AN BIBEL SANS

Kesva an Taves Kernewek
The Cornish Language Board

AN BIBEL SANS

Kesva an Taves Kernewek
The Cornish Language Board

An Bibel Sans, Dyllans Bysyel, an 21a a vis Du 2026

© Kesva an Taves Kernewek ha Kowethas an Yeth Kernewek 2026

An dreylyoryon re dheklaryas aga gwir dhe vos aswonnys avel treylyoryon a'ga rannow a'n lyver ma rag porposys Rannow 77 hag 78 a'n Akt Gwirbryntyans, Desinyow ha Patentys 1998. Y hwithir pub gwir.

Y hyllir devynna byttegyns bys dhe 500 gwersyow dhiworth an Bibel yn py furv pynag (skrifys, gwelesek, elektronek po senys) heb kummyas unnik dhiworth an dyller, mar ny form an gwersyow ma lyver dien a'n Bibel, nag yns i moy es 25 kansrann a'n tekst kowal a'n ober le mayth esons devynnys. Res yw printya avisyans yn folenn ditel po gwirbryntya a'n ober, dell siw: Kemmerys yw devynnow Skryptor dhiworth An Bibel Sans, Dyllans Bysyel. Usyes gans kummyas Kesva an Taves Kernewek.

Y hyllir dasskrifa prosesys yn folennow servis eglos heb aswonnans.

Gwrys veu an mappys ow kul devnydh a sel OpenStreetMap, yn-dann Leshyans Attribution-ShareAlike Creative Commons 2.0 (CC BY-SA 2.0). Kavadow yw data mappa yn-dann an Leshyans Open Database.

Logo war kudhlenn ha folenn ditel yw © Kesva an Taves Kernewek

An Bibel Sans, Digital Edition, 21 November 2026

© The Cornish Language Board and the Cornish Language Fellowship 2026

The translators have asserted their right to be identified as translators of their portions of this book for the purposes of Sections 77 and 78 of the Copyright, Designs and Patents Act 1988. All rights reserved.

Up to 500 verses from the Bible may however be quoted in any form (written, visual, electronic or audio) wihout express permission of the publisher, providing these verses form neither a complete book of the Bible nor are more than 25 per cent of the total text of the work in which they are quoted. You must print a notice on the title or copyright page of the work as follows: Scripture quotations taken from An Bibel Sans, Digital Edition. Used by permission of the Cornish Language Board.

Passages may be reproduced in church service sheets without acknowledgement.

The maps were created using an OpenStreetMap base, and are licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 licence (CC BY-SA 2.0). The map data is available under the Open Database Licence.

The logo on the cover and title page is © Cornish Language Board

AN BIBEL KERNEWEK

Rager
Rol Treyloryon
Fatell Usir

AN TESTAMENT KOTH

Jenesis
Eksodus
Levitikus
Niverow
Dewteronomi

Yoshua
Breusysi
Ruth
1 Samuel
2 Samuel
1 Myghternedh
2 Myghternedh
1 Kroniklys
2 Kroniklys

Ezra
Nehemia
Ester

Job
Salmow
Lavarow Koth
Ekklesiastes
An Gan a Ganow

Ysay
Yeremia
Kynvannow
Ezekiel
Daniel

Hosea
Yoel
Amos
Obadia
Yona
Mika
Nahum
Habakkuk
Sefania
Haggay
Zekaria
Malaki

APOKRYFA

1 Esdras
2 Esdras
Tobit
Yudith
Ester (Greka)
Furneth Solomon
Ekklesiastikus
Baruk ha
Lyther Yeremia
Kan an Tri Mab
Susanna
Bel ha'n Dhragon
Pysadow Manasse
1 Makkabeyon
2 Makkabeyon

AN TESTAMENT NOWYDH

Matthew
Mark
Luk
Yowann

Oberow

Romanyon
1 Korinthianys
2 Korinthianys
Galatianys
Efesianys
Filippianys
Kolossianys
1 Thessalonianys
2 Thessalonianys
1 Timothi
2 Timothi
Titus
Filemon

Ebrowyon

Jamys
1 Peder
2 Peder
1 Yowann
2 Yowann
3 Yowann
Yud

Diskwedhyans

Berrheansow
Profoesi ha Myghternedh
Poesow, Musurow ha Mona
Termyn, Goelyow ha Sakrifisow
Mappow ha Desinyow

RAGER

Yn 1983, Arghdrewydh Gorsedh Kembra a dheuth dhe Orsedh Kernow, hag yn y areth ev a geredhas an Gernowyon yn tynn, drefenn na wrussens treylyans a'n Bibel, ogas ha peswar-ugens blydhen wosa dasvewnans an yeth. Yn hwir, neb termyn wosa dyllans lyver Henry Jenner, *Handbook of the Cornish Language* yn 1904 tus a dhallathas prederi a dreylyans biblek, ha Jenner y honan a dreylas rannow byghan a *Mark* ha *Yowann.* E Chirgwin hag R M Nance war-barth a dreylyas *Yona,* ha dyllys veu yn *Old Cornwall* yn 1961. E Chirgwin a dreylyas pymp lyver kott, ha D Trevanian a dreylyas *Kynsa Epystyl Peder*, mes ny vons dyllys. Yn 1936 A S D Smith a dhellos y dreylyans a *Aweyl Mark*, ha hemm o troboynt, an kynsa treylyans a lyver bras a'n Bibel dyllys yn Kernewek. Yn 1975 treylyans *Aweyl Matthew* gans an Revd D R Evans a veu dyllys, wosa y vernans.

Yn kettermyn, yn 1933 an kynsa servis yn Kernewek a veu synsys, siwys gans servisyow erell, hag y feu edhomm ow kressya a lennansow biblek. Konsel kusulyek a veu fondys gans Epskop Truru a-dro dhe 1975 dhe skoedhya devnydh Kernewek yn servisyow. Yn 1978 Epskobeth Truru a dhellos *Lenlyver Ber,* hag ynno niver a lennansow dhiworth pub rann a'n Bibel. Yn Ragskrif an *Lenlyver,* Epskop Sen Jerman a skrifas, 'Difyk Bibel Kernewek, moy es travyth re lestas rag displegyans a wordhyans y'n taves Kernewek. Lemmyn yma Konsel Epskop Truru ... ow tyllo an *Lenlyver Ber* ma mayth yw kollenwys edhomm desempis, ha gans hemma an govenek na vydh re bell kyns es ni dhe weles yn Kernewek oll an Skriptors.'

Yndella an grond re bia parys. Keredh an Arghdrewydh yn 1983 a goedhas war wresenn feyth. An Bardh Meur, Hugh Miners, a gynnigas dhe Gonsel an Epskop gans kummyas Kesva an Taves i dhe fondya bagas dhe omgemmeres an ober a dreylya an Bibel. Ytho a-dro dhe hwegh treylyer a veu kevys, gans an Revd Frank Warne avel Kesordenor, ha Kesva an Taves Kernewek a's kommendyas. Niver a lyvrow a veu treylys ha dyllys: *Aweyl Yowann* (John Page), *Diskwedhyans hag Unnek Epystyl* (Ray Edwards) aga dew dyllys yn 1984, hag *Aweyl Luk* (E Retallack Hooper). Marion Coombes

hag Evelyn Berriman war-barth a dreylyas *Oberow* chh. 1-13, ha D Trevanian a dreylyas *Kynsa Epystyl Peder,* mes ny vons dyllys. Ytho gans oll an Aweylyow lemmyn gwrys ha dewdhek lyver arall a'n Testament Nowydh, i a gestavas gans Kowethas an Bibel Predennek hag Estren, gans govenek a gavoes gweres ha skoedhyans. Mes yn 1986 kler o, na allas an Kowethas degemmeres an ober. Henn o dre vras rag na veu kemmeradow an bennrewlow a dreylyans devnydhys gans an dreylyoryon. Diskonfortys gans hemma, bewder bagas an dreylyoryon a wannhas, ha ny veu treylyansow moy gwrys rag termyn.

Yn 1994 Arghdrewydh arall a Orsedh Kembra a dheuth dhe Orsedh Kernow, hag ev ynwedh a geredhas an Gernowyon, dell wrussa an Arghdrewydh unnek blydhen kyns. Ena wosa mernans an Revd Frank Warne yn 1995, Kesordenor nowydh a veu dewisys yn 1996, gans ambos dhe dhyllo an Testament Nowydh kowal erbynn 2004, penn-kansbloedh dyllans lyver Henry Jenner. Bagas nowydh a dreylyoryon a veu kuntellys, hag ynno ynwedh tri threylyer a via y'n bagas kyns. An Testament Nowydh a veu dyllys yn 2004, herwydh an ambos. Kler o, na via possybyl gul devnydh a re a'n treylyansow a-varra, rag aga bos re bell dhiworth an pennrewlow. Mes ni a wrug devnydh a *Mark* (kynsa dyllans 1936, a-der nessa dyllans 1960) ha *Matthew* (1975) wosa amendyans, hag ynwedh *Diskwedhyans hag Unnek Epystyl.*

Ervirys veu pesya gans an Testament Koth. Yntra 1997 ha 2013 niver a lyvrow a'n Testament Koth a veu dyllys yn tiblans – *An Sowter* (1997), *Ester, Kynvannow* hag *Amos* (1999), *Dewtero-Ysay* (2005), *Ekklesiastes* (2006), *Ruth* (2007), *An Brofoesi Verra* (2010), ha'n *Pentatewgh* (2013).

Kowethas an Bibel (BFBS) a gestavas gans an bagas yn 2013, ha'n Kesordenor eth dhe bennplas an Kowethas dhe styrya agan fordh a oberi. Akord a veu sinys yn 2014 yntra Kesva an Taves ha Kowethas an Bibel, ha wosa henna i a ros dhyn gweres meur. Yndella an Bibel kowal a veu kowlwrys, hag a veu dyllys war an kesroesweyth yn 2019, hag yn dew app rag pellgowser smart.

Y feu agan fordh a dreylyans dell siw. Kyns-skrifow a lyvrow a veu gwrys gans treylyoryon esens owth oberi dhiworth treylyans fydhyadow sowsnek kepar ha KJV, RSV po NIV. Re anedha a allas gul devnydh a bennfentynyow yn yethow erell, y'ga mysk Kembrek

ha Bretonek. An kyns-skrifow a veu dannvenys dhe'n Kesordenor, neb a's chekkyas erbynn an pennfentynyow Ebrow, Aramaek ha Greka ha'n kommentariow, orth aga amendya dell ve res. An tekstow a wren devnydh anedha o *Biblia Hebraica Stuttgartensia* (1990), ha Nestle-Aland, *Novum Testamentum Graece* (27ves dyllans, 1995). Rag Ekklesiastikus ni a wrug devnydh treweythyow a P C Beentjes, *The Book of Ben Sira in Hebrew,* 1997. Notennow ow styrya an amendyansow a veu dannvenys dhe'n dreylyoryon rag dadhelva. Gis an treylyans o hevelepter formel. Y'n Testament Nowydh ni a siwyas chyf tekst Nestle dre vras, mes varyansow a veu devnydhys pan ve edhomm, ow siwya B M Metzger, *A Textual Commentary on the Greek New Testament* 2a dyllans, 1998, ha kommentariow erell.

Ni a woer gras dhe oll an re a omgemmeras an ober a dreylya an tekstow kales ma dres an blydhynyow. Yma rol a dreylyoryon an lyvrow war folenn arall. Ni a woer gras ynwedh dhe Gowethas an Bibel rag aga gweres dres an seyth blydhen usi passys. Ni a woer ras ynwedh dhe bennskoedhyoryon an ragdres, lemmyn hag a-dhia'n dalleth: Kesva an Taves Kernewek, Konsel Kusulyek Epskop Truru, ha Gorsedh Kernow.

Bys dhe'n poynt ma, skrifys veu an rager ma gans Keith Syed, heb kampoella y hanow ev, kynth o ev kesordenor an ragdres dres deg blydhen warn ugens, bys 2021.

Yth eson ni, my ha pub redyer ha devynydhyer a'n Bibel Kernewek Elektronek, yn kendon bras dres eghenn a ras dhe Keith Syed neb a bareusis an tekst dres meur a vlydhynyow, hag ynwedh dhe Wella Morris neb a wrug oll an gorgevrennow. Heb kusul Wella ha'y wodhvos a'n mayn ma, dout a'm beus may hwella bythkweth an e-lyver ma golow dydh.

Howard Peskett
Kesordenor
Nadelik 2022

AN CHYF TREYLORYON

Stephen Amos	*Amos*
Jori Ansell	*Mika, Yudith*
Rosemary Beadle	*Yoel*
Deryck Botterill	*1 Kronyklys, Nehemia*
Wella Brown	*Breusysi 3-21, 2 Kronyklys, Lavarow Koth, 1 Esdras, Romanyon, Ysay 40-55, 1, 2 ha 3 Yowann, 1 Makkabeyon*
Dr John Chesterfield	*Oberow, 1* ha *2 Korinthianys*
Revd Julian Davey	*Kynvannow, Galatianys, Filemon, Yud*
Andrew Daw	*Dewteronomi, Ysay 1-39, Ysay 56-66, Ezekiel 1-38, Hosea, Zekaria, Malaki*
Ray Edwards	*Jenesis, Levitikus, Efesianys, Filippianys, Kolossianys, 1 ha 2 Thessalonianys, 1 ha 2 Timothi, Titus, Jamys, 1 ha 2 Peder, Diskwedhyans*
Revd D R Evans	*Matthew*
Dr Ken George	*Daniel*
Patricia Green	*Yoshua*
Anthony Hak	*2 Myghternedh, Job, Habakkuk, Haggay, Sefania*
Philip Knight	*Ester, Ester Greka*
David Lindo	*Nahum*
John Parker	*Ruth, Ekklesiastes*
Pat Parkins	*Ezra*
John Richards	*An Gan a Ganow, Siragh 1-20*
Graham Sandercock	*Eksodus, Niverow, 1 Myghternedh 3-22, Yeremia, Siragh 20-51, Tobit, 2 Makkabeyeon, Ebrowyon*
A S D Smith	*Mark*
Keith Syed	*Luk, Yowann, Salmow, Obadia, Yona, Kan an Tri Mab, Susanna, Bel, Pysadow Manasse, 2 Esdras, Ezekiel 39-48*
Morris Watts	*Furneth, Baruk ha Lyther Yeremia, 1 ha 2 Samuel*

TREYLYORYON A RANNOW A LYVROW

Revd Chenon Jane Kneebone	*Ezekiel 34:11-16*
Robert Reynolds	*1 Myghternedh 1, 2*
Keith Syed	*Breusysi 1, 2* (gans P Knight), *1 Kroniklys 29:6-19, 1 Esdras 1:1-34, Furneth 3:1-9, amendyansow a Mark ha Matthew*
Patricia Green	*1 Kroniklys 10:1-14*
E G R Hooper	*Ezekiel 37:1-14 (amendys)*

FATELL USIR

Navigya

Klykkewgh orth botonyow a-wartha hag a-woeles rag navigya. Pella, hwi a yll klykkya orth **lyvrow y'n Venegva**, orth **chapters ha henwyn hwedhel** y'n venegva pub lyver, hag orth **kevrennow yntra tekstow unnwolok kettuel.**

Rag dehweles **dhe benn lyver,** klykkyewgh orth hanow an lyver, a-barth woeles dhe'n folenn.

Navigation

*Click on the buttons at the top and bottom to navigate. In addition, you can click on **books in the Menegva**, on **chapter numbers and story headers** in the index of each book and on **links between parallel synoptic texts.***

*To return **to the beginning of a book,** click on the book name at the bottom of the page.*

Orth jynn-amontya / barrlennell, rag **dehweles** dhe'n folenn gyns:

Microsoft Edge

Gweskewgh **F7** rag karet-peuri.
Gweskewgh ⬅
(**alhwedhenn sedh** a-der '<')

Acrobat Reader

Gweskewgh **alt** ha ⬅ (PC) po
⌘ ha ⬅ (Mac)
(**alhwedhenn sedh** a-der '<')

Rag keworra boton fast rag hemma, **klykkewgh a-dyghow** orth an toulvarr, **Show Page Navigation Tools** hag ena dewisewgh **Previous View**.

Preview (Mac hepken)

⌘ ha **krommvagh bedrek kledh**

Rag keworra boton fast rag hemma, dewisewgh **View > Customise Toolbar**, ha draylya an botonyow **Page History** y'n toulvarr.

*On a computer / laptop, to **go back** to the previous page:*

Microsoft Edge

*Press **F7** for caret browsing.*
Press ⬅
*(**arrow key**, not '<')*

Acrobat Reader

*Press **alt** and ⬅ (PC) or*
⌘ and ⬅ (Mac)
*(**arrow key**, not '<')*

*To add a permanent button for this, **right-click** on the toolbar, **Show Page Navigation Tools** and then select **Previous View**.*

Preview (Mac only)

*⌘ and **left square bracket***

*To add a permanent button for this, choose **View > Customise Toolbar**, and drag the **Page History** buttons into the toolbar.*

Agan Kestava

kestava@bibelkernewek.com yw an drigva rag govynnow pynag, po mar merksowgh neppyth a allo bos kamm.

Nowedhyansow

Hwilewgh vershyon diwettha an PDF ma orth **https://www.bibelkernewek.com**

Kevrennewgh, mar pleg, an gevrenn ma gans kemmysk a dus a yllowgh.

Contact Us

***kestava@bibelkernewek.com** is the address for any queries, or if you notice something that may be a mistake.*

Updates

*Look for the latest version of this PDF at **https://www.bibelkernewek.com***

Please share this link with as many people as possible.

AN TESTAMENT KOTH

JENESIS

Chaptra 1
An Kreasyon

Chaptra 2
An Kreasyon: Nessa Vershyon

Chaptra 3
Koedh Mab-den

Chaptra 4
Kayn hag Abel
Henedh Kayn ha Seth

Chaptra 5
Henedh Adam

Chaptra 6
Dalleth an Nefilim
Gwarnyans a'n Liv
Argh Noy

Chaptra 7
An Liv Bras

Chaptra 8

Chaptra 9
An Kevambos gans Noy
Noy ha'y Vebyon

Chaptra 10
Rol an Kenedhlow

Chaptra 11
Tour Babel
Henedhow Shem
An Ugheldas Abram

Chaptra 12
Galow Abram
Abram ha Saray yn Ejyp

Chaptra 13
Dibarth Lot dhiworth Abram

Chaptra 14
Lot Sawys gans Abram
Abram Benniges gans Melkisedek

Chaptra 15
Kevambos Duw gans Abram

Chaptra 16
Dineythyans Yshmael

Chaptra 17
Tokyn an Kevambos

Chaptra 18
Mab Ambosys dhe Abraham ha Sara
Breus erbynn Sodom

Chaptra 19
Distruyans Sodom ha Gomorra
Moab hag Ammon

Chaptra 20
Abraham ha Sara yn Gerar

Chaptra 21
Dineythyans Ysak
Kevambos Kres yn Beer-sheba

Chaptra 22
Sakrifis Ysak

Chaptra 23
Mernans Sara

Chaptra 24
Ysak ha Rebeka

Chaptra 25
Mernans Abraham
Dineythyans Esaw ha Yakob

Chaptra 26
Ysak hag Abimelek

Chaptra 27
Toell Yakob
Yakob Dannvenys dhe Laban

Chaptra 28
Hunros Yakob

Chaptra 29
Yakob Devedhys yn Haran
Demmedhyans Yakob dhe Lea ha Raghel
Fleghes Yakob

Chaptra 30
Flokkys Yakob owth Ynkressya

Chaptra 31
Yakob a Fi dhiworth Laban
Yakob ha Laban yn Gilead

Chaptra 32
Yakob a Dhannvon Kannasow dhe Esaw
Yakob a Striv gans Duw

Chaptra 33
Yakob ow Metya gans Esaw

Chaptra 34
Defolans Dina
Dial Mebyon Yakob
Chaptra 35
Yakob a Dhehwel dhe Bethel
Fleghes Yakob
Chaptra 36
Henedhow Esaw
Chaptra 37
Istori Yosep
Chaptra 38
Yuda ha Tamar
Chaptra 39
Yosep ha Gwreg Potifar
Chaptra 40
Styryans Hunrosow an Brisners
Chaptra 41
Hunros Faro
Chaptra 42
An Vreder a Dheu dhe Ejyp
Chaptra 43
An Vreder a Dheu an Nessa Gweyth
Chaptra 44
An Prevyans Diwettha
Chaptra 45
An Gwir Yw Diskudhys
Chaptra 46
Yakob a Dheu dhe Ejyp
Chaptra 47
An Drevesigeth yn Goshen
Yosep ha'n Divoetter
Yakob a Vennik Efraym ha Manasse
Chaptra 48
Chaptra 49
Diwettha Geryow Yakob dh'y Vebyon
Mernans Yakob
Chaptra 50
Ynkleudhyans Yakob
Breder Yosep a Bys Gevyans
Mernans Yosep

An Kreasyon

1 Y'n dalleth Duw a formyas an nev ha'n nor. [2] Heb form ha gwag o an nor. Yth esa tewolgow war enep an downder ha Spyrys Duw esa ow kwaya war enep an dowrow.

[3] Hag yn-medh Duw, 'Bedhes golow,' hag y feu golow. [4] Ha Duw a welas an golow, ev dhe vos da; ha Duw a wrug dibarth ynter an golewder ha'n tewolgow. [5] Ha Duw a elwis an golewder Dydh ha'n tewolgow ev a elwis Nos. Hag y feu gorthugher hag y feu myttin, unn jydh.

[6] Hag yn-medh Duw, 'Bedhes fyrmament yn mysk an dowrow, ow kul dibarth ynter an dowrow ha'n dowrow.' [7] Ha Duw a wrug an fyrmament ha gul dibarth ynter an dowrow esa yn-dann an fyrmament ha'n dowrow esa a-ugh an fyrmament. Hag y feu yndella. [8] Duw a elwis an fyrmament Nev. Hag y feu gorthugher hag y feu myttin, an nessa dydh.

[9] Hag yn-medh Duw, 'Bedhes an dowr yn-dann an nev kuntellys yn unn tyller, ha gwres omdhiskwedhes tir sygh.' Hag y feu yndella. [10] Duw a elwis an dor sygh Tir, ha kuntellva an dowrow ev a elwis Moryow. Ha Duw a welas henna dhe vos da.

11 Hag yn-medh Duw, ‘Gwres an nor dri gwels yn-rag, losow
ow toen has, ha gwydh ow toen frut war-lergh aga hinda, hag
ynno has, war an dor.’ Hag y feu yndella. 12 Ha’n tir a dhros
gwels yn-rag, losow ow toen has war-lergh aga hinda ha gwydh
ow toen frut gans has ynno war-lergh aga hinda; ha Duw a
welas henna dhe vos da. 13 Hag y feu gorthugher hag y feu
myttin, an tressa dydh.

14 Hag yn-medh Duw, ‘Bedhens golowys yn fyrmament an
nev dhe wul dibarth ynter an jydh ha’n nos, ha bedhens avel
toknys rag sesonyow, ha rag dydhyow ha blydhynyow. 15 Ha
bedhens avel golowys yn fyrmament an nev dhe ri golow war
an nor.’ Hag y feu yndella. 16 Duw a wrug dew wolow vras,
an golow brassa dhe rewlya an jydh ha’n golow le dhe rewlya
an nos. Ev a wrug an ster ynwedh. 17 Ha Duw a’s gorras yn
fyrmament an nev dhe ri golow war an nor, 18 ha dhe rewlya
an jydh ha’n nos, ha dhe wul dibarth ynter an golewder ha’n
tewolgow. Ha Duw a welas henna dhe vos da. 19 Hag y feu
gorthugher hag y feu myttin, an peswora dydh.

20 Hag yn-medh Duw, ‘Re dhrollo an dowr yn-mes hesow
a greaturs bew, hag ydhyn ow nija a-ugh an nor war enep
fyrmament an nev.’ 21 Ha Duw a formyas morviles bras ha pub
kreatur bew ow kwaya, a wra an dowrow dri yn-mes yn hesow,
war-lergh aga hinda, ha pub edhen askellek war-lergh hy
hinda. Ha Duw a welas henna dhe vos da. 22 Duw a’s bennigas
ha leverel, ‘Degewgh frut, ha kressya ha lenwel dowrow an
moryow ha lieshens ydhyn war an nor.’ 23 Hag y feu gorthugher
hag y feu myttin, an pympes dydh.

24 Hag yn-medh Duw, ‘Gwres an dor dri mes kreaturs bew
war-lergh aga hinda, chatel ha pryves ha miles an nor war-lergh
aga hinda.’ Hag y feu yndella. 25 Ha Duw a wrug miles an nor
war-lergh aga hinda, ha chatel war-lergh aga hinda hag oll an
kreaturs ow slynkya war an dor war-lergh aga hinda. Ha Duw
a welas henna dhe vos da.

26 Ena yn-medh Duw, ‘Gwren ni gul den yn agan imaj, yn
agan hevelep ni, ha gwrens i rewlya war buskes an mor ha war

ydhyn an ayr, war an chatel ha war oll an nor, ha war bub pryv
ow kramya war an dor.'
27 Ytho Duw a formyas den war-lergh y imaj; war-lergh imaj
Duw ev a'n formyas, gorow ha benow y hwrug ev aga formya.
28 Ha Duw a's bennigas; ha Duw a leveris dhedha, 'Degewgh
frut ha kressya ha lenwel an nor ha'y dhova, ha rewlya puskes
an mor hag ydhyn an ayr ha pub kreatur bew ow kwaya war
an dor.' 29 Hag yn-medh Duw, 'Awotta, my re ros dhywgh pub
losow gans has war enep an norvys oll ha pub gwydhenn gans
frut may ma ynni has. I a vydh dhywgh rag boes. 30 Ha my re
ros pub losowenn las avel boes dhe bub best a'n nor ha dhe bub
edhen a'n ayr ha dhe bub kreatur may ma enev bew ynno ow
kramya war an dor.' Hag yndella y feu. 31 Ha Duw a welas pup-
tra re wrussa hag awotta, yth o pur dha. Hag y feu gorthugher
hag y feu myttin, an hweghves dydh.

2 Yndella kowlwrys veu an nevow hag oll an lu anedha.
2 Ha'n seythves dydh Duw a worfennas y ober re wrussa
gul, hag ev a bowesas an seythves dydh a'n ober oll re wrussa.
3 Ha Duw a vennigas an seythves dydh ha'y sakra drefenn ev
dhe bowes a'y ober oll re wrussa Duw formya ha gul.

An Kreasyon: Nessa Vershyon

4 Hemm yw istori an nevow ha'n nor pan vons i formys y'n
jydh may hwrug an ARLOEDH Duw an nor ha'n nevow.
5 Pan nag esa hwath prysk an gwel y'n dor, ha pan na devis
hwath losow an gwel, rag ny wrussa an ARLOEDH Duw gasa
glaw dhe goedha war an norvys, ha nyns esa den dhe wonedha
an dor, 6 mes dowr a frosas yn-bann[a] dhiworth an dor ha dowra
oll enep an tir, 7 an ARLOEDH Duw a formyas mab-den mes a
dhoust an dor ha hwytha yn y dhewfrik anall bewnans, ha den
eth ha bos enev bew.
8 An ARLOEDH Duw a blansas lowarth yn Eden troha'n
howldrevel ha gorra ena an den re wrussa formya. 9 An
ARLOEDH Duw a wrug dhe devi mes a'n dor pub gwydhenn a vo

a 2:6 *mes dowr a frosas yn-bann:* Po *mes y sevis niwl.*

teg dhe weles ha da rag boes, an wydhenn a vewnans ynwedh
yn kres an lowarth, ha'n wydhenn a wodhvos da ha drog.
10 Hag yth esa avon ow resek yn-mes a Eden dhe dhowra an
lowarth, ha dhiworth an tyller na y feu rynnys dhe dhos ha bos
peder skorrenn. 11 Hanow an kynsa yw Pishon, hag a resek oll
a-dro dhe dir Havila, le may ma owr; 12 hag owr an tir ma yw
da: yma ena bedellium[a] ha men onyks. 13 Hanow an nessa avon
yw Gihon: henn yw an keth usi ow resek a-dro dhe oll an pow a
Kush. 14 Hanow an tressa avon yw Tigris; an keth henna usi ow
resek est dhe Assyria. An peswora avon yw Ewfrates.
15 Ha'n Arloedh Duw a gemmeras an den ha'y worra a-berth
yn lowarth Eden dh'y wonedha ha dh'y witha. 16 An Arloedh
Duw a erghis dhe'n den, ow leverel, 'Ty a yll dybri yn surredi
a bub gwydhenn y'n lowarth. 17 Mes a wydhenn a wodhvos a'n
da ha'n drog ny wre'ta dybri, rag y'n jydh may tybrydh anedhi
ty a wra merwel yn surredi.'
18 Yn-medh an Arloedh Duw, 'Nyns yw da bos an den y
honan; my a vynn gul gweres, gwiw dhodho.' 19 Ha mes a'n dor
an Arloedh Duw a formyas pub best a'n gwel ha pub edhen
a'n ayr ha'ga dri dhe Adam dhe weles fatell vynna aga henwel,
ha pypynag a henwis Adam pub kreatur bew, yndella y feu y
hanow. 20 Adam a ros henwyn dhe oll an chatel ha dhe ydhyn
an ayr ha dhe bub best a'n gwel, mes nyns esa kevys gweres,
par gwiw dhodho.
21 Ha'n Arloedh Duw a wrug dhe gosk down koedha war
Adam. Pan esa yn kosk ev a gemmeras onan a'y asennow ha
degea an kig yn hy le. 22 An Arloedh Duw a wrug an asenn re
wrussa kemmeres dhiworth Adam dhe vos benyn ha'y dri dhe
Adam. 23 Hag yn-medh Adam,

'Homma wortiwedh yw askorn a'm eskern vy,
ha kig a'm kig vy.
Hi a vydh henwys Gwreg,
rag hy bos kemmerys mes a wour.'

---

a 2:12 *bedellium :* Eghenn a valsam.

[24] Ytho gour a wra gasa y das ha'y vamm ha glena orth y wreg
hag i a vydh unn kig. [25] Ha noeth ens i aga dew, Adam ha'y
wreg, ha ny gemmerens meth.

Koedh Mab-den

3 Lemmyn an sarf o moy sotel es pub best a'n gwel re
wrussa an ARLOEDH Duw aga gul. Yn-medh hi dhe'n
venyn, 'A wrug Duw dhe wir leverel, "Na wrewgh hwi dybri
a bub gwydhenn an lowarth"?' [2] Hag yn-medh an venyn dhe'n
sarf, 'Ni a yll dybri a frut gwydh an lowarth; [3] mes a frut an
wydhenn usi yn kres an lowarth, Duw re leveris, "Ny goedh
dhywgh naneyl dybri anodho na'y dochya ma na verwowgh."'
[4] Mes yn-medh an sarf dhe'n venyn, 'Yn sur, ny wrewgh hwi
merwel; [5] rag Duw a woer, y'n jydh may typprowgh anodho,
agas dewlagas a vydh igerys, ha hwi a vydh kepar ha duwow,
ow kodhvos an da ha'n drog.' [6] Ytho an venyn, pan welas bos
an wydhenn da rag boes, ha'y bos teg dhe'n dhewlagas, ha
gwydhenn dhesiradow dhe wul den fur, hi a gemmeras nebes
a'y frut ha dybri; ha hi a ros ynwedh dh'y gour esa gensi, hag
ev a dhybris. [7] Ena aga lagasow aga dew a veu igerys hag i a
wodhva aga bos noeth, hag i a wrias delyow figys war-barth dhe
wul apronyow ragdha aga honan.

[8] Hag i a glewas lev an ARLOEDH Duw ow kerdhes y'n lowarth
yn awel glor an jydh, hag Adam ha'y wreg a omgudhas dhiworth
golok an ARLOEDH Duw, yn mysk gwydh an lowarth. [9] Mes an
ARLOEDH Duw a elwis dhe Adam ha leverel dhodho, 'Ple'th
esos ta?' [10] Hag ev a leveris, 'My a glewas dha lev y'n lowarth
ha kemmeres own drefenn ow bos noeth, ytho my a omgudhas.'
[11] Yn-medh ev, 'Piw a leveris dhis dha vos noeth? A wruss'ta
dybri a'n wydhenn may hworhemmynnis dhis na wrelles dybri
anedhi?' [12] Yn-medh an den, 'An venyn a wruss'ta ri dhymm
dhe vos genev, hi a ros dhymm a'n wydhenn ha my a dhybris.'
[13] Ena yn-medh an ARLOEDH Duw dhe'n venyn, 'Pyth yw henna
re wruss'ta?' Yn-medh an venyn, 'An sarf a'm toellas, ha my a
dhybris.' [14] Hag yn-medh an ARLOEDH Duw dhe'n sarf,

‘Rag ty dhe wul hemma, milliges osta
dres oll chatel
ha dres pub best a’n gwel;
war dha dorr ty a wra mos,
ha doust ty a wra dybri
pub dydh oll a’th vewnans.
15 Ha my a worr avi yntra jy ha’n venyn,
hag yntra dha has jy ha’y has hi.
Ev a vrew dha benn
ha ty a vrew y seudhel.’
16 Dhe’n venyn ev a leveris,
‘My a gress dha bayn yn feur ha ty gans flogh;
yn payn y fydhydh ow tineythi fleghes,
mes dha dhesir a vydh troha dha wour,
hag ev a wra dha rewlya.’
17 Ha dhe Adam ev a leveris,
‘Rag ty dhe goela orth lev dha wreg,
ha dybri a’n wydhenn
may hwrug vy gorhemmynna dhis, ow leverel,
“Na wra dybri anedhi,”
milliges yw an dor a’th wovis jy;
dre lavur ty a wra dybri anodho
oll an dydhyow a’th vewnans.
18 Ev a dhre spern hag askall dhis
ha ty a wra dybri losow an gwel.
19 Yn hwys dha fas ty a dheber bara,
bys may tehwelli arta dhe’n dor;
rag a henna ty a veu kemmerys:
rag doust osta,
ha dhe dhoust arta ty a dhehwel.’
20 Adam a elwis hanow y wreg Eva drefenn hi dhe vos
mamm peub oll bew. 21 Ha’n Arloedh Duw a wrug powsyow
a groghen rag Adam ha’y wreg ha’ga gwiska. 22 Ena yn-medh

an ARLOEDH Duw, ‘Awotta, devedhys yw an den ha bos kepar
hag onan ahanan, ow kodhvos an da ha’n drog. Lemmyn, ma
na worro yn-rag y leuv, ha kemmeres ynwedh a’n wydhenn a
vewnans, ha dybri ha bewa bys vykken’ – [23] ytho an ARLOEDH
Duw a’n dannvonas yn-mes a lowarth Eden dhe wonedha an
dor may fia kemmerys anodho. [24] Ytho ev a jasyas an den yn-
mes ha gorra an jerubim a’n barth est dhe lowarth Eden ha
kledha ow flammya ow treylya war bub tu rag gwitha fordh an
wydhenn a vewnans.

Kayn hag Abel

4 Lemmyn Adam a aswonnis Eva y wreg ha hi a gonsevyas
ha dineythi Kayn ha leverel ‘My re gavas gour gans
gweres an ARLOEDH.’ [2] Arta, hi a dhineythis y vroder, Abel, hag
Abel o bugel deves mes Kayn o gonisyas dor. [3] Wosa dydhyow
pals y hwarva Kayn dhe dhri offrynn dhe’n ARLOEDH a frut
an dor. [4] Hag Abel ynwedh a dros rann a’n re kynsa-genys a’y
flokk, hag a’ga blonek. Ha’n ARLOEDH a viras orth Abel ha’y
offrynn. [5] Mes orth Kayn ha’y offrynn ny viras, ha Kayn a veu
pur serrys, ha’y fas a goedhas. [6] Ytho an ARLOEDH a leveris dhe
Kayn, ‘Prag yth osta serrys, ha prag yth yw koedhys dha fas?
[7] Mar kwre’ta yn ta, a ny vydh drehevys? Ha mar ny wredh yn
ta, yma pegh ow skolkya orth an daras; ev yw hwansek dhe’th
kavoes, mes ty – ty a wra y fetha.’

[8] Yn-medh Kayn dhe Abel y vroder, ‘Deun ni yn-mes dhe’n
gwel.’[a] Ha pan esens y’n gwel, Kayn a sevis erbynn Abel y
vroder ha’y ladha. [9] Hag yn-medh an ARLOEDH dhe Kayn,
‘Ple’ma Abel dha vroder?’ Yn-medh ev, ‘Ny wonn. Ov vy
gwithyas ow broder?’ [10] Hag ev a leveris, ‘Pandr’a wruss’ta?
Yma lev goes dha vroder ow karma warnav dhiworth an dor.
[11] Ha lemmyn milliges osta dhiworth an dor re igoras y anow
dhe dhegemmeres goes dha vroder dhiworth dha dhorn. [12] Pan
wonedhydh an dor, alemma rag ny vynn ev ri dhis y nerth. Ty a
vydh gwandryas diannedh war an nor.’ [13] Yn-medh Kayn dhe’n

a 4:8 *Yn-medh Kayn dhe Abel y vroder, ‘Deun ni yn-mes dhe’n gwel.’:* Amendys war-lergh an Septuagint, an Syriek ha’n Vulgat.

ARLOEDH, ‘Brassa yw ow hessydhyans es dell allav y berthi.
14 Awotta, ty re’m chasyas hedhyw dhiworth enep an nor, ha
my a vydh kudhys dhiworth dha fas, ha my a vydh gwandryas
diannedh war an nor, ha seul a’m kaffo a wra ow ladha.’ 15 Yn-
medh an ARLOEDH dhodho, ‘Ytho piwpynag a lattho Kayn, y
fydh dial tylys warnodho seythgweyth.’ Ha’n ARLOEDH a worras
tokyn war Kayn, na wrella denvyth a’n kaffa y weskel. 16 Ena
Kayn eth yn-mes dhiworth golok an ARLOEDH ha triga yn pow
Nod, est dhe Eden.

Henedh Kayn ha Seth

17 Kayn a aswonnis y wreg ha hi a gonsevyas ha dineythi Enok,
hag ev a dhrehevis sita ha henwel an sita war-lergh hanow y
vab Enok. 18 Dhe Enok y feu genys Irad hag Irad a dhineythis
Mehuyael ha Mehuyael a dhineythis Methusael ha Methusael a
dhineythis Lamek. 19 Lamek a gemmeras diw wreg, hanow an
eyl o Ada ha hanow hy ben, Silla. 20 Ada a dhineythis Yabal; ev
o tas an re trigys yn tyldow ha dhedha chatel. 21 Hanow y vroder
o Yubal. Ev o tas an re a wra devnydh a’n sowtri ha’n salmus.
22 Silla ynwedh a dhineythis Tubal Kayn, govelyer pub sort a
doulys a vrons hag a horn[a]; ha hwoer Tubal Kayn o Naama.

23 Yn-medh Lamek dh’y wragedh,

‘Ada ha Silla, klewewgh ow lev,
hwi wragedh Lamek, goslowewgh orth ow lavar,
rag my re ladhas gour neb a’m brewis
ha den yowynk neb a’m golias.
24 Mar pydh Kayn diellys seythgweyth,
ena Lamek seytek gweyth ha tri-ugens.’

25 Adam a aswonnis y wreg arta ha hi a dhineythis mab, ha
hi a elwis y hanow Seth, rag yn-medh hi, ‘Duw re wrontyas
dhymm has arall yn le Abel, rag Kayn a’n ladhas.’ 26 Ha dhe
Seth, dhodho ev ynwedh y feu dineythys mab hag ev a elwis y
hanow Enosh.

---

a 4:22 *govelyer pub sort a doulys a vrons hag a horn:* Amendys.
Ebrow *lymmer pub gweythor a vrons hag a horn.*

Y'n termyn na y tallathas tus gelwel war hanow an ARLOEDH.

Henedh Adam

5 Hemm yw lyver henedhow Adam. Y'n jydh may formyas
Duw mab-den, yn hevelep Duw y'n gwrug ev. [2] Gorow
ha benow ev a's gwrug ha'ga benniga ha gelwel aga henwyn
'Den' y'n jydh may fons i formys.

[3] Adam a vewas deg bloedh ha hwegh-ugens, ha dineythi
mab yn y hevelep, war-lergh y imaj ev, ha gelwel y hanow Seth.
[4] Dydhyow Adam wosa ev dhe dhineythi Seth a veu eth kans
blydhen, hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes. [5] Dydhyow
oll bewnans Adam a veu naw kans blydhen ha deg warn ugens;
hag ev a verwis.

[6] Seth a vewas kans blydhen ha pymp, ha dineythi Enos.
[7] Seth a vewas eth kans blydhen ha seyth wosa ev dhe dhineythi
Enos; hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes. [8] Dydhyow oll
Seth a veu naw kans blydhen ha dewdhek; hag ev a verwis.

[9] Enos a vewas deg blydhen ha peswar-ugens ha dineythi
Kenan. [10] Enos a vewas eth kans blydhen ha pymthek wosa ev
dhe dhineythi Kenan, hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes.
[11] Dydhyow oll Enos a veu naw kans blydhen ha pymp; hag ev
a verwis.

[12] Kenan a vewas deg blydhen ha tri-ugens, ha dineythi
Mahalalel. [13] Kenan a vewas eth kans blydhen ha dew-ugens
wosa ev dhe dhineythi Mahalalel, hag ev a dhineythis mebyon
ha myrghes. [14] Dydhyow oll Kenan a veu naw kans bloedh ha
deg; hag ev a verwis.

[15] Mahalalel a vewas pymp blydhen ha tri-ugens ha dineythi
Yared. [16] Ha Mahalalel a vewas eth kans blydhen ha deg warn
ugens wosa ev dhe dhineythi Yared, hag ev a dhineythis
mebyon ha myrghes. [17] Dydhyow oll Mahalalel a veu eth kans
blydhen, pymthek ha peswar-ugens; hag ev a verwis.

[18] Yared a vewas eth-ugens blydhen ha dew ha dineythi Enok.
[19] Yared a vewas eth kans blydhen wosa ev dhe dhineythi Enok,

hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes. [20] Hag oll dydhyow Yared a veu naw kans blydhen, dew ha tri-ugens; hag ev a verwis.

[21] Enok a vewas pymp blydhen ha tri-ugens ha dineythi Methusela. [22] Hag Enok a gerdhas gans Duw trihans blydhen wosa ev dhe dhineythi Methusela, hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes. [23] Ha dydhyow oll Enok a veu trihans blydhen pymp ha tri-ugens. [24] Hag Enok a gerdhas gans Duw ha ny veu moy, rag Duw a'n kemmeras.

[25] Methusela a vewas seyth blydhen ha naw-ugens ha dineythi Lamek. [26] Ha Methusela a vewas seyth kans blydhen, dew ha peswar-ugens wosa ev dhe dhineythi Lamek, hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes. [27] Dydhyow oll Methusela a veu naw kans blydhen naw ha tri-ugens; hag ev a verwis.

[28] Lamek a vewas diw vlydhen ha naw-ugens ha dineythi mab. [29] Hag ev a elwis y hanow Noy, ow leverel, 'An keth huni ma a re dhyn konfort dhiworth agan ober ha dhiworth lavur agan diwla drefenn an dor re vollethis an ARLOEDH.' [30] Ha Lamek a vewas pymp kans blydhen, pymthek ha peswar-ugens wosa ev dhe dhineythi Noy, hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes. [31] Dydhyow oll Lamek a veu seyth kans blydhen, seytek ha tri-ugens; hag ev a verwis.

[32] Noy o pymp kans bloedh, ha Noy a dhineythis Shem, Ham ha Yafeth.

Dalleth an Nefilim

6 Pan dhallathas mab-den kressya war enep an dor, hag y feu myrghes dineythys dhedha, [2] mebyon Duw a welas myrghes mab-den ha'ga bos teg, hag i a gemmeras dhedha aga honan gwragedh a vyns anedha a dhewissons. [3] Ena yn-medh an ARLOEDH, 'Ny drig[a] ow spyrys vy nevra gans mab-den, rag kig yw ev, ha'y dhydhyow a vydh hwegh-ugens blydhen.'

---

a 6:3 *drig:* Ow siwya an Septuagint ha'n Vulgat.

4 Yth esa an Nefilim[a] y'n nor y'n dydhyow na, hag a'y wosa
keffrys, pan dheuth mebyon Duw dhe vyrghes mab-den; hag i
a dhineythis fleghes dhedha. Tus alloesek ens i a dermyn koth,
tus a vri.

Gwarnyans a'n Liv

5 Ha'n ARLOEDH a welas bos droktra mab-den bras war an nor
ha nag o pub mynnas a dybyansow y golonn marnas drog pub
dydh oll. 6 An ARLOEDH a repentyas ev dhe wul mab-den war
an nor, ha grevys veu yn y golonn.

7 Hag yn-medh an ARLOEDH, 'My a vynn diswul dhiworth
enep an dor an den a wrug vy y formya: den ha best ha pryv hag
ydhyn an ayr, rag edrek a'm beus y hwrug vy aga gul.' 8 Mes
Noy a gavas gras yn golok an ARLOEDH.

9 An re ma yw henedhow Noy. Noy o gour gwiryon ha
perfydh yn y dermyn hag yth esa Noy ow kerdhes gans Duw.
10 Noy a dhineythis tri mab, Shem, Ham ha Yafeth.

11 An nor ynwedh o legrys a-rag Duw, ha lenwys o an nor a
arowder. 12 Ha Duw a welas an nor hag awotta, legrys ova, rag
pub kig re wrussa legri y fordh war an nor. 13 Hag yn-medh
Duw dhe Noy, 'Yma diwedh dhe bub kig devedhys a-ragov,
rag lenwys dredha gans garowder yw an nor, hag awotta, my a
vynn aga distrui gans an nor.

Argh Noy

14 'Gwra dhis argh a brenn gofer. Ty a wra roumys y'n argh
ha'y ura stanch a-ves hag a-ji gans pyg. 15 Yndella ty a'n gwra.
Hys an argh a vydh trihans kevelin, ha'y les hanter-kans kevelin,
ha'y ughelder deg kevelin warn ugens. 16 Ty a wra fenester[b] dhe'n
argh, ha bys yn unn kevelin ty a'n kowlwra a-wartha, ha gorra
daras an argh y'n tenewen anodho; gans flouryow isella, nessa
ha tressa ty a'n gwra. 17 Rag awotta, yth esov vy ow honan ow
tri liv dowrow war an nor dhe dhistrui pub kig hag ynno anall
bewnans yn-dann nev. Pup-tra eus war an nor a wra merwel.

a 6:4 *an Nefilim:* Po war-lergh an Septuagint *kewri.*

b 6:16 *fenester:* Po *to.* Styr an ger ebrow yw ankler. Cf. 8:6.

18 Mes genes jy my a wra fastya ow hevambos; ha ty a wra dos
a-bervedh y'n argh, ty ha'th vebyon ha'th wreg ha gwragedh
dha vebyon genes jy. 19 Hag a bub kreatur bew, a bub kig oll,
ty a wra dri dew a bub sort anedha a-bervedh y'n argh dh'aga
gwitha yn few genes jy. I a vydh gorow ha benow. 20 A'n ydhyn
war-lergh aga hinda, hag a'n chatel war-lergh aga hinda, pub
pryv a'n dor war-lergh y ginda, dew a bub sort anedha a wra
dos dhis dh'aga gwitha yn few. 21 Kemmer dhis neppyth a bub
eghenn a voes a vo dybrys, ha ty a wra y guntell dhis; y fydh
boes ragos jy ha ragdha i.' 22 Ytho Noy a wrug war-lergh pup-
tra a erghis Duw dhodho; yndella y hwrug ev.

7 Ena yn-medh an Arloedh dhe Noy, 'Ty hag oll mayni
dha ji, dewgh a-bervedh y'n argh, rag my re welas
dha vos gwiryon dheragov y'n henedh ma. 2 A bub best glan,
kemmer genes kopel anedha, yn bagasow a seyth, gorow ha
benow, hag a'n bestes nag yw glan, unn kopel anedha, gorow
ha benow, 3 hag a ydhyn an ayr, yn bagasow a seyth, gorow ha
benow dhe witha has yn few war enep oll an nor. 4 Rag wosa
seyth dydh my a wra glaw dhe goedha war an nor dew-ugens
dydh ha dew-ugens nos ha pup-tra yn few re wrug vy gwruthyl,
y fynnav y dhefendya dhe-ves dhiworth enep an nor.' 5 Ha Noy
a wrug war-lergh pup-tra a wrug an Arloedh erghi dhodho.

An Liv Bras

6 Noy o hwegh kans bloedh pan dheuth an liv a dhowr war
an nor. 7 Ha Noy eth a-bervedh, y vebyon, ha'y wreg, ha
gwragedh y vebyon ganso a-bervedh y'n argh, drefenn dowr an
liv. 8 Bestes glan, ha bestes nag yw glan, hag ydhyn ha pup-tra
a gram war an dor, 9 dew ha dew anedha, gorow ha benow, eth
dhe Noy a-ji dhe'n argh dell wrussa Duw erghi dhe Noy. 10 Ha
wosa seyth dydh yth esa dowr an liv war an nor.

11 Yn hwegh kansves blydhen bewnans Noy, y'n nessa mis, yn
seytegves dydh an mis, an keth jydh na y feu oll fentynyow an
downder meur terrys igor, ha fenestri nev a veu igerys. 12 Hag
yth esa an glaw war an nor dew-ugens dydh ha dew-ugens nos.

13 Y'n keth jydh na y teuth Noy ha Shem ha Ham ha Yafeth,
mebyon Noy, ha gwreg Noy ha gansa teyr gwreg y vebyon a-ji
dhe'n argh; 14 an re ma ha pub tra vew war-lergh y ginda, ha
pub best war-lergh aga hinda, ha pub pryv a gram war an dor
war-lergh y ginda, ha pub edhen war-lergh hy hinda: pub edhen,
ha pup-tra askellek. 15 I eth dhe Noy a-bervedh y'n argh, dew
ha dew a bub kig hag ynno anall bewnans. 16 An re ow mos a-ji,
gorow ha benow a bub kig, a dheuth kepar dell wrussa Duw y
erghi; ha'n ARLOEDH a'n degeas a-ji.

17 Yth esa an liv dew-ugens dydh war an nor, ha'n dowrow a
veu moghhes. I a dhrehevis an argh, hag y sevis a-ugh dhe'n tir.
18 An dowrow a gressyas hag a veu moghhes yn fras war an nor,
ha'n argh esa ow mos war enep an dowrow. 19 Ha'n dowrow a
gressyas yn feur war an nor, hag oll an menydhyow ughel yn-
dann oll an nev a veu kudhys. 20 An dowrow a gressyas pymthek
kevelin war-vann, ha'n menydhyow a veu kudhys. 21 Hag y
ferwis pub kig ow kwaya war an nor, ydhyn, chatel, best, pub
kreatur owth hesya war an dor, ha pub den; 22 oll an re esa war
dir sygh hag anall bewnans yn aga dewfrik a verwis. 23 Pub tra
vew war enep an dor a veu defendys dhe-ves, mab-den, bestes,
pryves hag ydhyn nev. Defendys vons dhe-ves dhiworth an nor,
ha ny veu gesys yn few marnas Noy ha'n re esa ganso y'n argh.

24 Ha'n dowrow a gressyas war an nor kans dydh ha hanter-
kans.

8 Mes Duw a borthas kov a Noy hag oll an bestes, hag oll
an chatel esa ganso y'n argh, ha Duw a wrug dhe wyns
tremena war an nor ha bashes veu an dowrow. 2 Fentynyow an
downder ha fenestri nev a veu stoppys, ha'n glaw dhiworth nev
a veu lettys; 3 ha'n dowrow a omdennas heb hedhi dhiworth
an tir. Wosa kans dydh ha hanter-kans an dowrow a veu lehes.
4 Hag y'n seythves mis, yn seytegves dydh an mis, an argh a
bowesas war venydhyow Ararat. 5 Ha'n dowrow a besyas lehe
bys y'n degves mis. Y'n degves mis, yn kynsa dydh an mis,
pennow an menydhyow a veu gwelys.

6 Ena dhe benn dew-ugens dydh, Noy a igoras fenester[a] an
argh re wrussa ev gwruthyl, 7 ha dannvon yn-mes marghvran.
Yth esa hi ow mos yn-mes ha dehweles bys pan veu desyghys
an dowrow dhiworth an tir. 8 Ena ev a dhannvonas kolomm
dhiworto dhe weles mars o an dowrow lehes dhiworth enep an
dor. 9 Mes ny gavas an golomm powesva rag godhen hy throes,
ha hi a dhehwelis dhodho y'n argh, rag y feu an dowrow war
enep oll an nor. Ena ev a ystynnas y leuv ha'y hachya, ha'y
dri dhodho a-bervedh y'n argh, 10 Ev a wortas hwath seyth
dydh moy, hag arta ev a dhannvonas an golomm mes a'n argh.
11 Ha'n golomm a dheuth dhodho y'n gorthugher, hag awotta,
yth esa delenn oliv yr yn hy ganow, may hwodhva Noy bos an
dowrow bashes dhiworth an tir. 12 Ena ev a wortas hwath seyth
dydh moy ha dannvon an golomm yn-mes; ha ny dhehwelis
dhodho arta.

13 Y'n kynsa blydhen ha hwegh kans, y'n kynsa mis, yn kynsa
dydh an mis, y feu an dowrow desyghys dhiworth an nor; ha
Noy a gemmeras yn-mes gorher an argh ha mires, hag awotta,
sygh o enep an dor. 14 Y'n nessa mis, yn seythves dydh warn
ugens an mis, sygh o an nor.

15 Ha Duw a gewsis orth Noy, ow leverel, 16 'Ke yn-rag yn-
mes a'n argh, ty ha'th wreg ha'th vebyon ha gwragedh dha
vebyon genes. 17 Doro yn-mes genes pub tra vew usi genes, a
bub kig, ydhyn ha bestes, pub pryv ow kramya war an nor, may
hwrellons hesya yn pals war an nor ha doen frut ha kressya
war an nor.' 18 Ytho Noy eth yn-mes, ha'y vebyon ha'y wreg ha
gwragedh y vebyon ganso. 19 Pub best, pub pryv, pub edhen,
ha pup-tra ow kramya war an dor, war-lergh aga hinda, eth
yn-mes a'n argh.

20 Ena Noy a dhrehevis alter dhe'n ARLOEDH ha kemmeres
rann a'n bestes glan ha'n ydhyn glan hag offrynna offrynnow
leskys war an alter. 21 Pan vlasas an ARLOEDH an sawer plegadow,
an ARLOEDH a leveris yn y golonn, 'Ny wrav vy mollethi an dor

---

a 8:6 *fenester:* Nyns yw hemma an keth ger ebrow dell usi yn 6:16.

namoy drefenn mab-den; rag drog yw bodh kolonn mab-den
a-dhia y yowynkneth. Ny wrav namoy gweskel pub tra vew,
dell wrug vy.

22 Hedre vo an nor ow pesya,
hasa ha trevas,
yeynder ha toemmder,
hav ha gwav,
dydh ha nos, ny wrons sessya.'

An Kevambos gans Noy

9 Ha Duw a vennigas Noy ha'y vebyon ha leverel dhedha,
'Degewgh frut ha kressyewgh ha lenwel an nor. 2 Own
ahanowgh hag euth ahanowgh a vydh war bub best a'n nor ha
war bub edhen a'n ayr, war beub ow kwaya war an tir, war oll
puskes an mor. I a vydh res yn agas dorn. 3 Pup-tra ow kwaya
hag a vew a vydh boes ragowgh. Kepar ha'n losow glas, my
re ros dhywgh pup-tra. 4 Mes kig hag ynno y vewnans, henn
yw y woes, ny wrewgh y dhybri. 5 Hag yn sur, rag goes agas
bewnans hwi my a vynn kavoes reknans; my a vynn y gavoes
orth pub best; hag orth mab-den, orth den ha'y vroder, my a
vynn kavoes reknans a vewnans den.

6 Piwpynag a skoellyo goes den,
gans den y fydh y woes ev skoellyes.
Rag yn imaj Duw
ev a wrug mab-den.

7 Ha hwi, degewgh frut ha kressyewgh. Omlesewgh war an
nor ha kressyewgh warnodho.'

8 Ena Duw a gewsis orth Noy hag orth y vebyon ganso, ow
leverel, 9 'Awotta, yth esov ow fastya ow hevambos genowgh
ha gans agas has war agas lergh, 10 ha gans pub tra vew usi
genowgh hwi, ydhyn, chatel, ha pub best a'n nor genowgh hwi,
a beub usi ow mos yn-mes a'n argh – pup-tra vew a'n nor. 11 My
a wra fastya ow hevambos genowgh. Ny vydh kig oll diswrys
arta gans dowrow liv, na ny vydh arta liv dhe dhiswul an nor.'
12 Hag yn-medh Duw, 'Hemm yw tokyn a'n kevambos hag esov

ow kul yntra my ha hwi ha pub kreatur bew usi genowgh, bys
vykken ha bynnari. 13 My a worr ow gwarak y'n kommol, ha
hi a vydh tokyn a gevambos yntra my ha'n norvys. 14 Yndella y
hwer, pan dhrov kommol war an nor, y fydh an warak gwelys
y'n kommol, 15 ha my a berth kov a'm kevambos usi yntra my
ha hwi ha pub kreatur bew a gig oll, ha nevra namoy ny wra an
dowrow dos ha bos liv dhe dhiswul pub kig oll. 16 Pan vydh an
warak y'n kommol, my a vir orti may perthiv kov a'n kevambos
bys vykken yntra Duw ha pub kreatur bew a bub kig usi war
an nor.' 17 Hag yn-medh Duw dhe Noy, 'Hemm yw tokyn a'n
kevambos re wrugavy y fastya yntra my ha pub kig usi war an
nor.'

Noy ha'y Vebyon

18 Mebyon Noy neb eth yn-mes a'n argh o Shem ha Ham ha
Yafeth; ha Ham o tas Kanan. 19 An re ma aga thri o mebyon
Noy; ha dhiworth an re ma tus a veu lesys war oll an bys.

20 Noy a dhallathas bos tiek, hag ev a blansas gwinlann.
21 Pan evas rann a'n gwin, ev a veu medhow ha heb kudhlenn
a-ji dh'y dylda. 22 Ha Ham, tas Kanan, a welas noethedh y das
ha'y dherivas dh'y dhew vroder esa yn-mes. 23 Ena Shem ha
Yafeth a gemmeras mantell ha'y gorra war aga diwskoedh ha
mos war-dhelergh ha kudha noethedh aga thas. Aga fasow o
treylys war-dhelergh ha ny welsons noethedh aga thas. 24 Ena
Noy a dhifunas a'y win, hag ev a wodhva pandr'a wrussa y vab
yowynka gul dhodho. 25 Ev a leveris,

'Milliges re bo Kanan.
Kethwas kethwesyon a vydh ev dh'y vreder.'

26 Ev a leveris ynwedh,

'Benniges re bo an ARLOEDH, Duw Shem,
ha re bo Kanan kethwas dhodho.

27 Re ynkressyo Duw Yafeth,
ha re bo trigys a-berth yn tyldow Shem;
re bo Kanan kethwas dhodho.'

28 Wosa an liv, Noy a vewas trihans blydhen ha hanter-kans.
29 Dydhyow oll Noy a veu naw kans bloedh ha hanter-kans; hag
ev a verwis.

Rol an Kenedhlow

10 An re ma yw henedhow mebyon Noy: Shem, Ham
ha Yafeth; mebyon a veu genys dhedha wosa an liv.

2 Mebyon Yafeth: Gomer, Magog, Maday, Yavan, Tubal,
Meshek ha Tiras. 3 Mebyon Gomer: Ashkenaz, Rifath ha
Togarma. 4 Mebyon Yavan: Elisha, Tarshish, Kittim ha
Dodanim. 5 Dhiworth an re ma ynysow an kenedhlow a veu
rynnys yn aga thiryow, peub war-lergh y daves, war-lergh aga
theyluyow yn aga henedhlow.

6 Mebyon Ham: Kush, Misraym, Put ha Kanan. 7 Mebyon
Kush: Seba, Havila, Sabta, Raama ha Sabteka. Mebyon Raama:
Sheba ha Dedan. 8 Kush a dhineythis Nimrod. Ev a dhallathas
bos gour galloesek war an nor. 9 Ev a veu helghor galloesek
dherag an ARLOEDH; rakhenna yth yw leverys, 'Poran kepar ha
Nimrod, helghor galloesek dherag an ARLOEDH.' 10 Dalleth y
wlaskor a veu Babel, hag Erek, hag Akkad, ha Kalne yn pow
Shinar. 11 Yn-mes a'n pow na yth eth dhe Assyria ha drehevel
Nineve, ha Rehoboth-ir, ha Kalah, 12 ha Resen yntra Nineve ha
Kalah; homm yw an sita vras. 13 Misraym a dhineythis Ludim,
Anamim, Lehabim, Naftuhim, 14 Pathrusim, Kasluhim (may
teuth Filistim anedha) ha Kaftorim.

15 Kanan a dhineythis Sidon y gynsa-genys, ha Heth, 16 ha'n
Yebusysi, an Amorysi, an Girgashysi, 17 an Hivysi, an Arkysi,
an Sinysi, 18 an Arvadysi, an Semarysi ha'n Hamathysi; ha wosa
henna, loethow an Kananysi a veu diberthys a-les. 19 Hag amal
an Kananysi o dhiworth Sidon ha ty ow tos troha Gerar bys
yn Gaza, ha ty ow mos bys yn Sodom, Gomorra, Adma ha
Seboyim bys yn Lasha. 20 An re ma yw mebyon Ham war-lergh
aga theyluyow, war-lergh aga thavosow yn aga thiryow, yn aga
henedhlow.

21 Dhe Shem ynwedh, tas oll mebyon Eber, ha broder kottha
Yafeth, dhodho ev ynwedh y feu fleghes genys. 22 Mebyon Shem:
Elam, Asshur, Arfaksad, Lud hag Aram. 23 Mebyon Aram: Us,
Hul, Gether ha Mash. 24 Arfaksad a dhineythis Shelagh ha
Shelagh a dhineythis Eber. 25 Dhe Eber y feu dineythys dew
vab. Hanow onan o Peleg rag yn y dhydhyow ev an nor a veu
rynnys, ha hanow y vroder o Yoktan. 26 Yoktan a dhineythis
Almodad, Shelef, Hasarmaveth, Yeragh, 27 Hadoram, Uzal,
Dikla, 28 Obal, Abimael, Sheba, 29 Ofir, Havila ha Yobab. Oll
an re ma o mebyon Yoktan. 30 Aga thiredh a veu dhiworth
Mesha ha ty ow mos war-tu ha Sefar, menydh an howldrevel.
31 An re ma yw mebyon Shem war-lergh aga theyluyow, war-
lergh aga thavosow, yn aga thiryow, war-lergh aga henedhlow.

32 An re ma yw teyluyow mebyon Noy war-lergh aga
henedhow, yn aga henedhlow. Dhiworth an re ma y feu an
kenedhlow diberthys war an nor wosa an liv.

Tour Babel

11 Yth esa dhe oll an bys unn taves, ha'n keth geryow.
2 Hag y hwarva hag i ow mos yn-rag dhiworth an
howldrevel, i a gavas stras yn pow Shinar ha triga ena. 3 I a
leveris, an eyl dh'y gila, 'Dewgh, gwren ni gul brykkys ha'ga
fobas yn tan.' Rag yth esa brykkys dhedha yn le meyn ha
pyg yn le pri. 4 Ena yn-medhons i, 'Dewgh, gwren ni drehevel
sita ha tour, ha'y benn y'n nevow; ha gwren gul hanow ragon,
rag own ni dhe vos skattrys a-les war enep oll an nor.' 5 An
ARLOEDH a dhiyskynnas dhe weles an sita ha'n tour esa mebyon
den orth aga drehevel. 6 Hag yn-medh an ARLOEDH, 'Awotta,
unn bobel yns i, hag yma unn taves dhedha i oll; ha hemm
yw an dalleth a'ga ober; lemmyn ny vydh travyth na allons i y
wul mar mynnons. 7 Dewgh, gwren ni diyskynna ha kemmyska
aga yeth ma na wodhvons konvedhes an eyl yeth y gila.' 8 Ytho
an ARLOEDH a's skattras a-les alena war enep oll an nor, hag
i a astelas drehevel an sita. 9 Ytho, yth yw hy hanow gelwys
Babel, rag an ARLOEDH dhe gemmyska ena yeth oll an bys, ha'n
ARLOEDH a's skattras alena war enep oll an nor.

Henedhow Shem

10 An re ma yw henedhow Shem. Shem o kans bloedh hag
ev a dhineythis Arfaksad diw vlydhen wosa an liv. 11 Ha Shem
a vewas pymp kans blydhen wosa dineythi Arfaksad, hag ev a
dhineythis mebyon ha myrghes.

12 Arfaksad a vewas pymthek blydhen warn ugens, ha dineythi
Shelagh. 13 Hag Arfaksad a vewas peswar kans blydhen ha teyr
wosa dineythi Shelagh, hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes.

14 Shelagh a vewas deg blydhen warn ugens ha dineythi
Eber. 15 Ha Shelagh a vewas peswar kans blydhen ha teyr wosa
dineythi Eber, hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes.

16 Eber a vewas peswardhek blydhen warn ugens ha dineythi
Peleg. 17 Hag Eber a vewas peswar kans blydhen ha deg warn
ugens wosa dineythi Peleg, hag ev a dhineythis mebyon ha
myrghes.

18 Ha Peleg a vewas deg blydhen warn ugens ha dineythi Reu.
19 Ha Peleg a vewas dew kans blydhen ha naw wosa dineythi
Reu, hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes.

20 Reu a vewas dewdhek blydhen warn ugens ha dineythi
Serug. 21 Ha Reu a vewas dew kans blydhen ha seyth wosa
dineythi Serug, ha dineythi mebyon ha myrghes.

22 Serug a vewas deg blydhen warn ugens ha dineythi Nahor.
23 Ha Serug a vewas dew kans blydhen wosa ev dhe dhineythi
Nahor ha dineythi mebyon ha myrghes.

24 Ha Nahor a vewas naw blydhen warn ugens, ha dineythi
Teragh. 25 Ha Nahor a vewas kans blydhen ha nownsek wosa ev
dhe dhineythi Teragh, hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes.

26 Ha Teragh a vewas deg blydhen ha tri-ugens ha dineythi
Abram, Nahor ha Haran.

An Ugheldas Abram

27 An re ma yw henedhow Teragh. Teragh a dhineythis
Abram, Nahor ha Haran, ha Haran a dhineythis Lot. 28 Haran

a verwis pan veu y das hwath yn few[a] yn pow y enesigeth,[b] Ur
an Kaldeanys. 29 Hag Abram ha Nahor a gemmeras gwragedh
dhedha aga honan. Hanow gwreg Abram o Saray, ha hanow
gwreg Nahor o Milka, myrgh Haran, tas Milka ha tas Yska.
30 Mes Saray o difroeth; nyns esa flogh dhedhi.

31 Teragh a gemmeras Abram y vab ha Lot mab Haran, mab
y vab ev, ha Saray y wohydh, gwreg y vab Abram, hag i eth
yn-mes gansa dhiworth Ur an Kaldeanys mayth ellens dhe bow
Kanan, hag i a dheuth dhe Haran ha triga ena. 32 Ha dydhyow
Teragh a veu dew kans blydhen ha pymp, ha Teragh a verwis
yn Haran.

Galow Abram

12 An ARLOEDH a leveris dhe Abram, 'Ke jy mes a'th
pow ha dhiworth dha gerens ha dhiworth chi dha
das bys y'n wlas hag a vynnav hy diskwedhes dhis. 2 My a vynn
dha wul kenedhel vras, ha my a'th vennik ha gul dha hanow
meur y vri, ha ty a vydh bennath: 3 Ha my a vennik an re a wra
dha venniga jy; ha neb a'th villik[c] y hwrav vy y villiga. Ynnos
jy y fydh benniges oll teyluyow an nor.' 4 Ytho, Abram eth dell
wrussa an ARLOEDH leverel dhodho, ha Lot eth ganso. Abram
o pymthek bloedh ha tri-ugens pan eth yn-mes a Haran. 5 Hag
Abram a gemmeras Saray y wreg ha Lot, mab y vroder hag oll
aga fyth re wrussens kuntelles, ha'n enevow re wrussens kavoes
yn Haran, hag i eth yn-kerdh rag mos dhe bow Kanan; ha dhe
bow Kanan y teuthons i. 6 Abram a dremenas der an tir bys y'n
tyller[d] Shekem, bys yn derwenn More. Yth esa an Kananysi
y'n pow y'n termyn na. 7 Ha'n ARLOEDH a omdhiskwedhas dhe
Abram ha leverel dhodho, 'My a vynn ri an tir ma dhe'th has jy.'

---

a 11:28 *pan veu y das hwath yn few:* Ebrow *a-rag y das* po *yn golok y das.*

b 11:28 *y enesigeth:* Po *y neshevin.*

c 12:3 *a'th villik:* Ow siwya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *a wra dha dhisdaynya.*

d 12:6 *tyller:* Yw dhe styrya *tyller sans.*

Ytho ev a dhrehevis alter dhe'n ARLOEDH neb a omdhiskwedhas dhodho. [8] Ena ev eth alena bys yn menydh a'n est dhe Bethel ha settya y dylda yn-bann yntra Bethel y'n howlsedhes hag Ay y'n est, ha drehevel ena alter dhe'n ARLOEDH ha gelwel war hanow an ARLOEDH. [9] Hag Abram a omdennas hag eth yn-rag troha'n Negeb.

Abram ha Saray yn Ejyp

[10] Mes yth esa divoetter y'n pow; ytho Abram eth yn-nans dhe Ejyp dhe driga ena, rag bos an divoetter poes y'n pow. [11] Pan dheuth nes rag entra yn Ejyp, yn-medh ev dhe Saray y wreg, 'Otta, my a woer dha vos benyn teg dhe weles. [12] Ytho, pan wrello an Ejyptianys dha weles, i a lever, "Homm yw y wreg," hag i a wra ow ladha vy, mes i a wra dha asa jy yn few. [13] Lavar, my a'th pys, dha vos ow hwoer, may fo dhe well genev a-barth dhis, ha'm enev a vew a'th wovis jy.' [14] Pan dheuth Abram dhe Ejyp, an Ejyptianys a welas an venyn, hi dhe vos pur deg. [15] Pennsevigyon Faro a's gwelas ynwedh ha'y gormel a-dherag Faro; ha'n venyn a veu kemmerys a-berth yn chi Faro. [16] Ev a dhyghtyas Abram yn ta a'y govis hi, hag y feu dhodho deves, oghen, asenes, gwesyon, maghtethyon, kasegi-asen ha kowrvergh. [17] Mes an ARLOEDH a blagyas Faro ha'y ji gans plagys bras drefenn Saray, gwreg Abram. [18] Ha Faro a elwis Abram ha leverel, 'Pyth yw hemma a wruss'ta gul dhymmo? Prag na wruss'ta leverel dhymm hi dhe vos dha wreg? [19] Prag y hwruss'ta leverel, "Ow hwoer yw hi," may hwrugavy hy hemmeres avel gwreg? Ytho, otta dha wreg. Kemmer hi, ha ke yn-kerdh.' [20] Ha Faro a erghis dh'y wer yn y gever hag i a'n dannvonas yn-kerdh, ha'y wreg ha pup-tra esa dhodho.

Dibarth Lot dhiworth Abram

13 Ytho Abram eth yn-bann yn-mes a Ejyp troha'n Negeb, ev ha'y wreg, ha pup-tra esa dhodho, ha Lot ganso. [2] Pur rych o Abram gans chatel, arghans hag owr. [3] Hag ev eth yn y gerdhow dhiworth an Negeb dhe Bethel, bys y'n tyller may fia y dylda y'n dalleth yntra Bethel hag Ay, [4] bys yn

tyller an alter re wrussa y'n dalleth; hag ena Abram a elwis war hanow an ARLOEDH.

5 Mes Lot ynwedh, neb esa ow mos gans Abram, a'n jeva
flokkys ha chatel ha tyldow, 6 ma na ylli an tir aga sostena, hag
i trigys war-barth, rag bos bras aga fyth, ma na yllens triga
war-barth. 7 Ytho yth esa strif yntra bugeledh chatel Abram ha
bugeledh chatel Lot. Yth esa an Kananysi ha'n Perizzysi trigys
ena y'n pow.

8 Ena yn-medh Abram dhe Lot, 'My a'th pys, na vedhes strif
yntra my ha ty hag yntra dha vugeledh jy ha'm bugeledh vy,
rag breder on ni. 9 A nyns usi oll an tir a-dheragos? Diberth
dhiworthiv, dell yth pysav. Mar mynnydh kemmeres an barth
kledh, my a gemmer an barth dhyghow, ha mar kemmerydh an
barth dhyghow my a gemmer an barth kledh.'

10 Ha Lot a dhrehevis y dhewlagas ha gweles oll an plen a-dro
dhe'n Yordan, oll anodho dhe vos dowrhes – kyns an ARLOEDH
dhe dhiswul Sodom ha Gomorra – kepar ha lowarth an
ARLOEDH, kepar ha pow Ejyp ha ty ow tos bys yn Soar. 11 Ytho
Lot a dhewisas oll an plen a-dro dhe'n Yordan dhodho y honan,
ha Lot a dravalyas troha'n howldrevel hag i a dhibarthas an eyl
dhiworth y gila. 12 Yth esa Abram trigys yn pow Kanan, hag
yth esa Lot trigys yn sitys an plen, ha settya y dylda bys Sodom.
13 Mes tus Sodom o tebel ha peghadoryon dres eghenn dherag
an ARLOEDH.

14 An ARLOEDH a leveris dhe Abram, wosa bos Lot diberthys
dhiworto, 'Drehav dha dhewlagas, ha mir dhiworth an tyller
mayth esos troha'n kledh, ha'n dyghow, ha'n howldrevel, ha'n
howlsedhes. 15 Rag my a re oll an tir a welydh dhiso jy ha
dhe'th has bys vykken. 16 Ha my a wra dha has kepar ha doust
an dor: mar kyll den nivera doust an dor, dha has ynwedh a yll
bos niverys. 17 Sav yn-bann, kerdh der an pow, der y hys ha der
y les, rag my a vynn y ri dhiso.'

18 Ena Abram a removas y dylda ha dos ha triga ryb derow
Mamre usi yn Hebron ha drehevel alter dhe'n ARLOEDH y'n
tyller na.

Lot Sawys gans Abram

14 Y hwarva yn dydhyow Amrafel myghtern Shinar,
Aryok myghtern Ellasar, Kedorlaomer myghtern
Elam, ha Tidal myghtern Goyim, [2] y hwrug an re ma gwerrya
erbynn Bera myghtern Sodom hag erbynn Birsha myghtern
Gomorra, Shinab myghtern Adma ha Shemeber myghtern
Seboyim, ha myghtern Bela (henn yw Soar). [3] Oll an re ma
a veu kuntellys war-barth yn nans Siddim (henn yw Mor an
Hoelan). [4] Dewdhek blydhen i a servyas Kedorlaomer hag y'n
trydhegves blydhen i a rebellyas. [5] Y'n peswardhegves blydhen,
Kedorlaomer ha'n vyghternedh esa ganso a dheuth ha fetha
an Refaim yn Ashteroth-karnaym ha'n Zuzim yn Ham ha'n
Emim yn Shave-kiryathaym, [6] ha'n Horysi yn aga menydh
Seir bys yn El-paran, usi ryb an difeythtir. [7] Ena i a dhehwelis
ha dos dhe En-mishpat (henn yw Kadesh) ha fetha gwlas oll
an Amalekysi ha'n Amorysi ynwedh esa trigys yn Haseson-
tamar. [8] Ena myghtern Sodom, myghtern Gomorra, myghtern
Adma, myghtern Seboyim ha myghtern Bela (henn yw Soar)
eth yn-mes, hag araya rag kas er aga fynn yn nans Siddim,
[9] erbynn Kedorlaomer myghtern Elam, Tidal myghtern Goyim,
Amrafel myghtern Shinar, hag Aryok myghtern Ellasar:
peswar myghtern erbynn pymp. [10] Nans Siddim o leun a bollow
pyg. Myghternedh Sodom ha Gomorra a fias, ha koedha ena,
ha'n remenant a fias dhe'n menydh. [11] Ena i a gemmeras oll
an pythow a Sodom ha Gomorra hag oll aga boes ha mos yn-
kerdh. [12] Hag i a gemmeras Lot, mab broder Abram, esa trigys
yn Sodom, ha'y bythow, ha mos yn-kerdh.

[13] Ena y teuth unn dianker ha leverel hemma dhe Abram an
Ebrow, esa trigys ryb derow Mamre; Amoryas o ev, broder
Eshkol ha broder Aner, hag yth ens i keffrysysi Abram. [14] Pan
glewas Abram bos y vroder[a] kemmerys prisner, ev a guntellas

---

a 14:14 *y vroder:* Henn yw y noy Lot, neb a veu mab Haran, broder Abram.

y dus dyskys yn arvow[a], genys yn y ji ev, trihans hag etek aga
niver ha'ga helghya bys yn Dan. 15 Hag yn nos ev a rannas y lu
er aga fynn, ev ha'y wesyon, ha'ga fetha, ha'ga chasya bys yn
Hoba usi a'n barth kledh dhe Damaskus. 16 Ena ev a dhaskavas
oll y bythow hag ynwedh y vroder Lot ha'y bythow ev, ha'n
benynes ynwedh ha'n bobel.

Abram Bennigys gans Melkisedek

17 Myghtern Sodom eth yn-mes dh'y vetya wosa ev dhe
dhehweles dhiworth gweskel Kedorlaomer ha'n vyghternedh
esa ganso yn nans Shave (henn yw Nans an Myghtern). 18 Ha
Melkisedek myghtern Salem a dhros yn-mes bara ha gwin; ev
o oferyas Duw Ughella.[b] 19 Hag ev a'n bennigas ha leverel,

'Benniges re bo Abram gans Duw Ughella,
Gwrier nev ha nor.
20 Ha benniges re bo Duw Ughella
neb a dhaskorras dha eskerens a-berth yn dha dhorn.'

Abram a ros dhodho dega a bup-tra.

21 Ena myghtern Sodom a leveris dhe Abram, 'Ro dhymm
an dus ha kemmer an pythow dhiso jy dha honan.' 22 Mes
Abram a leveris dhe vyghtern Sodom, 'My re dhrehevis ow leuv
dhe'n ARLOEDH, Duw Ughella, Gwrier nev ha nor, 23 na wrav
kemmeres naneyl neusenn na hwath kroen-sandal dhiworth
pup-tra eus dhis, rag own ty dhe leverel, "My re wrug Abram
rych." 24 Travyth saw an pyth re dhybris an dus yowynk, ha'n
rann a dhegoedh dhe'n wer eth genev, Aner, Eshkol ha Mamre.
Kemmerens i aga rann.'

Kevambos Duw gans Abram

15 Wosa an taklow ma, ger an ARLOEDH a dheuth dhe
Abram yn gwelesigeth, ow leverel, 'Na borth own,
Abram, my yw dha skoes, dha wober pur vras.' 2 Mes yn-medh

---

a 14:14 *ev a guntellas y dus dyskys yn arvow:* Amendys. Ebrow *hag ev a wakhas y dus dyskys.*

b 14:18-20 *Duw Ughella:* Ebrow *El Elyon.*

Abram, ‘Arloedh Duw, pandr’a vynn’ta ri dhymm, rag yth ov prest heb flogh, ha her ow chi a vydh Eliezer a Damaskus?’
3 Hag yn-medh Abram, ‘Awotta, ny wruss’ta ri has dhymm, hag awotta, onan genys y’m chi vy a vydh ow her.’ 4 Hag awotta, ger an Arloedh a dheuth dhodho ow leverel, ‘Ny vydh hemma dha her, mes neb a dheu yn-mes a’th kolodhyon jy, ev a vydh dha her.’ 5 Hag ev a’n dros mes a-ji ha leverel, ‘Mir lemmyn troha’n nev ha reken niver an ster, mar kyllydh aga nivera.’ Yn-medh ev dhodho, ‘Yndella y fydh dha has.’ 6 Hag ev a fydhyas y’n Arloedh, hag ev a’n akontyas dhodho avel ewnder.

7 Hag ev a leveris dhodho, ‘My yw an Arloedh a’th tros mes a Ur an Kaldeanys dhe ri dhis an pow ma dh’y gavoes yn perghennogeth.’ 8 Mes yn-medh ev, ‘A Arloedh Duw, fatell allav vy godhvos my dh’y gavoes yn perghennogeth?’ 9 Ev a leveris dhodho, ‘Kemmer ragov lejek tri bloedh ha gaver tri bloedh ha hordh tri bloedh ha turenn, ha kolomm yowynk.’
10 Ytho ev a gemmeras oll an re ma ragdho ha’ga threghi yn diw rann der an kres, ha gorra pub hanter an eyl a-dal y gila; mes ny droghas an ydhyn yn diw rann. 11 Ha pan dheuth an ydhyn-preydh yn-nans war an korfow, Abram a’s chasyas dhe-ves.

12 Pan esa an howl ow sedhi, kosk down a goedhas war Abram, hag awotta, euth, tewolgow bras, a goedhas warnodho.
13 Ena ev a leveris dhe Abram, ‘Godhvydh yn sur y fydh dha has alyons yn pow nag yw dhedha i, hag i a wra aga servya; hag i a wra aga arwaska peswar kans blydhen. 14 Mes an genedhel ynwedh a wrons i servya, my a wra hy breusi; ha wosa henna i a dheu yn-mes gans rychys meur. 15 Ha ty a wra mos dhe’th tasow yn kres, ha bos ynkleudhys yn kothni dha. 16 Y’n peswora henedh i a dhehwel omma; rag ny vydh kowlwrys na hwath kammweyth an Amorysi.’

17 Hag y hwarva, pan sedhis an howl hag yth o tewl, awotta, forn ow megi ha faglenn ow leski a dremenas ynter an rannow na. 18 An keth jydh na, an Arloedh a wrug kevambos gans Abram, ow leverel, ‘My re ros an tir ma dhe’th has, dhiworth avon Ejyp bys y’n avon vras, an avon Ewfrates, 19 tir an Kenysi,

an Kenizzysi, an Kadmonysi, [20] an Hittysi, an Perizzysi, an Refaim, [21] an Amorysi, an Kananysi, an Girgashysi ha'n Yebusysi.'

Dineythyans Yshmael

16 Lemmyn Saray, gwreg Abram, ny dhineythis flogh vyth dhodho. Yth esa dhedhi maghteth ejyptek, Hagar hy hanow. [2] Hag yn-medh Saray dhe Abram, 'Otta lemmyn, an ARLOEDH re'm lettyas na gavav flogh. My a'th pys, ke a-bervedh dhe'm maghteth. Martesen y hwyrvydh my dhe gavoes fleghes dredhi hi.' Hag Abram a woslowas orth lev Saray. [3] Ha Saray, gwreg Abram, a gemmeras Hagar, hy maghteth ejyptek, wosa Abram dhe driga deg blydhen yn pow Kanan ha'y ri dh'y wour Abram dhe vos y wreg. [4] Hag ev eth a-bervedh dhe Hagar ha hi a gonsevyas. Ha pan welas hi y hwrug hi konsevya, dispresys veu hy mestres yn hy dewlagas. [5] Hag yn-medh Saray dhe Abram, 'Re wrello an drog gwrys er ow fynn koedha warnas tejy. My a ros ow maghteth a-bervedh y'th askra ha pan welas hi y hwrug hi konsevya, dispresys veuv yn hy dewlagas. Re bo an ARLOEDH breusyas yntra my ha ty.' [6] Mes yn-medh Abram dhe Saray, 'Awotta, yma dha vaghteth y'th leuv. Gwra dhedhi dell vo plegadow dhis.' Ena Saray a wrug hy thebeldhyghtya, ytho hi a fias dhiworth hy golok.

[7] El an ARLOEDH a's kavas ryb fenten a dhowr y'n difeythtir, ryb an fenten war an fordh dhe Shur. [8] Hag ev a leveris, 'Hagar, maghteth Saray, a-ble hwruss'ta dos, ha ple'th esos ta ow mos?' Hi a leveris, 'My a fi dhiworth golok ow mestres, Saray.' [9] Hag el an ARLOEDH a leveris dhedhi, 'Dehwel dhe'th vestres hag omblegya dhedhi yn-dann hy diwla.' [10] Yn-medh el an ARLOEDH dhedhi ynwedh, 'Kressya a wrav dha has yn feur, ma na yllir y rekna drefenn y vraster.' [11] Hag el an ARLOEDH a leveris dhedhi,

'Awotta, gans flogh osta ha ty a dhineyth mab
ha ty a'n henow Yshmael,
a-ban glewas an ARLOEDH dha alar.

12 Y fydh den kepar hag asen gwyls.
Y dhorn a vydh erbynn pub den,
ha dorn pub den a vydh er y bynn ev,
ha trigys vydh yn fas y vreder oll.'

13 Ytho hi a elwis hanow an ARLOEDH neb a gewsis gensi, 'Ty yw Duw a'm gwel,' rag hi a leveris, 'A wrugavy ynwedh gweles Duw ha bewa wosa y weles?'[a] 14 Ytho henwys veu an puth, Beer-lahay-roi. Awotta hi yntra Kadesh ha Bered.

15 Ha Hagar a dhineythis mab dhe Abram; hag Abram a elwis hanow y vab a dhineythis Hagar, Yshmael. 16 Hag Abram o hwegh bloedh ha peswar-ugens pan dhineythis Hagar Yshmael dhe Abram.

Tokyn an Kevambos

17 Pan o Abram nownsek bloedh ha peswar-ugens, an ARLOEDH a omdhiskwedhas dhe Abram ha leverel dhodho, 'Duw Ollgalloesek[b] ov vy. Kerdh a-dheragov, ha bydh divlam. 2 Ha my a wra ow hevambos yntra my ha ty, ha my a wra dha gressya dres eghenn.' 3 Ena Abram a goedhas war y fas ha Duw a gewsis ganso, ow leverel, 4 'Dhe'm parth evy, awotta ow hevambos genes: ty a vydh an tas a genedhlow pals. 5 Ny vydh dha hanow Abram namoy, mes dha hanow a vydh Abraham, rag my a'th wra an tas a genedhlow pals. 6 Ha my a'th wra dhe dhoen meur a frut, ha my a wra kenedhlow ahanas, ha myghternedh a dheu yn-mes ahanas. 7 Ha my a fast ow hevambos yntra my ha ty, ha'th has war dha lergh yn aga henedhow avel kevambos bys vykken, dhe vos Duw dhiso, ha'th has war dha lergh. 8 Ha my a re dhis, ha dhe'th has war dha lergh, an pow mayth esos ow kodriga ynno, oll an tir a Kanan dh'y berghenna bys vykken, ha my a vydh aga Duw.'

9 Hag yn-medh Duw dhe Abraham, 'Dhe'th parth tejy, ty a with ow hevambos, ty ha'th has war dha lergh yn aga

---

a 16:13 *A wrugavy ynwedh gweles Duw ha bewa wosa y weles:* Amendys.

b 17:1 *Duw Ollgalloesek:* Ebrow *El Shadday.*

henedhow. [10] Hemm yw ow hevambos a wre'ta y witha, yntra my ha hwi ha'th has war dha lergh. Pub gorreydh ahanowgh a vydh trodreghys. [11] Hwi a wra trodreghi kig agas kudhgenn ha hemma a vydh tokyn a'n kevambos yntra my ha hwi. [12] Nebonan yn agas mysk a vo eth dydh y oes a vydh trodreghys, pub flogh gorow der agas henedhow neb yw genys y'th chi po nebonan nag yw dha has jy prenys gans mona dhiworth estren. [13] Neb yw genys y'th chi ha neb yw prenys gans mona a dal bos trodreghys; ow hevambos a vydh a-bervedh y'th kig rag kevambos bys vykken. [14] Gorreydh heb trodreghyans, nag yw trodreghys kig y gudhgenn, treghys dhe-ves dhiworth y bobel vydh an enev na; ev re dorras ow hevambos.'

[15] Ha Duw a leveris dhe Abraham, 'Saray dha wreg, ny wre'ta gelwel hy hanow Saray, mes Sara a vydh hy hanow. [16] My a vynn hy benniga ha ri dhis mab dhiworti hi ynwedh, ha hi a dheu ha bos kenedhlow; myghternedh poblow a dheu dhiworti.' [17] Ena Abraham a goedhas war y fas ha hwerthin ha leverel yn y golonn, 'A vydh flogh dineythys dhe wour kans bloedh y oes? Hag a wra Sara dineythi, deg bloedh ha peswar-ugens bloedh hy oes?' [18] Hag yn-medh Abraham dhe Dhuw, 'Unnweyth a kwrella Yshmael bewa y'th wolok!' [19] Yn-medh Duw, 'Sara dha wreg a dhineyth mab, ha ty a elow y hanow Ysak, ha my a fast ow hevambos ganso avel kevambos bys vykken rag y has war y lergh. [20] Ha rag Yshmael, my re'th klewas. Awotta, my a wra y venniga, ha gul dhodho doen frut, ha'y gressya dres eghenn. Ev a dhineyth dewdhek pryns ha my a'n gwra dhe vos kenedhel vras. [21] Mes my a fast ow hevambos gans Ysak, neb a wra Sara y dhineythi dhis y'n termyn ma a'n vlydhen a dheu.'

[22] Pan astelsa kewsel ganso, Duw eth yn-bann dhiworth Abraham. [23] Hag Abraham a gemmeras Yshmael y vab, ha pub kethwas re bia genys yn y ji, ha peub re bia prenys gans mona, pub gorreydh yn mysk tus chi Abraham, ha trodreghi kig aga hudhgenn an keth jydh na, kepar dell wrussa Duw y leverel dhodho. [24] Abraham o nownsek bloedh ha peswar-ugens pan veu trodreghys kig y gudhgenn. [25] Hag Yshmael a veu trydhek bloedh pan veu trodreghys kig y gudhgenn. [26] An keth jydh na

y feu Abraham hag Yshmael y vab trodreghys; [27] hag oll an wer
a'y ji, an re genys y'n chi, ha'n re prenys gans mona dhiworth
estren, a veu trodreghys ganso.

Mab Ambosys dhe Abraham ha Sara

18 Ha'n ARLOEDH a omdhiskwedhas dhodho ryb derow
Mamre, pan esa ev a'y esedh yn daras an tylda yn
toemmder an jydh. [2] Ev a dhrehevis y dhewlagas ha mires,
hag awotta, yth esa tri gour ow sevel a-dal dhodho, ha pan
y's gwelas ev a boenyas dh'aga metya dhiworth daras an tylda
hag omblegya dhe'n dor [3] ha leverel, 'Ow Arloedh, mar kevis
gras y'th wolok, na dremen yn-rag dres dha was. [4] Bedhes
kyrghys neppyth a dhowr, ha golghewgh agas treys ha powes
yn-dann an wydhenn, [5] ha my a wra kyrghes tamm bara, may
konfortyowgh hwi agas kolonn. Wosa henna hwi a yll tremena
yn-rag, a-ban re dheuthewgh dh'agas gwas.' Ytho yn-medhons
i, 'Gwra yndella, kepar dell leversys.' [6] Hag Abraham a fistenas
a-berth y'n tylda dhe Sara ha leverel, 'Fisten, gwra pareusi
tri sea[a] a vleus fin. Toes e, ha gul torthow.' [7] Hag Abraham
a boenyas dhe'n chatel ha kyrghes leugh, medhel ha da, ha'y
ri dhe dhen yowynk neb a fistenas dh'y bareusi. [8] Ena ev a
gemmeras kowles ha leth ha'n leugh re wrussa y bareusi, ha'y
worra a-dheragdha, ha sevel rybdha yn-dann an wydhenn, hag
i a dhybris.

[9] I a leveris dhodho, 'Ple'ma Sara dha wreg?' Hag yn-medh
ev, 'Ottahi, a-berth y'n tylda.' [10] Yn-medh ev, 'Yn sur my a
dhehwel dhis y'n vlydhen a dheu, hag otta, Sara dha wreg a's
tevydh mab.' Ha Sara a'n klewas orth daras an tylda esa a-dryv
dhodho. [11] Lemmyn, Abraham ha Sara o koth, gyllys yn kothni,
ha ny veu na fella dhe Sara amseryow benynek. [12] Ytho Sara
a hwarthas ynni hi hy honan, ow leverel, 'Wosa my dhe vos
gwedhrys, a vydh plesour dhymm, ha'm arloedh koth ynwedh?'
[13] Yn-medh an ARLOEDH dhe Abraham, 'Prag y hwrug Sara
hwerthin, ow leverel, "Yw gwir y fydhav ow tineythi flogh,

---

a 18:6 *sea:* Ebrow *sea,* musur sygh a-dro dhe 7.3 liter.

gyllys koth dell ov?” 14 Eus travyth re gales rag an ARLOEDH?
Y’n termyn apoyntys, my a dhehwel dhis, y’n vlydhen a dheu,
hag y fydh dhe Sara mab.’ 15 Ena Sara a naghas, ow leverel, ‘Ny
wrug vy hwerthin,’ rag own a’s teva. Hag ev a leveris, ‘Nansi!
Mes hwerthin a wruss’ta.’

Breus erbynn Sodom

16 An wer a sevis alena ha mires war-woeles troha Sodom;
yth esa Abraham ow kerdhes gansa dh’aga hembronk. 17 Yn-
medh an ARLOEDH, ‘A wrav vy keles dhiworth Abraham an
pyth a wrav, 18 a-ban vydh Abraham ow tos ha bos kenedhel
vras ha galloesek yn sur, hag a-ban vydh pub kenedhel a’n
nor bennigys dredho? 19 Rag my re’n dewisas, may hwrella
worhemmynna dh’y fleghes ha’y vayni war y lergh, hag i a wra
gwitha fordh an ARLOEDH, dhe wul ewnder ha gwirvreus, may
trollo an ARLOEDH war Abraham an pyth re leveris dhodho.’
20 An ARLOEDH a leveris ynwedh, ‘Rag bos an arm erbynn
Sodom ha Gomorra bras, ha rag bos aga fegh pur boes, 21 my
a dheu yn-nans dhe weles mar kwrussons i yn tien war-lergh
an arm re dheuth dhymmo; ha mar ny wrussons, my a’n goer.’

22 Ytho an wer a dreylyas alena ha mos troha Sodom; mes
Abraham a sevi hwath dherag an ARLOEDH. 23 Abraham a dheuth
nes ha leverel, ‘A vynn’ta diswul hwath an re wiryon gans an
re dhrog? 24 Martesen y fydh hanter-kans den gwiryon a-berth
y’n sita. A vynn’ta dhe wir diswul an tyller heb y sparya rag
an hanter-kans den gwiryon usi a-berth y’n sita? 25 Pell bedhes
dhiworthis gul war-lergh an gis ma, ladha an re wiryon gans
an re dhrog, may fo an re wiryon kepar ha’n re dhrog; bedhes
pell dhiworthis! A ny vynn Breusyas oll an nor gul gwirvreus?’
26 Hag yn-medh an ARLOEDH, ‘Mar kavav hanter-kans den
gwiryon a-berth y’n sita, sparya a wrav oll an tyller a’ga govis i.’
27 Abraham a worthybis, ‘Awotta lemmyn, my re vedhas kewsel
orth an Arloedh, ha my doust ha lusu. 28 Martesen y fyll pymp
a’n hanter-kans gwiryon. A vynn’ta distrui oll an sita rag pymp
dhe fyllel?’ Hag yn-medh ev, ‘Mar kavav pymp ha dew-ugens,
ny vynnav hy distrui.’ 29 Ev a gewsis orto hwath arta ha leverel,

‘Martesen y fydh dew-ugens kevys ena.’ Hag ev a leveris, ‘Rag
dew-ugens, ny’n gwrav.’ [30] Hag ev a leveris dhodho, ‘Na vedhes
an Arloedh serrys, ha my a vynn kewsel. Martesen y fydh
deg warn ugens kevys ena.’ Hag ev a leveris, ‘Ny’n gwrav mar
kavav deg warn ugens.’ [31] Ev a leveris, ‘Awotta, lemmyn, my re
vedhas kewsel orth an Arloedh. Martesen y fydh ugens kevys
ena.’ Hag ev a leveris, ‘Ny vynnav hy distrui rag ugens.’ [32] Ev a
leveris, ‘Na vedhes an Arloedh serrys, ha my a vynn kewsel an
torn ma yn unnsel. Martesen y fydh deg kevys ena.’ Yn-medh
ev, ‘Ny vynnav vy hy distrui rag deg.’ [33] Ha’n Arloedh eth yn-
kerdh kettell wrussa astel kewsel dhe Abraham, hag Abraham
eth arta dh’y dyller.

Distruyans Sodom ha Gomorra

19 An dhew el a dheuth dhe Sodom gorthugherweyth,
ha Lot esa owth esedha orth yet Sodom. Pan y’s
gwelas, Lot a sevis dh’aga metya hag omblegya, ha’y fas war-
tu ha’n leur. [2] Hag yn-medh ev, ‘Ow arlydhi, treylyewgh, dell
y’gas pysav, a-berth yn chi agas gwas; trigewgh dres nos, ha
golghi agas treys. Ena hwi a sev a-varr ha mos war agas fordh.’
Yn-medhons i, ‘Na vynnyn, ni a vynn spena an nos y’n plen.’
[3] Mes ev a ynnias warnedha yn fras, hag i a dreylyas dhodho
hag entra a-bervedh yn y ji. Ev a wrug kevewi ragdha ha pobas
bara heb goell hag i a dhybris. [4] Mes kyns i dhe wrowedha,
gwer an sita, gwer Sodom, a dheuth oll a-dro dhe’n chi, yowynk
ha loes, oll an bobel, dhiworth pub le, [5] hag i a elwis Lot ha
leverel dhodho, ‘Ple’ma an wer a dheuth dhis nyhewer? Doro
i yn-mes dhyn ni, may hwryllyn aga aswonn.’ [6] Lot eth yn-mes
dhedha orth an daras, ha degea an daras a-dryv dhodho, [7] ha
leverel, ‘Ow breder, my a’gas pys, na wrewgh tra mar debel.
[8] Awotta lemmyn, yma dhymm diw vyrgh na aswonnsons
gour. Gesewgh vy dh’aga dri yn-mes dhywgh, ha gwrewgh
hwi dhedha dell vo plegadow dhywgh, saw na wrewgh travyth
dhe’n wer ma. Rag henna y teuthons i yn-dann woskes ow tho
vy.’ [9] Mes yn-medhons i, ‘Sav a-denewen!’ Hag yn-medhons i
arta, ‘An gwas ma re dheuth omma avel alyon, hag ev a vedh

agan breusi. Lemmyn ni a vynn dha dhyghtya gweth es an re na.' Hag i a waskas yn harow war an gour, war Lot, ha dos nes, rag terri an daras. [10] Mes an wer a worras aga dorn yn-mes ha tenna Lot a-bervedh y'n chi dhedha ha degea an daras. [11] Hag i a weskis an wer esa orth daras an chi gans dellni, byghan ha bras, ma na allsons kavoes an daras.

[12] Yn-medh an wer[a] dhe Lot, 'Eus tus erell genes omma? Deuvyon[b], ha'th vebyon ha'th vyrghes, ha piwpynag a vo dhis y'n sita – doro i mes a'n tyller, [13] rag ni a vynn distrui an tyller ma rag bos aga garm gyllys bras dherag an ARLOEDH, ha'n ARLOEDH re'gan dannvonas dh'y dhistrui.' [14] Ha Lot eth yn-mes ha kewsel gans y dheuvyon a dhemmedhis y vyrghes ha leverel, 'Sevewgh yn-bann, kewgh yn-kerdh yn-mes a'n tyller ma, rag an ARLOEDH a vynn distrui an sita ma.' Mes dh'y dheuvyon yth heveli ev dhe vos den ow kul ges.

[15] Pan dheuth golow dydh, an eledh a ynnias war Lot, ow leverel, 'Sav yn-bann, kemmer dha wreg ha'th tiw vyrgh usi omma ma na vi diswrys yn kessydhyans an sita.' [16] Mes ev a dhelatyas, ytho an wer a settyas dalghenn yn y leuv ha leuv y wreg ha leuv y dhiw vyrgh, a-ban gemmeras an ARLOEDH truedh anodho; hag i a'n dros yn-mes, ha'y worra mes a'n sita [17] Pan wrussens aga dri yn-mes, yn-medhons,[c] 'Fi rag dha vewnans. Na wra mires a-dryv dhis, na gortos le vyth y'n plen a-dro; fi dhe'n menydh ma na vi diswrys.' [18] Hag yn-medh Lot dhedha, 'A, nansi, ow Arloedh! [19] Awotta lemmyn, dha servont re gavas gras y'th wolok ha ty re gressyas dha dregeredh re wruss'ta genev ow sawya ow bewnans; ha ny allav fia dhe'n menydh, rag own a'n droktra dhe'm kemmeres ha my dhe verwel. [20] Awotta lemmyn, ogas yw an sita ma dhe fia dhedhi, ha byghan yw hi. A, gas vy dhe skapya di (a nyns yw hi onan byghan?) ha'm enev a vew.' [21] Hag yn-medh ev dhodho, 'Otta, my a wront dhis dha

---

a 19:12 *an wer:* Henn yw an dhew el.

b 19:12 *Deuvyon:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *Deuv.*

c 19:17 *yn-medhons:* Ow siwya an Septuagint, an Syriek ha'n Vulgat. Ebrow *yn-medh ev.*

vynnas y'n mater ma ynwedh. Ny wrav vy domhwel an sita ma
re wruss'ta kewsel anedhi. [22] Gwra fistena, fi di, rag ny allav
gul travyth erna dhyffi di.' Rag henna an sita a veu gelwys Soar.
[23] Drehevys veu an howl war an dor pan entras Lot yn Soar.

[24] Ena an ARLOEDH a asas glaw loskven dhe goedha war
Sodom ha Gomorra ha tan dhiworth an ARLOEDH yn-mes a nev.
[25] Hag ev a dhomhwelas an sitys na hag oll an plen a-dro ha
trigoryon oll an sitys ha'n pyth esa ow tevi war an dor. [26] Mes
gwreg Lot, esa a-dryv dhodho, a viras war-dhelergh ha mos ha
bos pilar a hoelan.

[27] Hag Abraham eth myttin a-varr dhe'n tyller may hwrussa
sevel dherag an ARLOEDH. [28] Ev a viras war-woeles troha
Sodom ha Gomorra ha trohag oll an plen a-dro, ha gweles, hag
otta, yth esa mog an pow ow mos yn-bann kepar ha mog fornes.

[29] Ha pan dhistruis Duw sitys an plen, Duw a borthas kov
a Abraham ha dannvon Lot yn-mes a gres an terroes pan
dhomhwelas an sitys mayth esa Lot trigys a-bervedh ynna.

Moab hag Ammon

[30] Lemmyn Lot eth yn-bann mes a Soar ha triga y'n vro
venydhyek ha'y dhiw vyrgh ganso, rag own a'n jeva a driga yn
Soar. Ytho yth esa trigys yn kav, ev ha'y dhiw vyrgh. [31] Ha'n
kynsa-genys a leveris dhe'n yowynka, 'Koth yw agan tas ha
nyns eus gour vyth y'n norvys a dheffo a-bervedh dhyn ni war-
lergh gis oll an norvys. [32] Deun, gwren ni gul dh'agan tas eva
gwin ha ni a wrowedh ganso, may hyllyn gwitha has der agan
tas.' [33] Hag i a wrug dh'aga thas eva gwin an nos na, ha'n kynsa-
genys a dheuth ha growedha gans hy thas. Ny wodhva ev pan
wrowedhas hi, na pan sevis yn-bann. [34] Ha ternos y hwarva
an kynsa-genys dhe leverel dhe'n yowynka, 'Awotta, my a
wrowedhas de gans ow thas. Gwren ni gul dhodho eva gwin
haneth ynwedh, ha ke tejy dhe wrowedha ganso, may hyllyn
gwitha has der agan tas.' [35] Ytho i a wrug dh'aga thas eva gwin
an nos na ynwedh, ha'n yowynka a sevis yn-bann ha growedha
ganso, ha ny wodhva ev pan wrowedhas hi, na pan sevis hi yn-
bann. [36] Ytho, diw vyrgh Lot a gonsevyas der aga thas. [37] Ha'n

kynsa-genys a dhineythis mab ha gelwel y hanow Moab; an
keth hemma yw tas an Moabysi bys y'n jydh hedhyw. 38 Ha'n
yowynka, hi ynwedh a dhineythis mab ha gelwel y hanow
Ben-ammi; an keth hemma yw tas an Ammonysi bys y'n jydh
hedhyw.

Abraham ha Sara yn Gerar

20 Abraham eth alena troha tir an Negeb ha triga yntra
Kadesh ha Shur; hag yth esa trigys yn Gerar avel
alyon. 2 Yn-medh Abraham a-dro dhe Sara y wreg, 'Ow hwoer
yw hi,' hag Abimelek, myghtern Gerar, a dhannvonas dhe
gemmeres Sara. 3 Mes Duw a dheuth dhe Abimelek yn hunros
yn nos ha leverel dhodho, 'Awotta, den marow osta, drefenn an
venyn re wruss'ta kemmeres; rag demmedhys yw hi dhe wour.'
4 Mes ny wrussa Abimelek dos nes dhedhi, ytho yn-medh ev,
'Arloedh, a vynn'ta ladha ynwedh kenedhel wiryon? 5 A ny
leveris ev y honan dhymm, "Ow hwoer yw hi"? Ha hi hy honan
a leveris, "Ow broder yw ev." Gans kolonn lan ha diwleuv
wiryon y hwrug vy hemma.' 6 Hag yn-medh Duw dhodho yn
hunros, 'My ynwedh a woer ty dhe wul hemma gans kolonn lan,
rag my ow honan a'th withas orth pegha er ow fynn. Ytho ny
wrug vy dha asa dh'y thochya. 7 Lemmyn ytho, daskorr y wreg
dhe'n gour, rag profoes yw ev, hag ev a bys ragos, ha ty a vew.
Mes mar ny wredh hy daskorr, gwra godhvos ty dhe verwel yn
sur, ty ha myns eus dhis.'

8 Ytho Abimelek a sevis myttin a-varr ha gelwel oll y wesyon
ha derivas dhedha oll an taklow ma yn aga skovornow, ha'n
wer a borthas own bras. 9 Ena Abimelek a elwis Abraham ha
leverel dhodho, 'Pandr'a wruss'ta gul dhyn ni, ha fatell beghis
vy er dha bynn, may hwruss'ta dri pegh meur warnav vy ha
war ow gwlaskor? Ty re wrug dhymmo vy taklow na dalvia
bos gwrys.' 10 Hag yn-medh Abimelek dhe Abraham, 'Pandr'a
veu dha entent, ow kul yndellma?' 11 Hag yn-medh Abraham,
'Rag my a brederis, Yn sur, nyns eus own Duw y'n tyller ma,
hag i a'm ladh drefenn ow gwreg. 12 Byttegyns, ow hwoer yw
hi yn hwir; myrgh ow thas yw hi, mes nyns yw hi myrgh ow

mamm, ha hi a dheuth ha bos gwreg dhymm. 13 Ha pan wrug
Duw dhymm gwandra dhiworth chi ow thas, my a leveris
dhedhi, “Ottomma kuvder a wre’ta gul ragov. Pub le may teun
dhodho, lavar ahanav, Ow broder yw ev.”’ 14 Hag Abimelek
a gemmeras deves hag oghen ha kethwesyon ha maghtethyon
ha’ga ri dhe Abraham, ha daskorr dhodho Sara y wreg. 15 Hag
yn-medh Abimelek, ‘Awotta, yma ow thir a-dheragos. Gwra
triga le may fo plegadow dhis.’ 16 Ha dhe Sara yn-medh ev,
‘Awotta, my re ros dhe’th vroder mil vath arghans. Hemm yw
rag kudha an offens er dha bynn yn dewlagas peub eus genes;
hag yn pup-tra ewnhes osta.’ 17 Ytho Abraham a bysis war
Dhuw ha Duw a sawyas Abimelek ha’y wreg ha’y vaghtethyon,
hag i a dhineythis fleghes. 18 Rag an Arloedh re wrussa degea
oll an torrow yn chi Abimelek drefenn Sara, gwreg Abraham.

Dineythyans Ysak

21 An Arloedh eth dhe weles Sara dell wrussa leverel,
ha’n Arloedh a wrug dhe Sara kepar dell lavarsa.
2 Rag Sara a gonsevyas ha dineythi mab rag Abraham yn y
henys, y’n termyn may hwrussa Duw kewsel anodho. 3 Hag
Abraham a elwis hanow y vab re wrussa Sara dineythi dhodho,
Ysak. 4 Abraham a drodroghas y vab Ysak pan veu eth dydh
y oes, dell wrussa Duw erghi dhodho. 5 Hag Abraham o kans
bloedh y oes pan veu y vab Ysak genys dhodho. 6 Yn-medh
Sara, ‘Duw re wrug dhymm hwerthin, ha peub a’m klew a
hwerth genev vy.’ 7 Hag yn-medh hi, ‘Piw a wrussa leverel
dhe Abraham Sara dhe ri an vronn dhe vebyon? Rag my re
dhineythis mab dhodho yn y henys.’

8 An flogh a devis hag a veu didhenys; hag Abraham a wrug
kevewi bras an keth jydh may feu Ysak didhenys. 9 Ha Sara
a welas mab Hagar an Ejyptyanes a wrussa dineythi dhe
Abraham, ow kul ges. 10 Ytho, yn-medh hi dhe Abraham, ‘Tewl
yn-mes an gethes ma ha’y mab, rag ny vydh mab an gethes ma
her gans ow mab, gans Ysak.’ 11 Pur dhrog o an dra yn golok
Abraham drefenn y vab. 12 Hag yn-medh Duw dhe Abraham,
‘Na vedhes drog y’th wolok drefenn an maw, na drefenn dha

gethes. Goslow orth lev Sara yn pup-tra re leveris dhis rag der
Ysak y fydh dha has henwys. 13 Hag a has mab an gethes my
a vynn gul kenedhel ynwedh rag yth yw dha has jy.' 14 Ytho
Abraham a sevis yn-bann ternos vyttin a-varr ha kemmeres
bara ha kroghen dowr ha'ga ri dhe Hagar orth aga gorra war hy
diwskoedh, ha'n flogh, ha'y dannvon dhe-ves. Hi eth yn-kerdh
ha gwandra yn difeythtir Beer-sheba.

15 Ha gyllys an dowr y'n groghen, hi a dewlis an flogh yn-
dann onan a'n bosow. 16 Hi eth hag esedha a-dal dhodho, pell
lowr, a-dro dhe denn gwarak, rag hi a leveris, 'Na as vy dhe
weles mernans an flogh.' Ha hi a esedhas a-dal dhodho, ha
drehevel hy lev hag oela. 17 Duw a glewas lev an maw, hag el
Duw a elwis dhe Hagar mes a nev ha leverel dhedhi, 'Pandr'a
hwer dhis, Hagar? Na gemmer own rag Duw re glewas lev an
maw le may ma. 18 Sav yn-bann, drehav an maw yn-bann, syns
e er dha dhorn, rag my a vynn y wul kenedhel vras.' 19 Ena Duw
a igoras hy dewlagas ha hi a welas puth dowr; hi eth, ha lenwel
an groghen a dhowr ha'y ri dhe'n maw dhe eva. 20 Hag yth esa
Duw gans an maw hag ev a devis ha triga y'n difeythtir ha dos
ha bos sether. 21 Yth esa trigys yn difeythtir Paran; ha'y vamm
a gemmeras gwreg ragdho mes a bow Ejyp.

Kevambos Kres yn Beer-sheba

22 Y'n termyn na, Abimelek, ha Fikol pennhembrenkyas y lu,
a leveris dhe Abraham, 'Yma Duw genes yn pup-tra a wre'ta.
23 Lemmyn, to dhymmo omma re Dhuw na wre'ta ow thoella
vy na hwath ow henedh nag ow linyeth, mes dyghtya vy ha'n tir
may feus trigys ynno, war-lergh an tregeredh a wrug vy dhiso
jy.' 24 Hag yn-medh Abraham, 'My a'n te.'

25 Abraham a reprevas Abimelek drefenn puth dowr re
wrussa gwesyon Abimelek settya dalghenn ynno gans nerth.
26 Hag yn-medh Abimelek, 'Ny wonn piw re wrug hemma. Ny
wrussys ty dha honan y dherivas dhymm, na ny wrug vy klewes
anodho kyns hedhyw.' 27 Hag Abraham a gemmeras deves hag
oghen ha'ga ri dhe Abimelek, ha'ga dew a wrug kevambos.
28 Abraham a worras a-denewen seyth oenes a'n flokk. 29 Hag

Abimelek a leveris dhe Abraham, ‘Pyth yw an seyth oenes
ma re wruss’ta aga gorra aga honan?’ 30 Yn-medh ev, ‘Ty a
dhegemmer an seyth oenes ma a’m leuv vy dhe vos dustuni
ragov, my dhe balas an puth ma.’ 31 Rag hemma ev a elwis an
tyller ma Beer-sheba drefenn i dhe di ena, aga dew. 32 Ytho i a
wrug kevambos yn Beer-sheba. Ena Abimelek a sevis yn-bann,
ha Fikol pennhembrenkyas y lu, hag i a dhehwelis dhe bow an
Filistysi. 33 Abraham a blansas tamaryskenn yn Beer-sheba ha
gelwel ena war hanow an ARLOEDH, Duw heb diwedh.[a] 34 Hag
yth esa Abraham trigys avel alyon yn pow an Filistysi lies dydh.

Sakrifis Ysak

22 Wosa an hwarvosow ma Duw a brovas Abraham
ha leverel dhodho, ‘Abraham!’ Hag yn-medh ev,
‘Awottavy.’ 2 Yn-medh ev, ‘Kemmer dha vab, dha unn vab Ysak
a gerydh, ha ke dhe bow Moria ha’y offra ena avel offrynn
leskys war onan an menydhyow a lavarav dhis.’ 3 Ytho Abraham
a sevis yn-bann ternos a-varr, dibra y asen, ha kemmeres dew
a’y wer yowynk ganso hag Ysak y vab. Hag ev a droghas an
keunys rag an offrynn leskys, ha sevel ha mos dhe’n tyller a
leveris Duw dhodho. 4 An tressa dydh, Abraham a dhrehevis y
dhewlagas ha gweles an tyller a-bell. 5 Hag yn-medh Abraham
dh’y wer yowynk, ‘Gortewgh omma gans an asen ha my ha’n
maw a vynn mos enos ha gordhya, ha dehweles dhywgh arta.’
6 Hag Abraham a gemmeras keunys an offrynn leskys ha’y
worra war Ysak y vab. Ev a gemmeras an tan y’n y dhorn ha
kollell hag i eth aga dew war-barth. 7 Hag Ysak a gewsis orth
Abraham y das ha leverel, ‘Ow thas!’ Hag ev a leveris, ‘Ottavy,
ow mab.’ Yn-medh ev, ‘Otta an tan ha’n keunys, mes ple’ma’n
oen rag an offrynn leskys?’ 8 Hag yn-medh Abraham, ‘Duw y
honan a brovi an oen rag offrynn leskys, ow mab.’ Ytho i eth
aga dew war-barth.

9 Pan dheuthons dhe’n tyller a leveris Duw dhodho, Abraham
a dhrehevis alter, hag araya an keunys, ha kelmi Ysak y vab,

---

a 21:33 *Duw heb diwedh:* Ebrow *El Olam.*

ha'y worra war an alter a-ugh an keunys. [10] Abraham a ystynnas
y dhorn ha kemmeres an gollell dhe ladha y vab. [11] Mes el
an ARLOEDH a elwis dhodho mes a nev ha leverel, 'Abraham,
Abraham!' Hag yn-medh ev, 'Ottavy.' [12] Yn-medh ev, 'Na ystynn
dha dhorn war an maw, na gul travyth dhodho, rag lemmyn my
a woer ty dhe berthi own a Dhuw, a-ban na wruss'ta skonya a
ri dhymm dha vab, dha unn vab.' [13] Hag Abraham a dhrehevis
y dhewlagas hag awotta, war y lergh hordh maglennys der y
gern yn prysk. Hag Abraham eth ha kemmeres an hordh ha'y
offrynna avel offrynn leskys yn le y vab. [14] Abraham a elwis
hanow an tyller na 'An ARLOEDH a brovi,' dell yw leverys bys
y'n jydh hedhyw, 'War venydh an ARLOEDH y fydh proviys.'

[15] El an ARLOEDH a elwis dhe Abraham mes a'n nevow an
nessa torn. [16] Hag ev a leveris, 'Ren ow honan, my re dos,' yn-
medh an ARLOEDH, 'rag ty re wrug an dra ma ha ny skonsys ri
dha vab, dha unn vab, [17] my a wra dha venniga yn surredi, ha
kressya dha has kepar ha ster an nevow ha kepar ha'n tewes
war dreth an mor, ha'th has a wra erita yet y eskerens. [18] Hag
y'th has y fydh kenedhlow oll y'n norvys owth omvenniga, rag
ty re woslowas orth ow lev.' [19] Ena Abraham a dhehwelis dh'y
dus yowynk hag i a sevis yn-bann ha mos war-barth dhe Beer-
sheba, hag yth esa Abraham trigys yn Beer-sheba.

[20] Lemmyn wosa an taklow ma, y feu derivys dhe Abraham
ow leverel, 'Awotta, Milka, hi ynwedh, re dhineythis mebyon
dhe'th vroder Nahor, [21] Us, y gynsa-genys ha Buz y vroder ha
Kemuel, tas Aram, [22] ha Kesed ha Hazo ha Pildash ha Yidlaf
ha Bethuel.' [23] Bethuel a dhineythis Rebeka. Milka a dhineythis
an eth ma dhe Nahor, broder Abraham. [24] Ha'y iswreg, Reuma
hy hanow, a dhineythis ynwedh Tebagh ha Gaham ha Tahash
ha Maaka.

Mernans Sara

23 Sara o seyth bloedh ha hwegh-ugens – blydhynyow
bewnans Sara. [2] Ha Sara a verwis yn Kiryath-arba,
honn yw Hebron yn pow Kanan, hag Abraham a dheuth
dhe gyni rag Sara hag oela rygdhi. [3] Ena Abraham a sevis

yn-bann dhiworth an korf ha kewsel orth mebyon Heth ow
leverel, [4] ‘My yw alyon ha godriger yn agas mysk; grontyewgh
dhymm perghennogeth rag ynkleudhva genowgh, may hylliv
ynkleudhyas an korf mes a’m golok.’ [5] Mebyon Heth a
worthybis Abraham ow leverel dhodho, [6] ‘Goslow orthyn, ow
arloedh; pryns Duw osta yn agan mysk. Ynkleudh an korf y’th
tewis a’gan ynkleudhvaow. Denvyth ahanan ny vynn nagha
dhis y ynkleudhva dhe ynkleudhyas an korf.’ [7] Hag Abraham
a sevis hag omblegya dhe dus an pow, dhe vebyon Heth, [8] ha
kewsel orta ow leverel, ‘Mars yw bodh agas brys my dhe
ynkleudhyas an korf mes a’m golok, goslowewgh orthiv ha pled
gans Efron mab Sohar ragov, [9] may rollo dhymm kav Makpela
usi dhodho, orth penn y bark. Re wrello y ri dhymm orth pris
leun yn agas mysk, avel perghennogeth rag ynkleudhva.’ [10] Yth
esa Efron owth esedha yn mysk mebyon Heth, hag Efron an
Hittyas a worthybis Abraham yn klewans mebyon Heth, a
beub esa ow tremena dre yet an sita, ow leverel, [11] ‘Nansi, ow
arloedh, goslow orthiv. My a re dhis an park ha’n kav usi ynno;
yn golok mebyon ow fobel my a’n re dhis. Gwra ynkleudhyas
an marow usi genes.’ [12] Hag Abraham a omblegyas dherag
pobel an pow. [13] Hag ev a gewsis orth Efron, yn klewans pobel
an pow, ow leverel, ‘Mes mar mynnydh, klew vy my a’th pys.
My a re an mona rag an park. Kemmer e dhiworthiv, ha my
a vynn ynkleudhyas ena an marow usi dhymm.’ [14] Hag Efron
a worthybis Abraham, ow leverel dhodho, [15] ‘Ow arloedh,
goslow orthiv. An tir a dal peswar kans shekel arghans. Pyth yw
henna yntra ty ha my? Gwra ynkleudhyas an marow usi genes.’
[16] Abraham a woslowas orth Efron, hag Abraham a boesas dhe
Efron an arghans re lavarsa yn klewans mebyon Heth, peswar
shekel a arghans war-lergh usadow an varchons. [17] Ytho park
Efron a veu statyes, esa yn Makpela a-dal Mamre: an park ha’n
kav esa ynno hag oll an gwydh esa y’n park yn oll an emlow
a-dro, [18] dhe Abraham avel posseshyon dherag mebyon Heth,
dherag peub esa owth entra dre yet y sita.[a] [19] Wosa hemma,

---

a 23:18 *y sita:* Efron.

Abraham a ynkleudhyas Sara y wreg y'n kav a bark Makpela
a-dal Mamre, yw Hebron yn pow Kanan. 20 Ha'n park ha'n kav
usi ynno a veu statyes dhe Abraham gans mebyon Heth avel
perghennogeth rag ynkleudhva.

Ysak ha Rebeka

24 Gyllys koth o Abraham yn y dhydhyow, ha'n
ARLOEDH re vennigsa Abraham yn pup-tra. 2 Hag yn-
medh Abraham dh'y servont, an kottha a'y vayni esa ow rewlya
war bup-tra esa dhodho, 'Gorr dha leuv yn-dann ow mordhos,
my a'th pys, 3 ha my a wra dhis ti re'n ARLOEDH, Duw an nevow
ha Duw an norvys, na wre'ta kemmeres gwreg rag ow mab a
vyrghes an Kananysi, mayth esov trigys yn aga mysk. 4 Mes ke
dhe'm pow vy ha dhe'm kerens ha kemmer gwreg rag ow mab,
rag Ysak.' 5 Hag yn-medh an servont dhodho, 'Martesen ny
vynn an venyn dos war ow lergh a-ji dhe'n pow ma. A goedh
dhymm gul dhe'th vab dehweles dhe'n pow may hwruss'ta dos
dhiworto?' 6 Yn-medh Abraham dhodho, 'Bydh war na wre'ta
gul dhe'm mab dehweles ena. 7 An ARLOEDH Duw a'n nevow
neb a'm kemmeras dhiworth chi ow thas ha pow ow genesigeth[a]
ha neb a gewsis genev ha neb a dos dhymm, ow leverel, "My a
re an pow ma dhe'th has," ev a dhannvon y el a-dheragos, ha
ty a gemmer gwreg rag ow mab alena. 8 Mes mar ny vynn an
venyn dos war dha lergh, ena kwit vydhydh a'm ti ma; saw na
wra dhe'm mab dehweles ena.' 9 Ha'n servont a worras y leuv
yn-dann vordhos Abraham y arloedh ha ti dhodho a-dro dhe'n
dra ma.

10 Ena an servont a gemmeras deg kowrvargh mes a
gowrvergh y arloedh, ha mos yn-kerdh, gans oll an taklow da
a'y arloedh yn y leuv. Ev a sevis ha mos dhe Aram Naharaym
bys yn sita Nahor. 11 Hag ev a wrug dhe'n kowrvergh mos war
benn-dewlin a-ves dhe'n sita ryb puth dowr y'n gorthugher pan
esa an benynes ow tos yn-mes dhe denna dowr, 12 hag ev a
leveris, 'A ARLOEDH, Duw ow arloedh Abraham, gront dhymm

---

a 24:7 *genesigeth:* Po *neshevin.*

sewena hedhyw my a'th pys ha diskwa tregeredh dhe'm arloedh
Abraham. 13 Ottavy ow sevel ryb an fenten a dhowr, hag yma
myrghes tus an sita ow tos yn-mes dhe denna dowr. 14 An
vowes may lavarav dhedhi, "Gorr dha bycher yn-nans, my a'th
pys, may hylliv eva," ha hi a worthyp, "Yv, ha my a re dowr
dhe'th kowrvergh ynwedh" – gas hi dhe vos neb re wrussys
hy apoyntya rag dha was Ysak, hag yndella my a woer ty dhe
dhiskwedhes tregeredh dhe'm arloedh.'

15 Kyns ev dhe worfenna y gows, awotta, yth esa Rebeka ow
tos yn-mes – genys o hi dhe Bethuel mab Milka, gwreg Nahor,
broder Abraham – gans hy fycher war hy skoedh. 16 An vowes
o maghteth pur deg hy semlans, gwyrghes nag o aswonnys gans
gour vyth. Hi eth yn-nans dhe'n fenten ha lenwel hi fycher ha
dos yn-bann. 17 Ena an servont a boenyas rag hy metya, ha
leverel, 'Ro dhymm banna dowr a'th pycher dhe eva, my a'th
pys.' 18 Yn-medh hi, 'Yv, ow arloedh,' ha hi a fyskas dhe worra
yn-nans hy fycher war hy dorn ha ri dhodho dhe eva. 19 Wosa
gorfenna ri dhodho dhe eva, yn-medh hi, 'My a denn dowr
rag dha gowrvergh ynwedh bys pan worfennons eva.' 20 Ytho
hi a fyskas ha gwakhe hy fycher y'n new ha poenya arta dhe'n
puth dhe denna, ha hi a dennas rag oll y gowrvergh. 21 An gour
a viras orti gluw, heb kewsel, dhe wodhvos mar kwrussa an
ARLOEDH spedya y negys po na wrussa.

22 Wosa an kowrvergh dhe worfenna eva, an gour a gemmeras
bysow owrek, hanter shekel hy foes, ha dew vreghellik rag hy
diwla, deg shekel owr aga foes, 23 ha leverel, 'Piw osta myrgh
dhodho? Lavar dhymm, my a'th pys. Eus tyller yn chi dha das
ragon dhe driga dres nos?' 24 Hag yn-medh hi dhodho, 'My yw
myrgh Bethuel, mab Milka a wrug hi dineythi dhe Nahor.' 25 Hi
a leveris dhodho ynwedh, 'Yma meur a gala' ha boes rag an
kowrvergh genen ni, ha tyller dhe driga dres nos.' 26 An gour a
omblegyas ha gordhya an ARLOEDH, 27 ha leverel, 'Benniges re
bo an ARLOEDH, Duw ow arloedh Abraham, na wrug forsakya
y dregeredh ha'y wiryonedh troha'm arloedh. An ARLOEDH
re'm hembronkas yn ewn dhe ji breder ow arloedh.'

[28] Ytho an vowes a boenyas ha derivas an taklow ma dhe
ji hy mamm. [29] Dhe Rebeka yth esa broder, Laban y hanow;
ha Laban a boenyas yn-mes dhe'n gour, bys y'n fenten. [30] Pan
welas an bysow ha'n breghelligow war dhiwla y hwoer ha
klewes geryow Rebeka y hwoer, ow leverel, 'Yndella re wrug
an gour kewsel genev,' yth eth bys y'n gour, hag awotta, yth esa
ow sevel ryb an kowrvergh ryb an fenten. [31] Yn-medh ev, 'Deus
a-bervedh, ty vennigys gans an ARLOEDH. Prag yth esos ta ow
sevel a-ves? My re bareusis an chi, ha tyller rag an kowrvergh.'
[32] Ytho an gour a dheuth a-bervedh y'n chi ha diveghya an
kowrvergh ha ri kala' ha boes rag an kowrvergh, hag yth esa
dowr dhe wolghi y dreys ha treys an wer esa ganso. [33] Boes
a veu gorrys a-dheragdho dhe dhybri, mes ev a leveris, 'Ny
vynnav dybri kyns my dhe dherivas ow negys.' Yn-medh ev,
'Kows.'

[34] Ytho yn-medh ev, 'Servont Abraham ov vy, [35] ha'n ARLOEDH
re vennigas ow arloedh yn fras, hag ev re dheuth ha bos bras;
ev re ros dhodho deves ha chatel, arghans hag owr, kethyon
ha maghtethyon, kowrvergh hag asenes. [36] Ha Sara, gwreg ow
arloedh a dhineythis dhodho mab wosa hy bos devedhys ha bos
koth, hag ev a ros dhodho pup-tra eus dhodho. [37] Ow arloedh
re wrug dhymm ti, ow leverel, "Na gemmer gwreg rag ow mab
dhiworth myrghes an Kananysi, mayth esov trigys yn aga fow;
[38] mes ke dhe ji ow thas ha dhe'm teylu vy ha kemmer gwreg
rag ow mab." [39] Ha my a leveris dhe'm arloedh, "Martesen ny
vynn an venyn dos war ow lergh." [40] Mes yn-medh ev dhymm,
"An ARLOEDH, mayth esov ow kerdhes dheragdho, a dhannvon
y el genes, neb a wra seweni dha fordh, ha ty a gemmer gwreg
rag ow mab dhiworth ow theylu, ha dhiworth chi ow thas.
[41] Kwit vydhydh a'm ti pan dhyffi dhe'm teylu; mar ny vynnons
hy ri dhis, kwit vydhydh a'm ti."

[42] 'My a dheuth dhe'n fenten hedhyw, ha my a leveris, "A
ARLOEDH, Duw ow arloedh Abraham, mars esos ta ow spedya
ow negys mayth esov ow mos warnodho, [43] ottavy ow sevel
ryb an fenten a dhowr. Mars eus gwyrghes ow tos yn-mes dhe
denna ha my a lever dhedhi, 'Gas vy dhe eva banna dowr a'th

pycher, my a'th pys,' 44 ha mar lever hi dhymm, 'Yv, ha my
a denn dowr rag dha gowrvergh ynwedh:' bedhes homma an
venyn re wrug an ARLOEDH hy apoyntya rag mab ow arloedh."

45 'Kyns my dhe worfenna kewsel y'm kolonn, awotta, yth
esa Rebeka ow tos yn-mes, hy fycher war hi skoedh ha hi
eth yn-nans dhe'n fenten ha tenna. My a leveris dhedhi, "Gas
vy dhe eva, my a'th pys." 46 Hi a fyskas ha gorra yn-nans hy
fycher dhiworth hy skoedh, ha leverel, "Yv, ha my a re dhe'th
kowrvergh dhe eva ynwedh." Ytho my a evas; ha hi a ros dhe'n
kowrvergh dhe eva ynwedh. 47 Ena my a wovynnas orti, "Piw
osta myrgh dhodho?" Hi a leveris, "Myrgh Bethuel, mab Nahor
a dhineythis Milka dhodho." Ytho my a worras an bysow war
hy dewfrik ha'n breghelligow war hy diwvregh. 48 Ena my a
omblegyas ha gordhya an ARLOEDH ha benniga an ARLOEDH,
Duw ow arloedh Abraham, neb a'm hembronkas war an fordh
wir dhe gemmeres myrgh broder ow arloedh rag y vab. 49 Ha
lemmyn, mars esowgh ow kul tregeredh ha lelder gans ow
arloedh, leverewgh e dhymm, ha mar nyns esowgh, leverewgh
e dhymm, may hwrylliv treylya dhe'n dyghow po dhe'n kledh.'

50 Ena Laban ha Bethuel a worthybis, ow leverel, 'Devedhys
yw hemma a'n ARLOEDH. Ny yllyn leverel travyth dhiso, na
drog na da. 51 Awotta Rebeka a-dheragos. Kemmer hi ha mos
yn-kerdh. Hi a vydh gwreg dhe vab dha arloedh, dell leveris an
ARLOEDH.'

52 Pan glewas servont Abraham aga lavarow, ev a omblegyas
troha'n leur dherag an ARLOEDH. 53 Ena an servont a gemmeras
yn-mes lestri arghans ha lestri owr ha dillas, ha'ga ri dhe Rebeka,
ha rohow drudh a ros ev dh'y broder ha dh'y mamm. 54 Ytho i
a dhybris hag eva, ev ha'n wer esa ganso, hag ostya dres nos. I
a sevis myttinweyth, hag yn-medh ev, 'Dannvenewgh vy dhe'm
arloedh.' 55 Ena yn-medh hy broder ha'y mamm, 'Gas an vowes
dhe wortos genen nebes dydhyow, po deg dydh, ena hi a wra
mos.' 56 Yn-medh ev dhedha, 'Na wrewgh ow delatya, a-ban
spedyas an ARLOEDH ow fordh, dannvenewgh vy yn-kerdh, ha
my a dhe'm arloedh.' 57 Yn-medhons i, 'Gwren ni gelwel an

vowes ha govynn orti hy honan.' [58] Hag i a elwis Rebeka, ha leverel dhedhi, 'A vynn'ta mos gans an gour ma?' Yn-medh hi, 'Mynnav.' [59] Ena i a dhannvonas yn-kerdh Rebeka aga hwoer ha'y mammeth, ha servont Abraham ha'y wer. [60] Hag i a vennigas Rebeka ha leverel dhedhi,

'Agan hwoer osta;
re bi mamm dhe vilyow a dhegow a vilyow,

ha re berghenno dha has
yet an re a's kas.'

[61] Rebeka ha'y maghtethyon a sevis ha marghogeth war an kowrvergh ha siwya an gour; yndella an servont a gemmeras Rebeka ha mos yn-kerdh.

[62] Lemmyn Ysak re dhothya dhiworth Beer-lahay-roi; yth esa trigys y'n Negeb. [63] Ysak eth yn-mes dhe brederi y'n gwel y'n gorthugher, hag ev a viras war-vann hag awotta kowrvergh ow tos. [64] Ha Rebeka a viras war-vann ha gweles Ysak, ha diyskynna dhiworth an kowrvargh. [65] Yn-medh hi dhe'n servont, 'Piw yw an gour ma ow kerdhes y'n gwel dh'agan metya?' An servont a leveris, 'Ow arloedh yw.' Ytho hi a gemmeras an vayl hag omgudha. [66] Ha'n servont a dherivas dhe Ysak pup-tra re wrussa. [67] Ena Ysak a's dros a-berth yn tylda Sara y vamm hag ev a gemmeras Rebeka ha hi eth ha bos y wreg; hag ev a's karas. Yndella Ysak a veu konfortys wosa mernans y vamm.

25 Ena Abraham a gemmeras gwreg arall, Ketura hy hanow, [2] ha hi a dhineythis dhodho Zimran ha Yokshan ha Medan ha Midyan hag Yshbak ha Shuah. [3] Yokshan a dhineythis Sheba ha Dedan. Mebyon Dedan a veu Asshurim, ha Letushim, ha Leummim. [4] Mebyon Midyan a veu Efa, hag Efer ha Hanok hag Abida hag Eldaa. Oll an re ma a veu mebyon Ketura. [5] Hag Abraham a ros pup-tra esa ganso dhe Ysak. [6] Mes dhe vebyon y iswragedh, Abraham a ros rohow ha'ga dannvon dhe-ves dhiworth y vab Ysak, hag ev hwath yn few, dhe'n est, troha pow an est.

Mernans Abraham

7 An re ma yw blydhynyow bewnans Abraham, a vewas ev:
pymthek bloedh hag eth-ugens. 8 Ena Abraham a dremenas
hag a verwis yn kothni dha, den koth, leun a vlydhynyow,
hag y feu kuntellys dh'y bobel. 9 Y vebyon Ysak hag Yshmael
a'n ynkleudhyas y'n kav Makpela orth park Efron mab Soar
an Hittyas, usi a-dal Mamre, 10 an park a brenas Abraham
dhiworth mebyon Heth. Abraham a veu ynkleudhys ena gans y
wreg Sara. 11 Wosa mernans Abraham, Duw a vennigas Ysak y
vab hag Ysak esa trigys orth Beer-lahay-roi.

12 An re ma yw henedhow Yshmael mab Abraham, a
dhineythis Hagar an Ejyptyanes, maghteth Sara, dhe Abraham.
13 An re ma yw henwyn mebyon Yshmael, war-lergh aga henwyn,
herwydh aga henedhow: kynsa-genys Yshmael, Nebayoth; ha
Kedar, Adbeel, Mibsam, 14 Mishma, Duma, Massa, 15 Hadad,
Tema, Yetur, Nafish ha Kadema. 16 An re ma yw mebyon
Yshmael, ha'n re ma yw aga henwyn orth aga godrevi ha'ga
hampow, dewdhek pryns orth aga loethow. 17 Ha'n re ma yw
blydhynyow bewnans Yshmael: seytek bloedh ha hwegh-ugens.
Ev a dremenas hag a verwis hag a veu kuntellys dh'y bobel,
18 Trigys esens dhiworth Havila dhe Shur, usi a-dal Ejyp war
an fordh dhe Assyria. Ev a goedhas marow dherag y vreder oll.

Dineythyans Esaw ha Yakob

19 An re ma yw henedhow Ysak mab Abraham. Abraham
a dhineythis Ysak. 20 Hag Ysak o dew-ugens bloedh pan
gemmeras Rebeka avel gwreg, myrgh Bethuel a Aram,
dhiworth Padan-aram, hwoer Laban a Aram. 21 Ysak a bysis
war an ARLOEDH rag y wreg, rag anvap o hi, ha'n ARLOEDH a
glewas y bysadow ha Rebeka y wreg a gonsevyas. 22 An fleghes
a strivyas war-barth ynni hi hag yn-medh hi, 'Mars yw hi
yndella, prag yth yw hi dhymm?'[a] Ytho yth eth hi dhe wovynn
orth an ARLOEDH. 23 Hag yn-medh an ARLOEDH dhedhi,

---

a 25:22 *prag yth yw hi dhymm?* War-lergh an Syriek *prag yth ov vy bew?*

‘Yma diw genedhel y’th torr
ha diw bobel a vydh rynnys a’th kolodhyon;
unn bobel a vydh kreffa es an bobel arall,
ha’n kottha a wra servya an yowynka.’

24 Pan veu hy dydhyow kollenwys rag dineythi, awotta, yth
esa gevellyon yn hy thorr. 25 An kynsa a dheuth yn-mes, rudhik
o, oll anodho kepar ha mantell vlewek; ytho i a elwis y hanow
Esaw, 26 Wosa henna y vroder a dheuth yn-mes ha’y dhorn a
synsis gwewenn Esaw; ytho y hanow a veu gelwys Yakob. Ysak
o tri-ugens bloedh pan wrug hi aga dineythi.

27 An vebyon a devis, hag Esaw a dheuth ha bos gour ha
dhodho godhvos a helghya, gour a’n gwel; mes gour hebask o
Yakob, trigys yn tyldow. 28 Ysak a gara Esaw drefenn y helgik
a dhybri; mes Rebeka a gara Yakob.

29 Yth esa Yakob ow pryjyon kowl,[a] hag Esaw a dheuth
a-bervedh a’n gwel, pur skwith, 30 Yn-medh Esaw dhe Yakob,
‘Gas vy dhe eva lemmik a’n kowl rudh ma, my a’th pys, rag
skwith ov vy.’ Rag henna y hanow a veu gelwys Edom. 31 Hag
yn-medh Yakob, ‘Gwerth dhymm hedhyw dha wir genesik.’
32 Yn-medh Esaw, ‘Otta, yth esov yn eneworres; ytho pandr’a
amont an gwir genesik dhymm?’ 33 Yn-medh Yakob, ‘To
dhymmo hedhyw.’ Ytho ev a dos dhodho, ha gwertha y wir
genesik dhe Yakob. 34 Ena Yakob a ros bara ha kowl lentilow
dhe Esaw hag ev a dhybris hag eva ha sevel ha mos yn-kerdh,
hag Esaw a skornyas y wir genesik.

Ysak hag Abimelek

26 Yth esa divoetter arall y’n pow, dres an kynsa
divoetter re hwarva yn dydhyow Abraham, hag yth
eth Ysak dhe Abimelek myghtern an Filistysi, bys yn Gerar.
2 Ha’n ARLOEDH a omdhiskwedhas dhodho ha leverel, ‘Na wra
mos yn-nans dhe Ejyp. Gorta y’n pow may kowsav orthis anodho.
3 Trig y’n pow ma ha my a vydh genes ha’th venniga, rag dhiso
jy ha dhe’th has my a vynn ri oll an powyow ma. My a gollenow

a 25:29, 30, 34 *kowl:* Po *gwygbys;* po *lentilyow.*

an ti a dos dhe Abraham dha das. [4] My a vynn ynkressya dha
has kepar ha ster an nev, ha my a re dhe'th has oll an powyow
ma. Oll kenedhlow an norvys a vydh owth omvenniga y'th has:
[5] rag Abraham re goelas orth ow lev ha gwitha ow charj, ow
gorhemmynnow, ow ordenansow ha'm laghys.'

[6] Ytho Ysak a drigas yn Gerar. [7] Pan wrug gwer an tyller
govynn orto a-dro dh'y wreg, ev a leveris, 'Ow hwoer yw hi,' rag
ev a berthi own a leverel, 'Ow gwreg yw hi,' rag ev a brederis,
'Gwer an tyller a wra ow ladha, drefenn Rebeka; rag teg yw
hy semlans.' [8] Wosa ev dhe vos ena termyn hir, Abimelek
myghtern an Filistysi, a viras der an fenester ha gweles, hag
awotta, Ysak, ow chershya Rebeka y wreg. [9] Ytho Abimelek a
elwis Ysak ha leverel, 'Awotta, dha wreg yw hi yn tevri! Prag
y hwruss'ta leverel, "Ow hwoer yw hi"?' Ysak a leveris dhodho,
'Drefenn my dhe leverel, "Rag own merwel a'y govis."' [10] Hag
yn-medh Abimelek, 'Pyth yw hemma a wruss'ta gul dhyn ni?
Martesen onan a'n bobel a wrussa growedha gans dha wreg, ha
ty a wrussa dri blam warnan.' [11] Ytho Abimelek a erghis dhe
oll an bobel, ow leverel, 'Neb a doch an gour ma po y wreg a
wra merwel.'

[12] Hag Ysak a hasas has y'n pow na ha kavoes kansplek y'n
vlydhen na, ha'n ARLOEDH a'n bennigas. [13] Ha bras o an gour
hag ev eth yn-rag moy ha moy ha mos ha bos pur vras. [14] Ev
a gavas flokkys a dheves ha greow a warthek ha gwesyon bals,
ha'n Filistysi a borthas avi orto. [15] An Filistysi re stoppsa oll an
puthow re wrussa palas gwesyon y das, pan o Abraham y das
hwath yn few, ha'ga lenwel a dhor. [16] Yn-medh Abimelek dhe
Ysak, 'Ke yn-kerdh dhiworthyn, rag ty re dheuth ha bos kreffa
yn feur ageson ni.'

[17] Ytho Ysak eth alena ha kampya yn nans Gerar ha triga ena.
[18] Hag Ysak a balas arta an puthow dowr a balsons yn dydhyow
Abraham y das, may hwrug an Filistysi aga stoppya yn-bann
wosa mernans Abraham; hag ev a ros dhedha an keth henwyn
re wrussa y das ri dhedha. [19] Gwesyon Ysak a balas y'n nans

ha kavoes ena puth a dhowr bew.[a] 20 Mes bugeledh Gerar a
strivyas gans bugeledh Ysak, ow leverel, 'Yma'n dowr dhyn ni.'
Ytho ev a elwis an puth Esek drefenn i dhe strivya ganso. 21 Ena
i a balas ken puth hag i a strivyas a-dro dhe henna ynwedh;
ytho ev a'n gelwis Sitna. 22 Ena ev eth yn-rag alena ha palas
ken puth; ny wrussons i strivya a-dro dhodho; ytho ev a elwis
y hanow Rehoboth ow leverel, 'Rag lemmyn, an ARLOEDH re
wrug spas ragon, ha ni a dheg frut y'n pow.'

23 Ev eth yn-bann alena dhe Beer-sheba. 24 Ha'n ARLOEDH a
omdhiskwedhas dhodho an keth nos ha leverel, 'My yw Duw
Abraham dha das. Na borth own, rag yth esov genes ha my a
wra dha venniga hag ynkressya dha has a-barth Abraham ow
gwas.' 25 Ytho ev a dhrehevis alter ena ha gelwel war hanow an
ARLOEDH; hag ena ev a settyas y dylda, hag ena gwesyon Ysak
a gleudhyas puth.

26 Ena Abimelek eth dhodho dhiworth Gerar, hag Ahuzzath
y goweth, ha Fikol pennhembrenkyas y lu. 27 Ysak a leveris
dhedha, 'Prag y hwrussowgh dos dhymmo? Hwi a'm kas ha
hwi a'm dannvonas yn-kerdh dhiworthowgh.' 28 Yn-medhons i,
'Dhe wir, ni re welas bos an ARLOEDH genes; ytho ni a leveris,
bedhes ti yntredhon, ni a'th pys, yntra ni ha ty, ha gwren
gul kevambos genes, 29 na wre'ta gul drog dhyn, par dell na
wrussyn dha dochya. Ny wrussyn gul saw da dhis ha'th tannvon
yn-kerdh yn kres; ha bennigys osta lemmyn gans an ARLOEDH.'
30 Ytho ev a wrug kevewi ragdha, hag i a dhybris hag eva.
31 I a sevis myttin a-varr ha ti an eyl dh'y gila, hag Ysak a's
dannvonas yn-kerdh, hag i eth dhiworto yn kres. 32 An keth
jydh na, gwesyon Ysak a dheuth ha derivas dhodho a-dro dhe'n
puth a wrussens y balas, ha leverel dhodho, 'Ni re gavas dowr.'
33 Ev a'n gelwis Sheba. Rakhenna hanow an sita yw Beer-sheba
bys y'n jydh hedhyw.

---

a 26:19 *puth a dhowr bew:* Henn yw puth may feu yn-danno akwifer.

34 Pan ova dew-ugens bloedh, Esaw a dhemmedhis Yudith
myrgh Beeri an Hittyas, ha Basemath myrgh Elon an Hittyas.
35 Ha hwerowder spyrys o an re ma dhe Ysak ha Rebeka.

Toell Yakob

27 Ysak gyllys koth, ha re wann y dhewlagas dhe weles,
ev a elwis Esaw y vab kottha ha leverel dhodho, 'Ow
mab,' hag ev a leveris, 'Ottavy.' 2 Yn-medh ev, 'Otta, gyllys koth
ov vy ha ny wonn dydh ow mernans. 3 Kemmer dha dhaffar
lemmyn, dha woen sethow ha'th warak, ha ke yn-mes dhe'n
gwel ha helghya helgik ragov, 4 ha pareusi taklow sawrek ragov
a'n par a garav, ha'ga dri dhymm ha my a dheber; ena ow enev
a'th vennik kyns my dhe verwel.'

5 Yth esa Rebeka ow koslowes pan gewsis Ysak orth Esaw
y vab. Ena Esaw eth dhe'n gwel dhe helghya helgik ha'y dhri.
6 Rebeka a gewsis orth hy mab Yakob, ow leverel, 'Otta, my re
glewas dha das ow kewsel orth Esaw dha vroder, ow leverel,
7 "Doro dhymm helgik ha pareusi taklow sawrek ragov, ha
my a dheber ha'th venniga a-dherag an ARLOEDH kyns ow
mernans." 8 Ha lemmyn, ow mab vy, goslow ow lev, an pyth a
wrav y erghi dhis. 9 Ke dhe'n flokk, ha kemmer dhymm alena
dew vynn dha a'n gever, ha my a bareus taklow sawrek rag
dha das, a'n par a gar ev. 10 Ha ty a'n dre dhe'th tas hag ev a'n
deber, rag ma'th vennikko kyns y vernans.' 11 Mes yn-medh
Yakob dhe Rebeka y vamm, 'Otta, Esaw ow broder yw gour
blewek, ha smodh ov vy. 12 Ow thas a vynn ow thava martesen,
ha gweles ow bos ow kul ges anodho, ha my a dhre warnav
molleth, a-der bennath.' 13 Yn-medh y vamm dhodho, 'Warnav
vy re bo an volleth, a vab vy. Unnweyth goslow ow lev ha ke
dh'aga hemmeres ragov.' 14 Ytho ev eth ha'ga hemmeres ha'ga
dri dh'y vamm; ha'y vamm a bareusis taklow sawrek a'n par a
gara y das. 15 Rebeka a gemmeras gwella dillas Esaw hy mab
kottha esa gensi y'n chi ha gwiska Yakob hy mab yowynka.
16 Hi a worras kreghyn an mynnow gever war y dhiwla ha war
rann smodh y gonna 17 ha ri an taklow sawrek ha'n bara a
bareusis a-berth yn dorn Yakob hy mab.

18 Ytho ev a dheuth dh'y das ha leverel, 'Ow thas,' hag ev a
leveris, 'Ottavy, piw osta, ow mab?' 19 Yn-medh Yakob dh'y
das, 'Esaw ov vy, dha gynsa-genys. My re wrug war-lergh an
pyth a leversys dhymm. Omdhrehav, my a'th pys. Esedh ha
dybri a'm helgik may hwrello dha enev ow benniga.' 20 Mes yn-
medh Ysak dh'y vab, 'Fatell yllsys kavoes hemma mar uskis, ow
mab?' Hag yn-medh ev, 'Rag an ARLOEDH dha Dhuw a'n dros
a-ragov.' 21 Ena yn-medh Ysak dhe Yakob, 'Deus nes, my a'th
pys, may hylliv dha dava, ow mab, mars osta Esaw ow mab, po
nag osta.' 22 Ha Yakob a dheuth nes dhe Ysak y das, hag ev a'n
tavas ha leverel, 'An lev yw lev Yakob mes an dhiwla yw diwla
Esaw.' 23 Ha ny wrug y aswonn rag bos y dhiwla blewek, kepar
ha diwla y vroder Esaw; ytho ev a'n bennigas. 24 Yn-medh ev,
'Osta yn hwir ow mab Esaw?' hag yn-medh ev, 'Ov.' 25 Ena yn-
medh ev, 'Doro e nes dhymm, ha my a dheber neppyth a helgik
ow mab ma'th vennikko ow enev.' Ytho ev a'n dros nes dhodho
hag ev a dhybris; hag ev a dhros gwin, hag ev a'n evas. 26 Ena
Ysak y das a leveris dhodho, 'Deus nes, my a'th pys, hag amma
dhymm, ow mab.' 27 Ev a dheuth nes hag amma dhodho; hag
ev a glewas blas y dhillas ha'y venniga, ha leverel,

'Mir, blas ow mab
yw kepar ha blas gwel
re wrug an ARLOEDH y venniga.

28 Ha re rollo Duw dhis
gluth nev
ha feythter an dor
ha palster a ys ha gwin.

29 Re'th serfyo an poblow
ha kenedhlow omblegya a-dheragos.
Bydh mester war dha vreder
ha gwres mebyon dha vamm omblegya a-dheragos.
Milliges re bo an re a wra dha villiga
ha benniges an re a wra dha venniga.'

30 Pan wrussa Ysak gorfenna benniga Yakob ha Yakob skant
gyllys yn-mes dhiworth Ysak y das, y teuth y vroder Esaw
dhiworth y helgh. 31 Ev ynwedh re bareussa taklow sawrek
ha'ga dri dh'y das ha leverel dh'y das, 'Re omdhrehaffo ow thas,
ha dybri helgik y vab, ma'm bennikko dha enev.' 32 Hag yn-
medh Ysak y das dhodho, 'Piw osta?' hag yn-medh ev, 'Dha
vab ov vy, dha gynsa-genys, Esaw.' 33 Ena Ysak a grenas yn
pur veur ha leverel, 'Piw veu ytho neb a helghyas helgik ha'y
dhri dhymmo, ha my a'n dybris oll, kyns ty dhe dhos? My a'n
bennigas, ha benniges vydh.' 34 Pan glewas Esaw geryow y das
ev a armas kri pur vras ha hwerow ha leverel dh'y das, 'Bennik
vy ynwedh, a das.' 35 Mes yn-medh ev, 'Dha vroder re dheuth
yn unn doella ha kemmeres dha vennath.' 36 Hag yn-medh ev,
'A nyns yw ewn y vos henwys Yakob? Rag ev re gemmeras ow
le an dhiw weyth ma: ev a gemmeras ow gwir genesik, hag otta,
lemmyn ev re gemmeras ow bennath.' Yn-medh ev ynwedh,
'A ny wruss'ta gwitha bennath ragov vy?' 37 Ysak a worthybis
ha leverel dhe Esaw, 'Otta, my re'n settyas avel mester warnas,
ha ri dhodho oll y vreder avel gwesyon, ha my re'n sostenas
gans ys ha gwin. Pandra ytho a wrav lemmyn ragos jy, ow
mab?' 38 Hag yn-medh Esaw dh'y das, 'Eus genes saw unnsel
unn vennath, ow thas? Bennik vy ynwedh, a das.' Hag Esaw a
dhrehevis y lev hag oela.

39 Ena Ysak y das a worthybis ha leverel dhodho,

'Otta, pell dhiworth feythter an dor y fydh dha drigva
ha dhiworth gluth an nev a-vann.
40 Dre dha gledha ty a vew,
ha ty a serv dha vroder;
mes pan wrylli sesya rydhses,
ty a derr y yew dhiworth dha gonna.'

41 Lemmyn Esaw a'n jevo eskarogeth erbynn Yakob drefenn
an vennath may hwrussa y das y venniga gensi, hag Esaw a
leveris yn y golonn, 'Yma'n dydhyow a gynvann a-barth ow
thas ow tos nes. Ena my a vynn ladha ow broder Yakob.'

42 Mes derivys veu geryow hy mab kottha dhe Rebeka ha hi
a dhannvonas ha gelwel Yakob hy mab yowynka ha leverel
dhodho, 'Otta, yma dha vroder Esaw owth omgonfortya, ow
prasa dhe'th ladha. 43 Ha lemmyn, ow mab klew ow lev; sav,
ha fi dhe Laban ow broder, dhe Haran. 44 Gorta ganso nebes
dydhyow erna vo treylys dhe-ves sorr dha vroder; 45 erna
dreyllyo sorr dha vroder dhiworthis, hag ev a ankev an pyth
re wruss'ta gul dhodho. Ena my a dhannvon, ha'th kemmeres
alena. Prag y koedh dhymm kelli agas dew y'n keth jydh?'

Yakob Dannvenys dhe Laban

46 Ena yn-medh Rebeka dhe Ysak, 'Kasadow dhymm yw ow
bewnans drefenn myrghes Heth. Mar mynn Yakob kemmeres
gwreg a vyrghes Heth, kepar ha myrghes an pow ma, prag y
fynnav bewa?'

28 Ena Ysak a elwis Yakob, ha'y venniga, hag erghi
dhodho ow leverel, 'Na gemmer gwreg a vyrghes
Kanan. 2 Sav yn-bann, ke dhe Padan-aram, dhe ji Bethuel,
tas dha vamm, ha kemmer dhis gwreg alena a vyrghes Laban,
broder dha vamm. 3 Re'th vennikko Duw Ollgalloesek ha gul
dhywgh doen frut hag ynkressya ha dos ha bos kemmynieth a
boblow, 4 ha ri dhis bennath Abraham, dhiso jy ha dhe'th has
genes jy, may hylli perghenna an pow mayth esos ow kodriga
ynno avel alyon, a ros Duw dhe Abraham.' 5 Ytho Ysak a
dhannvonas Yakob yn-kerdh; hag ev eth dhe Padan-aram, dhe
Laban mab Bethuel a Aram, broder Rebeka, mamm Yakob
hag Esaw.

6 Lemmyn Esaw a welas Ysak dhe venniga Yakob ha'y
dhannvon dhe Padan-aram dhe gemmeres dhodho gwreg
alena; ha pan wrug ev y venniga ev a erghis dhodho, ow leverel,
'Na wra kemmeres gwreg a vyrghes Kanan.' 7 Ha Yakob a wrug
vri a'y das ha'y vamm ha mos dhe Padan-aram. 8 Ena Esaw
a welas bos myrghes Kanan kasadow yn golok Ysak y das;
9 ytho Esaw eth dhe Yshmael ha kemmeres Mahalath myrgh
Yshmael mab Abraham, hwoer Nebayoth avel gwreg ragdho,
yn mysk y wragedh erell.

Hunros Yakob

10 Yakob eth yn-mes dhiworth Beer-sheba ha mos troha
Haran. 11 Ev a dheuth dre jons dhe neb unn tyller ha gortos
ena dres nos, rag bos an howl sedhys. Ev a gemmeras unn men
a'n tyller ha'y worra yn-dann y benn ha growedha y'n tyller
na. 12 Hag ev a hunrosas hag otta, skeul a veu drehevys war
an nor ha'y fenn ow tochya an nevow, hag yth esa eledh Duw
owth yskynna ha diyskynna warnedhi. 13 Hag awotta, yth esa
an ARLOEDH ow sevel a-ughti, hag yn-medh ev, 'My yw an
ARLOEDH, Duw Abraham dha das ha Duw Ysak. My a re an
tir esos ow krowedha warnodho dhiso jy ha dhe'th has. 14 Dha
has a vydh kepar ha doust an dor ha ty a wra omlesa dhe'n
howlsedhes, dhe'n howldrevel, dhe'n kledh ha dhe'n dyghow,
hag oll teyluyow an norvys a vydh benniges ynnos hag y'th has.
15 Awotta, yth esov vy genes, ha my a'th with plepynag mayth
ylli. My a'th tre arta dhe'n dor ma, rag ny wrav dha asa erna
wrylliv an pyth re gewsis dhis anodho.' 16 Ena Yakob a dhifunas
a'y gosk ha leverel, 'Yn sur, yma an ARLOEDH y'n tyller ma, ha
ny'n godhyen vy.' 17 Hag ev a borthas own ha leverel, 'Ass yw
euthyk an tyller ma. Nyns yw hemma travyth lemen chi Duw,
ha hemm yw an porth a nev.'

18 Yakob a sevis myttin a-varr ha kemmeres an men re
wrussa y worra yn-dann y benn, hag ev a'n settyas avel peulven
ha dinewi oyl war an penn anodho. 19 Ev a elwis hanow an
tyller na Bethel, mes Luz o hanow an sita kyns. 20 Ha Yakob
a ambosas ambos, ow leverel, 'Mar pydh Duw genev ha'm
gwitha y'n fordh ma mayth esov ow mos, ha ri dhymm bara
dhe dhybri ha dillas dhe wiska, 21 may tehwelav yn kres dhe
ji ow thas, ena an ARLOEDH a vydh ow Duw; 22 ha'n men ma a
wrugavy y settya yn-bann avel peulven a vydh chi Duw; hag a
bup-tra a redh dhymm, my a re dhis an dega.'

Yakob Devedhys yn Haran

29 Ena Yakob eth yn-kerdh[a] ha mos dhe bow mebyon
an howldrevel. [2] Ev a viras, hag awotta, puth y'n
gwel, hag otta, tri flokk a dheves a'ga growedh rybdho; rag mes
a'n puth na y fedha an flokkys dowrys; ha bras o an men orth
ganow an puth. [3] Oll an flokkys a vedha kuntellys ena, hag i a
rolya an men dhiworth ganow an puth ha dowra an deves. Ena
i a dhaskorras an men yn y le war anow an puth. [4] Yn-medh
Yakob dhedha, 'A vreder, a-ble owgh hwi?' Yn-medhons i, 'A
Haran yth eson ni.' [5] Yn-medh ev dhedha, 'A aswonnowgh hwi
Laban mab Nahor?' hag yn-medhons i, 'Aswonnyn.' [6] Yn-medh
ev dhedha, 'Usi ev yn poynt da?' hag yn-medhons i, 'Usi, hag
otta, y vyrgh Raghel ow tos gans an flokk.' [7] Yn-medh ev, 'Otta,
rann vras a'n jydh yw gesys hwath,[b] nyns yw an eur dhe guntell
war-barth an chatel. Gwrewgh dowra an flokk hag ewgh, ha'ga
dri arta dhe beurva.' [8] Mes yn-medhons i, 'Ny yllyn kyns bos an
flokkys oll kuntellys war-barth, ha'n men rolys dhiworth ganow
an puth; ena ni a yll dowra an deves.'

[9] Hag ev hwath ow kewsel orta, y teuth Raghel gans deves
hy thas, rag bugeles o hi. [10] Pan welas ev Raghel myrgh Laban
broder y vamm, ha deves Laban broder y vamm, Yakob a
dheuth nes ha rolya an men dhiworth ganow an puth ha dowra
deves Laban, broder y vamm. [11] Ena Yakob a ammas dhe
Raghel ha drehevel y lev hag oela. [12] Ha Yakob a dherivas dhe
Raghel y vos neshevin hy thas ha mab Rebeka; ha hi a boenyas
ha'y dherivas dh'y thas. [13] Laban, pan glewas derivas Yakob,
mab y hwoer, a boenyas er y bynn ha'y vyrla hag amma dhodho
ha'y dhri a-bervedh yn y ji. Hag ev a dherivas dhe Laban oll an
taklow ma. [14] Hag yn-medh Laban dhodho, 'Sur yw dha vos ow
askorn ha'm kig vy,' hag yth esa trigys mis ganso.

---

a 29:1 *eth yn-kerdh:* Ebrow *a dhrehevis y dreys.* Martesen an styr yw, *ev dhe vos yn-rag gans nerth nowydhhes.*

b 29:7 *rann vras a'n jydh yw gesys hwath:* Ow siwya an Vulgat. Ebrow *an jydh yw hwath bras.*

Demmedhyans Yakob dhe Lea ha Raghel

15 Ena yn-medh Laban dhe Yakob, 'Yw ewn ty dhe'm servya
rag travyth, rag dha vos ow neshevin? Lavar dhymm pygemmys
a vydh dha wober.' 16 Dhe Laban yth esa diw vyrgh. Hanow
an kottha o Lea, ha hanow an yowynka, Raghel. 17 Gwann o
dewlagas Lea, mes teg o semlans Raghel, ha teg dhe weles.
18 Yakob a garas Raghel, hag yn-medh ev, 'My a wra dha
servya seyth blydhen rag Raghel, dha vyrgh yowynka.' 19 Hag
yn-medh Laban, 'Gwell vydh dhymm hy ri dhiso jy es hy ri
dhe wour arall. Gwra triga genev.' 20 Ytho Yakob a servyas
Laban seyth blydhen rag Raghel, mes yth heveli kepar ha nebes
dydhyow drefenn y gerensa rygdhi hi.

21 Ena yn-medh Yakob dhe Laban, 'Roy dhymm ow gwreg,
rag kollenwys yw ow dydhyow, may hylliv mos a-bervedh
dhedhi hi.' 22 Ytho Laban a guntellas tus oll an tyller ha gul
kevewi. 23 Ha, gorthugher, ev a gemmeras y vyrgh Lea ha'y dri
dhodho; hag ev eth a-bervedh dhedhi hi. 24 Ha Laban a ros y
vaghteth Zilpa dhe Lea y vyrgh avel maghteth. 25 Mes ternos
vyttin, otta, yth o hi Lea, hag yn-medh ev dhe Laban, 'Pyth
yw hemma re wruss'ta dhymmo? A ny wrug vy servya genes
seyth blydhen rag Raghel? Prag y hwruss'ta ow thoella?' 26 Hag
yn-medh Laban, 'Nyns yw usys yndella yn agan tyller ni, ri an
yowynka kyns an kynsa-genys. 27 Gwra kollenwel seythun rag
homma ha ni a re dhis homma ynwedh, yn attal rag servya genev
seyth blydhen moy.' 28 Ha Yakob a wrug yndella ha kollenwel
seythun rag homma, hag ev a ros dhodho y vyrgh Raghel yn
gwreg. 29 Ha Laban a ros y vaghteth Bilha dhe Raghel y vyrgh
avel maghteth dhedhi hi. 30 Hag ev eth a-bervedh dhe Raghel
ynwedh, hag ev a gara Raghel moy es Lea; hag ev a servyas
ganso seyth blydhen moy.

Fleghes Yakob

31 Pan welas an ARLOEDH bos Lea skonys, ev a igoras hy
thorr; mes anvap o Raghel. 32 Ha Lea a gonsevyas ha dineythi
mab ha gelwel y hanow Rewben: rag hi a leveris, 'An ARLOEDH
re viras devri war ow galarow, rag ow gour a'm kar lemmyn.'

33 Ha hi a gonsevyas arta ha dineythi mab ha leverel, ‘Rag an
ARLOEDH dhe glewes ow bos skonys, ev re ros dhymm hemma
ynwedh,’ ha hi a elwis y hanow Simeon. 34 Hi a gonsevyas arta
ha dineythi mab ha leverel, ‘Lemmyn an weyth ma y fydh ow
gour junys dhymm, rag my dhe dhineythi tri mab dhodho.’
Rag henna, y feu y hanow gelwys Levi. 35 Hi a gonsevyas arta
ha dineythi mab ha leverel, ‘An weyth ma, my a wormel an
ARLOEDH.’ Rag henna hi a elwis y hanow Yuda; ha hi a astelas
dineythi.

30 Pan welas Raghel na wrussa hi dineythi flogh dhe
Yakob, Raghel a borthas avi orth hy hwoer ha leverel
dhe Yakob, ‘Ro dhymmo mebyon, ken my a verow.’ 2 Sorr
Yakob a dhewis erbynn Raghel hag yn-medh ev, ‘Esov vy yn le
Duw a naghas dhis frut an dorr?’ 3 Hag yn-medh hi, ‘Otta ow
hethes Bilha. Ke a-bervedh dhedhi ha hi a dhineyth war ow
dewlin ha my ynwedh a gyv flogh dredhi hi.’ 4 Ytho hi a ros
Bilha hy maghteth dhodho avel gwreg, ha Yakob eth a-bervedh
dhedhi hi. 5 Ha Bilha a gonsevyas ha dineythi mab dhe Yakob.
6 Ena yn-medh Raghel, ‘Duw re’m breusis; ynwedh ev re
glewas ow lev, ha ri dhymmo mab.’ Ytho hi a elwis y hanow,
Dan. 7 Ha Bilha, maghteth Raghel a gonsevyas arta ha dineythi
nessa mab dhe Yakob. 8 Ena yn-medh Raghel, ‘My re strivyas
strif bras gans ow hwoer ha my re dryghis.’ Ytho hi a elwis y
hanow Naftali.

9 Pan welas Lea hi dhe hedhi dineythi, hi a gemmeras
Zilpa hy maghteth ha’y ri dhe Yakob avel gwreg. 10 Ena Zilpa,
maghteth Lea, a dhineythis mab dhe Yakob. 11 Hag yn-medh
Lea, ‘Fortun da!’ ytho hi a elwis y hanow Gad. 12 Ena Zilpa,
maghteth Lea a dhineythis nessa mab dhe Yakob. 13 Yn-medh
Lea, ‘Gwynn ow bys, rag benynes a’m gelow gwynnvys;’ ytho
hi a elwis y hanow Asher.

14 Rewben eth yn dydhyow trevas an gwaneth ha kavoes
mandragoras y’n gwel ha’ga dri dhe Lea y vamm. Yn-
medh Raghel dhe Lea, ‘Ro dhymm, my a’th pys, rann a’n
mandragoras a’th vab.’ 15 Yn-medh hi dhedhi, ‘Yw tra vyghan

ty dhe gemmeres ow gour, ha ty a vynn kemmeres ynwedh
mandragoras ow mab?' Yn-medh Raghel, 'Yn attal rag
mandragoras dha vab, ev a yll growedha genes haneth.' [16] Pan
dheuth Yakob dhiworth an gwel y'n gorthugher, Lea eth er
y bynn ha leverel, 'Ty a dal dos a-bervedh dhymmo vy, rag
my re'th wobrenas gans mandragoras ow mab.' Ytho ev a
wrowedhas gensi an nos na. [17] Duw a woslowas orth Lea, ha hi
a gonsevyas ha dineythi pympes mab dhe Yakob. [18] Yn-medh
Lea, 'Duw re ros dhymm ow gober, rag my dhe ri ow maghteth
dhe'm gour.' Ytho hi a elwis y hanow Yssakar. [19] Ha Lea a
gonsevyas arta ha dineythi hweghves mab dhe Yakob. [20] Ena
Lea a leveris, 'Duw re ros dhymm argovrow da. An torn ma
ow gour a wra ow avonsya,[a] rag my re dhineythis hwegh mab
dhodho.' Ytho hi a elwis y hanow Zebulun. [21] Wosa henna hi
a dhineythis myrgh ha gelwel hy hanow Dina. [22] Ena Duw a
borthas kov a Raghel ha goslowes orti hi hag igeri hy thorr.
[23] Ha hi a gonsevyas ha dineythi mab ha leverel, 'Duw re
gemmeras ow meth dhe-ves.' [24] Ytho hi a elwis y hanow Yosep,
ow leverel, 'Re rollo ARLOEDH dhymm mab arall.'

Flokkys Yakob owth Ynkressya

[25] Pan dhineythis Raghel Yosep, yn-medh Yakob dhe Laban,
'Gas vy dhe vos yn-kerdh, may hallav mos dhe'm tyller vy ha
dhe'm pow vy. [26] Roy dhymm ow gwragedh ha'm fleghes may
hwrug vy dha servya ragdha, may hallav mos. Ty a woer an
gonis re wrug ragos.' [27] Yn-medh Laban dhodho, 'Mar kwrug
vy kavoes gras y'th wolok, my re dhyskas dre dhewinieth an
ARLOEDH dhe'm benniga a'th wovis.' [28] Hag yn-medh ev, 'Ervir
dha wober a dalav, ha my a'n re.' [29] Yn-medh ev dhodho, 'Ty
a woer fatell wrug vy dha servya, ha fatell veu dha warthek
genev vy, [30] rag yth esa boghes genes kyns my dhe dhos, mes
ynkressys yw yn feur, ha'n ARLOEDH re wrug dha venniga
plepynag y feuv.[b] Mes lemmyn, p'eur hwrav vy provia rag ow
chi ow honan ynwedh?' [31] Yn-medh ev, 'Pandr'a rov dhiso?'

---

a 30:20 *ow avonsya:* Henn yw dhe vos gwreg.

b 30:30 *plepynag y feuv:* Ebrow *orth ow throes.*

Hag yn-medh Yakob, ‘Ny wre’ta ri dhymm travyth. Mar mynnydh gul hemma ragov, my a wra bugelya dha flokk arta ha’y witha. 32 My a vynn tremena der oll dha flokk hedhyw ha treylya a-denewen alena pubonan brygh ha brith, ha pubonan du yn mysk an oen, ha pubonan brith ha brygh yn mysk an gever. Hemma a vydh ow gober. 33 Ha’m lenduri a dhest ragov y’n dydhyow ow tos, pan dheudh dhe jekkya ow gober genes. Pubonan nag yw brygh na brith yn mysk an gever, na du yn mysk an oen, a vydh reknys avel ledrys genev.’ 34 Hag yn-medh Laban, ‘Da lowr; bedhes dell leversys.’ 35 Mes an jydh na Laban a gemmeras yn-mes an boghes o labol ha brith, hag oll an gever-benow brygh ha brith, pubonan gans gwynn warnodho, ha pubonan du yn mysk an oen, hag a’s ros yntra diwleuv y vebyon, 36 ha gorra kerdh trydydh yntredho ev ha Yakob; ha Yakob a vugelyas remenant flokk Laban.

37 Ena Yakob a gemmeras gwelynni fresk a edhel gwynn hag alamand ha platwydh ha pilya ribinow gwynn ynna, ow lommhe an rann wynn usi war an gwelynni. 38 Ena ev a worras a-dherag an flokk an gwelynni pilys y’n newyow, y’n dowrvaow may teu an flokk dhe eva; may hwrellens konsevya hag i ow tos dhe eva. 39 An flokk a gonsevyas a-dherag an gwelynni; ha’n flokk a dhineythis eyn labol, brygh ha brith. 40 Yakob a separatyas an oen ha gorra fas an flokk troha’n re labol, hag oll an re du yn flokk Laban; hag ev a worras y flokk ev a’n eyl tu, ha ny wrug aga gorra gans flokk Laban. 41 Y hwarva, pan wre an re krev a’n flokk konsevya, Yakob a worra an gwelynni y’n newyow dherag lagasow an flokk, may hwrellens konsevya ryb an gwelynni. 42 Ha pan o an deves gwann, ny worras an gwelynni; ytho an re gwann esa dhe Laban ha’n re krev dhe Yakob. 43 Ytho rychys an gour a gressyas dres eghenn, hag yth esa dhodho flokkys bras, ha maghtethyon ha kethyon, ha kowrvergh hag asenes.

Yakob a Fi dhiworth Laban

31 Lemmyn ev a glewas geryow mebyon Laban ow leverel, ‘Yakob re gemmeras pup-tra eus dh’agan tas; ha dhiworth pythow agan tas ev a wrug oll an rychys ma.’ 2 Ha

Yakob a welas fas Laban, hag awotta, nyns o trohag ev kepar
dell via kyns. [3] Ena yn-medh an ARLOEDH dhe Yakob, 'Dehwel
dhe wlas dha dasow ha dhe'th kerens, ha my a vydh genes.'
[4] Ytho Yakob a dhannvonas ha gelwel Raghel ha Lea dhe dhos
dhe'n gwel, dh'y flokk, [5] ha leverel dhedha, 'My a wel nag yw
fas dha das troha my avel kyns, mes re beu Duw ow thas genev
vy. [6] Ha hwi a woer my dhe servya agas tas gans oll ow galloes.
[7] Agas tas re'm toellas ha chanjya ow gober dekkweyth, mes ny
wrug Duw y asa dhe'm aperya. [8] Mar leveris ev, "An re brygh
a vydh dha wober jy," ena oll an flokk a dhineythis brygh, ha
mar leveris, "An re labol a vydh dha wober," ena oll an flokk a
dhineythis labol. [9] Ha Duw a gemmeras dhe-ves chatel agas tas
ha'ga ri dhymmo vy.

[10] 'Y'n termyn pan esa an flokk ow konsevya my a dhrehevis
yn-bann ow dewlagas ha gweles yn hunros an boghes esa ow
mos yn-bann war an flokk dhe vos labol, brygh ha brithek.
[11] Hag el Duw a leveris dhymm yn hunros, "Yakob," ha my a
leveris, "Ottavy." [12] Yn-medh ev, "Drehav dha dhewlagas ha
mir: oll an boghes usi owth yskynna war an flokk yw labol,
brygh ha brithek. Rag my re welas pup-tra eus Laban ow kul
dhis. [13] Duw Bethel ov vy, le may hwruss'ta untya peulven, le
mayth ambossys ambos dhymm. Sav yn-bann lemmyn. Ke
yn-mes a'n pow ma ha dehweles dhe bow dha enesigeth." '[a]
[14] Raghel ha Lea a worthybis ha leverel dhodho, 'Eus dhyn
hwath rann po ertach yn chi agan tas? [15] A nyns on ni reknys
estrenyon dhodho? Ev re'gan gwerthas hag ev re dhevoryas oll
agan mona. [16] Oll an rychys re wrug Duw kemmeres dhiworth
agan tas, yma dhyn ni ha dh'agan fleghes; ytho lemmyn, pup-
tra re wrug Duw leverel dhis, henna gwra.'

[17] Ytho Yakob a sevis yn-bann ha gorra y vebyon ha'y wragedh
war an kowrvergh; [18] hag ev a ledyas dhe-ves oll y jatel hag
oll y daklow re gavsa, an chatel re wrussa gwaynya yn Padan-
aram, rag mos dhe Ysak y das, dhe bow Kanan. [19] Laban eth

---

a 31:13 *enesigeth:* Po *neshevin.*

dhe gnyvyas y dheves; ha Raghel a ladras an terafim[a] a bewo
hy thas, [20] Ha Yakob a doellas Laban a Aram, rag ni wrussa
leverel dhodho ev dhe vos ow fia. [21] Ytho ev a fias, ev ha pup-
tra esa dhodho. Ev a sevis ha tremena an avon,[b] ha lavurya
troha menydh Gilead.

[22] Wosa trydydh y feu derivys dhe Laban bos Yakob fiys.
[23] Ena ev a gemmeras ganso y vreder ha siwya war y lergh seyth
dydh, ha'y dremena orth menydh Gilead [24] Mes Duw a dheuth
dhe Laban a Aram yn hunros y'n nos ha leverel dhodho, 'Bydh
war na wrylli leverel travyth dhe Yakob, na da na drog.'

Yakob ha Laban yn Gilead

[25] Ha Laban a dheuth dhe Yakob. Lemmyn Yakob re wrussa
settya y dylda war an menydh, ha Laban gans y vreder a settyas
aga thyldow yn menydh Gilead. [26] Yn-medh Laban dhe Yakob,
'Pandr'a wruss'ta? Ty re'm toellas ha kibya ow myrghes kepar
ha pan vens prisnoryon kemmerys gans an kledha. [27] Prag y
hwruss'ta fia yn-dann gel ha'm toella, ha ny wruss'ta y dherivas
dhymm, may hwrellen dha dhannvon yn-kerdh gans lowena ha
gans kanow, gans tabourik ha gans sowtri, [28] ha ny essys my
dhe amma dhe'm mebyon ha'm myrghes? Lemmyn, tra wokki
a wrussys. [29] Yma yn galloes ow leuv gul drog dhywgh; mes
nyhewer an Duw a'gas tas a gewsis genev ow leverel, "Bydh
war na wrylli leverel travyth dhe Yakob, na da na drog." [30] Ha
lemmyn ty res eth yn-kerdh, rag ty dhe vos ow yeuni yn fur
war-lergh chi dha das. Mes prag y hwruss'ta ladra ow duwow?'
[31] Yakob a worthybis ha leverel dhe Laban, 'Rag yth esen ow
perthi own, ow prederi, martesen ty a vynn sesya dha vyrghes
dhiworthiv. [32] Piwpynag may kyffi dha dhuwow ganso, ny wra
ev bewa. Dherag agan breder gwra hwithra pandra eus genev,
ha gwra y gemmeres ragos.' Mes ny wodhya Yakob y hwrug
Raghel aga ladra.

---

a 31:19 *terafim:* Imajys duwow an teylu.

b 31:21 *an avon:* an Ewfrates.

[33] Ytho Laban eth a-berth yn tylda Yakob ha tylda Lea ha tylda an dhiw vaghteth heb kavoes travyth. Ena ev eth yn-mes a dylda Lea ha mos a-bervedh yn tylda Raghel. [34] Mes Raghel re gemmersa an terafim ha'ga gorra yn sagh-diber an kowrvargh hag esedha warnodho. Laban a davas oll a-dro y'n tylda heb aga havoes. [35] Hag yn-medh hi dh'y thas, 'Na vedhes ow arloedh serrys na allav sevel a'm sav dheragos. Yma an vaner a venynes warnav.' Hag ev a hwilas heb kavoes an terafim.

[36] Ena serrys veu Yakob, hag ev a grodhvolas war Laban; ena Yakob a worthybis ha leverel dhe Laban, 'Pyth yw ow threuspass, pyth yw ow feghes may hwrussys ow helghya? [37] Rag ty re davas oll ow lestri. Pandr'a wruss'ta kavoes a'n lestri oll a'th chi? Gorr e omma dherag ow breder vy ha'th vreder jy may hallons breusi yntredhon. [38] My re beu genes an ugens blydhen ma; ny wrug dha dheves na'th hever kammdhegi. Ny dhybris vy hordhes a'th flokk. [39] Ny wrug vy dri dhis preydh skwardys gans bestes: my a borthas an koll ow honan. Ty a wovynnas hemma a'm leuv vy, an re ledrys y'n jydh ha'n re ledrys y'n nos. [40] Ottavy ena: dybrys en y'n jydh der an toemmder hag y'n nos der an rew, ha hun a fias dhiworth ow dewlagas. [41] My a spenas ugens blydhen y'th chi. My a'th servyas peswardhek blydhen rag dha dhiw vyrgh, ha hwegh blydhen rag dha flokk, ha ty a janjyas ow gober dekkweyth. [42] Na ve genev vy Duw ow thas, Duw Abraham, hag Own Ysak, sur yw y hwruss'ta lemmyn ow dannvon gwag yn-kerdh. Duw a welas ow galarow ha lavur ow dorn, hag ev a'th rebukyas nyhewer.'

[43] Ena Laban a worthybis ha leverel dhe Yakob, 'An myrghes yw ow myrghes vy, ha'n mebyon ow mebyon vy, ha'n flokk ow flokk vy, ha pup-tra a welydh, my a'n pew. Ha'm myrghes, pandr'a allav y wul hedhyw orth an re ma po rag aga mebyon re wrussons aga dineythi? [44] Ytho deun lemmyn, gwren ni kevambos, ty ha my, ha bedhes yn dustuni yntra my ha ty.' [45] Ytho Yakob a gemmeras men ha'y dhrehevel avel peulven. [46] Hag yn-medh Yakob dh'y vreder, 'Kuntellewgh meyn.' I a gemmeras meyn ha gul karn, hag i a dhybris ena war an karn.

47 Laban a'n gelwis Yegar-sahadutha,[a] ha Yakob a'n gelwis
Galeed. 48 Hag yn-medh Laban, 'An karn ma yw dustuni
hedhyw yntra ty ha my.' Ytho ev a elwis y hanow Galeed, 49 ha
Mispa[b] ynwedh, rag yn-medh ev, 'Re woellyo an ARLOEDH
yntra my ha ty, ha ni kelys an eyl a'y gila. 50 Mar mynnydh
tebeldhyghtya ow myrghes, ha mar kemmerydh gwragedh
erell ryb ow myrghes, kyn na vo denvyth genen, mir, Duw yw
dustuni yntra my ha ty.'

51 Ena yn-medh Laban dhe Yakob, 'Awotta, an karn ma, hag
awotta, an peulven re worris yntra ty ha my. 52 An karn ma
yw dustuni ha'n peulven yw dustuni na wrav tremena dres an
karn ma bys dhiso jy, ha na wredh tremena dres an karn ma
ha'n peulven ma bys dhymmo vy rag drog. 53 Re vreussons
yntredhon Duw Abraham ha duwow Nahor, duwow aga thas;'
ha Yakob a dos re Own y das Ysak. 54 Ena Yakob a wrug
sakrifis war an menydh ha gelwel y vreder dhe dhybri bara,
hag i a dhybris bara ha gortos dres nos war an menydh.

55 Ena Laban a sevis myttin a-varr hag amma dh'y vebyon
ha'y vyrghes ha'ga benniga; hag ev eth yn-kerdh ha dehweles
dh'y dyller ev.[c]

32 Yakob a besyas mos war y fordh hag eledh Duw a
dheuth er y bynn. 2 Hag yn-medh Yakob, pan y's
gwelas, 'Kamp Duw yw hemma,' hag ev a elwis hanow an tyller
na, Mahanaym.

Yakob a Dhannvon Kannasow dhe Esaw

3 Yakob a dhannvonas kannasow a-dheragdho dhe Esaw
y vroder, dhe bow Seir, gwel Edom, 4 hag erghi dhedha, ow
leverel, 'Hwi a lever yndella dhe'm arloedh, dhe Esaw: Yndella
y lever dha was Yakob, "My re beu trigys gans Laban ha

---

a 31:47 *Yegar-sahadutha:* Aramaek, yw dhe styrya *Karn a Dhustuni.*

b 31:49 *Mispa:* Styr an hanow yw *'Tyller a woelyas'.*

c 31:55 31:55 bys 32:32 yw niverys 32:1 bys 32:33 y'n Ebrow, hag y'n Septuagint ha'n Vulgat.

gwithys veuv ena bys lemmyn. 5 Yma dhymm oghen hag asenes,
flokkys, kethyon ha maghtethyon; ha my re dhannvonas dhe
dherivas hemma dhe'm arloedh, may kyffiv gras y'th wolok." '

6 Ha'n kannasow a dhehwelis dhe Yakob ow leverel, 'Ni a
dheuth dhe'th vroder, dhe Esaw; hag yma ev ow tos dhe'th
vetya, ha ganso peswar kans gour.' 7 Ena Yakob a borthas own
bras ha troblys veu; hag ev a rannas an dus esa ganso ha'n
flokkys ha'n chatel ha'n kowrvergh yn dew vagas 8 ha leverel,
'Mar teu Esaw dhe'n unn bagas ha'y weskel, ena an bagas yw
gesys a yll fia.'

9 Hag yn-medh Yakob, 'A Dhuw ow thas Abraham, ha Duw
ow thas Ysak, an ARLOEDH, neb a leveris dhymm, "Dehwel
dhe'th wlas ha dhe'th kerens ha my a vynn dha dhyghtya yn ta:"
10 nyns ov wordhi a'n tregeredhow oll ha'n lelder oll re wruss'ta
gans dha was; rag gans ow lorgh my a dremenas dres an Yordan
ma, ha lemmyn my re dheuth ha bos dew gamp. 11 Delirv vy,
my a'th pys, yn-mes a leuv ow broder, a leuv Esaw, rag my a
berth own anodho, ev dhe dhos ha'm gweskel, an mammow
gans an vebyon. 12 Ha ty a leveris, "Yn sur my a wra da genes,
ha my a worr dha has kepar ha tewes an mor na yll bos reknys
drefenn an niver bras anodho." '

13 Ev a spenas an nos na ena, ha kemmeres dhiworth an pyth
esa ganso ro rag y vroder Esaw, 14 dewkans gaver, ugens bogh,
dew kans davas hag ugens hordh, 15 deg kowrgasek-wodra
warn ugens gans aga mebyon, dew-ugens bugh ha deg tarow,
ugens kasek-asen ha deg asen gorow. 16 Ev a dhelivras yntra
diwla y gethyon pub gre yn tiblans ha leverel dh'y gethyon,
'Tremenewgh dheragov, ha gasa spas yntra pub gre.' 17 Hag ev a
erghis dhe'n kynsa ow leverel, 'Pan dheffo Esaw ow broder er
dha bynn ha govynn orthis, "Piw osta dhodho?" ha "Py tyller
yth esos ta ow mos dhodho?" ha "Piw dhodho yth yw an re
ma a-dheragos?" 18 ena ty a lever, "Dhe'th was, dhe Yakob. Ro
yw, dannvenys dhe'm arloedh, dhe Esaw. Hag awotta, yma ev
y honan war agan lergh keffrys." ' 19 Ev a erghis ynwedh dhe'n
nessa ha'n tressa hag oll an re esa ow mos war-lergh an greow,

ow leverel, ‘Hwi a gews orth Esaw yndella pan y’n kyffowgh,
20 ha hwi a lever ynwedh, “Awotta, yma dha was Yakob war
agan lergh.” ’ Rag yn-medh ev, ‘My a vynn y dhiserri gans ro
ow mos a-dheragov, ha my a wel y fas wosa henna. Martesen
ev a’m degemmer.’ 21 Ha’n ro a dremenas dheragdho; mes ev y
honan a spenas an nos y’n kamp.

Yakob a Striv gans Duw

22 Ev a sevis yn-bann an nos na ha kemmeres y dhiw wreg
ha’y dhiw vaghteth ha’y unnek flogh ha tremena rys Yabbok.
23 Ev a’s kemmeras ha’ga dannvon dres an gover; hag ev a
dhannvonas pup-tra esa ganso ynwedh. 24 Yakob a veu gesys
y honan, ha gour a omdewlis ganso bys tardh an jydh. 25 Pan
welas na ylli y fetha, ev a weskis kraw y glun;[a] ha kraw klun
Yakob a veu digevelsys, hag ev owth omdewlel ganso. 26 Ena
yn-medh ev, ‘Dannvon vy yn-kerdh, rag an jydh re dardhas.’
Yn-medh Yakob, ‘Ny vynnav dha dhannvon yn-kerdh marnas
ty a wra ow benniga.’ 27 Hag yn-medh ev, ‘Pyth yw dha hanow?’
hag yn-medh ev, ‘Yakob.’ 28 Yn-medh ev, ‘Ny vydh dha hanow
gelwys Yakob namoy mes Ysrael, rag ty re strivyas gans Duw
ha gans mab-den ha fetha.’ 29 Ha Yakob a wovynnas orto, ow
leverel, ‘Lavar dhymm dha hanow, my a’th pys.’ Yn-medh ev,
‘Prag y fynnydh govynn ow hanow orthiv?’ hag ev a’n bennigas
ena. 30 Ha Yakob a elwis hanow an tyller Peniel, ‘Rag my re
welas Duw fas orth fas, ha gwithys saw yw ow enev.’ 31 An
howl a dhrehevis warnodho hag ev ow tremena Penuel; hag yth
esa ow kloppya drefenn y glun. 32 Rag henna ny vynn mebyon
Ysrael dybri giowenn an nervenn[b] yn kraw an glun bys y’n jydh
hedhyw, rag ev a weskis kraw klun Yakob, yn giowenn an
nervenn.

---

a 32:25 *kraw y glun:* Styr *klun* omma yw an rann geherek ynter an glun ha’n vordhos.

b 32:32 *an nervenn:* Henn yw an nervenn skiatek.

Yakob ow Metya gans Esaw

33 Ha Yakob a dhrehevis y dhewlagas ha mires, hag awotta, yth esa Esaw ow tos ha ganso peswar kans gour. Ytho ev a rannas an fleghes yntra Lea ha Raghel ha'n dhiw vaghteth. [2] Ev a worras an maghtethyon ha'ga fleghes kynsa, ha Lea ha'y fleghes war aga lergh ha Raghel ha Yosep yn tiwettha. [3] Ev y honan a dremenas a-dheragdha, hag omblegya dhe'n leur seythgweyth bys pan dheuth nes dh'y vroder.

[4] Mes Esaw a boenyas er y bynn ha'y vyrla ha koedha war y gonna hag amma dhodho; hag i a oelas. [5] Hag ev a dhrehevis y dhewlagas ha gweles an benynes ha'n fleghes ha leverel, 'Pyth yw an re ma dhiso jy?' Yn-medh ev, 'An fleghes a ros an ARLOEDH dhe'th was a'y ras.' [6] Ena an maghtethyon a dheuth nes, i ha'ga fleghes, hag omblegya. [7] Ha Lea ha'y fleghes ynwedh a dheuth nes hag omblegya, ha wosa henna, Yosep ha Raghel a dheuth nes hag omblegya. [8] Yn-medh Esaw, 'Pyth yw dhiso jy oll an kamp ma re vetis?' Hag yn-medh ev, 'Rag kavoes gras yn golok ow arloedh.' [9] Mes yn-medh Esaw, 'Genev vy yma pals, ow broder. Bedhes dhiso an pyth usi genes.' [10] Hag yn-medh Yakob, 'Nansi, my a'th pys, mar kwrug vy kavoes gras y'th wolok, kemmer ow ro dhiworth ow leuv; rag my re welas dha fas, kepar ha pan ve gweles fas Duw, ha plesys osta genev vy. [11] Kemmer, my a'th pys, ow bennath yw dres dhiso, rag Duw re beu grassyes dhymm, hag yma dhymm pup-tra.' Ev a ynnias warnodho, hag ev a'n kemmeras.

[12] Ena ev a leveris, 'Gwren mos yn-rag, ha my a vynn mos a-dheragos.' [13] Mes yn-medh ev dhodho, 'Ow arloedh a woer bos an fleghes brottel ha bos an flokk ha'n chatel ow tena genev. Mars yns drivys kales unn jydh, oll an flokk a vydh marow. [14] Re dremenno ow arloedh dherag y was, ha my a wra mos yn-rag yn lent orth kamm an bestes usi dheragov, hag orth kamm an fleghes, erna dhyffyn dhe'm arloedh dhe Seir.'

[15] Ytho Esaw a leveris, 'Gas vy dhe asa genes rann a'n bobel usi genev.' Mes yn-medh ev, 'Prag? Re gyffiv gras yn golok ow arloedh.' [16] Ytho Esaw a dhehwelis an jydh na war y fordh

dhe Seir. [17] Mes Yakob a vyajyas dhe Sukkoth ha drehevel chi dhodho, ha rag y jatel ev a wrug skovvaow. Rag henna ev a elwis hanow an tyller Sukkoth.

[18] Ha Yakob a dheuth yn sawder dhe sita Shekem, usi yn pow Kanan, hag ev ow tos dhiworth Padan-aram; ev a gampyas dherag an sita. [19] Ev a brenas rann a'n gwel may hwrussa drehevel y dylda dhiworth mebyon Hamor, tas Shekem, a gans bath a vona.[a] [20] Ev a dhrehevis ena alter, ha'y elwel El-elohe-ysrael.[b]

Defolans Dina

34 Lemmyn Dina, an vyrgh dineythys gans Lea dhe Yakob, eth yn-mes dhe weles myrghes an pow. [2] Ha Shekem mab Hamor an Hivyas, penntern an pow na, a's gwelas ha'y hemmeres ha growedha gensi ha'y uvelhe. [3] Ha'y enev a lenas orth Dina, myrgh Yakob. Ev a garas an vowes ha kewsel yn kuv dhe'n vowes. [4] Ytho Shekem a gewsis dhe Hamor y das, ow leverel, 'Kemmer an voren ma ragov avel gwreg.' [5] Lemmyn Yakob a glewas ev dhe dhefola Dina y vyrgh pan esa y vebyon gans y jatel y'n gwel; ha Yakob a dewis bys pan dheuthons. [6] Ha Hamor, tas Shekem, eth yn-mes dhe Yakob dhe gewsel orth Yakob a'n mater. [7] Pan glewsons, mebyon Yakob a dheuth dhiworth an gwel, ha troblys o an wer, ha pur serrys; rag ev re wrussa outray yn Ysrael ow krowedha gans myrgh Yakob, rag ny dhegoedh gul yndella.

[8] Mes Hamor a gewsis gansa, ow leverel, 'Enev Shekem ow mab re lenas orth dha vyrgh. Ro hi dhodho avel gwreg, my a'th pys, [9] ha junya genen yn demmedhyans; rewgh agas myrghes dhyn ni ha kemmerewgh agan myrghes dhywgh hwi. [10] Trigys vydhowgh genen, ha'n pow a vydh a-dheragowgh; trigewgh, ha mos a-dro ynno ha trevesiga ynno.' [11] Hag yn-medh Shekem dh'y thas ha dh'y breder, 'Gesewgh vy dhe gavoes gras yn agas golok, ha my a vynn ri pynag a vynnowgh

---

a 33:19 *bath a vona:* Ebrow *keshita,* anwodhvedhys y dalvosogeth

b 33:20 *El-elohe-ysrael:* Po *El, Duw Ysrael.*

leverel. [12] Govynnewgh orthiv pris pur vras avel mona-pries ha
ro, ha my a'n re dell leverowgh dhymm; saw rewgh dhymm an
vowes avel gwreg.'

Dial Mebyon Yakob

[13] Mebyon Yakob a worthybis Shekem ha Hamor y das yn
unn doella; i a gewsis yndella drefenn ev dhe dhefola Dina aga
hwoer. [14] Yn-medhons dhedha, 'Ny yllyn gul hemma, ri agan
hwoer dhe dhen nag yw trodreghys, rag meth dhyn via henna.
[15] Ny wren ni assentya genowgh marnas hwi a vynn bos kepar
ha ni: pub gorreydh ahanowgh dhe vos trodreghys. [16] Ena ni
a re agan myrghes dhywgh ha kemmeres agas myrghes dhyn
ni, ha triga genowgh ha dos ha bos unn bobel. [17] Mes mar ny
vynnowgh koela orthyn, dhe vos trodreghys, ni a gemmer agan
myrgh ha mos yn-kerdh.'

[18] Da lowr o aga geryow yn dewlagas Hamor hag yn dewlagas
Shekem mab Hamor. [19] Ha ny dhelatyas an den yowynk gul
an dra, rag yth esa delit dhodho yn myrgh Yakob. An moyha
enorys ova yn oll chi y das. [20] Ytho Hamor ha Shekem y vab
a dheuth dhe yet aga sita ha kewsel orth gwer aga sita, ow
leverel, [21] 'An wer ma yw yn kres genen. Ytho gesewgh i dhe
driga y'n pow ha mos a-dro ynno, hag awotta, efan yw an pow
a-dheragdha. Gesewgh ni dhe gemmeres aga myrghes dhyn
ni avel gwragedh, ha ri agan myrghes dhedha i. [22] Mes ny
assentyons an wer triga genen, dhe vos unn bobel, marnas pub
gorreydh ahanan a vydh trodreghys, par dell yns i trodreghys.
[23] Aga chatel, ha'ga fyth hag oll aga bestes, a ny vydhons dhyn
ni? Ny res moy es assentya gansa hag i a vynn triga genen.'
[24] Hag oll an re ow mos yn-mes dre yet y sita a goelas orth
Hamor ha Shekem y vab, ha pub gorreydh a veu trodreghys,
pubonan esa ow mos yn-mes a yet y sita.

[25] Ha'n tressa dydh, pan esens yn paynys, dew vab Yakob,
Simeon ha Levi, breder Dina a gemmeras pubonan y gledha
ha dos heb y wodhvos a-ji dhe'n sita, ha ladha pub gorreydh.
[26] I a ladhas Hamor ha Shekem y vab dre vin an kledha, ha
kemmeres Dina mes a ji Shekem ha mos dhe-ves. [27] Mebyon

Yakob a dheuth war an re ledhys, ha pylla an sita, rag i dhe
dhefola aga hwoer. 28 I a gemmeras aga deves ha'ga chatel ha'ga
asenes ha pup-tra esa y'n sita hag y'n gwel; 29 hag oll aga fyth
hag oll aga fleghes ha'ga gwragedh i a gemmeras yn keth, ha
pylla pup-tra esa y'n chiow. 30 Ena yn-medh Yakob dhe Simeon
ha Levi, 'Hwi re dhros anfeusi warnav, ow kul dhymm flerya
yn mysk trigoryon an pow, yn mysk an Kananysi ha'n Perizzysi.
Boghes yw niver ow thus vy, hag i a vydh kuntellys war-barth
er ow fynn ha'm diswul; ha my ha'm chi a vydh distruys.' 31 Hag
yn-medhons i, 'A wra ev dyghtya agan hwoer avel hora?'

Yakob a Dhehwel dhe Bethel

35 Duw a leveris dhe Yakob, 'Sav, ke yn-bann dhe
Bethel ha trig ena; ha gwra alter ena dhe'n Duw a
omdhiskwedhas dhis pan eses ow fia dhiworth fas dha vroder
Esaw.' 2 Ena Yakob a leveris dh'y vayni ha dhe oll an re esa
ganso, 'Kemmerewgh dhe-ves an duwow estren usi yn agas
mysk; omlanhewgh, ha chanjyewgh agas dillas; 3 ha gesewgh
ni dhe sevel ha mos yn-bann dhe Bethel, ha gul alter ena dhe'n
Duw a'm gorthybis yn jydh ow foenvotter, hag esa genev y'n
fordh may kerdhis.' 4 Ytho i a ros dhe Yakob oll an duwow
estren esa dhedha, ha'n bysowyer yn aga skovornow, ha Yakob
a's kelas yn-dann an derebinthenn ogas dhe Shekem.

5 Ena i eth yn-kerdh. Yth esa own Duw war an sitys a-dro
dhedha, ha ny wrussons siwya mebyon Yakob. 6 Ytho Yakob a
dheuth a-ji dhe Luz, usi yn pow Kanan, henn yw Bethel, ev hag
oll an bobel esa ganso. 7 Hag ev a dhrehevis alter ena ha gelwel
an tyller El-bethel, rag Duw a omdhiskwedhas dhodho ena
pan esa ow fia dhiworth fas y vroder. 8 Ha Debora, mammeth
Rebeka, a verwis hag a veu ynkleudhys a'n barth a-woeles
dhe Bethel yn-dann an dherwenn; ytho y hanow a veu gelwys
Allon-bakuth.[a]

9 Duw a omdhiskwedhas arta dhe Yakob hag ev ow tos
dhiworth Padan-aram, ha'y venniga. 10 Hag yn-medh Duw

a 35:8 *Allon-bakuth:* Styr an hanow yw 'Derwenn oelva'.

dhodho, ‘Yakob yw dha hanow, mes ny vydh dha hanow gelwys Yakob na fella, mes Ysrael a vydh dha hanow;’ ytho ev a elwis y hanow Ysrael. [11] Hag yn-medh Duw dhodho, ‘My yw Duw Ollgalloesek;[a] degewgh frut ha kressyewgh; kenedhel ha kemmynieth a genedhlow a dheu dhiworthis, ha myghternedh a dheu yn-mes a’th tiwglun. [12] An pow a res vy dhe Abraham ha dhe Ysak, my a’n re dhiso jy; ha dhe’th has jy war dha lergh y rov an pow.’ [13] Ena Duw eth yn-bann dhiworto y’n tyller may hwrussa kewsel ganso. [14] Ha Yakob a dhrehevis peulven y’n tyller may hwrussa kewsel ganso, peulven a ven; hag ev a dhinewis offrynn diwes warnodho, ha dinewi oyl warnodho. [15] Ha Yakob a elwis hanow an tyller may kewsis Duw ganso, Bethel.

Fleghes Yakob

[16] Ena i a vyajyas dhiworth Bethel; yth esa hwath unn pols byghan kyns dos dhe Efrath, ha Raghel a dhallathas dineythi, ha kales veu rygdhi yn hy lavur. [17] Pan esa hi ow perthi an dineythyans kales, yn-medh an welivedhes dhedhi, ‘Na borth own; hemma a vydh mab ragos ynwedh.’ [18] Ha pan esa hy enev ow mos yn-mes anedhi, hi a’n henwis Benoni; mes y das a’n henwis Benyamin. [19] Raghel a verwis hag a veu ynkleudhys y’n fordh dhe Efrath, henn yw Bethlehem. [20] Ha Yakob a worras peulven war hy bedh. Henn yw peulven bedh Raghel bys y’n jydh hedhyw. [21] Ysrael a dravalyas ha drehevel y dylda war an tu arall dhe Migdal-eder.

[22] Pan esa Yakob trigys y’n pow na, Rewben eth ha growedha gans Bilha, iswreg y das, hag Ysrael a glewas anodho. Lemmyn yth esa dewdhek mab dhe Yakob. [23] Mebyon Lea: Rewben kynsa-genys Yakob, ha Simeon, ha Levi, ha Yuda hag Yssakar ha Zebulun. [24] Mebyon Raghel: Yosep ha Benyamin. [25] Ha mebyon Bilha, maghteth Raghel: Dan ha Naftali. [26] Ha mebyon Zilpa, maghteth Lea: Gad hag Asher. An re ma yw mebyon Yakob a veu genys dhodho yn Padan-aram.

---

a 35:11 *Duw Ollgalloesek:* Ebrow *El Shadday*

27 Ha Yakob a dheuth dhe Ysak y das, dhe Mamre, Kiryath-
arba, henn yw Hebron, le may feu Abraham hag Ysak trigys
avel alyons. 28 Dydhyow Ysak o naw-ugens bloedh, 29 hag Ysak
a dremenas hag a verwis, hag a veu kuntellys dh'y bobel, leun a
dhydhyow; ha'y vebyon Esaw ha Yakob a'n ynkleudhyas.

Henedhow Esaw

36 An re ma yw henedhow Esaw, henn yw Edom.
2 Esaw a gemmeras y wragedh a'n myrghes a
Kanan: Ada, myrgh Elon an Hittyas, hag Oholibama, myrgh
Ana, myrgh Sibeon an Hivyas, 3 ha Basemath, myrgh Yshmael,
hwoer Nebayoth. 4 Hag Ada a dhineythis dhe Esaw Elifaz, ha
Basemath a dhineythis Reuel. 5 Hag Oholibama a dhineythis
Yeyush ha Yalam ha Koragh. An re ma yw mebyon Esaw a veu
genys dhodho yn pow Kanan.

6 Esaw a gemmeras y wragedh, ha'y vebyon ha'y vyrghes, ha
tus oll y vayni, ha'y jatel, hag oll y vestes hag oll an pyth re gavsa
yn pow Kanan; hag yth eth yn-kerdh yn pow arall dhiworth fas
y vroder Yakob. 7 Rag mar vras o aga fyth ma na yllens triga
war-barth, ha na ylli an pow mayth esens ow kodriga ynno aga
ferthi drefenn aga chatel. 8 Ytho Esaw a drigas yn menydh Seir.
Esaw yw Edom.

9 An re ma yw henedhow Esaw, tas Edom, yn menydh Seir.
10 An re ma yw henwyn mebyon Esaw: Elifaz mab Ada gwreg
Esaw; Reuel mab Basemath gwreg Esaw. 11 Mebyon Elifaz o
Teman, Omar, Sefo, Gatam ha Kenaz. 12 Timna o iswreg Elifaz
mab Esaw; ha hi a dhineythis Amalek dhe Elifaz. An re ma
yw mebyon Ada, gwreg Esaw. 13 An re ma yw mebyon Reuel:
Nahath, Zeragh, Shamma ha Mizza. An re ma o mebyon
Basemath, gwreg Esaw. 14 An re ma o mebyon Oholibama,
myrgh Ana, myrgh Sibeon, gwreg Esaw. Hi a dhineythis dhe
Esaw Yeyush, Yalam ha Koragh.

15 An re ma yw pennternedh mebyon Esaw. Mebyon Elifaz,
kynsa-genys Esaw: penntern Teman, penntern Omar, penntern
Sefo, penntern Kenaz, 16 penntern Koragh, penntern Gatam,
penntern Amalek. An re ma yw pennternedh Elifaz yn pow

Edom; mebyon Ada yns i. 17 An re ma yw mebyon Reuel mab
Esaw: penntern Nahath, penntern Zeragh, penntern Shamma,
penntern Mizza. An re ma yw pennternedh Reuel yn pow
Edom; mebyon Basemath gwreg Esaw yns i. 18 An re ma yw
mebyon Oholibama, gwreg Esaw: penntern Yeyush, penntern
Yalam, penntern Koragh. An re ma yw pennternedh Oholibama,
myrgh Ana, gwreg Esaw. 19 An re ma yw mebyon Esaw, ha'n re
ma yw aga fennsevigyon. Ev yw Edom.

20 An re ma yw mebyon Seir an Horyas, trigoryon y'n pow:
Lotan, Shobal, Sibeon, Ana. 21 Dishon, Eser ha Dishan: an re
ma yw pennternedh an Horysi, mebyon Seir yn pow Edom.
22 Mebyon Lotan o Hori ha Hemam; ha hwoer Lotan o Timna.
23 An re ma yw mebyon Shobal: Alvan, Manahath, Ebal, Shefo
hag Onam. 24 An re ma yw mebyon Sibeon: Aya hag Ana; ev
yw Ana a gavas an fentynyow toemm[a] y'n difeythtir hag ev
ow peuri asenes Sibeon y das. 25 Ha'n re ma yw fleghes Ana:
Dishon hag Oholibama, myrgh Ana. 26 An re ma yw mebyon
Dishan: Hemdan, Eshban, Ythran ha Keran. 27 An re ma yw
mebyon Eser: Bilhan ha Zaavan hag Akan. 28 An re ma yw
mebyon Dishan: Us hag Aran. 29 An re ma yw pennternedh
an Horysi: penntern Lotan, penntern Shobal, penntern Sibeon,
penntern Ana, 30 penntern Dishon, penntern Eser, penntern
Dishan. An re ma yw pennternedh an Horysi, war-lergh aga
fennsevigyon yn pow Seir.

31 An re ma yw an vyghternedh a reynyas yn pow Edom
kyns myghtern dhe reynya war vebyon Ysrael. 32 Bela mab
Beor a reynyas yn Edom; ha hanow y sita o Dinhaba. 33 Bela a
verwis, ha Yobab mab Zeragh dhiworth Bosra a reynyas yn y le.
34 Yobab a verwis, ha Husham a bow Teman a reynyas yn y le.
35 Husham a verwis, ha Hadad mab Bedad, neb a fethas Midyan
yn gwel Moab, a reynyas yn y le; ha hanow y sita o Avith.
36 Hadad a verwis, ha Samla dhiworth Masreka a reynyas yn y
le. 37 Samla a verwis, ha Shaul dhiworth Rehoboth-hannahar a

---

a 36:24 *an fentynyow toemm:* Ow siwya an Vulgat. Styr an Ebrow yw ansertan. War-lergh hengov yedhowek an styr omma yw *mulyon.*

reynyas yn y le. 38 Shaul a verwis, ha Baal-hanan mab Akbor a
reynyas yn y le. 39 Baal-hanan mab Akbor a verwis, ha Hadar
a reynyas yn y le; ha hanow y sita o Pau. Hanow y wreg o
Mehetabel, myrgh Matred, myrgh Me-zahab.

40 An re ma yw henwyn pennternedh Esaw, war-lergh
aga theyluyow, war-lergh aga thylleryow, orth aga henwyn:
penntern Timna, penntern Alva, penntern Yetheth, 41 penntern
Oholibama, penntern Ela, penntern Pinon, 42 penntern Kenaz,
penntern Teman, penntern Mibsar, 43 penntern Magdiel,
penntern Iram. An re ma yw pennternedh Edom war-lergh aga
thrigvaow yn pow aga ferghennogeth. Ev yw Esaw, tas Edom.

Istori Yosep

37 Yakob a drigas y'n pow may hwrussa y das godriga
ynno, yn pow Kanan.

2 An re ma yw henedhow Yakob: Yosep, seytek bloedh y oes,
esa ow peuri an flokk gans y vreder; maw ova, gans mebyon
Bilha ha gans mebyon Zilpa, gwragedh y das; ha Yosep a dhros
drog dherivas anedha dh'aga thas. 3 Lemmyn Ysrael a gara
Yosep moy es oll y vebyon erell, rag ev a veu mab y gothni; hag
ev a wrug kota liesliw[a] ragdho. 4 Ha'y vreder a welas y hwre
aga thas y gara moy es y vreder oll, hag i a'n kasas, ha ny yllens
kewsel yn kuv ganso.

5 Lemmyn Yosep a hunrosas hunros ha'y dherivas dh'y
vreder; hag i a'n kasas hwath moy. 6 Yn-medh ev dhedha,
'Goslowewgh, my a'gas pys, an hunros ma re hunrosis: 7 awotta,
yth esen ni ow kelmi manalow y'n gwel, hag awotta, ow manal
vy a sevis, ha pesya a'y sav ynwedh; hag awotta, agas manalow
hwi a dheuth oll a-dro, hag omblegya dhe'm manal vy.' 8 Hag
yn-medh y vreder dhodho, 'A vydhydh ow reynya warnan yn
hwir? Po a vydhydh orth agan rewlya?' Ytho i a'n kasas hwath

---

a 37:3 *kota liesliw:* Henn yw an treylyans hengovek, ow siwya an Septuagint. Styr an Ebrow yw ansertan. Martesen pows gwrys a lien ha warnedhi brosweyth; po pows hir ow trehedhes dhe'n dhewufern ha gans bregholow hir ow trehedhes dhe'n konnaow-bregh.

dhe voy drefenn y hunrosow ha'y eryow. [9] Hag ev a hunrosas hunros arall ha'y dherivas dh'y vreder, ha leverel, 'Otta, my re hunrosas hunros arta, hag otta, an howl ha'n loer hag unnek ster a omblegyas dhymm.' [10] Mes ev a'n derivas dh'y das ha dh'y vreder ha'y das a'n rebukyas ha leverel dhodho, 'Pyth yw an hunros ma re wruss'ta hunrosa? A wren ni dos, my ha'th vamm ha'th vreder, dhe omblegya dhe'n leur a-ragos?' [11] Ha'y vreder a borthas avi orto; mes y das a withas an dra yn y vrys.

[12] Y vreder eth dhe beuri flokk aga thas yn Shekem. [13] Hag Ysrael a leveris dhe Yosep, 'A nyns usi dha vreder ow peuri yn Shekem? Deus, my a wra dha dhannvon dhedha.' Hag yn-medh ev dhodho, 'Ottavy.' [14] Yn-medh ev dhodho, 'Ke lemmyn dhe weles mars yw pup-tra yn poynt da gans dha vreder ha gans an flokk, ha dri dhymm derivas warnedha.' Ytho ev a'n dannvonas dhiworth nans Hebron, hag ev a dheuth dhe Shekem. [15] Neb unn gour a'n kavas, hag, awotta, yth esa ow kwandra a-dro y'n gwel; ha'n gour a wovynnas orto, 'Pyth esos ta ow hwilas?' [16] Yn-medh ev, 'Yth esov ow hwilas ow breder. Lavar dhymm, my a'th pys, ple'mons i ow peuri?' [17] Hag yn-medh an gour, 'Gyllys alemma yns i. Rag my a's klewas ow leverel, "Deun ni dhe Dothan." ' Ytho Yosep eth war-lergh y vreder ha'ga havoes yn Dothan. [18] I a'n gwelas a-bell, hwath kyns ev dhe dhos nes dhedha, hag i a vrasas er y bynn dh'y ladha. [19] I a leveris an eyl dh'y gila, 'Ottomma an hunroser enos ow tos. [20] Deun lemmyn ha gwren ni y ladha ha'y dewlel yn onan a'n puthow, ha leverel, neb unn tebel vest dh'y dhybri; ena ni a welvydh pandr'a vydh y hunrosow.' [21] Mes Rewben a glewas ha'y dhelivra mes a'ga diwleuv ha leverel, 'Na wren ni kemmeres y vewnans.' [22] Hag yn-medh Rewben dhedha, 'Na wrewgh skoellya goes; tewlewgh e a-berth y'n puth ma y'n difeythtir. Na wrewgh ystynn leuv er y bynn' – may halla y dhelivra mes a'ga leuv ha'y dhri arta dh'y das. [23] Pan dheuth Yosep bys yn y vreder i a stryppyas y gota dhiworto, an kota liesliw esa warnodho; [24] hag i a'n kemmeras ha'y dewlel a-berth y'n puth. Gwag o an puth, heb bos dowr ynno.

25 Ena i a esedhas dhe dhybri bara, hag i a dhrehevis aga
lagasow ha mires, hag awotta, karavan a Yshmaelysi ow tos
dhiworth Gilead. Yth esa aga howrvergh ow toen spisys, balsam
ha myrr, ow vyajya dh'aga doen yn-nans dhe Ejyp. 26 Yn-medh
Yuda dh'y vreder, 'Py par prow vydh mar ledhyn agan broder
ha keles y woes? 27 Deun, gwren ni y wertha dhe'n Yshmaelysi
ma na vydh agan leuv warnodho. Agan broder, agan kig ni yw
ev.' Ha'y vreder a goelas orto. 28 Ena tus a Midyan, gwikoryon,
a dremenas, hag i a dennas Yosep ha'y dhrehevel yn-mes a'n
puth; hag i a'n gwerthas dhe'n Yshmaelysi a ugens bath a
arghans. I a dhros Yosep dhe Ejyp.

29 Ena Rewben a dhehwelis dhe'n puth, hag otta, nyns esa
Yosep y'n puth hag ev a skwardyas y dhillas 30 ha dehweles dh'y
vreder ha leverel, 'Nyns usi an maw ena. Ha my, ple'th av?' 31 I
a gemmeras kota Yosep ha ladha bogh ha troghya an kota y'n
goes. 32 Ena i a dhannvonas an kota liesliw ha'y dri dh'aga thas
ha leverel, 'Ni re gavas hemma. Mir mars yw kota dha vab,
po nag yw.' 33 Hag ev a'n aswonnis ha leverel, 'Kota ow mab!
Tebel vest re'n dybris. Skwardys yn temmyn yw Yosep yn sur!'
34 Ena Yakob a skwardyas y dhillas ha gorra yskar a-dro dh'y
dhiwglun, ha kyni rag y vab lies dydh. 35 Hag oll y vebyon hag
oll y vyrghes a sevis rag y gonfortya mes ev a skonyas a vos
konfortys, hag ev a leveris, 'My a vynn mos yn-nans dhe'n
bedh dhe'm mab, ow kyni.' Ha'y das a oelas ragdho. 36 Mes an
Midyanysi a'n gwerthas yn Ejyp dhe Potifar, onan a lyswesyon
Faro, an chyf rennyas.[a]

Yuda ha Tamar

38 Y'n termyn na, Yuda eth yn-nans dhiworth y vreder,
hag ev a dreylyas troha gour a Adullam, Hira y
hanow. 2 Hag ena, Yuda a welas myrgh gour Kananek, Shua hy
hanow; ev a's kemmeras avel gwreg, ha mos a-bervedh dhedhi.
3 Hi a gonsevyas ha dineythi mab hag ev a elwis y hanow Er.
4 Ha hi a gonsevyas arta ha dineythi mab ha gelwel y hanow

a 37:36 *onan a lyswesyon Faro, an chyf rennyas:* Po *onan a spadhesigyon Faro, an chyf dibenner.*

Onan. [5] Hwath arta hi a dhineythis mab ha gelwel y hanow
Shela. Yth esa hi[a] yn Kezib pan wrug hi y dhineythi. [6] Ha
Yuda a gemmeras gwreg rag Er, y gynsa-genys, ha Tamar o hy
hanow. [7] Hag Er, kynsa-genys Yuda, a veu drog yn golok an
ARLOEDH, ha'n ARLOEDH a'n ladhas. [8] Ena yn-medh Yuda dhe
Onan, 'Ke a-bervedh dhe wreg dha vroder ha gwra dha dhever
dhedha avel broder dre lagha, ha drehav has dhe'th vroder.'
[9] Mes Onan a wodhya na vedha an has y has ev, ytho pan eth
a-bervedh dhe wreg y vroder ev a skoellyas y has dhe'n leur,
ma na rolla has dh'y vroder. [10] Mes drog yn golok an ARLOEDH
o an pyth a wrug, hag ev a'n ladhas ynwedh. [11] Ena yn-medh
Yuda dhe Tamar y wohydh, 'Gorta avel gwedhwes yn chi dha
das erna dheffo ow mab Shela dhe oes.' Rag ev a leveris, 'Ma
na varwo ev ynwedh, dell verwis y vreder.' Ytho Tamar eth, ha
hi a drigas yn chi hy thas.

[12] Termyn a dremenas, hag ena myrgh Shua, gwreg Yuda,
a verwis. Wosa bos konfortys, Yuda eth yn-bann dhe'n dus
esa ow knyvyas y dheves, dhe Timna, ev ha'y goweth Hira an
Adullamyas. [13] Hag y feu derivys dhe Tamar, 'Otta, yma dha
hwegron ow mos yn-bann dhe Timna dhe gnyvyas y flokk.'
[14] Ytho hi a dhiwiskas hy dillas-gwedhwes ha gwiska vayl, ha'y
maylya oll a-dro dhedhi, hag esedha orth porth Enaym usi war
an fordh dhe Timna; rag hi a wrussa gweles bos Shela tevys
dhe oes ha na via hi res dhodho avel gwreg. [15] Yuda a's gwelas,
ha tybi hy bos hora rag hi re wrussa kudha hy fas. [16] Hag ev a
dreylyas dhedhi ryb an fordh ha leverel, 'Deus, gas vy dhe dhos
a-bervedh dhis,' rag ny wodhya hy bos y wohydh. Yn-medh
hi, 'Pandr'a vynn'ta ri dhymm may hylli dos a-bervedh genev?'
[17] Hag yn-medh ev, 'My a dhannvon dhis mynn a'm flokk;'
hag yn-medh hi, 'A vynn'ta ri dhymm gaja erna'n dannvenni?'
[18] Yn-medh ev, 'Py par gaja a rov dhis?' hag yn-medh hi, 'Dha
sel ha'th kordenn[b] ha'th lorgh usi yn dha dhorn.' Ytho ev a's ros

---

a 38:5 *hi:* Ow sewya an Septuagint. Ebrow *ev.*

b 38:18 *kordenn:* Ebrow *neusenn,* martesen plethys. War-lergh an Septuagint *delk.* War-lergh an Vulgat *breghellik.*

dhedhi hag ev eth a-bervedh dhedhi ha hi a gonsevyas anodho.
19 Ena hi a sevis ha mos ha gorra a-denewen hy vayl ha gwiska
dillas hy gwedhowses.

20 Pan dhannvonas Yuda an mynn dre leuv y goweth, an
Adullamyas, rag degemmeres an gaja dhiworth an venyn, ny's
kavas. 21 Ev a wovynnas orth gwer an tyller na, ow leverel,
'Ple'ma'n hora-tempel[a] esa yn Enaym, ryb an fordh?' hag yn-
medhons i, 'Nyns esa hora-tempel mann y'n tyller ma.' 22 Ytho
ev a dhehwelis dhe Yuda ha leverel, 'Ny wrug vy hy havoes,
ha gwer an tyller a leveris ynwedh, "Nyns esa hora-tempel y'n
tyller ma."' 23 Hag yn-medh Yuda, 'Gas hi dhe witha an taklow,
ma na'gan bo bismer. Otta, my re dhannvonas an mynn ma,
mes ny wruss'ta y drovya.'

24 A-dro dhe dri mis wosa hemma, y feu derivys dhe Yuda
ow leverel, 'Tamar, dha wohydh re dheuth ha bos hora, ha,
moy es henna, hi re gonsevyas dre horyans.' Yn-medh Yuda,
'Drewgh hi yn-mes dhe vos leskys.' 25 Ha hi ow pos dres yn-mes,
hi a dhannvonas dh'y hwegron ow leverel, 'Gans flogh ov vy dre
wour a bew an taklow ma.' Hag yn-medh hi, 'Hwither, dell y'th
pysav, piw a bew an sel, an kordenn ha'n lorgh ma.' 26 Yuda
a's aswonnis, ha leverel, 'Hi re beu moy gwiryon agesov; rag
ny wrug vy hy ri dhe'm mab Shela.' Ha ny wrowedhas gensi
namoy.

27 Pan dheuth an termyn rag hi dhe dhineythi, yth esa
gevellyon yn hy thorr. 28 Pan wrug hi dineythi, onan an dhew a
worras leuv yn-mes; ha'n welivedhes a'n kemmeras, ha kelmi
kordenn gogh war y leuv, ow leverel, 'Hemma a dheuth yn-mes
yn kynsa.' 29 Mes ev a gildennas y leuv, hag otta, y vroder a
dheuth yn-mes hag yn-medh hi, 'Assa wrussys torrva ragos!'
Ytho gelwys veu y hanow Peres. 30 Hag a-wosa y vroder a
dheuth yn-mes, ha war y leuv an gordenn gogh, ha'y hanow a
veu gelwys Zeragh.

---

a 38:21, 22 *hora-tempel:* Ebrow *(hora) sans.* Sakrys ens i dhe'n duwow pagan. Yn gwersow 15 ha 24 yma ger ebrow arall, ow styrya hora sempel a-der sans.

Yosep ha Gwreg Potifar

39 Lemmyn Yosep a veu dres yn-nans dhe Ejyp, ha
Potifar, lyswas Faro, an chyf rennyas,[a] gour ejyptek,
a'n prenas dhiworth an Yshmaelysi a'n dros ena. [2] Yth esa an
ARLOEDH gans Yosep hag ev o gour sewen; hag yth esa ev yn
chi y arloedh ejyptek. [3] Ha'y arloedh a welas bos an ARLOEDH
ganso, ha'n ARLOEDH dhe wul pup-tra esa ow kul dhe seweni
yn y dhorn. [4] Ytho Yosep a gavas gras yn y wolok ha'y servya,
hag ev a'n apoyntyas dhe vos gorwoelyas war y ji ha pup-tra
a'n jevo ev a ros yn y dhorn. [5] A-dhia'n termyn may hwrug ev
y apoyntya war y ji ha war bup-tra esa dhodho, an ARLOEDH a
vennigas chi an Ejyptyan drefenn Yosep; hag yth esa bennath
an ARLOEDH war bup-tra esa dhodho y'n chi hag y'n gwel.

[6] Ytho ev a asas pup-tra esa dhodho yn dorn Yosep ha nyns
esa dhodho bern a dravyth marnas a'n bara esa ow tybri. Ha
Yosep o teg y semlans ha teg dhe weles. [7] Hag y hwarva, wosa
an taklow ma, y trehevis gwreg y arloedh hy dewlagas war
Yosep, ha leverel, 'Gwra growedha genev.' [8] Mes ev a skonyas
ha leverel dhe wreg y arloedh, 'Otta, nyns eus bern dhe'm
arloedh a dravyth yn y ji a'm govis vy, hag ev a ros pup-tra
eus dhodho y'm leuv. [9] Nyns eus denvyth brassa agesov vy
y'n chi ma. Ny wrug ev gwitha travyth dhiworthiv marnas ty,
drefenn ty dhe vos y wreg. Fatell wrav vy an drogober bras ma,
ha pegha erbynn Duw?' [10] Yth esa hi ow kewsel a dhydh dhe
dhydh dhe Yosep, mes ny goelas orti, dhe wrowedha gensi na
dhe vos gensi. [11] Mes unn jydh ev eth a-berth y'n chi dhe wul
y ober, ha nyns esa denvyth a dus an chi ena y'n chi. [12] Hi a'n
kachyas der y dhillas, ow leverel, 'Growedh genev.' Hag ev a
asas y dhillas yn hy dorn ha fia dhe'n fo ha mos yn-mes. [13] Pan
welas hi y hwrussa gasa y dhillas yn hy dorn ha fia yn-mes, [14] hi
a elwis tus hy chi ha kewsel orta ow leverel, 'Mirewgh, ev re
dhros dhyn ni gour ebrow, dhe wul ges ahanan. Ev a dheuth
dhymm dhe wrowedha genev, ha my a elwis gans lev ughel.

---

a 39:1 *lyswas Faro, an chyf rennyas:* Po *onan a spadhesigyon Faro, an chyf dibenner.*

15 Pan y'm klewas ow trehevel ow lev ha gelwel, ev a asas y
dhillas rybov ha fia ha mos yn-mes.' 16 Ena hi a worras y dhillas
yn hy ogas, bys pan dheuth y arloedh dh'y ji. 17 Ha hi a gewsis
ganso war-lergh an geryow ma, 'An kethwas ebrow a wruss'ta
dri dhyn ni a dheuth a-bervedh dhymm dhe wul ges ahanav.
18 Mes pan dhrehevis ow lev ha garma, ev a asas y dhillas rybov
ha fia yn-mes.'

19 Pan glewas y arloedh geryow y wreg hag a gewsis hi
dhodho, ow leverel, 'War-lergh an taklow ma y hwrug dha
gethwas dhymm,' y sorr a dhewis. 20 Hag arloedh Yosep a'n
kemmeras ha'y worra y'n prison, an tyller mayth o kelmys
prisnoryon an myghtern, hag yth esa ev ena y'n prison. 21 Mes
yth esa an ARLOEDH gans Yosep. Ev a dhiskwedhas tregeredh
dhodho ha gorra dhodho favour yn golok gwithyas an prison.
22 Ha gwithyas an prison a ros yn leuv Yosep oll an prisnoryon
esa y'n prison; ha pup-tra esens i ow kul ena, ev a veu neb a'n
gwre. 23 Ny wrug vri gwithyas an prison a dravyth re bia gorrys
yn y leuv, rag yth esa an ARLOEDH ganso; ha dhe bup-tra a wre,
an ARLOEDH a ros sewena.

Styryans Hunrosow an Brisners

40 Wosa an taklow ma, hanafor myghtern Ejyp ha'n
peber a beghas erbynn aga arloedh, erbynn myghtern
Ejyp. 2 Ha serrys o Faro erbynn y dhew spadhesik, erbynn chyf
an hanaforyon hag erbynn chyf an beboryon, 3 hag ev a's gorras
yn-dann with yn chi chyf an withysi, y'n prison, an tyller may
feu Yosep kelmys. 4 Ha chyf an withysi a jarjyas Yosep dh'aga
attendya, hag ev a's servyas; hag yth esens yn-dann with neb
termyn. 5 Ha'n dhew anedha a hunrosas hunros, pub yn unn
nos, pub hunros gans y styryans y honan: an hanafor ha'n peber
a vyghtern Ejyp, neb esa kelmys y'n prison. 6 Ha ternos vyttin
Yosep a dheuth dhedha ha'ga gweles, hag awotta, trist ens i.
7 Ytho ev a wovynnas orth spadhesigyon Faro esa yn-dann with
ganso yn chi y arloedh, ow leverel, 'Prag yth yw truan agas
fas hedhyw?' 8 Yn-medhons dhodho, 'Ni re hunrosas hunros,
ha nyns eus denvyth dh'y styrya.' Yn-medh Yosep dhedha, 'A

nyns eus styryansow dhe Dhuw? Derivewgh e dhymm, my
a'gas pys.'

9 Ytho chyf an hanaforyon a dherivas y hunros dhe Yosep
ow leverel dhodho, 'Y'm hunros yth esa gwinbrenn a-dheragov.
10 Hag y'n gwinbrenn yth esa teyr skorrenn, ha kettell eginas, y
vleujyow a dheuth yn-bann, ha'y vagasow a rappys a adhvesis
dhe vos grappys. 11 Yth esa hanaf Faro y'm dorn, ha my a
gemmeras an grappys ha'ga gwaska yn hanaf Faro, ha my a ros
an hanaf yn dorn Faro.' 12 Yn-medh Yosep dhodho, 'Ottomma
an styryans. An teyr skorrenn yw tri dydh. 13 A-ji dhe drydydh
y hwra Faro ughelhe dha benn ha'th worra arta y'th soedh; ha
ty a vydh ow korra hanaf Faro yn y dhorn war-lergh an kynsa
maner, pan es y hanafor. 14 Saw porth kov ahanav, my a'th pys,
pan vo yn ta genes. Bydh kuv dhymm ha'm meneges dhe Faro,
ha doro vy yn-mes a'n chi ma. 15 Rag dhe wir my a veu ledrys
yn-mes a bow an Ebrowyon. Ny wrug vy travyth a vo skila rag
i dhe'm gorra y'n pytt.'

16 Chyf an beboryon a welas ev dhe brofya styryans da, hag
yn-medh ev dhe Yosep, 'My a hunrosas ynwedh, hag awotta,
yth esa teyr hanstell a vara gwynn war ow fenn. 17 Hag y'n
ganstell a-wartha yth esa boes a bub eghenn rag Faro, gwara
pebys;[a] hag yth esa an ydhyn orth y dhybri mes a'n ganstell
war ow fenn.' 18 Ha Yosep a worthybis ha leverel, 'Hemm yw
an styryans. An teyr hanstell yw tri dydh. 19 A-ji dhe drydydh,
Faro a dhrehav dha benn dhiworthis ha'th kregi war wydhenn,
hag y fydh an ydhyn ow tybri dha gig dhiworthis.'

20 Y'n tressa dydh, penn-bloedh Faro, ev a wrug kevewi rag
oll y wesyon hag ughelhe penn chyf an hanaforyon ha penn
chyf an beboryon yn mysk y wesyon. 21 Ev a worras chyf an
hanaforyon arta dh'y soedh hag ev a ros an hanaf yn dorn Faro.
22 Mes ev a grogas chyf an beboryon kepar dell wrussa Yosep
styrya dhedha. 23 Ny wrug chyf an hanaforyon perthi kov a
Yosep, mes ev a'n ankovas.

---

a 40:17 *gwara pebys:* Ebrow *gwara peber.*

Hunros Faro

41 Dhe benn diw vlydhen leun, yth esa Faro owth
hunrosa, hag awotta, yth esa ev ow sevel ryb an Nil,
2 hag otta, yth esa seyth bugh ow tos yn-bann mes a'n Nil, teg
aga semlans ha tew aga hig, hag yth esens ow peuri yn mysk an
kors. 3 Hag otta, yth esa seyth bugh arall ow tos yn-bann war aga
lergh mes a'n Nil, drog aga semlans ha tanow aga hig, hag yth
esens ow sevel ogas dhe'n bughes war lann an Nil, 4 ha'n bughes
drog aga semlans ha tanow aga hig a dhybris an seyth bugh
teg aga semlans ha tew. Ha Faro a dhifunas. 5 Ev a goskas ha
hunrosa nessa torn, hag otta, seyth penn-ys ow tevi war unn arr,
tew ha da. 6 Hag otta, yth esa seyth penn-ys tanow, ha syghys
gans gwyns an est, owth egina war aga lergh. 7 An pennow-ys
tanow a lonkas an seyth tew ha leun. Faro a dhifunas hag otta,
hunros ova. 8 Ytho myttinweyth, troblys veu y spyrys, hag ev a
dhannvonas ha gelwel oll an goelyogyon a Ejyp hag oll hy thus
fur, ha Faro a dherivas y hunros dhedha, mes nyns esa denvyth
a wodhva aga styrya dhe Faro.

9 Ena chyf an hanaforyon a gewsis gans Faro, ow leverel,
'Hedhyw my a berth kov a'm peghosow. 10 Faro o serrys gans
y wesyon ha'm gorra yn-dann with yn chi chyf an withysi, my
ha chyf an beboryon. 11 Ni a hunrosas hunros yn unn nos, my
hag ev, pub hunros gans y styryans y honan. 12 Yth esa Ebrow
yowynk genen ena, keth dhe jyf an withysi. Ni a dherivas agan
hunrosow dhodho, hag ev a's styryas dhyn, ow styrya dhe bub
huni war-lergh y hunros. 13 Hag y hwarva kepar dell wrussa y
styrya dhyn. My a veu daskorrys dhe'm soedh, hag ev a veu
kregys.'

14 Ena Faro a dhannvonas ha gelwel Yosep, hag i a'n dros yn
hast mes a'n pytt; ev a omdhivarvas ha chanjya y dhillas, ha
dos dhe Faro. 15 Yn-medh Faro dhe Yosep, 'My re hunrosas
hunros mes nyns eus denvyth a wodhvo y styrya. My re glewas
y vos leverys a-dro dhis, pan glewydh hunros ty a yll y styrya.'
16 Yosep a worthybis Faro, ow leverel, 'Duw, a-der my, a re

dhe Faro gorthyp a gowaledh.'[a] 17 Ena Faro a leveris dhe Yosep,
'Y'm hunros, ottavy ow sevel ryb glann an Nil. 18 Hag otta, yth
esa seyth bugh ow tos yn-bann mes a'n Nil, tew aga hig ha teg
aga semlans, hag yth esens ow peuri yn mysk an kors. 19 Hag
otta seyth bugh arall ow tos yn-bann war aga lergh, gwann ha
pur dhrog aga semlans, ha tanow aga hig. Ny welis bughes mar
dhrog le vyth yn pow Ejyp. 20 Ha'n bughes tanow ha drog a
dhybris an kynsa seyth bugh dew. 21 Mes pan y's dyb'sons, nyns
o possybyl godhvos i dh'aga dybri. Drog o aga semlans kepar
ha kyns. Ena my a dhifunas. 22 My a welas y'm hunros, hag
otta seyth penn-ys ow tevi war unn arr, leun ha da. 23 Hag otta,
yth esa seyth penn-ys gwedhrys, tanow ha syghys gans gwyns
an est, owth egina war aga lergh. 24 Ha'n seyth penn-ys tanow
a lonkas an seyth penn-ys da. My re dherivas hemma dhe'n
goelyogyon, mes nyns esa nagonan anedha a wodhvo y styrya
dhymm.'

25 Ena yn-medh Yosep dhe Faro, 'Onan yw hunros Faro. Duw
re dhiskwedhas dhe Faro an pyth usi ow kul. 26 An seyth bugh
dha yw seyth blydhen; ha'n seyth penn-ys da yw seyth blydhen.
Onan yw an hunros. 27 Ha'n seyth bugh danow ha drog a dheuth
yn-bann war aga lergh yw seyth blydhen; ha'n seyth penn-ys
gwag, syghys gans gwyns an est, yw seyth blydhen a dhivoetter.
28 Hemm yw an pyth re leveris vy dhe Faro: an pyth a vynn
Duw y wul, ev re'n diskwedhas dhe Faro. 29 Awotta, yma seyth
blydhen ow tos: palster meur yn oll pow Ejyp. 30 Hag y fydh
seyth blydhen a dhivoetter ow sevel wosa an re ma, hag oll an
palster yn pow Ejyp a vydh ankevys, ha divoetter a dhiswra
an wlas. 31 Ha ny vydh kov a'n palster[b] y'n wlas drefenn an
divoetter a dheu a'y wosa; rag poes dres eghenn y fydh. 32 Ha
rag bos an hunros diskwedhys diwweyth dhe Faro, sur yw, an
dra dhe vos fondys gans Duw hag yma Duw ow fistena dh'y
wul. 33 Ytho lemmyn, re dhewisso Faro gour doeth ha fur, ha'y

---

a 41:16 *gowaledh:* Ebrow *shalom.*

b 41:31 *ny vydh kov a'n palster:* Ebrow *ny vydh an palster aswonnys.*

apoyntya war bow Ejyp. 34 Re settyo Faro soedhogyon war an
wlas ha kemmeres an pympes rann a drevas pow Ejyp y'n seyth
blydhen a balster. 35 Ha re guntellons oll boes an blydhynyow
da ma usi ow tos, ha bernya ys yn-dann leuv Faro, rag boes y'n
sitys, ha re wrellons y witha. 36 Ha'n boes ma a vydh gwithys
rag an pow rag an seyth blydhen a dhivoetter usi ow tos yn pow
Ejyp, ma na vo an pow diswrys der an divoetter.'

37 Da veu hemma yn golok Faro hag yn golok oll y wesyon.
38 Hag yn-medh Faro dh'y wesyon, 'A yllyn ni kavoes gour
a'n par ma, hag ynno Spyrys Duw?' 39 Ytho Faro a leveris
dhe Yosep, 'A-ban wrug Duw diskwedhes hemma oll dhiso,
nyns eus denvyth mar dhoeth ha fur avelos. 40 Ty a vydh
apoyntys war ow chi, hag oll ow fobel a vydh gostyth dhe'th
worhemmynn. Y'n tron yn unnsel, my a vydh brassa agesos
jy.' 41 Hag yn-medh Faro dhe Yosep, 'Mir, my re'th worras war
oll pow Ejyp.' 42 Ena Faro a gemmeras y vysow-sel dhiworth y
leuv ha'y worra war leuv Yosep ha'y wiska gans dillas a sendal
ha gorra chayn owrek a-dro dh'y gonna. 43 Ev a wrug dhodho
mos y'n nessa charett esa dhodho, hag i a armas a-dheragdho,
'Plegyewgh an glin!' Ytho ev a'n gorras war oll pow Ejyp. 44 Hag
yn-medh Faro dhe Yosep, 'Faro ov vy, ha hebos jy ny wra
denvyth drehevel y leuv na'y droes yn oll pow Ejyp.' 45 Ev a
elwis hanow Yosep Safenath-paaneagh,[a] ha ri dhodho Asenath,
myrgh Potifera, oferyas On[b] avel gwreg. Yosep eth yn-mes der
oll pow Ejyp.

46 Yosep o deg bloedh warn ugens y oes pan sevis a-rag Faro
myghtern Ejyp. Ev eth yn-mes dhiworth golok Faro ha tremena
der oll pow Ejyp. 47 Y'n seyth blydhen a balster, an tir a ros
dornasow a drevas. 48 Hag ev a guntellas oll an boes a'n seyth
blydhen a dremenas yn pow Ejyp, ha gorra an boes a-berth y'n
sitys. An boes dhiworth an gwel a-dro dhe bub sita ev a worras

---

a 41:45 *Safenath-paaneagh:* Ejyptek koth, martesen yw dhe styrya *An duw a gewsis hag ev a vew,* henn yw, an den gans an hanow ma a vew.

b 41:45, 50 *On:* Heliopolis.

a-bervedh ynni. 49 Yosep a vernyas ys kepar ha tewes an mor,
orth y gressya yn feur, bys pan astelas nivera, rag heb niver veu.
50 Dew vab a veu dineythys dhe Yosep kyns dos blydhen an
divoetter, dineythys dhodho gans Asenath, myrgh Potifera,
oferyas On. 51 Ha Yosep a elwis hanow an kynsa-genys
Manasse, 'rag Duw re wrug dhymm ankevi oll ow throbel hag
oll chi ow thas.' 52 Ev a elwis hanow an nessa Efraym, 'rag Duw
re wrug dhymm doen frut yn pow ow galarow.'

53 An seyth blydhen a balster esa yn pow Ejyp a veu kollenwys,
54 ha'n seyth blydhen a dhivoetter a dhallathas dos, dell lavarsa
Yosep. Yth esa divoetter yn oll an powyow, mes yth esa bara
yn pow Ejyp oll. 55 Yth esa oll pow Ejyp ow famya, ha'n bobel
a grias war Faro rag bara. Yn-medh Faro dhe oll an dus a
Ejyp, 'Kewgh dhe Yosep. Gwrewgh an pyth a lever ev dhywgh.'
56 Hag yth esa an divoetter war enep an pow oll. Ytho Yosep a
igoras pub tyller mayth esa ys, ha'y wertha dhe dus Ejyp, rag
tynn o an divoetter yn pow Ejyp. 57 Hag oll an bys a dheuth dhe
Ejyp dhe brena dhiworth Yosep, rag bos an divoetter tynn yn
oll an bys.

An Vreder a Dheu dhe Ejyp

42 Lemmyn Yakob a welas bos ys yn Ejyp, hag ev a
leveris dh'y vebyon, 'Prag yth esowgh ow mires an
eyl orth y gila?' 2 Ena yn-medh ev, 'Otta, my re glewas bos ys yn
Ejyp. Kewgh yn-nans di ha prena ys ragon, may hyllyn ni bewa
a-der merwel.' 3 Ha deg broder Yosep eth yn-nans dhe brena ys
dhiworth Ejyp. 4 Mes Yakob ny dhannvonas Benyamin, broder
Yosep gans y vreder; yn-medh ev, 'Rag own droglamm dhe
goedha warnodho.' 5 Ytho mebyon Ysrael a dheuth dhe brena
ys yn mysk an re erell esa ow tos; rag yth esa divoetter yn pow
Kanan.

6 Lemmyn Yosep o governour war an pow. Ev o neb esa ow
kwertha ys dhe oll pobel an pow; ha breder Yosep a dheuth
hag omblegya dheragdho, aga fasow dhe'n leur. 7 Yosep a
welas y vreder, ha'ga aswonn, mes y fara dhedha o kepar hag
onan ankoth, hag ev a gewsis dhedha yn harow, ha leverel

dhedha, ‘A-ble owgh hwi devedhys?’ Yn-medhons, ‘A bow Kanan, dhe brena boes.’ [8] Yosep a aswonnis y vreder, mes ny’n aswonnsons i. [9] Ena Yosep a borthas kov a’n hunrosow re wrussa hunrosa anedha, ha leverel dhedha, ‘Aspioryon owgh hwi. Devedhys owgh dhe weles noethedh an tir.’ [10] Mes i a leveris dhodho, ‘Nansi, ow arloedh; devedhys yw dha wesyon dhe brena boes. [11] Ni oll yw mebyon unn gour. Tus wiryon on ni. Nyns yw dha wesyon aspioryon.’ [12] Mes ev a leveris dhedha, ‘Nansi, devedhys owgh hwi dhe weles noethedh an tir.’ [13] Hag i a leveris, ‘Dewdhek broder yw dha wesyon, mebyon unn gour yn pow Kanan, hag awotta, yma’n yowynka gans agan tas hedhyw, hag onan ahanan ny vew namoy.’ [14] Ytho yn-medh Yosep dhedha, ‘Yth yw dell leveris dhywgh: aspioryon owgh hwi. [15] Yndellma hwi a vydh prevys. Re vewnans Faro, ny vydhowgh ow mos yn-mes alemma marnas agas broder yowynka a dheu omma. [16] Dannvenewgh onan ahanowgh dhe gyrghes agas broder, ha hwi a vydh kelmys, may fo prevys agas geryow, mars eus gwirder genowgh. Ha mar nyns eus, re vewnans Faro, aspioryon owgh hwi yn surredi.’ [17] Hag ev a’s gorras war-barth yn-dann with trydydh.

[18] Y’n tressa dydh yn-medh Yosep dhedha, ‘Gwrewgh hemma ha hwi a vew; rag my a berth own a Dhuw. [19] Mars owgh hwi gwiryon, gesewgh onan a’gas breder dhe vos kelmys yn chi agas prisonyans, ha kewgh hwi, kemmerewgh ys rag divoetter agas teylu. [20] Mes agas broder yowynka, gwrewgh y dhri dhymmo vy, may fo agas geryow prevys gwir; ha ny wrewgh merwel.’ Hag i a wrug yndella. [21] I a leveris an eyl dh’y gila, ‘Yn hwir, kablus on ni a’gan broder, rag ni a welas anken y enev pan wrug ev pysi mersi warnan, ha ny wrussyn ni goslowes. Rakhenna re goedhas warnan an anken ma.’ [22] Ha Rewben a worthybis dhedha ha leverel, ‘A ny wrug vy kewsel orthowgh ow leverel, “Na beghewgh erbynn an maw?” mes ny wrussowgh goslowes. Ytho lemmyn y woes yw rekwirys dhiworthyn.’ [23] Ha ny wodhyens bos Yosep ow konvedhes, rag yth esa latimer yntredha. [24] Ena ev a dreylyas dhe-ves dhiworta hag oela; hag ev a dhehwelis dhedha ha kewsel orta. Hag ev

a gemmeras Simeon dhiworta ha'y gelmi a-dheragdha. [25] Ena
Yosep a ros gorhemmynnow dhe lenwel aga seghyer a ys, ha
daskorr mona pub huni arta yn y sagh, ha ri dhedha boes rag
an vyaj. Ev a wrug henna ragdha.

[26] Ytho i a dhrehevis aga ys war aga asenes ha mos yn-kerdh
alena. [27] Ena onan anedha a igoras y sagh y'n tavern dhe ri boes
dh'y asen; hag ev a welas an mona, hag ottava yn ganow y sagh.
[28] Yn-medh ev dh'y vreder, 'Ow mona re beu daskorrys dhymm.
Ottava y'm sagh.' Aga holonn a fyllis, hag i a grenas, ow leverel
an eyl dh'y gila, 'Pyth yw hemma re wrug Duw dhyn ni?'

[29] Pan dheuthons dhe Yakob aga thas dhe bow Kanan, i a
dherivas dhodho pup-tra a hwarva dhedha, ow leverel, [30] 'An
gour, arloedh an wlas, a gewsis genen yn harow, ha tybi agan
bos aspioryon a'n tir. [31] Mes ni a leveris dhodho, "Tus wiryon
on ni. Nyns on ni aspioryon. [32] Dewdhek broder on ni, mebyon
agan tas; onan nyns yw yn few namoy, hag yma'n yowynka
hedhyw gans agan tas yn pow Kanan." [33] Ha'n gour, arloedh
an tir, a leveris dhyn, "Yndellma my a yll godhvos agas bos tus
wiryon. Gesewgh onan a'gas breder genev vy, ha kemmerewgh
boes rag divoetter agas teylu, ha mos yn-kerdh, [34] Drewgh agas
broder yowynka dhymmo vy, hag ena my a yll godhvos nag
owgh hwi aspioryon, mes tus wiryon, ha my a re agas broder
dhywgh, ha hwi a yll kenwertha y'n pow." '

[35] Hag i ow kwakhe aga seghyer, otta, yth esa mona pub
den, yn yalgh, yn y sagh. Pan welsons yalghow aga mona, i
ha'ga thas ynwedh, i a borthas own. [36] Hag yn-medh Yakob
aga thas dhedha, 'Hwi re gemmeras dhe-ves ow fleghes. Nyns
usi Yosep namoy; nyns usi Simeon namoy, ha hwi a vynn
kemmeres Benyamin. Er ow fynn yw oll an taklow ma.' [37] Ena
Rewben a gewsis orth y das, ow leverel, 'Gwra ladha ow dew
vab mar ny'n drov dhis arta. Ro ev y'm leuv, ha my a'n daskorr
dhis arta.' [38] Mes yn-medh ev, 'Ny wra ow mab mos yn-nans
genowgh, rag marow yw y vroder, ha nyns eus gesys marnas ev
y honan. Mar hwer droglamm dhodho y'n fordh mayth esowgh
ow mos, dre alar hwi a dhre ow blew loes yn-nans dhe'n bedh.'

An Vreder a Dheu an Nessa Gweyth

43 Tynn o an divoetter y'n pow. [2] Pan wrussens i
gorfenna dybri an ys a wrussens dri yn-mes a Ejyp,
yn-medh aga thas dhedha, 'Dehwelewgh ha prena tamm boes
ragon.' [3] Mes yn-medh Yuda dhodho, 'An gour a'gan gwarnyas
gans ti ow leverel, "Ny wrewgh hwi gweles ow fas marnas yma
agas broder genowgh." [4] Mar mynnydh dannvon agan broder
genen, ni a wra mos yn-nans ha prena boes ragos; [5] mes mar ny
vynnydh y dhannvon, ny vynnyn ni mos yn-nans; rag an gour a
leveris dhyn, "Ny wrewgh hwi gweles ow fas marnas yma agas
broder genowgh." ' [6] Ysrael a leveris, 'Prag y hwrussowgh drog
dhymm, ow terivas dhe'n gour bos unn broder moy dhywgh?'
[7] Hag yn-medhons i, 'An gour a wrug agan apposya a-dro dhyn
ni hag a-dro dh'agan kerens, ow leverel, "Yw agas tas hwath
yn few? Eus broder dhywgh?" ha ni a dherivas dhodho a-dro
dhe'n taklow ma. A yllyn ni godhvos y hwre leverel, "Drewgh
agas broder yn-nans"?' [8] Hag yn-medh Yuda dhe Ysrael y das,
'Dannvon an maw genev vy, ha ni a sev ha mos, may hwryllyn
bewa a-der merwel, ni ha ty ha'gan fleghes. [9] My ow honan a
vydh goestel ragdho. Ty a yll y rekwirya a'm diwla. Mar ny'n
drov dhiso ha'y settya a-dheragos, kablus vydhav a-ragos oll ow
dydhyow. [10] Rag mar ny wrellen delatya, ni a wrussa dehweles
lemmyn diwweyth.'

[11] Hag yn-medh Ysrael aga thas dhedha, 'Mars yw yndella,
hemma gwrewgh: kemmerewgh neppyth a wella askorr an
tir yn agas seghyer, ha kemmerewgh ro yn-nans rag an gour,
tamm balsam ha tamm mel, spisys ha myrr, pistakkys hag
alamandow. [12] Ha kemmerewgh diwweyth an myns a vona yn
agas dorn, hag ynwedh an mona a veu daskorrys yn ganow agas
seghyer; kemmerewgh e arta yn agas dorn. Martesen gwall ova.
[13] Ha kemmerewgh agas broder. Sevewgh ha dehwelewgh dhe'n
gour. [14] Ha re rollo Duw Ollgalloesek[a] mersi dhywgh dherag an
gour, may tannvonno dhywgh agas broder arall, ha Benyamin.
Ha my – mar pydh ow fleghes kellys, kellys vydhons.' [15] Ha'n

a 43:14 *Duw Ollgalloesek:* Ebrow *El Shadday.*

wer a gemmeras an ro ma, ha diwweyth an myns a vona yn aga dorn, ha Benyamin. I a sevis ha mos yn-nans dhe Ejyp, ha sevel dherag Yosep.

16 Yosep a welas Benyamin gansa, ha leverel dhe rewler y ji, ‘Doro an wer a-berth y’n chi ha ladha best ha pareusi pup-tra, rag y fydh an wer ow tybri genev dhe hanter-dydh.’ 17 An gour a wrug dell leveris Yosep hag ev a dhros an wer a-berth yn chi Yosep. 18 An wer a berthi own rag i dhe vos dres a-bervedh yn chi Yosep, hag yn-medhons, ‘Ni re beu dres a-ji drefenn an mona a veu daskorrys yn agan seghyer an kynsa gweyth. Ev a vynn omsettya er agan pynn ha koedha warnan, ha’gan kemmeres dhe vos kethyon, ha’gan asenes ynwedh.’ 19 Ytho i a dheuth nes dhe rewler chi Yosep ha kewsel orto orth daras an chi, 20 ha leverel, ‘A arloedh, dhe wir ni a dheuth yn kynsa dhe brena boes. 21 Pan dheuthen dhe davern hag igeri agan seghyer, otta, yth esa mona pub huni yn ganow y sagh, an poes leun a’gan mona; ytho ni re’n dros arta yn agan dorn. 22 Ha ni re dhros mona arall yn agan dorn dhe brena boes. Ny wodhon piw a worras agan mona yn agan seghyer.’ 23 Hag yn-medh ev, ‘Kres dhywgh hwi. Na berthewgh own. Agas Duw ha Duw agas tas re ros dhywgh tresor yn agas seghyer. Agas mona a dheuth dhymmo vy.’ Ena ev a dhros Simeon yn-mes dhedha. 24 An gour a dhros an wer a-bervedh yn chi Yosep ha ri dowr dhedha, hag i a wolghas aga threys; hag ev a ros boes dh’aga asenes. 25 Ena i a bareusis an ro rag devedhyans Yosep dhe hanter-dydh, rag i re wrussa klewes i dhe dhybri ena.

26 Pan dheuth Yosep a-berth y’n chi, i a dhros dhodho y’n chi an ro esa yn aga dorn, hag omblegya dhodho dhe’n leur. 27 Hag ev a wovynnas orta fatell ens, ow leverel, ‘Usi agas tas yn poynt da, an den koth a wrussowgh kewsel anodho? Yw ev hwath yn few?’ 28 Yn-medhons i, ‘Yma dha was agan tas yn poynt da. Hwath yn few yw ev.’ Hag i a omblegyas ha koedha dhe’n dor a-ragdho. 29 Mes ev a dhrehevis y dhewlagas ha gweles Benyamin y vroder, mab y vamm ev, ha leverel, ‘Yw hemma agas broder yowynka, re wrussowgh hwi kewsel dhymm anodho?’ Ena yn-medh ev, ‘Re bo Duw grassyes dhis,

ow mab.' [30] Ena Yosep a fistenas, rag movyes veu y golodhyon drefenn y vroder, hag ev a vynnas oela. Ev eth a-ji dhe'n chambour hag oela ena. [31] Ena ev a wolghas y fas ha dos ynmes owth omgontrolya, ha leverel, 'Settyewgh bara.' [32] Hag i a settyas boes ragdho ev y honan diberthys ha ragdha i aga honan diberthys ha rag an Ejyptianys esa ow tybri ganso aga honan diberthys, drefenn na yll an Ejyptianys dybri gans an Ebrowyon, rag tra gasadow yw henna dhe'n Ejyptianys. [33] I a esedhas a-dheragdho, an kynsa-genys war-lergh y wir genesik, ha'n yowynka war-lergh y yowynkneth. Ha'n wer a viras gans marth an eyl orth y gila. [34] Yosep a gemmeras rannow a voes esa a-ragdho ha'ga ri dhedha i; mes rann Benyamin a veu pympgweyth moy es rannow oll an re erell. Ytho i a evas, ha bos medhow ganso.

An Prevyans Diwettha

44 Ena ev a erghis dhe rewler y ji, ow leverel, 'Lanw seghyer an wer a gemmys boes a allons y dhoen; ha gorr mona pub huni yn ganow y sagh. [2] Ha gorr ow hanaf, an hanaf a arghans, yn ganow sagh an yowynka, ha'y vona rag an ys ynwedh.' Hag ev a wrug war-lergh an gorhemmynn kewsys gans Yosep. [3] Kettell veu golow myttin, an wer a veu dannvenys yn-kerdh, i ha'ga asenes. [4] Wosa i dhe asa an sita, heb bos gyllys pell, yn-medh Yosep dhe rewler y ji, 'Sav, gwra chasya war-lergh an wer. Wosa dos bys dhedha, lavar dhedha, "Prag y hwrussowgh attyli an da gans an drog? [5] A nyns yw hemma an hanaf mayth yv ow arloedh anodho, ha gul dewinieth ganso? Ow kul hemma, hwi re wrug tebelwrians."'

[6] Ev a dhrehedhas dhedha, ha kewsel dhedha an geryow ma. [7] Yn-medhons dhodho, 'Prag y kews ow arloedh war-lergh an geryow ma? Pell bedhes dhiworth dha wesyon gul yndella. [8] Awotta, ni a dhros dhis arta dhiworth pow Kanan an mona a gevsyn yn ganow agan seghyer. Ytho, fatell yllyn ni ladra owr po arghans dhiworth chi dha arloedh? [9] Piwpynag a'th wesyon may fo kevys ganso, ev a verow, ha ni a vydh kethyon dhe'm arloedh.' [10] Yn-medh ev, 'Lemmyn, bedhes war-lergh agas

lavar; piwpynag may fo kevys ganso a vydh ow hethwas; mes hwi a vydh heb blam.' [11] Ytho i a fistenas ow kemmeres aga seghyer yn-nans dhe'n leur ha pub huni a igoras y sagh. [12] Hag ev a hwithras, ow talleth orth an kottha ha gorfenna orth an yowynka; ha'n hanaf a veu kevys yn sagh Benyamin. [13] Ena i a skwardyas aga dillas, ha peub a worras an begh war y asen, hag i a dreylyas arta troha'n sita.

[14] Yuda ha'y vreder a dheuth dhe ji Yosep. Yth esa ev hwath ena, hag i a goedhas dhe'n leur a-dheragdho. [15] Hag yn-medh Yosep dhedha, 'Pyth yw an dra ma re wrussowgh hwi? A ny wrussowgh hwi godhvos y hyll gour kepar ha my gul dewinieth?' [16] Yn-medh Yuda, 'Pandr'a leveryn dhe'm arloedh? Pandr'a wren kewsel? Fatell yllyn ombrevi ankablus? Duw re dhiskudhas kammweyth dha wesyon. Ottani, kethyon dhe'm arloedh, ni hag ev ynwedh may feu an hanaf kevys yn y dhorn.' [17] Hag yn-medh ev, 'Pell bedhes dhiworthiv gul hemma. Neb may feu an hanaf kevys yn y dhorn, ev a vydh ow hethwas. Mes hwi, kewgh yn-bann yn kres dh'agas tas.'

[18] Ena Yuda a dheuth nes dhodho ha leverel, 'My a'th pys, ow arloedh, gas dha was dhe gewsel ger yn diwskovarn ow arloedh. Na wrello dha sorr leski erbynn dha was, rag kepar ha Faro osta. [19] Ow arloedh a wovynnas orth y wesyon, ow leverel, "Eus tas po broder dhywgh?" [20] Ha ni a leveris dhe'm arloedh, "Yma genen tas, den koth, ha flogh y gothni, yowynk; marow yw y vroder, ha nyns eus gesys dh'y vamm saw unnsel ev, ha'y das a'n kar." [21] Ha ty a leveris dhe'th wesyon, "Doro ev yn-nans dhymmo vy may hylliv settya ow lagas warnodho." [22] Ha ni a leveris dhe'm arloedh, "Ny yll an maw gasa y das. Mar kwrella gasa y das, ev a vawrsa" [23] Ha ty a leveris dhe'th wesyon, "Mar ny dheu agas broder yowynka yn-nans genowgh, ny wrewgh gweles ow fas namoy." [24] Ytho, pan wrussyn ni mos yn-bann dhe'th was, ow thas, ni a dherivas dhodho geryow ow arloedh. [25] Hag yn-medh agan tas, "Dehwelewgh, prenewgh tamm boes ragon." [26] Ha ni a leveris, "Ny yllyn mos yn-nans. Mar teu agan broder yowynk genen, ena ni a yll mos; rag ny yllyn gweles fas an gour mar nyns usi agan broder yowynka genen." [27] Ha'th

was agan tas a leveris dhyn, “Dell wodhowgh, ow gwreg a
dhineythis dhymm dew vab; 28 ha gyllys yn-mes dhiworthiv
yw onan anedha, ha my a leveris, Skwardys yn sur yw ev. Ny
wrug vy y weles bys lemmyn. 29 Mar kwrellewgh kemmeres
hemma ynwedh dhiworthiv, ha mar hwarva droglamm dhodho,
ena hwi a dhrosa ow blew loes dre alar yn-nans dhe’n bedh.”
30 Ha lemmyn, pan dhyffiv dhe’th was, ow thas, mar ny vydh
an maw genen ni (ha’y enev kelmys war-barth gans enev an
maw), 31 pan wello nag usi an maw namoy, ev a verow; ha’th
wesyon a gemmer blew loes dha was, agan tas, dre alar dhe’n
bedh. 32 Rag dha was a gavas an maw dre woestel dhiworth ow
thas, ow leverel, “Mar ny’n drov dhiso jy, kablus vydhav a-rag
ow thas oll ow dydhyow.” 33 Ytho, re worto dha was lemmyn,
my a’th pys, yn keth dhe’m arloedh; ha gas an maw dhe vos
yn-bann gans y vreder. 34 Rag fatell allav mos yn-bann dhe’m
tas heb bos an maw genev, rag own my dhe weles an droktra a
goedh war ow thas?’

An Gwir Yw Diskudhys

45 Ny ylli Yosep omgontrolya dherag oll an re ow sevel
rybdho, hag ev a armas, ‘Bedhes pub den oll gorrys
yn-mes dhiworthiv vy.’ Ha nyns esa denvyth ow sevel ganso
pan omdhiskudhas Yosep dh’y vreder. 2 Ev a oelas, ughel y
lev, ha’n Ejyptianys a glewas, ha chi Faro a glewas ynwedh.
3 Hag yn-medh Yosep dh’y vreder, ‘My yw Yosep. Yw ow thas
hwath yn few?’ Ha ny ylli y vreder gorthybi rag dyegrys ens
a-dheragdho.

4 Ytho yn-medh Yosep dh’y vreder, ‘Dewgh nes dhymm, my
a’gas pys.’ Hag i a dheuth nes. Yn-medh ev, ‘My yw Yosep
agas broder a werthsowgh bys yn Ejyp, 5 Ha lemmyn, na
vedhewgh yn ahwer, na vedhes sorr yn agas lagasow hwi dhe’m
gwertha omma; rag Duw re’m dannvonas dheragowgh dhe
witha bewnans. 6 Rag nans yw diw vlydhen divoetter re beu
y’n pow; hag y fydh hwath pymp blydhen ma na vydh nag aras
na trevasa. 7 Ha Duw a’m dannvonas a-dheragowgh dhe fastya
ragowgh remenant y’n pow ha dhe witha bewnans ragowgh

dre dhelivrans bras. 8 Lemmyn nyns yw hwi a'm dannvonas
omma mes Duw, hag ev re'm settyas kepar ha tas dhe Faro, hag
arloedh war oll y ji, ha rewler war oll pow Ejyp. 9 Fistenewgh
ha mos yn-bann dhe'm tas ha leverel dhodho, "Yndellma y
lever Yosep, dha vab. Duw re'm settyas dhe vos arloedh war
oll Ejyp. Deus yn-nans dhymmo, na wra gortos. 10 Ty a drig yn
pow Goshen, ha ty a vydh ogas dhymmo, ty ha'th vebyon, ha
mebyon dha vebyon, ha'th flokkys ha'th chatel, ha pup-tra eus
dhis. 11 Ha my a wra dha sostena ena, rag y fydh pymp blydhen
moy a dhivoetter, na dhyffi ha bos boghosek, ty ha'th vayni ha
myns eus dhis." 12 Hag otta, yma agas dewlagas hwi ow kweles,
ha dewlagas ow broder Benyamin ynwedh, y vos ow ganow
vy usi ow kewsel orthowgh. 13 Ha derivewgh dhe'm tas oll an
enor usi dhymm yn Ejyp ha pup-tra re wrussowgh hwi gweles.
Fistenewgh ha dri ow thas yn-nans omma.' 14 Ena ev a goedhas
war gonna Benyamin y vroder hag oela ha Benyamin a oelas
war y gonna ev. 15 Hag ev a ammas dhe oll y vreder hag oela
warnedha, ha wosa henna yth esa y vreder ow kewsel ganso.

16 Pan veu klewys an nowodhow yn chi Faro, ow leverel,
'Breder Yosep re dheuth,' da o hemma yn dewlagas Faro
hag yn dewlagas oll y wesyon. 17 Yn-medh Faro dhe Yosep,
'Lavar dhe'th vreder, "Gwrewgh hwi hemma. Gorrewgh agas
seghyer war agas bestes ha kewgh, dewgh dhe bow Kanan;
18 ha kemmerewgh agas tas ha'gas teyluyow ha dewgh dhymmo
vy; ha my a re dhywgh an dader a bow Ejyp, ha hwi a wra
dybri blonek an tir." 19 Ha ty, gwra erghi, "Gwrewgh yndella:
kemmerewgh kertys mes a bow Ejyp rag agas fleghes ha'gas
gwragedh, ha drewgh agas tas; ha dewgh. 20 Na brederewgh
a'gas daffar, rag pup-tra 'vas yn oll pow Ejyp a vydh ragowgh
hwi."'

21 Ytho mebyon Ysrael a wrug yndella ha Yosep a ros dhedha
kertys war-lergh gorhemmynn Faro, hag ev a ros dhedha boes
rag an vyaj. 22 Ev a ros chanjyow a dhillas dhe bub huni; mes
dhe Benyamin ev a ros trihans bath arghans ha pymp chanj a
dhillas. 23 Dh'y das ev a dhannvonas yndellma: deg asen ow
toen re a'n taklow da a Ejyp ha deg kasek-asen ow toen ys ha

bara, ha sosten rag y das war an fordh. [24] Ena ev a dhannvonas
y vreder, hag yth ethons yn-kerdh. Yn-medh ev dhedha, 'Na
vedhewgh ownek[a] war an fordh.' [25] Ytho i eth yn-bann mes a
Ejyp ha dos dhe bow Kanan, dhe Yakob aga thas. [26] I a dherivas
dhodho ow leverel, 'Yn few hwath yw Yosep, hag ev yw rewler
war oll pow Ejyp.' Ha kolonn Yakob a dheuth ha bos yeyn, rag
ny wrug krysi dhedha. [27] Hag i a leveris dhodho oll an geryow
a wrug Yosep leverel dhedha; mes pan welas an kertys a wrug
Yosep aga dannvon rag y dhoen, spyrys Yakob aga thas a vewas
arta. [28] Hag yn-medh Ysrael, 'Lowr yw! Ow mab Yosep yw
hwath yn few. My a vynn mos dh'y weles kyns merwel.'

Yakob a Dheu dhe Ejyp

46 Ytho Ysrael a vyajyas gans pup-tra esa dhodho
ha dos dhe Beer-sheba hag offrynna sakrifisow
dhe Dhuw y das Ysak. [2] Ha Duw a gewsis orth Ysrael dre
welesigethow y'n nos ha leverel, 'Yakob, Yakob.' Hag yn-medh
ev, 'Ottavy.' [3] Hag yn-medh ev, 'My yw Duw, Duw dha das
Ysak. Na borth own a vos yn-nans dhe Ejyp, rag ena my a wra
dhis bos kenedhel vras. [4] Yth av vy yn-nans genes dhe Ejyp,
ha my a wra dha dhri arta yn-bann. Ha Yosep a worr y leuv
war dha dhewlagas.' [5] Ha Yakob a sevis dhiworth Beer-sheba
ha mebyon Ysrael a dhug Yakob aga thas, ha'ga fleghes ha'ga
gwragedh yn-kerdh y'n kertys a wrug Faro aga dannvon rag
y dhoen. [6] I a gemmeras aga enyvales ha'ga pyth re wrussa
kavoes yn pow Kanan, ha dos dhe Ejyp, Yakob hag oll y has
ganso, [7] y vebyon, ha mebyon y vebyon ganso, y vyrghes, ha
myrghes y vebyon. Hag oll y has ev a dhros ganso bys yn Ejyp.

[8] An re ma yw henwyn mebyon Ysrael neb a dheuth dhe
Ejyp: Yakob ha'y vebyon. Rewben, kynsa-genys Yakob, [9] ha
mebyon Rewben: Hano, Pallu, Hesron ha Karmi. [10] Mebyon
Simeon: Yemuel, Yamin, Ohad, Yakin, Sohar ha Shaul mab
an Gananyades. [11] Mebyon Levi: Gershon, Kohath ha Merari.
[12] Mebyon Yuda: Er, Onan, Shela, Peres, ha Zeragh; mes Er

a 45:24 *Na vedhewgh ownek:* Po *Na vedhewgh serrys;* po *Na gedrynnewgh.*

hag Onan a verwis yn pow Kanan. Mebyon Peres o Hesron
ha Hamul. 13 Mebyon Yssakar: Tola, Puva, Yob ha Shimron.
14 Mebyon Zebulun: Sered, Elon ha Yahleel. 15 An re ma yw
mebyon Lea a dhineythis hi dhe Yakob yn Padan-aram, hag
ynwedh Dina y vyrgh. Oll y vebyon ha'y vyrghes yw trydhek
enev warn ugens. 16 Mebyon Gad: Sifyon, Haggi, Shuni, Esbon;
Eri, Arodi hag Areli. 17 Mebyon Asher: Yimna, Yshva, Yshvi
ha Beria, ha Seragh aga hwoer. Ha mebyon Beria: Heber ha
Malkiel. 18 An re ma yw mebyon Zilpa a ros Laban dhe Lea
y vyrgh, ha hi a dhineythis an re ma dhe Yakob, hwetek enev.
19 Mebyon Raghel, gwreg Yakob: Yosep ha Benyamin. 20 Y
feu dineythys dhe Yosep yn pow Ejyp Manasse hag Efraym,
neb a wrug Asenath myrgh Potifera, oferyas On[a] dineythi
dhodho.[b] 21 Mebyon Benyamin: Bela, Beker, hag Ashbel; Gera
ha Naaman; Ehi ha Rosh; Muppim, Huppim hag Ard. 22 An re
ma yw mebyon Raghel a veu dineythys dhe Yakob: an enevow
oll, peswardhek. 23 Mebyon Dan: Hushim. 24 Mebyon Naftali:
Yahseel, Guni, Yeser ha Shillem. 25 An re ma yw mebyon Bilha
a ros Laban dhe Raghel y vyrgh. Hi a dhineythis an re ma
dhe Yakob: an enevow oll, seyth. 26 Oll an enevow ow tos gans
Yakob dhe Ejyp, an re a dheuth yn-mes a'y dhiwglun ev, heb
nivera gwragedh mebyon Yakob, o hwegh ha tri-ugens enev.
27 Ha mebyon Yosep a veu dineythys dhodho yn Ejyp a veu
dew enev. Oll an enevow a ji Yakob a dheuth dhe Ejyp a veu
deg ha tri-ugens.

---

a 46:20 *On:* Heliopolis

b 46:20 Yma an geryow a siw keworrys dhe'n wers ma y'n Septuagint: *Hag y feu mebyon dineythys dhe Manasse, neb a wrug an iswreg syriek dineythi dhodho: Maghir. Ha Maghir a dhineythis Galaad. Ha mebyon Efraym, broder Manasse: Sutalaam ha Taam; ha mebyon Sutalaam: Edom.*

28 Ev a dhannvonas Yuda yn-rag dhe Yosep, may tiskwettho
dhodho an fordh dhe Goshen.[a] Pan dheuthons bys yn pow
Goshen, 29 Yosep a hernessyas y jarett ha mos yn-bann dhe
vetya Ysrael y das yn Goshen. Pan y'n gwelas,[b] ev a goedhas
war y gonna hag oela war y gonna termyn hir. 30 Hag yn-medh
Ysrael dhe Yosep, 'Gas vy dhe verwel lemmyn wosa gweles
dha fas, rag ty dhe vos hwath yn few.' 31 Hag yn-medh Yosep
dh'y vreder ha dhe deylu y das, 'My a wra mos yn-bann dhe
dherivas an dra dhe Faro ha leverel dhodho, "Ow breder ha
mayni ow thas esa yn pow Kanan re dheuth dhymmo vy. 32 An
wer ma yw bugeledh deves, rag i re beu gwithysi enyvales, hag
i re dhros gansa aga flokkys ha'ga greow ha pup-tra eus gansa."
33 Ha pan wra Faro agas gelwel, ha govynn orthowgh, "Py par
ober a wrewgh hwi?" 34 res yw dhywgh leverel, "Dha wesyon
yw gwithysi enyvales a-dhia'gan yowynkneth bys y'n eur ma,
ha ni ha'gan tasow," rag may hyllowgh triga yn pow Goshen;
rag pub bugel deves yw kasadow dhe'n Ejyptianys.'

An Drevesigeth yn Goshen

47 Ena Yosep a dheuth, hag ev a dherivas dhe Faro ha
leverel, 'Ow thas ha'm breder, ha'ga flokkys ha'ga
greow ha pup-tra eus gansa re dheuth yn-mes a bow Kanan,
hag otta, ymons i yn pow Goshen.' 2 Hag ev a gemmeras
pymp gour dhiworth oll y vreder ha'ga dri a-rag Faro. 3 Yn-
medh Faro dh'y vreder, 'Py par ober a wrewgh hwi?' hag yn-
medhons i dhe Faro, 'Dha wesyon yw bugeledh deves, ha ni
ha'gan tasow.' 4 Hag yn-medhons i dhe Faro, 'Ni re dheuth dhe
driga y'n pow, rag nyns eus peurva yn pow Kanan rag flokk dha
wesyon, rag tynn yw an divoetter yn pow Kanan. Ytho lemmyn,
gas dha wesyon dhe driga yn pow Goshen, ni a'th pys.' 5 Ena
Faro a gewsis orth Yosep, ow leverel, 'Dha das ha'th vreder re

---

a 46:28 *may tiskwettho dhodho an fordh dhe Goshen:* Styr an Ebrow yw ankler. War-lergh an Septuagint *dhe vetya ganso yn Goshen.*

b 46:29 *Pan y'n gwelas:* Ow siwya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *Ev a omdhiskwedhas dhodho.*

dheuth dhis. [6] Yma pow Ejyp a-dheragos. Gas dha das ha'th vreder dhe driga yn gwella rann an pow; gas i dhe driga yn pow Goshen. Ha mar kodhes bos yn aga mysk gwer abel, gorr i dhe vos gwithysi war ow chatel vy.'

[7] Ha Yosep a dhros Yakob y das ha'y worra dhe sevel dherag Faro, ha Yakob a vennigas Faro. [8] Yn-medh Faro dhe Yakob, 'Py lies bloedh yw dha vewnans?' [9] Hag yn-medh Yakob dhe Faro, 'Dydhyow blydhynyow ow godrigow yw deg ha hwegh-ugens. Boghes ha drog re beu dydhyow blydhynyow ow bewnans, ha ny wrussons dos nes dhe dhydhyow blydhynyow bewnans ow thasow yn dydhyow aga godrigow i.' [10] Ha Yakob a vennigas Faro ha mos yn-mes dhiworth Faro. [11] Ena Yosep a dhesedhas y das ha'y vreder, hag ev a ros dhedha perghennogeth yn pow Ejyp, y'n gwella rann a'n tir yn pow Rameses, dell wrussa Faro gorhemmynna. [12] Ha Yosep a ros sosten dh'y das ha'y vreder hag oll chi y das gans bara, war-lergh niver an fleghes.

Yosep ha'n Divoetter

[13] Nyns esa bara yn oll an pow rag pur dynn o an divoetter, ha pow Ejyp ha pow Kanan a glamderas drefenn an divoetter. [14] Ha Yosep a guntellas oll an mona esa yn pow Ejyp hag yn pow Kanan rag an ys esens orth y brena, ha Yosep a dhros an mona a-berth yn chi Faro. [15] Pan veu gyllys oll an mona mes a bow Ejyp ha pow Kanan, oll an Ejyptianys a dheuth dhe Yosep, ow leverel, 'Ro dhyn bara. Prag y ferwyn a-dheragos? Rag gyllys yw an mona.' [16] Yn-medh Yosep, 'Rewgh agas chatel ha my a re dhywgh bara[a] yn attal a'gas chatel mars yw gyllys an mona.' [17] Ytho i a dhros aga enyvales dhe Yosep, ha Yosep a ros dhedha bara yn attal a'n vergh ha'n flokkys ha'n gwarthek, hag a'n asenes, hag ev a brovias dhedha bara yn attal rag oll aga enyvales der an vlydhen na. [18] Ha pan veu gorfennys an vlydhen na, i a dheuth dhodho y'n nessa blydhen ha leverel dhodho, 'Ny yllyn keles dhiworth ow arloedh bos an mona gyllys, hag yma greow an chatel dhe'm arloedh. Nyns eus travyth gesys a-rag

a 47:16 *bara:* Ow siwya an Septuagint. Nyns usi an ger ma y'n tekst ebrow.

ow arloedh marnas agan korfow ha'gan tir. [19] Prag yth eson ni ow merwel dherag dha dhewlagas, ha ni ha'gan tir? Pren ni ha'gan tir rag bara, ha ni ha'gan tir a vydh gwesyon dhe Faro. Ro dhyn has, may fewyn ha ma na verwyn, ha ma na vo an tir dibobel.'

[20] Ytho Yosep a brenas oll an tir yn Ejyp a-barth Faro, rag an Ejyptianys a werthas pubonan y bark rag y feu an divoetter tynn warnedha. Yndella Faro eth ha bos perghennek an tir; [21] ha'n bobel, ev a's gwrug yn kethyon[a] dhiworth an eyl penn a Ejyp bys yn y gila. [22] Saw unnsel tir an oferysi ny wrug ev y brena, rag yth esa dhe'n oferysi ewnrann dhiworth Faro; hag yth esens i ow tybri aga ewnrann a ros Faro dhedha. Ytho ny werthsons aga thir. [23] Ena Yosep a leveris dhe'n bobel, 'Otta, my re'gas prenas hwi ha'gas tir hedhyw a-barth Faro. Ottomma has ragowgh dhe hasa y'n tir.' [24] Ha peskweyth may fo trevas, hwi a re an pympes rann dhe Faro, ha gwitha peder rann ragowgh hwi rag hasa y'n park ha rag boes ragowgh hwi ha'n re yn agas chiow, ha rag boes rag agas fleghes [25] Hag yn-medhons i, 'Ty re sawyas agan bewnans. Gwren ni kavoes gras yn golok ow arloedh, ha ni a vydh kethwesyon dhe Faro.' [26] Ytho Yosep a wrug hemma ordenans bys y'n jydh hedhyw a-dro dhe bow Ejyp: Faro dhe gavoes an pympes rann. Saw tir an oferysi yn unnsel ny goedhas dhe Faro.

Yakob a Vennik Efraym ha Manasse

[27] Ytho Ysrael a drigas yn pow Ejyp, yn pow Goshen. I a gavas tiryow ena, ha doen frut, ha kressya yn feur. [28] Yakob a veu yn few seytek blydhen yn pow Ejyp, ha dydhyow Yakob, blydhynyow y vewnans, a veu seyth bloedh ha seyth-ugens blydhen.

[29] Pan veu dydhyow Ysrael ow tos nes dh'y vernans, ev a elwis y vab Yosep ha leverel dhodho, 'Mar kevis gras y'th wolok, gorr dha leuv yn-dann ow mordhos, my a'th pys, ha diskwedh dhymm tregeredh ha lelder. Na wra ow ynkleudhyas yn Ejyp.

a 47:21 *ev a's gwrug yn kethyon:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *ev a's removas dhe'n sitys.*

30 My a vynn growedha gans ow thasow. Dog vy yn-bann mes
a Ejyp ha'm ynkleudhyas yn aga bedh i.' Hag ev a leveris, 'My
a wra war-lergh dha er.' 31 Hag yn-medh ev, 'Ti e dhymmo vy,'
hag ev a'n tos. Ena Ysrael a omblegyas war benn an gweli.[a]

48 Y hwarva, wosa an taklow ma, nebonan dhe
leverel dhe Yosep, 'Otta, klav yw dha das.' Ytho
ev a gemmeras y dhew vab Manasse hag Efraym ganso. 2 Ha
nebonan a dherivas dhe Yakob ow leverel, 'Otta, dha vab Yosep
yw devedhys dhiso,' hag Ysrael a omgennerthas hag esedha yn-
bann war an gweli. 3 Hag yn-medh Yakob dhe Yosep, 'Duw
Ollgalloesek[b] re omdhiskwedhas dhymm yn Luz, yn pow
Kanan, ha'm benniga, 4 ha leverel dhymm, "Awotta, my a vynn
gul dhis doen frut ha kressya; ha my a wra dhis bos kemmynieth
a genedhlow; ha my a re an tir ma dhe'th has war dha lergh
dh'y berghenna bys vykken." 5 Ha lemmyn, dhymmo vy yw
dha dhew vab a veu dineythys dhis yn pow Ejyp kyns my dhe
dhos dhiso yn Ejyp; Efraym ha Manasse a vydh dhymmo vy,
kepar dell yw Rewben ha Simeon. 6 Ha'th agh dineythys genes
war aga lergh a vydh dhiso jy. I a vydh gelwys war-lergh hanow
aga breder yn aga eretons. 7 Pan dheuth vy dhiworth Padan,
Raghel a verwis rybov yn pow Kanan war an fordh, hwath unn
pols byghan kyns dos dhe Efrath, ha my a's ynkleudhyas ena
war an fordh dhe Efrath.' Henn yw Bethlehem.

8 Ysrael a welas mebyon Yosep ha leverel, 'Piw yw an re ma?'
9 Yn-medh Yosep dh'y das, 'An re ma yw ow mebyon re wrug
Duw aga ri dhymm omma.' Hag yn-medh ev, 'Doro i dhymmo,
my a'th pys, ha my a wra aga benniga.' 10 Ha tewl o dewlagas
Ysrael dre gothni ha ny ylli gweles. Ytho ev a's dros nes dhodho
hag ev a ammas dhedha ha'ga byrla. 11 Hag yn-medh Ysrael
dhe Yosep, 'Ny wrussen gwaytyas gweles dha fas, mes otta,
Duw re dhiskwedhas dhymm dha has ynwedh.' 12 Ha Yosep a's

---

a 47:31 *a omblegyas war benn an gweli:* War-lergh an Septuagint *a omblegyas, ow poesa war benn y lorgh.* Gwel ynwedh Ebrowyon 11:21.

b 48:3 *Duw Ollgalloesek:* Ebrow *El Shadday.*

kemmeras dhiworth y dhewlin hag omblegya, gans y fas dhe'n
leur. [13] Ha Yosep a's kemmeras aga dew, Efraym yn y dhorn
dhyghow a-gledh dhe Ysrael, ha Manasse yn y dhorn gledh
a-dhyghow dhe Ysrael; hag ev a's dros nes dhodho. [14] Hag
Ysrael a ystynnas y leuv dhyghow ha'y gorra war benn Efraym,
an yowynka, ha'y leuv gledh war benn Manasse. Ev a worras y
dhiwla a-dreus, kynth o Manasse an kynsa-genys. [15] Hag ev a
vennigas Yosep, ow leverel,

'An Duw may hwre kerdhes dheragdho
ow thasow Abraham hag Ysak,
An Duw re beu bugel dhymm
der ow bewnans oll
bys y'n jydh hedhyw,
[16] an el neb a'm delivras
dhiworth pub droktra,
re vennikko an vebyon;
ha re bo gelwys warnedha ow hanow vy
ha hanow ow thasow Abraham hag Ysak;
ha re gressyons dhe vos bras aga niver
yn kres an norvys.'

[17] Pan welas Yosep bos y das ow korra y leuv dhyghow war
benn Efraym, kamm o henna yn y dhewlagas; hag ev a synsis
leuv y das dh'y threylya dhiworth penn Efraym dhe benn
Manasse. [18] Hag yn-medh Yosep dh'y das, 'Nansi, ow thas; rag
hemm yw an kynsa-genys. Gorr dha leuv dhyghow war y benn
ev.' [19] Mes y das a naghas ha leverel, 'My a woer, ow mab, my
a woer. Ev ynwedh a dheu ha bos pobel, hag ev ynwedh a vydh
bras; mes y vroder yowynka a vydh brassa agesso, ha'y has a
vydh kenedhlow pals.' [20] Hag ev a's bennigas an jydh na, ow
leverel,

'Dredhos jy y fydh Ysrael ow ri bennath, ow leverel,
"Re'th wrello Duw kepar hag Efraym ha kepar ha
Manasse."'

Yndella ev a worras Efraym kyns Manasse. [21] Hag yn-medh
Ysrael dhe Yosep, 'Otta, yth esov ow merwel, mes y fydh Duw
genowgh ha'gas dri arta dhe bow agas tasow. [22] Ha my a re
dhis unn rann moy es dell rov dhe'th vreder, hag a wrug hy
hemmeres mes a leuv an Amorysi gans ow kledha ha gans ow
gwarak.'

Diwettha Geryow Yakob dh'y Vebyon

49 Ena Yakob a elwis y vebyon ha leverel,
'Omguntellewgh war-barth, may hwrylliv derivas
dhywgh an pyth a hwyrvydh dhywgh y'n dydhyow a dheu.

[2] Omguntellewgh ha klewes, a vebyon Yakob.
Goslowewgh orth Ysrael agas tas.

[3] 'Rewben, ow hynsa-genys osta,
ow krevder ha kynsa frut ow nerth gourel,
moyha yn reowta, moyha yn krevder.

[4] Ewynek avel dowr, ny vydh dhis ragwir,
rag ty eth yn-bann dhe weli dha das.
Ena ty a'n defolas; ty eth[a] yn-bann dhe'm
growedhva.

[5] 'Breder yw Simeon ha Levi.
Arvow garowder yw aga hellylli.

[6] Na wres ow enev entra yn aga hevrin;
na vedhes ow enor kesunys gans aga huntelles;
rag yn aga sorr i a ladhas gour,
war-lergh aga sians i a iowennas tarow.[b]

[7] Milliges re bo aga sorr, rag fell yw,
ha'ga honnar, rag tynn yw.
My a wra aga ranna yn Yakob
ha'ga skattra yn Ysrael.

---

a 49:4 *ty eth:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *ev eth.*

b 49:6 *iowennas tarow:* Henn yw, dre dreghi giow y arr.

8 ‘Yuda, dha vreder a wra dha wormel.
Yma dha leuv war gilbenn dha eskerens.
Mebyon dha das a ombleg dhiso.
9 Kolen lew yw Yuda.
Dhiworth an preydh, ow mab, ty res eth yn-bann.
Ev a blattyas, ev a wrowedhas kepar ha lew,
ha kepar ha lewes; piw a wra dhodho sevel?
10 Ny dreyl an welenn dhiworth Yuda
na’n dernwelenn a-dhiworth y dreys,
erna dheffo ev neb a’s pew;[a]
ha dhodho ev y fydh omaj an poblow.
11 Ow kelmi y asenik dhe’n gwinbrenn
hag ebel y gasek-asen dhe’n gwinbrenn flour,
ev a wolgh y dhillas y’n gwin,
ha’y bows yn goes grappys.
12 Terlentri a wra y dhewlagas gans gwin,
ha gwynn vydh y dhyns gans leth.
13 ‘Zebulun a vydh trigys orth an morrep,
hag a vydh porth rag gorholyon;
ha’y denewen a vydh troha Sidon.

14 ‘Asen askornek yw Yssakar
ow krowedha ynter an dhew sagh-diber.
15 Ev a welas bos da y bowesva,
ha hweg an tir;
ev a blegyas y skoedh dhe’n begh,
hag a veu gorrys dhe hwel krev avel kethwas.

16 ‘Dan a varn y bobel
avel onan a loethow Ysrael.

---

a 49:10 *erna dheffo ev neb a’s pew:* Ow siwya an Septuagint; henn yw, ev neb a bew an dernwelenn.

17 Dan a vydh sarf ryb an fordh,
nader ryb an troe'lergh,
ow tynsel gwewennow an margh
may koedh y varghek war-dhelergh.
18 'My a wayt dha selwyans, A ARLOEDH.

19 'Gad, bagas a omsett er y bynn,
mes ev a omsett erbynn an re dhelergh.

20 'Yn-mes a Asher rych vydh y vara,
hag ev a re boes denti ryel.

21 'Naftali yw ewik delivrys dhe wari;
ev a re elenes teg.[a]

22 'Skorrenn leun a frut yw Yosep,
skorrenn leun a frut ryb fenten.
Yma y varrow ow resek dres an ke.
23 An sethoryon a'n provokyas yn feur.
Eskarogeth a's teva er y bynn;
24 mes y warak a dhuryas fyrv
ha giow y dhiwdhorn[b]
dre dhiwdhorn an Galloesek a Yakob,
yn hanow an Bugel, karrek Ysrael,[c]
25 dre Dhuw dha das neb a'th weres,
ha'n Ollgalloesek[d] neb a'th vennik,
gans bennathow an nevow a-vann,

---

a 49:21 *elenes teg,* po *geryow teg.*

b 49:24 *giow y dhiwdhorn,* po amendyans *y dhiwvregh ha'y dhiwdhorn.*

c 49:24 *yn hanow an Bugel, karrek Ysrael:* Amendys. Ebrow *alena bugel, men Ysrael.*

d 49:25 *Ollgalloesek*: Ebrow *Shadday.*

bennathow an downder a wrowedh war-nans,
bennathow diwvronn ha torr.
[26] Bennathow dha das yw kreffa
es bennathow an menydhyow heb diwedh,
es bennathow an breow heb diwedh;
re bons war benn Yosep,
ha war dal an pryns yn mysk y vreder.

[27] 'Benyamin yw bleydh ow skwardya;
Myttin ev a dheber y breydh,
ha gorthugher ev a rann an pyth re beu pyllys.'

Mernans Yakob

[28] Oll an re ma yw an dewdhek loeth Ysrael, ha hemm yw an pyth a leveris aga thas dhedha pan wrug ev aga benniga; ev a's bennigas pubonan war-lergh y vennath y honan. [29] Ena ev a erghis dhedha, ow leverel dhedha, 'My a vydh kuntellys war-barth gans ow fobel. Gwrewgh ow ynkleudhyas gans ow thasow y'n kav yn gwel Efron an Hittyas, [30] y'n kav yn gwel Makpela usi dherag Mamre yn pow Kanan, a brenas Abraham gans an gwel dhiworth Efron an Hittyas, avel perghennogeth rag ynkleudhva. [31] Ena, i a ynkleudhyas Abraham ha Sara y wreg; ena i a ynkleudhyas Ysak ha Rebeka y wreg, hag ena my a ynkleudhyas Lea. [32] An gwel ha'n kav ynno a veu prenys dhiworth mebyon Heth.' [33] Ha Yakob a worfennas erghi dh'y vebyon ha tenna yn-bann y dreys a-berth yn y weli, hag anella y dhiwettha anall. Hag ev a veu kuntellys dh'y bobel.

Ynkleudhyans Yakob

50 Ena Yosep a goedhas war fas y das, hag oela warnodho, hag amma dhodho. [2] Ha Yosep a erghis dh'y wesyon an vedhogyon mayth urrons y das rag ynkleudhyans; ytho an vedhogyon a uras Ysrael. [3] Hag i a gollenwis dew-ugens dydh ragdho, rag yndella yw kollenwys dydhyow an uras; ha'n Ejyptianys a oelas ragdho deg dydh ha tri-ugens.

[4] Pan veu tremenys dydhyow y oelva, Yosep a gewsis orth
mayni Faro, ow leverel, ‘Mar kwrug vy kavoes gras yn agas
golok, kewsewgh, my a’gas pys, yn diwskovarn Faro, ow
leverel, [5] “Ow thas a wrug dhymm gul ti, ow leverel, ‘Otta, yth
esov ow merwel. Ty a wra ow ynkleudhyas y’m bedh a wrug
vy y gleudhya ragov yn pow Kanan.’” Ytho lemmyn, gas vy
dhe vos yn-bann, my a’th pys, hag ynkleudhyas ow thas, ha
dehweles.’ [6] Hag yn-medh Faro, ‘Ke yn-bann hag ynkleudhyas
dha das dell wrug ev dhis ti.’ [7] Ha Yosep eth yn-bann dhe
ynkleudhyas y das ha ganso yth eth yn-bann gwesyon oll Faro,
henavogyon y vayni hag oll henavogyon pow Ejyp, [8] ha mayni
oll Yosep ha’y vreder ha mayni y das. Saw ny assons yn pow
Goshen marnas aga fleghes ha’ga flokkys ha’ga chatel. [9] Hag
yth eth yn-bann ganso ynwedh charettow ha marghogyon; lu
pur vras ova. [10] Hag i a dheuth dhe leur-drushya Atad usi dres
an Yordan, hag ena i a gynis gans kynvann bras ha pur boes;
hag ev a wrug kynvann rag y das seyth dydh. [11] Ha trigoryon an
pow, an Kananysi, a welas an kynvann orth leur-drushya Atad
ha leverel, ‘Kynvann ankensi yw hemma dhe’n Ejyptianys.’
Rakhenna y hanow a veu gelwys, Abel-misraym, usi dres an
Yordan. [12] Ytho y vebyon a wrug ragdho par dell wrussa erghi
dhedha. [13] Ha’y vebyon a’n dug yn-bann dhe bow Kanan, ha’y
ynkleudhyas yn kav gwel Makpela a wrug Abraham y brena
gans an gwel avel perghennogeth rag ynkleudhva, dhiworth
Efron an Hittyas, a-dherag Mamre. [14] Wosa ev dhe ynkleudhyas
y das, Yosep a dhehwelis dhe Ejyp, ev ha’y vreder, hag oll an re
a dheuth yn-bann ganso dhe ynkleudhyas y das.

Breder Yosep a Bys Gevyans

[15] Pan welas breder Yosep bos marow aga thas, yn-medhons i,
‘Martesen Yosep a vydh eskarek er agan pynn, hag a vynn attyli
dhyn oll an drog a wrussyn dhodho.’ [16] Ytho i a dhannvonas
messaj dhe Yosep, ow leverel, ‘Dha das a worhemmynnis kyns
ev dhe verwel, ow leverel, [17] “Kewsewgh yndella dhe Yosep:
Gav, my a’th pys, treuspass dha vreder, ha’ga fegh, rag i re
wrug drog dhis.” Ytho lemmyn, ni a’th pys, gwra gava treuspass

gwesyon an Duw a'th tas.' Ha Yosep a oelas pan gowssons orto.
18 Ha'y vreder ynwedh a dheuth ha koedha a-dheragdho, ha
leverel, 'Ottani, dha wesyon.' 19 Mes yn-medh Yosep dhedha,
'Na berthewgh own. Esov vy yn le Duw? 20 Ha hwi, hwi a
dewlis droktra er ow fynn; Duw a'n tewlis dhe vos dader, may
teffa an dra dell yw y'n jydh hedhyw: dhe witha tus pals yn few.
21 Ha lemmyn, na berthewgh own. My a vynn agas sostena, hwi
ha'gas fleghes.' Hag ev a's konfortyas ha kewsel orta yn kuv.

22 Yth esa Yosep trigys yn Ejyp, ev ha chi y das. Yosep a
vewas deg blydhen ha kans. 23 Ha Yosep a welas mebyon Efraym
a'n tressa henedh. Mebyon Makir mab Manasse ynwedh a veu
genys war dhewlin Yosep.

Mernans Yosep

24 Hag yn-medh Yosep dh'y vreder, 'Yth esov ow merwel.
Duw sertan a wra agas visitya, ha'gas dri yn-bann mes a'n pow
ma bys y'n pow a ambosas ev dre di dhe Abraham, dhe Ysak
ha dhe Yakob.' 25 Ena Yosep a wrug dhe vebyon Ysrael gul
ti, ow leverel, 'Sur yw, y fydh Duw orth agas visitya, ha hwi
a dheg ow eskern yn-bann alemma.' 26 Ytho Yosep a verwis,
kans bloedh ha deg y oes. I a'n uras, hag ev a veu gorrys yn
geler yn Ejyp.

EKSODUS

Chaptra 1
Mebyon Ysrael Yw Dyghtys Fell yn Ejyp

Chaptra 2
Dineythyans Moyses
Moyses a Dhienk dhe Midyan

Chaptra 3
Duw a Elow Moyses

Chaptra 4
Duw a Re Galloes dhe Moyses
Moyses a Dhehwel dhe Ejyp

Chaptra 5
Moyses hag Aron a-rag Faro
Moyses a Grodhvol a-rag an Arloedh

Chaptra 6
Duw a Elow Moyses
Aghow Moyses hag Aron
Gorhemmynn an Arloedh dhe Moyses hag Aron

Chaptra 7
Gwelenn Aron
Plaow Ejyp: Goes

Chaptra 8
Kwilkynyow
Gwibes
Kelyon

Chaptra 9
Mernans an Enyvales
Bryghi
Keser

Chaptra 10
Lokustes
Tewlder

Chaptra 11
Moyses a Dhargan Mernans an Re Gynsa-genys

Chaptra 12
An Pask
Goel an Bara heb Goell
An Kynsa Pask
Mernans an Re Gynsa-genys
Mebyon Ysrael a Dhiberth a Ejyp
Rewlys an Pask

Chaptra 13
Sansheans an Re Gynsa-genys
Goel an Bara heb Goell
An Re Gynsa-genys
An Goloven a Gommol ha'n Goloven a Dan

Chaptra 14
Ow Treusi an Mor Rudh

Chaptra 15
Kan Moyses
Kan Miryam
An Dowr Trenk

Chaptra 16
An Manna ha'n Rynki

Chaptra 17
Dowr a'n Garrek
Bresel erbynn Amalek

Chaptra 18
Yethro a Dheu dhe Weles Moyses
Ordenans an Vreusysi

Chaptra 19
Mebyon Ysrael orth Menydh Sinay

Chaptra 20
An Deg Gorhemmynn
Own an Bobel
Laghys a-dro dhe'n Alter

Chaptra 21
Dyghtyans Kethyon
Laghys a-dro dhe Wriansow Freudhek
Dever Perghennogyon

Chaptra 22
Lagha a-dro dhe Attyli
Laghys Devosel

Chaptra 23
Ewnder ha Gwirvreus
An Seythves Blydhen ha'n Seythves Dydh
An Tri Goel Meur
Ambosow ha Kevarwoedhow

Chaptra 24
Sel an Kevambos
Moyses war Venydh Sinay

Chaptra 25
Rohow dhe'n Tabernakel
Argh an Dustuni
Moes an Bara
An Kantoler
Chaptra 26
An Tabernakel
Chaptra 27
An Alter
Klos an Tabernakel
Gwith an Golow
Chaptra 28
Gwiskasow an Oferysi
Lurik an Arghoferyas
Gwiskasow Erell an Oferysi
Chaptra 29
Sakrans Oferysi
An Offrynnow Pub-dydhyek
Chaptra 30
Alter dhe Leski Ynkys
Toll an Tabernakel
An Wolghell a Vrons
Oyl an Untyans
An Ynkys
Chaptra 31
Kreftoryon an Tabernakel
An Sabot
Chaptra 32
An Leugh Owrek
Chaptra 33
Gorhemmynn dhe Dhiberth a Venydh Sinay
Tylda an Kuntelles
Ambos an ARLOEDH dhe Vos gans Y Bobel
Chaptra 34
An Dhiw Leghenn Nowydh
Nowydhheans an Kevambos
Moyses a Dhiyskynn a'n Menydh
Chaptra 35
Rewlys an Sabot
Offrynnow an Tabernakel
Gweyth rag an Tabernakel
Offrynnow an Bobel
Kreftoryon an Tabernakel
Chaptra 36
An Bobel a Dhre Lies Offrynn
Gwrians an Tabernakel
Chaptra 37
Argh an Dustuni
Moes an Bara
An Kantoler
Alter an Ynkys
Oyl an Untyans
Chaptra 38
Alter an Offrynnow Leskys
An Wolghell a Vrons
Klos an Tabernakel
Myns an Owr, Arghans ha Brons yn Gwrians an Tabernakel
Chaptra 39
Gwiskasow an Oferysi
An Lurik
Gwiskasow Erell an Oferysi
Gorfenn an Tabernakel
Chaptra 40
An Gommolenn a-ugh Tylda an Kuntelles

Mebyon Ysrael Yw Dyghtys Fell yn Ejyp

1 An re ma yw henwyn mebyon Ysrael neb a dheuth a-ji dhe Ejyp gans Yakob; pubonan a dheuth gans y vayni.
[2] Rewben, Simeon, Levi ha Yuda, [3] Yssakar, Zebulun ha Benyamin, [4] Dan ha Naftali, Gad hag Asher. [5] Oll an enevow ow tos a vordhos Yakob a veu deg den ha tri-ugens; ha Yosep, yth esa ev yn Ejyp. [6] Ena Yosep a verwis, ha'y vreder oll, hag oll an henedh na, [7] ha mebyon Ysrael a dhug frut, hesya a

wrussons ha palshe; galloesek dres eghenn ens, ha'n tiredh o lenwys gansa.

[8] Lemmyn y sevis war Ejyp myghtern nowydh na aswonnsa Yosep, [9] hag ev a leveris dh'y bobel, 'Mirewgh, pobel mebyon Ysrael yw niverussa ha galloesekka ageson. [10] Dewgh, gwren yn fur gansa ma na lieshahons, hag y hyll hwarvos, bresel mar teffo, i ynwedh dhe junya gans an re a'gan kas, hag omladh er agan pynn, ha diank a'n tir.' [11] Ytho warnedha i a ordenas mestrysi hwel rag aga arwaska gans beghyow poes, hag i a dhrehevis sitys-provia rag Faro, Pithom ha Rameses; [12] ha dhe voy y's arwasksons, dhe voy i a balshas, hag i a omlesas, ha skruth a's tevedha drefenn mebyon Ysrael. [13] Ytho Ejyp a wrug dhe vebyon Ysrael servya yn harow, [14] ha gul aga bewnans hwerow yn lavur kales, yn pri, hag yn brykkys, hag yn pub eghenn a wonis y'n gwel; oll aga gonis ynno may hwrussons dhedha servya o garow.

[15] Ena myghtern Ejyp a gewsis orth an gwelivedhesow ebrow (anedha onan o henwys Shifra ha'y ben Pua), [16] ha leverel, 'Pan wryllowgh an Ebrowesow dhe dhineythi, ha mires war an dhew ven[a], mar pydh mab – gwrewgh dhodho bos gorrys dhe'n mernans; ha mar pydh myrgh, gesewgh hi dhe vewa.' [17] Mes an gwelivedhesow a borthas own a Duw, ha ny wrussons par dell gewssa dhedha myghtern Ejyp, mes gwitha an vebyon yn few. [18] Ytho myghtern Ejyp a elwis war an gwelivedhesow, ha leverel dhedha, 'Prag y hwrussowgh an dra ma, ha gwitha an vebyon yn few?' [19] Ha'n gwelivedhesow a leveris dhe Faro, 'Rag nyns yw an Ebrowesow avel benynes Ejyp, rag i yw buan ha kyns an gwelivedhesow dhe dhos dhedha, i re dhineythis.' [20] Ha Duw a wrug da dhe'n gwelivedhesow, ha'n bobel a gressyas hag o pur alloesek. [21] Dell hwarva, drefenn an gwelivedhesow dhe berthi own a Dhuw, ev a wrug dhedha teyluyow, [22] ha Faro a worhemmynnis dhe oll y bobel, ow leverel, 'Pub maw a vydh genys – tewlewgh ev y'n Nil, ha pub myrgh gwithewgh hi yn few.'

---

a 1:16 *an dhew ven:* Henn yw an skavell-dhineythyans.

Dineythyans Moyses

2 Lemmyn yth eth gour a'n chi a Levi ha kemmeres
myrgh a Levi. [2] An venyn a omdhug ha dineythi mab.
Pan welas y vos teg, hi a's kudhas tri mis; [3] mes pan na ylli hi
y gudha na fella, hi a gemmeras kanstell gwrys a bapyrus, orth
hy gogudha gans bitumen ha pyg, ha'y gorra y'n geunegenn war
lann an Nil; [4] ha'y hwoer a wortas a neb pellder dhe wodhvos
pandr'a hwarvedha dhodho. [5] Ha myrgh Faro a dheuth dhe
omwolghi y'n Nil, ha'y maghtethyon ow kerdhes war lann an
Nil. Hi a welas an ganstell yn mysk an geunegenn ha dannvon hy
maghteth, neb a's kemmeras. [6] Hi a's igoras ha gweles an flogh,
hag otta, maw owth oela! Ha hi a gemmeras truedh anodho
ha leverel, 'Ottomma onan a'n fleghes ebrow.' [7] Ena y hwoer a
leveris dhe vyrgh Faro, 'A wrav vy mos dhe gyrghes mammeth
a'n Ebrowyon a wra maga an meppik ragos?' [8] Ha myrgh Faro
a leveris dhedhi, 'Ke.' Ytho an vowes eth dhe gelwel mamm
an maw, [9] ha myrgh Faro a leveris dhedhi, 'Kemmer an maw
ha'y vronna ragov, ha my a re dhis dha arveth,' ha'n venyn a
gemmeras an maw ha ri bronn dhodho. [10] An maw a devis, ha
hi a'n dros dhe vyrgh Faro. Ev o avel mab dhedhi ha hi a'n
henwis Moyses, ow leverel, 'Drefenn my dh'y denna mes a'n
dowr.'

Moyses a Dhienk dhe Midyan

[11] Dell hwarva, y'n dydhyow na, pan o Moyses tevys, yth eth
dh'y vreder ha mires war aga beghyow, ha gweles gour ejyptek
ow kweskel gour ebrow, onan a'y vreder. [12] Ev a dreylyas omma
hag ena ha gweles nag esa denvyth, ha ladha an Ejyptyan ha'y
gudha y'n tewes. [13] Yth eth ternos, hag otta, dew Ebrow owth
omladh. Hag y leveris dhe'n drogoberer, 'Prag y hweskydh
dha gentrevek?' [14] Hag yn-medh ev, 'Piw a'th wrug penntern
ha breusyas warnan? A wredh ow ladha par dell ledhsys an
Ejyptyan?' Ena own a'n jevo Moyses ow leverel, 'Yn sur, an
dra yw aswonnys.'

[15] Ena Faro a glewas a'n dra, ha hwilas ladha Moyses. Mes
Moyses a fias dhe'n fo a-dhiworth Faro, hag a drigas yn pow

Midyan; hag ev a esedhas ryb puth. [16] Lemmyn oferyas Midyan
a'n jevo seyth myrgh neb a dheuth ha tenna, ha lenwel an
newyow, dhe dhowrhe flokk aga thas. [17] Mes bugeledh a dheuth
ha'ga fesya; ytho Moyses a sevis dh'aga sawya, ha dowrhe aga
flokk. [18] Hag y teuthons dhe Reuel aga thas, hag yn-medh ev,
'Prag y fistensowgh dehweles hedhyw?' [19] Yn-medhons, 'Gour
ejyptek re'gan livras a dhorn an vugeledh, hag ynwedh tenna
dowr a'n puth ragon ha dowrhe an deves.' [20] Yn-medh ev dh'y
vyrghes, 'Ha ple'ma ev? Prag y hessowgh an gour? Gwrewgh
y elwel may teppro bara.' [21] Ha Moyses a assentyas triga gans
an gour, neb a ros Sippora y vyrgh dhe Moyses, [22] ha hi a
dhineythis mab ha gelwel y hanow Gershom, rag y leveris,
'Alyon re beuv yn bro estren.'

[23] Dell hwarva y'n termyn hir na, myghtern Ejyp a verwis.
Mebyon Ysrael a gynis drefenn an gethneth ha kria, ha'ga kri a
yskynnas dhe Dhuw, drefenn aga hethneth. [24] Duw a glewas aga
hynvann ha Duw a borthas kov a'y gevambos gans Abraham,
gans Ysak, ha gans Yakob. [25] Ha Duw a welas mebyon Ysrael,
ha Duw a's aswonnis.

Duw a Elow Moyses

3 Lemmyn yth esa Moyses ow pugelya gre y hwegron,
Yethro, oferyas Midyan, hag ev a hembronkas y flokk
dhe du an howlsedhes dhe'n gwylvos, ha dos dhe venydh Duw,
dhe Horeb. [2] Hag el an ARLOEDH a omdhiskwedhas dhodho
yn flamm a dan yn-mes a gres an bos; hag ev a viras, hag otta,
yth esa an bos gans tan, mes ny veu konsumys. [3] Ha Moyses
a leveris, 'My a dreyl a-denewen ha mires orth an welesigeth
vras ma ha'n praga ma nag yw leskys an bos.' [4] Pan welas an
ARLOEDH ev dhe dreylya dhe vires, Duw a'n gelwis yn-mes a'n
bos, 'Moyses, Moyses!' Hag y leveris, 'Ottavy.' [5] Ena y leveris,
'Na dheus nes; diarghen dha eskisyow a'th treys, rag an tyller
may sevydh yw dor sans.' [6] Hag y leveris, 'My yw Duw dha
das, Duw Abraham, Duw Ysak ha Duw Yakob.' Ha Moyses a
gudhas y fas, rag own a'n jeva a vires orth Duw.

7 Ena an ARLOEDH a leveris, ‘My re welas galar ow fobel usi
yn Ejyp ha klewes aga kri drefenn aga arwaskoryon; aswonn a
wrav aga galarow; 8 ha my re dhiyskynnas dh’aga livra yn-mes
a leuv an Ejyptianys ha dh’aga dri a’n tir na dhe dir mas ha
ledan, dhe dir a dhinwa leth ha mel, dhe dyller an Kananysi,
an Hittysi, an Amorysi, an Perizzysi, an Hivysi ha’n Yebusysi.
9 Ha lemmyn, otta, kri mebyon Ysrael re dheuth dhymm, ha
my re welas an arwask mayth arwask an Ejyptianys warnedha.
10 Deus, my a’th tannvon dhe Faro may trylli ow fobel, mebyon
Ysrael, yn-mes a Ejyp.’ 11 Mes Moyses a leveris dhe Dhuw,
‘Piw ov vy mayth ylliv dhe Faro ha dri mebyon Ysrael yn-mes
a Ejyp?’ 12 Ev a leveris, ‘Yn sur, my a vydh genes; ha hemma a
vydh tokyn dhis my dhe’th tannvon: pan dhresys an bobel yn-
mes a Ejyp, ty a wra servya Duw war an menydh ma.’

13 Ena Moyses a leveris dhe Dhuw, ‘Mar tov dhe vebyon
Ysrael ha leverel dhedha, “Duw agas tasow re’m dannvonas
dhywgh,” hag i a wovynn orthiv, “Pyth yw y hanow?” pandr’a
lavarav dhedha?’ 14 Duw a leveris dhe Moyses, ‘YTH ESOV
NEB ESOV.’[a] Hag y leveris, ‘Lavar hemma dhe vebyon Ysrael,
“YTH ESOV re’m dannvonas dhywgh.”’ 15 Duw a leveris
ynwedh dhe Moyses, ‘Lavar hemma dhe vebyon Ysrael, “An
ARLOEDH, Duw agas tasow, Duw Abraham, Duw Ysak, ha
Duw Yakob, re’m dannvonas dhywgh”: hemm yw ow hanow
bys vykken, hag yndellma my a vydh kovhes dres henedhow
oll. 16 Ke dhe guntell war-barth henavogyon Ysrael ha leverel
dhedha, “An ARLOEDH, Duw agas tasow, Duw Abraham,
Ysak ha Yakob re omdhiskwedhas dhymm, ow leverel: My
re viras warnowgh ha’n pyth a veu gwrys dhywgh yn Ejyp;
17 hag ambosa a wrav agas dri yn-bann yn-mes a galar Ejyp
dhe bow an Kananysi, an Hittysi, an Amorysi, an Perizzysi,
an Hivysi ha’n Yebusysi, tir a dhinwa leth ha mel.” 18 I a wra
goslowes orth dha lev ha ty ha henavogyon Ysrael a wra mos
dhe vyghtern Ejyp ha leverel dhodho, “An ARLOEDH, Duw an
Ebrowyon, re vetyas genen; ha lemmyn, ni a’th pys, gas ni dhe

---

a 3:14 : Po *Yth esov neb yth esov.*

vones yn vyaj a dri dydh y'n gwylvos mayth offrynnyn dhe'n ARLOEDH agan Duw." [19] My a woer na wra myghtern Ejyp agas gasa dhe vones marnas dre leuv grev. [20] Ytho my a ystynn ow dorn ha gweskel Ejyp gans ow marthusyon oll a wrav ynno; wosa henna ev a as dhedha mones. [21] Ha my a re gras dhe'n bobel ma yn golok an Ejyptianys; ha pan yllowgh, nyns ewgh gwag agas leuv, [22] mes pub benyn a wra govynn a'y hentrevoges, hag anedhi hi neb a wodrik yn hy chi, tegennweyth a arghans hag owr, ha dillas, ha hwi a'gas gorr war agas mebyon ha war agas myrghes; yndellma hwi a byll an Ejyptianys.'

Duw a Re Galloes dhe Moyses

4 Ena Moyses a worthybis ow leverel, 'Fatla mar ny grysons dhymm na goslowes orth ow lev, mes leverel, "Ny omdhiskwedhas an ARLOEDH dhis"?' [2] An ARLOEDH a leveris dhodho, 'Pyth yw henna yn dha dhorn?' Hag yn-medh ev, 'Gwelenn.' [3] Hag ev a leveris, 'Towl hi war an dor.' Ytho ev a's tewlis war an dor ha hi a dheuth ha bos sarf; ha Moyses a fias anedhi. [4] Mes an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Ystynn dha dhorn ha'y hemmeres er an lost' – hag ev a ystynnas y dhorn ha settya dalghenn ynni, hag y teuth ha bos gwelenn yn y dhorn – [5] 'may kryssons ARLOEDH Duw aga thasow, Duw Abraham, Duw Ysak, ha Duw Yakob dhe omdhiskwedhes dhis.' [6] Arta, an ARLOEDH a leveris dhodho, 'Gorr dha dhorn dhe'th askra.' Hag ev a worras y dhorn dh'y askra ha pan y's tennas yn-mes, otta, y dhorn o lovrek, mar wynn avel an ergh. [7] Ena Duw a leveris, 'Daskorr dha dhorn dhe'th askra.' Ytho, ev a dhaskorras y dhorn dh'y askra; ha pan y's tennas yn-mes, otta, y feu kepar ha remenant y gig. [8] 'Mar ny grysons dhis, ha mar ny grysons lev an kynsa tokyn, i a wra krysi lev an tokyn diwettha. [9] Ha mar ny grysons hwath an dhew dokyn ma, na koela orth dha lev, ty a wra kemmeres dowr an Nil ha'y skoellya war an dor sygh, ha'n dowr a gemmerydh dhiworth an Nil a vydh goes war an dor sygh.'

[10] Ha Moyses a leveris dhe'n ARLOEDH, 'Ogh, ow Arloedh, nyns ov gour a eryow, na de na kyns, nag a-ban gewssys orth

dha was, rag lent ov a anow ha lent a daves.' [11] Ha'n ARLOEDH a leveris dhodho, 'Piw a ordenas ganow dhe dhen po piw a ordenas an avlavar po an bodharek, po den a wel po den dall? A nyns yw my, an ARLOEDH? [12] Ha lemmyn, ke, ha my, my a vydh gans dha anow ha dyski dhis an pyth a gewsydh.' [13] Mes ev a leveris, 'Ogh, ow Arloedh, dannvon, my a'th pys, neb ken den.' [14] Ena konnar an ARLOEDH a dhewis erbynn Moyses hag y leveris, 'A nyns yw Aron an Levyas dha vroder? My a woer y kews yn ta, hag otta, y teu dhe vetya genes; ha pan y'th wel, lowen vydh yn y golonn. [15] Ha ty a gews orto ha gorra an geryow yn y anow; ha my, my a vydh gans dha anow ha gans y anow dhe dhyski dhywgh an pyth dhe wul. [16] Hag ev a gews ragos orth an bobel; ev a vydh ganow ragos, ha ty a vydh avel Duw ragdho. [17] Ha ty a wra kemmeres an welenn ma ha gensi ty a wra an toknys.'

Moyses a Dhehwel dhe Ejyp

[18] Moyses a dhehwelis dhe Yethro y hwegron, ha leverel dhodho, 'Gas vy dhe vones, my a'th pys, dhe'm breder yn Ejyp rag gweles mars yns hwath yn few.' Ha Yethro a leveris dhe Moyses, 'Ke yn kres.' [19] Hag y leveris an ARLOEDH dhe Moyses yn Midyan, 'Ke, dehwel dhe Ejyp, rag marow yw oll an dus a hwila dha vewnans.' [20] Ena Moyses a gemmeras y wreg ha'y vebyon ha'ga gorra war geyn asen ha dehweles dhe Ejyp; ha Moyses a gemmeras gwelenn Duw yn y dhorn. [21] Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Pan dhehwelydh dhe Ejyp, gwayt gul a-rag Faro an marthusyon oll hag a res vy yn dha dhorn, mes my a wra kaleshe y golonn ma na asso an bobel dhe vones. [22] Ha ty a lever dhe Faro, "Yndellma y lever an ARLOEDH: Ow hynsa-genys yw Ysrael; [23] ha my a lever dhis, Gas ow mab dhe vones ma'm serfyo; mar neghydh y asa dhe vones, otta, my a ladh dha vab kynsa-genys."'

[24] War an hyns, yn tyller may spenas an nos, an ARLOEDH a'n dyerbynnas, ow hwilas y ladha. [25] Ha Sippora a gemmeras kellester ha treghi kudhgenn hy mab, ha tochya treys Moyses ganso ha leverel, 'Yn sur, ty yw pries goes dhymm.' [26] Ytho an

ARLOEDH a'n gasas y honan. Ha hi a leveris ena dhodho, 'Pries goes,' drefenn an trodreghyans.

27 Yn-medh an ARLOEDH dhe Aron, 'Ke dhe vetya gans Moyses y'n gwylvos;' hag yth eth ha metya ganso war venydh Duw hag amma dhodho. 28 Ha Moyses a dherivas dhe Aron geryow oll an ARLOEDH may hwrug y dhannvon gansa, ha'n toknys oll a worhemmynnis dhodho. 29 Ena yth eth Moyses hag Aron ha kuntell oll an henavogyon a vebyon Ysrael; 30 Aron a gewsis oll an geryow a gewsis an ARLOEDH dhe Moyses ha gul an toknys a-rag lagasow an bobel. 31 Ha'n bobel a grysis; ha pan glewsons an ARLOEDH dhe wul vri a vebyon Ysrael ha gweles aga galar, i a omblegyas ha gordhya.

Moyses hag Aron a-rag Faro

5 A'y wosa, Moyses hag Aron a dheuth a-ji dhe Faro ha leverel, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael, "Gas ow fobel dhe vones may hallons ow goelya y'n gwylvos."' 2 Mes Faro a leveris, 'Piw yw an ARLOEDH may koelliv orth y lev ha gasa Ysrael dhe vones? Ny aswonnav an ARLOEDH, ha dhe voy ny asav Ysrael dhe vones.' 3 Ena y lavarsons, 'Duw an Ebrowyon re vetyas genen; gas ni dhe vones, ni a'th pys, vyaj a dri dydh y'n gwylvos hag offrynna dhe'n ARLOEDH agan Duw ma na goettho warnan gans pla po gans an kledha.' 4 Mes myghtern Ejyp a leveris dhedha, 'Moyses hag Aron, prag y kemmerowgh an bobel a'ga ober? Kewgh dh'agas beghyow!' 5 Ha Faro a leveris, 'Otta, pobel an tir yw lemmyn niverus, ha hwi a wra dhedha powes a'ga beghyow!' 6 An keth jydh, Faro a worhemmynnis dhe'n arwaskoryon ha'ga gorwolysi, 7 'Ny rowgh na fella dhe'n bobel kala' rag gwruthyl brykkys avel kyns; gesewgh i dhe vones ha kuntell kala aga honan. 8 Mes an niver a vrykkys a wrens seulabrys hwi a sett warnedha, ny'n lehowgh war neb kor; rag diek yns; yndella i a gri, "Deun dhe offrynna dh'agan Duw." 9 Bedhes ober poessa gorrys war an wer may hwonetthens orto ha ma na wrellens vri a eryow gowek.'

10 Ytho an vestrysi kethneth ha gorwolysi an bobel eth yn-kerdh ha leverel dhe'n bobel, 'Yndellma y kews Faro, "Ny

rov dhywgh kala.' [11] Kewgh agas honan dhe gyrghes kala' yn
pub le may hyllowgh y gavoes; mes agas ober ny vydh lehes
kammenn."' [12] Ytho an dus a veu skattrys a-les dre bow Ejyp
oll, ow kuntell sowl rag kala. [13] An vestrysi kethneth a wre
aga ynnia, ow leverel, 'Kowlwrewgh agas ober, agas ober pub-
dydhyek, kepar ha pan ve kala.' [14] Ha gorwolysi mebyon Ysrael,
neb a veu gorrys warnedha gans mestrysi kethneth Faro, a veu
gweskys hag y feu govynnys orta, 'Prag na wrussowgh hwi
kowlwul agas ewn rann hedhyw, avel kyns?'

[15] Ena gorwolysi mebyon Ysrael a dheuth ha kria war Faro,
'Prag y tyghtydh dha gethyon yndellma? [16] Nyns yw res kala
vyth dhe'th servysi hag ymons ow leverel dhyn, "Gwrewgh
brykkys!" Otta, gweskys yw dha servysi, ha'th pobel dha honan
yw dhe vlamya.' [17] Hag ev a leveris, 'Diek – hwi yw diek; hemm
yw an praga hwi dhe leverel, "Gwren mos dhe sakrifia dhe'n
ARLOEDH." [18] Kewgh lemmyn ha gonis; rag ny vydh kala res
dhywgh, hwi a wra an keth niver a vrykkys hogen.' [19] Gorwolysi
mebyon Ysrael a welas aga bos yn trobel, pan lavarsons, 'Ny
wrewgh hwi yn neb fordh lehe an niver a vrykkys pub dydh.'
[20] I a dhyerbynnas Moyses hag Aron esa orth aga gortos dell
dheuthons a-dhiworth Faro; [21] hag y lavarsons dhedha, 'An
ARLOEDH re virro warnowgh ha breusi, drefenn hwi dhe wul
dhyn flerya yn dewlagas Faro ha'y servysi, ha gorra kledha yn
aga dorn dh'agan ladha.'

Moyses a Grodhvol a-rag an ARLOEDH

[22] Ena Moyses a dreylyas arta dhe'n ARLOEDH ha leverel, 'A
Arloedh, prag y hwrussys drog dhe'n bobel ma? Prag bythkweth
y hwrussys ow dannvon? [23] Rag a-ban dheuth dhe Faro dhe
gewsel y'th hanow, ev re wrug drog dhe'n bobel ma, ha ty, ny
wrussys livra dha bobel kammenn.'

6 Mes an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Lemmyn ty a
wel an pyth a wrav dhe Faro; rag ev a's dannvon, krev
an dhorn, ha krev an dhorn ev a's gorr yn-mes a'y dir.'

Duw a Elow Moyses

2 Ha Duw a leveris dhe Moyses, 'My yw an ARLOEDH; 3 ha my
a omdhiskwedhas dhe Abraham, dhe Ysak ha dhe Yakob avel
Duw Ollgalloesek,[a] mes der ow hanow vy, an ARLOEDH, nyns
en vy aswonnys dhedha. 4 Ynwedh my re fastyas ow hevambos
gansa, dhe ri dhedha pow Kanan, an pow may hwodrigsens
ynno. 5 Dhe voy, my re glewas kynvann mebyon Ysrael yw
synsys yn kethneth gans an Ejyptianys, ha my re borthas kov
a'm kevambos. 6 Lavar ytho dhe vebyon Ysrael, "My yw an
ARLOEDH hag a wra agas dri a-dhann veghyow an Ejyptianys
ha'gas livra a'ga hethneth ha'gas dasprena gans bregh ystynnys
ha dre vreusow meur, 7 ha'gas kemmeres avel ow fobel, ha
my a vydh agas Duw; ha hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH
agas Duw re'gas dros a-dhann veghyow an Ejyptianys. 8 Ha my
a'gas dre bys yn tir hag a des y ri dhe Abraham, dhe Ysak ha
dhe Yakob; my a'n re dhywgh yn perghennogeth. My yw an
ARLOEDH."' 9 Moyses a gewsis yndellma dhe vebyon Ysrael;
mes ny woslowsons orth Moyses drefenn galar aga spyrys ha'ga
gonis fell.

10 Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 11 'Ke a-ji, lavar dhe
Faro myghtern Ejyp, may hasso mebyon Ysrael dhe vones
a'y dir.' 12 Mes Moyses a leveris a-rag an ARLOEDH, 'Otta, ny
goelas mebyon Ysrael orthiv; fatell wra Faro goslowes orthiv
ha my antrodreghys ow diwweus?' 13 Ha'n ARLOEDH a gewsis
dhe Moyses hag Aron, orth aga gorhemmynna a-barth mebyon
Ysrael hag a-barth Faro myghtern Ejyp, dhe dhri mebyon
Ysrael yn-mes a bow Ejyp.

Aghow Moyses hag Aron

14 An re ma yw pennow aga theyluyow: mebyon Rewben,
kynsa-genys Ysrael: Hanok, Pallu, Hesron ha Karmi; an re
ma yw teyluyow Rewben. 15 Mebyon Simeon: Yemuel, Yamin,
Ohad, Yakin, Sohar ha Shaul mab an Gananyades; an re ma
yw teyluyow Simeon. 16 Ha'n re ma yw henwyn mebyon Levi,

---

a 6:3 *Duw Ollgalloesek:* Ebrow *El Shadday.*

war-lergh aga henedhow: Gershon, ha Kohath, ha Merari:
ha blydhynyow bewnans Levi o kans ha seytek bloedh warn
ugens. 17 Mebyon Gershon yw: Libni, ha Shimei, herwydh aga
theyluyow. 18 Ha mebyon Kohath yw: Amram, hag Yshar, ha
Hebron, hag Uzziel: ha blydhynyow bewnans Kohath o kans ha
trydhek bloedh warn ugens. 19 Ha mebyon Merari yw Mahli ha
Mushi: an re ma yw teyluyow Levi war-lergh aga henedhow.
20 Hag Amram a gemmeras avel gwreg Yokebed, hwoer y das,
ha hi a dhug dhodho Aron ha Moyses: ha blydhynyow bewnans
Amram o kans ha seytek bloedh warn ugens. 21 Mebyon Yshar:
Koragh, ha Nefeg, ha Zikri. 22 Ha mebyon Uzziel: Mishael,
Elsafan, ha Sithri. 23 Aron a gemmeras avel gwreg Elisheba,
myrgh Amminadab, ha hwoer Nahshon; ha hi a dhug dhodho
Nadab, Abihu, Eleazar, hag Ithamar. 24 Mebyon Koragh: Assir,
Elkana, hag Abiasaf; an re ma yw teyluyow an Koraghysi.
25 Eleazar mab Aron, a gemmeras avel y wreg onan a vyrghes
Putiel; ha hi a dhug dhodho Finehas. An re ma yw pennow
teyluyow an Levysi herwydh aga theyluyow.

26 An re ma yw an keth Aron ha'n keth Moyses a gewsis
an ARLOEDH dhedha, 'Drewgh mebyon Ysrael yn-mes a Ejyp
herwydh aga luyow.' 27 An re ma, i yth o neb a gewsis orth Faro
myghtern Ejyp, a-dro dhe gyrghes mebyon Ysrael yn-mes a
Ejyp, an Moyses ma ha'n Aron ma.

Gorhemmynn an ARLOEDH dhe Moyses hag Aron

28 Y hwarva, an jydh may kewsis an ARLOEDH dhe Moyses
yn pow Ejyp, 29 an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'My yw
an ARLOEDH; lavar dhe Faro myghtern Ejyp pup-tra a lavarav
dhis.' 30 Ha Moyses a leveris dhe'n ARLOEDH, 'Otta, my yw
antrodreghys ow diwweus; ytho fatell wra Faro koela orthiv?'

7 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Mir, my a'th wrug
avel Duw dhe Faro, hag Aron dha vroder a vydh dha
brofoes. 2 Ty a gews oll a worhemmynnav dhis, hag Aron dha
vroder a lever dhe Faro may hasso mebyon Ysrael dhe vones
yn-mes a'y dir. 3 Ha my a wra kaleshe kolonn Faro, ha lieshe
ow thoknys hag anethow yn pow Ejyp, 4 mes ny wra Faro koela

orthowgh. Ena my a wra gorra ow dorn war Ejyp ha kyrghes ow luyow, ow fobel, mebyon Ysrael, yn-mes a bow Ejyp dre vreusow meur. 5 Ha'n Ejyptianys a woer my dhe vos an ARLOEDH pan ystynnav ow dorn war Ejyp ha kyrghes mebyon Ysrael yn-mes anedha.' 6 Moyses hag Aron a wrug yndella; i a wrug par dell worhemmynnis an ARLOEDH. 7 Moyses o peswar-ugens bloedh y oes hag Aron tri ha peswar-ugens pan gowssons dhe Faro.

Gwelenn Aron

8 Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses hag Aron, 9 'Pan lever Faro dhywgh, "Ombrevewgh dre wruthyl marthus," ena ty a lever dhe Aron, "Kemmer dha welenn ha'y thewlel a-rag Faro may teffo ha bos sarf."' 10 Ytho Moyses hag Aron eth dhe Faro ha gul dell worhemmynnsa an ARLOEDH; Aron a dewlis y welenn a-rag Faro ha'y servysi, hag y teuth ha bos sarf. 11 Ena Faro a elwis an dus fur ha'n bystrioryon; hag i ynwedh, hudoryon Ejyp, a wrug an keth tra der aga artow kevrinek. 12 Peub a dewlis war-nans y welenn hag i a dheuth ha bos serf. Mes gwelenn Aron a lonkas aga gwelynni. 13 Hwath kolonn Faro o kaleshes ha ny vynna goslowes orta; dell lavarsa an ARLOEDH.

Plaow Ejyp: Goes

14 Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Kolonn Faro yw kaleshes; skonya a wra a dhannvon an bobel dhe-ves. 15 Ke dhe Faro y'n myttin, hag ev ow mos dhe'n dowr; gorta ev war lann an Nil, ha kemmer yn dha dhorn an welenn a veu treylys yn sarf. 16 Ha ty a lever dhodho, "An ARLOEDH, Duw an Ebrowyon, a'm dannvonas dhis, ow leverel: Gas ow fobel dhe vones, ma'm serfyons y'n gwylvos; hag otta, ny wrussys holya y worhemmynn. 17 Yndellma y lever an ARLOEDH: Dre hemma ty a wodhvydh my dhe vos an ARLOEDH: otta, gweskel a wrav an dowr usi y'n Nil gans an welenn usi yn ow dorn, hag y fydh treylys yn goes, 18 ha'n puskes y'n Nil a wra merwel, ha'n Nil a fler, ha ny vynn an Ejyptianys eva dowr dhiworth an Nil."' 19 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Lavar dhe Aron, "Kemmer

dha welenn hag ystynn dha dhorn dres dowrow Ejyp, dres aga goverow, aga avonyow, aga follow hag oll aga kreunyow dowr, may teffons ha bos goes; hag y fydh goes dre bow Ejyp oll, hogen yn lestri a brenn hag yn lestri a ven." '[a]

[20] Moyses hag Aron a wrug dell worhemmynnis an ARLOEDH; a-wel dhe Faro hag a-wel dh'y servysi, ev a dhrehevis an welenn ha gweskel an dowr esa y'n Nil, hag oll an dowr esa y'n Nil a dreylyas yn goes. [21] Ha puskes an Nil a verwis; ha'n Nil a fleryas, ma na ylli an Ejyptianys eva dowr dhiworth an Nil; hag yth esa goes dre bow Ejyp oll. [22] Mes hudoryon Ejyp a wrug an keth tra der aga husow; ytho kolonn Faro a besyas bos kaleshes, ha ny vynna ev goslowes orta; dell lavarsa an ARLOEDH. [23] Faro a dreylyas ha mos a-bervedh yn y ji, ha ny wrug ev vri a hemma hwath. [24] Ha'n Ejyptianys oll a balasas a-dro dhe'n Nil rag dowr dhe eva, rag ny yllens eva dowr an Nil. [25] Ha seyth dydh a dremenas wosa an ARLOEDH dhe weskel an Nil.

Kwilkynyow

8 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Ke bys yn Faro ha leverel dhodho, "Yndellma y lever an ARLOEDH: Gas ow fobel dhe vones ma'm serfyons.[b] [2] Mes mara's neghydh a vones, otta, my a wra plagya oll dha bow gans kwilkynyow; [3] kwilkynyow a wra hesya y'n avon hag i a wra dos bys y'th chi, a-ji dhe'th chambour ha war dha weli, hag a-ji dhe ji dha servysi ha'th pobel, hag a-ji dhe'th fornow ha'th newyow-toesa; [4] an kwilkynyow a wra dos warnas ha war dha bobel ha war oll dha servysi." '

[5] Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Lavar dhe Aron, "Ystynn dha dhorn ha'th welenn dres an avonyow, dres an dowrgleudhyow, ha dres an pollow, ha gul dhe gwilkynyow dos war bow Ejyp." ' [6] Ytho, Aron a ystynnas y dhorn dres dowrow

---

a 7:19 *hogen yn lestri a brenn hag yn lestri a ven:* ow siwya an Vulgat. Ebrow *hag yn prenn hag yn men.*

b 8:1 8:1 bys 8:32 yw niverys 7:26 bys 8:28 y'n Ebrow, hag y'n Septuagint ha'n Vulgat.

Ejyp; ha'n kwilkynyow a dheuth ha kudha pow Ejyp. [7] Mes an hudoryon a wrug an keth tra der aga husow ha dri kwilkynyow war bow Ejyp.

[8] Ena Faro a elwis Moyses hag Aron, ha leverel, 'Pys an ARLOEDH may kemmerro an kwilkynyow ahanav hag a'm pobel; ha my a wra gasa an bobel dhe vones ha sakrifia dhe'n ARLOEDH.' [9] Moyses a leveris dhe Faro, 'Gorhemmynn dhymm, my a'th pys, p'eur tal dhymm pysi ragos ha rag dha servysi ha'th pobel, may fo distruys an kwilkynyow ahanas ha'th chiow ma na vons gesys marnas y'n Nil.' [10] Hag y leveris, 'A-vorow.' Moyses a leveris, 'Bedhes par dell leverydh, may hwodhvi nag eus nagonan avel an ARLOEDH agan Duw. [11] An kwilkynyow a wra diberth ahanas hag a'th chiow hag a'th servysi hag a'th pobel; ny vydhons gesys marnas y'n Nil.' [12] Ytho Moyses hag Aron eth yn-mes a Faro; ha Moyses a grias war an ARLOEDH a-dro dhe'n kwilkynyow a dhrosa war Faro. [13] Ha'n ARLOEDH a wrug herwydh ger Moyses; an kwilkynyow a verwis a'n chiow ha'n godrevow ha'n parkow. [14] I a's kuntellas yn bernyow, ha'n tir a flerya. [15] Mes Faro pan welas bos hedh, ev a galeshas y golonn, ha ny vynna goslowes orta; dell lavarsa an ARLOEDH.

Gwibes

[16] Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Lavar dhe Aron, "Ystynn dha welenn ha gweskel doust an dor may teffo ha bos gwibes dre bow Ejyp oll." ' [17] Hag i a'n gwrug; Aron a ystynnas y dhorn ha'y welenn, ha gweskel doust an dor, hag y teuth gwibes war dhen ha best; oll doust an dor a dheuth ha bos gwibes dre bow Ejyp oll. [18] An hudoryon a assayas der aga husow dhe dhri gwibes yn-rag, mes ny allsons. Ytho yth esa gwibes war dhen ha best. [19] Ha'n hudoryon a leveris dhe Faro, 'Hemm yw bys Duw.' Mes kolonn Faro o kaleshes, ha ny vynna koela orta; dell lavarsa an ARLOEDH.

Kelyon

[20] Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Sav a-varr myttinweyth ha sav a-rag Faro, hag ev ow mos yn-mes dhe'n dowr, ha lavar dhodho, "Yndellma y lever an ARLOEDH: Gas

ow fobel dhe vones ma'm serfyons. [21] Poken, mar ny esydh ow fobel dhe vones, otta, y tannvonav hesow kelyon warnas ha war dha servysi ha war dha bobel, hag a-ji dhe'th chiow; ha chiow Ejyp a vydh lenwys gans hesow kelyon, hag ynwedh an dor le may sevons. [22] Mes y'n jydh na my a wra settya pow Goshen a-denewen, le may ma ow fobel trigys, ma na vo ena hesow kelyon; may hwodhvi my dhe vos an ARLOEDH yn mysk an nor. [23] Yndellma y hworrav dibarth ynter ow fobel ha'th pobel jy. Erbynn a-vorow y fydh an tokyn ma."'

[24] Ha'n ARLOEDH a wrug yndellma; y teuth hesow meur a gelyon a-ji dhe ji Faro ha dhe jiow y servysi; ha dre bow Ejyp oll, an tir a veu diswrys drefenn an kelyon.

[25] Ena Faro a elwis Moyses hag Aron, ha leverel, 'Kewgh, sakrifiewgh dh'agas Duw a-ji dhe'n tir.' [26] Mes Moyses a leveris, 'Ny via gwiw gul yndella; rag ni a wra sakrifia dhe'n ARLOEDH agan Duw offrynnow yw kasadow dhe'n Ejyptianys. Mar sakrifiyn offrynnow kesys gans an Ejyptianys a-rag aga dewlagas, a ny wrons i agan labydha? [27] Res yw dhyn gul vyaj a dri dydh y'n gwylvos ha sakrifia dhe'n ARLOEDH agan Duw par dell worhemmynnis dhyn.' [28] Ytho Faro a leveris, 'My a wra agas gasa dhe vones, dhe sakrifia dhe'n ARLOEDH agas Duw y'n gwylvos; marnas ny wrewgh mones pur bell. Gwrewgh pysi ragov.' [29] Ena Moyses a leveris, 'Otta, yth av ahanas ha my a wra pysi an ARLOEDH may tibartho an hesow a gelyon a Faro, a'y servysi, a'y bobel, a-vorow; marnas na as Faro dhe dhyghtya yn fals arta ma na asso an bobel dhe vones dhe sakrifia dhe'n ARLOEDH.' [30] Ytho Moyses eth yn-mes dhiworth Faro ha pysi an ARLOEDH. [31] Ha Duw a wrug dell worhemmynnis Moyses, ha dilea an hesow a gelyon a Faro, a'y servysi hag a'y bobel; ny veu gesys nagonan. [32] Mes Faro a galeshas y golonn an prys ma ynwedh, ha ny asas an bobel dhe vones.

Mernans an Enyvales

9 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Ke dhe Faro, ha leverel dhodho, "Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw an Ebrowyon: Gas ow fobel dhe vones ma'm serfyons. [2] Rag

mar neghydh aga gasa dhe vones ha'ga gwitha hwath, [3] otta,
dorn an ARLOEDH a goedh gans pla meur war agas gwarthek
usi y'n parkow, an vergh, an asenes, an kowrvergh, an oghen
ha'n greow. [4] Mes an ARLOEDH a wra dissernya yntra gwarthek
Ysrael ha gwarthek Ejyp, ma na varwo travyth a bew mebyon
Ysrael."' [5] Ha'n ARLOEDH a settyas termyn, ow leverel,
'A-vorow an ARLOEDH a wra an dra ma y'n tir.' [6] Ha'n vorow
an ARLOEDH a wrug an dra ma; gwarthek oll an Ejyptianys a
verwis mes a'n gwarthek a vebyon Ysrael ny verwis nagonan.
[7] Ena Faro a dhannvonas sodhogyon, hag otta, nyns o marow
nagonan a warthek Ysrael. Mes kolonn Faro o kaleshes ha ny
asas an bobel dhe vones.

Bryghi

[8] Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses ha dhe Aron,
'Kemmerewgh dornasow lusu a'n forn, ha gasa Moyses dh'aga
thewlel war-tu ha nev a-wel dhe Faro. [9] Y hwra dos ha bos
ponn dre bow Ejyp, ha dos ha bos bryghi ow tardha yn kuriegi
war dhen ha best dre bow Ejyp oll.' [10] Ytho i a gemmeras lusu
dhiworth an forn, ha sevel a-rag Faro, ha Moyses a's tewlis
war-tu ha nev, hag y teuth ha bos bryghi ow tardha yn kuriegi
war dhen ha best. [11] Ny ylli an hudoryon sevel a-rag Moyses
drefenn an bryghi, rag yth esa an bryghi war an hudoryon ha'n
Ejyptianys oll. [12] Mes an ARLOEDH a galeshas kolonn Faro, ha
ny woslowas orta; dell gowssa an ARLOEDH dhe Moyses.

Keser

[13] Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Sav myttin a-varr
ha sevel a-rag Faro, ha leverel dhodho, "Yndellma y lever an
ARLOEDH, Duw an Ebrowyon: Gas ow fobel dhe vones, ma'm
serfyons. [14] Rag an prysweyth ma my a wra dannvon oll ow
flagys war dha golonn, ha war dha servysi ha war dha bobel,
may hwodhvi nag eus nagonan avelov vy yn oll an nor. [15] Rag
erbynn lemmyn my a allsa ystynn ow dorn ha'th weskel ty ha'th
pobel gans an pla, ha ty a via treghys a'n nor. [16] Mes rakhemma
y'th hesis dhe vewa, dhe dhiskwedhes dhis ow galloes, may fo
derivys ow hanow war oll an nor. [17] Hwath yth omughelhydh

erbynn ow fobel, ha ny's gesydh dhe vones. [18] Otta, a-vorow
a-dro dhe'n prys ma, my a wra dhe goedha keser pur vras, a
eghenn na veu gwelys bythkweth yn Ejyp a'n jydh y feu fondys
bys lemmyn. [19] Lemmyn ytho dannvon, kyrgh dha warthek hag
oll a'th eus y'n pras a-ji dhe woskes saw; rag an keser a wra
dos war bub den ha best usi y'n pras ha na vydh kuntellys dhe
dre, ha merwel a wrons."' [20] Ena, ev neb a borthas own a er
an ARLOEDH yn mysk servysi Faro a wrug dh'y gethyon ha'y
warthek fia dhe'n chiow; [21] mes ev neb na wrug vri a er an
ARLOEDH a asas y gethyon ha'y warthek y'n pras.

[22] An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Ystynn dha dhorn
war-tu ha nev, hag y fydh keser yn pow Ejyp oll, war dhen ha
best ha pub plans y'n gwel, dre bow Ejyp oll.' [23] Ena Moyses a
ystynnas y welenn war-tu ha nev; ha'n ARLOEDH a dhannvonas
taran ha keser, ha tan a resas dhe'n nor. Ha'n ARLOEDH a wrug
dhe'n keser kodha war bow Ejyp; [24] yth esa keser, ha tan owth
omdhiskwedhes yn mysk an keser, keser pur vras, a'n par na
veu gwelys bythkweth yn pow Ejyp oll a-ban dheuth ha bos
kenedhel. [25] An keser a weskis peub hag esa y'n gwel dre bow
Ejyp oll, ha den ha best; ha'n keser a weskis pub plans a'n gwel
ha brewi pub gwydhenn a'n gwel. [26] Marnas yn pow Goshen, le
mayth esa mebyon Ysrael, ny veu keser.

[27] Ena Faro a dhannvonas, ha gelwel Moyses hag Aron ha
leverel dhedha, 'My re beghas an prys ma; an ARLOEDH yw
ewn, ha my ha'm pobel yw kamm. [28] Pys war an ARLOEDH; rag
lowr re beu a'n taran ha'n keser ma; my a as dhywgh mones,
ha ny wrewgh hwi gortos na fella.' [29] Moyses a leveris dhodho,
'Kettell av vy a'n sita, my a wra ystynn ow diwla dhe'n ARLOEDH;
hedhi a wra an taran, ha ny vydh namoy keser, may hwodhvi
bos an nor dhe'n ARLOEDH. [30] Mes ty ha'th servysi, my a woer
na berthowgh own na hwath an ARLOEDH Duw.' [31] (Distruys
veu an lin ha'n heydh, rag yth esa an heydh yn penn-ys ha'n lin
owth egina, [32] mes ny veu distruys an gwaneth ha'n spelt, rag
diwedhes yns i ow tevi). [33] Ytho Moyses eth yn-mes a'n sita
dhiworth Faro, hag ystynn y dhiwdhorn dhe'n ARLOEDH; ha'n
taran ha'n keser a hedhis, ha ny goedhas na fella an glaw war

an nor. [34] Mes pan welas Faro an glaw ha'n keser ha'n taran
dhe hedhi, ev a beghas hwath arta, ha kaleshe y golonn, ev ha'y
servysi. [35] Ytho kolonn Faro a veu kaleshes, ha ny asas mebyon
Ysrael dhe vones; dell gewssa an ARLOEDH dre Moyses.

Lokustes

10 Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Ke bys
yn Faro; rag my re galeshas y golonn ha kolonn
y servysi may tiskwetthiv ow thoknys ma yn aga mysk, [2] ha
may leverri yn klewans dha vab ha mab dha vab fatell wrug
vy kammdhyghtya an Ejyptianys ha pana toknys a wrug vy
yntredha; may hwodhvi my dhe vos an ARLOEDH.'

[3] Ytho Moyses hag Aron eth a-ji dhe Faro, ha leverel dhodho,
'Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw an Ebrowyon, "Pes
termyn y neghydh omuvelhe a-ragov? Gas ow fobel dhe vones
ma'm serfyons. [4] Rag mar neghydh gasa ow fobel dhe vones,
otta, a-vorow y kyrghav lokustes a-berth y'th pow, [5] hag i a wra
kudha enep an tir, ma na wello denvyth an tir. I a wra dybri an
pyth eus gesys dhis wosa an keser, hag i a wra dybri oll agas
gwydh a dyv y'n gwel. [6] I a wra lenwel dha jiow ha chiow oll
dha servysi hag Ejyp oll; dell na welas na dha dasow na dha
dasow-wynn, a'n jydh may teudhons war an nor bys y'n jydh
hedhyw."' Ena ev a dreylyas ha mos a-dhiworth Faro. [7] Ha
servysi Faro a leveris dhodho, 'Pes termyn y fydh an den ma
antell dhyn? Gas an dus dhe vones may serfyons an ARLOEDH
aga Duw; a ny gonvedhydh na hwath bos Ejyp distruys?' [8] Ytho
Moyses hag Aron a veu kyrghys dhe Faro arta; hag ev a leveris
dhedha, 'Kewgh, servyewgh an ARLOEDH agas Duw; mes piw
a wra mos?' [9] Ha Moyses a leveris, 'Ni a wra mos gans agan re
yowynk ha'gan re goth; ni a wra mos gans agan mebyon ha'gan
myrghes ha gans agan flokkys ha'gan oghen, rag y koedh dhyn
synsi goel an ARLOEDH.' [10] Hag ev a leveris dhedha, 'Re bo an
ARLOEDH genowgh, mar kwrav agas gasa hwi ha'gas re vyghan
dhe vones. Mirewgh, hwi a'gas beus neb tebel dowl yn agas brys.
[11] Na! Kewgh, an wer yntredhowgh, ha servya an ARLOEDH, rag
bos henna agas hwans.' Hag i a veu gorrys a-ves a wolok Faro.

12 Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Ystynn dha dhorn
dres pow Ejyp rag an lokustes, may teffons war bow Ejyp, ha
dybri pub plans y'n tir, pup-tra a veu gesys gans an keser.' 13 Ytho
Moyses a ystynnas y welenn dres pow Ejyp, ha'n ARLOEDH a
dhros gwyns a'n howldrevel war an tir oll an jydh na hag oll
an nos na; ha pan o myttin, gwyns an howldrevel a dhros an
lokustes. 14 Ha'n lokustes a dheuth dres oll pow Ejyp, ha powes
war bow Ejyp oll; hes mar dew, bythkweth kyns ny veu gwelys
lokustes a'n par ma, na ny vydh yndellma a-wosa. 15 Rag i a
gudhas enep an tir oll, may feu tewlhes an tir, hag i a dhybris
oll an plansow y'n tir, hag oll frut an gwydh a veu gesys gans an
keser; ha nyns esa glasneth vyth, na gwydhenn na plansow an
gwel, dre bow Ejyp oll. 16 Ena Faro a elwis Moyses hag Aron yn
fysk, ha leverel, 'My re beghas erbynn an ARLOEDH agas Duw,
hag er agas pynn. 17 Lemmyn ytho, gevewgh dhymm ow fegh,
my a'gas pys, an unn prys ma, ha pysi an ARLOEDH agas Duw
dhe gemmeres unnweyth an ankow ma ahanav.' 18 Ytho ev eth
a-ves a Faro, ha pysi an ARLOEDH. 19 Ha'n ARLOEDH a dreylyas
gwyns pur grev a'n howlsedhes, a dhrehevis an lokustes ha'ga
herdhya y'n Mor Rudh; ny veu gesys lokust vyth yn pow Ejyp
oll. 20 Mes an ARLOEDH a galeshas kolonn Faro, ha ny asas
fleghes Ysrael dhe vones.

Tewlder

21 Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Ystynn dha
dhorn war-tu ha nev may fo tewlder dres pow Ejyp, tewlder
a vo tavadow.' 22 Ytho Moyses a ystynnas y dhorn war-tu ha
nev, hag yth esa tewlder tew yn pow Ejyp oll dre dri dydh;
23 ny welsons an eyl y gila, na ny sevis nagonan a'y le dre dri
dydh; mes mebyon Ysrael oll a's teva golow y'n tyller mayth
esens trigys. 24 Ena Faro a elwis Moyses, ha leverel, 'Kewgh
dhe servya an ARLOEDH; marnas gesewgh agas flokkys ha'gas
oghen dhe wortos. Agas fleghes ynwedh a yll mos genowgh.'
25 Mes Moyses a leveris, 'Res yw dhis gorra yn agan diwleuv
sakrifisow hag offrynnow leskys may hyllyn offrynna dhe'n
ARLOEDH agan Duw. 26 Agan gwarthek ynwedh a dal mos genen;

ny vydh gesys karn pynag, rag y koedh dhyn aga hemmeres
dhe servya an ARLOEDH agan Duw, ha ny wodhon gans pyth
y koedh dhyn servya an ARLOEDH erna dhyffyn di.' [27] Mes an
ARLOEDH a galeshas kolonn Faro, ha ny vynna aga gasa dhe
vones. [28] Ena Faro a leveris dhodho, 'Ke ahanav; ha bydh war
na welli nevra arta ow fas; rag y'n jydh may hwelli ow fas ty
a verow.' [29] Moyses a leveris, 'Dell leverydh! Ny wrav gweles
dha fas arta.'

Moyses a Dhargan Mernans an Re Gynsa-genys

11 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Hwath unn pla
moy y trov war Faro ha war Ejyp; a-wosa ev a as
dhywgh mones alemma; pan y'gas gas dhe vones, ev a wra agas
gorra dhe-ves yn tien. [2] Kows lemmyn yn klewans an bobel
may hwovynnons pub den a'y gentrevek ha pub benyn a'y
hentrevoges, tegennweyth a arghans hag owr.' [3] Ha'n ARLOEDH
a ros gras dhe'n bobel yn golok an Ejyptianys. Dhe voy, Moyses
o gour pur veur yn pow Ejyp, yn golok servysi Faro hag yn
golok an bobel.

[4] Ha Moyses a leveris, 'Yndellma y lever an ARLOEDH: A-dro
dhe hanter-nos, yth av yn-rag der Ejyp oll; [5] ha pub kynsa-genys
yn pow Ejyp a wra merwel, a'n kynsa-genys a Faro esedhys war
y dron, hwath dhe gynsa-genys an vaghteth usi a-dryv an velin;
ha kynsa-genys an gwarthek oll. [6] Hag y fydh kri meur dre bow
Ejyp oll, a'n eghenn na veu bythkweth kyns, na ny vydh nevra
arta. [7] Mes erbynn mebyon Ysrael, ny wra ki grommya, erbynn
den na best; may hwodhvowgh an ARLOEDH dhe dhissernya
ynter an Ejyptianys hag Ysrael. [8] Hag oll dha servysi ma a wra
diyskynna dhymm, hag omblegya dhymm, ow leverel, "Kewgh
dhe-ves, ha'n bobel oll a'th hol." Ha wosa henna yth av yn-mes.'
Hag ev eth a-dhiworth Faro yn sorr toemm.

[9] Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Ny wra Faro koela
orthis: may fo lieshes ow anethow yn pow Ejyp.' [10] Moyses hag
Aron a wrug oll an marthusyon ma a-rag Faro; ha'n ARLOEDH
a galeshas kolonn Faro, ha ny asas mebyon Ysrael dhe vones
yn-mes a'y dir.

An Pask

12 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses hag Aron yn
pow Ejyp, [2] An mis ma a vydh dhywgh dalleth an
misyow; y fydh an kynsa mis a'n vlydhen dhywgh. [3] Leverewgh
dhe oll kuntelles Ysrael, Yn degves dydh an mis ma, kemmeres
pubonan oen herwydh chi aga thasow, oen dhe bub chi; [4] ha
mars yw an diogeth re vyghan rag oen, ena ev ha'y gentrevek
nessa dh'y ji a wra kemmeres herwydh an niver a dus; herwydh
an pyth a allo peub dybri, hwi a reken rag an oen. [5] Agas
oen a vydh heb namm, gorow, unn bloedh; hwi a'n kemmer
dhiworth an deves po dhiworth an gever; [6] ha hwi a'n gwith
bys yn peswardhegves dydh an mis ma, pan wra kemmynieth
kuntelles Ysrael oll y ladha gorthugherweyth. [7] Ena i a wra
kemmeres rann a'n goes ha'y worra war an dhew bost-daras
ha war benn an daras a'n chiow le ma's debrons. [8] I a wra dybri
an kig an nos na, rostys dre dan; gans bara heb goell hag erbys
hwerow i a wra y dhybri. [9] Na dhybrewgh rann anodho kriv
po bryjys yn dowr, mes rostys, y benn ha'y arrow ha'y bottys.
[10] Ha ny wrewgh gasa rann anodho dhe wortos bys y'n myttin;
an rann anodho a worta hwi a wra leski.

[11] Y'n vaner ma hwi a wra y dhybri: grogysys agas diwglun,
agas sandalys war agas dewdroes ha'gas gwelenn yn agas dorn;
ha hwi a wra y dhybri yn unn fyski. Pask an ARLOEDH yw.
[12] Rag my a wra tremena dres pow Ejyp an nos na, ha my a wra
gweskel pub kynsa-genys yn pow Ejyp, ha den ha best; ha war
dhuwow Ejyp my a wra breus: my yw an ARLOEDH. [13] An goes
a vydh tokyn dhywgh, war an chiow le mayth esowgh; ha pan
welav an goes, my a wra tremena dresowgh, ha ny goedh pla
vyth warnowgh dh'agas distrui, pan waskav pow Ejyp.

Goel an Bara heb Goell

[14] An jydh ma a vydh dydh kovadh dhywgh, ha hwi a wra
y witha avel goel dhe'n ARLOEDH; der agas henedhow hwi a
wra y witha avel ordenans bys vykken. [15] Seyth dydh hwi a wra
dybri bara heb goell; y'n kynsa dydh hwi a wra gorra goell
yn-mes a'gas chiow, rag mar teppro nebonan goell, a'n kynsa

dydh dhe'n seythves, an den na a vydh treghys dhiworth Ysrael.
16 Y'n kynsa dydh hwi a wra synsi kuntelles sans, hag y'n
seythves dydh kuntelles sans; ober kammenn ny vydh gwrys
ynna; mes an pyth a goedh dhe bub huni y dhybri, henna unnsel
a vydh pareusys genowgh. 17 Ha hwi a wra gwitha goel an bara
heb goell, rag an keth jydh ma my a dhros agas luyow yn-
mes a bow Ejyp: rakhenna hwi a wra goelya an jydh ma, der
agas henedhow, avel ordenans bys vykken. 18 Y'n kynsa mis,
yn peswardhegves dydh an mis gorthugherweyth, hwi a wra
dybri bara heb goell, hag y'n kynsa dydh warn ugens a'n mis
gorthugherweyth. 19 Dre seyth dydh ny vydh kevys goell vyth
yn agas chiow; rag mar teppro nebonan neppyth gans goell,
an den na a vydh treghys a guntelles Ysrael, kyn fo alyon po
genesik a'n tir. 20 Ny dhebrowgh travyth gans goell; yn agas
annedhow oll, hwi a wra dybri bara heb goell.

An Kynsa Pask

21 Ena Moyses a elwis henavogyon Ysrael, ha leverel dhedha,
'Kewgh dhe gyrghes agas eyn herwydh agas teyluyow, ha ladha
an Pask. 22 Kemmerewgh tyskenn hyssop ha'y throghya y'n
goes usi y'n skudell, ha tochya penn an daras ha'n dhew bost-
daras gans neppyth a'n goes usi y'n skudell; ha ny wra nagonan
ahanowgh mos yn-mes a dharas y ji bys y'n myttin. 23 Rag an
ARLOEDH a wra tremena dhe weskel an Ejyptianys, ha pan wel
goes war benn an daras ha'n dhew bost-daras, an ARLOEDH a
wra tremena dres an daras, ha ny wra gasa an distruyer dhe
entra yn agas chiow dh'agas gweskel. 24 Hwi a wra goelya an
dra ma avel ordenans ragowgh ha rag agas mebyon bys vykken.
25 Ha pan dhewgh dhe'n tir a wra an ARLOEDH ri dhywgh, dell
dhedhewis, hwi a wra gwitha an gonis ma. 26 Ha pan lever
dhywgh agas fleghes, "Pandra yw an gonis ma genowgh?" 27 hwi
a lever, "Yth yw sakrifis Pask an ARLOEDH, rag ev a dremenas
dres chiow mebyon Ysrael yn Ejyp, pan weskis an Ejyptianys,
mes gasa agan chiow." ' Ha'n bobel a omblegyas ha gordhya.
28 Ena mebyon Ysrael eth ha gul par dell worhemmynnsa Duw
dhe Moyses hag Aron, yndella y hwrussons.

Mernans an Re Gynsa-genys

29 Dhe hanter-nos an ARLOEDH a weskis pub kynsa-genys
yn pow Ejyp, a gynsa-genys Faro esedhys war y dron dhe
gynsa-genys an prisner esa y'n dhorvagh, ha kynsa-genys oll
an gwarthek. 30 Ha Faro a sevis y'n nos, ev ha'y servysi oll, hag
Ejyp oll; hag yth esa kri meur yn Ejyp, rag nyns esa chi ma nag
esa onan marow ynno. 31 Ena ev a elwis Moyses hag Aron y'n
nos, ha leverel, 'Sevewgh, kewgh yn-rag a-dhiworth ow fobel,
ha hwi ha mebyon Ysrael; ha kewgh dhe servya an ARLOEDH
par dell leversowgh. 32 Kemmerewgh agas greow ha'gas oghen,
dell leversowgh, ha kewgh dhe-ves; ha bennigewgh vy ynwedh!'

33 Ha'n Ejyptianys a ynnias war an bobel ma's dannvonens
yn-mes a'n tir yn fysk; rag i a leveris, 'Tus varow on ni oll.'
34 Ytho an bobel a gemmeras aga thoes kyns bos goell ynno,
ha'ga newyow-toesa kelmys yn aga mantell war aga skoedh.
35 Mebyon Ysrael re wrussa ynwedh par dell leveris Moyses
dhedha, rag i re wovynnsa orth an Ejyptianys tegennweyth a
arghans hag owr, ha dillas; 36 Ha'n ARLOEDH re rosa gras dhe'n
bobel yn golok an Ejyptianys, hag i ros dhedha an pyth a
vynnsons. Ytho i a byllas an Ejyptianys.

Mebyon Ysrael a Dhiberth a Ejyp

37 Ha mebyon Ysrael eth yn-rag a Rameses dhe Sukkoth, neb
hwegh kans mil wour war droes, heb rekna an fleghes. 38 Lu
kemmyskys eth gansa ynwedh, ha pur lies gwarthek, hag oghen
ha greow. 39 Hag i a bebis torthow heb goell gans an toes re
dhrosens a Ejyp, rag y vos heb goell, drefenn aga bos herdhys
yn-mes a Ejyp ha ny yllons strechya, na ny bareussens sosten
dhedha aga honan.

40 An termyn mayth esa mebyon Ysrael trigys yn Ejyp o
peswar kans ha deg blydhen warn ugens. 41 Ha dhe benn an
peswar kans ha deg blydhen warn ugens, y'n jydh na poran,
oll luyow an ARLOEDH eth yn-mes a bow Ejyp. 42 Nos a woel
o dhe'n ARLOEDH, dh'aga dri yn-mes a bow Ejyp; ytho an keth
nos ma yw nos woelya gwithys dhe'n ARLOEDH gans mebyon
Ysrael oll, dres aga henedhow.

Rewlys an Pask

43 Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses hag Aron, Hemm yw
ordenans an Pask: ny wra estren dybri anodho. 44 Mes pub keth
prenys der arghans a yll dybri anodho wosa hwi dh'y drodreghi.
45 Ny goedh dybri anodho godriger vyth na gwas arvethys. 46 Yn
unn chi y fydh dybrys; ny wrewgh hwi doen kig vyth yn-mes
a'n chi; ha ny wrewgh hwi terri askorn anodho. 47 Kuntelles
Ysrael oll a wra y witha. 48 Ha pan wra alyon godriga genowgh
hag a vynn gwitha Pask dhe'n ARLOEDH, bedhes oll y re worow
trodreghys, ena ev a yll dos nes dh'y witha; ev a vydh avel
genesik an tir. Mes ny wra dybri anodho den antrodreghys. 49 Y
fydh unn lagha rag an genesik ha rag an alyon usi trigys y'gas
mysk.

50 Yndella y hwrug mebyon Ysrael oll; dell worhemmynnis an
ARLOEDH dhe Moyses hag Aron, yndella i a wrug. 51 Ha dhe'n
keth jydh na an ARLOEDH a dhros mebyon Ysrael yn-mes a
bow Ejyp herwydh aga luyow.

Sansheans an Re Gynsa-genys

13 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses: 2 Sansha dhymm
pub kynsa-genys; an kynsa dhe igeri an brys yn mysk
mebyon Ysrael, ha den ha best, yw dhymm.

Goel an Bara heb Goell

3 Ena Moyses a leveris dhe'n bobel, 'Perthewgh kov a'n jydh
ma, pan dheuthewgh yn-mes a Ejyp, yn-mes a'n chi a gethneth,
rag an ARLOEDH a'gas dros a'n tyller ma gans leuv grev; bara
goell ny vydh dybrys. 4 An jydh ma hwi a wra mos yn-rag,
y'n mis Abib. 5 Ha pan y'th trollo an ARLOEDH dhe bow an
Kananysi, an Hittysi, an Amorysi, an Hivysi, ha'n Yebusysi,
hag a ambosas dhe'th tasow dhe ri dhis, tir a dhinwa leth ha
mel, ty a wra gwitha an deves ma y'n mis ma. 6 Seyth dydh y
hwredh dybri bara heb goell, hag y'n seythves dydh y fydh goel
dhe'n ARLOEDH. 7 Bara heb goell a vydh dybrys seyth dydh;
bara goell ny vydh gwelys genes, ha goell vyth ny vydh gwelys
y'th tiredh oll. 8 Ha ty a lever dhe'th vab an jydh na, "Yth yw

drefenn an pyth a wrug an ARLOEDH dhymm pan dheuth vy yn-mes a Ejyp." [9] Hag y fydh dhis avel tokyn war dha dhorn hag avel kov yntra dha dhewlagas, may fo lagha an ARLOEDH yn dha anow; rag dre leuv grev an ARLOEDH re'th tros yn-mes a Ejyp. [10] Ty a wra gwitha an ordenans ma dh'y dermyn settys a vlydhen dhe vlydhen.

An Re Gynsa-genys

[11] 'Pan y'th trollo an ARLOEDH dhe diredh an Kananysi, dell ambosas dhis ha dhe'th tasow, ha'y ri dhis, [12] ty a wra profya dhe'n ARLOEDH peub a iger an brys. Pub kynsa-genys a'th warthek yw gorow a vydh dhe'n ARLOEDH. [13] Pub asen kynsa-genys ty a wra dasprena gans oen, po mar ny'n dasprenydh ty a wra terri y gonna. Pub kynsa-genys a dhen yn mysk dha vebyon ty a wra dasprena. [14] Hag y'n termyn a dheu pan wovynn orthis dha vab, "Pyth yw styr a hemma?" ty a lever dhodho, "Dre nerth an leuv, an ARLOEDH a'gan dros yn-mes a Ejyp, yn-mes a ji an gethneth. [15] Rag pan naghas Faro gorth agan gasa dhe vones, an ARLOEDH a ladhas pub kynsa-genys yn pow Ejyp, ha kynsa-genys mab-den ha kynsa-genys an gwarthek. Rakhenna y sakrifiav dhe'n ARLOEDH oll an re worow a iger an brys; mes pub kynsa-genys a'm mebyon y tasprenav." [16] Y fydh avel tokyn war dha dhorn po soenelligow yntra dha dhewlagas; rag dre nerth an leuv, an ARLOEDH a'gan dros yn-mes a Ejyp.'

An Goloven a Gommol ha'n Goloven a Dan

[17] Pan asas Faro an bobel dhe vones, ny wrug Duw aga hembronk war an fordh dhe bow an Filistysi, kynth o ogas; rag Duw a leveris, 'Ma na gemerrons edrek pan welons bresel, ha dehweles dhe Ejyp.' [18] Mes Duw a hembronkas an bobel a-dro dre fordh an gwylvos troha'n Mor Rudh.[a] Ha mebyon Ysrael eth yn-mes a bow Ejyp ervys rag kas. [19] Moyses a gemmeras ganso eskern Yosep; rag Yosep re wrussa dhe vebyon Ysrael gul ti, ow leverel, 'Duw yn sur a wra agas visitya; ha hwi a dal doen ow eskern genowgh alemma.' [20] I eth yn-rag a Sukkoth

---

a 13:18 *Mor Rudh:* Ebrow *Yam Suf,* an Mor a Vroenn.

ha kampya yn Etham, war vin an gwylvos. 21 Ha'n ARLOEDH eth a-dheragdha dydhweyth yn koloven a gommol dh'aga hembronk war an hyns, ha nosweyth yn koloven a dan dhe ri golow dhedha, may hallens mones dydh ha nos. 22 Ny gemmeras ev dhe-ves an goloven a gommol dydhweyth na'n goloven a dan nosweyth dhiworth an bobel.

Ow Treusi an Mor Rudh

14 Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 2 'Lavar dhe vebyon Ysrael may treyllyons ha kampya a-rag Pihahiroth, yntra Migdol ha'n mor, a-rag Baal-sefon; hwi a wra kampya a-dal dhodho, ryb an mor. 3 Rag Faro a lever a-dro dhe vebyon Ysrael, "Maglennys yns y'n tir; an gwylvos re's degeas." 4 Ha my a wra kaleshe kolonn Faro, hag ev a wra aga siwya ha my a gyv glori drefenn Faro ha'y lu oll; ha'n Ejyptianys a woer my dhe vos an ARLOEDH.' Hag yndella i a wrug.

5 Pan veu derivys dhe vyghtern Ejyp bos fiys an bobel, brys Faro ha'y servysi a veu treylys a-dro dhe'n bobel, hag yn-medhons, 'Pyth yw hemma a wrussyn, ow livra mebyon Ysrael a'gan servya?' 6 Ytho ev a hernessyas y jarett ha kemmeres y lu ganso, 7 ha kemmeres hwegh kans charett a'n gwella hag oll an charettow erell yn Ejyp, gans pennkasor yn pubonan anedha. 8 Ha'n ARLOEDH a galeshas kolonn Faro myghtern Ejyp hag ev a siwyas mebyon Ysrael dell ethons gans leuv ughel. 9 An Ejyptianys a's siwyas, oll mergh Faro ha'y jarettow ha'y varghogyon ha'y lu, ha tremena dresta ow kampya orth an mor, ryb Pihahiroth a-rag Baal-sefon.

10 Pan dheuth Faro nes, mebyon Ysrael a dhrehevis aga dewlagas, hag otta, yth esa an Ejyptianys ow tos war aga lergh; hag own bras a's teva. Mebyon Ysrael a grias war an ARLOEDH; 11 hag i a leveris dhe Moyses, 'Drefenn nag eus bedhow yn Ejyp yth yw, ty dh'agan gorra dhe verwel y'n gwylvos? Pandr'a wrussys dhyn, orth agan dri yn-mes a Ejyp? 12 A nyns yw hemma an dra a leversyn dhis yn Ejyp, ow leverel, "Gas ni agan honan, may serfyons an Ejyptianys?" Rag gwell via ragon servya an Ejyptianys es merwel y'n gwylvos.' 13 Ha Moyses

a leveris dhe'n bobel, 'Na berthewgh own, sevewgh fyrv ha gweles selwyans an ARLOEDH a wra oberi ragowgh hedhyw; rag an Ejyptianys a welowgh hedhyw, ny wrewgh aga gweles nevra arta. [14] An ARLOEDH a wra omladh ragowgh, ha hwi ow tewel.' [15] An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Prag y kriydh dhymm? Lavar dhe vebyon Ysrael mones yn-rag. [16] Drehav dha welenn, hag ystynn dha dhorn dres an mor ha'y ranna, may hallo mebyon Ysrael mos war dhor sygh yn mysk an mor. [17] Ha my a galesha kolonn an Ejyptianys mayth ellons war aga lergh, ha my a gyv gordhyans dres Faro hag oll y lu, y jarettow, ha'y varghogyon. [18] Ha'n Ejyptianys a woer my dhe vos an ARLOEDH, pan gavav gordhyans dres Faro, y jarettow, ha'y varghogyon.'

[19] Ena el Duw, neb eth a-rag kamp Ysrael, a removas ha mos war aga lergh; an goloven a gommol a veu removys a-dheragdha ha sevel a-dryv dhedha, [20] ow tos yntra kamp Ejyp ha kamp Ysrael. Hag yth esa an gommolenn ena gans an tewlder; ha'n nos a dremenas heb an eyl ow tos nes dh'y gila der oll an nos.

[21] Ena Moyses a ystynnas y dhorn dres an mor; ha'n ARLOEDH a herdhyas an mor war-dhelergh dre wyns krev a'n howldrevel oll an nos, ha gul dhe'n mor bos dor sygh, ha'n dowrow a veu rynnys. [22] Ha mebyon Ysrael eth yn mysk an mor war dhor sygh, an dowrow ow pos fos dhedha a'ga dyghow hag a'ga kledh. [23] An Ejyptianys a siwyas, ha mos war aga lergh yn mysk an mor, mergh Faro oll, y jarettow ha'y varghogyon. [24] Hag yn goel an myttin an ARLOEDH y'n goloven a dan ha kommol a viras war-woeles war lu an Ejyptianys, ha gorra lu an Ejyptianys yn deray, [25] ow taga rosow aga charettow, may fons poes dhe lewya. Ytho an Ejyptianys a leveris, 'Fiyn a-dhiworth Ysrael; rag an ARLOEDH a omladh ragdha erbynn an Ejyptianys.'

[26] Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Ystynn dha dhorn dres an mor may teffo an dowr arta war an Ejyptianys, war aga charettow, ha war aga marghogyon.' [27] Ytho Moyses a ystynnas y dhorn dres an mor, ha'n mor a dhehwelis dh'y lanow usadow pan dheuth myttin. An Ejyptianys a fias dhiworto, ha'n ARLOEDH a dhomhwelas an Ejyptianys yn kres an mor. [28] An

dowrow a dhehwelis ha kudha an charettow ha'n varghogyon
hag oll lu Faro re's siwsa y'n mor; ny veu gesys nagonan anedha.
29 Mes mebyon Ysrael a gerdhas war dhor sygh yn mysk an mor,
an dowrow ow pos fos dhedha a'ga dyghow hag a'ga kledh.

30 Yndella an ARLOEDH a dhelivras Ysrael an jydh na a dhorn
an Ejyptianys; hag Ysrael a welas an Ejyptianys marow war
lann an mor. 31 Ysrael a welas an ober meur a wrug an ARLOEDH
erbynn an Ejyptianys, ha'n bobel a borthas own a'n ARLOEDH;
hag i a grysis y'n ARLOEDH hag yn y was Moyses.

Kan Moyses

15 Ena Moyses ha mebyon Ysrael a ganas an gan ma
dhe'n ARLOEDH, ow leverel,

'Kana a wrav dhe'n ARLOEDH, rag ev re dryghis yn
splann;
an margh ha'y varghek ev re dewlis y'n mor.
2 An ARLOEDH yw ow nerth ha'm kan,
hag ev res eth ha bos ow selwyans;
hemm yw ow Duw ha'y wordhya a wrav,
Duw ow thas, ha my a'n ughelha.
3 An ARLOEDH yw breselyas;
an ARLOEDH yw y hanow.

4 'Charettow Faro ha'y lu ev a dewlis y'n mor
ha'n gwella a'y bennkasoryon yw sedhys y'n Mor
Rudh.
5 An livow a's kudh;
i a sedhis y'n downder avel men.

6 'Dha leuv dhyghow, A ARLOEDH, yw gormelys yn nerth,
dha leuv dhyghow, A ARLOEDH, a vrew an eskar.
7 Yn braster dha veuredh
ty a dewl dhe'n dor neb a sev er dha bynn;
ty a dhannvon yn-rag dha sorr
hag a's devor avel sowl.

8 Orth hwyth dha dhewfrik an dowrow a hwythfis yn-
bann,
an livow a sevis yn graghell;
an downderyow a gowlas yn kolonn an mor.
9 'An eskar a leveris, "My a wra siwya, my a wra tremena,
my a rann an preydh, ow hwans a vydh lenwys gansa.
My a denn ow kledha, ow dorn a wra aga distrui."
10 Ty a hwythas gans dha wyns, an mor a's kudhas;
i a sedhis avel plomm y'n dowrow bras.

11 'Piw yw haval dhis, A ARLOEDH, yn mysk an duwow?
Piw yw haval dhis, meur yn sansoleth,
euthyk yn gwriansow splann,
ow kul marthusyon?
12 Ty a ystynnas dha leuv dhyghow,
an dor a's lonkas.

13 'Ty re hembronkas y'th tregeredh an bobel re
dhasprensys,
ty re's kevarwoedhas dre dha nerth dhe'th trigva
sans.

14 An poblow re glewas; i a gren;
gloes re dhalghennas trigoryon Filistia.
15 Lemmyn pennternedh Edom yw dyegrys;
ledyoryon[a] Moab yw dalghennys yn kren;
oll annedhysi Kanan re deudhis dhe-ves;
16 own hag euth a goedh warnedha;
drefenn meuredh dha vregh, i yw kosel avel men,
erna dremenno dha bobel, A ARLOEDH,
erna dremenno dha bobel re brensys.

---

a 15:15 *ledyoryon:* Ebrow *hordhes.*

17 Ty a wra aga dri a-ji, ha'ga flansa war venydh dha ertach,
an tyller, A ARLOEDH, re wrussys rag dha drigva,
an sentri, A Arloedh, re fastyas dha dhiwleuv.
18 An ARLOEDH a reyn bys vykken ha bynnari.'

Kan Miryam

19 Rag mergh Faro a dheuth gans y jarettow ha'y varghogyon y'n mor, an ARLOEDH a dhros dowrow an mor arta warnedha, mes mebyon Ysrael a gerdhas war dhor sygh yn mysk an mor. 20 Ena Miryam, an brofoeses, hwoer Aron, a gemmeras tabourik yn hy leuv ha'n benynes oll eth war hy lergh gans tabourigow ha gans donsyow. 21 Ha Miryam a worthybis dhedha,

'Kenewgh dhe'n ARLOEDH rag ev a dryghis yn splann,
an margh ha'y varghek ev re dewlis y'n mor.'

An Dowr Trenk

22 Ena Moyses a hembronkas Ysrael a'n Mor Rudh hag i eth yn gwylvos Shur; i eth tri dydh y'n gwylvos ha ny gavsons dowr. 23 Pan dheuthons bys yn Mara, ny yllens eva dowr Mara, rag y vos trenk; rakhenna y feu gelwys Mara. 24 Ha'n bobel a grodhvolas war Moyses, ow leverel, 'Pandr'a evyn?' 25 Hag ev a grias war an ARLOEDH; ha'n ARLOEDH a dhiskwedhas dhodho gwydhenn hag ev a's tewlis y'n dowr, ha'n dowr eth ha bos hweg.

Ena an ARLOEDH a wrug dhedha ordenans ha lagha hag ena ev a's provas, 26 ow leverel, 'Mar mynnowgh goslowes yn tiwysyk orth lev an ARLOEDH agas Duw, ha gul an pyth yw ewn yn y dhewlagas, ha koela orth y worhemmynnow ha gwitha oll y ordenansow, ny worrav warnowgh nagonan a'n klevesow hag a worris war an Ejyptianys; rag my yw an ARLOEDH agas sawyer.'

27 Ena y teuthons dhe Elim le mayth esa dewdhek fenten dhowr ha deg palmwydhenn ha tri-ugens; hag i a gampyas ena ryb an dowr.

An Manna ha'n Rynki

16 Ena i eth yn-rag a Elim ha'n kuntelles oll a vebyon
Ysrael a dheuth dhe wylvos Sin usi ynter Elim ha
Sinay, an pymthegves dydh a'n nessa mis wosa i dhe dhiberth
a bow Ejyp. [2] Ha'n kuntelles oll a vebyon Ysrael a grodhvolas
war Moyses hag Aron y'n gwylvos, [3] ow leverel dhedha,
'Unnweyth a marwen orth leuv an ARLOEDH yn pow Ejyp, pan
en esedhys ryb an sethow-kig ha pan dhybryn bara dhe walgh!
Rag hwi re'gas dros yn-mes dhe'n gwylvos ma dhe ladha an
gemmynieth oll dre nown.'

[4] Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Otta, my a wra
dhe vara koedha a nev ragowgh avel glaw; ha'n bobel a wra
mos yn-mes ha kuntell pub dydh an rann rag unn jydh, ma's
preffiv mar kerdhons yn ow lagha po na. [5] Y'n hweghves dydh,
pan bareusons an pyth a guntellons, y fydh diwweyth an myns
a guntellons pub dydh.' [6] Ytho Moyses hag Aron a leveris
dhe vebyon Ysrael oll, 'Dhe'n gorthugher hwi a wodhvydh
y feu an ARLOEDH neb a'gas dros yn-mes a bow Ejyp, [7] hag
y'n myttin hwi a welvydh golewder an ARLOEDH, rag ev dhe
glewes agas krodhvolyow war an ARLOEDH. Rag pyth on ni
may krodhvolowgh warnan?' [8] Ha Moyses a leveris, 'Pan
re an ARLOEDH dhywgh gorthugherweyth kig dhe dhybri ha
myttinweyth bara dhe walgh, rag an ARLOEDH dhe glewes an
krodhvolyow a grodhvolowgh warnodho – pyth on ni? Nyns yw
agas krodhvolyow warnan ni mes war an ARLOEDH.'

[9] Ena Moyses a leveris dhe Aron, 'Lavar dhe'n kuntelles
oll a vebyon Ysrael, "Dewgh nes a-rag an ARLOEDH, rag ev
re glewas agas krodhvolyow."' [10] Hag Aron ow kewsel dhe'n
kuntelles oll a vebyon Ysrael, i a viras war-tu ha'n gwylvos, hag
otta, golewder an ARLOEDH a omdhiskwedhas y'n gommolenn.
[11] Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses, [12] 'My re glewas
krodhvolyow mebyon Ysrael; lavar dhedha, "Dhe dewlwolow
hwi a wra dybri kig, hag y'n myttin hwi a vydh lenwys gans
bara; ena hwi a wodhvydh my dhe vos an ARLOEDH agas Duw."'

13 Gorthugherweyth rynki a dheuth ha kudha an kamp; ha
myttinweyth gwiskas gluth a wrowedha a-dro dhe'n kamp.
14 Ha pan veu gyllys gwiskas an gluth yth esa war enep an
gwylvos tra danow lownek, mar danow avel loesrew war an dor.
15 Pan y'n gwelas mebyon Ysrael, i a leveris an eyl dh'y gila,
'Pyth yw?' rag ny wodhyens an pyth o. Ha Moyses a leveris
dhedha, 'Yth yw an bara re ros an ARLOEDH dhywgh dh'y
dhybri. 16 Hemm yw an pyth re worhemmynnis an ARLOEDH:
"Kuntellewgh anodho, pub gour ahanowgh, kemmys hag a allo
dybri; hwi a gemmer unn omer[a] pub huni, herwydh an niver
a dus a'gas beus pub huni yn y dylda."' 17 Ha mebyon Ysrael
a wrug yndella; i a'n kuntellas, re anedha moy, re anedha le.
18 Mes pan y'n musursons gans omer, ev neb re guntellsa meur
ny'n jevo travyth gesys, hag ev neb re guntellsa boghes ny fyllis
dhodho; peub a guntellas herwydh an pyth a allas dybri. 19 Ha
Moyses a leveris dhedha, 'Na wres denvyth gasa travyth anodho
bys y'n myttin.' 20 Mes ny woslowsons orth Moyses; re a asas
rann anodho bys y'n myttin hag y fagas kontron, ha flerya; ha
Moyses o serrys orta. 21 Pub myttin i a'n kuntella, kemmys hag
a ylli dybri; mes pan dho an howl ha bos toemm, y teudhi.

22 Y'n hweghves dydh i a guntellas diwweyth myns an
bara, dew omer pub huni; ha pan dheuth hembrenkysi oll an
kuntelles ha leverel dhe Moyses, 23 ev a leveris dhedha, 'Hemm
yw an pyth a worhemmynnis an ARLOEDH: "An vorow a vydh
dydh a bowes, Sabot sans dhe'n ARLOEDH; pebewgh an pyth
a bebowgh ha bryjyewgh an pyth a vryjyowgh, ha pup-tra yw
gesys gorrewgh a-denewen dhe vos gwithys bys y'n myttin."'
24 Ytho i a'n gorras a-denewen bys vyttin, dell worhemmynnis
Moyses; ha ny fleryas ha nyns esa kontron ynno. 25 Moyses a
leveris, 'Dybrewgh ev hedhyw, rag hedhyw yw Sabot dhe'n
ARLOEDH; hedhyw ny'n kevowgh y'n gwel. 26 Hwegh dydh hwi
a'n kuntell; mes y'n seythves dydh, hag yw Sabot, ny vydh
travyth.' 27 Y'n seythves dydh nebes a'n dus eth dhe guntell
ha ny gavsons travyth. 28 Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses,

---

a 16:16 *omer:* a-dro dhe 2.2 liter.

‘Pygemmys prys y neghowgh gwitha ow gorhemmynnow hag
ow laghys? 29 Mirewgh, an ARLOEDH re ros dhywgh Sabot, ytho
y’n hweghves dydh ev a re dhywgh bara rag dew dhydh; gortes
pubonan ahanowgh yn y le, na as denvyth dhe vones yn-mes
a’n tyller y’n seythves dydh.’ 30 Ytho an bobel a bowesas y’n
seythves dydh.

31 Lemmyn chi Ysrael a elwis hanow an dra ma manna; haval
o dhe has koriander, gwynn, ha’n sawer anodho avel tesennow
kales gwrys gans mel. 32 Moyses a leveris, ‘Hemm yw an pyth
re worhemmynnis an ARLOEDH: “Bedhes gwithys omer anodho
der agas henedhow, may hwellens an bara ganso may hwrug
vy agas maga y’n gwylvos, pan y’s dres yn-mes a bow Ejyp.”’
33 Moyses a leveris dhe Aron, ‘Kemmer seth ha gorra unn omer
a’n manna ynno ha’y settya a-rag an ARLOEDH, dhe vos gwithys
der agas henedhow.’ 34 Par dell worhemmynnis an ARLOEDH
dhe Moyses, yndellma Aron a’n settyas a-rag an dustuni, dhe
vos gwithys. 35 Ha mebyon Ysrael a dhybris an manna dew-
ugens blydhen, bys pan dheuthons dhe dir annedhys; i a dhybris
an manna bys pan dheuthons dhe or pow Kanan. 36 (Unn omer
yw an degves rann a efa.[a])

Dowr a’n Garrek

17 An kuntelles oll a vebyon Ysrael eth yn-rag a wylvos
Sin yn kerdhow berr, herwydh gorhemmynn an
ARLOEDH, ha kampya yn Refidim; mes nyns esa dowr dhe’n
bobel dh’y eva. 2 Ytho an bobel a gedrynnas gans Moyses,
ha leverel, ‘Ro dhyn ni dowr dh’y eva!’ Ha Moyses a leveris
dhedha, ‘Prag y hwrewgh kedrynna genev? Prag y hwrewgh
previ an ARLOEDH?’ 3 Mes an bobel a’s tevo syghes ena rag
dowr, ha’n bobel a grodhvolas war Moyses, ow leverel, ‘Prag
y’gan hembrenksys yn-mes a Ejyp, dh’agan ladha ha’gan
fleghes ha’gan gwarthek dre syghes?’ 4 Ytho Moyses a grias war
an ARLOEDH, ‘Pandr’a wrav gans an bobel ma? Ogas parys yns
dhe’m labydha.’ 5 Ha’n ARLOEDH a leveris dhe Moyses, ‘Tremen

---

a 16:36 *efa:* a-dro dhe 22 liter.

a-rag an bobel, ow kemmeres genes nebes a henavogyon Ysrael;
ha kemmer yn dha dhorn an welenn a wes'sys an Nil gensi, ha
ke. 6 Otta, my a sev a-ragos ena war an garrek yn Horeb, ha ty
a wra gweskel an garrek, ha dowr a wra dos anedhi mayth effo
an bobel.' Ha Moyses a wrug yndella a-wel dhe henavogyon
Ysrael. 7 Ytho ev a elwis hanow an tyller Massa ha Meriba,
drefenn kedrynnans mebyon Ysrael, ha drefenn i dhe brevi an
ARLOEDH, ow leverel, 'Usi an ARLOEDH yn agan mysk po na?'

Bresel erbynn Amalek

8 Ena y teuth Amalek hag omladh erbynn Ysrael yn Refidim.
9 Ha Moyses a leveris dhe Yoshua, 'Dewis gwer ragon ha
mos yn-mes, omladh erbynn Amalek; a-vorow my a wra
sevel war benn an vre gans gwelenn Duw y'm dorn.' 10 Ytho
Yoshua a wrug dell leveris Moyses dhodho, hag omladh erbynn
Amalek; ha Moyses, Aron ha Hur eth dhe benn an vre. 11 Pan
dhrehevis Moyses y leuv, Ysrael o kreffa; ha pan iselhas y leuv,
Amalek o kreffa. 12 Mes diwla Moyses eth ha bos skwith; ytho
i a gemmeras men ha'y worra yn-danno, hag ev a esedhas
warnodho, hag Aron ha Hur a synsis y dhiwla yn-bann, an eyl
a'n unn tu ha'y ben dhe'n tu arall, mayth o fyrv y dhiwla bys
yn howlsedhes. 13 Ha Yoshua a fethas Amalek ha'y dus dre vin
an kledha.

14 Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Skrif hemma yn
lyver avel kovadh, ha'y dhasleverel yn diwskovarn Yoshua
may tileav yn tien kov Amalek a-dhann nev.' 15 Ha Moyses a
dhrehevis alter ha'y henwel 'An ARLOEDH yw ow baner,' 16 ow
leverel, 'Dorn war vaner an ARLOEDH! An ARLOEDH a'n jevydh
bresel erbynn Amalek a henedh dhe henedh.'

Yethro a Dheu dhe Weles Moyses

18 Yethro, oferyas Midyan, hwegron Moyses, a glewas
a bup-tra re wrussa Duw rag Moyses ha rag Ysrael
y bobel, fatell dhrosa an ARLOEDH Ysrael yn-mes a Ejyp. 2 Ha
Yethro, hwegron Moyses, re gemmersa Sippora, gwreg Moyses,
wosa ev dh'y dannvon dhe-ves, 3 ha'y dew vab. Hanow an eyl
o Gershom (rag y leveris 'My re beu alyon yn tir estren'), 4 ha

hanow y gila Eliezer (rag y leveris ‘An ARLOEDH Duw o ow gweres hag a’m livras a gledha Faro’). [5] Yethro, hwegron Moyses, a dheuth gans y vebyon ha’y wreg dhe Moyses y’n gwylvos le may kampya ryb menydh Duw. [6] Ha pan veu leverys dhe Moyses, ‘Otta, yma dha hwegron Yethro ow tos dhis gans dha wreg ha’y dew vab gensi.’ [7] Moyses eth yn-rag dhe dhyerbynna y hwegron hag omblegya a-ragdho hag amma dhodho; hag i a salusis an eyl y gila ha mos a-ji dhe’n tylda. [8] Ena Moyses a leveris dh’y hwegron pup-tra a wrussa an ARLOEDH dhe Faro ha dhe Ejyp a-barth Ysrael, oll an anken re dhothya warnedha war an hyns ha fatell y’s liv’sa an ARLOEDH. [9] Ha Yethro a lowenhas rag oll an dader re wrussa an ARLOEDH dhe Ysrael, orth aga livra yn-mes a dhorn a’n Ejyptianys. [10] Yethro a leveris, ‘Benniges re bo an ARLOEDH re’gas livras yn-mes a leuv an Ejyptianys hag yn-mes a dhorn Faro, drefenn ev dhe livra an bobel a-dhann dhorn an Ejyptianys. [11] Lemmyn my a woer bos an ARLOEDH brassa ages duwow oll, ow kul yndella erbynn seul a’s dyghtyas yn howtyn.’ [12] Ha Yethro, hwegron Moyses, a offrynnas offrynn leskys ha sakrifisow dhe Dhuw, hag Aron a dheuth gans oll an henavogyon a Ysrael dhe dhybri bara gans hwegron Moyses a-rag Duw.

Ordenans an Vreusysi

[13] An vorow Moyses a esedhas dhe vreusi an bobel, ha’n bobel a sevi a-dro dhe Moyses a’n myttin dhe’n gorthugher. [14] Pan welas hwegron Moyses oll a wre ev rag an bobel, ev a leveris, ‘Pandra yw a wredh rag an bobel? Prag yth esos esedhys dha honan, hag oll an bobel sevys a-dro dhis a’n myttin dhe’n gorthugher?’ [15] Ha Moyses a leveris dh’y hwegron, ‘Rag an bobel dhe dhos dhymm dhe hwilas mynnas Duw; [16] pan vydh kedrynn dhedha, y tons dhymm ha my a vreus yntra den ha’y gentrevek, ha my a wra dhedha aswonn ordenansow Duw ha’y laghys.’ [17] Hwegron Moyses a leveris dhodho, ‘Nyns yw ‘vas an pyth a wredh. [18] Ty ha’n bobel genes a wra omskwitha, rag an dra yw re boes ragos, ha ny yllydh y wul dha honan. [19] Goslow lemmyn orth ow lev; my a re dhis kusul, ha Duw re bo genes! Ty a vydh kannas an bobel a-rag Duw ha dri aga hedrynnow

dhodho; [20] ha ty a wra dyski dhedha an ordenansow ha'n laghys, ha gul dhedha aswonn an fordh a dal dhedha kerdhes ynni, ha'n pyth a goedh dhedha y wul. [21] Dhe voy, dewis gwer abel yn-mes a'n bobel oll, neb a berth own a Dhuw, gwer a yllir aga threstya ha kas gansa falswober; ha gorr gwer a'n par ma a-ugh an bobel avel rewloryon a vilyow, a gansow, a hanter-kansow hag a dhegow. [22] Ha breusens an bobel pup-prys; pub negys bras i a wra dri dhis, mes negys byghan pynag i a wra breusi aga honan; may fydh esya ragos, hag i a wra doen an begh genes. [23] Mar kwredh hemma, ha mara'th ergh Duw yndellma, ena ty a yll durya, hag oll an bobel ma ynwedh a yll mos dh'aga le yn kres.'

[24] Ytho Moyses a goelas orth lev y hwegron ha gul pup-tra re lavarsa. [25] Moyses a dhewisas gwer abel yn-mes a oll Ysrael, ha gul dhedha bos pennow war an bobel, rewlysi a vilyow, a gansow, a hanter-kansow hag a dhegow. [26] Hag i a vreusi an bobel pup-prys; negysyow kales i a dhri dhe Moyses, mes negys byghan pynag i a vreusi aga honan. [27] Ena Moyses a asas y hwegron dhe dhibarth hag ev eth war y hyns dh'y vro y honan.

Mebyon Ysrael orth Menydh Sinay

19 Dhe'n tressa loer nowydh wosa mebyon Ysrael dhe vones yn-rag a bow Ejyp, y'n jydh na y teuthons yn gwylvos Sinay. [2] Pan ethons yn-kerdh a Refidim ha dos yn gwylvos Sinay, i a gampyas ena y'n gwylvos; hag Ysrael a gampyas a-rag an menydh. [3] Ena Moyses a yskynnas dhe Dhuw, ha'n ARLOEDH a elwis dhodho yn-mes a'n menydh ow leverel, 'Yndellma ty a lever dhe ji Yakob, ha derivas dhe vebyon Ysrael: [4] Hwi re welas an pyth a wrug vy dhe'n Ejyptianys, ha fatell y's dug war eskelli eryon ha'gas dri dhymm ow honan. [5] Lemmyn ytho, mars owgh gostyth dhe'm lev ha gwitha ow hevambos, hwi a vydh ow ferghennogeth arbennik ow honan yn mysk poblow oll; rag oll an nor yw dhymm, [6] ha hwi a vydh dhymm gwlaskor a oferysi ha kenedhel sans. An re ma yw an geryow hag a wredh kewsel dhe vebyon Ysrael.'

7 Ytho Moyses a dheuth ha gelwel henavogyon an bobel, ha
gorra a-ragdha oll an geryow ma a worhemmynnis an ARLOEDH
dhodho. 8 Oll an bobel a worthybis war-barth ow leverel, 'Oll re
gewsis an ARLOEDH ni a'n gwra.' Ha Moyses a dherivas geryow
an bobel dhe'n ARLOEDH. 9 Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses,
'Otta, y tov dhis yn kommolenn dew may klewvo an bobel pan
gowsav genes ha may kryssons dhis bys vykken.' Ena Moyses
a leveris geryow an bobel dhe'n ARLOEDH. 10 Ha'n ARLOEDH a
leveris dhe Moyses, 'Ke dhe'n bobel ha'ga sakra hedhyw hag
a-vorow, ha gas dhedha golghi aga dillas, 11 ha bydh parys
erbynn an tressa dydh; rag y'n tressa dydh an ARLOEDH a wra
diyskynna war venydh Sinay a-wel dhe'n bobel oll. 12 Ha ty a
wra oryon dhe'n bobel oll a-dro, ow leverel, "Gwaytyewgh na
yskynnowgh bys y'n menydh na tochya an or anodho; piwpynag
a docchyo an menydh a vydh gorrys dhe'n mernans; 13 ny wra
dorn vyth y dochya, mes y fydh labydhys po tennys gans sethow;
best po den kyn fo, ny wra bewa." Pan sen an hirgorn hwyth
hir, i a wra dos bys y'n menydh.' 14 Ytho Moyses a dhiyskynnas
a'n menydh dhe'n bobel ha sakra an bobel; hag i a wolghas aga
dillas. 15 Hag ev a leveris dhe'n bobel, 'Bedhewgh parys erbynn
an tressa dydh; na dewgh nes dhe venyn.'

16 Dhe vyttin an tressa dydh yth esa taran ha lughes, ha
kommolenn dew war an menydh, ha son pur ughel an hirgorn
may krenas oll an bobel esa y'n kamp. 17 Ena Moyses a dhros
an bobel yn-mes a'n kamp dhe dhyerbynna Duw; hag i a sevis
orth troes an menydh. 18 Ha menydh Sinay a veu maylys yn
mog, drefenn an ARLOEDH dhe dhiyskynna warnodho yn tan;
ha'n mog anodho a yskynnas avel mog an fornes, ha'n menydh
oll a grenas yn feur. 19 Ha dell besya son an hirgorn ughella hag
ughella, Moyses a gewsis, ha Duw a worthybis dhodho ughel y
lev. 20 An ARLOEDH a dhiyskynnas war venydh Sinay, dhe benn
an menydh; ha'n ARLOEDH a elwis Moyses dhe benn an menydh
ha Moyses a yskynnas. 21 Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses,
'Diyskynn ha gwarnya an bobel ma na volghons yn-bann dhe'n
ARLOEDH dhe vires, ha lies anedha merwel. 22 Ynwedh gas
dhe'n oferysi a dheu nes dhe'n ARLOEDH omsakra ma na dartho

an ARLOEDH warnedha.' [23] Ha Moyses a leveris dhe'n ARLOEDH, 'Ny yll an bobel yskynna menydh Sinay drefenn ty dha honan dh'agan difenn, ow leverel, "Gorr oryon a-dro dhe'n menydh ha'y sakra."' [24] Ha'n ARLOEDH a leveris dhodho, 'Diyskynn, hag yskynn ow tri genes Aron; mes na as an oferysi ha'n bobel dhe volgha yn-bann dhe'n ARLOEDH ma na dartho er aga fynn.' [25] Ytho Moyses a dhiyskynnas dhe'n bobel, ha kewsel dhedha.

An Deg Gorhemmynn

20 Ha Duw a gewsis oll an geryow ma, ow leverel,

[2] My yw an ARLOEDH dha Dhuw, neb a'th tros yn-mes a bow Ejyp, yn-mes a'n chi a gethneth.

[3] Ny vydh dhis duwow erell a-ragov.

[4] Ny wredh dhis imaj gravys, na furv vytholl a dravyth eus y'n nevow a-vann, nag y'n nor a-woeles, nag y'n dowr yn-dann an nor; [5] Ny wredh omblegya a-ragdha na'ga servya; rag my an ARLOEDH dha Dhuw yw Duw avius, ow kessydhya kammweyth an tasow war an fleghes bys an tressa ha peswora henedh a'n re a'm kas, [6] mes ow tiskwedhes tregeredh war vilyow anedha a'm kar hag a with ow gorhemmynnow.

[7] Ny wredh kemmeres hanow an ARLOEDH dha Dhuw yn euver; rag ny wra an ARLOEDH y asa heb kessydhyans neb a gemmer y hanow yn euver.

[8] Porth kov a dhydh an Sabot, dh'y witha sans. [9] Hwegh dydh y lavurydh ha gul oll dha ober; [10] mes an seythves dydh yw Sabot dhe'n ARLOEDH dha Dhuw; ynno ny wredh ober vyth, ty, na dha vab, na dha vyrgh, dha was, na dha vaghteth, na dha jatel, na'n alyon usi a-ji dhe'th yetow; [11] rag yn hwegh dydh an ARLOEDH a wrug nev ha nor, an mor, ha myns eus ynna, ha powes y'n seythves dydh; ytho an ARLOEDH a vennigas an seythves dydh ha'y sanshe.

[12] Enor dha das ha'th vamm, may fo hir dha dhydhyow y'n tir usi an ARLOEDH dha Dhuw orth y ri dhis.

[13] Ny wredh ladha.

14 Ny wredh avoutri.

15 Ny wredh ladra.

16 Ny wredh fals dhustuni erbynn dha gentrevek.

17 Ny wredh hwansa chi dha gentrevek na hwansa gwreg dha gentrevek, na'y was, na'y vaghteth, na'y ojyon, na'y asen, na travyth eus dhe'th kentrevek.

Own an Bobel

18 Lemmyn pan glewas oll an bobel an tarenna ha'n lughes ha son an hirgorn ha'n menydh ow tyllo mog, an bobel a's teva own hag a grenas; hag i a sevis a-bell, 19 ow leverel dhe Moyses, 'Ty, kows orthyn ha ni a wra klewes; mes na gewses Duw orthyn, ma na verwyn.' 20 Ha Moyses a leveris dhe'n bobel, 'Na berthewgh own; rag Duw yw devedhys dh'agas previ, ha may fo an own anodho a-rag agas dewlagas, ha ma na begghowgh.'

21 Ha'n bobel a sevis a-bell ha Moyses a dheuth nes dhe'n tewlder tew le mayth esa Duw.

Laghys a-dro dhe'n Alter

22 Ha'n Arloedh a leveris dhe Moyses, Yndellma ty a lever dhe vebyon Ysrael: 'Hwi re welas agas honan my dhe gewsel orthowgh a nev. 23 Ny wrewgh hwi duwow a arghans dhe vos genev; na ny wrewgh dh'agas honan duwow a owr. 24 Alter a dhor ty a wra dhymm ha sakrifia warnedhi dha offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans,[a] dha dheves ha'th oghen; yn pub le may hwrylliv ow hanow dhe vos kovhes, my a wra dos dhis ha'th venniga. 25 Ha mar kwredh alter a ven ragov, ny wredh hy drehevel a veyn treghys; rag mar trehevydh dha enn warnedhi ty a'n defol. 26 Ha ny yskynnydh dre radhow dhe'm alter, ma na vo diskudhys dha noethedh warnedha.'

Dyghtyans Kethyon

21 Lemmyn an re ma yw an ordenansow a wredh settya a-ragdha. 2 Pan brenydh keth ebrow, ev a serv hwegh blydhen, hag y'n seythves ev a yll mos rydh, heb kendon.

---

a 20:24 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

3 Mar teu ev y honan, ev a wra mos yn-mes y honan; mar teu
demmedhys, ena y wreg a wra mos yn-mes ganso. 4 Mar kwra
y vester ri dhodho gwreg ha hi a dheg dhodho mebyon po
myrghes, an wreg ha'y fleghes a vydh dh'y mester hag ev a wra
mos yn-mes y honan. 5 Mes mar kwra an keth leverel yn igor,
'My a gar ow mester, ow gwreg hag ow fleghes; ny vynnav mos
rydh,' 6 ena y vester a wra y dhri dhe Dhuw, hag ev a wra y
dhri dhe'n daras po dhe'n post-daras; ha'y vester a wra telli y
skovarn gans mynowes hag ev a wra y servya bys vykken.

7 Pan werth gour y vyrgh dhe vos maghteth, ny wra hi mos yn-
mes avel an gethyon worow. 8 Mar ny bleg hi dh'y mester re's
ordenas dhodho y honan, ena ev a as dhedhi bos dasprenys; ny'n
jevydh gwir dh'y gwertha dhe bobel estren, a-ban y's dyghtyas
yn tislen. 9 Mara's orden rag y vab, ev a wra dyghtya gensi avel
gans myrgh. 10 Mar kemmer gwreg arall dhodho y honan, ny
wra lehe hy boes, hy dillas na hy gwiryow demmedhys. 11 Ha
mar ny wrello an tri thra a-barth dhedhi, hi a wra mos yn-mes
heb kendon, heb talas a arghans.

Laghys a-dro dhe Wriansow Freudhek

12 Piwpynag a wesko den may ferow a vydh gorrys dhe'n
mernans. 13 Mes mar ny'n kontrewaytyas, mes Duw a asas
dhodho koedha yn y dhorn, ena my a orden dhis tyller may
hyll ev fia dhodho. 14 Mes den mar omsett der entent war dhen
arall rag y ladha gans gil, ty a wra y gemmeres dhiworth ow
alter may farwo.

15 Piwpynag a wesko y das po y vamm a vydh gorrys dhe'n
mernans. 16 Piwpynag a dhenlattro gour, kyn y'n gwerth po
kyn fydh kevys ganso yn y berghennogeth, a vydh gorrys dhe'n
mernans.

17 Piwpynag a vollettho y das po y vamm a vydh gorrys dhe'n
mernans.

18 Pan gedrynn gwer, ha'n eyl a wysk y gila gans men po gans
y dhorn ha ny verow, mes mones dh'y weli, 19 ena, mar saffo
arta ha kerdhes gans y lorgh, ev neb a'n gweskis a vydh kwit;

marnas ev a dal koll a'y dermyn hag a'n gwra dhe vos yaghhes yn tien.

[20] Pan wysk nebonan y geth, y was po y vaghteth, gans gwelenn, hag ev a verow yn-dann y dhorn, y fydh kessydhys. [21] Mes mar omwellha an keth jydh po dew, ny vydh kessydhys, rag an gwas yw y arghans.

[22] Pan omladh gwer war-barth, ha shyndya benyn gans flogh, may hwra hi kammdhegi, ha hwath ny siw dregynn vyth, neb a's shyndyas a vydh spelys, herwydh an pris settys gans gour an venyn; hag ev a dal herwydh mynnas an vreusydhyon. [23] Mes mar kwra dregynn siwya, ty a re bewnans rag bewnans, [24] lagas rag lagas, dans rag dans, dorn rag dorn, troes rag troes, [25] losk rag losk, goli rag goli, kreythenn rag kreythenn.

[26] Pan wysk den lagas y geth, gwas po maghteth, ha'y dhistrui, ev a wra gasa an keth dhe vones rydh a-barth an lagas. [27] Pan gnouk yn-mes dans y geth, gwas po maghteth, ev a wra gasa an keth dhe vones rydh a-barth an dans.

Dever Perghennogyon

[28] Pan wra ojyon kornya gour po benyn, an ojyon a vydh labydhys, ha ny vydh dybrys y gig, mes perghennek an ojyon a vydh kwit. [29] Mes mar peu an ojyon usys dhe gornya kyns, ha'y berghennek re beu gwarnys mes ny'n gwithas a-ji, hag ev a ladh gour po benyn, an ojyon a vydh labydhys, ha'y berghennek ynwedh a vydh gorrys dhe'n mernans. [30] Mar pydh ronson gorrys warnodho, ena ev a re rag dasprena y vewnans pynag a vo gorrys warnodho. [31] Mar kwra kornya maw po mowes, y fydh dyghtys herwydh an keth rewl ma. [32] Mar kwra an ojyon kornya kethwas po maghteth, an perghennek a re dh'aga mester deg shekel warn ugens a arghans, ha'n ojyon a vydh labydhys.

[33] Pan as nebonan pytt yn igor, po pan wra den kleudhya pytt heb y gudha, hag ojyon po asen a goedh ynno, [34] perghennek an pytt a'n gwra ewn; ev a re arghans dh'y berghennek, ha'n best marow a vydh dhodho.

35 Pan woli ojyon unn den ojyon onan arall, may ferow, ena i
a wra gwertha an ojyon bew ha kevrenna an pris anodho; ha'n
ojyon marow i a wra ranna ynwedh. 36 Po mars yw godhvedhys
bos an ojyon usys dhe gornya kyns, ha ny'n gwithas y
berghennek a-ji, ev a wra tyli ojyon rag ojyon, ha'n best marow
a vydh dhodho.

Lagha a-dro dhe Attyli

22 Gour mar lader ojyon po davas, ha'y ladha po y
wertha, ev a wra tyli pymp ojyon rag ojyon ha peder
davas rag davas.[a]

2 Mars yw kevys lader ow terri yn chiow, hag yw gweskys
may ferow, ny vydh kabel-goes ragdho.

3 Mars yw sevys an howl warnodho y fydh kabel-goes ragdho.
Ev a wra daskorrans; mar ny'n jeves travyth ena ev a vydh
gwerthys drefenn y ladrynsi.

4 Mars yw kevys an best yn few yn-dann y berghennogeth,
kyn fo ojyon po asen po davas, ev a wra tyli dewblekk.

5 Gour pan as y enyvales dhe beuri yn gwel po gwinlann, po
gasa y vest dhe beuri yn pras ken den, ev a wra daskorrans a'n
gwella a'y bras y honan hag a'n gwella a'y winlann y honan.

6 Pan dardh tan ha kavoes spern may fydh leskys bern a
vanalow po an ys po an gwel, ev neb a enowis an tan a wra
daskorrans leun.

7 Gour mar re dh'y gentrevek arghans po gwara dhe witha,
hag y fydh ledrys dhiworth chi an gour, ena, mar pydh kevys
an lader, ev a wra tyli dewblekk. 8 Mar ny vydh kevys an lader,
perghennek an chi a wra nesa dhe Dhuw, rag diskwedhes mar
korras y dhorn dhe wara y gentrevek po na.

9 Rag pub kas a berghennogeth disputys, kyn fo rag ojyon,
asen, davas, dillas po tra gellys pynag, anodho may lever onan

---

a 22:1 22:1 bys 22:31 yw niverys 21:37 bys 22:30 y'n Ebrow, hag y'n Septuagint ha'n Vulgat.

‘Hemm yw an dra,’ ken an dhew du a wra dos a-rag Duw; ev neb a wra Duw y dhampnya a wra tyli dewblekk dh’y gentrevek.

10 Gour mar re dh’y gentrevek asen po ojyon po davas po best
pynag dhe witha, hag y ferow po yw shyndys po kemmerys
dhe-ves, heb denvyth orth y weles, 11 ena y fydh ti re’n
ARLOEDH yntredha, na worras y dhorn dhe byth y gentrevek,
ha’n perghennek a wra degemmeres an ti, ha ny wra daskorrans.
12 Mes mar pydh ledrys dhiworto, ev a wra daskorrans dh’y
berghennek. 13 Mar pydh skwardys gans bestes, gas ev dh’y
dhri yn dustuni; ny wra daskorrans rag an pyth re beu skwardys.

14 Gour mar chevis best dhiworth y gentrevek, ha’n best yw
shyndys po a verow, ha’n perghennek heb bos ganso, ev a
wra daskorrans leun. 15 Mars yw an perghennek ganso ny wra
daskorrans; mars yw arvethys, y teu yn pris y arveth.

Laghys Devosel

16 Gour mar tyn gwyrghes nag yw ambosys, ha growedha
gensi, ev a re an ro demmedhyans rygdhi, ha gul dhedhi bos y
wreg. 17 Mar nagh hy thas yn tien hy ri dhodho, ev a wra tyli
arghans par dhe vona pries rag gwyrghesow.

18 Ny esydh pystriores dhe vewa.

19 Piwpynag a gosko gans best a vydh gorrys dhe’n mernans.

20 Piwpynag a offrynno dhe neb duw marnas dhe’n ARLOEDH,
a vydh sakrys dhe dhistruyans.

21 Ny wredh kammdhyghtya alyon na’y arwaska, drefenn
hwi dhe vos alyons yn pow Ejyp. 22 Ny wrewgh tebeldhyghtya
gwedhwes vyth po omdhivas. 23 Mar kwredh aga thebeldhyghtya,
hag i a gri warnav, my a wra klewes aga kri yn sur, 24 hag ow
sorr a wra leski, ha my a’gas ladh dre gledha, ha’gas gwragedh
a vydh gwedhwesow ha’gas mebyon a vydh omdhivasow.

25 Mar prestydh arghans dhe nebonan a’m pobel genes neb yw
boghosek, ny vydhydh dhodho avel kresysor, ha ny wovynnydh
oker anodho. 26 Mar kemmerydh dillas dha gentrevek yn
goestel, ty a wra y dhaskorr dhodho kyns sedhes an howl;
27 rag henn yw y unn ballenn, yth yw kudhans rag y groghen;

yn pandra ken y hwra ev koska? Ha mar kri warnav, my a wra klewes, rag ow bos grassyes.

[28] Ny wredh milliga Duw, na mollethi rewler dha bobel.

[29] Ny wredh strechya offrynna dhiworth leunder dha drevas na a sugen dha winwaskow. Kynsa-genys dha vebyon ty a re dhymm. [30] Ty a wra yndellma ynwedh gans dha oghen ha gans dha dheves: seyth dydh y fydh gans y vamm; y'n ethves dydh ty a wra y ri dhymm.

[31] Hwi a vydh gwer sakrys dhymm; yndellma ny wrewgh dybri kig vyth yw skwardys gans bestes an gwel; hwi a'n tewl dhe'n keun.

Ewnder ha Gwirvreus

23 Ny wredh leverel fals dherivas. Na worr dha leuv gans tebelwas, dhe vos fals dhustunier. [2] Ny wredh holya routh dhe wul drokoleth; na ny wredh dustuni yn ken, ow treylya a-denewen war-lergh routh, rag kammdreylya gwirvreus; [3] na ny faverydh den boghosek yn y gen.

[4] Mar teudh erbynn ojyon dha eskar po y asen ow mos yn stray, ty a wra y dhaskorr dhodho. [5] Mar kwelydh asen nebonan a'th kas ow krowedha yn-dann y vegh, na wredh y asa ganso; ty a wra y weres dh'y dhrehevel.

[6] Ny wredh kammdreylya gwirvreus rag dha dhen boghosek yn y gen. [7] Omwith pell a fals jarj, ha na wra ladha an ewnhynsek na'n gwiryon; rag ny akwityav den kablus. [8] Ha ny wredh kemmeres falswober, rag falswober a dhall an re a wel, hag a gammdreyl geryow an re wiryon.

[9] Ynwedh, ny wredh arwaska alyon; hwi a aswonn kolonn alyon, rag hwi o alyons yn pow Ejyp.

An Seythves Blydhen ha'n Seythves Dydh

[10] Hwegh blydhen ty a wra hasa y'th tir ha kuntell y askorr; [11] mes y'n seythves blydhen ty a as dhodho powes ha bos anerys, may teppro boghosogyon dha bobel; ha'n pyth a asons, an

bestes gwyls a yll y dhybri. Ty a wra yndellma ynwedh gans dha winlann ha gans dha olivennek.

12 Hwegh dydh ty a wra dha ober, mes y'n seythves dydh ty a wra powes; may fo powes dhe'th ojyon ha dhe'th asen, ha may fo diskwithys mab dha gethes, ha'n alyon. 13 Koelewgh orth an pyth oll re leveris dhywgh; ha na elwewgh war henwyn duwow erell, naneyl na esewgh i dhe vos klewys a'gas ganow.

An Tri Goel Meur

14 Teyrgweyth y'n vlydhen ty a wra gwitha goel dhymm. 15 Ty a wra goelya goel an bara heb goell; dell worhemmynnis dhis, ty a wra dybri bara heb goell seyth dydh dhe'n prys ordenys y'n mis Abib, rag ynno y teuthewgh yn-mes a Ejyp. Ny wra nagonan sevel a-ragov gwag y dhorn. 16 Ty a wra gwitha goel an drevas, a gynsa frut a'th wonis, a'n pyth a hesydh y'n gwel. Ty a wra gwitha goel an kuntell yn diwedh an vlydhen, pan guntellowgh frut dha lavur a'n gwel. 17 Teyrgweyth y'n vlydhen oll dha re worow a wra omdhiskwedhes a-rag an Arloedh Duw.

18 Ny wredh offrynna goes ow sakrifis gans bara goell, na gasa blonek ow goel dhe wortos bys y'n myttin.

19 An kynsa a gynsa frut dha dhor ty a wra dri a-ji dhe ji an Arloedh.

Ny wredh bryjyon mynn yn leth y vamm.

Ambosow ha Kevarwoedhow

20 Otta, y tannvonav el a-ragos, dhe'th witha war an hyns ha'th tri dhe'n tyller re bareusis. 21 Koel orto ha goslowes orth y lev, na rebell er y bynn, rag ny wra gava agas treuspass, drefenn bos ow hanow ynno. 22 Mes mar koslowydh yn ta orth y lev ha gul pup-tra a lavarav, ena my a vydh eskar dhe'th eskerens hag erbynner dhe'th erbynnoryon. 23 Rag ow el a a-ragos ha'th tri dhe'n Amorysi, ha'n Hittysi, ha'n Perizzysi, ha'n Kananysi, an Hivysi, ha'n Yebusysi, ha my a's distru. 24 Ny omblegydh a-rag aga duwow, na'ga servya, na gul herwydh aga oberow, mes ty a wra aga distrui yn tien ha terri aga feulveyn dhe demmyn. 25 Hwi a wra servya an Arloedh agas Duw, ha my a wra

benniga dha vara ha'th towr; ha my a wra kemmeres kleves
dhe-ves a-dhiworthis. [26] Ny wra nagonan kammomdhegi na
ny vydh benyn dhifroeth y'th tir; niver dha dhydhyow my a
gollenow. [27] My a wra dannvon ow euth a-ragos, ha gorra yn
deray oll an dus may tewgh er aga fynn, ha my a wra dhe'th
eskerens oll treylya keyn er dha bynn. [28] Ha my a wra dannvon
hwyrnoresow a-ragos, a wra chasya dhe-ves an Hivysi, an
Kananysi ha'n Hittysi a-dheragos. [29] Ny wrav aga fesya dhe-ves
a-dheragos yn unn vlydhen ma na dheffo ha bos an tir ynyal
ha'n bestes gwyls ow palshe er dha bynn. [30] Tamm ha tamm
my a wra aga fesya dhe-ves a-dheragos erna vowgh ynkressys
hag ow perghenna an tir. [31] Ha my a wra settya dha oryon a'n
Mor Rudh dhe vor an Filistysi, hag a'n gwylvos dhe'n Ewfrates;
rag my a re annedhysi an tir yn agas dorn, ha ty a wra aga
fesya a-ragos. [32] Ny wredh kevambos gansa na gans aga duwow.
[33] Ny wrons triga y'th tir, ma na wrellons dhis pegha er ow
fynn; rag mar servydh aga duwow, y fydh antell ragos sur.

Sel an Kevambos

24 Ena ev a leveris dhe Moyses, 'Yskynn dhe'n
ARLOEDH, ty hag Aron, Nadab, hag Abihu, ha deg
ha tri-ugens dhiworth henavogyon Ysrael, ha gordhya a-bell.
[2] Moyses y honan a dheu nes dhe'n ARLOEDH, mes ny wra an re
erell dos yn ogas, ha ny wra an bobel yskynna ganso.'

[3] Moyses a dheuth ha leverel dhe'n bobel geryow oll an
ARLOEDH hag oll an ordenansow; ha'n bobel oll a worthybis
gans unn lev, ha leverel, 'Oll an geryow re gewsis an ARLOEDH,
ni a's gwra.' [4] Ha Moyses a skrifas geryow oll a'n ARLOEDH. Ev
a sevis myttin a-varr, ha drehevel alter dhe woeles an menydh,
ha drehevel dewdhek peulven, herwydh dewdhek loeth Ysrael.
[5] Ev a dhannvonas gwer yowynk a vebyon Ysrael, neb a
offrynnas offrynnow leskys ha sakrifia offrynnow kowethyans[a]
a lodhnow dhe'n ARLOEDH. [6] Moyses a gemmeras hanter an
goes ha'y worra yn basonys, ha hanter an goes ev a'n skoellyas

---

a 24:5 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

war an alter. 7 Ena ev a gemmeras lyver an kevambos, ha'y
lenna yn klewans an bobel; hag i a leveris, 'Oll re gewsis an
ARLOEDH, ni a'n gwra, ha ni a vydh gostyth.' 8 Ha Moyses a
gemmeras an goes ha'y skoellya war an bobel, ow leverel, 'Otta
goes an kevambos gwrys genowgh gans an ARLOEDH herwydh
oll an geryow ma.'

9 Ena Moyses hag Aron, Nadab, hag Abihu, ha'n deg ha tri-
ugens dhiworth henavogyon Ysrael a yskynnas, 10 ha gweles
Duw Ysrael, hag yth esa yn-dann y dreys kepar ha leur a saffir
avel nev y honan yn klerder. 11 Ha ny worras y dhorn war
vryntinyon mebyon Ysrael; i a viras war Dhuw, ha dybri hag
eva.

Moyses war Venydh Sinay

12 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Yskynn dhymm war
an menydh, ha gortos ena, ha my a re dhis an leghennow
a ven, gans an lagha ha'n gorhemmynn, re skrifis dh'aga
dyskans.' 13 Ytho Moyses a sevis gans y venyster Yoshua, ha
Moyses a yskynnas dhe venydh Duw. 14 Hag ev a leveris dhe'n
henavogyon, 'Gortewgh omma ragon, bys pan dheun dhywgh
arta; hag otta, yma Aron ha Hur genowgh; piwpynag a'n jeffo
ken, gwres mones dhedha.'

15 Ena Moyses a yskynnas war an menydh, ha'n gommolenn
a gudhas an menydh. 16 Splannder Duw a goedhas war venydh
Sinay, ha'n kommol a'n kudhas hwegh dydh; hag y'n seythves
dydh ev a elwis Moyses yn-mes a gres an kommol. 17 Ytho
omdhiskwedhyans splannder Duw o avel tan ow tewi war benn
an menydh a-wel dhe vebyon Ysrael. 18 Ha Moyses a entras a-ji
dhe'n kommol hag yskynna war an menydh. Yth esa Moyses
war an menydh dew-ugens dydh ha dew-ugens nos.

Rohow dhe'n Tabernakel

25 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 2 Kows orth
mebyon Ysrael may trollons offrynn dhymm; a bub
den bolonjedhek yn y golonn ty a wra degemmeres an offrynn
dhymm. 3 Ha hemm yw an offrynn a dhegemmerydh anedha:

owr, arghans, ha brons, [4] pann glas ha purpur ha kogh, sendal,
ha blew gever, [5] kreghyn rudhhes a hordhes, kreghyn a liw
hyasinth[a] ha prenn akasya, [6] oyl dhe'n lugern, spisyow rag oyl an
untyans ha'n ynkys hweg, [7] meyn onyks, ha meyn rag desedha
y'n efod hag y'n lurik. [8] Ha gas i dhe wul dhymm sentri may
trikkiv yn aga mysk. [9] Herwydh pup-tra a dhiskwedhav dhis
a-dro dhe batron an tabernakel, ha'y vebel, yndella ty a'n gwra.

Argh an Dustuni

[10] I a wra argh a brenn akasya; dew gevelin ha hanter a
vydh hy hys, kevelin ha hanter hy les, ha kevelin ha hanter hy
ughelder. [11] Ha ty a wra hy gorowra gans owr pur, a-ji hag
a-ves ty a wra hy gorowra, ha ty a wra gorra kylgh owr a-dro
dhedhi. [12] Ty a wra teudhi rygdhi peder lagasenn owr ha'ga
gorra war hy feswar troes, diw lagasenn a'n eyl tu dhedhi, ha
diw lagasenn a'y gila. [13] Ty a wra gwelynni a brenn akasya
ha'ga gorowra. [14] Ty a worr an gwelynni a-ji dhe'n lagasennow
war denwennow an argh, dredha dhe dhoen an argh. [15] An
gwelynni a wra gortos yn lagasennow an argh; ny vydhons
kemmerys dhiworti. [16] Hag y'n argh ty a wra gorra an dustuni a
rov dhis. [17] Ena ty a wra tregeredhva a owr pur, dew gevelin ha
hanter a vydh hy hys, ha kevelin ha hanter hy les. [18] Ty a wra
dew jerub a owr; a vortholweyth ty a's gwra, dhe dhew benn
an dregeredhva. [19] Gwra unn cherub dhe'n eyl penn hag unn
cherub dh'y gila; yn unn rann gans an dregeredhva ty a wra an
jerubim dh'y dhew benn. [20] An jerubim a wra lesa aga eskelli
war-vann, yn unn worskeusi an dregeredhva gans aga eskelli,
bejeth dhe vejeth; war-tu ha'n dregeredhva y fydh bejethow
an jerubim. [21] Ty a wra gorra an dregeredhva war an argh; hag
y'n argh, ty a wra gorra an dustuni a rov dhis. [22] Ena my a wra
metya genes, hag a-ugh an dregeredhva, ynter an dhew jerub
usi war argh an dustuni, my a gews genes a-dro dhe bup-tra a
worhemmynnav dhis rag mebyon Ysrael.

---

a 25:5 *kreghyn a liw hyasinth:* war-lergh an Septuagint. Ebrow *kreghyn morhoghes* po *kreghyn broghes.*

Moes an Bara

[23] Ty a wra moes a brenn akasya; dew gevelin a vydh hy hys, kevelin hy les, ha kevelin ha hanter hy ughelder. [24] Ty a wra hy gorowra gans owr pur, ha gul kylgh a owr a-dro dhedhi. [25] Ha ty a wra a-dro dhedhi fram, dornva y hys, ha gul kylgh a owr a-dro dhe'n fram. [26] Ha ty a wra rygdhi peder lagasenn a owr, ha kelmi an lagasennow dhe'n beder kornell orth y beder garr. [27] Ogas dhe'n fram y hwra growedha an lagasennow avel dalghennow dhe'n gwelynni rag doen an voes. [28] Ty a wra an gwelynni a brenn akasya, ha'ga gorowra gans owr, ha'n voes a vydh degys dredha. [29] Ha ty a wra hy flatyow ha'y skudellow ha'y hostrels ha'y bollow dhe dhiveri offrynnow diwes; a owr pur ty a's gwra. [30] Ha ty a wra settya bara an lok war an voes a-ragov pup-prys.

An Kantoler

[31] Ha ty a wra dhymm kantoler a owr pur. Goeles ha gwelenn an kantoler a vydh gwrys a vortholweyth; y hanafow, y dalbennow, ha'y vleujennow a vydh unn rann ganso, [32] hag y fydh hwegh skorrenn ow mos yn-mes a'y denwennow, teyr skorrenn an kantoler yn-mes a unn tenewen anodho ha teyr skorrenn an kantoler yn-mes a'n tenewen arall; [33] tri hanaf gwrys avel alamandow, peub gans talbenn ha bleujenn, war an unn skorrenn, ha tri hanaf gwrys avel alamandow, peub gans talbenn ha bleujenn, war an skorrenn arall – hag yndella dhe'n hwegh skorrenn ow mos yn-mes a'n kantoler; [34] ha war an kantoler y honan peswar hanaf gwrys avel alamandow, ha gansa aga thalbennow ha'ga bleujennow; [35] y fydh talbenn a unn rann ganso yn-dann an kynsa kopel a skorrennow, talbenn a unn rann ganso yn-dann an nessa kopel a skorrennow ha talbenn a unn rann ganso yn-dann an diwettha kopel a skorrennow, rag an hwegh skorrenn ow mos yn-mes a'n kantoler. [36] Aga thalbennow ha'ga skorrennow a vydh unn rann ganso, an oll anodho unn rann a vortholweyth a owr pur. [37] Ha ty a wra an seyth lugarn ragdho; ha'n lugern a vydh settys may rollons golow war an spas a-ragdho. [38] Y evelyow ha'y badellow-tan a

vydh a owr pur. [39] A dalent a owr pur y fydh gwrys, gans oll an daffar ma. [40] Ha gwayt aga gul war-lergh an patron ragdha, a veu diskwedhys dhis war an menydh.

An Tabernakel

26 Ha, ty a wra an tabernakel gans deg kroglenn a sendal plethys ha pann glas ha purpur ha kogh; gans cherubim, ober gweythor kweth, ty a's gwra. [2] Hys pub kroglenn a vydh eth kevelin warn ugens, ha les pub kroglenn peswar kevelin; oll an kroglennow a's tevydh an unn myns. [3] Pymp kroglenn a vydh junys an eyl dh'y ben; ha'n pymp kroglenn arall a vydh junys an eyl dh'y ben. [4] Ha ty a wra stagellow a bann glas war amal an groglenn bella a'n kynsa bagas; hag yndella ynwedh ty a wra stagellow war amal an groglenn bella a'n nessa bagas. [5] Hanter-kans stagell ty a wra war an kynsa kroglenn, ha hanter-kans stagell ty a wra war amal an groglenn usi y'n nessa bagas; an stagellow a vydh an eyl a-dal hy ben. [6] Ha ty a wra hanter-kans bagh a owr, ha junya an kroglennow an eyl dh'y ben gans an baghow, may fydh an tabernakel unnsys tien.

[7] Ynwedh ty a wra kroglennow a vlew gever rag tylda a-ugh an tabernakel; unnek kroglenn a wredh. [8] Hys pub kroglenn a vydh deg kevelin warn ugens, ha les pub kroglenn peswar kevelin; an unnek kroglenn a's tevydh an keth myns. [9] Ty a wra junya pymp kroglenn a'ga honan, ha hwegh kroglenn a'ga honan, ha'n hweghves kroglenn ty a wra plegya a-rag an tylda. [10] Ty a wra hanter-kans stagell war amal an groglenn yw an pella yn unn bagas, ha hanter-kans stagell war amal an groglenn yw an pella y'n nessa bagas.

[11] Ty a wra hanter-kans bagh a vrons, ha gorra an baghow y'n stagellow, ha junya an tylda war-barth may fydh unnsys dien. [12] An rann yw gesys a groglennow an tylda, an hanter kroglenn yw gesys, a wra kregi war an tu a-dryv an tabernakel. [13] An kevelin war an eyl tu, ha'n kevelin war an tu arall, a'n pyth yw gesys yn hirder kroglennow an tylda a wra kregi war denwennow an tabernakel, war an tenewen ma ha'n tenewen na,

dh'y gudha. [14] Ty a wra kudhans dhe'n tylda, a greghyn rudhhes
a hordhes, ha kudhans a greghyn a liw hyasinth[a] a-ughto.

[15] Ty a wra framyow dhe'n tabernakel a brenn akasya, a'ga
sav. [16] Deg kevelin a vydh hys an fram, ha kevelin ha hanter an
les a bub fram. [17] Y fydh dew denon yn pub fram, rag desedha
war-barth; yndella ty a wra rag oll an framyow a'n tabernakel.
[18] Ty a wra an framyow rag an tabernakel: ugens fram dhe'n
barth dhyghow; [19] ha dew-ugens sel arghans ty a wra yn-dann
an ugens fram, diw sel yn-dann unn fram rag y dhew denon,
ha diw sel yn-dann fram arall rag y dhew denon; [20] ha dhe
nessa tu an tabernakel, dhe'n barth kledh ugens fram, [21] ha'ga
dew-ugens sel a arghans, diw sel yn-dann unn fram, ha diw sel
yn-dann bub fram arall; [22] ha rag rann a-dryv an tabernakel
dhe'n howlsedhes ty a wra hwegh fram. [23] Ty a wra dew fram
rag kornellow an tabernakel a-dryv; [24] i a vydh dewblek dhe-
woeles, mes junys war-barth dhe'n penn, dhe'n kynsa lagasenn;
yndella y fydh aga dew; i a wra formya an dhiw gornell. [25] Y
fydh eth fram, ha'ga krawyow a arghans, hwetek kraw; dew
graw yn-dann unn fram, ha dew graw yn-dann bub fram arall.

[26] Ty a wra prennyer yn prenn akasya, pymp rag an framyow
war unn tenewen a'n tabernakel, [27] ha pymp prenn rag framyow
tenewen arall an tabernakel, ha pymp prenn rag framyow an
tabernakel a-dryv, war-tu ha'n howlsedhes. [28] An prenn kres,
yn kres an framyow, a wra tremena dredha a benn dhe benn.
[29] Ty a wra gorowra an framyow, ha gul lagasennow owr rag
synsi an prennyer, ha ty a wra gorowra an prennyer gans owr.
[30] Ty a wra drehevel an tabernakel herwydh an towl ragdho re
beu diskwedhys dhis war an menydh.

[31] Ty a wra vayl a bann glas ha purpur ha kogh ha sendal
plethys; y fydh gwrys gans cherubim, ober gweythor kweth;
[32] ha ty a wra hy kregi war beder koloven a akasya gorowrys
gans owr, gans higennow owr, war beder sel arghans. [33] Ty a
wra kregi an vayl a'n baghow, ha dri argh an dustuni di a-ji

a 26:14 *a greghyn a liw hyasinth:* war-lergh an Septuagint. Ebrow *a greghyn morhoghes* po *a greghyn broghes.*

dhe'n vayl; ha'n vayl a wra ranna ragos an tyller sans dhiworth an moyha sans. 34 Ty a wra gorra an dregeredhva war argh an dustuni y'n tyller an moyha sans. 35 Ty a wra settya an voes a-ves a'n vayl, ha'n kantoler dhe barth dhyghow an tabernakel a-dal an voes; ha ty a wra gorra an voes dhe'n barth kledh.

36 Ty a wra kroglenn rag porth an tabernakel, a bann glas ha purpur ha kogh ha sendal plethys, brosys gans gweyth naswydh. 37 Ty a wra rag an groglenn pymp koloven a akasya, ha'ga gorowra; aga higennow a vydh a owr, ha ty a wra pymp sel ragdha a vrons teudhys.

An Alter

27 Ty a wra an alter a brenn akasya, pymp kevelin hy hys ha pymp kevelin hy les; an alter a vydh pedrek, ha'y ughelder a vydh tri hevelin. 2 Ty a wra kern rygdhi war hy feder kornell; ha'n kern a vydh a unn rann gensi, ha ty a wra hy gorlownya gans brons. 3 Ty a wra pottow rygdhi dhe dhegemmeres hy lusu, ha'y reuvow ha'y bollow ha'y higveryow ha'y fadellow-tan; oll hy daffar ty a wra a vrons. 4 Ty a wra rygdhi ynwedh rastell, roesweyth a vrons; ha war an roes ty a wra peder lagasenn vrons dh'y feder kornell. 5 Ty a wra hy settya yn-dann estyllenn an alter mayth ystynno an roes bys yn hanter ughelder an alter. 6 Ty a wra gwelynni dhe'n alter, gwelynni a brenn akasya, ha'ga gorlownya gans brons, 7 ha'n gwelynni a vydh gorrys der an lagasennow, may fydh an gwelynni dhe'n dhew denewen a'n alter pan vo degys. 8 Ty a's gwra kow, gans plenkys; dell veu diskwedhys dhis war an menydh, yndella y fydh gwrys.

Klos an Tabernakel

9 Ty a wra klos an tabernakel. Dhe'n barth dhyghow, an klos a'n tevydh kroglennow a sendal plethys, kans kevelin aga hys dhe'n eyl tenewen; 10 aga holovenyow a vydh ugens ha'ga selveyn ugens, a vrons, mes higennow an kolovenyow ha'ga bondow a vydh a arghans. 11 Hag yndellma dh'y hys dhe'n tenewen kledh y fydh kroglennow kans kevelin aga hys, aga holovenyow ugens ha'ga selveyn ugens, a vrons, mes higennow

an kolovenyow ha'ga bondow a vydh a arghans. [12] Ha dhe les an klos dhe denewen an howlsedhes y fydh kroglennow a hanter-kans kevelin, gans deg koloven ha deg selven. [13] Les an klos war denewen an est, troha'n howldrehevel, a vydh hanter-kans kevelin. [14] Kroglennow an eyl tenewen a'n yet a vydh pymthek kevelin, gans teyr holoven ha tri selven. [15] Dhe'n tenewen arall, an kroglennow a vydh pymthek kevelin, gans teyr holoven ha tri selven. [16] Dhe borth an klos y fydh kroglenn, ugens kevelin hy hys, a bann glas ha purpur ha kogh ha sendal plethys, brosys gans brosweyth; peder koloven y's tevydh ha gansa peswar selven. [17] Oll an kolovenyow a-dro dhe'n klos a'n jevydh bondow a arghans; aga higennow a vydh a arghans, ha'ga selveyn a vrons. [18] Hys an klos a vydh kans kevelin, an les hanter-kans, ha'n ughelder pymp kevelin, gansa kroglennow a sendal plethys ha selveyn a vrons. [19] Oll an toulys a'n tabernakel rag pub devnydh, hag oll y ebilyer hag oll ebilyer an klos a vydh a vrons.

Gwith an Golow

[20] Ty a wra gorhemmynna dhe vebyon Ysrael may tokkons dhis oyl oliv gweskys pur rag an golow may fo settys lugarn a lesk heb hedhi. [21] Yn tylda an kuntelles, a-ves dhe'n vayl usi a-rag an dustuni, Aron ha'y vebyon a wra y witha a'n gorthugher dhe'n myttin a-rag an ARLOEDH. Y fydh ordenans bys vykken dhe vebyon Ysrael der aga henedhow.

Gwiskasow an Oferysi

28 Ena doro y'th ogas Aron dha vroder, ha'y vebyon ganso, yn-mes a vebyon Ysrael, dhe'm servya avel oferysi – Aron ha mebyon Aron, Nadab hag Abihu, Eleazar hag Ithamar. [2] Ty a wra gwiskasow sans rag Aron dha vroder, rag gordhyans ha rag tekter. [3] Ha ty a gews orth oll an re yw abel, neb a lenwis vy gans skentoleth, may hwrons gwiskasow Aron dh'y sakra dhe'm servya avel oferyas. [4] An re ma yw an gwiskasow a wrons: lurik, efod, pows, mantell a vrithweyth, tulyfant ha grogys; i a wra gwiskasow sans rag Aron dha vroder ha'y vebyon dhe'm servya avel oferysi.

5 I a gemmer pann owrek, glas ha purpur ha kogh, ha sendal.
6 I a wra an efod gans pann owrek, glas ha purpur ha kogh,
ha sendal plethys, ober gweythor kweth. 7 Dew skoedhlien a'n
jevydh kelmys orth y dhew amal may fo junys war-barth. 8 Ha'n
kyngel war an efod a vydh a'n keth kreftweyth ha daffar avello,
a bann owr, glas ha purpur ha kogh, ha sendal plethys. 9 Ty a
gemmer dew ven onyks ha gravya warnedha henwyn mebyon
Ysrael, 10 hwegh a'ga henwyn war an eyl men ha henwyn an
hwegh arall war y gila, war-lergh aga genesigeth. 11 Par dell wra
joweler gravya men, avel gravyans sel, yndella ty a wra gravya
an dhew ven gans henwyn mebyon Ysrael; ty a wra aga gorra
yn settyansow a blethweyth owr. 12 Ty a worr an dhew ven war
skoedhlienyow an efod, avel meyn kov rag mebyon Ysrael;
hag Aron a wra doen aga henwyn war y dhiwskoedh a-rag an
ARLOEDH yn kovadh. 13 Ty a wra settyansow a blethweyth owr,
14 ha diw gadon a owr pur, gwiys avel kerdyn; ha ty a wra staga
an kadonyow kordennys dhe'n settyansow.

Lurik an Arghoferyas

15 Ty a wra lurik a vreus, sleyghweythys; kepar hag ober an
efod ty a'n gwra; a bann owrek, glas ha purpur ha kogh hag a
sendal plethys ty a'n gwra. 16 Pedrek vydh ha dewblek, dornva
y hys ha dornva y les. 17 Ty a wra desedha ynno peswar rew a
veyn. Rew a sardius, topaz ha gwerem a vydh an kynsa rew;
18 ha'n nessa rew greunet, saffir hag adamant; 19 ha'n tressa
rew yasinth, agat hag amethyst; 20 ha'n peswora beryl, onyks
ha yalp; plethweyth owr i a vydh yn aga lagasow. 21 Y fydh
dewdhek men ha'ga henwyn herwydh henwyn mebyon Ysrael;
i a vydh avel gravyans sel, peub war-lergh y hanow, rag an
dewdhek loeth. 22 Ty a wra dhe'n lurik kadonyow a owr pur
gwiys avel kerdyn; 23 ha ty a wra dhe'n lurik dew gylgh a owr,
ha gorra an dhew gylgh war dhew amal an lurik. 24 Ha ty a wra
gorra an dhiw gordenn a owr y'n dhew gylgh war emlow an
lurik; 25 an dhew benn a'n dhiw gordenn ty a wra staga orth
an dhew dhesedhyans a blethweyth; hag yndellma y staga
a-rag dhe skoedhlienyow an efod. 26 Ty a wra dew gylgh a owr,

ha'ga gorra dhe dhew benn an lurik, war y amal a-bervedh ryb an efod. 27 Ty a wra dew gylgh a owr, ha'ga staga a-rag dhe rann isella an dhew skoedhlien an efod, dh'y junyans a-ugh kyngel an efod. 28 I a wra kelmi an lurik der y lagasennow dhe lagasennow an efod gans snod glas, may hworwettho war gyngel sleyghweythys an efod. 29 Yndellma Aron a wra doen henwyn mebyon Ysrael y'n lurik a vreus war y golonn pan a dhe'n tyller sans dhe dhri kov heb hedhi a-dherag an ARLOEDH. 30 Y'n lurik a vreus ty a wra gorra an Urim ha'n Thummim, hag i a vydh war golonn Aron, pan a a-ji a-rag an ARLOEDH; yndellma Aron a wra doen breus mebyon Ysrael war y golonn a-rag an ARLOEDH heb hedhi.

Gwiskasow Erell an Oferysi

31 Ty a wra mantell an efod oll a bann glas. 32 Ynni hi a's tevydh igeryans rag an penn, ha bond gwiys a vydh dhe'n igeryans a-derdro, avel an igeryans yn hoberjon, ma na vo fregys. 33 War hy gwremm ty a wra greunavalow a bann glas ha purpur ha kogh, a-dro dh'y gwremm, ha klegh a owr yntredha a-derdro, 34 klogh owrek ha greunaval a-dro dhe wremm an bows. 35 Y fydh war Aron pan wra ev menystra, ha'y son a vydh klewys pan a dhe'n tyller sans a-dherag an ARLOEDH, ha pan dheu yn-mes, ma na varwo.

36 Ha ty a wra medalenn a owr pur, ha gravya warnedhi, avel gravyans sel, 'Sans dhe'n ARLOEDH.' 37 Ty a wra y fastya war an tulyfant dre snod glas; y fydh war fas an tulyfant. 38 War dal Aron y fydh, hag Aron a wra omgemmeres kabel pynag a dheffo a'n offrynn sans sakrys gans mebyon Ysrael avel aga rohow sans; y fydh pup-prys war y dal may fons degemmerys a-rag an ARLOEDH.

39 Ty a wra gwia an bows yn brithweyth a sendal, ha ty a wra tulyfant a sendal, ha ty a wra grogys brosys gans brosweyth. 40 Ha rag mebyon Aron ty a wra powsyow, grogysyow, ha kappow; ty a's gwra rag gordhyans ha tekter. 41 Ha ty a wra aga gorra war Aron dha vroder, ha war y vebyon ganso, ha'ga untya ha'ga ordena ha'ga sakra, ma'm serfyons avel oferysi. 42 Ty a

wra dhedha lavrek a lien dhe gudha aga noethedh; a'n glun
dhe'n vordhos y hwra ystynn; [43] hag i a vydh war Aron ha war y
vebyon pan ons a-ji dhe dylda an kuntelles, po pan dhons ogas
dhe'n alter dhe venystra y'n tyller sans; ma na dhokkons kabel
warnedha aga honan ha merwel. Hemma a vydh ordenans bys
vykken ragdho ev ha'y dhiyskynnysi war y lergh.

Sakrans Oferysi

29 Lemmyn, hemm yw an pyth a wredh dh'aga sakra,
ma'm serfyons avel oferysi. Kemmer tarow yowynk
ha dew hordh dinamm [2] ha bara heb goell, ha torthow heb goell
myskys gans oyl, ha tesennow tanow urys gans oyl. Ty a's gwra
gans bleus gwaneth fin. [3] Ha ty a wra aga gorra yn unn ganstell
ha'ga dri y'n ganstell, ha dri an tarow ha'n dhew hordh. [4] Ty
a dhre Aron ha'y vebyon dhe dharas tylda an kuntelles ha'ga
golghi gans dowr. [5] Ty a gemmer an gwiskasow, ha gorra war
Aron an bows ha mantell an efod, ha'n efod, ha'n lurik, ha'y
wrogysa gans kyngel an efod, [6] ha ty a sett an tulyfant war y
benn, ha gorra an gurun sans war an tulyfant. [7] Ty a gemmer
oyl an untyans ha'y dhiveri war y benn ha'y untya. [8] Ena ty a
dhre y vebyon, ha gorra powsyow warnedha, [9] ha'ga grogysa
gans grogysyow ha kelmi kappow warnedha; ha'n oferyasedh
a vydh dhedha der ordenans heb worfenn. Yndellma ty a wra
sakra Aron ha'y vebyon.

[10] Ena ty a dhre an tarow a-rag tylda an kuntelles. Aron ha'y
vebyon a wra gorra aga diwleuv war benn an tarow, [11] ha ty
a ladh an tarow a-dherag an ARLOEDH, orth daras tylda an
kuntelles, [12] ha kemmeres rann a woes an tarow ha'y worra war
gern an alter gans dha vys, ha rann arall an goes ty a wra diveri
war woeles an alter. [13] Ty a gemmer oll an blonek a worher
an pottys, ha stagell an avi, ha'n dhiw loneth ha'n blonek eus
warnedha, ha'ga leski war an alter. [14] Mes kig an tarow, ha'y
groghen, ha'y deyl, ty a gowllesk a-ves a'n kamp; offrynn pegh
yw.

[15] Ena ty a gemmer onan a'n hordhes, hag Aron ha'y vebyon
a wra gorra aga diwleuv war benn an hordh, [16] ha ty a ladh an

hordh ha kemmeres y woes ha'y skoellya war an alter a-derdro.
17 Ena ty a dregh an hordh yn rannow, ha golghi y golodhyon
ha'y arrow, ha'ga gorra gans y rannow ha'y benn, 18 ha leski an
hordh dien war an alter; yth yw offrynn leskys dhe'n ARLOEDH;
yth yw sawer plegadow, offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH.

19 Ty a gemmer an hordh arall; hag Aron ha'y vebyon a
wra gorra aga diwleuv war benn an hordh, 20 ha ty a ladh an
hordh, ha kemmeres rann a'y woes ha'y worra war vin skovarn
dhyghow Aron ha war vin skovornow dyghow y vebyon, ha war
veus aga dorn dhyghow, ha war vys bras aga throes dyghow,
ha skoellya goes war an alter a-derdro. 21 Ena ty a gemmer
neppyth a'n goes usi war an alter, hag a oyl an untyans, ha'ga
skoellya war Aron ha war y wiskasow, ha war y vebyon ha war
wiskasow y vebyon ganso; hag ev ha'y wiskasow a vydh sans,
ha'y vebyon ha gwiskasow y vebyon ganso.

22 Ty a gemmer ynwedh blonek an hordh, ha'n lost blonegek,
ha'n blonek a worher an pottys, ha stagell an avi, ha'n dhiw
loneth ha'n blonek usi warnedha, ha'n vordhos dhyghow (rag
yth yw hordh an urdhyans), 23 hag unn dorth-vara, hag unn
desenn a vara gans oyl, hag unn desenn danow, yn-mes a'n
ganstell a vara heb goell hag usi a-rag an ARLOEDH; 24 ha ty a
worr oll an re ma yn diwla Aron hag yn diwla y vebyon, ha'ga
gwevya avel offrynn gwevys a-rag an ARLOEDH. 25 Ena ty a wra
aga hemmeres dhiworth aga leuv, ha'ga leski war an alter war
an offrynn leskys, avel sawer plegadow a-rag an ARLOEDH; yth
yw offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH.

26 Ha ty a gemmer bronn an hordh a urdhyans Aron ha'y
gwevya avel offrynn gwevys a-rag an ARLOEDH; hag y fydh
dha rann. 27 Ha ty a wra sakra bronn an offrynn gwevys, ha
mordhos an offrynn drehevys hag a veu gwevys, hag a veu
drehevys dhiworth hordh an urdhyans, dhiworth an rann esa
dhe Aron, ha dhiworth an rann esa dh'y vebyon. 28 Y fydh rag
Aron ha'y vebyon avel ordenans bys vykken dhiworth mebyon
Ysrael, rag yth yw offrynn, hag y fydh offrynn gans mebyon

Ysrael dhiworth sakrifisow aga offrynnow kowethyans,[a] offrynn dhe'n ARLOEDH.

[29] Gwiskasow sans Aron a vydh rag y vebyon war y lergh, dhe vos untys ynna ha sakrys ynna. [30] An mab neb yw oferyas yn y le a wra aga gwiska seyth dydh, pan dheu a-ji dhe dylda an kuntelles dhe venystra y'n tyller sans.

[31] Ty a gemmer hordh an urdhyans, ha bryjyon y gig y'n tyller sans; [32] hag Aron ha'y vebyon a dheber kig an hordh ha'n bara usi y'n ganstell, dhe dharas tylda an kuntelles. [33] I a dheber an taklow na gansa may feu gwrys dehwelyans, dh'aga sakra ha sanshe, mes ny wra estren dybri anedha, rag aga bos sans. [34] Ha mars eus gesys kig pynag a'n urdhyans po a'n bara, bys y'n myttin, ena ty a wra leski an remenant dre dan; ny vydh dybrys, rag y vos sans.

[35] Yndellma ty a wra dhe Aron ha dh'y vebyon, herwydh pup-tra re worhemmynnis dhis; dre seyth dydh y hwredh aga sakra, [36] ha pub dydh ty a offrynn tarow avel offrynn pegh rag dehwelyans. Ynwedh ty a burha an alter, pan wredh dehwelyans rygdhi, ha'y untya, dh'y sakra. [37] Seyth dydh ty a wra dehwelyans rag an alter, ha'y sakra, ha'n alter a vydh an moyha sans; pynag a docchyo an alter a dheu ha bos sans.

An Offrynnow Pub-dydhyek

[38] Lemmyn hemm yw an pyth a offrynnydh war an alter: dew oen a unn bloedh, dydh ha dydh heb hedhi. [39] Unn oen ty a offrynn myttinweyth, ha'y gila ty a wra offrynna gorthugherweyth; [40] ha gans an kynsa oen degves rann a efa[b] a vleus fin myskys gans kwarter hin a oyl gweskys, ha kwarter hin a win rag offrynn diwes. [41] Ha'n eyl oen ty a offrynn y'n gorthugher, hag offrynna ganso offrynn greun hag offrynn sans, avel myttinweyth, avel sawer plegadow, offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH. [42] Offrynn leskys y fydh heb hedhi der agas henedhow dhe dharas tylda an kuntelles a-rag an ARLOEDH, le

---

a 29:28 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

b 29:40 *efa:* a-dro dhe 22 liter.

may fetyav genes, dhe gewsel ena genes. 43 Ena my a vet gans
mebyon Ysrael a vydh sanshes gans ow golewder. 44 My a saker
tylda an kuntelles ha'n alter; Aron ynwedh ha'y vebyon my a
wra sakra, dhe'm servya avel oferysi. 45 Ha my a drig yn mysk
mebyon Ysrael, ha my a vydh aga Duw. 46 Hag i a wodhvydh
my dhe vos an ARLOEDH aga Duw, a's dros yn-mes a bow Ejyp
may trikken yn aga mysk; my yw an ARLOEDH aga Duw.

Alter dhe Leski Ynkys

30 Ty a wra alter dhe leski ynkys warnedhi; a brenn
akasya ty a's gwra. 2 Unn kevelin a vydh hy hys ha
kevelin hy les; hi a vydh pedrek, ha dew gevelin a vydh hy
ughelder; hy hern a vydh a unn rann gensi. 3 Ty a wra hy gorowra
gans owr pur, hy fenn ha'y thenwennow a-dro ha'y hern; ha ty
a wra rygdhi kylgh a owr a-derdro. 4 Ha diw lagasenn owrek
ty a wra rygdhi; yn-dann hy hylgh dhe'n dhew denewen a-dal
dhedhi ty a's gwra, hag i a wra synsi an gwelynni gansa may fydh
degys. 5 Ty a wra an gwelynni a brenn akasya ha'ga gorowra.
6 Ty a wra aga gorra a-rag an vayl usi ryb argh an dustuni, a-rag
an dregeredhva usi a-ugh an dustuni, le may hwrav metya
genes. 7 Hag Aron a lesk ynkys hweg warnedhi; pub myttin
pan bareus an lugern ev a'n lesk. 8 Pan bareus Aron an lugern
gorthugherweyth, ev a'n lesk, an ynkys pub-dydhyek a-rag
an ARLOEDH der agas henedhow. 9 Ny wredh offrynna ynkys
astranj warnedhi, nag offrynn leskys, nag offrynn greun; ha ny
dhiverydh offrynn diwes warnedhi. 10 Aron a wra dehwelyans
war hy hern unnweyth y'n vlydhen; gans goes offrynn pegh an
dehwelyans ev a wra dehwelyans ragdho unnweyth y'n vlydhen
der agas henedhow; yth yw an moyha sans dhe'n ARLOEDH.

Toll an Tabernakel

11 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 12 Pan gemmerydh
niveryans mebyon Ysrael, ena peub a re daspren ragdho ev
y honan dhe'n ARLOEDH pan y's niverydh, ma na vo pla yn
aga mysk pan y's niverydh. 13 Peub a dremen dhe'n re reknys
seulabrys a re hanter shekel, war-lergh shekel an sentri (an
shekel yw ugens gera), hanter shekel profys dhe'n ARLOEDH.

14 Peub a dremen dhe'n re reknys, a ugens bloedh ha moy,
a re offrynn dhe'n ARLOEDH. 15 Ny wra an den rych ri moy,
ha ny wra an den boghosek ri le, ages an hanter shekel, pan
wrewgh offrynn dhe'n ARLOEDH dhe wul dehwelyans rag agas
enevow. 16 Ha ty a gemmer arghans an dehwelyans dhiworth
mebyon Ysrael, ha'y ordena rag gonis tylda an kuntelles, may
tokko mebyon Ysrael yn kovheans a-rag an ARLOEDH rag gul
dehwelyans ragowgh agas honan.

An Wolghell a Vrons

17 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 18 Ynwedh ty a wra
golghell a vrons, dhedhi sel a vrons, rag omwolghi. Ha ty a wra
hy gorra yntra tylda an kuntelles ha'n alter, ha ty a wra gorra
dowr ynni, 19 ganso may hwra Aron ha'y vebyon golghi aga
diwla ha'ga threys. 20 Pan ons a-ji dhe dylda an kuntelles, po
pan dhons nes dhe'n alter dhe venystra, dhe leski offrynn dre
dan dhe'n ARLOEDH, i a wra omwolghi yn dowr, ma na varwons.
21 I a wolgh aga diwla ha'ga threys, ma na varwons; y fydh
dhedha ordenans bys vykken, dhodho ev ha dh'y dhiyskynnysi
der an henedhow.

Oyl an Untyans

22 Ynwedh, an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 23 Kemmer
dhis an gwella spisyow: a lin myrr pymp kans shekel, hag
a ganel hweg y vlas hanter an myns, henn yw dew kans ha
hanter-kans, hag a galamus[a] hweg y sawer dew kans ha hanter-
kans, 24 hag a gassia pymp kans, war-lergh shekel an sentri, hag
a oyl oliv unn hin; 25 ha ty a wra a'n re ma unyent, kemmyskys
gans melysether; oyl untya sans y fydh. 26 Ha ganso ty a wra
untya tylda an kuntelles hag argh an dustuni, 27 ha'n voes ha'y
daffar oll, ha'n kantoler ha'y dhaffar, ha'n alter a ynkys, 28 ha'n
alter a offrynnow leskys gans oll hy daffar ha'n wolghell ha'y
sel; 29 ty a wra aga sakra may fons an moyha sans; pypynag

a 30:23 *galamus* Kalamus, elestrenn hweg, *Acorus calamus,* ynperthys dhe'n Tir Sans dhiworth Eynda yn furv polter. Pur dalvosek o, ha devnydhys y'n oyl sans hag y'n melysethow an moyha drudh.

a's tocchyo a dheu ha bos sans. 30 Ha ty a wra untya Aron ha'y
vebyon, ha'ga sakra, ma'm serfyons avel oferysi. 31 Ty a lever
dhe vebyon Ysrael, 'Hemma a vydh ow oyl sans rag untya der
agas henedhow. 32 Ny vydh dinewys war gig tus, ha ny wrewgh
oyl arall haval dhodho yn y gemmysk; sans yw, hag y fydh sans
dhywgh. 33 Neb a gemmysko oyl avello po neb a worro anodho
war estren a vydh treghys a'y bobel.'

An Ynkys

34 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, Kemmer spisyow
hweg, stakte, hag onygha, ha galbanum, spisyow hweg gans
frankynkys pur (a bubonan anedha y fydh rannow par), 35 ha
gul ynkys kemmyskys gans melysether, sellys, pur ha sans, 36 ha
nebes anodho ty a val dhe bolter, ha gorra rann anodho a-rag
an dustuni yn tylda an kuntelles le may hwrav metya genes; y
fydh ragowgh an moyha sans. 37 Ha'n ynkys a wredh herwydh
y gemmysk, ny vydh ragowgh agas honan; y fydh ragowgh sans
dhe'n ARLOEDH. 38 Piwpynag a wrello nebes haval dhodho dh'y
dhevnydhya avel melyseth a vydh treghys a'y bobel.

Kreftoryon an Tabernakel

31 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 2 Mir, my re
elwis dre hanow Besalel mab Uri, mab Hur, a loeth
Yuda: 3 ha my re'n lenwis gans spyrys Duw, gans furneth ha
konvedhes, gans skians hag oll kreftweyth, 4 dhe dhevisya
patronyow konnyk, dhe weytha gans owr, arghans ha brons,
5 dhe dreghi meyn dh'aga desedha, ha dhe gervya prenn, rag
gweyth yn pub kreft. 6 Hag otta, my re'n untyas ganso Oholiab
mab Ahisamak, a loeth Dan; ha my re ros sleyghneth dhe bub
krefter konnyk may hwrellons pup-tra re erghis dhis: 7 tylda an
kuntelles, hag argh an dustuni, ha'n dregeredhva usi warnedhi,
ha mebel oll an tylda, 8 an voes ha'y daffar, ha'n kantoler pur
gans y dhaffar oll, ha'n alter a ynkys, 9 ha'n alter a offrynn leskys
gans hy daffar oll, ha'n wolghell ha'y sel, 10 ha'n gwiskasow
fin plethys, gwiskas sans Aron an oferyas ha dillas y vebyon,
dh'aga gonis avel oferysi, 11 hag oyl an untyans ha'n ynkys hweg
rag an tyller sans. Herwydh oll re erghis dhis i a wra.

An Sabot

12 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 13 Lavar dhe vebyon
Ysrael, 'Hwi a wra gwitha ow Sabotys, rag hemm yw tokyn
yntra my ha hwi der agas henedhow, may hwodhvowgh my, an
ARLOEDH, dh'agas sanshe. 14 Hwi a wra gwitha an Sabot, rag y
vos sans dhywgh; peub a'n defol a vydh gorrys dhe'n mernans;
piwpynag a wrello ober vyth ynno, an enev na a vydh treghys
a-dhiworth y bobel. 15 Hwegh dydhweyth a ober a vydh gwrys,
mes an seythves dydh yw Sabot a bowes, sans dhe'n ARLOEDH;
piwpynag a wrello ober vyth dydh an Sabot a vydh gorrys
dhe'n mernans. 16 Ytho mebyon Ysrael a wra gwitha an Sabot,
ow kul vri a'n Sabot der aga henedhow, avel kevambos bys
vykken. 17 Tokyn yw bys vykken yntra my ha mebyon Ysrael
an ARLOEDH dhe wruthyl nev ha nor yn hwegh dydh, hag y'n
seythves dydh ev a bowesas, hag a veu diskwithys.'

18 Ha wosa gorfenna kewsel ganso war venydh Sinay, ev a ros
dhe Moyses diw leghenn an dustuni, leghennow a ven, skrifys
gans bys Duw.

An Leugh Owrek

32 Pan welas an bobel Moyses dhe hokya a dhiyskynna
a'n menydh, an bobel a omguntellas war-barth gans
Aron ha leverel dhodho, 'Yn-bann, gwra dhyn ni duwow a wra
mones a-ragon; rag an Moyses ma, an gour a'gan dros yn-
mes a bow Ejyp, ny wodhon an pyth eus hwarvedhys dhodho.'
2 Hag Aron a leveris dhedha, 'Tennewgh dhe-ves an bysowyer
owr usi yn skovornow agas gwragedh, agas mebyon ha'gas
myrghes, ha'ga dri dhymm.' 3 Ytho oll an bobel a dennas aga
bysowyer owr esa yn aga diwskovarn, ha'ga dri dhe Aron.
4 Ev a dhegemmeras an owr a'ga diwla, ha'y weytha gans
toul gravya, ha gwruthyl leugh teudh, hag i a leveris, 'An re
ma yw dha dhuwow, A Ysrael, a'th tros yn-mes a bow Ejyp.'
5 Pan welas Aron hemma, ev a dhrehevis alter a-dheragdho;
hag Aron a wrug gwarnyans ow leverel, 'A-vorow y fydh goel
dhe'n ARLOEDH.' 6 I a sevis ternos myttin a-varr, hag offrynna

offrynnow leskys ha dri offrynnow kowethyans;[a] ha'n bobel a esedhas dhe dhybri hag eva, ha sevel dhe wari.

7 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Diyskynn; rag dha bobel,
hag a dhresys yn-mes a bow Ejyp, re omdhefolas; 8 i re dreylyas
a-denewen yn uskis a'n fordh a worhemmynnis dhedha; i re
wrug dhedha leugh teudh, ha'y wordhya ha sakrifia dhodho, ha
leverel, "An re ma yw dha dhuwow, A Ysrael, a'th tros yn-
mes a bow Ejyp."' 9 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'My
re welas an bobel ma, hag otta, yth yw pobel kales hy hilbenn;
10 lemmyn ytho gas vy dhe'm honan may losko ow sorr toemm
er aga fynn ha ma's kowllytthiv; mes my a wra ahanas kenedhel
veur.'

11 Mes Moyses a bysis an ARLOEDH y Dhuw,[b] ha leverel, 'A
ARLOEDH, prag y lesk toemm dha sorr erbynn dha bobel, a's
dresys yn-mes a bow Ejyp gans galloes meur ha dorn grev?
12 Prag y tegoedh dhe'n Ejyptianys leverel, "Gans tebel vynnas
y hwrug aga dri yn-rag, dh'aga ladha y'n menydhyow, dh'aga
howlladha war enep an nor"? Treyl a'th sorr fers ha re bo edrek
dhis a'n tebelwrians erbynn dha bobel. 13 Porth kov a Abraham,
Ysak, hag Ysrael, dha servysi, dhe neb y hwrussys ti re'th honan
ha leverel dhedha, "My a wra lieshe agas diyskynnysi avel ster
nev, hag oll an tir ma re ambosis y rov dh'agas diyskynnysi, hag
i a'n erit bys vykken."' 14 Ha'n ARLOEDH a'n jevo edrek a'n drog
a brederi gul dh'y bobel.

15 Ena Moyses a dreylyas ha diyskynna a'n menydh gans diw
leghenn an dustuni yn y dhorn, leghennow a veu skrifys war
an dhew du; war an eyl tu ha war y gila y fons skrifys. 16 Ha'n
leghennow o ober Duw, ha'n skrif o skrif Duw, gravys war
an leghennow. 17 Pan glewas Yoshua tros an bobel hag i ow
karma, ev a leveris dhe Moyses, 'Yma tros a vresel y'n kamp.'
18 Mes ev a leveris, 'Nyns yw son garma rag trygh, na son kri
fethans, mes son kana a glewav.' 19 Kettell dheuth nes dhe'n

---

a 32:6 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

b 32:11 *a bysis an ARLOEDH y Dhuw:* Ebrow *a dhisorras fas an ARLOEDH y Dhuw.*

kamp ha gweles an leugh ha'n donsya, sorr Moyses a loskas yn
fers, hag ev a dewlis an leghennow a'y dhiwdhorn ha'ga therri
dhe woeles an menydh. 20 Ev a gemmeras an leugh re wrussons,
ha'y leski gans tan, ha'y velyas dhe bolter, ha'y skoellya war an
dowr hag a wrug dhe vebyon Ysrael y eva.

21 Ena Moyses a leveris dhe Aron, 'Pandr'a wrug an bobel ma
dhis may hwrussys dri pegh meur warnedha?' 22 Hag Aron a
leveris, 'Na as sorr ow arloedh dhe leski yn fers; ty a aswonn an
bobel hag yw parys rag tebelwrians. 23 Rag i a leveris dhymm,
"Gwra duwow dhyn a wra mos a-ragon; ha'n Moyses ma, an
gour a'gan dros yn-mes a bow Ejyp, ny wodhon pyth re hwarva
dhodho." 24 Ytho my a leveris dhedha, "Neb a'n jeffo owr,
gwres y denna anodho;" yndella i a'n ros dhymm, ha my a'n
tewlis y'n tan, hag y teuth yn-mes an leugh ma.'

25 Pan welas Moyses bos an bobel gyllys anfronnys (rag
Aron re's gasas dhe vos direwl, dh'aga meth yn mysk aga
eskerens), 26 ena Moyses a sevis dhe yet an kamp, ha leverel,
'Piw eus gans an ARLOEDH? Des dhymm.' Ha mebyon Levi
oll a omguntellas dhodho. 27 Hag y leveris dhedha, 'Yndellma
y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: "Pub den gorres y gledha
war y glun. Kewgh ha dehweles a yet dhe yet der an kamp, ha
ledhewgh pub den y vroder, ha pub den y goweth ha pub den y
gentrevek."' 28 Mebyon Levi a wrug herwydh ger Moyses hag y
koedhas a'n bobel an jydh na neb tri mil wour. 29 Ha Moyses a
leveris, 'Hedhyw hwi re omsakras rag servis an ARLOEDH, peub
orth kost y vab ha'y vroder, may hworro bennath warnowgh an
jydh ma.'

30 An vorow Moyses a leveris dhe'n bobel, 'Hwi re beghas
pegh meur. Ha lemmyn my a wra yskynna dhe'n ARLOEDH;
martesen my a yll gul dehwelyans rag agas pegh.' 31 Ytho
Moyses a dhehwelis dhe'n ARLOEDH ha leverel, 'Ogh, an bobel
ma re beghas pegh meur; i re wrug dhedha duwow a owr. 32 Mes
lemmyn, mar mynnydh gava aga fegh – ha mar ny vynnydh,
gwra ow dilea, my a'th pys, yn-mes a'th lyver re skrifsys.'
33 Mes an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Neb re beghas er

ow fynn, my a wra y dhilea ev a'm lyver. 34 Mes lemmyn, ke, hembronk an bobel dhe'n tyller a gewsis dhis anodho; otta, ow el a wra mos a-ragos. Byttegyns, an jydh may tyffiv, my a wra aga hessydhya a'ga fegh.' 35 Ha'n ARLOEDH a dhannvonas pla war an bobel rag i dhe wul an leugh a wrug Aron.

Gorhemmynn dhe Dhiberth a Venydh Sinay

33 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Dibarth, ke alemma, ty ha'n bobel a wrussys dri yn-mes a bow Ejyp, dhe'n tir a ambosis dhe Abraham, Ysak ha Yakob, ow leverel, "Dhe'th tiyskynnysi my a'n re." 2 My a wra dannvon el a-ragos ha my a wra gorra dhe-ves an Kananysi, an Amorysi, an Hittysi, an Perizzysi, an Hivysi ha'n Yebusysi. 3 Ke dhe dir a dhinwa leth ha mel; mes ny wrav mos y'n kres ahanas, ma na'th kowllytthiv, rag pobel kales hy hilbenn yth os.'

4 Pan glewas an bobel an yeyn nowodhow ma, i a gynis; ha ny wiskas denvyth y degennow. 5 Rag an ARLOEDH re lavarsa dhe Moyses, 'Lavar dhe vebyon Ysrael, "Ty yw pobel kales dha gilbenn; mar teffen unn pols y'n kres ahanas, my a'th kowlladhsa. Ytho, diwisk dha degennow a-dhiworthis, may hwodhviv an pyth dhe wul genes."' 6 Ytho mebyon Ysrael a stryppyas dhe-ves aga thegennow, a venydh Horeb ha war-rag.

Tylda an Kuntelles

7 Lemmyn Moyses a gemmeri an tylda ha'y settya a-ves dhe'n kamp, pell a-ves dhe'n kamp; hag ev a'n henwis tylda an kuntelles. Ha pub huni a hwila an ARLOEDH a wre mones dhe dylda an kuntelles, esa a-ves dhe'n kamp. 8 Pan e Moyses yn-mes dhe'n tylda, oll an bobel a sevi, ha pub den a sevi orth daras y dylda, ha mires war-lergh Moyses, bys pan alsa a-ji dhe'n tylda. 9 Pan entra Moyses y'n tylda, an goloven a gommol a dhiyskynna ha sevel orth daras an tylda, ha'n ARLOEDH a gewsi gans Moyses. 10 Pan weli an bobel an goloven a gommol ow sevel orth daras an tylda, oll an bobel a sevi ha gordhya, pub den orth treudhow y dylda. 11 Yndella y kewsi an ARLOEDH dhe Moyses, bejeth dhe vejeth, dell gews den orth y goweth. Ena y

treylya Moyses arta dhe'n kamp, mes y venyster Yoshua mab Nun, gour yowynk, ny dhibartha a'n tylda.

Ambos an Arloedh dhe Vos gans Y Bobel

12 Moyses a leveris dhe'n Arloedh, 'Mir, ty a lever dhymm, "Doro an bobel ma yn-bann;" mes ny'm gessys dhe wodhvos piw a dhannvonydh genev. Hwath re leversys, "My a'th aswonn dre hanow, ha ty re gavas gras y'm golok." 13 Lemmyn ytho, my a'th pys, mar kevis gras y'th wolok, diskwedh dhymm lemmyn dha fordhow, ma'th aswonniv ha kavoes gras y'th wolok. Preder ynwedh bos an genedhel ma dha bobel.' 14 Ev a leveris, 'My ow honan a wra mos genes, ha my a re dhis powes.' 15 Hag ev a leveris dhodho, 'Mar nyns edh genev, na wra agan dri alemma. 16 Rag fatell vydh godhvedhys my dhe gavoes gras y'th wolok, my ha'th pobel? A nyns yw ty ow kerdhes genen, may fen diblans, my ha'th pobel, dhiworth oll an poblow usi war enep an nor?' 17 Ha'n Arloedh a leveris dhe Moyses, 'An keth tra ma re gewssys, my a'n gwra; rag ty re gavas gras y'm golok, ha my a'th aswonn dre hanow.' 18 Moyses a leveris, 'My a'th pys, diskwedh dhymm dha wolewder.' 19 Hag ev a leveris, 'My a wra oll ow dader dhe dremena a-ragos, ha my a elow ow hanow, an Arloedh, a-ragos; ha grassyes vydhav dhe neb a vydhav grassyes dhodho, ha bos truedhek dhodho dhe neb yth ov truedhek.' 20 Mes y leveris, 'Ny welydh ow fas; rag ny'm gwel den ha bewa.' 21 An Arloedh a leveris, 'Ottomma tyller y'm ogas le may sevydh war an garrek; 22 ha'm golewder ow tremena, my a wra dha worra yn fols y'n garrek, ha'th kudha gans ow dorn ha my ow tremena; 23 ena my a wra gorra ow dorn a-denewen, ha ty a welvydh ow heyn; mes ny vydh gwelys ow fas.'

An Dhiw Leghenn Nowydh

34 An Arloedh a leveris dhe Moyses, 'Fols diw leghenn a ven haval dhe'n kynsa; ha my a wra skrifa war an leghennow an geryow esa war an kynsa leghennow, a derrsys. 2 Bydh parys myttinweyth hag yskynn y'n myttin dhe venydh Sinay, ha sav ragov ena war benn an menydh. 3 Ny dheu

denvyth genes, ha na as denvyth dhe vos gwelys yn tyller vyth y'n menydh; na as flokkys na greow dhe beuri a-rag an menydh na.' [4] Ytho ev a folsas diw leghenn a ven avel an kynsa; hag y sevis myttin a-varr hag yskynna menydh Sinay, dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhodho, ha kemmeres yn y dhorn diw leghenn a ven. [5] An ARLOEDH a dhiyskynnas y'n gommolenn ha sevel ganso ena, ha gelwel y hanow: an ARLOEDH. [6] An ARLOEDH a dremenas a-ragdho ha gelwel, 'An ARLOEDH, an ARLOEDH, Duw truedhek ha grassyes, lent ow serri ha leun a dregeredh ha lelder, [7] ow kwitha tregeredh rag milyow, ow kava kammweyth ha kammdremenans ha pegh, mes neb na as an re gablus heb kessydhyans, ow korra kammweyth an tasow war an fleghes, ha war fleghes an fleghes dhe'n tressa ha'n peswora henedh.' [8] Moyses a fistenas dhe omblegya, hag a wordhyas. [9] Y leveris, 'Mar kevis lemmyn gras y'th wolok, A Arloedh, my a'th pys, gwres an Arloedh mones yn agan mysk, kynth yw pobel kales hy hilbenn; ha gav agan kammweyth ha'gan pegh, ha kemmer ni rag dha eretons.'

Nowydhheans an Kevambos

[10] Ev a leveris, Otta, my a wra dhis kevambos. A-rag oll dha bobel my a wra anethow a'n par na vons gwrys war oll an norvys nag yn py kenedhel bynag; hag oll an bobel mayth esos yn aga mysk a wra gweles ober an ARLOEDH rag yth yw tra euthyk hag a wrav genes. [11] Gwith orth an pyth a worhemmynnav dhis hedhyw. Otta, my a worr yn-mes a-ragos an Amorysi, an Kananysi, an Hittysi, an Perizzysi, an Hivysi, ha'n Yebusysi. [12] Kemmer with ma na wrylli kevambos gans annedhysi an vro mayth esos ow mones, ma na dheffo ha bos antell yn agas mysk. [13] Ty a derr dhe'n dor aga alteryow, ha terri dhe demmyn aga feulveyn, ha treghi aga Asherim, [14] (rag ny wordhydh ken Duw, rag an ARLOEDH, neb yw y hanow Avius, yw Duw avius); [15] ma na wredh kevambos gans annedhysi an tir, ha pan horyons war-lergh aga duwow ha sakrifia dh'aga duwow hag onan anedha a'th helow, ma na dhyppri a'y sakrifis; [16] ha ty a gemmer a'ga myrghes dhe'th vebyon, ha'ga myrghes a wra horya war-lergh aga duwow ha gul dhe'th vebyon horya war-lergh aga duwow.

17 Ny wredh ragos duwow deudh.

18 Goel an bara heb goell ty a wra gwitha. Seyth dydh ty a dheber bara heb goell, dell worhemmynnis dhis, dhe'n prys ordenys y'n mis Abib, rag y'n mis Abib y teuthys yn-mes a Ejyp.

19 Peub a iger an dorr yw dhymm, oll dha warthek gorow, kynsa-genys an vugh ha'n dhavas. 20 Kynsa-genys an asen ty a dhaspren gans oen, po mar ny'n dasprenydh, ty a wra terri y gonna. Kynsa-genys oll dha vebyon ty a wra dasprena. Na ny wra nagonan omdhiskwedhes a-ragov gwag y dhiwleuv.

21 Hwegh dydh ty a wra oberi, mes y'n seythves dydh ty a wra powes; ynwedh yn termyn aras ha trevas ty a wra powes.

22 Ha ty a wra gwitha goel an seythunyow, kynsa frut an gwaneth ha goel an kuntell dhe benn an vlydhen. 23 Teyrgweyth y'n vlydhen y hwra omdhiskwedhes oll dha re worow a-rag an Arloedh Duw, Duw Ysrael. 24 Rag my a wra fesya kenedhlow a-ragos, ha lesa dha oryon; ha ny'n jevydh denvyth hwans dhe'th tir, pan yskynnydh dhe omdhiskwedhes a-rag an Arloedh dha Dhuw teyrgweyth y'n vlydhen.

25 Ny wredh profya goes ow sakrifis gans goell; na ny vydh gesys offrynn goel an Pask bys y'n myttin.

26 An gwella a'n kynsa frut dha dhor ty a wra dri dhe ji an Arloedh dha Dhuw. Ny wredh bryjyon mynn yn leth y vamm.

27 An Arloedh a leveris dhe Moyses, Skrif an geryow ma; herwydh an geryow ma my re wrug kevambos genes ha gans Ysrael. 28 Ev a veu ena gans an Arloedh dew-ugens dydh ha dew-ugens nos; ha ny dhybris bara nag eva dowr. Hag y skrifas war leghennow geryow an kevambos, an deg gorhemmynn.

Moyses a Dhiyskynn a'n Menydh

29 Pan dhiyskynnas Moyses a venydh Sinay, ha diw leghenn an dustuni yn y dhorn dell dhiyskynnas a'n menydh, ny wodhya Moyses kroghen y fas dhe splanna, rag ev re bia ow kewsel gans Duw. 30 Aron ha mebyon Ysrael oll, pan welsons Moyses, otta, kroghen y vejeth a splannas, hag own a's teva a dhos yn y

ogas. 31 Mes Moyses a elwis dhedha; hag Aron ha hembrenkysi
oll an kuntelles a dhehwelis dhodho, ha Moyses a gewsis
gansa. 32 A-wosa mebyon Ysrael oll a dheuth nes, hag ev a
worhemmynnis dhedha pup-tra re gowssa an ARLOEDH dhodho
war venydh Sinay. 33 Pan worfennsa Moyses ow kewsel gansa,
ev a worras kudhlenn war y vejeth; 34 mes pan e Moyses a-ji
a-rag an ARLOEDH dhe gewsel ganso, y tiwiska an gudhlenn bys
pan dho yn-mes; hag y to yn-mes ha derivas dhe vebyon Ysrael
an pyth a vedha gorhemmynnys dhodho. 35 Mebyon Ysrael a
welas bejeth Moyses, bos kroghen bejeth Moyses ow splanna;
ha Moyses a wiskas an gudhlenn arta war y vejeth, bys pan
dheuth a-ji dhe gewsel ganso.

Rewlys an Sabot

35 Moyses a guntellas an kuntelles oll a vebyon Ysrael,
ha leverel dhedha, An re ma yw an taklow re
worhemmynnis an ARLOEDH dhywgh dh'aga gul. 2 Hwegh dydh
y fydh ober gwrys, mes y'n seythves dydh y'gas bydh Sabot
sans a bowes dhe'n ARLOEDH; piwpynag a wrello ober vyth
ynno a vydh gorrys dhe'n mernans; 3 ny wrewgh hwi enowi tan
vyth yn agas annedhow dydh an Sabot.

Offrynnow an Tabernakel

4 Moyses a leveris dhe'n kuntelles oll a vebyon Ysrael, Hemm
yw an dra re worhemmynnis an ARLOEDH. 5 Kemmerewgh
a'gas mysk offrynn dhe'n ARLOEDH; neb a'n jeffo kolonn
volonjedhek, gas ev dhe dhri offrynn an ARLOEDH: owr, arghans
ha brons; 6 pann glas ha purpur ha kogh ha sendal, ha blew
gaver, 7 kreghyn rudhhes a hordhes, kreghyn a liw hyasinth[a] ha
prenn akasya, 8 oyl rag an lugarn, spisyow rag oyl an untyans ha
rag an ynkys hweg, 9 meyn onyks ha meyn rag desedha, rag an
efod ha rag an lurik.

---

a 35:7 *kreghyn a liw hyasinth:* war-lergh an Septuagint. Ebrow *kreghyn morhoghes* po *kreghyn broghes.*

Gweyth rag an Tabernakel

10 Pub krefter konnyk yntredhowgh dens ha gwruthyl oll re
worhemmynnis an ARLOEDH: 11 an tabernakel, y dylda ha'y
gudhans, y higennow ha'y framyow, y brennyer, y golovenyow
ha'y selveyn; 12 an argh ha'y gwelynni, an dregeredhva ha vayl
an groglenn; 13 an voes gans hy gwelynni ha'n toulys oll ha bara
an lok; 14 an kantoler ynwedh rag an golow, ha'y dhaffar oll ha'y
lugern, ha'n oyl rag an lugarn; 15 hag alter an ynkys, gans hy
gwelynni, hag oyl an untyans ha'n ynkys hweg, ha'n groglenn
rag an daras, dhe borth an tabernakel; 16 alter an offrynn leskys,
gans y rastell a vrons, hy gwelynni ha'y daffar oll, an wolghell
ha'y sel; 17 kroglennow an klos, y golovenyow ha'ga selveyn,
ha'n groglenn rag porth an klos; 18 pynnow an tabernakel ha
pynnow an klos, ha'ga hordennow; 19 an gwiskasow fin plethys
rag menystra y'n tyller sans, an gwiskasow sans rag Aron an
oferyas, ha gwiskasow y vebyon, rag aga gonis avel oferysi.

Offrynnow an Bobel

20 Ena kuntelles mebyon Ysrael oll a dhibarthas a wolok
Moyses. 21 Y teuthons, pubonan kolonnek, ha pubonan gans
spyrys bolonjedhek, ha dri offrynn an ARLOEDH rag ober
tylda an kuntelles, ha rag oll y wonis, ha rag an gwiskasow
sans. 22 Yndellma y teuthons, ha gwer ha benynes; oll a golonn
volonjedhek a dhros brochys ha bysowyer-troen ha bysowyer-
sel ha tergh, pub eghenn a daklow owrek, peub owth offrynna
offrynn a owr dhe'n ARLOEDH. 23 Pubonan a veu kevys ganso
pann glas po purpur po kogh po sendal po kreghyn rudhhes
a hordhes po kreghyn a liw hyasinth, a's dros. 24 Peub a ylli
offrynna offrynn a arghans po brons a'n dros yn offrynn dhe'n
ARLOEDH; ha pub den neb a veu kevys ganso prenn akasya gwiw
dhe'n ober, a'n dros. 25 An benynes oll a veu abel a nedhas gans
aga diwdhorn ha dri an pyth re nedhsons, pann glas ha purpur
ha kogh ha sendal; 26 ha'n benynes oll ha'ga holonn movyes
gans galloes a nedhas blew an gever. 27 Ha'n hembrenkysi a
dhros meyn onyks ha meyn dhe vos desedhys, rag an efod ha
rag an lurik, 28 ha spisyow hag oyl rag an golow, ha rag oyl

an untyans, ha rag an ynkys hweg. [29] An wer ha'n benynes oll,
mebyon Ysrael, ha'ga holonn movyes dhe dhri neppyth rag an
ober re worhemmynnsa an ARLOEDH dre leuv Moyses dhe vos
gwrys, a'n dros avel aga offrynn bolonjedhek dhe'n ARLOEDH.

Kreftoryon an Tabernakel

[30] Ena Moyses a leveris dhe vebyon Ysrael, Mirewgh, an
ARLOEDH re elwis dre hanow Besalel mab Uri, mab Hur, a loeth
Yuda; [31] hag ev re'n lenwis gans Spyrys Duw, gans furneth
ha konvedhes, gans skians ha gans kreftweyth a bub eghenn,
[32] dhe dhevisya patronyow konnyk, dhe weytha yn owr hag
arghans ha brons, [33] dhe dreghi meyn dh'aga desedha, ha dhe
gervya prenn, rag gweyth yn pub kreft konnyk. [34] Hag ev re
worras yn y golonn an galloes dhe dhyski, hag ev hag Oholiab
mab Ahisamak a loeth Dan. [35] Ev re's lenwis gans galloes
dhe wul pub eghenn a ober gwrys gans krefter po gweythor
kweth po brosyer yn pann glas ha purpur ha kogh ha sendal,
po gans gwiader; oberoryon yn kreftweyth a bub eghenn, ha
gweythoryon kweth a dhevisyow konnyk.

36 Besalel hag Oholiab ha pub krefter konnyk ynno may
hworras Duw furneth ha konvedhes dhe wodhvos
gul oll ober vyth yn gwrians an sentri a wra oberi herwydh oll
re worhemmynnis an ARLOEDH.

An Bobel a Dhre Lies Offrynn

[2] Ena Moyses a elwis Besalel hag Oholiab ha pub krefter
konnyk ynno may hworras Duw godhvos yn y golonn, peub a
vo kolonnek, dhe dhos dhe wul an ober; [3] hag i a dhegemmeras
dhiworth Moyses oll an offrynnow re dhrosa mebyon Ysrael yn
ober servis an sentri. I a besyas dri offrynnow bolonjedhek pub
myttin, [4] may teuth pub krefter konnyk esa ow kul pub eghenn
a oberennow war an sentri, pubonan dhiworth an oberenn esa
ow kul, [5] ha leverel dhe Moyses, 'An bobel a dhre moy es lowr
dhe wul an ober re worhemmynnis an ARLOEDH y wul.' [6] Ytho
Moyses a ros gorhemmynn, ha'n ger a veu gelwys der an kamp,
'Na as gour na benyn dhe wul ober moy rag offrynn rag an

sentri.' Yndellma an bobel a veu lettys a dhri moy; [7] rag an daffar a's tevo o lowr dhe wul an ober oll ha moy.

Gwrians an Tabernakel

[8] Pub krefter konnyk yn mysk an weythoryon neb a wre ober an tabernakel a wrug deg kroglenn; gwiys gans sendal plethys ha pann glas ha purpur ha kogh ha cherubim, ober gweythor kweth. [9] Hys pub kroglenn o eth kevelin warn ugens; ha les pub kroglenn peswar kevelin; ha pub kroglenn a's tevo an keth musur.

[10] Ev a goplas pymp kroglenn an eyl dh'y ben, ha'n pymp kroglenn arall ev a goplas an eyl dh'y ben. [11] Ev a wrug stagellow a bann glas war amal pella kroglenn an kynsa bagas; keffrys ev a's gwrug war amal pella kroglenn an nessa bagas; [12] ev a wrug hanter-kans stagell dhe'n unn groglenn, hag ev a wrug hanter-kans stagell war amal an groglenn bella a'n nessa sett; yth esa an stagellow an eyl a-dal hy ben. [13] Hag ev a wrug hanter-kans bagh a owr ha kelmi an kroglennow an eyl dh'y ben gans baghow, may feu an tabernakel unnsys dien.

[14] Ynwedh ev a wrug kroglennow a vlew gever rag tylda a-ugh an tabernakel; ev a wrug unnek kroglenn. [15] Hys pub kroglenn o deg kevelin warn ugens; ha les pub kroglenn peswar kevelin; an unnek kroglenn a's tevo an keth musur. [16] Ev a goplas pymp kroglenn a'ga honan, ha hwegh kroglenn a'ga honan. [17] Ev a wrug hanter-kans stagell war amal an pella kroglenn a'n unn bagas, ha hanter-kans stagell war amal kroglenn an bagas arall. [18] Hag ev a wrug hanter-kans bagh a vrons dhe gopla an tylda war-barth may fe unnsys dien. [19] Ev a wrug kudhans dhe'n tylda, a greghyn rudhhes a hordhes, ha kudhans a greghyn a liw hyasinth[a] a-ughto.

[20] Ena ev a wrug framyow rag an tabernakel a brenn akasya, a'ga sav. [21] Deg kevelin o hys pub fram, ha kevelin ha hanter les pub fram. [22] Pub fram a'n jevo dew denon, rag desedha war-

---

a 36:19 *greghyn a liw hyasinth:* war-lergh an Septuagint. Ebrow *greghyn morhoghes* po *greghyn broghes.*

barth; ev a wrug hemma rag oll an framyow a'n tabernakel.
23 Framyow an tabernakel ev a's gwrug yndellma: ugens fram
dhe'n barth dhyghow; 24 hag ev a wrug ugens sel a arghans yn-
dann an ugens fram, diw sel yn-dann unn fram rag y dhew
denon, ha diw sel yn-dann fram arall rag y dhew denon. 25 Ha
dhe nessa tu an tabernakel, dhe'n barth kledh, ev a wrug ugens
fram; 26 ha'ga ugens sel a arghans, diw sel yn-dann unn fram ha
diw sel yn-dann fram arall. 27 Ha dhe'n tu a-dryv an tabernakel
dhe'n howlsedhes ev a wrug hwegh fram. 28 Ev a wrug dew
fram dhe gornellow an tabernakel dhe'n tu a-dryv. 29 I o an keth
a-woeles, ha junys a-wartha, dhe'n kynsa lagasenn; ev a wrug
dew anedha yndellma, rag an dhiw gornell. 30 Ytho yth esa eth
fram gans aga krawyow a arghans, hwetek kraw, dew graw yn-
dann bub fram.

31 Ev a wrug prennyer a brenn akasya, pymp dhe'n framyow
dhe unn tu a'n tabernakel, 32 ha pymp dhe'n framyow dhe du
arall an tabernakel, ha pymp prenn dhe framyow an tabernakel
dhe'n tu a-dryv, dhe'n howlsedhes. 33 Ev a wrug dhe'n prenn
kres tremena a benn dhe benn yn kres an framyow. 34 Hag ev a
worlownas an framyow gans owr, ha gul aga lagasennow a owr
rag synsi an prennyer, ha gorowra an prennyer gans owr. 35 Ev
a wrug an vayl a bann glas ha purpur ha kogh ha sendal plethys;
i a veu gwrys gans cherubim, ober gweythor kweth. 36 Rygdhi
ev a wrug peder koloven a akasya, ha'ga gorowra gans owr; aga
higennow o a owr, hag ev a deudhis ragdha peder sel a arghans.
37 Ynwedh ev a wrug kroglenn rag porth an tylda a bann glas,
purpur ha kogh ha sendal plethys, brosys gans brosweyth;
38 ha'y fymp koloven gans aga higennow. Ev a worlownas aga
fenn-kolovenyow, ha'ga bondow o a owr, mes aga fymp kraw
o a vrons.

Argh an Dustuni

37 Besalel a wrug an argh a brenn akasya; dew gevelin
ha hanter o hy hys, kevelin ha hanter hy les, ha
kevelin ha hanter hy ughelder. 2 Ev a's gorowras gans owr pur
a-ji dhedhi hag a-ves ha gul kylgh a-dro dhedhi. 3 Hag ev a

deudhis rygdhi peder lagasenn a owr dh'y feder kornell, diw lagasenn dhe'n unn tu ha diw lagasenn dh'y thu arall. [4] Ev a wrug gwelynni a brenn akasya ha'ga gorowra, [5] ha gorra an gwelynni y'n lagasennow war denwennow an argh, dhe dhoen an argh. [6] Ev a wrug tregeredhva a owr pur; dew gevelin ha hanter o hy hys, ha kevelin ha hanter hy les. [7] Hag y hwrug dew jerub a owr mortholys; war dhew benn an dregeredhva ev a's gwrug, [8] unn cherub dhe'n eyl penn, hag unn cherub dh'y gila; a unn rann gans an dregeredhva ev a wrug an jerubim war hy dew du. [9] An jerubim a lesas aga eskelli war-vann, yn unn worskeusi an dregeredhva gans aga eskelli, bejeth dhe vejeth; yth esa bejethow an jerubim war-tu ha'n dregeredhva.

Moes an Bara

[10] Ev a wrug ynwedh an voes a brenn akasya; dew gevelin o hy hys, kevelin hy les, ha kevelin ha hanter hy ughelder; [11] hag ev a's gorowras gans owr pur, ha gul kylgh a owr a-dro dhedhi. [12] Hag y hwrug a-dro dhedhi fram, dornva y les, ha gul kylgh a owr a-dro dhe'n fram. [13] Ev a deudhis ragdho peder lagasenn a owr, ha fastya an lagasennow dhe'n peder kornell dh'y beder garr. [14] Ogas dhe'n fram yth esa an lagasennow, avel synsellow dhe'n gwelynni dhe dhoen an voes. [15] Ev a wrug an gwelynni a brenn akasya dhe dhoen an voes, ha'ga gorowra gans owr. [16] Hag ev a wrug an lestri a owr pur a vedha war an voes, hy flatyow ha'y skudellow ha'y bollow ha'y hostrels gansa dhe dhiveri an offrynnow diwes.

An Kantoler

[17] Ynwedh ev a wrug an kantoler a owr pur. Ben ha gwelenn an kantoler a veu gwrys a weyth mortholys; y hanafow, y dalbennow, ha'y vleujennow o unn rann ganso. [18] Yth esa hwegh skorrenn ow mos yn-mes a'y denwennow, teyr skorrenn a'n kantoler yn-mes a unn tenewen ha teyr skorrenn a'n kantoler yn-mes a'n tenewen arall; [19] tri hanaf gwrys avel alamandow, peub ganso talbenn ha bleujenn, war unn skorrenn, ha tri hanaf gwrys avel alamandow peub ganso talbenn ha bleujenn, war an skorrenn arall – hag yndella dhe'n hwegh skorrenn ow mos

yn-mes a'n kantoler. [20] Ha war an kantoler y honan yth esa peswar hanaf gwrys avel alamandow, gans aga thalbennow ha bleujennow, [21] ha talbenn unn rann ganso yn-dann gynsa par a'n hwegh skorrenn, talbenn unn rann yn-dann nessa par a'n skorrennow ha talbenn yn-dann an diwettha par a'n skorrennow, ow mos yn-mes anodho. [22] Aga thalbennow ha'ga skorr o a unn rann ganso; an dra dhien o a unn rann a weyth mortholys a owr pur. [23] Hag ev a wrug y seyth lugarn ha'y evelyow ha'ga fadellow-tan a owr pur. [24] Ev a'n gwrug, hag oll y dhaffar, a dalent a owr pur.

Alter an Ynkys

[25] Ev a wrug alter an ynkys a brenn akasya; hy hys o unn kevelin, ha'y les o unn kevelin; pedrek o, ha dew gevelin o hy ughelder; hy hern o a unn rann gensi. [26] Ev a's gorowras gans owr pur, hy fenn ha'y thenwennow oll a-dro, ha'y hern; hag ev a wrug kylgh a owr a-dro dhedhi, [27] ha gul diw lagasenn a owr warnedhi yn-dann hy hylgh dh'y dew denewen hirra, war hy dew denewen, avel synsellow dhe'n gwelynni dh'y doen gansa. [28] Ev a wrug an gwelynni a brenn akasya, ha'ga gorowra.

Oyl an Untyans

[29] Ev a wrug an oyl sans ynwedh, ha'n ynkys hweg pur, kemmyskys par dell ve gans melysether.

Alter an Offrynnow Leskys

38 Ev a wrug an alter a offrynnow leskys ynwedh a brenn akasya; pymp kevelin o hy hys ha pymp kevelin hy les; pedrek o, ha tri hevelin o hy ughelder. [2] Ev a wrug kern dhedhi dh'y feder kornell; hy hern o a unn rann gensi, hag ev a's gorlownyas gans brons. [3] Hag ev a wrug toulys oll an alter, an pottow, an reuvow, an bollow, an kigveryow ha'n padellow-tan: oll an daffar ev a wrug a vrons. [4] Ev a wrug dhe'n alter rastell, roesweyth a vrons, yn-dann hy amal, owth ystynn dhe hanter an fordh war-nans. [5] Ev a deudhis peder lagasenn dhe beder kornell an rastell vrons avel synsellow an gwelynni. [6] Ev a wrug an gwelynni a brenn akasya ha'ga gorlownya gans

brons. [7] Hag ev a worras an gwelynni der an lagasennow war denwennow an alter, dh'y doen gansa; ev a wrug an alter kow, gans estyll.

An Wolghell a Vrons

[8] Ev a wrug an wolghell a vrons ha'y sel a vrons, dhiworth gwedrow-mires an benynes a venystra orth daras tylda an kuntelles.

Klos an Tabernakel

[9] Ev a wrug an klos; rag an barth dhyghow kroglennow an klos o a sendal plethys, kans kevelin; [10] aga holovenyow o ugens ha'ga krawyow ugens, a vrons, mes higennow an peulveyn ha'ga bondow o a arghans. [11] Ha dhe'n barth kledh kans kevelin, aga holovenyow ugens, aga krawyow ugens, a vrons, mes higennow an kolovenyow ha'ga bondow o a arghans. [12] Dhe denewen an howlsedhes yth esa kroglennow a hanter-kans kevelin, aga holovenyow deg, ha'ga krawyow deg; higennow an kolovenyow ha'ga bondow o a arghans. [13] War denewen an est war-tu ha'n howldrehevel, hanter-kans kevelin. [14] Kroglennow unn tenewen an yet o pymthek kevelin, gans teyr holoven ha tri kraw. [15] Hag yndella dhe denewen arall yet an klos; dhe'n dhorn ma ha'n dhorn na yth esa kroglennow a bymthek kevelin, gans teyr holoven ha tri kraw. [16] An kroglennow a-dro dhe'n klos o gwrys a sendal plethys. [17] Krawyow an kolovenyow o a vrons, mes higennow an kolovenyow ha'ga bondow o a arghans; gorlownyans aga fenn-kolovenyow o a arghans ynwedh, hag oll kolovenyow an klos a'n jevo bondow a arghans. [18] Kroglenn porth an klos a veu brosweyth yn pann glas ha purpur ha kogh ha sendal plethys; an hys o ugens kevelin, ha'n ughelder o pymp kevelin y'n les, herwydh kroglennow an klos. [19] Aga holovenyow o peswar; aga feswar kraw o a vrons, aga higennow a arghans, ha gorlownyans aga fenn-kolovenyow ha'ga bondow a arghans. [20] Ebilyer oll an tabernakel ha rag an klos a-dro o a vrons.

Myns an Owr, Arghans ha Brons yn Gwrians an Tabernakel

21 Homm yw rol taklow an tabernakel, tabernakel an dustuni,
dell vons reknys orth gorhemmynn Moyses, rag ober an Levysi
yn-dann gevarwoedhyans Ithamar mab Aron an oferyas.
22 Besalel mab Uri, mab Hur, a loeth Yuda, a wrug pup-tra a
worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses; 23 ha ganso yth esa
Oholiab mab Ahisamak, a loeth Dan, kreftweyther ha desiner
ha brosyer yn pann glas ha purpur ha kogh ha sendal.

24 Oll an owr a veu devnydhys y'n ober, yn gwrians oll an
sentri, owr an offrynn, o naw talent warn ugens ha seyth kans ha
deg shekel warn ugens, war-lergh shekel an sentri. 25 Arghans
tus an kuntelles a veu niverys o kans talent ha mil seyth kans
pymthek ha tri-ugens a shekalim[a], war-lergh shekel an sentri:
26 beka pub penn (henn yw hanter shekel, war-lergh shekel an
sentri), rag pubonan a veu reknys y'n niveryans, a ugens bloedh
ha moy, rag hwegh kans ha tri a vilyow, pymp kans ha hanter-
kans a dus. 27 An kans talent arghans o rag teudhi krawyow
an sentri ha krawyow an vayl; kans kraw rag kans talent, unn
talent rag unn kraw. 28 A'n mil seyth kans pymthek ha tri-
ugens a shekalim ev a wrug higennow rag an kolovenyow, ha
gorlownya aga fenn-kolovenyow ha gul dhedha bondow. 29 An
brons a veu res o deg talent ha tri-ugens, ha dew vil ha peswar
kans a shekalim; 30 ganso y hwrug krawyow daras tylda an
kuntelles, an alter vrons ha'n rastell vrons rygdhi ha toulys oll
an alter, 31 krawyow an klos a-derdro, oll ebilyer an tabernakel,
hag oll ebilyer an klos a-derdro.

Gwiskasow an Oferysi

39 A'n pann glas ha purpur ha kogh i a wrug gwiskasow
fin plethys, rag menystra y'n tyller sans; i a wrug
an gwiskasow sans rag Aron, dell worhemmynnis an ARLOEDH
dhe Moyses.

2 Ev a wrug an efod a owr, pann glas, purpur ha kogh, ha
sendal plethys. 3 Lownennow owr a veu mortholys ha treghys

---

a 38:25 *shekalim:* Liesplek a *shekel.*

yn neusennow dhe weytha a-ji dhe'n pann glas, purpur ha kogh, hag a-ji dhe'n sendal, ober gweythor kweth. [4] I a wrug dhe'n efod skoedhlienyow, junys dhodho orth y dhew amal. [5] An gyngel warnodho o a'n keth devnydh ha kreftweyth agesso, a owr, ha pann glas ha purpur ha kogh, ha sendal plethys; dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses.

[6] I a bareusis veyn onyks, kes yn settyansow a owr, gravys avel gravyans sel, herwydh henwyn mebyon Ysrael. [7] Ev a's desedhas war skoedhlienyow an efod, dhe vos meyn a gov rag mebyon Ysrael, dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses.

An Lurik

[8] Ev a wrug an lurik, ober gweythor kweth, avel ober an efod, a owr, pann glas ha purpur ha kogh, ha sendal plethys. [9] Pedrek o; an lurik a veu gwrys dewblek, dornva y hys ha dornva y les pan o dewblek. [10] I a dhesedhas ynno peswar rew a veyn. Rew a sardius, topaz, ha gwerem o an kynsa rew; [11] ha'n nessa rew, greunet, saffir hag adamant; [12] ha'n tressa rew, yasinth, agat hag amethyst; [13] ha'n peswora rew, beryl, onyks ha yalp; kes gans settyansow a owr. [14] Yth esa dewdhek men herwydh henwyn mebyon Ysrael; avel gravyans sel, peub gans y hanow, rag an dewdhek loeth. [15] I a wrug war an lurik kadonyow gwiys avel kerdyn, a owr pur. [16] I a wrug dew dhesedhyans a owr plethys ha dew gylgh owr, ha gorra an dhew gylgh war dhew amal an lurik; [17] hag i a worras an dhiw gordenn a owr y'n dhew gylgh war amal an lurik. [18] Penn an dhiw gordenn i a stagas dhe'n dhew dhesedhans plethys; yndellma i a'n stagas a-rag dhe skoedhlienyow an efod. [19] Ena i a wrug dew gylgh a owr ha'ga gorra dhe dhew benn an lurik, dhe'n amal a-bervedh ryb an efod. [20] I a wrug dew gylgh a owr, ha'ga staga a-rag dhe rann isella dew skoedhlien an efod, ryb y junyans a-ugh kyngel an efod. [21] I a golmas an lurik der y lagasennow dhe lagasennow an efod gans snod glas, may hworwettho war gyngel sleyghweythys an efod, ha ma na omlowsso an lurik a'n efod; dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses.

Gwiskasow Erell an Oferysi

22 Ev a wrug ynwedh mantell an efod gwiys oll a bann glas
23 hag igeryans an bows ynno o haval dhe igeryans yn hoberjon,
ha kolmenn gwiys a-dro dhe'n igeryans, ma na ve fregys.
24 War lostennow an vantell i a wrug greunavalow a bann
glas ha purpur ha kogh ha sendal plethys. 25 Ynwedh i a wrug
klegh a owr pur ha gorra an klegh ynter an greunavalow war
lostennow an vantell a-derdro, ynter an greunavalow; 26 klogh
ha greunaval, klogh ha greunaval a-derdro war lostennow an
vantell rag menystra; dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe
Moyses.

27 Ynwedh i a wrug an mantelli, gwiys yn sendal, rag Aron
ha'y vebyon, 28 ha'n tulyfant a sendal, ha'n bondow-penn a
sendal, ha'n lavrek a lien, a sendal plethys, 29 ha'n grogys a
sendal plethys hag a bann glas ha purpur ha kogh, brosys gans
brosweyth; dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses.

30 Hag i a wrug plat an gurun sans a owr pur, ha skrifa
warnodho skrif, avel gravyans sel, 'Sans dhe'n ARLOEDH.'
31 Hag i a golmas dhodho snod glas, dh'y fastya war an tulyfant
war-vann; dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses.

Gorfenn an Tabernakel

32 Yndellma oll ober tabernakel tylda an kuntelles a veu
gorfennys; ha mebyon Ysrael a wrug herwydh pup-tra a
worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses; yndellma i a wrug.
33 Hag i a dhros an tabernakel dhe Moyses, an tylda ha'y
dhaffar oll, y higennow, y framyow, y varrow, y golovenyow,
ha'y grawyow; 34 an kudhans a greghyn rudhhes a hordhes ha'n
kudhans a greghyn a liw hyasinth[a], ha vayl an groglenn; 35 argh
an dustuni gans hy gwelynni ha'n dregeredhva; 36 an voes ha'y
daffar oll, ha bara an lok; 37 an kantoler a owr pur ha'y lugern
ha'n lugern settys yn rew ha'y dhaffar oll, ha'n oyl rag an golow;
38 an alter owrek, oyl an untyans ha'n ynkys hweg, ha kroglenn

---

a 39:34 *greghyn a liw hyasinth:* war-lergh an Septuagint. Ebrow *greghyn morhoghes* po *greghyn broghes.*

daras an tylda; [39] an alter a vrons, ha'y rastell a vrons, hy gwelynni, ha'y daffar oll, an wolghell ha'y sel; [40] kroglennow an klos, hy holovenyow, ha'y selyow, ha kroglenn porth an klos, hy hordennow ha'y ebilyer; ha'n daffar oll rag gonis an tabernakel, rag tylda an kuntelles; [41] an gwiskasow fin plethys rag menystra y'n tyller sans, an gwiskas sans rag Aron an oferyas, ha gwiskas rag y vebyon dhe servya avel oferysi. [42] Herwydh pup-tra re worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses, yndella mebyon Ysrael a wrug an ober oll. [43] Ha Moyses a welas oll an ober, hag otta, i re'n gwrussa; dell worhemmynnsa an ARLOEDH, yndella i re'n gwrussa. Ha Moyses a's bennigas.

40 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, [2] Y'n kynsa dydh a'n kynsa mis ty a dhrehav tabernakel tylda an kuntelles. [3] Ty a worr ynno argh an dustuni, ha ty a gudh an argh gans an vayl. [4] Ty a dhre an voes a-ji hag araya hy daffar; ha ty a dhre an kantoler a-ji ha settya y lugern. [5] Ty a worr an alter owrek rag an ynkys a-rag argh an dustuni ha settya kroglenn an porth rag an tabernakel. [6] Ty a sett alter an offrynn leskys a-rag daras tabernakel tylda an kuntelles, [7] ha gorra an wolghell yntra tylda an kuntelles ha'n alter, ha gorra dowr ynni. [8] Ty a bareus an klos a-derdro, ha kregi kroglenn porth an klos. [9] Ena ty a gemmer oyl untyans an tabernakel ha pup-tra eus ynno, ha'y sakra ha'y vebel oll; hag y hwra dos ha bos sans. [10] Ynwedh ty a wra untya alter an offrynnow leskys ha'y daffar oll, ha sakra an alter; ha'n alter a vydh an moyha sans. [11] Ty a wra untya ynwedh an wolghell ha'y sel ha'y sakra. [12] Ena ty a gyrgh Aron ha'y vebyon dhe dharas tylda an kuntelles, ha'ga golghi gans dowr, [13] ha gorra war Aron an gwiskas sans, ha ty a wra y untya ha'y sakra, ma'm serfyo avel oferyas. [14] Ty a dhre y vebyon ynwedh ha gorra mantelli warnedha, [15] ha'ga untya, dell untsys aga thas, ma'm serfyons avel oferysi: ha'ga untya a vydh dhedha rag oferyasedh bythkwethek dres aga henedhow.

[16] Yndella y hwrug Moyses, herwydh oll a worhemmynnis an ARLOEDH dhodho, yndella ev a wrug. [17] Hag y'n kynsa mis y'n nessa blydhen, yn kynsa dydh an mis, an tabernakel a veu

drehevys. [18] Moyses a dhrehevis an tabernakel; ev a worras y selyow, ha settya y framyow, ha gorra y varrow a-ji, ha drehevel y golovenyow; [19] hag ev a lesas an tylda dres an tabernakel, ha gorra kudhans an tylda warnodho, dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses. [20] Ev a gemmeras an dustuni ha'y worra y'n argh, ha gorra an gwelynni war an argh, ha settya an dregeredhva a-ugh an argh; [21] hag ev a dhros an argh a-ji dhe'n tabernakel, ha settya vayl an groglenn, ha kudha argh an dustuni, dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses. [22] Hag ev a worras an voes yn tylda an kuntelles, a'n barth kledh dhe'n tabernakel, a-ves dhe'n vayl, [23] hag araya an bara warnedhi a-rag an ARLOEDH; dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses. [24] Ev a worras an kantoler yn tylda an kuntelles, a-dal an voes, dhe barth dhyghow an tabernakel, [25] ha settya an lugern a-rag an ARLOEDH; dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses. [26] Ev a worras an alter owrek yn tylda an kuntelles a-rag an vayl, [27] ha leski ynkys hweg warnedhi; dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses. [28] Ev a worras yn hy le kroglenn porth an tabernakel. [29] Ev a settyas alter an offrynn leskys dhe dharas tabernakel tylda an kuntelles, hag offrynna warnedhi an offrynn leskys ha'n offrynn greun; dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses. [30] Ev a worras an wolghell yntra tylda an kuntelles ha'n alter, ha gorra dowr ynni rag omwolghi, [31] ganso may hwrug Moyses hag Aron ha'y vebyon golghi aga diwla ha'ga threys; [32] pan ethons a-ji dhe dylda an kuntelles, ha pan dheuthons nes dhe'n alter, i a omwolghas, dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses. [33] Ev a dhrehevis an klos a-dro dhe'n tabernakel ha'n alter, ha settya kroglenn porth an klos. Yndella Moyses a worfennas y ober.

An Gommolenn a-ugh Tylda an Kuntelles

[34] Ena an gommolenn a gudhas tylda an kuntelles, ha golewder an ARLOEDH a lenwis an tabernakel. [35] Ha ny ylli Moyses entra tylda an kuntelles drefenn an gommolenn dhe bowes warnodho, ha golewder an ARLOEDH a lenwis an tabernakel. [36] Pan vedha an gommolenn drehevys dhiwar an tabernakel, mebyon Ysrael e war-rag yn oll aga herdhow; [37] mes mar nyns o drehevys an

gommolenn, nyns ens war-rag bys y'n jydh may feu drehevys.
38 Rag yn oll aga herdhow yth esa kommolenn an ARLOEDH
war an tabernakel dydhweyth, hag yth esa tan ynni[a] nosweyth,
a-wel chi Ysrael oll.

a 40:38 *ynni:* Henn yw y'n gommolenn; po ow siwya an Septuagint *warnodho,* henn yw war an tabernakel.

LEVITIKUS

Chaptra 1
An Offrynn Leskys
Chaptra 2
An Offrynn Greun
Chaptra 3
An Offrynn Kowethyans
Chaptra 4
An Offrynn Pegh
Chaptra 5
An Offrynn Kammweyth
Chaptra 6
An Offrynn Leskys Pub-dydhyek
An Offrynn Greun Pub-dydhyek
An Offrynn Pegh
Chaptra 7
An Offrynn Kowethyans
Goes ha Blonek Difennys
An Rannow rag an Oferysi
Chaptra 8
An Urdhyansow
Offrynnow Urdhyans
Chaptra 9
An Ethves Dydh wosa an Urdhyansow
Diskwedhyans Glori an ARLOEDH
Chaptra 10
Nadab hag Abihu
Chaptra 11
Boesow Glan hag Avlan
Chaptra 12
Purheans wosa Gwelivos
Chaptra 13
Lovryjyon
Lovryjyon y'n Dillas
Chaptra 14
Glanheans wosa Lovryjyon
Sakrifisow Glanheans
Lovryjyon yn Chiow
Chaptra 15
Sygeransow Avlan
Chaptra 16
Dy'goel an Dehwelyans
An Bogh-diank
Chaptra 17
An Sansoleth a Woes
Chaptra 18
Kolmow Reydhel Anlaghel
Chaptra 19
Laghys Divers
Chaptra 20
Kessydhyans rag Peghosow
Chaptra 21
Rewlys rag Oferysi
Chaptra 22
Revrons orth Dybri an Offrynnow Sans
Sakrifisow Ankemmeradow
Chaptra 23
Goelyow Sans
Pask
Penkost
Dy'goel an Hirgern
Dy'goel an Dehwelyans
Goel an Skovvaow
Chaptra 24
Kantoler an Sentri
Bara an Lok
Kessydhyans rag Blasfemi
Chaptra 25
An Vlydhen a Sabot
Blydhen an Yubile
Chaptra 26
An Gober rag Obayans
An Kessydhyans rag Disobayans
Chaptra 27
Daspren rag Offrynnow Ambosys
Offrynnow Na Yll Bos Dasprenys

An Offrynn Leskys

1 An ARLOEDH a elwis Moyses ha kewsel orto dhiworth
tylda an kuntelles, ow leverel, [2] Kows orth mebyon
Ysrael ha leverel dhedha: Mars eus nebonan ahanowgh a
dhrollo offrynn dhe'n ARLOEDH, drewgh agas offrynn a vestes
mes a'n chatel ha mes a'n flokk.

[3] Mars yw y offrynn offrynn leskys a'n gwarthek, offrynnes ev
best gorow heb namm: gwres ev y offrynna orth daras tylda an
kuntelles, may kaffo favour dherag an ARLOEDH. [4] Ev a worr y
leuv war benn an sakrifis leskys, ha kemmeradow vydh ragdho,
dhe wul dehwelyans ragdho. [5] Ena ev a ladh an tarow yowynk
dherag an ARLOEDH, ha mebyon Aron, an oferysi, a dhre an
goes ha skoellya an goes a-dro war an alter usi ryb daras tylda
an kuntelles. [6] Ev a groghen an offrynn leskys ha'y dreghi yn
rannow. [7] Mebyon Aron an oferyas a worr tan war an alter
hag araya prenn war an tan. [8] Mebyon Aron, an oferysi, a aray
an rannow, an penn, ha'n blonek war an prenn usi war an tan
war an alter. [9] Mes y bottys ha'y arrow ev a's golgh yn dowr;
ha'n oferyas a lesk pup-tra oll war an alter avel offrynn leskys,
offrynn dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH.

[10] Mars yw y offrynn a'n flokk, deves po gever, rag sakrifis
leskys, ev a dhre best gorow heb namm. [11] Ev a'n ladh orth
tenewen kledh an alter dherag an ARLOEDH; ha mebyon Aron,
an oferysi, a skoell y woes a-dro war an alter. [12] Ev a'n tregh yn
y rannow, gans y benn ha'y vlonek, ha'n oferyas a's aray war an
prenn usi war an tan war an alter. [13] Mes ev a wolgh an pottys
ha'n garrow gans dowr; ha'n oferyas a dhre oll anodho ha'y
leski war an alter. Sakrifis leskys yw, offrynn dre dan, sawer
plegadow dhe'n ARLOEDH.

[14] Mars yw y offrynn dhe'n ARLOEDH sakrifis leskys a ydhyn,
ena ev a dhre avel offrynn turennow po kelemmi yowynk. [15] An
oferyas a'n dre dhe'n alter ha wrestya dhe-ves y benn ha'y leski
war an alter; ha'y woes a vydh gweskys yn-mes orth tenewen
an alter. [16] Ev a gemmer dhe-ves y groth gans y bluvennow
ha'y dewlel ryb an alter troha'n howldrevel ryb tyller an lusu.

17 Ev a'n skward der an eskelli mes ny wra y ranna yn tien,
ha'n oferyas a'n lesk war an alter, war an prenn usi war an
tan. Sakrifis leskys yw, offrynn dre dan, sawer plegadow dhe'n
ARLOEDH.

An Offrynn Greun

2 Pan vynn nebonan offrynna offrynn greun dhe'n
ARLOEDH, y offrynn a vydh bleus fin hag ev a wra dinewi
oyl warnodho ha gorra frankynkys warnodho. 2 Ev a'n dre dhe
vebyon Aron, an oferysi, hag ev a gemmer dornas a'y vleus
fin ha'y oyl gans oll y frankynkys, ha'n oferyas a lesk[a] rann
govadh anodho war an alter, offrynn dre dan, sawer plegadow
dhe'n ARLOEDH. 3 Ha remenant an offrynn a vydh dhe Aron
ha'y vebyon, tra an moyha sans a'n offrynnow dre dan dhe'n
ARLOEDH.

4 Mar tredh offrynn greun pebys y'n forn, y fydh ev tesennow
rond a vara heb goell, a vleus fin kemmyskys gans oyl, po
tesennow tanow a vara heb goell urys gans oyl. 5 Ha mars yw
dha offrynn pebys war ven-pobas, ev a vydh a vleus fin heb
goell, kemmyskys gans oyl. 6 Ty a'n rann yn darnow ha dinewi
oyl warnodho. Offrynn greun yw. 7 Mars yw dha offrynn pebys
yn padell-bobas, y fydh gwrys a vleus fin gans oyl. 8 Ty a dhre
an offrynn gwrys a'n taklow ma dhe'n ARLOEDH, ha pan vo dres
dhe'n oferyas, ev a'n dre dhe'n alter. 9 An oferyas a gemmer
rann govadh an offrynn greun ha'y leski war an alter, offrynn
dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH. 10 Remenant an
offrynn a vydh dhe Aron ha'y vebyon: tra an moyha sans a'n
offrynnow gwrys dre dan dhe'n ARLOEDH.

11 Ny vydh offrynn vyth a wre'ta dri dhe'n ARLOEDH gwrys
gans goell; rag ny wrewgh leski goell na mel vyth yn offrynn
dre dan dhe'n ARLOEDH. 12 Hwi a dhre offrynn a gynsa frut
dhe'n ARLOEDH, mes ny vydhons i leskys war an alter avel
sawer plegadow. 13 Ty a wra salla oll dha offrynnow boes gans

---

a 2:2 *a lesk.* Ebrow *a dreyl dhe vog.*

hoelan. Ny wre'ta gasa hoelan kevambos dha Dhuw dhe fyllel dhe'th offrynn greun; ty a brof hoelan gans oll dha offrynnow.

14 Mar tredh offrynn greun a gynsa frut dhe'n ARLOEDH, ty
a wra offrynna rag dha offrynn greun, rann a'th kynsa frut,
pennow-ys glas, rostys ryb an tan, brunyon a ys nowydh. 15 Ty
a worr oyl warnodho, ha settya frankynkys warnodho; offrynn
greun yw. 16 An oferyas a lesk rann govadh a'y vrunyon hag a'y
oyl gans oll y frankynkys; offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH.

An Offrynn Kowethyans

3 Mars yw y offrynn sakrifis a'n offrynn kowethyans,[a]
mara'n dre a'n chatel, mars yw gorow po benow, ev a
dhre best heb namm dherag an ARLOEDH. 2 Ev a worr y leuv
war benn y offrynn ha'y ladha orth daras tylda an kuntelles,
ha mebyon Aron, an oferysi, a wra skoellya an goes war an
alter a-derdro. 3 Yn-mes a sakrifis an offrynn kowethyans ev a
dhre offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH, an blonek a worher an
pottys hag oll an blonek usi war an pottys. 4 An dhiwloneth ha'n
blonek usi warnedha ogas dhe'n dhiwglun, ha stagell an avi
gans an dhiwloneth, ev a's kemmer dhe-ves. 5 Mebyon Aron a's
lesk war an alter war an sakrifis leskys usi war an prenn usi war
an tan. Offrynn dre dan yw, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH.

6 Y offrynn rag sakrifis offrynn kowethyans dhe'n ARLOEDH,
mars yw yn-mes a'n flokk, gorow po benow, ev a dhre best
heb namm. 7 Mar tre oen rag y offrynn, ena ev a'n dre dherag
an ARLOEDH, 8 hag ev a worr y leuv war benn y offrynn ha'y
ladha dherag daras tylda an kuntelles, ha mebyon Aron a wra
skoellya y woes war an alter a-derdro. 9 Yn-mes a sakrifis an
offrynn kowethyans ev a dhre offrynn gwrys dre dan dhe'n
ARLOEDH, y vlonek, an lost blonegek kowal kemmerys dhe-ves
ogas dhe askorn an keyn, ha'n blonek a worher an pottys hag
oll an blonek usi war an pottys. 10 An dhiwloneth ha'n blonek
usi warnedha ogas dhe'n dhiwglun, ha stagell an avi gans an

---

a 3:1 *offrynn kowethyans.* Po *offrynn kres.* Ebrow *shalom.*

dhiwloneth, ev a's kemmer dhe-ves. [11] An oferyas a's lesk war an alter avel boes, offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH.

[12] Mars yw y offrynn gaver, ev a's dre dherag an ARLOEDH, [13] hag ev a worr y leuv war hy fenn ha'y ladha dherag tylda an kuntelles, ha mebyon Aron a skoell an goes war an alter a-derdro. [14] Yn-mes a'n offrynn ma ev a dhre offrynn gwrys dre dan dhe'n ARLOEDH, an blonek a worher an pottys hag oll an blonek usi war an pottys. [15] An dhiwloneth ha'n blonek usi warnedha ogas dhe'n dhiwglun, ha stagell an avi gans an dhiwloneth, ev a's kemmer dhe-ves. [16] An oferyas a's lesk war an alter avel boes, offrynn dre dan avel sawer plegadow. Oll an blonek a vydh rag an ARLOEDH. [17] Y fydh ordenans bys vykken der agas henedhow, der oll agas trigvaow, ma na dhypprowgh naneyl blonek vytholl na goes vytholl.

An Offrynn Pegh

4 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses ow leverel, [2] Kows orth mebyon Ysrael ow leverel: Mar pegh neb den heb y wodhvos erbynn onan a worhemmynnow an ARLOEDH, ow kul neppyth na dal bos gwrys, [3] mars yw an oferyas untys neb a begh, yndella ow kul an bobel dhe vos kablus, dres ev dhe'n ARLOEDH rag y begh re wrug ev tarow yowynk heb namm, rag offrynn pegh. [4] Ev a dhre an tarow dhe dharas tylda an kuntelles dherag an ARLOEDH ha gorra y leuv war benn an tarow ha ladha an tarow dherag an ARLOEDH. [5] An oferyas untys a gemmer rann a woes an tarow ha'y dhri dhe dylda an kuntelles. [6] An oferyas a drogh y vys y'n goes ha skoellya rann a'n goes seythgweyth dherag an ARLOEDH, a-rag vayl an sentri. [7] An oferyas a worr rann a'n goes war gern alter an ynkys hweg dherag an ARLOEDH usi yn tylda an kuntelles, ha dinewi oll goes an tarow war woeles alter an offrynn leskys, orth daras tylda an kuntelles. [8] Ev a gemmer dhiworto an blonek oll a darow an offrynn pegh, an blonek a worher an pottys hag oll an blonek usi war an pottys, [9] ha'n dhiwloneth ha'n blonek usi warnedha usi ogas dhe'n dhiwglun, ha stagell an avi ev a gemmer dhe-ves gans an dhiwloneth, [10] kepar dell yw kemmerys dhiworth tarow

sakrifis an offrynnow kowethyans;[a] ha'n oferyas a's lesk war alter an offrynn leskys. [11] Kneus an tarow hag oll y gig gans y benn ha'y arrow ha'y bottys ha'y gawgh – [12] an tarow dien, ev a'n kemmer yn-mes a'n kamp dhe dyller glan mayth yw an lusu dinewys, ha'y leski war dan a brenn. Ev a vydh leskys le mayth yw an lusu dinewys.

[13] Mar pegh kuntelles kowal Ysrael heb y wodhvos, ha kelys yw an dra dhiworth lagasow an gemmynieth, ha mar kwrussons neppyth erbynn neb onan a worhemmynnow an ARLOEDH, taklow na dal bos gwrys, ha mars yns i kablus; [14] pan vo godhvedhys an pegh re wrussons, an gemmynieth a dhre tarow yowynk avel offrynn pegh, ha'y dhri dherag tylda an kuntelles. [15] Henavogyon an kuntelles a worr aga diwleuv war benn an tarow dherag an ARLOEDH, ha'n tarow a vydh ledhys dherag an ARLOEDH. [16] An oferyas untys a dhre rann a woes an tarow dhe dylda an kuntelles, [17] ha'n oferyas a drogh y vys y'n goes ha'y skoellya seythgweyth dherag an ARLOEDH dherag an vayl. [18] Ev a worr rann a'n goes war gern an alter usi dherag an ARLOEDH, usi yn tylda an kuntelles, ha dinewi oll an goes war woeles alter an offrynn leskys, orth daras tylda an kuntelles. [19] Ev a gemmer oll y vlonek dhiworto ha'y leski war an alter, [20] hag ev a wra gans an tarow kepar dell wrug gans an tarow rag an offrynn pegh; yndella y hwra ev gans hemma. An oferyas a wra dehwelyans ragdha, ha gevys vydh dhedha. [21] Ev a gemmer an tarow yn-mes a'n kamp ha'y leski dell loskas an kynsa tarow. Offrynn pegh yw rag an gemmynieth.

[22] Pan begh rewler ha gul neppyth heb y wodhvos erbynn neb onan a worhemmynnow an ARLOEDH y Dhuw, taklow na dal bos gwrys, ha kablus yw, [23] po mar teu an pegh re wrug ev dh'y wodhvos, ev a dhre y offrynn, bogh heb namm, [24] hag ev a worr y leuv war benn an bogh ha'y ladha y'n tyller may ladhons an offrynn leskys dherag an ARLOEDH. Offrynn pegh yw. [25] An oferyas a gemmer rann a woes an offrynn pegh gans y vys ha'y worra war gern alter an offrynn leskys ha dinewi y woes war

a 4:10 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

woeles alter an offrynn leskys. [26] Ev a lesk oll y vlonek war an alter kepar ha blonek sakrifis an offrynnow kowethyans, ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho rag y begh, ha gevys vydh dhodho.

[27] Mar pegh nebonan a bobel an pow heb y wodhvos, ow kul neppyth erbynn gorhemmynnow an ARLOEDH, taklow na dal bos gwrys, ha kablus yw, [28] pan dheu dh'y wodhvos an pegh re beghas, ev a dhre y offrynn, mynn a'n gever, onan benow heb namm, rag y begh re beghas. [29] Ev a worr y leuv war benn an offrynn pegh ha ladha an offrynn pegh yn tyller an offrynn leskys. [30] An oferyas a gemmer rann a'y woes gans y vys ha'y worra war gern alter an offrynn leskys, ha dinewi oll an goes war woeles an alter. [31] Ev a gemmer dhe-ves oll y vlonek, dell yw an blonek kemmerys dhe-ves dhiworth sakrifis an offrynnow kowethyans, ha'n oferyas a'n lesk war an alter, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH. Ytho an oferyas a wra dehwelyans ragdho, ha gevys vydh dhodho.

[32] Mar tre oen avel offrynn pegh, ev a dhre onan benow heb namm. [33] Ev a worr y leuv war benn an offrynn pegh, ha'y ladha rag offrynn pegh y'n tyller may ladhons an offrynn leskys. [34] An oferyas a gemmer rann a woes an offrynn pegh gans y vys ha'y worra war gern alter an offrynn leskys, ha dinewi oll an goes war woeles an alter. [35] Ev a gemmer dhe-ves oll an blonek dell yw kemmerys blonek an oen dhiworth sakrifis an offrynnow kowethyans, ha'n oferyas a'n lesk war an alter, gans an offrynnow gwrys dre dan dhe'n ARLOEDH; ha'n oferyas a wra dehwelyans rag y begh re wrug ev, hag y fydh gevys dhodho.

5 Mar pegh den, ow klewes lev ti,[a] hag ev dustunier neb a welas an mater po a glewas anodho, mar ny gews anodho, ev a dheg an blam a'y gammweyth. [2] Po mar toch den neppyth avlan, korf best gwyls avlan, korf chatel avlan, po korfow pryves owth hesya a vo avlan, hwath mars yw an dra kelys dhiworto, ev yw avlan, ha kablus. [3] Po mar toch ev den a

a 5:1 *lev ti:* henn yw galow poblek dhe dhustunioryon a neb drogober dhe dhoen dustuni. Mar skonir doen dustuni, pegh yw.

vo avlan, pypynag a wrello an den dhe vos avlan, ha henn yw kelys dhiworto, pan y'n goer, kablus vydh. [4] Po mar te nebonan, ow kewsel yn tibreder gans y dhiwweus, ev dhe wul drog po da, pypynag a lavarro den yn tibreder, hag a vo kelys dhiworto, pan wodhvo a-dro dhodho kablus vydh yn y gever. [5] Pan vo kablus yn neb onan a'n taklow ma, ev a gonfess an dra may peghas. [6] Hag ev a dhre y offrynn kammweyth dhe'n ARLOEDH rag an pegh re wrug, davas venow a'n flokk, oen po mynn a'n gever rag offrynn pegh ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho rag y begh.

[7] Mar nyns eus yn y leuv pygans lowr rag oen, ev a dhre, avel offrynn kammweyth rag an pegh a wrug, diw durenn po diw golomm yowynk dhe'n ARLOEDH, onan rag offrynn pegh ha'y ben rag offrynn leskys. [8] Ev a's dre dhe'n oferyas, neb a offrynn yn kynsa an offrynn pegh; ha wrestya dhe-ves hy fenn dhiworth hy honna, heb y ranna yn tien. [9] Ev a skoell rann a woes an offrynn pegh war denewen an alter, ha remenant an goes a vydh gweskys yn-mes war woeles an alter. Offrynn pegh yw. [10] Ev a brof an nessa rag offrynn leskys herwydh an rewlys, ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho rag y begh re beghas, hag y fydh gevys dhodho.

[11] Mes mar nyns eus yn y leuv pygans lowr rag diw durenn po diw golomm yowynk, ev a dhre y offrynn rag an pegh a wrug, unn degves rann a efa a vleus fin rag offrynn pegh. Ny worr oyl warnodho, ha ny worr frankynkys warnodho, rag offrynn pegh yw. [12] Ena, ev a'n dre dhe'n oferyas, ha'n oferyas a gemmer y dhornas anodho avel rann govadh, ha'y leski war an alter, war an offrynnow dre dan dhe'n ARLOEDH. Offrynn pegh yw. [13] An oferyas a wra dehwelyans ragdho rag y begh a beghas yn onan a'n taklow ma, ha gevys vydh dhodho. An remenant a vydh rag an oferyas, kepar ha'n offrynn greun.

An Offrynn Kammweyth

[14] An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: [15] Mar kwra nebonan neppyth dislel ha pegha heb y wodhvos yn taklow sans an ARLOEDH, ev a dhre y offrynn kammweyth dhe'n ARLOEDH,

hordh heb namm a'n flokk, talvesys genes a dhew shekel arghans, war-lergh shekel an sentri, avel offrynn kammweyth. 16 Ev a wra amendya an kamm re wrug dhe'n taklow sans ha keworra pympes rann dhodho ha'y ri dhe'n oferyas; ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho gans hordh an offrynn kammweyth, hag y fydh gevys dhodho.

17 Mar pegh den ha gul neppyth erbynn onan a worhemmynnow an ARLOEDH na dal bos gwrys, kyn fo heb y wodhvos, kablus vydh, hag ev a dheg an blam a'y gammweyth. 18 Ev a dhre dhe'n oferyas hordh heb namm a'n flokk, talvesys genes a bris an offrynn kammweyth; ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho rag an pegh gwrys ganso heb y wodhvos, hag y fydh gevys dhodho. 19 Offrynn kammweyth yw. Sur, kablus yw a-rag an ARLOEDH.

6 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel:[a] 2 Mar pegh den ha gul neppyth dislel erbynn an ARLOEDH, ow leverel gow dh'y hynsa a-dro dhe neppyth gesys dhodho dhe witha, po gorrys yn y jarj avel mewgh, po neppyth ledrys dre nerth, po mar arwaskas y hynsa, 3 po mar kavas neppyth o kellys ha leverel gow yn y gever ha ti yn fals a-dro dhe onan a'n taklow gwrys gans den, ha pegha yndellma: 4 ena, drefenn ev dhe begha ha bos kablus, res vydh dhodho astiveri an pyth a ladras dre nerth po an pyth a gavas der arwask po an pyth a veu res dhodho dhe witha po an pyth kellys a gavas, 5 po pup-tra oll a dos yn fals a-dro dhodho; ev a'n astiver yn tien ha keworra dhodho pympes rann moy, ha ri dhe neb a'n pew yn jydh y offrynn kammweyth. 6 Ev a dhre y offrynn kammweyth dhe'n ARLOEDH, hordh heb namm a'n flokk, talvesys genes, rag offrynn kammweyth, dhe'n oferyas. 7 An oferyas a wra dehwelyans ragdho dherag an ARLOEDH hag y fydh gevys dhodho pypynag a wrug ev ow kammwul.

An Offrynn Leskys Pub-dydhyek

8 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 9 Gwra erghi dhe Aron ha'y vebyon ow leverel: Hemm yw lagha an

a 6:1 6:1 bys 6:7 yw niverys 5:20 bys 5:26; ha 6:8 bys 6:30 yw niverys 6:1 bys 6:23 y'n tekst ebrow hag y'n Septuagint.

offrynn leskys. An offrynn leskys a vydh war an oeles, war an alter, dres an nos bys y'n myttin, ha tan an alter a bes ow leski ynni.[a] 10 An oferyas a wisk y dhillas a lien ha'y lavrek a lien war y gig ha kemmeres yn-bann lusu an offrynn leskys a veu konsumys gans tan war an alter, hag ev a's gorr ryb an alter. 11 Ena ev a dhiwisk y dhillas ha gwiska dillas arall ha doen an lusu yn-mes a'n kamp bys yn tyller glan. 12 An tan war an alter a bes ow leski warnodho; ny vydh difeudhys. An oferyas a lesk prenn warnodho pub myttin hag araya an offrynn leskys warnodho, hag ev a lesk warnodho blonek an offrynnow kowethyans.[b] 13 Ha'n tan a bes ow leski pub eur oll war an alter; ny vydh difeudhys.

An Offrynn Greun Pub-dydhyek

14 Hemm yw lagha an offrynn greun. Mebyon Aron a'n offrynn dherag an ARLOEDH dherag an alter. 15 Ev a gemmer dornas anodho, a vleus fin an offrynn greun ha'y oyl hag oll y frankynkys usi war an offrynn greun, ha'y leski war an alter, y rann govadh, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH. 16 Aron ha'y vebyon a dheber an remenant avel bara heb goell yn tyller sans. Yn klos tylda an kuntelles y hwrons y dhybri. 17 Ny vydh pebys gans goell. My re'n ros dhedha avel aga rann a'm offrynnow dre dan. An moyha sans yw, kepar ha'n offrynn pegh ha'n offrynn kammweyth. 18 Pub gorreydh yn mysk fleghes Aron a dheber anodho. Ordenans vydh bys vykken der agas henedhow dhiworth offrynnow dre dan dhe'n ARLOEDH. Piwpynag a's tocchyo a vydh sans.

19 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 20 Hemm yw an offrynn a offrynn Aron ha'y vebyon dhe'n ARLOEDH y'n jydh mayth yw untys: unn degves rann a efa a vleus fin avel offrynn greun pub-dydhyek, hanter anodho y'n myttin ha hanter anodho y'n nos. 21 Y fydh gwrys gans oyl war ven-pobas; ty a'n dre kemmyskys yn ta; ty a'n offrynn yn temmyn brewys kepar hag offrynn greun, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH. 22 An

a 6:9 *ynni:* Henn yw y'n oeles usi war an alter.

b 6:12 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

oferyas a-dhiworth y vebyon neb a vo untys yn le y das a wra y offrynna. Ordenans bys vykken yw dhe'n ARLOEDH; y fydh kowlleskys. 23 Pub offrynn greun a'n oferyas a vydh kowlleskys. Ny vydh dybrys.

An Offrynn Pegh

24 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses ow leverel: 25 Kows orth Aron ha'y vebyon ow leverel: Hemm yw lagha an offrynn pegh. Y'n tyller mayth yw ledhys an offrynn leskys, y fydh an offrynn pegh ledhys dherag an ARLOEDH. An moyha sans yw. 26 An oferyas neb a'n offrynn rag pegh, a'n deber. Y fydh dybrys yn tyller sans, yn klos tylda an kuntelles. 27 Piwpynag a docchyo y gig a vydh sans, ha mars eus goes skoellys war neb dillasenn, ty a's golgh yn tyller sans. 28 Mes an lester a bri mayth yw bryjys ynno a vydh terrys; ha mars yw bryjys yn lester a vrons, y fydh skourys ha godroghys yn dowr. 29 Pub gorreydh yn mysk an oferysi a'n deber. An moyha sans yw. 30 Mes ny vydh dybrys offrynn pegh vyth mayth yw dres an goes anodho a-ji dhe dylda an kuntelles dhe wul dehwelyans y'n tyller sans. Leskys vydh y'n tan.

7 Hemm yw lagha an offrynn kammweyth. An moyha sans yw. 2 Y'n tyller may ladhons an offrynn leskys y ladhons an offrynn kammweyth; hag ev a skoell an goes a-dro war an alter. 3 Ev a offrynn oll an blonek anodho, an lost blonegek ha'n blonek a worher an pottys. 4 An dhiwloneth ha'n blonek usi warnedha ogas dhe'n tenwennow, ha stagell an avi gans an dhiwloneth, ev a's kemmer dhe-ves. 5 An oferyas a's lesk war an alter, offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH. Offrynn kammweyth yw. 6 Pub gorreydh yn mysk an oferysi a dheber anodho. Y fydh dybrys yn tyller sans. An moyha sans yw. 7 Kepar dell yw an offrynn pegh, yndella yth yw an offrynn kammweyth. Yma an keth lagha ragdha aga dew. An oferyas a wra dehwelyans dredha a's pew. 8 Ha'n oferyas a offrynn offrynn leskys a-barth neb gour, kneus an offrynn leskys a offrynnas a vydh ragdho ev y honan. 9 Pub offrynn greun a vo pebys y'n forn, ha pup-tra a vo pareusys y'n badell-bobas po war an men-pobas a vydh

rag an oferyas a wra an offrynn. Ragdho ev y fydh. [10] Ha pub offrynn greun arall, kemmyskys gans oyl po sygh, a vydh rag mebyon Aron oll, an eyl kepar ha'y gila.

An Offrynn Kowethyans

[11] Hemm yw lagha sakrifis an offrynnow kowethyans[a] offrynnys dhe'n ARLOEDH. [12] Mara'n offrynn avel grasyans, ev a offrynn gans sakrifis an grasyans tesennow rond a vara heb goell kemmyskys gans oyl, ha tesennow tanow a vara heb goell urys gans oyl, ha tesennow rond a vleus fin kemmyskys gans oyl. [13] Gans sakrifis y offrynnow kowethyans rag grasyans ev a offrynn tesennow rond a vara gwrys gans goell. [14] Hag a'n re na, ev a dhre onan dhiworth oll y offrynnow, offrynn drehevys dhe'n ARLOEDH; ev a vydh rag an oferyas a skoell goes an offrynnow kowethyans. [15] An kig a'y sakrifis kowethyans rag grasyans a vydh dybrys an keth jydh mayth yw offrynnys. Ny as ev travyth anodho bys y'n myttin. [16] Mes mars yw sakrifis y offrynn der ambos po offrynn bolonjedhek, y fydh dybrys an keth jydh mayth offrynn y sakrifis, ha'n jydh a'y wosa y fydh dybrys an remenant anodho. [17] Mes y'n tressa dydh remenant kig an sakrifis a vydh leskys dre dan. [18] Ha mars eus neppyth a gig sakrifis y offrynnow kowethyans dybrys an tressa dydh, ny vydh degemmerys na ny vydh reknys dhe neb a'n offrynn, ha ny vydh reknys dhodho; avel offrynn dhiworth neb a'n offrynn. Avlan vydh ha neb a'n deber a vydh kablus a'y gammweyth.

[19] Ny vydh dybrys kig re dochyas neppyth avlan. Leskys vydh dre dan. Mes an kig arall – pub den glan a yll dybri an kig na. [20] Mes ev neb a dheber neppyth a gig sakrifis an offrynnow kowethyans a bew an ARLOEDH, hag ev avlan, an den ma a vydh treghys dhe-ves dhiworth y bobel. [21] Ha mar tocchyo nebonan tra avlan pynag, kepar ha den a vo avlan po best avlan po neppyth kasadow a vo avlan, ha dybri kig sakrifis an offrynnow kowethyans a bew an ARLOEDH, an den na a vydh treghys dhe-ves dhiworth y bobel.

---

a 7:11 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

Goes ha Blonek Difennys

22 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 23 Kows
orth mebyon Ysrael ow leverel: Na wrewgh hwi dybri blonek
a sort vyth, ojyon, davas, na gaver. 24 Blonek best a verow y
honan po yw skwardys gans bestes gwyls a yll bos usys yn neb
fordh arall mes ny wrewgh hwi y dhybri. 25 Rag piwpynag a
dheppro blonek best a veu offrynnys dre dan dhe'n ARLOEDH –
neb a'n deppro a vydh treghys dhe-ves dhiworth y bobel. 26 Ny
wrewgh hwi dybri goes vyth yn oll agas trigvaow, naneyl a
edhen nag a vest. 27 Piwpynag a dheppro neppyth a woes, an
keth henna a vydh treghys dhe-ves dhiworth y bobel.

An Rannow rag an Oferysi

28 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 29 Kows
orth mebyon Ysrael, ow leverel: Neb a offrynno sakrifis y
offrynnow kowethyans dhe'n ARLOEDH a dhre y ro dhe'n
ARLOEDH a'n sakrifis a'y offrynnow kowethyans. 30 Ev a
dhre gans y dhiwdhorn y honan an offrynnow dre dan a'n
ARLOEDH; ev a dhre an blonek gans an vronn, dhe wevya an
vronn avel offrynn gwevys dherag an ARLOEDH. 31 An oferyas
a lesk an blonek war an alter, mes an vronn a vydh dhe Aron
ha'y vebyon. 32 Hwi a re an vordhos dhyghow dhe'n oferyas
avel offrynn drehevys dhiworth sakrifisow agas offrynnow
kowethyans. 33 Yn mysk mebyon Aron, neb a offrynn goes
an offrynnow kowethyans ha'n blonek a gemmer an vordhos
dhyghow avel y rann. 34 Rag my re gemmeras bronn an offrynn
gwevys ha mordhos an offrynn drehevys dhiworth mebyon
Ysrael, dhiworth sakrifisow aga offrynnow kowethyans ha'ga
ri dhe Aron an oferyas ha'y vebyon der ordenans bys vykken
dhiworth mebyon Ysrael. 35 Hemm yw rann Aron ha rann y
vebyon a'n offrynnow dre dan a'n ARLOEDH, y'n jydh may fons
profys dhe servya an ARLOEDH avel oferysi. 36 An ARLOEDH
a erghis hemma dhe vos res dhedha gans mebyon Ysrael y'n
jydh may hwrug aga untya, avel ordenans bys vykken dres aga
henedhow.

37 Hemm yw lagha an offrynn leskys, an offrynn greun, an
offrynn pegh, an offrynn kammweyth, ha'n offrynn urdhyans
ha sakrifis an offrynnow kowethyans. 38 An ARLOEDH a erghis
hemma dhe Moyses war venydh Sinay y'n jydh mayth erghis
dhe vebyon Ysrael may trollens aga offrynnow dhe'n ARLOEDH
yn gwylvos Sinay.

An Urdhyansow

8 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses ow leverel, 2 Kemmer
Aron ha'y vebyon ganso ha'n dillas ha'n oyl untyans, ha
tarow rag an offrynn pegh, ha dew hordh ha kanstellas a vara
heb goell; 3 ha kuntell oll an kuntelles war-barth orth daras tylda
an kuntelles. 4 Moyses a wrug dell erghis dhodho an ARLOEDH,
ha'n kuntelles a dheuth war-barth dhe dharas tylda an kuntelles.

5 Yn-medh Moyses dhe'n kuntelles, 'Hemm yw an pyth a
erghis an ARLOEDH may fe gwrys.' 6 Ena Moyses a dhros Aron
ha'y vebyon ha'ga golghi gans dowr. 7 Ev a'n gwiskas y'n bows
ha kelmi an grogys a-dro dhodho ha'y wiska y'n vantell ha
gorra an efod warnodho ha kelmi grogys an efod a-dro dhodho.
8 Ev a worras an lurik warnodho ha gorra ynno an Urim ha'n
Thummim. 9 Hag ev a worras an tulyfant war y benn ha war
an tulyfant war y dal ev a worras an vedalenn owrek, an gurun
sans, dell erghis an ARLOEDH dhe Moyses.

10 Ena Moyses a gemmeras oyl an untyans hag untya an
tabernakel ha pup-tra esa ynno ha'ga sanshe. 11 Ev a skoellyas
rann anodho war an alter seythgweyth hag untya an alter hag oll
an lestri anodho, ha'n wolghell ha'y sel, dh'aga sanshe. 12 Hag
ev a dhinewis rann a oyl an untyans war benn Aron ha'y untya
dh'y sanshe. 13 Ha Moyses a dhros mebyon Aron ha'ga gwiska
yn powsyow, ha'ga grogysa gans grogysyow pann ha kelmi
bondow-penn warnedha, dell erghis an ARLOEDH dhe Moyses.

Offrynnow Urdhyans

14 Ev a dhros an tarow rag an offrynn pegh, hag Aron ha'y
vebyon a worras aga diwleuv war benn tarow an offrynn pegh.
15 Hag ev a'n ladhas; ha Moyses a gemmeras an goes ha'y worra

gans y vys war gern an alter a-dro ha purhe an alter ha dinewi an goes war woeles an alter, dhe wul dehwelyans warnodho. [16] Ev a gemmeras an blonek esa war an pottys ha stagell an avi ha'n dhiwloneth ha'ga blonek ha Moyses a's loskas war an alter. [17] Mes ev a gowlloskas an tarow, y gneus ha'y gig ha'y gawgh, yn-mes a'n kamp, dell erghis an ARLOEDH dhe Moyses.

[18] Ena ev a dhros hordh an offrynn leskys, hag Aron ha'y vebyon a worras aga diwleuv war benn an hordh. [19] Hag ev a'n ladhas, ha Moyses a skoellyas an goes war an alter a-dro. [20] Ev a droghas an hordh yn temmyn ha Moyses a loskas an penn ha'n temmyn ha'n soev. [21] Ev a wolghas an pottys ha'n garrow yn dowr, ha Moyses a loskas an hordh dien war an alter avel offrynn leskys, sawer plegadow, offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH, dell erghis an ARLOEDH dhe Moyses.

[22] Ena ev a dhros an hordh arall, hordh an urdhyans, hag Aron ha'y vebyon a worras aga diwleuv war benn an hordh. [23] Hag ev a'n ladhas, ha Moyses a gemmeras rann a'n goes ha'y worra war vin skovarn dhyghow Aron ha war veus y leuv dhyghow ha war vys bras y droes dyghow. [24] Ena ev a dhros mebyon Aron, ha Moyses a worras rann a'n goes war vin aga skovarn dhyghow ha war veus aga leuv dhyghow ha war vys bras aga throes dyghow, ha Moyses a skoellyas an goes war an alter a-dro. [25] Ev a gemmeras an blonek ha'n lost blonegek, hag oll an blonek war an pottys, ha stagell an avi ha'n dhiwloneth ha'ga blonek ha'n vordhos dhyghow. [26] Hag yn-mes a'n ganstell a vara heb goell esa dherag an ARLOEDH, ev a gemmeras unn desenn rond a vara heb goell, hag unn desenn rond a vara gwrys gans oyl, hag unn desenn danow, ha'ga gorra war an blonek ha war an vordhos dhyghow. [27] Ev a worras pup-tra war dhiwleuv Aron ha war dhiwleuv y vebyon, ha'ga gwevya dherag an ARLOEDH rag offrynn gwevys dherag an ARLOEDH. [28] Ena Moyses a's kemmeras dhiworth aga diwleuv ha'ga leski war an alter war an offrynn leskys. Offrynn urdhyans veu, sawer plegadow, offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH. [29] Ha Moyses a gemmeras an vronn ha'y gwevya avel offrynn gwevys dherag an ARLOEDH. Rann

Moyses ova a hordh an urdhyans, dell erghis an ARLOEDH dhe Moyses.

30 Moyses a gemmeras rann a oyl an untyans hag a'n goes esa
war an alter ha'y skoellya war Aron ha war y dhillas, ha war y
vebyon ha war dhillas y vebyon ganso; hag ev a sanshas Aron,
ha'y dhillas, ha'y vebyon, ha dillas y vebyon ganso.

31 Hag yn-medh Moyses dhe Aron ha'y vebyon, 'Bryjyewgh
an kig orth daras tylda an kuntelles ha'y dhybri ena gans an
bara usi yn kanstell an offrynn urdhyans, dell erghis vy, ow
leverel, "Aron ha'y vebyon a'n deber." 32 Ha'n pyth yw gesys
a'n kig ha'n bara, hwi a lesk gans tan. 33 Dres seyth dydh nyns
ewgh hwi yn-mes a dharas tylda an kuntelles erna vo kowlwrys
dydhyow agas urdhyans, rag dres seyth dydh ev a wra agas
urdhya. 34 Kepar dell wrug an jydh ma, yndella re erghis an
ARLOEDH, dhe wul dehwelyans ragowgh. 35 Ytho hwi a drig orth
daras tylda an kuntelles dydh ha nos dres seyth dydh, ha gwitha
charj an ARLOEDH ma na verwowgh, rag yndella yth yw erghys
dhymm.' 36 Ytho Aron ha'y vebyon a wrug pup-tra a veu erghys
dre leuv Moyses.

An Ethves Dydh wosa an Urdhyansow

9 An ethves dydh, Moyses a elwis Aron ha'y vebyon ha
henavogyon Ysrael. 2 Ev a leveris dhe Aron, 'Kemmer
leugh yowynk rag offrynn pegh ha hordh rag offrynn leskys,
heb namm aga dew, ha'ga offrynna dherag an ARLOEDH. 3 Ty
a gews orth mebyon Ysrael, ow leverel, "Kemmer bogh rag
offrynn pegh, ha leugh hag oen, unn bloedh aga oes ha heb
namm, rag offrynn leskys. 4 Hag ynwedh ojyon ha hordh rag
offrynnow kowethyans[a] dhe sakrifia dherag an ARLOEDH, hag
offrynn greun kemmyskys gans oyl, rag hedhyw an ARLOEDH
a omdhiskwedh dhywgh."' 5 I a dhros an pyth a erghis Moyses
dherag tylda an kuntelles, hag oll an kuntelles a dheuth nes
ha sevel dherag an ARLOEDH. 6 Hag yn-medh Moyses, 'Hemm
yw an pyth a erghis an ARLOEDH may hwrellewgh, ha glori

---

a 9:4 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

an ARLOEDH a wra omdhiskwedhes dhywgh.' 7 Ena yn-medh Moyses dhe Aron, 'Ke bys y'n alter hag offrynn dha offrynn pegh, ha'th offrynn leskys ha gul dehwelyans a-barth dhis dha honan hag a-barth an bobel, ha gwra offrynn an bobel, ha gul dehwelyans ragdha, dell erghis an ARLOEDH.'

8 Ytho Aron a dheuth nes dhe'n alter ha ladha leugh an offrynn pegh o ragdho ev y honan. 9 Ha mebyon Aron a dhros an goes dhodho hag ev a droghyas y vys y'n goes ha'y worra war gern an alter ha dinewi an goes war woeles an alter. 10 Mes ev a loskas an blonek ha'n dhiwloneth ha stagell avi an offrynn pegh war an alter, dell erghis an ARLOEDH dhe Moyses. 11 Hag ev a loskas an kig ha'n kneus yn-mes a'n kamp.

12 Ena ev a ladhas an offrynn leskys; ha mebyon Aron a dhros dhodho an goes, hag ev a'n skoellyas war an alter a-dro. 13 Hag i a dhros dhodho an offrynn leskys ha'n temmyn anodho ha'n penn, hag ev a's loskas war an alter. 14 Ev a wolghas an pottys ha'n garrow ha'ga leski war an offrynn leskys war an alter.

15 Wosa henna ev a dhros offrynn an bobel, ha kemmeres bogh offrynn pegh an bobel ha'y ladha ha'y offrynna rag pegh, kepar ha'n kynsa. 16 Ev a dhros an offrynn leskys ha'y offrynna war-lergh an rewl. 17 Hag ev a dhros an offrynn greun, ha kemmeres dornas anodho, ha'y leski war an alter, ryb offrynn leskys an myttin.

18 Ev a ladhas ynwedh an ojyon ha'n hordh rag sakrifis offrynnow kowethyans, o a-barth an bobel; ha mebyon Aron a dhros dhodho an goes, hag ev a'n skoellyas war an alter a-dro, 19 ha blonek an ojyon ha'n hordh, – an lost blonegek, ha'n pyth a worher an pottys, ha'n dhiwloneth ha stagell an avi. 20 I a worras an blonek war an bronnow, hag ev a loskas an blonek war an alter. 21 Hag Aron a wevyas an bronnow ha'n vordhos dhyghow rag offrynn gwevys dherag an ARLOEDH, dell erghis Moyses.

Diskwedhyans Glori an ARLOEDH

22 Aron a dhrehevis y leuv troha'n bobel ha'ga benniga, ha diyskynna dhiworth offrynna an offrynn pegh ha'n offrynn

leskys ha'n offrynnow kowethyans. [23] Moyses hag Aron eth a-berth yn tylda an kuntelles ha dos yn-mes ha benniga an bobel, ha glori an ARLOEDH a omdhiskwedhas dhe oll an bobel. [24] Ha tan a dheuth yn-mes dhiworth an ARLOEDH ha kowlleski an offrynn leskys ha'n blonek war an alter. Pan y'n gwelas oll an bobel, i a armas yn lowen ha koedha war aga fasow.

Nadab hag Abihu

10 Ena Nadab hag Abihu, mebyon Aron, a gemmeras, pubonan, y ynkyslester ha gorra tan ynno ha settya ynkys warnodho hag offrynna tan astranj[a] dherag an ARLOEDH, na wrug ev erghi dhedha. [2] Ha tan eth yn-mes dhiworth an ARLOEDH ha'ga howlleski, hag i a verwis dherag an ARLOEDH. [3] Ena yn-medh Moyses dhe Aron, 'Hemm yw an pyth a gewsis an ARLOEDH anodho, ow leverel, "My a vydh sanshes der an re a dheu nes dhymm, ha my a vydh glorifiys dherag oll an bobel." ' Hag Aron a dewis.

[4] Ha Moyses a elwis Mishael hag Elsafan, mebyon Uzziel, ewnter Aron, ha leverel dhedha, 'Dewgh nes, degewgh agas breder a-dhiworth an tyller sans, yn-mes a'n kamp.' [5] Ytho, i a dheuth nes ha'ga doen, gwiskys yn aga fowsyow, yn-mes a'n kamp, dell leveris Moyses. [6] Hag yn-medh Moyses dhe Aron ha dhe Eleazar ha dhe Ithamar y vebyon, 'Na esewgh gols agas penn dhe gregi lows, na skwardya agas dillas, ma na wryllowgh hwi merwel, ha na dheffo sorr war oll an kuntelles, mes gesewgh agas breder, chi dien Ysrael, dhe oela drefenn an loskvann re wrug an ARLOEDH. [7] Ha ny wrewgh hwi mos yn-mes dhiworth daras tylda an kuntelles, ma na verwowgh hwi; rag yma oyl untyans an ARLOEDH warnowgh.' Hag i a wrug war-lergh ger Moyses.

[8] Ha'n ARLOEDH a gewsis orth Aron, ow leverel, [9] 'Na wrewgh hwi, naneyl ty na'th vebyon, eva gwin na korev pan entrowgh yn tylda an kuntelles, ma na verwowgh. Ordenans vydh bys vykken der agas henedhow, [10] dhe dhissernya ynter an pyth yw

a 10:1 *astranj:* An styr yw ankler; martesen *estren,* po *heb awtorita.*

sans ha'n pyth yw ansans, hag ynter an pyth yw avlan ha'n pyth
yw glan; [11] ha dhe dhyski dhe vebyon Ysrael oll an ordenansow
a leveris an ARLOEDH dhedha dre leuv Moyses.'

[12] Moyses a leveris dhe Aron hag Eleazar hag Ithamar, y
vebyon a veu gesys: Kemmerewgh an offrynn greun yw gesys
a'n offrynnow dhe'n ARLOEDH dre dan ha'y dhybri heb goell
ryb an alter, rag an moyha sans yw. [13] Hwi a'n deber yn tyller
sans rag yth yw dha rann jy ha rann dha vebyon a'n sakrifisow
dre dan dhe'n ARLOEDH, rag yndella erghys yw dhymmo. [14] Ha
hwi a dheber an vronn wevys ha mordhos an offrynn drehevys
yn tyller glan, ty ha'th vebyon ha'th vyrghes genes, rag yth
yns i dha rann jy ha rann dha vebyon, res dhiworth sakrifisow
offrynnow kowethyans[a] mebyon Ysrael. [15] I a dhre mordhos
an offrynn drehevys ha'n vronn wevys gans an offrynnow a
vlonek gwrys dre dan, dhe wevya rag offrynn gwevys dherag
an ARLOEDH, hag y fydh dhiso jy ha dhe'th vebyon genes avel
ordenans bys vykken, dell erghis an ARLOEDH.

[16] Ena Moyses a hwilas a-dro dhe vogh an offrynn pegh,
hag otta, leskys veu, ha serrys veu gans Eleazar hag Ithamar,
mebyon Aron o gesys, ow leverel, [17] 'Prag na wrussowgh hwi
dybri an offrynn pegh y'n tyller sans? Rag yth yw an moyha
sans, y feu res dhywgh dhe berthi kammweyth an kuntelles
ha gul dehwelyans ragdha dherag an ARLOEDH. [18] Otta, ny veu
an goes anodho dres a-ji dhe'n rann a-bervedh a'n tyller sans.
Y koedhvia dhywgh y dhybri y'n tyller sans, dell erghis vy.'
[19] Yn-medh Aron dhe Moyses, 'Otta, hedhyw i re offrynnas
aga offrynn pegh ha'ga offrynn leskys dherag an ARLOEDH; mes
taklow avel henna re hwarva dhymmo vy. Mar kwrellen dybri
an offrynn pegh hedhyw, a via ev kemmeradow yn golok an
ARLOEDH?' [20] Pan glewas Moyses hemma, ev a veu pes da.

---

a 10:14 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

Boesow Glan hag Avlan

11 An Arloedh a gewsis orth Moyses hag Aron, ow leverel dhedha, [2] Kewsewgh orth mebyon Ysrael, ow leverel: An re ma yw an kreaturs a wrewgh hwi aga dybri yn mysk oll an bestes war an nor: [3] pypynag yw felsys y garn hag a dhaskni, yn mysk an bestes, henna hwi a dheber. [4] Byttegyns ny dhebrowgh an re ma a'n re a dhaskni, po a's teves felsys aga harn: an kowrvargh rag ev a dhaskni mes nyns yw felsys y garn; avlan dhywgh yw ev. [5] An hiraks, rag ev a dhaskni mes nyns eus karn felsys dhodho. Avlan dhywgh yw ev. [6] Ha'n skovarnek rag ev a dhaskni mes nyns eus karn felsys dhodho; avlan dhywgh yw ev. [7] Ha'n mogh, kynth eus karn felsys dhodho, ny dhaskni; avlan dhywgh yw ev. [8] Ny wrewgh hwi dybri aga hig, na tochya aga horf; avlan dhywgh yns i.

[9] An re ma hwi a dheber, a bup-tra eus y'n dowrow, pypynag a'n jeffo eskelli-pysk po skans, y'n dowrow, y'n moryow hag yn avonyow. Hwi a dheber an re ma. [10] Hag oll an re nag eus dhedha nag eskelli-pysk na skans, y'n moryow hag y'n avonyow, pypynag a hes y'n dowrow, ha pup-tra bew y'n dowrow: pyth kasadow yns dhywgh. [11] I a vydh pyth kasadow dhywgh; ny wrewgh hwi dybri a'ga hig, ha hwi a syns aga horfow dhe vos pyth kasadow. [12] Pypynag na'n jeffo eskelli-pysk na skans y'n dowrow, henn yw pyth kasadow dhywgh.

[13] Ha'n re ma a vydh pyth kasadow dhywgh yn mysk an ydhyn. Ny vydhons dybrys; pyth kasadow yns i: an er, an vultur barvek ha'n bargos, [14] an skowl rudh, ha'n skowl du a bub eghenn, [15] pub marghvran a bub eghenn, [16] an strus, an oula-skrija, an woelann, ha falghunes a bub eghenn, [17] an oula byghan, an vorvran, ha'n ibis, [18] an oula kornek, an pelikan, ha'n vultur, [19] an hwibon, kerghydhyon a bub eghenn, an houpou, ha'n ughsommys.

[20] Pup-tra owth hesya hag ow nija hag a bedrevan war beswar troes yw pyth kasadow dhywgh. [21] Byttegyns, hwi a yll dybri pup-tra owth hesya hag ow nija hag a bedrevan war beswar troes, a'n jeves garrow a-ugh y dreys may hyll lemmel war an dor. [22] A'n re ma, hwi a yll dybri: an lokust a bub eghenn,

ha'n lokust blogh a bub eghenn, ha'n gryll a bub eghenn, ha'n kulyek-reden a bub eghenn. [23] Mes pup-tra arall owth hesya hag ow nija hag a bedrevan, ha dhodho peswar troes, yw pyth kasadow dhywgh.

[24] Der an re ma hwi a vydh avlan: neb a docchyo korf onan anedha a vydh avlan bys y'n gorthugher. [25] Ha nebonan a dhokko korf onan anedha a wra golghi y dhillas ha bos avlan bys y'n gorthugher. [26] Korf pub best mayth yw rynnys y garn, mes nag yw y garn felsys yn tien, ha na dhaskni, yw avlan dhywgh. Pubonan a'n toch a vydh avlan. [27] Ha pypynag a gertho war y bawyow, yn mysk pub best a gerdh war beswar troes, avlan yns dhywgh. Piwpynag a docchyo aga horf a vydh avlan bys y'n gorthugher. [28] Ha neb a dhokko an korf anedha a wolgh y dhillas ha bos avlan bys y'n gorthugher. Avlan yns dhywgh.

[29] An re ma yw avlan dhywgh hwi yn mysk kreaturs owth hesya, a hes war an dor: an konna gwynn, ha'n logosenn ha'n bedrevan veur a bub eghenn, [30] ha'n gekko ha'n bedrevan vrygh, ha'n bedrevan, ha'n bedrevan dewes ha'n kamilion. [31] Avlan dhywgh yw an re ma yn mysk oll an re a hes; piwpynag a's tocchyo hag i marow a vydh avlan bys y'n gorthugher. [32] Ha pypynag may koedh nebonan anedha warnodho hag ev marow, a vydh avlan, kyn fo lester prenn, po dillas po kneus po sagh. Py lester pynag a vo mayth yw ober gwrys ynno a dal bos gorrys yn dowr hag y fydh avlan bys y'n gorthugher. Ena y fydh glan. [33] Pub lester a bri may koedh ynno neppyth anedha, a vydh avlan. Pypynag a vo ynno a vydh avlan, ha hwi a'n terr. [34] Pub boes a yll bos dybrys, ha warnodho dowr avlan a goedh a vydh avlan, ha pub lin a vo evys dhiworth lester a'n par ma a vydh avlan. [35] Ha pup-tra, koedhys warnedhi aga horfow, a vydh avlan, forn po fornigell kyn fo. Hi a vydh terrys, rag avlan yw, hag avlan vydh dhywgh. [36] Byttegyns, fenten po puth mayth yw dowr kreunys ynno a vydh glan, mes an pyth a doch aga horfow a vydh avlan. [37] Ha mar koedh rann a'ga horfow war has dhe vos hesys, glan yw; [38] mes mar pydh dowr gorrys war an has ha mar koedh rann a'ga horf warnodho, avlan yw dhywgh.

39 Mar merow neb best a yllowgh dybri, neb a dheppro rann
a'y gorf a vydh avlan bys y'n gorthugher. 40 Neb a dheppro an
korf a wolgh y dhillas ha bos avlan bys y'n gorthugher; ha neb a
dhokko y gorf a wolgh y dhillas ha bos avlan bys y'n gorthugher.

41 Pub kreatur a hes war an dor yw pyth kasadow. Ny vydh
dybrys. 42 Pypynag a wayo a-dro war y dorr, ha pypynag a
wayo war beswar troes po mayth eus dhodho treys pals, oll an
kreaturs a hes war an dor: ny wrewgh hwi dybri an re ma, rag
pyth kasadow yns i. 43 Ny wrewgh hwi agas honan dhe vos pyth
kasadow gans kreatur vyth a hes; na ny wrewgh hwi agas honan
avlan gansa, ma na vowgh hwi defolys dredha. 44 Rag my yw
an ARLOEDH agas Duw. Ytho omsanshewgh, ha bedhewgh sans,
rag sans ov vy. Ny wrewgh hwi omdhefola gans kreatur vytholl
a hes, ow kramya war an dor. 45 Rag my yw an ARLOEDH a'gas
dros yn-mes a bow Ejyp, dhe vos agas Duw; ytho bedhewgh
sans, rag sans ov vy.

46 Hemm yw lagha an bestes ha'n ydhyn ha pub kreatur bew
a wayo y'n dowrow ha pub kreatur a hes war an dor, 47 dhe
dhissernya ynter an avlan ha'n glan, hag ynter an kreatur a yll
bos dybrys ha'n kreatur na yll bos dybrys.

Purheans wosa Gwelivos

12 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel:
2 Kows orth mebyon Ysrael, ow leverel: Mar kwra
benyn konsevya has ha dineythi flogh gorow, hi a vydh avlan
seyth dydh; kepar hag yn dydhyow hy amseryow misyek
y fydh hi avlan. 3 Y'n ethves dydh y fydh trodreghys kig y
gudhgenn. 4 Hi a wra pesya trydhek dydh warn ugens yn goes
hy glanheans. Ny doch hi travyth sans na dos a-berth y'n sentri
erna vo kowlwrys dydhyow hy glanheans. 5 Mes mar kwra hi
dineythi flogh benow, avlan vydh hi diw seythun kepar hag yn
hy amseryow misyek, ha hi a bes hwegh dydh ha tri-ugens yn
goes hy glanheans.

6 Pan vo kowlwrys dydhyow hy glanheans rag mab po rag
myrgh, hi a dhre oen a unn bloedh rag offrynn leskys, ha
kolomm yowynk po turenn rag offrynn pegh bys yn daras

tylda an kuntelles, dhe'n oferyas. [7] Ev a's offrynn dherag an ARLOEDH ha gul dehwelyans rygdhi, ha hi a vydh glanhes a fenten hy goes. Hemm yw an lagha rygdhi hi neb re dhineythis gorreydh po benynreydh. [8] Mar nyns eus yn hy leuv pygans lowr rag oen, hi a dhre diw durenn po diw golomm yowynk, an eyl rag offrynn leskys ha'y ben rag offrynn pegh, ha'n oferyas a wra dehwelyans rygdhi, ha hi a vydh glan.

Lovryjyon

13 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses hag Aron, ow leverel, [2] Pan eus dhe dhen bothenn po krammenn po namm gwynn war gneus y gig, kepar ha'n pla a lovryjyon, ev a vydh dres dhe Aron an oferyas po dhe onan a'y vebyon, an oferysi, [3] ha'n oferyas a hwither an dises war gneus an kig; ha mars yw gyllys gwynn an blew y'n pla, ha mar kyllir gweles bos an pla downa es kneus an kig, pla lovryjyon yw, ha'n oferyas a'n hwither ha desta y vos avlan. [4] Mars yw an namm yn kneus y gig gwynn ha mar kyllir gweles nag yw downa es an kneus, ha nyns yw an blew gyllys gwynn, keas mes a wra an oferyas an den plagys seyth dydh. [5] An seythves dydh an oferyas a'n hwither, ha mar kwel an pla dhe vos heb chanj, ha nag yw an pla omlesys y'n kneus, an oferyas a'n ke mes seyth dydh moy. [6] An oferyas a'n hwither arta an seythves dydh, ha mars yw gyllys tewal an pla, ha ny wrug an pla lesa y'n kig, an oferyas a dhest y vos glan. Nyns yw marnas krammenn, hag ev a wolgh y dhillas ha bos glan. [7] Mes mar omles an grammenn y'n kneus wosa y vos gwelys gans an oferyas rag y lanheans, ev a vydh gwelys arta gans an oferyas. [8] An oferyas a'n hwither, ha mars yw an grammenn lesys y'n kneus, an oferyas a dhest y vos avlan. Lovryjyon yw.

[9] Pan eus pla lovryjyon yn den, ev a vydh dres dhe'n oferyas. [10] Ha'n oferyas a'n hwither, ha mars yw bothenn wynn y'n kneus, a janjyas an blew dhe wynn, ha mars eus kig bew y'n vothenn, [11] lovryjyon koth yw yn kneus y gig, ha'n oferyas a dhest y vos avlan, ha ny wra ev y geas mes, rag avlan yw. [12] Mes mar omles an lovryjyon y'n kneus ha gorheri yn tien kneus an

den plagys, a'y benn bys yn y droes, plepynag may firro an oferyas, [13] an oferyas a hwither, ha mar kwrug an lovryjyon kudha oll y gig, ev a dhest an den gans an pla dhe vos glan; oll yw chanjys dhe wynn. Glan yw. [14] Mes pan omdhiskwa kig bew, ev a vydh avlan. [15] Ha'n oferyas a hwither an kig bew ha desta ev dhe vos avlan. Avlan yw an kig heb kneus. Lovryjyon yw. [16] Mar treyl an kig bew arta ha chanjya dhe wynn, ev a dheu arta dhe'n oferyas, [17] ha'n oferyas a'n hwither, ha mars yw an pla chanjys dhe wynn, an oferyas a dhest y vos glan neb a'n jeves an pla. Glan yw.

[18] Pan eus gwennenn y'n kneus re beu yaghhes, [19] ha bothenn wynn po namm gwynnrudh yn tyller an wennenn, y fydh diskwedhys dhe'n oferyas. [20] An oferyas a hwither, ha mar hevel y vos downa y'n kig es an kneus ha bos an blew ynno gyllys gwynn, an oferyas a dhest y vos avlan. Pla lovryjyon yw terdhys yn-mes a'n wennenn. [21] Mes mar hwither an oferyas ha nyns eus blew gwynn ynno ha nyns yw downa es an kneus, mes nebes tewal, an oferyas a wra y geas mes seyth dydh; [22] ha mar omles meur y'n kneus, an oferyas a dhest y vos avlan. Pla yw. [23] Mes mar korta an namm gwynn yn y le heb omlesa, kreythenn an wennenn yw, ha'n oferyas a dhest y vos glan.

[24] Po pan vo kneus an kig leskys gans tan, ha kig bew an losk a dheu ha bos namm gwynnrudh po gwynn, [25] an oferyas a'n hwither, ha mars yw gyllys gwynn an blew y'n namm, hag yth hevel bos downa es an kneus, lovryjyon yw, terdhys yn-mes a'n kig leskys. Ytho an oferyas a dhest y vos avlan. Pla lovryjyon yw. [26] Mes mara'n hwither an oferyas ha nyns eus blew gwynn y'n namm, ha nyns yw downa es an kneus arall, mes nebes diliw, an oferyas a wra y geas mes seyth dydh, [27] ha'n oferyas a'n hwither an seythves dydh; mars yw omlesys meur y'n kneus, an oferyas a dhest y vos avlan. Pla lovryjyon yw. [28] Mes mar korta an namm yn y le heb omlesa y'n kneus, mes bos nebes diliw, bothenn an losk yw, ha'n oferyas a dhest y vos glan, rag kreythenn a'n losk yw.

29 Gour po benyn, mars eus dhedha pla y'n penn po y'n varv,
30 an oferyas a hwither an pla, ha mar hevel bos downa es an
kneus ha mars eus ynno blewenn velynrudh tanow, an oferyas
a dhest y vos avlan. Troskenn yw, lovryjyon war an penn po
an varv. 31 Ha mar hwither an oferyas pla an droskenn ha ny
hevel bos downa es an kneus ha nyns eus ynno blew du, an
oferyas a ge an den plagys gans an droskenn seyth dydh. 32 Ha'n
seythves dydh an oferyas a hwither an pla ha mar nyns yw an
droskenn omlesys ha nyns eus ynno blew melyn, ha ny hevel
bos an droskenn downa es an kneus, 33 ev a omdhivarv, mes
ny dhivarv an droskenn, ha'n oferyas a ge neb a'n jeves an
droskenn seyth dydh moy; 34 ha'n seythves dydh an oferyas a
hwither an droskenn ha mar ny omlesas an droskenn y'n kneus,
ha ny hevel bos downa es an kneus, an oferyas a dhest y vos
glan, hag ev a wolgh y dhillas ha bos glan. 35 Mes mar omles an
droskenn yn feur y'n kneus wosa y vos glanhes, 36 an oferyas a'n
hwither, ha mars yw an droskenn omlesys y'n kneus, ny hwila
an oferyas blew melyn. Avlan yw. 37 Mes mar hevel dhodho
na wrug an droskenn chanjya ha mars eus blew du tevys ynno,
yaghhes yw an droskenn. Glan yw; ha'n oferyas a dhest y vos
glan.

38 Mars eus dhe wour po benyn nammow war gneus aga
hig, nammow gwynn 39 an oferyas a hwither, ha mars yw an
nammow diliw, namm brygh dhidhregynnus usi ow tevi y'n
kneus. Glan yw.

40 Gour, koedhys y wols dhiworth y benn, yw blogh, mes glan
yw. 41 Ha mars yw y wols koedhys dhiworth an tu a-rag a'y
benn, blogh yw y dal, mes glan yw. 42 Mes mars eus gwennenn
wynnrudh war y benn blogh po y dal vlogh, lovryjyon yw
terdhys yn-mes a'y benn blogh po y dal vlogh. 43 An oferyas
a'n hwither, ha mars yw gwynnrudh bothenn an wennenn war
y benn blogh po y dal vlogh, gans an semlans a lovryjyon war
gneus an kig, 44 gour lovrek yw. Avlan yw. An oferyas a dhest
y vos avlan dres eghenn. Yma y bla war y benn.

45 An klavorek hag ynno an pla, y dhillas a vydh skwardys,
ha gols y benn a vydh ow kregi lows, hag ev a gudh y vinvlew
ha kria ‘Avlan! Avlan!’ 46 Oll an dydhyow may ma an pla
warnodho, y fydh avlan. Avlan yw; ev a drig y honan. A-ves
dhe’n kamp y fydh y drigva.

Lovryjyon y’n Dillas

47 Dillasenn may ma ynni pla lovryjyon, dillasenn a wlan po
dillasenn a lien kyn fo, 48 y’n steuv po y’n anwi, a lien po a wlan,
yn ledher po neppyth gwrys a ledher, 49 ha mars yw gwyrdh po
rudhik an pla y’n dillas po y’n ledher, y’n steuv po y’n anwi,
po yn neppyth gwrys a gneus, pla lovryjyon yw, hag y fydh
diskwedhys dhe’n oferyas. 50 An oferyas a hwither an pla, ha
keas an dra may ma an pla warnodho seyth dydh; 51 ena ev a
hwither an pla an seythves dydh. Mars yw an pla omlesys y’n
dillas, y’n steuv po y’n anwi, po y’n ledher po yn neppyth gwrys
a ledher, lovryjyon plagus yw. Avlan yw. 52 Ytho ev a lesk an
dillas, steuv po anwi, gwlan po lien, po neppyth a ledher, le
may ma an pla, rag lovryjyon plagus yw. Y fydh leskys y’n tan.

53 Mes mar hwither an oferyas, ha ny wrug an pla omlesa
y’n dillas, nag y’n steuv nag y’n anwi nag yn travyth gwrys a
ledher, 54 an oferyas a ergh may fo golghys an dra may ma an
pla warnodho, hag ev a’n ke seyth dydh moy. 55 Ena an oferyas
a hwither an pla wosa y vos golghys, ha mar ny wrug an pla
chanjya y semlans ha ny wrug an pla omlesa, avlan yw. Ty a’n
lesk y’n tan. Poder yw, war an keyn po war an tu a-rag kyn fo.

56 Mar hwither an oferyas ha mars yw an pla diliw wosa bos
golghys, ev a’n skward yn-mes a’n dillas po yn-mes a’n kneus
po yn-mes a’n steuv po a’n anwi, 57 ena mar omdhiskwa hwath
y’n dillas, po y’n steuv po y’n anwi, po yn neppyth a ledher, pla
owth omlesa yw; ty a lesk gans tan an dra may ma an pla ynno.
58 Ha’n dillas, po steuv po anwi, po pyth a ledher, a wredh y
wolghi, mars yw an pla diberthys dhiworto, a vydh golghys an
eyl torn, ha glan vydh.

59 Hemm yw an lagha rag an pla a lovryjyon yn dillas a wlan
po lien, po y'n steuv po y'n anwi, po neppyth a ledher, dhe
dhesta mars yw glan po avlan.

Glanheans wosa Lovryjyon

14 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel:
2 Hemma a vydh lagha an klavorek y'n jydh mayth
yw glanhes. Ev a vydh dres dhe'n oferyas; 3 an oferyas a wra
mos yn-mes a'n kamp, ha'n oferyas a'n hwither; mars yw an
pla a lovryjyon yaghhes y'n klavorek, 4 an oferyas a ergh may
fo dres rag neb a dal bos glanhes: diw edhen vew ha glan,
prenn sedres, pann kogh ha hyssop. 5 An oferyas a ergh may
fo ledhys onan an ydhyn yn lester a bri a-ugh dowr ow resek.
6 Ev a gemmer an edhen vew ha'n prenn sedres ha'n pann kogh
ha'n hyssop, ha troghya an re ma ha'n edhen vew yn goes an
edhen a veu ledhys a-ugh an dowr ow resek. 7 Ev a'n stifell
seythgweyth war neb a dal bos glanhes ha desta y vos glan, ha
delivra an edhen vew dhe wari y'n gwel gwastas. 8 Ha neb a dal
bos glanhes a wolgh y dhillas ha treghi dhe-ves oll y vlew hag
omwolghi yn dowr may fo glan; ha wosa henna ev a dheu a-ji
dhe'n kamp, mes ev a worta mes a'y dylda seyth dydh. 9 An
seythves dydh ev a dregh oll y vlew: y benn ha'y varv ha'y
dhiwabrans, ev a dregh oll y vlew. Ena ev a wolgh y dhillas, ha
badhya y gig yn dowr, hag ev a vydh glan.

Sakrifisow Glanheans

10 An ethves dydh ev a gemmer dew oen heb namm hag unn
oenes, unn bloedh hy oes, heb namm, ha teyr degves rann a
efa a vleus fin kemmyskys gans oyl rag offrynn greun, hag unn
log[a] a oyl. 11 An oferyas neb a'n glanha a worr an gour dhe vos
glanhes ha'n taklow na dherag an ARLOEDH orth daras tylda
an kuntelles. 12 An oferyas a gemmer onan a'n eyn gorow ha'y
offrynna rag offrynn kammweyth, ha'n log a oyl, ha'ga gwevya
rag offrynn gwevys dherag an ARLOEDH. 13 Ev a ladh an oen y'n
tyller may ladh an offrynn pegh ha'n offrynn leskys, y'n tyller

---

a 14:10 *log:* A-dro dhe 0.3 liter.

sans; kepar dell yw an offrynn pegh rag an oferyas, yndellma yw an offrynn kammweyth; an moyha sans yw. 14 An oferyas a gemmer rann a woes an offrynn kammweyth, ha'n oferyas a'n gorr war vin skovarn dhyghow a'n huni a dal bos glanhes, ha war veus y leuv dhyghow, ha war vys bras y droes dyghow. 15 Ena an oferyas a gemmer rann a'n log a oyl ha'y dhinewi yn palv y leuv gledh y honan, 16 ha'n oferyas a drogh y vys dyghow y'n oyl usi yn y balv gledh ha stifella rann a'n oyl gans y vys seythgweyth dherag an ARLOEDH. 17 Ena an oferyas a worr rann a remenant an oyl usi yn y balv war vin skovarn dhyghow a'n huni a dal bos glanhes, ha war veus y leuv dhyghow, ha war vys bras y droes dyghow, war woes an offrynn kammweyth. 18 An oferyas a worr remenant an oyl usi yn y balv war benn a'n huni a dal bos glanhes; ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho dherag an ARLOEDH. 19 An oferyas a offrynn an offrynn pegh ha gul dehwelyans rag neb a dal bos glanhes a'y avlander, ha wosa henna, ev a ladh an offrynn leskys. 20 An oferyas a offrynn an offrynn leskys ha'n offrynn greun war an alter, ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho, hag ev a vydh glan.

21 Mes mars yw boghosek ha nyns eus yn y leuv pygans lowr dhe gavoes kemmys, ev a gemmer unn oen rag offrynn kammweyth dhe vos gwevys, dhe wul dehwelyans ragdho, hag unn degves rann a efa a vleus fin kemmyskys gans oyl rag offrynn greun, ha log oyl; 22 ha diw durenn po diw golomm yowynk, par dell eus yn y leuv pygans lowr, ha'n eyl anedha a vydh offrynn pegh ha'y ben offrynn leskys. 23 Ev a's dre an ethves dydh rag y lanheans dhe'n oferyas, bys yn daras tylda an kuntelles, dherag an ARLOEDH; 24 ha'n oferyas a gemmer oen an offrynn kammweyth ha'n log a oyl, ha'n oferyas a's gwev rag offrynn gwevys dherag an ARLOEDH. 25 Ev a ladh oen an offrynn kammweyth, ha'n oferyas a gemmer rann a woes an offrynn kammweyth ha'y worra war vin skovarn dhyghow a'n huni a dal bos glanhes, ha war veus y leuv dhyghow, ha war veus y droes dyghow. 26 An oferyas a dhinwa rann a'n oyl yn palv y leuv gledh y honan; 27 ha'n oferyas a stifell rann a'n oyl usi yn y palv gledh gans bys y leuv dhyghow seythgweyth dherag an

ARLOEDH; [28] an oferyas a worr rann a'n oyl usi yn y balv war vin skovarn dhyghow a'n huni a dal bos glanhes, ha war veus y leuv dhyghow, ha war vys bras y droes dyghow, y'n tyller may feu gorrys goes an offrynn kammweyth. [29] Ena an oferyas a worr remenant an oyl usi yn y balv war benn a'n huni a dal bos glanhes, dhe wul dehwelyans ragdho dherag an ARLOEDH. [30] Ev a offrynn onan a'n turennow po a'n kelemmi yowynk, par dell eus yn y leuv pygans lowr dh'aga havoes, [31] an eyl rag offrynn pegh ha'y ben rag offrynn leskys, gans an offrynn greun, ha'n oferyas a wra dehwelyans rag neb a dal bos glanhes dherag an ARLOEDH. [32] Hemm yw an lagha rag neb a'n jeves ynno pla lovryjyon, neb nag eus yn y leuv pygans lowr rag y lanheans.

Lovryjyon yn Chiow

[33] An ARLOEDH a gewsis orth Moyses hag Aron ow leverel, [34] Pan dhyffowgh a-ji dhe bow Kanan, a rov dhywgh rag perghennogeth, ha pan worriv pla lovryjyon yn neb chi yn tir dha berghennogeth, [35] ha perghennek an chi a dheu ha leverel dhe'n oferyas, 'Yth hevel dhymm bos kepar ha pan ve pla y'n chi,' [36] ena an oferyas a ergh may fo an chi gwakhes kyns es an oferyas dhe entra ynno dhe weles an pla, na vo pup-tra y'n chi deklarys avlan; ha wosa henna, an oferyas a enter ynno dhe hwithra an chi. [37] Ev a hwither an pla, ha mars yw an pla yn parosyow an chi gans ribinow kow, gwerik po rudhik, a hevel bos downa es enep an paros, [38] an oferyas a yn-mes a'n chi dhe dharas an chi ha degea an chi seyth dydh. [39] An oferyas a dheu arta an seythves dydh ha hwithra, ha mars yw an pla omlesys yn parosyow an chi, [40] an oferyas a ergh may fo an veyn hag ynna an pla kemmerys dhe-ves ha tewlys yn tyller avlan mes a'n sita. [41] Ev a wra dhe'n chi bos krevys a-ji oll a-dro, ha'n doust yw krevys dhe-ves a vydh tewlys yn tyller avlan mes a'n sita; [42] hag i a gemmer meyn erell ha'ga gorra yn le an veyn na, hag ev a gemmer plaster nowydh ha plastra an chi.

[43] Mar teu an pla arta hag omdhiskwedhes y'n chi wosa bos an veyn kemmerys dhe-ves, ha wosa bos an chi krevys ha plastrys, [44] an oferyas a dheu ha hwithra, ha mars yw an pla omlesys y'n

chi, lovryjyon plagus yw ev y'n chi. Avlan yw. 45 Ev a derr an chi, an veyn ha'n prennyer anodho hag oll an plaster y'n chi, ha'ga doen yn-mes a'n sita dhe dyller avlan. 46 Nebonan a dheu a-berth y'n chi hag ev deges a vydh avlan bys y'n gorthugher; 47 ha neb a gosk y'n chi po dybri y'n chi a wolgh y dhillas.

48 Mes mar teu an oferyas a-bervedh ha'y hwithra ha ny wrug an pla omlesa y'n chi wosa an chi dhe vos plastrys, an oferyas a dhest bos an chi glan, rag yaghhes yw an pla. 49 Rag glanhe an chi ev a gemmer diw edhen ha prenn sedres ha pann kogh ha hyssop. 50 Ev a ladh onan an ydhyn yn lester a bri a-ugh dowr ow resek. 51 Ena ev a gemmer an prenn sedres, an hyssop, an pann kogh, ha'n edhen vew, ha'ga throghya yn goes an edhen ledhys, hag y'n dowr ow resek, ha stifella seythgweyth war an chi. 52 Hag ev a lanha an chi gans goes an edhen, an dowr ow resek, an edhen vew, an prenn sedres, an hyssop, ha'n pann kogh. 53 Ev a dhelirv an edhen vew yn-mes a'n sita y'n gwel gwastas, ha gul dehwelyans rag an chi, ha glan vydh.

54 Hemm yw an lagha rag pla lovryjyon a bub eghenn ha rag troskenn, 55 ha rag lovryjyon dillas ha chi, 56 ha rag bothenn ha rag krammenn ha rag namm gwynn, 57 dhe dhyski pan yw avlan ha pan yw glan. Hemm yw an lagha a lovryjyon.

Sygeransow Avlan

15 An Arloedh a gewsis orth Moyses hag Aron, ow leverel: 2 Kewsewgh orth mebyon Ysrael ha leverel dhedha, Pub gour mayth eus sygerans a'y gorf, avlan yw y sygerans. 3 Hemm yw y avlander drefenn y sygerans: mar teu an sygerans a'y gorf, po mars yw y gorf stoppys a sygera, y avlander yw. 4 Avlan yw pub gweli may hwrowedh warnodho neb a'n jeves an sygerans, ha pup-tra mayth esedh ev warnodho yw avlan. 5 Piwpynag a docchyo y weli a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr ha pesya avlan bys y'n gorthugher. 6 Neb a esettho war neb tra mayth esedhas warnodho neb a'n jeves an sygerans a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. 7 Neb a docchyo an kig anodho ev neb a'n jeves an sygerans a wolgh y dhillas hag omvadhya yn

dowr ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [8] Mar trew neb a'n jeves an sygerans war nebonan yw glan, ev a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [9] Pub diber a varghokko warnodho ev neb a'n jeves an sygerans a vydh avlan. [10] Piwpynag a docchyo neppyth esa yn-danno a vydh avlan bys y'n gorthugher; hag ev neb a dheg an taklow na a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [11] Piwpynag a wrello ev neb a'n jeves an sygerans y dochya, ha ny wolghas y dhiwleuv yn dowr, a wolgh y dhillas, hag omvadhya yn dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [12] Lester a bri a veu tochys gans neb a'n jeves an sygerans a vydh terrys; ha pub lester a brenn a vydh golghys yn dowr.

[13] Pan vo ev neb a'n jeves sygerans glanhes a'y sygerans, ev a niver dh'y honan seyth dydh rag y lanheans, ha golghi y dhillas, ha badhya y gig yn dowr ow resek, hag ev a vydh glan. [14] An ethves dydh ev a gemmer diw durenn po diw golomm yowynk ha dos dherag an ARLOEDH bys yn daras tylda an kuntelles ha'ga ri dhe'n oferyas. [15] An oferyas a's offrynn, an eyl rag offrynn pegh ha'y ben rag offrynn leskys, ha'n oferyas a wra dehwelyans ragdho dherag an ARLOEDH rag y sygerans.

[16] Mars eus skityans has dhe neb gour, ev a wolgh oll y gorf yn dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [17] Pub dillas ha pub kneus ha warnodho has, a vydh golghys gans dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [18] Mar krowedh gour gans benyn, hag y fydh skityans has, i a omwolgh aga dew yn dowr ha pesya avlan bys y'n gorthugher.

[19] Benyn mars eus dhedhi sygerans goes a'y horf, hi a vydh diberthys seyth dydh, ha piwpynag a's tocchyo a vydh avlan bys y'n gorthugher. [20] Pup-tra may hwrowedh warnodho pan yw diberthys a vydh avlan; ha pup-tra mayth esedh warnodho a vydh avlan. [21] Piwpynag a docchyo hy gweli a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [22] Piwpynag a docchyo neppyth mayth esedhas warnodho a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [23] Mars usi war hy gweli po neppyth mayth esedh

warnodho, pan y'n toch, avlan vydh bys y'n gorthugher. [24] Mar krowedh neb gour gensi ha goes a'y amseryow a'n toch, avlan vydh seyth dydh; ha pub gweli may hwrowedh warnodho a vydh avlan.

[25] Mars eus dhe venyn sygerans goes lies dydh yn-mes a dermyn hy amseryow, po mar pes an sygerans dres termyn hy amseryow, oll an dydhyow a'n sygerans avlan a vydh kepar ha dydhyow hy amseryow; hi a vydh avlan. [26] Pub gweli may hwrowedh warnodho dydhyow oll hy sygerans a vydh dhedhi kepar ha gweli hy amseryow; ha pypynag mayth esettho warnodho a vydh avlan, kepar hag yn avlander hy amseryow. [27] Piwpynag a docchyo an taklow na a vydh avlan, ha golghi y dhillas hag omvadhya yn dowr, ha pesya avlan bys y'n gorthugher. [28] Mars yw glanhes a'y sygerans, hi a niver dhedhi seyth dydh, ha wosa henna hi a vydh glan. [29] An ethves dydh hi a gemmer diw durenn po diw golomm yowynk ha'ga dri dhe'n oferyas, dhe dharas tylda an kuntelles. [30] An oferyas a offrynn an eyl rag offrynn pegh ha'y ben rag offrynn leskys, ha'n oferyas a wra dehwelyans rygdhi dherag an ARLOEDH, rag dyllans hy avlander.

[31] Yndella hwi a dhiberth mebyon Ysrael dhiworth aga avlander, ma na varwons yn aga avlander drefenn defola ow thabernakel usi yn aga mysk.

[32] Hemm yw an lagha rag neb a'n jeves sygerans, ha ragdho ev mayth eus skityans has dhiworto, dredho mayth yw avlan; [33] ha rag an venyn yw klav drefenn hy amseryow; rag keniver a'n jeves sygerans, gorreydh po benynreydh, ha rag gour a wrowedh gans benyn avlan.

Dy'goel an Dehwelyans

16 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses wosa mernans dew vab Aron, pan wrussons offrynn dherag an ARLOEDH, ha merwel. [2] Yn-medh an ARLOEDH dhe Moyses, Lavar dhe Aron dha vroder na dheffo pub eur oll a-berth y'n tyller sans a-ji dhe'n vayl dherag an dregeredhva usi war an argh, ma na varwo, rag my a vynn omdhiskwedhes y'n gommolenn

war an dregeredhva. [3] Mes yndella y teu Aron a-ji dhe'n tyller sans: gans tarow yowynk rag offrynn pegh ha hordh rag offrynn leskys. [4] Ev a wisk an bows sans a lien ha'n lavrek a lien war y gorf, ha kelmi grogys a lien a-dro dhodho, ha maylya tulyfant a lien a-dro dh'y benn; an re ma yw dillas sans. Ev a wolgh y gorf yn dowr hag ena aga gwiska. [5] Hag ev a gemmer dew vogh dhiworth kuntelles mebyon Ysrael rag offrynn pegh hag unn hordh rag offrynn leskys.

[6] Aron a offrynn tarow an offrynn pegh ragdho ev y honan, ha gul dehwelyans ragdho ev ha rag y ji. [7] Ev a gemmer an dhew vogh ha'ga settya dherag an ARLOEDH orth daras tylda an kuntelles. [8] Aron a dewl prenn war an dhew vogh, unn prenn a-barth an ARLOEDH, ha'n prenn arall a-barth an bogh-diank.[a] [9] Aron a dhre an bogh may koedhas prenn an ARLOEDH warnodho ha'y offrynna rag offrynn pegh. [10] Mes an bogh may koedhas warnodho an prenn dhe vos an bogh-diank a vydh settys bew dherag an ARLOEDH dhe wul dehwelyans ganso ha dhe vos dannvenys avel bogh-diank[b] y'n difeythtir.

[11] Aron a dhre an tarow rag an offrynn pegh yw ragdho ev, ha gul dehwelyans ragdho ev ha rag y ji, ha ladha an tarow rag an offrynn pegh yw ragdho ev. [12] Ev a gemmer ynkyslester lenwys a golennow tan dhiworth an alter dherag an ARLOEDH, ha dhew dhornas a ynkys hweg, gweskys munys, ha'y dhri a-ji dhe'n vayl. [13] Ev a worr an ynkys war an tan dherag an ARLOEDH, may kwrello kommolenn an ynkys kudha an dregeredhva usi war an dustuni, ma na varwo. [14] Ev a gemmer rann goes an tarow ha'y stifella gans y vys war an dregeredhva troha'n howldrevel, hag ev a stifell rann an goes gans y vys dherag an dregeredhva seythgweyth.

[15] Ena ev a ladh bogh an offrynn pegh yw rag an bobel, ha dri y woes a-ji dhe'n vayl, ha gul an keth tra gans an goes na dell wrug gans goes an tarow, ha'y stifella war an dregeredhva, ha

---

a 16:8 *an bogh-diank:* Po *Azazel*

b 16:10 *dhe vos dannvenys avel bogh-diank:* Po *dhe vos dannvenys dhe Azazel.*

dherag an dregeredhva. 16 Ev a wra dehwelyans rag an tyller sans
drefenn avlander mebyon Ysrael ha drefenn aga threuspassow,
aga feghosow oll; hag yndella y hwra ev rag tylda an kuntelles
a bes gansa yn mysk aga avlander. 17 Ny vydh denvyth yn tylda
an kuntelles pan enter ynno dhe wul dehwelyans y'n tyller sans,
erna dheffo yn-mes, wosa gul dehwelyans ragdho ev y honan
ha rag y ji ha rag oll kemmynieth Ysrael. 18 Ena ev a yn-mes
dhe'n alter usi dherag an ARLOEDH ha gul dehwelyans ragdho,
ha kemmeres rann goes an tarow ha rann goes an bogh ha'y
worra war gern an alter a-derdro. 19 Ev a stifell rann an goes
warnodho seythgweyth gans y vys, ha'y lanhe ha'y sanshe
dhiworth avlander mebyon Ysrael.

An Bogh-diank

20 Wosa gorfenna gul dehwelyans rag an tyller sans ha tylda
an kuntelles ha'n alter, ev a dhre an bogh bew. 21 Aron a worr
y dhiwleuv war benn an bogh bew ha konfessya warnodho
kammweythresow oll mebyon Ysrael hag oll aga threuspassow,
oll aga feghosow, orth aga gorra war benn an bogh, hag ev
a'n dannvon dhe-ves dre leuv gour yw parys, bys y'n difeythtir.
22 Ha'n bogh a berth warnodho oll aga hammweythresow bys
yn tir ynyal, hag ev a dhelirv an bogh dhe wari y'n difeythtir.

23 Ena Aron a dheu a-berth yn tylda an kuntelles, hag ev a
dhiwisk y dhillas a lien a wiskas pan eth a-ji dhe'n tyller sans
ha'ga gasa ena. 24 Ev a wolgh y gorf gans dowr yn tyller sans ha
gwiska y dhillas, ha dos yn-mes hag offrynna y offrynn leskys
hag offrynn leskys an bobel ha gul dehwelyans ragdho ev y
honan ha rag an bobel. 25 Hag ev a lesk blonek an offrynn pegh
war an alter. 26 Hag ev neb a liver an bogh avel bogh-diank[a] a
wolgh y dhillas ha badhya y gig yn dowr ha wosa henna ev a
dheu a-ji dhe'n kamp. 27 Ha tarow an offrynn pegh, ha bogh
an offrynn pegh may feu aga goes dres a-bervedh dhe wul
dehwelyans y'n tyller sans, a vydh degys yn-mes a'n kamp, hag
i a gowllesk aga kreghyn gans aga hig ha'ga hawgh. 28 Ev neb

a 16:26 *ev neb a liver an bogh avel bogh-diank:* Po *ev neb a liver an bogh dhe Azazel.*

a's lesk a wolgh y dhillas ha badhya y gig yn dowr, ha wosa henna ev a dheu a-ji dhe'n kamp.

29 Ha hemma a vydh ordenans ragowgh bys vykken: y'n seythves mis, yn degves dydh an mis, hwi a omjasti ha ny wrewgh ober vyth, naneyl genesik nag alyon trigys yn agas mysk, 30 rag y'n jydh ma yma dehwelyans gwrys ragowgh dh'agas glanhe; hwi a vydh glan a'gas peghosow oll dherag an ARLOEDH. 31 Sabot solem a bowes vydh ragowgh, ha hwi a wra omjastia; yth yw ordenans bys vykken. 32 An oferyas, neb yw untys hag urdhys dhe servya avel oferyas yn le y das, a wra an dehwelyans, ha gwiska an dillas a lien, an dillas sans. 33 Ev a wra dehwelyans rag an sentri, hag ev a wra dehwelyans rag tylda an kuntelles ha rag an alter, hag ev a wra dehwelyans rag an oferysi ha rag oll pobel an gemmynieth. 34 Hemma a vydh ordenans bys vykken ragowgh, dhe wul dehwelyans rag mebyon Ysrael rag oll aga feghosow unnweyth y'n vlydhen. Ha Moyses a wrug dell erghis an ARLOEDH dhodho.

An Sansoleth a Woes

17 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 2 Kows orth Aron hag orth y vebyon hag orth mebyon Ysrael yn kettep penn ha leverel dhedha, Hemm yw an pyth re erghis an ARLOEDH, ow leverel, 3 Piwpynag a ji Ysrael a lattho ojyon po oen po gaver a-berth y'n kamp po y ladha a-ves dhe'n kamp, 4 heb y dhri bys yn daras tylda an kuntelles dhe offrynna offrynn dhe'n ARLOEDH dherag tabernakel an ARLOEDH: goes a vydh reknys erbynn an gour na; an gour ma re skoellyas goes, hag ev a vydh treghys dhe-ves dhiworth y bobel. 5 Hemm yw, may trollo mebyon Ysrael aga sakrifisow a sakrifions y'n gwel igor, orth aga thri dhe'n ARLOEDH, dhe dharas tylda an kuntelles, dhe'n oferyas, ha'ga sakrifia avel offrynnow kowethyans[a] dhe'n ARLOEDH. 6 An oferyas a skoell an goes war alter an ARLOEDH, orth daras tylda an kuntelles, ha leski an blonek dhe wul sawer plegadow dhe'n ARLOEDH. 7 Ytho ny wrons i na fella sakrifia aga sakrifisow dhe jevanow-

a 17:5 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

gaver may horyons war aga lergh. Hemma a vydh ordenans bys vykken ragdha der oll aga henedhow.

[8] Ha ty a lever dhedha: Piwpynag a ji Ysrael po a'n alyons trigys yn aga mysk a offrynno offrynn leskys po sakrifis [9] heb y dhri dhe dharas tylda an kuntelles, dh'y offrynna dhe'n ARLOEDH, an keth gour na a vydh treghys dhe-ves dhiworth y bobel.

[10] Piwpynag a ji Ysrael po a'n alyons trigys yn agas mysk a dheppro goes a neb sort, my a sett ow fas erbynn an den na a dheber goes, ha my a'n tregh dhe-ves dhiworth y bobel. [11] Rag yma bewnans an kig y'n goes, ha my re'n ros dhywgh war an alter dhe wul dehwelyans rag agas enevow; rag an goes a wra dehwelyans rag an enev. [12] Rag henna my a leveris dhe vebyon Ysrael, Ny dheber denvyth ahanowgh goes, ha ny wra alyon trigys yn agas mysk dybri goes. [13] Ha piwpynag a vebyon Ysrael po a'n alyons trigys yn agas mysk a helgh ha kachya best po edhen vyth a yll bos dybrys, ev a skoell an goes anodho ha'y gorheri gans doust.

[14] Rag bewnans pub kig yw y woes. Ytho my a leveris dhe vebyon Ysrael, Ny wrewgh dybri goes kig vytholl, rag bewnans pub kig yw y woes. Piwpynag a'n deppro a vydh treghys dhe-ves. [15] Ha pub den a dheppro karyn po neppyth re beu skwardys gans bestes gwyls, genesik po alyon kyn fo, ev a wolgh y dhillas hag omvadhya yn dowr, hag ev a vydh avlan bys y'n gorthugher, hag ena glan vydh ev. [16] Mes mar ny'n golgh na badhya y gig, ev a dheg y gammweyth.

Kolmow Reydhel Anlaghel

18 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: [2] Kows orth mebyon Ysrael ha leverel dhedha: An ARLOEDH agas Duw ov vy. [3] Ny wrewgh naneyl war-lergh gwriansow pow Ejyp le mayth esewgh trigys, na war-lergh gwriansow pow Kanan le mayth esov orth agas dri, na wrewgh hwi kerdhes war-lergh aga ordenansow. [4] Hwi a wra ow breusow vy ha synsi ow ordenansow vy dhe gerdhes ynna. An ARLOEDH agas Duw ov vy. [5] Ytho, hwi a syns ow ordenansow

vy ha'm breusow vy. Den mar kwra hemma, ev a vew ynna. An ARLOEDH ov vy.

6 Ny wra denvyth ahanowgh dos nes dhe neshevin dhe
dhiskudha y noethedh. An ARLOEDH ov vy. 7 Ny wredh
diskudha noethedh dha das na noethedh dha vamm. Dha
vamm yw hi. Ny wredh diskudha hy noethedh. 8 Ny wredh
diskudha noethedh gwreg dha das. Noethedh dha das yw.
9 Ny wredh diskudha noethedh dha hwoer, myrgh dha das, po
myrgh dha vamm, genys tre po genys tyller arall kyn fe. Ny
wredh diskudha aga noethedh. 10 Ny wredh diskudha noethedh
myrgh dha vab na myrgh dha vyrgh. Ny wredh diskudha aga
noethedh. Aga noethedh yw dha noethedh dha honan. 11 Ny
wredh diskudha noethedh myrgh gwreg dha das, dineythys
dhe'th tas. Dha hwoer yw hi. Ny wredh diskudha hy noethedh.
12 Ny wredh diskudha noethedh hwoer dha das. Kares ogas dha
das yw hi. 13 Ny wredh diskudha noethedh hwoer dha vamm rag
kares ogas dha vamm yw hi. 14 Ny wredh diskudha noethedh
broder dha das – ny wredh nesa dh'y wreg. Dha vodrep yw
hi. 15 Ny wredh diskudha noethedh dha wohydh. Gwreg dha
vab yw hi. Ny wredh diskudha hy noethedh. 16 Ny wredh
diskudha noethedh gwreg dha vroder. Noethedh dha vroder
yw. 17 Ny wredh diskudha noethedh benyn ha'y myrgh. Ny
wredh kemmeres yn demmedhyans myrgh hy mab na myrgh
hy myrgh dhe dhiskudha hy noethedh. Hy neshevin yns i. Tra
vethus yw. 18 Ny gemmerydh yn demmedhyans hwoer dha avel
kestrifores dha wreg, dhe dhiskudha hy noethedh, ha hi yn few.

19 Ny wredh dos nes dhe venyn dhe dhiskudha hy noethedh,
ha hi diberthys drefenn hy avlander misyek. 20 Ha ny wredh
growedha yn reydhel gans gwreg dha gentrevek, owth
omdhefola gensi. 21 Ha ny wredh gasa dha dhiyskynnysi dhe
vos sakrifiys dhe Molek, na ny wredh disakra hanow dha Dhuw.
An ARLOEDH ov vy. 22 Ny wredh growedha gans gorreydh kepar
ha gans benynreydh. Tra gasadow yw. 23 Ny wredh growedha
gans best vyth dhe omdhefola ganso. Ny wra benyn vyth sevel
dherag best dhe rowedha ganso. Podrogeth yw.

[24] Na wrewgh omdhefola mann der oll an taklow ma, rag der
oll an taklow ma yw defolys an kenedhlow a dowlav yn-mes
dheragowgh, [25] ha defolys yw an tir. Ytho my a'n kessydhyas
rag y gammweyth, ha'n tir y honan a hwyj yn-mes y drigoryon.
[26] Ytho hwi a syns ow ordenansow ha'm breusow ha ny wrewgh
nagonan a'n taklow kasadow ma, naneyl an genesik na'n alyon
trigys yn agas mysk. [27] Rag gwer an tir, a dheuth kyns hwi dhe
dhos, re wrug oll an taklow kasadow ma, ha defolys yw an tir;
[28] ma na wra an tir agas hwyja yn-mes ynwedh pan y'n defolowgh,
dell hwyjas yn-mes an kenedhlow esa ena dheragowgh hwi.
[29] Peub a wrello taklow kasadow a'n par ma, an re a's gwra a
vydh treghys dhe-ves dhiworth aga fobel. [30] Ytho synsewgh ow
charj, ma na wryllowgh travyth a'n ordenansow kasadow a'n
par ma a veu gwrys kyns hwi dhe dhos, nag omdhefola dredha.
An ARLOEDH agas Duw ov vy.

Laghys Divers

19 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel:
[2] Kows orth kuntelles kowal mebyon Ysrael, ha
leverel dhedha, Bedhewgh sans, rag sans ov vy, an ARLOEDH
agas Duw. [3] Pubonan ahanowgh a wra revrons dh'y das ha'y
vamm ha synsi ow Sabotys. An ARLOEDH agas Duw ov vy. [4] Na
dreylyewgh dhe idolys, na gul imajys teudh. An ARLOEDH agas
Duw ov vy.

[5] Pan offrynnowgh sakrifis offrynnow kowethyans[a] dhe'n
ARLOEDH, hwi a'n offrynn may kyffowgh favour. [6] Y fydh
dybrys an keth jydh ma'n offrynnowgh, po ternos; ha mars
eus remenant anodho gesys an tressa dydh, y fydh leskys y'n
tan. [7] Rag mars yw dybrys an tressa dydh, avlan yw; nyns yw
kemmeradow. [8] Neb a'n deppro a dheg y gammweyth, rag ev re
dhefolas an pyth yw sans dhe'n ARLOEDH, ha'n den na a vydh
treghys dhe-ves dhiworth y bobel.

[9] Pan vysowgh trevas agas tir, ny vysydh yn tien sornow dha
wel, na ny wre'ta kuntell gesigow dha drevas. [10] Ny wre'ta

---

a 19:5 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

destryppya dha winlann, na kuntell an grappys yw koedhys. Ty
a's gas rag an voghosogyon ha'n alyons. An ARLOEDH agas Duw
ov vy.

[11] Ny wrewgh hwi ladra na toella na frowsya an eyl y gila.
[12] Ha ny wrewgh hwi ti yn fals re'm hanow vy, na defola hanow
dha Dhuw. An ARLOEDH ov vy.

[13] Ny wre'ta arwaska dha gentrevek na'y robbya. Ny wra
gober gwas arvethys gortos genes jy oll an nos bys y'n myttin.
[14] Ny wre'ta mollethi an den bodhar na gorra ken a drebuchya
dherag an den dall, mes ty a berth own a dha Dhuw. An
ARLOEDH ov vy.

[15] Ny wrewgh kammhynseth y'n vreus. Ny wre'ta favera
an boghosek, na gul revrons dhe'n den galloesek, mes ty a
vreus dha gentrevek gans ewnder. [16] Ny wre'ta mos a-dro ow
leverel sklander yn mysk dha bobel, na sevel erbynn goes dha
gentrevek. An ARLOEDH ov vy.

[17] Ny berthydh kas y'th kolonn erbynn dha vroder. Ty a
geredh dha gentrevek yn sur, ma na dhykki pegh a'y wovis.
[18] Ny wre'ta diella, na berthi envi erbynn fleghes dha bobel, mes
ty a gar dha gentrevek kepar ha ty dha honan. An ARLOEDH ov
vy.

[19] Hwi a syns ow ordenansow. Ny wre'ta gasa dha vestes dhe
gopla gans bestes a gen eghenn. Ny wre'ta hasa dha wel gans
has a dhiw eghenn; ha ny dheu warnas dillas a bann gwiys a
dhiw eghenn a neus.

[20] Mar krowedh gour gans benyn yw kethes, hag y fydh
dyllans has, ha hi ambosys dhe gen gour, heb bos dasprenys
na rydhhes, astiveryans a vydh res. Ny vydhons gorrys dhe'n
mernans rag nyns o hi rydh. [21] Hag ev a dhre y offrynn
kammweyth dhe'n ARLOEDH, dhe dharas tylda an kuntelles,
hordh rag offrynn kammweyth. [22] An oferyas a wra dehwelyans
ragdho gans hordh an offrynn kammweyth dherag an ARLOEDH
rag y begh re wrug, ha'n pegh re wrug a vydh gevys dhodho.

23 Pan dhyffowgh a-ji dhe'n wlas ha plansa gwydh a bub
eghenn rag boes, hwi a reken an frut avel antrodreghys. Ev a
bes avel antrodreghys teyr blydhen ragowgh. Ny vydh dybrys.
24 Mes y'n peswora blydhen oll an frut anodho a vydh sans dhe
wormel an ARLOEDH. 25 Mes an pympes blydhen hwi a dheber
an frut anodho, may rollo dhywgh an drevas ynkressys anodho.
An ARLOEDH agas Duw ov vy.

26 Ny wrewgh hwi dybri travyth gans goes. Ny wrewgh hwi
dewinieth na koela orth koelyek. 27 Ny wrewgh hwi treghi blew
orth tenwennow agas pennow ha ny dreghydh tenwennow dha
varv. 28 Ny wrewgh hwi treghi agas kig rag an re varow, na
pryntya korfliwyow warnowgh. An ARLOEDH ov vy.

29 Na wre'ta defola dha vyrgh ow kul dhedhi bos hora, na
goettho an wlas yn fornikasyon ha na dheffo ha bos leun a
bodrogeth. 30 Hwi a syns ow Sabotys, ha diskwedhes revrons
dhe'm sentri. An ARLOEDH ov vy.

31 Na dreylyewgh dhe nygromons, ha na hwilewgh koelyogyon,
dhe vos defolys gansa. An ARLOEDH ov vy.

32 Ty a sev dherag an blew loes, hag enora an den koth, ha
kavoes own a dha Dhuw. An ARLOEDH ov vy.

33 Ha mars eus alyon trigys genes yn agas tir, ny wrewgh y
arwaska. 34 An alyon trigys genowgh a vydh dhywgh kepar ha
genesik yntredhowgh. Ty a'n kar kepar ha ty dha honan, rag
hwi o alyons yn pow Ejyp. An ARLOEDH agas Duw ov vy.

35 Ny wrewgh hwi kammhynseth y'n vreus, nag yn musuryow
hys, nag yn poes, nag yn dalgh. 36 Y fydh dhywgh mantol ewn,
poesow ewn, efa ewn ha hin ewn. An ARLOEDH ov vy, a'gas
dros yn-mes a bow Ejyp. 37 Ytho, hwi a syns oll ow ordenansow,
hag oll ow breusow, ha'ga gul. An ARLOEDH ov vy.

Kessydhyans rag Peghosow

20 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel:
2 Ty a lever ynwedh dhe vebyon Ysrael, Piwpynag
a vebyon Ysrael po a'n alyons usi trigys yn Ysrael a rollo re a'y
fleghes dhe Molek, a vydh gorrys yn sur dhe'n mernans. Pobel

an tir a wra y labydha gans meyn. [3] Ha my a vynn settya ow fas erbynn an gour na ha'y dreghi dhe-ves a'y bobel, rag ev re ros a'y dhiyskynnysi dhe Molek dhe dhefola ow sentri ha disakra ow hanow sans. [4] Ha mar mynn pobel an tir kudha aga lagasow rag an gour na yn neb fordh, hag ev ow ri y dhiyskynnysi dhe Molek, ha ny'n ladhons, [5] my a vynn settya ow fas erbynn an gour na hag erbynn y deylu, ha'ga threghi dhe-ves dhiworth aga fobel, ev, hag oll an re usi ow mos ganso dhe horya gans Molek.

[6] An den a dreyl dhe nygromons ha dhe goelyogyon, ow mos dhe horya gansa, my a vynn settya ow fas erbynn an den na ha'y dreghi dhe-ves dhiworth y bobel. [7] Ytho omsanshewgh, ha bedhewgh sans, rag an ARLOEDH agas Duw ov vy. [8] Hwi a syns ow ordenansow ha'ga gul. An ARLOEDH ov vy, neb a'gas sansha. [9] Rag piwpynag a vollettho y das po y vamm a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur. Ev re vollethis y das ha'y vamm. Y woes a vydh warnodho.

[10] An gour a wra avoutri gans gwreg gour arall, neb a wra avoutri gans gwreg y gentrevek, a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur, ha'n avoutrer ha'n avoutres. [11] An gour a wrowedh gans gwreg y das re dhiskudhas noethedh y das, aga dew a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur; aga goes a vydh warnedha i. [12] Mar krowedh gour gans y wohydh, aga dew a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur. Podrogeth re wrussons. Aga goes a vydh warnedha. [13] Mar krowedh gour gans gorreydh dell wrowedh gans benynreydh, aga dew re wrug tra gasadow. I a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur. Aga goes a vydh warnedha. [14] Gour mar kemmer gwreg ha'y mamm ynwedh, tra vethus yw. I a vydh leskys gans tan, hag ev hag i, ma na vo avlander yn agas mysk. [15] Mar krowedh gour gans best yn reydhel, yn sur ev a vydh gorrys dhe'n mernans; ha hwi a ladh an best. [16] Mar teu benyn ogas dhe vest dhe wrowedha ganso, ty a ladh an venyn ha'n best ynwedh. I a vydh gorrys dhe'n mernans. Aga goes a vydh warnedha i.

[17] Mar kemmer gour y hwoer, myrgh y das, po myrgh y vamm, ha gweles hy noethedh, ha mar kwel hi y noethedh ev,

meth yw, hag i a vydh treghys dhe-ves a wel mebyon aga fobel.
Ev re dhiskudhas noethedh y hwoer. Ev a dheg y gammweyth.
18 Mar krowedh gour gans benyn yn termyn hy amseryow, ha
diskudha hy noethedh, ev re dhiskudhas hy fenten, ha hi re
dhiskudhas fenten hy goes, ha'ga dhew a vydh treghys dhe-ves
dhiworth aga fobel. 19 Ny wre'ta diskudha noethedh hwoer dha
vamm, na hwoer dha das, rag ev a dhiskudh y gares ogas. I a
dheg aga hammweyth. 20 Ha mar krowedh gour gans gwreg y
ewnter, ev re dhiskudhas noethedh y ewnter. I a dheg aga fegh.
I a wra merwel anvap. 21 Mar kemmer gour gwreg y vroder, tra
avlan yw. Ev re dhiskudhas noethedh y vroder. I a vydh anvap.

22 Ytho, hwi a syns oll ow ordenansow hag oll ow breusow,
ha'ga gul, ma na wrello an tir, ma'gas drov dhe driga ynno,
agas hwyja yn-mes. 23 Ha ny wrewgh hwi kerdhes war-lergh
ordenansow an genedhel a dowlav yn-mes dheragowgh, rag
i re wrug oll an taklow ma, ha my a's kasas. 24 Mes my re
leveris dhywgh, Hwi a erit aga thir, ha my a'n rov dhywgh dhe
berghenna, tir a dhinwa leth ha mel. An ARLOEDH agas Duw
ov vy, re'gas dibarthas dhiworth an kenedhlow. 25 Ytho hwi a
dhissern yntra bestes glan hag avlan, hag ynter ydhyn glan hag
avlan; ny wrewgh omdhefola gans best, nag edhen na travyth
owth hesya war an dor re wrug vy y dhiberth ragowgh avel
avlan. 26 Bedhewgh sans dhymmo vy; rag my, an ARLOEDH, yw
sans, ha my re'gas dibarthas dhiworth an kenedhlow, dhe vos
dhymmo vy.

27 Gour po benyn neb a wra nygromons, po neb a vo koelyek,
a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur. I a vydh labydhys gans
meyn. Aga goes a vydh warnedha.

Rewlys rag Oferysi

21 Yn-medh an ARLOEDH dhe Moyses, Kows orth an
oferysi, mebyon Aron, ha leverel dhedha: Na vedhes
denvyth defolys rag den marow yn mysk y bobel, 2 marnas rag y
gerens yw ogas dhodho, y vamm, ha'y das, ha'y vab, ha'y vyrgh,
ha'y vroder; 3 ha rag y hwoer yw gwyrghes hag ogas dhodho,
na's teves gour; ev a yll bos defolys rygdhi hi. 4 Mes, avel gorti

yn mysk y bobel, ny omdhefol, owth omdhisakra.[a] [5] Ny wrons
blogh aga fennow, na treghi tenwennow aga barvow, na treghi
aga hig. [6] I a vydh sans dh'aga Duw, ha ny dhisakrons hanow
aga Duw, rag i a offrynn offrynnow dre dan dhe'n ARLOEDH,
bara aga Duw. Ytho, sans vydhons. [7] Ny gemmerons yn
demmedhyans gwreg a vo hora na defolys, ha ny gemmerons
benyn didhemmedhys a'y gour, rag sans yw ev dh'y Dhuw.
[8] Ytho, ty a'n sansha, rag ev a offrynn bara dha Dhuw. Sans
vydh dhiso, rag sans ov vy, an ARLOEDH neb a'gas sansha. [9] Ha
mar omdhisaker myrgh neb unn oferyas, ow farya avel hora, hi
a dhisaker hy thas. Hi a vydh leskys dre dan.

[10] Neb yw an arghoferyas yn mysk y vreder, may feu dinewys
war y benn oyl an untyans, hag yw sakrys dhe wiska an dillas,
ny wra ev diskudha y benn na skwardya y dhillas. [11] Ny wra ev
dos nes dhe gorf marow vyth, nag omdhefola a-barth y das nag
a-barth y vamm. [12] Ny wra ev mos yn-mes a'n sentri na disakra
sentri y Dhuw, rag yma sakrans oyl untyans y Dhuw warnodho.
An ARLOEDH ov vy. [13] Ev a gemmer gwreg ha hi gwyrghes.
[14] Ny wra kemmeres gwedhwes, na benyn dhidhemmedhys,
na defolys, na hora, mes gwyrghes a'y bobel y honan, ev a's
kemmer hi yn gwreg, [15] ma na vo y has defolys yn mysk y
bobel, rag my yw an ARLOEDH, neb a wra y sakra.

[16] An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: [17] Kows
orth Aron, ow leverel: Denvyth a'th has, der oll aga henedhow,
neb a'n jeves namm, ny yll dos nes dhe offrynna bara y Dhuw.
[18] Rag py gour pynag neb a'n jeffo namm, ny wra dos nes: gour
dall po kloppek, po felsys y droen, po gans esel drogformys,
[19] po gour shyndys y droes po shyndys y leuv, [20] po bothek, po
korr, po gans gwynnenn yn y lagas, po gans bryghi podredhek,
po gans troskennow, po brewys y dhiwgell. [21] Denvyth a has
Aron an oferyas a'n jeves namm ny dheu nes dhe offrynna
offrynnow an ARLOEDH gwrys dre dan. Yma namm dhodho;
ytho ny dheu nes dhe offrynna bara y Dhuw; [22] mes ev a yll

---

a 21:4 Styr an wers yw disputys. Dell hevel, oferyas yw difennys a ynkleudhyas kares dre dhemmedhyans, y wreg yn aga mysk.

dybri bara y Dhuw, an taklow moyha sans, ha'n taklow sans.
[23] Mes nyns a a-ji dhe'n vayl, na dos nes dhe'n alter, rag yma
namm dhodho, ma na dhefollo ow sentris; rag an ARLOEDH ov
vy, neb a wra aga sanshe. [24] Ytho Moyses a leveris hemma dhe
Aron, ha dh'y vebyon, ha dhe vebyon Ysrael oll.

Revrons orth Dybri an Offrynnow Sans

22 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel:
[2] Lever dhe Aron ha'y vebyon may tyghtyons gans
revrons offrynnow sans mebyon Ysrael, ha na dhefollons ow
hanow sans y'n taklow a sakrons dhymmo vy. An ARLOEDH ov
vy. [3] Lavar dhedha, Piwpynag oll a'gas has, der agas henedhow,
a dheffo nes dhe'n taklow sans a wra mebyon Ysrael aga sakra
dhe'n ARLOEDH, ha warnodho y avlander, an den na a vydh
treghys dhe-ves a'm golok. An ARLOEDH ov vy. [4] Piwpynag a
has Aron a vo klavorek, po mayth eus dhodho sygerans, ny wra
dybri a'n taklow sans erna vo glan. Ha piwpynag a docchyo
neppyth re dheuth ha bos avlan dre gorf marow, po gour re
gavas dyllans has, [5] po piwpynag a docchyo tra owth hesya a
wrello dhodho bos avlan, po den a wrello dhodho bos avlan,
pypynag a vo an avlander usi dhodho: [6] neb a docchyo tra a'n
par ma a vydh avlan bys y'n gorthugher, ha ny wra dybri a'n
taklow sans marnas ev a wolgh y gig gans dowr. [7] Pan vo an
howl sedhys, ev a vydh glan, ha wosa henna ev a dheber a'n
taklow sans rag i yw y voes. [8] Ny wra dybri an pyth a verow y
honan, po yw skwardys gans bestes gwyls. Ny dheber hemma,
owth omdhefola dredho. An ARLOEDH ov vy. [9] Ytho, i a syns ow
charj, na borthons pegh warnodho ha merwel dredho drefenn i
dh'y dhefola. An ARLOEDH ov vy, neb a wra aga sanshe.

[10] Ny dheber estren[a] vyth tra sans. Ny dheber tra sans naneyl
godriger a'n oferyas, na gwas arvethys. [11] Mes mar pren an
oferyas neb den gans y vona ev, hemma a'n deber, hag ev neb
yw dineythys yn y ji, i a dheber a'y voes. [12] Myrgh oferyas,
mars yw hi demmedhys dhe estren, ny yll hi dybri a offrynn
an taklow sans. [13] Mes myrgh oferyas, mars yw gwedhwes po

a 22:10, 12, 13 *estren:* Henn yw gour nag yw diyskynnyas Aron.

didhemmedhys, ha heb flogh, ha dehwelys dhe ji hy thas kepar
hag yn hy yowynkneth, hi a yll dybri boes hy thas, mes ny'n
deber estren vyth. 14 Ha den mar teber tra sans heb y wodhvos,
ev a geworr an pympes rann a'y dalvosogeth dhodho, ha ri an
dra sans dhe'n oferyas. 15 Ny wrons defola taklow sans mebyon
Ysrael a offrynnons dhe'n ARLOEDH, 16 na'ga gasa dhe berthi
pegh kammwrians pan dhebrons aga thaklow sans, rag an
ARLOEDH ov vy, neb a wra aga sanshe.

Sakrifisow Ankemmeradow

17 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 18 Kows
orth Aron ha'y vebyon hag orth oll mebyon Ysrael, ha leverel
dhedha, Piwpynag a ji Ysrael po a'n alyons yn Ysrael a
vynno offrynna aga offrynn rag oll aga ambosow ha rag oll
aga offrynnow bolonjedhek, a vynnons dhe offrynna dhe'n
ARLOEDH avel offrynn leskys, 19 gorreydh heb namm vydh
an offrynn bolonjedhek, a'n chatel, a'n deves, po a'n gever.
20 Pypynag a'n jeffo namm, ny wrewgh hwi y offrynna, rag
ny vydh kemmeradow ragowgh. 21 Ha piwpynag a offrynno
sakrifis offrynnow kowethyans[a] dhe'n ARLOEDH dhe gollenwel
ambos po offrynn bolonjedhek, a'n chatel po a'n flokk, bedhes
perfydh may fo kemmeradow. Ny vydh namm ynno. 22 Ny
wrewgh offrynna dhe'n ARLOEDH travyth a vo dall po gans
askorn terrys po mans po gans gwennogenn po gans bryghi
podredhek po gans troskennow, na gul offrynn anedha dre
dan war an alter. 23 Ty a yll offrynna ojyon po oen gans esel
re hir po re vyghan rag offrynn bolonjedhek, mes ny vydh
kemmeradow rag ambos. 24 Ny wrewgh hwi offrynna travyth
may fo y dhiwgell brewys, na skwattys, na tennys yn-mes, na
treghys; ny wrewgh hwi hemma yn agas tir hwi. 25 Dhiworth
dorn alyon ny wrewgh hwi offrynna boes dha Dhuw a'n keth
bestes ma, rag bos fowtow ha nammow ynna. Ny vydhons
kemmeradow ragowgh.

26 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses ow leverel: 27 Pan yw
ojyon po oen po gaver dineythys, y fydh seyth dydh yn-dann

---

a 22:21 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

y vamm, hag a-dhia'n ethves dydh ev a vydh kemmeradow rag offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH. [28] Na wrewgh ladha bugh po davas ha'y mab, aga dew y'n keth jydh. [29] Ha pan offrynnowgh sakrifis grasyans dhe'n ARLOEDH, offrynnowgh ev yn fordh may fo kemmeradow. [30] Ev a vydh dybrys an keth jydh; ny wrewgh gasa rann vyth anodho bys y'n myttin. An ARLOEDH ov vy.

[31] Ytho, hwi a syns ow gorhemmynnow ha'ga gul. An ARLOEDH ov vy. [32] Ny wrewgh hwi defola ow hanow sans, mes my a vydh sanshes yn mysk mebyon Ysrael. An ARLOEDH ov vy, neb a wra agas sanshe, [33] neb a'gas dros yn-mes a bow Ejyp, dhe vos agas Duw. An ARLOEDH ov vy.

Goelyow Sans

23 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: [2] Kows orth mebyon Ysrael ha leverel dhedha: An re ma yw goelyow an ARLOEDH a wrewgh hwi deklarya dhe vos kuntellesow sans. An re ma yw ow goelyow vy. [3] Yma hwegh dydh may fydh ober gwrys, ha'n seythves dydh yw Sabot powes, kuntelles sans. Ny wrewgh hwi gul ober vyth. Sabot an ARLOEDH yw yn oll agas trigvaow.

Pask

[4] An re ma yw goelyow an ARLOEDH, kuntellesow sans a wrewgh hwi aga deklarya yn aga thermyn. [5] Y'n kynsa mis, yn peswardhegves dydh an mis, y'n gorthugher, yma Pask an ARLOEDH, [6] hag y'n pymthegves dydh an keth mis yma goel an bara heb goell dhe'n ARLOEDH. Seyth dydh y koedh dhywgh dybri bara heb goell. [7] An kynsa dydh, hwi a'gas bydh kuntelles sans. Ny wrewgh hwi ober arvethys. [8] Mes hwi a offrynn offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH seyth dydh. Y'n seythves dydh yma kuntelles sans. Ny wrewgh hwi ober arvethys.

[9] An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: [10] Kows orth mebyon Ysrael ha leverel dhedha: Pan dhyffowgh y'n tir a rov dhywgh ha mysi y drevas, hwi a dhre manal kynsa frut agas trevas dhe'n oferyas, [11] hag ev a wev an vanal dherag an ARLOEDH, may fowgh kemmeradow. An oferyas a's gwev an myttin wosa an Sabot. [12] Ha'n jydh may hwevyowgh an vanal,

hwi a offrynn oen, unn bloedh y oes, heb namm, rag offrynn leskys dhe'n ARLOEDH. 13 Ha'n offrynn greun ganso a vydh diw dhegves rann a efa a vleus fin kemmyskys gans oyl, offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH, sawer plegadow; ha'y offrynn diwes a vydh gwin, an peswora rann a hin. 14 Ha ny wrewgh hwi dybri na bara nag ys rostys na pennow-ys glas bys y'n jydh may trowgh offrynn dh'agas Duw. Ordenans vydh bys vykken der agas henedhow, yn oll agas trigvaow.

Penkost

15 Ha hwi a reken seyth Sabot a-dhia'n myttin wosa an Sabot, a-dhia'n jydh may tresowgh manal an offrynn gwevys, seyth seythun gowal; 16 reknewgh hanter-kans dydh bys y'n myttin wosa an seythves Sabot; ena hwi a dhre offrynn greun nowydh dhe'n ARLOEDH. 17 Hwi a dhre yn-mes a'gas trigvaow diw dorth-vara rag offrynn gwevys, gwrys a dhiw dhegves rann a efa. I a vydh gwrys a vleus fin, pebys gans goell, avel kynsa frut dhe'n ARLOEDH. 18 Gans an bara, hwi a offrynn seyth oen, unn bloedh aga oes, heb namm, hag unn tarow yowynk, ha dew hordh. I a vydh offrynn leskys dhe'n ARLOEDH gans aga offrynn greun ha'ga offrynnow diwes, offrynn gwrys dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH. 19 Ena hwi a sakrifi unn bogh rag offrynn pegh ha dew oen a unn bloedh rag sakrifis offrynnow kowethyans.[a] 20 Ha'n oferyas a wra aga gwevya gans bara an kynsa frut rag offrynn gwevys dherag an ARLOEDH, gans an dhew oen. Sans vydhons dhe'n ARLOEDH rag an oferyas. 21 Ha hwi a dheklar y'n keth jydh na, y fydh kuntelles sans ragowgh; ny wrewgh hwi ober arvethys. Ordenans yw bys vykken yn oll agas trigvaow, der agas henedhow.

22 Ha pan vysowgh trevas agas tir, ny vysydh yn tien sornow dha wel, na ny wre'ta kuntell gesigow dha drevas. Ty a's gas rag an voghosogyon ha'n alyons. An ARLOEDH agas Duw ov vy.

---

a 23:19 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

Dy'goel an Hirgern

23 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 24 Kows
orth mebyon Ysrael, ow leverel: Y'n seythves mis, yn kynsa
dydh an mis, y fydh dhywgh Sabot solem, kovadh deklarys
gans hwytha hirgern, kuntelles sans. 25 Ny wrewgh hwi ober
arvethys, mes hwi a dhre offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH.

Dy'goel an Dehwelyans

26 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 27 Y'n
degves dydh a'n seythves mis, y fydh dydh dehwelyans; y fydh
kuntelles sans ragowgh, ha hwi a omjasti hag offrynna offrynn
dre dan dhe'n ARLOEDH. 28 Ha ny wrewgh hwi ober vyth poran
an jydh na, rag dydh dehwelyans yw dhe wul dehwelyans
ragowgh dherag an ARLOEDH agas Duw. 29 Piwpynag na
omuvelhaho poran an jydh na a vydh treghys dhe-ves dhiworth
y bobel. 30 Ha piwpynag a wrello ober vyth poran an jydh
na, my a'n distru dhiworth y bobel. 31 Ny wrewgh hwi ober
vyth. Ordenans bys vykken yw der agas henedhow, yn oll agas
trigvaow. 32 Y fydh Sabot solem ragowgh ha hwi a omjasti. Yn
nawves dydh an mis y'n gorthugher, a'n gorthugher bys y'n
gorthugher hwi a with agas Sabot.

Goel an Skovvaow

33 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 34 Kows
orth mebyon Ysrael, ow leverel: An pymthegves dydh a'n
seythves mis a vydh goel an skovvaow dhe'n ARLOEDH. 35 Y'n
kynsa dydh y fydh kuntelles sans. Ny wrewgh hwi ober
arvethys. 36 Seyth dydh hwi a offrynn offrynnow dre dan dhe'n
ARLOEDH. Y'n ethves dydh y fydh kuntelles sans ragowgh, ha
hwi a offrynn offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH. Kuntelles solem
yw, ha ny wrewgh hwi ober arvethys.

37 An re ma yw goelyow an ARLOEDH a wrewgh hwi aga
deklarya dhe vos kuntellesow sans, dhe offrynna offrynn dre
dan dhe'n ARLOEDH, offrynn leskys hag offrynn greun, sakrifis,
hag offrynnow diwes, pup-tra y'n jydh ewn; 38 war-barth
gans Sabotys an ARLOEDH, ha war-barth gans agas rohow, ha

war-barth gans oll agas ambosow, ha war-barth gans oll agas offrynnow bolonjedhek dhe'n ARLOEDH.

39 Y'n pymthegves dydh a'n seythves mis, pan wrussowgh hwi kuntell frut an tir, hwi a syns goel an ARLOEDH seyth dydh; y'n kynsa dydh y fydh Sabot solem, hag y'n ethves dydh y fydh Sabot solem. 40 Y'n kynsa dydh hwi a gemmer frut a wydh splann, delyow palmwydh, skorrennow a wydh delyek ha helyk a'n gover; ha hwi a lowenha seyth dydh dherag an ARLOEDH agas Duw. 41 Ha hwi a'n syns avel goel dhe'n ARLOEDH seyth dydh y'n vlydhen. Ordenans bys vykken yw der agas henedhow; hwi a'n syns y'n seythves mis. 42 Hwi a drig yn skovvaow seyth dydh. Oll an enesigyon yn Ysrael a drig yn skovvaow, 43 may hwodhvo agas henedhow y hwrug vy dhe vebyon Ysrael triga yn skovvaow pan y's dres yn-mes a bow Ejyp. An ARLOEDH agas Duw ov vy.

44 Yndella Moyses a dheklaryas dhe vebyon Ysrael goelyow an ARLOEDH.

Kantoler an Sentri

24 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 2 Argh dhe vebyon Ysrael may trollons dhis olew pur a oliv gweskys rag an golow, dhe wul dhe'n lugern leski heb hedhi. 3 A-ves dhe vayl an dustuni, yn tylda an kuntelles, y hwra Aron y ordena prest, dhiworth gorthugher bys y'n myttin dherag an ARLOEDH. Y fydh ordenans bys vykken der agas henedhow. 4 Ev a sett an lugern war an kantoler a owr pur dherag an ARLOEDH prest.

Bara an Lok

5 Ty a gemmer bleus fin ha pobas dewdhek tesenn rond ganso. Diw dhegves rann a efa a vydh yn unn desenn. 6 Ty a's sett yn dew rew, hwegh anedha yn unn rew, war an voes a owr pur dherag an ARLOEDH. 7 Ty a worr frankynkys pur war bub rew, dhe vos offrynn govadh rag an bara, offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH. 8 Pub Sabot ev a'n aray prest dherag an ARLOEDH, a-barth mebyon Ysrael, kevambos bys vykken. 9 Ev a vydh dhe Aron ha'y vebyon, hag i a'n deber yn tyller sans, rag an

moyha sans yw dhodho a offrynnow dre dan dhe'n ARLOEDH, kevambos bys vykken.

Kessydhyans rag Blasfemi

[10] Lemmyn mab Ysraelyades, hag ev mab gour ejyptek, eth yn-mes yn mysk mebyon Ysrael ha mab an Ysraelyades a omladhas gans gour a Ysrael y'n kamp. [11] Ha mab an Ysraelyades a vlasfemyas an Hanow ha'y vollethi. I a'n dros dhe Moyses. Hanow y vamm o Shelomith, myrgh Dibri a loeth Dan. [12] Hag i a'n gorras yn-dann with, ow kortos bodh an ARLOEDH dhe vos diskwedhys dhedha.

[13] Ena an ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: [14] Doro neb re vollethis yn-mes a'n kamp, ha gwres peub a'n klewas gorra aga diwleuv war y benn, ha gwres oll an kuntelles y labydha. [15] Ha ty a gews orth mebyon Ysrael, ow leverel: Piwpynag a vollottho y Dhuw a berth y begh. [16] Neb a vlasfem hanow an ARLOEDH a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur; oll an kuntelles a'n labydh yn sur; an alyon ha'n genesik maga ta, pan volleth an Hanow, a vydh gorrys dhe'n mernans. [17] Neb a ladh denvyth a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur. [18] Neb a ladh best a'n attal, bewnans rag bewnans. [19] Den mar kwra pystik dh'y gentrevek, y fydh gwrys dhodho kepar dell wrug ev. [20] Askorn terrys rag askorn terrys, lagas rag lagas, dans rag dans. Dell wrug ev pystik dhe dhen, yndella y fydh gwrys dhodho ev. [21] Neb a ladh best, ev a'n attal; ha neb a ladh den, ev a vydh gorrys dhe'n mernans. [22] Y fydh unn lagha dhywgh, an alyon ha'n genesik maga ta, rag an ARLOEDH agas Duw ov vy. [23] Ha Moyses a gewsis orth mebyon Ysrael, bos res dhedha dri neb re wrussa mollethi yn-mes a'n kamp ha'y labydha gans meyn. Mebyon Ysrael a wrug dell erghis an ARLOEDH dhe Moyses.

An Vlydhen a Sabot

25 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses yn menydh Sinay, ow leverel, [2] Kows orth mebyon Ysrael ha leverel dhedha: Pan dhyffowgh hwi a-ji dhe'n tir a rov dhywgh, an tir a with Sabot dhe'n ARLOEDH. [3] Hwegh blydhen ty a has dha wel ha hwegh blydhen ty a skether dha winlann ha kuntell

an frut anedhi. [4] Mes an seythves blydhen a vydh Sabot solem
dhe'n tir rag an ARLOEDH. Ny hesydh dha wel na skethra dha
winlann. [5] Ny vysydh an pyth a dyv y honan a'th trevas, na
kuntell grappys dha winlann na veu skethrys; blydhen a Sabot
solem yw rag an tir. [6] Ha Sabot an tir a vydh boes ragowgh,
ragos jy, ha rag dha gethwas ha rag dha gethes ha rag dha was
arvethys ha rag an godriger usi trigys genes; [7] rag dha jatel ha'n
bestes gwyls war dha dir, oll an askorr anodho a vydh boes.

Blydhen an Yubile

[8] Ty a reken ragos seyth Sabot a vlydhynyow, seythgweyth
seyth blydhen; ha termyn seyth Sabot a vlydhynyow a vydh
ragos naw blydhen ha dew-ugens. [9] Ena ty a wra dhe'n hirgorn
seni yn degves dydh an seythves mis; yn jydh an dehwelyans
hwi a wra dhe'n hirgorn seni der oll agas tir. [10] Ha hwi a
sansha an degves blydhen ha dew-ugens ha deklarya rydhses
der oll an tir dhe oll y drigoryon. Y fydh yubile dhywgh, ha
hwi a dhehwel pub den oll dh'y berghennogeth, ha pub den oll
dh'y deylu. [11] An degves blydhen ha dew-ugens a vydh yubile
dhywgh. Ny wrewgh hwi hasa, na mysi an pyth a dyv y honan
ena, na kuntell an grappys dhiworth dha winbrenn na veu
skethrys. [12] Rag yubile yw; sans vydh dhywgh. Hwi a dheber y
askorr dhiworth an gwel.[a]

[13] Yn blydhen ma an yubile, pub den ahanowgh a dhehwel
dh'y berghennogeth. [14] Mar kwerthydh neppyth dhe'th
kentrevek, po prena dhiworth dha gentrevek, ny wrewgh hwi
gwaska an eyl y gila. [15] Ty a bren dhiworth dha gentrevek orth
an myns a'n blydhynyow wosa an yubile; hag ev a'n gwerth
dhis orth an myns a'n blydhynyow a frut yw gesys. [16] Pan eus
meur a vlydhynyow, ty a ughelha an pris, ha pan eus boghes
blydhynyow ty a iselha an pris, rag ev a'n gwerth dhis orth
an myns a vlydhynyow an trevasow. [17] Ytho, ny wrewgh hwi

---

a 25:12 *Hwi a dheber y askorr dhiworth an gwel:* An styr yw,
*Ny yllydh dybri marnas askorr an tir hag a dyv y'n gwelyow heb
gonedha.*

gwaska an eyl y gila, mes ty a berth own a dha Dhuw, rag an ARLOEDH agas Duw ov vy.

18 Ytho, hwi a wra ow ordenansow ha gwitha ow breusow
ha'ga gul, ha hwi a drig y'n pow yn sawder. 19 An tir a re y frut
ha hwi a dheber dha walgh ha triga ynno yn sawder. 20 Mar
leverowgh, 'Pandr'a wren ni dybri y'n seythves blydhen, mar
ny wren ny hasa na kuntell agan trevas?' 21 ena my a ergh ow
bennath dhe dhos dhywgh y'n hweghves blydhen, ha hi a re
dhywgh frut rag teyr blydhen. 22 Pan hesowgh has y'n ethves
blydhen, hwi a dheber frut koth; bys y'n nawves blydhen, pan
dheu hy threvas, hwi a dheber an frut koth. 23 Ny vydh an tir
gwerthys bys vykken, rag my a bew an tir; rag hwi yw alyons
ha godrigoryon genev. 24 Yn oll an tir a'gas perghennogeth, hwi
a re daspren rag an tir.

25 Mars yw dha vroder devedhys ha bos boghosek hag ev a
werth y berghennogeth, ena res yw y neshevin dhe dhos ha
dasprena an pyth re werthas y vroder. 26 Ha mar ny'n jeves
nagonan dh'y dhasprena, mes a-wosa ev y honan a sewen hag
yma yn y leuv pygans lowr dh'y dhasprena, 27 ena, reknes ev
blydhynyow an gwerthas, hag attyli an dyffrans dhe'n gour a'n
gwerthas, may hallo dehweles dh'y berghennogeth. 28 Mes, mar
ny'n jeves an pygans dh'y dhaskavoes, an pyth yw gwerthys a
wra pesya yn leuv an prener bys yn blydhen an yubile, hag y'n
yubile y fydh rydhhes, hag ev a dhehwel dh'y berghennogeth.

29 Gour mar kwerth chi-annedh yn sita gans fosow, ev a yll y
dhasprena a-ji dhe vlydhen leun wosa y vos gwerthys. Ev a yll y
dhasprena a-ji dhe vlydhen leun. 30 Ha mar nyns yw dasprenys
a-ji dhe unn vlydhen leun, an chi a-ji dhe'n sita gans fosow a
vydh surhes dhe neb a'n prenas bys vykken, dhodho ev ha dh'y
henedh. Ny vydh livrys y'n yubile. 31 Mes chiow yn godrevow
heb fosow a-dro dhedha a vydh reknys avel gwelyow an pow. I
a yll bos dasprenys hag i a vydh livrys y'n yubile. 32 Byttegyns,
sitys an Levysi, an chiow yn sitys aga ferghennogeth, an Levysi
a yll aga dasprena pup-prys. 33 Ha pypynag a vo dasprenys gans
onan a'n Levysi – gwerthas chi perghennys ganso yn sita – ev

a vydh livrys y'n yubile, rag chiow yn sitys an Levysi yw aga ferghennogeth yn mysk mebyon Ysrael. [34] Mes an peurva a-dro dh'aga sitys ny yll bos gwerthys, rag yth yw aga ferghennogeth bys vykken.

[35] Mars yw dha vroder devedhys ha bos boghosek ha heb pygans yn dha herwydh, ty a wra y ventena; kepar hag alyon po godriger y fydh ev trigys genes. [36] Na gemmer oker na gwayn dhiworto, mes perth own a dha Dhuw, may pessyo dha vroder bos trigys genes. [37] Ny wre'ta ri dhodho dha vona rag oker na gwertha dhodho dha voes rag gwayn. [38] An ARLOEDH agas Duw ov vy a'gas dros yn-mes a bow Ejyp dhe ri dhywgh pow Kanan ha dhe vos a'gas Duw.

[39] Dha vroder trigys genes, mar teu ha bos boghosek hag yw gwerthys dhis, ny wre'ta y gonstryna dhe servya kepar ha kethwas, [40] mes kepar ha gwas arvethys ha godriger y fydh ev genes, hag ev a'th serv bys yn blydhen an yubile. [41] Ena ev a omdenn dhiworthis, ev ha'y fleghes ganso, hag ev a dhehwel dh'y deylu ev; dhe berghennogeth y dasow y hwra ev dehweles. [42] Rag an re ma yw ow gwesyon a dhres vy yn-mes a bow Ejyp. Ny vydhons gwerthys avel kethwesyon. [43] Ny wre'ta y rewlya gans garowder, mes ty a berth own a dha Dhuw. [44] Dha gethyon ha'th kethesow usi genes a vydh a'n kenedhlow trigys a-dro dhywgh. Anedha i ty a bren kethyon ha kethesow. [45] Hwi a bren ynwedh fleghes an wodrigoryon trigys genowgh. Hwi a bren a'n re ma hag a'ga theyluyow usi genowgh, neb a veu genys yn agas tir. I a vydh agas perghennogeth. [46] Ha hwi a's kemmer avel eretons rag agas fleghes war agas lergh, dhe erita avel perghennogeth bys vykken. Hwi a's gwith avel kethyon.[a] Mes ny wrewgh hwi rewlya gans garowder war agas breder, mebyon Ysrael, an eyl war y gila.

[47] Alyon po godriger genes mars eus yn y leuv pygans lowr, ha'th vroder trigys ganso mar teu ha bos boghosek hag omwertha dhe'n alyon po dhe'n godriger genes, po dhe esel

---

a 25:46 *Hwi a's gwith avel kethyon:* Nyns usi an geryow ma y'n Septuagint na'n Vulgat.

teylu an alyon, 48 wosa bos gwerthys ev a yll bos dasprenys.
Onan a'y vreder a yll y dhasprena, 49 po y ewnter po mab y
ewnter a yll y dhasprena, po nebonan a'y neshevin a'y deylu
a yll y dhasprena, po mars eus yn y leuv pygans lowr, ev a yll
omdhasprena y honan. 50 Hag ev a reken gans neb a'n prenas,
a'n vlydhen may feu gwerthys dhodho bys yn blydhen an yubile,
ha'y werthpris a vydh kesson gans niver an blydhynyow; y fydh
orth kevradh gwas arvethys y'n termyn na. 51 Mars eus lies
blydhen gesys, war-lergh aga niver ev a dhaskorr avel pris y
dhaspren neppyth a'n mona may feu prenys ganso. 52 Ha mar
nyns eus gesys marnas nebes blydhynyow kyns blydhen an
yubile, ev a reken ganso; war-lergh niver y vlydhynyow ev a
dhaskorr dhodho pris y dhaspren. 53 Ev a vydh ganso kepar
ha gwas arvethys blydhenyek. Ny wra y rewlya gans garowder
yn dha wolok. 54 Mar nyns yw dasprenys yndella, ev a vydh
rydhhes yn blydhen an yubile, ev ha'y fleghes ganso. 55 Rag
gwesyon dhymmo vy yw mebyon Ysrael. Ow gwesyon yns i,
a dhres vy yn-mes a bow Ejyp. An ARLOEDH agas Duw ov vy.

An Gober rag Obayans

26 Ny wrewgh ragowgh idolys, ha ny dhrehevowgh
ragowgh imaj gravys na peulven, na settya men
gravys war agas tir dhe omblegya dhodho, rag an ARLOEDH
agas Duw ov vy. 2 Hwi a with ow Sabotys ha diskwedhes
revrons dhe'm sentri. An ARLOEDH ov vy.

3 Mar kerdhowgh war-lergh ow ordenansow ha gwitha ow
gorhemmynnow ha'ga gul, 4 my a re dhywgh glawyow yn aga
sesonyow ha'n tir a re y drevas, ha gwydh an gwel a re aga frut.
5 Agas termyn-fusta a bes bys yn termyn trevas an grappys, ha
trevas an grappys a bes bys yn termyn-hasa; ha hwi a dheber
agas bara dhe walgh, ha triga yn agas tir yn saw. 6 My a re
kres y'n pow, ha hwi a wrowedh, ha denvyth ny wra dhywgh
perthi own. Ha my a bellha tebel bestes a'n tir, ha ny vydh an
kledha ow tremena der agas pow. 7 Hwi a jas agas eskerens
hag i a goedh dheragowgh der an kledha. 8 Pymp ahanowgh
a jas kans, ha kans ahanowgh a jas deg mil, ha'gas eskerens a

goedh dheragowgh der an kledha. [9] My a dreyl dhywgh, ha'gas gul feyth, ha'gas ynkressya, ha fastya ow kevambos genowgh. [10] Hwi a vydh hwath ow tybri trevas koth an vlydhen kyns, ha res vydh dhywgh tewlel yn-mes an koth dhe wul spas rag an nowydh. [11] My a sett ow thabernakel yn agas mysk, ha ny wra ow spyrys agas aborrya. [12] Ha my a gerdh yn agas mysk ha bos agas Duw, ha hwi a vydh ow fobel. [13] My yw an ARLOEDH agas Duw, a'gas dros yn-mes a bow Ejyp, ma na vewgh hwi aga hethyon; ha my re droghas barrys agas yew ha gul dhywgh kerdhes a'gas sav.

An Kessydhyans rag Disobayans

[14] Mes mar ny vynnowgh goslowes orthiv, na gul oll an gorhemmynnow ma, [15] mar skonyowgh ow ordenansow, ha mar kwra agas enev kasa ow breusow, ma na wryllowgh ow gorhemmynnow oll, mes terri ow hevambos, [16] hemma a wrav dhywgh: my a worr euth tromm warnowgh, kleves-gwastya, fevyr a dhiswra an lagasow hag a wra dhe'n enev omwetha. Hwi a has agas has yn euver, rag agas eskerens a wra y dhybri. [17] Ha my a sett ow fas er agas pynn, ha hwi a vydh gweskys dherag agas eskerens. An re a'gas kas a rewl warnowgh, ha hwi a fi pan na'gas siw denvyth. [18] Mar ny vynnowgh koela orthiv yn spit dhe hemma, my a vynn agas kessydhya seythgweyth moy rag agas peghosow. [19] My a derr goeth agas nerth, ha my a wra agas nev avel horn ha'gas dor avel brons. [20] Agas nerth a vydh spenys yn euver rag ny re agas tir y drevas, na ny re gwydh an tir aga frut.

[21] Mar kerdhowgh kontrari dhymmo vy, ha mar ny vynnowgh koela orthiv, my a dhre seythgweyth moy plagys warnowgh rag agas peghosow. [22] My a dhannvon bestes gwyls yn agas mysk a gemmer dhe-ves agas fleghes, ha diswul agas chatel, ha lehe agas niver, ha gwag vydh agas fordhow.

[23] Mes mar ny vynnowgh bos dyskys gans an taklow ma, mes kerdhes kontrari dhymmo vy, [24] ena my ynwedh a gerdh kontrari dhywgh hwi, ha'gas kessydhya seythgweyth rag agas peghosow. [25] My a dhre kledha warnowgh dhe dhiella an

kevambos; ha pan owgh hwi kuntellys war-barth a-berth yn agas sitys, my a dhannvon an pla yn agas mysk, ha hwi a vydh res a-ji dhe dhorn an eskar. [26] Pan wrylliv vy terri provians agas bara, deg benyn a wra pobas agas bara yn unn forn, hag i a dhaskorr dhywgh agas bara orth poes, ha hwi a'n deber ha ny vydh lowr ragowgh.

[27] Ha mar ny vynnowgh koela orthiv awos hemma oll, mes kerdhes kontrari dhymm, [28] ena my ynwedh a gerdh kontrari dhywgh hwi, ha my ynwedh a wra agas kessydhya seythgweyth rag agas peghosow. [29] Hwi a dheber kig agas mebyon, ha kig agas myrghes a dhebrowgh. [30] My a dhiswra agas tylleryow ughel, ha terri dhe'n dor agas alteryow ynkys, ha tewlel agas korfow war gorfow agas idolys, ha'm spyrys a wra agas aborrya. [31] My a wra agas sitys magoryow ha'gas sentris dibobel, ha ny vynnav blasa agas saweryow plegadow. [32] My evy a wra gasa an tir dibobel, ha'gas eskerens usi trigys ynno a vydh skruthys. [33] Ha my a wra agas skattra yn mysk an kenedhlow, ha tenna yn-mes an kledha war agas lergh; dha dir a vydh ynyal, ha'gas sitys a vydh magoryow.

[34] Ena y fydh an tir ow lowenhe yn y Sabotys oll dydhyow y dhifeythter, ha hwi yn tir agas eskerens; ena an tir a wra powes ha lowenhe yn y Sabotys. [35] Oll dydhyow y dhifeythter ev a bowes, rag ny bowesas yn agas Sabotys, pan esowgh hwi trigys ynno. [36] Ha my a dhannvon desper yn kolonn an re ahanowgh yw gesys yn tiryow aga eskerens; son delenn ow krena a's chas, hag i a fi kepar ha pan vens ow fia a'n kledha, hag i a goedh pan na's siw denvyth. [37] I a goedh an eyl war y gila, kepar ha pan ve dherag kledha pan na's siw denvyth; ha ny'gas bydh galloes dhe sevel dherag agas eskerens. [38] Hag yth ewgh dhe goll yn mysk an kenedhlow, ha tir agas eskerens a wra agas kollenki. [39] An re ahanowgh yw gesys a wra pedri yn aga hammweyth yn tiryow agas eskerens; hag i a beder yn kammweyth aga thasow keffrys.

[40] Mar konfessyons aga hammweyth ha kammweyth aga thasow, gans aga dislelder a wrussons er ow fynn, hag ynwedh ow kerdhes kontrari dhymm, [41] may hwrug vy ynwedh kerdhes

kontrari dhedha i, ha'ga dri bys yn tir aga eskerens; mars yw uvelhes aga holonnow antrodreghys, ha mar mynnons gul amendys rag aga hammweyth, 42 ena my a berth kov a'm kevambos gans Yakob, hag ynwedh ow hevambos gans Ysak, ha my a berth kov ynwedh a'm kevambos gans Abraham, ha my a berth kov a'n tir. 43 An tir ynwedh a vydh gesys gansa, ha lowenhe yn y Sabotys hag ev hwath difeyth hebdha; hag i a wra amendys rag aga hammweyth, rag i dhe dhespisya ow breusow ha'ga spyrys dhe aborrya ow ordenansow. 44 Mes yn despit dhe henna oll, pan vons yn tir aga eskerens, ny wrav aga skonya, na'ga aborrya, dh'aga diswul yn tien ha terri ow hevambos gansa; rag an ARLOEDH aga Duw ov vy. 45 Mes a-barth dhedha i, my a berth kov a'n kevambos gans aga hendasow, a dhres yn-mes a bow Ejyp yn golok an kenedhlow, may fen aga Duw. An ARLOEDH ov vy.

46 An re ma yw an ordenansow ha'n breusow ha'n laghys a wrug an ARLOEDH yntredho ev ha mebyon Ysrael yn menydh Sinay dre leuv Moyses.

Daspren rag Offrynnow Ambosys

27 An ARLOEDH a gewsis orth Moyses, ow leverel: 2 Kows orth mebyon Ysrael, ha leverel dhedha: Mar kwra nebonan ambos arbennik dhe ri tus dhe'n ARLOEDH, an dalvosogeth a vydh reknys yndella genes: 3 dha reknans rag gorreydh a ugens bloedh bys yn tri-ugens bloedh y oes a vydh hanter-kans shekel arghans, war-lergh shekel an sentri.[a] 4 Mars yw benynreydh, dha reknans a vydh deg shekel warn ugens. 5 Mars yw a bymp bloedh bys yn ugens bloedh y oes, dha reknans a vydh ugens shekel rag gorreydh ha deg shekel rag benynreydh. 6 Mars yw a unn mis bys yn pymp bloedh, dha reknans a vydh pymp shekel arghans rag gorreydh, ha'th reknans a vydh tri shekel arghans rag benynreydh. 7 Mars yw tri-ugens bloedh po moy, mars yw gorreydh, dha reknans a vydh pymthek shekel, ha rag benynreydh, deg shekel. 8 Mars

a 27:3 *shekel an sentri:* Talvosogeth shekel an sentri a veu hanter an shekel kemmyn.

yw re voghosek dhe ri dha reknans, gwra y settya a-rag an oferyas, ha'n oferyas a'n reken war-lergh pygans neb a wrug an ambos.

[9] Mars yw best a'n eghenn a dhrons avel offrynn dhe'n ARLOEDH, pub best a'n par na a vo res dhe'n ARLOEDH a vydh sans. [10] Ny worr neppyth yn y le na'y geschanjya, onan da rag onan drog, nag onan drog rag onan da; ha mar keschanj best rag best, ha'n kynsa best ha'n best keschanjys a vydh sans. [11] Mars yw best avlan, a'n sort nag yw dres avel offrynn dhe'n ARLOEDH, ev a sett an best dherag an oferyas, [12] ha'n oferyas a reken y dalvosogeth, mars yw da po drog. Kepar dell y'n reknydh, ty, an oferyas, yndella y fydh. [13] Mes mar mynn ev y dhasprena, ev a geworr pympes rann moy dhe'n reknans.

[14] Pan wra gour sakra y ji dhe vos sans dhe'n ARLOEDH, an oferyas a reken mars yw da po drog. Ev a sev kepar dell y'n reken an oferyas. [15] Mar mynn neb a'n sakras dasprena y ji, ev a geworr dhodho pympes rann moy a'n mona war-lergh dha reknans, hag ev a'n pew arta.

[16] Mar kwra gour sakra dhe'n ARLOEDH rann a dir y berghennogeth, dha reknans a vydh war-lergh an has anodho: homer has heydh a vydh reknys orth hanter-kans shekel arghans. [17] Mar saker y wel a-dhia vlydhen an yubile, ev a bes war-lergh dha reknans; [18] mes mar saker y wel wosa an yubile, an oferyas a reken an mona ragdho war-lergh an blydhynyow yw gesys bys yn blydhen an yubile, ha lehes vydh dhiworth dha reknans. [19] Mar mynn neb a sakras y wel y dhasprena, ev a geworr pympes rann moy a vona dha reknans, hag ev a'n pew arta. [20] Mes mar ny vynn dasprena an gwel, po mar kwerthas an gwel dhe wour arall, ny vydh dasprenys namoy; [21] mes an gwel, pan yw delivrys y'n yubile, a vydh sans dhe'n ARLOEDH, avel gwel sakrys. Perghennys vydh gans an oferyas. [22] Mar saker den dhe'n ARLOEDH gwel re brenas nag yw rann a'y dir eritys, [23] an oferyas a reken pris an reknans bys yn vlydhen an yubile; hag ev a re pris an reknans an jydh na, avel tra sans dhe'n ARLOEDH. [24] Yn blydhen an yubile an gwel a dhehwel dhe neb

may feu prenys dhiworto, dhe neb o perghennek an tir. [25] Oll dha reknansow a vydh war-lergh shekel an sentri, ugens gera dhe'n shekel.

Offrynnow Na Yll Bos Dasprenys

[26] Mes ny saker denvyth kynsa-genys neb best, rag an ARLOEDH a bew pub kynsa-genys, ojyon po davas kyn fo. An ARLOEDH a'n pew. [27] Mars yw best avlan, ev a'n daspren war-lergh dha reknans, hag ev a geworr pympes rann moy dhodho; po, mar nyns yw dasprenys, y fydh gwerthys war-lergh dha reknans.

[28] Byttegyns, neppyth sakrys, a wra gour y sakra dhe'n ARLOEDH, yn-mes a bup-tra eus dhodho, a dhen, po best, po gwel a'y berghennogeth, ny vydh gwerthys na dasprenys. Pup-tra sakrys yw an moyha sans dhe'n ARLOEDH. [29] Den vytholl a vo sakrys dhe dhistruyans, ny vydh dasprenys. Ev a vydh gorrys dhe'n mernans.

[30] Oll dega an tir, has an tir po frut an gwydh kyn fo, a vydh dhe'n ARLOEDH. Sans yw dhe'n ARLOEDH. [31] Gour mar mynn dasprena rann y dega, ev a geworr dhodho unn pympes rann moy. [32] Hag oll dega an chatel po an flokk, pup-tra a dremenno yn-dann welenn an bugel[a], an degves a vydh sans dhe'n ARLOEDH. [33] Ha ny wovynn mars yw da po drog, ha ny wra y geschanjya. Mara'n keschanj, hag ev ha'n onan keschanjys a vydh sans. Ny vydh dasprenys.

[34] An re ma yw an gorhemmynnow a worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses rag mebyon Ysrael yn menydh Sinay.

---

a 27:32 *yn-dann welenn an bugel:* Ow siwya an Vulgat. Ebrow: *yn-dann an welenn.*

NIVEROW

Chaptra 1
An Kynsa Niveryans

Chaptra 2
Towlow rag an Kampow ha'n Kerdhow

Chaptra 3
Mebyon Aron
Deverow an Levysi
Niveryans an Levysi
Daspren an Re Gynsa-genys

Chaptra 4
An Kohathysi
An Gershonysi ha'n Merarysi
Niveryans an Levysi

Chaptra 5
Tus Avlan Gorrys yn-mes a'n Kamp
Avowa Pegh, ha Daskorrans
An Lagha rag Gwreg Dhislen

Chaptra 6
An Nazirysi
Bennath gans Aron ha'y Vebyon

Chaptra 7
Offrynnow an Hembrenkysi

Chaptra 8
An Seyth Lugarn
Glanheans an Levysi

Chaptra 9
An Pask yn Gwylvos Sinay
An Gommolenn ha'n Tan

Chaptra 10
An Hirgern Arghansek
An Kerdh dhiworth Sinay

Chaptra 11
Krodhvol an Bobel y'n Gwylvos
An Deg Henavek ha Tri-ugens
An Rynki

Chaptra 12
Avi Miryam hag Aron orth Moyses

Chaptra 13
Aspioryon Dannvenys yn Kanan
Derivas an Aspioryon

Chaptra 14
Rebellyans an Bobel
Breus an ARLOEDH

Chaptra 15
Offrynnow Divers
Kessydhyans rag Defola an Sabot
Kribellow war an Dillas

Chaptra 16
Rebellyans Koragh, Dathan hag Abiram

Chaptra 17
Gwelenn Aron a Egin

Chaptra 18
Deverow an Oferysi y'n Sentri
Kevrenn an Offrynnow Res dhe Aron ha'y Vebyon

Chaptra 19
Lusu an Lejek Rudh

Chaptra 20
Mernans Miryam, ha Dowrow Meriba
Edom a Nagh Kummyas Tremena
Mernans Aron

Chaptra 21
An Sarf a Vrons
An Kerdh dhe Moab
Fethans Sihon Myghtern an Amorysi
Fethans Og Myghtern Bashan

Chaptra 22
Balak a Elow Balaam may Mollottho Ysrael
Balaam, an Asen, ha'n El

Chaptra 23
Kynsa Dargan Balaam
Nessa Dargan Balaam

Chaptra 24
Tressa Dargan Balaam
Peswora Dargan Balaam

Chaptra 25
Gordhyans Baal-peor

Chaptra 26
An Nessa Niveryans

Chaptra 27
Myrghes Selofehad
Yoshua dhe Siwya Moyses avel Hembrenkyas

Chaptra 28
An Offrynnow Pub-dydhyek
Offrynn an Sabot
An Offrynnow Misyek
Offrynnow yn Termyn an Pask
Offrynnow yn Goel an Seythunyow
Chaptra 29
Offrynnow yn Dy'goel an Hirgern
Offrynnow yn Dy'goel an Dehwelyans
Offrynnow Goel an Skovvaow
Chaptra 30
Ambosow Gwrys gans Benynes
Chaptra 31
Bresel erbynn Midyan
Rannans an Gethyon ha'n Preydh
Chaptra 32
Gad ha Rewben dhe Driga a'n Est dhe Yordan
Chaptra 33
Berrskrif a Gerdhow Ysrael wosa Gasa Ejyp
Chaptra 34
Oryon Kanan
An Hembrenkysi rag Ranna an Tir yn Kanan
Chaptra 35
Sitys an Levysi
Sitys Harbereth
Laghys a-dro dhe Voldrans ha Dial-goes
Chaptra 36
Eretons ha Demmedhyans Myrghes Selofehad

An Kynsa Niveryans

1 An Arloedh a gewsis orth Moyses yn gwylvos Sinay, yn tylda an kuntelles, yn kynsa dydh an nessa mis, y'n nessa blydhen wosa i dhe dhos yn-mes a Ejyp, ow leverel, [2] Gwra niveryans a'n kuntelles oll a vebyon Ysrael, herwydh aga theyluyow, herwydh chiow aga thasow, herwydh an niver a henwyn, pub gorreydh penn ha penn; [3] a-dhia ugens bloedh ha moy, peub yn Ysrael a yll mos yn-rag dhe vresel, ty hag Aron a wra aga nivera, lu ha lu. [4] Y fydh genowgh gour a bub loeth, pubonan ow pos penn y deylu. [5] An re ma yw henwyn an wer a wra sevel genowgh. A Rewben: Elisur mab Shedeur; [6] a Simeon: Shelumiel mab Surishadday; [7] a Yuda: Nahshon mab Amminadab; [8] a Yssakar: Nethaneel mab Suar; [9] a Zebulun: Eliab mab Helon; [10] a vebyon Yosep: a Efraym, Elishama mab Ammihud; hag a Manasse, Gamaliel mab Pedahsur; [11] a Benyamin: Abidan mab Gideoni; [12] a Dan: Ahiezer mab Ammishadday; [13] a Asher: Pagiel mab Okran; [14] a Gad: Eliasaf mab Deuel; [15] a Naftali: Ahira mab Enan. [16] An re ma o an re apoyntys yn-mes a'n kuntelles, hembrenkysi loethow aga thasow, pennow kordhow Ysrael.

17 Moyses hag Aron a gemmeras an wer ma re bia merkys
aga henwyn, 18 hag yn kynsa dydh an nessa mis, i a geskorras
war-barth an kuntelles oll, hag a omgovskrifas herwydh aga
theyluyow, herwydh chiow aga thasow, herwydh an niver a
henwyn, a-dhia ugens bloedh ha moy, penn ha penn, 19 dell
worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses. Yndella ev a's
niveras yn gwylvos Sinay.

20 Mebyon Rewben, kynsa-genys Ysrael, aga linyeth, herwydh
aga theyluyow, herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an
henwyn, penn ha penn, pub gorreydh a-dhia ugens bloedh ha
moy, peub a ylli mos war-rag dhe vresel: 21 an re niverys a loeth
Rewben o hwegh ha dew-ugens a vilyow, pymp kans.

22 A vebyon Simeon, aga linyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, an re anedha a veu niverys,
herwydh niver an henwyn, penn ha penn, pub gorreydh a-dhia
ugens bloedh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 23 an
re niverys a loeth Simeon o nownsek ha dew-ugens a vilyow,
trihans.

24 A vebyon Gad, aga linyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia
ugens bloedh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 25 an
re niverys a loeth Gad o pymp ha dew-ugens a vilyow, hwegh
kans ha hanterkans.

26 A vebyon Yuda, aga linyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia
ugens bloedh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 27 an
re niverys a loeth Yuda o peswardhek ha tri-ugens a vilyow,
hwegh kans.

28 A vebyon Yssakar, aga linyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia
ugens bloedh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: 29 an
re niverys a loeth Yssakar o peswardhek ha dew-ugens a vilyow,
peswar kans.

30 A vebyon Zebulun, aga linyeth, herwydh aga theyluyow,
herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia

ugens bloedh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: [31] an re niverys a loeth Zebulun o seytek ha dew-ugens a vilyow, peswar kans.

[32] A vebyon Yosep: mebyon Efraym, aga linyeth herwydh aga theyluyow, herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia ugens bloedh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: [33] an re niverys a loeth Efraym o dew-ugens mil, pymp kans.

[34] A vebyon Manasse, aga linyeth, herwydh aga theyluyow, herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia ugens bloedh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: [35] an re niverys a loeth Manasse o dewdhek warn ugens a vilyow, dew kans.

[36] A vebyon Benyamin, aga linyeth, herwydh aga theyluyow, herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia ugens bloedh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: [37] an re niverys a loeth Benyamin o pymthek warn ugens a vilyow, peswar kans.

[38] A vebyon Dan, aga linyeth, herwydh aga theyluyow, herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia ugens bloedh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: [39] an re niverys a loeth Dan o dew ha tri-ugens a vilyow, seyth kans.

[40] A vebyon Asher, aga linyeth, herwydh aga theyluyow, herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia ugens bloedh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: [41] an re niverys a loeth Asher o onan ha dew-ugens a vilyow, pymp kans.

[42] Mebyon Naftali, aga linyeth, herwydh aga theyluyow, herwydh chiow aga thasow, herwydh niver an henwyn, a-dhia ugens bloedh ha moy, peub a ylli mos yn-rag dhe vresel: [43] an re niverys a loeth Naftali o trydhek ha dew-ugens a vilyow, peswar kans.

[44] An re ma o an re niverys, neb a wrug Moyses hag Aron aga nivera gans gweres an hembrenkysi a Ysrael, dewdhek gour,

pubonan rag chi y das. 45 Ytho niver kowal mebyon Ysrael,
herwydh chiow aga thasow, a-dhia ugens bloedh ha moy, peub
a ylli mos yn-rag dhe vresel: 46 aga niver kowal o hwegh kans
ha tri a vilyow, pymp kans ha hanter-kans.

47 Mes ny veu niverys an Levysi gans loeth aga thasow yn
aga mysk. 48 Rag an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 49 'Unnsel
loeth an Levysi ny wredh nivera, na ny's niverydh yn mysk
mebyon Ysrael erell; 50 mes apoynt an Levysi war dabernakel
an dustuni, ha war oll y dhaffar, ha war bup-tra eus dhodho; i a
dheg an tabernakel hag oll y dhaffar, hag i a'n serv, ha kampya
a-dro dhe'n tabernakel. 51 Pan wra an tabernakel mos yn-rag,
an Levysi a wra y dhisevel; ha pan dheu an tylda dhe vos
settys yn-bann, an Levysi a wra y sevel. Ha mar teffo estren[a]
yn ogas, ev a vydh gorrys dhe'n mernans. 52 Mebyon Ysrael a
wra settya aga thyldow, pub gour ryb y gamp y honan ha pub
gour ryb y vaner y honan, herwydh aga luyow; 53 mes an Levysi
a wra kampya a-dro dhe dylda an dustuni, ma na vo sorr war
guntelles mebyon Ysrael; ha'n Levysi a with charj tabernakel
an dustuni.' 54 Ytho mebyon Ysrael a wrug war-lergh pup-tra a
worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses; yndella y hwrussons.

Towlow rag an Kampow ha'n Kerdhow

2 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses hag Aron, 2 'Mebyon
Ysrael a wra kampya peub ryb y vaner y honan, gans
toknys chiow aga thasow; i a wra kampya a-dal tylda an
kuntelles a bub tu. 3 An re ow kampya war denewen an est, war-
tu ha'n howldrehevel, a vydh a vaner an kamp a Yuda herwydh
aga luyow; ha hembrenkyas mebyon Yuda a vydh Nahshon
mab Amminadab. 4 Y lu, dell veu niverys, a veu peswardhek
ha tri-ugens a vilyow, hwegh kans. 5 An re a gamp rybdho a
vydh loeth Yssakar; ha hembrenkyas mebyon Yssakar a vydh
Nethanel mab Suar; 6 ha'y lu, dell veu niverys, a veu peswardhek
ha dew-ugens a vilyow, peswar kans. 7 Ena loeth Zebulun; ha
hembrenkyas mebyon Zebulun a vydh Eliab mab Helon. 8 Y lu,
dell veu niverys, a veu seytek ha dew-ugens a vilyow, peswar

a 1:51 *estren:* Henn yw gour nag yw diyskynnyas a Levi.

kans. [9] Niver kowal kamp Yuda, herwydh aga luyow, yw kans, hwegh ha peswar-ugens a vilyow, peswar kans. I a wra mos yn kynsa war an kerdh.

[10] ‘Dhe’n barth dhyghow y fydh baner kamp Rewben, herwydh aga luyow; ha hembrenkyas mebyon Rewben a vydh Elisur mab Shedeur. [11] Y lu, dell veu niverys, a veu hwegh ha dew-ugens a vilyow, pymp kans. [12] An re ow kampya rybdho a vydh loeth Simeon; ha hembrenkyas mebyon Simeon a vydh Shelumiel mab Surishadday. [13] Y lu, dell veu niverys, a veu nownsek ha dew-ugens a vilyow, trihans. [14] Ena loeth Gad; hembrenkyas mebyon Gad a vydh Eliasaf mab Reuel. [15] Y lu, dell veu niverys, a veu pymp ha dew-ugens a vilyow, hwegh kans ha hanter-kans. [16] Niver kowal kamp Rewben herwydh aga luyow, yw kans, unnek ha dew-ugens a vilyow, peswar kans ha hanter-kans. I a wra mos yn nessa war an kerdh.

[17] ‘Ena tylda an kuntelles a wra mos war an kerdh, gans kamp an Levysi yn mysk an kampow; dell gampyons, yndellma i a wra mos war an kerdh, peub yn y le, ryb y vaner.

[18] ‘War-tu ha’n howlsedhes y fydh baner kamp Efraym herwydh aga luyow; ha hembrenkyas mebyon Efraym a vydh Elishama mab Ammihud, [19] Y lu, dell veu niverys, a veu dew-ugens mil ha pymp kans. [20] Ha rybdho y fydh loeth Manasse; ha hembrenkyas mebyon Manasse a vydh Gamaliel mab Pedahsur. [21] Y lu, dell veu niverys, a veu dewdhek warn ugens a vilyow, dew kans. [22] Ena loeth Benyamin; hembrenkyas mebyon Benyamin a vydh Abidan mab Gideoni. [23] Y lu, dell veu niverys, a veu pymthek warn ugens a vilyow, peswar kans. [24] Niver kowal kamp Efraym, herwydh aga luyow, yw kans hag eth a vilyow, kans. I a wra mos yn tressa war an kerdh.

[25] ‘War-tu ha’n gledhbarth y fydh baner kamp Dan herwydh aga luyow; ha hembrenkyas mebyon Dan a vydh Ahiezer mab Ammishadday. [26] Y lu, dell veu niverys, a veu dew ha tri-ugens a vilyow, seyth kans. [27] An re a gamp rybdho a vydh loeth Asher; ha hembrenkyas mebyon Asher a vydh Pagiel mab Okran. [28] Y lu, dell veu niverys, a veu onan ha dew-ugens a vilyow, pymp

kans. [29] Ena loeth Naftali; hembrenkyas mebyon Naftali a vydh
Ahira mab Enan. [30] Y lu, dell veu niverys, a veu trydhek ha
dew-ugens a vilyow, peswar kans. [31] Niver kowal kamp Dan yw
kans, seytek ha dew-ugens a vilyow, hwegh kans. I a wra mos
yn tiwettha, ryb aga baneryow.'

[32] An re ma yw mebyon Ysrael dell vons niverys herwydh
chiow aga thasow; peub y'n kampow, a veu niverys herwydh
aga luyow, o hwegh kans ha tri a vilyow, pymp kans ha hanter-
kans. [33] Mes ny veu niverys an Levysi yn mysk mebyon Ysrael,
dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses.

[34] Ytho mebyon Ysrael a wrug war-lergh pup-tra a
worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses; yndellma i a gampyas
ryb aga baneryow, hag yndellma i a dhallathas war an kerdh,
pubonan gans y deylu, herwydh chi y das.

Mebyon Aron

3 An re ma yw henedhow Aron ha Moyses y'n termyn
may kewsis an ARLOEDH gans Moyses war venydh
Sinay. [2] An re ma yw henwyn mebyon Aron: Nadab an kynsa-
genys, hag Abihu, Eleazar, hag Ithamar; [3] an re ma yw henwyn
mebyon Aron, an oferysi untys, neb a ordenas ev dhe servya
avel oferysi. [4] Mes Nadab hag Abihu a verwis a-dherag an
ARLOEDH pan offrynnsons tan astranj[a] a-dherag an ARLOEDH yn
gwylvos Sinay; ha ny's tevo fleghes. Ytho Eleazar hag Ithamar
a servyas avel oferysi gans Aron aga thas.

Deverow an Levysi

[5] An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, [6] Doro loeth Levi yn
ogas, ha'ga gorra a-rag Aron an oferyas, may fenystro dhodho.
[7] I a with y dheverow ev, ha deverow an kuntelles kowal, a-rag
tylda an kuntelles, dell venystrons dhe'n tabernakel; [8] i a with
daffar oll tylda an kuntelles, ha'n deverow rag mebyon Ysrael
dell venystrons dhe'n tabernakel. [9] Ty a re an Levysi dhe Aron
ha'y vebyon; i yw res oll yn tien dhodho yn sur a-dhiworth
mebyon Ysrael. [10] Ha ty a wra charjya Aron ha'y vebyon dhe

---

a 3:4 *astranj:* An styr yw ankler; martesen *estren,* po *heb awtorita.*

witha aga dever oferyasek; mes mar teffo neb estren yn ogas, ev a vydh gorrys dhe'n mernans.

11 Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 12 'Otta, my re gemmeras an Levysi yn-mes a vebyon Ysrael yn le pub kynsa-genys a iger an brys yn mysk mebyon Ysrael. An Levysi a vydh dhymm, 13 rag pub kynsa-genys yw dhymm; y'n jydh may ledhis pub kynsa-genys yn pow Ejyp, my a sakras dhymm ow honan pub kynsa-genys yn Ysrael, hag a vab-den hag a vest; i a vydh dhymm: my yw an ARLOEDH.'

Niveryans an Levysi

14 Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses yn gwylvos Sinay, 15 'Gwra nivera mebyon Levi, herwydh chiow aga thasow, herwydh aga theyluyow; pub gorreydh, a unn mis y oes ha moy, ty a wra nivera.' 16 Ytho Moyses a's niveras herwydh ger an ARLOEDH, dell veu gorhemmynnys dhodho. 17 An re ma o mebyon Levi herwydh aga henwyn: Gershon ha Kohath ha Merari. 18 An re ma yw henwyn mebyon Gershon herwydh aga theyluyow: Libni ha Shimei. 19 Mebyon Kohath herwydh aga theyluyow: Amram, Yshar, Hebron, hag Uzziel. 20 Mebyon Merari herwydh aga theyluyow: Mahli ha Mushi. An re ma yw teyluyow an Levysi, herwydh chiow aga thasow.

21 A Gershon y feu teylu an Libnysi ha teylu an Shimeysi; an re ma o teyluyow an Gershonysi. 22 Aga niver herwydh niver, pub gorreydh a unn mis y oes ha moy, o seyth mil ha pymp kans. 23 Teyluyow an Gershonysi a wra kampya a-dryv an tabernakel troha'n howlsedhes, 24 gans Eliasaf mab Lael, avel penn chi tasek an Gershonysi. 25 Ha charj mebyon Gershon yn tylda an kuntelles yw an tabernakel, an tylda ha'y gudhans, ha'n groglenn dhe dharas tylda an kuntelles, 26 ha kroglennow an klos, ha kroglenn daras an klos usi a-dro dhe'n tabernakel ha'n alter, ha'y gerdyn, dh'y wonis oll.

27 A Kohath y feu teylu an Amramysi, ha teylu an Ysharysi, ha teylu an Hebronysi, ha teylu an Uzzielysi; an re ma o teyluyow an Kohathysi. 28 Aga niver herwydh niver, pub gorreydh a unn mis y oes ha moy, o eth mil ha hwegh kans, ow kwitha deverow

an sentri. [29] Teyluyow mebyon Kohath a wra kampya a'n dhyghowbarth dhe'n tabernakel, [30] gans Elisafan mab Uzziel avel penn chi tasek teyluyow an Kohathysi. [31] Ha'ga charj yw an argh, an voes, an kantoler, an alteryow, lestri an sentri dredha may fenystro an oferysi, ha'n groglenn, dh'y wonis oll. [32] Hag Eleazar mab Aron an oferyas yw penn war hembrenkysi an Levysi; ev a worwel an re a attend deverow an sentri.

[33] A Merari y feu teylu an Mahlysi ha teylu an Mushysi: an re ma yw teyluyow an Merarysi. [34] Aga niver herwydh niver, pub gorreydh a unn mis y oes ha moy, o hwegh mil ha dew kans. [35] Ha penn chi tasek teyluyow an Merarysi o Suriel mab Abihayl; i a wra kampya a'n gledhbarth dhe'n tabernakel. [36] Ha'n charj apoyntys dhe vebyon Merari yw framyow an tabernakel, an barrys, an kolovenyow, an selyow, hag oll aga daffar, dh'y wonis oll; [37] ynwedh kolovenyow an klos a-dro, ha'ga selyow ha'ga ebilyow ha'ga herdyn.

[38] An re ow kampya a-rag an tabernakel dhe'n est, a-rag tylda an kuntelles war-tu ha'n howldrehevel, yw Moyses hag Aron ha'y vebyon, neb a with deverow an sentri, pypynag a dal bos gwrys rag mebyon Ysrael; ha mar teffo estren yn ogas, ev a vydh gorrys dhe'n mernans. [39] Oll a veu niverys a'n Levysi, a wrug Moyses hag Aron aga nivera orth gorhemmynna an ARLOEDH, herwydh aga theyluyow, pub gorreydh a unn mis y oes ha moy, o dew vil warn ugens.

Daspren an Re Gynsa-genys

[40] An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Kemmer niveryans a bub gorreydh kynsa-genys a vebyon Ysrael, a unn mis y oes ha moy, ow kemmeres aga niver herwydh aga henwyn. [41] Ha ty a gemmer an Levysi ragov – my yw an ARLOEDH – yn le pub kynsa-genys yn mysk mebyon Ysrael, ha chatel an Levysi yn le oll an chatel kynsa-genys a vebyon Ysrael.' [42] Ytho Moyses a niveras pub kynsa-genys yn mysk mebyon Ysrael, dell worhemmynnis an ARLOEDH dhodho. [43] Ha pub kynsa-genys gorow, herwydh niver an henwyn a unn mis aga oes ha moy

dell veu niverys, o dew warn ugens a vilyow, dew kans, trydhek ha tri-ugens.

44 Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 45 'Kemmer an Levysi
yn le pub kynsa-genys yn mysk mebyon Ysrael, ha chatel an
Levysi yn le aga chatel; ha'n Levysi a vydh dhymm: my yw
an ARLOEDH. 46 Rag daspren an dhew kans ha trydhek ha tri-
ugens a'n re gynsa-genys a vebyon Ysrael, yw moy aga niver
es an Levysi, 47 ty a gemmer pymp shekel pub huni, ow rekna
herwydh shekel an sentri (an shekel ma yw ugens gera), 48 ha
ri an arghans dhe Aron ha'y vebyon rag daspren an re a vo aga
niver moy ages niver an Levysi.' 49 Ytho Moyses a gemmeras
arghans an daspren a-dhiworth an re o moy aga niver ages an
re dasprenys gans an Levysi; 50 a-dhiworth an re gynsa-genys a
vebyon Ysrael ev a gemmeras an arghans, mil, trihans, pymp
ha tri-ugens a shekalim[a], reknys war-lergh shekel an sentri;
51 ha Moyses a ros arghans an daspren dhe Aron ha'y vebyon,
herwydh ger an ARLOEDH, dell worhemmynnis an ARLOEDH
dhe Moyses.

An Kohathysi

4 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses ha dhe Aron,
2 'Kemmer niveryans mebyon Kohath a-dhiworth
mebyon Levi, herwydh aga theyluyow ha chiow aga thasow, 3 a
dheg bloedh warn ugens dhe dheg bloedh ha dew-ugens, peub
a yll entra servis an lu, dhe wul an ober yn tylda an kuntelles.
4 Hemm yw servis mebyon Kohath yn tylda an kuntelles: an
taklow an moyha sans. 5 Pan wra an kamp mos yn-rag, Aron
ha'y vebyon a wra entra ha diswul vayl an groglenn, ha kudha
argh an dustuni ganso; 6 ena i a wra gorra warnedhi kudhans a
greghyn morhoghes, ha lesa warnedhi kweth dhien a lasrudh,
ha settya hy gwelynni. 7 Ha war voes bara an lok i a wra lesa
kweth lasrudh ha gorra warnedhi an platyow, an skudellow,
an bollow, an kostrels rag offrynn an diwes; ha'n bara usi ena
pup-prys a vydh warnedhi. 8 Ena i a wra lesa dresti pann kogh,
ha kudha henna gans kudhans a greghyn morhoghes, ha settya

a 3:50 *shekalim:* Liesplek a *shekel.*

hy gwelynni. [9] Hag i a gemmer pann glasrudh, ha kudha an kantoler rag an golow, gans y lugern, y evelyow, y badellow, ha'n lestri oll rag an oyl yw proviys dhodho: [10] hag i a wra y worra gans oll y dhaffar yn kudhans a greghyn morhoghes ha'y worra war an framweyth-degi. [11] War an alter owrek i a wra lesa pann glasrudh, ha'y hudha gans kudhans a greghyn morhoghes, ha settya hy gwelynni. [12] Hag i a wra kemmeres oll an lestri a'n servis hag yw devnydhys y'n sentri ha'ga gorra yn kweth lasrudh, ha'ga hudha gans kudhans a greghyn morhoghes, ha'ga gorra war an framweyth-degi. [13] I a gemmer dhe-ves an lusu ha lesa kweth a burpur warnedhi; [14] hag i a worr warnedhi oll an daffar yw devnydhys rag an servis ena, an padellow tan, an kigveryow, an reuvow, ha'n bollow, oll daffar an alter; hag i a wra lesa warnedhi kudhans a greghyn morhoghes, ha gorra ynni hy gwelynni. [15] Pan vydh Aron ha'y vebyon gorfennys ow kudha an sentri hag oll daffar an sentri, dell dhalleth an kamp war an fordh, wosa henna mebyon Kohath a wra dos dhe dhoen an re ma, mes ny goedh dhedha tochya an taklow sans, ma na varwons. An re ma yw taklow tylda an kuntelles a vydh degys gans mebyon Kohath.

[16] 'Eleazar mab Aron an oferyas a'n jevydh charj a'n oyl rag an golow, an ynkys hweg, an offrynn greun pub-dydhyek,[a] hag oyl an untyans, gans gorwel oll an tabernakel ha pup-tra eus ynno, an sentri ha'y lestri.'

[17] An ARLOEDH a leveris dhe Moyses hag Aron, [18] 'Na as loeth teyluyow an Kohathysi dhe vos distruys yn mysk an Levysi; [19] mes gwra aga dyghtya yndellma, may fewons, ha ma na varwons pan dhons ogas dhe'n taklow an moyha sans: Aron ha'y vebyon a wra mos ha'ga ordena peub dh'y oberenn ha dh'y vegh; [20] mes nyns ons dhe vires war an taklow sans hwath rag pols, ma na varwons.'

---

a 4:16 *pub-dydhyek:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *pup-prys.*

An Gershonysi ha'n Merarysi

21 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 22 'Kemmer niveryans
a vebyon Gershon ynwedh, herwydh chiow aga thasow ha'ga
theyluyow; 23 a dheg bloedh warn ugens aga oes bys yn deg
ha dew-ugens bloedh, ty a wra aga nivera, peub a yll entra y'n
servis, dhe wul an ober yn tylda an kuntelles. 24 Hemm yw gonis
teyluyow an Gershonysi, dhe servya ha dhe dhoen beghyow: 25 i
a wra doen kroglennow an tabernakel, tylda an kuntelles gans
y gudhans, an kudhans a greghyn a liw hyasinth[a] usi warnodho,
ha'n groglenn rag porth tylda an kuntelles, 26 kroglennow an
klos, kroglenn daras yet an klos usi a-dro dhe'n sentri ha'n alter,
aga herdyn, ha pub daffar rag aga servis; hag i a wra pup-tra
hag yw res dhe vos gwrys yn aga govis. 27 Oll an servis a vebyon
an Gershonysi a vydh war-lergh ger Aron ha'y vebyon, rag oll
aga ober a dhegans, yn oll aga servis; ha ty a's charj gans oll
aga ober a dhegans. 28 Hemm yw servis teyluyow mebyon an
Gershonysi yn tylda an kuntelles, ha'ga charj a vydh yn-dann
leuv Ithamar mab Aron an oferyas.

29 'Ha mebyon Merari: ty a wra aga nivera herwydh aga
theyluyow ha chiow aga thasow; 30 a dheg bloedh warn ugens
aga oes bys yn deg ha dew-ugens bloedh, ty a wra aga nivera,
peub a yll entra y'n servis, dhe wul an ober yn tylda an kuntelles.
31 Hemm yw an pyth mayth yns charjys dh'y dhoen, yn oll aga
servis yn tylda an kuntelles: framyow an tabernakel, gans y
varrys, y golovenyow ha selyow, 32 ha kolovenyow an klos a-dro
gans aga selyow, aga ebilyow ha'ga herdyn, gans oll aga daffar
hag oll aga darbar; ha der aga henwyn ty a reken an taklow
mayth yns charjys dh'aga doen. 33 Hemm yw servis teyluyow
mebyon Merari, yn oll aga servis yn tylda an kuntelles, yn-
dann leuv Ithamar mab Aron an Oferyas.'

Niveryans an Levysi

34 Moyses hag Aron ha hembrenkysi an kuntelles a niveras
mebyon an Kohathysi, herwydh aga theyluyow ha chiow aga

a 4:25 *kreghyn a liw hyasinth:* war-lergh an Septuagint. Ebrow *kreghyn morhoghes* po *kreghyn broghes.*

thasow, [35] a dheg bloedh warn ugens aga oes bys yn deg ha dew-ugens bloedh, peub a ylli entra y'n servis, dhe oberi yn tylda an kuntelles. [36] Ha'ga niver herwydh aga theyluyow o dew vil seyth kans ha hanter-kans. [37] Hemm o niver teyluyow an Kohathysi, oll an re esa ow servya yn tylda an kuntelles, a wrug Moyses hag Aron aga nivera herwydh gorhemmynna an ARLOEDH dre leuv Moyses.

[38] Niver mebyon Gershon, herwydh aga theyluyow ha chiow aga thasow, [39] a dheg bloedh warn ugens aga oes bys yn deg ha dew-ugens bloedh, peub a yll entra y'n servis dhe oberi yn tylda an kuntelles: [40] aga niver herwydh aga theyluyow ha chiow aga thasow o dew vil hwegh kans ha deg warn ugens. [41] Hemm o niver teyluyow mebyon Gershon, oll an re esa ow servya yn tylda an kuntelles, a wrug Moyses hag Aron aga nivera herwydh gorhemmynna an ARLOEDH.

[42] Niver teyluyow mebyon Merari, herwydh aga theyluyow ha chiow aga thasow, [43] a dheg bloedh warn ugens aga oes bys yn deg ha dew-ugens bloedh, peub a ylli entra y'n servis, rag ober yn tylda an kuntelles: [44] aga niver herwydh aga theyluyow o tri mil ha dew kans. [45] An re ma yw an re a veu niverys a deyluyow mebyon Merari, a wrug Moyses hag Aron aga nivera herwydh gorhemmynna an ARLOEDH dre leuv Moyses.

[46] Oll an re a veu niverys a'n Levysi, a wrug Moyses hag Aron ha hembrenkysi Ysrael aga nivera, herwydh aga theyluyow ha chiow aga thasow, [47] a dheg bloedh warn ugens aga oes bys yn deg ha dew-ugens bloedh, peub a ylli entra yn ober an servis hag yn ober a dhoen beghyow yn tylda an kuntelles, [48] an re anedha a veu niverys o eth mil pymp kans ha peswar-ugens. [49] Herwydh gorhemmynna an ARLOEDH i a veu niverys dre leuv Moyses, peub dh'y oberenn a servya po a dhoen; yndellma i a veu niverys ganso, dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses.

Tus Avlan Gorrys yn-mes a'n Kamp

5 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, [2] 'Gorhemmynn
dhe vebyon Ysrael may korrens yn-mes a'n kamp pub
klavorek ha peub a'n jeves sygerans ha pubonan yw avlan
dre gestav gans korf marow. [3] Gorreydh ha benynreydh, ty a
wra aga gorra yn-mes, orth aga gorra yn-mes a'n kamp ma
na dhefollons aga hamp, le mayth esov trigys yn aga mysk.'
[4] Ha mebyon Ysrael a wrug yndella, ha'ga gorra yn-mes a'n
kamp; dell leveris an ARLOEDH dhe Moyses, yndellma y hwrug
mebyon Ysrael.

Avowa Pegh, ha Daskorrans

[5] An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, [6] 'Lavar dhe vebyon
Ysrael, Pan wra gour po benyn pegh pynag yw usys dhe vos
gwrys gans tus, ha bos dislel dhe'n ARLOEDH, ha'n den na yw
kablus, [7] ev a avow y begh hag a wrug;[a] hag ev a wra leun
dhaskorrans a'y gammweyth, ow keworra pympes rann dhodho,
orth y ri dhe neb may hwrug ev an kammweyth dhodho. [8] Mes
mar ny'n jeves an gour neskar may fo gwrys dhodho daskorrans
rag an kammweyth, an daskorrans rag an kammweyth a wra
mos dhe'n ARLOEDH rag an oferyas, war-barth gans hordh an
dehwelyans, ganso may fo gwrys dehwelyans ragdho. [9] Pub
offrynn, oll an rohow sans a vebyon Ysrael, hag a dhrons
dhe'n oferyas, a vydh dhodho. [10] Rohow sans pub gour a vydh
dhodho; pypynag a wrello gour ri dhe'n oferyas a vydh dhodho.'

An Lagha rag Gwreg Dhislen

[11] An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, [12] Lavar dhe vebyon
Ysrael, Mars a gwreg gour vyth yn sowdhan ha bos dislen er y
bynn, [13] mar krowedh gour gensi hag y fydh dyllans has, hag
yth yw kudhys a-dhiworth dewlagas hy gour, ha kelys yw hi
dhe omdhefola ha nyns eus dustuni er hy fynn, a-ban na veu hi
kemmerys y'n gwrians; [14] ha mar teu an spyrys a avi warnodho,
hag ev a'n jeves avi a'y wreg, neb a omdhefolas; po mar teu an

---

a 5:7 *ev a avow y begh hag a wrug:* Ow siwya an Septuagint.
Ebrow *i a avow aga fegh hag a wrussons.*

spyrys a avi warnodho, hag ev a'n jeves avi a'y wreg, kyn na veu defolys; [15] ena an gour a hembronk y wreg dhe'n oferyas, ha dri an offrynn rygdhi, an degves rann a efa a vleus heydh; ny wra ev dinewi oyl vyth warnedha na gorra frankynkys warnedha, rag y vos offrynn greun a avi, offrynn greun a govadh, ow tri kammweyth dhe govadh.

[16] Ha'n oferyas a's dre yn nes, ha'y gorra a-rag an ARLOEDH; [17] ha'n oferyas a wra kemmeres dowr sans yn lester a bri, ha kemmeres nebes a'n doust usi war leur an tabernakel ha'y worra y'n dowr. [18] Ha'n oferyas a worr an venyn a-rag an ARLOEDH, ha digelmi gols penn an venyn, ha gorra yn hy diwdhorn offrynn greun an kovadh, hag yw offrynn greun a avi. Hag yn y dhorn, an oferyas a'n jevydh an dowr a hwerowder a dhre an volleth. [19] Ena an oferyas a wra dhedhi lia li, ow leverel, 'Mar ny wrowedhas gour genes, ha mar ny dreylsys a-denewen dhe avlander, ha ty yn-dann rewl dha wour, bydh rydh a'n dowr ma a hwerowder a dhre an volleth. [20] Mes mars ythys yn sowdhan, kynth os yn-dann rewl dha wour, ha mars omdhefolsys, ha ken onan, nag yw dha wour, a wrowedhas genes' [21] (ena gwres an oferyas gul dhe'n venyn kemmeres li an volleth, ha leverel dhe'n venyn) 're'th wrello an ARLOEDH molleth ha li yn mysk dha bobel, pan wra an ARLOEDH gul dha vordhos dhe wedhra ha'th torr dhe hwedhi; [22] re dremenno y'th kolodhyon an dowr ma a dhre an volleth ha gul dhe'th torr hwedhi ha'th vordhos gwedhra.' Ha'n venyn a lever, 'Amen, Amen.'

[23] 'Ena an oferyas a wra skrifa an mollothow ma yn lyver, ha dilea geryow an volleth gans an dowr a hwerowder; [24] hag ev a wra dhe'n venyn eva an dowr a hwerowder hag a dhre an volleth; ha'n dowr hag a dhre an volleth a wra mos ynni ha gul dolor hwerow. [25] Ena an oferyas a wra kemmeres offrynn an greun a avi yn-mes a leuv an venyn, ha gwevya offrynn an greun a-rag an ARLOEDH ha'y dhri dhe'n alter; [26] ha'n oferyas a wra kemmeres dornas offrynn an greun, avel y rann govadh, ha'y leski war an alter, hag a-wosa ev a wra dhe'n venyn eva an dowr. [27] Ha wosa gul dhedhi eva an dowr, ena, mars omdhefolas ha bos dislen erbynn hy gour, an dowr hag a dhre

an volleth a wra mos ynni ha gul dolor hwerow, ha'y thorr a hwedh, ha'y mordhos a wedher, ha'n venyn a vydh molleth yn mysk hy fobel. [28] Mes mar ny omdhefolas an venyn hag yw glan, ena hi a vydh rydh hag a yll dineythi fleghes.

[29] 'Hemm yw an lagha yn kasys avi, pan a gwreg yn sowdhan hag omdhefola, kynth usi yn-dann rewl hy gour, [30] po pan dheu an spyrys a avi war wour, hag ev a berth avi a'y wreg; ena ev a wra gorra an venyn a-rag an ARLOEDH, ha'n oferyas a wra kollenwel warnedhi oll an lagha ma. [31] An gour a vydh rydh a gammweyth, mes an venyn a dheg hy hammweyth.'

An Nazirysi

6 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, [2] Lavar dhe vebyon Ysrael, Pan gollenow gour po benyn ambos arbennik, ambos nazirek, dhe vos sakrys avel naziryas dhe'n ARLOEDH, [3] ev a wra omwitha dhiworth gwin ha korev; ny wra eva aysel gwrys a win na aysel gwrys a gorev, na eva sugen gwinreun na dybri gwinreun kro po syghys. [4] Dydhyow oll may fo naziryas ny wra dybri travyth yw askorrys gans an gwinbrenn, na hwath an has na'n rusk.

[5] Dydhyow oll y ambos nazirek ny wra altenn vyth dos war y benn; bys pan vydh kowlwrys an termyn may fo sakrys avel naziryas dhe'n ARLOEDH, ev a vydh sans; ev a wra gasa kudynnow y wols dhe devi hir.

[6] Dydhyow oll may fo sakrys avel naziryas dhe'n ARLOEDH ny wra mos ogas dhe gorf marow. [7] Na rag y das, na rag y vamm, na rag y vroder na rag y hwoer, mar merwons, ny wra dh'y honan bos avlan; rag y sakrans dhe Dhuw a vydh war y benn. [8] An dydhyow oll a'y sakrans ev a vydh sans dhe'n ARLOEDH.

[9] Mar merow den rybdho desempis, hag ev a dhefol y benn sakrys, ena ev a wra treghi gols y benn yn jydh y lanheans; y'n seythves dydh ev a dregh y wols. [10] Y'n ethves dydh ev a dhre diw durenn po diw golomm yowynk dhe'n oferyas dhe dharas tylda an kuntelles, [11] ha'n oferyas a wra profya an eyl rag offrynn pegh ha'y ben rag offrynn leskys, ha gul dehwelyans ragdho, rag ev a beghas dre reson an korf marow. Hag ev a wra sakra

y benn an keth jydh na, [12] ha bos naziryas dhe'n ARLOEDH rag dydhyow y sakrans, ha dri oen gorow a unn bloedh rag offrynn kammweyth; mes an termyn kyns a vydh mannhes, drefenn bos defolys y sakrans.

[13] Hemm yw an lagha rag an naziryas, pan vydh kowlwrys termyn y sakrans: ev a vydh dres dhe dharas tylda an kuntelles, [14] hag ev a dhre y offrynn dhe'n ARLOEDH, unn oen gorow a unn bloedh heb namm rag offrynn leskys, hag unn oenes venow a unn bloedh heb namm avel offrynn pegh, hag unn hordh heb namm avel offrynn kowethyans,[a] [15] ha kanstell a vara heb goell, tesennow rond a vleus fin kemmyskys gans oyl, ha tesennow tanow heb goell, urys gans oyl, ha'ga offrynn greun, ha'ga offrynnow diwes. [16] An oferyas a wra aga dri a-rag an ARLOEDH ha gul y offrynn pegh ha'y offrynn leskys, [17] hag ev a wra profya an hordh avel sakrifis offrynn kowethyans dhe'n ARLOEDH gans y ganstell a vara heb goell; an oferyas a wra profya ynwedh y offrynn greun ha'y offrynn diwes. [18] Ena an naziryas a wra treghi gols y benn sakrys dhe dharas tylda an kuntelles, hag a wra kemmeres gols y benn sakrys ha'y worra war an tan usi yn-dann sakrifis an offrynn kowethyans. [19] An oferyas a wra kemmeres skoedh an hordh, pan vydh bryjys, hag unn desenn rond a vara heb goell a'n ganstell, hag unn desenn danow a vara heb goell, ha'ga gorra war dhiwdhorn an naziryas, wosa ev dhe dreghi gols y sakrans. [20] Ena an oferyas a wra aga gwevya rag offrynn gwevys a-rag an ARLOEDH; i yw rann sans dhe'n oferyas, war-barth gans an vronn a vydh gwevys ha'n vordhos a vydh drehevys; ha wosa henna an naziryas a yll eva gwin.

[21] Hemm yw an lagha rag an naziryas a wra an ambos. Y offrynn dhe'n ARLOEDH a vydh herwydh y ambos nazirek, war-barth gans an pyth may hyll kavoes an pygans ragdho; herwydh y ambos a wrello, yndella ev a wra herwydh an lagha rag y sakrans avel naziryas.

---

a 6:14 *offrynn kowethyans.* Po *offrynn kres.* Ebrow *shalom.*

Bennath gans Aron ha'y Vebyon

22 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses: 23 Lavar dhe Aron ha'y
vebyon, Yndellma hwi a wra benniga mebyon Ysrael: hwi a
lever dhedha,

24 An ARLOEDH re'th vennikko ha'th witha:
25 An ARLOEDH re wrello dh'y fas splanna warnas ha bos
grassyes dhis:
26 An ARLOEDH re dhrehaffo y fas warnas, ha ri dhis kres.

27 Yndellma i a wra gorra ow hanow war vebyon Ysrael ha
my a wra aga benniga.

Offrynnow an Hembrenkysi

7 Y'n jydh may hworfennsa Moyses settya an tabernakel,
ha'y untya ha'y sakra gans oll y dhaffar, hag untya ha
sakra an alter gans oll y dhaffar, 2 hembrenkysi Ysrael, pennow
chiow aga thasow, hembrenkysi an loethow, esa a-ugh an
re a veu niverys, 3 a dhros aga offrynnow a-rag an ARLOEDH,
hwegh kert kudhys ha dewdhek ojyon, kert rag pub dew
a'n hembrenkysi, ha rag pub huni unn ojyon; i a's offrynnas
a-rag an tabernakel. 4 Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses,
5 Degemmer an re ma a-dhiworta, may fons devnydhys ow kul
servis tylda an kuntelles, ha'ga ri dhe'n Levysi, dhe bub gour
herwydh y servis. 6 Ytho Moyses a gemmeras an kertys ha'n
oghen ha'ga ri dhe'n Levysi. 7 Dew gert ha peswar ojyon ev a
ros dhe vebyon Gershon, herwydh aga servis; 8 ha peswar kert
hag eth ojyon ev a ros dhe vebyon Merari, herwydh aga servis,
yn-dann gevarwoedhyans Ithamar mab Aron an oferyas. 9 Mes
dhe vebyon Kohath ny ros travyth, drefenn aga bos charjys
gans gwith an taklow sans hag a godho bos degys war an
skoedh. 10 An hembrenkysi a offrynnas offrynnow rag sakrans
an alter y'n jydh may feu untys; ha'n hembrenkysi a offrynnas
aga offrynn a-dherag an alter. 11 An ARLOEDH a leveris dhe
Moyses: I a wra offrynna aga offrynnow, unn hembrenkyas pub
dydh, rag sakrans an alter.

12 Ev neb a offrynnas y offrynn an kynsa dydh o Nahshon
mab Amminadab, a loeth Yuda; 13 ha'y offrynn o unn plat a

arghans ha dhodho poes a gans shekel ha deg warn ugens, unn
bolla a arghans a dheg shekel ha tri-ugens, war-lergh shekel
an sentri, ha'n dhew anedha leun a vleus fin kemmyskys gans
oyl rag offrynn greun; [14] unn skudell a owr a dheg shekel, leun
a ynkys; [15] unn tarow yowynk, unn hordh, unn oen gorow a
unn bloedh, rag offrynn leskys; [16] unn bogh rag offrynn pegh;
[17] ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans,[a] dew ojyon, pymp
hordh, pymp bogh, ha pymp oen a unn bloedh. Hemm o
offrynn Nahshon mab Amminadab.

[18] Y'n nessa dydh Nethanel mab Suar, hembrenkyas Yssakar,
a wrug offrynn; [19] ev a offrynnas rag y offrynn unn plat a
arghans ha dhodho poes a gans shekel ha deg warn ugens, unn
bolla a arghans a dheg shekel ha tri-ugens, war-lergh shekel
an sentri, ha'n dhew leun a vleus fin kemmyskys gans oyl
rag offrynn greun; [20] unn skudell a owr a dheg shekel, leun
a ynkys; [21] unn tarow yowynk, unn hordh, unn oen gorow a
unn bloedh, rag offrynn leskys; [22] unn bogh rag offrynn pegh;
[23] ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp
hordh, pymp bogh, ha pymp oen gorow a unn bloedh. Hemm
o offrynn Nethanel mab Suar.

[24] Y'n tressa dydh Eliab mab Helon, hembrenkyas mebyon
Zebulun: [25] y offrynn o unn plat a arghans ha dhodho poes a
gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg
shekel ha tri-ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew
anedha leun a vleus fin kemmyskys gans oyl rag offrynn greun;
[26] unn skudell a owr a dheg shekel, leun a ynkys; [27] unn tarow
yowynk, unn hordh, unn oen gorow a unn bloedh, rag offrynn
leskys; [28] unn bogh rag offrynn pegh; [29] ha rag an sakrifis a
offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh,
ha pymp oen a unn bloedh. Hemm o offrynn Eliab mab Helon.

[30] Y'n peswora dydh Elisur mab Shedeur, hembrenkyas
mebyon Rewben: [31] y offrynn o unn plat a arghans ha dhodho
poes a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a
dheg shekel ha tri-ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew

---

a 7:17 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

anedha leun a vleus fin kemmyskys gans oyl rag offrynn greun;
[32] unn skudell a owr a dheg shekel, leun a ynkys; [33] unn tarow
yowynk, unn hordh, unn oen gorow a unn bloedh, rag offrynn
leskys; [34] unn bogh rag offrynn pegh; [35] ha rag an sakrifis a
offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha
pymp oen a unn bloedh. Hemm o offrynn Elisur mab Shedeur.

[36] Y'n pympes dydh Shelumiel mab Surishadday, hembrenkyas
mebyon Simeon: [37] y offrynn o unn plat a arghans ha dhodho
poes a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a
dheg shekel ha tri-ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew
anedha leun a vleus fin kemmyskys gans oyl rag offrynn greun;
[38] unn skudell a owr a dheg shekel, leun a ynkys; [39] unn tarow
yowynk, unn hordh, unn oen gorow a unn bloedh, rag offrynn
leskys; [40] unn bogh rag offrynn pegh; [41] ha rag an sakrifis a
offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh,
ha pymp oen a unn bloedh. Hemm o offrynn Shelumiel mab
Surishadday.

[42] Y'n hweghves dydh Eliasaf mab Deuel, hembrenkyas
mebyon Gad: [43] y offrynn o unn plat a arghans ha dhodho
poes a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a
dheg shekel ha tri-ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew
leun a vleus fin kemmyskys gans oyl rag offrynn greun; [44] unn
skudell a owr a dheg shekel, leun a ynkys; [45] unn tarow yowynk,
unn hordh, unn oen gorow a unn bloedh, rag offrynn leskys;
[46] unn bogh rag offrynn pegh; [47] ha rag an sakrifis a offrynnow
kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp
oen a unn bloedh. Hemm o offrynn Eliasaf mab Deuel.

[48] Y'n seythves dydh Elishama mab Ammihud, hembrenkyas
mebyon Efraym: [49] y offrynn o unn plat a arghans ha dhodho
poes a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a
dheg shekel ha tri-ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew
anedha leun a vleus fin kemmyskys gans oyl rag offrynn greun;
[50] unn skudell a owr a dheg shekel, leun a ynkys; [51] unn tarow
yowynk, unn hordh, unn oen gorow a unn bloedh, rag offrynn
leskys; [52] unn bogh rag offrynn pegh; [53] ha rag an sakrifis a

offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp a oen a unn bloedh. Hemm o offrynn Elishama mab Ammihud.

[54] Y'n ethves dydh Gamaliel mab Pedasur, hembrenkyas mebyon Manasse: [55] y offrynn o unn plat a arghans ha dhodho poes a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg shekel ha tri-ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew anedha leun a vleus fin kemmyskys gans oyl rag offrynn greun, [56] unn skudell a owr a dheg shekel, leun a ynkys; [57] unn tarow yowynk, unn hordh, unn oen gorow a unn bloedh, rag offrynn leskys; [58] unn bogh rag offrynn pegh; [59] ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp oen a unn bloedh. Hemm o offrynn Gamaliel mab Pedasur.

[60] Y'n nawves dydh Abidan mab Gideoni, hembrenkyas mebyon Benyamin: [61] y offrynn o unn plat a arghans ha dhodho poes a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg shekel ha tri-ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew leun a vleus fin kemmyskys gans oyl rag offrynn greun; [62] unn skudell a owr a dheg shekel, leun a ynkys; [63] unn tarow yowynk, unn hordh, unn oen gorow a unn bloedh, rag offrynn leskys; [64] unn bogh rag offrynn pegh; [65] ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp oen a unn bloedh. Hemm o offrynn Abidan mab Gideoni.

[66] Y'n degves dydh Ahiezer mab Ammishadday, hembrenkyas mebyon Dan: [67] y offrynn o unn plat a arghans ha dhodho poes a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg shekel ha tri-ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew leun a vleus fin kemmyskys gans oyl rag offrynn greun; [68] unn skudell a owr a dheg shekel, leun a ynkys; [69] unn tarow yowynk, unn hordh, unn oen gorow a unn bloedh, rag offrynn leskys; [70] unn bogh rag offrynn pegh; [71] ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp oen a unn bloedh. Hemm o offrynn Ahiezer mab Ammishadday.

72 Y'n unnegves dydh Pagiel mab Okran, hembrenkyas gwer
Asher: 73 y offrynn o unn plat a arghans ha dhodho poes a gans
shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a dheg shekel
ha tri-ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew leun a vleus
fin kemmyskys gans oyl rag offrynn greun; 74 unn skudell a owr
a dheg shekel, leun a ynkys; 75 unn tarow yowynk, unn hordh,
unn oen gorow a unn bloedh, rag offrynn leskys; 76 unn bogh
rag offrynn pegh; 77 ha rag an sakrifis a offrynnow kowethyans,
dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp oen a unn
bloedh. Hemm o offrynn Pagiel mab Okran.

78 Y'n dewdhegves dydh Ahira mab Enan, hembrenkyas
mebyon Naftali: 79 y offrynn o unn plat a arghans ha dhodho
poes a gans shekel ha deg warn ugens, unn bolla a arghans a
dheg shekel ha tri-ugens, war-lergh shekel an sentri, ha'n dhew
leun a vleus fin kemmyskys gans oyl rag offrynn greun; 80 unn
skudell a owr a dheg shekel, leun a ynkys; 81 unn tarow yowynk,
unn hordh, unn oen gorow a unn bloedh, rag offrynn leskys;
82 unn bogh rag offrynn pegh; 83 ha rag an sakrifis a offrynnow
kowethyans, dew ojyon, pymp hordh, pymp bogh, ha pymp
oen a unn bloedh. Hemm o offrynn Ahira mab Enan.

84 Hemm o rag sakrans an alter, y'n jydh may feu untys,
a-dhiworth hembrenkysi Ysrael: dewdhek plat a arghans,
dewdhek bolla a arghans, dewdhek skudell a owr, 85 pub plat
a arghans gans poes a gans shekel ha deg warn ugens, ha pub
bolla deg ha tri-ugens, oll an arghans a'n lestri dew vil ha
peswar kans a shekalim[a] war-lergh shekel an sentri, 86 dewdhek
skudell a owr, leun a ynkys, ow poesa deg shekel pub huni war-
lergh shekel an sentri, oll an owr a'n skudellow ow pos kans hag
ugens shekel; 87 oll an gwarthek rag an offrynn leskys: dewdhek
tarow, dewdhek hordh, dewdhek oen a unn bloedh, gans aga
offrynn greun; ha dewdhek bogh rag offrynn pegh, 88 hag oll an
gwarthek rag an sakrifis a offrynnow kowethyans peswar tarow
warn ugens, an hordhes tri-ugens, an boghes tri-ugens, an eyn a

---

a 7:85 *shekalim:* Liesplek a *shekel.*

unn bloedh tri-ugens. Hemm o offrynn an sakrans rag an alter pan veu untys.

89 Pan eth Moyses dhe dylda an kuntelles dhe gewsel gans an ARLOEDH, ev a glewas lev ow kewsel orto a-ugh an dregeredhva hag esa war argh an dustuni, yntra dew gerub; hag ev a gewsis orto.

An Seyth Lugarn

8 Lemmyn an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 2 Lavar dhe Aron, Pan settydh an lugern, an seyth lugarn a re golow a-rag an kantoler. 3 Hag Aron a wrug yndella; ev a settyas y lugern dhe ri golow a-rag an kantoler, dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses. 4 Homm o kreft an kantoler, ober mortholys yn owr; a'y woeles dh'y vleujennow, yth o ober mortholys; war-lergh an patron a dhiskwedhas an ARLOEDH dhe Moyses, yndellma ev a wrug an kantoler.

Glanheans an Levysi

5 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 6 Kemmer an Levysi a-dhiworth mebyon Ysrael, ha'ga glanhe. 7 Hag yndellma ty a wra dhedha, dh'aga glanhe: gwra skoellya dowr an glanheans warnedha, ha gas i dhe vos gans altenn war oll aga horf, ha golghi aga dillas hag omlanhe. 8 Ena gas i dhe gemmeres tarow yowynk ha'y offrynn greun a vleus fin kemmyskys gans oyl, ha ty a gemmer tarow yowynk arall rag offrynn pegh. 9 Ty a dhre an Levysi a-rag tylda an kuntelles, ha gelwel an gemmynieth oll a vebyon Ysrael. 10 Pan dhredh an Levysi a-rag an ARLOEDH, mebyon Ysrael a worr aga diwleuv war an Levysi. 11 Aron a wra profya an Levysi a-rag an ARLOEDH, offrynn gwevys a-dhiworth mebyon Ysrael, may fons sakrys dhe wul servis an ARLOEDH. 12 Ena an Levysi a worr aga diwleuv war benn an terewi; ha ty a wra profya an eyl rag offrynn pegh ha'y gila rag offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH, rag gul dehwelyans a-barth an Levysi. 13 Ha ty a wra dhe'n Levysi sevel a-rag Aron ha'y vebyon, ha'ga offrynna avel offrynn gwevys dhe'n ARLOEDH.

14 Yndellma ty a dhiberth an Levysi a-dhiworth mebyon Ysrael, ha'n Levysi a vydh dhymm. 15 Ha wosa henna an Levysi

a wra entra dhe servya tylda an kuntelles, wosa ty dh'aga glanhe ha'ga offrynna avel offrynn gwevys. [16] Drefenn aga bos res dhymm yn tien yth yns i a-dhiworth mebyon Ysrael; yn le seul a iger pub torr, pub kynsa-genys a vebyon Ysrael, my re's kemmeras ragov ow honan. [17] Rag pub kynsa-genys yn mysk mebyon Ysrael yw dhymm, ha den ha best; y'n jydh may ledhis pub kynsa-genys yn pow Ejyp my a's sakras dhymm ow honan, [18] ha my re gemmeras an Levysi yn le pub kynsa-genys yn mysk mebyon Ysrael. [19] Ytho my re ros an Levysi yn ro dhe Aron ha'y vebyon yn mysk mebyon Ysrael, dhe wul servis rag mebyon Ysrael yn tylda an kuntelles, ha dhe wul dehwelyans rag mebyon Ysrael, ma na vo pla yn mysk mebyon Ysrael mar teffons nes dhe'n sentri.

[20] Yndellma y hwrug Moyses hag Aron ha'n kuntelles oll a vebyon Ysrael dhe'n Levysi; war-lergh pup-tra a worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses a-dro dhe'n Levysi, mebyon Ysrael a wrug dhedha. [21] An Levysi a omlanhas a begh, ha golghi aga dillas; hag Aron a's offrynnas avel offrynn gwevys a-rag an ARLOEDH, hag Aron a wrug dehwelyans ragdha dh'aga glanhe. [22] Wosa henna an Levysi a entras dhe wul aga servis yn tylda an kuntelles a-rag Aron ha'y vebyon; dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhe Moyses a-dro dhe'n Levysi, yndellma i a wrug dhedha.

[23] An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, [24] Hemm yw an pyth a dhegoedh dhe'n Levysi: a bymp bloedh warn ugens ha moy, i a wra mos dhe wul ober an servis yn tylda an kuntelles; [25] hag a'n oes a dheg blydhen ha dew-ugens i a wra omdenna a ober an servis ha ny servyons namoy, [26] mes menystra dh'aga breder yn tylda an kuntelles, dhe witha an charj, ha ny wrons servis. Yndellma ty a wra dhe'n Levysi a-dro dh'aga deverow.

An Pask yn Gwylvos Sinay

9 An ARLOEDH a gewsis dhe Moyses yn gwylvos Sinay, y'n kynsa mis a'n nessa blydhen wosa i dhe dhos yn-mes a bow Ejyp, ow leverel: [2] Gas mebyon Ysrael dhe witha an Pask y'n termyn apoyntys. [3] Yn peswardhegves dydh an mis ma,

gorthugherweyth, ty a wra y witha y'n termyn apoyntys; war-
lergh oll y reythennow ha'y ordenansow ty a wra y witha. [4] Ytho
Moyses a leveris dhe vebyon Ysrael may kodho dhedha gwitha
an Pask. [5] I a withas an Pask y'n kynsa mis, y'n peswardhegves
dydh, gorthugherweyth, yn gwylvos Sinay; war-lergh pup-tra
re worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses, yndella mebyon
Ysrael a wrug. [6] Lemmyn yth esa gwer avlan dre dava korf
marow a dhen, ma na allsons gwitha an Pask an jydh na; hag
i a dheuth a-rag Moyses hag a-rag Aron an jydh na; [7] ha'n wer
na a leveris dhodho, 'Avlan on dre dochya korf marow a dhen;
prag yth yw difennys orthyn offrynna offrynn an ARLOEDH
y'n termyn apoyntys yn mysk mebyon Ysrael?' [8] Ha Moyses a
leveris dhedha, 'Gortewgh, may klewiv an pyth a worhemmynn
an ARLOEDH a-dro dhywgh.'

[9] An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, [10] Lavar dhe vebyon
Ysrael: Mar pydh avlan gour ahanowgh po a'gas diyskynnysi
dre dochya korf marow, po pell war vyaj, hwath ev a with
Pask dhe'n ARLOEDH. [11] Y'n nessa mis y'n peswardhegves dydh
gorthugherweyth i a'n gwith; i a wra y dhybri gans bara heb
goell hag erbys hwerow. [12] Ny wrons i gasa travyth anodho bys
y'n myttin, na terri askorn anodho; war-lergh oll an ordenans
rag an Pask i a'n gwith. [13] Mes an gour yw glan ha heb bos
ow vyajya, mes hwath a fyll gwitha an Pask, an den na a vydh
treghys a'y bobel, rag ny offrynnas offrynn an ARLOEDH yn y
dermyn apoyntys; an gour na a berth y begh. [14] Ha mar kodrik
alyon yn agas mysk, hag a with an Pask dhe'n ARLOEDH, war-
lergh ordenans an Pask ha war-lergh y rewlys, yndellma y hwra;
hwi a'gas bydh unn ordenans, ha dhe'n alyon ha dhe'n genesik.

An Gommolenn ha'n Tan

[15] Y'n jydh may feu sevys an tabernakel, an gommolenn a
gudhas an tabernakel, tylda an dustuni; ha dhe'n gorthugher
yth esa a-ugh an tabernakel kepar ha semlans tan bys y'n
myttin. [16] Hag yndella prest yth o; an gommolenn a'n kudha
dydhweyth, ha semlans an tan nosweyth. [17] Peskweyth may feu
an gommolenn kemmerys yn-bann a-dhiworth an tylda, wosa

henna mebyon Ysrael e yn-kerdh; hag y'n tyller mayth esa an gommolenn ow sevel stag, ena mebyon Ysrael a gampya. [18] Orth gorhemmynna an ARLOEDH mebyon Ysrael e yn-kerdh, hag orth gorhemmynna an ARLOEDH i a gampya; kettell wre an gommolenn sevel stag a-ugh an tabernakel, i a gampya. [19] Hwath pan wre an gommolenn tarya a-ugh an tabernakel lies dydh, mebyon Ysrael a witha charj an ARLOEDH, ha nyns ens yn-kerdh. [20] Treweythyow yth esa an gommolenn niver a dhydhyow a-ugh an tabernakel, ha war-lergh gorhemmynna an ARLOEDH yth esens trigys y'n kamp; ena, war-lergh gorhemmynna an ARLOEDH, yth ens yn-kerdh. [21] Ha treweythyow, an gommolenn esa ena a'n gorthugher bys yn myttin; ha pan vedha kemmerys an gommolenn myttinweyth, yth ens yn-kerdh; dydhweyth po nosweyth, mar pe an gommolenn kemmerys yn-bann, yth ens yn-kerdh. [22] Mar pe dew dhydh, po mis, po termyn pella, mayth esa an gommolenn ow tarya a-ugh an tabernakel, ow kortos ena, mebyon Ysrael esens trigys y'n kamp ha nyns ens yn-kerdh; mes pan ve kemmerys yn-bann, yth ens yn-kerdh. [23] Orth gorhemmynn an ARLOEDH i a gampya, hag orth gorhemmynna an ARLOEDH yth ens yn-kerdh; i a withas charj an ARLOEDH, orth gorhemmynna an ARLOEDH dre leuv Moyses.

An Hirgern Arghansek

10 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses: [2] Gwra dew hirgorn yn arghans; yn ober mortholys ty a's gwra; ha ty a wra devnydh anedha rag gelwel an kuntelles, ha rag terri kamp. [3] Pan vydh an dhew hwythys, oll an kuntelles a wra omguntell dhis dhe dharas tylda an kuntelles. [4] Mes mar hwythons marnas onan, ena an hembrenkysi, pennow kordhow Ysrael, a wra omguntell dhis. [5] Pan hwythydh gwarnyans, an kampow usi dhe denewen an howldrevel a wra mos yn-kerdh. [6] Ha pan hwythydh gwarnyans dhe'n eyl prys, an kampow dhe'n tenewen dyghow a wra mos yn-kerdh. Gwarnyans a vydh hwythys pup-prys pan vydhons ow mos yn-kerdh. [7] Mes pan vydh an gemmynieth dhe vos kuntellys war-barth, hwi a hwyth, mes ny hwythyowgh an gwarnyans. [8] Ha mebyon Aron, an oferysi, a wra hwytha an hirgern. An hirgern a vydh dhywgh

rag ordenans bys vykken der aga henedhow. [9] Pan ewgh dhe
vresel war agas tir erbynn an eskar a wra agas arwaska, hwi
a wra hwytha gwarnyans gans an hirgern, may fowgh kovhes
a-rag an ARLOEDH agas Duw, hag yndellma hwi a vydh sawys
a'gas eskerens. [10] Yn jydh agas lowena ynwedh, hag yn agas
goelyow ordenys, hag yn dalleth agas misyow, hwi a wra hwytha
an hirgern war agas offrynnow dre dan ha war sakrifisow agas
offrynnow kowethyans;[a] i a vydh dhywgh avel kovadh a-rag
agas Duw: my yw an ARLOEDH agas Duw.

An Kerdh dhiworth Sinay

[11] Y'n nessa blydhen, y'n nessa mis, yn ugensves dydh an mis,
an gommolenn a veu kemmerys yn-bann a-ugh tabernakel an
dustuni. [12] Ena mebyon Ysrael eth yn yn-rag yn kerdhow berr
yn-mes a wylvos Sinay; ha'n gommolenn a sevis stag yn gwylvos
Paran. [13] I eth yn-kerdh an kynsa prys orth gorhemmynn an
ARLOEDH dre leuv Moyses. [14] Baner kamp mebyon Yuda eth
yn-kerdh yn kynsa herwydh aga luyow; ha war aga lu yth esa
Nahshon mab Amminadab. [15] Ha war lu an loeth a vebyon
Yssakar yth esa Nethaneel mab Suar, [16] ha war lu an loeth a
vebyon Zebulun yth esa Eliab mab Helon.

[17] Pan veu disevys an tabernakel, mebyon Gershon ha mebyon
Merari, neb a dhegi an tabernakel, eth yn-kerdh. [18] Ha baner
kamp Rewben eth yn-kerdh herwydh aga luyow; ha war aga
lu, yth esa Elisur mab Shedeur. [19] War lu an loeth a vebyon
Simeon, yth esa Shelumiel mab Surishadday, [20] ha war lu an
loeth a vebyon Gad, yth esa Eliasaf mab Deuel.

[21] Ena an Kohathysi eth yn-kerdh, ow toen an sentri, ha'n
tabernakel a veu sevys kyns aga dos. [22] Ha baner kamp mebyon
Efraym eth yn-kerdh herwydh aga luyow; ha war aga, lu yth esa
Elishama mab Ammihud. [23] War lu an loeth a vebyon Manasse,
yth esa Gamaliel mab Pedahsur, [24] ha war lu an loeth a vebyon
Benyamin, yth esa Abidan mab Gideoni.

---

a 10:10 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

25 Ena baner kamp mebyon Dan, avel gwithysi-dhelergh an
kampow oll, eth yn-kerdh herwydh aga luyow; ha war aga
lu, yth esa Ahiezer mab Ammishadday. 26 War lu an loeth a
vebyon Asher, yth esa Pagiel mab Okran, 27 ha war lu an loeth
a vebyon Naftali, yth esa Ahira mab Enan. 28 Hemm o aray
kerdh mebyon Ysrael herwydh aga luyow pan ethons yn-kerdh.

29 Ena Moyses a leveris dhe Hobab mab Reuel an Midyanyas,
hwegron Moyses, 'Yth eson ni ow mos yn-kerdh dhe dyller may
leveris an ARLOEDH anodho, "My a wra y ri dhis;" deus genen,
ha ni a wra dader dhis; rag an ARLOEDH re ambosas dader dhe
Ysrael.' 30 Mes ev a leveris dhodho, 'Ny vynnav mos; mes my
a wra diberth dhe'm tir ow honan ha dhe'm neshevin.' 31 Ev
a leveris, 'Na'gan gas, my a'th pys, rag ty a woer fatell wren
kampya y'n gwylvos, ha ty a wra servya avel lagasow ragon.
32 Ha mars edh genen, py dader pynag a wrello an ARLOEDH gul
dhyn, an keth dader a wren dhis.'

33 Ytho i eth yn-kerdh a venydh an ARLOEDH vyaj tri dydh;
hag argh kevambos an ARLOEDH eth a-ragdha vyaj tri dydh,
dhe hwilas powesva ragdha; 34 yth esa kommolenn an ARLOEDH
warnedha dydhweyth, peskweyth mayth ethons a'n kamp.

35 Ha peskweyth mayth e an argh yn-kerdh, Moyses a leveri,

'Sav, A ARLOEDH, ha gas dha eskerens dhe vos skattrys;
ha gas i a'th kas dhe fia a-dheragos.'

36 Ha pan bowesa hi, ev a leveri,

'Dehwel, A ARLOEDH,
dhe'n deg milyow a vilyow Ysrael.'

Krodhvol an Bobel y'n Gwylvos

11 Pan grodhvolas an bobel yn klewans an ARLOEDH
a-dro dh'aga anfeus, an ARLOEDH a glewas; y sorr
a veu enowys, ha tan an ARLOEDH a loskas yntredha, ha
kowlleski nebes rannow pella a'n kamp. 2 Ena an bobel a grias
war Moyses; Moyses a bysis dhe'n ARLOEDH, ha'n tan a lehas.
3 Ytho hanow an tyller ma a veu gelwys Tabera, drefenn tan an
ARLOEDH dhe leski yntredha.

4 Lemmyn an routh esa yn aga mysk a'n jevo ewl krev; ha
mebyon Ysrael ynwedh a oelas arta, ow leverel, 'Piw a re dhyn
kig dhe dhybri? 5 Yma kov dhyn a'n puskes a dhybryn yn Ejyp
heb kost, an kukomberyow, an melonyow, an por, an onyon,
ha'n kennin; 6 mes lemmyn agan nerth yw desyghys ha nyns eus
travyth marnas an manna ma dh'y weles.'

7 Lemmyn an manna o avel has koriander, ha'y semlans avel
bedellium. 8 An bobel eth a-dro orth y guntell, ha'y velyas yn
melinyow po y waska yn brewveyn ha'y vryjyon yn pottow,
ha gul tesennow anodho; ha'n blas o haval dhe vlas tesennow
pebys gans oyl. 9 Pan goedha an gluth war an kamp dhe nos, an
manna a goedha ganso.

10 Moyses a glewas an bobel owth oela der aga theyluyow,
pub gour orth daras y dylda; ha sorr an ARLOEDH a dhewi
yn toemm, ha Moyses o drok-pes. 11 Moyses a leveris dhe'n
ARLOEDH, 'Prag y tebeldhyghtsys dha was? Ha prag na gevis
gras y'th wolok, may korrydh begh an bobel oll ma warnav?
12 A wrug vy omdhoen ha dineythi oll an bobel ma? May leverri
dhymm, "Gwra aga doen y'th askra, dell dheg mager flogh ow
tena, dhe'n tir a desys y ri dh'aga thasow"? 13 A-ble kavav kig
dhe ri dhe'n bobel oll ma? Rag i a oel a-ragov ow leverel, "Ro
dhyn kig, may typpryn." 14 Ny'm beus doen oll an bobel ma
ow honan, rag an begh yw re boes dhymm. 15 Mar mynnydh
dyghtya genev yndellma, ladh vy distowgh, mar kevis gras y'th
wolok, ma na welliv ow anfeus.'

An Deg Henavek ha Tri-ugens

16 Ytho an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Kuntell dhymm
deg gour ha tri-ugens a henavogyon Ysrael, hag a wodhes bos
henavogyon an bobel ha soedhogyon a-ughta; ha doro i dhe
dylda an kuntelles, ha'ga gasa dhe sevel ena genes. 17 My a
dhiyskynn ha kewsel genes ena; ha my a gemmer nebes a'n
spyrys eus warnas ha'y worra warnedha; i a dheg begh an
bobel genes, ma na'n godheffi dha honan. 18 Ha lavar dhe'n
bobel, Omsakrewgh erbynn a-vorow, ha hwi a dheber kig; rag
hwi re oelas yn klewans an ARLOEDH, ow leverel, "Piw a re

dhyn kig dhe dhybri? Rag yth o da genen yn Ejyp." Rakhenna
an ARLOEDH a vynn ri dhywgh kig, ha hwi a wra dybri. 19 Ny
dhebrowgh unn jydh, po dew dhydh, po pymp dydh, po deg
dydh, po ugens dydh, 20 mes mis kowal, bys pan dheu yn-mes
a'gas frigow hag a dheu ha bos kasadow dhywgh, rag hwi dhe
nagha an ARLOEDH usi yn agas mysk, hag oela a-ragdho, ow
leverel, "Prag y teuthen yn-mes a Ejyp?"' 21 Mes Moyses a
leveris, 'An bobel le mayth esov yn aga mysk yw hwegh kans
mil aga niver war droes; ha ty re leveris, "My a re dhedha kig
may tepprons mis kowal." 22 A vydh flokkys ha greow ledhys,
dhe vos lowr dhedha? Po a vydh oll puskes an mor bos kuntellys
war-barth dhedha, dhe vos lowr dhedha?' 23 An ARLOEDH a
leveris dhe Moyses, 'Yw dorn an ARLOEDH re verr? Lemmyn
ty a welvydh mar teu ow ger dhe wiryonedh ragos po na.'

24 Ytho Moyses eth yn-mes ha leverel dhe'n bobel geryow
an ARLOEDH; hag ev a guntellas deg gour ha tri-ugens a
henavogyon an bobel, ha'ga gorra a-dro dhe'n tylda. 25 Ena an
ARLOEDH a dhiyskynnas y'n gommolenn ha kewsel orto, ha
kemmeres neppyth a'n spyrys esa warnodho ha'y worra war an
deg henavek ha tri-ugens; ha pan bowesas an spyrys warnedha,
i a brofoesas. Mes ny wrussons yndellma namoy.

26 Lemmyn dew wour a veu gesys y'n kamp; hanow an eyl
o Eldad ha hanow y gila o Medad, ha'n spyrys a bowesas
warnedha. Yth ens i yn mysk an re a via kovskrifys, mes nyns
ethons yn-mes dhe'n tylda; ytho i a brofoesas y'n kamp. 27 Ha
maw a boenyas ha leverel dhe Moyses, 'Yma Eldad ha Medad
ow profoesa y'n kamp.' 28 Ha Yoshua mab Nun, menyster
Moyses, onan a'y wer dhewisys, a leveris, 'Ow arloedh Moyses,
gwra aga difenn.' 29 Mes Moyses a leveris dhodho, 'A berthydh
avi a'm govis vy? A pe pobel oll an ARLOEDH profoesi, may
hworro an ARLOEDH y spyrys warnedha!' 30 Ha Moyses a
dhehwelis dhe'n kamp, ev ha'n henavogyon.

An Rynki

31 Ena yth eth yn-rag gwyns a-dhiworth an ARLOEDH, hag y
tros rynki a-dhiworth an mor, ha'ga gasa dhe goedha ryb an

kamp, a-dro dhe vyaj unn jydh a'n tenewen ma ha vyaj unn jydh a'n tenewen arall,[a] hag a-dro dhe dhew gevelin a-ugh enep an dor. 32 Ha'n bobel a sevis oll an jydh na, hag oll an nos, hag oll an jydh a-wosa, ha kuntell an rynki; neb re guntellas an lyha a guntellas deg homer; hag i a's lesas dh'aga honan oll a-dro dhe'n kamp. 33 Ha'n kig hwath ynter aga dyns, kyns y vos dybrys, sorr an ARLOEDH a veu enowys, ha'n ARLOEDH a weskis an bobel gans pla meur. 34 Yndellma hanow an tyller na a veu gelwys Kibroth-hattaava, drefenn i dhe ynkleudhyas ena an dus a's teva an ewl. 35 A Kibroth-hattaava an bobel a vyajyas dhe Haseroth; hag i a wortas yn Haseroth.

Avi Miryam hag Aron orth Moyses

12 Miryam hag Aron a gewsis erbynn Moyses drefenn an Gushyades re dhemmedhsa, rag ev dhe dhemmedhi Kushyades; 2 hag i a leveris, 'A ny gewsis an ARLOEDH yn hwir marnas dre Moyses? A ny gewsis dredhon ni ynwedh?' Ha'n ARLOEDH a'n klewas. 3 Lemmyn an gour Moyses o pur glor, moy ages pub den oll war enep an nor. 4 Distowgh an ARLOEDH a leveris dhe Moyses ha dhe Aron ha dhe Miryam, 'Dewgh yn-mes, agas tri dhe dylda an kuntelles.' Ha'ga thri a dheuth yn-mes. 5 Ena an ARLOEDH a dhiyskynnas yn koloven kommol, ha sevel orth daras an tylda, ha gelwel Aron ha Miryam; hag i a dheuth yn-rag aga dew. 6 Hag ev a leveris, 'Klewewgh ow geryow:

Mars eus profoes yn agas mysk,
my, an ARLOEDH, a vydh aswonnys dhodho yn gwelesigeth,
my a gews orto yn hunros.

7 Nansi gans ow gwas Moyses;
ev yw len yn oll ow chi.

---

a 11:31 *ha'ga gasa dhe goedha ryb an kamp, a-dro dhe vyaj unn jydh a'n tenewen ma ha vyaj unn jydh a'n tenewen arall:* Po amendyans *hag yth esens ow nija war an kamp a-dro dhe dhew gevelin a-ugh enep an dor, vyaj unn jydh a'n tenewen ma ha vyaj unn jydh a'n tenewen arall.*

[8] Ganso my a gews ganow orth ganow,
yn tiblans, a-der yn kowsow tewl;
hag ev a wel furv an ARLOEDH.

Prag ytho na vewgh ownek dhe gewsel erbynn ow gwas Moyses?' [9] Ha sorr an ARLOEDH a veu enowys er aga fynn, hag ev eth dhe-ves.

[10] Pan omdennas an gommolenn a-dhiwar an tylda, otta, Miryam o lovrek, mar wynn avel an ergh. Hag Aron a dreylyas tu ha Miryam, hag otta, hi o lovrek. [11] Ena Aron a leveris dhe Moyses, 'Ogh, ow arloedh, na wra agan kessydhya drefenn ni dhe wul yn foll ha pegha. [12] Na as hi dhe vos avel neppyth genys marow, hag anodho an kig hanter dybrys pan dheu yn-mes a dorr y vamm.' [13] Ha Moyses a grias war an ARLOEDH, 'Gwra hy sawya, a Dhuw, my a'th pys.' [14] Mes an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Mar trewsa hy thas yn hy fas, a ny vedha meth dhedhi seyth dydh? Gas hi dhe vos eskes yn-mes a'n kamp seyth dydh, ha wosa henna hi a yll bos dres arta a-ji.' [15] Ytho Miryam a veu kes yn-mes a'n kamp seyth dydh; ha ny dhallathas an bobel war an kerdh bys pan veu Miryam dres arta a-ji. [16] Wosa henna an bobel eth yn-kerdh a Haseroth, ha kampya yn gwylvos Paran.

Aspioryon Dannvenys yn Kanan

13 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, [2] 'Dannvon gwer dhe aspia pow Kanan, hag a rov dhe vebyon Ysrael; a bub loeth a'ga thasow ty a dhannvon gour, pubonan hembrenkyas yntredha.' [3] Ytho Moyses a's dannvonas a-dhiworth gwylvos Paran, war-lergh gorhemmynn an ARLOEDH, i oll gwer neb o pennow mebyon Ysrael. [4] Ha'n re ma o aga henwyn: a-dhiworth loeth Rewben, Shammua mab Zakkur; [5] a-dhiworth loeth Simeon, Shafat mab Hori; [6] a-dhiworth loeth Yuda, Kaleb mab Yefunne; [7] a-dhiworth loeth Yssakar, Ygal mab Yosep; [8] a-dhiworth loeth Efraym, Hoshea mab Nun; [9] a-dhiworth loeth Benyamin, Palti mab Rafu; [10] a-dhiworth loeth Zebulun, Gaddiel mab Sodi; [11] a-dhiworth loeth Yosep (henn yw a-dhiworth loeth Manasse), Gaddi mab Susi; [12] a-dhiworth

loeth Dan, Ammiel mab Gemalli; [13] a-dhiworth loeth Asher, Sethur mab Mighal; [14] a-dhiworth loeth Naftali, Nahbi mab Vofsi; [15] a-dhiworth loeth Gad, Geuel mab Maki. [16] An re ma o henwyn an wer a dhannvonas Moyses dhe aspia an tir. Ha Moyses a ros dhe Hoshea mab Nun an hanow Yoshua.

[17] Moyses a's dannvonas dhe aspia pow Kanan, ha leverel dhedha, 'Kewgh yn-hons y'n Negeb, hag yskynna y'n vro venydhyek, [18] ha mirewgh fatell yw an tir, ha mars yw an bobel trigys ena krev po gwann, mars yns boghes po lies, [19] ha mars yw an tir mayth esons trigys da po drog, ha mars yw an sitys mayth esons trigys kampow po dinasow, [20] ha mars yw an tir rych po difeyth, ha mars eus prenn ynno po mar nyns eus. Bedhewgh a golonn dha, ha drewgh neppyth a frut an tir.' Nena an termyn o seson an kynsa gwinreun adhves.

[21] Ytho i a yskynnas hag aspia an tir a wylvos Sin[a] dhe Rehob, troha Lebo-hamath. [22] I a yskynnas dhe'n Negeb, ha dos dhe Hebron; hag yth esa ena Ahiman, Sheshay, ha Talmay, diyskynnysi Anak. (Hebron a veu drehevys seyth blydhen kyns es Soan yn Ejyp.) [23] Hag i a dheuth dhe nans Eshkol, ha treghi alena skorrenn gans unn bagas a rappys, hag i a's dug war welenn yntra dew anedha; i a dhros ynwedh greunavalow ha figys. [24] An tyller na a veu gelwys nans Eshkol, drefenn an bagas a rappys a droghas mebyon Ysrael alena.

Derivas an Aspioryon

[25] Dhe benn dew-ugens dydh, i a dhehwelis a aspia an tir. [26] Hag i a dheuth dhe Moyses hag Aron ha dhe'n kuntelles oll a vebyon Ysrael bys yn gwylvos Paran, dhe Kadesh; i a dhros ger dhedha ha dhe'n kuntelles oll, ha diskwedhes dhedha frut an tir. [27] Hag i a leveris dhodho, 'Ni a dheuth dhe'n tir le ma'gan dannvensys; devri, ev a dhinwa leth ha mel, ha hemm yw y frut. [28] Mes an bobel trigys y'n tir yw krev, ha'n sitys yw kerys ha pur vras; ha dres henna, ni a welas diyskynnysi Anak ena. [29] Yma

a 13:21 *wylvos Sin:* Henn yw gwylvos a-dhyghow dhe'n Negeb, a-der an *gwylvos Sin* usi ogas dhe venydh Sinay. An lytherennans yn Ebrow yw dihaval.

an Amalekysi trigys yn tir an Negeb; hag yma an Hittysi, an Yebusysi, ha'n Amorysi trigys y'n vro venydhyek; hag yma an Kananysi trigys ryb an mor, ha war lann an Yordan.'

30 Mes Kaleb a goselhas an bobel a-rag Moyses, ha leverel, 'Gwren mos yn-bann distowgh, ha'y gevannedhi; rag pur abel on dh'y fetha.' 31 Ena an wer re wrussa mos yn-bann ganso a leveris, 'Ny yllyn mos yn-bann erbynn an bobel; rag kreffa yns ageson.' 32 Ytho i a dhros dhe vebyon Ysrael drog dherivas a'n tir re aspisens, ow leverel, 'An tir, dredho mayth ethen dh'y aspia, yw tir a dhevor y drigoryon; hag oll an bobel a welsyn yw gwer meur aga ughelder. 33 Hag ena ni a welas an Nefilim (mebyon Anak a dheuth dhiworth an Nefilim), hag yth en ni yn agan dewlagas agan honan kepar ha kulyeges-reden, hag yndellma o agan semlans dhedha i.'

Rebellyans an Bobel

14 Ena oll an kuntelles a dhrehevis kri ughel; ha'n bobel a oelas an nos na. 2 Ha mebyon Ysrael oll a grodhvolas war Moyses hag Aron; oll an kuntelles a leveris dhedha, 'A marwen yn pow Ejyp! Po a marwen y'n gwylvos ma! 3 Prag y hwra an ARLOEDH agan dri y'n tir ma, dhe goedha der an kledha? Agan gwragedh ha'gan re vyghan a vydh preydh; a ny via gwell dehweles dhe Ejyp?'

4 Hag i a leveris an eyl dh'y gila, 'Gwren dewis pennledyer ha dehweles dhe Ejyp.' 5 Ena Moyses hag Aron a goedhas war aga fas a-rag an gemmynieth oll a guntelles mebyon Ysrael. 6 Ha Yoshua mab Nun ha Kaleb mab Yefunne, esa yn mysk an re a aspias an tir, a skwardyas aga dillas, 7 ha leverel dhe'n kuntelles oll a vebyon Ysrael, 'An tir a dremensyn dredho dh'y aspia, yw tir da dres eghenn. 8 Mars yw an ARLOEDH pes da genen, ev a'gan dre dhe'n tir ma ha'y ri dhyn, tir a dhinwa leth ha mel. 9 Mes, na sevewgh erbynn an ARLOEDH; ha na berthewgh own a bobel an tir, rag bara yns i ragon; aga skoes yw kemmerys a-dhiworta, hag yma an ARLOEDH genen; na berthewgh own anedha.'

Breus an ARLOEDH

10 Mes oll an kuntelles a vynnas aga labydha gans meyn. Ena
golewder an ARLOEDH a omdhiskwedhas yn tylda an kuntelles
a-rag mebyon Ysrael oll. 11 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses,
'Pes termyn y hwra an bobel ma ow disenora? Ha pes termyn
ny wrons krysi ynnov, yn spit dhe'n toknys oll a wrug yn aga
mysk? 12 My a's gwysk gans an pla ha'ga diserita, ha my a wra
ahanowgh gwlaskor brassa ha galloesekka agessa.'

13 Mes Moyses a leveris dhe'n ARLOEDH, 'Ena an Ejyptianys a
wra klewes anodho, rag gans dha nerth ty a dhros an bobel ma
yn-bann yn-mes anedha, 14 hag i a lever hemma dhe drigoryon
an tir ma. I re glewas ty dhe vos, A ARLOEDH, yn mysk an
bobel ma; rag ty, A ARLOEDH, yw gwelys fas orth fas, ha dha
gommolenn a sev a-ughta ha ty a a-dheragdha, yn koloven
kommol dydhweyth hag yn koloven tan nosweyth. 15 Lemmyn
mar ledhydh an bobel ma avel unn den, ena an kenedhlow re
glewas hemma, a lever, 16 "Drefenn na allas an ARLOEDH dri an
bobel bys y'n tir a dos y ri dhedha, yndella ev re's ladhas y'n
gwylvos." 17 Ytho lemmyn, my a'th pys, gas nerth an Arloedh
dhe vos meur, par dell ambossys, ow leverel, 18 "An ARLOEDH
yw lent ow serri, lenwys a dregeredh, ow kava kammweyth ha
peghadow, mes ny vynn war neb kor klerhe an re gablus, ow
kessydhya kammhynseth tasow war fleghes, war an tressa ha'n
peswora henedh." 19 Gav kammhynseth an bobel ma, my a'th
pys, war-lergh dha dregeredh meur, kepar dell evsys an bobel
ma, a-dhia asa Ejyp bys omma.'

20 Ena an ARLOEDH a leveris, 'My re avas, war-lergh dha er;
21 mes yn hwir, dell vewav, ha dell vydh oll an nor lenwys gans
golewder an ARLOEDH, 22 nagonan re welas ow golewder ha'm
toknys hag a wrug vy yn Ejyp hag y'n gwylvos, ha hwath a'm
gorras dhe'n prov an deg treveth ma ha ny glewas ow lev, 23 a
wra gweles an tir hag a des y ri dh'aga thasow; ha nagonan a'n
re a'm dispresyas a wra y weles. 24 Mes ow gwas Kaleb, drefenn
bos dhodho spyrys dihaval ha'm siwya yn leun, my a wra dri
y'n tir mayth eth, ha'y dhiyskynnysi a'n pewvydh. 25 Lemmyn,

a-ban drig an Amalekysi ha'n Kananysi y'n nansow, treyl a-vorow ha mos yn-kerdh dhe'n gwylvos dre fordh an Mor Rudh.'

[26] An ARLOEDH a gewsis dhe Moyses ha dhe Aron, ow leverel:
[27] Pes termyn y hwra an tebel guntelles ma krodhvolas warnav?
My re glewas krodhvolyow mebyon Ysrael, hag a grodhvolsons warnav. [28] Lavar dhedha, 'Dell vewav,' yn-medh an ARLOEDH,
'an pyth re leversowgh y'm klewans my a'n gwra dhywgh: [29] agas korfow marow a wra koedha y'n gwylvos ma; hag a'gas niver oll, niverys a-dhia ugens bloedh ha moy, re grodhvolas warnav,
[30] nagonan a wra dos y'n tir le may tes vy agas gorra dhe driga, marnas Kaleb mab Yefunne ha Yoshua mab Nun. [31] Mes agas re vyghan, a leversowgh a wre ha dos preydh, my a's dre a-ji, hag i a wra aswonn an tir re dhispresowgh. [32] Mes hwi, agas korfow marow a wra koedha y'n gwylvos ma. [33] Ha'gas fleghes a vydh bugeledh y'n gwylvos dew-ugens blydhen, hag a wra godhevel rag agas dislender bys pan wra an diwettha a'gas korfow marow growedha y'n gwylvos. [34] War-lergh niver an dydhyow mayth aspisowgh an tir, dew-ugens dydh, rag pub dydh unn vlydhen, hwi a dheg agas kammweyth, dew-ugens blydhen, ha hwi a wra aswonn ow displesour.' [35] My, an ARLOEDH, re gewsis; yn sur hemma a wrav dhe oll an tebel guntelles ma yw kuntellys er ow fynn: y'n gwylvos ma i a dheu dhe leun worfenn, hag ena i a verow.

[36] Ha'n wer hag a wrug Moyses aga dannvon dhe aspia an tir, hag a dhehwelis ha gul dhe'n kuntelles oll krodhvolas warnodho, ow tri tebel dherivas erbynn an tir, [37] an wer neb a dhros tebel dherivas a'n tir, a verwis der an pla a-rag an ARLOEDH. [38] Mes Yoshua mab Nun ha Kaleb mab Yefunne a besyas bos yn few, a'n wer neb eth dhe aspia an tir.

[39] Pan leveris Moyses an geryow ma dhe vebyon Ysrael oll, an bobel a gynis meur. [40] I a sevis myttin a-varr, ha mos dhe benn an vro venydhyek, ow leverel, 'Ottani, ni a wra mos yn-bann dhe'n tyller re ambosas an ARLOEDH: rag ni re beghas.'
[41] Mes Moyses a leveris, 'Prag yth esowgh ow kammdremena

erbynn arghadow an ARLOEDH? Rag ny wra henna seweni. 42 Na yskynnewgh, rag nyns usi an ARLOEDH yn agas mysk, ma na vowgh gweskys a-rag agas eskerens. 43 Rag yma an Amalekysi ha'n Kananysi ena a-ragowgh, ha hwi a wra koedha der an kledha; drefenn hwi dhe dreylya a-dhiworth an ARLOEDH, ny vydh an ARLOEDH genowgh.' 44 Mes i a vedhas yskynna bys yn penn an vro venydhyek, kyn na dhibarthas na argh kevambos an ARLOEDH na Moyses yn-mes a'n kamp. 45 Ena an Amalekysi ha'n Kananysi esa trigys y'n vro venydhyek na a dhiyskynnas, ha'ga fetha ha'ga skattra, bys yn Horma.

Offrynnow Divers

15 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses: 2 Lavar dhe vebyon Ysrael, Pan dhewgh y'n tir may hwrewgh annedhi ynno, hag a rov dhywgh, 3 hag offrynna offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH, offrynn leskys, po sakrifis dhe gollenwel ambos, po avel offrynn bolonjedhek a'n chatel po a'n flokk po orth agas goelyow apoyntys, rag gul sawer plegadow dhe'n ARLOEDH, 4 ena neb a dhre offrynn a wra profya dhe'n ARLOEDH offrynn greun a unn degves rann a efa a vleus fin, kemmyskys gans kwarter hin a oyl; 5 ha ty a bareus gwin rag an offrynn diwes, kwarter hin gans an offrynn leskys, po rag an sakrifis, rag pub oen. 6 Po rag an hordh, ty a bareus offrynn greun a dhiw dhegves rann a efa a vleus fin, kemmyskys gans tressa rann a hin a oyl; 7 ha rag an offrynn diwes ty a brof tressa rann a hin a win, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH. 8 Ha pan bareusydh tarow yowynk dhe'n offrynn leskys, po sakrifis rag kollenwel ambos, po rag offrynnow kowethyans[a] dhe'n ARLOEDH, 9 ena y fydh profys gans an tarow yowynk offrynn greun a deyr degves rann a efa a vleus fin, kemmyskys gans hanter hin a oyl; 10 ha ty a brof rag an offrynn diwes hanter hin a win, avel offrynn dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH.

11 Yndellma y fydh gwrys rag pub ojyon po rag pub hordh, po rag pub oen gorow po an mynnow. 12 War-lergh an niver a bareusydh, yndella ty a wra gans peub war-lergh aga niver. 13 Oll

a 15:8 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

an re yw genesik a wra an taklow ma yndellma, owth offrynna offrynn dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH. 14 Ha mars eus alyon trigys genowgh, po nebonan eus yn agas mysk der agas henedhow, hag a vynn offrynna offrynn dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH, kepar dell wrewgh hwi, yndella y hwra ev. 15 Rag an gemmynieth, y fydh unn ordenans ragowgh ha rag an alyon usi trigys genowgh, ordenans bys vykken der agas henedhow; par dell owgh, yndella y fydh an alyon a-rag an ARLOEDH. 16 Unn lagha hag unn rewl a vydh ragowgh hwi ha rag an alyon a wodrik genowgh.

17 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses: 18 Lavar dhe vebyon Ysrael: Pan dhewgh y'n tir may hwrav agas dri dhodho, 19 ha pan dhebrowgh neppyth a voes an tir, hwi a wra dri offrynn drehevys a-rag an ARLOEDH. 20 Hwi a dhrehav an frut a'gas toes, tesenn rond, avel offrynn drehevys; kepar hag offrynn drehevys a'n leur-drushya, yndella hwi a's drehav. 21 A'n kynsa frut a'gas toes, torth rond, hwi a re dhe'n ARLOEDH, avel offrynn drehevys der agas henedhow.

22 Mes mar kammwrewgh heb y wodhvos, ha mar ny wrewgh oll an gorhemmynnow ma re gewsis an ARLOEDH dhe Moyses, 23 pup-tra a wrug an ARLOEDH y worhemmynn dhywgh dre leuv Moyses, a-dhia'n jydh may ros an ARLOEDH an gorhemmynn, ha war-rag der agas henedhow; 24 ena mar peu gwrys heb y wodhvos ha heb godhvos an kuntelles, an kuntelles oll a wra offrynna unn tarow yowynk rag offrynn leskys, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH, gans y offrynn greun ha'y offrynn diwes, war-lergh an devosow usadow, hag unn bogh rag offrynn pegh. 25 An oferyas a wra dehwelyans dhe'n kuntelles oll a vebyon Ysrael hag y fydh gevys dhedha; drefenn y vos kammweyth gwrys heb y wodhvos, hag i re dhros aga offrynn, offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH, ha'ga offrynn pegh a-rag an ARLOEDH, rag aga hammweyth. 26 Hag y fydh gevys dhe'n kuntelles oll a vebyon Ysrael, ha dhe'n alyon usi trigys yn aga mysk, drefenn bos an bobel oll omvyskys y'n kammwrians gwrys heb y wodhvos.

[27] Mar pegh nebonan heb y wodhvos, ev a brof mynn benow
unn bloedh rag offrynn pegh. [28] Ha'n oferyas a wra dehwelyans
a-rag an ARLOEDH rag an den a wra kammwrians heb y wodhvos,
pan begh heb y wodhvos, rag dehwelyans ragdho; hag y fydh
gevys dhodho. [29] Ty a' fydh unn lagha rag neb a gammwra heb
y wodhvos rag an den yw genesik yn mysk mebyon Ysrael,
ha rag an alyon usi trigys yn aga mysk. [30] Mes an den neb a
wra neppyth, ughel y dhorn, kyn fo genesik po alyon, a villik
an ARLOEDH; ha'n den na a vydh treghys dhe-ves dhiworth y
bobel. [31] Drefenn ev dhe dhispresya ger an ARLOEDH, ha treghi
y worhemmynn, an den na a vydh treghys dhe-ves yn tien; y
gammweyth a vydh warnodho.

Kessydhyans rag Defola an Sabot

[32] Pan esa mebyon Ysrael y'n gwylvos, i a gavas gour ow
kuntell prennyer y'n Sabot. [33] An re a'n kavas ow kuntell prenn
a'n dros dhe Moyses ha dhe Aron, ha dhe'n kuntelles oll. [34] I
a'n gorras yn-dann with, drefenn na veu ervirys an pyth a dela
bos gwrys dhodho. [35] Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'An
gour a vydh gorrys dhe'n mernans; an kuntelles oll a wra y
labydha gans meyn yn-mes a'n kamp.' [36] Ena an kuntelles oll
a'n dros yn-mes a'n kamp, ha'y labydha dhe'n mernans gans
meyn, dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses.

Kribellow war an Dillas

[37] An ARLOEDH a leveris dhe Moyses: [38] Kows orth mebyon
Ysrael, ha'ga erghi gul kribellow dhe gornellow aga dillas
der aga henedhow, ha gorra kordenn las war an gribell a bub
kornell; [39] yndellma y fydh kribell ragowgh dhe vires warnedhi
ha dhe berthi kov a worhemmynnow an ARLOEDH, dh'aga
gul, ha na holyewgh war-lergh agas kolonn agas honan na'gas
dewlagas dha honan, owth horya war aga lergh. [40] Hemm yw,
may perthowgh kov ha gul oll ow gorhemmynnow, ha bos sans
dh'agas Duw. [41] My yw an ARLOEDH agas Duw, a's dros yn-mes
a bow Ejyp, dhe vos dha Dhuw: my yw an ARLOEDH agas Duw.

Rebellyans Koragh, Dathan hag Abiram

16 Lemmyn Koragh mab Yshar mab Kohath mab Levi,
ha Dathan hag Abiram mebyon Eliab, hag On mab
Peleth, mebyon Rewben, a gemmeras gwer; [2] hag i a sevis
a-rag Moyses gans niver a vebyon Ysrael, dew kans ha hanter-
kans hembrenkyas a'n gemmynieth, dewisys a'n kuntelles,
gerys-da; [3] hag i a omguntellas war-barth erbynn Moyses hag
erbynn Aron, ha leverel dhedha, 'Hwi res eth re bell! Rag oll
an kuntelles yw sans, peub anedha, hag yma an ARLOEDH yn
aga mysk; ytho prag yth omughelhowgh a-ugh kemmynieth an
ARLOEDH?' [4] Pan y'n klewas Moyses, ev a goedhas war y fas;
[5] hag ev a leveris dhe Koragh ha'y gowetha oll, 'Y'n myttin, an
ARLOEDH a wra diskwedhes piw yw dhodho, ha piw yw sans,
hag a wra dhodho dos nes dhodho; ev neb a dhewis, ev a'n
gwra dhe dhos nes dhodho. [6] Gwrewgh hemma; kemmerewgh
an ynkyslestri, Koragh ha'y gowetha oll; [7] gorrewgh tan ynna ha
gorra ynkys ynna a-rag an ARLOEDH a-vorow, ha'n gour dewisys
gans an ARLOEDH a vydh sans. Hwi res eth re bell, hwi vebyon
Levi!' [8] Ha Moyses a leveris dhe Koragh, 'Klewewgh lemmyn,
hwi vebyon Levi: [9] Yw hi tra re vyghan ragowgh, Duw Ysrael
dh'agas diberth dhiworth kuntelles Ysrael, dh'agas dri ogas
dhodho y honan, dhe wul servis yn tabernakel an ARLOEDH, ha
dhe sevel a-rag an kuntelles dhe venystra dhedha? [10] Ev a'th
tros ogas dhodho hag oll dha vreder, mebyon Levi, genes. A
hwilowgh an oferyasedh ynwedh? [11] Ytho yth yw erbynn an
ARLOEDH ty ha'th kowetha oll dhe omguntell war-barth; pyth
yw Aron may krodhvolydh warnodho?'

[12] Moyses a dhannvonas dhe elwel Dathan hag Abiram
mebyon Eliab; hag i a leveris, 'Ny vynnyn dos yn-bann. [13] Yw
hi tra vyghan ty dh'agan dri yn-bann yn-mes a dir a dhinwa leth
ha mel, dh'agan ladha y'n gwylvos, mayth yw res dhis ynwedh
omwul bos penntern a-ughon? [14] Moy es henna ny wrussys agan
dri yn tir a dhinwa leth ha mel, na ri dhyn eretons a barkow na
gwinlannow. A vynnydh genna yn-mes lagasow an wer ma? Ny
vynnyn dos yn-bann.'

15 Moyses o pur serrys, ha leverel dhe'n ARLOEDH, 'Na wra
vri a'ga offrynn. Ny gemmeris nag unn asen a-dhiworta, na ny
bystigis nagonan anedha.' 16 Ha Moyses a leveris dhe Koragh,
'Ty ha'th kowetha oll, bedhewgh omma a-rag an ARLOEDH: ty,
hag i, hag Aron, a-vorow; 17 ha kemmeres peub ahanowgh y
ynkyslester ha gorra ynkys warnodho, ha peub ahanowgh
drewgh a-rag an ARLOEDH y ynkyslester, dew kans ynkyslester
ha hanter-kans, hag Aron, peub y ynkyslester.' 18 Ytho peub
a gemmeras y ynkyslester ha gorra tan ynna ha gorra ynkys
warnedha, hag i a sevis orth daras tylda an kuntelles gans
Moyses hag Aron. 19 Ena Koragh a guntellas oll an kuntelles
er aga fynn dhe dharas tylda an kuntelles. Ha golewder an
ARLOEDH a omdhiskwedhas dhe'n kuntelles oll.

20 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses hag Aron: 21 Diberthewgh
dhiworth an kuntelles ma, ma'n kowlloskav yn unn lamm. 22 I a
goedhas war aga fas, ha leverel, 'A Dhuw, Duw spyrysyon kig
oll, mar pegh unn den, a vydhydh serrys gans an kuntelles oll?'
23 Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses: 24 Lavar dhe'n kuntelles,
Kewgh dhe-ves dhiworth kyrghynn annedh Koragh, Dathan
hag Abiram.

25 Ena Moyses a sevis ha mos dhe Dathan hag Abiram; ha
henavogyon Ysrael a'n holyas. 26 Hag ev a leveris dhe'n kuntelles,
'Diberthewgh, my a'gas pys, a dyldow an debel wer ma, ha na
dochyewgh travyth yw dhedha ma na vowgh diswrys gans aga
feghosow oll.' 27 Ytho i a dhibarthas a gyrghynn annedh Koragh,
Dathan hag Abiram, a bub tenewen; ha Dathan hag Abiram
a dheuth yn-mes ha sevel orth daras aga thyldow, war-barth
gans aga gwragedh, aga mebyon, ha'ga re vyghan. 28 Moyses a
leveris, 'Gans hemma hwi a wra godhvos an ARLOEDH dhe'm
dannvon dhe wul oll an oberow ma, ha nyns o a'm govis vy.
29 Mar merow an re ma mernans kemmyn pub den, po mar
pydhons visitys gans an denkys a bub den, ena ny'm dannvonas
an ARLOEDH. 30 Mes mar kwra an ARLOEDH neppyth nowydh,
ha'n dor a iger y anow, ha'ga howllenki, gans peub a bewons,
hag i a dhiyskynn yn few dhe ifarn; ena hwi a wodhvydh an wer
ma dhe dhispresya an ARLOEDH.'

31 Kettell worfennas kewsel oll an geryow ma, an dor yn-danna
a veu felsys a-les; 32 ha'n dor a igoras y anow ha'ga howllenki,
gans oll aga thiogethyow hag oll an wer a bewo Koragh ha'ga
gwara oll. 33 Ytho i, hag oll a bewens, a dhiyskynnas yn few
dhe ifarn; ha'n dor a dhegeas a-ughta, hag i a eth mes a wel
a-dhiworth kres an gemmynieth. 34 Ysrael oll hag esa a-dro
a fias orth aga kri; rag i a leveris, 'Ma na'gan kowllonko an
dor!' 35 Ha tan a dheuth yn-mes dhiworth an ARLOEDH, hag
a gowlloskas an dhew kans ha hanter kans gour ow profya an
ynkys.

36 Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses:[a] 37 Lavar dhe
Eleazar mab Aron an oferyas dhe gemmeres an ynkyslestri yn-
bann yn-mes a'n tansys; ena skatter an tan yn-hons; rag sans yns,
38 Ynkyslestri an re ma, neb a beghas orth kost aga bewnans,
bedhens gwrys yn platyow mortholys avel gorheras an alter, rag
i a's offrynnas a-rag an ARLOEDH; rakhenna sans yns. Yndellma
y fydhons tokyn dhe vebyon Ysrael. 39 Ytho Eleazar an oferyas
a gemmeras an ynkyslestri a vrons, re offrynnsa an re a veu
leskys; ha mortholys vons avel gorheras dhe'n alter, 40 dhe vos
kovheans dhe vebyon Ysrael, ma na wrello gour estren, ha
nag yw a dhiyskynnysi Aron, dos nes dhe leski ynkys a-rag an
ARLOEDH, ma na dheffo ha bos avel Koragh hag avel y gowethas
– dell leveris an ARLOEDH dhe Eleazar dre leuv Moyses.

41 Mes dhe'n vorow, oll an kuntelles a vebyon Ysrael a
grodhvolas war Moyses ha war Aron, ow leverel, 'Hwi re
ladhas pobel an ARLOEDH.' 42 Ha pan veu kuntellys an kuntelles
erbynn Moyses hag erbynn Aron, i a dreylyas war-tu ha tylda
an kuntelles; hag otta, an gommolenn a'n kudhas, ha golewder
an ARLOEDH a omdhiskwedhas. 43 Moyses hag Aron a dheuth
dhe'n tu a-rag a dylda an kuntelles, 44 ha'n ARLOEDH a leveris
dhe Moyses, 45 'Kewgh dhe-ves a-dhiworth an kuntelles ma,
may hylliv aga howlleski yn unn lamm.' Hag i a goedhas war
aga fas. 46 Moyses a leveris dhe Aron, 'Kemmer an ynkyslester,

---

a 16:36 Y'n Ebrow, hag y'n Septuagint ha'n Vulgat 16:36–7:13
yw niverys 17:1-28.

ha gorra tan ynno a-dhiworth an alter, ha'y dhoen yn uskis dhe'n kuntelles, ha gul dehwelyans ragdha; rag sorr res eth yn-mes dhiworth an ARLOEDH; an pla re dhallathas.' [47] Ytho Aron a'n kemmeras dell leveris Moyses, ha poenya yn mysk an kuntellyans; hag otta, an pla re dhallathsa seulabrys yn mysk an bobel; hag ev a worras an ynkys, ha gul dehwelyans rag an bobel. [48] Ev a sevis ynter an re varow ha'n re vew; ha'n pla a veu lettys. [49] Lemmyn an re a verwis der an pla o peswardhek mil ha seyth kans, dres niver an re a verwis yn negys Koragh. [50] Hag Aron a dhehwelis dhe Moyses dhe dharas tylda an kuntelles pan veu lettys an pla.

Gwelenn Aron a Egin

17 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses: [2] Kows orth mebyon Ysrael, ha kavoes anedha gwelynni, onan rag chi pub tas, a'ga hembrenkysi oll war-lergh chiow aga thasow, dewdhek gwelenn. Skrif hanow pub gour war y welenn, [3] ha skrif hanow Aron war welenn Levi. Rag y fydh unn welenn rag penn chi pub tas. [4] Ena ty a's gorr yn tylda an kuntelles a-rag an dustuni, le may fetyav genes. [5] Ha gwelenn an gour a dhewisav a wra egina; yndellma my a wra dhe hedhi a-dhiwarnav krodhvolyow mebyon Ysrael may krodhvolons warnas. [6] Moyses a gewsis orth mebyon Ysrael; ha pubonan a'n hembrenkysi a ros gwelenn dhodho, unn welenn rag pub hembrenkyas, war-lergh chi aga thasow: dewdhek gwelenn; hag yth esa gwelenn Aron yn mysk aga gwelynni. [7] Ha Moyses a worras an gwelynni a-rag an ARLOEDH yn tylda an dustuni.

[8] An vorow, Moyses eth a-berth yn tylda an dustuni; hag otta, gwelenn Aron rag chi Levi re eginsa ha dyllo eginyow, ha dri bleujennow yn-mes; ha hi a dhug alamandow adhves. [9] Ena Moyses a dhros oll an gwelynni a-dhiworth lok an ARLOEDH dhe vebyon Ysrael oll, ha pub gour a viras ha kemmeres y welenn. [10] Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Daskorr gwelenn Aron a-rag an dustuni, dhe vos gwithys avel tokyn rag an vebyon a dhiwostytter, may hwrylli diwedh a'ga krodhvolyow warnav,

ma na varwons.' [11] Moyses a wrug kepar dell worhemmynnsa an ARLOEDH dhodho; yndella ev a wrug.

[12] Ha mebyon Ysrael a leveris dhe Moyses, 'Otta, ni a verow, diswrys on, diswrys on ni oll. [13] Pubonan ow tos nes, neb a dheu nes dhe dabernakel an ARLOEDH, a verow. A wren ni oll mos dhe goll?'

Deverow an Oferysi y'n Sentri

18 Ytho an ARLOEDH a leveris dhe Aron: Ty ha'th vebyon ha chi dha das genes a wra doen kammweyth an sentri; ha ty ha'th vebyon genes a wra doen kammweyth agas oferyasedh. [2] Ha genes doro dha vreder ynwedh, loeth Levi, loeth dha das, may hallons junya genes, ha menystra dhis pan vydhydh ty, ha'th vebyon genes, a-rag tylda an dustuni. [3] I a wra dha attendya ha gwitha deverow oll an tylda; mes ny wrons dos nes dhe lestri an sentri po dhe'n alter, ma na wrellons i, na hwi, merwel. [4] I a wra junya genes, hag attendya tylda an kuntelles, rag servis oll an tylda; ha ny wra dos ogas dhywgh estren. [5] Hwi a with deverow an sentri ha deverow an alter, ma na vo sorr na fella war vebyon Ysrael. [6] Hag otta, my re gemmeras agas breder an Levysi yn-mes a vebyon Ysrael; i yw ro dhis, res dhe'n ARLOEDH, dhe wul servis tylda an kuntelles. [7] Ty ha'th vebyon genes a wra attendya agas oferyasedh rag pup-tra ow tochya an alter hag a-ji dhe'n groglenn;[a] ha hwi a wra servya. My a re agas oferyasedh yn ro; ha'n estren a dheu ogas a vydh gorrys dhe'n mernans.

Kevrenn an Offrynnow Res dhe Aron ha'y Vebyon

[8] Ena an ARLOEDH a leveris dhe Aron: Otta, my re ros dhis charj a'n offrynnow drehevys dhymm, oll an taklow sakrys a vebyon Ysrael; my re's ros dhis avel rann, ha dhe'th vebyon avel ordenans bys vykken. [9] Hemma a vydh dhis a'n taklow an moyha sans, gwithys a'n tan: pub offrynn anedha – pub offrynn greun anedha, ha pub offrynn pegh anedha ha pub offrynn

---

a 18:7 *dhe'n groglenn:* Henn yw an groglenn ynter an klos ha'n tabernakel.

kammweyth anedha, hag a rons dhymm – a vydh an moyha sans dhis ha dhe'th vebyon. [10] Yn tyller moyha sans ty a'n deber; pub gorreydh a yll y dhybri; y fydh sans dhis. [11] Hemm yw dhis ynwedh, offrynn drehevys a'ga ro, oll an offrynnow gwevys a vebyon Ysrael; my re's ros dhis, ha dhe'th vebyon ha dhe'th vyrghes genes, avel ordenans bys vykken; pub huni yw glan y'th chi a yll dybri anodho. [12] Oll an gwella a'n oyl, hag oll an gwella a'n gwin hag a'n greun, kynsa frut a'n pyth a rons dhe'n ARLOEDH, my a re dhis. [13] Kynsa frut adhves a oll eus yn aga thir, hag a dhrons dhe'n ARLOEDH, a vydh dhis; pub huni yw glan y'th chi a yll dybri anodho. [14] Pup-tra sakrys yn Ysrael a vydh dhis. [15] Pup-tra a iger an dorr a bub kig, po den po best, a offrynnons dhe'n ARLOEDH, a vydh dhis; byttegyns kynsa-genys mab-den ty a dhaspren, ha'n kynsa-genys a vestes avlan ty a dhaspren. [16] Ha pris aga daspren (orth unn mis ty a's daspren) ty a sett orth pymp shekel yn arghans, war-lergh shekel an sentri hag yw ugens gera. [17] Mes kynsa-genys ojyon, po kynsa-genys davas, po kynsa-genys gaver, ny dhasprenydh; sans yns. Ty a skoell aga goes war an alter, ha leski aga blonek avel offrynn dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH; [18] mes aga hig a vydh dhis; kepar dell yw dhis an vronn yw gwevys ha'n vordhos dhyghow. [19] Oll an offrynnow drehevys a'n taklow sans a brof mebyon Ysrael dhe'n ARLOEDH my a re dhis, ha dhe'th vebyon ha dhe'th vyrghes genes, avel ordenans bys vykken; yth yw kevambos a hoelan bys vykken a-rag an ARLOEDH ragos ha rag dha agh genes. [20] Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Aron: Ny' fydh eretons yn aga thir, na ny' fydh rann vyth yntredha; my yw dha rann ha'th eretons yn mysk mebyon Ysrael.

[21] Dhe'n Levysi my re ros pub dega yn Ysrael rag eretons, yn attal a'ga servis a wrons, aga servis yn tylda an kuntelles. [22] Hag alemma rag ny dheu mebyon Ysrael ogas dhe dylda an kuntelles, ken i a dheg pegh ha merwel. [23] Mes an Levysi a wra servis tylda an kuntelles, hag i a wra doen aga hammweyth; y fydh ordenans bys vykken der agas henedhow; hag yn mysk mebyon Ysrael ny's tevydh eretons. [24] Rag dega mebyon Ysrael, hag a dhrons avel offrynn drehevys dhe'n ARLOEDH, my re

ros dhe'n Levysi avel eretons; ytho my re leveris dhedha na's tevydh eretons yn mysk mebyon Ysrael.

25 Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses: 26 Keffrys, ty a lever dhe'n Levysi: Pan gemmerowgh a-dhiworth mebyon Ysrael an dega re res dhywgh dhiworta rag agas eretons, ena hwi a wra offrynna offrynn drehevys anodho dhe'n ARLOEDH, dega a'n dega. 27 Ha'gas offrynn drehevys a vydh reknys dhywgh kepar dell ve greun an leur-drushya, hag avel leunder an winwask. 28 Yndellma hwi ynwedh a re offrynn drehevys dhe'n ARLOEDH a'gas degedhow oll, hag a dhegemmerowgh a-dhiworth mebyon Ysrael; hag anodho ty a re offrynn drehevys an ARLOEDH dhe Aron an oferyas. 29 Yn-mes a'n rohow oll dhywgh, hwi a wra profya pub offrynn drehevys rag an ARLOEDH, a oll an gwella anedha, ow ri an rann sanshes anedha. 30 Yndella ty a lever dhedha: Pan dhrehevowgh a-dhiworto an gwella anodho, an remenant a vydh reknys dhe'n Levysi avel askorr an leur-drushya, hag avel askorr an winwask; 31 ha hwi a yll y dhybri yn pub tyller pynag, hwi ha'gas tiogethyow; rag yth yw agas gober rag agas servis yn tylda an kuntelles. 32 Ha ny dhegowgh pegh dre hemma, pan dhrehevowgh an gwella anodho. Mes ny dhisakrowgh taklow sans mebyon Ysrael, ma na verwowgh.

Lusu an Lejek Rudh

19 Lemmyn an ARLOEDH a leveris dhe Moyses hag Aron: 2 Hemm yw ordenans an lagha re worhemmynnis an ARLOEDH: Kows dhe vebyon Ysrael may trollons dhywgh lejek rudh heb difyk na namm, ha warnedhi na dheuth bythkweth yew. 3 Hwi a's re dhe Eleazar an oferyas, hag ev a's kemmer yn-mes a'n kamp ha hi a vydh ledhys a-ragdho. 4 Eleazar an oferyas a wra kemmeres nebes a'y goes gans y vys, ha skoellya neppyth a'y goes war du a-rag tylda an kuntelles seythgweyth. 5 An lejek a vydh leskys yn y wolok; hy kroghen, hy hig, ha'y goes, gans hy theyl, a vydh leskys; 6 ha'n oferyas a wra kemmeres prenn sedres ha hyssop ha pann kogh, ha'ga thewlel yn mysk losk an lejek. 7 Ena an oferyas a wra golghi y dhillas ha badhya y gorf yn dowr, hag a-wosa ev a yll dos y'n kamp; ha'n oferyas a vydh

avlan bys y'n gorthugher. [8] Ev neb a lesk an lejek a wra golghi y dhillas yn dowr, ha badhya y gorf yn dowr, hag a vydh avlan bys y'n gorthugher. [9] Gour neb yw glan a wra kuntell lusu an lejek, ha'ga gorra yn-mes a'n kamp yn tyller glan; hag i a vydh gwithys rag kuntelles mebyon Ysrael rag an dowr a lanheans, rag dileans pegh. [10] Ev neb a guntell lusu an lejek a wra golghi y dhillas, ha bos avlan bys y'n gorthugher. Ha hemma a vydh dhe vebyon Ysrael, ha dhe'n alyon usi trigys yntredha, ordenans bys vykken.

[11] Ev neb a doch an korf marow a dhen pynag a vydh avlan seyth dydh; [12] ev a wra omlanhe gans an dowr y'n tressa dydh hag y'n seythves dydh, hag yndellma bos glan; mes mar ny omlanha y'n tressa dydh hag y'n seythves dydh, ny dheu ha bos glan. [13] Piwpynag a docchyo den marow, korf den pynag re verwis, ha ny omlanha, a dhefol tabernakel an ARLOEDH, ha'n den na a vydh treghys a-dhiworth Ysrael; drefenn na veu skoellys warnodho an dowr a lanheans, ev a vydh avlan; yma y avlander hwath warnodho.

[14] Homm yw an lagha pan verow den yn tylda; pub huni a dheu y'n tylda ha pub huni usi y'n tylda, a vydh avlan seyth dydh. [15] Pub lester igor, na'n jeves gorher kelmys warnodho, yw avlan. [16] Piwpynag y'n gwel igor a docchyo nebonan yw ledhys gans kledha, po korf marow, po askorn den, po bedh, a vydh avlan seyth dydh. [17] Rag an den avlan i a gemmer neppyth a lusu losk an offrynn pegh ha dowr ow resek a vydh keworrys yn lester; [18] ena gour glan a wra kemmeres hyssop, ha'y dhroghya y'n dowr, ha'y skoellya war an tylda, ha war oll an daffar ha war an dus esa ena, ha warnodho neb a davas an askorn, po an den ledhys, po an den marow, po an bedh; [19] ha'n den glan a wra skoellya war an den avlan y'n tressa dydh hag y'n seythves dydh; yndellma y'n seythves dydh ev a'n glanha, hag ev a wra golghi y dhillas hag omvadhya yn dowr, ha dhe'n gorthugher ev a vydh glan.

[20] Mes an den yw avlan ha ny omlanha, an enev na a vydh treghys a-dhiworth an gemmynieth, drefenn ev dhe dhefola

sentri an ARLOEDH; drefenn na veu skoellys warnodho an dowr a lanheans, ev yw avlan. [21] Hag y fydh ordenans bys vykken ragdha. Ev neb a skoell an dowr a lanheans a wra golghi y dhillas; hag ev neb a doch an dowr a lanheans a vydh avlan bys y'n gorthugher. [22] Ha pypynag a wra an den avlan y dochya a vydh avlan; ha piwpynag a'n tocchyo a vydh avlan bys an gorthugher.

Mernans Miryam, ha Dowrow Meriba

20 Mebyon Ysrael, an kuntelles oll, a dheuth a-ji dhe wylvos Sin y'n kynsa mis, ha'n bobel a wortas yn Kadesh; ha Miryam a verwis ena, hag a veu ynkleudhys ena.

[2] Lemmyn nyns esa dowr rag an kuntelles; hag i a omguntellas war-barth erbynn Moyses hag erbynn Aron. [3] An bobel a genkias gans Moyses ow leverel, 'A marwen pan verwis agan breder a-rag an ARLOEDH! [4] Prag y tresys kemmynieth an ARLOEDH a-berth y'n gwylvos ma, may ferwyn omma, ha ni ha'gan chatel? [5] Ha prag y hwrussys dhyn dos yn-bann yn-mes a Ejyp, dh'agan dri dhe'n tebel dyller ma? Nyns yw tyller rag hasa has, na figys, na gwinbrennyer, na greunavalow; ha nyns eus dowr dh'y eva.' [6] Ena Moyses hag Aron eth a-dhiworth lok an gemmynieth dhe dharas tylda an kuntelles, ha koedha war aga fas. Golewder an ARLOEDH a omdhiskwedhas dhedha, [7] ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses: [8] Kemmer an welenn, ha dri an kuntelles war-barth, ty hag Aron dha vroder. Kewsewgh orth an garrek a-rag aga lagasow ha hi a re hy dowr; yndellma ty a dhre dowr yn-mes a'n garrek ragdha; yndellma ty a re diwes dhe'n kuntelles ha'ga chatel. [9] Ytho Moyses a gemmeras an welenn esa a-dherag an ARLOEDH, dell worhemmynnis dhodho.

[10] Ena Moyses hag Aron a guntellas an gemmynieth war-barth a-rag an garrek, hag ev a leveris dhedha, 'Klewewgh lemmyn, a dus dhiwostyth; a wren ni dri dowr ragowgh yn-mes a'n garrek ma?' [11] Moyses a dhrehevis y dhorn ha gweskel an garrek gans y welenn diwweyth; ha dowr a dheuth yn-mes yn lanwes, ha'n kuntelles a evas, ha'ga chatel. [12] An ARLOEDH

a leveris dhe Moyses ha dhe Aron, ‘Drefenn na dres’sowgh ynnov, dhe’m sanshe yn lagasow mebyon Ysrael, rakhenna ny vydhowgh ow tri an gemmynieth ma y’n tir re res dhedha.’ [13] An re ma yw dowrow Meriba, le may kenkias mebyon Ysrael gans an ARLOEDH, ha dredha ev a brovas y vos sans.

Edom a Nagh Kummyas Tremena

[14] Moyses a dhannvonas kannasow a Kadesh dhe vyghtern Edom, ‘Yndellma y lever dha vroder Ysrael: Ty a woer oll an anken yw hwarvedhys dhyn: [15] fatell eth agan tasow yn-nans dhe Ejyp, hag yth esen trigys yn Ejyp termyn hir; ha’n Ejyptianys a’gan dyghtyas yn harow, ha’gan tasow. [16] Pan grisyn war an ARLOEDH, ev a glewas agan lev, ha dannvon el, ha’gan dri yn-mes a Ejyp; hag ottani yn Kadesh, sita war amal dha diredh. [17] Lemmyn gas ni dhe dremena dres dha dir. Ny dremenyn der an gwel na der an gwinlannow, na ny wren eva dowr a buth; ni a wra mos yn fordh-veur an myghtern, ny dreylyn a-denewen dhe’n dyghow na dhe’n kledh, bys pan dremensyn dha diredh.’ [18] Mes Edom a leveris dhodho, ‘Ny dremenowgh, ma na dhyffiv gans an kledha er dha bynn.’ [19] Mebyon Ysrael a leveris dhodho, ‘Ni a gerdh der an fordh-veur; ha mar evyn a dha dhowr, my ha’m chatel, ena my a’n pe; gas vy unnweyth dhe dremena war droes, travyth moy.’ [20] Mes ev a leveris, ‘Ny dremenowgh.’ Hag Edom a dheuth yn-mes er aga fynn gans pobel niverus, ha gans dorn grev. [21] Yndellma Edom a naghas ri fordh dhe Ysrael der y diredh; ytho Ysrael a dreylyas a-dhiworto.

Mernans Aron

[22] I a dravalyas a-dhiworth Kadesh, ha mebyon Ysrael, an kuntelles oll, a dheuth dhe venydh Hor. [23] An ARLOEDH a gewsis orth Moyses hag orth Aron yn menydh Hor, war amal pow Edom, ow leverel, [24] ‘Aron a vydh kuntellys dh’y bobel; rag ny wra entra an tir re res dhe vebyon Ysrael, drefenn hwi dhe rebellya erbynn ow gorhemmynn orth dowrow Meriba. [25] Kemmer Aron hag Eleazar y vab, ha’ga dri dhe venydh Hor; [26] ha diwisk y dhillas a-dhiwar Aron, ha’ga gorra war Eleazar y vab. Rag Aron a vydh kuntellys dh’y bobel, hag a verow ena.’

27 Moyses a wrug dell worhemmynnis an ARLOEDH; hag i a
yskynnas menydh Hor yn golok an kuntelles oll. 28 Moyses a
dhiwiskas a-dhiwar Aron y dhillas, ha'ga gorra war Eleazar y
vab; hag Aron a verwis ena war benn an menydh. Ena Moyses
hag Eleazar a dhiyskynnas a'n menydh. 29 Ha pan welas an
kuntelles oll bos Aron tremenys, oll chi Ysrael a oelas rag Aron
deg dydh warn ugens.

An Sarf a Vrons

21 Pan glewas an Kananyas, myghtern Arad, esa trigys
y'n Negeb, bos Ysrael ow tos dre fordh Atharim,
ev a vatalyas orth Ysrael ha kemmeres re anedha yn kethneth.
2 Ysrael a wrug ambos dhe'n ARLOEDH, ow leverel, 'Mar
mynnydh yn hwir ri an bobel ma y'm dorn, ena my a wra sakra
aga sitys dhe dhistruyans.' 3 An ARLOEDH a glewas lev Ysrael,
ha ri an Kananysi yn y dhorn;[a] hag i a's sakras dhe dhistruyans,
ha'ga sitys; ytho hanow an tyller a veu gelwys Horma.

4 A-dhiworth menydh Hor i eth yn-kerdh der an fordh dhe'n
Mor Rudh dhe vos a-dro dhe bow Edom; ha'n bobel a dheuth
ha bos digolonnek war an fordh. 5 Ha'n bobel a gewsis erbynn
Duw hag erbynn Moyses, 'Prag y'gan dresys yn-mes a Ejyp
dhe verwel y'n gwylvos? Rag nyns eus boes na dowr, ha kas yw
genen an boes diles ma.' 6 Ena an ARLOEDH a dhannvonas serf
tanek yn mysk an bobel, hag i a vrathas an bobel, may ferwis
lies den a Ysrael. 7 An bobel a dheuth dhe Moyses, ha leverel,
'Ni re beghas, rag ni a gewsis erbynn an ARLOEDH hag er dha
bynn; gwra pysi dhe'n ARLOEDH, may kemmerro an serf dhe-
ves ahanan.' Ytho Moyses a bysis rag an bobel. 8 Ha'n ARLOEDH
a leveris dhe Moyses, 'Gwra ragos sarf danek, ha'y gorra war
beul; ha peub re beu brethys, pan y's gwel, a wra bewa.' 9 Ytho
Moyses a wrug sarf a vrons, ha'y gorra war beul; ha mar prattha
sarf den vytholl, ev a virsa orth an sarf vrons ha bewa.

---

a 21:3 *yn y dhorn:* Ow siwya an Septuagint ha'n Syriek. Nyns usi
an geryow y'n tekst ebrow.

An Kerdh dhe Moab

10 Mebyon Ysrael eth yn-kerdh, ha kampya yn Oboth. 11 Hag
i eth yn-kerdh a-dhiworth Oboth, ha kampya yn Iye-abarim,
y'n gwylvos usi a-dal Moab, war-tu ha'n howldrevel. 12 Alena
i eth yn-kerdh, ha kampya yn nans Zered. 13 Alena i eth yn-
kerdh, ha kampya a'n tu arall dhe Arnon, usi y'n gwylvos a
ystynn a-dhiworth or an Amorysi; rag Arnon yw or Moab,
yntra Moab ha'n Amorysi. 14 Rakhenna yth yw leverys yn
Lyver Breselyow an ARLOEDH,

'Waheb yn Sufa ha'n nansow a Arnon
15 ha ledrow an nansow
a ystynn dhe drigva Ar,
hag a boes trohag or Moab.'

16 Hag alena i a besyas mos bys yn Beer; henn yw an puth
a gewsis anodho an ARLOEDH dhe Moyses, 'Kuntell an bobel
war-barth, ha my a re dhedha dowr.' 17 Ena Ysrael a ganas an
gan ma:

'Sav, a buth!
Kenewgh dhodho!
18 An bennsevigyon a balas an puth,
gwelhevin an bobel a'n kleudhyas
gans an dernwelenn, gans aga gwelynni.'

Dhiworth an gwylvos i eth dhe Mattana, 19 a-dhiworth
Mattana dhe Nahaliel, a-dhiworth Nahaliel dhe Bamoth, 20 hag
a-dhiworth Bamoth dhe'n nans yn gwel Moab ryb penn Pisga
hag a vir war-woeles war an gwylvos.[a]

Fethans Sihon Myghtern an Amorysi

21 Ena Ysrael a dhannvonas kannasow dhe Sihon myghtern
an Amorysi, ow leverel, 22 'Gas vy dhe dremena dre dha dir;
ny dreylyn a-denewen yn gwel nag yn gwinlann; ny wren eva
dowr a buth; ni a wra mos yn fordh-veur an myghtern, bys
pan dremensyn dha diredh.' 23 Mes ny asas Sihon Ysrael

a 21:20 *an gwylvos:* Ebrow *Yeshimon,* martesen hanow tyller.

dhe dremena y diredh. Ev a guntellas war-barth oll y bobel,
hag eth yn-mes erbynn Ysrael dhe'n gwylvos, hag a dheuth
dhe Yahas, hag a vatalyas orth Ysrael. 24 Ysrael a'n gweskis
gans min an kledha, ha kemmeres yn perghennogeth y dir
a Arnon dhe Yabbok, bys y'n Ammonysi; rag krev o or an
Ammonysi. 25 Ytho Ysrael a gemmeras oll an sitys ma, hag
Ysrael a drevesigas sitys oll an Amorysi, yn Heshbon, hag yn
oll y wigow. 26 Rag Heshbon o sita Sihon myghtern an Amorysi,
re omladhsa erbynn myghtern Moab, kyns ha kemmeres oll y
dir yn-mes a'y dhorn, bys yn Arnon. 27 Yndella an ganoryon a
lavarow koth a lever,

'Dewgh dhe Heshbon, gesewgh hi dhe vos drehevys,
bedhes fondys sita Sihon.
28 Rag tan eth yn-rag a-dhiworth Heshbon,
flamm dhiworth sita Sihon.
Ev a gowlloskas Ar Moab,
arlydhi breow Arnon.
29 Go-jy, A Moab!
Ty yw diswrys, A bobel Kemosh!
Ev re wrug y vebyon yn fowesigyon,
ha'y vyrghes yn kethesow,
dhe vyghtern an Amorysi, Sihon.
30 Ni re dennas sethow er aga fynn;
distruys yw a Heshbon bys yn Dibon,
ha ni re wastyas bys yn Nofah, bys yn Medeba.'

Fethans Og Myghtern Bashan

31 Yndellma Ysrael a drigas yn pow an Amorysi. 32 Moyses
a dhannvonas dhe aspia Yazer; hag i a gemmeras y wigow, ha
fesya an Amorysi esa ena. 33 Ena i a dreylyas ha mos der an
fordh dhe Bashan; hag Og myghtern Bashan a dheuth yn-mes
er aga fynn, ev ha'y bobel oll dhe vatalyas, yn Edrei. 34 Mes
an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Na borth own anodho; rag
my re'n ros yn dha dhorn, hag oll y bobel, ha'y dir; ha ty a
wra dhodho par dell wrussys dhe Sihon myghtern an Amorysi,

esa trigys yn Heshbon.' [35] Ytho i a'n gweskis, ha'y vebyon, ha'y bobel oll, bys pan nag esa fowesik vytholl gesys dhodho; hag i a bewas y dir.

Balak a Elow Balaam may Mollottho Ysrael

22 Ena mebyon Ysrael eth yn-kerdh, ha kampya yn plenys Moab, ryb Yordan, a-dal Yeriko. [2] Ha Balak mab Sippor a welas pup-tra re wrussa Ysrael dhe'n Amorysi. [3] Yth esa Moab yn own meur a'n bobel, drefenn aga bos lies; hag euth a'n jeva Moab a vebyon Ysrael. [4] Ha Moab a leveris dhe henavogyon Midyan, 'An routh ma a wra dybri pup-tra eus a-dro dhyn, par dell dheber an ojyon gwels an gwel.' Ytho Balak mab Sippor, neb o myghtern Moab y'n termyn na, [5] a dhannvonas kannasow dhe Balaam mab Beor dhe Pethor, usi ogas dhe'n avon, yn tir mebyon y bobel, dh'y elwel, ow leverel, 'Otta, pobel re dheuth yn-mes a Ejyp; i a gudh enep an nor, hag ymons i trigys a-dal dhymm. [6] Deus lemmyn, molloth an bobel ragov, rag aga bos re alloesek ragov; martesen y hallav aga fetha ha'ga fesya dhiworth an tir; rag dell wonn, ev neb a vennigydh yw benniges, ha neb a vollethydh yw mollothek.'

[7] Ytho henavogyon Moab ha henavogyon Midyan eth yn-kerdh gans pygans rag dewinieth yn aga dorn, ha dos dhe Balaam, ha ri dhodho messaj Balak. [8] Hag ev a leveris dhodho, 'Trigewgh omma an nos ma, ha my a dhre dhywgh ger, dell gews an ARLOEDH dhymm;' ytho pennsevigyon Moab a wortas gans Balaam. [9] Ena Duw a dheuth dhe Balaam ha leverel, 'Piw yw an wer ma genes?' [10] Balaam a leveris dhe Dhuw, 'Balak mab Sippor, myghtern Moab, re dhannvonas dhymm, ow leverel, [11] "Otta, pobel re dheuth yn-mes a Ejyp, ha hi a gudh enep an dor; deus lemmyn ha'ga mollethi ragov; martesen y hallav omladh er aga fynn ha'ga gorra yn-mes."' [12] Duw a leveris dhe Balaam, 'Ny wredh mos gansa; ny wredh mollethi an bobel, rag benniges yns.' [13] Ytho Balaam a sevis myttin, ha leverel dhe bennsevigyon Balak, 'Kewgh dh'agas tir agas honan; rag an ARLOEDH re'm naghas mos genowgh.' [14] Ytho pennsevigyon

Moab a sevis ha mos dhe Balak, ha leverel, 'Balaam a nagh dos genen.'

15 Unnweyth arta Balak a dhannvonas pennsevigyon, moy aga
niver ha moy enorys agessa. 16 Hag i a dheuth dhe Balaam ha
leverel dhodho, 'Yndellma y lever Balak mab Sippor: "Na'gas
lett travyth a dhos dhymm; 17 rag my a re dhywgh yn sur enor
meur, ha pup-tra a leverydh dhymm my a'n gwra; dewgh,
mollethewgh an bobel ma ragov."' 18 Mes Balaam a worthybis
ha leverel dhe servysi Balak, 'Kyn rollo Balak dhymm y ji leun a
arghans hag owr, ny allsen mos dres gorhemmynn an ARLOEDH
ow Duw, dhe wul le po moy. 19 My a'gas pys, lemmyn, trigewgh
omma an nos ma ynwedh, may hwodhviv neppyth pella a wra
an ARLOEDH leverel dhymm.' 20 Ha Duw a dheuth dhe Balaam
y'n nos ha leverel dhodho, 'Mar teuva an wer dhe'th elwel, ke
gansa; mes marnas an pyth a worhemmynnav, ty a'n gwra.'

Balaam, an Asen, ha'n El

21 Ytho Balaam a sevis myttin, ha dibra y asen,[a] ha mos gans
pennsevigyon Moab. 22 Mes sorr Duw a veu enowys drefenn
ev dhe vos; hag el an ARLOEDH a sevis y'n fordh avel y eskar.
Lemmyn yth esa ev owth ehwias war an asen, hag yth esa y
dhew was ganso. 23 An asen a welas el an ARLOEDH ow sevel
y'n fordh, ha kledha noeth yn y dhorn; ha'n asen a dreylyas
a-denewen yn-mes a'n fordh, ha mos y'n gwel; ha Balaam a
weskis an asen, dh'y threylya y'n fordh. 24 Ena el an ARLOEDH a
sevis yn fordh gul ynter an gwinlannow, gans fos a bub tu. 25 Ha
pan welas an asen el an ARLOEDH, hi a omherdhyas erbynn an
fos ha stroetha troes Balaam erbynn an fos; ytho ev a's gweskis
arta. 26 Ena el an ARLOEDH eth yn-rag, ha sevel yn tyller kul,
le nag esa fordh dhe dreylya naneyl dhe'n dyghow na dhe'n
kledh. 27 Pan welas an asen el an ARLOEDH, hi a wrowedhas yn-
dann Balaam; ha sorr Balaam a veu enowys, hag ev a weskis
an asen gans y welenn. 28 Ena an ARLOEDH a igoras ganow an
asen, ha hi a leveris dhe Balaam, 'Pandr'a wrug vy dhis ma'm
gweskis an teyr gweyth ma?' 29 Ha Balaam a leveris dhe'n asen,

a 22:21-33 *y asen:* An asen a veu kasek-asen.

‘Drefenn ty dhe wul ges ahanav: a pe kledha y’m dorn, erbynn
lemmyn my a’th ladhsa.’ [30] An asen a leveris dhe Balaam, ‘A
nyns ov vy dha asen, warnav may farghegsys pup-prys a-ban
veuv vy dhis bys y’n jydh ma? En vy bythkweth usys dhe wul
yndellma dhis?’ Hag ev a leveris, ‘Nag es.’

[31] Ena an ARLOEDH a igoras dewlagas Balaam, hag ev a
welas el an ARLOEDH, ow sevel y’n fordh, ha’y gledha noeth
yn y dhorn; hag ev a omblegyas, ha koedha war y fas. [32] El
an ARLOEDH a leveris dhodho, ‘Prag y hwes’sys dha asen an
teyr gweyth ma? Otta, my re dheuth yn-mes dhe’th enebi, rag
dha fordh yw gorth ragov; [33] an asen a’m gwelas, ha treylya
a-denewen a-ragov an teyr gweyth ma. Mar ny dreyllya
a-denewen a-dhiworthiv, yn sur nammnygen my a’th ladhsa ha
gasa hi dhe vewa.’ [34] Ena Balaam a leveris dhe el an ARLOEDH,
‘My re beghas, rag ny wodhyen ty dhe sevel y’n fordh er ow
fynn. Lemmyn ytho, mars yw tebel y’th wolok, my a dhehwel
arta.’ [35] Hag el an ARLOEDH a leveris dhe Balaam, ‘Ke gans an
wer; mes na gows marnas an ger a worhemmynnav dhis, henna
y kewsydh.’ Ytho Balaam eth yn-rag gans pennsevigyon Balak.

[36] Pan glewas Balak bos Balaam devedhys, ev eth yn-mes dhe
vetya ganso bys yn sita Moab,[a] war or Arnon, yn penn pella an
or. [37] Ha Balak a leveris dhe Balaam, ‘A ny dhannvenis dhis
dhe’th elwel? Prag ny dheuthys dhymm? A ny allav yn hwir
dha enora?’ [38] Balaam a leveris dhe Balak, ‘Otta, my re dheuth
dhis! A ny vydh dhymm galloes vyth dhe leverel neppyth a’m
honan? An ger a worr Duw y’m ganow, henna y tal dhymm
kewsel.’ [39] Ena Balaam eth gans Balak, hag i a dheuth dhe
Kiryath-husoth. [40] Ha Balak a offrynnas oghen ha deves, ha
dannvon rann dhe Balaam ha dhe’n bennsevigyon esa ganso.

---

a 22:36 *bys yn sita Moab:* Po martesen *bys yn Ar a Moab;* gwel Niverow 21:15, Dewteronomi 2:9, 18; Ysay 15:1.

41 An vorow Balak a gemmeras Balaam ha'y dhri yn-bann
dhe Bamoth-baal; hag alena ev a welas an rann an moyha ogas
dhe'n bobel.[a]

Kynsa Dargan Balaam

23 Balaam a leveris dhe Balak, 'Drehav dhymm omma
seyth alter, ha provia ragov omma seyth tarow ha
seyth hordh.' 2 Balak a wrug dell lavarsa Balaam; ha Balak ha
Balaam a offrynnas war bub alter tarow ha hordh. 3 Balaam
a leveris dhe Balak, 'Sav ryb dha offrynn leskys, ha my a
wra mos; martesen an ARLOEDH a dheu dhe vetya genev; ha
pypynag y tispleg dhymm my a lever dhis.' Hag ev eth dhe
ugheldir moel. 4 Duw a vetyas gans Balaam; neb a leveris
dhodho, 'My re arayas an seyth alter, ha my re offrynnas war
bub alter tarow ha hordh.' 5 Ha'n ARLOEDH a worras ger yn
ganow Balaam, ha leverel, 'Dehwel dhe Balak, hag yndellma y
kewsydh.' 6 Ytho ev a dhehwelis dhodho, hag otta, yth esa ev
ha pennsevigyon Moab oll ow sevel ryb y offrynn leskys. 7 Ha
Balaam a gemmeras yn-bann y gows, ha leverel,

'A-dhiworth Aram, Balak re'm dros,
myghtern Moab a venydhyow an howldrevel:
Deus, molleth Yakob ragov,
ha deus, kuhudh Ysrael!
8 Fatell allav mollethi neb na wrug Duw y vollethi?
Fatell allav kuhudha neb na guhudhas an ARLOEDH?
9 Rag a-dhiworth penn an karregi my a's gwel,
a-dhiworth an breow my a's aspi;
otta pobel ow triga aga honan,
ha heb omrekna yn mysk an kenedhlow!
10 Piw a yll nivera doust Yakob,
po rekna an peswora rann a Ysrael?

---

a 22:41 *an rann an moyha ogas dhe'n bobel:* Henn yw an rann a gamp an Ysraelysi esa yn Plenys Moab, a gledh dhe'n Mor Marow, a veu hewel dhiworth penn an menydh may feu Bamoth-baal warnodho.

Gas vy dhe verwel mernans an re wiryon,
ha bedhes ow diwedh avel aga diwedh i!'

11 Ha Balak a leveris dhe Balaam, 'Pandr'a wrussys dhymm?
My a'th kemmeras dhe vollethi ow eskerens, mes yn le henna
ty re wrug aga benniga.' 12 Ev a worthybis, 'A ny dal dhymm
gwaytyas leverel an pyth a worr an ARLOEDH y'm ganow?'

Nessa Dargan Balaam

13 Ythi Balak a leveris dhodho, 'Deus genev dhe gen tyller,
alena may hyllydh aga gweles; ny welydh marnas an rann an
moyha ogas, ha ny's gwelydh oll; ena gwra aga mollethi ragov
alena.' 14 Hag ev a'n kemmeras dhe wel Sofim, dhe benn Pisga,
ha drehevel seyth alter, hag offrynna tarow ha hordh war
bub alter. 15 Balaam a leveris dhe Balak, 'Sav omma ryb dha
offrynn leskys, ha my ow metya gans an ARLOEDH yn-hons.'
16 An ARLOEDH a vetyas gans Balaam, ha gorra ger yn y anow,
ha leverel, 'Dehwel dhe Balak, hag yndellma y kewsydh.' 17 Pan
dheuth ev dhodho, otta, yth esa ow sevel ryb y offrynn leskys,
ha pennsevigyon Moab ganso. Ha Balak a leveris dhodho,
'Pandr'a leveris an ARLOEDH?' 18 Balaam a gemmeras yn-bann
y gows ha leverel,

'Sav, Balak, ha klew;
goslow orthiv, A vab Sippor:
19 Nyns yw Duw gour, may wowleverro,
na mab-den, may koettho yn edrek.
A wrug ev leverel, ha ny'n gwra?
Po a gewsis, ha ny'n kowlwra?
20 Otta, my a dhegemmeras gorhemmynn dhe venniga:
ev re bennigas, ha ny allav y dhaskelwel.
21 Ny welir anewnder yn Yakob;
na ny welas ahwer yn Ysrael.
Yma an ARLOEDH aga Duw gansa,
hag yma garm myghtern yn aga mysk.

[22] Duw a's dre yn-mes a Ejyp;
i a's teves, dell hevel, kern an ojyon gwyls.
[23] Rag nyns eus dewinieth erbynn Yakob,
na koel erbynn Ysrael.
Lemmyn y fydh leverys a Yakob,
hag a Ysrael, "Pandr'a wrug Duw!"
[24] Awotta pobel a sev avel lewes,
hag a omdhrehav avel lew;
ny wrowedh bys pan dhevor an preydh,
hag eva goes an re ledhys.'

[25] Ha Balak a leveris dhe Balaam, 'Na wra aga mollethi vytholl, na'ga benniga vytholl.' [26] Mes Balaam a worthybis ow leverel dhe Balak, 'A ny leveris dhis, "Pup-tra a lever an ARLOEDH, henna y tal dhymm y wul"?' [27] Ha Balak a leveris dhe Balaam, 'Deus lemmyn, my a'th kemmer dhe gen tyller; martesen y fydh plegadow dhe Dhuw ma's molletthi ragov alena.' [28] Ytho Balak a gemmeras Balaam dhe wartha Peor, hag a vir war-woeles war an gwylvos.[a] [29] Balaam a leveris dhe Balak, 'Drehav dhymmo omma seyth alter, ha provia dhymm omma seyth tarow ha seyth hordh.' [30] Balak a wrug dell lavarsa Balaam, hag offrynna tarow ha hordh war bub alter.

Tressa Dargan Balaam

24 Pan welas Balaam bos plegadow dhe'n ARLOEDH benniga Ysrael, nyns eth, avel yn prysyow erell, dhe gavoes dewinieth, mes settya y fas war-tu ha'n gwylvos. [2] Balaam a dhrehevis y dhewlagas, ha gweles Ysrael ow kampya, loeth ryb loeth. Ena Spyrys Duw a dheuth warnodho, [3] hag ev a gemmeras yn-bann y gows, ha leverel,

'Dargan Balaam mab Beor,
ha dargan an gour igor y lagas,

a 23:28 *an gwylvos:* Ebrow *Yeshimon,* martesen hanow tyller.

[4] ger anodho ev neb a glew geryow Duw,
neb a wel gwelesigeth an Ollgalloesek[a],
ow koedha yn transyek,
mes ankudhys y dhewlagas:
[5] Ass yw teg agas tyldow, A Yakob,
agas kampvaow, A Ysrael!
[6] Yth omystynnons avel palmwydhegi pell,
avel lowarthyow ryb avon,
avel aloes re blansas an ARLOEDH,
avel sedres ryb an dowrow.
[7] Dowr a wra frosa a-dhiworth y gelern,
ha'y has a vydh yn lies dowr,
y vyghtern a vydh ughella ages Agag,
ha'y ruvaneth a vydh ughelhes.
[8] Duw a'n dre yn-mes a Ejyp;
ev a'n jeves dell hevel kern an ojyon gwyls,
ev a wra dybri kenedhlow y eskerens,
ha terri aga eskern,
ha'ga gwana gans y sethow.
[9] Ev a blattyas, ev a wrowedhas avel lew,
hag avel lewes; piw a'n gwra dhe dhifuna?
Benniges re bo pubonan a'th vennik,
ha milliges re bo pubonan a'th villik.'

Peswora Dargan Balaam

[10] Ena sorr Balak a dhewis erbynn Balaam, hag ev a weskis y dhiwdhorn war-barth; ha Balak a leveris dhe Balaam, 'My a'th elwis dhe vollethi ow eskerens, hag otta, ty re's bennigas an teyr gweyth ma. [11] Ytho lemmyn fi dhe'th tyller; my a leveris, "My a wra dha enora yn sertan," mes an ARLOEDH re'th withas dhiworth enor.' [12] Ha Balaam a leveris dhe Balak, 'A ny wrug vy leverel dhe'th kannasow a dhannvensys dhymm, [13] "Mar rolla Balak dhymm y ji leun a arghans hag owr, ny allsen mos

a 24:4 *an Ollgalloesek:* Ebrow *Shadday.*

dres ger an ARLOEDH, dhe wul da po drog a'm bodh vy; an pyth
a gews an ARLOEDH, henna my a gews?" [14] Ha lemmyn, otta,
yth av dhe'm pobel; deus, my a'th warn a'n pyth a wra an bobel
ma dhe'th pobel jy y'n dydhyow diwettha.'

[15] Ena ev a gemmeras yn-bann y gows, ha leverel,

'Dargan Balaam mab Beor,
ha dargan an gour igor y lagas,
[16] ger anodho ev neb a glew geryow Duw,
hag a woer skians an Ughella[a],
hag a wel gwelesigeth an Ollgalloesek[b],
ow koedha yn transyek, mes ankudhys y dhewlagas:
[17] My a'n gwel, mes a-der lemmyn;
my a'n aspi, mes a-der yn ogas;
sterenn a wra dos war-rag yn-mes a Yakob,
ha ternwelenn a wra sevel yn-mes a Ysrael;
hi a wra brewi talyow Moab,
ha kregyn oll mebyon Sheth.
[18] Edom a vydh perghennys,
y eskerens Seir a vydh perghennys ynwedh,
hag Ysrael ow kul yn kolonnek.
[19] Dre Yakob gwarthevyans a vydh gwrys,
ha'n re a skap dhiworth sita[c] a vydh distruys!'

[20] Ena ev a viras war Amalek, ha kemmeres yn-bann y gows,
ha leverel,

'Amalek o kynsa a'n kenedhlow,
mes wortiwedh ev a dheu dhe dhistruyans.'

---

a 24:16 *an Ughella:* Ebrow *Elyon.*

b 24:16 *an Ollgalloesek:* Ebrow *Shadday.*

c 24:19 *dhiworth sita:* Po amendyansow *dhiworth Seir,* po *dhiworth Ar,* po *dhiworth Ir.*

21 Hag ev a viras war an Kenyas, ha kemmeres yn-bann y
gows, ha leverel,
'Fast yw dha drigva,
ha dha neyth yw settys y'n garrek;
22 byttegyns Kayn a vydh gwastyes.
Pes termyn y hwra Asshur dha gemmeres dhe-ves
yn kethneth?'

23 Hag ev a gemmeras yn-bann y gows, ha leverel,
'Eghan, piw a wra bewa pan wra Duw hemma?
24 Mes gorholyon a wra dos a-dhiworth Kittim
hag a wra plagya Asshur hag Eber;
hag ev ynwedh a wra dos dhe dhistruyans.'

25 Ena Balaam a sevis, ha dehweles dh'y dyller; ha Balak
ynwedh eth war y hyns.

Gordhyans Baal-peor

25 Hag Ysrael ow triga yn Shittim, an bobel a dhallathas
horya gans mowesi Moab. 2 An re ma a elwis an
bobel dhe sakrifisow aga duwow, ha'n bobel a dhybris, hag
omblegya dh'aga duwow. 3 Ytho Ysrael a lenas dhe Baal-peor.
Ena sorr an ARLOEDH a dhewis erbynn Ysrael; 4 ha'n ARLOEDH a
leveris dhe Moyses, 'Kemmer oll pennow an bobel, ha'ga kregi
y'n howl a-rag an ARLOEDH, may treyllyo sorr fers an ARLOEDH
dhiworth Ysrael.' 5 Ha Moyses a leveris dhe vreusysi Ysrael,
'Peub ahanowgh gwra ladha y wer re omyewas dhe Baal-peor.'

6 Hag otta, onan a vebyon Ysrael a dheuth hag a dhros
Midyanyades dh'y vreder yn golok Moyses hag yn golok an
kuntelles oll a vebyon Ysrael, hag i owth oela orth daras tylda
an kuntelles. 7 Pan y'n gwelas Finehas mab Eleazar, mab Aron
an oferyas, ev a sevis ha gasa an kuntelles. Ev a gemmeras
guw yn y dhorn 8 ha mos war-lergh an gour a Ysrael y'n tylda,
ha gwana aga dew, an gour a Ysrael ha'n venyn, dre hy thorr.
Yndellma an pla a veu astelys a-dhiworth mebyon Ysrael.
9 Byttegyns an re a verwis der an pla o peswar mil warn ugens.

10 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 11 ‘Finehas mab Eleazar,
mab Aron an oferyas, re dhidhreylyas ow sorr a-dhiworth
mebyon Ysrael, rag y vos avius, avel gans ow avi vy, yn aga
mysk. Ytho ny dhistruis mebyon Ysrael y’m avi. 12 Ytho lavar,
“Otta, y rov dhodho ow hevambos a gres; 13 hag y fydh dhodho,
ha dh’y dhiyskynnysi war y lergh, kevambos a oferyasedh bys
vykken, drefenn y vos avius rag y Dhuw, ha gul daspren rag
mebyon Ysrael.” ’

14 Hanow an gour ledhys a Ysrael, a veu ledhys war-barth
gans an Midyanyades, o Zimri mab Salu, penn chi tasek an
Simeonysi. 15 Ha hanow an Midyanyades a veu ledhys o Kozbi
myrgh Sur, hag o penn chi tasek yn Midyan.

16 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 17 ‘Omsett erbynn
an Midyanysi, ha’ga gweskel; 18 rag i re’th arvedhas gans aga
felder, ganso ma’th hussons yn mater Peor, hag yn mater Kozbi,
myrgh penntern Midyan, aga hwoer, a veu ledhys yn jydh an
pla drefenn Peor.’

An Nessa Niveryans

26 Wosa an pla, an ARLOEDH a leveris dhe Moyses ha
dhe Eleazar mab Aron an oferyas, 2 ‘Gwra niveryans
a’n kuntelles oll a vebyon Ysrael, a-dhia ugens bloedh ha moy,
herwydh chiow aga thasow, peub yn Ysrael a yll mos yn-rag
dhe vresel.’ 3 Ha Moyses hag Eleazar an oferyas a gewsis
gansa yn plenys Moab ryb Yordan, a-dal Yeriko, ow leverel,
4 ‘Gwra niveryans a’n bobel, a-dhia ugens bloedh ha moy, dell
worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses.’ Mebyon Ysrael, a
dheuth yn-mes a bow Ejyp, o:

5 Rewben, kynsa-genys Ysrael: a Hanok, teylu an Hanokysi; a
Pallu, teylu an Palluysi; 6 a Hesron, teylu an Hesronysi; a Karmi,
teylu an Karmysi. 7 An re ma yw teyluyow an Rewbenysi; ha’ga
niver o tri ha dew-ugens a vilyow, seyth kans, deg warn ugens.
8 Mebyon Pallu: Eliab. 9 Ha mebyon Eliab: Nemuel, Dathan,
hag Abiram. An re ma yw Dathan hag Abiram dewisys a’n
kuntelles, neb a genkias erbynn Moyses hag Aron yn kowethas

Koragh, pan genkisons erbynn an ARLOEDH,[a] 10 ha'n dor a
igoras y anow ha'ga howllenki war-barth gans Koragh, pan
verwis an kowethas na, pan gowlloskas an tan dew kans gwer
ha hanter-kans; hag i a dheuth ha bos gwarnyans. 11 Byttegyns,
ny verwis mebyon Koragh.

12 Mebyon Simeon herwydh aga theyluyow: a Nemuel, teylu
an Nemuelysi; a Yamin, teylu an Yaminysi; a Yakin, teylu
an Yakinysi; 13 a Zeragh, teylu an Zeraghysi; a Shaul, teylu
an Shaulysi. 14 An re ma yw teyluyow an Simeonysi, dew
warn ugens a vilyow, dew kans. 15 Mebyon Gad herwydh
aga theyluyow: a Sefon, teylu an Sefonysi; a Haggi, teylu an
Haggysi; a Shuni, teylu an Shunysi; 16 a Ozni, teylu an Oznysi;
a Eri, teylu an Erysi; 17 a Arod, teylu an Arodysi; a Areli, teylu
an Arelysi. 18 An re ma yw teyluyow mebyon Gad herwydh aga
niver, dew-ugens mil pymp kans.

19 Mebyon Yuda o Er hag Onan; hag Er a verwis yn pow
Kanan. 20 Mebyon Yuda herwydh aga theyluyow: a Shela, teylu
an Shelanysi; a Peres, teylu an Peresysi; a Zeragh, teylu an
Zeraghysi. 21 Mebyon Peres o: a Hesron, teylu an Hesronysi;
a Hamul, teylu an Hamulysi. 22 An re ma yw teyluyow Yuda
herwydh aga niver, hwetek ha tri-ugens a vilyow, pymp kans.

23 Mebyon Yssakar herwydh aga theyluyow: a Tola, teylu
an Tolaysi; a Puva, teylu an Punysi; 24 a Yashub, teylu an
Yashubysi; a Shimron, teylu an Shimronysi. 25 An re ma yw
teyluyow Yssakar herwydh aga niver, peswar ha tri-ugens a
vilyow, trihans.

26 Mebyon Zebulun herwydh aga theyluyow: a Sered, teylu
an Seredysi; a Elon, teylu an Elonysi; a Yahleel, teylu an
Yahleelysi. 27 An re ma yw teyluyow an Zebulunysi herwydh
aga niver, tri-ugens mil, pymp kans.

28 Mebyon Yosep herwydh aga theyluyow: Manasse hag
Efraym. 29 Mebyon Manasse: a Makir, teylu an Makirysi; ha
Makir a dhineythis Gilead; a Gilead, teylu an Gileadysi. 30 An

---

a 26:9 Gwel Niverow chaptra 16.

re ma yw mebyon Gilead: a Iezer, teylu an Iezerysi; a Helek, teylu an Helekysi; 31 a Asriel, teylu an Asrielysi; a Shekem, teylu an Shekemysi; 32 a Shemida, teylu an Shemidaysi; a Hefer, teylu an Heferysi. 33 Lemmyn, Selofehad mab Hefer ny'n jeva mebyon, mes myrghes: ha henwyn myrghes Selofehad o Mahla, Noa, Hogla, Milka, ha Tirsa. 34 An re ma yw teyluyow Manasse; ha'ga niver o dew ha dew-ugens a vilyow, seyth kans.

35 An re ma yw mebyon Efraym herwydh aga theyluyow: a Shuthelagh, teylu an Shuthelaghysi; a Beker, teylu an Bef; a Tahan, teylu an Tahanysi. 36 An re ma yw mebyon Shuthelagh: a Eran, teylu an Eranysi. 37 An re ma yw teyluyow mebyon Efraym herwydh aga niver, dewdhek warn ugens a vilyow, pymp kans. An re ma yw mebyon Yosep herwydh aga theyluyow.

38 Mebyon Benyamin herwydh aga theyluyow: a Bela, teylu an Belaysi; a Ashbel, teylu an Ashbelysi; a Ahiram, teylu an Ahiramysi; 39 a Shefufam,[a] teylu an Shufamysi; a Hufam, teylu an Hufamysi. 40 Mebyon Bela o Ard ha Naaman: a Ard, teylu an Ardysi; a Naaman, teylu an Naamanysi. 41 An re ma yw mebyon Benyamin herwydh aga theyluyow; ha'ga niver o pymp ha dew-ugens a vilyow, hwegh kans.

42 An re ma yw mebyon Dan herwydh aga theyluyow: a Shuham, teylu an Shuhamysi. An re ma yw teyluyow Dan herwydh aga theyluyow. 43 Teyluyow oll an Shuhamysi, herwydh aga niver, o peswar ha tri-ugens a vilyow, peswar kans.

44 Mebyon Asher herwydh aga theyluyow: a Ymna, teylu an Ymnysi; a Yshvi, teylu an Yshvysi; a Beria, teylu an Beriysi. 45 A vebyon Beria: a Heber, teylu an Heberysi; a Malkiel, teylu an Malkielysi. 46 Hanow myrgh Asher o Serah. 47 An re ma yw teyluyow mebyon Asher herwydh aga niver, trydhek ha dew-ugens a vilyow, peswar kans.

48 Mebyon Naftali herwydh aga theyluyow: a Yahseel, teylu an Yahseelysi; a Guni, teylu an Gunysi; 49 a Yeser, teylu

---

a 26:39 *Shefufam:* War-lergh an Pentatewgh Samaritanek, an Syriek, ha'n Vulgat: *Shufam.* War-lergh an Septuagint *Shufan.*

an Yeserysi; a Shillem, teylu an Shillemysi. 50 An re ma yw teyluyow Naftali herwydh aga theyluyow; ha'ga niver o pymp ha dew-ugens a vilyow, peswar kans.

51 An re ma yw an re niverys a vebyon Ysrael, hwegh kans hag onan a vilyow, seyth kans, deg warn ugens.

52 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses: 53 'Dhe'n re ma an tir a vydh rynnys rag eretons herwydh an niver a henwyn. 54 Dhe loeth bras ty a re eretons bras, ha dhe loeth byghan ty a re eretons byghan; pub loeth a vydh res y eretons herwydh y niverow. 55 Mes an tir a vydh kevrennys gans tewlel prenn; herwydh henwyn kordhow aga thasow i a wra erita. 56 Aga eretons a vydh kevrennys herwydh an prenn ynter an brassa ha'n byghanna kordhow.'

57 An re ma yw an Levysi dell vons niverys herwydh aga theyluyow: a Gershon, teylu an Gershonysi; a Kohath, teylu an Kohathysi; a Merari, teylu an Merarysi. 58 An re ma yw teyluyow Levi: teylu an Libnysi, teylu an Hebronysi, teylu an Mahlysi, teylu an Mushysi, teylu an Koraghysi. Kohath o tas Amram. 59 Hanow gwreg Amram o Yokebed myrgh Levi, a veu genys dhe Levi yn Ejyp; ha hi a dhineythis dhe Amram Aron ha Moyses ha Miryam aga hwoer. 60 Dhe Aron y feu genys Nadab, Abihu, Eleazar hag Ithamar. 61 Mes Nadab hag Abihu a verwis pan offrynnsons tan astranj[a] a-rag an ARLOEDH. 62 Ha'n re anedha niverys o tri mil warn ugens, pub gorreydh a unn mis y oes ha moy; rag ny vons niverys yn mysk mebyon Ysrael, drefenn na veu res eretons dhedha yn mysk mebyon Ysrael.

63 An re ma a veu niverys gans Moyses hag Eleazar an oferyas, a niveras mebyon Ysrael yn plenys Moab ryb Yordan, a-dal Yeriko. 64 Mes yn aga mysk nyns esa nagonan a'n re niverys gans Moyses hag Aron an oferyas, neb a niveras mebyon Ysrael yn gwylvos Sinay. 65 Rag an ARLOEDH re lavarsa anedha, 'I a wra merwel y'n gwylvos.' Ny veu gesys nagonan anedha, marnas Kaleb mab Yefunne ha Yoshua mab Nun.

---

a 26:61 *astranj:* An styr yw ankler: martesen *estren,* po *heb awtorita.*

Myrghes Selofehad

27 Ena y hwrug nesa myrghes Selofehad mab Hefer,
mab Gilead, mab Makir, mab Manasse, a deyluyow
Manasse mab Yosep. Henwyn y vyrghes o: Mahla, Noa, Hogla,
Milka ha Tirsa. 2 Hag i a sevis a-rag Moyses, hag a-rag Eleazar
an oferyas, hag a-rag an hembrenkysi ha'n kuntelles oll, dhe
dharas tylda an kuntelles, ow leverel, 3 'Agan tas a verwis y'n
gwylvos; nyns esa ev yn mysk kowethas an re a omguntellas
war-barth erbynn an ARLOEDH yn kowethas Koragh, mes ev a
verwis a'y begh y honan; ha ny'n jevo mebyon. 4 Prag y tal bos
hanow agan tas kemmerys dhe-ves a'y deylu, drefenn na'n jevo
mab? Ro dhyn perghennogeth yn mysk breder agan tas.'

5 Moyses a dhros an kas a-rag an ARLOEDH. 6 Ha'n ARLOEDH
a leveris dhe Moyses: 7 Myrghes Selofehad yw ewn; ty a re
dhedha perghennogeth a eretons yn mysk breder aga thas ha
gul dhe eretons aga thas tremena dhedha. 8 Ha ty a lever dhe
vebyon Ysrael, 'Mar marow gour, ha ny'n jeves mab, ena ty
a wra dh'y eretons tremena dh'y vyrgh. 9 Ha mar ny'n jeves
myrgh, ena ty a re an eretons dh'y vreder. 10 Mar ny'n jeves
breder, ena ty a re y eretons dhe vreder y das. 11 Ha mar ny'n
jeves y das breder, ena ty a re y eretons dh'y neskar yw nes
dhodho a'y deylu, hag ev a'n pew. Y fydh dhe vebyon Ysrael
ordenans ha rewl, dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses.'

Yoshua dhe Siwya Moyses avel Hembrenkyas

12 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Yskynn y'n menydh
ma Abarim, hag aspi an tir re res dhe vebyon Ysrael. 13 Ha pan
y'n gwelsys, ty ynwedh a vydh kuntellys dhe'th pobel, dell veu
kuntellys dha vroder Aron, 14 rag ty dhe rebellya erbynn ow
ger yn gwylvos Sin dres strif an kuntelles, dhe'm sanshe der
an dowrow a-rag aga lagasow.' (An re ma yw dowrow Meriba
a Kadesh yn gwylvos Sin.) 15 Moyses a leveris dhe'n ARLOEDH,
16 'Gas an ARLOEDH, Duw spyrysyon oll kig, dhe ordena gour
a-ugh an kuntelles, 17 neb a wra mos a-dheragdha ha dos a-ji
a-ragdha, neb a's hembronk yn-mes ha'ga dri a-ji; ma na vo
kuntelles an ARLOEDH avel deves na's teves bugel.' 18 Ha'n

ARLOEDH a leveris dhe Moyses, ‘Kemmer Yoshua mab Nun, gour may ma an spyrys ynno, ha gorra dha leuv warnodho; [19] gwra dhodho sevel a-rag Eleazar an oferyas ha’n kuntelles oll, ha ro dhodho charj yn aga golok. [20] Ty a wra gorra ynno nebes a’th awtorita, may fo gostydh an kuntelles oll a vebyon Ysrael. [21] Ev a wra sevel a-rag Eleazar an oferyas, neb a wra govynn ragdho herwydh breus Urim a-rag an ARLOEDH; orth y er i a wra mos yn-mes, hag orth y er i a wra dos a-ji, hag ev ha mebyon Ysrael oll ganso, an kuntelles oll.’ [22] Ytho Moyses a wrug dell worhemmynnis dhodho an ARLOEDH; ev a gemmeras Yoshua ha gul dhodho sevel a-rag Eleazar an oferyas hag a-rag an kuntelles oll. [23] Ev a worras y dhiwleuv warnodho, hag a ros dhodho charj, dell worhemmynnis an ARLOEDH dhodho dre leuv Moyses.

An Offrynnow Pub-dydhyek

28 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses: [2] Gorhemmynn dhe vebyon Ysrael, ha leverel dhedha: Ow offrynn, ow boes rag ow offrynnow leskys, ow sawer plegadow, gwaytyewgh profya dhymm yn y seson ewn. [3] Ha ty a lever dhedha, Hemm yw offrynn dre dan hag a offrynnowgh dhe’n ARLOEDH: dew oen a unn bloedh heb namm, dydh ha dydh, avel offrynn pub-dydhyek. [4] An eyl oen ty a wra offrynna myttinweyth, ha’y gila ty a wra offrynna y’n gorthugher; [5] ynwedh an degves rann a efa a vleus fin, rag offrynn greun, kemmyskys gans kwarter hin a oyl gweskys. [6] Offrynn leskys pub-dydhyek yw, hag a veu ordenys yn menydh Sinay rag sawer plegadow, offrynn dre dan dhe’n ARLOEDH. [7] Y offrynn diwes a vydh peswora rann a hin rag pub oen; y’n tyller sans, ty a wra diveri offrynn diwes a dhiwes krev dhe’n ARLOEDH. [8] An oen arall ty a wra offrynna gorthugherweyth; avel an offrynn greun y’n myttin, ha kepar ha’y offrynn diwes. Ty a’n offrynn avel offrynn dre dan, sawer plegadow dhe’n ARLOEDH.

Offrynn an Sabot

[9] Y’n Sabot, dew oen a unn bloedh heb namm, ha diw dhegves rann a efa a vleus fin rag offrynn greun, kemmyskys gans oyl,

ha'y offrynn diwes: [10] hemm yw an offrynn leskys a bub Sabot, ryb an offrynn leskys pub-dydhyek ha'y offrynn diwes.

An Offrynnow Misyek

[11] Yn dallethow agas misyow ty a wra offrynna offrynn leskys dhe'n ARLOEDH: dew darow yowynk, unn hordh, seyth oen a unn bloedh heb namm; [12] ynwedh teyr degves rann a efa a vleus fin rag offrynn greun, kemmyskys gans oyl, rag pub tarow; ha diw dhegves rann a vleus fin rag offrynn greun, kemmyskys gans oyl, rag an unn hordh; [13] hag unn degves rann a efa a vleus fin kemmyskys gans oyl avel offrynn greun rag pub oen; rag offrynn leskys a sawer plegadow, offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH. [14] Aga offrynnow diwes a vydh hanter hin a win rag tarow, tressa rann a hin rag hordh, ha kwarter hin rag oen; hemm yw an offrynn leskys a bub mis dres misyow an vlydhen. [15] Ynwedh unn bogh rag offrynn pegh dhe'n ARLOEDH; offrynnys vydh, ryb an offrynn leskys pub-dydhyek ha'y offrynn diwes.

Offrynnow yn Termyn an Pask

[16] Y'n peswardhegves dydh a'n kynsa mis, yth yw Pask an ARLOEDH. [17] Hag yn pymthegves dydh an mis ma yth yw goel; seyth dydh bara heb goell a vydh dybrys. [18] Y'n kynsa dydh y fydh kuntelles sans: ny wrewgh ober arvethys. [19] Hwi a offrynn offrynn dre dan, offrynn leskys dhe'n ARLOEDH: dew darow yowynk, unn hordh, ha seyth oen a unn bloedh; i a vydh dhywgh heb namm; [20] ynwedh aga offrynn greun a vleus fin kemmyskys gans oyl; teyr degves rann a efa ty a offrynn rag tarow, ha diw dhegves rann rag hordh; [21] Unn degves rann ty a offrynn rag peub a'n seyth oen; [22] ynwedh unn bogh rag offrynn pegh, dhe wul dehwelyans ragowgh. [23] Ty a wra offrynna an re ma, ryb offrynn leskys an myttin, hag yw rag offrynn leskys pub-dydhyek. [24] Y'n keth vaner ty a wra offrynna pub dydh, dres seyth dydh, boes offrynn dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH; offrynnys vydh ryb an offrynn leskys pub-dydhyek ha'y offrynn diwes. [25] Hag y'n seythves dydh hwi a'gas bydh kuntelles sans: ny wrewgh ober arvethys.

Offrynnow yn Goel an Seythunyow

[26] Yn jydh an kynsa frut, pan offrynnowgh offrynn greun a reun nowydh dhe'n ARLOEDH dh'agas dy'goel a seythunyow, hwi a'gas bydh kuntelles sans; ny wrewgh ober arvethys, [27] mes offrynnewgh offrynn leskys, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH; dew darow yowynk, unn hordh, seyth oen a unn bloedh; [28] ynwedh aga offrynn greun a vleus fin kemmyskys gans oyl, teyr degves rann a efa rag pub tarow, diw dhegves rann rag unn hordh, [29] unn degves rann rag peub a'n seyth oen; [30] gans unn bogh, rag gul dehwelyans ragowgh. [31] Ryb an offrynn leskys pub-dydhyek ha'y offrynn greun, hwi a's offrynn gans aga offrynnow diwes. I a vydh dhywgh heb namm.

Offrynnow yn Dy'goel an Hirgern

29 Y'n kynsa dydh a'n seythves mis hwi a'gas bydh kuntelles sans; ny wrewgh ober arvethys. Dydh yw ragowgh dhe hwytha kern. [2] Hwi a wra offrynna offrynn leskys, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH; unn tarow yowynk, unn hordh, seyth oen a unn bloedh heb namm. [3] Y fydh aga offrynn greun a vleus fin kemmyskys gans oyl, teyr degves rann a efa rag an tarow, diw dhegves rann rag an hordh, [4] hag unn degves rann rag peub a'n seyth oen; [5] gans unn bogh rag offrynn pegh, rag gul dehwelyans ragowgh; [6] ryb offrynn leskys an loer nowydh, ha'y offrynn greun, ha'n offrynn leskys pub-dydhyek, ha'y offrynn greun, ha'ga offrynnow diwes, herwydh an ordenans ragdha, sawer plegadow, offrynn dre dan dhe'n ARLOEDH.

Offrynnow yn Dy'goel an Dehwelyans

[7] Y'n degves dydh a'n seythves mis ma, hwi a'gas bydh kuntelles sans, hag omjastia; ny wrewgh ober arvethys. [8] Hwi a wra offrynna offrynn leskys dhe'n ARLOEDH, sawer plegadow: unn tarow yowynk, unn hordh, seyth oen a unn bloedh; i a vydh dhywgh heb namm. [9] Y fydh aga offrynn greun a vleus fin kemmyskys gans oyl, teyr degves rann a efa rag an tarow, diw dhegves rann rag an unn hordh, [10] unn degves rann rag peub a'n seyth oen; [11] ynwedh unn bogh rag offrynn pegh, ryb offrynn

pegh an dehwelyans, ha'n offrynn leskys pub-dydhyek, ha'ga offrynnow diwes.

Offrynnow Goel an Skovvaow

12 Y'n pymthegves dydh, hwi a'gas bydh kuntelles sans; ny wrewgh ober arvethys, ha hwi a with goel dhe'n ARLOEDH seyth dydh. 13 Hwi a wra offrynna offrynn leskys, offrynn dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH, trydhek tarow yowynk, dew hordh, peswardhek oen a unn bloedh; i a vydh heb namm. 14 Y fydh aga offrynn greun a vleus fin kemmyskys gans oyl, teyr degves rann a efa rag peub a'n trydhek tarow, diw dhegves rann rag peub a'n dhew hordh, 15 hag unn degves rann rag peub a'n peswardhek oen; 16 ynwedh unn bogh rag offrynn pegh, ryb an offrynn leskys pub-dydhyek, y offrynn greun ha'y offrynn diwes.

17 Y'n nessa dydh, dewdhek tarow yowynk, dew hordh, peswardhek oen a unn bloedh heb namm, 18 ha'ga offrynn greun ha'ga offrynnow diwes rag an terewi, rag an hordhes ha rag an eyn, war-lergh aga niver, herwydh an ordenans; 19 ynwedh unn bogh rag offrynn pegh, ryb an offrynn leskys pub-dydhyek, ha'y offrynn greun, ha'ga offrynnow diwes.

20 Y'n tressa dydh, unnek tarow, dew hordh, peswardhek oen a unn bloedh heb namm, 21 ha'ga offrynn greun ha'ga offrynnow diwes rag an terewi, rag an hordhes ha rag an eyn, war-lergh an niver, herwydh an ordenans; 22 ynwedh unn bogh rag offrynn pegh, ryb an offrynn leskys pub-dydhyek, ha'y offrynn greun, ha'y offrynn diwes.

23 Y'n peswora dydh, deg tarow, dew hordh, peswardhek oen a unn bloedh heb namm, 24 aga offrynn greun ha'ga offrynnow diwes rag an terewi, rag an hordhes ha rag an eyn, war-lergh aga niver, herwydh an ordenans; 25 ynwedh unn bogh rag offrynn pegh, ryb an offrynn leskys pub-dydhyek, ha'y offrynn greun, ha'y offrynn diwes.

26 Y'n pympes dydh, naw tarow, dew hordh, peswardhek oen a unn bloedh heb namm, 27 ha'ga offrynn greun ha'ga offrynnow diwes rag an terewi, rag an hordhes ha rag an eyn, war-lergh

aga niver, herwydh an ordenans; [28] ynwedh unn bogh rag offrynn pegh, ryb an offrynn leskys pub-dydhyek, ha'y offrynn greun, ha'y offrynn diwes.

[29] Y'n hweghves dydh, eth tarow, dew hordh, peswardhek oen a unn bloedh heb namm, [30] ha'ga offrynn greun ha'ga offrynnow diwes rag an terewi, rag an hordhes ha rag an eyn, war-lergh aga niver, herwydh an ordenans; [31] ynwedh unn bogh rag offrynn pegh, ryb an offrynn leskys pub-dydhyek, ha'y offrynn greun, ha'y offrynnow diwes.

[32] Y'n seythves dydh, seyth tarow, dew hordh, peswardhek oen a unn bloedh heb namm, [33] ha'ga offrynn greun ha'ga offrynnow diwes rag an terewi, rag an hordhes ha rag an eyn, war-lergh aga niver, herwydh an ordenans; [34] ynwedh unn bogh rag offrynn pegh, ryb an offrynn leskys pub-dydhyek, ha'y offrynn greun, ha'y offrynn diwes.

[35] Y'n ethves dydh, hwi a'gas bydh kuntelles solem: ny wrewgh ober arvethys, [36] Hwi a wra offrynna offrynn leskys, offrynn dre dan, sawer plegadow dhe'n ARLOEDH: unn tarow, unn hordh, seyth oen gorow unn bloedh heb namm, [37] aga offrynn greun ha'ga offrynnow diwes rag an tarow, rag an hordh ha rag an eyn, war-lergh aga niver, herwydh an ordenans; [38] ynwedh unn bogh rag offrynn pegh, ryb an offrynn leskys pub-dydhyek, ha'y offrynn greun, ha'y offrynn diwes.

[39] An re ma hwi a wra offrynna dhe'n ARLOEDH yn agas goelyow, keffrys ha'gas ambosow ha'gas offrynnow bolonjedhek, rag agas offrynnow leskys, ha rag agas offrynnow greun, ha rag agas offrynnow diwes, ha rag agas offrynnow kowethyans.[a]

[40] Ha Moyses a leveris dhe vebyon Ysrael pup-tra poran dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses.[b]

---

a 29:39 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

b 29:40 29:40 yw niverys 30:1 y'n Ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

Ambosow Gwrys gans Benynes

30 Moyses a leveris dhe bennow an loethow a vebyon
Ysrael: Hemm yw an pyth re worhemmynnis an
ARLOEDH.[a] [2] Gour pan wra ambos dhe'n ARLOEDH, po pan de
ti dhe omgelmi dre dhedhewadow, ny wra terri y er; ev a wra
herwydh pup-tra a dheu a'y anow. [3] Po pan ambos benyn ambos
dhe'n ARLOEDH, hag omgelmi dre dhedhewadow, ha hi yn chi
hy thas, yn hy yowynkneth, [4] ha'y thas a glew a'y ambos hag a'y
dedhewadow dredho mayth omgolmas hi, ha ny lever travyth
dhedhi; ena oll hy ambosow a wra sevel, ha pub dedhewadow
dredho mayth omgolmas a wra sevel. [5] Mes mar kwra hy thas y
skonya dhedhi y'n jydh may klew anodho, ambos vyth anedhi,
dedhewadow vyth anedhi dredho mayth omgolmas hi, ny wra
sevel; ha'n ARLOEDH a wra gava dhedhi, drefenn hy thas dhe
sevel er hy fynn. [6] Ha mars yw hi demmedhys dhe wour, ha hi
yn-dann hy ambosow po lavar dibreder a'y diwweus dredho
mayth omgolmas hi, [7] ha'y gour a glew anodho, ha ny lever
travyth dhedhi y'n jydh ma'n klew; ena hy ambosow a wra sevel,
ha'y ambosow dredha mayth omgolmas hi, a wra sevel. [8] Mes
y'n jydh may teu hy gour dhe glewes anodho ha'y skonya dhedhi,
ena ev a wra dilea hy ambos esa warnedhi, ha'n lavar dibreder
a'y diwweus, dredho mayth omgolmas; ha'n ARLOEDH a wra
gava dhedhi. [9] Mes ambos gwedhwes po benyn dhidhemmedh,
neptra dredhi mayth omgolmas, a wra sevel er hy fynn. [10] Ha
mar ambosas yn chi hy gour, po omgelmi dre dhedhewadow
gans li, [11] ha'y gour a glewas anodho, ha ny leveris travyth
dhedhi, ha ny wrug y skonya dhedhi; ena oll hy ambosow a wra
sevel, ha pub dedhewadow dredho mayth omgolmas hi, a wra
sevel. [12] Mes mar kwra hy gour aga dilea y'n jydh ma's klew,
ena pyth pynag a dheffo a'y diwweus a-dro dh'y ambosow, po
a-dro dh'y dedhewadow, ny wra sevel: hy gour re's dileas, ha'n
ARLOEDH a wra gava dhedhi. [13] Ambos pynag, po dedhewadow
tes pynag dhe omjastia, hy gour a yll selya, po hy gour a yll

---

a 30:1 30:1 bys 30:16 yw niverys 30:2 bys 30:17 y'n tekst ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

dilea. [14] Mes mar ny lever hy gour travyth dhedhi a dhydh dhe dhydh, ena ev a sel oll hy ambosow, po oll hy dedhewadowyow, usi warnedhi; ev re's selyas drefenn na leveris travyth dhedhi y'n jydh ma's klewas. [15] Mes mara's dile wosa ev dhe glewes anedha, ena ev a wra perthi hy hammweyth.

[16] An re ma yw an ordenansow a worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses, yntra gour ha'y wreg, hag yntra tas ha'y vyrgh, ha hi yn hy yowynkneth, a-ji dhe ji hy thas.

Bresel erbynn Midyan

31 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, [2] 'Diell mebyon Ysrael war an Midyanysi; a-wosa ty a vydh kuntellys dhe'th pobel.' [3] Ha Moyses a leveris dhe'n bobel, 'Ervewgh gwer ahanowgh rag an vresel, mayth ellons erbynn Midyan, dhe gowlwul dial an ARLOEDH war Midyan. [4] Hwi a wra dannvon mil a bub loeth a Ysrael dhe'n vresel.' [5] Ytho proviys veu, yn-mes a'n milyow a Ysrael, mil a bub loeth, dewdhek mil ervys rag bresel. [6] Ha Moyses a's dannvonas dhe'n vresel, mil a bub loeth, war-barth gans Finehas mab Eleazar an oferyas, gans lestri an sentri ha'n hirgern rag gwarnyans yn y dhorn. [7] I a werryas erbynn Midyan, dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses, hag i a ladhas pub gorreydh. [8] I a ladhas myghternedh Midyan, gans an re erell anedha a veu ledhys – Evi, Rekem, Sur, Hur, ha Reba, an pymp myghtern a Midyan; hag ynwedh i a ladhas Balaam mab Beor gans an kledha. [9] Mebyon Ysrael a gemmeras benynes Midyan yn kethneth ha'ga re vyghan; hag i a gemmeras yn preydh oll aga gwarthek, aga greow, hag oll aga gwara. [10] Oll aga sitys y'n tylleryow mayth esens trigys, hag oll aga hampow, i a loskas gans tan, [11] ha kemmeres oll an preydh ha'n pyth a veu pyllys, hag a dhen hag a vest. [12] Ena i a dhros an gethyon ha'n pyth a veu pyllys ha'n preydh dhe Moyses, ha dhe Eleazar an oferyas, ha dhe guntelles mebyon Ysrael, dhe'n kamp yn plenys Moab ryb Yordan a-dal Yeriko.

[13] Moyses, hag Eleazar an oferyas, ha hembrenkysi oll an kuntelles, eth yn-rag dhe vetya gansa yn-mes a'n kamp. [14] Ha Moyses o serrys orth soedhogyon an lu, kaptenyon milyow ha

kaptenyon kansow, re dhothya a servis y'n vresel. 15 Ev a leveris
dhedha, 'A essowgh oll an benynes dhe vewa? 16 Otta, an re
ma a wrug dhe vebyon Ysrael, dre gusul Balaam, omdhegi yn
tislel erbynn an ARLOEDH yn negys Peor may teuth an pla yn
mysk kuntelles an ARLOEDH. 17 Lemmyn ytho, ledhewgh pub
gorreydh yn mysk an re vyghan, ha ledhewgh pub benyn re
aswonnis gour dre goska ganso. 18 Mes oll an mowesi yowynk
na aswonnis gour dre goska ganso, gwithewgh yn few dh'agas
honan. 19 Kampyewgh yn-mes a'n kamp seyth dydh; pubonan
re ladhas den, ha pubonan re dochyas den ledhys, omlanhewgh
y'n tressa dydh hag y'n seythves dydh, hwi ha'gas kethyon.
20 Hwi a wra purhe pub dillasenn, pup-tra a groghen, pub
gweyth a vlew gaver, pup-tra a brenn.'

21 Hag Eleazar an oferyas a leveris dhe'n wer a vresel galsa
dhe'n vatel: 'Hemm yw ordenans an lagha re worhemmynnis
an ARLOEDH dhe Moyses: 22 Unnweyth an owr, an arghans,
an brons, an horn, an sten, ha'n plomm, 23 pup-tra a yll sevel
erbynn an tan, hwi a wra passya der an tan, hag y fydh glan.
Byttegyns y fydh purhes ynwedh gans an dowr a lanheans; ha
pyth pynag na yll sevel erbynn an tan, hwi a wra passya dre
dhowr. 24 Res yw dhywgh golghi agas dillas y'n seythves dydh,
ha hwi a vydh glan; hag a-wosa hwi a wra dos a-ji dhe'n kamp.'

Rannans an Gethyon ha'n Preydh

25 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 26 'Gwra rekna an
pyth a veu pyllys, hag a dhen hag a vest, ty hag Eleazar an
oferyas ha pennow chiow tasow an kuntelles; 27 ha ranna an
pyth a veu pyllys yn diw rann, ynter an vreselyoryon neb a
gemmeras rann y'n vresel – neb eth y'n vatel, ha'n kuntelles
oll. 28 Ha gwra tolli rag an ARLOEDH trubyt a-dhiworth an wer a
vresel neb eth yn batel, onan yn-mes a bymp kans, a'n dus ha'n
oghen ha'n asenes ha'n deves; 29 kemmer e a'ga hanter, ha'y
ri dhe Eleazar an oferyas avel offrynn dhe'n ARLOEDH. 30 Hag
a-dhiworth an hanter a vebyon Ysrael ty a gemmer onan tennys
yn-mes a bub hanter-kans, a'n dus ha'n oghen ha'n asenes ha'n
deves, a'n gwarthek oll, ha'ga ri dhe'n Levysi a's teves charj a

dabernakel an ARLOEDH.' [31] Ha Moyses hag Eleazar a wrug dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses.

[32] Lemmyn an taklow pyllys gesys a'n preydh a gemmeras an wer a vresel o: hwegh kans, pymthek ha tri-ugens a vilyow a dheves, [33] dewdhek ha tri-ugens a vilyow a warthek, [34] onan ha tri-ugens a vilyow a asenes, [35] ha dewdhek warn ugens a vilyow a dus a'n benynes na aswonnsa gour dre goska ganso. [36] Ha'n hanter, an rann a'n re neb eth dhe vresel, o yn niver tri hans, seytek warn ugens a vilyow, pymp kans a dheves, [37] ha trubyt deves an ARLOEDH o hwegh kans ha pymthek ha tri-ugens. [38] An gwarthek o hwetek mil warn ugens, hag anedha trubyt an ARLOEDH o dewdhek ha tri-ugens. [39] An asenes o deg warn ugens a vilyow, pymp kans, hag anedha trubyt an ARLOEDH o onan ha tri-ugens. [40] An dus o hwetek mil, hag anedha trubyt an ARLOEDH o dewdhek den warn ugens. [41] Ha Moyses a ros an trubyt, hag o offrynn drehevys an ARLOEDH, dhe Eleazar an oferyas, dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses.

[42] A-dhiworth an hanter rann dhe vebyon Ysrael, hag a veu rynnys gans Moyses dhiworth an pyth esa dhe'n wer galsa dhe vresel – [43] lemmyn an hanter dhe'n kuntelles o trihans, seytek warn ugens a vilyow, pymp kans a dheves, [44] hwetek warn ugens a vilyow a warthek, [45] ha deg warn ugens a vilyow, pymp kans a asenes, [46] ha hwetek mil dhen – [47] a-dhiworth an hanter dhe vebyon Ysrael – Moyses a gemmeras onan yn pub hanter-kans, hag a dus hag a vestes, ha'ga ri dhe'n Levysi a's tevo charj a dabernakel an ARLOEDH; dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses.

[48] Ena an soedhogyon esa a-ugh an milyow a'n lu, kaptenyon milyow ha kaptenyon kansow, a dheuth nes dhe Moyses, [49] ha leverel dhe Moyses, 'Dha servysi re niveras an wer a vresel usi yn-dann agan galloes, ha ny fyll gour vyth a-dhiworthyn. [50] Ha ni re dhros offrynn an ARLOEDH, an pyth a gavas pub gour, taklow yn owr, breghwisk ha breghelligow, bysowyer sel, skinennow, ha paderennow, dhe wul dehwelyans ragon a-rag an ARLOEDH.' [51] Moyses hag Eleazar an oferyas a dhegemmeras anedha an

owr, pup-tra gonedhys. 52 Hag oll an owr a'n offrynn drehevys
a offrynnsons dhe'n ARLOEDH, a-dhiworth kaptenyon milyow
ha kaptenyon kansow, o hwetek mil, seyth kans ha hanter-kans
a shekalim[a]. 53 (Gwer an vresel re gemmersa preydh, pub gour
ragdho ev y honan.) 54 Ha Moyses hag Eleazar an oferyas a
gemmeras an owr a-dhiworth kaptenyon milyow ha kansow
ha'y dhri a-ji dhe dylda an kuntelles, avel kovheans rag mebyon
Ysrael a-rag an ARLOEDH.

Gad ha Rewben dhe Driga a'n Est dhe Yordan

32 Lemmyn mebyon Rewben ha mebyon Gad a's tevo
routh veur a warthek; hag i a welas pow Yazer ha
pow Gilead, hag otta, an tyller o tyller rag gwarthek. 2 Ytho
mebyon Gad ha mebyon Rewben a dheuth ha leverel dhe
Moyses ha dhe Eleazar an oferyas ha dhe hembrenkysi an
kuntelles, 3 'Ataroth, Dibon, Yazer, Nimra, Heshbon, Eleale,
Sebam, Nebo, ha Beon, 4 an tir a wrug an ARLOEDH y weskel
a-rag kuntelles Ysrael, yw tir rag gwarthek; ha'th servysi a's
teves gwarthek.' 5 Hag i a leveris, 'Mar kevsyn gras y'th wolok,
bedhes res an tir ma dhe'th servysi rag perghennogeth; na'gan
kemmer a-dreus dhe'n Yordan.'

6 Mes Moyses a leveris dhe vebyon Gad ha dhe vebyon
Rewben, 'A wra dha vreder mos dhe vresel, ha hwi esedhys
omma? 7 Prag y tigennerthowgh kolonn mebyon Ysrael a
dreusi dhe'n tir a ros an ARLOEDH dhedha? 8 Yndella y hwrug
agas tasow, pan y's dannvenis a Kadesh-barnea dhe weles an
tir. 9 Rag pan yskynnsons dhe nans Eshkol, ha gweles an tir, i
a dhigennerthas kolonn mebyon Ysrael a vones y'n tir re rosa
an ARLOEDH dhedha. 10 Ha sorr an ARLOEDH a veu enowys y'n
jydh na, hag ev a dos, ow leverel, 11 "Yn sur denvyth a dheuth
yn-bann yn-mes a Ejyp, a ugens bloedh ha moy, ny wra gweles
an tir a des y ri dhe Abraham, dhe Ysak, ha dhe Yakob, drefenn
na'm holsons yn tien; 12 nagonan marnas Kaleb mab Yefunne
an Kenizzyas ha Yoshua mab Nun, rag i re holyas yn tien an
ARLOEDH." 13 Sorr an ARLOEDH a dhewis erbynn Ysrael, hag ev

a 31:52 *shekalim:* Liesplek a *shekel.*

a wrug dhedha gwandra y'n gwylvos dew-ugens blydhen, bys
pan veu gorfennys oll an henedh re wrussa drog yn golok an
ARLOEDH. [14] Hag otta, hwi re sevis yn le agas tasow, bagas a
beghadoryon, dhe gressya hwath moy sorr fers an ARLOEDH
erbynn Ysrael. [15] Rag mar treylyowgh dhe-ves a'y holya, ev a
wra aga gasa y'n gwylvos; ha hwi a wra distrui oll an bobel ma.'

[16] Ena i a dheuth nes dhodho, ha leverel, 'Ni a dhrehav
korlannow deves rag agan greow, ha sitys rag agan re vyghan,
[17] mes ni a gemmer arvow, parys dhe vos a-rag mebyon Ysrael
rag aga hembronk, bys pan wrussyn aga dri dh'aga thyller;
ha'gan re vyghan a wra triga y'n sitys kerys rag own a annedhysi
an tir. [18] Ny wren dehweles dh'agan chiow bys pan wra mebyon
Ysrael erita peub y eretons. [19] Rag ny wren erita gansa a'n tu arall
dhe'n Yordan ha pella es henna; drefenn agan eretons re dheuth
dhyn a'n tu ma dhe'n Yordan, troha'n est.' [20] Ytho Moyses a
leveris dhedha, 'Mar kwrewgh hemma, mar kemmerowgh
arvow ha mos a-rag an ARLOEDH rag an vresel, [21] ha pub gour
ervys ahanowgh a wra tremena dres an Yordan a-dherag an
ARLOEDH, erna vo y eskerens herdhys yn-mes a-dheragdho
[22] ha'n tir bos fethys a-dherag an ARLOEDH; a-wosa, hwi a wra
dehweles ha bos heb blam a-rag an ARLOEDH hag a-rag Ysrael;
ha'n tir ma a vydh agas perghennogeth a-dherag an ARLOEDH.
[23] Mes mar ny wrewgh yndellma, otta, hwi re beghas erbynn
an ARLOEDH; ha bedhewgh sur, agas pegh a wra agas diskevra.
[24] Drehevewgh sitys dh'agas re vyghan, ha korlannow dh'agas
deves, ha gwrewgh an pyth re dhedhewsowgh.' [25] Ytho mebyon
Gad ha mebyon Rewben a leveris dhe Moyses, 'Dha servysi
a wra dell worhemmynn ow arloedh. [26] Agan re vyghan, agan
gwragedh, agan greow, ha'gan gwarthek oll, a vydh ena yn sitys
Gilead; [27] mes dha servysi a wra tremena a-dreus, pubonan
ervys rag bresel, dhe werrya a-dherag an ARLOEDH, dell
worhemmynn ow arloedh.'

[28] Ytho Moyses a ros gorhemmynn a-dro dhedha dhe Eleazar
an oferyas, ha dhe Yoshua mab Nun, ha dhe bennow teyluyow
loethow mebyon Ysrael. [29] Moyses a leveris dhedha, 'Mebyon
Gad ha mebyon Rewben, pubonan ervys rag vresel a-dherag

an ARLOEDH, mar tremenons genowgh dres an Yordan ha'n tir fethys a-ragowgh, ena hwi a re dhedha pow Gilead avel perghennogeth; [30] mes mar ny wrons i tremena ervys genowgh, i a's tevydh perghennogeth yntredhowgh yn pow Kanan.' [31] Ha mebyon Gad ha mebyon Rewben a worthybis, 'Dell leveris an ARLOEDH dhe'th servysi, yndella ni a wra. [32] Ni a wra tremena ervys a-rag an ARLOEDH yn pow Kanan, ha ni a with perghennogeth agan eretons a'n tu arall dhe'n Yordan.'

[33] Moyses a ros dhedha, dhe vebyon Gad ha dhe vebyon Rewben ha dhe'n hanter-loeth Manasse mab Yosep, gwlaskor Sihon myghtern an Amorysi ha gwlaskor Og myghtern Bashan, an tir ha'y sitys, gans tiredh an sitys y'n kyrghynn. [34] Ha mebyon Gad a dhrehevis Dibon, Ataroth, Aroer, [35] Atroth, Shofan, Yazer, Yogbeha, [36] Beth-nimra ha Beth-haran, sitys kerys ha korlannow rag deves. [37] Ha mebyon Rewben a dhrehevis Heshbon, Eleale, Kiryathaym, [38] Nebo, ha Baal-meon (aga henwyn dhe vos chanjys), ha Sibma; hag i a ros henwyn erell dhe'n sitys a dhrehevsons. [39] Mebyon Makir mab Manasse eth dhe Gilead ha'y hemmeres, ha fesya an Amorysi esa ynni. [40] Moyses a ros Gilead dhe Makir mab Manasse, hag ev a drigas ynni. [41] Yair mab Manasse eth ha kemmeres aga gwigow, ha'ga henwel Havvoth-yair. [42] Ha Noba eth ha kemmeres Kenath ha'y gwigow, ha'y henwel Noba, war-lergh y hanow y honan.

Berrskrif a Gerdhow Ysrael wosa Gasa Ejyp

33 An re ma yw kerdhow mebyon Ysrael, pan ethons yn-mes a bow Ejyp herwydh aga luyow yn-dann leuv Moyses hag Aron. [2] Moyses a skrifas oll aga dallathvosow dre worhemmynn an ARLOEDH; ha'n re ma yw aga herdhow war-lergh aga dallathvosow. [3] I eth yn-kerdh a-dhiworth Rameses y'n kynsa mis, y'n pymthegves dydh a'n kynsa mis; y'n jydh wosa an Pask mebyon Ysrael eth yn-mes gans leuv ughel yn golok an Ejyptianys oll, [4] ha'n Ejyptianys owth ynkleudhyas pub kynsa-genys, re bia gweskys yn aga mysk gans an ARLOEDH; war aga duwow ynwedh an ARLOEDH a wrug breusow.

[5] Ytho mebyon Ysrael eth yn-kerdh a-dhiworth Rameses, ha kampya yn Sukkoth. [6] Hag i eth yn-kerdh a-dhiworth Sukkoth, ha kampya yn Etham, usi war amal an gwylvos. [7] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Etham ha treylya war-dhelergh dhe Pihahiroth, usi a'n howldrevel dhe Baal-sefon; hag i a gampyas a-rag Migdol. [8] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Hahiroth, ha tremena dres mysk an mor bys y'n gwylvos, hag i eth yn hyns a dri dydh yn gwylvos Etham, ha kampya yn Mara. [9] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Mara, ha dos dhe Elim; dhe Elim yth esa dewdhek fenten dhowr ha deg palmwydhenn ha tri-ugens, hag i a gampyas ena. [10] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Elim ha kampya ryb an Mor Rudh. [11] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth an Mor Rudh, ha kampya yn gwylvos Sin. [12] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth gwylvos Sin ha kampya yn Dofka. [13] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Dofka, ha kampya yn Alush. [14] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Alush, ha kampya yn Refidim le nag esa dowr dhe eva dhe'n bobel. [15] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Refidim, ha kampya yn gwylvos Sinay. [16] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth gwylvos Sinay, ha kampya yn Kibroth-hattaava. [17] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Kibroth-hattaava, ha kampya yn Haseroth. [18] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Haseroth, ha kampya yn Rithma. [19] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Rithma, ha kampya yn Rimmon-peres. [20] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Rimmon-peres, ha kampya yn Libna. [21] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Libna, ha kampya yn Rissa. [22] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Rissa, ha kampya yn Kehelatha. [23] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Kehelatha, ha kampya war venydh Shefer. [24] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth menydh Shefer, ha kampya yn Harada. [25] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Harada, ha kampya yn Makheloth. [26] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Makheloth, ha kampya yn Tahath. [27] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Tahath, ha kampya yn Teragh. [28] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Teragh, ha kampya yn Mithka. [29] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Mithka, ha kampya yn Hashmona. [30] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Hashmona, ha kampya yn Moseroth. [31] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Moseroth, ha kampya yn

Bene-yaakan. [32] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Bene-yaakan, ha kampya yn Hor-haggidgad. [33] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Hor-haggidgad, ha kampya yn Yotbatha. [34] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Yotbatha, ha kampya yn Abrona. [35] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Abrona, ha kampya yn Esyon-geber. [36] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Esyon-geber, ha kampya yn gwylvos Sin (henn yw, Kadesh). [37] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Kadesh, ha kampya yn menydh Hor, war amal pow Edom.

[38] Aron an oferyas a yskynnas menydh Hor orth gorhemmynn an ARLOEDH, hag a verwis ena, y'n dew-ugensves blydhen wosa mebyon Ysrael dhe dhos yn-mes a bow Ejyp, y'n kynsa dydh a'n pympes mis. [39] Aron a'n jeva kans bloedh ha dew warn ugens pan verwis war venydh Hor.

[40] An Kananyas, myghtern Arad, esa trigys y'n Negeb yn pow Kanan, a glewas a dhevedhyans mebyon Ysrael.

[41] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth menydh Hor, ha kampya yn Salmona. [42] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Salmona, ha kampya yn Punon. [43] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Punon, ha kampya yn Oboth. [44] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Oboth, ha kampya yn Iye-abarim, yn tiredh Moab. [45] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Iyim, ha kampya yn Dibon-gad. [46] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Dibon-gad, ha kampya yn Almon-diblathaym. [47] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth Almon-diblathaym, ha kampya yn menydhyow Abarim, a-dherag Nebo. [48] Ena i eth yn-kerdh a-dhiworth menydhyow Abarim, ha kampya yn plenys Moab ryb Yordan a-dal Yeriko; [49] i a gampyas ryb an Yordan a-dhiworth Beth-yeshimoth bys yn Abel-shittim yn plenys Moab.

[50] An ARLOEDH a leveris dhe Moyses yn plenys Moab ryb Yordan a-dal Yeriko: [51] Kows orth mebyon Ysrael ha lever dhedha: Pan dremenowgh dres an Yordan bys yn pow Kanan, [52] ena hwi a wra fesya oll trigoryon an tir a-dheragowgh, ha distrui aga meyn gravys, ha distrui oll aga imajys teudh, ha disevel oll aga thylleryow ughel. [53] Hwi a gemmer an tir yn perghennogeth ha triga ynno, rag my re ros an tir dhywgh dh'y

berghenna. [54] Hwi a wra ranna an tir rag eretons gans tewlel prenn herwydh agas teyluyow; dhe loeth bras hwi a re eretons bras, ha dhe loeth byghan hwi a re eretons byghan; dhe neb a goettho an prenn, henna a vydh dhodho; herwydh loethow agas tasow hwi a wra herya. [55] Mes mar ny fesyowgh trigoryon an tir a-dheragowgh, ena an re anedha a esowgh dhe wortos a vydh avel brosow yn agas lagasow ha dreyn yn agas tenwennow, hag i a'gas trobel y'n tir may fydhowgh trigys. [56] Ha my a wra dhywgh hwi par dell dybis gul dhedha i.

Oryon Kanan

34 An Arloedh a leveris dhe Moyses: [2] Gorhemmynn dhe vebyon Ysrael, ha leverel dhedha: Pan dhewgh dhe bow Kanan (hemm yw an tir hag a goedh dhywgh avel eretons, pow Kanan gans y oryon), [3] agas tenewen dyghow a vydh a-dhiworth gwylvos Sin, ryb amal Edom; hag y'n est, agas or dhyghow a vydh dhiworth penn Mor an Hoelan; [4] ha'gas or a wra treylya dhiworth an dhyghowbarth bys yn bolgh Akrabbim, ha treusi dhe Sin, ha'y fenn a vydh a'n dhyghowbarth dhe Kadesh-barnea; ena y hwra mos yn-rag dhe Hasar-addar, ha tremena bys yn Asmon; [5] ha'n or a wra treylya a-dhiworth Asmon dhe wover Ejyp, ha'y fenn a vydh orth an mor.

[6] Dhe or an howlsedhes, hwi a'gas bydh an Mor Bras ha'y arvor; homma a vydh agas or a'n howlsedhes.

[7] Homma a vydh agas or a'n gogledh: a'n Mor Meur hwi a wra merkya agas linenn dhe venydh Hor; [8] a-dhiworth menydh Hor, hwi a's merk bys yn Lebo-hamath, ha Sedad a vydh penn an or; [9] ena an or a ystynn dhe Zifron ha'y fenn a vydh Hasar-enan; hemma a vydh agas or y'n gogledh.

[10] Hwi a wra merkya agas or a'n howldrevel a-dhiworth Hasar-enan dhe Shefam; [11] ha'n or a wra diyskynna a-dhiworth Shefan dhe Ribla a'n barth est dhe Ain; ha'n or a wra diyskynna, ha drehedhes dhe leder mor Kinnereth a'n est; [12] ha'n or a wra diyskynna dhe'n Yordan, ha'y diwedh a vydh Mor an Hoelan. Hemma a vydh agas tir ha'y oryon oll a-dro.

13 Moyses a worhemmynnis dhe vebyon Ysrael, ow
leverel: Hemm yw an tir a heryowgh gans tewlel prenn, re
worhemmynnis an ARLOEDH dhe ri dhe'n naw loeth ha dhe'n
hanter-loeth; 14 rag loeth mebyon Rewben herwydh chiow
tasow, ha loeth mebyon Gad herwydh chiow aga thasow, re
dhegemmeras aga eretons; hag ynwedh hanter-loeth Manasse
re dhegemmeras aga eretons; 15 an dhew loeth ha'n hanter-
loeth a dhegemmeras aga eretons a'n tu arall dhe Yordan a'n
est dhe Yeriko, war-tu ha'n howldrehevel.

An Hembrenkysi rag Ranna an Tir yn Kanan

16 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses: 17 An re ma yw henwyn
an wer a wra ranna an tir rag agas eretons: Eleazar an oferyas
ha Yoshua mab Nun. 18 Ty a wra kemmeres unn hembrenkyas a
bub loeth, dhe ranna an tir rag eretons. 19 An re ma yw henwyn
an wer: a loeth Yuda, Kaleb mab Yefunne. 20 A loeth mebyon
Simeon, Shemuel mab Ammihud. 21 A loeth Benyamin, Elidad
mab Kislon. 22 A loeth mebyon Dan, hembrenkyas, Bukki
mab Yogli. 23 A vebyon Yosep: a loeth mebyon Manasse,
hembrenkyas, Hanniel mab Efod. 24 A loeth mebyon Efraym,
hembrenkyas, Kemuel mab Shiftan. 25 A loeth mebyon
Zebulun, hembrenkyas, Elisafan mab Parnak. 26 A loeth
mebyon Yssakar, hembrenkyas, Paltiel mab Azzan. 27 Hag a
loeth mebyon Asher, hembrenkyas, Ahihud mab Shelomi. 28 A
loeth mebyon Naftali, hembrenkyas, Pedahel mab Ammihud.
29 An re ma yw an wer a worhemmynnis an ARLOEDH dhedha
ranna eretons rag mebyon Ysrael yn pow Kanan.

Sitys an Levysi

35 An ARLOEDH a leveris dhe Moyses, yn plenys Moab
ryb Yordan a-dal Yeriko: 2 Gorhemmynn dhe
vebyon Ysrael, may rollons dhe'n Levysi, a-dhiworth eretons
aga ferghennogeth, sitys dhe driga ynna; ha hwi a re dhe'n
Levysi peurvaow a-dro dhe'n sitys. 3 An sitys a vydh dhedha
dhe driga ynna, aga feurvaow a vydh dh'aga gwarthek ha'ga
chatel ha rag oll aga bestes. 4 Peurvaow an sitys, a rewgh dhe'n
Levysi, a wra ystynn a-dhiworth fos an sita mil gevelin oll a-dro.

[5] Hwi a wra musura, yn-mes a'n sita, rag an est dew vil gevelin, rag an dhyghowbarth dew vil gevelin, rag an howlsedhes dew vil gevelin, rag an gledhbarth dew vil gevelin, ha'n sita y'n kres; hemma a vydh dhedha avel peurva rag aga sitys.

[6] An sitys a rewgh dhe'n Levysi y fydh hwegh sita harbereth, may hyll an denledhyas fia dhedha, ha keffrys ha'n re ma hwi a re diw sita ha dew-ugens. [7] Oll an sitys a rewgh dhe'n Levysi a vydh eth ha dew-ugens, gans aga feurvaow. [8] An sitys a rewgh a vydh a-dhiworth perghennogeth mebyon Ysrael; a'n loethow brassa, hwi a wra kemmeres lies, hag a'n loethow byghanna hwi a gemmer boghes; peub, yn kemusur dhe'n eretons a her, a re a'y sitys dhe'n Levysi.

Sitys Harbereth

[9] An ARLOEDH a leveris dhe Moyses: [10] Lavar dhe vebyon Ysrael, Pan dremenowgh dres an Yordan bys yn pow Kanan, [11] ena ty a dhewis sitys dhe vos sitys harbereth ragowgh, may fio di an denledhyas neb a lattho heb mynnas. [12] I a vydh sitys harbereth dhywgh a-dhiworth an dialor, ma na varwo an denledhyas bys pan sev a-rag an kuntelles rag breus.

[13] Ha'n sitys a rewgh a vydh agas hwegh sita harbereth. [14] Hwi a re hwegh sita a'n tu arall dhe'n Yordan, ha teyr sita yn pow Kanan, dhe vos sitys harbereth. [15] An hwegh sita ma a vydh harbereth rag mebyon Ysrael, ha rag an alyon ha rag an godriger yntredha, may fio di neb a ladh den pynag heb mynnas.

Laghys a-dro dhe Voldrans ha Dial-goes

[16] Mes mara'n gweskis gans daffar a horn, may ferwis, ev yw moldrer; an moldrer a vydh gorrys dhe'n mernans. [17] Ha mara'n gweskis gans men y'n dhorn, dredho may hallo den merwel, hag ev a verwis, ev yw moldrer; an moldrer a vydh gorrys dhe'n mernans. [18] Po mara'n gweskis gans arv a brenn, dredho may hallo den merwel, hag ev a verwis, ev yw moldrer; an moldrer a vydh gorrys dhe'n mernans. [19] An dialor-goes y honan a wra gorra an moldrer dhe'n mernans; pan dheu er y bynn, ev a wra y worra dhe'n mernans. [20] Ha mara'n herdhyas gans kas, po

tewlel orto, ow kontrewaytya, may ferwis, [21] po yn eskarogeth ev a'n gweskis gans y dhorn, may ferwis, ena neb a'n gweskis a vydh gorrys dhe'n mernans; ev yw moldrer; an dialor-goes a wra gorra an moldrer dhe'n mernans, pan dheu er y bynn.

[22] Mes mara'n herdhyas distowgh heb eskarogeth, po tewlel neppyth warnodho heb kontrewaytya, [23] po devnydhya men, dredho may farwo den, ha heb ev dh'y weles, may ferwis, kyn nag o y eskar, ha ny hwilas y bystik; [24] ena an kuntelles a wra breusi ynter an denledhyas ha'n dialor-goes, herwydh an ordenansow ma; [25] ha'n kuntelles a wra sawya an denledhyas a-dhiworth dorn an dialor-goes, ha'n kuntelles a wra y dhaskorra dh'y sita harbereth, ple fisa, hag ev a vydh trigys ynni bys vernans an arghoferyas a veu untys gans an oyl sans. [26] Mes mars ello an denledhyas dhe dermyn pynag tu a-ves dhe oryon y sita harbereth ple fias, [27] ha'n dialor-goes dh'y gavoes tu a-ves dhe oryon y sita harbereth, ha'n dialor-goes dhe ladha an denledhyas, ny vydh kablus a woes. [28] Rag ev a dal gortos yn y sita harbereth bys vernans an arghoferyas; mes wosa mernans an arghoferyas an denledhyas a yll dehweles dhe dir y berghennogeth.

[29] An taklow ma a vydh ordenans a vreus dhywgh der agas henedhow yn oll agas annedhow. [30] Mar lattho neb den, an moldrer a vydh gorrys dhe'n mernans war dhustuni dustunioryon; mes ny vydh denvyth gorrys dhe'n mernans war dhustuni unn dustunier. [31] Ha moy, ny dhegemmerowgh daspren rag bewnans moldrer, yw kablus a vernans; mes ev a vydh gorrys dhe'n mernans. [32] Ha ny dhegemmerowgh daspren vyth rag ev neb re fias dh'y sita harbereth, may hallo dehweles dhe driga y'n tir kyns es mernans an oferyas. [33] Ny dal dhywgh defola an tir mayth esowgh trigys; rag goes a dhefol an tir, ha ny yll dehwelyans vyth bos gwrys rag an tir, drefenn an goes yw skoellys ynno, marnas der an goes a neb a'n skoellyas. [34] Ny wrewgh defola an tir may fydhowgh trigys, mayth esov trigys yn kres anodho, rag yth esov vy an ARLOEDH trigys yn mysk mebyon Ysrael.

Eretons ha Demmedhyans Myrghes Selofehad

36 Pennow teyluyow mebyon Gilead mab Makir, mab
Manasse, a-dhiworth chiow tasow mebyon Yosep, a
dheuth nes ha kewsel a-rag Moyses hag a-rag an hembrenkysi,
pennow chiow tasow mebyon Ysrael. [2] I a leveris, ‘An ARLOEDH
a worhemmynnis dhe’m arloedh may rollens tir avel eretons
gans tewlel prenn dhe vebyon Ysrael; hag ow arloedh a veu
gorhemmynnys gans an ARLOEDH dhe ri eretons Selofehad
agan broder dh’y vyrghes. [3] Mes mars yns demmedhys dhe
vebyon bynag a loethow erell a vebyon Ysrael, ena aga eretons
a vydh kemmerys a-dhiworth eretons agan tasow, ha keworrys
dhe eretons an loeth mayth esons ynno; ytho y fydh kemmerys
dhe-ves a-dhiworth myns agan eretons. [4] Ha pan dheu yubile
mebyon Ysrael, ena aga eretons a vydh keworrys dhe eretons
an loeth mayth esons ynno; ha’ga eretons a vydh kemmerys
a-dhiworth eretons loeth agan tasow.’

[5] Ena Moyses a worhemmynnis dhe vebyon Ysrael war-lergh
ger an ARLOEDH, ow leverel, ‘Loeth mebyon Yosep re leveris
yn ewn. [6] Hemm yw an pyth a worhemmynn an ARLOEDH
a-dro dhe vyrghes Selofehad, “Gas i dhe dhemmedhi gans
an re a dybons bos an gwella; marnas i a wra demmedhi a-ji
dhe deylu loeth aga thas. [7] Yndella ny vydh eretons mebyon
Ysrael treusworrys a’n eyl loeth dh’y gila; rag pubonan a vebyon
Ysrael a wra glena orth eretons loeth y dasow. [8] Ha pub myrgh
a bew eretons yn loeth pynag a vebyon Ysrael a vydh gwreg
dhe onan a’n teylu a loeth hy thas, may pewvo pubonan yn
mysk mebyon Ysrael eretons y thasow. [9] Ytho ny vydh eretons
vyth treusworrys a’n eyl loeth dh’y gila; rag pubonan a loethow
mebyon Ysrael a wra glena orth y eretons y honan.” ’

[10] Kepar dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses,
yndella y hwrug myrghes Selofehad; [11] rag Mahla, Tirsa, Hogla,
Milka, ha Noa, myrghes Selofehad, a veu demmedhys dhe
vebyon breder aga thas. [12] I a veu demmedhys yn teyluyow
mebyon Manasse mab Yosep, ha’ga eretons a wortas yn loeth
teylu aga thas.

13 An re ma yw an gorhemmynnow ha'n breusow a worhemmynnis an ARLOEDH dre leuv Moyses dhe vebyon Ysrael yn plenys Moab ryb Yordan a-dal Yeriko.

DEWTERONOMI

Chaptra 1
Kynsa Areth Moyses: Daswel a'n Istori
An Dewdhek Aspier

Chaptra 2
Edom
Moab
Ammon
Fethans Myghtern Sihon an Amoryas

Chaptra 3
Fethans Og Myghtern Bashan
Moyses a Wel Kanan dhiworth Menydh Pisga

Chaptra 4
Moyses a Ergh Gostytter
Peryll a Wordhyans Idolys
Moyses a Dhewis Teyr Sita Harbereth
Nessa Areth Moyses

Chaptra 5
An Deg Gorhemmynn

Chaptra 6
An Gorhemmynn Meur

Chaptra 7
Pobel Dhewisys
Bennathow Gostytter

Chaptra 8
Peryllow Richys

Chaptra 9
An Leugh Owrek

Chaptra 10
An Nessa Diw Leghenn
Own an ARLOEDH

Chaptra 11
Marthusyon an ARLOEDH

Chaptra 12
Ny Vydh Marnas Unn Sentri
Boes a Yll Bos Dybrys
Gwarnyans erbynn Fals Dhuwow

Chaptra 13

Chaptra 14
Gwarnyans erbynn Devosow Pagan
Bestes Glan hag Avlan

Chaptra 15
Laghys rag an Vlydhen a Sabot
Lagha a-dro dhe Vestes Kynsa-genys

Chaptra 16
Goel an Pask
Goel an Seythunyow
Goel an Skovvaow
Breusysi
Gordhyans Pagan

Chaptra 17
Rewlys rag Breusysi
Rewlys rag an Myghtern

Chaptra 18
Rewlys rag Oferysi ha Levysi
Rewlys erbynn Dewinieth
Profoes Nowydh

Chaptra 19
Sitys Harbereth
Dileans Orveyn
Fals Dhustunioryon

Chaptra 20
Rewlys rag Gwerrya

Chaptra 21
Moldrans gans Den Anaswonnys
Demmedhyans gans Kethes
Gwir an Kynsa-genys
Fleghes Dhiwostyth
Ynkleudhyans Korf Drogoberer a Veu Kregys

Chaptra 22
Rewlys Divers
Drogober erbynn Demmedhyans

Chaptra 23
Tus Na Yll Entra y'n Kuntelles
Glanythter y'n Kamp
Rewlys Divers

Chaptra 24
Demmedhyans ha Didhemmedhyans
Rewlys Divers

Chaptra 25
Demmedhyans Levirek
Rewlys Divers

Chaptra 26
Grasyans rag an Drevas
An Degedhow
Diwedh an Nessa Areth

Chaptra 27
Geryow Finek Moyses
An Dewdhek Molleth
Chaptra 28
Bennathow rag Gostytter
Mollothow rag Diwostytter
Chaptra 29
An Kevambos yn Moab
Chaptra 30
Sewenyans wosa Treylya dhe'n Lagha
An Dewis: Bewnans po Mernans
Chaptra 31
Moyses a Re Charj dhe Yoshua
An Lagha dhe Vos Lennys
An Lagha Settys ryb Argh an Kevambos
Chaptra 32
Kan Moyses
Mernans Moyses Darleverys
Chaptra 33
Bennath war an Loethow
Chaptra 34
Mernans hag Ynkleudhyans Moyses

Kynsa Areth Moyses: Daswel a'n Istori

1 An re ma yw an geryow a gewsis Moyses dhe oll Ysrael
dres an Yordan y'n gwylvos, y'n Araba, a-dal Suf, yntra
Paran ha Tofel, Laban, Haserot ha Di-zahab. [2] Yma kerdh a
unnek dydh dhiworth Horeb dre fordh menydh Seir bys yn
Kadesh-barnea. [3] Y'n dew-ugensves blydhen, y'n unnegves mis,
yn kynsa dydh an mis, Moyses a gewsis orth mebyon Ysrael
herwydh pup-tra a wrug an ARLOEDH y worhemmynna dhedha,
[4] wosa ev dhe weskel Sihon myghtern an Amorysi trigys yn
Heshbon, hag Og myghtern Bashan trigys yn Ashtaroth, yn
Edrei. [5] Dres an Yordan yn tiredh Moab, Moyses a omgemmeras
displegya an lagha ma, ow leverel, [6] An ARLOEDH agan Duw
a gewsis dhyn yn Horeb, ow leverel, 'Hwi re beu trigys orth
an menydh ma termyn lowr. [7] Treylyewgh ha mos yn-kerdh
ha dewgh dhe venydh an Amorysi, dhe oll aga hentrevogyon
y'n Araba, y'n menydh hag y'n Shefela, hag y'n Negeb hag y'n
arvor, tir an Kananysi, ha Lebanon, bys an avon veur, an avon
Ewfrates. [8] Mir, my re settyas an tir a-ragowgh. Dewgh hag
erita an tir a dos an ARLOEDH dh'agas tasow, dhe Abraham,
dhe Ysak, ha dhe Yakob, dh'y ri dhedha ha dh'aga has war aga
lergh.'

[9] My a gewsis dhywgh y'n termyn na ow leverel, 'Ny allav agas
doen ow honan; [10] an ARLOEDH agas Duw re'gas kressyas, hag
ottahwi hedhyw avel ster an nev yn palster. [11] Re'gas kressyo
an ARLOEDH, Duw a'gas tasow, milblek moy es dell owgh,

ha'gas benniga kepar dell gewsis dhywgh. [12] Fatell dhegav ow honan poes ha begh agas kedrynnow? [13] Dewisewgh dhywgh gwer fur eus dhedha konvedhes, aswonnys dh'agas loethow, hag y's settyav avel agas pennow.' [14] Ha hwi a'm gorthybis ow leverel, 'An tra a gewssys jy dhe wul yw da.' [15] My a gemmeras pennow agas loethow, gwer fur hag aswonnys, ha'ga settya avel pennow warnowgh, kaptenyon a vilyow, kaptenyon a gansow, kaptenyon a hanter-kansow, kaptenyon a dhegow, ha soedhogyon rag agas loethow. [16] My a worhemmynnis agas breusysi y'n termyn na, ow leverel, 'Klewewgh an kenyow ynter agas breder, ha breusewgh yn ewnder yntra gour ha'y vroder ha'n alyon trigys ganso. [17] Na blegyewgh dhe fas neb den yn breus, mes klewewgh kekeffrys byghan ha bras. Na berthewgh own a vejeth denvyth, drefenn an vreus dhe vos dhe Dhuw. An ken hag yw re gales dhywgh, drewgh e dhymm ha my a'n klew.' [18] My a worhemmynnis dhywgh y'n tor' na oll an taklow a goedh dhywgh aga gul.

An Dewdhek Aspier

[19] Ena ni a omdennas dhiworth Horeb ha mos der oll an difeythtir bras hag euthyk a welsowgh, war an fordh dhe venydh an Amorysi, kepar dell worhemmynnis an ARLOEDH agan Duw dhyn; ha ni a dheuth bys yn Kadesh-barnea. [20] Ena my a leveris dhywgh, 'Devedhys owgh bys yn menydh an Amorysi, usi an ARLOEDH agan Duw ow ri dhyn. [21] Mir, an ARLOEDH dha Dhuw re settyas a-ragos an tir. Yskynn, ha'y gemmeres yn perghennogeth, kepar dell gewsis dhis an ARLOEDH Duw dha dasow. Na borth own, ha na vydh digolonnek.' [22] Ena hwi oll a dheuth nes dhymm ha leverel, 'Dannvenyn gwer a-ragon hag yth aspions an tir ragon, ha dri dhe-dre dhyn ger a-dro dhe'n fordh a yskynnyn ynni, ha'n trevow a dheun bys dhedha.' [23] Da o genev an ger, ytho my a gemmeras ahanowgh dewdhek gwer, onan rag pub loeth. [24] Hag i a dreylyas hag yskynna war-tu ha'n menydhyow bys yn nans Eshkol ha'y aspia. [25] Hag i a gemmeras yn aga leuv neppyth a frut an tir, hag y'n drosons

yn-nans dhyn ha dri dhe-dre dhyn ger ha leverel, ‘Da yw an tir usi an ARLOEDH agan Duw ow ri dhyn.’

[26] Mes ny vynnewgh yskynna hag yth omsevsowgh erbynn gorhemmynn an ARLOEDH agas Duw, [27] ha hwi a grodhvolas yn agas tyldow ha leverel, ‘Drefenn an ARLOEDH dh’agan kasa, ev re’gan dros yn-mes a bow Ejyp dh’agan ri yn leuv an Amorysi, dh’agan diswul. [28] Ple’th en ni yn-bann? Agan breder re wrug dh’agan kolonn teudhi, ow leverel, “Pobel vrassa ha hirra ageson yns; aga sitys yw bras ha kerys bys y’n ebron, hag ynwedh ni a welas mebyon an Anakim ena.” ’ [29] Ha my a leveris dhywgh, ‘Na berthewgh euth nag own anedha. [30] An ARLOEDH dha Dhuw, usi ow kerdhes a-ragowgh, a omladh ragowgh, kepar dell wrug ragowgh yn Ejyp a-wel dhywgh, [31] hag y’n gwylvos, le may hwelsys fatell wrug an ARLOEDH dha Dhuw dha dhoen, dell dheg den y vab, dres oll an fordh a gerdhsowgh bys pan dheuthewgh y’n tyller ma. [32] Yn despit dhe hemma, nyns esowgh ow krysi y’n ARLOEDH dha Dhuw, [33] ow kerdhes a-ragowgh y’n fordh dhe hwilas le rag agas kampya, yn tan nosweyth dhe dhiskwedhes dhywgh an fordh a gerdhowgh ynni, hag yn kommol dydhweyth.’

[34] Pan glewas an ARLOEDH son agas geryow, ev a wrug fernewi ha ti, ow leverel, [35] ‘Nagonan a’n dus ma, a’n drog henedh ma, ny wel an tir da, a des dhe ri dh’agas tasow, [36] marnas Kaleb mab Yefunne; ev a’n gwel, ha dhodho y rov an tir a drettyas ynno, ha dh’y vebyon, drefenn ev dhe holya an ARLOEDH oll yn tien.’ [37] Ynwedh an ARLOEDH a sorras orthiv a’gas govis, ow leverel, ‘Ty ynwedh, ny dheudh ena. [38] Yoshua mab Nun usi ow sevel a-ragos, ev a dheu ena. Kennerth e, rag ev a wra Ysrael dh’y erita. [39] Agas fleghigyow neb a leversowgh i dhe vos preydh, ha’gas mebyon nag aswonn hedhyw naneyl da na drog, i a dheu ena. My a’n re dhedha, hag i a’n erit. [40] Mes hwi, treylyewgh war-dhelergh, hag omdennewgh yn-mes war-tu ha’n gwylvos yn fordh an Mor Rudh.’

[41] Ha hwi a worthybis ha leverel dhymm, ‘Re beghsyn erbynn an ARLOEDH; ni a yskynn hag omladh war-lergh pup-

tra a worhemmynnis an ARLOEDH agan Duw.' Ena peub a omwrogysas gans y arvow bel, ha tybi y fedha es mos yn-bann dhe'n menydh. 42 Mes an ARLOEDH a leveris dhymm, 'Lavar dhedha, Na yskynnewgh nag omladh rag nyns esov yn agas mysk, ma na vydhowgh fethys a-rag agas eskerens.' 43 Ytho my a gewsis dhywgh, mes ny vynnsowgh klewes. Hwi a rebellyas erbynn gorhemmynn an ARLOEDH, ha hwi a lavasas mos yn-bann dhe'n menydh. 44 Ha'n Amorysi, esa trigys y'n menydh na, a dheuth yn-mes dh'agas metya ha'gas chasya kepar ha hes gwenen ha'gas terri dhe demmyn yn Seir bys yn Horma. 45 Ha hwi a dhehwelis hag oela a-rag an ARLOEDH, mes an ARLOEDH ny woslowas orth agas lev na'gas klewes. 46 Ytho yth esewgh trigys yn Kadesh lies dydh, oll an dydhyow a drigsowgh ena.

Edom

2 Ni a dreylyas hag omdenna yn-mes war-tu ha'n gwylvos war an fordh dhe'n Mor Rudh, dell leveris an ARLOEDH dhymm, ha mos a-dro dhe venydh Seir lies dydh. 2 Ena an ARLOEDH a gewsis dhymm, ow leverel, 3 'Hwi res eth a-dro dhe'n menydh ma termyn lowr; treylyewgh dhe'n gledhbarth. 4 Gorhemmynn dhe'n bobel, ow leverel: Yth esowgh ow treusi or agas breder mebyon Esaw usi trigys yn Seir. I a berth own ahanowgh, rakhenna omwithewgh fest. 5 Na entrewgh yn kas gansa; rag ny rov dhywgh travyth a'ga thiredh, na hwath lowr rag trettya godhen troes, rag my re ros menydh Seir dhe Esaw avel eretons. 6 Hwi a bren boes anedha a arghans ha dybri, hag ynwedh hwi a bren dowr anedha a arghans hag eva. 7 Rag an ARLOEDH dha Dhuw re'th vennigas yn pub ober a'th leuv. Ev a woer dha gerdh dre'n gwylvos bras ma. An dew-ugens blydhen ma an ARLOEDH dha Dhuw re beu genes, ha ny fyllsys a dravyth.'

Moab

8 Ytho ni a dremenas dres agan breder mebyon Esaw usi trigys yn Seir, dhiworth fordh an Araba, dhiworth Elath hag Esyon-geber, ha treylya ha tremena dre fordh gwylvos Moab. 9 Ena an ARLOEDH a leveris dhymm, 'Na omladh erbynn Moab

ha na enter yn kas gansa, rag ny rov dhis travyth a'ga thiredh
avel eretons, rag my re ros Ar dhe vebyon Lot avel eretons.'
10 (An Emim esa trigys ynni kyns, pobel vras, lies ha hir avel
an Anakim. 11 Ynwedh i o tybys dhe vos Refaim, kepar ha'n
Anakim, mes an Moabysi a's henwis Emim. 12 Hag yn Seir an
Horysi esa trigys kyns, ha mebyon Esaw a's fesyas, hag i a's
distruis a-dheragdha ha triga yn aga le, kepar dell wrug Ysrael
dhe dir y eretons a ros an ARLOEDH dhedha.) 13 'Lemmyn
sevewgh ha treusewgh gover Zered.'

Ytho, ni a dreusis gover Zered. 14 Termyn agan kerdh dhiworth
Kadesh-barnea bys pan dreussyn gover Zered o etek blydhen
warn ugens; y'n kettermyn, oll henedh gwer an vresel re vawrsa
yn-mes a'n kamp, dell dos an ARLOEDH dhedha.[a] 15 Ynwedh,
leuv an ARLOEDH o er aga fynn, dh'aga leun dhistrui dhiworth
an kamp, bys pan ellons dhe goll.

Ammon

16 Y hwarva, pan worfennas merwel oll gwer an vresel yn-mes
a'n bobel, 17 an ARLOEDH a gewsis dhymm, ow leverel, 18 'Ty a
dreus hedhyw or Moab orth Ar. 19 Pan dheudh nes dhe vebyon
Ammon, na omladh er aga fynn, ha na enter yn kas gansa, rag
ny rov travyth a diredh an Ammonysi dhis avel eretons, rag
my a'n ros dhe vebyon Lot avel eretons.' 20 (Henna ynwedh o
tybys dhe vos tiredh Refaim, neb esa trigys ynni kyns; mes an
Ammonysi a's henwis Zamzummim. 21 Pobel vras ens, lies ha
hir avel an Anakim. An ARLOEDH a's distruis a-ragdha, hag
i a's fesyas ha triga ena yn aga le; 22 dell wrussa rag mebyon
Esaw, trigys yn Seir, pan dhistruis an Horysi a-ragdha; hag i a's
fesyas ha triga yn aga le bys y'n jydh hedhyw. 23 Ha'n Avvim,
trigys yn godrevow bys yn Gaza, an Kaftorim, neb a dheuth
dhiworth Kaftor, a's distruis ha triga yn aga le.) 24 'Sevewgh,
kewgh yn-kerdh, ha treusewgh nans Arnon: mir, my re ros
y'th leuv Sihon an Amoryas myghtern Heshbon, ha'y bow.
Dalleth y gemmeres yn perghennogeth, hag entra yn kas ganso.
25 Hedhyw my a dhalleth settya agha ahanas hag own ahanas

a 2:14 *dell dos an ARLOEDH dhedha:* Gwel Dewteronomi 1:34, 35.

war an kenedhlow yn-dann an nevow oll, neb a glew derivas ahanas, hag i a gren ha bos yn gloesow a'th wovis.'

Fethans Myghtern Sihon an Amoryas

26 My a dhannvonas kannasow dhiworth gwylvos Kedemoth
dhe Sihon myghtern Heshbon, gans ambosow kres, ow leverel,
27 'Gas vy dhe dreusi dha dir. Y'n fordh-veur yth av, ny dreylyav
dhe'n dyghow na dhe'n kledh. 28 Ty a werth dhymm boes a
arghans may typpriv, ha ri dowr dhymm a arghans mayth yffiv,
unnweyth gas vy dhe dreusi a-droes, 29 kepar dell wrug dhymm
mebyon Esaw usi trigys yn Seir, ha'n Moabysi usi trigys yn
Ar, erna dreussiv an Yordan war-tu ha'n tir neb a re dhyn
an ARLOEDH agan Duw.' 30 Mes ny vynnas Sihon myghtern
Heshbon agan gasa dhe dreusi, drefenn an ARLOEDH dha Dhuw
dhe avleythi y spyrys ha kaleshe y golonn, rag ma'n rolla y'th
leuv, avel an jydh ma.

31 Ena an ARLOEDH a leveris dhymm, 'Mir, my re dhallathas
ri a-ragos Sihon ha'y dir. Dalleth, kemmer yn perghennogeth,
rag may hwrylli erita y dir.' 32 Pan dheuth Sihon dhe-ves
dh'agan metya yn batel, ev hag oll y bobel, dhe Yahas, 33 an
ARLOEDH agan Duw a'n ros a-ragon, hag y'n gwes'syn, ha'y
vebyon, hag oll y bobel. 34 Ha ni a gemmeras oll y drevow y'n
termyn na, ha sakra pub tre dhe dhistruyans, gwer, benynes, ha
fleghes; ny essyn denvyth dhe skapya. 35 Saw unnsel an chatel y
pyllsyn ragon agan honan, ha preydh an trevow a gemmersyn.
36 Dhiworth Aroer usi ryb amal nans Arnon, ha'n dre usi y'n
nans, bys yn Gilead, nyns esa tre re grev ragon. An ARLOEDH
agan Duw a ros pup-tra a-ragon. 37 Mes ny dheuthys nes dhe
bow an Ammonysi, oll an rannow a nans Yabbok, na dhe
drevow an menydh, na dhe le vytholl a dhifennas an ARLOEDH
agan Duw.

Fethans Og Myghtern Bashan

3 Ena ni a dreylyas hag yskynna war an fordh dhe Bashan,
hag Og myghtern Bashan a dheuth alena dh'agan metya,
ev hag oll y bobel, rag batel orth Edrei. 2 Ha'n ARLOEDH a
leveris dhymm, 'Na borth own anodho, rag my a'n re y'th leuv,

hag oll y bobel ha'y dir. Ty a wra dhodho kepar dell wrussys
dhe Sihon myghtern an Amorysi, trigys yn Heshbon.' [3] Ytho an
ARLOEDH agan Duw a ros yn agan leuv ynwedh Og myghtern
Bashan hag oll y bobel. Ni a's gweskis, ma na veu denvyth
gesys dhodho dhe skapya. [4] Ni a gemmeras oll y drevow y'n tor'
na. Nyns esa unn dre na's kemmersyn anedha: tri-ugens tre, oll
ranndir Argob, ruvaneth Og yn Bashan. [5] Oll an trevow ma a
veu kerys gans fosow ughel, yetys ha barrys, ha dres henna fest
lies tre heb fosow. [6] Ni a's sakras dhe dhistruyans kepar dell
wrussyn dhe Sihon myghtern Heshbon, ow tistrui pub tre, gwer,
benynes, ha fleghes. [7] Mes oll an chatel ha preydh an trevow y
pyllsyn ragon agan honan. [8] Ytho y'n tor' na ni a gemmeras an
tir dhiworth leuv dew vyghtern an Amorysi usi dres an Yordan,
dhiworth nans Arnon bys yn menydh Hermon [9] (Sidonim a
elow Hermon Siryon, ha'n Amorysi a'n gelow Senir), [10] oll
trevow an ughelgompesenn, oll Gilead, hag oll Bashan bys yn
Salka hag Edrei, trevow ruvaneth Og yn Bashan. [11] Rag ny veu
gesys saw unnsel Og myghtern Bashan dhiworth remenant an
Refaim. Otta, y weli o gweli a horn: a nyns usi yn Rabbath a
vebyon Ammon? Naw kevelin yw y hys ha peswar kevelin y les,
war-lergh kevelin gour.

[12] Ha'n tir ma a eritsyn y'n tor' na, dhiworth Aroer, usi ryb
nans Arnon, ha hanter menydh Gilead ha'y drevow: my a'n
ros dhe'n Rewbenysi ha'n Gadysi; [13] ha remenant Gilead hag
oll Bashan, ruvaneth Og: my a'n ros dhe hanter-loeth Manasse.
(Oll tiredh Argob, oll an rann na a Bashan, o henwys pow
Refaim; [14] Yair mab Manasse a gemmeras oll tiredh Argob bys
yn ordir an Geshurysi ha'n Maakatysi, ha Bashan a veu henwys
ganso Havvoth-yair war-lergh y hanow y honan, dell yw bys
y'n jydh hedhyw.) [15] Dhe Makir my a ros Gilead, [16] ha dhe'n
Rewbenysi ha'n Gadysi my a ros dhiworth Gilead bys y'n avon
Arnon (kres an avon a veu an or) bys y'n avon Yabbok, or an
Ammonysi; [17] an Araba ha'n Yordan o or, dhiworth Kinnereth
bys yn mor an Araba, yw Mor an Hoelan, yn-dann ledrow
Pisga troha'n howldrevel.

18 Ena my a worhemmynnis dhywgh y'n tor' na, ow leverel,
'An ARLOEDH agas Duw re ros dhywgh an tir ma dh'y erita.
Oll agas kasoryon, ervys rag batel, a wra mos a-dreus kyns
agas breder, mebyon Ysrael. 19 Saw agas benynes ha'gas fleghes,
ha'gas chatel (my a woer bos genowgh meur a jatel) a drig yn
agas trevow a res vy dhywgh, 20 bys pan re an ARLOEDH powes
dh'agas breder, kepar dell ros dhywgh hwi, hag i ynwedh a
erit an tir usi an ARLOEDH agas Duw ow ri dhedha dres an
Yordan. Ena pubonan a dhehwel dh'y eretons re res dhywgh.'
21 My a worhemmynnis dhe Yoshua y'n tor' na, ow leverel,
'Dha dhewlagas re welas pup-tra a wrug an ARLOEDH agas Duw
dhe'n dhew vyghtern ma. An ARLOEDH a wra an keth tra dhe
oll an ruvanethow le may tremenydh ena. 22 Na berthewgh own
anedha, drefenn an ARLOEDH agas Duw dhe vatalyas ragowgh.'

Moyses a Wel Kanan dhiworth Menydh Pisga

23 Y'n tor' na my a bysis favour dhiworth an ARLOEDH, ow
leverel, 24 'Arloedh DUW, ty re dhallathas diskwedhes dhe'th
was dha veuredh ha dha dhorn grev; rag py duw eus yn nev
hag yn nor neb a yll gul kepar ha'th wriansow ha'th oberow
galloesek? 25 Gas vy dhe dreusi rag may hwelliv an tir da usi
dres an Yordan, an menydh teg na, ha Lebanon.' 26 Mes an
ARLOEDH a sorras orthiv a'gas govis, ha ny glewas dhymm, ha'n
ARLOEDH a leveris dhymm, 'Henn yw lowr! Na gows genev
namoy a-dro dhe'n mater ma. 27 Yskynn bys y'n penn a Pisga,
ha drehav dha dhewlagas dhe'n howlsedhes, ha'n kledh, ha'n
dyghow, ha'n howldrevel, ha gwel gans dha dhewlagas; drefenn
na dreusydh an Yordan ma. 28 Mes gorhemmynn dhe Yoshua
ha'y grevhe ha'y nertha, drefenn ev dhe dreusi a-rag an bobel
ma, hag ev a wra dhedha erita an tir a welydh jy.' 29 Ytho ni a
drigas y'n nans a-dal Beth-peor.

Moyses a Ergh Gostytter

4 Lemmyn, Ysrael, goslow an ordenansow ha'n breusow
esov ow tyski dhywgh dhe wul, rag may fewowgh ha
dos hag erita an tir usi an ARLOEDH Duw agas tasow ow ri

dhywgh.[a] 2 Na geworrewgh dhe'n ger esov ow korhemmynna
dhywgh, ha na gemmerewgh dhe-ves anodho, dhe witha
gorhemmynnow an ARLOEDH agas Duw esov ow korhemmynna
dhywgh. 3 Agas dewlagas a welas an pyth a wrug an ARLOEDH
orth Baal-peor; rag pub gour a gerdhas war-lergh Baal-peor, an
ARLOEDH dha Dhuw a'n distruis yn-mes ahanas, 4 mes hwi neb
a lenas orth an ARLOEDH agas Duw, hwi oll yw bew hedhyw.
5 Mir, my re dhyskas dhywgh ordenansow ha breusow kepar
dell worhemmynnis dhymm an ARLOEDH ow Duw, rag may
hwryllowgh yndella. 6 Gwaytyewgh dh'aga gul, rag hemm yw
agas furneth ha'gas konvedhes a-wel dhe'n bobel neb a glew oll
an ordenansow ma, ha neb a lever, 'Yn hwir an genedhel vras
ma yw pobel fur ha dhedhi konvedhes.' 7 Rag pana genedhel
vras eus, neb a's teves Duw rybdhi, kepar ha'n ARLOEDH agan
Duw, peskweyth may helwyn dhodho. 8 Ha pana genedhel vras
a's teves ordenansow ha breusow gwiryon kepar ha'n lagha ma
esov ow settya a-ragowgh hedhyw?

9 Saw kemmer with, ha gwith dha enev gans rach, ma na
ankeffi an taklow a welas dha dhewlagas, ha ma na dhibarthons
dhiworth dha golonn der oll dydhyow dha vewnans; mes gwra
aga dyski dhe'th vebyon, ha dhe vebyon dha vebyon: 10 an jydh
may sevsys a-rag an ARLOEDH dha Dhuw orth Horeb, pan
leveris dhymm an ARLOEDH, 'Kuntell an bobel dhymm, may
hwrylliv dhedha klewes ow geryow ha may tyskons perthi
own ahanav oll an dydhyow esons ow pewa war an tir, ha'ga
dyski dh'aga mebyon.' 11 Hwi a dheuth nes ha sevel yn-dann
an menydh, ha'n menydh a loskas gans tan bys yn kolonn an
nevow, gans tewlder, kommol, ha tewolgow. 12 Ena an ARLOEDH
a gewsis genowgh yn-mes a gres an tan. Yth esewgh ow klewes
son geryow, mes nyns esewgh ow kweles furv, saw son. 13 Ev a
dhiskleryas dhywgh y gevambos a worhemmynnis dhywgh dhe
wul, an deg ger, hag ev a's skrifas war dhiw leghenn a ven. 14 An

---

a 4:1 ha pella Kemyskys yw liesplek hag unnplek y'n tekst Ebrow, martesen ow kewsel orth pub unnigyn (unnplek) hag orth an gemeneth yn kowal (liesplek).

ARLOEDH a'm gorhemmynnis y'n tor' na dhe dhyski dhywgh ordenansow ha breusow, dh'aga gul y'n tir mayth esowgh ow treusi bys di dh'y erita.

Peryll a Wordhyans Idolys

15 Kemmerewgh with ytho a'th enevow, drefenn na welsowgh furv vyth y'n jydh may kewsis an ARLOEDH dhywgh orth Horeb yn-mes a gres an tan, 16 ma na wryllowgh omlegri, ow kul dhywgh agas honan imaj gravys, an furv a figur vytholl, hevelep gorreydh na benynreydh, 17 hevelep best vyth y'n norvys, na hevelep edhen askellek vyth a nij y'n ebron, 18 hevelep kreatur vyth ow kramya war an dor, na hevelep pysk vyth usi y'n dowr yn-dann an dor. 19 Ha pan dhrehevydh dha dhewlagas war-tu ha'n ebron ha gweles an howl, ha'n loer, ha'n ster, oll lu an nevow, na vedhewgh kammledys dh'aga gordhya na'ga servya – taklow a wrug an ARLOEDH dha Dhuw kevrenna dhe oll an poblow yn-dann an ebron dhien. 20 An ARLOEDH a'gas kemmeras ha'gas dros yn-mes a'n fornes-horn, yn-mes a Ejyp, dhe vos dhodho pobel y eretons, kepar hag y'n jydh hedhyw. 21 An ARLOEDH a sorras orthiv drefenn agas geryow, ha ti na dreussiv an Yordan, na dos dhe'n tir da a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis avel eretons. 22 Rag my a verow y'n tir ma, heb treusi an Yordan: mes hwi a vydh ow treusi, ha hwi a erit an tir da ma. 23 Kemmerewgh with, ma na ankeffowgh kevambos an ARLOEDH agas Duw a wrug genowgh, ha gul ragowgh agas honan imaj gravys yn hevelep neppyth a wrug an ARLOEDH dha Dhuw y dhifenn orthis. 24 Rag an ARLOEDH dha Dhuw yw tan ow tevorya, Duw avius.

25 Pan dhineythydh mebyon ha fleghes-wynn ha kothhe y'n tir, hag omlegri, ow kul imaj gravys, an furv a neptra, ha kammwul a-wel dhe'n ARLOEDH dha Dhuw dh'y brovokya dhe sorr, 26 my a elow nev ha nor hedhyw dhe dhoen dustuni er agas pynn, hwi dhe vos dhe goll dhiworth an tir mayth esowgh ow treusi an Yordan di dh'y erita. Ny hirhowgh agas dydhyow warnodho, mes y fydhowgh distruys sur. 27 An ARLOEDH a wra agas skattra ynter an poblow, boghes vydh agas niver gesys yn mysk an

kenedhlow may hwra an ARLOEDH agas ledya di. [28] Ena hwi a serv duwow, ober diwla den, prenn ha men, na welons, ha na glewons, ha na dhebrons, ha na vlasons. [29] Mes mar hwilydh[a] alena an ARLOEDH dha Dhuw, ty a'n kyv, mar mynnowgh y gavoes gans oll dha golonn hag oll dha enev. [30] Pan vydhydh yn ahwer, hag oll an taklow ma yw devedhys warnas y'n dydhyow diwettha, mar tehwelydh dhe'n ARLOEDH dha Dhuw hag obaya y lev, [31] (rag an ARLOEDH dha Dhuw yw Duw truedhek), ny wra ev kildenna dhiworthis na dha dhistrui, ha ny ankev kevambos dha dasow a dos dhedha.

[32] Govynn lemmyn a-dro dhe'n dydhyow kyns, kyns dha dermyn jy, dhiworth an jydh may kreatyas Duw den war an norvys; dhiworth tu arall unn penn a'n ebron bys y'n penn arall: eus hwarvedhys neppyth kepar ha'n dra vras ma, po a veu neppyth haval dhodho klewys? [33] A glewas pobel bythkweth lev Duw ow kewsel yn-mes a gres an tan, kepar dell re glewsys jy, ha bewa? [34] Po a assayas neb duw dhe dhos ha kemmeres dhodho kenedhel dhiworth kenedhel arall dre brovow, dre doknys, ha der anethow, ha dre vresel, dre leuv grev ha bregh ystynnys, der euth bras kepar ha pup-tra a wrug dhywgh an ARLOEDH agas Duw yn Ejyp a-wel dhis? [35] Y feu diskwedhys dhis, rag may aswonnes an ARLOEDH dhe vos Duw; nyns eus arall saw unnsel ev. [36] Yn-mes a nev, ev a wrug dhis glewes y lev rag dha dhyski; ha war an norvys, ev a dhiskwedhas y dan bras, ha ty a glewas y eryow yn-mes a gres an tan. [37] Drefenn ev dhe gara dha dasow, ev a dhewisas aga has war aga lergh, hag ev y honan a'th tros yn-mes a Ejyp ha der y alloes bras, [38] dhe gemmeres yn perghennogeth a-ragos kenedhlow brassa ha kreffa agesos, dhe'th tri, ha dhe ri dhis aga thir rag eretons, kepar hag y'n jydh hedhyw. [39] Ytho godhvydh hedhyw, ha dro arta y'th kolonn, an ARLOEDH dhe vos Duw yn nev war-vann hag y'n nor a-woeles: nyns eus nahen. [40] Ytho gwith y ordenansow ha'y worhemmynnow esov ow korhemmynna dhis hedhyw, may fo yn ta genes ha gans dha vebyon war dha lergh,

---

a 4:29 *hwilydh:* Ow siwya an Vulgat. Ebrow *hwilowgh.*

mayth ystynni dha dhydhyow war an tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis bys vykken.

Moyses a Dhewis Teyr Sita Harbereth

41 Ena Moyses a dhibarthas teyr thre a'n tu arall dhe Yordan, troha'n howldrevel, 42 rag may fio ena ladher neb a ladhas y gentrevek dre wall, ha neb na wrug y gasa kyns, may halla fia dhe onan a'n trevow ma ha bewa: 43 Beser y'n gwylvos war an ughelgompesenn rag an Rewbenysi, ha Ramoth yn Gilead rag an Gadysi, ha Golan yn Bashan rag an Manassysi.

Nessa Areth Moyses

44 Homm yw an lagha a wrug Moyses hy settya a-rag mebyon Ysrael. 45 An re ma yw an dustuniow, ha'n ordenansow, ha'n breusow a gewsis Moyses dhe vebyon Ysrael, pan dheuthons yn-mes a Ejyp, 46 a'n tu arall dhe Yordan, y'n nans a-dal Beth-peor, yn pow Sihon myghtern an Amorysi neb esa trigys yn Heshbon, neb a wrug Moyses ha mebyon Ysrael y weskel pan dheuthons yn-mes a Ejyp. 47 I a gemmeras yn perghennogeth y diredh ha tiredh Og myghtern Bashan, dew vyghtern an Amorysi esa a'n tu arall dhe Yordan, troha'n howldrevel; 48 dhiworth Aroer usi war lann avon, ha bys yn menydh Siryon (yw Hermon), 49 hag oll an Araba a'n tu arall dhe Yordan troha'n howldrevel, bys yn mor an Araba, yn-dann ledrow Pisga troha'n howldrevel.

An Deg Gorhemmynn

5 Moyses a elwis dhe oll Ysrael ha leverel dhedha: Klew, A Ysrael, an ordenansow ha'n breusow esov ow kewsel yn agas diwskovarn hedhyw, rag ma's dyskowgh, ha'ga gwitha, ha'ga gul. 2 An ARLOEDH agan Duw a wrug genen kevambos orth Horeb. 3 Ny wrug an ARLOEDH an kevambos ma gans agan tasow, mes genen ni, ni neb usi omma hedhyw, ni oll yn few. 4 Fas orth fas, an ARLOEDH a gewsis genowgh war an menydh yn-mes a gres an tan. 5 Yth esen vy ow sevel ynter an ARLOEDH ha hwi y'n tor' na dhe dherivas dhywgh ger an ARLOEDH; rag hwi a gemmeras own a'n tan, ha ny yskynnsowgh dhe'n menydh. Ev a leveris,

[6] My yw an ARLOEDH dha Dhuw neb a'th tros yn-mes a bow Ejyp, yn-mes a'n chi a gethneth.

[7] Ny vydh dhis duwow erell a-ragov.

[8] Ny wredh dhis imaj gravys, an hevelep a dravyth eus yn nev a-vann, nag yn nor a-woeles, nag y'n dowr yn-dann an nor. [9] Ny wredh omblegya a-ragdha na'ga servya; rag my an ARLOEDH dha Dhuw yw Duw avius, ow tri kessydhyans kammweyth an tasow war an fleghes bys y'n tressa ha peswora henedh a'n re a'm kas, [10] mes ow tiskwedhes tregeredh dhe vilyow anedha a'm kar hag a with ow gorhemmynnow.

[11] Ny wredh kemmeres hanow an ARLOEDH dha Dhuw yn euver, rag ny wra an ARLOEDH y asa heb kessydhyans neb a gemmer y hanow yn euver.

[12] Gwith dydh an Sabot dh'y witha sans, dell worhemmynnis an ARLOEDH dha Dhuw dhis. [13] Hwegh dydh y lavurydh ha gul oll dha ober; [14] mes an seythves dydh yw Sabot dhe'n ARLOEDH dha Dhuw; ynno ny wrewgh ober vyth, ty, na dha vab, na dha vyrgh, na dha was, na dha vaghteth, na dha ojyon, na dha asen, nag oll dha jatel, na'n alyon usi a-ji dhe'th yetys, rag may powesso dha was ha dha vaghteth avelos. [15] Porth kov ty dhe vos keth yn pow Ejyp, ha'n ARLOEDH dha Dhuw a'th tros yn-mes alena dre leuv grev ha bregh ystynnys; rakhenna an ARLOEDH dha Dhuw a worhemmynnis dhis gwitha an Sabot.

[16] Enor dha das ha dha vamm dell worhemmynnis an ARLOEDH dha Dhuw dhis, rag may fo dha dhydhyow hir, ha rag may fo yn ta dhis war an tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis.

[17] Ny wredh moldra.

[18] Ny wredh avoutri.

[19] Ny wredh ladra.

[20] Ny wredh fals dhustuni erbynn dha gentrevek.

[21] Ny wredh hwansa benyn dha gentrevek. Ny wredh yeuni chi dha gentrevek, na'y wel, na'y was, na'y vaghteth, na'y ojyon, na'y asen, na travyth eus dhe'th kentrevek.

22 An ARLOEDH a gewsis an geryow ma dhe oll agas
kuntellyans war an menydh yn-mes a gres an tan, an kommol
ha'n tewolgow, dre lev ughel, ha ny geworras dhedha. Ena ev
a's skrifas war dhiw leghenn a ven, ha'ga ri dhymm. 23 Pan
glewsowgh an lev yn-mes a gres an tewolgow, ha'n menydh
ow tewi gans tan, hwi a dheuth nes dhymm, oll pennow agas
loethow ha'gas henavogyon. 24 Y leverowgh, 'Awotta, an
ARLOEDH agan Duw re dhiskwedhas dhyn y wolewder ha'y
veuredh, ha ni re glewas y lev yn-mes a gres an tan. Hedhyw ni
re welas Duw dhe gewsel gans den, hag ev a vew. 25 Lemmyn,
prag y ferwyn? Rag an tan bras ma a'gan konsum; mar kwren
ni pesya klewes lev an ARLOEDH agan Duw moy, ni a verow.
26 Rag piw eus a bub kig neb a glewas lev an Duw bew ow
kewsel yn-mes a gres an tan avelon, ha bewa? 27 Ty ke nes, ha
klew oll a lever an ARLOEDH agan Duw, ha ty a lever dhyn pup-
tra a gews an ARLOEDH agan Duw dhis, ha ni a'n klew ha'y wul.'

28 An ARLOEDH a glewas son agas geryow pan gewssowgh
dhymm, ha'n ARLOEDH a leveris dhymm, 'My re glewas son
geryow an bobel ma, a gowssons dhis; pup-tra a gowssons yw
mas. 29 Unnweyth a pe dhedha kolonn a'n par ma, dhe berthi
own ahanav vy, ha dhe witha oll ow gorhemmynnow pup-
prys, rag may fo yn ta dhedha ha dh'aga mebyon bys vykken!
30 Ke, lavar dhedha, "Dehwel dh'agas tyldow." 31 Mes ty sav
omma genev, may kowsav orthis oll an gorhemmynn, ha'n
ordenansow ha'n breusow a dhyskydh dhedha, ma's kwrellons
y'n tir a rov dhedha dh'y erita.' 32 Gwaytyewgh gul ytho kepar
dell worhemmynnis dhywgh an ARLOEDH agas Duw; na
dreylyewgh dhe'n dyghow na dhe'n kledh. 33 Kerdhewgh yn
pub fordh a worhemmynnis an ARLOEDH agas Duw dhywgh,
rag may fewowgh, ha may fo yn ta dhywgh, ha may fo agas
dydhyow hir y'n tir a eritowgh.

6 Hemm yw an gorhemmynn ha'n ordenansow ha'n
breusow a worhemmynnis an ARLOEDH agas Duw dhe
dhyski dhywgh, dh'aga gul y'n tir mayth esowgh ow treusi
di dh'y erita; 2 rag may perthi own a'n ARLOEDH dha Dhuw,
dhe witha oll y ordenansow ha'y worhemmynnow esov ow

korhemmynna dhis oll dydhyow dha vewnans, ty, ha'th vab, ha
mab dha vab, rag may fo hir dha dhydhyow. 3 Klew, Ysrael, ha
gwayt aga gul, rag may fo yn ta dhis, ha rag may kressyowgh
yn feur, kepar dell gewsis dhis an ARLOEDH Duw dha dasow, yn
tir a dhinwa leth ha mel.

An Gorhemmynn Meur

4 Klew, Ysrael: An ARLOEDH agan Duw, yw unn ARLOEDH;
5 ty a gar an ARLOEDH dha Dhuw gans oll dha golonn, ha gans
oll dha enev, ha gans oll dha nerth. 6 Ha'n geryow ma esov ow
korhemmynna dhis hedhyw a vydh war dha golonn; 7 ha hwi
a's daslever dhe'th vebyon ha kewsel anedha pan esedhydh y'th
chi, ha pan gerdhydh y'n fordh, ha pan wrowedhydh, ha pan
sevydh; 8 ha ty a's kelm avel tokyn war dha leuv, hag y fydhons
soenelligow yntra dha dhewlagas. 9 Ha ty a's skrif war bostow
darasow dha ji, ha war dha yetys.

10 Pan wra an ARLOEDH dha Dhuw dha dhri bys y'n tir a dos
dhe'th tasow, dhe Abraham, dhe Ysak, ha dhe Yakob, dhe ri
dhis trevow bras ha teg, na wrussys ta aga drehevel, 11 ha chiow
leun a bup-tra da, na wrussys ta aga lenwel, ha puthow palyes,
na wrussys ta aga falas, ha gwinlannow hag olewbrennyer,
na wrussys ta aga flansa: ena pan dhybrydh ha bos gwalghys,
12 kemmer with na ankeffi an ARLOEDH neb a'th tros yn-mes
a bow Ejyp, dhiworth an chi a gethneth. 13 Porth own a'n
ARLOEDH dha Dhuw ha gwra y servya, ha ti re y hanow. 14 Na
gerdhewgh war-lergh duwow erell, dhiworth duwow an poblow
usi a-dro dhywgh; 15 (rag Duw avius yw an ARLOEDH dha Dhuw
yn agas mysk), ma na dhewo sorr an ARLOEDH dha Dhuw er
dha bynn ha'th tistrui a-dhiwar enep an tir.

16 Na brevewgh an ARLOEDH agas Duw kepar dell y'n
prevsowgh orth Massa.[a] 17 Gwithewgh dour gorhemmynnow
an ARLOEDH agas Duw, ha'y dhustuniow, ha'y ordenansow
a worhemmynnis dhis. 18 Gwra an pyth yw ewn ha da a-wel
dhe'n ARLOEDH, rag may fo yn ta dhis, ha may tyffi hag erita

---

a 6:16 *Massa:* Gwel Eksodus 17:1-7.

an tir da a dos an ARLOEDH dhe'th tasow, [19] dhe fesya oll dha eskerens a-ragos, kepar dell gewsis an ARLOEDH.

[20] Pan wovynn dha vab orthis y'n termyn a dheu, ow leverel, 'Pandr'yw styr a'n dustuniow ha'n ordenansow ha'n breusow a worhemmynnis an ARLOEDH agan Duw dhywgh?' [21] ena ty a lever dhe'th vab, 'Kethyon en ni dhe Faro yn Ejyp, ha'n ARLOEDH a'gan dros yn-mes a Ejyp dre leuv grev. [22] An ARLOEDH a ros toknys ha marthusyon, bras ha drog, war Ejyp, war Faro, ha war oll y ji a-wel dhyn. [23] Ev a'gan dros yn-mes alena, rag ma'gan drolla a-ji, dhe ri dhyn an tir a dos ev dh'agan tasow. [24] An ARLOEDH a worhemmynnis dhyn gul oll an ordenansow ma, dhe berthi own a'n ARLOEDH agan Duw, rag may fo yn ta dhyn pub dydh oll, dh'agan gwitha yn few kepar ha hedhyw. [25] Y fydh dhyn ewnder mar kwaytyn ni gul oll an gorhemmynn ma a-wel dhe'n ARLOEDH agan Duw, kepar dell worhemmynnis dhyn.'

Pobel Dhewisys

7 Pan wra an ARLOEDH dha Dhuw dha dhri bys y'n tir mayth esos ow tos ena dh'y erita, ha fesya lies kenedhel a-ragos, an Hittysi, an Girgashysi, an Amorysi, an Kananysi, an Perizzysi, an Hivysi, ha'n Yebusysi, seyth kenedhel brassa ha kreffa agesos, [2] ha pan wra an ARLOEDH dha Dhuw aga delivra dhis, ty a wra aga gweskel, ha'ga sakra dhe dhistruyans. Na wra kevambos gansa, na diskwedhes mersi. [3] Na wra demmedhyansow gansa. Na ro dha vyrgh dh'y vab ha na gemmer y vyrgh rag dha vab; [4] rag henna a dreylsa dha vab a-dhiworthiv, dhe servya duwow erell, ha sorr an ARLOEDH a dhew er agas pynn ha'th tistrui toeth da. [5] Mes yndella y hwrewgh dhedha: hwi a derr dhe'n dor aga alteryow, ha brewi aga feulveyn, ha treghi aga Asherim, ha leski aga imajys gravys gans tan.

[6] Rag ty yw pobel sans dhe'n ARLOEDH dha Dhuw. An ARLOEDH dha Dhuw re'th tewisas dhe vos dhodho pobel arbennik dhodho y honan, yn-mes a oll an poblow war enep an norvys. [7] Nyns o drefenn agas bos moy ages poblow erell

y hwrug an ARLOEDH agas kara ha'gas dewis – rag yth ewgh an lyha a'n poblow oll; [8] mes drefenn kerensa an ARLOEDH ragowgh hwi ha drefenn ev dhe witha an ti a dos dh'agas tasow, an ARLOEDH a'gas dros dhe-ves dre leuv grev hag y'th tasprenas dhiworth an chi a gethneth dhiworth leuv Faro myghtern Ejyp. [9] Rakhenna godhvydh an ARLOEDH dha Dhuw dhe vos Duw, an Duw len, ow kwitha y gevambos ha'y dregeredh dhe'n re usi orth y gara hag ow kwitha y worhemmynnow, dhe vil henedh; [10] mes owth attyli dh'aga fas an re usi orth y gasa, dh'aga distrui. Ny dhelat rag neb a wra y gasa; ev a wra y attyli dh'y fas. [11] Rakhenna gwith an gorhemmynn ha'n ordenansow ha'n breusow esov ow korhemmynna dhis hedhyw dh'aga gul.

Bennathow Gostytter

[12] Drefenn hwi dhe glewes an breusow ma ha bos diwysyk dh'aga gul, an ARLOEDH dha Dhuw a with ragos an kevambos ha'n dregeredh a dos dhe'th tasow. [13] Ev a'th kar ha'th venniga hag ynkressya dha niver. Hag ev a vennik frut dha gorf, ha frut dha dir, dha ys ha'th win ha'th olew, leughi dha jatel, hag eyn dha flokk war an tir a dos dhe'th tasow dhe ri dhis. [14] Benniges vydhydh moy ages an poblow oll; ny vydh ynnos gour po benyn anvap, nag yn mysk dha vestes. [15] An ARLOEDH a dreyl dhiworthis pub dises; ha ny sett warnas oll an klevesow vil a Ejyp a wodhves, mes ev a's gorr war oll an re a'th kas. [16] Ha ty a dhevor oll an poblow a wra an ARLOEDH dha Dhuw aga ri dhis. Ny wra dha lagas kemmeres pita anedha, ha ny wrewgh servya aga duwow, rakhenna dhe vos antell dhis.

[17] Mar leverri y'th kolonn, 'An kenedhlow ma yw brassa agesov; fatell allav vy erita aga thiredh?' – [18] na borth own anedha, mes porth kov a'n pyth a wrug an ARLOEDH dha Dhuw dhe Faro ha dhe oll Ejyp, [19] an provow bras a welas dha dhewlagas, an toknys ha'n marthusyon, ha'n dhorn grev ha'n vregh ystynnys, ma'th tros an ARLOEDH dha Dhuw dhe-ves dredha. Yndella an ARLOEDH dha Dhuw a wra dhe oll an poblow esos ow perthi own anedha. [20] Ynwedh an ARLOEDH dha Dhuw a dhannvon hwyrnoresow yn aga mysk, bys pan

vo distruys an remenant a omgudhons ragos. 21 Na borth euth
anedha, drefenn bos an ARLOEDH dha Dhuw yn agas mysk,
Duw bras hag euthyk. 22 An ARLOEDH dha Dhuw a remov an
kenedhlow ma a-ragos tamm ha tamm. Ny yllydh aga distrui
toeth men, rag own a'n goedhviles dhe balshe er dha bynn.
23 Mes an ARLOEDH dha Dhuw a's delirv dhis, ha'ga tewlel yn
deray bras bys pan vons distruys. 24 Ev a re aga myghternedh
y'th leuv, ha distrui aga hanow a-dhann an ebron. Nagonan ny
sev a-ragos bys pan y's distruydh. 25 Imajys gravys aga duwow a
leskowgh dre dan. Na dhesir an arghans na'n owr usi warnedha
na'y gemmeres ragos, rag own ty dhe vos maglennys ynno, rag
ev dhe vos kasadow dhe'n ARLOEDH dha Dhuw. 26 Na dhro
pyth kasadow dhe'th chi, ma na vi sakrys rag distruyans avello.
Ty a'n kas gans kas kowal, ha'y aborrya, drefenn y vos sakrys
rag distruyans.

8 Gwaytyewgh gul oll an gorhemmynn a wrav vy y
worhemmynna dhis hedhyw, rag may fewowgh hag
ynkressya ha dos hag erita an tir a dos an ARLOEDH dh'agas
tasow. 2 Ha ty a berth kov a oll an fordh a wrug an ARLOEDH
dha Dhuw dhis kerdhes ynni an dew-ugens blydhen ma y'n
gwylvos, rag ma'th uvelhaho ha'th previ, dhe wodhvos an pyth
esa y'th kolonn, mar kwitthes y worhemmynnow po na witthes.
3 Ev a'th uvelhas, ha'th wul dhe vos nownek, ha'th voesa gans
manna na aswonnsys ha ny'n aswonnsons dha dasow; rag ma'th
wrella dhe aswonn nag yw dre vara unnsel y few den, mes ev a
vew dre bup-tra oll a dheu yn-mes a anow an ARLOEDH. 4 Dha
vantell ny gothhas warnas, ha dha droes ny hwedhas an dew-
ugens blydhen ma. 5 Aswonn y'th kolonn, kepar dell geredh
gour y vab, yndella an ARLOEDH dha Dhuw a'th keredh.

Peryllow Richys

6 Gwith gorhemmynnow an ARLOEDH dha Dhuw, ow
kerdhes yn y fordhow, hag ow perthi own anodho. 7 Rag yma
an ARLOEDH dha Dhuw orth dha dhri dhe dir da, tir goverow
dowr, fentynyow, ha downderyow ow resek yn-mes y'n nans
ha'n brenn; 8 tir a waneth ha heydh, ha gwinbrenn ha figbrenn

ha greunaval, tir a olewbrennyer, olew ha mel; [9] tir ma na
dhybrydh ynno bara yn esow, ma na vydh dhis ynno fowt a
dravyth; tir mayth yw y garregi horn, ha dhiworth y vrennow y
fengleudhydh kober. [10] Pan dhybrydh ha bos gwalghys, ena ty a
vennik an ARLOEDH dha Dhuw rag an tir da a ros dhis.

[11] Gwayt na ankeffi an ARLOEDH dha Dhuw, heb gwitha
y worhemmynnow, y vreusow ha'y ordenansow esov ow
korhemmynna dhis hedhyw. [12] Pan dhebrowgh dha walgh,
ha drehevel chiow da ha triga ynna, [13] ha pan gress dha jatel
ha dha dheves, hag arghans hag owr a ynkress dhis, ha pup-
tra a'th eus a ynkress, [14] ena kemmer with na ughelhaho dha
golonn, ha ty a ankev an ARLOEDH dha Dhuw, neb a'th tros
dhe-ves dhiworth an chi a gethneth; [15] neb a wrug dhis kerdhes
y'n gwylvos bras hag euthyk, le mayth esa an sarf danek ha'n
skorpyon, ha syghtir le ma nag eus dowr; neb a dhros dowr
yn-mes dhis dhiworth karrek an kellester; [16] neb a ros dhis
manna dhe dhybri y'n gwylvos na aswonnis dha dasow, rag dha
uvelhe, ha rag ma'th proffa, dhe wruthyl dader dhis wortiwedh.
[17] Kemmer with na leverri y'th kolonn, 'Ow nerth ha galloes
ow leuv re wrug dhymm an wolusogneth ma.' [18] Mes porth kov
a'n ARLOEDH dha Dhuw, rag yth yw ev neb a re dhis nerth dhe
wul golusogneth, rag may fastyo y gevambos a dos ev dhe'th
tasow, kepar hag y'n jydh hedhyw. [19] Ha mar ankevydh byth
an ARLOEDH dha Dhuw ha kerdhes war-lergh duwow erell
ha'ga servya ha plegya dhe'n dor a-ragdha, my a dhest dhywgh
hedhyw, yth ewgh dhe goll devri. [20] Kepar ha'n kenedhlow usi
an ARLOEDH orth aga distrui a-ragowgh, yndella y fydhowgh
distruys, drefenn na woslewsowgh dhe lev an ARLOEDH agas
Duw.

9 Klew, Ysrael: ty a dreus an Yordan hedhyw dhe vos
a-bervedh dhe erita kenedhlow brassa ha kreffa agesos,
sitys bras, kerys bys y'n ebron, [2] pobel vras ha hir, mebyon an
Anakim a aswonnydh, ha ty re'n klewas bos leverys, 'Piw a
yll sevel a-rag mebyon Anak?' [3] Godhvydh ytho hedhyw, yth
yw an ARLOEDH dha Dhuw neb a dreus a-ragos avel tan ow
tevorya. Ev a's distru hag ev a's uvelha a-ragos. Ty a gemmer

aga eretons ha'ga distrui toeth da kepar dell gewsis dhis an ARLOEDH.

[4] Na lavar y'th kolonn, pan wra an ARLOEDH dha Dhuw aga fesya a-ragos, 'Yth yw drefenn ow ewnder y hwrug an ARLOEDH ow dri dhe erita an tir ma.' Yth yw drefenn sherewynsi an kenedhlow ma y hwra an ARLOEDH aga fesya a-ragos. [5] Nyns yw drefenn dha ewnder, na drefenn ewnhynseth dha golonn, yth esos ow tos dhe erita aga thir; mes yth yw drefenn sherewynsi an kenedhlow ma y hwra an ARLOEDH dha Dhuw aga fesya a-ragos, rag may fastyo an ger a dos an ARLOEDH dhe'th tasow, dhe Abraham, dhe Ysak, ha dhe Yakob.

An Leugh Owrek

[6] Godhvydh ytho nag yw drefenn dha ewnder y hwra an ARLOEDH dha Dhuw ri dhis an tir da ma dh'y erita, rag ty yw pobel kales dha gilbenn. [7] Porth kov, na ankov, fatell serrsys an ARLOEDH dha Dhuw y'n gwylvos. A-dhia'n jydh may teuth yn-mes a bow Ejyp bys may teuthewgh bys y'n tyller ma, hwi re beu ow rebellya erbynn an ARLOEDH. [8] Orth Horeb hwi a sorras an ARLOEDH, ha'n ARLOEDH a veu serrys lowr orthowgh, dh'agas distrui. [9] Pan yskynnis dhe'n menydh dhe dhegemmeres an leghennow a ven, leghennow an kevambos a wrug an ARLOEDH genowgh, my a wortas y'n menydh dewgens dydh ha dewgens nos; ny dhybris bara nag eva dowr. [10] An ARLOEDH a ros dhymm an dhiw leghenn a ven skrifys dre vys Duw, ha warnedha oll an geryow a gewsis an ARLOEDH genowgh y'n menydh yn-mes a gres an tan yn jydh an kuntellyans. [11] Dhe benn dew-ugens dydh ha dew-ugens nos an ARLOEDH a ros dhymm an dhiw leghenn a ven, leghennow an kevambos. [12] Ena an ARLOEDH a leveris dhymm, 'Sav, diyskynn uskis a'n tyller ma; rag dha bobel hag a dhresys yn-mes a Ejyp, re omdhefolas; i re dreylyas toeth da dhiworth an fordh a worhemmynnis dhedha; i re wrug ragdha aga honan imaj teudh.'

[13] An ARLOEDH a gewsis dhymm keffrys, ow leverel, 'My re welas an bobel ma, hag otta, pobel kales hy hilbenn yw. [14] Gas vy ow honan, ma's distruiv ha defendya dhe-ves aga

hanow a-dhann an ebron; ha my a'th wra kenedhel vrassa ha
kreffa agessa.' 15 Ytho my a dreylyas ha diyskynna dhiworth
an menydh, ha'n menydh ow tewi gans tan, ha diw leghenn an
kevambos y'm diwleuv. 16 My a viras, hag otta, hwi re wrussa
pegha erbynn an ARLOEDH agas Duw, ha gul ragowgh leugh
teudh; y hwrussewgh treylya toeth da dhiworth an fordh a
wrug an ARLOEDH gorhemmynna dhywgh. 17 Ena my a gavas
dalghenn y'n dhiw leghenn, ha'ga thewlel mes a'm diwleuv,
ha'ga therri a-wel dhywgh. 18 Ena my a goedhas dhe'n dor
a-rag an ARLOEDH avel kyns, dewgens dydh ha dewgens nos;
ny dhybris bara nag eva dowr, rag oll agas pegh a wrussowgh,
ow kul drog a-wel an ARLOEDH, dh'y brovokya dhe sorr.
19 Rag my a borthas own a'n sorr ha'n gonnar may fernewis an
ARLOEDH gansa er agas pynn, dh'agas distrui. Mes an ARLOEDH
a woslowas orthiv y'n eur na ynwedh. 20 Ha'n ARLOEDH a sorras
gans Aron lowr dh'y dhistrui, mes my a bysis rag Aron ynwedh
y'n termyn na. 21 Ena my a gemmeras agas peghes a wrussowgh,
an leugh, ha'y leski y'n tan, orth y vrewi, orth y velyas yn teg
bys may feu melys dhe dhoust; ha my a dewlis y dhoust y'n
gover esa ow tiyskynna dhiworth an menydh.

22 Orth Tabera ynwedh hag orth Massa hag orth Kibroth-
hattaava[a] hwi a brovokyas an ARLOEDH dhe sorr. 23 Ha pan
y'gas dannvonas an ARLOEDH dhiworth Kadesh-barnea, ow
leverel, 'Yskynnewgh hag eritewgh an tir a res dhywgh,' hwi
a rebellyas erbynn gorhemmynn an ARLOEDH agas Duw, ha
ny gryssowgh dhodho na goslowes orth y lev. 24 Hwi re beu
ow rebellya erbynn an ARLOEDH a-dhia'n kynsa dydh ma'gas
aswonnis.

25 Ytho my a goedhas dhe'n dor a-rag an ARLOEDH dewgens
dydh ha dewgens nos, ow krowedha ena a-hys, rag an ARLOEDH
a lavarsa ev dhe vynnes agas distrui. 26 Ena my a bysis war an
ARLOEDH ha leverel, 'Arloedh DUW, na gowldhistru dha bobel

---

a 9:22 *Tabera:* Yw dhe styrya *loskvann,* Niverow 11:3. *Massa: prov,* Eksodus 17:7. *Kibroth-hattaava: bedhow an ewl,* Niverow 11:34.

ha'th eretons a dhasprensys y'th veuredh, neb a dhresys yn-mes a Ejyp dre leuv grev. [27] Porth kov a'th servysi Abraham, Ysak, ha Yakob; na vir orth gorthter an bobel ma, nag orth hy hammweyth, nag orth hy fegh, [28] ma na lavarro tus an tir ma'gan dresys dhe-ves dhiworto, "Drefenn na allas an ARLOEDH aga dri dhe'n tir a ambosas dhedha, ha drefenn ev dh'aga hasa, ev re's dros yn-mes dh'aga ladha y'n gwylvos." [29] Mes i yw dha bobel ha'th eretons a dhresys yn-mes gans dha nerth bras ha'th vregh ystynnys.'

An Nessa Diw Leghenn

10 Y'n termyn na, an ARLOEDH a leveris dhymm, 'Fols dhis diw leghenn a ven haval dhe'n kynsa hag yskynn dhymm war-tu ha'n menydh, ha gwra dhis argh a brenn. [2] Ha my a skrif war an leghennow an geryow esa war an kynsa leghennow a derrsys. Ena ty a's gorr y'n argh.' [3] Ytho my a wrug argh prenn akasya ha folsa diw leghenn a ven haval dhe'n kynsa, hag yth yskynnis war-tu ha'n menydh ha'n dhiw leghenn y'm dorn. [4] Hag ev a skrifas war an leghennow avel an kynsa skrif, an deg ger a gewsis an ARLOEDH dhywgh war an menydh yn-mes a gres an tan yn jydh an kuntellyans; ha'n ARLOEDH a's ros dhymm. [5] Ena my a dreylyas ha diyskynna dhiworth an menydh ha gorra an leghennow y'n argh a wrug vy, hag yth esons ena kepar dell worhemmynnis an ARLOEDH dhymm.

[6] (Mebyon Ysrael a omdennas dhiworth puthow Bene-yaakan dhe Mosera. Ena Aron a verwis hag y feu ynkleudhys ena, hag Eleazar y vab a servyas avel oferyas yn y le. [7] Alena i eth yn-kerdh war-tu ha'n Gudgod,[a] ha dhiworth an Gudgod war-tu ha Yotbatha, tir goverow dowr. [8] Y'n termyn na, an ARLOEDH a dhibarthas loeth Levi dhe dhegi argh kevambos an ARLOEDH, dhe sevel a-rag an ARLOEDH dh'y servya ha dhe venniga yn y hanow bys y'n jydh hedhyw. [9] Rakhenna, ny veu dhe Levi rann nag eretons gans y vreder; an ARLOEDH yw y eretons kepar dell gewsis an ARLOEDH dha Dhuw dhodho.)

---

a 10:7 *ha'n Gudgod:* Gwel Niverow 33:33, *Hor-haggidgad.*

10 My a sevis war an menydh avel an kynsa dew-ugens dydh
ha dew-ugens nos, ha'n ARLOEDH a woslowas orthiv an weyth
na ynwedh, ha ny vynnas an ARLOEDH dha dhistrui. 11 Ena
an ARLOEDH a leveris dhymm, 'Sav ha ke y'th kerdh a-rag an
bobel, rag mayth ellons hag erita an tir a des dh'aga thasow y
ri dhedha.'

Own an ARLOEDH

12 Ha lemmyn Ysrael, pandr'a wovynn an ARLOEDH orthis
marnas perthi own a'n ARLOEDH dha Dhuw, kerdhes yn oll
y fordhow, ha'y gara, ha servya an ARLOEDH dha Dhuw gans
oll dha golonn ha gans oll dha enev, 13 gwitha gorhemmynnow
an ARLOEDH, ha'y ordenansow esov ow korhemmynna dhis
hedhyw rag may fo yn ta dhis? 14 Otta, an nev, ha nev an nevow,
yw dhe'n ARLOEDH dha Dhuw, an norvys ha pup-tra eus ynno.
15 Saw unnsel war dha dasow an ARLOEDH a settyas y gerensa,
dh'aga hara, hag ev a dhewisas aga has war aga lergh, hwi a-ugh
oll an poblow, kepar hag y'n jydh hedhyw. 16 Trodreghewgh
ytho kudhgenn agas kolonn, na vedhewgh kales agas kilbenn
namoy. 17 Rag an ARLOEDH agas Duw yw Duw a'n duwow hag
Arloedh a'n arlydhi, an Duw bras ha krev hag euthyk, nag eus
dhodho faverans, ha na gemmer falswober; 18 ow kul gwirvreus
dhe'n omdhivas ha'n wedhwes, hag ow kara an alyon, ow ri
dhodho bara ha dillas. 19 Kerewgh an alyon; rag hwi a veu
alyons yn pow Ejyp. 20 Porth own a'n ARLOEDH dha Dhuw ha
gwra y servya. Glen orto, ha to ren y hanow. 21 Ev yw dha
wormel, hag ev yw dha Dhuw a wrug ragos an taklow bras hag
euthyk ma a welas dha dhewlagas. 22 Dha dasow eth yn-nans
dhe Ejyp, deg ha tri-ugens enev; ha lemmyn an ARLOEDH dha
Dhuw a'th settyas avel ster an nev yn palster.

Marthusyon an ARLOEDH

11 Ytho ty a gar an ARLOEDH dha Dhuw ha gwitha y jarj
ha'y ordenansow ha'y vreusow ha'y worhemmynnow
pub termyn. 2 Godhvydhewgh hedhyw, na veu agas mebyon,
neb na aswonnis na weles dyskybleth an ARLOEDH agas Duw,
y veuredh, y dhorn grev ha'y vregh ystynnys, 3 ha'y doknys,

ha'y wriansow a wrug yn Ejyp, dhe Faro myghtern Ejyp, ha dhe oll y bow; [4] ha'n pyth a wrug dhe lu Ejyp, dh'aga mergh ha'ga charettow, fatell wrug dhe dhowrow an Mor Rudh liva dresta pan esens owth helghya war agas lergh, ha'n ARLOEDH a's distruis bys y'n jydh hedhyw; [5] ha ny welsons an pyth a wrug ragowgh y'n gwylvos bys pan dheuthewgh dhe'n tyller ma; [6] an pyth a wrug dhe Dathan ha dhe Abiram, mebyon Eliab mab Rewben, fatell igoras an dor y anow, ha'ga howllenki, gans aga thiogethyow, ha'ga thyldow, ha pub tra vew a veu dhedha yn mysk Ysrael oll. [7] Mes y feu agas dewlagas a welas oll oberow bras an ARLOEDH, hag a wruga.

[8] Gwithewgh oll an gorhemmynn esov ow korhemmynna dhis hedhyw rag may fewgh krev ha dos hag erita an tir esowgh ow treusi bys di dh'y erita, [9] rag may hirhahowgh agas dydhyow war an tir a dos an ARLOEDH dh'agas tasow y ri dhedha, ha dh'agas has, tir a dhinwa leth ha mel. [10] Ynwedh, an tir mayth esos ow tos di dh'y erita, nyns yw haval dhe bow Ejyp, le may teuthewgh yn-mes alena, le may hessys dha has ha'y dhowrhe a-droes, avel losowek. [11] Mes an tir mayth esos ow treusi di dh'y erita yw tiredh menydhyow ha nansow a yv dowr dhiworth glaw nev; [12] tiredh yw bern dhe'n ARLOEDH dha Dhuw; yma dewlagas an ARLOEDH dha Dhuw warnodho pup-prys, dhiworth dalleth an vlydhen bys yn diwedh an vlydhen.

[13] Mar koslewowgh devri ow gorhemmynnow esov ow korhemmynna dhywgh hedhyw, dhe gara an ARLOEDH agas Duw ha dh'y servya gans oll agas kolonn ha gans oll agas enev, [14] ena y rov glaw rag agas tiredh yn y dermyn, an glaw a-varr ha'n glaw diwedhes, rag may kuntelli dha ys ha'th win ha'th olew. [15] My a re gwels y'th wel rag dha jatel, may typpri ha bos gwalghys. [16] Kemmerewgh with, ma na vo agas kolonn toellys, ha hwi a dreyl dhe denewen ha servya duwow erell ha plegya dhe'n dor a-ragdha, [17] hag ena sorr an ARLOEDH a dhew er agas pynn, hag ev a dhege an ebron ha ny vydh glaw, ha ny dhre an tir y askorr, ha hwi a verow yn skon dhiwar an tir da usi an ARLOEDH ow ri dhywgh.

18 Settyewgh ow geryow ma war agas kolonn ha war agas
enev, ha kelmewgh i avel tokyn war agas leuv, hag y fydhons
soenelligow yntra dha dhewlagas. 19 Dyskewgh i dhe'th vebyon,
ow kewsel anedha pan os esedhys y'th chi, ha pan esos ow
kerdhes y'n fordh, ha pan wrowedhydh, ha pan sevydh.
20 Skrif i war bost-daras dha ji, ha war dha yetys, 21 rag mayth
ynkressyo agas dydhyow ha dydhyow agas mebyon war an tir a
dos an ARLOEDH dh'agas tasow y ri dhedha, kepar ha dydhyow
an ebron a-ugh an norvys. 22 Rag mar kwitthowgh teg oll an
gorhemmynn ma esov ow korhemmynna dhywgh dh'y wul, dhe
gara an ARLOEDH agas Duw, dhe gerdhes yn oll y fordhow, ha
dhe lena orto, 23 ena an ARLOEDH a jas yn-mes oll an kenedhlow
ma a-ragowgh, ha hwi a erit dhiworth kenedhlow brassa ha
kreffa agesowgh. 24 Pub le may trett agas godhen warnodho a
vydh dhywgh: dhiworth an gwylvos ha Lebanon, dhiworth an
avon, an avon Ewfrates, bys yn mor an howlsedhes, y fydh
agas or. 25 Denvyth ny yll sevel er agas pynn. An ARLOEDH agas
Duw a re euth ahanas hag own ahanas war enep oll an tir may
trettyowgh warnodho, kepar dell gewsis orthowgh.

26 Mir, my a sett a-ragowgh hedhyw bennath ha molleth:
27 an vennath mar koslewowgh gorhemmynnow an ARLOEDH
agas Duw esov orth aga gorhemmynna dhywgh hedhyw, 28 an
volleth mar ny woslewowgh gorhemmynnow an ARLOEDH agas
Duw, ha treylya dhiworth an fordh esov orth hy gorhemmynna
dhywgh hedhyw, ow kerdhes war-lergh duwow erell na's
aswonnsowgh. 29 Pan wra an ARLOEDH dha Dhuw dha dhri bys
y'n tir mayth esos ow tos di dh'y erita, ty a re an vennath war
venydh Gerizim, ha'n volleth war venydh Ebal. 30 A nyns esons
i dres an Yordan, a'n west dhe'n fordh troha'n howlsedhes,
yn tiredh an Kananysi usi trigys y'n Araba, a-dal Gilgal ryb
derwenn[a] More? 31 Rag hwi a vydh ow treusi an Yordan dhe
dhos dhe erita an tir a wra an ARLOEDH agas Duw y ri dhywgh,
ha hwi a wra y berghenna, ha triga ynno. 32 Gwaytyewgh gul

---

a 11:30 *derwenn:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *derow.*

oll an ordenansow ha'n breusow esov orth aga ri a-ragowgh hedhyw.

Ny Vydh Marnas Unn Sentri

12 An re ma yw an ordenansow ha'n breusow a wredh aga gwitha ha gul y'n tir a ros an ARLOEDH Duw dha dasow dhis[a] dh'y erita oll an dydhyow may fewowgh war an dor. [2] Distruewgh glan oll an tylleryow may hwrug an kenedhlow, mayth esowgh ow kemmeres aga eretons anedha, servya aga duwow ena, war an menydhyow ha war an brennow hag yn-dann bub gwydhenn las. [3] Hwi a wra terri aga alteryow dhe'n dor, ha brewi aga feulveyn, ha leski aga Asherim gans tan; hwi a wra treghi dhe'n dor imajys gravys aga duwow, ha distrui aga hanow dhiworth an tyller na. [4] Na wrewgh gordhya an ARLOEDH agas Duw yndella. [5] Mes hwi a hwila an tyller a wra an ARLOEDH agas Duw y dhewis dhiworth oll agas loethow, dhe worra y hanow ena rag y drigva; ha ty a dheu di. [6] Hwi a dhre di agas offrynnow leskys, ha'gas sakrifisow, ha'gas degedhow, hag offrynnow drehevys a'gas leuv, ha'gas ambosow, ha'gas offrynnow bolonjedhek, ha'n re kynsa-genys a'gas chatel ha'gas flokkys, [7] hag ena hwi a dheber a-rag an ARLOEDH agas Duw, ha lowenhe yn pup-tra may hworrowgh agas leuv warnodho, hwi ha'gas tiogethyow, may hwrug an ARLOEDH dha Dhuw dha venniga dredho. [8] Na wrewgh par dell wren ni omma hedhyw, pubonan ow kul pynagoll a vo ewn yn y dhewlagas y honan; [9] drefenn na dheuvewgh hwath bys y'n bowesva, na dhe'n eretons a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis. [10] Mes pan dreusowgh an Yordan ha triga y'n tir a wra an ARLOEDH agas Duw y ri dhywgh dh'y erita, ha pan re powes dhywgh dhiworth oll agas eskerens a-derdro, hwi a drig yn sawder. [11] Ha dhe'n tyller a wra an ARLOEDH agas Duw y dhewis rag gul dh'y hanow triga ena, dhodho y trowgh pup-tra a worhemmynnav dhywgh: agas offrynnow leskys, ha'gas sakrifisow, agas degedhow, ha'n offrynnow drehevys a'gas leuv, ha'n gwella a'gas offrynnow ambosel oll a ambosowgh

---

a 12:1 *dha, dhis:* Unnplek. War-lergh an Septuagint *agas, dhywgh.*

dhe'n ARLOEDH. [12] Hwi a lowenha a-rag an ARLOEDH agas Duw, hwi, ha'gas mebyon, ha'gas myrghes, ha'gas servysi, ha'gas maghtethyon, ha'n Levyas usi a-ji dh'agas yetys drefenn nag eus dhodho kevrenn nag eretons genowgh hwi. [13] Kemmer with na offrynnowgh dha offrynnow leskys pub le a welydh. [14] Unnsel y'n tyller a dhewis an ARLOEDH yn onan a'th loethow, ena ty a offrynn dha offrynnow leskys. Ena ty a wra pup-tra esov orth y worhemmynna dhis.

Boes a Yll Bos Dybrys

[15] Byttegyns war-lergh oll desir dha enev, ty a yll ladha ha dybri kig, herwydh an vennath a ros an ARLOEDH dha Dhuw dhis, a-ji dhe oll dha yetys: an avlan ha'n glan a yll y dhybri, kepar ha pan ve ewik po karow. [16] Saw unnsel an goes ny dhebrowgh; hwi a'n dinwa war an tir avel dowr. [17] Ny yllydh dybri a-berth y'th yetys dega a'th ys na'th win, na'th oyl, na'n kynsa-genys a'th chatel ha'th flokk, na pynagoll a'th ambosow a ambossi na'th offrynnow bolonjedhek nag offrynn drehevys a'th leuv. [18] Ty a'n deber a-rag an ARLOEDH dha Dhuw, y'n tyller a wra an ARLOEDH dha Dhuw y dhewis, ty ha'th vab ha'th vyrgh, ha'th was ha'th vaghteth, ha'n Levyas usi a-berth y'th yetys; ha hwi a lowenha a-rag an ARLOEDH dha Dhuw yn pup-tra may hworrydh dha leuv warnodho. [19] Gwayt na forsakydh an Levyas hedre vewi war dha dir.

[20] Pan wra an ARLOEDH dha Dhuw moghhe dha or kepar dell gewsis genes, ty a lever, 'My a vynn dybri kig,' rag bos dha enev ow tesirya dybri kig, ena ty a yll dybri kig war-lergh oll desir dha enev. [21] Mar pydh an tyller a wrug an ARLOEDH dha Dhuw y dhewis dhe settya y hanow ena re bell dhiworthis, ty a sakrifi bestes a'th chatel hag a'th flokk a ros an ARLOEDH dhis kepar dell worhemmynnis dhis, ha ty a dheber a-berth y'th yetys war-lergh oll desir dha enev. [22] Kepar dell yw dybrys an ewik ha'n karow, yndella ty a'n deber; kekeffrys an avlan ha'n glan a yll y dhybri. [23] Saw bydh sur na dhybrydh an goes, rag an goes yw an enev, ha ny dhybrydh an enev gans an kig. [24] Na wra y dhybri; ty a'n dinwa war an leur avel dowr. [25] Na dheber ev rag may fo

yn ta dhis ha dhe'th vebyon war dha lergh, pan wredh an pyth
yw ewn a-wel dhe'n ARLOEDH. [26] Byttegyns dha daklow sans
a'th eus, ha'th ambosow, ty a's kemmer ha dos dhe'n tyller a
wra an ARLOEDH y dhewis. [27] Ty a wra dha offrynnow leskys,
an goes ha'n kig, war alter an ARLOEDH dha Dhuw; ha goes dha
sakrifisow a vydh dinewys war alter an ARLOEDH dha Dhuw,
mes an kig y tybrydh. [28] Gwayt obaya oll an geryow ma esov
orth dha worhemmynna rag may fo yn ta dhis ha dhe'th vebyon
war dha lergh bys vykken, pan wredh an pyth yw mas hag ewn
a-wel dhe'n ARLOEDH dha Dhuw.

Gwarnyans erbynn Fals Dhuwow

[29] Rag an ARLOEDH dha Dhuw a dhistru a-ragos an kenedhlow
mayth esos ow tos bys di dhe gemmeres aga eretons. Pan y's
fesydh ha triga yn aga thiredh, [30] kemmer with na vi maglennys
war aga lergh, wosa i dhe vos distruys a-ragos, ha ma na wovynni
a-dro dh'aga duwow, ha leverel, 'Fatell serv an kenedhlow ma
aga duwow? My keffrys a wra yndella.' [31] Na wra yndella dhe'n
ARLOEDH dha Dhuw, rag i re wrug dh'aga duwow oll an taklow
vil a wra an ARLOEDH aga hasa. I a lesk ynwedh aga mebyon
ha'ga myrghes gans tan dh'aga duwow.

[32] Gwaytyewgh gul pup-tra esov orth y worhemmynna
dhywgh; na geworr dhodho, ha na gemmer dhiworto.[a]

13 Mar sev yn agas mysk profoes po hunroser hunrosow
hag a re dhis tokyn po marth, [2] ha mar pydh kollenwys
an tokyn po an marthus a gewsis dhis, ow leverel, 'Deun war-
lergh duwow erell' – na's aswonnsys – 'ha servyn i,' [3] na woslow
orth geryow an profoes na, nag orth an hunroser na a hunrosow,
rag an ARLOEDH agas Duw a wra agas previ, dhe wodhvos mar
kerowgh an ARLOEDH agas Duw gans oll agas kolonn ha gans
oll agas enev. [4] Hwi a dal kerdhes war-lergh an ARLOEDH agas
Duw, ha perthi own anodho, ha gwitha y worhemmynnow, hag
obaya y lev, ha'y servya, ha glena orto. [5] An profoes na, po an
hunroser na a hunrosow, a vydh gorrys dhe'n mernans, rag ev

a 12:32 12:32 bys 13:18 yw niverys 13:1 bys 13:19 y'n Ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

dhe gewsel rebellyans erbynn an ARLOEDH agas Duw neb a'gas dros yn-mes a bow Ejyp ha dha dhasprena dhiworth an chi a gethneth, dhe'th tynya dhiworth an fordh a wrug an ARLOEDH dha Dhuw gorhemmynna dhis, dhe gerdhes ynni. Yndella ty a garth an drog yn-mes ahanowgh.

6 Mara'th tynnyo yn-dann gel dha vroder, mab dha vamm, po
dha vab, po dha vyrgh, po gwreg dha askra, po dha gothman
yw kepar ha'th enev dha honan, ow leverel, 'Deun ha servyn
duwow erell,' na aswonnsys jy na'th tasow, 7 duwow an poblow
usi a-dro dhywgh, usi ogas dhis po pell dhiworthis, dhiworth
unn penn an norvys bys yn penn arall an norvys, 8 na assent
dhodho ha na woslow orto. Na wres dha lagas kemmeres pita
anodho, ha na wra y sparya, na'y geles; 9 mes ty a'n ladh devri;
dha leuv a vydh an kynsa warnodho dh'y worra dhe'n mernans,
ha leuv oll an bobel a-wosa. 10 Labydh ev gans meyn may farwo,
drefenn ev dhe hwilas dha dhynya dhiworth an ARLOEDH dha
Dhuw neb a's dros yn-mes a bow Ejyp, dhiworth an chi a
gethneth. 11 Ena oll Ysrael a wra goslowes ha perthi own, ha ny
wrons drog a'n par na yntredhowgh na fella.

12 Mar klewydh y feu leverys a-dro dhe onan a'th trevow a
wrug an ARLOEDH dha Dhuw aga ri dhis dhe driga ena, 13 bos
gwer bilyek sevys yntredhowgh, hag i re dhynyas trigoryon aga
thre, ow leverel, 'Deun ha servyn duwow erell,' na's aswonnsys,
14 ena ty a hwither, ha hwilas, ha govynn yn ta. Otta mars yw
gwir ha sur an dra gasadow ma bos gwrys yn agas mysk, 15 sur
ty a wysk trigoryon an dre na gans min an kledha, orth hy sakra
dhe dhistruyans, ha pup-tra eus ynni ha'y enyvales, gans min an
kledha. 16 Ty a dhre oll hy freydh war-barth bys yn plen an dre,
ha leski an dre hag oll hy freydh gans tan, offrynn kowlleskys
dhe'n ARLOEDH dha Dhuw, hag y fydh krug bynitha; ny vydh
drehevys arta. 17 Ny len orth dha leuv travyth dhiworth an
difenn, rag may treyllyo an ARLOEDH dhiworth y sorr fers,
ha may rollo dhis piteth, ha kemmeres truedh ahanas, ha'th
kressya kepar dell dos dhe'th tasow, 18 drefenn ty dhe woslowes
lev an ARLOEDH dha Dhuw, dhe witha oll y worhemmynnow

esov ow korhemmynna dhis hedhyw, dhe wul an pyth yw ewn
a-wel dhe'n ARLOEDH dha Dhuw.

Gwarnyans erbynn Devosow Pagan

14 Hwi yw mebyon dhe'n ARLOEDH agas Duw: ny
omhakkyowgh, na ny wrewgh bloghter ynter agas
dewlagas rag den marow. [2] Rag pobel sans os dhe'n ARLOEDH
dha Dhuw, ha'n ARLOEDH re'th tewisas dhe vos dhodho pobel
arbennik dhodho y honan yn-mes a'n poblow oll usi war enep
an norvys.

Bestes Glan hag Avlan

[3] Ny dhybrydh travyth vil. [4] An re na yw an bestes a yllydh
aga dybri: an ojyon, an dhavas, an aver, [5] an karow, an gasell,
an yorgh, an aver-wyls, an aver-venydh, an avrewik, ha'n
avrewikdhavas-venydh. [6] Pub best felsys y garn, gans karn
rynnys yn dew, hag a dhaskni, yn mysk an bestes oll, ty a yll
aga dybri. [7] Byttegyns, ny dhebrowgh a'n re ma yn mysk an
re a dhaskni, hag yn mysk an re felsys an karn: an kowrvargh,
ha'n skovarnek, ha'n konin; rag i a dhaskni, mes an karn nyns
yw felsys; avlan yns i dhywgh. [8] Ynwedh an hogh, rag an karn
yw felsys mes ny dhaskni: avlan yw dhywgh; ny dhebrowgh aga
hig, na tochya aga haryn.

[9] Hwi a dheber hemma a bup-tra eus y'n dowr; hwi a yll dybri
pup-tra a'n jeves eskelli-pysk ha skans. [10] Mes pup-tra na'n
jeves eskelli-pysk ha skans ny dhebrowgh; avlan yw dhywgh.

[11] Hwi a dheber pub edhen lan. [12] Mes an re na ny yllowgh
dybri anedha: an er, an vultur barvek, hag er an mor, [13] an
skowl rudh, an skowl du, ha skowles a bub eghenn; [14] ha
marghvrini a bub eghenn, [15] an strus, hok an nos, an woelann,
ha falghunes a bub eghenn; [16] oula an difeythtir, an ibis, an oula
gwynn, [17] an oula kornek, an vultur, an vorvran, [18] an hwibon,
an kerghydhyon a bub eghenn, an houpou, ha'n ughsommys.
[19] Ynwedh pup-tra owth hesya hag ow nija yw avlan dhywgh;
ny vydhons dybrys. [20] Mes hwi a yll dybri pub edhen lan.

21 Ny dhebrowgh karyn vytholl. Ty a yll y ri dhe'n alyon usi
a-ji dhe'n yetys hag ev a'n deber; po ty a yll y wertha dhe estren,
rag ty dhe vos pobel sans dhe'n ARLOEDH dha Dhuw. Ny wre'ta
bryjyon mynn yn leth y vamm.

22 Bydh sur may tegeffi oll askorr dha has a dheu yn-mes a'n
gwel blydhen wosa blydhen. 23 Ty a dheber a-rag an ARLOEDH
dha Dhuw, y'n tyller a wra y dhewis dhe wul dh'y hanow triga
ena, dega dha ys, ha'th win ha'th olew, ha kynsa-genys dha
jatel ha'th flokk, rag may tyski dhe berthi own a'n ARLOEDH
dha Dhuw pub dydh oll. 24 Mars yw an fordh re bell ragos, ma
na yllydh y dhoen, rag bos re bell ragos an tyller a wra an
ARLOEDH dha Dhuw y dhewis dhe settya y hanow ynno, pan
wra an ARLOEDH dha Dhuw dha venniga, 25 ena ty a'n chanj yn
mona. Ty a gelm an mona y'th leuv, ha mos dhe'n tyller a wra
an ARLOEDH dha Dhuw y dhewis. 26 Ty a spen an mona war-
lergh oll desir dha enev, rag chatel, ha rag deves, ha rag gwin,
ha rag korev, ha rag pynag a wovynno dha enev; ty a dheber
ena a-rag an ARLOEDH dha Dhuw, ha lowenhe, ty ha'th teylu.
27 Ha'n Levyas usi a-ji dhe'th yetys, ny wredh y forsakya, rag
nyns eus dhodho kevrenn nag eretons genes.

28 Dhe benn teyr blydhen ty a dhre oll dega dha askorr y'n
vlydhen na, ha'y worra a-berth y'th yetys; 29 ha'n Levyas (na'n
jeves kevrenn nag eretons genes), ha'n alyon, ha'n omdhivas,
ha'n wedhwes usi y'th yetys a yll dos ha dybri ha bos lenwys,
rag ma'th vennikko an ARLOEDH dha Dhuw yn pub lavur a'th
leuv a wredh.

Laghys rag an Vlydhen a Sabot

15 Dhe benn seyth blydhen, y hwredh gevyans a gendon.
2 Hemm yw gis an gevyans: pub kresysor a liver an
kendon a ros dh'y gentrevek; ny arwask y gentrevek, y vroder,
drefenn gevyans an ARLOEDH re beu gelwys. 3 Ty a yll govynn
talas dhiworth an estren, mes an pyth yw dhis gans dha vroder
ty a wra y livra. 4 Mes ny vydh yntredhowgh boghosek, rag
an ARLOEDH a'th vennik yn sur y'n tir a wra an ARLOEDH dha
Dhuw y ri dhis avel eretons dh'y bewa, 5 unnweyth mar koslowi

gans rach orth lev an ARLOEDH dha Dhuw, ow kwitha hag ow kul oll an gorhemmynn ma hag esov ow korhemmynna dhis hedhyw. 6 Rag an ARLOEDH dha Dhuw a'th vennik kepar dell gewsis dhis, ha ty a re war woestel dhe lies kenedhel mes ny jevisydh jy; ty a rewl lies kenedhel, mes ny wrons dha rewlya jy.

7 Mars eus yntredhowgh boghosek a onan a'th vreder yn onan a'th yetys y'th tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis, na galesha dha golonn ha na dhege dha leuv dhiworth dha vroder boghosek, 8 mes igor dha leuv a-les dhodho ha ro prestenn hel dhodho lowr rag y edhomm, pynag a vo. 9 Kemmer with na vo drokpreder y'th kolonn, ow leverel, 'An seythves blydhen re dheuth nes, blydhen an gevyans,' ha rakhenna dha lagas a vydh drog erbynn dha vroder boghosek, ha ny redh dhodho; hag ev a elow er dha bynn war an ARLOEDH, hag y fydh peghes ynnos. 10 Ty a re dhodho yn surredi, ha na vedhes dha golonn drok-pes pan redh dhodho; ena rag an dra ma, an ARLOEDH dha Dhuw a'th vennik yn oll dha ober hag yn pup-tra may hworrydh dha leuv warnodho. 11 Rag an boghosek ny hedh yn-mes a'n tir. Rakhenna my a worhemmynn dhis, 'Igor dha leuv a-les dhe'th vroder, dhe'th edhommek ha dhe'th voghosek y'th tir.'

12 Mars yw dha vroder Ebrow po benyn Ebrow gwerthys dhis, hag a'th serv hwegh blydhen, ena y'n seythves blydhen ty a'n dannvon dhiworthis rydh. 13 Ha pan y'n dannvenydh dhiworthis rydh, ny'n dannvenydh dhe-ves gwag y dhiwla. 14 Ty a brovi yn hel dhodho[a] dhiworth dha flokk, ha dhiworth dha leur-drushya, ha dhiworth dha winwask; dell wrug an ARLOEDH dha Dhuw dha venniga, yndella ty a re dhodho. 15 Kovha y feus keth yn pow Ejyp, ha'n ARLOEDH dha Dhuw a'th tasprenas. Rakhenna yth esov ow korhemmynna dhis an dra ma hedhyw. 16 Mes mar lever dhis, 'Nyns av dhiworthis,' rag ev a'th kar, ty ha'th chi, drefenn bos yn ta dhodho genes, 17 ena ty a gemmer mynowes ha'y worra der y skovarn bys y'n daras, hag ev a vydh keth dhis bys vykken. Ha rag dha vaghteth ynwedh ty a wra yndella. 18 Ny vydh kales y'th wel pan y'n dannvenydh dhiworthis

a 15:14 *Ty a brovi yn hel dhodho:* Ebrow *ty a worr a-dro dh'y gonna.*

rydh, rag ev a'th servyas hwegh blydhen, ha dhodho dewblek an dalvosogeth a arvethesik. Ena an ARLOEDH dha Dhuw a'th vennik yn pup-tra a wredh.

Lagha a-dro dhe Vestes Kynsa-genys

19 Pub kynsa-genys gorow a vo genys y'th gre hag y'th flokk, ty a saker dhe'n ARLOEDH dha Dhuw. Ny wonedhydh gans kynsa-genys dha oghen, na knyvyas kynsa-genys dha flokk. 20 Ty a'n deber a-rag an ARLOEDH dha Dhuw blydhen wosa blydhen y'n tyller a wra an ARLOEDH y dhewis, ty ha'th teylu. 21 Mars eus ynno namm, mars yw evredhek po dall, po neb drog namm arall, ny wredh y sakrifia dhe'n ARLOEDH dha Dhuw. 22 Ty a'n deber a-berth y'th yetys. An den avlan ha'n den glan keffrys a yll y dhybri, kepar ha pan ve ewik po karow. 23 Saw y woes ny dhybrydh; ty a'n dinwa war an gweres avel dowr.

Goel an Pask

16 Gwith mis Abib, ha gwra Pask dhe'n ARLOEDH dha Dhuw, rag yn mis Abib an ARLOEDH dha Dhuw a'th tros mes a bow Ejyp d'wor' an nos. 2 Sakrifi Pask dhe'n ARLOEDH dha Dhuw dhiworth an deves po an chatel y'n tyller a wra an ARLOEDH y dhewis dhe wul dh'y hanow triga ena. 3 Na dheber ganso travyth gans goell ynno. Seyth dydh ty a dheber bara heb goell, bara galar, rag ty a dheuth yn-mes a bow Ejyp yn unn fyski, rag may perthi kov a'n jydh may teuthys yn-mes a bow Ejyp, oll dydhyow dha vewnans. 4 Na vedhes gwelys genes goell vytholl yn oll dha oryon seyth dydh. Na vedhes gesys dres nos travyth a'n kig a sakrifiydh orth gorthugher an kynsa dydh, bys y'n myttin. 5 Ny yllydh sakrifia an Pask a-berth yn onan a'th yetys a wra an ARLOEDH dha Dhuw aga ri dhis, 6 marnas an tyller a wra an ARLOEDH dha Dhuw y dhewis dhe wul dh'y hanow triga ynno. Ena ty a sakrifi an Pask gorthugherweyth, pan sedh an howl, y'n termyn may teuthys yn-mes a Ejyp. 7 Ty a wra y gegina ha'y dhybri y'n tyller a wra an ARLOEDH dha Dhuw y dhewis; ha ternos vyttin ty a dhehwel dhe'th tyldow. 8 Hwegh dydh y tybrydh bara heb goell; hag y'n seythves dydh

y fydh kuntelles solem dhe'n ARLOEDH dha Dhuw. Na wra ober vyth ynno.

Goel an Seythunyow

[9] Seyth seythun y niverydh dhis; dalleth nivera seyth seythun dhiworth dalleth termyn gorra an gromman war an ys. [10] Ena ty a wra goel an seythunyow dhe'n ARLOEDH dha Dhuw der offrynn bolonjedhek a'th leuv, kepar dell wrug an ARLOEDH dha Dhuw dha venniga. [11] Ty a lowenha a-rag an ARLOEDH dha Dhuw, ty, ha'th vab, ha'th vyrgh, ha'th was, ha'th vaghteth, ha'n Levyas usi y'th yetys, ha'n alyon, ha'n omdhivas, ha'n wedhwes usi yntredhowgh y'n tyller a wra an ARLOEDH dha Dhuw y dhewis, dhe wul dh'y hanow triga ena. [12] Porth kov y feus keth yn Ejyp, ha gwayt gul an ordenansow ma.

Goel an Skovvaow

[13] Ty a wra goel an skovvaow seyth dydh wosa kuntell dhiworth dha leur-drushya ha dhiworth dha winwask. [14] Ty a wra lowenhe y'th ty'goel, ty ha'th vab, ha'th vyrgh, ha'th was, ha'th vaghteth, ha'n Levyas, ha'n alyon, ha'n omdhivas, ha'n wedhwes usi y'th yetys. [15] Seyth dydh y solempnydh goel dhe'n ARLOEDH dha Dhuw y'n tyller a wra an ARLOEDH y dhewis; rag an ARLOEDH dha Dhuw a wra dha venniga yn oll dha askorr hag yn pub ober a'th leuv, ytho ty a lowenha devri.

[16] Teyrgweyth y'n vlydhen pub gorreydh ahanowgh a vydh gwelys a-rag an ARLOEDH dha Dhuw y'n tyller a wra y dhewis: yn goel an bara heb goell, yn dy'goel an seythunyow, hag yn goel an skovvaow; ha ny vydh gwelys a-rag an ARLOEDH gwag y leuv. [17] Pub gour a dhre ro kepar dell yll, war-lergh bennath an ARLOEDH dha Dhuw a ros dhis.

Breusysi

[18] Ty a re breusysi ha soedhogyon yn oll dha yetys a wra an ARLOEDH dha Dhuw aga ri dhis, dre dha loethow; hag i a vreus an bobel gans gwirvreus. [19] Ny wredh kammdreylya breus, na bleg dhe fas neb den, na gemmer falswober, rag falswober a dhall dewlagas an re fur ha treylya geryow an re wiryon.

20 Ewnder – siw ewnder, rag may fewi, hag erita an tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis.

Gordhyans Pagan

21 Na blans ragos gwydhenn vyth avel Ashera ryb alter an ARLOEDH dha Dhuw a wredh ragos. 22 Na dhrehav ragos peulven – neppyth a wra an ARLOEDH dha Dhuw y hasa.

17 Ny sakrifiydh dhe'n ARLOEDH dha Dhuw ojyon po oen a'n jeves namm po neppyth drog, drefenn ev dhe vos pyth kasadow dhe'n ARLOEDH dha Dhuw.

2 Mar kevir yn agas mysk, a-berth yn onan a'th yetys a wra an ARLOEDH dha Dhuw aga ri dhis, gour po benyn a wra drog a-wel dhe'n ARLOEDH dha Dhuw ha gul treuspass erbynn y gevambos, 3 ha mos ha servya duwow erell, ha plegya dhe'n dor a-ragdha, po dhe'n howl po dhe'n loer po dhe oll lu an nev, pyth na wrugavy y worhemmynna; 4 pan yw derivys dhis, ha ty a glew anodho, ena gwra y hwithra gans rach. Hag otta, mar pydh an dra fastys dhe wir, y feu an dra gasadow ma gwrys yn Ysrael, 5 ena ty a dhre dhe-ves an gour na, po an venyn na, a wrug an dra dhrog ma, bys y'th yetys; ha hwi a labydh an gour po an venyn gans meyn, rag may ferwons. 6 Orth ganow dew dhustunier po tri dustunier, an den dampnys dhe'n mernans a vydh ledhys. Ny vydh ledhys orth unn ganow. 7 Leuv an dhustunioryon a vydh kynsa warnodho dh'y ladha, ha leuv oll an bobel a-wosa. Yndella ty a garth an drog yn-mes ahanowgh.

Rewlys rag Breusysi

8 Mars yw mater re gales ragos dhe vreusi yntra goes ha goes, yntra ken ha ken, hag yntra strekys ha strekys[a], materow a worthargyans a-berth y'th yetys, ena ty a sev hag yskynna dhe'n tyller a wra an ARLOEDH dha Dhuw y dhewis. 9 Ty a dheu dhe'n oferysi leviek, ha dhe'n breusyas a serv y'n dydhyow na, ha govynn; hag i a dheriv dhis ervirans an vreus. 10 Ena ty a wra

---

a 17:8 *yntra goes ha goes, yntra ken ha ken, hag yntra strekys ha strekys:* Henn yw yntra sortow dihaval a dhenladh, a genyow lagha, hag a dhrogober garow.

war-lergh an ger a dherivons dhis dhiworth an tyller ma a wra an ARLOEDH y dhewis. Gwayt gul war-lergh pup-tra a dhyskons dhis. 11 Ty a wra war-lergh an dyskans a dhyskons dhis, ha'n vreus a leverons dhis. Na dreyl a-denewen dhiworth an pyth a dherivons dhis, a-dhyghow nag a-gledh. 12 An gour a lavas disobaya an oferyas neb a sev dhe venystra ena dhe'n ARLOEDH dha Dhuw, po an breusyas – an gour na a verow. Yndella ty a garth an drog dhiworth Ysrael. 13 Oll an bobel a woslow ha perthi own, ha ny lavasons gul yndella namoy.

Rewlys rag an Myghtern

14 Pan dheudh dhe'n tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis ha'y erita ha triga ynno, ty a lever, 'My a sett warnav myghtern kepar ha'n kenedhlow usi a-dro dhymm.' 15 Gwayt settya warnas myghtern a wra an ARLOEDH dha Dhuw y dhewis. Sett warnas myghtern dhiworth dha vreder. Ny yllydh ri warnas gour estren nag yw dha vroder. 16 Saw na geves dhodho y honan niver bras a vergh, ha na wres dhe'n bobel dehweles dhe Ejyp rag may kaffons mergh moy, rag an ARLOEDH re leveris dhywgh, 'Na dhehwelewgh nevra y'n fordh ma arta.' 17 Na vedhes dhodho y honan benynes pals, ma na dreyl y golonn a-denewen; na kavoes dhodho y honan meur a arghans hag owr.

18 Pan vydh esedhys war dron y ruvaneth, ev a skrif ragdho y honan dasskrif a'n lagha ma war lyver, dhiworth an lyver usi dhe'n oferysi leviek[a]. 19 Y fydh ganso, hag ev a red ynno oll dydhyow y vewnans, rag may tysko dhe berthi own a'n ARLOEDH y Dhuw, dhe waytyas gul oll geryow a'n lagha ma, ha'n ordenansow ma, 20 rag na vo y golonn ughelhes a-ugh y vreder, ha rag na dreyllyo a-denewen dhiworth an gorhemmynn a-dhyghow nag a-gledh, ha rag may hirhaho y dhydhyow war y ruvaneth, ev ha'y vebyon, yn mysk Ysrael.

---

a 17:18 *dhiworth an lyver usi dhe'n oferysi leviek:* Po *dhiworth an bennfenten usi dhe'n oferysi leviek,* po *yn golok an oferysi leviek.*

Rewlys rag Oferysi ha Levysi

18 Ny vydh dhe'n oferysi leviek, loeth Levi oll, kevrenn
nag eretons gans Ysrael. I a dheber an offrynnow
dre dan dhe'n ARLOEDH, hag yw aga eretons. [2] Ny'n jevydh
eretons yn mysk y vreder; an ARLOEDH yw y eretons, kepar dell
leveris dhodho. [3] Hemma a vydh dever dhe'n oferysi dhiworth
an bobel, dhiworth an re a offrynn sakrifis, kyn fo ojyon po
oen: an riyas a re dhe'n oferyas an skoedh, an dhiwvogh, ha'n
agenn. [4] Kynsa frut dha ys, dha win, ha'th oyl, ha'n kynsa a
gnew dha flokk a redh dhodho. [5] Rag an ARLOEDH dha Dhuw
re'n dewisas yn-mes a'th loethow oll, dhe sevel ha dhe servya
yn hanow an ARLOEDH, ev ha'y vebyon bys vykken.

[6] Mar teffo Levyas dhiworth onan a'th yetys yn-mes a Ysrael
oll, usi ow kodriga ena, ha dos yn oll desir y enev dhe'n tyller a
wra an ARLOEDH y dhewis, [7] ev a serv yn hanow an ARLOEDH y
Dhuw kepar hag oll y vreder an Levysi neb a sev ena a-rag an
ARLOEDH. [8] I a dheber kevrennow kehaval, war-barth gans an
prow dhiworth gwerth eretons y dasow.

Rewlys erbynn Dewinieth

[9] Pan dheudh jy dhe'n tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri
dhis, ny dhyskydh gul war-lergh taklow kasadow an kenedhlow
na. [10] Ny vydh kevys yntredhowgh nebonan a offrynn y vab
po y vyrgh dre dan, na neb a wra dewinieth, na koelyek, na
gorhenyas, na pystrier, [11] na huder, na mayner, na koelyek, na
nygromonser. [12] Rag pubonan a wra an taklow ma yw kasadow
dhe'n ARLOEDH, ha drefenn an taklow kasadow ma, yma an
ARLOEDH dha Dhuw orth aga fesya a-ragos. [13] Ty a goedh bos
divlam a-rag an ARLOEDH dha Dhuw. [14] An kenedhlow ma,
esos orth aga ferghenna, a woslow orth koelyogyon hag orth
an re a wra dewinieth. Mes an ARLOEDH dha Dhuw ny re dhis
kummyas dhe wul yndella.

Profoes Nowydh

[15] An ARLOEDH dha Dhuw a dhrehav profoes ragos yn-mes
ahanas, dhiworth dha vreder, haval dhymm. Orto ev hwi a
woslow. [16] Hemm yw herwydh pup-tra a wovynnsys dhiworth

an ARLOEDH dha Dhuw orth Horeb yn jydh an kuntellyans, ow leverel, 'Na as vy dhe glewes lev an ARLOEDH ow Duw byth moy, na gweles an tan bras ma arta, ma na verwiv.' [17] Ha'n ARLOEDH a leveris dhymm 'Da yw an pyth a gowssons. [18] My a dhrehav ragdha yn-mes a'ga breder profoes yw haval dhis. My a worr ow geryow yn y anow, hag ev a gews dhedha pup-tra a worhemmynnav. [19] An gour neb na woslow orth ow geryow a gews y'm hanow, my a rekwir akont anodho. [20] Byttegyns an profoes neb a lavas kewsel geryow y'm hanow na worhemmynnis dhodho aga hewsel, po neb a gews yn hanow duwow erell, an profoes na a verow.' [21] Mar leverydh y'th kolonn, 'Fatell aswonnyn an ger na wrug an ARLOEDH y gewsel?' [22] Pan gews an profoes yn hanow an ARLOEDH, ha ny hwyrvydh an ger, na ny dheu dhe geweras, henn yw ger na wrug an ARLOEDH y gewsel. An profoes a'n gewsis gans bolder. Na borth own anodho.

Sitys Harbereth

19 Pan wra an ARLOEDH dha Dhuw treghi dhe-ves an kenedhlow may hwra an ARLOEDH dha Dhuw ri dhis aga thiredh, ha ty a gemmer aga eretons, ha triga yn aga threvow ha'ga chiow, [2] ty a dhiberth ragos teyr thre yn mysk dha diredh, a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis dh'y erita. [3] Ty a bareus an fordh dhedha ragos, ha ranna yn teyr rann dha diredh a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis dhe erita, rag may fio di pub ladher.

[4] Hemm yw an rewl rag an ladher neb a fi bys di rag may fewo, neb a weskis y gentrevek dre wall ha neb na'n kasas kyns: [5] an den neb a ello gans y gentrevek y'n goeswik dhe dreghi prenn, hag ev a worr y leuv war an voel dhe dreghi an prenn, ha'n penn hornek a dheu ha bos distag dhiworth an dornla prennek ha kavoes y gentrevek hag ev a verow; ev a fi dhe onan a'n trevow ma ha bewa; [6] ma na helghyo dialor an goes war-lergh an ladher yn gwres y sorr, ha dos bys dhodho wortiwedh, drefenn hirder an fordh, ha'y ladha kyn na dhervynnas an mernans, rag na'n

kasas kyns. [7] Rakhenna my a worhemmynn dhis, ow leverel: Teyr thre a dhiberthowgh ragos.

[8] Mar moghha an ARLOEDH dha Dhuw dha oryon kepar dell dos ev dhe'th tasow, ha ri dhis oll an tir a ambosas ri dhe'th tasow, [9] mar kwithydh oll an gorhemmynn ma esov ow korhemmynna dhis hedhyw, orth y wul, dhe gara an ARLOEDH dha Dhuw, dhe gerdhes yn y fordhow pup-prys; ena ty a geworr ragos ken teyr thre war an teyr ma, [10] ma na vo goes gwiryon skoellys y'th tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis avel eretons, ha ty dhe vos kablus a skoellya goes.

[11] Mes mar kwra gour kasa y gentrevek, ha'y gontrewaytya ha sevel er y bynn ha'y weskel may farwo, hag ev a fi dhe onan a'n trevow ma, [12] ena henavogyon y dre a'n kemmer alena, ha'y ri yn leuv dialor an goes, may farwo. [13] Na gemmeres dha lagas pita anodho, mes karth kabel an goes gwiryon dhiworth Ysrael, may fo yn ta dhis.

Dileans Orveyn

[14] Na dhile orven dha gentrevek, a wrug dha ragresegydhyon settya y'th eretons a eritydh y'n tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis dh'y bewa.

Fals Dhustunioryon

[15] Ny wra unn dustunier sevel erbynn gour a-dro dhe neb kammweyth po neb pegh, yn pegh pynag a wrello. Dre dhustuni dew dhustunier po dre dhustuni tri dustunier an dra a sev. [16] Mar sev fals dhustunier erbynn gour ha'y guhudha a gammwrians, [17] an dhew wour, a's teves an gedrynn, a sev a-rag an ARLOEDH, a-rag an oferysi ha'n vreusysi a serv y'n dydhyow na. [18] An vreusysi a hwither yn ta, hag otta mars yw fals an dustunier neb a dhustunias erbynn y vroder, [19] ena y hwrewgh dhodho ev kepar dell vynnas gul dh'y vroder. Yndella ty a garth an drog a-dhiworthowgh. [20] An re erell a glew, ha perthi own, ha ny wrons arta kepar ha'n dra dhrog ma yntredhowgh. [21] Na gemmeres dha lagas pita. Enev rag enev, lagas rag lagas, dans rag dans, leuv rag leuv, troes rag troes.

Rewlys rag Gwerrya

20 Pan ewgh yn-mes dhe'n gas erbynn dha eskar ha gweles mergh ha charettow, pobel moy agesos, na
borth own anedha, drefenn bos an ARLOEDH dha Dhuw genes,
neb a'th tros yn-bann yn-mes a bow Ejyp. [2] Pan dhewgh nes
dhe'n gas, an oferyas a dheu nes ha kewsel orth an bobel. [3] Y
lever dhedha, 'Klew, Ysrael, yth esowgh ow tos nes dhe'n gas
erbynn agas eskerens. Na vedhewgh digolonnek, na berthewgh
own, na fyskewgh dhe-ves yn euth, na vedhewgh dyegrys
a-ragdha, [4] rag yth yw an ARLOEDH agas Duw neb a gerdh
genowgh dhe vatalyas ragowgh orth agas eskerens, dh'agas
sawya.' [5] An soedhogyon ynwedh a gews orth an bobel, ow
leverel, 'Eus gour re dhrehevis chi nowydh ha ny wrug y sakra?
Es ev ha dehweles dh'y ji, rag own ev dhe verwel y'n vatel ha
gour arall dh'y sakra. [6] Eus gour re blansas gwinlann ha ny wrug
devnydh anodho? Es ev ha dehweles dh'y ji, rag own ev dhe
verwel y'n vatel ha gour arall dhe wul devnydh anodho. [7] Eus
gour re beu ambosys dhe venyn ha ny wrug hy demmedhi? Es
ev ha dehweles dh'y ji, rag own ev dhe verwel y'n vatel ha gour
arall dh'y demmedhi.' [8] Ena an soedhogyon a gews dhe'n bobel
arta ha leverel, 'Eus gour a berth own ha digolonnek yw? Es ev
ha dehweles dh'y ji, ma na wrello dhe golonn y vreder teudhi
kepar ha'y golonn ev.' [9] Pan gowlwra an soedhogyon kewsel
orth an bobel, i a sett kaslewydhyon orth penn an bobel.

[10] Pan dheudh nes dhe dre dhe vatalyas orti, prof dhedhi
ambosow kres. [11] Mar korthyp dhis gans kres hag igeri dhis
hy yetys, ena oll an bobel yw kevys ynni a vydh gorrys dhe
hwel krev, hag i a'th serv. [12] Mar ny wra kres genes, mes hi
a wra bresel er dha bynn, ena ty a omsett a-dro dhedhi. [13] An
ARLOEDH dha Dhuw a's re y'th leuv, ha ty a wysk pub gorreydh
ynni gans min an kledha, [14] mes an benynes ha'n fleghigow
ha'n chatel ha pup-tra eus y'n dre, oll an preydh anedhi, ty a
byll ragos dha honan, ha dybri preydh dha eskerens a wrug an
ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis. [15] Yndella y hwredh dhe oll an
trevow pell dhiworthis, marnas an trevow a wra an kenedhlow
yn ogas aga ferghenna. [16] Saw a drevow an poblow ma a wra an

ARLOEDH dha Dhuw aga ri dhis avel eretons, ny esydh yn few travyth a anell, 17 mes ty a wra aga sakra dhe dhistruyans: an Hittysi ha'n Amorysi, an Kananysi, ha'n Perizzysi, an Hivysi, ha'n Yebusysi kepar dell worhemmynnis dhis an ARLOEDH dha Dhuw, 18 rag na'gas dyskons dhe wul war-lergh oll an taklow kasadow a wrons rag aga duwow, ha hwi a begh erbynn an ARLOEDH agas Duw.

19 Pan omsettydh lies dydh a-dro dhe dre, ow patalyas orti rag hy hemmeres, ny dhistruydh hy gwydh ow trehevel boel er aga fynn; rag ty a yll dybri frut anedha. Ytho na wra aga threghi; rag nyns yw gwydh an gwel mab-den, mayth omsettydh a-dro dhedha. 20 Saw gwydhenn a wodhes nag yw gwydhenn boes, honna y hyllydh distrui ha treghi rag drehevel tommenn erbynn an dre a woestel bel er dha bynn, bys pan goettho.

Moldrans gans Den Anaswonnys

21 Mar kevir den ledhys y'n tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis dh'y erita, a'y wrowedh y'n gwel, ha nyns yw godhvedhys piw a'n gweskis, 2 ena dha henavogyon ha'th vreusysi a yn-mes ha musura an pellder dhe'n trevow usi a-dro dhe'n den ledhys, 3 ha henavogyon an dre yw nessa dhe'n den ledhys a gemmer lejek na veu gorrys dhe lavur ha na dennas yn-dann yew. 4 Henavogyon an dre na a dhre an lejek yn-nans dhe nans a dhowr ow resek na veu gonedhys na plynsys, ha terri ena konna an lejek y'n nans. 5 Ha'n oferysi, mebyon Levi, a dheu nes; rag an ARLOEDH dha Dhuw a wrug aga dewis dh'y servya ha dhe venniga yn hanow an ARLOEDH; ha gansa y fydh breusys pub kedrynn ha pub strekys. 6 Ena oll henavogyon an dre na, yw nessa dhe'n den ledhys, a wolgh aga diwla dres an lejek may feu hy honna terrys y'n nans. 7 Ena i a worthyp ha leverel, 'Ny wrug agan diwla skoellya an goes ma, na ny'n gwelas agan dewlagas. 8 Gwra dehwelyans rag dha bobel Ysrael a dhasprensys, ARLOEDH, ha na ro kabel an goes gwiryon yn mysk dha bobel Ysrael.' Hag y fydh dehwelyans a'n goes ragdha. 9 Yndella ty a garth kabel an goes gwiryon dhiworthis, pan wredh an pyth yw ewn a-wel dhe'n ARLOEDH.

Demmedhyans gans Kethes

10 Pan edh yn-mes dhe werrya erbynn dha eskerens, ha'n
ARLOEDH dha Dhuw a's re y'th leuv, ha ty a's kemmer yn
kethyon, 11 ha ty a wel yn mysk an gethyon benyn teg hy
semlans, ha ty a wra hy hara ha'y hemmeres avel dha wreg,
12 ena ty a's dre a-bervedh y'th chi, ha hi a dregh gols hy fenn
ha dyghtya hy ewines. 13 Hi a dhiwisk a-dhiwarnedhi dillas hy
hethneth ha triga y'th chi ha kyni rag hy thas ha'y mamm unn
mis kowal, hag a-wosa ty a dheu dhedhi ha'y demmedhi ha hi
a vydh dha wreg. 14 Mar nyns osta pes da anedhi, ena gwra hy
dannvon plepynag a vynno; na werth hi mann a vona, na wra
hy dyghtya avel kethes, rag ty re's uvelhas.

Gwir an Kynsa-genys

15 Mars eus dhe wour diw wreg, onan gerys, ha'y ben skonys,
hag i a dhineyth dhodho mebyon (an wreg yw kerys ha'n wreg
yw kesys), ha'n kynsa-genys yw mab an wreg yw kesys, 16 y'n
jydh may re ev aga eretons dh'y vebyon, ny yll gul mab an wreg
yw kerys an kynsa-genys yn le mab an wreg yw kesys; 17 mes ev
a aswonn an kynsa-genys, mab an wreg skonys, ow ri dhodho
rann dhewblek a bup-tra eus dhodho, rag ev dhe vos kynsa frut
y nerth gourel; dhodho gwir an kynsa-genys.

Fleghes Dhiwostyth

18 Mara'n jeffo gour mab gorth ha diwostyth, neb na woslow
lev y das na lev y vamm, ha pan y'n kessydhyons ny woslow ev
orta, 19 ena y das ha'y vamm a sett dalghenn ynno ha'y dhri dhe-
ves dhe henavogyon y dre, dhe yetys y dyller. 20 Yn-medhons
dhe henavogyon y dre, 'Agan mab ma yw gorth ha diwostyth.
Ny woslow agan lev; diswar yw, ha penn-medhow.' 21 Ena oll
gwer y dre a'n labydh gans meyn, may farwo. Yndella ty a garth
an drog a-dhiworthowgh, hag oll Ysrael a glew, ha perthi own.

Ynkleudhyans Korf Drogoberer a Veu Kregys

22 Mars eus yn gour pegh a dhervynn an mernans, hag ev yw
gorrys dhe'n mernans, ha ty a'n kreg war wydhenn, 23 na vedhes
gesys y gorf dre nos war an wydhenn, mes ty a'n ynkleudh an

keth jydh na, rag milligys gans Duw yw den kregys; ma na dhefolli dha dir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis avel eretons.

Rewlys Divers

22 Na vir orth ojyon dha vroder po y oen ow mos yn stray, hag omgudha ragdha; gwra aga daskorr dhe'th vroder. [2] Mar nyns yw dha vroder kar-ogas dhis po ny'n aswonnydh, doro an best dhe'th chi, hag y fydh genes bys pan wra dha vroder y hwilas; ena ty a'n daskorr dhodho. [3] Ty a wra yn kepar maner rag y asen, hag ynwedh rag y vantell, ha rag pup-tra arall kellys gans dha vroder, a wredh y gavoes; ny yllydh omgudha. [4] Ny welydh asen dha vroder po y ojyon koedhys y'n fordh hag omgudha ragdha; gweres e orth aga drehevel.

[5] Ny wiskes benyn dillas gour, ha gour ny wiskes mantell benyn, drefenn kasadow dhe'n ARLOEDH yw pubonan a wra henna.

[6] Mars eus kevys a-ragos y'n fordh neyth edhen, yn neb gwydhenn po war an dor, ydhnigow po oyow, ha'n vamm owth esedha war an ydhnigow po war an oyow, na gemmer an vamm gans an re yowynk. [7] Dannvon dhe-ves an vamm, mes kemmer an re yowynk, rag may fo yn ta dhis, ha may fo hir dha dhydhyow.

[8] Pan dhrehevydh chi nowydh, y hwredh fos-witha rag dha do, ma na worrydh goes y'th chi mar koedh nebonan dhiworti.

[9] Ny hesydh y'th winlann diw eghenn, ken pup-tra a vydh sakrys[a] – an has a hessys hag askorr an winlann. [10] Na ar gans ojyon hag asen war-barth. [11] Na wisk kweth kemmyskys a wlan ha lien war-barth.

[12] Ty a wra kribellow war beswar korn dha dhillas a wiskydh.

Drogober erbynn Demmedhyans

[13] Mar kemmer gour gwreg, ha mos a-bervedh dhedhi, hag ena hy skonya, [14] ha'y huhudha a wannober, ha ri dhedhi

---

a 22:9 *sakrys:* Henn yw sakrys dhe'n tempel, rag toll.

drog hanow, ow leverel, ‘My a gemmeras an venyn ma ha
mos a-bervedh dhedhi, ha ny gevis ynni toknys gwyrghsys,’
15 ena gwres tas an vyrgh ha’y mamm kemmeres ha dri yn-
mes toknys gwyrghsys an vyrgh dhe henavogyon an dre y’n
yet. 16 Tas an vyrgh a lever dhe’n henavogyon, ‘My a ros ow
myrgh dhe’n gour ma avel gwreg, hag ev a’s skonyas. 17 Hag
otta, ev a’s kuhudhas a wannober, ow leverel, “Ny gemmeris
toknys gwyrghsys dha vyrgh,” mes ottomma toknys gwyrghsys
ow myrgh.’ Ena i a les an gweth a-rag henavogyon an dre, 18 ha
henavogyon an dre na a gemmer an gour ha’y gessydhya. 19 I
a’n spal a shekel arghans, ha’ga ri dhe das an vyrgh, drefenn
ev dhe ri drog hanow a-dro dhe wyrghes a Ysrael. Hi a vydh
gwreg dhodho; ny yll hy didhemmedhi oll y dhydhyow. 20 Mes
mars yw an dra gwir, ha ny veu kevys toknys gwyrghsys an
vyrgh, 21 ena i a dhre an vyrgh yn-mes dhe dharas chi hy thas,
ha gwer hy thre a’s labydh gans meyn may farwo, drefenn hi
dhe wul outray yn Ysrael, ow pos hora yn chi hy thas. Yndella
ty a garth an drog a-dhiworthowgh.

22 Mars yw gour kevys ow krowedha gans benyn yw
demmedhys gans gorti, ytho an dhew a verow, an gour ow
krowedha gans an venyn, ha’n venyn. Yndella ty a garth an
drog dhiworth Ysrael.

23 Mars eus myrgh yw gwyrghes ambosys dhe wour, ha gour
arall a’s kyv y’n dre ha growedha gensi, 24 hwi a’s dre aga dew
dhe yet an dre na, ha’ga labydha gans meyn may farwons, an
vyrgh drefenn na armas y’n dre, ha’n gour drefenn ev dhe uvelhe
gwreg y gentrevek. Yndella ty a garth an drog a-dhiworthowgh.

25 Mes mars eus y’n gwel may tyerbynn an gour an vyrgh
ambosys, ha’n gour a’s dalghenn ha growedha gensi, ny verow
saw unnsel an gour a wrowedhas gensi. 26 Mes dhe’n vyrgh ny
wredh travyth; nyns eus y’n vyrgh pegh a dhervynn an mernans,
rag kepar ha pan sev gour erbynn y gentrevek ha’y ladha,
yndella yw an dra ma; 27 rag ev a’s kavas y’n gwel, ha’n vyrgh
ambosys a armas, ha ny veu denvyth dh’y sawya.

28 Mar kyv gour myrgh yw gwyrghes nag yw ambosys ha'y
sesya ha growedha gensi, ha diskudhys yns, 29 an gour neb a
wrowedhas gensi a re dhe das an vyrgh hanter-kans shekel
arghans. Hi a vydh gwreg dhodho, rag ev a's uvelhas; ny yll hy
didhemmedhi oll y dhydhyow.

30 Ny gemmeres gour gwreg y das; ha ny dhiskudhes lostenn
y das.[a]

Tus Na Yll Entra y'n Kuntelles

23 Neb yw brewys y dhiwgell, po treghys y galgh ny
enter a-ji dhe guntelles an ARLOEDH.

2 Ny enter bastard a-ji dhe guntellyans an ARLOEDH, hwath
bys y'n degves henedh ny enter y dhiyskynnysi a-ji dhe
guntellyans an ARLOEDH.

3 Naneyl Ammonyas na Moabyas ny enter a-ji dhe guntelles
an ARLOEDH; hwath bys y'n degves henedh ny enter aga
diyskynnysi a-ji dhe guntelles an ARLOEDH bys vykken,
4 drefenn na'gas metsons gans bara ha gans dowr y'n fordh pan
dheuthewgh yn-mes a Ejyp, hag arveth er dha bynn Balaam
mab Beor dhiworth Pethor yn Aram Naharaym dhe'th vollethi.
5 (Byttegyns, ny vynnas an ARLOEDH dha Dhuw goslowes orth
Balaam ha'n ARLOEDH dha Dhuw a dreylyas an volleth dhe vos
bennath ragos, rag an ARLOEDH dha Dhuw dhe'th kara.) 6 Ny
hwilydh aga kres na'ga sewena oll dha dhydhyow bys vykken.

7 Na aborr Edomyas, drefenn ev dhe vos dha vroder. Na
aborr den a Ejyp, rag ty a veu alyon yn y bow.

8 Fleghes genys dhedha y'n tressa henedh – aga diyskynnysi a
yll dos a-ji dhe guntelles an ARLOEDH.

9 Pan edh yn-mes dhe gampya erbynn dha eskerens, omwith
rag pup-tra drog.

---

a 22:30 22:30 bys 23:25 yw niverys 23:1 bys 23:26 y'n Ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

Glanythter y'n Kamp

10 Mars eus yntredhowgh gour nag yw glan drefenn
hwarvedhyans nosweyth, ena yth a dhe neb le a-ves a'n kamp;
ny dheu a-bervedh y'n kamp; 11 mes pan dheu an gorthugher, ev
a omwolgh yn dowr; ha pan sedh an howl ev a dheu a-bervedh
y'n kamp.

12 Ty a' fydh privedhyow a-ves dhe'n kamp, le may hylli mos,
13 hag y fydh lo-balas y'th taffar, ha pan esedhydh a-ves, ty a
bal toll gensi; ena treyl a-dro ha kudh dha gawgh. 14 Rag an
ARLOEDH dha Dhuw a gerdh yn mysk dha gamp dhe'th sawya
ha dhe dhelivra dha eskerens a-dheragos. Dha gamp a vydh
sans, ma na wello ynnos travyth anwiw, ha treylya a-dhiworthis.

Rewlys Divers

15 Ny dhelivrydh keth dh'y vester, neb a dhienkas dhis
dhiworth y vester. 16 Ev a yll triga yntredhowgh, y'n tyller a
dhewis, yn onan a'th yetys yw da ganso, ha ny wredh y arwaska.

17 Ny vydh hora-tempel a vyrghes Ysrael, na hora-tempel
gorow a vebyon Ysrael. 18 Ny dhredh gober hora, na arveth ki,
a-bervedh yn chi an ARLOEDH dha Dhuw rag ambos vyth, rag
pyth kasadow dhe'n ARLOEDH yw aga dew.

19 Ny brestydh dhe'th vroder ow kovynn oker: oker arghans,
oker boes, oker a dravyth arall yw prestys ow kovynn oker.
20 Dhe'n estren ty a yll presta ow kovynn oker, mes dhiworth dha
vroder ny wovynnydh oker, rag ma'th vennikko an ARLOEDH
dha Dhuw yn pup-tra may hworrydh dha leuv warnodho y'n tir
esos ow tos bys di dh'y erita.

21 Pan ambosydh ambos dhe'n ARLOEDH dha Dhuw, ny wredh
delatya an termyn dh'y gollenwel: drefenn an ARLOEDH dha
Dhuw a'n hwila dhiworthis yn surredi, hag y fydh dhis pegh.
22 Mes mar ny vynnydh gul ambos, ny vydh dhis pegh. 23 An
pyth a dheu yn-mes a'th tiwweus, henna a withydh ha'y wul,
kepar hag offrynn bolonjedhek a ambossys dhe'n ARLOEDH dha
Dhuw, hag a gewsis gans dha anow.

[24] Pan dheudh yn gwinlann dha gentrevek, ty a yll dybri dha walgh a rappys, kemmys a vynnydh; mes ny wredh aga gorra y'th lester. [25] Pan dheudh yn ysek dha gentrevek, ty a yll terri pennow-ys y'th leuv, mes ny worrydh kromman war ys dha gentrevek.

Demmedhyans ha Didhemmedhyans

24 Pan wra gour kemmeres gwreg ha'y demmedhi, ha mar ny gyv hi gras yn y wolok drefenn ev dhe gavoes ynni neppyth anwiw, hag ena ev a skrif rygdhi skrifenn didhemmedhyans ha'y gorra yn hy leuv, ha'y dannvon dhiworth y ji, [2] ha hi, wosa mos dhiworth y ji, a dheu ha bos gwreg dhe wour arall; [3] ha mar kwra an diwettha gour hy hasa ha skrifa rygdhi skrifenn didhemmedhyans ha'y gorra yn hy leuv, ha'y dannvon dhiworth y ji; po mar merow an diwettha gour a's kemmeras avel gwreg, [4] ena hy hynsa gour neb a's dannvonas dhe-ves ny yll hy hemmeres dhodho arta avel gwreg wosa hy bos defolys. Henna a via pyth kasadow a-rag an ARLOEDH. Ny dhredh pegh war an tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis avel eretons.

[5] Pan wra gour kemmeres gwreg nowydh, nyns a yn-mes dhe'n lu, ha ny vydh gorrys warnodho charj vytholl; ev a vydh rydh yn y ji unn vlydhen, hag ev a vydh lowen gans y wreg neb a's kemmeras.

Rewlys Divers

[6] Den ny gemmer melin avel goestel, na men-melin gwartha, drefenn ev dhe gemmeres avel goestel an bewnans a wour.

[7] Mars eus gour kevys ow tenladra onan a'y vreder, mebyon Ysrael, ha'y dhyghtya avel kethwas ha'y wertha, ena an lader na a verow. Yndella ty a garth an drog a-dhiworthis.

[8] Yn termyn plag a lovryjyon, gwayt gul gans rach pup-tra a wra an oferysi leviek y dhyski dhis; dell worhemmynnis dhedha, yndella gwayt y wul. [9] Porth kov a'n pyth a wrug an ARLOEDH dha Dhuw dhe Miryam y'n fordh pan dheuthewgh yn-mes a Ejyp.

10 Pan brestydh neppyth dhe'th kentrevek, na dheus a-bervedh
yn y ji dhe gemmeres y woestel. 11 Ty a sev a-ves, ha'n gour neb
a brestsys dhodho a dhre an goestel dhe-ves dhis. 12 Mars yw
ev gour boghosek, ny wredh growedha dhe gosk, ha'n goestel
hwath genes. 13 Ty a dhaskorr dhodho an goestel pan sedh an
howl rag may kosko yn y vantell ha'th vennikka, hag y fydh
ewnder dhis a-rag an ARLOEDH dha Dhuw.

14 Ny arweskydh arvethesik neb yw boghosek hag edhommek,
onan a'th vreder po a'th alyons eus y'th tir a-ji dhe'th yetys.
15 Ty a re dhodho y arveth y'n keth jydh ma'n dendilas, kyns es
an howl dhe sedhi warnodho, rag boghosek yw, ha'y vewnans
a greg warnodho; ken ev a elow war an ARLOEDH er dha bynn,
hag y fydh peghes ynnos.

16 Ny vydh tasow gorrys dhe'n vernans rag mebyon, ha ny
vydh mebyon gorrys dhe'n mernans rag tasow. Peub a vydh
gorrys dhe'n mernans rag y beghes y honan.

17 Ny gammdreylydh breus dhiworth alyon nag omdhivas,
ha na gemmer dillas gwedhwes avel goestel. 18 Ty a berth kov
dha vos keth yn Ejyp, ha'n ARLOEDH dha Dhuw a'th tasprenas
alena; rakhenna my a worhemmynn dhis gul an dra ma.

19 Pan vysydh dha drevas y'th wel, hag ankevi manal y'n gwel,
ny dhehwelydh dh'y hemmeres; hi a vydh dhe'n alyon, dhe'n
omdhivas ha dhe'n wedhwes, rag ma'th vennikko an ARLOEDH
dha Dhuw yn oll ober dha dhiwleuv. 20 Pan weskydh dha
olewbrennyer, ny guntellydh frut nessa gweyth; y fydh dhe'n
alyon ha dhe'n omdhivas ha dhe'n wedhwes. 21 Pan guntellydh
grappys dha winlann, ny guntellydh nessa gweyth; y fydh dhe'n
alyon ha dhe'n omdhivas ha dhe'n wedhwes. 22 Porth kov dha
vos keth yn pow Ejyp; rakhenna my a worhemmynn dhis gul
an dra ma.

25 Mars eus dadhel yntra gwer, dens i dhe vreuslys hag
i a re breus dhedha; ena i a akwit an den gwiryon ha
dampnya an tebelwas. 2 Mar tervynn an tebelwas bos gweskys,
an breusyas a'n gwra dhe wrowedha ha bos gweskys a-ragdho,
an niver ewn a strokosow herwydh y offens. 3 Ev a yll ri dhodho

dew-ugens strekys ha namoy, rag own, mara'n gwysk moy es henna gans lies strekys, dha vroder dhe vos dispresys a-wel dhis.

4 Ny wredh kelmi min ojyon hag ev ow trushya.

Demmedhyans Levirek

5 Mars eus breder trigys war-barth, hag onan anedha a verow ha nyns eus dhodho mab, na dhemmedhes gwreg an marow a-ves dhe'n teylu dhe wour estren; broder hy gour a dheu a-bervedh dhedhi ha'y hemmeres ragdho y honan avel gwreg ha gul y dhever dhedha avel broder dre lagha. 6 An kynsa-genys a wra hi y dhineythi a erit hanow y vroder marow, rag na vo defendys y hanow dhiworth Ysrael. 7 Mar ny vynn an gour kemmeres gwreg y vroder, ena gwres gwreg y vroder mos yn-bann dhe'n yet dhe'n henavogyon ha leverel, 'Ow broder dre lagha a skon a wul dhe hanow y vroder pesya yn Ysrael; ny vynn gul dhymm dever broder dre lagha.' 8 Ena henavogyon y dre a elow dhodho, ha kewsel ganso. Mar sev fast ha leverel, 'Ny vynnav hy hemmeres,' 9 ena gwreg y vroder a dheu nes dhodho a-wel dhe'n henavogyon, ha remova y sandal a-dhiworth y droes ha trewa yn y fas, ha gorthybi ha leverel, 'Yndella y fydh gwrys dhe'n gour na dhrehav chi y vroder.' 10 Hag ev a vydh aswonnys yn Ysrael avel 'Chi an den removys y sandal.'

Rewlys Divers

11 Mar omladh gwer war-barth, an eyl gans y gila, ha gwreg onan anedha a dheu nes dhe sawya hy gorti dhiworth leuv an den a'n gwysk, ha gorra yn-mes hy leuv ha dalghenna y brivitys, 12 ty a dregh dhe-ves hy leuv; na gemmeres dha lagas pita anedhi.

13 Ny' fydh y'th sagh diw eghenn a boesow, onan bras hag onan byghan. 14 Ny' fydh y'th chi diw eghenn a efa, onan bras hag onan byghan. 15 Poes kowal hag ewn y fydh dhis, hag efa kowal hag ewn y fydh dhis, may fo dha dhydhyow hir war an tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis. 16 Rag kasadow a-rag an ARLOEDH dha Dhuw yw peub a wra an taklow ma, peub a wra kammhynseth.

17 Porth kov a bup-tra a wrug Amalek dhis y'n fordh pan
dheuthewgh yn-mes a Ejyp, 18 neb a'th vetyas y'n fordh ha
treghi yn-nans an re esa ow treynya a-dryv dhis, pan veus
skwith ha gwann; ha ny borthas own a Dhuw. 19 Ytho pan
wra an ARLOEDH dha Dhuw ri dhis powesva dhiworth oll dha
eskerens a-derdro, y'n tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri
dhis avel eretons dh'y erita, ena ty a dhefend dhe-ves yn tien
kov Amalek a-dhann nev. Ny wredh ankevi.

Grasyans rag an Drevas

26 Pan dheudh dhe'n tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y
ri dhis avel eretons ha ty a'n erit, ha triga ynno, 2 ty a
gemmer neppyth a'n kynsa a oll frut an tir a dhredh mes a'th tir
a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis, ha'y worra yn kanstell,
ha mos dhe'n tyller a wra an ARLOEDH dha Dhuw y dhewis
dhe wul dh'y hanow triga ena, 3 ha dos dhe'n oferyas a serv
y'n dydhyow na, ha leverel dhodho, 'My a dhiskler hedhyw
dhe'n ARLOEDH dha Dhuw, devedhys ov dhe'n tir a wrug an
ARLOEDH ti dh'agan tasow y ri dhyn.' 4 An oferyas a gemmer an
ganstell dhiworth dha leuv ha'y settya a-rag alter an ARLOEDH
dha Dhuw.

5 Ena ty a worthyp ha leverel a-rag an ARLOEDH dha Dhuw,
'Aramean gwandrek o ow thas, hag ev eth yn-nans dhe Ejyp
ha godriga ena gans boghes tus hag ena mos ha bos kenedhel
vras, krev ha niverus. 6 Mes an Ejyptianys a'gan tebeldhyghtyas
ha'gan arwaska, ha gorra warnan lavur kales. 7 Ena ni a grias
war an ARLOEDH, Duw agan tasow, ha'n ARLOEDH a glewas
agan lev ha gweles agan galar, ha'gan trobel, ha'gan arwask.
8 Ytho an ARLOEDH a'gan dros yn-mes a Ejyp gans dorn grev
ha bregh ystynnys, gans own bras, ha gans toknys, ha gans
marthusyon; 9 hag ev a'gan dros dhe'n tyller ma, ha ri dhyn an
tir ma, tir a dhinwa leth ha mel; 10 ha lemmyn otta, my re dhros
kynsa frut an tir a wrussys y ri dhymm, A ARLOEDH.' Ena ty a
wra y settya a-rag an ARLOEDH dha Dhuw ha plegya dhe'n dor
a-rag an ARLOEDH dha Dhuw. 11 Ha ty a lowenha yn pup-tra

da re ros dhis an ARLOEDH dha Dhuw, ha dhe'th chi, ty ha'n Levyas ha'n alyon usi yn agas mysk.

An Degedhow

12 Wosa kowlwul degevi pub dega a'th askorr y'n tressa
blydhen, blydhen an dega, ena ty a re dhe'n Levyas, dhe'n alyon,
dhe'n omdhivas ha dhe'n wedhwes, may tepprons y'th yetys ha
bos gwalghys. 13 Ena ty a lever a-rag an ARLOEDH dha Dhuw,
'My re removas an dra sans dhiworth an chi, hag ynwedh my
re'n ros dhe'n Levyas ha dhe'n alyon, dhe'n omdhivas ha dhe'n
wedhwes herwydh oll dha worhemmynn a worhemmynnsys
dhymm. Ny dremenis dres dha worhemmynnow na'ga ankevi.
14 Ny dhybris dhiworto pan esen ow kyni, na remova travyth
anodho pan en vy avlan, na ri travyth anodho dhe dhen marow.
My re woslowas lev an ARLOEDH ow Duw ha gul war-lergh
pup-tra a worhemmynnsys dhymm. 15 Mir war-woeles yn-mes
a'th trigva sans dhiworth nev ha bennik dha bobel Ysrael ha'n
tir re resys dhyn kepar dell desys dh'agan tasow, tir a dhinwa
leth ha mel.'

Diwedh an Nessa Areth

16 Hedhyw an ARLOEDH dha Dhuw a worhemmynn dhis gul
an ordenansow ma ha'n breusow; ty a wayt aga gul gans oll
dha golonn ha gans oll dha enev. 17 Re dhisklersys hedhyw an
ARLOEDH dhe vos dha Dhuw, ha ty dhe gerdhes yn y fordhow,
ha gwitha y ordenansow ha'y worhemmynnow ha'y vreusow,
ha goslowes orth y lev. 18 Ha'n ARLOEDH re dhiskleryas hedhyw
ty dhe vos dhodho pobel arbennik dhodho y honan kepar dell
gewsis dhis, ha ty dhe witha oll y worhemmynnow; 19 ytho ev
a'th sett ughel a-ugh oll an kenedhlow a wrug, rag gormel, rag
hanow, rag enor, rag may fi pobel sans dhe'n ARLOEDH dha
Dhuw kepar dell gewsis.

Geryow Finek Moyses

27 Moyses ha henavogyon Ysrael a worhemmynnis
dhe'n bobel, ow leverel: Gwith oll an gorhemmynn
esov orth y worhemmynna dhywgh hedhyw. 2 Hag y'n jydh

may treusowgh an Yordan dhe'n tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis, ty a dhrehav ragos menhiryon bras, ha'ga flastra gans lim. 3 Ty a wra skrifa warnedha oll geryow an lagha ma pan dreusydh, rag may tyffi dhe'n tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis, tir a dhinwa leth ha mel, kepar dell gewsis ARLOEDH Duw dha dasow orthis. 4 Pan dreusowgh an Yordan, drehevewgh an menhiryon ma a wrav vy gorhemmynna dhywgh hedhyw war venydh Ebal, ha'ga flastra gans lim, 5 ha drehav ena alter dhe'n ARLOEDH dha Dhuw, alter a veyn. Ny wredh devnydh a doulys horn warnedha. 6 Gans meyn dien y trehevydh alter ARLOEDH dha Dhuw, hag offrynna warnedhi offrynnow leskys dhe'n ARLOEDH dha Dhuw. 7 Ha ty a sakrifi offrynnow kowethyans[a] ha'ga dybri ena ha lowenhe a-rag an ARLOEDH dha Dhuw. 8 Ha ty a wra skrifa war an veyn oll geryow an lagha ma, yn pur gler.

9 Ena Moyses ha'n oferysi leviek a gewsis dhe oll Ysrael, ow leverel: Taw ha goslow, A Ysrael. Hedhyw ty re dheuth ha bos pobel dhe'n ARLOEDH dha Dhuw. 10 Rakhenna goslow orth lev an ARLOEDH dha Dhuw ha gul y worhemmynnow ha'y ordenansow esov ow korhemmynna dhis hedhyw.

11 Ha Moyses a worhemmynnis dhe'n bobel an jydh na, ow leverel: 12 An re ma a sev dhe venniga an bobel war venydh Gerizim wosa hwi dhe dreusi an Yordan: Simeon, ha Levi, ha Yuda, hag Yssakar, ha Yosep, ha Benyamin. 13 Ha'n re ma a sev rag an volleth war venydh Ebal: Rewben, Gad hag Asher ha Zebulun, Dan ha Naftali. 14 An Levysi a worthyp, ow leverel dhe bub gour a Ysrael gans lev ughel:

An Dewdhek Molleth

15 'Mollothek yw an gour neb a wra imaj gravys po imaj teudh, tra gasadow dhe'n ARLOEDH, ober diwleuv krefter, ha neb a'n sett yn-bann yn-dann gel.' Ena oll an bobel a worthyp ow leverel, 'Amen.'

---

a 27:7 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

16 ‘Mollothek yw ev neb a dhispres y das ha’y vamm.’ Ena oll
an bobel a lever, ‘Amen.’

17 ‘Mollothek yw ev neb a remov orven y gentrevek.’ Ena oll
an bobel a lever, ‘Amen.’

18 ‘Mollothek yw ev neb a gammled den dall y’n fordh.’ Ena
oll an bobel a lever, ‘Amen.’

19 ‘Mollothek yw ev neb a dreyl dhe-ves gwirvreus dhiworth
an alyon, an omdhivas, ha’n wedhwes.’ Ena oll an bobel a lever,
‘Amen.’

20 ‘Mollothek yw ev neb a wrowedh gans gwreg y das,
drefenn ev re dhiskudhas lostenn y das.’ Ena oll an bobel a
lever, ‘Amen.’

21 ‘Mollothek yw ev neb a wrowedh gans best pynag a vo.’
Ena oll an bobel a lever, ‘Amen.’

22 ‘Mollothek yw ev neb a wrowedh gans y hwoer, myrgh y
das, po myrgh y vamm.’ Ena oll an bobel a lever, ‘Amen.’

23 ‘Mollothek yw ev neb a wrowedh gans y hweger.’ Ena oll
an bobel a lever, ‘Amen.’

24 ‘Mollothek yw ev neb a ladh y gentrevek yn-dann gel.’ Ena
oll an bobel a lever, ‘Amen.’

25 ‘Mollothek yw ev neb a gemmer falswober dhe skoellya
goes gwiryon.’ Ena oll an bobel a lever, ‘Amen.’

26 ‘Mollothek yw ev neb na venten geryow an lagha ma orth
aga gul.’ Ena oll an bobel a lever, ‘Amen.’

Bennathow rag Gostytter

28 Mar koslewydh devri lev an ARLOEDH dha Dhuw ha
gwaytyas gul oll y worhemmynnow esov orth aga
worhemmynna dhis hedhyw, ena an ARLOEDH dha Dhuw a’th
sett ughel a-ugh oll kenedhlow an norvys. 2 Hag oll an bennathow
ma a dheu warnas ha tremena dresos, mar koslewydh lev an
ARLOEDH dha Dhuw.

3 Benniges vydhydh y’n dre,
ha benniges vydhydh y’n gwel.

[4] Benniges vydh frut dha gorf,
frut dha dir, ha frut dha jatel,
leughi dha vughes, hag eyn dha flokk.
[5] Benniges vydh dha ganstell ha'th new-toesa.
[6] Benniges vydhydh pan dheudh a-ji,
ha benniges vydhydh pan edh yn-mes.

[7] An ARLOEDH a wra dhe'th eskerens, a sev er dha bynn, bos gweskys a-ragos. Yth ons yn-mes er dha bynn yn unn fordh ha fia yn seyth fordh a-ragos. [8] An ARLOEDH a worhemmynn an vennath warnas ha war dha skiberyow ha war bup-tra may hworrydh dha leuv warnodho; hag ev a'th vennik y'n tir a wra an ARLOEDH dha Dhuw y ri dhis. [9] An ARLOEDH a wra dha fastya dhe vos pobel sans dhodho y honan kepar dell dos dhis, mar kwithydh gorhemmynnow an ARLOEDH dha Dhuw ha kerdhes yn y fordhow. [10] Ena oll kenedhlow an norvys a wel ty dhe vos gelwys gans hanow an ARLOEDH; hag i a berth own ahanas. [11] An ARLOEDH a'th wra dhe seweni yn frut dha gorf, yn frut dha jatel, yn frut dha dir war an tir a dos an ARLOEDH dhe'th tasow y ri dhis. [12] An ARLOEDH a iger y dresorva dha, an nevow, dhe ri glaw dhe'th tir yn y seson ha dhe venniga oll an ober a'th leuv; ty a brest dhe lies kenedhel mes ty, ny gevydh prestenn. [13] An ARLOEDH a'th wra dhe vos an penn a-der an lost; y fydhydh unnsel a-wartha, ha ny vydhydh a-woeles, mar koslewydh gorhemmynnow an ARLOEDH dha Dhuw esov orth dha worhemmynna hedhyw, dh'aga gwitha ha dh'aga gul. [14] Ny wredh treylya a-denewen dhiworth oll an geryow esov ow korhemmynna dhis hedhyw, dyghow na kledh, dhe gerdhes war-lergh duwow erell dh'aga servya.

Mollothow rag Diwostytter

[15] Mes mar ny woslowydh orth lev an ARLOEDH dha Dhuw, ow kwitha hag ow kul oll y worhemmynnow ha'y ordenansow esov orth aga gorhemmynna dhis hedhyw, ena y tons warnas oll an mollothow ma, hag i a dremen dresos.

16 Mollothek vydhydh y'n dre, ha mollothek vydhydh y'n gwel.

17 Mollothek vydh dha ganstell ha'th new-toesa.

18 Mollothek vydh frut dha gorf ha frut dha dir, leughi dha jatel, hag eyn dha flokk.

19 Mollothek vydhydh pan dheudh a-ji, ha mollothek vydhydh pan edh yn-mes.

20 An ARLOEDH a dhannvon warnas molleth, ha skruth, ha keredh yn pup-tra may hworrydh dha leuv warnodho bys pan vydhydh distruys, ha bys pan edh dhe goll yn tromm, drefenn droktra dha wryth, orth ow forsakya. 21 An ARLOEDH a wra dhe'n plag glena orthis bys ma'th tileas dhiwar an tir mayth esos ow tos di dh'y erita. 22 An ARLOEDH a'th wysk gans kleves gwastya, ha gans terthenn, ha gans fevyr, ha gans brewvann, ha gans an kledha ha gans kleves losk ha kleves melynheans y'n ys, hag i a'th helgh bys pan vydhydh diswrys. 23 Dha ebron a-ugh dha benn a vydh brons, ha'n dor yn-dannos a vydh horn. 24 An ARLOEDH a dreyl glaw dha dir dhe bolter ha doust; dhiworth an ebron y tiyskynn warnas bys pan vydhydh distruys.

25 An ARLOEDH a wra dhis bos fethys gans dha eskerens. Yth edh yn-mes er y bynn yn unn fordh ha fia yn seyth fordh a-ragdho, ha ty a vydh euth dhe oll kenedhlow an norvys. 26 Dha gorf a vydh boes rag pub edhen a'n ebron ha rag bestes an gwel, ha ny vydh nagonan dh'aga chasya dhe-ves. 27 An ARLOEDH a'th wysk gans bryghi Ejyp, ha gans hwedhow, ha gans krevennow, ha dre'n debron, ma na yllydh bos yaghhes. 28 An ARLOEDH a'th wysk gans muskogneth, gans dellni, ha gans sowdhan a vrys. 29 Ty a vydh ow palvala yn hanter-dydh, kepar dell balval an dall y'n tewolgow; ny wredh dhe'th fordhow seweni; devri y fydhydh arweskys ha ledrys, ha ny wra nagonan dha sawya. 30 Ty a vydh ambosys dhe venyn, ha gour arall a's defol; ty a dhrehav chi, mes ny drigydh ynno; ty a blans gwinlann, mes ny wredh devnydh anedhi. 31 Dha ojyon a vydh ledhys a-wel dhis, mes ny dhybrydh dhiworto; dha asen a vydh kemmerys dhiworthis dre nerth ha ny vydh daskorrys dhis; dha dheves

a vydh res dhe'th eskerens ha ny vydh dhis nagonan dh'aga sawya. 32 Dha vebyon ha'th vyrghes a vydh res dhe bobel arall; dha dhewlagas a vir gans hireth ragdha oll an jydh, mes ny' fydh nerth y'th leuv. 33 Pobel na aswonnsys a dheber frut dha dir hag oll askorr dha lavur, ha ny vydhydh saw arweskys ha tebeldhyghtys oll dha dhydhyow. 34 Ty a vydh gorboellek gans an pyth a wra dha lagas y weles. 35 An ARLOEDH a'th wysk gans drog vryghi y'th tewlin ha'th tiwarr ma na yllydh bos yaghhes dhiworta, a wodhen dha droes bys y'th krogen.

36 An ARLOEDH a'th tro, ty ha'n myghtern re settsys warnas dha honan, dhe genedhel na aswonnsys, naneyl ty na'th tasow, hag ena ty a serv duwow erell a brenn hag a ven. 37 Ty a vydh an acheson a euth, ha parabolenn, ha ges yn oll an poblow may hwra an ARLOEDH dha ledya bys di. 38 Ty a dheg yn-mes dhe'n gwel meur a has ha kuntell boghes, drefenn an lokust dh'y dhevorya. 39 Ty a blans gwinlannow ha gonedha, mes ny evydh gwin na guntell grappys, drefenn an pryv dh'aga dybri. 40 Ty a' fydh olewbrennyer yn oll dha oryon mes ny omuntydh dha honan drefenn dha olewennow dhe dhroppya. 41 Ty a dhineyth mebyon ha myrghes, mes ny vydhons dhis, rag yth ons yn kethneth. 42 An gryll a erit oll dha gwydhennow ha frut dha dir. 43 An alyon usi trigys yntredhowgh a yskynn a-ughos moy ha moy ughel; ha ty a dhiyskynn moy ha moy isel. 44 Ev a re kendon dhis, mes ny redh kendon dhodho. Ev a dheu ha bos an penn, ha ty a dheu ha bos an lost. 45 Oll an mollothow ma a dheu warnas, ha'th pursiwya ha tremena dresos bys pan vydhydh distruys, rag ny woslewsys orth lev an ARLOEDH dha Dhuw ha gwitha y worhemmynnow ha'y ordenansow a worhemmynnis dhis. 46 I a vydh warnas avel tokyn ha marth, ha war dha dhiyskinnysi bys vykken.

47 Drefenn na servsys an ARLOEDH dha Dhuw gans joy ha gans kolonn lowen rag lanwes a bup-tra oll, 48 ty a serv dha eskerens a wra an ARLOEDH dha Dhuw dannvon er dha bynn, yn nown, hag yn syghes, hag yn noethedh, hag yn esow a bup-tra oll; hag ev a worr yew a horn war dha gonna, bys may hwrello dha dhistrui. 49 An ARLOEDH a dhrehav er dha bynn kenedhel

a bellder, dhiworth penn an norvys, mar skav dell nij an er yn-nans, kenedhel ma na gonvedhydh hy thaves, [50] kenedhel a fas fers, na wra enor dhe'n henavek ha na vydh grassyes dhe'n yowynk; [51] hag ev a dheber leughi dha vestes hag askorr dha dir bys may fi distruys; ny as ragos ys, gwin nag olew, leughi dha jatel nag eyn dha flokk bys may hwrello dha dhistrui. [52] Ev a omsett a-dro dhis yn oll dha yetys bys pan goettho dha fosow ughel ha kerys mayth esos ow trestya ynna der oll dha dir; hag ev a omsett a-dro dhis, yn oll dha yetys der oll dha dir, a ros an ARLOEDH dha Dhuw dhis. [53] Ena ty a dheber frut dha gorf dha honan, kig dha vebyon ha'th vyrghes a ros an ARLOEDH dha Dhuw dhis, drefenn an omsettyans stroeth may hwra dha eskar dha stroetha ganso. [54] An gour medhel yn agas mysk ha pur vleudh a dreyl erbynn y vreder, ha'y wreg ger, ha war remenant y vebyon a vydh gesys, [55] ma na re dhe nagonan anedha neppyth a gig y fleghes a wra ev aga dybri, rag nag eus travyth gesys dhodho, drefenn an omsettyans stroeth ma'th stroeth an eskar ganso yn oll dha yetys. [56] An venyn vedhel ha bleudh yn agas mysk neb na vedh gorra hy godhen war an dor drefenn medhelder ha bleudhder, a dreyl erbynn gour hy askra, ha'y mab, ha'y myrgh, [57] ha'y bryghenn a dheu yn-mes yntra hy threys ha war hy mebyon a dhineyth; rag hi a wra aga dybri yn esow a bup-tra oll yn-dann gel, y'n omsettyans stroeth may hwra dha eskar dha stroetha ganso y'th yetys.

[58] Mar ny waytydh gul oll geryow an lagha ma yw skrifys y'n lyver ma, ow perthi own a'n hanow gloryus hag euthyk ma, an ARLOEDH dha Dhuw, [59] ena an ARLOEDH a dhre warnas ha war dha dhiyskinnysi plagys marthys, plagys bras hag a dhur, ha drog glevesow hag a dhur. [60] Ev a dhre warnas arta oll disesys Ejyp may perthsys own anedha; hag i a len orthis. [61] Ynwedh an ARLOEDH a dhre warnas pub kleves ha pub plag nag yw skrifys yn lyver an lagha ma bys pan vi distruys. [62] Hwi a vydh gesys boghes agas niver, kynth ewgh kyns avel ster nev yn niver, drefenn na woslewsys lev an ARLOEDH dha Dhuw. [63] Kepar dell lowenhas an ARLOEDH yn agas kever dhe wul da dhywgh, ha dh'agas ynkressya, yndella an ARLOEDH a lowenha

yn agas kever dh'agas diswul, ha dh'agas distrui. Hwi a vydh diwreydhys dhiwar an tir mayth esos ow tos di dh'y erita. 64 Ena an ARLOEDH a wra dha skattra yn mysk oll an poblow dhiworth unn penn a'n norvys bys y'n penn arall, hag ena ty a serv duwow erell neb na aswonnsys, naneyl ty na'th tasow, prenn ha men. 65 Hag yn mysk an kenedhlow ma ny' fydh powes, ha ny vydh powesva dhe wodhen dha droes. Ena an ARLOEDH a re dhis kolonn a gren, ha dewlagas a fyll, hag enev ydhil. 66 Dha vewnans a greg yn dout a-ragos, ha ty a gren mo ha myttin, ha ny' fydh surheans a'th vewnans. 67 Y'n myttin ty a lever, 'A pe hi gorthugher!' hag y'n gorthugher ty a lever, 'A pe hi myttin!' rag euth dha golonn a wredh y berthi, ha rag an taklow a wra dha dhewlagas aga gweles. 68 An ARLOEDH a'th tre arta dhe Ejyp yn gorholyon y'n fordh a leveris dhis na wres hy gweles nevra namoy; hag ena ty a as dha honan dhe vos gwerthys dhe'th eskerens avel kethyon ha kethesow, mes denvyth ny wra agas prena.

An Kevambos yn Moab

29 An re ma yw geryow an kevambos a worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses dh'y wul gans mebyon Ysrael yn pow Moab, dres an kevambos a wrug gansa orth Horeb.[a]

2 Moyses a elwis dhe oll Ysrael ha leverel dhedha: Hwi re welsowgh pup-tra a wrug an ARLOEDH a-wel dhywgh yn pow Ejyp dhe Faro, ha dhe oll y servysi, ha dhe oll y bow, 3 an provow bras a wrug dha dhewlagas aga gweles, an toknys, ha'n marthusyon bras na. 4 Mes ny ros dhywgh an ARLOEDH kolonn dhe wodhvos, na dhewlagas dhe weles, na dhiwskovarn dhe glewes bys y'n jydh hedhyw. 5 Dres dew-ugens blydhen my re'gas hembronkas y'n gwylvos; ny gothhas agas dillas warnowgh, ha ny gothhas dha sandal war dha droes. 6 Ny wrussowgh dybri bara nag eva gwin na korev, rag may hwodhvowgh ow bos vy an ARLOEDH agas Duw. 7 Pan dheuthewgh dhe'n tyller ma,

a 29:1 29:1 bys 29:29 yw niverys 28:69 bys 29:28 y'n tekst ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

Sihon myghtern Heshbon hag Og myghtern Bashan eth yn-mes
dh'agan metya rag batel ha ni a's gweskis. [8] Ni a gemmeras aga
thir ha'y ri avel eretons rag an Rewbenysi, rag an Gadysi, ha
rag hanter-loeth Manasse. [9] Gwithewgh geryow an kevambos
ma ha'ga gul, rag may sewennowgh yn pup-tra a wrewgh.

[10] Yth esowgh hwi oll ow sevel hedhyw a-rag an ARLOEDH
agas Duw: agas pennow, agas loethow, agas henavogyon, ha'gas
soedhogyon, pub gour a Ysrael, [11] agas fleghes, agas benynes,
an alyon usi a-ji dhe'th kamp, dhiworth kuntellor dha geunys
bys tenner dha dhowr, [12] rag mayth entrowgh yn kevambos an
ARLOEDH dha Dhuw hag yn y di usi an ARLOEDH dha Dhuw ow
kul genes hedhyw, [13] rag ma'th fastyo hedhyw avel y bobel, hag
ev dhe vos Duw dhis, kepar dell gewsis dhis, ha kepar dell dos
dhe'th tasow, dhe Abraham, dhe Ysak, ha dhe Yakob. [14] Nyns
yw unnsel genowgh hwi y hwrav vy an kevambos ma ha'n ti ma,
[15] mes ganso ev neb usi ow sevel genen omma hedhyw a-rag
an ARLOEDH agan Duw, hag ynwedh ganso ev nag usi omma
genen hedhyw.

[16] Hwi a woer fatell esen ni trigys yn pow Ejyp ha fatell
dremensyn der an kenedhlow a dremensowgh dredha. [17] Hwi a
welas aga thaklow kasadow ha'ga idolys, prenn ha men, arghans
hag owr, esa gansa. [18] Bedhewgh war ma na fo ynnowgh hwi
gour na benyn na kordh na loeth may treyl y golonn hedhyw
dhiworth an ARLOEDH agan Duw dhe gerdhes ha servya duwow
an kenedhlow ma; ma na vo ynnowgh hwi gwreydhenn ow toen
kegis ha fuelenn. [19] Pan glew nebonan geryow an volleth ma,
hag omvenniga yn y golonn, ow leverel, 'Kres a vydh dhymm,
kyn kerdhav yn gorthter ow holonn,' yndella ow tiswul an tir
dowrhes war-barth gans an tir sygh, [20] an ARLOEDH ny vynn
gava dhodho; ena sorr an ARLOEDH ha'y avi a dhyllo mog
erbynn an gour na, hag oll an volleth yw skrifys y'n lyver ma a
wrowedh warnodho, ha'n ARLOEDH a dhefend y hanow a-dhann
nev. [21] An ARLOEDH a'n diberth rag drog dhiworth oll loethow
Ysrael, herwydh oll mollothow an kevambos usi skrifys y'n
lyver ma a'n lagha. [22] Ena an diwettha henedh a'gas mebyon
neb a sev war agas lergh, ha'n estren a dheu dhiworth pow pell,

a wel plagys an tir na ha'n disesys a wrug an Arloedh aga dri warnodho. [23] Oll hy thir a vydh loskven ha hoelan, ynyal leskys; ny vydh has hesys, ha ny skyll travyth, ha ny dyv gwels vytholl ynno. Y fydh avel domhwelans Sodom ha Gomorra, Adma ha Seboyim, a wrug an Arloedh aga domhwel yn y sorr hag yn y gonnar. [24] Oll an kenedhlow a lever, 'Prag y hwrug an Arloedh yndella dhe'n tir ma? Pandr'a styr poethter an sorr bras ma?' [25] Hag y leverons, 'Drefenn i dhe asa kevambos an Arloedh Duw a'ga thasow, a wrug gansa pan y's dros mes a bow Ejyp. [26] Rag yth ens ha servya duwow erell ha plegya dhe'n dor a-ragdha, na wrussons aga aswonn, ha na wrussa ev aga hevrenna dhedha. [27] Ytho sorr an Arloedh a dhewis erbynn an tir na, dhe dhri warnodho oll an mollothow usi skrifys y'n lyver ma. [28] An Arloedh a's diwreydhyas dhiworth aga thir yn sorr, hag yn konnar, hag yn koler bras, hag ev a's tewlis dhe dir arall, kepar hag y'n jydh hedhyw.'

[29] An Arloedh agan Duw a bew an taklow kudhys, mes dhyn ni yma an taklow diskudhys, ha dh'agan mebyon bys vykken, rag may hwryllyn oll geryow an lagha ma.

Sewenyans wosa Treylya dhe'n Lagha

30 Pan dheu oll an taklow ma warnas, an vennath ha'n mollothow a wrugavy aga settya a-ragos, ha ty a wra aga dri arta dhe'th kolonn yn oll an kenedhlow le may hwra an Arloedh dha Dhuw dha skattra dhi, [2] ha ty a dhehwel dhe'n Arloedh dha Dhuw ha goslowes orth y lev war-lergh pup-tra mayth esov ow korhemmynna dhis hedhyw, ty ha'th vebyon gans oll dha golonn ha gans oll dha enev, [3] ena an Arloedh dha Dhuw a wra restorita ragos ha kemmeres truedh ahanas ha'th kuntell arta dhiworth oll an poblow le may hwrug an Arloedh dha Dhuw dha skattra dhi. [4] Mar kwrug dha dhivroa bys amal nev, alena y hwra an Arloedh dha Dhuw dha guntell hag alena y hwra dha gemmeres. [5] Ena an Arloedh dha Dhuw a'th tro dhe'n tir a wrug dha dasow y erita, ha ty a'n erit. Ev a wra da dhis, ha dha ynkressya moy ages dha dasow. [6] An Arloedh dha Dhuw a drodregh dha golonn ha kolonn dha has dhe gara

an ARLOEDH dha Dhuw gans oll dha golonn ha gans oll dha enev, rag may fewi. 7 An ARLOEDH dha Dhuw a worr oll an mollothow ma war dha eskerens ha war an re a'th kas, neb a'th helghyas. 8 Ha ty a woslow arta orth lev an ARLOEDH, ha gul oll y worhemmynnow mayth esov orth aga gorhemmynna dhis hedhyw. 9 An ARLOEDH dha Dhuw a wra dhis seweni yn pub ober a'th leuv, yn frut dha gorf, yn frut dha jatel hag yn frut dha dir rag da; rag an ARLOEDH dha Dhuw a lowenha ynnos arta rag da, kepar dell lowenhas yn dha dasow, 10 mar koslewydh lev an ARLOEDH dha Dhuw ha gwitha y worhemmynnow, ha'y ordenansow usi skrifys yn lyver an lagha ma, pan dreylydh arta dhe'n ARLOEDH dha Dhuw gans oll dha golonn ha gans oll dha enev.

11 Rag an gorhemmynn ma esov orth y worhemmynna dhis hedhyw nyns yw re gales ragos, na re bell. 12 Nyns usi yn nev, rag may leverri, 'Piw a yskynn ragon war-tu ha nev ha'y gemmeres ragon rag ma'n goslewyn, ha'y wul?' 13 Ha nyns usi dres an mor, rag may leverri, 'Piw a dremen dres an mor ragon ha'y gemmeres ragon, rag ma'n goslewyn, ha'y wul?' 14 Rag yma an ger fest yn ogas dhis, yn dha anow hag yn dha golonn, rag y wul.

An Dewis: Bewnans po Mernans

15 Mir, my re worras a-ragos hedhyw bewnans ha da, mernans ha drog, 16 ow korhemmynna dhis hedhyw kara an ARLOEDH dha Dhuw, dhe gerdhes yn y fordhow, dhe witha y worhemmynnow, ha'y ordenansow, ha'y vreusow, rag may fewi hag ynkressya; ha'n ARLOEDH dha Dhuw a'th vennik y'n tir mayth esos ow tos di dh'y erita. 17 Mes mar treyl dha golonn dhe-ves, heb goslowes, ha ty a vydh dynys dhe blegya dhe'n dor a-rag duwow erell ha'ga servya, 18 my a dhiskler dhywgh hedhyw y fydhowgh kellys glan; ny vydhowgh trigys dydhyow hir war an tir mayth esos ow tremena dres an Yordan dhe vos di dh'y erita. 19 My a elow nev ha nor yn test er agas pynn hedhyw y hwrugavy settya a-ragos bewnans ha mernans, bennath ha molleth; ytho dewis bewnans rag may fewi, ty ha

dha has, [20] ow kara an ARLOEDH dha Dhuw, hag ow koslowes
y lev, hag ow klena orto; rag ev yw dha vewnans ha hirder dha
dhydhyow, dhe driga war an tir a dos an ARLOEDH dhe'th tasow,
dhe Abraham, ha dhe Ysak, ha dhe Yakob, dhe ri dhedha.

Moyses a Re Charj dhe Yoshua

31 Ena Moyses eth ha kewsel an geryow ma dhe oll
Ysrael. [2] Yn-medh ev dhedha, 'Hwegh-ugens bloedh
ov vy hedhyw. Ny allav vy mos yn-mes po dos dhe-dre na fella;
ha'n ARLOEDH a leveris dhymm, "Ny dreusydh an Yordan ma."
[3] An ARLOEDH dha Dhuw y honan a dreus a-ragos. Ev a dhistru
an kenedhlow ma a-ragos, ha ty a's diserit. Yoshua, ev a dreus
a-ragos kepar dell gewsis an ARLOEDH. [4] Ha'n ARLOEDH a wra
dhedha kepar dell wrug dhe Sihon ha dhe Og myghternedh
an Amorysi, ha dh'aga thir, pan y's distruis. [5] An ARLOEDH
a's delirv a-ragowgh, ha hwi a wra dhedha war-lergh oll an
gorhemmynn a worhemmynnis vy dhywgh. [6] Bedhewgh krev,
ha bedhewgh kolonnek, na berthewgh own nag euth a-ragdha,
drefenn an ARLOEDH dha Dhuw, ev yth yw neb a gerdh genes;
ny wra dha asa na'th forsakya.'

[7] Moyses a elwis Yoshua ha leverel dhodho a-wel dhe oll
Ysrael, 'Bydh krev ha bydh kolonnek; rag ty a dheu gans
an bobel ma dhe'n tir a dos an ARLOEDH dh'aga thasow y ri
dhedha, ha ty a wra dhedha y erita. [8] An ARLOEDH dha Dhuw
yth yw neb a gerdh a-ragos; ev a vydh genes, ny wra dha asa
na'th forsakya; na borth own, ha na borth euth.'

An Lagha dhe Vos Lennys

[9] Ytho Moyses a skrifas an lagha ma, ha'y ri dhe'n oferysi
leviek, degoryon argh kevambos an ARLOEDH, ha dhe oll
henavogyon Ysrael. [10] Ena Moyses a worhemmynnis dhedha,
ow leverel, 'Dhe benn pub seyth blydhen, orth an termyn
ordenys yn blydhen an gevyans, yn goel an skovvaow, [11] pan
dheu oll Ysrael dhe omdhiskwedhes a-rag an ARLOEDH dha
Dhuw y'n tyller a dhewis, ty a lenn an lagha ma a-rag oll Ysrael
yn aga klewans. [12] Kuntell an bobel, an wer, ha'n benynes, ha'n
fleghes, ha'n alyon usi y'th yetys, rag may klewvons ha rag may

tyskons ha perthi own a'n ARLOEDH agas Duw ha gwaytyas gul
oll geryow an lagha ma, [13] ha rag may klewvo aga mebyon na's
godhvons, ha dyski perthi own a'n ARLOEDH agas Duw hedre
vowgh bew war an dor mayth esowgh ow treusi an Yordan dh'y
erita.'

[14] Ena an ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Otta, an dydhyow
a nes rag dha vernans. Galw Yoshua ha sevewgh orth tylda
an kuntelles, ha my a re dhodho charj.' Ytho Moyses ha
Yoshua a sevis orth tylda an kuntelles. [15] Ha'n ARLOEDH a
omdhiskwedhas y'n tylda yn koloven a gommol, ha'n goloven a
gommol a sevis orth daras an tylda.

[16] Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Moyses, 'Otta, ty a gosk gans
dha dasow, ha'n bobel ma a dhrehav ha horya war-lergh duwow
astranj an tir mayth ons dhi yn aga mysk. I a'm forsak ha terri
ow hevambos a wrugavy gansa. [17] Ow sorr a dheu warnedha
y'n jydh na, ha my a's forsak, ha kudha ow fas dhiworta, hag
i a vydh devorys. Lies drog hag ahwer i a's kyv, may leverons
y'n jydh na, "A nyns yw rag nag usi agan Duw yn agan mysk, y
teuth an drogow warnan?" [18] My a gudh ow fas sertan y'n jydh
na, drefenn oll an drog re wrussons, ow treylya dhe dhuwow
erell. [19] Ha lemmyn, skrifewgh ragowgh agas honan an gan ma,
ha dysk hi dhe vebyon Ysrael, ha gorr hi yn aga ganow, rag
may fo an gan ma test ragov erbynn mebyon Ysrael. [20] Rag
wosa my dh'aga dri dhe'n tir a des dh'aga thasow, a dhinwa
leth ha mel, hag i a dheber ha bos gwalghys, ha tew, ena i a
dreyl dhe dhuwow erell ha'ga servya; i a'm dispres, ha terri ow
hevambos. [21] Ha pan wra lies drog hag ahwer aga havoes, an
gan ma a worthyp yn test; rag ny vydh ankevys mes a anow
aga henedh. My a woer mynnas aga brys usi dhedha hedhyw,
hwath kyns my dh'aga dri dhe'n tir a wrugavy y di.' [22] Ytho
Moyses a skrifas an gan ma y'n jydh na, ha'y dyski dhe vebyon
Ysrael.

23 Ha'n ARLOEDH[a] a ros charj dhe Yoshua mab Nun, ow
leverel, 'Bydh krev ha bydh kolonnek, rag ty a dhre mebyon
Ysrael dhe'n tir a des vy y ri dhedha; ha my a vydh genes.'

An Lagha Settys ryb Argh an Kevambos

24 Pan gowlwrussa Moyses skrifa geryow an lagha ma
yn lyver, bys yn aga diwedh, 25 ev a worhemmynnis dhe'n
Levysi, degoryon argh kevambos an ARLOEDH, ow leverel,
26 'Kemmerewgh an lyver ma a'n lagha ha'y settya ryb argh
kevambos an ARLOEDH agas Duw, rag may fo eno yn test er
dha bynn. 27 Rag my a woer fatell osta diwostyth ha kales
dha gilbenn. Ha my hwath yn few genowgh hedhyw, hwi re
beu diwostyth erbynn an ARLOEDH: pyseul dhe voy wosa ow
mernans. 28 Kuntellewgh dhymm oll henavogyon agas loethow
ha'gas soedhogyon, rag may kewssiv yn aga diwskovarn an
geryow ma, ha gelwel nev ha nor yn test er aga fynn. 29 Rag my
a woer, wosa ow mernans, hwi dhe omlegri yn sur, ha treylya
dhiworth an fordh a worhemmynnis dhywgh; drog a wra agas
metya y'n dydhyow diwettha, drefenn hwi dhe wul drog a-wel
dhe'n ARLOEDH, dh'y serri der ober agas diwla.'

30 Ha Moyses a gewsis yn diwskovarn oll kuntellyans Ysrael
geryow an gan ma bys yn a'ga diwedh:

Kan Moyses

32 Goslow nev, ha my a gews;
klew, norvys, geryow ow ganow.
2 Ow dyskans a dhropp avel an glaw,
ha'm lavar a dhever avel gluth,
avel kowasow war aswels,
hag avel glawas war losow.
3 Rag my a dhiskler hanow an ARLOEDH;
askrifewgh meuredh dh'agan Duw.
4 An Garrek – perfydh yw y ober,
rag oll y fordhow yw ewn;

a 31:23 *Ha'n ARLOEDH:* Ow siwya an Vulgat. Ebrow *Hag ev.*

Duw a lenduri, heb kammhynseth,
gwiryon ha kompes yw ev.
[5] I re'n dyghtyas yn fals,
nyns yns i y vebyon drefenn aga namm;
yth yns i henedh gorth ha kamm.
[6] A attylowgh an ARLOEDH yndella,
pobel goeg ha diboell?
A nyns yw ev dha Das, dha Wrier,
neb a'th formyas, ha neb a'th fastyas?
[7] Porth kov a'n dydhyow koth
prederewgh an blydhynyow a lies henedh:
govynn orth dha das hag ev a'n deriv dhis,
orth dha henavogyon hag i a'n lever dhis.
[8] Pan ros an Ughella aga eretons dhe'n kenedhlow,
pan rannas mebyon den,
ev a settyas oryon poblow
war-lergh niver mebyon Ysrael.[a]
[9] Rag rann an ARLOEDH yw y bobel;
Yakob yw kevrenn y eretons.
[10] Ev a'n kavas yn tir ynyal,
hag yn gwylvos a dhifeythtir gwynsek,[b]
orth y gyrghynna, y gara,
y witha avel bew y lagas.
[11] Avel er hag a dhifun y neyth,
ha bargesi a-ugh y ydhnigow,
ev a les y dhiwaskell, ha'ga hachya,
ha'ga doen war bluvennow y eskelli,

---

a 32:8 *mebyon Ysrael:* War-lergh an Septuagint *mebyon an eledh.* Yn onan a dhornskrifow Qumran yma *mebyon Duw.*

b 32:10 *gwynsek:* Ebrow *owth oulya,* martesen son an gwyns, po lev goedhviles, po son kyni.

12 Yndella an ARLOEDH y honan a'n hembronka;
nyns esa ganso duw estren.
13 Ev a wrug dhodho marghogeth war dylleryow ughel an tir,
hag ev a dhybris askorr an gwel;
ev a wrug dhodho sugna mel yn-mes a'n garrek,
hag oyl a ven flynt;
14 leth kowlys a vughes ha leth a dheves,
gans blonek eyn, ha hordhes megys yn Bashan,
ha gever, gans an gwella gwaneth,[a]
hag a woes grappys ty a evas gwin ewynek.
15 Yakob a dhybris hag a veu gwalghys,[b]
Yeshurun a dheuth ha bos tew hag a botyas;
ty a dheuth ha bos tew ha berrik, ha bos gorth;
ev a forsakyas Duw neb a'n gwrug,
ha despitya Karrek y selwyans.
16 I a'n gwrug avius dre dhuwow estren;
dre daklow kasadow i a'n sorras.
17 I a sakrifias dhe jevanow a-der dhe Dhuw,
duwow na aswonnsons,
dhe dhuwow nowydh devedhys degynsow,
na wodhva aga thasow travyth anedha.
18 Ty a dhispresyas an Garrek a'th tineythis,
hag ankevi Duw neb a'th tros dhe enesigeth.

19 Mes an ARLOEDH a welas ha'ga skonya,
serrys gans y vebyon ha'y vyrghes.

---

a 32:14 *an gwella gwaneth:* Ebrow *blonek lonethi gwaneth,* henn yw an rann a-bervedh a'n greunennow.

b 32:15 *Yakob a dhybris hag a veu gwalghys:* Ow siwya an Septuagint ha'n Pentatewgh Samaritanek. Nyns usi an geryow y'n tekst masoretek.

[20] Ev a leveris, My a gudh ow fas dhiworta,
ha my a wel pandr'a vydh aga diwedh;
rag yth yns i henedh gorth,
mebyon heb lelder ynna.
[21] I a'm gwrug avius dre neppyth nag yw duw,
i a'm sorras gans aga idolys koeg;
rakhenna my a's gwra avius dre bobel dhistyr,
my a wra aga serri dre genedhel wokki.
[22] Rag tan re dhewis dre'm sorr
ha leski a wra bys yn downderyow ifarn;
ev a dheber an dor ha'y askorr,
hag enowi gans tan selyow an menydhyow.
[23] My a worr bern a dhrogow warnedha;
oll ow sethow a spenav warnedha.
[24] I a vydh gwannhes gans divoetter,
ha devorys gans plag ha kleves hwerow;
my a dhannvon ynna dyns bestes,
gans venim serf ow kramya yn doust.
[25] A-ves, an kledha a wra dhe dus bos anvap,
hag a-ji, yma euth rag gour yowynk ha gwyrghes,
an flogh ow tena, gans an gour a vlew loes.
[26] My a leveris: My a's defend dhe-ves;
my a dhile aga hovadh dhiworth densys;
[27] na ve my dhe berthi own a sorr an eskar,
ma na wrella y envi kammgonvedhes,
ma na lavarrens, 'Agan leuv yw ughel;
ny veu an ARLOEDH neb a wrug oll hemma.'

[28] Rag i yw kenedhel na amont kusul dhedha,
ha nyns eus konvedhes ynna.
[29] Unnweyth a pens fur ha konvedhes hemma,
ha dissernya aga fin!

30 Fatell allsa unn den chasya mil,
po dew fesya deg mil,
mar ny's gwerthas aga Harrek,
ha'n ARLOEDH a's daskorras.
31 Rag nyns yw aga harrek i haval dh'agan Karrek ni,
dell yll agan eskerens aga honan breusi.
32 Aga gwinbrenn yw dhiworth gwinbrenn Sodom,
ha dhiworth gwinlannow Gomorra.
Aga grappys yw grappys gwenon,
yma dhedha bagasow a rappys hwerow.
33 Aga gwin yw venim serf,
ha venim nadres fell.

34 A nyns yw hemma gwithys genev,
selys y'm gwithvaow?
35 Dial yw dhymm, hag attal,
yn termyn may hwra aga throes trebuchya;
rag ogas yw dydh aga therroes,
ha'ga thenkys a fisten dhedha.

36 Rag an ARLOEDH a vreus y bobel,
ha kemmeres pita a'y servysi,
pan wel aga nerth dhe vos gyllys,
ha nag eus nagonan gesys, keth na rydh.
37 Ena y lever, Ple'ma aga duwow,
an garrek may hwilsons skovva ynni,
38 neb a dhybris blonek aga sakrifisow,
hag eva gwin aga offrynnow diwes?
Sevens dh'agas gweres,
ha bos skovva ragowgh.

39 Gwelewgh lemmyn, my, my yw ev,
ha nyns eus duw marnas vy.

My a ladh, ha my a vewha;
my a vrew ha my a yaghha,
ha nyns eus nagonan a yll delivra dhiworth ow leuv.
40 Rag my a dhrehav ow leuv dhe nev,
ha leverel: Dell vewav bynitha,
41 pan lymmav lughes ow kledha,
ha'm leuv a sett dalghenn ynno yn breus,
my a dal dial war ow eskerens,
hag attyli an re a'm kas.
42 My a wra dhe'm sethow bos medhow gans goes,
ha'm kledha a dheber kig –
gans goes an re ledhys ha'n gethyon,
dhiworth pennow ledyoryon an eskar.[a]

43 Germewgh yn lowen, kenedhlow, gans y bobel,
rag ev a gemmer dial war woes y servysi,
ha tewlel dial war y eskerens,
ha dasprena tir y bobel.

44 Moyses a dheuth ha kewsel oll geryow an gan ma yn diwskovarn an bobel, ev ha Yoshua[b] mab Nun. 45 Pan gowlwrug Moyses kewsel oll an geryow ma dhe oll Ysrael, 46 ev a leveris dhedha, 'Settyewgh agas kolonn war oll an geryow esov orth aga desta dhywgh hedhyw, a wredh aga gorhemmynna dh'agas mebyon, ow kwaytyas gul oll geryow an lagha ma. 47 Rag nyns yw hemma tra drufel ragowgh, mes agas bewnans yw; ha der an dra ma hwi a hirha agas dydhyow war an tir mayth esowgh ow treusi an Yordan di dh'y erita.'

---

a 32:42 *dhiworth pennow ledyoryon an eskar:* Ow siwya an Septuagint.

b 32:44 *Yoshua:* Ow siwya an Septuagint, an Syriek ha'n Vulgat. Ebrow *Hoshea.*

Mernans Moyses Darleverys

48 Ha'n ARLOEDH a gewsis dhe Moyses y'n keth jydh na, ow
leverel, 49 'Yskynn dhe venydh an Abarim[a] ma, dhe venydh
Nebo usi yn pow Moab, a-dal Yeriko, ha gwel pow Kanan, a
rov dhe vebyon Ysrael yn perghennogeth, 50 ha marw war an
menydh mayth esos owth yskynna di, ha bydh kuntellys dhe'th
pobel, kepar dell verwis Aron dha vroder war venydh Hor, hag
y feu kuntellys dh'y bobel; 51 drefenn agas bos dislel dhymm yn
mysk mebyon Ysrael orth dowrow Meriba-kadesh yn gwylvos
Sin; drefenn na wrussowgh ow sanshe yn mysk mebyon Ysrael.
52 Rag ty a wel an tir a-ragos, mes ny edh dhe'n tir a rov dhe
vebyon Ysrael.'

Bennath war an Loethow

33 Homm yw an vennath may fennigas Moyses, den
Duw, mebyon Ysrael gensi kyns y vernans. 2 Ev a
leveris:

An ARLOEDH a dheuth dhiworth Sinay,
ha tardha warnedha dhiworth Seir;
ev a splannas dhiworth menydh Paran,
hag ev a dheuth gans degow a vilyow a syns;[b]
ha tan a flammyas dhiworth y leuv dhyghow.
3 Sur ev a gar an poblow;
yma oll y syns y'th leuv;
hag i a esedh orth dha dreys,
ow tegemmeres dha eryow.
4 Moyses a worhemmynnis lagha dhyn,
perghennogeth kuntellyans Yakob.

---

a 32:49 *venydh an Abarim:* Kadon a venydhyow est dhe'n Mor Marow ha'n Yordan, yn tiredh Moab.

b 33:2 *gans degow a vilyow a syns:* Po amendyans *dhiworth Meribath-kadesh.*

[5] Ev o myghtern yn Yeshurun
pan omguntellas pennow an bobel,
loethow Ysrael war-barth.

[6] Bewes Rewben ha na verwes,
na'y wer bos boghes.

[7] Homm yw an vennath rag Yuda; hag y leveris:

Klew, Arloedh, lev Yuda,
ha dro ev dh'y bobel.

Gans y dhiwleuv ev a strivyas ragdho y honan.
Bydh gweres erbynn y eskerens.

[8] Rag Levi, y leveris:

Bedhes dha Thummim ha'th Urim
gans dha wour sans,

neb a brevsys orth Massa,
ha neb a strivsys ganso orth dowrow Meriba;

[9] neb a leveris dh'y das ha dh'y vamm,
Ny wrugavy y weles;

ha ny wrug vri a'y vreder,
na aswonn y vebyon y honan;

rag i a withas dha lavar,
ha'th kevambos i a synsis.

[10] I a dhysk dha vreusow dhe Yakob,
ha'th lagha dhe Ysrael.

I a worr ynkys y'th tewfrik,
hag offrynn kowlleskys war dha alter.

[11] Bennik, Arloedh, oll y nerth
ha bydh pes da a ober y dhiwla.

Brew diwglun an re a sev er y bynn,
ha'n re a'n kas, ma na saffons arta.

[12] Rag Benyamin, y leveris:

Meurgerys an ARLOEDH,
ev a drig yn sawder rybdho;
ev a'n goskeus oll an jydh,
ha trigys vydh ynter y dhiwskoedh.

[13] Rag Yosep, y leveris:

Bennigys gans an ARLOEDH yw y bow,
gans gluth drudh an ebron,
ha gans an downderyow
ow krowedha a-woeles;
[14] gans gwella frut an howl,
ha gans gwella askorr an misyow;
[15] gans gwella askorr an menydhyow koth,
ha gans gwella rohow an breow heb diwedh;
[16] gans gwella rohow an tir ha'y leunder,
ha'n favour a neb eus trigys y'n bos.
Re dheffo dhe benn Yosep,
war grogen an pryns yn mysk y vreder.
[17] Y veuredh yw haval dh'y darow kynsa-genys,
ha'y gern yw kern bual.
Gansa ev a herdh poblow war-barth,
bys pennow an norvys.
Yth yns i an degow a vilyow a Efraym,
Yth yns i an milyow a Manasse.

[18] Rag Zebulun, y leveris:

Lowenha, Zebulun, pan edh yn-mes,
ha ty, Yssakar, y'th tyldow.
[19] I a elow poblow dhe'n venydh,
hag ena offrynna sakrifisow ewnder;
rag i dhe dhena war balster an moryow,
ha war an tresoryow kudhys y'n tewes.

[20] Rag Gad, y leveris:

Benniges yw neb a ledanha tir Gad;
ev a blatt avel lew,
ev a skward bregh, ha krogen maga ta.

[21] Ev a dhewisas an gwella tir ragdho y honan,
rag an rann apoyntys ena dhe'n rewler;
ev a dheuth gans pennow an bobel,
ev a gowlwrug ewnder an ARLOEDH,
ha'y vreusow gans Ysrael.

[22] Rag Dan, y leveris:

Dan yw kolen lew;
ev a lamm dhiworth Bashan.

[23] Rag Naftali, y leveris:

A Naftali, gwalghys gans favour,
ha leun a vennath an ARLOEDH:
erit an howlsedhes ha'n dhyghowbarth.

[24] Rag Asher, y leveris:

Asher yw benniges dres an vebyon erell;
bedhes faverys gans y vreder,
ha troghya y droes yn oyl.

[25] Horn ha brons yw dha ebilyow;
herwydh dha dhydhyow, yndella y fydh dha nerth.

[26] Nyns eus nagonan avel an Duw a Yeshurun,
usi ow marghogeth dre nev dhe'th weres,
hag yn y veuredh war an kommol.

[27] Duw heb diwedh yw skovva,[a]
hag a-woeles yma an breghow heb diwedh.
Ev a fes an eskar a-ragos,
hag ev a lever, 'Distru!'

---

a 33:27 *skovva:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *kudhva.*

28 Ysrael a drig yn sawder;
y honan oll yw fenten Yakob,
yn tir a ys ha gwin nowydh,
y nevow ynwedh a dhever gluth.
29 Gwynn dha vys, Ysrael! Piw yw avelos?
pobel selwys gans an ARLOEDH,
an skoes a'th weres,
kledha dha veuredh.
Dha eskerens a dheu dhis ow fekla,
ha ty a drett war aga thylleryow ughel.

Mernans hag Ynkleudhyans Moyses

34 Ena Moyses a yskynnas dhiworth plenys Moab dhe venydh Nebo, penn Pisga, usi a-dal Yeriko. Ha'n ARLOEDH a dhiskwedhas dhodho oll an tir, Gilead bys Dan, 2 oll Naftali, ha tir Efraym, ha Manasse, hag oll pow Yuda bys yn mor an howlsedhes, 3 an Negeb ha'n plen a-dro dhe nans Yeriko, sita an palmwydh, bys yn Soar. 4 Ena an ARLOEDH a leveris dhodho, 'Hemm yw an tir a des dhe Abraham, dhe Ysak, ha dhe Yakob, ow leverel, "My a'n re dhe'th tiyskynnysi." My re asas dhis y weles gans dha dhewlagas dha honan, mes ny dreusydh di.' 5 Ytho Moyses, gwas an ARLOEDH a verwis ena yn pow Moab herwydh lavar an ARLOEDH. 6 Ev[a] a'n ynkleudhyas y'n nans yn pow Moab, a-dal Beth-peor, mes denvyth ny woer tyller y vedh bys y'n jydh hedhyw. 7 Ha Moyses o hwegh ugens bloedh pan verwis; ny veu y lagas gwannhes, ha ny veu y nerth lehes. 8 Mebyon Ysrael a oelas rag Moyses yn plenys Moab deg dydh warn ugens; ena an dydhyow a oelva ha kynvann rag Moyses a veu kowlwrys.

9 Ha Yoshua mab Nun o lenwys a'n spyrys a furneth, drefenn Moyses dhe worra y dhiwla warnodho; ytho mebyon Ysrael a woslowas orto ha gul kepar dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses. 10 Ha ny sevis profoes arta yn Ysrael avel Moyses, neb a wrug an ARLOEDH y aswonn fas orth fas, 11 yn oll an

a 34:6 *Ev:* Henn yw an ARLOEDH. War-lergh an Septuagint *I.*

toknys ha marthusyon may hwrug an ARLOEDH y dhannvon
dh'aga gul yn pow Ejyp dhe Faro, ha dhe oll y servysi, ha dhe
oll y bow, 12 ha rag oll an galloes meur hag oll an euth bras a
dhispletyas Moyses a-wel dhe oll Ysrael.

YOSHUA

Chaptra 1
Yoshua Apoyntys avel Ledyer
Chaptra 2
Rahab ha'n Aspioryon
Chaptra 3
Ysrael a Dreus an Yordan
Chaptra 4
Dewdhek Men Settys Yn-bann
Chaptra 5
An Trodreghyans yn Gibeath-haaraloth
An Pask yn Gilgal
Koedh Yeriko
Chaptra 6
Yeriko Kemmerys ha Distruys
Chaptra 7
Peghes Akan
Chaptra 8
Ay Kemmerys ha Distruys
An Kevambos yn Menydh Ebal
Chaptra 9
Toell Gibeon
Chaptra 10
An Howl a Sev Stag yn Gibeon
Pymp Myghtern an Amorysi Ledhys
Chaptra 11
Myghternedh an Gledhbarth Fethys
Rol a Dryghow Yoshua
Chaptra 12
Rol an Vyghternedh a Veu Fethys
Chaptra 13
Tir Hwath dhe Vos Kemmerys
Rannans an Tir Dres an Yordan
Chaptra 14
Rannans Tir a'n Howlsedhes dhe'n Yordan
Eretons Kaleb
Chaptra 15
Eretons Yuda
Kaleb a Gemmer Hebron ha Debir
Sitys Yuda
Chaptra 16
Eretons Efraym ha Manasse
Chaptra 17
Ranndir Remenant Hanter-loeth Manasse
Loeth Yosep a Grodhvol
Chaptra 18
Rannans Remenant an Tir
Eretons Benyamin
Chaptra 19
Eretons Simeon
Eretons Zebulun
Eretons Yssakar
Eretons Asher
Eretons Naftali
Eretons Dan
Eretons Yoshua
Chaptra 20
Sitys Harbereth
Chaptra 21
Sitys an Levysi
Chaptra 22
Loethow an Howldrevel a Dhehwel Tre
Chaptra 23
Farwell Yoshua dhe Ledyoryon Ysrael
Chaptra 24
An Loethow a Dhaswra an Kevambos
Mernans Yoshua hag Eleazar

Yoshua Apoyntys avel Ledyer

1 Lemmyn wosa mernans Moyses gwas an ARLOEDH,
an ARLOEDH a gewsis dhe Yoshua mab Nun, menyster
Moyses, ow leverel, [2] 'Marow yw Moyses ow gwas. Sav lemmyn
ha ke dres an Yordan ma, ty hag oll an bobel ma, dhe'n tir
a rov dhedha, dhe'n Ysraelysi. [3] Pub tyller may trett godhen
agas troes warnodho, my re'n ros dhywgh, kepar ha dell gewsis
vy dhe Moyses. [4] A'n gwylvos ha'n Lebanon ma bys y'n avon
vras, an avon Ewfrates, oll tir an Hyttysi bys y'n mor bras y'n
howlsedhes a vydh agas tiredh. [5] Ny sev gour vyth er dha bynn
oll dydhyow dha vewnans. Kepar dell en vy gans Moyses, my
a vydh genes jy; ny wrav dha eskasa na'th forsakya. [6] Bydh
krev ha bydh kolonnek; rag ty re wrug dhe'n bobel ma erita an
tir a des dh'aga thasow y ri dhedha. [7] Mes bydh krev ha bydh
pur golonnek, ow kwaytyas gul war-lergh oll an lagha a erghis
Moyses ow gwas dhis; na dreyl dhiworti dhe'n barth dhyghow
na dhe'n barth kledh, rag bos sewena dhis plepynag yth edh.
[8] Ny dhiberth an lyver ma a'n lagha dhiworth dha anow, mes ty
a ombreder warnodho dydh ha nos, rag may hwaytti gul war-
lergh pup-tra yw skrifys ynno. Rag ena ty a wra dhe'th fordh
spedya, hag ena y fydh dhis sewena. [9] A ny erghis dhis? Bydh
krev ha bydh kolonnek; na borth own ha na vydh dyegrys, rag
bos an ARLOEDH dha Dhuw genes plepynag yth edh.'

[10] Ytho Yoshua a erghis dhe soedhogyon an bobel,
[11] 'Tremenewgh der an kamp, hag erghewgh dhe'n bobel:
"Pareusewgh agas boes; rag kyns penn tri dydh hwi a vydh ow
treusi an Yordan ma, rag dos dhe erita an tir usi an ARLOEDH
agas Duw ow ri dhywgh dh'y bewa."'

[12] Dhe'n Rewbenysi, ha dhe'n Gadysi, ha dhe'n hanter-loeth
Manasse, Yoshua a gewsis, ow leverel, [13] 'Perthewgh kov a'n
pyth a worhemmynnis Moyses gwas an ARLOEDH dhywgh, ow
leverel, "Yma an ARLOEDH agas Duw ow ri powesva dhywgh,
hag ev a re dhywgh an pow ma." [14] Agas benynes, agas re
vyghan, ha'gas gwarthek a yll gortos y'n tir a ros Moyses
dhywgh dres an Yordan. Mes hwi a dreus arayys rag kas kyns

agas breder, oll an gasoryon, ha hwi a's gweres, 15 bys pan re
an ARLOEDH powes dh'agas breder kepar ha hwi, hag i ynwedh
a erit an tir usi an ARLOEDH agas Duw ow ri dhedha. Hwi a
dhehwel dhe dir agas eretons ha'y gemmeres yn perghennogeth,
an tir a ros Moyses gwas an ARLOEDH dhywgh dres an Yordan
troha'n howldrehevel.'

16 I a worthybis dhe Yoshua, ow leverel: 'Pup-tra a
worhemmynnsys dhyn, ni a'n gwra, hag yth en ni plepynag
y'gan dannvenydh. 17 Par dell glewsyn pup-tra gans Moyses,
yndella ni a glew genes. Lemen re bo an ARLOEDH dha Dhuw
genes, par dell o gans Moyses! 18 Piwpynag a vo diwostydh
dhe'th arghadow ha neb na woslow orth dha lavarow, pup-tra a
worhemmynnydh dhodho, a vydh gorrys dhe'n mernans. Mes
bydh krev ha bydh kolonnek.'

Rahab ha'n Aspioryon

2 Yoshua mab Nun a ragdhannvonas dew wour dhiworth
Shittim dhe aspia yn-dann gel, ow leverel, 'Kewgh dhe
vires orth an tir, hag yn arbennik Yeriko.' Ytho i eth, ha dos
dhe ji hora, Rahab hy hanow, hag i a spenas an nos ena. 2 Y feu
derivys dhe vyghtern Yeriko ow leverel, 'Awotta gwer a vebyon
Ysrael a dheuth omma haneth rag aspia an tir.' 3 Myghtern
Yeriko a dhannvonas dhe Rahab ow leverel, 'Dro yn-mes an
wer a dheuth dhis, a dheuth dhe'th chi, rag i re dheuth dhe aspia
oll an tir.' 4 Mes an venyn a gemmeras an dhew wour ha'ga
hudha. Hag yn-medh hi, 'Yn hwir, an wer a dheuth dhymm,
mes ny wodhyen a-ble. 5 Y'n tewlwolow, pan veu an termyn
dhe dhegea an yet, an wer eth yn-mes. Ny wonn ple'th eth an
wer. Helghewgh i yn skon, rag hwi a yll aga thremena.' 6 Mes hi
re's drosa yn-bann dhe'n to ha'ga hudha yn mysk garrow lin re
arayas war an to. 7 Ytho an wer a's helghyas war an fordh dhe'n
Yordan bys y'n rysyow. Kettell eth yn-mes aga helghoryon, an
yet a veu deges.

8 Kyns i dhe wrowedha, hi a yskynnas dhedha war an to,
9 hag yn-medh hi dhe'n wer: 'My a woer an ARLOEDH dhe
ri dhywgh an tir; euth ahanowgh re goedhas warnan hag oll

trigoryon an tir re deudhis yn own a-ragowgh. [10] Ni re glewas
fatell dhesyghas an ARLOEDH dowrow an Mor Rudh a-ragowgh
pan ethewgh yn-mes a Ejyp, ha'n pyth a wrussowgh dhe dhew
vyghtern an Amorysi esa dres an Yordan, dhe Sihon ha dhe
Og, a sakersys dhe dhistruyans. [11] Ni a glewas, ha'gan kolonn
a deudhis, ha nyns esa spyrys gesys yn denvyth a'gas govis;
rag an ARLOEDH agas Duw yw Duw yn nev a-vann ha war an
nor a-woeles. [12] Ha lemmyn, tewgh dhymm re'n ARLOEDH, dell
wrugavy kuvder dhywgh, hwi ynwedh dhe dhiskwedhes kuvder
dhe ji ow thas. Rewgh dhymm tokyn sur [13] hwi dhe sparya
ow thas ha'm mamm, ow breder ha'm hwerydh, hag oll eus
dhedha, ha hwi dhe sawya agan bewnans dhiworth mernans.'
[14] Yn-medh an wer dhedhi, 'Re bo agan bewnans ni ragowgh
bys y'n mernans! Mar ny dhiskudhowgh agan negys, pan re an
ARLOEDH dhyn an tir, ny a'th tyght gans tregeredh ha lelder.'

[15] Ytho hi a's gorras yn-nans gans lovan der an fenester, rag
bos hy chi a-bervedh yn fos an sita hag yth esa trigys y'n fos.
[16] Hi a leveris dhedha, 'Kewgh dhe'n vro venydhyek, ma na'gas
deffo an helghoryon er dha bynn. Omgudhewgh ena tri dydh,
bys pan dhehwel an helghoryon; hag a-wosa kewgh war agas
fordh.' [17] An wer a leveris dhedhi, 'Kwit vydhyn a'th ti ma a
wrussys dhyn y di, [18] marnas pan dhyffyn dhe'n tir, ty a gelm
kordenn an neus kogh ma y'n fenester ma'gan gorrsys yn-nans
dredhi, ha ty a guntell dha das ha'th vamm, dha vreder hag oll
dhe deylu y'th chi. [19] Piwpynag ello yn-mes a dharasow dha ji
bys y'n stretys, y woes ev a vydh war y benn y honan, ha kwit
vydhyn. Mes piwpynag a vo genes y'n chi, y woes ev a vydh
war agan penn ni mars yw tewlys diwla warnodho. [20] Mes mar
tiskwedhydh agan negys, kwit vydhyn a'th ti a wrussys dhyn y
di.' [21] Yn-medh hi, 'Y fydh dell leversys.' Ytho hi a's dannvonas
yn-kerdh. Wosa i dhe dhiberth, hi a golmas an gordenn gogh
y'n fenester.

[22] Wosa i dhe dhiberth, i a dheuth y'n vro venydhyek ha
gortos ena tri dydh, bys pan dhehwelsa an helghoryon. An
helghoryon a's hwilsa yn oll an fordh mes ny's kavsons. [23] Ytho
an dhew wour a dhehwelis ha dos yn-nans a'n vro venydhyek.

I a dreusis an avon ha dos dhe Yoshua mab Nun, ha derivas dhodho pup-tra a hwarvia dhedha. [24] Yn-medhons dhe Yoshua, ‘Yn hwir an ARLOEDH re ros yn agan diwla oll an tir; hag oll annedhysi an tir re deudhis yn own a-dheragon.’

Ysrael a Dreus an Yordan

3 Yoshua a sevis myttin a-varr hag i eth yn-kerdh dhiworth Shittim ha dos bys y’n Yordan, ev hag oll an Ysraelysi. I a wortas ena kyns i dhe dreusi. [2] Ytho dhe benn tri dydh an soedhogyon a dremenas der an kamp, [3] hag i a worhemmynnis dhe’n bobel ow leverel, ‘Pan welowgh argh kevambos an ARLOEDH agas Duw, ha’n oferysi, an Levysi, orth hy doen, hwi ynwedh ewgh yn-rag a’gas tyller ha’y holya. [4] Byttegyns omwithewgh neb pellder dhiworti, a-dro dhe dhew vil gevelin; na dhewgh nes dhedhi mayth aswonnowgh an fordh mayth ewgh warnedhi, rag ny dremensowgh an fordh ma kyns.’ [5] Yoshua a leveris dhe’n bobel, ‘Omsakrewgh; rag a-vorow an ARLOEDH a wra marthusyon yn agas mysk.’ [6] Ha Yoshua a gewsis dhe’n oferysi, ow leverel, ‘Drehevewgh argh an kevambos, ha treusewgh a-dherag an bobel.’ Ytho i a dhrehevis argh an kevambos ha mos a-dherag an bobel.

[7] An ARLOEDH a leveris dhe Yoshua, ‘An jydh ma my a dhalleth dha veurhe yn dewlagas oll Ysrael, hag i a woer my dhe vos genes, par dell esen vy gans Moyses. [8] Ha ty a worhemmynn dhe’n oferysi usi ow toen argh an kevambos, ow leverel, “Pan dhewgh dhe amal dowrow an Yordan, ke ha sevewgh y’n Yordan.”’ [9] Ytho Yoshua a leveris dhe’n Ysraelysi, ‘Dewgh nes omma ha goslowewgh orth geryow an ARLOEDH agas Duw.’ [10] Ha Yoshua a leveris, ‘Gans hemma godhvydhewgh bos an Duw bew yn agas mysk hag ev dhe fesya a-dheragowgh heb falladow an Kananysi, an Hittysi, an Hivysi, an Perizzysi, an Girgashysi, an Amorysi ha’n Yebusysi. [11] Otta, yma argh kevambos Arloedh oll an nor ow treusi a-dheragowgh y’n Yordan. [12] Lemmyn kemmerewgh dewdhek gour dhiworth loethow Ysrael, unn gour dhiworth pub loeth. [13] Ha pan bowes godhnow treys an oferysi usi ow toen argh an

ARLOEDH, Arloedh oll an nor, yn dowrow an Yordan, dowrow an Yordan a vydh treghys dhiworth an dowrow a dheu yn-nans a-wartha; hag i a sev yn graghell.'

14 Ytho pan eth an bobel yn-rag dhiworth aga thyldow dhe dreusi an Yordan, an oferysi esa ow toen argh an kevambos eth a-rag an bobel. 15 Pan dheuth an re esa ow toen an argh bys y'n Yordan, ha treys an oferysi esa ow toen an argh a veu troghys yn amal an dowrow, rag an Yordan a fenn dres oll y lannow oll dydhyow an drevas, 16 an dowrow esa ow tos yn-nans a-wartha a sevis stag; i a omdhrehevis yn graghell mar bell avel Adam, an sita usi ryb Sarethan; ha'n dowr esa ow mos troha Mor an Araba, Mor an Hoelan, a veu stoppys yn tien. Ytho an bobel a dreusis a-dal Yeriko. 17 An oferysi esa ow toen argh kevambos an ARLOEDH a sevis fast war syghtir yn kres an Yordan, hag oll Ysrael a dreusis war syghtir, bys pan worfennas oll an genedhel treusi an Yordan.

Dewdhek Men Settys Yn-bann

4 Ytho, pan worfennas oll an genedhel treusi an Yordan, an ARLOEDH a leveris dhe Yoshua: 2 'Kemmerewgh dhiworth an bobel dewdhek gour, unn gour dhiworth pub loeth, 3 ha gorhemmynnewgh dhedha, "Kemmerewgh dewdhek men alemma dhiworth kres an Yordan, yn-mes a'n tyller may sevis fast treys an oferysi, ha'ga doen genowgh, ha'ga settya y'n tyller may fydhowgh ow spena an nos."' 4 Ytho Yoshua a elwis an dewdhek gour re apoyntsa dhiworth an Ysraelysi, gour dhiworth pub loeth. 5 Yn-medh Yoshua dhedha, 'Tremenewgh a-rag argh an ARLOEDH agas Duw dhe gres an Yordan, ha kemmerewgh pub gour ahanowgh unn ven war y skoedh, war-lergh niver loethow an Ysraelysi, 6 may fo hemma tokyn yn agas mysk. Pan wovynn agas mebyon yn termyn a dheu, "Pandr'a styr an veyn ma dhywgh?" 7 ena hwi a lever dhedha, y feu dowrow an Yordan stoppys a-rag argh kevambos an ARLOEDH. Pan dreusis an Yordan, stoppys veu dowrow an Yordan. Ytho an veyn ma a vydh kovadh dhe'n Ysraelysi bys vykken.'

8 Ytho an Ysraelysi a wrug yndella, dell worhemmynnis
Yoshua, ha doen dewdhek men yn-mes a gres an Yordan, dell
leveris an ARLOEDH dhe Yoshua, war-lergh niver loethow an
Ysraelysi, hag i a's dug gansa dh'aga thyller, ha'ga gorra ena.
9 Yoshua a settyas yn-bann an dewdhek men re bia yn kres
an Yordan y'n tyller may sevis treys an oferysi a dhug argh an
kevambos; hag ymons i ena bys y'n jydh ma.

10 An oferysi esa ow toen an argh a sevi yn kres an Yordan,
bys pan veu kollenwys pup-tra a wrug an ARLOEDH y
worhemmynna dhe Yoshua dhe leverel dhe'n bobel, war-lergh
pup-tra a wrug Moyses y worhemmynna dhe Yoshua. Ha'n
bobel a dreusis yn unn fistena. 11 Ha kettell worfennas oll an
bobel treusi, argh an ARLOEDH ha'n oferysi a dreusis a-rag an
bobel. 12 An Rewbenysi, an Gadysi, ha'n hanter-loeth Manasse
a dreusis arayys rag kas a-rag an Ysraelysi, dell gewsis Moyses
dhedha. 13 A-dro dhe dhewgens mil ervys rag an gas a dreusis
a-rag an ARLOEDH dhe blenys Yeriko rag bresel.

14 Y'n jydh na an ARLOEDH a veurhas Yoshua yn golok oll
Ysrael; hag i a berthi own anodho dell berthens own a Moyses,
oll dydhyow y vewnans.

15 An ARLOEDH a leveris dhe Yoshua, 16 'Gorhemmynn dhe'n
oferysi usi ow toen argh an dustuni, mayth yskynnons yn-mes
a'n Yordan.' 17 Ytho Yoshua a worhemmynnis dhe'n oferysi,
'Yskynnewgh yn-mes a'n Yordan.' 18 Pan yskynnas yn-mes a'n
Yordan an oferysi esa ow toen argh kevambos an ARLOEDH,
ha pan veu godhnow treys an oferysi drehevys dhe'n tir sygh,
dowrow an Yordan a dhehwelis dh'aga thyller ha fenna dres y
lannow avel kyns.

19 An bobel eth yn-bann dhiworth an Yordan yn degves dydh
an kynsa mis, ha kampya yn Gilgal y'n tiredh a'n howldrevel
dhe Yeriko; 20 hag ena Yoshua a settyas yn-bann an dewdhek
men na a gemmersens yn-mes a'n Yordan. 21 Ev a leveris dhe'n
Ysraelysi, 'Pan wovynn agas mebyon dhiworth aga thasow y'n
termyn a dheu, "Pandr'a styr an veyn ma?" 22 ena displegyewgh
dh'agas mebyon, "Ysrael a dreusis an Yordan ma war an tir

sygh.” 23 Rag an ARLOEDH agas Duw a dhesyghas dowrow an
Yordan a-ragowgh bys pan dreussewgh, kepar dell wrug an
ARLOEDH orth an Mor Rudh pan y’n desyghas ragon bys pan
dreussen, 24 may hwodhve oll poblow an norvys bos krev leuv
an ARLOEDH, ha may perthewgh own a’n ARLOEDH agas Duw
bys vykken.’

5 Pan glewas oll myghternedh an Amorysi a’n howlsedhes
dhe’n Yordan, hag oll myghternedh an Kananysi ryb
an mor, an ARLOEDH dhe dhesygha dowrow an Yordan a-rag
mebyon Ysrael bys pan dreussens, aga holonn a deudhis, ha
nyns esa ynna spyrys na fella, drefenn mebyon Ysrael.

An Trodreghyans yn Gibeath-haaraloth

2 Y’n eur na an ARLOEDH a leveris dhe Yoshua, ‘Gwra
kledhedhyow a flynt ha trodregh an Ysraelysi na veu trodreghys
kyns.’[a] 3 Ytho Yoshua a wrug kledhedhyow a flynt, ha trodreghi
an Ysraelysi yn Gibeath-haaraloth.[b] 4 Ha hemm yw prag y
hwrug Yoshua aga throdreghi: oll gwer an bobel a dheuth
yn-mes a Ejyp, oll an gasoryon, a verwis y’n gwylvos war an
fordh wosa i dhe dhos yn-mes a Ejyp. 5 Trodreghys via oll an
bobel eth yn-mes, mes ny veu trodreghys oll an bobel genys
y’n gwylvos war an fordh hag i ow mos yn-mes a Ejyp. 6 Rag
an Ysraelysi a gerdhas dewgens blydhen der an gwylvos, bys
pan verwis oll henedh an vreselyoryon, an re gyllys yn-mes a
Ejyp, na woslowsons orth lev an ARLOEDH. An ARLOEDH a dos
dhedha na assa i dhe weles an tir re dosa dh’aga thasow dhe
ri dhyn, tir a dhinwa leth ha mel. 7 Ytho ev a dhrehevis aga
mebyon yn aga le, an re a wrug Yoshua aga throdreghi, rag na
viens trodreghys war an fordh.

8 Ena, wosa trodreghyans oll an genedhel dhe vos kowlwrys,
i a wortas yn aga thylleryow y’n kamp bys pan vons yagh. 9 An
ARLOEDH a leveris dhe Yoshua, ‘Hedhyw my re rolyas meth

---

a 5:2 *ha trodregh an Ysraelysi na veu trodreghys kyns:* Ebrow *ha trodregh mebyon Ysrael arta nessa prys.*

b 5:3 *Gibeath-haaraloth:* Po *Bre an kudhgennow.*

Ejyp dhiworthowgh.' Ytho an tyller na re beu henwys Gilgal bys y'n jydh ma.

An Pask yn Gilgal

10 An Ysraelysi a gampyas yn Gilgal, hag i a solempnyas an Pask yn peswardhegves dydh an mis gorthugherweyth yn plenys Yeriko. 11 Y'n jydh wosa an Pask i a dhybris askorr an tir, bara heb goell ha greun rostys. 12 An manna a sessyas y'n jydh may tyb'sons askorr an tir, ha nyns esa dhe'n Ysraelysi manna namoy; i a dhybris askorr pow Kanan an vlydhen na.

Koedh Yeriko

13 Pan esa Yoshua ryb Yeriko, ev a dhrehevis y dhewlagas ha gweles gour ow sevel a-dheragdho gans y gledha tennys yn y dhorn. Yoshua eth dhodho ha leverel dhodho, 'Osta ragon ni po rag agan eskerens?' 14 Hag ev a leveris, 'Na, mes my re dheuth lemmyn avel pennsevik lu an ARLOEDH.' Ha Yoshua a goedhas dhe'n dor war y fas, ha gordhya, ha leverel dhodho, 'Pandr'a lever ow Arloedh dh'y was?' 15 Pennsevik lu an ARLOEDH a leveris dhe Yoshua, 'Diwisk dha sandalys a'th treys, rag an tyller may sevydh yw sans.' Ha Yoshua a wrug yndella.

Yeriko Kemmerys ha Distruys

6 Yetys Yeriko a veu prennys fast drefenn mebyon Ysrael; nyns esa mos yn-mes na dos a-ji. 2 An ARLOEDH a leveris dhe Yoshua, 'Mir, my re ros y'th leuv Yeriko, ha'y myghtern ha'n wer alloesek. 3 Hwi a geskerdh a-dro dhe'n sita, oll an vreselyoryon ow mos a-dro dhe'n sita unnweyth. Yndella ty a wra hwegh dydh, 4 gans seyth oferyas ow toen seyth hirgorn a gern hordhes a-dherag an argh. Ha'n seythves dydh hwi a geskerdh a-dro dhe'n sita seythgweyth, ha'n oferysi ow hwytha an hirgern. 5 Pan hwythons gans kern an hordhes, kettell glewowgh son an hirgorn, garmes oll lu gans garm vras; ena fos an sita a goedh yn hy le, ha gas oll lu dhe vos yn-bann, pub gour ow kerdhes a-ji yn tidro.' 6 Ytho Yoshua mab Nun a elwis an oferysi ha leverel dhedha, 'Degewgh argh an kevambos, ha gas seyth oferyas dhe dhoen seyth hirgorn a gern

hordhes a-rag argh an ARLOEDH.' 7 Ena ev a leveris dhe'n lu,
'Kewgh yn-rag, ha kerdhewgh a-dro dhe'n sita; gesewgh an dus
ervys dhe dremena a-rag argh an ARLOEDH.'

8 Wosa Yoshua dhe ri an gorhemmynn ma dhe'n lu, an seyth
oferyas ow toen an seyth hirgorn a gern hordhes a-rag an
ARLOEDH eth yn-rag, ow hwytha an hirgern; argh kevambos an
ARLOEDH a's siwyas. 9 An dus ervys eth a-rag an oferysi esa ow
hwytha an hirgern; ha'n withysi-dhelergh a gerdhas a-dhelergh
dhe'n argh, ha'n oferysi ow kerdhes yn-dann hwytha an hirgern.
10 Yoshua a worhemmynnis dhe'n lu ow leverel: 'Na ermewgh,
ha na esewgh agas lev dhe vos klewys, ha na esewgh ger dhe
vos yn-mes agas ganow bys pan leverriv orthowgh dhe arma.
Ena hwi a wra garma.' 11 Ytho ev a wrug dhe argh an kevambos
mos a-dro dhe'n sita, ow mos a-dro dhedhi unnweyth; ena i a
dheuth y'n kamp, ha spena an nos ynno.

12 Yoshua a sevis myttin a-varr, ha'n oferysi a dhrehevis argh
an ARLOEDH. 13 An seyth oferyas esa ow toen seyth hirgorn
a gern hordhes a-rag argh an ARLOEDH eth yn-rag, prest ow
hwytha an hirgern. An dus ervys eth a-ragdha, ha'n withysi-
dhelergh a gerdhas a-dhelergh dhe argh an ARLOEDH, ha'n
oferysi ow prest ow hwytha an hirgern. 14 An nessa dydh i a
gerdhas a-dro dhe'n sita unnweyth hag ena dehweles dhe'n
kamp. I a wrug hemma hwegh dydh.

15 An seythves dydh i a sevis a-varr, orth tardh-dydh, ha
kerdhes a-dro dhe'n sita y'n keth vaner seythgweyth, saw y'n
jydh na i a gerdhas a-dro dhe'n sita seythgweyth. 16 An seythves
gweyth, pan hwythas an oferysi an hirgern, Yoshua a leveris
dhe'n lu, 'Germewgh! Rag an ARLOEDH re ros dhywgh an sita.
17 An sita hag oll eus ynni a vydh sakrys dhe'n ARLOEDH rag
distruyans. Mes Rahab an hora hag oll eus gensi yn hy chi a
vew, rag hi a gudhas an kannasow a dhannvensyn. 18 Mes hwi,
omwithewgh dhiworth an taklow sakrys dhe dhistruyans, ma
na wrewgh aga hwansa ha kemmeres neppyth sakrys, ha gul
kamp Ysrael y honan sakrys, ha dri terroesa warnodho. 19 Oll
an arghans ha'n owr, ha lestri a vrons ha horn, yw sans dhe'n

ARLOEDH; i a dheu yn tresorva an ARLOEDH.' [20] Ytho i a hwythas an hirgern. Kettell glewas an lu son an hirgern, i a armas gans garm vras, ha'n fos a goedhas yn hy le; ytho an lu eth yn-bann y'n sita, pub den ow mos yn tidro, hag i a gemmeras an sita. [21] Ena i a sakras dhe dhistruyans gans min an kledha oll esa y'n sita, gwer ha benynes, gwer yowynk ha hen, oghen, deves hag asenes.

[22] Yoshua a leveris dhe'n dhew wour re bia dannvenis dhe aspia an tir, 'Kewgh yn chi an hora, ha dri yn-mes anodho an venyn hag oll eus dhedhi, dell desowgh dhedhi.' [23] Ytho an wer yowynk re bia aspioryon entras ha dri yn-mes Rahab, hy thas, hy mamm, hy breder ha pubonan esa dhedhi; i a dhros yn-mes oll hy theylu ha'ga settya a'n tu a-ves dhe gamp Ysrael. [24] I a loskas an sita ha pup-tra ynni gans tan; saw an arghans ha'n owr, ha'n lestri a vrons ha horn i a worras yn tresorva chi an ARLOEDH. [25] Mes Yoshua a asas dhe vewa Rahab an hora, ha teylu hy thas hag oll esa dhedhi. Yma hi trigys yn kres Ysrael bys y'n jydh ma, drefenn hi dhe gudha an kannasow a wrug Yoshua aga dannvon dhe aspia Yeriko.

[26] Yoshua a wrug an ti ma y'n termyn na, ow leverel,

> 'Mollothek a-dherag an ARLOEDH a vydh an gour a assay
> dastrehevel an sita ma, Yeriko.
>
> Ev a worr an selyow orth kost y vab kynsa genys,
> ev a sett hy yetow yn-bann orth kost y vab yowynka.'

[27] Ytho yth esa an ARLOEDH gans Yoshua; ha'y er-da a omlesas der oll an tir.

Peghes Akan

7 Mes mebyon Ysrael a veu dislen yn mater an taklow sakrys; Akan mab Karmi mab Zabdi mab Zeragh, a loeth Yuda, a gemmeras re a'n taklow sakrys; ha sorr an ARLOEDH a loskas erbynn an Ysraelysi.

[2] Yoshua a dhannvonas gwer dhiworth Yeriko dhe Ay, usi ogas dhe Beth-aven, a'n howldrevel dhe Bethel, hag a leveris dhedha, 'Kewgh yn-bann hag aspia an tir.' Ha'n wer eth yn-

bann hag aspia Ay. [3] Ena i a dhehwelis dhe Yoshua ha leverel dhodho, 'Nyns yw res oll an lu dhe vos yn-bann; gas a-dro dhe dhew po tri mil wour dhe omsettya erbynn Ay. Na wra dhe oll an lu lavurya di, rag nebes yns.' [4] Ytho a-dro dhe dri mil souder eth yn-bann di; hag i a fias a-dherag gwer Ay. [5] Gwer Ay a ladhas a-dro dhe hwetek warn ugens anedha, ha'ga helghya dhiworth an yet bys y'n Shebarim ha'ga ladha war an leder. Kolonn an bobel a deudhis hag eth ha bos dowr.

[6] Yoshua a skwardyas y vantell ha koedha dhe'n dor war y fas a-dherag argh ARLOEDH bys y'n gorthugher, ev ha henavogyon Ysrael; i a dewlis doust war aga fenn. [7] Yoshua a leveris, 'Eghan, Arloedh DUW, prag y tresys an bobel ma dres an Yordan rag agan ri yn leuv an Amorysi dhe vos distruys? Unnweyth a pen ni pes da ow triga a'n tu arall dhe'n Yordan! [8] A ARLOEDH, pandr'a lavarav, pan dreylyas Ysrael aga hilbenn dh'aga eskerens? [9] An Kananysi hag oll annedhysi an tir a glew anodho, ha'gan kyrghynna, ha treghi dhe-ves agan hanow dhiworth an tir. Ena pandr'a wre'ta rag dha hanow bras?'

[10] An ARLOEDH a leveris dhe Yoshua, 'Sa'bann; prag y koedhsys war dha fas? [11] Ysrael re beghas; i re dreuspassyas erbynn ow hevambos a worhemmynnis dhedha. I re gemmeras re a'n taklow sakrys dhe dhistruyans; i re's ladras, ha'ga hudha, orth aga gorra gans aga lestri aga honan. [12] Ytho ny allas mebyon Ysrael sevel a-dherag aga eskerens; i a dreylyas aga hilbenn dh'aga eskerens, drefenn i aga honan dhe vos tra sakrys dhe dhistruyans. Ny vydhav genowgh namoy, marnas hwi a dhistru an taklow sakrys a-dhiworthowgh. [13] Yn-sol, sansha an bobel, ha lavar, "Omsanshewgh rag a-vorow; rag yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael, 'Yma taklow sakrys y'n kres ahanas, A Ysrael; ny yllydh sevel a-dherag dha eskerens bys may kemmerowgh dhe-ves an taklow sakrys a'gas mysk.' [14] Ytho y'n myttin hwi a dheu nes war-lergh agas loethow. Ha'n loeth a wra an ARLOEDH y gemmeres a dheu yn-rag war-lergh an teyluyow, ha'n teylu a wrug an ARLOEDH y gemmeres a dheu nes war-lergh an chiow, ha'n chi a wrug an ARLOEDH y gemmeres a dheu nes an eyl wosa y gila. [15] An den yw kemmerys gans an

tra sakrys a vydh leskys gans tan, ev hag oll a'n jeves, drefenn ev dhe dreuspassya erbynn kevambos an ARLOEDH ha drefenn ev dhe wul outray yn Ysrael."'

16 Ytho Yoshua a sevis myttin a-varr, ha dri an Ysraelysi nes war-lergh aga loethow, ha loeth Yuda a veu kemmerys. 17 Ev a dhros nes teyluyow Yuda, ha teylu an Zerahysi a veu kemmerys; hag ev a dhros nes teylu Zerahysi, an eyl wosa y gila, ha Zabdi a veu kemmerys. 18 Hag ev a dhros nes an teylu na, an eyl wosa y gila, hag Akan mab Karmi, mab Zabdi, mab Zeragh, a loeth Yuda, a veu kemmerys. 19 Ena Yoshua a leveris dhe Akan, 'Ow mab, ro enor dhe'n ARLOEDH, Duw Ysrael, ha ro grasyans dhodho. Deriv dhymm pandr'a wrussys; na gudh e ahanav.' 20 Akan a worthybis dhe Yoshua ha leverel, 'Gwir yw; my yw neb re beghas erbynn an ARLOEDH, Duw Ysrael. Hemm yw an pyth a wrug: 21 pan welis y'n preydh mantell deg a Shinar, ha dew kans shekel a arghans, ha barr a owr deg ha dew-ugens shekel y boes, my a's hwansas ha'ga hemmeres. Kudhys yns y'n dor a-ji dhe'm tylda, gans an arghans a-woeles.'

22 Ytho Yoshua a dhannvonas kannasow, hag i a boenyas dhe'n tylda; hag awotta, yth ens i kudhys a-ji dh'y dylda gans an arghans a-woeles. 23 I a's kemmeras yn-mes a'n tylda ha'ga dri dhe Yoshua ha dhe oll an Ysraelysi; hag i a's gorras a-rag an ARLOEDH. 24 Ena Yoshua hag oll Ysrael ganso a gemmeras Akan mab Zeragh, ha'n arghans, ha'n vantell, ha'n barr a owr, ha'y vebyon, ha'y vyrghes, ha'y oghen, ha'y asenes, ha'y dheves, ha'y dylda, hag oll a'n jeva; hag i a's dros dhe nans Aghor. 25 Yoshua a leveris, 'Prag y tresys anfeusi warnan? Yma an ARLOEDH ow tri anfeusi warnas y'n jydh ma.' Ena oll an Ysraelysi a'n labydhas; i a's loskas gans tan, ha'ga labydha gans meyn, 26 ha drehevel a-ughto kals meyn usi ena bys y'n jydh ma. Ena an ARLOEDH a dreylyas dhiworth y sorr fers. Ytho hanow an tyller na re beu nans Aghor bys y'n jydh ma.

Ay Kemmerys ha Distruys

8 An ARLOEDH a leveris dhe Yoshua, ‘Na borth own ha
na vydh digolonnek. Kemmer oll an soudoryon genes,
ha ke yn-bann dhe Ay. Mir, my re ros myghtern Ay y’th leuv
war-barth gans y bobel, y sita, ha’y dir. [2] Ty a wra dhe Ay
ha’y vyghtern dell wrussys dhe Yeriko ha’y vyghtern; saw ty
a yll gwitha ragowgh agas honan an preydh ha’n bestes. Sett
kontrewaytyans erbynn an sita, a-dryv dhedhi.’

[3] Yoshua hag oll an soudoryon eth yn-bann dhe Ay.
Yoshua a dhewisas deg mil wour galloesek warn ugens ha’ga
dannvon dhe-ves nosweyth [4] gans an gorhemmynn, ‘Mirewgh,
kontrewaytyewgh erbynn an sita, a-dryv dhedhi; na gewgh
pur bell a’n sita, mes hwi oll bedhewgh parys. [5] My hag oll
an bobel usi genev a dheu nes dhe’n sita. Pan ons yn-mes er
agan pynn, kepar ha kyns, ni a fi anedha. [6] I a yn-mes war agan
lergh bys pan y’s dynsyn yn-mes a’n sita; rag i dhe leverel, “I
a fi ahanan, avel kyns.” Ytho ni a fi a-ragdha. [7] Ena hwi a sev
yn-bann dhiworth an kontrewaytyans ha kemmeres an sita; rag
an ARLOEDH dha Dhuw a’s re yn agas leuv. [8] Wosa kemmeres
an sita, hwi a worr tan ynni; war-lergh gorhemmynn an
ARLOEDH hwi a wra. Mirewgh, my re worhemmynnis dhywgh.’
[9] Ytho Yoshua a’s dannvonas yn-mes; hag i eth dhe dyller an
kontrewaytyans, ha gortos yntra Bethel hag Ay, a’n howlsedhes
dhe Ay; mes Yoshua a spenas a’n nos na yn kres an lu.

[10] Yoshua a sevis myttin a-varr ha hwithra an lu, hag ev ha
henavogyon Ysrael eth yn-bann a-rag an lu erbynn Ay. [11] Oll
an soudoryon esa ganso eth yn-bann, hag i a dheuth nes
a-dherag an sita, ha kampya a’n gledhbarth dhe Ay, gans an
nans yntredha hag Ay. [12] Ev a gemmeras a-dro dhe bymp mil
wour, ha’ga gorra dhe gontrewaytya yntra Bethel hag Ay, a’n
howlsedhes dhe’n sita. [13] Ytho i a dhesedhas an soudoryon, gans
an kamp yn kledhbarth an sita ha’n re dhelergh a’n howlsedhes
dhe’n sita. Mes Yoshua a spenas an nos na y’n nans. [14] Pan y’s
gwelas myghtern Ay, i a fistenas ha sevel a-varr, ha gwer an sita
eth yn-mes erbynn Ysrael rag gwerrya, ev hag oll y lu yn tyller

apoyntys, a-dal Araba; mes ny wodhya bos kontrewaytyans er
y bynn a-dryv an sita. 15 Yoshua hag oll an Ysraelysi a omwrug
aga bos fethys a-dheragdha, ha fia war fordh an gwylvos.
16 Ytho oll an bobel esa yn Ay a veu gelwys yn-mes dhe jasya
war aga lergh, hag i a jasyas war-lergh Yoshua hag a veu dynys
yn-mes a'n sita. 17 Nyns esa gour gesys yn Ay na Bethel, nag
eth yn-mes war-lergh Ysrael; i a asas an sita igor, ha chasya
war-lergh Ysrael.

18 Ena an ARLOEDH a leveris dhe Yoshua, 'Ystynn an guw usi
y'th leuv war-tu hag Ay; rag my a's rov y'th leuv.' Ha Yoshua
a ystynnas an guw esa yn y dhorn war-tu ha'n sita. 19 Kettel
wrug hemma, gwer an kontrewaytyans a sevis uskis dhiworth
aga thyller, ha poenya yn-rag. I a entras a-ji dhe'n sita, ha'y
hemmeres, ha gorra tan ynni war-not. 20 Pan dreylyas gwer Ay
war aga lergh, i a welas mog an sita ow mos yn-bann dhe'n nev.
Nyns esa dhedha galloes dhe fia dhe du pynagoll. An Ysraelysi
a omwrussa fia dhe'n gwylvos a dreylyas erbynn an helghyoryon.
21 Pan welas Yoshua hag oll Ysrael an kontrewaytyans dhe
gemmeres an sita ha mog an sita dhe vos yn-bann, i a dreylyas
arta ha gweskel gwer Ay. 22 Y feu an re a dhothya yn-mes a'n
sita er aga fynn kes a-ji gans an Ysraelysi war dhew denewen;
hag i a's ladhas bys pan nag esa gesys dianker vytholl; nagonan
ny skapyas. 23 Mes myghtern Ay a veu kechys yn few ha dres
dhe Yoshua.

24 Pan worfennas Ysrael ladha oll annedhysi Ay y'n gwel hag
y'n gwylvos le may chassens war aga lergh, ha pubonan re bia
ledhys gans min an kledha, oll Ysrael a dhehwelis dhe Ay hag
i a ladhas an remenant ena gans min an kledha. 25 Niver an re
a goedhas y'n jydh na, gwer ha benynes, o dewdhek mil – oll
poblans Ay. 26 Rag ny gildennas Yoshua y leuv mayth ystynnas
an guw gensi, bys pan gowldhistrusa oll annedhysi Ay. 27 Mes
an Ysraelysi a dhug dhe-ves ragdha i aga honan an bestes
ha preydh an sita, war-lergh gorhemmynn an ARLOEDH dhe
Yoshua. 28 Yoshua a loskas Ay, ha'y wul bys vykken krug a
vagoryow, tyller ynyal dell yw bys y'n jydh ma. 29 Ev a grogas
myghtern Ay war wydhenn bys y'n gorthugher; ha pan sedhis

an howl Yoshua a worhemmynnis dhedha hag i a dorras an korf yn-nans a'n wydhenn, ha'y dewlel dhe'n dor orth entrans yet an sita, ha drehevel a-ughto kals bras a veyn, eus ena bys y'n jydh ma.

An Kevambos yn Menydh Ebal

30 Ena Yoshua a dhrehevis alter dhe'n ARLOEDH, Duw
Ysrael war venydh Ebal, 31 dell worhemmynnis Moyses gwas
an ARLOEDH dhe'n Ysraelysi, dell yw skrifys yn lyver lagha
Moyses, 'Alter meyn dien, na vons treghys gans toul a horn;'
hag i a offrynnas warnedhi offrynnow leskys dhe'n ARLOEDH, ha
sakrifia offrynnow kowethyans.[a] 32 Hag ena a-rag an Ysraelysi
ev a skrifas war an veyn dasskrif a lagha Moyses. 33 Oll Ysrael,
keffrys alyon ha genesik, y henavogyon ha'n soedhogyon, ha'y
vreusysi a sevis a'n eyl tu a'n argh ha'y gila a-dal an oferysi
leviek, a dhug argh kevambos an ARLOEDH. Yth esa hanter
anedha a-dal menydh Gerizim ha hanter anedha a-dherag
menydh Ebal, dell worhemmynnis Moyses gwas an ARLOEDH
kyns, i dhe venniga pobel Ysrael. 34 A'y wosa ev a lennas oll
geryow an lagha, bennathow ha mollothow, war-lergh oll yw
skrifys yn lyver an lagha. 35 Nyns esa ger a oll a worhemmynnis
Moyses na lennas Yoshua a-rag oll kuntelles Ysrael, gans an
benynes, an re vyghan, ha'n alyons esa trigys yn aga mysk.

Toell Gibeon

9 Lemmyn pan glewas oll an vyghternedh esa a'n howlsedhes dhe'n Yordan y'n vro venydhyek hag y'n Shefela ha ryb oll arvor an Mor Bras war-tu ha Lebanon – an Hittysi, an Amorysi, an Kananysi, an Perizzysi, an Hivysi, ha'n Yebusysi, 2 i a omguntellas gans unn akord rag omladh erbynn Yoshua hag Ysrael.

3 Mes pan glewas annedhysi Gibeon an pyth a wrug Yoshua dhe Yeriko ha dhe Ay, 4 i a wrug gweythres fel: i eth ha pareusi boes rag an vyaj, hag i a gemmeras seghyer usys rag aga asenes, ha kreghyn gwin, usys ha felsys ha gwriys gans

---

a 8:31 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

kloutys, [5] ha sandalys usys ha kloutys war aga threys, ha dillas usys warnedha; hag oll an bara rag aga vyaj a veu desyghys ha brewsyon. [6] I eth dhe Yoshua, dhe'n kamp yn Gilgal, ha leverel dhodho ha dhe wer Ysrael, 'Ni re dheuth dhiworth pow pell; ytho gwrewgh kevambos genen lemmyn.' [7] Mes gwer Ysrael a leveris dhe'n Hivysi, 'Martesen trigys esowgh ogas dhyn, ytho fatell yllyn gul kevambos genowgh?' [8] Yn-medhons dhe Yoshua, 'Dha wesyon on.' Ha Yoshua a leveris dhedha, 'Piw owgh? Hag a-ble owgh devedhys?' [9] I a leveris dhodho, 'Dha wesyon re dheuth dhiworth pow pur bell, drefenn hanow an ARLOEDH dha Dhuw; rag ni re glewas ger-da yn y gever, ha pup-tra a wrug yn Ejyp, [10] ha pup-tra a wrug dhe dhew vyghtern an Amorysi esa dres an Yordan, dhe Sihon myghtern Heshbon, ha dhe Og myghtern Bashan trigys yn Ashtaroth. [11] Ytho agan henavogyon hag oll annedhysi agan pow a leveris dhyn, "Kemmerewgh yn agas leuv boes rag an vyaj; kewgh dh'aga dyerbynna, ha leverel dhedha, 'Agas gwesyon on; ytho gwrewgh kevambos genen lemmyn.'" [12] Hemm yw agan bara; ni a'n kemmeras toemm hwath dhiworth agan chiow rag agan boes rag an vyaj, an jydh mayth ethen yn-mes dhe vos dhywgh, mes lemmyn, mirewgh, desyghys ha brewsyon yw; [13] ha nowydh o an kreghyn gwin ma pan y's lenwsyn, ha mirewgh, felsys yns; ha'gan dillas ha sandalys ma yw usys drefenn an vyaj pur bell.' [14] Ytho an wer a gemmeras rann a'ga boes, ha ny wovynnsons kusul orth ganow an ARLOEDH. [15] Yoshua a wrug kres gansa, ha gul kevambos gansa, rag sparya aga bewnans; ha ledyoryon an kuntelles a dos dhedha.

[16] Mes dhe benn tri dydh wosa i dhe wul kevambos gansa, i a glewas aga bos aga hentrevogyon ha trigys ogas dhedha. [17] Ytho an Ysraelysi eth yn-rag ha dos dh'aga sitys y'n tressa dydh. Aga sitys o Gibeon, Kefira, Beeroth, ha Kiryath-yearim. [18] Mes ny omsettyas an Ysraelysi er aga fynn drefenn ledyoryon an kuntelles dhe di dhedha re'n ARLOEDH, Duw Ysrael. Ena oll an kuntelles a grodhvolas war an ledyoryon. [19] Mes oll an ledyoryon a leveris dhe oll an kuntelles, 'Ni re dos dhedha re'n ARLOEDH, Duw Ysrael, ha lemmyn ny yllyn aga thochya.

20 Hemma ni a wra dhedha: Ni a's gas dhe vewa, ma na vydh
sorr warnan, drefenn an ti a desen dhedha.' 21 Yn-medh
an ledyoryon, 'Bewens i, mes bedhens treghysi keunys ha
tennoryon dowr rag oll an kuntelles,' dell lavarsa an ledyoryon
dhedha.

22 Yoshua a elwis dhedha, ha leverel dhedha, 'Prag y'gan
toellsowgh, ow leverel, "Trigys eson pur bell dhiworthowgh,"
mes yth esowgh trigys ogas dhyn ni? 23 Ytho lemmyn milliges
owgh, ha ny vydhydh livrys a vos kethyon, treghysi keunys
ha tennoryon dowr rag chi ow Duw.' 24 I a worthybis dhe
Yoshua, 'Y feu derivys dhe'th wesyon an ARLOEDH dha Dhuw
dhe worhemmynna dh'y was Moyses ri dhywgh oll an pow, ha
distrui oll annedhysi an pow a-ragowgh; ytho ni a berthi own
a'gan bewnans a'gas govis, ha rakhenna ni a wrug an dra ma.
25 Ha lemmyn yth eson y'th leuv: gwra dhyn par dell hevel da
hag ewn y'th tewlagas.' 26 Ytho ev a wrug yndella dhedha: ev
a's sawyas dhiworth leuv an Ysraelysi; ha ny's ladhsons. 27 Mes
y'n jydh na Yoshua a's settyas dhe vos treghysi keunys ha
tennoryon dowr rag an kuntelles ha rag alter an ARLOEDH, bys
y'n jydh ma, y'n tyller a dhewisas.

An Howl a Sev Stag yn Gibeon

10 Pan glewas Adoni-sedek myghtern Yerusalem,
Yoshua dhe gemmeres Ay ha'y sakra dhe
dhistruyans, dell wrussa dhe Yeriko ha'y myghtern, ha bos
annedhysi Gibeon yn kres gans Ysrael hag yth esens trigys yn
aga mysk, 2 ev a'n jeva own meur; rag Gibeon o sita vras, kepar
hag onan an sitys ryel; hi o brassa ages Ay, hag oll hy gwer
o kasoryon alloesek. 3 Ytho Adoni-sedek myghtern Yerusalem
a dhannvonas messaj dhe Hoham myghtern Hebron, ha dhe
Piram myghtern Yarmuth, ha dhe Yafia myghtern Lakish,
ha dhe Debir myghtern Eglon, ow leverel, 4 'Dewgh yn-bann
dhe'm gweres, ha ni a wesk Gibeon; rag hi re wrug kres gans
Yoshua ha gans an Ysraelysi' 5 Ena pymp myghtern an Amorysi
– myghtern Yerusalem, myghtern Hebron, myghtern Yarmuth,
myghtern Lakish ha myghtern Eglon – a omguntellas war-

barth ha dos yn-bann gans oll aga luyow ha kampya erbynn Gibeon, hag omladh er hy fynn.

6 Gwer Gibeon a dhannvonas dhe Yoshua dhe'n lu yn Gilgal,
ow leverel, 'Na forsak dha wesyon; deus yn-bann dhyn uskis,
ha saw ni, ha gweres ni; rag oll myghternedh an Amorysi yn
vro venydhyek re omguntellas er agan pynn.' 7 Ytho Yoshua
eth yn-bann dhiworth Gilgal, ev hag oll an soudoryon ganso,
hag oll an gasoryon. 8 An ARLOEDH a leveris dhe Yoshua, 'Na
borth own anedha, rag my re's ros y'th leuv; ny sev gour anedha
a-dheragos.' 9 Ytho Yoshua a dheuth dhedha distowgh, wosa
kerdhes yn-bann oll an nos dhiworth Gilgal. 10 An ARLOEDH
a's gorras yn deray a-rag Ysrael, hag i a's gweskis glan orth
Gibeon, ha'ga chasya war fordh-yskynna Beth-horon, ha'ga
gweskel bys Azeka ha bys Makkeda. 11 Pan esens ow fia a-rag
Ysrael war an fordh yn-nans dhe Beth-horon, an ARLOEDH a
dewlis keserennow bras warnedha dhiworth nev bys Azeka,
hag i a verwis; moy anedha a verwis drefenn an keserennow es
dell veu ledhys gans kledhedhyow an Ysraelysi.

12 Ena Yoshua a gewsis dhe'n ARLOEDH y'n jydh pan dhelivras
an ARLOEDH an Amorysi dhe'n Ysraelysi, hag ev a leveris yn
golok Ysrael,

'Howl, sav stag yn Gibeon,
ha ty Loer, yn nans Ayyalon.'

13 Ha'n howl a sevis stag, ha'n loer a hedhis,
bys pan gemmersa an genedhel dial war hy eskerens.

A nyns yw skrifys hemma yn Lyver Yashar? An howl a hedhis
yn kres an nev ha ny fistenas dhe sedhi a-dro dhe dhydh kowal.
14 Ny feu dydh kepar ha henna kyns po a-wosa, pan woslowas
an ARLOEDH orth lev gour; rag an ARLOEDH a omladhas rag
Ysrael.

15 Ena Yoshua a dhehwelis, hag oll Ysrael ganso, dhe'n kamp
yn Gilgal.

Pymp Myghtern an Amorysi Ledhys

16 Mes an pymp myghtern ma a fias hag omgudh yn kav yn
Makkeda. 17 Ha derivys veu dhe Yoshua, 'An pymp myghtern
re beu kevys, kudhys y'n kav yn Makkeda.' 18 Yn-medh Yoshua,
'Rolyewgh meyn bras erbynn ganow an kav, ha settya gwer
warnodho rag aga gwitha; 19 mes hwi, na wortewgh; chasyewgh
war-lergh agas eskerens, hag omsettyewgh a-dhelergh dhedha.
Na esewgh i dhe entra yn aga sitys, rag an ARLOEDH agas Duw
re's ros yn agas leuv.' 20 Yoshua ha'n Ysraelysi a's gweskis gans
ladhva vras, ha'ga distrui glan, mes re anedha a dhienkas, ha
mos bys y'n sitys kerys. 21 Ena an lu kowal a dhehwelis dhe
Yoshua y'n kamp yn Makkeda yn sawder; ny lavasas denvyth
kewsel ger erbynn mebyon Ysrael.

22 Yoshua a leveris, 'Igerewgh ganow an kav ha drewgh yn-
mes dhymm an pymp myghtern ma dhiworth an kav.' 23 I a
wrug yndella, ha dri yn-mes dhodho an pymp myghtern ma
dhiworth an kav, myghtern Yerusalem, myghtern Hebron,
myghtern Yarmuth, myghtern Lakish ha myghtern Eglon.
24 Pan dhrosons yn-mes an vyghternedh ma dhe Yoshua,
Yoshua a elwis oll gwer Ysrael ha leverel dhe gaslewydhyon
an soudoryon eth ganso, 'Dewgh nes, gorrewgh agas treys
war gonnaow an vyghternedh ma.' I a dheuth nes ha gorra
aga threys war aga honnaow. 25 Yoshua a leveris dhedha, 'Na
berthewgh own ha na vedhewgh digolonnek. Bedhewgh krev
ha hardh; rag an ARLOEDH a wra yndella dhe oll agas eskerens
a omledhowgh er aga fynn.' 26 A'y wosa Yoshua a's gweskis
ha'ga ladha, ha'ga kregi dhiworth pymp gwydhenn. Hag yth
esens ow kregi dhiworth an gwydh bys y'n gorthugher. 27 Yn
termyn an howlsedhes Yoshua a worhemmynnis, hag i a's
kemmeras yn-nans dhiworth an gwydh hag a's tewlis dhe'n kav
le mayth omgudhsens; i a worras meyn bras yn ganow an kav,
hag ymons ena poran y'n jydh ma.

28 Yoshua a gemmeras Makkeda an jydh na, ha gweskel
an sita ha'y myghtern gans min an kledha; ev a's sakras dhe
dhistruyans, ha peub esa ynni; ny asas denvyth dhe vos gesys.

Hag ev a wrug dhe vyghtern Makkeda dell wrussa dhe vyghtern Yeriko.

[29] Ena Yoshua a dremenas a Makkeda, hag oll Ysrael ganso, dhe Libna, hag omladh erbynn Libna. [30] Ha'n ARLOEDH a ros an sita na ynwedh ha'y vyghtern yn leuv Ysrael; Yoshua a's gweskis gans vin an kledha, ha peub esa ynni; ny asas dhe vos gesys remenant ynni; hag ev a wrug dh'y myghtern dell wrussa dhe vyghtern Yeriko.

[31] Ena Yoshua a dremenas dhiworth Libna dhe Lakish, hag oll Ysrael ganso, ha kampya hag omladh er hy fynn. [32] An ARLOEDH a ros Lakish yn leuv Ysrael, hag Yoshua a's kemmeras an nessa dydh, ha'y gweskel gans vin an kledha, ha peub esa ynni, dell wrussa dhe Libna.

[33] Ena Horam myghtern Gezer a dheuth yn-bann dhe weres Lakish; ha Yoshua a'n gweskis ev ha'y bobel, bys pan na veu gesys dhodho denvyth yn few.

[34] Dhiworth Lakish Yoshua a dremenas dhe Eglon hag oll Ysrael ganso, ha kampya hag omladh er hy fynn; [35] hag i a's kemmeras y'n jydh na, ha'y gweskel a vin an kledha; ha peub esa ynni ev a sakras dhe dhistruyans, dell wrussa dhe Lakish.

[36] Ena Yoshua eth yn-bann hag oll Ysrael ganso dhiworth Eglon dhe Hebron; hag i a omladhas er hy fynn, [37] i a's kemmeras, ha'y gweskel a vin an kledha, ha'y myghtern hag oll hy threvow, ha peub esa ynni. Ny asas dhe vos gesys denvyth, dell wrussa dhe Eglon; ev a's sakras dhe dhistruyans, hi ha peub esa ynni.

[38] Ena Yoshua a dreylyas a-dro hag oll Ysrael ganso dhe Debir hag omladh er hy fynn. [39] Ev a's kemmeras, hi ha'y myghtern hag oll hy threvow; i a's gweskis a vin an kledha, ha sakra dhe dhistruyans peub esa ynni; ny asas dhe vos gesys denvyth; dell wrussa dhe Hebron, yndella ev a wrug dhe Debir ha'y myghtern, ha kepar dell wrussa dhe Libna ha'y myghtern.

[40] Ytho Yoshua a weskis oll tir an vro venydhyek, an Negeb, an Shefela ha'n ledrow hag oll aga myghternedh; ny asas

dhe vos gesys denvyth. Ev sakras dhe dhistruyans pup-tra a anellas, dell worhemmynnis an ARLOEDH, Duw Ysrael. 41 Ytho Yoshua a's gweskis dhiworth Kadesh-barnea dhe Gaza, hag oll tir Goshen, mar bell avel Gibeon. 42 Yoshua a gemmeras oll an vyghternedh ma ha'ga thir yn unn kaskyrgh, drefenn an ARLOEDH, Duw Ysrael, dhe omladh rag Ysrael. 43 Ena Yoshua a dhehwelis hag oll Ysrael ganso dhe'n kamp yn Gilgal.

Myghternedh an Gledhbarth Fethys

11 Pan glewas Yabin myghtern Hasor a'n traow ma, ev a dhannvonas dhe Yobab myghtern Madon, ha dhe vyghtern Shimron, ha dhe vyghtern Akshaf, 2 ha dhe'n vyghternedh an gledhbarth y'n vro venydhyek hag y'n Araba a'n dyghow dhe Kinnereth, hag y'n Shefela, hag yn Nafoth-dor a'n howlsedhes, 3 ha dhe'n Kananysi a'n howldrevel hag a'n howlsedhes, an Amorysi, an Hittysi, an Perizzysi, ha'n Yebusysi y'n vro venydhyek, ha dhe'n Hivysi yn-dann Hermon yn pow Mispa. 4 I eth yn-mes, i hag oll aga luyow gansa, ost bras, avel an tewes war vin an mor orth niver, gans lies margh ha meur a jarettow. 5 Oll an vyghternedh ma a omguntellas war-barth, hag i a dheuth ha kampya war-barth ryb dowrow Merom, rag omladh erbynn Ysrael.

6 An ARLOEDH a leveris dhe Yoshua, 'Na borth own a'ga govis: rag a-vorow dhe'n prys ma my a's delirv, pubonan ledhys, a-rag Ysrael: ty a evredh aga mergh, ha leski aga charettow gans tan.' 7 Ytho Yoshua a dheuth a-dhesempis, hag oll an soudoryon ganso, er aga fynn ryb dowrow Merom, ha koedha warnedha; 8 ha'n ARLOEDH a's ros yn leuv Ysrael, neb a's gweskis hag a's chasyas bys yn Sidon Meur, ha bys yn Misrefoth-maym, ha bys yn nans Mispe troha'n howldrevel; hag i a's gweskis, bys pan nag esa gesys dhedha remenant vyth. 9 Ha Yoshua a wrug dhedha dell worhemmynnis an ARLOEDH dhodho: ev a evredhis aga mergh, ha leski aga charettow gans tan.

10 Ena y'n termyn na Yoshua a dreylyas dhe-dre, ha kemmeres Hasor, ha gweskel hy myghtern gans an kledha: rag seulabrys Hasor a veu penn oll an gwlaskordhow na. 11 I a weskis oll an

dus esa ynni gans min an kledha, orth aga sakra dhe dhistruyans: nyns esa gesys kreatur vyth dhe anella: hag ev a loskas Hasor gans tan. [12] Yoshua a gemmeras oll sitys an vyghternedh na, hag oll aga myghternedh, ha'ga gweskel gans min an kledha, orth aga sakra dhe dhistruyans, dell worhemmynnsa Moyses gwas an ARLOEDH. [13] Mes ny loskas Ysrael nagonan a'n sitys usi hwath ow sevel war grugow, marnas Hasor, a wrug Yoshua hy leski. [14] An Ysraelysi a byllas oll preydh an sitys ma ha gwitha ragdha aga honan an bestes ha'n preydh arall; mes i a weskis oll an dus gans min an kledha, bys pan y's distrusens oll. Ny assons dhe vewa denvyth a anellas. [15] Kepar dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses y was, yndella Moyses a worhemmynnis dhe Yoshua, hag yndella Yoshua a wrug; ny asas travyth heb y wul dhiworth oll a worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses.

Rol a Dryghow Yoshua

[16] Ytho Yoshua a gemmeras oll an tir ma, an vro venydhyek, hag oll an Negeb, hag oll tir Goshen, ha'n Shefela, ha'n Araba, ha bro venydhyek Ysrael ha'y Shefela, [17] dhiworth menydh Halak, a omdhrehav war-tu Seir, bys yn Baal-gad yn nans Lebanon yn-dann venydh Hermon: ev a gemmeras oll aga myghternedh, ha'ga gweskel ha'ga gorra dhe'n mernans. [18] Lies dydh Yoshua a werryas erbynn oll an vyghternedh na. [19] Nyns esa sita a wrug kres gans mebyon Ysrael, marnas an Hivysi trigys yn Gibeon: i a's kemmeras oll yn kas. [20] Y feu an ARLOEDH y honan grevhas aga holonnow, may tothyens erbynn Ysrael yn kas, rag aga sakra dhe dhistruyans, ha ma na's teffa mersi, mes rag ma's distrua, dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses.

[21] Y'n termyn na Yoshua a dheuth ha treghi an Anakim dhiworth an vro venydhyek, dhiworth Hebron, dhiworth Debir, dhiworth Anab, ha dhiworth oll vro venydhyek Yuda, ha dhiworth oll vro venydhyek Ysrael: Yoshua a's sakras dhe dhistruyans gans aga threvow. [22] Nyns esa gesys an Anakim yn tir an Ysraelysi, mes nebes a veu gesys yn Gaza, yn Gath, hag yn Ashdod. [23] Ytho Yoshua a gemmeras an tir oll, war-lergh oll re lavarsa an ARLOEDH dhe Moyses: ha Yoshua a'n ros avel

eretons dhe Ysrael war-lergh rannow aga loethow. Ha'n tir a'n jeva kres dhiworth bresel.

Rol an Vyghternedh a Veu Fethys

12 Ytho an re ma yw myghternedh an tir, neb a wrug an Ysraelysi aga gweskel, ha kemmeres yn perghennogeth aga thir dres an Yordan troha'n howldrevel, dhiworth nans Arnon dhe venydh Hermon, hag oll an Araba troha'n howldrevel : [2] Sihon myghtern an Amorysi, trigys yn Heshbon; ev a rewlyas dhiworth Aroer, usi war lann nans Arnon, dhiworth kres an keynres, ha war hanter Gilead, bys yn nans Yabbok, or an Ammonysi; [3] ha'n Araba bys yn mor Kinnereth troha'n howldrevel, ha bys yn mor an Araba, Mor an Hoelan, troha'n howldrevel, an fordh dhe Beth-yeshimoth, ha dhiworth Teman, yn-dann ledrow Pisga. [4] Or Og myghtern Bashan, onan a remenant an Refaim, trigys yn Ashtaroth hag yn Edrei; [5] ev a rewlyas war venydh Hermon, Saleka, hag oll Bashan, bys yn or an Geshurysi ha'n Maakathysi, ha hanter Gilead, or Sihon myghtern Heshbon. [6] Moyses, gwas an ARLOEDH, ha'n Ysraelysi a's gweskis; ha Moyses gwas an ARLOEDH a'n ros avel eretons dhe'n Rewbenysi, an Gadysi ha'n hanter-loeth Manasse.

[7] An re ma yw myghternedh an tir fethys gans Yoshua ha'n Ysraelysi dres an Yordan troha'n howlsedhes, dhiworth Baal-gad yn nans Lebanon bys yn menydh Halak, a omdhrehav war-tu Seir. Yoshua a ros an tir ma dhe loethow Ysrael avel eretons war-lergh aga rannow, [8] y'n vro venydhyek, y'n Shefela, y'n Araba, y'n ledrow, y'n gwylvos, hag y'n Negeb; tir an Hittysi, an Amorysi, an Kananysi, an Perizzysi, an Hivysi, ha'n Yebusysi: [9] myghtern Yeriko, onan; myghtern Ay, ogas dhe Bethel, onan; [10] myghtern Yerusalem, onan; myghtern Hebron, onan; [11] myghtern Yarmuth, onan; myghtern Lakish, onan; [12] myghtern Eglon, onan; myghtern Gezer, onan; [13] myghtern Debir, onan; myghtern Geder, onan; [14] myghtern Horma, onan; myghtern Arad, onan; [15] myghtern Libna, onan; myghtern Adullam, onan; [16] myghtern Makkeda, onan; myghtern Bethel, onan; [17] myghtern Tappuagh, onan; myghtern Hefer,

onan; [18] myghtern Afek, onan; myghtern Lasharon, onan; [19] myghtern Madon, onan; myghtern Hasor, onan; [20] myghtern Shimron-meron, onan; myghtern Akshaf, onan; [21] myghtern Taanak, onan; myghtern Megiddo, onan; [22] myghtern Kedesh, onan; myghtern Yokneam yn Karmel, onan; [23] myghtern Dor yn Nafath-dor, onan; myghtern Goyim yn Galile,[a] onan; [24] myghtern Tirsa, onan; oll an myghternedh unnek warn ugens.

Tir Hwath dhe Vos Kemmerys

13 Gyllys koth o Yoshua yn y dhydhyow; ha'n ARLOEDH a leveris dhodho, 'Gyllys koth osta yn dha dhydhyow, hag yma gesys pur veur a dir rag bos eritys. [2] Hemm yw an tir yw gesys hwath: oll oryon an Filistysi, hag oll oryon an Geshurysi [3] a-dhiworth an Shihor, usi a'n howldrevel dhe Ejyp, dhe or Ekron a'n gledhbarth (reknys yw avel kananek, kyn fo dhe bymp gwahalyeth an Filistysi, a Gaza, a Ashdod, a Ashkelon, a Gath, hag a Ekron); tiredh an Avviysi [4] war an barth dhyghow; oll tiredh an Kananysi dhiworth Meara yw dhe'n Sidonysi, bys Afek hag or an Amorysi; [5] tiredh an Gebalysi, hag oll Lebanon, troha'n howldrevel dhiworth Baal-gad yn-dann venydh Hermon bys Lebo-hamath. [6] My a fes a-rag an Ysraelysi oll trigoryon an vro venydhyek a-dhiworth Lebanon bys Misrefoth-maym, hag oll an Sidonysi. Lemen gwra henna dhe goedha rag an Ysraelysi avel aga eretons, dell worhemmynnis dhis. [7] Ytho lemmyn ro an tir ma avel aga eretons dhe'n naw loeth ha'n hanter-loeth Manasse.'

Rannans an Tir Dres an Yordan

[8] An Rewbenysi ha'n Gadysi re gemmersa aga eretons a ros Moyses dhedha, a'n howldrevel dhe'n Yordan, dell ros Moyses gwas an ARLOEDH dhedha: [9] dhiworth Aroer, usi war vin nans Arnon, ha'n sita usi yn kres an nans, hag oll ughelgompesenn Medeba bys yn Dibon; [10] hag oll sitys Sihon myghtern an Amorysi a reynyas yn Heshbon, bys or an Ammonysi; [11] ha Gilead, hag or an Geshurysi ha'n Maakathysi, hag oll menydh

---

a 12:23 *Galile:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *Gilgal.*

Hermon, hag oll Bashan bys Saleka; [12] oll gwlas Og yn Bashan,
a rewlyas yn Ashtaroth hag yn Edrei. Ev unnsel a veu gesys
a remenant an Refaim, mes Moyses a's gweskis, ha'ga fesya.
[13] Mes ny fesyas an Ysraelysi an Geshurysi na'n Maakathysi;
mes yma Geshur ha Maakath trigys yn kres Ysrael bys y'n jydh
ma.

[14] Saw unnsel dhe loeth Levi ny ros ev rann; offrynnow leskys
an ARLOEDH, Duw Ysrael yw aga eretons, dell leveris dhodho.

[15] Moyses a ros tiredh dhe loeth an Rewbenysi war-lergh
aga theyluyow. [16] Yth esa dhedha an or dhiworth Aroer, usi
war vin nans Arnon, ha'n sita usi yn kres an nans, hag oll an
ughelgompesenn ryb Medeba; [17] Heshbon hag oll hy threvow
war an ughelgompesenn: Dibon, ha Bamoth-baal, Beth-baal-
meon, [18] Yahas, Kedemoth, ha Mefaath, [19] Kiryathaym, Sibma,
ha Sereth-shahar yn bre an nans, [20] Beth-peor, ledrow Pisga,
ha Beth-yeshimoth, [21] oll sitys an ughelgompesenn, oll gwlas
Sihon myghtern an Amorysi, a rewlyas yn Heshbon, neb a
wrug Moyses y weskel war-barth gans pennsevigyon Midyan,
Evi, Rekem, Sur, Hur ha Reba, o omajers Sihon, esa trigys y'n
tir. [22] An Ysraelysi a ladhas Balaam mab Beor, an koelyek gans
an kledha yn mysk an re ledhys erell. [23] Or mebyon Rewben a
veu an Yordan ha'y diredh. An sitys ma ha'ga godrevow a veu
eretons an Rewbenysi war-lergh aga theyluyow.

[24] Moyses a ros eretons dhe loeth Gad, dhe'n Gadysi war-lergh
aga theyluyow. [25] Aga or o Yazer, hag oll sitys Gilead, ha hanter
tir an Ammonysi, bys yn Aroer, usi a'n howldrevel dhe Rabba,
[26] ha dhiworth Heshbon dhe Ramath-mispe ha Betonim, ha
dhiworth Mahanaym dhe or Debir, [27] hag y'n nans Beth-haram,
Beth-nimra, Sukkoth, Safon, remenant gwlas Sihon myghtern
Heshbon. An or o an Yordan ha'y diredh, bys yn amal mor
Kinnereth, a'n howldrevel dhe'n Yordan. [28] Hemm yw eretons
mebyon Gad war-lergh aga theyluyow, an sitys ha'ga godrevow.

[29] Moyses a ros eretons dhe'n hanter-loeth Manasse; hemm
o dhe hanter teylu mebyon Manasse war-lergh aga theyluyow.
[30] Yth esa aga or dhiworth Mahanaym, oll Bashan, oll gwlas

Og myghtern Bashan, oll trevow Yair yn Bashan, tri-ugens sita, [31] hanter Gilead, hag Ashtaroth hag Edrei, sitys ryel Og yn Bashan. Hemm o rag mebyon Makir mab Manasse, rag hanter a vebyon Makir war-lergh aga theyluyow.

[32] An re ma yw an tiryow a ros Moyses avel eretons yn plenys Moab, dres an Yordan a'n howldrevel dhe Yeriko. [33] Mes ny ros Moyses eretons dhe loeth Levi; an ARLOEDH Duw yw aga eretons, dell leveris dhedha.

Rannans Tir a'n Howlsedhes dhe'n Yordan

14 An re ma yw an tiryow a eritas mebyon Ysrael yn pow Kanan, a veu rynnys dhedha avel eretons gans Yoshua mab Nun ha pennow teyluyow loethow Ysrael. [2] Aga thiredh o rynnys dhedha gans koelbrenn, dell worhemmynnis an ARLOEDH dhe Moyses rag an naw loeth ha'n hanter-loeth. [3] Moyses a ros eretons dres an Yordan dhe dhew loeth ha hanter-loeth; mes ny ros eretons dhe'n Levysi yn aga mysk. [4] Rag mebyon Yosep o dew loeth, Manasse hag Efraym. Ny veu rann y'n tir res dhe'n Levysi, marnas sitys dhe driga ynna, gans aga feurvaow rag aga flokkys ha'ga greow. [5] An Ysraelysi a rannas an tir war-lergh gorhemmynn an ARLOEDH dhe Moyses.

Eretons Kaleb

[6] Ena mebyon Yuda a dheuth dhe Yoshua yn Gilgal; ha Kaleb mab Yefunne an Kenizzyas a leveris dhodho, 'Ty a woer an pyth a leveris an ARLOEDH dhe Moyses gour Duw yn Kadesh-barnea y'm kever hag y'th kever. [7] Dew-ugens bloedh en vy pan y'm dannvonas Moyses gwas an ARLOEDH dhiworth Kadesh-barnea rag aspia an tir; ha my a dhros dhodho derivas war-lergh an pyth a veu y'm kolonn. [8] Byttegyns ow breder eth yn-bann genev a wrug kolonn an dus teudhi yn own; mes my a besyas len dhe'n ARLOEDH ow Duw. [9] Moyses a dos y'n jydh na, "Surredi an tir may trettyas dha dreys warnodho a vydh eretons ragos ha rag dha vebyon bys vykken, drefenn ty dhe besya len dhe'n ARLOEDH ow Duw." [10] Ytho lemmyn, awotta, an ARLOEDH re'm gwithas yn few, dell leveris, an pymp blydhen ha dewgens ma a-dhia'n termyn a gewsis an ARLOEDH an ger ma orth Moyses,

pan esa Ysrael ow vyajya y'n gwylvos; hag ottavy y'n jydh ma,
pymp bloedh ha peswar-ugens ow oes. 11 Yth ov vy hwath mar
grev y'n jydh ma dell en y'n jydh a'm dannvonas Moyses; ow
nerth lemmyn yw par dell o ow nerth ena, rag bresel, ha rag
mos dhe-ves ha rag dos a-bervedh. 12 Ytho ro dhymm an vro
venydhyek ma, a gewsis anodho an ARLOEDH y'n jydh na. Ty
dha honan a glewas y'n jydh na bos an Anakim ena, ha bos an
sitys bras ha kerys; martesen an ARLOEDH a vydh genev, ha my
a's fes, dell leveris an ARLOEDH.'

13 Yoshua a'n bennigas, hag ev a ros Hebron dhe Kaleb mab
Yefunne rag eretons. 14 Ytho Hebron a dheuth ha bos eretons
Kaleb mab Yefunne an Kenizzyas bys y'n jydh ma, drefenn
ev dhe besya len dhe'n ARLOEDH, Duw Ysrael. 15 Kiryath-arba
o hanow Hebron kyns; an Arba ma o den bras yn mysk an
Anakim. Ha'n tir a'n jevo powes a vresel.

Eretons Yuda

15 An tir rynnys gans koelbrenn dhe loeth mebyon
Yuda war-lergh aga theyluyow a dhallathas dhiworth
or Edom yn gwylvos Sin y'n Negeb, y'n dhyghowbarth bell.

2 Aga or dhyghow a dhallathas dhiworth Mor an Hoelan,
dhiworth an taves a vir orth an dyghow; 3 hi a besyas a'n
dhyghowbarth dhe volgh Akrabbim, ow tremena Sin, ow
mos yn-bann a'n dhyghowbarth bys Kadesh-barnea. Ena hi a
dremenas Hesron, ow mos yn-bann dhe Addar, hag ow treylya
dhe Karka. 4 Ena hi a dremenas dhe Asmon, ow tos dhe wover
Ejyp, ha diwedh an or o an mor. Homm o aga[a] or dhyghow.

5 Or an howldrevel o Mor an Hoelan bys ganow an Yordan.

Yth esa or an gledhbarth dhiworth taves an mor orth ganow
an Yordan; 6 ha'n or eth yn-bann dhe Beth-hogla, ha pesya a'n
gledhbarth dhe Beth-araba, ow mos yn-bann dhe ven Bohan
mab Rewben. 7 Ena an or eth yn-bann dhe Debir dhiworth
nans Akor, ha treylya dhe'n gledhbarth dhe Gilgal, usi a-dal
bolgh Adummim, a'n barth dhyghow dhe'n nans. An or a

a 15:4 *aga:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *agas.*

besyas dhe dhowrow En-shemesh, hag yth esa hy diwedh orth
En-rogel. 8 Ena an or eth yn-bann dre nans Mab-hinnom, dre
leder dhyghow an Yebusysi (honn yw Yerusalem). Alena yth
eth yn-bann dhe wartha an menydh a'n howlsedhes dhe nans
Hinnom orth diwedh nans Refaim a'n barth kledh. 9 Alena an
or a ystynnas dhiworth gwartha an menydh dhe fenten dowrow
Neftoagh, ow mos yn-mes orth sitys menydh Efron; ha'n or
a ystynnas dhe Baala (honn yw Kiryath-yearim). 10 Ena an or
a dreylyas dhe'n howlsedhes dhiworth Baala dhe venydh Seir,
ha mos dre denewen kledh leder menydh Yearim (honn yw,
Kesalon), ha mos yn-nans dhe Beth-shemesh, hag ena dhe
Timna. 11 Yth eth an or dhe leder Ekron a'n barth kledh, ha
treylya dhe Shikkeron, ha tremena dhe venydh Baala, ha dos
dhe Yabneel; ha diwedh an or o an mor.

12 Or an howlsedhes o an Mor Bras ha'y morrep. An re ma
yw oryon mebyon Yuda war-lergh aga theyluyow.

Kaleb a Gemmer Hebron ha Debir

13 Dhe Kaleb mab Yefunne ev a ros eretons yn mysk mebyon
Yuda, war-lergh gorhemmynn an ARLOEDH dhe Yoshua –
Kiryath-arba, honn yw Hebron (Arba o tas Anak). 14 Ha Kaleb
a fesyas alena tri mab Anak: Sheshay, Ahiman, ha Talmay,
fleghes Anak. 15 Alena ev eth yn-bann erbynn trigoryon Debir;
ha hanow Debir kyns o Kiryath-sefer. 16 Kaleb a leveris,
'Piwpynag a wesko Kiryath-sefer ha'y dalghenna, my a re
dhodho ow myrgh Aksa avel gwreg.' 17 Othniel mab Kenaz,
broder Kaleb a's dalghennas; hag ev a ros dhodho y vyrgh Aksa
rag bos gwreg. 18 Pan dheuth hi dhodho, hi a ynnias warnodho
pysi park dhiworth hy thas. Hi a dhiyskynnas a'y asen, ha Kaleb
a leveris dhedhi, 'Pandr'a vynnydh?' 19 Hi a leveris, 'Ro dhymm
ro. Ty a ros dhymm tir y'n Negeb, doro dhymm fentynyow
dowr.' Ytho Kaleb a ros dhedhi an fentynyow gwartha ha'n
fentynyow isella.

Sitys Yuda

20 Hemm yw eretons loeth mebyon Yuda war-lergh aga
theyluyow. 21 Yth esa an sitys ma y'n pella dyghowbarth a

loeth mebyon Yuda, ogas dhe or Edom: Kabseel, Eder, Yagur,
22 Kina, Dimona, Adada, 23 Kedesh, Hasor, Ythnan, 24 Zif,
Telem, Bealoth, 25 Hasor-hadatta, Kerioth-hesron (honn yw,
Hasor), 26 Amam, Shema, Molada, 27 Hasar-gadda, Heshmon,
Beth-pelet, 28 Hasar-shual, Beer-sheba, Bizyothia, 29 Baala,
Iyim, Esem, 30 Eltolad, Kesil, Horma, 31 Siklag, Madmanna,
Sansanna, 32 Lebaoth, Shilhim, Ayn ha Rimmon: an sommenn
naw sita warn ugens gans aga godrevow.

33 Y'n Shefela: Eshtaol, Sora, Ashna, 34 Zanoagh, En-
gannim, Tappuagh, Enam, 35 Yarmuth, Adullam, Soko, Azeka,
36 Shaaraym, Adithaym, Gedera, Gederothaym: peswardhek
sita gans aga godrevow.

37 Senan, Hadasha, Migdal-gad, 38 Dilean, Mispe, Yoktheel,
39 Lakish, Boskath, Eglon, 40 Kabbon, Lahmas, Kithlish,
41 Gederoth, Beth-dagon, Naama, ha Makkeda: hwetek sita
gans aga godrevow.

42 Libna, Ether, Ashan, 43 Yftagh, Ashna, Nesib, 44 Keila,
Akzib, ha Maresha: naw sita gans aga godrevow.

45 Ekron, gans hy threvow ha'y godrevow; 46 dhiworth Ekron
dhe'n mor, oll esa ogas dhe Ashdod, gans aga godrevow.

47 Ashdod, gans hy threvow ha'y godrevow; Gaza, gans y
threvow ha'y godrevow bys gover Ejyp, ha'n Mor Bras ha'n
morrep.

48 Y'n vro venydhyek: Shamir, Yattir, Soko, 49 Danna,
Kiryath-sanna (honn yw, Debir), 50 Anab, Eshtemo, Anim,
51 Goshen, Holon, ha Gilo: unnek sita gans aga godrevow.

52 Arab, Duma, Eshan, 53 Yanum, Beth-tappuagh, Afeka,
54 Humta, ha Kiryath-arba (honn yw, Hebron), ha Sior: naw
sita gans aga godrevow.

55 Maon, Karmel, Zif, Yutta, 56 Yezreel, Yokdeam, Zanoagh,
57 Kayn, Gibea, ha Timna: deg sita gans aga godrevow.

58 Halhul, Beth-sur, Gedor, 59 Maarath, Beth-anoth, hag
Eltekon: hwegh sita gans aga godrevow.

60 Kiryath-baal (honn yw, Kiryath-yearim), ha Rabba: diw
sita gans aga godrevow.
61 Y'n gwylvos, Beth-araba, Middin, Sekaka, 62 Nibshan, Sita
an Hoelan, hag En-gedi: hwegh sita gans aga godrevow.
63 Mes ny allas mebyon Yuda fesya an Yebusysi, trigoryon
Yerusalem; ytho yma an Yebusysi trigys gans mebyon Yuda yn
Yerusalem bys y'n jydh ma.

Eretons Efraym ha Manasse

16 Hemm o an tiredh rynnys gans koelbrenn dhe
vebyon Yosep: dhiworth an Yordan ryb Yeriko a'n
howldrevel dhe dhowrow Yeriko ryb an gwylvos, ow mos yn-
bann dhiworth Yeriko dhe vro venydhyek Bethel. 2 Yth eth yn-
rag dhiworth Bethel (honn yw Luz) ha mos dhe Ataroth, or
an Arkysi. 3 Ena yth eth yn-nans troha'n howlsedhes dhe or an
Yafletysi, bys or Beth-horon isella, ha bys Gezer, ha'y diwedh
o an mor.
4 Mebyon Yosep – Manasse hag Efraym – a gemmeras aga
eretons.
5 Homm o or mebyon Efraym war-lergh aga theyluyow: or aga
eretons dhe'n howldrevel o Ataroth-addar bys yn Beth-horon
wartha, 6 ha'n or a besyas alena dhe'n mor dhe Mikmethath
a'n gledhbarth; ha'n or a dreyl a'n howldrevel dhe Taanath-
shilo, ha mos rybdho a'n howldrevel dhe Yanoagh. 7 Hi eth yn-
nans dhiworth Yanoagh dhe Ataroth ha dhe Naara, ha tochya
Yeriko, hag ystynn dhe'n Yordan. 8 Dhiworth Tappuagh yth
eth troha'n howlsedhes dhe nans Kana, ha'y diwedh o an mor.
Hemm o eretons loeth an Efraymysi war-lergh aga theyluyow.
9 Yth esa ynwedh sitys settys a-denewen rag an Efraymysi a-ji
dhe eretons mebyon Manasse, oll an sitys gans aga godrevow.
10 Ny fessons an Kananysi trigys yn Gezer. Yma'n Kananysi
trigys yn mysk an Efraymysi bys y'n jydh hedhyw, mes i re beu
gorrys dhe hwel krev avel kethyon.

Ranndir Remenant Hanter-loeth Manasse

17 Hemm o an tiredh rynnys gans koelbrenn dhe loeth
Manasse, rag y vos kynsa-genys Yosep. Dhe Makir
kynsa-genys Manasse, tas Gilead, yth esa Gilead ha Bashan,
drefenn y vos gour a vresel. [2] Ynwedh yth esa tiredh rag
mebyon erell Manasse war-lergh aga theyluyow, dhe vebyon
Abiezer, dhe vebyon Helek, dhe vebyon Asriel, dhe vebyon
Shekem, dhe vebyon Hefer, ha dhe vebyon Shemida; an re ma
o fleghes worow Manasse mab Yosep war-lergh aga theyluyow.

[3] Nyns esa mebyon dhe Selofehad mab Hefer mab Gilead
mab Makir mab Manasse, mes myrghes; ha'n re ma yw henwyn
y vyrghes: Mahla, Noa, Hogla, Milka, ha Tirsa. [4] I a dheuth dhe
Eleazar an oferyas ha dhe Yoshua mab Nun ha dhe'n ledyoryon,
hag a leveris, 'An ARLOEDH a worhemmynnis dhe Moyses ri
dhyn eretons yn mysk agan breder.' Ytho war-lergh ganow an
ARLOEDH ev a ros dhedha eretons yn mysk breder aga thas. [5] Ha
deg rann a goedhas dhe Manasse, keffrys ha pow Gilead ha
Bashan, esa war denewen arall an Yordan, [6] drefenn myrghes
Manasse dhe gemmeres eretons yn mysk y vebyon. Yth o pow
Gilead dhe remenant mebyon Manasse.

[7] Yth esa or Manasse dhiworth Asher dhe Mikmethath, usi
a'n howldrevel dhe Shekem; ha'n or a bes dhe'n dhyghowbarth
dhe drigoryon En-tappuagh. [8] Yth o tir Tappuagh dhe Manasse,
mes yth o Tappuagh hy honan war or Manasse, hag yth o
dhe'n Efraymysi. [9] An or eth yn-nans dhe nans Kana, dhe
barth dhyghow an nans. Yth o an sitys ma dhe Efraym kynth
esens yn mysk sitys Manasse. Hag or Manasse a besyas a'n
barth kledh dhe'n nans, ha'y diwedh yw an mor. [10] Yth o tir an
dhyghowbarth dhe Efraym ha tir an gledhbarth dhe Manasse,
ha'ga or o an mor; hag i a dochyas Asher y'n gledhbarth, hag
Yssakar y'n howldrevel. [11] Yn Yssakar hag Asher, yth o dhe
Manasse Beth-shean ha'y threvow, Ybleam ha'y threvow,
trigoryon Dor ha'y threvow, trigoryon En-dor ha'y threvow,
trigoryon Taanak ha'y threvow, ha trigoryon Megiddo ha'y
threvow (an tressa yw Nafeth). [12] Ny allas mebyon Manasse

fesya trigoryon an sitys na; mes an Kananysi a withas dalghenn
y'n tir na. [13] Pan dheuth mebyon Ysrael ha bos krev, i a worras
an Kananysi dhe lavur konstrynys, mes ny's fessons yn tien.

Loeth Yosep a Grodhvol

[14] Mebyon Yosep a leveris dhe Yoshua, 'Prag ny resys
dhyn marnas unn eretons hag unn rann? Pobel vras on ni; ha
kyns es lemmyn an ARLOEDH re'gan bennigas.' [15] Yoshua a
leveris dhedha, 'Mars owgh hwi pobel vras, ke yn-bann dhe'n
goeswik, ha treghi gwydh dhe wul tyller ena ragowgh yn tir
an Perizzysi ha'n Refaim, rag bro venydhyek Efraym yw re
gul ragos.' [16] Mebyon Yosep a leveris, 'Nyns yw lowr ragon an
vro venydhyek; hag yma dhe oll an Kananysi trigys y'n plen
charettow a horn, keffrys an re yn Beth-shean ha'y threvow ha'n
re yn nans Yezreel.' [17] Ena Yoshua a leveris dhe ji Yosep, dhe
Efraym ha dhe Manasse, 'Hwi yw pobel vras, hag yma dhywgh
nerth bras; ny vydh dhywgh unn rann hepken. [18] Mes an vro
venydhyek a vydh dhywgh; koeswik yw, ha hwi a's klerha, ha'y
oryon pella a vydh dhywgh; rag hwi a fes an Kananysi yn-mes,
kyn fo dhedha charettow a horn, ha kynth yns krev.'

Rannans Remenant an Tir

18 Oll kuntelles mebyon Ysrael a omguntellas yn Shilo,
ha settya ena tylda an kuntelles. Ha'n tir a veu fethys
a-ragdha.

[2] Mes gesys veu yn mysk an Ysraelysi seyth loeth na
dhegemmersa aga eretons. [3] Yoshua a leveris dhe'n Ysraelysi,
'Pes termyn a vydhowgh logh ow mos dhe gemmeres yn
perghennogeth an tir re ros dhywgh an ARLOEDH, Duw agas
tasow? [4] Apoyntyewgh ragowgh tri gour dhiworth pub loeth,
ha my a's dannvon dhe gerdhes der an tir, ha'y arhwithra,
ha diskwedhes eretons pub loeth, hag ena dehweles dhymm.
[5] Rynnewgh an tir yn seyth rann. Yuda a bes yn y diredh a'n
dhyghowbarth, ha chi Yosep a bes yn aga thiredh a'n gledhbarth.
[6] Arhwithrewgh an tir yn seyth rann ha drewgh an manylyon
omma dhymm. My a dewl prennyer ragowgh omma a-rag an
ARLOEDH agan Duw. [7] Mes nyns eus rann yn agas mysk dhe'n

Levysi, rag oferyasedh an ARLOEDH yw aga eretons. Gad, Rewben ha hanter-loeth Manasse re dhegemmeras aga eretons dres an Yordan troha'n howldrevel, a ros dhedha Moyses gwas an ARLOEDH.'

[8] Ytho an wer a sevis ha mos; ha Yoshua a worhemmynnis dhedha arhwithra an tir, ow leverel, 'Kewgh ha kerdhewgh der an tir ha'y arhwithra, ha dehwelewgh dhymm; ha my a dewl prennyer ragowgh omma a-rag an ARLOEDH yn Shilo.' [9] Ytho an wer eth ha tremena der an tir ha'y arhwithra, ha'y skrifa war-lergh an sitys yn lyver, yn seyth rann. Ena i a dheuth dhe Yoshua y'n kamp yn Shilo. [10] Yoshua a dewlis prennyer ragdha yn Shilo a-rag an ARLOEDH; hag ena Yoshua a rannas an tir dhe'n Ysraelysi war-lergh aga rannow.

Eretons Benyamin

[11] Hemm yw an koelbrenn a dheuth yn-bann rag loeth an Benyaminysi war-lergh aga theyluyow. Yth esa an or rynnys dhedha gans an koelbrenn yntra mebyon Yuda ha mebyon Yosep. [12] Yth esa aga or war denewen an gledhbarth ow talleth dhiworth an Yordan; ha'n or eth yn-bann dhe leder Yeriko a'n gledhbarth, ha mos yn-bann troha'n howlsedhes bys y'n vro venydhyek; hag yth esa hy diwedh yn gwylvos Beth-aven. [13] An or eth alena war-tu ha Luz, dhe leder Luz (yw Bethel), war-tu ha'n dyghow; ha'n or eth yn-nans dhe Ataroth-addar, war an vre a'n dyghow dhe Beth-horon a-is. [14] Ena an or a dreylyas dhe'n dyghow orth denewen an howlsedhes dhiworth an vro venydhyek a-ugh Beth-horon, hag yth esa hy diwedh a veu yn Kiryath-baal, (yw Kiryath-yearim). Yth o an sita ma dhe Yuda. Hemma a veu tenewen an howlsedhes. [15] Tenewen an dyghow a veu dhiworth amal Kiryath-yearim y'n howlsedhes; ha'n or eth yn-mes orth fenten dowrow Neftoagh. [16] An or eth yn-nans dhe amal an vre a'n est dhe nans Mab-hinnom, a'n kledh dhe nans Refaim; hi eth yn-nans yn nans Hinnom, dhe leder dyghow an Yebusysi, hag ena dhe En-rogel. [17] Ena hi a dreylyas dhe'n gledhbarth ha mos dhe En-shemesh, ha Geliloth, usi a-dal bolgh Adummim, hag alena mos yn-nans dhe ven Bohan

mab Rewben. [18] Hi a besyas troha'n leder a-dal Araba dhe'n gledhbarth ha mos yn-nans dhe'n Araba. [19] An or a dremenas dhe'n gledhbarth a leder Beth-hogla, hag yth esa hy finweth yn taves kledh Mor an Hoelan yn ganow dyghow an Yordan: hemma a veu or an dyghow. [20] An Yordan a veu an or war denewen an howldrevel. Hemm o eretons mebyon Benyamin, kylghenn dien aga oryon war-lergh aga theyluyow.

[21] Sitys loeth mebyon Benyamin war-lergh aga theyluyow o Yeriko, Beth-hogla, Emek-kesis, [22] Beth-araba, Semarim, Bethel, [23] Avvim, Para, Ofra, [24] Kefar-ammoni, Ofni, ha Geba: dewdhek sita gans aga godrevow. [25] Yth esa ynwedh Gibeon, Rama, Beeroth, [26] Mispe, Kefira, Mosa, [27] Rekem, Yrpeel, Tarala, [28] Sela, Elef, Yebus (honn yw, Yerusalem), Gibea ha Kiryath-yearim: peswardhek sita gans aga godrevow. Hemm yw eretons loeth Benyamin war-lergh aga theyluyow.

Eretons Simeon

19 Ha'n nessa koelbrenn a dheuth yn-mes rag Simeon, dhe loeth an Simeonysi war-lergh aga theyluyow; yth esa aga eretons yn kres loeth mebyon Yuda. [2] Yth esa dhedha yn aga eretons Beer-sheba, Sheba, Molada, [3] Hasar-shual, Bala, Asem, [4] Eltolad, Bethul, Horma, [5] Siklag, Beth-markaboth, Hasar-susa, [6] Beth-lebaoth, ha Sharuhen: trydhek sita gans aga godrevow; [7] Ayn, Rimmon, Ether, hag Ashan: peder sita gans aga godrevow, [8] war-barth gans oll an godrevow usi yn kyrghynn an sitys ma bys yn Baalath-beer, Ramath-negeb. Hemm o eretons loeth an Simeonysi war-lergh aga theyluyow. [9] Eretons an Simeonysi o rann a eretons mebyon Yuda, rag bos rann mebyon Yuda re vras ragdha. Rakhenna an Simeonysi a eritas rann a-berth yn eretons Yuda.

Eretons Zebulun

[10] An tressa koelbrenn a dheuth yn-bann rag mebyon Zebulun war-lergh aga theyluyow. Or aga eretons a ystynnas bys yn Sarid.[a] [11] Aga or eth troha'n howlsedhes bys Marala, hag a

---

a 19:10 *Sarid:* Po amendyans *Shadud;* ynwedh yn gwers 12.

dochyas Dabbesheth, hag ena an nans usi a-dal Yokneam. [12] Hi
a dreylyas dhiworth Sarid troha'n howldrevel bys or Kisloth-
tabor, hag alena hi eth yn-mes dhe Daberath, hag ena bys Yafia.
[13] Alena hi dremenas dhe'n howldrevel bys Gath-hefer hag Itta-
kasin, ha mos yn-mes dhe Rimmon, ow treylya troha Nea. [14] Ena
or an gledhbarth a dreylyas dhe Hannathon, hag yth esa hy
diwedh yn nans Yftagh-el. [15] Kattath, Nahalal, Shimron, Ydala,
ha Bethlehem: dewdhek sita gans aga godrevow. [16] Hemm yw
eretons mebyon Zebulun war-lergh aga theyluyow, an sitys ma
gans aga godrevow.

Eretons Yssakar

[17] An peswora koelbrenn a dheuth yn-mes rag mebyon
Yssakar war-lergh aga theyluyow. [18] Yth esa aga or troha
Yezreel, Kesulloth, Shunem, [19] Hafaraym, Shion, Anaharath,
[20] Rabbith, Kishyon, Ebes, [21] Remeth, En-gannim, En-hadda,
Beth-passes. [22] An or a dochyas Tabor, Shahasuma, ha Beth-
shemesh, ha diwedh aga or o an Yordan: hwetek sita gans aga
godrevow. [23] Hemm yw eretons loeth mebyon Yssakar war-
lergh aga theyluyow, an sitys gans aga godrevow.

Eretons Asher

[24] An pympes koelbrenn a dheuth yn-mes rag loeth mebyon
Asher war-lergh aga theyluyow. [25] Aga or o Helkath, Hali, Beten,
Akshaf, [26] Alammelek, Amad, ha Mishal; hi a dochyas Karmel
troha'n howlsedhes, ha Shihor-libnath. [27] Ena hi a dreylyas
dhe'n howldrevel, troha Beth-dagon, ha tochya Zebulun, ha
nans Yftagh-el a'n barth kledh, Beth-emek ha Neiel; ena hi eth
yn-mes dhe Kabul a'n kledh. [28] Abdon,[a] Rehob, Hammon ha
Kana, bys yn Sidon Meur; [29] ena an or a dreylyas dhe Rama, ha
dhe'n sita gerys Tyr; ena an or a dreylyas dhe Hosa, hag yth esa
hy diwedh a'n howlsedhes Mahaleb, Akzib, [30] Umma, Afek, ha
Rehob: diw sita warn ugens gans aga godrevow. [31] Hemm yw
eretons loeth mebyon Asher war-lergh aga theyluyow, an sitys
ma gans aga godrevow.

---

a 19:28 *Abdon :* Amendys. Ebrow *Ebron.* Cf. 21:30.

Eretons Naftali

32 An hweghves koelbrenn a dheuth yn-mes rag mebyon
Naftali war-lergh aga theyluyow. 33 Aga or o dhiworth Helef,
dhiworth an dherwenn yn Saanannim, hag Adami-nekeb, ha
Yabneel, bys yn Lakkum; ha'y diwedh o an Yordan. 34 Ena an
or a dreylyas troha'n howlsedhes dhe Aznoth-tabor, ha mos yn-
mes alena dhe Hukkok, ha tochya Zebulun a'n barth dhyghow,
Asher a'n howlsedhes, ha Yuda orth an Yordan a'n howldrevel.
35 An sitys kerys o Siddim, Ser, Hammath, Rakkath, Kinnereth,
36 Adama, Rama, Hasor, 37 Kedesh, Edrei, En-hasor, 38 Yiron,
Migdal-el, Horem, Beth-anath, ha Beth-shemesh: nownsek sita
gans aga godrevow. 39 Hemm yw eretons loeth mebyon Naftali
war-lergh aga theyluyow, an sitys gans aga godrevow.

Eretons Dan

40 An seythves koelbrenn a dheuth yn-mes rag loeth mebyon
Dan war-lergh aga theyluyow. 41 Or aga eretons o Sora, Eshtaol,
Ir-shemesh, 42 Shaalabbin, Ayyalon, Ythla, 43 Elon, Timna,
Ekron, 44 Elteke, Gibbethon, Baalath, 45 Yehud, Bene-berak,
Gath-rimmon, 46 Me-yarkon, ha Rakkon orth an or a-dal Yoppa.
47 Mes pan gollsons an tiredh ma, an Danysi eth yn-bann hag
omladh erbynn Leshem, hag i a's kemmeras, ha'y gweskel gans
min an kledha, ha'y erita, ha triga ynni. Dhe Leshem i a ros
an hanow Dan war-lergh Dan aga thas. 48 Hemm yw eretons
loeth mebyon Dan war-lergh aga theyluyow – an sitys gans aga
godrevow.

Eretons Yoshua

49 Pan gowlwrussens ranna an tir gans y oryon, an Ysraelysi
a ros eretons dhe Yoshua mab Nun yn aga mysk. 50 War-lergh
ger an ARLOEDH i a ros dhodho an sita a wovynnas, Timnath-
seragh yn bro venydhyek Efraym; ev a dhrehevis an sita, ha
triga ynni.

51 An re ma yw an ertach a rannas Eleazar an oferyas, ha
Yoshua mab Nun ha pennow teyluyow loethow an Ysraelysi
rag eretons, ow tewlel prenn yn Shilo a-rag an ARLOEDH, yn
entrans tylda an kuntelles. Yndella i a gowlwrug rannans an tir.

Sitys Harbereth

20 An ARLOEDH a leveris dhe Yoshua, [2] ‘Lavar dhe vebyon Ysrael, “Gwrewgh ragowgh an sitys harbereth, a gewsis dhywgh anedha dre leuv Moyses, [3] may fio bys di ladher a wysk den dre wall ha heb entent; hag i a vydh agas harbereth dhiworth dialor an woes. [4] Ev a fi dhe onan a’n sitys ma ha sevel yn daras yet an sita, ha styrya an kas yn skovornow henavogyon an sita na. I a’n kemmer a-ji dhe’n sita, ha ri dhodho tyller, may trikko gansa. [5] Pan dho dialor an woes war y lergh, ny dhelivrons an ladher dh’y leuv, rag ev dhe weskel y gentrevek heb godhvos, ha heb atti kyns. [6] Ev a drig y’n sita na bys pan sev a-dherag an guntelles rag breus, bys mernans an arghoferyas esa y’n prys na: ytho an ladher a dhehwel, ha dos dh’y sita ha dh’y ji, dhe’n sita le may fias dhiworti.” ’

[7] I a sakras Kedesh yn Galile yn bro venydhyek Naftali, ha Shekem yn bro venydhyek Efraym, ha Kiryath-arba (yw Hebron) yn bro venydhyek Yuda. [8] Dres an Yordan troha’n howldrevel a Yeriko, i a ros Beser y’n gwylvos war an ughelgompesenn, dhiworth loeth Rewben, ha Ramoth yn Gilead, dhiworth loeth Gad, ha Golan yn Bashan, dhiworth loeth Manasse. [9] An re ma yw an sitys apoyntys rag oll an Ysraelysi, ha rag an alyon trigys yn aga mysk, may fia bys di ladher a wysk den heb godhvos, ma na varwa dre leuv dialor an woes, kyns ev dhe sevel a-rag an guntelles.

Sitys an Levysi

21 Ena pennow teyluyow an Levysi a dheuth dhe Eleazar an oferyas ha dhe Yoshua mab Nun ha dhe bennow teyluyow loethow mebyon Ysrael; [2] hag i a leveris dhedha yn Shilo yn pow Kanan, ‘An ARLOEDH a worhemmynnis dre leuv Moyses ri dhyn sitys rag triga ynna, war-barth gans peurvaow rag agan bestes.’ [3] Ytho mebyon Ysrael a ros dhe’n Levysi yn-mes a’ga eretons aga honan war-lergh ganow an ARLOEDH, an sitys ma ha’ga feurvaow.

[4] An kynsa koelbrenn a dheuth yn-mes rag teyluyow an Kohathysi. Ytho an Levysi mebyon Aron an oferyas a

dhegemmeras trydhek sita dewisys gans koelbrenn dhiworth loeth Yuda, ha dhiworth loeth an Simeonysi, ha dhiworth loeth Benyamin.

5 Remenant an Kohathysi a dhegemmeras deg sita gans koelbrenn dhiworth teyluyow loethow Efraym, Dan, ha hanter-loeth Manasse.

6 An Gershonysi a dhegemmeras trydhek sita gans koelbrenn dhiworth teyluyow loethow Yssakar, Asher, Naftali, ha hanter-loeth Manasse yn Bashan.

7 An Merarysi a dhegemmeras dewdhek sita war-lergh aga theyluyow dhiworth loeth Rewben, dhiworth loeth Gad, ha dhiworth loeth Zebulun.

8 Ytho an Ysraelysi a ros dhe'n Levysi gans koelbrenn an sitys ma ha'ga feurvaow, dell worhemmynnis an ARLOEDH dre leuv Moyses.

9 Hag i a ros yn-mes a loethow mebyon Yuda ha Simeon, an sitys henwys omma: 10 i a veu res dhe deyluyow an Kohathysi a vebyon Levi, vebyon Aron, rag an kynsa koelbrenn a goedhas dhedha. 11 I a ros dhedha Kiryath-arba (Arba o tas Anak), honn yw Hebron, yn bro venydhyek Yuda, gans an peurva yn hy hyrghynn. 12 Mes i a rosa parkow an sita ha'y godrevow dhe Kaleb mab Yefunne rag y berghennogeth.

13 Dhe vebyon Aron an oferyas i a ros Hebron, sita harbereth rag an ladher, gans hy feurva, ha Libna gans hy feurva, 14 Yattir gans hy feurva, Eshtemoa gans hy feurva, 15 Holon gans hy feurva, Debir gans hy feurva, 16 Ayn gans hy feurva, Yutta gans hy feurva, ha Beth-shemesh gans hy feurva: naw sita dhiworth an dhew loeth ma. 17 Ha dhiworth loeth Benyamin: Gibeon gans hy feurva, Geba gans hy feurva, 18 Anathoth gans hy feurva, hag Almon gans hy feurva: peder sita. 19 Sommenn sitys mebyon Aron, an oferysi: trydhek sita gans aga feurvaow.

20 Remenant teyluyow Kohathysi an Levysi a dhegemmeras sitys gans koelbrenn dhiworth loeth Efraym. 21 I a ros dhedha Shekem gans hy feurva yn bro venydhyek Efraym, sita harbereth

rag an ladher, ha Gezer gans hy feurva, [22] Kibsaym gans hy feurva, ha Beth-horon gans hy feurva: peder sita. [23] Dhiworth loeth Dan: Elteke gans hy feurva, Gibbethon gans hy feurva, [24] Ayyalon gans hy feurva, Gath-rimmon gans hy feurva: peder sita. [25] Dhiworth hanter-loeth Manasse, Taanak gans hy feurva, ha Gath-rimmon gans hy feurva: diw sita. [26] Yth esa sommenn a dheg sita gans aga feurvaow rag remenant teyluyow an Kohathysi.

[27] I a ros dhe'n Gershonysi a deyluyow an Levysi, dhiworth hanter-loeth Manasse, Golan yn Bashan gans hy feurva, sita harbereth rag an ladher, ha Beeshtera gans hy feurva: diw sita. [28] Dhiworth loeth Yssakar: Kishyon gans hy feurva, Daberath gans hy feurva, [29] Yarmuth gans hy feurva, En-gannim gans hy feurva: peder sita; [30] Dhiworth loeth Asher: Mishal gans hy feurva, Abdon gans hy feurva, [31] Helkath gans hy feurva, ha Rehob gans hy feurva: peder sita. [32] Dhiworth loeth Naftali: Kedesh yn Galile gans hy feurva, sita harbereth rag an ladher, Hammoth-dor gans hy feurva, ha Kartan gans hy feurva; teyr sita. [33] Sommenn sitys teyluyow an Gershonysi a veu trydhek, gans hy feurvaow.

[34] Dhe remenant an Levysi, teyluyow an Merarysi i a ros dhiworth loeth Zebulun: Yokneam gans hy feurva, Karta gans hy feurva, [35] Dimna gans hy feurva, Nahalal gans hy feurva: peder sita. [36] Dhiworth loeth Rewben: Beser gans hy feurva, Yahas gans hy feurva, [37] Kedemoth gans hy feurva, ha Mefaath gans hy feurva: peder sita. [38] Dhiworth loeth Gad: Ramoth yn Gilead gans hy feurva, sita harbereth rag an ladher, Mahanaym gans hy feurva, [39] Heshbon gans hy feurva, Yazer gans hy feurva: sommenn a beder sita. [40] Ytho sommenn an sitys res gans koelbrenn dhe deyluyow an Merarysi, remenant an Levysi, o dewdhek sita.

[41] Sommenn sitys an Levysi synsys gans an Ysraelysi o eth sita ha dew-ugens gans aga feurvaow. [42] Pubonan a'n sitys ma a's tevo hy feurva yn hy hyrghynn; yndella y feu rag oll an sitys ma.

43 Yndella ARLOEDH a ros dhe Ysrael oll an tir a dosa y ri
dh'aga thasow; hag i a'n eritas, ha triga ynno. 44 Ha'n ARLOEDH
a ros dhedha powes oll a-derdro, war-lergh oll a dosa dh'aga
thasow; ha nyns esa gour dhiworth oll aga eskerens a allas sevel
er aga fynn; rag an ARLOEDH a ros oll aga eskerens yn aga leuv.
45 Ny fyllis nagonan a'n ambosow da re gowssa an ARLOEDH
dhe ji Ysrael; pubonan oll a veu kollenwys.

Loethow an Howldrevel a Dhehwel Tre

22 Ena Yoshua a elwis an Rewbenysi, an Gadysi, ha
hanter-loeth Manasse, 2 ha leverel dhedha, 'Hwi re
withas oll a worhemmynnis Moyses gwas an ARLOEDH dhywgh,
hag obaya ow lev yn oll re worhemmynnis vy dhywgh; 3 ny
forsaksowgh agas breder an lies dydh ma, bys y'n jydh ma,
mes gwitha charj gorhemmynn an ARLOEDH agas Duw. 4 Ha
lemmyn an ARLOEDH agas Duw re ros powes dh'agas breder,
dell ambosas dhedha. Ytho lemmyn treylyewgh ha mos dh'agas
tyldow ha dhe dir agas perghennogeth a ros Moyses gwas an
ARLOEDH dhywgh dres an Yordan. 5 Mes gwaytyewgh gwitha
gans rach an gorhemmynn ha'n lagha a worhemmynnis Moyses
gwas an ARLOEDH dhywgh: kara an ARLOEDH agas Duw,
kerdhes yn oll y fordhow, gwitha y worhemmynnow, ha glena
dhodho, ha'y servya gans oll agas kolonn ha gans oll agas enev.'
6 Ytho Yoshua a's bennigas ha'ga dannvon dhe-ves, hag i eth
dh'aga thyldow.

7 Lemmyn dhe unn hanter a loeth Manasse Moyses re rosa
perghennogeth yn Bashan; mes dhe'n hanter arall Yoshua re
rosa perghennogeth ryb aga breder y'n tir a'n howlsedhes dhe'n
Yordan. Pan wrug Yoshua aga dannvon dhe-ves dh'aga thyldow
ha'ga benniga, 8 ev a leveris dhedha, 'Dehwelewgh gans rychys
meur dh'agas tyldow, ha gans pur lies gwarthek, gans arghans,
owr, brons, ha horn, ha gans pur lies dillas; rynnewgh gans
agas breder preydh agas eskerens.' 9 Ytho mebyon Rewben ha
mebyon Gad ha hanter-loeth Manasse a dhehwelis ha diberth
a'n Ysraelysi yn Shilo, usi yn pow Kanan, rag mos dhe bow

Gilead, dhe dir aga ferghennogeth re gemmersens war-lergh ganow an ARLOEDH dre leuv Moyses.

10 Pan dheuthons dhe Geliloth ryb an Yordan yn pow Kanan,
mebyon Rewben ha mebyon Gad ha hanter-loeth Manasse a
dhrehevis alter ena ryb an Yordan, alter vras dhe weles. 11 An
Ysraelysi a glewas an Rewbenysi ha'n Gadysi ha hanter-loeth
Manasse dhe drehevel alter a-dal pow Kanan, yn Geliloth
ryb an Yordan, war denewen an Ysraelysi. 12 Pan glewas an
Ysraelysi anodho, oll kuntelles mebyon Ysrael a omguntellas
yn Shilo, rag gwerrya er aga fynn.

13 Ena an Ysraelysi a dhannvonas an oferyas Finehas mab
Eleazar dhe bow Gilead dhe'n Rewbenysi ha'n Gadysi ha dhe
hanter-loeth Manasse, 14 ha ganso deg penntern, unn penntern
a bub loeth a Ysrael, ha pubonan penn chi aga thasow yn mysk
kordhow Ysrael. 15 I a dheuth dhe'n Rewbenysi, dhe'n Gadysi,
ha dhe hanter-loeth Manasse dhe bow Gilead, hag yn-medhons
dhedha, 16 'Yndellma y lever oll kuntelles an ARLOEDH, "Pyth
yw an dislelder ma re wrussowgh erbynn Duw Ysrael ow
treylya hedhyw dhiworth siwya an ARLOEDH, ow trehevel alter
ragowgh agas honan hedhyw yn rebellyans erbynn an ARLOEDH?
17 A ny veu lowr dhyn kammweyth Peor? Bys y'n jydh hedhyw
ny omlanhasyn anodho, kyn teuth an plag war guntelles an
ARLOEDH. 18 Ha hedhyw hwi re dreylyas a siwya an ARLOEDH.
Mar rebellyowgh erbynn an ARLOEDH hedhyw, serrys vydh
a-vorow gans oll kuntelles Ysrael. 19 Mes mars yw avlan tir agas
perghennogeth, treusewgh dhe dir perghennogeth an ARLOEDH
le may powes tabernakel an ARLOEDH, ha kemmerewgh rann
ragowgh agas honan yn agan mysk. Saw na rebellyewgh erbynn
an ARLOEDH na er agan pynn ni, ow trehevel ragowgh alter nag
yw alter an ARLOEDH agan Duw. 20 A ny veu Akan mab Zeragh
dislel a-dro dhe'n taklow sakrys dhe dhistruyans, hag yth esa
sorr war oll kuntelles Ysrael? Ny veu ev an unn gour eth dhe
goll rag y gammweyth."'

21 Ytho an Rewbenysi, ha'n Gadysi, ha hanter-loeth Manasse
a worthybis ha leverel dhe bennow kordhow Ysrael, 22 'An

Galloesek, Duw, an ARLOEDH, Duw an duwow! An ARLOEDH,
ev a woer; ha re wodhvo Ysrael y honan! Mar pe hemma yn
rebellyans po yn dislelder erbynn an ARLOEDH, na'n sparyewgh
ni y'n jydh ma. 23 Mar trehaffen ragon alter rag treylya a siwya
an ARLOEDH, po mar kwrellen warnedhi offrynn leskys po
offrynn greun po mar kwrellen warnedhi sakrifisow offrynnow
kowethyans,[a] an ARLOEDH y honan a hwilsa agan kessydhya.
24 Nansi, mes ni re wrug hemma rag own agas mebyon dhe
leverel dh'agan mebyon ni y'n termyn a dheu, "Pyth yw agas
kevrenn gans an ARLOEDH, Duw Ysrael? 25 Rag an ARLOEDH re
wrug an Yordan or yntra ni ha hwi, hwi Rewbenysi ha Gadysi;
nyns eus dhywgh rann y'n ARLOEDH." Ytho agas mebyon hwi
a allsa lettya agan mebyon ni rag perthi own a'n ARLOEDH.
26 Rakhenna ni a leveris, "Drehevyn lemmyn alter, na vydh rag
offrynn leskys, na rag sakrifis, 27 mes dhe vos dustunier yntra ni
ha hwi, hag ynter agan henedhow war agan lergh, may hwren
ni servis an ARLOEDH a-ragdho gans agan offrynnow leskys
ha'gan sakrifisow ha'gan offrynnow kowethyans; ma na lavarro
agas mebyon dh'agan mebyon yn termyn a dheu, 'Nyns eus
dhywgh rann y'n ARLOEDH.'" 28 Ni a brederis, Mar pe henna
leverys dhyn ni po dh'agan henedh y'n termyn a dheu, ni a
allsa leverel, "Mirewgh orth semlans alter an ARLOEDH, a wrug
agan tasow, a-der rag offrynnow leskys, na rag sakrifis, mes
avel dustunier yntra ni ha hwi." 29 Pell bedhes dhiworthyn ni
defia an ARLOEDH, ha treylya y'n jydh ma a siwya an ARLOEDH
rag drehevel alter rag offrynn leskys, offrynn, po sakrifis, nag
yw alter an ARLOEDH agan Duw usi a-rag y dabernakel.'

30 Pan glewas Finehas an oferyas ha ledyoryon an kuntelles,
ha pennow kordhow Ysrael esa ganso, an geryow a gewsis
an Rewbenysi ha'n Gadysi ha mebyon Manasse, yth o da yn
aga golok. 31 Finehas an oferyas mab Eleazar a leveris dhe'n
Rewbenysi ha dhe'n Gadysi ha dhe vebyon Manasse, 'Hedhyw
ni a woer bos an ARLOEDH yn agan mysk drefenn na wrussowgh

---

a 22:23 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

travyth dislel erbynn an ARLOEDH; lemmyn hwi re sawyas an Ysraelysi yn-mes a leuv an ARLOEDH.'

32 Ytho Finehas an oferyas mab Eleazar ha'n ledyoryon a
dhehwelis a-dhiworth an Rewbenysi ha'n Gadysi yn pow Gilead
dhe bow Kanan, dhe'n Ysraelysi, hag i a ros derivas dhedha.
33 Pes da o an Ysraelysi; ha'n Ysraelysi a vennigas Duw ha ny
gowssons namoy a vos yn-bann er aga fynn gans lu, rag distrui
an tir le mayth esa an Rewbenysi ha'n Gadysi trigys. 34 An
Rewbenysi ha'n Gadysi a henwis an alter Dustunier, 'Drefenn
hy bos dustunier yntredhon bos an ARLOEDH Duw.'

Farwell Yoshua dhe Ledyoryon Ysrael

23 Lies blydhen a-wosa, a-ban rosa an ARLOEDH
powes dhe Ysrael a-dhiworth oll aga eskerens
y'n kyrghynn, ha pan o Yoshua gyllys koth yn y dhydhyow,
2 Yoshua a elwis oll Ysrael, aga henavogyon, aga rewlysi, aga
breusysi ha'ga soedhogyon, ha leverel dhedha, 'Gyllys koth ov
lemmyn y'm dydhyow; 3 ha hwi re welas pup-tra re wrug an
ARLOEDH agas Duw dhe oll an kenedhlow ma a-barth dhywgh;
y feu an ARLOEDH agas Duw a omladhas ragowgh. 4 Mirewgh
fatell wrugavy ranna ragowgh an kenedhlow ma yw gesys
avel eretons rag agas loethow, a-dhiworth an Yordan hag oll
an kenedhlow re dhistruis, bys an Mor Meur y'n howlsedhes.
5 An ARLOEDH agas Duw y honan a's fesyas a-dheragowgh,
ha'ga chasya mes a'gas gwel; ha hwi a gemmer aga thir yn
perghennogeth, par dell leveris an ARLOEDH agas Duw dhywgh.
6 Ytho bedhewgh pur grev, ha gwaytyewgh gul pup-tra yw
skrifys yn lyver lagha Moyses, heb treylya a-denewen naneyl
dhe'n barth dhyghow na dhe'n barth kledh. 7 Na gowethyewgh
gans an kenedhlow ma yw gesys yn agas mysk, na elwewgh
war henwyn aga duwow, na wrewgh tiow, na wregh aga servya
ha na omblegyewgh dhedha, 8 mes glenewgh orth an ARLOEDH
agas Duw, dell wrussowgh bys y'n jydh ma. 9 Rag an ARLOEDH
re fesyas a-dheragowgh kenedhlow bras ha galloesek; nyns
eus gour a allas sevel orthowgh bys y'n jydh ma. 10 Unn gour
mes a'gas mysk a yll chasya mil, rag an ARLOEDH agas Duw

a omladh ragowgh, dell ambosas dhywgh. [11] Gorwithewgh
ytho dhe gara an ARLOEDH agas Duw. [12] Rag mar treylyowgh
dhe-ves ha glena orth remenant an kenedhlow ma yw gesys
yn agas mysk, ha mar junyowgh gansa yn demmedhyans, ha
mar kowethyowgh gansa hag i genowgh hwi, [13] godhvydhewgh
yn sur na wra an ARLOEDH agas Duw fesya an kenedhlow ma
a-dheragowgh arta. I a vydh antell ha maglenn dhywgh, skorja
war agas keynow, ha dreyn yn agas lagasow, bys pan ewgh dhe
goll a-dhiwar an dor da ma a wrug an ARLOEDH agas Duw ri
dhywgh.

[14] 'Lemmyn yth esov ow mos y'n jydh ma yn fordh oll an tir, ha
hwi a woer yn oll agas kolonn ha'gas enev, na goedhas travyth a
oll an traow da a ambosis an ARLOEDH agas Duw dhywgh. Pup-
tra re hwarva ragowgh, ha ny fyllis unn ger anodho. [15] Mes par
dell hwarva ragowgh pup-tra da a ambosis an ARLOEDH agas
Duw dhywgh, yndella ynwedh an ARLOEDH a dhre warnowgh
oll an droktraow, bys pan y'gas distruis dhiworth an tir da re
ros an ARLOEDH agas Duw dhywgh. [16] Mar kammdremenewgh
erbynn kevambos an ARLOEDH agas Duw a worhemmynnis
dhywgh, ha mars ewgh dhe servya duwow erell, hag omblegya
dhedha, sorr an ARLOEDH a vydh ow leski er agas pynn, hag
yth ewgh dhe goll dihwans dhiworth an tir da re ros dhywgh.'

An Loethow a Dhaswra an Kevambos

24 Ena Yoshua a guntellas oll loethow Ysrael yn
Shekem, ha gelwel henavogyon Ysrael, an rewlysi,
an vreusysi ha'n soedhogyon; hag i a sevis a-dherag Duw.
[2] Yoshua a leveris dhe oll an bobel, 'Yndellma y lever an
ARLOEDH, Duw Ysrael: Y'n termyn koth agas tasow a drigas
dres an avon – Teragh tas Abraham ha Nahor – hag i a servyas
duwow erell. [3] Ha my a gemmeras agas tas Abraham dhiworth
tu arall an avon ha my a'n hembronkas der oll pow Kanan
hag ynkressya y has, ha ri dhodho Ysak; [4] ha dhe Ysak my
a ros Yakob hag Esaw. My a ros dhe Esaw menydh Seir rag
y gavoes yn perghennogeth, mes Yakob ha'y vebyon eth yn-
nans dhe Ejyp. [5] Ena my a dhannvonas Moyses hag Aron, ha

my a weskis Ejyp gans an pyth a wrugavy ena; hag a-wosa my
a'gas hembronkas yn-mes. [6] My a dhros agas tasow yn-mes a
Ejyp, ha hwi a dheuth dhe'n mor; ha'n Ejyptianys a jasyas war-
lergh agas tasow gans charettow ha marghogyon dhe'n Mor
Rudh. [7] Mes i a armas dhe'n ARLOEDH, hag ev a worras tewlder
yntredhowgh ha'n Ejyptianys, ha dri an mor warnedha ha'ga
hudha; ha'gas lagasow re welas an pyth re wrugavy yn Ejyp. Ha
hwi a drigas y'n gwylvos meur a dhydhyow. [8] Ha my a'gas dros
dhe bow an Amorysi, esens trigys a'n tu arall dhe'n Yordan;
hag i a omladhas er agas pynn, ha my a's ros yn agas leuv, ha
hwi a gemmeras aga thir yn perghennogeth, ha my a's distruis
a-dheragowgh. [9] Ena Balak mab Sippor, myghtern Moab, a
sevis dhe omladh erbynn Ysrael. Ev a dhannvonas ha gelwel
dhe Balaam mab Beor, dh'agas mollethi. [10] Mes ny vynnis
goslowes orth Balaam; rakhenna ev a'gas bennigas; ytho my
a'gas sawyas dhiworth y leuv. [11] Ena hwi a dreusis an Yordan
ha dos dhe Yeriko, ha tus Yeriko a omladhas er agas pynn, hag
ynwedh an Amorysi, an Perizzysi, an Kananysi, an Hittysi, an
Girgashysi, an Hivysi ha'n Yebusysi; ha my a's ros yn agas leuv.
[12] My a dhannvonas an hwyrnores a-dheragowgh, dhe jasya
yn-mes a-dheragowgh dew vyghtern an Amorysi; mes nyns o
gans dha gledha jy na gans dha warak jy. [13] My a ros dhywgh
tir na lavursewgh ynno, ha sitys na's drehevsewgh, ha hwi re
drigas ynna; hwi a dheber frut gwinlannow hag olewbrennyer
na blenssewgh.

[14] 'Lemmyn ytho perthewgh own a'n ARLOEDH, ha'y servya
yn lenduri hag yn gwirder, ha treyl dhiworth an duwow a wrug
agas tasow aga servya dres an avon hag yn Ejyp; ha servyewgh
an ARLOEDH. [15] Ha mars yw drog yn agas golok servya an
ARLOEDH, dewisewgh hedhyw pyneyl a servyowgh, po an
duwow a wrug agas tasow aga servya dres an avon, po duwow
an Amorysi, mayth esowgh trigys yn aga thir; mes my ha'n
teylu, ni a serv an ARLOEDH.'

[16] Ena an bobel a worthybis ow leverel, 'Pell bedhes
dhiworthyn, ni dhe forsakya an ARLOEDH dhe servya duwow
erell; [17] rag an ARLOEDH agan Duw yth yw neb a'gan dros yn-

bann yn-mes a bow Ejyp, yn-mes a ji an gethneth, ha neb a wrug an toknys bras a-rag agan dewlagas, ha neb a'gan gwithas yn oll an fordh a gerdhsyn ynni, hag yn oll an poblow may tremensyn yn aga mysk; 18 ha'n ARLOEDH a jasyas a-ragon oll an poblow, ha'n Amorysi esens trigys y'n tir. Rakhenna ni a serv an ARLOEDH, rag ev yw agan Duw.'

19 Yoshua a leveris dhe'n bobel, 'Ny yllowgh servya an ARLOEDH. Duw sans yw ev, Duw a avi yw, ny wra ev gava agas treuspassow na'gas peghosow. 20 Mar forsakyowgh an ARLOEDH ha servya duwow estren, ev a dreyl ha gul drog dhywgh, ha'gas distrui, wosa ev dhe wul da dhywgh.' 21 Hag yn-medh an bobel dhe Yoshua, 'Nansi, ni a serv an ARLOEDH.' 22 Ena yn-medh Yoshua dhe'n bobel, 'Dustunioryon owgh erbynn agas honan, hwi dhe dhewis an ARLOEDH, dh'y servya.' Hag yn-medhons, 'Dustunioryon on.' 23 Yn-medh ev, 'Gorrewgh ytho dhe-denewen an duwow estren usi yn agas mysk, ha treyl agas kolonn dhe'n ARLOEDH, Duw Ysrael.' 24 Yn-medh an bobel dhe Yoshua, 'An ARLOEDH agan Duw a servyn, ha ni a woslow orth y lev.' 25 Ytho Yoshua a wrug kevambos gans an bobel y'n jydh na, ha settya ordenans ha lagha ragdha yn Shekem. 26 Ha Yoshua a skrifas an geryow ma yn lyver lagha Duw. Ena ev a gemmeras men bras ha'y settya yn-bann yn-dann an dherwenn yn sentri an ARLOEDH. 27 Ha Yoshua a leveris dhe oll an bobel, 'Otta, an men ma a vydh dustuni er agan pynn; rag ev re glewas oll geryow an ARLOEDH a gewsis orthyn; dustuni vydh er agas pynn, ma na wryllowgh nagha agas Duw.' 28 Ytho Yoshua a dhannvonas an bobel dhe-ves, peub dh'y eretons y honan.

Mernans Yoshua hag Eleazar

29 Wosa an taklow ma, Yoshua mab Nun, gwas an ARLOEDH, a verwis, deg bloedh ha kans. 30 I a'n ynkleudhyas yn tiredh y eretons y honan yn Timnath-seragh, usi yn bro venydhyek Efraym, a'n gledhbarth dhe venydh Gaash.

31 Ysrael a servyas an ARLOEDH oll dydhyow Yoshua, hag oll dydhyow an henavogyon a vewas pella es Yoshua ha re wodhva oll an ober a wrug an ARLOEDH rag Ysrael.

[32] Eskern Yosep, a wrug an Ysraelysi aga dri yn-bann ynmes a Ejyp, i a ynkleudhyas yn Shekem, yn splatt an tir a wrug Yakob y brena gans kans bath a vona; ev a dheuth ha bos eretons dhe vebyon Yosep.

[33] Eleazar mab Aron a verwis, hag i a'n ynkleudhyas yn Gibea a veu res dh'y vab Finehas yn bro venydhyek Efraym.

BREUSYSI

Chaptra 1
Ysrael a Fyll dhe Fetha Kanan
Chaptra 2
Disobayans Ysrael
Mernans Yoshua
Dislelder Ysrael
Chaptra 3
Kenedhlow Gesys y'n Tir
Ehud
Shamgar
Chaptra 4
Debora ha Barak
Chaptra 5
Kan Debora
Chaptra 6
Arwask Midyan
Galow Gideon
Gideon a Dhiswra Alter Baal
Chaptra 7
Gideon a Feth an Midyanysi
Chaptra 8
Trygh Gideon ha Dial
Gideon a Wormel Idolys
Mernans Gideon
Chaptra 9
Abimelek a Hwila Fondya Gwlaskor
Parabolenn an Gwydh
Koedh Abimelek
Chaptra 10
Tola ha Yair
Arwask gans an Ammonysi
Chaptra 11
Yefthagh
Ti Yefthagh
Myrgh Yefthagh
Chaptra 12
Strif ynter an Kordhow
Ibsan, Elon hag Abdon
Chaptra 13
Genesigeth Samson
Chaptra 14
Demmedhyans Samson
Chaptra 15
Samson a Feth an Filistysi
Chaptra 16
Samson ha Delila
Mernans Samson
Chaptra 17
Imajys Mika
Chaptra 18
Dan a Hwila Tir
An Danysi a Gemmer Laish
Chaptra 19
Iswreg an Levyas
Drogober Gibea
Chaptra 20
An Loethow Erell a Omsett war Benyamin
Chaptra 21
An Benyaminysi Sawys a Dhiswrians

Ysrael a Fyll dhe Fetha Kanan

1 Wosa mernans Yoshua, mebyon Ysrael a wovynnas orth an ARLOEDH ow leverel, 'Piw a yn-bann ragon erbynn an Kananysi yn kynsa, dhe omladh er aga fynn?' [2] An ARLOEDH a worthybis, 'Yth a Yuda yn-bann; otta, my re ros an tir yn y leuv.' [3] Yn-medh Yuda dhe Simeon y vroder, 'Deus yn-bann genev y'm rann a dir, may hyllyn omladh erbynn an Kananysi, ha my ynwedh, yth av genes y'th rann tejy.' Ytho Simeon eth ganso. [4] Ena yth eth Yuda war-vann ha'n ARLOEDH a ros an

Kananysi ha'n Perizzysi yn aga leuv, ha'ga gweskel yn Bezek, deg mil wour. [5] I a dheuth erbynn Adoni-bezek yn Bezek hag omladh er y bynn ha gweskel an Kananysi ha'n Perizzysi. [6] Adoni-bezek a fias dhe'n fo; mes i a jasyas war y lergh ha'y gachya, ha treghi dhe-ves y veusi ha'y vysies-troes bras. [7] Yn-medh Adoni-bezek, 'Deg myghtern ha tri-ugens, aga meusi ha bysies-troes bras treghys dhe-ves, a guntella brewyon yn-dann ow moes; kepar dell wrugavy, yndella Duw re attylis dhymm.' Hag i a'n dros dhe Yerusalem, hag ev a verwis ena.

[8] Ytho mebyon Yuda a omladhas erbynn Yerusalem, hag a's kemmeras, ha'y gweskel gans min an kledha, ha settya tan y'n sita. [9] Ha wosa henna mebyon Yuda a dhiyskynnas dhe omladh erbynn an Kananysi trigys y'n vro venydhyek, y'n Negeb, hag y'n Shefela. [10] Yuda eth erbynn an Kananysi trigys yn Hebron (hanow Hebron o Kiryath-arba seuladhydh); hag i a weskis Sheshay, Ahiman ha Talmay.

[11] Alena yth ethons erbynn trigoryon Debir. Hanow Debir o Kiryath-sefer seulabrys. [12] Ha Kaleb a leveris, 'Ev neb a wysk Kiryath-sefer ha'y hemmeres, my a re dhodho ow myrgh Aksa avel gwreg.' [13] Hag Othniel mab Kenaz, broder yowynka Kaleb, a's kemmeras; hag ev a ros dhodho y vyrgh Aksa avel gwreg. [14] Pan dheuth hi dhodho, hi a ynnias warnodho govynn orth hy thas park; ha hi a dhiyskynnas a'y asen, hag yn-medh Kaleb dhedhi, 'Pandr'a vynn'ta?' [15] Yn-medh hi dhodho, 'Ro dhymm bennath; rag ty dhe'm settya yn tir an Negeb, ro dhymm fentynyow dowr ynwedh.' Ytho Kaleb a ros dhedhi fentynyow gwartha ha fentynyow isella.

[16] Mebyon an Kenyas, hwegron Moyses, eth yn-bann a sita an palmwydh gans mebyon Yuda dhe wylvos Yuda usi y'n Negeb ryb Arad; hag i eth ha triga yn mysk pobel an vro. [17] Yuda eth gans Simeon y vroder, hag i a weskis an Kananysi trigys yn Sefath, hag a's kowldhistruis. Ytho hanow an sita na o gelwys Horma. [18] Yuda a gemmeras Gaza ynwedh gans hy thiredh, hag Ashkelon gans hy thiredh, hag Ekron gans hy thiredh. [19] Yth esa an ARLOEDH gans Yuda, hag ev a gemmeras

an vro venydhyek; mes ny allas chasya dhe-ves trigoryon an plen drefenn bos dhedha charettow a horn. [20] I a ros Hebron dhe Kaleb, kepar dell lavarsa Moyses, hag ev a jasyas dhe-ves an tri mab a Anak. [21] Mes ny wrug mebyon Benyamin chasya dhe-ves an Yebusysi trigys yn Yerusalem; ytho an Yebusysi re beu trigys gans mebyon Benyamin yn Yerusalem bys y'n jydh hedhyw.

[22] Chi Yosep ynwedh eth yn-bann erbynn Bethel, hag yth esa an ARLOEDH gansa. [23] Chi Yosep a dhannvonas tus dhe aspia war Bethel (ha hanow an sita seuladhydh o Luz). [24] An aspioryon a welas gour ow tos yn-mes a'n sita, hag yn-medhons dhodho, 'Diskwedh dhyn an fordh dhe entra an sita, ha ni a wra dha dhyghtya yn hegar.' [25] Ytho ev a dhiskwedhas dhedha an fordh dhe entra an sita, hag i a weskis an sita gans min an kledha, mes an gour gans oll y deylu i a gasas mos dhe wari. [26] Ytho an gour eth dhe bow an Hittysi ha drehevel sita, ha'y henwel Luz; henn yw hy hanow bys y'n jydh hedhyw.

[27] Ny wrug Manasse chasya dhe-ves trigoryon Beth-shean ha'y threvow, na Taanak ha'y threvow, na trigoryon Dor ha'y threvow, na trigoryon Ybleam ha'y threvow, na trigoryon Megiddo ha'y threvow; byttegyns an Kananysi a withas dalghenn y'n tir na. [28] Pan dheuth Ysrael ha bos krev, i a worras an Kananysi dhe hwel krev, mes ny wrussons aga chasya dhe-ves yn tien.

[29] Ha ny wrug Efraym chasya dhe-ves an Kananysi trigys yn Gezer, mes an Kananysi a veu trigys yn aga mysk yn Gezer.

[30] Ny wrug Zebulun chasya dhe-ves trigoryon Kitron na trigoryon Nahalol; mes an Kananysi a veu trigys yn aga mysk, hag a veu gorrys dhe hwel krev.

[31] Ny wrug Asher chasya dhe-ves trigoryon Akko, na trigoryon Sidon, Ahlab, Akzib, Helba, Afik na Rehob; [32] mes an Asherysi a veu trigys yn mysk an Kananysi, trigoryon an tir; drefenn na's chasyons dhe-ves.

[33] Ny wrug Naftali chasya dhe-ves trigoryon Beth-shemesh, na trigoryon Beth-anath, mes yth esons trigys yn mysk an

Kananysi, trigoryon an tir; byttegyns trigoryon Beth-shemesh
ha Beth-anath a veu gorrys dhe hwel krev ragdha.
34 An Amorysi a herdhyas mebyon Dan war-tu ha'n vro
venydhyek, rag ny's assons i dhe dhiyskynna dhe'n plen. 35 An
Amorysi a withas dalghenn yn menydh Heres, yn Ayyalon, ha
Shaalbim, mes leuv chi Yosep o poes warnedha, hag i a veu
gorrys dhe hwel krev. 36 Hag yth esa or an Amorysi a-dhiworth
bolgh Akrabbim, dhiworth Sela ha war-vann.

Disobayans Ysrael

2 Lemmyn el an ARLOEDH eth yn-bann dhiworth Gilgal
dhe Bokim, ha leverel, 'My a'gas dros yn-mes a Ejyp,
ha'gas dri a-berth y'n tir a des vy y ri dh'agas tasow. My a
leveris, "Byth ny dorrav ow hevambos genowgh, 2 ha hwi
nevra ny wrewgh kevambos gans trigoryon an tir ma; hwi a
derr dhe'n dor aga alteryow." Mes ny obaysowgh ow lev. Prag
y hwrussowgh hemma? 3 Ytho my a lever dhywgh lemmyn,
ny wrav aga chasya dhe-ves a-dheragowgh; mes i a ha bos
kesstrivoryon dhywgh, ha'ga duwow a vydh antell dhywgh.'
4 Pan gewsis el an ARLOEDH an geryow ma dhe oll mebyon
Ysrael, an bobel a dhrehevis aga lev hag oela. 5 Ytho i a henwis
an tyller na Bokim; hag i a wrug offrynnow dhe'n ARLOEDH ena.

Mernans Yoshua

6 Pan wrug Yoshua dannvon an bobel dhe-ves, pub esel a
vebyon Ysrael eth dh'y eretons y honan dhe dhalghenna an tir.
7 An bobel a servya an ARLOEDH dres oll dydhyow Yoshua, ha
dres oll dydhyow an henavogyon a vewas pella es Yoshua, neb
a welsa oll an ober meur a wrug an ARLOEDH a-barth Ysrael.
8 Yoshua mab Nun, gwas an ARLOEDH, o kans bloedh ha deg
pan verwis. 9 Hag i a'n ynkleudhyas a-berth yn oryon y eretons
yn Timnath-heres, yn bro venydhyek Efraym, a'n gledhbarth
dhe venydh Gaash. 10 Hag oll an henedh na a veu kuntellys
dh'aga thasow ynwedh, hag ena ken henedh a devis war aga
lergh, neb na aswonni an ARLOEDH na'n ober gwrys ganso
a-barth Ysrael.

Dislelder Ysrael

[11] Ena mebyon Ysrael a wrug drogober yn golok an ARLOEDH
hag a servyas an Baalim. [12] I a forsakyas an ARLOEDH, Duw
aga thasow, neb a's dros yn-mes a bow Ejyp; i a holyas duwow
erell a dhuwow an poblow esa a-dro dhedha, hag i a blegyas
dhe'n dor a-ragdha, ha serri an ARLOEDH. [13] I a forsakyas an
ARLOEDH, hag a servyas an Baalim ha'n Ashtaroth. [14] Ytho sorr
an ARLOEDH a loskas erbynn Ysrael, hag ev a's daskorras dhe
ladron, neb a's pyllas; hag ev a's gwerthas yn diwla aga eskerens
a-dro dhedha, ma na yllens sevel pella erbynn aga eskerens.
[15] Peskweyth may kerdhens yn-mes, leuv an ARLOEDH o er aga
fynn a-barth droktra kepar dell lavarsa an ARLOEDH ha kepar
dell dos ev ti; hag yth esens yn tebel studh.

[16] Ena an ARLOEDH a dhrehevis breusysi neb a wre aga selwel
dhiworth leuv an re a'ga fylla. [17] Mes hwath ny woslowens orth
aga breusysi, mes yth esens ow horya war-lergh duwow erell
ha plegya dhedha; i a dreylya yn skon a-dhiworth an fordh may
kerdhi aga thasow, neb re beu gostydh dhe worhemmynnow
an ARLOEDH, ha ny wrens yndella. [18] Peskweyth may trehevi
an ARLOEDH breusysi ragdha, yth esa an ARLOEDH gans an
breusyas, hag ev a wre aga sawya dhiworth diwla aga eskerens
oll dydhyow an breusyas; rag an ARLOEDH a gemmeri truedh
drefenn aga hanasa dre reson an re a wre aga duwenhe ha'ga
gwaska. [19] Mes pan verwis breusyas, i a dreylya war-dhelergh
ha bos moy tebel es aga thasow, owth holya duwow erell, orth
aga servya ha plegya dhedha. Ny wrussons gasa aga gwriansow
na'ga fordhow gorth. [20] Ytho sorr an ARLOEDH a loskas erbynn
Ysrael; hag ev a leveris, 'Rag an bobel ma dhe derri ow hevambos
a worhemmynnis vy dh'aga thasow, ha ny woslowsons orth ow
lev, [21] alemma rag ny jasyav dhe-ves a-dheragdha kenedhel
vyth a asas Yoshua pan verwis, [22] rag may preffiv Ysrael dredha,
a wrens i gwitha fordh an ARLOEDH ow kerdhes ynni, kepar
dell y's gwitha aga thasow, po na wrens.' [23] Ytho an ARLOEDH
a asas an kenedhlow na, heb aga chasya dhe-ves distowgh, ha
ny's gorras yn leuv Yoshua.

Kenedhlow Gesys y'n Tir

3 Lemmyn an re ma yw an kenedhlow a wrug an ARLOEDH aga gasa rag previ oll an re yn Ysrael na's
tevo aswonnvos a vresel vytholl yn Kanan [2] (ny wrug ev henna
marnas dhe dhyski dhe henedhow mebyon Ysrael batalyas, an
re na'n dys'sa kyns). [3] Pymp gwahalyeth an Filistysi, hag oll
an Kananysi ha'n Sidonysi, ha'n Hivysi esa trigys war venydh
Lebanon, dhiworth menydh Baal-hermon, bys Lebo-hamath.
[4] An re ma o rag previ Ysrael, rag godhvos mar pens i gostydh
dhe worhemmynnow an ARLOEDH a worhemmynnis dh'aga
thasow dre Moyses. [5] Ytho yth esa mebyon Ysrael trigys yn
mysk an Kananysi, an Hyttysi, an Amorysi, an Perizzysi, an
Hivysi, ha'n Yebusysi; [6] hag i a gemmeri aga myrghes rag
aga gwragedh, ha'ga myrghes a rens dh'aga mebyon; hag i a
wordhyens aga duwow. [7] Mebyon Ysrael a wrug arta an pyth
o drog yn golok an ARLOEDH, owth ankevi an ARLOEDH aga
Duw, hag ow kordhya an Baalim ha'n Asheroth. [8] Ytho sorr an
ARLOEDH a loskas erbynn Ysrael, hag ev a's gwerthas yn leuv
Kushan-rishathaym myghtern Aram Naharaym; ha mebyon
Ysrael a servya Kushan-rishathaym eth blydhen. [9] Mes pan
grias mebyon Ysrael dhe'n ARLOEDH, an ARLOEDH a dhrehevis
delivrer rag mebyon Ysrael, neb a's delivras, Othniel mab
Kenaz, broder yowynka Kaleb. [10] Spyrys an ARLOEDH a dheuth
warnodho, hag ev a vreusi Ysrael; ev eth dhe vresel, ha'n
ARLOEDH a ros Kushan-rishathaym myghtern Aram yn y leuv;
ha'y leuv a's tevo maystri war Kushan-rishathaym. [11] Ytho an
tir a'n jevo powes dew-ugens blydhen. Ena Othniel mab Kenaz
a verwis.

Ehud

[12] Ena mebyon Ysrael a wrug arta an pyth o drog yn golok
an ARLOEDH, ha'n ARLOEDH a grevhas Eglon myghtern Moab
erbynn Ysrael drefenn i dhe wul an pyth o drog yn golok
an ARLOEDH. [13] Ev a guntellas dhodho an Ammonysi ha'n
Amalekysi, ha mos ha fetha Ysrael; hag i a gemmeras sita an

palmwydh. [14] Ytho mebyon Ysrael a servya Eglon myghtern Moab etek blydhen.

[15] Mes pan grias mebyon Ysrael dhe'n ARLOEDH, an ARLOEDH a dhrehevis ragdha delivrer, Ehud mab Gera, Benyaminyas, gour kledhek. Mebyon Ysrael a dhannvonas trubyt dhodho der Eglon myghtern Moab. [16] Ehud a wrug ragdho y honan kledha dewvinyek, unn kevelin y hirder, hag ev a'n fastyas orth y vordhos dhyghow yn-dann y dhillas. [17] Ena ev a brofyas trubyt dhe Eglon myghtern Moab. Eglon o gour fest tewl. [18] Pan dhiwedhas Ehud ow profya an trubyt ev a dhannvonas dhe-ves an re esa ow toen an trubyt. [19] Mes ev y honan a dreylyas war-dhelergh orth an veyn kervys ogas dhe Gilgal, hag yn-medh ev, 'Yma genev messaj kevrinek ragos, A vyghtern.' Ytho an myghtern a leveris, 'Taw!' hag oll y servysi eth yn-mes dhiworto. [20] Ehud a dheuth dhodho hag ev owth esedha y honan yn stevell an soler, hag yn-medh ev, 'Yma genev messaj dhiworth Duw ragos.' Ytho ev a sevis a'y esedhva. [21] Ena Ehud a ystynnas y dhorn gledh, hag a gemmeras an kledha a'y vordhos dhyghow ha'y wana yn y dorr; [22] an dornla a entras ynwedh war-lergh an lown, ha'n blonek a dhegeas dres an lown, rag ny dennas an kledha a'y dorr, ha'n lastedhes a dheuth yn-mes. [23] Ena Ehud eth yn-mes bys y'n portal, hag a dhegeas warnodho darasow stevell an soler hag a's alhwedhas.

[24] Wosa ev dhe vos gyllys dhe-ves, an servysi a dheuth, ha pan welsons bos darasow stevell an soler yn-dann alhwedh, i a dybi, 'Heb dout yma ev kul devnydh a'n kawghti y'n stevell ayrellys.' [25] Ytho i a wortas bys pan ens yn ankombrynsi. Pan na igoras hwath darasow stevell an soler, i a gavas an alhwedh hag a's igoras, hag ottena aga arloedh koedhys war an leur, marow.

[26] Ehud a dhienkas hag i ow kortos, hag ev a dremenas dres an veyn kervys, hag a dhienkas dhe Seira. [27] Pan dheuth di, ev a hwythas an hirgorn yn bro venydhyek Efraym, ha mebyon Ysrael eth yn-nans ganso dhiworth an vro venydhyek, hag ev a-ragdha. [28] Ev a leveris dhedha, 'Holyewgh vy; rag an ARLOEDH re ros dhywgh agas eskerens an Moabysi yn agas

leuv.' Ytho i eth war-nans war y lergh, hag a synsis rysyow an Yordan erbynn an Moabysi ha lettya na dremenna denvyth dresti. 29 Y'n prys na i a ladhas a-dro dhe dheg mil a wer Moab, i oll nerthek ha krev; ny dhienkas gour vytholl. 30 Ytho Moab a veu fethys y'n jydh na yn-dann leuv Ysrael. Ha'n tir a'n jevo powes peswar-ugens blydhen.

Shamgar

31 War y lergh y teuth Shamgar mab Anath neb a ladhas hwegh kans gour a'n Filistysi gans garthow. Ev ynwedh a dhelivras Ysrael.

Debora ha Barak

4 Mebyon Ysrael a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH wosa Ehud dhe verwel. 2 Ytho an ARLOEDH a's gwerthas yn leuv Yabin myghtern Kanan esa ow reynya yn Hasor; kaslewydh y lu o Sisera, esa trigys yn Harosheth-ha-goyim. 3 Ena mebyon Ysrael a grias dhe'n ARLOEDH rag gweres; rag ev a'n jevo kans charett a horn, ha re arwasksa mebyon Ysrael yn fell ugens blydhen.

4 Y'n termyn na yth esa Debora, profoeses, gwreg Lappidoth, ow preusi Ysrael. 5 Hi a esedha yn-dann balm Debora yntra Rama ha Bethel yn bro venydhyek Efraym, ha mebyon Ysrael a dho dhedhi rag breus. 6 Hi a dhannvonas ha gelwel Barak mab Abinoam a Kedesh Naftali, hag a leveris dhodho, 'An ARLOEDH, Duw Ysrael a'th worhemmynn, "Ke ha hembronk yn-mes deg mil wour a vebyon Naftali hag a vebyon Zebulun, ha'ga dri genes dhe venydh Tabor. 7 My a denn Sisera, kaslewydh lu Yabin, yn-mes rag dha vetya orth nans Kishon gans y jarettow ha'y lu; ha my a'n re y'th leuv."' 8 Barak a leveris dhedhi, 'Mars edh genev, yth av; mes mar nyns edh genev, nyns av vy.' 9 Ha hi a leveris, 'Yth av genes yn surredi; byttegyns ny led an fordh mayth edh warnedhi dhe'th glori, rag an ARLOEDH a werth Sisera yn leuv benyn.' Ena Debora a sevis yn-bann hag eth gans Barak dhe Kedesh. 10 Barak a elwis Zebulun ha Naftali dhe Kedesh, ha deg mil wour eth yn-bann war y lergh; ha Debora eth yn-nans ganso.

11 Lemmyn Heber an Kenyas re dhibarthsa dhiworth an
Kenysi erell, mebyon Hobab hwegron Moyses, hag ev re
gampyas mar bell avel an dherwenn yn Saanannim ogas dhe
Kedesh.
12 Pan veu derivys dhe Sisera Barak mab Abinoam dhe
vos gyllys dhe venydh Tabor, 13 Sisera a elwis oll y jarettow,
naw kans charett a horn, hag oll an bobel esa ganso dhiworth
Harosheth-ha-goyim dhe nans Kishon. 14 Ena Debora a leveris
dhe Barak, 'Yn-bann! Rag hemm yw an jydh may ros an
ARLOEDH Sisera y'th leuv. Yn tevri yma an ARLOEDH ow mos
yn-mes a-ragos.' Ytho Barak eth yn-nans a venydh Tabor gans
deg mil wour orth y holya. 15 Ha'n ARLOEDH a worras yn deray
Sisera hag oll y jarettow hag oll y lu a-rag Barak gans min an
kledha; ha Sisera a dhiyskynnas a'y jarett hag a fias yn-kerdh
war droes, 16 ha Barak a jasyas war-lergh an charettow ha'n lu
bys Harosheth-ha-goyim. Oll lu Sisera a goedhas dre vin an
kledha; nyns o nagonan gesys.
17 Lemmyn Sisera a fias war droes dhe dylda Yael gwreg
Heber an Kenyas; rag yth esa kres yntra myghtern Yabin
a Hasor ha chi Heber a Kenyas 18 Yael a dheuth yn-mes rag
metya orth Sisera hag a leveris dhodho, 'Treyl a-denewen, ow
arloedh, treyl a-denewen dhymmo vy; na borth own.' Ytho ev a
dreylyas dhedhi yn hy thylda, ha hi a'n kudhas gans strel. 19 Ena
yn-medh ev dhedhi, 'Ro dhymmo banna a dhowr dhe eva mar
pleg, rag syghes a'm beus.' Yndella hi a igoras kroghen a leth
hag a ros dhodho diwes ha'y gudha. 20 Yn-medh ev dhedhi,
'Sav orth entrans an tylda ha mar teu nebonan ha govynn, "Eus
nebonan omma?" lavar "Nag eus" ' 21 Mes Yael gwreg Heber a
gemmeras ebil tylda hag a gemmeras morthol yn hy dorn hag
eth yn tawel dhodho, hag ev a'y wrowedh fest yn kosk gans
skwithter; ha hi a weskis an ebil yn er y benn, bys pan eth y'n
dor, hag ev a verwis. 22 Pan dheuth Barak owth helghya Sisera,
Yael eth yn-mes dhe vetya orto, hag a leveris dhodho, 'Deus, ha
my a dhiskwedh dhis an gour a hwilydh.' Ytho ev a entras hy
thylda, hag ottena Sisera a'y wrowedh marow ha'n ebil-tylda
yn er y benn.

[23] Yndella y'n jydh na Duw a uvelhas Yabin myghtern Kanan
a-rag mebyon Ysrael. [24] Ena leuv mebyon Ysrael a weski tynna
ha tynna war Yabin myghtern Kanan, bys pan dhiswrussons
Yabin myghtern Kanan.

Kan Debora

5 Ena Debora ha Barak mab Abinoam a ganas y'n jydh
na, ow leverel:

[2] 'Pan ledyas ledyoryon yn Ysrael,
pan ombrofyas an bobel –
bennigewgh an ARLOEDH!

[3] 'Klewewgh, A vyghternedh, goslowewgh,
A bennsevigyon;
dhe'n ARLOEDH y kanav,
my a gan gormola dhe'n ARLOEDH, dhe Dhuw
Ysrael.

[4] 'ARLOEDH, pan ythys yn-mes a Seir,
pan geskerdhsys dhiworth gwel Edom,
an dor a grysyas,
ha'n ebron a dhiveris,
an kommolennow ynwedh a dhiveris dowr.
[5] An menydhyow a grysyas a-rag an ARLOEDH, an Sinay
ma,
a-rag an ARLOEDH, Duw Ysrael.

[6] 'Yn dydhyow Shamgar mab Anath
yn dydhyow Yael, fordhow-meur a hedhis
ha tremenysi a dremena war fordhow gwius.
[7] An werin a hedhis yn Ysrael,
i a hedhis
bys pan sevsys, Debora,
avel mamm yn Ysrael y sevsys.
[8] Pan o dewisys duwow nowydh,
ena yth esa bresel y'n yetow.

A veu dhe weles po skoes po guw
yn mysk dew-ugens yn Ysrael?
9 Ow holonn a dhe gaslewydhyon Ysrael
hag a ombrofyas a'ga bodh yn mysk an bobel.
Bennigewgh an ARLOEDH.

10 'Derivewgh anodho, hwi hag a varghogeth war asenes gellvelyn,
hwi hag a esedh war ballennow-diber fethus
ha hwi hag a gerdh ryb an fordh.
11 Dhe son kanoryon orth an dowrvaow,
ena i a dhaslever tryghow an ARLOEDH,
tryghow y werin yn Ysrael.

'Ena yn-nans dhe'n yetow y keskerdhas pobel an ARLOEDH.

12 'Difun, difun, Debora!
Difun, difun, dyllo kan!
Sa'bann, Barak, led dha brisnoryon dhe-ves,
A vab Abinoam.
13 Ena remenant an ugheloryon a geskerdhas yn-nans,
pobel an ARLOEDH a geskerdhas yn-nans ragdho erbynn an re alloesek.
14 A Efraym i eth yn-mes y'n nans,
orth dha holya, Benyamin, gans dha bobel.
A Makir an gaslewydhyon a geskerdhas,
hag a Zebulun an re hag a dheg lorgh an kaslewydh;
15 pennsevigyon Yssakar a dheuth gans Debora,
hag Yssakar lel dhe Barak;
y'n nans y poensons orth y dhew seudhel.
Yn mysk kordhow Rewben
yth esa hwithrans meur a golonnow.

16 Prag yth hokyewgh yn mysk korlannow an deves?
rag klewes an piba rag an greow?
Yn mysk kordhow Rewben
yth esa hwithrans meur a golonnow.
17 Gilead a bowesas dres an Yordan;
ha Dan, prag y triga ev gans an gorholyon?
Asher a esedha stag orth an arvor,
ow triga ryb y ankorvaow.
18 Zebulun yw pobel hag a skornyas mernans;
Naftali ynwedh, war ugheldiryow an mes.

19 'Myghternedh a dheuth, i a omladhas;
ena myghternedh Kanan a omladhas
yn Taanak, ryb dowrow Megiddo;
ny gemmersons preydh a arghans.
20 An ster a omladhas dhiworth nev,
dhiworth aga resegvaow i a omladhas erbynn Sisera.
21 An keynres Kishon a's skubas dhe-ves,
an keynres a's lettyas a dhiank,[a] an keynres Kishon.
Keskerdh yn-rag, ow enev, gans nerth!

22 'Ytho yn ughel y hweskis karnow an vergh
gans an peswarlemmel, peswarlemmel an stedys
krev.

23 'Molleth Meroz, a lever el an ARLOEDH,
molleth yn hwerow y annedhysi,
rag na dheuthons dhe weres an ARLOEDH,
dhe weres an ARLOEDH erbynn an re alloesek.

---

a 5:21 *an keynres a's lettyas a dhiank:* Amendys. Ebrow *an keynres koth.*

[24] ‘An moyha benniges a venynes re bo Yael,
gwreg Heber an Kenyas,
a venynes annedhysi yn tyldow an moyha benniges.
[25] Ev a bysis dhiworti dowr ha hi a ros dhodho leth,
hi a dhug dhodho kowles yn bolla gwiw dhe arloedh.
[26] Hi a worras hy dorn dhe’n ebil-tylda
ha’y leuv dhyghow dhe vorthol gweythoryon;
hi a weskis Sisera,
hi a gropyas y benn,
hi a vrewis hag a bechyas er y benn.
[27] Ev a sedhis hag a goedhas,
ev a wrowedhas stag orth hy dewdroes;
orth hy dewdroes y sedhis, y koedhas;
le may sedhis, ena y koedhas, marow.

[28] ‘Der an fenester y firas,
mamm Sisera a lagattas der an lattis:
“Prag yw y jarett mar hir ow tos?
Prag yth hok mar bell gweskel karn y jarett?”
[29] Hy furra arloedhesow a worthyp,
yn tevri hi a worthyp an govynn hy honan:
[30] “A nyns esons i ow kavoes hag ow kevrenna an
preydh? –
mowes po diw dhe bub gour;
preydh a gwethow liwek dhe Sisera,
preydh a gwethow liwek brosys,
dew dharn a ober liwek brosys rag ow honna yn
preydh?”

[31] ‘Yndella re varwo oll dha eskerens, A ARLOEDH!
Mes re bo oll dha gowetha avel an howl dell sev
yn-bann yn y nerth.’

Ha’n tir a’n jevo kres dew-ugens blydhen.

Arwask Midyan

6 Mebyon Ysrael a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH, ha'n ARLOEDH a's ros yn leuv Midyan seyth
blydhen. [2] Leuv Midyan a arwaskas Ysrael; ha drefenn Midyan
mebyon Ysrael a wrug ragdha aga honan skovvaow yn savnow
y'n menydhyow, ha fowys ha dinasow. [3] Rag peskweyth may
plansa mebyon Ysrael has, an Midyanysi ha'n Amalekysi ha
mebyon an est a dho er aga fynn. [4] I a gampya er aga fynn
hag a dhiswre trevas an dor, bys yn kyrghynn Gaza, ha ny
asens sosten a-ji dhe Ysrael, na davas na asen vytholl. [5] Rag i
ha'ga chatel a dho yn-bann, hag i a dhri aga thyldow, kemmys
ha lokustes; nyns ens i dhe nivera, naneyl i aga honan na'ga
howrvergh; i a entras an tir dh'y wastya. [6] Yndella Ysrael o
gyllys pur voghosek drefenn Midyan; ha mebyon Ysrael a grias
dhe'n ARLOEDH rag gweres.

[7] Pan grias mebyon Ysrael dhe'n ARLOEDH drefenn Midyan,
[8] an ARLOEDH a dhannvonas profoes dhe vebyon Ysrael; hag
ev a leveris dhedha, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw
Ysrael: My a'gas dros yn-bann yn-mes a Ejyp, ha'gas dri yn-
mes a'n chi a gethneth; [9] ha my a'gas delivras dhiworth leuv
Ejyp, ha dhiworth leuv oll an re a'gas arwaska; my a's tewlis
yn-mes a-ragowgh, ha ri dhywgh hwi aga thir; [10] ha my a leveris
dhywgh hwi, "An ARLOEDH agas Duw yth ov; na wordhyowgh
duwow an Amorysi mayth esowgh trigys yn aga thir." Mes ny
woslewsowgh dhe'm lev.'

Galow Gideon

[11] Lemmyn el an ARLOEDH a dheuth hag esedha yn-dann
an derebinthenn yn Ofra, o dhe Yoash, an Abiezryas. Pan
esa y vab Gideon ow trushya gwaneth y'n winwask, rag y
gudha a'n Midyanysi, [12] el an ARLOEDH a omdhiskwedhas
dhodho hag a leveris dhodho, 'Yma an ARLOEDH genes, kasor
galloesek.' [13] Gideon a worthybis dhodho, 'Mes, syrra, mars
usi an ARLOEDH genen, ytho prag y hwarva oll hemma dhyn?
Ha ple'ma oll an gweythresow marthys a dherivas agan tasow
dhyn, ow leverel, "A ny wrug an ARLOEDH agan dri yn-bann a

Ejyp?" Mes lemmyn an ARLOEDH re'gan tewlis dhe-ves, ha'gan
ri yn leuv Midyan.' [14] Ena an ARLOEDH a dreylyas dhodho hag
a leveris, 'Ke y'th nerth ma ha delirv Ysrael a leuv Midyan; a ny
wrugavy dha dhannvon?' [15] Ev a worthybis, 'Ow Arloedh, fatell
allav delivra Ysrael? Ow hordh yw an gwanna yn Manasse, ha
my yw an lyha yn ow theylu.' [16] An ARLOEDH a leveris dhodho,
'My a vydh genes, ha ty a wysk yn-nans an Midyanysi, yn kettep
penn anedha.' [17] Ena y leveris dhodho, 'Mara'm bo favour genes,
diskwa dhymm tokyn yth yw ty usi ow kewsel genev. [18] Na ge
alemma kyns av dhiso jy, hag y trov yn-mes ow ro ha'y gorra
a-ragos.' Hag y leveris, 'My a worta bys pan dhehwelli.'

[19] Ytho Gideon a entras yn y ji hag a bareusis gevrik, ha
tesennow heb burm a efa a vleus; ev a worras an kig yn kanstell,
ha'n kowl a worras yn pott, hag ev a's dros dhodho yn-dann an
derebinthenn hag a's ros dhodho. [20] El Duw a leveris dhodho,
'Kemmer an kig ha'n tesennow heb burm ha'ga gorra war an
garrek ma, ha diver an kowl yn-mes.' Hag ev a'n gwrug yndella.
[21] Ena el an ARLOEDH a ystynnas bleyn an lorgh esa yn y dhorn
hag a dochyas an kig ha'n tesennow heb burm ha tan eth yn-
bann a'n garrek hag a loskas an kig ha'n tesennow heb burm;
hag el an ARLOEDH eth yn-mes a'y wolok. [22] Ena Gideon a
wodhya henna dhe vos el an ARLOEDH, ha Gideon a leveris,
'Gweres vy, Arloedh DUW! Rag my re welas el an ARLOEDH
fas orth fas.' [23] Mes an ARLOEDH a leveris dhodho, 'Kres re bo
dhis; na borth own, ny verwydh.' [24] Ytho Gideon a dhrehevis
alter dhe'n ARLOEDH ena, ha'y henwel, An ARLOEDH yw kres.
Bys y'n jydh hedhyw y sev yn Ofra an Abiezrysi.

[25] An nos na an ARLOEDH a leveris dhodho, 'Kemmer tarow
dha das, an nessa tarow seyth bloedh y oes, ha tenna dhe'n dor
alter Baal yw dhe'th tas, ha trogh yn-nans an Ashera usi rybdho,
[26] ha drehav alter dhe'n ARLOEDH dha Dhuw war benn an dinas
ma, yn furv usadow, ena kemmer an nessa tarow, ha'y offrynna
avel offrynn leskys gans prenn an Ashera a dreghydh yn-nans.'
[27] Ytho Gideon a gemmeras deg gour a'y servysi, hag a wrug
par dell re lavarsa dhodho an ARLOEDH, mes drefenn y vos re

ownek a'y deylu hag a dus an dre dh'y wul dydhweyth, ev a'n gwrug nosweyth.

Gideon a Dhiswra Alter Baal

[28] Pan sevis gwer an dre yn-bann ternos a-varr, otta, alter Baal o tennys yn-nans, ha'n Ashera rybdhi o treghys dhe'n dor, ha'n nessa tarow a veu offrynnys war an alter re bia drehevys. [29] Ytho i a leveris an eyl dh'y gila, 'Piw a wrug hemma?' Wosa hwithra ha govynn, yn-medhons, 'Gideon mab Yoash a wrug hemma.' [30] Ena tus an dre a leveris dhe Yoash, 'Dro yn-mes dha vab rag may farwo, rag ev re dennas yn-nans alter Baal ha re droghas yn-nans an Ashera esa rybdhi.' [31] Mes ev a leveris dhe oll esa ow sevel er y bynn, 'A vynnowgh strivya rag Baal, po a vynnowgh pledya y gen? Piw pynag a striv ragdho a vydh ledhys erbynn bora an jydh. Mars ywa duw, strives ev ragdho y honan, drefenn y alter dhe vos tennys yn-nans.' [32] Ytho y'n jydh na Gideon a veu henwys Yerubbaal, henn yw dhe leverel, 'Strives Baal er y bynn,' drefenn ev dhe denna y alter yn-nans.

[33] Ena oll a Midyanysi ha'n Amalekysi ha mebyon an est a dheuth war-barth, hag ow treusi an avon i a gampyas yn nans Yezreel. [34] Mes spyrys an ARLOEDH a dheuth war Gideon; hag ev a hwythas an hirgorn ha'n Abiezrysi a veu gelwys dh'y holya. [35] Ev a dhannvonas kannasow der oll Manasse, hag i a veu gelwys dh'y holya. Ev a dhannvonas kannasow dhe Asher, Zebulun, ha Naftali hag i ynwedh eth yn-bann dhe vetya orta. [36] Ena Gideon a leveris dhe Dhuw, 'Mar telivrydh Ysrael der ow leuv, dell re leversys, [37] otta, my a worr knew a wlan war an leur-drushya; mara pydh gluth war an knew hepken, ha sygh vydh oll an leur, ena my a woer y telivrydh Ysrael der ow leuv, dell re leversys.' [38] Hag yndella yth o. Pan sevis yn-bann ternos a-varr, hag a waskas an knew, ev a wrynyas bollas a dhowr anodho. [39] Ena Gideon a leveris dhe Dhuw, 'Na leskes dha sorr er ow fynn, gas vy dhe gewsel unnweyth moy; gas vy dhe brevi gans an knew unnweyth moy; bedhes sygh war an knew hepken, ha bedhes gluth war an leur.' [40] Ha Duw a wrug yndella an nos na, sygh o war an knew hepken, ha war oll an leur yth esa gluth.

Gideon a Feth an Midyanysi

7 Ena Yerubbaal (henn yw Gideon) hag oll an bobel esa
ganso a sevis yn-bann a-varr hag a gampyas ryb fenten
Harod; hag yth esa kamp Midyan a'n gledhbarth dhedha, ryb
bre More, y'n nans.

[2] An ARLOEDH a leveris dhe Gideon, 'An re usi genes yw
moy es dell eus edhomm dhymm dhe ri an Midyanysi yn aga
leuv. Ny wra Ysrael marnas kemmeres an bri dhiworthiv, ow
leverel, "Ow leuv evy re'm delivras." [3] Lemmyn ytho dyllo
hemma yn klewans an bobel, "Piw pynag yw ownek hag ow
krena, dehweles tre."' Yndella Gideon a's kroedras; dew vil
warn ugens anedha a dhehwelis tre ha deg mil a wortas.

[4] Ena an ARLOEDH a leveris dhe Gideon, 'An bobel yw
hwath re aga myns; kemmer i yn-nans dhe'n dowr ha my a's
kroeder ragos ena. Pan lavarav, "Hemma a genes," ev a genes;
ha pan lavarav, "Nyns a hemma genes," nyns a genes.' [5] Ytho
ev a gemmeras an bobel yn-nans dhe'n dowr, ha'n ARLOEDH
a leveris dhe Gideon, 'Oll an re hag a lap an dowr gans aga
thaves, par dell lap ki, ty a's gorr dhe denewen; oll an re hag
a war benn dewlin, ow korra aga diwla dh'aga ganow, ty a's
gorr dhe'n denewen arall.' [6] Myns an re hag a lapyas o tri hans
gour; mes oll an re erell a'n bobel eth war benn dewlin rag eva
dowr. [7] Ena an ARLOEDH a leveris dhe Gideon, 'Gans an tri
hans hag a lapyas, my a'th telirv, hag y rov an Midyanysi y'th
leuv. Dehweles oll an re erell dh'aga thre.' [8] Ev a dhannvonas
oll an Ysraelysi ma dh'aga thyldow, mes ev a withas an tri hans,
hag i a gemmeras sosten an bobel dhiworth aga diwla, ha'ga
hirgern. Yth esa kamp an Midyanysi yn-danno y'n nans.

[9] Y'n keth nos an ARLOEDH a leveris dhodho, 'Sa'bann hag
omsett erbynn an kamp; rag my re'n ros y'th leuv. [10] Mes
mara'th eus own a omsettya, ke yn-nans dhe'n kamp gans dha
was Pura, [11] ha ty a glew an pyth a leverons, hag a-wosa dha
dhiwleuv a vydh krevhes rag omsettya erbynn an kamp.' Ytho
ev eth yn-nans gans y was Pura dhe amal aray an wer ervys esa
y'n kamp. [12] An Midyanysi ha'n Amalekysi hag oll mebyon an

est a wrowedha y'n nans avel hes a lokustes; ha'ga howrvergh o diniver, avel tewes an morrep. [13] Pan dheuth Gideon, yth esa gour ow terivas hunros dhe vata; hag ev a leveris, 'My a hunrosas hunros, hag otta, tesenn a vara heydh a goedhas yn kamp Midyan, hag a dheuth dhe'n tylda, hag a'n gwaskas bys may koedhas; ev a'n treylyas penn a-wartha dhe woeles ha'n tylda a goedhas.' [14] Ha'y vata a worthybis, 'Nyns yw henna marnas kledha Gideon mab Yoash, gour a Ysrael; Duw re ros Midyan hag oll an lu yn y leuv.'

[15] Pan glewas Gideon derivas an hunros ha'y styr, ev a wordhyas. Ev a dhehwelis dhe gamp Ysrael, hag a leveris, 'Sevewgh yn-bann; rag an ARLOEDH re ros kamp Midyan yn agas leuv.' [16] A-wosa ev a rannas an tri hans gour yntra tri fara, hag a worras hirgern yn aga diwdhorn oll, ha sethow gwag, gans faglennow a-berth y'n sethow. [17] Ev a leveris dhedha, 'Mirewgh orthiv, ha gwrewgh an keth tra; pan dhov vy dhe gyrghynn an gamp, gwrewgh par dell wrav. [18] Pan hwythav an hirgorn, my hag oll usi genev, hwi ynwedh hwythewgh an hirgern oll a-dro dhe'n gamp, ha germewgh, "A-barth an ARLOEDH hag a-barth Gideon!" '

[19] Ytho Gideon ha'n kans gour esa ganso a dheuth dhe gyrghynn an kamp yn dalleth an goel kres, wosa i dhe settya an goel; hag i a hwythas an hirgern ha brewi an sethow esa yn aga diwla. [20] Yndella an tri fara a hwythas an hirgern, ha terri an sethow, ow synsi yn aga leuv gledh an faglennow, hag yn aga leuv dhyghow an hirgern rag hwytha, hag i a grias, 'Kledha a-barth an ARLOEDH hag a-barth Gideon!' [21] Pub gour a sevi yn y le a-dro dhe'n kamp, hag oll an dus yn kamp a boenyas; i a grias yn ughel ha fia dhe'n fo. [22] Pan hwythsons an tri hans hirgorn, an ARLOEDH a settyas kledha pub den erbynn y vata hag erbynn oll an kamp; ha'n lu a fias maga pell avel Beth-shitta war-tu ha Serera, maga pell avel or Abel-mehola ryb Tabbath. [23] Ha gwer Ysrael a veu gelwys dhiworth Naftali ha dhiworth Asher ha dhiworth oll Manasse, hag i a jasyas war-lergh an Midyanysi.

[24] Ena Gideon a dhannvonas kannasow der oll bro venydhyek Efraym, ow leverel, 'Dewgh yn-nans erbynn an Midyanysi ha sesewgh an dowrow er aga fynn, bys Beth-bara, ha'n Yordan ynwedh.' Ytho oll gwer Efraym a veu gelwys yn-mes, hag i a gemmeras an dowrow bys Beth-bara, ha'n Yordan ynwedh. [25] I a gachyas an dhew bennsevik a Midyan, Oreb ha Zeeb; i a ladhas Oreb orth an garrek a Oreb, ha Zeeb a ladhsons orth an gwinwask a Zeeb, hag i ow chasya an Midyanysi. I a dhros penn Oreb ha penn Zeeb dhe Gideon, tu arall an Yordan.

Trygh Gideon ha Dial

8 Ena gwer Efraym a leveris dhodho, 'Prag y hwrussowgh hemma dhyn, ma na'gan gelwsowgh pan ethewgh dhe vatalyas orth an Midyanysi?' Hag i a'n keredhis yn fen. [2] Ytho yn-medh ev dhedha, 'Pandr'a wrug vy lemmyn kehaval dhywgh hwi? A nyns yw gesigow grappys Efraym gwell ages leun drevas grappys Abiezer? [3] Duw re ros ynter agas diwla kaptenyon Midyan, Oreb ha Zeeb; pyth a yllis vy y wul avelowgh?' Pan leveris hemma aga sorr orto a lehas.

[4] Ena Gideon a dheuth dhe'n Yordan hag a dreusis, ev ha'n tri hans esa ganso, skwith ha nownek. [5] Ytho ev a leveris dhe wer Sukkoth, 'My a'gas pys, rowgh torthow a vara dhe'm holyoryon, rag skwith yns hag yth esov owth helghya Zebagh ha Salmunna, myghternedh Midyan.' [6] Mes pennsevigyon Sukkoth a leveris, 'Eus genes seulabrys Zebagh ha Salmunna y'th leuv, rag may ryllyn bara dhe'th lu?' [7] Gideon a worthybis, 'Ytho pan rollo an ARLOEDH Zebagh ha Salmunna yn ow leuv, my a dhrush agas kig gans spern an gwylvos ha war spedhas.' [8] Alena ev eth yn-bann dhe Penuel, hag a bysis dhiworta an keth tra; ha pobel Penuel a worthybis dhodho par dell worthybis pobel Sukkoth. [9] Ytho ev a leveris dhe wer Penuel, 'Pan dhov budhek y torrav an tour ma dhe'n dor.'

[10] Yth esa Zebagh ha Salmunna yn Karkor gans aga lu, a-dro dhe bymthek mil wour, oll remenant lu mebyon an est, rag hwegh ugens mil gledhevor re goedhsa. [11] Ytho Gideon eth yn-bann war fordh an drigoryon yn tyldow a'n est dhe Noba ha

Yogbeha, hag a omsettyas erbynn an lu; rag an lu o heb gwithysi.
12 Zebagh ha Salmunna a fias dhe'n fo; hag ev a's holyas, hag a
synsis an dhew vyghtern a Midyan, Zebagh ha Salmunna, ha
gorra oll an lu yn skruth.

13 Pan esa Gideon mab Yoash ow tehweles dhiworth an vatel
orth bolgh Heres, 14 ev a gachyas yonker, onan a wer Sukkoth,
ha'y ev a'n apposyas, hag ev a skrifas ragdho rol a bennsevigyon
Sukkoth ha'y henavogyon, seytek ha tri-ugens gour. 15 Ena ev
a dheuth dhe wer Sukkoth, hag a leveris, 'Ottomma Zebagh
ha Salmunna dredha may hwrussowgh ges ahanav, ow leverel,
"Eus genes seulabrys y'th leuv Zebagh ha Salmunna, rag
may ryllyn bara dhe'th wer yw gyllys skwith?"' 16 Ytho ev a
gemmeras henavogyon an sita hag ev a gavas spern an gwylvos
ha spedhas ha gansa ev a gessydhyas gwer Sukkoth. 17 Ynwedh
ev a dorras dhe'n dor tour Penuel, hag a ladhas gwer an sita.

18 Ena ev a leveris dhe Zebagh ha Salmunna, 'Py par gwer a
ladhsowgh yn Tabor?' I a worthybis, 'Par dell os, yndella yth
ens. Haval ens dhe vebyon myghtern.' 19 Hag ev a worthybis,
'Ow breder yth ens, mebyon ow mamm; dell vew an ARLOEDH,
mara's gwitthewgh yn few, ny'gas ladhsen.' 20 Ytho y leveris
dhe Yether y gynsa-genys, 'Sav, ladh i!' Mes ny dennas an
maw y gledha, drefenn ev dhe berthi own, rag hwath yth o
maw. 21 Ena Zebagh ha Salmunna a leveris, 'Ty, deus ha ladh
ni dha honan, rag par dell yw an gour, yndella yw y nerth.'
Ytho Gideon a sevis ha ladha Zebagh ha Salmunna; hag ev a
gemmeras an grommanow esa war gonnaow aga howrvergh.

Gideon a Wormel Idolys

22 Ena mebyon Ysrael a leveris dhe Gideon, 'Reyn warnan,
ty ha'th vab ha'th vab-wynn ynwedh, rag ty re'gan delivras
dhiworth leuv Midyan.' 23 Gideon a leveris dhedha, 'Ny reynyav
warnowgh, ha ny reyn warnowgh ow mab; an ARLOEDH a
reyn warnowgh.' 24 Ena Gideon a leveris dhedha, 'Gas vy
dhe bysi dhiworthowgh, pub gour ahanowgh dhe ri dhymm
bysow skovarn re gavas avel preydh.' (Rag an eskerens a's
tevo bysowyer skovarn a owr, drefenn i dhe vos Yshmaelysi.)

25 ‘Ni a’s re a’gan bodh’ i a worthybis. Ytho i a lesas dillasenn,
ha peub a dewlis ynni bysow skovarn re gavas avel preydh.
26 Poester an bysowyer skovarn a bysis ev o mil seyth kans a
shekalim[a] a owr (heb rekna an grommanow ha’n tegennow ha’n
dillas purpur may feu myghternedh Midyan gwiskys ynna, ha’n
mongarennow esa war gonnaow aga howrvergh.) 27 Gideon a
wrug efod anodho hag a’n gorras yn y dre, yn Ofra; hag oll
Ysrael a farya avel horys ena, hag ev o gyllys antell dhe Gideon
ha dh’y deylu. 28 Ytho Midyan a veu fethys a-rag mebyon Ysrael,
ha ny dhrehevsons aga fenn na fella. Ytho an tir a’n jevo kres
dew-ugens blydhen yn dydhyow Gideon.

Mernans Gideon

29 Yerubbaal mab Yoash eth dhe driga yn y ji y honan.
30 Gideon a’n jevo deg mab ha tri-ugens, y yssiw y honan, rag
ev a’n jevo lies gwreg. 31 Y iswreg neb esa yn Shekem a omdhuk
mab dhodho, ha hi a’n henwis Abimelek. 32 Ena Gideon mab
Yoash a verwis yn kothni dha, hag a veu ynkleudhys yn bedh y
das yn Ofra an Abiezrysi.

33 Kettell veu Gideon marow, mebyon Ysrael a dreylyas hag
a farya avel horys gans an Baalim, ow kul Baal-berith aga
duw 34 Ny berthi mebyon Ysrael kov a’n ARLOEDH aga Duw
re’s sawsa dhiworth leuv oll aga eskerens a bub tu, 35 na ny
dhiskwedhsons lelder dhe ji Yerubbaal (henn yw Gideon) rag
oll an dader re wrug ev dhe Ysrael.

Abimelek a Hwila Fondya Gwlaskor

9 Lemmyn Abimelek mab Yerubbaal eth dhe Shekem
dhe gerens y vamm hag ev a leveris dhedha ha dhe
gordh oll a deylu y vamm, 2 ‘Leverewgh yn diwskovarn arlydhi
Shekem, “Pyneyl yw gwell ragowgh, an deg ha tri-ugens a
vebyon Yerubbaal dhe reynya warnowgh po onan dhe reynya
warnowgh?” Perthewgh kov ynwedh my dhe vos agas askorn
ha’gas kig.’ 3 Ytho kerens y vamm a gewsis oll an geryow ma
a’y wovis yn diwskovarn oll arlydhi Shekem ha’ga holonn a’s

---

a 8:26 *shekalim:* Liesplek a *shekel.*

tevo bodh a holya Abimelek, rag i a leveris, ‘Agan broder ywa.’ [4] I a ros dhodho deg shekel ha tri-ugens a arghans ynmes a dempel Baal-berith gansa mayth arvethas Abimelek drokpolatys ha javelyon, neb a’n holyas. [5] Ev eth dhe ji y das yn Ofra hag a ladhas y vreder mebyon Yerubbaal, deg gour ha triugens war unn men. Mes Yotham mab Yerubbaal, an yowynka, a veu gesys, rag ev a omgudhas. [6] Ena oll arlydhi Shekem hag oll Beth-millo a omguntellas, hag i eth hag a wrug Abimelek myghtern, orth an dherwenn ryb an peulven yn Shekem.

Parabolenn an Gwydh

[7] Pan veu henna derivys dhe Yotham, ev eth hag a sevis war warthav menydh Gerizim, hag a grias yn ughel hag a leveris dhedha, ‘Goslowewgh orthiv, hwi arlydhi Shekem, rag may hwoslowo Duw orthowgh.

[8] An gwydh eth yn-mes
rag untya myghtern warnedha aga honan.
Ytho i a leveris dhe’n olewbrenn,
“Reyn warnan.”

[9] An olewbrenn a worthybis dhedha,
“A hedhav vy ow kul ow olew rych
ganso mayth yw duwow ha tus enorys,
ha mos dhe waya a-ugh an gwydh?”

[10] Ena an gwydh a leveris dhe’n figbrenn
“Deus ha reyn warnan.”

[11] Mes an figbrenn a worthybis dhedha,
“A hedhav vy ow kul ow hwekter
ha’m froeth sawrek,
ha mos dhe waya a-ugh an gwydh?”

[12] Ena an gwydh a leveris dhe’n gwinbrenn,
“Ty deus ha reyn warnan.”

[13] Ena an gwinbrenn a leveris dhedha,
“A hedhav vy ow kul ow gwin
a lowenha duwow ha tus,
ha mos dhe waya a-ugh an gwydh?”

[14] Ena oll an gwydh a leveris dhe'n spedhasenn,
"Ty deus ha reyn warnan."
[15] Ha'n spedhasenn a leveris dhe'n gwydh,
"Mar mynnowgh yn hwir ow untya myghtern warnowgh,
ytho dewgh hag omwithewgh yn ow skeus;
poken des tan yn-mes a'n spedhasenn
ha leskes sedres Lebanon."

[16] 'Lemmyn ytho, mar omdhugowgh yn gwirder hag yn lenduri pan wrussowgh Abimelek myghtern, ha mar tyghtsowgh yn teg gans Yerubbaal ha'y ji, ha re wrussowgh dhodho dell o gwiw – [17] rag ow thas a omladhas ragowgh ha gorra y vewnans yn peryll, ha'gas delivras a leuv Midyan; [18] mes hwi re sevis erbynn chi ow thas y'n jydh hedhyw, ha hwi re ladhas y vebyon, deg gour ha tri-ugens war unn men, ha hwi re wrug Abimelek, mab y vaghteth, myghtern war arlydhi Shekem, drefenn ev dhe vos a'gas teylu – [19] mar tyghtsowgh yn gwirder hag yn lenduri gans Yerubbaal ha gans y ji y'n jydh ma, ytho lowenhewgh yn Abimelek, ha lowenhes ev ynnowgh; [20] mes mar ny wrussowgh yndella, des tan dhiworth Abimelek ha leski arlydhi Shekem ha Beth-millo, ha des tan dhiworth arlydhi Shekem, ha dhiworth Beth-millo, ha leski Abimelek.' [21] Ena Yotham a boenyas dheves, hag a fias, ow mos dhe Beer, le may hwortas, rag own a'y vroder Abimelek.

Koedh Abimelek

[22] Abimelek a reynyas war Ysrael teyr blydhen. [23] Mes Duw a dhannvonas tebel spyrys ynter Abimelek hag arlydhi Shekem; hag arlydhi Shekem a dhyghtyas yn fals gans Abimelek. [24] Hemma a hwarva rag may fe diellys an drog re bia gwrys dhe'n deg mab ha tri-ugens a Yerubbaal ha may fe aga goes gorrys war aga broder Abimelek, neb a's ladhas, ha war arlydhi Shekem, neb a grevhas y dhiwdhorn rag ladha y vreder. [25] Ytho arlydhi Shekem a settyas gwer yn kontrewaytyans war

warthevyow an menydhyow. I a ladras pub huni a dremena rybdha war an fordh na; ha derivys veu dhe Abimelek.

[26] Pan eth Gaal mab Ebed yn Shekem gans y deylu, arlydhi Shekem a drestyas ynno. [27] Wosa i dhe vos yn-mes dhe'n mes, ha kuntell grappys a'ga gwinlannow ha'ga trettya, i a synsis dy'goel. Ena i a entras yn chi aga duw hag eva, ha milliga Abimelek. [28] Gaal mab Ebed a leveris, 'Piw yw Abimelek, ha piw yw an Shekemysi bys ma'n serfyn? A ny servyas mab Yerubbaal ha Zebul y soedhek gwer Hamor tas Shekem? Ytho prag y telledh ni dh'y servya? [29] Unnweyth a pe an bobel ma yn-dann ow leuv! Ena my a dhilesa Abimelek; my a lavarsa dhodho, "Ynkress dha lu ha deus yn-mes." ' [30] Pan glewas Zebul, governour an sita, geryow Gaal mab Ebed y sorr a dhewis ynno. [31] Ev a dhannvonas kannasow dhe Abimelek yn Aruma[a] ow leverel, 'Otta, Gaal mab Ebed ha'y gerens deuva dhe Shekem, hag ymons ow treylya an sita er dha bynn. [32] Ytho lemmyn sav nosweyth, ty ha'n bobel usi genes, ha kontrewayt y'n prasow [33] Ena myttin a-varr, kettell vo an howl ow sevel, sav yn-bann ha fysk war an sita; ha pan dho ev ha'n bobel usi ganso yn-mes er dha bynn, ty a yll dyghtya gansa dell dhegoedh.'

[34] Ytho Abimelek hag oll an bobel esa ganso a sevis nosweyth hag a gontrewaytyas erbynn Shekem yn peswar para. [35] Pan eth yn-mes Gaal mab Ebed hag a sevis orth entrans yet an sita, Abimelek ha'n bobel esa ganso a sevis dhiworth aga hudhva. [36] Ha Gaal pan y's gwelas, a leveris dhe Zebul, 'Otta yma tus ow tiyskynna a bennow an menydhyow!' Ha Zebul a leveris dhodho, 'An skeusow war an menydhyow a hevel dhis bos tus.' [37] Gaal a gewsis arta hag a leveris, 'Otta, yma tus ow tos yn-nans a gres an tir, hag yma unn para ow tos war fordh derwenn an goelyogyon.' [38] Ena Zebul a leveris dhodho, 'Ple'ma dha vraslavar lemmyn, ty hag a leveris, "Piw yw Abimelek, bys ma'n serfyn?" A nyns yw an re ma an bobel a dhispressys? Ke yn-mes lemmyn hag omladh er aga fynn.' [39] Ytho Gaal eth yn-mes a-rag arlydhi Shekem hag a omladhas gans Abimelek.

---

a 9:31 *yn Aruma:* Po *yn fel.*

40 Abimelek a'n chasyas hag ev a fias a-ragdho. Lies a goedhas
goliys, bys yn entrans an yet. 41 Ytho yth esa Abimelek trigys
yn Aruma; ha Zebul a jasyas Gaal ha'y gerens yn-mes, bys ma
na yllens triga na fella yn Shekem.

42 Ternos myttin an bobel eth yn-mes dhe'n prasow. Pan
veu hemma derivys dhe Abimelek, 43 ev a gemmeras an bobel
ha'ga ranna yntra tri fara, hag a gontrewaytyas y'n prasow. Pan
viras ha gweles an dus ow tos yn-mes a'n sita, ev a sevis er aga
fynn ha'ga ladha. 44 Abimelek ha'n para esa ganso a boenyas
yn-rag hag a sevis orth entrans yet an sita, ha'n dhew bara a
boenyas war oll an re esa y'n prasow ha'ga ladha. 45 Abimelek a
omladhas erbynn an sita oll an jydh na; ev a gemmeras an sita
hag a ladhas an bobel esa ynni; ev a dorras an sita dhe'n dor hag
a's hasas gans hoelan.

46 Pan glewas oll arlydhi tour Shekem anodho, i a entras
dorgell tempel El-berith 47 Derivys veu dhe Abimelek y feu oll
arlydhi tour Shekem kuntellys war-barth. 48 Ytho Abimelek eth
yn-bann dhe venydh Salmon, ev hag oll an bobel esa ganso.
Abimelek a gavas boel yn y dhorn, ev a droghas pusorn a
gewydh ha'y worra war y skoedh. Ena y leveris dhe'n bobel esa
ganso, 'An pyth a welsowgh hwi my dh'y wul, gwrewgh e yn
skon, par dell re wrug vy.' 49 Ytho pub huni a'n bobel a droghas
pusorn hag owth holya Abimelek i a'n gorras war an dhorgell,
hag i a worras tan y'n dhorgell warnedha, bys may ferwis oll
gwer tour Shekem ynwedh, a-dro dhe vil wour ha benynes.

50 Ena Abimelek eth dhe Thebes, hag a gampyas erbynn
Thebes, ha'y sesya. 51 Mes yth esa tour krev a-ji dhe'n sita, hag
oll an wer ha'n benynes hag oll arlydhi an sita a fias dhodho hag
a'n degeas war aga lergh, hag i eth dhe do an tour. 52 Abimelek
a dheuth dhe'n tour, hag a vatalyas orto, hag a dheuth nes
dhe dharas an tour rag gorra tan ynni. 53 Mes neb unn venyn
a dewlis men-melin yn-nans war benn Abimelek, ha brewi y
grogen. 54 Distowgh ev a elwis dhe'n yonker deger y arvow hag
a leveris dhodho, 'Tenn dha gledha ha'm ladha, ma na leverrer
yn ow hever, "Benyn a'n ladhas."' Ytho an yonker a'n gwanas,

hag y ferwis. [55] Pan welas gwer Ysrael bos Abimelek marow, i
eth tre yn kettep penn. [56] Yndella Duw a attylis dhe Abimelek
a'n drogober a wrug erbynn y das, ow ladha y dheg broder
ha tri-ugens, [57] ha Duw a wrug may koedhas oll droktra tus
Shekem war aga fenn, ha warnedha y teuth molleth Yotham
mab Yerubbaal.

Tola ha Yair

10 Wosa Abimelek, Tola mab Pua mab Dodo, gour a
Yssakar, trigys yn Shamir yn bro venydhyek Efraym,
a sevis dhe dhelivra Ysrael. [2] Ev a vreusi Ysrael teyr blydhen
warn ugens. Ena y ferwis, hag a veu ynkleudhys yn Shamir.

[3] War y lergh y teuth Yair an Gileadyas, hag ev a vreusi Ysrael
diw vlydhen warn ugens. [4] Ev a'n jevo deg mab warn ugens hag
a varghoga war dheg asen warn ugens, hag yth esa dhedha deg
tre warn ugens yn pow Gilead, ha henwys yth yns Havvoth-
yair bys y'n jydh ma. [5] Yair a verwis hag a veu ynkleudhys yn
Kamon.

Arwask gans an Ammonysi

[6] Mebyon Ysrael a wrug arta an pyth o drog yn golok an
ARLOEDH, ow kordhya an Baalim ha'n Ashtaroth, duwow Aram,
duwow Sidon, duwow Moab, duwow an Ammonysi, ha duwow
an Filistysi. Yndella i a asas an ARLOEDH, ha ny'n gordhyens.
[7] Ytho sorr an ARLOEDH a dhewis erbynn Ysrael, hag ev a's
gwerthas yn leuv an Filistysi hag yn leuv an Ammonysi, [8] hag
i a vrewis hag arwaska mebyon Ysrael y'n vlydhen na. Etek
blydhen i a waska oll mebyon Ysrael esa dres an Yordan yn
pow an Amorysi, usi yn Gilead. [9] An Ammonysi ynwedh a
dreusis an Yordan rag omladh erbynn Yuda, erbynn Benyamin,
hag erbynn chi Efraym; yndella Ysrael a berthi ahwer meur.

[10] Ytho mebyon Ysrael a grias dhe'n ARLOEDH ow leverel,
'Ni re beghas er dha bynn, drefenn ni dhe asa agan Duw, ha
servya an Baalim.' [11] Ha'n ARLOEDH a leveris, 'A ny'gas delivris
dhiworth an Ejyptianys ha dhiworth an Amorysi ha dhiworth
an Ammonysi ha dhiworth an Filistysi? [12] An Sidonysi ynwedh

ha'n Amalekysi, ha'n Maonysi a'gas arwaska; ha hwi a grias dhymmo ha my a'gas delivras dhiworth aga leuv. [13] Byttegyns hwi re'm gasas ha re servyas duwow erell, ytho ny'gas delivrav na fella. [14] Kewgh ha kriewgh dhe'n duwow re dhewissowgh; gwrens i agas delivra yn termyn agas ahwer.' [15] Ha mebyon Ysrael a leveris dhe'n ARLOEDH, 'Ni re beghas; gwra dhyn ni pypynag a hevel da dhis; mes delirv ni, ni a'th pys, y'n jydh ma!' [16] Yndella i a bellhas an duwow estren yn-mes anedha hag a servyas an ARLOEDH; ha ny allas ev perthi poenvos Ysrael na fella.

[17] Ena an Ammonysi a veu gelwys dhe arvow, hag i a gampyas yn Gilead; ha mebyon Ysrael a omguntellas, hag i a gampyas yn Mispa. [18] Pobel Gilead ha'ga fennsevigyon a leveris an eyl dh'y gila, 'Piw yw an gour a dhalleth batalyas orth an Ammonysi? Ev a vydh penn war oll trigoryon Gilead.'

Yefthagh

11 Lemmyn Yefthagh an Gileadyas a veu kasor galloesek, mes ev a veu mab hora. Gilead a veu tas Yefthagh. [2] Gwreg Gilead a omdhuk dhodho mebyon; ha pan vons tevys dhe oes, i a herdhyas Yefthagh dhe-ves, ow leverel dhodho, 'Ny eritydh travyth yn chi agan tas, rag mab yth os a gen benyn.' [3] Ena Yefthagh a fias a'y vreder hag a drigas yn pow Tob. Outlayers a omguntellas a-dro dhe Yefthagh ha'y holya.

[4] Wosa termyn an Ammonysi a vatalyas orth Ysrael. [5] Ha pan vatalyas orth Ysrael, henavogyon Gilead eth dhe dhri Yefthagh a bow Tob. [6] I a leveris dhe Yefthagh, 'Deus ha bydh agan kaslewydh, rag may patallyen orth an Ammonysi.' [7] Mes Yefthagh a leveris dhe henavogyon Gilead, 'A nyns owgh an keth re poran ha'n re a'm denaghas ha'm herdhya yn-mes a ji ow thas? Ytho prag y tewgh dhymmo pan berthewgh ahwer?' [8] Henavogyon Gilead a leveris dhodho, 'Byttegyns ni re dreylyas dhis arta, rag mayth ylli genen ha batalyas orth an Ammonysi, ha mos ha bos penn warnan, war oll trigoryon Gilead.' [9] Yefthagh a leveris dhe henavogyon Gilead, 'Mara'm drowgh tre arta rag batalyas orth an Ammonysi, ha'n ARLOEDH

a's delirv dhymm, y fydhav agas penn.' [10] Ha henavogyon Gilead
a leveris dhe Yefthagh, 'An ARLOEDH a vydh yn test yntredhon;
mar ny wren war-lergh dha eryow.' [11] Ytho Yefthagh eth gans
henavogyon Gilead, ha'n bobel a'n gwrug penn ha kaslewydh
warnedha, ha Yefthagh a gewsis oll y eryow a-rag an ARLOEDH
yn Mispa.

[12] Ena Yefthagh a dhannvonas kannasow dhe vyghtern
an Ammonysi ow leverel, 'Pyth eus yntredhon ni, mayth os
devedhys dhymmo rag batalyas orth ow thir?' [13] Myghtern
an Ammonysi a worthybis dhe gannasow Yefthagh, 'Ysrael a
gemmeras ow thir, hag ev ow tos yn-bann dhiworth Ejyp, a
Arnon dhe'n Yabbok ha dhe'n Yordan; lemmyn ytho daskorr
e yn kres.' [14] Unnweyth arta Yefthagh a dhannvonas kannasow
dhe vyghtern an Ammonysi [15] hag a leveris dhodho, 'Yndella a
lever Yefthagh: Ny dhegemmeras Ysrael tir Moab dhe-ves na
tir an Ammonysi, [16] mes pan dheuthons yn-bann dhiworth Ejyp,
Ysrael eth der an gwylvos dhe'n Mor Rudh hag a dheuth dhe
Kadesh. [17] Ena Ysrael a dhannvonas kannasow dhe vyghtern
Edom, ow leverel, "Gas ni dhe dremena dre dha dir;" mes ny
vynna myghtern Edom goslowes. I a dhannvonas ynwedh dhe
vyghtern Moab, mes ny vynna assentya. Ytho Ysrael a wortas
orth Kadesh. [18] Ena i a vyajyas der an gwylvos, i a dremenas
ryb pow Edom ha tir Moab hag a dheuth dhe denewen an
est dhe bow Moab hag a gampyas a'n tu arall dhe Arnon.
Ny entersons tir Moab, rag Arnon o or Moab. [19] Ena Ysrael
a dhannvonas kannasow dhe Sihon myghtern an Amorysi,
myghtern Heshbon; hag Ysrael a leveris dhodho, "Gas ni dhe
dremena dre dha dir dh'agan tir ni." [20] Mes ny drestya Sihon
may tremenna Ysrael der y diredh, ytho Sihon a guntellas
oll y dus war-barth, hag a gampyas yn Yahas, hag a vatalyas
orth Ysrael. [21] Ena an ARLOEDH, Duw Ysrael, a ros Sihon
hag oll y dus yn leuv Ysrael, hag i a's fethas; ytho Ysrael a
eritas oll pow an Amorysi, esa trigys y'n tir na. [22] I a eritas
oll pow an Amorysi a Arnon bys y'n Yabbok hag a'n gwylvos
dhe'n Yordan. [23] Yndella an ARLOEDH, Duw Ysrael, a fethas an
Amorysi a-rag y bobel Ysrael. A dewlydh jy may kemmerri aga

le? [24] A ny dhelledh dhis kavoes an pyth a re dha dhuw Kemosh dhis dh'y gavoes? Hag a ny dhelledh dhyn kavoes oll an pyth a re an ARLOEDH agan Duw dhyn ni? [25] Lemmyn osta gwell dhe wir ages Balak mab Sippor myghtern Moab? A vatalyas a'y oes orth Ysrael, po a werryas gansa? [26] Ysrael re beu trigys yn Heshbon ha'y threvow, hag yn Aroer ha'y threvow, hag yn oll an trevow usi ryb Arnon tri hans blydhen; prag na's daskevsys a-ji dhe'n termyn na? [27] Ny beghsyn er dha bynn, mes ty re wrug drog er ow fynn, ow kwerrya er ow fynn. An ARLOEDH, neb yw breusyas, a vreus hedhyw yntra mebyon Ysrael ha'n Ammonysi.' [28] Mes ny woslowas myghtern an Ammonysi orth messaj Yefthagh a dhannvonas dhodho.

Ti Yefthagh

[29] Ena spyrys an ARLOEDH a dheuth war Yefthagh, hag ev a dremenas dre Gilead ha Manasse. Ev a dremenas dre Gilead ha Manasse, hag yth eth dhe Mispa a Gilead, hag alena ev a dremenas dhe'n Ammonysi. [30] Yefthagh a wrug ti dhe'n ARLOEDH hag y leveris, 'Mar redh an Ammonysi y'm leuv, [31] ena piwpynag a dheu yn-mes a dharasow ow chi dhe vetya genev pan dhehwelav yn kres a'n Ammonysi, an keth henna a vydh dhe'n ARLOEDH, avel offrynn leskys.' [32] Yndella Yefthagh a dremenas dhe'n Ammonysi rag omladh er aga fynn; ha'n ARLOEDH a's ros yn y leuv. [33] Ev a's fethas yn fen dhiworth Aroer bys yn kyrghynn Minnith, ugens tre, ha bys Abel-keramim. Yndella an Ammonysi a veu fethys a-rag pobel Ysrael.

Myrgh Yefthagh

[34] Pan dheuth Yefthagh dh'y ji yn Mispa, y feu y vyrgh ow tos yn-mes dhe vetya ganso gans tabourigow ha gans donsya. Hi o y unn flogh. Ny'n jevo naneyl mab na myrgh marnas hi. [35] Pan y's gwelas ev a skwardyas y dhillas, ha leverel, 'Ellas ow myrgh, ty re'm dug fest isel, gyllys os acheson a ahwer meur dhymmo, rag my re igoras ow ganow dhe'n ARLOEDH, ha ny allav daskavoes ow thi.' [36] Hi a leveris dhodho, 'Ow thas, mar igersys dha anow dhe'n ARLOEDH, gwra dhymm herwydh an

pyth re dheuth a'th anow, rag an ARLOEDH re ros dhis dial
erbynn dha eskerens, an Ammonysi.' [37] Ha hi a leveris dh'y thas,
'Gas may fo an dra ma gwrys ragov. Gront dhymm dew vis rag
mayth ylliv ha gwandra war an menydhyow, ha kyni rag ow
gwyrghsys, my ha'm kowethesow.' [38] 'Ke,' yn-medh ev, hag y's
dannvonas dhe-ves dew vis. Ytho hi eth, hi ha'y howethesow
ha kyni hy gwyrghsys war an menydhyow. [39] Orth penn dew
vis, hi a dhehwelis dh'y thas, neb a wrug dhedhi herwydh an ti
re wrussa. Ny gosksa hi gans gour. Yndella y sevis us yn Ysrael
[40] yth ylli myrghes Ysrael peswar dydh blydhen wosa blydhen
ha kyni myrgh Yefthagh an Gileadyas.

Strif ynter an Kordhow

12 Gwer Efraym a veu gelwys dhe arvow, hag i a
dreusis dhe Safon hag a leveris dhe Yefthagh, 'Prag
y treussys rag omladh erbynn an Ammonysi, heb agan gelwel
dhe vos genes? Ni a lesk dha ji warnas!' [2] Yefthagh a leveris
dhedha, 'Yth esa dhymmo vy ha'm pobel bresel vras gans an
Ammonysi. Mes pan y'gas gelwis vy, ny'm delivrsowgh a'ga
leuv. [3] Pan wodhyen na'm delivrewgh, my a gavas ow bewnans
yn ow leuv, hag y treusis dhe'n Ammonysi, ha'n ARLOEDH a's
ros yn ow leuv. Ytho prag yth esowgh ow tos dhymmo hedhyw
dhe omladh er ow fynn?' [4] Ena Yefthagh a guntellas oll gwer
Gilead hag a vatalyas orth Efraym; ha gwer Gilead a fethas
Efraym, drefenn i dhe leverel, 'Hwi yw fowesigyon a Efraym:
Gilead yn kres Efraym, yn kres Manasse.' [5] Ena Gilead a
gemmeras rysyow an Yordan erbynn Efraym. Peskweyth may
leveri onan a'n fowesigyon a Efraym, 'Gas vy dhe dreusi,' gwer
Gilead a leveri dhodho, 'Osta Efraymyas?' Pan leveris, 'Nag ov,'
[6] i a leveri, 'Ytho lavar Shibboleth' hag ev a leveri 'Sibboleth,'
rag ny wodhya y leverel yn ewn. Ena i a'n synsi ha'y ladha orth
rysyow Yordan. Dew ha dew-ugens a vilyow a'n Efraymysi a
goedhas y'n termyn na.

[7] Yefthagh a vreusi Ysrael hwegh blydhen. Ena Yefthagh an
Gileadyas a verwis hag a veu ynkleudhys yn y dre yn Gilead.

Ibsan, Elon hag Abdon

8 War y lergh Ibsan a Bethlehem a vreusi Ysrael. 9 Ev a'n
jevo deg mab warn ugens. Ev a ros y dheg myrgh warn ugens
yn demmedhyans yn-mes a'y gordh hag a dros a-ji deg mowes
yowynk warn ugens a'n tu a-ves rag y vebyon. Ev a vreusi Ysrael
seyth blydhen. 10 Ena Ibsan a verwis hag a veu ynkleudhys yn
Bethlehem.

11 War y lergh Elon an Zebulunyas a vreusi Ysrael deg blydhen.
12 Ena Elon an Zebulunyas a verwis hag a veu ynkleudhys yn
Ayyalon yn tir Zebulun.

13 War y lergh Abdon mab Hillel an Pirathonyas a vreusi
Ysrael. 14 Ev a'n jevo dew-ugens mab ha deg mab-wynn warn
ugens, hag a varghoga war dheg asen ha tri-ugens; ev a vreusi
Ysrael eth blydhen. 15 Ena Abdon mab Hillel an Pirathonyas a
verwis hag a veu ynkleudhys yn Pirathon yn tir Efraym, yn bro
venydhyek an Amalekysi.

Genesigeth Samson

13 Mebyon Ysrael a wrug an pyth o drog yn golok an
Arloedh, ha'n Arloedh a's ros yn leuv an Filistysi
dew-ugens blydhen.

2 Yth esa gour a Sora, a gordh an Danysi, Manoagh y hanow,
hag anvap o y wreg, ny's tevo flogh. 3 Hag el an Arloedh a
omdhiskwedhas dhe'n venyn hag a leveris dhedhi, 'Kynth os
gownagh, ha ny dhuges fleghes, ty a wra omdhoen ha dineythi
mab. 4 Ytho gwayt na yffi gwin na diwes krev, na dhyppri
travyth avlan. 5 Rag ty a omdhek ha dineythi mab. Gwayt na
dheffo altenn vyth war y benn rag an mab a vydh Naziryas dhe
Dhuw a'y enesigeth. Ev a vydh neb a dhalleth delivra Ysrael
a leuv an Filistysi.' 6 Ena an venyn a dheuth hag a leveris dh'y
gour, 'Gour Duw a dheuth dhymm, ha'y semlans o haval dhe
semlans el Duw, pur euthyk; ny wovynnis vy orto a-ble teuth
ha ny dherivas dhymm y hanow, 7 mes ev a leveris dhymm, "Ty
a omdhek ha dineythi mab. Ytho lemmyn na yv gwin vytholl
na diwes krev, ha na dheber travyth avlan, rag an mab a vydh
Naziryas dhe Dhuw a'y enesigeth bys dydh y vernans." '

[8] Ena Manoagh a bysis war an ARLOEDH, ha leverel, ‘A Arloedh, my a bys, gas may teffo dhyn arta an gour Duw a dhannvensys, ha dyski dhyn an pyth dhe wul a-dro dhe’n mab hag a vydh genys.’ [9] Duw a woslowas orth Manoagh hag el Duw a dheuth arta dhe’n venyn, ha hi owth esedha y’n mes; mes nyns esa hy gour Manoagh gensi. [10] Ytho hi a boenyas skav hag a leveris dh’y gour, ‘An gour a dheuth dhymm nammnygen re omdhiskwedhas dhymm.’ [11] Manoagh a sevis hag a holyas y wreg, hag a dheuth dhe’n gour hag a leveris dhodho, ‘Osta jy an gour hag a gewsis dhe’n venyn ma?’ Hag y leveris, ‘Ov.’ [12] Ena Manoagh a leveris, ‘Lemmyn pan ello dha eryow ha bos gwir, pyth a vydh rewl bewnans an mab, ha pandr’a vydh y ober?’ [13] El an ARLOEDH a leveris dhe Manoagh, ‘Gwaytyes an venyn gul pup-tra oll a leveris vy dhedhi. [14] Difennys vydh orti dybri travyth a dheu a’n gwinbrenn. Difennys vydh orti eva naneyl gwin na diwes krev, na dhybri travyth avlan. Res vydh dhedhi bos gostydh dhe bup-tra re worhemmynnis vy dhedhi.’

[15] Manoagh a leveris dhe el an ARLOEDH, ‘Gas ni dhe’th witha genen ha dhe bareusi gevrik ragos.’ [16] El an ARLOEDH a leveris dhe Manoagh, ‘Mara’m gwithydh genowgh, ny dhebrav dha voes; mes mar mynnydh pareusi offrynn leskys, ena gwra y offrynna dhe’n ARLOEDH.’ Rag ny wodhya Manoagh y vos el an ARLOEDH. [17] Ena Manoagh a leveris dhe el an ARLOEDH, ‘Pyth yw dha hanow, rag may hyllyn dha enora pan vo gyllys dhe eryow gwir?’ [18] Mes el an ARLOEDH a leveris dhodho, ‘Prag y hwovynnydh orthiv ow hanow? Re varthys yw.’

[19] Yndella Manoagh a gemmeras an gevrik gans an offrynn greun, ha’y offrynna war an garrek dhe’n ARLOEDH, dhodho ev neb a wra marthusyon. [20] Pan yskynnas an flamm war-tu ha’n nev dhiwar an alter, el an ARLOEDH a yskynnas yn flamm an alter, ha Manoagh ha’y wreg ow mires; hag i a goedhas, ha’ga fas dhe’n dor. [21] Ny omdhiskwedhas el an ARLOEDH dhe Manoagh ha’y wreg arta. Ena Manoagh a wodhva y vos el an ARLOEDH. [22] Ha Manoagh a leveris dh’y wreg, ‘Ni a verow yn surredi, rag ni re welas Duw.’ [23] Mes y wreg a leveris dhodho, ‘Mar mynna an ARLOEDH agan ladha, ny dhegemmersa offrynn

leskys hag offrynn greun a'gan diwleuv, na ny dhiskwedhsa oll an traow ma, na ny dherivsa dhyn traow a'n par ma.'

24 An venyn a dhineythis mab, ha'y henwel Samson. An maw
a devi, ha'n ARLOEDH a'n bennigas. 25 Spyrys an ARLOEDH a
dhallathas movya ynno yn Mahane-dan, yntra Sora hag Eshtaol.

Demmedhyans Samson

14 Samson eth yn-nans dhe Timna, hag yn Timna ev
a welas benyn, Filistyades. 2 Ena ev a dheuth yn-
bann hag a dherivas dh'y das ha dh'y vamm, 'My re welas
Filistyades yn Timna; lemmyn kevewgh hi ragov avel gwreg.'
3 Mes y das ha'y vamm a leveris dhodho, 'A nyns eus benyn yn
mysk dha gerens, po yn mysk oll agan pobel, bys may tegoedh
dhis kavoes gwreg dhiworth an Filistysi antrodreghys?' Mes
Samson a leveris dh'y das, 'Kav hi ragov, drefenn hi a'm
ples.' 4 Ny wodhya y das na'y vamm bos hemma dhiworth an
ARLOEDH, rag yth esa ow hwilas acheson dhe oberi erbynn an
Filistysi. Yn termyn na an Filistysi a's tevo maystri war Ysrael.

5 Ena Samson eth yn-nans gans y das ha'y vamm dhe Timna.
Pan dheuth dhe winlannow Timna distowgh lew yowynk a usas
orto. 6 Spyrys an ARLOEDH a fyskas warnodho hag ev a'n torras
dhe demmyn heb travyth yn y dhiwdhorn, dell derrir gevrik
dhe demmyn. Mes ny dherivas naneyl dh'y das na dh'y vamm
an pyth re wrug ev. 7 Ena ev eth yn-nans hag a geskewsis gans
an venyn, ha hi a'n plesyas. 8 Wosa pols ev a dhehwelis rag
demmedhi an venyn, hag ev a dreylyas a-denewen rag gweles
korf an lew, hag yth esa hes a wennennow ynno, ha mel. 9 Ev
a'n kravas yn-mes yn y dhiwdhorn, hag ev eth yn-rag, ow tybri
hag ev ow mos. Pan dheuth dh'y das ha dh'y vamm, ev a ros
neppyth anodho dhedha, hag i a'n dybris. Mes ny dherivas
dhedha y kemmersa an mel dhiworth korf an lew.

10 Y das eth yn-nans dhe'n venyn, ha Samson a wrug kevewi
ena dell wre an wer yowynk. 11 Pan y'n gwelas an dus i a
dhros deg koweth warn ugens dhe vos ganso. 12 Samson a
leveris dhedha, 'Gas vy dhe worra a-ragowgh govynn koynt.
Mar kodhowgh y dhisplegya a-ji dhe'n seyth dydh a'n kevewi,

ha'y dhysmygi, ena y rov dhywgh deg lien warn ugens ha deg dillasenn warn ugens [13] Mes mar ny wodhowgh y dhisplegya, ena hwi a re dhymm deg lien warn ugens ha deg dillasenn.' Ytho i a leveris dhodho, 'Govynn dha wovynn koynt, gas ni dh'y glewes.' [14] Ev leveris dhedha,

'Yn-mes a'n dybrer y teuth boes,
hag yn-mes a'n krev y teuth hwekter.'

Tri dydh ny wodhyens displegya an govynn koynt.

[15] An peswora dydh y lavarsons dhe wreg Samson, 'Dyn dha wour rag may tisplekkyo an govynn koynt po ni a'th lesk ha chi dha das gans tan. A'gan gelwsowgh hwi rag agan gul boghosek?' [16] Yndella gwreg Samson a oelas a-ragdho, ow leverel, 'Ty a'm kas, ny'm kerydh yn hwir. Ty re wovynnas govynn koynt a'm pobel, mes ny'n displegsys dhymm.' Ev a leveris dhedhi, 'Mir, ny dherivis hemma naneyl dhe'm tas na dhe'm mamm, Prag y tegoedh dhymm y dherivas dhis?' [17] Hi a oela warnodho oll seyth dydh; ha drefenn hi dh'y annia, an seythves dydh ev a'n derivas dhedhi. Ena hi a'n displegyas dh'y fobel. [18] Gwer an dre a leveris dhodho dhe'n seythves dydh kyns an howl dhe sedhi,

'Pyth yw hwekka es mel?
Pyth yw kreffa es lew?'

Hag ev a leveris dhedha,

'Mar ny arrewgh gans ow denewes,
Ny dhisplegsewgh ow govynn koynt.'

[19] Ena spyrys an ARLOEDH a fyskas warnodho, hag ev eth ynnans dhe Ashkelon. Ev a ladhas deg gour warn ugens a'n dre, hag a gemmeras aga freydh, hag a ros an dillasennow dhe'n re re a dhisplegsa an govynn koynt. Yn sorr poeth ev a dhehwelis dhe ji y das. [20] Ha gwreg Samson a veu res dh'y goweth re bia y gar y'n demmedhyans.

Samson a Feth an Filistysi

15 Wosa pols, yn prys trevas an gwaneth, Samson eth dhe vires y wreg, ow toen ganso gevrik. Yn-medh ev, 'My a'm beus hwans dhe entra yn chambour ow gwreg.' Mes ny

ros hy thas kummyas dhodho a entra. [2] Hy thas a leveris, ‘My a brederis, ty dh’y hasa; ytho my a’s res dhe’th koweth. A nyns yw hy yowynka hwoer tekka agessi? Tann hi yn hy le.’ [3] Samson a leveris dhedha, ‘An prys ma, pan wrav dregynn dhe’n Filistysi, y fydhav heb blam.’ [4] Yndella Samson eth hag a gachyas tri hans lowarn, hag ev a gavas faglennow; hag ev a dreylyas an lewern lost dhe lost ha gorra faglenn yntra pub dew lost. [5] Wosa gorra tan y’n faglennow, ev a asas an lewern dhe wari yn ys a’n Filistysi, hag a loskas an manalow ha’n ys, kekeffrys ha’n gwinlannow ha kelliow an olewbrennyer. [6] Ena an Filistysi a wovynnas, ‘Piw a wrug hemma?’ Hag yn-medhons, ‘Samson, deuv an Timnyas, drefenn ev dhe gemmeres y wreg ha’y ri dh’y goweth.’

Ytho an Filistysi a dheuth yn-bann hag a’s loskas hi ha’y thas. [7] Samson a leveris dhedha, ‘Mars yw hemma an pyth a wrewgh, my a de na hedhav kyns my dhe dyli dial warnowgh.’ [8] Ev a’s gweskis dhe’n dor, klun ha mordhos gans ladhva veur, hag ev eth yn-nans ha triga y’n fols yn karrek Etam.

[9] Ena an Filistysi a dheuth yn-bann hag a gampyas yn Yuda hag a omlesas yn Lehi. [10] Gwer Yuda a leveris, ‘Prag yth owgh hwi devedhys yn-bann er agan pynn?’ I a leveris, ‘Devedhys on rag kelmi Samson, rag gul dhodho poran dell wruga dhyn ni.’ [11] Ena tri mil wour a Yuda eth yn-nans dhe’n fols yn karrek Etam, hag i a leveris dhe Samson, ‘A ny wodhes bos an Filistysi rewlysi warnan? Ytho pandr’a wruss’ta dhyn?’ Ev a worthybis, ‘Par dell wrussons dhymmo, yndella re wrug vy dhedha.’ [12] I a leveris dhodho, ‘Ni re dheuth yn-nans rag dha gelmi, rag ma’th ryllyn yn leuv an Filistysi.’ Samson a worthybis dhedha, ‘Tewgh dhymm na omsettyowgh er ow fynn agas honan.’ [13] I a leveris dhodho, ‘Na omsettyn, ni a’th kelm hepken ha’th ri yn aga leuv; ny’th ledhyn.’ Yndella i a’n kolmas gans diw lovan nowydh, ha’y dhri yn-bann a’n garrek.

[14] Pan dheuth dhe Lehi, an Filistysi a dheuth gans garmow dhe vetya ganso; ha spyrys an ARLOEDH a fyskas warnodho ha’n lovanow esa war y dhiwvregh eth ha bos avel garrow lin

gans tan, ha'y rawyow a deudhis dhiworth y dhiwdhorn [15] Ena
ev a gavas challa yr a asen, hag ev a ystynnas y leuv ha'y synsi,
ha gansa ev a ladhas mil wour. [16] Ha Samson a leveris,

'Gans challa asen,
kalsow war galsow;
gans challa asen
my re ladhas mil wour.'

[17] Wosa leverel hemma, ev a dewlis dhe-ves an challa, ha'n
tyller na a veu henwys Ramath-lehi.

[18] Y'n prys na ev a'n jevo syghes bras, hag ev a elwis war an
ARLOEDH, ow leverel, 'Ty re wrontyas an trygh meur ma dre
leuv dha was. A dal dhymm merwel rag syghes ha koedha yn
leuv an re antrodreghys?' [19] Yndella Duw a folsas igor an pans
usi yn Lehi, ha dowr a dheuth anodho, ha'y spyrys a dhasvewas.
Ytho henwys o En-hakkore, usi yn Lehi bys y'n jydh hedhyw.
[20] Hag ev a vreusi Ysrael yn dydhyow an Filistysi ugens blydhen.

Samson ha Delila

16 Samson eth dhe Gaza, hag ena ev a welas hora
hag a entras dhedhi. [2] Derivys veu dhe'n Filistysi,
'Samson yw devedhys omma.' Yndella i a omguntellas a-dro
ha'y gontrewaytya oll an nos orth yet an sita. Tewel a wrens der
oll an nos, ow prederi, 'Gortyn bys yn golow an myttin, ena ni
a'n ladh.' [3] Samson a wrowedhas bys hanter-nos. Ena ev a sevis
yn hanter-nos, ha settya dalghenn yn darasow yet an sita ha'n
dhew bost, hag a's tennas yn-bann, war-barth gans an barr, hag
a's gorras war y dhiwskoedh, ha'ga doen dhe benn an vre usi
a-rag Hebron.

[4] Wosa hemma ev a goedhas yn kerensa gans benyn yn
nans Sorek, Delila hy hanow. [5] Gwahalyethow an Filistysi a
dheuth dhedhi hag a leveris dhedhi, 'Dyn e, ha dysk pandr'a
wra y nerth mar vras, ha fatell yllyn ni y dhinertha rag ma'n
kelmyn rag y fetha; ha peub ahanan a re dhis unnek kans
bath a arghans.' [6] Ytho Delila a leveris dhe Samson, 'Dell y'm
kyrri, deriv dhymm pandr'a wra dha nerth mar vras, ha fatell
yllydh bos kelmys, may fi dinerth.' [7] Samson a leveris dhedhi,

‘Mara’m kelmons gans seyth kordenn-warak yr na via syghys
hwath, ena yth av ha bos gwann ha haval dhe bub den arall.’
8 Ena gwahalyethow an Filistysi a dhros dhedhi seyth kordenn-
warak yr na via syghys hwath, ha hi a’n kolmas gansa. 9 Yth
esa gensi tus ow kontrewaytya yn chambour a-bervedh, ha hi
leveris dhodho, ‘Ottensi, an Filistysi warnas, Samson!’ Mes ev
a dorras an kerdyn-gwarak, par dell grakk kordenn a arrow lin
pan doch hi an tan. Yndella nyns o godhvedhys kevrin y nerth.

10 Ena Delila a leveris dhodho, ‘Ty re wrug ges ahanav ha
gowleverel; dell y’m kyrri, deriv dhymmo vy fatell y’th kelmer.’
11 Ev a leveris dhedhi, ‘Mara’m kelmons gans lovonow nowydh
na veu usys bythkweth, ena yth av ha bos gwann, haval dhe bub
den arall.’ 12 Ena Delila a gavas lovonow nowydh ha’y gelmi
gansa ha leveris dhodho, ‘Ottensi, an Filistysi warnas, Samson!’
(Yth esa an wer ow kontrewaytya y’n chambour a-bervedh.)
Mes ev a dorras an lovonow dhiworth y dhiwvregh avel neusenn.

13 Ena Delila a leveris dhe Samson, ‘Kyns-lemmyn ty re wrug
ges ahanav ha gowleverel; deriv dhymmo vy fatell y’th kelmer.’
Ev a leveris dhedhi, ‘Mar kwiydh an seyth kudynn a’m penn
gans steuv an gwias ha’y tynnhe gans an ebil, ena yth av ha bos
gwann, haval dhe bub den arall.’ 14 Yndella hag ev ow koska,
Delila a gavas an seyth kudynn a’y benn ha’ga gwia y’n steuv
ha’ga thynnhe gans an ebil. Ena hi a leveris dhodho, ‘Ottensi
an Filistysi warnas, Samson!’ Mes ev a dhifunas a’y gosk, hag
a dennas dhe-ves an ebil ha’n steuv.[a]

15 Ena hi a leveris dhodho, ‘Fatell yll’ta leverel, “My a’th
kar,” ha nyns usi dha golonn genev? Ty re wrug ges ahanav
teyrgweyth, ha ny dherivsys dhymmo vy pandr’a wra dha nerth
mar veur.’ 16 Wor’tiwedh, wosa hi dh’y vrosa gans hy geryow
dydh wosa dydh ha’y annia, y enev o skwith bys an mernans.
17 Ytho ev a dherivas dhedhi oll an kevrin, hag a leveris dhedhi,
‘Nevra ny dheuth altenn war ow fenn, rag my re beu Naziryas
dhe Dhuw a dorr ow mamm. Mar pe gols ow fenn treghys dhe-

---

a 16:14 *an ebil ha’n steuv:* Amendys. Ebrow *an ebil, an starn ha’n steuv.*

ves, ena ow nerth a'm gassa; gyllys vien ha bos gwann, ha bos haval dhe bub den arall.'

18 Pan wodhva Delila ev dhe dherivas dhedhi oll y gevrin, hi
a dhannvonas war-lergh gwahalyethow an Filistysi, ow leverel,
'Dewgh yn-bann an termyn ma, rag ev re dherivas oll y gevrin
dhymmo vy.' Ena gwahalyethow an Filistysi a dheuth yn-
bann dhedhi, hag a dhros an arghans yn aga diwleuv. 19 Hi a'n
gasas dhe goska war hy barrlenn; ha hi a elwis gour, hag a
wrug dhodho treghi an seyth kudynn a'y benn. Ev a dhallathas
bos gwann, ha'y nerth a'n gasas. 20 Ena hi a leveris, 'Ottensi
an Filistysi warnas, Samson!' Pan dhifunas ev a dybis, 'My a
wra mos yn-mes par dell wren yn prysyow erell hag omshakya
rydh.' Mes ny wodhya y hwrussa an ARLOEDH y asa. 21 Yndella
an Filistysi a'n sesyas hag a droghas yn-mes y dhewlagas. I a'n
dros yn-nans dhe Gaza ha'y gelmi gans kargharow a vrons; hag
ev a veu settys dhe velyas greun y'n prison. 22 Mes gols y benn
a dhallathas dastevi wosa y vos treghys dhe-ves.

Mernans Samson

23 Lemmyn gwahalyethow an Filistysi a omguntellas rag
offrynna sakrifis meur dh'aga duw Dagon ha rag lowenhe;
rag y lavarsons, 'Agan duw re ros Samson agan eskar yn agan
leuv.' 24 Pan y'n gwelas an bobel, i a wormolas aga duw; rag y
lavarsons, 'Agan duw re ros agan eskar yn agan leuv, ravner
agan tir, neb re ladhas lies ahanan.' 25 Ha pan o aga holonn
meri, i a leveris, 'Galw Samson, ha didhanes ni.' Yndella i a
elwis Samson yn-mes a'n prison, hag ev a's didhanas. I a'n
gwrug dhe sevel ynter an kolovenyow, 26 ha Samson a leveris
dhe'n gwas hag a'n kemmeras er an leuv, 'Gas vy dhe handla
an kolovenyow may sev an chi warnedha, rag may poessiv
warnedha.' 27 An chi o leun a wer hag a venynes; yth esa oll
gwahalyethow an Filistysi ena, ha war an to a-dro dhe dri mil
wour ha benyn, ow mires orth didhan Samson.

28 Ena Samson a elwis dhe'n ARLOEDH ha leverel, 'Arloedh
DUW porth kov ahanav ha'm krevhe unnweyth an prys ma, a
Dhuw, rag may tylliv dial yn unn lamm war an Filistysi rag ow

dewlagas.’ [29] Ena Samson a synsis an dhiw goloven yn kres an chi, warnedha may sevis an chi, hag ev a boesas warnedha, y leuv dhyghow war an eyl ha’y leuv gledh war an arall. [30] Ena Samson a leveris, ‘Gas vy dhe verwel gans an Filistysi.’ Ev a dennas gans oll y nerth; ha’n chi a goedhas war an wahalyethow hag oll an bobel esa ynno. Yndella an re a ladhas orth y vernans o moy es an re a ladhas der oll y vewnans. [31] Ena y vreder hag oll y deylu a dheuth yn-nans ha’y gemmeres ha’y dhri yn-bann ha’y ynkleudhyas yntra Sora hag Eshtaol yn bedh y das Manoagh. Ev re vreussa Ysrael ugens blydhen.

Imajys Mika

17 Yth esa gour a vro venydhyek Efraym, Mika y hanow. [2] Ev a leveris dh’y vamm, ‘An unnek kans bath a arghans a veu kemmerys dhiworthis anedha may kewsys molleth hag yn surredi ty a’n kewsys y’m klewans – yma an arghans genev; my a’n kemmeras, mes lemmyn y’n daskorrav dhis.’[a] Ha’y vamm a leveris, ‘Re bo ow mab bennigys gans an ARLOEDH.’ [3] Ena ev a dhaskorras an unnek kans bath a arghans dh’y vamm, ha’y vamm a leveris, ‘Sakra a wrav an arghans dhe’n ARLOEDH a’m leuv a-barth ow mab rag gul imaj gravys hag imaj teudh.’ [4] Ytho pan dhaskorras an arghans dh’y vamm, y vamm a gemmeras dew kans bath a arghans, ha’y ri dhe weythor arghans, neb a’s gwrug yn imaj teudh; hag yth esa yn chi Mika. [5] An keth gour ma Mika a’n jevo y sentri y honan, hag ev a wrug efod ha terafim hag a sakras onan a’y vebyon, neb eth ha bos y oferyas. [6] Y’n dydhyow na nyns esa myghtern yn Ysrael; pub gour a wre an pyth o ewn yn y dhewlagas y honan.

[7] Lemmyn yth esa gour yowynk a Bethlehem yn Yuda, a gordh Yuda. Levyas o, trigys ena. [8] An gour ma a asas an dre Bethlehem yn Yuda rag triga yn py le pynag may hallo kavoes tyller. Pan esa ow vyajya, ev a dheuth dhe ji Mika yn bro venydhyek Efraym. [9] Mika a leveris dhodho, ‘A byle osta

a 17:2 *mes lemmyn y’n daskorrav dhis:* An geryow ma yw treusworrys dhiworth diwedh gwers 4.

devedhys?' Ev a worthybis, 'Levyas a Bethlehem yn Yuda yth
ov, hag yth av dhe driga yn py le pynag may hallav kavoes tyller.'
10 Ena Mika a leveris dhodho, 'Trig genev, ha bydh dhymmo
tas hag oferyas, hag y rov dhiso deg bath a arghans a'n vlydhen,
dha dhillas ha'th pygans.' 11 An Levyas a assentyas dhe driga
gans an gour; ha'n den yowynk eth ha bos avel onan a'y vebyon.
12 Yndella Mika a sakras an Levyas, ha'n gour yowynk eth ha
bos y oferyas, hag yth esa trigys yn chi Mika. 13 Ena Mika a
leveris, 'Lemmyn my a woer an ARLOEDH dhe wul da dhymm,
drefenn an Levyas dhe vos ha bos ow oferyas.'

Dan a Hwila Tir

18 Y'n dydhyow na nyns esa myghtern yn Ysrael. Hag
y'n dydhyow na loeth an Danysi a hwila eretons
ragdho y honan dhe driga ynno, rag bys y'n termyn na ny via tir
rynnys dhedha dre goelbrenn yn mysk loethow Ysrael. 2 Ytho
an Danysi a dhannvonas pymp gour kolonnek yn-mes a'ga
niver kowal, dhiworth Sora ha dhiworth Eshtaol rag aspia an
tir ha'y hwithra; hag yn-medhons dhedha, 'Kewgh, hwithrewgh
an tir.' Pan dheuthons dhe vro venydhyek Efraym, dhe ji Mika,
i a spenas an nos ena. 3 Pan esons yn chi Mika i a aswonnis lev
an Levyas yowynk; ytho i a dreylyas ha govynn orto, 'Piw a'th
tros omma? Pandr'a wredh y'n tyller ma? Pyth yw dha negys
omma?' 4 Ev a leveris dhedha, 'Mika a wrug neppyth a'n par
ma ragov, hag ev a'm arvethas, ha galsov y oferyas.' 5 Ena i a
leveris dhodho, 'Govynn orth Duw, rag may hwodhvyn mar
pydh sewen an negys a wren.' 6 An oferyas a worthybis, 'Kewgh
yn kres. Yma an negys a wrewgh a-rag an ARLOEDH.'

7 An pymp gour eth yn-rag, ha pan dheuthons dhe Laish, i
a welas an bobel esa ena ow pewa gans diagha herwydh gis
tus Sidon, kosel ha digeudh, heb edhomm a dravyth war an
norvys, ha dhedha rychys. Pell vons a dus Sidon, ha ny's teva
kevrenn gans denvyth. 8 Pan dheuthons dh'aga breder yn Sora
hag Eshtaol, 9 i a leveris dhedha, 'Pyth yw agas derivadow?'
Yn-medhons, 'Deun yn-bann er aga fynn; rag ni re welas an
tir ha fest da ywa. A wrewgh travyth? Na vedhewgh lent ow

mos, mes entrewgh ynno hag eritewgh an tir. [10] Pan ewgh, hwi
a dheu dhe bobel dhigeudh. Ledan yw an tir – yn hwir Duw
re'n ros yn agas diwleuv – tyller ma nag eus fowt a dravyth war
an norvys.'

[11] Hwegh kans gour a loeth an Danysi, ervys gans arvow a
vresel eth yn-mes a Sora hag a Eshtaol, [12] hag i eth yn-bann
ha kampya yn Kiryath-yearim yn Yuda. Rag hemma henwys
yw an tyller na Mahane-dan bys y'n jydh ma; yma hi a'n
howlsedhes dhe Kiryath-yearim. [13] Alena i a dremenas dhe vro
venydhyek Efraym, hag a dheuth dhe ji Mika.

[14] Ena an pymp gour a via gyllys dhe aspia an tir (henn yw
Laish) a leveris dh'aga breder, 'A wodhowgh hwi bos yn chiow
ma efod, terafim hag imaj? Lemmyn ytho ombrederewgh
pandr'a wrewgh.' [15] Yndella i a dreylyas dhe'n tu na hag a dheuth
dhe ji an Levyas yowynk, hag a'n salusis. [16] Y'n kettermyn yth
esa an hwegh kans gour a'n Danysi, gans aga arvow a vresel,
ow sevel orth entrans an yet. [17] An pymp gour a via gyllys dhe
aspia an tir a entras hag a gemmeras an imaj, an efod ha'n
terafim. Yth esa an oferyas ow sevel orth entrans an yet gans an
hwegh kans gour o ervys gans arvow a vresel. [18] Pan entras an
wer yn chi Mika hag a gemmeras an imaj, an efod ha'n terafim,
an oferyas a leveris dhedha, 'Pyth esowgh hwi ow kul?' [19] I a
leveris dhodho, 'Taw! Gorr dha leuv war dha anow, ha deus
genen ha bydh tas dhyn ni hag oferyas. Yw gwell bos oferyas
yn chi unn gour, po bos oferyas dhe loeth ha dhe gordh yn
Ysrael?' [20] Yth esa an oferyas pes da. Ev a gemmeras an efod,
an terafim ha'n imaj, hag ev eth yn mysk an bobel.

[21] Ytho i a dreylyas ha mos yn-kerdh, ow korra an re vyghan,
an chatel ha'n pythow a-ragdha. [22] Pan esens pell dhiworth chi
Mika, an wer esa trigys y'n chiow ogas dhe ji Mika a veu gelwys
yn-mes hag i a dremenas dres an Danysi. [23] I a armas dhe'n
Danysi, hag i a dreylyas a-dro hag a leveris dhe Mika, 'Pandr'a
hwer dhis, ha ty ow gelwel dha wer yn-mes?' [24] Ev a worthybis,
'Hwi a gemmeras an duwow a wrug vy, ha'n oferyas, ha mos
dhe-ves, ha pyth yw gesys dhymm? Ytho fatell yllowgh hwi

govynn orthiv, “Pandr’a hwer dhis?” ’ [25] An Danysi a worthybis, ‘Gwell vydh dhis na vo klewys dha lev yn agan mysk, poken gwer toemm aga sorr a omsett warnas, ha ty a gyll dha vewnans ha bewnans dha diogeth.’ [26] Ena an Danysi eth war aga fordh. Pan welas Mika i dhe vos re grev ragdho, ev a dreylyas ha dehweles dh’y ji.

An Danysi a Gemmer Laish

[27] An Danysi a gemmeras an pyth a wrussa Mika, war-barth ha’n oferyas o dhodho, hag i a dheuth dhe Laish, dhe bobel gosel ha digeudh, hag i a’s gweskis gans an kledha hag a loskas an sita. [28] Nyns esa delivrer, drefenn hy bos pell a Sidon ha ny’s teva kevrenn gans denvyth. Yth esa an sita yn nans ogas dhe Beth-rehob. I a dhastrehevis an sita, ha triga ynni. [29] I a henwis an sita Dan war-lergh aga thas Dan, onan a vebyon Ysrael; mes hanow an sita a vedha Laish kyns. [30] Ena an Danysi a dhrehevis an imaj ragdha aga honan. Yonathan mab Gershom, mab Moyses, ha’y vebyon o oferysi rag loeth an Danysi bys y’n prys kethneth an tir. [31] Yndella i a dhrehevis ragdha aga honan an imaj re wrussa Mika, hag y feu ena oll an termyn may feu chi Duw yn Shilo.

Iswreg an Levyas

19 Y’n dydhyow na, pan nag esa myghtern yn Ysrael, neb Levyas, trigys y’n rannow pell a vro venydhyek Efraym, a gemmeras iswreg dhodho y honan a Bethlehem yn Yuda. [2] Mes y iswreg a veu serrys orto, ha hi eth dhiworto dhe ji hy thas yn Bethlehem yn Yuda, hag yth esa hi ena neb peswar mis. [3] Ena hy gour eth yn-mes war hy lergh, rag kewsel gensi yn hwar, ha rag hy dri dhe dre. Yth esa gansa y was ha dew asen. Pan dheuth ev dhe ji hy thas, hy thas a’n gwelas hag a dheuth gans joy dhe vetya orto. [4] Y hwegron, tas an vowes, a’n ynnias, hag yth esa trigys ganso tri dydh, ow tybri hag eva, hag ow koska ena. [5] Y’n peswora dydh i a sevis myttin a-varr, hag ev a ombareusis rag mos; mes tas an vowes a leveris dh’y dheuv, ‘Omgrevha gans temmik a voes, ha wosa henna hwi a yll mos.’ [6] Yndella an dhew dhen a esedhas hag a evas war-barth; ha tas

an vowes a leveris dhe'n gour, 'Spen an nos omma mar pleg ha lowenhe?' [7] Pan sevis an gour rag mos, y hwegron a'n ynnias bys pan spenas ev an nos ena arta. [8] Y'n pympes dydh ev a sevis myttin a-varr rag mos; ha tas an vowes a leveris, 'Omgrevha.' Ytho i a hokyas bys pan sedhis an jydh, ha'ga dew a dhybris hag eva. [9] Pan sevis an gour ha'y iswreg ha'y was dhe vos, y hwegron, tas an vowes, a leveris dhodho, 'Mir, galsa, an jydh yn-rag bys pan yw hi gorthugher ogasti. Spenewgh an nos. Mir, deuva an jydh dh'y dhiwedh. Spen an nos omma ha lowenha. A-vorow hwi a yll sevel myttin a-varr rag agas vyaj, ha mos tre.'

[10] Mes ny vynna an gour spena an nos ena; ev a sevis yn-bann ha mos, hag a dheuth a-dal Yebus (honn yw Yerusalem). Yth esa ganso dew asen dibrys, hag yth esa y iswreg ganso. [11] Pan esens ogas dhe Yebus gyllys pell o an jydh ha'n gwas a leveris dh'y vester, 'Deus lemmyn, treylyn a-denewen dhe'n sita ma a'n Yebusysi, ha spena an nos ynni.' [12] Mes y vester a leveris dhodho, 'Ny dremenyn dhe sita estren, ma nag yw hy fobel Ysraelysi, mes ni a yn-rag dhe Gibea.' [13] Ena ev a leveris dh'y was, 'Deus, gwren assaya dos nes dhe onan a'n tylleryow na ha spena an nos yn Gibea po yn Rama.' [14] Yndella i a dremenas yn-rag hag i eth war aga fordh, ha'n howl a sedhis warnedha pan vons ogas dhe Gibea, yw dhe Benyamin. [15] I a dreylyas a-denewen ena, rag entra ha spena an nos yn Gibea. Ev a entras hag a esedhas yn plen an sita, mes ny's kemmeras nagonan rag spena an nos.

[16] Ena y'n gorthugher yth esa gour koth ow tos dhiworth y lavur y'n mes. A vro venydhyek Efraym yth o an gour, hag yth esa trigys yn Gibea (pobel an tyller o Benyaminysi). [17] Pan viras an kothwas war-vann hag a welas an tremenyas yn plen an sita, ev a leveris, 'Ple'th esos ow mos hag a-ble osta devedhys?' [18] Ev a worthybis, 'Yth eson ow tremena a Bethlehem yn Yuda dhe'n pella rannow a vro venydhyek Efraym, mayth esov vy anedhi. My re beu yn Bethlehem yn Yuda; hag yth esov ow mos dhe'm tre. Ny brofyas nebonan ow kemmeres yn y ji. [19] Ni dha servysi a'gan beus kala ha boes rag agan asenes, gans bara ha gwin ragov ha rag an venyn ma, ha rag an gour yowynk usi

genen. Ny'gan beus edhomm a dravyth moy.' [20] An kothwas a leveris, 'Kres re bo genes. My a dhyght oll agas edhommow; saw na spen an nos y'n plen.' [21] Ytho ev a'n dros yn y ji hag a ros boes dhe'n asenes; i a wolghas aga dewdroes, hag a dybris hag eva.

Drogober Gibea

[22] Pan esens ow lowenhe, gwer an sita, tebelwesyon, a gylghyas an chi hag a dhallathas frappya war an daras. I a leveris dhe'n kothwas, mester an chi, 'Dro yn-mes an gour a dheuth y'th chi rag may hyllyn kesya ganso.' [23] Ha'n gour, mester an chi, eth yn-mes dhedha hag a leveris dhedha, 'Na, ow breder, na omdhegewgh hwi mar dhrog. Drefenn bos an gour ma ow gwester, na wrewgh an dra dhivlas ma. [24] Otta omma ow myrgh wyrgh ha'y iswreg; gesewgh vy dh'aga dri yn-mes lemmyn ha gwrewgh pypynag a vynnowgh y wul; mes erbynn an gour ma, na wrewgh an dra dhivlas ma.' [25] Mes ny vynnens goslowes orto. Ytho an gour a synsis y iswreg ha'y gorra yn-mes dhedha. I a's ravnas ha'y thebeldhyghtya oll an nos bys vora. Pan dardhas golow an jydh i a's gasas dhe vos. [26] Dell sevi an myttin, an venyn a dheuth hag a goedhas orth daras chi an gour mayth esa hy mester, bys pan o golow.

[27] Hy mester a sevis myttin hag a igoras darasow an chi, ha pan eth yn-mes rag mos war y fordh, otta y iswreg a'y growedh orth daras an chi, ha'y diwleuv war an treudhow. [28] 'Sa'bann,' yn-medh ev dhedhi, 'ni a.' Mes nyns esa gorthyp. Ena ev a's gorras war y asen, ha'n gour eth war y fordh. [29] Pan entras y ji, ev a gavas kollell, hag ow settya dalghenn yn y iswreg ev a's pow Ysrael. [30] Ena ev a erghis dhe'n wer a dhannvonas, ow leverel, 'Yndella hwi a lever dhe bub Ysraelyas, "A hwarva tra a'n par ma a-dhia'n jydh may teuth mebyon Ysrael yn-bann dhiworth pow Ejyp bys y'n jydh ma? Avisewgh anodho, omgusulyewgh, ha kewsewgh."'

An Loethow Erell a Omsett war Benyamin

20 Ena oll mebyon Ysrael a dheuth yn-mes, dhiworth
Dan bys yn Beer-sheba, yn aga mysk pow Gilead,
ha'n bobel a omguntellas yn unn bagas a-rag an ARLOEDH yn
Mispa. [2] Ledyoryon oll an bobel, oll loethow Ysrael, a dheuth
war-barth yn kuntelles, peswar kans mil droesek ow toen
kledhedhyow. [3] An Benyaminysi a glewas, galsa mebyon Ysrael
yn-bann dhe Mispa. Mebyon Ysrael a leveris, 'Leverewgh dhyn
fatell hwarva an droktra ma?' [4] An Levyas, gour an venyn a veu
moldrys, a worthybis, 'My a dheuth dhe Gibea yn Benyamin,
my ha'm iswreg dhe spena an nos. [5] Gwer Gibea a sevis er ow
fynn, hag a gylghyas an chi yn nos, ha'ga thowl o ow ladha, hag
i a ravnas ow iswreg bys pan verwis. [6] Ena my a gemmeras ow
iswreg hag a's troghas yntra rannow, hag a's dannvonas der oll
pow eretons Ysrael, rag i re wrussa tra dhivlas yn Ysrael. [7] Ytho
hwi oll, vebyon Ysrael, rewgh agas avis ha'gas kusul omma.'

[8] Oll an bobel a sevis gans unn akord, ow leverel, 'Nyns a
denvyth ahanan dh'agan tyldow, na ny dhehwelyn denvyth
ahanan dh'agan chiow. [9] Mes hemm yw an pyth a wren dhe
Gibea; ni a dewl prenn rag an omsettyans er hy fynn. [10] Ni a
gemmer deg gour yn-mes a gans der oll loethow Ysrael, ha
kans yn-mes a vil, ha mil yn-mes a dheg mil, rag dri provians
rag an bobel, a vydh ow mos rag attyli dhe Gibea yn Benyamin
a'n dra dhivlas re wrussons yn Ysrael.' [11] Ytho oll gwer Ysrael
a omguntellas erbynn an sita, gans unn akord.

[12] Loethow Ysrael a dhannvonas gwer der oll loeth Benyamin,
ow leverel, 'Pyth yw an droktra ma re beu gwrys yn agas mysk?
[13] Lemmyn daskorrewgh an dhrogwesyon yn Gibea, rag ma's
lytthyn ha kartha an drog yn-mes a Ysrael.' Mes ny vynna an
Benyaminysi goslowes orth aga breder, mebyon Ysrael. [14] An
Benyaminysi a omguntellas war-barth yn-mes a'n trevow dhe
Gibea, rag mos yn-mes dhe vatalyas orth mebyon Ysrael. [15] Y'n
jydh na an Benyaminysi a guntellas hwegh mil gledhevor warn
ugens a'ga threvow, keffrys ha trigoryon Gibea. [16] A'n bobel ma
yth esa seyth kans gour dewisys o kledhek; pub onan anedha

a ylli tewlel men orth blewenn heb fyllel. [17] An Ysraelysi, heb Benyamin, a guntellas peswar kans mil gledhevor, oll anedha kasoryon.

[18] An Ysraelysi a dhallathas mos yn-bann dhe Bethel, may hwovynnsons a Dhuw, 'Piw ahanan a yn-bann yn kynsa rag batalyas orth an Benyaminysi?' Ha'n ARLOEDH a worthybis, 'Yuda a yn-bann yn kynsa.'

[19] Ena mebyon Ysrael a sevis y'n myttin hag a gampyas ryb Gibea. [20] An Ysraelysi eth yn-mes dhe vatalyas orth Benyamin; ha'n Ysraelysi a arayas aga honan rag kas er aga fynn yn Gibea. [21] An Benyaminysi a dheuth yn-mes a Gibea, hag a weskis dhe'n dor dew vil warn ugens a'n Ysraelysi an jydh na. [22] Mebyon Ysrael a omgrevhas, hag arta i a arayas aga honan rag kas y'n keth tyller mayth araysens an kynsa dydh. [23] An Ysraelysi eth yn-bann hag a oelas a-rag an ARLOEDH bys y'n gorthugher; hag a wovynnas a'n ARLOEDH, 'A dheun nes arta dhe vatalyas orth agan breder an Benyaminysi?' Ha'n ARLOEDH a leveris, 'Kewgh yn-bann er aga fynn.'

[24] Yndella mebyon Ysrael eth yn-rag erbynn an Benyaminysi an nessa dydh. [25] Benyamin eth yn-mes er aga fynn dhiworth Gibea an nessa dydh, hag a weskis dhe'n dor etek mil a vebyon Ysrael, oll anedha gwer ervys. [26] Ena oll mebyon Ysrael, an lu dien, a dhehwelis dhe Bethel, hag a oelas, owth esedha ena a-rag an ARLOEDH, ow penys an jydh na bys y'n gorthugher. Ena i a offrynnas offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans[a] a-rag an ARLOEDH. [27] Ha mebyon Ysrael a wovynnas orth an ARLOEDH (rag y fedha argh an kevambos ena y'n dydhyow na [28] ha Finehas mab Eleazar mab Aron, a servya a-ragdha y'n dydhyow na) ow leverel, 'A wren ni mos yn-mes unnweyth arta rag batalyas orth agan breder, an Benyaminysi, po a wren ni hedhi?' An ARLOEDH a worthybis, 'Kewgh yn-bann rag a-vorow my a's re yn agas leuv.'

[29] Ytho Ysrael a settyas gwer yn kontrewaytyans a-dro dhe Gibea. [30] Ena mebyon Ysrael eth yn-bann erbynn an Benyaminysi

a 20:26 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

an tressa dydh, hag a arayas aga honan erbynn Gibea, avel kyns.
31 Pan eth an Benyaminysi yn-mes erbynn an bobel, tennys ens
dhiworth an sita. Avel kyns, i a dhallathas shyndya an gasoryon
war an fordhow meur, may led onan anedha a dhe Bethel, ha'y
gila dhe Gibea, keffrys hag y'n mes igor, ow ladha deg gour
warn ugens a Ysrael. 32 An Benyaminysi a dybi, 'Fethys yns
a-ragon avel kyns.' Mes mebyon Ysrael a leveris, 'Omdennyn
ha'ga thenna dhiworth an sita war-tu ha'n fordhow.' 33 Oll an
Ysraelysi a sevis dhiworth aga thyller, hag i a arayas aga honan
yn Baal-tamar, ha'n re esa y'n kontrewaytyans a dardhas a'ga
le a'n howlsedhes dhe Geba. 34 Erbynn Gibea y teuth deg mil
wour dewisys a oll Ysrael, ha'n vatel o fell. Mes ny wodhya an
Benyaminysi bos terroesa ow tos warnedha.

35 An Arloedh a fethas Benyamin a-rag Ysrael; ha mebyon
Ysrael a dhiswrug pymp mil warn ugens ha kans a wer Benyamin
y'n jydh na, oll anedha ervys gans kledhedhyow.

36 Ena an Benyaminysi a wodhya i dhe vos fethys. Mebyon
Ysrael a hepkorras tir dhe Benyamin, drefenn i dhe drestya
dhe'n kontrewaytyans re settsens erbynn Gibea.

37 An wer yn kontrewaytyans a boenyas yn skav erbynn Gibea.
Ena i a weskis oll an sita gans an kledha. 38 Re bia tokyn gwrys
ynter an Ysraelysi ha'n re y'n kontrewaytyans, pan dhannvonens
yn-bann kommolenn a vog dhiworth an sita, 39 y treylya an
Ysraelysi yn batel. Mes Benyamin re dhallathsa shyndya mebyon
Ysrael, ow ladha a-dro dhe dheg warn ugens anedha; yndella i
a dybi, 'Yn surredi i yw fethys a-ragon, dell o y'n kynsa batel.'
40 Mes pan dhallathas an gommolenn, koloven a vog, yskynna
a'n sita, an Benyaminysi a viras war-dhelergh – hag otta mog
an sita oll owth yskynna war-tu ha'n ebron. 41 Ena an Ysraelysi
a dreylyas ha'n Benyaminysi a borthas own, rag i a wodhya
terroesa dhe dhos warnedha. 42 Ytho i a dreylyas dhiworth an
Ysraelysi war-tu ha'n gwylvos, mes an vatel a dremenas dresta
hag yth esa an re a dheuth yn-mes a'n sita orth aga ladha ena.
43 I a geas an Benyaminysi a-ji ha'ga chasya heb hedhi, ha'ga
threttya yn-dann droes bys tyller a'n est dhe Gibea. 44 Etek mil

Benyaminyas a goedhas, oll anedha kasoryon alloesek. 45 Pan
dreylsons ha fia dhe'n gwylvos dhe garrek Rimmon, pymp mil
wour a veu treghys dhe'n dor war an fordhow meur, hag i a
veu chasys bys Gidom, ha dew vil wour anedha a veu ledhys.
46 Ytho oll hag a goedhas y'n jydh na a Benyamin o pymp mil
warn ugens kasor ow toen kledhedhyow, oll anedha gwer krev.
47 Mes hwegh kans anedha a dreylyas hag a fias war-tu ha'n
gwylvos dhe garrek Rimmon, hag a wortas ryb garrek Rimmon
peswar mis. 48 Ena an Ysraelysi a dreylyas war-lergh erbynn an
Benyaminysi hag a's gweskis gans min an kledha - an sita, an
bobel, an enyvales, hag oll a veu gesys. Dres henna i a loskas
oll an trevow erell.

An Benyaminysi Sawys a Dhiswrians

21 An Ysraelysi re dosa yn Mispa, 'Ny re nagonan
ahanan y vyrgh yn demmedhyans dhe Benyamin.'
2 Ha'n bobel a dheuth dhe Bethel, hag a esedhas ena bys y'n
gorthugher a-rag Duw, hag i a sevis aga lev hag a oelas yn
hwerow, 3 I a leveris, 'A ARLOEDH prag y hwarva y fyll hedhyw
unn loeth yn Ysrael?' 4 Ternos a-varr an bobel a sevis, hag
a dhrehevis alter ena, hag a offrynnas offrynnow leskys hag
offrynnow kowethyans.[a] 5 Ena mebyon Ysrael a leveris, 'Piw
yn-mes a oll loethow Ysrael na dheuth yn-bann dhe'n kuntelles
dhe'n ARLOEDH?' Rag ti solem re bia gwrys a-dro dhe biwpynag
na dheffa yn-bann dhe'n ARLOEDH dhe Mispa, ow leverel, 'An
den na a vydh gorrys dhe'n mernans.' 6 Mes mebyon Ysrael
a gemmeras truedh war Benyamin, aga breder, hag a leveris,
'Unn loeth yw treghys dhiworth Ysrael hedhyw. 7 Pandr'a
wren rag gwragedh rag an re yw gesys, drefenn ni dhe di re
an ARLOEDH, na ren dhedha onan vytholl a'gan myrghes avel
gwragedh?'

8 Ena i a leveris, 'Eus nebonan a loethow Ysrael na dheuth
yn-bann dhe'n ARLOEDH dhe Mispa?' Y hwarva na dhothya
nagonan a Yabesh-gilead dhe'n kamp, dhe'n kuntelles. 9 Rag
pan veu lennys an rol yn mysk an bobel, nyns esa denvyth a

a 21:4 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

drigoryon Yabesh-gilead ena. [10] Ytho an kuntelles a dhannvonas
dewdhek mil gasor di hag a's erghis, 'Kewgh, gweskewgh
trigoryon Yabesh-gilead gans min an kledha, keffrys an benynes
ha'n fleghes. [11] Hemm yw an pyth a wrewgh; pub gour ha pub
benyn a wrowedhas gans gour, hwi a saker dhe dhistruyans
leun.' [12] Hag i a gavas yn mysk trigoryon Yabesh-gilead peswar
kans gwyrghes yowynk na gosksons gans gour hag i a's dros
dhe'n kamp yn Shilo, usi yn pow Kanan.

[13] Ena an kuntelles oll a dhannvonas ger dhe'n Benyaminysi
esa orth garrek Rimmon, hag a elwis kres dhedha. [14] Benyamin
a dhehwelis y'n termyn na, hag i a ros dhedha an benynes re
withsons yn few a venynes Yabesh-gilead, mes nyns ens an re
na lowr ragdha.

[15] An bobel a gemmeras truedh war Benyamin, rag
an ARLOEDH a wrussa aswa yn loethow Ysrael. [16] Ytho
henavogyon an bobel a leveris, 'Pandr'a wren rag kavoes
gwragedh rag an re yw gesys, drefenn nag eus benynes gesys
yn Benyamin?' [17] Hag i a leveris, 'Y tegoedh may fo heryon rag
an re yw gesys a Benyamin, rag na vo loeth defendys dhiworth
Ysrael. [18] Byttegyns ny yllyn ri onan a'gan myrghes dhedha
avel gwragedh.' Rag mebyon Ysrael re dosa, 'Milliges re bo
neb a re gwreg dhe Benyamin.' [19] Ytho i a leveris, 'Mirewgh,
goel blydhenyek an ARLOEDH a hwyrvydh yn Shilo, usi a'n
gledhbarth dhe Bethel, a'n est dhe'n fordh-veur a Bethel dhe
Shekem, hag a'n dhyghowbarth a Lebona.' [20] Hag i a erghis
dhe'n Benyaminysi, ow leverel, 'Kewgh hag omgelewgh y'n
gwinlannow, [21] ha goelyewgh; pan dheu an benynes yowynk
yn-mes dhe gemmeres rann yn donsyow, ena dewgh yn-mes
a'n gwinlannow, ha pub huni synses gwreg ragdho y honan a
venynes yowynk Shilo, ha kewgh yn pow Benyamin. [22] Ena
mar teu aga thasow po aga breder rag krodhvolas warnan, ni a
lever dhedha, "Bedhewgh hegar ha gesewgh ni dh'aga havoes;
rag ny yllsyn kemmeres gwragedh yn batel rag pub gour. Ha
ny beghsowgh erbynn an ti ow ri agas myrgh dhedha."' [23] An
Benyaminysi a wrug yndella; i a gemmeras gwragedh rag pub
huni anedha a'n donsyoresow a synsons. Ena i eth ha dehweles

dh'aga eretons, hag a dhastrehevis an trevow ha triga ynna.
24 Ytho mebyon Ysrael eth alena y'n termyn na, loeth ha loeth
ha teylu ha teylu, hag i eth yn-mes alena dh'aga eretons aga
honan.

25 Y'n dydhyow na, nyns esa myghtern yn Ysrael; oll an bobel
a wre an pyth o ewn yn aga dewlagas aga honan.

RUTH

Chaptra 1
Teylu Elimelek A dhe Moab
Naomi ha'y Gohydhow
Chaptra 2
Ruth a Vet gans Boaz
Chaptra 3
Ruth ha Boaz orth an Leur-drushya
Chaptra 4
Demmedhyans Boaz ha Ruth
Aghskrif Davydh

Teylu Elimelek A dhe Moab

1 Ha dell hwarva yn dydhyow rewl an vreusysi, yth esa divoetter y'n tir, ha gour a Bethlehem-yuda eth dhe wodriga yn tiredh Moab, ev ha'y wreg ha'y dhew vab. [2] Hanow an gour o Elimelek, ha hanow y wreg o Naomi, ha'y dhew vab o Mahlon ha Kilyon, a deylu Efratha yn Bethlehem-yuda; hag i a dheuth yn tiredh Moab ha gortos ena. [3] Hag Elimelek gour Naomi a verwis, ha gesys o hi, ha'y dew vab gensi. [4] Ha'n vebyon a dhemmedhis benynes a Moab; hanow an eyl o Orpa ha hanow hy ben o Ruth, hag yth esens trigys ena a-dro dhe dheg blydhen. [5] Ha Mahlon ha Kilyon, aga dew, a verwis ynwedh, hag omdhivesys o an venyn a'y mebyon ha'y gour.

Naomi ha'y Gohydhow

[6] Ha hi a sevis ha dehweles a diredh Moab, ha'y gohydhow gensi, drefenn hi dhe glewes yn tiredh Moab an ARLOEDH dhe wul vri a'y bobel, ow ri dhedha bara. [7] Ha hi a asas an tyller mayth esa hi, ha'y diw wohydh gensi, ha mos dhe dhehweles dhe bow Yuda. [8] Hag yn-medh Naomi dh'y diw wohydh, 'Kewgh, dehwelewgh pubonan dhe ji hy mamm. Re wrello an ARLOEDH diskwedhes tregeredh dhywgh kepar dell wrussowgh hwi dhe'n re varow ha dhymmo vy. [9] Re rollo an ARLOEDH dhywgh may kyffowgh powes, pubonan yn chi hy gour.' Ena hi a ammas dhedha, hag i a wrug oela dagrow, ughel aga lev. [10] Hag yn-medhons i dhedhi, 'Yn sur ni a vynn dehweles genes dhe'th pobel jy.' [11] Hag yn-medh Naomi, 'Treylyewgh, ow myrghes, prag y fynnowgh mos genev? Eus mebyon dhymm y'm torr may fens i gwer dhywgh hwi? [12] Treylyewgh, ow myrghes, kewgh, rag re goth ov vy dhe gavoes gour. Mar lavarren bos

govenek dhymm yndella, ha bos gans gour haneth, ha dineythi
mebyon, [13] a wrussewgh hwi aga gortos bys pan vons i tevesik?
A wrussewgh hwi agas omwitha a-ji, heb kavoes gour? Na, ow
myrghes, rag pur hwerow yw dhymm a-barth dhywgh, bos leuv
an ARLOEDH ystynnys er ow fynn.' [14] Mes i a dhrehevis yn-bann
aga lev, hag oela dagrow a-nowydh, hag Orpa a ammas dh'y
hweger, mes Ruth a's byrlas yn tynn.

[15] Hag yn-medh Naomi, 'Otta, dha hwoer dre lagha re wrug
dehweles dh'y fobel hi, ha dh'y dhuwow: ty gwra dehweles
ynwedh war hy lergh.' [16] Hag yn-medh Ruth,

'Na bled genev dha asa,
dhe dreylya dhiworth dha lergh,
rag plepynag yth ylli, yth av;
ha plepynag yth osti, yth ostyav;
dha bobel a vydh ow fobel
ha dha Dhuw a vydh ow Duw.
[17] Plepynag y ferwi y farwav,
hag ena y fydhav ynkleudhys;
hemma re wrello an ARLOEDH dhymm
ha moy yn ta,
mar kwra travyth saw ankow y honan gul dibarth
yntra ty ha my.'

[18] Ha hi a welas hy bos ervirys dhe vos gensi, ha hi a astelas
kewsel orti.

[19] Ytho i eth yn-rag aga diw bys pan dheuthons dhe Bethlehem.
Ha pan ens devedhys dhe Bethlehem, oll an sita o yn tervans
a-dro dhedha, hag yn-medhons, 'Yw hemma Naomi?' [20] Hag
yn-medh hi dhedha,

'Na'm gelwewgh Naomi,[a]
gelwewgh vy Mara,[b]
rag an Ollgalloesek[c] re'm dyghtyas yn pur hwerow.
21 My eth dhe-ves leun,
ha gwag re wrug an ARLOEDH ow daskorr;
prag y'm gelwewgh Naomi,
ha Duw re dhustunias er ow fynn
ha'n Ollgalloesek re wrug drog dhymm?'

22 Ytho Naomi a dhehwelis, ha gensi Ruth an venyn a Moab, hy gohydh, neb a dhehwelis dhiworth powdir Moab; ha dos yn Bethlehem a wrussons yn dalleth trevas an heydh.

Ruth a Vet gans Boaz

2 Hag yth esa dhe Naomi kar hy gour, den golusek, a deylu Elimelek, Boaz y hanow. 2 Hag yn-medh Ruth an venyn a Moab dhe Naomi, 'Gas vy dhe vos, my a'th pys, a-berth y'n gwel dhe guntell gesigow an ys war-lergh nebonan may kavav gras yn y dhewlagas.' Ha hi a leveris dhedhi, 'Ke, ow myrgh.' 3 Hag yth eth ha kuntell gesigow y'n gwel war-lergh an vysoryon, ha par happ perghennek an rann na a'n gwel o Boaz, a deylu Elimelek. 4 Hag otta, y teuth Boaz a-dhiworth Bethlehem, ha leverel dhe'n vysoryon, 'An ARLOEDH genowgh,' hag yn-medhons i dhodho, 'Re'th vennikko an ARLOEDH.' 5 Ha Boaz a wovynnas orth an gwas o settys war an vysoryon, 'Piw dhodho yth yw an voren ma?' 6 Ha'n gwas o settys war an vysoryon a worthybis, 'Benyn yowynk a Moab yw hi, neb re dhehwelis gans Naomi a ranndir Moab, 7 Ha hi a wovynnas, "Gas vy dhe guntell gesigow, my a'th pys, yn mysk an manalow

---

a 1:20 *Naomi:* Henn yw dhe styrya *Plesour.*

b 1:20 *Mara:* Henn yw dhe styrya *Hwerow.*

c 1:20 *an Ollgalloesek:* Ebrow *Shadday.*

a-dryv an vysoryon." Ytho hi a dheuth hag oberi a-dhia'n myttin bys y'n eur ma, marnas hi a esedhas pols y'n chi.'[a]

[8] Hag yn-medh Boaz dhe Ruth, 'A ny wruss'ta klewes, ow myrgh? Na ge dhe guntell gesigow yn ken gwel, ha na dremen alemma, mes glen ogas orth ow maghtethyon. [9] Gwra attendya an gwel a wrons i mysi, ha mos war aga lergh. A ny wrugavy gorhemmynna dhe'n wesyon na wrellons dha dochya, ha pan vo syghes dhis, ena ty a yll mos dhe'n lestri hag eva a'n dowr a wra an wesyon tenna.' [10] Ha hi a goedhas war hy fas hag omblegya dhe'n dor, ha leverel dhodho, 'Prag y kevis vy gras y'th tewlagas, ty dhe'm aswonn, ha my estren?' [11] Ha Boaz a worthybis ha leverel dhedhi, 'Y feu leverys dhymm oll yn tien pup-tra re wruss'ta gul gans dha hweger, wosa mernans dha wour, ha ty a asas dha das ha'th vamm, ha pow dha enesigeth ha dos a-berth yn pobel na aswonnsys kyns. [12] Re wrello an ARLOEDH attyli dha ober, ha kowal re bo dha bewas dhiworth an ARLOEDH, Duw Ysrael, may hwrussys dos yn-dann y eskelli dhe gavoes skovva.' [13] Hag yn-medh hi, 'Gas vy dhe gavoes gras y'th tewlagas, ow arloedh, drefenn ty dhe'm konfortya, ha drefenn ty dhe gewsel orth kolonn dha vaghteth – ha my, nyns ov vy kepar hag onan a'th vaghtethyon.'

[14] Hag yn-medh Boaz dhedhi, 'Dhe brys li, deus omma yn ogas, ha deber a'n bara ha trogh dha rann anodho y'n aysel.' Ytho hi a esedhas ryb an vysoryon, hag ev a ros dhedhi ys rostys, ha hi a dhybris ha gwalghys o, ha hi a asas an remenant. [15] Ha hi a sevis dhe guntell gesigow ha Boaz a worhemmynnis orth y wesyon, ow leverel, 'Hwath yn mysk an manalow gesewgh hi dhe guntell gesigow, ha na wrewgh hy ankombra, [16] Hag ynwedh gesewgh re a'n dornasow dhe goedha rygdhi, may hallo hi aga huntell, ha na wrewgh hy repreva.'

[17] Ha hi a guntellas gesigow y'n gwel bys y'n gorthugher, ha drushya an myns re wrussa hi y guntell, hag y feu a-dro dhe efa heydh. [18] Ha hi a wrug y dhoen dhe'n dre, ha'y hweger a welas

---

a 2:7 *marnas hi a esedhas pols y'n chi:* An Ebrow yw ankler. War-lergh an Septuagint *ha ny bowesas hwath pols byghan y'n gwel.*

kemmys re wrussa hi guntell. Ena Ruth a gemmeris yn-mes
hag a ros dhedhi an ys rostys a veu gesys dhedhi, may hwrussa
kavoes hy gwalgh anodho. [19] Yn-medh hy hweger dhedhi, 'Ple
hwruss'ta kuntell gesigow hedhyw? Ple hwruss'ta oberi? Re bo
benniges neb a'th attendyas.' Ha hi a dherivas orth hy hweger
hanow an gour a wrug hi oberi ganso, ow leverel, 'Hanow an
gour a wrug vy oberi ganso yw Boaz.' [20] Hag yn-medh Naomi
dh'y gohydh, 'Bennigys re bo ev gans an ARLOEDH na forsakyas
y dregeredh troha'n re vew ha'n re varow.' Ha Naomi a leveris
dhedhi, 'An gour ma yw neskar dhyn, onan a'gan dasprenysi
ywa.' [21] Hag yn-medh Ruth, an venyn a Moab, 'Yn sur ev a
leveris dhymm, "Y koedh dhis glena ogas dhe'm gwesyon bys
may hwrellons i gorfenna kuntell oll an drevas yw dhymm."'
[22] Ena yn-medh Naomi dh'y gohydh Ruth, 'Da yw, ow myrgh,
ty dhe vos yn-mes gans y vaghtethyon, yn le bos anniys yn gwel
arall.' [23] Ha hi a lenas ogas dhe vaghtethyon Boaz dhe guntell
gesigow gansa bys kowlwrians trevas an heydh ha trevas an
gwaneth, hag a-wosa yth esa hi trigys gans hy hweger.

Ruth ha Boaz orth an Leur-drushya

3 Hag yn-medh Naomi hy hweger dhedhi, 'Ow myrgh, a
ny hwilav ragos powes, may fo da genes? [2] Lemmyn,
Boaz, mayth eses owth oberi gans y vaghtethyon, a nyns yw ev
agan neskar? Otta, haneth yn nos yma ev ow kwynsella heydh
dhe'n leur-drushya. [3] Ytho gwra omwolghi, hag omuntya hag
omwiska, ha ke yn-nans dhe'n leur-drushya. Mes gwayt na as
dhe'n gour godhvos dha vos ena bys pan worfenno ev dybri hag
eva. [4] Pan wrowedh ev dhe goska, merk an tyller may hwrowedh.
Ena ke, gwra diskudha y dreys ha growedha rybdho. Ev a wra
derivas dhis an pyth a dhegoedh dhis y wul.' [5] Ruth a worthybis
dhedhi, 'Pup-tra a leversys dhymm y wul, henna a wrav.'

[6] Ytho hi eth yn-nans dhe'n leur-drushya ha gul pup-tra par
dell wrussa hy hweger gorhemmynna dhedhi y wul. [7] Pan
worfennsa Boaz dybri hag eva, ha lowen y golonn, ev eth
dhe wrowedha dhe benn an bern greun. Ena Ruth a gramyas
yn kosel ha diskudha y dreys ha growedha rybdho. [8] Ha dell

hwarva, yn kres an nos, an gour dhe grena ha treylya hag
otta, yth esa benyn ow krowedha ryb y dreys. [9] Hag yn-medh
ev, 'Piw osta?' Ha hi a worthybis dhodho, 'Ruth ov vy, dha
vaghteth. Gwra lesa dha lostenn dres dha vaghteth, rag dha
vos agan neskar.' [10] Hag yn-medh ev, 'Bennigys osta gans an
ARLOEDH, ow myrgh, moy yw dha guvder y'n diwedh es y'n
dalleth. Rag ny wruss'ta mos war-lergh an wer yowynk, po
boghosek po rych. [11] Ha lemmyn, ow myrgh, na borth own, my
a vynn gul ragos pup-tra re leversys, drefenn oll ow fobel y'n
dre[a] a woer dha vos benyn leun a vertu. [12] Lemmyn, gwir yw
ow bos neskar, mes yma neskar arall neb yw kar nes es dell ov
vy. [13] Gorta omma haneth, ena ternos vyttin; ytho, mar fynn ev
dha dhemmedhi, yndella re bo, ha mar ny vynn ev gul yndella,
ena my a vynn dha dhemmedhi, mar sur dell vew an ARLOEDH.
Kosk omma bys vyttin.'

[14] Ha hy a wrowedhas ryb y dreys bys vora, ha sevel kyns den
dhe alloes aswonn den arall. Yn-medh ev dhedhi, 'Bynner re
bo ev konvedhys bos benyn omma y'n leur-drushya.' [15] Ena ev
a leveris, 'Doro an warrlenn usi warnas, ha sett dalghenn ynni,'
ha hi a's synsis fast hag ev a vusuras hwegh musur a heydh
ha'y worra war hy diwskoedh. Ena ev[b] eth dhe'n dre. [16] Ha hi a
dhehwelis dh'y hweger, neb a wovynnas, 'Fatell wruss'ta spedya,
ow myrgh?' Ha hi a dherivas dhedhi pup-tra re wrussa an gour
rygdhi. [17] Hag yn-medh hi, 'Ev re ros dhymm an hwegh musur
ma a heydh, rag ev a leveris dhymm, "Na ge dhe'th hweger
gwag dha dhiwla."' [18] Ena yn-medh Naomi, 'Gorta omma, ow
myrgh, erna wodhvi fatell goedh an mater ma, rag ny wra an
gour powes marnas ev a wra ervira an mater hedhyw.'

Demmedhyans Boaz ha Ruth

4 Boaz eth yn-bann dhe'n yet hag esedha ena, hag otta,
yth esa an neskar ow tremena, may hwrussa Boaz
kewsel anodho, hag yn-medh Boaz, 'Deus omma hag esedh
omma, ty gothman,' hag ev a dreylyas a-denewen hag esedha.

a 3:11 *oll ow fobel y'n dre:* Ebrow *oll an yet a'm pobel.*

b 3:15 *ev:* War-lergh re a'n dornskrifow, ha'n Syriek ha'n Vulgat: *hi.*

[2] Ena Boaz a elwis deg gwer a henavogyon an sita ha leverel,
'Gwrewgh esedha omma,' hag i a esedhas. [3] Hag yn-medh Boaz
dhe'n neskar, 'Naomi, neb yw dehwelys dhiworth tiredh Moab,
a vynn gwertha rann an tir esa dh'agan kar Elimelek. [4] Ytho,
yn-medhav, my a wra derivas dhis, ow leverel, gwra y brena
a-rag an dus usi owth esedha omma hag a-rag henavogyon ow
fobel. Mar mynnydh y dhasprena, yndella re bo, ha mar ny
vynn'ta y wul, deriv e dhymm, may hwodhviv. Ty yw an kynsa
a yll y dhasprena, ha my yw an nessa wosa ty.' Ev a worthybis,
'Y dhasprena a wrav.' [5] Ena yn-medh Boaz, 'Pan brenydh an tir
dhiworth Naomi, res vydh dhis ynwedh kavoes Ruth an venyn
a Moab, gwreg agan kar marow, dhe dhrehevel hanow an den
marow war y eretons.' [6] Yn-medh an neskar, 'Ny allav vy y
dhasprena ragov vy ow honan, ma na dhistruiv ow eretons vy.
Gwra y dhasprena dha honan, drefenn na allav vy y dhasprena.'

[7] Ha hemm o an us yn Ysrael y'n termyn eus passyes, rag
kowlwul oll an negys a dhasprena neppyth po y geschanjya;
y hwre gour diwiska y sandal ha'y ri dhe'n den arall. Henn
o an fordh dhe fastya bargen yn Ysrael. [8] Ytho an neskar a
leveris dhe Boaz, 'Gwra y brena ragos jy dha honan,' hag ev
a dhiwiskas y sandal. [9] Ena yn-medh Boaz dhe'n henavogyon
hag oll dhe'n bobel, 'Dustunioryon owgh hwi hedhyw my dhe
brena dhiworth Naomi pup-tra a bewo Elimelek, Kilyon ha
Mahlon, [10] hag ynwedh my a gemmeras Ruth an Moabyades,
gwreg Mahlon, yn gwreg dhymm, rag drehevel hanow an den
marow war y eretons, ha ma na vo hanow an den marow kellys
yn mysk y vreder nag a yet y dyller ev. Hwi yw dustunioryon
hedhyw.' [11] Hag oll an bobel esa y'n yet, ha'n henavogyon, a
worthybis, 'Dustunioryon on ni. Re wrello an ARLOEDH dhe'n
venyn usi ow tos a-berth y'th chi bos kepar ha Raghel ha Lea,
neb aga diw a dhrehevis chi Ysrael, ha re sewenni yn Efratha
ha dos ha bos den a vri yn Bethlehem. [12] Re dheffo ha bos dha
ji kepar ha chi Peres, a wrug Tamar dineythi dhe Yuda, der an
has a wra Duw ri dhiso dhiworth an voren ma.'

Aghskrif Davydh

13 Ha Boaz a gemmeras Ruth, ha hi a dheuth ha bos y wreg,
hag ev a dheuth dhedhi, ha Duw a wrug dhedhi omdhoen, ha
hi a dhineythis mab. 14 Hag yn-medh an benynes dhe Naomi,
'Benniges re bo an ARLOEDH, na wrug dha asa heb neskar
hedhyw. Re bo aswonnys[a] y hanow yn Ysrael. 15 Ev a wra
dhe'th enev dasvewa, ha dha sostena y'th kothni, drefenn dha
wohydh neb a'th kar dhe wul y dhineythi. Gwell yw hi ragos
ages seyth mab.' 16 Ha Naomi a gemmeras an mab ha'y worra
yn hy barrlenn, ha dos ha bos y vagores. 17 An kentrevogesow
a'n henwis, ow leverel, 'Mab a veu genys dhe Naomi,' hag i
a'n henwis Obed. Ev a dheuth ha bos tas Yesse, o tas Davydh.
18 Ha hemm yw linyeth Peres: Peres a dhineythis Hesron, 19 ha
Hesron a dhineythis Ram,[b] ha Ram a dhineythis Amminadab,
20 hag Amminadab a dhineythis Nahshon, ha Nahshon a
dhineythis Salmon, 21 ha Salmon a dhineythis Boaz, ha Boaz
a dhineythis Obed, 22 hag Obed a dhineythis Yesse, ha Yesse a
dhineythis Davydh.

---

a 4:14 *aswonnys:* Ebrow *gelwys.*

b 4:19 *Ram:* War-lergh an Vulgat ha re a dhornskrifow an Septuagint *Aram.*

KYNSA LYVER
SAMUEL

Chaptra 1
Dineythyans Samuel

Chaptra 2
Pysadow Hanna
Tebel Vebyon Eli
An Flogh Samuel yn Shilo
Profoesans erbynn Chi Eli

Chaptra 3
An Arloedh a Elow Samuel

Chaptra 4
Argh Duw Kemmerys
Mernans Eli

Chaptra 5
An Filistysi ha'n Argh

Chaptra 6
An Argh Dannvenys dhe Ysrael
An Argh yn Kiryath-yearim

Chaptra 7
Samuel avel Breusyas

Chaptra 8
Ysrael a Vynn Kavoes Myghtern
Govynnadow Ysrael Grontys

Chaptra 9
Sowl Dewisys avel Myghtern
Sowl Untys gans Samuel

Chaptra 10
Sowl a Brofoes
Sowl Gelwys Myghtern

Chaptra 11
Sowl a Feth an Ammonysi

Chaptra 12
Areth Finek Samuel

Chaptra 13
Sakrifis Anlaghel Sowl
Darbarow dhe Vatel
Yonathan a Sowdhan ha Fetha an Filistysi

Chaptra 14
Ti Diswar Sowl
Yonathan yn Peryll a Vernans
Breselyow Sowl

Chaptra 15
Sowl a Feth an Amalekysi mes Sparya Aga Myghtern
Sowl Skonys avel Myghtern

Chaptra 16
Davydh Untys avel Myghtern
Davydh a Sen an Lyra rag Sowl

Chaptra 17
Davydh ha Goliath

Chaptra 18
Ambos Yonathan gans Davydh
Sowl a Assay Ladha Davydh
Davydh a Dhemmedh Mikal

Chaptra 19
Yonathan a Bled rag Davydh
Mikal a Weres Davydh dhe Dhiank
Davydh a Dheu dhe Samuel yn Rama

Chaptra 20
Kerensa yntra Davydh ha Yonathan

Chaptra 21
Davydh ha'n Bara Sans
Davydh a Fi dhe Gath

Chaptra 22
Davydh ha'y Wer yn Adullam
Sowl a Ladh Oferysi Nob

Chaptra 23
Davydh a Saw Sita Keila
Sowl a Helgh Davydh y'n Gwylvos

Chaptra 24
Davydh a Spar Bewnans Sowl

Chaptra 25
Mernans Samuel
Davydh ha Gwreg Nabal

Chaptra 26
Davydh a Spar Bewnans Sowl Unnweyth Arta

Chaptra 27
Davydh a Serv Akish Myghtern Gath

Chaptra 28
Sowl a Hwila Kusul Dhiworth Koelyoges

Chaptra 29
An Filistysi a Skon Davydh
Chaptra 30
Davydh a Dhiell Distruyans Siklag
Chaptra 31
Mernans Sowl ha'y Vebyon

Dineythyans Samuel

1 Yth esa neb unn gour, a Ramathaym-sofim, a venydh
Efraym, ha'y hanow Elkana mab Yeroham mab Elihu
mab Tohu mab Suf, Efrathyas. [2] Hag yth esa dhodho diw wreg,
hanow an eyl Hanna, ha hanow hy ben Peninna. Yth esa dhe
Peninna fleghes, mes nyns esa fleghes dhe Hanna.

[3] Ha'n gour ma a wre mos yn-bann mes a'y sita blydhen wosa
blydhen dhe wordhya ha sakrifia dhe ARLOEDH an luyow yn
Shilo, le mayth esa an dhew vab a Eli, Hofni ha Finehas, oferysi
an ARLOEDH. [4] Y'n jydh mayth offrynna Elkana, ev a ri rannow
dhe Peninna y wreg ha dhe oll hy mebyon ha'y vyrgh; [5] mes dhe
Hanna ev a ri rann dhewblek, rag ev a gara Hanna, kyn hwrussa
an ARLOEDH degea hy thorr. [6] Ha'n nessa wreg a's grevyas yn
feur, dh'y serri, drefenn an ARLOEDH dhe dhegea hy thorr. [7] Ev
a wre mos yndella blydhen wosa blydhen; peskweyth may hwre
hi mos yn-bann dhe ji an ARLOEDH, hi a's grevya. Rakhenna
Hanna a oela, ha ny dhybri. [8] Hy gour Elkana a leveris dhedhi,
'Prag yth oelydh? Ha prag na dhybrydh? Ha prag yth yw dha
golonn trist? A nyns ov vy moy dhis ages deg mab?'

[9] Ytho Hanna a sevis yn-bann wosa i dhe dhybri hag eva yn
Shilo. Hag yth esa Eli an oferyas owth esedha war an gador ryb
post-daras tempel an ARLOEDH. [10] Ha hi o grevys yn town hag a
bysis war an ARLOEDH, hag oela yn hwerow. [11] Ha hi a ambosas
ambos ha leverel, 'A ARLOEDH an luyow, mar mirydh dhe wir
war alar dha vaghteth, ha perthi kov ahanav, ha ny ankevydh
dha vaghteth, mes ri dhe'th vaghteth mab, ena my a'n re dhe'n
ARLOEDH oll dydhyow y vewnans, ha ny wra altenn vyth tochya
y benn.'

[12] Yth esa hi prest ow pysi a-dherag an ARLOEDH, hag Eli a
verkyas hy ganow. [13] Yth esa Hanna ow kewsel yn hy holonn;
nyns esa saw hy diwweus ow kwaya, mes nyns o hy lev klewys;

rakhenna Eli a dhybis hi dhe vos medhow. [14] Ytho Eli a leveris dhedhi, 'Pes termyn y fydhydh medhow? Gorr dhe-ves dha win a-dhiworthis.' [15] Mes Hanna a worthybis ha leverel, 'Nansi, ow arloedh, benyn gans spyrys ahwerek ov; ny evis vy na gwin na korev, mes my re beu ow tiveri ow enev yn-mes a-dherag an ARLOEDH. [16] Na gemmer dha vaghteth rag myrgh Belial, rag my re beu ow leverel yn-mes a'm preder meur ha'm poenvos oll an termyn ma.' [17] Ena Eli a worthybis ha leverel, 'Ke yn kres; ha re wrontyo Duw Ysrael dhis dha bysadow a wovynnsys orto.' [18] Ha hi a leveris, 'Gwres dha vaghteth kavoes gras y'th wolok.' Ena an venyn eth war hy fordh ha dybri, ha nyns o hy fas trist na fella.

[19] Myttin a-varr i a sevis ha gordhya a-dherag an ARLOEDH, hag ena i a dhehwelis dh'aga chi dhe Rama. Hag Elkana a aswonnis y wreg, ha'n ARLOEDH a borthas kov anedhi. [20] Y'n termyn gwiw, Hanna a omdhuk ha dineythi mab, ha hi a'n henwis Samuel, rag hi a leveris, 'My re'n govynnas orth an ARLOEDH.'

[21] An gour Elkana hag oll y vayni eth yn-bann dhe offrynna dhe'n ARLOEDH an sakrifis blydhenyek, ha dhe gewera y ambos. [22] Mes nyns eth Hanna yn-bann, rag hi a leveris dh'y gour, 'Ny wrav vy mos yn-bann erna vo an maw didhenys, hag ena my a'n dre, may hyll ev omdhiskwedhes a-dherag an ARLOEDH, ha triga ena bys vykken.' [23] Hag Elkana hy gour a leveris dhedhi, 'Gwra an pyth a hevel da dhis, gorta bys pan y'n didhensys; re gollanwo an ARLOEDH y er.' Ytho an venyn a drigas ha meythrin hy mab bys pan y'n didhensa. [24] Ha wosa hi dh'y dhidhena, hi a'n kemmeras yn-bann gensi, gans tarow tri bloedh,[a] hag unn efa a vleus, ha seth a win. Hi a'n dros dhe ji an ARLOEDH yn Shilo; ha'n maw o yowynk. [25] I a ladhas an lodhen, ha dri an maw dhe Eli. [26] Hag yn-medh hi, 'Ow arloedh, kepar dell vewydh, ow arloedh, yth ov vy an venyn esa sevys rybos omma, ow pysi war an ARLOEDH. [27] Rag an maw ma y pysis; ha'n ARLOEDH re

a 1:24 *tarow tri bloedh:* Ow siwya an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *gans tri tharow.*

wrontyas dhymm ow fysadow a wovynnis orto. [28] Rakhenna my re'n prestas dhe'n ARLOEDH, hedre vewo, ev a vydh prestys dhe'n ARLOEDH.' Hag i a wordhyas an ARLOEDH ena.

Pysadow Hanna

2 Ena Hanna a bysis ha leverel,

'Ow holonn a lowenha y'n ARLOEDH;
ow horn yw ughelhes y'n ARLOEDH.
Ow ganow yw moghhes dres ow eskerens,
drefenn my dhe lowenhe y'th selwyans.

[2] 'Nyns eus Sans kepar ha'n ARLOEDH,
nyns eus nagonan marnas ty;
nyns eus karrek kepar ha'gan Duw.
[3] Na gewsewgh prest namoy mar brout,
na wres balghder dos a-dhiworth agas ganow;
rag an ARLOEDH yw Duw a skians,
ha ganso gwriansow yw poesys.
[4] Gwaregow gwer alloesek yw terrys,
ha'n re a drebuch yw grogysys gans nerth.
[5] An re leun re werthas aga lavur rag bara,
mes an re nownek ny's teves nown namoy.
An anvap re dhineythis seyth,
mes hi neb a's teves lies flogh a wedher.
[6] An ARLOEDH a ladh ha bewhe;
ev a dhre dhe ifarn ha drehevel yn-bann.
[7] An ARLOEDH a wra boghosek ha gul rych;
ev a iselha, hag ev a ughelha.
[8] Ev a dhrehav an den gwann yn-mes a'n doust;
ev a dhrehav an boghosek yn-mes a'n lusuek,
dh'aga settya gans pennsevigyon,
ha gul dhedha erita tron a enor.
Rag yma selyow an norvys dhe'n ARLOEDH,
hag ev re settyas an norvys warnedha.

[9] ‘Ev a with treys y dus lel,
mes an debeles a vydh tawesek yn tewlder;
rag dre alloes ny wra denvyth gwarthevya.

[10] Eskerens an ARLOEDH a vydh brewys;
ev a darenn er aga fynn a-dhiworth nev.

An ARLOEDH a vreus pennow an nor;
ev a re galloes dh’y vyghtern,
hag ughelhe korn y untys.’

Tebel Vebyon Eli

[11] Ena Elkana eth dhe Rama dh’y ji, hag yth esa an maw ow servya a-dherag an ARLOEDH y’n lok Eli.

[12] Lemmyn mebyon Eli o mebyon Belial; ny aswonnens an ARLOEDH. [13] Us an oferysi gans an bobel o, pan offrynna neb gour sakrifis, gwas an oferyas a dho yn kettermyn dell esa an kig ow pryjyon, gans kigver a dri dans yn y dhorn, [14] hag ev a’n pokya y’n pott, po y’n kowdarn, po y’n pott, ha pup-tra a wre an kigver y dhri yn-bann an oferyas a gemmeri ragdho y honan. Yndella i a wre yn Shilo dhe oll tus Ysrael hag a dho di. [15] Ynwedh, kyns i dhe leski an blonek, gwas an oferyas a dho ha leverel dhe’n gour esa ow sakrifia, ‘Ro dhymm kig rag an oferyas dh’y rostya; rag ny vynn ev kavoes kig bryjys a-dhiworthis, mes kriv.’ [16] Ha mar leveri an gour dhodho, ‘Gas i dhe leski an blonek kynsa, hag ena kemmer kekemmys a vynnydh,’ ev a worthybi, ‘Nansi, mes ro e dhymm lemmyn, poken my a’n kemmer gans fors.’ [17] Yndella peghosow an wer yowynk o pur vras yn golok an ARLOEDH; rag an wer a dhyghtya gans bismer offrynn an ARLOEDH.

An Flogh Samuel yn Shilo

[18] Mes yth esa Samuel ow servya a-dherag an ARLOEDH, maw dell o, grogysys gans efod a lien. [19] Y vamm a wre ragdho goen byghan ha’y dri dhodho pub blydhen, pan e hi yn-bann gans hy gour dhe offrynna an sakrifis blydhenyek. [20] Ena Eli a benniga Elkana ha’y wreg, ha leverel, ‘Re rollo an ARLOEDH dhis fleghes

der an venyn ma yn le an brestenn a wrug hi dhe'n ARLOEDH;' hag ena i a dhehweli dhe dre.

21 Ha'n ARLOEDH a visityas Hanna; hi a omdhuk ha dineythi tri mab ha diw vyrgh. Ha'n maw Samuel a devis yn lok an ARLOEDH.

Profoesans erbynn Chi Eli

22 Lemmyn pur goth o Eli. Ev a glewas pup-tra mayth esa y vab orth y wul dhe Ysrael oll, ha fatell wrowedhens gans an benynes neb a servya orth daras tylda an kuntelles. 23 Hag ev a leveris dhedha, 'Prag y hwrewgh hwi traow a'n par na? Rag my a glew a-dro dh'agas drogoberow a-dhiworth oll an dus ma. 24 Nansi, ow mebyon; rag nyns yw derivas da a glewav ow lesa yn mysk pobel an ARLOEDH. 25 Mar pegh unn gour erbynn gour arall, Duw a vreus yntredha; mes mar pegh gour erbynn an ARLOEDH, piw a vydh an pledyas ragdho?' Mes ny woslowsons orth lev aga thas; drefenn bos bodh an ARLOEDH aga ladha.

26 Ha'n maw Samuel a besyas tevi yn ughelder hag yn favour gans an ARLOEDH hag ynwedh gans tus.

27 Lemmyn gour Duw a dheuth dhe Eli ha leverel dhodho, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, "A ny dhiskwedhis vy ow honan yn kler dhe ji dha das pan esens yn Ejyp yn chi Faro? 28 My a'n dewisas mes a oll loethow Ysrael dhe vos ow oferyas, dhe vones yn-bann dhe'm alter, dhe leski ynkys, dhe wiska efod a-dheragov; ha my a ros dhe ji dha das oll an offrynnow gwrys gans tan gans tus Ysrael. 29 Prag y potyowgh orth ow sakrifis hag orth ow offrynn re worhemmynnis vy dhywgh rag ow thrigva, hag enora dha vebyon moy agesov, ow tewhe agas honan war an gwella rannow a bub offrynn a'm pobel Ysrael?" 30 Rakhenna an ARLOEDH, Duw Ysrael a dhiskler: "My a leveris yn hwir dha ji ha chi dha das dhe gerdhes a-dheragov bys vykken;" mes lemmyn an ARLOEDH a dhiskler: "Pell bedhes dhiworthiv; rag an re neb a'm enor my a enor, ha'n re neb a'm dispres a vydh dyghtys gans bismer. 31 Otta, yma dydhyow ow tos may troghav dhe-ves dha nerth ha nerth chi dha das, rag ny vydh den koth y'th chi. 32 Hag ena ty a wel ahwer y'm

trigva. Spit dhe oll an sewenyans a dheu dhe Ysrael, ny vydh
nevra den koth y'th chi bys vykken. [33] Ha'n gour ahanas na
droghav dhe-ves a-dhiworth ow alter my a spar, dhe wul dhe'th
tewlagas fyllel, ha grevya dha golonn; hag oll an re yw genys
dhe'th teylu a verow avel gwer yn flour aga gourses. [34] Hemma
a vydh tokyn dhis, an pyth a dheu war dha dhew vab, Hofni ha
Finehas: aga dew a verow war an keth jydh. [35] Ha my a dhrehav
ragov ow honan oferyas lel, neb a wra war-lergh an pyth usi
y'm kolonn ha'm brys. My a dhrehav ragdho chi sur, hag ev a
gerdh a-dherag ow untys bys vykken. [36] Ena peub yw gesys y'th
chi a dheu ha plegya dhe'n dor a-ragdho rag tamm a arghans
ha torth-vara, ha leverel, Gorr vy, my a'th pys, yn neb soedh
oferyasek, rag may hallav dybri tamm a vara."'

An Arloedh a Elow Samuel

3 Lemmyn yth esa an maw Samuel ow servya an Arloedh
yn-dann Eli. Ger an Arloedh o tanow y'n dydhyow na;
ha nyns esa lies gwelesigeth.

[2] Y'n termyn na, yth esa Eli, may tallathsa y dhewlagas fyllel
ma na ylli gweles, ow krowedha yn y le; [3] ny via lugarn Duw
difeudhys na hwath, hag yth esa Samuel ow krowedha yn
tempel an Arloedh, le mayth esa argh Duw. [4] Ena an Arloedh
a elwis dhe Samuel, hag ev a worthybis, 'Ottavy!' [5] hag ev a
boenyas dhe Eli, ha leverel, 'Ottavy, rag ty a'm gelwis.' Mes ev
a leveris, 'Ny elwis; growedh arta.' Ytho ev eth ha growedha.
[6] Ha'n Arloedh a elwis arta, 'Samuel!' Ha Samuel a sevis ha
mos dhe Eli ha leverel, 'Ottavy, rag ty a'm gelwis.' Hag ev a
worthybis, 'Ny elwis, ow mab; growedh arta.' [7] Lemmyn ny
aswonnis Samuel an Arloedh na hwath, ha ny via ger an
Arloedh diskudhys dhodho na hwath. [8] Ha'n Arloedh a elwis
Samuel arta, tressa termyn. Hag ev a sevis ha mos dhe Eli,
ha leverel, 'Ottavy, rag ty a'm gelwis.' Ena Eli a wodhva bos
an Arloedh ow kelwel dhe'n maw [9] Rakhenna Eli a leveris
dhe Samuel, 'Ke, growedh; mara'th helow, ty a lever, "Kows,
Arloedh rag yma dha was ow koslowes."' Ytho Samuel eth ha
growedha yn y le.

10 Ha'n ARLOEDH a dheuth ha sevel ena ha gelwel kepar ha
kyns, 'Samuel! Samuel!' Ha Samuel a leveris, 'Kows, rag yma
dha was ow koslowes.' 11 Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Samuel,
'Otta, my a wra tra a verr spys yn Ysrael a wra dhe dhiwskovarn
peub a'n klew kosa. 12 Y'n jydh na my a gollenow erbynn Eli
pup-tra re leveris vy a-dro dh'y ji, a-dhiworth an dalleth dhe'n
gorfenn. 13 Rag my re leveris dhodho, a verr spys my dhe vreusi
y ji bys vykken, rag an kammweyth a wodhya, drefenn bos y
vebyon ow molleth Duw,[a] ha ny's lettyas. 14 Rakhenna my a
dos ti dhe ji Eli, na vydh kammweyth chi Eli dasprenys gans
sakrifis na offrynn bys vykken.'

15 Ha Samuel a wrowedhas ena bys y'n myttin; ena ev a igoras
darasow chi an ARLOEDH. Ha Samuel a borthas own a leverel
an welesigeth dhe Eli. 16 Hag Eli a elwis Samuel ha leverel,
'Samuel, ow mab.' Hag ev a worthybis, 'Ottavy.' 17 Yn-medh
ev, 'Pandr'yw an pyth a leveris an ARLOEDH dhis? My a'th pys
na gudh ev a-dhiworthiv. Re wrello Duw yndella dhis ha moy
ynwedh, mar kudhydh neppyth a-dhiworthiv a oll an taklow a
leveris ev dhis.' 18 Ha Samuel a dherivas dhodho pup-tra ha ny
gudhas travyth a-dhiworto. Hag ev a leveris, 'An ARLOEDH yw;
Gwres ev an pyth a hevel da dhodho.'

19 Ha Samuel a devi yn-bann, hag yth esa an ARLOEDH ganso,
ha ny asas nagonan a'y eryow vyth koedha dhe'n leur. 20 Hag oll
Ysrael dhiworth Dan bys yn Beer-sheba a wodhya bos Samuel
apoyntys profoes lel a'n ARLOEDH. 21 Ha'n ARLOEDH a besyas
omdhiskwedhes yn Shilo, rag an ARLOEDH a dhiskwedhas y
honan dhe Samuel yn Shilo dre er an ARLOEDH.

Argh Duw Kemmerys

4 Ger Samuel a dheuth dhe oll Ysrael.

Lemmyn Ysrael eth yn-mes dhe vetya an Filistysi rag
an vatel; i a gampyas ryb Ebenezer, ha'n Filistysi a gampyas
yn Afek. 2 An Filistysi a arayas aga honan erbynn Ysrael, ha

---

a 3:13 *ow molleth Duw:* Amendys war-lergh an Septuagint.
Ebrow *ow tri molleth dhedha aga honan.*

pan gressyas an vatel, Ysrael o fethys gans an Filistysi, neb a ladhas y'n linenn y'n gwel a-dro dhe beswar mil wour. [3] Pan dheuth an bobel y'n kamp, henavogyon Ysrael a leveris, 'Prag y'gan fethas an ARLOEDH hedhyw a-dherag an Filistysi? Dren ni argh kevambos an ARLOEDH omma a-dhiworth Shilo rag may hallo dos yn agan mysk ha'gan sawya mes a leuv agan eskerens.' [4] Ytho an bobel a dhannvonas dhe Shilo, rag may trens alena argh kevambos ARLOEDH an luyow neb a drig ynter an jerubim. Hag yth esa dew vab Eli, Hofni ha Finehas, ena gans argh kevambos an ARLOEDH.

[5] Pan dheuth argh kevambos an ARLOEDH a-bervedh y'n kamp, oll Ysrael a armas gans garm ughel, may tassonas an dor. [6] Ha pan glewas an Filistysi son an arm, yn-medhons, 'Pyth yw styr an arm vras ma yn kamp an Ebrowyon?' Pan wodhva y tothya argh an ARLOEDH y'n kamp, [7] an Filistysi a borthas own; rag i a leveris, 'Re dheuva duw y'n kamp.' Hag yn-medhons, 'Go-ni! Rag ny hwarva hwarvos a'n par na kyns. [8] Go-ni! Piw a yll agan delivra a-dhiworth dorn an duwow galloesek ma? An re ma yw an duwow neb a weskis an Ejyptianys gans plagys y'n gwylvos. [9] Gwellhewgh agas cher, bedhewgh gwer, A Filistysi, ma na vowgh gwesyon dhe'n Ebrowyon kepar dell vons dhywgh hwi; bedhewgh gwer ha batalyewgh.'

[10] Ytho an Filistysi a vatalyas; hag Ysrael o fethys, hag i a fias pub gour dh'y dylda. Yth esa ladhva pur vras, rag y koedhas a Ysrael deg mil droesek warn ugens. [11] Hag argh Duw o kemmerys; ha'n dhew vab a Eli, Hofni ha Finehas, a verwis.

Mernans Eli

[12] Gour a Benyamin a boenyas mes a'n linenn vatel, ha dos dhe Shilo an keth jydh, gans y dhillas skwardys ha gans dor war y benn. [13] Ha pan dheuth, yth esa Eli owth esedha war gador ryb an fordh ow mires, rag y golonn a grenas rag argh Duw. Ha pan dheuth an gour a-bervedh y'n sita, ha ri an derivas, oll an sita a armas. [14] Pan glewas Eli son an arm, ev a leveris, 'Pyth yw styr an tervans ma.' An gour a dheuth yn uskis ha derivas dhe Eli. [15] Lemmyn Eli o etek bloedh ha peswar-ugens

ha'y dhewlagas a fallsa, ma na ylli gweles. [16] Yn-medh an gour dhe Eli, 'Yth ov vy nebonan re dheuth dhiworth an vatel; my a fias hedhyw yn-mes a'n vatel.' Yn-medh ev, 'Pandr'a hwarva, ow mab?' [17] An gannas a worthybis ha leverel, 'Ysrael re fias a-dherag an Filistysi, hag yth esa ynwedh ladhva veur yn mysk an bobel; dha dhew vab ynwedh, Hofni ha Finehas, yw marow, hag argh Duw re beu kemmerys.' [18] Pan gampoellas argh Duw, Eli a goedhas war-dhelergh a-dhiworth y gador ryb tenewen an yet; ha'y gonna a veu terrys hag ev a verwis, rag an gour o koth, ha poes. Ev re vreussa Ysrael dew-ugens blydhen.

[19] Lemmyn y wohydh, gwreg Finehas, o gans flogh, ogas dhe dhineythi. Pan glewas hi an nowodhow bos argh Duw kemmerys, ha bos hy hwegron ha'y gour marow, hi a omblegyas ha dineythi; rag hy gloesow dineythyans a dheuth warnedhi. [20] A-dro dhe dermyn hy mernans, an venyn esa ow sevel rybdhi a leveris dhedhi, 'Na borth own; rag ty re dhineythis maw.' Mes ny worthybis hi, na gul fors anodho. [21] Hi a henwis an maw Ikabod, ow leverel, 'An glori re dhibarthas a-dhiworth Ysrael,' drefenn bos argh Duw kemmerys, ha dre reson a'y hwegron ha'y gour. [22] Yn-medh hi, 'An glori re dhibarthas a-dhiworth Ysrael, rag argh Duw re beu kemmerys.'

An Filistysi ha'n Argh

5 Wosa an Filistysi dhe gemmeres argh Duw, i a's dros dhiworth Ebenezer dhe Ashdod. [2] Pan gemmeras an Filistysi argh Duw, i a's dros a-bervedh yn chi Dagon ha'y settya ryb Dagon. [3] Ha pan sevis tus Ashdod ternos a-varr, yth esa Dagon koedhys war y fas dhe'n dor a-dherag argh an ARLOEDH. Ytho i a gemmeras Dagon ha'y settya yn y le arta. [4] Ha pan sevis tus Ashdod ternos a-varr, otta Dagon re goedhsa war y fas dhe'n dor a-dherag argh an ARLOEDH, hag yth esa penn Dagon ha palvow y dhiwla ow krowedha treghys dhe-ves war an treudhow; nyns esa marnas stokk Dagon gesys dhodho. [5] Rakhenna ny wra oferysi Dagon, na denvyth a enter a-bervedh yn chi Dagon, trettya war dreudhow Dagon bys y'n jydh hedhyw.

[6] Mes dorn an ARLOEDH o poes war dus Ashdod, hag ev a's
ravnas ha'ga flagya gans hwedhow, yn Ashdod hag yn y diredh.
[7] Pan welas gwer Ashdod fatell o traow, yn-medhons, 'Na wres
argh Duw Ysrael triga genen; rag poes yw y dhorn warnan ha
war agan duw Dagon.' [8] Rakhenna i a dhannvonas ha kuntell
war-barth oll gwahalyethow an Filistysi dhedha, ha leverel,
'Pandr'a wren ni gans argh Duw Ysrael?' I a worthybis, 'Bedhes
argh Duw Ysrael degys a-dro dhe Gath.' Ytho i a dhug argh
Duw di. [9] Y hwarva, wosa i dh'y dri di, bos leuv an ARLOEDH
erbynn an sita, gans skruth pur vras; ev a blagyas gwer an
sita, yowynk ha hen, may tardhas yn-mes hwedhow warnedha.
[10] Rakhenna i a dhannvonas argh Duw dhe Ekron. Mes pan
dheuth argh Duw dhe Ekron, an Ekronysi a armas ow leverel,
'Prag y trosons omma dhyn argh Duw Ysrael dh'agan ladha ni
ha'gan tus?' [11] Ytho i a dhannvonas ha kuntell war-barth oll
gwahalyethow an Filistysi, ha leverel, 'Dannvenewgh dhe-ves
argh Duw Ysrael ha gas hi dhe dhehweles dh'y le hy honan,
ma na wrello agan ladha ni, na'gan pobel.' Rag yth esa skruth
marwel y'n sita oll. Ha leuv Duw o fest poes ena; [12] an wer na
verwis a veu plagys gans hwedhow, ha kri an sita eth yn-bann
dhe nev.

An Argh Dannvenys dhe Ysrael

6 Wosa argh an ARLOEDH dhe vos yn bro an Filistysi seyth
mis, [2] an Filistysi a elwis an oferysi ha'n goelyogyon
ha leverel, 'Pandr'a wren gans argh an ARLOEDH? Leverewgh
dhyn pandr'a dannvenyn gensi dh'y le.' [3] Hag i a leveris, 'Mar
tannvenowgh dhe-ves argh Duw Ysrael, na's dannvenewgh
gwag, mes res yw dhywgh dannvon dhodho offrynn kammweyth
ynwedh. Ena hwi a vydh sawys hag y fydh godhvedhys dhywgh
prag nag yw y dhorn treylys a-dhiworthowgh.' [4] Hag i a leveris,
'Pandr'yw an offrynn kammweyth a dhaskorryn dhodho?' I a
worthybis, 'Pymp hwedh owrek ha pymp logosenn owrek, war-
lergh niver gwahalyethow an Filistysi; rag yth esa an keth pla
warnowgh oll, ha war agas rewlysi. [5] Ytho hwi a wra imajys
a'gas hwedhow hag imajys a'gas logos neb a dhiswra an tir, ha

hwi a re glori dhe Dhuw Ysrael; martesen ev a skavha y dhorn
a-dhiwarnowgh hag a-dhiwar agas duwow hag a-dhiwar agas
tir. 6 Prag y hwrewgh kaleshe agas kolonn kepar dell wrug an
Ejyptianys ha Faro kaleshe aga holonn? Wosa ev dhe wul ges
anedha, a ny assons an bobel dhe vones, hag i a dhibarthas?
7 Lemmyn ytho, gwrewgh kert nowydh ha kemmerewgh diw
vugh-wodra na borthas nevra yew warnedha, ha yewewgh an
bughes dhe'n kert, mes kemmerewgh aga leughi tre, dhe-ves
a-dhiworta. 8 Kemmerewgh argh an ARLOEDH ha'y gorra war
an kert, ha gorrewgh an taklennow a owr, a dhaskorrowgh
dhodho rag offrynn kammweyth, yn kist rybdhi, ha'y dannvon
dhe-ves war hy fordh. 9 Ha mirewgh orti; mar teu yn-bann war
an fordh dh'y thiredh hy honan, dhe Beth-shemesh, ena ev re
wrug dhyn an drog bras ma; mes mar ny'n gwra, ena ni a woer
nag yw y dhorn a'gan gweskis; y hwarva par happ.'

10 Yndella y hwrug an wer; i a gemmeras diw vugh-wodra
ha'ga yewa dhe'n kert, ha degea aga leughi yn tre. 11 I a settyas
argh an ARLOEDH war an kert, ha'n gist gans an logosennow a
owr hag imajys aga hwedhow ynni. 12 Ha'n bughes eth kompes
war-tu Beth-shemesh war an fordh, ow pedhygla hag i ow mos,
ha ny dreylsons dhe'n barth dhyghow na dhe'n barth kledh, ha
gwahalyethow an Filistysi a's holyas bys yn or Beth-shemesh.

13 Lemmyn yth esa pobel Beth-shemesh ow mysi aga gwaneth
y'n nans, ha pan virsons yn-bann ha gweles an argh, i a lowenhas
dh'y gweles. 14 Ha'n kert a dheuth yn gwel Yoshua, den a Beth-
shemesh, hag ev a hedhis ena. Yth esa men bras ena; hag i a
folsas prenn an kert, hag offrynna an bughes avel offrynn leskys
dhe'n ARLOEDH. 15 Ha'n Levysi a gemmeras yn-nans argh an
ARLOEDH ha'n gist esa rybdhi, mayth esa taklennow a owr
ynni, ha'ga gorra war an men bras. Ena gwer Beth-shemesh
a offrynnas offrynnow leskys hag offrynna sakrifisow y'n keth
jydh na dhe'n ARLOEDH. 16 Ha pan welas pymp gwahalyeth an
Filistysi hemma, i a dhehwelis y'n keth jydh na dhe Ekron.

17 An re ma yw an hwedhow owrek a dhaskorras an Filistysi
avel offrynn kammweyth dhe'n ARLOEDH: onan rag Ashdod,

onan rag Gaza, onan rag Ashkelon, onan rag Gath, onan rag Ekron; [18] ynwedh an logosennow owrek, war-lergh niver oll sitys an Filistysi usi dhe'n pymp gwahalyeth, an kastylli ha godrevi, bys y'n men bras, may hworrsons argh an ARLOEDH warnodho hag usi hwath ena yn gwel Yoshua a Beth-shemesh.

An Argh yn Kiryath-yearim

[19] Hag ev a weskis gwer Beth-shemesh, drefenn i dhe vires a-ji dhe argh an ARLOEDH; hag ev a weskis deg ha tri-ugens gour anedha. An bobel a gynis, drefenn an ARLOEDH dhe wul ladhva veur yn mysk an bobel. [20] Ha gwer Beth-shemesh a leveris, 'Piw a yll sevel a-dherag an ARLOEDH, an Duw sans ma? Dhe biw a wra ev mos yn-bann a-dhiworthyn?' [21] Hag i a dhannvonas kannasow dhe dus Kiryath-yearim, ow leverel, 'An Filistysi re dhaskorras argh an ARLOEDH, Dewgh yn-nans ha kemmerewgh hi yn-bann dhywgh.'

7 Ytho pobel Kiryath-yearim a dheuth ha kemmeres yn-bann argh an ARLOEDH, ha'y dri a-bervedh yn chi Abinadab war an vre. I a sakras y vab Eleazar, dhe witha argh an ARLOEDH.

[2] Lies dydh a bassyas a-dhia'n jydh may trigas an argh yn Kiryath-yearim; ugens blydhen o, hag oll chi Ysrael a yeunis war-lergh an ARLOEDH.

Samuel avel Breusyas

[3] Ena Samuel a gewsis dhe oll chi Ysrael ow leverel, 'Mars esowgh hwi ow tehweles dhe'n ARLOEDH gans oll agas kolonn, ena gorrewgh dhe-ves an duwow astranj ha'n Ashtaroth a-dhiworth agas mysk. Settyewgh agas kolonn war an ARLOEDH, ha servyewgh unnsel ev, hag ev a'gas delirv yn-mes a leuv an Filistysi.' [4] Ena mebyon Ysrael a removas an Baalim ha'n Ashtaroth, hag i a servyas unnsel an ARLOEDH.

[5] Ena Samuel a leveris, 'Kuntellewgh oll Ysrael yn Mispa, ha my a bys war Dhuw ragowgh.' [6] Hag i a omguntellas war-barth yn Mispa, ha tenna dowr ha'y dhinewi yn-mes a-dherag an ARLOEDH. I a benysas y'n jydh na, ha leverel, 'Ni re beghas

erbynn an ARLOEDH.' Ha Samuel a vreusi mebyon Ysrael yn Mispa.

7 Pan glewas an Filistysi bos mebyon Ysrael kuntellys war-
barth yn Mispa, gwahalyethow an Filistysi eth yn-bann erbynn
Ysrael. Ha pan glewas mebyon Ysrael anodho, i a borthas own
a'n Filistysi. 8 Mebyon Ysrael a leveris dhe Samuel, 'Na hedh
ow karma dhe'n ARLOEDH agan Duw ragon, ma'gan sawyo yn-
mes a leuv an Filistysi.' 9 Ha Samuel a gemmeras oen-dena ha'y
offrynna rag offrynn kowlleskys dhe'n ARLOEDH; ha Samuel a
armas dhe'n ARLOEDH rag Ysrael, ha'n ARLOEDH a worthybis
dhodho. 10 Pan esa Samuel owth offrynna yn-bann an offrynn
leskys, an Filistysi a dheuth nes dhe vatalyas orth Ysrael;
mes an ARLOEDH a darennas gans lev bras an jydh na war an
Filistysi ha'ga thewlel yn deray; ha domhwelys ens a-dherag
Ysrael. 11 Ha gwer Ysrael eth yn-mes a Mispa ha helghya an
Filistysi, ha'ga gweskel bys yn Beth-kar.

12 Ena Samuel a gemmeras men ha'y settya yntra Mispa
ha Yeshana,[a] ha'y henwel Ebenezer; rag ev a leveris, 'Kyns-
lemmyn an ARLOEDH re'gan gweresas.' 13 Ytho an Filistysi o
fethys ha ny dheuthons arta yn pow Ysrael; yth esa dorn an
ARLOEDH erbynn an Filistysi oll dydhyow Samuel. 14 Ha'n sitys
a gemmeras an Filistysi dhiworth Ysrael a veu daskorrys dhe
Ysrael, a-dhiworth Ekron bys yn Gath; hag Ysrael a dhelivras
aga thir yn-mes a leuv an Filistysi. Hag yth esa kres ynter
Ysrael ha'n Amorysi.

15 Samuel a vreusi Ysrael oll dydhyow y vewnans. 16 Hag yth
e pub blydhen yn gylghenn dhe Bethel, Gilgal, ha Mispa; hag
ev a vreusi Ysrael yn oll an tylleryow ma. 17 Ena ev a dhehweli
dhe Rama, rag yth esa y ji ena; hag ena ev a vreusi Ysrael; hag
ev a dhrehevis ena alter dhe'n ARLOEDH.

---

a 7:12 *Yeshana:* Amendys war-lergh an Syriek. Ebrow *Shen.*
Cf. 2 Kroniklys 13:19.

Ysrael a Vynn Kavoes Myghtern

8 Pan o Samuel koth, ev a apoyntyas y vebyon avel breusysi
dres Ysrael. [2] Hanow y gynsa-genys o Yoel, ha hanow
y nessa, Abia; breusysi ens yn Beer-sheba. [3] Mes ny gerdhi y
vebyon yn y fordhow, mes i a dreylya a-denewen rag gwayn
disonest, ha kemmeres falswobrow ha kamma gwirvreus.

[4] Ena oll henavogyon Ysrael a omguntellas war-barth ha
dos dhe Samuel yn Rama, [5] ha leverel dhodho, 'Otta, koth
osta, ha ny gerdh dha vebyon y'th fordhow; ytho apoynt ragon,
myghtern dh'agan breusi, kepar hag oll an kenedhlow erell.'
[6] Mes an dra a dhisplesyas Samuel pan lavarsons, 'Ro dhyn
myghtern dh'agan breusi.' Samuel a bysis war an ARLOEDH,
[7] ha'n ARLOEDH a leveris dhe Samuel, 'Goslow orth lev an bobel
yn pup-tra a leverons dhis; rag ny'th skonsons jy, mes i re'm
skonyas vy a vones myghtern warnedha. [8] Kepar dell wrussons
dhymm a-dhia'n jydh ma's dres vy yn-bann yn-mes a Ejyp bys
y'n jydh hedhyw, orth ow eskasa hag ow servya duwow erell,
yndella a wrons ynwedh dhis. [9] Ha lemmyn goslow orth aga lev;
mes ty a's gwarn yn solem, ha diskwedhes dhedha fordhow an
myghtern neb a reyn warnedha.'

[10] Ytho Samuel a dherivas oll geryow an ARLOEDH dhe'n
bobel esa ow kovynn myghtern a-dhiworto. [11] Ev a leveris,
'Hemma a vydh fordhow an myghtern neb a reyn warnowgh:
ev a gemmer agas mebyon ha'gas apoyntya rag y jarettow ha
dhe vos y varghogyon, ha dhe boenya a-dherag y jarettow;
[12] hag ev a apoynt ragdho y honan kaslewydhyon a vilyow ha
kaslewydhyon a hanter-kansow, hag erell dhe aras y dhor ha
mysi y drevas, ha dhe wul y arvow a vresel ha daffar y jarettow.
[13] Ev a gemmer agas myrghes dhe vos melseythoresow ha
bos kogesow ha peboresow. [14] Hag ev a gemmer agas parkow
ha'gas gwinlannow ha'gas olewbrennyer, an gwella anedha,
ha'ga ri dh'y wesyon. [15] Ev a gemmer an degves a'gas greun,
ha'gas gwinlannow ha'y ri dh'y soedhogyon ha'y wesyon. [16] Ev
a gemmer agas gwesyon ha'gas maghtethyon, ha'n gwella a'gas

gwer yowynk[a] ha'gas asenes, ha'ga gorra dh'y ober. [17] Ev a gemmer an degves a'gas deves, ha hwi a vydh y gethyon. [18] Hag y'n jydh na hwi a arm drefenn agas myghtern re dhewissowgh ragowgh agas honan; mes ny'gas gorthyp an ARLOEDH y'n jydh na.'

Govynnadow Ysrael Grontys

[19] Mes an bobel a skonyas goslowes orth lev Samuel; hag i a leveris, 'Nansi! Mes ni a vynn kavoes myghtern warnan, [20] may fydhyn ni kepar hag oll an kenedhlow erell, ha rag may hyll agan myghtern agan breusi, ha mones yn-mes a-dheragon, ha'gan ledya yn agan batelyow.' [21] Samuel a glewas oll geryow an bobel, hag ev a's dasleveris yn diwskovarn an ARLOEDH. [22] Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Samuel, 'Goslow orth aga lev ha gwra myghtern dhe reynya warnedha.' Ha Samuel a leveris dhe wer Ysrael, 'Kewgh pub gour dh'y sita.'

Sowl Dewisys avel Myghtern

9 Yth esa gour a Benyamin, Kish y hanow, mab Abiel mab Seror mab Bekorath mab Afia, Benyaminyas, gour galloesek. [2] Y feu dhodho mab, Sowl y hanow, neb o yonker teg. Nyns esa gour yn mysk mebyon Ysrael tekka agesso; a-dhiworth y dhiwskoedh hag yn-bann ev o hirra ages oll an bobel.

[3] Lemmyn asenes Kish, tas Sowl, o kellys. Ha Kish a leveris dhe Sowl y vab, 'Kemmer onan a'n wesyon genes; ke ha hwila an asenes.' [4] Ytho ev a dremenas dre venydh Efraym, ha tremena dre dir Shalisha, mes ny's trovsons. Ena i a dremenas dre dir Shaalim, mes nyns esens ena. Ena ev a dremenas dre dir an Benyaminysi, mes ny's trovsons.

[5] Pan dheuthons dhe bow Suf, Sowl a leveris dh'y was esa ganso, 'Deus, ha dehwelyn, po ow thas a hedh ow prederi a-dro dhe'n asenes ha prederi a-dro dhyn ni.' [6] Hag ev a leveris dhodho, 'Otta lemmyn, yma y'n sita ma gour Duw; ev yw gour enorys; ha pup-tra a lever a dheu ha bos gwir. Deun bys

---

a 8:16 *gwer yowynk:* Po war-lergh an Septuagint *chatel.*

di lemmyn; martesen ev a yll leverel dhyn a-dro dhe'n vyaj mayth eson ni ow vyajya warnodho.' [7] Ena Sowl a leveris dh'y was, 'Mes mar teun, pandr'a yllyn dri dhe'n gour? Rag an bara yn agan seghyer yw gyllys, ha nyns eus ro vyth dhe dhri dhe wour Duw. Pandr'eus dhyn?' [8] Ha'n gwas a worthybis dhe Sowl arta, 'Ottomma genev kwarter a shekel arghans; my a'n re dhe wour Duw, dh'agan leverel agan fordh.' [9] (Seulabrys yn Ysrael, pan eth gour dhe wovynn orth Duw, ev a leveri, 'Dewgh, ha deun dhe'n gwelesydh;' rag an gour neb yw gelwys profoes y'n dydhyow ma o seulabrys gelwys gwelesydh.) [10] Ena Sowl a leveris dh'y was, 'Dha er yw da; deus, deun.' Ytho i eth dhe'n sita mayth esa gour Duw.

[11] Pan esens ow mos war an fordh yn-bann dhe'n sita, i a vetyas mowesi yowynk ow tos yn-mes dhe denna dowr, hag i a leveris dhedha, 'Usi an gwelesydh omma?' [12] I a worthybis ha leverel, 'Usi; ottava a-dheragowgh. Fistenewgh; ev re dheuth nammnygen dhe'n sita, rag yma sakrifis hedhyw rag an bobel y'n tyller ughel. [13] Kettell dhewgh a-bervedh y'n sita, hwi a'n kyv, kyns ev dhe vones yn-bann dhe'n tyller ughel dhe dhybri. Rag ny vynn an bobel dybri erna dheffo, drefenn ev dhe venniga an sakrifis; ha wosa henna an re neb yw gelwys a dheber. Ha lemmyn kewgh yn-bann, rag a-dro dhe'n termyn ma hwi a'n kyv.' [14] Hag i eth yn-bann dhe'n sita. Ha pan esens owth entra y'n sita, otta, i a welas Samuel ow tos yn-mes trohag i war y fordh dhe'n tyller ughel.

[15] Lemmyn an jydh kyns Samuel dhe dhos, an ARLOEDH re dhiskudhsa dhe Samuel: [16] 'A-vorow a-dro dhe'n termyn ma my a dhannvon dhis gour mes a bow Benyamin, ha ty a wra y untya avel rewler war oll ow fobel Ysrael. Ev a saw ow fobel a-dhiworth dorn an Filistysi. My re viras war ow fobel, drefenn aga garm dhe dhos dhymm.' [17] Ha pan welas Samuel Sowl, an ARLOEDH a leveris dhodho, 'Otta an gour a gewsis dhis anodho. Ev yw neb a rewl ow fobel.' [18] Ena Sowl a dheuth nes dhe Samuel a-ji dhe'n yet, ha leverel, 'Lavar dhymm, my a'th pys, ple'ma chi an gwelesydh?' [19] Ha Samuel a worthybis dhe Sowl, ha leverel, 'An gwelesydh ov vy, ke yn-bann

a-dheragov dhe'n tyller ughel, rag ty a dheber genev hedhyw, ha myttin my a wra dha asa dhe vones, ha leverel dhis pup-tra eus y'th kolonn. [20] Ha'th asenes esa kellys nans yw tri dydh, na sett dha vrys dhedha; rag i re beu kevys. Ha war biw yw oll desir Ysrael fastys? A nyns usi warnas jy, ha war oll chi dha dasow?' [21] Sowl a worthybis ha leverel, 'A nyns ov vy marnas Benyaminyas, a-dhiworth an lyha loeth Ysrael, hag ow theylu an lyha a oll teyluyow loeth Benyamin? Ytho prag y kewsydh orthiv yndella?'

[22] Ena Samuel a gemmeras Sowl ha'y was, ha'ga dri a-bervedh y'n hel ha ri dhedha tyller orth penn an re esa gelwys, neb esa a-dro dhe dheg gour warn ugens. [23] Yn-medh Samuel dhe'n keginer, 'Dro an rann a res vy dhis, an rann a leveris dhis dh'y gorra a-denewen.' [24] Ha'n keginer a dhrehevis an vordhos gans pup-tra esa warnedhi, ha'y gorra a-dherag Sowl. Ha Samuel a leveris, 'Awotta, an pyth o gwithys yw settys a-dheragos. Deber; rag bys y'n termyn ma hi re beu gwithys ragos, a-ban leveris vy, "My re elwis an bobel."' Ha Sowl a dhybris gans Samuel y'n jydh na.

[25] Wosa i dhe dhos yn-nans a-dhiworth tyller ughel an sita, gweli a veu lesys rag Sowl war an to.[a] [26] Hag i a sevis a-varr a-dro dhe dardh an jydh ha Samuel a elwis dhe Sowl war an to ow leverel, 'Sav, rag may hallav dha dhannvon war dha fordh.' Ha Sowl a sevis, hag i eth yn-mes aga dew, ev ha Samuel.

Sowl Untys gans Samuel

[27] Ha pan esens ow mos yn-nans dhe amal an sita, Samuel a leveris dhe Sowl, 'Lavar dhe'n gwas may tremenno yn-rag a-dheragon, ha wosa ev dhe dremena, gorta omma dha honan rag termyn, rag may hallav derivas dhis ger Duw.'

10 Ena Samuel a gemmeras kostrel a olew, ha'y dhiveri war y benn, hag amma dhodho, ha leverel, 'A ny wrug an ARLOEDH dha untya dhe vos rewler war y ertach?

---

a 9:25 *gweli a veu lesys rag Sowl war an to:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *hag ev a gewsis gans Sowl war an to.*

[2] Pan dhiberthydh a-dhiworthiv hedhyw, ty a gyv dew wour
ryb bedh Raghel yn tiredh Benyamin yn Selsagh, hag i a
lever dhis, “Trovys yw an asenes mayth ythys dh’aga hwilas.
Hag otta, dha das re astelas prederi a-dro dhe’n asenes, mes
prederus yw a’gas govis hwi, ow leverel, Pandr’a wrav a-dro
dhe’m mab?” [3] Ha ty a dremen pella alena, ha ty a dheu dhe
dherwenn Tabor, hag ena, tri gour a wra dha dhyerbynna, ow
mos yn-bann dhe Dhuw, yn Bethel, onan anedha ow toen tri
mynn, hag onan ow toen teyr thorth bara, hag onan ow toen
botellas a win. [4] I a wra dha salusi, ha ri dhis diw dorth bara; ha
ty a wra aga resseva dhiworth aga dorn. [5] Wosa henna ty a dheu
dhe Gibeath-elohim le may ma savla-gwithysi an Filistysi. Ena,
wosa ty dhe dhos di dhe’n sita, ty a dhyerbynn bagas a brofoesi
ow tos yn-nans dhiworth an tyller ughel, hag a-ragdha telynn,
ha tabourik, ha pib, ha lyra, hag i a vydh ow profoesa. [6] Ha
spyrys an ARLOEDH a wra dha dhalghenna, ha profoesa a wredh
gansa, ha treylys vydhydh yn gour arall. [7] Ytho pan dheu an
toknys ma warnas, gwra pypynag a wra dha leuv y gavoes; rag
yma Duw genes. [8] Ha ty a wra mos yn-nans a-ragov dhe Gilgal,
hag otta, my a dheu yn-nans dhiso jy, dhe offrynna offrynnow
leskys, dhe offrynna offrynnow kowethyans.[a] Gorta seyth dydh
bys pan dhov dhis, ha my a dhiskwa dhis pandr’a wredh.’

Sowl a Brofoes

[9] Ytho, pan dreylyas ev y geyn dhe asa Samuel, Duw a ros
dhodho kolonn arall, hag oll an toknys ma a hwarva y’n jydh
na. [10] Hag i ow mos di dhe Gibea, otta, bagas a brofoesi a’n
dyerbynnas; ha Spyrys Duw a’n dalghennas, hag ev a brofoesas
yn aga mysk. [11] Ytho, pan y’n gwelas oll an re a’n aswonni
kyns, hag ev ow profoesa gans an brofoesi, yn-medh an bobel
an eyl dh’y gila, ‘Pandr’yw hemma, a hwarva dhe vab Kish?
Usi Sowl ynwedh yn mysk an brofoesi?’ [12] Ha gour a’n tyller
na a worthybis, ow leverel, ‘Ha piw yw aga thas?’ Yndella,
hemma a dheuth ha bos henlavar: ‘Usi Sowl ynwedh yn mysk

a 10:8 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

an brofoesi?' [13] Ha wosa ev dhe worfenna ow profoesa, ev eth dhe'n tyller ughel.

[14] Ewnter Sowl a leveris dhodho ha dh'y was, 'Py le yth ethewgh?' Yn-medh ev, 'Dhe hwilas an asenes; ha pan welsyn na yllys aga throvya, mos a wrussyn dhe Samuel.' [15] Hag yn-medh ewnter Sowl, 'Deriv dhymm, my a'th pys, pandr'a leveris Sowl dhis?' [16] Hag yn-medh Sowl dh'y ewnter, 'Ev a ros derivas dhyn, an asenes dhe vos trovys,' mes ny dherivas dhodho a-dro dhe'n myghternsys, an pyth a leveris Samuel.

Sowl Gelwys Myghtern

[17] Samuel a elwis an bobel war-barth dhe'n ARLOEDH, dhe Mispa, [18] hag yn-medh ev dhe vebyon Ysrael, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: "My a dhros Ysrael yn-bann yn-mes a Ejyp, ha'gas selwel yn-mes a leuv an Ejyptianys, hag yn-mes a leuv oll an gwlaskordhow a wre agas arwaska." [19] Mes hedhyw, hwi re naghas agas Duw, neb a'gas delivras dhiworth oll agas droglammow ha'gas galarow. Mes hwi a leveris, "Nansi, mes gorr myghtern warnan." Lemmyn ytho, sevewgh a-rag an ARLOEDH orth agas loethow hag orth agas kordhow.'

[20] Ena Samuel a dhros oll loethow Ysrael yn ogas, ha'n prenn a goedhas war loeth Benyamin. [21] Ev a dhros loeth Benyamin yn ogas, orth aga theyluyow, ha'n prenn a goedhas war deylu Matri. Ena an prenn a goedhas war Sowl mab Kish. Mes pan y'n hwilsons, ny'n kavsons. [22] Ytho i a wovynnas orth an ARLOEDH arta, 'Eus gour hwath dhe dhos omma?' Hag yn-medh an ARLOEDH, 'Ottava, kudhys yn mysk an fardellow.' [23] Hag i a boenyas ha'y dhri alena. Ha pan sevis yn mysk an bobel, ughella veu es oll an bobel, a'y diwskoedh hag yn-bann. [24] Yn-medh Samuel dhe oll an bobel, 'A'n gwelowgh, neb a wrug an ARLOEDH y dhewis? Rag nyns eus y bar yn mysk oll an bobel.' Ha'n bobel oll a grias, 'Re vewo an myghtern!'

[25] Samuel a dherivas orth an bobel lagha an myghternsys, ha'y skrifa yn lyver, a worras a-rag an ARLOEDH. Ena Samuel a dhannvonas oll an bobel dhe-ves, peub dh'y dre y honan. [26] Sowl ynwedh eth tre dhe Gibea, hag yth eth ganso lu an soudoryon,

neb a dochyas Duw aga holonn. [27] Mes mebyon Belial a leveris, ‘Fatell yll an den ma agan sawya?’ Hag i a’n dispresyas, ha ni dhrosons dhodho ro. Mes tewel a wrug.

Sowl a Feth an Ammonysi

11 Ena Nahash an Ammonyas a dheuth yn-bann hag omsettya a-dro dhe Yabesh Gilead. Hag oll gwer Yabesh a leveris dhodho, ‘Gwra kevambos genen, ha ni a wra dha servya.’ [2] Mes Nahash an Ammonyas a worthybis, ‘War an gorholedh ma y hwrav kevambos genowgh, may hallav gorra yn-mes oll agas lagas dyghow, hag yndellma gorra disenor war oll Ysrael.’ [3] Henavogyon Yabesh a leveris dhodho, ‘Ro dhyn powesva a seyth dydh may hyllyn dannvon kannasow dhe oll pow Ysrael. Ena, mar nyns eus nagonan dh’agan sawya, ni a dheu yn-mes dhis.’ [4] An kannasow a dheuth dhe Gibea a Sowl, ha derivas an geryow yn skovornow an bobel; hag oll an bobel a dhrehevis aga lev, hag oela yn ughel.

[5] Lemmyn yth esa Sowl ow tos a-dhiworth an gwel a-dryv an chatel; ha Sowl a leveris, ‘Pandr’a hwer dhe’n bobel? Prag yth esons i owth oela?’ Ytho i a dherivas dhodho geryow gwer Yabesh. [6] Ha Spyrys Duw a dheuth war Sowl pan glewas ev an geryow ma, ha’y sorr a dhewis yn feur. [7] Ev a gemmeras yew a oghen, ha’ga threghi yn temmyn ha’ga dannvon der oll pow Ysrael dre leuv kannasow, ow leverel, ‘Piwpynag na dheffo yn-rag wosa Sowl ha Samuel, yndella y fydh gwrys dh’y oghen ev!’ Ena own an ARLOEDH a goedhas war an bobel, hag i a dheuth yn-mes kepar hag unn gour. [8] Pan wrug ev aga huntelles yn Bezek, mebyon Ysrael o tri hans mil, ha mebyon Yuda deg mil warn ugens. [9] I a leveris dhe’n kannasow neb a dheuth, ‘Yndella hwi a lever dhe wer Yabesh-gilead: “A-vorow erbynn an termyn may fydh an howl toemm, hwi a’gas bydh delivrans.”’ An kannasow a dheuth ha derivas hemma orth gwer Yabesh, ha lowen ens. [10] Rakhenna gwer Yabesh a leveris, ‘A-vorow ni a dheu yn-mes dhywgh, ha hwi a yll gul dhyn pypynag a hevel da dhywgh.’ [11] An nessa dydh Sowl a rannas an bobel yn teyr rann, hag orth goel an bora i a dheuth a-bervedh y’n kamp ha

ladha an Ammonysi bys toemmder an jydh; ha'n re a veu gesys a skattras, ma nag esa dew anedha gesys war-barth.

12 An bobel a leveris dhe Samuel, 'Piw a leveris, "A wra Sowl reynya warnan?" Drewgh an wer dhyn may hyllyn ni aga gorra dhe'n mernans.' 13 Mes Sowl a leveris, 'Na worrewgh dhe'n mernans gour vyth an jydh ma, rag hedhyw an ARLOEDH re dhros delivrans dhe Ysrael.'

14 Ena Samuel a leveris dhe'n bobel, 'Dewgh, deun dhe Gilgal ha nowydhhe an vyghterneth ena.' 15 Ytho oll an bobel eth dhe Gilgal, hag ena i a wrug Sowl myghtern a-dherag an ARLOEDH yn Gilgal. Ena i a offrynnas sakrifisow kres a-dherag an ARLOEDH, hag ena Sowl hag oll gwer Ysrael a lowenhas yn feur.

Areth Finek Samuel

12 Samuel a leveris dhe oll Ysrael, 'My re woslowas orth agas lev yn pup-tra a leversowgh dhymm, ha my re wrug myghtern dhe reynya warnowgh. 2 Lemmyn, awotta, an myghtern a gerdh a-dheragowgh; ha koth ov vy ha loes, mes yma ow mebyon genowgh. My re gerdhas a-dheragowgh a-dhia'm yowynkneth bys y'n jydh hedhyw. 3 Ottavy; degewgh dustuni er ow fynn a-dherag an ARLOEDH hag a-dherag y untys. Dhe biw yw an ojyon re gemmeris? Po dhe biw yw an asen re gemmeris? Po piw yw re beu frowsys genev? Piw yw re beu arweskys genev? Po piw y kemmeris falswober dhiworth y leuv dhe gudha ow dewlagas ganso? Degewgh dustuni er ow fynn ha my a'n daskorr dhywgh.' 4 I a leveris, 'Ny'gan frowsys, na'gan arwaska, na gemmeres travyth a-dhiworth leuv denvyth.' 5 Yn-medh ev dhedha, 'An ARLOEDH yw test er agas pynn, ha'y untys yw test y'n jydh ma, na drovsowgh travyth y'm leuv.' Hag i a worthybis, 'Ev yw test.'

6 Ha Samuel a leveris dhe'n bobel, 'An ARLOEDH yw neb a apoyntyas Moyses hag Aron ha dri agas tasow yn-bann yn-mes a bow Ejyp. 7 Lemmyn ytho sevewgh a'gas sav, rag may hallav pledya genowgh a-dherag an ARLOEDH a-dro dhe oll oberow gwiryon an ARLOEDH, a wrug ev ragowgh ha rag agas tasow. 8 Pan veu Yakob devedhys yn Ejyp ha'gas tasow a armas dhe'n

ARLOEDH, ena an ARLOEDH a dhannvonas Moyses hag Aron, neb a dhros agas tasow yn-mes a Ejyp, ha'ga settya y'n tyller ma.
9 Mes i a ankovas an ARLOEDH aga Duw, hag ev a's gwerthas yn dorn Sisera, kaslewydh lu Hasor, hag yn leuv an Filistysi, hag yn leuv myghtern Moab, hag i a vatalyas orta. 10 Ena i a armas dhe'n ARLOEDH, ha leverel, "Ni re beghas, drefenn ni dhe forsakya an ARLOEDH, ha servya an Baalim ha'n Ashtaroth; mes lemmyn delirv ni yn-mes a dhorn agan eskerens, ha ni a'th serv." 11 Ha'n ARLOEDH a dhannvonas Yerubbaal ha Bedan,[a] ha Yefthagh, ha Samuel, ha'gas delivra dhiworth leuv agas eskerens a bub tu; ha hwi a drigas yn sawder. 12 Ha pan welsowgh bos Nahash myghtern an Ammonysi ow tos er agas pynn, hwi a leveris dhymm, "Nansi, mes myghtern a reyn warnan," kynth o an ARLOEDH agas Duw agas myghtern. 13 Ytho, otta an myghtern neb re dhewissowgh, ha neb re vynnsowgh; hag awotta, an ARLOEDH re settyas myghtern warnan. 14 Mar mynnowgh perthi own a'n ARLOEDH, ha'y servya, ha goslowes orth y lev, ha mar ny rebellyowgh erbynn arghadow an ARLOEDH, ena hwi hag ynwedh an myghtern neb a reyn warnowgh a wra pesya holya an ARLOEDH agas Duw; 15 mes mar ny woslewowgh orth lev an ARLOEDH, mes rebellya erbynn arghadow an ARLOEDH, ena leuv an ARLOEDH a dheu er agas pynn, kepar dell veu erbynn agas tasow. 16 Lemmyn ytho sevewgh a'gas sav ha gwelewgh an dra veur ma, a wra an ARLOEDH a-dherag agas lagasow 17 A nyns yw trevas an gwaneth hedhyw? My a elow dhe'n ARLOEDH, hag ev a dhannvon taran ha glaw; ha hwi a gonvedh ha gweles bos agas sherewynsi bras, re wrussowgh yn golok an ARLOEDH, dhe wovynn myghtern ragowgh.' 18 Ytho Samuel a elwis dhe'n ARLOEDH, ha'n ARLOEDH a dhannvonas taran ha glaw an jydh na; hag oll an bobel a borthas own bras a'n ARLOEDH hag a Samuel.

19 Oll an bobel a leveris dhe Samuel, 'Pys war an ARLOEDH dha Dhuw rag dha wesyon, rag na verwyn; rag ni re geworras dhe oll agan peghosow an drog ma, dhe wovynn myghtern

---

a 12:11 *Bedan:* War-lergh an Septuagint ha'n Syriek *Barak.*

ragon.' [20] Ha Samuel a leveris dhe'n bobel, 'Na berthewgh own; hwi re wrug oll an drog ma, mes na dreylyewgh a-denewen a-dhiworth holya an ARLOEDH, mes servyewgh an ARLOEDH gans oll agas kolonn; [21] ha na dreylyewgh a-denewen ow chasya war-lergh taklow na's teves prow, na yll gwaynya na delivra, rag heb prow yns. [22] Rag ny wra an ARLOEDH forsakya y bobel, a-barth y hanow meur, drefenn bos plegadow dhe'n ARLOEDH agas gwruthyl y bobel. [23] Ynwedh dhe'm parth vy, pell bedhes dhiworthiv my dhe begha erbynn an ARLOEDH dre hedhi pysi ragowgh; ha my a dhysk dhywgh an da ha'n fordh ewn. [24] Perthewgh own a'n ARLOEDH, ha'y servya yn gwiryonedh gans oll agas kolonn; prederewgh an traow meur re wrug ev ragowgh. [25] Mes mar pesyowgh gul drogoberow, hwi ha'gas myghtern ynwedh a vydh skubys dhe-ves.'

Sakrifis Anlaghel Sowl

13 Sowl o deg bloedh warn ugens[a] pan dhallathas reynya; hag ev a reynyas dewgens blydhen ha diw[b] war Ysrael.

[2] Sowl a dhewisas ragdho y honan tri mil dhen a Ysrael; yth esa dew vil gans Sowl yn Mikmash hag yn menydh Bethel, hag yth esa mil gans Yonathan yn Gibea a Benyamin; hag ev a dhannvonas remenant an bobel dhe-ves dh'aga thyldow. [3] Yonathan a fethas savla-gwithysi an Filistysi esa yn Geba, ha'n Filistysi a glewas anodho. Ha Sowl a hwythas an hirgorn der oll an tir, ow leverel, 'Gwres an Filistysi klewes!' [4] Pan glewas oll Ysrael Sowl dhe fetha savla-gwithysi an Filistysi, hag ynwedh

---

a 13:1 *deg bloedh warn ugens:* ow siwya niver byghan a dhornskrifow an Septuagint. An niver deg warn ugens yw pur ansertan. Ebrow *Sowl o unn bloedh.* Dell hevel, neppyth re goedhas mes a'n tekst ebrow. Y'n brassa rann a dhornskrifow an Septuagint, an wers ma yw gesys yn-mes.

b 13:1 *ev a reynyas dewgens blydhen ha diw:* Ebrow *ev a reynyas diw vlydhen.* An niver dewgens re beu proviys war sel Oberow an Abesteli 13:21. Mes mars yw an tekst ebrow ewn an styr a yll bos Sowl dhe reynya diw vlydhen kyns dalleth krevhe an lu (13:2-4).

Ysrael dhe dhos ha bos kasadow dhe'n Filistysi, an bobel a veu gelwys yn-mes dhe junya gans Sowl yn Gilgal.

5 An Filistysi a omguntellas war-barth dhe vatalyas orth Ysrael, tri mil jarett, ha hwegh mil varghek, ha pobel kepar ha'n tewes usi war an morrep yn niver; hag i a dheuth yn-bann ha kampya yn Mikmash, a'n est dhe Beth-aven. 6 Pan welas gwer Ysrael aga bos yn ahwer (rag an lu o gweskys kales), ena an bobel a omgudhas aga honan yn kavow hag yn tell hag yn karregi hag yn bedhow hag yn dowrarghow. 7 Re a'n Ebrowyon a dreusis an Yordan dhe bow Gad ha Gilead. Yth esa Sowl hwath yn Gilgal, hag oll an bobel a'n holyas ow krena.

8 Ev a wortas seyth dydh, herwydh an termyn re bia apoyntys gans Samuel; mes ny dheuth Samuel dhe Gilgal; ha'n bobel a dhallathas skattra dhiworth Sowl. 9 Sowl a leveris, 'Drewgh an offrynn leskys omma dhymm, hag offrynnow kowethyans.'[a] Hag ev a offrynnas an offrynn leskys. 10 Kettell worfennsa offrynna an offrynn leskys, Samuel a dheuth; ha Sowl eth yn-mes dhe vetya ganso ha'y salusi. 11 Samuel a leveris, 'Pandr'a wruss'ta?' Ha Sowl a worthybis, 'My a welas bos an bobel skattrys a-les ahanav, ha na dheuthys a-ji dhe'n dydhyow apoyntys, ha'n Filistysi dhe omguntell war-barth yn Mikmash, 12 my a leveris, "Lemmyn an Filistysi a dheu yn-nans warnav yn Gilgal, ha ny bysis favour an ARLOEDH;" ytho konstrynys veuv dhe offrynna an offrynn leskys.' 13 Samuel a leveris dhe Sowl, 'Ty re wrug yn foll; ny withsys arghadow an ARLOEDH dha Dhuw, a erghis dhis. An ARLOEDH a wrussa fastya dha wlaskor war Ysrael bynitha, 14 mes lemmyn ny wra dha wlaskor durya; an ARLOEDH re hwilas ragdho gour war-lergh y golonn y honan, ha'n ARLOEDH re'n apoyntyas dhe vos rewler war y bobel, drefenn na withsys an pyth a erghis an ARLOEDH dhis.'

Darbarow dhe Vatel

15 Ena Samuel eth yn-bann a-dhiworth Gilgal dhe Gibea a Benyamin. Ha Sowl a niveras an bobel esa ena ganso, a-dro

---

a 13:9 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

dhe hwegh kans gour. 16 Sowl, ha Yonathan y vab, ha'n bobel
esa ena gansa a drigas yn Gibea a Benyamin; mes an Filistysi
a gampyas yn Mikmash. 17 Bagasow a ravnoryon a dheuth yn-
mes a gamp an Filistysi yn tri bagas. Unn bagas a dreylyas
trohag Ofra, dhe bow Shual, 18 bagas arall a dreylyas troha
Beth-horon, ha bagas arall a dreylyas troha'n menydh a vir war-
woeles war nans Seboim troha'n gwylvos.

19 Lemmyn nyns esa gov dhe vos kevys der oll pow Ysrael; rag
an Filistysi a leveris, 'Rag na wrello an Ebrowyon kledhedhyow
po guwow ragdha aga honan.' 20 Ytho oll mebyon Ysrael eth
yn-nans dhe'n Filistysi, dhe lymma pub gour y sogh, ha'y golter,
ha'y voel, ha'y bigell. 21 Ha'n kost o diw rann a shekel[a] rag an
soghyow ha rag an koltrow, hag unn rann a shekel rag lymma
an fergh ha'n boelyow ha rag settya an brosow. 22 Ytho yn jydh
an vatel, nag esa na kledha na guw kevys yn dorn denvyth a'n
bobel esa gans Sowl ha Yonathan; mes yth ens i kevys gans
Sowl ha'y vab Yonathan.

Yonathan a Sowdhan ha Fetha an Filistysi

23 Ytho an Filistysi eth yn-mes dhe volgh Mikmash.

14 Unn jydh Yonathan mab Sowl a leveris dhe'n gour
yowynk esa ow toen y arvow, 'Deus, ha treusyn
dhe savla-goelyadoryon an Filistysi usi a'n tu arall.' Mes ny'n
derivas orth y das. 2 Yth esa Sowl yn oryon pell Gibea yn-dann
reunavalwydhenn usi yn Migron; ha'n bobel esa ganso o a-dro
dhe hwegh kans gour, 3 war-barth gans Ahiya mab Ahitub,
broder Ikabod, mab Finehas mab Eli, oferyas an ARLOEDH yn
Shilo, ow toen an Efod. Ha ny wodhya an bobel bos Yonathan
gyllys. 4 Ynter an bolghow, may hwilas Yonathan treusi dhe
savla-goelyadoryon an Filistysi dredha, yth esa karrek lymm
a'n eyl tu, ha karrek lymm a'n tu arall; hanow an eyl o Boses, ha
hanow an arall Sene. 5 An eyl kleger a sevis troha'n kledh a-dal
Mikmash, ha'n arall troha'n dyghow a-dal Geba.

---

a 13:21 *diw rann a shekel:* Ebrow *pim.*

6 Yonathan a leveris dhe'n gour yowynk deger y arvow,
'Deus, ha treusyn dhe savla-goelyadoryon an re antrodreghys;
martesen y hwarvo an ARLOEDH dhe oberi ragon; rag nyns
eus travyth a yll lettya an ARLOEDH rag ri trygh gans lies po
gans nebes.' 7 Ha deger y arvow a leveris dhodho, 'Gwra oll
eus y'th kolonn, treyl; ottavy, yth esov vy genes, kepar dell
yw dha golonn, yndella yw ow holonn vy.'[a] 8 Ena Yonathan a
leveris, 'Lemmyn ni a dreus dhe'n dus na ha ni a dhiskwa agan
honan dhedha. 9 Mar leverons dhyn, "Gortewgh erna dhyffyn
dhywgh," ena ni a sev yn agan le, ha ny wren ni mos yn-bann
dhedha. 10 Mes mar leverons yndella, "Dewgh yn-bann dhyn,"
ena ni a wra mos yn-bann; rag an ARLOEDH re's delivras yn
agan leuv, ha hemma a vydh tokyn dhyn.' 11 Ha'n dhew anedha
a dhiskwedhas aga honan dhe savla-goelyadoryon an Filistysi;
ha'n Filistysi a leveris, 'Ottomma Ebrowyon ow tos yn-mes a'n
tell mayth omgudhsons ynna.' 12 Ha gwer an savla-goelyadoryon
a elwis dhe Yonathan ha deger y arvow, ow leverel, 'Dewgh
yn-bann dhyn, ha ni a dhiskwedh neppyth dhywgh.' Yonathan
a leveris dhe dheger y arvow, 'Deus yn-bann war ow lergh;
rag an ARLOEDH re's delivras yn leuv Ysrael.' 13 Ha Yonathan a
yskynnas yn-bann war y dhiwdhorn ha war y dhewdroes, gans
deger y arvow owth holya war y lergh. Ha'n Filistysi a goedhas
a-dherag Yonathan, ha deger y arvow, ow tos war y lergh, a's
ladhas. 14 Hag y'n kynsa ladhva Yonathan ha deger y arvow
a ladhas ogas dhe ugens gour a-ji dhe spas a-dro dhe hanter
fynngel y hys yn erow a dir. 15 Yth esa kren y'n lu, y'n gwel,
hag yn mysk oll an bobel; an savla-goelyadoryon, bagas an
ravnoryon a grenas ynwedh, ha'n dor a grysyas; hag y teuth ha
bos skruth pur vras.

16 Yth esa goelyadoryon Sowl yn Gibea a Benyamin ow
mires; ha'n routh ow teudhi dhe-ves omma hag ena. 17 Ena
Sowl a leveris dhe'n bobel esa ganso, 'Omguntellewgh lemmyn,
ha gwelyn piw yw gyllys ahanan.' Ha pan omguntellsens war-

---

a 14:7 *kepar dell yw dha golonn, yndella yw ow holonn vy:* ow siwya an Septuagint. Ebrow *kepar ha'th kolonn.*

barth, nyns esa ena Yonathan na deger y arvow. [18] Ena Sowl a leveris dhe Ahiya, 'Dro omma argh Duw.' Rag y'n termyn na yth esa argh Duw gans mebyon Ysrael. [19] Pan esa Sowl ow kewsel dhe'n oferyas, an tervans yn kamp an Filistysi a ynkressyas moy ha moy; hag yn-medh Sowl dhe'n oferyas, 'Tenn dha leuv dhe-ves.' [20] Ena Sowl hag oll an bobel esa ganso a omguntellas hag i a dheuth dhe'n vatel; ha kledha pub gour o erbynn y gila, mayth esa deray pur vras. [21] Lemmyn an Ebrowyon esa gans an Filistysi kyns an termyn na, an re neb eth yn-bann gansa a-ji dhe'n kamp, a dreylyas ha junya an Ysraelysi esa gans Sowl ha Yonathan. [22] Ynwedh oll an Ysraelysi omgudhys yn bro venydhyek Efraym, pan glewsons bos an Filistysi ow fia, i ynwedh a junyas dhe'n vatel, ow helghya war aga lergh. [23] Yndella an ARLOEDH a sawyas Ysrael an jydh na; ha'n vatel a lesas yn-mes bys yn Beth-aven.

Ti Diswar Sowl

[24] An Ysraelysi o grevys an jydh na, drefenn Samuel dhe worra ti war an bobel ow leverel, 'Mollothek re bo an gour neb a dheber boes kyns gorthugher dhe dhos, kyns my dhe dyli dial war ow eskerens.' Ytho ny dastyas denvyth a'n bobel boes vyth. [25] I oll a dheuth dhe goeswik; hag yth esa mel war an dor. [26] Ha pan dheuth an bobel a-bervedh y'n goeswik, yth esa an mel ow tevera yn-nans; mes ny worras denvyth y dhorn dh'y anow, rag an bobel a borthas own a'n ti. [27] Mes ny glewas Yonathan y das pan jarjyas ev an bobel gans an ti; hag ev a ystynnas an lorgh esa yn y dhorn, ha troghya an bleyn yn kribenn vel, ha gorra y leuv dh'y anow; ha'y lagas a veu splannhes. [28] Ena onan a'n bobel a leveris, 'Dha das a jarjyas an bobel yn stroeth gans ti, ow leverel, "Mollothek re bo an gour neb a dheber boes y'n jydh ma." Hag yndella an bobel yw skwith.' [29] Ena yn-medh Yonathan, 'Ow thas re dhros anfeusi war an tir; otta, assa veu ow lagas splannhes, drefenn my dhe dastya neppyth a'n mel. [30] Pygemmys gwell, mar teppra an bobel hedhyw heb lett a'n preydh kemmerys a-dhiworth aga eskerens; drefenn lemmyn nag o an ladhva yn mysk an Filistysi meur.'

31 I a weskis an Filistysi an jydh na a-dhiworth Mikmash dhe
Ayyalon, ha'n bobel o pur skwith; 32 ha'n bobel a stevyas yn-
nans ow skrija war an preydh, ha kemmeres deves hag oghen
ha leughi, ha'ga ladha war an dor; ha'n bobel a's dybris gans
an goes. 33 Ena yth o derivys dhe Sowl, 'Ottomma an bobel
ow pegha erbynn an ARLOEDH dre dhybri gans an goes.' Hag
ev a leveris, 'Hwi re dorras fydh; rolyewgh men bras omma
dhymm y'n jydh ma.' 34 Ha Sowl a leveris, 'Diberthewgh a-les
yn mysk an bobel, ha leverewgh dhedha, "Drewgh omma
dhymm pub gour y ojyon, po y dhavas, ha ledhewgh i y'n tyller
ma, ha dybrewgh; ha ny wrewgh pegha erbynn an ARLOEDH dre
dhybri gans an goes." ' Yndella oll an bobel a dhros aga oghen
gansa an nos na, ha'ga ladha ena. 35 Ha Sowl a dhrehevis alter
dhe'n ARLOEDH; homm o an kynsa alter a dhrehevis ev dhe'n
ARLOEDH.

Yonathan yn Peryll a Vernans

36 Ena Sowl a leveris, 'Deun yn-nans war-lergh an Filistysi
y'n nos ha'ga fylla bys golow an myttin, ha na esewgh gour vyth
anedha.' Yn-medhons, 'Gwra pypynag a hevel da dhis.' Mes
yn-medh an oferyas, 'Deun nes dhe Dhuw omma.' 37 Ytho Sowl
a wovynnas kusul a-dhiworth Duw, 'A wrav vy mos yn-nans
war-lergh an Filistysi? A vynn'ta aga delivra yn dorn Ysrael?'
Mes ny'n gorthybis an jydh na. 38 Ha Sowl a leveris 'Dewgh
omma, oll ledyoryon an bobel; ha konvedhyn ha miryn fatell
dhrehevis an pegh ma hedhyw. 39 Rag dell vew an ARLOEDH
neb a selow Ysrael, kyn fo yn Yonathan ow mab, ev a verow!'
Mes nyns esa denvyth yn mysk oll an bobel a'n gorthybis.
40 Ena ev a leveris dhe oll Ysrael, 'Hwi a vydh war an eyl tu, ha
my ha Yonathan a vydh war an tu arall.' Ha'n bobel a leveris
dhe Sowl, 'Gwra an pyth a hevel da dhis.' 41 Ena Sowl a leveris,
'A ARLOEDH, Duw Ysrael, prag na wruss'ta gorthybi dhe'th was
hedhyw? Mars usi an pegh ma ynnov, po yn ow mab Yonathan,
A ARLOEDH, Duw Ysrael, ro Urim; mes mars usi an pegh ma
y'th pobel Ysrael, ro Thummim.' Ha Yonathan ha Sowl a veu

diskwedhys gans an prenn, mes an bobel a skapyas.[a] 42 Ha Sowl
a leveris, 'Tewlewgh an prennyer yntra my ha Yonathan ow
mab.' Ha Yonathan a veu kemmerys.

43 Ena Sowl a leveris dhe Yonathan, 'Lavar dhymm pandr'a
wruss'ta?' Ha Yonathan a dherivas, ha leverel, 'My a dastyas
nebes a'n mel gans bleyn an lorgh esa y'm leuv; hag, ottavy, res
yw dhymm merwel.' 44 Ha Sowl a worthybis, 'Re wrello Duw
yndella dhymm ha moy ynwedh; ty a verow yn sur, Yonathan.'
45 Ena an bobel a leveris dhe Sowl, 'A verow Yonathan, neb re
wrug an delivrans meur ma yn Ysrael? Bynner re bo! Dell vew
an ARLOEDH, ny wra blewenn vyth a'y benn koedha dhe'n leur;
rag ev re oberis gans Duw hedhyw.' Yndella an bobel a sawyas
Yonathan, ha ny verwis. 46 Ena Sowl eth yn-bann dhiworth
helghya an Filistysi; ha'n Filistysi eth dh'aga le aga honan.

Breselyow Sowl

47 Ytho Sowl a gemmeras an myghternsys war Ysrael, ha
batalyas orth oll y eskerens a bub tu, erbynn Moab, hag erbynn an
Ammonysi, hag erbynn Edom, hag erbynn myghternedh Soba,
hag erbynn an Filistysi; ha plepynag y treylya, ev a dryghis.[b]
48 Hag ev a wrug yn kolonnek, ha gweskel an Amalekysi, ha
delivra Ysrael mes a leuv an re a's pylla.

49 Lemmyn mebyon Sowl o Yonathan, hag Yshvi, ha
Malkishua; ha hanow y dhiw vyrgh o an re ma; hanow an
kottha o Merab, ha hanow an yowynka, Mikal. 50 Hanow gwreg
Sowl o Ahinoam myrgh Ahimaas. Ha hanow kaslewydh y lu
o Abner, mab Ner, ewnter Sowl. 51 Kish o tas Sowl; ha Ner tas
Abner o mab Abiel.

52 Yth esa bresel grev erbynn an Filistysi oll dydhyow Sowl;
ha pan weli Sowl neb gour krev, po kasor kolonnek, ev a'n
kuntellas dhodho y honan.

---

a 14:41 Amendys war-lergh an Septuagint ha'n Vulgat.

b 14:47 *dryghis:* Ow siwya an Septuagint, an Vulgat ha'n Syriek.

Sowl a Feth an Amalekysi mes Sparya Aga Myghtern

15 Samuel a leveris dhe Sowl, ‘An ARLOEDH a’m dannvonas dhe’th untya dhe vos myghtern war y bobel Ysrael; lemmyn rakhenna goslow orth geryow an ARLOEDH. [2] Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, “My a gessydh an Amalekysi rag an pyth a wrussons ow settya erbynn mebyon Ysrael pan dheuthons yn-bann yn-mes a Ejyp. [3] Lemmyn, ke ha gwask Amalek, ha distru glan pup-tra a’s teves, ha na wra aga sparya; mes ladh gour ha benyn, flogh ha fleghik, ojyon ha davas, kowrvargh hag asen.” ’

[4] Ytho Sowl a guntellas an bobel war-barth, ha’ga nivera yn Telaim, dew kans mil droesek, ha deg mil wour a Yuda. [5] Sowl a dheuth dhe sita Amalek, ha kontrewaytya y’n nans. [6] Yn-medh Sowl dhe’n Kenysi, ‘Kewgh! Gesewgh! Omdennewgh yn-mes a’n Amalekysi, po my a’gas distru gansa; rag hwi a dhiskwedhas tregeredh dhe oll mebyon Ysrael, pan dheuthons yn-bann mes a Ejyp.’ Yndella an Kenysi a omdennas dhiworth an Amalekysi. [7] Sowl a weskis an Amalekysi, a-dhiworth Havila bys Shur, usi a-dal Ejyp. [8] Hag ev a gemmeras Agag myghtern an Amalekysi yn few, ha distrui glan oll an bobel dre vin an kledha. [9] Mes Sowl ha’n bobel a sparyas Agag, ha’n gwella a’n deves hag a’n oghen hag a’n enyvales peskys, ha’n eyn, ha pup-tra a veu da, ha ny vynnens aga distrui glan; mes pup-tra dispresys ha koeg i a dhistruis glan.

Sowl Skonys avel Myghtern

[10] Ena y teuth ger an ARLOEDH dhe Samuel: [11] ‘Edrek a’m beus my dhe settya yn-bann Sowl dhe vos myghtern, rag ev re dreylyas dhe-ves dhiworthiv, ha ny gollenwis ow gorhemmynnow.’ Samuel o serrys; hag ev a grias war an ARLOEDH dres nos. [12] Samuel a sevis myttin a-varr dhe vetya Sowl, hag y feu derivys dhe Samuel, ‘Sowl eth dhe Karmel, le may trehevis men-kov ragdho y honan, hag ev a dreylyas a-dro alena ha tremena yn-nans dhe Gilgal.’ [13] Pan dheuth Samuel dhe Sowl, Sowl a leveris dhodho, ‘Bennigys re bi gans an ARLOEDH; my re gollenwis gorhemmynn an ARLOEDH.’ [14] Mes Samuel a

worthybis, ‘Pandr’a styr an son ma a dheves y’m diwskovarn,
ha son an gwarthek esov vy ow klewes?’ [15] Ha Sowl a leveris,
‘I re’s dros dhiworth an Amalekysi; rag an bobel a sparyas an
gwella a’n deves ha’n gwarthek, dhe sakrifia dhe’n ARLOEDH
dha Dhuw; ha’n remenant ni re dhistruis glan.’ [16] Ena Samuel a
leveris dhe Sowl, ‘Taw! My a dheriv orthis an pyth a leveris an
ARLOEDH dhymm nyhewer.’ Hag ev a worthybis, ‘Kows.’

[17] Yn-medh Samuel, ‘Kynth es distyr y’th lagas dha honan,
a ny veus gwrys penn loethow Ysrael? An ARLOEDH a’th
untyas myghtern war Ysrael. [18] Ha’n ARLOEDH a’th tannvonas
war an fordh, ha leverel, “Ke, distru glan an beghadoryon,
an Amalekysi, batel er aga fynn erna vons diswrys.” [19] Ytho
prag na obaysys lev an ARLOEDH? Prag y koedhsys war an
preydh, ha gul drog yn golok an ARLOEDH?’ [20] Sowl a leveris
dhe Samuel, ‘My re obayas lev an ARLOEDH, my res eth war
an vyaj a wrug an ARLOEDH ow dannvon warnodho, ha my
re dhros Agag myghtern Amalek, ha my re dhistruis glan an
Amalekysi. [21] Mes dhiworth an preydh an bobel a gemmeras
deves ha gwarthek, an gwella a’n taklow sakrys rag distruyans,
dh’aga sakrifia dhe’n ARLOEDH dha Dhuw yn Gilgal.’ [22] Hag
yn-medh Samuel,

‘A gyv an ARLOEDH plesour meurra yn offrynnow
leskys ha sakrifisow,
ages yn obayans lev an ARLOEDH?
Yn sur, obaya yw gwell ages sakrifia,
ha goslowes ages blonek hordhes.
[23] Rag rebellyans yw avel pegh dewinieth,
ha gorthter yw kepar ha kammweyth ha
gordhyans idolys.
Drefenn ty dhe skonya ger an ARLOEDH,
ev ynwedh re’th skonyas a vones myghtern.’

[24] Ha Sowl a leveris dhe Samuel, ‘My re beghas; my a
gammdremenas erbynn gorhemmynn an ARLOEDH ha’th eryow,
drefenn my dhe berthi own a’n bobel hag obaya aga lev. [25] Ha

lemmyn, my a'th pys, gav ow fegh, ha dehwel genev, may hallav gordhya an ARLOEDH.' [26] Samuel a leveris dhe Sowl, 'Ny vynnav dehweles genes; drefenn ty dhe skonya ger an ARLOEDH, ha'n ARLOEDH re'th skonyas a vones myghtern war Ysrael.' [27] Ha pan dreylyas Samuel dhe vones dhe-ves, Sowl a settyas dalghenn yn lostenn y vantell, ha'y skwardya. [28] Ha Samuel a leveris dhodho, 'An ARLOEDH re skwardyas gwlaskor Ysrael dhiworthis y'n jydh hedhyw, ha'y ri dhe gentrevek ahanas, neb yw gwell agesos. [29] Hag ynwedh, ny wra Splannder Ysrael naneyl toella na treylya y vrys.' [30] Ena Sowl a leveris, 'My re beghas; hwath enor dhymm lemmyn a-dherag henavogyon ow fobel hag a-dherag Ysrael, ha dehwel genev, may hallav gordhya dha Dhuw.' [31] Yndella Samuel a dreylyas arta war-lergh Sowl; ha Sowl a wordhyas an ARLOEDH.

[32] Ena Samuel a leveris, 'Dro Agag myghtern Amalek omma dhymm.' Hag y teuth Agag dhodho yn kargharow.[a] Agag a leveris, 'Yn sur hwerowder mernans yw tremenys.' [33] Mes Samuel a leveris,

'Kepar dell wrug dha gledha benynes dhe vos anvap,
yndella y fydh dha vamm anvap yn mysk benynes.'

Ha Samuel a hakkyas Agag dhe demmyn a-dherag an ARLOEDH yn Gilgal.

[34] Ena Samuel eth dhe Rama; ha Sowl eth yn-bann dh'y ji yn Gibea a Sowl. [35] Ny dheuth Samuel namoy dhe weles Sowl bys yn jydh y vernans, mes grevya a wrug Samuel drefenn Sowl. Ha'n ARLOEDH a'n jevo edrek drefenn ev dhe wul Sowl myghtern war Ysrael.

Davydh Untys avel Myghtern

16 Ha'n ARLOEDH a leveris dhe Samuel, 'Pygemmys prys y fydhydh ow kyni rag Sowl? My re'n skonyas a vones myghtern war Ysrael. Lanw dha gorn gans oyl, ha ke, my a'th tannvon dhe Yesse an Bethlehemyas, rag my re brovias

---

a 15:32 *yn kargharow:* Po war-lergh an Septuagint *ow krena;* po war-lergh Aquila ha Symmachus *yn lowenek,* po *yn kosel.*

ragov ow honan myghtern yn mysk y vebyon.' [2] Ha Samuel a
leveris, 'Fatell allav mos? Mar klewva Sowl anodho, ev a'm
ladhsa.' Ha'n ARLOEDH a leveris, 'Kemmer lejek genes, ha lavar,
"My re dheuva dhe sakrifia dhe'n ARLOEDH." [3] Ha galw Yesse
dhe'n sakrifis, ha my a dhiskwa dhis an pyth dhe wul; ha ty a wra
untya ragov ev neb a dhiskwedhav dhis.' [4] Ha Samuel a wrug
an pyth a erghis an ARLOEDH dhodho, ha dos dhe Bethlehem.
Ha henavogyon an dre a grenas orth y dhevedhyans, ha leverel,
'Osta devedhys yn kres?' [5] Hag yn-medh ev, 'Yn kres; my re
dheuth dhe sakrifia dhe'n ARLOEDH; omsakrewgh ha dewgh
genev dhe'n sakrifis.' Hag ev a sakras Yesse ha'y vebyon ha'ga
gelwel dhe'n sakrifis.

[6] Pan dheuthons, ev a vires war Eliab, ha tybi, 'Yn sur yma
untys an ARLOEDH lemmyn a-dherag an ARLOEDH.' [7] Mes yn-
medh an ARLOEDH dhe Samuel, 'Na vir war naneyl y semlans na
hirder y gorf, drefenn my dh'y skonya; rag ny wra an ARLOEDH
gweles kepar dell wel mab-den; rag mab-den a vir war an
semlans, mes an ARLOEDH a vir war an golonn.' [8] Ena Yesse
a elwis Abinadab dhodho, ha gul dhodho tremena a-dherag
Samuel. Hag yn-medh ev, 'Ny dhewisas an ARLOEDH hemma.'
[9] Ena Yesse a wrug Shamma dhe dremena. Hag yn-medh ev,
'Ny dhewisas an ARLOEDH hemma.' [10] Yesse a wrug seyth a'y
vebyon dhe dremena a-dherag Samuel, ha Samuel a leveris dhe
Yesse, 'Ny dhewisas an ARLOEDH an re ma.' [11] Samuel a leveris
dhe Yesse, 'Usi oll dha vebyon omma?' Hag ev a worthybis,
'Yma gesys saw an yowynka, mes yma ev ow kwitha an deves.'
Ha Samuel a leveris dhe Yesse, 'Dannvon ha'y gyrghes; rag
ny esedhyn erna dheffo omma.' [12] Ev a dhannvonas ha'y dhri
a-ji. Lemmyn ev o rudhik, gans dewlagas teg, ha semlans
da. An ARLOEDH a leveris, 'Sav ha gwra y untya; rag hemm
yw ev.' [13] Ena Samuel a gemmeras korn an oyl, ha'y untya yn
mysk y vreder; ha spyrys an ARLOEDH a dheuth war Davydh,
a-dhiworth an jydh na alena rag. Ena Samuel a sevis ha mones
dhe Rama.

Davydh a Sen an Lyra rag Sowl

14 Mes spyrys an ARLOEDH a dhibarthas a-dhiworth Sowl,
ha tebel spyrys a-dhiworth an ARLOEDH a'n tormentya. 15 Ha
gwesyon Sowl a leveris dhodho, 'Otta lemmyn, yma tebel
spyrys a-dhiworth Duw orth dha dormentya. 16 Gas agan
ARLOEDH lemmyn dhe erghi dha wesyon usi a-dheragos, dhe
hwilas nebonan a woer seni an lyra; ha pan usi an tebel spyrys
a-dhiworth Duw warnas, ev a wra y seni, ha da vydh dhis.'
17 Ha Sowl a leveris dh'y wesyon, 'Proviewgh dhymm lemmyn
gour neb a woer seni yn ta, ha drewgh e dhymm.' 18 Ena
onan a'n wesyon a worthybis, 'My re welas mab a Yesse an
Bethlehemyas neb a woer seni, ha gour kolonnek, kasor, fur
yn kows, ha gour a semlans da; hag yma an ARLOEDH ganso.'
19 Ytho Sowl a dhannvonas kannasow dhe Yesse, ha leverel,
'Dannvon dhymm dha vab Davydh, usi gans an deves.' 20 Ha
Yesse a gemmeras asen beghys gans bara, ha kroghen a win,
ha mynn, ha'ga dannvon der y vab Davydh dhe Sowl. 21 Ha
Davydh a dheuth dhe Sowl, ha sevel a-dheragdho. Sowl a'n
kara yn feur, hag ev a dheuth ha bos deger y arvow. 22 Ha Sowl
a dhannvonas dhe Yesse ow leverel, 'Gas Davydh dhe wortos
y'm servis, rag ev re gavas favour y'm golok.' 23 Ha peskweyth
may to an tebel spyrys a-dhiworth Duw war Sowl, Davydh a
gemmeri an lyra ha'y seni gans y dhorn, hag yndellma Sowl a
gevi difres, hag o gwell, ha'n tebel spyrys a dhiberthi anodho.

Davydh ha Goliath

17 Lemmyn an Filistysi a guntellas aga luyow war-barth
dhe vatalyas; i a veu omguntellys war-barth yn Soko,
a bew Yuda, hag i a gampyas yntra Soko hag Azeka, yn Efes-
dammim. 2 Sowl ha gwer Ysrael a omguntellas, ha kampya ryb
nans Ela, hag araya aga honan rag kas erbynn an Filistysi. 3 An
Filistysi a sevis war venydh a'n eyl tu, hag Ysrael a sevis war
venydh a'n tu arall, hag yth esa nans yntredha. 4 Hag y teuth yn-
mes a gamp an Filistysi kampyer, ha'y hanow Goliath a Gath,
neb o hwegh kevelin ha dornva yn ughelder. 5 Yth esa basnett
a vrons war y benn, hag ev o ervys gans kaspows; ha poes an

bows o pymp mil shekel a vrons. [6] Yth esa dhodho arvow a vrons war y dhiwarr ha guw a vrons ynter y dhiwskoedh. [7] Sheft y wuw o kepar ha gwelenn gwiader, ha poes penn y wuw o hwegh kans shekel a horn; ha'y skoeswas eth a-dheragdho. [8] Ev a sevis ha garma dhe luyow Ysrael, ha leverel dhedha, 'Prag y teuvewgh yn-mes dhe araya agas honan rag kas? A nyns ov vy Filistyas, hag a nyns owgh hwi gwesyon Sowl? Dewisewgh gour ragowgh agas honan, ha gesewgh ev dhe dhos yn-nans dhymm. [9] Mar kyll ev omladh genes, ha'm ladha, ena ni a vydh agas kethwesyon; mes mar kwarthevyav er y bynn ha'y ladha, ena hwi a vydh agan kethwesyon ha hwi a'gan serv.' [10] Hag yn-medh an Filistyas, 'Hedhyw my a dhefi luyow Ysrael; rewgh dhymm gour, may hyllyn omladh war-barth.' [11] Pan leveris Sowl hag oll Ysrael geryow an Filistyas ma, sowdhenys ha dyegrys ens.

[12] Lemmyn Davydh o mab an Efrathyas a Bethlehem yn Yuda, ha'y hanow Yesse, hag yth esa dhodho eth mab. Yn dydhyow Sowl an gour o seulabrys koth, gyllys y'n blydhynyow. [13] An tri hottha mebyon a Yesse eth ha holya Sowl dhe'n vatel; henwyn y dri mab neb eth dhe'n vatel o Eliab an kynsa-genys, ha'n nessa dhodho Abinadab, ha'n tressa Shamma. [14] Davydh o an yowynka; ha'n tri hottha a holyas Sowl, [15] mes Davydh a wre mos ha dehweles a Sowl dhe vaga deves y das yn Bethlehem. [16] Rag dew-ugens dydh an Filistyas a dho yn-rag ha sevel a-dheragdha myttin ha gorthugher.

[17] Lemmyn Yesse a leveris dh'y vab Davydh, 'Kemmer rag dha vreder efa a'n ys rostys ma, ha'n deg torth-vara ma, ha poen dhe'n gamp dhe'th vreder; [18] ha kemmer an deg rann ma a geus dhe bennhembrenkyas aga mil. Ha gwel fatell yw gans dha vreder, ha dri neb tokyn anedha.'

[19] Lemmyn yth esa Sowl, hag i, hag oll gwer Ysrael, yn nans Ela, ow patalyas orth an Filistysi. [20] Davydh a sevis myttin a-varr, ha gasa an deves gans gwithyas, ha kemmeres an sosten, ha mos kepar dell wrussa Yesse erghi dhodho. Ev a dheuth dhe'n kamp yn kettermyn dell esa an lu ow mos yn-rag dhe'n

vatel, ow karma rag an vatel. [21] Ysrael ha'n Filistysi a arayas
aga honan rag kas, lu a-dal lu. [22] Davydh a asas y daklow yn
dorn gwithyas an fardellow, ha poenya a-ji dhe'n lu ha salusi y
vreder. [23] Pan esa ev ow kewsel gansa, an kampyer, an Filistyas
a Gath, Goliath y hanow, a dheuth yn-bann mes a linenn vatel
an Filistysi, ha kewsel an keth geryow ha kyns. Ha Davydh a'n
klewas.

[24] Oll gwer Ysrael, pan welsons an gour, a fias anodho, ha
perthi own bras. [25] Ha gwer Ysrael a leveris, 'A welsowgh an
gour ma neb a dheuth yn-bann? Yn sur ev re dheuth yn-bann
dhe dhefia Ysrael. An myghtern a wra rych an gour neb a'n
ladh, ha ri dhodho y vyrgh ha gul y deylu rydh a doll yn Ysrael.'
[26] Davydh a leveris dhe'n wer esa sevys rybdho, 'Pandr'a vydh
gwrys rag an gour neb a ladh an Filistyas ma, ha kemmeres
dhe-ves an meth dhiworth Ysrael? Rag piw yw an Filistyas
antrodreghys ma may hyll ev defia luyow an Duw bew?' [27] An
bobel a worthybis dhodho war-lergh an vaner ma, ow leverel,
'Yndella y fydh gwrys rag an gour neb a'n ladh.'

[28] Eliab y gottha broder a'n klewas pan gewsis ev dhe'n wer;
ha sorr Eliab a dhewis erbynn Davydh, hag ev a leveris, 'Prag
y teuthys yn-nans omma? Piw ganso y hwruss'ta gasa an deves
boghes na y'n gwylvos? My a woer dha valghder ha sherewynsi
dha golonn; rag ty re dheuva yn-nans rag may halles gweles
an vatel.' [29] Hag yn-medh Davydh, 'Pandr'a wrug vy lemmyn?
A nyns eus gwir dhe gewsel?' [30] Hag ev a dreylyas dhe-ves
anodho war-tu gour arall, ha kewsel war-lergh an keth vaner;
ha'n bobel a'n gorthybis arta war-lergh an vaner kyns.

[31] Pan veu klewys an geryow a gewsis Davydh, i a's dasleveris
a-dherag Sowl; hag ev a dhannvonas war y lergh. [32] Davydh
a leveris dhe Sowl, 'Na wres kolonn denvyth fyllel a'y wovis
ev; dha was a wra mos hag omladh gans an Filistyas ma.'
[33] Ha Sowl a leveris dhe Davydh, 'Ny yllydh mones erbynn an
Filistyas ma dhe omladh ganso; rag ty yw marnas maw, hag
ev re beu kasor a-dhia y yowynkneth.' [34] Mes Davydh a leveris
dhe Sowl, 'Dha was a witha deves rag y das, ha peskweyth may

teu lew po ors, ha kemmeres oen mes a'n flokk, [35] my eth yn-
mes ha'y siwya, ha'y weskel dhe'n leur, ha delivra an oen mes
a'y anow; ha mar treylya er ow fynn, my a'n dalghennsa gans
y varv, ha'y weskel dhe'n leur, ha'y ladha. [36] Dha was re ladhas
lewyon hag orses; ha'n Filistyas antrodreghys ma a vydh kepar
hag onan anedha, a-ban wrug ev defia luyow an Duw bew.'
[37] Yn-medh Davydh, 'An ARLOEDH neb a'm delivras dhiworth
paw an lew ha dhiworth paw an ors, ev a'm delirv dhiworth
dorn an Filistyas ma.' Ha Sowl a leveris dhe Davydh, 'Ke, ha re
bo an ARLOEDH genes.'

[38] Sowl a gwethas Davydh gans y arvow; ev a worras basnett
a vrons war y benn ha'y gwetha gans kaspows. [39] Davydh a
wrogysas y gledha war y arvow, hag yn euver ev a assayas
kerdhes, rag nyns o ev usys dhedha. Ha Davydh a leveris dhe
Sowl, 'Ny allav kerdhes gansa; rag nyns ov usys dhedha.' Ytho
Davydh a's removas anodho. [40] Ena ev a gemmeras y lorgh yn
y dhorn, ha dewis ragdho pymp bilienn mes a'n gover, ha'ga
gorra yn y sagh bugel deves, y'n skryp, hag yth esa y dowlbrenn
yn y dhorn, hag ev a dheuth nes dhe'n Filistyas.

[41] An Filistyas a dheuth yn-rag ha dos nes dhe Davydh, gans
y skoeswas a-dheragdho. [42] Ha pan viras a-dro ha gweles
Davydh, ev a'n dispresyas, rag ev o marnas maw, rudhik ha teg
y semlans. [43] An Filistyas a leveris dhe Davydh, 'Ov vy ki, may
teudh dhymm gans lorghow?' Ha'n Filistyas a vollethis Davydh
der y dhuwow. [44] Hag yn-medh an Filistyas dhe Davydh, 'Deus
dhymm, ha my a re dha gig dhe ydhyn an ayr ha dhe vestes an
gwel.' [45] Mes Davydh a worthybis dhe'n Filistyas, 'Ty a dheu er
ow fynn gans kledha ha gans guw ha gans skoes; mes my a dheu
er dha bynn yn hanow ARLOEDH an luyow, Duw luyow Ysrael,
neb re wruss'ta y dhefia. [46] Y'n jydh hedhyw an ARLOEDH a wra
dha dhelivra y'm leuv, ha my a'th wysk dhe'n leur ha treghi
dhe-ves dha benn; ha my a re korfow marow lu an Filistysi
y'n jydh hedhyw dhe ydhyn an ayr ha dhe vestes an dor, may
hwodhvo oll an norvys bos Duw yn Ysrael, [47] ha may hwodhvo
oll an kuntelles na wra an ARLOEDH sawya dre gledha ha guw;
rag yma an vatel dhe'n ARLOEDH hag ev a'th re yn agan leuv.'

48 Pan dheuth an Filistyas nes dhe dhyerbynna Davydh,
Davydh a boenyas yn uskis war-tu an linenn vatel dhe
dhyerbynna an Filistyas. 49 Ha Davydh a worras y leuv yn y sagh,
ha kemmeres men yn-mes, ha'y worra yn y dowlbrenn ha'y
dewlel ha gweskel an Filistyas war y dal; an men a dhewanas y
dal, hag ev a goedhas ha'y fas dhe'n leur.

50 Ytho Davydh a warthevyas war an Filistyas dre dowlbrenn
ha dre ven, ha gweskel dhe'n leur an Filistyas ha'y ladha; mes
nyns esa kledha vyth yn dorn Davydh. 51 Rakhenna Davydh a
boenyas ha sevel war an Filistyas; ev a dhalghennas y gledha,
ha'y denna mes a'y woen, ha'y ladha; ena ev a droghas dhe-ves
y benn dredho. Pan welas an Filistysi bos aga hampyer marow,
i a fias.

52 Ha gwer Ysrael ha Yuda a sevis ha garma ha helghya an
Filistysi bys yn Gath ha yetys Ekron may koedhas an Filistysi
ledhys war an fordh a-dhiworth Shaaraym bys yn Gath hag
Ekron. 53 An Ysraelysi a dhehwelis dhiworth helghya an
Filistysi, hag i a byllas aga hamp. 54 Davydh a gemmeras penn
an Filistyas ha'y dhri dhe Yerusalem; mes ev a worras y arvow
yn y dylda.

55 Ha pan welas Sowl bos Davydh ow mos yn-rag erbynn an
Filistyas, ev a leveris dhe Abner, kaslewydh an lu, 'Abner, piw
yw an gour yowynk ma mab dhodho?' Hag yn-medh Abner,
'Dell vew dha enev, A vyghtern, ny wonn.' 56 Ha'n myghtern
a leveris, 'Govynn piw yw an yonker mab dhodho.' 57 Pan
dhehwelis Davydh dhiworth ladhva an Filistysi, Abner a'n
kemmeras ha'y dri a-dherag Sowl, gans penn an Filistyas yn y
leuv. 58 Yn-medh Sowl dhodho, 'Piw osta mab dhodho, ty wour
yowynk?' Ha Davydh a worthybis, 'My yw mab dha was Yesse
an Bethlehemyas.'

Ambos Yonathan gans Davydh

18 Pan worfennsa Davydh kewsel dhe Sowl, enev
Yonathan a veu kelmys orth enev Davydh, ha
Yonathan a'n kara avel y enev y honan. 2 Sowl a'n kemmeras
an jydh na ha ny'n gasa dhe dhehweles namoy dhe ji y das.

3 Ena Yonathan a wrug ambos gans Davydh, drefenn ev dh'y
gara avel y enev y honan. 4 Ha Yonathan a removas an goen
esa warnodho, ha'y ri dhe Davydh, ha'y arvow, ha'y gledha
hag ynwedh y warak ha'y wrogys. 5 Davydh eth yn-mes hag yn
pub le ma'n dannvonas Sowl, ev a sewenis; rakhemma, Sowl
a'n settyas war an lu. Ha hemm o da yn golok an bobel oll, hag
ynwedh yn golok gwesyon Sowl.

6 Pan esens ow tos tre, y'n termyn may tehwelis Davydh
dhiworth ladhva an Filistyas, an benynes eth yn-mes a oll sitys
Ysrael, ow kana hag ow tonsya, dhe dhyerbynna myghtern
Sowl, gans tabourigow, gans kanow a lowena, ha gans daffar
menestrouthi. 7 Ha'n benynes a ganas an eyl dh'y ben hag i ow
lowenhe,

'Sowl re ladhas y vilyow,
ha Davydh y dhegow a vilyow.'

8 Sowl o pur serrys, rag an lavar ma a'n displesyas. Ev a leveris,
'I re askrifas dhe Davydh degow a vilyow, ha dhymmo vy i re
askrifas milyow; pandr'a yll ev kavoes moy saw an vyghterneth?'
9 Ha Sowl a viri orth Davydh gans gogrys a-dhia'n jydh na hag
yn-rag.

Sowl a Assay Ladha Davydh

10 An nessa dydh tebel spyrys dhiworth Duw a fyskas war
Sowl, hag ev a vuskegis a-ji dh'y ji, ha Davydh ow telynnya
kepar dell wre orth prysyow erell. Hag yth esa guw yn dorn
Sowl; 11 ha Sowl a dewlis an guw, ow prederi, 'My a genter
Davydh orth an paros gensi.' Mes Davydh a skapyas diwweyth.

12 Sowl a borthas own a Davydh, drefenn bos an ARLOEDH
ganso, mes gyllys dhiworth Sowl. 13 Rakhenna Sowl a'n removas
a'y lok, ha'y wul pennhembrenkyas war vil; hag yth esa ev ow
mos yn-mes ha dehweles a-dherag an bobel. 14 Yth esa sewena
dhe Davydh yn oll y oberow; rag yth esa an ARLOEDH ganso.
15 Pan welas Sowl bos dhodho sewena veur, ev a borthas own
anodho. 16 Mes oll Ysrael ha Yuda a gara Davydh, drefenn ev
dhe vos yn-mes ha dos a-ji a-ragdha.

Davydh a Dhemmedh Mikal

17 Ena Sowl a leveris dhe Davydh, ‘Otta ow hottha myrgh
Merab, my a vynn hy ri dhis avel gwreg; mes bydh kolonnek
ragov, ha batal batelyow an ARLOEDH.’ Rag Sowl a dybis, ‘Ny
vynnav sevel ow leuv er y bynn, mes bedhes leuv an Filistysi
warnodho.’ 18 Yn-medh Davydh dhe Sowl, ‘Piw ov vy, ha pyth
yw ow theylu,[a] ha pyth yw kordh ow thas yn Ysrael, may fiv
deuv dhe’n myghtern?’ 19 Mes pan dheuth an termyn dhe ri
Merab myrgh Sowl dhe Davydh, hi a veu res dhe Adriel an
Meholathyas avel gwreg.

20 Mes myrgh Sowl Mikal a gara Davydh. Ha’n bobel a’n
derivas dhe Sowl ha hemm o da yn y dhewlagas. 21 Ha Sowl
a dybis, ‘My a vynn hy ri dhodho rag may hyll hi dos ha bos
antell ragdho, ha may hyll bos leuv an Filistysi warnodho.’
Rakhenna Sowl a leveris dhe Davydh unnweyth arta, ‘Ty a
vydh ow deuv an jydh ma.’ 22 Ha Sowl a erghis dh’y wesyon, ha
leverel, ‘Kewsewgh gans Davydh yn privedh ha leverel, “Otta,
an myghtern a’n jeves delit ynnos, hag oll y wesyon a’th kar;
lemmyn rakhenna, bydh deuv an myghtern.”’ 23 Ytho gwesyon
Sowl a dherivas an geryow dhe Davydh yn privedh. Ha Davydh
a leveris, ‘A hevel dhywgh tra vyghan dhe vos deuv an myghtern,
a-ban ov gour boghosek ha heb ger-da?’ 24 Ha gwesyon Sowl a
dherivas dhodho, ‘Hemm yw an pyth a leveris Davydh.’ 25 Ena
Sowl a leveris, ‘Yndella y leverewgh dhe Davydh, “Ny vynn
an myghtern ro demmedhyans vyth marnas kans kudhgenn a’n
Filistysi, dhe dyli dial war eskerens an myghtern.”’ Mes towl
Sowl o gul Davydh dhe goedha dre leuv an Filistysi. 26 Ha pan
dherivas y wesyon an geryow ma dhe Davydh, fest da o gans
Davydh bos deuv an myghtern. Kyns an termyn dhe dremena,
27 Davydh a sevis ha mos, gans y wer, ha ladha kans Filistyas;
ha Davydh a dhros aga hudhgenn, hag ev a’s ros yn niver leun
dhe’n myghtern, may hylli dos ha bos deuv an myghtern. Ha
Sowl a ros dhodho Mikal y vyrgh avel gwreg. 28 Mes pan welas
Sowl ha konvedhes bos an ARLOEDH gans Davydh, ha’y vyrgh

---

a 18:18 *theylu:* Amendys. Ebrow *bewnans.*

Mikal dh'y gara, [29] Sowl a borthas own meurra a Davydh. Yndella Sowl a dheuth ha bos eskar Davydh a-dhia'n jydh na hag yn-rag.

[30] Ena pennhembrenkysi an Filistysi a dheuth yn-mes dhe vatalyas; ha peskweyth may hwrens i dos yn-mes, Davydh a seweni moy ages oll gwesyon Sowl, may teuth ha bos y ger-da pur vras.

Yonathan a Bled rag Davydh

19 Sowl a gewsis orth y vab Yonathan ha gans oll y wesyon a-dro dhe ladha Davydh. Mes Yonathan mab Sowl a gemmeras delit meur yn Davydh. [2] Yonathan a dherivas orth Davydh, 'Ow thas Sowl a vynn dha ladha; rakhenna bydh war ternos vyttin; gorta yn tyller kevrinek hag omgudh. [3] My a wra mos yn-mes ha sevel ryb ow thas y'n gwel mayth esos, ha my a gews gans ow thas a-dro dhis; ha'n pyth a welav my a dheriv dhis.' [4] Ha Yonathan a gewsis da a-dro dhe Davydh dhe Sowl y das, ha leverel dhodho, 'Na wres an myghtern pegha erbynn y was Davydh, rag ny beghas er dha bynn, ha'y weythresow ragos re beu pur dha; [5] rag ev a worras y vewnans yn y leuv ha ladha an Filistyas, ha'n ARLOEDH a dhros trygh meur rag oll Ysrael. Ty a'n gwelas ha lowenhe; prag y fynnydh pegha erbynn goes gwiryon, dhe ladha Davydh heb ken?' [6] Ha Sowl a woslowas orth lev Yonathan; ha Sowl a dos, 'Dell vew an ARLOEDH, ny vydh ev gorrys dhe'n mernans.' [7] Ha Yonathan a elwis Davydh ha derivas oll an traow ma dhodho. Ha Yonathan a dhros Davydh dhe Sowl, hag yth esa ev yn y lok, kepar ha kyns.

Mikal a Weres Davydh dhe Dhiank

[8] Yth esa bresel arta, ha Davydh eth yn-mes dhe vatalyas orth an Filistysi. Ev a's ladhas gans ladhva veur, hag i a fias a-ragdho. [9] Ena tebel spyrys dhiworth an ARLOEDH a dheuth war Sowl, hag ev owth esedha yn y ji gans y wuw yn y dhorn, ha Davydh ow telynnya gans y leuv. [10] Sowl a assayas dhe gentra Davydh dhe'n paros der an guw; mes ev a wohelas Sowl, may hweskis ev an guw y'n fos. Davydh a fias ha diank an nos na.

11 Sowl a dhannvonas kannasow dhe ji Davydh dhe aspia
orto ha dh'y ladha myttinweyth. Ha Mikal gwreg Davydh a
dherivas orto, 'Mar ny sawydh dha vewnans haneth, a-vorow
ty a vydh ledhys.' 12 Ytho Mikal a iselhas Davydh yn-nans der
an fenester: hag ev eth ha fia ha diank. 13 Mikal a gemmeras
idol ha'y worra war an gweli; hi a worras kolghes a vlew gever
war y benn, ha'y gwetha gans dillas. 14 Pan dhannvonas Sowl
kannasow dhe gemmeres Davydh, yn-medh hi, 'Ev yw klav.'
15 Ha Sowl a dhannvonas an kannasow arta dhe weles Davydh
ragdha aga honan, ow leverel, 'Drewgh ev yn-bann dhymm
y'n gweli, may hallav y ladha.' 16 Ha pan dheuth an kannasow
a-ji, yth esa an idol y'n gweli, gans kolghes a vlew gever orth y
benn. 17 Yn-medh Sowl dhe Mikal, 'Prag y hwruss'ta ow thoella
yndellma, ha gasa ow eskar dhe vones, may tienkas?' Ha Mikal
a worthybis Sowl, 'Ev a leveris dhymm, "Gas vy dhe vones,
poken my a'th ladh." '

Davydh a Dheu dhe Samuel yn Rama

18 Lemmyn Davydh a fias ha diank; ev a dheuth dhe Samuel
yn Rama, ha derivas dhodho oll re wrussa Sowl dhodho.
Ev ha Samuel eth ha triga yn Nayoth. 19 Y feu derivys dhe
Sowl, 'Ottomma Davydh yn Nayoth yn Rama.' 20 Ena Sowl a
dhannvonas kannasow dhe gemmeres Davydh. Pan welsons
kowethas an brofoesi ow profoesa, gans Samuel ow sevel avel
penn warnedha, spyrys Duw a dheuth war gannasow Sowl, hag
i ynwedh a brofoesas. 21 Ha pan veu hemma derivys dhe Sowl,
ev a dhannvonas kannasow arta tressa gweyth, hag i ynwedh
a brofoesas. 22 Ena ev y honan eth dhe Rama. Ev a dheuth
dhe'n puth bras usi yn Seku. Ev a wovynnas, 'Ple'ma Samuel
ha Davydh?' Ha nebonan a worthybis 'Ymons i yn Nayoth yn
Rama.' 23 Ytho ev eth di, dhe Nayoth yn Rama; ha spyrys Duw
a dheuth warnodho. Yth esa ow mos yn-rag ow profoesa, bys
pan dheuth dhe Nayoth yn Rama. 24 Hag ev ynwedh a removas
y dhillas, ha profoesa a-dherag Samuel yn kepar maner. Ev a
wrowedhas noeth oll an jydh na hag oll an nos na. Rakhenna
leverys yw, 'Usi Sowl ynwedh yn mysk an brofoesi?'

Kerensa yntra Davydh ha Yonathan

20 Ena Davydh a fias dhiworth Nayoth yn Rama. Ev a dheuth dherag Yonathan ha leverel, ‘Pandr’a wrug vy? Pandr’yw ow hammweyth? Ha pandr’yw ow fegh erbynn dha das mayth usi ev ow hwilas kemmeres ow bewnans?’ [2] Yn-medh ev dhodho, ‘Bynner re bo! Ny verwydh. Ny wra ow thas travyth na bras na byghan saw ev dh’y dhiskwedhes dhymm; ha prag y koedh dhe’m tas kudha an dra ma ahanav? Nyns yw yndella.’ [3] Mes ynwedh Davydh a dos, ‘Dha das a woer yn ta my dhe gavoes gras y’th wolok; hag ev a breder, “Na as Yonathan dhe wodhvos hemma, po ev a vydh grevys.” Mes yn gwiryonedh, dell vew an Arloedh ha dell vewydh dha honan, yma saw kamm yntredhov ha mernans.’ [4] Ena yn-medh Yonathan dhe Davydh, ‘Pynag a vo dha vodh, my a’n gwra ragos.’ [5] Hag yn-medh Davydh dhe Yonathan, ‘Y fydh an loer nowydh a-vorow, ha ny allav fyllel esedha gans an myghtern orth an prys-boes; mes gas vy dhe dhones, may hylliv omgudha y’n gwel bys y’n tressa gorthugher. [6] Mar kovynn dha das yn ter a-dro dhymm lavar, “Davydh a wovynnas yn tiwysyk kummyas orthiv poenya dhe Bethlehem y sita; rag yma sakrifis blydhenyek ena rag oll an teylu.” [7] Mar lever ev, “Da yw” y fydh yn ta gans dha was; mes mar pydh ev pur serrys, ena bydh sur bos drog ervirys ganso. [8] Rakhenna dyght dha was yn hegar, rag ty re dhros dha was yn kevambos sans genes. Mes mars eus kammweyth ynnov, ladh vy dha honan; rag prag y tegoedh dhis ow dri dhe’th tas?’ [9] Yn-medh Yonathan, ‘Bynner re bo! Mar kodhven bos ervirys gans ow thas drog dhe dhos warnas, ena a ny dherivsen orthis?’ [10] Ena yn-medh Davydh dhe Yonathan, ‘Piw a vynn derivas orthiv mar korthyp dha das yn harow dhis?’ [11] Ha Yonathan a worthybis, ‘Deus, deun yn-mes y’n gwel.’ Ytho i eth yn-mes aga dew y’n gwel.

[12] Yonathan a leveris dhe Davydh, ‘Re’n Arloedh, Duw Ysrael! Wosa my dhe dhiskudha brys ow thas, a-dro dhe’n termyn ma a-vorow, po an tressa dydh, ha mars yw da y vaner troha Davydh, a ny dhannvonav ytho ha’y dherivas dhis? [13] Mes mar mynn ev gul drog dhis, re wrello an Arloedh yndella

dhe Yonathan, ha moy ynwedh, mar ny'n deriv dhis, ha dha dhannvon dhe-ves, may hyllydh mones yn sawder. Re bo an ARLOEDH genes, kepar dell re beu gans ow thas. 14 Ha mars ov hwath yn few, diskwa dhymm tregeredh an ARLOEDH; mes mar marwav, 15 na drogh dhe-ves nevra dha dregeredh dhiworth ow chi, kyn hwrella an ARLOEDH treghi dhe-ves oll eskerens Davydh a-dhiworth enep an norvys.' 16 Yndella Yonathan a wrug kevambos gans chi Davydh, ow leverel, 'Re hwilli an ARLOEDH eskerens Davydh.' 17 Yonathan a wrug dhe Davydh daswul y di, drefenn ev dh'y gara: rag ev a'n kara kepar dell gara ev y vewnans y honan.

18 Ena yn-medh Yonathan dhe Davydh, 'Y fydh an loer nowydh a-vorow; hag y fydh govynnys yn ter a-dro dhis, rag dha dyller a vydh gwag. 19 Wosa tri dydh, ty a wra mos yn-nans bys y'n tyller mayth omgudhsys kyns, ha gortos ena ryb an krug a veyn. 20 Ha my a denn teyr seth dhe'n tenewen, kepar ha pan dennen vy orth kostenn. 21 Ena my a dhannvon an maw, ow leverel, "Ke, hwila an sethow." Mar lavarav dhe'n maw, "Ottomma an sethow war an tenewen ma ahanas, kuntell i," ena deus, rag dell vew an ARLOEDH, y fydh saw ragos ha nyns eus danjer vyth. 22 Mes mar lavarav dhe'n yonker, "Ottomma an sethow dresos," ena ke; rag an ARLOEDH re'th tannvonas dhe-ves. 23 Hag a-dro dhe'n mater may kewssyn ty ha my, an ARLOEDH yw dustuni yntra ty ha my bys vykken.'

24 Ytho Davydh a omgudhas y'n gwel. Ha pan dheuth an loer nowydh an myghtern a esedhas dhe dhybri. 25 An myghtern a esedhas war y gador, kepar ha pup-prys, war an gador ryb an paros. Yth esa Yonathan a-dal dhodho, hag Abner a esedhas ryb tenewen Sowl; mes tyller Davydh o gwag.

26 Mes ny leveris Sowl travyth an jydh na; rag ev a dybi, 'Neppyth re hwarva dhodho; nyns yw ev glan, yn sur nyns yw ev glan.' 27 Mes y'n nessa dydh, an jydh wosa an loer nowydh, tyller Davydh o gwag. Yn-medh Sowl dh'y vab Yonathan, 'Prag na dheuth mab Yesse dhe dhybri, naneyl de, na hedhyw?' 28 Ha Yonathan a worthybis dhe Sowl, 'Davydh a wovynnas yn

tiwysyk kummyas orthiv mones dhe Bethlehem; [29] ev a leveris, "Gas vy dhe vones, my a'th pys; rag yma dh'agan teylu sakrifis y'n sita, ha'm broder re worhemmynnis dhymm bos ena. Ytho lemmyn, mar kevis favour y'th lagas, gas vy dhe vos, my a'th pys, may hallav gweles ow breder." Rakhenna ny dheuth ev dhe voes an myghtern.'

[30] Ena sorr Sowl a dhewis erbynn Yonathan. Ev a leveris dhodho, 'Ty vab a venyn dreus ha gorth! A ny wonn ty dhe dhewis mab Yesse dhe'th veth dha honan, ha dhe veth noethedh dha vamm? [31] Rag hedre vewo mab Yesse war an norvys, ny vydh naneyl ty na'th wlaskor fastys. Ytho dannvon ha kyrgh ev dhymm, rag ev a verow.' [32] Ha Yonathan a worthybis y das, ha leverel dhodho, 'Prag y fydh ev gorrys dhe'n mernans? Pandr'a wrug ev?' [33] Mes Sowl a dewlis y wuw orto dh'y weskel; yndella Yonathan a wodhya bos ervirans y das ladha Davydh. [34] Ytho Yonathan a sevis dhiworth an voes yn sorr fers ha ny dhybris boes vyth yn nessa dydh an mis, rag ev a veu grevys rag Davydh, ha drefenn y das dhe dhre disenor warnodho.

[35] Ternos myttin Yonathan eth yn-mes y'n gwel y'n termyn apoyntys gans Davydh, hag yth esa ganso maw byghan. [36] Yn-medh ev dhe'n maw, 'Poen ha hwila an sethow a dennav my a'th pys.' Pan esa an maw ow poenya, ev a dennas seth dresto. [37] Pan dheuth an maw dhe'n tyller may tennsa Yonathan an seth, Yonathan a elwis dhe'n maw ha leverel, 'A nyns usi an seth dresto?' [38] Ha Yonathan a elwis dhe'n maw, 'Fisten, bydh uskis, na worta.' Ytho maw Yonathan a guntellas an sethow ha dos dh'y vester. [39] Mes ny wodhya an maw travyth; saw Yonathan ha Davydh a wodhya an mater. [40] Ha Yonathan a ros y arvow dhe'n maw ha leverel dhodho, 'Ke ha'ga doen dhe'n sita.' [41] Ha kettell veu an maw gyllys, Davydh a sevis yn-bann dhiworth tenewen an krug a veyn, ha koedha war y fas dhe'n leur. Ev a blegyas dhe'n dor teyrgweyth, hag i a ammas an eyl dh'y gila, hag i a oelas an eyl gans y gila; mes Davydh a oelas moy. [42] Ena yn-medh Yonathan dhe Davydh, 'Ke yn kres, a-ban wrussyn ti an eyl gans y gila yn hanow an ARLOEDH, ow leverel, "An ARLOEDH a vydh yntra my ha ty, hag ynter ow henedh vy ha

dha henedh ji, bys vykken."' Ev a sevis yn-bann hag omdenna; ha Yonathan eth y'n sita.

Davydh ha'n Bara Sans

21 Davydh a dheuth dhe Nob dhe Ahimelek an oferyas. Hag Ahimelek a grenas pan vetyas gans Davydh, ha leverel dhodho, 'Prag yth osta dha honan, ha nyns eus gour vyth genes?' [2] Yn-medh Davydh dhe Ahimelek an oferyas, 'An myghtern re worhemmynnis dhymm mater, ha leverel dhymm, "Na as gour vyth dhe wodhvos travyth a-dro dhe'n mater ma'th tannvonav warnodho, na'n pyth re worhemmynnis dhis." My re settyas kuntellva rag ow gwer yowynk yn neb le. [3] Lemmyn ytho, pandr'eus dhis yn-dann dha leuv? Ro dhymm pymp torth-vara y'm leuv, po pynag eus omma.' [4] Ha'n oferyas a worthybis dhe Davydh, 'Nyns eus bara kemmyn yn-dann ow leuv, mes yma bara sans, mar kwra an wer yowynk unnweyth omwitha dhiworth benynes.' [5] Davydh a worthybis dhe'n oferyas, ha leverel dhodho, 'Yn hwir benynes re beu gwithys ahanan a-dro dhe dri dydh, dell yw usys pan dhov vy yn-mes yn kaskyrgh, ha lestri an wer yowynk yw sans kyn fo vyaj kemmyn; pygemmys moy y'n jydh ma a vydh aga lestri sanshes?' [6] Ytho an oferyas a ros dhodho bara sans; rag nyns esa bara vyth marnas bara an lok, yw kemmerys dhe-ves dhiworth an ARLOEDH, dhe worra yn y le bara toemm y'n jydh mayth yw kemmerys dhe-ves.

[7] Lemmyn yth esa ena neb unn gour a wesyon Sowl an jydh na, gwithys a-dherag an ARLOEDH; Doeg o y hanow, Edomyas, an chyf a vugeledh Sowl.

[8] Davydh a wovynnis orth Ahimelek, 'A nyns eus guw vyth po kledha omma genes? Rag ny dhres genev naneyl ow kledha na'm arvow, drefenn bos edhomm a fysk rag negys an myghtern.' [9] Yn-medh an oferyas, 'Kledha Goliath an Filistyas, neb a ledhsys yn nans Ela, ottava, maylys yn kweth a-dryv an efod; mar mynnydh y gemmeres, kemmer e, rag nyns eus travyth arall y'n tyller ma saw henna.' Yn-medh Davydh, 'Heb parow yw; ro e dhymm.'

Davydh a Fi dhe Gath

10 Davydh a sevis ha fia an jydh na a-dhiworth Sowl; ev eth
dhe Akish myghtern Gath. 11 Yn-medh gwesyon Akish dhodho,
‘A nyns yw hemma Davydh myghtern an wlas? A ny gansons
anodho an eyl dh’y gila yn donsyow, ow leverel,

“Sowl re ladhas y vilyow,
ha Davydh y dhegow a vilyow”?’

12 Davydh a gemmeras an geryow ma dh’y golonn, hag ev a
borthas own meur a Akish myghtern Gath. 13 Ytho ev a janjyas
y fara a-dheragdha, hag ev a omwre muskok pan esa yn aga
lok. Ev a gravas merkyow war dharasow an yet, ha gasa y drew
dhe goedha war y varv. 14 Yn-medh Akish dh’y wesyon, ‘Otta,
hwi a wel an gour dhe vos muskok; ytho prag y’n dresowgh
dhymm? 15 Eus edhomm dhymm a vuskogyon, may tresowgh
an gwas rag omdhegi avel muskok y’m lok? A wra an gwas ma
dos a-ji dhe’m chi?’

Davydh ha’y Wer yn Adullam

22 Davydh eth alena ha diank dhe gav Adullam; ha pan
glewas y vreder hag oll chi y das a-dro dhodho, i
eth yn-nans bys di dhodho. 2 Ha pub gour esa yn ahwer, ha
pub gour esa yn kendon ha pub gour a’n jevo hwerowder yn
y enev, a omguntellas dhodho; hag ev a dheuth ha bos kapten
warnedha. Hag yth esa ganso a-dro dhe beswar kans gour.

3 Davydh eth alena dhe Mispa a Moab. Ev a leveris dhe
vyghtern Moab, ‘My a’th pys, gas ow thas ha’m mamm dhe
dhos dhis, erna wodhviv pandr’a wra Duw ragov.’ 4 Ytho ev
a’s dros a-dherag myghtern Moab, hag yth esens trigys ganso
dres oll an termyn mayth esa Davydh a-ji dhe’n skons. 5 Ena
an profoes Gad a leveris dhe Davydh, ‘Na wra triga y’n skons;
dibarth, ha ke dhe bow Yuda.’ Ytho Davydh a dhibarthas, ha
mos dhe goeswik Hareth.

Sowl a Ladh Oferysi Nob

6 Lemmyn Sowl a glewas Davydh ha’n wer esa ganso dhe
vos diskudhys. Yth esa Sowl owth esedha yn Gibea, yn-dann

an damaryskenn war an vre, ha'y wuw yn y dhorn, hag yth esa oll y wesyon ow sevel yn y gyrghynn. 7 Sowl a leveris dh'y wesyon esa ow sevel a-dro dhodho, 'Goslowewgh lemmyn, hwi Benyaminysi; a vynn mab Yesse ri dhywgh hwi oll parkow ha gwinlannow, a vynn ev agas gul hwi oll kaptenyon a vilyow ha kaptenyon a gansow? 8 Hwi oll re vrasas er ow fynn, ha nyns eus nagonan neb a dhiskwa dhymm ow mab dhe wul keffrysyans gans mab Yesse, ha nyns eus nagonan ahanowgh a berth ahwer ahanav, na diskwedhes dhymm ow mab dhe ynnia ow gwas er ow fynn, dhe'm kontrewaytya, kepar dell wra y'n jydh hedhyw.' 9 Ena Doeg an Edomyas, neb o settys dres wesyon Sowl, a worthybis, 'My a welas mab Yesse ow tos dhe Nob, dhe Ahimelek mab Ahitub; 10 ev a wovynnas orth an ARLOEDH ragdho, ha ri dhodho boes, ha ri dhodho kledha Goliath an Filistyas.'

11 Ena an myghtern a dhannvonas war-lergh an oferyas Ahimelek mab Ahitub, hag oll chi y das, an oferysi esa yn Nob; hag i oll a dheuth dhe'n myghtern. 12 Yn-medh Sowl, 'Goslow lemmyn, ty vab Ahitub.' Hag ev a worthybis, 'Ottavy, ow arloedh.' 13 Yn-medh Sowl dhodho, 'Prag y hwruss'ta brasa er ow fynn, ty ha mab Yesse, pan resys dhodho bara, ha kledha, ha ty a wovynnas orth Duw ragdho, may saffo er ow fynn, dhe'm kontrewaytya, kepar dell wra y'n jydh hedhyw?'

14 Ena Ahimelek a worthybis dhe'n myghtern, ha leverel, 'Piw eus yn mysk oll dha wesyon mar lel avel Davydh? Mab dre lagha an myghtern yw ev, ha kapten dha gorfwithysi, hag enorys yw y'th chi. 15 Yw hedhyw an kynsa gweyth my dhe wovynn orth Duw ragdho? Pell bedhes dhiworthiv! Na wres an myghtern askrifa travyth dh'y was, na dhe oll chi ow thas; rag ny wodhya dha was travyth a hemma, na byghan na bras.' 16 Mes an myghtern a leveris, 'Ty a verow yn sur, Ahimelek, ty hag oll chi dha das.' 17 Ha'n myghtern a leveris dhe'n gorfwithysi esa ow sevel a-dro dhodho, 'Treylyewgh, ha ledhewgh oferysi an ARLOEDH, drefenn bos aga leuv ynwedh gans Davydh; ha drefenn i dhe wodhvos ev dhe fia, ha ny'n derivsons dhymm.' Mes ny vynna gwesyon an myghtern ystynn aga dorn dhe

goedha war oferysi an ARLOEDH. 18 Ena an myghtern a leveris
dhe Doeg, 'Ty, Doeg, treyl ha koedh war an oferysi.' Ytho Doeg
an Edomyas a dreylyas ha koedha war an oferysi, ha ladha y'n
jydh na pymp gour ha peswar-ugens neb a wiska efod a lien.
19 Ha Nob, sita an oferysi, ev a weskis gans min an kledha, gwer
ha benynes, fleghes ha fleghigyow, hag oghen, hag asenes, ha
deves, gans min an kledha.

20 Mes onan a vebyon Ahimelek mab Ahitub, Abiathar y
hanow, a dhienkas fia dhe holya Davydh. 21 Abiathar a dherivas
orth Davydh Sowl dhe ladha oferysi an ARLOEDH. 22 Yn-medh
Davydh dhe Abiathar, 'My a wodhya y'n jydh na, pan esa Doeg
an Edomyas ena, ev dhe vynnes yn sur derivas dhe Sowl. My
re beu an kaws a vernans oll chi dha das. 23 Trig genev, ha
na borth own; rag ev neb a hwila ow bewnans vy a hwila dha
vewnans jy; ty a vydh saw genev.'

Davydh a Saw Sita Keila

23 Lemmyn i a dherivas dhe Davydh, ow leverel, 'Otta,
yma an Filistysi ow patalyas orth Keila, hag yth
esons ow pylla an leuryow-drushya.' 2 Davydh a wovynnas orth
an ARLOEDH, 'A wrav vy mos ha gweskel an Filistysi ma?' Ha'n
ARLOEDH a leveris dhe Davydh, 'Ke ha gwask an Filistysi, ha
saw Keila.' 3 Mes gwer Davydh a leveris dhodho, 'Otta, ni a
berth own omma yn Yuda; pygemmys moy ytho mars ellen
dhe Keila erbynn luyow an Filistysi?' 4 Ena Davydh a wovynnas
orth an ARLOEDH arta. Ha'n ARLOEDH a worthybis dhodho ha
leverel, 'Sav, Ke yn-nans dhe Keila; rag my a re an Filistysi
a-berth y'th leuv.' 5 Yndella Davydh ha'y wer eth dhe Keila, hag
omladh erbynn an Filistysi, ha ledya dhe-ves aga chatel. Ev as
gweskis gans ladhva veur. Ha Davydh a sawyas trigoryon Keila.

6 Pan fias Abiathar mab Ahimelek dhe Davydh yn Keila, ev a
dheuth yn-nans gans Efod yn y dhorn. 7 Y feu derivys dhe Sowl
Davydh dhe dhos dhe Keila. Yn-medh Sowl, 'Duw re'n delivras
a-berth y'm leuv; rag ev re dhegeas y honan a-bervedh, owth
entra yn sita a's teves porthow ha barrys.' 8 Ha Sowl a elwis
oll an wer war-barth rag bresel, dhe vones yn-nans dhe Keila,

dhe omsettya a-dro dhe Davydh ha'y wer. [9] Davydh a wodhya Sowl dhe vrasa drog er y bynn, hag ev a leveris dhe Abiathar an oferyas, 'Dro omma an Efod.' [10] Ena yn-medh Davydh, 'A ARLOEDH, Duw Ysrael, dha was re glewas Sowl dhe hwilas dos dhe Keila, dhe dhistrui an sita a'm govis. [11] A wra Sowl dos yn-nans, dell glewas dha was? A ARLOEDH, Duw Ysrael, my a'th pys lavar dhe'th was.' An ARLOEDH a leveris, 'Ev a wra dos yn-nans.' [12] Ena yn-medh Davydh, 'A wra trigoryon Keila ow delivra my ha'm gwer yn-bann a-berth yn leuv Sowl?' Hag yn-medh an ARLOEDH, 'I a'th telirv yn-bann.' [13] Ena Davydh ha'y wer, neb o a-dro dhe hwegh kans, a sevis ha diberth dhiworth Keila; i eth plepynag y hallens dos. Pan veu derivys dhe Sowl Davydh dhe dhiank dhiworth Keila, ev a astelas mos yn-rag. [14] Yth esa Davydh trigys y'n gwylvos yn skonsow, yn bro venydhyek gwylvos Zif. Ha Sowl a'n hwilas pub dydh, mes ny wrug an ARLOEDH y dhelivra a-berth yn y leuv.

Sowl a Helgh Davydh y'n Gwylvos

[15] Yth esa Davydh yn gwylvos Zif yn Horesh pan glewas ev Sowl dhe dhos yn-rag dhe hwilas y vewnans. [16] Yonathan mab Sowl a sevis, ha mos dhe Davydh yn Horesh, hag ev a grevhas y leuv yn Duw. [17] Yn-medh ev dhodho, 'Na borth own; rag ny wra leuv ow thas Sowl dha gavoes; ha ty a vydh myghtern war Ysrael, ha my a vydh nessa dhis; ow thas Sowl ynwedh a woer y fydh yndella.' [18] Ena aga dew a wrug ambos a-dherag an ARLOEDH; hag yth esa Davydh trigys yn Horesh, ha Yonathan eth dh'y dre.

[19] Ena an Zifysi a dheuth yn-bann dhe Sowl yn Gibea ow leverel, 'A nyns usi Davydh owth omgudha genes yn skonsow Horesh, war venydh Hakila, usi a'n dhyghowbarth dhe Yeshimon? [20] Lemmyn, A vyghtern, peskweyth may fynni dos yn-nans, gwra yndella; hag y fydh ragon ni dh'y dhelivra a-berth yn leuv an myghtern.' [21] Hag yn-medh Sowl, 'Bennigys re bowgh gans an ARLOEDH; rag hwi re dhiskwedhas truedh troha my. [22] Kewgh, my a'gas pys, ombareusewgh hwath moy; godhvydhewgh ha gwelewgh an tyller mayth yma ev ow

taromres, ha piw re'n gwelas ena; rag derivys yw dhymm ev dhe
vos pur fel. [23] Gwelewgh ha godhvydhewgh oll an kudhvaow
mayth usi owth omgudha, ha dehwelewgh arta dhymm gans
derivadow sur. Ena yth av genowgh; ha mars usi ev y'n vro, my
a'n hwila yn-mes yn oll an kordhow a Yuda.' [24] Ytho i a sevis,
ha mos dhe Zif kyns Sowl. Mes yth esa Davydh ha'y wer yn
gwylvos Maon, y'n Araba a'n dhyghowbarth dhe Yeshimon.

[25] Sowl ha'y wer eth dh'y hwilas. Pan veu derivys dhe Davydh,
ev eth yn-nans dhe'n garrek ha triga yn gwylvos Maon. Ha pan
glewas Sowl anodho, ev a helghyas Davydh a-ji dhe wylvos
Maon [26] Sowl eth an tu ma a'n menydh, ha Davydh ha'y wer
a'n tu arall a'n menydh. Yth esa Davydh ow fistena dhe vos
dhe-ves dhiworth Sowl, ha Sowl ha'y wer a omsettyas a-dro
dhe Davydh ha'y wer dh'aga hemmeres. [27] Ena kannas a dheuth
dhe Sowl, ow leverel, 'Fisten ha deus; rag an Filistysi re wrug
omsettyans erbynn an tir.' [28] Ytho Sowl a dreylyas dhe-ves
dhiworth helghya Davydh, ha mos erbynn an Filistysi; rakhenna
an bobel a elwis an tyller Sela-hammahlekoth.[a] [29] Ena Davydh
eth yn-bann alena, hag yth esa trigys yn skonsow En-gedi.[b]

Davydh a Spar Bewnans Sowl

24 Pan dhehwelis Sowl dhiworth helghya an Filistysi,
y feu derivys dhodho, 'Awotta, yma Davydh yn
gwylvos En-gedi.'[c] [2] Ena Sowl a gemmeras tri mil wour dewisys
mes a oll Ysrael, ha mos dhe hwilas Davydh ha'y wer war
garregi an gever gwyls. [3] Ev a dheuth dhe gorlannow an deves
ryb an fordh, mayth esa kav; ha Sowl eth a-bervedh dhe gudha
y dhewdroes. Lemmyn yth esa Davydh ha'y wer owth esedha
a-ji dhe dhowna rannow an kav. [4] Gwer Davydh a leveris
dhodho, 'Otta an jydh may leveris an ARLOEDH dhis anodho,
"My a dhelirv dha eskar a-berth y'th leuv, ha ty a wra dhodho

a 23:28 *Sela-hammahlekoth:* Yw dhe styrya *Karrek an Rannow.*

b 23:29 Y'n Ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat 23:29 yw niverys 24:1.

c 24:1 Y'n Septuagint, an Syriek ha'n Vulgat, 24:1 bys 22 yw niverys 24:2 bys 23.

kepar dell hevel da dhis."' Ena Davydh eth ha treghi dhe-ves
lostenn mantell Sowl yn-dann gel. 5 Wosa henna Davydh a veu
gweskys dhe'n golonn, drefenn ev dhe dreghi dhe-ves lostenn
mantell Sowl. 6 Yn-medh ev dh'y wer, 'An ARLOEDH difenn
my dhe wul hemma dhe'm arloedh, untys an ARLOEDH, owth
ystynn ow leuv er y bynn; rag ev yw untys an ARLOEDH.' 7 Ytho
Davydh a geredhis y wer gans an geryow ma, ha ny's gasas dhe
sevel erbynn Sowl. Ena Sowl a sevis ha gasa an kav, ha mos
war y fordh.

8 Ena Davydh a sevis ha mos yn-mes a'n kav ha gelwel war-
lergh Sowl, ow leverel, 'Ow arloedh an myghtern.' Ha pan
dreylyas Sowl war-dhelergh, Davydh a blegyas gans y fas
troha'n leur, ha plegya dhe'n dor. 9 Yn-medh Davydh dhe Sowl,
'Prag y hwoslowydh orth geryow an re a lever, "Otta Davydh
a hwila gul drog dhis?" 10 Y'n jydh hedhyw dha dhewlagas re
welas fatell y'th ros an ARLOEDH a-berth y'm leuv a-ji dhe'n
kav; ha leverys veu dhymm dhe'th ladha; mes my a'th sparyas.
Yn-medhav "Ny vynnav ystynn ow leuv erbynn ow arloedh;
rag ev yw untys an ARLOEDH." 11 Mir, ow thas, mir orth lostenn
dha vantell y'm leuv; rag drefenn my dhe dreghi dhe-ves
lostenn dha vantell, ha ny'th ledhis, ty a woer ha gweles yn sur
nag eus na drog na trayturi y'm leuv. Ny beghis er dha bynn,
kynth esos orth ow helghya dhe gemmeres ow bewnans. 12 Re
vreusso an ARLOEDH yntra my ha ty. Re dallo an ARLOEDH dial
ragov warnas; mes ny vydh ow leuv er dha bynn. 13 Kepar dell
lever henlavar an dus koth, "Dhiworth tebelwesyon a dheuth
yn-rag sherewynsi;" mes ny vydh ow leuv er dha bynn. 14 War-
lergh piw re dheuva myghtern Ysrael yn-mes? War-lergh piw
esos ow helghya? War-lergh ki marow? War-lergh hwannenn?
15 Rakhenna re bo an ARLOEDH breusyas, ha breusi yntra my
ha ty, ha gweles, ha pledya ow hen, ha'm delivra mes a'th leuv.'

16 Wosa Davydh dhe worfenna kewsel an geryow ma orth
Sowl, Sowl a leveris, 'Yw hemma dha lev, ow mab Davydh?'
Ha Sowl a dhrehevis y lev hag oela. 17 Yn-medh ev dhe Davydh,
'Ty yw moy gwiryon agesov; rag ty re'm dyghtyas yn ta, mes my
re'th tyghtyas yn trog. 18 Y'n jydh hedhyw ty re dhiskwedhas

fatell dhyghtsys genev yn ta; rag ny'm ledhsys pan y'm delivras an ARLOEDH a-berth y'th leuv. [19] Rag piw re gavas eskar, ha dannvon an eskar dhe-ves yn saw? Ytho re'th tallo an ARLOEDH gans dader rag an pyth re wrussys dhymm y'n jydh hedhyw. [20] Lemmyn my a woer yn ta ty dhe vos yn sur myghtern war Ysrael, hag y fydh gwlaskor Ysrael fastys y'th leuv. [21] To lemmyn dhymm re'n ARLOEDH, na dreghydh dhe-ves ow has war ow lergh, na distrui ow hanow mes a ji ow thas.' [22] Ytho Davydh a dos dhe Sowl. Ena Sowl eth dh'y dre; mes Davydh ha'y wer eth yn-bann dhe'n skons.

Mernans Samuel

25 Samuel a verwis; hag oll Ysrael a omguntellas ha kyni ragdho, ha'y ynkleudhyas yn y ji yn Rama. Ena Davydh a sevis ha mos yn-nans dhe wylvos Paran.

Davydh ha Gwreg Nabal

[2] Yth esa gour yn Maon, a'n jevo y negys yn Karmel. An gour o pur wolusek; ev a'n jevo tri mil dhavas, ha mil ever. Yth esa ev ow knyvyas y dheves yn Karmel. [3] Hanow an gour o Nabal, ha hanow y wreg Abigayl. An venyn o da hy honvedhes ha teg hy semlans, mes an gour o den kales ha drogoberer; ev o Kalebyas. [4] Davydh a glewas y'n gwylvos bos Nabal ow knyvyas y dheves. [5] Ytho Davydh a dhannvonas yn-mes deg gour yowynk; ha Davydh a leveris dhe'n wer yowynk, 'Kewgh yn-bann dhe Karmel, ha kewgh dhe Nabal ha gwrewgh y salusi y'm hanow. [6] Salusewgh ev yndella: "Kres dhis, ha kres dhe'th chi, ha kres dhe oll a bewos. [7] My a glew bos dha wer ow knyvyas dha dheves; lemmyn dha vugeledh dheves re beu genen, ha ny wrussyn drog er agas pynn, ha nyns esa travyth kemmerys anedha der oll an termyn mayth esens yn Karmel [8] Govynn orth dha wesyon, hag i a lever dhis. Rakhenna gas ow gwer yowynk dhe gavoes favour y'th wolok; rag ni re dheuth yn jydh feusik. Ro my a'th pys, pypynag a dheffo dhe'th leuv dhe'th wesyon ha dhe'th vab Davydh." '

[9] Pan dheuth gwer yowynk Davydh, i a gewsis orth Nabal war-lergh oll an geryow na yn hanow Davydh; hag ena i a

wortas. [10] Mes Nabal a worthybis dhe wesyon Davydh ha leverel, 'Piw yw Davydh? Piw yw mab Yesse? Yma lies gwas y'n dydhyow ma a boen dhe-ves dhiworth aga mestrysi. [11] A gemmerav ow bara ha'm dowr ha'n kig re beu ledhys genev rag ow knyvyoryon, ha'y ri dhe wer na wonn vy a-ble teuthons?' [12] Ytho gwer yowynk Davydh a dreylyas dhe-ves, ha mos arta, ha dehweles hag i a dherivas dhodho war-lergh oll an geryow ma. [13] Yn-medh Davydh dh'y wer, 'Kelmewgh agas kledhedhyow warnowgh, hwi oll.' Ytho pub gour a golmas y gledha warnodho; Davydh ynwedh a golmas y gledha warnodho; hag a-dro dhe beswar kans gour eth yn-bann war-lergh Davydh, ha dew kans a wortas gans an fardellow.

[14] Mes onan a'n wer yowynk a dherivas dhe Abigayl, gwreg Nabal, 'Otta, Davydh a dhannvonas kannasow mes a'n gwylvos dhe salusi agan mester; hag ev a's despityas. [15] Mes an wer o pur dha troha ni, ha ny wrussons drog er agan pynn, ha nyns esa travyth kemmerys ahanan pan esen y'n prasow, oll an dydhyow mayth esen gansa; [16] i o fos dhyn nos ha dydh, oll an termyn mayth esen gansa ow kwitha an deves. [17] Lemmyn rakhenna godhvydh ha preder pandr'a wredh; rag drog re beu ervirys erbynn agan mester hag erbynn oll y ji; rag ev yw mab Belial ha ny yll denvyth kewsel orto.'

[18] Ena Abigayl a fistenas ha kemmeres dew kans torth-vara, ha diw seth a win, pymp davas pareusys, ha pymp sea[a] a ys rostys, ha kans tesenn a rappys, ha dew kans tesenn a figys. Hi a's gorras war asenes [19] ha leverel dh'y gwesyon, 'Kewgh yn-rag a-dheragov; my a vydh ow tos war agas lergh.' Mes ny dherivas hi orth hy gour. [20] Pan varghogas hi war an asen ha dos yn-nans yn-dann gudhans an menydh, otta, Davydh ha'y wer a dheuth yn-nans troha hi; ha hi a's dyerbynnas. [21] Lemmyn Davydh re lavarsa, 'Yn sur yth o yn euver my dhe witha oll a'n jeves an gwas ma y'n gwylvos, ma nag esa travyth kemmerys dhiworth oll a bewva; mes ev re dhehwelis dhymm drog yn le da. [22] Re wrello Duw yndella ha moy ynwedh dhe eskerens Davydh mar

a 25:18 *sea:* Ebrow *sea,* musur sygh a-dro dhe 7.3 liter.

kasav a oll a bew ev bys yn golow myttin kemmys hag unn gour neb a bis erbynn fos.'

[23] Pan welas Abigayl Davydh, hi a fistenas ha diyskynna dhiworth an asen, ha koedha a-rag Davydh war hy fas hag omblegya dhe'n dor. [24] Hi a goedhas orth y dreys, ha leverel, 'Warnav vy ow honan, ow arloedh, bedhes an blam, my a'th pys, gas dha vaghteth dhe gewsel y'th tiwskovarn, ha klew geryow dha vaghteth. [25] Na wres ow arloedh, my a'th pys, gul vri a'n gour Belial ma, Nabal; rag kepar dell yw y hanow, yndella yw ev; Nabal yw y hanow, hag yma follneth ganso; mes my, dha vaghteth, ny welis vy gwer yowynk ow arloedh, neb a dhannvensys.

[26] 'Ha lemmyn, ow arloedh, dell vew an ARLOEDH, ha dell vewydh dha honan, drefenn an ARLOEDH dhe'th lettya rag kabel-goes ha diella dre dha leuv dha honan, lemmyn ytho gas dha eskerens, ha'n re neb a hwila gul drog dhe'm arloedh, bos kepar ha Nabal. [27] Ha lemmyn bedhes an ro ma re dhros dha vaghteth dhe'm arloedh, res dhe'n wer yowynk neb a hol ow arloedh. [28] My a'th pys, gav treuspass dha vaghteth; rag an ARLOEDH a wra yn sur rag ow arloedh chi sur, drefenn ow arloedh dhe vatalyas batelyow an ARLOEDH; ha ny vydh drog kevys ynnos oll dha dhydhyow. [29] Mar sev yn-bann nebonan dhe'th helghya ha hwilas dha vewnans, bewnans ow arloedh a vydh maylys yn fardell an re vew gans an ARLOEDH dha Dhuw; mes bewnansow dha eskerens ev a dewl yn-mes, kepar ha dhiworth kew towlbrenn. [30] Wosa an ARLOEDH dhe wul dhe'm arloedh war-lergh pup-tra da a gewsis ev a-dro dhis, ha'th settya avel rewler war Ysrael, [31] ny vydh hemma galar vyth dhis, na offens a golonn dhe'm arloedh, rag skoellya goes heb acheson, po ow arloedh dhe sawya y honan. Ha pan dhyght an ARLOEDH ow arloedh yn ta, ena porth kov a'th vaghteth.'

[32] Yn-medh Davydh dhe Abigayl, 'Benniges re bo an ARLOEDH, Duw Ysrael, neb a'th tannvonas dhe'm metya y'n jydh hedhyw. [33] Benniges re bo dha furneth, ha benniges re bi, neb re'm gwithas y'n jydh hedhyw dhiworth kabel-goes ha

dhiworth diella ow honan der ow leuv ow honan. [34] Rag yn hwir
dell vew an ARLOEDH, neb re'm lettyas rag gul drog dhis, mar
ny fistenses ha dos dhe'm metya, yn sur ny via gesys dhe Nabal
bys yn golow myttin kemmys hag unn gour neb a bis erbynn
fos.' [35] Ena Davydh a dhegemmeras dhiworth hy leuv an pyth
re rosa dhodho; hag ev a leveris dhedhi, 'Ke yn-bann dhe'th chi
yn kres; gwel, my re woslowas orth dha lev, ha my re wrontyas
dha wovynnadow.'

[36] Abigayl a dheuth dhe Nabal; hag, otta, yth esa ev ow synsi
kevewi yn y ji, kepar ha kevewi myghtern. Ha kolonn Nabal
o lowenek a-ji dhodho, rag ev o pur vedhow; rakhenna ny
dherivas hi travyth orto, byghan na bras, bys yn golow myttin.
[37] Mes ternos myttin, pan o an gwin gyllys mes a Nabal, y wreg
a dherivas an traow ma orto, ha'y golonn a verwis a-ji dhodho;
ev a dheuth ha bos avel men. [38] A-dro dhe dheg dydh a-wosa,
an ARLOEDH a weskis Nabal, hag ev a verwis.

[39] Ha pan glewas Davydh bos Nabal marow, yn-medh ev,
'Benniges re bo an ARLOEDH neb re ventenas ow hen rag an
despit dhiworth leuv Nabal, hag ev re withas y was dhiworth
drog; rag an ARLOEDH re dreylyas drogober Nabal war y benn y
honan.' Ena Davydh a dhannvonas ha kewsel gans Abigayl, dh'y
hemmeres dhodho, dh'y hemmeres avel y wreg. [40] Pan dheuth
gwesyon Davydh dhe Abigayl yn Karmel, i a gewsis dhedhi
ha leverel, 'Davydh re'gan dannvonas dhis, dhe'th kemmeres
dhodho avel y wreg.' [41] Ha hi a sevis ha plegya dhe'n dor, gans
hy fas orth an dor, ha leverel, 'Otta, dha vaghteth yw kethes
dhe wolghi treys gwesyon ow arloedh.' [42] Abigayl a sevis yn
unn fistena ha marghogeth dhe-ves war an asen; gans hy fymp
maghteth rybdhi. Hi eth war-lergh kannasow Davydh ha dos
ha bos y wreg.

[43] Davydh ynwedh a gemmeras Ahinoam a Yezreel; ha'ga
diw a dheuth ha bos y wragedh. [44] Mes Sowl re rosa Mikal y
vyrgh, gwreg Davydh, dhe Palti mab Laish, a Gallim.

Davydh a Spar Bewnans Sowl Unnweyth Arta

26 Ena an Zifysi a dheuth dhe Sowl yn Gibea ha leverel,
'A ny omgudh Davydh war venydh Hakila, usi a-dal
Yeshimon?' [2] Ena Sowl a sevis ha mos yn-nans dhe wylvos Zif
dhe hwilas Davydh, hag yth esa tri mil wour dhewisys a Ysrael
ganso yn gwylvos Zif. [3] Sowl a gampyas war venydh Hakila, usi
a-dal Yeshimon ryb an fordh. Mes yth esa Davydh trigys y'n
gwylvos. Pan welas ev Sowl dhe dhos war y lergh y'n gwylvos,
[4] Davydh a dhannvonas yn-mes aspioryon, hag ev a wodhya
bos Sowl yn tevri devedhys. [5] Ena Davydh a sevis ha dos dhe'n
tyller may kampsa Sowl; ha Davydh a welas an tyller mayth esa
Sowl ow krowedha, gans Abner mab Ner, pennhembrenkyas y
lu. Yth esa Sowl ow krowedha a-ji dhe'n kamp, hag yth esa an
bobel ow kampya a-dro dhodho.

[6] Ena Davydh a leveris dhe Ahimelek an Hittyas, ha dhe
Abishay mab Seruya, broder Yoab, 'Piw a vynn mones yn-nans
genev a-ji dhe'n kamp dhe Sowl?' Hag Abishay a worthybis,
'My a vynn mones genes.' [7] Ytho Davydh hag Abishay eth dhe'n
lu y'n nos; hag otta, yth esa Sowl ow krowedha yn kosk a-ji
dhe'n kamp, gans y wuw gweskys y'n dor orth y benn; hag yth
esa Abner ha'n lu ow krowedha a-dro dhodho. [8] Ena Abishay
a leveris dhe Davydh, 'Duw re dhelivras dha eskar a-berth y'th
leuv y'n jydh hedhyw; lemmyn rakhenna gas vy dh'y weskel
dhe'n dor, my a'th pys, gans unn pych a'n guw; ny'n gwaskav
diwweyth.' [9] Mes yn-medh Davydh dhe Abishay, 'Na wra y
dhistrui, rag piw a yll ystynn y leuv erbynn untys an ARLOEDH,
ha bos heb kessydhyans?' [10] Hag yn-medh Davydh ynwedh,
'Dell vew an ARLOEDH, an ARLOEDH a'n gwysk dhe'n dor; po
y jydh a dheu dhe verwel; po ev a wra mos yn-nans yn batel
ha merwel. [11] An ARLOEDH difenn, my dhe ystynn ow leuv
yn-rag erbynn untys an ARLOEDH; mes, my a'th pys, kemmer
lemmyn an guw usi orth y benn, ha'n seth-dowr, ha deun.'
[12] Ytho Davydh a gemmeras an guw ha'n seth-dowr, hag i a
omdennas. Ny'n gwelas denvyth, na'y wodhvos, na ny dhifunas
denvyth; rag yth esens oll yn kosk, drefenn kosk down dhe
goedha dhiworth an ARLOEDH warnedha.

13 Ena Davydh eth a-dreus dhe'n tu arall, ha sevel war benn
bre yn pellder, gans spas meur yntredha. 14 Davydh a elwis
dhe'n bobel, ha dhe Abner mab Ner, ha leverel, 'Abner, a ny
worthybydh?' Ena Abner a worthybis, 'Piw osta neb a elow
dhe'n myghtern?' 15 Ha Davydh a leveris dhe Abner, 'A nyns
osta gour? Piw yw kepar ha ty yn Ysrael? Prag na withsys war
dha arloedh an myghtern. Rag onan a'n bobel a dheuth a-ji
dhe dhistrui dha arloedh an myghtern. 16 An dra ma re wrussys,
nyns yw da. Dell vew an ARLOEDH, hwi a dhervynn an mernans,
drefenn na withsowgh war agas arloedh, untys an ARLOEDH.
Mir lemmyn, ple'ma guw an myghtern; po an seth-dowr esa
orth y benn?'

17 Ha Sowl a aswonnis lev Davydh, ha leverel, 'Yw hemma
dha lev, ow mab Davydh?' Hag yn-medh Davydh, 'Yth yw
ow lev, ow arloedh, A vyghtern.' 18 Hag yn-medh ev ynwedh,
'Prag yth helgh ow arloedh war-lergh y was? Pandr'a wrug vy?
Py pegh usi y'm leuv? 19 Lemmyn ytho, my a'th pys, klewes
ow arloedh an myghtern geryow y was. Mars yw an ARLOEDH
neb re ynnias warnas er ow fynn, re vlasso offrynn; mes mars
yw mebyon den, bedhens milliges dherag an ARLOEDH, rag i
re'm chasyas yn-mes y'n jydh hedhyw ma na gaffen ow rann
yn eretons an ARLOEDH, ow leverel, "Ke, serv duwow erell."
20 Lemmyn rakhenna, na wres ow goes koedha dhe'n dor
dhe-ves a lok an ARLOEDH; rag myghtern Ysrael re dheuth
yn-mes dhe hwilas hwannenn, kepar dell helghir grugyar y'n
menydhyow.'

21 Ena Sowl a leveris, 'My re beghas; dehwel, ow mab
Davydh, rag ny wrav drog dhis arta, drefenn bos ow bewnans
drudh y'th wolok y'n jydh hedhyw. Otta, my re beu foll, ha my
re erryas dres eghenn.' 22 Ha Davydh a worthybis ha leverel,
'Otta an guw, A vyghtern! Gas onan a'n wer yowynk dhe dreusi
omma ha'y gemmeres. 23 An ARLOEDH a attal dhe bub gour
rag y ewnder ha'y lelder; rag an ARLOEDH a'th telivras a-berth
y'm leuv hedhyw, mes ny vynnis ystynn ow leuv erbynn untys
an ARLOEDH. 24 Hag, otta, kepar dell veu dha vewnans drudh
y'm golok y'n jydh hedhyw, yndella re bo ow bewnans drudh

yn golok an ARLOEDH, ha re'm deliffro yn-mes a oll anken.'
25 Ena Sowl a leveris dhe Davydh, 'Benniges re bi, ow mab
Davydh! Ty a wra traow meur, hag ynwedh ty a sewen ynna.'
Ytho Davydh eth war y fordh, ha Sowl a dhehwelis dh'y dyller.

Davydh a Serv Akish Myghtern Gath

27 Davydh a brederis yn y golonn, 'Lemmyn, my a
verow unn jydh dre leuv Sowl; nyns eus travyth
gwell ragov marnas diank hware dhe bow an Filistysi; ena
Sowl a hedh dhe'm hwilas pella a-ji dhe oryon Ysrael, ha my
a dhienk mes a'y leuv.' 2 Ytho Davydh a sevis ha treusi gans
hwegh kans gour esa ganso, dhe vyghtern Akish mab Maok a
Gath. 3 Yth esa Davydh trigys gans Akish yn Gath, ev ha'y wer,
pub gour gans y deylu, ha Davydh gans y dhiw wreg, Ahinoam
a Yezreel, hag Abigayl an Karmelyades, gwreg Nabal. 4 Ha pan
veu derivys orth Sowl Davydh dhe fia dhe Gath, ny'n hwilas
na fella.

5 Ena Davydh a leveris dhe Akish, 'Mar kevis favour y'th
wolok, bedhes tyller res dhymm yn neb sita y'n pow, may
hallav triga ena; rag prag y tegoedh dhe'th was triga y'n sita
ryel genes?' 6 Ena Akish a ros dhodho Siklag y'n jydh na;
rakhenna myghternedh Yuda re bewva Siklag bys y'n jydh
hedhyw. 7 Niver an dydhyow mayth esa Davydh trigys yn pow
an Filistysi o blydhen ha peswar mis.

8 Lemmyn Davydh ha'y wer eth yn-bann, hag i a wrug
omsettyansow erbynn an Geshurysi, ha'n Girzysi, ha'n
Amalekysi; rag yth o an re ma an trevesigethow dhiworth
Telam war an fordh dhe Shur ha bys yn pow Ejyp. 9 Davydh a
weskis an tir, ha ny asas yn few naneyl gour na benyn, hag ev a
gemmeras dhe-ves an deves, an oghen, an asenes, an kowrvergh,
ha'n dillas, ha dehweles dhe Akish. 10 Pan wovynni Akish, 'Piw
re wrussys omsettyans er y bynn hedhyw?' Davydh a leveri,
'Erbynn Negeb Yuda,' po 'Erbynn Negeb an Yeraghmeelysi,'
po, 'Erbynn Negeb an Kenysi.' 11 Ha ny asa Davydh yn few
naneyl gour na benyn, dhe dri ger dhe Gath, ow leverel, 'Ma na
dheriffons a-dro dhyn, ha leverel, "Davydh re wrug yndella."'

Hemm o y vaner dres oll an termyn mayth esa ev trigys yn pow
an Filistysi. 12 Hag Akish a drestyas yn Davydh, ha tybi, ‘Ev re
wrug y honan kasadow glan yn mysk y bobel Ysrael; rakhenna
ev a vydh ow gwas bys vykken.’

28 Y’n dydhyow na, an Filistysi a guntellas aga luyow
war-barth rag bresel, dhe vatalyas orth Ysrael.
Akish a leveris dhe Davydh, ‘Ty a woer heb mar, ty dhe vones
yn-mes genev y’n lu, ty ha’th wer.’ 2 Ha Davydh a worthybis
dhe Akish, ‘Yn sur, ena ty a woer pandr’a yll dha was y wul.’
Yn-medh Akish dhe Davydh, ‘Pur dha, my a’th wra gwithyas
ow fenn bys vykken.’

Sowl a Hwila Kusul Dhiworth Koelyoges

3 Lemmyn Samuel o marow, hag oll Ysrael a gynis ragdho,
ha’y ynkleudhyas yn Rama, y sita y honan. Sowl re bellhasa an
nygromonsoryon ha’n goelyogyon mes a’n pow. 4 An Filistysi
a omguntellas war-barth, ha dos ha kampya yn Shunem. Sowl
a guntellas oll Ysrael hag i a gampyas yn Gilboa. 5 Pan welas
Sowl lu an Filistysi, ev a borthas own, ha’y golonn a grenas yn
feur. 6 Ha pan wovynnas Sowl orth an ARLOEDH, ny worthybis
an ARLOEDH dhodho, na der hunrosow, na der Urim, na dre
brofoesi. 7 Ena yn-medh Sowl dh’y wesyon, ‘Hwilewgh ragov
nygromonsores, may hallav mos dhedhi, ha govynn orti.’ Y
wesyon a leveris dhodho, ‘Otta, yma nygromonsores yn Endor.’

8 Ytho Sowl a dhivelebis y semlans hag omwiska yn dillas
arall ha mos di, ev ha dew wour ganso. I a dheuth dhe’n
venyn y’n nos. Hag yn-medh ev, ‘Gwra dewinieth ragov dre
nygromons, ha dri yn-bann ragov ev neb a hanwav dhis.’
9 Hag yn-medh an venyn dhodho, ‘Otta, ty a woer an pyth re
wrug Sowl. Ev re droghas dhe-ves an nygromonsoryon ha’n
goelyogyon mes a’n pow. Rakhenna prag yth esos ow settya
antell rag ow bewnans dhe wul ow mernans?’ 10 Mes Sowl a dos
dhedhi re an ARLOEDH, ha leverel, ‘Dell vew an ARLOEDH, ny
dheu kessydhyans vyth warnas rag an dra ma.’ 11 Ena yn-medh
an venyn, ‘Piw a dhrov yn-bann ragos?’ Hag ev a worthybis,
‘Dro yn-bann Samuel ragov.’ 12 Pan welas an venyn Samuel, hi a

armas gans lev ughel; ha'n venyn a leveris dhe Sowl, 'Prag y'm toellsys? Rag ty yw Sowl!' 13 Yn-medh an myghtern dhedhi, 'Na borth own; pandr'a welsys?' Yn-medh an venyn dhe Sowl, 'My re welas duw ow tos yn-bann mes a'n dor.' 14 Yn-medh ev dhedhi, 'Pyth yw y semlans?' Hi a worthybis, 'Yma gour koth ow tos yn-bann; ev yw maylys yn mantell.' Yndella Sowl a wodhya y vos Samuel, hag ev a goedhas dhe'n dor gans y fas dhe'n leur, hag omblegya.

15 Ena yn-medh Samuel dhe Sowl, 'Prag y'm ankresys dhe'm dri yn-bann?' Sowl a worthybis, 'Yth esov yn ankres meur, rag yma an Filistysi ow patalyas orthiv, ha Duw re dreylyas dhe-ves ahanav ha ny worthyp dhymm namoy, na dre brofoesi na dre hunrosow; rakhenna my re'th helwis, may hyllydh leverel dhymm pandr'a wrav.' 16 Ena yn-medh Samuel, 'Prag y hwovynnsys orthiv, a-ban wrug an ARLOEDH treylya ahanas, hag ev re dheuth ha bos dha eskar? 17 Ha'n ARLOEDH re wrug kepar dell gewsis der ow leuv; rag an ARLOEDH re skwardyas an wlaskor mes a'th leuv, ha'y ri dhe'th kentrevek, Davydh. 18 Drefenn na woslewsys orth lev an ARLOEDH, na kollenwel y sorr fell war Amalek, rakhenna an ARLOEDH re wrug hemma dhis hedhyw. 19 Ynwedh an ARLOEDH a re Ysrael war-barth genes a-berth yn leuv an Filistysi; hag a-vorow ty ha'th vebyon a vydh genev; an ARLOEDH a re lu Ysrael ynwedh a-berth yn leuv an Filistysi.'

20 Ena hware Sowl a goedhas sket war an dor a-hys, hag ev a borthas own meur, drefenn geryow Samuel; ha nyns esa nerth vyth ynno; rag ny dhyb'sa boes vyth oll an jydh, nag oll an nos. 21 An venyn a dheuth dhe Sowl, ha gweles y vos dyegrys, hag yn-medh hi dhodho, 'Otta, dha vaghteth re woslowas orth dha lev; my re worras ow bewnans a-berth y'm leuv, ha goslowes orth dha eryow re gewssys dhymm. 22 Lemmyn rakhenna, my a'th pys, goslow ynwedh orth lev dha vaghteth; ha gas vy dhe settya tamm a vara a-dheragos. Deber, may kevydh nerth, pan edh war dha fordh.' 23 Mes ev a skonyas, ha leverel, 'Ny vynnav dybri.' Mes y wesyon, war-barth gans an venyn, a ynnias warnodho; hag ev a woslowas orth aga lev. Ytho ev a sevis

a-dhiwar an dor hag esedha war an gweli. [24] Lemmyn an venyn
a's tevo leugh peskys a-ji dhe'n chi. Hi a fistenas ha'y ladha, ha
kemmeres bleus, ha'y doesa, ha pobas bara heb goell. [25] Hi a's
settyas dherag Sowl ha'y wesyon, hag i a dhybris. Ena i a sevis
ha mos dhe-ves an nos na.

An Filistysi a Skon Davydh

29 Lemmyn an Filistysi a guntellas oll aga luyow war-
barth yn Afek, hag Ysrael a gampyas ryb an fenten
usi yn Yezreel. [2] Pan esa gwahalyethow an Filistysi ow mos yn-
rag gans bagasow a gansow ha milyow, yth esa Davydh ha'y wer
ow tremena a-dhelergh gans Akish. [3] Yn-medh kaslewydhyon
an Filistysi, 'Pyth usi an Ebrowyon ma ow kul omma?' Akish
a worthybis dhe gaslewydhyon an Filistysi, 'A nyns yw hemma
Davydh, gwas Sowl myghtern Ysrael, neb re beu genev
lemmyn an dydhyow ma ha'n blydhynyow ma? Ny gevis fowt
vyth ynno a-ban gilfias dhymm bys y'n jydh hedhyw.' [4] Mes
kaslewydhyon an Filistysi o serrys ganso; hag yn-medh dhodho
kaslewydhyon an Filistysi, 'Gwra dhe'n gour dehweles, may
hallo dehweles dhe'n tyller re beu apoyntys ragdho. Na wres
ev mones yn-bann genen dhe'n vatel, rag own ev dhe dhos ha
bos eskar dhyn y'n vatel. Rag fatell allsa an gwas ma gwaynya
favour y arloedh marnas y fo gans pennow an wer ma? [5] A nyns
yw hemma Davydh, an gour may kanens anodho an eyl dh'y
gila yn donsyow, ha leverel,

"Sowl re ladhas y vilyow,
ha Davydh y dhegow a vilyow"?'

[6] Ena Akish a elwis Davydh ha leverel dhodho, 'Dell vew an
ARLOEDH, ty re beu ewnhynsek, hag y'm golok yth hevel ewn
dhymm ty dhe vones yn-mes ha dones a-ji genev y'n lu; rag
ny gevis drog vyth ynnos a-dhia'n jydh may teuthys dhymm
bys y'n jydh hedhyw. Byttegyns nyns osta da yn dewlagas an
wahalyethow. [7] Ytho dehwel lemmyn; ha ke yn kres; na wra
travyth dhe dhisplesya gwahalyethow an Filistysi.' [8] Davydh a
leveris dhe Akish, 'Mes pandr'a wrug vy? Pandr'a gevsys y'th
was a-dhia'n jydh may teuth vy dhis bys y'n jydh hedhyw, ma

na allav mos ha batalyas orth eskerens ow arloedh an myghtern?'
9 Akish a worthybis dhe Davydh ha leverel, 'My a woer dha vos
divlam y'm golok, kepar hag el Duw; byttegyns, kaslewydhyon
an Filistysi re leveris, "Ny wra ev mones yn-bann genen dhe'n
vatel." 10 Lemmyn ytho sav myttin a-varr, ty ha gwesyon dha
arloedh neb a dheuth genes, ha ke dhe'n tyller a wrug vy y
apoyntya ragos. A-dro dhe'n drog dherivas, na'n kemmer y'th
kolonn, rag ty re wrug yn ta a-dheragov.[a] Dallethewgh myttin
a-varr, ha diberthewgh kettell a'gas eus golow.' 11 Ytho Davydh
ha'y wer a sevis myttin a-varr dhe dhehweles dhe bow an
Filistysi. Mes an Filistysi eth yn-bann dhe Yezreel.

Davydh a Dhiell Distruyans Siklag

30 Lemmyn pan dheuth Davydh ha'y wer dhe Siklag
y'n tressa dydh, an Amalekysi a wrug omsettyans
war an Negeb ha war Siklag. I a waskas Siklag, ha'y leski gans
tan, 2 ha kemmeres yn kethneth an benynes hag oll myns esa
ynni, byghan ha bras; ny ladhsens gour vyth, mes aga doen
dhe-ves, ha mos war aga fordh. 3 Pan dheuth Davydh ha'y wer
dhe'n sita, i a welas hy bos leskys gans tan, ha'ga benynes ha'ga
mebyon ha'ga myrghes re bia kemmerys yn kethneth. 4 Ena
Davydh hag oll an bobel esa ganso a dhrehevis aga lev hag oela,
bys ma nag esa dhedha nerth vyth dhe oela namoy. 5 Ha diw
wreg Davydh ynwedh re bia kemmerys yn kethneth, Ahinoam
a Yezreel, hag Abigayl gwreg Nabal a Karmel. 6 Ha Davydh o
grevys yn feur; rag an bobel a gewsis a'y labydha, drefenn bos
oll an bobel hwerow y'n enev rag aga mebyon ha myrghes. Mes
Davydh a gavas nerth y'n ARLOEDH y Dhuw.

7 Ena Davydh a leveris dhe'n oferyas Abiathar mab Ahimelek,
'Ro dhymm an efod.' Ytho Abiathar a ros an efod dhe Davydh.
8 Ha Davydh a wovynnas orth an ARLOEDH, ha leverel, 'A
wrav vy helghya an bagas ma? A wrav vy aga hachya?' Ev a

---

a 29:10 *ha ke dhe'n tyller a wrug vy y apoyntya ragos. A-dro dhe'n drog dherivas, na'n kemmer y'th kolonn, rag ty re wrug yn ta a-dheragov:* Ow siwya an Septuagint. Nyns usi an geryow ma y'n tekst ebrow.

worthybis dhodho, ‘Helgh, rag ty a wra yn sur aga hachya ha heb falladow sawya an brisnoryon.’ [9] Ytho Davydh eth, ev ha’n hwegh kans gour esa ganso. I a dheuth dhe nans Besor, le may hwortas an re a veu gesys dhelergh. [10] Mes Davydh a besyas helghya, ev ha peswar kans gour; dew kans a veu gesys, neb o re skwith dhe dreusi nans Besor.

[11] I a gevis gour ejyptek y’n gwel ha’y dhri dhe Davydh. I a ros bara dhodho hag ev a dhybris, hag i a ros dhodho dowr dhe eva; [12] hag i a ros dhodho tamm a desenn a figys ha diw desenn a rappys. Wosa dybri, y spyrys a dheuth arta dhodho; drefenn na dhyb’sa bara vyth nag eva dowr trydydh ha teyr nos. [13] Ena Davydh a leveris dhodho, ‘Dhe biw osta? A-ble os?’ Ev a worthybis, ‘Gour yowynk a Ejyp ov vy, gwas dhe wour a Amalek. Ow mester a’m gasas, drefenn my dhe vos yn klav nans yw trydydh. [14] Ni a wrug omsettyans war Negeb an Kerethysi ha war an pyth a wra Yuda y bewa ha war Negeb Kaleb; ha ni a loskas Siklag gans tan.’ [15] Yn-medh Davydh dhodho, ‘A vynnydh ow hemmeres yn-nans dhe’n bagas ma?’ Ev a worthybis, ‘To dhymm re Dhuw, na wre’ta ow ladha, na’m delivra a-berth yn leuv ow mester, ha my a wra dha dhri yn-nans dhe’n bagas ma.’

[16] Pan y’n drosa yn-nans, awotta, yth ens i lesys a-derdro war enep oll an dor, ow tybri hag owth eva, hag ow tonsya, drefenn an myns bras a breydh a gemmersens yn-mes a bow an Filistysi hag yn-mes a bow Yuda. [17] Davydh a’s gweskis dhiworth an bora bys gorthugher an nessa dydh. Ny dhienkas nagonan anedha, saw peswar kans gour yowynk, neb a varghogas war gowrvergh ha fia. [18] Davydh a dhaskavas pup-tra re gemmersa an Amalekysi; ha Davydh a sawyas y dhiw wreg. [19] Ny veu travyth kellys, naneyl byghan na bras, naneyl mebyon na myrghes, na travyth a’n preydh re bia kemmerys; Davydh a dhaskavas pup-tra. [20] Ha Davydh a gemmeras oll an flokkys ha’n greow, hag i a’s ledyas a-dherag an chatel erell, ow leverel, ‘Hemm yw preydh Davydh.’

21 Ena Davydh a dheuth dhe'n dhew kans gour, neb o mar
skwith ma na allsens holya Davydh, an re neb re bia gesys orth
nans Besor. I eth yn-mes dhe vetya Davydh ha dhe vetya an
bobel esa ganso. Pan dheuth Davydh nes dhe'n bobel, ev a's
salusis. 22 Ena oll an debeles, ha gwer Belial yn mysk an wer
neb eth gans Davydh a leveris, 'Drefenn na wrussons mones
genen, ny wren ni ri dhedha travyth a'n preydh daskevys genen,
saw pub gour a yll kemmeres y wreg ha'y fleghes hag omdenna.'
23 Mes Davydh a leveris, 'Ny wrewgh yndella, ow breder, gans
an pyth re ros an ARLOEDH dhyn; ev re'gan gwithas, hag ev re
ros an bagas neb a dheuth er agan pynn a-berth yn agan leuv.
24 Piw a vynn goslowes orthowgh y'n mater ma? Rag rann an
gour neb a wra mos yn-nans y'n vatel a vydh kepar ha rann an
gour neb a worta ryb an fardellow; i a rann kepar.' 25 Hag yth o
yndella dhiworth an jydh na yn-rag, ev a'n gwrug ordenans ha
breus rag Ysrael bys y'n jydh hedhyw.

26 Pan dheuth Davydh dhe Siklag, ev a dhannvonas rann a'n
preydh dh'y gowetha, henavogyon Yuda, ha leverel, 'Otta ro
ragowgh dhiworth preydh eskerens an ARLOEDH.' 27 Yth o rag
an re esa yn Bethel, ha dhe'n re esa yn Ramoth an Negeb, ha
dhe'n re esa yn Yattir, 28 ha dhe'n re esa yn Aroer, ha dhe'n re
esa yn Sifmoth, ha dhe'n re esa yn Eshtemoa, 29 ha dhe'n re
esa yn Rakal, ha dhe'n re esa yn sitys an Yeraghmeelysi, ha
dhe'n re esa yn sitys an Kenysi, 30 ha dhe'n re esa yn Horma,
ha dhe'n re esa yn, ha dhe'n re esa yn Athak, 31 ha dhe'n re esa
yn Hebron, henn yw dhe oll an tylleryow mayth esa Davydh y
honan ha'y wer ow kwandra.

Mernans Sowl ha'y Vebyon

31 Lemmyn an Filistysi a vatalyas orth Ysrael; ha gwer
Ysrael a fias a-dherag an Filistysi, hag i a goedhas
ledhys war venydh Gilboa. 2 An Filistysi a lenas harlych war-
lergh Sowl ha'y vebyon; ha'n Filistysi a ladhas Yonathan hag
Abinadab ha Malkishua, mebyon Sowl. 3 An vatel o poes
erbynn Sowl; an sethoryon a'n kavas ha'y weskel hag ev a veu
goliys meur. 4 Ena Sowl a leveris dhe dheger y arvow, 'Tenn dha

gledha ha'm gwana ganso ma na dheffo an wer antrodreghys ma ha'm gwana ha gul ges ahanav.' Mes ny vynnas deger y arvow; drefenn ev dhe berthi own yn feur. Rakhenna Sowl a gemmeras y gledha y honan hag ev a goedhas warnodho. [5] Pan welas deger y arvow bos Sowl marow, ev ynwedh a goedhas war y gledha, hag ev a verwis ganso. [6] Ytho Sowl a verwis, ha'y dri mab, ha deger y arvow, hag oll y wer, war-barth y'n keth jydh. [7] Pan welas gwer Ysrael esa a'n tenewen arall dhe'n nans ha'n re esa dres an Yordan, gwer Ysrael dhe fia, ha bos Sowl ha'y vebyon marow, i a forsakyas aga sitys, ha fia; ha'n Filistysi a dheuth ha triga ynna.

[8] Ternos, pan dheuth an Filistysi dhe bilya an re varow, i a gavas Sowl ha'y dri mab koedhys war venydh Gilboa. [9] I a droghas dhe-ves y benn, ha pilya dhe-ves y arvow, ha dannvon kannasow a-derdro yn pow an Filistysi dhe dhri an nowodhow da dhe jiow aga idolys ha dhe'n bobel. [10] I a worras y arvow yn chi Ashtaroth; hag i a fastyas y gorf orth fos Beth-shan. [11] Mes pan glewas trigoryon Yabesh-gilead a-dro dhe'n dra re wrussa an Filistysi dhe Sowl, [12] pub gour kolonnek a sevis, ha vyajya der an nos, ha kemmeres korf Sowl ha korfow y vebyon dhiworth fos Beth-shan. I a dheuth dhe Yabesh ha'ga leski ena. [13] Hag i a gemmeras aga eskern ha'ga ynkleudhyas yn-dann an damaryskenn yn Yabesh, ha penys seyth dydh.

NESSA LYVER
SAMUEL

Chaptra 1
Davydh a Gyn rag Sowl ha Yonathan

Chaptra 2
Davydh Untys avel Myghtern Yuda
Bresel yntra Chiow Davydh ha Sowl
Kas Gibeon

Chaptra 3
Mebyon Davydh Genys yn Hebron
Abner a Dreyl dhe Skoedhya Davydh
Abner Yw Ledhys gans Yoab

Chaptra 4
Moldrans Ish-bosheth

Chaptra 5
Davydh Untys avel Myghtern war Oll Ysrael
Davydh a Gemmer Yerusalem
Davydh a Feth an Filistysi

Chaptra 6
Davydh a Dhre an Argh dhe Yerusalem

Chaptra 7
Kevambos Duw gans Davydh
Pysadow Davydh

Chaptra 8
Breselyow Davydh
Soedhogyon Davydh

Chaptra 9
Kuvder Davydh troha Mefibosheth

Chaptra 10
Ammon hag Aram Fethys

Chaptra 11
Davydh ha Bathsheba
Moldrans Uria

Chaptra 12
Profoesans Nathan erbynn Davydh
Mab Bathsheba a Verow
Dineythyans Solomon
Davydh a Gemmer Rabba

Chaptra 13
Amnon ha Tamar
Absalom a Dhiell Defolans Y Hwoer

Chaptra 14
Absalom a Dhehwel dhe Yerusalem
Davydh a Av dhe Absalom

Chaptra 15
Absalom a Gemmer an Tron
Davydh a Fi Dhiworth Yerusalem
Hushay a Dheu ha Bos Aspier Davydh

Chaptra 16
Eskerens Davydh
Shimei a Volleth Davydh
Kusul Ahithofel

Chaptra 17
Kusul Hushay
Hushay a Warn Davydh

Chaptra 18
Mernans Absalom
Davydh a Glew a Vernans Absalom
Davydh a Gyn rag Absalom

Chaptra 19
Davydh a Dhehwel dhe Yerusalem
Davydh a Dhiskwa Mersi dhe Shimei
Davydh ha Mefibosheth a Vet
Davydh a Dhiskwa Kuvder dhe Barzillay

Chaptra 20
Rebellyans Sheba

Chaptra 21
An Gibeonysi a Dal Dial war Ji Sowl
Breselyow erbynn an Filistysi

Chaptra 22
Kan Delivrans Davydh

Chaptra 23
Diwettha Geryow Davydh
Kasoryon Davydh

Chaptra 24
Davydh a Niver Ysrael ha Yuda
Breus Peghosow Davydh
Alter Davydh war an Leur-drushya

Davydh a Gyn rag Sowl ha Yonathan

1 Wosa mernans Sowl, pan dhehwelis Davydh dhiworth
ladhva an Amalekysi, Davydh a wortas dew dhydh yn
Siklag. [2] Y'n tressa dydh, gour a dheuth yn-mes a gamp Sowl
gans y dhillas skwardys, ha gans dor war y benn. Pan dheuth
dhe Davydh, ev a goedhas dhe'n leur hag omblegya. [3] Yn-medh
Davydh dhodho, 'A-ble osta devedhys?' Ev a worthybis, 'My re
dhienkas yn-mes a gamp Ysrael.' [4] Ha Davydh a wovynnas orto,
'Pandr'a hwarva? My a'th pys, lavar dhymm.' Ev a worthybis,
'An bobel a fias dhiworth an vatel, hag ynwedh lies anedha
a goedhas ha merwel; ha Sowl ha'y vab Yonathan ynwedh a
verwis.' [5] Ena Davydh a wovynnas orth an gour yowynk neb
a dherivas orto, 'Fatell wodhes Sowl ha'y vab Yonathan dhe
verwel?' [6] Ha'n gour yowynk neb a dherivas orto a leveris, 'Par
happ yth esen war venydh Gilboa, hag ottena Sowl ow poesa
war y wuw, ha'n charettow ha'n varghogyon ow tos nes dhodho.
[7] Pan dreylyas a-dro, ev a'm gwelas, ha gelwel dhymm, ha my
a worthybis, "Ottavy syrra." [8] Yn-medh ev dhymm, "Piw osta?"
Ha my a worthybis dhodho, "Amalekyas ov." [9] Hag ev a leveris
dhymm, "Sav a-ughov my a'th pys, ha ladh vy; rag penn-dro
re'm dalghennas, kynth usi ow bewnans hwath ynnov." [10] Ytho
my a sevis a-ughto, ha'y ladha, drefenn ow bos sur na ylli bewa
wosa ev dhe goedha. My a gemmeras an gurun esa war y benn,
ha'n breghellik esa war y vregh, ha my re's dros omma dhe'm
arloedh.'

[11] Ena Davydh a settyas dalghenn yn y dhillas, ha'ga
skwardya; hag oll an wer esa ganso a wrug yn kettella. [12] I
a gynis hag oela ha penys bys gorthugher rag Sowl ha rag y
vab Yonathan, ha rag pobel an ARLOEDH, ha rag chi Ysrael,
drefenn i dhe goedha der an kledha. [13] Davydh a leveris dhe'n
gour yowynk a dherivas orto, 'A-ble os?' Hag ev a worthybis,
'My yw mab alyon, Amalekyas.' [14] Ha Davydh a leveris dhodho,
'A ny berthsys own a ystynn dha dhorn dhe dhistrui untys an
ARLOEDH?' [15] Ena Davydh a elwis dhe onan a'n wer yowynk ha
leverel, 'Deus omma ha koedh warnodho.' Ytho ev a'n gweskis
dhe'n leur hag ev a verwis. [16] Yn-medh Davydh dhodho,

‘Bedhes dha woes war dha benn dha honan; rag dha anow re
dhustunias er dha bynn, ow leverel, “My re ladhas untys an
ARLOEDH.”’

17 Ha Davydh a gynis gans an kynvann ma war Sowl ha war
y vab Yonathan. 18 Ev a worhemmynnis may fo dyskys dhe
vebyon Yuda;[a] awotta, skrifys yw yn lyver Yashar:

19 Dha splannder, a Ysrael yw ledhys war dha dylleryow
ughel:
ass yw an gasoryon koedhys!

20 Na wrewgh y leverel yn Gath,
na wra y dhyllo yn stretow Ashkelon;
ma na lowenhaho myrghes an Filistysi,
ma na heudhhaho myrghes an re antrodreghys.

21 A venydhyow Gilboa,
na vedhes naneyl gluth na glaw warnowgh,
na gwelyow a offrynnow![b]
rag ena skoes an gasoryon a veu defolys,
skoes Sowl – nyns yw untys gans oyl namoy.

22 Dhiworth goes an re ledhys,
dhiworth blonek an gasoryon,
ny wrug gwarak Yonathan treylya dhe-ves,
na ny dhehwelis kledha Sowl gwag.

23 Sowl ha Yonathan, yn aga bewnans meurgerys ha
jentyl,
hag yn mernans nyns ens rynnys;
skaffa es eryon ens,
kreffa es lewyon ens.

---

a 1:18 Ow siwya an Septuagint. War-lergh an tekst ebrow yma omma an geryow *an warak.*

b 1:21 *na gwelyow a offrynnow:* Po amendyans *hwythfians an downderyow.*

[24] A vyrghes Ysrael, oelewgh rag Sowl,
neb a'gas dillesas gans pann kogh, gans taklow fethus,
hag a worras tegennow a owr war agas dillas.

[25] Ass yw dha gasoryon koedhys
yn kres an vatel!
Yonathan yw koedhys war dha dylleryow ughel, ledhys.
[26] Grevys ov ragos, ow broder Yonathan;
meurgerys genev eses;
marthys o dha gerensa dhymm,
moy es kerensa benynes.

[27] Ass yw dha gasoryon koedhys,
hag arvow bresel distruys!

Davydh Untys avel Myghtern Yuda

2 Wosa hemma Davydh a wovynnas orth an ARLOEDH, 'A wrav vy mos yn-bann a-ji dhe onan a sitys Yuda?' Ha'n ARLOEDH a leveris dhodho, 'Ke yn-bann.' Davydh a wovynnas, 'Ple'th av yn-bann?' Hag yn-medh ev, 'Dhe Hebron.' [2] Ytho Davydh eth yn-bann di, war-barth gans y dhiw wreg, Ahinoam an Yezreelyades, hag Abigayl gwreg Nabal an Karmelyas. [3] Davydh a dhros yn-bann y wer esa ganso, pub gour gans y deylu; hag i a drigas yn sitys Hebron. [4] Ena gwer Yuda a dheuth, hag eno i a untyas Davydh myghtern war ji Yuda.

Pan dherivsons orth Davydh, 'An re a ynkleudhyas Sowl o gwer Yabesh-gilead,' [5] Davydh a dhannvonas kannasow dhe wer Yabesh-gilead ha leverel dhedha, 'Bennigys owgh gans an ARLOEDH drefenn hwi dhe wul an tregeredh ma dh'agas arloedh, dhe Sowl, ha'y ynkleudhyas. [6] Lemmyn re dhiskwettho an ARLOEDH tregeredh ha lelder dhywgh, ha my ynwedh a dhiskwa an kuvder ma dhywgh, drefenn hwi dhe wul hemma. [7] Lemmyn bedhes krev agas diwleuv, ha bedhewgh kolonnek;

rag Sowl agas arloedh yw marow, ha chi Yuda re'm untyas myghtern warnedha.'

Bresel yntra Chiow Davydh ha Sowl

8 Lemmyn ytho Abner mab Ner, kaslewydh lu Sowl, re
gemmersa Ish-bosheth mab Sowl, ha'y dhri dhe Mahanaym.
9 Ev a'n gwrug myghtern war Gilead, ha war an Asherysi,[a] ha
war Yezreel, ha war Efraym, ha war Benyamin, ha war oll
Ysrael. 10 Ish-bosheth mab Sowl o dewgens bloedh pan dheuth
ha bos myghtern war Ysrael, hag ev a reynyas diw vlydhen.
Mes chi Yuda a holyas Davydh. 11 An termyn mayth esa
Davydh myghtern yn Hebron war ji Yuda o seyth blydhen ha
hwegh mis.

Kas Gibeon

12 Abner mab Ner, ha gwesyon Ish-bosheth mab Sowl, eth
yn-mes a Mahanaym dhe Gibeon. 13 Yoab mab Seruya, ha
gwesyon Davydh, ynwedh eth yn-mes hag i a vetyas war-barth
ryb poll Gibeon. I a esedhas, an eyl bagas unn tu a'n poll ha'n
bagas arall a'n tu arall dhe'n poll. 14 Yn-medh Abner dhe Yoab,
'Seves an wer yowynk hag omladhens a-dheragon.' Hag yn-
medh Yoab, 'Sevens.' 15 Ena i a sevis ha tremena orth niver,
dewdhek a Benyamin hag Ish-bosheth mab Sowl, ha dewdhek
a wesyon Davydh. 16 Pubonan a settyas dalghenn yn penn y gila,
ha gwana y gledha yn tenewen y erbynner may koedhsons war-
barth. Rakhenna an tyller yw henwys Helkath-hassurim, usi yn
Gibeon. 17 An gas o fest kales an jydh na; hag Abner ha gwer
Ysrael a veu fethys a-dherag gwesyon Davydh.

18 Yth esa tri mab Seruya ena, Yoab, Abishay, hag Asahel.
Lemmyn maga skav war y droes avel ewik y'n gwel o Asahel;
19 hag Asahel a jasyas war-lergh Abner, ha ny dreylyas na dhe'n
dyghow na dhe'n kledh hag ev orth y holya. 20 Ena Abner a
dreylyas a-dro ha govynn, 'Osta Asahel?' Hag ev a worthybis,
'Ov.' 21 Hag Abner a armas dhodho, 'Treyl a-denewen dhe'th

---

a 2:9 *Asherysi:* Ow siwya an Targum. War-lergh an Vulgat *Geshurysi.* Tekst masoretek *Ashurysi.*

kledh po dhe'th tyghow, ha dalghenn onan a'n wer yowynk ha dhestrypp y arvow ragos dha honan.' Mes ny vynnas treylya a-denewen dhiworto. 22 Hag Abner a armas arta dhe Asahel, 'Treyl a-denewen dhiworthiv. Prag y koedh dhymm dha weskel dhe'n leur? Fatell allsen ytho diskwedhes ow fas dhe Yoab dha vroder?' 23 Mes ev a naghas treylya a-denewen. Ytho Abner a'n gweskis gans penn-goeles sheft y wuw yn y dorr may teuth an guw mes a'y geyn. Ev a goedhas ena, ha merwel poran y'n tyller na. Ha peub neb a dho dhe'n tyller may koedhas Asahel ha merwel a sevis stag.

24 Mes Yoab hag Abishay a helghyas war-lergh Abner. Ha pan sedhis an howl, i a dheuth dhe vre Amma, usi a-rag Giagh war an fordh dhe wylvos Gibeon. 25 Mebyon Benyamin a omguntellas a-dro dhe Abner, hag i a dheuth ha bos unn bagas, hag i a sevis war wartha bre. 26 Ena Abner a armas dhe Yoab ha leverel, 'A wra an kledha devorya bys vykken? A ny wodhes y fydh an diwedh hwerow? Pes termyn y fydh kyns ty dhe leverel dhe'n bobel may treyllyons dhiworth helghya aga breder?' 27 Yoab a worthybis, 'Dell vew Duw, mar ny gowsses, yn sur y fia myttin kyns pub gour dhe asa helghya y vroder.' 28 Ytho Yoab a hwythas an korn, hag oll an bobel a hedhis; ny helghsons war-lergh Ysrael namoy na breseli na fella.

29 Abner ha'y wer a gerdhas oll an nos na dres an Araba; i a dreusis an Yordan, ha mos der oll an myttin, hag i a dheuth dhe Mahanaym. 30 Yoab a dhehwelis dhiworth helghya Abner; hag ev a guntellas oll an bobel. Yth esa kellys dhiworth gwesyon Davydh nownsek gour hag ynwedh Asahel. 31 Mes gwesyon Davydh re ladhsa trihans gour ha tri-ugens a vebyon Benyamin ha gwer Abner. 32 I a gemmeras Asahel yn-bann, ha'y ynkleudhyas yn bedh y das, esa yn Bethlehem. Yoab ha'y wer a gerdhas der oll an nos na, hag i a dheuth dhe Hebron orth tardh an jydh.

Mebyon Davydh Genys yn Hebron

3 An vresel o hir yntra chi Sowl ha chi Davydh; Davydh eth ha bos kreffa, ha chi Sowl eth ha bos gwanna.

[2] Mebyon a veu dineythys dhe Davydh yn Hebron: ha'y
gynsa-genys o Amnon, a Ahinoam an Yezreelyades; [3] ha'y
nessa, Kileab, a Abigayl gwreg Nabal a Karmel; ha'n tressa,
Absalom mab Maaka myrgh Talmay myghtern Geshur; [4] ha'n
peswora, Adoniya mab Haggith; ha'n pympes, Shefatia mab
Abital; [5] ha'n hweghves, Ithream, a Egla gwreg Davydh. An re
ma a veu dineythys dhe Davydh yn Hebron.

Abner a Dreyl dhe Skoedhya Davydh

[6] Pan esa bresel yntra chi Sowl ha chi Davydh, yth esa Abner
ow krevhe y savla yn chi Sowl. [7] Lemmyn yth esa dhe Sowl
iswreg, ha'y hanow Rispa myrgh Aya. Ish-bosheth a leveris dhe
Abner, 'Prag y hwruss'ta mos a-ji dhe iswreg ow thas?' [8] Abner
a dheuth ha bos pur serrys drefenn geryow Ish-bosheth; yn-
medh ev, 'Ov vy penn-ki? My neb a dhiskwa tregeredh dhe
Yuda y'n jydh hedhyw, dhe ji Sowl dha das, dh'y vreder, ha
dh'y gowetha, ha ny'th telivris yn dorn Davydh; ha hwath ty
re settyas an kabel ma warnav a-dro dhe'n venyn ma y'n jydh
hedhyw. [9] Re wrello Duw yndella dhe Abner, ha moy ynwedh.
Rag kepar dell dos an ARLOEDH dhe Davydh, an keth henna my
a wra ragdho, [10] dhe dreusworra an vyghterneth dhiworth chi
Sowl, ha fastya tron Davydh war Ysrael ha war Yuda, dhiworth
Dan bys yn Beer-sheba.' [11] Ha ny ylli ev gorthybi Abner ger
arta, drefenn ev dhe berthi own anodho.

[12] Abner a dhannvonas kannasow dhe Davydh y'n tyller may
feu,[a] ow leverel, 'Dhe biw yw an pow? Gwra dha gevambos
genev, hag awotta, ow dorn a vydh genes, dhe dreylya oll Ysrael
dhis.' [13] Ev a leveris, 'Da yw; my a wra kevambos genes. Mes
unn dra a wovynnav orthis: ny welydh ow fas, marnas ty dhe
dhri Mikal myrgh Sowl, pan dheudh dhe weles ow fas.' [14] Ena
Davydh a dhannvonas kannasow dhe Ish-bosheth mab Sowl,
ow leverel, 'Ro dhymm ow gwreg Mikal neb a dhemmedhis
dhymm rag kans kudhgenn Filistysi.' [15] Hag Ish-bosheth a
dhannvonas ha'y hemmeres dhiworth hy gour, dhiworth Paltiel

a 3:12 *y'n tyller may feu:* po war-lergh unn vershyon a'n Septuagint, *yn Hebron.*

mab Laish. [16] Mes hy gour eth gensi owth oela war hy lergh bys yn Bahurim. Ena yn-medh Abner dhodho, ‘Ke, dehwel!’ Hag ev a dhehwelis.

[17] Abner a dhannvonas ger dhe henavogyon Ysrael, ow leverel, ‘Rag termyn hir hwi re beu ow hwilas Davydh avel myghtern warnowgh. [18] Lemmyn ytho gwrewgh yndella; rag an ARLOEDH re gewsis dhe Davydh, ha leverel: Dre leuv ow gwas Davydh my a wra sawya ow fobel Ysrael dhiworth leuv an Filistysi, ha dhiworth leuv oll aga eskerens.’ [19] Abner a gewsis yn diwskovarn Benyamin ynwedh; ena Abner eth ynwedh dhe dherivas yn diwskovarn Davydh yn Hebron pup-tra a hevelis da yn golok Ysrael, hag yn golok oll chi Benyamin.

[20] Pan dheuth Abner dhe Davydh yn Hebron, hag ugens gour ganso, Davydh a wrug kevewi rag Abner ha’n wer esa ganso. [21] Hag Abner a leveris dhe Davydh, ‘Gas vy dhe sevel ha mones, ha my a guntell oll Ysrael dhe’m arloedh an myghtern, may hyllons gul kevambos genes, ha may hyllydh reynya war bup-tra a dhesir dha golonn.’ Ytho Davydh a dhannvonas Abner dhe-ves; hag ev eth yn kres.

Abner Yw Ledhys gans Yoab

[22] Hag, awotta, gwesyon Davydh ha Yoab a dhehwelis dhiworth omsettyans, ha dri preydh bras gansa. Mes nyns esa Abner gans Davydh yn Hebron, rag Davydh re’n dannvonsa dhe-ves, hag ev o gyllys yn kres. [23] Pan dheuth Yoab hag oll an lu esa ganso, y feu derivys orth Yoab, ‘Abner mab Ner a dheuth dhe’n myghtern, hag ev re’n dannvonas dhe-ves, hag ev yw gyllys yn kres.’ [24] Ena Yoab eth dhe’n myghtern ha leverel, ‘Pandr’a wruss’ta? Otta, Abner a dheuth dhis; prag y’n dannvensys dhe-ves, mayth yw ev gyllys glan? [25] Ty a woer Abner mab Ner dhe dhos dhe’th toella, ha kavoes godhvos a’th vos yn-mes ha’th tos a-ji, ha dhe wodhvos pup-tra esos orth y wul.’

[26] Pan dheuth Yoab yn-mes a lok Davydh, ev a dhannvonas kannasow war-lergh Abner, hag i a’n dros dhe-dre dhiworth puth Sira; mes ny wodhva Davydh. [27] Pan dhehwelis Abner

dhe Hebron, Yoab a'n kemmeras a-denewen yn kres an yet dhe gewsel ganso yn kosel, hag ev a'n gweskis ena yn y dorr. Ytho ev a verwis rag goes Asahel y vroder. 28 Hag a-wosa, pan glewas Davydh anodho, yn-medh ev, 'My ha'm gwlaskor yw divlam dherag an ARLOEDH bys vykken dhiworth goes Abner mab Ner. 29 Re goettho an goes war benn Yoab, ha war oll chi y das; ha bynner re bo chi Yoab heb unn den a'n jeves sygerans, po yw klavorek, po a boes war y lorgh, po a goedh der an kledha, po a fyll a vara.' 30 Ytho Yoab ha'y vroder Abishay a ladhas Abner, drefenn ev dhe ladha aga broder Asahel y'n gas yn Gibeon.

31 Ena Davydh a leveris dhe Yoab ha dhe oll an bobel esa ganso, 'Skwardyewgh agas dillas, hag omwrogysewgh gans yskar, ha kynewgh war Abner.' Ha myghtern Davydh a holyas an eler. 32 Ytho i a ynkleudhyas Abner yn Hebron: ha'n myghtern a dhrehevis y lev hag oela orth bedh Abner; hag oll an bobel a oelas. 33 Ena an myghtern a gynis war Abner, ha leverel,

'A goedh Abner merwel kepar dell verow den foll?
34 Dha dhiwla, nyns ens kelmys,
na dha dhewdroes synsys yn kargharow;
kepar dell goedh den dherag mebyon sherewneth
ty re goedhas.'

Hag oll an bobel a oelas warnodho arta. 35 Ena oll an bobel a dheuth dhe wul dhe Davydh dybri boes pan o hwath dydh; mes Davydh a dos, ha leverel, 'Yndella re wrello Duw dhymm, ha moy ynwedh, mar plasav bara po neppyth arall kyns an howl dhe sedhi!' 36 Oll an bobel a attendyas hemma, ha da o yn aga golok; kepar dell o da pup-tra a wre an myghtern yn golok oll an bobel. 37 Oll an bobel hag oll Ysrael a wodhya y'n jydh na nag o der arghadow an myghtern bos Abner mab Ner ledhys. 38 Hag yn-medh an myghtern dh'y wesyon, 'A ny wodhowgh hwi pennsevik ha gour bras dhe goedha y'n jydh ma yn Ysrael? 39 Hedhyw my yw difredh, kynth ov untys myghtern; an wer

ma, mebyon Seruya, yw re gales ragov. Re attallo an ARLOEDH dhe'n den neb a wra drog herwydh y sherewynsi!'

Moldrans Ish-bosheth

4 Pan glewas mab Sowl bos Abner marow yn Hebron, y golonn a fyllis, hag oll Ysrael a grenas. [2] Hag yth esa dhe vab Sowl dew wour neb o kaptenyon a vagasow; hanow a'n eyl o Baana, ha hanow y gila Rekab. Mebyon Rimmon a Beeroth ens, dhiworth mebyon Benyamin – Beeroth ynwedh yw reknys dhe Benyamin, [3] rag an Beerothysi re fisa dhe Gittaym, ha re beu trigys ena avel alyons bys y'n jydh hedhyw.

[4] Yth esa dhe Yonathan mab Sowl mab neb o evredhek yn y dhewdroes. Ev o pymp bloedh pan dheuth an nowodhow a-dro dhe Sowl ha Yonathan yn-mes a Yezreel. Y vagores a'n kemmeras yn-bann ha fia; hag y hwarva, pan fistenas dhe fia, ev dhe goedha ha dos ha bos klof. Ha'y hanow o Mefibosheth.

[5] Lemmyn mebyon Rimmon a Beeroth, Rekab ha Baana, eth, ha dos a-dro dhe doemmder an jydh dhe ji Ish-bosheth, hag ev ow krowedha war y weli y'n hanter-dydh. [6] Hag otta, porthores an chi re bia ow klanhe gwaneth, mes hi eth ha bos hunyek ha koska; ytho Rekab ha Baana y vroder a slynkyas a-ji.[a] [7] Pan dheuthons a-bervedh y'n chi hag ev ow krowedha war y weli yn y jambour, i a'n gweskis, ha'y ladha, ha'y dhibenna. Ena i a gemmeras y benn ha mones dre fordh an Araba oll an nos. [8] Hag i a ros penn Ish-bosheth dhe Davydh yn Hebron, ha leverel dhe'n myghtern, 'Awotta penn Ish-bosheth mab Sowl, dha eskar, neb a hwila dha vewnans; an ARLOEDH re wrontyas dial dhe'm arloedh an myghtern an jydh ma war Sowl ha war oll y has.'

[9] Davydh a worthybis dhe Rekab ha'y vroder Baana, mebyon Rimmon an Beerothyas, ha leverel dhedha, 'Par dell vew an ARLOEDH, neb re dhelivras ow bewnans dhiworth pub ahwer, [10] pan dherivas den orthiv ha leverel, "Otta, Sowl yw marow,"

---

a 4:6 Amendys, ow siwya an Septuagint. Styr an Ebrow yw ansertan.

par dell ve deger a nowodhow da, my a settyas dalghenn ynno ha'y ladha yn Siklag. Hemm o an pewas a res dhodho rag y nowodhow. 11 Pygemmys moy ytho, pan ladhas tebeles gour gwiryon yn y ji y honan war y weli! A ny wrav vy rakhenna hwilas y woes a'gas leuv, ha'gas remova dhiworth an norvys?' 12 Ytho Davydh a erghis dhe'n wer yowynk, hag i a'gas ladhas; i a droghas dhe-ves aga diwleuv ha'ga dewdroes, hag i a'ga krogas ryb an poll yn Hebron. Mes i a gemmeras penn Ish-bosheth ha'y ynkleudhyas yn bedh Abner yn Hebron.

Davydh Untys avel Myghtern war Oll Ysrael

5 Ena oll loethow Ysrael a dheuth dhe Davydh yn Hebron ha leverel, 'Otta, dha askorn ha'th kig on ni. 2 Ynwedh yn termyn tremenys, pan o Sowl myghtern warnan, yth o ty neb a hembronka luyow Ysrael yn-mes ha'ga dri a-ji. Ha'n ARLOEDH a leveris dhis, "Ty a vydh bugel ow fobel Ysrael, ha ty a vydh rewler war Ysrael."' 3 Ytho oll henavogyon Ysrael a dheuth dhe'n myghtern yn Hebron; ha myghtern Davydh a wrug kevambos gansa yn Hebron dherag an ARLOEDH, hag i a untyas Davydh myghtern war Ysrael. 4 Davydh o deg bloedh warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas dewgens blydhen. 5 Yn Hebron ev a reynyas war Yuda seyth blydhen ha hwegh mis; hag yn Yerusalem ev a reynyas war oll Ysrael ha Yuda trydhek blydhen warn ugens.

Davydh a Gemmer Yerusalem

6 An myghtern ha'y wer eth dhe Yerusalem erbynn an Yebusysi, trigoryon an tir na, hag i a armas dhe Davydh, 'Ny yllydh entra omma, rag an dhellyon ha'n re glof a yll dha bellhe.' Rag i a dybi, 'Ny yll Davydh entra omma.' 7 Mes Davydh a gemmeras dinas Sion, yw lemmyn sita Davydh. 8 Davydh a leveris y'n jydh na, 'Piwpynag a vynno gweskel an Yebusysi, gwres ev mones yn-bann der an gowfordh-dhowr dhe weskel an dhellyon ha'n re glof, yw kesys gans Davydh.' Rakhenna leverys yw, 'Ny wra an dhellyon na'n re glof dos a-ji dhe'n chi.' 9 Ena Davydh a dhallathas triga y'n dinas, hag ev a'n henwis sita

Davydh. Davydh a dhrehevis a-derdro dhiworth an Millo[a] ha
war-ji. [10] Ha Davydh eth ha bos brassa ha brassa, rag yth esa
an ARLOEDH, Duw an luyow, ganso.

[11] Myghtern Hiram a Tyr a dhannvonas kannasow dhe
Davydh, war-barth gans sedres ha seri prenn ha seri men, hag
i a dhrehevis chi rag Davydh. [12] Ena Davydh a gonvedhi an
ARLOEDH dh'y fastya avel myghtern war Ysrael, hag ev dhe
ughelhe y vyghterneth a-barth y bobel Ysrael.

[13] Ha Davydh a gemmeras ragdho iswragedh ha gwragedh
moy yn-mes a Yerusalem, wosa ev dhe dos dhiworth Hebron;
ha mebyon ha myrghes moy a veu dineythys dhe Davydh.
[14] Ha'n re ma yw henwyn a'n re a veu dineythys dhodho yn
Yerusalem: Shammua, Shobab, Nathan, Solomon, [15] Ybhar,
Elishua, Nefeg, Yafia, [16] Elishama, Elyada, hag Elifelet.

Davydh a Feth an Filistysi

[17] Pan glewas an Filistysi Davydh dhe vos untys avel
myghtern war Ysrael, oll an Filistysi a dheuth yn-bann dhe
hwilas Davydh; mes Davydh a glewas anodho, ha mos yn-nans
dhe'n dinas. [18] Lemmyn an Filistysi a dheuth hag omlesa y'n
nans Refaim. [19] Ytho Davydh a wovynnas orth an ARLOEDH,
ha leverel, 'A wrav vy mones yn-bann erbynn an Filistysi? A
vynn'ta aga delivra a-berth y'm leuv?' Ha'n ARLOEDH a leveris
dhe Davydh, 'Ke yn-bann; rag my a vynn yn hwir delivra an
Filistysi a-berth y'th leuv.' [20] Ytho Davydh a dheuth dhe Baal-
perasim, ha Davydh a's fethas ena. Yn-medh ev, 'An ARLOEDH
re dardhas der ow eskerens der ow leuv, kepar dell dardh
dowrow.' Rakhenna ev a elwis an tyller na Baal-perasim. [21] I a
asas aga idolys ena, ha Davydh ha'y wer a's dug dhe-ves.

[22] An Filistysi a dheuth yn-bann unnweyth arta, hag omlesa
y'n nans Refaim. [23] Ha pan wovynnas Davydh orth an ARLOEDH,
ev a leveris, 'Ny edh yn-bann; ke a-dro a-dryv dhedha, ha deus
warnedha a-dal an gwydh balsam. [24] Pan glewydh son avel
keskerdh yn penn an gwydh balsam, bydh hewoel; rag ena an

---

a 5:9 *Millo:* Martesen an styr yw *tirlanow,* po *terrasow.*

ARLOEDH res eth yn-mes a-dheragos, dhe weskel lu an Filistysi.'
25 Davydh a wrug dell erghis an ARLOEDH dhodho; hag ev a
weskis an Filistysi dhiworth Geba bys yn Gezer.

Davydh a Dhre an Argh dhe Yerusalem

6 Davydh a guntellas arta oll gwer dhewisys Ysrael, deg
mil warn ugens. 2 Davydh a sevis, ha mos gans oll an
bobel esa ganso dhiworth Baala yn Yuda, dhe dhri yn-bann
alena argh Duw, yw henwys war-lergh hanow ARLOEDH an
luyow neb a esedh war an jerubim. 3 I a worras argh Duw war
gert nowydh, ha'y dri dhiworth chi Abinadab, esa yn Gibea.
Yth esa Uzza hag Ahio, mebyon Abinadab, ow ledya an kert
nowydh. 4 I a's dros dhiworth chi Abinadab esa yn Gibea
hag argh Duw warnodho; hag yth esa Ahio ow kerdhes a-rag
an argh. 5 Davydh hag oll chi Ysrael a lowenhas dherag an
ARLOEDH gans oll aga nerth, gans kanow,[a] ha lyras, telynnow,
tabourigow, sistrennow, ha gans symbalys.

6 Pan dheuthons dhe leur-drushya Nakon, Uzza a ystynnas
y leuv war-tu hag argh Duw, ha settya dalghenn ynni, rag an
oghen dh'y shakya. 7 Sorr Duw a dhewis erbynn Uzza; ha Duw
a'n gweskis dhe'n dor ena drefenn y volder; hag ev a verwis
ena ryb argh Duw. 8 Davydh a veu serrys drefenn an ARLOEDH
dhe dardha yn-mes erbynn Uzza; hag ev a elwis an tyller na
Peres-uzza, dell yw bys y'n jydh hedhyw. 9 Davydh a borthas
own a'n ARLOEDH y'n jydh na, ha leverel, 'Fatell yll argh an
ARLOEDH dos dhymm?' 10 Ytho ny vynna Davydh kemmeres
argh an ARLOEDH ganso a-ji dhe sita Davydh; mes Davydh a's
dug a-denewen dhe ji Obed-edom an Gittyas. 11 Hag yth esa
argh an ARLOEDH trigys yn chi Obed-edom an Gittyas tri mis;
ha'n ARLOEDH a vennigas Obed-edom hag oll y vayni.

12 Y feu derivys orth Davydh, 'An ARLOEDH re vennigas chi
Obed-edom ha pup-tra eus dhodho, drefenn argh Duw.' Ytho
Davydh eth ha dri yn-bann argh Duw a-dhiworth chi Obed-
edom a-ji dhe sita Davydh gans lowena, 13 ha pan alsa an re esa

a 6:5 *gans oll aga nerth, gans kanow:* Amendys ow siwya an Septuagint. Ebrow *gans oll prennyer a veryw.*

ow toen an argh hwegh kamm, ev a sakrifias ojyon ha bualyon peskys. 14 Ha Davydh a dhonsyas dherag an ARLOEDH gans oll y nerth; ha Davydh o grogysys gans efod a lien. 15 Ytho Davydh hag oll chi Ysrael a dhros yn-bann argh an ARLOEDH gans garmow, ha gans son an hirgorn.

16 Pan dheuth argh an ARLOEDH a-ji dhe sita Davydh, Mikal myrgh Sowl a viras war-woeles der an fenester, ha gweles myghtern Davydh ow lamma hag ow tonsya dherag an ARLOEDH; ha hi a'n dispresyas yn hy holonn.

17 I a dhros argh an ARLOEDH a-ji, ha'y settya yn hy le, yn kres an tylda re dhrehavsa Davydh rygdhi; ha Davydh a offrynnas offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans[a] dherag an ARLOEDH. 18 Wosa Davydh dhe worfenna offrynna an offrynnow leskys ha'n offrynnow kowethyans, ev a vennigas an bobel yn hanow ARLOEDH an luyow. 19 Hag ev a lesrannas dhe oll an bobel, dhe oll routh Ysrael, dhe bub gour ha benyn, unn dorth-vara, unn rann a gig, hag unn desenn-rappys. Ena oll an bobel a dhibarthas, pubonan dh'y ji.

20 Ena Davydh a dhehwelis dhe venniga y vayni. Mes Mikal myrgh Sowl a dheuth yn-mes dhe vetya Davydh, ha leverel, 'Assa wrug myghtern Ysrael enora y honan hedhyw, ow tiskudha y honan dherag dewlagas maghtethyon y wesyon, kepar dell dhiskudh den isel y honan!' 21 Hag yn-medh Davydh dhe Mikal, 'Yth o dherag an ARLOEDH, neb a'm dewisas yn le dha das, hag oll y ji, dhe'm settya avel rewler war bobel an ARLOEDH, war Ysrael. Ha my a lowenha dherag an ARLOEDH. 22 Ha my a vydh hwath isella es hemma, ha my a vydh uvelhes y'm dewlagas ow honan; mes gans an maghtethyon may kewssys anedha, gansa my a vydh synsys yn enor.' 23 Ha nyns esa dhe Mikal myrgh Sowl flogh vyth bys dydh hy mernans.

---

a 6:17 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

Kevambos Duw gans Davydh

7 Lemmyn pan esa an myghtern trigys yn y ji, ha'n ARLOEDH re rosa dhodho powes dhiworth oll y eskerens
a-derdro, [2] an myghtern a leveris dhe Nathan an profoes, 'Mir
lemmyn, yth esov trigys yn chi a sedres, mes argh Duw a drig
a-ji dhe groglennow.' [3] Yn-medh Nathan dhe'n myghtern, 'Ke,
gwra pup-tra eus y'th kolonn; rag yma an ARLOEDH genes.'

[4] Mes y'n keth nos na, ger an ARLOEDH a dheuth dhe Nathan,
ow leverel, [5] Ke ha lavar dhe'm gwas Davydh: Yndellma y
lever an ARLOEDH: A dhrehevydh ragov chi dhe driga ynno?
[6] Ny drigis yn chi a-dhia'n jydh may tres mebyon Ysrael yn-
bann yn-mes a Ejyp, mes bys y'n jydh hedhyw, my re beu ow
kerdhes a-dro yn tylda hag yn tabernakel. [7] Yn pub tyller may
kerdhis yn mysk oll mebyon Ysrael, a gewsis vy ger orth onan
a ruwyon loethow Ysrael, a erghis dhedha may hwrellens maga
ow fobel Ysrael, ow leverel, 'Prag na dhrehevsowgh ragov chi
a sedres?'

[8] Lemmyn lavar yndella dhe'm gwas Davydh: Yndellma
y lever ARLOEDH an luyow: my a'th kemmeras dhiworth an
beurva, dhiworth holya an deves, dhe vos rewler war ow fobel,
war Ysrael; [9] ha my re beu genes plepynag yth ythys, ha my
re droghas dhe-ves oll dha eskerens a-dheragos; ha my a wra
ragos hanow meur, kepar ha hanow brasyon an norvys. [10] Ha
lemmyn my a apoynt tyller rag ow fobel Ysrael, ha my a wra
aga flansa, may hyllons bewa yn aga thyller aga honan, ha ny
vydhons ankresys namoy; ha ny wra mebyon sherewneth aga
flagya namoy, kepar ha kyns, [11] hag a-dhia'n jydh may settis
breusysi war ow fobel Ysrael; ha my a re dhis powes dhiworth
oll dha eskerens.

Ynwedh an ARLOEDH a dhiskler dhis an ARLOEDH dhe vynnes
gul chi ragos. [12] Ha pan vydh dha dhydhyow kollenwys, ha ty a
wrowedh gans dha dasow, my a dhrehav dha has war dha lergh,
neb a dheu a'th korf, ha my a fast y vyghterneth. [13] Ev a dhrehav
chi rag ow hanow vy, ha my a fast tron y vyghterneth bys
vykken. [14] My a vydh tas dhodho, hag ev a vydh mab dhymm.

Pan wra kammhynseth, my a'n kessydh gans gwelenn gwer,
ha gans strokosow mab-den. 15 Mes ny vydh ow thregeredh
kemmerys dhiworto, kepar dell y'n kemmeris dhiworth Sowl,
neb a worris dhe-ves a-dheragos. 16 Dha ji ha'th vyghterneth
a vydh fastys bys vykken a-dheragov; dha dron a vydh fastys
bys vykken. 17 Herwydh oll an geryow ma, ha war-lergh oll an
welesigeth ma, yndellma y kewsis Nathan dhe Davydh.

Pysadow Davydh

18 Ena myghtern Davydh eth a-ji hag esedha dherag an
ARLOEDH ha leverel, 'Piw ov vy, A Arloedh DUW, ha pandr'yw
ow chi, ma'm dresys omma? 19 Hwath tra vyghan o y'th wolok,
A Arloedh DUW; ty re gewsis ynwedh a ji dha was rag termyn
hir dhe dhos. Yw hemma dha fordh usadow a dhyghtya mab-
den, A Arloedh DUW?

20 'Ha pandr'a yll Davydh leverel moy dhis? Rag ty a aswonn
dha was, A Arloedh DUW. 21 A-barth dha er, ha herwydh dha
golonn dha honan, ty re wrug oll an traow bras ma, ha'ga gul
godhvedhys dhe'th was. 22 Rakhenna meur osta, A Arloedh
DUW; rag nyns eus nagonan avelos, ha nyns eus Duw marnas ty,
war-lergh pup-tra a glewsyn gans agan diwskovarn. 23 Piw yw
haval dhe'th pobel, haval dhe Ysrael, kenedhel dhibarow y'n
norvys, neb eth Duw dh'y dasprena avel pobel ragdho y honan,
ha dhe wul hanow ragdho, ha dhe wul ragowgh traow bras hag
euthyk, rag dha wlas, a-dherag dha bobel, a dhasprensys ragos
dha honan dhiworth Ejyp, a-dhiworth an kenedhlow ha'ga
duwow? 24 Ha ty a fastyas dha bobel Ysrael ragos dha honan
dhe vos dha bobel bys vykken; ha ty, A ARLOEDH, eth ha bos
aga Duw.

25 'Ha lemmyn, A ARLOEDH Duw, an ger a gewssys a-dro
dhe'th was, hag a-dro dh'y ji, fast e bys vykken, ha gwra kepar
dell leversys, 26 may fo dha hanow meurhes bys vykken y'n
henlavar, "ARLOEDH an luyow yw Duw war Ysrael;" ha chi dha
was Davydh a vydh fastys dheragos.

27 'Rag ty, A ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael, re
dhiskwedhsys hemma dhe'th was, ow leverel, "My a dhrehav

chi ragos;" rakhenna dha was re gavas kolonnekter dhe bysi dhis an pysadow ma. [28] Ha lemmyn, A Arloedh Duw, ty yw Duw, ha dha eryow yw gwiryon, ha ty re ambosas an ober da ma dhe'th was; [29] Ha lemmyn bedhes plegadow dhis benniga chi dha was, may hyll pesya bys vykken dheragos; rag ty, A Arloedh Duw, re gewsis, ha gans dha vennath chi dha was a vydh benniges bys vykken.'

Breselyow Davydh

8 Wosa hemma Davydh a weskis an Filistysi, ha'ga fetha; ha Davydh a gemmeras Metheg-amma yn-mes a leuv an Filistysi.

[2] Ev a fethas Moab ynwedh, hag ev a's gwrug dhe wrowedha war an leur ha'ga musura der an gordenn-vusura; ev a vusuras diw gordenn dhe worra dhe'n mernans, hag unn kordenn leun dhe witha yn few. Hag yndellma Moab eth ha bos gostydh dhe Davydh, ow tri trubyt dhodho.

[3] Davydh ynwedh a weskis Hadadezer mab Rehob, myghtern Soba, pan esa ow mos dhe dhaskavoes y vaystri ryb an avon Ewfrates. [4] Davydh a gemmeras dhiworto mil varghek ha seyth kans, hag ugens mil droesek. Davydh a evredhis oll mergh an charettow, mes ev a asas lowr anedha rag kans charett.

[5] Pan dheuth Aramysi Damaskus dhe weres Hadadezer myghtern Soba, Davydh a ladhas dew vil warn ugens a wer a Aram. [6] Ena Davydh a settyas savleow-goelyadoryon yn Aram Damaskus; hag Aram eth ha bos gostydh dhe Davydh, ow tri trubyt. Yth esa an Arloedh ow ri trygh dhe Davydh plepynag yth e. [7] Davydh a gemmeras an skoesow a owr esa gans gwesyon Hadadezer, ha'ga dri dhe Yerusalem. [8] Dhiworth Betagh ha dhiworth Berothay, sitys Hadadezer, myghtern Davydh a gemmeras shour a vrons.

[9] Pan glewas Toi myghtern Hamath Davydh dhe fetha oll lu Hadadezer, [10] Toi a dhannvonas y vab Yoram dhe Davydh, dh'y salusi ha'y venniga, drefenn ev dhe omladh erbynn Hadadezer ha'y fetha; rag Hadadezer re werrsa gans Toi. Yoram a dhros ganso lestri a arghans, ha lestri a owr, ha lestri a vrons; [11] ha'n

re ma ynwedh myghtern Davydh a sakras dhe'n ARLOEDH, war-barth gans an arghans hag owr a sakras dhiworth oll an kenedhlow re fethsa, 12 dhiworth Aram,[a] ha Moab, ha dhiworth Ammon, ha'n Filistysi, hag Amalek, ha dhiworth preydh Hadadezer mab Rehob, myghtern Soba.

13 Davydh a waynyas ger-da pan dhehwelis, wosa ladha hwetek mil Edomyas yn nans an Hoelan.[b] 14 Ev a settyas savleow-gwithysi yn Edom; der oll Edom ev a settyas savleow-gwithysi, hag oll Edom eth ha bos gwesyon dhe Davydh. Ha'n ARLOEDH a ros trygh dhe Davydh plepynag yth e.

Soedhogyon Davydh

15 Davydh a reynyas war oll Ysrael; ha Davydh a wrug gwirvreus hag ewnder rag oll y bobel. 16 Yth esa Yoab mab Seruya war an lu; ha Yehoshafat mab Ahilud o kovadhor; 17 Sadok mab Ahitub hag Ahimelek mab Abiathar, o oferysi; ha Seraya o skrifennyas; 18 hag yth esa Benaya mab Yehoyada war an Kerethysi ha'n Pelethysi; ha mebyon Davydh o oferysi.

Kuvder Davydh troha Mefibosheth

9 Davydh a wovynnas, 'Eus hwath nebonan yw gesys a ji Sowl, may hallav diskwedhes dhodho tregeredh drefenn Yonathan?' 2 Lemmyn yth esa gwas a ji Sowl, ha'y hanow Siba, hag ev a veu gelwys dhe Davydh, ha'n myghtern a leveris dhodho, 'Osta Siba?' Hag ev a worthybis, 'Dha was!' 3 Yn-medh an myghtern, 'A nyns eus hwath gour gesys a ji Sowl, may hallav diskwedhes tregeredh Duw dhodho?' Ha Siba a worthybis, 'Yma hwath gesys mab Yonathan; evredhek yw yn y dhewdroes.' 4 An myghtern a leveris dhodho, 'Ple'ma ev?' Siba a worthybis dhe'n myghtern, 'Yma ev yn chi Makir mab Ammiel, yn Lo-debar.' 5 Ena myghtern Davydh a dhannvonas ha'y dhri dhiworth chi Makir mab Ammiel, yn Lo-debar.

---

a 8:12 *Aram:* Amendys, ow siwya an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *Edom.*

b 8:13 Amendys war-lergh an Septuagint.

6 Mefibosheth mab Yonathan mab Sowl a dheuth dhe Davydh,
hag ev a goedhas war y fas, hag omblegya. Ha Davydh a leveris,
‘Mefibosheth!’ Ev a worthybis, ‘Ottavy, dha was!’ 7 Davydh a
leveris dhodho, ‘Na borth own, rag my a dhiskwa tregeredh
dhis rag Yonathan dha das; ha my a dhaskorr dhis oll tir a Sowl
dha das, ha ty a dheber boes orth ow moes pup-prys.’ 8 Ev a
omblegyas ha gorthybi, ‘Pandr’yw dha was, may firsys war gi
marow kepar ha my?’

9 Ena an myghtern a elwis Siba, gwas Sowl, ha leverel dhodho,
‘Pup-tra esa dhe Sowl ha dhe oll y ji my re ros dhe vab dha
vester.’ 10 Ty ha’th vebyon ha’th wesyon a wonedh an dor ragdho,
ha ty a dhre an askorr, may hyll mab dha vester kavoes boes
dhe dhybri; mes Mefibosheth mab dha vester a dheber boes
pup-prys orth ow moes. Lemmyn yth esa dhe Siba pymthek
mab hag ugens gwas. 11 Ena Siba a leveris dhe’n myghtern,
‘War-lergh pup-tra a wra ow arloedh an myghtern y erghi dh’y
was, yndella y hwra dha was.’ Ha Mefibosheth a dhybri orth
moes Davydh, avel onan a vebyon an myghtern. 12 Yth esa dhe
Mefibosheth mab yowynk, ha’y hanow Mika. Hag oll an re
trigys yn chi Siba eth ha bos gwesyon Mefibosheth. 13 Ytho yth
esa Mefibosheth trigys yn Yerusalem, rag ev a dhybri pup-prys
orth moes an myghtern. Evredhek o yn y dhewdroes.

Ammon hag Aram Fethys

10 Wosa hemma, myghtern an Ammonysi a verwis,
ha Hanun y vab a reynyas yn y le. 2 Ena yn-medh
Davydh, ‘My a dhiskwa tregeredh dhe Hanun mab Nahash,
kepar dell dhiskwedhas y das tregeredh dhymm.’ Ytho Davydh
a dhannvonas dh’y gonfortya dre leuv y wesyon rag y das. Pan
dheuth an wesyon dhe diredh an Ammonysi, 3 pennsevigyon
an Ammonysi a leveris dhe Hanun aga arloedh, ‘A dybydh bos
Davydh owth enora dha das y’th wolok, hag ev ow tannvon
konforters dhis? A ny dhannvonas Davydh y wesyon dhis
dhe hwithra an sita, dhe aspia orti, ha dh’y domhwel?’ 4 Ytho
Hanun a dhalghennas gwesyon Davydh ha divarva hanter aga
barv, ha treghi dhe-ves aga dillas y’n kres bys aga diwbedrenn,

ha'ga dannvon dhe-ves. [5] Pan veu derivys orth Davydh, ev a dhannvonas dh'aga metya, rag an wer a berthi meth bras. Yn-medh an myghtern, 'Gortewgh yn Yeriko bys pan vo agas barvow tevys, hag ena dehwelewgh.'

[6] Pan welas an Ammonysi i dhe vos kasadow dherag Davydh, an Ammonysi a dhannvonas hag arveth Aramysi Beth-rehob hag Aramysi Soba, ugens mil droesek, ha dhiworth myghtern Maaka mil wour, ha dhiworth governour Tob, dewdhek mil wour. [7] Pan glewas Davydh anodho, ev a dhannvonas Yoab hag oll lu an gasoryon. [8] Mebyon Ammon a dheuth yn-mes, hag i a settyas aga honan yn aray rag batel orth entrans an yet; mes y feu Aramysi Soba ha Rehob, ha gwer Tob ha Maaka, arayys y'n gwel.

[9] Pan welas Yoab bos an vatel settys er y bynn a-rag hag a-dryv, ev a dhewisas re a'n gwella kasoryon a Ysrael, ha'ga settya yn aray erbynn Aram; [10] ha remenant y wer ev a worras yn charj Abishay y vroder, hag ev a's arayas erbynn an Ammonysi. [11] Yn-medh ev, 'Mars yw Aram re grev ragov, ena ty a'm gweres; mes mars yw an Ammonysi re grev ragos, ena my a dheu ha'th weres. [12] Bydh hardh, ha bedhen kolonnek rag agan pobel, ha rag sitys agan Duw; ha re wrello an ARLOEDH an pyth a hevel da dhodho.' [13] Ena Yoab ha'n soudoryon esa ganso a dheuth nes dhe'n vatel erbynn Aram; hag i a fias a-dheragdho. [14] Pan welas an Ammonysi Aram dhe fia, i ynwedh a fias a-dherag Abishay, hag entra a-ji dhe'n sita. Ena Yoab a dhehwelis dhiworth an Ammonysi, ha dos dhe Yerusalem.

[15] Mes pan welas an Aramysi i dhe vos fethys gans Ysrael, i a omguntellas war-barth. [16] Hadadezer a dhannvonas ha dri yn-mes an Aramysi esa dres an Avon; hag i a dheuth dhe Helam, ha Shobak kaslewydh lu Hadadezer orth aga ledya. [17] Pan veu derivys orth Davydh, ev a guntellas oll Ysrael war-barth, ha treusi an Yordan, ha dos dhe Helam. An Aramysi a settyas aga honan yn aray erbynn Davydh ha batalyas orto. [18] Mes an Aramysi a fias a-dherag Ysrael; hag a'n Aramysi Davydh a ladhas an wer a seyth kans charett, ha dewgens mil varghek, ha

gweskel Shobak kaslewydh aga lu, hag ev a verwis ena. [19] Pan welas oll an vyghternedh neb o gwesyon Hadadezer, aga bos fethys a-dherag Ysrael, i a wrug kres gans Ysrael, ha'ga servya.

Davydh ha Bathsheba

11 Yn gwenton an vlydhen, y'n termyn mayth a myghternedh yn-rag dhe vatalyas, Davydh a dhannvonas Yoab ha'y wesyon ganso, hag oll Ysrael; hag i a dhistruis an Ammonysi, hag omsettya a-dro dhe Rabba. Mes Davydh a wortas yn Yerusalem.

[2] Yn neb unn gorthugher Davydh a sevis a'y weli ha kerdhes a-dro war do chi an myghtern, ha dhiworth an to ev a welas benyn owth omwolghi; ha semlans an venyn o pur deg. [3] Davydh a dhannvonas nebonan dhe wovynn a-dro dhe'n venyn. Ev a leveris, 'A nyns yw homma Bathsheba myrgh Eliam, gwreg Uria an Hittyas?' [4] Ytho Davydh a dhannvonas kannasow dh'y hyrghes, ha hi a dheuth dhodho, hag ev a wrowedhas gensi. (Lemmyn yth esa hi ow purhe hy honan wosa hy amseryow.) Ena hi a dhehwelis dh'y chi. [5] An venyn a omdhuk, ha dannvon ha derivas dhe Davydh, 'Gans flogh ov vy.'

[6] Ytho Davydh a dhannvonas ger dhe Yoab ha leverel, 'Dannvon dhymm Uria an Hittyas.' Ha Yoab a dhannvonas Uria dhe Davydh. [7] Pan dheuth Uria dhodho, Davydh a wovynnas orto a-dro dhe Yoab, ha'n lu, ha fatell e an vresel. [8] Ena Davydh a leveris dhe Uria, 'Ke yn-nans dhe'th chi, ha golgh dha dhewdroes.' Hag Uria eth yn-mes a ji an myghtern, ha ro dhiworth an myghtern a holyas war y lergh. [9] Mes Uria a goskas orth porth chi an myghtern gans oll gwesyon y arloedh, ha nyns eth yn-nans dh'y ji. [10] Pan dherivsons orth Davydh, 'Ny wrug Uria mones yn-nans dh'y ji,' Davydh a leveris dhe Uria, 'A ny dheuthys dhiworth vyaj? Prag na wruss'ta mones yn-nans dhe'th chi?' [11] Hag yn-medh Uria dhe Davydh, 'Yma an argh hag Ysrael ha Yuda trigys yn skovvaow; hag yma ow arloedh Yoab ha gwesyon ow arloedh ow kampya y'n gwel; a wrav vi ytho mones dhe'm chi, dhe dhybri hag eva, ha growedha gans ow gwreg? Kepar dell vewydh, ha dha enev a vew, ny vynnav

gul tra a'n par na.' [12] Ena Davydh a leveris dhe Uria, 'Trig omma hedhyw ynwedh, hag a-vorow my a'th tannvon dhe-ves.' Ytho Uria a drigas yn Yerusalem y'n jydh na ha'n jydh a-wosa. [13] Ena Davydh a'n gelwis dhe dhybri hag eva dheragdho, hag ev a'n gwrug medhow; ha gorthugherweyth ev eth yn-mes dhe wrowedha war y weli gans gwesyon y arloedh, mes ny wrug ev mones yn-nans dh'y ji.

Moldrans Uria

[14] Ternos myttin Davydh a skrifas lyther dhe Yoab, ha'y dhannvon dre leuv Uria. [15] Y'n lyther ev a skrifas, 'Sett Uria y'n voward, y'n kalessa omladh. Ena omdenn a-dhiworto, may fydh ev gweskys, ha merwel.' [16] Pan esa Yoab owth omsettya a-dro dhe'n sita, ev a settyas Uria yn tyller may hwodhya bos gwer an eskar an moyha nerthek. [17] Pan dheuth gwer an sita yn-mes, ha batalyas orth Yoab: rann a'n bobel dhiworth wesyon Davydh a goedhas; hag Uria an Hittyas a verwis ynwedh. [18] Ena Yoab a dhannvonas ha derivas dhe Davydh oll an nowodhow a-dro dhe'n vatel; [19] hag ev a erghis dhe'n gannas, ow leverel, 'Pan worfennsys derivas an nowodhow a-dro dhe'n vatel dhe'n myghtern, [20] mar pydh sorr an myghtern drehevys, hag ev a lever dhis, "Prag y teuthewgh mar nes dhe'n sita dhe vatalyas? A ny wodhvewgh i dhe denna dhiworth an fos? [21] Piw a weskis Abimelek mab Yerub-besheth? A ny wrug benyn tewlel men-melin a-wartha warnodho dhiworth an fos may ferwis yn Thebes? Prag y teuthewgh nes dhe'n fos?" ena lavar, "Dha was Uria an Hittyas yw marow ynwedh." '

[22] Ytho, an gannas eth, ha dos ha derivas orth Davydh pup-tra a wrussa Yoab y dhannvon dhe dherivas. [23] An gannas a leveris dhe Davydh, 'I a'gan fethas, ha dos yn-mes dhyn y'n gwel; mes ni a wrug dhedha kildenna bys porth an yet. [24] Ena an sethoryon a dennas sethow dhiworth an fos war dha wesyon; ha re a wesyon an myghtern yw marow. Ha dha was Uria an Hittyas yw marow ynwedh.' [25] Yn-medh Davydh dhe'n gannas, 'Yndella ty a lever dhe Yoab, "Na vedhes an dra ma drog y'th

wolok, rag an kledha a dheber an eyl kepar ha'y gila; krevha dha vatel orth an sita, ha'y domhwel." Ha kennerth e.'

[26] Pan glewas gwreg Uria bos hy gour marow, hi a gynis rag hy gour. [27] Wosa an kynvann dhe vos passyes, Davydh a dhannvonas ha'y hyrghes dh'y ji, ha hi eth ha bos y wreg, ha dineythi dhodho mab. Mes drog yn golok an ARLOEDH o an pyth re wrussa Davydh.

Profoesans Nathan erbynn Davydh

12 An ARLOEDH a dhannvonas Nathan dhe Davydh. Ev a dheuth dhodho, ha leverel dhodho, 'Yth esa dew wour yn neb unn sita, an eyl rych ha'y gila boghosek. [2] Yth esa dhe'n golusek niver bras a flokkys ha chatel; [3] mes nyns esa dhe'n boghosek travyth marnas unn oenes vyghan, re brensa. Ev a's magas, ha hi a devis ganso ha gans y fleghes; hi a dhybri a'y bastell, hag eva a'y hanaf, ha growedha yn y askra, ha hi o kepar ha myrgh dhodho. [4] Hag y teuth tremenyas dhe'n golusek, mes ny'n jevo an golonn dhe gemmeres a'y flokkys y honan na'y jatel dhe bareusi rag an tremenyas neb re dhothya dhodho, mes ev a gemmeras oenes an boghosek, ha'y fareusi rag an gour re dhothya dhodho.' [5] Ena sorr Davydh a dhewis yn toemm erbynn an gour. Ev a leveris dhe Nathan, 'Dell vew an ARLOEDH, an gour neb re wrug hemma a dhervynn an mernans; [6] res yw ev dhe dhaskorra an oenes pedergweyth, drefenn ev dhe wul hemma, ha drefenn nag esa dhodho truedh vyth.'

[7] Ena yn-medh Nathan dhe Davydh, 'Ty yw an gour. Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: My a'th untyas myghtern war Ysrael, ha my a'th telivras yn-mes a leuv Sowl. [8] My a ros dhis chi dha vester, ha gwragedh dha vester yn dha askra, ha ri dhis chi Ysrael ha Yuda; ha mar pe henna re vyghan, my a rosa dhis kemmys moy. [9] Prag y tispressys ger an ARLOEDH, dhe wul an drog yn y wolok? Ty re weskis Uria an Hittyas gans an kledha, ha kemmeres y wreg dhe vos dha wreg, ha'y ladha gans kledha an Ammonysi. [10] Rakhenna ny dreyl an kledha nevra dhiworth dha ji, rag ty re'm dispresyas, ha kemmeres gwreg Uria an Hittyas dhe vos dha wreg. [11] Yndellma y lever an

ARLOEDH: Awotta, my a dhrehav drog warnas yn-mes a'th chi; ha my a gemmer dha wragedh dherag dha dhewlagas, ha'ga ri dhe'th kentrevek, hag ev a wrowedh gans dha wragedh yn golok an howl ma. 12 Rag ty a'n gwrug yn-dann gel; mes my a wra hemma a-rag oll Ysrael, hag a-rag an howl.' 13 Hag yn-medh Davydh dhe Nathan, 'My re beghas erbynn an ARLOEDH.' Ha Nathan a leveris dhe Davydh, 'Lemmyn an ARLOEDH re worras dhe-ves dha begh; ny verwydh. 14 Byttegyns, drefenn ty dhe skornya glan an ARLOEDH der an ober ma, an mab yw genys dhis a verow.'

Mab Bathsheba a Verow

15 Ena Nathan eth dh'y ji. Ha'n ARLOEDH a weskis an mab a dhineythis gwreg Uria dhe Davydh, hag ev o pur glav. 16 Ytho Davydh a bysis war Dhuw rag an mab; Davydh a benysas, ha mones a-ji ha growedha dres nos war an dor. 17 Henavogyon y ji a sevis a-ughto, dh'y dhrehevel dhiworth an dor; mes ny vynnas, na ny dhybris boes gansa. 18 Y'n seythves dydh an mab a verwis. Ha gwesyon Davydh a borthas own a dherivas orto bos y vab marow; rag i a leveris, 'Awotta, pan o an mab yn few, ni a gewsis dhodho, ha ny woslowas orthyn; ytho fatell yllyn derivas orto bos y vab marow? Ev a wra neppyth drog dhodho y honan.' 19 Mes pan welas Davydh bos y wesyon ow hwystra war-barth, ev a wodhva bos y vab marow; ha Davydh a leveris dh'y wesyon, 'Yw an flogh marow?' Hag i a worthybis, 'Marow yw.'

20 Ena Davydh a sevis a'n dor, hag omwolghi, hag ura y honan, ha chanjya y dhillas. Ev eth a-ji dhe ji an ARLOEDH, ha gordhya; ena ev eth dh'y ji y honan; ha pan wovynnas, i a settyas boes dheragdho hag ev a dhybris. 21 Ena y wesyon a leveris dhodho, 'Pandr'yw hemma re wruss'ta? Ty a benysas hag oela rag an flogh pan o ev yn few; mes pan verwis an flogh, ty a sevis ha dybri boes.' 22 Yn-medh ev, 'Pan o an flogh hwath yn few, my a benysas hag oela; rag my a leveris, "Piw a woer mara pydh an ARLOEDH grassyes dhymm, may fewo an flogh?" 23 Mes lemmyn ev yw marow; prag y tegoedh dhymm penys?

A allav vy y dhri dhe-dre dhymm arta? Yth av vy dhodho, mes ny dhehwel ev dhymm.'

Dineythyans Solomon

[24] Ena Davydh a gonfortyas Bathsheba y wreg, ha mones dhedhi, ha growedha gensi; ha hi a dhineythis mab, ha'y henwel Solomon. Drefenn an ARLOEDH dh'y gara, [25] ev a dhannvonas ger dre leuv Nathan an profoes, ev dhe vos henwys Yedidia,[a] a-barth an ARLOEDH.

Davydh a Gemmer Rabba

[26] Lemmyn Yoab a vatalyas orth Rabba an Ammonysi, ha kemmeres an sita ryel. [27] Yoab a dhannvonas kannasow dhe Davydh, ha leverel, 'My re vatalyas orth Rabba; ynwedh my re gemmeras kastell an dowrow. [28] Lemmyn kuntell remenant an bobel war-barth, ha kamp erbynn an sita, ha kemmer hi; poken my a gemmer an sita, ha hi a vydh henwys war-lergh ow hanow vy.' [29] Ytho Davydh a guntellas oll an bobel war-barth ha mones dhe Rabba, ha batalyas orti ha'y hemmeres. [30] Ev a gemmeras kurun aga myghtern dhiworth y benn; ha'y foes o talent a owr, hag yth esa ynni men drudh; ha hi a veu gorrys war benn Davydh. Ynwedh ev a dhros yn-mes preydh an sita, kals bras. [31] Ev a dhros yn-mes an bobel esa ynni, ha'ga settya dhe lavur gans heskennow, ha pigellow a horn, ha boelyow a horn, hag ev a's gorras dhe lavur orth an kowynnow-brykk. Yndella y hwrug dhe oll sitys an Ammonysi. Ena Davydh hag oll an bobel a dhehwelis dhe Yerusalem.

Amnon ha Tamar

13 Wosa henna, yth esa dhe Absalom mab Davydh hwoer deg, ha'y hanow Tamar; hag Amnon mab Davydh a's kara. [2] Yth esa dhe Amnon torment mar vras may hwrug ev y honan klav rag y hwoer Tamar, rag gwyrghes o hi ha kales o yn golok Amnon gul neppyth dhedhi. [3] Mes yth esa dhe Amnon koweth ha'y hanow Yonadab mab Shimea, broder Davydh; ha Yonadab o gour pur fel. [4] Yn-medh ev dhodho, 'A

a 12:25 *Yedidia:* Styr an hanow yw *an ARLOEDH a'n karas.*

vab an myghtern, prag yth osta mar dhigolonnek myttin wosa myttin? A ny wre'ta leverel dhymm?' Hag Amnon a worthybis dhodho, 'My a gar Tamar, hwoer Absalom ow broder.' [5] Yn-medh Yonadab dhodho, 'Growedh war dha weli, hag omwra klav; ha pan dho dha das dhe'th weles, lavar dhodho, "My a'th pys, gas ow hwoer Tamar dhe dhos ha ri dhymm boes, ha pareusi an boes y'm golok, may hallav y weles ha'y dhybri dhiworth hy leuv"' [6] Ytho Amnon a wrowedhas, hag omwul klav; ha pan dheuth an myghtern dh'y weles, yn-medh Amnon dhe'n myghtern, 'My a'th pys, gas Tamar ow hwoer dhe dhos, ha pareusi ragov diw dorth y'm golok, may hallav dhybri dhiworth hy leuv.'

[7] Ena Davydh a dhannvonas dhe-dre dhe Tamar, ha leverel, 'Ke dhe ji dha vroder Amnon, ha pareus boes ragdho.' [8] Ytho Tamar eth dhe ji Amnon hy broder, mayth esa ev ow krowedha. Hi a gemmeras toes, ha'y doesa, ha gul torthow yn y wolok, ha pobas an torthow. [9] Hi a gemmeras an badell-bobas ha'ga diveri yn-mes dheragdho, mes ev a skonyas a dhybri. Hag Amnon a leveris, 'Dannvon pub gour yn-mes ahanav.' Ha pub gour eth yn-mes anodho. [10] Ena Amnon a leveris dhe Tamar, 'Dro an boes a-ji dhe'n chambour, may hallav dybri dhiworth dha leuv.' Ha Tamar a gemmeras an torthow re wrussa, ha'ga dri a-ji dhe'n chambour dhe Amnon hy broder. [11] Mes pan y's dros dhodho dhe dhybri, ev a settyas dalghenn ynni, ha leverel dhedhi, 'Deus, growedh genev, ow hwoer.' [12] Hi a worthybis dhodho, 'Nansi, ow broder, na wra ow uvelhe; rag nyns yw tra a'n par ma gwrys yn Ysrael; na wra an follneth ma. [13] Ha my, ple hyllyn doen ow meth? Ha ty, ty a vydh avel onan a'n vilens yn Ysrael. Lemmyn, my a'th pys, kows dhe'n myghtern; rag ny nagh ev ow ri dhis.' [14] Mes ny vynnas goslowes orti; ha drefenn y vos kreffa agessi, ev a's defolas ha growedha gensi.

[15] Ena Amnon a's kasas gans kas pur vras; ha'n gas a's kasas ganso, o brassa ages an gerensa ma's karsa gensi. Hag Amnon a leveris dhodho, 'Sav yn-bann ha ke!' [16] Mes hi a leveris dhodho, 'Nansi, ow broder; rag an drog meur ma, ow dannvon dheves, yw gweth ages an pyth a wruss'ta genev kyns.' Mes ny

vynnas goslowes orti. [17] Ev a elwis an gwas a venystra dhodho, ha leverel, 'Dannvon an venyn ma yn-mes ahanav, ha prenn an daras war hy lergh.' [18] (Lemmyn hi a veu gwiskys yn pows liesliw; rag myrghes an myghtern neb o gwyrghesow a wiska goenyow a'n par ma.) Ytho y was a's dros yn-mes, ha prenna an daras war hy lergh. [19] Tamar a worras lusu war hy fenn, ha skwardya an bows liesliw esa warnedhi, ha gorra hy leuv war hy fenn, ha mones dhe-ves ow kria.

[20] Yn-medh Absalom hy broder dhedhi, 'A veu dha vroder genes? Taw lemmyn, ow hwoer; dha vroder yw ev; na sett dha golonn dhe'n mater ma.' Ytho Tamar a drigas, benyn forsakys, yn chi Absalom hy broder. [21] Mes pan glewas myghtern Davydh oll an taklow ma, y sorr a dhewis yn toemm, mes ny vynnas kessydhya y vab Amnon, drefenn ev dh'y gara, rag ev o y gynsa genys.[a] [22] Ha ny gewsis Absalom dh'y vroder naneyl da na drog; rag Absalom a gasas Amnon, drefenn ev dhe uvelhe y hwoer Tamar.

Absalom a Dhiell Defolans Y Hwoer

[23] Diw vlydhen a-wosa, yth esa dhe Absalom knyvyoryon yn Baal-hasor, usi ryb Efraym, hag Absalom a elwis oll mebyon an myghtern. [24] Absalom a dheuth dhe'n myghtern, ha leverel, 'Otta, dha was a'n jeves knyvyoryon; my a'th pys, gas an myghtern ha'y wesyon dhe vones gans dha was.' [25] Ha'n myghtern a worthybis dhe Absalom, 'Nansi, ow mab, na wren ni oll mones, ma na vydhyn beghus dhis.' Ev a ynnias warnodho yn fras, mes ny vynnas mones, mes ev a ros dhodho bennath. [26] Ena yn-medh Absalom, 'Mar ny vynnydh, my a'th pys, gas ow broder Amnon dhe vones genen.' Ha'n myghtern a worthybis dhodho, 'Prag y hwra ev mones genes?' [27] Mes Absalom a ynnias warnodho yn fras, may tannvonas Amnon hag oll mebyon an myghtern ganso. Hag Absalom a wrug fest

---

a 13:21 *mes ny vynnas kessydhya y vab Amnon, drefenn ev dh'y gara, rag ev o y gynsa genys:* Ow siwya an Septuagint ha dornskrifow Qumran. Nyns usi an lavarenn yn tekst masoretek.

par dell ve rag myghtern.[a] 28 Ena Absalom a erghis dh'y wesyon,
ha leverel, 'Merkyewgh pan yw y golonn meri gans gwin, ha
pan lavarav dhywgh, "Gweskewgh Amnon," ena ledhewgh
ev. Na berthewgh own; a ny erghis dhywgh? Bedhewgh krev
ha bedhewgh kolonnek.' 29 Ha gwesyon Absalom a wrug dhe
Amnon kepar dell arghsa Absalom dhedha. Ena oll mebyon
an myghtern a sevis yn-bann, ha pub gour eth war geyn y asen
ha fia.

30 Pan esens war an fordh, y teuth ger dhe Davydh, ow
leverel, 'Absalom re ladhas oll mebyon an myghtern, ha nyns
eus onan anedha gesys.' 31 Ena an myghtern a sevis yn-bann,
ha skwardya y dhillas, ha koedha dhe'n dor; ha'y wesyon esa
ow sevel ena a skwardyas aga dillas. 32 Mes yn-medh Yonadab,
mab Shimea broder Davydh, 'Na dybes ow arloedh i dhe ladha
oll an wer yowynk, mebyon an myghtern, rag nyns yw marow
saw Amnon y honan, rag dre anow Absalom an dra ma re beu
ervirys a-dhia'n jydh may hwrug ev uvelhe y hwoer Tamar.
33 Ha lemmyn, na wres ow arloedh kemmeres an dra ma dh'y
golonn, dhe dybi bos oll mebyon an myghtern marow; rag nyns
yw marow saw unnsel Amnon.'

34 Mes Absalom a fias. Ha'n gour yowynk neb esa ow koelyas
a dhrehevis y dhewlagas, ha mires, hag awotta, yth esa tus pals
ow tos dhiworth fordh Horonaym war denewen an menydh.
35 Ha Yonadab a leveris dhe'n myghtern, 'Awotta, mebyon an
myghtern re dheuth; dell leveris dha was, yndella y hwarva.'
36 Kettell worfennas kewsel, awotta, mebyon an myghtern a
dheuth, ha drehevel aga lev hag oela; ha'n myghtern hag oll y
wesyon a oelas yn hwerow.

37 Mes Absalom a fias, ha mones dhe Talmay mab Ammihud,
myghtern Geshur. Ha Davydh a gynis rag y vab pub dydh.
38 Ytho Absalom a fias, ha mones dhe Geshur, hag ev a drigas
ena teyr blydhen. 39 Ha spyrys Davydh an myghtern a yeunis

---

a 13:27 *Hag Absalom a wrug fest par dell ve rag myghtern:* Ow siwya an Septuagint. Nyns usi an lavarenn y'n tekst Ebrow.

mones dhe Absalom; rag ev a veu konfortys a-dro dhe vernans Amnon.[a]

Absalom a Dhehwel dhe Yerusalem

14 Lemmyn Yoab mab Seruya a welas bos kolonn an
myghtern war Absalom. [2] Ytho Yoab a dhannvonas
dhe Tekoa ha kyrghes alena benyn fur, ha leverel dhedhi, 'My
a'th pys, omwra kynores, ha gwisk yn dillas kynvann, ha na
wra untya dha honan gans oyl, ha bydh avel benyn re beu ow
kyni lies dydh rag den marow: [3] ha ke dhe'n myghtern ha kows
yndellma dhodho.' Ytho Yoab a worras an geryow yn hy ganow.

[4] Pan dheuth an Tekoyades dhe'n myghtern, hi a goedhas war
hy fas dhe'n dor hag omblegya, ha leverel, 'Gweres dhymm, A
vyghtern!' [5] An myghtern a wovynnas orti, 'Pandr'yw dhis?' Hi
a worthybis, 'Ellas, gwedhwes ov; ow gour yw marow. [6] Yth esa
dhe'th vaghteth dew vab, hag i a omladhas an eyl erbynn y gila
y'n gwel, ha nyns esa denvyth dh'aga diberth, ha'n eyl a weskis
y gila ha'y ladha. [7] Hag, otta, an teylu oll re dhrehevis erbynn
dha vaghteth, hag i re leveris, "Delirv yn-bann ev neb a weskis
y vroder, may hyllyn y worra dhe'n mernans rag bewnans
y vroder a ladhas; ha ni a dhistru an her ynwedh." Yndella
y tifeudhons ow holenn vew yw gesys, ha ny as dhe'm gour
naneyl hanow na remenant war enep an norvys.'

[8] Ena yn-medh an myghtern dhe'n venyn, 'Ke dhe'th chi,
ha my a re gorhemmynnow a-dro dhis.' [9] Ha'n Tekoyades a
leveris dhe'n myghtern, 'A arloedh ow myghtern, bedhes an
kabel warnav, ha war ji ow thas; bedhes an myghtern ha'y
dron ankablus.' [10] Yn-medh an myghtern, 'Piwpynag a lavarro
neppyth dhis, ro ev dhymm, ha ny wra dha dochya arta.'
[11] Ena yn-medh hi, 'My a'th pys, perthes an myghtern kov a'n
ARLOEDH dha Dhuw, ma na allo dialoryon an goes ladha arta,
ha ny dhistruons ow mab.' Yn-medh ev, 'Dell vew an ARLOEDH,
ny goedh blewenn vyth a'th vab dhe'n dor.'

---

a 13:39 Amendys. An tekst Ebrow yw legrys.

12 Ena an venyn a leveris, ‘Gas dha vaghteth, my a’th pys,
dhe gewsel ger dhe’m arloedh an myghtern.’ Hag yn-medh
ev, ‘Kows.’ 13 Ha’n venyn a leveris, ‘Ytho prag y tevisys yndella
erbynn pobel Duw? Rag ow kewsel yndella, an myghtern a
dhampen y honan, drefenn na dhre an myghtern dhe-dre arta
an den a dhivroas. 14 Yn sur ni oll a verow, kepar ha dowr
skoellys war an dor, na yll bos kuntellys. Mes Duw ny gemmer
bewnans dhe-ves; yn le henna ev a dhevis fordhow 15 Lemmyn
my re dheuth dhe leverel hemma dhe’m arloedh an myghtern
drefenn an bobel dhe wul dhymm berthi own; ha’th vaghteth
a leveris, “My a gews dhe’n myghtern; martesen an myghtern
a wront govynnadow y vaghteth. 16 Rag an myghtern a vynn
klewes, ha delivra y vaghteth dhiworth dorn an gour neb a
vynn ow distrui vy ha’m mab war-barth dhiworth eretons Duw.”
17 Lemmyn dha vaghteth a lever, “Re rollo ger ow arloedh an
myghtern powesva dhymm, rag avel el Duw, yndella yw ow
arloedh an myghtern ow tissernya yntra da ha drog. Re bo an
ARLOEDH dha Dhuw genes.” ’

18 Ena an myghtern a worthybis ha leverel dhe’n venyn, ‘Na
with dhiworthiv, my a’th pys, travyth a wovynnav orthis.’ Hag
yn-medh an venyn, ‘Gwres ow arloedh an myghtern kewsel.’
19 Ha’n myghtern a leveris, ‘A nyns usi leuv Yoab genes yn
oll hemma?’ Ha’n venyn a worthybis ha leverel, ‘Kepar dell
vewydh, ow arloedh an myghtern, ny yllir treylya dhe’n dyghow
na dhe’n kledh dhiworth travyth re leveris ow arloedh an
myghtern. Rag dha was Yoab, ev a erghis dhymm, hag ev a
worras oll an geryow ma yn ganow dha vaghteth. 20 Rag settya
an mater a-ragos yn fordh dihaval y hwrug dha was Yoab
hemma. Mes ow arloedh yw fur, war-lergh furneth el Duw dhe
wodhvos pup-tra eus y’n pow.’

21 Ena an myghtern a leveris dhe Yoab, ‘Otta lemmyn, my a
wront hemma; ke ha dro dhe-dre an gour yowynk Absalom.’
22 Yoab a goedhas war y fas dhe’n dor hag omblegya, ha benniga
an myghtern; hag yn-medh Yoab, ‘Hedhyw dha was a woer my
dhe gavoes gras y’th wolok, ow arloedh, A vyghtern, drefenn
an myghtern dhe wrontya govynnadow y was.’ 23 Ytho Yoab a

sevis ha mones dhe Geshur, ha dri Absalom dhe Yerusalem.
24 Mes yn-medh an myghtern, ‘Gwres ev treylya dh’y ji y
honan; ny wel ow fas.’ Ytho, Absalom eth dh’y ji y honan, ha
ny wrug ev gweles fas an myghtern.

Davydh a Av dhe Absalom

25 Mes yn oll Ysrael nyns esa denvyth moy kanmelys rag y
dekter ages Absalom; dhiworth godhen y droes bys yn gwartha
y benn nyns esa namm vyth ynno. 26 Pan dreghi blew y benn
(rag orth penn pub blydhen ev a’n treghi; pan esa y vlew poes
warnodho, ev a’n treghi), ev a’n poesa, ha’y boester o dewkans
shekel war-lergh poes an myghtern. 27 Tri mab a veu dineythys
dhe Absalom, hag unn vyrgh, ha’y hanow Tamar; hi o benyn
deg hy semlans.

28 Ytho yth esa Absalom trigys diw vlydhen yn Yerusalem, ha
ny welis fas an myghtern. 29 Ena Absalom a dhannvonas war-
lergh Yoab dh’y dhannvon dhe’n myghtern, mes ny vynnas dos
dhodho. Hag ev a dhannvonas nessa gweyth, mes ny vynnas
dos. 30 Ena yn-medh dh’y wesyon, ‘Gwelewgh, yma park Yoab
ryb ow park vy, hag ev a’n jeves heydh ena; kewgh ha gorrewgh
tan ynno.’ Ytho gwesyon Absalom a worras tan y’n park. 31 Ena
Yoab a sevis ha mones dhe Absalom dh’y ji, ha leverel dhodho,
‘Prag y loskas dha wesyon ow gwel gans tan?’ 32 Absalom a
worthybis dhe Yoab, ‘Otta, my a dhannvonas dhis ha leverel,
“Deus omma, may hallav dha dhannvon dhe’n myghtern, dhe
leverel, ‘Prag y teuth vy dhiworth Geshur? Gwella via ragov
bos ena hwath.’ Lemmyn gas vy dhe weles fas an myghtern;
ha mars eus kabel ynnov, gwres ev ow ladha!” ’ 33 Ytho Yoab a
dheuth dhe’n myghtern ha derivas orto; hag ev a elwis Absalom.
Hag ev a dheuth dhe’n myghtern hag omblegya war y fas dhe’n
dor a-rag an myghtern; ha’n myghtern a ammas dhe Absalom.

Absalom a Gemmer an Tron

15 Wosa hemma Absalom a gavas ragdho y honan
charett ha mergh, ha hanter-kans korfwithyas dhe
boenya a-ragdho. 2 Absalom a sevi a-varr ha sevel ryb fordh an
yet; ha peskweyth may to nebonan a’n jeva ken dhe vos gorrys

a-rag an myghtern rag breus, Absalom a elwi dhodho, ha leverel,
'A by sita osta?' Hag ev a worthybi, 'Dha was yw dhiworth onan
a loethow Ysrael.' [3] Ena Absalom a leveri dhodho, 'Otta, dha
vaterow yw da ha gwir; mes nyns eus kannas vyth a'n myghtern
dhe'th klewes.' [4] Hag ynwedh Absalom a leveri, 'Ogh mar pen
vy apoyntys breusyas y'n pow! Ena peub a's teva ken po kas a
dho dhymm, ha my a wre dhodho gwirvreus.' [5] Hag yndella
yth o, peskweyth may to nebonan nes dhodho dhe omblegya
a-ragdho, ev a ystynna y leuv, ha kavoes dalghenn ynno hag
amma dhodho. [6] Absalom a wre hemma dhe oll tus Ysrael a
dho dhe'n myghtern rag breus; yndellma Absalom a ladras
kolonnow gwer Ysrael.

[7] Yn diwedh peder blydhen Absalom a leveris dhe'n myghtern,
'My a'th pys, gas vy dhe vones dhe Hebron ha kollenwel ow ambos
re ambosis dhe'n ARLOEDH. [8] Rag dha was a ambosas ambos
pan esen trigys yn Geshur yn Aram, ha leverel, "Mara'm dre an
ARLOEDH arta dhe Yerusalem, ena my a wordh an ARLOEDH."'
[9] Hag yn-medh an myghtern dhodho, 'Ke yn kres.' Ytho ev a
sevis, ha mones dhe Hebron. [10] Mes Absalom a dhannvonas
aspioryon der oll loethow Ysrael, ha leverel, 'Kettell glewowgh
son an hirgorn, ena germewgh, "Absalom a reyn yn Hebron."'
[11] Gans Absalom yth eth dewkans gour a Yerusalem. I re bia
gelwys, hag i eth yn aga sempledh, ha ny wodhyens travyth.
[12] Pan esa Absalom owth offrynna sakrifisow, ev a dhannvonas
war-lergh Ahithofel an Gilonyas, kusulyer Davydh, dhiworth y
sita Gilo. Ha'n bras o krev; rag an bobel a gressyas prest gans
Absalom.

Davydh a Fi Dhiworth Yerusalem

[13] Kannas a dheuth dhe Davydh, ha leverel, 'Yma kolonn
gwer Ysrael war-lergh Absalom.' [14] Ena Davydh a leveris dhe
oll y wesyon esa ganso yn Yerusalem, 'Sevewgh, ha fiyn; poken
ny dhienkyn dhiworth Absalom. Fistenewgh, po ev a dremen
dreson a-dhesempis, ha dri drog warnan, ha gweskel an sita
gans min an kledha.' [15] Yn-medh gwesyon an myghtern dhe'n
myghtern, 'Awotta, parys yw dha wesyon dhe wul pypynag a

dhewisso agan arloedh an myghtern.' [16] Ytho an myghtern eth yn-rag, hag oll y vayni war y lergh. Ha'n myghtern a asas deg iswragedh dhe witha an chi. [17] An myghtern eth yn-rag, gans oll an bobel war y lergh, hag i a hedhis orth an diwettha chi. [18] Oll y wesyon a dremenas dresto; hag oll an Kerethysi, hag oll an Pelethysi, hag oll an hwegh kans Gittyas re dhothya war y lergh dhiworth Gath, a dremenas a-rag an myghtern.

[19] Ena yn-medh an myghtern dhe Ittay an Gittyas, 'Prag yth esos ow tos genen? Dehwel, ha trig gans an myghtern; rag ty yw estren, hag ynwedh divres dhiworth dha vammvro. [20] De y teuthys, ha hedhyw, a wrav vy ty dhe wandra a-dro genen, pan wrav vy mos plepynag mayth ylliv? Dehwel, ha kemmer dha vreder genes; ha re bo tregeredh ha lelder genowgh.' [21] Mes Ittay a worthybis dhe'n myghtern, ha leverel, 'Dell vew an ARLOEDH, ha dell vew ow arloedh an myghtern, plepynag may fo an myghtern, kyn fo yn mernans po yn bewnans, ena ynwedh y fydh dha was.' [22] Yn-medh Davydh dhe Ittay, 'Ke ha tremen yn-rag.' Ytho Ittay an Gittyas a dremenas yn-rag, gans oll y wer hag oll an re vyghan esa ganso. [23] Hag oll an vro a oelas gans lev ughel, hag oll an bobel a dremenas yn-rag; an myghtern ynwedh a dremenas dres nans Kidron, hag oll an bobel a dremenas yn-rag, troha fordh an gwylvos.

[24] Hag otta, y feu Sadok ena ynwedh, hag oll an Levysi ganso, ow toen argh kevambos Duw. I a settyas argh Duw yn-nans, hag Abiathar eth yn-bann dhe sakrifia bys pan worfennsa oll an bobel tremena mes a'n sita. [25] Ena yn-medh an myghtern dhe Sadok, 'Kemmer argh Duw a-ji dhe'n sita arta. Mar kavav gras yn golok an ARLOEDH, ev a'm dre arta, ha gasa my dh'y gweles, hi hy honan ha'y thrigva. [26] Mes mar lever yndella, "Ny gemmerav plesour vyth ynnos," ottavy, gwres ev dhymm kepar dell hevel da dhodho.' [27] Yn-medh an myghtern ynwedh dhe Sadok an oferyas, 'Mir, dehwel a-ji dhe'n sita yn kres, ha'th tew vab genes, Ahimaas dha vab, ha Yonathan mab Abiathar. [28] Mir, my a worta yn rysyow an gwylvos erna dheffo ger dhiworthis dhe dherivas dhymm.' [29] Ytho Sadok hag Abiathar a gemmeras argh Duw arta dhe Yerusalem, hag i a drigas ena.

[30] Mes Davydh eth yn-bann dre leder menydh Oliv, hag
ev a oelas hag ev ow mos yn-bann, gans y benn kudhys, hag
ev eth dieskis; hag oll an bobel esa ganso a gudhas aga fenn
ynwedh, hag i a oelas hag i ow mos yn-bann. [31] Lemmyn y
feu derivys dhe Davydh bos Ahithofel yn mysk an vrasoryon
gans Absalom. Ytho Davydh a leveris, 'A ARLOEDH, my a'th
pys, treyl kusul Ahithofel dhe follneth.'

Hushay a Dheu ha Bos Aspier Davydh

[32] Pan dheuth Davydh dhe wartha an menydh, tyller mayth
esa Duw gordhys, awotta, Hushay an Arkyas a dheuth dh'y
vetya gans y gota skwardys ha dor war y benn. [33] Yn-medh
Davydh dhodho, 'Mar tremenydh yn-rag genev, ena, ty a vydh
begh dhymm. [34] Mes mar tehwelydh dhe'n sita, ha leverel dhe
Absalom, "My a vydh dha was, A vyghtern; kepar dell en vy
gwas dha das yn termyn passys, lemmyn my a vydh dha was,"
ena ty a yll lesta ragov kusul Ahithofel. [35] A ny vydh an oferysi
Sadok hag Abiathar genes ena? Ytho pypynag a glewydh
dhiworth chi an myghtern, ty a'n deriv dhe Sadok hag Abiathar
an oferysi. [36] Yma gansa ena aga dew vab, Ahimaas mab, ha
Yonathan mab Abiathar; ha dresta ty a wra derivas dhymm
pup-tra a glewydh.' [37] Ytho Hushay koweth Davydh a dheuth
a-ji dhe'n sita, y'n keth termyn mayth esa Absalom owth entra
Yerusalem.

Eskerens Davydh

16 Pan dremenas Davydh pols dres gwartha an menydh,
awotta, Siba gwas Mefibosheth a'n metyas, gans
dew asen dibrys, hag yth esa warnedha dewkans torth-vara, ha
kans tesenn a rappys, ha kans frut hav, ha seth a win. [2] Yn-
medh an myghtern dhe Siba, 'Prag y hwruss'ta dri an re ma?'
Siba a worthybis, 'An asenes yw rag mayni an myghtern
dhe varghogeth warnedha; ha'n bara ha frutys hav yw rag an
wer yowynk dhe dhybri; ha'n gwin yw rag an re a glamder
y'n gwylvos dhe eva.' [3] Yn-medh an myghtern, 'Ple'ma mab
dha vester?' Siba a leveris dhe'n myghtern, 'Yma trigys yn
Yerusalem; rag yn-medh ev, "Hedhyw chi Ysrael a dhaskorr

dhymm gwlaskor ow thas."' [4] Ena yn-medh an myghtern dhe Siba, 'Otta, oll esa dhe Mefibosheth a vydh dhis lemmyn.' Ha Siba a leveris, 'My a ombleg; re gyffiv gras y'th wolok, ow arloedh an myghtern.'

Shimei a Volleth Davydh

[5] Pan dheuth Davydh dhe Bahurim, otta, gour a deylu chi Sowl a dheuth yn-mes, ha'y hanow Shimei mab Gera, hag ev a vollethis hag ev ow mones yn-mes. [6] Ev a labydhas Davydh hag oll gwesyon myghtern Davydh gans meyn; hag yth esa oll an bobel hag oll an gasoryon war y leuv dhyghow ha war y leuv gledh. [7] Yndella y leveri Shimei pan vollethis, 'Deus yn-mes, deus yn-mes, ty wour goesek, ha ty wour Belial! [8] An ARLOEDH re attylis warnas oll goes chi Sowl, may reynsys yn y le; ha'n ARLOEDH re dhelivras an wlaskor yn leuv Absalom dha vab, hag ottajy yn anken, drefenn dha vos gour goesek.'

[9] Ena Abishay mab Seruya a leveris dhe'n myghtern, 'Prag y volleth an ki marow ma ow arloedh an myghtern? Gas vy dhe vones yn-rag, my a'th pys, ha kemmeres dhe-ves y benn.' [10] Mes yn-medh an myghtern, 'Pyth eus yntra my ha hwi, hwi vebyon Seruya? Mar kwra ev mollethi rag an ARLOEDH dhe leverel dhodho, "Molleth Davydh," piw a lever ena, "Prag y hwruss'ta yndella?"' [11] Ena Davydh a leveris dhe Abishay, ha dhe oll y wesyon, 'Awotta, ow mab, neb a dheuth yn-mes a'm kolodhyon vy, a hwila ow bewnans; pygemmys moy lemmyn y hyll an Benyaminyas ma y wul! Gesewgh ev dhodho y honan, ha gesewgh ev dhe vollethi; rag an ARLOEDH re worhemmynnis dhodho. [12] Martesen an ARLOEDH a wel ow galar[a] hag attyli dhymm gans da yn le y volleth hedhyw.' [13] Ytho, Davydh ha'y wer eth war an fordh, ha Shimei eth war denewen an menydh a-dal dhodho, ow mollethi ha tewlel meyn ha tewlel doust orto. [14] Ha'n myghtern, hag oll an bobel esa ganso a dheuth dhe'n Yordan[b] skwith; hag ena ev a dhiskwithas y honan.

---

a 16:12 *galar:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *hammweyth.*

b 16:14 *dhe'n Yordan:* Nyns usi an geryow ma y'n tekst Ebrow.

Kusul Ahithofel

15 Lemmyn Absalom, hag oll an bobel, gwer Ysrael, a dheuth
dhe Yerusalem, hag yth esa Ahithofel ganso. 16 Ena pan dheuth
Hushay an Arkyas, koweth Davydh, dhe Absalom, Hushay a
leveris dhodho, 'Re vewo an myghtern, re vewo an myghtern!'
17 Hag Absalom a leveris dhe Hushay, 'Yw hemma dha lelder
dhe'th koweth? Prag na wruss'ta mones gans dha goweth?'
18 Yn-medh Hushay dhe Absalom, 'Nansi; mes an den neb re
beu dewisys gans an ARLOEDH, ha gans oll an bobel ma, hag oll
gwer Ysrael, dhodho my a vydh, ha ganso my a drig. 19 Ynwedh,
piw a servyav? A ny servyav dherag y vab? Kepar dell re servis
dherag dha das, yndella y fydhav dheragos.'

20 Ena yn-medh Absalom dhe Ahithofel, 'Ro dhyn dha gusul;
pandr'a wren?' 21 Yn-medh Ahithofel dhe Absalom, 'Ke a-ji
dhe iswragedh dha das, re asas dhe witha an chi; hag oll Ysrael
a glew ty dhe wul dha honan kasadow gans dha das, ena diwla
peub eus genes a vydh krevhes.' 22 Ytho i a dhrehevis tylda rag
Absalom war do an chi; hag Absalom eth a-ji dhe iswragedh
y das yn golok Ysrael oll. 23 Lemmyn y'n dydhyow na kusul
Ahithofel o par dell wovynnir orth Duw; yndella yth o oll kusul
Ahithofel gans Davydh ha gans Absalom.

17 Ynwedh Ahithofel a leveris dhe Absalom, 'Gas
vy dhe dhewis dewdhek mil wour, ha my a sev ha
helghya war-lergh Davydh an nos ma. 2 My a dheu warnodho
hag ev skwith ha'y dhiwleuv gwannhes, ha my a'n gwra dhe
berthi own; hag oll an bobel usi ganso a fi; ha ny waskav nagonan
saw unnsel an myghtern, 3 ha my a dhre oll an bobel arta dhis,
kepar dell dhehwelis oll an bobel dhe'n gour a hwilydh, hag
oll an bobel a vydh yn kres.' 4 Ha'n gusul o da yn dewlagas
Absalom, hag oll henavogyon Ysrael.

Kusul Hushay

5 Ena yn-medh Absalom, 'Galw lemmyn Hushay an Arkyas,
ha klewyn ynwedh an pyth a lever.' 6 Pan dheuth Hushay dhe
Absalom, Absalom a leveris dhodho, 'Ahithofel re gewsis
war-lergh an gusul ma; a wren ni war-lergh y gusul? Mar ny'n

gwren, kows.' [7] Ena Hushay a leveris dhe Absalom, 'An gusul re ros Ahithofel, nyns yw da an weyth ma. [8] Rag ty a woer bos dha das ha'y wer kasoryon, ha'ga sorr dhe dhewi, kepar hag orses ledrys hy orsigow y'n gwel. Ynwedh dha das yw gour konnyk yn bresel, ha ny vynn tremena an nos gans y wer. [9] Awotta lemmyn, ev re omgudhas yn onan an pyttow, po yn onan an tylleryow erell. Ha pan goedh nebes anedha y'n kynsa omsettyans, piwpynag a'n klew a lever, "Yth esa ladhva yn mysk an bobel a hol Absalom." [10] Ha'n gour ynwedh neb yw kolonnek, gans kolonn kepar ha lew, a deudh glan dhe-ves gans own, rag oll Ysrael a woer bos dha das kasor, ha'n re usi ganso yw kasoryon alloesek. [11] Rakhenna, my a gusul, bedhes oll Ysrael kuntellys dhis, dhiworth Dan bys yn Beer-sheba, kepar ha'n tewes usi ryb an mor yn niver, ha ty dha honan ow mos y'n vatel. [12] Ena ni a dheu warnodho plepynag may fo kevys, ha ni a goedh warnodho kepar dell goedh an gluth war an dor; ha ny vydh ev gesys, nag onan a'n wer usi ganso. [13] Ha mar omdenn a-ji dhe neb sita, ena oll Ysrael a dhre lovonow dhe'n sita na, ha ni a's tenn y'n nans, bys ma na vydh kevys ena unn vilienn anedhi.' [14] Hag Absalom hag oll gwer Ysrael a leveris, 'Kusul Hushay an Arkyas yw gwell ages kusul Ahithofel.' Rag an ARLOEDH re worhemmynnsa dhe lesta kusul dha Ahithofel, may halla an ARLOEDH dri drog war Absalom.

Hushay a Warn Davydh

[15] Ena yn-medh Hushay dhe Sadok hag Abiathar an oferysi, 'Yndellma Ahithofel re gusulyas Absalom ha henavogyon Ysrael; hag yndellma my re gusulyas. [16] Lemmyn dannvenewgh hware, ha derivewgh dhe Davydh, "Na dremen an nos na yn rysyow an gwylvos, mes tremen yn-rag; poken an myghtern hag oll an bobel usi ganso a vydh kollenkys."' [17] Y fedha Yonathan hag Ahimaas ow kortos yn En-rogel, ha maghteth e ha derivas orta, hag i e ha derivas orth myghtern Davydh, rag ny yllens bos gwelys owth entra an sita. [18] Mes gour yowynk a's gwelas, ha derivas orth Absalom; ytho aga dew a asas yn uskis ha dos dhe ji gour yn Bahurim a'n jeva puth yn y glos; hag i eth

yn-nans ynno. [19] Y wreg a gemmeras kudhans ha'y ystynn dres anow an puth, ha lesa brunyon barlys warnodho; ha nyns esa travyth godhvedhys anodho. [20] Pan dheuth gwesyon Absalom dhe ji an venyn, i a leveris, 'Ple'ma Ahimaas ha Yonathan?' Ha'n venyn a worthybis dhedha, 'I re dremenas dres gover an dowr.' Ha pan hwilsons ha ny allsons aga havoes, i a dhehwelis dhe Yerusalem.

[21] Wosa i dhe vos dhe-ves, i a dheuth yn-bann yn-mes a'n puth, ha mones ha derivas orth myghtern Davydh. Yn-medhons dhe Davydh, 'Sav ha tremen dres an dowr hware; rag re gusulyas Ahithofel er dha bynn kepar dell wrug.' [22] Ena Davydh a sevis, hag oll an bobel esa ganso, hag i a dremenas dres an Yordan. Hag orth tardh an jydh, ny veu gesys denvyth anedha neb na dremensa dres an Yordan.

[23] Pan welas Ahithofel na veu y gusul holys, ev a dhibras y asen ha sevel ha mones dh'y ji, dh'y sita, hag ordena y vayni, hag omgregi ha merwel, hag ev a veu ynkleudhys yn bedh y das.

[24] Ena Davydh a dheuth dhe Mahanaym. Hag Absalom a dremenas dres an Yordan, ev hag oll gwer Ysrael ganso. [25] Lemmyn Absalom re settsa Amasa yn le Yoab war an lu. Amasa o mab gour henwys Yether an Yshmaelyas[a] neb a alsa a-ji dhe Abigayl, myrgh Nahash myrgh Seruya mamm Yoab. [26] Ysrael hag Absalom a gampyas yn pow Gilead.

[27] Pan dheuth Davydh dhe Mahanaym, Shobi mab Nahash a Rabba an Ammonysi, ha Makir mab Ammiel a Lo-debar, ha Barzillay an Gileadyas a Rogelim [28] a dhros gweliow, basonys, ha lestri a bri; ynwedh gwaneth, heydh, bleus, ys rostys, fav, ha lentilow, [29] mel hag amanynn, ha deves, ha keus bughes, rag Davydh ha'n bobel ganso dhe dhybri. Rag i a leveris, 'Yma dhe'n bobel nown ha skwithter ha syghes y'n gwylvos.'

---

a 17:25 *an Yshmaelyas:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *an Ysraelyas.* Gwel 1 Kroniklys 2:17.

Mernans Absalom

18 Ena Davydh a niveras an bobel esa ganso, ha settya warnedha kaptenyon a vilyow, ha kaptenyon a gansow. [2] Ha Davydh a dhannvonas yn-rag tressa rann a'n bobel yn-dann leuv Yoab, ha tressa rann yn-dann leuv Abishay mab Seruya, broder Yoab, ha tressa rann yn-dann leuv Ittay an Gittyas. An myghtern a leveris dhe'n bobel, 'My ow honan a wra mos yn-rag genowgh ynwedh.' [3] Mes an bobel a worthybis, 'Ny wre'ta mones yn-rag. Rag mar fien ni, ny vynnsens settya aga holonn dhyn. Mar marwa hanter ahanan, ny vynnsens settya aga holonn dhyn; mes dha dalvosogeth yw avel deg mil ahanan; rakhenna y fydh gwell ty dh'agan skoedhya yn-mes a'n sita.' [4] Yn-medh an myghtern dhedha, 'Pypynag a hevel da dhywgh, my a'n gwra.' Ytho an myghtern a sevis ryb tenewen an yet, hag oll an bobel a dheuth yn-mes yn kansow hag yn milyow. [5] A'n myghtern a erghis dhe Yoab hag Abishay hag Ittay, ha leverel, 'Bedhewgh jentyl a'm govis vy gans an gour yowynk Absalom.' Hag oll an bobel a glewas pan ros an myghtern arghadowyow dhe oll an gaptenyon a-dro dhe Absalom.

[6] Ytho an bobel eth yn-mes y'n gwel erbynn Ysrael, hag yth esa an vatel yn koeswik Efraym. [7] Pobel Ysrael a veu gweskys ena a-rag gwesyon Davydh, hag yth esa ladhva veur y'n jydh na, ugens mil wour. [8] An vatel ena a veu lesys war enep oll an pow, ha'n goeswik a dhevoryas moy pobel y'n jydh na es dell dhevoryas an kledha.

[9] Lemmyn Absalom a dhyerbynnas gwesyon Davydh. Hag yth esa Absalom ow marghogeth war asen, ha'n asen eth yn-dann skorr tew terebinthenn vras, ha'y benn a veu synsis fast y'n derebinthenn, may feu gesys ow kregi ynter an ebron ha'n dor; ha'n asen re bia yn-danno eth dhe-ves. [10] Neb unn gour a'n gwelas, ha derivas orth Yoab, ha leverel, 'Awotta, my a welas Absalom ow kregi yn terebinthenn.' [11] Yoab a worthybis dhe'n gour a dherivas orto, 'Dar, ty a'n gwelas? Prag na wruss'ta y weskel ena dhe'n leur? Ena my a rosa dhis deg shekel a arghans, hag unn grogys.' [12] Yn-medh an gour dhe Yoab, 'Kyn fe mil

shekel a arghans poesys y'm leuv, hwath ny vynnsen ystynn ow dorn erbynn mab an myghtern; rag yn agan klewans an myghtern a erghis dhis ha dhe Abishay ha dhe Ittay, ow leverel: "Gwithewgh an gour yowynk Absalom a'm govis vy." [13] Mes, mar kwrellen yn fals erbynn y vewnans (rag nyns eus travyth kudhys dhiworth an myghtern), ena ty a settsa dha honan kontrari dhymm.' [14] Ena yn-medh Yoab, 'Ny vynnav gortos yndellma genes.' Hag ev a gemmeras tri guw yn y dhorn, ha'ga fokya dre golonn Absalom, hag ev hwath yn few y'n derebinthenn. [15] Ha deg gour yowynk, neb a dhug arvow Yoab, a omsettyas a-dro dhe Absalom, ha'y ladha.

[16] Ena Yoab a hwythas an hirgorn, ha'n bobel a dhehwelis dhiworth helghya war-lergh Ysrael, rag Yoab a lestas an bobel. [17] I a gemmeras Absalom ha'y dewlel yn pytt bras y'n goeswik, ha drehevel a-ughto kals bras a veyn. Hag oll Ysrael a fias, pubonan dh'y dylda. [18] Lemmyn Absalom a gemmersa ha drehevel peulven ragdho y honan, hag ev hwath yn few, usi yn Nans an Myghtern, rag yn-medh ev, 'Ny'm beus mab vyth dhe witha ow hanow yn kovadh;' ev a henwis an peulven war-lergh y hanow y honan, ha gelwys yw bys y'n jydh hedhyw, men-kov Absalom.

Davydh a Glew a Vernans Absalom

[19] Ena yn-medh Ahimaas mab Sadok, 'Gas vy dhe boenya, ha doen dhe'n myghtern an nowodhow an ARLOEDH dh'y dhelivra dhiworth leuv y eskerens.' [20] Yoab a leveris dhodho, 'Ny dhegedh an nowodhow hedhyw; ty a yll doen nowodhow yn jydh arall, mes hedhyw ny dhegedh nowodhow vyth, drefenn bos mab an myghtern marow.' [21] Ena Yoab a leveris dhe'n Kushyas, 'Ke ha deriv orth an myghtern an pyth re welsys.' Ha'n Kushyas a omblegyas dherag Yoab ha poenya. [22] Ena yn-medh Ahimaas mab Sadok arta dhe Yoab, 'Pypynag oll a hwarvo, my a'th pys, gas vy ynwedh dhe boenya war-lergh an Kushyas.' Ha Yoab a worthybis, 'Prag y fynnydh poenya, ow mab? Ny gevydh pewas vyth rag an nowodhow?' [23] 'Pypynag oll a hwarvo,' yn-medh ev, 'My a vynn poenya.' Hag ev a leveris

dhodho, ‘Poen!’ Ena Ahimaas a boenyas dre fordh an plen, ha tremena dres an Kushyas.

[24] Yth esa Davydh owth esedha ynter an dhiw yet; ha’n goelyador eth yn-bann dhe do an yet ryb an fos, ha drehevel y dhewlagas, ha mires, hag otta yth esa gour ow poenya y honan. [25] An goelyador a armas ha derivas orth an myghtern. Ha’n myghtern a leveris, ‘Mar pydh ev y honan, yma nowodhow yn y anow.’ Hag ev a besyas dos nes. [26] Ena an goelyador a welas gour arall ow poenya, hag ev a elwis dhe withyas an yet ha leverel, ‘Otta, gour arall ow poenya y honan!’ Hag yn-medh an myghtern, ‘Ev ynwedh a dhre nowodhow.’ [27] An goelyador a leveris, ‘My a dyb an kynsa gour dhe boenya kepar hag Ahimaas mab Sadok.’ An myghtern a leveris, ‘Ev yw gour da hag ev a dheu gans nowodhow.’

[28] Ena Ahimaas a armas dhe’n myghtern, ‘Oll yw da.’ Hag ev a omblegyas dherag an myghtern gans y fas dhe’n dor ha leverel, ‘Benniges re bo an ARLOEDH dha Dhuw, re dhelivras yn-bann an wer a dhrehevis aga dorn erbynn ow arloedh an myghtern.’ [29] Ha’n myghtern a wovynnas, ‘Yw an gour yowynk Absalom saw?’ Hag Ahimaas a worthybis, ‘Pan dhannvonas Yoab gwas an myghtern, my dha was, my a welas tervans meur, mes ny wonn pyth o.’ [30] Ha’n myghtern a leveris dhodho, ‘Treyl a-denewen, ha sav omma.’ Ytho ev a dreylyas a-denewen, ha sevel.

[31] Hag otta, an Kushyas a dheuth; ha’n Kushyas a leveris, ‘Klew an nowodhow, ow arloedh an myghtern, rag an ARLOEDH re’th telivras hedhyw dhiworth kemmys a dhrehevis aga dorn er dha bynn.’ [32] Ha’n myghtern a leveris dhe’n Kushyas, ‘Yw an gour yowynk Absalom saw?’ Ha’n Kushyas a worthybis, ‘Re bo eskerens ow arloedh an myghtern hag oll a dhrehav dhe wul drog dhis, kepar ha’n gour yowynk na.’

Davydh a Gyn rag Absalom

[33] Ha’n myghtern a veu movyes yn feur, hag ev eth yn-bann dhe’n chambour a-ugh an yet hag oela; hag y leveri, hag ev

ow mos, ‘A ow mab Absalom! Ow mab, ow mab Absalom! Unnweyth a marwen yn dha le, A Absalom, ow mab, ow mab!’

19 Y feu derivys orth Yoab, ‘Otta, an myghtern a oel ha kyni rag Absalom.’ [2] Ha’n trygh y’n jydh na a veu treylys yn kynvann rag oll an bobel, rag an bobel a glewas y’n jydh na bos an myghtern ow krevya rag y vab. [3] An bobel a slynkyas a-ji dhe’n sita avel ladron, dell slynk an bobel rag meth, ow fia dhe’n fo y’n vatel. [4] An myghtern a gudhas y fas ha garma ughel y lev, ‘A ow mab Absalom! A Absalom, ow mab, ow mab!’ [5] Ena Yoab a dheuth a-ji dhe’n chi dhe’n myghtern ha leverel, ‘Hedhyw ty re wrug bismer dhe fasow oll dha wesyon re sawyas dha vewnans y’n jydh hedhyw, ha bewnans dha vebyon ha’th vyrghes, ha bewnans dha wragedh, ha bewnans dha iswragedh, [6] drefenn ty dhe gara an re a’th kas ha kasa an re a’th kar. Ty re’n gwrug kler hedhyw, nag yw naneyl kaslewydhyon na gwesyon travyth dhis; rag my a dyb ty dhe vos pes da mar pe Absalom yn few hedhyw ha ni oll marow. [7] Lemmyn ytho sav, ke yn-rag, ha kows dhe golonn dha wesyon; rag my a de re’n Arloedh, mar nyns edh yn-rag, ny drig gour genes an nos ma; ha hemma a vydh gweth ragos ages oll an drog re goedhas warnas dhiworth dha yowynkneth bys lemmyn.’ [8] Ytho an myghtern a sevis hag esedha y’n yet. Hag y feu derivys orth oll an bobel, ‘Awotta, yma an myghtern owth esedha y’n yet.’ Hag oll an bobel a dheuth dherag an myghtern.

Davydh a Dhehwel dhe Yerusalem

Mes oll Ysrael re fisa pub gour dh’y dylda. [9] Hag yth esa oll an dus ow kedrynna der oll loethow Ysrael, ow leverel, ‘An myghtern a’gan delivras yn-mes a leuv agan eskerens, ha’gan sawya dhiworth leuv an Filistysi; ha lemmyn ev re fias yn-mes a’n pow drefenn Absalom, [10] hag Absalom, neb a untsyn warnan, yw marow yn batel. Ytho prag na leverowgh ger vyth a-dro dhe dhri an myghtern dhe-dre?’

[11] Myghtern Davydh a dhannvonas dhe Sadok hag Abiathar an oferysi, ha leverel, ‘Leverewgh dhe henavogyon Yuda, “Prag y fydhowgh an diwettha dhe dhri an myghtern dhe-dre dh’y ji?

Rag kows oll Ysrael re dheuth dhe'n myghtern, hwath dh'y ji.
12 Ow breder owgh hwi, ow askorn ha'm kig owgh hwi. Ytho
prag y fydhowgh an diwettha dhe dhri an myghtern dhe-dre?"
13 Ha leverewgh dhe Amasa, "A nyns osta ow askorn ha'm hig?
Re wrello Duw dhymm, ha moy ynwedh, mar ny vydhydh
kaslewydh ow lu a-ragov prest yn le Yoab."' 14 Ev a dreylyas
kolonn pub gour Yuda avel unn gour, hag i a dhannvonas
ger dhe'n myghtern, 'Dehwel, ty hag oll dha wer.' 15 Ytho an
myghtern a dhehwelis, ha dos dhe'n Yordan. Ha Yuda a dheuth
dhe Gilgal, rag mones dhe vetya an myghtern ha'y dhri dres an
Yordan.

16 Shimei mab Gera, an Benyaminyas dhiworth Bahurim, a
fistenas ha dos yn-nans gans gwer Yuda dhe vetya myghtern
Davydh. 17 Ganso yth esa mil wour a Benyamin, war-barth
gans Siba, gwas chi Sowl, ha'y bymthek mab ha'y ugens gwas.
I a fyskas dhe'n Yordan dherag an myghtern. 18 Yth esa kowbal
ow treusi dhe dhoen mayni an myghtern dres an avon, ha gul
y blesour.

Davydh a Dhiskwa Mersi dhe Shimei

Pan dremenas Shimei mab Gera dres an Yordan, ev a
goedhas dhe'n dor a-dherag an myghtern 19 ha leverel dhe'n
myghtern, 'Na wres ow arloedh rekna an blam er ow fynn, na
perthi kov a'n kammweyth a wrug dha was y'n jydh mayth
eth ow arloedh an myghtern yn-mes a Yerusalem. Na wres
an myghtern y gemmeres dh'y golonn. 20 Rag my dha was a
woer my dhe begha, hag otta devedhys ov hedhyw, an kynsa
dhiworth oll chi Yosep dhe dhos yn-nans dhe vetya ow arloedh
an myghtern.' 21 Mes Abishay mab Seruya a worthybis, 'A ny
vydh Shimei gorrys dhe'n mernans rakhemma, drefenn ev
dhe vollethi untys an ARLOEDH?' 22 Davydh a leveris, 'Pyth
eus yntra my ha hwi, hwi mebyon Seruya, may teuvewgh ha
bos hedhyw eskerens dhymm? A vydh denvyth gorrys dhe'n
mernans hedhyw yn Ysrael? A ny wonn vy y'n jydh hedhyw
ow bos myghtern war Ysrael?' 23 Ytho yn-medh an myghtern
dhe Shimei, 'Ny verwydh.' Ha'n myghtern a dos dhodho.

Davydh ha Mefibosheth a Vet

[24] Mefibosheth mab-wynn Sowl a dheuth yn-nans dhe vetya an myghtern. Ny wrussa kemmeres gwith a'y dreys, na treghi y varv, na golghi y dhillas, a-dhia'n jydh may tibarthas an myghtern bys y'n jydh may teuth arta yn kres. [25] Pan dheuth ev dhiworth Yerusalem dhe vetya an myghtern, an myghtern a leveris dhodho, 'Prag nag ythys genev, Mefibosheth?' [26] Ev a worthybis, 'Ow arloedh, A vyghtern, ow gwas a'm traytas; rag dha was a leveris dhodho, "My a dhiber an asen ragov, may hallav marghogeth warnedhi ha mones gans an myghtern." Drefenn dha was yw klof. [27] Ev re sklandras dha was dhe'm arloedh an myghtern. Mes ow arloedh an myghtern yw avel el Duw; ytho gwra an pyth yw da y'th wolok. [28] Rag oll chi ow thas a veu gwer ow tervynn an mernans dherag ow arloedh; hwath ty a settyas dha was yn mysk an re a dheber orth dha voes. Ytho py reyth eus dhymm kria moy dhe'n myghtern?' [29] An myghtern a leveris dhodho, 'Prag y kewsydh moy? My re leveris, ty ha Siba a wra kevrenna an gwel.' [30] Ha Mefibosheth a leveris dhe'n myghtern, 'Kemmeres ev pup-tra, a-ban dheuva ow arloedh an myghtern arta yn kres dh'y ji.'

Davydh a Dhiskwa Kuvder dhe Barzillay

[31] Lemmyn Barzillay an Gileadyas a dheuth yn-nans dhiworth Rogelim dhe dremena dres an Yordan gans an myghtern, ha'y dhannvon war y fordh alena. [32] Lemmyn Barzillay o pur goth, peswar ugens bloedh. Ev re brovisa sosten dhe'n myghtern dres y dermyn yn Mahanaym, rag ev o gour pur vras. [33] An myghtern a leveris dhe Barzillay, 'Treus genev, ha my a brovi ragos yn Yerusalem genev.' [34] Mes Barzillay a worthybis dhe'n myghtern ha leverel, 'Py lies blydhen moy a vewav, may hwrav mos yn-bann gans an myghtern dhe Yerusalem? [35] Peswar ugens bloedh ov hedhyw; a allav vy dissernya yntra da ha drog? A yll dha was blasa an pyth a dheber po eva? A allav vy hwath klewes lev kanoryon po kanoresow? Ytho prag y koedh dhe'th was bos begh arall dhe'm arloedh an myghtern? [36] Dha was a wra mos pols dres an Yordan gans an myghtern, mes prag y

tegoedh dhe'n myghtern ri pewas a'n par na dhymm? [37] My a'th pys, gas dha was dhe dreylya dhe-dre, may hallav merwel a-ji dhe'm sita ow honan, nes dhe vedh ow thas ha mamm. Mes awotta dha was Kimham; gas ev dhe dreusi gans ow arloedh an myghtern; ha gul ragdho pypynag a hevel da y'th tewlagas.' [38] An myghtern a worthybis, 'Kimham a dreus genev, ha my a wra ragdho pypynag a hevel da dhis; ha pup-tra a vynni ahanav my a'n gwra ragos.' [39] Ytho oll an bobel a dreusis dres an Yordan, ha'n myghtern a dreusis; an myghtern a ammas dhe Barzillay ha'y venniga, hag ev a dhehwelis dh'y ji. [40] Ena an myghtern eth yn-rag dhe Gilgal, ha Kimham eth yn-rag ganso; hag oll pobel Yuda, hag ynwedh hanter pobel Ysrael, a dhros an myghtern war y fordh.

[41] Ena oll gwer Ysrael a dheuth dhe'n myghtern ha leverel dhodho, 'Prag y hwrug agan breder, gwer Yuda, dha ladra dhe-ves ha dri an myghtern ha'y vayni dres an Yordan, hag oll gwer Davydh ganso?' [42] Hag oll gwer Yuda a worthybis gwer Ysrael, 'Drefenn bos an myghtern neshevin dhyn. Ytho prag yth owgh serrys a-dro dhe'n mater ma? A dhyb'syn ni vyth orth kost an myghtern, po a ros ev dhyn neb ro?' [43] Ha gwer Ysrael a worthybis gwer Yuda ha leverel, 'Yma dhyn deg rann y'n myghtern, hag yn Davydh ynwedh yma dhyn moy titel agesowgh. Ytho prag y'gan dispresowgh? A nyns en ni an kynsa dhe gewsel a-dro dhe dhri dhe-dre agan myghtern?' Mes geryow pobel Ysrael o moy fers ages geryow pobel Ysrael.

Rebellyans Sheba

20 Y hwarva bos gour Belial ena, ha'y hanow Sheba mab Bikri, Benyaminyas. Ev a hwythas an hirgorn ha garma,

'Nyns eus dhyn rann vyth yn Davydh,
na eretons yn mab Yesse.
Pub gour dh'y dylda, A Ysrael!'

[2] Ytho pub gour a Ysrael a asas Davydh ha holya Sheba mab Bikri; mes gwer Yuda a holyas aga myghtern yn fyrv dhiworth an Yordan bys Yerusalem.

3 Davydh a dheuth dh'y ji yn Yerusalem; ha'n myghtern a
gemmeras an deg iswreg re assa dhe witha an chi, ha'ga gorra
yn chi yn-dann with. Ev a brovias ragdha, mes ny wrug ev mos
a-bervedh dhedha. Ytho i a veu gwithys yn-dann alhwedh bys
dydh aga mernans, kepar hag yn gwedhowses.

4 Ena yn-medh an myghtern dhe Amasa, 'Galw gwer Yuda
dhymm a-ji dhe dri dydh, ha bydh omma dha honan.' 5 Ytho
Amasa eth dhe gelwel gwer Yuda war-barth; mes ev a dhelatyas
dres an termyn re bia apoyntys dhodho. 6 Yn-medh Davydh dhe
Abishay, 'Lemmyn Sheba mab Bikri a wra moy drog dhyn es
dell wrug Absalom. Kemmer gwesyon dha vester ha'y helghya,
poken ev a gyv ragdho sitys krev, ha diank ahanan.' 7 Ena
yth eth yn-mes war y lergh gwer Yoab, ha'n Kerethysi, ha'n
Pelethysi, hag oll an gasoryon; hag i eth yn-mes a Yerusalem
dhe helghya Sheba mab Bikri. 8 Pan esens orth an men bras
usi yn Gibeon, Amasa a dheuth a-dheragdha. Lemmyn Yoab o
gwiskys yn y dhillasenn vreselek, ha warnedhi yth esa grogys
gans kledha yn y woen fastys war y glun, ha pan eth yn-rag y
koedhas yn-mes. 9 Yn-medh Yoab dhe Amasa, 'Osta yn yeghes,
ow broder?' Ha Yoab a settyas dalghenn yn barv Amasa gans y
dhorn dhyghow dhe amma dhodho. 10 Mes ny attendyas Amasa
an kledha yn dorn Yoab, hag ev a'n gweskis ganso yn y dorr,
ha'y golodhyon a dhinewis yn-mes dhe'n dor. Ny'n gweskis
arta, hag ev a verwis.

Ena Yoab ha'y vroder Abishay a helghyas Sheba mab Bikri.
11 Hag onan a wer yowynk Yoab a sevis rybdho ha leverel,
'Piwpynag a faverro Yoab, ha piwpynag a vo rag Davydh, es ev
war-lergh Yoab!' 12 Yth esa Amasa ow rolya yn y woes yn kres
an fordh. Ha pan welas an gour bos oll an bobel ow hedhi ena,
ev a removas Amasa mes a'n fordh dhe'n gwel, ha tewlel kweth
warnodho. 13 Pan veu removys dhiworth an fordh, oll an bobel
eth yn-rag war-lergh Yoab dhe helghya Sheba mab Bikri.

14 Sheba[a] a dremenas der oll loethow Ysrael bys Abel Beth-
maaka ha der oll pow an Bikrysi, hag i a omguntellas, ha

a 20:14 *Sheba:* Ebrow *Ev.*

holya war y lergh bys y'n sita. 15 Oll an bobel esa gans Yoab
a dheuth hag omsettya a-dro dhodho yn Abel Beth-maaka; i a
grugyas jynn-gorheas erbynn an sita, hag y sevis erbynn an fos
a-ves; hag i a weskis an fos gans hor'bennow, dh'y dri dhe'n
leur. 16 Ena benyn fur a armas dhiworth an sita, 'Goslowewgh!
Goslowewgh! Leverewgh, my a's pys, dhe Yoab, "Deus nes may
hallav kewsel genes." ' 17 Ev a dheuth nes dhedhi, ha'n venyn
a wovynnas, 'Osta Yoab?' Hag ev a worthybis 'Ov.' Ena hi a
leveris, 'Goslow orth geryow dha vaghteth.' Hag ev a worthybis,
'Yth esov ow koslowes.' 18 Ena yn-medh hi, 'I a leveri yn
dydhyow koth, "Govynnens kusul yn Abel," hag yndellma y
hworfennens an mater. 19 My yw onan a'n re yw kosel ha lel
yn Ysrael. Ty a hwila distrui sita yw mamm yn Ysrael. Prag
y fynnydh kollenki ertach an ARLOEDH?' 20 Yoab a worthybis,
'Pell bedhes, pell bedhes dhiworthiv, my dhe gollenki po
dhe dhistrui! 21 Nyns yw an mater yndella. Mes gour a vro
venydhyek Efraym, Sheba mab Bikri y hanow, re dhrehevis
y leuv erbynn an myghtern, erbynn Davydh. Delivrewgh ev y
honan, hag yth av dhiworth an sita.' Yn-medh an venyn dhe
Yoab, 'Otta, y benn a vydh tewlys dres an fos dhis.' 22 Ena an
venyn eth dhe oll an bobel gans hy husul fur, hag i a droghas
dhe-ves penn Sheba mab Bikri ha'y dewlel dhe Yoab. Ytho ev
a hwythas an hirgorn, hag i eth dhiworth an sita, pub gour dh'y
dylda. Ha Yoab a dhehwelis dhe Yerusalem dhe'n myghtern.

23 Lemmyn yth esa Yoab war oll lu Ysrael; yth esa Benaya
mab Yehoyada war an Kerethysi ha'n Pelethysi; 24 yth esa
Adoniram[a] war an re gorrys dhe hwel krev; Yehoshafat mab
Ahilud o an kovadhor; 25 Sheva o skrifennyas; Sadok hag
Abiathar o oferysi; 26 hag Ira an Yairyas ynwedh o oferyas dhe
Davydh.

---

a 20:24 *Adoniram:* Amendys war-lergh 1 Myghternedh 4:6 ha 5:14. Ebrow *Adoram.*

An Gibeonysi a Dal Dial war Ji Sowl

21 Lemmyn yth esa divoetter yn dydhyow Davydh
teyr blydhen, blydhen wosa blydhen; ytho Davydh
a hwilas fas an ARLOEDH. Ha'n ARLOEDH a worthybis, 'Yth yw
drefenn Sowl, ha'y ji goesek, rag ev dhe worra an Gibeonysi
dhe'n mernans.' [2] Ytho an myghtern a elwis an Gibeonysi ha
kewsel orta. (Lemmyn nyns esa an Gibeonysi mebyon Ysrael,
mes dhiworth remenant an Amorysi; mebyon Ysrael re dosa
dhedha dh'aga sparya, mes Sowl a hwilas aga distrui, drefenn
y vos diwysyk rag mebyon Ysrael ha Yuda.) [3] Davydh a
leveris dhe'n Gibeonysi, 'Pandr'a wrav ragowgh? Fatell wrav
vy dehwelyans, may fennigowgh eretons an ARLOEDH?' [4] An
Gibeonysi a worthybis dhodho, 'Ny vynnyn kavoes arghans nag
owr dhiworth Sowl, na dhiworth y ji; na ny vynnyn gorra dhe'n
mernans denvyth yn Ysrael.' Yn-medh ev, 'Pandr'a vynnowgh,
my dhe wul ragowgh?' [5] I a worthybis dhe'n myghtern, 'An
gour neb a'gan diswrug, hag a dewlis towl dh'agan distrui ma
na gyffyn tyller yn oll pow Ysrael, [6] bedhes seyth a'y vebyon
res dhyn, ha ni a's kreg yn-bann a-rag an ARLOEDH yn Gibea a
Sowl, dewisys an ARLOEDH.' Ha'n myghtern a leveris, 'My a's
re dhywgh.'

[7] Mes an myghtern a sparyas Mefibosheth mab Yonathan
mab Sowl, drefenn an ti a-rag an ARLOEDH esa yntredha, yntra
Davydh ha Yonathan mab Sowl. [8] Mes an myghtern a gemmeras
dew vab Rispa myrgh Aya a dhineythis dhe Sowl, Armoni ha
Mefibosheth; ha pymp mab Merab myrgh Sowl, a dhineythis
dhe Adriel mab Barzillay an Meholathyas, [9] hag ev a's ros yn
leuv an Gibeonysi, hag i a's krogas yn-bann war an menydh
a-rag an ARLOEDH. Oll seyth anedha a goedhas war-barth; I
a veu gorrys dhe'n mernans yn kynsa dydhyow an drevas, yn
dalleth trevas an heydh.

[10] Ena Rispa myrgh Aya a gemmeras yskar ha'y lesa rygdhi
hy honan war an garrek, dhiworth dalleth an drevas bys pan
goedhas dowr war an korfow dhiworth an nevow; ha ny asas
dhe bowes warnedha naneyl ydhyn an ayr dres dydh, na bestes

gwyls dres nos. [11] Pan veu derivys dhe Davydh an pyth a wrug
Rispa myrgh Aya, iswreg Sowl, [12] Davydh eth ha kemmeres
eskern Sowl ha Yonathan y vab dhiworth gwer Yabesh-gilead,
neb a's ladras dhiworth plen Beth-shan, le ma's krogas an
Filistysi, wosa an Filistysi dhe weskel Sowl yn Gilboa. [13] Ev a
dhros eskern Sowl ha Yonathan y vab alena; hag i a guntellas
eskern an re a veu kregys. [14] Hag i a ynkleudhyas eskern Sowl
ha Yonathan y vab yn tir Benyamin yn Sela, yn bedh Kish y
das; hag i a wrug pup-tra a wrug an myghtern y erghi dhedha.
Wosa henna, Duw a glewas pysadow rag an tir.

Breselyow erbynn an Filistysi

[15] Yth esa bresel arta ynter an Filistysi hag Ysrael. Davydh
eth yn-nans, ha'y wesyon ganso, hag i a werryas erbynn an
Filistysi, ha Davydh a dheuth ha bos skwith. [16] Hag Yshbi-
benob, onan a vebyon an gewri, may feu poes y wuw trihans
shekel a vrons, hag ev grogysys gans kledha nowydh, a brederis
ev dhe ladha Davydh. [17] Mes Abishay mab Seruya a'n gweresas
ha gweskel an Filistyas ha'y ladha. Ena gwer Davydh a dos
dhodho ha leverel, 'Ny wre'ta mos yn-mes yn batel genen arta,
ma na vydh lugarn Ysrael difeudhys.'

[18] Wosa hemma, yth esa batel arta gans an Filistysi yn Gob;
ena Sibbekay an Hushathyas a ladhas Saf, neb o onan a vebyon
an gewri. [19] Yth esa batel arta yn Gob gans an Filistysi; hag
Elhanan mab Yaare-oregim an Bethlehemyas a ladhas Goliath
an Gittyas, ha sheft y wuw o kepar ha gwelenn gwiader. [20] Hag
yth esa batel arall yn Gath, mayth esa gour pur vras a'n jevo
war bub leuv hwegh bys, ha war bub droes hwegh bys-troes,
peswar warn ugens yn niver; hag ev ynwedh a veu dineythys
dhe'n gewri. [21] Pan dhefias Ysrael, Yonathan mab Shimea
broder Davydh a'n ladhas. [22] An peswar ma a veu dineythys
dhe'n gewri yn Gath, hag i a goedhas dre leuv Davydh, ha dre
leuv y wesyon.

Kan Delivrans Davydh

22 Davydh a gewsis geryow an gan ma dhe'n ARLOEDH
y'n jydh ma'n selwis an ARLOEDH dhiworth leuv y
eskerens oll, ha dhiworth leuv Sowl; [2] hag ev a gewsis,

An ARLOEDH yw ow harrek, ha'm kastell, ha'm
delivrer,
[3] Duw ow harrek may hwilav skovva ynno,
ow skoes, ha korn ow selwyans,
ow dinas ha'm skovva,
ow selwador; ty a'm saw dhiworth freudh.
[4] My a elow war an ARLOEDH, neb yw gwiw dhe vos
gormelys,
ytho my a vydh selwys a'm eskerens.

[5] Rag yth esa tonnow ankow a-dro dhymm,
frosow sherewynsi a wrug euth dhymm;
[6] yth esa kerdyn ifarn a-dro dhymm;
antylli ankow esa a-dheragov.

[7] Y'm anken my a elwis war an ARLOEDH,
ha dhe'm Duw y helwis vy.
Ev a glewas ow lev yn-mes a'n tempel,
ha'm kri a dheuth bys yn y dhiwskovarn.

[8] An nor a grenas ha kryghylli;
selyow an nevow a grysyas;
i a grenas, rag y vos serrys.
[9] Mog a yskynnas mes a'y dhewfrik,
ha tan a'y anow, ow tevorya;
kolennow a dardhas yn flammow a-dhiworto.
[10] Ev a blegyas an nevow, hag a dheuth yn-nans;
yth esa tewolgow yn-dann y dreys.

[11] Ev a varghogas war jerub ha nija;
ev a veu gwelys[a] war eskelli an gwyns.
[12] Ev a wrug tewlder pabellow a-dro dhodho,
kommol tew a dhowr y'n ebron.
[13] Dhiworth an golewder a-ragdho
kolennow tan a dardhas yn flammow.
[14] An ARLOEDH a darennas y'n nevow,
ha'n Ughella[b] a ros y lev.
[15] Ev a dhellos sethow ha'ga skattra,
lughes, ha'ga gorra yn deray.
[16] Ena yth omdhiskwedhas leuryow an mor,
selyow an norvys a veu diskudhys,
orth keredh an ARLOEDH,
orth hwyth anall y dhewfrik.

[17] Ev a dhannvonas dhiworth an ughelder ha'm
kemmeres,
ev a'm tennas yn-mes a dhowrow pals.
[18] Ev a'm delivras dhiworth ow eskar galloesek,
dhiworth an re a'm kas;
rag yth ens i re grev ragov.
[19] I a dheuth er ow fynn yn jydh ow therroes;
mes an ARLOEDH re beu skoedhyans dhymm.
[20] Ev a'm dros yn-mes dhe dyller ledan;
ev a'm delivras, drefenn bos dhodho delit ynnov.

[21] An ARLOEDH re'm gobras war-lergh ow ewnder;
war-lergh glander ow diwleuv yth attylis ev
dhymm.

---

a 22:11 *ev a veu gwelys:* Po amendyans *ev a nijas yn uskis,* ow siwya Salm 18:10.

b 22:14 *Ughella:* Ebrow *Elyon.*

22 Rag my re synsis fordhow an ARLOEDH,
ha ny dhiberthis yn trog dhiworth ow Duw.
23 Rag yth esa oll y vreusow ev a-dheragov,
ha'y ordenansow ny dreylis vy dhiworta.
24 Yth en vy divlam a-dheragdho,
ha my a omwithas dhiworth ow hammweyth.
25 An ARLOEDH re attylis dhymm herwydh ow ewnder,
herwydh glander ow diwleuv[a] yn y wolok ev.

26 Gans an den lel ty a vydh lel;
gans an gour divlam ty a vydh divlam.
27 Gans an den glan ty a vydh glan;
ha gans an den kamm ty a vydh gorth.
28 Ty a selow an bobel uvel;
mes yma dha dhewlagas war an re woethus,
dh'aga dri dhe'n dor.
29 Rag ty yw ow lugarn, ARLOEDH,
ha'n ARLOEDH a wra dhe'm tewlder splanna.
30 Rag genes jy my a yll poenya erbynn lu;
gans Duw my a yll lemmel dres fos.
31 Duw – y fordh yw perfydh;
lavar an ARLOEDH yw prevys;
skoes yw dhe seul a hwila skovva ynno.

32 Rag piw yw Duw marnas an ARLOEDH?
Ha piw yw karrek marnas agan Duw ni.
33 Duw re'm grogysas gans nerth,
hag ev re wrug ow fordh divlam.

34 Ev a wra ow threys kepar ha treys ewigow,
ha'm settya war an tylleryow ughel.

---

a 22:25 *herwydh glander ow diwleuv:* Ow siwya an Septuagint, an Syriek ha'n Vulgat, ha Salm 18:24. Ebrow *herwydh ow glander.*

35 Ev a dhysk dhe'm diwleuv gwerrya,
ha'm diwvregh a yll plegya gwarak a vrons.
36 Ty re ros dhymm skoes dha selwyans,
ha'th weres re'm meurhas.
37 Ty a ros spas ledan rag ow hammow yn-dannov,
ha ny drebuchyas ow dewufern.
38 My a helgh ow eskerens ha'ga hachya;
ha ny dhehwelav bys pan vons distruys.
39 My a's brew ma na allons sevel;
i a goedh yn-dann ow threys.
40 Rag ty re worras grogys a nerth a-dro dhymm rag an gas;
ty re worras yn-dannov an re a sevis er ow fynn.
41 Ty re ros dhymm gwarrow ow eskerens,
may hallen vy distrui an re a'm kas.
42 I a grias, mes nyns esa nagonan dh'aga selwel,
war an ARLOEDH, mes ny worthybis dhedha.
43 My a's brew munys avel doust an dor;
my a's trett yn-dann dreys avel leys an stretys.

44 Ty a'm delirv dhiworth strifow ow fobel,
ha'm settya avel penn an kenedhlow;
pobel na aswonnis a wra ow servya.
45 Estrenyon a dheu dhymm ow plattya;
kettell glewons ahanav, gostydh yns dhymm.
46 Estrenyon a gemmer digolonn,
i a dheu ow krena yn-mes a'ga heryow.

47 An ARLOEDH a vew, ha benniges yw ow harrek,
hag ughelhes vydh Duw, karrek ow selwyans,
48 an Duw neb a re dhymm dial
hag a worr poblow yn-dannov,

49 neb a'm delirv dhiworth ow eskerens,
ha'm drehevel a-ugh an re a sev er ow fynn;
ty a'm delirv dhiworth an gour garow.
50 Rakhenna, my a'th wormel, A ARLOEDH, yn mysk an kenedhlow,
ha kana gormola dhe'th hanow.
51 Ev a re selwyans meur dh'y vyghtern,
ha gul tregeredh dh'y Untys ev,
dhe Davydh ha dh'y has bys vykken.

Diwettha Geryow Davydh

23 An re ma yw diwettha geryow Davydh:
Dargan Davydh mab Yesse,
dargan an gour a veu drehevys yn ughel,
an den untys a Dhuw Yakob
ha'n kanor hweg a Ysrael:

2 Spyrys an ARLOEDH a gews dredhov,
yma y lavar war ow thaves.
3 Duw Ysrael a gewsis,
Karrek Ysrael a leveris dhymm:
Ev neb a rewl tus yn ewnder,
hag a rewl yn own Duw,
4 ev a vydh avel golow an bora, pan sev an howl,
yn myttin heb kommol,
avel golewder wosa glaw a dhre gwels dhiworth an dor.

5 A nyns yw ow chi yndella gans Duw?
Rag ev a wrug genev kevambos bys vykken,
ordenys yn pup-tra ha sur.
A ny wra ev gul dhe skylla
oll ow selwyans, ha'm desir?

6 Mes an vilens a vydh oll avel dreyn yw tewlys dhe-ves,
rag ny yllir aga hemmeres y'n leuv;
7 ha'n gour a's toch a arv y honan gans horn
po sheft guw;
hag y'n tan i a vydh leskys glan y'n keth tyller na.

Kasoryon Davydh

8 An re ma yw henwyn an gasoryon esa dhe Davydh: Yeshbaal[a] an Hakmonyas;[b] ev o chyf an Tri; ev a dhrehevis y wuw erbynn eth kans neb a ladhas war unn dro.

9 Nessa dhodho o Eleazar mab Dodo an Aghoghyas, onan a'n tri hasor gans Davydh pan dhefisons an Filistysi esa kuntellys ena rag batel, ha gwer Ysrael a gildennas. 10 Ev a sevis ha gweskel an Filistysi bys pan veu y dhorn skwithys ha glena orth an kledha. An ARLOEDH a dhros trygh meur y'n jydh na. Ha ny dhehwelis an bobel war y lergh marnas dhe breydha.

11 Nessa dhodho o Shamma mab Age an Hararyas. Ha'n Filistysi a omguntellas yn Lehi, mayth esa splatt leun a lentilow; ha'n bobel a fias a-dherag an Filistysi. 12 Mes ev a sevis ena yn kres an splatt, ha'y dhefendya, ha ladha an Filistysi; ha'n ARLOEDH a dhros trygh meur.

13 Tri a'n deg chyf warn ugens eth yn-nans, ha dos dhe Davydh yn termyn trevas bys kav Adullam, hag yth esa bagas a Filistysi ow kampya yn nans Refaim. 14 Y'n termyn na, yth esa Davydh y'n ger, hag yth esa savla-goelyadoryon an Filistysi yn Bethlehem. 15 Davydh a yeunis ha leverel, 'Unnweyth a rolla nebonan dhymm diwes a'n dowr dhiworth puth Bethlehem usi ryb an yet!' 16 Ena an tri hasor a herdhyas a-ji dhe gamp an Filistysi ha tenna dowr yn-mes a buth Bethlehem usi ryb an yet, ha'y dhri dhe Davydh. Mes ny vynnas y eva; hag ev a'n dinewis yn-mes dhe'n ARLOEDH. 17 Hag ev a leveris, 'An ARLOEDH difenn, my dhe wul hemma. A nyns yw hemma goes

---

a 23:8 *Yeshbaal:* Amendys; po *Yosheb-bassheba,* po *Yashobeam,* po *Ishbaal,* po *Ishbosheth.*

b 23:8 *Hakmonyas:* Amendys. Ebrow *an Tahkemonyas.*

an wer neb eth orth peryll aga bewnans?' Ha ny vynnas Davydh y eva. An traow ma a wrug an tri hasor.

18 Abishay broder Yoab mab Seruya o chyf an Tri. Ev a dhrehevis y wuw erbynn tri hans ha'ga ladha, ha gwaynya hanow gans an Tri. 19 A nyns o ev an moyha enorys a'n Tri? Ev a dheuth ha bos aga haslewydh, kyn na veu reknys yn mysk an Tri.

20 Benaya mab Yehoyada, kasor galloesek dhiworth Kasbeel, oberer a lies gweythres; ev a weskis dew vab Ariel a Moab.[a] Ev eth yn-nans ynwedh ha ladha lew a-ji dhe bytt yn jydh erghek. 21 Hag ev a ladhas gour a Ejyp, teg y semlans. Hag yth esa guw yn leuv gour Ejyp; mes ev eth yn-nans dhodho gans lorgh, ha kachya an guw yn-mes a leuv gour Ejyp, ha'y ladha gans y wuw y honan. 22 An traow ma a wrug Benaya mab Yehoyada, ha gwaynya hanow gans an Tri hasor. 23 Ev o gerys-da yn mysk an Deg warn ugens, mes ny veu reknys yn mysk an Tri. Ha Davydh a'n settyas war y withysi.

24 Yn mysk an Deg warn ugens a veu Asahel broder Yoab, Elhanan mab Dodo a Bethlehem, 25 Shamma an Harodyas, Elika an Harodyas, 26 Heles an Paltyas, Ira mab Ikkesh an Tekoyas, 27 Abiezer an Anathothyas, Mebunnay an Hushathyas, 28 Salmon an Aghoghyas, Maharay an Netofathyas, 29 Heleb mab Baana an Netofathyas, Ittay mab Ribay dhiworth Gibea a vebyon Benyamin, 30 Benaya an Pirathonyas, Hidday dhiworth goverow Gaash, 31 Abi-albon an Arbathyas, Azmaveth an Barhumyas, 32 Eliaghba an Shaalbonyas, a vebyon Yashen, Yonathan, 33 Shamma an Hararyas, Ahiam mab Sharar an Hararyas, 34 Elifelet mab Ahasbay, mab an Maakathyas, Eliam mab Ahithofel an Gilonyas, 35 Hesro an Karmelyas, Paray an Arbyas, 36 Ygal mab Nathan a Soba, Bani an Gadyas, 37 Selek an Ammonyas, Naharay an Beerothyas, deger arvow Yoab mab Seruya, 38 Ira an Ithryas, Gareb an Ithryas, 39 Uria an Hittyas: i oll seytek warn ugens.

---

a 23:20 *ev a weskis dew vab Ariel a Moab.* Ow siwya an Septuagint. An tekst Ebrow yw ansertan.

Davydh a Niver Ysrael ha Yuda

24 Arta sorr an ARLOEDH a dhewis erbynn Ysrael, hag
ev a vovyas Davydh er aga fynn ha leverel, ‘Ke ha
nivera Ysrael ha Yuda.’ [2] Ytho an myghtern a leveris dhe Yoab
kaslewydh an lu esa ganso ‘Ke der oll loethow Ysrael, dhiworth
Dan bys yn Beer-sheba ha niver an bobel, may hwodhviv niver
an bobel.’ [3] Hag yn-medh Yoab dhe’n myghtern, ‘Re ynkressyo
an ARLOEDH dha Dhuw an bobel kanskweyth, ha re’n gwello
dhewlagas ow arloedh an myghtern. Mes prag y fynn ow
arloedh an myghtern gul an dra ma?’ [4] Mes ger an myghtern
o krev erbynn Yoab hag erbynn kaptenyon an lu. Ytho Yoab
ha kaptenyon an lu eth yn-mes dhiworth lok an myghtern dhe
nivera pobel Ysrael. [5] Hag i a dremenas dres an Yordan, ha
dalleth dhiworth Aroer, ha dhiworth an sita usi yn kres an nans,
dre Gad hag yn-rag dhe Yazer. [6] I a dheuth dhe Gilead, ha dhe
Kadesh yn tir an Hittysi; hag i a dheuth dhe Dan, ha tremena
a-dro dhe Sidon, [7] ha dos dhe sita grev Tyr, ha dhe oll sitys an
Hivysi, ha’n Kananysi; hag i eth yn-mes dhiworth dyghowbarth
Yuda dhe Beer-sheba. [8] Wosa i dhe dremena der oll an dir, i a
dheuth dhe Yerusalem dhe benn naw mis hag ugens dydh. [9] Ha
Yoab a dherivas niver an bobel dhe’n myghtern: hag yth esa yn
Ysrael neb eth kans mil souder a ylli handla an kledha; hag yn
Yuda yth esa pymp kans mil souder.

Breus Peghosow Davydh

[10] Ha kolonn Davydh a veu gweskys wosa ev dhe nivera an
bobel. Hag yn-medh Davydh dhe’n ARLOEDH, ‘My re beghas
yn feur y’n pyth re wrugavy. Mes lemmyn, A ARLOEDH, my
a’th pys, gav kammweyth dha was; rag my re wrug yn foll.’
[11] Ha pan sevis Davydh ternos, ger an ARLOEDH a dheuth dhe’n
profoes Gad, gwelesydh Davydh, ow leverel, [12] ‘Ke ha lavar dhe
Davydh, “Yndellma y lever an ARLOEDH, My a brof dhis tri
thra; dewis onan anedha, ha my a’n gwra dhis.” ’ [13] Ytho Gad a
dheuth dhe Davydh, ha leverel dhodho, ‘A wra seyth blydhen
a dhivoetter dos dhis y’th tir? Po a vynn’ta fia tri mis a-rag dha
eskerens, hag i orth dha helghya? Po a vydh tri dydh a bla y’th

tir? Lemmyn preder hag ervir py gorthyp y rov dhodho ev neb a'm dannvonas.' [14] Ha Davydh a leveris dhe Gad, 'Yth esov yn ahwer meur; koedhyn yn leuv an ARLOEDH, rag y druedh yw bras; mes na'm gas dhe goedha yn leuv mab-den.'

[15] Ytho an ARLOEDH a dhannvonas pla war Ysrael dhiworth an myttin na bys y'n termyn apoyntys, hag y ferwis ena a'n bobel dhiworth Dan bys yn Beer-sheba deg ha tri-ugens a vilyow a dus. [16] Ha pan ystynnas an el y dhorn war Yerusalem dh'y distrui, an ARLOEDH a'n jevo edrek a'n drog, ha leverel dhe'n el, an distruyer usi yn kres an bobel, 'Henn yw lowr, hedh dha dhorn.' Hag ena yth esa el an ARLOEDH ryb leur-drushya Arawna an Yebusyas. [17] Ha pan welas Davydh an el esa ow kweskel an bobel, ev a leveris dhe'n ARLOEDH, 'Otta, my ow honan re beghas, ha my re wrug drog; mes an deves ma, pyth a wrussons? Hedh dha dhorn, my a'th pys, bydh er ow fynn, hag erbynn chi ow thas.'

Alter Davydh war an Leur-drushya

[18] Hag y'n jydh na Gad a dheuth dhe Davydh, ha leverel dhodho, 'Ke yn-bann ha drehav alter dhe'n ARLOEDH war leur-drushya Arawna an Yebusyas.' [19] Ytho Davydh eth yn-bann, herwydh ger Gad, kepar dell worhemmynnis an ARLOEDH. [20] Hag Arawna a viras yn-nans ha gweles an myghtern ha'y wesyon ow tos yn-rag trohag ev; hag Arawna eth yn-rag hag omblegya gans y fas dhe'n dor a-rag an myghtern. [21] Hag yn-medh Arawna, 'Prag y teuth ow arloedh an myghtern dh'y was?' Davydh a worthybis, 'Rag prena an leur-drushya ahanas ha drehevel alter dhe'n ARLOEDH, may fo astelys an pla dhiworth an bobel.' [22] Arawna a leveris dhe'n myghtern, 'Gwres ow arloedh an myghtern kemmeres hag offrynna an pyth a hevel da dhodho. Ottomma, ojyon rag an offrynn leskys, ha draylellow-drushya ha yewow an ojyon rag prenn. [23] Oll an taklow ma, A vyghtern, Arawna a re dhe'n myghtern.' Ynwedh yn-medh Arawna dhe'n myghtern, 'Re'th tegemmerro an ARLOEDH dha Dhuw.'

[24] Ha'n myghtern a worthybis dhe Arawna, 'Nansi, mes my a'n pren dhiworthis rag pris. Ny offrynnav offrynnow leskys

dhe'n ARLOEDH rag travyth.' Ytho Davydh a brenas an leur-drushya ha'n ojyon rag hanter kans shekel a arghans. [25] Davydh a dhrehevis alter ena dhe'n ARLOEDH ena, hag offrynna offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans.[a] Ha'n ARLOEDH a glewas y bysadow rag an tir, ha'n pla a veu treylys a-dhiwar Ysrael.

a 24:25 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

KYNSA LYVER
AN VYGHTERNEDH

Chaptra 1
Adoniya a Assay Dalghenna an Tron
Solomon a Hol Davydh avel Myghtern

Chaptra 2
Charj Davydh dhe Solomon
Mernans Davydh
Reyn Solomon Yw Fastys

Chaptra 3
Pysadow Solomon rag Furneth
Furneth Solomon yn Barn

Chaptra 4
Menystoryon Solomon
Splannder Rewl Solomon
Furneth Solomon

Chaptra 5
Pareusyans rag Drehevyans an Tempel

Chaptra 6
Solomon a Dhrehav an Tempel
Meblans an Tempel

Chaptra 7
Lys Solomon
Solomon a Arveth Hiram

Chaptra 8
Solomon a Gyrgh Argh an Kevambos dhe'n Tempel
Areth Solomon
Pysadow an Sakrans
Solomon a Vennik an Kuntelles
Solomon a Offrynn Sakrifisow

Chaptra 9
Kevambos Duw gans Solomon
Gwriansow Pella Solomon
Kenwerth Solomon

Chaptra 10
Myghternes Sheba a Brev Solomon

Chaptra 11
Kammwriansow Solomon
Eskerens Solomon
Rebellyans Yeroboam
Mernans Solomon

Chaptra 12
Loethow an Gogledh a Rebell
Yeroboam a Reyn war Ysrael
Leughi Owrek Yeroboam

Chaptra 13
Profoes a Yuda

Chaptra 14
Breus war Ji Yeroboam
Mernans Yeroboam
Rehoboam a Reyn war Yuda

Chaptra 15
Abiyam a Reyn war Yuda
Asa a Reyn war Yuda
Kevambos gans Aram erbynn Ysrael
Nadab a Reyn war Ysrael
Reyn Baasha

Chaptra 16
Ela a Reyn war Ysrael
Zimri a Reyn war Ysrael
Reyn Omri war Ysrael
Samaria an Bennsita Nowydh
Ahab a Reyn war Ysrael
Ahab a Dhemmedh Yezebel

Chaptra 17
Elias a Dhargan Syghor
Gwedhwes Sarefath
Elias a Selow Mab an Wedhwes

Chaptra 18
Elias a Dhehwel dhe Ahab
Kesstrif Menydh Karmel
Diwedh an Syghor

Chaptra 19
Elias war Venydh Horeb
Elias a Dheu erbynn Duw yn Horeb
Galow Elisha

Chaptra 20
Bresel Ahab erbynn Aram
Profoes erbynn Ahab
Aram Yw Fethys
Profoes a Dhampen Ahab
Chaptra 21
Gwinlann Naboth
Elias a Re Breus Duw
Chaptra 22
Kaskyrgh gans Yuda erbynn Aram
Mikaya a Dhargan Meth
Mernans Ahab
Yehoshafat a Reyn war Yuda
Ahazia a Reyn war Ysrael

Adoniya a Assay Dalghenna an Tron

1 Myghtern Davydh o gyllys koth yn y dhydhyow; hag i
a'n kudhas gans dillasow, mes ny ylli omdoemma. [2] Y
wesyon a leveris dhodho, 'Bedhes gwyrghes yowynk hwilys
rag ow arloedh an myghtern; ha gas hi dhe sevel a-rag an
myghtern ha bos gwithyadores; ha gas hi dhe wrowedha y'th
askra, may kaffo ow arloedh an myghtern toemmder.' [3] I a
hwilas mowes teg ytho der oll pow Ysrael, ha kavoes Abishag
an Shunammyades, hag i a's dros dhe'n myghtern. [4] An vowes
o pur deg, ha hi a veu gwithyades dhe'n myghtern, ha menystra
dhodho: mes ny wrug an myghtern hy aswonn.

[5] Adoniya mab Haggith a omdhrehevis, ow leverel, 'My
a vydh myghtern:' hag ev a bareusis ragdho charettow ha
marghogyon, ha deg korfwithyas ha dew-ugens rag poenya
a-ragdho. [6] Ny wrug y das y geredhi bythkweth ow leverel,
'Prag re wruss'ta yndella?' Hag ynwedh ev o pur deg y semlans;
hag ev a veu dineythys nessa wosa Absalom. [7] Ev a geskusulyas
gans Yoab mab Seruya, ha gans Abiathar an oferyas: hag i a ros
skoedhyans dhe Adoniya. [8] Mes Sadok an oferyas, ha Benaya
mab Yehoyada, ha Nathan an profoes, ha Shimei, ha Rei, ha
kasoryon Davydh, nyns esens gans Adoniya.

[9] Adoniya a sakrifias deves hag oghen ha bualyon peskys ryb
men Zoheleth, usi ryb En-rogel, hag ev a elwis oll y vreder,
mebyon an myghtern, hag oll soedhogyon ryel Yuda. [10] Mes
ny elwis Nathan an profoes, na Benaya, na'n gasoryon, na
Solomon y vroder.

[11] Ena Nathan a leveris dhe Bathsheba mamm Solomon,
'A ny glewsys Adoniya mab Haggith dhe reynya, ha ny woer
henna Davydh agan arloedh? [12] Lemmyn ytho deus, gas my

dhe ri dhis kusul, may hylli sawya dha vewnans dha honan, ha
bewnans dha vab Solomon. [13] Ke ha mos a-ji dhe'n myghtern
Davydh ha lavar dhodho, "Ow arloedh an myghtern, a ny desys
dhe'th vaghteth ow leverel: Solomon dha vab a reyn war ow
lergh, hag ev a wra esedha war ow thron? Prag y reyn Adoniya
ytho?" [14] Ena my a dheu a-ji ynwedh war dha lergh, ha ty hwath
ow kewsel gans an myghtern, hag afydhya dha eryow.'

[15] Ytho Bathsheba eth a-berth y'n chambour dhe'n myghtern:
ha'n myghtern o pur goth. Yth esa Abishag an Shunammyades
ow menystra dhe'n myghtern. [16] Bathsheba eth war benn-
dewlin, hag omblegya a-rag an myghtern. Ha'n myghtern
a leveris, 'Pandr'a vynnydh?' [17] Ha hi a leveris dhodho, 'Ow
arloedh, ty a dos dhe'th vaghteth re'n ARLOEDH dha Dhuw,
ow leverel: Dha vab Solomon a reyn war ow lergh, hag ev a
wra esedha war ow thron. [18] Mes lemmyn Adoniya re dheuth
ha bos myghtern; ha ty, ow arloedh an myghtern, ny'n goer.
[19] Hag ev re ladhas oghen ha bualyon peskys ha deves pals, ha
re elwis oll mebyon an myghtern, hag Abiathar an oferyas, ha
Yoab kapten an lu: mes ny elwis Solomon dha was. [20] Ha ty,
ow arloedh an myghtern, yma lagasow oll Ysrael warnas, dhe
leverel dhedha piw a esedh war dron ow arloedh an myghtern
war y lergh. [21] Poken y hwyrvydh, pan gosk ow arloedh an
myghtern gans y dasow, my ha'm mab Solomon dhe vos reknys
avel drogoberoryon.'

[22] Pan esa hi hwath ow kewsel gans an myghtern, Nathan an
profoes a dheuth a-ji. [23] Y feu leverys dhe'n myghtern, 'Awotta
Nathan an profoes.' Ha pan dheuth a-rag an myghtern, ev a
omblegyas dhe'n myghtern gans y fas dhe'n leur. [24] Nathan a
leveris, 'Ow arloedh an myghtern, a wruss'ta leverel, "Adoniya
a reyn war ow lergh, hag ev a wra esedha war ow thron"? [25] Rag
ev yw gyllys yn-nans hedhyw, ha re ladhas oghen ha bualyon
peskys ha deves pals, ha re elwis oll mebyon an myghtern, ha
kaptenyon an lu, hag Abiathar an oferyas; hag, otta, i a dheber
hag eva a-ragdho, ha leverel, "Re vewo myghtern Adoniya."
[26] Mes my, my dha was, ha Sadok an oferyas, ha Benaya
mab Yehoyada, ha'th was Solomon, ny wrug ev agan gelwel.

27 Yw an dra ma gwrys gans ow arloedh an myghtern, heb y
dhiskwedhes dhe'th wesyon, piw a esedh war dron ow arloedh
an myghtern war y lergh?'

Solomon a Hol Davydh avel Myghtern

28 Myghtern Davydh a worthybis, 'Gelwewgh Bathsheba
dhymm.' Ha hi a dheuth yn lok a'n myghtern, hag a sevis a-rag
an myghtern. 29 Ha'n myghtern a dos, ha leverel, 'Dell vew an
ARLOEDH, neb re dhasprenas ow enev a bub ahwer, 30 kepar
dell des re'n ARLOEDH, Duw Ysrael, ow leverel, "Solomon dha
vab a reyn war ow lergh, hag ev a esedh war ow thron y'm
le," yndella my a wra an jydh ma.' 31 Ena Bathsheba a goedhas
war benn-dewlin gans hy fas dhe'n leur, hag omblegya dhe'n
myghtern, ha leverel, 'Re vewo ow arloedh myghtern Davydh
bys vykken.'

32 Myghtern Davydh a leveris, 'Gelwewgh dhymm Sadok
an oferyas, ha Nathan an profoes, ha Benaya mab Yehoyada.'
Hag i a dheuth a-rag an myghtern. 33 An myghtern a leveris
dhedha, 'Kemmerewgh genowgh gwesyon agas arloedh, ha
settyewgh Solomon ow mab dhe varghogeth war ow mul, ha'y
dhri yn-nans dhe Gihon. 34 Ha gesewgh Sadok an oferyas ha
Nathan an profoes dh'y untya ena avel myghtern dres Ysrael.
Ena hwythewgh an hirgorn, ha leverel, "Re vewo myghtern
Solomon!" 35 Hag ena ewgh yn-bann war y lergh, may teffo ev
hag esedha war ow thron; rag ev a vydh myghtern y'm le: ha
my re'n ordenas avel rewler dres Ysrael ha dres Yuda.' 36 Ha
Benaya mab Yehoyada a worthybis dhe'n myghtern, 'Amen!
Re lavarro yndella an ARLOEDH, Duw ow arloedh an myghtern.
37 Kepar dell veu an ARLOEDH gans ow arloedh an myghtern,
yndella re bo gans Solomon, ha gul y dron brassa ages tron ow
arloedh myghtern Davydh.'

38 Ytho Sadok an oferyas, ha Nathan an profoes, ha Benaya
mab Yehoyada, ha'n Kerethysi, ha'n Pelethysi, eth yn-nans, hag
a settyas Solomon dhe varghogeth war vul myghtern Davydh,
hag i a'n dros dhe Gihon. 39 Sadok an oferyas a gemmeras korn
an oyl yn-mes a'n tylda hag a untyas Solomon. Ena i a hwythas

an hirgorn; hag oll an bobel a leveris, ‘Re vewo myghtern Solomon!’ 40 Hag oll an bobel eth yn-bann war y lergh, ha’n bobel a hwythas an pibow, hag a lowenhas gans joy bras, may feu felsys an dor gans an son anedha.

41 Adoniya hag oll an westoryon esa ganso a’n klewas hag i ow korfenna dybri. Pan glewas Yoab son an hirgorn, yn-medh ev, ‘Prag yma tros a dervans y’n sita?’ 42 Ha pan esa hwath ow kewsel, Yonathan mab Abiathar an oferyas a dheuth. Yn-medh Adoniya dhodho, ‘Deus a-ji rag gour a vri osta, ha ty a dhre nowodhow da.’ 43 Yonathan a worthybis ha leverel dhe Adoniya, ‘Na dhrov; agan arloedh myghtern Davydh re wrug Solomon myghtern. 44 Ha’n myghtern re dhannvonas ganso Sadok an oferyas, ha Nathan an profoes, ha Benaya mab Yehoyada, ha’n Kerethysi, ha’n Pelethysi, hag i a’n settyas dhe varghogeth war vul an myghtern. 45 Ha Sadok an oferyas ha Nathan an profoes re’n untyas avel myghtern yn Gihon; hag i res eth yn-bann alena ow lowenhe, may ma an sita yn tervans. Hemm yw an tros a glewsowgh. 46 Hag ynwedh Solomon a esedh war an tron ryel. 47 Kekeffrys gwesyon an myghtern a dheuth rag benniga agan arloedh myghtern Davydh, ow leverel, “Re wrello Duw hanow Solomon gwell ages dha hanow jy, ha’y dron brassa ages dha dron jy.” Ena an myghtern a omblegyas yn gordhyans war an gweli. 48 Hag ynwedh an myghtern a leveris, “Benniges yw an ARLOEDH, Duw Ysrael, neb re ros nebonan dhe esedha war ow thron hedhyw, ha’m dewlagas ynwedh dh’y weles.”’

49 Ena own a’s tevo oll gwestoryon Adoniya; i a sevis, ha pubonan eth war y fordh y honan. 50 Adoniya y honan a’n jevo own drefenn Solomon; ytho ev a sevis, hag eth, hag a dhalghennas kern an alter. 51 Ena derivys veu dhe Solomon, ‘Adoniya a’n jeves own a vyghtern Solomon, rag ev re dhalghennas kern an alter, ow leverel “Gas myghtern Solomon dhe di orthiv hedhyw, na ladh ev y was gans an kledha.”’ 52 Ha Solomon a leveris, ‘Mar pydh ev den wordhi, ny goedh blewenn vyth a’y benn dhe’n dor; mes mar pydh droktra kevys ynno, ev a verow.’ 53 Ena myghtern Solomon a dhannvonas, hag i a’n kemmeras yn-nans dhiworth an alter. Hag ev a dheuth

hag omblegya dhe vyghtern Solomon; ha Solomon a leveris dhodho, ‘Ke dhe’th chi.’

Charj Davydh dhe Solomon

2 Lemmyn dydhyow Davydh a dheuth nes rag ev dhe verwel; hag ev a worhemmynnis dh’y vab Solomon, ow leverel, [2] ‘Yth esov ow mos yn fordh an norvys oll; bydh kolonnek ytho, ha bydh gour, [3] ha gwith charj an ARLOEDH dha Dhuw, dhe gerdhes yn y fordhow, dhe witha y ordenansow, y worhemmynnow, y vreusow, ha’y dhustuniow, dell yw skrifys yn lagha Moyses, may hylli seweni yn pup-tra a wredh, ha plepynag may treylydh; [4] may kewerro an ARLOEDH y er a veu kewsys ganso y’m kever, ow leverel, “Mar kwra dha fleghes gwitha aga fordh, ow kerdhes a-ragov yn gwiryonedh gans oll aga holonn ha gans oll aga enev, ny fyll dhis gour war dron Ysrael.”

[5] ‘Kekeffrys ty a woer an pyth a wrug Yoab mab Seruya dhymm, ha’n pyth a wrug ev dhe’n dhew gapten a luyow Ysrael, dhe Abner mab Ner, ha dhe Amasa mab Yether; ev a’s ladhas, ha skoellya an goes a vresel yn termyn kres, ow korra an goes a vresel war an grogys esa a-dro dh’y dhiwglun, ha war y eskisyow esa war y dhewdroes. [6] Gwra ytho herwydh dha furneth, ha na as y vlew loes dhe dhiyskynn dhe ifarn yn kres. [7] Mes bydh kuv orth vebyon Barzillay an Gileadyas, ha bedhens yn mysk an re a dheber orth dha voes: rag yndella y teuthons dhymm pan fiis vy dhiworth Absalom dha vroder. [8] Hag yma genes ynwedh Shimei mab Gera, Benyaminyas a Bahurim, neb a’m mollethis gans molleth ankensi y’n jydh mayth yth vy dhe Mahanaym: mes ev a dheuth dhe’m metya orth an Yordan, ha my a dos dhodho re’n ARLOEDH, ow leverel, “Ny wrav vy dha ladha gans an kledha.” [9] Rakhenna lemmyn na’n gas heb kessydhyans: rag gour fur osta, ha ty a woer an pyth a goedhvo dhis y wul dhodho. Doro y vlew loes dhe ifarn yn goes.’

Mernans Davydh

[10] Ytho Davydh a goskas gans y dasow, hag a veu ynkleudhys yn sita Davydh. [11] Ha’n dydhyow may reynyas Davydh dres

Ysrael o dew-ugens blydhen: seyth blydhen y reynyas yn Hebron, ha teyr blydhen y reynyas yn Yerusalem. [12] Ena Solomon a esedhas war dron Davydh y das; ha'y vyghterneth o fastys yn fyrv.

Reyn Solomon Yw Fastys

[13] Ena Adoniya mab Haggith a dheuth dhe Bathsheba mamm Solomon. Ha hi a leveris, 'A wre'ta dos yn kres?' Yn-medh ev, 'Yn kres.' [14] Ena yn-medh ev, 'Yma dhymm neppyth dhe leverel dhis.' Yn-medh hi, 'Kows.' [15] Yn-medh ev, 'Ty a woer y feu an wlaskor dhymm, hag oll Ysrael a settyas aga fas warnav dhe reynya. Mes an wlaskor re beu treylys a-dro, ha res eth dhe'm broder, rag y feu dhodho dhiworth an ARLOEDH. [16] Ha lemmyn my a wovynn unn gorholedh ahanas; na'm nagh.' Yn-medh hi dhodho, 'Kows.' [17] Hag ev a leveris, 'Kows, my a'th pys, gans Solomon an myghtern, rag ny wra ev dha nagha, may rollo dhymm Abishag an Shunammyades avel gwreg.' [18] Ha Bathsheba a leveris, 'Da lowr, kewsel a wrav gans an myghtern ragos.'

[19] Yth eth Bathsheba ytho dhe vyghtern Solomon, rag kewsel ganso a-barth Adoniya. Ha'n myghtern a sevis dh'y metya, hag a omblegyas orti; ena ev a esedhas war y dron, hag ordena kador dhe vos settys rag mamm an myghtern; ha hi a esedhas orth y leuv dhyghow. [20] Ena yn-medh hi, 'Yma hwans dhymm dhe unn govynnadow byghan ahanas; my a'th pys, na wra y skonya dhymm.' Yn-medh an myghtern dhedhi, 'Govynn orthiv, ow mamm; rag ny wrav y skonya dhis.' [21] Yn-medh hi, 'Re bo Abishag an Shunammyades res dhe Adoniya avel gwreg.' [22] Myghtern Solomon a worthybis hag a leveris dh'y vamm, 'Prag y hwovynnydh Abishag an Shunammyades dhe vos res rag Adoniya? Govynn an wlaskor ragdho ev ynwedh. Rag ev yw ow hottha broder; govynn ragdho ev, ha rag Abiathar an oferyas, ha rag Yoab mab Seruya.' [23] Ena myghtern Solomon a dos re'n ARLOEDH, ow leverel, 'Re wrello Duw dhymm yndella ha moy ynwedh, mar ny gewsis Adoniya an ger ma erbynn y vewnans y honan. [24] Lemmyn ytho, dell vew an ARLOEDH,

neb a'm fastyas ha'm settya war dron ow thas, ha neb a wrug chi ragov dell ambosas, Adoniya a vydh gorrys dhe'n mernans hedhyw.' [25] Ytho myghtern Solomon a dhannvonas dre leuv Benaya mab Yehoyada; hag ev a goedhas warnodho may ferwis.

[26] Yn-medh an myghtern dhe Abiathar an oferyas, 'Ke dhe Anathoth, dhe'th parkow dha honan, rag ty a dhervynn an mernans. Mes ny wrav vy dha ladha yn eur ma, rag ty a dhug argh an Arloedh DUW a-rag Davydh ow thas, ha drefenn ty dhe wodhav oll an keth ankenyow may hwodhevis ow thas ynna.' [27] Ytho Solomon a wordhellos Abiathar dhiworth oferyasedh an ARLOEDH; ow kewera yndella ger an ARLOEDH, a leveris a-dro dhe ji Eli yn Shilo.

[28] Pan dheuth an nowodhow dhe Yoab – rag Yoab a assentsa gans Adoniya, kyn na assentsa gans Absalom – Yoab a fias dhe dylda an ARLOEDH, hag a dhalghennas kern an alter. [29] Y feu leverys dhe vyghtern Solomon, 'Yoab re fias dhe dylda an ARLOEDH, hag otta, yma ev ryb an alter.' Ena Solomon a dhannvonas Benaya mab Yehoyada, ow leverel, 'Ke, koedh warnodho.'

[30] Ytho Benaya a dheuth dhe dylda an ARLOEDH, ha leverel dhodho, 'An myghtern re erghis, "Deus mes."' Yn-medh ev, 'Na dhov, mes my a verow omma.' Ytho Benaya a dherivas hemma dhe'n myghtern, 'Yndella yn-medh Yoab, hag yndella y hworthybis dhymm.' [31] Yn-medh an myghtern dhodho, 'Gwra dell leveris ev: koedh warnodho, ha'y ynkleudhyas. Yndella ty a gemmer dhiworthiv ha dhiworth chi ow thas kabel an goes gwiryon a wrug Yoab y skoellya. [32] Ha'n ARLOEDH a wra dh'y woes dehweles war y benn ev y honan, rag heb godhvos ow thas Davydh, ev a goedhas war dhew wour moy gwiryon ha gwell agesso ev, ha'ga ladha gans an kledha: Abner mab Ner, kapten lu Ysrael, hag Amasa mab Yether, kapten lu Yuda. [33] Dehweles a wra aga goes war benn Yoab, ha war benn y has bys vykken; mes dhe Davydh, ha dh'y has, ha dh'y ji, ha dh'y dron, y fydh kres bys vykken dhiworth an ARLOEDH.'

34 Ytho Benaya mab Yehoyada eth yn-bann hag a goedhas warnodho, ha'y ladha; hag ynkleudhys veu yn y ji y honan y'n gwylvos. 35 An myghtern a worras Benaya mab Yehoyada yn y le dres an lu, ha'n myghtern a worras Sadok an oferyas yn le Abiathar.

36 Ena an myghtern a dhannvonas hag a elwis Shimei, hag yn-medh ev dhodho, 'Drehav chi ragos yn Yerusalem, ha trig ena, ha na wra mos alena dhe dyller arall vytholl. 37 Rag y'n jydh mayth edh yn-mes, ha mos dres an keynres Kidron, godhvydh yn sertan, ty a wra merwel; dha woes a vydh war dha benn dha honan.' 38 Yn-medh Shimei dhe'n myghtern, 'Da yw an ger: dell leveris ow arloedh an myghtern, yndella y hwra dha was.' Ytho yth esa Shimei trigys yn Yerusalem lies dydh.

39 Y hwarva dhe benn teyr vlydhen, y tienkas dew was a Shimei dhe Akish mab Maaka myghtern Gath. Leverys veu dhe Shimei, 'Otta, yma dha wesyon yn Gath.' 40 Shimei a sevis, ha dibra y asen, ha mos dhe Akish yn Gath rag hwilas y wesyon. Ytho Shimei eth ha dri y wesyon dhiworth Gath. 41 Leverys veu dhe Solomon, bos Shimei gyllys dhiworth Yerusalem dhe Gath, hag ev dhe vos dehwelys. 42 An myghtern a dhannvonas ha gelwel Shimei, ha leverel dhodho, 'A ny wrug vy dhis gul ti re'n ARLOEDH, ha'th warnya, ow leverel, "Y'n jydh mayth edh yn-mes, ha kerdhes dhe dyller arall vytholl, godhvydh yn sertan, ty a wra merwel?" ha ty a leveris dhymm, "Da yw an ger; my a'n goslow." 43 Prag na wruss'ta gwitha an ti re'n ARLOEDH, ha'n gorhemmynn a worhemmynnis vy dhis?'

44 Ynwedh an myghtern a leveris dhe Shimei, 'Ty a woer y'th kolonn oll an drog a wrussys dhe Davydh ow thas; ytho an ARLOEDH a attal dha dhrog war dha benn dha honan. 45 Mes myghtern Solomon a vydh benniges, ha tron Davydh a vydh fastys a-rag an ARLOEDH bys vykken.'

46 Ena an myghtern a worhemmynnis dhe Benaya mab Yehoyada; hag ev eth yn-mes, ha koedha warnodho, may ferwis. Yndella an vyghterneth a veu fastys yn leuv Solomon.

Pysadow Solomon rag Furneth

3 Solomon a wrug keffrysyans demmedhyans gans Faro myghtern Ejyp, hag ev a gemmeras myrgh Faro ha'y dri dhe sita Davydh, bys pan worfennsa drehevel y balas y honan, ha chi an ARLOEDH, ha'n fos a-dro dhe Yerusalem. [2] Yth esa an bobel ow sakrifia y'n tylleryow ughel, drefenn na via chi drehevys hwath dhe hanow an ARLOEDH.

[3] Solomon a garas an ARLOEDH, ow kerdhes yn ordenansow Davydh y das: saw y hwre ev ladha ha leski sakrifisow y'n tylleryow ughel. [4] An myghtern eth dhe Gibeon dhe sakrifia, rag bos henna an tyller ughel meur. Solomon a offrynnas milvil offrynn leskys war an alter na. [5] Yn Gibeon an ARLOEDH a omdhiskwedhas dhe Solomon yn hunros yn nos: ha Duw a leveris, 'Govynn orthiv an pyth a vynnydh my dhe ri dhis.'

[6] Ha Solomon a leveris, 'Ty re dhiskwedhas dhe'th was Davydh ow thas tregeredh veur, drefenn ev dhe gerdhes a-ragos yn gwiryonedh, yn lenduri hag ewnhynseth an golonn genes; ha ty re'n gwithas rag an kuvder meur ma, ha ri mab dhodho dhe esedha war y dron hedhyw. [7] Ha lemmyn, A ARLOEDH ow Duw, ty re wrug dha was myghtern yn le ow thas Davydh, kynth ov marnas flogh byghan; ny wonn fatell ylliv yn-mes na dos a-ji. [8] Hag yma dha was yn mysk dha bobel re dhewissys, pobel veur, mar niverus ma na yllons bos komptys na niverys. [9] Ro dhe'th was ytho kolonn a yll konvedhes rag barna dha bobel ha dissernya yntra da ha drog; rag piw a yll barna dha bobel mar veur ma?'

[10] Plegadow o an kows ma dhe'n ARLOEDH, Solomon dhe wovynn an dra ma. [11] Ha Duw a leveris dhodho, 'Drefenn ty dhe wovynn hemma, ha drefenn na wovynnsys dhe'th honan bewnans hir na kevoeth, na bewnans dha eskerens, mes govynn ragos dha honan konvedhes dhe venystra barn, [12] my a wra lemmyn herwydh dha er. Yn tevri, my a re dhis kolonn fur ha meur hy honvedhes; nyns esa denvyth avellos a-ragos ha ny sev denvyth avellos war dha lergh. [13] My a re dhis ynwedh an pyth na wovynnsys, kevoeth hag enor oll dha dhydhyow; ny vydh

myghtern arall kehevelys orthis. [14] Mar kerdhydh y'm fordhow,
ow kwitha ow ordenansow hag ow gorhemmynnow, dell gerdhi
dha das Davydh, ena my a ystynn dha dhydhyow.'

[15] Ena Solomon a dhifunas; hunros o. Ev a dheuth dhe
Yerusalem le may sevis a-rag argh kevambos an ARLOEDH. Ev
a offrynnas offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans,[a] ha
provia gwledh rag oll y wesyon.

Furneth Solomon yn Barn

[16] Ena diw venyn o horys a dheuth dhe'n myghtern ha sevel
a-ragdho. [17] An eyl a leveris, 'Mar pleg, ow ARLOEDH, an venyn
ma ha my yw trigys y'n keth chi; ha my a dhineythis flogh pan
esa hi y'n chi. [18] Ena y'n tressa dydh wosa my dhe dhineythi,
an venyn ma a dhineythis ynwedh. Yth esen ni war-barth; nyns
esa denvyth arall genen y'n chi, marnas agan diw y'n chi. [19] Ena
mab an venyn ma a verwis y'n nos, drefenn hi dhe wrowedha
warnodho. [20] Hi a sevis yn kres an nos ha kemmeres ow mab
a'm tenewen ha'th vaghteth ow koska. Hi a'n gorras orth hy
bronn, ha gorra hy mab marow orth ow bronn. [21] Pan sevis
myttinweyth rag maga ow mab, my a welas y vos marow; mes
pan viris gans rach, kler o nag o an mab a dhineythis.' [22] Mes
an venyn arall a leveris, 'Na, an mab bew yw dhymm, ha'n mab
marow yw dhis.' Ha'y ben a leveris, 'Na, an mab marow yw
dhis, ha'n mab bew yw dhymm.' Yndellma i a gewsis a-rag an
myghtern.

[23] Ena an myghtern a leveris, 'An eyl a lever, "Hemm yw ow
mab yw bew, ha dha vab marow;" ha'y ben a lever, "Nansi! Dha
vab yw marow, ha'm mab vy yw bew."' [24] Ytho an myghtern
a leveris, 'Drewgh kledha dhymm,' hag i a gyrghas kledha
a-rag an myghtern. [25] An myghtern a leveris, 'Rynnewgh an
maw yn diw rann; ena rewgh hanter dhe'n eyl, ha hanter dh'y
ben.' [26] Mes an venyn, ha dhedhi an mab bew, a leveris dhe'n
myghtern – drefenn piteth rag hy mab dhe leski ynni – 'Mar
pleg, ow arloedh, ro dhedhi an maw bew; yn tevri na'n ladh!'

---

a 3:15 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

Ha'y ben a leveris, 'Ny vydh ev na dhymm na dhis; rann e.' [27] Ena an myghtern a worthybis: 'Ro dhe'n kynsa benyn an maw bew; na'n ladh. Hi yw y vamm.' [28] Ysrael oll a glewas a'n vreus re rosa an myghtern; hag i a ownas an myghtern, drefenn i dhe weles bos furneth Duw ynno, dhe wul barn.

Menystoryon Solomon

4 Myghtern Solomon o myghtern war oll Ysrael, [2] ha'n re ma o y soedhogyon: Azaria mab Sadok o an oferyas; [3] Elihoref hag Ahiya mebyon Shisha o skrifennysi; Yehoshafat mab Ahilud o kovadhor; [4] Benaya mab Yehoyada o kaslewydh an lu; Sadok hag Abiathar o oferysi; [5] Azaria mab Nathan esa a-ugh an governours; Zabud mab Nathan o oferyas ha koweth an myghtern; [6] Ahishar a'n jeva charj a'n lys; hag Adoniram mab Abda a'n jeva charj a'n lavur konstrynys.

[7] Solomon a'n jevo dewdhek governour war oll Ysrael, neb a brovia boes dhe'n myghtern ha'y ji; res o dhe beub gul provians rag unn mis y'n vlydhen. [8] Ottomma aga henwyn: Ben-hur yn bro venydhyek Efraym; [9] Ben-deker yn Makaz, Shaalbim, Beth-shemesh, hag Elon-beth-hanan; [10] Ben-hesed yn Arubboth – ev a bewo Soko hag oll tiredh Hefer; [11] Ben-abinadab yn oll Nafath-dor – Tafath myrgh Solomon o y wreg; [12] Baana mab Ahilud yn Taanak ha Megiddo, oll Beth-shean ryb Sarethan yn-dann Yezreel, a Beth-shean dhe Abel-mehola, bys y'n tu arall dhe Yokmeam; [13] Ben-geber yn Ramoth-gilead – dhodho ev yth esa trevow Yair mab Manasse yn Gilead, hag ev a'n jevo ranndir Argob yn Bashan, tri-ugens sita veur gans fosow ha barrys a vrons; [14] Ahinadab mab Iddo yn Mahanaym; [15] Ahimaas yn Naftali – ev re gemmersa Basemath myrgh Solomon avel gwreg; [16] Baana mab Hushay yn Asher hag yn Bealoth; [17] Yehoshafat mab Paruagh yn Yssakar; [18] Shimei mab Ela yn Benyamin; [19] Geber mab Uri yn pow Gilead, pow Sihon myghtern an Amorysi hag Og myghtern Bashan. Ev o an unn governour y'n tir.

Splannder Rewl Solomon

20 Yuda hag Ysrael o diniver avel tewes an vorlann; i a dhybri
hag eva ha lowen ens. 21 [a]Yth esa Solomon ow rewlya war oll an
gwlaskordhow dhiworth an avon Ewfrates bys pow an Filistysi,
ha bys yn or Ejyp; i a dhros trubyt ha servya Solomon dydhyow
oll y vewnans.

22 Provians Solomon rag unn jydh o deg kor[b] warn ugens
a vleus fin, ha tri-ugens kor a vrunyon, 23 deg ojyon tew, hag
ugens ojyon a'n beurva, ha kans davas, keffrys ha gavrewiges,
ewigow, yergh ha yer tewhes. 24 Rag ev a'n jevo mestrynses war
oll an ranndir a'n gorlewin dhe'n avon a Tifsagh bys yn Gaza,
war oll an vyghternedh a'n gorlewin dhe'n avon; hag ev a'n jevo
kres a bub tu. 25 Hag yth esa Yuda hag Ysrael trigys yn sawder
dydhyow oll Solomon, peub yn-dann y winbrenn hag yn-dann y
figbrenn, dhiworth Dan bys yn Beer-sheba. 26 Solomon a'n jevo
ynwedh dew-ugens mil stall a vergh rag y jarettow ha dewdhek
mil varghek. 27 Ha'n wovernours a brovias sosten rag myghtern
Solomon ha rag pubonan a dho dh'y voes, peub yn y vis; ny
fylli travyth dhedha. 28 I a dhre heydh ha kalav ynwedh rag an
vergh ha vergh an charettow dhe'n tyller ewn, peub herwydh
y jarj.

Furneth Solomon

29 Duw a ros dhe Solomon furneth veur, konvedhes ha helder
kolonn, kepar ha'n tewes war an vorlann, 30 may feu furneth
Solomon moy es furneth oll pobel an duryen hag oll furneth
Ejyp. 31 Ev o furra ages oll mab-den, furra ages Ethan an
Ezraghyas, ha Heman, Kalkol, ha Darda, mebyon Mahol; y vri
a lesas der an kenedhlow y'n kyrghynn. 32 Ev a gewsis tri mil
henlavar, ha skrifa mil ha pymp a ganow. 33 Ev a gewsi a wydh,
dhiworth an sedres usi yn Lebanon bys y'n hyssop a dyv y'n
fos; ev a gewsi a enyvales, hag ydhyn, ha kramviles, ha puskes.

---

a 4:21 4:21 bys 4:34 yw niverys 5:1 bys 5:14 y'n tekst ebrow.

b 4:22 *gor:* Kor, musur sygh po linyel a-dro dhe 400 liter.

34 Tus a dho a'n kenedhlow oll rag klewes furneth Solomon; i a
dho a vyghternedh oll an nor re glewsa a'y furneth.

Pareusyans rag Drehevyans an Tempel

5 [a]Hiram myghtern Tyr a dhannvonas y wesyon dhe
Solomon, pan glewas i dh'y untya myghtern yn le y
das; rag Hiram o pup-prys koweth dhe Davydh. 2 Solomon a
dhannvonas ger dhe Hiram, ow leverel, 3 'Ty a woer na allas
ow thas drehevel chi rag hanow an ARLOEDH y Dhuw drefenn
an breselyow gans y eskerens a bub tu, bys pan y's gorras
an ARLOEDH yn-dann wodhnow y dreys. 4 Mes lemmyn an
ARLOEDH ow Duw re ros powes dhymm a bub tu; nyns eus
na eskar na drog hwarvedhyans. 5 Ytho my a vynn drehevel
chi rag hanow an ARLOEDH ow Duw, dell leveris an ARLOEDH
dhe'm tas Davydh, "Dha vab neb a worrav war dha dron y'th
le a dhrehav chi rag ow hanow." 6 Rakhenna gorhemmynn bos
treghys ragov sedres a Lebanon. Ow wesyon a vydh gans dha
wesyon, ha my a re gobrow dhe'th wesyon herwydh dha hwans;
rag ty a woer nag eus denvyth yntredhon a woer treghi gwydh
avel an Sidonysi.'

7 Pan glewas Hiram geryow Solomon ev a lowenhas yn feur,
ha leverel, 'Re bo benniges an ARLOEDH hedhyw, re ros dhe
Davydh mab fur dhe vos a-ugh an bobel veur ma.' 8 Hiram
a dhannvonas ger dhe Solomon, 'My re glewas an messaj a
dhannvensys dhymm; my a gollenow oll dha vodh a-dro dhe
brenn sedres ha prenn meryw. 9 Ow wesyon a's dre war vor
dhiworth Lebanon; my a's gorr war-barth avel skathow-kloes
dhe vos war vor dhe'n tyller a dhiskwedhydh. My a's digelm
ena dhe vos kemmerys genes. Ha ty a gollenow ow edhommow
ow provia boes rag ow hoskordh.' 10 Ytho Hiram a brovias
pub edhomm Solomon rag prenn sedres ha prenn meryw.
11 Ha Solomon a ros ugens mil gor[b] a waneth avel boes rag y
goskordh, hag ugens kor a oyl pur. Solomon a ros hemma dhe
Hiram blydhen ha blydhen. 12 Ytho an ARLOEDH a ros furneth

a 5:1 5:1 bys 5:18 yw niverys 5:15 bys 5:32 y'n tekst ebrow.

b 5:11 *gor:* An kor o musur sygh po linyel a-dro dhe 400 liter.

dhe Solomon, dell ambosas dhodho. Yth esa kres yntra Hiram ha Solomon; ha'ga dew a wrug kevambos.

13 Myghtern Solomon a gavas lavurysi gonstrynys a Ysrael oll; ha'n niver o deg mil warn ugens a wer. 14 Ev a's dannvonas dhe Lebanon, deg mil an mis yn korow; i a spena mis yn Lebanon ha dew vis yn tre; Adoniram a'n jevo charj a'n lavur konstrynys. 15 Solomon a'n jevo ynwedh deg lavuryas ha tri-ugens ha peswar-ugens ser men y'n vro venydhyek, 16 keffrys ha tri mil ha tri hans a bennweythoryon a-ugh an gweyth, yn charj an dus a wre an gweyth. 17 Orth gorhemmynn an myghtern i a vengleudhya meyn kostek meur rag fondya selveyn an chi gans meyn treghys. 18 Yth esa drehevoryon Solomon ha drehevoryon Hiram ha'n Gebalysi ow treghi an veyn ha pareusi an prenn ha'n veyn rag drehevel an chi.

Solomon a Dhrehav an Tempel

6 Y'n peswar kans ha peswar-ugensves blydhen wosa fleghes Ysrael dhe dhos yn-mes a Ejyp, y'n peswora blydhen a reyn Solomon war Ysrael, yn mis Ziv, an eyl mis, ev a dhallathas drehevel chi an ARLOEDH. 2 An chi a dhrehevis Solomon rag an ARLOEDH o tri-ugens kevelin y hys, ugens kevelin y les, ha deg kevelin warn ugens y ughelder. 3 An portal a-rag sentri an chi o ugens kevelin hy les, a-dreus les an chi, ha deg kevelin o hy les a-rag an chi. 4 Ha rag an chi ev a wrug fenestri kul gans lattis. 5 Hag erbynn fosow an chi ev a dhrehevis ystynnans a-dro dhe'n chi ha'n sentri pervedhel; hag ev a wrug chambouryow oll a-dro. 6 An isella leur o pymp kevelin y les; an leur kres o hwegh kevelin y les ha'n tressa o seyth kevelin y les; rag tu a-ves an chi ev a wrug estyll kul war an fos ma na ve gorrys an kebrow yn fosow an chi.

7 An chi a veu drehevys a veyn pareusys y'n mengleudh, ma na veu klewys morthol na boel na toul horn vyth y'n tempel pan esa ow pos drehevys.

8 Yth esa daras an leur isella war denewen dyghow an chi: yth esa grisyow ow ledya dhe'n leur kres, hag a'n leur kres dhe'n tressa. 9 Ytho ev a dhrehevis an chi ha'y worfenna; ev

a worheras an chi gans kebrow hag estyll a sedres. [10] Ev a dhrehevis an chambouryow erbynn an chi, pymp kevelin aga ughelder, hag i a veu stegys dhe'n chi gans prenn sedres.

[11] Ger an ARLOEDH a dheuth dhe Solomon, ow leverel, [12] 'A-dro dhe'n chi ma a dhrehevydh, mar kerdhydh yn ow ordenansow, ha bos gostydh dhe'm breusow ha gwitha oll ow gorhemmynnow ha kerdhes ynna, ena my a fast ow ambos genes, a wrug vy dhe'th tas Davydh. [13] My a vydh trigys yn mysk fleghes Ysrael ha ny eskasav ow fobel Ysrael.'

[14] Ytho Solomon a dhrehevis an chi ha'y worfenna. [15] Ev a bannellyas parosyow pervedhel an chi gans estyll prenn sedres; a leur an chi dhe gebrow an nen, ev a's gorheras a-ji gans prenn; hag ev a worheras leur an chi gans plenkys a veryw. [16] Ev a dhrehevis spas a ugens kevelin rynnys dhiworth delergh an chi gans estyll prenn sedres a'n leur dhe'n kebrow, hag ev a dhrehevis hemma avel sentri pervedhel, avel an tyller an moyha sans. [17] An chi, henn yw an tempel a-ragdho, o dew-ugens kevelin y hys. [18] An prenn sedres a-ji dhe'n chi a'n jevo kervyansow pompyons ha bleujennow igor; pup-tra o prenn sedres, nyns esa men dhe vos gwelys. [19] Ev a bareusis an sentri pervedhel a-ji dhe'n chi, rag gorra ena argh kevambos an ARLOEDH. [20] Pervedh an sentri pervedhel o ugens kevelin y hys, ugens kevelin y les, hag ugens kevelin yn ughelder; ev a'n gorowras gans owr pur. Ev a worlownyas an alter ynwedh gans prenn sedres. [21] Solomon a worlownas pervedh an chi gans owr pur, ena ev a dennas kadonyow owr a-dreus, a-rag an sentri pervedhel, a veu gorlownys gans owr. [22] Ev a worlownas gans owr oll an chi bys pan worfennsa oll an chi; hwath an alter esa y'n sentri pervedhel ev a worlownas gans owr.

Meblans an Tempel

[23] Y'n sentri pervedhel ev a wrug dew jerub a brenn oliv, pubonan deg kevelin yn ughelder. [24] Pymp kevelin o hys unn askell a'n cherub, ha pymp kevelin o hys askell arall an cherub; deg kevelin o a vleyn unn askell dhe vleyn hy ben. [25] Ha'n cherub arall o deg kevelin; an dhew jerub a's tevo an keth myns

ha'n keth furv. [26] Ughelder an unn cherub o deg kevelin, ha'n keth o ughelder an cherub arall. [27] Ev a worras an jerubim a-ji dhe'n sentri pervedhel; eseli an jerubim o lesys may tochyas askell onan anedha an eyl fos, hag askell y gila a dochyas an fos arall; aga eskelli erell tu ha kres an chi a dochyas askell dhe askell. [28] Ev a worlownas an jerubim ynwedh gans owr.

[29] A-dro dhe barosyow an chi ev a gervyas cherubim, palmwydh, ha bleujennow igor, a-ji hag a-ves. [30] Leur an chi ev a worlownas gans owr y'n stevellow a-ji hag a-ves.

[31] Rag porth an sentri pervedhel ev a wrug darasow a brenn oliv; penn an daras ha'n postow o pympkornek. [32] Ev a gudhas an darasow a brenn oliv gans kervyansow a jerubim, palmwydh, ha bleujennow igor; ev a's gorlownas gans owr, ha mortholya owr war an jerubim ha war an palmwydh.

[33] Ha rag porth an sentri ev a wrug darasow a brenn oliv, pubonan peswar-kornek, [34] ha dew dharas a brenn meryw, ha'n dhiw rann an eyl daras a blegya, ha'n dhiw rann an daras arall a blegya. [35] Ev a gervyas cherubim, palmwydh, ha bleujennow igor, orth aga gorowra gans owr desedhys war an ober kervys. [36] Ev a dhrehevis an klos pervedhel gans teyr res a veyn treghys hag unn res a gebrow sedres.

[37] Y'n peswora blydhen selveyn chi an ARLOEDH a veu gorrys, y'n mis Ziv. [38] Y'n unnegves blydhen, y'n mis Bul, hag yw an ethves mis, an chi a veu gorfennys yn oll y rannow, ha herwydh oll y dhesinyow. Ytho ev a spenas seyth blydhen orth y dhrehevel.

Lys Solomon

7 Trydhek blydhen yth esa Solomon ow trehevel y ji y honan, hag ev a worfennas y ji kowal.

[2] Ev a dhrehevis Chi Koeswik Lebanon kans kevelin y hys, hanter-kans kevelin y les, ha deg kevelin warn ugens y ughelder, drehevys gans peder res a golovenyow sedres, gans kebrow sedres war an kolovenyow. [3] An to a veu gwrys a sedres war an pymp keber ha dew-ugens, pymthek yn pub rew, esa war an

kolovenyow. [4] Yth esa teyr res a fenestri, an eyl a-dal hy ben yn teyr res. [5] Oll an darasow ha'n postow-daras a's tevo framyow pedrek; yth esa fenester a-dal fenester, an eyl erbynn y gila y'n teyr res.

[6] Ev a wrug hel a golovenyow hanter-kans kevelin hy hys ha deg kevelin warn ugens hy les. Yth esa portal a-rag, gans kolovenyow ha nenlenn.

[7] Ev a wrug hel an tron, hel an vreus, le may vedha ow ri barn, pannellys gans prenn sedres a'n leur dhe'n styllyow.[a]

[8] Y ji y honan le mayth esa trigys, yn klos arall a-dryv an hel, o drehevys yn kehaval. Solomon a wrug ynwedh chi haval dhe'n hel ma rag myrgh Faro, re gemmersa yn priosoleth.

[9] Oll an re ma o gwrys yn meyn kostek, treghys herwydh musur, heskennysys gans heskennow a-ji hag a-ves, a'n selveyn dhe amal an to, ha dhiworth klos an chi bys y'n klos meur. [10] An selveyn o yn meyn kostek, meyn a eth po a dheg kevelin. [11] Yth esa meyn kostek a-ugh, treghys herwydh musur, ha prenn sedres. [12] An klos meur a'n jevo teyr res a veyn treghys oll a-dro, hag unn res a gebrow sedres treghys; yndellma yth o ynwedh yn klos pervedhel chi an ARLOEDH ha portal an chi.

Solomon a Arveth Hiram

[13] Myghtern Solomon a dhannvonas dhe Tyr ha kyrghes Hiram. [14] Ev o mab gwedhwes a loeth Naftali, ha'y das, gour a Tyr, re bia krefter brons; ev o leun a sleyghneth, poell ha skentoleth yn pub eghenn a ober yn brons. Ev a dheuth dhe Solomon hag a wrug oll y ober.

[15] Ev a volas dew goloven a vrons. An eyl o etek kevelin hy ughelder, ha linenn a dhewdhek kevelin a veu musur hy hompas; kow o, ha'y dewder o peswar bys. An goloven arall o an keth.[b] [16] Ev a wrug ynwedh dew benn-koloven a vrons teudh dhe settya war wartha an kolovenyow; ughelder an unn penn-

a 7:7 *styllyow:* Ow siwya an Syriek ha'n Vulgat. Ebrow *leur.*

b 7:15 *kow o, ha'y dewder o peswar bys. An goloven arall o an keth* Ow siwya an Septuagint ha Yer 52:21.

koloven o pymp kevelin, hag ughelder y gila o pymp kevelin.
17 Ev a wrug roesweyth plethys gans tergh a gadonweyth rag
an pennow-koloven war wartha an kolovenyow, seyth rag pub
koloven. 18 Hag ev a wrug greunavalow yn diw res ow kylghya
pub roesweyth, dhe afina an penn-kolovenyow war wartha an
kolovenyow. Ev a wrug an keth rag pub penn-koloven. 19 An
pennow-koloven esa war wartha an kolovenyow y'n portal o
yn furv lilis, peswar kevelin yn ughelder. 20 War an pennow-
koloven war wartha an dhiw goloven, ynwedh a-ugh an balek
krenn esa ryb an roesweyth, yth esa dew kans greunaval yn
resyow oll a-dro. 21 Ev a settyas an kolovenyow yn-bann yn
portal an tempel. Ev a dhrehevis an goloven dhyghow ha'y
henwel Yakin, hag ev a dhrehevis an goloven gledh ha'y henwel
Boaz. 22 War benn an kolovenyow yth esa gweyth lili. Yndellma
y feu gorfennys ober an kolovenyow.

23 Ev a wrug an mor teudh; krenn o, deg kevelin y vusur
a-dreus, ha deg kevelin yn ughelder. Linenn a dheg kevelin
warn ugens a vusuras y hompas. 24 Yn-dann y amal yth esa
pompyons oll a-dro, deg warn ugens kevelin ow kyrghynna
an mor; yth esa an pompyons yn diw res, molys gans an mor
pan veu molys. 25 Ev a sevi war geyn dewdhek ojyon, tri ow
mires dhe'n gogledh, tri ow mires dhe'n howlsedhes, tri ow
mires dhe'n dyghow, ha tri ow mires dhe'n duryen; an mor
a veu settys warnedha, ha'ga fedrennow war-tu ha'n pervedh.
26 Dornva o y dewder; y amal a veu gwrys avel amal hanaf po
bleujenn lili; ev a synsi dew vil vath.[a]

27 Ev a wrug ynwedh an deg karrigell a vrons; pub karrigell o
peswar kevelin hy hys, peswar kevelin hy les, ha tri hevelin hy
ughelder. 28 Hemm o gwrians an karrigellow: i a's tevo emlow;
yth esa an emlow a-ji dhe'n framyow; 29 war an emlow hag o
settys y'n framyow yth esa lewyon, oghen ha cherubim. War
an framyow, hag a-ugh hag yn-dann an lewyon ha'n oghen,
yth esa garlontow a ober mortholys. 30 Pub karrigell a's tevo
peder ros a vrons hag aghlow a vrons; dhe'n peder korn yth esa

---

a 7:26 *vath:* Bath, musur linyel, a-dro dhe 45 liter.

treys rag golghell. An treys a veu gwrys yn gweyth teudh gans plethennow a bub tenewen. [31] An ganow rag an wolghell a veu a-ji dhe gurun, unn kevelin hy ughelder; an ganow o kylghyek, dell yw sel gwrys, kevelin ha hanter. A-dro dh'y ganow yth esa gravyans; pannellow an karrigellow o pedrek a-der kylghyek. [32] Yth esa an peder ros yn-dann an pannellow; yth esa aghlow an rosow stegys dhe'n karrigellow; ughelder pub ros o kevelin ha hanter. [33] An rosow a veu gwrys avel ros charett; aga aghlow, aga bothow, aga asennow, ha'ga hammogow a veu gwrys yn gweyth teudh. [34] Yth esa peswar dornla dhe'n peder kornell a bub karrigell; an dornleow o unn darn gans an garrigell. [35] War benn an garrigell yth esa bond kylghyek, hanter kevelin y ughelder; war benn an garrigell hy latthys ha'y fannellow o unn rann gensi. [36] War an estyll, henn yw an pannellow, ev a gervyas cherubim, lewyon ha palmwydh, war-lergh an spas rag pubonan, ha plethow oll a-dro. [37] Y'n fordh ma ev a wrug an deg karrigell; i oll a's teva unn molans, an keth myns ha'n keth furv.

[38] Ev a wrug deg golghell a vrons, pub golghell ow synsi dew-ugens bath, ha peswar kevelin hy musur a-dreus; yth esa golghell rag pubonan a'n deg karrigell. [39] Ev a worras pymp karrigell orth tenewen dyghow an chi ha pymp orth tenewen kledh an chi; ev a settyas an mor orth kornell dhyghow-duryen an chi.

[40] Hiram a wrug ynwedh an pottow, an reuvow ha'n bollow. Ytho Hiram a worfennas oll an ober a wrug rag Solomon yn chi an ARLOEDH: [41] an dhiw goloven, dhew volla an penn-kolovenyow war wartha an kolovenyow, an dhew roesweyth rag kudha dhew volla an penn-kolovenyow war wartha an kolovenyow; [42] an peswar kans greunaval rag an dhew roesweyth, diw res a reunavalow rag pub roesweyth, rag kudha bolla an penn-kolovenyow war wartha an kolovenyow; [43] an deg karrigell, ha'n deg golghell war an karrigellow; [44] an unn mor, ha'n dewdhek ojyon yn-dann an mor.

45 An pottow, an reuvow, ha'n bollow, oll an lestri ma gwrys
gans Hiram rag myghtern Solomon rag chi an ARLOEDH o a
vrons lentrus. 46 Yn plen an Yordan an myghtern a's molas y'n
dor pri yntra Sukkoth ha Sarethan. 47 Solomon a asas oll an
lestri heb aga foesa, rag i dhe vos mar lies; ny yllys musura an
poes.

48 Solomon a wrug oll an lestri esa yn chi an ARLOEDH; an alter
a owr, an voes a owr rag bara an lok, 49 an golowbrennyer a owr
pur, pymp dhe'n dyghow ha pymp dhe'n kledh, a-rag an sentri
pervedhel; an bleujennow, an lugern, ha'n gevelyow, a owr;
50 an hanafow, an gwelsigow-porv, an bollow, an skudellow rag
ynkys, ha'n padellow-tan, a owr pur; ha pannellow darasow an
chi pervedhel, an tyller an moyha sans, ha rag darasow chi an
tempel, a owr.

51 Yndellma oll an ober a wrug myghtern Solomon rag chi an
ARLOEDH o gorfennys. Solomon a dhros an taklow re bia sakrys
gans y das Davydh, an arghans, an owr, ha'n lestri, ha'ga gwitha
yn tresorvaow chi an ARLOEDH.

Solomon a Gyrgh Argh an Kevambos dhe'n Tempel

8 Ena Solomon a guntellas henavogyon Ysrael hag oll
pennow an loethow, ha hembrenkysi chiow tasow
Ysrael, a-rag myghtern Solomon yn Yerusalem, rag dri argh
kevambos an ARLOEDH yn-mes a sita Davydh, hag yw Sion.
2 Oll gwer Ysrael a omguntellas dhe vyghtern Solomon dhe'n
goel y'n mis Ethanim, an seythves mis. 3 Oll henavogyon Ysrael
a dheuth, ha'n oferysi a gemmeras an argh yn-bann. 4 I a dhros
yn-bann argh an ARLOEDH, tylda an kuntelles, hag oll an lestri
sans esa y'n tylda; an oferysi ha'n Levysi a's dros yn-bann.
5 Myghtern Solomon hag oll kuntelles Ysrael re omguntellsa
ganso a-rag an argh, ow sakrifia kemmys deves hag oghen ma
na allsons bos reknys na niverys. 6 Ena an oferysi a dhros argh
kevambos an ARLOEDH dh'y thyller, yn sentri pervedhel an chi,
y'n tyller an moyha sans, yn-dann eskelli an jerubim. 7 Rag an
jerubim a lesas aga eskelli a-ugh tyller an argh, may hwrug an
jerubim kudhans a-ugh an argh ha'y gwelynni. 8 An gwelynni

a omystynnas mar bell yn-mes mayth o gwelys pennow an
gwelynni dhiworth an tyller sans a-rag an sentri pervedhel;
mes ny allsons bos gwelys a'n tenewen a-ves; ymons i ena
bys y'n jydh ma. 9 Nyns esa travyth y'n argh marnas an dhew
legh a veyn re worras Moyses ena yn Horeb, le may hwrug an
ARLOEDH kevambos gans fleghes Ysrael, pan dheuthons yn-mes
a bow Ejyp. 10 Ha pan dheuth an oferysi yn-mes a'n tyller sans,
kommolenn a lenwis chi an ARLOEDH, 11 ma na ylli an oferysi
sevel dhe venystra drefenn an gommolenn; rag golewder an
ARLOEDH a lenwis chi an ARLOEDH.

12 Ena Solomon a leveris,

'An ARLOEDH re leveris, ev dhe driga yn tewlder tew.
13 Devri my re dhrehevis dhis chi ughel,
tyller rag ty dhe driga ynno bys vykken.'

Areth Solomon

14 Ena an myghtern a dreylyas yn tro ha benniga oll kuntelles
Ysrael, hag oll kuntelles Ysrael a'y sav. 15 Ev a leveris, 'Benniges
re bo an ARLOEDH, Duw Ysrael, neb gans y leuv re gollenwis
an pyth a ambosas a'y anow dhe'm tas Davydh, ow leverel,
16 "A-dhia'n jydh may tres vy ow fobel Ysrael yn-mes a Ejyp,
ny dhewisis sita vyth yn-mes a loethow Ysrael rag drehevel ow
chi ynni, may fe ow hanow ena; mes my a dhewisas Davydh
dhe vos a-ugh ow fobel Ysrael." 17 Hag yth esa yn brys ow thas
Davydh drehevel chi rag hanow an ARLOEDH, Duw Ysrael.
18 Mes an ARLOEDH a leveris dhe'm tas Davydh, "Da o bos y'th
vrys drehevel chi rag ow hanow; 19 byttegyns ty ny dhrehevydh
an chi, mes dha vab a vydh genys dhis a dhrehav an chi rag ow
hanow." 20 Lemmyn an ARLOEDH re geweras an ambos a wrug;
rag my re sevis yn le ow thas Davydh; hag esedhys ov war dron
Ysrael, dell ambosas an ARLOEDH, ha my re dhrehevis an chi
rag hanow an ARLOEDH, Duw Ysrael. 21 My re brovias tyller
rag an argh, hag ynni kevambos an ARLOEDH a wrug gans agan
tasow pan y's dros yn-mes a bow Ejyp.'

Pysadow an Sakrans

22 Ena Solomon a sevis a-rag alter an ARLOEDH yn lok oll
kuntelles Ysrael, hag ystynn y dhiwleuv dhe nev. 23 Ev a
leveris, 'A ARLOEDH, Duw Ysrael, nyns eus Duw avellos yn
nev a-vann na war an nor a-woeles, ow kwitha an kevambos ha
tregeredh rag dha wesyon a gerdh a-ragos gans oll aga holonn.
24 Ty re withas an pyth a leversys dhe'th was Davydh ow thas;
ty a ambosas gans dha anow ha'y gollenwel hedhyw gans dha
leuv. 25 Ytho lemmyn, A ARLOEDH, Duw Ysrael, gwith rag dha
was ow thas Davydh an pyth a leversys dhodho, ow leverel,
"Ny fyll dhis nevra gour dhe esedha a-ragov war dron Ysrael,
mar mynn dha fleghes gwitha aga fordh, dhe gerdhes a-ragov
par dell gerdhsys a-ragov." 26 Ytho, A Dhuw Ysrael, bedhes
afydhys dha er a ambossys dhe'th was Davydh ow thas.

27 'Mes a wra Duw triga yn hwir war an dor? Hwath ny yll
nev ha nev an nevow dha synsi, myns le an chi ma re dhrehevis!
28 Kemmer vri a bysadow dha was ha'y bledyans, A ARLOEDH
ow Duw, ow koslowes orth an kri ha'n pysadow a bys dha was
dhis hedhyw; 29 may fydh igor dha lagasow war-tu ha'n chi ma
nos ha dydh. 30 Klew pledyans dha was ha'th pobel Ysrael pan
bysons war-tu ha'n tyller ma; ha klew yn nev dha drigva; ha pan
glewydh, gav.

31 'Mar pegh nebonan erbynn y gentrevek ha mars yw erghys
dhe wul ti, hag ev a dheu ha ti a-rag dha alter y'th chi ma, 32 ena,
klew yn nev, ha gweythres, ha breus dha wesyon, ow tampnya
an den kablus dre dhri y fara war y benn y honan ha previ ewn
an den gwiryon orth y wobra herwydh y ewnder.

33 'Pan vydh tryghys dha bobel Ysrael a-rag eskerens, wosa
pegha er dha bynn, ha treylya arta dhis hag avowa dha hanow,
ha pysi ha pledya genes y'n chi ma, 34 ena klew yn nev, ha gava
pegh dha bobel Ysrael, ha'ga dri arta dhe'n tir a resys dh'aga
thasow.

35 'Pan vydh nev deges ha nyns eus glaw drefenn i dhe begha
er dha bynn, hag ena i a bys war-tu ha'n tyller ma, gormel
dha hanow, ha treylya dhiworth aga fegh, drefenn ty dh'aga

hessydhya, [36] ena klew yn nev, ha gav pegh dha wesyon, dha
bobel Ysrael, pan dhyskydh dhedha an fordh dha dhe gerdhes
ynni; ha dannvon glaw war dha dir, a resys dhe'th pobel avel
eretons.

[37] 'Mars eus divoetter y'n tir, mars eus pla, kleves losk, kleves
melynheans, hes a lokustes, po lokustes distruel; mar korhe
aga eskerens er aga fynn yn onan a'ga sitys; py pla pynag po
kleves pynag yma; [38] ha pan vo pysadow pynag po pledyans
pynag gwrys gans den po gans oll dha bobel Ysrael, owth
aswonn galarow aga holonn aga honan mayth ystynnons aga
diwleuv war-tu ha'n chi ma: [39] ena klew yn nev dha drigva, gav,
gweythres, ha ri dhe bub a aswonnydh y golonn herwydh y
fordhow, rag ty unnsel a woer an pyth eus yn kolonn mab-
den oll; [40] ma's teffo own ahanas dydhyow oll aga bewnans war
enep an tir a resys dh'agan tasow.

[41] 'Keffrys, pan dheu estren, nag usi a'th pobel Ysrael, a dir
pell drefenn dha hanow [42] – rag i dhe glewes a'th hanow meur,
a'th leuv grev, ha'th vregh ystynnys – pan dheu estren ha pysi
war-tu ha'n chi ma, [43] ena klew yn nev dha drigva, ha gwra
herwydh pup-tra a elow an estren warnas, may hwodhvo oll
poblow an bys dha hanow ha perthi own ahanas, par dell wra
dha bobel Ysrael, ha may hwodhvons bos gelwys dha hanow
war an chi ma re dhrehevis vy.

[44] 'Mars a dha bobel dhe werrya erbynn aga eskerens, dre
fordh bynag y's dannvonydh, hag i a bys dhe'n ARLOEDH war-tu
ha'n sita re dhewissys ha'n chi re dhrehevis vy rag dha hanow,
[45] ena klew yn nev aga fysadow ha'ga fledyans, ha menten aga
hen.

[46] 'Mar peghons er dha bynn – rag nyns eus nagonan na begh –
ha ty yw serrys gansa ha's redh dhe eskar, mayth ons degys
dhe-ves yn kethneth dhe dir an eskar, pell po ogas; [47] hwath
mar tons dh'aga skians y'n tir may fons kemmerys yn kethneth,
ha bos edregus, ha pledya genes yn tir an re a's dug yn kethneth,
ow leverel, "Ni re beghas, ha kammwul; ni re wrug drogedh,"
[48] ha mar tewhelons a leun golonn hag a leun enev yn tir aga

eskerens, a's kemmeras yn kethneth, ha pysi dhis war-tu ha'ga thir, a resys dh'aga thasow, an sita re dhewissys, ha'n chi re dhrehevis rag dha hanow, [49] ena klew yn nev dha drigva aga fysadow ha'ga fledyans, menten aga hen [50] ha gav dha bobel re beghas er dha bynn, hag oll aga threuspassow a wrussons er dha bynn; ha ro dhedha truedh yn golok an re a's dug yn kethneth, ma's teffo truedh warnedha [51] (rag i yw dha bobel ha dha ertach, a dhresys yn-mes a Ejyp, a gres an fornes horn). [52] Bedhes dha dhewlagas igor dhe bledyans dha was, ha dhe bledyans dha bobel Ysrael, ow koslowes orta peskweyth may helwons warnas. [53] Rag ty re's diberthys yn-mes a boblow oll an bys, rag bos dha ertach, kepar dell ambossys dre Moyses dha was, pan dhresys agan tasow yn-mes a Ejyp, A Arloedh Duw.'

Solomon a Vennik an Kuntelles

[54] Lemmyn pan worfennas Solomon profya an pysadow ma ha'n pledyans ma dhe'n Arloedh, ev a sevis a-dherag alter an Arloedh, le may fia war benn-dewlin ha'y dhiwleuv ystynnys dhe nev; [55] ev a sevis ha benniga oll kuntelles Ysrael, ughel y lev:

[56] 'Benniges re bo an Arloedh, re ros powes dh'y bobel Ysrael herwydh pup-tra a ambosas; ny fyllis ger vyth a'y ambos da, a gewsis der y was Moyses. [57] Bedhes genen an Arloedh agan Duw, par dell o gans agan tasow; bynner re wrello agan gasa na'gan forsakya, [58] mes treylya agan kolonn dhodho, dhe gerdhes yn y fordhow, ha gwitha y worhemmynnow, y ordenansow, ha'y vreusow, a worhemmynnis dh'agan tasow. [59] Bedhes ow geryow ma, gansa may hwrug vy pysi dhe'n Arloedh dos nes dhe'n Arloedh agan Duw dydh ha nos, dhe ventena ken y was ha ken pobel Ysrael, dell vo edhomm pub dydh; [60] may hwodhvo poblow an bys bos an Arloedh Duw; nyns eus nahen. [61] Ytho re bo agas kolonn perfydh gans an Arloedh agan Duw, ow kerdhes yn y ordenansow hag ow kwitha y worhemmynnow, avel y'n jydh ma.'

Solomon a Offrynn Sakrifisow

62 Ena an myghtern, hag oll Ysrael ganso, a offrynnas
sakrifis a-rag an ARLOEDH. 63 Solomon a offrynnas avel
offrynn kowethyans[a] dhe'n ARLOEDH dew warn ugens a ojyon
ha hwegh-ugens mil a dheves. Ytho an myghtern hag oll an
Ysraelysi a sakras chi an ARLOEDH. 64 An keth jydh na an
myghtern a sakras kres an klos esa a-rag chi an ARLOEDH; rag
ena ev a offrynnas offrynn leskys ha'n offrynn greun, ha blonek
offrynn kowethyans, drefenn bos re vyghan an alter a vrons esa
a-rag an ARLOEDH rag degemmeres an offrynnow leskys ha'n
offrynn greun ha blonek an offrynn kowethyans.

65 Ytho Solomon a withas an goel y'n prys na, hag Ysrael oll
ganso, kuntelles meur, a Lebo-hamath bys yn nans Ejyp, a-rag
an ARLOEDH, seyth dydh. 66 Y'n ethves dydh ev a dhannvonas
an bobel dhe-ves; hag i a vennigas an myghtern, ha mos
dh'aga thyldow, lowenek hag yn spyrys da drefenn an dader
oll a dhiskwedhas an ARLOEDH dh'y was Davydh ha dh'y bobel
Ysrael.

Kevambos Duw gans Solomon

9 Pan worfennas Solomon drehevel chi an ARLOEDH
ha chi an myghtern ha pup-tra a dhesiryas Solomon
y dhrehevel, 2 an ARLOEDH a omdhiskwedhas dhodho an eyl
termyn dell omdhiskwedhsa dhodho yn Gibeon. 3 An ARLOEDH
a leveris dhodho, 'My re glewas dha bysadow ha'th pledyans a
wrussys a-ragov; my re sakras an chi ma re dhrehevsys, ha gorra
ow hanow ena bys vykken; ow lagasow ha'm kolonn a vydh ena
bys vykken. 4 Ha ty, mar kerdhydh a-ragov, par dell gerdhi dha
das Davydh, gans kolonn lan hag ewnhynseth, ow kul herwydh
pup-tra a worhemmynnis dhis, hag ow kwitha ow ordenansow
ha'm breusow, 5 ena my a fast tron dha vyghterneth war Ysrael
bys vykken, dell ambosis dhe'th tas Davydh, ow leverel, "Ny
fyll dhis gour war dron Ysrael."

---

a 8:63 *offrynn kowethyans.* Po *offrynn kres.* Ebrow *shalom.*

6 ‘Mar treylyowgh dhiworthiv, hwi po agas mebyon, ha mar
ny withowgh ow gorhemmynnow ha’m ordenansow re settis
a-ragowgh, mes mos ha servya duwow erell ha’ga gordhya,
7 ena my a dregh Ysrael dhiworth an tir re res vy dhedha; ha
my a dewl yn-mes a’m golok an chi re sakris rag ow hanow;
hag Ysrael a vydh henlavar ha parabolenn yn mysk poblow
oll. 8 An chi ma a vydh bern a vagoryow;[a] peub a’n tremen a
gemmer skruth ha hwibana; hag i a lever, “Prag y hwrug an
ARLOEDH tra a’n par ma dhe’n tir ma ha dhe’n chi ma?” 9 I a
worthyp, “Drefenn i dhe eskasa an ARLOEDH aga Duw, a dhros
aga thasow yn-mes a bow Ejyp, ha kemmeres duwow erell,
orth aga gordhya ha’ga servya; rakhenna an ARLOEDH re dhros
terroes warnedha.” ’

10 Dhe benn ugens blydhen, may trehevis Solomon an dhew
ji ynna, chi an ARLOEDH ha chi an myghtern, 11 wosa Hiram
myghtern Tyr dhe brovia dhe Solomon prenn sedres ha prenn
meryw hag owr, kemmys dell vynna, myghtern Solomon a ros
dhe Hiram ugens sita yn pow Galile. 12 Mes pan dheuth Hiram
a-dhiworth Tyr rag gweles an sitys a ros Solomon dhodho, ny
blegsons dhodho. 13 Ytho ev a leveris, ‘Py par sitys yw an re ma
re resys dhymm, ow broder?’ Ytho gelwys yns tir Kabul bys y’n
jydh ma. 14 Hiram re dhannvonsa dhe’n myghtern hwegh-ugens
talent a owr.

Gwriansow Pella Solomon

15 Hemm yw derivadow a’n lavur konstrynys a elwis Solomon
yn-bann rag drehevel chi an ARLOEDH ha’y ji y honan, ha’n
Millo,[b] ha fos Yerusalem, ha Hasor, Megiddo ha Gezer 16 (galsa
Faro myghtern Ejyp ha kemmeres Gezer ha’y leski gans tan,
ha ladha an Kananysi esa trigys y’n sita ha’y ri yn argovrow
dh’y vyrgh, gwreg Solomon; 17 ytho Solomon a dhastrehevis
Gezer), ha Beth-horon isel, 18 Baalath, Tamar y’n gwylvos, a-ji
dhe’n tir, 19 keffrys ha sitys-gwithva Solomon, ha’n sitys rag y
jarettow, an sitys rag y vergh, ha pup-tra a dhesiryas Solomon

a 9:8 *bern a vagoryow:* Amendys, ow siwya an Syriek.

b 9:15 *Millo:* Martesen an styr yw tirlanow, po terrasow.

y dhrehevel yn Yerusalem, yn Lebanon, hag yn oll tiredh y vestrynses. [20] Oll an bobel o gesys a'n Amorysi, an Hittysi, an Perizzysi, an Hivysi, ha'n Yebusysi, nag o Ysraelysi – [21] aga diyskynnysi o gesys hwath y'n tir, an re na ylli Ysrael aga howlladha – an re ma a veu konstrynys rag lavur kethneth, hag yndella yth yns bys y'n jydh ma. [22] Mes ny gethhas Solomon nagonan a'n Ysraelysi; yth ens y soudoryon, y soedhogyon, y gaslewydhyon, y gaptenyon ha hembrenkysi y jarettow ha'y varghoglu.

[23] Niver an benn-soedhogyon war weyth Solomon o pymp kans ha hanter-kans ow korweles an bobel a wre an gweyth.

[24] Wosa myrgh Faro dhe dhos yn-mes a sita Davydh dh'y chi hy honan re dhrehavsa Solomon rygdhi, ev a dhrehevis an Millo.

[25] Teyrgweyth y'n vlydhen Solomon a offrynna offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans[a] war an alter a dhrehevis rag an ARLOEDH, ow leski an offrynnow[b] a-rag an ARLOEDH. Yndella ev a worfennas an chi.

Kenwerth Solomon

[26] Myghtern Solomon a dhrehevis lu lestri yn Esyon-geber usi ogas dhe Eloth war lann an Mor Rudh, yn pow Edom. [27] Hiram a dhannvonas y wesyon gans an lu, war-barth gans wesyon Solomon. [28] I eth dhe Ofir, ha kyrghes alena peswar kans hag ugens talent a owr, ha'ga dri dhe Solomon.

Myghternes Sheba a Brev Solomon

10 Pan glewas myghternes Sheba a vri Solomon (bri drefenn hanow an ARLOEDH), hi a dheuth dh'y brevi gans govynnow kales. [2] Hi a dheuth dhe Yerusalem gans koskordh pur veur, gans kowrvergh ow toen spisyow, ha meur a owr, ha gemmow drudh; ha pan dheuth hi dhe Solomon hi a leveris dhodho pup-tra esa yn hy brys. [3] Solomon a worthybis dhe beub a'y govynnow; nyns esa travyth kudhys a'n myghtern

a 9:25 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

b 9:25 *ow leski an offrynnow:* Styr an Ebrow yw ankler.

na wodhya displegya dhedhi. [4] Pan welsa myghternes Sheba oll furneth Solomon, an chi re dhrehevsa, [5] an boes war y voes, rester esedhyans y soedhogyon, an servysi ha'ga gwisk, y hanaforyon, ha'y offrynnow leskys a offrynna yn chi an ARLOEDH, nyns esa spyrys ynni namoy.

[6] Ytho hi a leveris dhe'n myghtern, 'An derivas o gwir a glewis yn ow thir ow honan a'th wriansow ha'th furneth, [7] mes ny grysis an geryow bys pan dheuth vy ha gweles gans ow dewlagas ow honan. Ny veu derivys dhymm an hanter; dha furneth ha'th sewena a worbass yn feur an derivas re glewsen. [8] Gwynnvys dha wer! Gwynnvys an re ma dha wesyon, a sev a-ragos heb hedhi ha klewes dha furneth! [9] Benniges re bo an ARLOEDH dha Dhuw a lowenhas ynnos ha'th worra war dron Ysrael! Drefenn an ARLOEDH dhe'th kara bys vykken, ev a'th wrug myghtern dhe wul gwirvreus hag ewnhynseth.' [10] Ena hi a ros dhe'n myghtern hwegh-ugens talent a owr, myns meur a spisyow, ha gemmweyth drudh; bythkweth arta ny dheuth an spisyow yn kemmys palster ages an pyth a ros myghternes Sheba dhe vyghtern Solomon.

[11] Kekeffrys, lu lestri Hiram, a dhegi owr a Ofir, a dhre myns meur a brenn almug ha gemmow drudh. [12] An myghtern a wrug devnydh a brenn almug dhe wul peulyow rag chi an ARLOEDH ha rag chi an myghtern, ynwedh lyras ha telynnow rag an ganoryon; ny veu myns mar veur a brenn almug bythkweth ynperthys a-dhia'n jydh na.

[13] Myghtern Solomon a ros dhe vyghternes Sheba pup-tra a hwansa, pypynag a wovynnas, keffrys ha'n pyth a ros dhedhi a helder ryel Solomon. Ena hi a dhehwelis dh'y thir hy honan gans hy hoskordh.

[14] Poester an owr a dheuth dhe Solomon yn unn vlydhen o hwegh kans ha hwegh ha tri-ugens talent a owr, [15] keffrys ha'n tollow a dheuth a'n genwerthoryon hag a negys an varghadoryon, ha trubyt oll myghternedh Arabia ha governours an tir. [16] Myghtern Solomon a wrug dew kans skoes meur a owr mortholys; hwegh kans shekel a owr eth yn pub skoes meur.

17 Ev a wrug tri hans bokler a owr mortholys; tri mina a owr
eth yn pub bokler; ha'n myghtern a's gorras yn Chi Koeswik
Lebanon. 18 Ynwedh an myghtern a wrug tron meur a dhans-
olifans, ha'y worlowna gans owr a'n gwella. 19 An tron a'n jevo
hwegh gris. Penn an tron o krenn a-dryv, hag a bub tenewen
yth esa breghvaow ha dew lew a'ga sav ryb an breghvaow, 20 ha
dewdhek lew a'ga sav orth an dhew benn a bubonan a'n hwegh
gris. Ny veu gwrys bythkweth travyth haval yn gwlaskor vyth.
21 Oll lestri eva Solomon o gwrys yn owr, hag oll lestri Chi
Koeswik Lebanon a veu a owr pur; nyns esa nagonan yn arghans
– y feu reknys avel isel y dalvosogeth yn dydhyow Solomon.
22 An myghtern a'n jevo lu lestri Tarshish dhe vor gans lu lestri
Hiram. Unnweyth pub teyr blydhen lu lestri Tarshish a dho tre,
ow tri owr, arghans, dans-olifans, apys ha payones.

23 Myghtern Solomon a worbassyas oll myghternedh an bys
yn kevoeth hag yn furneth. 24 Oll an bys a hwila lok Solomon
rag klewes y furneth, re worrsa Duw yn y vrys. 25 Pubonan a
dhri ro, lestri arghans hag owr, dillas, ethennow hweg, spisyow,
mergh ha mulyon, blydhen wosa blydhen.

26 Solomon a guntellas war-barth charettow ha mergh; ev a'n
jevo mil ha peswar kans charett ha dewdhek mil vargh, hag ev
a's gorras y'n sitys-charett ha gans an myghtern yn Yerusalem.
27 An myghtern a wrug arghans dhe vos mar gemmyn yn
Yerusalem avel meyn, hag ev a wrug sedres mar bals avel
sykaminwydh y'n Shefela. 28 Solomon a wrug mergh dhe vos
kyrghys a Ejyp[a] ha Kue,[b] ha kenwerthoryon an myghtern
a's degemmeri a Kue a'n pris usadow. 29 Yth esa charettow
ynperthys dhiworth Ejyp a hwegh kans shekel, ha mergh a unn
kans ha hanter-kans. Ynwedh i a's gwertha avel maynoryon
dhe oll myghternedh an Hittysi ha dhe vyghternedh Aram.

---

a 10:28 *Ejyp:* Po martesen *Musur* yn Kilikia.

b 10:28 *Kue:* Po martesen *Kilikia.*

Kammwriansow Solomon

11 Myghtern Solomon a gara lies benyn estren, keffrys
ha myrgh Faro: Moabyadesow, Ammonyadesow,
Edomyadesow, Sidonyadesow ha Hittyadesow, [2] a genedhlow
may leveris an ARLOEDH anedha dhe'n Ysraelysi, 'Nyns ewgh
yn priosoleth gansa, na nyns ons yn priosoleth genowgh; rag
yn sertan i a dreyl dhe-ves agas kolonn dhe holya aga duwow.'
Mes Solomon a lenas orth an re ma yn kerensa. [3] Yn mysk y
wragedh yth esa seyth kans pennseviges ha tri hans iswreg; ha'y
wragedh a dreylyas dhe-ves y golonn. [4] Rag pan o Solomon
koth y wragedh a dreylyas dhe-ves y golonn war-lergh duwow
erell; ha nyns o y golonn perfydh gans an ARLOEDH y Dhuw, par
dell o kolonn y das Davydh. [5] Rag Solomon a holya Ashtoreth
duwes an Sidonysi ha Milkom pyth kasadow an Ammonysi.
[6] Ytho Solomon a wrug drog yn golok an ARLOEDH, ha ny
holyas yn tien an ARLOEDH, par dell wrussa y das Davydh. [7] Ena
Solomon a dhrehevis tyller ughel rag Kemosh pyth kasadow an
Ammonysi, war an menydh a'n duryen dhe Yerusalem. [8] Ev
a wrug an keth rag oll y wragedh estren, esens owth offrynna
ynkys ha sakrifia dh'aga duwow.

[9] Ena an ARLOEDH o serrys orth Solomon drefenn y
golonn dhe dreylya dhe-ves a'n ARLOEDH, Duw Ysrael, re
omdhiskwedhsa dhodho diwweyth, [10] ha gorhemmynn dhodho
war an dra ma na holya duwow erell; mes ny verkyas an pyth
a worhemmynnis an ARLOEDH. [11] Ytho an ARLOEDH a leveris
dhe Solomon, 'A-ban via henna dha vrys ha ny withsys ow
hevambos na'm ordenansow a worhemmynnis dhis, my a derr
an wlaskor a-dhiworthis ha'y ri dhe'th was. [12] Byttegyns a wovis
dha das Davydh ny'n gwrav yn dha dhydhyow; my a'n terr a
leuv dha vab. [13] Saw ny dorrav an wlaskor oll; my a re unn loeth
dhe'th vab a-barth ow gwas Davydh hag a-barth Yerusalem, re
dhewisis.'

Eskerens Solomon

[14] Ena an ARLOEDH a dhrehevis eskar erbynn Solomon,
Hadad an Edomyas, a deylu ryel Edom. [15] Rag pan esa Davydh

yn Edom, ha Yoab an kaslewydh eth dhe ynkleudhyas an re varow, ev a ladhas pub gorreydh yn Edom. 16 Yoab hag oll Ysrael a besyas ena hwegh mis bys pan ladhsa pub gorreydh yn Edom. 17 Mes Hadad a fias dhe Ejyp gans re a'n Edomysi o wesyon y das. Ev o maw yowynk y'n termyn na. 18 I eth yn-kerdh a Midyan ha dos dhe Paran; i a gemmeras gwer gansa a Paran ha dos dhe Ejyp, dhe Faro myghtern Ejyp, neb a ros chi ha boes dhodho, ha ri dhodho tir. 19 Hadad a gavas favour meur yn golok Faro, may ros dhodho hwoer y wreg, an vyghternes Tahpenes. 20 Hi a dhineythis dhodho y vab Genubath; Tahpenes a'n didhenas yn chi Faro; yth esa Genubath yn chi Faro yn mysk mebyon Faro. 21 Pan glewas Hadad yn Ejyp bos Davydh marow ha bos marow Yoab kaslewydh an lu, Hadad a leveris dhe Faro, 'Gas vy dhe dhiberth mayth ylliv dhe'm pow ow honan.' 22 Mes Faro a leveris dhodho, 'Pandr'a fyll dhis may hwilydh mos dhe'th pow dha honan?' Hag ev a leveris, 'Travyth, mes gas vy dhe vones.'

23 Duw a sevis eskar arall erbynn Solomon, Rezon mab Elyada, re fias dhiworth y arloedh, Hadadezer myghtern Soba. 24 Ev a guntellas gwer dhodho ha dos ha bos kapten bagas preydhoryon, wosa an ladhva gans Davydh; i eth dhe Damaskus ha triga ena ha gul dhodho bos myghtern yn Damaskus. 25 Ev o eskar Ysrael dydhyow oll Solomon, ow kul dregynn kepar dell wrug Hadad; ev a dhispresyas Ysrael hag a reynyas war Edom.[a]

Rebellyans Yeroboam

26 Yeroboam mab Nebat, Efraymyas a Sereda, was Solomon, ha hanow y vamm Serua, gwedhwes, a rebellyas erbynn an myghtern. 27 Hemm yw an reson ev dhe rebellya erbynn an myghtern. Solomon a dhrehevis an Millo, ha degea an aswa yn fos sita y das Davydh. 28 Yeroboam o gour pur alloesek, ha pan welas Solomon bos an gour yowynk diwysyk ev a'n gwrug rewler war oll an lavur konstrynys a ji Yosep. 29 A-dro dhe'n termyn na, pan esa Yeroboam ow mos yn-mes a Yerusalem, an

a 11:25 *Edom* Amendys war-lergh an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *Aram.*

profoes Ahiya a Shilo a'n kavas war an fordh. Ahiya re omwisksa yn mantell nowydh. Yth esa aga dew aga honan yn pow igor. 30 Ena Ahiya a dhalghennas an vantell nowydh esa warnodho ha'y skwardya yn dewdhek darn, 31 ha leverel dhe Yeroboam: Kemmer dhis deg darn; rag yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael, 'Otta, my a skward gwlaskor Ysrael a-dhiworth gavel Solomon, ha ri dhis deg loeth. 32 Ev a'n jevydh unn loeth, a-barth ow gwas Davydh hag a-barth Yerusalem, an sita re dhewisis yn-mes a'n loethow oll a Ysrael. 33 Hemm yw drefenn ev dhe'm eskasa ha gordhya Ashtoreth duwes an Sidonysi, Kemosh duw Moab, ha Milkom duw an Ammonysi, ha ny gerdhas yn ow fordhow, ow kul an pyth yw ewn yn ow golok ha gwitha ow ordenansow ha'm breusow, dell wrug y das Davydh. 34 Byttegyns ny gemmerav an wlaskor oll a'y leuv mes my a'n sett avel pennsevik oll dydhyow y vewnans, a-barth ow gwas Davydh, neb a dhewisis, neb a withas ow gorhemmynnow ha'm ordenansow; 35 mes my a gemmer an wlaskor ma a-dhiworth y vab ha'y ri dhis, an deg loeth. 36 Mes dh'y vab my a re unn loeth, ma'n jevydh prest ow gwas Davydh lugarn a-ragov yn Yerusalem, an sita may tewisis vy gorra ow hanow ynni. 37 Ha ty, my a'th kemmer dhe reynya war bup-tra a dhesir dha enev; ty a vydh myghtern war Ysrael. 38 Mar koslowydh orth pup-tra a worhemmynnav dhis, kerdhes yn ow fordhow, ha gul an pyth yw ewn yn ow golok ow kwitha ow ordenansow hag ow gorhemmynnow, dell wrug ow gwas Davydh, my a vydh genes, ha ty a dhrehav chi sur, par dell dhrehevis rag Davydh, ha my a re Ysrael dhis. 39 Rag an skila ma my a gessydh diyskynnysi Davydh, mes ny vydh bys vykken.' 40 Ytho Solomon a hwilas ladha Yeroboam; mes Yeroboam a fias dison dhe Ejyp, dhe Shishak myghtern Ejyp, hag yth esa yn Ejyp bys yn mernans Solomon.

Mernans Solomon

41 Gwriansow erell Solomon, pup-tra a wrug, ha'y furneth, a nyns yns i skrifys yn Lyver Gwriansow Solomon? 42 An termyn may reynyas Solomon yn Yerusalem war Ysrael oll o dew-

ugens blydhen. [43] Solomon a verwis hag a veu ynkleudhys yn sita y das Davydh; ha'y vab Rehoboam a reynyas yn y le.

Loethow an Gogledh a Rebell

12 Rehoboam eth dhe Shekem, rag Ysrael oll dhe dhos dhe Shekem dh'y wul myghtern. [2] Pan glewas hemma Yeroboam mab Nebat, a veu hwath yn Ejyp may fisa ena dhiworth Solomon, Yeroboam a dhehwelis a-dhiworth Ejyp. [3] I a dhannvonas ha'y elwel; ha Yeroboam hag oll kuntelles Ysrael a dheuth ha leverel dhe Rehoboam, [4] 'Dha das a wrug agan yew dhe vos poes. Lemmyn ytho skavha ober kales dha das ha'y yew boes a worras warnan, ha ni a'th serv.' [5] Ev a leveris dhedha, 'Kewgh dhe-ves trydydh, ena dewgh dhymm arta.' Ytho an bobel eth.

[6] Ena myghtern Rehoboam a omgusulyas gans an henavogyon esa yn lys y das Solomon pan esa hwath yn few, ow leverel, 'Fatell gusulowgh may hworthyppiv dhe'n bobel ma?' [7] I a worthybis dhodho, 'Mar pydhydh servont dhe'n bobel ma hedhyw ha'ga servya, ha kewsel geryow teg dhedha pan worthybydh, ena i a vydh dha wesyon bys vykken.' [8] Mes ev a naghas an gusul a ros dhodho an henavogyon, hag omgusulya gans an wer yowynk re devsa ganso hag esa ow sevel a-ragdho lemmyn. [9] Ev a leveris dhedha, 'Pana gusul a rowgh may hworthyppyn dhe'n bobel ma a leveris dhymm, "Skavha an yew a worras dha das warnan"?' [10] An wer yowynk re devsa ganso a leveris dhodho, 'Yn kettellma y koedh dhis leverel dhe'n bobel a gewsis dhis, "Dha das a wrug agan yew dhe vos poes, mes res yw dhis hy skavhe ragon;" yndellma y koedh dhis leverel dhedha, "Ow bys byghan yw tewa ages diwglun ow thas. [11] Kyn hworras ow thas warnowgh yew boes, my a geworr dh'agas yew. Ow thas a'gas kessydhyas gans hwyppys, mes my a'gas kessydh gans skorpyones."'

[12] Ytho Yeroboam ha'n bobel oll a dheuth dhe Rehoboam an tressa dydh, dell lavarsa an myghtern, 'Dewgh dhymm arta y'n tressa dydh.' [13] An myghtern a worthybis dhe'n bobel yn harow. Ny wrug vri a'n gusul re rosa an henavogyon dhodho

14 mes kewsel dhedha herwydh kusul an wer yowynk, ‘Ow thas
a wrug dha yew dhe vos poes, mes my a geworr dh’agas yew;
ow thas a’gas kessydhyas gans hwyppys, mes my a’gas kessydh
gans skorpyones.’ 15 Yndella ny woslowas an myghtern orth
an bobel, drefenn bos hemma destnys gans an ARLOEDH, dhe
gewera an ger kewsys gans an ARLOEDH der Ahiya an Shilonyas
dhe Yeroboam mab Nebat.

16 Pan welas oll Ysrael oll na vynna an myghtern goslowes
orta, an bobel a worthybis dhe’n myghtern,

‘Pana rann a’gan beus yn Davydh?
Nyns eus eretons yn mab Yesse.
Dh’agas tyldow, Ysrael!
Mirewgh dhe’th chi dha honan, Davydh.’

Ytho Ysrael eth dhe-ves dh’aga thyldow. 17 Mes Rehoboam
a reynyas war an Ysraelysi esa trigys yn trevow Yuda.
18 Myghtern Rehoboam a dhannvonas Adoram, a’n jevo charj
a’n lavur konstrynys, Ysrael oll a’n labydhas dhe’n mernans.
Myghtern Rehoboam a yskynnas yn uskis war y jarett ha fia
dhe Yerusalem. 19 Yndella Ysrael re beu yn rebellyans erbynn
chi Davydh bys y’n jydh hedhyw.

Yeroboam a Reyn war Ysrael

20 Pan glewas oll Ysrael Yeroboam dhe dhehweles, i a
dhannvonas ha’y elwel dhe’n kuntelles ha’y wul myghtern war
oll Ysrael. Nyns esa nagonan a holyas chi Davydh, saw unnsel
loeth Yuda.

21 Pan dheuth Rehoboam dhe Yerusalem, ev a guntellas
oll chi Yuda ha loeth Benyamin, kans ha peswar-ugens mil
a wer dhewisys rag omladh erbynn chi Ysrael, dhe asver an
vyghterneth dhe Rehoboam mab Solomon. 22 Mes ger Duw a
dheuth dhe Shemaia, gour Duw: 23 Lavar dhe Rehoboam mab
Solomon myghtern Yuda, ha dhe oll ji Ysrael ha Benyamin, ha
dhe remenant an bobel, 24 ‘Yndellma y lever an ARLOEDH. Ny
yskynnowgh dhe werrya erbynn agas breder an Ysraelysi. Es
pubonan dhe dre, rag an dra ma yw a-dhiworthiv.’ Ytho i a

woslowas orth ger an ARLOEDH ha mos arta dhe dre, herwydh ger an ARLOEDH.

Leughi Owrek Yeroboam

25 Ena Yeroboam a dhrehevis Shekem yn bro venydhyek
Efraym, ha triga ena; ev eth yn-mes alena ha drehevel
Penuel. 26 Ena Yeroboam a leveris dh'y honan, 'Lemmyn an
vyghterneth a allsa dehweles dhe ji Davydh. 27 Mars a an bobel
ma dhe offrynna sakrifisow yn chi an ARLOEDH yn Yerusalem,
kolonn an bobel a dreyl arta dh'aga mester, Rehoboam
myghtern Yuda.' 28 Ytho an myghtern a gemmeras kusul, ha
gul dew leugh a owr. Ev a leveris dhe'n bobel, 'Hwi res eth dhe
Yerusalem hir lowr. Ottomma agas duwow, A Ysrael, re'gas
dros yn-mes a Ejyp.' 29 Ev a settyas an eyl yn Bethel, ha'y gila
ev a worras yn Dan. 30 Ha hemma a dheuth ha bos pegh, rag
an bobel dhe dhos ha gordhya a-rag an eyl yn Bethel, ha bys
yn Dan dhe wordhya y gila. 31 Ynwedh ev a wrug sentris war
dylleryow ughel, hag apoyntya oferysi dhiworth an bobel oll,
nag ens Levysi. 32 Yeroboam a fondyas goel y'n pymthegves
dydh a'n ethves mis kepar ha'n goel yn Yuda, hag ev a offrynnas
sakrifisow war an alter; yndella ev a wrug ynwedh yn Bethel,
ow sakrifia dhe'n leughi re wrussa. Hag ev a worras yn Bethel
oferysi an tylleryow ughel re wrussa. 33 Ev eth yn-bann dhe'n
alter re wrussa yn Bethel y'n pymthegves dydh a'n ethves mis;
ena yn mis re dhewissa ev y honan, ev a fondyas goel rag an
Ysraelysi ha mos yn-bann dhe'n alter rag offrynna sakrifisow.

Profoes a Yuda

13 Dre er an ARLOEDH gour Duw a dheuth yn-mes a
Yuda dhe Bethel, ha Yeroboam a'y sav ryb an alter
rag leski offrynn. 2 Ev a grias erbynn an alter dre er an ARLOEDH,
ha leverel, 'A alter, alter, yndellma y lever an ARLOEDH: "Mab
a vydh genys dhe ji Davydh, Yosia y hanow; hag ev a sakrifi
warnas oferysi an tylleryow ughel a lesk offrynnow warnas,
hag eskern denel a vydh leskys warnas."' 3 Ev a ros tokyn
an keth jydh, ow leverel, 'Homm yw an tokyn a gewsis an
ARLOEDH: "An alter a vydh skwardys, ha'n lusu usi warnedhi

a vydh diverys yn-mes.”’ [4] Pan glewas an myghtern an pyth a grias gour Duw erbynn an alter yn Bethel, ev a ystynnas y leuv a-dhiworth an alter, ow leverel, ‘Dalghennewgh ynno!’ Mes an leuv a ystynnas er y bynn a wedhras ma na ylli hy thenna war-dhelergh. [5] An alter ynwedh a veu skwardys, ha’n lusu a veu diverys yn-mes a’n alter, herwydh an tokyn re rosa gour Duw gans ger an ARLOEDH. [6] An myghtern a leveris dhe wour Duw, ‘Pys lemmyn favour an ARLOEDH dha Dhuw, ha pys ragov, may fydh daskorrys ow leuv dhymm.’ Ytho gour Duw a bysis war an ARLOEDH; ha leuv an myghtern a veu daskorrys dhodho hag a dheuth ha bos par dell o kyns. [7] Ena an myghtern a leveris dhe wour Duw, ‘Deus tre genev ha kav sosten, ha my a re dhis ro.’ [8] Mes gour Duw a leveris dhe’n myghtern, ‘Mar redh dhymm hanter dha wlaskor, nyns av a-ji genes; na ny dhebrav boes po eva dowr y’n tyller ma. [9] Rag yndellma y feu gorhemmynnys dhymm gans ger an ARLOEDH: Ny dhybrydh boes, na eva dowr, na dehweles der an fordh may teuthys.’ [10] Ytho ev eth dre fordh arall, ha ny dhehwelis der an fordh may tothya dhe Bethel.

[11] Yth esa trigys profoes koth yn Bethel. Onan a’y vebyon a dheuth ha leverel pup-tra re wrussa gour Duw an jydh na yn Bethel; ha’n geryow ynwedh re lavarsa dhe’n myghtern i a leveris dh’aga thas. [12] Aga thas a leveris dhedha, ‘Py fordh yth eth?’ Ha’y vebyon a dhiskwedhas dhodho an fordh mayth eth gour Duw re dhothya a Yuda. [13] Ena ev a leveris dh’y vebyon, ‘Dibrewgh an asen dhymm.’ Ytho i a dhibras an asen ragdho, hag ev a yskynnas warnodho. [14] Ev eth war-lergh gour Duw, ha’y gavoes owth esedha yn-dann derebinthenn. Ev a leveris dhodho, ‘Osta gour Duw a dheuth a Yuda?’ Ev a worthybis, ‘Ov.’ [15] Ena ev a leveris dhodho, ‘Deus tre genev ha dybri boes.’ [16] Mes ev a leveris, ‘Ny allav dehweles genes; na ny dhebrav boes po eva dowr genes y’n tyller ma; [17] rag y feu leverys dhymm dre er an ARLOEDH: Ny dhybrydh boes na eva dowr ena, na dehweles der an fordh may teuthys.’ [18] Ena ev a leveris dhodho, ‘My yw profoes ynwedh kepar dell os, hag el a gewsis dhymm dre er an ARLOEDH: Doro ev genes dhe’th chi may teppro boes

hag eva dowr.' Mes yth esa ow kowleverel. [19] Ena gour Duw a dhehwelis ganso, ha dybri boes hag eva dowr yn y ji.

[20] Dell esens a'ga esedh orth an voes, ger an ARLOEDH a dheuth dhe'n profoes re'n dros tre. [21] Ev a grias erbynn wour Duw a dheuth a Yuda, 'Yndellma y lever an ARLOEDH: drefenn ty dhe rebellya erbynn ger an ARLOEDH, ha ny withsys an gorhemmynn a worhemmynnis an ARLOEDH dha Dhuw dhis, [22] mes dehweles ha dybri boes hag eva dowr y'n tyller may leveris dhis, "Na dheber boes vyth na eva dowr vyth," ny dheu dha gorf dhe vedh dha dasow.' [23] Wosa gour Duw dhe dhybri boes hag eva, i a dhibras asen dhodho esa dhe'n profoes re'n dros dhe dre. [24] Ena dell eth yn-mes, lew a'n metyas war an fordh ha'y ladha. Y gorf a veu tewlys y'n fordh, ha'n asen a sevis rybdho; ha'n lew ynwedh a sevis ryb an korf. [25] Tus a dremenas ha gweles an korf tewlys y'n fordh, ha'n lew a'y sav ryb an korf. Hag i a dheuth ha'y leverel dhe'n dre mayth esa trigys an profoes koth.

[26] Pan glewas hemma an profoes neb a'n drosa tre dhiworth an fordh, ev a leveris, 'Gour Duw yw neb a rebellyas erbynn ger an ARLOEDH. An ARLOEDH re'n ros dhe lew, hag ev a'n skwardyas ha'y ladha herwydh an ger a gewsis an ARLOEDH dhodho.' [27] Ena ev a leveris dh'y vebyon, 'Dibrewgh an asen dhymm.' Ytho i a'n dibras. [28] Ev eth ha kavoes an korf tewlys y'n fordh, ha'n asen ha'n lew a'ga sav ryb an korf. Ny dhyb'sa an lew an korf na terri an asen. [29] An profoes a gemmeras korf gour Duw yn-bann, ha'y worra war an asen, ha'y dhri arta dhe sita an profoes koth, dhe gyni ha dh'y ynkleudhyas. [30] Ev a worras an korf yn y vedh; hag i a gynis warnodho, ow leverel, 'Ellas, ow broder!' [31] Wosa ev dh'y ynkleudhyas, ev a leveris dh'y vebyon, 'Pan vydhav marow, ynkleudhyewgh vy y'n bedh may ma ynkleudhys gour Duw; gorrewgh ow eskern ryb y eskern ev. [32] Rag an lavar a grias dre er an ARLOEDH erbynn an alter yn Bethel hag erbynn oll chiow an tylleryow ughel usi yn sitys Samaria, yn sur a dheu ha hwarvos.'

33 Wosa hemma ny dreylyas Yeroboam a'y dhrog fordh, mes
arta ev a wrug oferysi rag an tylleryow ughel a-dhiworth oll
renkasow an bobel. Piwpynag a vynna bos oferyas ev a sakras
dhe'n tylleryow ughel. 34 An dra ma a dheuth ha bos pegh dhe
ji Yeroboam, dh'y dhilea ha'y dhistrui a-dhiworth enep an nor.

Breus war Ji Yeroboam

14 Y'n termyn na Abia mab Yeroboam eth yn klav.
2 Yeroboam a leveris dh'y wreg, 'Ke, omdoellwisk,
ma na vydh godhvedhys dha vos gwreg Yeroboam, ha mos dhe
Shilo; rag yma an profoes Ahiya ena, a leveris orthiv y koedhvo
dhymm bos myghtern war an bobel ma. 3 Kemmer genes deg
torth, tesennow, ha pott a vel, ha ke dhodho; ev a lever dhis
pandr'a vydh tenkys an maw.'

4 Gwreg Yeroboam a wrug yndellma; hi eth yn-rag dhe
Shilo, ha dos dhe ji Ahiya. Ny ylli Ahiya gweles, drefenn bos y
dhewlagas gwann dre gothni. 5 Mes an ARLOEDH a leveris dhe
Ahiya, 'Yma gwreg Yeroboam ow tos rag govynn orthis a-dro
dh'y mab; rag klav yw ev. Yndellma hag yndellma y leverydh
dhodho.'

Pan dheuth hi, hi a omwrug bos ken benyn. 6 Mes pan
glewas Ahiya son hy threys, dell dheuth a-ji dhe'n daras, ev
a leveris, 'Deus a-ji, ty wreg Yeroboam; prag yth esos owth
omdoellwiska? Rag dannvenys ov gans yeyn nowodhow ragos.
7 Ke, lavar dhe Yeroboam, "Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw
Ysrael: My a'th ughelhas a-dhiworth an bobel, ha'th apoyntya
rewler war ow fobel Ysrael. 8 My a droghas an vyghterneth
dhiworth chi Davydh, ha'y ri dhis. Mes ny veus kepar ha'm
gwas Davydh, a withas ow gorhemmynnow ha'm holya a leun
golonn, ow kul marnas an pyth o ewn y'm dewlagas, 9 mes ty
re wrug drog a-ugh oll dha ragresegydhyon; ty re wrug duwow
erell ragos, ha delowyow teudh, orth ow frovokya dhe sorr,
orth ow thewlel a-dryv dha geyn. 10 Rakhemma my a dhre
drog war ji Yeroboam. My a dregh dhiworth Yeroboam neb
a bis erbynn fos, ha keth ha rydh yn Ysrael, ha kowlleski chi
Yeroboam, par dell leskir kawgh, bys pan vydh gyllys. 11 An

keun a dheber an re a deylu Yeroboam a verow y'n sita; hag ydhyn an ayr a dheber an re a verow y'n pow; rag an ARLOEDH re gewsis." [12] Ke ytho, ke dhe'th chi dha honan. Pan dheu dha dhewdroes y'n sita, an flogh a verow. [13] Ysrael oll a gyn ragdho ha'y ynkleudhyas; rag a deylu Yeroboam ny vydh saw unnsel ev ynkleudhys yn ewn y'n bedh, drefenn ynno yw kevys neppyth plegadow dhe'n ARLOEDH, Duw Ysrael, yn chi Yeroboam. [14] Kekeffrys an ARLOEDH a dhrehav dh'y honan myghtern war Ysrael, a dregh chi Yeroboam; hwath lemmyn hemma a hwer.

[15] 'An ARLOEDH a wysk Ysrael, par dell yw broennenn kryghyllys y'n dowr; ev a dhiwreydh Ysrael yn-mes a'n tir da ma a ros dh'aga thasow, ha'ga skattra dres an Ewfrates, drefenn i dhe wul aga Asherim, ow provokya an ARLOEDH dhe sorr. [16] Ev a eskas Ysrael drefenn peghosow Yeroboam, a beghas ha gul Ysrael dhe begha.'

[17] Ena gwreg Yeroboam a sevis ha diberth, ha dos dhe Tirsa. Kettell dheuth dres treudhow an chi, an flogh a verwis. [18] Ysrael oll a'n ynkleudhyas ha kyni ragdho, herwydh ger an ARLOEDH, a gewsis der y was Ahiya an profoes.

Mernans Yeroboam

[19] Gwriansow erell Yeroboam, fatell werryas ha fatell reynyas, yw skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael. [20] An termyn may reynyas Yeroboam o diw vlydhen warn ugens; ena ev a goskas gans y dasow, ha'y vab Nadab a dheuth war y lergh.

Rehoboam a Reyn war Yuda

[21] Rehoboam mab Solomon a reynyas yn Yuda. Rehoboam o unn bloedh ha dew-ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas seytek blydhen yn Yerusalem, an sita a dhewisis an ARLOEDH yn-mes a oll loethow Ysrael, dhe worra y hanow ena. Hanow y vamm o Naama an Ammonyades. [22] Yuda a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH; i a'n provokyas dhe avi gans an peghosow a wrussons, moy ages pup-tra re wrussa aga thasow. [23] Rag i a dhrehevis dh'aga honan ynwedh tylleryow ughel, peulveyn hag Asherim war bub bre ughel hag yn-dann bub gwydhenn las; [24] yth esa ynwedh horys-tempel worow y'n

tir. I a wrug oll taklow kasadow an kenedhlow a dhiseritas an ARLOEDH a-rag pobel Ysrael.

25 Y'n pympes blydhen a vyghtern Rehoboam, Shishak
myghtern Ejyp a dheuth yn-bann erbynn Yerusalem; 26 ev
a gemmeras dhe-ves tresoryow chi an ARLOEDH ha chi an
myghtern; ev a gemmeras pup-tra. Ev a gemmeras dhe-ves
ynwedh oll an skoesow a owr re wrussa Solomon. 27 Ytho
myghtern Rehoboam a wrug skoesow a vrons yn aga le, ha'ga
ri yn leuv soedhogyon an gorfwithysi, a witha daras chi an
myghtern. 28 Peskweyth mayth e an myghtern yn chi an
ARLOEDH, an korfwithysi a's degi, hag a-wosa aga dri arta dhe
stevell an gorfwithysi.

29 Gwriansow erell Rehoboam ha pup-tra a wrug ev, a nyns
yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? 30 Yth
esa bresel yntra Rehoboam ha Yeroboam oll aga dydhyow.
31 Rehoboam a goskas gans y dasow hag a veu ynkleudhys
gans y dasow yn sita Davydh. Hanow y vamm o Naama an
Ammonyades. Y vab Abiyam a dheuth war y lergh.

Abiyam a Reyn war Yuda

15 Y'n etegves blydhen a vyghtern Yeroboam mab
Nebat, Abiyam a dhallathas reynya war Yuda. 2 Ev a
reynyas teyr blydhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Maaka
myrgh Abishalom. 3 Ev a gerdhas yn oll an peghosow re wrussa
y das kyns; nyns o y golonn perfydh gans an ARLOEDH y Dhuw,
par dell o kolonn y das Davydh. 4 Byttegyns a-barth Davydh
an ARLOEDH y Dhuw a ros dhodho lugarn yn Yerusalem, ow
trehevel y vab war y lergh, ha fondya Yerusalem; 5 drefenn
Davydh dhe wul an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH ha ny
dreylyas a-denewen a dravyth a worhemmynnis dydhyow
oll y vewnans, marnas yn mater Uria an Hittyas. 6 Yth esa
bresel yntra Rehoboam ha Yeroboam dydhyow oll y vewnans.
7 Gwriansow erell Abiyam, ha pup-tra a wrug, a nyns yns i
skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael? 8 Abiyam a
goskas gans y thasow, hag i a'n ynkleudhyas yn sita Davydh.
Ena y vab Asa a dheuth war y lergh.

Asa a Reyn war Yuda

9 Y'n ugensves blydhen a Yeroboam myghtern Ysrael, Asa
a dhallathas reynya war Yuda; 10 ev a reynyas unn vlydhen ha
dew-ugens yn Yerusalem. Hanow y vamm o Maaka myrgh
Abishalom. 11 Asa a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH,
par dell wrussa y das Davydh. 12 Ev a worras dhe-ves an horys-
tempel worow yn-mes a'n tir, ha dilea oll an idolys re wrussa
y dasow. 13 Ev a wordhellos ynwedh y vamm Maaka dhiworth
hy soedh avel mamm-vyghternes, drefenn hi dhe wruthyl imaj
kasadow a Ashera; Asa a droghas dhe'n dor hy thra gasadow
ha'y leski yn nans Kidron. 14 Mes ny veu an tylleryow ughel
kemmerys dhe-ves. Byttegyns kolonn Asa o perfydh gans
an ARLOEDH oll y dhydhyow. 15 Ev a dhug a-berth yn chi
an ARLOEDH rohow sakrys y das ha'y rohow sakrys y honan,
arghans, owr, ha lestri.

Kevambos gans Aram erbynn Ysrael

16 Yth esa bresel ynter Asa ha Baasha myghtern Ysrael oll aga
dydhyow. 17 Baasha myghtern Ysrael eth yn-bann erbynn Yuda,
ha drehevel Rama, may lestta nebonan rag mos yn-mes po dos
a-ji dhe diredh Asa myghtern Yuda. 18 Ena Asa a gemmeras
oll an arghans ha'n owr hag o gesys yn tresorvaow chi an
ARLOEDH ha tresorvaow chi an myghtern, ha'ga ri yn leuv y
wesyon. Myghtern Asa a's dannvonas dhe vyghtern Ben-hadad
mab Tabrimmon mab Hezyon, myghtern Aram, esa trigys yn
Damaskus, ow leverel, 19 'Bedhes kevambos yntra my ha ty,
kepar dell veu ynter ow thas ha'th tas jy. Yth esov ow tannvon
dhis ro a arghans hag owr; ke, torr dha gevambos gans Baasha
myghtern Ysrael, mayth omdenno a-dhiworthiv.' 20 Ben-hadad
a woslowas orth myghtern Asa, ha dannvon kaslewydhyon y
luyow erbynn sitys Ysrael. Ev a fethas Iyon, Dan, Abel-beth-
maaka, hag oll Kinneroth, gans tiredh oll Naftali. 21 Pan glewas
Baasha hemma, ev a astelas drehevel Rama ha kildenna dhe
Tirsa. 22 Ena myghtern Asa a worhemmynnis dhe Yuda oll,
nagonan o gesys yn-mes: i a dhug dhe-ves meyn ha prenn Rama,
gansa may fia Baasha ow trehevel ena. Gansa myghtern Asa a

dhrehevis Geba yn Benyamin ha Mispa. [23] Oll gweythresow erell Asa, oll y nerth, pup-tra a wrug, ha'n sitys a dhrehevis, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? Mes yn y gothni ev a'n jevo kleves yn y dhewdroes. [24] Ena Asa a goskas gans y dasow, hag a veu ynkleudhys gans y dasow yn sita y das Davydh. Y vab Yehoshafat a dheuth war y lergh.

Nadab a Reyn war Ysrael

[25] Nadab mab Yeroboam a dhallathas reynya war Ysrael y'n nessa blydhen a Asa myghtern Yuda; ev a reynyas war Ysrael diw vlydhen. [26] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH, ow kerdhes yn fordh y das hag y'n pegh a wrug ev dhe Ysrael y wul.

[27] Baasha mab Ahiya, a ji Yssakar, a vrasas er y bynn; ha Baasha a'n gweskis yn Gibbethon, o perghennys gans an Filistysi; rag yth esa Nadab hag Ysrael oll ow korheas erbynn Gibbethon [28] Ytho Baasha a ladhas Nadab y'n tressa blydhen a Asa myghtern Yuda, ha reynya yn y le. [29] Pan dheuth ha bos myghtern, ev a ladhas oll teylu Yeroboam; ny asas dhe ji Yeroboam nagonan owth anella, bys pan y'n distrusa, herwydh ger an ARLOEDH a gewsis der y was Ahiya an Shilonyas. [30] Hemma a hwarva drefenn an peghosow a wrug Yeroboam hag a wrug dhe Ysrael aga gul, ha drefenn an sorr may frosas an ARLOEDH, Duw Ysrael, dhodho.

[31] Lemmyn gwriansow erell Nadab, ha pup-tra a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael? [32] Yth esa bresel ynter Asa ha myghtern Baasha oll aga dydhyow.

Reyn Baasha

[33] Y'n tressa blydhen a Asa myghtern Yuda, Baasha mab Ahiya a dhallathas reynya war Ysrael oll yn Tirsa; ev a reynyas peder blydhen warn ugens. [34] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH, ow kerdhes yn fordh Yeroboam hag y'n pegh a wrug dhe Ysrael y wul.

16 Ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yehu mab Hanani
erbynn Baasha, ow leverel. [2] ‘A-ban y’th trehevis yn-
mes a’n doust ha gul dhis bos rewler war ow fobel Ysrael, ha
ty dhe gerdhes yn fordh Yeroboam, ha gul dhe’m pobel Ysrael
pegha, orth ow frovokya dhe sorr gans aga feghow, [3] ytho my
a gemmer dhe-ves henedh Baasha ha’y ji, ha my a wra dhe’th
chi bos haval dhe ji Yeroboam mab Nebat. [4] An keun a dheber
neb a verow a ji Baasha y’n sita; ha neb a verow y’n gwelyow
ydhyn a’n ayr a’s deber.’

[5] Gwriansow erell Baasha, an pyth a wrug ha’y nerth, a nyns
yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael? [6] Baasha
a goskas gans y dasow, hag a veu ynkleudhys yn Tirsa; ha’y vab
Ela a dheuth war y lergh. [7] Ger an ARLOEDH a dheuth ynwedh
dre leuv an profoes Yehu mab Hanani erbynn Baasha ha’y ji,
ha drefenn oll an drog a wrug yn golok an ARLOEDH, orth y
brovokya dhe sorr gans ober y dhiwleuv, ow pos haval dhe ji
Yeroboam, hag ynwedh drefenn ev dh’y dhistrui.

Ela a Reyn war Ysrael

[8] Y’n hweghves blydhen warn ugens a Asa myghtern Yuda,
Ela mab Baasha a dhallathas reynya war Ysrael yn Tirsa; ev
a reynyas diw vlydhen. [9] Y was Zimri, kaslewydh hanter y
jarettow, a vrasas er y bynn. Pan esa yn Tirsa, ev a evas ha bos
medhow yn chi Arsa, rennyas y ji yn Tirsa, [10] Zimri a dheuth
a-ji ha’y weskel ha’y ladha, y’n seythves blydhen warn ugens a
Asa myghtern Yuda, ha reynya yn y le.

[11] Pan dhallathas reynya, kettell esedhsa war an tron, ev a
ladhas oll chi Baasha; ny asas dhodho nagonan a bis erbynn fos,
naneyl a’y deylu nag a’y gowetha. [12] Yndellma Zimri a dhistruis
oll chi Baasha, herwydh ger an ARLOEDH a gewsis erbynn
Baasha dre leuv an profoes Yehu, [13] drefenn oll peghosow
Baasha ha peghosow y vab Ela a wrussons, ha may hwrug dhe
Ysrael aga gul, ow provokya an ARLOEDH, Duw Ysrael dhe
sorr gans aga idolyow koeg. [14] Gwriansow erell Ela, pup-tra a
wrug ev, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh
Ysrael?

Zimri a Reyn war Ysrael

15 Y'n seythves blydhen warn ugens a Asa myghtern Yuda,
Zimri a reynyas seyth dydh yn Tirsa,
Hag yth esa an bobel ow kampya erbynn Gibbethon, tre filistek,
16 ha'n bobel esa ow kampya a glewas bos leverys, 'Zimri re vrasas, hag ev re ladhas an myghtern;'
ytho oll Ysrael a wrug Omri, kaslewydh an lu, myghtern war Ysrael an jydh na y'n kamp.
17 Ytho Omri eth yn-bann a Gibbethon, hag oll Ysrael ganso, hag i a worheas erbynn Tirsa.
18 Pan welas Zimri bos kemmerys an sita, ev eth yn tour chi an myghtern;
ev a loskas chi an myghtern warnodho y honan gans tan hag a verwis,
19 drefenn an peghosow a wrug ev, ow kul drog yn golok an ARLOEDH, ow kerdhes yn fordh Yeroboam, ha rag an pegh re wrug, ow kul dhe Ysrael pegha.
20 Gwriansow erell Zimri, ha'n bras a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadh myghternedh Ysrael?

Reyn Omri war Ysrael

21 Ena pobel Ysrael a veu rynnys yn diw rann;
hanter an bobel a holyas Tibni mab Ginath, dh'y wul myghtern,
ha hanter a holyas Omri.
22 Mes an bobel a holyas Omri a dryghis war an bobel a holyas Tibni mab Ginath;
ytho Tibni a verwis, hag Omri a dheuth ha bos myghtern.
23 Y'n unnegves blydhen warn ugens a Asa myghtern Yuda,
Omri a dhallathas reynya war Ysrael;
ev a reynyas dewdhek blydhen, hwegh anedha yn Tirsa.

Samaria an Bennsita Nowydh

24 Ev a brenas menydh Samaria a-dhiworth Shemer a dhew dalent a arghans;
ev a geras an menydh, ha gelwel an sita a dhrehevis, Samaria, war-lergh hanow Shemer, perghennek an menydh.

25 Omri a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH;
ev a wrug moy drog ages oll y ragresegydhyon.
26 Rag ev a gerdhas yn fordh Yeroboam mab Nebat, hag y'n peghosow may hwrug dhe Ysrael aga gul,
ow provokya an ARLOEDH, Duw Ysrael, dhe sorr gans aga idolyow koeg.
27 An hwarvosow a wrug Omri, ha'n nerth a dhiskwedhas, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael?
28 Omri a goskas gans y dasow,

hag a veu ynkleudhys yn Samaria; hag Ahab y vab a dheuth war y lergh.

Ahab a Reyn war Ysrael

29 Y'n etegves blydhen warn ugens a Asa myghtern Yuda,
Ahab mab Omri a dhallathas reynya war Ysrael; Ahab mab
Omri a reynyas war Ysrael yn Samaria diw vlydhen warn ugens.
30 Ahab mab Omri a wrug drog yn golok an ARLOEDH moy ages
oll y ragresegydhyon.

Ahab a Dhemmedh Yezebel

31 Ha par dell ve tra skav ragdho kerdhes yn peghosow
Yeroboam mab Nebat, ev a gemmeras avel y wreg Yezebel
myrgh Ethbaal myghtern an Sidonysi, hag ev eth ha servya
Baal, ha'y wordhya. 32 Ev a dhrehevis alter rag Baal yn chi Baal,
hag a dhrehevis yn Samaria. 33 Ahab a wrug Ashera ynwedh.
Ahab a wrug moy dhe brovokya an ARLOEDH, Duw Ysrael,
ages oll myghternedh Ysrael esa kyns. 34 Yn y dhydhyow Hiel
a Bethel a dhrehevis Yeriko; ev a worras hy selveyn orth kost
Abiram y gynsa-genys, ha settya hy yetow yn-bann orth kost y
yowynka mab Segub, herwydh ger an ARLOEDH, a gewsis der
Yoshua mab Nun.

Elias a Dhargan Syghor

17 Lemmyn Elias an Tishbeyas, a Tishbe yn Gilead,
a leveris dhe Ahab, 'Dell vew an ARLOEDH, Duw
Ysrael, mayth esov ow sevel a-dheragdho, ny vydh na gluth
na glaw an blydhynyow ma, marnas my a re an ger.' 2 Ger an
ARLOEDH a dheuth dhodho, ow leverel, 3 'Ke alemma ha treylya
dhe'n duryen, hag omgudh ryb nans Kerith, usi a'n duryen dhe'n
Yordan. 4 Ty a yv dhiworth an gover, ha my re worhemmynnis
dhe'n brini-bras dha sostena ena.' 5 Ytho ev eth ha gul herwydh
ger an ARLOEDH; ev eth ha triga ryb gover Kerith, usi a'n duryen
dhe'n Yordan. 6 An brini-bras a dhug bara ha kig dhodho
myttinweyth, ha bara ha kig gorthugherweyth hag ev a evas
dhiworth an gover. 7 Mes wosa termyn an gover a dhesyghas,
drefenn nag esa glaw y'n tir.

Gwedhwes Sarefath

8 Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhodho, ow leverel, 9 ‘Ke
lemmyn dhe Sarefath, usi dhe Sidon, ha triga ena; rag my
re worhemmynnis dhe wedhwes ena dha sostena.’ 10 Ytho ev
eth yn-kerdh ha mos dhe Sarefath. Pan dheuth dhe borth an
dre, yth esa gwedhwes ena ow keunyssa. Ev a elwis dhedhi
ha leverel, ‘Doro dhymm banna dowr mayth yffiv.’ 11 Dell esa
hi ow mos dh’y gyrghes, ev a elwis dhedhi ha leverel, ‘Doro
dhymm temmik bara y’th leuv.’ 12 Mes hi a leveris, ‘Dell vew an
ARLOEDH dha Dhuw, ny’m beus torth, marnas dornas a vleus
yn seth ha nebes oyl yn podik; my a guntell y’n eur ma nebes
keunys mayth ylliv dhe dre ha’ga fareusi ragov ow honan ha
rag ow mab, may typpryn anodho, ha merwel.’ 13 Elias a leveris
dhedhi, ‘Na borth own; ke ha gwra dell leversys; mes gwra
dhymm kynsa tesenn vyghan ha’y dri dhymm, hag a-wosa
gwra neppyth ragos ha rag dha vab. 14 Rag yndellma y lever
an ARLOEDH, Duw Ysrael: Ny vydh gwag an seth a vleus ha ny
fyll an podik a oyl bys y’n jydh may tannvon an ARLOEDH glaw
war an nor.’ 15 Hi eth ha gul herwydh geryow Elias, ha hi, hag
ev, ha’y mayni a dhybris lies dydh. 16 Ny veu gwakhes an seth
a vleus, na ny fyllis an podik a oyl, herwydh ger an ARLOEDH
a gewsis der Elias.

Elias a Selow Mab an Wedhwes

17 Wosa hemma mab an venyn, mestres an chi, a dheuth ha
bos klav; y gleves o mar sevur ma nag esa anall gesys ynno.
18 Hi a leveris dhe Elias, ‘Pyth eus yntredhon ni, A wour Duw?
Ty re dheuth dhymm rag dri ow hammweyth dhe gov, ha ladha
ow mab!’ 19 Mes ev a leveris dhedhi, ‘Ro dhymm dha vab.’ Ev
a’n kemmeras a’y askra, ha’y dhoen dhe’n soler mayth esa trigys
ha’y worra war y weli y honan. 20 Ev a grias war an ARLOEDH,
‘A ARLOEDH ow Duw, a dhresys terroes hwath war an wedhwes
esov trigys gensi dre ladha hy mab?’ 21 Ena ev a omystynnas
teyrgweyth war an flogh, ha kria war an ARLOEDH, ‘A ARLOEDH
ow Duw, gas bewnans an flogh ma dhe dhos ynno arta.’ 22 An
ARLOEDH a woslowas orth lev Elias; bewnans an flogh a dheuth

arta ynno, hag ev a dhasvewas. [23] Elias a gemmeras an flogh,
ha'y dhri yn-nans a'n soler a-berth y'n chi, ha'y ri dh'y vamm;
ena Elias a leveris, 'Mir, yma dha vab yn few.' [24] Ytho an venyn
a leveris dhe Elias, 'Lemmyn my a woer dha vos gour Duw, ha
bos gwiryonedh ger an ARLOEDH y'th hanow.'

Elias a Dhehwel dhe Ahab

18 Wosa lies dydh ger an ARLOEDH a dheuth dhe
Elias, yn tressa blydhen an syghor, ow leverel, 'Ke,
omdhiskwedh dhe Ahab, ha my a dhannvon glaw war an nor.'
[2] Ytho Elias eth hag omdhiskwedhes dhe Ahab. An divoetter
o sevur yn Samaria. [3] Ahab a elwis Obadia, governour y ji.
Yth esa Obadia ow perthi own a'n ARLOEDH yn feur; [4] pan esa
Yezebel ow ladha profoesi an ARLOEDH, Obadia a gemmersa
kans profoes, aga hudha yn mogowyow, hanter kans yn
pubonan, ha'ga sostena gans bara ha dowr. [5] Ahab a leveris
dhe Obadia, 'Ke der an tir, bys yn pub fenten a dhowr ha pub
nans: martesen ni a gyv gwels rag gwitha an vergh ha'n mulyon
yn few, ma na gellyn oll an enyvales.' [6] Ytho i a rannas an tir
yntredha rag tremena dredho: Ahab eth yn unn fordh y honan,
hag Obadia eth yn ken fordh y honan.

[7] Pan esa Obadia war an fordh, Elias a dheuth er y bynn;
Obadia a'n aswonnis, koedha war y fas, ha leverel, 'Yw ty,
ow arloedh Elias?' [8] Ev a worthybis dhodho, 'Yth yw my. Ke,
lavar dhe'th arloedh bos Elias omma.' [9] Hag ev a leveris, 'Fatell
beghis may teliffri dha was yn leuv Ahab, dhe'm ladha? [10] Dell
vew an ARLOEDH dha Dhuw, nyns eus kenedhel na gwlaskor
ma na dhannvonas ow arloedh dhe'th hwilas; ha pan leverens,
"Nyns, usi ev omma," ev a wrug dhe'n genedhel po a'n wlaskor
na gul ti, na'th kavsens. [11] Mes lemmyn ty a lever, "Ke, lavar
dhe'th arloedh bos Elias omma." [12] Kettell vydhav gyllys
ahanas, spyrys an ARLOEDH a'th teg ny wonn py le; ytho pan
dhov ha leverel dhe Ahab ha ny yll ev dha gavoes, ev a'm ladh.
Dha was re borthas own a'n ARLOEDH a-dhia'm yowynkneth.
[13] A ny veu leverys dhe'm arloedh an pyth a wrug pan ladhas
Yezebel profoesi an ARLOEDH, fatell gudhis kans profoes a'n

ARLOEDH yn vogow, hanter-kans yn pubonan, ha'ga sostena gans bara ha dowr? [14] Mes lemmyn ty a lever, "Ke, lavar dhe'th arloedh bos Elias omma:" ev a'm ladh yn sur.' [15] Elias a leveris, 'Dell vew ARLOEDH an luyow, mayth esov ow sevel a-ragdho, my a omdhiskwedh dhodho yn sur hedhyw.' [16] Ytho Obadia eth dhe vetya gans Ahab, ha leverel dhodho; hag Ahab eth dhe vetya gans Elias.

[17] Pan welas Elias, Ahab a leveris dhodho, 'Yw ty, neb a drobel Ysrael?' [18] Ev a worthybis, 'Ny droblis Ysrael; mes ty ha chi dha das a'n gwrug, drefenn hwi dhe eskasa gorhemmynnow an ARLOEDH ha holya an Baalim. [19] Lemmyn ytho dannvon ha kuntell oll Ysrael ragov dhe venydh Karmel, gans an peswar kans ha hanter-kans profoes a Baal ha'n peswar kans profoes a Ashera, a dheber orth moes Yezebel.'

Kesstrif Menydh Karmel

[20] Ytho Ahab a dhannvonas dhe oll an Ysraelysi, ha kuntell an brofoesi dhe venydh Karmel. [21] Ena Elias a dheuth ogas dhe oll an bobel, ha leverel, 'Pes termyn a vynnowgh kloppya yntra dew dybyans? Mars yw an ARLOEDH Duw, holyewgh ev; mes mars yw Baal, ena holyewgh ev.' Mes ny worthybis an bobel ger dhodho. [22] Ena Elias a leveris dhe'n bobel, 'My, my ow honan, yw gesys profoes an ARLOEDH; mes profoesi Baal yw peswar kans ha hanter-kans. [23] Gas dhedha ytho ri dhyn dew darow; gas dhedha dewis unn tarow dh'aga honan, y dreghi dhe demmyn, ha'y worra war an prenn, mes heb enowi tan. [24] Ena gelwewgh war hanow agas duw ha my a elow war hanow an ARLOEDH; an duw neb a worthyp dre dan, ev yw Duw.' Oll an bobel a worthybis, 'Kewsys yn ta yw!' [25] Ena Elias a leveris dhe brofoesi Baal, 'Dewisewgh dh'agas honan onan a'n lodhnow ha'y bareusi yn kynsa, rag hwi yw niverus; ena gelwewgh war hanow aga duw, mes na enowewgh tan.' [26] Ytho i a gemmeras an tarow a veu res dhedha, y bareusi, ha gelwel war hanow Baal a'n myttin bys yn hanter-dydh, ow kria, 'A Baal, gorthyp dhyn!' Mes nyns esa lev, ha nyns esa gorthyp. Hag i a lammas a-dro dhe'n alter re wrussons. [27] Dhe hanter-dydh Elias a's skornyas,

ow leverel, ‘Kriewgh ughella, rag ev yw duw; poken yma ev owth ombrederi, poken ev re omdennas, poken yma ev ow vyajya. Martesen yma ow koska ha res yw gul dhodho difuna.’
28 Ena i a grias ughella, ha dell o aga usadow, i a omdroghas gans kledhedhyow ha guwow bys pan frosas an goes warnedha.
29 Pan dremenas hanter-dydh, i a vuskegis bys yn termyn offrynn an greun, mes nyns esa lev, na gorthyp, na nyns esa nagonan ow koslowes.

30 Ena Elias a leveris dhe oll an bobel, ‘Dewgh nes dhymm,’ hag oll an bobel a dheuth nes dhodho. Ev a ewnhas alter an ARLOEDH re bia tewlys dhe’n dor; 31 Elias a gemmeras dewdhek men, herwydh niver loethow mebyon Yakob, may teuth dhedha ger an ARLOEDH, ow leverel, ‘Ysrael a vydh dha hanow.’
32 Gans an veyn ev a dhrehevis alter yn hanow an ARLOEDH. Ena ev a wrug kanel a-dro dhedhi, bras lowr rag synsi dew vusur a has. 33 Nessa ev a restras an prenn, treghi an tarow dhe demmyn, ha’y worra war an prenn. Ev a leveris, ‘Lenwewgh peswar seth a dhowr ha’y dhinewi war an offrynn leskys ha war an prenn.’ 34 Ena ev a leveris, ‘Gwrewgh e eylweyth;’ hag i a’n gwrug eylweyth. Arta ev a leveris, ‘Gwrewgh e tressa gweyth;’ hag i a’n gwrug tressa gweyth, 35 may resas an dowr oll a-dro dhe’n alter, ha lenwel an ganel ynwedh gans dowr.

36 Pan dheuth termyn offrynn an greun, an profoes Elias a dheuth nes ha leverel, ‘A ARLOEDH, Duw Abraham, Ysak, hag Ysrael, bedhes godhvedhys an jydh ma dha vos Duw yn Ysrael, hag ow bos dha was, ha my dhe wul oll an taklow ma orth dha arghadow. 37 Gorthyp dhymm, A ARLOEDH, gorthyp dhymm, mayth aswonno an bobel ty, A ARLOEDH, dhe vos Duw, ha ty dhe dreylya aga holonn arta war dhe lergh.’ 38 Ena tan an ARLOEDH a dhiyskynnas ha kowlleski an offrynn leskys, an prenn, an veyn, ha’n doust, ha hwath a lapyas an dowr esa y’n ganel. 39 Pan y’n gwelas oll an bobel, i a goedhas war aga fas ha leverel, ‘An ARLOEDH, ev yw Duw, an ARLOEDH, ev yw Duw.’ 40 Elias a leveris dhedha, ‘Dalghennewgh profoesi Baal; na esewgh nagonan anedha dhe dhiank.’ Ena i a’s dalghennas; hag Elias a’s dros dhe nans Kishon, ha’ga ladha ena.

Diwedh an Syghor

41 Elias a leveris dhe Ahab, ‘Ke yn-bann, deber hag yv; rag
yma son glaw pals.’ 42 Ytho Ahab eth yn-bann dhe dhybri hag
eva. Elias eth yn-bann dhe benn Karmel; ena ev a omblegyas
war an dor ha gorra y fas ynter y dhewlin. 43 Ev a leveris dh’y
was, ‘Ke yn-bann lemmyn, mir war-tu ha’n mor.’ Ev a yskynnas
ha mires, ha leverel, ‘Nyns eus travyth.’ Ena ev a leveris, ‘Ke
arta seyth gweyth.’ 44 Y’n seythves gweyth ev a leveris, ‘Mir,
yma kommolenn vyghan nag yw brassa es leuv den ow tos yn-
bann dhiworth an mor.’ Ena ev a leveris, ‘Ke, lavar dhe Ahab,
“Herness dha jarett ha diyskynn kyns an glaw dhe’th lettya.”’
45 Kyns nep-pell an nevow a dhuhas gans kommol ha gwyns,
hag yth esa glaw bras. Ahab a varghogas ha mos dhe Yezreel.
46 Mes yth esa leuv an Arloedh war Elias; ev a wrogysas y
dhiwglun ha poenya a-rag Ahab oll an fordh dhe Yezreel.

Elias war Venydh Horeb

19 Ahab a leveris dhe Yezebel pup-tra re wrussa Elias,
ha fatell ladhsa oll an brofoesi gans an kledha. 2 Ena
Yezebel a dhannvonas kannas dhe Elias, ow leverel, ‘Yndellma
re wrello an duwow dhymm, ha moy keffrys, mar ny wrav
dha vewnans avel bewnans onan anedha erbynn an termyn ma
a-vorow.’ 3 Ena ev a borthas own; ev a sevis ha fia a-barth y
vewnans, ha dos dhe Beer-sheba yn Yuda, hag ev a asas y was
ena.

4 Mes ev y honan eth y’n gwylvos, vyaj unn jydh, ha dos hag
esedha yn-dann brenn banadhel. Ev a bysis may farwa: ‘Lowr
yw; lemmyn, A Arloedh, kemmer ow bewnans, rag nyns
ov gwell ages ow thasow.’ 5 Ena ev a wrowedhas yn-dann an
vanadhel ha koska. Distowgh el a’n tochyas ha leverel dhodho,
‘Sav yn-bann ha dybri.’ 6 Ev a viras, hag ena orth y benn yth esa
tesenn pebys war veyn poeth, ha seth a dhowr. Ev a evas ha
dybri, ha growedha arta. 7 El an Arloedh a dheuth an eylweyth,
y dochya, ha leverel, ‘Sav yn-bann ha dybri, poken dha vyaj
a vydh re ragos.’ 8 Ev a sevis, ha dybri hag eva; ena ev eth
yn nerth an boes na dew-ugens dydh ha dew-ugens nos dhe

Horeb, menydh Duw. [9] Ena ev a dheuth dhe vogow, ha spena
an nos ena. Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhodho, ow leverel,
'Pandr'a wredh omma Elias?' [10] Ev a worthybis, 'My re beu pur
dhiwysyk rag an ARLOEDH, Duw an luyow, rag an Ysraelysi
re eskasas dha gevambos, terri dha alteryow, ha ladha dha
brofoesi gans an kledha. Nyns eus nagonan gesys marnas my,
hag ymons ow hwilas ow bewnans, dh'y gemmeres dhe-ves.'

Elias a Dheu erbynn Duw yn Horeb

[11] Ev a leveris, 'Ke ha sevel war an menydh a-rag an ARLOEDH,
rag yma an ARLOEDH ow tremena.' Gwyns krev a dheuth,
ow folsa menydhyow ha terri kerrek dhe demmyn a-rag an
ARLOEDH, mes nyns esa an ARLOEDH y'n gwyns; ha wosa an
gwyns yth esa dorgrys, mes nyns esa an ARLOEDH y'n dorgrys;
[12] ha wosa an dorgrys tan, mes nyns esa an ARLOEDH y'n tan; ha
wosa an tan son taw pur. [13] Pan y'n klewas Elias, ev a vaylyas
y fas yn y vantell ha mos ha sevel yn entrans an vogow. Ena y
teuth lev dhodho a leveris, 'Pandr'a wredh omma Elias?' [14] Ev
a worthybis, 'My re beu pur dhiwysyk rag an ARLOEDH, Duw
an luyow; rag an Ysraelysi re eskasas dha gevambos, terri dha
alteryow, ha ladha dha brofoesi gans an kledha. Nyns eus
nagonan gesys marnas my, hag ymons ow hwilas ow bewnans,
dh'y gemmeres dhe-ves.' [15] Ena an ARLOEDH a leveris dhodho,
'Ke, dehwel war dha fordh dhe wylvos Damaskus, ke a-ji dhe'n
sita; hag untya Hazael avel myghtern war Aram, [16] hag ynwedh
untya Yehu mab Nimshi avel myghtern war Ysrael, hag untya
Elisha mab Shafat a Abel-mehola avel profoes yn dha le. [17] Piw
pynag a dhienk kledha Hazael, Yehu a ladh; ha piw pynag a
dhienk kledha Yehu, Elisha a ladh. [18] Mes my a as seyth mil yn
Ysrael, oll an re na blegyas dewlin dhe Baal na amma dhodho.'

Galow Elisha

[19] Ytho ev a dhibarthas alena, ha kavoes Elisha mab Shafat,
esa owth aras. Yth esa dewdhek yew a oghen a-ragdho, hag
yth esa ev gans an dewdhegves. Elias a'n tremenas ha tewlel y
vantell warnodho. [20] Ev a asas an oghen, poenya war-lergh Elias,
ha leverel, 'Gas vy dhe amma dhe'm tas ha dhe'm mamm, hag

ena my a'th siw.' Ena Elias a leveris dhodho, 'Dehwel arta; rag pandr'a wrug vy dhis?' [21] Ev a dhehwelis a'y siwya, kemmeres yew a'n oghen, ha'ga ladha; ev a vrojyas aga hig gans daffar an oghen, ha'y ri dhe'n bobel, hag i a dhybris. Ena ev a sevis ha mos wosa Elias, ha menystra dhodho.

Bresel Ahab erbynn Aram

20 Ben-hadad myghtern Aram a guntellas war-barth oll y lu; yth esa dewdhek warn ugens myghtern ganso, keffrys ha mergh ha charettow. Ev eth yn-bann erbynn Samaria ha gorheas er hy fynn ha'y gweskel. [2] Ena ev a dhannvonas kannasow a-berth y'n sita dhe Ahab myghtern Ysrael, ha leverel dhodho: 'Yndellma y lever Ben-hadad: [3] Dha arghans hag owr yw dhymm; dha wragedh a'n tekka ha fleghes yw dhymm ynwedh.' [4] Myghtern Ysrael a worthybis, 'Dell leverydh, ow arloedh, A vyghtern, my yw dhis, ha pup-tra a'm beus.' [5] An kannasow a dheuth arta ha leverel: 'Yndellma y lever Ben-hadad: My a dhannvonas dhis, ow leverel, "Delirv dhymm dha arghans hag owr, dha wragedh ha'th fleghes;" [6] byttegyns, my a dhannvon ow wesyon dhis a-vorow a-dro dhe'n termyn ma, hag i a hwila y'th chi ha chiow dha wesyon, ha gorra aga leuv war bypynag a bleg dhedha, ha'y gemmeres dhe-ves.'

[7] Ena myghtern Ysrael a elwis war oll henavogyon an tir, ha leverel, 'Gwelewgh fatell usi an gour ma ow hwilas dregynn; rag ev a dhannvonas dhymm rag ow gwragedh, ow fleghes, ow arghans, hag ow owr; ha ny'n neghis.' [8] Ena oll an henavogyon hag oll an bobel a leveris dhodho, 'Na woslow, ha na assent.' [9] Ytho ev a leveris dhe gannasow Ben-hadad, 'Leverewgh dhe'm arloedh an myghtern: Pup-tra a wovynnsys a'th was yn kynsa my a'n gwra; mes an dra ma ny allav gul.' An kannasow a dhibarthas ha dri ger dhodho arta. [10] Ben-hadad a dhannvonas dhodho ha leverel, 'Re wrello an duwow yndellma dhymm, ha moy keffrys, mars eus doust lowr gesys yn Samaria dhe ri dornas dhe bubonan a'n bobel a'm siw.' [11] Myghtern Ysrael a worthybis, 'Leverewgh dhodho: Ny dal neb a wisk arvow bostya avel neb a'n diwisk.' [12] Pan glewas Ben-hadad an messaj

ma – hag ev owth eva gans an vyghternedh y'n skovvaow – ev a leveris dh'y wer, 'Kemmerewgh agas tylleryow!' Hag i a gemmeras aga thylleryow erbynn an sita.

Profoes erbynn Ahab

13 Ena y teuth neb unn profoes dhe vyghtern Ahab a Ysrael ha leverel, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, A welsys oll an routh veur ma? Mir, my a's re y'th leuv hedhyw; ha ty a wodhvydh ow bos an ARLOEDH.' 14 Ahab a leveris, 'Piw ganso?' Ev a leveris, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, Gans an wer yowynk a serv pennsevigyon an rannvroyow.' Ena ev a leveris, Piw a dhalleth an vatel? Ev a worthybis, 'Ty.' 15 Ena ev a guntellas an wer yowynk a serv pennsevigyon an rannvroyow, dew kans dewdhek warn ugens; hag a-wosa ev a guntellas oll an bobel a Ysrael, seyth mil.

16 I eth yn-mes y'n hanter-dydh, ha Ben-hadad owth eva yn fedhow y'n tyldow, ev ha'n dewdhek warn ugens myghtern y geffrysysi. 17 An wer yowynk a serv pennsevigyon an rannvroyow eth yn-mes yn kynsa. Ben-hadad re dhannvonsa aspioryon, hag i a dherivas dhodho, 'Gwer re dheuth yn-mes a Samaria.' 18 Ev a leveris, 'Mar teuthons yn-mes yn kres, kemmerewgh i yn few; mar teuthons yn-mes rag bresel, kemmerewgh i yn few.'

19 An wer yowynk a serv pennsevigyon an rannvroyow a dheuth yn-mes a'n sita, ha'n lu a's siwyas. 20 Hag i a ladhas peub y wour; Aram a fias hag Ysrael a jasyas war aga lergh, mes Ben-hadad myghtern Aram a dhienkas war vargh gans re a'n varghogyon. 21 Myghtern Ysrael eth yn-mes, omsettya war an vergh ha'n charettow, ha fethas Aram yn ladhva veur.

22 Ena an profoes a dheuth nes dhe vyghtern Ysrael ha leverel dhodho, 'Deus, omgrevha, hag ombreder yn ta an pyth a wredh; rag y'n gwenton myghtern Aram a dheu arta er dha bynn.'

Aram Yw Fethys

23 Gwesyon myghtern Aram a leveris dhodho, 'Aga duwow yw duwow a'n menydhyow, hag yndellma i o kreffa agesson; mes gas ni dhe vatalyas orta y'n gwastattir, hag yn sur ni a vydh

kreffa agessa. [24] Ha gwra hemma: gordhyllo an vyghternedh, peub a'y le, ha gorra kaslewydhyon yn aga le; [25] ha kuntell lu ervys avel an lu re gellsys, margh rag margh ha charett rag charett; ena ni a omladh er aga fynn y'n gwastattir, hag yn sur ni a vydh kreffa agessa.' Ev a woslowas orth aga lev, ha gul yndellma.

[26] Y'n gwenton Ben-hadad a guntellas Aram ha mos bys yn Afek rag batalyas orth Ysrael. [27] Wosa bos an Ysraelysi kuntellys ha sosten res dhedha, i eth er aga fynn; pobel Ysrael a gampyas a-dal dhedha avel dew flokk vyghan a ever, hag Aram a lenwis an pow. [28] Gour Duw a dheuth ha leverel dhe vyghtern Ysrael, 'Yndellma y lever an ARLOEDH: Drefenn Aram dhe leverel, "An ARLOEDH yw Duw an menydhyow mes nyns yw Duw an nansow," ytho my a re oll an routh veur ma y'th leuv, ha hwi a wodhvydh ow bos an ARLOEDH.' [29] I a gampyas an eyl a-dal y gila seyth dydh moy. Ena y'n seythves dydh an vatel a dhallathas; an Ysraelysi a ladhas kans mil droesek a Aram yn unn jydh. [30] An remenant a fias dhe Afek, dhe'n tour; ha'n fos a goedhas war an seyth mil warn ugens o gesys.

Ben-hadad a fias ynwedh, ha dos a-berth y'n tour hag omgudha a stevell dhe stevell. [31] Y wesyon a leveris dhodho, 'Mir, ni re glewas bos tregeredhus myghternedh chi Ysrael; gwren omwiska gans saghlenn a-dro dh'agan kres ha lovonow war agan penn, ha mos yn-mes dhe vyghtern Ysrael; martesen ev a saw dha vewnans.' [32] Ytho i a golmas saghlenn a-dro dh'aga kres, gorra lovonow war aga fenn, mos dhe vyghtern Ysrael, ha leverel, 'Dha was Ben-hadad a lever, "Gas vy dhe vewa."' Hag ev a leveris, 'Usi ev hwath yn few? Ev yw ow broder.' [33] An wer a gonvedhas hemma avel koel da; i a's kemmeras yn uskis a-dhiworto ha leverel, 'Gwir, Ben-hadad yw dha vroder.' Ena ev a leveris, 'Ke dh'y gyrghes.' Ytho Ben-hadad a dheuth yn charett. [34] Ben-hadad a leveris dhodho, 'My a dhaswra an trevow a gemmeras ow thas a-dhiworth dha das; ha ty a yll fondya marghasow ragos dha honan yn Damaskus, par dell wrug ow thas yn Samaria.' Myghtern Ysrael a worthybis, 'My

a'th tannvon dhe-ves gans an kevambos ma.' Ytho ev a wrug kevambos ganso ha'y asa dhe vos.

Profoes a Dhampen Ahab

35 Orth gorhemmynn an ARLOEDH unn esel a gowetha an
brofoesi a leveris dh'y gila, 'Gwask vy!' Mes an gour a naghas
y weskel. 36 Ena ev a leveris dhodho, 'Drefenn nag es gostydh
dhe lev an ARLOEDH, kettell vydhydh diberthys ahanav, lew
a'th ladh.' Ha pan dhibarthas anodho, lew a'n kavas ha'y ladha.
37 Ena ev a gavas gour arall ha leverel, 'Gwask vy!' Ytho an
gour a'n gweskis, hag orth y weskel ev a'n golias. 38 Ena an
profoes a dhibarthas, ha gortos an myghtern war an fordh,
ow tivelebi y semlans gans lystenn war y lagas. 39 Pan esa an
myghtern ow tremena, ev a grias war an myghtern ha leverel,
'Dha was eth yn-mes yn kres an vatel; ena souder a dreylyas
ha dri gour dhymm, ha leverel, "Gwith an gour ma; mar tienk,
dha vewnans a vydh res rag y vewnans, poken ty a be talent
a arghans." 40 Rag bos dha was bysi omma hag ena, gyllys
o.' Myghtern Ysrael a leveris dhodho, 'Yndellma y fydh dha
vreus; rag ty dha honan a'n erviras.' 41 Ena ev a gemmeras
an lystenn yn uskis a'y lagas. Myghtern Ysrael a'n aswonnis
avel onan a'y brofoesi. 42 Ena ev a leveris dhodho, 'Yndellma
y lever an ARLOEDH, "Drefenn ty dhe asa dhe dhiank an gour
neb a apoyntis dhe dhistruyans, ytho dha vewnans a vydh rag
y vewnans, ha dha bobel rag y bobel."' 43 Myghtern Ysrael eth
dhe dre, poes ha digolonnek, ha dos dhe Samaria.

Gwinlann Naboth

21 Wosa hemma y siwyas an hwarvosow ma: Naboth
an Yezreelyas a'n jevo gwinlann yn Yezreel, ryb
palas myghtern Ahab a Samaria. 2 Ahab a leveris dhe Naboth,
'Ro dhymm dha winlann, ma'm bydh erber, drefenn y vos ogas
dhe'm chi; my a re dhis gwinlann well rygdhi; poken, mars
yw da genes, my a re dhis hy thalvosogeth yn arghans.' 3 Mes
Naboth a leveris dhe Ahab, 'An ARLOEDH a'm difennas a ri
dhis eretons ow thasow.' 4 Ahab a dhehwelis dhe dre yn poes
ha digolonnek drefenn an pyth a leveris dhodho Naboth an

Yezreelyas; rag ev re leveris, ‘Ny rov dhis eretons ow thasow.’ Ev a wrowedhas war y weli, treylya dhe-ves y fas, ha ny vynna dybri.

5 Y wreg Yezebel a dheuth dhodho ha leverel, ‘Prag yth os mar dhigolonn ma na vynnydh dybri?’ 6 Ev a leveris dhedhi, ‘Drefenn my dhe gewsel orth Naboth an Yezreelyas ha leverel dhodho, “Ro dhymm dha winlann rag arghans; poken, mars yw gwell genes, my a re dhis ken winlann rygdhi;” mes ev a worthybis, “Ny rov ow gwinlann dhis.”’ 7 Y wreg Yezebel a leveris dhodho, ‘A ny wovernydh Ysrael? Sav, deber, ha bydh lowenek; my a re dhis gwinlann Naboth an Yezreelyas.’

8 Ytho hi a skrifas lytherow yn hanow Ahab ha’ga selya gans y sel; hi a dhannvonas an lytherow dhe’n henavogyon ha dhe’n ugheloryon esa trigys gans Naboth yn y sita. 9 Hi a skrifas y’n lytherow, ‘Gelwewgh penys, ha gorrewgh Naboth dhe benn an kuntelles; 10 settyewgh dew vilen a-dal dhodho dhe dhustunia er y bynn, ow leverel, “Ty re vollethis Duw ha’n myghtern.” Ena degewgh e yn-mes, ha’y labydha bys y’n mernans.’ 11 Gwer y sita, an henavogyon ha’n ugheloryon esa trigys yn y sita, a wrug dell dhannvonsa Yezebel ger dhedha. 12 I a elwis penys ha settya Naboth dhe benn an guntelles. 13 An dhew vilen a dheuth a-ji hag esedha a-dal dhodho; ha’n vilens a dhustunias erbynn Naboth yn lok an bobel, ow leverel, ‘Naboth a vollethis Duw ha’n myghtern.’ Ytho i a’n dug yn-mes a’n sita ha’y labydha bys y’n mernans. 14 Ena i a dhannvonas dhe Yezebel, ow leverel, ‘Naboth re beu labydhys; marow yw.’

15 Kettell glewas Yezebel bos Naboth labydhys ha marow, Yezebel a leveris dhe Ahab, ‘Ke, kemmer perghennogeth a winlann Naboth an Yezreelyas, a naghas hy ri dhis a arghans; rag nyns yw bew Naboth, mes marow.’ 16 Kettell glewas Ahab bos Naboth marow, Ahab eth dhe winlann Naboth an Yezreelyas rag kemmeres perghennogeth anodho.

Elias a Re Breus Duw

17 Ena ger an Arloedh a dheuth dhe Elias an Tishbeyas, ow leverel: 18 Sav, ke ha metya gans Ahab myghtern Ysrael, usi yn

Samaria; yma ev lemmyn yn gwinlann Naboth, le mayth eth
rag kemmeres perghennogeth. 19 Ty a lever dhodho, 'Yndellma
y lever an ARLOEDH: A ledhsys, hag ynwedh kemmeres
perghennogeth?' Ty a lever dhodho, 'Yndellma y lever an
ARLOEDH: Y'n tyller may lapyas an keun goes Naboth, keun a
lap dha woes ynwedh.'
20 Ahab a leveris dhe Elias, 'A'm kevsys, ow eskar?' Ev a
worthybis, 'My re'th kavas. Drefenn ty dhe wertha dha honan
dhe wul an pyth yw drog yn golok an ARLOEDH, 21 my a dhre
terroes warnas; my a'th tistru, ha treghi a-dhiworth Ahab pub
gorreydh, keth po rydh, yn Ysrael; 22 ha my a wra dha ji haval
dhe ji Yeroboam mab Nebat, ha haval dhe ji Baasha mab
Ahiya, drefenn ty dhe'm brovokya dhe sorr ha gul dhe Ysrael
pegha. 23 Ynwedh a Yezebel an ARLOEDH a leveris, "An keun a
dheber Yezebel ryb fos Yezreel." 24 Neb a verow a deylu Ahab
y'n sita an keun a dheber; ha neb a verow y'n pow ydhyn an
ebron a dheber.'
25 (Yn hwir nyns esa nagonan haval dhe Ahab, a werthas y
honan dhe wul an pyth o drog yn golok an ARLOEDH, ynniys
gans y wreg Yezebel. 26 Ev a faryas yn kasadow owth holya
idolyow, par dell wrussa an Amorysi, neb a veu herdhys yn-
mes gans an ARLOEDH a-rag an Ysraelysi.)
27 Pan glewas Ahab an geryow na, ev a skwardyas y dhillas ha
gorra saghlenn war y gig noeth; ev a wrug penys, growedha y'n
saghlenn, ha mos a-dro yn foredhek. 28 Ena ger an ARLOEDH a
dheuth dhe Elias an Tishbeyas: 29 'A welsys fatell uvelhas Ahab
y honan a-ragov? Drefenn ev dhe uvelhe y honan a-ragov, ny
dhrov terroes yn y dhydhyow; mes yn dydhyow y vab my a
dhre terroes war y ji.'

Kaskyrgh gans Yuda erbynn Aram

22 Teyr blydhen nyns esa bresel yntra Aram hag Ysrael.
2 Mes y'n tressa blydhen Yehoshafat myghtern Yuda
a dheuth yn-nans dhe vyghtern Ysrael. 3 Myghtern Ysrael a
leveris dh'y wesyon, 'A wodhowgh bos Ramoth-gilead dhyn,
mes ny wren travyth dh'y hemmeres yn-mes a leuv myghtern

Aram?' [4] Ev a leveris dhe Yehoshafat, 'A vynnydh mos genev dhe vatalyas orth Ramoth-gilead?' Yehoshafat a worthybis dhe vyghtern Ysrael, 'My yw avelos, ow fobel yw dha bobel, ow mergh yw dha vergh.'

[5] Mes Yehoshafat a leveris ynwedh dhe vyghtern Ysrael, 'Govynn yn kynsa ger an ARLOEDH.' [6] Ena myghtern Ysrael a guntellas war-barth an brofoesi, a-dro dhe beswar kans anedha, ha leverel dhedha, 'Av vy dhe vatalyas orth Ramoth-gilead, po a hedhav?' I a leveris, 'Ke, rag an ARLOEDH a's re yn leuv an myghtern.' [7] Mes Yehoshafat a leveris, 'A nyns eus omma profoes arall an ARLOEDH may kovynnyn anodho?' [8] Myghtern Ysrael a leveris dhe Yehoshafat, 'Yma hwath ken onan may kovynnyn a'n ARLOEDH dredho, Mikaya mab Ymla; mes my a'n kas, rag ny dhargan dader dhymm, marnas drog.' Yehoshafat a leveris, 'Na leveres an myghtern tra a'n par na.' [9] Ena myghtern Ysrael a elwis spadhesik ha leverel, 'Doro yn uskis Mikaya mab Ymla.' [10] Yth esa myghtern Ysrael ha Yehoshafat myghtern Yuda a'ga esedh war aga thronys, gwiskys yn aga goenyow war leur-drushya ryb entrans porth Samaria; hag yth esa oll an brofoesi ow targana a-ragdha. [11] Sedekia mab Kenaana a wrug dh'y honan kern a horn, hag ev a leveris, 'Yndellma y lever an ARLOEDH: Gans an re ma ty a gorn Aram bys pan vydhons distruys.' [12] Yth esa oll an brofoesi ow targana an keth ha leverel, 'Ke dhe Ramoth-gilead ha tryghi; an ARLOEDH a's re yn leuv an myghtern.'

Mikaya a Dhargan Meth

[13] An gannas gyllys dhe elwel Mikaya a leveris dhodho, 'Mir, geryow an brofoesi gans unn akord yw faveradow dhe'n myghtern; bedhes dha er, my a'th pys, haval dhe onan anedha, ha kewsel yn ewn.' [14] Mes Mikaya a leveris, 'Dell vew an ARLOEDH, pyth pynag a lever an ARLOEDH dhymm, henna y kowsav.'

[15] Pan dheuth dhe'n myghtern, an myghtern a leveris dhodho, 'Mikaya, en ni dhe Ramoth-gilead dhe vatalyas, po a hedhyn?' Ev a worthybis dhodho, 'Ke yn-bann ha tryghi; an ARLOEDH

a's re yn leuv an myghtern.' [16] Mes an myghtern a leveris dhodho, 'Pes termyn yw res dhymm gul dhis ti may leverydh dhymm travyth mes an gwiryonedh yn hanow an ARLOEDH?' [17] Ena Mikaya a leveris, 'My a welas Ysrael oll keskerys war an menydhyow, avel deves na's teves bugel; ha'n ARLOEDH a leveris, "An re ma ny's teves mester; gas peub dhe vos tre yn kres."' [18] Myghtern Ysrael a leveris dhe Yehoshafat, 'A ny leveris dhis na dhargana dader dhymm, marnas drog?'

[19] Ena Mikaya a leveris, 'Ytho klew ger an ARLOEDH: My a welas an ARLOEDH esedhys war y dron, gans oll an lu nevek a'ga sav rybdho dhe'n dyghow ha dhe'n kledh. [20] Ha'n ARLOEDH a leveris, "Piw a dhyn Ahab, mayth ello ha koedha yn Ramoth-gilead?" Ena an eyl a leveris unn dra, ha'y gila a leveris ken tra, [21] bys pan dheuth spyrys yn-rag ha sevel a-rag an ARLOEDH, ow leverel, "My a'n dyn." [22] "Fatell?" an ARLOEDH a wovynnas orto. Ev a worthybis, "Yth av yn-mes, ha my a vydh spyrys gowek yn ganow oll y brofoesi." Ena an ARLOEDH a leveris, "Ty a'n dyn, ha ty a sewen; ke yn-rag ha'y wul." [23] Ytho dell welydh, an ARLOEDH re worras spyrys gowek yn ganow oll a'n re ma dha brofoesi; an ARLOEDH re gewsis drog yn dha gever.'

[24] Ena Sedekia mab Kenaana a dheuth nes dhe Mikaya ha'y stiwenna war an vogh, ha leverel, 'Fatell dremenas spyrys an ARLOEDH ahanav dhe gewsel dhis?' [25] Mikaya a worthybis, 'Ty a wodhvydh y'n jydh na pan edh dhe omgudha a stevell dhe stevell.' [26] Myghtern Ysrael a leveris, 'Kemmer Mikaya ha'y dhaskorr dhe Amon governour an sita ha dhe Yoash mab an myghtern, [27] ha leverel, "Yndellma y lever an myghtern: Gorr an gwas ma y'n prison, ha'y voesa orth ewnrannow lehes a vara hag a dhowr bys pan dhov yn kres."' [28] Mikaya a leveris, 'Mar tehwelydh yn kres, ny gewsis an ARLOEDH dredhov.' Hag ev a leveris, 'Klewewgh, hwi boblow oll!'[a]

---

a 22:28 *Klewewgh, hwi boblow oll:* Nyns usi an geryow ma y'n Septuagint.

Mernans Ahab

29 Ytho myghtern Ysrael ha Yehoshafat myghtern Yuda eth
dhe Ramoth-gilead. 30 Myghtern Ysrael a leveris dhe Yehoshafat,
'My a doellwisk ow honan ha mos y'n vatel, mes ty gwisk dha
woenyow.' Ytho myghtern Ysrael a doellwiskas ha mos y'n
vatel. 31 Mes myghtern Aram re worhemmynnsa dhe'n dewdhek
kapten warn ugens a'y jarettow, 'Na omledhewgh gans nagonan
byghan na meur, marnas gans myghtern Ysrael.' 32 Kaptenyon
an charettow pan welsons Yehoshafat, i a leveris, 'Yn sur yth
yw myghtern Ysrael.' Ytho i a dreylyas dhe omladh ganso; mes
Yehoshafat a grias. 33 Pan welas kaptenyon an charettow nag
o myghtern Ysrael, i a dreylyas a'y jasya. 34 Mes neb gour a
dennas y warak ha heb y wodhvos ev a weskis myghtern Ysrael
yntra platyow y arvwisk ha'n lurik. Ev a leveris dh'y jaretter,
'Treyl a-dro ha'm doen yn-mes a'n vatel, rag goliys ov.' 35 An
vatel a ynkressyas an jydh na, ha'n myghtern a veu kelmys serth
yn y jarett a-dal Aram bys y'n gorthugher pan verwis; goes an
goli a resas yn goeles an charett. 36 Ena a-dro dhe howlsedhes
garm eth der an lu ervys, 'Pub gour dh'y sita, ha pub gour dh'y
vro y honan!'

37 Ytho an myghtern a verwis hag a veu degys dhe Samaria; i a
ynkleudhyas an myghtern yn Samaria. 38 I a wolghas an charett
ryb poll yn Samaria mayth omvadhyens horys; an keun a lapyas
y woes, herwydh ger an ARLOEDH re gowssa. 39 Gwriansow
erell Ahab, ha pup-tra a wrug ev, ha'n chi a dhans-olifans a
dhrehevis, hag oll an sitys a dhrehevis, a nyns yns i skrifys yn
lyver kovadhow myghternedh Ysrael? 40 Ytho Ahab a goskas
gans y dasow; ha'y vab Ahazia a dheuth war y lergh.

Yehoshafat a Reyn war Yuda

41 Yehoshafat mab Asa a dhallathas reynya war Yuda y'n
peswora blydhen a Ahab myghtern Ysrael. 42 Yehoshafat o
pymthek bloedh warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a
reynyas pymp blydhen warn ugens yn Yerusalem. Hanow y
vamm o Azuba myrgh Shilhi. 43 Ev a gerdhas yn fordh y das
Asa; ny dreylyas a-denewen anedhi, ow kul an pyth o ewn yn

golok an ARLOEDH; mes ny veu kemmerys dhe-ves an tylleryow ughel, ha'n bobel a besyas sakrifia hwath ha leski offrynnow y'n tylleryow ughel. 44 Yehoshafat a wrug kres ynwedh gans myghtern Ysrael.

45 Gwriansow erell Yehoshafat ha'y nerth a dhiskwedhas, ha'y vreselyow, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael? 46 Remenant an horys-tempel worow gesys y'n tir yn dydhyow y das Asa, ev a fesyas a'n tir.

47 Nyns esa myghtern yn Edom; yth esa lesruw a'n myghtern. 48 Yehoshafat a wrug gorholyon Tarshish rag mos dhe Ofir rag owr; mes nyns ethons rag bos an gorholyon terrys yn Esyon-geber. 49 Ena Ahazia mab Ahab a leveris dhe Yehoshafat, Gas ow gwesyon dhe vos gans dha wesyon y'n gorholyon. Mes ny vynna Yehoshafat. 50 Yehoshafat a goskas gans y dasow hag a veu ynkleudhys gans y dasow yn sita y das Davydh; y vab Yehoram a dheuth war y lergh.

Ahazia a Reyn war Ysrael

51 Ahazia mab Ahab a dhallathas reynya war Ysrael yn Samaria y'n seytegves blydhen a Yehoshafat myghtern Yuda; ev a reynyas diw vlydhen war Ysrael. 52 Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH, ha kerdhes yn fordh y das ha'y vamm, hag yn fordh Yeroboam mab Nebat, a wrug dhe Ysrael pegha. 53 Ev a servyas Baal ha'y wordhya; ev a brovokyas an ARLOEDH, Duw Ysrael, dhe sorr, kepar dell wrussa y das.

NESSA LYVER
AN VYGHTERNEDH

Chaptra 1
Elias a Guhudh Ahazia
Mernans Ahazia

Chaptra 2
Elias a Yskynn Dhe'n Nev
Elisha a Dheu war-lergh Elias
Elisha a Wra Marthusyon

Chaptra 3
Yehoram a Reyn war Ysrael
Bresel erbynn Moab

Chaptra 4
Elisha hag Oyl an Wedhwes
Elisha a Dhrehav Mab an Shunammyades
Elisha a Burha an Galter a Vros
Elisha a Vag Kans Den

Chaptra 5
Yaghheans Naaman
Pithneth Gehazi

Chaptra 6
Marthus Penn an Voel
Lettys Yw Omsettyans Aram
Gorhe Ben-hadad erbynn Samaria

Chaptra 7
Aram a Fi

Chaptra 8
Asverys Yw Tir An Shunammyades
Mernans Ben-hadad
Yehoram a Reyn war Yuda
Ahazia a Reyn war Yuda

Chaptra 9
Untyans Yehu
Ledhys Yw Yoram Myghtern Ysrael
Ledhys Yw Ahazia Myghtern Yuda
Mernans Freudhek Yezebel

Chaptra 10
Gorladhva Henedh Ahab
Ladhva Gordhyoryon Baal
Mernans Yehu

Chaptra 11
Athalia a Reyn war Yuda
Untyans Yoash
Mernans Athalia

Chaptra 12
Ewnheans an Tempel
Hazael a Wodros Yerusalem
Mernans Yoash

Chaptra 13
Yehoahaz a Reyn war Ysrael
Yehoash a Reyn war Ysrael
Mernans Elisha
Ysrael a Syns Sitys dhiworth Aram Arta

Chaptra 14
Amasia a Reyn war Yuda
Yeroboam II a Reyn war Ysrael

Chaptra 15
Azaria a Reyn war Yuda
Zekaria a Reyn war Ysrael
Shallum a Reyn war Ysrael
Menahem a Reyn war Ysrael
Pekahia a Reyn war Ysrael
Pekagh a Reyn war Ysrael
Yotham a Reyn war Yuda

Chaptra 16
Ahaz a Reyn war Yuda

Chaptra 17
Hoshea a Reyn war Ysrael
Ysrael Degys Yn Keth Dhe Assyria
Assyria a Dhre Poblow Erell dhe Samaria

Chaptra 18
Hezekia a Reyn war Yuda
Sennagherib a Omsett erbynn Yuda

Chaptra 19
Hezekia a Omgusul gans Ysay
Godros Sennagherib
Pysadow Hezekia
Fethans ha Mernans Sennagherib

Chaptra 20
Kleves Hezekia
Mernans Hezekia

Chaptra 21
Manasse a Reyn war Yuda
Amon a Reyn war Yuda

Chaptra 22
Yosia a Reyn war Yuda
Hilkia a Gyv Lyver an Lagha
Chaptra 23
Dasfurvyans Yosia
Solempnys Yw an Pask
Yosia a Verow yn Batel
Reyn ha Kethneth Yehoahaz
Yehoyakim a Reyn war Yuda
Chaptra 24
Yuda Leun a Eskerens
Reyn ha Kethneth Yehoyakin
Yerusalem Kemmerys
Sedekia a Reyn war Yuda
Chaptra 25
Koedh ha Kethneth Yuda
Gedalia Gwrys Governour Yuda
Yehoyakin Livrys dhiworth Prison

Elias a Guhudh Ahazia

1 Wosa mernans Ahab Moab a rebellyas erbynn Ysrael.
[2] Lemmyn Ahazia re goedhsa der an lattis yn y
jambour y'n soler yn Samaria, hag o klav. Ytho ev a dhannvonas
kannasow, ow leverel dhedha, 'Kewgh ha govynnewgh orth
Baal-zebub, duw Ekron, mar kwrav gwellhe dhiworth an kleves
ma.' [3] Mes el an ARLOEDH a leveris dhe Elias an Tishbeyas,
'Sav, yskynn dhe vetya orth kannasow myghtern Samaria ha
govynn orta, "Yw drefenn nag eus Duw yn Ysrael mayth ewgh
dhe wovynn orth Baal-zebub, duw Ekron?" [4] Lemmyn ytho
yndellma y lever an ARLOEDH, "Ny wredh diyskynna dhiworth
an gweli res ythys dhodho. Merwel a wredh, yn sur."' Hag
Elias a omdennas.

[5] Pan dhehwelis an kannasow dhe'n myghtern, ev a wovynnas
orta, 'Prag y tehwelsowgh?' [6] 'Den a dheuth dhe vetya orthyn,'
a worthybsons, 'hag ev a leveris dhyn, "Dehwelewgh dhe'n
myghtern a'gas dannvonas ha leverewgh dhodho: Yndellma y
lever an ARLOEDH: Yw drefenn nag eus Duw yn Ysrael may
tannvonydh kannasow dhe wovynn orth Baal-zebub, duw
Ekron? Rakhenna ny wredh diyskynna dhiworth an gweli res
ythys dhodho. Merwel a wredh, yn sur."' [7] Hag ev a leveris
dhedha, 'Py par gour o hag a dheuth dhe vetya orthowgh
ha leverel hemma dhywgh?' [8] I a worthybis, 'Gwiskys o yn
dillasenn a vlew gans grogys a ledher a-dro dh'y gres.' An
myghtern a leveris, 'Elias an Tishbeyas o henna.'

[9] Ena an myghtern a dhannvonas dhodho kapten a hanter-kans
gans y hanter-kans den. Ev eth trohag Elias, esa owth esedha

war benn bre, ha leverel dhodho, ‘Gour Duw, an myghtern a lever, “Diyskynn!”’ 10 Elias a worthybis dhe’n kapten, ‘Mars ov gour Duw, des tan dhiworth an nev ha dha gonsumya, ty ha’th hanter-kans den.’ Ena tan a goedhas dhiworth an nev ha’y gonsumya, ev ha’y dus.

11 Arta an myghtern a dhannvonas dhodho kapten arall gans y hanter-kans den. An kapten a leveris dhodho, ‘Gour Duw, an myghtern a lever, “Diyskynn yn skon!”’ 12 Elias a worthybis, ‘Mars ov gour Duw, des tan dhiworth an nev ha dha gonsumya, ty ha’th hanter-kans den.’ Ena tan Duw a goedhas dhiworth an nev

13 Arta an myghtern a dhannvonas tressa kapten a hanter-kans. An tressa kapten ma a yskynnas ha mos war dhewlin a-dherag Elias. ‘Gour Duw,’ a bysis ev, ‘my a’th pys, re bo drudh ow bewnans ha bewnans an hanter-kans den ma y’th wolok. 14 Otta, tan re goedhas dhiworth an nev ha gonsumya an kynsa dew gapten a hanter-kansow ha’ga hanter-kans den. Mes lemmyn re bo drudh ow bewnans y’th wolok.’ 15 Ena el an Arloedh a leveris dhe Elias, ‘Diyskynn ganso; na borth own anodho.’ Rakhenna ev a sevis ha diyskynna ganso dhe’n myghtern. 16 Ev a leveris dhodho, ‘Yndellma y lever an Arloedh: A-ban dhannvensys kannasow dhe wovynn orth Baal-zebub, duw Ekron, yw drefenn nag eus Duw yn Ysrael? Ny dhiyskynnydh dhiworth an gweli res ythys dhodho. Merwel a wredh, yn sur.’

Mernans Ahazia

17 Ytho ev a verwis herwydh ger an Arloedh re gewsis Elias. Yoram a reynyas yn y le yn nessa blydhen Yehoram mab Yehoshafat myghtern Yuda, drefenn nag esa mab dhodho. 18 Gweythresow erell Ahazia a wrug, a nyns yns i skrifys y’n lyver kovadhow myghternedh Ysrael?

Elias a Yskynn Dhe’n Nev

2 Pan vynnas an Arloedh kemmeres Elias yn-bann dhe nev gans korwyns, yth eth Elias gans Elisha dhiworth Gilgal. 2 Elias a leveris dhe Elisha, ‘Gorta omma, my a’th pys, rag an Arloedh re’m dannvonas dhe Bethel.’ Elisha a leveris,

‘Dell vew an ARLOEDH, ha dell vew dha enev, ny wrav dha asa.’
Ytho i eth yn-nans dhe Bethel. 3 Mebyon an brofoesi yn Bethel
a dheuth yn-rag dhe Elisha ha leverel dhodho, ‘A wodhes an
ARLOEDH dhe gemmeres dha vester dhiwarnas hedhyw?’ Ev a
leveris, ‘Gonn, my a’n goer. Na leverewgh travyth.’

4 Hag Elias a leveris dhodho, ‘Elisha, gorta omma, my a’th
pys; rag an ARLOEDH re’m dannvonas dhe Yeriko.’ Hag ev a
leveris, ‘Dell vew an ARLOEDH ha dell vew dha enev, ny wrav
dha asa.’ Ytho i a dheuth dhe Yeriko. 5 Mebyon an brofoesi yn
Yeriko a dheuth dhe Elisha ha leverel dhodho, ‘A wodhes an
ARLOEDH dhe gemmeres dha vester dhiwarnas hedhyw?’ Hag
ev a worthybis, ‘Gonn, my a’n goer. Na leverewgh travyth.’

6 Ena Elias a leveris dhodho, ‘Gorta, my a’th pys, rag an
ARLOEDH re’m dannvonas dhe’n Yordan.’ Mes ev a leveris,
‘Dell vew an ARLOEDH ha dell vew dha enev, ny wrav dha
asa.’ Ytho an dhew eth yn-rag. 7 Hanter-kans gour a vebyon an
brofoesi eth ha sevel rag mires a bellder; ha’n dhew a sevis ryb
an Yordan. 8 Elias a gemmeras y vantell hag ev a’s rolyas ha
frappya an dowrow gensi. An dowr a veu diberthys dhe’n eyl
tenewen ha dh’y gila mayth eth an dhew a-dreus war dir sygh.

9 Pan esens ow mos a-dreus, y leveris Elias dhe Elisha, ‘Lavar
dhymm an pyth a allav y wul ragos kyns ow bos kemmerys
a-dhiworthis.’ Elisha a leveris ‘My a’th pys, re bo warnav
rann dhewblek a’th spyrys.’ 10 Hag ev a leveris, ‘Ty re bysis
neppyth kales, mes mara’m gwelydh ha my ow pos kemmerys
a-dhiworthis, yndella y fydh ragos; poken ny vydh yndella.’
11 Hag y hwarva, hag i ow mos yn-rag ha kewsel, otta, charett
a dan ha mergh a dan a’s dibarthas an eyl dhiworth y gila, hag
Elias eth yn-bann gans korwyns a-berth yn nev. 12 Elisha a
welas henna hag ev a armas, ‘Ow thas! Ow thas! Charett Ysrael
ha’y varghogyon.’ Ha ny’n gwelas na fella. Ev a dhalghennas y
dhillas y honan ha’ga skwardya yntra dew.

Elisha a Dheu war-lergh Elias

13 Ev a guntellas yn-bann mantell Elias a goedhsa a-dhiworto
ha dehweles ha sevel ryb glann an Yordan; 14 Ev a gemmeras

mantell Elias a goedhsa a-dhiworto ha gweskel an dowr ha leverel, 'Ple'ma an ARLOEDH, Duw Elias?' Pan y'n gweskis, an dowr a veu diberthys dhe'n eyl tenewen ha dh'y gila hag Elisha eth a-dreus.

15 Ha pan y'n gwelas mebyon an brofoesi re bia yn Yeriko, i a leveris, 'Spyrys Elias a drig war Elisha.' Hag i a dheuth dhe vetya orto hag omblegya dhe'n dor a-ragdho. 16 I a leveris dhodho, 'Otta lemmyn, yma gans dha wesyon hanter-kans gour krev. Gas dhedha mos, ni a'th pys, rag hwilas dha vester, rag own Spyrys an ARLOEDH re'n synsis yn-bann ha'y dewlel war neb menydh, po yn neb nans.' Hag ev a leveris, 'Na's dannvenowgh.' 17 Ha pan ynnisons warnodho bys pan esa meth warnodho, ev a leveris, 'Dannvenewgh i.' Ytho i a dhannvonas hanter-kans gour; hag i a hwilas dres tri dydh mes ny'n kavas. 18 Ha pan dheuthons arta dhodho, drefenn ev dhe wortos yn Yeriko, ev a leveris dhedha, 'A ny leveris dhywgh, "Na gewgh"?'

Elisha a Wra Marthusyon

19 Gwer an sita a leveris dhe Elisha, 'Mir, teg yw desedhans an sita ma, dell wel ow arloedh: mes drog yw an dowr ha difroeth yw an tir.' 20 Ev a leveris, 'Drewgh dhymm bolla nowydh, ha gorrewgh hoelan ynno.' Hag i a'n dros dhodho. 21 Ev eth yn-mes dhe fenten an dowr ha tewlel hoelan ynni ha leverel, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, "My re burhas an dowr ma; ny vydh a-dhiworta mernans na difroethter na fella."' 22 An dowr re beu pur bys y'n jydh ma, herwydh lavar Elisha a leveris ev.

23 Ev eth yn-bann alena dhe Bethel. Hag ev ow mos war an fordh, y teuth mebyon vyghan yn-mes a'n sita ha'y skornya, ha leverel dhodho, 'Ke yn-bann, ty benn-blogh! Ke yn-bann, ty benn-blogh!' 24 Ev a dreylyas a-dro ha mires orta ha'ga milliga yn hanow an ARLOEDH. Hag y teuth diw orses mes a'n koes ha skwardya dew flogh ha dew-ugens anedha. 25 Ev eth alena dhe venydh Karmel, hag alena ev a dhehwelis dhe Samaria.

Yehoram a Reyn war Ysrael

3 Yehoram mab Ahab a dhallathas reynya war Ysrael yn Samaria y'n etegves blydhen a Yehoshafat myghtern Yuda, hag a reynyas dewdhek blydhen. [2] Ev a wrug drog yn golok an ARLOEDH, mes nyns o kepar dell wre y das ha'y vamm. Ev a dhileas peulven Baal re wrussa y das. [3] Byttegyns ev a lenas orth peghosow Yeroboam mab Nebat, a wrug dhe Ysrael pegha, ha ny dreylyas dhiworta.

Bresel erbynn Moab

[4] Mesha myghtern Moab o mager a dheves, ha res o dhodho provia dhe vyghtern Ysrael kans mil oen ha kans mil hordh anknyvys. [5] Mes pan verwis Ahab, myghtern Moab a rebellyas erbynn myghtern Ysrael. [6] Ytho myghtern Yehoram eth yn-mes a Samaria y'n termyn na ha kuntell war-barth oll Ysrael. [7] Ev eth ha dannvon messaj dhe Yehoshafat myghtern Yuda, ow leverel, 'Myghtern Moab re rebellyas er ow fynn. A vynnydh mos genev dhe werrya erbynn Moab?' Ev a leveris, 'My a vynn mos. Yth ov kepar ha ty, ow fobel kepar ha dha bobel, ow mergh kepar ha dha vergh.' [8] Ev a wovynnas, 'War by fordh a wren ni mos?' Hag ev a worthybis, 'Dre fordh gwylvos Edom.'

[9] Ytho myghtern Ysrael eth gans myghtern Yuda, ha myghtern Edom. Wosa kerdh gwius a seyth dydh nyns esa dowr na rag an lu na rag an chatel a'n siwyas. [10] Ena yn-medh myghtern Ysrael, 'Ellas! Ny wrug an ARLOEDH agan gelwel, an tri myghtern ma, marnas may hwrella agan ri yn leuv Moab.' [11] Mes Yehoshafat a leveris, 'A nyns eus omma profoes an ARLOEDH may hyllyn dredho hwilas dhiworth an ARLOEDH?' Ena onan a wesyon myghtern Ysrael a worthybis, 'Yma Elisha mab Shafat, omma, neb a dhiveri dowr war dhiwla Elias.' [12] Yehoshafat a leveris, 'Yma ger an ARLOEDH ganso.' Ytho myghtern Ysrael ha Yehoshafat ha myghtern Edom eth yn-nans dhodho.

[13] Elisha a leveris dhe vyghtern Ysrael, 'Pyth eus yntredhon ni? Ke dhe brofoesi dha das ha dhe brofoesi dha vamm.' Mes myghtern Ysrael a leveris dhodho, 'Na, rag y feu an ARLOEDH neb a elwis an tri myghtern ma dh'aga delivra yn leuv

Moab.' [14] Elisha a leveris, 'Dell vew ARLOEDH an luyow, may savav a-ragdho, mar ny ve my dhe wul vri a lok Yehoshafat myghtern Yuda, ny virsen orthis na dha weles. [15] Mes lemmyn, dro telynnyer dhymm.' Hag y hwarva, pan esa an telynnyer ow seni, leuv an ARLOEDH a dheuth warnodho. [16] Hag ev a leveris, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, "My a wra dhe'n nans ma bos leun a bollow." [17] Rag yndellma y lever an ARLOEDH, "Ny wrewgh gweles gwyns na ny wrewgh gweles glaw; mes an nans na a vydh lenwys a dhowr may hyllowgh eva, hwi ha'gas chatel ha'gas bestes." [18] Ha nyns yw hemma marnas tra skav yn golok an ARLOEDH, rag ev a re Moab yn agas leuv. [19] Hwi a wysk pub sita gerys, ha pub sita dhewisys, ha treghi pub gwydhenn dha, ha stoppya pub fenten a dhowr, ha diswul pub splatt a dir da gans meyn.' [20] Ternos, a-dro dhe dermyn an offrynn greun, otta, dowr a dheuth a-dhiworth Edom, ha'n pow a veu lenwys a dhowr.

[21] Pan glewis oll an Moabysi an vyghternedh dhe dhos rag omladh er aga fynn, i a guntellas pubonan a allas doen arvow hag i a sevis yn-bann war an or. [22] Pan sevsons myttin a-varr, yth esa an howl ow splanna war an dowr; an Moabysi a welas an dowr a-dal dhedha mar rudh avel goes. [23] Yn-medhons, 'Hemm yw goes; an vyghternedh re omladhsons ha ladha an eyl y gila. Ytho lemmyn, Moab, dhe'n preydh!' [24] Mes pan dheuthons dhe gamp Ysrael, an Ysraelysi a sevis yn-bann ha gweskel an Moabysi, may fisons dhe'n fo a-ragdha. I eth yn-rag ow kweskel an Moabysi. [25] Hag i a dhomhwelas an sitys, ha pub gour a dewlis men war bub splatt a dir da ha'y lenwel; hag i a stoppyas pub fenten a dhowr, ha treghi pub gwydhenn dha, bys pan na veu gesys marnas Kir-hareseth gans hy meyn yn aga le, mes tus ervys gans towlbrennyer a's kyrghynnas hag omsettya er hy fynn. [26] Pan welas myghtern Moab bos krev an gas er y bynn ev a gemmeras ganso seyth kans kledhevor rag herdhya yn-rag dhe vyghtern Edom. Mes ny yllens. [27] Ytho ev a gemmeras y vab kynsa-genys a vedha ow reynya a'y wosa, ha'y offrynna avel offrynn leskys war an fos. Y teuth sorr bras war Ysrael: i a gildennas ha dehweles dh'aga thir aga honan.

Elisha hag Oyl an Wedhwes

4 Unn venyn yn mysk gwragedh mebyon an brofoesi a grias dhe Elisha ow leverel ‘Marow yw dha was, ow gour, ha ty a woer dha was dhe berthi own a’n ARLOEDH. Lemmyn kresysor re dheuth rag kemmeres ow dew vab rag bos y gethyon.’ [2] Elisha a leveris dhedhi, ‘Pandr’a wrav ragos? Lavar dhymm, pyth a’th eus y’th chi?’ Ha hi a leveris, ‘Nyns eus travyth dhe’th vaghteth y’n chi, marnas jarrik a oyl.’ [3] Ena ev a leveris, ‘Ke yn-mes ha chevisya lestri dhiworth oll dha gentrevogyon, lestri gwag, ha na vedhens nebes. [4] Pan dheus a-ji, dege an daras war dha lergh ha war-lergh dha fleghes; ha dinow dhiworth dha jarrik yn oll an lestri, ha dell vons lenwys gorr i a-denewen.’ [5] Ytho hi eth a-dhiworto ha degea an daras war hy lergh ha war-lergh hy mebyon. I a dhros an lestri dhedhi ha hi a dhinewis. [6] Pan o an lestri leun, yn-medh hi dh’y mab, ‘Dro dhymm unn lester moy.’ Hag ev a leveris dhedhi, ‘Nyns eus lester moy.’ Ena an oyl a astelas resek. [7] Hi a dheuth ha leverel dhe wour Duw, hag ev a leveris, ‘Ke, gwerth an oyl ha tyli an gendon, ha ty ha dha mebyon a yll bewa orth an remenant.’

Elisha a Dhrehav Mab an Shunammyades

[8] Unn jydh yth esa Elisha ow tremena dre Shunem hag yth esa benyn wolusek ena a ynnia warnodho dybri bara. Ytho peskweyth may tremena ev dredhi, ev a dreylya di rag dybri bara. [9] Yn-medh hi dh’y gour, ‘My a woer an den usi prest ow tremena omma bos gour sans a Dhuw. [10] Gwren, my a’th pys, chambour-to byghan gans parosyow, ha gorra ena ragdho gweli, moes, kador ha lugarn may hallo treylya di pan dheu ev dhyn.’

[11] Unn jydh pan dheuth ev di, hag ev a dreylyas y’n chambour ha growedha ena, [12] ev a leveris dhe Gehazi, y was, ‘Galw orth an Shunammyades ma.’ Pan elwis dhedhi, hi a sevis a-ragdho. [13] Ev a leveris dhodho, ‘Lavar dhedhi lemmyn, “Ty re’gan gwithas gans an bern ma; pyth a yll bos gwrys ragos? A vynnydh ger dhe vos kewsys a-barth dhis dhe’n myghtern po dhe gapten an lu?”’ Hi a worthybis, ‘Trigys esov yn mysk ow fobel ow

honan.' [14] Ev a leveris, 'Ytho pyth a yll bos gwrys rygdhi?' Ha Gehazi a worthybis, 'Dhe wir, nyns eus mab dhedhi, ha koth yw hy gour.' [15] Ev a leveris, 'Galw orti.' Ytho ev a elwis dhedha, ha hi a sevis y'n daras. [16] Ev a leveris, 'Y'n seson ma, an termyn ma y'n vlydhen a dheu, ty a wra byrla mab.' Ha hi a leveris, 'Na, ow arloedh, ty wour Duw, na wowlever dhe'th vaghteth.'

[17] An venyn a omdhuk, ha dineythi mab y'n seson na, y'n termyn na, dell lavarsa Elisha dhedhi.

[18] Wosa an flogh dhe devi, ev eth yn-mes unn jydh dh'y das esa gans an vysoryon. [19] Ev a leveris dh'y das, 'Ow fenn, ow fenn!' An tas a leveris dhe'n gwas, 'Dog e dh'y vamm.' [20] Ev a'n drehevis, ha'y dhri dh'y vamm, hag ev a esedhas war hy dewlin bys yn hanter-dydh, hag ena merwel. [21] Hi eth yn-bann, ha'y worra war gweli gour Duw, ha degeas an daras, ha mos yn-mes. [22] Ha hi a elwis orth hy gour ha leverel, 'Dannvon dhymm, my a'th pys, onan a'n wesyon hag onan a'n asenes, may hylliv poenya dhe wour Duw ha dehweles.' [23] Hag ev a leveris, 'Prag y fynnydh mos dhodho hedhyw? Nyns yw na loer nowydh na Sabot.' Ha hi a leveris, 'Y fydh da.' [24] Hi a dhibras an asen ha leverel dh'y gwas, 'Ke yn-kerdh; na wra lenthe marnas my a lever dhis.' [25] Hi a dhibarthas ha dos dhe wour Duw, dhe venydh Karmel.

Pan y's gwelas gour Duw a-bell, yn-medh ev dhe Gehazi y was, 'Otta, an Shunammyades; [26] poen, my a'th pys, dhe vetya orti ha leverel dhedhi, Osta yn poynt da? Usi dha wour yn poynt da? Usi dha flogh yn poynt da?' Hi a worthybis, 'Yn poynt da.' [27] Pan dheuth hi dhe wour Duw, dhe'n venydh, hi a synsis y dreys. Gehazi a dheuth nes rag hy herdhya dhe-ves. Mes gour Duw a leveris, 'Gas hi, hwerow yw hy enev; an ARLOEDH re'n kudhas a-dhiworthiv ha ny'n leveris dhymm.' [28] Ena hi a leveris, 'A wovynnis vy mab orth ow arloedh? A ny leveris vy, "Na'm toell"?' [29] Ena ev a leveris dhe Gehazi, 'Grogys dha dhiwglun, ha kemmer ow lorgh yn dha dhorn, ha ke. Mar metydh orth nebonan, na'n salus, ha mar kwra nebonan dha salusi, na worthyp dhodho; ha gorr ow lorgh war fas an flogh.'

30 Mes mamm an flogh a leveris, ‘Dell vew an ARLOEDH, ha
dell vew dha enev, ny wrav dha asa.’ Ytho ev a sevis ha’y siwya.
31 Gehazi eth a-dherag ha gorra an lorgh war fas an flogh; mes
nyns esa na lev na klewes. Rakhenna ev a dhehwelis rag metya
orto ha derivas dhodho, ow leverel, ‘Ny dhifunas an flogh.’

32 Pan dheuth Elisha y’n chi, otta, marow o an flogh, ow
krowedha war y weli. 33 Ev eth a-ji ha degea an daras orta aga
dew ha pysi an ARLOEDH. 34 Ev eth war an gweli ha growedha
war an flogh, ha gorra y anow war y anow, ha’y dhewlagas
war y dhewlagas, ha’y dhiwdhorn war y dhiwdhorn; hag ev
a omystynnas warnodho ha kig an flogh eth ha bos toemm.
35 Ena ev a sevis ha kerdhes y’n chi yn-rag ha war-dhelergh, ha
mos war an gweli hag omystynn warnodho; ha’n flogh a striwis
seythgweyth ha’n flogh a igoras y dhewlagas. 36 Ev a elwis
orth Gehazi ha leverel, ‘Galw an Shunammyades ma.’ Ytho
ev a elwis orti. Pan dheuth hi a-bervedh dhodho ev a leveris,
‘Kemmer dha vab.’ 37 Hi a dheuth ha koedha orth y dreys hag
omblegya dhe’n dor, ha kemmeres hy mab, ha mos yn-mes.

Elisha a Burha an Galter a Vros

38 Elisha a dheuth arta dhe Gilgal hag yth esa divoetter y’n
pow. Pan esa mebyon an brofoesi owth esedha a-ragdho, yn-
medh ev dh’y was, ‘Gorr an galter veur war an tan ha bryjyon
bros rag mebyon an brofoesi.’ 39 Onan anedha eth yn-mes y’n
gwel rag kuntell erbys hag ev a gavas gwinbrenn gwyls hag ev a
guntellas dhiworto barrlennas a bompyons gwyls, ha dos ha’ga
divyn a-berth y’n galter a vros, heb godhvos an pyth ens. 40 Ytho
i a’n diveris rag an wer dh’y dhybri. Mes pan dhallathsons dybri
an bros, i a grias, ‘Yma mernans y’n galter, a wour Duw.’ Ha ny
yllens y dhybri. 41 Ena ev a leveris, ‘Drewgh bleus.’ Hag ev a’n
tewlis y’n galter ha leverel, ‘Diver e rag an bobel may hallens
dybri.’ Ha nyns esa dregynn y’n galter.

Elisha a Vag Kans Den

42 Gour a dheuth dhiworth Baal-shalisha, hag ev a dhros
dhe wour Duw bara a’n kynsa frutys, ugens torth a heydh ha
pennow-ys glas yn y sagh. Elisha a leveris, ‘Roy hemma dhe’n

bobel may hallons dybri.’ 43 Y was a leveris, ‘Fatell allav settya
hemma a-rag kans den?’ Hag ev a leveris, ‘Roy hemma dhe’n
bobel may hallons dybri, rag yndellma y lever an ARLOEDH, “I a
wra dybri ha gasa tamm.” ’ 44 Ytho ev a’n settyas a-ragdha, hag i
a dhybris, ha gasa tamm, herwydh ger an ARLOEDH.

Yaghheans Naaman

5 Naaman, kapten lu myghtern Aram, o gour meur a-rag
y vester, hag enoradow drefenn an ARLOEDH dhe ri
budhogoleth dredho dhe Aram. An gour o kasor galloesek,
mes klavorek. 2 Ha galsa Aram yn-mes yn bagasow ha
kemmeres yn kethneth moren vyghan a-dhiworth pow Ysrael,
ha hi a servya gwreg Naaman. 3 Hi a leveris dh’y mestres,
‘Unnweyth a pe ow arloedh gans an profoes usi yn Samaria!
Ev a’n yaghhasa a’y lovryjyon.’ 4 Ytho Naaman eth ha derivas
dh’y arloedh, ow leverel ‘Yndella y leveris an voren dhiworth
pow Ysrael.’ 5 Myghtern Aram a leveris, ‘Ke yn-rag ha my a
dhannvon lyther dhe vyghtern Ysrael.’ Naaman a dhibarthas
ha kemmeres ganso deg talent a arghans, ha hwegh mil shekel
ha deg chanj a dhillas.

6 Ev a dhros an lyther dhe vyghtern Ysrael, hag ynno, ‘Gans
an lyther ma, my re dhannvonas Naaman ow gwas dhis, may
hylli y yaghhe a’y lovryjyon.’ 7 Wosa redya an lyther, myghtern
Ysrael a skwardyas y dhillas ha leverel, ‘Ov Duw, dhe ri
mernans po bewnans, may tannvon an den ma ger dhymm rag
yaghhe gour a’y lovryjyon? Mirewgh fatell usi ev ow hwilas
kedrynn genev.’

8 Pan glewas Elisha, gour Duw, myghtern Ysrael dhe
skwardya y dhillas, ev a dhannvonas messaj dhe’n myghtern ow
leverel, ‘Prag y skwardsys dha dhillas? Des lemmyn dhymm
hag ev a wra godhvos bos profoes yn Ysrael.’ 9 Ytho Naaman
a dheuth gans y vergh ha gans y jarettow, ha gortos orth daras
chi Elisha. 10 Elisha a dhannvonas kannas dhodho, ow leverel,
‘Ke hag omwolghi y’n Yordan seythgweyth, ha dha gig a vydh
asverys ha ty a vydh glan.’ 11 Mes Naaman o serrys hag eth
dhe-ves ha leverel, ‘My a grysi y teffa ev dhymm yn sur, ha

sevel, ha gelwel war anow an ARLOEDH, ha gweskel y dhorn
a-ugh an tyller ha yaghhe an lovryjyon. [12] A nyns yw Abana
ha Farpar, avonyow Damaskus, gwell ages oll an dowrow yn
Ysrael? A ny allav omwolghi ynna ha bos glan?' Ytho ev a
dreylyas ha mos dhe-ves yn konnar. [13] Mes y wesyon a dheuth
dhodho ha leverel, 'Ow thas, mara'th pyssa an profoes a wul
neppyth kales, a ny wrusses y wul? Pygemmys moy pan lever
ev dhis, "Omwolgh ha bydh glan"?' [14] Ena ev a dhiyskynnas
hag omdroghya seythgweyth y'n Yordan, herwydh lavar gour
Duw; ha'y gig a veu asverys kepar ha kig fleghik, ha glan o ev.

[15] Ena ev a dhehwelis dhe wour Duw, ev hag oll y gowethas,
ha dos ha sevel a-ragdho ha leverel, 'Lemmyn my a woer nag
eus Duw yn oll an norvys, marnas yn Ysrael. Lemmyn kemmer,
my a'th pys, ro dhiworth dha was.' [16] Mes ev a leveris, 'Dell
vew an ARLOEDH, a savav a-ragdho, ny dhegemmerav travyth.'
Ev a ynnias warnodho y gemmeres, mes ev a's naghas. [17] Ena
Naaman a leveris, 'Mar ny gemmerydh, my a'th pys, bedhes
res dhe'th was kemmys dor hag yw begh dew vul, rag ny wra
dha was offrynna nevra namoy offrynn leskys na sakrifis dhe
dhuwow erell, saw dhe'n ARLOEDH. [18] Re affo an ARLOEDH dha
was y'n mater ma: pan dheu ow mester yn chi Rimmon rag
gordhya ena, ow poesa war ow bregh, ha my a ombleg yn chi
Rimmon – pan omblegyav yn chi Rimmon, re affo an ARLOEDH
dha was y'n mater ma.' [19] Ev a leveris dhodho, 'Ke yn kres.'

Pithneth Gehazi

Mes wosa ev dhe vos gyllys dhiworto pellder byghan,
[20] Gehazi, gwas Elisha, gour Duw, a leveris dh'y honan, 'Ow
mester re sparyas Naaman an Aramyas ma, drefenn na
dhegemmeras dhiworth y dhiwla an pyth a brofyas ev. Dell
vew an ARLOEDH, my a wra poenya war y lergh ha kemmeres
neppyth a-dhiworto.' [21] Ytho Gehazi a fyskis war-lergh
Naaman. Ha Naaman, pan welas nebonan ow poenya war y
lergh, a dhiyskynnas dhiworth an charett rag metya orto ha
leverel, 'Yw pup-tra da?' [22] Gehazi a leveris, 'Da yw pup-tra.
Ow mester re'm dannvonas, ow leverel, "Otta, nammnygen

y teuth dhymm dhiworth bro venydhyek Efraym dew wour yowynk a vebyon an brofoesi; roy dhedha, my a'th pys, talent a arghans ha dew janj a dhillas."' [23] Naaman a leveris, 'Bedhes plegadow dhis kemmeres dew dalent.' Ev a ynnias warnodho, ha kelmi dew dalent a arghans yn dew sagh, gans dew janj a dhillas, ha'ga ri dhe dhew a'y wesyon; hag i a's dug a-ragdho. [24] Ha pan dheuth ev dhe vre an sita ev a's kemmeras dhiworth aga diwla ha'ga gorra y'n chi; hag ev a's gasas dhe vos, hag i a dhibarthas.

[25] Ev eth a-ji ha sevel a-rag y vester; hag Elisha a leveris dhodho, 'A-ble osta devedhys, Gehazi?' Yn-medh ev, 'Nyns eth dha was neb tyller vytholl.' [26] Mes ev a leveris dhodho, 'A nyns eth ow holonn genes, pan dreylyas an gour dhiworth y jarett rag metya orthis? Yw hemma an termyn rag kemmeres arghans, ha rag kemmeres dillas, hag olewbrennyer, ha gwinbrennyer, ha deves, hag oghen, ha gwesyon ha maghtethyon? [27] Rakhenna lovryjyon Naaman a wra glena dhis, ha dhe'th hasenn bys vykken.' Hag ev eth yn-mes klavorek dhiworth y lok, mar wynn avel an ergh.

Marthus Penn an Voel

6 Mebyon an brofoesi a leveris dhe Elisha, 'Mir lemmyn, an tyller le may trigyn genes yw re vyghan ragon. [2] Deun, ni a'th pys, dhe'n Yordan, ha kemmeres pub gour keber, ha gwren tyller ena may hyllyn triga ynno.' Ev a worthybis, 'Kewgh.' [3] Ena onan anedha a leveris, 'Bedhes plegadow dhis dos gans dha wesyon.' Ev a worthybis, 'My a wra mos.' [4] Ytho, ev eth gansa. Ha pan dheuthons dhe'n Yordan i a droghas gwydh. [5] Mes, hag onan ow kul keber dhe goedha, penn an voel a goedhas y'n dowr; ev a armas ha leverel, 'Soweth, a vester! Rag chevisys veu.' [6] Gour Duw a leveris, 'Ple koedhas?' Hag ev a dhiskwedhas dhodho an tyller. Ev a droghas gwelenn, ha'y thewlel di, ha henna a wrug dhe'n horn neuvella. [7] Yn-medh ev, 'Kemmer e.' Hag ev a ystynnas y leuv ha'y gemmeres.

Lettys Yw Omsettyans Aram

8 Pup-prys pan esa myghtern Aram ow kwerrya erbynn Ysrael
ev a omgusulya gans y wesyon, ow leverel y fedha y gamp yn
neb tyller po arall. 9 Mes gour Duw a dhannvonas messaj
dhe vyghtern Ysrael, ow leverel, 'Bydh war na dremenydh
an tyller na; rag yma Aram ow mos ena.' 10 Myghtern Ysrael
a dhannvonas messaj dhe'n tyller a gewsis gour Duw a-dro
dhodho. Moy ages unn po diwweyth ev a'n gwarnyas; yth ev a
veu hewoel ena.

11 Ytho pur droblys o kolonn myghtern Aram drefenn hemma;
ev a elwis y wesyon ha leverel dhedha, 'A ny dhiskwedhowgh
dhymm piw ahanan usi ow skoedhya myghtern Ysrael?' 12 Hag
onan a'y wesyon a leveris, 'Denvyth, ow arloedh, a vyghtern.
Mes Elisha, an profoes usi yn Ysrael, a lever dhe vyghtern
Ysrael an geryow a gewsydh y'th chambour.' 13 Ev a leveris, 'Ke
ha hwilas le may ma ev, may hylliv dannvon tus dh'y sesya.'
Leverys veu dhodho, 'Yma ev yn Dothan.' 14 Rakhenna ev a
dhannvonas di mergh ha charettow ha lu bras; hag i a dheuth
y'n nos ha kyrghynna an sita.

15 Pan sevis gwas gour Duw myttin a-varr, ha mos yn-mes,
otta, yth esa lu ow kyrghynna an sita, gans mergh ha charettow.
Y was a leveris dhodho, 'Ellas, ow mester! Pandr'a wren?' 16 Ev
a worthybis, 'Na borth own, rag an re usi genen yw moy ages
an re usi gansa.' 17 Ena Elisha a bysis, ha leverel, 'ARLOEDH, my
a'th pys, igor y dhewlagas may hallo gweles.' Ha'n ARLOEDH
a igoras dewlagas an gour yowynk, hag ev a welas; leun o an
menydh a vergh ha charettow a dan oll a-dro dhe Elisha. 18 Ha
pan dheuth Aram er y bynn, Elisha a bysis an ARLOEDH ha
leverel, 'Gwask an bobel ma, my a'th pys, gans dellni.' Hag ev
a's gweskis gans dellni, herwydh ger Elisha. 19 Elisha a leveris
dhedha, 'Nyns yw homma an fordh, ha nyns yw homma an sita.
Siwyewgh vy, ha my a wra agas dri dhe'n gour a hwilowgh.'
Hag ev a's hembronkas dhe Samaria.

20 Kettell dheuthons bys yn Samaria, Elisha a leveris, 'A
ARLOEDH, igor dewlagas an dus ma may hallons gweles.' Ha'n

ARLOEDH a igoras aga dewlagas hag i a welas; hag ottensi yn
kres Samaria. [21] Myghtern Ysrael a leveris dhe Elisha pan
y's gwelas, 'Ow thas, a wrav aga ladha? A wrav aga ladha?'
[22] Hag ev a worthybis, 'Na wredh. A vynnydh ladha an re a
gemmersys prisners dre dha gledha ha dha warak? Sett bara
ha dowr a-ragdha may hallons dybri hag eva, ha mos dh'aga
mester.' [23] Ytho ev a bareusis gwledh veur ragdha; ha wosa i
dhe dhybri hag eva, ev a's dannvonas dhe-ves, hag i eth dh'aga
mester. Ha ny dheuth bagasow Aram dhe diredh Ysrael na fella.

Gorhe Ben-hadad erbynn Samaria

[24] Wosa hemma Ben-hadad, myghtern Aram, a guntellas
oll y lu hag yskynna ha gorheas erbynn Samaria. [25] Yth esa
divoetter bras yn Samaria hag yth esens ow korheas er hy fynn
bys may feu penn asen gwerthys a beswar-ugens bath a arghans,
ha kwarter kab[a] a gawgh kelemmi a bymp bath a arghans. [26] Y
feu myghtern Ysrael ow tremena war an fos, pan grias benyn
dhodho, 'Gweres, ow arloedh, myghtern!' [27] Yn-medh ev, 'Mar
ny'th weres an ARLOEDH ple hallav kavoes gweres ragos?
Dhiworth an leur-drushya po dhiworth an winwask?' [28] An
myghtern a leveris dhedhi, 'Pandr'a hwer dhis?' Hi a worthybis,
'An venyn ma a leveris dhymm, "Roy dha vab jy may hyllyn y
dhybri hedhyw, ha ni a dheber ow mab vy a-vorow." [29] Ytho
ni a vrojyas ow mab ha'y dhybri. Ternos my a leveris dhedhi,
"Roy dha vab may hyllyn y dhybri." Mes hi re gudhsa hy mab.'
[30] Pan glewas an myghtern geryow an venyn, ev a skwardyas y
dhillas. Pan esa ow tremena war an fos, an bobel a viras, hag
otta, ev a'n jevo yskar a-bervedh nessa dh'y groghen. [31] Hag
ev a leveris, 'Re wrello Duw yndella dhymm ha moy ynwedh,
mar pes penn Elisha mab Shafat war y dhiwskoedh hedhyw.'
[32] Mes Elisha a esedhas yn y ji hag yth esa an henavogyon
owth esedha ganso. An myghtern re dhannvonsa gour, mes
kyns an gannas dhe dhos, Elisha a leveris dhe'n henavogyon,
'A welowgh fatell dhannvonas an mab a voldrer ma nebonan
rag kemmeres dhe-ves ow fenn? Mirewgh, pan dheu an gannas,

---

a 6:25 *kab:* Musur sygh, a-dro dhe liter.

degeewgh an daras ha'y synsi fast er y bynn. A nyns yw son treys y vester war y lergh?'

33 Pan esa hwath ow kewsel orta, otta, an myghtern a dheuth yn-nans dhodho ha leverel, 'Dhiworth an ARLOEDH yw an trobel ma. Prag y tal dhymm gortos an ARLOEDH pella?'

7 Ena Elisha a leveris, 'Klewewgh ger an ARLOEDH: yndellma y lever an ARLOEDH, "A-vorow, a-dro dhe'n eur ma, y fydh gwerthys sea[a] a'n gwella blonek a shekel, ha dew sea a heydh a shekel, yn yet Samaria."' 2 Ena an kapten mayth esa an myghtern ow poesa war y leuv a worthybis dhe wour Duw ha leverel, 'Otta, a kwrella an ARLOEDH igeri fenestri yn nev, ny allsa hemma bos' Elisha a leveris, 'Ty a'n gwel gans dha dhewlagas dha honan, mes ny wredh dybri a-dhiworto.'

Aram a Fi

3 Yth esa peswar gour klavorek orth entrans an yet. Yn-medhons an eyl dh'y gila, 'Prag yth esedhyn omma bys pan verwyn? 4 Mar leveryn, "Ni a enter y'n sita," yma'n divoetter y'n sita ha ni a verow ena. Ha mar esedhyn omma, ni a verow ynwedh. Ytho deun, ha kilfia dhe gamp Aram; mara'gan sawyons yn few, ni a wra bewa; ha mara'gan ladhons ny wren marnas merwel.' 5 Ytho i a sevis d'wor' an nos rag mos dhe gamp Aram; mes pan dheuthons dhe amal kamp Aram nyns esa denvyth ena vytholl. 6 Rag an Arloedh re wrussa dhe lu Aram klewes son charettow, son mergh, ha son lu bras, may lavarsons an eyl dh'y gila, 'Otta, myghtern Ysrael re wobrenas er agan pynn myghternedh an Hittysi, ha myghternedh Ejyp[b] dhe vatalyas orthyn.' 7 Ytho i a sevis ha fia y'n tewolgow, ha gasa aga thyldow, ha'ga mergh, ha'ga asenes. I a asas an kamp par dell veu, ha fia rag aga bewnans. 8 An glavorogyon na a dheuth dhe amal an kamp, ha mos yn unn tylda. I a dhybris hag eva, ha doen alena arghans hag owr ha dillas, ha mos dh'aga

---

a 7:1 *sea:* Ebrow *sea,* musur sygh a-dro dhe 7.3 liter.

b 7:6 *Ejyp:* Po martesen Musur yn Kilikia.

hudha, ha dos arta hag entra yn tylda arall ha doen taklow alena ynwedh ha mos dh'aga hudha.

9 Ena i a leveris an eyl dh'y gila, 'Kamm yw an pyth a wren.
Dydh a nowodhow da yw an jydh ma. Mar tewyn ha gortos an
bora ni a vydh dhe vlamya; ytho deun ha derivas dhe vayni an
myghtern.' 10 Ytho i a dheuth ha gelwel orth gwithysi an yet, ha
leverel orta, 'Ni eth dhe gamp Aram, mes nyns esa gour vyth, na
lev den, travyth marnas mergh kelmys, hag asenes kelmys, ha'n
tyldow dell ens.' 11 Gwithysi an yet a grias, hag y feu derivys
dhe vayni an myghtern a-ji. 12 An myghtern a sevis y'n nos ha
leverel dh'y wesyon, 'My a diskwedh dhywgh lemmyn an pyth
re wrug Aram dhyn. I a woer agan bos ow famya; rakhenna i res
eth yn-mes a'n kamp rag omgudha y'n gwel, ow leverel, "Pan
dhons yn-mes a'n sita, ni a wra aga hachya yn few, ha mos y'n
sita." ' 13 Onan a'y wesyon a worthybis, 'Kemerryn, my a'th pys,
pymp a'n vergh yw gesys; an re yw gesys a berth an keth tenkys
hag oll an Ysraelysi yw gesys; mar merwons i a vydh haval dhe
oll an Ysraelysi a verwis. Gas ni dh'aga dannvon, ha gweles.'[a]
14 Ytho i a dhewisas dew varghek, ha'n myghtern a's dannvonas
war-lergh lu Aram, ow leverel, 'Kewgh ha gwelewgh.' 15 I eth
war aga lergh bys y'n Yordan; hag otta, oll an fordh o leun
a dhillas ha daffar tewlys dhe-ves gans Aram yn-dann fyski.
Ytho an kannasow a dhehwelis ha derivas dhe'n myghtern.

16 Ena an bobel eth yn-mes ha pylla kamp Aram. Ytho sea a
vleus fin a veu gwerthys a shekel, ha dew sea a varlys a shekel,
herwydh ger an ARLOEDH. 17 An myghtern re apoyntsa an
kapten may poesa ev war y leuv, dhe gavoes charj a'n yet; ha'n
bobel a stankyas warnodho y'n yet, hag ev a verwis, dell lavarsa
gour Duw pan dheuth an myghtern yn-nans dhodho. 18 Rag pan
gewsis gour Duw dhe'n myghtern, ow leverel, 'Dew sea a heydh
a shekel, ha sea a vleus fin a shekel, a vydh gwerthys a-vorow
a-dro dhe'n eur ma yn yet Samaria,' 19 an kapten a worthybis
dhe wour Duw, ha leverel, 'Otta, mar kwrella an ARLOEDH
fenestri yn nev, ny allsa hemma bos.' Hag ev a leveris, 'Otta, ty

---

a 7:13 Amendys.

a wra y weles gans dha dhewlagas dha honan, mes ny wredh
dybri a-dhiworto.' [20] Hag yndella y hwarva dhodho; an bobel a
stankyas warnodho y'n yet hag ev a verwis.

Asverys Yw Tir An Shunammyades

8 Elisha a gewsis orth an venyn a dhros ev hy mab arta
dhe vewnans, ow leverel, 'Sav yn-bann ha ke gans
dha vayni, ha triga plepynag may hylli triga; rag an ARLOEDH
re worhemmynnis divoetter a seyth blydhen, ha re dheuth
seulabrys dhe'n tir. [2] Ytho an venyn a sevis ha gul herwydh ger
gour Duw; hi eth gans hy mayni ha triga yn pow an Filistysi dre
seyth blydhen.' [3] Orth penn seyth blydhen an venyn a dhehwelis
dhiworth pow an Filistysi, ha mos dhe bysi an myghtern a'y chi
ha'y thir. [4] Yth esa an myghtern ow kewsel orth Gehazi, gwas
gour Duw, ow leverel, 'Lavar dhymm, my a'th pys, oll an taklow
meur re wrug Elisha.' [5] Pan esa ev ow leverel dhe'n myghtern
fatell dhros ev korf marow arta dhe vewnans, otta, an venyn
a dhros ev hy mab arta dhe vewnans a grias dhe'n myghtern
a-barth hy chi ha'y thir. Ha Gehazi a leveris, 'Ow arloedh an
myghtern, homm yw an venyn, ha hemm yw hy mab a dhros
Elisha arta dhe vewnans.' [6] Pan wovynnas an myghtern orth an
venyn, hi a'n derivas dhodho. Ytho an myghtern a apoyntyas
soedhek rygdhi, ow leverel, 'Asver pup-tra esa dhedhi, hag oll
prow an gwel a-dhia'n jydh may hasas hi an tir bys lemmyn.'

Mernans Ben-hadad

[7] Elisha a dheuth dhe Damaskus; ha klav o Ben-hadad,
myghtern Aram. Leverys veu dhe'n myghtern, 'Gour Duw
re dheuth omma,' [8] hag ev a leveris dhe Hazael, 'Kemmer ro
y'th leuv ha ke rag metya orth gour Duw, ha pysi an ARLOEDH
dredho, ow leverel, a wrav yaghhe dhiworth an kleves ma?'
[9] Ytho Hazael eth dhe vetya orto ha kemmeres ro ganso, begh
a bup-tra da a Damaskus war dhew-ugens kowrvargh. Pan
dheuth ev ha sevel a-ragdho, yn-medh ev, 'Dha vab, Ben-
hadad myghtern Aram, re'm dannvonas dhis, ow leverel, "A
wrav yaghhe dhiworth an kleves ma?"' [10] Elisha a leveris
dhodho, 'Ke ha lever dhodho, "Ty a wra yaghhe yn sur," mes

an ARLOEDH re dhiskwedhas dhymm may hwra ev merwel yn
sur.' [11] Hag ev a viras stag orto ha lagatta erna borthas meth, ha
gour Duw a oelas. [12] Hazael a wovynnas, 'Prag yth oelydh, ow
arloedh?' Ev a worthybis, 'Drefenn my dhe wodhvos an drog
a wredh dhe fleghes Ysrael: ty a lesk aga heryow, ty a ladh
aga gwer yowynk gans an kledha, ha brewi aga fleghigyow, ha
skwardya aga benynes hag yw gans flogh.' [13] Hazael a leveris,
'Pyth yw dha was, nag yw marnas ki, may hwrello tra a'n par
ma?' Hag Elisha a worthybis, 'An ARLOEDH re dhiskwedhas
dhymm may fydhydh myghtern war Aram.' [14] Ytho, ev a
dhibarthas dhiworth Elisha ha dos dh'y vester a leveris dhodho,
'Pandr'a leveris Elisha dhis?' Hag ev a worthybis, 'Ev a leveris
dhymm y hwredh yaghhe yn sur.' [15] Mes ternos ev a gemmeras
an kywlett, ha'y droghya yn dowr, ha'y lesa war y fas, may
ferwis. Ha Hazael a reynyas yn y le.

Yehoram a Reyn war Yuda

[16] Y'n pympes blydhen a Yoram mab Ahab myghtern Ysrael,
pan o Yehoshafat myghtern Yuda, Yehoram mab Yehoshafat
myghtern Yuda a dhallathas reynya. [17] Dewdhek bloedh warn
ugens o ev pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas eth blydhen
yn Yerusalem. [18] Ev a gerdhas yn fordhow myghternedh Ysrael,
dell wrussa chi Ahab, rag myrgh Ahab o y wreg. Ev a wrug
an pyth o drog yn golok an ARLOEDH. [19] Byttegyns ny vynnas
an ARLOEDH distrui Yuda a-barth Davydh y was, drefenn ev
dhe ambosa dhodho ri lugarn dhodho ha dh'y dhiyskynnysi bys
vykken.

[20] Yn y dhydhyow Edom a rebellyas erbynn Yuda ha gul aga
myghtern aga honan warnedha. [21] Ena Yehoram a dremenas
dhe Sair gans oll y jarettow. Ev a ehwias y'n nos ha gweskel
Edom esa ow kyrghynna ev ha kaptenyon an charettow; mes y lu
a fias tre. [22] Edom re beu ow rebellya erbynn Yuda bys y'n jydh
ma. Yn kettermyn Libna ynwedh a rebellyas. [23] Gweythresow
Yehoram erell, ha pup-tra a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver
kovadhow myghternedh Yuda? [24] Yehoram a goskas gans y

dasow hag a veu ynkleudhys gans y dasow yn sita Davydh; hag Ahazia y vab a reynyas yn y le.

Ahazia a Reyn war Yuda

25 Y'n dewdhegves blydhen a Yoram mab Ahab myghtern Ysrael, Ahazia mab Yehoram myghtern Yuda a dhallathas reynya. 26 Dew vloedh warn ugens o Ahazia pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas unn vlydhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Athalia myrgh Omri myghtern Ysrael. 27 Ev a gerdhas yn fordh chi Ahab, hag a wrug drog yn golok an ARLOEDH, kepar dell wrug chi Ahab, rag ev o deuv chi Ahab.

28 Ev eth gans Yoram mab Ahab dhe werrya erbynn Hazael myghtern Aram yn Ramoth-gilead; ha'n Aramysi a wolias Yoram. 29 Myghtern Yoram a dhehwelis dhe Yezreel rag bos yaghhes dhiworth an goliow a ros dhodho an Aramysi yn Rama, pan vatalyas orth Hazael myghtern Aram. Ena Ahazia mab Yehoram myghtern Yuda eth yn-nans dhe weles Yoram mab Ahab yn Yezreel, drefenn y vos klav.

Untyans Yehu

9 Ena Elisha an profoes a elwis onan a vebyon an brofoesi ha leverel dhodho, 'Grogys dha dhiwglun ha kemmer an kostrel ma a oyl y'th leuv ha mos dhe Ramoth-gilead. 2 Pan dheudh di, hwila ena Yehu mab Yehoshafat mab Nimshi ha mos a-ji ha gul dhodho sevel dhiworth kres y vreder, ha'y dhoen dhe jambour a-bervedh. 3 Ena, kemmer an kostrel a oyl ha'y diveri war y benn, ha leverel, "Yndellma y lever an ARLOEDH: My re'th untyas myghtern war Ysrael." Ena igor an daras ha fia, na worta.'

4 Ytho an gour yowynk, an profoes, eth dhe Ramoth-gilead. 5 Ha pan dheuth ev, otta, yth esa kaslewydhyon an lu yn esedhek, hag ev a leveris, 'My a'm beus messaj ragos, kaslewydh.' Ha Yehu a leveris, 'Rag pyneyl ahanan?' Hag ev a leveris, 'Ragos, kaslewydh.' 6 Hag ev a sevis ha mos y'n chi; hag ev a dhiveris an oyl war y benn ha leverel dhodho, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael, "My re'th untyas myghtern war bobel

an ARLOEDH, war Ysrael.” [7] Ty a wesk dhe’n dor chi Ahab
dha vester, may hylliv diella goes ow gwesyon an brofoesi, ha
goes oll gwesyon an ARLOEDH, dre leuv Yezebel. [8] Rag chi
dien Ahab a verow; ha my a dregh dhiworth Ahab pub gour,
keth po rydh, yn Ysrael. [9] My a wra dhe ji Ahab bos kepar ha
chi Yeroboam mab Nebat, ha kepar ha chi Baasha mab Ahiya.
[10] An keun a dheber Yezebel yn splatt Yezreel, ha denvyth ny
wra hy ynkleudhyas.’ Ena ev a igoras an daras ha fia.

[11] Ena Yehu a dhehwelis dhe wesyon y arloedh, hag onan a
leveris dhodho, ‘Yw pup-tra da? Prag y teuth an muskok ma
dhis?’ Ev a worthybis dhedha, ‘Hwi a aswonn an gour ha’y
gows.’ [12] I a leveris, ‘Gow! Lavar dhyn lemmyn.’ Hag ev a
leveris, ‘Yndellma hag yndella y leveris dhymm, ow leverel,
“Yndellma y lever an ARLOEDH, My re’th untyas myghtern war
Ysrael.”’ [13] Ena i a fistenas ha pubonan a synsis y dhillasenn
ha’y lesa yn-danno war an grisyow lomm, ha seni hirgern, ow
leverel, ‘Yehu yw myghtern.’

Ledhys Yw Yoram Myghtern Ysrael

[14] Yehu mab Yehoshafat mab Nimshi a vrasas erbynn
Yoram. Yoram re bia ow tefendya Ramoth-gilead, ev hag oll
Ysrael, erbynn Hazael myghtern Aram. [15] Myghtern Yoram re
dhehwelsa rag bos yaghhes yn Yezreel dhiworth an goliow re
rosa dhodho Aram pan vatalyas ev erbynn Hazael myghtern
Aram. Yehu a leveris, ‘Mars yw hemma agas hwans, na es
denvyth yn-mes, na diank mes a’n sita rag mos ha’y dherivas yn
Yezreel.’ [16] Rakhenna Yehu a yskynnas yn y jarett ha mos dhe
Yezreel mayth esa Yoram ow krowedha. Hag Ahazia myghtern
Yuda re dhothya yn-nans rag gweles Yoram.

[17] Yth esa goelyador a’y sav war an tour yn Yezreel, hag ev a
welas routh Yehu ow tos, ha leverel, ‘My a wel routh.’ Yoram
a leveris, ‘Kemmer marghek ha’y dhannvon dhe vetya orta, ha
leveres, “Eus kres?”’ [18] Ytho marghek eth dhe vetya orto, ha
leverel, ‘Yndella y lever an myghtern, “Eus kres?”’ Ha Yehu a
leveris, ‘Pandr’a wodhes a-dro dhe gres? Treyl war ow lergh.’
Ha’n goelyador a dherivas, ‘An gannas a dheuth dhedha, mes

nyns usi ow tehweles.' [19] Ena ev a dhannvonas nessa marghek,
neb a dheuth dhedha ha leverel, 'Yndella y lever an myghtern,
"Eus kres?"' Ha Yehu a worthybis, 'Pandr'a wodhes a-dro dhe
gres? Treyl war ow lergh.' [20] Ha'n goelyador a dherivas, ow
leverel, 'Ev a dheuth dhedha, mes nyns usi ow tehweles. An
lewyans yw kepar ha lewyans Yehu mab Nimshi, drefenn ev
dhe lewya yn hworboellek.'

[21] Yoram a leveris, 'Herness ow charett.' Ha'y jarett a veu
pareusys. Ena Yoram myghtern Ysrael hag Ahazia myghtern
Yuda eth yn-mes, kettep onan yn y jarett, hag i eth yn-mes
erbynn Yehu ha metya orto yn splatt Naboth an Yezreelyas.
[22] Pan welas Yoram Yehu, ev a leveris, 'Eus kres, Yehu?' Hag
ev a worthybis, 'Py kres, ha kemmys horyansow dha vamm
Yezebel ha'y fystriow pals?' [23] Ena Yoram a dreylyas a-dro
ha fia, ha leverel dhe Ahazia, 'Trayturi, A Ahazia!' [24] Yehu a
dennas y warak gans oll y nerth ha gweskel Yoram ynter y
dhiwskoedh ha'n seth a wanas y golonn hag ev a sedhis yn y
jarett. [25] Ena Yehu a leveris dhe Bidkar y gapten, 'Kemmer e
yn-mes ha tewl e y'n splatt a dir dhe Naboth an Yezreelyas; rag
porth kov fatell worras an ARLOEDH an dargan ma warnodho
ha ty ha my ow marghogeth an eyl ryb y gila war-lergh y das
Ahab, [26] "Yn sur, my a welas goes Naboth, ha goes y vebyon de,
a lever an ARLOEDH; ha my a attal dhis war an splatt ma." Ytho
lemmyn kemmer e yn-mes ha tewl e y'n splatt a dir, herwydh
ger an ARLOEDH.'

Ledhys Yw Ahazia Myghtern Yuda

[27] Mes pan welas Ahazia myghtern Yuda hemma ev a fias
war an fordh dhe Beth-haggan. Yehu a'n siwyas, ow leverel,
'Tennewgh orto ynwedh!' Hag i a dennas orto y'n charett war
an fordh a yskynn dhe Gur hag usi ryb Ybleam. Hag ev a fias
dhe Megiddo ha merwel ena. [28] Ha'y wesyon a'n dug yn charett
dhe Yerusalem, ha'y ynkleudhyas yn y vedh gans y dasow yn
sita Davydh.

[29] Y'n unnegves blydhen Yoram mab Ahab y tallathas Ahazia
reynya war Yuda.

Mernans Freudhek Yezebel

30 Pan dheuth Yehu dhe Yezreel, Yezebel a glewas anodho,
ha hi a liwas hy dewlagas gans antimoni, afina hy fenn ha
mires yn-mes a fenester. 31 Pan esa Yehu owth entra der an
fos, hi a leveris, ‘Eus kres, ty Zimri, moldrer dha vester?’ 32 Ev
a dhrehevis y fas dhe’n fenester ha leverel, ‘Piw eus a-barth
dhymm? Piw?’ Ha dew po tri spadhesik a viras yn-nans orto.
33 Ev a leveris, ‘Tewlewgh hi yn-nans.’ Ytho i a’s tewlis yn-nans;
nebes a’y goes a lagennas war an fos, ha war an vergh, hag i a
stankyas warnedhi. 34 Pan dheuth ev a-ji ev a dhybris hag eva,
ha leverel, ‘Kewgh, dyghtyewgh an venyn vollothek ma hag
ynkleudhyewgh hi; drefenn hy bos myrgh myghtern.’ 35 I eth
dh’y ynkleudhyas, mes ny gavsons travyth marnas an glopenn,
ha’n dhewdroes, ha palvow hy diwleuv. 36 Ytho i a dheuth
arta ha derivas dhodho, hag ev a leveris, ‘Ger an ARLOEDH yw
hemma, a gewsis der y was Elias an Tishbeyas, ow leverel, “Yn
tiredh Yezreel an keun a dheber kig Yezebel; 37 korf Yezebel a
vydh kepar ha kawgh war enep an gwel yn tiredh Yezreel, ma
na yllir leverel, Yezebel yw homma.” ’

Gorladhva Henedh Ahab

10 Ahab a’n jevo deg mab ha tri-ugens yn Samaria. Ha
Yehu a skrifas lytherow ha’ga dannvon dhe Samaria,
dhe rewlysi Yezreel, dhe’n henavogyon, ha dhe withysi mebyon
Ahab, ow leverel, 2 ‘Kettell dheu an lyther dhywgh, rag bos
mebyon agas mester genowgh, ha rag bos genowgh charettow
ha mergh, sita gerys hag arvow, 3 dewisewgh mab agas mester
hag yw an gwella ha’n moyha abel, ha’y settya war dron y das,
ha batalyas a-barth chi agas mester.’ 4 Mes yth esa own dres
eghenn dhedha, hag i a leveris, ‘Otta, ny allas an dhew vyghtern
sevel orto; fatell yllyn ni sevel orto?’ 5 Ytho menystrer an palys,
governour an sita, an henavogyon ha’n withysi, a dhannvonas
messaj dhe Yehu, ow leverel, ‘Dha wesyon on, ha ni a wra
pup-tra a bysydh. Ny wren dhe dhenvyth bos myghtern; gwra
an pyth yw ewn y’th tewlagas.’ 6 Ena ev a skrifas nessa lyther
dhedha, ow leverel, ‘Mars owgh a-barth dhymm, ha mars owgh

parys dhe woslowes orth ow lev, kemmerewgh pennow mebyon
agas mester ha dos dhymm yn Yezreel a-vorow dhe'n eur ma.'
Hag yth esa mebyon an myghtern, deg den ha tri-ugens, gans
ugheloryon an sita esa orth aga maga. 7 Pan dheuth an lyther
dhedha, i a gemmeras mebyon an myghtern ha'ga ladha; i a
worras aga fenn yn kanstellow ha'ga dannvon dhe Yezreel. 8 Y
teuth kannas, hag ev a dherivas dhodho, ow leverel, 'I re dhros
pennow mebyon an myghtern.' Ena ev a leveris, 'Gorrewgh i yn
dew gals orth entrans an yet bys myttin.' 9 Ternos yth eth ev yn-
mes, ha sevel ha leverel dhe'n bobel oll, 'Ankablus owgh; otta,
my a vrasas erbynn ow mester ha'y ladha; mes piw a ladhas
oll an re ma? 10 Godhvydhewgh lemmyn na goedh dhe'n dor
travyth a er an ARLOEDH, a gewsis an ARLOEDH a-dro dhe ji
Ahab; rag an ARLOEDH re wrug an pyth a leveris der y was
Elias.' 11 Ytho Yehu a ladhas peub o gesys a ji Ahab yn Yezreel,
hag oll y dus veur, ha'y gerens, ha'y oferysi, bys pan ny asas ev
dhodho denvyth ow skapya.

12 Ena ev a sevis ha diberth, ha dos dhe Samaria. War an
fordh, hag ev yn Beth-eked a'n Vugeledh, 13 Yehu a vetyas orth
breder Ahazia myghtern Yuda, ha leverel, 'Piw owgh hwi?' Hag
i a worthybis, 'Breder Ahazia on; yth eson ow mos yn-nans dhe
salusi mebyon an myghtern ha mebyon an vyghternes.' 14 Hag
ev a leveris, 'Kemmerewgh i yn few.' Hag i a's kemmeras yn
few ha'ga ladha orth puth Beth-eked, dew ha dew-ugens oll
war-barth; ny sparyas denvyth.

15 Wosa dhiberth alena ev a vetyas orth Yehonadab mab
Rekab ow tos dhe vetya orto; ev a'n salusis ha leverel dhodho,
'Yw dha golonn len, kepar dell yw ow holonn len dhis?'
Yehonadab a worthybis, 'Yw.' 'Mars yw, roy dhymm dha leuv.'
Hag ev a ros dhodho y leuv; hag ev a'n drehevis dhodho y'n
charett. 16 Hag ev a leveris, 'Deus genev ha gweles ow avi rag
an ARLOEDH.' Ytho ev a wrug dhodho marghogeth yn y jarett.
17 Pan dheuth dhe Samaria ev a ladhas peub o gesys dhe Ahab
yn Samaria bys pan y's distrusa, herwydh ger an ARLOEDH a
gewsis ev dhe Elias.

Ladhva Gordhyoryon Baal

18 Ena Yehu a guntellas oll an bobel war-barth ha leverel
dhedha, ‘Ahab a servyas Baal nebes; mes Yehu a wra y servya
yn feur. 19 Lemmyn gelwewgh dhymm oll profoesi Baal, oll y
wesyon hag oll y oferysi; na fylles denvyth dos, rag my a’m
beus sakrifis bras dhe offrynna dhe Baal; ny wra bewa an
re a fyll dos.’ Mes Yehu a’n gwrug gans felder, dhe dhistrui
gordhyoryon Baal. 20 Yehu a leveris, ‘Sakrewgh kuntelles solem
rag Baal.’ Hag i a’n gelwis. 21 Ena Yehu a dhannvonas messaj
der oll Ysrael; oll gordhyoryon Baal a dheuth ma nag esa den
gesys na dheuth. I a entras yn tempel Baal, ha leun o tempel
Baal dhiworth an eyl penn dh’y gila. 22 Ev a leveris dhe withyas
an dhillasva, ‘Doroy an goenyow rag oll gordhyoryon Baal.’
Ytho ev a dhros an goenyow ragdha. 23 Ena Yehu eth gans
Yehonadab mab Rekab a-berth yn tempel Baal ha leverel dhe
wesyon Baal, ‘Hwilewgh ha gwelewgh nag eus omma genowgh
gwesyon an ARLOEDH, mes unnsel gwesyon Baal.’ 24 Ena i eth
a-ji rag gul sakrifisow hag offrynnow leskys. Yehu a settyas
peswar-ugens a’y wer tu a-ves ha leverel, ‘An gour a as onan a’n
wer a dhrov yn agas diwleuv dhe skapya, y vewnans a vydh yn le
bewnans an skapyer.’ 25 Kettell worfennas gul an offrynn leskys,
Yehu a leveris dhe’n korfwithysi ha’n gaptenyon, ‘Kewgh a-ji
ha’ga ladha; na skapyes denvyth.’ Hag i a’s gweskis gans min
an kledha; ha’n withysi ha’n gaptenyon a’s tewlis yn-mes. Ena
i eth yn sentri pervedhel tempel Baal. 26 I a gemmeras yn-mes
an peulven[a] esa yn tempel Baal ha’y leski. 27 Ena i a vrewis
peulven Baal, ha distrui tempel Baal, ha gul anodho kawghti,
bys y’n jydh hedhyw.

28 Yndella y hwrug Yehu distrui Baal yn-mes a Ysrael.
29 Byttegyns ny dreylyas Yehu dhiworth peghosow Yeroboam
mab Nebat a wrug dhe Ysrael pegha – an leughi owrek esa yn
Bethel hag yn Dan. 30 An ARLOEDH a leveris dhe Yehu, ‘Drefenn
ty dhe wul yn ta dre gollenwel an pyth yw ewn y’m dewlagas, ha
dhe dhyghtya chi Ahab herwydh pup-tra esa y’m kolonn, dha

---

a 10:26 *peulven:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *peulveyn.*

vebyon a'n peswora henedh a esedh war dron Ysrael.' [31] Mes ny waytyas Yehu siwya lagha an ARLOEDH, Duw Ysrael, a leun golonn. Ny dreylyas dhiworth peghosow Yeroboam a wrug dhe Ysrael pegha.

Mernans Yehu

[32] Y'n dydhyow na an ARLOEDH a dhallathas godreghi rannow a Ysrael, ha Hazael a's fethas der oll oryon Ysrael: [33] dhiworth an Yordan dhe'n howldrevel, oll tiredh Gilead, an Gadysi, ha'n Rewbenysi, ha'n Manassysi, dhiworth Aroer usi ryb nans Arnon, henn yw, Gilead ha Bashan. [34] Gweythresow erell Yehu, ha pup-tra a wrug, hag oll y nerth, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael? [35] Yehu a goskas gans y dasow, hag i a'n ynkleudhyas yn Samaria. Ha Yehoahaz y vab a reynyas yn y le. [36] An termyn may reynyas Yehu war Ysrael o eth blydhen warn ugens.

Athalia a Reyn war Yuda

11 Kettell welas Athalia mamm Ahazia bos marow hy mab, hi a sevis ha distrui oll an teylu ryel. [2] Mes Yehosheba, myrgh myghtern Yehoram, hwoer Ahazia, a gemmeras Yoash mab Ahazia, ha'y ladra dhiworth kres mebyon an myghtern esa ow pos ledhys; hi a'n gorras, ev ha'y vammeth, yn chambour gweli, kudhys a-dhiworth Athalia ma na ve ledhys. [3] Ha kudhys veu war-barth gensi yn chi an ARLOEDH dres hwegh blydhen, hag Athalia ow reynya war an pow.

Untyans Yoash

[4] Y'n seythves blydhen Yehoyada a elwis kaptenyon an kansow, Karysi ha korfwythysi, ha'ga dri dhodho yn chi an ARLOEDH, ha gul kevambos gansa, ha'ga gorra yn-dann di yn chi an ARLOEDH, ha diskwedhes dhedha mab an myghtern. [5] Yehoyada a worhemmynnis dhedha, 'Ottomma an pyth a wrewgh; unn tressa rann ahanowgh, an re may teu aga thorn dhe witha y'n Sabot, a with chi an myghtern; [6] an dhiw rann arall a vydh ow kwitha yn chi an ARLOEDH, an nessa rann orth

yet Sur, ha'n tressa orth an yet a-dryv an gorfwithysi; [7] ha'gas diw rann nag yw aga thorn dhe witha y'n Sabot a witha chi an ARLOEDH ha'n myghtern. [8] I a gyrghynn an myghtern, pub huni gans arvow yn y leuv; ha piwpynag a dheffo nes dhe'n renkow a vydh ledhys. Bedhewgh gans an myghtern plepynag yth ello.'

[9] Kaptenyon an kansow a wrug herwydh pup-tra a worhemmynnis Yehoyada an oferyas; i a dhros aga wer, an re a dhallathas aga thorn y'n Sabot, ha'n re a'n worfennas, hag i a dheuth dhe Yehoyada an oferyas. [10] An oferyas a dhelivras dhe'n gaptenyon an guwow ha skoesow re bia dhe vyghtern Davydh, esa yn chi an ARLOEDH; [11] an gorfwithysi a sevis a-dro dhe'n myghtern, pub gour gans y arvow yn y leuv, war bub tu a'n chi a gledhbarth an chi dhe'n dhyghowbarth, a-dro dhe'n alter ha'n chi. [12] Ena Yehoyada a dhros mab an myghtern yn-rag, ha gorra an gurun warnodho, ha ri dhodho an dustuni. I a'n gwrug myghtern, ha'y untya; hag i a dakyas diwla, ha leverel, 'Re vewo an myghtern!'

Mernans Athalia

[13] Pan glewas Athalia tros an gorfwithysi ha'n bobel, hi a dheuth dhe'n bobel yn chi an ARLOEDH. [14] Hi a viras, hag otta an myghtern ow sevel ryb an goloven, herwydh usadow. An bennsevigyon ha'n hirgernysi esa ryb an myghtern, hag yth esa oll pobel an pow ow lowenhe, ha seni hirgern. Athalia a skwardyas hy dillas ha kria, 'Trayturi! Trayturi!' [15] Ena Yehoyada an oferyas a worhemmynnis an gaptenyon o settys war an lu, 'Drewgh hi yn-mes ynter an renkow ha ladha gans an kledha an re a dheu war hy lergh.' Rag an oferyas re lavarsa, 'Na vedhes hi ledhys yn chi an ARLOEDH.' [16] I a settyas dalghenn ynni; hi a dheuth dre Yet an Vergh yn chi an myghtern, hag ena hi a veu ledhys.

[17] Yehoyada a wrug kevambos ynter an ARLOEDH ha'n myghtern ha'n bobel, may fedhens i pobel an ARLOEDH; hag ev a wrug kevambos ynter an myghtern ha'n bobel ynwedh. [18] Oll pobel an pow eth yn chi Baal ha'y derri dhe'n dor; i a vrewis y alteryow ha'y imajys yn temmigow, ha ladha Mattan, oferyas

Baal, a-rag an alteryow. Ena Yehoyada an oferyas a settyas
gwithysi war ji an ARLOEDH. 19 Hag ev a gemmeras kaptenyon
an kansow, an Karysi, ha'n gorfwithysi, hag oll pobel an pow;
hag i a dhros an myghtern yn-nans dhiworth chi an ARLOEDH
hag a dheuth yn chi an myghtern dre yet an gorfwithysi dhe
ji an myghtern. Hag ev a esedhas war dron an myghternedh.
20 Oll pobel an pow a lowenhas, ha kosel o an sita wosa bos
Athalia ledhys gans an kledha ryb chi an myghtern.

21 Seyth bloedh o Yoash pan dhallathas reynya.

Ewnheans an Tempel

12 Y'n seythves blydhen a Yehu, Yoash a dhallathas
reynya, hag ev a reynyas dew-ugens blydhen yn
Yerusalem. Hanow y vamm o Sibya a Beer-sheba. 2 Yoash a
wrug an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH dres y dhydhyow
oll, drefenn Yehoyada an oferyas dh'y dhyski. 3 Mes ny veu an
tylleryow ughel kemmerys dhe-ves; an bobel a besyas sakrifia
ha leski offrynnow y'n tylleryow ughel.

4 Yoash a leveris dhe'n oferysi, 'Oll an arghans yw dres yn
chi an ARLOEDH avel rohow sakrys – toll an niveryans, talas
ambosow, – hag arghans an offrynnow bodhek dres a-berth
yn chi an ARLOEDH, 5 kemmeres an oferysi an re ma dhiworth
an alhwedhor, hag ewnhe an chi plepynag may fo edhomm
a ewnheans diskudhys.' 6 Mes erbynn an tressa blydhen warn
ugens a vyghtern Yoash, ny wrussa an oferysi ewnheansow dhe'n
chi. 7 Rakhenna myghtern Yoash a elwis Yehoyada an oferyas
gans an oferysi erell ha leverel dhedha, 'Prag nag esowgh owth
ewnhe an chi? Lemmyn, ytho, na dhegemmerowgh arghans moy
dhiworth agas alhwedhoryon, mes y dhaskorr rag ewnheans an
chi.' 8 Ytho an oferysi a assentyas na dhegemmerens arghans
moy dhiworth an bobel, na ewnhe an chi aga honan.

9 Yehoyada an oferyas a gemmeras kist ha tardra toll yn
hy gorher, ha'y settya ryb an alter, a'n barth dhyghow ow
tos a-berth yn chi an ARLOEDH. An oferysi esa ow kwitha an
treudhow a worras ynni oll an arghans a veu dres a-berth yn chi
an ARLOEDH. 10 Peskweyth may hwelsons bos meur a arghans

y'n gist, skrifennyas an myghtern ha'n arghoferyas a dheuth, hag i a gomptyas an arghans a veu kevys yn chi an ARLOEDH ha'y gelmi yn seghyer. [11] I a ros an arghans a veu poesys yn leuv an re a worviri an ober yn chi an ARLOEDH; ena i a'n peas dhe'n seri prenn ha'n drehevoryon esa owth oberi yn chi an ARLOEDH, [12] dhe'n seri men ha'n dreghoryon men, ha rag prena prenn ha men nedhys rag gul ewnheansow dhe ji an ARLOEDH, ha rag oll an kostow rag ewnheansow dhe'n chi. [13] Byttegyns ny wrussons devnydh a'n arghans dres yn chi an ARLOEDH dhe wul bollow a arghans, gwelsigow-porv, bollow-offrynn, hirgern, lestri a owr po lestri a arghans, [14] rag res veu henna dhe'n weythoryon esa owth ewnhe chi an ARLOEDH ganso. [15] Ny byssons akontys dhiworth an wer a dhelirvsons dhedha an arghans yn aga leuv rag tyli an weythoryon, rag i a dhyghtya yn onest. [16] Ny veu an arghans dhiworth an offrynnow kammweyth ha'n offrynnow pegh dres a-berth y'n chi an ARLOEDH; an oferysi a's pewas.

Hazael a Wodros Yerusalem

[17] Ena Hazael myghtern Aram eth yn-bann ha batalyas orth Gath ha'y hemmeres. Mes pan settyas y fas rag mos yn-bann erbynn Yerusalem, [18] Yoash myghtern Yuda a gemmeras oll an rohow sans re sakras y ragresygyon Yehoshafat, Yoram hag Ahazia, myghternedh Yuda, hag oll an owr a veu kevys yn tresoryow chi an ARLOEDH hag yn chi an myghtern, ha'ga dannvon dhe Hazael myghtern Aram, hag ev a gildennas dhiworth Yerusalem.

Mernans Yoash

[19] Gweythresow erell Yoash, ha pup-tra a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? [20] Y wesyon a sevis ha gul bras, ha ladha Yoash yn chi Millo, war an fordh a dhiyskynn dhe Silla. [21] Yozakar mab Shimeath, ha Yehozabad mab Shomer, y wesyon, a'n ladhas hag ev a verwis. Hag ev a veu ynkleudhys gans y dasow yn sita Davydh; hag Amasia a reynyas yn y le.

Yehoahaz a Reyn war Ysrael

13 Y'n tressa blydhen warn ugens a vyghtern Yoash
mab Ahazia myghtern Yuda, Yehoahaz mab Yehu
a dhallathas reynya war Ysrael yn Samaria, hag ev a reynyas
seytek blydhen. [2] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an
ARLOEDH, ha siwya peghosow Yeroboam mab Nebat, a wrug
dhe Ysrael pegha; ny dreylyas dhiworta. [3] Sorr an ARLOEDH
a dhewis erbynn Ysrael, hag ev a's delivras a-berth yn leuv
Hazael myghtern Aram, hag a-berth yn leuv Ben-hadad mab
Hazael, dres nebes blydhynyow. [4] Ha Yehoahaz a bledyas gans
an ARLOEDH, ha'n ARLOEDH a woslowas orto; rag ev a welas
arwask Ysrael, fatell y's arweski myghtern Aram. [5] Ytho an
ARLOEDH a ros selwyas dhe Ysrael, may tianksons dhiworth
leuv Aram; hag yth esa fleghes Ysrael trigys yn aga thyldow
kepar ha kyns. [6] Byttegyns ny dreylsons dhiworth peghosow
chi Yeroboam, a wrug dhe Ysrael pegha, mes i a gerdhas ynna;
an Ashera a veu gesys a'y sav yn Samaria ynwedh. [7] Nyns
esa gesys dhe Yehoahaz lu a voy ages hanter-kans marghek
ha deg charett, ha deg mil droesek; rag myghtern Aram re's
distrusa, ha re wrussa dhedha bos kepar ha doust drushya.
[8] Gweythresow erell Yehoahaz, ha pup-tra a wrug, a nyns yns
i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael? [9] Yehoahaz
a goskas gans y dasow hag i a'n ynkleudhyas yn Samaria; ha
Yehoash y vab a reynyas yn y le.

Yehoash a Reyn war Ysrael

[10] Y'n seytegves blydhen warn ugens a Yoash myghtern Yuda
Yehoash mab Yehoahaz a dhallathas reynya war Ysrael yn
Samaria, hag ev a reynyas hwetek blydhen. [11] Ev a wrug an
pyth o drog yn golok an ARLOEDH, ha ny dhibarthas dhiworth
oll peghosow Yeroboam mab Nebat, a wrug dhe Ysrael pegha;
mes ev a gerdhas ynna. [12] Gweythresow erell Yehoash, ha pup-
tra a wrug, ha'y nerth yn y vresel erbynn Amasia myghtern
Yuda, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh
Ysrael? [13] Yehoash a goskas gans y dasow, ha Yeroboam a

esedhas war y dron. Yoash a veu ynkleudhys yn Samaria gans myghternedh Ysrael.

Mernans Elisha

14 Pan eth Elisha yn klav gans an kleves may ferwis anodho,
Yehoash myghtern Ysrael a dheuth yn-nans dhodho hag oela
a-ragdho, ha leverel, 'A ow thas, ow thas! Charett Ysrael ha'y
varghogyon!' 15 Elisha a leveris dhodho, 'Kemmer gwarak ha
sethow;' hag ev a gemmeras gwarak ha sethow. 16 Ev a leveris
dhe vyghtern Ysrael, 'Gorr dha leuv war an warak.' Hag ev
a worras y leuv warnedhi. Elisha a worras y dhiwleuv war
dhiwleuv an myghtern. 17 Ena ev a leveris, 'Igor an fenester
troha'n howldrevel.' Ev a's igoras. Ena Elisha a leveris, 'Tenn;'
hag ev a dennas. Ena ev a leveris, 'Seth rag trygh an ARLOEDH,
seth rag trygh war Aram! Ty a feth Aram glan yn Afek.' 18 Ena
ev a leveris, 'Kemmer an sethow;' hag ev a's kemmeras. Ev a
leveris dhe vyghtern Ysrael, 'Gwask an dor gansa.' Hag ev a
weskis teyrgweyth ha hedhi. 19 Gour Duw o serrys ganso hag
yn-medh, 'Ty a dalvia gweskel pymp po hwegh gweyth; ena ty
a fethsa Aram glan, mes lemmyn ny weskydh Aram marnas
teyrgweyth.'

20 Elisha a verwis hag i a'n ynkleudhyas. Bagasow a Moabysi
a wre omsettyansow war an tir orth dalleth an vlydhen. 21 Hag y
hwarva, pan esens owth ynkleudhyas neb gour, i a welas bagas
a soudoryon, hag i a dewlis an gour a-berth yn bedh Elisha
ha mos dhe-ves: kettell dochyas an gour eskern Elisha, ev a
dhasvewas ha sevel war y dreys.

Ysrael a Syns Sitys dhiworth Aram Arta

22 Hazael myghtern Aram a arweskis Ysrael dres dydhyow
oll Yehoahaz. 23 Grassyes orta o an ARLOEDH, hag ev a'n jevo
truedh warnedha. Ev a dreylyas trohag i drefenn y gevambos
gans Abraham, Ysak ha Yakob, ha ny vynnas aga distrui; ha
ny's tewlis dhiworth y lok bys y'n eur ma.

24 Pan verwis Hazael myghtern Aram, Ben-hadad, y vab, a
reynyas yn y le. 25 Ena Yehoash mab Yehoahaz a dhaskemmeras

dhiworth leuv Ben-hadad mab Hazael an sitys a gemmersa dhiworth leuv Yehoahaz y das yn bresel. Teyrgweyth Yehoash a'n fethas, ha daskavoes sitys Ysrael.

Amasia a Reyn war Yuda

14 Y'n nessa blydhen a Yehoash mab Yehoahaz myghtern Ysrael, Amasia mab Yoash myghtern Yuda a dhallathas reynya. [2] Pymp bloedh warn ugens o ev pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas naw blydhen warn ugens yn Yerusalem. Hanow y vamm o Yehoaddan a Yerusalem. [3] Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH, mes a-der kepar ha Davydh y das; ev a wrug pup-tra kepar dell re wrussa Yoash y das. [4] Ny veu an tylleryow ughel kemmerys dhe-ves: an bobel a besyas sakrifia ha leski offrynnow war an tylleryow ughel. [5] Kettell veu an vyghterneth fastys yn y leuv, ev a ladhas y wesyon re ladhsens an myghtern y das. [6] Mes ny ladhas fleghes an voldroryon, herwydh an pyth yw skrifys yn lyver lagha Moyses, le may worhemmynnis an ARLOEDH, 'Ny vydh tasow ledhys rag mebyon, ha ny vydh mebyon ledhys rag tasow; mes pubonan a vydh ledhys rag y begh y honan.'[a]

[7] Ev a ladhas deg mil Edomyas yn nans an Hoelan ha dalghenna Sela dre vresel, ha'y henwel Yoktheel, dell yw bys y'n jydh hedhyw.

[8] Ena Amasia a dhannvonas kannasow dhe vyghtern Yehoash mab Yehoahaz mab Yehu myghtern Ysrael, ow leverel, 'Deus, miryn an eyl orth y gila fas orth fas.' [9] Yoash myghtern Ysrael a dhannvonas ger dhe Amasia myghtern Yuda, ow leverel, 'An askallenn yn Lebanon a dhannvonas messaj dhe sedresenn yn Lebanon, ow leverel, "Ro dha vyrgh dhe'm mab avel gwreg;" mes best gwyls yn Lebanon a dremenas, hag a drettyas war an askallenn. [10] Ty re weskis Edom, dhe wir, ha dha golonn re'th trehevis. Bydh lowen gans an glori ha gorta y'n chi; rag prag y fynnydh entra yn trobel ha koedha, ty ha Yuda genes?'

---

a 14:6 Dew 24:16.

[11] Mes ny vynna Amasia klewes. Rakhenna Yehoash myghtern Ysrael eth yn-mes. Ev hag Amasia myghtern Yuda a viras an eyl orth y gila fas orth fas yn Beth-shemesh yn Yuda. [12] Yuda a veu fethys gans Ysrael, ha pub gour a fias dh'y dylda. [13] Yehoash myghtern Ysrael a gemmeras Amasia myghtern Yuda mab Yehoash mab Ahazia yn Beth-shemesh. Ev a dheuth dhe Yerusalem ha gul aswa yn fos Yerusalem dhiworth Yet Efraym bys yn Yet an Gornell, peswar kans kevelin. [14] Ev a gemmeras oll an owr hag arghans, hag oll an lestri a veu kevys yn chi an myghtern, hag yn tresorvaow chi an myghtern, ha goestlow, ha dehweles dhe Samaria.

[15] Gweythresow erell Yehoash a wrug, ha'y nerth, ha fatell vatalyas orth Amasia myghtern Yuda, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael? [16] Yehoash a goskas gans y dasow, hag a veu ynkleudhys yn Samaria gans myghternedh Ysrael; ha Yeroboam y vab a reynyas yn y le.

[17] Amasia mab Yoash myghtern Yuda a vewa pymthek blydhen wosa mernans Yehoash mab Yehoahaz. [18] Gweythresow erell Amasia, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? [19] I a wrug bras er y bynn yn Yerusalem, hag ev a fias dhe Lakish; mes i a dannvonas war y lergh dhe Lakish ha'y ladha ena. [20] I a'n dros war vergh, hag ev a veu ynkleudhys yn Yerusalem gans y dasow yn sita Davydh. [21] Hag oll pobel Yuda a gemmeras Azaria, o hwetek bloedh, ha gul dhodho bos myghtern yn le y das Amasia. [22] Ev a dhrehevis Elath, ha'y daskorr dhe Yuda, wosa an myghtern dhe goska gans y dasow.

Yeroboam II a Reyn war Ysrael

[23] Y'n pymthegves blydhen a Amasia mab Yoash myghtern Yuda, Yeroboam mab Yoash myghtern Ysrael a dhallathas reynya yn Samaria, ha reynya unn vlydhen ha dew-ugens. [24] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH: ny dhibarthas dhiworth oll peghosow Yeroboam mab Nebat, a wrug dhe Ysrael pegha. [25] Ev a dhaswrug or Ysrael dhiworth Lebo-hamath bys yn mor Araba, herwydh ger ARLOEDH Ysrael, a gewsis dre leuv y was Yona mab Amittay, an profoes a Gath-hefer. [26] Rag

an ARLOEDH a welas bos ahwer Ysrael pur hwerow; nyns esa denvyth gesys, keth po rydh, na denvyth dhe weres Ysrael. [27] Mes ny lavarsa an ARLOEDH ev dhe dhefendya hanow Ysrael yn-dann nev; ytho ev a's sawyas dre leuv Yeroboam mab Yoash.

[28] Gweythresow erell Yeroboam, ha pup-tra a wrug, ha'y nerth in breselyow, ha fatell dhaskavas Damaskus ha Hamath rag Ysrael,[a] a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael? [29] Yeroboam a goskas gans y dasow, gans myghternedh Ysrael; ha Zekaria y mab a reynyas yn y le.

Azaria a Reyn war Yuda

15 Y'n seythves blydhen warn ugens a Yeroboam myghtern Ysrael, Azaria mab Amasia myghtern Yuda a dhallathas reynya. [2] Hwetek bloedh o pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas dewdhek blydhen ha dew-ugens yn Yerusalem. [3] Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH, herwydh pup-tra re wrussa y das Amasia. [4] Byttegyns ny veu an tylleryow ughel kemmerys dhe-ves; an bobel a besyas sakrifia ha leski offrynnow y'n tylleryow ughel. [5] An ARLOEDH a weskis an myghtern, mayth o klavorek bys yn jydh y vernans, hag yth esa trigys yn chi diberth. Yotham, mab an myghtern a rewlyas an palas, ow koverna pobel an pow. [6] Gweythresow erell Azaria, ha pup-tra a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? [7] Azaria a goskas gans y dasow; hag i a'n ynkleudhyas gans y dasow yn sita Davydh; Yotham y vab a reynyas yn y le.

Zekaria a Reyn war Ysrael

[8] Y'n etegves blydhen warn ugens a Azaria myghtern Yuda, Zekaria mab Yeroboam a reynyas war Ysrael yn Samaria hwegh mis. [9] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH, kepar dell wrug y dasow. Ny dreylyas dhiworth peghosow Yeroboam, mab Nebat, a wrug dhe Ysrael pegha. [10] Shallum mab Yabesh a vrasas er y bynn, ha'y weskel a-rag an bobel, ha'y ladha, ha

---

a 14:28 *rag Ysrael:* Ow siwya an Syriek. Ebrow *re bia dhe Yuda, rag Ysrael.*

reynya yn y le. [11] Gweythresow erell Zekaria, ottensi skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael. [12] Ambos an ARLOEDH o hemma, a ros dhe Yehu, 'Dha vebyon a esedh war dron Ysrael bys y'n peswora henedh.' Hag yndella y hwarva.

Shallum a Reyn war Ysrael

[13] Shallum mab Yabesh a dhallathas reynya y'n nownsegves blydhen warn ugens a Uzzia myghtern Yuda; hag ev a reynyas mis leun yn Samaria. [14] Ena Menahem mab Gadi eth yn-bann dhiworth Tirsa ha dos dhe Samaria, ha gweskel Shallum mab Yabesh yn Samaria, ha'y ladha, ha reynya yn y le. [15] Gweythresow erell Shallum ha'n brasow a wrug, ottensi skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael. [16] Ena Menahem a weskis Tifsagh, pubonan esa ynni ha'y thiredh dhiworth Tifsagh yn-rag; drefenn na igorsa an yetys dhodho ev a's gweskis. Ev a skwardyas oll an benynes ynni esa gans flogh.

Menahem a Reyn war Ysrael

[17] Y'n nownsegves blydhen warn ugens a Azaria myghtern Yuda, Menahem mab Gadi a dhallathas reynya war Ysrael; ev a reynyas deg blydhen yn Samaria. [18] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH; ny dreylyas dres oll y dhydhyow dhiworth peghosow Yeroboam mab Nebat, a wrug dhe Ysrael pegha. [19] Ha Pul myghtern Assyria a dheuth erbynn an tir; Menahem a ros dhe Pul deg mil dalent a arghans, may halla ev y weres ow fastya y dhalghenn war a'n ruvaneth. [20] Menahem a gemmeras ardoll dhiworth Ysrael, oll an tus alloesek, hanter-kans shekel a arghans dhiworth pub huni, dh'y ri dhe vyghtern Assyria. Ytho myghtern Assyria a dreylyas war y lergh ha ny drigas ena y'n pow. [21] Gweythresow erell Menahem, ha pup-tra a wrug, a nyns yns i skrifys yn kovadhow myghternedh Ysrael? [22] Menahem a goskas gans y dasow, ha Pekahia y vab a reynyas yn y le.

Pekahia a Reyn war Ysrael

[23] Y'n degves blydhen ha dew-ugens a Azaria myghtern Yuda, Pekahia mab Menahem a dhallathas reynya war Ysrael

yn Samaria hag a reynyas diw vlydhen. [24] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH; ny dreylyas dhiworth peghosow Yeroboam, mab Nebat, a wrug dhe Ysrael pegha. [25] Mes Pekagh mab Remalia, y gapten, a vrasas er y bynn, ha'y weskel yn Samaria yn tour chi an myghtern, gans Argob hag Arye, ha ganso hanter-kans Gileadyas. Ev a'n ladhas, ha reynya yn y le. [26] Gweythresow erell Pekahia, ha pup-tra a wrug, skrifys yns yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael.

Pekagh a Reyn war Ysrael

[27] Y'n dewdhegves blydhen ha dew-ugens a Azaria myghtern Yuda, Pekagh mab Remalia, a dhallathas reynya war Ysrael yn Samaria, hag ev a reynyas ugens blydhen. [28] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH: ny dreylyas dhiworth peghosow Yeroboam, mab Nebat, a wrug dhe Ysrael pegha.

[29] Yn dydhyow Pekagh myghtern Ysrael, y teuth Tiglath-pileser, myghtern Assyria, ha kemmeres Iyon, Abel-beth-maaka, Yanoagh, Kedesh, Hasor, Gilead, ha Galile, oll pow Naftali, ha'ga hemmeres yn keth dhe Assyria. [30] Hoshea mab Ela a wrug bras erbynn Pekagh mab Remalia ha'y weskel, ha'y ladha, ha reynya yn y le, y'n ugensves blydhen a Yotham mab Uzzia. [31] Gweythresow erell Pekagh, ha pup-tra a wrug, ottensi skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Ysrael.

Yotham a Reyn war Yuda

[32] Y'n nessa blydhen a Pekagh mab Remalia myghtern Ysrael, Yotham mab Uzzia myghtern Yuda a dhallathas reynya. [33] Pymp bloedh warn ugens o pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas hwetek blydhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Yerusha myrgh Sadok. [34] Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH, herwydh pup-tra re wrussa y das Uzzia. [35] Byttegyns ny veu an tylleryow ughel kemmerys dhe-ves; an bobel a besyas sakrifia ha leski offrynnow y'n tylleryow ughel. Ev a dhrehevis yet wartha chi an ARLOEDH. [36] Gweythresow erell Yotham, ha pup-tra a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? [37] Y'n dydhyow na an ARLOEDH a dhallathas dannvon Resin myghtern Aram ha Pekagh mab

Remalia erbynn Yuda. [38] Yotham a goskas gans y dasow, hag a veu ynkleudhys gans y dasow yn sita Davydh y das; hag Ahaz y vab a reynyas yn y le.

Ahaz a Reyn war Yuda

16 Y'n seytegves blydhen a Pekagh mab Remalia, Ahaz mab Yotham myghtern Yuda a dhallathas reynya. [2] Ugens bloedh o Ahaz pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas hwetek blydhen yn Yerusalem, ha ny wre an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH y Dhuw, kepar ha Davydh y das. [3] Mes ev a gerdhi yn hynsyow myghternedh Ysrael, hag a wrug dh'y vab tremena dre dan, herwydh gweythresow divlas an kenedhlow a fesyas an ARLOEDH a-rag pobel Ysrael. [4] Hag ev a sakrifia ha leski offrynnow y'n tylleryow ughel, ha war an breow, hag yn-dann bub gwydhenn las.

[5] Ena Resin myghtern Aram, ha Pekagh mab Remalia myghtern Ysrael, eth yn-bann dhe Yerusalem rag bresel; i a worheas erbynn Ahaz mes ny yllens y fetha. [6] Y'n termyn na Resin, myghtern Aram a dhaskavas Elath rag Aram ha fesya an Yedhewon dhiworth Elath; an Edomysi a dheuth dhe Elath, hag i re drigas ena bys y'n jydh hedhyw. [7] Ahaz a dhannvonas kannasow dhe Tiglath-pileser myghtern Assyria, ow leverel, 'Dha was ha dha vab ov. Deus yn-bann ha saw vy dhiworth leuv myghtern Aram ha dhiworth leuv myghtern Ysrael a omsett er ow fynn.' [8] Hag Ahaz a gemmeras an arghans ha'n owr a veu kevys yn chi an ARLOEDH hag yn tresorvaow chi an myghtern, ha'ga dannvon avel ro dhe vyghtern Assyria. [9] Myghtern Assyria a woslowas orto; myghtern Assyria a geskerdhas erbynn Damaskus, ha'y hemmeres, ow toen hy fobel yn keth dhe Kir; hag ev a ladhas Resin.

[10] Ena myghtern Ahaz eth dhe Damaskus rag metya orth Tiglath-pileser myghtern Assyria, hag ev a welas ena an alter esa yn Damaskus. Myghtern Ahaz a dhannvonas dhe'n oferyas Uria patron a'n alter, hag oll manylyon hy drehevyans. [11] Ytho Uria an oferyas a dhrehevis alter herwydh pup-tra re dhannvonsa myghtern Ahaz dhiworth Damaskus; hag Uria

an oferyas a'n drehevis kyns an myghtern dhe dhos dhiworth Damaskus. 12 Pan veu an myghtern devedhys dhiworth Damaskus, an myghtern a welas an alter. Ena an myghtern a dheuth nes dhe'n alter ha mos yn-bann dhedhi. 13 Ev a loskas y offrynn leskys ha'y offrynn greun, ha divera y offrynn diwes, ha skoellya goes y offrynnow kowethyans[a] war an alter. 14 Ev a gemmeras an alter a vrons esa a-rag an ARLOEDH dhiworth tal an chi, dhiworth an le ynter an alter nowydh ha chi an ARLOEDH, ha'y gorra orth tu kledhbarth an alter nowydh. 15 Myghtern Ahaz a worhemmynnis dhe Uria an oferyas, ow leverel, 'War an alter veur losk offrynn leskys an myttin, hag offrynn greun an gorthugher, hag offrynn leskys an myghtern, ha'y offrynn greun, gans offrynn leskys oll pobel an pow, aga offrynn greun, ha'ga offrynn diwes; ena skoell warnedhi oll an goes dhiworth an offrynnow leskys, hag oll an goes dhiworth an sakrifisow; mes an alter a vrons a vydh dhymmo vy rag ow devnydh ow honan.'[b] 16 Yndella y hwrug Uria an oferyas, herwydh pup-tra a worhemmynnis Ahaz.

17 Myghtern Ahaz a droghas dhe-ves pannellow an karrigellow, hag a gemmeras yn-nans an wolghell ha'n mor a-dhiworth an oghen a vrons esa yn-danno, ha'y worra war sel a veyn. 18 Ev a gemmeras dhe-ves an portal gorherys rag devnydh y'n Sabot re bia drehevys y'n chi, ha'n entrans rag an myghtern tu a-ves dhe ji an ARLOEDH. Ev a wrug hemma dhe blesya myghtern Assyria. 19 Gweythresow erell Ahaz a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? 20 Ahaz a goskas gans y dasow, hag ev a veu ynkleudhys gans y dasow yn sita Davydh. Y vab Hezekia a reynyas yn y le.

Hoshea a Reyn war Ysrael

17 Y'n dewdhegves blydhen a Ahaz myghtern Yuda Yoshua mab Ela a dhallathas reynya yn Samaria war Ysrael; ev a reynyas naw blydhen. 2 Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH, mes nyns o mar dhrog dell veu

a 16:13 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

b 16:15 *rag ow devnydh ow honan:* Styr an Ebrow yw ankler.

myghternedh Ysrael kyns. 3 Shalmaneser myghtern Assyria
a dheuth yn-bann er y bynn; Hoshea re bia y omajer ha re
rosa trubyt dhodho. 4 Mes myghtern Assyria a gavas trayturi
yn Yoshua; rag ev re dhannvonsa kannasow dhe So myghtern
Ejyp, ha ny via ow ri trubyt dhe vyghtern Assyria, dell wrussa
blydhen wosa blydhen;

Ysrael Degys Yn Keth Dhe Assyria

5 Ena myghtern Assyria a omsettyas erbynn oll an pow hag
a dheuth dhe Samaria; ev a worheas er hy fynn teyr blydhen.
6 Y'n nownsegves blydhen a Hoshea, myghtern Assyria a
gemmeras Samaria; ev a dhug Ysrael yn divroedh dhe Assyria,
ha'ga gorra yn Halagh ha ryb an avon Habor yn Gozan, hag yn
sitys an Medys.

7 Hemma a hwarva drefenn fleghes Ysrael dhe begha erbynn
an ARLOEDH aga Duw, re'ga drosa yn-bann dhiworth pow
Ejyp, dhiworth leuv Faro myghtern Ejyp, hag i re borthsa
own a duwow erell 8 ha kerdhes yn ordenansow an kenedhlow
a wrussa an ARLOEDH aga fesya yn-mes a-rag an Ysraelysi,
ha kerdhes y'n taklow gwrys gans myghternedh Ysrael. 9 An
Ysraelysi a askrifsons taklow na veu ewn erbynn an ARLOEDH
aga Duw, hag i a dhrehevis ragdha aga honan tylleryow ughel
yn oll aga threvow, dhiworth touryow goelyadoryon bys sitys
kerys. 10 I a settyas yn-bann ragdha aga honan peulveyn hag
Asherim war bub bre ughel hag yn-dann bub gwydhenn las;
11 hag ena i a loskas offrynnow yn pub tyller ughel, kepar dell
wre an kenedhlow a wrug an ARLOEDH aga fesya a-ragdha. I a
wre drogoberow a brovokyas an ARLOEDH dhe sorr; 12 i a servya
idolys, may leveris anedha an ARLOEDH dhedha, 'Ny wrewgh
hemma.' 13 Byttegyns an ARLOEDH a warnyas Ysrael ha Yuda
dre bub profoes ha pub gwelesydh, ow leverel, 'Treylyewgh
dhiworth agas drog fordhow ha gwithewgh ow gorhemmynnow
ha'm ordenansow, herwydh oll an lagha a worhemmynnis
dh'agas tasow hag a dhannvenis dhywgh der ow gwesyon ha'm
profoesi.' 14 Ny vynnsens goslowes mes kales aga hilbenn
ens, dell ens aga thasow na grysi y'n ARLOEDH aga Duw. 15 I a

asas y laghys, ha'y gevambos a wrug ev gans aga thasow, ha'n gwarnyansow a ros ev dhedha. I a siwyas idolys koeg hag eth ha bos koeg aga honan; i a siwyas an kenedhlow esa a-dro dhedha, hag a-dro dhedha an ARLOEDH re worhemmynnsa na dalvia dhedha gul yndella. [16] I a asas oll gorhemmynnow an ARLOEDH aga Duw, ha gul ragdha aga honan imajys teudhys a dhew leugh, ha gul Ashera, ha gordhya oll lu an nevow, ha servya Baal. [17] I a wre dh'aga mebyon ha myrghes tremena dre dan; i a dhevnydhya dewinieth ha pystri; hag i a omros aga honan dhe wul drog yn golok an ARLOEDH, orth y brovokya dhe sorr. [18] Rakhenna an ARLOEDH o serrys yn feur orth Ysrael, ha'ga hemmeres mes a'y wel; nyns esa gesys saw unnsel loeth Yuda.

[19] Ny withas Yuda ynwedh gorhemmynnow an ARLOEDH aga Duw, mes i a gerdhas yn ordenansow gwrys gans Ysrael. [20] An ARLOEDH a skonyas oll henedh Ysrael, ha'ga hessydhya ha'ga gorra yn leuv preydhoryon, bys pan re's tewlsa mes a'y wel.

[21] Rag ev a skwardyas Ysrael dhiworth chi Davydh; hag i a wrug dhe Yeroboam mab Nebat bos myghtern: ha Yeroboam a dhynyas Ysrael dhiworth holya an ARLOEDH, hag a wrug dhedha gul pegh bras. [22] An Ysraelysi a gerdhas yn oll an peghosow a wrug Yeroboam; ny dreylsons dhiworta, [23] bys pan worras an ARLOEDH Ysrael mes a'y wel, dell lavarsa ev der oll y wesyon an brofoesi. Yndella y feu Ysrael degys dhe-ves yn divroedh, yn-mes a'ga thiredh aga honan dhe Assyria, bys y'n jydh ma.

Assyria a Dhre Poblow Erell dhe Samaria

[24] Myghtern Assyria a dhros tus dhiworth Babylon, Kutha, Avva, Hamath, ha Sefarvaym, ha'ga gorra yn sitys Samaria yn le an Ysraelysi; hag i a gemmeras Samaria yn perghennogeth, ha triga yn hy threvow. [25] Pan dhallathsons triga ena, ny borthsons own a'n ARLOEDH; rakhenna an ARLOEDH a dhannvonas lewyon yn aga mysk, a ladhas re anedha. [26] Ytho leverys veu dhe vyghtern Assyria, 'Ny woer an kenedhlow re dhegsowgh ha gorra yn sitys Samaria lagha duw an pow; rakhenna ev re dhannvonas lewyon yn aga mysk; hag ymons orth aga ladha drefenn na wodhons lagha duw an pow.' [27] Ena

myghtern Assyria a worhemmynnis, 'Dannvenewgh di onan a'n oferysi a dhugowgh alena; gwres mos ha triga ena, ha dyski dhedha lagha duw an pow.' [28] Ena onan a'n oferysi re dhegsens dhiworth Samaria a dheuth ha triga yn Bethel; ev a dhyskas dhedha fatell dela dhedha gordhya an ARLOEDH.

[29] Mes pubonan a'n kenedhlow a besyas gul aga duwow aga honan ha'ga gorra yn chiow an tylleryow ughel re wrussa tus Samaria, pub kenedhel yn sitys esens trigys ynna. [30] Pobel Babylon a wrug Sukkoth-benoth, pobel Kutha a wrug Nergal, pobel Hamath a wrug Ashima, [31] an Avviysi a wrug Nibhaz ha Tartak, ha'n Sefarvysi a leski aga fleghes yn tan dhe Adrammelek hag Anammelek, duwow Sefarvaym. [32] I a berthi own a'n ARLOEDH, mes i apoyntyas a-dhiworta tus a bub eghenn avel oferysi a'n tylleryow ughel, a servyas ragdha yn chiow an tylleryow ughel. [33] I a berthi own a'n ARLOEDH ha servya aga duw aga honan, yn gis an kenedhlow re bia degys anedha. [34] Bys y'n jydh hedhyw i a bes gans aga gisyow koth.

Ny berthons own a'n ARLOEDH ha ny withons an ordenansow, na'n breusow, na'n laghys, na'n gorhemmynnow a worhemmynnis an ARLOEDH dhe vebyon Yakob, neb a ros dhodho an hanow Ysrael. [35] An ARLOEDH a wrug kevambos gansa ha'ga gorhemmynna, ow leverel, 'Ny wordhyowgh duwow erell na omblegya dhedha na'ga servya na sakrifia dhedha, [36] mes hwi a wordh an ARLOEDH, a'gas dros mes a bow Ejyp gans nerth bras ha gans bregh ystynnys; hwi a ombleg dhodho, ha sakrifia dhodho. [37] Gwaytyewgh gwitha an ordenansow, an breusow, an laghys, ha'n gorhemmynnow a skrifas ev ragowgh. Ny wordhewgh duwow erell. [38] Ny wrewgh ankevi an kevambos a wrug vy genowgh. Ny wordhyowgh duwow erell, [39] mes hwi a wordh an ARLOEDH agas Duw; ev a wra agas delivra dhiworth leuv oll agas eskerens.' [40] Ny vynnens goslowes, mes i a wrug herwydh aga gisyow kyns.

[41] Ytho an kenedhlow ma a wordhya an ARLOEDH mes i a besyas gordhya aga imajys gravys; bys y'n jydh hedhyw aga

fleghes, ha fleghes aga fleghes a bes gul an pyth a wrug aga thasow.

Hezekia a Reyn war Yuda

18 Y'n tressa blydhen a Hoshea mab Ela myghtern Ysrael, Hezekia mab Ahaz myghtern Yuda a dhallathas reynya. [2] Pymp bloedh warn ugens o ev pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas naw blydhen warn ugens yn Yerusalem. Hanow y vamm o Abi myrgh Zekaria. [3] Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH, kepar ha pup-tra a wrug Davydh y das. [4] Ev a gemmeras an tylleryow ughel yn-mes, ha terri an peulveyn, ha treghi yn-nans an Ashera, ha brewi an sarf a vrons re wrussa Moyses, rag bys y'n dydhyow na yth esens fleghes Ysrael ow leski offrynnow dhedhi; henwys veu Nehushtan. [5] Ev a drestyas yn ARLOEDH, Duw Ysrael, ma nag esa denvyth kepar hag ev yn mysk myghternedh Yuda a'y wosa, nag yn mysk an re kyns. [6] Rag ev a lenas orth an ARLOEDH ha ny dreylyas dhiworth y siwya, mes ev a withas an gorhemmynnow a ros an ARLOEDH dhe Moyses. [7] Yth esa an ARLOEDH ganso; ev a sewenis yn pup-tra a omgemmeras. Ev a rebellyas erbynn myghtern Assyria, ha ny'n servyas. [8] Ev a weskis an Filistysi bys yn Gaza ha'y thiredh, dhiworth touryow an woelyadoryon bys y'n sita gerys.

[9] Y'n peswora blydhen a vyghtern Hezekia, hag o an seythves blydhen a vyghtern Hoshea mab Ela myghtern Ysrael, Shalmaneser myghtern Assyria a dheuth yn-bann erbynn Samaria ha gorheas er hy fynn. [10] Orth penn teyr blydhen ev a's kemmeras. Y'n hweghves blydhen a Hezekia, hag o an nawves blydhen a Hoshea myghtern Ysrael, y feu Samaria kemmerys. [11] Myghtern Assyria a dhug Ysrael dhe-ves bys yn Assyria ha'ga gorra yn Halagh ha ryb an avon Habor yn Gozan, hag yn sitys an Medys, [12] drefenn na woslowsons lev an ARLOEDH aga Duw, mes i a gammdremenas erbynn y gevambos, ha pup-tra a worhemmynnis Moyses, gwas an ARLOEDH; ny woslowsons ha ny obaysons.

Sennagherib a Omsett erbynn Yuda

13 Y'n peswardhegves blydhen a vyghtern Hezekia Sennagherib
myghtern Assyria a dheuth erbynn oll an sitys kerys a Yuda,
ha'ga hemmeres. 14 Hezekia myghtern Yuda a dhannvonas
messaj dhe vyghtern Assyria yn Lakish ow leverel, 'My re
gammwrug; kildennewgh dhiworthiv; pypynag a veghyewgh
warnav, my a wra y berthi.' Myghtern Assyria a wovynnas
dhiworth Hezekia myghtern Yuda tri hans talent a arghans ha
deg talent warn ugens a owr. 15 Hezekia a ros dhodho oll an
arghans a veu kevys yn chi an ARLOEDH, hag y'n tresorvaow
chi an myghtern. 16 Y'n termyn na Hezekia myghtern Yuda y
dhestryppyas an owr dhiworth darasow tempel an ARLOEDH,
ha dhiworth an postow-daras re worlownas Hezekia myghtern
Yuda, ha'y ri dhe vyghtern Assyria. 17 Myghtern Assyria a
dhannvonas an pennkaslewydh ha'n Rabsaris[a] ha'n Rabshake[b]
dhiworth Lakish dhe vyghtern Hezekia gans lu bras erbynn
Yerusalem. Hag i eth yn-bann ha dos dhe Yerusalem. Wosa dos
yn-bann i a dheuth ha sevel ryb dowrbons an poll gwartha, hag
usi yn fordh Park an Troghyer. 18 Pan alwsons dhe'n myghtern
y teuth yn-mes dhedha Elyakim mab Hilkia, governour an
palys, ha Shebna an pennskrifennyas, ha Yoagh mab Asaf an
kovadhor.

19 An Rabshake a leveris dhedha, 'Leverewgh dhe Hezekia,
Yndella y lever an myghtern meur, myghtern Assyria: Py
fydhyans yw hemma a drestydh ynno? 20 A grysydh bos geryow
an dhiwweus kusul ha nerth rag bresel? Piw a fydhydh ynno
lemmyn ha ty ow rebellya er ow fynn? 21 Otta, lemmyn yth esos
ow fydhya yn Ejyp, an lorgh a gorsenn derrys na a wan leuv
pubonan a boes warnedhi. Yndella yth yw Faro myghtern Ejyp,
dhe bubonan a fydh ynno. 22 Mes mar leverydh dhymm, "Ni a
fydh y'n ARLOEDH agan Duw," a nyns yw ev may kemmeras
dhe-ves Hezekia y dylleryow ughel ha'y alteryow, ow leverel

---

a 18:17 *Rabsaris:* Soedhek assyriek yw dhe styrya *Pennspadhesik.*

b 18:17 *Rabshake:* Soedhek assyriek, yw dhe styrya *Pennhanafor,* po *Pennleveryas.*

dhe Yuda ha dhe Yerusalem, “Hwi a wordhyowgh a-dherag an alter ma yn Yerusalem”? [23] Lemmyn ytho, my a’th pys, gwra chyffar gans ow arloedh myghtern Assyria, ha my a re dhis dew vil vargh, mar kyllydh settya marghogyon warnedha. [24] Fatell yllydh nagha onan a’n soedhogyon leha a’m mester, ha ty ow fydhya yn Ejyp rag charettow ha marghogyon? [25] Yn tevri, a dheuth vy erbynn an tyller ma heb bodh an ARLOEDH rag y dhistrui? An ARLOEDH a leveris dhymm, Ke erbynn an pow ma ha’y dhistrui.’

[26] Ena Elyakim mab Hilkia, ha Shebna, ha Yoagh a leveris dhe’n Rabshake, ‘Kows dh’agas gwesyon y’n yeth Aramaek, mar pleg, drefenn ni dh’y honvedhes; na gews dhyn yn yeth Yuda yn klewans an bobel war an fos.’ [27] Mes an Rabshake a leveris dhedha, ‘A wrug ow mester ow dannvon dhe gewsel an geryow ma dhe’th vester ha dhis? A ny’m dannvonas dhe’n wer a esedh war an fos, tenkys dhe dhybri aga hawgh aga honan hag eva aga urin aga honan?’

[28] Ena an Rabshake a sevis ha kria, ughel y lev, yn yeth Yuda, ‘Klewewgh ger an myghtern meur, myghtern Assyria! [29] Yndella y lever an myghtern: “Na esewgh Hezekia dh’agas toella, rag ny yll agas delivra mes a’m leuv. [30] Na esewgh Hezekia dhe wul dhywgh trestya y’n ARLOEDH ow leverel, An ARLOEDH a wra agan delivra yn sur, ha ny vydh an sita ma res yn leuv myghtern Assyria.” [31] Na woslowewgh orth Hezekia; rag yndella y lever myghtern Assyria: “Gwrewgh kres genev ha dewgh yn-mes dhymm; ena dybres pub den dhiworth y winbrenn y honan ha dhiworth y figbrenn y honan, hag eva dowr dhiworth y dhowrargh y honan, [32] bys pan dhov ha’gas kemmeres dhe-ves dhe bow kepar ha’gas pow agas honan, pow a reun ha gwin, pow a vara ha gwinlannow, pow a olew ha mel, may hyllowgh bewa yn le merwel. Na woslowewgh orth Hezekia pan y’gas kammled ow leverel, An ARLOEDH a wra agan delivra. [33] A dhelivras bythkweth onan yn mysk duwow an kenedhlow y dir mes a leuv myghtern Assyria? [34] Ple’ma duwow Hamath hag Arpad? Ple’ma duwow Sefarvaym, Hena hag Ivva? A dhelivrsons Samaria mes a’m leuv? [35] Piw yn mysk

oll duwow an powyow re dhelivras aga fowyow mes a'm leuv, may hyll an ARLOEDH delivra Yerusalem mes a'm leuv?"'

36 Mes an bobel a dewis, ha ny worthybsons dhodho ger, drefenn bos gorhemmynn an myghtern, 'Na worthybewgh dhodho.' 37 Ena Elyakim mab Hilkia, governour an palys, ha Shebna an pennskrifennyas, ha Yoagh mab Asaf, an kovadhor, a dheuth dhe Hezekia, skwardys aga dillas ha derivas dhodho geryow an Rabshake.

Hezekia a Omgusul gans Ysay

19 Pan glewas myghtern Hezekia hemma, ev a skwardyas y dhillas, omgwetha yn yskar, ha dos yn chi an ARLOEDH. 2 Ev a dhannvonas Elyakim, governour an palys, ha Shebna an pennskrifennyas, ha henavogyon an oferysi, kwethys yn yskar, dhe Ysay an profoes, mab Amos. 3 Yn-medhons dhodho, 'Hezekia a lever hemma: An jydh ma yw dydh a alar ha keredh ha bismer; rag mebyon re dheuth bys min konna an brys, mes nyns eus nerth dhe dhineythi. 4 Martesen an ARLOEDH dha Dhuw a glew oll geryow an Rabshake, a wrug y vester, myghtern Assyria dannvon dhe wul ges a'n Duw bew, hag ev a geredh drefenn an geryow re glewas an ARLOEDH dha Dhuw. Rakhenna drehav pysadow rag an remenant yw gesys.' 5 Pan dheuth gwesyon myghtern Hezekia dhe Ysay, 6 Ysay a leveris dhedha, 'Yndella y hwrewgh leverel dh'agas mester, "Yndellma y lever an ARLOEDH: Na berthewgh own a'n geryow re glewsowgh, ma'm milligas gansa gwesyon myghtern Assyria. 7 Ottavy ow korra ynno spyrys, ha pan glew kyhwedhel ev a dhehwel dh'y bow y honan; ha my a wra dhodho koedha der an kledha yn y bow y honan."'

Godros Sennagherib

8 An Rabshake a dhehwelis, ha klewes y hwrug myghtern Assyria omdenna dhiworth Lakish, hag yth esa ow patalyas orth Libna. 9 An myghtern a glewas y teuth Tirhaka myghtern Kush yn-mes dhe vatalyas orto. Ytho ev a dhannvonas kannasow dhe Hezekia arta, ow leverel, 10 'Kewsewgh yndellma dhe Hezekia myghtern Yuda: Na wres dha Dhuw a drestydh ynno dha doella,

owth ambosa na vydh Yerusalem res yn leuv myghtern Assyria.
11 Ty re glewas an pyth re wrug myghternedh Assyria dhe oll an
powyow, orth aga leun dhistrui. Ha ty, a vydhydh delivrys? 12 A
wrug duwow an kenedhlow aga delivra, an kenedhlow a wrug
ow thasow aga distrui, Gozan, Haran, Resef, ha mebyon Eden
esa yn Telassar? 13 Ple'ma myghtern Hamath, ha myghtern
Arpad, ha myghtern an sita[a] Sefarvaym, Hena, hag Ivva?'

Pysadow Hezekia

14 Hezekia a gemmeras an lyther dhiworth leuv an kannasow
ha'y redya; ena Hezekia eth yn-bann dhe ji ARLOEDH ha'y lesa
a-rag an ARLOEDH. 15 Ha Hezekia a bysis a-dherag an ARLOEDH,
ow leverel, 'A ARLOEDH. Duw Ysrael, a esedh war an jerubim,
ty yw Duw, ty dha honan, dhe oll gwlaskordhow an norvys; ty
re wrug nev ha nor. 16 Pleg dha skovarn yn-nans, A ARLOEDH,
ha klew, igor dha dhewlagas, A ARLOEDH, ha gwel; klew
geryow Sennagherib, re dhannvonas dhe skornya an Duw bew.
17 Gwir yw, A ARLOEDH, myghternedh Assyria dhe dhistrui an
kenedhlow ha'ga thiryow, 18 ha re dewlis aga duwow y'n tan. I
a's distruis, rag ny vons duwow, mes gweyth diwla den, prenn
ha men. 19 Lemmyn, A ARLOEDH agan Duw, my a'th pys, saw
ni yn-mes a'y leuv, may hwodhvo oll gwlaskordhow an norvys
ty dha honan, A ARLOEDH, dhe vos Duw.'

20 Ena Ysay mab Amos a dhannvonas dhe Hezekia, ow
leverel, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: My re
glewas dha bysadow dhymm a-dro dhe Sennagherib myghtern
Assyria. 21 Hemm yw an ger re gewsis an ARLOEDH er y bynn:

Hi a'th tispres, hi a'th skorn –
an wyrghes, myrgh Sion;
myrgh Yerusalem
re shakyas hy fenn war dha lergh.

22 'Piw a skornsys ha milliga?
Piw yth trehevsys dha lev er y bynn

---

a 19:13 *an sita:* Po *Lair,* tyller yn Babylonia.

ha drehevel dha dhewlagas yn woethus?
Erbynn an Sans a Ysrael!
[23] Dre leuv dha gannasow ty re skornyas an Arloedh
ha leverel, “Gans ow lies charett
my res eth yn-bann dhe dopp an menydhyow,
dhe bella rannow Lebanon;
My re droghas an hirra a’y sedres,
an gwella a’y veryw.
My re dheuth dh’y fenn pella,
dhe brysk y goeswik.
[24] My re balas puthow
hag eva dowrow estren,
my re dhesyghas dre wodhen ow throes
oll goverow Ejyp.”

[25] ‘A ny glewsys jy?
Nans yw pell my a ordenas hemma.
Yn dydhyow koth my a’n tewlis;
lemmyn my re wrug dhodho hwarvos,
rag may fydhydh ow tifeythya sitys kerys
yn kalsow a radell.
[26] Aga annedhysi, isel aga nerth,
o digolonnek ha penndegys;
i re dheuth ha bos avel plansow an gwel,
kepar ha gwels bleudh,
kepar ha gwels war dohow
goleskys gans gwyns an est.[a]

[27] ‘Mes my a woer pan sevydh ha pan esedhydh,
pan edh yn-mes ha pan dheudh a-ji,
ha fatell gonnerydh er ow fynn.

---

a 19:26 *gwyns an est:* Amendys; gwel Ysa 37:27.

28 Rag ty dhe gonneri er ow fynn
ha'th valghder dhe dhos dhe'm diwskovarn,
my a worr ow hig y'th troen,
ha'm genva y'th tiwweus,
ha my a wra dhis dehweles war an fordh
may teuthys warnedhi.

29 'Ha hemma a vydh an tokyn ragos: Y'n vlydhen ma an pyth
a dyv y honan a vydh dybrys, hag y'n nessa blydhen an pyth
yw honan-hesys; mes y'n tressa blydhen hesewgh, mysewgh,
plensewgh gwinlannow ha dybrewgh aga frutys. 30 An remenant
gesys a ji Yuda a wreydh war-nans, ha doen frut war-vann;
31 rag remenant a yn-mes dhiworth Yerusalem, ha diankoryon
dhiworth menydh Sion. Avi ARLOEDH an luyow a wra hemma.

32 'Rakhenna yndellma y lever an ARLOEDH a-dro dhe
vyghtern Assyria: Ny dheu a-ji dhe'n sita ma, na tenna seth
ena; ny dheu er hy fynn gans skoes, na krugya jynn-gorheas
er hy fynn. 33 War an fordh may teuth, war an keth honna ev
a dhehwel; ny dheu a-ji dhe'n sita ma, yn-medh an ARLOEDH.
34 My a vydh skoes dhe'n sita ma dh'y sawya a-barth dhymmo
vy hag a-barth Davydh ow gwas.'

Fethans ha Mernans Sennagherib

35 Y'n nos na el an ARLOEDH eth yn-mes, ha gweskel pymp ha
naw-ugens a vilyow yn kamp Assyria; ha pan sevis tus ternos,
otta, korfow marow ens i oll. 36 Ena Sennagherib myghtern
Assyria a omdennas, mos tre ha triga yn Nineve. 37 Hag y
hwarva, pan esa ow kordhya yn chi y dhuw Nisrok, y vebyon
Adrammelek ha Shareser a'n ladhas gans an kledha, hag i a
skapyas dhe bow Ararat. Hag Esarhaddon y vab a reynyas yn
y le.

Kleves Hezekia

20 Y'n dydhyow na Hezekia eth ha bos klav bys yn
eneworres. An profoes Ysay mab Amos a dheuth
dhodho, ha leverel dhodho, 'Yndellma y lever an ARLOEDH:

Kempenn dha ji, rag ty a verow; ny vewydh.' [2] Ena ev a dreylyas
y fas troha'n fos ha pysi an ARLOEDH, ow leverel, [3] 'Porth kov
lemmyn, A ARLOEDH, my a'th pys, a fatell gerdhis a-dherag
dhis yn gwiryonedh hag a leun golonn, hag a wrug an pyth
yw da y'th wel.' Hag ev a oelas yn hwerow. [4] Kyns Ysay dhe
vos yn-mes a'n klos kresel, ger an ARLOEDH a dheuth dhodho:
[5] 'Treyl arta, ha leverel dhe Hezekia, rewler ow fobel, Yndella
a lever an ARLOEDH, Duw dha das Davydh: My re glewas dha
bysadow, my re welas dha dhagrow; otta, my a wra dha yaghhe;
y'n tressa dydh ty a wra mos yn-bann dhe ji an ARLOEDH. [6] My
a geworr dhe'th tydhyow pymthek blydhen; ha my a'th telirv
ty ha'n sita ma yn-mes a leuv myghtern Assyria; ha my a vydh
skoes dhe'n an sita ma a-barth dhymm, hag a-barth Davydh
ow gwas.' [7] Hag Ysay a leveris, 'Drewgh powltis a figys. Hag i
a'n kemmeras ha'y worra war an ynflammyans, may yaghhaho.'

[8] Hezekia a leveris dhe Ysay, 'Pandr'a vydh an tokyn ma'm
yaghha an ARLOEDH, ha may hwrav mos yn-bann yn chi an
ARLOEDH an tressa dydh?' [9] Ysay a leveris, 'An tokyn ma
a' fydh dhiworth an ARLOEDH, may hwra an ARLOEDH an pyth
re ambosas: a wra an skeus mos yn-rag deg kamm po mos war-
lergh deg kamm?' [10] Hezekia a worthybis, 'Es yw rag an skeus
hirhe deg kamm; mes gwra dhe'n skeus dehweles war-dhelergh
deg kamm.' [11] An profoes Ysay a grias dhe'n ARLOEDH; hag ev
a dhros an skeus war-dhelergh an deg kamm, war an grisyow re
dhiyskynnsa an howl yn-nans, war risyow Ahaz.

[12] Y'n termyn na myghtern Merodak-baladan mab Baladan
a Babylon a dhannvonas kannasow gans lytherow ha ro dhe
Hezekia, drefenn ev dhe glewes y vos klav. [13] Hezekia a's
wolkommas, ha diskwedhes dhedha oll y dresorva, an arghans,
an owr, an spisyow, an oyl drudh, y arvji, pup-tra a veu kevys
yn y withvaow; nyns esa travyth yn y ji po yn y wlaskor oll na
dhiskwedhas Hezekia dhedha. [14] Ena an profoes Ysay a dheuth
dhe vyghtern Hezekia, ha leverel dhodho, 'Pandr'a leveris an
wer ma? Ple teuthons dhis a-dhiworto?' Hezekia a worthybis,
'I re dheuth dhiworth pow pell, dhiworth Babylon.' [15] Ev a
leveris, 'Pandr'a welsons y'th chi?' Hezekia a worthybis, 'I re

welas pub tra usi y'm chi; nyns eus travyth y'm gwithvaow na dhiskwedhis dhedha.'

16 Ena Ysay a leveris dhe Hezekia, 'Klew ger an ARLOEDH:
17 Otta, yma dydhyow ow tos pan vydh pub tra usi y'th chi,
ha pub tra re withas dha dasow bys y'n jydh ma, degys dhe
Babylon; travyth ny vydh gesys, a lever an ARLOEDH. 18 Re
a'th vebyon dha honan a vydh kemmerys dhe-ves; i a vydh
spadhesigyon yn palys myghtern Babylon.' 19 Ena Hezekia a
leveris dhe Ysay, 'Da yw ger an ARLOEDH re gewssys.' Rag yth
esa ow prederi, 'Prag na? Dhe'n lyha y fydh kres ha sawder y'm
dydhyow.'

Mernans Hezekia

20 Gweythresow erell Hezekia, oll y nerth, fatell wrug ev an
poll ha'n dowrbons ha dri dowr a-berth y'n sita, a nyns yns i
skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? 21 Hezekia a
goskas gans y dasow; ha'y vab Manasse a reynyas yn y le.

Manasse a Reyn war Yuda

21 Manasse o dewdhek bloedh pan dhallathas reynya,
hag ev a reynyas pymp blydhen ha hanter-kans yn
Yerusalem. Hefsiba o hanow y vamm. 2 Ev a wrug an pyth
drog yn golok an ARLOEDH, ow siwya gweythresow kasadow
an kenedhlow a fesyas an ARLOEDH yn-mes a-dherag pobel
Ysrael. 3 Ev a dastrehevis an tylleryow ughel a dhistruis y das
Hezekia; ev a dhrehevis alteryow dhe Baal, ev a wrug Ashera,
dell wrussa Ahab myghtern Ysrael, gordhya oll lu nev, ha'ga
servya. 4 Ev a dhrehevis alteryow yn chi an ARLOEDH, may
lavarsa an ARLOEDH anedha, 'Yn Yerusalem y hworrav ow
hanow.' 5 Ev a dhrehevis alteryow rag oll lu an nev y'n dhew
klos chi an ARLOEDH. 6 Ev a wre dh'y vab tremena dre dan; ev a
wre dewinieth ha pystri, ha dyghtya nygromons ha pystrioryon.
Ev a wrug meur a dhrog yn golok an ARLOEDH, orth y brovokya
dhe sorr. 7 Ev a settyas an imaj gravys a Ashera re wrussa y'n
chi may leveris an ARLOEDH anodho dhe Davydh ha dh'y vab
Solomon, 'Y'n chi ma hag yn Yerusalem, re dhewisis mes a oll
kordhow Ysrael, my a worr ow hanow bys vykken. 8 Ny wrav vy

arta diannedhi treys Ysrael yn-mes a'n wlas a res dh'aga thasow, mar kwaytyons gul herwydh pup-tra re worhemmynnis dhedha, ha herwydh oll an lagha a worhemmynnis ow gwas Moyses dhedha.' [9] Mes ny woslowsons; Manasse a's kammledyas may hwrussons moy drog ages an kenedhlow a dhistruis an ARLOEDH a-dherag tus Ysrael.

[10] An ARLOEDH a leveris der y wesyon an brofoesi, [11] 'Drefenn Manasse, myghtern Yuda, dhe wul an taklow kasadow ma, ha dhe wul taklow gweth ages pup-tra a wrug an Amorysi esa kyns, ha gul dhe Yuda pegha ynwedh gans y idolys, [12] rakhenna yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael, My a dhre war Yerusalem ha Yuda kemmys droktra may hwra kosa diwskovarn pubonan a glew anodho. [13] My a ystynn dres Yerusalem an gordenn-vusura usys rag Samaria, ha'n plemmik usys rag chi Ahab; my a rut Yerusalem glan kepar dell rutir skudell glan, orth hy rutya glan ha'y threylya penn a-woeles. [14] My a forsak remenant ow ertach, ha'ga gorra yn leuv aga eskerens; i a wra mos ha bos preydh ha pyth ravnys gans aga eskerens oll, [15] drefenn i dhe wul an pyth yw drog y'm golok ha dhe'm provokya dhe sorr, a-dhia'n jydh may teuth aga thasow yn-mes a Ejyp, hwath bys y'n jydh ma.'

[16] Hag ynwedh Manasse a skoellyas meur a woes gwiryon, bys pan lenwis ev Yerusalem a'n eyl penn dh'y gila, war-barth gans an pegh may hwrug ev dhe Yuda y begha, ow kul an pyth o drog yn golok an ARLOEDH.

[17] Gweythresow erell Manasse, pup-tra a wrug, ha'n pegh a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? [18] Manasse a goskas gans y dasow, hag a veu ynkleudhys yn lowarth y ji, yn lowarth Uzza. Hag Amon y vab a reynyas yn y le.

Amon a Reyn war Yuda

[19] Dew vloedh warn ugens o Amon pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas diw vlydhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Meshullemeth, myrgh Harus a Yotba. [20] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH, kepar dell wrussa y das Manasse.

21 Ev a gerdhas yn oll an fordh may kerdhas y das, ha servya
an imajys a servyas y das, ha'ga gordhya. 22 Ev a asas an
ARLOEDH, Duw y dasow, ha ny gerdhas yn fordh an ARLOEDH.
23 Gwesyon Amon a vrassa er y bynn, ha ladha an myghtern yn
y ji. 24 Mes pobel an pow a ladhas pubonan re vrassa erbynn
myghtern Amon, ha pobel an pow a wrug dhe Yosia y vab bos
myghtern yn y le. 25 An gweythresow erell a wrug Amon, a
nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? 26 Ev
a veu ynkleudhys yn y vedh yn lowarth Uzza: ha Yosia y vab a
reynyas yn y le.

Yosia a Reyn war Yuda

22 Eth bloedh o Yosia pan dhallathas reynya, hag ev a
reynyas unnek blydhen warn ugens yn Yerusalem.
Yedida o hanow y vamm, myrgh Adaya a Boskath. 2 Ev a wrug
an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH, ha kerdhes yn fordh
Davydh y das, ha ny dreylyas a-denewen dhe'n dyghow na
dhe'n kledh.

Hilkia a Gyv Lyver an Lagha

3 Y'n etegves blydhen a vyghtern Yosia, an myghtern a
dhannvonas Shafan mab Asalia mab Meshullam, an skrifwas,
dhe ji an ARLOEDH, ow leverel, 4 'Ke yn-bann dhe Hilkia an
arghoferyas, ha gwra dhodho rekna oll sommenn an arghans
dres a-berth yn chi an ARLOEDH, re guntellas gwithysi an
treudhow a-dhiworth an bobel; 5 delivrens e yn leuv an re
a worvir an ober yn chi an ARLOEDH; delivrens e dhe'n
weythoryon usi yn chi an ARLOEDH orth y ewnhe, 6 dhe'n seri
prenn, dhe'n dhrehevoryon, dhe'n seri men; rag prena prenn
ha men nedhys rag ewnhe an chi. 7 Byttegyns na vedhes akont
govynnys orta a'n arghans a veu delivrys yn aga leuv, drefenn i
dhe dhyghtya yn onest.'

8 Hilkia an arghoferyas a leveris dhe Shafan an skrifwas, 'My
re gavas lyver an lagha yn chi an ARLOEDH.' Ha Hilkia a ros an
lyver dhe Shafan hag ev a'n redyas. 9 Ena Shafan an skrifwas
a dheuth dhe'n myghtern, ha derivas dhe'n myghtern, 'Agas
gwesyon re guntellas an arghans a veu kevys y'n chi, hag i

re'n delivras yn leuv an weythoryon apoyntys dhe worvires yn chi an ARLOEDH.' [10] Ena Shafan an skrifwas a dherivas dhe'n myghtern ow leverel, 'Hilkia an oferyas re ros lyver dhymm.' Ha Shafan a'n lennas a-rag an myghtern.

[11] Pan glewas an myghtern geryow lyver an lagha, ev a skwardyas y dhillas. [12] An myghtern a worhemmynnis dhe Hilkia an oferyas, hag Ahikam mab Shafan, hag Akbor mab Mikaya, ha Shafan an skrifwas, hag Asaya gwas a'n myghtern, ow leverel, [13] 'Kewgh ha hwilewgh dhiworth an ARLOEDH ragov, rag an bobel, ha rag oll Yuda, a-dro dhe eryow an lyver ma re beu kevys; rag bras yw sorr an ARLOEDH re beu enowys er agan pynn, drefenn na woslowas agan tasow orth geryow an lyver ma, dhe wul pup-tra herwydh an pyth yw skrifys a-dro dhyn.'

[14] Ytho Hilkia an oferyas, Ahikam, Akbor, Shafan, hag Asaya eth dhe Hulda an brofoeses, gwreg Shallum mab Tikva mab Harhas, gwithyas an dhillasva; yth esa hi trigys yn Yerusalem y'n Nessa Kwartron, hag i a gewsis orti. [15] Hi a leveris dhedha, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: Leverewgh dhe'n gour a'gas dannvonas, [16] Yndellma y lever an ARLOEDH, My a dhre drog war an tyller ma, ha war y annedhysi, herwydh oll geryow an lyver re redyas myghtern Yuda, [17] drefenn i dhe'm forsakya ha leski offrynnow dhe dhuwow erell, ow provokya ow sorr gans oll oberow aga diwla; rakhenna ow honnar a vydh enowys erbynn an tyller ma, ha ny vydh difeudhys. [18] Mes yndella hwi a lever dhe vyghtern Yuda a'gas dannvonas dhe hwilas dhiworth an ARLOEDH: Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: A-dro dhe'n geryow re glewsys, [19] drefenn bos dha golonn medhel, ha ty dhe vos uvel a-dherag an ARLOEDH, pan glewsys an pyth a leveris vy erbynn an tyller ma, hag erbynn y annedhysi, mayth ellens ha bos euth ha molleth, ha skwardya dha dhillas, hag oela a-dheragov, my ynwedh re glewas, a lever an ARLOEDH. [20] Otta, ytho, my a'th kuntell dhe'th tasow, ha ty a vydh kuntellys a-berth y'th vedh yn kres; ny wra dha dhewlagas gweles oll an drog a dhrov war an tyller ma.' I a dhros an messaj dhe'n myghtern arta.

Dasfurvyans Yosia

23 Ena an myghtern a dhannvonas ger hag a guntellas
dhodho oll henavogyon Yuda hag a Yerusalem.
[2] An myghtern eth yn-bann dhe ji an ARLOEDH, hag oll gwer
Yuda hag oll annedhysi Yerusalem ganso, ha'n oferysi, ha'n
brofoesi, hag oll an bobel byghan ha bras; hag ev a lennas yn
aga diwskovarn oll geryow lyver an kevambos re bia kevys yn
chi an ARLOEDH. [3] An myghtern a sevis ryb an goloven ha gul
kevambos a-dherag an ARLOEDH, dhe holya an ARLOEDH, dhe
witha y worhemmynnow ha'y dhustuniow ha'y ordenansow
gans oll aga holonn hag oll aga enev, dhe fastya geryow an
kevambos ma a veu skrifys y'n lyver ma. Hag oll an bobel a
sevis y'n kevambos.

[4] An myghtern a worhemmynnis dhe Hilkia an arghoferyas,
ha'n isarghoferyas,[a] ha gwithysi an treudhow, may trollens mes
a dempel an ARLOEDH oll an daffar a veu gwrys rag Baal, ha rag
Ashera, ha rag oll lu an nev; ev a's loskas a-ves dhe Yerusalem
yn gwelyow Kidron, ha doen aga lusu dhe Bethel. [5] Ev a bellhas
an oferysi bagan apoyntys gans myghternedh Yuda dhe leski
sakrifisow y'n tylleryow ughel yn sitys Yuda ha kyrghynn
Yerusalem; hag ynwedh an re a offrynna sakrifisow dhe Baal,
dhe'n howl, dhe'n loer, dhe doknys an stergylgh ha dhe oll lu an
nev. [6] Ev a gemmeras an Ashera dhiworth chi an ARLOEDH a-ves
dhe Yerusalem, dhe nans Kidron, ha'y leski yn nans Kidron,
ha'y brewi dhe dhoust ha tewlel hy doust war ynkleudhva an
werin. [7] Ev a dorras dhe'n leur chiow an horys-tempel worow
esa yn chi an ARLOEDH, le mayth esa an benynes ow kwia dillas
rag Ashera. [8] Ev a dhros oll an oferysi yn-mes a sitys Yuda,
ha defola an tylleryow ughel may losksa an oferysi sakrifisow,
dhiworth Geba bys Beer-sheba; ev a dorras dhe'n leur tylleryow
ughel an yetow esa orth entrans yet Yoshua, governour an sita,
esa a'n kledh orth yet an sita. [9] Byttegyns ny dho oferysi an
tylleryow ughel bys yn alter an ARLOEDH yn Yerusalem, mes
i a dhybri an bara heb goell yn mysk aga brederedh. [10] Ev a

---

a 23:4 *isarghoferyas:* Ow siwya an Targum.

dhefolas Tofeth usi yn nans Ben-hinnom, ma na wrella denvyth dhe vab po dhe vyrgh tremena dre dan avel offrynn dhe Molek.
11 Ev a bellhas an vergh re rosa myghternedh Yuda yn enor a'n howl, orth entrans chi an ARLOEDH, ryb chambour Nathan-melek an spadhesik, esa y'n portal; hag ev a loskas charettow an howl gans tan. 12 An myghtern a dorras dhe'n dor an alteryow war an to ryb chambour gwarthav Ahaz gwrys gans myghternedh Yuda, ha'n alteryow gwrys gans Manasse yn dew glos chi an ARLOEDH; ev a's tennas dhe'n leur ha'ga brewi dhe dhoust ha tewlel aga doust yn nans Kidron. 13 An myghtern a dhefolas an tylleryow ughel a'n est dhe Yerusalem, a'n soth dhe venydh an Distruyans, drehevys gans Solomon myghtern Ysrael rag Ashtoreth, mostedhes an Sidonysi, rag Kemosh, mostedhes Moab, ha rag Milkom, mostedhes an Ammonysi.
14 Ev a vrewis an peulveyn, ha treghi dhe'n dowr an Asherim, ha lenwel aga thylleryow a eskern denel.

15 Ynwedh ev a dennas dhe'n dor an alter yn Bethel, an tyller ughel gwrys gans Yeroboam mab Nebat, a wrug dhe Ysrael pegha, an alter na hag ynwedh an tyller ughel. Ev a loskas an tyller ughel, orth y vrewi dhe dhoust; ynwedh ev a loskas an Ashera. 16 Yosia a dreylyas ha gweles an bedhow esa ena war an vre, hag ev a dhannvonas tus dhe gemmeres an eskern dhiworth an bedhow ha'ga leski war an alter ha'y defola, herwydh ger an ARLOEDH kewsys gans gour Duw, a dharganas an taklow ma. 17 Ev a wovynnas, 'Pyth yw an men-kov a welav?' Gwer an sita a leveris dhodho, 'Bedh an profoes a dheuth dhiworth Yuda neb a dharganas an taklow ma re wrussys erbynn an alter yn Bethel.' 18 Ev a leveris, 'Gesewgh e dhe bowes; na ankresyes denvyth y eskern.' Ytho i a asas y eskern, war-barth gans eskern an profoes a dheuth dhiworth Samaria. 19 Yosia a removas ynwedh chiow an tylleryow ughel esa yn sitys Samaria, gwrys gans myghternedh Ysrael, ow provokya sorr an ARLOEDH; ev a wrug dhedha kepar dell wrussa yn Bethel. 20 Ev a ladhas war an alteryow oll oferysi an tylleryow ughel esa ena, ha leski eskern denel warnedha. Ena ev a dhehwelis dhe Yerusalem.

Solempnys Yw an Pask

21 An myghtern a worhemmynnis dhe oll an bobel, ow leverel,
'Gwithewgh an Pask dhe'n ARLOEDH agas Duw dell yw skrifys
yn lyver an kevambos ma.' 22 Yn sur ny veu gwithys Pask a'n
par na a-dhia dhydhyow an vreusysi a vreusi Ysrael, nag yn oll
dydhyow myghternedh Ysrael, na myghternedh Yuda; 23 mes
y'n etegves blydhen a vyghtern Yosia, an Pask ma a veu gwithys
dhe'n ARLOEDH yn Yerusalem.

24 Hwath pella, Yosia a dhistruis an nygromonsoryon, an
goelyogyon, an terafim, an imajys, hag oll an taklow kasadow
a veu gwelys yn pow Yuda hag yn Yerusalem. Yndella ev a
fastyas geryow an lagha o skrifys y'n lyver a gavas Hilkia an
oferyas yn chi an ARLOEDH. 25 Kyns ev, nyns esa myghtern
kepar hag ev, neb a dreylyas dhe'n ARLOEDH a leun golonn, ha
gans oll y enev, ha gans oll y nerth, herwydh oll lagha Moyses;
ha ny sevis onan kepar hag ev a'y wosa.

26 Hwath ny dreylyas an ARLOEDH dhiworth fellder y sorr
bras, a dhewis erbynn Yuda, drefenn oll an taklow re wrussa
Manasse dhe brovokya y sorr. 27 An ARLOEDH a leveris, 'My a
gemmer Yuda ynwedh yn-mes a'm golok, kepar dell gemmeris
Ysrael yn-mes; ha my a skon an sita ma a dhewisis, Yerusalem,
ha'n chi a leveris vy anodho, ow hanow a vydh ena.'

Yosia a Verow yn Batel

28 Gweythresow erell Yosia, ha pup-tra a wrug, a nyns yns
i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Yuda? 29 Yn y
dhydhyow, Faro Neko myghtern Ejyp eth yn-bann dhe weres
myghtern Assyria orth avon Ewfrates. Myghtern Yosia eth dhe
vetya orto yn batel; mes pan vetyas Faro Neko orto yn Megiddo,
ev a'n ladhas. 30 Y wesyon a'n dug, marow, yn charett dhiworth
Megiddo dhe Yerusalem, ha'y ynkleudhyas yn y vedh y honan.
Pobel an tir a gemmeras Yehoahaz mab Yosia, ha'y untya ha'y
wul myghtern yn le y das.

Reyn ha Kethneth Yehoahaz

31 Yehoahaz o tri bloedh warn ugens pan dhallathas reynya,
hag ev a reynyas tri mis yn Yerusalem. Hanow y vamm o
Hamutal myrgh Yeremia a Libna. 32 Ev a wrug an pyth o drog
yn golok an ARLOEDH, poran kepar dell wrug y dasow. 33 Faro
Neko a'n prisonyas yn Ribla yn pow Hamath, ma na allo reynya
yn Yerusalem, hag ev a veghyas an tir gans trubyt a gans talent
a arghans ha talent a owr. 34 Faro Neko a wrug dhe Elyakim
mab Yosia bos myghtern yn le y das Yosia, ha chanjya y hanow
dhe Yehoyakim. Mes ev a gemmeras Yehoahaz dhe-ves; ev a
dheuth dhe Ejyp ha merwel ena. 35 Yehoyakim a ros an arghans
ha'n owr dhe Faro, ow korra toll war an tir rag ri an arghans
dhe Faro dhe vetya y worholedh. Ev a guntellas an arghans
ha'n owr dhiworth pub gour herwydh y dalvosegyans, rag aga
ri dhe Faro Neko.

Yehoyakim a Reyn war Yuda

36 Pymp bloedh warn ugens o Yehoyakim pan dhallathas
reynya, hag ev a reynyas unnek blydhen yn Yerusalem. Hanow
y vamm o Zebida, myrgh Pedaya a Ruma. 37 Ev a wrug an pyth
o drog yn golok an ARLOEDH, herwydh pup-tra a wrussa oll y
dasow.

Yuda Leun a Eskerens

24 Yn y dhydhyow, Nebukadnessar myghtern Babylon
a dheuth yn-bann, ha Yehoyakim eth ha bos y omajer
dres teyr blydhen; ena ev a dreylyas ha rebellya er y bynn. 2 An
ARLOEDH a dhannvonas er y bynn bagasow a Kaldeanys, bagasow
a Aramysi, bagasow a Moabysi ha bagasow a Ammonysi;
ev a's dannvonas erbynn Yuda rag y distrui, herwydh ger an
ARLOEDH a gewsis der y wesyon an brofoesi. 3 Yn sur hemma
a dheuth war Yuda herwydh gorhemmynn an ARLOEDH, rag
aga hemmeres yn-mes dhiworth y wolok, drefenn oll peghosow
Manasse a wrug, 4 ha drefenn an goes gwiryon re skoellsa;
rag ev a lanwsa Yerusalem a woes gwiryon, ha ny vynna an
ARLOEDH y ava. 5 Gweythresow erell Yehoyakim ha pup-tra
a wrug, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh

Yuda? [6] Ytho Yehoyakim a goskas gans y dasow; ha Yehoyakin, y vab, a reynyas yn y le. [7] Ny dheuth myghtern Ejyp yn-mes a'y wlas arta, rag myghtern Babylon re gemmersa pup-tra esa dhe vyghtern Ejyp, dhiworth nans Ejyp bys y'n avon Ewfrates.

Reyn ha Kethneth Yehoyakin

[8] Yehoyakin o etek bloedh pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas tri mis yn Yerusalem. Hanow y vamm o Nehushta, myrgh Elnathan a Yerusalem. [9] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH, kepar dell wrussa y das.

[10] Y'n termyn na gwesyon Nebukadnessar myghtern Babylon a dheuth erbynn Yerusalem, ha'n sita a veu yn-dann worheas. [11] Nebukadnessar myghtern Babylon y honan a dheuth erbynn an sita, ha'y wesyon owth omsettya a-dro dhedhi. [12] Yehoyakin myghtern Yuda eth yn-mes dhe vyghtern Babylon, ev, ha'y vamm, ha'y wesyon, ha'y bennsevigyon, ha'y soedhogyon; ha myghtern Babylon a'n kemmeras prisner yn ethves blydhen y reyn.

Yerusalem Kemmerys

[13] Ev a gemmeras dhe-ves oll tresoryow chi an ARLOEDH, ha treghi dhe demmyn oll an lestri a owr re wrussa Solomon myghtern Ysrael yn tempel an ARLOEDH, dell dharganas an ARLOEDH. [14] Ev a dhug oll Yerusalem yn divroedh, oll an spadhesigyon, oll an vreselyoryon, deg mil dhivres, oll an greftoryon ha'n wovyon: denvyth ny veu gesys, marnas boghosekka pobel an tir. [15] Ev a dhug Yehoyakin dhe-ves yn divroedh dhe Babylon; hag ev a gemmeras yn divroedh ynwedh dhiworth Yerusalem dhe Babylon mamm an myghtern, gwragedh an myghtern, y spadhesigyon, ha gwelhevin an tir. [16] Myghtern Babylon a dhros yn divroedh dhe Babylon oll an soudoryon, seyth mil, an oberoryon ha'n wovyon, unn mil, i oll krev ha gwiw rag bresel. [17] Ha myghtern Babylon a wrug dhe Mattania, ewnter Yehoyakin, bos myghtern yn y le, ha chanjya y hanow dhe Sedekia.

Sedekia a Reyn war Yuda

18 Unn bloedh warn ugens o Sedekia pan dhallathas reynya,
hag ev a reynyas unnek blydhen yn Yerusalem. Hanow y vamm
o Hamutal myrgh Yeremia a Libna. 19 Ev a wrug an pyth o drog
yn golok an ARLOEDH, kepar dell wrussa Yehoyakim. 20 Dhe
wir, kemmys y sorras Yerusalem ha Yuda an ARLOEDH ma's
estewlis dhiworth y lok.

Sedekia a rebellyas erbynn myghtern Babylon.

Koedh ha Kethneth Yuda

25 Rakhenna yn nawves blydhen y reyn, y'n degves mis,
yn degves dydh an mis, Nebukadnessar, myghtern
Babylon a dheuth, ev hag oll y lu, erbynn Yerusalem, hag
omsettya orti; hag i a dhrehevis jynn-gorheas er hy fynn war
bub tu. 2 Gorhes o an sita bys y'n unnegves blydhen a vyghtern
Sedekia. 3 Yn nawves dydh an peswora mis an divoetter eth ha
bos mar sevur ma nag esa boes rag bobel an tir. 4 Ena aswa a
veu gwrys yn fos an sita. Oll an soudoryon eth yn-mes[a] y'n nos
der an yet yntra diw fos, ogas dhe lowarth an myghtern, ha'n
Kaldeanys ow kyrghynna an sita. I eth war an fordh troha'n
Araba. 5 Mes lu an Kaldeanys a helghyas an myghtern, ha'y
dremena yn plenys Yeriko; oll y lu a veu keskerys dhiworto. 6 I
a sesyas an myghtern ha'y dhri dhe vyghtern Babylon yn Ribla,
ha breus a veu res warnodho. 7 I a ladhas mebyon Sedekia
a-dherag y dhewlagas; ena genna yn-mes dewlagas Sedekia; i
a'n kolmas yn kargharow a vrons ha'y dhri dhe Babylon.

8 Y'n pympes mis, yn seythves dydh an mis, hag yw an
nownsegves blydhen a vyghtern Nebukadnessar myghtern
Babylon, y teuth Nebuzaradan, kapten an gorfwythysi, gwas
myghtern Babylon, dhe Yerusalem. 9 Ev a loskas chi an
ARLOEDH, ha chi an myghtern, hag oll chiow Yerusalem; pub
chi bras ev a loskas gans tan. 10 Oll lu an Kaldeanys, esa gans
kapten an gorfwithysi, a dorras an fosow a-dro dhe Yerusalem.
11 Nebuzaradan, kapten an withysi, a dhug yn divroedh

---

a 25:4 *eth yn-mes:* Ow siwya an Septuagint.

remenant an bobel o gesys y'n sita, ha'n gilfowesigyon re gilfisa dhe vyghtern Babylon, oll remenant an routh. [12] Mes kapten an withysi a asas re a voghosekka tus an tir dhe vos gonedhysi gwinlannow ha gonedhysi tir.

[13] An kolovenyow a vrons esa yn chi an ARLOEDH, ha'n synsellow, ha'n mor a vrons esa yn chi an ARLOEDH, an Kaldeanys a dorras yn temmyn, ha doen oll an brons dhe Babylon. [14] I a gemmeras dhe-ves an kalteryow, an reuvow, an gwelsigow-porv, an basonys rag ynkys, hag oll an lestri a vrons devnydhys yn gonis an tempel, [15] an padellow-tan, ha'n basonys. Taklow gwrys a owr kapten an withysi a gemmeras rag an owr, ha taklow gwrys a arghans, rag an arghans. [16] An dhiw goloven, an unn mor, ha'n karrigellow gwrys gans myghtern Solomon rag chi an ARLOEDH – an brons a oll an taklow ma o dres poesa. [17] Ughelder an eyl koloven o etek kevelin, ha warnedhi yth esa penn a vrons; ughelder an penn o tri hevelin; roesweyth ha greunavalow, oll a vrons, a gylghyas penn an goloven. An nessa koloven a's tevo an keth, gans greunavalow.

[18] Kapten an withysi a gemmeras Seraya an arghoferyas, Sefania an isarghoferyas, ha tri gwithyas a'n treudhow. [19] A-dhiworth an sita ev a gemmeras unn spadhesik re bia kaslewydh an vreselyoryon, ha pymp gour a gonsel an myghtern a veu kevys y'n sita; ha pennskrifennyas kaslewydh an lu neb a'n jevo charj a elwel pobel an tir yn-bann dhe'n lu; ha tri-ugens gour a bobel an tir a veu kevys a-ji dhe'n sita. [20] Nebuzaradan kapten an withysi a's kemmeras, ha'ga dri dhe vyghtern Babylon yn Ribla. [21] Myghtern Babylon a's gweskis, ha'ga gorra dhe'n mernans yn Ribla yn pow Hamath. Ytho Yuda eth yn divroedh yn-mes a'y dir.

Gedalia Gwrys Governour Yuda

[22] Ev a apoyntyas Gedalia mab Ahikam mab Shafan avel governour war an bobel gesys yn pow Yuda gans Nebukadnessar myghtern Babylon. [23] Pan glewas oll kaptenyon an luyow ha'ga gwer myghtern Babylon dhe apoyntya Gedalia avel governour, i a dheuth gans aga gwer dhe Gedalia yn Mispa: Yshmael mab

Nethania, Yohanan mab Kareagh, Seraya mab Tanhumeth an Netofathyas, ha Yaazania mab an Maakathyas. [24] Gedalia a wrug ti dhedha ha dh'aga gwer, ow leverel, 'Na borthewgh own a soedhogyon an Kaldeanys; annedhewgh y'n tir, servyewgh myghtern Babylon, hag y fydh da genowgh.' [25] Mes y'n seythves mis, Yshmael mab Nethania mab Elishama, a'n teylu ryel, a dheuth gans deg den; i a weskis Gedalia may ferwis, war-barth gans an Yedhewon ha'n Kaldeanys esa ganso yn Mispa. [26] Ena oll an bobel, ughel hag isel, ha kaptenyon an luyow eth yn-mes ha mos dhe Ejyp; rag yth esa own dhedha a'n Kaldeanys.

Yehoyakin Livrys dhiworth Prison

[27] Y'n seytegves blydhen warn ugens a dhivroedh Yehoyakin myghtern Yuda, y'n dewdhegves mis, y'n pympes dydh warn ugens a'n mis, Evil-merodak myghtern Babylon, y'n vlydhen may tallathas reynya, a livras myghtern Yehoyakin dhiworth prison; [28] ev a gewsis dhodho yn kuv, ha ri dhodho esedh a-ugh esedhow an vyghternedh erell esa ganso yn Babylon. [29] Ytho Yekoyakin a worras a-denewen y dhillas prison. Pub dydh a'y vewnans ev a dhybri a-dherag an myghtern. [30] Rag y ventons, alowans pub-dydhyek a veu res dhodho gans an myghtern hedre ve bew.

KYNSA LYVER
AN KRONIKLYS

Chaptra 1
Aghskrifow: Adam dhe Abraham
Abraham dhe Yakob

Chaptra 2
Mebyon Yakob

Chaptra 3
Mebyon Davydh

Chaptra 4
Mebyon Yuda
Mebyon Simeon

Chaptra 5
Mebyon Rewben
Mebyon Gad
Hanter-loeth Manasse

Chaptra 6
Henedh Levi
Menestrouthi an Tempel
Sitys an Levysi

Chaptra 7
Mebyon Yssakar
Mebyon Benyamin
Mebyon Naftali
Mebyon Manasse
Mebyon Efraym
Mebyon Asher

Chaptra 8
Mebyon Benyamin

Chaptra 9
An Dus a Dhehwelas dhe Yerusalem
An Oferysi
An Levysi
Teylu Myghtern Sowl

Chaptra 10
Reyn Davydh (10:1 - 29:30)

Chaptra 11
Davydh Untys Myghtern
Davydh a Gemmer Yerusalem
Kasoryon Davydh ha'ga Gwriansow

Chaptra 12
Kasoryon Devedhys dhe Davydh yn Siklag
Kasoryon Junys dhe Davydh yn Hebron

Chaptra 13
An Argh Yw Dres dhe Yerusalem

Chaptra 14
Davydh Fastys yn Yerusalem
Fethans an Filistysi

Chaptra 15
An Argh Yw Dres dhe Yerusalem

Chaptra 16
Davydh a Worr an Argh yn Tylda
Salm Grasyans Davydh
An Levysi Apoyntys rag an Tempel

Chaptra 17
Messaj Nathan dhe Davydh
Pysadow Grasyans Davydh

Chaptra 18
Tryghow Davydh
Menystrans Davydh

Chaptra 19
Davydh a Feth an Ammonysi hag Aram

Chaptra 20
Gorhe a-dro dhe Rabba
Batelyow erbynn an Filistysi

Chaptra 21
Niveryans an Bobel, ha Plag
Davydh a Dhrehav Alter dhe'n Arloedh
An Tyller rag an Tempel

Chaptra 22
Davydh a Bareus rag Drehevyans an Tempel
Charj Davydh dhe Solomon

Chaptra 23
Teyluyow Levysi ha'ga Gweythresow

Chaptra 24
Rannow an Oferysi Levysi Erell
Chaptra 25
Menestrouthi an Tempel
Chaptra 26
Bagasow Porthoryon
Porthoryon Yw Apoyntys rag Tresorva an Tempel
Chaptra 27
An Rannow Breselek
Pennsevigyon an Loethow
Soedhogyon Tresorva an Myghtern
Chaptra 28
Dannvonadow Davydh rag an Tempel
Chaptra 29
Rohow rag Drehevyans an Tempel
Davydh a Wormel Duw
Solomon Yw Kurunys Myghtern
Mernans Davydh

Aghskrifow: Adam dhe Abraham

1 Adam, Seth, Enosh [2] Kenan, Mahalalel, Yared, [3] Enok,
Methusela, Lamek, [4] Noy, Shem, Ham, ha Yafeth.

[5] Mebyon Yafeth: Gomer, Magog, Maday, Yavan, Tubal, Meshek ha Tiras. [6] Mebyon Gomer: Ashkenaz, Rifath, ha Togarma. [7] Mebyon Yavan: Elisha, Tarshish, Kittim ha Rodanim.

[8] Mebyon Ham: Kush, Misraym, Put ha Kanan. [9] Mebyon Kush: Seba, Havila, Sabta, Raama ha Sabteka. Mebyon Raama: Sheba ha Dedan. [10] Kush a dhineythis Nimrod; ev a dhallathas bos gour galloesek war an nor.

[11] Misraym a dhineythis Ludim, Anamim, Lehabim, Naftuhim, [12] Pathrusim, Kasluhim (may teuth an Filistysi anedha) ha Kaftorim.

[13] Ha Kanan a dhineythis Sidon y gynsa-genys, ha Heth, [14] an Yebusysi ynwedh, an Amorysi an Girgashysi [15] an Hivysi, an Arkysi, ha'n Sinysi, [16] an Arvadysi, an Semarysi ha'n Hamathysi.

[17] Mebyon Shem: Elam, Asshur, Arfaksad, Lud hag Aram. Mebyon Aram:[a] Us, Hul, Gether ha Meshek. [18] Arfaksad a dhineythis Shela ha Shela a dhineythis Eber. [19] Dhe Eber y feu dineythys dew vab: hanow onan o Peleg rag yn y dhydhyow an nor a veu rynnys, ha hanow y vroder o Yoktan. [20] Yoktan a

---

a 1:17 *Mebyon Aram:* Ow siwya re a dhornskrifow an Septuagint ha'n Arabek Koth, ha Jen 10:23. Nyns usi an geryow ma y'n tekst masoretek.

dhineythis Almodad, Shelef, Hasarmaveth, Yeragh, [21] Hadoram, Uzal, Dikla, [22] Ebal, Abimael, Sheba, [23] Ofir, Havila ha Yobab. Oll an re ma o mebyon Yoktan.

[24] Shem, Arfaksad, Shela, [25] Eber, Peleg, Reu, [26] Serug, Nahor, Teragh, [27] Abram; henn yw, Abraham.

Abraham dhe Yakob

[28] Mebyon Abraham: Ysak hag Yshmael. [29] An re ma yw aga aghskrifow: kynsa-genys Yshmael, Nebayoth; ena Kedar, Adbeel, Mibsam, [30] Mishma, Duma, Massa, Hadad, Tema, [31] Yetur, Nafish ha Kedema. An re ma o mebyon Yshmael. [32] Mebyon Ketura, iswragedh Abraham: hi a dhineythis Zimran, Yokshan, Medan, Midyan, Yshbak ha Shuagh. Mebyon Yokshan: Sheba ha Dedan. [33] Mebyon Midyan: Efa, Efer, Hanok, Abida hag Eldaa. Oll an re ma a veu mebyon Ketura.

[34] Abraham a dhineythis Ysak. Mebyon Ysak: Esaw hag Ysrael. [35] Mebyon Esaw: Elifaz, Reuel, Yeyush, Yalam ha Koragh. [36] Mebyon Elifaz: Teman, Omar, Sefi, Gatam, Kenaz, Timna, hag Amalek. [37] Mebyon Reuel: Nahath, Zeragh, Shamma ha Mizza.

[38] Mebyon Seir: Lotan, Shobal, Sibeon, Ana, Dishon, Eser ha Dishan. [39] Mebyon Lotan: Hori ha Homam; Timna o hwoer Lotan. [40] Mebyon Shobal: Alyan, Manahath, Ebal, Shefi hag Onam. Mebyon Sibeon: Aya hag Ana. [41] Mebyon Ana: Dishon. Mebyon Dishon: Hamran, Eshban, Ythran ha Keran. [42] Mebyon Eser: Bilhan, Zaavan ha Yaakan.[a] Mebyon Dishan: Us hag Aran.

[43] Lemmyn an re ma yw an vyghternedh a reynyas yn pow Edom kyns myghtern dhe reynya war vebyon Ysrael: Bela mab Beor ha hanow y sita o Dinhaba. [44] Pan verwis Bela, Yobab mab Zeragh dhiworth Bosra a reynyas yn y le. [45] Pan verwis Yobab, Husham a bow an Temanysi a reynyas yn y le. [46] Pan o

---

a 1:42 *Yaakan:* Po *Akan,* ow siwya an Syriek, ha re a dhornskrifow an Septuagint.

Husham marow, Hadad, mab Bedad, neb a fethas Midyan yn
gwel Moab, a reynyas yn y le, ha hanow y sita o Avith. [47] Pan
o Hadad marow, Samla dhiworth Masreka a reynyas yn y le.
[48] Ha pan o Samla marow, Shaul dhiworth Rehoboth ryb an
avon a reynyas yn y le. [49] Pan o Shaul marow, Baal-hanan mab
Akbor a reynyas yn y le. [50] Ha pan o Baal-hanan marow, Hadad
a reynyas yn y le; ha hanow y sita o Pay. Hanow y wreg o
Mehetabel, myrgh Matred myrgh Me-zahab. [51] Hadad a verwis.

Pennternedh Edom o: Timna, Alia, Yetheth, [52] Oholibama,
Ela, Pinon, [53] Kenaz, Teman, Mibsar, [54] Magdiel, hag Iram. An
re ma o pennternedh Edom.

Mebyon Yakob

2 An re ma yw mebyon Ysrael: Rewben, Simeon, Levi,
Yuda, Yssakar Zebulun, [2] Dan, Yosep, Benyamin,
Naftali, Gad, hag Asher. [3] Mebyon Yuda: Er, Onan, ha Shela:
an tri ma a veu genys dhodho a vyrgh Shua an Gananyades. Er,
kynsa-genys Yuda, a veu drog yn golok an ARLOEDH, ytho ev
a'n ladhas. [4] Tamar y wohydh a dhineythis dhodho Peres ha
Zeragh. Oll mebyon Yuda o pymp.

[5] Mebyon Peres: Hesron ha Hamul. [6] Mebyon Zeragh: Zimri,
Ethan, Heman, Kalkol ha Dara, i oll o pymp. [7] Mebyon Karmi:
Akar, neb a dhros anfeus war Ysrael ow terri an volleth. [8] Mab
Ethan: Azaria.

[9] Mebyon Hesron hag a veu genys dhodho: Yerahmeel, Ram,
ha Kelubay. [10] Ram a dhineythis Amminadab hag Amminadab
a dhineythis Nahshon, pennsevik mebyon Yuda. [11] Nahshon
a dhineythis Salma, ha Salma a dhineythis Boaz. [12] Boaz a
dhineythis Obed, hag Obed a dhineythis Yesse. [13] Yesse a
dhineythis y gynsa-genys Eliab, Abinadab an nessa, Shimea
an tressa, [14] Nethanel an peswora, Radday an pympes, [15] Osem
an hweghves, Davydh an seythves; [16] aga hwerydh o Seruya
hag Abigayl. Mebyon Seruya: Abishay, Yoab hag Asahel, tri.
[17] Abigayl a dhineythis Amasa, ha tas Amasa o Yether, an
Yshmaelyas.

18 Kaleb mab Hesron a dhineythis Yerioth a Azuba y wreg,
ha tri mab: Yesher, Shobab hag Ardon. 19 Pan verwis Azuba,
Kaleb a dhemmedhis Efrath neb a dhineythis dhodho Hur.
20 Hur a dhineythis Uri, hag Uri a dhineythis Besalel.

21 A-wosa, Hesron, pan o tri-ugens bloedh, eth a-ji dhe vyrgh
Makir tas Gilead. Ev a's kemmeras, ha hi a dhineythis dhodho
Segub. 22 Segub a dhineythis Yair a'n jevo teyr sita warn ugens
yn pow Gilead. 23 Mes Geshur hag Aram a gemmeras anedha
Havvoth-yair, ha Kenath ha'y threvow, tri-ugens tre. Oll an
re ma o mebyon Makir, tas Gilead. 24 Wosa mernans Hesron,
Kaleb eth dhe Efratha; hag Abia, gwedhwes Hesron, a ros
dhodho mab, Ashhur, tas Tekoa.[a]

25 Mebyon Yerahmeel, kynsa-genys Hesron: Ram an kynsa-
genys, Buna, Oren, Osem hag Ahiya. 26 Yerahmeel a'n jevo
gwreg arall ynwedh ha'y hanow o Atara; hi o mamm Onam.
27 Mebyon Ram, kynsa-genys Yerahmeel: Maaz, Yamin hag
Eker. 28 Mebyon Onam: Shammay ha Yada. Mebyon Shammay:
Nadab, hag Abishur. 29 Hanow gwreg Abishur o Abihayl ha hi a
dhineythis dhodho Aghban ha Molid. 30 Mebyon Nadab: Seled
hag Appaym; Seled a verwis heb fleghes. 31 Mebyon Appaym:
Yshi. Ha mebyon Yshi: Sheshan. Mebyon Sheshan: Aghlay.
32 Mebyon Yada broder Shammay: Yether ha Yonathan; Yether
a verwis heb fleghes. 33 Mebyon Yonathan: Peleth ha Zaza. An
re ma o henedh Yerahmeel. 34 Lemmyn, Sheshan ny'n jeva
mebyon, mes myrghes. Sheshan a'n jevo kethwas ejyptek,
Yarha y hanow. 35 Ytho Sheshan a ros y vyrgh yn demmedhyans
dhe Yarha y gethwas, ha hi a dhineythis dhodho Attay. 36 Attay
a dhineythis Nathan ha Nathan a dhineythis Zabad. 37 Zabad
a dhineythis Eflal, hag Eflal a dhineythis Obed. 38 Obed
a dhineythis Yehu ha Yehu a dhineythis Azaria. 39 Azaria a
dhineythis Heles, ha Heles a dhineythis Elasa. 40 Elasa a
dhineythis Sismay ha Sismay a dhineythis Shallum. 41 Shallum
a dhineythis Yekamia, ha Yekamia a dhineythis Elishama.

---

a 2:24 Ow siwya an Septuagint.

42 Mebyon Kaleb, broder Yerahmeel: Mesha y gynsa-genys,
neb o tas Zif; ha Maresha, tas Hebron.[a] 43 Mebyon Hebron:
Koragh, Tappuagh, Rekem ha Shema. 44 Shema a dhineythis
Raham, tas Yorkeam; ha Rekem a dhineythis Shammay.
45 Mab Shammay: Maon ha Maon o tas Beth-sur. 46 Efa, iswreg
Kaleb, a dhineythis dhodho Haran, Mosa, ha Gazez. Haran a
dhineythis Gazez. 47 Mebyon Yahday: Regem, Yotham, Geshan,
Pelet, Efa ha Shaaf. 48 Maaka, iswreg Kaleb, a dhineythis
Sheber ha Tirhana. 49 Hi a dhineythis ynwedh Shaaf, tas
Madmanna, ha Sheva tas Makbena ha Gibea. Myrgh Kaleb o
Aksa. 50 An re ma o mebyon Kaleb. Mebyon Hur, kynsa-genys
Efratha: Shobal tas Kiryath-yearim, 51 Salma tas Bethlehem,
ha Haref tas Beth-gader. 52 Shobal tas Kiryath-yearim a'n jevo
mebyon erell: Haroe ha hanter an Manahathysi. 53 Kordhow
Kiryath-yearim: an Ythrysi, an Puthysi, an Shumathysi, ha'n
Mishraysi; dhiworta a dheuth an Sorathysi ha'n Eshtaolysi.
54 Mebyon Salma: Bethlehem, an Netofathysi, Atroth-beth-
yoab ha hanter an Manahathysi, an Sorysi. 55 Kordhow skribys
trigys yn Yabes: an Tirathysi, an Shimeathysi ha'n Sukathysi.
An re ma o an Kenysi, devedhys a Hammath, tas an Rekabysi.

Mebyon Davydh

3 An re ma yw mebyon Davydh a veu dineythys dhodho
yn Hebron: an kynsa-genys Amnon, a Ahinoam an
Yezreelyades; an nessa Daniel, a Abigayl a Karmel; 2 an tressa,
Absalom mab Maaka myrgh Talmay myghtern Geshur; an
peswora, Adoniya mab Haggith; 3 an pympes, Shefatia a Abital;
an hweghves, Ithream, a'y wreg Egla. 4 An hwegh ma a veu
dineythys dhodho yn Hebron le may reynyas seyth blydhen
ha hwegh mis. Ev a reynyas trydhek blydhen warn ugens yn
Yerusalem. 5 An re ma a veu dineythys dhodho yn Yerusalem:
Shimea, Shobab, Nathan, ha Solomon, peswar, a Bath-shua,
myrgh Ammiel; 6 ena Ybhar, Elishama, Elifelet, 7 Noga, Nefeg,
Yafia, 8 Elishama, Elyada, Elifelet, naw. 9 Oll an re ma o

---

a 2:42 Amendys.

mebyon Davydh, heb nivera mebyon an iswragedh. Ha Tamar o aga hwoer.

10 Mebyon Solomon: Rehoboam, Abia, Asa, Yehoshafat,
11 Yoram, Ahazia, Yoash, 12 Amasia, Azaria, Yotham, 13 Ahaz,
Hezekia, Manasse, 14 Amon, Yosia. 15 Mebyon Yosia: Yohanan
an kynsa-genys, Yehoyakim an nessa, Sedekia an tressa,
Shallum an peswora. 16 Mebyon Yehoyakim: Yekonia, Sedekia;
17 mebyon Yekonia, an prisner: Shealtiel, 18 Malkiram, Pedaya,
Shenassar, Yekamia, Hoshama, ha Nedabia. 19 Mebyon Pedaya:
Zerubbabel ha Shimei. Mebyon Zerubbabel: Meshullam ha
Hanania. Shelomith o aga hwoer; 20 ynwedh Hashuba, Ohel,
Berekia, Hasadia ha Yushab-hesed, pymp. 21 Mebyon Hanania:
Pelatia ha Yeshaia; y vebyon o Refaya, Arnan, Obadia,
Shekania.[a] 22 Mebyon Shekania: Shemaia. Mebyon Shemaia:
Hattush, Ygal, Bariagh, Nearia ha Shafat, hwegh. 23 Mebyon
Nearia: Elyoenay, Hizkia hag Azrikam, tri. 24 Mebyon
Elyoenay: Hodavya, Elyashib, Pelaya, Akkub, Yohanan,
Delaya, hag Anani, seyth.

Mebyon Yuda

4 Mebyon Yuda: Peres, Hesron, Karmi, Hur ha Shobal.
2 Reaya mab Shobal a dhineythis Yahath, ha Yahath a
dhineythis Ahumay ha Lahad. An re ma o kordhow an Sorathysi.
3 Mebyon Etam: Yezreel, Yshma hag Ydbash, ha hanow aga
hwoer o Haselelponi, 4 Penuel neb o tas Gedor, Ezer neb o tas
Husha. An re ma o mebyon Hur: Efratha an kynsa-genys, tas
Bethlehem. 5 Ashhur, tas Tekoa, a'n jevo diw wreg, Hela ha
Naara. 6 Naara a dhineythis dhodho Ahuzzam, Hefer, Temeni,
ha Ha-ahashtari. An re ma o mebyon Naara. 7 Mebyon Hela:
Sereth, Yshar hag Ethnan. 8 Kos a dhineythis Anub, Sobeba,
ha kordhow Aharhel mab Harum. 9 Yabes o moy enoradow
es dell o y vreder; ha'y vamm a'n henwis Yabes, ow leverel,
'Drefenn my dh'y dhineythi yn payn.' 10 Yabes a elwis war
Dhuw Ysrael, ow leverel, 'Unnweyth a kwrelles ow benniga
ha moghhe ow oryon, hag a pe dha leuv genev ha'm gwitha

a 3:21 Amendys.

dhiworth drog, may fen heb payn.' Ha Duw a wrontyas an pyth
a wovynnas. [11] Kelub, broder Shuha, a dhineythis Mehir neb o
tas Eshton. [12] Eshton o tas Bethrafa, Paseagh, ha Tehinna tas
Irnahash. An re ma o gwer Reka. [13] Mebyon Kenaz: Othniel ha
Seraya. Mebyon Othniel: Hathath. [14] Meonothay a dhineythis
Ofra; ha Seraya a dhineythis Yoab tas Ge-harashim, henwys
yndella rag aga bos kreftoryon. [15] Mebyon Kaleb mab Yefunne:
Iru, Ela, ha Naam. Mab Ela: Kenaz. [16] Mebyon Yehallelel: Zif,
Zifa, Tirya, hag Asarel. [17] Ezra a'n jevo peswar mab: Yether,
Mered, Efer ha Yalon. Mered a dhemmedhis Bithia, myrgh
Faro, hag i a's tevo myrgh, Miryam, ha dew vab, Shammay hag
Yshba. Yshba o tas Eshtemoa. [18] Mered a dhemmedhis ynwedh
benyn dhiworth loeth Yuda hag i a's tevo tri mab: Yered tas
Gedor, Heber tas Soko, hag Yekuthiel tas Zanoagh. [19] Mebyon
y wreg Hodia hwoer Naham o Dalia tas Keila an Garmyas,
hag Eshtemoa an Maakathyas.[a] [20] Mebyon Shimon: Amnon,
Rinna, Ben-hanan, ha Tilon. Mebyon Yshi: Zoheth ha Ben-
zoheth. [21] Mebyon Shela mab Yuda: Er tas Leka, Laada tas
Maresha, ha kordhow an weythoryon lien yn Beth-ashbea, [22] ha
Yokim, ha gwer Kozeba, Yoash ha Saraf a rewlyas yn Moab ha
dehweles dhe Lehem (an kovadhow yw koth). [23] An re ma o
an briweythoryon trigys yn Netaim ha Gedera; yth esens trigys
ena yn servis an myghtern.

Mebyon Simeon

[24] Mebyon Simeon: Nemuel, Yamin, Yarib, Zeragh ha Shaul;
[25] Shallum o y vab, Mibsam y vab, Mishma y vab. [26] Mebyon
Mishma: Hammuel y vab, Zakkur y vab, Shimei y vab. [27] Yth
esa dhe Shimei hwetek mab ha hwegh myrgh, mes nyns esa dh'y
vreder lies flogh ha ny gressyas loeth Simeon kepar ha loeth
Yuda. [28] Yth esa mebyon Simeon trigys yn Beer-sheba, Molada,
Hasar-shual, [29] Bilha, Esem, Tolad, [30] Bethuel, Horma, Siklag,
[31] Beth-markaboth, Hasar-susim, Beth-biri ha Shaaraym. An
re ma o aga sitys bys pan reynyas Davydh. [32] Aga threvow o
Etam, Ayn, Rimmon, Token hag Ashan, pymp sita, [33] hag oll

a 4:19 Styr gwersow 17-19 yw ansertan.

aga threvow esa a-dro dhe'n sitys ma bys yn Baal. An re ma o aga threvesigethow hag i a withas kovadh aga aghskrif.

[34] An re ma o pennow aga hordhow: Meshobab, Yamlek, Yosha mab Amasia, [35] Yoel, Yehu mab Yoshibia mab Seraya mab Asiel, [36] Elyoenay, Yaakoba, Yeshohaya, Asaya, Adiel, Yesimiel, Benaya, [37] Ziza mab Shifi mab Allon mab Yedaya, mab Shimri mab Shemaia – [38] an re ma kampoellys der aga henwyn o pennow yn teyluyow aga thasow; ha chi aga thasow a gressyas yn fras. [39] I a vyajyas dhe entrans Gedor, a'n est dhe'n nans, rag hwilas peurva rag aga flokkys ha'ga greow. [40] I a gavas peurva rych ha feyth ha'n tir o pur efan, kosel ha hebask. Kyns i dhe dhos, yth esa re a Ham trigys ena. [41] An re ma skrifys dre hanow a dheuth yn dydhyow Hezekia myghtern Yuda. I a dhistruis tyldow an Hamysi ha'n Meunysi a veu kevys ena ha'ga difeudhi bys y'n jydh ma; i a drigas yn aga le, drefenn bos peurva ena rag aga flokkys ha'ga greow. [42] Ha rann a'n Simeonysi, pymp kans gour, eth dhe venydh Seir, gans aga hembrenkysi Pelatia, Nearia, Refaya hag Uzziel, mebyon Yshi. [43] I a ladhas remenant an Amalekysi re dhienksa; hag i re beu trigys ena bys y'n jydh ma.

Mebyon Rewben

5 Henedh Rewben, kynsa-genys Ysrael. (Ev o an kynsa-genys mes drefenn ev dhe wrowedha gans iswreg y das, y wir genesik o res dhe vebyon Yosep mab Ysrael; ytho nyns yw kovskrifys y'n aghskrif avel an kynsa genys. [2] Yuda o krev yn mysk y vroder ha rewler a dheuth anodho, mes yth esa dhe Yosep an gwir genesik.) [3] Mebyon Rewben, kynsa-genys Ysrael: Hanok, Pallu, Hesron, ha Karmi. [4] Mebyon Yoel: Shemaia y vab, Gog y vab, Shimei, y vab, [5] Mika, y vab, Reaya, y vab, Baal y vab, [6] Beera y vab, neb a veu degys dhe-ves yn divroedh gans Tiglath-pileser myghtern Assyria; ev o penntern an Rewbenysi. [7] Y vreder war-lergh aga theyluyow, pan veu reknys aghskrif aga henedhow: Yeiel an penntern, Zekaria, [8] ha Bela mab Azaz, mab Shema, mab Yoel. Yth esens trigys yn Aroer, bys Nebo ha Baal-meon. [9] Troha'n est yth esens

trigys ynwedh bys amal an difeyth a ystynn dhiworth an avon Ewfrates drefenn aga chatel dhe gressya yn pow Gilead. 10 Yn dydhyow Sowl i a vatalyas orth an Hagrysi, a goedhas der aga leuv; hag yth esens trigys yn aga thyldow dres oll an tiredh a'n est dhe Gilead.

Mebyon Gad

11 Yth esa trigys mebyon Gad a-dal dhedha yn pow Bashan bys yn Saleka: 12 Yoel an penntern, Shafam an nessa, Yaanay, ha Shafat yn Bashan. 13 Aga breder herwydh chi aga thasow: Mighal, Meshullam, Sheba, Yoray, Yakan, Zia, hag Eber, seyth. 14 An re ma o mebyon Abihayl mab Huri mab Yaroagh mab Gilead mab Mighal mab Yeshishay mab Yaghdo mab Buz; 15 Ahi mab Abdiel mab Guni o penntern chi aga thasow; 16 yth esens trigys yn Gilead, hag yn Bashan, hag yn hy threvow hag yn oll peurvaow Sharon bys yn aga finwethow. 17 Oll an re ma a veu omrolys der aghskrifow yn dydhyow Yotham myghtern Yuda hag yn dydhyow Yeroboam myghtern Ysrael.

18 Mebyon Rewben ha Gad, ha'n hanter-loeth Manasse: aga hasoryon ervys gans skoes ha kledha, aga gwaregoryon ha'n soudoryon dyskys yn gwerryans, peswar ha dew-ugens a vilyow, seyth kans ha tri-ugens, o parys rag batel. 19 I a vatalyas orth an Hagrysi, Yetur, Nafish ha Nodab; 20 I a dhegemmeras gweres er aga fynn, rag i a grias dhe Dhuw y'n vatel, ha'n Hagrysi hag oll esa gansa a veu res yn aga leuv, hag ev a wrontyas aga fysadow drefenn i dhe drestya ynno. 21 I a gemmeras aga chatel, hanter-kans mil gowrvargh, dew kans ha hanter-kans a vilyow a dheves, ha dew vil asen, ha kans mil dhen yn keth. 22 Lies a goedhas ledhys drefenn an vresel dhe vos a Dhuw. Hag yth esens trigys yn aga thiredh bys an divroedh.

Hanter-loeth Manasse

23 Yth esa mebyon hanter-loeth Manasse trigys y'n tir dhiworth Bashan bys Baal-hermon, Senir ha menydh Hermon; yth ens i pur niverus. 24 An re ma o pennow chi aga thasow: Efer, Yshi, Eliel, Azriel, Yeremia, Hodavya ha Yaghdiel, kasoryon alloesek, gwer a vri, pennow yn chi aga thasow. 25 Byttegyns i

a gammdremenas erbynn Duw aga thasow ha horya war-lergh
duwow poblow an tiredh, re bia distruys gans Duw a-dheragdha.
26 Ytho Duw Ysrael a wrug dhe spyrys Pul myghtern Assyria
difuna, spyrys Tiglath-pileser myghtern Assyria, hag ev a dhug
dhe-ves an Rewbenysi, an Gadysi, ha'n hanter-loeth Manasse,
ha'ga dri dhe Halagh, Habor, Hara, ha dhe'n avon Gozan, bys
y'n jydh ma.

Henedh Levi

6 Mebyon Levi: Gershon, Kohath ha Merari.[a] 2 Mebyon
Kohath: Amram, Yshar, Hebron hag Uzziel. 3 Mebyon
Amram: Aron, Moyses, ha'ga hwoer, Miryam. Mebyon Aron:
Nadab, Abihu, Eleazar hag Ithamar. 4 Eleazar a dhineythis
Finehas, Finehas a dhineythis Abishua, 5 Abishua a dhineythis
Bukki, Bukki a dhineythis Uzzi, 6 Uzzi a dhineythis Zerahia,
Zerahia a dhineythis Merayoth, 7 Merayoth a dhineythis
Amaria, Amaria a dhineythis Ahitub, 8 Ahitub a dhineythis
Sadok, Sadok a dhineythis Ahimaas, 9 Ahimaas a dhineythis
Azaria, Azaria a dhineythis Yohanan, 10 Yohanan a dhineythis
Azaria (ev a servyas avel oferyas y'n tempel a veu drehevys
gans Solomon yn Yerusalem). 11 Azaria a dhineythis Amaria,
Amaria a dhineythis Ahitub, 12 Ahitub a dhineythis Sadok,
Sadok a dhineythis Shallum, 13 Shallum a dhineythis Hilkia,
Hilkia a dhineythis Azaria, 14 Azaria a dhineythis Seraya,
Seraya a dhineythis Yehosadak; 15 hag Yehosadak eth yn
divroedh pan dhannvonas an ARLOEDH Yuda ha Yerusalem yn
divroedh dre leuv Nebukadnessar.

16 Mebyon Levi: Gershon, Kohath ha Merari.[b] 17 An re ma yw
henwyn mebyon Gershon: Libni ha Shimi. 18 Mebyon Kohath:
Amram, Yshar, Hebron, hag Uzziel. 19 Mebyon Merari: Mahli
ha Mushi. An re ma yw teyluyow an Levysi war-lergh aga
thasow. 20 A Gershom: Libni y vab, Yahath y vab, Zimma y

---

a 6:1 Gwersyow 6:1-15 yw niverys 5:27-41 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

b 6:16 Gwersyow 16-81 yw niverys 1-66 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

vab, [21] Yoagh y vab, Iddo y vab, Zeragh y vab, Yeatheray y vab.
[22] Mebyon Kohath: Amminadab y vab, Koragh y vab, Assir y
vab, [23] Elkana y vab, Ebiasaf y vab, Assir y vab, [24] Tahath y vab,
Uriel y vab, Uzzia y vab, ha Shaul y vab. [25] Mebyon Elkana:
Amasai hag Ahimoth, [26] Elkana y vab, Sofay y vab, Nahath y
vab, [27] Eliab y vab, Yeroham y vab, Elkana y vab. [28] Mebyon
Samuel: Yoel[a] y gynsa genys, an nessa Abia. [29] Henedh Merari:
Mahli, Libni y vab, Shimi y vab, Uzza y vab, [30] Shimea y vab,
Haggia y vab, hag Asaya y vab.

Menestrouthi an Tempel

[31] An re ma yw an dus settys gans myghtern Davydh yn
charj a'n menestrouthi yn chi an ARLOEDH, wosa an argh
dhe bowes ena. [32] I a venystras gans kan a-dherag tabernakel
tylda an kuntelles, erna dhrehavsa Solomon chi ARLOEDH yn
Yerusalem; hag i a wrug aga servis y'n vaner ragsettys. [33] An re
ma yw an dus a servyas war-barth gans aga mebyon. A vebyon
an Kohathysi: Heman, an kaner, mab Yoel, mab Samuel,
[34] mab Elkana, mab Yeroham, mab Eliel, mab Toagh, [35] mab
Suf, mab Elkana, mab Mahath, mab Amasai, [36] mab Elkana,
mab Yoel, mab Azaria, mab Sefania, [37] mab Tahath, mab Assir,
mab Ebiasaf, mab Koragh [38] mab Yshar, mab Kohath, mab
Levi, mab Ysrael; [39] ha'y gowethyas Asaf, a sevis a'y barth
dhyghow, henn yw, Asaf, mab Berekia, mab Shimea, [40] mab
Mighal, mab Baaseya, mab Malkia, [41] mab Ethni, mab Zeragh,
mab Adaya, [42] mab Ethan, mab Zimma, mab Shimei, [43] mab
Yahath, mab Gershon, mab Levi. [44] A'n barth kledh yth esa aga
howethysi mebyon Merari: Ethan mab Kishi, mab Abdi, mab
Malluk, [45] mab Hashabia, mab Amasia, mab Hilkia, [46] mab
Amsi, mab Bani, mab Shemer, [47] mab Mahli, mab Mushi, mab
Merari, mab Levi; [48] ha'ga breder an Levysi a veu apoyntys rag
oll servis tabernakel chi Duw.

[49] Mes Aron ha'y vebyon a leskis offrynnow war alter offrynn
leskys ha war alter an ynkys rag oll ober an tyller an moyha

---

a 6:28 *Yoel:* Amendys war-lergh gwers 33, ha 1Sa 8:2. Nyns yw hanow ma y'n tekst ebrow.

sans ha dhe wul prenedh rag Ysrael war-lergh oll re arghsa Moyses gwas Duw. [50] An re ma yw mebyon Aron: Eleazar y vab, Finehas y vab, Abishua y vab, [51] Bukki y vab, Uzzi y vab, Zerahia y vab, [52] Merayoth y vab, Amaria y vab, Ahitub y vab, [53] Sadok y vab, Ahimaas y vab.

Sitys an Levysi

[54] An re ma yw aga thrigvaow herwydh aga threvesigethow a-ji dh'aga emlow: dhe vebyon Aron, a deyluyow an Kohathysi, rag an prennyer dhe goedha dhedha kynsa. [55] Dhedha i a ros Hebron yn pow Yuda ha'n peurvaow yn hy hyrghynn. [56] Mes gwelyow an sita ha'y threvow i a ros dhe Kaleb, mab Yefunne. [57] Dhe vebyon Aron i a ros sitys harbereth: Hebron, Libna gans hy feurvaow, Yattir, Eshtemoa gans hy feurvaow, [58] Hilen gans hy feurvaow, Debir gans hy feurvaow, [59] Ashan gans hy feurvaow, ha Beth-shemesh gans hy feurvaow. [60] Dhiworth loeth Benyamin, Geba gans hy feurvaow, Alemeth gans hy feurvaow, hag Anathoth gans hy feurvaow. Oll aga sitys dres aga theyluyow o trydhek.

[61] Dhe gordhow erell mebyon Kohath y feu res gans prennyer deg sita dhiworth teylu an loeth, dhiworth an hanter-loeth Manasse. [62] Dhe vebyon Gershom herwydh aga theyluyow y feu res trydhek sita dhiworth loethow Yssakar, Asher, Naftali, ha Manasse yn Bashan. [63] Dhe'n Merarysi herwydh aga theyluyow a veu res dewdhek sita dhiworth loethow Rewben, Gad ha Zebulun. [64] An Ysraelysi a ros dhe'n Levysi an sitys ma gans aga feurvaow. [65] Ynwedh i a ros dhedha gans prennyer dhiworth loethow Yuda, Simeon ha Benyamin an sitys ma yw kampoellys dre hanow.

[66] Rann a gordhow an Kohathysi a'n jevo sitys aga thiredh dhiworth loeth Efraym. [67] I a veu res sitys harbereth: Shekem gans hy feurvaow yn bro venydhyek Efraym, Gezer gans hy feurvaow, [68] Yokmeam gans hy feurvaow, Beth-horon gans hy feurvaow, [69] Ayyalon gans hy feurvaow, Gath-rimmon gans hy feurvaow, [70] ha dhiworth hanter-loeth Manasse, Aner gans hy

feurvaow, ha Bileam gans hy feurvaow rag kordhow erell an Kohathysi.

71 Dhe'n Gershomysi dhiworth hanter-loeth Manasse: Golan
yn Bashan gans hy feurvaow hag Ashtaroth gans hy feurvaow;
72 ha dhiworth loeth Yssakar: Kedesh gans hy feurvaow,
Daberath gans hy feurvaow, 73 Ramoth gans hy feurvaow, hag
Anem gans hy feurvaow; 74 dhiworth loeth Asher: Mashal
gans hy feurvaow, Abdon gans hy feurvaow, 75 Hukok gans
hy feurvaow, ha Rehob gans hy feurvaow; 76 dhiworth loeth
Naftali: Kedesh yn Galile gans hy feurvaow, Hammon gans hy
feurvaow, ha Kiryathaym gans hy feurvaow. 77 Dhe remenant
an Merarysi y feu res dhiworth loeth Zebulun: Rimmon[a] gans
hy feurvaow, Tabor gans hy feurvaow, 78 ha dres an Yordan yn
Yeriko, war denewen est an Yordan, dhiworth loeth Rewben:
Beser y'n gwylvos gans hy feurvaow, Yahsa gans hy feurvaow,
79 Kedemoth gans hy feurvaow, ha Mefaath gans hy feurvaow;
80 ha dhiworth loeth Gad: Ramoth yn Gilead gans hy feurvaow,
Mahanaym gans hy feurvaow, 81 Heshbon gans hy feurvaow ha
Yazer gans hy feurvaow.

Mebyon Yssakar

7 Mebyon Yssakar: Tola, Pua, Yashub ha Shimron,
peswar. 2 Mebyon Tola: Uzzi, Refaya, Yeriel, Yaghmay,
Ybsam, ha Shemuel, pubonan anedha o pennow chi aga thasow,
diyskynnysi Tola, kasoryon alloesek war-lergh aga henedhow;
aga niver yn dydhyow Davydh o dew warn ugens a vilyow,
hwegh kans. 3 Mab Uzzi: Yzraghya. Mebyon Yzraghya: Mighal,
Obadia, Yoel, hag Ysshia, pymp, pubonan pennternedh; 4 war-
barth gansa, herwydh aga henedhow, herwydh chi aga thasow,
yth esa bagasow a'n lu rag bresel, hwetek mil warn ugens, rag
bos dhedha lies gwreg ha lies mab. 5 Aga breder yn oll kordhow
Yssakar, kasoryon alloesek, o seyth ha peswar ugens a vilyow,
pubonan kovskrifys y'n aghskrifow.

---

a 6:77 *Rimmon:* Amendys. Ebrow *Rimmono.*

Mebyon Benyamin

6 Mebyon Benyamin: Bela, Beker, ha Yediael, tri. 7 Mebyon
Bela: Esbon, Uzzi, Uzziel, Yerimoth, hag Iri, pymp penn a ji
aga thasow, kasoryon alloesek; ha'ga omrolyans herwydh aga
aghskrifow o dew warn ugens a vilyow, peswardhek warn
ugens. 8 Mebyon Beker: Zemira, Yoash, Eliezer, Elyoenay,
Omri, Yeremoth, Abia, Anathoth, hag Alemeth. Oll an re
ma o mebyon Beker, 9 omrolys y'n aghskrifow, herwydh aga
henedhow, avel pennow chi aga thasow, kasoryon alloesek,
ugens mil ha dew kans. 10 Mebyon Yediael: Bilhan. Ha mebyon
Bilhan: Yeyush, Benyamin, Ehud, Kenaana Zethan, Tarshish,
hag Ahishahar. 11 Oll an re ma o mebyon Yediael herwydh
pennow kordhow aga thasow, kasoryon alloesek, seytek mil
ha dew kans parys rag servis yn bresel. 12 An Shuppim ha'n
Huppim o mebyon Ir. An Hushim o mebyon Aher.[a]

Mebyon Naftali

13 Mebyon Naftali: Yaghsiel, Guni, Yeser ha Shallum,
mebyon Bilha.

Mebyon Manasse

14 Mebyon Manasse, Asriel dineythys gans y iswreg aramaek,
ha Makir. Makir o tas Gilead. 15 Makir a gemmeras gwreg
rag Huppim hag onan rag Shuppim. Maaka o hanow y hwoer.
Hanow an mab arall o Selofehad; ha Selofehad a'n jevo myrghes
hepken.[b] 16 Ha Maaka gwreg Makir a dhineythis mab ha gelwel
y hanow Peresh; ha hanow y vroder o Sheresh; ha'y vebyon o
Ulam ha Rakem. 17 Mab Ulam: Bedan. An re ma o henedh
Gilead, mab Makir, mab Manasse. 18 Ha'y hwoer Hammoleketh
a dhineythis Ishhod, Abiezer, ha Mahla. 19 Mebyon Shemida o
Ahyan, Shekem, Likhi, hag Aniam.

---

a 7:12 *An Hushim o mebyon Aher:* An tekst ebrow yw legrys. Martesen *Dan a'n jevo unn mab, Hushim.*

b 7:15 An tekst ebrow yw legrys.

Mebyon Efraym

[20] Henedh Efraym: Shuthelagh, ha Bered y vab, Tahath y vab, Eleada y vab, Tahath y vab, [21] Zabad y vab, ha Shuthelagh y vab. Ezer hag Elead a veu ledhys gans gwer Gath, trigoryon enesik an tir, drefenn i dhe dhiyskynna rag kemmeres aga chatel. [22] Efraym aga thas a alaris lies dydh, ha'y neskerens a dheuth dh'y gonfortya. [23] Efraym eth a-ji dh'y wreg, ha hi a gonsevyas ha dineythi mab; hag ev a elwis y hanow Beria, drefenn anfeus dhe hwarvos dh'y ji. [24] Y vyrgh o Sheera, neb a dhrehevis keffrys Beth-horon Isella ha Gwartha, hag Uzzenshera. [25] Refagh o y vab, Reshef y vab, Telagh y vab, Tahan y vab, [26] Ladan y vab, Ammihud y vab, Elishama y vab, [27] Nun y vab, Yoshua y vab. [28] Aga thiredh ha'ga threvesigethow o Bethel ha'y threvow, dhe'n est Naaran, dhe'n howlsedhes Gezer ha hy threvow, ha Shekem ha'y threvow bys yn Ayya ha'y threvow. [29] Yn perghennogeth Manasse yth esa Beth-shean ha'y threvow, Taanak ha'y threvow, Megiddo ha'y threvow, Dor ha'y threvow. Y'n re ma yth esa trigys mebyon Yosep mab Ysrael.

Mebyon Asher

[30] Mebyon Asher: Ymna, Yshva, Yshvi, Beria, ha'ga hwoer Seragh. [31] Mebyon Beria: Heber ha Malkiel, neb o tas Birzayth. [32] Heber a dhineythis Yaflet, Shemer, Hotham ha'ga hwoer Shua. [33] Mebyon Yaflet: Pasak, Bimhal, hag Ashvath. An re ma o mebyon Yaflet. [34] Mebyon Shemer y vroder: Rohga, Yehubba, hag Aram. [35] Mebyon Helem y vroder: Sofagh, Ymna, Shelesh hag Amal. [36] Mebyon Sofagh: Suagh, Harnefer, Shual, Beri, Ymra, [37] Beser, Hod, Shamma, Shilsha, Ythran, ha Beera. [38] Mebyon Yether: Yefunne, Pispa, hag Ara. [39] Mebyon Ulla: Aragh, Hanniel, ha Risya. [40] Oll an re ma o mebyon Asher, pennow chi aga thasow, kasoryon alloesek, pennternedh boesek. Aga niver omrolys der aghskrifow, rag servis yn bresel, o hwegh mil wour warn ugens.

Mebyon Benyamin

8 Benyamin a dhineythis Bela y gynsa-genys, Ashbel an
nessa, Aharagh an tressa, [2] Noha an peswora, ha Rafa
an pympes. [3] Mebyon Bela: Addar, Gera, Abihud, [4] Abishua,
Naaman, Ahoagh, [5] Gera, Shefufan, ha Huram. [6] An re ma o
mebyon Ehud, pennow teyluyow trigys yn Geba, mes y fons
removys dhe Manahath: [7] Naaman, Ahiya ha Gera - ev y feu neb
a's removas; Gera a dhineythis Uzza hag Ahihud. [8] Shaharaym
a dhineythis mebyon yn gwel Moab wosa dannvon dhe-ves
Hushim ha Baara, y wragedh. [9] A Hodesh y wreg ev a dhineythis
Yobab, Sibia, Mesha, Malkam, [10] Yawats, Sakia, ha Mirma. An
re ma o y vebyon, pennow teyluyow. [11] A Hushim y wreg ev a
dhineythis Abitub hag Elpaal. [12] Elpaal a'n jevo tri mab: Eber,
Misham, ha Shemed neb a dhrehevis Ono ha Lod ha'y threvow.
[13] Ynwedh Beria ha Shema; yth ens i pennow teyluyow trigys
yn Ayyalon, hag i a fesyas trigoryon Gath; [14] Ahio, Shashak
hag Yeremoth, [15] Zebadia, Arad, Eder, [16] Mighal, Yshpa, ha
Yoha o mebyon Beria. [17] Zebadia, Meshullam, Hizki, Heber,
[18] Yshmeray, Yzlia, ha Yobab o mebyon Elpaal. [19] Yakim,
Zikri, Zabdi, [20] Elienay, Sillethay, Eliel, [21] Adaya, Beraya, ha
Shimrath o mebyon Shimei. [22] Yshpan, Eber, Eliel, [23] Abdon,
Zikri, Hanan, [24] Hanania, Elam, Anthothia, [25] Yfdeya, ha
Penuel o mebyon Shashak. [26] Shamsheray, Sheharia Athalia,
[27] Yaareshia, Elias, ha Zikri o mebyon Yeroham. [28] An re ma o
pennow teyluyow, herwydh aga henedhow, pennternedh. An re
ma esa trigys yn Yerusalem.

[29] Yn Gibeon yth esa trigys Yeiel,[a] tas Gibeon, gans y wreg,
Maaka. [30] Y vab kynsa-genys: Abdon, ena Sur, Kish, Baal,
Nadab, [31] Gedor, Ahio, Zeker, [32] ha Mikloth neb a dhineythis
Shimea. An re ma esa trigys ryb aga breder yn Yerusalem. [33] Ner
a dhineythis Kish, Kish a dhineythis Sowl, Sowl a dhineythis
Yonathan, Malkishua, Abinadab, hag Eshbaal. [34] Mab Yonathan
o Merib-baal; ha Merib-baal a dhineythis Mika. [35] Mebyon

---

a 8:29 *Yeiel:* O siwya unn dornskrif a'n Septuagint, ha 1Kr 9:35. Nyns usi y'n tekst ebrow.

Mika: Pithon, Melek, Tarea, hag Ahaz. [36] Ahaz a dhineythis Yehoyada; Yehoyada a dhineythis Alemeth, Azmaveth, ha Zimri; Zimri a dhineythis Mosa. [37] Mosa a dhineythis Binea; Rafa o y vab, Elasa y vab, Asel y vab. [38] Asel a'n jevo hwegh mab, ha'n re ma yw aga henwyn: Azrikam, Bokeru, Yshmael, Shearia, Obadia, ha Hanan. Oll an re ma o mebyon Asel. [39] Mebyon Eshek y vroder: Ulam y gynsa-genys, Yeush an nessa, hag Elifelet an tressa. [40] Mebyon Ulam o kasoryon alloesek, sethoryon, hag i a's tevo lies mab ha lies mab-wynn, kans ha hanter-kans. Oll an re ma o Benyaminysi.

9 Ytho oll Ysrael a veu kovskrifys herwydh aga aghskrifow yn lyver myghternedh Ysrael. Yuda a veu degys yn divroedh yn Babylon drefenn aga dislelder. [2] An kynsa divresow dhe driga arta yn aga sitys o Ysraelysi leg, an oferysi, an Levysi, ha'n Nethinim.[a]

An Dus a Dhehwelas dhe Yerusalem

[3] Yth esa re a vebyon Yuda, Benyamin, Efraym ha Manasse trigys yn Yerusalem: [4] Uthay mab Ammihud, mab Omri, mab Imri, mab Bani, dhiworth mebyon Peres mab Yuda. [5] A'n Shilonysi: Asaya an kynsa-genys, ha'y vebyon. [6] A vebyon Zeragh: Yeuel ha'ga breder, hwegh kans, deg ha peswar-ugens. [7] A'n Benyaminysi: Sallu mab Meshullam, mab Hodavya, mab Hassenua, [8] Ybneya mab Yeroham, Ela mab Uzzi, mab Mikri, ha Meshullam mab Shefatia, mab Reuel, mab Ybniya; [9] ha'ga breder war-lergh aga henedhow naw kans, hwetek ha dew-ugens. Oll an wer ma o pennow chi aga thasow.

An Oferysi

[10] A'n oferysi: Yedaya, Yehoyarib, Yakin, [11] Azaria mab Hilkia, mab Meshullam, mab Sadok, mab Merayoth, mab Ahitub, pennsoedhek chi Duw; [12] Adaya mab Yeroham, mab Pashhur, mab Malkia; Maasay mab Adiel, mab Yaghzera, mab Meshullam, mab Meshillemith, mab Immer; [13] war-barth gans

---

a 9:2 *Nethinim:* Kethwesyon an Tempel.

aga breder, pennternedh yn chi aga thasow, mil, seyth kans ha tri ugens, gwer pur abel rag ober yn servis chi Duw.

An Levysi

14 A'n Levysi: Shemaia mab Hasshub, mab Azrikam, mab Hashabia, a vebyon Merari; 15 Bakbakkar, Heresh, Galal, ha Mattania mab Mika, mab Zikri, mab Asaf; 16 Obadia mab Shemaia, mab Galal, mab Yeduthun; Berekia, mab Asa, mab Elkana, esa trigys yn trevow an Netofathysi.

17 An borthoryon: Shallum, Akkub, Talmon, Ahiman, ha'ga breder. Shallum o an penn. 18 Kyns an termyn na yth ens gwithysi orth yet an myghtern troha'n est. Re biens porthoryon rag kamp an Levysi. 19 Shallum mab Kore, mab Ebiasaf, mab Koragh, ha'y breder yn teylu an Koraghysi, a'n jevo charj a ober an servis, avel gwithysi treudhow an tylda; aga thasow a's tevia charj a witha an entrans dhe gamp an ARLOEDH. 20 Finehas mab Eleazar re bia an soedhek warnedha seulabrys; yth esa an ARLOEDH ganso. 21 Zekaria mab Meshelemia o porther orth entrans tylda an kuntelles. 22 Oll an re dewisys dhe vos porthoryon orth an treudhow o dew kans ha dewdhek. I a veu kovskrifys yn aga godrevi. Davydh ha Samuel an gwelesydh a wrussa aga apoyntya drefenn aga lenduri. 23 Ytho i ha'ga mebyon a's tevo charj a yetow chi an ARLOEDH, henn yw, chi an tylda, avel gwithysi. 24 Yth esa an borthoryon war an peswar tenewen, howldrehevel, howlsedhes, kledhbarth ha dyghowbarth; 25 res o aga breder yn aga godrevow dos dhe servya gansa dre seyth dydh treweythyow. 26 An peswar chyf porther, neb o Levysi, a'n jevo charj a jambouryow ha gwithvaow chi Duw. 27 Yth esens ow spena an nos a-dro dhe ji Duw rag yth esa warnedha an dever dh'y witha, ha dh'y igeri pub myttin.

28 Re anedha a'n jevo charj a dhaffar an servis, rag res o aga akontya pan vedhens dres a-ji ha kemmerys yn-mes. 29 Re erell anedha a veu apoyntys dhe worweles an mebel, hag oll daffar an sentri, an bleus fin, an gwin, an oyl, an frankynkys ha'n spisys. 30 Re a vebyon an oferysi a gemmyska an spisys, 31 ha Mattithia, onan a'n Levysi, kynsa-genys Shallum an Koraghyas,

a'n jevo charj a wrians an tesennow pebys yn padell. 32 Ha re a'ga breder an Koraghysi a'n jevo charj a vara an lok, dh'y bareusi pub Sabot.

33 Yth esa an ganoryon, pennow teyluyow an Levysi, trigys yn chambouryow diberthys ragdha, rag res o i dhe vos parys dhe servya dydh ha nos. 34 An re ma o pennow teyluyow an Levysi herwydh aga henedhow, hembrenkysi, trigys yn Yerusalem.

Teylu Myghtern Sowl

35 Yn sita Gibeon yth esa trigys Yeiel, tas Gibeon, ha hanow y wreg o Maaka. 36 Y vab kynsa-genys: Abdon, ena Sur, Kish, Baal, Ner, Nadab, 37 Gedor, Ahio, Zekaria, ha Mikloth. 38 Mikloth a dhineythis Shimea; yth esens trigys a-dal aga breder yn Yerusalem. 39 Ner a dhineythis Kish, ha Kish a dhineythis Sowl, ha Sowl a dhineythis Yonathan, Malkishua, Abinadab, hag Eshbaal. 40 Mab Yonathan o Merib-baal ha Merib-baal a dhineythis Mika. 41 Mebyon Mika: Pithon, Melek, Taghrea hag Ahaz.[a] 42 Ahaz a dhineythis Yara; Yara a dhineythis Alemeth, Azmaveth, ha Zimri; Zimri a dhineythis Mosa. 43 Mosa a dhineythis Binea, ha Refaya o y vab, Elasa y vab, Asel y vab. 44 Asel a'n jevo hwegh mab ha'n re ma yw aga henwyn: Azrikam, Bokeru, Yshmael, Shearia, Obadia, ha Hanan; an re ma o mebyon Asel.

Reyn Davydh (10:1 - 29:30)

10 An Filistysi a omladhas erbynn Ysrael, ha gwer Ysrael a fias a-rag an Filistysi, hag a goedhas ledhys war venydh Gilboa. 2 An Filistysi a jassyas war-lergh Sowl ha'y vebyon, ha'n Filistysi a ladhas Yonathan, Abinadab ha Malkishua, mebyon Sowl. 3 An vatel a veu poes a-dro dhe Sowl; ha'n sethoryon a'n kavas, hag ev a veu goliys gans an sethoryon. 4 Ena Sowl a leveris dhe dheger y arvow, 'Tenn dha gledha ha gwan vy ganso, ma na dheffo an wer antrodreghys ma ha gul ges ahanav.' Mes ny vynnas deger y arvow, drefenn

---

a 9:41 *hag Ahaz:* Ow siwya an Syriek, ha 1Kr 8:35. Nyns usi y'n tekst ebrow.

ev dhe berthi own yn feur. Ytho Sowl a gemmeras y gledha y honan ha koedha warnodho. [5] Pan welas deger y arvow bos Sowl marow, ev ynwedh a goedhas war y gledha, ha merwel. [6] Yndella Sowl a verwis ha'y dri mab, hag oll y deylu a verwis war-barth. [7] Pan glewas oll an Ysraelysi esa y'n nans y fisa an lu, ha Sowl ha'y vebyon dhe vos marow, i a asas aga sitys ha fia; ha'n Filistysi a dheuth ha triga ynna.

[8] Ternos an Filistysi a dheuth dhe bilya an re varow, hag i a gavas korf Sowl ha'y vebyon koedhys war venydh Gilboa. [9] I a'n pilyas ha kemmeres y benn ha'y arvow; ha dannvon kannasow dre bow an Filistysi dhe dhoen an nowodhow da dh'aga idolys ha dhe'n bobel. [10] I a worras y arvow yn chi aga duwow ha fastya y grogen dhe ji Dagon. [11] Pan glewas oll Yabesh-gilead pup-tra re wrussa an Filistysi dhe Sowl, [12] pub gour kolonnek a sevis, ha kemmeres dhe-ves korf Sowl ha korfow y vebyon ha'ga dri dhe Yabesh. I a ynkleudhyas aga eskern yn-dann an derebinthenn yn Yabesh, ha gul penys seyth dydh.

[13] Sowl a verwis drefenn y vos dislen dhe'n ARLOEDH. Ny withas ger an ARLOEDH hag ynwedh ev a hwilas kusul dhiworth nygromons, [14] ha ny hwilas gidyans dhiworth an ARLOEDH. Rakhenna ev a'n ladhas, ha treylya an vyghterneth a-dro dhe Davydh mab Yesse.

Davydh Untys Myghtern

11 Oll Ysrael a omguntellas hag a dheuth dhe Davydh yn Hebron ha leverel, 'Ni yw dha askorn ha'th kig dha honan. [2] Yn termyn passys, hwath pan o Sowl myghtern, yth o ty neb a ledyas Ysrael yn-mes yn batel ha'ga dri tre. An ARLOEDH dha Dhuw a leveris dhis, Ty a vydh bugel ow fobel Ysrael ha ty a vydh rewler war ow fobel Ysrael.' [3] Oll henavogyon Ysrael a dheuth dhe'n myghtern yn Hebron, ha Davydh a wrug kevambos gansa yn Hebron a-rag an ARLOEDH, hag i a untyas Davydh myghtern war Ysrael, war-lergh ger an ARLOEDH dre Samuel.

Davydh a Gemmer Yerusalem

4 Davydh hag oll Ysrael eth dhe Yerusalem, henn yw Yebus,
le mayth esa an Yebusysi, trigoryon an pow. 5 Trigoryon Yebus
a leveris dhe Davydh, 'Ny entrydh omma.' Byttegyns Davydh
a gemmeras dinas Sion, honn yw, sita Davydh. 6 Davydh a
leveris, 'Piwpynag a wysk an Yebusysi yn kynsa a vydh penn
ha kaslewydh.' Yoab mab Seruya eth yn-bann yn kynsa, ytho
ev a dheuth ha bos penn. 7 Yth esa Davydh trigys y'n dinas;
rakhenna i a's henwis sita Davydh. 8 Ev a dhrehevis an sita
a-derdro, dhiworth an Millo[a] yn kylghenn dien; ha Yoab a
ewnhas remenant an sita. 9 Davydh a dheuth ha bos moy ha
moy nerthek, rag yth esa ARLOEDH an luyow ganso.

Kasoryon Davydh ha'ga Gwriansow

10 An re ma o pennow kasoryon Davydh, a ri dhodho
skoedhyans krev yn y vyghterneth, war-barth hag oll Ysrael,
dh'y wul myghtern war-lergh ger an ARLOEDH a-dro dhe Ysrael.
11 Hemm yw rol kasoryon Davydh: Yashobeam an Hakmonyas,
penn an tri; gans y wuw ev a ladhas tri hans yn unn prysweyth.
12 Nessa dhodho o Eleazar mab Dodo an Aghoghyas. 13 Ev a
veu gans Davydh yn Pas-dammim pan veu an Filistysi kuntellys
ena rag batel. Yth esa splatt dor leun a heydh, ha'n bobol a fias
dhiworth an Filistysi. 14 Mes i a synsis aga thir yn kres an splatt,
ha'y dhefendya, ha gweskel an Filistysi; ha'n ARLOEDH a ros
dhedha trygh bras an jydh na.

15 Tri a'n deg penn warn ugens eth yn-nans dhe'n garrek dhe
Davydh yn kav Adullam, pan veu lu an Filistysi ow kampya yn
nans Refaim. 16 Yth esa Davydh yn eur na y'n skons; hag yth
esa savla-goelyadoryon an Filistysi yn Bethlehem. 17 Davydh
a leveris, yn-unn yeuni, 'Piw a dhre dhymm dowr dhe eva
dhiworth puth Bethlehem usi ryb an yet?' 18 Gans henna an tri
gour galloesek a dorras dre gamp an Filistysi, ha tenna dowr
yn-mes a buth Bethlehem esa ryb an yet, ha'y dhri dhe Davydh.
Byttegyns ny vynnas Davydh y eva hag ev a'n dinewis yn-mes

---

a 11:8 *Millo:* Martesen an styr yw tirlanow, po terrasow.

dhe'n ARLOEDH, [19] ha leverel, 'Duw difenn, my dhe wul hemma. A evav goes an wer ma? Rag peryll aga bewnans i a'n dros.' Rakhenna ny vynnas Davydh y eva. Yndella y hwrug an tri hasor.

[20] Abishay broder Yoab o penn an deg warn ugens. Hag ev a dhrehevis y wuw erbynn tri hans den ha'ga ladha, ha gwaynya hanow yn mysk an tri. [21] Ev o an moyha gerys-da a'n deg warn ugens hag ev a dheuth ha bos aga haslewydh; mes ny dheuth ha bos onan a'n tri.

[22] Benaya mab Yehoyada, gour kolonnek dhiworth Kabseel, a wrug lies gwrians bras; ev a ladhas dew gampyer a Moab. Ynwedh ev eth yn-nans ha ladha lew yn pytt yn jydh erghek. [23] Ynwedh ev a ladhas Ejyptyan, gour pymp kevelin y ughelder. An Ejyptyan a'n jeva yn y leuv guw kepar ha gwelenn gwiader; mes Benaya a settyas warnodho gans fust, ha kibya an guw yn-mes a leuv an Ejyptyan, ha'y ladha gans y wuw y honan. [24] Yndella o gwriansow Benaya mab Yehoyada, gerys-da yn-mysk an deg warn ugens. [25] Ev o moy gerys-da es an deg warn ugens erell, mes ny dheuth ha bos onan a'n tri. Davydh a'n gwrug kapten y gorfwithysi.

[26] An wer alloesek o Asahel broder Yoab, Elhanan mab Dodo a Bethlehem, [27] Shammoth an Harodyas, Heles an Pelonyas, [28] Ira mab Ikkesh an Tekoyas, Abiezer an Anathothyas, [29] Sibbekay an Hushathyas, Ilay an Aghoghyas, [30] Maharay an Netofathyas, Heled mab Baana an Netofathyas, [31] Ithay mab Ribay dhiworth Gibea a'n Benyaminysi, Benaya an Pirathonyas, [32] Huray dhiworth nansow Gaash, Abiel an Arbathyas, [33] Azmaveth an Baharumyas, Elyaghba an Shaalbonyas, [34] Hashem an Gizonyas, Yonathan mab Shage an Hararyas, [35] Ahiam mab Sakar an Hararyas, Elifal mab Ur, [36] Hefer an Mekerathyas, Ahiya an Pelonyas [37] Hesro an Karmelyas, Naaray mab Ezbay, [38] Yoel broder Nathan, Mibhar mab Hagri, [39] Selek an Ammonyas, Naharay an Beerothyas, deger arvow Yoab mab Seruya, [40] Ira an Ithryas, Gareb an Ithryas, [41] Uria an Hittyas, Zabad mab Aghlay, [42] Adina mab Shiza an Rewbenyas, hembrenkyas

a'n Rewbenysi ha deg gour warn ugens ganso, [43] Hanan mab Maaka, ha Yoshafat an Mithnyas, [44] Uzzia an Ashterathyas, Shama ha Yeiel mebyon Hotham an Aroeryas, [45] Yediael mab Shimri, hag Yoha y vroder, an Tisyas, [46] Eliel an Mahavyas, Yeribay ha Yoshavya, mebyon Elnaam, Ythma an Moabyas, [47] Eliel, Obed, ha Yaasiel an Mesobayas.

Kasoryon Devedhys dhe Davydh yn Siklag

12 An re ma yw an wer a dheuth dhe Davydh yn Siklag, pan veu stroethys drefenn Sowl mab Kish; kasoryon alloesek ens i, gweresoryon yn batel. [2] Gwaregoryon ens, hag i a ylli tenna sethow ha tewlel meyn gans an leuv dhyghow po an leuv gledh; i o Benyaminysi, breder Sowl. [3] An penn o Ahiezer, ha Yoash y vroder, mebyon Shemaa an Gibeathyas; Yeziel ha Pelet mebyon Azmaveth, Beraka, Yehu an Anathothyas. [4] Yshmaia an Gibeonyas, kasor galloesek yn mysk an deg warn ugens ha hembrenkyas a'n deg warn ugens; Yeremia, Yahaziel, Yohanan, Yozabad an Gederathyas, [5] Eluzay, Yerimoth, Bealia, Shemaria, Shefatia an Harufyas; [6] Elkana, Ysshia, Azarel, Yoezer ha Yashobeam an Koraghysi; [7] Yoela ha Zebadia mebyon Yeroham a Gedor.

[8] Rann an Gadysi a gildennas dhe Davydh y'n dinas y'n gwylvos. I o kasoryon alloesek ha dyskys yn batel, konnyk gans skoes ha guw. Aga fas o kepar ha fas lewyon hag i o mar skav avel gavrewiges war an menydhyow. [9] Ezer an penn, Obadia an nessa, Eliab an tressa, [10] Mishmanna an peswora, Yeremia an pympes, [11] Attay an hweghves, Eliel an seythves, [12] Yohanan an ethves, Elzabad an nawves, [13] Yeremia an degves, Makbannay unnegves. [14] An Gadysi ma o soedhogyon a'n lu, an lyha anedha o mar galloesek avel kans souder a'n eskar ha'n moyha galloesek o kehaval dhe vil. [15] An re ma yw an wer a dreusis an Yordan y'n kynsa mis, pan esa ow fenna oll hy glannow, hag i a fesyas oll tus an nansow dhe'n howldrehevel ha dhe'n howlsedhes.

[16] Re a vebyon Benyamin ha Yuda a dheuth dhe'n dinas dhe Davydh. [17] Davydh eth yn-mes dhe vetya gansa, hag yn-

medh ev dhedha, ‘Mar teuvewgh dhymm yn spyrys kres dhe’m gweres, ow holonn a vydh onan genowgh; mes mar teuvewgh dhe’m trayta dhe’m eskerens kyn nag eus drogober y’m diwla, re’gas gwello Duw agan tasow ha’gas keredhi.’ [18] Ena an Spyrys a dheuth war Amasay, penn an deg warn ugens, hag ev a leveris,

‘Ni yw dhis, A Davydh,
ni yw genes, A vab Yesse!
Kres, kres dhis,
ha kres dhe’th weresoryon,
rag dha Dhuw a’th weres.’

Ena Davydh a’s degemmeras ha’ga gul pennow an bagasow.

[19] Re a loeth Manasse a gilfias dhe Davydh pan dheuth ev gans an Filistysi rag omladh erbynn Sowl. (Ny’s gweresas ev, rag gwahalyethow an Filistysi a omgusulyas ha’y dhannvon dhe-ves ow leverel, ‘Orth peryll dh’agan penn vydh mar kilfi dh’y vester Sowl.’) [20] Pan eth Davydh dhe Siklag an re ma a Manasse a gilfias dhodho: Adnagh, Yozabad, Yediael, Mighal, Yozabad arall, Elihu, ha Sillethay, pennow a vilyow yn Manasse. [21] I a weresas Davydh erbynn bagasow a ravnoryon; rag i oll o kasoryon alloesek ha kaslewydhyon y’n lu. [22] Ytho dydh wosa dydh yth esa gwer ow tos dhe Davydh dh’y weres, bys pan esa lu bras, avel lu Duw.

Kasoryon Junys dhe Davydh yn Hebron

[23] An re ma yw niverow an wer parys rag batel a dheuth dhe Davydh yn Hebron rag treylya myghterneth Sowl dhodho, war-lergh ger an ARLOEDH. [24] Mebyon Yuda ow toen skoes ha guw o hwegh mil parys rag batel. [25] A’n Simeonysi, kasoryon parys rag bresel, seyth mil ha kans. [26] A’n Levysi, peswar mil ha hwegh kans. [27] Yehoyada o hembrenkyas an Aronysi ha ganso tri mil ha seyth kans; [28] Sadok, gour yowynk, kasor galloesek yn kolonnekter, dew gapten warn ugens a ji y das. [29] A’n Benyaminysi, breder Sowl, tri mil, may pessa an rann vrassa anedha lel dhe ji Sowl. [30] A’n Efraymysi, ugens mil hag eth kans, kasoryon gerys-da yn chi aga thasow. [31] A’n hanter-

loeth Manasse, etek mil, re bia henwys dhe dhos ha dhe wul
Davydh myghtern. [32] A vebyon Yssakar, gwer a gonvedhi an
termynyow ha godhvos an pyth a dhalvia dhe Ysrael y wul,
dew kans penn, hag oll aga breder yn-dann aga arghadow. [33] A
Zebulun, hanter kans mil souder prevys, parys rag batel gans
oll arvow bresel, dhe weres a leun golonn. [34] A Naftali, unn vil
gapten ha gansa seytek mil warn ugens a soudoryon ervys gans
skoes ha guw. [35] A'n Danysi, eth warn ugens a vilyow, hwegh
kans, parys rag vatel. [36] A Asher, dew-ugens mil souder prevys,
parys rag batel. [37] A'n Rewbenysi ha'n Gadysi ha'n hanter-loeth
Manasse war du arall an Yordan, unn kans ha dew-ugens mil
ervys gans pub eghenn arvow bresel.

[38] Oll an gasoryon ma, arayys rag batel, a dheuth dhe Hebron
a leun golonn dhe wul Davydh myghtern war oll Ysrael; keffrys
oll remenant Ysrael o unnver dhe wul Davydh myghtern. [39] I a
spenas tri dydh ena gans Davydh, ow tybri hag owth eva, rag
aga breder re dharbarsa dhedha. [40] Ynwedh aga hentrevogyon
mar bell dhe-ves avel Yssakar, Zebulun ha Naftali a dhros boes
war asenes, war gowrvergh, war vulyon ha war oghen. Yth esa
palster a vleus, tesennow a figys, tesennow a rappys ha gwin
hag oyl, oghen ha deves, rag yth esa lowena yn Ysrael.

An Argh Yw Dres dhe Yerusalem

13 Myghtern Davydh a omgusulyas gans kaptenyon
an milyow ha'n kansow, gans oll an soedhogyon.
[2] Davydh a leveris dhe oll kuntelles Ysrael, 'Mar hevel da
dhywgh, ha mars yw bodh an ARLOEDH agan Duw, dannvenyn
ni kannasow dh'agan breder trigys yn pow Ysrael oll, hag
ynwedh dhe'n oferysi ha'n Levysi y'n sitys a's teves peurvaow,
may teffons war-barth dhyn. [3] Ena dren ni argh agan Duw dhyn
arta; rag ny hwilsyn kusul dhiworti yn dydhyow Sowl.' [4] Oll
an kuntelles a assentyas dhe wul yndella, rag an dra o ewn y'n
golok oll an bobel.

[5] Ytho Davydh a guntellas oll Ysrael dhiworth Shihor yn
Ejyp bys Lebo-hamath, rag dri argh Duw dhiworth Kiryath-
yearim. [6] Davydh hag oll Ysrael eth yn-bann dhe Baala, henn

yw, dhe Kiryath-yearim yn tiredh Yuda, dhe dhri yn-bann alena argh Duw, yw henwys re hanow an ARLOEDH neb a esedh war an jerubim. 7 I a worras argh Duw war gert nowydh, ha'y dri dhiworth chi Abinadab, hag yth esa Uzza hag Ahio ow ledya an kert. 8 Davydh hag oll Ysrael a lowenhas dherag Duw gans oll aga nerth, gans kanow, ha lyras, telynnow, tabourigow, symbalys ha hirgern.

9 Pan dheuthons dhe leur-drushya Kidon, Uzza a ystynnas y leuv dhe dhalghenna an argh, rag an oghen dh'y shakya. 10 Sorr an ARLOEDH a dhewis erbynn Uzza, hag ev a'n gweskis dhe'n dor rag ev dhe worra y leuv war an argh; hag ev a verwis ena a-rag Duw. 11 Davydh a veu serrys drefenn an ARLOEDH dhe dardha yn-mes erbynn Uzza; hag ev a elwis an tyller na Peres-uzza, dell yw bys y'n jydh hedhyw. 12 Davydh a borthas own a Dhuw y'n jydh na ha leverel, 'Fatell allav dri argh Duw tre dhymm?' 13 Ytho ny gemmeras Davydh an argh ganso a-ji dhe sita Davydh, mes ev a's dug a-denewen dhe ji Obed-edom an Gittyas. 14 Hag yth esa argh Duw trigys gans mayni Obed-edom yn y ji tri mis; ha'n ARLOEDH a vennigas teylu Obed-edom ha pup-tra esa dhodho.

Davydh Fastys yn Yerusalem

14 Hiram myghtern Tyr a dhannvonas kannasow dhe Davydh, ha prenn sedres, gans seri men ha seri prenn ha karpentoryon dhe dhrehevel chi ragdho. 2 Davydh a gonvedhas an ARLOEDH dh'y fastya avel myghtern war Ysrael, ha dhe ughelhe y vyghterneth a-barth y bobel Ysrael.

3 Davydh a gemmeras moy gwragedh yn Yerusalem, ha Davydh a dhineythis moy mebyon ha moy myrghes. 4 An re ma yw henwyn an fleghes a veu dineythys dhodho yn Yerusalem: Shammua, Shobab, Nathan, Solomon, 5 Ybhar, Elishua, Elifelet, 6 Noga, Nefeg, Yafia, 7 Elishama, Beelyada, hag Elifelet.

Fethans an Filistysi

8 Pan glewas an Filistysi Davydh dhe vos untys myghtern war oll Ysrael, oll an Filistysi eth yn-bann dhe hwilas Davydh; mes Davydh a glewas anodho ha mos yn-nans er aga fynn.

9 Pan dheuth an Filistysi ha gul omsettyans yn nans Refaim,
10 Davydh a wovynnas orth Duw, ‘A wrav vy mones yn-bann
erbynn an Filistysi? A wredh aga re y’m leuv?’ An ARLOEDH a
leveris dhodho, ‘Ke yn-bann, ha my a’s re y’th leuv.’ 11 Ytho i
a dheuth yn-bann dhe Baal-perasim, ha Davydh a’s fethas ena.
Yn-medh ev, ‘An ARLOEDH re dardhas[a] der ow eskerens der ow
leuv, kepar dell dardh dowrow.’ Rakhenna i a elwis an tyller
na Baal-perasim. 12 I a asas aga duwow ena, ha Davydh a ros
arghadow hag i a veu leskys yn tan.

13 Unnweyth arta an Filistysi a wrug omsettyans y’n nans.
14 Pan wovynnas Davydh orth Duw arta, Duw a leveris dhodho,
‘Ny edh yn-bann war aga lergh; ke a-dro a-dryv dhedha ha deus
warnedha a-dal an gwydh balsam. 15 Pan glewydh son avel
keskerdh yn penn an gwydh balsam, ena ke yn-mes dhe’n vatel;
rag Duw res eth yn-mes a-dheragos dhe weskel lu an Filistysi.’
16 Davydh a wrug dell erghis Duw dhodho, hag i a weskis lu
an Filistysi dhiworth Gibeon bys yn Gezer. 17 Ger-da Davydh
a lesas der oll an powyow ha’n ARLOEDH a dhros own anodho
war oll an kenedhlow.

An Argh Yw Dres dhe Yerusalem

15 Ev a dhrehevis chiow ragdho y honan yn sita
Davydh, hag ev a dharbaris tyller dhe argh Duw ha
lesa tylda rygdhi. 2 Ena Davydh a leveris, ‘Ny yll nagonan doen
argh Duw marnas an Levysi, rag an ARLOEDH a’s dewisas dhe
dhoen argh an ARLOEDH ha dhe venystra dhodho bys vykken.’
3 Davydh a guntellas oll Ysrael yn Yerusalem dhe dhoen argh
an ARLOEDH yn-bann dh’y thyller re dharbarsa ev dhedhi.
4 Davydh a guntellas war-barth mebyon Aron ha’n Levysi:
5 a vebyon Kohath, Uriel an pennsevik, ha’y vreder kans hag
ugens; 6 a vebyon Merari, Asaya an pennsevik, ha’y vreder dew
kans hag ugens; 7 a vebyon Gershom, Yoel an pennsevik, ha’y
vreder kans ha deg warn ugens; 8 a vebyon Elisafan, Shemaia
an pennsevik ha’y vreder dew kans; 9 a vebyon Hebron, Eliel

a 14:11 *dardhas:* Ebrow paras, paronomasia war an hanow Baal-perasim.

an pennsevik, ha'y vreder peswar ugens; [10] a vebyon Uzziel, Amminadab an pennsevik, ha'y vreder kans ha dewdhek.

[11] Davydh a elwis an oferysi Sadok hag Abiathar, ha'n Levysi Uriel, Asaya, Yoel, Shemaia, Eliel, hag Amminadab, [12] ha leverel dhedha, 'Hwi yw pennow teyluyow an Levysi; sakrewgh agas honan, hwi ha'gas breder, may tryllowgh yn-bann argh an ARLOEDH, Duw Ysrael, dhe'n tyller re dharbaris vy dhedhi. [13] Drefenn na's dugowgh hwi an kynsa prys, an ARLOEDH agan Duw a dardhas warnan, drefenn na hwilsyn dhiworto y'n vaner ordenys.' [14] Ytho an oferysi ha'n Levysi a sakras aga honan rag dri yn-bann argh an ARLOEDH, Duw Ysrael. [15] Ha'n Levysi a dhug argh Duw war aga diwskoedh gans an gwelynni, dell arghsa Moyses war-lergh ger an ARLOEDH.

[16] Davydh a erghis dhe ledyoryon an Levysi apoyntya aga breder avel kanoryon gans daffar menestrouthi, telynnow, lyras ha symbalys, ow trehevel son lowena. [17] Ytho an Levysi a apoyntyas Heman mab Yoel; ha dhiworth y vreder, Asaf mab Berekia; hag a vebyon Merari aga breder, Ethan mab Kushaya; [18] ha gansa aga breder a'n nessa ordyr, Zekaria, Ben, Yaaziel, Shemiramoth, Yehiel, Unni, Eliab, Benaya, Maaseya, Mattithia, Elifelehu ha Mikneya, ha'n borthoryon Obed-edom ha Yeiel. [19] An ganoryon, Heman, Asaf hag Ethan a vedha ow seni gans symbalys a vrons; [20] Zekaria, Aziel, Shemiramoth, Yehiel, Unni, Eliab, Maaseya ha Benaya ow seni telynnow war-lergh Alamoth; [21] ha Mattithia, Elifelehu, Mikneya, Obed-edom, Yeiel hag Azaria ow seni lyras war-lergh Sheminith. [22] Kenania, pennkenyas an Levysi, a veu yn charj a'n kana, rag ev dhe vos skentel. [23] Berekia hag Elkana a vedha porthoryon rag an argh. [24] Shebania, Yoshafat, Nethanel, Amasay, Zekaria, Benaya, hag Eliezer, an oferysi, a vedha ow hwytha an hirgern a-dherag argh Duw. Obed-edom ha Yehia ynwedh a vedha porthoryon rag an argh.

[25] Ena Davydh ha henavogyon Ysrael, ha kaptenyon an milyow, eth dhe dhri yn-bann argh kevambos an ARLOEDH dhiworth chi Obed-edom gans lowena. [26] Rag Duw dhe weres

an Levysi neb a dhug argh kevambos an ARLOEDH, i a sakrifias seyth tarow ha seyth hordh. [27] Davydh a veu gwiskys yn goen a sendal, dell o ynwedh oll an Levysi neb a dhug an argh, ha'n ganoryon, ha'n pennkenyas Kenania a'n jevo charj a'n ganoryon. Davydh ynwedh a wiskas efod lien. [28] Oll Ysrael a dhros yn-bann argh kevambos an ARLOEDH gans garmow, gans son korn, hirgern ha symbalys, ha son telynnow ha lyras. [29] Pan dheuth argh kevambos an ARLOEDH a-ji dhe sita Davydh, Mikal myrgh Sowl a viras der an fenester, ha gweles myghtern Davydh ow tonsya hag ow lowenhe; ha hi a'n dispresyas yn hy holonn.

Davydh a Worr an Argh yn Tylda

16 I a dhros argh Duw, ha'y settya a-ji dhe'n tylda re dhrehavsa Davydh rygdhi; hag i a offrynnas offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans[a] dherag Duw. [2] Wosa Davydh dhe worfenna offrynna an offrynnow leskys ha'n offrynnow kowethyans, ev a vennigas an bobel yn hanow an ARLOEDH; [3] hag ev a lesrannas dhe oll Ysrael, dhe bub gour ha benyn, torth-vara, rann a gig ha tesenn-rappys.

[4] Ev a apoyntyas re a'n Levysi dhe venystra a-rag argh an ARLOEDH, dhe govhe, dhe rassa ha dhe wormel an ARLOEDH, Duw Ysrael. [5] Asaf o an ledyer, ha nessa dhodho Zekaria; ena Yeiel, Shemiramoth, Yehiel, Mattithia, Eliab, Benaya, Obed-edom, ha Yeiel, gans telynnow ha gans lyras; Asaf a sonas an symbalys, [6] ha Benaya ha Yaaziel an oferysi a hwythas hirgern heb hedhi a-rag argh kevambos Duw.

Salm Grasyans Davydh

[7] Y'n jydh na Davydh a ordenas rag an kynsa gweyth grasyans dhe vos kenys dhe'n ARLOEDH gans Asaf ha'y vreder.

[8] Grassewgh dhe'n ARLOEDH, gelwewgh war y hanow,
derivewgh y wriansow yn mysk an poblow.
[9] Kenewgh dhodho, kenewgh gormola dhodho,
kewsewgh a'y varthusyon oll.

a 16:1 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

10 Bostyewgh yn y hanow sans;
lowenhes kolonn an re a hwila an ARLOEDH.
11 Hwilewgh an ARLOEDH ha'y nerth,
hwilewgh y fas pup-prys.
12 Perthewgh kov a'y varthusyon re wrug,
y anethow ha breusow y anow,
13 A has Ysrael y was,
hwi vebyon Yakob, y bobel dewisys.

14 Ev yw an ARLOEDH agan Duw;
yma y vreusow yn oll an nor.
15 Perthewgh kov a'y gevambos bynitha,
an ger a worhemmynnis dhe vil henedh,
16 an kevambos a wrug gans Abraham,
ha'n ti a dos dhe Ysak;
17 ev a'n ros dhe Yakob avel ordenans,
ha dhe Ysrael avel kevambos bys vykken,
18 ow leverel, 'Dhiso jy y rov pow Kanan
avel kevrenn dha ertach.'

19 Pan ens i hwath boghes aga niver,
pur voghes, hag alyons y'n tir,
20 ha pan ethons a unn genedhel dhe genedhel arall,
a unn wlaskor dhe bobel arall,
21 ny asas ev denvyth dhe wul kamm dhedha;
yn tevri ev a geredhis myghternedh ragdha,
22 ow leverel, 'Na dochyewgh an re untys genev,
ha na bystigewgh ow frofoesi.'

23 Kenewgh dhe'n ARLOEDH, oll an nor.
Derivewgh y selwyans a dhydh dhe dhydh.
24 Derivewgh y wolewder yn mysk an kenedhlow,
y wriansow marthys yn mysk oll an poblow.

25 Rag meur yw an ARLOEDH, ha pur wiw yw y wormel;
res yw perthi own anodho dres oll duwow.
26 Rag oll duwow an bobel yw idolys,
mes an ARLOEDH a wrug an nevow.
27 Yma enor ha meuredh a-dheragdho;
yma nerth ha lowena yn y sentri.

28 Rewgh dhe'n ARLOEDH, hwi deyluyow a'n poblow,
rewgh dhe'n ARLOEDH gordhyans ha nerth.
29 Rewgh dhe'n ARLOEDH an gordhyans a dhegoedh dh'y hanow;
drewgh offrynn, ha dewgh a-dheragdho.
Gordhyewgh an ARLOEDH yn tekter sansoleth;
30 kren a-dheragdho, oll an norvys;
an bys ynwedh a vydh fast, nevra ny vydh gwayys.
31 Bedhes an nevow heudhik ha lowenhes an norvys,
ha leverens yn mysk an kenedhlow, 'An ARLOEDH a reyn!'
32 Tarennes an mor, ha myns eus ynno,
lowenhes an gwel, ha pup-tra eus ynno.
33 Ena gwydh an koes a gan gans lowena a-rag an ARLOEDH,
rag ev a dheu dhe vreusi an norvys.
34 Grassewgh dhe'n ARLOEDH, rag da yw,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

35 Leverewgh: 'Salw ni, A Dhuw agan selwyans,
ha kuntell ni war-barth ha delirv ni yn-mes a'n kenedhlow,
may hwodhven gras dhe'th hanow sans,
ha bostya y'th wormola.
36 Benniges re bo an ARLOEDH, Duw Ysrael,
trank heb worfenn.'

Hag oll an bobel a leveris, ‘Amen’ ha gormel an ARLOEDH.

An Levysi Apoyntys rag an Tempel

37 Davydh a asas Asaf ha’y vreder ena a-rag argh kevambos
an ARLOEDH dhe venystra heb hedhi a-rag an argh, herwydh
edhomm pub dydh. 38 Ev a asas Obed-edom mab Yeduthun
ha Hosa avel porthoryon. Obed-edom gans y vreder o eth ha
tri-ugens. 39 Ev a asas Sadok an oferyas ha’y vreder an oferysi
a-rag tabernakel an ARLOEDH y’n tyller ughel yn Gibeon, 40 dhe
offra offrynnow leskys dhe’n ARLOEDH war an alter a offrynn
leskys heb hedhi myttin ha gorthugher, war-lergh pup-tra yw
skrifys yn lagha an ARLOEDH a erghis ev dhe Ysrael. 41 Gansa
yth esa Heman ha Yeduthun ha remenant an re a veu dewisys
ha henwys yn tiblans dhe rassa dhe’n ARLOEDH, rag y dregeredh
dhe dhur bys vykken. 42 Heman, ha Yeduthun a’n jevo hirgern
ha symbalys rag an menestrouthi ha daffar rag kanow sans. Ha
mebyon Yeduthun o desedhys orth an porth.

43 Ena oll an bobel a dhibarthas peub dh’y ji, ha Davydh eth
tre dhe salusi y vayni.

Messaj Nathan dhe Davydh

17 Pan esa myghtern Davydh trigys yn y ji, ev a leveris
dhe Nathan an profoes, ‘Otta, yth esov trigys yn chi
a brenn sedres, mes yma argh kevambos an ARLOEDH yn-dann
groglennow tylda.’ 2 Yn-medh Nathan dhe Davydh, ‘Gwra
pynag usi y’th vrys, rag yma Duw genes.’

3 Mes y’n keth nos na ger Duw a dheuth dhe Nathan, ow
leverel: 4 Ke ha lavar dhe’m gwas Davydh: Yndellma y lever
an ARLOEDH: Nyns yw ty neb a dhrehav ragov chi dhe driga
ynni. 5 Rag ny drigis yn chi a-dhia’n jydh may tres Ysrael
yn-bann bys y’n jydh ma, mes my res eth a dylda dhe dylda
hag a gampva dhe gampva. 6 Yn oll tylleryow may kerdhis
a-dro gans oll Ysrael, a gewsis vy ger orth onan a vreusysi
Ysrael, a erghis dhe vugelya ow fobel, ow leverel, ‘Prag na’m
drehevsowgh chi a brenn sedres?’ 7 Lemmyn ytho, ty a lever
dhe’m gwas Davydh: Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: My
a’th kemmeras dhiworth an beurva, dhiworth holya an deves,

dhe vos pennsevik war ow fobel Ysrael; [8] ha my re beu genes
plepynag yth ythys, ha my re droghas dhe-ves oll dha eskerens
a-dheragos; ha my a wra ragos hanow meur kepar ha hanow
tus veur an norvys. [9] Ha my a apoynt tyller rag ow fobel Ysrael,
ha my a wra aga flansa ena, may yllons triga yn aga thyller
aga honan, ha ny vydhons ankresys namoy; ha ny wra mebyon
sherewneth aga flagya namoy, kepar ha kyns, [10] hag a-dhia'n
termyn may settis breusysi war ow fobel Ysrael; ha my a feth
oll dha eskerens.

Mes my a dhiskler dhis, an ARLOEDH dhe dhrehevel chi ragos.
[11] Pan vydh kollenwys dha dhydhyow rag ty dhe vos gans dha
dasow, my a dhrehav dha has war dha lergh, neb a vydh onan a'th
vebyon, ha my a fast y vyghterneth. [12] Ev a dhrehav chi ragov,
ha my a fast y thron bys vykken. [13] My a vydh tas dhodho, hag
ev a vydh mab dhymm. Ny gemmerav ow thregeredh dhiworto,
kepar dell y's kemmeris dhiworth dha ragresegydh, [14] mes my
a'n sett y'm chi hag y'm gwlaskor bys vykken ha'y dron a vydh
fastys bynitha. [15] Herwydh oll an geryow ma, ha herwydh oll an
welesigeth ma, Nathan a gewsis dhe Davydh.

Pysadow Grasyans Davydh

[16] Ena myghtern Davydh eth a-ji hag esedha dherag an
ARLOEDH ha leverel, 'Piw ov vy, A ARLOEDH Duw, ha pandr'yw
ow chi, ma'm dresys bys omma? [17] Tra vyghan o y'th wolok, A
Dhuw; ty re gewsis ynwedh a ji dha was rag termyn hir dhe
dhos. Ty a wra vri ahanav avel den a dhegre ughel, A ARLOEDH
Duw! [18] Pandr'a yll Davydh leverel moy dhis rag ty dhe enora
dha was? Rag ty a aswonn dha was. [19] A ARLOEDH, a-barth dha
was, ha war-lergh dha vodh dha honan, ty re wrug oll an dra
vras ma, ow tisklerya oll an traow bras a dheu. [20] A ARLOEDH,
nyns eus, nagonan avelos, ha nyns eus Duw marnas ty, war-
lergh pup-tra a glewsyn gans agan diwskovarn. [21] Py kenedhel
arall war an nor yw haval dhe'th pobel Ysrael, mayth eth Duw
dh'aga dasprena dhe vos y bobel, ow kul ragos hanow rag
gwriansow bras hag euthyk, ow fesya kenedhlow a-dherag dha
bobel a dhasprensys mes a Ejyp? [22] Ty a wrug dha bobel Ysrael

dha bobel dha honan bys vykken, ha ty, A ARLOEDH, a dheuth ha bos aga Duw.

23 'Ha lemmyn, A ARLOEDH, bedhes fastys bys vykken an
ger re gewssys a-dro dhe'th was hag a-dro dh'y ji, ha gwra
kepar dell gewssys. 24 Yndellma dha hanow a vydh fastys ha
meurhes bys vykken, ha tus a lever, "ARLOEDH an luyow, Duw
Ysrael, yw Duw Ysrael." Ha chi dha was Davydh a vydh fastys
dheragos. 25 Rag ty, ow Duw, re dhiskwedhas dhe'th was ty
dhe dhrehevel chi ragdho; ytho dha was re gavas kolonn dhe
bysi a-ragos. 26 Ha lemmyn, A ARLOEDH ty yw Duw, ha ty re
ambosas an dra da ma dhe'th was. 27 Bedhes plegadow dhis
lemmyn benniga chi dha was, may pessyo a-dheragos bys
vykken; rag an pyth re vennigsys A ARLOEDH, yw benniges bys
vykken.'

Tryghow Davydh

18 Wosa hemma, Davydh a weskis an Filistysi ha'ga iselhe, hag ev a gemmeras Gath ha'y threvow yn-
mes a vaystri an Filistysi.

2 Ev a fethas Moab, ha'n Moabysi a dheuth ha bos gostydh
dhe Davydh, ow tri trubyt dhodho.

3 Davydh a weskis Hadadezer myghtern Soba Hamath, pan
esa ow mos dhe fastya y vaystri[a] ryb an avon Ewfrates. 4 Davydh
a gemmeras dhiworto mil jarett, seyth mil varghek hag ugens
mil droesek. Davydh a evredhis oll mergh an charettow, mes
ev a asas lowr anedha rag kans charett. 5 Pan dheuth Aram
Damaskus dhe weres Hadadezer myghtern Soba, Davydh a
weskis Aram, ha ladha dew vil warn ugens a wer. 6 Ena Davydh
a settyas savleow-gwithysi[b] yn Aram Damaskus; hag Aram eth
ha bos gostydh dhe Davydh, ow tri trubyt. Yth esa an ARLOEDH
ow ri trygh dhe Davydh plepynag yth e. 7 Davydh a gemmeras
an skoesow a owr degys gans gwesyon Hadadezer, ha'ga dri

---

a 18:3 *dhe fastya y vaystri:* Po *dhe dhrehevel y beul kov.*

b 18:6 *savleow-gwithysi:* Ow siwya an Septuagint ha 2Sa 8:6. Nyns usi an geryow y'n tekst ebrow.

dhe Yerusalem. [8] Dhiworth Tibhath ha dhiworth Kun, sitys Hadadezer, Davydh a gemmeras shour a vrons; may hwrug myghtern Solomon gansa an mor a vrons, an kolovenyow ha'n lestri a vrons.

[9] Pan glewas Tou[a] myghtern Hamath Davydh dhe fetha oll lu Hadadezer myghtern Soba, [10] ev a dhannvonas y vab Hadoram dhe vyghtern Davydh, dh'y salusi ha dh'y geslowenhe drefenn ev dhe omladh erbynn Hadadezer ha'y fetha; rag Hadadezer re bia yn fenowgh ow preseli gans Tou. Hadoram a dhros pub eghenn lestri a owr, a arghans, hag a vrons. [11] An re ma ynwedh myghtern Davydh a sakras dhe'n ARLOEDH, war-barth gans an arghans ha'n owr re dhegsa dhiworth oll an kenedhlow ma: dhiworth Edom, Moab, an Ammonysi, an Filistysi hag Amalek.

[12] Abishay mab Seruya, a ladhas etek mil Edomyas yn nans an Hoelan. [13] Ev a settyas savleow-gwithysi yn Edom; hag oll an Edomysi a dheuth ha bos gostydh dhe Davydh. Ha'n ARLOEDH a ros trygh dhe Davydh plepynag yth e.

Menystrans Davydh

[14] Davydh a reynyas war oll Ysrael; hag ev a wrug gwirvreus hag ewnder rag oll y bobel. [15] Yoab mab Seruya o kaslewydh an lu, ha Yehoshafat mab Ahilud o kovadhor; [16] Sadok mab Ahitub hag Ahimelek mab Abiathar, o oferysi; Shavsha o skrifennyas; [17] Benaya mab Yehoyada a'n jevo charj a'n Kerethysi ha'n Pelethysi; mebyon Davydh o penn-soedhogyon yn servis an myghtern.

Davydh a Feth an Ammonysi hag Aram

19 Wosa hemma, Nahash myghtern an Ammonysi a verwis, ha'y vab a reynyas yn y le. [2] Davydh a leveris, 'My a diskwa tregeredh dhe Hanun mab Nahash, rag y das a dhiskwedhas tregeredh dhymmo vy.' Ytho Davydh a dhannvonas kannasow dh'y gonfortya a-dro dh'y das. Pan dheuth kannasow Davydh dhe Hanun yn pow an Ammonysi dh'y gonfortya, [3] pennsevigyon an Ammonysi a leveris dhe

a 18:9 *Tou:* Leverys To-u.

Hanun, ‘A dybydh bos Davydh owth enora dha das y’th wolok, hag ev ow tannvon konforters dhis? A ny dhannvonas Davydh y wesyon dhis dhe hwithra, dhe dhomhwel ha dhe aspia an pow?’ [4] Ytho Hanun a sesyas kannasow Davydh ha’ga divarva ha treghi dhe-ves an rann isella a’ga dillasennow bys aga diwbedrenn, ha’ga dannvon dhe-ves. [5] I a dhibarthas. Pan veu derivys dhe Davydh a-dro dhe’n wer, ev a dhannvonas dh’aga metya, rag an wer a berthi meth bras. An myghtern a leveris, ‘Gortewgh yn Yeriko bys pan vo agas barv tevys, hag ena dehwelewgh.’

[6] Pan wodhva an Ammonysi, i dhe vos kasadow dhe Davydh, Hanun ha’n Ammonysi a dhannvonas mil dalent a arghans dhe wobrena charettow ha marghogyon dhiworth Aram Naharaym, dhiworth Aram Maaka, ha dhiworth Soba. [7] I a wobrenas dewdhek mil jarett warn ugens ha myghtern Maaka gans y lu, neb a dheuth ha kampya a-rag Medeba. An Ammonysi a omguntellas war-barth dhiworth aga sitys, hag i a dheuth rag batalyas. [8] Pan glewas Davydh hemma, ev a dhannvonas Yoab gans oll an gasoryon. [9] An Ammonysi a dheuth yn-mes arayys rag batel orth entrans an sita, ha’n vyghternedh re dhothya esa aga honan y’n gwel.

[10] Pan wodhva Yoab linyow an vatel dhe vos settys er y bynn a-rag hag a-dryv, ev a dhewisas rann a’y soudoryon wella, ha’ga settya yn aray erbynn Aram. [11] Ev a worras y vroder Abishay yn charj a remenant y soudoryon hag i a veu arayys erbynn an Ammonysi. [12] Yoab a leveris dh’y vroder, ‘Mars yw Aram re grev ragov, ena ty a’m saw; mes mars yw an Ammonysi re grev ragos, ena my a’th saw. [13] Bydh krev, ha diskwedhyn agan honan kolonnek a-barth agan pobel ha rag sitys agan Duw; ha re wrello an ARLOEDH an pyth a hevel da dhodho.’ [14] Ena Yoab ha’n soudoryon esa ganso a dheuth nes a-rag Aram rag batel; hag i a fias a-ragdho. [15] Pan welas an Ammonysi Aram dhe fia dhiworth soudoryon Yoab, i ynwedh a fias a-rag Abishay y vroder, ha kildenna a-ji dhe’n sita. Ena Yoab a dhehwelis dhe Yerusalem.

16 Pan wodhva Aram aga bos fethys gans Ysrael, i a dhannvonas
kannasow dhe elwel Aram yn-mes, esa dres an avon Ewfrates,
hembrenkys gans Shofak kaslewydh lu Hadadezer. 17 Pan veu
derivys dhe Davydh, ev a guntellas oll lu Ysrael war-barth, ha
treusi an Yordan ha dos er aga fynn, hag araya y soudoryon
a-dal dhedha. Davydh a arayas y lu rag metya Aram yn batel,
hag i a omladhas ganso. 18 Mes Aram a fias a-dherag Ysrael.
Davydh a ladhas a Aram seyth mil jaretter ha dew-ugens mil
droesek, ha ladha ynwedh Shofak, kaslewydh aga lu. 19 Pan
wodhva Aram aga bos fethys gans Ysrael, i a wrug kres gans
Davydh, hag eth ha bos gostydh dhodho. Ytho ny vynnas Aram
sawya an Ammonysi nevra namoy.

Gorhe a-dro dhe Rabba

20 Orth treylyans an vlydhen, an termyn mayth a
myghternedh yn-mes dhe vatalyas, Yoab a ledyas
an lu yn-mes, ha gwastya tir an Ammonysi ha dos hag
omsettya a-dro dhe Rabba. Mes myghtern Davydh a wortas
yn Yerusalem. Yoab a weskis Rabba ha'y domhwel. 2 Davydh a
gemmeras kurun aga duw Milkom dhiworth y benn ha kavoes
hi dhe boesa talent a owr, hag yth esa ynni men drudh; ha hi
a veu gorrys war benn Davydh. Ynwedh ev a dhros myns pur
vras a breydh yn-mes a'n sita, myns pur vras. 3 Ev a dhros yn-
mes an bobel esa ynni, ha'ga settya dhe oberi gans heskennow
ha pigellow a horn ha boelyow; yndella Davydh a wrug dhe oll
sitys an Ammonysi. Ena Davydh hag oll an bobel a dhehwelis
dhe Yerusalem.

Batelyow erbynn an Filistysi

4 Wosa hemma yth esa a bresel gans an Filistysi yn Gezer.
Ena Sibbekay an Hushathyas a ladhas Sippay, onan a vebyon
an Refaim, ha'n Filistysi a veu fethys. 5 Yth esa bresel arta
gans an Filistysi hag Elhanan mab Yair a ladhas Lahmi broder
Goliath an Gittyas, mayth o sheft y wuw o kepar ha gwelenn
gwiader. 6 Hag yth esa batel arall yn Gath mayth esa gour, bras
y ughelder, neb a'n jevo hwegh bys war bub leuv ha hwegh
bys-troes war bub troes, peswar warn ugens yn niver hag ev

ynwedh a veu diyskynnys dhiworth an Refaim. 7 Pan dhefias
Ysrael, Yonathan mab Shimea, broder Davydh, a'n ladhas. 8 An
re ma a veu diyskynnys dhiworth an Refaim yn Gath; hag i a
goedhas dre leuv Davydh, ha dre leuv y wesyon.

Niveryans an Bobel, ha Plag

21 Satnas a sevis erbynn Ysrael hag ynnia war Davydh
nivera pobel Ysrael. 2 Ytho Davydh a leveris dhe
Yoab ha dhe gaslewydhyon an lu, 'Kewgh, niverewgh Ysrael,
dhiworth Beer-sheba bys yn Dan, ha drewgh derivas dhymm,
may hylliv godhvos aga niver.' 3 Mes Yoab a leveris, 'Re
geworro an ARLOEDH dh'y bobel kanskweyth kekemmys! Ow
arloedh an myghtern, a nyns yns i oll gwesyon ow arloedh?
Prag ytho y fynn ow arloedh gul hemma? Prag y fydh blam
dres war Ysrael?' 4 Mes ger an myghtern a warthevyas erbynn
Yoab. Ytho Yoab a dhibarthas ha mos der oll Ysrael, hag ena
dehweles dhe Yerusalem 5 Yoab a ros sommenn niveryans an
bobel dhe Davydh. Yth esa yn oll Ysrael milvil gledhevor ha
kans mil, hag yn Yuda peswar kans, deg ha tri-ugens a vilyow
a gledhevoryon. 6 Mes ny niveras Yoab Levi na Benyamin y'n
niveryans drefenn arghadow an myghtern dhe vos kasadow dhe
Yoab.

7 Duw ynwedh a veu displesys gans an dra ma, hag ev a
weskis Ysrael. 8 Davydh a leveris dhe Dhuw, 'My re beghas
yn feur drefenn my dhe wul an dra ma. Lemmyn, my a'th
pys, kemmer dhe-ves kammweyth dha was, rag my re beu
pur foll.' 9 An ARLOEDH a gewsis orth Gad, gwelesydh Davydh,
ow leverel, 10 'Ke ha lavar dhe Davydh, "Yndellma y lever an
ARLOEDH: My a brof dhis tri thra; dewis onan anedha, ha my
a'n gwra dhis." ' 11 Gad a dheuth dhe Davydh ha leverel dhodho,
'Yndellma y lever an ARLOEDH: "Gwra dha dhewis: 12 po teyr
blydhen a dhivoetter, po tri mis ow fia[a] a-rag dha eskerens ha
kledha dha eskerens orth dha dhistrui; po tri dydh a gledha an
ARLOEDH, plag y'n pow hag el an ARLOEDH ow tistrui dres oll
tiredh Ysrael." Lemmyn ervir py gorthyp y kemmerav dhodho

a 21:12 *ow fia:* Ow siwya an Septuagint ha 2Sa 24:13.

ev neb a'm dannvonas.' [13] Davydh a leveris dhe Gad, 'Yth esov yn ahwer meur. Gas vy dhe goedha yn leuv an ARLOEDH, rag pur vras yw y druedh; mes na as vy dhe goedha yn leuv mabden.'

[14] Ytho an ARLOEDH a dhannvonas plag war Ysrael; ha deg ha tri-ugens gour Ysrael a goedhas. [15] Duw a dhannvonas el dhe Yerusalem dh'y distrui; mes pan o ev parys dh'y distrui, an ARLOEDH a welas, hag ev a'n jevo edrek a'n drog, hag ev a leveris dhe'n el esa ow tistrui, 'Henn yw lowr, lemmyn lows dha leuv.' Yth esa el an ARLOEDH ow sevel ryb leur-drushya Ornan an Yebusyas. [16] Davydh a dhrehevis y dhewlagas ha gweles el an ARLOEDH ow sevel yntra nor ha nev, hag yn y leuv kledha noeth ystynnys yn-mes war Yerusalem. Y'n eur na Davydh ha'n henavogyon, gwiskys yn yskar, a goedhas war aga fas. [17] Davydh a leveris dhe Dhuw, 'A nyns yw my a ros an arghadow dhe nivera an bobel? Yth yw my re beghas ha re wrug drog. Mes an deves ma, pandr'a wrussons i? Bedhes dha leuv, my a'th pys, A ARLOEDH ow Duw, er ow fynn hag erbynn teylu ow thas, mes na as an plag dhe vos war dha bobel.'

Davydh a Dhrehav Alter dhe'n ARLOEDH

[18] Ena el an ARLOEDH a erghis dhe Gad dhe leverel dhe Davydh mayth ella yn-bann ha drehevel alter dhe'n ARLOEDH war leur-drushya Ornan an Yebusyas. [19] Ytho Davydh eth yn-bann herwydh ger Gad re gowssa yn hanow an ARLOEDH. [20] Lemmyn yth esa Ornan ow trushya gwaneth; ev a dreylyas ha gweles an el, ha'y beswar mab esa ganso a omgelas. [21] Pan dheuth Davydh dhe Ornan, Ornan a viras ha gweles Davydh, hag ev eth yn-mes a'n leur-drushya, hag omblegya dhe Davydh gans y fas dhe'n leur. [22] Davydh a leveris dhe Ornan, 'Ro dhymm tyller an leur-drushya may treheffiv warnodho alter dhe'n ARLOEDH; ro e dhymm rag an pris leun, may fo an plag treylys dhe-ves dhiworth an bobel.' [23] Ornan a leveris dhe Davydh, 'Kemmer e, ha gwres ow arloedh an myghtern an pyth a hevel da dhodho. Mir, my a re dhis an oghen rag offrynnow leskys ha'n draylellow-drushya rag an prennyer, ha'n gwaneth

rag offrynnow greun. My a re pup-tra oll.' [24] Mes myghtern Davydh a leveris dhe Ornan, 'Na; mes my a'n prenn dhiworthis rag an pris leun. Ny gemmerav rag an ARLOEDH an pyth yw dhis, nag offra offrynnow leskys na gostyas travyth.' [25] Ytho Davydh a dylis dhe Ornan hwegh kans shekel a owr orth poes rag an tyller. [26] Davydh a dhrehevis alter ena dhe'n ARLOEDH ha sakrifia offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans.[a] Ev a elwis war an ARLOEDH, hag ev a'n gorthybis dre dan a nev war alter an offrynn leskys. [27] An ARLOEDH a gewsis dhe'n el, hag ev a worras y gledha arta yn y woen.

An Tyller rag an Tempel

[28] Y'n termyn na, pan welas Davydh an ARLOEDH dhe worthybi dhodho orth leur-drushya Ornan an Yebusyas, ev a sakrifias ena. [29] Rag yth esa tabernakel an ARLOEDH re wrussa Moyses y'n gwylvos, hag alter an offrynn leskys y'n termyn na y'n tyller ughel yn Gibeon; [30] mes ny allas Davydh mos a-rygdhi dhe hwilas mynnas Duw, rag own a'n jeva a gledha el an ARLOEDH.

22 Ena Davydh a leveris, 'Hemma a vydh chi an ARLOEDH Duw ha hemma a vydh alter an offrynn leskys rag Ysrael.'

Davydh a Bareus rag Drehevyans an Tempel

[2] Davydh a erghis dhe'n alyons esa trigys yn pow Ysrael bos kuntellys war-barth, hag ev a settyas re anedha dhe vos treghoryon men dhe bareusi meyn rag drehevel chi Duw. [3] Ev a brovias kals horn rag an kentrow rag darasow an yetow ha rag an bynsow, keffrys ha kals brons re vras dhe boesa, [4] ynwedh prennyer sedres na allsons bos niverys, rag tus Sidonysi ha Tyr a dhros shour a sedres dhe Davydh. [5] Davydh a leveris, 'Solomon ow mab yw yowynk ha heb prevyans, ha'n chi a vydh drehevys rag an ARLOEDH a dal bos bras-oberys, gerys-da ha glorifiys der oll powyow; rakhenna my a wra darbar dhodho.' Ytho Davydh a dharbaris yn hel kyns y vernans.

---

a 21:26 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

Charj Davydh dhe Solomon

6 Ena ev a elwis Solomon y vab hag erghi dhodho drehevel
chi rag an ARLOEDH, Duw Ysrael. 7 Davydh a leveris dhe
Solomon, 'Ow mab, yth esa y'm brys drehevel chi rag hanow
an ARLOEDH, ow Duw. 8 Mes ger an ARLOEDH a dheuth dhymm,
ow leverel, "Ty re skoellyas meur a woes ha goestla breselyow
bras; ny dhrehevydh chi dhe'm hanow, drefenn ty dhe skoellya
kemmys goes a-ragov war an dor. 9 Awotta, mab a vydh
genys dhis; ev a vydh gour a bowes ha my a re dhodho powes
dhiworth oll y eskerens a-dhedro. Y hanow a vydh Solomon,
ha my a re kres ha diogeledh dhe Ysrael yn y dhydhyow. 10 Ev
a dhrehav chi rag ow hanow; ev a vydh mab dhymm ha my a
vydh tas dhodho; ha my a fast tron y vghterneth war Ysrael
bys vykken." 11 Lemmyn, ow mab, re bo an ARLOEDH genes,
may sewenni ha drehevel chi an ARLOEDH dha Dhuw dell
gewsis ev ahanas. 12 Re wrontyo an ARLOEDH dhis furneth ha
konvedhes may hwitthi lagha an ARLOEDH dha Dhuw pan re ev
dhis charj war Ysrael. 13 Ena ty a sewen mar kwaytydh gwitha
an ordenansow ha'n breusow a erghis an ARLOEDH dhe Moyses
rag Ysrael. Bydh krev, hag a golonn dha. Na borth own, na
vydh digolonnek. 14 Otta, der ow ober kales, my re brovias rag
chi an ARLOEDH kans mil dalent a owr, milvil dalent a arghans,
ha myns a vrons ha horn na yllir aga foesa; prenn ha men
ynwedh my re brovias. Res vydh dhis keworra dhe'n re ma.
15 Ty a'th eus meur a oberwesyon: treghoryon men, seri men,
seri prenn ha kreftoryon, skentel yn pub sort a greft 16 yn owr,
arghans, brons ha horn, na yllir aga nivera. Sav yn-bann ha
dalleth an ober ha re bo an ARLOEDH genes.'

17 Davydh ynwedh a erghis dhe oll hembrenkysi Ysrael
gweres Solomon y vab, ow leverel, 18 'A nyns usi an ARLOEDH
agas Duw genowgh? Hag ev re ros powes dhywgh a bub
tenewen? Rag ev re dhelivras trigoryon an pow yn ow leuv, hag
yma'n pow fethys a-rag an ARLOEDH ha'y bobel. 19 Lemmyn
settyewgh agas kolonn ha'gas enev dhe hwilas an ARLOEDH
agas Duw. Sevewgh yn-bann ha drehevewgh sentri an ARLOEDH

Duw, may fo dres argh kevambos an ARLOEDH ha lestri sans Duw a-berth y'n chi drehevys rag hanow an ARLOEDH.'

Teyluyow Levysi ha'ga Gweythresow

23 Pan o myghtern Davydh koth ha leun a dhydhyow, ev a wrug Solomon y vab myghtern war Ysrael.

[2] Myghtern Davydh a guntellas war-barth oll hembrenkysi Ysrael, gans an oferysi ha'n Levysi. [3] An Levysi, deg warn ugens bloedh ha moy a veu niverys, ha'n sommenn o etek mil wour warn ugens. [4] 'Peswar mil warn ugens anedha a'n jevydh charj a'n ober yn chi an ARLOEDH, hwegh mil a vydh soedhogyon ha breusysi, [5] peswar mil a vydh porthoryon ha peswar mil a wormel an ARLOEDH gans an daffar menestrouthi re wrug rag gormel.' [6] Davydh a's kevrennas yn bagasow herwydh kordhow mebyon Levi: Gershon, Kohath ha Merari.

[7] Mebyon Gershon: Ladan ha Shimei. [8] Mebyon Ladan: Yehiel an penn, Zetham ha Yoel, tri. [9] Mebyon Shimei: Shelomoth, Haziel, ha Haran, tri. An re ma o pennow teyluyow Ladan. [10] Mebyon Shimei: Yahath, Zina, Yeyush ha Beria. An peswar ma o mebyon Shimei. [11] Yahath o an penn, ha Ziza an nessa; mes ny's tevo Yeyush ha Beria lies mab, hag i a veu reknys avel unn kordh.

[12] Mebyon Kohath: Amram, Yshar, Hebron, hag Uzziel, peswar. [13] Mebyon Amram: Aron ha Moyses. Aron a veu diberthys gans y vebyon bys vykken dhe sakra an taklow moyha sans, dhe leski offrynnow a-rag an ARLOEDH, dhe venystra dhodho ha dhe leverel bennathow yn y hanow bys vykken. [14] Mes mebyon Moyses, gour Duw, a veu henwys yn mysk loeth Levi. [15] Mebyon Moyses: Gershom hag Eliezer. [16] Mebyon Gershom: Shebuel o an penn. [17] Mebyon Eliezer: Rehabia an penn. Eliezer ny'n jevo mebyon arall mes mebyon Rehabia o fest lies. [18] Mebyon Yshar: Shelomith an penn. [19] Mebyon Hebron: Yeria an penn, Amaria an nessa, Yahaziel an tressa, ha Yekameam an peswora. [20] Mebyon Uzziel: Mika an penn, hag Ysshia an nessa.

21 Mebyon Merari: Mahli ha Mushi. Mebyon Mahli: Eleazar
ha Kish. 22 Eleazar a verwis ha ny'n jevo mebyon vyth, mes
unnsel myrghes; ha'ga breder, mebyon Kish, a's demmedhis.
23 Mebyon Mushi: Mahli, Eder ha Yeremoth, tri.

24 An re ma o mebyon Levi war-lergh pennow aga theyluyow –
pennow teyluyow dell vons kovskrifys war-lergh niver an
henwyn a wer ugens bloedh ha moy. I a wre an ober rag servis
chi an ARLOEDH. 25 Rag Davydh a leveris, 'An ARLOEDH, Duw
Ysrael, re ros powes dh'y bobel; hag ev a drig yn Yerusalem
bys vykken. 26 Ytho nyns yw res na fella dhe'n Levysi doen an
tabernakel na'n daffar rag y servis' – 27 rag war-lergh diwettha
geryow Davydh, an Levysi a veu niverys a ugens bloedh ha
moy.

28 Aga dever o oberi ryb tenewen an oferysi, mebyon Aron, ha
dhe weres yn servis chi an ARLOEDH, gans charj a'n klosow, an
chambouryow, purheans oll an taklow sans, hag ober arall rag
servis chi Duw; 29 dhe weres ynwedh gans bara an lok, an bleus
fin rag an offrynn greun, tesennow tanow an bara heb goell, an
offrynn pebys war veyn-pobas, an tesennow rond kemmyskys
gans oyl, hag oll musuryow a vyns po a vraster. 30 Pub myttin
i a sev ow ri grasow ha gormel dhe'n ARLOEDH, ha keffrys yn
gorthugher, 31 ha peskweyth mayth yw offrynnys offrynnow
leskys dhe'n ARLOEDH yn Sabotys, yn loeryow nowydh hag
yn dy'goelyow, herwydh an niver rekwirys anedha, heb hedhi
a-dherag an ARLOEDH. 32 I a's tevydh charj a dylda an kuntelles
ha'n sentri, ha gweres aga breder, mebyon Aron, y'n servis chi
an ARLOEDH.

Rannow an Oferysi

24 Hemm yw rannow mebyon Aron: Mebyon Aron
o Nadab, Abihu, Eleazar, hag Ithamar. 2 Nadab
hag Abihu a verwis kyns aga thas, ha ny's tevo mebyon, ytho
Eleazar hag Ithamar a servyas avel oferysi. 3 Gans gweres
Sadok a vebyon Eleazar hag Ahimelek a vebyon Ithamar,
Davydh a's ordenas yn rannow herwydh deverow aga servis.
4 Niver an ledyoryon yn mysk mebyon Eleazar o brassa es an

re yn mysk mebyon Ithamar, ytho rynnys vons yndella: hwetek penn teylu a vebyon Eleazar, hag eth penn teylu a vebyon Ithamar. 5 I a's kevrennas ow tewlel prenn, heb faverans, rag yth esa soedhogyon an sentri ha soedhogyon Duw yn mysk mebyon Eleazar ha keffrys yn mysk mebyon Ithamar. 6 An skriba Shemaia mab Nethanel, Levyas, a's kovadhas a-rag an myghtern, an bennsevigyon, Sadok an oferyas, Ahimelek mab Abiathar, ha pennow teyluyow an oferysi ha'n Levysi; unn teylu a veu dewisys rag Eleazar hag onan dewisys rag Ithamar.

7 An kynsa prenn a goedhas dhe Yehoyarib, an nessa dhe Yedaya, 8 an tressa dhe Harim, an peswora dhe Seorim, 9 an pympes dhe Malkia, an hweghves dhe Miyamin, 10 an seythves dhe Hakkos, an ethves dhe Abia, 11 an nawves dhe Yeshua, an degves dhe Shekania, 12 an unnegves dhe Elyashib, an dewdhegves dhe Yakim, 13 an trydhegves dhe Huppa, an peswardhegves dhe Yeshebeab, 14 an pymthegves dhe Bilga, an hwetegves dhe Immer, 15 an seytegves dhe Hezir, an etegves dhe Happisses, 16 an nownsegves dhe Pethahia, an ugensves dhe Yehezkel 17 an kynsa warn ugens dhe Yakin, an nessa warn ugens dhe Gamul, 18 an tressa warn ugens dhe Delaya, an peswora warn ugens dhe Maazia. 19 An re ma o restri aga servis pan dhens yn ji an ARLOEDH war-lergh an rewlys res dhedha gans Aron aga thas, dell arghsa an ARLOEDH, Duw Ysrael, dhodho.

Levysi Erell

20 Mebyon erell Levi: a vebyon Amram, Shubael; mebyon Shubael: Yehdeya. 21 A Rehabia: mebyon Rehabia, Ysshia an penn. 22 A'n Ysharysi: Shelomoth; a vebyon Shelomoth, Yahath. 23 Mebyon Hebron: Yeria an penn, Amaria an nessa, Yahaziel an tressa, Yekameam an peswora. 24 Mebyon Uzziel, Mika; Mebyon Mika: Shamir. 25 Broder Mika: Ysshia; a vebyon Ysshia, Zekaria. 26 Mebyon Merari: Mahli ha Mushi, ynwedh Yaazia y vab.[a] 27 Mebyon Merari, a Yaazia: Beno, Shoham, Zakkur, hag Ibri. 28 A Mahli: Eleazar, na'n jevo mebyon. 29 A

a 24:26 *ynwedh Yaazia y vab:* Amendys.

Kish, mab Kish: Yerahmeel. [30] Mebyon Mushi: Mahli, Eder ha Yerimoth. An re ma o mebyon an Levysi herwydh chi aga thasow. [31] An re ma ynwedh a dewlis prenn, kepar dell wrug aga breder mebyon Aron a-rag Davydh an myghtern ha Sadok hag Ahimelek, ha pennow teyluyow an tasow a'n oferysi ha'n Levysi. Teylu broder kottha a veu dyghtys y'n keth vaner avel teylu broder yowynka.

Menestrouthi an Tempel

25 Davydh ha hembrenkysi an lu a settyas a-denewen ynwedh rag servis re a vebyon Asaf, Heman, ha Yeduthun, dhe brofoesa gans lyras, telynnow ha symbalys. Rol an wre a wre an servis rag an ober ma o: [2] A vebyon Asaf: Zakkur, Yosep, Nethania, hag Asarela. Mebyon Asaf o yn-dann gevarwoedh Asaf neb a brofoesa yn-dann gevarwoedhyans an myghtern. [3] A vebyon Yeduthun: Gedalia, Seri, Yeshaia, Shimei,[a] Hashabia ha Mattithia, an hwegh ma yn-dann aga thas Yeduthun, neb a brofoesa gans an lyra, ow kodhvos gras ha gormel dhe'n ARLOEDH. [4] A vebyon Heman: Bukkia, Mattania, Uzziel, Shebuel, Yerimoth, Hanania, Hanani, Eliatha, Giddalti, Romamti-ezer, Yoshbekasha, Mallothi, Hothir, ha Mahazioth. [5] Oll an re ma o mebyon Heman, gwelesydh an myghtern, war-lergh ambos Dhuw dh'y ughelhe; rag Duw re rosa dhe Heman peswardhek mab ha teyr myrgh. [6] Yth esa oll an re ma yn-dann gevarwoedhyans aga thasow rag an menestrouthi yn chi an ARLOEDH, gans symbalys, lyras ha telynnow, rag an servis yn chi Duw. Yth esa Asaf, Yeduthun, ha Heman yn-dann worvirans an myghtern. [7] Aga niver, war-barth gans aga breder, dyskys yn kana dhe'n ARLOEDH, o dew kans, eth ha peswar ugens. [8] I a dewlis prennyer rag aga deverow, byghan ha bras, dyskador ha dyskybel kekeffrys.

[9] An kynsa prenn a goedhas rag Asaf dhe Yosep; an nessa dhe Gedalia, ev ha'y vreder ha'y vebyon, dewdhek; [10] an tressa dhe Zakkur, y vebyon ha'y breder, dewdhek; [11] an peswora

a 25:3 *Shimei:* Ow siwya an Septuagint. Nyns usi an hanow ma y'n tekst ebrow.

dhe Ysri, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [12] an pympes dhe Nethania, y vebyon ha'y vreder o dewdhek; [13] an hweghves dhe Bukkia, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [14] an seythves dhe Yesarela, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [15] an ethves dhe Yeshaia, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [16] an nawves dhe Mattania, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [17] an degves dhe Shimei, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [18] an unnegves dhe Azarel, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [19] an dewdhegves dhe Hashabia, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [20] an trydhegves dhe Shubael, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [21] an peswardhegves dhe Mattithia, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [22] an pymthegves dhe Yeremoth, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [23] an hwetegves dhe Hanania, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [24] an seytegves dhe Yoshbekasha, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [25] an etegves dhe Hanani, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [26] an nownsegves dhe Mallothi, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [27] an ugensves dhe Eliatha, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [28] an kynsa warn ugens dhe Hothir, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [29] an nessa warn ugens dhe Giddalti, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [30] an tressa warn ugens dhe Mahazioth, y vebyon ha'y vreder, dewdhek; [31] an peswora warn ugens dhe Romamti-ezer, y vebyon ha'y vreder, dewdhek.

Bagasow Porthoryon

26 Ottomma rannow an borthoryon: a'n Koraghysi: Meshelemia mab Kore, a vebyon Asaf. [2] Mebyon Meshelemia: Zekaria an kynsa-genys, Yediael an nessa, Zebadia an tressa, Yathniel, an peswora, [3] Elam an pympes, Yehohanan an hweghves, Eliehoenay an seythves. [4] Mebyon Obed-edom: Shemaia an kynsa-genys, Yehozabad an nessa, Yoagh an tressa, Sakar an peswora, Nethanel an pympes, [5] Ammiel an hweghves, Yssakar an seythves, Peullethay an ethves; rag Duw re'n bennigsa. [6] Dh'y vab Shemaia y feu dineythys mebyon, o rewlysi yn chi aga thasow, rag i dhe vos gwer a alloes bras. [7] Mebyon Shemaia: Othni, Refael, Obed, hag Elzabad, ha'y vreder Elihu ha Semakia o gwer a alloes

bras. [8] Oll an re ma o mebyon Obed-edom gans aga mebyon ha'ga breder, gwer a alloes bras, hag abel rag an servis, dew ha tri-ugens dhe Obed-edom. [9] Meshelemia a'n jevo mebyon ha breder, gwer a alloes bras, etek. [10] Hosa, a vebyon Merari, a'n jevo mebyon: Shimri an penn (kyn nag o ev an kynsa-genys, y das a'n gwrug an penn), [11] Hilkia an nessa, Tebalia an tressa, Zekaria an peswora: oll mebyon ha neskerens Hosa o trydhek.

[12] An rannow ma a'n borthoryon, henwys war-lergh aga fennow, a's tevo deverow, kepar dell wrug aga breder, ow menystra yn chi an ARLOEDH. [13] I a dewlis prenn rag pub teylu, byghan po bras kyn fe, rag pub yet. [14] An prenn rag an howldrevel a goedhas dhe Shelemia. I a dewlis prenn ynwedh rag y vab Zekaria, kusulyer doeth, ha'y brenn a dheuth yn-mes rag an gledhbarth. [15] Prenn Obed-edom a dheuth yn-mes rag an dhyghowbarth, ha dh'y vebyon rag an withva. [16] Rag Shuppim ha Hosa ev a dheuth yn-mes rag yet an howlsedhes war-barth gans yet Shalleketh, war an fordh yn-bann.

Yth esa gwithyas ryb gwithyas. [17] Pub dydh yth esa hwegh Levyas y'n howldrevel, peswar y'n gledhbarth, peswar war an dhyghowbarth, keffrys ha dew orth pub gwithva; [18] Ogas dhe'n portal a'n howlsedhes yth esa peswar ryb an fordh ha dew orth an portal hi honan. [19] An re ma o rannow an borthoryon yn mysk mebyon Koragh ha mebyon Merari.

Porthoryon Yw Apoyntys rag Tresorva an Tempel

[20] A'n Levysi, Ahiya a'n jevo charj a dresorvaow chi Duw ha tresorvaow an rohow sakrys. [21] Mebyon Ladan, diyskynnys dhiworth Gershon dre Ladan hag o pennow teyluyow Ladan an Gershonyas: Yehieli. [22] Mebyon Yehieli: Zetham ha Yoel y vroder, gans charj war dresorvaow chi an ARLOEDH. [23] A'n Amramysi, an Ysharysi, an Hebronysi, ha'n Uzzielysi: [24] Shebuel mab Gershom, mab Moyses, o pennsoedhek gans charj war an tresorvaow. [25] Y vreder der Eliezer: y vab Rehabia, y vab Yeshaia, y vab Yoram, y vab Zikri, ha'y vab Shelomoth. [26] Shelomoth ha'y vreder o charjys gans oll tresorvaow an rohow sakrys re bia sakrys gans Davydh an myghtern ha gans

pennow teyluyowow o kaptenyon milyow ha kansow, ha gans kaslewydhyon erell an lu. [27] Dhiworth an preydh re bia gwaynys yn batelyow i a sakras rohow rag mentons chi an ARLOEDH. [28] Ha pup-tra sakrys gans Samuel an gwelesydh, gans Sowl mab Kish, gans Abner mab Ner, ha gans Yoab mab Seruya – yth esa pub ro sakrys yn gwith Shelomoth ha'y vreder.

[29] A'n Ysharysi: Kenania ha'y vebyon a veu apoyntys dhe dheverow tu a-ves rag Ysrael, avel soedhogyon ha breusysi. [30] A'n Hebronysi: Hashabia ha'y vreder, mil seyth kans a wer a alloes, apoyntys rag menystrans Ysrael a'n howlsedhes dhe'n Yordan, rag oll ober an ARLOEDH ha rag servis an myghtern. [31] A'n Hebronysi: Yeriya o penn an Hebronysi war-lergh kovadhow aghskrif aga theyluyow. Y'n dew-ugensves blydhen a reyn Davydh hwithrans a veu gwrys ynna, ha gwer abel yn aga mysk a veu kevys yn Yazer yn Gilead. [32] Myghtern Davydh a'n apoyntyas ev ha'y vreder, dew vil seyth kans gour a alloes, pennow teyluyow, dhe worweles an Rewbenysi, an Gadysi ha hanter-loeth Manasse rag pup-tra ow pertaynya dhe Dhuw ha ha'n myghtern.

An Rannow Breselek

27 Homm yw rol an Ysraelysi, pennow teyluyow, kaptenyon milyow ha kansow ha'ga soedhogyon a servya an myghtern yn pup-tra ow tochya dhe'n rannow a dho a-ji hag e yn-mes mis wosa mis dre der oll misyow an vlydhen. Pub rann a's tevo peswar mil wour warn ugens.

[2] Yashobeam mab Zabdiel a'n jevo charj a'n kynsa rann y'n kynsa mis; yth esa peswar mil warn ugens yn y rann. [3] Ev o diyskynnyas Peres ha penn oll kaslewydhyon an lu rag an kynsa mis. [4] Doday an Aghoghyas a'n jevo charj a'n rann rag an nessa mis; Mikloth o ledyer y rann; yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [5] An tressa kaslewydh, rag an tressa mis, o Benaya, mab Yehoyada an arghoferyas; ev o an ledyer, hag yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [6] Hemm yw an Benaya neb o kasor yn mysk an deg warn ugens ha dres an deg warn ugens; Ammizabad y vab a'n jevo charj a'y rann. [7] An peswora,

rag an peswora mis, o Asahel broder Yoab, ha'y vab Zebadia war y lergh; yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [8] An pympes, rag an pympes mis, o an kaslewydh Shamhuth, an Yzraghyas; hag yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [9] An hweghves, rag an hweghves mis, o Ira mab Ikkesh an Tekoyas; yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [10] An seythves, rag an seythves mis, o Heles an Pelonyas, a vebyon Efraym; yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [11] An ethves, rag an ethves mis, o Sibbekay an Hushathyas, a deylu Zeragh; yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [12] An nawves, rag an nawves mis, o Abiezer an Anathothyas, a'n Benyaminysi; yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [13] An degves, rag an degves mis, o Maharay an Netofathyas a deylu Zeragh; yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [14] An unnegves, rag an unnegves mis, o Benaya an Pirathyas, a vebyon Efraym; yn y rann yth esa peswar mil warn ugens. [15] An dewdhegves, rag an dewdhegves mis, o Helday an Netofathyas, a deylu Othniel; yn y rann yth esa peswar mil warn ugens.

Pennsevigyon an Loethow

[16] Dres loethow Ysrael, an pennsevik rag an Rewbenysi o Eliezer mab Zikri; rag an Simeonysi, Shefatia mab Maaka; [17] rag Levi, Hashabia mab Kemuel; rag Aron, Sadok; [18] rag Yuda, Elihu, onan a vreder Davydh; rag Yssakar, Omri mab Mighal; [19] rag Zebulun, Yshmaia mab Obadia; rag Naftali, Yeremoth mab Azriel; [20] rag Efraym, Hoshea mab Azazia; rag hanter-loeth Manasse, Yoel mab Pedaya; [21] rag hanter-loeth Manasse yn Gilead, Iddo mab Zekaria; rag Benyamin, Yaasiel mab Abner; [22] rag Dan, Azarel mab Yeroham. An re ma o pennsevigyon loethow Ysrael. [23] Mes ny niveras Davydh an re yn-dann ugens bloedh, rag an ARLOEDH re ambossa gul Ysrael mar bals avel ster an nevow. [24] Yoab mab Seruya a dhallathas nivera mes ny worfennas; sorr a goedhas war Ysrael ragdho, ha ny veu an niver gorrys yn Kroniklys myghtern Davydh.

Soedhogyon Tresorva an Myghtern

[25] War dresorvaow an myghtern yth esa Azmaveth mab Adiel; ha war dresorvaow y'n powdir, y'n sitys, y'n trevow hag y'n touryow yth esa Yonathan mab Uzzia; [26] war an re esa ow konis an dor yth esa Ezri mab Kelub; [27] war an gwinlannow yth esa Shimei an Ramathyas; ha war askorr an gwinlannow rag dorgellow an gwin yth esa Zabdi an Shifmyas. [28] War an olewbrennyer ha'n sykaminwydh y'n Shefela yth esa Baal-hanan an Gederyas; war withvaow an oyl yth esa Yoash. [29] War an greow a beuri yn Sharon yth esa Shitray an Sharonyas; ha war an greow y'n nansow yth esa Shafat, mab Adlay. [30] War an kowrvergh yth esa Obil an Yshmaelyas; war an kasegi-asen yth esa Yeghdeya an Meronothyas; [31] war an flokkys yth esa Yaziz an Hagryas. Oll an re ma a'n jevo charj a bythow myghtern Davydh.

[32] Yonathan, ewnter Davydh, o kusulyer, gour fur, ha skriba; hag yth esa Yehiel mab Hakmoni gans mebyon an myghtern. [33] Ahithofel o kusulyer an myghtern, ha Hushay an Arkyas o koweth an myghtern. [34] War-lergh Ahithofel, Yehoyada mab Benaya, hag Abiathar o kusulyoryon an myghtern. Yoab o kaslewydh lu an myghtern.

Dannvonadow Davydh rag an Tempel

28 Myghtern Davydh a guntellas yn Yerusalem oll soedhogyon Ysrael, pennow an loethow, pennow an rannow a servya an myghtern, kaptenyon milyow, kaptenyon kansow, an soedhogyon a'n jevo charj a oll an pythow hag a oll chatel an myghtern ha'y vebyon, war-barth gans soedhogyon an palys, an gasoryon hag oll an vreselyoryon golonnek. [2] Davydh an myghtern a sevis yn-bann, hag a leveris: 'Goslowewgh orthiv, ow breder ha'm pobel. Dhe'm parth evy, yth esa y'm brys dhe dhrehevel chi a bowes rag argh kevambos an ARLOEDH ha rag skavell-droes agan Duw, ha my re wrug darbarow dh'y dhrehevel. [3] Mes Duw a leveris dhymm, "Ny wredh drehevel chi rag ow hanow, rag ty re beu gour a vresel ha ty re skoellyas goes." [4] Byttegyns an ARLOEDH, Duw Ysrael,

a'm dewisas dhiworth oll chi ow thas dhe vos myghtern war Ysrael bys vykken; rag ev a dhewisas Yuda avel rewler, hag yn chi Yuda chi ow thas, hag y feu plegadow dhodho dhiworth mebyon ow thas dhe wul dhymm bos myghtern war oll Ysrael.
5 A oll ow mebyon (rag ARLOEDH re ros dhymm lies mab) ev re dhewisas Solomon ow mab dhe esedha war dron myghterneth an ARLOEDH war Ysrael. 6 Ev a leveris dhymm, "Solomon dha vab, ev a dhrehav ow chi ha'm klosow, rag my re'n dewisas dhe vos ow mab, ha my a vydh y das. 7 My a fast y vyghterneth bys vykken mar pydh hardh ow kwitha ow gorhemmynnow ha'm breusow, dell wra y'n jydh ma." 8 Lemmyn ytho a-wel dhe oll Ysrael, ha kuntelles an ARLOEDH, hag yn klewans agan Duw, gwaytyewgh gwitha oll gorhemmynnow an ARLOEDH dha Dhuw may eritewgh an pow da ma ha'y gemmynna rag eretons dhe'th vebyon war dha lergh bys vykken.

9 'Ha ty, Solomon ow mab, aswonn Duw dha das, ha'y servya a leun golonn ha gans brys bolonjedhek; rag an ARLOEDH a hwither oll kolonnow, hag ev a gonvedh pub towl ha pub preder. Mara'n hwilydh, ev a vydh kevys genes; mes mara'n eskasydh, ev a'th tenagh bys vykken. 10 Kemmer with lemmyn, rag an ARLOEDH re'th tewisas dhe dhrehevel chi rag an sentri; bydh krev, ha'n gwra.'

11 Davydh a ros dhe Solomon y vab an towl rag portal an tempel ha'y dhrehevyansow, y dresorvaow, y jambouryow gwarthav, y jambouryow pervedhel ha chi an dregeredhva;
12 ha'n towl a bup-tra esa yn y vrys rag klosyow chi an ARLOEDH ha rag oll an chambouryow a-derdro, rag tresorvaow chi Duw, ha rag tresorvaow an rohow sakrys; 13 rag rannow an oferysi ha'n Levysi, ha rag oll ober an servis yn chi an ARLOEDH; rag oll an lestri rag an servis yn chi an ARLOEDH; 14 rag poes an owr rag oll an lestri owrek rag pub eghenn a servis, poes an arghans rag oll an lestri arghans rag pub eghenn a servis, 15 an poes rag an golowbrennyer a owr ha'ga lugern a owr, gans poes an owr rag pub golowbrenn ha'ga lugern, ha poes an arghans rag an golowbrennyer a arghans ha'ga lugern war-lergh an devnydh a bub golowbrenn y'n servis; 16 rag poes an owr rag pub moes rag

bara an lok, ha'n arghans rag an moesow a arghans; [17] ynwedh owr pur rag an kigveryow, an bollow, ha'n hanafow; ha rag an basonys owrek ha'n poes a bub, ha'n bollow a arghans ha'ga foes; [18] rag poes owr purhes rag an alter a ynkys, ha'n owr rag patron charett an jerubim a lesa aga diwaskell dhe worskeusi argh kevambos an ARLOEDH.

[19] 'Oll hemma,' yn-medh Davydh, 'my a'm beus yn skrif dhiworth leuv an ARLOEDH warnav, hag ev a ros dhymm konvedhes yn oll manylyon an towl.'

[20] Y'n eur na Davydh a leveris dhe Solomon y vab, 'Bydh krev ha bydh kolonnek ha gwra an ober. Na borth own, na vydh digennerthys, rag yma genes an ARLOEDH Duw, ow Duw. Ny wra dha asa na dha eskasa erna vo gorfennys oll an ober rag servis chi an ARLOEDH. [21] Hag awotta rannow an oferysi ha'n Levysi. I a vydh genes rag oll an servis yn chi Duw; ha genes yn oll an ober y fydh pub den bolonjedhek, neb a'n jeves sleyghneth rag pub eghenn servis; ynwedh an soedhogyon hag oll an bobel a vydh yn tien orth dha arghadow.'

Rohow rag Drehevyans an Tempel

29 Davydh an myghtern a leveris dhe oll an kuntelles, 'Solomon ow mab, onan dewisys gans Duw, yw yowynk ha heb prevyans. An ober yw meur; rag ny vydh an palys rag mab-den mes rag an ARLOEDH Duw. [2] Ytho gans oll ow nerth my re brovias rag chi ow Duw, owr rag an ober a owr, arghans rag an ober a arghans, brons rag an ober a vrons, horn rag an ober a horn, ha prenn rag an ober a brenn, hag ynwedh meyn onyks rag an settyansow, antimoni, meyn liesliw, pub eghenn meyn drudh, ha meur a alabaster. [3] Gans henna, rag my dhe gavoes delit yn chi ow Duw, my re ros owr hag arghans dhiworth ow pyth ow honan, yn keworrans dhe oll re bareusis vy rag an chi sans: [4] tri mil dalent a owr, a'n owr a Ofir, ha seyth mil dalent a arghans purhes, dhe genna fosow an chiow, [5] owr rag an ober a owr hag arghans rag an ober a arghans, ha rag oll an ober dhe vos gwrys gans kreftoryon. Ha piw ytho yw bolonjedhek, owth omsakra an jydh ma dhe'n ARLOEDH?'

[6] Ena pennow an teyluyow, pennow loethow Ysrael, kaptenyon milyow ha kansow, ha hembrenkysi ober an myghtern a ombrofyas a'ga bodh, [7] hag i a ros rag ober chi Duw pymp mil dalent ha deg mil dharik[a] a owr, deg mil dalent a arghans, etek mil dalent a vrons, ha kans mil dalent a horn. [8] Pubonan mayth esa dhodho meyn drudh a's ros dhe argh chi an ARLOEDH, dre leuv Yehiel an Gershonyas. [9] An dus a lowenhas, rag an rohow dhe vos res dhe'n ARLOEDH a'ga bodh hag a leun golonn. Myghtern Davydh ynwedh o pur lowen.

Davydh a Wormel Duw

[10] Davydh a vennigas an ARLOEDH a-dherag an kuntelles oll. Ha Davydh a leveris, 'Benniges os, A ARLOEDH, Duw Ysrael agan tas, bys vykken ha bynnari. [11] Dhiso jy, A ARLOEDH, yw an braster, ha'n nerth, ha'n glori ha'n splannder, rag dhiso jy yw pup-tra yn nev ha nor. Dhiso jy, A ARLOEDH, yw an myghternsys, hag ughelhes os avel penn dres pup-tra. [12] Rychys ha glori a dheu dhiworthis, ha ty a rewl pup-tra, hag y'th leuv yma krevder ha nerth. Y'th leuv yma an galloes dhe veurhe ha dhe grevhe pup-tra. [13] Ha lemmyn, agan Duw, ni a woer gras dhis ha ni a wormel dha hanow gloryus.

[14] 'Mes piw ov vy, ha piw yw ow fobel, ni dhe alloes profya yndella mar hel? Rag dhiworthis jy y teu pup-tra, hag a'th leuv dha honan yth eson ow ri dhis. [15] Rag alyons on ni a-ragos, ha godrigoryon, kepar ha'gan tasow oll. Avel skeus yw agan dydhyow war an nor, heb govenek. [16] A ARLOEDH agan Duw, oll an palster ma a wrussyn y dharbari dhe dhrehevel chi dhis, a-barth dha hanow sans, a dheu dhiworth dha leuv jy, ha dhiso jy yw an taklow oll. [17] My a woer, ow Duw, ty dhe brevi an golonn, ha dhe lowenhe yn ewnhynseth. Yn gwiryonsys ow holonn y res vy a'm bodh oll an taklow ma. Ha lemmyn my re welas dha bobel usi omma ow ri dhis a'ga bodh yn lowen. [18] A ARLOEDH Duw Abraham, Ysak hag Ysrael agan tasow, gwith hemma bys vykken yn brys ha prederow kolonn dha bobel, ha kevarwoedh aga holonn troha dhis. [19] Gront dhe Solomon

a 29:7 *dharik:* An darik o bath owrek persek

ow mab kolonn berfydh dhe witha dha worhemmynnow, dha dhustuniow ha'th ordenansow, dhe wul pup-tra, ha dhe dhrehevel an palys, a wrugavy y dharbari.'

[20] Ena Davydh a leveris dhe oll an kuntelles, 'Bennigewgh an ARLOEDH agas Duw.' Hag oll an kuntelles a wormolas an ARLOEDH, Duw aga thasow, hag omblegya, ow plegya dhe'n dor a-rag ARLOEDH ha'n myghtern. [21] Ternos i a offrynnas sakrifisow dhe'n ARLOEDH hag offrynna offrynnow leskys dhe'n ARLOEDH, mil darow, mil hordh, ha mil oen, gans aga offrynnow diwes ha sakrifisow yn kals rag oll Ysrael. [22] I a dhybris hag eva a-rag an ARLOEDH y'n jydh na gans lowena vras.

Solomon Yw Kurunys Myghtern

Ena i a wrug Solomon mab Davydh myghtern rag an nessa treveth hag i a'n untyas avel rewler rag an ARLOEDH ha Sadok avel oferyas. [23] Y'n eur na Solomon a esedhas war dron an ARLOEDH avel myghtern yn le Davydh y das; hag ev a sewenis, hag oll Ysrael a'n obayas. [24] Oll an soedhogyon ha'n gasoryon, hag ynwedh oll mebyon myghtern Davydh, a ambosas aga lelder dhe vyghtern Solomon. [25] An ARLOEDH a ughelhas Solomon yn feur yn golok oll Ysrael ha ri dhodho meuredh ryel brassa es dell re bia war bub myghtern kyns yn Ysrael.

Mernans Davydh

[26] Davydh mab Yesse a reynyas war oll Ysrael. [27] Termyn y reyn war Ysrael o dew-ugens blydhen; ev a reynyas seyth blydhen yn Hebron, ha trydhek blydhen warn ugens yn Yerusalem. [28] Ev a verwis yn kothni dha, leun a dhydhyow, a rychys, hag a enor; ha Solomon, y vab a reynyas yn y le. [29] Lemmyn gweythresow Davydh an myghtern, a dhalleth y reyn bys y'n diwedh, skrifys yns yn kovadhow Samuel an gwelesydh, hag yn kovadhow Nathan an profoes, hag yn kovadhow Gad an gwelesydh, [30] gans oll y reyn ha'y alloes ha'n termynyow a dremenas warnodho ha war Ysrael ha war oll gwlaskordhow an bys.

NESSA LYVER
AN KRONIKLYS

Chaptra 1
Solomon a Bys Furneth dhiworth Duw Kenwerth yn Charettys ha Mergh

Chaptra 2
Darbarow dhe Dhrehevel an Tempel
Darbar rag Drehevyans an Tempel

Chaptra 3
Solomon a Dhrehav an Tempel

Chaptra 4
Mebel an Tempel

Chaptra 5
Devedhyans an Argh a-ji dhe'n Tempel

Chaptra 6
Sakrans an Tempel
Pysadow Solomon

Chaptra 7
Solomon a Saker an Tempel
Duw a Omdhiskwedh dhe Solomon an Nessa Prys

Chaptra 8
Re a Weythresow Solomon

Chaptra 9
Devedhyans Myghternes Sheba
Rychys Meur Solomon
Mernans Solomon

Chaptra 10
An Rebellyans erbynn Rehoboam

Chaptra 11
Yuda ha Benyamin Kerys
Oferysi ha Levysi a Skoedh Rehoboam
Demmedhyansow Rehoboam

Chaptra 12
Ejyp a Omsett erbynn Yuda
Mernans Rehoboam

Chaptra 13
Abia a Reyn war Yuda

Chaptra 14
Asa a Reyn
Omsettyans gans Ethiopia

Chaptra 15

Chaptra 16
Dampnya an Kevambos gans Aram
Kleves ha Mernans Asa

Chaptra 17
Reyn Yehoshafat

Chaptra 18
Mikaya a Dhargan Falladow
Fetha Ahab ha'y Vernans

Chaptra 19
Dasfurvyansow Yehoshafat

Chaptra 20
Omsettyans dhiworth an Howldrevel
Pysadow Yehoshafat ha'y Drygh
Diwedh Reyn Yehoshafat

Chaptra 21
Reyn Yehoram
Rebellyans Edom
Lyther Elias
Kleves ha Mernans Yehoram

Chaptra 22
Reyn Ahazia
Athalia a Syns an Tron

Chaptra 23
Yoash Kurunys avel Myghtern
Moldrans Athalia

Chaptra 24
Yoash a Ewnha an Tempel
Dislelder Yoash
Mernans Yoash

Chaptra 25
Reyn Amasia
Ladhva an Edomysi
Ysrael a Feth Yuda
Mernans Amasia

Chaptra 26
Reyn Uzzia
Uzzia Yw Goethus hag a As Duw

Chaptra 27
Reyn Yotham

Chaptra 28
Reyn Ahaz
Aram hag Ysrael a Feth Yuda
An Profoes Oded
Assyria a Skon a Weres Yuda
Dislelder ha Mernans Ahaz
Chaptra 29
Reyn Hezekia
Glanheans an Tempel
Gordhyans Tempel Yw Daswrys
Chaptra 30
An Pask Meur
Chaptra 31
Diswrians Sentris an Ankrydoryon
Restrans Nowydh a'n Oferysi ha'n Levysi
Chaptra 32
Omsettyans Sennagherib
Fethans Sennagherib ha'y Vernans
Kleves Hezekia
Sewena Hezekia ha'y Weythresow
Chaptra 33
Reyn Manasse
Manasse Daskorrys wosa Edrega
Mernans Manasse
Reyn Amon ha'y Vernans
Chaptra 34
Reyn Yosia
Daskavoes Lyver an Lagha
Omgusulya gans an Brofoeses Hulda
Nowydhheans an Kevambos
Chaptra 35
Goel an Pask
Fethans gans Faro Neko ha Mernans Yosia
Chaptra 36
Reyn Yehoahaz
Reyn Yehoyakim ha'y Brisonyans
Reyn ha Divroedh Yehoyakim
Reyn Sedekia
Koedh Yerusalem
Kyrus ha Dehwelyans an Divresow

Solomon a Bys Furneth dhiworth Duw

1 Solomon mab Davydh a grevhas y dhalghenn yn y wlaskor; y feu an ARLOEDH y Dhuw ganso hag ev a'n gwrug meur dres eghenn.

[2] Solomon a gewsis dhe oll Ysrael, kaptenyon milyow ha kansow, an vreusysi hag oll an ledyoryon yn Ysrael, pennow an teyluyow. [3] Ena Solomon, hag oll an kuntelles ganso, eth dhe'n tyller ughel yn Gibeon; rag yth esa ena tylda an kuntelles a Dhuw, re bia gwrys gans Moyses gwas Duw, y'n gwylvos. [4] Mes Davydh re dhegsa argh Duw yn-bann a Kiryath-yearim dhe'n tyller a dharbarsa dhedhi; rag ev a ystynnsa tylda rygdhi yn Yerusalem. [5] Ynwedh yth esa an alter a vrons, a wrussa Bezalel mab Hur, a-rag tabernakel an ARLOEDH; ytho Solomon ha'n kuntelles a hwilas anodho ena. [6] Solomon eth yn-bann ena dhe'n alter a vrons a-rag an ARLOEDH yn tylda an kuntelles, hag ev a offrynnas mil offrynn leskys warnodho.

7 Y'n nos na Duw a omdhiskwedhas dhe Solomon, hag a leveris
dhodho, 'Pys an dra a vynnydh my dh'y ri dhis.' 8 Solomon a
leveris dhe Dhuw, 'Ty re dhiskwedhas tregeredh veur dhe'm
tas Davydh, ha ty re'm wrug myghtern yn y le. 9 Lemmyn A
ARLOEDH Duw, bedhes kewerys an ambos a wrussys dhe'm
tas Davydh, rag ty re'm wrug myghtern war bobel kekemmys
aga niver ha doust an dor 10 Ro dhymm lemmyn furneth ha
godhvos rag may hylliv mos yn-mes ha dos a-ji a-rag an
bobel ma, rag piw a yll rewlya dha bobel veur ma?' 11 Duw a
worthybis dhe Solomon, 'Drefenn bos hemma y'th kolonn, ha
ny byssys dhiworthiv pythow, rychys, glori, na bewnans an re
a'th kas, ha pella ny byssys dhiworthiv bewnans hir, mes ty
re bysis furneth ha godhvos ragos dha honan, rag may hylli
rewlya ow fobel ma'th wrug vy myghtern warnedha, 12 furneth
ha godhvos yw res dhis. Dres henna y rov dhis rychys, pythow,
ha glori, na bewo aga farow onan vytholl a'n vyghternedh
esa a-ragos, ha ny bewvydh onan vytholl hag a dheu war dha
lergh.' 13 Yndella Solomon a dheuth dhiworth an tyller ughel yn
Gibeon, dhiworth tylda an kuntelles, dhe Yerusalem, Hag ev a
reynyas war Ysrael.

Kenwerth yn Charettys ha Mergh

14 Solomon a guntellas war-barth charettow ha mergh; yth esa
dhodho peswardhek kans charett ha dewdhek mil vargh; ev a's
gorras y'n sitys charettow, hag ynwedh gans an myghtern honan
yn Yerusalem. 15 An myghtern a wrug mayth o arghans hag owr
mar gemmyn yn Yerusalem avel men, hag ev a wrug prenn
sedres mar gemmyn avel prenn sykamin y'n Shefela. 16 Mergh
Solomon o ynperthys dhiworth Ejyp[a] ha Kue;[b] gwikoryon
an myghtern a's degemmeras dhiworta a'n pris kemmyn. 17 I
a ynperthi charett a Ejyp a hwegh kans shekel a arghans, ha
margh a gans ha hanter kans; y'n keth vaner, i a's gwertha yn-
rag dhe oll myghternedh an Hyttysi ha myghternedh Aram.

---

a 1:16 *Ejyp:* Po martesen *Musur* yn Kilikia.

b 1:16 *Kue:* Po martesen *Kilikia.*

Darbarow dhe Dhrehevel an Tempel

2 Solomon a erviras drehevel tempel rag hanow an ARLOEDH, ha chi ryel ragdho y honan. [2] Solomon a guntellas seytek mil dheger hag eth mil vengleudhyer y'n vro venydhyek, gans tri mil ha hwegh kans rag aga gorwoelyas.

Darbar rag Drehevyans an Tempel

[3] Solomon a dhannvonas ger dhe Hiram myghtern Tyr: 'Ty a dhannvonas prenn sedres dhe Davydh ow thas dhe dhrehevel chi ragdho dhe driga ynno. [4] Yth esov ow trehevel chi rag hanow an ARLOEDH ow Duw, ha'y sakra dhodho rag leski ynkys sawrek a-ragdho, ha rag offrynna bara an lok heb hedhi, ha rag offrynnow leskys, myttin ha gorthugher, y'n Sabotys ha'n loeryow nowydh ha rag goelyow apoyntys an ARLOEDH agan Duw; hemm yw dever bys vykken rag Ysrael. [5] An chi a vynnav y dhrehevel a vydh bras, rag agan Duw yw brassa ages oll duwow erell. [6] Mes piw a yll drehevel chi ragdho, a-ban na yll an ughella nev y synsi? Piw ov vy bys may trehavav chi ragdho, marnas y vos avel tyller dhe leski offrynnow a-ragdho? [7] Ytho lemmyn dannvon dhymmo gour skentel rag oberi yn owr, arghans, brons ha horn, hag yn pann purpur, rudhgogh ha glasrudh, dyskys ynwedh yn gravyans, dhe oberi yn Yuda ha Yerusalem gans ow oberoryon skentel, a wrug ow thas Davydh aga frovia. [8] Dannvon dhymmo ynwedh prenn sedres, meryw hag algum a Lebanon, rag my a woer dha wesyon dhe vos skentel ow treghi prennyer Lebanon. Ow wesyon a ober gans dha wesyon [9] ow pareusi prennyer yn pals, rag an chi a vynnav y dhrehevel a vydh meur ha marthys. [10] My a brovi rag dha wesyon, treghoryon an prennyer, ugens mil gor[a] a ys brewys, ugens mil gor a heydh, ugens mil vath[b] a win, hag ugens mil vath a oyl.'

---

a 2:10 *gor:* Kor, musur sygh po linyel a-dro dhe 400 liter.

b 2:10 *vath:* Bath, musur linyel, a-dro dhe 45 liter.

11 Ena Hiram myghtern Tyr a worthybis yn lyther a
dhannvonas dhe Solomon, 'Drefenn an ARLOEDH dhe gara y
bobel, ev re'th wrug myghtern warnedha.' 12 Hiram a leveris
ynwedh, 'Benniges re bo an ARLOEDH, Duw Ysrael, gwrier nev
ha nor, neb re ros dhe vyghtern Davydh mab fur, a'n jeves
doethter ha konvedhes, dhe dhrehevel chi rag an ARLOEDH, ha
chi ryel ragdho y honan.

13 'Lemmyn my re dhannvonas Huram-abi, den roasek, a'n
jeves konvedhes, 14 may feu y vamm a Dan, ha'y das o gour a
Tyr. Dyskys ywa dhe oberi yn owr, arghans, brons, horn, men,
ha prenn, hag yn pann purpur, glas ha rudhgogh, ha lien fin,
ha dhe wul gravyans a lies sort, ha dhe wul pub desin oll a
rer dhodho, gans dha seri dha honan, ha seri ow arloedh, dha
das Davydh. 15 Ha lemmyn an ys, an heydh, an oyl, ha'n gwin,
anedha may kewsis ow arloedh, a's dannvones dh'y wesyon.
16 Ni a dregh py prennyer pynag a'th eus edhomm anedha a
Lebanon, ha'ga dri dhis war skathow-kloes war an mor dhe
Yoppa; ty a's deg yn-bann dhe Yerusalem.'

17 Ena Solomon a niveras oll an alyons esa trigys yn pow
Ysrael, haval dhe'n niveryans a wrug y das, Davydh, hag y feu
kevys trydhek ha seyth-ugens a vilyow, hwegh kans. 18 Ev a
settyas deg ha tri-ugens a vilyow anedha dhe vos degoryon,
peswar-ugens mil dhe vos mengleudhoryon y'n vro venydhyek,
y ha tri mil ha hwegh kans gorwoelyas rag gul dhe'n bobel
lavurya.

Solomon a Dhrehav an Tempel

3 Solomon a dhallathas drehevel chi an ARLOEDH yn
Yerusalem war venydh Moria, le may omdhiskwedhsa
an ARLOEDH dh'y das Davydh, y'n tyller a dharbarsa Davydh
war leur-drushya Ornan an Yebusyas. 2 Ev a dhallathas drehevel
y'n nessa dydh a'n nessa mis, yn peswora blydhen y reyn. 3 An
re ma yw an selyow a settyas Solomon rag drehevel chi Duw:
an hys, yn kevelinyow a'n savon goth, o tri ugens kevelin[a], ha'n

a 3:3 *kevelin:* a-dro dhe hanter meter.

les ugens kevelin. [4] An portal a-rag an chi o ugens kevelin y les a-dreus les leun an chi, ha'y ughelder o hwegh ugens kevelin. Ev a'n gorowras a-bervedh gans owr pur. [5] Ev a bannellyas an chi meur gans prenn meryw hag a'n owras gans owr pur, hag a wrug palmys ha kadonyow warnodho. [6] Ev a afinas an chi gans meyn drudh. An owr o owr dhiworth Parvaym. [7] Ev a worowras an chi gans owr – an kebrow, an treudhow, an fosow, ha'n darasow; hag ev a gervyas cherubim war an fosow.

[8] Ev a wrug an tyller an moyha sans, y hys kemmys ha les an chi, ugens kevelin, ha'y les o ugens kevelin, ev a'n gorowras gans hwegh kans talent a owr pur. [9] Poester an kentrow o unn shekel dhe hanter-kans shekel a owr. Ev a worowras an chambouryow a-wartha gans owr.

[10] Y'n tyller an moyha sans ev a wrug dew jerub kervys ha'ga gorowri gans owr. [11] Diwaskell an jerubim war-barth a ystynnas ugens kevelin, unn askell a unn cherubim, pymp kevelin y hys, a dochyas fos an chi, ha'y ben, pymp kevelin y hys, a dochyas askell an cherub arall; [12] hag unn askell a'n nessa cherub, pymp kevelin y hys a dochyas fos an chi, ha'y ben, pymp kevelin y hys a dochyas askell an kynsa cherub. [13] Diwaskell an dhew jerub ma a ystynnas ugens kevelin. An jerubim a sevis war aga dewdroes, a-dal an chi. [14] Ev a wrug an groglenn a lien fin glas ha purpur ha rudhgogh hy liw, hag ynni ev a wias cherubim.

[15] A-rag an chi ev a wrug diw goloven, pymthek kevelin warn ugens aga ughelder, gans penn-koloven war bubonan anedha, pymp kevelin. [16] Ev a wrug kadonyow a-dro dhedha ha'ga gorra war bennow an kolovenyow; hag ev a wrug kans greunaval ha'ga gorra war an kadonyow. [17] Ev a settyas an kolovenyow a-rag an tempel, an eyl a-dhyghow ha'y gila a-gledh; an goloven a-dhyghow ev a henwis Yakin, ha'n goloven a-gledh ev a henwis Boaz.

Mebel an Tempel

4 Ev a wrug alter a vrons, ugens kevelin hy hys, ugens kevelin hy les, ha deg kevelin hy ughelder. [2] Ena ev a wrug an mor a vetol teudhys; ev o rond, deg kevelin a amal dhe amal,

ha pymp kevelin yn ughelder, unn linenn a dheg kevelin warn
ugens a wrussa kylghya y gompas. 3 Yn-danno yth esa furvow
terewi oll a-derdro, deg dhe'n kevelin, ow kylghya an mor; yth
esa dew rew a derewi, teudhys war-barth gans an mor y honan.
4 Ev a sevi war dhewdhek oghen, tri war-tu ha'n gledhbarth,
tri war-tu ha'n howlsedhes, tri war-tu ha'n dhyghowbarth, ha
tri war-tu ha'n howldrehevel. An mor o settys warnedha, aga
diwbedrenn war-tu an pervedh. 5 Y dewder o dornva; y amal o
gwrys avel amal hanaf, avel bleujenn lili; ev a synsi tri mil vath.[a]
6 Ev a wrug ynwedh deg golghell, hag a worras pymp a-gledh
ha pymp a-dhyghow, rag golghi. Ynna i a wolghas daffar an
offrynn leskys, mes an mor o rag an oferysi dhe omwolghi.

7 Ev a wrug deg kantolbrenn a owr herwydh an rewl, ha'ga
gorra y'n tempel, pymp anedha dhe'n dhyghowbarth, ha pymp
anedha dhe'n gledhbarth. 8 Ev a wrug ynwedh deg moes ha'ga
gorra y'n tempel, pymp a-dhyghow ha pymp a-gledh. Hag ev a
wrug kans bason a owr. 9 Ev a wrug klos an oferysi, ha'n klos
bras ha darasow rag an klos, hag ev a worheras an darasow
gans brons. 10 Ev a settyas an mor y'n tenewen dyghow, y'n
gornell an dhyghowbarth-howldrevel.

11 Huram a wrug an pottow, an reuvow, ha'n basonys. Yndella
Huram a worfennas an ober a omgemmeras rag myghtern
Solomon yn chi Duw: 12 an dhiw goloven, an dhew benn-
koloven yn furv bolla war dopp an dhiw goloven, ha'n dhiw
roesweyth rag kudha an dhew benn-koloven yn furv bolla war
dopp an kolovenyow; 13 an peswar kans greunaval rag an dhiw
roesweyth, dew rew a reunavalow rag pub roesweyth, dhe gudha
an dhew benn-koloven yn furv bolla; 14 an deg karrigell, ha'n
deg golghell war an karrigellow; 15 an unn mor, ha'n dewdhek
oghen yn-danno; 16 An pottow, an reuvow, an kigveryow, hag
oll an daffar ragdha: Huram-abi a's gwrug a vrons lentrus rag
myghtern Solomon, rag chi an ARLOEDH. 17 Yn plen an Yordan
an myghtern a's teudhis y'n kowynnow a bri yntra Sukkoth ha

---

a 4:5 *vath:* Bath, musur linyel, a-dro dhe 22 liter.

Sereda. [18] Solomon a wrug oll an traow ma, kals anedha; poes an brons o dres rekna.

[19] Yndella Solomon a wrug oll an daffar rag chi an ARLOEDH; an alter a owr, an moesow a owr rag bara an lok, [20] an kantolbrennyer ha'ga lugern a owr pur dhe leski a-rag an sentri, herwydh an rewlow; [21] an bleujennow, an lugern, ha'n evel a owr perfydh; [22] an gwelsigow-porv, an bollow, an padellow rag ynkys, ha'n padellow-tan, a owr pur. Hag entrans an chi, an darasow a-bervedh ow ledya dhe'n tyller an moyha sans ha darasow chi an sentri o a owr.

5 Pan veu gorfennys oll an ober a wrug Solomon rag chi an ARLOEDH, Solomon a dhug a-ji oll an taklow sakrys gans y das Davydh, hag ev a worras an arghans, an owr, hag oll an lestri yn tresorvaow chi Duw.

Devedhyans an Argh a-ji dhe'n Tempel

[2] Ena Solomon a guntellas henavogyon Ysrael, hag oll pennow an loethow, pennow teyluyow a vebyon Ysrael, yn Yerusalem, rag doen yn-bann argh kevambos an ARLOEDH, yn-mes a sita Davydh, yw Sion. [3] Oll gwer Ysrael a omguntellas a-rag an myghtern, yn goel an seythves mis. [4] Oll an henavogyon a dheuth, ha'n Levysi a dhrehevis an argh. [5] I a dhug an argh yn-bann; ha'n oferysi ha'n Levysi a dhug yn-bann tylda an kuntelles hag oll daffar san s an tylda. [6] Yth esa myghtern Solomon hag oll kuntelles Ysrael kuntellys ganso a-rag an argh, ow sakrifia deves hag oghen na yllys aga homptya na'ga nivera. [7] Ena an oferysi a dhug argh an kevambos dh'y thyller yn sentri pervedhel an chi, y'n tyller an moyha sans, yn-dann dhiwaskell an jerubim. [8] An jerubim a ystynnas aga diwaskell war dyller an argh, ha goskeusi dres an argh ha'y gwelennow. [9] Mar hir o an gwelennow bys mayth o gwelys aga fennow dhiworth an tyller sans a-rag an sentri pervedhel, mes ny yllys aga gweles a'n tylleryow a-ves; ymons i ena bys y'n jydh ma. [10] Nyns esa travyth y'n argh marnas an dhiw leghenn a worras Moyses ena yn Horeb, le ma kevambosas an ARLOEDH gans pobel Ysrael wosa i dhe dhos yn-mes a Ejyp.

11 An oferysi a omdennas dhiworth an tyller sans. Oll an
oferysi esa ena a wrussa omsakra aga honan, heb prederi a-dro
dh'aga rannow, 12 hag oll kanoryon an Levysi, Asaf, Heman,
ha Yeduthun, aga mebyon ha'ga breder, gwiskys yn lien fin,
gans symbalys, telynnow, ha lyras, a sevis a'n howldrehevel
dhe'n alter, keveylys gans kans oferyas warn ugens ow hwytha
hirgern. 13 An hirgernysi ha'n ganoryon a junyas war-barth yn
unnson yn gormola hag yn grasow dhe'n ARLOEDH. Keveylys
gans hirgern ha gans symbalys, ha daffar menestrouthi arall, i a
ganas gormola dhe'n ARLOEDH,

'Rag ev yw da,
ha'y dregeredh a dhur bys vykken;'

ha'n chi, chi an ARLOEDH, o lenwys a gommolenn, 14 ha ny
allas an oferysi sevel dhe venystra drefenn an gommolenn; rag
glori an ARLOEDH a lenwis chi Duw.

Sakrans an Tempel

6 Ena Solomon a leveris, 'An ARLOEDH re leveris ev dhe
driga yn tewlder tew. 2 My re dhrehevis chi ughel, tyller
ragos dhe driga ynno bys vykken.'

3 Ena an myghtern a dreylyas a-dro hag a vennigas oll
kuntelles Ysrael; hag yth esa oll kuntelles Ysrael ow sevel. 4 Ev
a leveris, 'Benniges re bo an ARLOEDH, Duw Ysrael, neb gans
y leuv re geweras an pyth a ambosas gans y anow dhe Davydh
ow thas, ow leverel, 5 "A-dhia'n jydh ynno may tres vy ow
fobel yn-mes a Ejyp, ny dhewisis vy sita a oll loethow Ysrael
dhe dhrehevel chi, rag may fe ow hanow ena, na ny dhewisis
vy gour vyth dhe vos rewler war ow fobel Ysrael; 6 mes my
a dhewisas Yerusalem rag may fe ow hanow ena, ha my a
dhewisas Davydh dhe vos war ow fobel Ysrael." 7 Y feu yn
kolonn ow thas Davydh drehevel chi rag hanow an ARLOEDH,
Duw Ysrael. 8 Mes an ARLOEDH a leveris dhe'm tas Davydh,
"Rag bos y'th kolonn drehevel chi rag ow hanow, ty re wrug yn
ta; 9 byttegyns ty ny drehevydh chi, mes dha vab a vydh genys
dhis, ev a dhrehav chi rag ow hanow." 10 Lemmyn an ARLOEDH
re geweras y ambos a wrug; rag my re holyas ow thas Davydh,

ha my re esedhas war dron Ysrael, dell ambosas an ARLOEDH,
ha my re dhrehevis an chi rag hanow an ARLOEDH, Duw Ysrael.
[11] My re worras ena an argh, ynno may ma kevambos an
ARLOEDH, a wrug ev gans mebyon Ysrael.'

Pysadow Solomon

[12] Ena Solomon a sevis a-rag alter an ARLOEDH gans oll
kuntelles Ysrael, hag a ystynnas y dhiwleuv. [13] Solomon re
wrussa bynk[a] a vrons, pymp kevelin a-hys, pymp kevelin a-les,
ha tri hevelin yn ughelder, ha'y gorra y'n kres an klos. Ev a
sevis warnedhi, ha mos war benn-dewlin a-rag oll kuntelles
Ysrael, hag ev a ystynnas y dhiwleuv war-tu ha nev. [14] Ev a
leveris, 'A Dhuw Ysrael, nyns eus Duw avelos, naneyl yn nev
nag yn nor, ow kwitha kevambos ha tregeredh gans dha wesyon
hag a gerdh a-ragos gans oll aga holonn. [15] Ty re withas dha
ambos dhe'th was, ow thas Davydh. Ty a ambosas gans dha
anow, ha hedhyw ty re's keweras gans dha leuv. [16] Ha lemmyn,
A ARLOEDH, Duw Ysrael, gwith an ambos dhe'm tas Davydh,
pan leversys, "Ny fyll dhis gour a-dhiworthiv dhe esedha war
dron Ysrael, unnweyth mar kwittha dha vebyon aga fordh, dhe
gerdhes yn ow lagha par dell re gerdhsys a-ragov." [17] Lemmyn,
A ARLOEDH, Duw Ysrael, surha dha er a leversys dhe'th was
Davydh.

[18] 'Mes a yll Duw triga yn hwir gans mab-den war an dor?
Ny yll nev, na'n ughella nev hogen, dha synsi, pygemmys
le an chi ma re dhrehevis! [19] Goslow orth pysadow dha was
ha'y aspysadow, A ARLOEDH ow Duw, ow klewes an kri ha'n
pysadow a bys dha was dhis. [20] Re bo dha dhewlagas igor war-
tu ha'n chi ma, dydh ha nos, an tyller ynno mayth ambossys
dhe worra dha hanow, ha klew an pysadow a bys dha was war-
tu ha'n tyller ma [21] Klew aspysadow dha was ha'th pobel Ysrael,
pan bysons war-tu ha'n tyller ma. Klew dhiworth nev, tyller
dha drigva; klew ha gav.

---

a 6:13 *bynk:* Ow siwya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *pott.*

22 ‘Mar pegh gour erbynn y gentrevek, ha konstrynys yw dhe
wul ti, hag ev a dheu hag a de a-rag dha alter y’n chi ma, 23 klew
dhiworth nev hag oberi; breus dha wesyon, owth attyli dhe’n
den kablus dre dhri y fara war y benn y honan, hag owth ewnhe
den gwiryon, ha’y rewardya herwydh y wiryonedh.

24 ‘Mar pydh dha bobel Ysrael fethys a-rag eskar, drefenn i
dhe begha er dha bynn, hag ena i a dreyl arta dhis, ha gormel
dha hanow, ha pysi ha pledya genes y’n chi ma, 25 klew dhiworth
nev, ha gav pegh dha bobel Ysrael, ha’ga dri arta dhe’n tir a
resys dhedha ha dh’aga thasow.

26 ‘Pan vydh nev deges ha nyns eus glaw, drefenn i dhe begha
er dha bynn, hag ena i a bys war-tu ha’n tyller ma, gormel
dha hanow, ha treylya dhiworth aga fegh, drefenn ty dh’aga
hessydhya, 27 klew dhiworth nev ha gav pegh dha wesyon
dhedha, dha bobel Ysrael, pan dhyskydh dhedha an fordh vas
ynni may tegoedh dhedha kerdhes; ha dannvon glaw war dha
dir a resys dhe’th pobel avel eretons.

28 ‘Mars eus divoetter y’n tir, po pla, po kleves losk, po kleves
melynheans, hes a lokustes ha’n lokust distruel, mar omsett
aga eskerens a-dro dhe sitys pynag, po mars eus plag pynag,
po kleves pynag; 29 po pysadow pynag, po aspysadow pynag
gans den pynag, po gans oll dha bobel Ysrael, hag i oll owth
aswonn aga duwon aga honan ha’ga galarow aga honan, hag
owth ystynn aga diwleuv war-tu ha’n chi ma, 30 klew dhiworth
nev, tyller dha drigva, gav, hag attal dhe beub herwydh aga
fara, rag ty unnsel a woer kolonn tus. 31 Yndella i a berth own
ahanas ha kerdhes y’th fordhow oll dydhyow aga bewnans y’n
tir a resys dh’agan tasow.

32 ‘Ynwedh pan dheu estrenyon nag eus a’th pobel Ysrael,
dhiworth pow pell, drefenn dha hanow a vri ha’th leuv grev,
ha’th vregh ystynnys, hag i a dheu ha pysi war-tu ha’n chi ma,
33 klew dhiworth nev, tyller dha drigva, ha gul pup-tra a bys an
estren dhiworthis, rag mayth aswonno oll poblow an norvys
dha hanow ha perthi own ahanas, par dell y’n aswonn dha

bobel Ysrael, ha rag may hwodhvo bos dha hanow gelwys war
an chi ma, a dhrehevis vy.
34 ‘Mars a dha bobel dhe vatalyas orth aga eskerens, yn fordh
bynag ma’s dannvensys, hag i a bys dhis war-tu an sita ma a
dhewissys ha war-tu an chi re dhrehevis vy rag dha hanow,
35 ena klew dhiworth nev aga fysadow ha’ga aspysadow, ha
menten aga hen.
36 ‘Mar peghons er dha bynn – rag nyns eus onan na begh
– ha ty a serr orta ha’ga ri dhe eskar, neb a’s deg dhe-ves yn
divroedh dhe dir pell po a-ogas, 37 ena mar pydhons ow tos
dh’aga skians y’n pow dhodho mayth yns degys avel divresow,
hag i a’s teves edrek, hag a bled genes yn pow aga divroedh,
ow leverel, “Ni re beghas ha gul drogoberow; ni re omdhug yn
trog;” 38 mara’s teves edrek gans oll aga holonn hag enev yn tir
aga divroedh dhodho mayth ens degys, ha pysi war-tu an tir a
resys dh’aga thasow, ha war-tu ha’n sita re dhewissys, ha war-tu
ha’n chi re dhrehevis vy rag dha hanow, 39 ena klew dhiworth
nev, dhiworth tyller dha drigva aga fysadow ha’ga aspysadow,
menten aga hen ha gav dhe’th pobel, re beghas er dha bynn.
40 Lemmyn, ow Duw, re bo igor dha dhewlagas ha re woslowo
dha dhiwskovarn an pysadow gwrys y’n tyller ma.

41 Lemmyn yn-bann, A ARLOEDH Duw, dhe’th powesva
ty hag argh dha nerth.
Bedhes dha oferysi, A ARLOEDH Duw, gwiskys gans
selwyans,
ha lowenhes dha syns y’th tader.
42 A ARLOEDH Duw, na skorn dha untys.
Porth kov a’th tregeredh orth Davydh dha was.’

Solomon a Saker an Tempel

7 Pan worfennas Solomon y bysadow, tan a dhiyskynnas
a nev hag a loskas an offrynn leskys ha’n sakrifisow; ha
glori an ARLOEDH a lenwis an tempel. 2 Ny ylli an oferysi entra
dhe ji an ARLOEDH, drefenn glori an ARLOEDH dhe lenwel chi an
ARLOEDH. 3 Pan welas oll mebyon Ysrael an tan ow tiyskynna

ha glori an ARLOEDH war an tempel, i a omblegyas war an leur ha'ga fas dhe'n dor, hag a wordhyas hag a ros grasow dhe'n ARLOEDH ow leverel,

'Rag ev yw da,

rag y dregeredh a dhur bys vykken.'

4 Ena an myghtern hag oll an bobel a offrynnas sakrifisow a-rag an ARLOEDH. 5 Myghtern Solomon a offrynnas avel sakrifis dew vil warn ugens a ojyon, ha hweg ugens mil dhavas. Yndella an myghtern hag oll an bobel a sakras chi Duw. 6 An oferysi a sevis yn aga thylleryow apoyntys, ha'n Levysi ynwedh, gans daffar menestrouthi an ARLOEDH, a wrug Davydh an myghtern rag ri grasow dhe'n ARLOEDH – rag y dregeredh a dhur bys vykken – peskweyth may profyas Davydh gormola dredha. A-dal dhedha an oferysi a sonas hirgern, hag oll Ysrael a'ga sav.

7 Solomon a sakras kres an klos esa a-rag chi an ARLOEDH, hag ena ev a offrynnas an offrynnow leskys ha blonek an offrynnow kowethyans,[a] drefenn na ylli an alter a vrons a wrug Solomon synsi an offrynn leskys ha'n offrynn greun ha'n blonek.

8 Y'n termyn na Solomon a ordenas goel seyth dydh, hag oll Ysrael ganso, kuntelles fest bras, a Lebo-hamath dhe nans Ejyp. 9 Y'n nawves dydh i a ordenas kuntelles solem; rag i re solempnyas sakrans an alter seyth dydh ha'n goel seyth dydh. 10 Y'n tressa dydh warn ugensves a'n seythves mis ev a dhannvonas an bobel dhe-ves dh'aga threvow, lowenek ha heudh aga holonn, drefenn an dader a dhiskwedhas an ARLOEDH dhe Davydh ha dhe Solomon ha dh'y bobel Ysrael.

11 Yndella Solomon a worfennas chi an ARLOEDH ha chi an myghtern; hag ev a gowlwrug pup-tra a dheuth yn y vrys dh'y wul yn chi an ARLOEDH hag yn y ji y honan.

Duw a Omdhiskwedh dhe Solomon an Nessa Prys

12 Ena an ARLOEDH a omdhiskwedhas dhe Solomon y'n nos, ha leverel dhodho, 'My re glewas dha bysadow, ha my

a 7:7 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

re dhewisas an tyller ma ragov vy ow honan avel chi sakrifis.
13 Pan dhegeav an nevow bys ma nag eus glaw, po gorhemmynn
dhe'n lokust may tevorryo an tir, po dhannvon kleves ynter ow
fobel, 14 mar omuvelha ow fobel yw henwys gans ow hanow,
ha pysi ha hwilas ow fas ha treylya dhiworth aga fordhow drog,
ena my a glew a nev, ha my a av dhedha aga fegh ha yaghhe
aga thir. 15 Lemmyn ow dewlagas a vydh igor ha'm diwskovarn
a attend an pysadow a vydh gwrys y'n tyller ma. 16 Rag my
re dhewisas hag a sakras an chi ma, rag may fo ow hanow
ena bys vykken; ow dewlagas ha'm kolonn a vydh ena bynitha.
17 Ha ty mar kerdhydh, par dell gerdhi dha das Davydh, ow kul
herwydh pup-tra re worhemmynnis vy dhis, hag ow kwitha oll
ow ordenansow ha'm breusow, 18 my a fast dha vyghterneth,
par dell wrugavy kevambos gans dha das Davydh ow leverel,
"Nevra ny fyll dhis gour dhe rewlya yn Ysrael."

19 'Mes mar treylydh a-denewen ha gasa ow ordenansow ha'm
gorhemmynnow re worris a-ragos, ha mones ha servya duwow
erell ha'ga gordhya, 20 ena my a'th tiwreydh dhiworth an tir a
res vy dhis; ha'n chi ma a sakris rag ow hanow my a dewl
yn-mes a'm golok, ha my a'n gwra henlavar ha ges yn mysk
oll an poblow. 21 Ha'n chi ma, lemmyn ughelhes, pubonan a
dremena dresto a'n jevydh skruth hag a lever, "Prag y hwrug an
ARLOEDH tra a'n par ma dhe'n tir ma ha dhe'n chi ma?" 22 Ena
y leverir, "Drefenn i dhe asa an ARLOEDH Duw aga thasow,
neb a's dros yn-mes a bow Ejyp, hag i a lenas orth duwow
erell, ha'ga gordhya ha'ga servya, ha rakhenna ev a dhros oll an
terroes ma warnedha." '

Re a Weythresow Solomon

8 Dhe benn ugens blydhen, dredha may trehavsa chi an
ARLOEDH ha'y ji y honan, 2 Solomon a dhastrehevis an
sitys res dhodho gans Hiram, hag a worras Ysraelysi ynna.

3 Solomon eth dhe Hamath Soba, hag a's synsis. 4 Ev a
dhrehevis Tadmor y'n gwylvos hag oll an sitys-gwithva a
dhrehevsa yn Hamath. 5 Ev a dhrehevis ynwedh Beth-horon
wartha ha Beth-horon is avel sitys kerys, gans fosow ha yetys

gans barrys, [6] ha Baalath, keffrys hag oll an sitys-gwithva, hag oll an sitys rag y charettow, ha'n sitys rag y vergh. Ev a dhrehevis pypynag a vynnas yn Yerusalem, yn Lebanon hag yn oll tiredh y vestrynses. [7] Oll an dus o gesys a'n Hittysi, a'n Amorysi, a'n Perizzysi, a'n Hivysi, hag a'n Yebusysi, nag esens a Ysrael, [8] a'ga diyskynnysi o hwath gesys y'n tir, an re na wrussa an Ysraelysi aga distrui, – an re ma Solomon a worras dhe lavur konstrynys, par dell yw an kas bys y'n jydh hedhyw. [9] Ny worras Solomon Ysraelysi dhe lavur konstrynys; kasoryon ens, ha'y soedhogyon, ha kaslewydhyon y jarettow, ha'y varghoglu. [10] An re ma o penn-soedhogyon myghtern Solomon, dew kans ha hanter-kans anedha hag i a's tevo maystri war an bobel.

[11] Solomon a dhros myrgh Faro a sita Davydh dhe'n chi re dhrehevsa rygdhi, rag yn-medh ev, 'Ny drig gwreg vyth ahanav yn chi Davydh myghtern Ysrael, rag an tylleryow dhedha may teuva argh an ARLOEDH yw sans.'

[12] Ena Solomon a offrynnas offrynnow leskys dhe'n ARLOEDH war alter an ARLOEDH, re dhrehevsa a-rag an portal, [13] dell o dever pub dydh herwydh gorhemmynn Moyses rag an Sabotys, an loeryow nowydh, ha'n tri goel blydhenyek – goel an bara heb goell, goel an seythunyow, ha goel an skovvaow. [14] Herwydh gorhemmynn Davydh y das, ev a ordenas rannow an oferysi rag aga servis, ha'n Levysi rag aga soedhow a wormola hag a venystra ryb an oferysi avel dever pub-dydhyek dell ve res, ha gwithysi an yetys yn aga rannow rag pub yet; rag yndella y hworhemmynnsa Davydh, gour Duw. [15] Ny dreylsons dheves a wul pup-tra re worhemmynnsa an myghtern dhe'n oferysi ha'n Levysi a-dro dhe'n tresorvaow.

[16] Yndella oll ober Solomon a veu kowlwrys a-dhia dhydh fondyans chi an ARLOEDH bys may feu gorfennys.

[17] Ena Solomon eth dhe Esyon-geber hag Eloth war an morrep, yn pow Edom. [18] Hiram a dhannvonas dhodho dre leuv y wesyon y honan, gorholyon ha marners gans prevyans a'n mor. I eth the Ofir war-barth gans gwesyon Solomon, hag a

ynporthas alena peswar kans ha hanter kans talent a owr ha'ga dros dhe vyghtern Solomon.

Devedhyans Myghternes Sheba

9 Pan glewas myghternes Sheba a vri Solomon, hi a dheuth dhe Yerusalem rag ma'n proffa gans govynnow kales, ha gensi koskordh pur vras, kowrvergh ow toen spisyow, ha kals a owr ha meyn drudh. Pan dheuth dhe Solomon, hi a gewsis ganso a bup-tra esa yn hy brys. [2] Solomon a worthybis dhe oll hy govynnow; nyns esa nagonan anedha re gales rag Solomon dh'y styrya dhedhi. [3] Pan welsa myghternes Sheba furneth Solomon, ha'n chi re dhrehevsa, [4] an boes war y voes, rester esedhyans y soedhogyon, an servysi ha'ga gwisk, y hanaforyon ha'ga gwisk, ha'y offrynnow leskys a offrynna yn chi an ARLOEDH, nyns esa spyrys ynni namoy.

[5] Yn-medh hi dhe'n myghtern, 'Gwir o an derivas a glewis y'm tir ow honan, a'th weythresow, hag a'th furneth, [6] mes ny grysis aga geryow kyns my dhe dhos ha gweles gans ow dewlagas ow honan. Ny veu leveris dhymmo bys yn hanter a veurder dha furneth; fest gwell yth os ages an derivas a glewis. [7] Gwynnvys dha wer! Gwynnvys an re ma dha wesyon a sev a-ragos heb hedhi, ha klewes dha furneth! [8] Benniges re bo an ARLOEDH dha Dhuw a'n jevo plesour ynnos hag a'th worras war y dron avel myghtern an ARLOEDH dha Dhuw. Drefenn an kerensa a'n jeves dha Dhuw rag Ysrael, orth y fastya bys vykken, ev re'th worras warnedha avel myghtern, dhe wul gwirvreus ha gwiryonedh.' [9] Ena hi a ros dhe'n myghtern hwegh-ugens talent a owr, shour a spisys ha meyn drudh: ny via bythkweth spisys parow dhe'n re a ros myghternes Sheba dhe vyghtern Solomon. [10] Hag ynwedh Hiram ha gwesyon Solomon a dhrosa owr dhiworth Ofir, hag a dhros prenn algum ha meyn drudh. [11] An myghtern a wrug devnydh a'n prenn algum dhe wul grisyow rag chi an ARLOEDH ha rag chi an myghtern, hag ynwedh lyras ha telynnow rag an ganoryon. Ny via gwelys aga farow bythkweth yn pow Yuda.

12 Myghtern Solomon a ros dhe vyghternes Sheba pup-tra a's
tevo hwans anodho ha'y wovynn; ev a ros dhedhi yn hel yn
attal[a] an pyth a dhrosa hi dhe'n myghtern. Ena hi a dhehwelis
arta dh'y thir hy honan gans hy gwesyon.

Rychys Meur Solomon

13 Poester an owr a dheuth dhe Solomon a-ji dhe unn vlydhen
o hwegh kans talent a owr ha hwegh ha tri ugens, 14 dres an
pyth o dres gans an wikoryon ha gans an varchons; hag oll
myghternedh Arabia ha governours an tir a dhros owr hag
arghans dhe Solomon. 15 Myghtern Solomon a wrug dew kans
skoes bras a owr mortholys; hwegh kans shekel a owr mortholys
eth yn pub skoes. 16 Ev a wrug ynwedh tri hans bokler a owr
mortholys; tri mina a owr eth yn pub bokler. An myghtern a's
gorras yn Chi Koes Lebanon. 17 An myghtern a wrug ynwedh
tron bras a dhans-olifans hag a'n gorowras gans owr pur. 18 Yth
esa dhe'n tron hwegh gris ha skavell-droes, hag i a veu stegys
orth an tron. A bub tu dhe'n esedhva yth esa breghva, ha dew
lew a'ga sav ryb an breghvaow, 19 ha dewdhek lew a'ga sav
onan dhe benn bub gris war an hwegh gris. Ny via gwrys y bar
bythkweth yn gwlaskor vytholl. 20 Pub lester-eva a vyghtern
Solomon o a owr hag oll lestri Chi Koes Lebanon o a owr pur;
ny veu arghans reknys dhe vos talvosek yn dydhyow Solomon.
21 Gorholyon an myghtern e dhe Tarshish gans gwesyon Hiram;
unnweyth pub teyr blydhen gorholyon Tarshish a dho ow toen
owr, arghans, dans-olifans, apys, ha payones.

22 Yndella myghtern Solomon a dremenas dres oll
myghternedh an norvys yn rychys hag yn furneth. 23 Oll
myghternedh an norvys a hwila bos gans Solomon rag klewes y
furneth, a worrsa Duw yn y vrys. 24 Pubonan a dhros ro, lestri
a arghans hag owr, mantelli, melysethow, spisys, mergh, ha
mulyon, blydhen wosa blydhen. 25 Solomon a'n jevo peswar
mil stall rag mergh ha charettow, ha dewdhek mil vargh; ev
a's gwithas yn sitys charettow ha gans an myghtern y honan yn
Yerusalem. 26 Ev a reynyas war oll an vyghternedh dhiworth

a 9:12 *ev a ros dhedhi yn hel yn attal:* Ow siwya an Targum.

an avon Ewfrates bys pow an Filistysi, ha bys or Ejyp. [27] An myghtern a wre arghans maga kemmyn yn Yerusalem avel men, ha sedres maga kemmyn avel sykamin an Shefela. [28] Mergh o ynperthis rag Solomon dhiworth Ejyp, ha dhiworth oll tiryow.

Mernans Solomon

[29] Gweythresow erell Solomon a'n kynsa dhe'n diwettha anedha, a nyns yns i skrifys yn istori Nathan an profoes, hag yn profoesans Ahiya an Shilonyas hag yn gwelesigethow an gwelesydh Iddo a-dro dhe Yeroboam mab Nebat? [30] Solomon a reynyas yn Yerusalem war oll Ysrael dew-ugens blydhen. [31] Solomon a goskas gans y dasow hag i a'n ynkleudhyas yn sita y das Davydh, ha'y vab Rehoboam a reynyas yn y le.

An Rebellyans erbynn Rehoboam

10 Rehoboam eth dhe Shekem, rag oll Ysrael re dhothya dhe Shekem ma'n gwrellens myghtern. [2] Pan glewas Yeroboam mab Nebat a-dro dhe henna, (rag yth esa ev yn Ejyp, may fisa a vyghtern Solomon), ev a dhehwelis dhiworth Ejyp. [3] I a dhannvonas ha'y elwel, ha Yeroboam hag oll Ysrael a dheuth hag a leveris dhe Rehoboam, [4] 'Dha das a wre agan yew poes. Lemmyn ytho skavha an lavur kales ha'n yew boes a worras warnan, ha ni a'th serv.' [5] Ev a leveris dhedha, 'Deus dhymmo vy wosa tri dydh.' Yndella an bobel eth dhe-ves.

[6] Ena myghtern Rehoboam a omgusulyas gans an henavogyon a sevi a-rag y das Solomon hag ev hwath yn few, ow leverel, 'Fatell y'm kusulyowgh a worthybi dhe'n bobel ma?' [7] I a worthybis dhodho, 'Mara pydhydh hegar orth an dus ma ha'ga flesya ha kewsel geryow da dhedha, ena i a vydh dha wesyon bys vykken.' [8] Mes ev a skonyas an gusul a ros an henavogyon dhodho hag ev a omgusulyas gans an yonkoryon re devsa ganso, esens ow sevel a-ragdho lemmyn. [9] Ev a leveris dhedha, 'Pana gusul a'gas beus rag may hworthyppiv dhe'n bobel ma, re leveris dhymm, "Skavha an yew a worras dha das warnan"?' [10] An yonkoryon re devsa ganso a leveris dhodho, 'Yndellma y tegoedh dhis kewsel dhe'n bobel a leveris dhis, "Dha das a wrug poes agan yew, mes res yw dhis hy skavhe ragon;" lavar

dhedha, “Ow bys byghan yw tewa agas diwglun ow thas. 11 Ow thas a worras warnowgh yew boes; my a geworr dh’agas yew. Ow thas a’gas skorjyas gans hwyppys, mes my a’gas skorj gans skorpyones.” ’

12 Yeroboam hag oll an bobel a dheuth dhe Rehoboam wosa tri dydh, dell lavarsa an myghtern, ‘Deus dhymmo arta wosa tri dydh.’ 13 An myghtern a worthybis dhedha yn harow. Myghtern Rehoboam a skonyas kusul an henavogyon; 14 ev a leveris dhedha herwydh kusul an yonkoryon, ‘Ow thas a wre poes aga yew, mes my a geworr dhedhi. Ow thas a’gas skorjyas gans hwyppys, mes my a’gas skorj gans skorpyones.’ 15 Yndella ny woslowas an myghtern orth an bobel, drefenn bos hemma destnys gans Duw, dhe gewera an ger kewsys gans an Arloedh der Ahiya an Shilonyas dhe Yeroboam mab Nebat.

16 Pan gonvedhas oll Ysrael na vynna an myghtern goslowes orta, an bobel a worthybis dhe’n myghtern,

‘Pana rann a’gan beus yn Davydh?
Ny’gan beus eretons yn mab Yesse.
Dh’agas tyldow, A Ysrael!
Mir lemmyn dhe’th chi dha honan, Davydh.’

Yndella oll Ysrael eth dhe-ves dh’aga thyldow. 17 Mes Rehoboam a reynyas war an Ysraelysi esa trigys yn sitys Yuda. 18 Myghtern Rehoboam a dhannvonas Hadoram, a’n jevo charj a’n lavur konstrynys, mes an Ysraelysi a’n labydhas dhe’n mernans. Myghtern Rehoboam a spedyas dhe yskynna yn y jarett ha fia dhe Yerusalem. 19 Yndella Ysrael re beu yn rebellyans erbynn chi Davydh bys y’n jydh hedhyw.

Yuda ha Benyamin Kerys

11 Pan dheuth Rehoboam dhe Yerusalem, ev a guntellas chi Yuda ha Benyamin, naw-ugens mil gasor dewisys, rag omladh erbynn Ysrael, rag daskorr an wlaskor dhe Rehoboam. 2 Mes ger an Arloedh a dheuth dhe Shemaia gour Duw: 3 Lavar dhe Rehoboam mab Solomon myghtern Yuda, ha dhe oll an Ysraelysi yn Yuda ha Benyamin, 4 ‘Yndellma y

lever an ARLOEDH: Nyns ewgh yn-bann na batalyas orth dha vreder. Dehweles pub onan dhe dre, rag yma an dra ma ahanav vy.' Yndella i a woslowas orth ger an ARLOEDH hag a dreylyas dhiworth an eskerdh erbynn Yeroboam.

5 Yth esa Rehoboam trigys yn Yerusalem, hag ev a dhrehevis
dinasow kerys rag defens yn Yuda. 6 Ev a geras Bethlehem,
Etam, Tekoa, 7 Beth-sur, Soko, Adullam, 8 Gath, Maresha, Zif,
9 Adoraym, Lakish Azeka, 10 Sora, Ayyalon, ha Hebron, sitys
kerys usi yn Yuda hag yn Benyamin. 11 Ev a wrug an keryow
krev, hag a worras kaslewydhyon ynna, ha provians a voes, a
oyl hag a win. 12 Ev a worras skoesow ha guwow yn oll an sitys,
hag a's gwrug fest krev. Yndella ev a synsis Yuda ha Benyamin.

Oferysi ha Levysi a Skoedh Rehoboam

13 An oferysi ha'n Levysi der Ysrael oll a dheuth dhodho
dhiworth oll aga thiryow. 14 An Levysi re assa aga feurvaow
ha'ga ferghennogeth ha re dhothya dhe Yuda ha dhe Yerusalem,
drefenn Yeroboam ha'y vebyon re's lettsa a servya avel
oferysi an ARLOEDH, 15 ha re apoyntsa y oferysi y honan rag
an tylleryow ughel, ha rag an jevanow-gaver, ha rag an leughi
re wrussa ev. 16 An re dhiworth pub loeth a Ysrael, re settsa
aga holonn dhe hwilas an ARLOEDH, Duw Ysrael, a dheuth war
aga lergh dhe Yerusalem, rag sakrifia dhe'n ARLOEDH, Duw
aga thasow. 17 I a grevhas gwlaskor Yuda hag i a skoedhyas
Rehoboam mab Solomon teyr blydhen, ow kerdhes yn fordh
Davydh ha Solomon y'n teyr blydhen na.

Demmedhyansow Rehoboam

18 Rehoboam a gemmeras avel y wreg Mahalath myrgh
Yerimoth mab Davydh hag a Abihayl myrgh Eliab mab Yesse.
19 Hi a dhineythis ragdho mebyon: Yeyush, Shemaria, ha
Zaham, 20 War hi lergh ev a gemmeras Maaka myrgh Absalom,
ha hi a dhineythis ragdho Abia, Attay, Ziza, ha Shelomith.
21 Rehoboam a gara Maaka myrgh Absalom moy es dell gara
ev y wragedh erell ha'y iswragedh. Ev a'n jevo etek gwreg ha
tri-ugens iswreg, hag ev a dhineythis eth mab warn ugens ha
tri-ugens myrgh. 22 Rehoboam a apoyntyas Abia mab Maaka

avel penn pennsevik yn mysk y vreder, rag y wul myghtern ar lergh. [23] Ev a dhyghtyas yn fur, hag a lesas re a'y vebyon der oll ranndiryow Yuda ha Benyamin, yn oll an sitys kerys. Ev a ros dhedha provians meur, ha kavoes lies gwreg ragdha.

Ejyp a Omsett erbynn Yuda

12 Pan veu fastys myghterneth Rehoboam hag ev o gyllys krev, ev a forsakyas lagha an ARLOEDH, ev hag oll Ysrael ganso. [2] Y'n pympes blydhen a vyghtern Rehoboam, drefenn i dhe vos dislel dhe'n ARLOEDH, Shishak myghtern Ejyp a dheuth yn-bann erbynn Yerusalem [3] gans dewdhek mil jarett ha tri mil varghoglu. Ha pobel dhiniver a dheuth ganso dhiworth Ejyp – Lybysi, Sukkiysi hag Ethiopysi. [4] Ev a gemmeras an sitys kerys a Yuda hag a dheuth bys Yerusalem. [5] Ena an profoes Shemaia a dheuth dhe Rehoboam ha dhe bennsevigyon Yuda, o kuntellys yn Yerusalem drefenn Shishak, hag a leveris dhodho, 'Yndellma y lever an ARLOEDH: Hwi a'm forsakyas, ytho my re'gas forsakyas dhe leuv Shishak.' [6] Ena soedhogyon an myghtern a omuvelhas, hag a leveris, 'An ARLOEDH yw gwiryon.' [7] Pan welas an ARLOEDH i dhe omuvelhe, ger an ARLOEDH a dheuth dhe Shemaia, ow leverel, 'Rag i dhe omuvelhe, ny's diswrav, mes my a wront dhedha neb delivrans, ha ny vydh ow sorr meur diverys war Yerusalem dre leuv Shishak. [8] Byttegyns i a vydh y servysi; ena i a woer an dihevelepter ynter ow servis vy ha servis gwlaskordhow tiryow erell.'

[9] Yndella myghtern Shishak a Ejyp a dheuth yn-bann erbynn Yerusalem; ev a gemmeras dhe-ves tresoryow chi an ARLOEDH ha tresoryow chi an myghtern; ev a gemmeras pup-tra. Ev a gemmeras ynwedh an skoesow a owr gwrys gans Solomon. [10] Myghtern Rehoboam a wrug yn aga le skoesow a vrons, ha'ga gorra yntra diwleuv soedhogyon an gorfwithysi hag a witha daras chi an myghtern. [11] Peskweyth mayth e an myghtern a-ji dhe ji an ARLOEDH, an gorfwithysi a dho orth aga doen, hag ena i a's degi arta dhe stevell an gorfwithysi. [12] Drefenn ev dhe

omuvelhe, sorr an ARLOEDH a dreylyas dhiworto, ma na ve disrwyans leun. An studhyow o da yn Yuda.

Mernans Rehoboam

13 Myghtern Rehoboam a fastyas y honan yn krev yn
Yerusalem hag a besyas avel myghtern. Rehoboam o unn
bloedh ha dew-ugens pan dhallathas reynya; ev a reynyas seytek
blydhen yn Yerusalem, an sita re dhewissa an ARLOEDH yn-mes
a oll loethow Ysrael rag gorra y hanow ena. Hanow y vamm
o Naama an Ammonyades. 14 Ev a wre drog rag ny settyas y
golonn dhe hwilas an ARLOEDH.

15 Gweythresow Rehoboam, a'n kynsa dhe'n diwettha, a
nyns i skrifys yn kovadhow Shemaia hag Iddo an gwelesydh,
kovrestrys herwydh linyeth? Yth esa gwerrya heb hedhi yntra
Rehoboam ha Yeroboam, 16 Rehoboam a goskas gans y dasow
hag a veu ynkleudhys yn sita Davydh; ha'y vab Abiya a reynyas
yn y le.

Abia a Reyn war Yuda

13 Y'n etegves blydhen a vyghtern Yeroboam, Abia
a dhallathas reynya war Yuda 2 Ev a reynyas teyr
blydhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Mikaya myrgh Uriel
a Gibea.

Yth esa bresel ynter Abia ha Yeroboam. 3 Abia a dhallathas an
batel gans lu a gasoryon alloesek, peswar kans mil wour dewisys;
ha Yeroboam a arayas y linenn a vatel er y bynn gans eth kans
mil gasor alloesek. 4 Abia a sevis war venydh Semaraym usi
yn bro venydhyek Efraym, hag a leveris, 'Goslowewgh orthiv,
Yeroboam hag oll Ysrael! 5 A ny wodhowgh hwi y ros an
ARLOEDH, Duw Ysrael, an myghternsys war Ysrael dhe Davydh
ha'y vebyon bys vykken dre gevambos a hoelan? 6 Byttegyns
Yeroboam mab Nebat, gwas Solomon mab Davydh a sevis
yn-bann hag a rebellyas erbynn y arloedh; 7 ha bagas a goeg
vilens a omguntellas a-dro dhodho hag a dhefias Rehoboam
mab Solomon, pan o Rehoboam yowynk ha heb prevyans, ha
ny veu krev lowr dhe sevel orta.

8 ‘Lemmyn hwi a dyb y hyllowgh sevel orth gwlaskor an
ARLOEDH yn leuv mebyon Davydh, drefenn agas bos gyllys ha
bos routh vras ha bos genowgh hwi an leughi a owr a wrug
Yeroboam dhe vos duwow ragowgh. 9 A ny bellhasowgh
oferysi an ARLOEDH, mebyon Aron, ha’n Levysi, ha gul oferysi
ragowgh agas honan avel poblow a diryow erell? Piw pynag
a dheffo dhe omsakra gans tarow yowynk po seyth hordh a
yll dos ha bos oferyas a neppyth nag yw duw. 10 Mes ni, an
ARLOEDH yw agan Duw, ha ny’n gessyn. Ni a’gan beus oferysi
a venyster dhe’n ARLOEDH, mebyon Aron, ha Levysi rag aga
servya. 11 I a lesk dhe’n ARLOEDH pub myttin ha pub gorthugher
offrynnow leskys hag ynkys hweg, hag araya bara an lok war
an voes lan, hag i a enow an lugern war an kantolbrenn a owr
pub gorthugher. Yndella ni a with charj an ARLOEDH agan Duw,
mes hwi re’n gasas. 12 Yma Duw genen orth agan penn, ha’y
oferysi a’s teves aga hirgern rag seni an galow dhe’n vatel er
agas pynn. A vebyon Ysrael, na vatelewgh orth an ARLOEDH,
Duw agas tasow, rag ny yllowgh seweni.’

13 Yeroboam a dhannvonas kontrewaytyans a-dro dhe dhos
warnedha a-dhelergh; yndella yth esa y lu a-rag Yuda, hag yth
esa an kontrewaytyans a-dryv dhedha. 14 Pan dreylyas Yuda
yth esa an vatel a-ragdha hag a-dryv dhedha. I a grias dhe’n
ARLOEDH ha’n oferysi a hwythas an hirgern. 15 Ena tus Yuda
a grias garm an vatel. Pan armas gwer Yuda, Duw a fethas
Yeroboam hag oll Ysrael a-rag Abia ha Yuda. 16 Mebyon Ysrael
a fias dhe’n fo a-rag Yuda, ha Duw a’s ros yn aga diwleuv.
17 Abia ha’y lu a’s fethas gans ladhva veur; pymp kans mil wour
dhewisys a Ysrael a goedhas ledhys. 18 Yndella mebyon Ysrael
o iselhes y’n termyn na, ha mebyon Yuda a dryghis, drefenn i
dhe drestya y’n ARLOEDH, Duw aga thasow. 19 Abia a helghyas
Yeroboam, hag a gemmeras sitys dhiworto; Bethel ha’y threvow,
Yeshana ha’y threvow, hag Efron ha’y threvow. 20 Ny dhaskavas
Yeroboam y nell yn dydhyow Abia; an ARLOEDH a’n gweskis
dhe’n dor hag ev a verwis. 21 Mes Abia eth ha bos krev. Ev
a gemmeras peswardhek gwreg, ha dineythi dew vab warn

ugens ha hwetek myrgh. [22] Gweythresow erell Abia, y fara ha'y wriansow yw skrifys yn lyver-styryans[a] an profoes Iddo.

Asa a Reyn

14 Yndella Abia a goskas gans y dasow, hag i a'n ynkleudhyas yn sita Davydh. Y vab Asa a reynyas yn y le. Yn y dhydhyow an tir a'n jevo powes deg blydhen.[b] [2] Asa a wrug an pyth o da hag ewn yn golok an ARLOEDH y Dhuw.[c] [3] Ev a gemmeras dhe-ves an alteryow estren ha'n tylleryow ughel, ev a dorras an peulveyn hag a droghas dhe'n dor an Asherim. [4] Ev a worhemmynnis dhe Yuda hwilas an ARLOEDH, Duw aga thasow, ha bos gostydh dhe'n lagha ha'n gorhemmynn. [5] Ynwedh ev a gemmeras dhe-ves, dhiworth oll sitys Yuda an tylleryow ughel ha'n alteryow a ynkys. Ha'n wlaskor a's tevo powes yn-danno. [6] Ev a dhrehevis sitys kerys yn Yuda ha'n tir a'n jevo powes. Ny veu bresel er y bynn y'n blydhynyow na, rag an ARLOEDH a ros dhodho kres. [7] Ev a leveris dhe Yuda, 'Drehevyn an sitys ma, ha'ga hyrghynna gans fosow ha touryow, yetys ha barrys. Yma an tir dhyn hwath, drefenn ni dhe hwilas an ARLOEDH agan Duw; ni re'n hwilas hag ev re ros dhyn kres a bub tu.' Ytho i a dhrehevis ha seweni. [8] Asa a'n jevo lu a dri hans mil a Yuda, ervys gans skoesow ha guwow, ha dew kans, peswar-ugens a vilyow a gasoryon a Benyamin, ervys gans skoesow ha guwow. Oll a'n re ma o kasoryon grev.

Omsettyans gans Ethiopia

[9] Zeragh an Ethiopyas a dheuth er aga fynn gans lu a vilvil gasor ha tri hans charett, hag ev a dheuth bys Maresha. [10] Asa eth yn-mes rag metya ganso, hag i a arayas aga honan rag batel yn nans Sefatha ryb Maresha. [11] Asa a grias dhe'n ARLOEDH y Dhuw, 'A ARLOEDH, nyns eus dihevelepter ragos yntra gweres

---

a 13:22 *lyver-styryans:* Ebrow *midrash.*

b 14:1 An gwers ma y niverys 13:23 y'n tekst ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

c 14:2 Gwersow 14:2-15 yw niverys 14:1-14 y'n tekst ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat.

an re grev ha'n re wann. Gweres ni, A ARLOEDH agan Duw, rag ni a drest ynnos, hag yn dha hanow ni re dheuva erbynn an routh ma. A Duw, na dryghes den marwel er dha bynn.' [12] Yndella an ARLOEDH a weskis an Ethiopysi a-rag Asa hag a-rag Yuda, ha'n Ethiopysi a fias dhe'n fo. [13] Asa ha'n pobel ganso a's helghyas bys Gerar, ha'n Ethiopysi a goedhas bys ma nag o nebonan gesys yn few; rag aga bos brewys a-rag an ARLOEDH ha'y lu. I a dhug dhe-ves preydh meur. [14] I a weskis oll an sitys yn kyrghynn Gerar, rag yth esa own an ARLOEDH warnedha. I a ravnas oll an sitys, rag yth esa meur a breydh ynna. [15] Ynwedh i a omsettyas orth tyldow an re a's tevo chatel, hag i a dhegi dhe-ves deves pals ha kowrvergh. Ena i a dhehwelis dhe Yerusalem.

15 Spyrys Duw a dheuth war Azaria mab Oded. [2] Ev eth yn-mes rag metya gans Asa, hag a leveris dhodho, 'Goslow orthiv, Asa hag oll Yuda ha Benyamin. Yma an ARLOEDH genowgh, ha hwi ganso. Mara's hwilowgh, ev a vydh kevys genowgh, mes mara's gesowgh, ev a'gas gas. [3] Termyn hir y feu Ysrael heb an gwir Dhuw, ha heb oferyas dhe dhyski, ha heb lagha, [4] mes pan dreylsons yn aga ahwer dhe'n ARLOEDH, Duw Ysrael, ha'y hwilas, kevys veu gansa. [5] Y'n termynyow na, ny ylli tus mos yn-mes na dos a-ji yn sawder, drefenn an deray bras esa war oll trigoryon an tiryow. [6] Terrys yn temmigow yth ens, gwlaskor erbynn gwlaskor ha sita erbynn sita, rag yth esa Duw orth aga throbla gans ankres a bub eghenn. [7] Mes hwi, bedhewgh krev, ha na esewgh dh'agas diwla bos lows; rag y fydh pewas a'gas ober.'

[8] Pan glewas Asa an geryow ma, profoesans Azaria mab Oded, kennerthys o, hag ev a dhefendyas dhe-ves an taklow kasadow dhiworth oll tiredh Yuda ha Benyamin ha dhiworth an sitys re gemmersa yn bro venydhyek Efraym. Ev a ewnhas alter an ARLOEDH esa a-rag portal chi an ARLOEDH. [9] Ev a guntellas oll Yuda ha Benyamin, ha'n tus a Efraym, Manasse, ha Simeon esa trigys gansa avel alyons, rag lies re gilfisa dhodho dhiworth Ysrael pan wodhyens bos an ARLOEDH y Dhuw ganso. [10] Omguntellys yth ens yn Yerusalem y'n tressa mis a'n pymthegves blydhen a reyn Asa. [11] I a sakrifias dhe'n

ARLOEDH y'n jydh na, dhiworth an preydh re dhrosens, seyth kans ojyon ha seyth mil dhavas. [12] I a entras yn kevambos dhe hwilas an ARLOEDH, Duw aga thasow, gans oll aga holon ha gans oll aga enev. [13] Piw pynag ny vynna hwilas an ARLOEDH, Duw Ysrael, y tegoedhva may fedha ledhys, po yowynk po koth, po gour po benyn. [14] I a dos ti dhe'n ARLOEDH gans lev ughel, ha gans garma, ha gans hirgern ha gans kern. [15] Oll Yuda a lowenhas orth an ti; rag i re dosa gans oll aga holonn. I a'n hwilas gans oll aga bodh, hag ev o kevys gansa. Ha'n ARLOEDH a ros dhedha powes oll a-derdro. [16] Ynwedh ev a wordhellos Maaka mamm myghtern Asa dhiworth hy soedh avel mamm-vyghternes, drefenn hi dhe wruthyl imaj kasadow a Ashera. Asa a droghas dhe'n dor hy thra gasadow ha'y vrewi ha'y leski yn nans Kidron. [17] Nyns o an tylleryow ughel kemmerys yn-mes a Ysrael. Byttegyns kolonn Asa o perfydh oll y dhydhyow. [18] Ev a dhros yn chi Duw rohow sakrys y das ha'y rohow sakrys y honan – arghans, owr ha daffar. [19] Ha nyns esa bresel vytholl bys an pymthegves blydhen warn ugens a reyn Asa.

Dampnya an Kevambos gans Aram

16 Y'n hweghves blydhen warn ugens a reyn Asa, Baasha myghtern Ysrael eth yn-bann erbynn Yuda, hag ev a dhrehevis Rama ma na alla nebonan mos yn-mes po dos a-ji dhe diredh Asa myghtern Yuda. [2] Ena Asa a gemmeras an arghans ha'n owr yn-mes a dresorvaow chi an ARLOEDH, hag a's dannvonas dhe Ben-hadad myghtern Aram, trigys yn Damaskus, ow leverel, [3] 'Bedhes kevambos yntra my ha ty, kepar dell veu ynter ow thas vy ha'th tas jy; Yth esov ow tannvon dhis arghans hag owr; ke, torr dha gevambos gans Baasha myghtern Ysrael, rag mayth omdenno a-dhiworthiv.' [4] Ben-hadad a woslowas orth myghtern Asa, hag a dhannvonas kaslewydhyon y luyow erbynn sitys Ysrael. I a fethas Iyon, Dan, Abel-maym, hag oll sitys-gwithva Naftali. [5] Pan glewas Baasha hemma, ev a astelas drehevel Rama, hag a asas an ober dhe hedhi. [6] Ena myghtern Asa a dhros oll Yuda, hag i a dhug dhe-

ves meyn ha prenn Rama, gansa may hwrug Baasha dastrehevel Geba ha Mispa.

[7] Y'n termyn na an gwelesydh Hanani a dheuth dhe Asa myghtern Yuda, hag a leveris dhodho, 'Drefenn ty dhe fydhya yn myghtern Aram, a-der fydhya y'n ARLOEDH dha Dhuw, lu myghtern Aram re dhienkas dhiworthis. [8] A nyns o an Ethiopysi ha'n Libysi lu bras, gans pur lies charett ha marghoglu? Byttegyns drefenn ty dhe fydhya y'n ARLOEDH, ev re's ros y'th leuv. [9] Rag dewlagas an ARLOEDH a wander dres oll an norvys rag krevhe an re hag yth yw aga holonn lel dhodho. Ty re wrug tra foll y'n dra ma; rag alemma rag ty a' fydh breselyow.' [10] Ena Asa a sorras orth an gwelesydh, hag a'n gorras y'n stokkys, yn prison, drefenn ev dhe berthi konnar orto rag hemma. Hag Asa a debeldhyghtyas re a'n bobel y'n keth termyn na.

Kleves ha Mernans Asa

[11] Gweythresow Asa, a'n kynsa dhe'n diwettha, yw skrifys yn Lyver Myghternedh Yuda hag Ysrael. [12] Y'n nownsegves blydhen warn ugens a'y reyn, Asa a borthas kleves yn y dhewdroes, ha gyllys sevur o; byttegyns kyn y'n jevo y gleves, ny hwilas an ARLOEDH, mes ev a hwilas gweres gans an vedhogyon. [13] Ena Asa a goskas gans y dasow, ow merwel y'n kynsa blydhen ha dew-ugens a'y reyn. [14] I a'n ynkleudhyas y'n bedh re droghas ev ragdho y honan yn sita Davydh. I a'n gorras war eler kudhys gans spisys kemmyskys yn konnyk; hag i a wrug tan bras yn y enor.

Reyn Yehoshafat

17 Y vab Yehoshafat a reynyas yn y le, hag a grevhas y savla erbynn Ysrael. [2] Ev a worras kasoryon yn oll an sitys kerys a Yuda hag a worras savleow-gwithysi yn pow Yuda hag y'n sitys a Efraym re beu kemmerys gans y das Asa. [3] Yth esa an ARLOEDH gans Yehoshafat drefenn ev dhe gerdhes yn fordhow y das kyns; ny hwilas an Baalim, [4] mes ev a hwilas Duw y das hag a gerdhas yn y worhemmynnow, a-der fordhow Ysrael. [5] Yndella an ARLOEDH a fastyas an wlaskor yn y leuv. Oll Yuda a dhros trubyt dhe Yehoshafat, hag ev a'n jevo rychys

meur hag enor. [6] Y golonn o len yn fordhow an ARLOEDH;
ha dres henna ev a dhileas an tylleryow ughel ha'n Asherim
dhiworth Yuda.

[7] Yn tressa blydhen y reyn ev a dhannvonas y soedhogyon,
Ben-hayl, Obadia, Zekaria, Nethanel, ha Mikaya, dhe dhyski
yn sitys Yuda. [8] Gansa yth esa an Levysi, Shemaia, Nethania,
Zebadia, Asahel, Shemiramoth, Yehonathan, Adoniya, Tobiya,
ha Tob-adoniya, ha gansa an oferysi Elishama ha Yehoram. [9] I
a dhyski yn Yuda ha gansa lyver lagha an ARLOEDH; i e oll
a-derdro der oll sitys Yuda ow tyski yn mysk an bobel.

[10] Own an ARLOEDH a goedhas war oll gwlaskordhow an
tiryow yn kyrghynn Yuda, ha ny vreselsons erbynn Yehoshafat
[11] Re a'n Filistysi a dhros trubyt dhe Yehoshafat, ha shour a
arghans; ha'n Arabyon ynwedh a dhros dhodho seyth kans
hordh, ha seyth kans gaver gorow ha seyth mil. [12] Gyllys o
Yehoshafat moy ha moy krev. Ev a dhrehevis dinasow ha sitys-
gwithva yn Yuda. [13] Ev a wrug oberow meur yn sitys Yuda. Ev
a'n jevo soudoryon, kasoryon alloesek, yn Yerusalem. [14] Hemm
o an rol anedha herwydh chi aga thasow: a Yuda kaslewydhyon
milyow: Adna an kaslewydh, gans tri hans mil gasor galloesek,
[15] ha nessa dhodho Yehohanan an kaslewydh gans dew kans,
peswar-ugens a vilyow, [16] ha nessa dhodho Amasia mab Zikri,
bolonjedhek yn servis an ARLOEDH, gans dew kans mil gasor
galloesek. [17] A Benyamin: Elyada, kasor galloesek, gans dew
kans mil ervys gans gwarak ha skoes, [18] ha nessa dhodho
Yehozabad gans naw-ugens mil parys rag bresel. [19] Yth esa an
re ma yn servis an myghtern, ha dres henna an re a worras an
myghtern y'n sitys kerys der oll Yuda.

Mikaya a Dhargan Falladow

18 Yehoshafat a'n jevo rychys meur hag enor; ev a wrug
kevambos a dhemmedhyans gans Ahab. [2] Wosa
nebes blydhynyow ev eth yn-nans dhe Ahab yn Samaria.
Ahab a ladhas kals a dheves hag a oghen ragdho ha rag an
bobel esa ganso, hag a ynnias warnodho mayth ella yn-bann
erbynn Ramoth-gilead. [3] Ahab myghtern Ysrael a leveris

dhe Yehoshafat myghtern Yuda, ‘A vynnydh mos genev dhe Ramoth-gilead?’ Ev a wovynnas dhodho, ‘Yth esov genes, ow fobel yw dha bobel. Ni a vydh genes y’n vresel.’

4 Mes Yehoshafat a leveris ynwedh dhe vyghtern Ysrael, ‘Hwila yn kynsa ger an ARLOEDH.’ 5 Ena myghtern Ysrael a guntellas an brofoesi war-barth, peswar kans anedha hag a leveris dhedha, ‘A wren ni mos dhe vatalyas orth Ramoth-gilead, po a skonyav a wul yndella?’ I a worthybis, ‘Ke yn-bann; rag Duw a’s re yn leuv an myghtern.’ 6 Mes Yehoshafat a leveris, ‘A nyns eus omma neb profoes arall a’n ARLOEDH, may hwovynnyn anodho?’ 7 Myghtern Ysrael a leveris dhe Yehoshafat, ‘Yma hwath nebonan arall ganso may hyllyn govynn a’n ARLOEDH, Mikaya mab Imla, mes my a’n kas, rag nevra ny brofoes da yn ow hever, mes anfeusi heb ken.’ Yehoshafat a leveris, ‘Na leveres an myghtern tra a’n par na.’ 8 Ena myghtern Ysrael a elwis soedhek hag a leveris, ‘Doro dihwans Mikaya mab Imla.’ 9 Yth esa myghtern Ysrael ha myghtern Yehoshafat a’ga esedh war aga thronys, gwiskys yn aga goenyow, orth an leur-drushya ryb entrans yet Samaria; hag yth esa oll an profoesi ow profoesa a-ragdha. 10 Sedekia mab Kenaana a wrug ragdho y honan kern a horn, hag ev a leveris, ‘Yndella y lever an ARLOEDH, Gans an re ma ty a wan Aram bys may fons diswrys.’ 11 Yth esa oll an brofoesi ow profoesa an keth tra hag ow leverel, ‘Ke yn-bann dhe Ramoth-gilead ha trygh, an ARLOEDH a’s re yn leuv an myghtern.’

12 An gannas neb eth dhe elwel Mikaya a leveris dhodho, ‘Mir, geryow an brofoesi gans unn akord yw a-barth an myghtern, bedhes dha er dhejy avel ger onan anedha, ha kows dader.’ 13 Mes Mikaya a leveris, ‘Dell vew an ARLOEDH, pypynag a lavarro ow Duw, henna a lavarav.’

14 Pan veu devedhys dhe’n myghtern, an myghtern a leveris dhodho, ‘A Mikaya, en ni dhe Ramoth-gilead rag batalyas, po nyns en?’ Ev a worthybis, ‘Ke yn-bann ha trygh; i a vydh gorrys y’th leuv.’ 15 Mes an myghtern a leveris dhodho, ‘Pygemmys prys y tegoedh dhymmo gul dhis ti na leverri travyth marnas an

gwiryonedh yn hanow an ARLOEDH?' [16] Ena Mikaya a leveris,
'My a welas oll Ysrael skattrys war an menydhyow, avel deves
heb bugel, ha'n ARLOEDH a leveris, "Ny's teves mester, es pub
onan tre yn kres."' [17] Myghtern Ysrael a leveris dhe Yehoshafat,
'A ny leveris vy na dhargana dader dhymm, marnas drog?'

[18] Ena Mikaya a leveris, 'Ytho klewewgh ger an ARLOEDH: My
a welas an ARLOEDH esedhys war y dron gans oll lu nev a'ga sav
a'n barth dhyghow dhodho hag a'n barth kledh dhodho. [19] Ha'n
ARLOEDH a leveris, "Piw a dhyn myghtern Ahab a Ysrael, rag
mayth ello yn-bann, ha koedha yn Ramoth-gilead?" Ena onan
a leveris unn dra hag onan a leveris ken tra, [20] bys pan dheuth
spyrys yn-rag hag a sevis a-rag an ARLOEDH, ow leverel, "My a
wra y dhynya." Ha'n ARLOEDH a wovynnas orto, "Fatla?" [21] Ev
a worthybis, "Yth av yn-mes, ha my a vydh spyrys gowek yn
ganow oll y brofoesi." Ena an ARLOEDH a leveris, "Ty a'n dyn,
ha ty a sewen; ke yn-rag ha'y wul." [22] Yndella y hwelydh, an
ARLOEDH re worras spyrys gowleveryas yn ganow an re ma, dha
brofoesi; an ARLOEDH re worhemmynnis anfeusi ragos.'

[23] Ena Sedekia mab Kenaana a dheuth dhe Mikaya, ha'y
hwettyas war an vogh, hag a leveris, 'Py fordh warnedha y
tremenas spyrys an ARLOEDH dhiworthiv dhe gewsel dhis?'
[24] Mikaya a worthybis, 'Ty a'n goer y'n jydh mayth eth dhe
omgudha a stevell dhe stevell.' [25] Ena myghtern Ysrael a erghis,
'Kemmer Mikaya ha'y dhaskorr dhe Amon, governour an sita
ha dhe Yoash mab an myghtern, [26] ha lavar, "Yndella a lever an
myghtern: gorr an polat ma y'n prison, ha'y vaga orth boghes
ewnrannow a vara ha dowr bys pan dhehwelliv yn kres."'
[27] Mikaya a leveris, 'Mar tehwelydh yn kres, ny gewsis an
ARLOEDH dredhov.' Hag y leveris, 'Klewewgh, hwi boblow oll!'

Fetha Ahab ha'y Vernans

[28] Yndella myghtern Ysrael ha Yehoshafat myghtern Yuda
eth yn-bann dhe Ramoth-gilead. [29] Myghtern Ysrael a leveris
dhe Yehoshafat, 'My a doellwisk ow honan ha mos dhe'n vatel,
mes ty, omwisk y'th woenyow.' Yndella myghtern Ysrael a
doellwiskas y honan, hag yth ethons i dhe'n vatel. [30] Lemmyn

myghtern Aram re worhemmynnsa dhe gaslewydhyon y
jarettow, ‘Na omledhewgh orth byghan na bras, saw unnsel
gans myghtern Ysrael.’ 31 Pan welas kaslewydhyon an jarettow
Yehoshafat, i a leveris, ‘Myghtern Ysrael ywa.’ Yndella i
a dreylyas dhe omladh orto; ha Yehoshafat a grias, ha’n
ARLOEDH a’n gweresas. Duw a’s tennas dhiworto, 32 rag pan
welas kaslewydhyon an charettow nag o myghtern Ysrael, i a
gildennas a’y helghya. 33 Mes neb gour a dennas y warak ha
heb y wodhvos, ev a weskis myghtern Ysrael yntra platyow
y arvwisk ha’n lurik. Ev a leveris dh’y jaretter, ‘Treyl a-dro,
ha’m doen yn-mes a’n vatel, rag goliys ov.’ 34 Gyllys o an vatel
toemm y’n jydh na, hag yth esa myghtern Ysrael a-dal Aram,
skoedhys yn-bann yn y jarett; yndella y feu bys y’n gorthugher,
ena orth howlsedhes ev a verwis.

19 Yehoshafat myghtern Yuda a dhehwelis yn saw dh’y
ji yn Yerusalem. 2 Yehu mab Hanani an gwelesydh
eth dhe vetya ganso hag a leveris dhe vyghtern Yehoshafat,
‘Yw da ty dhe weres an tebelwas ha kara an re hag a gas
an ARLOEDH? Rag henna sorr a dheu warnas dhiworth an
ARLOEDH. 3 Byttegyns neppyth a dhader yw kevys ynnos, rag
ty re dhiswrug an Asheroth yn-mes a’n tir, ha re settyas dha
golonn dhe hwilas Duw.’

Dasfurvyansow Yehoshafat

4 Yth esa Yehoshafat trigys yn Yerusalem; ena ev eth yn-
mes arta yn mysk an bobel, a Beer-sheba dhe vro venydhyek
Efraym, ha’ga daskorr dhe’n ARLOEDH, Duw aga thasow.
5 Ev a apoyntyas breusysi y’n tir yn oll an sitys kerys, sita ha
sita, 6 hag a leveris dhe’n vreusysi, ‘Prederewgh a’n pyth a
wrewgh, rag ny vreusowgh a-barth mab-den mes a-barth an
ARLOEDH; yma ev genowgh ow ri breus, 7 Yndella bedhes own
an ARLOEDH warnowgh; attendyewgh an pyth a wrewgh, rag
nyns eus anewnder gans an ARLOEDH agan Duw, na faverans,
na kemmeres falswobrow.’

8 Yn Yerusalem ynwedh Yehoshafat a apoyntyas re a’n
Levysi ha’n oferysi ha pennow teyluyow Ysrael dhe ri breus an

ARLOEDH, ha dhe vos maynoryon yn dadhlow rag an re trigys yn Yerusalem.[a] 9 Ev a worhemmynnis dhedha: 'Hwi a wra hemma yn own an ARLOEDH, yn lelder hag a leun golonn. 10 Yn pub ken a dheu a-ragowgh dhiworth agas breder trigys yn aga sitys, yn skoellya goes, po treuspassow erell erbynn an lagha, an gorhemmynnow, an ordenansow, po an rewlys, ena hwi a's gwarn, rag na vons kablus dre begha erbynn an ARLOEDH, ha rag na dheffo konnar warnowgh ha war agas breder. Mar kwrewgh yndella, ny vydhowgh kablus. 11 Amaria an arghoferyas, yma ev warnowgh yn oll an traow a doch an ARLOEDH; ha Zebadia mab Yshmael, pennsevik chi Yuda, yn oll antraow a doch an myghtern; ha'n Levysi yw agas soedhogyon. Bedhewgh krev ha hardh, ha re bo an ARLOEDH gans an re 'vas!'

Omsettyans dhiworth an Howldrevel

20 Wosa hemma an Moabysi, an Ammonysi, ha gansa re a'n Meunysi, a dheuth erbynn Yehoshafat rag batalyas. 2 Kannasow a dheuth hag y lavarsons dhe Yehoshafat, 'Yma routh vras ow tos er dha bynn dhiworth tu arall an Mor, dhiworth Edom; ymons seulabrys yn Hasason-tamar' (honn yw En-gedi). 3 Yehoshafat a berthi own; ev a erviras hwilas an ARLOEDH, hag ev a ordenas penys der oll Yuda. 4 Yuda a omguntellas rag hwilas gweres gans an ARLOEDH; dhiworth oll sitys Yuda y teuthons rag hwilas an ARLOEDH.

Pysadow Yehoshafat ha'y Drygh

5 Yehoshafat a sevis yn kuntelles Yuda ha Yerusalem, yn chi an ARLOEDH, a-rag an klos nowydh, 6 hag a leveris, 'A ARLOEDH, Duw agan tasow, a nyns osta Duw yn nev? A ny rewlydh war oll gwlaskordhow an kenedhlow? Yma y'th leuv galloes ha nerth, bys ma na yll nebonan sevel orthis. 7 A ny fessys, agan Duw, trigoryon an tir ma a-rag dha bobel Ysrael, ha'y ri bys vykken dhe has Abraham dha goweth? 8 I re drigas ynno, ha re dhrehevsons ragos sentri ynno rag dha hanow, ow

---

a 19:8 *rag an re trigys yn Yerusalem:* Ow siwya an Septuagint ha'n Vulgat.

leverel, [9] Mar teu anfeusi warnan, an kledha, breus,[a] kleves, po
divoetter, ni a sev a-rag an chi ma, hag a-ragos, rag yma dha
hanow y'n chi ma, ha ni a gri dhis yn agan ahwer, ha ty a
glew, ha sawya. [10] Lemmyn, awotta mebyon Ammon, Moab,
ha Menydh Seir! Ny essys dhe'n Ysraelysi dos yn aga thiredh
pan dheuthons yn-mes a bow Ejyp; ytho i a dreylyas dhiworta
heb aga diswul. [11] Mir fatell y'gan gobrons dre dhos dh'agan
fesya yn-mes a'gan perghennogeth a resys dhyn dh'y erita. [12] A
agan Duw ni, a ny wredh breus warnedha? Rag ni yw dialloes
erbynn an routh vras ma, re dheuth er agan pynn. Ny wodhon
pyth dhe wul, mes yma agan dewlagas warnas.'

[13] Yth esa oll Yuda ow sevel a-rag an ARLOEDH, gans aga
fleghesigow, aga gwragedh, ha'ga mebyon. [14] Ena spyrys an
ARLOEDH a dheuth war Yahaziel mab Zekaria mab Benaya
mab Yeiel mab Mattania, Levyas a vebyon Asaf, yn kres an
kuntelles. [15] Ev a leveris, 'Goslowewgh oll Yuda ha trigoryon
Yerusalem, ha myghtern Yehoshafat: Yndellma y lever an
ARLOEDH dhywgh: "Na vedhewgh ownek na digolonnek orth
an routh vras ma; rag nyns yw an vatel dhywgh mes dhe'n
ARLOEDH. [16] A-vorow kewgh yn-nans er aga fynn; i a dheu yn-
bann war leder Sis; hwi a's kyv orth penn an nans, a'n est dhe
wylvos Yeruel. [17] Nyns yw an vatel ragowgh hwi dhe omladh;
kemmerewgh agas le, sevewgh fyrv ha gwelewgh trygh an
ARLOEDH a'gas govis, A Yuda ha Yerusalem." Na vedhewgh
ownek na digolonnek; a-vorow kewgh dh'aga dyerbynna, ha'n
ARLOEDH a vydh genowgh.'

[18] Ena Yehoshafat a blegyas ha'y fas dhe'n dor, hag oll Yuda
ha trigoryon Yerusalem a goedhas dhe'n dor a-rag an ARLOEDH,
ow kordhya an ARLOEDH. [19] Ena re a'n Levysi dhiworth an
Kohathysi ha'n Koraghysi, a sevis yn-bann rag gormel an
ARLOEDH, ha Duw Ysrael, gans lev fest ughel.

[20] I a sevis ternos myttin ha mos yn-mes dhe wylvos Tekoa; hag
i ow mos yn-mes, Yehoshafat a sevis ha leverel, 'Goslowewgh
orthiv, A Yuda ha trigoryon Yerusalem! Trestyewgh y'n

a 20:9 *breus:* Po amendyans *liv.*

ARLOEDH agas Duw ha hwi a vydh fastys; trestewgh yn y brofoesi ha hwi a sewen.' [21] Wosa omgusulya gans an bobel, ev a apoyntyas kanoryon dhe gana dhe'n ARLOEDH ha'y wormel rag splannder y sansoleth, hag i ow mos yn-mes a-rag an lu, ow kana,

'Rewgh grasow dhe'n ARLOEDH,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.'

[22] Pan dhallathsons kana ha gormel, an ARLOEDH a gontrewaytyas erbynn mebyon Ammon, Moab, ha menydh Seir, esens ow tos erbynn Yuda, hag i a veu fethys. [23] Rag mebyon Ammon ha Moab a omsettyas erbynn trigoryon menydh Seir, dh'aga diswul yn tien; ha wosa diswul trigoryon Seir, i eth yn-rag ow tistrui an eyl y gila.

[24] Pan dheuth Yuda dhe'n bennoelva y'n gwylvos, i a viras war-tu ha'n routh; gyllys ens yn korfow a'ga growedh war an dor; ny dhienkas onan vytholl. [25] Pan dheuth Yehoshafat ha'y bobel dhe gemmeres an preydh, i a gavas chatel pals, shour a dhaffar, dillas, ha taklow drudh, hag i a's pyllas ragdha aga honan bys pan na's tevo degi moy. Tri dydh yth esens ow pylla an preydh, drefenn y balster. [26] Y'n peswora dydh yth omguntellsons yn nans Beraka, hag ena i a vennigas an ARLOEDH; rakhenna an tyller na re beu henwys nans Beraka bys y'n jydh ma. [27] Ena oll pobel Yuda ha Yerusalem a dhehwelis dhe Yerusalem, gans Yehoshafat orth aga fenn, gans lowender, rag an ARLOEDH re rosa dhedha lowena dres aga eskerens. [28] I a dheuth dhe Yerusalem, gans telynnow ha gans lyras ha gans hirgern, dhe ji an ARLOEDH. [29] Own an ARLOEDH a dheuth war oll gwlaskordhow an tiryow pan glewsons an ARLOEDH dhe omladh erbynn eskerens Ysrael. [30] Gwlaskor Yehoshafat o kosel, rag y Dhuw a ros dhodho powes oll a-derdro.

Diwedh Reyn Yehoshafat

[31] Yndella Yehoshafat a reynyas war Yuda. Ev a veu pymthek bloedh warn ugens pan dhallathas reynya; ev a reynyas pymp blydhen warn ugens yn Yerusalem. Hanow y vamm o Azuba myrgh Shilhi. [32] Ev a gerdhas yn fordh y das Asa ha ny

dreylyas dhiworti, ow kul an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH.
33 Byttegyns nyns o defendys dhe-ves an tylleryow ughel; ny
wrussa an bobel hwath settya aga holonn war Duw aga thasow.

34 Gweythresow erell Yehoshafat, a'n kynsa dhe'n diwettha,
yw skrifys yn istori Yehu mab Hanani, yw kovadhys yn Lyver
Myghternedh Ysrael.

35 Wosa hemma Yehoshafat myghtern Yuda a junyas gans
an tebelwrier Ahazia myghtern Ysrael. 36 Ev a junyas ganso
ow trehevel gorholyon rag mos dhe Tarshish; i a dhrehevis
an gorholyon yn Esyon-geber, 37 Ena Eliezer mab Dodavahu
a Maresha a brofoesas orth Yehoshafat, ow leverel, 'Drefenn
ty dhe junya gans Ahazia, an ARLOEDH a dhiswra an pyth re
wrussys.' An gorholyon a veu shyndys ha ny allsons mos dhe
Tarshish.

Reyn Yehoram

21 Yehoshafat a goskas gans y dasow hag a veu
ynkleudhys gans y dasow yn sita Davydh; y vab
Yehoram a reynyas yn y le. 2 Ev a'n jevo breder, mebyon
Yehoshafat: Azaria, Yehiel, Zekaria, Azaria, Mighal, ha
Shefatia; oll an re ma o mebyon Yehoshafat myghtern Yuda.
3 Aga thas a ros dhedha lies ro, a arghans, a owr ha rohow
drudh, war-barth gans trevow kerys yn Yuda; mes ev a ros an
vyghterneth dhe Yehoram, drefenn ev dhe vos an kynsa-genys.
4 Wosa Yehoram dhe yskynna dhe dron y das ha bos fastys
ynno, ev a ladhas oll y vreder gans an kledha, hag ynwedh re
a bennsevigyon Ysrael. 5 Yehoram o dewdhek bloedh warn
ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas eth blydhen yn
Yerusalem. 6 Ev a gerdhas yn fordh myghternedh Ysrael, par
dell wrussa chi Ahab; rag myrgh Ahab o y wreg. Ev a wrug
an pyth o drog yn golok an ARLOEDH. 7 Byttegyns ny vynnas
an ARLOEDH distrui chi Davydh, drefenn an kevambos a wrug
gans Davydh. Ev re ambossa ri dhodho ha dh'y vebyon lugarn
bys vykken.

Rebellyans Edom

8 Yn y dhydhyow Edom a rebellyas erbynn Yuda hag a
wrug myghtern ragdha aga honan. 9 Yehoram a dreusis gans y
gaslewydhyon hag oll y jarettow. Ev a dorras yn-mes nosweyth
hag a omsettyas erbynn an Edomysi, re gylghsa a-dro dhodho
ha'y jarettow ha'y gaslewydhyon. 10 Yndella Edom re beu yn
rebellyans erbynn Yuda bys y'n jydh hedhyw. Y'n prys na
Libna a sevis ynwedh erbynn y rewl, drefenn ev dhe forsakya
an ARLOEDH, Duw y dasow.

Lyther Elias

11 Dres henna ev a wrug tylleryow ughel yn bro venydhyek
Yuda, hag a ledyas trigoryon Yerusalem yn gordhyans idolys,
hag a ledyas Yuda yn sowdhan. 12 Lyther a dheuth dhodho
dhiworth an profoes Elias ow leverel, 'Yndellma y lever an
ARLOEDH, Duw dha das Davydh: Drefenn na gerdhsys yn
fordhow dha das Yehoshafat nag yn fordhow Asa myghtern
Yuda, 13 mes ty re gerdhas yn fordhow myghternedh Ysrael,
ha ledya Yuda ha trigoryon Yerusalem dhe wordhyans idolys,
par dell wrug chi Ahab; hag ynwedh drefenn ty dhe ladha dha
vreder, eseli chi dha das, an re o gwell agesos ty dha honan;
14 otta, an ARLOEDH a dhre pla meur war dha bobel, dha vebyon,
dha wragedh, ha war oll dha bythow, 15 ha ty dha honan a' fydh
kleves sevur gans kleves dha golodhyon, bys pan dheu dha
golodhyon yn-mes, dydh wosa dydh, drefenn an kleves.'

16 An ARLOEDH a wrug dhe sorr an Filistysi difuna erbynn
Yehoram, ha sorr an Arabyon usi ogas dhe'n Ethiopysi. 17 I a
dheuth yn-bann erbynn Yuda, i a entras ynno, ha doen dhe-ves
oll an pythow a gavsons yn chi an myghtern, war-barth gans y
vebyon ha'y wragedh, bys ma nag o mab gesys dhodho marnas
Yehoahaz, y yowynka mab.

Kleves ha Mernans Yehoram

18 Wosa oll hemma an ARLOEDH a'n gweskis yn y golodhyon
gans kleves heb remedi. 19 Wosa neb termyn, dhe benn diw
vlydhen, y golodhyon a dheuth yn-mes drefenn an kleves, hag
ev a verwis yn payn a-has. Ny wrug y bobel tan yn y enor,

avel an tanow a vedha gwrys rag y dasow. [20] Ev a veu pymthek bloedh warn ugens pan dhallathas reynya; ev a reynyas eth blydhen yn Yerusalem. Ev a dremenas ha ny'n jevo nagonan edrek a'y dremena. I a'n ynkleudhyas yn sita Davydh, a-der yn bedhow an myghternedh.

Reyn Ahazia

22 Trigoryon Yerusalem a wrug y yowynka mab Ahazia myghtern yn y le; rag an bagas a dheuth gans an Arabyon dhe'n kamp re ladhsa oll an kottha mebyon. Ytho Ahazia mab Yehoram myghtern Yuda a dhallathas reynya. [2] Ahazia o dew vloedh warn ugens pan dhallathas reynya; ev a reynyas unn vlydhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Athalia, myrgh-wynn Omri. [3] Ev ynwedh a gerdhas yn fordhow chi Ahab rag y vamm o y gusulyadores yn tebelwrians. [4] Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH, dell wrussa chi Ahab; rag wosa mernans y das an re na o y gusulyadoryon, dh'y dhiswrians. [5] Ev a holyas aga husul ynwedh pan eth gans Yehoram mab Ahab myghtern Ysrael rag gwerrya erbynn Hazael myghtern Aram yn Ramoth-gilead. An Aramysi a wolias Yehoram, [6] hag ev a dhehwelis dhe vos yaghhes yn Yezreel a'n goliow re borthas yn Rama pan werryas erbynn Hazael myghtern Aram. Ahazia mab Yehoram myghtern Yuda eth yn-nans dhe weles Yoram mab Ahab yn Yezreel, drefenn ev dhe vos klav.

[7] Mes ordenys veu gans Duw may teffa terroes Ahazia der y vones yn-mes dhe vires Yoram. Yndella pan dheuth di ev eth yn-mes gans Yoram dhe vetya gans Yehu mab Numshi, neb a wrug an ARLOEDH y untya may tiswrella chi Ahab. [8] Pan esa Yehu ow kollenwel breus war ji Ahab, ev a vetyas gans pennsevigyon Yuda ha gans mebyon breder Ahazia esa ow servya Ahazia, hag ev a's ladhas. [9] Ev a hwilas Ahazia hag i a'n synsys hag ev owth omgudha yn Samaria. I a'n dros dhe Yehu ha'y ladha. I a'n ynkleudhyas, rag i a leveris, 'Ev yw mab-wynn Yehoshafat neb a hwilas an ARLOEDH a leun golonn.' Ha nyns o nagonan yn chi Ahazia gans nerth lowr dhe rewlya an wlaskor.

Athalia a Syns an Tron

10 Pan wodhva Athalia, mamm Ahazia bos hy mab marow, hi
a dhallathas distrui oll has ryel chi Yuda. 11 Mes Yehosheba,[a]
myrgh an myghtern, a gemmeras Yoash mab Ahazia, ha'y
ladra dhiworth kres mebyon an myghtern esa ow pos ledhys;
hi a'n gorras ev ha'y vammeth yn chambour gweli. Yndella
Yehosheba, myrgh myghtern Yehoram ha gwreg Yehoyada an
oferyas, drefenn hi dhe vos hwoer Ahazia, a'n kudhas dhiworth
Athalia, ma na allas hi y ladha. 12 Ev a besyas gansa hwegh
blydhen, kudhys yn chi Duw, hag Athalia ow reynya war an tir.

23 Mes y'n seythves blydhen Yehoyada a omgrevhas, hag
a wrug kevambos gans kaptenyon an kansow, Azaria
mab Yeroham, Yshmael mab Yehohanan, Azaria mab Obed,
Maaseya mab Adaya hag Elishafat mab Zikri. 2 I eth a-dro dre
Yuda, hag a guntellas an Levysi dhiworth oll sitys Yuda, ha
pennow teyluyow Ysrael, hag i a dheuth dhe Yerusalem. 3 Ena
an kuntelles dien a wrug kevambos gans an myghtern yn chi
Duw. Yehoyada a leveris dhedha, 'Ottomma mab an myghtern!
Reynyes ev, par dell ambosas an ARLOEDH a-dro dhe vebyon
Davydh. 4 Hemm yw an pyth y koedh dhywgh y wul: unn tressa
rann ahanowgh hwi oferysi ha Levysi, hag a dheu dh'aga dever
y'n Sabot, a vydh gwithysi an treudhow, 5 unn tressa rann a
vydh orth chi an myghtern, hag unn tressa rann orth Yet an
Sel; hag oll an bobel a vydh yn klosyow chi an ARLOEDH. 6 Na
entres nagonan yn chi an ARLOEDH saw unnsel an oferysi ha'n
Levysi usi ow menystra; i a's teves kummyas a entra, rag i
yw sans, mes oll an tus erell a with charj an ARLOEDH. 7 An
Levysi a vydh o kyrghynna an myghtern, peub gans y arvow
yn y leuv; ha myns a entro an chi a vydh ledhys. Bedhewgh
gans an myghtern pan a ev yn-mes ha pan dheu ev a-ji.'

Yoash Kurunys avel Myghtern

8 An Levysi hag oll Yuda a wrug herwydh an pyth a
worhemmynnis Yehoyada an oferyas; pubonan a gemmeras y

a 22:11 *Yehosheba:* Ow siwya an Syriek. Ebrow *Yehoshabeath.*
Gwel 2My 11:2.

wer, an re esa ow talleth aga dever y'n Sabot ha'n re esa ow korfenna aga dever y'n Sabot; rag ny asas Yehoyada an oferyas dhe rann vyth mos dhe-ves. [9] Yehoyada an oferyas, a ros dhe gaptenyon an kansow an guwow ha'n skoesow ha'n boklers re bia dhe vyghtern Davydh, esens yn chi Duw; [10] Ev a worras oll an bobel, pub huni gans y arv yn dorn, a-dro dhe'n myghtern dhiworth parth dhyghow dhe barth kledh an chi, ryb an alter ha'n chi. [11] Ena i a ledyas mab an myghtern yn-mes, hag a worras an gurun warnodho, hag i a ros dhodho an dustuni, ha'y wul myghtern. Yehoyada ha'y vebyon a'n untyas hag i a armas, 'Re vewo an myghtern!'

Moldrans Athalia

[12] Pan glewas Athalia tros an bobel ow poenya hag ow kormel an myghtern, hi eth dhe'n bobel yn chi an ARLOEDH. [13] Hi a viras, hag otta an myghtern ow sevel ryb y goloven y'n entrans, ha'n gaptenyon ha'n hirgernysi ryb an myghtern, hag oll pobel an tir ow lowenhe hag ow hwytha hirgern, ha'n ganoryon gans aga daffar menestrouthi ow ledya y'n solempnyans, Athalia a skwardyas hy dillas, hag a grias, 'Trayson, trayson!' [14] Yehoyada an oferyas a dhannvonas yn-mes kaptenyon an kansow o settys war an lu, ow leverel dhedha, 'Doro hi yn-mes ynter an renkow; pypynag a's hol yw dhe vos ledhys gans an kledha.' Rag an oferyas a leveris, 'Na's ladh yn chi an ARLOEDH.' [15] I a settyas dalghenn ynni; hi a dheuth dhe entrans Yet an Vergh yn chi an myghtern, hag ena i a's ladhas.

[16] Yehoyada a wrug kevambos yntredho y honan hag oll an bobel ha'n myghtern may fons pobel an ARLOEDH. [17] Ena oll an bobel eth dhe ji Baal ha'y denna dhe'n dor; y alteryow ha'y imajys a dorrsons yn temmigow, hag i a ladhas Mattan, oferyas Baal, a-rag an alteryow. [18] Yehoyada a ros an charj dhe worvires chi an ARLOEDH dhe'n oferysi ha'n levysi a apoyntyas Davydh yn chi an ARLOEDH dhe offrynna offrynnow leskys dhe'n ARLOEDH, par dell yw skrifys yn lagha Moyses, gans lowena ha gans kana, herwydh gorhemmynn Davydh. [19] Ev a worras an gwithysi yetow chi an ARLOEDH rag na entro nagonan o avlan

war neb kor.' [20] Ena ev a gemmeras kaptenyon an kanow, an ugheloryon, governours an bobel, hag oll pobel an tir, hag i a dhros an myghtern yn-nans dhiworth chi an ARLOEDH, ow keskerdhes der an Yet Wartha dhe ji an myghtern, ha gorra an myghtern war an tron ryel. [21] Oll pobel an tir a lowenhas, ha'n sita o kosel wosa bos Athalia ledhys gans an kledha.

Yoash a Ewnha an Tempel

24 Yoash o seyth bloedh pan dhallathas reynya; ev a reynyas dew-ugens blydhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Sibia a Beer-sheba. [2] Yoash a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH oll dydhyow Yehoyada an oferyas. [3] Yehoyada a gavas diw wreg ragdho, hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes.

[4] Neb termyn a-wosa Yoash a erviras daswul chi an ARLOEDH. [5] Ev a guntellas an oferysi ha'n Levysi hag y leveris dhedha, 'Kewgh yn-mes dhe sitys Yuda ha kuntellewgh an toll vlydhenyek a Ysrael oll rag ewnhe chi agas Duw.' Mes ny oberis an Levysi yn skav. [6] Ytho an myghtern a elwis Yehoyada an penn, ha leverel dhodho, 'Prag na wrussys dhe'n Levysi dri dhiworth Yuda ha dhiworth Yerusalem an doll a veu tollys gans Moyses, gwas an ARLOEDH, war bobel Ysrael rag tylda an dustuni?' [7] Rag mebyon Athalia, an debelvenyn na, re entersa yn chi Duw gans nerth, ha devnydhya daffar sakrys chi an ARLOEDH rag an Baalim hogen.

[8] An myghtern a worhemmynnis, hag y feu gwrys kofer, ha gorrys tu a-ves dhe yet chi an ARLOEDH. [9] Gwarnyans a veu gwrys dre Yuda oll ha dre Yerusalem may fe dres rag an ARLOEDH an doll a dollas Moyses gwas Duw, war Ysrael y'n gwylvos. [10] Oll an ledyoryon hag oll an bobel a lowenhas hag a dhros aga tholl hag a's gorras y'n kofer bys pan o leun. [11] Peskweyth may feu an kofer dres dhe soedhogyon an myghtern gans an Levysi, pan welsons bos a-ji dhodho kals a arghans, ena skrifennyas an myghtern ha soedhek an arghoferyas a dho ha gwakhe an kofer ha'y gemmeres ha'y dhaskorr dh'y dyller. Yndella y hwrens dydh wosa dydh, hag i a guntellas arghans yn palster. [12] An

myghtern ha Yehoyada a'n ros dhe'n re a's tevo charj war ober chi an ARLOEDH, hag i a wobrenas seri men ha seri prenn rag nowydhhe chi an ARLOEDH, hag ynwedh oberoryon yn horn hag yn brons rag ewnhe chi an ARLOEDH. 13 An re esa ow kul an ober a lavurya ha'n ewnheans eth yn-rag yn aga diwla; i a dhaswrug chi an ARLOEDH dh'y studh wiw hag a'n krevhas. 14 Wosa i dhe worfenna, i a dhros remenant an arghans dhe'n myghtern ha Yehoyada ha ganso y feu gwrys lestri rag chi an ARLOEDH, lestri rag an servis ha rag an offrynnow leskys ha skudellow ha lestri a owr hag a arghans. I a offrynna offrynnow leskys yn chi an ARLOEDH heb hedhi oll dydhyow Yehoyada.

Dislelder Yoash

15 Gyllys koth o Yehoyada ha leun a dhydhyow, hag ev a verwis. Y feu kans bloedh ha deg warn ugens pan verwis. 16 I a'n ynkleudhyas yn sita Davydh gans an vyghternedh, drefenn ev dhe wul da yn Ysrael, hag a-barth Duw ha'y ji.

17 Wosa mernans Yehoyada pennsevigyon Yuda a dheuth hag a omblegyas dhe'n myghtern. An myghtern a woslowas orta. 18 I a forsakyas chi an ARLOEDH, Duw aga thasow, hag a servya an Asherim ha'n peulveyn. Konnar a dheuth war Yuda ha war Yerusalem drefenn aga hammweyth. 19 Byttegyns ev a dhannvonas profoesi yn aga mysk rag aga dri arta dhe'n ARLOEDH; i a dhug dustuni orta, mes ny woslowsons.

20 Ena spyrys Duw a dheuth war Zekaria mab Yehoyada an oferyas; ev a sevis a-ugh an bobel hag a leveris dhedha, 'Yndellma a lever Duw: Prag yth esowgh diwostydh dhe worhemmynnow an ARLOEDH? Ny sewenowgh. Drefenn hwi dhe forsakya an ARLOEDH ev re'gas forsakyas hwi.' 21 Mes i a vrasas er y bynn, ha der arghadow an myghtern i a'n labydhas gans meyn yn klos chi an ARLOEDH. 22 Ny borthas Yoash an myghtern kov a'n tregeredh diskwedhys dhodho gans Yehoyada y das, mes ev a ladhas y vab. Hag ev yn eneworres, ev a leveris, 'Re wello an ARLOEDH ha diella!'

Mernans Yoash

23 Dhe benn an vlydhen lu Aram a dheuth yn-bann erbynn
Yoash. I a dheuth dhe Yuda ha dhe Yerusalem, hag a ladhas
oll pennsevigyon an bobel, hag a dhannvonas oll aga freydh
dhe vyghtern Damaskus. 24 Lu Aram re dhothya gans niver
byghan a wer, mes an ARLOEDH a ros ynter aga diwla lu fest
bras, drefenn i dhe asa an ARLOEDH, Duw aga thasow. Yndella
i a gowlwrug breus war Yoash.

25 Pan gildennsons, i a asas Yoash fest goliys. Y wesyon a
vrasas er y bynn rag goes mab[a] Yehoyada an oferyas, hag i
a'n ladhas war y weli. Yndella y ferwis; hag i a'n ynkleudhyas
yn sita Davydh, mes ny'n ynkleudhsons yn bedhow an
myghternedh. 26 An re a vrasas er y bynn o Zabad mab
Shimeath an Ammonyas, ha Yehozabad mab Shimrith an
Moabyas, 27 Derivadow a-dro dh'y vebyon hag a-dro dhe'n lies
profoesans er y bynn, hag a-dro dhe dhastrehevel chi Duw yw
skrifys y'n lyver-styryans[b] war Lyver an Myghternedh. Hag
Amasia y vab a reynyas yn y le.

Reyn Amasia

25 Amasia o pymp bloedh warn ugens pan dhallathas
reynya, hag ev a reynyas naw blydhen warn ugens
yn Yerusalem. Hanow y vamm o Yehoaddan a Yerusalem.
2 Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH, mes a-der
a leun golonn. 3 Kettel veu an myghterneth fastys warnodho,
ev a ladhas y wesyon re voldras y das, an myghtern. 4 Mes ny
ladhas aga mebyon, herwydh an pyth yw skrifys y'n lagha yn
lyver Moyses, le may hworhemmynnis an ARLOEDH, 'Ny vydh
tasow ledhys a-barth mebyon, na mebyon a-barth tasow, mes
pubonan a ledhir rag y beghes y honan.'

---

a 24:25 *mab:* Ow siwya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *mebyon.*

b 24:27 *lyver-styryans:* Ebrow *midrash.*

Ladhva an Edomysi

5 Amasia a guntellas pobel Yuda, ha'ga gorra herwydh chi
aga thasow yn-dann gaptenyon milyow ha kaptenyon kansow
rag oll Yuda ha Benyamin. Ev a guntellas an re a ugens bloedh
aga oes ha moy hag a gavas i dhe vos tri hans mil, kasoryon
dhewisys gwiw rag bresel, gans an galloes dhe handla guw ha
skoes. 6 Ev a arvethas dhiworth Ysrael kans mil gasor krev a
gans talent a arghans. 7 Mes gour Duw a dheuth dhodho hag a
leveris, 'A vyghtern, na as lu Ysrael dhe vos genes, rag nyns usi
an ARLOEDH gans Ysrael – oll an Efraymysi ma. 8 Rag hwath
mars edh gans an re ma ha bos krev yn batel, Duw a'th tomhwel
a-rag an eskar; rag Duw a'n jeves galloes po dhe weres po dhe
dhomhwel.' 9 Amasia a leveris dhe wour Duw, 'Mes pandr'a
wrav a-dro dhe'n kans talent re res vy dhe lu Ysrael?' Gour
Duw a worthybis, 'An ARLOEDH a yll ri dhis moy ages hemma.'
10 Ena Amasia a dhibarthas an soudoryon a dheuth dhodho
dhiworth Efraym, ha's dannvonas tre. Mes gyllys fest serrys
orth Yuda yth ens, hag i a dhehwelas tre yn konnar meur.

11 Amasia a gemmeras kolonn hag a ledyas y bobel yn-mes;
ev eth dhe nans an Hoelan, hag ev a ladhas deg mil souder a
Seir. 12 Mebyon Yuda a gemmeras deg mil arall hag i yn few,
hag a's dros dhe benn als, ha'ga thewlel yn-nans dhiworth penn
an als, hag i oll a veu terrys dhe demmyn. 13 Mes an soudoryon
re bia dannvenys tre gans Amasia heb aga gasa dhe vos ganso,
a omsettyas war sitys Yuda dhiworth Samaria bys Beth-horon;
i a ladhas tri mil dhen ynna, hag a gemmeras meur a breydh.

14 Wosa Amasia dhe dhehweles dhiworth ladhva an Edomysi,
ev a dhros duwow mebyon Seir ha'ga drehevel avel y dhuwow
y honan ha'ga gordhya, ha leski offrynnow dhedha. 15 An
ARLOEDH a sorras orth Amasia, hag a dhannvonas dhodho
profoes, a leveris dhodho, 'Prag re hwilsys duwow an bobel
ma, na yllens delivra aga fobel aga honan a'th leuv jy?' 16 Mes
hag ev ow kewsel an myghtern a leveris dhodho, 'A'th wrussyn
kusulyador ryel? Hedh! Prag y tegoedh ty dhe vos ledhys?' An
profoes a hedhis, mes y leveris, 'My a woer Duw dhe ervira dha

dhistrui, drefenn ty dhe wul hemma ha drefenn na woslewsys orth ow husul.'

Ysrael a Feth Yuda

17 Ena Amasia myghtern Yuda a omgusulyas hag a dhannvonas
dhe Yoash mab Yehoahaz mab Yehu a Ysrael, ow leverel, 'Deus,
miryn an eyl orth y gila fas orth fas.' 18 Yoash myghtern Ysrael
a dhannvonas ger dhe Amasia myghtern Yuda, 'An askallenn
yn Lebanon a dhannvonas messaj dhe sedresenn yn Lebanon,
ow leverel, "Ro dha vyrgh dhe'm mab avel gwreg;" mes best
gwyls yn Lebanon a dremenas hag a drettyas war an askallenn.
19 Ty a lever, "Mir, my re fethas Edom," ha'th kolonn re'th
trehevis yn-bann yn balghder. Mes lemmyn gorta tre; prag y
strivydh rag trobel ha dri terroes warnas ha war Yuda genes?'

20 Mes ny woslowas Amasia; rag bos hemma dhiworth
Duw, dh'aga ri yn leuv Yoash, rag i dhe hwilas duwow Edom.
21 Yndella Yoash myghtern Ysrael eth yn-bann hag ev hag
Amasia myghtern Yuda a vatalyas, an eyl erbynn y gila yn Beth-
shemesh, yw dhe Yuda. 22 Yuda a veu fethys gans Ysrael; pub
huni a fias dhe dre. 23 Yoash myghtern Ysrael a synsis Amasia
myghtern Yuda mab Yoash mab Ahazia yn Beth-shemesh
dhiworth Yet Efraym dhe Yet an Gornell, ha'y fellder o peswar
kans kevelin. 24 Ev a gemmeras oll an owr ha'n arghans, hag
oll an lestri kevys yn chi Duw, a via yn gwith Obed-edom;
ev a gemmeras ynwedh tresorvaow chi an myghtern, ynwedh
goestlow; ena ev a dhehwelis dhe Samaria.

Mernans Amasia

25 Amasia mab Yoash myghtern Yuda, a vewas pymthek
blydhen wosa mernans myghtern Yehoahaz a Ysrael.
26 Gweythresow erell Amasia, a'n kynsa dhe'n diwettha, nyns
yns i skrifys yn Lyver Myghternedh Yuda hag Ysrael? 27 A'n
termyn may treylyas Amasia dhiworth an ARLOEDH, i a wrug
bras er y bynn yn Yerusalem, hag ev a fias dhe Lakish. Mes i
a dhannvonas war y lergh dhe Lakish hag ena i a'n ladhas. 28 I
a'n dros tre war vergh; ev a veu ynkleudhys gans y dasow yn
sita Davydh.

Reyn Uzzia

26 Ena oll pobel Yuda a gemmeras Uzzia, o hwetek bloedh, hag a'n gwrug myghtern yn le y das Amasia.
2 Ev a dhastrehevis Eloth ha'y daskorr dhe Yuda, wosa an myghtern dhe goska gans y dasow. 3 Hwetek bloedh o pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas dewdhek blydhen ha dew-ugens yn Yerusalem. Hanow y vamm o Yekolia a Yerusalem.
4 Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH, par dell wrussa y das Amasia. 5 Yth esa ow hwilas mynnas Duw yn dydhyow Zekaria, neb a'n dyskas yn own Duw. Hedre ve ow hwilas mynnas an ARLOEDH, Duw a wrug dhodho seweni.

6 Ev eth yn-mes hag a werryas erbynn an Filistysi, hag ev a dorras dhe'n dor fos Gath ha fos Yabne ha fos Ashdod; ev a dhrehevis sitys yn tiredh Ashdod hag yn tylleryow erell yn mysk an Filistysi. 7 Duw a'n gweresas erbynn an Filistysi, hag erbynn an Arabyon trigys yn Gur-baal, hag erbynn an Meunysi.
8 An Ammonysi a ros trubyt dhe Uzzia, ha'y vri a lesas bys or Ejyp, rag gyllys fest krev ova. 9 Dres henna Uzzia a dhrehevis touryow yn Yerusalem, orth Yet an Gornell, orth Yet an Nans, hag orth an elin, hag ev a's keras. 10 Ev a dhrehevis touryow y'n gwylvos hag ev a balas lies dowrargh, rag ev a'n jevo greow bras, keffrys y'n Shefela hag y'n plen. Hag ev a'n jevo tiogyon ha gonedhysi gwinlannow y'n vro venydhyek hag y'n tiryow feyth, rag ev a garas an dor. 11 Dres henna Uzzia a'n jevo lu a gasoryon, dyskys yn batel, parys yn rannow herwydh an niverow y'n komptyans gwrys gans an skrifennyas Yeiel ha'n soedhek Maaseya, yn-dann gevarwoedhyans Hanania, onan a gaslewydhyon an myghtern. 12 An niver kowal a bennow teyluyow ha dhedha kasoryon alloesek o dew vil ha hwegh kans. 13 Yth esa yn-dann aga leuv lu a dri hans ha seyth a vilyow, pymp kans, hag a werrya gans nerth meur, rag gweres an myghtern erbynn an eskar. 14 Uzzia a brovias rag oll an lu, skoesow, guwow, basnettow, kaspowsyow, gwaregow, ha meyn rag tewlel. 15 Yn Yerusalem ev a dhrehevis jynnow re bia devisys gans ynjinoryon sleygh, war an touryow hag orth

an kornellow rag tewlel sethow ha meyn bras. Y vri a lesas pell, rag ev o marthys gweresys, bys pan o gyllys krev.

Uzzia Yw Goethus hag a As Duw

16 Mes pan ova gyllys krev, gyllys goethus o ynwedh, bys dh'y dhiswrians. Ev o dislen dhe'n ARLOEDH y Dhuw, hag yth entras yn tempel an ARLOEDH dhe leski ynkys war alter an ynkys. 17 Mes Azaria an oferyas eth a-ji war y lergh, gans peswar ugens oferyas an ARLOEDH, gwer grev. 18 I a sevis orth myghtern Uzzia hag a leveris dhodho, 'Ny dhelledh dhis leski ynkys dhe'n ARLOEDH, mes y telledh dhe'n oferysi, mebyon Aron, yw sakrys dhe leski ynkys. Ke yn-mes a'n sentri; rag ty re wrug drog, ha ny dheg henna enor dhis dhiworth an ARLOEDH Duw.' 19 Ena Uzzia a sorras. Ev a'n jevo ynkyslester yn y dhorn rag leski ynkys; mes pan esa ow serri orth an oferysi kleves lovrek a omdhiskwedhas war y dal a-rag an oferysi yn chi an ARLOEDH, ryb alter an ynkys. 20 Pan welas Azaria an arghoferyas hag oll an oferysi orto, ev dhe vos lovrek yn y dal, i a fyskas orth y worra yn-mes. Hag ev y honan a fyskas ow mos yn-mes, rag an ARLOEDH dh'y blagya. 21 Myghtern Uzzia o lovrek bys yn jydh y vernans. Yth esa trigys yn chi dibarth, lovrek, eskes a ji an ARLOEDH. Y vab Yotham a'n jevo charj a ji an myghtern, ow koverna pobel an pow.

22 Gweythresow erell Uzzia, a'n kynsa dhe'n diwettha, a veu skrifys gans an profoes Ysay mab Amos. 23 Uzzia a goskas gans y dasow; i a'n ynkleudhyas gans y dasow yn ynkleudhva an vyghternedh, rag y lavarsons, 'Ev yw lovrek.' Y vab Yotham a reynyas yn y le.

Reyn Yotham

27 Yotham o pymp bloedh warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas hwetek blydhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Yerusha myrgh Sadok. 2 Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH par dell re wrussa y das Uzzia, saw ny entras y'n tempel an ARLOEDH. Mes an bobel a besyas yn aga drogobereth. 3 Ev a dhrehevis an yet wartha yn chi an ARLOEDH, hag a wrug drehevyansow pals war fos

Ofel. [4] Dres henna ev a dhrehevis sitys yn bro venydhyek Yuda,
ha dinasow ha touryow war an breow koesek. [5] Ev a vatalyas
orth myghtern an Ammonysi ha'y fetha. An Ammonysi a ros
dhodho y'n vlydhen na kans talent a arghans, deg mil gor[a] a ys
ha deg mil a heydh. An Ammonysi a dylis an keth myns y'n
nessa hag y'n tressa blydhen. [6] Ytho Yotham eth ha bos krev
drefenn ev dhe witha y fordhow kompes a-rag an ARLOEDH y
Dhuw. [7] Gweythresow erell Yotham, hag oll y vreselyow ha'y
fordhow, yw skrifys yn Lyver Myghternedh Ysrael ha Yuda.
[8] Ev o pymp bloedh warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a
reynyas hwetek blydhen yn Yerusalem. [9] Yotham a goskas gans
y dasow, hag i a'n ynkleudhyas yn sita Davydh; ha'y vab Ahaz
a reynyas yn y le.

Reyn Ahaz

28 Ahaz o ugens bloedh pan dhallathas reynya; hag ev
a reynyas hwetek blydhen yn Yerusalem. Ny wrug
an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH, kepar ha Davydh y das,
[2] mes ev a gerdhas yn fordhow myghternedh Ysrael. Ynwedh ev
a wrug imajys teudh rag an Baalim; [3] hag ev a leski sakrifisow
yn nans mab Hinnom, hag a wre dh'y vebyon tremena dre dan
herwydh usadow kasadow an kenedhlow a wrug an ARLOEDH
aga fesya a-rag mebyon Ysrael. [4] Ev a sakrifia ha leski offrynnow
y'n tylleryow ughel, war an breow, hag yn-dann bub gwydhenn
las.

Aram hag Ysrael a Feth Yuda

[5] Rakhenna an ARLOEDH y Dhuw a'n ros yn leuv myghtern
Aram; i a'n fethas hag a gemmeras yn kethneth myns bras a'y
dus hag a's dros dhe Damaskus. Ev a veu res ynwedh yn leuv
myghtern Ysrael neb a'n fethas gans ladhva veur. [6] Pekagh mab
Remalia a ladhas hwegh-ugens mil yn Yuda a-ji dhe unn jydh,
oll anedha kasoryon grev, drefenn i dhe forsakya an ARLOEDH,
Duw aga thasow. [7] Zikri, kasor krev a Efraym a ladhas Maaseya

---

a 27:5 *gor:* Kor, musur sygh po linyel a-dro dhe 400 liter.

mab an myghtern, Azrikam neb a'n jevo charj a'n palas, hag Elkana an nessa yn awtorita dhe'n myghtern.

An Profoes Oded

[8] An Ysraelysi a gemmeras yn kethneth dew kans mil a'ga breder, benynes, mebyon ha myrghes. I a gemmeras ynwedh meur a breydh dhiworta hag a dhros an preydh dhe Samaria. [9] Mes yth esa profoes a'n ARLOEDH ena, Oded y hanow; ev eth yn-mes dhe vetya an lu a dheuth dhe Samaria, hag ev a leveris dhedha, 'Drefenn an ARLOEDH Duw agas tasow dhe serri orth Yuda, ev re's ros yn agas leuv, mes hwi re's ladhas yn konnar re hedhas bys yn nev. [10] Lemmyn hwans a'gas beus dhe wul mebyon Yuda ha Yerusalem agas kethyon ha kethesow. A nyns owgh hwi ynwedh kablus a-rag an ARLOEDH agas Duw? [11] Lemmyn klewewgh hemma, ha daskorrewgh an gethyon re gemmersowgh dhiworth agas breder, rag yma konnar fell an ARLOEDH warnowgh.' [12] Dres hemma neb pennow a'n Efraymysi, Azaria mab Yohanan, Berekia mab Meshillemoth, Hezekia mab Shallum, hag Amasa mab Hadlay, a sevis erbynn an re esa ow tehweles dhiworth an vresel, [13] hag i a leveris dhedha, 'Na dhrewgh an gethyon ma omma, rag ni a vydh kablus a-rag an ARLOEDH. A vynnowgh keworra dh'agan peghosow ha'gan kammweythresow? Rag agan kabel yw meur seulabrys, hag yma konnar fell erbynn Ysrael.' [14] Ytho an gasoryon ervys a asas an gethyon ha'n preydh a-rag an soedhogyon hag oll an kuntelles. [15] Ena an wer a veu henwys rag an servis ma a sevis hag a gemmeras an gethyon, hag i a wiskas oll an re noeth gans dillas kevys y'n preydh, ha'ga arghena, ha ri dhedha boes ha diwes ha'ga ura. I a worras an re wann war asenes, ha'ga dri dh'aga breder yn Yeriko, sita an palmwydh. Ena i a dhehwelis dhe Samaria.

Assyria a Skon a Weres Yuda

[16] Y'n dydhyow na myghtern Ahaz a dhannvonas dhe vyghtern Assyria ow pysi gweres. [17] Rag an Edomysi re omsettsa arta yn Yuda, ha'y fetha, ha doen dhe-ves kethyon. [18] An Filistysi a omsettyas war sitys an Shefela ha'n Negeb a Yuda, ha synsi

Beth-shemesh, Ayyalon, Gederoth, Soko gans hy threvow, Timna gans hy threvow ha Gimzo gans hy threvow, hag i a drevesigas ynna. [19] Rag an ARLOEDH a iselhas Yuda drefenn Ahaz myghtern Ysrael, rag ev dhe dhyghtya heb fronn yn Yuda, ha re bia pur dhislel dhe'n ARLOEDH. [20] Yndella Tiglath-pileser myghtern Assyria a dheuth er y bynn, ha'y arwaska yn le y grevhe. [21] Ahaz a ravnas chi an ARLOEDH ha chiow an myghtern ha'n bennsevigyon. Ev a ros trubyt dhe vyghtern Assyria, mes ny veu gweres dhodho.

Dislelder ha Mernans Ahaz

[22] Yn prys y ahwer ev eth ha bos hwath moy dislel dhe'n ARLOEDH – an keth myghtern Ahaz ma. [23] Rag ev a sakrifias dhe dhuwow Damaskus a'n fethsa, ha leverel, 'Drefenn duwow myghternedh Aram dh'aga gweres, my a wra sakrifia dhedha, rag ma'm gweressons vy.' Mes an re na o diswrians dhodho ha dhe Ysrael oll. [24] Ahaz a guntellas war-barth lestri chi an ARLOEDH hag a's troghas yn temmigow. Ev a dhegeas darasow chi an ARLOEDH hag a wrug ragdho y honan alteryow yn pub kornell a Yerusalem. [25] Yn pub sita ha tre yn Yuda ev a wrug tylleryow ughel rag leski offrynnow dhe dhuwow erell, ow provokya an ARLOEDH, Duw y dasow, dhe sorr. [26] Y weythresow erell hag oll y fordhow, a'n kynsa dhe'n diwettha, yw skrifys yn Lyver Myghternedh Yuda hag Ysrael. [27] Ahaz a goskas gans y dasow, hag i a'n ynkleudhyas y'n sita, yn Yerusalem; mes ny'n drosons yn bedhow myghternedh Ysrael. Y vab Hezekia a reynyas yn y le.

Reyn Hezekia

29 Hezekia a dhallathas reynya pan o pymp bloedh warn ugens, hag ev a reynyas naw blydhen warn ugens yn Yerusalem. Hanow y vamm o Abia myrgh Zekaria. [2] Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH, kepar dell wrug Davydh y das.

Glanheans an Tempel

3 Yn kynsa blydhen y reyn, y'n kynsa mis, ev a igoras
darasow chi an ARLOEDH ha'ga ewnhe. 4 Ev a dhros an oferysi
ha'n Levysi ha'ga huntelles yn plen an howldrehevel. 5 Ev a
leveris dhedha, 'Goslowewgh orthiv Levysi! Omsakrewgh hwi,
ha sakrewgh chi an ARLOEDH, Duw agas tasow, ha degewgh
yn-mes an avlander dhiworth an tyller sans. 6 Rag agan tasow
re beu dislel hag i a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH.
I a'n forsakyas, hag a dreylyas aga fas dhiworth trigva an
ARLOEDH, ha treylya aga heyn. 7 Ha moy es henna i a dhegeas
darasow an portal ha difeudhi golow an lugern; ny offrynnsons
ynkys, na ny wrussons offrynnow leskys y'n tyller sans dhe
Dhuw Ysrael. 8 Yndella konnar an ARLOEDH a dheuth war
Yuda ha war Yerusalem, hag ev a's gwrug tra a euth, a skruth,
hag a hwiban, dell welowgh gans agas dewlagas agas honan.
9 Agan tasow re goedhas gans an kledha ha'gan mebyon ha'gan
myrghes haga yma agan gwragedh yn kethneth drefenn henna.
10 Yndella yma y'm kolonn gul kevambos gans an ARLOEDH
Duw Ysrael, rag may treyllyo y sorr dhiworthyn. 11 Ow mebyon,
na vedhewgh logh lemmyn, rag an ARLOEDH re'gas dewisas dhe
sevel a-ragdho ha'y servya, ha dhe vos y venystoryon, ha dhe
leski offrynnow dhodho.'

12 Ena an Levysi a sevis, Mahath mab Amasay, ha Yoel mab
Azaria, a vebyon an Kohathysi; a vebyon Merari, Kish mab
Abdi, hag Azaria mab Yehallelel; hag a'n Gershonysi, Yoagh
mab Zimma, hag Eden mab Yoagh; 13 a vebyon Elisafan, Shimri
ha Yeuel; hag a vebyon Asaf, Zekaria ha Mattania; 14 a vebyon
Heman, Yehuel ha Shimei; hag a vebyon Yeduthun, Shemaia
hag Uzziel. 15 I a guntellas aga breder hag a omsakras aga
honan; ena i a entras, par dell re worhemmynnsa an myghtern,
herwydh geryow an ARLOEDH rag glanhe chi an ARLOEDH. 16 An
oferysi eth a-berth yn pervedh chi an ARLOEDH rag y lanhe. I a
dhros yn-mes oll an avlander a gavsons yn sentri an ARLOEDH,
dhe glos chi an ARLOEDH; ha'n Levysi a'n kemmeras ha'y dhoen
yn-mes dhe nans Kidron. 17 I a dhallathas an sakrans yn kynsa
dydh an kynsa mis, hag yn ethves dydh an mis i a dheuth bys

portal an ARLOEDH. Dres eth dydh i a sakras chi an ARLOEDH,
hag yn hwetegves dydh an kynsa mis i a worfennas. [18] Ena i
eth a-ji dhe vyghtern Hezekia ha leverel, 'Ni re lanhas chi an
ARLOEDH oll, alter an offrynn leskys hag oll y lestri, ha moes
bara an lok hag oll hy daffar. [19] Ni re bareusis ha sakra oll an
daffar a veu skonys gans myghtern Ahaz der y reyn, pan ova
dislel. Ymons i a-rag alter an ARLOEDH.'

Gordhyans Tempel Yw Daswrys

[20] Ena myghtern Hezekia a sevis yn-bann a-varr hag a
guntellas soedhogyon an sita, hag eth yn-bann dhe ji an
ARLOEDH. [21] I a dhros seyth tarow, seyth hordh, seyth oen, ha
seyth bogh avel offrynn pegh rag an wlaskor, rag an sentri ha
rag Yuda. Ev a worhemmynnis dhe'n oferysi, mebyon Aron,
aga offrynna war alter an ARLOEDH. [22] Ytho i a ladhas an terewi,
ha'n oferysi a dhegemmeras an goes ha'y skoellya orth an alter;
i a ladhas an hordhes ha'ga goes a veu skoellys orth an alter; i
a ladhas an eyn ynwedh ha'ga goes a veu skoellys orth an alter.

[23] Ena an boghes rag an offrynn pegh a veu dres a-rag an
myghtern ha'n kuntelles, hag i a worras aga diwleuv warnedha.
[24] An oferysi a's ladhas hag a wrug offrynn gans aga goes war an
alter, rag gul dehwelyans a-barth oll Ysrael. Rag an myghtern
a worhemmynnis may hwreller an offrynn leskys ha'n offrynn
pegh a-barth oll Ysrael.

[25] Ev a dhesedhas an Levysi yn chi an ARLOEDH gans
symbalys, telynnow ha lyras, herwydh gorhemmynn Davydh
ha Gad, gwelesydh an myghtern ha Nathan an profoes; rag y
feu an gorhemmynn dhiworth an ARLOEDH der y brofoesi. [26] An
Levysi a sevis gans daffar menestrouthi Davydh, ha'n oferysi
gans hirgern. [27] Hezekia a worhemmynnis mayth offrynner an
offrynn leskys war an alter. Pan dhallathas an offrynn leskys,
an gan dhe'n ARLOEDH a dhallathas ynwedh, ha'n hirgern
gans daffar Davydh myghtern Ysrael. [28] Oll an kuntelles a
wordhyas, an ganoryon a ganas, ha'n hirgern a sonas; hag oll
a hemma a besyas bys pan veu diwedhys an offrynn leskys.
[29] Pan veu an offrynn gorfennys, an myghtern hag oll esa ganso

a blegyas dhe'n dor hag a wordhyas. 30 Myghtern Hezekia ha'n soedhogyon a worhemmynnis dhe'n Levysi may kannens gormola dhe'n ARLOEDH gans geryow Davydh ha'n gwelesydh Asaf. I a ganas gormola gans lowena, hag i a blegyas dhe'n dor hag a wormolas.

31 Ena Hezekia a leveris, 'Lemmyn sakrys owgh dhe'n ARLOEDH; dewgh nes, ha drewgh sakrifisow hag offrynnow grasyans rag chi an ARLOEDH.' An kuntelles a dhros sakrifisow hag offrynnow grasyans hag oll a's tevo kolonn volonjedhek a dhros offrynnow leskys. 32 Niver an offrynnow leskys dres gans an kuntelles o deg tarow ha tri ugens, kans hordh, ha dew kans oen; oll an re ma o rag offrynn leskys dhe'n ARLOEDH. 33 An offrynnow sakrys o hwegh kans tarow ha tri mil dhavas. 34 Mes tanow o niver an oferysi ha ny yllons kroghena oll an offrynnow leskys; ytho aga breder an Levysi a's gweresas bys pan o an ober gorfennys ha bys pan o oll an oferysi erell sakrys, rag an Levysi o moy diwysyk ages an oferysi owth omsakra aga honan. 35 Yth esa myns bras a offrynnow leskys, war-barth gans blonek an offrynnow kowethyans,[a] hag yth esa offrynnow diwes rag an offrynnow leskys. Yndella servis chi an ARLOEDH a veu daswrys. 36 Hezekia hag oll an bobel a lowenhas drefenn an pyth a wrussa Duw a-barth an bobel; rag an dra re hwarvia yn uskis.

An Pask Meur

30 Hezekia a dhannvonas dhe oll Ysrael ha Yuda, hag a skrifas lytherow ynwedh dhe Efraym ha dhe Manasse, may teffons dhe ji an ARLOEDH yn Yerusalem rag solempnya Pask an ARLOEDH, Duw Ysrael. 2 An myghtern ha'y soedhogyon hag oll an kuntelles yn Yerusalem re omgusulsa solempnya an Pask y'n nessa mis. 3 Ny allsens y solempnya y'n prys ewn, rag ny wrussa myns lowr a oferysi omsakra aga honan, hag ynwedh ny omguntellsa an bobel yn Yerusalem. 4 An towl a heveli da dhe'n myghtern ha dhe oll an kuntelles 5 I a erviras gul gwarnyans der oll Ysrael, dhiworth Beer-sheba

a 29:35 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

bys yn Dan, rag may teffa an bobel ha solempnya an Pask dhe'n ARLOEDH, Duw Ysrael, yn Yerusalem. Ny via solempnys bythkweth gans niver mar vras, herwydh rewlys an skrif. [6] Yndella poenyoryon eth der oll Ysrael ha Yuda gans lytherow dhiworth an myghtern ha'y soedhogyon war-lergh gorhemmynn an myghtern ow leverel, 'A vebyon Ysrael, dehwelewgh dhe'n ARLOEDH, Duw Abraham, Ysak, hag Ysrael, rag may treyllyo arta dhe'n re ahanowgh a dhienkas dhiworth leuv myghternedh Assyria. [7] Na vedhewgh avel agas tasow ha'gas breder o dislel dhe'n ARLOEDH, Duw agas tasow, bys ma's gwrug tra a skruth, dell welowgh. [8] Na vedhewgh kales agas kilbenn lemmyn dell vedha agas tasow; ystynnewgh leuv dhe'n ARLOEDH ha dewgh dh'y sentri, re sakras bys vykken, ha servyewgh an ARLOEDH rag may treyllyo y gonnar dhiworthowgh. [9] Rag mar tehwelowgh dhe'n ARLOEDH, agas breder ha'gas fleghes a gyv truedh gans an re a's divroas, hag i a dhehwel dhe'n tir ma. Rag an ARLOEDH agas Duw yw grassyes ha truedhek, ha ny dreyl y fas dhiworthowgh mar tehwelowgh dhodho.'

[10] Yndella an boenyoryon e a sita dhe sita yn pow Efraym ha Manasse, ha maga pell avel Zebulun; mes i a's skornyas yn unn hwerthin orta, hag a wrug ges anedha. [11] Byttegyns yth esa gwer a Asher, Manasse ha Zebulun a omuvelhas hag a dheuth dhe Yerusalem. [12] Yth esa leuv Duw war Yuda ynwedh rag ri dhedha unn brys dhe wul an pyth a worhemmynnis an myghtern ha'n soedhogyon dre er an ARLOEDH.

[13] Lies den a dheuth war-barth yn Yerusalem dhe solempnya goel an bara heb goell y'n nessa mis, kuntelles fest bras. [14] I a dhallathas oberi hag a dhug dhe-ves an alteryow esa yn Yerusalem, hag i a dhug dhe-ves oll an alteryow rag offrynna ynkys ha'ga thewlel y'n nans Kidron. [15] I a ladhas oen an Pask y'n peswardhegves dhydh a'n nessa mis. An oferysi ha'n Levysi a's tevo meth hag i a omsakras aga honan, hag a dhros offrynnow leskys yn chi an ARLOEDH. [16] I a sevis yn aga thylleryow herwydh lagha Moyses, gour Duw; an oferysi a skoellyas an goes a dhegemmersons dhiworth diwla an Levysi. [17] Rag bos lies y'n kuntelles na omsakr'sons, res o dhe'n Levysi

ladha eyn an Pask a-barth pubonan o avlan, dh'aga sakra dhe'n ARLOEDH. [18] Ny omlanhasa aga honan brassa rann an bobel, lies anedha dhiworth Efraym, Manasse, Yssakar, ha Zebulun, saw i a dhybris an Pask yn fordh na veu herwydh rewlys an skrif. Mes Hezekia a bysis ragdha, ow leverel, 'Gaves an ARLOEDH mas pubonan [19] re settyas y golonn dhe hwilas an ARLOEDH, Duw aga thasow, kyn nag o herwydh rewlys an sentri a-dro dhe lander.' [20] An ARLOEDH a glewas Hezekia hag ev a yaghhas an bobel. [21] An Ysraelysi esa yn Yerusalem a solempnyas goel an bara heb goell seyth dydh gans lowender meur; ha'n Levysi ha'n oferysi a wordhyas an ARLOEDH pub dydh, ha gansa daffar menestrouthi ughel aga son sakrys dhe'n ARLOEDH. [22] Hezekia a gewsis ow kennertha an Levysi a dhiskwedhas konvedhes da yn servis an ARLOEDH. Seyth dydh i a dhybris aga rann apoyntys, ow sakrifia offrynnow kowethyans,[a] hag owth aswonn grasow dhe'n ARLOEDH, Duw aga thasow.

[23] Ena oll an kuntelles a assentyas war-barth dhe solempnya an goel seyth dydh pella; ytho i a'n solempnyas seyth dydh pella gans lowender. [24] Hezekia myghtern Yuda a ros dhe'n kuntelles mil darow ha seyth mil dhavas rag offrynnow, ha'n soedhogyon a ros dhe'n kuntelles mil darow ha deg mil dhavas. Niver meur a'n oferysi a omsakras aga honan. [25] Y lowenhas oll kuntelles Yuda, ha'n oferysi ha'n Levysi ha'n kuntelles a dheuth yn-mes a Ysrael, ha'n alyons a dheuth yn-mes a bow Ysrael, ha'n alyons trigys yn Yuda. [26] Yth esa joy meur yn Yerusalem, rag a-dhia dhydhyow Solomon mab Davydh myghtern Ysrael, ny via travyth par dhe hemma yn Yerusalem. [27] Ena an oferysi ha'n Levysi a sevis yn-bann ha benniga an bobel, ha'ga lev o klewys; ha'ga fysadow a dheuth dh'y drigva sans yn nev.

Diswrians Sentris an Ankrydoryon

31 Pan veu oll henna gorfennys, oll Ysrael esa ena eth yn-mes dhe sitys Yuda hag a droghas an peulveyn, ha terri dhe'n dor an Asherim, ha distrui an tylleryow ughel ha'n alteryow der oll Yuda ha Benyamin hag yn Efraym ha

a 30:22 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

Manasse, bys pan y's diswrussens oll. Ena pobel Ysrael a dhehwelis dh'aga sitys, pubonan dh'y berghennogeth y honan.

[2] Hezekia a apoyntyas an oferysi ha'n Levysi dh'aga rannow, rann ha rann, pubonan herwydh y servis, an oferysi ha'n Levysi rag offrynnow leskys hag offrynnow kowethyans,[a] dhe venystra ha dhe aswonn grasow ha gormola yn yetys tyldow an ARLOEDH. [3] An myghtern a ros a'y bythow y honan rag an offrynnow leskys, offrynnow leskys an myttin ha'n gorthugher, ha'n offrynnow leskys rag an Sabotys, an loeryow nowydh ha'n goelyow apoyntys, dell yw skrifys yn lagha an ARLOEDH. [4] Ev a worhemmynnis dhe'n bobel trigys yn Yerusalem ri aga rann dhe'n oferysi ha'n Levysi, rag may hallens aga omri dhe lagha an ARLOEDH. [5] Kettell lesas an ger, pobel Ysrael a ros yn palster kynsa froeth a ys, gwin, oyl, mel, hag a oll trevas an mes; hag i a dhug yn palster an dega a bup-tra. [6] Mebyon Ysrael ha Yuda trigys yn sitys Yuda a dhros ynwedh dega a jatel ha deves, ha dega an taklow re bia sakrys dhe'n ARLOEDH aga Duw, ha'ga gorra yn kalsow. [7] Y'n tressa mis i a dhallathas krugya an kalsow, hag i a's gorfennas y'n seythves mis. [8] Pan dheuth Hezekia ha'n soedhogyon hag a welas an kalsow, i a vennigas an ARLOEDH ha'y bobel Ysrael. [9] Hezekia a wovynnas orth an oferysi ha'n Levysi a-dro dhe'n kalsow. [10] Azaria an arghoferyas, o a ji Sadok, a worthybis dhodho, 'A-ban dhallathsons dri rohow yn chi an ARLOEDH, ni re'gan bo lowr dhe dhybri ha'n remenant yw lowr, rag an ARLOEDH re vennigas y bobel, ha'n kals bras ma yw an remenant.'

Restrans Nowydh a'n Oferysi ha'n Levysi

[11] Hezekia a worhemmynnis may fe gwithvaow pareusys yn chi an ARLOEDH; hag i a's pareusis. [12] Yn lel i a dhug ynno an kevrohow, an degedhow ha'n taklow re bia sakrys. An pennsoedhek neb a'n jevo charj warnedha o Konania an Levyas, gans y vroder Shimei avel an nessa dhodho; [13] Yehiel, Azazia. Nahath, Asahel, Yerimoth, Yozabad, Eliel, Ysmakia, Mahath ha Benaya o gorwoelysi ow kweres Konania ha Shimei

a 31:2 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

y vroder, apoyntys gans Hezekia an myghtern hag Azaria, pennsoedhek chi Duw. 14 Kore mab Ymna an Levyas, gwithyas yet an howldrevel, a'n jevo charj a'n rohow bolonjedhek res dhe Dhuw, rag kevrenna an kevro gwrys dhe'n ARLOEDH ha'n offrynnow an moyha sans. 15 Yth esa Eden, Minyamin, Yeshua, Shemaia, Amaria, ha Shekania orth y weres yn lel, yn sitys an oferysi, rag dyllo an kevrennow dh'aga breder, yowynk ha hen, herwydh an rannow. 16 Gans henna an re rekordys seulabrys herwydh linyeth, tus worreydh a dri bloedh ha moy, oll a vedha owth entra chi an ARLOEDH a dhegemmeri pub dydh neppyth rag aga servis yn aga soedhow, herwydh aga rannow. 17 An oferysi a veu omrolys herwydh chi aga thasow; ha'n Levysi a ugens bloedh ha moy, a veu omrolys yn aga soedhow, herwydh aga rannow. 18 An oferysi a veu omrolys gans oll aga fleghigyow, aga gwragedh, aga mebyon ha'ga myrghes, ewn rag oll an kuntelles; rag i o lel owth omwitha aga honan sans, 19 ha rag mebyon Aron, an oferysi trigys y'n powdir yn tiredh pubonan a'ga threvow, gwer apoyntys herwydh aga hanow a lesranna rannow dhe bub gorreydh yn mysk an oferysi, ha dhe bubonan omrolys yn mysk an Levysi.

20 Hezekia a wrug hemma der oll Yuda; ev a wrug an pyth o da hag ewn ha lel a-rag an ARLOEDH y Dhuw. 21 Pub ober a omgemmeras ev yn servis chi Duw, ha herwydh an lagha ha'n gorhemmynn, ow hwilas y Dhuw, ev a'n gwrug gans kolonn leun, hag ev a sewenis.

Omsettyans Sennagherib

32 War-lergh an traow ma ha'n gweythresow a lelduri, Sennagherib myghtern Assyria a dheuth hag omsettya orth Yuda, hag ev a gampyas erbynn an sitys kerys, ow tybi y's synsi ragdho y honan.

2 Pan welas Hezekia Sennagherib dhe dhos, hag ev dhe ervira dhe omladh erbynn Yerusalem, 3 ev a dewlis towl gans y soedhogyon ha'y gasoryon stoppya an fentynyow esa a-ves dhe'n sita; hag i a'n gweresas. 4 I a guntellas lies tus, hag i a stoppyas oll an fentynyow, keffrys ha'n gover a resa der an tir,

ow leverel, ‘Prag y to myghternedh Assyria ha kavoes dowr yn palster?’ [5] Hezekia a gemmeras kolonn, hag a dhastrehevis oll rannow an fos o koedhys yn-nans, hag a dhrehevis touryow warnedhi, ha tu a-ves dhedhi ev a dhrehevis fos arall; ha dres henna ev a grevhas Millo yn sita Davydh, hag ev a wrug arvow ha skoesow, pals anedha. [6] Ev a apoyntyas kaslewydhyon war an bobel, hag a’s kuntellas war-barth dhodho y’n plen orth yet an sita, hag a gewsis dhedha yn unn golonnekhe, ow leverel, [7] ‘Bedhewgh krev hag a golonn dha. Na berthewgh own na bos penndegys a-rag myghtern Assyria hag oll an routh usi ganso; rag yma onan kreffa genen ni es dell eus ganso ev. [8] Yma ganso bregh a gig; mes yma genen ni an Arloedh agan Duw rag agan gweres ha dhe vatalyas agan batelyow.’ An bobel o kolonnekhes gans geryow Hezekia myghtern Yuda.

[9] Wosa hemma, pan esa Sennagherib myghtern Assyria owth omsettya a-dro dhe Lakish gans oll y nerth breselek, ev a dhannvonas y wesyon dhe Yerusalem, dhe Hezekia myghtern Yuda, ha dhe oll tus Yuda esa yn Yerusalem, ow leverel, [10] ‘Yndella y lever Sennagherib myghtern Assyria: Pyth yw an dra mayth esowgh ow trestya warnodho, y hyllowgh perthi gorhe erbynn Yerusalem? [11] A ny’gas toell Hezekia, orth agas ri dhe verwel gans divoetter ha syghes, pan lever ev, “An Arloedh agan Duw a’gan saw a leuv myghtern Assyria?” [12] A ny gemmeras Hezekia y honan dhe-ves y dylleryow ughel ha’y alteryow, hag a worhemmynnis dhe Yuda ha Yerusalem, ow leverel, “A-rag unn alter hwi a wra gordhya, ha warnedhi hwi a lesk offrynnow”? [13] A ny wodhowgh an pyth a wrug vy ha’m tasow dhe oll pobel an tiryow erell? A ylli duwow an kenedhlow na sawya aga thiryow yn-mes a’m leuv? [14] Piw yn mysk oll duwow an kenedhlow a wrug ow thasow aga howldhiswul, a ylli sawya y bobel a’m leuv? Pyseul dhe le y hyll agas Duw agas sawya a’m leuv? [15] Lemmyn ytho na esewgh Hezekia dh’agas toella na’gas kammledya yndella. Na drestyewgh ynno, rag ny allas duw vytholl a genedhel bynag na ruvaneth bynag sawya y bobel a’m leuv na a leuv ow thasow. Pyseul dhe le y hwra agas Duw a’gas sawya hwi yn-mes a’m leuv!’

16 Y wesyon a leveris moy erbynn an ARLOEDH Duw hag
erbynn y was Hezekia. 17 Ev a skrifas lytherow ynwedh ow
tespitya an ARLOEDH, Duw Ysrael, ow leverel, 'Par dell na allas
duwow kenedhlow erell delivra aga fobel a'm diwleuv, yndella
ny dhelirv Duw Hezekia y bobel a'm leuv.' 18 I a'n garmas yn
lev ughel yn yeth Yuda dhe bobel Yerusalem esa war an fos,
rag aga ownhe ha'ga euthega, rag may hallens kemmeres an
sita. 19 I a gewsis a-dro dhe Dhuw Yerusalem par dell ve ev par
dhe dhuwow pobel an norvys, ober diwleuv dhenel.

Fethans Sennagherib ha'y Vernans

20 Ena myghtern Hezekia ha'n profoes Ysay mab Amos, a
bysis a-dro dhe hemma, hag i a grias dhe nev. 21 Ha'n ARLOEDH
a dhannvonas el neb a ladhas oll an gasoryon alloesek ha'n
gaslewydhyon ha'n soedhogyon yn kamp myghtern Assyria.
Ytho ev a gildennas yn disenor dh'y dir y honan. Pan dheuth yn
chi y dhuw, re a'y vebyon a'n gweskis dhe'n dor gans an kledha.

22 Yndella an ARLOEDH a sawyas Hezekia ha trigoryon
Yerusalem a leuv Sennagherib myghtern Assyria hag a leuv oll
y eskerens; ev a ros dhedha powes[a] a bub tu 23 Lies a dhros
offrynnow dhe'n ARLOEDH yn Yerusalem ha rohow fethus dhe
Hezekia myghtern Yuda. Wosa henna y feu ughelhes yn golok
oll an kenedhlow.

Kleves Hezekia

24 Y'n dydhyow na gyllys klav o Hezekia hag ev a veu yn
eneworres. Ev a bysis dhe'n ARLOEDH, hag ev a worthybis
dhodho hag a ros dhodho tokyn. 25 Mes ny worthybis Hezekia
yn grasyans a'n dader gwrys dhodho, rag bos y golonn goethus.
Ytho konnar a dheuth warnodho ha war Yuda ha war Yerusalem.
26 Ena Hezekia a omuvelhas rag goeth y golonn, ev y honan ha
trigoryon Yerusalem, bys ma na dheuth konnar an ARLOEDH
warnedha yn dydhyow Hezekia.

---

a 32:22 *ev a ros dhedha powes:* Ow siwya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *ev a's ledyas.*

Sewena Hezekia ha'y Weythresow

27 Hezekia a'n jevo rychys meur hag enor, hag ev a wre
ragdho y honan tresorvaow rag arghans, rag owr, rag meyn
drudh, rag spisyow, rag skoesow, ha rag traow kostek a lies
eghenn; 28 gwithvaow rag oll an drevas a ys, gwin, hag oyl; ha
stallow rag chatel a lies eghenn, ha korlannow deves. 29 Ev a
brovia ynwedh sitys ragdho y honan, ha flokkys ha greow pals,
rag Duw re ros dhodho pythow meur. 30 An keth Hezekia ma a
dhegeas an ughella fenten a dhowrow Gihon ha'ga threylya yn-
nans dhe du an howlsedhes dhe sita Davydh. Hezekia a sewenis
yn oll y weythresow. 31 Yndella yn kas kannasow ledyoryon
Babylon ynwedh, an re a veu dannvenys dhodho rag govynn
orto a-dro dhe'n marthus re bia gwrys y'n tir, Duw a'n gasas y
honan oll rag y brevi ha rag godhvos oll esa yn y golonn.

32 Gweythresow erell Hezekia, ha'y oberow a dregeredh, yw
skrifys yn gwelesigeth an profoes Ysay mab Amos yn Lyver
Myghternedh Yuda hag Ysrael. 33 Hezekia a goskas gans y
dasow, hag i a'n ynkleudhyas war an fordh yn-bann dhe vedhow
mebyon Davydh, hag oll Yuda ha trigoryon Yerusalem a ros
dhodho enor yn y vernans. Y vab Manasse a reynyas yn y le.

Reyn Manasse

33 Manasse o dewdhek bloedh pan dhallathas reynya,
hag ev a reynyas pymthek blydhen ha dew-ugens yn
Yerusalem. 2 Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH,
war-lergh oberow kasadow an kenedhlow a wrussa an
ARLOEDH aga fesya a-rag pobel Ysrael. 3 Rag ev a dhastrehevis
an tylleryow ughel re beu tennys yn-nans gans y das Hezekia,
hag ev a dhrehevis alteryow dhe'n Baalim, hag a wrug Asherim.
Ev a wordhyas oll lu an nev, ha'ga servya. 4 Ev a dhrehevis
alteryow yn chi an ARLOEDH, may lavarsa an ARLOEDH anodho,
'Yn Yerusalem ow hanow a vydh bys vykken.' 5 Ev a dhrehevis
alteryow rag oll lu an nev yn dew glos chi an ARLOEDH. 6 Ev a
wre dh'y vebyon tremena dre dan yn nans mab Hinnom, hag
a wre dewinieth ha pystri ha hus, hag a hwila kusul dhiworth
nygromons. Ev a wrug droktraow pals yn golok an ARLOEDH,

orth y brovokya dhe sorr. [7] Ev a worras an imaj gravys re wrussa
yn chi Duw, anodho may leveris Duw dhe Davydh ha dh'y vab
Solomon, 'Y'n chi ma, hag yn Yerusalem re dhewisis yn-mes a
oll kordhow Ysrael, y hworrav ow hanow bys vykken. [8] Nevra
ny gemmerav troes Ysrael dhiworth an tir re apoyntis rag agas
tasow, mar kwaytyons gul pup-tra a worhemmynnis dhedha,
oll an lagha, an ordenansow, ha'n breusow res dre leuv Moyses.'
[9] Manasse a ledyas Yuda ha trigoryon Yerusalem yn stray, bys
may hwrussons moy drog ages an kenedhlow a dhiswrussa an
ARLOEDH a-rag pobel Ysrael.

Manasse Daskorrys wosa Edrega

[10] An ARLOEDH a gewsis dhe Manasse ha dh'y bobel, mes
ny woslowsons. [11] Yndella an ARLOEDH a dhros er aga fynn
kaslewydhyon lu myghtern Assyria, hag i a synsis Manasse avel
prisner, ha gorra higenn yn y droen ha'y gelmi gans sprallow a
vrons ha'y dhri dhe Babylon. [12] Pan o yn ahwer ev a bysis favour
an ARLOEDH y Dhuw hag yth omuvelhas yn fen a-rag Duw y
dasow. [13] Ev a bysis dhodho, ha Duw a gemmeras y bysadow
hag a glewas y bledyans, hag a'n dros arta dhe Yerusalem
ha'y dhaskorra dh'y ruvaneth. Ena Manasse a wodhya bos an
ARLOEDH an gwir Dhuw.

[14] Wosa henna ev a dhrehevis fos tu a-ves rag sita Davydh,
a'n howlsedhes dhe nans Gihon, owth hedhes dhe'n entrans
Yet an Puskes; ev a's gorras a-dro dhe Ofel, hag a's drehevis
dhe ughelder bras. Ev a worras ynwedh kaslewydhyon an lu
yn oll an sitys kerys yn Yuda. [15] Ev a dhug dhe-ves an duwow
estren ha'n imaj gravys dhiworth chi an ARLOEDH, hag oll an
alteryow re dhrehevis war venydh chi an ARLOEDH hag yn
Yerusalem, hag ev a's tewlis dhe-ves an sita. [16] Ev a ewnhas
alter an ARLOEDH hag a offrynnas warnedhi sakrifisow kres ha
grasow; hag ev a worhemmynnis dhe Yuda servya an ARLOEDH,
Duw Ysrael. [17] Byttegyns an bobel a besyas ow sakrifisow y'n
tylleryow ughel, mes i a's gwrug unnsel dhe'n ARLOEDH aga
Duw.

Mernans Manasse

18 Gweythresow erell Manasse, y bysadow dh'y Dhuw ha
geryow an welesydhyon kewsys dhodho yn hanow an ARLOEDH
Duw a Ysrael, yma an re ma yn kovadhow myghternedh
Ysrael 19 Y bysadow ha fatell dhegemmeras Duw y bledyans,
oll y begh ha'y dhislelder, an tylleryow warnedha may trehevis
tylleryow ughel ha drehevel an Asherim ha'n imajys gravys
a-ragdha mayth omuvelhi, an re ma yw skrifys yn kovadhow
an welesydhyon. 20 Ytho Manasse a goskas gans y dasow, hag i
a'n ynkleudhyas yn y ji; ha'y vab Amon a reynyas yn y le.

Reyn Amon ha'y Vernans

21 Amon o dew vloedh warn ugens pan dhallathas reynya, hag
ev a reynyas diw vlydhen yn Yerusalem. 22 Ev a wrug an pyth o
drog yn golok an ARLOEDH, par dell wrug y das, Manasse. Amon
a sakrifia dhe oll an imajys gravys a wrussa Manasse, ha'ga
servya. 23 Ny omuvelhas a-rag an ARLOEDH, dell omuvelhasa y
das Manasse, mes an keth Amon ma a drespassas moy ha moy.
24 Y wesyon a vrasas er y bynn ha'y ladha yn y ji. 25 Mes pobel
an tir a ladhas oll an re re vrassa erbynn myghtern Amon; ha
pobel an tir a wrug y vab Yosia myghtern yn y le.

Reyn Yosia

34 Yosia o eth bloedh pan dhallathas reynya, hag ev a
reynyas unnek blydhen warn ugens yn Yerusalem.
2 Ev a wrug an pyth o ewn yn golok an ARLOEDH, hag a gerdhas
yn fordhow Davydh y das; ny dreylyas dhe denewen naneyl
dhe'n dyghow na dhe'n kledh. 3 Rag yn ethves blydhen y
reyn, hag ev hwath maw, ev a dhallathas hwilas Duw Davydh
y das, hag y'n dewdhegves blydhen, ev a dhallathas kartha
dhiworth Yuda ha Yerusalem an tylleryow ughel, an Asherim,
ha'n imajys gravys ha teudhys. 4 Yn y lok i a dennas yn-nans
alteryow an Baalim; ev a dhiswrug an alteryow a ynkys a sevi
a-ughta. Ev a dorras yn-nans an Asherim ha'n imajys gravys
ha'n imajys teudhys; ev a wrug polter anedha ha'y skoellya war
vedhow an re re sakrifisa dhedha. 5 Ev a loskas ynwedh eskern
an oferysi war aga alteryow, hag a garthas Yuda ha Yerusalem.

6 Yn sitys Manasse, Efraym, ha Simeon, bys Naftali ha bys yn
aga magoryow oll a-derdro, 7 ev a dorras dhe'n dor an alteryow,
hag a vrewis an Asherim ha'n imajys gravys dhe bolter hag a
dhistruis oll an alteryow ynkys der oll pow Ysrael. Ena ev a
dhehwelis dhe Yerusalem.

Daskavoes Lyver an Lagha

8 Yn etegves blydhen y reyn, pan garthsa an tir ha'n chi,
ev a dhannvonas Shafan mab Asalia, Maaseya governour an
sita, ha Yoagh mab Yoahaz, an kovadhor, rag ewnhe chi an
ARLOEDH y Dhuw. 9 I a dheuth dhe Hilkia an arghoferyas, hag
a ros dhodho an arghans re bia dres yn chi Duw, a guntellsa
an Levysi, gwithysi an treudhow dhiworth Manasse hag
Efraym ha dhiworth an remenant a Ysrael, ha dhiworth Yuda
ha Benyamin, ha trigoryon Yerusalem. 10 I a'n dros dhe'n
oberoryon a's tevo charj a'n ober yn chi an ARLOEDH, ha'n
oberoryon ma, owth oberi yn chi an ARLOEDH a wrug devnydh
anodho rag ewnhe ha daswul an chi. 11 I a'n ros dhe'n seri prenn
ha dhe'n dhrehevoryon rag prena meyn treghys, ha prenn rag
bynsow, ha kebrow rag an drehevyansow re assa myghternedh
Yuda dhe goedha yn magoryow. 12 An dus a wrug an ober yn lel.
Warnedha y feu apoyntys Yahath hag Obadia, Levysi a vebyon
Merari, ha Zekaria ha Meshullam, a vebyon an Kohathysi,
dhe gevarwoedha. Levysi erell, oll anedha sleygh gans daffar
menestrouthi, 13 a's tevo gorweles war an re a dhegi an beghyow
hag a gevarwoedha an re a oberi yn pub eghenn a servis; ha re
a'n Levysi o skriforyon, soedhogyon, ha porthoryon.

14 Hag i ow toen yn-mes an arghans re bia dres yn chi an
ARLOEDH, Hilkia an oferyas a gavas lyver lagha an ARLOEDH,
a via res dre leuv Moyses. 15 Hilkia a leveris dhe Shafan an
skrifennyas, 'My re gavas lyver an lagha yn chi an ARLOEDH;'
ha Hilkia a ros an lyver dhe Shafan. 16 Shafan a dhros an lyver
dhe'n myghtern, ha pella ev a dherivas dhe'n myghtern, 'Oll an
charj a's tevo dha servysi, ymons i orth y wul. 17 I re worras yn-
mes an arghans o kevys yn chi an ARLOEDH, hag i re'n ros yn
leuv an worwelysi ha'n oberoryon.' 18 An skrifennyas, Shafan

an skrifennyas a dherivas dhe'n myghtern, 'Hilkia an oferyas re ros dhymmo vy lyver.' Ena Shafan a'n lennas dhe'n myghtern.

[19] Pan glewas an myghtern geryow an lagha, ev a skwardyas y dhillas. [20] Ena an myghtern a worhemmynnis dhe Hilkia, Ahikam mab Shafan, Abdon mab Mika, Shafan an skrifennyas, hag Asaya gwas an myghtern, [21] 'Kewgh, hwila orth an ARLOEDH ragov vy ha rag an re yw gesys yn Ysrael hag yn Yuda, a-dro dhe eryow an lyver re beu kevys. Rag meur yw konnar an ARLOEDH yw diverys warnan, drefenn na withas agan tasow ger an ARLOEDH, dhe wul herwydh oll yw skrifys y'n lyver ma.'

Omgusulya gans an Brofoeses Hulda

[22] Ytho Hilkia ha'n re re bia dannvenys gans an myghtern eth dhe'n brofoeses Hulda, gwreg Shallum mab Tokkath mab Hasra, gwithyas an dhillasva, esa trigys yn Yerusalem y'n Nessa Kwartron, hag i a gewsis dhedhi yndella. [23] Hi a leveris dhedha, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: Lavar dhe'n gour a'gas dannvonas dhymmo, [24] Yndellma y lever an ARLOEDH: Otta, my a dhre terroesa war an tyller ma ha war y drigoryon, oll an mollothow yw skrifys y'n lyver a veu lennys a-rag myghtern Yuda. [25] Drefenn i dhe'm gasa ha leski offrynnow dhe dhuwow erell, bys ma'm sorrsons gans oll oberow aga diwdhorn, ow honnar a vydh diverys war an tyller ma, ha ny vydh difeudhys. [26] Mes a-dro dhe vyghtern Yuda neb a'gas dannvonas rag hwilas orth an ARLOEDH, yndellma y leverowgh dhodho: Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: A-dro dhe'n geryow re glewsys, [27] drefenn bos dha golonn medhel ha drefenn ty dhe omuvelhe a-rag Duw pan glewsys y eryow erbynn an tyller ma ha'y drigoryon, hag omuvelhe a-ragov, ha skwardya dha dhillas hag oela a-ragov, my re'th klewas, a lever an ARLOEDH. [28] My a'th kuntell dhe'th tasow ha ty a vydh kuntellys dhe'n vedh yn kres; ny wel dha dhewlagas oll an terroesa a dhegav war an tyller ma ha war y drigoryon.' I a dhros an messaj tre dhe'n myghtern.

Nowydhheans an Kevambos

[29] Ena an myghtern a dhannvonas ger hag a guntellas oll henavogyon Yuda hag a Yerusalem. [30] An myghtern eth

yn-bann dhe ji an ARLOEDH gans oll gwer Yuda, trigoryon Yerusalem, an oferysi ha'n Levysi, oll an bobel, bras ha byghan; ev a lennas a-ragdha oll geryow lyver an kevambos re beu kevys yn chi an ARLOEDH. 31 An myghtern a sevis yn y dyller hag a wrug kevambos a-rag an ARLOEDH, dhe holya an ARLOEDH, ow kwitha y worhemmynnow, y vreusow, ha'y ordenansow, gans golonn leun ha gans oll y enev, dhe oberi geryow an kevambos o skrifys y'n lyver ma. 32 Ena ev a wrug dhe bubonan esa yn Yerusalem hag yn Benyamin ambosa gul war y lergh. Trigoryon Yerusalem a wrug war-lergh kevambos Duw, Duw aga thasow. 33 Yosia a gemmeras dhe-ves oll an taklow kasadow a diredh an Ysraelysi, hag y hwrug dhe oll esa yn Ysrael servya an ARLOEDH aga Duw. Oll y dhydhyow, ny fallsons holya an ARLOEDH, Duw aga thasow.

Goel an Pask

35 Yosia a solempnyas an Pask yn Yerusalem; i a ladhas oen an Pask y'n peswardhegves dydh a'n kynsa mis. 2 Ev a apoyntyas an oferysi dh'aga soedhow ha'ga krevhe yn servis chi an ARLOEDH. 3 Ev a leveris dhe'n Levysi esa ow tyski oll Ysrael hag o sakrys dhe'n ARLOEDH, 'Gorrewgh an argh sans y'n chi a dhrehevis Solomon mab Davydh. Nyns yw res dhywgh y dhoen war agas diwskoedh. Lemmyn servyewgh an ARLOEDH agas Duw ha'y bobel Ysrael. 4 Pareusewgh herwydh agas chiow agas tasow herwydh agas rannow, owth holya dannvonadow skrifys Davydh myghtern Ysrael, ha dannvonadow skrifys y vab Solomon. 5 Sevewgh y'n tyller sans herwydh bagasow chi agas tasow an bobel, unn rann dhe bub rann a ji tasow an Levysi.[a] 6 Ledhewgh oen an Pask, omsakrewgh, ha pareusewgh a-barth agas breder, ow kul herwydh ger an ARLOEDH dre leuv Moyses.'

7 Ena Yosia a ros rag oll an dus esa ena, eyn ha mynnennow a'n flokk rag offrynnow an Pask bys y'n myns a dheg mil warn ugens, ha tri mil darow; yth o an re ma a bythow an myghtern. 8 Y soedhogyon a ros a'ga bodh dhe'n bobel, dhe'n oferysi, ha

a 35:5 Amendys. Styr an Ebrow yw ankler.

dhe'n Levysi. Hilkia, Zakaria, ha Yehiel, penn-soedhogyon chi Duw, a ros dhe'n oferysi rag offrynnow an Pask, dew vil, hwegh kans oen ha mynnenn, ha tri hans tarow. [9] Konania, ha'y vreder Shemaia ha Nethanel, ha Hashabia ha Yeiel ha Yozabad, pennow an Levysi, i ynwedh a ros dhe'n Levysi rag an Pask, pymp mil oen ha mynnenn ha pymp kans tarow.

[10] Pan veu an servis pareusis, an oferysi a sevis yn aga thyller, ha'n Levysi yn aga rannow herwydh gorhemmynn an myghtern. [11] I a ladhas eyn an Pask, ha'n oferysi a skoellyas rann a'n goes a dhegemmersons a'ga diwla, ha'n Levysi a's diruskis. [12] I a worras dhe dhenewen an offrynnow leskys, rag ma's kevrennens herwydh bagasow a jiow tasow an bobel, rag offrynna dhe'n ARLOEDH, dell yw skrifys yn lyver Moyses. Hag i a wrug an keth tra gans an terewi. [13] I a rostyas an offrynnow yn pottow, yn chekys, hag yn padellow, ha'ga dri yn hast dhe oll an bobel. [14] Wosa henna i a bareusis ragdha aga honan ha rag an oferysi drefenn bos an oferysi, mebyon Aron, fest bysi owth offrynna an offrynnow leskys ha'n rannow blonegek bys y'n nos; yndella an Levysi a bareusis ragdha aga honan ha rag an oferysi, mebyon Aron. [15] Yth esa an ganoryon, mebyon Asaf, yn aga thyller, herwydh gorhemmynn Davydh, Asaf, Heman, ha Yeduthun gwelesydh an myghtern. Yth esa gwithysi an yetow orth pub yet; ny's tevo edhomm a woderri aga servis, rag aga breder, an Levysi a bareusis ragdha.

[16] Yndella oll servis an ARLOEDH a veu parys an jydh na, rag solempnya an Pask ha rag offrynna offrynnow leskys war alter an ARLOEDH, herwydh gorhemmynn myghtern Yosia. [17] An Ysraelysi esa ena a solempnyas an Pask y'n prys na, ha goel an bara heb goell seyth dydh. [18] Nevra ny via solempnys Pask haval dhodho a-dhia dhydhyow an profoes Samuel; ny solempensa Pask haval dhodho myghtern vytholl a Ysrael dell veu solempnys gans Yosia, gans an oferysi ha gans an Levysi, gans oll Ysrael esa ena, ha gans trigoryon Yerusalem. [19] Y'n etegves blydhen a reyn Yosia an Pask ma a veu solempnys.

Fethans gans Faro Neko ha Mernans Yosia

20 Wosa oll hemma, pan wrussa Yosia pareusi an tempel,
Neko myghtern Ejyp eth yn-bann rag batalyas yn Karkemish
war an Ewfrates, ha Yosia eth yn-mes er y bynn. 21 Mes
Neko a dhannvonas kannasow dhodho ow leverel, 'Pyth eus
yntredhon ni, myghtern Yuda? Nyns av er dha bynn hedhyw,
mes erbynn an chi ganso mayth esov ow patalyas, ha Duw re
worhemmynnis dhymm fyski; astel sevel orth Duw, usi genev,
rag ma na'th tiswrello.' 22 Mes ny vynna Yosia treylya dhiworto,
mes ev a doellwiskas y honan[a] rag mayth omlattho er y bynn.
Ny woslowas orth geryow Neko a anow Duw, mes ev a dheuth
dhe vatalyas yn plen Megiddo. 23 An sethoryon a dewlis sethow
orth an myghtern Yosia; ha'n myghtern a leveris dh'y wesyon,
'Kemmerewgh vy dhe-ves, rag fest goliys ov.' 24 Yndella y
wesyon a'n kemmeras yn-mes a'y jarett ha'n dugons dh'y nessa
charett, ha'y dhri dhe Yerusalem. Ena ev a verwis, hag a veu
ynkleudhys yn bedhow y dasow. Oll Yuda ha Yerusalem a
gynis war-lergh Yosia. 25 Yeremia a gewsis kynvann war-lergh
Yosia; hag oll an ganoryon ha'n kanoresow re gampoellas
Yosia yn aga hynvannow bys y'n jydh ma. I a's gwrug ordenans
yn Ysrael. Skrifys yns y'n Kynvannow. 26 Gweythresow erell
Yosia ha'y oberow lel herwydh an pyth yw skrifys yn lagha
an ARLOEDH, 27 ha'y weythresow, a'n dalleth dhe'n diwedh yw
skrifys yn Lyver Myghternedh Ysrael ha Yuda.

Reyn Yehoahaz

36 Pobel an tir a gemmeras Yehoahaz mab Yosia
hag a'n gwrug myghtern yn le y das yn Yerusalem.
2 Yehoahaz o tri bloedh warn ugens pan dhallathas reynya, hag
ev a reynyas tri mis yn Yerusalem. 3 Ena myghtern Ejyp a'n
gordhellos a'y dron yn Yerusalem hag a worras trubyt war an tir
a gans talent a arghans hag unn talent a owr. 4 Myghtern Ejyp a
wrug y vroder Elyakim myghtern war Yuda ha war Yerusalem,

---

a 35:22 *ev a doellwiskas y honan:* Po ow siwya an Septuagint *ev a omgrevhas;* po ow siwya an Targum *ev a wiskas y arvwisk.*

hag a janjyas y hanow dhe Yehoyakim; mes Neko a gemmeras y vroder Yehoahaz hag a'n dug dhe Ejyp.

Reyn Yehoyakim ha'y Brisonyans

5 Yehoyakim o pymp bloedh warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas unnek blydhen yn Yerusalem. Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH y Dhuw. 6 Er y bynn y teuth Nebukadnessar myghtern Babylon, hag ev a'n kargharas rag y dhri dhe Babylon. 7 Dres henna Nebukadnessar a dhros rann a'n lestri dhiworth chi an ARLOEDH dhe Babylon ha'ga gorra yn y balys yn Babylon. 8 Gweythresow erell Yehoyakim, ha'n taklow kasadow a wrug, ha'n pyth a veu kevys er y bynn, skrifys yns yn Lyver Myghternedh Ysrael ha Yuda. Y vab Yehoyachim a reynyas yn y le.

Reyn ha Divroedh Yehoyakim

9 Yehoyakim o eth bloedh pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas tri mis ha deg dydh yn Yerusalem. Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH. 10 Yn gwenton an vlydhen myghtern Nebukadnessar a dhannvonas ha'y dhri dhe Babylon, war-barth ha lestri drudh chi an ARLOEDH, hag a wrug y vroder Sedekia myghtern war Yuda ha Yerusalem.

Reyn Sedekia

11 Sedekia o unn vlydhen warn ugens pan dhallathas reynya, hag ev a reynyas unnek blydhen yn Yerusalem. 12 Ev a wrug an pyth o drog yn golok an ARLOEDH y Dhuw. Ny omuvelhas a-rag an profoes Yeremia a gewsi a anow an ARLOEDH. 13 Ev a rebellyas ynwedh erbynn myghtern Nebukadnessar, neb re wrussa dhodho gul ti re Dhuw; ev a galeshas y gilbenn ha kaleshe y golonn erbynn treylya dhe'n ARLOEDH, Duw Ysrael. 14 Ynwedh oll an pennoferysi ha'n bobel o fest dislel, owth holya oll taklow kasadow an kenedhlow; hag i a dhefolas chi an ARLOEDH re wrussa y sakra yn Yerusalem.

Koedh Yerusalem

15 An ARLOEDH, Duw aga thasow, a dhannvonas ger dre leuv y gannasow arta hag arta, drefenn ev dhe berthi tregeredh war-tu

ha'y bobel ha war-tu ha'y drigva; [16] mes i a wre ges a gannasow
Duw, ow tispresya y eryow, hag ow skornya y brofoesi, bys pan
o gyllys konnar an ARLOEDH orth y bobel mar vras, ma nag esa
remedi.

[17] Ev a dhros er aga fynn myghtern an Kaldeanys, hag ev
a ladhas aga gwer yowynk gans an kledha yn chi aga sentri;
ny'n jevo truedh naneyl war our yowynk na moren, na war
henavek na krebogh; ev a's ros pub den oll yn y leuv. [18] Oll
lestri chi Duw, bras ha byghan, ha tresoryow chi an ARLOEDH,
ha tresoryow an myghtern ha'y soedhogyon, oll an re ma ev
a dhros dhe Babylon. [19] I a loskas chi Duw, i a dorras dhe'n
dor fos Yerusalem; i a loskas oll hy falesyow gans tan, hag a
dhiswrug oll hy lestri drudh. [20] Ev a dhug yn divroedh an re
re dhienksa a'n kledha, hag i eth ha bos gwesyon dhodho ha
dh'y vebyon bys reyn ruvaneth Persia, [21] may fo kewerys ger
an ARLOEDH dre anow Yeremia, bys pan wrussa an tir resek
termyn leun y Sabotys. Oll an dydhyow may feu anannedhys,
an tir a witha Sabot, rag kollenwel deg blydhen ha tri ugens.

Kyrus ha Dehwelyans an Divresow

[22] Yn kynsa blydhen Kyrus myghtern Persia, ow kollenwel ger
an ARLOEDH kewsys dre anow Yeremia, an ARLOEDH a wrug
dhe spyrys Kyrus myghtern Persia difuna, hag ev a dhannvonas
kannas der oll y ruvaneth, hag yn skrif maga ta, ow leverel:
[23] 'Yndellma y lever myghtern Kyrus a Persia: An ARLOEDH,
Duw an nev, re ros dhymmo oll ruvanethow an norvys, hag
ev re worhemmynnis dhymm may treheffiv chi yn Yerusalem.
Piw pynag yn agas mysk a oll y bobel, re bo ganso an ARLOEDH
y Dhuw, hag es ev yn-bann.'

EZRA

Chaptra 1
Diwedh an Divroedh yn Babylon
Chaptra 2
Rol an Dhivresow a Dhehwelis
Chaptra 3
An Alter Yw Dastrehevys
Fondyans Selyow an Tempel
Chaptra 4
Enebieth erbynn Dastrehevyans an Tempel
Lyther Rehum erbynn Dastrehevyans Yerusalem
Chaptra 5
Ober Drehevyans an Tempel Dastallethys
Chaptra 6
Arghadow Darius
Kowlwrians an Tempel
Solempnyans an Pask
Chaptra 7
Devedhyans Ezra ha'y Ober
Lyther Myghtern Artakserkses
Chaptra 8
Pennow Teyluyow a Dhehwelis gans Ezra
Gwesyon an Tempel
Penys ha Pysadow rag Difresyans
Rohow rag an Tempel
An Dehwelyans dhe Yerusalem
Chaptra 9
Ezra a Guhudh Demmedhyansow Kemmyskys
Pysadow Ezra
Chaptra 10
Gorthyp an Bobel
Gwragedh Estren Dannvenys Dhe-ves

Diwedh an Divroedh yn Babylon

1 Yn kynsa blydhen Kyrus myghtern Persia, may fe kollenwys ger an ARLOEDH dre anow Yeremia, an ARLOEDH a wrug spyrys Kyrus myghtern Persia dhe dhifuna, may tannvonna gwarnyans der y wlaskor oll, hag ynwedh ev a'n gwrug yn skrif, ow leverel,

2 'Yndellma y lever Kyrus myghtern Persia: An ARLOEDH
Duw nev, re ros dhymm oll ruvanethow an norvys; hag ev
re erghis dhymm drehevel dhodho chi yn Yerusalem, usi yn
Yuda. 3 Piwpynag a vo yn agas mysk yn-mes a oll y bobel a yll
mos yn-bann dhe Yerusalem usi yn Yuda ha drehevel chi an
ARLOEDH, Duw Ysrael – ev yw an Duw usi yn Yerusalem – ro
bo y Dhuw ganso. 4 Ha pub treusvewer yn pub tyller may ma
trigys, re'n gweresso gwer y dyller gans arghans, ha gans owr,
ha gans gwara, ha gans chatel, war-barth gans an offrynnow
bolonjedhek rag chi Duw usi yn Yerusalem.'

[5] Pennow teyluyow Yuda ha Benyamin ha'n oferysi ha'n
Levysi a sevis, gans oll an re may hwrug Duw dh'aga spyrys
difuna, dhe vones yn-bann ha drehevel chi an ARLOEDH usi yn
Yerusalem. [6] Hag oll aga hentrevogyon a's gweresas gans lestri
a arghans, gans owr, gans gwara, ha gans chatel, ha gans rohow
a bris, war-barth gans oll an offrynnow bolonjedhek. [7] Ynwedh
myghtern Kyrus a dhros yn-mes lestri chi an ARLOEDH, a wrug
Nebukadnessar aga dri yn-mes a Yerusalem, ha'ga gorra yn
chi y dhuwow; [8] Kyrus myghtern Persia a's delivras yn charj
Mithredath an alhwedhor, neb a wrug menegva anedha rag
Sheshbassar, rewler Yuda. [9] Hemm yw aga menegva: deg bolla
warn ugens a owr, mil volla a arghans, naw warn ugens a lestri
divers; [10] deg bolla warn ugens a owr, bolla arghansek erell
peswar kans ha deg, ha mil lester erell. [11] Oll an lestri a owr
hag a arghans o pymp mil ha peswar kans. Sheshbassar a dhros
oll an re ma yn-bann pan veu an dhivresow degys yn-bann
dhiworth Babylon bys yn Yerusalem.

Rol an Dhivresow a Dhehwelis

2 Ytho an re ma o mebyon an rannvro esa ow tos yn-bann
mes a'n gethneth, a-dhiworth an dus re bia kemmerys
yn-mes, a wrussa Nebukadnessar myghtern Babylon aga divroa
dhe Babylon; hag i a dheuth arta dhe Yerusalem ha dhe Yuda,
pub huni dh'y dre y honan. [2] I a dheuth gans Zerubbabel,
Yeshua, Nehemia, Seraya, Reelaya, Mordekay, Bilshan, Mispar,
Bigvay, Rehum, Baana.

Niver gwer pobel Ysrael: [3] Mebyon Parosh, dew vil, kans,
dewdhek ha tri-ugens. [4] Mebyon Shefatia, tri hans, dewdhek ha
tri-ugens. [5] Mebyon Aragh, seyth kans, pymthek ha tri-ugens.
[6] Mebyon Pahath-moab, a vebyon Yeshua ha Yoab, dew vil, eth
kans ha dewdhek. [7] Mebyon Elam, mil, dew kans, peswardhek
ha dew-ugens. [8] Mebyon Zattu, naw kans, pymp ha dew-ugens
[9] Mebyon Zakkay, seyth kans ha tri-ugens. [10] Mebyon Bani,
hwegh kans, dew ha dew-ugens. [11] Mebyon Bebay, hwegh kans,
tri warn ugens. [12] Mebyon Azgad, mil, dew kans, dew warn
ugens. [13] Mebyon Adonikam, hwegh kans, hwegh ha tri-ugens.

14 Mebyon Bigvay, dew vil, hwetek ha dew-ugens. 15 Mebyon
Adin, peswar kans, peswardhek ha dew-ugens. 16 Mebyon Ater
a Hezekia, etek ha peswar-ugens. 17 Mebyon Besay, tri hans,
tri warn ugens. 18 Mebyon Yora, kans ha dewdhek. 19 Mebyon
Hashum, dew kans, tri warn ugens. 20 Mebyon Gibbar, pymthek
ha peswar-ugens. 21 Mebyon Bethlehem, tri ha hwegh ugens.

22 Gwer Netofa, hwetek ha dew-ugens. 23 Gwer Anathoth,
eth ha hwegh ugens. 24 Mebyon Azmaveth, dew ha dew-ugens.
25 Mebyon Kiryath-yearim, Kefira ha Beeroth, seyth kans, tri
ha dew-ugens. 26 Mebyon Rama ha Geba, hwegh kans, onan
warn ugens. 27 Gwer Mikmas, dew ha hwegh ugens. 28 Gwer
Bethel hag Ay, dew kans, tri warn ugens. 29 Mebyon Nebo,
dewdhek ha dew-ugens. 30 Mebyon Magbish, hwetek ha seyth
ugens. 31 Mebyon an Elam arall, mil, dew kans, peswardhek ha
dew-ugens. 32 Mebyon Harim, tri hans hag ugens. 33 Mebyon
Lod, Hadid hag Ono, seyth kans, pymp warn ugens. 34 Mebyon
Yeriko, tri hans, pymp ha dew-ugens. 35 Mebyon Senaa, tri mil,
hwegh kans, deg warn ugens.

36 An oferysi: mebyon Yedaya, dhiworth chi Yeshua, naw
kans, trydhek ha tri-ugens. 37 Mebyon Immer, mil, dewdhek ha
dew-ugens. 38 Mebyon Pashhur, mil, dew kans, seyth ha dew-
ugens. 39 Mebyon Harim, mil ha seytek.

40 An Levysi: mebyon Yeshua ha Kadmiel, a vebyon Hodavya,
peswardhek ha tri-ugens. 41 An ganoryon: mebyon Asaf, eth
ha hwegh ugens. 42 Mebyon an borthoryon: mebyon Shallum,
mebyon Ater, mebyon Talmon, mebyon Akkub, mebyon Hatita,
ha mebyon Shobay, oll war-barth nownsek ha hwegh ugens.

43 An Nethinim:[a] mebyon Siha, mebyon Hasufa, mebyon
Tabbaoth, 44 mebyon Keros, mebyon Siaha, mebyon Padon,
45 mebyon Lebana, mebyon Hagaba, mebyon Akkub, 46 mebyon
Hagab, mebyon Shalmay, mebyon Hanan, 47 mebyon Giddel,
mebyon Gahar, mebyon Reaya, 48 mebyon Resin, mebyon
Nekoda, mebyon Gazzam, 49 mebyon Uzza, mebyon Paseagh,
mebyon Besay, 50 mebyon Asna, mebyon Meunim, mebyon

a 2:43 *An Nethinim:* kethwesyon an tempel.

Nefusim, [51] mebyon Bakbuk, mebyon Hakufa, mebyon Harhur, [52] mebyon Basluth, mebyon Mehida, mebyon Harsha, [53] mebyon Barkos, mebyon Sisera, mebyon Temagh, [54] mebyon Nesiagh, mebyon Hatifa.

[55] Mebyon servysi Solomon: mebyon Sotay, mebyon Hassofereth, mebyon Peruda, [56] mebyon Yaala, mebyon Darkon, mebyon Giddel, [57] mebyon Shefatia, mebyon Hattil, mebyon Pokereth-hassebaym, mebyon Ami.

[58] Oll an Nethinim, ha vebyon servysi Solomon, o tri hans, dewdhek ha peswar-ugens aga niver.

[59] An re ma eth yn-bann a-dhiworth Tel-melagh, Tel-harsha, Kerub, Addan hag Immer: mes ny allsons diskwedhes chi aga thas, na'ga has, mar pens a Ysrael: [60] mebyon Delaya, mebyon Tobia, mebyon Nekoda, hwegh kans, dewdhek ha dew-ugens. [61] Hag a-dhiworth mebyon an oferysi: mebyon Hobaya, mebyon Hakkos, mebyon Barzillay, neb a gemmeras gwreg a-dhiworth myrghes Barzillay an Gileadyas, hag a veu henwys gans aga hanow. [62] An re ma a hwilas aga hovadh yn mysk an re esa omrolys y'n aghskrifow, mes nyns ens i kevys: ytho i a veu difennys a entra y'n oferyasedh, rag i dhe vos avlan. [63] Ha'n governour a leveris dhedha, na dhepprens a'n taklow an moyha sans, bys pan ve oferyas gans Urim ha gans Thummim.

[64] An kuntelles oll war-barth o dew ha dew-ugens mil, tri hans ha tri-ugens, [65] heb rekna aga gwesyon ha'ga maghtethyon, seyth mil, tri hans, seytek warn ugens aga niver: hag yth esa dhedha dew kans kenyas ha kenyades. [66] Aga mergh o seyth kans, hwetek warn ugens; aga mulyon, dew kans, pymp ha dew-ugens; [67] aga howrvergh, peswar kans, pymthek warn ugens; aga asenes, hwegh mil, seyth kans hag ugens.

[68] Ha re a bennow an teyluyow, pan dheuthons dhe ji an ARLOEDH usi yn Yerusalem, a ros offrynnow bolonjedhek rag chi Duw dh'y dhrehevel yn y dyller: [69] I a ros herwydh aga

galloes dhe dresorva an ober onan ha tri-ugens mil dharik[a] a owr, ha pymp mil vina a arghans, ha kans mantell oferysi.

70 Ytho an oferysi, hag yth esa an Levysi, ha rann a'n dus, ha'n genysi, ha'n borthoryon, ha'n Nethinim, trigys yn Yerusalem hag y'n pow yn hy hyrghynn[b], hag Ysrael oll yn aga sitys i.

An Alter Yw Dastrehevys

3 Pan dheuth an seythves mis, ha mebyon Ysrael y'n sitys, an bobel a omguntellas gans unn akord yn Yerusalem.
2 Ena Yeshua mab Yosadak a sevis, ha'y vreder an oferysi, ha Zerubbabel mab Shealtiel ha'y vreder, hag i a dhrehevis alter Duw Ysrael rag offrynna offrynnow leskys warnedhi, dell yw skrifys yn lagha Moyses gour Duw. 3 I a settyas an alter war hy selyow, rag yth esa own dhedha a boblow an broyow na; hag i a offrynnas offrynnow leskys warnedhi dhe'n ARLOEDH, offrynnow leskys an myttin ha'n gorthugher. 4 Hag i a withas goel an skovvaow, dell yw skrifys, hag i a offrynnas an offrynnow leskys pub-dydhyek, orth niver, herwydh an usadow ordenys rag pub dydh. 5 Hag a-wosa, i a offrynnas an offrynnow leskys pub-dydhyek erell, a'n loeryow nowydh, hag a oll goelyow apoyntys an ARLOEDH, hag offrynnow a bubonan neb a wrug offrynn bolonjedhek dhe'n ARLOEDH. 6 A-dhia gynsa dydh an seythves mis i a dhallathas offrynna offrynnow leskys dhe'n ARLOEDH. Mes ny veu sel tempel an ARLOEDH fondys hwath.
7 I a ros arghans ynwedh dhe'n seri men, ha dhe'n seri prenn; ha boes, diwes hag oyl dhe'n dus a Sidon, ha'n dus a Tyr, may trollens sedres a-dhiworth Lebanon dhe vor Yoppa, herwydh an kummyas a dhegemmersens dhiworth Kyrus myghtern Persia.

Fondyans Selyow an Tempel

8 Y'n nessa blydhen wosa i dhe dhos dhe ji Duw yn Yerusalem, y'n nessa mis, Zerubbabel mab Shealtiel ha Yeshua mab

---

a 2:69 *dharik:* An darik o bath owrek persek.

b 2:70 *trigys yn Yerusalem hag y'n pow yn hy hyrghynn:* Ow siwya 1Esd 5:46.

Yosadak a dhallathas an ober, war-barth gans remenant aga breder, an oferysi ha'n Levysi, hag oll an re a dheuth mes a'n gethneth dhe Yerusalem. I a apoyntyas an Levysi, ugens bloedh po moy, dhe worweles ober chi an ARLOEDH. 9 Ytho Yeshua, gans y vebyon ha'y vreder, Kadmiel ha'y vebyon, Binnuy ha Hodavya,[a] oll war-barth, a worwelas an oberoryon yn chi Duw, gans mebyon Henadad ha'n Levysi, aga mebyon ha'ga breder.

10 Ha pan fondyas an weythoryon sel tempel an ARLOEDH, an oferysi yn aga dillas a dheuth yn-rag gans hirgern, ha'n Levysi mebyon Asaf gans symbalys, rag gormel an ARLOEDH, ow siwya kevarwoedhyans Davydh myghtern Ysrael. 11 I a ganas, ow korthybi an eyl dh'y gila, gans gormola ha grasyans dhe'n ARLOEDH, 'Rag ev yw da, rag y dregeredh a dhur bys vykken war Ysrael.' Hag oll an dus a armas gans garm vras, ow kormel an ARLOEDH, drefenn bos settys sel chi an ARLOEDH.

12 Mes lies a'n oferysi ha'n Levysi ha pennow an tasow, henavogyon hag a welas an kynsa chi, a oelas gans lev ughel pan welsons sel an chi ma fondys a-rag aga dewlagas, mes lies anedha a armas yn ughel gans lowena, 13 ma na allas an bobel dissernya yntra tros garm a lowena ha tros oelva an bobel: rag an bobel a armas gans arm ughel, ha'n son a veu klewys y'n pellder.

Enebieth erbynn Dastrehevyans an Tempel

4 Pan glewas eskerens Yuda ha Benyamin mebyon an divroedh dhe dhrehevel tempel rag an ARLOEDH, Duw Ysrael, 2 i a dheuth dhe Zerubbabel, ha dhe bennow an teyluyow, ha leverel dhedha, 'Gesewgh ni dhe dhrehevel genowgh: rag avelowgh hwi ni a hwila agas Duw; ha ni re beu ow sakrifia dhodho a-dhia dhydhyow Esarhaddon myghtern Asshur, neb a'gan dros yn-bann bys omma.' 3 Mes Zerubbabel, Yeshua ha'n bennow teyluyow erell a Ysrael, a leveris dhedha, 'Ny'gas beus travyth dhe wul genen rag drehevel chi dh'agan Duw; mes ni

a 3:9 *Binnuy ha Hodavya:* Amendys, gwel Ezra 2:40.

agan honan war-barth a vynn drehevel rag an ARLOEDH, Duw Ysrael, dell erghis dhyn myghtern Kyrus, myghtern Persia.'

4 Ytho pobel an pow a dhiskonfortyas[a] pobel Yuda, hag a's ownhas, ma na dhrehaffens. 5 Hag i a falswobras kusulyadoryon er aga fynn, dhe lesta aga thowl, der oll dydhyow Kyrus myghtern Persia, bys yn reyn Darius myghtern Persia.

Lyther Rehum erbynn Dastrehevyans Yerusalem

6 Yn reyn Ahasuerus, yn dalleth y reyn, i a skrifas kuhudhans erbynn annedhysi Yuda ha Yerusalem.

7 Hag yn dydhyow Artakserkses, Bishlam, Mithredath, Tabeel ha'ga heskowetha erell a skrifas dhe Artakserkses myghtern Persia; an lyther o skrifys yn skrif aramaek, hag y'n yeth aramaek.

8 Rehum an chansler ha Shimshay an skrifwas a skrifas lyther erbynn Yerusalem dhe Artakserkses an myghtern dell siw:[b]

9 Ena Rehum an chansler, ha Shimshay an skrifwas, ha'ga heskowetha erell – an vreusysi, an wovernours, an soedhogyon, an Persianys, tus a Erek, Babylon, Shushan, henn yw an Elamysi, 10 ha'n kenedhlow erell, hag a wrug Ashurbanipal bras ha nobyl aga divroa, ha gorra yn sitys Samaria hag y'n rann arall a'n rannvro Dres-an-Avon. 11 Ottomma dasskrif a'n lyther a dhannvonsons dhodho:

Dhe Artakserkses an myghtern:

Dhiworth dha servysi an wer y'n rannvro Dres-an-Avon:

12 Re bo godhvedhys dhe'n myghtern, an Yedhewon neb a dheuth yn-bann a-dhiworthis dhyn ni re dheuth dhe Yerusalem. Yth esons ow trehevel an sita dhiwostydh ha drog na, ow korfenna hy fosow, hag owth ewnhe hy selyow.

13 Re bo godhvedhys lemmyn dhe'n myghtern, mar pydh drehevys an sita ma, ha'n fosow gorfennys, alena ny dalvydhons na toll-benn, na toll-wara, na toll-dir, ha les an myghternedh

---

a 4:4 *a dhiskonfortyas:* Ebrow *a wannhas diwla.*

b 4:8 Gwersow 4:8 bys 6:18 yw skrifys yn Aramaek.

a vydh aperys yn sur. [14] Lemmyn, drefenn agan bos ow tybri hoelan palys an myghtern, ha nag o gwiw ni dhe weles disenor an myghtern, rakhenna ni re dhannvonas rag may fo godhvedhys dhe'n myghtern, [15] may hwiller yn lyver kovadhow dha dasow: yndella ty a gyv yn lyver an kovadhow, ha dyski bos an sita ma sita dhiwostydh, hag a wra pystiga myghternedh ha rannvroyow, ha rebellyans re sordyas ynni a-henys: rakhenna an sita ma a veu difeythys. [16] Ni a dheriv dhe'n myghtern, mar pydh an sita ma dastrehevys, ha'y fosow gorfennys, ena ny vydh perghennogeth dhis y'n rannvro Dres-an-Avon.

[17] Ena an myghtern a dhannvonas gorthyp:

Dhe Rehum an chansler, ha dhe Shimshay an skrifwas, ha dh'aga heskowetha erell trigys yn Samaria, hag yn rannow erell an rannvro Dres-an-Avon: Salusyans.

[18] An lyther a dhannvensowgh dhyn re beu treylys ha lennys a-ragov. [19] Ytho my a dhellos arghadow, hag i a hwithras, ha dyski an sita ma dhe omsevel a-henys erbynn myghternedh, ha rebellyans hag ankres re beu gwrys ynni. [20] Byttegyns, re beu myghternedh galloesek dhe Yerusalem, neb a rewlyas oll an rannvro Dres-an-Avon; ha toll-benn ha toll-wara, ha toll-dir, a veu tylys dhedha. [21] Dyllewgh ytho arghadow mayth ynnier an wer ma dhe hedhi, ha na vo an sita ma drehevys, bys pan vo arghadow dyllys dhiworthiv. [22] Gwaytyewgh ma na vydhowgh logh y'n mater ma, ma na deffo dregynn, ha dhe bystiga myghternedh.

[23] Ena, pan veu lennys dasskrif lyther myghtern Artakserkses a-rag Rehum, ha Shimshay an skrifwas, ha'ga heskowetha, i eth war-not dhe Yerusalem, dhe'n Yedhewon, ha'ga honstryna dhe hedhi dre nerth ha galloes. [24] Yndella yn eur na ober chi Duw usi yn Yerusalem a hedhis, ha pesya yndella bys y'n nessa blydhen a reyn Darius myghtern Persia.

Ober Drehevyans an Tempel Dastallethys

5 Ena an brofoesi, Haggay ha Zekaria mab Iddo, a brofoesas dhe'n Yedhewon esa yn Yuda ha Yerusalem yn hanow Duw Ysrael, esa warnedha. [2] Ena Zerubbabel mab

Shealtiel, ha Yeshua mab Yosadak a sevis, ha dalleth dastrehevel chi Duw usi yn Yerusalem: ha gansa yth esa brofoesi Duw, orth aga gweres.

3 Yn kettermyn Tattenay, governour an rannvro Dres-an-Avon, ha Shethar-bozenay, ha'ga heskowetha a dheuth dhedha, ha kewsel dhedha yndella, 'Piw re ros dhywgh arghadow dhe dhrehevel an chi ma, ha dhe gowlwul an fosow ma?' 4 I a wovynnas orta ynwedh, 'Pyth yw henwyn an wer esons ow trehevel an drehevyans ma?' 5 Mes yth esa lagas aga Duw ow kwitha war henavogyon an Yedhewon, ma na wrussons aga lettya, bys pan dheffa an derivas dhe Darius: ha bys pan vo degemmerys gorthyp dre lyther dhe'n mater ma.

6 Dasskrif a lyther Tattenay, governour an rannvro Dres-an-Avon, ha Shethar-bozenay, ha'ga heskowetha an soedhogyon, esa yn rannvro Dres-an-Avon, a dhannvonsons dhe Darius an myghtern; 7 i a dhannvonas lyther dhodho hag ynno skrifys veu yndellma:

Dhe Darius an myghtern. Salusyans oll.

8 Re bo godhvedhys dhe'n myghtern, ni eth yn rannvro Yuda, dhe ji an Duw meur; yma ow pos drehevys gans meyn bras, hag yma prennyer desedhys y'n fosow, ha'n ober ma a bes gans diwysygneth, hag a sewen yn aga leuv.

9 Ena ni a wovynnas orth an henavogyon na, ha leverel dhedha yndellma, 'Piw re ros dhywgh arghadow dhe dhrehevel an chi ma, ha dhe worfenna an fosow ma?' 10 Ynwedh, ni a wovynnas orta aga henwyn rag avisya dhis, may skriffyn henwyn an wer o aga ledyoryon.

11 Ha hemma yw an gorthyp a rosons dhyn: 'Servysi Duw nev ha leur on ni, hag yth esons ow dastrehevel an chi a veu drehevys nans yw lies blydhen, may hwrug myghtern bras a Ysrael y dhrehevel ha gorfenna. 12 Mes drefenn agan tasow dhe serri Duw nev, ev a's delivras yn leuv Nebukadnessar myghtern Babylon, an Kaldean, neb a dorras an chi ma dhe'n dor, ha doen an bobel yn-kerdh dhe Babylon.

13 ‘Byttegyns, yn kynsa blydhen Kyrus myghtern Babylon,
Kyrus an myghtern a dhellos arghadow rag dastrehevel an chi
ma a Dhuw. 14 Ha’n lestri ynwedh gwrys a owr hag a arghans yn
chi Duw, a wrug Nebukadnessar aga hemmeres mes a’n tempel
usi yn Yerusalem, ha’ga dri a-ji dhe dempel Babylon – Kyrus
an myghtern a’s kemmeras mes a dempel Babylon, ha’ga ri
dhe nebonan henwys Sheshbassar, neb a apoyntyas governour.
15 Yn-medh ev dhodho, “Kemmer an lestri ma, ke, ha’ga gorra
a-ji dhe’n tempel usi yn Yerusalem, ha gas chi Duw dhe vos
dastrehevys yn y dyller.” 16 Ena an keth Sheshbassar a dheuth,
ha settya selyow chi Duw usi yn Yerusalem: hag a-dhia’n eur na
bys lemmyn ev re beu ow pos drehevys, ha nyns yw gorfennys
hwath.’ 17 Ytho lemmyn, mar hevel da dhe’n myghtern, re
hwiller yn kovadhow an myghtern, usi ena yn Babylon, mar
peu arghadow dyllys gans Kyrus an myghtern dhe dhrehevel an
chi ma a Dhuw yn Yerusalem. Ha dhannvones an myghtern y
vynnas dhyn a-dro dhe’n mater ma.

Arghadow Darius

6 Ena Darius an myghtern a dhellos arghadow, hag
i a hwilas yn lyverva an dresorva, yn tyller mayth
esa gwithys an tresoryow yn Babylon. 2 Hag y feu kevys yn
Ekbatana, yn kastell usi yn rannvro an Medys, rol-skrifa, hag y
feu skrifys ynni yndellma:

‘Kovskrifenn: 3 Yn kynsa blydhen Kyrus an myghtern, an
myghtern a dhellos arghadow a-dro dhe ji Duw yn Yerusalem:
Bedhes dastrehevys an chi, le mayth offrynnons sakrifisow,
ha bedhes offrynnow leskys dres; tri-ugens kevelin a vydh y
ughelder, ha tri-ugens kevelin y les, 4 gans tri rew a veyn bras,
hag unn rew a brenn; ha bedhes an kost res a-dhiworth tresorva
an myghtern: 5 hag ynwedh bedhes daskorrys an lestri gwrys
a owr hag a arghans a ji Duw, a wrug Nebukadnessar aga
hemmeres yn-mes a’n tempel usi yn Yerusalem, ha’ga dri dhe
Babylon, ha bedhens dres arta dhe’n tempel usi yn Yerusalem,
kettep onan dh’y dyller; ha ty a’s gorr yn chi Duw.

[6] ‘Rakhenna lemmyn, Tattenay, governour Dres-an-Avon,
Shethar-bozenay, ha’gas keskowetha an soedhogyon usi y’n
rannvro Dres-an-Avon, bedhewgh pell alena: [7] na vellyewgh
gans gweyth an chi ma a Dhuw; gesewgh governour an
Yedhewon ha henavogyon an Yedhewon dhe dhrehevel an chi
ma a Dhuw yn y dyller. [8] Gans henna, my a dhyllo arghadow
dhywgh, pyth dhe wul dhe’n henavogyon ma a’n Yedhewon rag
dastrehevyans an chi ma a Dhuw: bedhes an kost res yn leun
dhe’n wer ma a-boynt, ma na vons lestys, dhiworth tresorva an
myghtern, toll an rannvro Dres-an-Avon. [9] Ha pypynag may fo
edhomm dhedha anodho, keffrys lodhnow yowynk ha hordhes
hag eyn, rag offrynn leskys dhe Dhuw nev, gwaneth, hoelan,
gwin, hag oyl, herwydh ordenans an oferysi usi yn Yerusalem.
Bedhes res dhedha pub dydh heb falladow, [10] mayth offrynnons
sakrifisow plegadow dhe Dhuw an nev, ha pysi rag bewnans an
myghtern, ha dh’y vebyon. [11] Ynwedh, my re dhellos arghadow,
piwpynag a janchyo an ordenans ma, bedhes prenn tennys
yn-nans a’y ji, ha bos settys yn-bann, ha bedhes ev kregys
warnodho ha bedhes y ji gwrys teylek. [12] Ha’n Duw neb a wrug
dh’y hanow triga ena, re dhomhwello myghtern po pobel pynag
a ystynno leuv dhe janjya hemma, po dhe dhistrui an chi ma
a Dhuw, usi yn Yerusalem. My Darius re dhellos arghadow;
bedhes gwrys gans meur a rach.’

Kowlwrians an Tempel

[13] Ena Tattenay, governour an rannvro Dres-an-Avon,
Shethar-bozenay, ha’ga heskowetha, a wrug herwydh an
pyth a dhannvonas Darius an myghtern, gans meur a rach.
[14] Ha henavogyon an Yedhewon a dhrehevis, ha sewena dre
brofoesans Haggay an profoes ha Zekaria mab Iddo. Hag
i worfennas drehevel herwydh gorhemmynn Duw Ysrael,
ha herwydh arghadow Kyrus, ha Darius, hag Artakserkses
myghternedh Persia. [15] Ha’n chi ma a veu kowlwrys yn tressa
dydh an mis Adar, y’n hweghves blydhen a reyn Darius an
myghtern.

16 Ha mebyon Ysrael, an oferysi, ha'n Levysi, ha remenant
mebyon an divroedh, a solempnyas sakrans an chi ma a Dhuw
gans lowena. 17 Rag sakrans an chi ma a Dhuw i a offrynnas
kans tarow yowynk, dew kans hordh, peswar kans oen; ha
rag offrynn pegh rag oll Ysrael dewdhek bogh, herwydh niver
loethow Ysrael. 18 Hag i a settyas an oferysi yn aga rannow,
ha'n Levysi yn aga bagasow, rag servis Duw yn Yerusalem, dell
yw skrifys yn lyver Moyses.

Solempnyans an Pask

19 Mebyon an divroedh a solempnyas an Pask yn
peswardhegves dydh an kynsa mis.[a] 20 An oferysi ha'n Levysi
re lanhasa aga honan war-barth; i oll o glan, hag i a ladhas an
Pask rag oll mebyon an divroedh, ha rag aga breder an oferysi,
ha ragdha aga honan. 21 Mebyon Ysrael hag a dhehwelis mes
a'n divroedh, hag oll an re a junyas gansa ha diberth aga
honan a-dhiworth mostedhes kenedhlow an tir, rag hwilas an
ARLOEDH, Duw Ysrael, a dhybris, 22 ha solempnya goel an bara
heb goell dres seyth dydh gans lowena, rag an ARLOEDH a's
lowenhas, ha treylya kolonn myghtern Asshur dhedha, rag aga
gweres yn ober chi Duw, Duw Ysrael.

Devedhyans Ezra ha'y Ober

7 Lemmyn wosa an hwarvosow ma, yn reyn Artakserkses
myghtern Persia, Ezra mab Seraya, mab Azaria, mab
Hilkia, 2 mab Shallum, mab Sadok, mab Ahitub, 3 mab Amaria,
mab Azaria, mab Merayoth, 4 mab Zerahia, mab Uzzi, mab
Bukki, 5 mab Abishua, mab Finehas, mab Eleazar, mab Aron
an pennoferyas: 6 an Ezra ma a dheuth yn-bann a-dhiworth
Babylon; hag ev o skriba skentel yn lagha Moyses, a wrug an
ARLOEDH Duw a Ysrael hy ri. An myghtern a wrontyas dhodho
oll y worholedhow, rag bos leuv an ARLOEDH y Dhuw warnodho.

7 Ha rann a vebyon Ysrael, ha rann a'n oferysi, an Levysi,
an ganoryon, an borthoryon, ha'n Nethinim[b] eth yn-bann dhe

---

a 6:19 Gwersow 6:19 bys 7:11 yw skrifys yn Ebrow.

b 7:7 *Nethinim:* kethwesyon an tempel.

Yerusalem ynwedh, y'n seythves blydhen a Artakserkses an myghtern. [8] Ezra a dheuth dhe Yerusalem y'n pympes mis, henn o y'n seythves blydhen a'n myghtern. [9] Ev a erviras mos yn-bann a-dhiworth Babylon yn kynsa dydh an kynsa mis, hag ev a dheuth dhe Yerusalem yn kynsa dydh an pympes mis, drefenn bos leuv dha y Dhuw warnodho. [10] Rag Ezra re settsa y golonn dhe hwilas lagha an ARLOEDH, ha dh'y gul, ha dhe dhyski ordenansow ha breusow yn Ysrael.

Lyther Myghtern Artakserkses

[11] Ytho, ottomma dasskrif a'n lyther a wrug myghtern Artakserkses y ri dhe Ezra an oferyas, an skriba, dyskys yn mater gorhemmynnow an ARLOEDH, ha'y ordenansow rag Ysrael:

[12] Artakserkses, myghtern myghternedh. Dhe Ezra an oferyas, dyskys yn lagha Duw nev, salusyans. Ha lemmyn:[a]

[13] Arghadow yw dyllys genev, y hyll mos genes pubonan y'm ruvaneth a bobel Ysrael, ha'y oferysi ha'n levysi, yw bodhek dhe vos dhe Yerusalem. [14] Rag ty yw dannvenys gans an myghtern, ha'y seyth kusulyador, may hwovynni a-dro dhe Yuda ha Yerusalem, herwydh lagha dha Dhuw usi y'th leuv; [15] ha dhe dhoen an arghans ha'n owr a wra an myghtern ha'y gusulyadoryon profya a-vodh dhe Dhuw Ysrael, a'n jeves y drigva yn Yerusalem, [16] hag oll an arghans ha'n owr a yllydh aga huntell yn rannvro Babylon oll, gans offrynnow bolonjedhek an bobel ha'n oferysi, ambosys a-vodh rag chi aga Duw usi yn Yerusalem. [17] Gans an arghans ytho ty a vydh diwysyk ow prena lodhnow, hordhes, hag eyn, gans aga offrynnow greun hag offrynnow diwes, ha ty a's offrynn war alter chi agas Duw usi yn Yerusalem. [18] Gans remenant an arghans ha'n owr ty ha'th vreder a yll gul pynagoll a havallo da, herwydh bodh agas Duw. [19] Ty a dhelirv a-rag an Duw a Yerusalem an lestri a veu res dhis rag servis chi dha Dhuw. [20] Ha pynagoll moy a vo

---

a 7:12 Gwersow 7:12 bys 7:26 yw skrifys yn Aramaek.

edhomm dhis anodho rag chi dha Duw, mayth yw res dhis y ri, ty a yll y ri a-dhiworth tresorva an myghtern.

21 Ha my, Artakserkses an myghtern ow honan, a dhyllo arghadow dhe oll an alhwedhoryon usi y'n rannvro Dres-an-Avon, may fo gwrys yn uskis pynagoll Ezra an oferyas, skriba lagha Duw nev, a wovynno orthowgh, 22 bys kans talent a arghans, ha bys kans kor a waneth, ha bys kans bath a win,[a] ha bys kans bath olew, ha hoelan heb ragsettya an myns. 23 Pynagoll a vo erghys gans Duw nev, bedhes gwrys gans rach a-barth chi Duw nev: rag prag y fydh sorr erbynn myghterneth an myghtern ha'y vebyon? 24 Bedhewgh avisys ynwedh, na vydh laghel beghya na toll-benn, na toll-wara, na toll-dir war dhenvyth a'n oferysi an Levysi, an ganoryon, an borthoryon, gwesyon an tempel, na servysi erell a'n chi ma a Dhuw.

25 Ha ty, Ezra, herwydh furneth dha Dhuw, usi yn dha leuv, orden justisyow ha breusysi, a yll breusi oll an dus usi y'n rannvro Dres-an-Avon, oll an re a aswonn laghys dha Dhuw; ha dyskewgh neb na's aswonn. 26 Ha piwpynag na vynno bos gostydh dhe lagha dha Dhuw ha lagha an myghtern, bedhes breus gwrys warnodho yn straght, po mernans, po divroedh, po kemmeryans y byth, po prisonyans.

27 Benniges re bo an Arloedh, Duw agan tasow, re worras mater a'n par ma yn kolonn an myghtern, rag ri enor dhe ji an Arloedh usi yn Yerusalem, 28 ha neb re ystynnas tregeredh dhymm a-rag y gusulyoryon hag oll soedhogyon alloesek an myghtern. Ha my a veu kennerthys, rag bos leuv an Arloedh ow Duw warnav, ha my a guntellas ledyoryon yn-mes a Ysrael rag mos yn-bann genev.

Pennow Teyluyow a Dhehwelis gans Ezra

8 An re ma yw pennow teyluyow, ha'ga hovskrifans yn rol an aghskrifow, neb eth yn-bann genev a-dhiworth Babylon, yn reyn Artakserkses an myghtern. 2 A vebyon

---

a 7:22 *Talent :* a-dro dhe 34 kilogramm. *Kor:* musur sygh, a-dro dhe hwegh bushel. *Bath:* a-dro dhe 22 liter.

Finehas, Gershom; a vebyon Ithamar, Daniel; a vebyon Davydh,
Hattush [3] a vebyon Shekania; a vebyon Parosh, Zekaria, ha
ganso kans gour ha hanter-kans kovskrifys; [4] a vebyon Pahath-
moab, Eliehoenay mab Zerahia, ha ganso dew kans gour. [5] Dhe
vebyon Shekania; mab Yahaziel, ha ganso tri hans gour; [6] a
vebyon Adin, Ebed mab Yonathan, ha ganso hanter-kans gour;
[7] a vebyon Elam; Yeshaya mab Athalia, ha ganso deg gour ha
tri-ugens; [8] a vebyon Shefatia, Zebadia mab Mighael, ha ganso
peswar-ugens gour; [9] a vebyon Yoab, Obadia mab Yehiel, ha
ganso dew kans gour hag etek; [10] a vebyon Bani,[a] Shelomith
mab Yosifia, ha ganso kans gour ha tri-ugens; [11] a vebyon
Bebay, Zekaria mab Bebay, ha ganso eth gour warn ugens; [12] a
vebyon Azgad, Yohanan mab Hakkatan, ha ganso kans gour
ha deg; [13] a vebyon Adonikam, an re a dheuth a-wosa, Elifelet,
Yeiel ha Shemaia, ha gansa tri-ugens gour; [14] a vebyon Bigvay,
Uthay ha Zakkur, ha gansa deg gour ha tri-ugens.

Gwesyon an Tempel

[15] My a's kuntellas war-barth orth an avon a res troha Ahava;
ha ni a gampyas ena tri dydh. My a dhaswelas an bobel ha'n
oferysi, ha ny gevis ena denvyth a vebyon Levi. [16] Ena my a
dhannvonas war-lergh Eliezer, Ariel, Shemaia, Elnathan,
Yarib, Elnathan, Nathan, Zekaria, ha Meshullam, ledyoryon;
ynwedh Yoyarib hag Elnathan, gwer a skians. [17] Ha my a's
dannvonas dhe Iddo, an penn y'n tyller sans Kasifia, hag a
dherivas dhedha an pyth y talvia dhedha leverel dhe Iddo ha'y
vreder, an Nethinim,[b] yn Kasifia, may trollens dhyn menystrys
rag chi agan Duw. [18] Ha dre leuv dha agan Duw warnan i a
dhros dhyn gour a skians da, a vebyon Mahli mab Levi, mab
Ysrael; ha mebyon ha breder Sherebia, etek; [19] ha Hashabia, ha
ganso Yeshaia a vebyon Merari, y vreder ha'ga mebyon, ugens;
[20] ynwedh a'n Nethinim, a wrug Davydh ha'n bennsevigyon aga
ordena rag gonisogeth an Levysi, dew kans hag ugens; i oll o
kovskrifys dre hanow.

---

a 8:10 *Bani:* Amendys dhiworth 1Esd 8:36.

b 8:17 *an Nethinim:* kethwesyon an tempel.

Penys ha Pysadow rag Difresyans

21 Ena my a elwis rag penys ena, ryb an avon Ahava, mayth
omuvelhyn a-rag agan Duw, rag hwilas a-dhiworto hyns heb
kaletter ragon, ha rag agan fleghes, gans oll agan pythow. 22 Rag
meth a'm bia govynn orth an myghtern kowethas soudoryon
ha marghogyon dh'agan gweres erbynn ladron fordh; rag ni a
leveris dhe'n myghtern, 'Yma leuv agan Duw war oll an re a'n
hwila; mes yma y alloes ha'y sorr erbynn oll a'n eskas.' 23 Ytho
ni a benysas ha pysi dh'agan Duw rag hemma, hag a woslowas
orthyn.

Rohow rag an Tempel

24 Ena my a settyas dhe denewen dewdhek a'n bennoferysi,
Sherebia, Hashabia, ha deg a'ga breder, 25 ha my a boesas
dhedha an arghans ha'n owr, ha'n lestri, henn yw an offrynn rag
chi agan Duw, a offrynnas an myghtern, ha'y gusulyadoryon,
ha'y bennsevigyon, hag oll tus Ysrael esa ena. 26 My a boesas
yn aga diwla hwegh kans talent a arghans ha hanter-kans, ha
kans talent a lestri gwrys a arghans, ha kans talent[a] a owr;
27 ugens bason a owr, a vil dharik,[b] ha dew lester a vrons
lentrus, mar dhrudh avel owr. 28 Yn-medhav dhedha, 'Hwi yw
sans dhe'n ARLOEDH ha'n lestri yw sans ynwedh. An arghans
ha'n owr yw offrynn bolonjedhek dhe'n ARLOEDH, Duw agas
tasow; 29 Goelyewgh, ha'ga gwitha, bys pan y's poesowgh yn
helyow chi an ARLOEDH yn Yerusalem a-rag an bennoferysi
ha'n Levysi, ha pennow teyluyow Ysrael.' 30 Ytho an oferysi
ha'n Levysi a dhegemmeras poes an arghans ha'n owr ha'n
lestri, rag aga doen dhe Yerusalem dhe ji agan Duw.

An Dehwelyans dhe Yerusalem

31 Ena ni eth yn-kerdh dhiworth an avon Ahava yn
dewdhegves dydh an kynsa mis, rag mos dhe Yerusalem; yth
esa leuv agan Duw warnan, hag ev a'n sawyas dhiworth leuv
an eskar, ha dhiworth neb a gontrewayt ryb an fordh. 32 Ni a

---

a 8:26 *talent:* A-dro dhe 34 kilogramm.

b 8:27 *dharik:* An darik o bath owrek persek.

dheuth dhe Yerusalem, ha powes ena tri dydh. [33] Lemmyn y'n peswora dydh an arghans ha'n owr ha'n lestri a veu poesys yn chi agan Duw yn leuv Meremoth mab Uria an oferyas. Ganso yth esa Eleazar mab Finehas, hag ynwedh an Levysi Yozabad mab Yeshua, ha Noadia mab Binnuy. [34] An niver ha'n poes a bup-tra a veu komptys: ha'n poes kowal a veu kovadhys yn eur na.

[35] Ena mebyon an divroedh, o devedhys mes a'n gethneth, a offrynnas offrynnow leskys dhe Dhuw Ysrael, dewdhek tarow rag oll Ysrael, hwetek hordh ha peswar-ugens, seytek oen ha tri-ugens, ha dewdhek bogh avel offrynn pegh: oll an re ma o offrynn leskys dhe'n ARLOEDH. [36] Hag i a dhelivras arghadowyow an myghtern dhe wahalyethow an myghtern, ha dhe wovernours an rannvro Dres-an-Avon: hag i a skoedhyas an bobel ha chi Duw.

Ezra a Guhudh Demmedhyansow Kemmyskys

9 Wosa an taklow ma dhe vos kowlwrys, an bennsevigyon a dheuth dhymm, ow leverel, 'Ny wrug pobel Ysrael, ha'n oferysi ha'n Levysi, dibarth yntra i ha kenedhlow an broyow, ow kul herwydh aga thaklow kasadow, kepar ha'n Kananysi, an Hittysi, an Perizzysi, an Yebusysi, an Ammonysi, an Moabysi, an Ejyptianys, ha'n Amorysi. [2] Rag i re gemmeras re a'ga myrghes ragdha aga honan, ha rag aga mebyon: yndellma i re gemmyskas an has sans gans tus an broyow na: yn hwir, leuv an bennsevigyon ha'n soedhogyon re beu y'n voward y'n dislelder ma.' [3] Ha pan glewis vy an dra ma, my a skwardyas ow dillas ha'm mantell, ha tenna yn-mes blew ow fenn hag ow barv, hag esedha dyegrys. [4] Ena pubonan neb a dhegrena orth geryow Duw Ysrael a omguntellas a-dro dhymm, drefenn dislelder an dhivresow, ha my a esedhas dyegrys bys offrynn an gorthugher.

Pysadow Ezra

[5] Hag orth offrynn an gorthugher my a sevis a-dhiworth ow uvelheans; ha'm dillas ha'm mantell skwardys, my a goedhas war benn-dewlin, ha lesa ow diwla dhe'n ARLOEDH ow Duw,

6 ha leverel, ‘Ow Duw, meth a’m beus hag ankombrys ov may
trehavav ow fas dhis, ow Duw: drefenn bos agan drogoberow
ynkressys a-ugh agan penn, ha’gan kammweyth ughelhes bys
y’n nevow. 7 A-dhia dhydhyow agan tasow bys an jydh hedhyw
agan kammweyth re beu meur; hag a-barth agan drogoberow
re beu ni ha’gan myghternedh ha’gan oferysi delivrys yn leuv
myghternedh an powyow, dhe’n kledha, dhe gethneth, ha
dhe breydh, ha dhe uvelheans, dell yw y’n jydh hedhyw. 8 Ha
lemmyn, rag termyn berr truedh re beu diskwedhys gans an
ARLOEDH agan Duw, ow kasa dhyn remenant, hag ow ri dhyn
troesla fyrv[a] yn y dyller sans, may klerhaho agan Duw agan
dewlagas, ha ri dhyn tamm a dhifresyans yn agan kethneth.
9 Rag kethyon on ni; byttegyns ny’n eskasas agan Duw yn agan
kethneth, mes ystynn tregeredh dhyn a-wel dhe vyghternedh
Persia, may rollo dhyn dasvewnans, dhe dhasdrehevel chi agan
Duw, hag ewnhe y vagoryow, hag ev re ros dhyn fos yn Yuda
hag yn Yerusalem.

10 ‘Ha lemmyn, pandr’a yllyn ni leverel, agan Duw, wosa
hemma? Rag ni re forsakyas dha worhemmynnow, 11 a erghsys
dre dha servysi an brofoesi, ow leverel, “An tir, mayth esowgh
owth entra ynno dh’y berghenna, yw tir defolys gans mostedhes
tus an powyow. Der aga thaklow kasadow, i re’n lenwis hys-
ha-hys a’ga avlander. 12 Lemmyn ytho na rewgh agas myrghes
dh’aga mebyon, ha na gemmerewgh aga myrghes dh’agas
mebyon. Nevra na hwilewgh kevambos kres gansa, may fowgh
krev, ha dybri dader an tir, ha’y asa dh’agas fleghes avel eretons
bynitha.” 13 Pup-tra eus devedhys warnan yw drefenn agan
tebelwriansow, ha’gan treuspass meur, kyn hwrussys ty agan
Duw agan kessydhya le es dell dhendilas agan kammweythresow,
ha re ros dhyn remenant an par ma. 14 A wren ni terri arta
dha worhemmynnow, ha gul demmedhyansow gans poblow
an taklow kasadow ma? A ny vydhydh serrys genen dh’agan
distrui, ma na vo naneyl remenant na skapya? 15 A ARLOEDH,
Duw Ysrael, ty yw gwiryon: rag ni yw gesys hedhyw avel

---

a 9:8 *troesla fyrv:* Ebrow *ebil.*

remenant a skapyas. Ottani a-ragos yn agan kammweyth: drefenn ny yllyn ni sevel a-ragos drefenn hemma.'

Gorthyp an Bobel

10 Lemmyn pan esa Ezra ow pysi ha konfessya, owth oela hag owth omdewlel dhe'n dor a-rag chi Duw, routh pur vras a Ysraelysi, gwer, benynes ha fleghes, a omguntellas a-dro dhodho; rag yth esa an bobel owth oela yn feur. [2] Shekania mab Yehiel, a vebyon Elam, a worthybis ow leverel dhe Ezra, 'Ni re beu dislel dh'agan Duw, ow kemmeres gwragedh estren a-dhiworth poblow an pow. Byttegyns lemmyn yma govenek yn Ysrael a-dro dhe'n mater ma. [3] Lemmyn gwren ni kevambos gans agan Duw dhe dhannvon yn-kerdh oll an gwragedh, ha'n re dineythys anedha, herwydh kusul ow arloedh, ha dhe'n re a berth own a worhemmynn agan Duw. Bedhes gwrys herwydh an lagha. [4] Sa'bann; rag dha dhever jy yw hemma, ha ni a vydh genes. Bydh krev, ha'n gwra.' [5] Ena Ezra a sevis, ha gul dhe ledyoryon an oferysi, an Levysi, hag oll Ysrael ti i dhe wul herwydh an lavar ma. Hag i a dos ti.

Gwragedh Estren Dannvenys Dhe-ves

[6] Ena Ezra a omdennas dhiworth klos chi Duw, hag eth yn hel Yehohanan mab Elyashib. Pan dheuth ena, ny dhybris ev bara, nag eva dowr; rag yth esa ow kyni war dhislelder an dhivresow. [7] Ena i a dhellos galow dre Yuda ha Yerusalem bys oll mebyon an divroedh, mayth omguntellens war-barth yn Yerusalem. [8] Piwpynag na vynna dos a-ji dhe dri dydh, herwydh ervirans an bennsevigyon ha'n henavogyon, bedhes kowldhistruys oll y bythow, hag ev y honan diberthys a-dhiworth kuntelles an dhivresow.

[9] Oll gwer Yuda ha Benyamin a omguntellas yn Yerusalem a-ji dhe dri dydh. An nawves mis o, ugensves dydh an mis. Oll an bobel a esedhas y'n plen a-rag chi Duw, ow krena drefenn an mater ma, ha drefenn an glaw meur. [10] Ezra an oferyas a sevis yn-bann, ha leverel dhedha, 'Hwi re beu dislel, ha kemmeres gwragedh estren, ha moghhe kammweyth Ysrael. [11] Lemmyn ytho rewgh grasyans dhe'n ARLOEDH, Duw agas tasow, ha

gwrewgh y vodh: omdhiberthewgh a-dhiworth poblow an pow,
hag a-dhiworth an gwragedh estren.' [12] Ena oll an kuntelles a
worthybis ha leverel gans lev ughel, 'Dell leversys jy, res yw
dhyn y wul. [13] Mes yma meur a bobel, ha termyn a law yw, ma
na yllyn ni sevel a-ves; ynwedh nyns yw hemma ober dhe unn
jydh po dhew: rag lies ahanan re gammdremenas y'n mater ma.
[14] Lemmyn gwres agan rewlysi bos yn le oll an kuntelles, ha
gwres oll trigys yn agan sitys hag a gemmeras gwragedh estren
dos yn termynyow apoyntys, ha gansa henavogyon ha breusysi
pub sita, bys pan vo sorr fell agan Duw drefenn an mater ma
treylys dhiworthyn.' [15] Yonathan mab Asahel ha Yahzia mab
Tikva hepken a omsettyas orth hemma, ha Meshullam ha
Shabbethay an Levyas a's skoedhyas.

[16] Hag yndellma y hwrug mebyon an divroedh. Ezra an
oferyas a dhewisas gwer, pennow teyluyow, herwydh chi aga
thasow, hag i oll orth hanow, a veu diberthys, hag esedha yn
kynsa dydh an degves mis may hwithrens an mater. [17] Hag i
a worfennas dyghtya oll an wer a gemmeras gwragedh estren
erbynn an kynsa dydh a'n kynsa mis.

[18] Yn-mysk mebyon an oferysi, an re a siw re gemmersa
gwragedh estren. A vebyon Yeshua mab Yosadak, ha'y vreder:
Maaseya, Eliezer, Yarib, ha Gedalia. [19] I a ros aga leuv dhe worra
a-denewen aga gwragedh; ha rag aga hammweyth i a offrynnas
hordh a'n deves avel offrynn kammweyth. [20] A vebyon Immer:
Hanani, ha Zebadia. [21] A vebyon Harim: Maaseya, Elias,
Shemaia, Yehiel, hag Uzzia. [22] A vebyon Pashhur; Elyoenay,
Maaseya, Yshmael, Nethaneel, Yozabad, hag Elasa.

[23] A'n Levysi: Yozabad, Shimei, Kelaya, (honn yw Kelita[a]),
Pethahia, Yuda, hag Eliezer. [24] A'n ganoryon: Elyashib. A'n
borthoryon: Shallum, Telem, hag Uri.

[25] Yn-mysk an re erell a Ysrael: A vebyon Parosh: Ramia, Yzzia,
Malkia, Miyamin, Eleazar, Malkia, ha Benaya. [26] A vebyon
Elam: Mattania, Zekaria, Yehiel, Abdi, Yeremoth, hag Elias.
[27] A vebyon Zattu: Elyoenay, Elyashib, Mattania, Yeremoth,

a 10:23 *Kelita:* Martesen les-hanow; yw dhe styrya *Evredh.*

Zabad, hag Aziza. [28] A vebyon Bebay: Yehohanan, Hanania, Zabbay, hag Athlay. [29] A vebyon Bani: Meshullam, Malluk, Adaya, Yashub, Sheal, ha Yeremoth. [30] A vebyon Pahath-moab: Adna, Kelal, Benaya, Maaseya, Mattania, Bezalel, Binnuy, ha Manasse. [31] A vebyon Harim: Eliezer, Ysshia, Malkia, Shemaia, Simeon, [32] Benyamin, Malluk, ha Shemaria. [33] A vebyon Hashum: Mattenay, Mattatta, Zabad, Elifelet, Yeremay, Manasse, ha Shimei. [34] A vebyon Bani: Maaday, Amram, Uel, [35] Benaya, Bedia, Keluhi, [36] Vania, Meremoth, Elyashib, [37] Mattania, Mattenay, ha Yaasu. [38] A vebyon Binnuy: Shimei, [39] Shelemia, Nathan, Adaya, [40] Maknadebay, Shashay, Sharay, [41] Azarel, Shelemia, Shemaria, [42] Shallum, Amaria, ha Yosep. [43] A vebyon Nebo; Yeiel, Mattithia, Zabad, Zebina, Yadday, Yoel, ha Benaya. [44] Oll an re ma a gemmeras gwragedh estren, ha re anedha i a's dannvonas dhe-ves gans aga fleghes.

NEHEMIA

Chaptra 1
Pysadow Nehemia rag Yerusalem
Chaptra 2
Nehemia Dannvenys dhe Yerusalem
Nehemia a Hwither an Fosow
Ervirans dhe Dhaswul an Fosow
Chaptra 3
Henwyn an Weythoryon
Chaptra 4
Brasow Eskarek Lestys
Chaptra 5
Nehemia a Dhyght Arwask
Helder Nehemia
Chaptra 6
Brasow Eskerens Lettys
An Fos Kowlwrys
Chaptra 7
Rolyow a'n Dhivresow a Dhehwelis
Ezra a Elow an Bobel dhe Obaya an Lagha
Chaptra 8
Goel Skovvaow
Chaptra 9
An Bobel a Gonfess Aga Feghosow
An Bobel a Wrug an Akord
Chaptra 10
Tekst an Akord
Chaptra 11
Trigoryon Yerusalem
An Poblans Yedhowek yn-mes Yerusalem
Chaptra 12
An Oferysi ha'n Levysi
Sakrans an Fos
Taklow rag an Oferysi ha'n Levysi
Chaptra 13
Estrenyon Diberthys Dhiworth Ysrael
Dasfurvyans Nehemia
Dasfurvyans an Sabot Dallethys
Demmedhyansow Kemmyskys Dampnys

Pysadow Nehemia rag Yerusalem

1 Geryow Nehemia mab Hakalia. Y'n mis Kislev, y'n ugensves blydhen, pan esen vy yn Shushan an bennsita,
2 y teuth Hanani, onan a'm breder, gans sertan tus dhiworth
Yuda; ha my a wovynnas orta a-dro dhe'n Yedhewon hag a
dhianksa, an re a skapyas an gethneth, hag a-dro dhe Yerusalem.
3 Yn-medhons dhymm, 'An remenant yw gesys a'n gethneth ena
y'n rannvro yw yn galar bras ha mewl; ynwedh fos Yerusalem
yw terrys dhe'n dor, ha'y yetow leskys gans tan.'

4 Pan glewis vy an geryow ma, my a esedhas hag oela, ha
kyni dres lies dydh, ha penys ha pysi a-rag Duw nev. 5 Yn-
medhav, 'My a'th pys, A ARLOEDH Duw nev, an Duw bras hag
euthyk neb a with kevambos ha tregeredh rag an re a'n kar
ha gwitha y worhemmynnow; 6 bedhes dha skovarn hewoel
ha dha dhewlagas igor rag may klewvi pysadow dha was a
bysav a-ragos y'n eur ma dydh ha nos rag fleghes Ysrael dha

wesyon, ow konfessya peghosow fleghes Ysrael re beghsyn ni
er dha bynn. Ha my ha chi ow thas re beghas. 7 Ni re omdhug
pur dhrog er dha bynn, ha ny withsyn an gorhemmynnow,
na'n ordenansow, na'n breusow a erghsys dhe'th was Moyses.
8 Porth kov, my a'th pys, a'n ger a erghsys dhe'th was Moyses,
ow leverel, "Mar pydhowgh dislel, my a'gas skatter a-les yn
mysk an kenedhlow; 9 mes mar tehwelowgh dhymm ha gwitha
ow gorhemmynnow ha'ga gul, kyn fens dha dhifresow fesys
dhe'n pella rann a'n nev, my a vynn aga huntell alena ha'ga dri
bys y'n tyller may tewisis dhe worra ow hanow." 10 Lemmyn an
re ma yw dha servysi ha'th pobel, a dhasprensys dre dha nerth
bras ha gans dha leuv grev. 11 A Arloedh, my a'th pys, bedhes
dha skovarn hewoel dhe bysadow dha was, ha dhe bysadow
dha wesyon neb yw hwansek dhe berthi own a'th hanow. Ro
sewena, my a'th pys, dhe'th was an jydh ma, ha gront dhodho
truedh yn golok an gour ma!'

Yth en vy hanafor an myghtern.

Nehemia Dannvenys dhe Yerusalem

2 Y'n mis Nisan, y'n ugensves blydhen a Artakserkses an
myghtern, pan o termyn dhe servya gwin dhodho, my
a gemmeras yn-bann an gwin ha'y ri dhe'n myghtern. Ny vien
vy trist kyns yn y lok. 2 Ytho an myghtern a leveris dhymm,
'Prag yth yw trist dha fas, kyn nag os jy klav? Nyns yw hemma
travyth marnas tristans an golonn.' Ena my a borthas own
bras. 3 My a leveris dhe'n myghtern, 'Re vewo an myghtern
bys vykken! Prag na via ow fas trist, pan yw difeyth an sita,
tyller bedhow ow thasow, ha hy yetow re beu distruys gans tan?'
4 An myghtern a leveris dhymm, 'Pandr'a wovynnydh orthiv?'
Ytho my a bysis dhe Dhuw an nevow. 5 Ha my a leveris dhe'n
myghtern, 'Mar pleg dhe'n myghtern ha mar kavas dha was
favour y'th wolok, dannvon vy dhe Yuda, dhe sita bedhow ow
thasow, ma's dastrehaffen vy.' 6 Ha'n myghtern a leveris dhymm,
(gans an vyghternes owth esedha rybdho), 'Pana dermyn y
fydh dha vyaj, ha p'eur tehwelydh?' Ytho pes da o an myghtern
dhe'm dannvon, ha my a settyas termyn ragdho. 7 Ynwedh my

a leveris dhe'n myghtern, 'Mar pleg dhe'n myghtern, bedhes lytherow res dhymm dhe wovernours an rannvro Dres-an-Avon, may hwrontyons dhymm tremen saw bys pan dhyffiv bys yn Yuda; [8] ha lyther dhe Asaf, gwithyas koeswik an myghtern, may rollo dhymm prenn dhe wul jistys rag yetow an palys, ha rag fos an sita, ha rag an chi may fydhav trigys.' Ha'n myghtern a wrontyas dhymm ow gorholedhow, rag bos leuv dha ow Duw warnav.

[9] Yn eur na my a dheuth dhe wovernours an rannvro Dres-an-Avon, ha ri dhedha lytherow an myghtern. Lemmyn an myghtern re dhannvonsa kaptenyon an lu ha marghogyon genev. [10] Pan glewas Sanballat an Horonyas, ha Tobia an gwas, an Ammonyas, anodho, bras o aga displesour, nebonan dhe dhos dhe hwilas les mebyon Ysrael.

Nehemia a Hwither an Fosow

[11] Ytho my a dheuth dhe Yerusalem, hag yth en vy ena tri dydh, [12] Ena my a sevis y'n nos, my ha nebes tus genev; ha ny dherivis vy dhe dhenvyth an pyth re worrsa ow Duw y'm kolonn dhe wul rag Yerusalem. Nyns esa best vyth genev saw an best esen vy ow marghogeth warnodho. [13] Ytho my eth yn-mes dre Yet an Nans y'n nos, troha Fenten an Dhragon, ha dhe Yet an Kawgh, ow hwithra fosow Yerusalem, re bia terrys dhe'n dor, ha'y yetow, re bia distruys gans tan. [14] Ena my a dremenas dhe Yet an Fenten ha dhe Boll an Myghtern; saw nyns esa tyller rag an best esa yn-dannov dhe bassya dredho. [15] Ena my eth yn-bann der an nans y'n nos ow hwithra an fos. Ena my a dreylyas war-dhelergh hag entra dre Yet an Nans, ha dehweles. [16] Ha ny wodhya an soedhogyon ple'th yth vy na pandra esen vy ow kul; ha ny dherivsen vy hwath dhe'n Yedhewon, na dhe'n oferysi, na dhe'n ugheloryon, na dhe'n soedhogyon, na dhe nebonan arall a vedha ow kemmeres rann y'n ober.

Ervirans dhe Dhaswul an Fosow

[17] Ena my a leveris dhedha, 'Hwi a wel an ahwer eson ni ynno, fatell yw Yerusalem difeyth, ha'y yetow leskys gans tan. Dewgh, ha drehevyn ni fos Yerusalem, ma na vydhyn synsys

yn disenor namoy.' 18 Ena my a dherivas dhedha a leuv ow
Duw re bia warnav rag da, ha'n geryow a gowssa an myghtern
dhymm. Hag i a leveris, 'Sevyn yn-bann ha dastrehevel!' Ytho
i a ombareusis dhe dhalleth an ober da. 19 Mes pan glewas
Sanballat an Horonyas, ha Tobia an gwas, an Ammonyas, ha
Geshem an Arab a-dro dh'agan towlow, i a wrug ges ahanan
ha'gan dispresya, ow leverel, 'Pyth yw an dra ma esowgh hwi
ow kul? Esowgh hwi ow rebellya erbynn an myghtern?' 20 Ena
my a worthybis dhedha, ow leverel, 'Duw nev a re dhyn sewena;
ha ni, y servysi, a sev ha drehevel, mes ny'gas beus rann na titel
na kovadh yn Yerusalem.'

Henwyn an Weythoryon

3 Ena Elyashib an arghoferyas ha'y vreder an oferysi a
dhallathas oberi hag i a dhrehevis Yet an Deves. I a's
sakras hag a dhesedhas hy darasow; ha bys yn Tour an Kans,
i a's sakras, bys yn Tour Hananel. 2 Ha nessa dhodho, gwer
Yeriko a dhrehevis. Ha nessa dhodho, Zakkur mab Imri a
dhrehevis.

3 Yet an Puskes a veu dastrehevys gans mebyon Hassenaa a
worras ynwedh hy jistys ha desedha hy darasow, hy ebilyow,
ha'y barrys. 4 Nessa dhedha Meremoth mab Uria mab Hakkos
a wrug ewnheansow. Ha nessa dhedha Meshullam mab Berekia
mab Meshezabel a wrug ewnheansow. Ha nessa dhodho Sadok
mab Baana a wrug ewnheansow. 5 Nessa dhedha an Tekoysi
a wrug ewnheansow; mes ny worras aga ugheloryon aga
diwskoedh dhe ober aga mestrysi.

6 An Yet Koth[a] a veu ewnhes gans Yoyada mab Paseagh ha
Meshullam mab Besodia. I a worras hy jistys ha desedha hy
darasow, hy ebilyow, ha'y barrys. 7 Nessa dhedha ewnheansow a
veu gwrys gans Melatia an Gibeonyas ha Yadon an Meronothyas,
gwer a Gibeon, hag a Mispa, pennplas governour an rannvro
Dres-an-Avon. 8 Nessa dhodho Uzziel mab Harhaya, onan a'n
owroryon, ha nessa dhodho Hanania, onan a gemmyskoryon

---

a 3:6 *An Yet Goth:* Po *Yet an Yeshana.*

oynment, a wrug ewnheansow. I a dhaswrug Yerusalem bys y'n Fos Ledan. [9] Nessa dhedha Refaya mab Hur, rewler a hanterranndir a Yerusalem, a wrug ewnheansow. [10] Ha nessa dhodho, Yedaya, mab Harumaf, a wrug ewnheansow a-dal y ji; ha Hattush mab Hashabneya a wrug ewnheansow nessa dhodho. [11] Malkia mab Harim ha Hasshub mab Pahath-moab a ewnhas tregh arall ha Tour an Fornow. [12] Nessa dhodho, Shallum mab Hallohesh, rewler a hanter ranndir Yerusalem, a wrug ewnheansow gans gweres y vyrghes.

[13] Yet an Nans a veu ewnhes gans Hanun ha trigoryon Zanoagh. I a's dastrehevis ha desedha hy darasow, hy ebilyow, ha'y barrys. Ynwedh i a ewnhas mil gevelin a'n fos bys yn Yet an Kawgh.

[14] Yet an Kawgh a veu ewnhes gans Malkia, mab Rekab, an rewler a ranndir Beth-hakkerem. Ev a's dastrehevis ha desedha hy darasow, hy ebilyow, ha'y barrys.

[15] Yet an Fenten a veu ewnhes gans Shallun mab Kol-hoze, an rewler a ranndir Mispa. Ev a's dastrehevis, hy hudha, ha desedha hy darasow, hy ebilyow, ha'y barrys. Ynwedh ev a ewnhas an fos a boll Shelagh ryb lowarth an myghtern, bys y'n grisyow a dheu yn-nans dhiworth Sita Davydh. [16] War y lergh, Nehemia mab Azbuk, an rewler a hanter ranndir Beth-sur, a wrug ewnheansow bys yn tyller a-dal bedhow Davydh, bys y'n poll gwrys dre leuv ha chi an gasoryon. [17] War y lergh, an Levysi a wrug ewnheansow: Rehum mab Bani, ha nessa dhodho Hashabia an rewler a hanter ranndir Keila, a wrug ewnheansow rag y ranndir. [18] War y lergh an ewnheansow a veu gwrys gans aga breder: Binnuy mab Henadad, rewler a'n hanter ranndir arall a Keila. [19] Nessa dhodho, Ezer mab Yeshua, rewler Mispa, a ewnhas tregh arall, dhiworth an tyller a-dal an fordh-yskynna dhe'n withva-arvow orth an elin. [20] War y lergh Baruk mab Zabbay a ewnhas tregh arall dhiworth an elin dhe entrans chi Elyashib an arghoferyas. [21] War y lergh Meremoth mab Uria mab Hakkos a ewnhas tregh arall dhiworth entrans chi Elyashib, ha bys yn diwedh chi Elyashib. [22] War y lergh an ewnheansow

a veu gwrys gans an oferysi dhiworth an pow a-derdro. [23] War y lergh Benyamin ha Hasshub a wrug ewnheansow a-dal aga chi; ha war y lergh Azaria mab Maaseya mab Anania a wrug ewnheansow ryb y ji. [24] War y lergh Binnuy mab Henadad a ewnhas tregh arall, dhiworth chi Azaria dhe'n elin ha dhe'n gornell, [25] ha Palal mab Uzay a oberis dhiworth an tyller a-dal an elin ha'n tour a valek mes a ji gwartha an myghtern ogas dhe glos an gwithysi. War y lergh Pedaya mab Parosh, [26] ha'n Nethinim,[a] trigys yn Ofel, a ewnhas bys yn tyller a-dal Yet an Dowr troha'n howldrevel, ha'n tour balek. [27] War aga lergh an Tekoysi a ewnhas tregh arall dhiworth an tyller a-dal an tour balek meur bys yn fos Ofel.

[28] Dhiworth tyller a-ugh Yet an Margh, an oferysi a wrug ewnheansow, pub huni a-dal y ji y honan. [29] War aga lergh Sadok mab Immer a wrug ewnheansow a-dal y ji y honan. War y lergh Shemaia mab Shekania, an gwithyas orth Yet an Est a wrug ewnheansow. [30] War y lergh Hanania mab Shelemia ha Hanun, hweghves mab Salaf a ewnhas tregh arall. War y lergh Meshullam mab Berekia a wrug ewnheansow a-dal y roum. [31] War y lergh, Malkia, onan a'n owroryon a wrug ewnheansow bys yn chi an Nethinim ha'n wikoryon, a-dal Yet an Kuntellyans, ha bys y'n chambour a-ugh an gornell. [32] Hag yntra an chambour a-ugh an gornell ha Yet an Deves an owroryon ha'n wikoryon a wrug ewnheansow.

Brasow Eskarek Lestys

4 Pan glewas Sanballat agan bos ow tastrehevel an fos, y sorr a dhewis, ha konnar bras a'n jeva, hag ev a wrug ges a'n Yedhewon.[b] [2] Hag ev a leveris a-rag y vreder ha lu Samaria, 'Pyth usi an Yedhewon wann ma ow kul? A vynnons daswul taklow ragdha i aga honan? A sakrifions i? A worfennons yn unn jydh? A wrons an veyn dhe dhasvewa mes a vernyow radell leskys?' [3] Yth esa Tobia an Ammonyas rybdho, hag ev a leveris, 'An pyth a wrons y dhrehevel – mar yskynna lowarn warnodho,

a 3:26 *Nethinim:* kethwesyon an tempel.

b 4:1 4:1-6 yw niverys 3:33-38 y'n tekst ebrow hag y'n Septuagint.

ev a dorrsa dhe'n dor aga fos a veyn!' [4] Klew, A agan Duw, rag dispresys on ni. Treyl aga thontyans war-dhelergh war aga fenn aga honan, ha'ga delivra dhe vos preydh yn bro mayth ons i kethyon. [5] Na gudh aga hammweyth ha na as aga fegh dhe vos dileys a'th wolok rag i re'th provokyas dhe sorr a-rag an weythoryon.

[6] Ythо ni a dhrehevis an fos. Hag oll an fos a veu junys war-barth dhe hanter hy ughelder, rag an bobel a lavuryas yn kolonnek.

[7] Mes pan glewas Sanballat ha Tobia ha'n Arabyon ha'n Ammonysi ha'n Ashdodysi bos ewnheans fosow Yerusalem ow mos yn-rag ha'n aswaow ow talleth dhe vos deges, y fons pur serrys.[a] [8] Hag i oll a vrasas war-barth dhe dhos hag omladh erbynn Yerusalem, ha gul deray ynni. [9] Ha ni a bysis dh'agan Duw ha settya goelyador er aga fynn dydh ha nos.

[10] Mes tus Yuda a leverys, 'Nerth degoryon an beghyow a fyll, hag yma kemmys radell ma na yllyn drehevel an fos.' [11] Ha'gan eskerens a leveris, 'Kyns i dhe wodhvos po gweles travyth, ni a dheu yn aga mysk ha'ga ladha hag astel an ober.' [12] Pan dheuth an Yedhewon esa trigys rybdha, i a leveris dhyn dekkweyth, 'Y tegoedh hwi dhe dhehweles dhyn ni.' [13] Ythо my a worras tus y'n tylleryow isella a-dryv an fos, yn tylleryow igor; my a worras an bobel yn bagasow teylu, gans aga kledhedhyow, aga guwow, ha'ga gwaregow. [14] Ha my a viras ha sevel ha leverel dhe'n ugheloryon, ha dhe'n soedhogyon ha dhe remenant an bobel, 'Na berthewgh own anedha. Perthewgh kov a'n Arloedh yw meur hag euthyk, hag omledhewgh rag agas breder, agas mebyon, agas myrghes, agas gwragedh ha'gas chiow.'

[15] Pan glewas agan eskerens aga thowl dhe vos godhvedhys dhyn, ha Duw dh'y lesta, ni oll a dhehwelis dhe'n fos, peub dh'y ober y honan. [16] A-dhia'n jydh na, hanter a'm servysi a wre an ober, ha hanter anedha a synsi an guwow, an skoesow, an gwaregow ha'n kaspowsyow. Ha'n ledyoryon a sevis a-dryv oll chi Yuda, [17] esa ow tastrehevel an fos. An re esa ow toen

a 4:7 4:7-23 yw niverys 4:1-17 y'n tekst ebrow hag y'n Septuagint.

beghyow a oberi gans an eyl leuv ha synsi arv yn hy ben. [18] Ha dhe bub byldyer yth esa y gledha kelmys war y vordhos hag ev ow trehevel. Rybov yth esa an den a seni an trompa. [19] Ena my a leveris dhe'n ugheloryon, dhe'n soedhogyon, ha dhe remenant an bobel, 'Meur hag omlesys a-les yw an ober, hag yth on ni diberthys war an fos, an eyl pell dhiworth y gila. [20] Y'n tyller may klewowgh hwi son an trompa, kuntellewgh dhyn ena. Agan Duw a omladh ragon ni.'

[21] Ytho ni a besyas oberi ha hanter anedha ow synsi an guwow, dhiworth drehevel an myttin bys pan omdhiskwedhas an ster. [22] My a leveris dhe'n bobel ynwedh y'n eur na, 'Passyes pub den ha'y servont an nos a-ji dhe Yerusalem, ma'gan gwitthons y'n nos hag oberi y'n jydh.' [23] Ytho na my na'm breder na'm servysi na'n withysi neb a'm holyas, ny omdhiwiskas nagonan ahanan; peub a'n jevo y arv pan e rag dowr.

Nehemia a Dhyght Arwask

5 Y yth esa garm ughel a'n bobel ha'ga gwragedh erbynn aga breder an Yedhewon. [2] Yth esa re a leveri, 'Ni ha'gan mebyon ha'gan myrghes yw lies: kevyn ni ys ragdha, may typpryn ha bewa.' [3] Yth esa ynwedh neb a leveri, 'Ni re arwoestlas agan gwelyow, agan gwinlannow, ha'gan chiow rag prena ys drefenn an divoetter.' [4] Ynwedh yth esa re a leveri, 'Ni re jevisyas mona rag toll an myghtern war agan gwelyow ha war agan gwinlannow. [5] Byttegyns lemmyn kepar hag yw kig agan breder, yndella yw agan kig ni; kepar ha'ga mebyon i, yndella yw agan mebyon ni; otta, yth eson ow konstryna agan mebyon ha'gan myrghes yn kethneth ha rann a'gan myrghes re beu kethhes seulabrys, mes dialloes on dh'aga dasprena drefenn tus erell dhe gavoes agan gwelyow ha'gan gwinlannow.'

[6] Ha my o pur serrys pan glewis aga garm ha'n geryow ma. [7] Lemmyn my a ombrederis y'm brys ha my a gedrynnas gans an ugheloryon ha'n soedhogyon. My a leveris dhedha, 'Hwi a gemmer oker, pubonan dhiworth y vroder.' Ytho my a elwis kuntelles bras er aga fynn. [8] Hag yn-medhav dhedha, 'Oll dh'agan galloes, ni re dhasprenas agan breder, an Yedhewon, a

veu gwerthys dhe'n kenedhlow; mes yth esowgh hwi ow kwertha agas breder, may fons gwerthys dhyn!' Yth ens tawesek ha ny allsons kavoes ger dhe leverel. [9] Ytho my a leveris, 'Nyns yw da an pyth esowgh orth y wul. A ny dalvia dhywgh kerdhes yn own agan Duw rag goheles keredh an kenedhlow, agan eskerens? [10] Keffrys, yma my ha'm breder ha'm servysi ow ri mona hag ys yn kendon dhedha. My a'gas pys, hedhyn ni ow kemmeres an oker ma. [11] Daskorrewgh dhedha an jydh ma, my a'gas pys, aga gwelyow, aga gwinlannow, aga olewbrennyer ha'ga chiow ha'n oker[a] war vona, ys, gwin hag oyl re bewgh ow kemmeres anedha.' [12] Ytho i a leveris, 'Ni a's daskorr ha ny vynnyn travyth orta; ytho ni a wra dell leverydh.' Ena my a elwis an oferysi ha my a wrug dhedha ti y hwrens war-lergh an ambos ma. [13] Ynwedh my a shakyas pleg ow fows ha leverel, 'Yndellma re shakkyo Duw yn-mes dhiworth y ji ha dhiworth y lavur pub gour na with an ambos ma. Yndella re bo shakys yn-mes ha gwakhes.' Hag oll an gesva a leveris 'Amen' ha gormel an ARLOEDH. Ha'n bobel a wrug war-lergh an ambos ma.

Helder Nehemia

[14] Kekeffrys, a-dhia'n termyn may feus apoyntys dhe vos aga governour yn pow Yuda, a-dhia'n ugensves blydhen dhe'n dewdhegves blydhen a Artakserkses an myghtern, dewdhek blydhen, ny dhybri my na'm breder boes an governour. [15] Mes an governours kyns, re bia kyns ow thermyn vy, a settsa beghyow poes war an bobel ha kemmeres dhiworta dew-ugens shekel a arghans war-barth gans boes ha gwin. Aga servysi ynwedh a lordya war an bobel. Mes ny wrug vy yndella rag own Duw. [16] Ynwedh my a besyas oberi gans nerth war an fos ma ha ny brensyn tir vyth: hag oll ow servysi a veu kuntellys ena rag an ober. [17] Kekeffrys, y fedha orth ow moes kans gour ha hanter-kans, Yedhewon ha soedhogyon, dres an re a dheuth dhyn a'n kenedhlow esa a-dro dhyn. [18] Lemmyn y fedha darbarys pub dydh unn ojyon ha hwegh davas dhewisys; ydhyn yn kepar maner a vedha darbarys ha pub deg dydh pub eghenn

---

a 5:11 *oker:* Amendys. Ebrow *kans.*

gwin yn lanwes; byttegyns yn spit dhe oll hemma ny erghis
boes an governour drefenn begh an ober dhe vos poes war an
bobel ma. [19] Porth kov ahanav rag ow les, ow Duw, war-lergh
pup-tra a wrug vy rag an bobel ma.

Brasow Eskerens Lettys

6 Pan veu derivys dhe Sanballat ha Tobia ha Geshem an
Arab ha remenant agan eskerens y tastrehavsen vy an
fos ha nag esa torrva vyth gesys ynni (kyn na settsen vy an
darasow yn-bann y'n yetow y'n eur na), [2] Sanballat ha Geshem
a dhannvonas dhymm, ow leverel, 'Deus hag omvetyn ni orth
tyller yn plen Ono.' Mes i a vynnas gul dregynn dhymm. [3] Ha
my a dhannvonas kannasow dhedha, ow leverel, 'Yth esov
ow kul ober meur ha ny allav dos yn-nans. Prag y hedh an
ober ha my orth y asa hag ow tos yn-nans dhywgh?' [4] Hwath
i a dhannvonas dhymm peder gweyth y'n fordh ma, ha my a
worthybis dhedha y'n keth vaner. [5] Ena Sanballat a dhannvonas
y servont dhymm yn kepar maner rag an pympes gweyth
gans lyther igor yn y leuv. [6] Ynno y feu skrifys, 'Derivys yw
yn mysk an kenedhlow – ha Gashmu a'n lever ynwedh – ty
ha'n Yedhewon dhe vynnes rebellya; henn yw prag yth ow
tastrehevel an fos; may fi aga myghtern, war-lergh an geryow
ma. [7] Hag ynwedh ty re apoyntyas profoesi dhe dhisklerya
hemma a-dro dhis yn Yerusalem, ow leverel, "Yma myghtern
yn Yuda!" Ha lemmyn an geryow ma a vydh derivys dhe'n
myghtern. Deus lemmyn ytho hag omgusulyn war-barth.' [8] Ena
my a dhannvonas dhodho, ow leverel, 'Nyns eus ow hwarvos
taklow a'n par ma dell leverydh; yth esos orth aga dysmygi mes
a'th vrys dha honan.' [9] Rag i oll a vynnas agan ownekhe, ow
prederi, 'Aga diwla a vydh re wann rag an ober, ha ny vydh
kollenwys.' Lemmyn ytho, A Dhuw, krevha ow diwla.

[10] A-wosa my a dheuth yn chi Shemaia, mab Delaya, mab
Mehetabel, neb a veu deges yn y ji, hag ev a leveris, 'Omvetyn
ni yn chi Duw, a-berth y'n tempel, ha gwren ni degea darasow
an tempel, rag ymons i ow tos dhe'th ladha; haneth ymons ow
tos dhe'th ladha.' [11] Mes yn-medhav, 'A dal fia gour kepar ha

my? Ha piw, kepar ha my, a allsa mos y'n tempel ha bewa? Nyns av vy a-bervedh.' [12] My a gonvedhas na'n dannvonas Duw, mes ev re leveris an profoesans ma er ow fynn drefenn Tobia ha Sanballat a wrug y arveth. [13] Ev a veu arvethys, may porthen vy own ha gul yndella ha pegha, hag ytho i a allsa ri dhymm drog hanow rag ow skornya. [14] Porth kov a Tobia ha Sanballat, ow Duw, war-lergh an taklow ma a wrussons, hag ynwedh an brofoeses Noadia ha'n brofoesi erell hag a vynnas ow ownekhe.

An Fos Kowlwrys

[15] Ytho an fos a veu kowlwrys y'n pympes dydh warn ugens a vis Elul, y'n dewdhek dydh ha dew-ugens. [16] Pan glewas oll agan eskerens anodho, oll an kenedhlow a-dro dhyn a gemmeras own, hag i a gollas omfydhyans, rag i a gonvedhas y fia an ober ma gwrys dre weres agan Duw. [17] Gans henna, y'n dydhyow na ugheloryon Yuda a dhannvonas lies lyther dhe Tobia ha lytherow Tobia a dheuth dhedha. [18] Rag yth esa lies yn Yuda neb o kelmys dhodho gans ti, drefenn y vos deuv Shekania mab Aragh; ha'y vab Yehohanan re gemmeras myrgh Meshullam mab Berekia avel y wreg. [19] Ynwedh yth esens ow kewsel a'y oberow da y'm lok, ha derivas ow geryow dhodho. Ha Tobia a dhannvonas lytherow rag ow ownekhe.

7 Wosa an fos dhe vos dastrehevys ha my dhee settya yn-bann an darasow, an borthoryon ha'n ganoryon ha'n Levysi a veu apoyntys. [2] My a ros charj war Yerusalem dhe'm broder Hanani, ha dhe Hanania rewler an palys, rag ev o gour lel hag ev a berthi own a Dhuw moy es dell wra lies arall. [3] Yn-medhav dhedha, 'Na vedhes yetow Yerusalem igerys bys pan vo toemm an howl; ha gesewgh an borthoryon dhe dhegea an darasow ha'ga frenna, hag i hwath ow sevel ena. Hag apoyntyewgh gwithysi dhiworth annedhysi Yerusalem, peub dh'y woelva ha peub a-dal y ji y honan.' [4] Lemmyn an sita o bras hag efan, mes boghes o an bobel ynni, ha ny via drehevys an chiow na hwath.

Rolyow a'n Dhivresow a Dhehwelis

5 Ow Duw a worras y'm kolonn dhe guntell war-barth an
ugheloryon ha'n soedhogyon ha'n bobel, may fens reknys
herwydh aghskrif. Ha my a gavas kovlyver aghskrif a'n re neb
a dheuth yn-bann kynsa, ha my a gavas skrifys ynno:

6 An re ma yw mebyon an rannvro a dheuth yn-bann yn-
mes a gethneth, a'n dhivresow re bia degys yn divroedh
gans Nebukadnessar myghtern Babylon; i a dhehwelis dhe
Yerusalem ha dhe Yuda, peub dh'y dre y honan. 7 I a dheuth gans
Zerubbabel, Yeshua, Nehemia, Azaria, Raamia, Nahamani,
Mordekay, Bilshan, Mispereth, Bigvay, Nehum, Baana.

Niver an wer a bobel Ysrael: 8 Mebyon Parosh, dew vil, kans,
dewdhek ha tri-ugens. 9 Mebyon Shefatia, tri hans, dewdhek ha
tri-ugens. 10 Mebyon Aragh, hwegh kans, dewdhek ha dew-ugens.
11 Mebyon Pahath-moab a vebyon Yeshua ha Yoab, dew vil, eth
kans hag etek. 12 Mebyon Elam, mil, dew kans, peswardhek
ha dew-ugens. 13 Mebyon Zattu, eth kans, pymp ha dew-ugens.
14 Mebyon Zakkay, seyth kans ha tri-ugens. 15 Mebyon Binnuy,
hwegh kans, eth ha dew-ugens. 16 Mebyon Bebay, hwegh kans,
eth warn ugens. 17 Mebyon Azgad, dew vil, tri hans, dew warn
ugens. 18 Mebyon Adonikam, hwegh kans, seyth ha tri-ugens.
19 Mebyon Bigvay, dew vil, seyth ha tri-ugens. 20 Mebyon
Adin, hwegh kans, pymthek ha dew-ugens. 21 Mebyon Ater a
Hezekia, etek ha peswar-ugens. 22 Mebyon Hashum, tri hans,
eth warn ugens. 23 Mebyon Besay, tri hans, peswar warn
ugens. 24 Mebyon Harif, kans ha dewdhek. 25 Mebyon Gibeon,
pymthek ha peswar-ugens. 26 Gwer Bethlehem ha Netofa, kans,
eth ha peswar-ugens. 27 Gwer Anathoth, eth ha hwegh ugens.
28 Gwer Beth-azmaveth, dew ha dew-ugens. 29 Gwer Kiryath-
yearim, Kefira ha Beeroth, seyth kans, tri ha dew-ugens.
30 Gwer Rama ha Geba, hwegh kans, onan warn ugens. 31 Gwer
Mikmash, dew ha hwegh ugens. 32 Gwer Bethel hag Ay, tri ha
hwegh ugens. 33 Gwer an Nebo arall, dewdhek ha dew-ugens.
34 Mebyon an Elam arall, mil, dew kans, peswardhek ha dew-
ugens. 35 Mebyon Harim, tri hans hag ugens. 36 Mebyon Yeriko,

tri hans, pymp ha dew-ugens. [37] Mebyon Lod, Hadid, hag Ono, seyth kans, onan warn ugens. [38] Mebyon Senaa, tri mil, naw kans ha deg warn ugens.

[39] An oferysi: mebyon Yedaya, dhiworth an chi a Yeshua naw kans, trydhek ha tri-ugens. [40] Mebyon Immer, mil, dewdhek ha dew-ugens. [41] Mebyon Pashhur, mil, dew kans, seyth ha dew-ugens. [42] Mebyon Harim, mil ha seytek.

[43] An levysi: mebyon Yeshua, Kadmiel, a vebyon Hodeva peswardhek ha tri-ugens. [44] An ganoryon: mebyon Asaf, eth ha seyth ugens. [45] An borthoryon: mebyon Shallum, mebyon Ater, mebyon Talmon, mebyon Akkub, mebyon Hatita, mebyon Shobay, etek ha hwegh-ugens.

[46] An Nethinim,[a] mebyon Siha, mebyon Hasufa, mebyon Tabbaoth, [47] mebyon Keros, mebyon Sia, mebyon Padon, [48] mebyon Lebana, mebyon Hagaba, mebyon Shalmay, [49] mebyon Hanan, mebyon Giddel, mebyon Gahar, [50] mebyon Reaya, mebyon Resin, mebyon Nekoda, [51] mebyon Gazzam, mebyon Uzza, mebyon Paseagh, [52] mebyon Besay, mebyon Meunim, mebyon Nefushesim, [53] mebyon Bakbuk, mebyon Hakufa, mebyon Harhur, [54] mebyon Baslith, mebyon Mehida, mebyon Harsha, [55] mebyon Barkos, mebyon Sisera, mebyon Temagh, [56] mebyon Nesiagh, mebyon Hatifa.

[57] Mebyon servysi Solomon: mebyon Sotay, mebyon Sofereth, mebyon Perida, [58] mebyon Yaala, mebyon Darkon, mebyon Giddel, [59] mebyon Shefatia, mebyon Hattil, mebyon Pokereth-hassebayim, mebyon Amon.

[60] Oll an Nethinim ha mebyon servysi Solomon o tri hans, dewdhek ha peswar-ugens.

[61] Ha'n re ma o an dus neb eth yn-bann dhiworth Tel-melagh, Tel-harsha, Kerub, Addon hag Immer: mes ny allsons diskwedhes chi aga thas, na'ga linyeth, mar pens a Ysrael. [62] Mebyon Delaya, mebyon Tobia, mebyon Nekoda, hwegh kans, dew ha dew-ugens, [63] Ha dhiworth an oferysi: mebyon

---

a 7:46 *Nethinim:* kethwesyon an tempel.

Hobaya, mebyon Kos, mebyon Barzillay, neb a gemmeras avel
y wreg onan a vyrghes Barzillay an Gileadyas hag a veu gelwys
gans aga hanow. 64 An re ma a hwilas aga hovskrifenn yn mysk
an re a omrolyas y'n aghskrifow, mes ny veu kevys, ytho i a
veu eskes a'n oferyasedh avel avlan. 65 An governour a leveris
dhedha, na dhegoedh dhedha dybri a'n taklow moyha sans bys
pan saffa yn-bann oferyas gans Urim ha Thummim.

66 Oll an kuntelles war-barth o dew ha dew-ugens mil, tri
hans ha tri-ugens, 67 heb rekna aga gwesyon ha'ga maghtethyon,
seyth mil, tri hans, seytek warn ugens aga niver: hag yth esa
dhedha dew kans, pymp ha dew-ugens a genysi ha kenyadesow.
68 Yth esa dhedha seyth kans, etek warn ugens a vergh, dew
kans, pymp ha dew-ugens a vulyon, 69 peswar kans, pymthek
warn ugens a gowrvergh ha hwegh mil, seyth kans hag ugens
a asenes.

70 Lemmyn re a bennow chiow an tasow a ros dhe'n ober. An
governour a ros dhe'n dresorva mil dharik[a] a owr, deg bason
ha dew-ugens, pymp kans mantell oferyas warn ugens. 71 Ha
re a bennow teyluyow a ros dhe'n dresorva rag an ober ugens
mil dharik a owr ha dew kans mina ha dew vil a arghans. 72 An
sommenn res gans remenant an bobel o ugens mil dharik a owr,
ha dew vil vina a arghans ha seyth gwisk oferyas ha tri-ugens.

73 Ytho yth esa an oferysi ha'n Levysi ha'n borthoryon ha'n
ganoryon ha re a'n bobel, ha'n Nethinim, hag oll Ysrael, trigys
yn aga threvow.

Ezra a Elow an Bobel dhe Obaya an Lagha

Ha pan dheuth an seythves mis, yth esa mebyon Ysrael yn
aga threvow.

8 Oll an bobel a omguntellas gans unn akord y'n plen
a-dherag Yet an Dowr; hag i a leveris dhe Ezra an
skriba dhe dhri lyver lagha Moyses a wrussa an ARLOEDH
erghi dhe Ysrael. 2 Hag Ezra an oferyas a dhros an lagha
a-dherag an kuntelles, keffrys gwer ha benynes, ha peub a

---

a 7:70 *dharik:* An darik o bath owrek persek

allas klewes gans konvedhes, yn kynsa dydh an seythves mis.
3 Hag ev a lennas an lagha y'n plen a-dherag Yet an Dowr
dhiworth myttin a-varr bys hanter-dydh, a-dherag gwer ha
benynes, ha tus a allas konvedhes; hag oll an bobel a woslowas
gans rach orth lyver an lagha. 4 Hag Ezra an skriba a sevis
war arethva a brenn re wrussons rag an porpos; ha rybdho y
sevis Mattithia, Shema, Anaya, Uria, Hilkia, ha Maaseya, a
dhyghow dhodho; hag a-gledh dhodho, Pedaya, Mishael,
Malkia, Hashum, Hashbaddana, Zekaria ha Meshullam 5 Ena
Ezra a igoras an lyver yn golok oll an bobel, drefenn y vos ow
sevel a-ughta; ha pan y'n igoras, oll an bobel a sevis yn-bann.
6 Hag Ezra a vennigas an ARLOEDH, an Duw meur. Hag oll an
bobel a worthybis, 'Amen, Amen,' ow trehevel aga diwleuv:
hag i a blegyas aga fenn, ha gordhya an ARLOEDH gans aga fas
dhe'n dor. 7 Ynwedh Yeshua, Bani, Sherebia, Yamin, Akkub,
Shabbethay, Hodia, Maaseya, Kelita, Azaria, Yozabad, Hanan,
ha Pelaya, an Levysi, a weresas an bobel dhe gonvedhes an
lagha, ha'n bobel ow kortos yn aga thyller. 8 Ytho i a lennas
a lyver lagha Duw diblans, ha ri an styr, may hallo an bobel
konvedhes an pyth a veu lennys.

9 Ena Nehemia, an governour, hag Ezra an oferyas ha'n skriba,
ha'n Levysi a dhyski an bobel, a leveris dhe oll an bobel, 'Sans
yw an jydh ma dhe'n ARLOEDH agas Duw; na gynewgh, nag
oela.' Rag oll an bobel a oelas, pan glewsons geryow an lagha.
10 Yn eur na ev a leveris dhedha, 'Kewgh, dybrewgh an blonek,
hag evewgh an gwin hweg ha dannvenewgh rannow dhodho ev
na'n jeves travyth parys ragdho. Sans yw an jydh ma dh'agan
Arloedh: na bedhewgh grevys, rag lowena an ARLOEDH yw agas
nerth.' 11 Ytho an Levysi a goselhas oll an bobel, ow leverel,
'Taw taves, rag sans yw an jydh; na vedhewgh grevys.' 12 Hag oll
an bobel eth yn-kerdh dhe dhybri ha dhe eva, ha dhe dhannvon
rannow ha dhe wul lowender bras, drefenn i dhe gonvedhes an
geryow a veu disklerys dhedha.

Goel Skovvaow

13 Y'n nessa dydh pennow teyluyow oll an bobel gans an
oferysi ha'n Levysi a dheuth war-barth dhe Ezra rag konvedhes
geryow an lagha. 14 Hag i a gavas skrifys y'n lagha a wrug an
ARLOEDH hy erghi dre Moyses, may trikka mebyon Ysrael yn
skovvaow yn goel an seythves mis, 15 ha may teklarryens ha
dyllo yn oll aga threvow hag yn Yerusalem, ow leverel, 'Kewgh
yn-mes war an menydhyow ha kyrghewgh skorrennow a oliv,
oliv gwyls, myrtwydh, palm ha gwydh delyek arall rag gul
skovvaow, dell yw skrifys.' 16 Ytho an bobel eth yn-mes ha'ga
hyrghes, ha gul dhedha aga honan skovvaow, pubonan war do
y ji, hag yn aga klosyow, ha klosyow chi Duw, hag yn stret Yet
an Dowr, hag yn stret Yet Efraym. 17 Hag oll an kuntelles, an
re hag a dhehwelsa dhiworth an gethneth, a wrug skovvaow ha
triga ynna; rag a-dhia dhydhyow Yeshua mab Nun bys y'n jydh
na ny wrussa fleghes Ysrael yndella. Ha'n lowena o pur vras.
18 Ha pub-dydh, a-dhia'n kynsa dydh dhe'n jydh diwettha, ev a
lennas yn-mes a lyver lagha Duw. Hag i a withas an goel seyth
dydh; ha'n ethves dydh yth esa kuntelles solem, war-lergh an
ordenans.

An Bobel a Gonfess Aga Feghosow

9 Lemmyn y'n peswora dydh warn ugens a'n mis ma
mebyon Ysrael a veu kuntellys war-barth gans penys,
hag yn yskar ha gans pri war aga fenn. 2 Ha has Ysrael a
dhibarthas dhiworth estrenyon oll, ha sevel ha konfessya aga
feghosow, ha kammweythresow aga thasow. 3 I a sevis yn-bann
yn aga savla ha lenna mes a lyver lagha an ARLOEDH aga Duw
rag kwarter an jydh, ha rag kwarter arall i a gonfessyas, ha
gordhya an ARLOEDH aga Duw. 4 Ena Yeshua ha Bani, Kadmiel,
Shebania, Bunni, Sherebia, Bani arall ha Kenani a sevis war
risyow an Levysi, hag i a grias ughel aga lev dhe'n ARLOEDH
aga Duw. 5 Yn eur na an Levysi, Yeshua ha Kadmiel, Bani,
Hashabneya, Sherebia, Hodia, Shebania ha Pethahia, a leveris,
'Sevewgh yn-bann ha bennigewgh an ARLOEDH agas Duw bys

vykken ha bynnari; ha benniges re bo dha hanow gloryus, yw
ughelhes dres pub bennath ha gormola.

6 ‘Ty dha honan yw an ARLOEDH. Ty a wrug nev, an nev a
nevow, gans oll aga lu, an nor ha pup-tra eus warnodho, an
moryow ha pup-tra eus ynna, ha ty a re bewnans dhedha i oll
ha’n lu a nev a’th wordh. 7 Ty yw an ARLOEDH, an Duw neb
a dhewisas Abram ha’y dhri yn-mes a Ur an Kaldeanys ha
chanjya y hanow dhe Abraham; 8 ha ty a gavas y golonn lel
a-dheragos ha gul an kevambos ganso dhe ri dh’y has tir an
Kananysi, an Hittysi, an Amorysi, an Perizzysi, an Yebusysi
ha’n Girgashysi. Ty re geweras dha eryow, rag gwiryon os.

9 ‘Ha ty a welas galar agan tasow yn Ejyp ha klewes aga kri
ryb an Mor Rudh, 10 ha ri toknys hag anethow erbynn Faro hag
erbynn oll y servysi, hag oll pobel y wlaskor; rag ty a wodhya
i dhe dhyghtya agan tasow yn tont. Ytho ty a waynyas an ger-
da a’th eus, par dell yw y’n jydh hedhyw. 11 Ha ty a folsas an
mor a-ragdha mayth ethons dre gres an mor kepar ha pan ve
war dhor sygh, ha’ga helghysi ty a dewlis y’n downderyow
kepar ha men y’n dowrow bras. 12 Gans koloven a gommol ty
a’s hembronkas y’n jydh ha gans koloven a dan y’n nos, dhe
wolowi ragdha an fordh mayth ellens. 13 Ty a dheuth yn-nans
war venydh Sinay ha kewsel gansa dhiworth nev ha ri dhedha
rewlys ewn ha gwir laghys, ordenansow ha gorhemmynnow da,
14 ha ty a dhyskas dhedha a-dro dhe’th Sabot sans, ha ri dhedha
gorhemmynnow, ordenansow ha lagha dre leuv Moyses dha
was. 15 Ty a ros dhedha bara dhiworth nev rag aga nown, ha dri
dowr ragdha yn-mes a’n garrek rag aga syghes, ha ty a leveris
dhedha mayth ellens a-ji dhe erita an pow re doses gans leuv
drehevys y ri dhedha.

16 ‘Mes i ha’gan tasow, a dheuth ha bos goethus ha kales
aga hilbenn ha ny woslowsons orth dha worhemmynnow. 17 I
a skonyas a woslowes, ha ny borthsons kov a’n marthusyon a
wrussys yn aga mysk; mes i a dheuth ha bos kales aga hilbenn,
hag y feu bodh aga brys dhe dhehweles dh’aga hethneth yn
Ejyp. Mes ty yw Duw neb yw parys dhe ava, grassyes ha
truedhek, lent ow serri, hag ow palshe yn tregeredh, ha ny

wrussys aga forsakya. [18] Kyn hwrussens ragdha aga honan imaj teudh a leugh ha leverel, “Hemm yw dha dhuw neb a’th tros yn-bann yn-mes Ejyp,” hag y hwrussens blasfemiow bras, [19] ty, yn dha dregeredh vras, ny’s forsaksys y’n gwylvos; ny dhibarthas an goloven a gommol dhiworta y’n jydh rag aga hembronk y’n fordh, na’n goloven a dan y’n nos rag ri golow dhedha war a’n fordh mayth ellens. [20] Ty a ros dha spyrys da dh’aga dhyski ha ny skonsys dha vanna a’ga ganow hag a ros dhedha dowr rag aga syghes. [21] Rag dew-ugens blydhen ty a’s sostena y’n gwylvos ma na fyllis dhedha travyth; ny gothhas aga dillas warnedha ha ny hwythfis aga threys.

[22] ‘Gans henna ty a ros dhedha gwlaskordhow ha poblow, ow kevrenna dhedha pub kornell; ytho i a eritas tir Sihon, ha tir myghtern Heshbon ha tir Og myghtern Bashan. [23] Ty a gressyas aga mebyon avel ster an nev, ha’ga dri a-ji dhe’n tir a leversys dh’aga thasow dh’y entra ha dh’y erita. [24] Aga mebyon a entras hag erita an tir, ha ty a fethas a-dheragdha annedhysi an tir, an Kananysi, ha’ga ri yn aga leuv, gans aga myghternedh, ha poblow an tir, may hwrellens gansa herwydh aga flesour. [25] I a gemmeras sitys kerys ha tir feyth hag i a eritas chiow leun a bup-tra da, puthow pelys, gwinlannow, hag olewbrennyer, ha gwydh froeth pals. Ytho i a dhybris, hag a veu lenwys, hag a dheuth ha bos tew hag i a lowenhas y’th tader bras.

[26] ‘Byttegyns diwostydh ens, hag i a rebellyas er dha bynn ha tewlel dha lagha a-dryv aga heyn ha ladha dha brofoesi, a wrussons aga gwarnya, dh’aga threylya dhis arta; hag i a wrug blasfemiow bras. [27] Ytho ty a’s ros yn leuv aga eskerens, hag i a’s arwaskas. Mes yn termyn aga ahwer, i a grias dhis, ha ty a’s klewas dhiworth nev, ha herwydh dha druedh bras ty a ros dhedha selwadoryon neb a’s sawyas dhiworth leuv aga eskerens. [28] Mes wosa i dhe gavoes powes, i a wrug drog arta a-dheragos; ytho ty a’s gasas yn leuv aga eskerens, hag i a rewlyas warnedha. Pan grisons dhis arta, ty a’s klewas dhiworth nev, ha lieskweyth ty a’s delivras herwydh dha versi. [29] Ha ty a’s gwarnyas rag aga threylya arta dhe’th lagha. Hwath i a faryas gans bedhekter ha ny obaysons dha worhemmynnow, mes i a beghas erbynn dha

vreusow, a re bewnans dhe'n re a's gwith. Mes i a gildennas
an skoedh, ha kaleshe aga hilbenn ha ny obaysons. 30 Ty a's
perthi lies blydhen, ha ty a's gwarnyas gans dha spyrys dre dha
brofoesi; hwath ny woslowsons. Ytho ty a's ros yn leuv poblow
tiryow erell. 31 Byttegyns, y'th truedh bras ny wrussys aga leun
dhistrui na'ga forsakya, rag ty yw Duw grassyes ha truedhek.

32 'Lemmyn ytho, agan Duw, an Duw bras ha galloesek hag
euthyk, neb a with kevambos ha tregeredh, na dhyght avel distyr
oll an anken ma re dheuth warnan, war agan myghternedh,
agan pennsevigyon, agan oferysi, agan profoesi, ha'gan tasow
ha war oll dha bobel, a-dhia dermyn myghternedh Assyria
bys y'n jydh hedhyw. 33 Hwath ty re beu gwiryon yn pup-tra
re dheuth warnan, rag ty dhe dhyghtya yn lel genen ha ni re
beghas. 34 Ny withas agan tasow, agan myghternedh, agan
hembrenkysi ha'gan oferysi dha lagha, na woslowsons orth dha
worhemmynnow ha'th warnyansow a resys dhedha. 35 Hwath
yn aga gwlaskor aga honan, hag y'th tader bras a resys dhedha
y'n tir efan ha feyth, ny'th servsons na ny dreylsons dhiworth
aga drog weythresow. 36 Otta, hedhyw kethyon on ni! Y'n tir a
resys dh'agan tasow dhe dhybri y froeth ha'y daklow da, otta,
kethyon on ni ynno! 37 Drefenn ni dhe begha, y drevas rych
a dhe'n myghternedh re worrsys warnan; ynwedh i a's teves
galloes war agan korf, ha'gan bestes, herwydh aga bodh, ha ni
yw yn ahwer bras.'

An Bobel a Wrug an Akord

38 Drefenn hemma oll, ni a wra kevambos fyrv, ha'y skrifa;
ha war an skrifenn selys yma henwyn agan pennsevigyon, agan
Levysi, ha'gan oferysi.[a]

10 An re neb a worras aga sel a veu Nehemia an
governour, mab Hakalia, ha Sedekia;[b] 2 Seraya,
Azaria, Yeremia, 3 Pashhur, Amaria, Malkia, 4 Hattush,
Shebania, Malluk, 5 Harim, Meremoth, Obadia, 6 Daniel,

---

a 9:38 9:38 yw niverys 10:1 y'n Septuagint.

b 10:1 10:2 bys 10:39 yw niverys 10:2 bys 10:40 y'n Septuagint.

Ginnethon, Baruk, [7] Meshullam, Abia, Miyamin, [8] Maazia, Bilgay, Shemaia; an re ma yw an oferysi. [9] Ha'n Levysi: Yeshua mab Azania, Binnuy a vebyon Henadad, Kadmiel; [10] ha'ga heskowetha, Shebania, Hodia, Kelita, Pelaya, Hanan, [11] Mika, Rehob, Hashabia, [12] Zakkur, Sherebia, Shebania arall, [13] Hodia, Bani, Beninu. [14] Pennow an bobel: Parosh, Pahath-moab, Elam, Zattu, Bani, [15] Bunni, Azgad, Bebay, [16] Adoniya, Bigvay, Adin, [17] Ater, Hezekia, Azzur, [18] Hodia, Hashum, Besay, [19] Harif, Anathoth, Nebay, [20] Magpiash, Meshullam, Hezir, [21] Meshezabel, Sadok, Yaddua, [22] Pelatia, Hanan, Anaya, [23] Hoshea, Hanania, Hasshub, [24] Hallohesh, Pilha, Shobek, [25] Rehum, Hashabna, Maaseya, [26] Ahiya, Hanan arall, Anan, [27] Malluk, Harim, ha Baana.

Tekst an Akord

[28] Remenant an bobel – an oferysi, an Levysi, an borthoryon, an ganoryon, an Nethinim[a] hag oll re dhibarthas aga honan dhiworth poblow an tiryow rag lagha Duw, aga gwragedh, aga mebyon ha'ga myrghes, peub neb a'n jeves godhvos ha konvedhes – [29] a jun gans aga breder an ugheloryon hag omgelmi gans molleth ha ti dhe gerdhes yn lagha Duw a veu res dre Moyses gwas Duw, ha dhe witha ha dhe wul oll gorhemmynnow an ARLOEDH agan Arloedh ha'y vreusow ha'y ordenansow. [30] Ny ren agan myrghes yn demmedhyans dhe boblow an pow, na kemmeres aga myrghes rag agan mebyon; [31] ha mar trollo boblow an pow gwara po neb greun yn jydh Sabot dhe wertha, ny brenyn dhiworta yn jydh Sabot po yn jydh sans; ha pub seythves blydhen ny a as an tir anerys, ha ni a dhile oll kendonow.

[32] Ynwedh ni a sett warnan agan honan an charj dhe gowlwul an gorhemmynn dhe ri tressa rann a shekel a arghans pub blydhen rag servis chi agan Duw: [33] rag bara an lok, ha'n offrynn greun pub-dydhyek, ha'n offrynn leskys pub-dydhyek, an Sabotys, an loeryow nowydh, an goelyow apoyntys, an offrynnow sans, ha'n offrynnow pegh dhe wul dehwelyans

a 10:28 *Nethinim:* Kethwesyon an tempel.

rag Ysrael, ha rag oll ober chi agan Duw. [34] Hag ynwedh ni re dewlis prenn – an oferysi, an Levysi, ha'n bobel – rag an offrynn keunys, dh'y dhri yn chi agan Duw, herwydh chiow agan tasow, yn termynyow apoyntys, blydhen wosa blydhen, dhe leski war alter an ARLOEDH agan Duw, dell yw skrifys y'n lagha. [35] Ha ni a omgemmer an charj dhe dhri kynsa frut agan dor, ha kynsa frut a oll an frut a bub gwydhenn, blydhen wosa blydhen, dhe ji an ARLOEDH; [36] ynwedh dhe dhri dhe ji agan Duw, dhe'n oferysi neb a serv yn chi agan Duw, an kynsa-genys a'gan mebyon, hag a'gan gwarthek, dell yw skrifys y'n lagha, ha'n kynsa-genys a'gan greow hag a'gan flokkys; [37] ha dhe dhri kynsa frut agan bleus garow, ha'gan offrynnow, ha'n frut a oll an gwydh, an win ha'n oyl, dhe'n oferysi, dhe jambouryow chi agan Duw; ha dhe dhri dhe'n Levysi an degedhow a'gan dor, rag yth yw an Levysi a guntell an degedhow yn oll an trevow le mayth oberyn. [38] Hag oferyas, diyskynnys a Aron, a vydh gans an Levysi pan dhegemmerons an degedhow; ha'n Levysi a dhre yn-bann an dega a'n degedhow dhe ji agan Duw, dhe jambouryow an arghow. [39] Rag pobel Ysrael ha mebyon Levi a dhre aga hevro a reun, gwin hag oyl dhe'n chambouryow le may ma lestri an sentri, ha'n oferysi neb a serv, ha'n borthoryon ha'n ganoryon. Ny forsakyn chi agan Duw.

Trigoryon Yerusalem

11 Yth esa trigys hembrenkysi an bobel yn Yerusalem ha remenant an bobel a dewlis prenn dhe dhewis unn deylu mes a bub deg dhe driga yn Yerusalem, an sita sans, ha'n naw arall yn trevow erell. [2] Ha'n bobel a vennigas oll an wer neb a offras aga honan a'ga bodh dhe driga yn Yerusalem.

[3] An re ma yw hembrenkysi an rannvro esa trigys yn Yerusalem; mes yn sitys Yuda yth esa pubonan trigys yn y berghennogeth y honan yn aga sitys: Ysrael, an oferysi, an Levysi ha'n Nethinim,[a] ha mebyon servysi Solomon. [4] Hag yn Yerusalem yth esa trigys sertan a vebyon Yuda, hag a vebyon Benyamin. A vebyon Yuda: Athaya mab Uzzia mab Zekaria

a 11:3 *Nethinim:* Kethwesyon an tempel.

mab Amaria mab Shefatia mab Mahalalel a vebyon Peres; [5] ha
Maaseya mab Baruk mab Kol-hoze mab Hazaya mab Adaya
mab Yoyarib, mab Zekaria mab an Shilonyas. [6] Oll mebyon
Peres trigys yn Yerusalem o peswar kans eth ha tri-ugens a wer
golonnek.

[7] Ha'n re ma yw mebyon Benyamin: Sallu mab Meshullam
mab Yoed mab Pedaya mab Kolaya mab Maaseya mab Ithiel
mab Yeshaia. [8] Ha war y lergh Gabbay, Sallay,[a] naw kans eth
warn ugens. [9] Ha Yoel mab Zikri o an pennsoedhek ha Yuda
mab Hassenua o nessa yn charj a'n sita.

[10] A'n oferysi: Yedaya mab Yoyarib, Yakin, [11] Seraya mab
Hilkia mab Meshullam mab Sadok mab Merayoth mab Ahitub,
rewler chi Duw, [12] ha'ga breder esa ow kul an ober y'n tempel
o eth kans dew warn ugens; hag Adaya mab Yeroham, mab
Pelalia, mab Amsi, mab Zekaria, mab Pashhur, mab Malkia,
[13] ha'y vreder, pennow teyluyow, dew kans, dew ha dew-ugens;
hag Amashsay mab Azarel, mab Ahzay, mab Meshillemoth,
mab Immer, [14] ha'ga breder, kasoryon alloesek, kans eth warn
ugens ha'ga hembrenkyas o Zabdiel, mab Haggedolim.

[15] Ynwedh a'n Levysi: Shemaia mab Hasshub mab Azrikam
mab Hashabia mab Bunni; [16] ha Shabbethay ha Yozabad, a
bennow an Levysi, yn charj a'n ober a-ves rag chi Duw, [17] ha
Mattania mab Mika mab Zabdi mab Asaf, an pennkenyas neb
a vedha ow talleth pysadow an grasyans ha Bakbukia an nessa
yn mysk y vreder; hag Abda mab Shammua, mab Galal, mab
Yeduthun. [18] Oll an Levysi y'n sita sans o dew kans peswar ha
peswar ugens.

[19] An borthoryon, Akkub, Talmon ha'ga breder, a witha
an porthow, o kans ha dewdhek ha tri ugens. [20] Hag yth esa
remenant Ysrael a'n oferysi ha'n Levysi, yn oll an trevow
a Yuda, pubonan yn y eretons y honan. [21] Mes yth esa an
Nethinim trigys yn Ofel ha Siha ha Gishpa a'n jeva charj a'n
Nethinim.

---

a 11:8 *Ha war y lergh Gabbay, Sallay:* Po amendyans *ha'y vreder, kasoryon alloesek.*

22 Hembrenkyas an Levysi yn Yerusalem o Uzzi mab Bani
mab Hashabia mab Mattania mab Mika, a vebyon Asaf, an
kanoryon, a'n jevo charj servis an tempel. 23 Rag yth esa
gorhemmynn dhiworth an myghtern a-dro dhedha hag
arghadow ryel rag an ganoryon ow tochya aga deverow a
dhydh dhe dhydh. 24 Hag yth esa Pethahia mab Meshezabel, a
vebyon Zeragh mab Yuda, ryb an myghtern rag y gusulya yn oll
materyow a-dro dhe'n bobel.

An Poblans Yedhowek yn-mes Yerusalem

25 Hag ow tochya an godrevow, gans aga gwelyow a-derdro,
yth esa re a bobel Yuda trigys yn Kiryath-arba ha'y threvow,
hag yn Dibon ha'y threvow, hag yn Yekabseel hag yn y
godrevow, 26 hag yn Yeshua hag yn Molada hag yn Beth-pelet,
27 hag yn Hasar-shual, hag yn Beer-sheba ha'y drevow, 28 hag
yn Siklag, hag yn Mekona ha'y drevow, 29 yn En-rimmon, yn
Sora, yn Yarmuth, 30 Zanoagh, Adullam, ha'ga threvow, yn
Lakish hag y welyow a-derdro, yn Azeka ha'y drevow. Ytho i
a drigas dhiworth Beer-sheba bys yn nans Hinnom y'n gogledh.
31 Mebyon Benyamin a drigas yn Geba, Mikmash, Ayya, Bethel
ha'y threvow, 32 hag yn Anathoth, Nob, Anania, 33 Hasor, Rama,
Gittaym, 34 Hadid, Seboim, Neballat, 35 Lod, hag Ono, nans an
greftoryon. 36 Ha rann a'n Levysi yn Yuda eth dhe Benyamin.

An Oferysi ha'n Levysi

12 Lemmyn an re ma yw an oferysi ha'n Levysi a
dheuth yn-bann gans Zerubbabel mab Shealtiel, ha
Yeshua: Seraya, Yeremia, Ezra, 2 Amaria, Malluk, Hattush,
3 Shekania, Rehum, Meremoth, 4 Iddo, Ginnethoy, Abia,
5 Miyamin, Maadia, Bilga, 6 Shemaia, Yoyarib, Yedaya, 7 Sallu,
Amok, Hilkia, Yedaya. An re ma o hembrenkysi an oferysi
ha'ga breder yn dydhyow Yeshua.

8 Ha'n Levysi: Yeshua, Binnuy, Kadmiel, Sherebia, Yuda, ha
Mattania neb, gans y vreder, o yn charj a ganow an gormola.
9 Ha Bakbukia hag Unni ha'ga breder a sevi a-dal dhedha y'n

deverow,[a] 10 Ha Yeshua a dhineythis Yoyakim, Yoyakim a dhineythis Elyashib, hag Elyashib a dhineythis Yoyada, 11 ha Yoyada a dhineythis Yonathan, ha Yonathan a dhineythis Yaddua.

12 Yn dydhyow Yoyakim, an re ma o pennow an teyluyow oferyasek: a deylu Seraya, Meraya; a Yeremia, Hanania; 13 a Ezra, Meshullam; a Amaria, Yehohanan; 14 a Malluk, Yonathan; a Shebania, Yosep; 15 a Harim, Adna; a Merayoth, Helkay; 16 a Iddo, Zekaria; a Ginnethon, Meshullam; 17 a Abia, Zikri; a Minyamin, a Moadia, Piltay; 18 a Bilga, Shammua; a Shemaia, Yehonathan; 19 a Yoyarib, Mattenay; a Yedaya, Uzzi; 20 a Sallu, Kallay; a Amok, Eber; 21 a Hilkia, Hashabia; a Yedaya, Nethanel.

22 Ow tochya an Levysi yn dydhyow Elyashib, Yoyada, Yonathan ha Yaddua, kovskrifys veu pennow teyluyow; ynwedh an oferysi bys yn reyn Darius an Persian. 23 Mebyon Levi, pennow teyluyow, a veu kovskrifys yn lyver an Kroniklys, bys yn dydhyow Yonathan mab Elyashib. 24 Ha hembrenkysi an Levysi: Hashabia, Sherebia, ha Yeshua mab Kadmiel ha'ga breder a sevi a-dal dhedha dhe gana gormel ha grasyans dhe Dhuw, an eyl amal ow korthybi dhe'n arall herwydh gorhemmynn Davydh, gour Duw. 25 Mattania, Bakbukia, Obadia, Meshullam, Talmon, hag Akkub o porthoryon a witha an gwithvaow ryb an yetow. 26 An re ma a veu yn dydhyow Yoyakim mab Yeshua mab Yosadak, hag yn dydhyow Nehemia an governour, hag Ezra an oferyas, an skriba.

Sakrans an Fos

27 Orth sakrans fos Yerusalem i a hwilas an Levysi yn oll aga thylleryow ha'ga dri bys yn Yerusalem dhe solempnya an sakrans gans lowena ha gans grasyans ha kana, gans symbalys, telynnow, ha lyras. 28 Mebyon an ganoryon ynwedh a omguntellas war-barth dhiworth an pow a-dro dhe Yerusalem, ha dhiworth trevow an Netofathysi; 29 ynwedh dhiworth

a 12:9 *a sevi a-dal dhedha y'n deverow:* Po *esa ow servya peub yn y dorn.* Martesen an styr yw kana antifonek.

Beth-gilgal ha dhiworth ranndir Geba hag Azmaveth; rag an ganoryon re dhrehevsa trevow ragdha aga honan a-dro dhe Yerusalem. 30 Ha'n oferysi ha'n Levysi a omlanhas aga honan; hag i a lanhas an bobel ha'n yetow ha'n fos.

31 Ena my a wrug dhe hembrenkysi Yuda mos yn-bann war an fos hag a apoyntyas dew vagas vras a ganoryon dhe wodhvos gras. Onan eth dhe'n dyghow war an fos dhe Yet an Kawgh; 32 ha war aga lergh eth Hoshaia ha hanter hembrenkysi Yuda, 33 hag Azaria, Ezra, Meshullam, 34 Yuda, Benyamin, Shemaia ha Yeremia, 35 ha sertan a vebyon an oferysi gans hirgern: henn yw, Zekaria mab Yonathan, mab Shemaia, mab Mattania, mab Mikaya, mab Zakkur, mab Asaf; 36 ha'y vreder, Shemaia, Azarel, Milalay, Gilalay, Maay, Nethanel, Yuda, ha Hanani, gans daffar menestrouthi Davydh, gour Duw; hag Ezra an skriba eth a-ragdha. 37 Orth Yet an Fenten, a-dheragdha, i eth yn-bann war grisyow sita Davydh, orth an fordh-yskynna dhe'n fos, a-ugh chi Davydh, bys yn Yet an Dowr dhe'n est.

38 An bagas arall esa ow ri grasyans eth dhe'n barth kledh, ha my a's siwyas gans hanter an bobel war an fos, a-ugh Tour an Fornow, dhe'n Fos Ledan; 39 hag a-ugh Yet Efraym, ha ryb an Yet Goth, ha ryb Yet an Puskes ha Tour Hananel ha Tour an Kans, dhe Yet an Deves; hag i a hedhis orth Yet an Withysi. 40 An dhew vagas esa ow ri grasyans a gemmeras aga thylleryow yn chi Duw, ha my ha hanter an hembrenkysi genev; 41 ha'n oferysi Elyakim, Maaseya, Minyamin, Mikaya, Elyoenay, Zekaria, ha Hanania, gans hirgern; 42 ha Maaseya, Shemaia, Eleazar, Uzzi, Yehohanan, Malkia, Elam, hag Ezer. Ha'n ganoryon a ganas yn ughel gans Yezraghya avel aga hembrenkyas. 43 Ha'n jydh na i a offrynnas sakrifisow bras ha lowenhe. Rag Duw a wrug dhedha lowenhe gans lowena bras; ha'n benynes ha'n fleghes a lowenhas ynwedh. Ha heudhder Yerusalem a veu klewys y'n pellder.

Taklow rag an Oferysi ha'n Levysi

44 Y'n jydh na, gwer a veu apoyntys dhe gavoes charj a'n roumys rag an proviansow, an offrynnow, an kynsa frut ha'n

degedhow, dhe guntell ynna dhiworth an gwelyow a-dro dhe'n trevow an rannow erghys der an lagha rag an oferysi ha'n Levysi; rag Yuda a lowenhas drefenn an oferysi ha'n Levysi esa ow menystra.

45 I a wrug deverow aga Duw ha deverow glanheans dell wrug an ganoryon ha'n borthoryon herwydh gorhemmynn Davydh ha'y vab Solomon. 46 Rag yn dydhyow Davydh hag Asaf nans yw pell, yth esa chyf an ganoryon, hag yth esa kanow gormola ha grasyans dhe Dhuw. 47 Hag yn dydhyow Zerubbabel hag yn dydhyow Nehemia oll Ysrael a ri rannow dydhyek rag an ganoryon ha'n borthoryon; hag i a worras a-denewen an rann rag an Levysi erell, ha'n Levysi a worras a-denewen an rann rag mebyon Aron.

Estrenyon Diberthys Dhiworth Ysrael

13 Y'n jydh na, i a lennas yn-mes a lyver Moyses yn klewans an bobel; hag ynno y feu kevys skrifys na dal entra nevra naneyl Ammonyas na Moabyas a-ji dhe guntelles Duw, 2 drefenn na vetsons fleghes Ysrael gans bara ha dowr, mes i a arvethas Balaam er aga fynn rag aga mollethi. Byttegyns, agan Duw a dreylyas an volleth dhe vennath. 3 Pan glewsons an lagha ma, oll an re a linyeth kemmyskys a veu diberthys dhiworth Ysrael.

Dasfurvyans Nehemia

4 Mes kyns hemma, Elyashib an oferyas a'n jevo charj a jambouryow chi agan Duw, neb o kar-ogas a Tobia 5 a dharbarsa dhodho chambour bras may hwithsens ynno kyns-lemmyn an offrynnow greun, an frankynkys, ha'n lestri, ha'n degedhow a ys, gwin nowydh hag oyl, ragsettys rag an Levysi, an ganoryon ha'n borthoryon, ha'n kevrohow rag an oferysi. 6 Dres oll an termyn ma ny veuv yn Yerusalem, rag y'n dewdhegves blydhen warn ugens a Artakserkses myghtern Babylon, my eth dhe'n myghtern. Wosa dydhyow pals my a wovynnas kummyas a'n myghtern 7 ha my a dheuth dhe Yerusalem hag yn eur na my a gonvedhas an drog re wrussa Elyashib, ow tarbari dhe Tobia roum yn klosyow chi Duw. 8 Pur serrys veuv, ha my a wrug

dhe oll daffar-chi Tobia bos tewlys yn-mes a'n chambour. [9] My
a erghis hag i a lanhas an chambouryow, ha my a wrug dhe
dhaffar chi Duw, gans an offrynn greun ha'n frankynkys, bos
dres ena arta.

[10] My a dhyskas ynwedh na via res rannow an Levysi dhedha,
ha'n Levysi ha'n ganoryon a asas an ober yn chi Duw ha
slynkya dhe-ves rag gonedha aga gwelyow aga honan. [11] Ytho
my a geredhis an soedhogyon ha leverel, 'Prag yth yw forsakys
chi Duw?' Ha my a's kuntellas war-barth, ha'ga gorra yn
aga thylleryow. [12] Ena oll Yuda a dhros an dega a ys, gwin
nowydh, hag oyl dhe'n gwithvaow. [13] Ha my a apoyntyas avel
tresoryoryon yn charj a'n gwithvaow Shelemia an oferyas,
Sadok an skriba, ha Pedaya a'n Levysi, hag avel aga gwereser
Hanan mab Zakkur mab Mattania, rag i dhe vos akontys lel.
Aga dever o lesranna proviansow dh'aga breder. [14] Porth kov
ahanav, ow Duw, rag oll hemma, ha na dhefend ow oberow da
a wrug vy rag chi ow Duw, hag yn y servis.

Dasfurvyans an Sabot Dallethys

[15] Y'n dydhyow na my a welas tus yn Yuda ow trettya
gwinwaskow y'n Sabot, hag ow tri a-ji bernyow ys hag orth
aga beghya war asenes; hag ynwedh gwin, gwinreun, figys,
ha pub eghenn arall a veghyow. I a's dros yn Yerusalem yn
jydh Sabot; ytho my a's gwarnyas erbynn kwertha boes y'n
jydh na. [16] Yth esa tus a Tyr trigys ena ynwedh, ow tri pysk
ha marchondis a bub eghenn ha'ga gwertha y'n Sabot dhe dus
Yuda yn Yerusalem [17] Ytho my a geredhis ugheloryon Yuda ha
leverel dhedha, 'Pyth yw an droktra ma esowgh hwi ow kul, ow
tisakra dydh Sabot? [18] A ny wrug agas tasow gul yndella, hag
a ny dhros agan Duw oll an drog ma warnan, ha war an sita
ma? Hwath hwi a dhre moy sorr war Ysrael pan dhisakrowgh
an Sabot.'

[19] Pan dhallathas tewlhe orth yetow Yerusalem kyns an Sabot,
yth erghis vy may fe deges an yetow ha ri gorhemmynnow
ma na vens igerys bys wosa an Sabot. Ha my a settyas re a'm
servysi orth an yetow ma na fe beghyow dres a-ji yn jydh

Sabot. [20] Ytho an varchons ha'n werthoryon a varchondis a bub eghenn a wodrigas dres nos a-ves dhe Yerusalem unnweyth po diwweyth. [21] Mes my a's gwarnyas ha leverel dhedha, 'Prag yth esowgh ow spena an nos ryb an fos? Mar kwrewgh hemma arta, my a sett dalghenn ynnowgh.' Wosa an termyn na ny dheuthons y'n Sabot. [22] Ena my a erghis dhe'n Levysi may omlanhahens ha mos ha gwitha an yetow rag sanshe dydh an Sabot. Porth kov a hemma ynwedh y'm favour, ow Duw, ha kemmer truedh ahanav herwydh braster dha dregeredh.

Demmedhyansow Kemmyskys Dampnys

[23] Y'n dydhyow na ynwedh my a welas Yedhewon re dhemmedhsa benynes dhiworth Ashdod, Ammon, ha Moab; [24] ha hanter aga fleghes esa ow kewsel taves Ashdod po taves onan a'n poblow erell, ha ny wodhvons kewsel taves Yuda. [25] Ha my a's keredhis ha'ga mollethi ha gweskel re anedha ha tenna yn-mes aga blew; ha my a wrug dhedha ti re Dhuw, ow leverel, 'Na rewgh agas myrghes dh'aga mebyon, na kemmeres aga myrghes rag agas mebyon na ragowgh hwi agas honan. [26] A ny wrug Solomon myghtern Ysrael pegha drefenn benynes a'n par na? Yn mysk lies kenedhel nyns esa myghtern kepar hag ev, hag ev o gerys gans y Dhuw, ha Duw a'n gwrug myghtern dres oll Ysrael; mes ev ynwedh a veu gwrys dhe begha gans benynes estren. [27] A woslewyn orthowgh ytho, ha gul oll an drog bras ma, ha bos dislel dh'agan Duw ow temmedhi benynes estren?'

[28] Onan a vebyon Yoyada mab Elyashib an arghoferyas, o deuv dhe Sanballat an Horonyas; rakhenna my a'n pellhas yn-mes a'm lok. [29] Porth kov anedha, ow Duw, drefenn i dhe dhefola an oferyasedh, ha kevambos an oferyasedh ha'n Levysi.

[30] Yndella my a's glanhas dhiworth pup-tra estren, ha my a settyas deverow rag an oferysi ha'n Levysi, pubonan anedha dh'y oberenn y honan, [31] Ha my a brovias keunys rag an offrynn yn termynyow apoyntys, ha'n kynsa frut. Porth kov ahanav, ow Duw, rag da.

ESTER

Chaptra 1
Kevewi Myghtern Ahasuerus
Myghternes Vashti Gordhyllys a'y Soedh
Chaptra 2
Ester Gwrys Myghternes
Mordekay a Dhiskudh Bras
Chaptra 3
Bras Haman dhe Dhistrui an Yedhewon
Chaptra 4
Ester a Ervir Ri Gweres dhe'n Yedhewon
Chaptra 5
Kevewi Ester
Haman a Wra Krogbrenn rag Mordekay
Chaptra 6
An Myghtern a Enor Mordekay
Chaptra 7
Krog Haman
Chaptra 8
Arghadow an Myghtern a-barth an Yedhewon
Chaptra 9
Eskerens an Yedhewon Distruys Dy'goel Purim Fondys
Chaptra 10

Kevewi Myghtern Ahasuerus

1 [a]Lemmyn yn dydhyow Ahasuerus,[b] (hemm yw Ahasuerus esa ow reynya a-dhiworth Eynda bys yn Ethiopia, war seyth rannvro ha hwegh ugens): [2] y'n dydhyow na, pan o an myghtern Ahasuerus esedhys war se y wlaskor, esa yn Shushan an bennsita, [3] yn tressa blydhen y reyn, ev a wrug kevewi rag y bennsevigyon ha'y wesyon oll; hag yth esa a-ragdho nerth Persia ha Media, ugheloryon ha gwahalyethow an rannvroyow. [4] Ev a dhiskwedhas rychys y wlaskor gloryus hag enor y veuredh bryntin lies dydh, kans dydh ha peswar-ugens.

[5] Pan veu an dydhyow ma kollenwys, an myghtern a wrug kevewi rag oll an bobel a omgevi yn Shushan an bennsita, byghan ha bras, seyth dydh, yn klos lowarth palys an myghtern. [6] Yth esa kroglennow a goton wynn ha pann glasrudh, kelmys gans kerdyn a lien fin ha purpur orth kylghyow a arghans ha kolovenyow a varbel. Yth esa growedhvaow a owr hag arghans

---

a 1:1 Y'n Septuagint yma omma 18 gwers nag eus y'n tekst Ebrow. Gwel ESG 1:1.

b 1:1 *Ahasuerus:* Ebrow *Ahashwerosh.*

war leur a veyn gwyrdh,[a] marbel, askell ha meyn glaswyrdh.
7 Hag y feu res dhedha diwes yn lestri owr (ha'n lestri dihaval
an eyl dh'y gila), ha palster a win ryel herwydh helder an
myghtern. 8 Ha lagha an eva o, na ve denvyth konstrynys; rag
yndella yth arghsa an myghtern dhe oll soedhogyon y ji, may
hwrella peub herwydh y vodh. 9 Keffrys, Vashti an vyghternes
a wrug kevewi rag an benynes y'n chi ryel esa dhe'n myghtern
Ahasuerus.

10 An seythves dydh, ha kolonn an myghtern heudh gans
gwin, erghi a wrug ev dhe Mehuman, Biztha, Harbona,
Bigtha, hag Abagtha, Zethar, ha Karkas, an seyth spadhesik
a venystra yn golok myghtern Ahasuerus, 11 may kyrghens
Vashti an vyghternes a-rag an myghtern gans tulyfant ryel, rag
diskwedhes hy thekter dhe'n poblow ha dhe'n bennsevigyon;
rag y feu hy semlans da dh'y weles. 12 Mes skonya a wrug an
vyghternes Vashti a dhos orth gorhemmynn an myghtern der
an spadhesigyon; hag yndella, pur serrys o an myghtern ha'y
gonnar a loskas ynno.

Myghternes Vashti Gordhyllys a'y Soedh

13 Ena an myghtern a hwilas kusul a'n dus fur a aswonni an
termynyow (rag yndella yth o maner an myghtern war-tu oll
a aswonni lagha ha breus; 14 hag yth esa yn y ogas Karshena,
Shethar, Admatha, Tarshish, Meres, Marsena, ha Memukan,
an seyth pennsevik a Persia ha Media, a weli fas an myghtern,
hag o esedhys yn kynsa renk an wlaskor): 15 'Herwydh an lagha,
pandr'a wren ni dhe'n vyghternes Vashti rag na gollenwis
hi an pyth re arghsa an myghtern Ahasuerus dhedhi der an
spadhesigyon?' 16 Ha Memukan a worthybis a-rag an myghtern
ha'n bennsevigyon, 'Ny wrug Vashti an vyghternes kamm dhe'n
myghtern hepken, mes ynwedh dhe oll an bennsevigyon, ha dhe
oll an poblow usi yn oll rannvroyow an myghtern Ahasuerus.
17 Rag y fydh an gweythres ma a'n vyghternes dyllys bys yn
benynes oll, ha gul dh'aga gwer bos fiys yn aga dewlagas pan
leverons, "Yth erghis an myghtern Ahasuerus may fe Vashti an

a 1:6 *veyn gwyrdh:* Martesen malaghit.

vyghternes kyrghys a-dheragdho, mes ny dheuth hi." [18] Ha'n keth jydh ma, pennsevigesow Persia ha Media, neb re glewas a fara an vyghternes, a venek hemma erbynn oll pennsevigyon an myghtern. Ytho, y fydh kals a vismer hag a gonnar. [19] Mara pleg dhe'n myghtern, des gorhemmynn ryel a-dhiworto, ha bedhes skrifys yn mysk laghys Persia ha Media na yll bos daskelwys, na dheffo Vashti namoy a-dherag myghtern Ahasuerus; ha res an myghtern hy studh ryel dhe nebonan a vo gwell agessi hi. [20] Ytho, arghadow an myghtern hag a wra ev, pan vo dyllys dres oll y wlaskor, (rag meur yth yw), oll an gwragedh a re enor dh'aga gwer, ha dhe'n byghan ha dhe'n bras.'

[21] An lavar o plegadow dhe'n myghtern ha'n bennsevigyon; ha'n myghtern a wrug war-lergh ger Memukan. [22] Ev a dhannvonas lytherow bys yn oll rannvroyow an myghtern, bys yn pub rannvro herwydh skrif an tyller na, ha dhe bub pobel oll herwydh aga yeth, may pe pub gour mester yn y ji y honan.

Ester Gwrys Myghternes

2 Wosa an taklow ma, pan o koselhes konnar myghtern Ahasuerus, ev a borthas kov a Vashti ha'n pyth re wrussa hi, ha'n pyth a veu ervirys er hy fynn. [2] Ena yn-medh gwesyon an myghtern esa orth y servya, 'Re bo gwyrghesow yowynk ha teg hwilys rag an myghtern; [3] ha settyes an myghtern soedhogyon yn oll ranndiryow y wlaskor, may kuntellons war-barth oll an gwyrghesow yowynk ha teg bys yn Shushan an bennsita, dhe ji an benynes, yn gwith Hegay, spadhesik an myghtern, gwithyas an benynes; ha'ga oynmentys bedhens res dhedha; [4] ha'n voren a blessyo an myghtern bedhes hi myghternes yn le Vashti.' Hemma a blesyas an myghtern; hag yndella y hwrug ev.

[5] Yth esa unn Yedhow yn Shushan an bennsita, Mordekay y hanow, mab Yair mab Shimei mab Kish, Benyaminyas, [6] neb re bia kemmerys yn kethneth dhiworth Yerusalem war-barth gans Yekonia myghtern Yuda, may hwrug Nebukadnessar myghtern Babylon aga hemmeres yn kethneth. [7] Ev re vagsa Hadassa, honn yw Ester, myrgh y ewnter, rag nyns esa dhedhi na tas na mamm, hag yth o an voren teg hy furv ha'y semlans; ha pan

o hy thas ha'y mamm marow, Mordekay a's kemmeras avel y vyrgh y honan. [8] Ytho pan veu gorhemmynn an myghtern ha'y arghadow klewys, ha meur a vorenyon kuntellys war-barth dhe Shushan an bennsita yn gwith Hegay, Ester ynwedh a veu kemmerys yn chi an myghtern yn gwith Hegay, gwithyas an benynes. [9] An voren a'n plesyas, ha hi a gavas favour anodho; hag ev a ros dhedhi a verr spas hy oynmentys, gans hy rannow a voes, ha seyth maghteth dhewisys, dhe vos res dhedhi dhiworth chi an myghtern; hag ev a's gorras hi ha'y maghtethyon y'n gwella tyller yn chi an benynes. [10] Ny wrussa Ester meneges naneyl hy fobel na'y herens: rag Mordekay re arghsa ma na's menekka hi. [11] Ha Mordekay a gerdhi pub dydh a-rag klos chi an benynes, rag godhvos fatell o gans Ester, ha'n pyth a hwarva dhedhi.

[12] Lemmyn pan veu devedhys torn pub moren mayth ella bys y'n myghtern Ahasuerus, y feu res dhedhi bos dyghtys herwydh an lagha rag an benynes dewdhek mis, rag yndella yth esa kollenwys dydhyow aga thekheans, hwegh mis gans oyl myrr, ha hwegh mis gans ethennow hweg ha gans oynmentys an benynes. [13] Yndella pub moren a dho dhe'n myghtern: pynagoll a vynna y feu res dhedhi rag mos gensi yn-mes a ji an benynes bys yn chi an myghtern. [14] Y'n gorthugher yth e hi, ha ternos vyttin dehweles a wre dhe nessa chi an benynes, yn gwith Shaashgaz,[a] spadhesik an myghtern, gwithyas an iswragedh. Ny dho hi arta bys y'n myghtern marnas an myghtern a ve hwansek dhedhi ha hi dhe vos gelwys dre hanow.

[15] Pan dheuth torn Ester, myrgh Abihayl ewnter Mordekay neb a's kemmersa avel y vyrgh ev, mayth ella bys y'n myghtern, ny wovynnas hi travyth orth Hegay spadhesik an myghtern ha gwithyas an benynes, saw an pyth a brofyas ev. Hag Ester a gavas gras yn golok oll an re a viri warnedhi. [16] Ytho Ester a veu hembrenkys bys y'n myghtern Ahasuerus yn y ji ryel y'n degves mis, yw an mis Tebeth, yn seythves blydhen y reyn. [17] Ha'n myghtern a garas Ester dres oll an benynes, ha hi a gavas

a 2:14 *Shaashgaz:* Greka *Gai.*

gras ha favour a-ragdho moy ages oll an gwyrghesow; ytho ev
a settyas an tulyfant ryel war hy fenn, ha'y gul myghternes yn
le Vashti. [18] Ena an myghtern a wrug kevewi meur rag oll y
bennsevigyon ha'y wesyon, an kevewi a Ester; hag ev a wrontyas
powes dhiworth tollow dhe'n rannvroyow, hag a brovias rohow
gans helder ryel.

Mordekay a Dhiskudh Bras

[19] Pan veu kuntellys an gwyrghesow an nessa prys, yth esa
Mordekay esedhys yn yet an myghtern.[a] [20] Na hwath ny venegsa
Ester naneyl hy herens na'y fobel dell arghsa Mordekay dhedhi:
rag Ester a wre war-lergh gorhemmynn Mordekay par dell wre
hi pan o megys ganso. [21] Y'n dydhyow na, ha Mordekay esedhys
yn yet an myghtern, yth o serrys dew spadhesik an myghtern,
Bigthan ha Teresh, gwithysi an treudhow, ha hwilsons settya
dalghenn y'n myghtern Ahasuerus. [22] Godhvedhys o an dra
gans Mordekay, hag ev a'n derivas orth Ester an vyghternes;
hag Ester a'n derivas dhe'n myghtern yn hanow Mordekay.
[23] Pan veu gwrys hwithrans a-dro dhe'n mater, ha kevys veu
bos yndella, kregys vons i aga dew war wydhenn: ha skrifys
veu yn lyver an kovadhow a-dherag an myghtern.

Bras Haman dhe Dhistrui an Yedhewon

3 Wosa an taklow ma, myghtern Ahasuerus a ughelhas
Haman mab Hammedatha an Agagyas, ha'y avonsya, ha
settya y se dres an bennsevigyon oll esa ganso. [2] Hag oll gwesyon
an myghtern esa yn yet an myghtern, e war benn-dewlin hag
omblegya dhe Haman: rag yndella yth arghsa an myghtern
a-dro dhodho. Mes ny wrug Mordekay mos war benn-dewlin
nag omblegya dhodho. [3] Ena gwesyon an myghtern, esa yn yet
an myghtern, a leveris dhe Mordekay, 'Prag y kammdremenydh
erbynn gorhemmynn an myghtern?' [4] Lemmyn pub dydh pan
gewsens dhodho, ha ny woslowi ev orta, i a'n derivas dhe
Haman, rag gweles mar pe geryow Mordekay godhevys, rag

a 2:19 *Ha pan veu kuntellys an gwyrghesow an nessa prys, yth esa Mordekay esedhys yn yet an myghtern:* War-lergh an Septuagint *Mes yth esa Mordekay ow servya y'n klos.*

ev a lavarsa dhedha y vos Yedhow. [5] Ha pan welas Haman nag
e Mordekay war benn-dewlin nag omblegya dhodho, Haman
a veu lenwys a sorr. [6] Mes ev a skornyas settya dalghenn yn
Mordekay y honan heb denvyth arall; rag i a dherivsa dhodho
piw o pobel Mordekay. Ytho Haman a hwilas distrui oll an
Yedhewon esa yn oll gwlaskor Ahasuerus, pobel Mordekay.

[7] Y'n kynsa mis, yw an mis Nisan, y'n dewdhegves blydhen a
vyghtern Ahasuerus, tewlel Pur a wrussons, henn yw an prenn,
a-dherag Haman dhe dhewis an jydh ha'n mis, ha'n prenn a
goedhas war drydhegves dydh[a] an dewdhegves mis, yw an
mis Adar. [8] Ena yn-medh Haman dhe'n myghtern Ahasuerus,
'Yma unn bobel skattrys a-les ha diberthys yn mysk an poblow
yn oll rannvroyow dha wlaskor; ha'ga laghys yw dihaval dhe
laghys pub pobel arall, ha ny withons laghys an myghtern. Ytho
nyns yw ewn an myghtern dh'aga godhav. [9] Mara pleg dhe'n
myghtern, bedhes skrifys y fydhons distruys: ha my a wra
poesa deg mil dalent a arghans yn diwla an re charjys gans an
ober, rag y dhri a-berth yn tresorvaow an myghtern.' [10] Ytho an
myghtern a gemmeras y vysow-sel dhiworth y leuv, ha'y ri dhe
Haman mab Hammedatha an Agagyas, eskar an Yedhewon.
[11] Yn-medh an myghtern dhe Haman, 'An arghans yw res dhis,
ha'n bobel ynwedh, rag gul gensi an pyth a vo da y'th wolok.'

[12] Ena skrifwesyon an myghtern a veu gelwys y'n kynsa mis,
y'n trydhegves dydh, ha skrifys veu poran dell arghsa Haman,
dhe wahalyethow an myghtern ha dhe wovernours pub rannvro,
ha dhe bennsevigyon pub pobel; dhe bub rannvro herwydh y
skrif, ha dhe bub pobel herwydh hy thaves; y feu skrifys yn
hanow an myghtern Ahasuerus, ha selys veu gans bysow an
myghtern. [13] Lytherow a veu dannvenys dre leuv poenyoryon
bys yn oll rannvroyow an myghtern, dhe dhistrui, ladha ha
diswul oll an Yedhewon, ha yowynk ha hen, fleghes ha benynes,

---

a 3:7 *ha'n prenn a goedhas war drydhegves dydh:* Amendys, ow siwya an Septuagint. *Drydhegves:* Cf 8:12 ha 9:1.

yn unn jydh, y'n trydhegves dydh a'n dewdhegves mis, yw an mis Adar, ha may fe aga fythow pyllys.[a]

14 Y feu dasskrif a dekst an arghadow dhe vos dyllys yn pub rannvro dhe'n poblow oll, may fens i parys erbynn an jydh na.
15 An boenyoryon eth dhe-ves toeth men herwydh gorhemmynn an myghtern, ha dyllys veu an arghadow yn Shushan an bennsita. An myghtern ha Haman a esedhas rag eva; mes penndegys o an sita Shushan.

Ester a Ervir Ri Gweres dhe'n Yedhewon

4 Lemmyn pan wodhva Mordekay pup-tra a via gwrys, ev a skwardyas y dhillas ha gwiska yskar ha lusu, ha mos yn-mes dhe gres an sita, ow kria gans garm ughel ha hwerow.
2 Mos a wrug bys y'n barth a-rag yet an myghtern, rag na ylli denvyth entra dhe yet an myghtern gwiskys yn yskar.
3 Hag yn pub rannvro, py le pynag may teffa gorhemmynn hag arghadow an myghtern, yth esa drem meur yn mysk an Yedhewon, gans penys hag oelva ha kynvann; yth esa lies huni a'ga growedh yn yskar ha lusu.

4 Pan dheuth maghtethyon ha spadhesigyon Ester ha derivas dhedhi, grevys yn town veu an vyghternes; dannvon dillas rag kwetha Mordekay a wrug hi yn le y yskar, mes ny vynna ev aga degemmeres.
5 Ena, Ester a elwis war Hatak, onan a spadhesigyon an myghtern, neb a'n apoyntyas dh'y servya, ha hi a erghis dhodho mayth ella dhe Mordekay rag dyski an pyth o hemma ha'n praga anodho.
6 Ytho, yth eth Hatak yn-mes dhe Mordekay bys yn plen an sita a-rag yet an myghtern.
7 Ha Mordekay a dherivas dhodho oll an pyth re hwarvia dhodho ha'n myns kewar a arghans hag a wrussa Haman ambosa y be yn tresorvaow an myghtern rag distrui an Yedhewon.
8 Ynwedh, ev a ros dhodho dasskrif a dekst an arghadow a via res yn Shushan rag aga distrui, ma'n diskwettha ev dhe Ester, ha'y dherivas orti; ha charjya dhedhi mayth ella hi a-ji bys y'n myghtern, dhe gonjorya ha dhe wul pysadow orto rag hy fobel.

---

a 3:13 Y'n Septuagint yma omma seyth gwers nag eus y'n tekst Ebrow. Gwel ESG 3:13.

9 Ytho Hatak eth ha derivas orth Ester geryow Mordekay.
10 Ena Ester a gewsis orth Hatak, ha ri dhodho messaj rag
Mordekay, 11 'Oll gwesyon an myghtern ha pobel rannvroyow
an myghtern a woer bos unn lagha rag peub, po gour po benyn,
seul a dheffo bys y'n myghtern y'n klos a-bervedh, heb bos
gelwys: gorrys vydh dhe'n mernans, marnas ev mayth ystynno
an myghtern an welenn owrek dhodho may fewo; mes ny veuv
vy gelwys dhe dhos a-ji bys y'n myghtern nans yw deg dydh
warn ugens.' 12 Hag i a dherivas orth Mordekay geryow Ester,
13 Mordekay a leveris dhedha may taskorrens gorthyp dhe Ester,
'Na dyb y'th enev ty dhe skapya yn chi an myghtern, moy ages
oll an Yedhewon. 14 Rag mar tewydh yn tien y'n eur ma, ha
difresyans ha selwyans a dheu dhe'n Yedhewon dhiworth tyller
arall, ty ha chi dha das a vydh distruys: ha piw a woer na vesta
devedhys dhe'th savla ryel rag termyn a'n par ma?' 15 Ena Ester
a leveris dhedha may taskorrens gorthyp dhe Mordekay, 16 'Ke,
kuntell oll an Yedhewon usi yn Shushan, ha gwrewgh penys
ragov, ha na wrewgh hwi dybri nag eva tri dydh, nosweyth na
dydhweyth: my ynwedh, ha'm maghtethyon, penys a wren ni
yn kepar maner. Ena mos a-ji bys y'n myghtern a wrav kyn
fo erbynn an lagha: ha mar pydhav distruys, distruys vydhav.'
17 Ytho, yth eth Mordekay yn y fordh, ha gul war-lergh pup-tra
re arghsa Ester dhodho.[a]

5 [b]Lemmyn y'n tressa dydh, Ester a wiskas hy dillas ryel;
ha sevel a wrug y'n klos pervedhel a balys an myghtern
a-dal hel an myghtern. Yth esa an myghtern esedhys war y se
ryel y'n hel ryel a-dal porth an palys. 2 Pan welas an myghtern
Ester an vyghternes ow sevel y'n klos, hi a gavas gras yn y
wolok; hag ev a ystynnas dhe Ester an dernwelenn owrek esa yn
y dhorn. Ena Ester a dheuth nes ha tochya penn an dernwelenn.

---

a 4:17 Y'n Septuagint yma omma 24 gwers nag eus y'n tekst Ebrow. Gwel ESG 4:17.

b 5:1 Y'n Septuagint yma omma eth gwers nag eus y'n tekst Ebrow. Gwel ESG 5:1.

Kevewi Ester

3 Yn-medh an myghtern dhedhi, ‘Pyth eus dhis, a vyghternes
Ester? Pyth yw dha vynnas? Kyn fo hanter an wlaskor y
fydh res dhis.’ 4 Yn-medh Ester, ‘Mar pydh plegadow dhe’n
myghtern, gwres an myghtern ha Haman dos an jydh ma dhe
gevewi re bareusis vy ragdho.’ 5 Ena yn-medh an myghtern,
‘Gwrewgh dhe Haman fistena rag gul war-lergh ger Ester.’ Ytho
an myghtern ha Haman a dheuth dhe’n kevewi re bareussa
Ester. 6 Hag yn-medh an myghtern dhe Ester pan esens owth
eva gwin, ‘Pyth yw dha bysadow? Grontys vydh dhis. Ha
pyth yw dha worholedh? Kyn fo hanter an wlaskor kollenwys
vydh.’ 7 Ester a worthybis, hag yn-medh hi, ‘Ow fysadow ha’m
gorholedh yw: 8 Mar kevis vy gras yn golok an myghtern, ha
mar pydh plegadow dhe’n myghtern grontya ow fysadow, ha
kollenwel ow gorholedh, gwres an myghtern ha Haman dos
dhe’n kevewi a wrav vy y bareusi ragdha, hag a-vorow my a
wra herwydh ger an myghtern.’

Haman a Wra Krogbrenn rag Mordekay

9 Haman eth yn-mes an jydh na, lowen ha heudhik y golonn.
Mes Haman pan welas Mordekay yn yet an myghtern ha na
sevis ev na krena a-ragdho, ev a veu leun a gonnar erbynn
Mordekay. 10 Byttegyns, omfronna a wrug Haman, ha dos tre;
hag ev a dhannvonas ha kyrghes y gowetha ha’y wreg Zeresh.
11 Ha Haman a dherivas orta glori y rychys, ha palster y vebyon,
ha’n taklow oll may hwrussa an myghtern dh’y voghhe ha’y
avonsya a-ugh an bennsevigyon ha gwesyon an myghtern.
12 Hag yn-medh Haman, ‘Hwath pella, ny dhros Ester an
vyghternes denvyth a-ji gans an myghtern dhe’n kevewi a
bareusis hi marnas my; hag a-vorow ynwedh my yw gelwys
dhedhi gans an myghtern. 13 Mes oll hemma ny dal travyth
dhymm, peskweyth may hwelav Mordekay an Yedhow owth
esedha yn yet an myghtern.’ 14 Ena yn-medh Zeresh y wreg
hag oll y gowetha dhodho, ‘Pareusens gwydhenn hanter-kans
kevelin[a] hy ughelder, ha ternos vyttin kows orth an myghtern

a 5:14 *hanter-kans kevelin:* a-dro dhe 25 meter.

may fo Mordekay kregys warnedhi: ena ke a-ji yn heudh gans
an myghtern dhe'n kevewi.' An gusul ma a blesyas Haman, ha
pareusi an wydhenn a wrug.

An Myghtern a Enor Mordekay

6 Y'n nos na, ny allas an myghtern koska, hag ev a erghis
kyrghes lyver an kovadhow, skrifow an dydhyow,
ha lennys vons a-dherag an myghtern. [2] Kevys veu skrifys
ena y terivsa Mordekay a-dro dhe Bigthana ha Teresh, dew
spadhesik an myghtern, a'n re a witha an treudhow, i dhe
vrasa moldra myghtern Ahasuerus. [3] Yn-medh an myghtern,
'Py enor ha reowta re beu gwrys dhe Mordekay rakhemma?'
Ena yn-medh gwesyon an myghtern a venystra dhodho, 'Ny
veu travyth gwrys ragdho.' [4] Yn-medh an myghtern, 'Piw usi
y'n klos?' Lemmyn y feu Haman devedhys y'n garth war-ves
a ji an myghtern, rag kewsel dhe'n myghtern a-dro dhe gregi
Mordekay war an wydhenn a bareussa ragdho. [5] Hag yn-medh
dhodho gwesyon an myghtern, 'Awotta, yma Haman ow sevel
y'n klos.' Hag yn-medh an myghtern, 'Des ev a-ji.' [6] Ytho
Haman a dheuth a-ji, hag yn-medh an myghtern dhodho, 'Pyth
dhe wul gans an gour a vynn an myghtern y enora?' Hag yn-
medh Haman yn y golonn, 'Piw a vynn an myghtern y enora
moy avelov vy?' [7] Yn-medh Haman dhe'n myghtern, 'Rag
an gour a vynn an myghtern y enora, [8] bedhes kyrghys dillas
ryel re wiskas an myghtern, ha'n margh may farghogas an
myghtern, mayth eus kurun ryel settys war y benn, [9] ha bedhes
gorrys an dillas ha'n margh yn leuv onan a'n bennsevigyon an
moyha nobyl a'n myghtern, ha re dhillassons an gour a vynn
an myghtern y enora, ha'y hembronk war geyn margh dre blen
an sita, ha kria a-ragdho, "Yndella y fydh gwrys dhe'n gour a
vynn an myghtern y enora."' [10] Ena yn-medh an myghtern dhe
Haman, 'Gwra fistena, ha kemmeres an dillas ha'n margh, dell
leversysta, ha gul yndella dhe Mordekay an Yedhow, usi owth
esedha yn yet an myghtern. Na vedhes fowt mann a oll may
kewssysta.' [11] Ytho Haman a gemmeras an dillas ha'n margh,
ha dillasa Mordekay, ha'y hembronk war geyn margh dre blen

an sita, hag a grias a-ragdho, ‘Yndella y fydh gwrys dhe’n gour a vynn an myghtern y enora!’

12 Ena dehweles a wrug Mordekay dhe yet an myghtern, ha Haman a fistenas tre yn unn gyni, ha kudhys y benn. 13 Ha Haman a dherivas orth Zeresh y wreg hag oll y gowetha puptra re hwarvia dhodho. Yn-medh y dus skentel ha Zeresh y wreg dhodho, ‘Mordekay, may tallathas dha derroes a-ragdho, yw a has an Yedhewon; ny wre’ta prevaylya er y bynn, mes koedha a wredh a-ragdho yn surredi.’

14 Pan esens i hwath ow kewsel ganso, spadhesigyon an myghtern a dheuth yn unn fyski, dhe dhri Haman bys y’n kevewi a bareusis Ester.

Krog Haman

7 Ytho, an myghtern ha Haman a dheuth dhe eva gans Ester an vyghternes. 2 Hag yn-medh an myghtern arta dhe Ester, yn nessa dydh an kevewi a win, ‘Pyth yw dha bysadow, a vyghternes Ester? Grontys vydh dhis. Ha pyth yw dha worholedh? Kyn fo hanter an wlaskor kollenwys vydh.’

3 Ena Ester an vyghternes a worthybis ow leverel, ‘Mar kevis vy gras y’th wolok, a vyghtern, ha mar pleg dhe’n myghtern, re bo res dhymm ow bewnans orth ow fysadow, ha’m pobel orth ow gorholedh. 4 Rag gwerthys on ni, my ha’m pobel, dhe vos distruys ha ledhys ha dhe verwel. Mes a pen ni gwerthys avel kethyon ha maghtethyon my a wrussa dhe’m taves tewel, a-ban nag yw agan ahwer kehaval dhe’n koll dhe’n myghtern.’

5 Ena myghtern Ahasuerus a gewsis ha leverel dhe Ester an vyghternes, ‘Piw yw ev, ha ple’ma ev neb a vynnsa lavasos yn y golonn gul yndella?’

6 Yn-medh Ester, ‘Envi hag eskar! An tebel Haman ma!’

Ytho, yth esa euth dhe Haman a-dherag an myghtern ha’n vyghternes. 7 Ena sevel a wrug an myghtern yn y gonnar dhiworth an kevewi a win ha mos bys yn lowarth an palys, ha Haman a wortas rag hwilas y vewnans orth Ester an vyghternes; rag ev a weli bos drog ervirys er y bynn gans an myghtern.

[8] Hware an myghtern a dhehwelis dhiworth lowarth an palys bys yn hel an kevewi; hag yth esa Haman ow koedha war an gweli-dydh le mayth esa Ester. Ytho yn-medh an myghtern, ‘A vynn ev hwath defola an vyghternes, ha hi genev y’m chi ow honan?’

Kettell asas an ger ganow an myghtern, i a gudhas fas Haman. [9] Ena yn-medh Harbona, onan a’n spadhesigyon esa a-dherag an myghtern, ‘Otta ynwedh, yma an wydhenn, hanter-kans kevelin[a] hy ughelder, a wrug Haman hy fareusi rag Mordekay, neb a gewsis rag les an myghtern, ow sevel yn chi Haman.’

Ha’n myghtern a leveris, ‘Krog ev warnedhi.’ [10] Ytho, i a grogas Haman war an wydhenn a bareussa ev rag Mordekay, hag yndella koselhes veu konnar an myghtern.

Arghadow an Myghtern a-barth an Yedhewon

8 Y’n jydh na, myghtern Ahasuerus a ros chi Haman, eskar an Yedhewon, dhe Ester an vyghternes. Ha Mordekay a dheuth a-dherag an myghtern; rag Ester a dherivsa fatell veu ev neskar dhedhi. [2] Ena an myghtern a dennas yn-mes y vysow-sel a gemmersa dhiworth Haman ha’y ri dhe Mordekay. Hag Ester a ros dhe Mordekay an charj war ji Haman.

[3] Ena Ester a gewsis arta a-dherag an myghtern, ha hi a goedhas a-rag y dreys hag oela, orth y bysi a dreylya dhe-ves droktowl Haman an Agagyas, a dowlsa erbynn an Yedhewon. [4] Ena, an myghtern a ystynnas dhe Ester an welenn owrek. Ytho, Ester a omdhrehevis, ha sevel a-dherag an myghtern. [5] Yn-medh hi, ‘Mar pleg dhe’n myghtern, ha mar kaffen vy gras a-dheragdho, ha mars yw a’n dra ewn a-ragdho, ha my plegadow yn y wolok, bedhes skrifys bos defendys dhe-ves an lytherow devisys gans Haman mab Hammedatha an Agagyas, a skrifas rag distrui an Yedhewon usi yn oll rannvroyow an myghtern: [6] rag fatell allav vy perthi gweles an drog a dheu dhe’m pobel? Ha fatell allav vy pesya ha my ow mires war derroes ow herens?’

---

a 7:9 *hanter-kans kevelin:* a-dro dhe 25 meter.

7 Ena yn-medh myghtern Ahasuerus dhe Ester an vyghternes
ha dhe Mordekay an Yedhow, 'Otta, my re ros dhe Ester
chi Haman, hag i re'n krogas war an wydhenn, drefenn ev
dhe settya dalghenn war an Yedhewon. 8 Ha hwi, skrifewgh
ynwedh a-dro dhe'n Yedhewon, dell bleg dhywgh, yn hanow an
myghtern, ha'y selya gans bysow an myghtern: rag skrif skrifys
yn hanow an myghtern, ha selys gans bysow an myghtern, ny
yll bos daskelwys.'

9 Ena, gelwys veu skrifwesyon an myghtern y'n eur na, y'n
tressa mis, yw an mis Sivan, y'n tressa dydh warn ugens
anodho; ha skrifys veu herwydh pup-tra a wrug Mordekay y
erghi dhe'n Yedhewon, ha dhe'n wahalyethow, ha governours
ha pennsevigyon an rannvroyow esa a-dhiworth Eynda bys
yn Ethiopia, seyth rannvro ha hwegh ugens, dhe bub rannvro
herwydh hy skrif, ha dhe bub pobel herwydh hy thaves, ha
dhe'n Yedhewon herwydh aga skrif ha herwydh aga thaves.
10 Ha skrifa a wrug ev yn hanow an myghtern Ahasuerus, ha'y
selya gans bysow an myghtern, ha dannvon lytherow a wrug
dre leuv kannasow war geyn margh, marghogyon owth ehwias
war vergh skav, dineythys gans an kasegi ryel. 11 Dre hemma
an myghtern a ros kummyas dhe'n Yedhewon esa yn pub
sita, dhe omguntell war-barth ha gwitha aga bewnans, dhe
dhistrui, ladha, ha diswul oll an nerth a bobel hag a rannvro,
a vynnas aga assaltya, ha'ga fleghes ha'ga benynes; hag a bylla
aga fythow avel preydh, 12 yn unn jydh, yn oll rannvroyow
myghtern Ahasuerus, y'n trydhegves dydh a'n dewdhegves mis,
yw an mis Adar.[a]

13 Res veu dasskrif a'n tekst, dhe vos dyllys yn arghadow yn
pub rannvro dhe'n poblow oll, ha may fe an Yedhewon parys
erbynn an jydh na dhe omdhiella a'ga eskerens. 14 An kannasow,
marghogyon war vergh skav, askorr ryel, a ehwias yn-mes toeth
da, ynniys gans gorhemmynn an myghtern. An arghadow a veu
dyllys yn Shushan an bennsita. 15 Ena Mordekay eth yn-mes

a 8:12 Y'n Septuagint yma omma 21 gwers nag eus y'n tekst Ebrow. Gwel ESG 8:12.

dhiworth golok an myghtern, yn gwisk ryel, glas ha gwynn y liw, ha dhodho kurun vras a owr ha goen a lien fin ha purpur: ha'n sita Shushan a arma hag a lowenhi. 16 Dhe'n Yedhewon yth esa golow ha heudhder, ha lowender hag enor, 17 hag yn pub rannvro, hag yn pub sita, plepynag y teffa gorhemmynn an myghtern ha'y arghadow, dhe'n Yedhewon yth esa heudhder ha lowender, kevewi ha dydh da. Ha lies huni dhiworth poblow an tir eth ha bos Yedhewon rag own a'n Yedhewon.

Eskerens an Yedhewon Distruys

9 Lemmyn y'n dewdhegves mis, yw an mis Adar, y'n trydhegves dydh anodho, pan veu gorhemmynn an myghtern ha'y arghadow dhe vos kollenwys, y'n jydh may hwaytsa eskerens an Yedhewon aga gorra yn-dann rewl, y hwarva an konter, may hwrug an Yedhewon gorra yn-dann rewl an re a's kasa i; 2 an Yedhewon a omguntellas war-barth yn aga sitys der oll rannvroyow myghtern Ahasuerus, rag settya dalghenn y'n re a hwilsa aga fystiga: ha ny ylli denvyth sevel orta; rag koedhys veu own anedha war oll an poblow. 3 Hag oll pennsevigyon an rannvroyow, ha'n wahalyethow, ha'n wovernours, ha menystoryon an myghtern, a weresas an Yedhewon; rag bos koedhys warnedha own a Mordekay. 4 Rag bras yn chi an myghtern o Mordekay, hag yth esa y er-da ow mos der oll an rannvroyow: ha meuredh an gour Mordekay a devi moy ha moy.

5 Ha gweskel oll aga eskerens a wrug an Yedhewon dre strokosow an kledha, ow ladha hag ow tistrui, hag i a wrug pynag ve da gansa orth an re a's kasa. 6 Hag yn Shushan an bennsita an Yedhewon a ladhas hag a dhistruis pymp kans den. 7 Ynwedh i a ladhas Parshandatha, ha Dalfon, hag Aspatha, 8 ha Poratha, hag Adalia, hag Aridatha, 9 ha Parmashta, hag Arisay, hag Ariday, ha Vayzatha, 10 an deg mab a Haman mab Hammedatha, eskar an Yedhewon. Mes war an preydh ny settsons aga leuv.

11 Y'n jydh na, niver an re ledhys yn Shushan an bennsita a veu derivys dhe'n myghtern. 12 Hag yn-medh an myghtern dhe

Ester an vyghternes, ‘An Yedhewon re ladhas ha distrui pymp kans gour yn Shushan an bennsita, ha’n deg mab a Haman; pandr’a wrussons i ytho yn ken rannvroyow an myghtern! Pyth ytho yw dha bysadow? Grontys vydh dhis. Pyth yw dha worholedh pella? Kollenwys vydh.’

13 Ena yn-medh Ester, ‘Mar pleg dhe’n myghtern, bedhes grontys dhe’n Yedhewon usi yn Shushan may hwrellons a-vorow keffrys herwydh arghadow an jydh ma, ha bedhes an deg mab a Haman kregys war an wydhenn.’

14 Ytho an myghtern a erghis gul yndella; arghadow a veu res yn Shushan, hag i a grogas an deg mab a Haman. 15 An Yedhewon esa yn Shushan a omguntellas war-barth yn peswardhegves dydh an mis Adar, ha ladha tri hans gour yn Shushan; mes war an preydh ny settsons aga leuv.

16 Ha’n Yedhewon erell esa yn rannvroyow an myghtern a omguntellas war-barth rag omdhefendya, ha powes i a’s teva dhiworth aga eskerens, ha ladha an re a’s kasa, pymthek ha tri-ugens a vilyow; mes war an preydh ny settsons aga leuv. 17 Yn trydhegves dydh an mis Adar veu hemma; hag yn y beswardhegves dydh i a bowesas ha gul anodho dydh a gevewya hag a heudhder.

Dy’goel Purim Fondys

18 Mes an Yedhewon esa yn Shushan a omguntellas war-barth yn y drydhegves dydh, hag yn y beswardhegves; hag ena y’n pymthegves dydh anodho i a bowesas, ha gul anodho dydh a gevewya hag a heudhder.

19 Rakhenna Yedhewon an godrevi usi trigys y’n trevow heb fosow, a syns peswardhegves dydh an mis Adar avel dydh a heudhder hag a gevewya, ha dydh da, hag a dhannvon rohow a voes an eyl dh’y gila.

20 Mordekay a skrifas an taklow ma, ha dannvon lytherow dhe oll an Yedhewon esa yn oll rannvroyow myghtern Ahasuerus, ogas ha pell, 21 rag charjya dhedha may synsens peswardhegves dydh an mis Adar, ha’n pymthegves dydh anodho pub blydhen,

22 avel an dydhyow may feu dhe'n Yedhewon powes dhiworth
aga eskerens, ha'n mis hag a veu treylys ragdha dhiworth
ahwer dhe heudhder, ha dhiworth kynvann dhe dhydh da: ma's
gwrellens dydhyow a gevewya hag a heudhder, hag a dhannvon
rohow a voes an eyl dh'y gila, hag a dhannvon rohow dhe'n
voghosogyon.

23 Ytho an Yedhewon a omgemmeras gul par dell dhallathsens,
ha par dell skrifsa Mordekay dhedha. 24 Re wrussa Haman mab
Hammedatha an Agagyas, eskar an Yedhewon oll, brasa erbynn
an Yedhewon rag aga distrui, ha dhe dewlel Pur, henn yw an
prenn, rag aga hisya, ha'ga distrui; 25 mes pan veu hi[a] devedhys
a-rag an myghtern, ev a erghis dre lytherow may tehwella y
dhroktowl a dowlsa erbynn an Yedhewon war y benn y honan,
ha bos ev ha'y vebyon kregys war an wydhenn. 26 Hemm yw
prag yth yw gelwys an dydhyow ma Purim dhiworth an hanow
Pur. Yndella, drefenn oll geryow an lyther ma ha drefenn oll a
welsens a-dro dhe'n mater ma, ha'n pyth a dhothya bys dhedha,
27 an Yedhewon a jarjyas hag omgemmeres a-barth dhedha i
aga honan, hag a-barth aga has, hag oll an re a ve junys orta,
i dhe woelya heb fyllel an dhew dhydh ma herwydh an skrif
anedha, ha herwydh an eur ordenys ragdha, pub blydhen, 28 ha'n
dydhyow ma dhe vos goelys dre bub henedh, pub teylu, pub
rannvro, ha pub sita; ha na goettha an dydhyow ma a Purim yn
mysk an Yedhewon, ha na ve kellys aga hov yn mysk aga has.

29 Ena Ester an vyghternes, myrgh Abihayl, ha Mordekay an
Yedhow, a skrifas gans awtorita leun owth afydhya an nessa
lyther ma a-dro dhe Purim. 30 Ev a dhannvonas lytherow dhe oll
an Yedhewon, dhe'n seyth rannvro ha hwegh ugens a wlaskor
Ahasuerus, gans geryow a gres hag a wiryonedh 31 rag fastya
an dydhyow ma a Purim yn aga thermynyow ordenys, dell y's
afydhsa Mordekay an Yedhow, hag Ester an vyghternes, ha dell
y's afydhsens ragdha i aga honan ha rag aga has, materow ow

---

a 9:25 *hi:* Martesen an styr yw Ester. Po warlergh an Septuagint *ev,* henn yw Haman. Po martesen an styr yw *Pan dheuth an bras dhe glewans an myghtern.*

tochya aga frysyow penys ha'ga hynvann. [32] Ha gorhemmynn
Ester a fastyas an materow ma a Purim; ha skrifys veu y'n lyver.

10 An myghtern Ahasuerus a settyas trubyt war an tir
hag ynysow an mor. [2] Oll gweythresow y alloes ha'y
nerth, ha'n derivadow kewar a veuredh Mordekay may hwrug
an myghtern y avonsya, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow
myghternedh Media ha Persia? [3] Rag y feu Mordekay an
Yedhow nessa wosa myghtern Ahasuerus, ha bras yn mysk an
Yedhewon, ha meurgerys gans y vreder pals; ow hwilas les y
bobel, hag ow kewsel kres dhe oll y has.[a]

a 10:3 Y'n Septuagint yma omma 11 gwers nag eus y'n tekst Ebrow. Gwel ESG 10:3.

JOB

Chaptra 1
Raglavar
Kynsa Prevyans Job

Chaptra 2
Nessa Prevyans Job
Tri Howeth Job

Chaptra 3
Krodhvol Job

Chaptra 4
Kynsa Areth Elifaz

Chaptra 5

Chaptra 6
Gorthyp Job dhe Elifaz

Chaptra 7

Chaptra 8
Kynsa Areth Bildad

Chaptra 9
Gorthyp Job dhe Bildad

Chaptra 10

Chaptra 11
Kynsa Areth Sofar

Chaptra 12
Gorthyp Job dhe Sofar

Chaptra 13

Chaptra 14

Chaptra 15
Nessa Areth Elifaz

Chaptra 16
Gorthyp Job dhe Elifaz

Chaptra 17
Job a Bys rag Difres

Chaptra 18
Nessa Areth Bildad

Chaptra 19
Gorthyp Job dhe Bildad

Chaptra 20
Nessa Areth Sofar

Chaptra 21
Gorthyp Job dhe Sofar

Chaptra 22
Tressa Areth Elifaz

Chaptra 23
Gorthyp Job

Chaptra 24
Krodhvol Job

Chaptra 25
Tressa Areth Bildad

Chaptra 26
Gorthyp Job

Chaptra 27
Job a With Y Lander

Chaptra 28
Hwilas Furneth

Chaptra 29
Job a Worfenn Y Dhefens

Chaptra 30

Chaptra 31

Chaptra 32
Kynsa Areth Elihu

Chaptra 33
Elihu a Geredh Job

Chaptra 34
Nessa Areth Elihu

Chaptra 35
Tressa Areth Elihu

Chaptra 36
Peswora Areth Elihu
Elihu a Gews a Veurder Duw

Chaptra 37

Chaptra 38
An Arloedh a Gews

Chaptra 39

Chaptra 40
Gorthyp Job
Diskwedhyans Nerth Duw

Chaptra 41

Chaptra 42
Job
Pennlavar
Rychys Job Asverys

Raglavar

1 Yth esa gour yn bro Us, Job y hanow, ha perfydh hag ewnhynsek o an gour na, hag yth esa dhodho own a Dhuw hag ev a dreylyas dhiworth drog. [2] Y feu genys dhodho seyth mab ha teyr myrgh. [3] Ev a'n jevo seyth mil dhavas, tri mil gowrvargh, pymp kans kopel a oghen, ha pymp kans asen benow ha palster a servysi, mayth o an gour ma an brassa yn mysk oll tus an Est. [4] Y vebyon e ha synsi kevewi yn chi pub huni anedha yn y jydh, hag i a dhannvona ha gelwel aga theyr hwoer dhe dhybri ha dhe eva gansa. [5] Ha pan dho kylgh an kevewi dhe benn, Job a dhannvona ha'ga sakra, hag ev a sevi myttin a-varr hag offra offrynnow leskys herwydh an niver anedha oll, rag Job a leveri, 'Martesen ow mebyon re beghas ha milliga Duw yn aga holonn.' Yndella y hwre Job prest.

Kynsa Prevyans Job

[6] Yth esa dydh pan dheuth mebyon Duw dhe sevel a-dherag an ARLOEDH, ha Satnas a dheuth yn aga mysk ynwedh. [7] An ARLOEDH a leveris dhe Satnas, 'A-ble osta devedhys?' Satnas a worthybis dhe'n ARLOEDH, 'A-dhiworth gwandra omma hag ena war an norvys, hag a-dhiworth kerdhes a-dro warnodho.' [8] An ARLOEDH a leveris dhe Satnas, 'A bredersys a-dro dhe'm gwas Job? Nyns eus denvyth kepar hag ev war an norvys, gour divlam hag ewnhynsek, ow perthi own a Dhuw hag ow treylya dhiworth drog?' [9] Ena Satnas a worthybis dhe'n ARLOEDH, 'Eus dhe Job own a Dhuw rag travyth? [10] A ny worrsys ke a-dro dhodho ha dh'y ji ha dhe bup-tra a'n jeves, orth pub tu? Ty re vennigas ober y dhiwleuv, ha'y jatel re gressyas y'n pow. [11] Mes ystynn dha leuv lemmyn, ha tochya pup-tra oll a'n jeves, hag ev a wra dha villiga y'th fas.' [12] Yn-medh an ARLOEDH dhe Satnas, 'Otta, yma pup-tra oll a'n jeves y'th halloes, saw warnodho y honan na ystynn dha leuv.' Ytho Satnas eth yn-rag mes a wel a'n ARLOEDH.

[13] Yth esa dydh pan esa y vebyon ha'y vyrghes ow tybri hag eva gwin yn chi aga broder kottha, [14] hag y teuth kannas dhe Job, ha leverel, 'Yth esa an oghen owth aras ha'n asenes ow

peuri rybdha, [15] ha'n Sabeanys a settyas orta ha'ga hemmeres, ha ladha an servysi gans min an kledha, ha my ow honan re dhienkas rag leverel dhis.' [16] Pan esa ev hwath ow kewsel, y teuth onan moy ha leverel, 'Tan Duw a goedhas dhiworth an nev hag a loskas an deves ha'n servysi, ha'ga howlleski, ha my ow honan re dhienkas rag leverel dhis.' [17] Hag ev hwath ow kewsel, y teuth onan moy ha leverel, 'An Kaldeanys a formyas tri bagas a ladron, hag a wrug omsettyans orth an kowrvergh ha'ga hemmeres, ha ladha an servysi gans min an kledha, ha my ow honan re dhienkas rag leverel dhis.' [18] Hag ev hwath ow kewsel y teuth onan moy ha leverel, 'Yth esa dha vebyon ha'th vyrghes ow tybri hag eva gwin yn chi aga broder kottha, [19] hag otta, gwyns meur a dheuth dhiworth an difeythtir, ha gweskel peswar korn an chi, hag ev a goedhas war an dus yowynk, ha marow yns, ha my ow honan re dhienkas rag leverel dhis.'

[20] Ena Job a sevis ha skwardya y bows, ha treghi gols y benn ha koedha war an dor ha gordhya. [21] Hag ev a leveris, 'Noeth y teuth vy dhiworth torr ow mamm, ha noeth y tehwelav ena; an ARLOEDH a ros, ha'n ARLOEDH re gemmeras dhe-ves; benniges re bo hanow an ARLOEDH.'

[22] Der oll hemma ny beghas Job na kuhudha Duw a gammweythres.

Nessa Prevyans Job

2 Yth esa dydh pan dheuth mebyon Duw rag sevel a-dherag an ARLOEDH, ha Satnas a dheuth yn aga mysk ynwedh rag sevel a-dherag an ARLOEDH. [2] An ARLOEDH a leveris dhe Satnas, 'A-ble osta devedhys?' Satnas a worthybis dhe'n ARLOEDH, 'A-dhiworth gwandra omma hag ena war an norvys, hag a-dhiworth kerdhes a-dro warnodho.' [3] An ARLOEDH a leveris dhe Satnas, 'A bredersys a-dro dhe'm gwas Job? Nyns eus denvyth kepar hag ev war an norvys, gour divlam hag ewnhynsek, ow perthi own a Dhuw hag ow treylya dhiworth drog. Ev a with y lander hwath yn fast, kynth ynnisys warnav y dhistrui heb kaws.' [4] Ena Satnas a worthybis dhe'n ARLOEDH, 'Kroghen rag kroghen. Pup-tra oll a'n jeves gour,

ev a'n re a-barth y vewnans. [5] Mes ystynn dha leuv lemmyn,
ha toch y askorn ha'y gig, hag ev a'th villik dhe'th fas.' [6] An
ARLOEDH a leveris dhe Satnas, 'Otta, yma ev y'th halloes, saw
spar y vewnans.'

[7] Ytho Satnas eth yn-rag yn-mes a wel a'n ARLOEDH, ha plagya
Job gans gwennennow kasadow dhiworth godhen y droes bys
yn gwartha y benn. [8] Hag ev a gemmeras darn a briweyth may
halla omdhiruska ganso, hag ev a esedhas yn mysk an lusu.

[9] Ena y wreg a leveris dhodho, 'A withydh hwath yn fast
dha lander? Millik Duw ha marw.' [10] Mes yn-medh ev dhedhi,
'Ty a gews kepar dell gewssa onan a'n benynes foll. A wren
ni degemmeres dader dhiworth leuv Duw, hag a ny wren ni
degemmeres drogedh?' Gans hemma oll ny beghas Job gans y
dhiwweus.

Tri Howeth Job

[11] Pan glewas tri howeth Job a-dro dhe'n drogedh oll ma re
dhothya warnodho, i a dheuth pub huni dhiworth y dyller y
honan, Elifaz an Temanyas, Bildad an Shuhyas ha Sofar an
Naamathyas. I a settyas prys war-barth rag dos dhe geskalari
ganso ha rag y gonfortya. [12] Ha pan y'n gwelsons a-dhiworth
pell, ny'n aswonnis hag i a ughelhas aga lev hag oela, hag i a
skwardyas aga fows ha skattra doust war aga fenn troha nev.
[13] I a esedhas ganso war an dor seyth dydh ha seyth nos, ha
denvyth ny leveris ger dhodho, rag i a welas bos y wodhevyans
pur vras.

Krodhvol Job

3 Wosa hemma Job a igoras y anow ha milliga dydh y
dhineythyans. [2] Ha Job a leveris:

[3] 'Res ello dhe goll an jydh hag ynno y feuv dineythys,
ha'n nos a leveris,
"Omdhegys yw flogh gorow."

[4] Bedhes an jydh na tewlder;
na wrello Duw y hwilas a'n ughelder,
ha na splannes golow warnodho.

5 Perghennes e tewolgow ha tewlder down.
Triges kommol warnodho;
gwres euth dhodho duder an jydh.
6 An nos na – sesyes hi tewlder tew!
Na lowenhes yn mysk dydhyow an vlydhen;
na dhes a-berth yn niver an misyow.
7 Devri, bedhes an nos na anvap;
na vedhes garm heudh klewys ynni.
8 Milligens hi an re a villik an jydh,
neb a woer gul Leviathan dhe dhifuna.
9 Bedhes tewel ster hy bora;
gwaytyes golow heb y gavoes vyth;
ha na weles kreghyn lagas an myttin,
10 drefenn na dhegeas darasow torr ow mamm,
na kudha trobel dhiworth ow dewlagas.

11 'Prag na verwis y'n dorr,
dos yn-rag dhiworth an dorr ha tremena?
12 Prag y'm degemmeras an dhewlin,
po an dhiwvronn, may hallen dena?
13 Rag ena my a wrowedhsa ha bos kosel,
my a gosksa, ena my a via yn powesva
14 gans myghternedh ha konseloryon an norvys
a dhastrehevis magoryow ragdha aga honan,
15 po gans pennsevigyon a's tevo owr,
a lenwis aga chiow a arghans.
16 Po prag na veuv kudhys kepar ha flogh genys marow,
kepar ha fleghigyow na welsons golow?
17 Ena an debeles a hedh trobla,
hag ena yma an re skwith yn powesva.
18 Ena yma an brisnoryon attes war-barth;
ny glewons an lev a vester kethneth.

19 Yma byghan ha bras ena,
ha rydh yw an kethwas dhiworth y vester.

20 ‘Prag yth yw golow res dhe’n den truan,
ha bewnans dhe’n dus hwerow aga enev,
21 hag a’s tevydh hwans a vernans, mes ny dheu,
ha palas ragdho moy ages rag tresoryow kudhys;
22 neb a lowenha yn feur,
hag yw heudhik pan gevons an bedh?
23 Prag yth yw golow res dhe wour, kudhys y hyns,
may hwrug Duw keas a-dro dhodho?
24 Rag ow hanasow a dheu yn le ow bara,
ha diverys yw ow hynvannow kepar ha dowr.
25 Rag an dra a’m beus own anodho a dheu warnav,
ha’n pyth a dhoutyav a dheu dhymm.
26 Nyns ov attes, ha nyns ov kosel;
nyns eus powesva dhymm; mes trobel a dheu.’

Kynsa Areth Elifaz

4 Ena Elifaz an Temanyas a worthybis:
2 ‘Mar pedhav kewsel orthis, a vydhydh sklandrys?
Mes piw a yll omwitha rag kewsel?
3 Otta, ty re dhyskas lies den;
ha ty re grevhas an dhiwla ydhil.
4 Dha eryow re dhrehevis an den esa ow trebuchya,
ha ty re fastyas an dhewlin dhifreth.
5 Mes lemmyn ev re dheuth dhis, ha heb perthyans os;
ev a’th toch, ha penndegys os.
6 A nyns yw dha own a Dhuw dha fydhyans,
ha glander dha fordhow dha wovenek?

7 ‘Preder lemmyn, piw hag o ankablus a verwis
bythkweth?
Po ple feu an dus ewnhynsek treghys dhe-ves?
8 Dell welis, an re a ar anewnder
ha hasa trobel a wra aga mysi.
9 Gans anall Duw yth ons dhe goll,
ha gans hwyth y sorr yth yns devorys.
10 Usa an lew, lev an lew goedh,
dyns an lewyon yowynk, yw terrys.
11 An lew krev a dhe goll rag fowt a breydh,
ha kelyn an lewes yw skattrys.

12 ‘Lemmyn ger a veu dres dhymm yn-dann gel,
ow skovarn a dhegemmeras an hwystrenn anodho.
13 Yn mysk prederow anes dhiworth gwelesigethow an
nos,
pan goedh kosk down war dus,
14 y teuth agha warnav, ha degrena,
hag a wrug dhe’m eskern krena.
15 Ena spyrys a dremenas a-dherag ow fas;
gols ow hig a sevis.
16 An spyrys a sevis stag,
mes ny yllyn dissernya y semlans.
Yth esa furv a-dherag ow dewlagas;
yth esa taw, ena my a glewas lev:
17 “A yll mab-den bos moy gwiryon es Duw?
A yll gour bos purra es y Wrier?
18 Hwath yn y servysi ny worr ev fydh mann,
ha’y eledh ev a guhudh a follneth;
19 kemmys moy an re usi trigys yn chiow a bri,
hag yma aga sel y’n doust,
neb yw skwattys maga uskis avel goedhan.

20 Yntra myttin ha gorthugher distruys yns;
i a verow bys vykken heb denvyth ow kul vri.
21 A nyns yw kordenn aga thylda tennys yn-bann?
I a verow, ha heb furneth."

5 'Galw lemmyn; eus nebonan a wra dha worthybi?
Dhe by a'n re sans y hwredh treylya?
2 Yn sur sorr a ladh an foll,
hag avi a ladh an sempel.
3 My re welas an foll ow kwreydhya,
mes a-dhistowgh my a villigas y annedh.
4 Yma y vebyon pell dhiworth sawder,
skwattys yns y'n yet,
ha nyns eus denvyth dh'aga delivra.
5 An den nownek a dheber y drevas,
hag ev a's kemmer hwath dhiworth spern;
ha'n dus syghesik a dhyen rag y rychys.
6 Rag ny dheu galar dhiworth an doust,
ha ny egin trobel dhiworth an dor;
7 mes dineythys yw den dhe drobel
dell wra gwryghon nija war-vann.

8 'My, y hwilsen Duw,
ha dhe Dhuw my a gommendsa ow hen.
9 Ev a wra taklow meur hag anhwiladow,
taklow bryntin heb niver.
10 Ev a re glaw war an norvys
ha dannvon dowrow war an gwelyow;
11 ev a sett an re uvel war-vann,
ha'n re a gyn yw drehevys dhe sawder.
12 Ev a lest towlennow an dus fel,
ma na yll aga diwleuv seweni.

13 Ev a vagel an dus fur yn aga felder,
ha towlennow an dus sleygh yw dres dhe worfenn yn skon.
14 I a vet orth tewlder dydhweyth,
ha palvala y'n hanter-dydh kepar hag y'n nos.
15 Mes ev a saw an edhommek dhiworth kledha aga ganow
ha dhiworth leuv an re alloesek.
16 Ytho yma govenek dhe'n boghosek,
ha kammhynseth a dhege hy ganow.

17 'Otta, gwynnvys an den a wra Duw y geredhi,
rakhenna na dhispres keredh an Ollgalloesek.[a]
18 Rag ev a woli, hag ev a lystenn;
ev a wysk, ha'y dhiwleuv a saw.
19 Ev a wra dha dhelivra dhiworth hwegh trobel;
yn seyth ny wra drog mann dha dochya.
20 Yn divoetter ev a wra dha dhasprena dhiworth mernans,
hag yn bresel dhiworth nerth an kledha.
21 Ty a vydh kudhys dhiworth skorja an taves,
ha ny' fydh own a dhistruyans pan dheffo.
22 Orth distruyans ha divoetter ty a hwerth,
ha ny' fydh own a vestes gwyls an norvys.
23 Rag ty a' fydh kevambos gans meyn an gwel,
ha bestes an gwel a vydh yn kres genes.
24 Ty a wodhvydh bos dha dylda yn kres,
ha ty a hwither dha gorlann, ha ny vydh fowt vyth.
25 Ty a wodhvydh ynwedh bos pals dha dhiyskynnysi,
ha dha agh kepar ha gwels an dor.

a 5:17 *an Ollgalloesek:* Ebrow *Shadday.*

26 Ty a dheu dhe'th vedh yn dha gothni,
kepar dell dheu garr a reunenn war-vann yn hy seson.
27 Otta, hemma a hwilsyn ni; yndella yth yw.
Goslow, ha godhvydh e rag dha dhader.'

Gorthyp Job dhe Elifaz

6 Ena Job a worthybis:
2 'Unnweyth a pe poesys ow foenvos,
hag oll ow therroes settys y'n mantolyow!
3 Rag ena y fia poessa ages tewes an mor;
rakhenna ow geryow re beu diswar.
4 Rag yma sethow an Ollgalloesek[a] ynnov;
ow spyrys a yv aga gwenon;
browaghow Duw yw arayys er ow fynn.
5 A veg an asen gwyls pan y'n jeves gwels,
po a vedhygel an ojyon a-ugh y voes?
6 A yll neppyth anvlasus bos dybrys heb hoelan,
po eus blas yn sugen an malow?
7 Ow ewl boes a nagh aga thochya;
yth yns kepar ha boes yw kasadow dhymm.

8 'Unnweyth a teffa ow gorholedh dhe geweras,
hag unnweyth a rolla Duw dhymm ow govenek;
9 may pe plegadow dhe Dhuw ow skwattya,
dhe livra y leuv ha'm treghi dhe-ves!
10 Ow honfort via hemma,
lemmel rag joy a wrussen yn payn dibita;
rag ny neghis vy geryow an Sans.
11 Pyth yw ow nerth ma'm bo govenek?
Ha pyth yw ow gorfenn, may hylliv pargh?
12 Yw ow nerth an nerth a veyn,
po yw ow hig a vrons?

---

a 6:4 *Ollgalloesek:* Ebrow *Shadday.*

13 Nyns eus galloes ynnov dhe omweres,
ha sewena yw herdhys dhiworthiv.

14 ‘Neb a skon a ri tregeredh dh’y goweth
a forsak own a’n Ollgalloesek.
15 Traytus yw ow breder kepar ha gover,
kepar ha goverow a dremen dhe-ves,
16 hag yw tewl gans rew,
ha le mayth omgudh an ergh.
17 Yn termyn a doemmder desyghys yns;
pan yw toemm gyllys yns dhiworth aga le.
18 An karavanow a dreyl dhiworth aga hyns;
yth ons yn-bann dhe’n difeyth, ha mos dhe goll.
19 An karavanow a Tema a hwila dowr,
an dremenysi a Sheba a vir gans govenek.
20 Toellys yns rag aga bos fydhyansek;
i a dheu di ha toellys yns.
21 Yndella yth owgh hwi dhymm lemmyn;
hwi a wel ow therroes hag yma own dhywgh.
22 A leveris vy, “Rewgh dhymm ro”?
Po “Dhiworth agas rychys profyewgh falswober
ragov”?
23 Po “Delivrewgh vy dhiworth leuv an eskar”?
Po “Dasprenewgh vy dhiworth leuv
arwaskoryon”?

24 ‘Dyskewgh dhymm ha tawel vydhav;
gwrewgh dhymm konvedhes fatell gammwrug vy.
25 Ass yw geryow onest galloesek!
Mes agas keredh – pandr’a geredh?
26 A dybowgh y hyllowgh keredhi ow geryow,
ha bos kows den yn desper kepar ha gwyns?

27 Hwi a wrussewgh tewlel prenn war an omdhivas
hogen,
ha kesvargenya rag agas koweth.

28 ‘Mes lemmyn, bedhes plegadow dhis mires orthiv;
ny wrav vy gowleverel sur dh’agas fas.
29 Treylyewgh, my a’gas pys, na vedhes kammhynseth
gwrys.
Daspredérewgh lemmyn, mater a’m glander yw.
30 Eus kammhynseth war ow thaves?
A ny yll ow stevnik dissernya terroes?

7 ‘A nyns eus dhe vab-den gonis kales war an norvys,
hag a nyns yw aga dhydhyow kepar ha’n dydhyow
a arvethesik?
2 Kepar ha kethwas neb a’n jeves hwans a skeus,
ha kepar hag arvethesik a hwila y wober,
3 yndella yth yw res dhymm misyow a euveredh,
ha nosow a anken yw kevrennys dhymm.
4 Pan wrowedhav my a lever, “P’eur hwrav vy sevel?”
Mes hir yw an nos,
ha leun a dreylyans dibowes bys an bora.
5 Gwiskys yw ow hig gans kontron ha kresten a dhoust;
ow kroghen a galesha, ena pedri.
6 Skaffa ages gwennel gwiader yw ow dydhyow,
hag i a worfenn heb govenek.

7 ‘Porth kov ow bewnans dhe vos anall;
ny wra ow dewlagas gweles arta yn ta.
8 Ny wra lagas Duw neb a’m aspi ow gweles arta;
dha dhewlagas a vydh warnav, mes gyllys vydhav.
9 Kepar dell dhifyk an gommolenn ha mos dhe-ves,
yndella ny dheu neb a dhiyskynn dhe ifarn war-
vann arta;

10 ny dhehwel ev arta dh'y ji,
na ny'n aswonn y dyller namoy.

11 'Rakhenna ny fronnav ow ganow;
my a gews yn angoes ow spyrys;
my a grodhvol yn hwerowder ow enev.
12 Ov vy an mor, po euthvil a'n mor,
may settydh goelyador warnav?
13 Pan lavarav, "Ow gweli a wra ow honfortya,
ow growedhva a skavha ow krodhvol,"
14 ena ty a worr own ynnov gans hunrosow
ha ty a'm euthyk gans gwelesigethow,
15 may tewis ow enev tag
ha mernans kyns es ow horf askornek.
16 Kasadow dhymm yw ow bewnans; ny vynnav bewa
bys vykken.
Gas vy ow honan, rag bos ow dydhyow anall.
17 Pyth yw mab-den, ma'n moghhydh,
ha may settydh dha golonn warnodho,
18 may teudh dh'y weles pub myttin,
ha ma'n prevydh pub pols?
19 A ny hedhydh nevra mires orthiv,
ha ny'm gesydh ow honan bys may lenkiv ow
threw?
20 Mar peghav, pandr'a wrav dhis, ty goelyador mab-
den?
Prag y'm settsys avel dha gostenn?
Prag yth ov vy begh ragos?
21 Prag na evydh ow threuspass
ha kemmeres dhe-ves ow hammweyth?
Rag lemmyn my a wrowedh y'n doust;
ty a'm hwila mes ny vydhav ena.'

Kynsa Areth Bildad

8 Ena Bildad an Shuhyas a worthybis:

[2] ‘Pes termyn y gewsydh an taklow ma,
hag y fydh geryow dha anow gwyns krev?
[3] A gammdreyl Duw gwirvreus?
Po a gammdreyl an Ollgalloesek an gwir?
[4] Mar peghas dha fleghes er y bynn,
ev a’s delivras yn galloes aga hammweythres.
[5] Mar mynnydh hwilas Duw
ha pysi war an Ollgalloesek mersi,
[6] mars os pur hag ewnhynsek,
lemmyn ev a dhifun ragos
ha’th restorya dhe’th annedh gwiw.
[7] Kyn feu dha dhalleth byghan,
dha dhiwedh a vydh moghhes yn feur.

[8] ‘Rag govynn, my a’th pys, orth an henedh tremenys,
ha dysmyk an taklow hwithrys gans an tasow;
[9] rag dhiworth de on ni, ha ny wodhon travyth;
skeus yw agan dydhyow war an norvys.
[10] A ny wrons dha dhyski, ha leverel dhis,
ha dyllo geryow dhiworth aga holonn?

[11] ‘A yll papyrus tevi le ma nag eus gwern?
A yll kors glasa le ma nag eus dowr?
[12] Hag i ow pleujyowa hwath, ha heb bos treghys,
i a wedher kyns pub plans arall.
[13] Yndella yw hynsyow kemmys a ankev Duw;
govenek an den didhuw a dhe goll.
[14] Y fydhyans yw neus munys an hav,[a]
ha gwias kevnisenn yw y fydh.

---

a 8:14 *neus munys an hav:* Styr an Ebrow yw pur ansertan.

15 Ev a boes erbynn y ji mes ny sev;
ev a'n dalghenn mes ny dhur.
16 Ev a sewen a-dherag an howl,
ha'y eginyow a les yn-mes der y lowarth.
17 Y wreydh yw plethys a-dro dhe'n karnedh;
hag i a hwila tyller yn mysk an karregi.
18 Mars yw ev distruys dhiworth y dyller,
y dyller a wra y nagha, ow leverel, "Ny'th welis
bythkweth."
19 Otta, hemm yw heudh y hyns,
ha dhiworth an dor re erell a egin.

20 'Otta, ny skon Duw den divlam,
na ny dhalghenn leuv drogoberoryon.
21 Ev a lenow hwath dha anow gans hwarth,
ha dha dhiwweus gans garma.
22 An re a'th kas a vydh gwiskys yn bismer,
ha tylda an dhebelwesyon a vydh gyllys dhe goll.'

Gorthyp Job dhe Bildad

9 Ena Job a worthybis:
2 'Dhe wir y hwonn y vos yndella;
mes fatell yll den bos ewn a-dherag Duw?
3 Mar mynnir dadhla ganso,
ev a yll govynn mil wovynn, na allsa denvyth
gorthybi dhedha.
4 Fur yw ev y'n golonn, ha galloesek yn nerth.
Piw re settyas y honan er y bynn ha seweni?
5 Ev a remov menydhyow, ha ny'n godhons,
ha'ga domhwel yn y sorr.
6 Ev a shak an norvys yn-mes a'y le,
ha'y golovenyow a gren.

7 Ev a worhemmynn dhe'n howl, ha ny dhrehav;
ha gorra sel war an ster.
8 Ev y honan a ystynn an nevow,
ha stankya war vordonnow an mor.
9 Ev yw Gwrier an Ors hag Orion,
an Pleyades, ha chambouryow an Soth.
10 Ev a wra taklow meur dres hwithra,
ha taklow marthys heb niver.
11 Otta, ev a dremen rybov, ha ny'n gwelav;
ev a yn-rag, mes ny'n aswonnav.
12 Awotta, ev a gib dhe-ves; piw a yll y lettya?
Piw a yll leverel dhodho, "Pandr'a wredh?"

13 'Ny wra Duw kildenna y sorr;
yn-danno yth ombleg gweresoryon Rahab.
14 Fatell allav ytho dadhla ganso,
ow tewis ow geryow ganso?
15 Mar pen ankablus, ny allsen y worthybi;
res yw dhymm kria rag mersi dhe'm breusyas.
16 Mara'n galwen, ha mar korthyppa ev dhymm,
ny gryssen y vos ow koslowes orth ow lev.
17 Rag ev a'm skwatt gans tewedh,
ha lieshe ow goliow heb acheson.
18 Ny'm gas dhe gavoes ow anall,
mes ev a'm lenow gans hwerowder.
19 Mars yw mater a grevder, mir ha galloesek yw ev!
Mars yw mater a wirvreus, piw a yll settya termyn
rag ow goslowva?
20 Mar pen vy ankablus, ow ganow ow honan a'm
dampensa;
mar pen divlam ev a brovsa ow bos gorth.
21 Kynth ov divlam, ny wrav vri a'm honan;
my a nagh ow bewnans.

22 Yth yw an keth tra; rakhenna y lavarav,
ev dhe dhistrui ha'n den divlam, ha'n tebelwas.
23 Pan wra an skorja ladha a-dhistowgh,
ev a skorn desper an re wiryon.
24 Res yn leuv an debeles yw an norvys;
ev a gudh fas y vreusysi.
Mar nyns yw ev, piw yw ytho?

25 'Uskissa ages poenyer yw ow dydhyow;
i a fi dhe-ves, ny welons dader mann.
26 I a dremen kepar ha skathow a gors,
kepar hag er ow fistena dhe'n preydh.
27 Mar lavarav, "My a ankev ow krodhvol;
my a forsak ow fisment trist, ha bos yn cher da,"
28 my a berth own a'm duwon oll,
rag my a woer na wredh ow synsi ankablus.
29 My a vydh dampnys;
prag y lavurav yn euver ytho?
30 Mar omwolghav gans dowr erghek,
ha glanhe ow diwleuv gans lisiw,
31 hwath ty a'm trogh yn pytt loubek,
ha'm dillas ow honan a'm kas.
32 Rag nyns yw ev gour, dell ov vy, may hylliv y worthybi,
may hyllyn dos war-barth erbynn y gila y'n breuslys.
33 Unnweyth a pe breusyas yntredhon,
neb a alla settya y leuv warnan agan dew!
34 Kemmeres ev y lorgh dhe-ves a-dhiworthiv,
ha na as agha anodho ow euthega.
35 Ena my a gowssa heb own anodho.
Mes lemmyn nyns yw yndella genev.

10 ‘Kasadow yw ow bewnans dhymm;
my a lever ow krodhvol yn rydh;
my a gews yn hwerowder ow enev.
2 My a lever dhe Dhuw, Na’m dampen;
lavar dhymm, pyth yw dha guhudhans er ow fynn.
3 A hevel bos da dhis arwaska,
kasa ober dha dhiwleuv
ha splanna war dowlow tebelwesyon?
4 Eus dewlagas a gig dhis?
A welydh kepar dell wel mab-den?
5 Yw dha dhydhyow kepar ha dydhyow mab-den,
po dha vlydhynyow kepar ha blydhynyow gour,
6 may hwovynnydh a-dro dhe’m kammweyth
ha hwilas ow fegh,
7 kyn hwodhes nag ov kablus,
ha nyns eus denvyth dhe dhelivra yn-mes a’th
leuv?

8 ‘Dha dhiwleuv a’m formyas hag a’m gwrug;
ha lemmyn ty a dreyl hag a’m distru.
9 Porth kov, ty dhe’m gul a bri;
a vynnydh ow threylya dhe dhoust arta?
10 A ny’m diversys kepar ha leth
ha’m kowla kepar ha keus?
11 Ty a’m dillesas gans kroghen ha kig,
ha’m gwia war-barth gans eskern ha giow.
12 Ty a wrontyas dhymm bewnans ha tregeredh,
ha dha vern re withas ow spyrys.

13 ‘Mes ty a gudhas an taklow ma y’th kolonn;
my a woer y feu hemma y’th vrys.
14 Mar peghav, ty a’m merk,
ha ny’m assoylydh a’m kammweyth.

15 Mars ov kablus, go-vy!
Mars ov gwiryon, ny allav drehevel ow fenn,
drefenn ow bos lenwys a veth
ha gwalghys a alar.
16 Mar trehavav ow fenn, ty a'm helgh kepar ha lew;
hag arta gul marthusyon er ow fynn.
17 Ty a dhre dustuni nowydh er ow fynn,
ha moghhe dha sorr orthiv;
ty a dhre luyow nowydh er ow fynn.

18 'Prag y'm dresys yn-mes dhiworth an brys?
Unnweyth a kwrellen vy tremena kyns lagas
dhe'm gweles,
19 a pen vy kepar dell na vien,
degys dhiworth an brys dhe'n bedh.
20 A nyns yw boghes dydhyow ow bewnans?
Gas vy ow honan, may hylliv kavoes nebes
konfort
21 kyns my dhe vos le ma na dhehwelav,
dhe'n pow a dewolgow ha tewlder down,
22 dhe bow a dewlder down, a dhuder ha deray,
le mayth yw golow kepar ha duder.'

Kynsa Areth Sofar

11 Ena Sofar an Naamathyas a worthybis:
2 'A dal an niver bras ma a eryow bos heb gorthyp,
ha gour leun a gows bos justifiys?
3 A dal dha glapp gul tus dhe dewel,
ha pan skornydh, a ny wra denvyth dha shamya?
4 Rag ty a lever, "Pur yw ow dyskas,
ha glan ov yn dewlagas Duw."
5 Mes unnweyth a mynna Duw kewsel,
hag igeri y dhiwweus dhis,

[6] ha diskwedhes dhis an kevrinyow a furneth!
Rag liesplek yw y dhoethter!
Godhvydh ytho Duw dhe jalenjya ahanas le ages dell
dhervynn dha gammweyth.

[7] ‘A yllydh hwithra an taklow down a Dhuw?
A yllydh diskudha finweth an Ollgalloesek?
[8] Ughella yw ages nev – pandr’a yllydh y wul?
Downa ages ifarn – pandr’a yllydh y wodhvos?
[9] Hirra ages an norvys yw y vusur,
ha ledanna ages an mor.
[10] Mar tremen ev, ha prisonya,
ha gelwel dhe vreus, piw a yll y lettya?
[11] Rag ev a aswonn tus koeg;
pan wel ev anwiryonedh, a ny wra ev prederi
a-dro dhodho?
[12] Mes gour gokki a gyv konvedhes,
pan yw ebel asen gwyls dineythys avel den!

[13] ‘Mar pareusydh dha golonn,
hag ystynn dha leuv trohag ev,
[14] mar korrydh pell dhe-ves an anewnder usi y’th leuv,
ha na esydh kammhynseth dhe driga y’th tyldow,
[15] ena ty a dhrehav dha fas heb namm;
ty a fydh fyrv, ha ny vydh own dhis.
[16] Ty a ankev dha anken;
ty a berth kov anodho kepar ha dowrow re
dremenas.
[17] Dha vewnans a vydh dergha ages howl an hanter-
dydh;
y dewlder a vydh kepar ha’n myttin.
[18] Ty a’ fydh diogeledh, rag yma govenek;
ty a vydh gwithys, ha ty a bowes yn sawder.

19 Ty a wrowedh, ha denvyth ny worr own ynnos;
lies den a hwila dha favour.
20 Mes dewlagas an debeles a fyll;
ha ny vydh fordh dhe dhiank ragdha,
ha'ga govenek a vydh anella aga anall dhiwettha.'

Gorthyp Job dhe Sofar

12 Ena Job a worthybis:
2 'Hwi yw an bobel, heb mar,
ha furneth a verow genowgh.
3 Mes yma konvedhes dhymm keffrys ha dhywgh hwi;
nyns ov isella agesowgh.
Piw eus na woer traow kepar ha'n re ma?
4 Skornys ov gans ow howetha;
kyn helwis war Dhuw hag ev a worthybis,
den skornys ov, ewn ha divlam.
5 Tus yw attes a dhispres anfeus,
mes parys yw hi rag tus may hwra aga dewdroes
trebuchya.
6 Yn kres yw tyldow ladron,
hag yn sawder yw an re a brovok Duw,
neb a dhre aga duw yn aga leuv.

7 'Mes govynn orth an bestes, hag i a dhysk dhis;
ydhyn an ayr, hag i a lever dhis;
8 po kows dhe'n norvys, hag ev a dhysk dhis,
ha puskes an mor a dhiskler dhis.
9 Piw eus yn mysk oll re ma na woer
leuv Duw dhe wul hemma?
10 Yma yn y leuv bewnans pup-tra a vew
hag anall densys oll.
11 A ny wra an skovarn assaya geryow
kepar dell wra an stevnik blasa boes?

12 Yma furneth gans an dus koth,
ha konvedhes yn hirder dydhyow.

13 ‘Yma furneth ha galloes gans Duw,
yma dhodho kusul ha konvedhes.
14 Mar tewl ev dhe’n dor, ny yll denvyth dastrehevel;
mar tege ev gour a-bervedh, ny yllir igeri.
15 Mar skon ev an dowrow, i a sygh;
mar kwra ev aga dyllo, i a fenn an tir.
16 Ganso yma nerth ha doethter;
dhodho yma an den toellys ha’n den a doell.
17 Ev a led konseloryon dhe-ves dieskis,
hag ev a wra dhe vuskogyon bos breusysi.
18 Ev a lews kargharow myghternedh,
ha kelmi kyngel a-dro dh’aga diwglun.
19 Ev a led oferysi dhe-ves dieskis,
ha domhwel an re alloesek.
20 Ev a dhege diwweus an re yw trestys,
ha kemmeres dhe-ves skians an henavogyon.
21 Ev a dhinwa bismer war bennsevigyon,
ha lewsel grogys an re yw krev.
22 Ev a dhiskudh an downderyow yn-mes a dewlder,
ha dri tewlder down dhe wolow.
23 Ev a wra dhe genedhlow bos meur, hag ev a’s distru;
ev a voghha kenedhlow, ha’ga ledya dhe-ves.
24 Ev a gemmer dhe-ves konvedhes dhiworth rewlysi
pobel an tir,
ha gul dhedha gwandra yn difeyth heb fordh.
25 I a balval y’n tewlder heb golow;
hag ev a wra dhedha trebuchya kepar ha den
medhow.

13 ‘Otta, ow lagas re welas oll hemma,
ow skovarn re woslowas orto ha’y gonvedhes.

[2] An pyth a wodhowgh, my ynwedh a'n goer;
nyns ov isella agesowgh.
[3] Mes my a vynn kewsel orth an Ollgalloesek,
hag yma hwans dhymm a dhadhla an kas gans
Duw.
[4] Saw byttegyns hwi a'm gwynngalgh gans gowyow,
koeg vedhogyon owgh hwi oll.
[5] Unnweyth a mynnewgh tewel!
Ragowgh hwi, y fia furneth.
[6] Klewewgh lemmyn ow dadhel,
ha goslowewgh orth pledyansow ow diwweus.
[7] A vynnowgh kewsel yn trog a-barth Duw?
A vynnowgh leverel anewnder ragdho?
[8] A vynnowgh diskwedhes faverans trohag ev,
a vynnowgh pledya an kas a-barth Duw?
[9] A vydh da genowgh pan wra aga gorthapposya?
Po a yllowgh y doella, kepar dell doellir den?
[10] Ev a wra agas keredhi yn sur
mar tiskwedhowgh faverans yn-dann gel.
[11] A ny wra y veuredh agas broweghi,
ha'n agha anodho koedha warnowgh?
[12] Agas lavarennow yw henlavarow a lusu,
agas gorthybow yw gorthybow a bri.

[13] 'Tewewgh, ha gesewgh my dhe gewsel,
ha re dheffo dhymm pynag a dheffo.
[14] Prag y kemmerav ow hig y'm dyns,
ha gorra ow bewnans y'm dorn?
[15] Kyn hwra ev ow ladha; yma govenek dhymm;
byttegyns my a dhefend ow fordhow a-rag y fas.
[16] Hemma a vydh ow selwyans,
rag ny vedh den didhuw dos a-ragdho.

17 Goslowewgh gans rach orth ow geryow,
ha gesewgh ow diskleryans dhe vos yn agas diwskovarn.
18 Otta, my re bareusis ow has;
my a woer y fydhav justifiys.
19 Eus nebonan a yll dri kuhudhans er ow fynn?
Mar pe, my a via taw ha tremena.

20 'Gront dhymm an dhew dra ma, a Dhuw
ena ny wrav omgudha dhiworth dha fas:
21 kildenn dha leuv pell dhiworthiv,
ha na as agha ahanas dhe'm broweghi.
22 Ena galw, ha my a worthyp,
po gas vy dhe gewsel, ha gorthyp dhymm.
23 Py lies yw ow hammweythresow ha'm peghosow?
Gwra dhymm godhvos ow threuspass ha'm pegh.
24 Prag y kudhydh dha fas,
ha krysi ow bos dha eskar?
25 A vynnydh tormentya delenn hwythys gans an gwyns?
a vynnydh chasya kulyn sygh?
26 Rag ty a skrif taklow hwerow er ow fynn,
ha gul dhymm erita kammweythresow ow yowynkneth.
27 Ty a worr ow dewdroes y'n stokkys,
ha mires orth oll ow hynsyow;
ty a gerv or y'm konna-troes.
28 Den a dhe goll kepar ha tra bodrek,
kepar ha dillas dybrys gans goedhanes.

14 'Mab-den, genys a venyn,
yw kott y dhydhyow, ha leun a anken.
2 Ev a dyv yn-bann kepar ha bleujenn hag a wedher,
ev a fi kepar ha skeus, ha ny worta.

[3] A igerydh dha dhewlagas war onan a'n par ma,
ha'y dhri dhe vos breusys genes?
[4] Piw a yll dri neppyth glan dhiworth neppyth mostys?
Denvyth.[a]
[5] Y dhydhyow yw ervirys,
yma niver y visyow godhvedhys genes,
ty re apoyntyas y finwethow na yll ev tremena
dresta;
[6] ytho mir dhe-ves dhiworto ha'y asa yn kres,
bys pan worfenno y dhydh avel gwas arvethys.

[7] 'Rag yma govenek dhe wydhenn:
mars yw treghys dhe'n dor, hi a skyll arta,
ha ny fyll hy eginyow.
[8] Kyn kothha hy gwreydhenn y'n dor,
ha'y hyf a verow y'n gweres,
[9] hwath der an ethenn a dhowr hi a vleujyow
ha dyllo eginyow kepar ha plans yowynk.
[10] Mes gour a verow ha difygya;
dhe wir, den a anell y dhiwettha anall ha ple'ma
ev?
[11] Kepar dell fyll dowr dhiworth lynn,
po avon a leha ha sygha,
[12] yndella y hwrowedh gour ha ny sev;
bys pan nag eus nev na fella, ny dhifunons,
na ny dhons yn-mes a'ga hosk.
[13] Unnweyth a kwrelles ow kudha yn ifarn,
ow heles erna vo dha sorr tremenys,
apoyntya termyn ragov ha perthi kov ahanav!
[14] Mar merow gour a wra ev bewa arta?
Oll an dydhyow a'm servis my a worta
bys pan dheffo ow thorn.

---

a 14:4 Gwersow 1 bys 4 – cf. TH7r.

15 Ty a elow ha my a worthyp dhis;
y fydh hwans dhis a weyth dha dhiwleuv.
16 Saw lemmyn ty a niver ow hammow,
ow kwitha war ow fegh.
17 Selys yn sagh yw ow threuspass,
ha ty a gudh ow hammweythres.

18 ‘Mes kepar dell wra menydh koedha, ha’n radell yw
skubys dhe-ves,
ha dell yw karrek removys yn-mes a’y le;
19 dell wra dowr esknias an veyn,
ha kowasow a skub dhe-ves doust an dor,
yndella ty a dhistru govenek den.
20 Ty a warthev warnodho bys vykken, hag ev a dremen;
ty a janj y fas ha’y dhannvon dhe-ves.
21 Enorys yw y vebyon ha ny’n goer ev;
iselhes yns, ha ny’n gwel.
22 Ny’n jeves payn saw rag y gorf y honan,
ha ny wra kyni saw rag y enev y honan.’

Nessa Areth Elifaz

15 Ena Elifaz an Temanyas a worthybis:
2 ‘A dal den fur gorthybi gans godhvos gwynsek,
ha lenwel y dorr a wyns an est?
3 A dal ev dadhla gans kows nag yw dhe les,
po gans arethyow nag eus dhedha prow?
4 Dar, ty a bellha an own a Dhuw,
ha lesta ombreder a-dheragdho.
5 Rag dha dhrogober a dhysk dha anow,
ha ty a dhewis taves an dus fel.
6 Dha anow dha honan a’th tampen, na my;
dha dhiwweus dha honan a dhustuni er dha bynn.

7 ‘Osta an kynsa den a veu dineythys?
Po a veus genys kyns an breow?
8 A woslewsys yn konsel kevrinek Duw?
Hag a withydh furneth dhiso dha honan?
9 Pandr’a wodhes na wodhon ni?
Pandr’a gonvedhydh nag yw kler dhyn ni?
10 Genen yma ha’n dus loes aga blew ha tus pur goth,
kottha yn feur ages dha das.
11 Yw solas Duw re vyghan ragos,
po ger kewsys genes yn hwar?
12 Prag y hwra dha golonn dha dhoen dhe-ves?
Ha prag y hwra dha dhewlagas lughesi,
13 may treylydh dha spyrys erbynn Duw,
ha gasa dhe’n geryow na mos yn-mes a’th hanow?
14 Pyth yw mab-den, may hyll bos glan?
po ev neb yw dineythys a venyn, may hyll bos
gwiryon?
15 Otta, ny worr Duw fydhyans yn y syns,
ha nyns yw an nevow glan yn y wolok;
16 pyseul dhe le yn mab-den yw kasadow ha legrys,
yn gour a yv kammhynseth kepar ha dowr!

17 ‘My a dhiskwa dhis, goslow orthiv;
ha’n pyth re welis my a dheriv –
18 an pyth a veu disklerys gans tus fur,
ha na veu kudhys ragdha gans aga thasow,
19 dhe neb aga honan y feu res an tir,
ha ny dremenas estren yn aga mysk.
20 An tebelwas a berth payn dres oll y dhydhyow,
hag yw kreunys rag an turant dres oll y
vlydhynyow.
21 Yma sonyow euthyk yn y dhiwskovarn;
yn sewena an distruyer a dheu warnodho.

22 Ny grys ev y tehwel yn-mes a dewlder,
ha destnys yw rag an kledha.
23 Ev a wander a-dro rag bara, ow leverel, “Ple’mava?”
Ev a woer bos dydh an tewlder yn y ogas;
24 ahwer hag ankres a wra y euthega;
i a warthev warnodho, kepar ha myghtern parys
rag batel;
25 rag ev re ystynnas y leuv erbynn Duw,
ha krevhe y honan erbynn an Ollgalloesek,
26 ow poenya er y bynn gans y benn yn rag,
gans skoes tew y vothow.

27 ‘Kyn fo y fas kudhys gans blonek,
ha kyn fo meur a vlonek war y dhiwglun,
28 ev a vydh trigys yn sitys ynyal,
hag yn chiow ma na drig denvyth ynna,
hag a verr spys y fydhons magoryow.
29 Ny vydh ev rych na fella ha ny bes y wolusogneth,
ha ny omles y wreydh[a] der an wlas;
30 ny wra ev skapya dhiworth an tewlder;
an flamm a wra sygha y skyll,
ha’y vleujyow a vydh hwythys dhe-ves gans an
gwyns.
31 Na drestyes ev yn euveredh, owth omdoella,
rag gwakter a vydh y wober.
32 Y balmwydhenn[b] a wedher kyns y dermyn,
ha ny vydh glas y skorrenn.
33 Ev a vydh avel gwinbrenn a shak dhe-ves y rappys
anadhves,
kepar hag olewbrenn a dewl dhe-ves y vleujyow.

---

a 15:29 *y wreydh:* Ow siwya an Vulgat. Styr an Ebrow yw ankler.

b 15:32 *Y balmwydhenn:* Amendys.

34 Rag kuntelles an dus dhidhuw yw anvap,
ha tan a lesk an tyldow a falswober.
35 I a gonsev dregynn, ha dineythi droktra,
ha'ga thorr a dharbar toell.'

Gorthyp Job dhe Elifaz

16 Ena Job a worthybis:
2 'My re glewas lies tra a'n par na;
konforters ow ri dhymm ahwer owgh hwi oll:
3 "A vydh diwedh dhe'th eryow gwynsek?"
po "Pyth a wra dhis mar hardh ow tadhla?"
4 My ynwedh a allsa kewsel kepar dell wrewgh,
mar pewgh y'm tyller vy.
My a allsa junya geryow war-barth er agas pynn,
ha shakya ow fenn orthowgh.
5 Mes na, my a wrussa agas kennertha gans ow ganow,
ha gwayans ow diwweus a wrussa siwajya agas
duwon.

6 'Mar kowsav, nyns yw ow duwon siwajys:
ha mar tawav, a gavav difres?
7 Mes lemmyn Duw re wrug dhymm bos skwith;
ev re dhistruis oll ow mayni.
8 Ev re wrug dhymm gwedhra,
ha henna yw dustuni er ow fynn;
ow gwannegredh a sev yn-bann er ow fynn
ha henna a re dustuni dhe'm fas.
9 Ev re'm skwardyas yn y sorr ha'm kasa;
ev a dheskern y dhyns er ow fynn;
ow eskar a lymm y dhewlagas warnav.
10 Tus re lagattas orthiv, igerys aga ganow;
i re'm gweskis orth ow bogh yn unn skornya;
i re omguntellas war-barth er ow fynn.

[11] Duw re'm delivras dhe'n den didhuw,[a]
ha'm ri yn diwla an debeles.
[12] Attes en vy, mes ev a'm brewis;
ev a'm sesyas er kil ow honna, ha'm shakya dhe
demmigow.
Ev a'm settyas yn-bann avel y gostenn,
[13] ha'y sethoryon a'm kyrghynn.
Ev a wan ow diwloneth yn tibita,
ha diveri ow bystel war an dor.
[14] Ev a wrug aswa wosa aswa ynnov;
ev a boen er ow fynn kepar ha kasor.

[15] 'My re wias yskar war ow kroghen,
ha gorra ow horn y'n doust.
[16] Rudhys yw ow fas drefenn oela,
hag yma tewlder down war groghen ow dewlagas,
[17] nyns eus freudh yn ow diwleuv,
ha pur yw ow fysadow.

[18] 'A dhor, na gorher ow goes;
ha na geves ow kri powesva.
[19] Ha lemmyn, otta, yma ow dustunier yn nev,
hag yma ow thest y'n ughelder.
[20] Ow howetha a'm skorn;
ow lagas a dhinew dagrow dhe Dhuw.
[21] Unnweyth a pe neb a blettya rag gour gans Duw,
kepar dell bled mab-den rag y gentrevek!
[22] Rag wosa nebes blydhynyow dhe dhos,
yth av war an hyns ma na dhehwelav dhiworto.

---

a 16:11 *den didhuw:* Amendys.

Job a Bys rag Difres

17 ‘Terrys yw ow spyrys, difeudhys yw ow dydhyow,
parys yw an ynkleudhva ragov.
2 Yma skornyoryon a-dro dhymm yn sur,
ha’m lagas a bes ow mires orth aga eskarogeth.

3 ‘Sett goestel ragov genes lemmyn;
piw arall a vynn shakya leuv genev?
4 Rag ty re geas aga holonn dhe gonvedhes,
rakhenna ny’s gesydh dhe dryghi.
5 Neb a guhudh y gowetha rag gober,
dewlagas y vebyon a fyll.

6 ‘Ev a wrug dhymm bos henlavar a’n poblow,
ha tus a drew y’m fas.
7 Ow lagas re dheuth ha bos gwann drefenn duwon,
ha kepar ha skeus yw oll ow eseli.
8 An re ewnhynsek a skruth gans hemma,
ha’n den divlam yw yntanys erbynn an den didhuw.
9 An den gwiryon a bes war y fordh,
ha’n den glan y dhiwleuv yw krevhes moy ha moy.
10 Mes hwi oll, dewgh, ha dehwelewgh arta!
Ny gavav unn den fur yn agas mysk.
11 Tremenys yw ow dydhyow, terrys yw ow thowlow,
ha hwansow ow holonn.
12 Nosweyth a vydh dydhweyth, yn-medhons,
golow yw ogas; mes yth esov yn tewlder.
13 Mar kwaytyav ifarn dhe vos ow chi,
ha lesa ow gweli y’n tewlder,
14 mar lavarav dhe’n pytt, “Ty yw ow thas,”
ha dhe’n gontronenn, “Ty yw ow mamm ha’m hwoer,”

15 ple'ma ow govenek lemmyn?
Piw a yll gweles govenek ragov?
16 A wra ev diyskynna genev dhe ifarn?
A wren ni diyskynna war-barth a-berth y'n doust?'

Nessa Areth Bildad

18 Ena Bildad an Shuhyas a worthybis:
2 'Pes termyn y fydh kyns hwi dhe worfenna an arethyow ma?
Bedhewgh fur hag a-wosa ni a geskews.
3 Prag yth on ni reknys avel chatel,
ha synsys dhe vos avlan yn agas dewlagas?
4 Ty neb a skward y honan y'th sorr,
a vydh res an norvys dhe vos forsakys ragos?
Hag a vydh an garrek removys mes a'y le?

5 'Dar, golow an drogoberer yw difeudhys,
ha ny splann flamm y dan.
6 Tewl yw an golow yn y dylda,
ha'n lugarn a-ughto yw difeudhys.
7 Y gammow krev a vydh stroethys,
ha'y gusul y honan a'n tewl dhe'n dor.
8 Rag ev yw tewlys yn roes der y dreys y honan;
ev a gerdh bys yn maglenn.
9 An antell a'n kemmer er an seudhel;
ha'n maglenn a sett dalghenn ynno.
10 Kroglath yw kudhys y'n dor ragdho,
ha maglenn ragdho war y fordh.
11 Browaghow a'n euthyk war bub tu,
ha'y helghya, ow pratha orth y dhewseudhel.
12 Ahwer yw nownek ragdho,
terroes yw parys ragdho pan goedh ev.

13 Dybrys vydh rannow a'y groghen,
ha kynsa-genys ankow a dheber y eseli.
14 Tennys yw dhiworth an tylda a drestyas ynno,
ha dres dhe'n myghtern a vrowaghow.
15 Yma tan trigys yn y dylda;
loskven yw skattrys war y annedh.
16 Y wreydh yw desyghys yn-danno,
ha'y skorr a wedher a-ughto.
17 Kov anodho a dhe goll dhiworth an norvys,
ha ny vydh hanow dhodho y'n stret.
18 Ev yw herdhys dhiworth an golow a-berth y'n tewlder,
ha helghys yn-mes a'n bys.
19 Ny vydh na agh na linyeth dhodho yn mysk y bobel,
na denvyth gesys yn y annedhow.
20 Tus a'n howlsedhes a's teves marth a'y denkys,
skruth a gemmer tus a'n howldrevel.
21 Yndella yth yw annedhow an dhrogoberer yn sur,
ha hemm yw tyller an den na aswonn Duw.'

Gorthyp Job dhe Bildad

19 Ena Job a worthybis:
2 'Pes termyn y fynnowgh tormentya ow enev,
ha'm brewi gans geryow?
3 Hwi re'm keredhis dekkweyth;
a nyns owgh methek a omsettya orthiv?
4 Ha hwath mars yw gwir my dhe gammwul,
ow hammwrians a bes genev vy ow honan.
5 Ha hwath mar moghhowgh agas honan er ow fynn,
ha pledya ow meth er ow fynn;
6 godhvydhewgh lemmyn Duw dhe'm domhwel,
ha'm kyrghynna gans y roes.

7 ‘Otta, my a gri “Freudh!” Mes nyns ov klewys;
my a gri rag gweres mes nyns eus gwirvreus.
8 Ev re geas ow fordh ma na allav tremena,
hag ev re settyas tewlder war ow hynsyow.
9 Ev re bilyas ow glori a-dhiworthiv,
ha kemmeres an gurun dhiworth ow fenn.
10 Ev a’m distru war bub tu, ha gyllys ov,
hag ev re gemmeras ow govenek yn-mes kepar ha
gwydhenn.
11 Ev re enowis y sorr er ow fynn,
hag ev a’m syns avel onan a’y eskerens.
12 Y bagasow a dheu war-barth,
ha krugya aga jynn-gorheas er ow fynn,
ha gul kamp a-dro dhe’m tylda.

13 ‘Ev re worras ow breder pell a-dhiworthiv,
ha’m kowetha yw kowl estrenhes a-dhiworthiv.
14 Ow neshevin re omwithas dhiworthiv,
ha’m kowetha re’m ankovas.
15 An godrigoryon y’m chi ha’m maghtethyon
a’m syns dhe vos estren.
Alyon ov vy yn aga dewlagas.
16 My a elwis dhe’m gwas, ha ny’m gorthybis;
kyn y’n konjoris gans ow ganow.
17 Hegas yw ow anall dhe’m gwreg,
ha flerys ov dhe’m breder ow honan.
18 Fleghes yowynk ynwedh a’m kas;
pan savav i a wra ges ahanav.
19 Oll ow hothmans a’m aborr
ha’n re a garen re dreylyas er ow fynn.
20 Ow eskern re lenas orth ow kroghen ha’m kig,
my re skapyas gans kroghen ow dyns.

21 Kemmerewgh pita orthiv, kemmerewgh pita orthiv,
hwi ow howetha;
rag leuv Duw re'm tochyas.
22 Prag y hwrewgh, kepar ha Duw, ow helghya,
heb kavoes lowr a'm kig?

23 'Unnweyth a pe ow geryow skrifys lemmyn!
Unnweyth a pens gravys yn lyver!
24 Unnweyth a pens kervys gans pluvenn a horn ha
plomm
y'n garrek bys vykken!
25 Rag my a woer ow dasprenyas dhe vos yn few,
hag ev dhe sevel wortiwedh war an dor;
26 ha wosa ow kroghen dhe vos distruys yndella,
hwath y'm kig my a wel Duw:
27 neb a welav ow honan,
ha'm dewlagas a vir orto, a-der arall.
Ow diwloneth a glamder y'm askra.

28 'Mes mar leverowgh, "Fatell wren ni y helghya
rag y kevir gwreydhenn an mater ynno ev y
honan,"
29 kemmerewgh own a'n kledha,
rag sorr a dhre kessydhyansow an kledha,
hag ena hwi a woer bos breus.'

Nessa Areth Sofar

20 Ena Sofar an Naamathyas a worthybis:
2 'Rakhenna ow prederow anes a'm gwra dhe
worthybi,
ha hemm yw reson my dhe fyski.
3 My a glew keredh a'm arvedh,
ha spyrys dres ow honvedhes a wra dhymm
gorthybi.

4 ‘A ny wodhes hemma a-henys,
a-ban veu den settys war an norvys,
5 mayth yw heudh an re dhidhuw berr,
hag unn pols byghan yw lowena an debelwas?
6 Kyn ystynn y woeth bys y’n nevow,
ha’y benn a dhrehedh dhe’n kommol,
7 ev a dhe goll bys vykken kepar ha’y gawgh y honan;
an dus re’n gwelas a lever, “Ple’ma ev?”
8 Ev a nij dhe-ves kepar ha hunros, ha ny vydh kevys;
ev a vydh chasyes dhe-ves kepar ha gwelesigeth
nos.
9 Ny wra an lagas a’n gwelas y weles arta,
ha ny wra y dyller y aspia namoy.
10 Y vebyon a hwila favour tus voghosek,
ha’y dhiwleuv a dhaskorr aga golusogneth.
11 Y eskern yw leun a’n nerth a yowynkneth
mes henna a wrowedh ganso y’n doust.

12 ‘Kynth yw drogedh hweg yn y anow,
kyn y’n kudh yn-dann y daves,
13 kyn na yll ev perthi y livra,
mes ev a’n gwith war y stevnik,
14 an boes yn y golodhyon yw treylys;
venim serf yw a-berth ynno.
15 Ev a lenk rychys, ha’ga hwyja arta;
Duw a’s estewl dhiworth y dorr.
16 Ev a sugen venim serf;
taves an nader a’n ladh.
17 Ny vir ev orth an avonyow,
an livow, an goverow a vel ha kowles.
18 Ev a dhaskorr frut y ober,
ha ny wra ev y lenki;

ha prow y kenwerth
ny wra ev tastya.
19 Rag ev a arwaskas an voghosogyon ha'ga forsakya,
drefenn ev dhe gemmeres dhe-ves dre nerth chi
na dhrehevis ev.

20 'Yn sur ny gyv ev powes a'y ewl;
ny yll skapya dhiworth y yeunadow.
21 Nyns eus travyth gesys ragdho dh'y dhybri;
rakhenna ny dhur y sewena.
22 Yn leunder y balster ev a vydh stroethys;
oll an nerth a anfeus a dheu warnodho.
23 Wosa ev dhe lenwel y dorr
Duw a dhannvon y sorr fers warnodho,
ha gul dhodho koedha warnodho avel glaw, hag ev
ow tybri.
24 Ev a fi dhiworth arv a horn;
ha seth a vrons a'n gwan.
25 Tennys yw hi, ha hi a dheu yn-mes a'y gorf,
an bleyn ow lughesi a dheu yn-mes a'y vystel;
browaghow a dheu warnodho.
26 Tewlder kowal yw destnys rag y dresoryow;
devorys vydh gans tan nag yw gwynsellys;
go-ev an pyth yw gesys yn y dylda.
27 An nevow a dhiskudh y gammweyth,
ha'n norvys a sev er y bynn.
28 Kowas a-has a skub y ji dhe-ves,
dowrow ow frosa yn jydh y sorr.
29 Homm yw rann den drog dhiworth Duw,
ha'n ertach apoyntys ragdho gans Duw.'

Gorthyp Job dhe Sofar

21 Mes Job a worthybis:

[2] ‘Goslowewgh gans rach orth ow geryow,
ha re bo hemma agas solas a rowgh dhymm.
[3] Suffrewgh my dhe gewsel;
ha wosa my dhe gewsel hwi a yll ow skornya.

[4] ‘Ha my, yw ow krodhvol war dhen?
Prag na via troblys ow spyrys?
[5] Mirewgh orthiv ha bedhewgh skruthys,
ha gorrewgh agas leuv war agas ganow.
[6] Pan borthav kov a hemma, euthegys ov,
ha kren a ses ow hig.

[7] ‘Prag y few an dhrogoberoryon,
ow mos ha bos koth hag ow kressya aga galloes?
[8] Fastys yw aga has a-dro dhedha,
ha’ga askorr a-rag aga dewlagas.
[9] Diagha yw aga chiow,
ha nyns usi gwelenn Duw warnedha.
[10] Aga tharow a dhineyth heb falladow;
gans leughi yw aga bughes, ha ny gammdhegons.
[11] I a dhannvon aga meppigow yn-rag kepar ha flokk,
ha’ga fleghes a derlemm.
[12] I a gemmer an tabourik ha’n lyra,
ha lowenhe orth son an bib.
[13] I a spen aga dydhyow yn dader,
hag yn unn pols diyskynna dhe ifarn.
[14] I a lever dhe Dhuw, “Diberth dhiworthyn!
Nyns eus hwans dhyn a wodhvos a’th fordhow.
[15] Pyth yw an Ollgalloesek may koedh dhyn y servya?
ha py budh a vydh dhyn mar pysyn dhodho?”

16 Mes nyns usi aga dader yn aga leuv aga honan.
Yma kusul an dhrogoberoryon pell a-dhiworthiv.

17 ‘Peskweyth yth yw lugarn an dhrogoberoryon
difeudhys?
ha peskweyth y teu aga therroes warnedha,
an tenkys a lesrann Duw yn y sorr?
18 Peskweyth yth yns kepar ha kala’ a-rag an gwyns,
ha kepar ha kulyn degys dhe-ves gans an tewedh?
19 Y leverowgh, “Duw a greun kessydhyans anewnder
den rag y vebyon.”
Nansi, re bo attylys dhodho y honan, ma’n aswonno.
20 Re wello aga dewlagas aga distruyans,
ha re effons sorr an Ollgalloesek.
21 Rag py bern eus dhodho a-dro dh’y deylu gesys war y
lergh,
pan vydh treghys dhe-ves niver y visyow?

22 ‘Eus nebonan a yll dyski skentoleth dhe Dhuw,
a-ban vreus ev an ughella tus?
23 An eyl a verow leun y sewena,
attes ha kosel yn tien.
24 Leun a vlonek yw y gorf
ha gwlygh yw mer y eskern.
25 Y gila a verow hwerow y enev,
heb tastya bythkweth travyth da.
26 I a wrowedh war-barth y’n doust,
ha’n kontron a wra aga hudha.

27 ‘Otta, my a woer agas prederow,
ha’gas towlow dhe wul kamm er ow fynn.
28 Rag hwi a lever, “Ple’ma chi an pennsevik lemmyn?
Ha ple’ma an tyldow mayth esa an
dhrogoberoryon trigys?”

29 A ny wovynnsowgh orth tremenysi an fordhow?
A ny wrussowgh vri a'ga dustuni
30 bos an drogober gwithys dhiworth dydh an distruyans,
ha bos delivrys dhiworth dydh an konnar?
31 Piw a guhudh y fara dh'y fas?
Piw a'n attal rag an pyth re wrug?
32 Degys dhe'n gorflann yw,
ha tus a woel war y logel.
33 An gweres y'n nans yw hweg dhodho;
ha pub den oll a'n siw,
ha bush diniver a a-dheragdho.
34 Fatell yllowgh ow honfortya ytho gans geryow koeg?
Nyns eus travyth gesys marnas frows yn agas
gorthybow.'

Tressa Areth Elifaz

22 Ena Elifaz an Temanyas a worthybis:
2 'A yll gour bos dhe les dhe Dhuw?
A yll den fur bos dhe les dhe Dhuw?
3 Yw plesour dhe'n Ollgalloesek dha vos gwiryon,
po eus prow dhodho mars yw perfydh dha
fordhow?

4 'Yw drefenn dha own anodho y hwra ev dha geredhi,
hag entra yn breus genes?
5 A nyns yw bras dha sherewynsi,
ha heb finweth dha anewnderyow?
6 Rag ty re gemmeras arwoestlow dhiworth dha vreder
heb reson,
ha kibya dillas dhiworth tus, orth aga gasa noeth.
7 Ny resys dowr dhe'n skwith rag eva,
ha ty re skonyas ri bara dhe'n nownek.
8 An gour nerthek a berghenn an tir,
hag yma den enoradow trigys ynno.

9 Ty re dhannvonas gwedhwesow dhe-ves gwag aga diwla,
ha breghow omdhivasow re beu brewys.
10 Rakhenna yma antylli a-dro dhis,
hag own a wra dha euthega a-dhistowgh,
11 po tewlder ma na yllydh gweles;
ha liv a dhowr a'th kudh.

12 'Yma Duw yn ughelder nev,
hag ev a vir yn-nans war an ughella ster, mar ughel dell yns.
13 Ty a lever, "Pandr'a woer Duw?
A yll ev breusi der an tewlder down?
14 Kommol tew a'n mayl ma na wel ev,
hag ev ow kerdhes war gylgh an nev."
15 A vynnydh pesya war an fordh goth
re drettyas gwer dhrog?
16 Kibys vons kyns aga thermyn,
aga selyow skubys dhe-ves gans liv.
17 I a leveris dhe Dhuw, "Gas ni yn kres!"
ha "Pandr'a yll an Ollgalloesek gul dhyn?"
18 Byttegyns y feu ev neb a lenwis aga chiow a daklow da –
mes yma kusul an dhrogoberoryon pell a-dhiworthiv.
19 An re wiryon a'n gwel ha lowen yns;
ha'n den ankablus a hwerth orta yn skorn.
20 "Distruys yw agan eskerens,
Ha tan a lesk an remenant anedha."

21 'Bydh akordys gans Duw hag yn kres;
dre henna dader a dheu dhis.
22 Degemmer dyskans dhiworth y anow,
ha gorr y eryow y'th kolonn.

23 Mar tehwelydh dhe'n Ollgalloesek ty a vydh restorys;
mar kemmerydh kammhynseth dhiworth dha dylda,
24 ha dyghtya owr avel doust,
ha'n owr a Ofir yn mysk meyn an keynres,
25 mars yw an Ollgalloesek dha owr
ha'th arghans drudh,
26 ena ty a lowenha y'n Ollgalloesek,
ha drehevel dha fas dhe Dhuw.
27 Ty a bys warnodho hag ev a'th klew,
ha ty a gollenow dha ambosow.
28 Dha erviransow a vydh gwrys,
ha golow a splann war dha fordhow.
29 Pan vo tus iselhes ty a lever yth yw drefenn goeth,
mes Duw a saw an den uvel y dhewlagas.
30 Ev a dhelirv an gour ankablus,[a]
ha ty a vydh delivrys dre lander dha dhiwleuv.'

Gorthyp Job

23 Ena Job a worthybis:
2 'Hedhyw ynwedh hwerow yw ow krodhvol;
Poes yw y leuv yn despit a'm hanasa.
3 Unnweyth a kodhven le ma'n kaffen,
may hallen dos dh'y annedh!
4 My a settsa ow hen a-dheragdho,
ha lenwel ow ganow a dhadhlow.
5 My a dhys'sa an pyth a worthybsa dhymm,
ha konvedhes an pyth a lavarsa dhymm.
6 A settsa er ow fynn gans y nerth bras?
Nansi; ev a woslowsa orth an pyth a lavarav.

---

a 22:30 *an gour ankablus:* Amendys. Ebrow *an den nag yw ankablus.*

7 Ena an den ewnhynsek a allsa dadhla ganso,
ha akwitys vien bys vykken gans ow breusyas.

8 ‘Otta, my a dhe’n howldrehevel, mes nyns usi ev ena;
ha dhe’n howlsedhes, mes ny’n kavav;
9 A-gledh pan usi ev owth oberi ny allav y dhissernya;
pan dreyl ev a-dhyghow ny’n gwelav.
10 Mes ev a aswonn ow fordh vy;
mara’m proffa, gylsen vy yn-mes kepar hag owr.
11 Ow throes re lenas fast orth y gammow;
my re withas y fordh heb treylya a-denewen.
12 Ny dhiberthis dhiworth gorhemmynnow y dhiwweus;
my re dresoryas geryow y anow y’m askra.

13 ‘Mes ev a sev y honan, ha piw a yll y dreylya?
ev a wra an pyth a hwans ev.
14 Rag ev a gowlwra an pyth yw apoyntys ragov;
hag yma lies tra a’n par na ganso.
15 Rakhenna dyegrys ov a-dheragdho;
pan brederav, yma own dhymm anodho.
16 Duw yw neb re’m digolonnas;
an Ollgalloesek re wrug euth dhymm,
17 mes ny dewis yn despit dhe’n tewlder,
yn despit dhe’n duder a gudh ow fas.

Krodhvol Job

24 ‘Prag nag yw termynyow rag breus gwithys gans an Ollgalloesek,
ha prag na wel y dhydhyow an re a’n aswonn?
2 Tus a gemmer orveyn dhe-ves;
i a beur greow re ladhsons.
3 I a herdh dhe-ves asen an omdhivas;
i a gemmer ojyon an wedhwes avel arwoestel.

4 I a dreyl an edhommogyon dhe denewen dhiworth an
fordh;
boghosogyon an bys a omgudh war-barth.
5 Otta, kepar hag asenes gwyls y'n difeyth
i a yn-rag dh'aga ober,
ow hwilas preydh y'n gwylvos
avel boes rag aga fleghes.
6 I a vys yn parkow nag eus dhedha i,
ha kuntell gesigow an grappys dhiworth gwinlann
tebelwas.
7 I a wrowedh noeth dres an nos, heb dillas,
ha nyns eus kudhans dhedha y'n yeynder.
8 Glyb yns gans glaw an menydhyow,
ha byrla an garrek drefenn fowt goskes.

9 'Tus a gib an omdhivas dhiworth an vronn,
ha kemmeres yn goestel fleghik an boghosek.
10 I a gerdh a-dro noeth, heb dillas;
ha doen manalow, kynth yns i nownek;
11 I a wask olew ynter fosow an terrasow,
ha trettya an gwinwaskow, mes perthi syghes.
12 Dhiworth an sita tus usi ow merwel a gyn,
hag enev an dus woliys a gri rag gweres;
mes ny wra Duw vri a'ga pysadow.

13 'Yma tus a rebell erbynn an golow,
tus na aswonn y fordhow,
na pesya war y hynsyow.
14 An moldrer a sev kyns tardh-dydh
may lattho an boghosek ha'n edhommek,
hag y'n nos kepar ha lader yw.
15 Lagas an avoutrer a worta an tewlwolow,
ow leverel, "Ny wra lagas vyth ow aspia;"
hag ev a doellwisk y fas.

16 Y'n tewlder i a bal der an chiow,
mes y'n jydh i a worta a-ji;
ny aswonnons an golow.
17 Rag tewlder down yw myttin dhedha i oll;
kowetha yns dhe vrowaghow tewlder down.

18 'Y leverowgh, "Skav yw ev war enep an dowrow;
milliges yw aga rann y'n tir
ny dreyl trettyer dhe'n gwinlannow.
19 Dell wra syghor ha toemmder kibya dhe-ves dowrow
an ergh,
yndella y kib ifarn an dus re beghas.
20 An dorr a'n ankev,
hweg yw dhe'n gontron;
ny berthir kov anodho na fella;
ytho kammhynseth yw terrys kepar ha gwydhenn."

21 'I a debeldhyght an venyn gownagh hag anvap,
ha ny wrons da dhe'n wedhwes.
22 Mes Duw a denn tus alloesek dhe-ves der y nerth;
ev a sev, ha nyns yw denvyth sur a'y vewnans.
23 Ev a re dhedha diogeledh, ha skoedhys yns;
mes yma y dhewlagas war aga fordhow.
24 Ughelhes yns pols, hag ena gyllys;
iselhes yns, hag i a wedher kepar ha'n malow,[a]
ha treghys kepar ha pennow greun.

25 'Mar nyns yw yndella, piw a brev ow bos gowleveryas,
ha diskwedhes bos ow geryow travyth?'

a 24:24 *malow:* Amendys war-lergh an Septuagint.

Tressa Areth Bildad

25 Ena Bildad an Shuhyas a worthybis:

[2] ‘Yma mestrynses hag agha dhe Dhuw;
ev a wra kres yn y ughelderyow.

[3] Eus niver dh’y luyow?
War biw ny sev y wolow?

[4] Fatell yll den bos gwiryon a-rag Duw?
Fatell yll den dineythys a venyn bos glan?

[5] Mar nyns yw hwath an loer ow splanna
ha nyns yw an ster glan yn y wolok,

[6] kemmys le yw den hag yw kontronenn,
ha mab-den, hag yw pryv!’

Gorthyp Job

26 Ena Job a worthybis:

[2] ‘Assa weressys an dus heb nerth!
Assa sawsys an vregh heb krevder!

[3] Pana gusul re brofsys dhe dhen heb furneth,
ha diskwedhes dhodho palster a dhoethter!

[4] Piw a lostleveris dhodho an geryow ma?
Ha piw re dheuth y spyrys a-dhiworthis?

[5] ‘Spyrysyon an re varow a-woeles a gren,
an dowrow ha’n re yw trigys ynna.

[6] Noeth yw ifarn a-rag Duw,
Abaddon yw heb kudhans.

[7] Ev a ystynn ebron an kledh a-ugh an wagva,
hag ev a greg an bys war dravyth.

[8] Ev a vayl an dowrow yn y gommol tew,
ha nyns yw an gommolenn felsys yn-danna.

[9] Ev a gudh enep an loer leun,
hag a ystynn y gommol warnedhi.

10 Ev a worras an worwel war enep an dowrow,
orth an or yntra golow ha tewlder.
11 Kolovenyow nev a gren,
ow perthi marth drefenn y geredh.
12 Ev a goselhas an mor der y nerth;
der y dhoethter ev a vrewis Rahab.[a]
13 Der y anall an nevow eth ha bos teg;
y dhorn a wanas an sarf slynk.
14 Ha nyns yw an re ma marnas emlow y fordhow;
hag ass yw isel an hwystrenn a glewyn anodho!
Piw a yll konvedhes taran y nerth?'

Job a With Y Lander

27 Job a gemmeras y areth yn-bann arta, ow leverel:
2 'Dell vew Duw, neb re gemmeras dhe-ves ow gwirvreus,
ha'n Ollgalloesek, neb re wrug dhe'm enev bos hwerow,
3 hedre vo anall ynnov
hag yma spyrys Duw y'm dewfrik,
4 ny gews ow diwweus anewnder,
ha ny lever ow thaves toell.
5 Pell bedhes dhiworthiv leverel agas bos ewn;
bys pan dremenniv ny naghav ow glander.
6 My a syns fast ow gwiryonsys ha ny'n gasav nevra;
ny wra ow holonn ow heredhi hedre viv yn few.

7 'Re bo ow eskar kepar ha'n drogoberer,
ha re bo ow erbynner kepar ha'n tebelwas.
8 Rag py govenek eus dhe'n drogoberer pan yw treghys dhe'n dor,
pan gemmer Duw y vewnans dhe-ves?

---

a 26:12 *Rahab:* Euthvil morek.

9 A wra Duw klewes y gri
pan dheu ahwer warnodho?
10 A wra ev kavoes delit y'n Ollgalloesek?
A wra ev pysi Duw pup-prys?

11 'My a'gas dysk a-dro dhe leuv Duw;
ny gudhav an pyth usi gans an Ollgalloesek.
12 Otta, hwi oll re welas hemma agas honan;
prag y kewsewgh ytho kemmys flows?

13 'Homm yw rann an drogoberer gans Duw,
ha'n ertach a dhegemmer turans dhiworth an
Ollgalloesek:
14 Mars yw lieshes y fleghes, yth yw rag an kledha;
ha dh'y askorr nyns eus lowr dhe dhybri.
15 An re yw gesys a vydh dres dhe'n bedh gans an pla,
ha ny vydh gwedhwesow owth oela ragdha.
16 Kyn krug ev arghans kepar ha'n doust,
ha darbari dillas kepar ha pri,
17 an pyth a grug ev an den gwiryon a'n gwisk,
ha'n den ankablus a gevrenn an arghans.
18 An chi a dhrehav yw kepar ha gwias kevnis,[a]
kepar ha krow gwrys gans goelyador.
19 Ev a wrowedh gans rychys, mes ny wra henna na
fella;
pan iger y dhewlagas gyllys yw pup-tra oll.
20 Browaghow a dheu dresto kepar ha liv;
korwyns a'n kib dhe-ves y'n nos.
21 Gwyns an est a'n drehav ha gyllys yw ev;
ev a'n hwyth yn-mes a'y le,

---

a 27:18 *kepar ha gwias kevnis:* Ow siwya an Syriek. Ebrow *kepar ha goedhan.*

22 ha hurlya er y bynn heb truedh;
hag ev a fi dhe'n fo dhiworth y nerth.
23 An gwyns a dak y dhiwla er y bynn yn ges
ha hwibana orto yn-mes a'y le.

Hwilas Furneth

28 'Yma bal rag arghans,
ha tyller may ma owr purhes.
2 Horn yw kemmerys dhiworth an dor,
Ha teudhys yw kober dhiworth an moen.
3 Den a re diwedh dhe'n tewlder,
ha hwilas moen y'n pella bounds
yn duder ha tewlder down.
4 Pell dhiworth annedhow tus ev a iger shafta,
yn tylleryow ankevys gans troes den;
pell dhiworth tus i a greg ha leska.
5 An dor, may teu bara dhiworto,
yw treylys a-woeles kepar ha gans tan.
6 Saffirow a dheu dhiworth y veyn,
hag yma dhodho doust a owr.

7 'Ny aswonn edhen-breydh vyth an hyns na,
ny'n gwelas lagas falghun.
8 Ny stankyas bestes prout warnodho;
ha ny dremenas lew vyth a-ughto.

9 'Leuv yw settys dhe'n kellester,
ha domhwel menydhyow der an gwreydh.
10 Ev a dregh gwythiennow y'n karregi,
ha'y dhewlagas a wel gemmow drudh a bub
eghenn.
11 Ev a wra argeow y'n goverow ma na deverons;
ha'n pyth yw kudhys ev a dhre dhe'n golow.

12 ‘Mes ple kevir furneth?
Ha ple’ma tyller konvedhes?
13 Ny gonvedh den hy thalvosogeth,
ha ny yll bos kevys yn tir an re vew.
14 An downder a lever, “Nyns usi ynnov,”
ha’n mor a lever, “Nyns yw genev.”
15 Ny yll bos prenys gans owr,
ha ny yll hy fris bos poesys yn arghans.
16 Ny yll bos prenys gans an owr a Ofir,
gans onyks drudh na saffir.
17 Nyns yw naneyl owr na gwrys hy far,
na ny yll bos keschanjyes rag tegennow a owr.
18 Ny vydh naneyl koral na gwrys menegys;
pris furneth yw dres perlys.
19 Ny yll topaz Kush bos kehevelys dhedhi;
ny yll bos prenys gans owr pur.

20 ‘Py le y teu furneth dhiworto?
Ha ple’ma tyller konvedhes?
21 Kudhys yw rag dewlagas pup-tra a vew,
ha kelys rag ydhyn an ayr.
22 Abaddon hag Ankow a lever,
“Gans agan diwskovarn ni re glewas son anodho.”

23 ‘Duw a gonvedh an hyns dhedhi,
hag ev a woer hy thyller,
24 rag ev a vir dhe bennow an norvys,
ha gweles pup-tra yn-dann an nevow.
25 Pan ros ev dhe’n gwyns y boester,
ha kevrenna an dowrow gans musur;
26 pan wrug ev ordenans rag an glaw,
ha hyns rag an taran ha’n lughes;

27 ena ev a viras orti ha'y disklerya;
ev a's fastyas ha'y hwilas.
28 Hag ev a leveris dhe vab-den,
"Otta, own an Arloedh – furneth yw henna;
ha skonya drog yw konvedhes." '

Job a Worfenn Y Dhefens

29 Job a gemmeras y areth yn-bann arta, ow leverel:
2 'A pen vy kepar hag y'n misyow tremenys,
kepar hag y'n dydhyow pan witha Duw warnav,
3 pan splanna y lugarn a-ugh ow fenn,
ha der y wolow y kerdhyn dre dewlder;
4 pan en vy yn dydhyow ow yowynkneth,
pan esa Duw ow kwitha[a] war ow thylda;
5 pan esa an Ollgalloesek hwath genev,
hag yth esa ow fleghes a-dro dhymm;
6 pan o ow hammow golghys gans leth,
ha'n garrek a dhevera ragov goverow a oyl!

7 'Pan en yn-mes dhe yet an sita,
ha pareusi ow esedh y'n plen,
8 tus yowynk a'm gweli ha kildenna,
ha tus koth a sevi a'ga sav;
9 pennsevigyon a skonya kewsel,
hag a worra aga leuv war aga ganow;
10 tewys o levow ugheloryon,
ha'ga thaves a lena orth aga stevnik.
11 Pubonan a glewo ahanav a leveri ow bos gwynnvys,
ha pub lagas a'm gweli a dhegi dustuni da a-dro
dhymm,

---

a 29:4 *ow kwitha:* Ow siwya an Syriek ha'n Septuagint

12 drefenn my dhe sawya an boghosek esa ow kria rag
gweres,
ha'n omdhivas na'n jevo gwereser.
13 An dus esa ow merwel a'm benniga,
ha my a wre dhe golonn an wedhwes kana.
14 My a omwiska yn gwirvreus hag ev a'm gwiska;
ow gwirvreus o avel pows ha tulyfant.
15 Dewlagas en rag an dall,
ha dewdroes rag an evredh.
16 Tas rag an voghosogyon en,
ha my a skoedhya ken an den na aswonnyn.
17 My a derri diwen an dhrogoberer,
ha gul dhodho gasa y breydh dhe goedha dhiworth
y dhyns.
18 Ena yn-medhav, "My a dremen y'm neyth ow honan,
ha my a ynkress ow dydhyow kepar ha'n tewes;
19 ow gwreydh a ystynn dhe'n dowr,
ha'n gluth a wrowedh war ow skorrow dres an nos;
20 ow glori a vydh fresk ynnov,
an warak pup-prys nowydh y'm leuv."

21 'Tus a woslowi orthiv ha gortos,
ow tewel rag ow husul.
22 Wosa my dhe gewsel ny gewsens namoy;
ow geryow a devera warnedha.
23 I a'm gorta kepar ha glaw;
igerys aga ganow kepar ha rag an glaw yn gwenton.
24 Pan vinhwerthyn dhedha, skant ny'n krysens,
ha ny vynnsens kelli golow ow fas.
25 My a dhewisi an fordh ragdha ha my a esedha avel
chyf,
ha my a's ledya avel myghtern yn kres y lu,
kepar ha den a re konfort dhe gynoryon.

30 ‘Mes lemmyn i a’m skorn,
tus yowynka agesov,
may skornsen gorra aga thasow
gans keun ow flokk.
2 Py gwayn a veu krevder diwla aga thasow dhymm,
tus may feu gyllys aga nerth?
3 Gwann der edhomm ha nown
i a gni an tir sygh ha difeyth,
4 i a guntell malow ryb an prysk,
ha gwreydh banadhel yw aga boes.
5 Herdhys dhiworth tus yns;
tus a arm orta kepar dell yns ladron.
6 Res yw dhedha triga yn nansow an keynresyow,
yn tell a’n dor ha’n karregi.
7 Begi a wrons yn mysk an prysk;
hag omguntell yn-dann an linas.
8 Mebyon goeg ha vil,
i re beu tewlys yn-mes a’n tir.

9 ‘Ha lemmyn i a wra ges ahanav gans kanow;
ger ges ov dhedha.
10 I a’m aborr, i a ombellha dhiworthiv;
ha ny skonyons trewa orth ow fas.
11 Drefenn Duw dhe lewsel ow hordenn ha’m uvelhe,
i a dewl fronn a-denewen ha my ena.
12 A’n barth dhyghow dhymm an routh a sev;
i a’m herdh yn-rag,
hag i a grug aga jynnow-gorheas er ow fynn.
13 I a dhiswra ow hyns;
i a sewen orth ow distrui
heb edhomm a weres.
14 I a dheu yn-rag kepar ha der aswa ledan;
yn mysk an radellow i a rol a-bervedh.

15 Browaghow yw treylys warnav;
ow dynita yw chasyes dhe-ves kepar ha gans an gwyns,
ha'm govenek a selwyans a dremen kepar ha kommolenn.

16 'Ha lemmyn ow enev a dhever dhe-ves;
dydhyow a alar re'm synsis.
17 Y'n nos ow eskern yw gwenys a-ji dhymm,
ha ny bowes an payn a'm kni.
18 Ev a ses ow dillas[a] gans freudh;
ev a'm kelm er konna ow mantell.
19 Duw re'm tewlis y'n leys,
ha my res eth ha bos kepar ha doust ha lusu.
20 My a gri dhis rag gweres, mes ny worthybydh orthiv;
my a sev, ha ny wredh vri ahanav.
21 Ty re dreylyas yn fell er ow fynn;
gans krevder dha leuv ty a omsett er ow fynn.
22 Ty a'm drehav yn-bann gans an gwyns,
ha'm tewlel a-dro y'n tewedh.
23 My a woer ty dhe'm dri dhe'n mernans,
ha dhe'n chi apoyntys rag pub den bew.

24 'Yn sur denvyth ny ystynn y leuv erbynn den trogh
pan gri rag gweres yn y anken.
25 A ny oelis a-barth an den anfeusik?
A ny veu ow enev trist rag an boghosek?
26 Mes pan feu dhymm govenek a dader, drog a dheuth;
pan waytis golow, tewlder a dheuth.
27 Bryjyon a wra ow holodhyon heb powes;
dydhyow a alar a dheu er ow fynn.

---

a 30:18 *Ev a ses ow dillas:* ow siwya an Septuagint. Ebrow *Ow dillas yw dihevelebys.*

28 Yth av a-dro duhes, a-der gans an howl;
my a sev y'n guntellva ha kria rag gweres.
29 Broder ov a owrgeun,
ha keskoweth a strusyow.
30 Ow kroghen a dhuha warnav,
ha'm eskern a lesk gans fevyr.
31 Treylys dhe gyni yw ow lyra,
ha'm pib dhe lev an re a oel.

31 'My re wrug kevambos gans ow dewlagas,
na virsen yn unn hwansa orth gwyrghes.
2 Pyth a via ow rann dhiworth Duw a-vann,
ha'm ertach dhiworth an Ollgalloesek yn ughelder?
3 A nyns yw anfeusi rag an dhrogoberer,
terroes rag an re a wra droktra?
4 A ny wel ev ow fordhow,
ha nivera ow hammow oll?

5 'Mar kerdhis gans falsuri,
po mar fistenas ow throes dhe doell –
6 re biv poesys yn mantol a ewnder,
hag ena Duw a woer ow bos divlam –
7 mar treylis ow hamm a-denewen dhiworth an fordh,
mars eth ow holonn war-lergh ow dewlagas,
po mar lenas namm dhe'm diwleuv;
8 ena gas my dhe hasa, ha den arall y dhybri;
ha re bo ow threvas diwreydhys.

9 'Mar pe ow holonn dynys gans benyn,
po mar skolkyen ryb daras ow hentrevek,
10 ena re vallo ow gwreg rag den arall,
ha re kosko gwer erell gensi.
11 Rag henna a via tra vethus,
kammweyth dhe vos breusys;

12 henna y fia tan ow leski bys yn Abaddon
hag ev a leska ow askorr bys y'n gwreydhyow.

13 'Mar skonnyen gwirvreus dhe'm gwas ha'm maghteth,
pan esa gansa grevons er ow fynn,
14 pandr'a wrav pan wra Duw sevel yn-bann?
pandr'a worthybav pan y'm hwither?
15 A ny wrug ev neb a'm gwrug vy y'n dorr, aga gul i ynwedh?
Hag a ny wrug an keth Duw agan formya y'n brys?

16 'Mar skonis hwansow an voghosogyon,
po gul dhe dhewlagas an wedhwes fyllel,
17 po dybri ow themmik ow honan,
heb y gevrenna gans an omdhivas
18 (mes dhiworth ow yowynkneth my a'n maga kepar dell wra tas –
ha my a'n ledyas dhiworth brys y vamm);
19 mar kwelis nebonan ow mos dhe goll drefenn fowt a dhillas,
po den edhommek heb kudhans;
20 mar ny wrug y dhiwglun ow benniga,
ha mar ny ve toemmhes gans knew ow deves;
21 mar trehevis ow leuv erbynn an omdhivas,
drefenn bos genev delanwes y'n lys,[a]
22 ena re goettho ow bregh dhiworth ow skoedh,
ha re bo terrys orth an mell.
23 Rag yth esa euth dhymm a derroes dhiworth Duw,
ha drefenn y ryelder ny yllyn gul henna.

24 'Mar korris ow fydhyans yn owr,
po leverel dhe owr, "Ow diogeledh os;"

---

a 31:21 *drefenn bos genev delanwes y'n lys:* Ebrow *drefenn my dhe weles ow gweres y'n yet.*

25 mar lowenhis drefenn bos meur ow golusogneth,
po drefenn ow leuv dhe waynya meur;
26 mar miris orth an howl ow splanna,
po orth an loer ow kerdhes yn golewder,
27 may feu ow holonn dynys yn-dann gel,
ha'm leuv a offras dhedha amm a omaj;[a]
28 hemma ynwedh a via kammweyth dhe vos breusys,
rag my a via dislen dhe Dhuw y'n ughelder.

29 'Mar lowenhis drefenn anfeus ow eskar
po bos heudh pan wrug drog y gavoes
30 (ny ros vy kummyas dhe'm ganow dhe begha
dre bysi y vewnans gans molleth);
31 mar ny leveris tus ow thylda,
"Piw eus na veu lenwys a'y gig?"
32 (ny ostyas estren y'n stret,
mes my re igoras ow daras dhe'n tremenyas);
33 mar kelis ow hammweythresow dell wra mab-den,
ow kudha ow sherewneth yn ow askra,
34 drefenn bos own dhymm a'n routh vras,
ha bismer an teyluyow a'm euthega,
may tewis ha nyns en yn-mes –
35 unnweyth a pe nebonan dhe'm klewes!
Ottomma ow sinans! – re worthyppo dhymm an
Ollgalloesek;
re wrello ow kuhudhor skrifa ow kuhudhans!
36 Yn sur my a'n degsa war ow skoedh;
my a'n kolmsa dhymm kepar ha kurun;
37 my a dhisklersa dhodho oll kovadh ow bewnans
ha dos nes dhodho kepar ha pennsevik.

---

a 31:27 *ha'm leuv a offras dhedha amm a omaj:* Ebrow *ha'm leuv a ammas dhe'm ganow.*

38 ‘Mar kriis ow thir er ow fynn,
ha’y fynnglow re oelas war-barth;
39 mar tybris y askorr heb talas,
po terri spyrys y wonedhysi;
40 re teffo spern yn le gwaneth,
hag ivra yn le heydh.’

Geryow Job a worfenn.

Kynsa Areth Elihu

32 Ytho an tri gour ma a astelas gorthybi, drefenn y vos gwiryon yn y dhewlagas y honan. 2 Mes Elihu mab Barakel an Buzyas a deylu Ram eth ha bos pur serrys drefenn Job dhe justifia y honan moy es Duw. 3 Serrys o ynwedh orth an tri howeth drefenn na gavsens gorthyp, mes spit dhe henna i a leveris bos Job[a] kamm. 4 Lemmyn Elihu re wortsa kyns kewsel drefenn aga bos kottha agesso. 5 Mes pan welas nag esa gorthyp yn aga ganow y sorr a dhewis.

6 Elihu mab Barakel an Buzyas a worthybis:

‘Yowynk ov yn blydhynyow,
ha koth owgh hwi;
rakhenna yth esa own dhymm,
ha ny vedhis diskwedhes dhywgh ow brys.
7 Yn-medhav, “Dydhyow a dal kewsel,
ha niver bras a vlydhynyow a dal dyski furneth.”
8 Mes yth yw spyrys yn mab-den,
anall an Ollgalloesek, a re dhodho furneth.
9 Nyns yw an dus veur hag yw fur,
na nyns yw an dus koth hag a gonvedh gwirvreus.
10 Rakhenna my a lever, “Goslowewgh orthiv;
My ynwedh a dhiskler dhywgh ow brys.”

---

a 32:3 *Job:* Yndella y’n tekst masoretek, mes ewnans yw, a veu gwrys gans an skriba rag an ger *Duw,* rag revrons dhe Dhuw.

11 ‘Otta, my a wortas agas geryow,
my a woslowas orth agas resna,
ha hwi ow hwilas geryow.
12 My a wrug vri ahanowgh,
mes nyns esa nagonan a gonkludyas Job,
ny worthybis denvyth ahanowgh dh’y eryow.
13 Na leverewgh, “Ni re gavas furneth;
Duw a’n feth, a-der den.”
14 Ny gewsis y eryow er ow fynn vy,
ha ny worthybav dhodho gans agas arethyow.

15 ‘Penndegys yns, ha ny worthybons na fella;
i a astelas kewsel.
16 Eus edhomm my dhe wortos, rag ny gewsons,
rag i dhe sevel ena, ha ny worthybons na fella.
17 My ynwedh a worthyp ow rann;
my ynwedh a dhiskler dhywgh ow brys.
18 Rag leun ov a eryow;
an spyrys ynnov a’m konstryn.
19 Kepar ha gwin heb tardhell yw ow thorr;
parys dhe dardha kepar ha botellow nowydh.
20 Res yw dhymm kewsel may kyffiv difres;
my a iger an dhiwweus ha gorthybi.
21 Ny dhiskwedhav favour dhe dhenvyth
na ny rov hanow a enor dhe dhenvyth.
22 Ny wonn fatell rov henwyn a enor –
poken ow Gwrier a’m kemmersa dhe-ves yn skon.

Elihu a Geredh Job

33 ‘Mes lemmyn klew ow geryow, Job,
ha goslow orth pup-tra a lavarav.
2 Otta, my a iger ow ganow;
an taves y’m ganow a gews.

3 Ow geryow a dheu dhiworth ewnhynseth ow holonn,
ha'm diwweus a lever yn apert an pyth a wonn.
4 Spyrys Duw re'm gwrug,
hag anall an Ollgalloesek a re dhymm bewnans.
5 Gorthyp dhymm, mar kyllydh;
sett dha eryow a-dheragov ha sav yn-bann.
6 Yth ov kepar ha ty a-dherag Duw;
my ynwedh re beu gwrys a bri.
7 Ny dal own ahanav dha euthega;
ny wrowedh ow leuv yn poes warnas.

8 'Yn sur, ty re gewsis y'm diwskovarn,
my re glewas son an geryow –
9 "Pur ov, heb treuspass;
glan ov, ha heb anewnder.
10 Mes otta, yma dhodho arvreus er ow fynn,
ev a'm reken avel eskar;
11 ev a worr ow dewdroes y'n stokkys,
hag ev a aspi orth oll ow hynsyow."

12 'My a worthyp dhis, yn hemma nyns os ewn;
rag brassa yw Duw ages mab-den.
13 Prag y strivydh er y bynn,
rag ny yll denvyth gorthybi dhe oll y eryow?
14 Rag Duw a gews yn unn fordh, hag ena yn arall,
kyn na wra den vri a henna.
15 Yn hunros, yn gwelesigeth a'n nos,
pan goedh kosk down war dus,
hag i ow koska yn aga gweli,
16 ena ev a iger aga diwskovarn
ha'ga ownekhe gans gwarnyansow,
17 rag treylya den dhiworth drogober,
ha'y witha rag goeth.

18 Ev a saw y enev rag an pytt,
ha'y vewnans rag treusi an avon.
19 Po chastiys yw den dre bayn war y weli,
gans strif yn y eskern pup-prys,
20 may hwra y vewnans kasa bara,
ha'y enev a gas boes denti.
21 Y gig yw gwastys dhe-ves ma na yll bos gwelys;
ha'y eskern, a veu anweladow kyns, yw lommhes.
22 Y enev a dheu nes dhe'n pytt,
ha'y vewnans dhe'n re a dhre ankow.
23 Mars eus el rybdho,
medhador, onan yn mysk mil,
rag disklerya dhe dhen an pyth yw ewn ragdho,
24 ha mars yw grassyes orto ha leverel,
"Gwith e rag mos war-nans dhe'n pytt;
my re gavas ronson ragdho:
25 ena y gig a vydh krev kepar ha kig maw;
ev a dhehwel dhe dhydhyow y yowynkneth."

26 'Ena ev a bys war Dhuw ha kavoes favour ganso,
ev a wel fas Duw gans lowena,
ha Duw a attal dhodho y ewnder.
27 Ev a gan a-rag dus ha leverel,
"My re beghas ha kammdreylya an pyth a veu ewn,
mes ny dhegemmeris an pyth a dhendilis.
28 Ev a dhelirv ow enev rag mos y'n pytt,
ha'm bewnans a wel an golow."

29 'Duw a wra oll an taklow ma
diwweyth, teyrgweyth, gans gour,
30 rag dri y enev arta dhiworth an pytt,
may hallo golow bewnans splanna warnodho.
31 Gwra vri, a Job, goslow orthiv;
taw ha my a gews.

32 Mar mynnydh leverel neppyth, gorthyp dhymm;
kows, rag my a vynn diskwedhes dha vos ankablus.
33 Poken, goslow orthiv;
Taw ha my a wra dyski furneth dhis.'

Nessa Areth Elihu

34 Ena Elihu a leveris:
2 'Klewewgh ow geryow, hwi dus fur,
ha goslowewgh orthiv, hwi dus skentel;
3 rag an skovarn a brev geryow
kepar dell vlas an stevnik boes.
4 Gwren dewis an pyth yw ewn;
Gwren dyski yntredhon an pyth yw da.

5 'Job re leveris, "Ankablus ov,
mes Duw re gemmeras dhe-ves ow gwirvreus;
6 kynth ov ewn, breusys ov avel gowek;
ny yll ow goli bos yaghhes, kynth ov heb
kammweyth."
7 Py gour yw kepar ha Job,
a yv skorn kepar ha dowr?
8 Kowethya a wra gans drogoberoryon
ha kerdhes gans an debeles.
9 Rag ev re leveris, "Ny gyv gour prow
pan assay ev plegya dhe Dhuw."

10 'Rakhenna goslowewgh orthiv, hwi wer a gonvedhes,
pell bedhes dhiworth Duw ev dhe wul drog,
dhiworth an Ollgalloesek ev dhe wul kamm.
11 Ev a attal dhe dhen an pyth re wrug,
hag a surha gour dhe gavoes an pyth re dhendilas.
12 Yn gwiryonedh ny wra Duw travyth yn trog,
ha ny wra an Ollgalloesek kammdreylya
gwirvreus.

[13] Piw a'n settyas war an norvys?
Piw a ros dhodho charj war an bys oll?
[14] Mar treyllya y golonn dhodho y honan,
ha kuntell dhodho y spyrys ha'y anall,
[15] galsa oll kig dhe goll war-barth,
ha mab-den a dreylsa arta dhe dhoust.

[16] 'Mars eus konvedhes dhis, klew hemma;
goslow orth an pyth a lavarav.
[17] A yll governa neb a gas gwirvreus?
A vynnydh y dhampnya neb yw gwiryon ha galloesek,
[18] a lever dhe vyghtern, "Koeg os!"
ha dhe ugheloryon, "Tebel owgh;"
[19] neb na dhiskwa faverans dhe bennsevigyon,
ha na faver an wolusogyon moy es an voghosogyon,
drefenn i oll dhe vos ober y leuv?
[20] I a verow yn pols, yn kres an nos;
shakys yw an bobel hag i dremen dhe-ves,
ha kemmerys dhe-ves yw an alloesogyon heb leuv densys.

[21] 'Rag yma y dhewlagas war fordhow gour,
hag ev a wel y gammow oll.
[22] Nyns eus tewolgow na tewlder down
may hallo drogoberoryon omgudha.
[23] Ny worras Duw termyn apoyntys rag gour,
dhe vos a-dheragdho rag breus.
[24] Ev a vrew an alloesogyon heb hwithrans,
hag a sett re erell yn-bann yn aga le.
[25] Drefenn ev dhe aswonn aga oberow,
ev a's domhwel y'n nos, ha skwattys yns.
[26] Ev a's gwysk drefenn aga drogober
yn tyller may hyll tus y weles,

27 drefenn i dhe dreylya dhiworth y siwya,
ha ny wrussons vri a'y fordhow.
28 I a wrug dhe gri an voghosogyon dos dhodho,
may klewas ev kri an dus truan.

29 'Mes pan yw ev tawesek, piw a'n dampen?
Pan gudh ev y fas, piw a'n aspi?
Mes yma ev a-ugh kenedhel hag a-ugh densys,
30 dhe lettya den ansans rag governa,
rag settya antylli rag an bobel.

31 'Mar leverir dhe Dhuw,
"My re borthas kessydhyans; ny dreuspassav moy;
32 dysk dhymm an pyth na welav;
mar kammwrug vy, ny'n gwrav namoy."
33 Desevos a wre'ta ev dhe dyli dhis,
ha ty orth y skonya?
Res yw dhiso jy ervira, a-der my;
rakhenna diskler an pyth a wodhes.
34 Gwer a gonvedhes a lever dhymm,
ha gour fur neb a glew a lever dhymm,
35 "Job a gews heb godhvos,
ha heb furneth yw y eryow."
36 Unnweyth a pe Job prevys bys y'n gorfenn,
rag ev dhe worthybi kepar ha gwer dhrog.
37 Ev a geworr rebellyans dh'y begh;
ev a dak diwleuv yn agan mysk,
ha lieshe y eryow erbynn Duw.'

Tressa Areth Elihu

35 Ena Elihu a leveris:
2 'A brederydh bos hemma ewn?
Ty a lever, "Ankablus ov a-dherag Duw."

3 Mar kovynnydh orto, “Py les eus dhymm,
ha pandr’a waynyav mar ny beghav?”
4 my a worthyp dhis
ha dhe’th kowetha usi genes.
5 Mir war-vann orth an nevow ha gwel;
aspi orth an kommol yw ughella agesos.
6 Mar peghsys, pandr’a wredh er y bynn?
Mars yw lies dha gammweythresow, pandr’a wra
henna dhodho?
7 Mars os gwiryon, pandr’a redh dhodho;
po pandr’a dhegemmer ev dhiworth dha leuv?
8 Ny wra dha sherewynsi tochya marnas gour kepar ha ty,
ha ny doch dha ewnder marnas mebyon tus.

9 ‘Tus a gri drefenn an lies arwask;
i a gri rag gweres drefenn bregh an alloesogyon.
10 Mes ny lever denvyth, “Ple’ma Duw, ow Gwrier,
neb a re kanow y’n nos,
11 neb a dhysk dhyn moy ages bestes an norvys,
ha gul dhyn bos furra ages an ydhyn y’n ayr?”
12 I a gri, mes ny worthyp ev,
drefenn goeth drogoberoryon.
13 Yn sur ny glew Duw kri gwag,
ny wra an Ollgalloesek vri anodho.
14 Pyseul dhe le, ytho, y hwoslow
pan leverydh na yllydh y weles,
bos an ken dheragdho
ha ty dhe vos orth y wortos.
15 Ha lemmyn drefenn na wra y sorr kessydhya
ha ny wra ev vri a follneth,
16 Job a iger y anow gans kows gwag
ha heb godhvos ev a liesha geryow.’

Peswora Areth Elihu

36 Elihu a besyas leverel:

2 ‘Gorta tamm pella ha my a dhiskwedh dhis,
rag yma moy dhe vos leverys a-barth Duw.

3 My a dhre ow godhvos dhiworth pell,
ha my a askrif gwiryonedh dhe’m Gwrier.

4 Dhe wir, ow geryow nyns yns kamm;
Yma genes den perfydh y wodhvos.

5 ‘Galloesek yw Duw ha nyns yw denvyth kasadow dhodho;
ha meur yw yn nerth a gonvedhes.

6 Ny with ev an drogoberer yn few,
mes ev a re gwirvreus dhe’n voghosogyon.

7 Ny gemmer y dhewlagas dhiworth an den gwiryon,
mes kepar ha myghternedh ev a’s sett war dronyow
ha’ga ughelhe bys vykken.

8 Ha mars yns kelmys yn kargharow
ha synsys fast dre gerdyn a alar,

9 ev a dhiskwa dhedha an pyth re wrussons,
ha’ga hammwriansow a wrussons yn hwoethus.

10 Ev a iger aga diwskovarn dhe dhyskans,
ha gorhemmynn dhedha dehweles dhiworth drog.

11 Mar koslowons ha’y servya,
i a spen aga dydhyow yn sewenyans,
ha’ga blydhynyow yn lowender.

12 Mes mar ny woslowons, i a dhe goll der an kledha,
ha tremena heb godhvos.

13 ‘An dus dhidhuw y’n kolonn a berth sorr;
ha ny grions rag gweres hwath pan wra ev aga helmi.

14 I a verow yn aga yowynkneth,
yn mysk an horys-tempel worow.

15 Mes Duw a dhelirv an den galarek der y alar,
ev a iger aga diwskovarn yn aga arwask.
16 Ev a'th tynyas ynwedh dhiworth ahwer
dhe dyller ledan ma nag esa stroetha,
dhe gonfort moes leun a vlonek.

17 'Mes leun os a vreus erbynn an tebelwas;
breus ha gwirvreus re'th synsis.
18 Bydh war na wrello denvyth dha dhynya gans rychys,
ha na wrello falswober bras dha dreylya a-denewen.
19 A wra dha gri po oll nerth dha grevder
dha witha rag ahwer?
20 Na yeun war-lergh an nos,
pan yw poblow kemmerys dhe-ves yn-mes a'ga le.
21 Bydh war, na dreyl dhe dhrog;
rag drefenn hemma ty re beu prevys gans galar.
22 Otta, ughelhes yw Duw yn y nerth;
piw yw dyskador kepar hag ev?
23 Piw re ragsettyas dhodho y fordhow,
po leverel dhodho, "Ty re gammwrug"?

Elihu a Gews a Veurder Duw

24 'Porth kov dhe wormel y ober,
re ganas gwer a-dro dhodho.
25 Tus oll re viras orto;
mab-den a vir dhiworth pell.
26 Ass yw Duw meur, dres agan konvedhes!
Anhwiladow yw niver y vlydhynyow.
27 Ev a denn war-vann an dagrennow a dhowr
ha sidhla glaw dhiworth an niwl;
28 an kommol a dhinwa war-nans,
ha gasa glaw dhe goedha gans palster war vab-den.

29 Piw a gonvedh omlesans an kommol,
po taran y babell?
30 Otta, ev a skatter y lughes a-dro dhodho
ha kudha gwreydhyow an mor.
31 Yndella ev a vag[a] an poblow;
ev a re palster a voes.
32 Ev a gudh y dhorn gans golow,
hag a worhemmynn dhodho gweskel an gostenn.
33 Son an taran a dheriv an tewedh dhe dhos,
ha'n chatel ynwedh a dhiskwa hager-awel dhe dhos.

37 'Drefenn hemma ynwedh ow holonn a gren,
ha lemmel dhiworth hy le.
2 Goslowewgh orth taran lev Duw
hag orth an grommyans a dheu dhiworth y anow.
3 Ev a liver y daran yn-dann an nev oll,
ha'y lughes dhe sornow an norvys.
4 Wosa henna y lev a vedhygel;
ev a darenn gans lev meuredhek
ha ny lett ev an lughes kettell vo y lev klewys.
5 Duw a darenn yn fordhow marthys;
ev a wra taklow bras dres agan konvedhes.
6 Rag dhe'n ergh ev a lever, "Koedh war an dor;"
ha dhe gowas a law, "Bydh krev."
7 Ev a lett pub den oll rag oberi,
mayth aswonno oll tus y ober.
8 An bestes a omgudh
ha gortos yn aga fowys.
9 An korwyns a dheu dhiworth y jambour,
ha yeynder dhiworth an gogledh.
10 Gans anall Duw yey yw formys,
ha'n dowrow ledan yw rewys kales.

---

a 36:31 *vag:* Amendys. Ebrow *vreus.*

[11] Ev a garg an kommol a lybor;
an kommol a skatter y lughes.
[12] I a dreyl a-dro der y gevarwoedhyans,
i a wra an pyth yw gorhemmynnys ganso
war enep an bys oll.
[13] Po rag kessydhyans, po rag y dir
po rag tregeredh, ev a wra dhedha dos.

[14] 'Klew hemma, A Job;
sav kosel, ha preder a-dro dhe oberow marthys
Duw.
[15] A wodhes fatell worhemmynn Duw an kommol,
ha gul dhe lughes y gommol splanna?
[16] A wodhes fatell neuvell an kommol,
oberow marthys anodho ev neb yw perfydh y
wodhvos,
[17] ty hag yw toemm y'th tillas
pan yw tesek an bys yn-dann gwyns an dyghow?
[18] A yllydh, kepar hag ev, ystynn an nevow,
mar grev avel mirour teudhys?

[19] 'Dysk dhyn an pyth a wren ni leverel dhodho;
ny yllyn restra agan ken drefenn an tewlder.
[20] A dhegoedh bos leverys dhe Dhuw y mynnav kewsel?
Eus gour a byssa dhe vos kollenkys?
[21] Ha lemmyn ny yll tus mires orth an golow
pan usi ow splanna y'n nevow,
wosa an gwyns dhe dremena ha'ga glanhe.
[22] Dhiworth an gogledh y teu splannder owrek;
war Dhuw yma meuredh euthyk.
[23] An Ollgalloesek – ny yllyn y gavoes;
meur yw y nerth, ha'y vreus,
hag yn y wirvreus ha'y ewnder bras ny arwask ev.

24 Rakhenna tus a berth own anodho;
ha ny wra vri a'n dus yw fur yn tybyans aga
holonn aga honan.'

An Arloedh a Gews

38 Ena an Arloedh a worthybis dhe Job dhiworth an korwyns:

2 'Piw yw hag a dewlha ow husul gans geryow heb
godhvos?
3 Grogys dha dhiwglun kepar ha gour;
my a wovynn orthis ha ty a lever dhymm.

4 'Ple'th eses pan settis vy sel an norvys?
Lavar dhymm, mars eus konvedhes dhis.
5 Piw a erviras y vraster? Ty a woer, yn sur!
Piw a ystynnas kordenn-vusura warnodho?
6 Pyth esa y selyow sedhys warnodho?
po piw a dhesedhas y bennmen –
7 ha ster an myttin ow kana war-barth
hag oll mebyon Duw ow karma gans lowena?

8 'Piw a dhegeas an mor a-dryv darasow
pan dardhas ev dhiworth an dorr? –
9 pan wrug vy dhe gommol bos y dhillas,
ha'y vaylya yn tewlder tew,
10 ha ragsettya finwethow ragdho,
ha gorra barrys ha darasow,
11 pan leveris vy, "Ty a yll dos bys omma mes na fella,
ha dha vordonnow goethus a vydh lettys omma"?

12 'A resys gorhemmynnow dhe'n myttin yn oll dha
vewnans,
po diskwedhes dhe'n bora y dyller,

13 may hallo ev synsi an norvys der y emlow,
ha shakya an dhrogoberoryon a-dhiworto?
14 Chanjys yw kepar ha pri yn-dann sel,
ha liwys yw kepar ha dillas.
15 Skonys yw an golow dhiworth an dhrogoberoryon,
ha terrys yw aga bregh dhrehevys.

16 'A entersys bys yn fentynyow an mor,
po kerdhes yn downder an mor?
17 A veu porthow ankow diskwedhys dhis?
A welsys porthow an tewlder down?
18 A gonvedhsys ledander an norvys?
Lavar dhymm mar kodhes oll hemma.

19 'Ple'ma'n fordh dhe drigva an golow?
Ha ple'ma tyller an tewlder?
20 A yllydh aga gorra yn aga oryon?
A aswonnydh an hynsyow dh'aga chiow?
21 Ty a woer, drefenn dha vos genys ena,
ha bras yw niver dha dhydhyow!

22 'A entersys yn gwithvaow an ergh,
po gweles gwithvaow an keser
23 a withis vy rag termyn trobel,
rag dydhyow a vatel ha bresel?
24 Ple'ma'n fordh dhe'n tyller mayth yw golow lesrynnys,
po le mayth yw gwyns an howldrevel keskerys war
an norvys?

25 'Piw re droghas kanel rag livow an glaw,
ha hyns rag an taran ha'n lughes,
26 rag dri glaw dhe dir ma nag eus trigys gour vyth,
dhe dhifeythtir ma nag eus den,

[27] rag dowrhe difeyth ynyal,
ha gul dhe'n tir dyllo gwels?

[28] 'Eus tas dhe'n glaw?
Piw a dhineythis an bannaghow a luth?
[29] Dhiworth torr piw y teuth an yey yn-mes?
Piw a dhineythis an rew dhiworth an nevow
[30] a wra dhe'n dowrow bos mar gales avel men,
ha rewi enep an downvor?

[31] 'A yllydh kelmi kadonyow an Pleyades?
A yllydh lowsya kadonyow Orion?
[32] A yllydh dri yn-mes toknys an stergylgh yn aga sesonyow
po a yllydh ledya an Ors gans y gelyn?
[33] A wodhes ordenansow nev?
A yllydh settya aga rewl war an norvys?

[34] 'A yllydh drehevel dha lev dhe'n kommol,
ma'th kuttho liv a dhowrow?
[35] A yllydh dyllo tardhow lughes, mayth ellons
ha leverel dhis, "Yth eson omma"?
[36] Piw a worras furneth y'n kommol,[a]
po piw a ros konvedhes dhe'n niwl?[b]

[37] Piw a'n jeves an furneth rag nivera an kommolennow,
po piw a yll domhweles sethow dowr an nevow,
[38] pan yw an doust kaleshes avel alkan teudhys,
ha'n gweres a len war-barth yn pellennow?

---

a 38:36 *y'n kommol:* Styr an ger ebrow yw ankler; martesen *an ibis.*

b 38:36 *niwl:* Styr an ger ebrow yw ankler; martesen *an kulyek.*

39 ‘A yllydh helghya preydh rag an lowarn,
ha gwalgha ewl an lewyon yowynk,
40 hag i ow plattya yn aga fow,
po kontrewaytya yn prysk?
41 Piw a bareus an preydh rag an vran-vras,
pan gri hy fleghes orth Duw,
ha gwandra a-dro drefenn fowt a voes?

39 ‘A wodhes p’eur tineyth gever an karregi?
A welydh an ewigow ow tineythi?
2 A yllydh nivera an misyow may tegons aga helyn
hag a wodhes an termyn may tineythons?
3 I a blatt ha dyllo aga askorr
ha delivra aga fleghes.
4 Aga fleghes a ha bos krev y’n powdir;
i a dhiberth ha ny dhehwelons dhedha.

5 ‘Piw a asas dhe’n oneger mos dhe wari?
Piw a dhigolmas rawyow an asen gwyls?
6 My a ros dhodho an difeythtir rag y drigva,
ha’n hoelanek rag y annedh.
7 Ev a hwerth orth habadoellya an sita;
ny glew ev kri an lewyer.
8 Ev a wander y’n menydhyow avel y beurva,
ha hwilas glasneth oll.

9 ‘A vynn an ojyon gwyls dha servya?
A wra ev gortos ryb dha bresep nosweyth?
10 A yllydh y synsi dhe’n fynngel gans herness?
A wra ev kloesya an nansow war dha lergh?
11 A yllydh fydhya ynno drefenn y grevder,
ha gasa dhodho dha lavur poes?
12 A yllydh fydhya ynno dhe dhehweles
ha dri an greun dhe’th leur-drushya?

13 ‘Eskelli an strus a flapp yn lowen,
mes ny nij strus mar dha avel hwibon.
14 Hi a as hy oyow war an dor,
ha’ga gasa dhe doemmhe y’n tewes,
15 owth ankevi y hallo troes aga brewi,
y hallo best gwyls stankya warnedha.
16 Hi a dhyght hy fleghes yn fell, kepar dell nag esons
dhedhi;
nyns yw a vern dhedhi bos euver hy lavur;
17 rag Duw a wrug dhedhi ankevi furneth,
ha ny ros dhedhi kevrenn yn konvedhes.
18 Mes pan omsav hi rag poenya,
hi a hwerth orth margh ha marghek.

19 ‘A resys dhe’n margh y grevder?
po gwiska y gonna gans mong?
20 A wredh dhodho lamma kepar ha lokust?
Son y renki hwoethus yw euthyk.
21 Ev a baw war gamm ha lowenhe yn y grevder;
ha mos yn-rag erbynn arvow an vatel.
22 Ev a hwerth orth own, heb bos digolonnek;
ny gildenn ev dhiworth an kledha.
23 An woen-sethow a gryghyll er bynn y denewen,
an guw ha’n lons a lughes.
24 Ev a lenk an dor gans fellder ha sorr;
ny yll ev sevel stag pan sen an korn.
25 Pan sen an korn ev a renk “Aha!”
Ev a vlas an vatel dhiworth pell,
taran an hembrenkysi ha garm an gas.

26 ‘Yw dha skians ji hag a wra an hok dhe nija,
hag ystynn y eskelli troha’n dyghow?

27 Yw dha worhemmynn ji a wra an er dhe nija ughel
y'n ebron,
ha drehevel y neyth yn tyller ughel?
28 Yma trigys war garrek hag ev a annedh ena,
kleger karnedhek yw y skons.
29 A-dhiworto ev a aspi y breydh;
Y dhewlagas a'n gwel dhiworth pell.
30 Y fleghes a sugen goes;
hag yma ev y'n tyller may ma tus varow.'

40 An ARLOEDH a worthybis dhe Job ow leverel:
2 'A yll den kavyllek strivya gans an Ollgalloesek?
Neb a dhadhel gans Duw, gorthybes ev dhodho.'

Gorthyp Job

3 Ena Job a worthybis dhe'n ARLOEDH:
4 'Otta, distyr ov vi; fatell allav gorthybi dhis?
My a gudh ow ganow gans ow leuv.
5 My re gewsis unnweyth, ha ny worthybav;
diwweyth, mes ny lavarav moy.'

Diskwedhyans Nerth Duw

6 Ena an ARLOEDH a gewsis orth Job dhiworth an korwyns:
7 'Grogys dha dhiwglun kepar ha gour;
my a wovynn orthis ha ty a dhiskler dhymm.
8 A vynnydh diswul ow breus?
A vynnydh ow dampnya rag ty dhe vos ewnhes?
9 Eus bregh dhis kepar ha bregh Duw,
a yll dha lev tarenna kepar ha'y lev ev?

10 'Omdekha yn glori ha splannder;
omwisk yn enor ha meuredh.
11 Dilesh tardhow dha sorr
mir orth pub den goethus, ha'y uvelhe.

12 Mir orth peub yw goethus, ha'y iselhe;
ha stankya war an debeles ple'mons ow sevel.
13 Kudh i y'n doust war-barth;
kolm aga fasow y'n bedh.[a]
14 Ena my a aswonn
dha leuv dhyghow dhe ri dhis budhogoleth.

15 'Mir orth Behemoth,
a greatis dell y'th kreatis jy;
ev a dheber gwels kepar hag ojyon.
16 Yma y grevder yn y dhiwglun,
ha'y nerth yn begel y dorr.
17 Diwedhyn kepar ha sedres yw y lost;
giow y dhiwvordhos yw maylys war-barth yn fast.
18 Pibennow a vrons yw y eskern,
kepar ha gwelynni a horn yw y eseli.

19 'Ev yw an kynsa yn mysk oberow Duw –
ny yll marnas y Wrier y ladha.
20 An menydhyow a dhre boes ragdho,
le may hwari oll an bestes gwyls.
21 Ev a wrowedh yn-dann an alow dowr,
kudhys yn mysk an kors y'n wernek.
22 An alow dowr a'n kudh yn aga skeus;
helyk an gover a'n kyrghynn.
23 Pan vo an avon ow liva, nyns eus own dhodho;
attes yw ev hwath pan herdh Yordan erbynn y anow.
24 A yllir y sesya der an dhewlagas,
po maglenna y droen gans antell?

a 40:13 *bedh:* Ebrow *y'n tyller kudhys.*

41 ‘A yllydh tenna Lawethan yn-mes gans higenn-bysk,
po kelmi y daves yn-nans gans lovan?[a]
2 A yllydh gorra lovan der y droen,
po gwana y awen gans korsenn?
3 A wra ev lies aspysadow dhis?
A gews ev orthis gans geryow medhel?
4 A wra ev kevambos genes
ma’n kemmerydh avel gwas bys vykken?
5 A wredh gwari ganso kepar ha gans edhen,
po y leshya rag dha vaghtethyon?
6 A wra gwikoryon bargenya ragdho?
A wrons y ranna ynter an varchons?
7 A yllydh lenwel y groghen a vorwuwow,
po y benn a wuwow pyskessa?
8 Mar settydh dalghenn ynno
preder orth an gas; ny’n gwredh nevra arta!

9 ‘Neb a’n jeves govenek a’y gachya yw toellys;
yth yw tewlys dhe’n dor orth an gwel anodho
hogen.
10 Nyns yw denvyth fell lowr rag y dhifuna.
Ytho piw a yll sevel a-dheragov?
11 Piw a yll omsettya orthiv ma’th attylliv dhodho?
Denvyth yn-dann an nev oll.

12 ‘Ny dawav a-dro dh’y eseli,
na’y grevder meur na’y furv gader.
13 Piw a yll pilya y dhillas a-ves?
Piw a yll dewana y gaspows dhewblek?

---

a 41:1 An gwersow 41:1 bys 41:8 yw niverys 40:25 bys 40:32, ha’n gwersow 41:9 bys 41:34 yw niverys 41:1 bys 26 y’n tekst ebrow ha’n Septuagint.

14 Piw a yll igeri darasow y fas?
Euthyk yw y dhyns oll a-dro.
15 Rewyow a skoesow yw y geyn,
deges klos war-barth kepar ha gans sel.
16 Yma an eyl mar ogas dh'y gila
ma na yll ayr tremena yntredha.
17 Junys yns an eyl dh'y gila;
i a gesklen ma na yllir aga ranna.
18 Y striwyow a skatter golow.
Kepar ha kreghyn lagas an bora yw y dhewlagas.
19 Faglennow ow leski a fros dhiworth y anow;
ha gwrygh a dan a lamm yn-mes.
20 Mog a dheu dhiworth y dhewfrik,
kepar ha dhiworth chek war gors ow leski.
21 Y anall a enow glowennow,
ha flammow a deu yn-mes dhiworth y anow.
22 Yma krevder trigys yn y gonna,
ha donsya a wra desper a-dheragdho.
23 Junys war-barth yn tynn yw krisyow y gig;
fast yns hag anwayadow.

24 'Mar gales avel men yw y golonn,
mar gales avel men-melin a-is.
25 Pan sev ev, ownek yw an duwow;
i a gildenn rag own.
26 Ny amont an kledha a dhrehedh dhodho,
na'n guw, na'n sethik, na'n pil.
27 Ev a dhyght horn kepar ha kala,'
ha brons kepar ha prenn poder.
28 Ny wra sethow dhodho fia;
kepar ha kulyn yw meyn-dowlbrenn.
29 Fustow yw reknys avel kulyn ragdho;
ev a hwerth orth an lons ow kryghylli.

30 ‘Kepar ha darn a briweyth yw y rannow a-is,
ow kasa ol y’n leys kepar ha draylell-dhrushya.
31 Ev a wra dhe’n downder bryjyon kepar ha pott;
ha’n mor kepar ha pott a eli.
32 War y lergh ev a as ol a wolow;
y hyllir krysi bos blew loes dhe’n downder.
33 Travyth war an dor yw y bar,
kreatur heb own.
34 Ev a vir yn-nans war bup-tra yw howtyn;
myghtern oll an bestes goethus yw.’

Job

42 Ena Job a worthybis dhe’n ARLOEDH:
2 ‘My a woer y hyllydh gul pup-tra,
ha ny yll towl ahanas bos lestys.
3 “Piw yw hemma, neb a gudh kusul heb godhvos?”
Yn sur my a gewsis a daklow na gonvedhis,
taklow re vryntin ragov dh’aga godhvos.
4 “Klew, my a’th pys, ha my a gews;
my a wovynn orthis ha ty a worthyp.”
5 My re glewsa ahanas dre glewans an skovarn,
mes lemmyn ow dewlagas re’th welas;
6 rakhenna my a’m kas ow honan,
ha koedha yn edrek yn doust ha lusu.’

Pennlavar

7 Wosa an ARLOEDH dhe leverel an taklow ma dhe Job ev a leveris dhe Elifaz an Temanyas: ‘Ow sorr re dhewis er dha bynn hag erbynn dha dhew goweth, drefenn na gewssowgh ahanav an pyth yw ewn, kepar dell wrug ow gwas Job. 8 Rakhenna kemmerewgh lemmyn dhywgh seyth tarow ha seyth hordh ha mos dhe’m gwas Job hag offrynna ragowgh offrynn leskys, ha’m gwas Job a bys ragowgh ha my a dhegemmer y bysadow,

ha ny'gas dyghtyav herwydh agas follenep; rag ny gewssowgh
ahanav an pyth yw ewn, kepar dell wrug ow gwas Job.' [9] Elifaz
an Temanyas ha Bildad an Shuhyas ha Sofar an Naamathyas
eth ha gul herwydh an pyth a worhemmynnis an ARLOEDH
dhedha; ha'n ARLOEDH a dhegemmeras pysadow Job.

Rychys Job Asverys

[10] Wosa Job dhe bysi rag y gowetha, an ARLOEDH a restoryas
feus Job hag a ros dhodho diwweyth moy ages dell esa dhodho
kyns. [11] Oll y vreder hag oll y hwerydh a dheuth dhodho ha
pubonan re'n aswonnsa kyns ha dybri ganso yn y ji. I a'n
konfortyas ha keskodhevel ganso a-dro dhe oll an trobel re
dhrosa an ARLOEDH dhodho, ha pubonan a ros dhodho bath
a vona ha bysow a owr. [12] An ARLOEDH a vennigas an rann
dhiwedhes a vewnans Job moy ages an kynsa. Yth esa dhodho
peswardhek mil dhavas, hwegh mil gowrvargh, mil yew a oghen,
ha mil asen. [13] Hag yth esa seyth mab ha teyr myrgh dhodho.
[14] Ev a henwis an kynsa myrgh Yemima, an nessa Kesia ha'n
tressa Keren-happuk. [15] Y'n wlas oll nyns o benynes kevys
mar deg avel myrghes Job, ha'ga thas a ros dhedha eretons
war-barth gans aga breder keffrys. [16] Wosa hemma Job a vewa
seyth-ugens blydhen; hag ev a welas y vebyon ha mebyon y
vebyon bys y'n peswora henedh. [17] Ha Job a verwis, koth ha
leun a dhydhyow.

AN SALMOW

1 • 2 • 3 • 4 • 5 • 6 • 7 • 8 • 9 • 10 • 11 • 12 • 13 • 14 • 15 • 16 • 17 • 18 • 19
20 • 21 • 22 • 23 • 24 • 25 • 26 • 27 • 28 • 29 • 30 • 31 • 32 • 33 • 34 • 35 • 36
37 • 38 • 39 • 40 • 41 • 42 • 43 • 44 • 45 • 46 • 47 • 48 • 49 • 50 • 51 • 52 • 53
54 • 55 • 56 • 57 • 58 • 59 • 60 • 61 • 62 • 63 • 64 • 65 • 66 • 67 • 68 • 69 • 70
71 • 72 • 73 • 74 • 75 • 76 • 77 • 78 • 79 • 80 • 81 • 82 • 83 • 84 • 85 • 86 • 87
88 • 89 • 90 • 91 • 92 • 93 • 94 • 95 • 96 • 97 • 98 • 99 • 100 • 101 • 102 • 103
104 • 105 • 106 • 107 • 108 • 109 • 110 • 111 • 112 • 113 • 114 • 115 • 116
117 • 118 • 119 א בגדהוזחטיכלמנסעפצקרשת • 120 • 121 • 122 • 123
124 • 125 • 126 • 127 • 128 • 129 • 130 • 131 • 132 • 133 • 134 • 135 • 136 • 137
138 • 139 • 140 • 141 • 142 • 143 • 144 • 145 • 146 • 147 • 148 • 149 • 150

LYVER I

1 Gwynnvys an gour
na gerdh yn kusul an debeles,
ha na sev yn fordh peghadoryon,
ha na esedh yn esedhva an re a wra ges;
[2] mes yma y dhelit yn lagha an ARLOEDH,
hag yn y lagha y preder ev dydh ha nos.
[3] Ev a vydh avel gwydhenn
plynsys ryb goverow dowr,
ow ri hy frut yn hy seson,
ha ny wedher hy del.
Hag yn pup-tra a wra, ev a sewen.

[4] Nyns yw yndellma an debeles,
mes yth yns i avel kulyn a wra an gwyns y hwytha
dhe-ves.
[5] Rakhenna, ny sev an debeles y'n vreus,
na peghadoryon yn kuntelles an re wiryon;

6 rag an ARLOEDH a aswonn fordh an re wiryon,
mes fordh an debeles a dhe goll.

2 Prag y hwra an kenedhlow deray,
ha'n poblow devisya taklow euver?
2 Myghternedh an norvys a sev,
ha'n rewlysi a omgusul war-barth,
erbynn an ARLOEDH hag erbynn y Untys:
3 'Terryn ni aga rawyow dhe demmyn,
ha tewlel aga herdyn dhiworthyn.'

4 Neb a esedh y'n nevow a hwerth;
an Arloedh a wra ges anedha.
5 Ena ev a gews orta yn y sorr,
ha'ga broweghi yn y gonnar:
6 'My re worras ow myghtern war Sion, ow menydh sans.'

7 My a dheriv ordenans an ARLOEDH;
ev a leveris dhymm, 'Ty yw ow mab,
hedhyw my re'th tineythis.
8 Govynn orthiv, ha my a re dhis an kenedhlow y'th ertach,
ha pennow pella an nor y'th perghennogeth.
9 Ty a's terr gans gwelenn horn;
ty a's brew dhe demmyn avel lester gweythor pri.'

10 Ytho bedhewgh fur lemmyn, hwi vyghternedh;
gwrewgh vri a'n gwarnyans ma, hwi vreusysi an norvys.
11 Servyewgh an ARLOEDH gans own,
ha lowenhewgh gans krena.

12 Ymmewgh dhe'n mab, ma na vo serrys,
ha na yllowgh dhe goll y'n fordh;
rag y sorr a flamm yn skon.
Gwynnvys oll an re a hwila skovva ynno ev.

Salm a Davydh, pan fias dhiworth Absalom y vab.

3 A ARLOEDH, fatell yw ow eskerens ynkressys!
Lies yns i neb a sev er ow fynn;
2 lies yns i neb a lever a'm enev,
'Nyns eus gweres ragdho yn Duw.' *Sela.*[a]

3 Mes ty, A ARLOEDH, yw skoes a-dro dhymm,
ow glori, neb a dhrehav ow fenn.
4 My a elwis war an ARLOEDH gans ow lev,
hag ev a worthybis dhymm mes a'y venydh sans.
Sela.

5 My a wrowedhas ha koska; ha my a dhifunas,
rag an ARLOEDH a'm skoedh.
6 Ny borthav own a dhegow a vilyow a'n bobel,
neb re omsettyas a-derdro er ow fynn.

7 Sav, A ARLOEDH;
salw vy, ow Duw!
Rag ty re weskis oll ow eskerens war an challa;
ty re dorras dyns an debeles.

8 Dhe'n ARLOEDH yma selwyans;
yma dha vennath war dha bobel. *Sela.*

---

a 3:2 *Sela:* Martesen lavar a venestrouthi, yw dhe styrya drehevel an lev dhe bych ughella, po powes; po ynterlud a venestrouthi; po berrheans yw dhe styrya chanj a'n lev, po *da capo.*

Dhe vester an keur: gans daffar kerdyn. Salm a Davydh.

4 Gorthyp dhymm pan alwav, A Dhuw ow ewnder!
Ty a'm gorras yn rydhses pan en vy yn anken.
Bydh grassyes orthiv, ha klew ow fysadow.

2 Hwi vebyon den, pygemmys prys y fydh ow golewder treylys dhe dhespit?
Pygemmys prys y kerowgh euveredh, ow hwilas gow? *Sela.*

3 Mes godhvydhewgh an ARLOEDH dhe apoyntya an den duwek dhodho y honan;
an ARLOEDH a glew pan alwav warnodho.

4 Krenewgh, ha na beghewgh;
kewsewgh yn agas kolonn war agas gweli, ha bedhewgh tawesek. *Sela.*

5 Offrynnewgh sakrifisow ewnder,
ha trestyewgh y'n ARLOEDH.

6 Lies huni a lever, 'Piw a dhiskwa dader dhyn ni?
Drehav warnan golow dha fas, A ARLOEDH.'

7 Ty re worras lowender y'm kolonn
moy ages y'n termyn may feu aga ys ha'ga gwin ynkressys.

8 Yn kres my a wrowedh ha koska;
drefenn ty dha honan, A ARLOEDH, dhe wul dhymm triga yn sawder.

Dhe vester an keur: gans pibow. Salm a Davydh.

5 Ro skovarn dhe'm geryow, A ARLOEDH;
gwra vri a'm hanasa.

2 Goslow orth lev ow kri,
ow Myghtern, ha'm Duw,
rag dhiso jy y pysav.

3 A ARLOEDH, y'n myttin ty a glew ow lev;
y'n myttin my a orden ow fysadow orthis, ha goelyas.

4 Rag nyns osta Duw a gemmerro plesour yn sherewneth;
ny yll drog triga genes jy.
5 Ny sev an re woethus y'th wolok;
ty a gas an dhrogoberoryon oll.
6 Ty a dhistru an re a wowlever;
an ARLOEDH a gas an gour goesek ha fals.

7 Mes my a dheu y'th chi
dre dha dregeredh meur;
my a ombleg troha'th tempel sans
yn own ahanas.
8 Hembronk vy, A ARLOEDH, y'th ewnder
drefenn ow eskerens;
gwra dha fordh kompes a-dheragov.
9 Rag nyns eus lelder yn aga ganow;
aga holonn yw leun a spit.
Aga lonk yw logel igor,
i a fekyl gans aga thaves.
10 Gwra dhedha perthi kessydhyans aga fegh, A Dhuw;
koedhens i der aga husulyow aga honan;
towl i dhe-ves herwydh aga lies treuspass;
rag i re sevis er dha bynn.

11 Mes lowenhes seul a hwila skovva ynnos,
kanens i rag joy bynitha,
rag ty dh'aga gwitha,
ha bedhes heudhik ynnos an re a gar dha hanow.
12 Rag ty, A ARLOEDH, a vennik an den gwiryon;
ty a'n kudh gans favour kepar ha gans skoes.

Dhe vester an keur: gans daffar kerdyn; war Sheminith.
Salm a Davydh.

6 A ARLOEDH, na rebuk vy y'th sorr,
ha na geredh vy y'th konnar.
2 Bydh grassyes orthiv, A Arloedh, rag difredh ov vy;
yaghha vy, A ARLOEDH, rag ow eskern yw troblys.
3 Ow enev ynwedh yw pur dhyegrys.
Mes ty, A ARLOEDH – pygemmys prys?

4 Dehwel, A ARLOEDH, delirv ow enev;
salw vy a-barth dha dregeredh.
5 Rag yn ankow nyns eus kov ahanas;
piw a'th wormel yn ifarn?

6 Skwith ov vy a'm hanasa;
pub nos my a lyb ow gweli;
gans ow dagrow my a soub ow growedhva.
7 Ow lagas a fyll drefenn poenvos;
ev a wannha drefenn ow eskerens oll.

8 Diberthewgh dhiworthiv, hwi dhrogoberoryon oll;
rag an ARLOEDH re glewas lev ow oelva.
9 An ARLOEDH re glewas ow govynnadow;
an ARLOEDH a dhegemmer ow fysadow.
10 Oll ow eskerens a berth meth hag a vydh euthegys;
i a dreyl war-dhelergh, hag a berth meth yn tromm.

Shiggayon a Davydh, a ganas dhe'n ARLOEDH a-dro dhe Kush a Benyamin.

7 A ARLOEDH ow Duw, ynnos jy y hwilav skovva;
saw vy dhiworth oll an re a'm helgh, ha gwra ow delivra,

[2] ma na dorrons ow enev avel lew,
orth y skwardya, ha nyns eus delivrer.

[3] A ARLOEDH ow Duw, mar kwrugavy hemma;
mars eus sherewneth y'm diwleuv;
[4] mar attylis vy drog dhe'n den esa yn kres genev,
po pylla ow eskar heb ken,
[5] helghyes an eskar ow enev, ha'y gemmeres;
stankyes ev ow bewnans dhe'n dor,
ha gul dhe'm enor growedha y'n doust. *Sela.*

[6] Sav, A ARLOEDH, y'th sorr;
omdhrehav erbynn koler ow eskerens;
ha difun, A Dhuw, y'n gwirvreus a
worhemmynnsys.
[7] Ha bedhes kuntelles an poblow a-dro dhis;
warnodho kemmer dha se yn ughelder.
[8] An ARLOEDH a vreus an poblow;
breus vy, A ARLOEDH, herwydh ow ewnder,
ha herwydh ow gwiryonsys usi ynnov.

[9] Bedhes diwedh dhe dhrogober an debeles,
mes ty gwra fastya an den gwiryon,
ty neb a brev an kolonnow ha'n lonethi,
an Duw gwiryon.
[10] Yma ow skoes gans Duw,
neb a selow an re ewn aga holonn.
[11] Duw yw breusyas gwiryon,
ha Duw neb yw serrys pub dydh.

[12] Mar ny goedh den yn edrek, ev a lymm y gledha;
ev re blegyas y warak, ha'y darbari;
[13] hag ev re dharbaris dhodho daffar mernans;
ev a wra y sethow sheftys a dan.

14 Otta, ev yw torrek gans sherewneth;
ev re gonsevyas dregynn,
ha dineythi falsuri.
15 Ev re balas pytt ha'y gleudhya,
hag ev re goedhas y'n kleudh a wrug.
16 Y dhregynn a dreyl war y benn y honan,
ha'y arowder a dhiyskynn war y glopenn y honan.

17 My a wormel an ARLOEDH herwydh y ewnder,
ha kana gormola dhe hanow an ARLOEDH, an
Ughella.

Dhe vester an keur: war an Gittith. Salm a Davydh.

8 A ARLOEDH, agan Arloedh,
ass yw bryntin dha hanow yn oll an norvys;
ty neb re worras dha wolewder a-ugh an nevow.

2 Yn-mes a anow fleghigyow ha'n re ow tena
ty re fastyas nerth drefenn dha eskerens,
rag may tiswrylli an eskar ha'n dialor.

3 Pan virav orth an nevow, ober dha vysies,
an loer ha'n ster a wrussys aga fastya;
4 pyth yw den may perthydh kov anodho,
ha mab-den may hwredh vri orto?

5 Ty re'n gwrug nebes isella ages an eledh,[a]
ha'y guruna gans golewder hag enor.
6 Ty a ros dhodho mestrynses war wriansow dha
dhiwleuv;
ty re worras pup-tra yn-dann y dreys,
7 oll deves hag oghen;
hag ynwedh bestes an gwel,

---

a 8:5 *eledh:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *duwow* po *duw.*

8 ydhyn an nevow ha puskes an mor,
kekemmys a dremen dre hynsyow an moryow.

9 A ARLOEDH agan Arloedh,
ass yw bryntin dha hanow yn oll an norvys!

Dhe vester an keur war Muth-laben. Salm a Davydh.

9 My a'th wormel, A ARLOEDH, a leun golonn;
my a dheriv oll dha varthusyon.
2 My a lowenha hag a vydh fest heudhik ynnos;
my a gan gormola dhe'th hanow, an Ughella.

3 Pan dreyl ow eskerens war-dhelergh,
i a drebuch ha mos dhe goll a-dheragos.
4 Rag ty re ventenas ow gwirvreus ha'm ken;
ty re esedhas y'n se, ow preusi yn gwiryonedh.

5 Ty re geredhis an kenedhlow, ty re dhistruis an tebelwas;
ty re dhefendyas aga hanow dhe-ves bys vykken ha bynnari.
6 An eskar yw treylys yn magoryow bys vykken;
ty re dhiwreydhyas aga sitys;
aga hovadh res eth dhe goll.

7 Mes an ARLOEDH a esedh yn y se bys vykken,
ev re fastyas y se rag breus,
8 hag ev a vreus an nor yn gwiryonedh;
ev a re gwirvreus dhe'n poblow yn ewnhynseth.

9 An ARLOEDH ynwedh a vydh dinas dhe'n den truan,
dinas yn prysyow anken.
10 Ha'n re a aswonn dha hanow a drest ynnos,
rag ty, A ARLOEDH, ny forsaksys seul a'th hwila.

11 Kenewgh gormola dhe'n ARLOEDH trigys yn Sion,
derivewgh y wriansow yn mysk an poblow.
12 Rag neb a wovynn goes yn dial a berth kov anedha;
ny ankev garm an voghosogyon.

13 Bydh grassyes orthiv, A ARLOEDH;
mir orth ow anken, a wodhavav dhiworth an re
a'm kas,
ty neb a'm drehav dhiworth porthow ankow,
14 rag may teriffiv oll dha wormola
yn porthow myrgh Sion;
my a lowenha y'th selwyans.

15 An kenedhlow re sedhis y'n pytt a wrussons;
y'n roes a gudhsons, aga throes aga honan re beu
kechys.
16 Aswonnys yw an ARLOEDH, ev re wrug breus;
an tebelwas yw maglennys gans ober y dhiwleuv y
honan. *Higgayon. Sela.*

17 An debeles a dhehwel dhe ifarn,
oll an kenedhlow hag a ankovas Duw.

18 Rag ny vydh an den edhommek ankevys bynitha,
ha nyns a dhe goll bys vykken govenek an
voghosogyon.

19 Sav, A ARLOEDH, na as den dhe dryghi;
bedhes an kenedhlow breusys a-dheragos
20 Gorr own ynna, A ARLOEDH;
godhvydhes an kenedhlow nag yns marnas tus.
Sela.

10 Prag, A ARLOEDH, y sevydh a-bell?
Prag yth omgelydh yn prysyow anken?

[2] An tebelwas yn y woeth a helgh an boghosek;
bedhens i kechys gans an towlow a wrussons.

[3] Rag an tebelwas a vost a vynnas y enev,
ev a vennik an den yw kraf rag gwayn anewn,
ha dispresya an ARLOEDH.
[4] An tebelwas yn y valghder ny'n hwila;
oll y dybyansow yw, 'Nyns eus Duw.'

[5] Y fordhow a sewen pup-prys;
yma dha vreusow a-vann, yn-mes a'y wel;
ev a hwyth orth y eskerens oll.
[6] Ev re leveris yn y golonn, 'Ny drebuchyav;
a unn henedh dhe'n nessa ny vydhav yn anken.'

[7] Y anow yw leun a vollethi ha falsuri hag arwask;
yn-dann y daves yma dregynn hag anewnder.
[8] Ev a esedh ow kontrewaytya y'n trevow;
y'n kudhvaow ev a ladh an den diweres.

Y dhewlagas a aspi an anfeusik yn-dann gel.
[9] Ev a gontrewayt y'n gudhva avel lew yn fow;
ev a gontrewayt rag may talghenno an boghosek,
ev a dhalghenn an boghosek orth y denna yn y
roes.

[10] Ev a blatt, ev a ombleg dhe'n dor,
ha'n anfeusik a goedh yn y alloes.
[11] Ev a leveris yn y golonn, 'Duw re ankovas,
ev a gudh y fas, ha ny wel nevra.'

[12] Sav, A ARLOEDH; A Dhuw, drehav dha leuv;
na ankov an voghosogyon.
[13] Prag y hwra an tebelwas dispresya Duw,
ow leverel yn y golonn, 'Ny wra ev attendya'?

14 Ty re'n gwelas, rag ty a wra vri a dhregynn ha poenvos,
dh'y gemmeres y'th tiwleuv;
an anfeusik a gemmynn y honan dhiso jy;
ty yw gwereser an omdhivas.

15 Torr bregh an tebelwas ha'n drogoberer;
hwither y sherewneth ma na vo kevys namoy.
16 An ARLOEDH yw Myghtern bys vykken ha bynnari;
an kenedhlow res eth dhe goll yn-mes a'y dir ev.

17 ARLOEDH, ty re glewas desir an re uvel;
ty a gennerth aga holonn, ty a wra dhe'th skovarn goslowes,
18 dhe ri gwirvreus dhe'n omdhivas ha'n den arweskys,
ma na wrello den war an nor gorra own namoy.

Dhe vester an keur. A Davydh.

11 Y'n ARLOEDH y hwilav skovva; fatell yllowgh leverel dhe'm enev,
'Nij dhe'n menydh avel edhen?
2 Rag otta, an debeles a bleg an warak,
i a dharbar aga sethow war an gordenn,
rag may tennons y'n tewlder dhe'n re ewn aga holonn.
3 Mars yw an selyow distruys,
pandr'a yll an den gwiryon dhe wul?'

4 Yma an ARLOEDH yn y dempel sans,
yma se an ARLOEDH y'n nevow;
y dhewlagas a vir, kreghyn y dhewlagas a brev mebyon den.
5 An ARLOEDH a brev an den gwiryon ha'n tebelwas,
ha'y enev a gas an den a gar garowder.

6 Ev a wra dhe golennow tan ha loskven koedha war an
debeles avel glaw;
gwyns gwyls a vydh kevrenn aga hanaf.
7 Rag an ARLOEDH yw gwiryon, ev a gar ewnder;
an den ewnhynsek a wel y fas.

Dhe vester an keur: war Sheminith. Salm a Davydh.

12 Salw, A ARLOEDH, rag nyns eus unn dremas gesys;
rag an dus len re dhifygyas mes a vebyon den.
2 I a lever euveredh, pub den gans y hynsa;
gans gweus fekyl ha kolonn dhewblek y kowsons.

3 An ARLOEDH a dregh oll gweusyow fekyl,
an taves hag a lever bostow bras,
4 an re a lever, 'Gans agan taves y tryghyn ni,
agan gweusyow yw dhyn ni; piw yw arloedh
warnan ni?'

5 'Drefenn an voghosogyon dhe vos ravnys, drefenn
kynvann an edhommogyon,
lemmyn my a sev,' yn-medh an ARLOEDH;
'my a'n gorr y'n sawder a yeun ev.'
6 Lavarow an ARLOEDH yw lavarow glan,
avel arghans teudhys yn forn a bri,
purhes seythgweyth.

7 Ty a'gan syns, A ARLOEDH,
ty a'gan gwith[a] rag an genedhel ma bys vykken.
8 An debeles a gerdh a bub tu,
ha bileni yw ughelhes yn mysk mebyon den.

---

a 12:7 *Ty a'gan syns, A ARLOEDH, ty a'gan gwith:* Ow siwya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *Ty a's syns, A ARLOEDH, ty a'n gwith.*

Dhe vester an keur. Salm a Davydh.

13 Pygemmys prys A ARLOEDH? A wredh ow ankevi bynitha?
Pygemmys prys y kudhydh dha fas dhiworthiv?
2 Pygemmys prys y hworrav fienasow y'm enev,
ha galar y'm kolonn der an jydh?
Pygemmys prys y fydh ow eskar ughelhes warnav?

3 Mir, ha gorthyp dhymm, A ARLOEDH ow Duw!
Ro golow dhe'm dewlagas, ma na goskiv yn hun ankow;
4 ma na lavarro ow eskar, 'My re dryghis warnodho;'
ma na lowenhaho ow erbynnoryon pan wrav vy trebuchya.

5 Mes my re drestyas y'th tregeredh;
ow holonn a lowenha y'th selwyans.
6 My a gan dhe'n ARLOEDH,
rag ev re beu hel orthiv.

Dhe vester an keur. A Davydh.

14 An den anfur re leveris yn y golonn, 'Nyns eus Duw.'
Legrys yns i, hag i re wrug obereth kasadow,
nyns eus denvyth a wrello dader.

2 An ARLOEDH a viras war-woeles dhiworth nev war vebyon den,
dhe weles mars esa neb den fur
ow hwilas Duw.

3 Pubonan re dreylyas a-denewen, legrys yns i war-barth;
nyns eus denvyth a wrello dader,
nyns eus nagonan.

4 A ny gonvedh an dhrogoberoryon oll,
hag i ow tybri ow fobel kepar dell dhebrons bara?
Ny alwsons war Dhuw.

5 Ena yth esens i yn own bras,
rag yma Duw gans henedh an dus wiryon.
6 Hwi a lest kusul an boghosek,
mes an ARLOEDH yw y skovva.

7 A teffa selwyans Ysrael yn-mes a Sion!
Pan dreyl an ARLOEDH kethneth y bobel,
Yakob a lowenha, ha heudhik vydh Ysrael.

Salm a Davydh.

15 ARLOEDH, piw a yll godriga y'th tylda?
Piw a yll triga y'th venydh sans?

2 Neb a gerdh heb namm, ha gul ewnder,
ha kewsel gwirder yn y golonn;
3 an den nag eus mikenn war y daves,
ha na wra drogober dh'y hynsa,
ha na wodhev sklander erbynn y gentrevek;
4 neb a dhispres an podrynn yn y wolok ev,
ha neb a wordh an re a berth own a'n ARLOEDH;
neb a de ti kyn fo dh'y dhregynn y honan ha ny dreyl dhiworto;
5 neb na ros y arghans yn oker,
ha na gemmeras falswober erbynn an den gwiryon.

Neb a wra an taklow ma ny vydh ow trebuchya bynitha.

Miktam a Davydh.

16 Gwith vy, A Dhuw, rag ynnos jy y hwilav skovva.
[2] My re leveris dhe'n ARLOEDH 'Ty yw ow Arloedh,
nyns eus genev travyth da a-der ty.'

[3] A-barth an syns usi y'n vro, ha'n re vryntin,
yma oll ow lowena ynna i.

[4] Aga galarow a voghha, seul a fysk war-lergh duw arall;
ny offrynnav goes aga offrynnow-diwes,
ha ny gemmerav aga henwyn y'm diwweus.

[5] An ARLOEDH yw ow rann dhewisys ha'm hanaf;
ty a syns ow hevrenn.
[6] An rann re goedhas ragov yn tylleryow teg;
devri yma dhymm ertach splann.

[7] My a vennik an ARLOEDH, neb a ros dhymm kusul;
devri ow lonethi a'm kesk yn termyn nos.
[8] My re worras an ARLOEDH prest a-dheragov;
drefenn y vos ev a'm leuv dhyghow, ny drebuchyav.

[9] Rakhenna heudhik yw ow holonn, ha'm enev a lowenha,
ha'm kig ynwedh a drig yn sawder.
[10] Rag ny vynnydh gasa ow enev yn ifarn,
na ri dha Sans dhe weles an pytt.

[11] Ty a dhiskwa dhymm an fordh a vewnans;
y'th wolok jy yma lanwes lowena,
y'th leuv dhyghow yma joy nevra a bes.

Pysadow a Davydh.

17 Klew an ewnder, A ARLOEDH, goslow dhe'm garm;
ro skovarn dhe'm pysadow mes a dhiwweus heb gil.

[2] Des ow breus yn-mes a-dhiworthis;
re wello dha dhewlagas ewnder.

[3] Ty re brovas ow holonn; ty re wrug vri ahanav y'n nos;
ty re'm assayas ha ny gevsys sherewneth ynnov;
ny vydh ow ganow ow pegha.
[4] A-dro dhe oberow den, herwydh geryow dha dhiwweus,
my re omwithas rag hynsyow an den garow.
[5] Ow hammow re lenas fast orth dha hynsyow jy;
ny drebuchyas ow threys.

[6] My re elwis warnas, rag ty a worthyp dhymm, A Dhuw;
pleg dha skovarn dhymm ha klew ow lavarow.
[7] Diskwa marthusyon dha dregeredh,
ty neb a selow dre dha leuv dhyghow an re a hwila skovva
dhiworth an re a sev er aga fynn.

[8] Gwith vy avel bew an lagas;
kudh vy yn-dann skeus dha eskelli,
[9] dhiworth an debeles a'm gwask,
ow eskerens fell neb a omsett a-dro dhymm.
[10] I a vayl aga holonn gans blonek;
gans aga ganow i a gews yn hwoethus.
[11] I a dheu yn-rag er ow fynn, lemmyn i a omsett a-dro dhymm;
ervirys yns i ow thewlel dhe'n leur.
[12] Haval yw dhe lew hwansek dhe skwardya y breydh,
ha kepar ha lew yowynk ow skolkya yn-dann gel.

13 Sav, A ARLOEDH, deus er y bynn, doro e dhe'n dor!
Delirv ow enev dhiworth an tebelwas, dre dha gledha;
14 Dhiworth tus, dre dha leuv, A ARLOEDH,
dhiworth tus an bys ma.

Re gaffons aga rann y'n bewnans ma, ha bedhes aga thorr lenwys a'th kessydhyans kudh.
Bedhes aga mebyon lenwys,
ha gasens remenant an kessydhyans dh'aga fleghigyow.

15 Mes my a hwither war dha fas yn ewnder;
lowr vydh ragov, pan dhifunav, gweles dha furv.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh, gwas an ARLOEDH, a leveris geryow an gan ma dhe'n ARLOEDH y'n jydh ma'n selwis an ARLOEDH dhiworth leuv y eskerens oll, ha dhiworth Sowl; hag ev a leveris:

18 My a'th kar, A ARLOEDH, ow nerth;
2 an ARLOEDH yw ow harrek, ha'm kastell, ha'm delivrer;
ow Duw, ow harrek krev may hwilav skovva ynno,
ow skoes, ha korn ow selwyans, ow dinas.
3 My a elow war an ARLOEDH, neb yw gwiw dhe vos gormelys,
ha my a vydh selwys a'm eskerens.

4 Yth esa kerdyn ankow a-dro dhymm,
ha frosow sherewynsi a wrug euth dhymm;
5 yth esa kerdyn ifarn a-dro dhymm;
yth esa antylli ankow a-dheragov.

6 Y'm anken my a elwis war an ARLOEDH,
ha dhe'm Duw y kriis vy rag gweres.

Ev a glewas ow lev yn-mes a'n tempel,
ha'm kri a-dheragdho a dheuth bys yn y
dhiwskovarn.

7 Ena an nor a grenas ha kryghylli;
ha selyow an menydhyow a grysyas
ha krena, rag y vos serrys.
8 Mog a yskynnas mes a'y dhewfrik,
ha tan a'y anow, ow tevorya;
kolennow a dardhas yn flammow a-dhiworto.
9 Hag ev a blegyas an nevow, hag a dheuth yn-nans;
hag yth esa tewolgow yn-dann y dreys.
10 Hag ev a varghogas war jerub ha nija;
ev a nijas uskis war eskelli an gwyns.
11 Ev a wrug tewlder y gudhans, y babell a-dro dhodho,
kommol tew a dhowr y'n ebron.
12 Dhiworth an golewder a-ragdho
y gommol a dremenas,
keser ha kolennow tan.
13 An ARLOEDH ynwedh a darennas y'n nevow,
ha'n Ughella[a] a ros y lev,
keser ha kolennow tan.[b]
14 Ev a dhellos y sethow ha skattra y eskerens,[c]
lughesennow pals, ha'ga gorra yn deray.
15 Ena yth omdhiskwedhas goverow dowr,[d]
ha selyow an norvys a veu diskudhys,

---

a 18:13 *ha'n Ughella:* Ebrow *Elyon.*

b 18:13 *keser ha kolennow tan:* Nyns usi an geryow ma y'n Septuagint, nag yn 2 Samuel 22:14.

c 18:14 *ha skattra y eskerens:* Ebrow *ha'ga skattra.*

d 18:15 *goverow dowr:* Po amendyans war-lergh 2 Sam 22:15 *leuryow an mor.*

orth dha geredh, A ARLOEDH,
orth hwyth anall dha dhewfrik.

16 Ev a dhannvonas dhiworth an ughelder ha'm kemmeres,
ev a'm tennas mes a dhowrow pals.
17 Ev a'm delivras dhiworth ow eskar galloesek,
ha dhiworth an re a'm kas;
rag yth ens i re grev ragov.
18 I a dheuth er ow fynn yn jydh ow therroesa;
mes an ARLOEDH re beu skoedhyans dhymm.
19 Ev a'm dros yn-mes dhe dyller ledan;
ev a'm delivras, drefenn bos dhodho delit ynnov.

20 An ARLOEDH re wrug dhymm herwydh ow ewnder;
herwydh glander ow diwleuv yth attylis ev dhymm.
21 Rag my re synsis fordhow an ARLOEDH,
ha ny dhiberthis yn trog dhiworth ow Duw.
22 Rag yth esa oll y vreusow ev a-dheragov,
ha ny dreylys vy y ordenansow dhiworthiv.
23 Hag yth en vy divlam a-dheragdho,
ha my a omwithas dhiworth ow hammweyth.
24 Rakhenna an ARLOEDH re attylis dhymm herwydh ow ewnder,
herwydh glander ow diwleuv yn y wolok ev.

25 Gans an den tregeredhus ty a vydh tregeredhus;
gans an gour divlam ty a vydh divlam.
26 Gans an den glan ty a vydh glan;
ha gans an den kamm ty a vydh gorth.
27 Rag ty a selow an bobel uvel;
mes ty a dhre dhe'n dor an dhewlagas woethus.

28 Rag ty a enow ow lugarn;
an ARLOEDH ow Duw a wra dhe'm tewlder splanna.
29 Rag dredhos my a yll poenya erbynn lu;
ha der ow Duw my a yll lemmel dres fos.
30 Duw yw divlam y fordh;
lavar an ARLOEDH yw prevys;
skoes yw dhe seul a hwila skovva ynno.

31 Rag piw yw Duw marnas an ARLOEDH?
Ha piw yw karrek saw agan Duw ni? –
32 an Duw neb a worr grogys a nerth a-dro dhymm,
hag ev re wrug ow fordh divlam.
33 Ev a wra ow threys kepar ha treys ewigow,
ha'm settya fyrv war dylleryow ughel.
34 Ev a dhysk dhe'm diwleuv gwerrya,
ha'm diwvregh a yll plegya gwarak a vrons.
35 Ha ty re ros dhymm skoes dha selwyans,
dha leuv dhyghow a'm menten,
ha'th weres re'm meurhas.
36 Ty a ros spas ledan rag ow hammow yn-dannov,
ma na drebuchyas ow dewufern.
37 My a helgh ow eskerens ha'ga hachya;
ha ny dhehwelav bys pan vons distruys.
38 My a's brew ma na allons sevel;
i a goedh yn-dann ow threys.
39 Rag ty re worras grogys a nerth a-dro dhymm rag an gas;
ty re worras yn-dannov an re a sevis er ow fynn.
40 Ty re ros dhymm gwarrow ow eskerens,
may hallen vy distrui an re a'm kas.
41 I a grias, mes nyns esa nagonan dh'aga selwel,
war an ARLOEDH, mes ny worthybis dhedha.

42 My a's brew munys avel doust a-dherag an gwyns;
my a's trett yn-dann dreys avel leys an stretys.

43 Ty re'm delivras dhiworth strifow an bobel,
ha'm gorra yn penn an kenedhlow;
pobel na aswonnis vy a wra ow servya.
44 Kettell glewons ahanav, gostydh yns i dhymm;
estrenyon a ombleg dhymm.
45 Estrenyon a gemmer digolonn,
i a dheu ow krena yn-mes a'ga heryow.

46 An ARLOEDH a vew, ha benniges re bo ow harrek,
ha bedhes Duw ow selwyans ughelhes,
47 an Duw neb a re dhymm dial
hag a worr poblow yn-dannov,
48 neb a'm delirv dhiworth ow eskerens,
ha'm drehevel a-ugh an re a sev er ow fynn;
ty a'm delirv dhiworth an gour garow.

49 Rakhenna my a'th wormel, A ARLOEDH, yn mysk an kenedhlow,
ha kana gormola dhe'th hanow.
50 Ev a re selwyans meur dh'y vyghtern,
hag a wra tregeredh dh'y Untys,
dhe Davydh ha dh'y has bys vykken.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh.

19 An nevow a dheriv golewder Duw;
ha'n fyrmament a dhiskwa ober y dhiwleuv.
2 Dydh a gews orth dydh,
ha nos a dhiskwa skentoleth dhe nos.
3 Nyns eus kows na geryow;
nyns yw aga lev klewys.

[4] Aga lev a yn-mes dhe oll an nor,
ha'ga lavarow dhe bennow an norvys.

Ynna i y hworras ev tylda a-barth an howl,
[5] a dheu yn-mes avel gour pries dhiworth y jambour,
ow lowenhe avel kampyer dhe boenya yn y hyns.
[6] Ev a yn-mes a benn an nevow,
hag yma y hyns dhe'n penn arall anedha;
ha nyns eus travyth kudhys rag y doemmder.

[7] Lagha an ARLOEDH yw perfydh,
ow kul dhe'n enev dasvewa;
dustuniow an ARLOEDH yw sur,
ow ri furneth dhe'n re sempel.
[8] Arghadowyow an ARLOEDH yw ewn,
ow lowenhe an golonn;
gorhemmynn an ARLOEDH yw pur,
ow ri golow dhe'n dhewlagas.
[9] Own an ARLOEDH yw glan,
ow turya bys vykken;
breusow an ARLOEDH yw len,
ha gwiryon yn tien.
[10] Moy desirys yns i ages owr,
ages meur a owr fin;
ha hwekka yns i es mel,
ha'n gribenn mel.

[11] Dha was ynwedh yw gwarnys gansa;
yma gober meur dhe'n re a wra aga synsi
[12] Piw a woer konvedhes y gammweythresow?
Glanha vy dhiworth ow feghosow kudh.
[13] Gwith dha was ynwedh rag peghosow bolder;
na wrens i maystri warnav!

Ena divlam vydhav,
ha my a vydh glan a gammweyth meur.

14 Bedhes lavarow ow ganow ha prederow ow holonn
plegadow a-ragos,
A ARLOEDH ow nerth ha'm dasprenyas.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh.

20 An ARLOEDH re worthyppo dhis yn jydh anken!
Hanow Duw Yakob re'th wittho.
2 Re dhannvonno ev gweres dhis dhiworth an sentri,
ha'th krevhe jy dhiworth Sion!
3 Re bortho kov a'th offrynnow oll,
ha degemmeres dha offrynnow leskys! Sela.

4 Re wrontyo dhis mynnas dha golonn,
ha kowlwul oll dha gusul.
5 Kriyn yn lowen y'th selwyans,
hag yn hanow an ARLOEDH agan Duw ni a dhrehav
agan baneryow.
Re gowlwrello an ARLOEDH oll dha wovynnadow.

6 Lemmyn my a woer an ARLOEDH dhe selwel y Untys;
ev a worthyp dhodho dhiworth nevow y sansoleth
y'n nerth a selwyans y leuv dhyghow.
7 Re a drest yn charettow ha re yn mergh;
mes ni a berth kov a hanow an ARLOEDH agan
Duw.
8 Plegys yns dhe'n dor, ha koedhys;
mes ni a omdhrehav, ha sevel fast.

9 A ARLOEDH, salw an Myghtern;
ha gorthyp dhyn y'n jydh may helwyn.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh.

21 An myghtern a lowenha y'th nerth, A ARLOEDH;
hag y'th selwyans, assa vydh ev heudhik!

2 Ty re ros dhodho hwans y golonn,
ha ny neghsys dhodho govynnadow y dhiwweus.
Sela.

3 Rag ty a a-dheragdho gans bennathow dader;
ty a worr kurun a owr fin war y benn.

4 Ev a wovynnas bewnans orthis, ha ty a'n ros dhodho,
dydhyow hir bys vykken ha bynnari.

5 Meur yw y wolewder ev y'th selwyans;
ty a worr splannder ha meuredh warnodho.

6 Rag ty a ros dhodho bennathow bys vykken;
ty a'n gwra heudhik gans lowena a-wel dhe'th fas.

7 Rag an myghtern a drest y'n ARLOEDH;
ha dre dregeredh an Ughella ny wra ev trebuchya.

8 Dha leuv a gemmer oll dha eskerens;
dha leuv dhyghow a gemmer an re a'th kas.

9 Ty a's gwra kepar ha fornes a dan
yn prys dha sorr.
An ARLOEDH a's kollenk yn y goler,
ha'n tan a's deber.

10 Ty a dhistru aga frut dhiworth an nor,
ha'ga has dhiworth mebyon den.

11 Rag i a vynnas er dha bynn;
i a dewlis dregynn, mes ny allsons y wul.

12 Rakhenna ty a wra dhedha treylya aga heyn;
ty a dharbar kerdyn dha waregow erbynn aga fasow.

13 Bydh ughelhes, A ARLOEDH, y'th nerth!
Ni a gan hag a wormel dha alloes.

Dhe vester an keur: war Ayyeleth ha-Shahar. Salm a Davydh.

22 Ow Duw, ow Duw, prag y'm gessys?
Prag yth es'ta mar bell dhiworth ow selwyans, ha dhiworth geryow ow hynvann?

2 Ow Duw, my a arm dydhweyth, ha ny worthybydh;
nosweyth ynwedh, ha ny dawav vy.

3 Mes ty yw sans,
prest ow triga yn gologhas Ysrael.

4 Agan tasow a drestyas ynnos jy;
i a drestyas, ha ty a's delivras.

5 I a grias warnas, ha delivrys vons;
i a drestyas ynnos, ha ny vons toellys.

6 Ha my, pryv ov vy, a-der gour;
skorn mab-den, ha dispresys gans an bobel.

7 Seul a'm gwel a wra ges ahanav,
i a gamm aga min ha shakya an penn.

8 'Trest y'n ARLOEDH ma'n deliffro.
Gwres ev y dhelivra, rag ev a'n jeves delit ynno.'

9 Mes ty yw neb a'm kemmeras mes a'n brys;
ty a'm gwithas saw war dhiwvronn ow mamm.

10 Tewlys en vy warnas a-dhiworth an brys,
ty yw ow Duw a-dhiworth torr ow mamm.

11 Na vydh pell dhiworthiv,
rag anken a dheu yn ogas
ha nyns eus neb a weresso.

12 Terewi pals re dheuth y'm kyrghynn,
terewi krev a Bashan a omsett a-dro dhymm;

13 i a iger aga ganow a-les er ow fynn,
kepar ha lew ow skwardya hag owth usa.

14 Skoellys ov vy avel dowr,
ha'm eskern oll yw diskevelsys,
ow holonn yw kepar ha koer;
teudhys yw yn mysk ow holodhyon.
15 Ow nerth yw desyghys avel darn a briweyth,
ha'm taves a len orth ow grudh;
ha ty a'm gorr yn doust ankow.

16 Rag keun re dheuth a-dro dhymm;
kuntelles an debeles re'm keas;
i re wanas ow diwleuv ha'm treys.
17 My a yll nivera ow eskern oll;
i a lagatt hag a vir orthiv.
18 I a rann ow dillas yntredha,
war ow gwisk i a dewl prenn.

19 Mes na vydh pell dhiworthiv, A ARLOEDH;
ow nerth, deus uskis dhe'm gweres.
20 Delirv ow enev dhiworth an kledha,
ow bewnans dhiworth maystri an ki.
21 Salw vy a anow an lew,
rag ty re'm gorthybis yn-mes a gern an oghen gwyls.

22 My a dheriv dha hanow dhe'm breder;
yn mysk an kuntelles my a'th wormel.
23 Hwi neb a berth own a'n ARLOEDH, gormelewgh ev!
Hwi oll, has Yakob, gordhyewgh ev,
ha hwi oll, has Ysrael, perthewgh euth anodho
24 Rag ny dhispresyas ev nag aborrya
anken an den truan;
ha ny gudhas y fas ragdho,
mes pan grias warnodho ev a'n klewas.

25 Ahanas jy yw ow gormola y'n kuntelles meur;
my a dal ow ambosow a-wel dhe'n re a berth own ahanas
26 An dus truan a dheber hag a vydh lenwys;
an re a hwila an ARLOEDH a'n gormel;
re vewo agas kolonn bynnari.

27 Oll pennow an norvys a berth kov
ha treylya dhe'n ARLOEDH;
hag oll teyluyow an kenedhlow
a wordh a-dheragos.
28 Rag yma an myghternsys dhe'n ARLOEDH;
hag ev yw an rewler yn mysk an kenedhlow.

29 Oll an vrasyon war an nor a dheber ha gordhya;
oll an re a dhiyskynn dhe'n doust a ombleg a-dheragdho,
ha ny yll denvyth bewhe y enev y honan.
30 Linyeth a'n serv;
tus a re derivas a'n ARLOEDH dhe'n henedh a dheu.
31 I a dheu, ha derivas y ewnder dhe bobel a vydh genys,
ev dhe vos neb a wrug hemma.

Salm a Davydh.

23 An ARLOEDH yw ow bugel, ny vydh esow warnav.
2 Ev a wra dhymm growedha yn peurvaow gwyrdh;
ev a'm hembronk ryb an dowrow kosel.
3 Ev a wra dhe'm enev dasvewa.
Ev a'm hembronk yn hynsyow ewnder
a-barth y hanow ev.

4 Ha kyn kerdhav dre nans skeus ankow,
ny borthav own a dhrog;

rag yth esos genev;
dha welenn ha'th lorgh
a'm hebaskha.

5 Ty a bareus moes a-dheragov
yn golok ow eskerens;
ty re untyas ow fenn gans oyl,
ow hanaf yw gorlenwys.
6 Sur, dader ha tregeredh a'm hol oll dydhyow ow bewnans,
ha my a drig yn chi an ARLOEDH bynitha.

Salm a Davydh.

24 Dhe'n ARLOEDH yma an nor ha myns eus ynno,
an norvys, ha'n re usi trigys ynno.
2 Rag ev re'n selyas war an moryow,
ha'y fastya war an dowrow.

3 Piw a yskynn yn menydh an ARLOEDH?
Ha piw a sev yn y dyller sans?
4 An den glan y dhiwleuv ha pur y golonn,
na dhrehevis y enev dhe euveredh,
na lia yn fals.
5 Ev a dhegemmer bennath dhiworth an ARLOEDH,
hag ewnder dhiworth Duw y selwyans ev.
6 Hemm yw kenedhel an re a'n hwila,
neb a hwila fas an Duw a Yakob. Sela.

7 Drehevewgh agas pennow, hwi borthow,
ha bedhewgh drehevys, hwi dharasow heb diwedh,
ha'n Myghtern a wolewder a dheu a-bervedh.
8 Piw yw an Myghtern a wolewder?
An ARLOEDH krev ha galloesek,
an ARLOEDH galloesek yn kas.

9 Drehevewgh agas pennow, hwi borthow,
ha bedhewgh drehevys, hwi dharasow heb diwedh,
ha'n Myghtern a wolewder a dheu a-bervedh.
10 Piw yw an Myghtern a wolewder?
ARLOEDH an luyow,
ev yw an Myghtern a wolewder. *Sela.*

Salm a Davydh.

25 Dhiso jy, A ARLOEDH, y trehavav ow enev.
2 Ow Duw, my a drest ynnos jy,
na as vy dhe berthi meth;
na vedhes ow eskerens heudhik a'm govis.
3 Sur na berthes meth an re a drest ynnos jy;
perthes meth an re a wra falsuri heb ken.

4 Diskwa dhymm dha fordhow, A ARLOEDH;
dysk dhymm dha hynsyow.
5 Hembronk vy y'th wirder, ha dysk dhymmo vy,
rag ty yw Duw ow selwyans;
ynnos jy y trestyav oll an jydh.

6 Porth kov, A ARLOEDH, a'th truedh ha'th tregeredh,
rag i re beu yn few trank heb worfenn.
7 Na borth kov a beghosow ow yowynkneth, na'm
kammweyth;
herwydh dha dregeredh porth kov ahanav,
A ARLOEDH, a-barth dha dhader.

8 Da hag ewn yw an ARLOEDH;
rakhenna ev a dhysk dhe beghadoryon y'n fordh.
9 Ev a hembronk an re uvel yn gwirvreus,
hag ev a dhysk y fordh dhe'n voghosogyon.
10 Oll hynsyow an ARLOEDH yw tregeredh ha gwirder,
dhe'n re a with y gevambos ha'y dhustuniow.

11 A-barth dha hanow, A ARLOEDH,
gav dhymm ow hammweyth, rag meur yw.
12 Py den yw ev neb a berth own a'n ARLOEDH?
Ev a dhysk dhodho y'n fordh a dhewis ev.

13 Y enev a drig yn sewenyans,
ha'y has a erit an tir.
14 Yma kevrin an ARLOEDH gans an re a berth own anodho,
hag ev a dhiskwa dhedha y gevambos.
15 Prest yma ow dewlagas war an ARLOEDH,
hag ev a dhre ow threys yn-mes a'n roes.

16 Treyl dhymmo vy, ha bydh grassyes orthiv;
rag digoweth ha boghosek ov vy.
17 Ankenyow ow holonn yw meur aga niver,
tenn vy yn-mes a'm ankres.
18 Mir orth ow anken ha'm poenvos,
ha gav oll ow feghosow.

19 Mir orth ow eskerens, rag meur yw aga niver,
ha gans kas fell i a'm kas.
20 Gwith ow enev ha gwra ow delivra;
na as vy dhe berthi meth, rag my a hwila skovva ynnos jy.
21 Re'm gwittho perfydhder ha gwiryonsys,
rag my a hwila skovva ynnos jy.

22 Daspren Ysrael, A Dhuw,
yn-mes a'y ankenyow oll.

Salm a Davydh.

26 Breus vy, A ARLOEDH,
rag my re gerdhas y'n tivlam,
ha my re drestyas y'n ARLOEDH heb trebuchya.

[2] Hwither vy, A ARLOEDH, ha prov vy;
assay ow lonethi ha'm kolonn.
[3] Rag yma dha dregeredh a-dherag ow dewlagas,
ha my re gerdhas y'th wirder.

[4] Ny esedhis vy gans koegyon,
ha ny gowethyav gans tus fekyl.
[5] My re gasas kuntelles an dhrogoberoryon,
ha ny esedhav gans an debeles.

[6] My a wolgh ow diwleuv yn gwiryonsys,
ha mos a-dro dhe'th alter, A ARLOEDH;
[7] Ow kana kan a rasyans,
hag ow terivas dha varthusyon oll.

[8] ARLOEDH, my re garas trigva dha ji,
an tyller mayth annedh dha wolewder.
[9] Na guntell ow enev gans peghadoryon,
na'm bewnans gans tus woesek;
[10] Yma dregynn yn aga diwleuv,
ha'ga leuv dhyghow yw leun a falswobrow.

[11] Ha my, my a gerdh heb namm;
daspren vy, ha bydh grassyes orthiv.
[12] Ow throes a sev yn tyller kompes;
y'n kuntellesow my a'th vennik, A ARLOEDH.

Salm a Davydh.

27 An ARLOEDH yw ow golow ha'm selwyans;
piw anodho y porthav own?
An ARLOEDH yw kastell ow bewnans;
piw anodho y fydhav ownek?

[2] Pan dheuth an dhrogoberoryon y'm ogas
dhe dhybri ow hig,

ow eskerens ha'm envi,
i a drebuchyas ha koedha.

[3] Kynth hwrello lu kampya er ow fynn,
ny berth ow holonn own;
kyn sortyo bresel er ow fynn,
hwath my a vydh fydhyansek.

[4] Unn dra a wovynnis orth an ARLOEDH,
henna a hwilav:
my dhe driga yn chi an ARLOEDH
dres oll dydhyow ow bewnans,
dhe vires orth tekter an ARLOEDH,
ha dhe brederi yn y dempel.

[5] Rag ev a'm kel yn y skovva
yn jydh anken;
yn goskes y dylda ev a'm kudh;
ev a'm gorr war-vann war garrek.

[6] Ha lemmyn, ow fenn a vydh ughelhes
a-ugh ow eskerens a-derdro;
ha my a offrynn sakrifisow a lowena
yn y skovva;
my a gan, ha kana gormola dhe'n ARLOEDH.

[7] Goslow, A ARLOEDH, pan armav gans ow lev,
bydh grassyes orthiv, ha gorthyp dhymm.
[8] Ow holonn re leveris ahanas, 'Hwila y fas.'
Dha fas, A ARLOEDH, a hwilav vy.
[9] Na gudh dha fas ragov;
na dowl dha was dhe-ves yn sorr.
Ty re beu ow gweres.
Na wra ow gasa na forsakya,
A Dhuw ow selwyans.

10 Pan y'm forsak vy ow thas ha'm mamm,
an ARLOEDH a'm degemmer.

11 Dysk dhymm dha fordh, A ARLOEDH,
ha hembronk vy yn hyns kompes,
drefenn ow eskerens.
12 Na'm ro vy dhe vynnas ow eskerens;
rag fals dhustuniow re sevis er ow fynn,
ha'n re a gews yn hager.

13 Hemma a grysav, my dhe weles dader an ARLOEDH
yn tir an re vew.
14 Gwra fydhya y'n ARLOEDH;
bydh nerthek ha bedhes dha golonn konfortys;
ha gorta an ARLOEDH.

Salm a Davydh.

28 Warnas jy y halwav, A ARLOEDH;
ow harrek, na vydh bodhar orthiv vy,
ma na viv, mar tewydh,
kepar ha'n re a dhiyskynn dhe'n pytt.
2 Klew lev ow govynnadow,
pan griav dhis rag gweres,
pan dhrehavav ow diwleuv
troha'th tempel sans.

3 Na'm kemmer vy dhe-ves gans an debeles
na gans an dhrogoberoryon,
neb a lever kres gans aga hynsa,
ha dregynn yn aga holonn.
4 Ro dhedha i herwydh aga ober,
ha herwydh sherewneth aga gwriansow;
ro dhedha i herwydh ober aga diwleuv;
attal dhedha aga gober gwiw.

5 Rag ny wrons vri a wriansow an ARLOEDH,
na ober y dhiwleuv,
ev a's tewl dhe'n dor, ha ny's drehav.

6 Benniges re bo an ARLOEDH,
rag ev re glewas lev ow govynnadow.
7 An ARLOEDH yw ow nerth ha'm skoes;
ow holonn re drestyas ynno ev,
ha gweresys ov vy, ytho ow holonn a lowenha yn feur,
ha gans ow han my a'n gormel.

8 An ARLOEDH yw nerth y bobel,
hag ev yw skovva selwyans y Untys.
9 Salw dha bobel, ha bennik dha ertach;
bydh aga bugel, ha'ga drehevel bynitha.

Salm a Davydh.

29 Rewgh dhe'n ARLOEDH, hwi vebyon Duw,
rewgh dhe'n ARLOEDH gordhyans ha nerth.
2 Rewgh dhe'n ARLOEDH an gordhyans a dhegoedh dh'y hanow;
gordhyewgh an ARLOEDH yn tekter sansoleth.

3 Yma lev an ARLOEDH war an dowrow;
an Duw a wolewder a wra taran;
yma an ARLOEDH war an dowrow meur.
4 Lev an ARLOEDH yw galloesek,
lev an ARLOEDH yw leun a splannder.

5 Lev an ARLOEDH a derr an sedres,
ha'n ARLOEDH a derr sedres Lebanon
6 Hag ev a wra dhedha terlemmel avel leugh,
Lebanon ha Siryon avel ojyon gwyls yowynk.

7 Lev an ARLOEDH a rann flammow tan;

8 lev an ARLOEDH a wra dhe'n difeyth krena,
an ARLOEDH a wra dhe dhifeyth Kadesh krena.

9 Lev an ARLOEDH a wra dhe'n derow krena,
hag a lommha an koesow;
hag yn y dempel pubonan a gews a'y wolewder.

10 An ARLOEDH a esedh yn y se war an liv;
ha'n ARLOEDH a esedh avel Myghtern bys vykken.
11 An ARLOEDH a re nerth dh'y bobel;
an ARLOEDH a vennik y bobel gans kres.

Salm a Davydh. Kan dhe sakrans an Tempel.

30 My a'th ughelha, A ARLOEDH, rag ty re'm drehevis,
ha ny essys ow eskerens dhe lowenhe a'm govis.
2 A ARLOEDH ow Duw, my a grias warnas,
ha ty re'm yaghhas.
3 A ARLOEDH, ty re dhrehevis ow enev yn-bann
dhiworth ifarn,
ty re'm bewhas, ma na ylliv yn-nans dhe'n pytt.

4 Kenewgh gormola dhe'n ARLOEDH, hwi y syns ev,
ha grassewgh dh'y hanow sans.
5 Rag ny dhur y sorr saw pols byghan;
yn y ras yma bewnans.
Oelva a dhur dres an nos,
mes lowena a dheu y'n myttin.

6 Ha my, my a leveris y'm sewenyans,
'Ny drebuchyav vy nevra.'
7 Y'th tader, A ARLOEDH,
ty a wrussa dhymm sevel avel menydh krev;
mes ty a gudhas dha fas,
ha dyegrys veuv.

8 Warnas jy, A ARLOEDH, y helwis vy;
hag orth an ARLOEDH y hwrugavy govynnadow.
9 Py gwayn vydh y'm goes
pan av yn-nans dhe'n pytt?
A vydh an doust orth dha wormel,
a vydh ev ow terivas dha wirder?
10 Klew, A ARLOEDH, ha bydh grassyes orthiv;
A ARLOEDH, bydh ow gwereser.

11 Ty re dreylyas ow hynvann dhe dhons;
ty re dhiwiskas ow yskar
ha'm grogysa gans lowender.
12 Rakhenna ow enev a gan gormola ha ny dew.
A ARLOEDH ow Duw, my a'th wormel bys vykken.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh.

31 Ynnos jy, A ARLOEDH, y hwilav skovva;
na as vy nevra dhe berthi meth;
gwra ow delivra y'th ewnder.
2 Pleg dha skovarn dhymm;
gwra ow delivra yn uskis;
bydh dhymm karrek grev,
ha kastell dhe'm selwel.

3 Rag ty yw ow harrek grev ha'm kastell;
a-barth dha hanow, bydh ow hembrenkyas ha
kevarwoedh vy.
4 Tenn vy mes a'n roes a gudhsons dhymm,
rag ty yw ow skovva.
5 Y'th leuv jy y kemmynnav vy ow spyrys;
ty re'm dasprenas, A ARLOEDH, Duw a wiryonedh.

6 My re gasas an re a wra vri a euveredh gwag;
mes my a drest y'n ARLOEDH.

7 My a vydh heudhik ha lowenhe y'th tregeredh,
rag ty re welas ow foenvos,
hag aswonn ankenyow ow enev.
8 Ny'm gessys vy yn dorn an eskar;
ty re worras ow threys yn tyller ledan.

9 Bydh grassyes orthiv, A ARLOEDH, rag yth ov vy yn ankres;
ow lagas a fyll drefenn poenvos;
ha'm enev ha'm torr ynwedh.
10 Rag ow bewnans yw difygys gans keudh,
ha'm blydhynyow gans kynvann;
ow nerth a fyll drefenn ow drogober,
ha'm eskern a wedher.

11 Skorn ov vy yn mysk ow eskerens oll,
ha kyns oll yn mysk ow hentrevogyon,
hag own dhe'n re aswonnys genev;
an re a'm gwelas mes a ji a gildennas dhiworthiv.
12 Ankevys ov vy kepar ha den marow gyllys mes a gov;
yth ov vy avel lester trogh.
13 Rag my re glewas kabel lies huni;
yth esa euth a bub tu,
hag i owth omgusulya war-barth er ow fynn;
i a dewlis towl dhe gemmeres ow bewnans.

14 Mes my a drestyas ynnos jy, A ARLOEDH;
my a leveris, 'Ty yw ow Duw.'
15 Yma ow thermynyow y'th leuv jy;
gwra ow delivra dhiworth leuv ow eskerens ha dhiworth ow helghysi.
16 Gwra dhe'th fas golowi war dha was;
salw vy a-barth dha dregeredh.

17 Na as vy dhe berthi meth, A ARLOEDH,
rag my re elwis warnas;
perthes an debeles meth,
ha bedhens i tawesek y'n bedh.
18 Bedhes avlavar an gweusyow gowek,
neb a lever erbynn an re wiryon yn howtyn,
gans goeth ha despit.

19 Ass yw meur dha dhader,
a dharbarydh dhe'n re a'th own,
a wrussys rag an re a hwila skovva
ynnos jy a-dherag mebyon den!
20 Yn goskes dha fas ty a's kudh
rag towlow den;
ty a's kudh yn skovva,
pell dhiworth strif tavosow.

21 Benniges re bo an ARLOEDH,
rag ev re dhiskwedhas tregeredh marthys dhymm
yn sita grev.
22 Rag my a leveris y'm toeth,
'Treghys ov vy a-dherag dha dhewlagas.'
Mes ty a glewas lev ow govynnadow
pan griis vy warnas.

23 Kerewgh an ARLOEDH, oll y syns ev!
An ARLOEDH a with an re len,
mes ev a dal yn hel dhe'n re a omdheg yn
hwoethus.
24 Bedhewgh krev ha bedhes agas kolonn konfortys,
oll hwi a drest y'n ARLOEDH.

Salm a Davydh. Maskil.

32 Gwynnvys neb yw gevys y gammweyth,
ha neb yw kudhys y beghes.

[2] Gwynnvys an den na reken an ARLOEDH kammweyth
dhodho,
ha nag eus falsuri yn y spyrys.

[3] Pan dewis vy heb aswonn ow feghes, ow eskern a
wedhras,
ha my owth hanasa oll an jydh.
[4] Rag dydhweyth ha nosweyth poes o dha leuv warnav;
ow sugen o treylys kepar hag yn syghor hav. Sela.

[5] My a aswonnis ow feghes dhiso jy,
ha ny gudhis ow hammweyth.
My a leveris, 'My a yes ow hammweyth dhe'n
ARLOEDH;'
ha ty a avas kabel ow feghes. Sela.

[6] Rakhenna y hwra pubonan yw glan
pysi warnas jy,
yn prys may hyllir dha gavoes, devri yn liv an
dowrow meur,
ny dhons ogas dhodho.
[7] Ty yw ow hovva,
ty a'm gwith rag anken;
ty a dheu a-dro dhymm gans kanow livreson. Sela.

[8] My a'th kevarwoedh, ha dyski dhis an fordh mayth
yw res dhis mos;
ha gans ow lagas warnas my a'th kusul.
[9] Na vedhewgh kepar ha'n margh na'n mul, heb
konvedhes,
res yw dhedha bos synsys gans genva ha fronn,
ma na dheffons ogas dhis.

[10] Galarow pals a vydh dhe'n tebelwas,
mes neb a drest y'n ARLOEDH, tregeredh a dheu
a-dro dhodho.

11 Lowenhewgh y'n ARLOEDH, ha bedhewgh heudhik,
hwi an re wiryon,
germewgh yn lowen, oll hwi yw ewnhynsek agas
kolonn.

33 Lowenhewgh y'n ARLOEDH, hwi an re wiryon.
Gormola yw gwiw dhe'n re ewnhynsek.
2 Gormelewgh an ARLOEDH gans lyra;
kenewgh gormola dhodho gans telynn a dheg
kordenn.
3 Kenewgh dhodho kan nowydh;
tennewgh an kerdyn yn konnyk, gans garmow
ughel.

4 Rag ewn yw ger an ARLOEDH,
hag oll y wriansow yw gwrys yn lenduri.
5 Ev a gar ewnder ha gwirvreus;
leun yw an norvys a dhader an ARLOEDH.

6 Dre er an ARLOEDH an nevow a veu gwrys,
hag oll aga lu gans anall y anow.
7 Ev a guntellas dowrow an mor war-barth yn graghell;
ev a worr an downderyow yn gwithvaow.

8 Perthes own a'n ARLOEDH oll an nor;
seves yn euth anodho oll trigoryon an norvys.
9 Rag ev a gewsis, hag yndella y feu gwrys;
ev a worhemmynnis ha pup-tra a sevis yn fast.

10 An ARLOEDH a dhiswra kusul an kenedhlow;
ev a dhiswra towlow an poblow.
11 Kusul an ARLOEDH a sev bynitha,
prederow y golonn a unn henedh dhe'n nessa.
12 Gwynnvys an genedhel hag yw an ARLOEDH hy Duw,
an bobel dewisys ganso dhe vos y ertach y honan.

13 An ARLOEDH a vir war-woeles dhiworth nev,
hag a wel oll mebyon den;
14 dhiworth tyller y drigva ev a vir
orth oll trigoryon an norvys.
15 Ev a form aga holonnow yn kettep penn,
ev a aspi oll aga gwriansow.
16 Nyns eus myghtern a allo bos selwys gans lu meur;
nyns yw breselyas krev delivrys gans galloes meur.
17 Euveredh yw trestya yn margh rag selwyans,
ha nyns yw denvyth selwys gans y nerth bras.

18 Otta, yma lagas an ARLOEDH war an re a berth own
anodho,
war an re a drest yn y dregeredh;
19 may teliffro aga enev dhiworth ankow,
ha'ga gwitha yn few yn termyn nown.

20 Agan enev a worta an ARLOEDH;
ev yw agan gweres ha'gan skoes.
21 Rag agan kolonn a lowenha ynno,
drefenn ni dhe drestya yn y hanow sans.
22 Bedhes dha dregeredh, A ARLOEDH, warnan,
kepar dell worryn agan trest ynnos.

Salm a Davydh, pan omwul bos mus a-dherag Abimelek, ma'n tewlis ev mes, hag ev eth alena.

34 My a vennik an ARLOEDH pup-prys;
y wormola a vydh prest y'm ganow.
2 Ow enev a wra y vost y'n ARLOEDH;
an re hwar a glew anodho, ha lowenhe.
3 Meurhewgh an ARLOEDH genev vy,
hag ughelhyn ni y hanow war-barth.

4 My a hwilas an ARLOEDH, hag ev a worthybis dhymm,
ha'm delivra dhiworth pup-tra a borthav own anodho.
5 Mirewgh orto ha dewynnewgh gans joy;
ena ny wra agas fas perthi meth.
6 An den truan ma a elwis, ha'n ARLOEDH a glewas,
ha'y sawya a'y ankenyow oll.
7 El an ARLOEDH a gamp a-dro dhe'n re a berth own anodho
hag ev a's delirv.
8 Gwrewgh tastya ha gweles an ARLOEDH dhe vos da;
gwynnvys an den a hwila skovva ynno ev.
9 Perthewgh own a'n ARLOEDH, hwi y syns ev,
rag ny fyll travyth dhe'n re a berth own anodho.
10 An lewyon yowynk yw yn esow hag i a berth nown,
mes ny fyll travyth dha dhe'n re a hwila an ARLOEDH.

11 Dewgh, hwi fleghes, goslowewgh orthiv;
my a dhysk dhywgh own an ARLOEDH.
12 Py den eus neb yw hwansek dhe vewnans,
hag a vynn dydhyow pals rag may hwello da?
13 Gwith dha daves rag drog,
ha'th tiwweus rag leverel falsuri.
14 Treyl dhiworth drog, ha gwra da;
hwila kres, ha'y helghya.

15 Yma dewlagas an ARLOEDH war an re wiryon,
ha'y dhiwskovarn troha'ga kri.
16 Yma fas an ARLOEDH erbynn an re a wra drog,
dhe gisya aga hovadh dhiworth an norvys.
17 An re wiryon a arm, ha'n ARLOEDH a glew,
ha'ga delivra dhiworth aga ankenyow oll.

18 Yma an ARLOEDH ogas dhe'n re trogh aga holonn,
hag ev a selow an re keudhesik aga spyrys.

19 Meur yw ankenyow an den gwiryon,
mes an ARLOEDH a'n delirv dhiworta oll.
20 Ev a syns y eskern oll;
nyns yw onan anedha brewys.
21 Droktra a ladh an tebelwas,
ha'n re a gas an den gwiryon a vydh kessydhys.
22 An ARLOEDH a dhaspren enev y wesyon;
ha ny vydh kessydhys denvyth a'n re a hwila
skovva ynno ev.

Salm a Davydh.

35 Striv, A ARLOEDH, gans an re a striv genev;
omladh erbynn an re a omladh er ow fynn.
2 Dalghenn an skoes ha'n bokler,
ha sav rag ow gweres.
3 Tenn an guw yn-mes,
ha ke an fordh erbynn an re a'm helgh;
lavar dhe'm enev,
'My yw dha selwyans.'

4 Perthes meth, ha bedhes konfondys
neb a hwila ow enev;
bedhes treylys war-dhelergh ha shyndys,
neb a dhevis ow fystik.
5 Bedhens i avel kulyn a-dherag an gwyns,
hag el an ARLOEDH orth aga herdhya.
6 Bedhes aga fordh tewl ha slynk,
hag el an ARLOEDH orth aga helghya.

7 Rag heb ken i re gudhas aga roes dhymm yn pytt;
heb ken i re balas pytt rag ow enev.

[8] Bedhes ev sowdhenys gans terroes,
ha bedhes ev kemmerys y'n roes a gudhas ev;
koedhes ev ynni dhe derroes.

[9] Ha'm enev a vydh heudhik y'n ARLOEDH,
ow lowenhe yn y selwyans.
[10] Ow eskern oll a lever,
A ARLOEDH, piw yw avelos jy,
ow telivra an den gwann
dhiworth piwpynag a vo re grev ragdho,
an den gwann ha boghosek dhiworth neb a'n pyll.

[11] Fals dhustuniow a sev;
i a wovynn dhiworthiv taklow na aswonnav.
[12] I a attylis dhymm drog rag da,
ha hemma o kollva dhe'm enev.
[13] Pan ens i klav,
my a omwiskas yn yskar,
hag uvelhe ow enev gans penys,
ha'm pysadow a dhehwelis heb gorthyp.
[14] My a gerdhas a-dro ow kyni kepar ha pan ve ow
howeth po ow broder;
my a blegyas dhe'n dor yn galarwisk,
kepar ha den ow kyni y vamm.

[15] Ha pan drebuchis vy, i a omguntellas yn lowen,
avel estrenyon na aswonnis vy
i a omguntellas er ow fynn;
i a'm skwardyas heb hedhi.
[16] Avel tus ongrassyes i a wrug ges ahanav,
i a dheskornas aga dyns orthiv.

[17] Arloedh, pygemmys prys y firydh?
Delirv ow enev dhiworth an re a us,
ow bewnans dhiworth an lewyon.

18 My a ras dhis y'n kuntelles meur;
my a'th wormel yn mysk routh veur.

19 Na as ow fals eskerens dhe lowenhe a-dro dhymm;
na as an re a'm kas heb ken dhe wynkya gans an lagas.

20 Rag ny gewsons a gres,
mes i a dhevis fals eryow
erbynn an re yw kosel y'n tir.

21 I a igoras aga ganow a-les er ow fynn;
i a leveris, 'Aha, aha,
agan lagas re'n gwelas.'

22 Ty re'n gwelas, A ARLOEDH; ytho na vydh tawesek,
A Arloedh, na vydh pell dhiworthiv.

23 Sav, ha difun rag ow gwirvreus,
rag pledya ow hen, ow Duw ha'm ARLOEDH.

24 Breus vy, A ARLOEDH ow Duw, y'th ewnder,
ha na as i dhe lowenhe a-dro dhymm.

25 Na as i dhe leverel yn aga holonn,
'Gwynn agan bys;'
na as i dhe leverel, 'Ni re'n kollonkas.'

26 Perthens i meth ha bedhens i shyndys war-barth
neb a lowenha y'm happ drog;
bedhens i gwiskys yn meth ha despit
neb a voghha aga honan er ow fynn.

27 Garmes yn lowen ha bedhes heudhik
an re a lowenha y'm ewnder,
ha prest leverens i,
'Meur yw an ARLOEDH,
neb yw hwansek dhe les y was.'

28 Ha'm taves a gews a'th ewnder,
hag a'th wormola oll an jydh.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh, gwas an ARLOEDH.

36 Kammweythres a gews dhe'n tebelwas
a-bervedh yn y golonn
nyns eus own Duw
a-dherag y dhewlagas.
2 Rag ev a fekyl y honan a-dherag y dhewlagas y honan
na vydh y gammweyth kasadow diskudhys.
3 Geryow y anow yw gwag ha toell;
ev re astelas bos fur ha gul da.
4 Ev a dewl dregynn war y weli;
hag ev a worr y honan yn fordh nag yw da;
ny hepkorr sherewneth.

5 Yma dha dregeredh, A ARLOEDH, y'n nevow,
ha'th lenduri a dhrehedh bys y'n ebron.
6 Dha ewnder yw kepar ha menydhyow Duw,
dha vreusow yw kepar ha'n downder meur.
Ty, A ARLOEDH, a selow den hag enyval.

7 Ass yw drudh dha dregeredh, A Dhuw!
Mebyon den a hwila skovva yn-dann skeus dha
eskelli.
8 I a vydh lenwys a helder dha ji,
ha ty a wra dhedha eva dhiworth avon dha
blesours.
9 Rag genes jy yma fenten bewnans;
y'th wolow jy y hwelyn ni golow.

10 Ystynn dha dregeredh dhe'n re a'th aswonn,
ha'th ewnder dhe'n re ewnhynsek aga holonn!
11 Na dhes troes an den goethus er ow fynn,
na'm herdhyes vy dhe-ves leuv an debeles.
12 Ena re goedhas an dhrogoberoryon;
tewlys yns i dhe'n dor, ha ny yllons sevel.

Salm a Davydh.

37 Na sorr drefenn an dhrogoberoryon;
ha na borth avi orth an re a wra sherewneth.
2 Rag avel gwels i a wedher yn skon,
ha krina avel losow gwyrdh.

3 Trest y'n ARLOEDH ha gwra da;
trig y'n tir, ha bedhes diogeledh yn dha beurva.
4 Lowenha y'n ARLOEDH,
hag ev a re dhis govynnadow dha golonn.

5 Kommytt dha fordh dhe'n ARLOEDH;
trest ynno, hag ev a'n gwra.
6 Ev a wra dhe'th ewnder splanna avel golow,
ha'th wirvreus avel hanter-dydh.

7 Bydh kosel a-dherag an ARLOEDH, ha gwra y wortos
gans perthyans;
na sorr drefenn an den a sewen yn y fordh,
drefenn an gour a ober droktowlow.

8 Treyl dhiworth sorr, ha gas koler;
na vrogh, ma na wrylli drogober.
9 Rag drogoberoryon a vydh treghys dhe-ves,
mes an re a drest y'n ARLOEDH, i a erit an tir.

10 Hwath pols byghan ha ny vydh an tebelwas namoy;
ty a hwither y dyller yn tiwysyk, ha ny vydh ev
ena
11 Mes an re hwar a erit an tir,
hag i a gemmer plesour yn kres leun.

12 An tebelwas a dewl towl erbynn an den gwiryon,
ha deskerni y dhyns orto.

13 An Arloedh a hwerth orto,
rag ev a wel y dhydh ow tos.

14 An debeles re dennas an kledha ha plegya aga gwarak,
dhe dhisevel an den truan ha'n boghosek,
dhe ladha an re ewn aga fordh.
15 Aga kledha a dheu yn aga holonn i,
ha'ga gwaregow a vydh terrys.

16 Gwell yw an boghes usi gans an den gwiryon
ages an rychys a debeles pals.
17 Rag breghow an debeles a vydh terrys,
mes an ARLOEDH a venten an re wiryon.

18 An ARLOEDH a aswonn dydhyow an re dhivlam,
ha'ga ertach a dhur bys vykken.
19 Ny berthons meth yn droktermyn,
hag yn dydhyow esow i a vydh lenwys.

20 Mes an debeles a dhe goll;
hag eskerens an ARLOEDH a vydh avel splannder
an peurvaow;
i a dremen, yn mog y tremenons i.

21 An tebelwas a gyv kendon ha ny attal,
mes an den gwiryon yw grassyes ha hel.
22 Rag an re bennigys ganso a erit an tir,
ha'n re milligys ganso a vydh treghys dhe-ves.

23 Kammow gour yw fastys gans an ARLOEDH,
hag ev a gemmer plesour yn y fordh.
24 Kyn koettho, ny vydh ev tewlys sket dhe-ves,
rag an ARLOEDH a'n menten gans y leuv.

25 Yowynk veuv, lemmyn koth ov vy,
mes bythkweth ny welis an den gwiryon gesys,
na'y has ow peggya bara.
26 Oll an jydh ev yw grassyes hag a re kendon,
hag yma bennath war y has.

27 Treyl dhiworth drog ha gwra da;
ha trig y'n tir bys vykken.
28 Rag an ARLOEDH a gar gwirvreus,
ha ny as y syns.

Gwithys yns i bynitha,
mes has an debeles a vydh treghys dhe-ves.
29 An re wiryon a erit an ti,
ha triga ynno bys vykken.

30 Ganow an den gwiryon a lever furneth,
ha'y daves a gews a wirvreus.
31 Yma lagha y Dhuw yn y golonn;
ny drebuch y gammow.

32 An tebelwas a aspi an den gwiryon,
hag ev a assay y ladha.
33 Ny wra an ARLOEDH y asa yn y leuv,
ha ny re ev drogvreus er y bynn pan yw breusys.

34 Trest y'n ARLOEDH, ha syns y fordh ev,
hag ev a'th ughelha dhe erita an tir;
pan vo an debeles treghys dhe-ves, ty a'n gwel.

35 My re welas an tebelwas didruedh,
hag ev ow klasa avel baywydhenn las.[a]

---

a 37:35 *avel baywydhenn las:* War-lergh an Septuagint *avel sedres Lebanon.*

36 Mes my a dremenas hag otta, nyns esa ol anodho;
my a'n hwilas, ha nyns o kevys.

37 Merk an den divlam, ha mir orth an den ewnhynsek,
rag yma henedh dhe'n den a gres.
38 Mes an dhrogoberoryon a vydh distruys war-barth;
henedh an debeles a vydh treghys dhe-ves.

39 Yma selwyans dhe'n re wiryon dhiworth an ARLOEDH,
aga skovva yn termyn anken.
40 Ha'n ARLOEDH a weres dhedha, ha'ga difres;
ev a's difres a'n debeles, ha'ga selwel,
rag i a hwila skovva ynno.

Salm a Davydh, rag kovadh.

38 A ARLOEDH, na rebuk vy y'th sorr,
ha na geredh vy y'th konnar.
2 Rag dha sethow re'm dewanas,
ha'th leuv re dheuth yn-nans warnav.

3 Nyns eus yeghes y'm kig
drefenn dha sorr;
ha nyns eus kres y'm eskern
drefenn ow feghes.
4 Rag ow hammweythresow res eth dres ow fenn,
yth yns i avel begh re boes ragov.

5 Ow goliow yw flerys ha podredhek
drefenn ow follneth.
6 Kromm ov vy ha plegys glan dhe'n dor;
oll an jydh yth esov ow kyni.
7 Rag ow diwglun yw leun a gleves kasadow,
ha nyns eus yeghes y'm kig.
8 Difredh ov vy ha brewys dres eghenn;
my re hanasas drefenn ankres ow holonn.

[9] A Arloedh, yma oll ow mynnas a-dheragos;
ha nyns yw ow hynvann kudhys ragos.
[10] Ow holonn a lemm, ow nerth re'm gasas;
ha golow ow dewlagas ynwedh a fyll dhymm.
[11] Ow haroryon ha'm kowetha a gildenn dhiworth ow fla,
ha'm neshevin a sev a-bell.

[12] Ha'n re a hwila ow enev a worr maglennow;
ha'n re a vynn ow fystiga a gews a wodrosow,
ow prederi falsuri oll an jydh.

[13] Mes my yw avel bodhar, ny glewav;
hag avel avlavar na iger y anow.
[14] Hag yth ov vy avel den na glew,
ha nag eus gorthyp yn y anow.

[15] Rag ynnos jy, A ARLOEDH, y trestyav;
ty a worthyp dhymm, A Arloedh ow Duw.
[16] Rag my a leveris, 'Na lowenhens i er ow fynn,
na vostyens warnav pan drebuch ow throes.'

[17] Rag parys ov vy dhe drebuchya,
hag yma ow galar prest a-dheragov.
[18] Rag my a avow ow hammweyth;
troblys ov drefenn ow fegh.
[19] Mes bew ha nerthek yw ow eskerens,
ha meur yw niver an re a'm kas yn fals.
[20] Ha'n re a attal drog rag da
yw ow eskerens rag my a hol dader.

[21] Na as vy, A ARLOEDH;
A Dhuw, na vydh pell dhiworthiv.
[22] Deus uskis dhe'm gweres,
A Arloedh ow selwyans.

Dhe vester an keur: war Yeduthun, Salm a Davydh.

39 Yn-medhav, 'My a with ow fordhow
rag na begghiv gans ow thaves;
my a with ow ganow gans fronn
hedre vo an tebelwas y'm gwel.'
2 Avlavar en vy, ow tewel;
kosel en vy, heb hebaska.
Ow galar a wethhas;
3 toemm o ow holonn ynnov vy;
ha my ow prederi, an tan a dhewis,
ha my a gewsis gans ow thaves:

4 'ARLOEDH, gwra dhymm godhvos ow diwedh,
ha pyth yw musur ow dydhyow;
may hwodhviv hirder ow bewnans.
5 Otta, ty re wrug ow dydhyow avel nebes dornvedhi,
ha'm oes yw avel travyth a-dheragos;
yn hwir, pub den a sev avel anall. *Sela.*
6 Rag den a gerdh avel skeus;
yn hwir ev yw troblys yn euver;
ev a wra bern a rychys ha ny woer piw a'n kuntell.

7 'Ha lemmyn, A Arloedh, pyth yw ow govenek?
Ynnos jy yma ow fydhyans.
8 Gwra ow delivra dhiworth ow hammwriansow oll.
Na wra dhymm bos skorn an den foll.
9 Avlavar en vy, ny igeris vy ow ganow,
rag ty yw neb a wrug hemma.
10 Kemmer dha strekys dhiworthiv;
dre voemmenn dha leuv yth av vy dhe goll.

11 'Pan geredhydh den,
ow kessydhya kammweyth,

ty a wra dh'y dekter teudhi dhe-ves kepar dell wra an
goedhan;
yn hwir, anall yw pub den. Sela.

12 'Klew ow fysadow, A ARLOEDH,
ha ro skovarn dhe'm kri;
na vydh tawesek orth ow dagrow.
Rag alyon ov vy genes,
godriger, avel ow thasow oll.
13 Mir dhe-ves dhiworthiv, may fiv kennerthys,
kyns my dhe dhiberth, heb bos namoy.'

Dhe vester an keur. Salm a Davydh.

40 My a wortas an ARLOEDH gans perthyans;
hag ev a blegyas dhymm ha klewes ow kri.
2 Hag ev a'm drehevis mes a'n pytt divlas,
mes a'n pri leysek,
ha gorra ow threys war garrek,
ha fastya ow hammow.
3 Hag ev re worras kan nowydh y'm ganow,
kan a wormola dh'agan Duw.
Lies huni a'n gwel, ha perthi own,
ha trestya y'n ARLOEDH.

4 Gwynnvys an gour re worras
y fydhyans y'n ARLOEDH,
ha na wra vri a'n re woethus
na'n re a dreyl dhe falsuri.
5 Meur yw niver dha varthusyon a wrussys, A ARLOEDH
ow Duw,
ha'th towlow ragon;
nyns eus par dhiso jy.
Mara's menekken vy, ha kewsel anedha,
y fiens i moy es dell yllir aga nivera.

6 Nyns osta hwansek dhe sakrifis hag offrynn;
mes ty re igoras ow diwskovarn.[a]
Offrynn leskys hag offrynn peghes
ny wovynnsys,
7 Ena y leveris, 'Otta, devedhys ov;
yn rol an lyver yw skrifys ahanav.'
8 My re vynnas gul dha volonjedh, ow Duw,
yma dha lagha yn kres ow holonn.

9 My re dherivas ewnder
y'n kuntelles meur;
otta, ny fronnis ow diwweus,
dell wodhes, A ARLOEDH.
10 Ny gelis dha ewnder y'm kolonn,
my re gewsis a'th wirder ha'th selwyans;
ny gelis dha dregeredh ha'th wirder
dhiworth an kuntelles meur.

11 Na skon dhymm
dha druedh, A ARLOEDH
prest re'm gwittho vy
dha dregeredh ha'th wirder.
12 Rag ankenyow diniver
re dheuth a-dro dhymm;
ow hammweythresow re'm dalghennas
ma na allav mires yn-bann;
moy aga niver yns i ages blewennow ow fenn,
ha'm kolonn a fyll dhymm.

13 Dre dha vodh, A ARLOEDH, salw vy;
A ARLOEDH, deus uskis dhe'm gweres.

---

a 40:6 *ty re igoras ow diwskovarn:* Ebrow *diwskovarn re gleudhsys dhymm.* War-lergh re a dhornskrifow an Septuagint q *korf re bareussys ragov.* Cf. Ebrowyon 10:5.

14 Perthens i meth ha bedhens shyndys war-barth,
an re a hwila ow enev dh'y dhiswul;
bedhens i treylys war-dhelergh ha konfondys
an re a lowenha y'm pystik.
15 Bedhens i yn ahwer drefenn aga meth
neb a lever dhymm, Aha, aha.

16 Lowenhes kemmys a'th hwila,
ha bedhens heudhik ynnos jy;
ha myns a gar dha selwyans
prest leverens, 'Re bo Duw meurhes!'
17 Boghosek hag edhommek ov vy;
mes an Arloedh a breder ahanav.
Ty yw ow gwereser ha'm delivrer;
ow Duw, na wra delatya.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh.

41 Gwynnvys neb a wra vri a'n den gwann;
an ARLOEDH a'n delirv yn jydh anken.
2 An ARLOEDH a'n gwith hag a'n bewha;
gwynnvys vydh ev war an nor.
Ha ny'n delivrydh ev dhe vodh y eskerens.
3 An ARLOEDH a'n menten war y weli pan yw klav;
ty a dharbar y weli kowal yn y gleves.

4 My a leveris, 'Bydh grassyes orthiv, A ARLOEDH;
yaghha ow enev, rag my re beghas er dha bynn.'
5 Ow eskerens a lever drog er ow fynn:
'P'eur ferow ev, ha'y hanow a dhe goll?
6 Ha pan dheu ev dhe'm gweles,
ev a lever euveredh;
y golonn a guntell sherewneth dhedhi hi hy honan;
pan a ev yn-mes, ev a'n dyllo a-les.

7 Oll an re a'm kas a hwyster war-barth er ow fynn;
i a dewl pystik er ow fynn.

8 'Kleves fell,' yn-medhons i, 'a len orto,
hag ev a'y wrowedh, ny sev arta.'
9 Ynwedh ow howeth ker ow honan may trestis vy ynno,
neb a dhybris ow bara, re dhrehevis y wewenn er
ow fynn.
10 Mes ty, A ARLOEDH, bydh grassyes orthiv,
ha drehav vy rag mayth attylliv dhedha.

11 Gans hemma y hwonn vy, ty dhe gavoes delit ynnov;
drefenn na arm ow eskar yn trygh warnav.
12 Ha my, ty a'm menten heb namm,
ha'm gorra a-dheragos bynitha.

13 Benniges re bo an ARLOEDH, Duw Ysrael,
bys vykken ha bynnari.
Amen, hag Amen.

LYVER II

Dhe vester an keur. Maskil a vebyon Koragh.

42 Kepar dell yeun an karow war-lergh goverow dowr,
yn kettella y yeun ow enev war dha lergh, A Dhuw.
2 Yma dhe'm enev syghes
war-lergh Duw, an Duw bew.
P'eur tov vy hag omdhiskwedhes
a-dherag Duw?
3 Ow dagrow re beu ow bara
dydh ha nos,
hag i ow leverel dhymm oll an jydh,
'Ple'ma dha Dhuw?'

[4] My a berth kov a hemma,
ow skoellya ow enev a-bervedh ynnov;
fatell gerdhyn vy gans an routh
orth aga hembronk dhe ji Duw;
gans lev a lowena ha grasyans,
yn mysk routh ow synsi goel.
[5] Prag yth osta jy mar dhigolonnek, ow enev,
ha prag yth hanesydh a-bervedh ynnov?
Trest yn Duw;
rag my a'n gormel prest rag selwyans y fas.

[6] Ow Duw, digolonnek yw ow enev a-bervedh ynnov;
rakhenna my a berth kov ahanas
a dir Yordan ha'n Hermonow,
a venydh Misar.
[7] Downder a elow dhe dhownder
orth tros dha dhowrlammow;
oll dha vordardh ha'th tonnow
res eth dresov.
[8] Mes an ARLOEDH a worhemmynn y dregeredh dydhweyth,
ha nosweyth y gan a vydh genev,
pysadow dhe Dhuw ow bewnans.

[9] My a lever dhe Dhuw ow harrek,
'Prag re'm ankevsys?
Prag yth av vy ow kyni,
ha'n eskar orth ow gwaska?'
[10] Ha'm eskern ow pos brewys,
ow eskerens a'm skorn,
ow leverel dhymm oll an jydh,
'Ple'ma dha Dhuw?'

11 Prag yth osta jy mar dhigolonnek, ow enev,
ha prag yth hanesydh a-bervedh ynnov?
Trest yn Duw, rag my a'n gormel prest,
selwyans ow fas, ha'm Duw.

43 Breus vy, A Dhuw, ha pled ow hen
erbynn kenedhel ansans;
gwra ow delivra
dhiworth an falswas ha'n sherewa.
2 Rag ty yw Duw ow skovva,
prag re'm skonsys?
Prag yth av vy ow kyni
drefenn arwask an eskar?

3 Dannvon dha wolow ha'th wirder,
rag ma'm hembronkons,
ha'm doen dhe'th venydh sans
ha dhe'th tabernaklys.
4 Ena yth av vy dhe alter Duw,
dhe Dhuw joy ow lowender;
ha war an lyra my a'th wormel,
A Dhuw, ow Duw.

5 Prag yth osta mar dhigolonnek, ow enev,
ha prag yth hanesydh a-bervedh ynnov?
Trest yn Duw, rag my a'n gormel prest,
selwyans ow fas, ha'm Duw.

Dhe vester an keur. Maskil a vebyon Koragh.

44 A Dhuw, ni re glewas gans agan diwskovarn,
agan tasow re venegas dhyn ni,
an gweythres a wrussys yn aga dydhyow i,
y'n termyn koth.

[2] Gans dha leuv ty a fesyas an kenedhlow,
mes ty a's plansas yn aga le;
ty a dhistruis an poblow,
mes gul dhedha triga yn aga le.
[3] Rag ny berghennsons an tir der aga kledha aga honan,
ha nyns o aga bregh aga honan a ros budhogoleth dhedha;
mes dha leuv dhyghow jy ha'th vregh,
ha golow dha fas,
rag ty a's kara.

[4] Ty yw ow Myghtern, A Dhuw;
gorhemmynn budhogoleth dhe Yakob.
[5] Dredhos y herdhyn ni agan eskerens dhe'n dor;
dre dha hanow ni a stank an re a sev er agan pynn.
[6] Rag ny drestyav y'm gwarak,
nyns yw ow kledha a re dhymm an budhogoleth.
[7] Mes ty a'gan delirv dhiworth agan eskerens,
ha gul bismer dhe'n re a'gan kas.
[8] Yn Duw re wrussyn ni bostya oll an jydh,
ha ni a wormel dha hanow bys vykken. Sela.

[9] Byttegyns ty re'gan skonyas, ha'gan shamya,
ha nyns edh jy yn-rag gans agan luyow.
[10] Ty a wra dhyn mos war-dhelergh dhiworth an eskar,
ha'n re a'gan kas a raven dh'aga honan.
[11] Ty re'gan ros avel deves dhe vos dybrys,
ha re'gan skattras yn mysk an kenedhlow.
[12] Ty a werthas dha bobel a dravyth,
ha dhiworth aga fris ny gemmersys prow.

[13] Ty a wra dhyn bos mewl dh'agan kentrevogyon,
skorn ha ges dhe'n re usi yn agan kyrghynn.

14 Ty a'gan gwra ensampel yn mysk an kenedhlow,
ha gul dhe'n poblow shakya an penn orthyn.
15 Oll an jydh yma ow disenor a-dheragov,
ha meth ow fas re'm kudhas,
16 orth lev an den a skorn ha kabla,
drefenn an eskar ha'n dialor.

17 Oll hemma re dheuth warnan,
mes ny'th ankevsyn,
ha ny wrussyn ni falsuri erbynn dha gevambos.
18 Ny dreylyas agan kolonn war-dhelergh,
ha ny blegyas agan kammow yn-mes a'th hyns,
19 kyn y'gan brewsys yn tyller owrgeun,
ha'gan kudha gans skeus ankow.

20 Mar ankevyn ni hanow agan Duw,
hag ystynn agan diwleuv dhe Dhuw estren,
21 a ny hwither Duw hemma?
Rag ev a woer kevrinyow an golonn.
22 A'th wovis jy yth on ni ledhys oll an jydh,
reknys on ni avel deves dhe'n ladhva.

23 Difun, prag y koskydh, A Arloedh?
Sav, na skon ni bynitha.
24 Prag y kudhydh jy dha fas,
hag ankevi agan anken ha'gan poenvotter?
25 Rag agan enev yw plegys dhe'n doust;
agan torr a len orth an dor.
26 Sav, ha gweres dhyn ni;
ha daspren ni a-barth dha dregeredh.

Dhe vester an keur: war Shoshannim. Maskil a vebyon Koragh; kan kerensa.

45 Yma awen y'm kolonn ow tyghtya kan fin;
my a gan ow ober gwrys rag an Myghtern;
ow thaves yw pluvenn dhe skriba skentel.

2 Tekka osta jy ages mebyon den;
leun a ras yw dha dhiwweus,
rakhenna Duw re'th vennigas bynitha.
3 Kolm dha gledha war dha vordhos, ty vreselyas,
gans dha splannder ha'th veuredh.

4 Hag y'th veuredh marghok yn sewena
drefenn gwirder hag uvelder hag ewnder;
ha'th leuv dhyghow a dhysk dhis taklow euthyk.
5 Lymm yw dha sethow
yn kolonn eskerens an myghtern;
poblow a goedh yn-dannos.

6 Dha se, A Arloedh, a dhur bys vykken ha bynnari.
Gwelenn dha vyghterneth yw gwelenn a ewnder.
7 Ty a garas ewnder ha kasa sherewneth.
Rakhenna Duw, dha Dhuw jy, re'th untyas
gans oyl lowender a-ugh dha gowetha.
8 Yma sawer myrr, aloes ha kassia war dha wiskow oll.
Yn-mes a balasys a dhans-olifans, telynnow a'th lowenha.
9 Yma myrghes myghternedh yn mysk dha wragedh bryntin;
orth dha leuv dhyghow y sev an vyghternes gwiskys yn owr a Ofir.

10 Klew, A vyrgh, ha gwel, ha pleg dha skovarn;
hag ankov dha bobel ha chi dha das,

11 ha'n Myghtern a vydh hwansek dhe'th tekter;
rag ev yw dha ARLOEDH, ytho gwra y wordhya.
12 Myrgh Tyr a vydh a-ragos gans ro,
ha'n dus rych yn mysk an bobel a bys dha favour.
13 Myrgh an Myghtern yw leun a splannder a-berth y'n palys;
hy gwisk yw oberys gans owr.
14 Hi a vydh dres dhe'n myghtern yn dillas brosys;
an maghtethyon hy howethesow neb a's hol a's hembronk dhis.
15 Gans heudhder ha lowender i a vydh hembrenkys;
yth ons i yn palys an Myghtern.

16 Dha vebyon a vydh yn le dha dasow;
ty a's gwra pennternedh war oll an nor.
17 My a wra dhe govadh dha hanow durya a unn henedh dhe'n nessa;
rakhenna poblow a'th wormel bys vykken ha bynnari.

Dhe vester an keur. Salm a vebyon Koragh. War Alamoth. Kan.

46 Duw yw agan skovva ha'gan nerth,
gweres yn anken na fyll nevra.
2 Rakhenna ny berthyn own, kyn fo an nor chanjys,
ha kyn krenno an menydhyow yn kres an mor;
3 kyn tarenno y dhowrow hag ewyni,
ha kyn krenno an menydhyow gans y hwythfians.
Sela.

4 Yma avon, ha'y goverow a lowenha sita Duw,
an tyller sans, trigva an Ughella.
5 Yma Duw a-bervedh ynni, ytho ny wra hi krena;
Duw a weres dhedhi orth tardh an jydh.

6 An kenedhlow a dervas, an gwlaskordhow a grenas;
ev a ros y lev, an nor a deudhis.
7 Yma ARLOEDH an luyow genen ni;
Duw Yakob yw agan skovva. Sela.

8 Dewgh, mirewgh orth obereth an ARLOEDH;
pana derroes re wrug ev war an nor.
9 Ev a wra dhe vreselyow hedhi bys yn pennow an nor;
ev a derr an warak, ha treghi an guw,
ha leski an charettow y'n tan.
10 Bedhewgh kosel, ha godhvydhewgh my dhe vos Duw;
my a vydh ughelhes yn mysk an kenedhlow,
my a vydh ughelhes y'n nor.
11 Yma ARLOEDH an luyow genen ni;
Duw Yakob yw agan skovva. *Sela.*

Dhe vester an keur. Salm a vebyon Koragh.

47 Takyewgh diwleuv, hwi boblow oll;
kenewgh dhe Dhuw gans lev lowender.
2 Rag an ARLOEDH, an Ughella, yw euthyk,
myghtern bras yw ev war oll an nor.
3 Ev a feth an poblow yn-dannon,
ha'n kenedhlow yn-dann agan treys.
4 Ev a dhewis agan ertach ragon,
goeth Yakob y garadow. Sela.

5 Duw re yskynnas gans garm lowender,
an ARLOEDH gans lev an trompa.
6 Kenewgh gormola dhe Dhuw, kenewgh gormola;
kenewgh gormola dh'agan myghtern, kenewgh
gormola.
7 Rag Duw yw Myghtern oll an nor;
kenewgh gormola gans skians.

8 Reynya a wra Duw war an kenedhlow;
Duw yw esedhys war dron y sansoleth.
9 Pennsevigyon an poblow yw omguntellys war-barth,
gans pobel Duw Abraham.
Rag Duw a'n jeves skoesow an nor,
ughelhes yn feur yw ev.

Kan. Salm a vebyon Koragh.

48 Meur yw an ARLOEDH, ha gwiw dhe vos gormelys yn feur
yn sita agan Duw, yn y venydh sans.
2 Teg hy ughelder, lowender oll an nor,
yw menydh Sion, yn pella rannow an kledh,
sita an myghtern meur.
3 Aswonnys yw Duw yn hy lysyow
avel dinas krev.

4 Rag otta, an vyghternedh a omguntellas,
i a dremenas war-barth.
5 I a welas, ytho marth a's teva;
dyegrys ens i, hag i a fyskas dhe-ves.
6 Skruth a's dalghennas ena,
ha payn, avel benyn yn lavur.
7 Gans gwyns an howldrevel
ty a vrew gorholyon Tarshish.
8 Dell glewsyn ni, yn kettella y hwelsyn ni
yn sita ARLOEDH an luyow,
yn sita agan Duw;
Duw a wra hy fastya bynitha. Sela.

9 Ni re brederis a'th tregeredh, A Dhuw,
yn kres dha dempel.

10 Kepar dell yw dha hanow, A Dhuw,
yndella yw dha wormola, bys yn pennow an nor;
dha leuv dhyghow yw leun a ewnder.

11 Lowenhes menydh Sion, bedhes myrghes Yuda heudhik
drefenn dha vreusow jy.

12 Kerdhewgh a-dro dhe Sion, kewgh a-dro dhedhi,
derivewgh niver hy thouryow.

13 Merkyewgh yn ta hy fosow, prederewgh a'y lysyow,
ma'n deriffowgh dhe'n henedh a dheu.

14 Rag an Duw ma yw agan Duw ni bys vykken ha bynnari.
Ev a'gan hembronk bynitha.

Dhe vester an keur. Salm a vebyon Koragh.

49 Klewewgh hemma, oll an poblow;
rewgh skovarn, oll an re usi trigys y'n norvys.

2 Tus isel hag ughel,
an den rych ha'n den boghosek war-barth.

3 Ow ganow a gews a furneth;
ha prederow ow holonn a re dhis konvedhes.

4 My a bleg ow skovarn dhe barabolenn;
my a styr ow lavar tewl war an lyra.

5 Prag y porthav own yn drog dhydhyow,
pan omsett kammweyth ow eskerens a-dro dhymm?

6 I a drest yn aga fythow
hag a vost yn braster aga rychys.

7 Mes devri ny yll nagonan anedha prena y vroder,
na ri daspren dhe Dhuw ragdho.

8 Re gostek via daspren y enev,
ha ny allses pe henna bynitha;

9 rag may fewa bynitha
ha ma na wella an pytt.

10 Rag ev a wel tus skiansek dhe verwel,
ha'n den anfur ha'n talsogh keffrys a dhe goll,
ha gasa aga fythow dhe dus erell.
11 Aga bedh yw aga chi bynitha,
ha'ga annedhow a unn henedh dhe'n nessa;
i a elow aga thiryow herwydh aga henwyn aga honan.
12 Mes ny bes den yn enor;
haval yw dhe'n bestes a verow.

13 Hemm yw fordh an re dalsogh;
ha plegadow dh'aga henedh yw aga lavarow. *Sela.*
14 Avel deves ymons i gorrys yn ifarn;
ankow a's bugel,
ha'n re ewnhynsek a wra maystri warnedha y'n myttin.
Aga furv a dhifyk;
ifarn a vydh aga thre.
15 Mes Duw a dhaspren ow enev dhiworth dalghenn ifarn,
rag ev a'm degemmer. Sela.

16 Na borth own mar kwrer dhe dhen bos kevoethek,
pan vo splannder y ji moghhes.
17 Rag ny gemmer ganso travyth pan varwo;
ny dhiyskynn y splannder war y lergh.
18 Rag ev a vennigas y enev hag ev yn few,
ha tus a'th wormel pan sewenydh.
19 Ev a dhe henedh y dasow,
ny welons golow bynitha.

20 Mes den yn y veuredh ny gonvedh;
haval yw dhe'n bestes a verow.

Salm a Asaf.

50 Duw an duwow, an ARLOEDH,
re gewsis, ha gelwel an nor
dhiworth drehevel an howl bys dh'y sedhes.

2 Yn-mes a Sion, perfydh hy thekter,
Duw re splannas.

3 Agan Duw a dheu, heb tewel,
tan a dheber a-dheragdho,
hag annawel veur a vydh a-dro dhodho.

4 Ev a elow war an nevow a-vann
ha war an nor, may freusso y bobel.

5 Kuntellewgh ow syns war-barth dhymmo vy,
an re a wrug kevambos genev dre sakrifis.

6 Ha'n nevow a dheriv y ewnder,
rag Duw y honan yw Breusyas. Sela.

7 Klew, ow fobel, ha my a gews,
ha my a dheg dustuni er dha bynn, A Ysrael;
my yw Duw, dha Dhuw jy.

8 Ny'th keredhav drefenn dha offrynnow,
ha prest a-dheragov yma dha offrynnow leskys.

9 Ny gemmerav tarow yn-mes a'th chi,
na boghes yn-mes a'th korlannow.

10 Rag dhymmo vy yma pub best a'n koes,
an chatel war vil venydh.

11 My a aswonn oll ydhyn an menydhyow,
ha dhymmo vy yma bestes an gwelyow.

12 Mar porthen vy nown, ny lavarsen dhis,
rag dhymmo vy yma oll an nor ha pup-tra eus ynno.
13 A dhebrav vy kig terewi,
po eva goes gever?
14 Offrynn grasyans dhe Dhuw,
ha kollanw dha ambosow dhe'n Ughella.
15 Ha galw warnav yn jydh anken;
my a'th telirv, ha ty a wra ow gordhya.

16 Mes dhe'n tebelwas Duw a lever:
'Pandr'a vern, ty dhe dherivas ow ordenansow,
po ty dhe gemmeres ow hevambos yn dha anow?
17 Rag ty a gas dyskybleth,
ha tewlel ow lavarow war dha lergh.
18 Pan welsys lader, ty a assentyas ganso,
ha'th rann a veu gans an avoutroryon.

19 'Ty a ros dha anow dhe sherewneth,
ha'th taves a dhevis toell.
20 Ty a esedh ha kewsel erbynn dha vroder;
ty a guhudh mab dha vamm.
21 An taklow ma re wrussys, ha tewel a wrugavy;
ty a brederis my dhe vos avelos jy.
Mes my a'th keredh, ha dri kuhudhans er dha bynn.

22 'Prederewgh a hemma, hwi neb a ankev Duw,
ma na wrylliv agas skwardya, ha na vo nagonan dhe dhelivra.
23 Neb a offrynn an sakrifis a rasyans a wra ow gordhya;
ha dhe neb a wra y fordh yn ewn
my a dhiskwa selwyans Duw.'

Dhe vester an keur. Salm a Davydh, pan dheuth Nathan an profoes dhodho, wosa ev dhe vos a-ji dhe Bathsheba.

51 Bydh grassyes orthiv, A Dhuw,
herwydh dha dregeredh;
herwydh dha druedh meur
defend dhe-ves ow hammweythresow.
2 Golgh vy yn tien a'm anewnder,
ha glanha vy dhiworth ow fegh.

3 Rag my a aswonn ow hammwriansow,
ha prest a-dheragov yma ow fegh.
4 Er dha bynn jy, ty dha honan, y peghis vy
ha gul an drogober ma y'th wolok,
rag may fes justifiys y'th lavar,
ha divlam y'th vreus.
5 Otta, yn kammweyth y feuv vy dineythys,
hag yn pegh y'm omdhuk ow mamm.

6 Otta, hwansek osta dhe wirder y'n rannow a-bervedh,
hag yn-dann gel ty a dhysk dhymm furneth.
7 Purha vy gans hyssop ha glan vydhav;
golgh vy, ha my a vydh gwynna es ergh.
8 Gwra dhymm klewes lowena ha heudhder,
may lowenhaho an eskern a vrewsys.
9 Kudh dha fas rag ow feghosow,
ha defend dhe-ves oll ow hammweythresow.

10 Gwra kolonn lan ragov, A Dhuw,
ha daswra ynnov vy spyrys len.
11 Na dowl vy dhe-ves a'th fas
ha na gemmer a-dhiworthiv dha Spyrys sans.
12 Daskorr dhymm lowena dha selwyans
ha menten vy gans dha Spyrys hel.

13 Ena y tyskav dha fordhow dhe'n dhrogoberoryon,
ha peghadoryon a dhehwel dhis.
14 Gwra ow delivra dhiworth kabel-goes,
A Dhuw, ty Dhuw ow selwyans;
ha'm taves a gan yn lowen a'th ewnder.

15 A Arloedh, igor ow diwweus,
ha'm ganow a dhiskwa dha wormola.
16 Nyns osta hwansek dhe sakrifis, poken my a'n rosa
dhis;
ny gemmerydh plesour yn offrynnow leskys.
17 Sakrifisow Duw yw spyrys trogh;
kolonn drogh ha keudhesik, A Dhuw, ny
dhispresydh.

18 Gwra da yn dha favour orth Sion;
drehav fosow Yerusalem.
19 Ena ty a' fydh delit yn sakrifisow ewnder,
offrynnow leskys ha kowlleskys;
ena yth offrynnons lodhnow war dha alter.

Dhe vester an keur. Maskil a Davydh, pan dheuth Doeg an Edomyas ha leverel dhe Sowl, 'Re dheuth Davydh dhe ji Ahimelek.'

52 Prag y fostydh yn drogober, ty vreselyas?
Tregeredh Duw a dhur oll an jydh.
2 Dha daves a breder terroes,
yth yw avel altenn lymm,
ow kul falsuri.
3 Ty a gar drog moy ages da,
ha gowleverel moy ages kewsel gwiryonedh. *Sela.*
4 Ty a gar oll geryow fell,
ty fals taves.

5 Duw ynwedh a'th tistru bynitha;
ev a'th kemmer dhe-ves, ha'th tenna yn-mes a'th tylda,
ha kemmeres dha wreydhenn mes a dir an re vew.
Sela.

6 An re wiryon a wel, ha perthi own,
ha hwerthin orto:

7 'Ottomma an gour
na wrug Duw y skovva,
mes ev a drestyas yn y rychys meur,
ha hwilas skovva yn y sherewneth.'

8 Mes my yw avel olewbrenn glas yn chi Duw.
My a drest yn tregeredh Duw
bys vykken ha bynnari.

9 My a'th wormel bynitha, rag ty dhe wul hemma,
ha fydhya a wrav y'th hanow, rag da yw,
a-wel dhe'th syns.

Dhe vester an keur: war Mahalath. Maskil a Davydh.

53 An den anfur re leveris yn y golonn, 'Nyns eus Duw.'
Legrys yns, hag i re wrug sherewneth kasadow;
nyns eus denvyth a wrello dader.

2 Duw a viras war-woeles dhiworth nev war vebyon den,
dhe weles mars esa denvyth fur,
ow hwilas Duw.

3 Pubonan anedha re gildennas, legrys yns i oll war-barth;
nyns eus denvyth a wrello dader,
nyns eus nagonan.

4 A ny gonvedh an dhrogoberoryon,
ow tybri ow fobel kepar dell dhebrons bara?
Ny alwsons war Dhuw.

5 Ena yth esens i yn own bras
yn tyller ma nag esa own;
rag Duw re skattras eskern an den a gampyas a-dro dhis;
ty re wrug mewl dhedha, rag Duw dh'aga dispresya.

6 A teffa selwyans Ysrael yn-mes a Sion!
Pan dreyl Duw kethneth y bobel,
Yakob a vydh lowen, ha heudhik vydh Ysrael.

Dhe vester an keur: gans daffar kerdyn. Maskil a Davydh, pan eth an Zifysi ha leverel dhe Sowl, 'Yma Davydh yn-dann gudh yntredhon.'

54 Salw vy, A Dhuw, a-barth dha hanow,
ha breus vy y'th nerth.
2 Klew ow fysadow, A Dhuw;
ro skovarn dhe lavarow ow ganow.

3 Rag estrenyon re sevis er ow fynn,
ha tus fell a hwila ow enev,
na worrsons Duw a-dheragdha. Sela.

4 Otta, Duw yw ow gwereser;
yma an Arloedh gans an re a skoedh ow enev.
5 Ev a attal drog dhe'm eskerens;
kis i y'th wirder.

6 My a wra sakrifis dhis gans offrynn bolonjedhek;
my a wormel dha hanow, rag y vos mar dha.
7 Rag ev re'm delivras dhiworth pub anken,
ha'm lagas re welas y vynnas war ow eskerens.

Dhe vester an keur. Gans daffar kerdyn. Maskil a Davydh.

55 Ro skovarn, A Dhuw, dhe'm pysadow,
ha na omgudh rag ow govynnadow.

2 Goslow orthiv, ha gorthyp dhymm.
Grevys ov[a] y'm krodhvol, ha gul kynvann

3 drefenn lev an eskar,
drefenn gwask an tebelwas;

rag i a dhre trobel warnav,
hag yn sorr i a'm kas.

4 Ow holonn yw paynys yn feur a-bervedh ynnov,
hag euth ankow re goedhas warnav.

5 Own ha skruth re dheuth warnav,
ha kren re'm kudhas.

6 Ha my a leveris, 'A pe genev eskelli avel kolomm
ena y hwrussen vy nija dhe-ves ha powes;

7 otta, my a wandersa a-bell,
ha triga y'n difeyth. *Sela.*

8 My a fisa toeth men dhe skovva
rag an korwyns ha'n annawel.'

9 Distru, A Arloedh, ha fols aga thavosow;
rag my re welas garowder ha strif y'n sita.

10 Dydh ha nos ymons i ow mos a-dro dhedhi war hy fosow;
yma dregynn ha meschyv a-bervedh ynni.

11 Yma terroes a-bervedh ynni;
ny dhiberth arwask na falsuri
dhiworth hy stretys.

12 Rag ny veu eskar neb a'm skornyas;
mara pe, my a'n porthsa;

---

a 55:2 *Grevys ov* Amendys, ow siwya an Septuagint.

ha nyns o an den a'm kasas neb a'm despityas;
mara pe, my a omgudhsa ragdho;
13 mes ty, den avelov vy,
ow heskoweth, ha'm kothman.
14 Ni a geskewsi yn hweg an eyl gans y gila,
ha ni ow kerdhes yn chi Duw gans an routh.
15 Des ankow warnedha,
ha diyskynnens yn few dhe ifarn;
rag yma sherewneth yn aga annedhow, hag yn aga mysk.

16 Mes my a elow war Dhuw,
ha'n ARLOEDH a'm selow.
17 Y'n gorthugher hag y'n myttin, ha dhe hanter-dydh
my a grodhvol ha kyni,
hag ev a glew ow lev.
18 Ev a dhelivras ow enev yn kres
dhiworth an gas o er ow fynn,
rag yth esa lies huni a strivyas genev.
19 Duw a glewvydh hag a worthyp dhedha,
ev neb re reynyas war y dron bythkweth. *Sela.*
Rag nyns eus treylvaow dhedha,
ha ny berthons own a Dhuw.

20 Ev re worras y leuv erbynn an re usi yn kres ganso;
ev re dorras y gevambos.
21 Aga ganow o levenna es amanynn,
mes yth esa bresel yn aga holonn;
aga lavarow o medhella ages olew,
mes yth ens i kledhedhyow noeth.

22 Towl dha vegh war an ARLOEDH,
hag ev a'th sosten;
ny as ev nevra an re wiryon dhe drebuchya.

[23] Mes ty, A ARLOEDH, a's gorr yn-nans
dhe doll an pytt;
ny vew tus woesek ha fals
moy ages hanter aga dydhyow;
byttegyns my a drest ynnos jy.

Dhe vester an keur: war Yonath Elem Rehokima. Miktam a Davydh, pan y'n dalghennas an Filistysi yn Gath.

56 Bydh grassyes orthiv, A Dhuw, rag den a vynn ow helghya;
oll an jydh ev a omladh, orth ow gwaska.
[2] Ow eskerens re'm plagyas oll an jydh,
rag lies a omladh er ow fynn, A Dhuw Ughella.
[3] Y'n jydh may porthav own
my a drest ynnos jy.
[4] Yn Duw y hwormolav y er ev,
yn Duw y trestyav, ny borthav own;
pandr'a yll kig dhe wul er ow fynn?

[5] Oll an jydh i a gammgemmer ow geryow;
yma oll aga frederow er ow fynn rag drog.
[6] I a omguntell, i a omgel,
i a verk ow hammow,
pan gontrewaytyons ow enev.
[7] Gwra aga rewardya herwydh aga sherewneth;
yn sorr, towl an poblow dhe'n dor, A Dhuw.

[8] Ty re verkyas ow gwandrans;
gorr ow dagrow y'th votell.
A nyns yns i skrifys y'th lyver?

---

a 56:0 *Yonath Elem Rehokim:* Hemm yw dhe styrya *Golomm an Derow Pell.*

9 Ena y treyl ow eskerens war-dhelergh
y'n jydh may halwav.
Hemma a wonn; rag yma Duw genev.
10 Yn Duw may hwormolav y er,
y'n ARLOEDH may hwormolav y er,
11 yn Duw y trestyav, ny borthav own;
pandr'a yll den dhe wul er ow fynn?

12 Yma dha ambosow warnav, A Dhuw;
my a's tal dhis gans offrynnow grasyans.
13 Rag ty re dhelivras ow enev dhiworth ankow,
ha'm treys dhiworth trebuchya,
rag may kerthiv a-rag Duw
yn golow an re vew.

Dhe vester an keur: Al Tashheth. Miktam a Davydh, pan fias dhiworth Sowl, y'n mogow.

57 Bydh grassyes orthiv, A Dhuw, bydh grassyes orthiv,
rag ow enev a hwila skovva ynnos;
hag yn-dann skeus dha eskelli y fydh ow skovva,
erna vo an droglammow ma tremenys.
2 My a elow war Dhuw Ughella,
war Dhuw a gowlwra pup-tra ragov.
3 Ev a dhyllo dhiworth nev,
ha'm sawya a dhespit an den a'm stank. *Sela.*
Duw a dhannvon y dregeredh ha'y wirder.

4 Yma ow enev yn mysk lewyon;
ha my a wrowedh yn mysk tus ow flammya gans
sorr;
aga dyns yw guwow ha sethow,
ha'ga thaves yw kledha lymm.

5 Bydh ughelhes, A Dhuw, a-ugh an nevow;
bedhes dha wolewder dres oll an nor.

6 I re bareusis roes rag ow hammow,
ow enev yw plegys dhe'n dor.
I re gleudhyas pytt a-dheragov,
hag i aga honan re goedhas a-bervedh ynno. *Sela.*
7 Fast yw ow holonn, A Dhuw,
fast yw ow holonn;
kana a wrav vy, ha gormel.
8 Difun, ow gordhyans;
difunewgh, telynn ha lyra;
my a dhifun orth tardh-dydh.
9 My a'th wormel, A Arloedh, yn mysk an poblow,
ha kana gormola dhis yn mysk an kenedhlow.
10 Rag dha dregeredh yw meur bys y'n nevow,
ha'th wirder bys y'n kommol.

11 Bydh ughelhes, A Dhuw, a-ugh an nevow;
bedhes dha wolewder dres oll an nor.

Dhe vester an keur: Al Tashheth. Miktam a Davydh.

58 A leverowgh hwi gwirvreus yn hwir?
A vreusowgh yn ewnder, hwi vebyon den?
2 Hwi a wra sherewneth yn agas kolonn;
hwi a dhyllo garowder agas diwleuv y'n nor.

3 An debeles yw estrenyon dhiworth an brys;
i a wander yn stray kettell vons dineythys, ow kowleverel.
4 Aga venim yw kepar ha venim an sarf;
yth yns i kepar ha'n nader neb a dhege hy skovarn;
5 Neb na glew lev an hudoryon
na hwath an pystrier konnyk.

6 Torr aga dyns yn aga ganow, A Dhuw;
brew challa an lewyon yowynk, A ARLOEDH.
7 Gwrens i mos dhe-ves i avel dowr prest ow resek;
pan bleg y warak, na vedhes y sethow lymm.
8 Teudhens i dhe-ves avel melhwesenn yn unn dremena;
avel flogh genys marow, ma na wellons an howl.
9 Kyns agas kalteryow dhe synsi toemmder an spern,
gwres ev aga hemmeres dhe-ves hwath yn few,
dell ve gans korwyns.

10 An den gwiryon a lowenha pan wel dial;
ev a wolgh y dreys yn goes an tebelwas.
11 Ha tus a lever, 'Yn hwir yma pewas dhe'n den
gwiryon;
yn hwir yma Duw a vreus y'n nor.'

Dhe vester an keur: Al Tashheth. Miktam a Davydh, pan dhannvonas Sowl tus dhe aspia orth y ji, rag y ladha.

59 Gwra ow delivra dhiworth ow eskerens, A Dhuw;
gwith vy rag an re a sev er ow fynn.
2 Gwra ow delivra dhiworth an dhrogoberoryon;
ha gwra ow sawya a'n dus woesek.

3 Rag otta, i a gontrewayt ow enev;
an re alloesek a omguntell er ow fynn.
Heb kammweyth na pegh genev, A ARLOEDH,
4 poenya a wrons i hag ombareusi heb kammweyth
genev;
difun dhe'm gweres, ha mir.
5 Ha ty, A ARLOEDH, Duw an luyow, Duw Ysrael,
difun dhe wul vri a'n kenedhlow oll;
na vydh grassyes orth an fals dhrogoberoryon.
Sela.

6 I a dhehwel y'n gorthugher,
i a dheskern avel ki
ha poenya a-dro y'n sita.
7 Otta, usa a wrons gans aga ganow,
hag yma kledhedhyow yn aga gweusyow,
ow leverel, 'Piw a glew?'

8 Mes ty, A Dhuw, a wra ges anedha;
ty a hwerth orth oll an kenedhlow.
9 Ow nerth vy, my a'th worta;
rag Duw yw ow dinas.
10 Duw ow thregeredh a a-dheragov;
Duw a wra dhymm gweles ow mynnas war ow
eskerens.

11 Na's ladh, ma na ankoffo ow fobel;
gwra i dhe wandra gans dha nerth,
ha'ga dri dhe'n dor, A Arloedh agan skoes.
12 Rag pegh aga ganow, ha geryow aga gweusyow,
bedhens i kemmerys yn aga goeth.
Ha rag an mollethi ha'n gowleverel a leverons,
13 gwra aga distrui y'th sorr,
distru, rag na vons namoy.
Godhvydhens i Duw dhe rewlya yn Yakob,
ha bys yn pennow an nor. Sela.

14 Hag y'n gorthugher i a dhehwel;
i a dheskern avel ki
ha poenya a-dro y'n sita.
15 I a wander a-derdro rag boes,
ha krodhvolas mar ny gevons lowr.

16 Mes my a gan a'th nerth,
ha my a gan yn ughel a'th tregeredh y'n myttin.

Rag ty re beu ow dinas,
ha skovva yn jydh ow anken.
17 Dhiso jy, ow nerth, y kanav gormola;
rag Duw yw ow dinas, an Duw a'm tregeredh.

Dhe vester an keur: war Shushan Eduth. Miktam a Davydh; dhe dhyski; pan strivyas gans Aram Naharaym ha gans Aram Soba, ha pan ladhas Yoab dewdhek mil a dus Edom yn nans an Hoelan, hag ev ow tehweles.

60 A Dhuw, ty re'gan skonyas, ha'gan terri;
ty re sorras; treyl arta dhyn ni.
2 Ty re gryghyllis an nor, ha'y folsa;
yaghha y dorrvaow, rag ev a gren.
3 Ty re dhiskwedhas dhe'th pobel taklow kales;
ty re wrug dhyn ni eva gwin a benn-dro.

4 Ty re ros baner dhe'n re a berth own ahanas,
rag may fions dhiworth an warak. *Sela.*
5 Rag may fo dha garadowyon delivrys,
salw dre dha leuv dhyghow, ha klew vy.

6 Duw re gewsis yn y sansoleth:
'My a lowenha, ha ranna Shekem,
ha musura nans Sukkoth.
7 Gilead yw dhymm, ha Manasse yw dhymm;
Efraym ynwedh yw nerth ow fenn;
Yuda yw ow gwelenn.
8 Moab yw ow seth-golghi;
dres Edom y teghesav ow eskis;
war Filistia my a arm yn trygh.'

9 Piw a'm dre a-berth y'n dinas krev?
Piw a'm hembronk bys yn Edom?

10 A ny'gan forsaksys, A Dhuw?
Nyns edh yn-mes gans agan luyow.
11 Ro dhymm gweres erbynn an eskar,
rag euver yw gweres den.
12 Dre Dhuw y hwren ni obereth meur;
ev yw neb a drett agan eskerens dhe'n dor.

Dhe vester an keur: gans daffar kerdyn. Salm a Davydh.

61 Klew ow garm, A Dhuw;
goslow dhe'm pysadow.
2 Dhiworth penn an nor y halwav warnas,
pan yw gwann ow holonn.
Hembronk vy dhe'n garrek yw ughella agesov.
3 Rag ty re beu skovva dhymm,
ha tour krev erbynn an eskar.

4 My a drig y'th tylda bynitha;
my a hwila skovva yn kudhans dha eskelli. *Sela.*
5 Rag ty, A Dhuw, re glewas ow ambosow;
ty re ros dhymm ertach an re a berth own a'th
hanow.

6 Ty a re dhe'n myghtern bewnans hir,
y vlydhynyow dhe henedhow pals.
7 Ev a drig a-dherag Duw bynitha;
re'n gwittho tregeredh ha gwirder.

8 Yndella y kanav gormola dhe'th hanow bynitha,
ow tyli ow ambosow pub dydh oll.

Dhe vester an keur: war Yeduthun. Salm a Davydh.

62 Ow enev yn tevri a worta an ARLOEDH;
dhiworto y teu ow selwyans.

[2] Ev y honan yw ow harrek ha'm selwyans,
ow dinas ma na vydhav disevys nevra.

[3] Pygemmys prys y settyewgh war dhen,
orth y voldra, hwi oll,
avel fos kromm, po avel ke herdhys yn-nans?
[4] I a omgusul unnweyth fatell yllons y dewlel dhe'n dor
dhiworth y ughelder;
i a gemmer plesour yn gowyow;
i a vennik gans aga ganow,
mes i a volleth yn aga holonn. Sela.

[5] Ow enev, gorta Duw y honan,
rag ynno ev yma ow govenek.
[6] Ev y honan yw ow harrek ha'm selwyans;
ow dinas, ma na goetthiv.
[7] Yn Duw yma ow selwyans ha'm gordhyans;
ev yw karrek ow nerth, hag yn Duw yma ow
skovva.

[8] Trestyewgh ynno ev pup-prys, A bobel;
dinewewgh agas kolonn a-dheragdho,
rag Duw yw agan skovva. Sela.

[9] Yn tevri, euveredh yw tus isel,
ha tus ughel yw gow;
y'n vantol yth ons i war-vann,
skaffa yns i es euveredh.
[10] Na drestyewgh yn garowder,
ha na fydhyewgh yn euver yn ladrans;
mar moghha rychys, na worrewgh agas kolonn
warnodho.

11 Unnweyth re gewsis Duw,
my re glewas hemma diwweyth:
bos galloes dhe Dhuw.

12 Ha dhiso jy, A Arloedh, yma tregeredh;
rag ty a attal dhe bub huni
herwydh y oberow.

Salm a Davydh, pan esa yn difeyth Yuda.

63 A Dhuw, ty yw ow Duw, my a'th hwila dihwans.
Yma syghes dhe'm enev war dha lergh,
ow hig a'n jeves hireth ragos,
yn tir kras ha sygh ma nag eus dowr.

2 Yn kettella re viris vy orthis y'n sentri,
dhe weles dha nerth ha'th wolewder.

3 Rag gwell yw dha dregeredh ages bewnans;
ow diwweus a'th wormel.

4 Ytho my a'th vennik hedre vewiv;
my a dhrehav ow diwleuv dhe'th hanow.

5 Ow enev a vydh kontentys kepar dell ve gans mer ha blonek,
ha'm ganow a'th wormel gans diwweus heudhik,

6 pan borthav kov ahanas war ow gweli,
ha prederi ahanas yn goelyow an nos.

7 Rag ty re beu ow gweres,
hag yn skeus dha eskelli y kanav gormola.

8 Ow enev a len orthis;
dha leuv dhyghow a'm menten.

9 Mes an re a hwila ow enev rag y dhistrui
yth ons yn rannow isella an nor.

10 I a vydh delivrys dhe nerth an kledha;
i a vydh rann dhe'n owrgeun.

11 Mes an myghtern a lowenha yn Duw;
oll an re a de yn y hanow ev a vost,
rag ganow an re a wowlever a vydh deges.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh.

64 Klew ow lev, A Dhuw, y'm krodhvol;
gwith ow bewnans rag own a'n eskar.
2 Kudh vy rag kusul gel an debeles,
rag freudh an dhrogoberoryon,
3 neb a lymmas aga thaves avel kledha,
hag a dewlis lavarow hwerow avel sethow;
4 rag may tennons yn keladow erbynn an den divlam;
desempis i a denn er y bynn, heb perthi own.
5 I a ynni aga honan dhe dhregynn;
i a omgusul a gudha antylli,
hag yn-medhons, 'Piw a wel?'
6 I a hwila anewnderow,
i a gudh aga brasow.
Kowses gour ha'y golonn yw down.

7 Mes Duw a denn y sethow er aga fynn;
desempis i a vydh goliys.
8 Ytho ev a's diswra drefenn aga thavosow aga honan;
seul a's gwel a shak an penn.
9 Ha pub den oll a berth own,
ha derivas gweythres Duw,
ha prederi yn town a'y ober ev.

10 An den gwiryon a lowenha y'n ARLOEDH,
hag a hwila skovva ynno ev.
Re vostyo oll an re yw ewn aga holonn.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh. Kan.

65 Y tegoedh[a] dha wormel,
A Dhuw, yn Sion,
ha dhiso jy y fydh an ambos kollenwys.
2 Ty neb a woslow orth pysadow,
dhiso jy y teu pub kig.
3 Kammweythresow yw re grev ragov;
agan kammwriansow ni, ty a's glanha.
4 Gwynnvys an den a dhewisydh
hag a dhredh nes dhis, may trykko y'th klosyow;
ni a vydh lenwys a dhader dha ji,
ha'th tempel sans.

5 Ty a worthyp dhyn gans taklow euthyk yn ewnder,
A Dhuw agan selwyans;
ty, neb yw fydhyans oll pennow an nor,
ha'n re usi pell war an mor.
6 Der y nerth y hwra ev fastya an menydhyow;
yma grogys a alloes a-dro dhodho.
7 Ev a spavennha tros an mor,
tros an mordonnow
ha freudh an poblow.
8 Ynwedh an re a drig yn pella sornow an nor a berth
own a'th toknys;
ty a wra dhe borthow an bora ha'n gorthugher
kana gormola.

9 Ty a vir orth an nor ha'y dhowra,
ty a wra dh'y feythter ynkressya;

---

a 65:1 *Y tegoedh:* Ow siwya an Septuagint, an Vulgat ha'n Syriek. Ebrow ha'n Vulgat (Sowter ebrow) *Taw.*

avon Duw yw leun a dhowr;
ty a brovi ys ragdha,
rag yndella ty re'n darbaris.
10 Ty a dhowrha y fynnglow,
ha levenhe y ryllow,
ty a'n medhelha gans kowasow,
ha benniga y eginyow.
11 Ty a gurun an vlydhen gans dha dhader,
ha'th fordhow a dhever gans feythter.
12 Peurvaow an difeyth a dhever,
ha'n bronnow yw grogysys gans lowender.
13 An peurvaow re omwiskas gans flokkys,
an nansow re omgwethas gans ys,
i a arm gans lowender, ha kana.

Dhe vester an keur. Kan. Salm.

66 Gwrewgh tros heudhik dhe Dhuw, oll an nor;
2 kenewgh gordhyans y hanow,
gwrewgh dh'y wormola bos gloryus.
3 Leverewgh dhe Dhuw, 'Ass osta euthyk y'th
wriansow!
Dre vraster dha nerth yth ombleg dha eskerens
dhiso jy.
4 Oll an nor a'th wordh;
ha kana dhis,
ha gormel dha hanow.' Sela.

5 Dewgh, ha gwelewgh gwriansow Duw;
euthyk yw ev yn y weythres orth mebyon den.
6 Ev a dreylyas an mor dhe dir sygh;
mayth ethons der an avon war dreys;
ena ni a lowenhas ynno.
7 Ev a rewl der y nerth bynitha;

y dhewlagas a aspi an kenedhlow;
na vedhes an re worth ughelhes.

[8] Bennigewgh agan Duw, hwi boblow,
ha gwrewgh dhe lev y wormola bos klewys,
[9] neb a with agan enev yn bewnans,
ha ny as agan treys dhe drebuchya.
[10] Rag ty, A Dhuw, re'gan provas;
ty re'gan assayas, dell yw arghans assayys.
[11] Ty a asas dhyn koedha y'n roes;
ty a worras ahwer war agan diwglun.
[12] Ty re wrug dhe dus marghogeth dres agan pennow;
ni a dremenas dre dan ha dre dhowr,
mes ty a'gan dros yn tyller ledan.

[13] My a dheu y'th chi gans offrynnow leskys;
ha my a dal dhis ow ambosow,
[14] a leveris ow diwweus
hag a gewsis ow ganow pan esen yn poenvos.
[15] My a brof dhis offrynnow leskys a enyvales peskys,
gans ynkys hordhes;
my a offrynn lodhnow gans gever. Sela.

[16] Dewgh ha klewewgh, oll hwi a berth own a Dhuw,
ha my a dheriv an pyth a wrug ev rag ow enev.
[17] My a elwis warnodho gans ow ganow,
hag yth esa gormola war ow thaves.
[18] Mar kwellen vy sherewneth y'm kolonn,
ny'm klewsa an Arloedh.
[19] Mes Duw yn hwir re glewas;
ev re woslowas orth lev ow fysadow.

20 Benniges re bo Duw,
na dreylyas ow fysadow dhe-ves,
na skonya ri dhymm y dregeredh.

An penn-kenysi: gans daffar kerdyn. Salm. Kan.

67 Duw re bo grassyes orthyn, ha'gan benniga
ha re wrello dh'y fas golowi warnan. *Sela.*

2 Rag may fo dha fordh aswonnys war an nor,
dha selwyans yn mysk oll an kenedhlow.

3 Re'th wormello an poblow, A Dhuw;
re'th wormello oll an poblow.

4 Bedhes an kenedhlow heudhik ha garma yn lowen,
rag ty a vreus an poblow gans ewnder,
ha kevarwoedha an kenedhlow war an nor. *Sela.*

5 Re'th wormello an poblow, A Dhuw;
re'th wormello oll an poblow.

6 An dor re ros y drevas;
Duw, agan Duw re'gan bennigas.

7 Duw re'gan bennikko;
ha perthes own anodho oll pennow an norvys.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh. Kan.

68 Seves Duw, bedhes y eskerens skattrys;
ha fies dhe'n fo a-dheragdho an re a'n kas.

2 Dell yw mog pellhes, yndella gwra aga fellhe i;
ha dell deudh koer a-dherag an tan,
yndella es an debeles dhe goll a-dherag Duw.

3 Mes lowenhes an re wiryon;
bedhens heudhik a-dherag Duw;
ha bedhens leun a joy.

4 Kenewgh dhe Dhuw, kenewgh gormola dh'y hanow ev;
drehevewgh kan dhe neb a varghok war an nevow;

an ARLOEDH yw y hanow;
bedhewgh heudhik a-dheragdho.

5 Tas dhe'n omdhivasow, ha breusyas an gwedhwesow,
yndella yw Duw yn y drigva sans.
6 Duw a worr an re dhigoweth yn teyluyow;
ev a dhre an prisnoryon yn-mes dhe sewena,
mes an re worth a drig yn tir kras.

7 A Dhuw, pan ythys yn-mes a-dherag dha bobel,
pan gerdhsys der an difeyth, *Sela*
8 an nor a grenas, an nevow ynwedh a dheveras
a-dherag Duw;
ha Sinay y honan a dhegrenas a-dherag Duw, Duw
Ysrael.
9 Ty, A Dhuw, a wrug glaw hel dhe goedha;
ty a gennerthas dha ertach pan o skwith.
10 Dha bobel a drigas ena;
ty, A Dhuw, a brovias y'th tader rag an den
boghosek.

11 An Arloedh a ros an ger;
bagas meur a dhellos an derivas:
12 'Myghternedh a luyow a fias dhe'n fo!'
An venyn esa ow kortos yn tre a rannas an preydh.
13 Kyn hwrowedhsowgh yn mysk an korlannow,
yth owgh avel eskelli kolomm kudhys gans arghans,
ha'y fluv gans owr melyn.
14 Pan skattras an Ollgalloesek[a] myghternedh ynni,
gwynn o hi avel an ergh yn Salmon.

15 Menydh Duw yw avel menydh Bashan,
menydh ughel yw menydh Bashan.

---

a 68:14 *an Ollgalloesek:* Ebrow *Shadday.*

16 Prag y lemmowgh, hwi venydhyow ughel?
Hemm yw an menydh may fynn Duw triga ynno;
yn tevri, an ARLOEDH a drig ynno bynitha.

17 Charettow Duw yw ugens mil,
ha milyow a vilyow;
yma an Arloedh yn aga mysk, avel yn Sinay, y'n sentri.

18 Ty re yskynnas y'n ughelder,
ty re hembronkas prisnoryon,
ty re dhegemmeras rohow yn mysk tus,
hag yn mysk an re worth, rag may trykko an ARLOEDH Duw ena.

19 Benniges re bo an Arloedh,
neb a berth agan begh pub dydh;
ev yw Duw agan selwyans. *Sela.*

20 Agan Duw ni yw Duw a selwyans;
ha der an Arloedh DUW yma diank rag ankow.

21 Mes Duw a vrew penn y eskerens,
klopenn blewek an den a bes hwath yn y gammweyth.

22 An Arloedh a leveris,
'My a dhre arta dhiworth Bashan,
my a dhre ow fobel arta dhiworth downderyow an mor,

23 rag may trogghi dha droes yn goes,
rag may kaffo taves dha geun y rann a'th eskerens.'

24 I re welas dha geskerdh, A Dhuw,
keskerdh ow Duw, ow Myghtern, y'n sentri.

25 An ganoryon eth a-rag, an menestrouthi gans daffar kerdyn eth a-dryv,
yn aga mysk yth esa morenyon ow tonsya gans tabouryow.

[26] Bennigewgh Duw y'n kuntellesow,
ha'n ARLOEDH, hwi fenten Ysrael.
[27] Ottena Benyamin byghan, aga rewler,
pennternedh Yuda ha'ga routh,
pennternedh Zebulun ha pennternedh Naftali.

[28] Dha Dhuw re worhemmynnis dha nerth;
surha, A Dhuw, an pyth re wrussys ragon ni.
[29] A-barth dha dempel yn Yerusalem
myghternedh a dhre rohow dhiso jy.
[30] Keredh goedhvil an kors,
gre an terewi, gans leughi an poblow
a stankyas yn-dann dreys an temmyn a arghans;
skatter an poblow a lowenha yn bresel.
[31] Pennsevigyon a dheu yn-mes a Ejyp;
Ethiopia a fysk dhe ystynn hy diwleuv dhe Dhuw.

[32] Kenewgh dhe Dhuw, hwi wlaskordhow an nor;
kenewgh gormola dhe'n Arloedh; *Sela*
[33] dhe neb a varghok war an nevow, an nevow koth;
otta, ev a dhyllo y lev, ha henn yw lev galloesek.
[34] Askrifewgh nerth dhe Dhuw;
yma y veuredh war Ysrael,
hag yma y nerth y'n ebron.
[35] A Dhuw, euthyk osta y'th tylleryow sans,
Duw Ysrael;
neb a re nerth ha galloes dh'y bobel.
Benniges re bo Duw.

Dhe vester an keur: war Shoshannim. Salm a Davydh.

69 Salw vy, A Dhuw,
rag an dowrow re dheuth bys y'm enev.
[2] My a sedh yn leysek dhown,
ma nag eus tyller may seffiv;

my re dheuth yn dowrow down,
may hwra an livow resek warnav.
3 Skwith ov vy ow karma;
ronk yw ow bryansenn.
Ow dewlagas a fyll,
ha my ow kortos ow Duw.

4 Moy es blewennow ow fenn
yw an re a'm kas heb ken;
lies yw an re a vynn ow distrui,
ow fals eskerens.
An pyth na wrug vy y ladra,
a wrav vy y daskorr?
5 A Dhuw, ty a aswonn ow follneth,
ha nyns yw ow hammwriansow kudhys ragos.

6 Na as an re a'th worta dhe berthi meth a'm govis vy,
A Arloedh, Duw an luyow;
na bedhes konfondys a'm govis vy an re a'th hwila,
A Dhuw Ysrael.
7 Rag a-barth dhiso jy y perthis vy bismer,
despit re gudhas ow fas.
8 My re dheuth ha bos estren dhe'm breder,
hag alyon dhe fleghes ow mamm.

9 Rag tan ow holonn a-barth dha ji re'm kollonkas,
ha despit an re a'th skorn jy re goedhas warnav vy.
10 Pan wrugavy dhe'm enev kyni gans penys,
treylys o henna yn mewl dhymm.
11 Ha my a omwiskas yn yskar,
my eth ha bos ensampel dhedha.
12 An re a esedh y'n porth a gews er ow fynn,
ha'n pennow-medhow a gan ahanav yn ges.

13 Mes ow fysadow yw dhiso jy, A ARLOEDH;
yn prys plegadow, A Dhuw,
gorthyp dhymm y'th tregeredh veur, yn gwirder dha selwyans.

14 Gwra ow delivra dhiworth an leysek,
rag na setthiv;
gas vy dhe vos delivrys dhiworth an re a'm kas,
hag yn-mes a dhowrow down.

15 Na as an liv dhe frosa dresov,
ha na as an downder dhe'm kollenki,
ha na as an pytt dhe dhegea y anow warnav.

16 Gorthyp dhymm, A ARLOEDH, rag da yw dha dregeredh;
treyl dhymmo vy, herwydh dha druedh meur.

17 Ha na gudh dha fas rag dha was,
drefenn ow bos yn anken, gorthyp dhymm yn skon.

18 Deus nes dhe'm enev, ha'y brena;
gwra ow delivra dhiworth ow eskerens.

19 Ty a aswonn ow mewl,
ha'm meth, ha'm despit;
yma oll ow eskerens a-dheragos.

20 Mewl re dorras ow holonn,
ha paynys bras a'm beus.
My a hwilas neb a gemmerra truedh ahanav, mes nyns esa;
ha konforters, mes ny's kevis.

21 I a ros dhymm ynwedh bystel rag ow boes,
hag y'm syghes i a ros dhymm aysel.

22 Bedhes aga moes antell a-dheragdha,
ha'ga offrynnow kowethyans,[a] bedhens maglenn.
23 Bedhes aga dewlagas tewl rag na wellons,
ha gwra dh'aga diwglun prest krena.
24 Dyllo warnedha dha goler,
ha re wrello dha sorr fers aga sesya.
25 Bedhes aga annedh ynyal;
na vedhes triger yn aga thyldow.
26 Rag i a helgh an den a wrussys y weskel,
hag ynkressya galar an re a vrewsys.
27 Keworr kammweyth dh'aga hammweyth i,
ha na dhens i y'th ewnder.
28 Bedhens i defendys dhe-ves a lyver an re vew,
ha na vedhens i skrifys yn mysk an re wiryon.
29 Ha my, truan ov vy ha poenvosek;
re'm drehaffo dha selwyans, A Dhuw.

30 My a wormel hanow Duw gans kan,
ha my a'n meurha gans grasyans.
31 Ha hemma a vydh gwell gans an ARLOEDH ages ojyon,
po ages tarow ha dhodho kern ha karnow.
32 An re hwar a'n gwelas, ha lowen yns i;
hwilewgh Duw, ha'gas kolonn a vew.
33 Rag an ARLOEDH a glew an re edhommek,
ha ny dhispres ev an brisnoryon.

34 Gormeles ev nev ha nor,
an moryow ha pup-tra eus ow slynkya ynna.
35 Rag Duw a selow Sion,
ha drehevel sitys Yuda;

---

a 69:22 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

hag i a drig ena ha'y ferghenna.
36 Has y wesyon ynwedh a's erit,
ha'n re a gar y hanow a drig ynni.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh, rag kovadh.

70 A Dhuw, fisten dhe'm selwel;
A ARLOEDH, deus uskis dhe'm gweres.
2 Perthens i meth ha bedhens shyndys,
an re a hwila ow enev;
bedhens i treylys war-dhelergh ha konfondys,
an re a's teves delit a'm pystik.
3 Bedhens i treylys war-dhelergh drefenn aga meth,
an re a lever, 'Aha, Aha.'

4 Lowenhes kemmys a'th hwila
ha bedhens i heudhik ynnos jy;
ha seul a gar dha selwyans prest leverens,
'Bedhes Duw meurhes.'
5 Mes boghosek ov vy hag edhommek;
deus uskis dhymmo vy, A Dhuw.
Ty yw ow gwereser ha'm delivrer;
A ARLOEDH, na wra delatya.

71 Ynnos jy, A ARLOEDH, y hwilav skovva;
na as vy dhe berthi meth bynitha.
2 Gwra ow delivra y'th ewnder ha'm difres;
pleg dha skovarn dhymm ha'm sawya.
3 Bydh dhymm karrek grev may tyffiv dhedhi pup-prys;
ty re worhemmynnis ow selwel,
rag ty yw ow harrek ha'm kastell.

4 Gwra ow delivra, A Dhuw, dhiworth leuv an tebelwas,
dhiworth dorn an den kammhynsek ha didruedh.

5 Rag ty yw ow govenek, A Arloedh Duw,
ow fydhyans dhiworth ow yowynkneth.
6 Genes jy re beuv mentenys dhiworth an brys,
ty yw neb a'm kemmeras dhiworth torr ow mamm;
ow gormola a vydh prest ahanas.

7 My re dheuth ha bos marthus dhe lies huni,
mes ty yw ow skovva grev.
8 Bedhes ow ganow lenwys a'th wormola,
ha'th glori oll an jydh.
9 Na'm towl vy dhe-ves yn termyn henys;
na'm forsak vy pan fyll ow nerth.
10 Rag ow eskerens a gews er ow fynn,
ha'n re a gontrewayt ow enev a omgusul warbarth;
11 Hag yn-medhons i, Duw re'n forsakyas;
helghyewgh ev, ha'y gemmeres;
rag nyns eus den a'n deliffro.

12 A Dhuw, na vydh pell dhiworthiv;
ow Duw, deus uskis dhe'm gweres.
13 Perthens i meth ha mos dhe goll, neb yw eskerens ow enev;
bedhens i kudhys gans mewl ha disenor,
neb a hwila ow fystik.
14 Mes my a wayt heb hedhi,
ha my a'th wormel moy ha moy.
15 Ow ganow a dheriv dha ewnder
ha'th selwyans oll an jydh,
rag ny wonn aga niver.
16 My a dheu yn nerth an Arloedh Duw;
my a dhre dhe gov dha ewnder jy dha honan.

17 A Dhuw, ty re dhyskas dhymm dhiworth ow
yowynkneth,
ha prest re venegis vy dha varthusyon.
18 Ha lemmyn y'm henys, ha loes ow blew,
A Dhuw, na wra ow forsakya,
erna dheriffiv dha alloes dhe'n kenedhel ma,
dha nerth dhe bub henedh a dheu.
19 Ha'th ewnder, A Dhuw, a dhrehedh dhe'n ughelder,
ty neb re wrug gwriansow meur; A Dhuw, piw yw
avelos jy?

20 Ty, neb re dhiskwedhas dhymm lies anken bras ha
drog,
a'm bewha arta;
ha ty a'm dre yn-bann
dhiworth downderyow an nor.
21 Ty a voghha ow enor,
ha'm hebaskhe arta.

22 My a'th wormel ynwedh gans an delynn
drefenn dha wiryonedh, ow Duw;
my a gan dhiso jy gans an lyra,
ty Sans Ysrael.
23 Ow diwweus a arm yn lowen
pan ganav gormola dhiso jy;
ha'm enev ynwedh hag a brensys.
24 Ha'm taves a gews a'th ewnder oll an jydh,
rag i a berth meth, yth yns i shyndys,
neb a hwila ow fystik.

Salm Solomon.

72 A Dhuw, ro dha vreusow dhe'n myghtern,
ha'th ewnder dhe vab an myghtern.
2 Re vreusso ev dha bobel gans ewnder,
ha'th voghosogyon gans gwirvreus.
3 Re dhrollo an menydhyow kres dhe'n bobel,
ha'n brennow dri ewnder.
4 Re vreusso ev an voghosogyon yn mysk an bobel,
ha sawya mebyon an den edhommek,
ha brewi an den a'm gwask.

5 Re borthons own ahanas[a] hedre vo an howl,
ha hedre vo an loer, a unn henedh dhe'n nessa.
6 Re dhiyskynno avel glaw war an gwels goera,
avel kowasow a dhowrha an nor.
7 Re vleujyowo gwiryonedh yn y dhydhyow,
ha palster kres, erna hettho an loer.

8 Re'n jeffo maystri a vor dhe vor,
ha dhiworth an avon bys yn pennow an norvys.
9 Re omblekko a-dheragdho an re usi trigys y'n difeyth;
ha'y eskerens lapya an doust.
10 Re dhrollo myghternedh Tarshish ha'n ynysow trubyt;
ha myghternedh Sheba ha Seba dri rohow.
11 Re omblekko myghternedh oll a-dheragdho;
hag oll an kenedhlow bos y sojets.

12 Rag ev a dhelirv an edhommek pan gri rag gweres,
ha'n boghosek ma nag eus dhodho gwereser.
13 Ev a gemmer truedh a'n den gwann ha'n den
edhommek,
hag ev a selow enevow an edhommogyon.

---

a 72:5 *Re borthons own ahanas:* Po amendyans, ow siwya an Septuagint *Re dhuryo.*

14 Ev a bren aga enev dhiworth arwask ha garowder,
ha drudh vydh aga goes yn y wolok ev.

15 Re vewo, ha dhodho re bo res owr dhiworth Sheba;
re byssons ragdho heb hedhi,
ha'y venniga oll an jydh.
16 Re bo kals ys y'n tir
ow tegrena war benn an menydhyow;
re bo y frut avel Lebanon,
ha re sewenno tus an sita
avel gwels an nor.
17 Re dhurryo y hanow bys vykken;
re bo y hanow fastys hedre vo an howl.
Ena tus a omvennik dredho;
an kenedhlow oll a'n gelow gwynnvys.

18 Benniges re bo an ARLOEDH Duw, Duw Ysrael,
neb y honan a wra marthusyon;
19 Ha benniges re bo y hanow gloryus bynitha,
hag oll an nor a vydh lenwys a'y wolewder.
Amen hag Amen.

20 Pysadow Davydh mab Yesse yw diwedhys.

LYVER III

Salm a Asaf.

73 Da yn hwir yw Duw orth Ysrael,
orth an re yw glan aga holonn.
2 Byttegyns nammna drebuchyas ow threys;
ogas disevys o ow hammow.
3 Rag my a borthas envi orth an re woethus
pan welis vy sewenyans an debeles.

4 Rag nyns eus dhedha gloesow;
yagh ha krev yw aga horfow.
5 Nyns yns i yn poenvotter dell yw tus erell,
ha nyns yns i pystigys dell yw tus erell.
6 Rakhenna yma goeth a-dro dh'aga honna avel torgh;
garowder a's kudh avel kweth.
7 Aga dewlagas a hwedh gans tewder;
i a's teves moy ages konsayts aga holonn.
8 I a wra ges, ha kewsel yn spitus;
i a wodros arwask, ughel aga fenn.
9 I re settyas aga ganow erbynn an nevow,
ha'ga thaves a gerdh der an nor.

10 Rakhenna ow fobel a dreyl dhedha,
ha lapya oll aga lavarow avel dowr.[a]
11 Hag i a lever, 'Fatell woer Duw?
Eus godhvos gans an Ughella?'
12 Otta, yndella yw an debeles;
attes yns i pup-prys, ha'ga rychys a voghha.
13 Sur, my re lanhas ow holonn yn euver
ha golghi ow diwleuv yn gwiryonsys.
14 Rag oll an jydh yth en vy gweskys,
ha pystigys pub myttin.

15 Mar lavarren, 'Yn kettella y kowsav vy,'
my a draytas henedh dha fleghes.
16 Pan ombrederis fatell gonvedhyn vy hemma,
poenvotter o ev y'm golok vy,
17 ernag yth vy yn sentri Duw;
ena y konvedhis vy aga diwedh i.
18 Sur, ty a's gorras yn tylleryow slynk;
ty a wrug dhedha koedha yn terroes.

---

a 73:10 Amendys. Styr an Ebrow yw ankler.

19 Fatell ons i distruys yn unn lamm,
skubys glan dhe-ves gans browaghow!
20 Avel hunros pan dhifun den;
A Arloedh, pan dhifunydh jy, ty a dhispres aga
imajys tremenadow.

21 Rag moredhek o ow holonn,
ha gloesow a envi eth der ow diwloneth.
22 Mar dalsogh en vy, ha diskians;
kepar ha best en vy a-dheragos.
23 Byttegyns yth esov vy prest genes;
ty re'm synsis er ow leuv dhyghow.
24 Gans dha gusul ty a'm lew,
ha wosa henna ow hemmeres yn golewder.
25 Piw a'm beus y'n nevow marnas ty?
Ha nyns eus travyth war an nor a yeunniv marnas
ty.
26 Ow hig ha'm kolonn a fyll,
mes Duw yw nerth ow holonn ha'm rann bys
vykken.

27 Rag otta, an re usi pell dhiworthis a dhe goll;
ty re dhistruis oll an re a wra horyans er dha bynn.
28 Mes da yw ragov dos ogas dhe Dhuw;
my re wrug an Arloedh Duw ow skovva,
rag may teriffiv dha wriansow oll.

Maskil a Asaf.

74 Prag, A Dhuw, re'gan skonsys bynitha?
Prag y feg dha sorr orth deves dha beurva?
2 Porth kov a'th kuntelles a brensys seuladhydh,
loeth dha ertach a dhasprensys,
ha menydh Sion may trigsys ynno.

3 Treyl dha gammow troha'n magoryow nevra a bes;
an sherewneth oll re wrug an eskar y'n sentri.

4 Usa re wrug dha eskerens yn mysk dha guntellva;
i a dhrehav aga baneryow avel toknys.
5 Haval ens i dhe dus eus ow hakkya
gans boelyow war goeswik dew.
6 Ha lemmyn i a dhral oll an prennweyth gravys
gans boelyow ha mortholow.
7 I re worras tan y'th sentri;
bys y'n dor i re dhefolas trigva dha hanow.
8 I a leveris yn aga holonn, 'Gwren ni aga diswul yn tien;'
i re loskas oll kuntellvaow Duw y'n pow.

9 Ny welyn agan toknys,
nyns eus profoes byth moy,
ha nyns eus yn agan mysk neb a wodhvo pygemmys prys.
10 Pygemmys prys, A Dhuw, y hwra an eskar ges?
A dhispres an eskar dha hanow bys vykken?
11 Prag y tennydh dha leuv, dha leuv dhyghow, war-dhelergh?
Kemmer hi dhiworth dha askra ha'ga hisya.

12 Rag Duw re beu ow myghtern bythkweth,
ow kul selwyans a-berth y'n norvys.
13 Ty a rannas an mor dre dha nerth;
ty a dorras pennow an dragones y'n dowrow.
14 Ty a derris pennow Lawethan dhe demmyn;
ha'y ri avel boes dhe'n bobel trigys y'n difeyth.
15 Ty a folsas an fenten ha'n fros;
ty a dhesyghas avonyow prest ow resek.

16 Ty a bew an jydh, dhiso jy ynwedh yw an nos;
ty re bareusis an golow ha'n howl.
17 Ty re settyas oll oryon an nor;
ty re wrug hav ha gwav.

18 Porth kov a hemma, fatell wrug an eskar ges, A
ARLOEDH,
ha fatell dhispresyas pobel foll dha hanow.
19 Na ro enev dha durenn dhe'n goedhviles;
na ankov bewnans dha voghosogyon bys vykken.

20 Gwra vri a'n kevambos,
rag tylleryow tewl an nor yw leun a annedhow
garowder.
21 Na dhehweles an den truan yn disenor;
gormeles an boghosek ha'n edhommek dha hanow.
22 Sav, A Dhuw, pled dha gen;
porth kov a'n despit gwrys dhis gans an foll oll an
jydh.
23 Na ankov lev dha eskerens,
tros an re a sev er dha bynn a voghha pub eur oll.

Dhe vester an keur: Al Tashheth. Salm a Asaf. Kan.

75 Ni a woer gras dhis, A Dhuw;
ni a woer gras; ogas yw dha hanow.
Tus a dheriv dha varthusyon.

2 'Y'n prys apoyntys
my a vreus gans ewnder.
3 An nor a deudh ha myns eus trigys ynno;
my yw neb a fast y golovenyow.' *Sela.*
4 My a leveris dhe'n re woethus, 'Na vostyewgh,'
ha dhe'n debeles, 'Na dhrehevewgh agas korn.

5 Na dhrehevewgh agas korn mar ughel,
ha na gewsewgh howtyn dha gonna.’

6 Rag nyns yw dhiworth an howldrevel na dhiworth an worlewin,
na dhiworth an difeyth, y teu eksaltyans.
7 Mes Duw yw an breusyas;
ev a iselha unn den hag ughelhe den arall.
8 Rag yn leuv an ARLOEDH yma hanaf,
hag ewynek yw an gwin, kemmyskys yn leun,
hag ev a dhinwa anodho.
Mes an godhes anodho, oll tebeles an nor
a’n lenk ha’y eva.
9 Mes my a’n deriv bynitha,
ha kana gormola dhe Dhuw Yakob.

10 Oll kern an debeles a droghav dhe-ves,
ha kern an re wiryon a vydh ughelhes.

Dhe vester an keur: gans daffar kerdyn. Salm a Asaf. Kan.

76 Aswonnys yw Duw yn Yuda,
meur yw y hanow yn Ysrael.
2 Yn Salem yma y skovva,
ha’y drigva yn Sion.
3 Ena y torras ev sethow an warak,
an skoes ha’n kledha hag arvow bresel. Sela.

4 Splanna osta ha kreffa
ages an menydhyow heb diwedh.
5 An re golonnek o pyllys;
i a goedhas yn kosk;
ny wodhya nagonan a’n vreselyoryon
gul devnydh a’y dhiwleuv.

6 Orth dha geredh, A Dhuw Yakob,
an charett ha'n margh a goedhas yn kosk poes.

7 Ty, ty yw euthyk;
ha piw a sev a-dheragos
pan osta serrys?
8 Ty a wrug dhe'th vreus bos klewys dhiworth nev;
an nor a grenas, ha spavennhe,
9 pan sevis Duw dhe vreus,
dhe selwel oll an re hwar usi y'n nor. Sela.

10 Sorr mab-den a dreyl dhe'th wormola;
remenant an sorr ty a wisk a-dro dhis avel grogys.
11 Gwrewgh ambos dhe'n ARLOEDH agas Duw, ha'y
gollenwel;
oll an re usi yn y gyrghynn, drens i rohow
dhe neb a dal perthi own anodho.
12 Ev a dregh an spyrys a bennsevigyon;
euthyk yw ev orth myghternedh an nor.

Dhe vester an keur: war Yeduthun. Salm a Asaf.

77 My a elwis war Dhuw gans ow lev,
war Dhuw y helwis gans ow lev, hag ev a ros
skovarn dhymm.
2 Yn jydh ow anken my a hwilas an Arloedh;
ow leuv o ystynnys y'n nos, ha nyns o skwith;
ow enev a skonyas a gavoes hebaska.
3 My a berth kov a Dhuw, ha moredhek ov vy;
my a breder yn town, ha'm enev a glamder. Sela.

4 Ty a syns ow dewlagas yn tifunys;
mar droblys ov vy ma na allav kewsel.
5 My re brederis a'n dydhyow koth,
a'n blydhynyow usi tremenys seuladhydh.

6 My a berth kov a'm kan y'n nos;
my a gews gans ow holonn vy, ha'm enev a hwila dihwans:
7 'A wra an Arloedh skonya bynitha,
hag a ny vydh ev pes da nevra namoy?
8 A hedhis y dregeredh bynitha?
A fyll y ambos a unn henedh dhe'n nessa?
9 A ankovas Duw bos grassyes?
A dhegeas ev y druedh yn sorr?' *Sela.*
10 Ha my a leveris, 'Hemm yw duwon dhymm,
leuv dhyghow an Ughella dhe vos treylys.'

11 My a berth kov a wriansow an ARLOEDH;
devri, my a berth kov a'th varthusyon kyns.
12 My a breder ynwedh a'th oberow oll,
ha my a gews a'th wriansow.
13 Dha fordh, A Dhuw, yw sans.
Pana dhuw yw meur avel agan Duw ni?
14 Ty yw an Duw a wra marthusyon;
ty re dherivas dha nerth yn mysk an bobel,
15 Gans dha vregh ty re brenas dha bobel,
mebyon Yakob ha Yosep. Sela.

16 An dowrow a'th welas, A Dhuw,
an dowrow a'th welas hag a borthas own;
an downderyow ynwedh a grenas.
17 An kommol a dhiveris dowr,
an nevow a wrug tros;
dha sethow ynwedh a lughesis a-les.
18 Lev dha daran esa y'n korwyns;
an lughes a wolowis an norvys;
an nor a dhegrenas ha krysya.

19 Yma dha fordh y'n mor,
ha'th hynsyow y'n dowrow meur;
ha nyns yw olow dha dreys aswonnys.
20 Ty a hembronk dha bobel avel deves
dre leuv Moyses hag Aron.

Maskil a Asaf.

78 Goslowewgh orth ow lagha, ow fobel;
plegyewgh agas skovarn dhe lavarow ow ganow.
2 My a iger ow ganow yn parabolenn,
my a lever lavarow tewl a'n termyn koth;
3 an re a glewsyn hag a wodhven,
hag a dherivas agan tasow dhyn ni.
4 Ny's kelyn rag aga fleghes,
ow terivas dhe'n henedh a dheu
gormola an ARLOEDH,
y nerth ha'y varthusyon a wrug ev.

5 Rag ev a fastyas dustuni yn Yakob,
hag a ros lagha dhe Ysrael
a worhemmynnis dh'agan tasow,
ma's deriffens orth aga fleghes;
6 ma's godhve an henedh a dho,
an fleghes a vedha genys,
rag may saffens ha'ga derivas dh'aga fleghes.
7 Rag may hworrens aga threst yn Duw
ha ma na ankoffens gwriansow Duw,
mes gwitha y worhemmynnow;
8 Ha ma na vens avel aga thasow,
henedh gorth ha dislen;
henedh na veu fyrv aga holonn,
ha nag esa aga spyrys len gans Duw.

9 Kepar ha mebyon Efraym, ervys hag ow toen gwaregow,
neb a dreylyas aga heynow yn jydh an gas.
10 Ny synsons kevambos Duw,
mes i a skonyas a gerdhes yn y lagha ev;
11 Owth ankevi y wriansow ev,
ha'y varthusyon a dhiskwedhsa orta.
12 Taklow marthys a wrug ev yn golok agan tasow
yn pow Ejyp, yn gwel Soan.
13 Ev a rannas an mor, hag a wrug dhedha tremena dredho;
ev a wrug dhe'n dowrow sevel kepar ha graghell.
14 Ha dydhweyth ev a's hembronkas gans kommolenn,
ha dres an nos gans golow tan.
15 Ev a folsas an karregi y'n difeyth,
hag a ros diwes dhedha, kepar ha pan dheffa yn-mes a dhownderyow meur.
16 Ev a dhros frosow yn-mes a'n garrek
hag a wrug dhe dhowrow dewraga kepar hag avonyow.

17 Byttegyns i a beghas dhe voy er y bynn,
ha serri an Ughella y'n difeyth.
18 I a brovas Duw yn aga holonn,
ow kovynn boes rag aga ewl.
19 Hag i a gewsis erbynn Duw, ow leverel,
'A yll Duw pareusi moes y'n difeyth?
20 Otta, ev a weskis an garrek may tewragas an dowrow,
ha'n frosow a fennas.
Mes a yll ev ri bara ynwedh,
po darbari kig dh'y bobel?'

21 Ytho an ARLOEDH a glewas hemma, hag a sorras;
tan o enowys yn Yakob,
ha konnar a sordyas erbynn Ysrael,
22 drefenn na gryssons yn Duw
na fydhya yn y selwyans ev.
23 Ytho ev a worhemmynnis dhe'n kommol a-vann
hag igeri darasow nev;
24 hag ev a asas manna dhe goedha warnedha avel glaw,
ma'n depprens,
hag a ros dhedha ys an nevow.
25 Ytho tus a dhybris bara eledh;
ev a dhannvonas dhedha lanwes a voes.
26 Ev a wrug dhe wyns an howldrevel hwytha y'n nevow,
ha der y nerth ev a dhros gwyns an dyghow.
27 Ev a wrug dhe gig koedha warnedha avel doust,
hag ydhyn askellek kepar ha tewes an mor.
28 Hag ev a asas dhedha koedha yn mysk aga thyldow,
a-dro dh'aga annedhow.
29 Ytho i a dhybris hag y fons lenwys yn ta,
rag ev a ros dhedha an pyth a yeunsons;
30 Mes kyns i dhe gavoes lowr a'n pyth a yeunsons,
ha'n boes hwath yn aga ganow,
31 konnar Duw a dheuth warnedha,
ha ladha an re vrassa anedha,
ha gul dhe flour Ysrael koedha.

32 Yn despit dhe oll hemma, i a beghas hwath,
ha ny gryssons yn y varthusyon ev.
33 Rakhenna ev a wrug dh'aga dydhyow tremena yn
euveredh
ha'ga blydhynyow yn euth.
34 Pan y's ladhas, i a'n hwilas;
hag i a dreylyas ha hwilas Duw dihwans.

35 Hag i a borthas kov Duw dhe vos aga harrek,
ha Duw Ughella dhe vos aga dasprenyas.
36 Byttegyns i a'n feklas gans aga ganow,
hag a wowleveris dhodho gans aga thaves
37 Rag nyns o aga holonn fast ganso,
ha nyns ens i len yn y gevambos.
38 Mes ev, leun a druedh,
a avas aga hammweyth
ha ny's distruis.
Ha lieskweyth ev a dreylyas dhe-ves y sorr
ha ny wrug dhe oll y gonnar difuna.
39 Rag ev a borthas kov i dhe vos kig,
gwyns a dremen, ha ny dhehwel.
40 Ass wrussons i sevel lieskweyth er y bynn y'n difeyth
ha grevya dhodho y'n gwylvos!
41 I a dreylyas, ha previ Duw yn aga holonn,
ha paynya an Sans a Ysrael.
42 Ny borthsons kov a'y leuv,
nag a'n jydh ma's dasprenas dhiworth an eskar;
43 Fatell wrussa ev y doknys yn Ejyp,
ha'y varthusyon yn gwel Soan.
44 Ev a dreylyas aga goverow dhe woes,
ha'ga frosow, ma na effens anedha.
45 Ev a dhannvonas hesow a gelyon yn aga mysk, a's
devoryas,
ha kwilkynyow, a's distruis.
46 Ev a ros aga threvasow dhe'n pryv,
ha'ga lavur dhe'n lokust.
47 Ev a dhistruis aga gwinbrennyer gans keser,
ha'ga sykaminwydh gans rew.
48 Ev a asas aga gwarthek dhe'n keser,
ha'ga flokkys dhe'n lughes.

[49] Ev a dhellos warnedha y sorr fers,
sorr, ha koler, hag anken,
ha dannvon tebel eledh yn aga mysk.

[50] Ev a dharbaris hyns dh'y sorr,
ha ny withas aga enev rag ankow,
mes ev a ros aga bewnans dhe'n pla;

[51] Hag ev a weskis pub kynsa-genys yn Ejyp,
kynsa frut aga nerth yn tyldow Ham.

[52] Mes y bobel y honan, ev a's dros yn-mes avel deves,
ha'ga ledya y'n difeyth avel flokk.

[53] Ev a's ledyas yn sawder, ma na ownsons;
mes an mor a gudhas aga eskerens.

[54] Ev a's dros dhe or y sentri,
dhe'n menydh a brenas gans y leuv dhyghow.

[55] Hag ev a bellhas an kenedhlow a-dheragdha,
hag a's rannas dhedha yn ertach,
ha gul dhe loethow Ysrael triga yn aga thyldow i.

[56] Mes i a brovas hag a sorras Duw Ughella,
ha ny synsons y dhustuniow;

[57] Mes i a gildennas hag omdhegi yn fals avel aga
thasow;
i a dreylyas a-denewen avel gwarak lows.

[58] Rag i a'n sorras gans aga thylleryow ughel,
hag a wrug dh'y avi sevel der aga imajys gravys.

[59] Pan glewas Duw hemma, serrys veu,
hag ev a dhispresyas Ysrael yn feur.

[60] Ytho ev a forsakyas an tabernakel yn Shilo,
an tylda a worrsa yn mysk mab-den.

[61] Ev a dhelivras y nerth dhe gethneth,
y wolewder dhe leuv an eskar.

[62] Hag ev a ros y bobel dhe'n kledha,
hag a sorras orth y ertach.

63 Tan a dhybris aga thus yowynk,
ha ny veu aga maghtethyon res yn demmedhyans.
64 Aga oferysi a veu ledhys gans an kledha,
ha ny gynis aga gwedhwesow.
65 Ytho an Arloedh a dhifunas avel onan ow sevel yn-
mes a gosk,
kepar ha breselyas ow karma wosa gwin.
66 Ev a weskis y eskerens war-tu delergh,
hag a ros disenor dhedha bynitha.

67 Ev a skonyas tylda Yosep,
ha ny dhewisas loeth Efraym;
68 Mes ev a dhewisas loeth Yuda,
menydh Sion, a gara.
69 Hag ena ev a dhrehevis y sentri mar ughel avel an
nevow,
avel an nor re fastyas bynitha.
70 Hag ev a dhewisas Davydh y was
hag a'n kemmeras yn-mes a gorlannow an deves.
71 Ev a'n dros dhiworth an deves esa ow tena,
dhe vaga Yakob y bobel
hag Ysrael y ertach.
72 Ytho ev a's gwithas gans kolonn lan;
hag ev a's bugelyas herwydh sleyghneth y
dhiwleuv.

Salm a Asaf.

79 A Dhuw, an kenedhlow re dheuth y'th ertach;
i re dhefolas dha dempel sans,
ha gorra Yerusalem yn bern a vagoryow.
2 I re ros korfow dha wesyon
avel boes dhe ydhyn an nevow,
ha kig dha syns dhe vestes an nor.

[3] I re skoellyas aga goes avel dowr
a-dro dhe Yerusalem,
ha nyns esa denvyth a's ynkleutthya.
[4] Ni re dheuth ha bos mewl dh'agan kentrevogyon,
skorn ha ges dhe'n re usi yn agan kyrghynn.

[5] Pygemmys prys, A ARLOEDH? A vydhydh serrys bynitha?
A lesk dha avi avel tan?
[6] Dyllo dha gonnar war an kenedhlow
na'th aswonnis,
ha war an gwlaskordhow
na elwis war dha hanow.
[7] Rag i re dhevoryas Yakob
ha ravna y annedh.

[8] Na borth kov a gammweythresow agan hendasow;
des dha druedh dhyn ni yn skon,
rag gyllys pur isel on ni.
[9] Gweres dhyn ni, A Dhuw agan selwyans,
a-barth golewder dha hanow;
gwra agan delivra, ha kudh agan peghosow,
a-barth dha hanow.
[10] Prag y lever an kenedhlow,
'Ple'ma aga Duw?'
Bedhes diskwedhys dhe'n kenedhlow yn agan golok ni
dial rag an goes skoellys a'th wesyon.

[11] Des kynvann an prisner a-dheragos;
herwydh meuredh dha nerth, gwith an re dampnys dhe'n mernans.
[12] Daskorr seythplek dhe askra agan kentrevogyon
rag an skorn ma'th skornsons jy, A Arloedh.

13 Ytho ni, dha bobel ha deves dha beurva,
a woer gras dhis bynitha;
ni a dheriv dha wormola a unn henedh dhe'n
nessa.

Dhe vester an keur: war Shoshannim. Dustuni a Asaf. Salm.

80 Goslow, A vugel Ysrael,
ty neb a hembronk Yosep avel flokk;
omdhiskwa, ty neb a drig ynter an jerubim.
2 A-dherag Efraym ha Benyamin ha Manasse,
difun dha nerth,
ha deus dh'agan selwel.

3 Treyl ni arta, a Dhuw;
gwra dhe'th fas golowi, ha ni a vydh selwys.

4 A Arloedh, Duw an luyow,
pygemmys prys y serrydh orth pysadow dha
bobel?
5 Ty re's magas gans bara dagrow,
ty re ros dagrow dhedha dhe eva dres musur.
6 Ty a'gan gwra strif dh'agan kentrevogyon,
ha'gan eskerens a wra ges ahanan.

7 Treyl ni arta, A Dhuw an luyow;
gwra dhe'th fas golowi, ha ni a vydh selwys.

8 Ty a dhros gwinbrenn yn-mes a Ejyp;
ty a dewlis dhe-ves an kenedhlow, ha'y blansa ev.
9 Ty a bareusis an dor ragdho,
hag ev a wreydhyas yn town ha lenwel an tir.
10 An menydhyow o kudhys gans y skeus,
ha sedres Duw gans y skorrennow.
11 Ev a dhellos y skorr bys y'n mor,
ha'y skyll bys y'n avon.

12 Ytho prag y terrsys y geow,
may kemmer oll an dremenysi y rappys?
13 Torgh an koes a'n raven,
ha bestes an gwel a beur warnodho.

14 Treyl arta, ni a'th pys, A Dhuw an luyow,
mir war-woeles dhiworth nev ha gwel,
ha gwra vri a'n gwinbrenn ma;
15 an winlann a blansas dha leuv dhyghow,
ha'n skorrenn a wrussys mar grev ragos jy dha honan.
16 Leskys yw gans tan, ha treghys yw;
i a dhe goll orth keredh dha fas.
17 Bedhes dha leuv war wour dha leuv dhyghow,
war vab an den a wrussys mar grev ragos jy dha honan.
18 Ytho ny dreylyn ni dhiworthis arta;
bewha ni, ha ni a elow war dha hanow.

19 Treyl ni arta, A ARLOEDH, Duw an luyow;
gwra dhe'th fas golowi, ha ni a vydh selwys.

Dhe vester an keur: war an Gittith. A Asaf.

81 Kenewgh yn lowen dhe Dhuw agan nerth;
gwra tros heudhik dhe Dhuw Yakob.
2 Gwrewgh dhe'n menestrouthi seni, gweskewgh an tabourik,
an lyra hweg gans an delynn.
3 Hwythewgh an trompa y'n loer nowydh,
y'n loer leun, yn agan dy'goel.
4 Rag hemm yw ordenans dhe Ysrael,
ha lagha a Dhuw Yakob.
5 Ev a erghis hemma yn Yosep rag dustuni,
pan dheuth yn-mes a bow Ejyp.

My a glew yeth na wrav hy godhvos ow leverel,

6 ‘My a dhifresas y skoedh a’n begh;
y dhiwleuv a veu delivrys dhiworth an ganstell.

7 Ty a elwis yn anken ha my a’th telivras;
my a worthybis dhis yn keladow an daran;
my a’th provas orth dowrow Meriba. *Sela.*

8 Klew, ow fobel, ha my a dheg dustuni dhis;
A Ysrael, unnweyth a koslewes orthiv!

9 Ny vydh ynnos duw astranj,
ha ny wordhydh duw estren.

10 My yw an ARLOEDH dha Dhuw,
a’th tug jy yn-mes a bow Ejyp.
Igor dha anow a-les, ha my a’n lenow.

11 ‘Mes ny woslowas ow fobel orth ow lev,
hag Ysrael a’m skonyas.

12 Ytho my a’s gasas dh’aga holonn worth,
dhe gerdhes herwydh aga husulyow aga honan.

13 Unnweyth a koslowa ow fobel orthiv,
hag Ysrael kerdhes yn ow fordhow vy!

14 Ena my a fethsa aga eskerens yn skon,
ha treylya ow leuv erbynn aga envi.

15 An re a gas an ARLOEDH a omwrussa gostydh dhodho,
ha’ga thermyn a via bys vykken.

16 Ha my a’th vagsa gans gwaneth a’n gwella,
ha gans mel dhiworth an garrek my a’th lanwsa.’

Salm a Asaf.

82 Duw a sev yn kuntelles nev;
ev a vreus yn mysk an duwow.

2 ‘Pygemmys prys y freusowgh yn kamm,
ow plegya dhe’n debeles? *Sela.*

3 Rewgh gwirvreus dhe'n den gwann ha dhe'n
omdhivas;
mentenewgh gwiryow an boghosek ha'n
edhommek.
4 Difresewgh an den gwann ha'n boghosek;
gwrewgh aga delivra dhiworth leuv an debeles.'

5 Ny wodhons ha ny gonvedhons,
mes i a gerdh yn-rag yn tewolgow;
oll selyow an nor a gren.

6 My a leveris, 'Hwi yw duwow,
ha hwi oll yw fleghes an Ughella.
7 Byttegyns hwi a verow avel mab-den,
ha koedha avel onan a'n bennternedh.'

8 Sav, A Dhuw, breus an nor;
rag ty a erit an kenedhlow oll.

Kan. Salm a Asaf.

83 Na daw, A Dhuw,
na omdenn, ha na bowes, A Dhuw.
2 Rag otta, dha eskerens a wra tros;
ha'n re a'th kas re dhrehevis aga fenn.
3 I a dewlis towlow fel erbynn dha bobel,
hag omgusulya erbynn dha dus tresorys.
4 I re leveris, 'Dewgh, ha'ga hisya, ma na vons kenedhel,
ha ma na vo hanow Ysrael yn kovadh namoy.'
5 Rag i re omgusulyas keskolonn;
i re wrug kevambos er dha bynn;
6 Tyldow Edom ha'n Yshmaelysi,
Moab ha'n Hagrysi;
7 Gebal, hag Ammon, hag Amalek,
Filistia ha'n re usi trigys yn Tyr.

8 Asshur ynwedh re junyas gansa;
i re weresas dhe vebyon Lot. Sela.

9 Gwra dhedha i dell wrussys dhe Midyan,
dhe Sisera ha dhe Yabin orth nans Kishon;
10 neb a verwis yn Endor,
ha dos ha bos avel teyl rag an dor.
11 Gwra aga bryntinyon avel Oreb ha Zeeb,
oll aga fennsevigyon avel Zebagh ha Salmunna;
12 Neb a leveris, 'Kemmeryn ni yn agan perghennogeth
peurvaow Duw.'

13 A Dhuw, gwra i avel has askall,
avel kulyn a-rag an gwyns.
14 Kepar ha tan a lesk an koes,
ha kepar ha flamm a worr tan y'n menydhyow,
15 yn kettella helgh i gans dha annawel
ha browegh i gans dha dewedh.
16 Lanw aga fasow a dhisenor,
may hwillons dha hanow, A ARLOEDH.
17 Perthens i meth ha bedhens dyegrys bys vykken;
bedhens i disenorys, ha mos dhe goll.
18 Ena i a wodhvydh
ty dha honan neb yw dha hanow an ARLOEDH
dhe vos an Ughella dres oll an nor.

Dhe vester an keur: war an Gittith. Salm a vebyon Koragh.

84 Ass yw karadow dha drigvaow,
A ARLOEDH an luyow!
2 Ow enev yw hirethek, hi a yeun ynwedh
war-lergh klosyow an ARLOEDH;
ow holonn ha'm kig a arm yn lowen
war an Duw bew.

3 An golvan re gavas chi,
ha'n wennel neyth rygdhi hi
may hworro hy ydhnigow,
dha alteryow jy, A ARLOEDH an luyow,
ow Myghtern ha'm Duw.
4 Gwynnvys an re a drig y'th chi;
prest y fydhons orth dha wormel. Sela.

5 Gwynnvys an den may 'ma y nerth ynnos jy,
ha'th fordhow yn y golonn.[a]
6 Pan dremenons dre nans Baka,
i a'n gwra tyller a fentynyow,
ha'n glaw a-varr a'n kudh gans bennathow.
7 Yth ons a nerth dhe nerth;
pubonan a vydh gwelys a-rag Duw yn Sion.

8 A ARLOEDH, Duw an luyow, klew ow fysadow;
goslow, A Dhuw Yakob. *Sela.*
9 Gwel agan skoes, A Dhuw,
ha mir orth fas dha Untys.

10 Rag unn jydh y'th klosyow
yw gwell ages mil yn ken le.
Gwell via genev bos porther yn chi ow Duw
ages annedhi tyldow sherewneth.
11 Rag an ARLOEDH Duw yw howl ha skoes;
an ARLOEDH a re ras ha golewder,
ha ny skon ev a ri dader vytholl
dhe'n re a gerdh yn tivlam.
12 A ARLOEDH an luyow,
gwynnvys an den a worr y fydhyans ynnos jy.

---

a 84:5 *yn y golonn:* Ow siwya an Vulgat. Ebrow *yn aga holonn.*

Dhe vester an keur. Salm a vebyon Koragh.

85 Ty re beu grassyes, A ARLOEDH, orth dha dir;
ty re dreylyas kethneth Yakob.

2 Ty re avas kammweyth dha bobel,
ha kudha oll aga fegh. *Sela.*

3 Ty re gemmeras dhe-ves oll dha sorr;
ty re dreylyas dhiworth dha sorr fers.

4 Treyl ni, A Dhuw agan selwyans,
ha gas dha sorr orthyn.

5 A vydh sorr dhis orthyn bynitha?
A ystynnydh dha sorr a unn henedh dhe'n nessa?

6 A ny dreylydh ha'gan bewhe ni arta,
rag may lowenhaho dha bobel ynnos?

7 Diskwa dha dregeredh dhyn ni, A ARLOEDH,
ha gront dhyn dha selwyans.

8 My a woslow orth an pyth a lever Duw an ARLOEDH,
rag ev a lever kres dh'y bobel
ha dh'y syns; mes na dreylyens arta dhe follneth.

9 Yn hwir yma y selwyans ogas dhe'n re a berth own anodho,
may trykko golewder yn agan tir.

10 Tregeredh ha gwirder re omguntellas;
ewnder ha kres re ammas an eyl dh'y gila.

11 Gwirder a egin dhiworth an nor,
hag ewnder a vir war-woeles dhiworth nev.

12 Yn hwir an ARLOEDH a re dader,
ha'gan tir a re y drevas.

13 Ewnder a a-dheragdho,
ha kres a gerdh yn fordh y olow.

Pysadow a Davydh.

86 Pleg dha skovarn yn-nans, A ARLOEDH, ha gorthyp dhymm,
rag boghosek ov vy hag edhommek.
[2] Gwith ow enev, rag len ov vy;
salw dha was, ow Duw, a drest ynnos.
[3] Bydh grassyes orthiv, A Arloedh,
rag warnas y halwav oll an jydh.
[4] Lowenha enev dha was,
rag dhiso jy, A Arloedh, y trehavav ow enev.
[5] Rag ty, A Arloedh, yw kuv ha parys dhe ava,
meur dha dregeredh orth oll an re a elow warnas.
[6] Ro skovarn, A ARLOEDH, dhe'm pysadow,
ha goslow dhe lev ow govynnadow.
[7] Yn jydh ow anken y halwav warnas,
rag ty a worthyp dhymm.

[8] Yn mysk an duwow nyns eus nagonan kepar ha ty, A Arloedh,
ha nyns eus gwriansow kepar ha'th wriansow jy.
[9] Oll an kenedhlow a wrussys a dheu
hag omblegya a-dheragos, A Arloedh,
ha gordhya dha hanow.
[10] Rag meur osta, ha ty a wra marthusyon;
ty unnsel yw Duw.
[11] Dysk dhymm dha fordh, A ARLOEDH,
ha my a gerdh y'th wirder;
lowenhes ow holonn, mayth ownniv dha hanow.
[12] My a'th wormel, A Arloedh ow Duw, a leun golonn,
ha my a wordh dha hanow bys vykken.
[13] Rag meur yw dha dregeredh orthiv;
ty re dhelivras ow enev dhiworth ifarn isella.

14 A Dhuw, an re woethus re sevis er ow fynn,
ha kuntellesow an dus fell re hwilas ow enev,
ha ny'th worrsons a-dheragdha.
15 Mes ty, A Arloedh, yw Duw truedhek ha grassyes,
lent ow serri, ha meur dha dregeredh ha'th wirder.
16 Treyl dhymmo vy, ha bydh grassyes orthiv;
ro dha nerth dhe'th was,
ha salw mab dha vaghteth.
17 Diskwa dhymm tokyn a'th tader,
ma'n gwello an re a'm kas, ha perthi meth,
rag ty, A ARLOEDH, re weresas dhymm, ha'm
hebaskhe.

Salm a vebyon Koragh. Kan.

87 Yma hy sel hi war an menydhyow sans;
2 an ARLOEDH a gar porthow Sion
moy ages oll annedhow Yakob.
3 Taklow gloryus a vydh kewsys ahanas,
ty sita Duw. Sela.

4 My a venek Rahab ha Babylon orth an re a'm aswonn;
a-dro dhe Filistia ha Tyr hag Ethiopia y leverir,
'Hemma a veu genys ena.'

5 Hag a-dro dhe Sion y fydh leverys,
'Hemma ha hemma a veu genys ynni;'
ha'n Ughella y honan a wra hy fastya.
6 An ARLOEDH, pan skrif ev kovskrifenn an poblow,
a rekord, 'Hemma a veu genys ena.' Sela.

7 An ganoryon ha'n dhonsyoryon war-barth a lever,
'Yma oll ow fentynyow ynnos jy.'

Kan. Salm a vebyon Koragh. Dhe vester an keur: war Mahalath Leannoth. Maskil a Heman an Esrahyas.

88 A ARLOEDH Duw ow selwyans,
my re armas dydh ha nos a-dheragos.
2 Des ow fysadow a-dheragos;
pleg dha skovarn dhe'm kri.

3 Rag leun yw ow enev a boenvos,
ha'm enev a dheu nes dhe ifarn.
4 Reknys ov vy yn mysk an re a dhiyskynn dhe'n pytt;
yth ov vy kepar ha gour heb nerth,
5 gesys yn mysk an re varow,
kepar ha'n re ledhys neb a wrowedh y'n bedh,
na berthydh kov anedha namoy,
ha diberthys yns i dhiworth dha leuv.
6 Ty re'm gorras y'n pytt isella,
yn tylleryow tewl, hag yn downderyow.
7 Dha gonnar yw poes warnav,
ha ty re dhros warnav oll dha donnow. Sela.

8 Ty re bellhas dhiworthiv oll an re aswonnys genev;
ty re'm gwrug kasadow dhedha.
Prisonys yn fast ov vy, ma na allav diank;
9 ow lagas a fyll dre dhuwon.
A ARLOEDH, my a elwis warnas pub dydh,
my re ystynnas ow diwleuv dhis.
10 A dhiskwedhydh marthusyon dhe'n re varow?
A dhassergh spyrysyon an re varow dhe'th wormel? *Sela.*
11 A vydh dha dregeredh disklerys y'n bedh,
po dha lelder yn Abaddon?
12 A vydh dha varthusyon aswonnys y'n tewolgow,
ha'th ewnder yn tir ankov?

13 Mes my a gri dhis rag gweres, A ARLOEDH;
hag y'n myttin y teu ow fysadow a-dheragos.
14 Prag, A ARLOEDH, y skonydh ow enev?
Prag y kudhydh dha fas ragov?
15 Truan veuv ha parys dhe verwel dhiworth ow
yowynkneth;
my re borthas own ahanas, hag yn desper ov vy.
16 Dha gonnar res eth dresov;
own ahanas re'm distruis.
17 I a dheuth a-dro dhymm oll an jydh avel dowr;
i a omsettyas a-dro dhymm a bub tu.
18 Karer ha koweth a bellhasys dhiworthiv;
hag yma ow aswonnesigyon yn tewlder.

Maskil a Ethan an Esrahyas.

89 My a gan a dregeredhow an ARLOEDH bynitha;
gans ow ganow y terivav dha lelder a unn henedh
dhe'n nessa.
2 Rag my re leveris, bos tregeredh drehevys bynitha;
dha lelder a fastydh y'n nevow.

3 'My re wrug kevambos gans an den dewisys genev,
my re dos dhe Davydh ow gwas:
4 "Dha has a fastyav bynitha,
ha'th se a dhrehavav a unn henedh dhe'n nessa."'
Sela.

5 Ha'n nevow a wormel dha varthusyon, A ARLOEDH,
dha lelder ynwedh yn kuntelles an syns.
6 Rag piw y'n nevow a yll bos kehaval dhe'n ARLOEDH?
Piw yn mysk mebyon an duwow a yll bos haval
dhe'n ARLOEDH?
7 Ownys yw Duw yn kuntelles an syns;
pur euthyk a-ugh oll an re usi yn y gyrghynn.

[8] A ARLOEDH, Duw an luyow,
piw yw galloesek avelos jy, A ARLOEDH?
Yma dha lelder a-dro dhis.

[9] Ty a rewl hwythfians an mor.
Pan sev y donnow, ty a's koselha.

[10] Ty re vrewis Rahab dhe eneworres;
ty re skattras dha eskerens gans nerth dha vregh.

[11] Yma an nevow dhiso jy, yma an nor ynwedh dhiso jy;
an norvys ha pup-tra eus ynno, ty re's selyas.

[12] An kledh ha'n dyghow, ty re's formyas;
Tabor ha Hermon a gri yn lowen y'th hanow.

[13] Yma dhis bregh alloesek;
nerthek yw dha leuv, hag ughel yw dha leuv dhyghow.

[14] Ewnder ha gwirvreus yw sel dha se;
tregeredh ha gwirder a a-dherag dha fas.

[15] Gwynnvys an bobel a aswonn an arm heudhik,
neb a gerdh, A ARLOEDH, yn golow dha fas.

[16] I a lowenha y'th hanow oll an jydh,
hag y'th ewnder y fydhons ughelhes.

[17] Rag ty yw glori aga nerth,
hag y'th vodh da y trehevydh agan korn.

[18] Rag an ARLOEDH Duw yw agan skoes,
ha Sans Ysrael yw agan Myghtern.

[19] Yn termyn passys y kewssys orth dha syns yn gwelesigeth, ha leverel:
'My re worras gweres war onan galloesek;
my re dhrehevis onan dewisys yn-mes a'n bobel.

[20] My re gavas Davydh ow gwas;
gans ow oyl sans my re'n untyas.

21 Ow leuv a'n menten,
ha'm bregh ynwedh a'n krevha.
22 Ny drygh an eskar warnodho,
ha ny'n pystik mab sherewneth.
23 Ha my a vrew y eskerens a-dheragdho
ha'n re a'n kas my a's gwysk.
24 Mes ow lelder ha'm tregeredh a vydh ganso;
hag y'm hanow vy y fydh y gorn ughelhes.
25 Ha my a sett y leuv y'n mor
ha'y leuv dhyghow y'n avonyow.
26 Ev a elow warnav, "Ow thas osta jy,
ow Duw, ha karrek ow selwyans."
27 Ha my a'n gwra ow hynsa-genys,
an ughella a vyghternedh an nor.
28 My a with ow thregeredh orto bynitha,
ha'm kevambos ganso a sev fast.
29 My a wra dh'y has durya bys vykken,
ha'y se avel dydhyow nev.
30 Mar kwra y fleghes gasa ow lagha
ha mar ny gerdhons y'm breusow,
31 mar terrons ow ordenansow
ha ny synsons ow gorhemmynnow,
32 ena my a gessydh aga threuspass gans an welenn
ha'ga hammweyth gans strokosow.
33 Mes ny gemmerav ow thregeredh dhiworto,
ha ny vydhav fals dhe'm lelder.
34 Ny dorrav ow hevambos,
ha ny dreylyav an ger a dheuth yn-mes a'm
diwweus.
35 Unnweyth re des vy re'm sansoleth;
ny wowlavarav orth Davydh.
36 Y has a dhur bys vykken,
ha'y se a vydh avel an howl a-dheragov.

37 Ev a vydh fastys avel an loer bynitha,
hag avel dustuni len y'n nevow.' Sela.

38 Mes ty re dewlis dhe-ves ha skonya;
ty re sorras orth dha Untys.
39 Ty re skonyas an kevambos gans dha was;
ty re dhefolas y gurun, orth hy thewlel dhe'n dor.
40 Ty re dorras oll y geow ev;
ty re wrug y dhinasow magoryow.
41 Oll an dremenysi a'n pyll;
ev a dheuth ha bos skorn dh'y gentrevogyon.
42 Ty re dhrehevis leuv dhyghow y envi;
ty re lowenhas oll y eskerens.
43 Ty re dreylyas min y gledha,
ha ny'n gessys dhe sevel y'n gas.
44 Ty re dorras an welenn yn-mes a'y leuv,
ha tewlel y se dhe'n dor.
45 Ty re verrhas dydhyow y yowynkneth;
ty re'n kudhas gans meth. Sela.

46 Pygemmys prys, A ARLOEDH? A omgudhydh jy
bynitha?
A lesk dha sorr avel tan?
47 Porth kov, A ARLOEDH, ass yw kott ow bewnans;
a formsys oll mebyon den yn euver?
48 Py gour a vew heb gweles ankow?
A yll ev delivra y enev dhiworth leuv ifarn? Sela.

49 Ple'ma dha dregeredhow koth, A ARLOEDH,
an re a desys dhe Davydh y'th lelder?
50 Porth kov, A Arloedh, a vewl dha wesyon,
fatell borthav y'm askra despit an poblow;

51 An despit ganso may skornyas dha eskerens, A
ARLOEDH,
may skornsons olow dha Untys.

52 Benniges re bo an ARLOEDH bys vykken ha bynnari.
Amen hag Amen.

LYVER IV

Pysadow a Moyses, gour Duw.

90 A Arloedh, ty re beu agan skovva
a unn henedh dhe'n nessa.
2 Kyns an menydhyow dhe vos dineythys,
po kyns ty dhe formya an tir ha'n norvys,
trank heb worfenn ha bys vykken, ty yw Duw.

3 Ty a dreyl den arta dhe dhoust,
hag a lever, 'Dehwelewgh, hwi vebyon den.'
4 Rag mil vlydhen y'th wolok jy
yw kepar ha dydh pan yw passyes,
ha kepar ha goelyas y'n nos.

5 Ty a worr diwedh dhedha avel dhe hunros;
y'n myttin yth yns avel gwels ow tevi.
6 Y'n myttin ev a las ha tevi,
mes y'n gorthugher ev a grin ha gwedhra.

7 Rag ni a dhe goll y'th sorr,
yth on ni dyegrys drefenn dha gonnar.
8 Ty re worras agan kammweythresow a-dheragos,
ha'gan peghosow kudh yn golow dha fas.

9 Rag oll agan dydhyow a dremen yn-dann dha sorr;
ni a dhre agan blydhynyow dhe benn kepar ha
hanas.

10 Dydhyow agan blydhynyow yw deg blydhen ha tri-
ugens;
po dre reson krevder peswar-ugens blydhen,
byttegyns nyns yw aga nerth marnas poenvos hag
ahwer;
rag hware y hedh, ha gyllys on ni dhe goll.

11 Piw a aswonn nerth dha sorr,
ha'th koler, mar vras dell yw an own ahanas?
12 Yn kettella dysk dhyn nivera agan dydhyow,
may treyllyn agan kolonn dhe furneth.

13 Dehwel, A ARLOEDH; pygemmys prys?
Bydh truedhek orth dha wesyon.
14 Lanw ni y'n myttin a'th tregeredh,
may kriyn yn lowen ha bos heudhik oll agan
dydhyow.
15 Lowenha ni herwydh an dydhyow may grevsys dhyn,
ha'n blydhynyow may hwelsyn drog.
16 Bedhes dha wriansow apert dhe'th wesyon,
ha'th splannder dh'aga fleghes.
17 Ha bedhes favour an Arloedh agan Duw warnan ni,
ha fast ober agan diwleuv warnan,
fast ober agan diwleuv.

91 Seul a drig yn skovva an Ughella[a]
a bowes yn-dann woskes an Ollgalloesek.[b]
2 My a lever dhe'n ARLOEDH, 'Ow skovva, ha'm dinas;
ow Duw a drestyav ynno.'
3 Rag ev a'th selow dhiworth maglenn an ydhna
ha dhiworth an pla fell.

---

a 91:1 *an Ughella:* Ebrow *Elyon.*

b 91:1 *an Ollgalloesek:* Ebrow *Shadday.*

[4] Ev a'th kudh gans y bluv,
hag yn-dann y eskelli y hwilydh skovva;
y wirder yw dha skoes ha'th vokler.

[5] Ny berthydh own a euthekter y'n nos,
nag a'n seth a nij y'n jydh;

[6] a'n pla a gerdh yn tewlder,
nag a'n jevan a dhistru y'n hanter-dydh.

[7] Mil dhen a goedh ryb dha skoedh,
ha deg mil orth dha leuv dhyghow,
mes ny dheu hemma ogas dhiso.

[8] Ny wredh saw mires gans dha dhewlagas
ha gweles pewas an debeles.

[9] Rag ty re wrug an ARLOEDH dha skovva,
ty re worras an Ughella avel dha drigva,

[10] ny hwyrvydh dhis drog vytholl,
ha ny dheu pla ogas dhe'th tylda.

[11] Rag ev a re gorhemmynn dh'y eledh a-dro dhis
ma'th witthons jy yn oll dha fordhow.

[12] I a'th perth yn aga diwleuv,
ma na weski dha droes erbynn men

[13] Ty a drett yn-dann dreys an lew ha'n nader,
ty a stank war an lew yowynk ha'n dhragon.

[14] Drefenn ev dhe worra y gerensa warnav, rakhenna my a'n delirv;
my a'n drehav, rag ev dhe aswonn ow hanow.

[15] Ev a elow warnav ha my a worthyp dhodho;
yth esov ganso yn anken,
my a'n delirv ha'y enora.

[16] Bewnans hir a rov dhodho,
ha diskwedhes dhodho ow selwyans.

Salm. Kan rag dydh an Sabot.

92 Da yw grassa dhe'n ARLOEDH,
ha kana gormola dhe'th hanow, an Ughella,[a]
2 derivas dha dregeredh myttinweyth,
ha'th lelder nosweyth,
3 War dhaffar a dheg kordenn ha war an delynn,
war an lyra hweg y don.
4 Rag ty, A ARLOEDH, re'm heudhhas dre dha wriansow,
orth ober dha dhiwleuv my a arm yn lowen.

5 A ARLOEDH, ass yw meur dha oberow!
Pur dhown yw dha brederow.
6 Ny woer gour talsogh,
ha ny gonvedh den foll hemma.
7 Pan las an debeles avel an gwels,
ha pan sewen oll an dhrogoberoryon,
ena y fydhons diswrys bynnari;
8 mes yth esos yn ughelder bys vykken, A ARLOEDH.
9 Rag otta, dha eskerens, A ARLOEDH,
otta, dha eskerens a dhe goll,
ha diberthys vydh oll an dhrogoberoryon.

10 Mes ty re ughelhas ow horn avel korn an ojyon gwyls;
ty re'm untyas gans oyl yr.
11 Ow lagas ynwedh a wel ow mynnas war ow eskerens;
ha'm diwskovarn a glew ow mynnas a'n debeles a
sev er ow fynn.

12 An den gwiryon a las avel an balmwydhenn,
hag ev a dyv avel sedresenn yn Lebanon.
13 An re yw plynsys yn chi an ARLOEDH,
a las yn klosyow agan Duw.

---

a 92:1 *an Ughella:* Ebrow *Elyon.*

14 I a dheg frut hwath yn aga hothni,
hag y fydhons yr ha glas,
15 rag may teriffons an ARLOEDH dhe vos ewnhynsek;
ow harrek yw ev, ha nyns eus kammhynseth ynno.

93 An ARLOEDH yw Myghtern, ev re omwiskas yn splannder;
an ARLOEDH re omwiskas hag yma grogys a nerth a-dro dhodho.
An norvys devri yw fastys, ma na yllir y dhisevel.
2 Dha se a veu fastys bythkweth;
ty re beu, trank heb worfenn.

3 An livow re dhrehevis, A ARLOEDH,
an livow re dhrehevis aga lev;
an livow a dhrehav aga thonnow.
4 Kreffa ages dowrow meur,
kreffa ages an mordonnow,
yw an ARLOEDH, galloesek y'n ughelder.

5 Dha dhustuniow, A ARLOEDH, yw fest sur;
sansoleth a dhelledh dhe'th chi,
A ARLOEDH, bynitha.

94 A ARLOEDH, ty Dhuw a dhial,
ty Dhuw a dhial, omdhiskwa.
2 Sav, ty vreusyas an norvys;
tal aga gober dhe'n re woethus.
3 A ARLOEDH, pygemmys prys y hwra an debeles,
pygemmys prys y hwra an debeles tryghi?

4 Pygemmys prys y klapp, ha kewsel yn hwoethus,
ha bostya oll an dhrogoberoryon?
5 I a vrew dha bobel, A ARLOEDH,
ha grevya dhe'th ertach.

[6] I a ladh an wedhwes ha'n alyon,
ha moldra an re omdhivas.
[7] Mes i a lever, 'Ny wel an ARLOEDH,
ha ny wra Duw Yakob vri.'

[8] Ombreder, hwi anfur yn mysk an bobel;
ha hwi an re dalsogh, p'eur fydhowgh fur?
[9] Neb a blansas an skovarn, a ny glew?
Ha neb a formyas an lagas, a ny wel?
[10] Po neb a geredh an kenedhlow,
a ny gesk?
Ev neb a dhysk godhvos dhe vab-den
a ny woer?[a]
[11] An ARLOEDH a woer prederow den,
aga bos euveredh.

[12] Gwynnvys an gour a geredhydh, A ARLOEDH,
ha dyski dhodho yn-mes a'th lagha,
[13] rag may rylli dhodho powesva dhiworth dydhyow
anken,
erna vo an pytt kleudhys rag an tebelwas.
[14] Drefenn na as an ARLOEDH y bobel;
ha ny forsak y ertach.
[15] Rag gwirvreus a dhehwel dhe wiryonedh,
hag oll an re ewnhynsek aga holonn a hol war hy
lergh.

[16] Piw a omdhrehav ragov erbynn an debeles?
Piw a sev ragov erbynn an dhrogoberoryon?
[17] Na ve an ARLOEDH ow gweres,
nammna drigsa ow enev yn taw.
[18] Pan leveris vy, 'Ow throes a drebuch,'
dha dregeredh, A ARLOEDH, a'm skoedhyas.

a 94:10 *a ny woer?* Ebrow *godhvos.*

19 Yn prederow pals a-bervedh ynnov,
dha hebaska a lowenha ow enev.
20 Eus kowethyans genes orth se sherewneth,
an re a wra dregynn erbynn an lagha?
21 I a omguntell war-barth erbynn enev an den gwiryon,
ha dampnya an goes glan.
22 Mes an ARLOEDH yw ow dinas,
ha'm Duw yw karrek ow skovva.
23 Ev a attal dhedha aga sherewneth aga honan,
ha'ga distrui yn aga droktra aga honan;
devri, an ARLOEDH agan Duw a wra aga hisya.

95 Dewgh, gwren ni kana yn lowen dhe'n ARLOEDH;
gwren ni tros heudhik dhe garrek agan selwyans.
2 Deun ni a-dheragdho gans grasyans,
ha gul tros heudhik dhodho gans salmow.
3 Rag an ARLOEDH yw Duw meur,
ha Myghtern meur dres oll duwow.
4 Yn y dhorn yma pub sorn a'n norvys,
hag yma pennow an menydhyow dhodho.
5 Ev a bew an mor, hag ev a'n gwrug,
ha'y dhiwleuv a formyas an tir sygh.

6 Deun, gordhyen hag omblegya,
gwren ni mos war benn-dewlin a-rag an ARLOEDH
agan Gwrier.
7 Rag ev yw agan Duw,
hag yth on ni pobel y beurva,
ha deves y leuv.

A mynnewgh hedhyw klewes y lev!
8 Na galeshewgh agas kolonn kepar dell wrussowgh yn
Meriba,
hag yn jydh Massa y'n difeyth,

9 Pan y'm temptyas agas tasow
ha'm previ, kyn hwelsens ow oberow.
10 Dewgens blydhen my a dhivlasas an henedh na
ha my a leveris, 'Hemm yw pobel a wander yn
sowdhan yn aga holonn,
ha ny aswonnons ow fordhow.'
11 Rakhenna my a wrug ti y'm sorr,
na wrellens entra y'm powesva.

96 Kenewgh dhe'n ARLOEDH kan nowydh;
kenewgh dhe'n ARLOEDH, oll an norvys.
2 Kenewgh dhe'n ARLOEDH, bennigewgh y hanow;
diskwedhewgh y selwyans a dhydh dhe dhydh.
3 Derivewgh y wolewder yn mysk an kenedhlow,
y varthusyon yn mysk oll an poblow.
4 Rag meur yw an ARLOEDH, ha pur wiw yw y wormel;
res yw perthi own anodho dres oll duwow.
5 Rag oll duwow an kenedhlow yw koegyon,
mes an ARLOEDH a wrug an nevow.
6 Yma enor ha meuredh a-dheragdho;
yma nerth ha tekter yn y sentri.

7 Askrifewgh dhe'n ARLOEDH, hwi deyluyow a'n
poblow,
askrifewgh dhe'n ARLOEDH gordhyans ha nerth.
8 Askrifewgh dhe'n ARLOEDH an gordhyans a dhegoedh
dh'y hanow;
drewgh offrynn, ha dewgh yn y glosyow.
9 Gordhyewgh an ARLOEDH yn tekter sansoleth;
kren a-dheragdho, oll an norvys.

10 Leverewgh yn mysk an kenedhlow, ‘Yma an ARLOEDH
ow reynya!
An nor devri yw fastys, ma na yllir y dhisevel;
ev a vreus an poblow gans ewnder.’
11 Lowenhes an nevow, ha bedhes an norvys heudhik;
tarennes an mor, ha myns eus ynno;
12 bedhes an gwel fest heudhik ha myns eus ynno.
Ena y lowenha oll gwydh an koes
13 a-dherag an ARLOEDH; rag ev a dheu,
ev a dheu dhe vreusi an norvys.
Ev a vreus an norvys gans ewnder,
ha’n poblow gans y lelder.

97 An ARLOEDH a reyn, lowenhes an nor;
bedhes heudhik ynysow pals.
2 Yma kommol ha tewlder a-dro dhodho;
ewnder ha gwirvreus yw sel y se.
3 Tan a gerdh a-dheragdho,
ha leski y eskerens a-derdro.
4 Y lughes a wolowis an norvys;
an nor a’n gwelas, ha krena.
5 An menydhyow a deudhis avel koer a-dherag an
ARLOEDH,
a-dherag ARLOEDH oll an nor.
6 An nevow a dheriv y ewnder,
hag oll an poblow re welas y wolewder.
7 Perthes meth oll an re a serv imajys gravys,
hag a vost yn idolys;
gordhyewgh ev, an duwow oll.
8 Sion a glewas hag a lowenha,
ha heudhik o myrghes Yuda,
drefenn dha vreusow, A ARLOEDH.

9 Rag ty, A ARLOEDH, yw ughel dres oll an nor;
ty yw ughelhes yn feur a-ugh an duwow oll.

10 Hwi neb a gar an ARLOEDH, kesewgh drog;
ev a with enevow y syns;
ev a's delirv dhiworth dorn an debeles.
11 Golow a dardh rag an re wiryon,
ha lowena rag an re ewnhynsek aga holonn.
12 Lowenhewgh y'n ARLOEDH, hwi an re wiryon,
ha grassewgh dhodho ow kovhe y sansoleth.

Salm.

98 Kenewgh dhe'n ARLOEDH kan nowydh,
rag ev re wrug marthusyon.
Y leuv dhyghow ha'y vregh sans
re wrug budhogoleth ragdho.
2 An ARLOEDH re dherivas y selwyans;
ev re dhiskwedhas y ewnder yn golok an kenedhlow.
3 Ev re borthas kov a'y dregeredh ha'y lelder
orth chi Ysrael.
Oll pennow an norvys re welas
selwyans agan Duw.

4 Gwra tros heudhik dhe'n ARLOEDH, oll an nor;
kenewgh, ha germewgh gans joy, ha kenewgh gormola.
5 Kenewgh gormola dhe'n ARLOEDH gans an lyra,
gans an lyra ha lev salm.
6 Gans tollgern ha son trompa,
gwrewgh tros heudhik a-rag an Myghtern, an ARLOEDH.

7 Tarennes an mor ha myns eus ynno;
an norvys ha myns eus trigys ynno.
8 Takyes an livow diwleuv;
garmes an menydhyow war-barth yn lowen
9 a-dherag an ARLOEDH, rag ev a dheu
dhe vreusi an norvys.
Ev a vreus an norvys gans gwiryonedh,
ha'n poblow gans ewnder.

99 An ARLOEDH yw Myghtern; krenes an poblow.
Ev yw esedhys war an jerubim; krysyes an nor.
2 Meur yw an ARLOEDH yn Sion,
hag ughel a-ugh oll an poblow.
3 Gormelens i dha hanow meur hag euthyk;
rag sans yw.
4 An Galloesek yw Myghtern hag a gar gwirvreus;
ty re fastyas ewnhynseth,
ty re wrug gwirvreus
ha ewnder yn Yakob.
5 Ughelhewgh an ARLOEDH agan Duw,
hag omblegyewgh a-dherag y skavell-droes,
rag sans yw ev.

6 Moyses hag Aron yn mysk y oferysi,
ha Samuel yn mysk an re a elow war y hanow.
I a elwis war an ARLOEDH hag ev a worthybis
dhedha.
7 Ev a gewsis orta y'n goloven a gommol;
i a synsis y dhustuniow
ha'n gorhemmynn a ros dhedha.

8 Ty a worthybis dhedha, A ARLOEDH agan Duw;
ty yw Duw dhedha, parys dhe ava,
hwath ow tiella aga drogoberow.

9 Ughelhewgh an ARLOEDH agan Duw,
ha gordhyewgh ev war y venydh sans;
rag sans yw an ARLOEDH agan Duw.

Salm a rasyans.

100 Gwrewgh tros heudhik dhe'n ARLOEDH, oll an nor.
2 Servyewgh an ARLOEDH gans lowena;
dewgh a-dheragdho gans kan.

3 Godhvydhewgh an ARLOEDH dhe vos Duw;
ev yw neb re'gan formyas, hag ev a'gan pew;
yth on ni y bobel, ha deves y beurva.

4 Ewgh yn y borthow gans grasyans,
hag yn y glosyow gans gormola.
Godhvydhewgh gras dhodho, ha bennigewgh y hanow.

5 Rag da yw an ARLOEDH;
y dregeredh a dhur bys vykken,
ha'y lelder a dhur a unn henedh dhe'n nessa.

Salm a Davydh.

101 My a gan a dregeredh ha breus;
dhiso, A ARLOEDH, y kanav gormola.
2 My a omdheg yn fur yn fordh dhivlam.
P'eur fydhydh ow tos dhymm?

My a gerdh gans kolonn lan
a-berth y'm chi.
3 Ny worrav travyth anwiw
a-dherag ow dewlagas.

My a gas ober an re a gildenn;
ny len orthiv.

4 Kolonn dreus a dhiberth dhiworthiv;
ny vynnav aswonn tebelwas.

5 Neb a gabel y gentrevek yn priva
a wrav vy dhe dhistrui.
Neb yw ughel y dhewlagas ha goethus y golonn
ny wrav vy y wodhevel.

6 Ow dewlagas a vydh war an re yw len y'n tir,
may trikkons genev;
neb a gerdh yn fordh dhivlam
a vydh ow servont.

7 Ny drig y'm chi
neb a wra falsuri;
ny bes y'm golok
neb a lever gowyow.

8 Pub myttin my a dhistru
oll tebeles an tir,
ha treghi dhe-ves oll an dhrogoberoryon
dhiworth sita an ARLOEDH.

Pysadow a dhen grevys, pan glamder, ow tiveri y grodhvol a-dherag an ARLOEDH.

102 A ARLOEDH, klew ow fysadow;
ha re dheffo ow kri dhiso jy.

2 Na gudh dha fas ragov
yn jydh ow anken.
Pleg dha skovarn dhymm;
y'n jydh may halwav, fisten dhe worthybi dhymm.

3 Rag ow dydhyow a dremen avel mog,
ha'm eskern yw leskys avel yttew.

4 Gweskys yw ow holonn ha gwedhrys avel gwels;
mayth ankovav dybri ow bara.
5 Drefenn lev ow hynvann
ow eskern re lenas orth ow hig.
6 My yw haval dhe belikan[a] y'n gwylvos,
my yw avel oula yn tyller a vagoryow.
7 My re woelyas, hag avel golvan yth ov vy
y honan war do an chi.
8 Ow eskerens a'm skorn oll an jydh;
an re yw konneryek er ow fynn a'm molleth.
9 Rag my re dhybris lusu avel bara,
ha kemmyska ow diwes gans oelva,
10 drefenn dha sorr ha'th koler;
rag ty re'm drehevis ha'm tewlel dhe-ves.
11 Ow dydhyow a leha kepar ha skeus,
ha kepar ha gwels y hwedhrav.

12 Mes ty, A ARLOEDH, a dhur bys vykken,
ha'th kovadh a unn henedh dhe'n nessa.
13 Ty a sev ha kemmeres truedh a Sion,
rag prys yw bos grassyes orti;
an prys apoyntys re dheuth.
14 Rag dha wesyon a gemmer plesour yn hy meyn,
hag a gemmer truedh a'y doust.
15 An kenedhlow a berth own a hanow an ARLOEDH,
hag oll myghternedh an nor a'th wolewder.
16 Pan dhrehav an ARLOEDH Sion,
y hwelir ev yn y wolewder.
17 Ev a wra vri a bysadow an den noeth,
ha ny dhispres aga fysadow.

---

a 102:6 *belikan* Po *oula kornek.*

18 Hemma a vydh skrifys rag an henedh a dheu,
ha pobel a vydh formys a wormel an ARLOEDH;
19 rag ev re viras war-woeles dhiworth ughelder y sentri,
dhiworth nev y hwelas an ARLOEDH an nor,
20 dhe glewes kynvann an prisner,
dhe dhelivra an re dampnys dhe'n mernans;
21 dhe dherivas hanow an ARLOEDH yn Sion,
ha'y wormola yn Yerusalem,
22 pan yw an poblow omguntellys war-barth,
ha'n gwlaskordhow, dhe servya an ARLOEDH.

23 Ev a wannhas ow nerth war an hyns;
ev a verrhas ow dydhyow.
24 My a leveris, 'Ow Duw, na dhog vy yn-mes
yn mysk ow dydhyow;
dha vlydhynyow a dhur
a unn henedh dhe'n nessa.'

25 Wostalleth y selsys an nor,
ha'n nevow yw ober dha dhiwleuv.
26 I a dhe goll, mes ty a sev;
i a gothha avel kweth.
Avel dillas ty a's treyl hag i a dremen;
27 mes ty yw an keth, ha ny fyll dha vlydhynyow.
28 Fleghes dha wesyon a dhur;
ha'ga has a vydh fastys y'th wolok.

Salm a Davydh.

103 Bennik an ARLOEDH, ow enev,
ha pup-tra eus ynnov,
bennik y hanow sans.
2 Bennik an ARLOEDH, ow enev,
ha na ankov oll y dhader;

3 Neb a av dhis oll dha gammweyth,
neb a yaghha oll dha glevesow,
4 Neb a dhaspren dha vewnans dhiworth an pytt,
orth dha guruna gans tregeredh ha truedh,
5 neb a'th lenow a dhader hedre vi bew
mayth yw nowydhhes dha yowynkneth kepar ha'n
er.

6 An ARLOEDH a wra ewnder
ha gwirvreus dhe seul yw arweskys.
7 Ev a dherivas y fordhow dhe Moyses,
ha'y wriansow dhe vebyon Ysrael.
8 An ARLOEDH yw truedhek ha grassyes,
lent ow serri ha meur y dregeredh.
9 Ny vydh ev prest ow keredhi,
ha ny syns ev y sorr bynitha.
10 Ny wrug ev dhyn war-lergh agan peghosow,
nag attyli dhyn war-lergh agan kammweythresow;
11 rag mar ughel dell usi an ebron a-ugh an nor,
mar vras yw y dregeredh orth an re a berth own
anodho;
12 mar bell dell usi an howldrevel dhiworth an
howlsedhes,
mar bell re worras ev agan kammwriansow
dhiworthyn ni.
13 Avel tas a gemmer truedh a'y fleghes,
yndellma an ARLOEDH a gemmer truedh a'n re a
berth own anodho.
14 Rag ev a aswonn agan devnydh;
yma kov dhodho agan bos doust.

15 Dydhyow mab-den yw avel gwels;
avel bleujenn an gwel, yndella y fleujyow ev;

16 an gwyns a dremen dresti, ha gyllys yw,
ha ny aswonnir hy thyller byth moy.
17 Mes tregeredh an ARLOEDH re beu bythkweth hag a
vydh bys vykken
war an re a berth own anodho,
ha'y ewnder dhe fleghes aga fleghes;
18 dhe seul a syns y gevambos
hag a berth kov a'y arghadowyow, orth aga
hollenwel.

19 An ARLOEDH re fastyas y se y'n nevow,
ha'y wlaskor a wra maystri war bup-tra.
20 Bennigewgh an ARLOEDH, hwi eledh ev,
hwi alloesogyon a wra herwydh y er ev,
seul a woslow orth y lev pan gews ev.
21 Bennigewgh an ARLOEDH, oll y luyow,
y venystrys neb a wra y vodh.
22 Bennigewgh an ARLOEDH, oll y oberow,
yn pub tyller a'y vaystri.
Ow enev, bennik an ARLOEDH.

104 Bennik an ARLOEDH, ow enev.
A ARLOEDH ow Duw, pur veur osta.
Gwiskys osta yn enor ha splannder,
2 ty a omwisk yn golow kepar hag yn kweth,
ha ty a dhisplet an nevow avel kroglenn;
3 neb a worr kebrow y jambouryow y'n dowrow,
hag a wra an kommol y jarett,
hag a gerdh war eskelli an gwyns;
4 Ev a wra y eledh spyrysyon,
ha'y venystrys tan ow flammya.

5 Ev a fondyas selyow an nor,
ma na vens i disevys bynitha.

6 Ty a'n kwethas gans an downvor kepar ha gans gwisk;
an dowrow a sevis a-ugh an menydhyow.
7 Orth dha geredh i a fias dhe'n fo;
orth lev dha daran i a fyskas dhe-ves.
8 I a yskynnas dhe'n menydhyow, i a dhiyskynnas dhe'n
nansow
dhe'n tyller a dharbarsys dhedha.
9 Ty re worras or na yllons treusi,
na treylya arta dhe gudha an nor.

10 Ev a dhyllo fentynyow y'n nansow;
resek a wrons yn mysk an menydhyow;
11 i a re dowr dhe bub best a'n gwel;
an asenes gwyls a derr aga syghes.
12 Rybdha y trig ydhyn an nevow,
ha kana yn mysk an skorrennow.
13 Ev a dhowrha an menydhyow dhiworth y
jambouryow;
an nor yw lenwys a frut dha oberow.

14 Ev a wra dhe'n gwels tevi rag an gwarthek,
ha losow rag gonisogeth den,
may tokko boes yn-mes a'n nor,
15 ha gwin a heudhha kolonn den,
hag olew dhe wul dh'y fas dewynnya,
ha bara a grevha kolonn den.
16 Gwydh an ARLOEDH yw leun a sugen,
sedres Lebanon a blansas ev;
17 may hwra an ydhyn aga neythow ynna;
an meryw yw chi an hwibon.
18 An menydhyow ughel yw dhe'n gever gwyls;
ha'n meynegi yw skovva rag an konines.
19 Ev a ordenas an loer rag prysyow settys,
ha'n howl a aswonn termyn y sedhes.

20 Ty a wra tewlder, ha hi a vydh nos,
may slynk a-derdro oll bestes an koes.
21 An lewyon yowynk a us war-lergh aga freydh,
hag a hwila aga boes dhiworth Duw.
22 Pan dhrehav an howl, i a omguntell war-barth
ha growedha yn aga fowys.
23 Den a yn-mes dh'y ober
ha dh'y lavur bys y'n gorthugher.

24 A ARLOEDH, ass yw lies dha wriansow!
Yn furneth ty a's gwrug, i oll;
an nor yw leun a'th kreaturs.
25 Ottena an keynvor meur hag efan,
may ma kreaturs ow slynkya diniver,
taklow bew byghan ha bras.
26 Ena yth a an gorholyon,
hag ena yma Lawethan a formsys dhe wari ynno.

27 Oll an re ma a'th worta
may rylli dhedha aga boes y'n prys gwiw;
28 ty a'n re dhedha hag i a'n kuntell;
ty a iger dha leuv, ha lenwys yns i a dhader.
29 Pan gudhydh dha fas, dyegrys yns i;
pan gemmerydh aga anall i a verow,
ha treylya arta dh'aga doust.
30 Ty a dhyllo dha anall ha formys yns i,
ha ty a nowydhha enep an nor.

31 Golewder an ARLOEDH a dhur bys vykken;
an ARLOEDH a lowenha yn y wriansow.
32 Ev a vir orth an nor ha'n nor a gren,
ev a doch an menydhyow hag i a veg.
33 My a gan dhe'n ARLOEDH hedre vewiv;
my a wormel ow Duw ha my hwath yn few.

34 Bedhes ow freder plegadow dhodho,
my a lowenha y'n ARLOEDH.
35 Gas peghadoryon dhe vos kisys yn-mes a'n nor,
ha na as an debeles dhe besya namoy.
Bennik an ARLOEDH, ow enev.
Gormelewgh an ARLOEDH.

105 Grassewgh dhe'n ARLOEDH, gelwewgh war y hanow,
derivewgh y wriansow yn mysk an poblow.
2 Kenewgh dhodho, kenewgh gormola dhodho;
kewsewgh a'y varthusyon oll.
3 Bostyewgh yn y hanow sans;
lowenhes kolonn an re a hwila an ARLOEDH.
4 Hwilewgh an ARLOEDH ha'y nerth;
hwilewgh y fas pup-prys.
5 Perthewgh kov a'y varthusyon re wrug,
y anethow, ha breusow y anow,
6 A has Abraham y was,
hwi vebyon Yakob a dhewisas.

7 Ev yw an ARLOEDH agan Duw;
yma y vreusow yn oll an nor.
8 Ev a borthas kov a'y gevambos bynitha,
an ger a worhemmynnis dhe vil henedh;
9 an kevambos a wrug gans Abraham,
ha'n ti a dos dhe Ysak;
10 ev a'n ros dhe Yakob avel ordenans,
ha dhe Ysrael avel kevambos bys vykken,
11 ow leverel, 'Dhiso jy y rov pow Kanan
avel kevrenn dha ertach.'

12 Pan ens i hwath boghes aga niver,
pur voghes, hag alyons y'n tir,

13 ha pan ethons a unn genedhel dhe genedhel arall,
a unn wlaskor dhe bobel arall,
14 ny asas ev denvyth dhe wul kamm dhedha;
yn tevri ev a geredhis myghternedh ragdha:
15 ‘Na dochyewgh an re untys genev,
ha na bystigewgh ow frofoesi.’

16 Hag ev a elwis esow war an tir,
ha terri pub lorgh a vara.
17 Ev a dhellos gour a-dheragdha,
Yosep, neb a veu gwerthys yn kethwas;
18 Y dreys a bystigsons yn kargharow,
y gonna a veu gorrys yn horn.
19 Bys y’n prys may teuth y er,
lavar an ARLOEDH a’n provas.
20 An myghtern a dhannvonas ha’y dhigelmi;
rewler an poblow a’n delivras dhe wari.
21 Ev a’n gwrug arloedh y ji,
ha rewler war oll y byth ev,
22 dhe gelmi y bennsevigyon herwydh y vodh,
ha dhe dhyski furneth dh’y henavogyon.

23 Ena Ysrael a dheuth yn Ejyp,
ha Yakob a drigas avel alyon yn pow Ham.
24 Hag ev a ynkressyas y bobel yn feur;
ha’ga gul kreffa es aga eskerens.
25 Ev a dreylyas aga holonn may kassens y bobel,
ha dyghtya y wesyon yn fals.

26 Ev a dhannvonas Moyses y was,
hag Aron neb re dhewissa ev.
27 I a dhiskwedhas y doknys yn aga mysk,
ha marthusyon yn pow Ham.

28 Ev a dhannvonas tewlder hag y tewlhas;
hag i a settyas hwath erbynn y eryow.[a]
29 Ev a dreylyas aga dowrow yn goes,
hag a ladhas aga fuskes.
30 Aga thir a dhros yn-mes hesow a gwilkynyow,
hwath yn chambouryow aga myghternedh.
31 Ev a gewsis, hag y teuth hesow a gelyon,
ha gwibes yn oll aga oryon.
32 Ev a ros dhedha keser rag glaw,
ha tan ow flammya yn aga thir.
33 Hag ev a weskis aga gwinbrennyer ha'ga figbrennyer,
ha terri an gwydh esa yn aga oryon.
34 Ev a gewsis, hag y teuth hesow a lokustes,
ha lokustes diaskell diniver;
35 hag i a dhybris oll an losow yn aga thir,
ha lenki frut aga dor.
36 Hag ev a weskis pub kynsa-genys yn aga thir,
an flour a oll aga nerth.

37 Hag ev a's hembronkas yn-mes gans owr hag arghans,
ha ny drebuchyas denvyth yn aga loethow.
38 Ejyp a lowenhas pan ethons dhe-ves,
rag own anedha a goedhsa warnedha.
39 Ev a lesas kommolenn yn kudhans,
ha tan dhe ri golow nosweyth.
40 I a wovynnas, hag ev a dhros rynki,
hag a's lenwis a vara nev.
41 Ev a igoras an garrek, ha'n dowrow a dhewragas;
avonyow a resas y'n syghtiryow.
42 Rag ev a borthas kov a'y ambos sans,
hag a Abraham y was.

---

a 105:28 *hag i a settyas hwath erbynn y eryow:* Amendys; Ebrow *ha ny rebellsons erbynn y eryow.*

43 Hag ev a dhros y bobel yn-mes gans lowena,
an re dhewisys gans garmow a lowender.
44 Hag ev a ros dhedha tiryow an kenedhlow,
hag i a eritas lavur an poblow,
45 rag may synsens y ordenansow
ha gwitha y laghys.
Gormelewgh an ARLOEDH.

106 Gormelewgh an ARLOEDH.
Grassewgh dhe'n ARLOEDH, rag ev yw da,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.
2 Piw a yll kewsel a wriansow nerthek an ARLOEDH
po diskwedhes oll y wormola?
3 Gwynnvys an re a syns gwirvreus,
hag a wra ewnder pup-prys.

4 Porth kov ahanav, A ARLOEDH, herwydh dha ras orth
dha bobel;
deus dhymm gans dha selwyans;
5 rag may hwelliv sewenyans an re dewisys genes,
ha lowenhe yn heudhder dha genedhel,
ha bostya gans dha ertach.

6 Ni re beghas gans agan tasow;
ni re wrug kammweythres ha sherewneth.
7 Agan tasow yn Ejyp
ny gonvedhsons dha varthusyon,
na perthi kov a'th tregeredh veur,
mes i a rebellyas ryb an mor, ryb an Mor Rudh.
8 Byttegyns ev a's selwis a-barth y hanow,
rag may hwrella dh'y wriansow nerthek bos
aswonnys.

9 Hag ev a geredhis an Mor Rudh, ha desyghys veu;
ytho ev a's hembronkas der an downderyow kepar
ha der an difeyth.
10 Hag ev a's selwis a leuv an re a's kasas,
ha'ga dasprena dhiworth leuv an eskar.
11 An dowrow eth dres aga eskerens;
nyns o nagonan anedha gesys.
12 Ena i a gryssons dh'y eryow ev;
i a ganas y wormola.

13 Hware yth ankovsons y wriansow;
ny wortsons y gusul.
14 Mes drokhwans krev a dheuth warnedha y'n difeyth;
hag i a brovas Duw y'n gwylvos.
15 Hag ev a wrontyas dhedha aga govynnadow,
mes dannvon kleves fell yn aga enev.

16 Hag i a borthas avi erbynn Moyses yn mysk an tyldow,
hag orth Aron, sans an ARLOEDH.
17 An dor a igoras ha kollenki Dathan,
ha kudha kuntelles Abiram.
18 Ha tan a dardhas yn aga huntelles;
an flamm a loskas an debeles.

19 I a wrug leugh yn Horeb
ha gordhya an imaj teudh.
20 Ytho i a dreylyas aga gordhyans
dhe hevelep ojyon ow tybri gwels.
21 I a ankovas Duw aga Selwyas,
neb re wrug gwriansow meur yn Ejyp,
22 gwriansow marthys yn pow Ham,
ha gwriansow euthyk ryb an Mor Rudh.
23 Rakhenna ev a leveris y hwrussa aga diswul,
na saffa Moyses y dhewisys

a-dheragdho y'n aswa,
rag treylya y sorr dhe-ves ma na's diswrello.

24 Ena i a skornyas an tir teg,
ha ny gryssons dh'y er ev;
25 mes i a grodhvolas yn aga thyldow;
ny woslowsons orth lev an ARLOEDH.
26 Ytho ev a dhrehevis y leuv er aga fynn
dh'aga domhwel y'n difeyth,
27 dhe wul dh'aga has koedha yn mysk an kenedhlow,
ha dh'aga skattra y'n broyow.

28 Hag i a lenas orth Baal-peor,
ha dybri offrynnow an re varow.
29 Yndella i a'n sorras der aga gwriansow,
ha'n pla a dardhas yn aga mysk.
30 Ena Finehas a sevis ha breusi,
ha'n pla a hedhis.
31 Hag y feu henna reknys dhodho avel ewnder
a unn henedh dhe'n nessa bys vykken ha bynnari.

32 I a'n sorras ynwedh ryb dowrow Meriba,
may porthas Moyses dregynn a-barth dhedha;
33 Rag i a rebellyas erbynn y spyrys,
may kewsis yn tibreder gans y dhiwweus.

34 Ny dhiswrussons an kenedhlow
kepar dell worhemmynnis an ARLOEDH dhedha;
35 Mes i a veu kemmyskys gans an kenedhlow
ha dyski aga gwriansow.
36 Hag i a servyas aga fals dhuwow,
o antell dhedha.
37 I a offrynnas aga mebyon
ha'ga myrgh dhe'n dywolow;

38 ha skoellya goes gwiryon,
goes aga mebyon ha'ga myrgh,
neb a offrynnsons dhe dhuwow Kanan;
ha'n tir a veu defolys gans goes.
39 Yndella i a veu mostys yn aga gwriansow aga honan,
hag i a omdhug avel horys yn aga gwriansow.

40 Rakhenna sorr an ARLOEDH a dhewis erbynn y bobel,
hag ev a aborryas y ertach y honan.
41 Hag ev a's ros yn leuv an kenedhlow,
ha'n re a's kasas a wrug maystri warnedha.
42 Ha'ga eskerens a's gwaskas,
hag i a veu fethys yn-dann aga diwleuv.
43 Lieskweyth ev a's delivras,
mes i a rebellyas erbynn y gusul,
hag a veu dres isel yn aga hammweyth.
44 Byttegyns ev a welas aga anken
pan woslowas ev orth aga garm.
45 Hag ev a borthas kov a'y gevambos a'ga govis i,
hag edrek a'n jeva herwydh y dregeredh meur;
46 hag ev a wrug dhedha kavoes truedh
dhiworth oll an re a's kemmeras yn kethneth.

47 Salw ni, A ARLOEDH agan Duw,
ha kuntell ni yn-mes a'n kenedhlow,
may hwodhven gras dhe'th hanow sans
ha bostya y'th wormola.

48 Benniges re bo an ARLOEDH, Duw Ysrael,
trank heb worfenn ha bys vykken ha bynnari.
Ha leveres oll an bobel, 'Amen.'
Gormelewgh an ARLOEDH.

LYVER V

107 Grassewgh dhe'n ARLOEDH, rag ev yw da;
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

2 Leveres yn kettellma an re dasprenys gans an
ARLOEDH,
a wrug ev dhe dhasprena dhiworth dorn an eskar,

3 ha'n re a guntellas ev mes a'n powyow,
dhiworth an howldrevel ha dhiworth an howlsedhes,
dhiworth an kledh ha dhiworth an dyghow.

4 I a wandras y'n difeyth hag yn fordh an gwylvos,
ny gavsons sita may trykkens ynni;

5 nown a's teva ha syghes,
aga enev a glamderas ynna.

6 Ena i a elwis war an ARLOEDH yn aga foenvos,
hag ev a's delivras dhiworth aga ankres.

7 Hag ev a's hembronkas war an fordh ewn,
mayth ellens dhe sita dhe driga ynni.

8 A krassens i dhe'n ARLOEDH y dregeredh,
ha'y varthusyon rag mebyon den!

9 Rag ev a re lowr dhe'n enev syghesik,
hag ev a lenow a dhader an enev nownek.

10 Seul a esedh yn tewolgow hag yn skeus ankow,
kelmys yn anken[a] ha horn,

11 drefenn i dhe omsettya erbynn lavarow Duw,
ha dispresya kusul an Ughella;

12 Ev a iselhas aga holonn gans lavur;
i a drebuchyas, ha nyns esa denvyth a's gweressa.

13 Ena i a elwis war an ARLOEDH yn aga foenvos,
hag ev a's delivras dhiworth aga ankres.

---

a 107:10 *anken:* Po *kethneth.*

14 Ev a's dros yn-mes a dewolgow ha skeus ankow,
hag a dorras aga holmow dhe demmyn.
15 A krassens i dhe'n ARLOEDH y dregeredh,
ha'y varthusyon rag mebyon den!
16 Rag ev re dorras an porthow a vrons,
ha treghi an barrys a horn.

17 Re anedha o klav drefenn aga threuspass,
ha drefenn aga hammweyth yth ens i pystigys.
18 Aga enev a aborryas boes a bub eghenn,
hag i a dheuth nes dhe borthow ankow.
19 Ena i a elwis war an ARLOEDH yn aga foenvos,
hag ev a's delivras dhiworth aga ankres.
20 Ev a dhannvonas y er ha'ga sawya,
ha'ga delivra dhiworth terroes.
21 A krassens i dhe'n ARLOEDH y dregeredh,
ha'y varthusyon rag mebyon den!
22 Ha gwrens i offrynna offrynnow grasyans,
ha derivas y wriansow gans kanow lowena.

23 Kemmys a yn-nans dhe'n mor yn gorholyon,
ow kul negys yn dowrow meur;
24 an re ma re welas gwriansow an ARLOEDH,
ha'y varthusyon y'n downder.
25 Ev a gewsis, ha drehevel an hager-awel,
hag a sevis tonnow an mor.
26 I a yskynnas dhe'n nevow, ha diyskynna dhe'n
downderyow;
aga enev a deudhis drefenn poenvotter;
27 i a droyllyas ha trebuchya kepar ha den medhow,
hag oll aga skians a fyllis.
28 Ena i a elwis war an ARLOEDH yn aga foenvos,
hag ev a's delivras dhiworth aga ankres.

29 Ev a wrug an hager-awel kalmynsi,
may tewis tonnow an mor.
30 Ena yth ens i heudhik rag aga bos kosel,
hag ev a's hembronkas bys y'n porth may fynnsons bos.
31 A krassens i dhe'n ARLOEDH y dregeredh,
ha'y varthusyon rag mebyon den!
32 Ha gwrens i y ughelhe yn kuntelles an bobel,
ha'y wormel yn kuntellva an henavogyon.

33 Ev a wra dhe avonyow bos difeyth,
ha dhe fentynyow dowr bos tir sygh.
34 Ev a wra dhe dir leun a frut bos difeythtir,
drefenn sherewneth an re usi trigys ynno.
35 Ev a dreyl an difeyth dhe boll a dhowr,
ha tir sygh dhe fentynyow dowr.
36 Hag ena y hwra ev dhe'n re nownek triga,
may tarbarrons sita dhe driga ynni;
37 ha gonis has yn parkow, ha plansa gwinlannow,
hag a re frut ha trevas.
38 Hag ev a's bennik, mayth ynkressyons yn fras,
ha ny as aga gwarthek dhe lehe.

39 Mes pan yns i lehes ha plegys dhe'n dor
der arwask, anken ha galar,
40 ev a dhinwa despit war bennsevigyon
ha gul dhedha gwandra yn difeyth hepfordh;
41 mes ev a dhrehav an boghosek mes a anken,
hag a wra teyluyow ragdho avel flokk.
42 An re ewnhynsek a wel henna, ha lowenhe;
ha pub sherewneth a dhege y anow.
43 Piwpynag a vo fur, avisyes a'n taklow ma,
ha prederens i a dregeredh an ARLOEDH.

Kan. Salm a Davydh.

108 Fast yw ow holonn, A Dhuw;
my a gan hag a wormel
ynwedh y'm gordhyans.[a]

2 Difun, ty delynn, ha'n lyra;
my a vynn difuna orth tardh-dydh.

3 My a'th wormel, A ARLOEDH, yn mysk an poblow,
ha kana gormola dhis yn mysk an kenedhlow.

4 Rag dha dregeredh yw meur a-ugh an nevow,
ha'th wiryonedh a dhrehedh dhe'n kommol.

5 Bydh ughelhes, A Dhuw, a-ugh an nevow,
ha bedhes dha wolewder dres oll an norvys.

6 Rag may fo dha garadowyon delivrys,
gwra agan selwel dre dha leuv dhyghow, ha klew vy.

7 Duw re gewsis yn y sansoleth:
'My a lowenha, ha ranna Shekem,
ha musura nans Sukkoth.

8 Gilead yw dhymm; Manasse yw dhymm,
hag Efraym yw nerth ow fenn.
Yuda yw ow gwelenn.

9 Moab yw ow seth-golghi;
dres Edom y teghesav ow eskis,
war Filistia my a arm yn trygh.'

10 Piw a'm dre a-berth y'n dinas krev?
Piw a'm hembronk bys yn Edom?

11 A ny'gan skonsys, A Dhuw?
Nyns edh yn-mes gans agan luyow.

---

a 108:1 War-lergh an Septuagint *Parys yw ow holonn, A Dhuw, parys yw ow holonn; my a gan hag a wormel y'm glori.*

12 Ro dhyn gweres erbynn an eskar,
rag euver yw gweres den.
13 Dre Dhuw y hwren ni oberi yn kolonnek;
ev yth yw neb a drett agan eskerens yn-dann y dreys.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh.

109 Na daw, A Dhuw ow gologhas,
2 rag ganow an tebelwas ha'n ganow a falsuri yw igor er ow fynn;
i re gewsis er ow fynn gans fals taves;
3 i a omsettyas a-dro dhymm ynwedh gans geryow kas,
hag omladh er ow fynn heb ken.
4 Yn attal a'm kerensa i a sev er ow fynn,
mes my a omre dhe bysadow.
5 I re dylis dhymm dregynn rag da,
ha kas rag kerensa.

6 Gorr tebelwas dhe vos router warnodho,
ha seves kuhudhor orth y leuv dhyghow.
7 Pan y'n breusir, des ev yn-mes kablus,
ha bedhes y bysadow treylys dhe begh.
8 Bedhes y dhydhyow boghes,
ha kemmeres ken onan y soedh.
9 Bedhes y fleghes omdhivasow,
ha'y wreg gwedhwes.
10 Bedhes y fleghes gwandrysi ha beggyers;
hwilens i alusen ynwedh pell dhiworth aga annedhow shyndys.
11 Dalghennes an okerer pup-tra eus ganso,
ha pylles estrenyon askorr y lavur.
12 Na vedhes neb a ystynno tregeredh dhodho,
ha na vedhes neb a gemmerro truedh a'y fleghes omdhivas.

13 Bedhes y linyeth diwreydhys,
ha bedhes y hanow defendys dhe-ves y'n henedh a siw.

14 Bedhes kovadh kammweyth y dasow a-dherag an ARLOEDH,
ha na vedhes pegh y vamm defendys dhe-ves.

15 Bedhens i prest a-dherag an ARLOEDH,
rag may torro dhe-ves aga hovadh dhiworth an norvys;

16 Drefenn na borthas kov a wul tregeredh,
mes ev a helghyas an den truan ha'n boghosek
rag may lattha an re trogh aga holonn.

17 Ev a garas molleth, ha hi a dheu dhodho;
ny vynnas bennath, ha pell yw hi dhiworto.

18 Ev a omwiskas gans molleth kepar ha gans kweth;
sygeres hi yn y golodhyon avel dowr,
hag avel oyl yn y eskern.

19 Bedhes hi kepar ha'n gwisk mayth omwisk ynno,
ha kepar ha'n grogys a wisk a-dro dhodho pup-prys.

20 Hemm yw gober ow huhudhoryon dhiworth an ARLOEDH,
ha'n re a gews erbynn ow enev.

21 Mes gwra dhymm, A ARLOEDH Duw,
herwydh dha hanow;
drefenn bos dha dregeredh da, gwra ow delivra.

22 Rag truan ha boghosek ov vy,
ha'm kolonn yw goliys a-bervedh ynnov.

23 Yth av dhe-ves avel skeus pan hirha;
y'm shakir dhe-ves avel an lokust.

24 Ow dewlin a wannha gans penys,
ha'm kig a fyll a fowt blonek.

25 My a dheuth ha bos skorn dhedha;
pan y'm gwelsons, i a shakyas aga fenn.

26 Gweres dhymm, A ARLOEDH ow Duw;
salw vy herwydh dha dregeredh;
27 may hwodhvons bos hemma dha leuv jy,
hag y feu ty, A ARLOEDH, a'n gwrug.
28 Mollethens i, mes ty bennik;
pan sevons, perthens i meth; mes lowenhes dha was.
29 Bedhes ow huhudhoryon gwiskys yn disenor,
ha gwiskens i aga meth avel mantell.
30 My a ras dhe'n ARLOEDH yn feur gans ow ganow,
ha my a'n gormel yn mysk an routh.
31 Rag ev a sev orth leuv dhyghow an boghosek,
dh'y sawya a'n re a helgh y enev.

Salm a Davydh.

110 An ARLOEDH a leveris dhe'm Arloedh,
'Ty esedh orth ow leuv dhyghow,
erna wrylliv dha eskerens dha skavell-droes.'

2 An ARLOEDH a dhyllo gwelenn dha nerth
yn-mes a Sion.
Rewl ty yn mysk dha eskerens.
3 Yma genes mestrynses[a]
yn jydh dha nerth,
yn splannderyow sansoleth.
Dhiworth brys an bora
y fydh genes gluth dha yowynkneth.

---

a 110:3 *Yma genes mestrynses:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *Dha bobel a vydh offrynnow bolonjedhek.*

4 An ARLOEDH re dos, ha ny dhenagh,
'Ty yw oferyas bynitha war-lergh ordyr
Melkisedek.'

5 An Arloedh orth dha leuv dhyghow
a vrew myghternedh yn jydh y sorr.
6 Ev a vreus yn mysk an kenedhlow;
ev a's lenow a gorfow marow,
ha brewi kregyn
yn lies bro.
7 Eva a wra mes a'n gover ryb an fordh;
rakhenna ev a dhrehav y benn.

111

Gormelewgh an ARLOEDH.
My a ras dhe'n ARLOEDH a leun golonn,
yn kowethas an re ewnhynsek hag y'n
kuntelles.
2 Meur yw oberow an ARLOEDH,
hwilys gans oll an re a lowenha ynna.
3 Y ober yw leun a wordhyans hag enor,
ha'y ewnder a dhur bys vykken.
4 Ev a wrug dh'y oberow marthys bos kovhes;
grassyes ha truedhek yw an ARLOEDH.
5 Ev re ros sosten dhe'n re a'n own;
ev a berth kov a'y gevambos bynitha.
6 Ev re dherivas dh'y bobel galloes y wriansow,
rag may rollo dhedha ertach an kenedhlow.
7 Gwriansow y dhiwleuv yw gwirder ha gwirvreus;
oll y arghadowyow yw sur.
8 Fastys yns i bys vykken ha bynnari,
ha gwrys yn gwirder hag ewnder.
9 Ev re dhannvonas daspren dh'y bobel;
ev re worhemmynnis y gevambos bynitha;
sans hag ownys yw y hanow.

10 Own an ARLOEDH yw an dalleth a furneth;
yma skians da dhe oll an re a wra hemma;
y wormola a dhur bys vykken.

112 Gormelewgh an ARLOEDH.
Gwynnvys an gour a berth own a'n ARLOEDH,
a lowenha yn feur yn y worhemmynnow.

2 Y has a vydh galloesek war an nor;
henedh an re ewnhynsek a vydh benniges.

3 Kevoeth ha rychys a vydh yn y ji ev,
ha'y ewnder a dhur bys vykken.

4 Dhe'n re ewnhynsek y sev golow y'n tewlder;
ev yw grassyes ha truedhek ha gwiryon.

5 Dremas yw grassyes hag ev a re kendon;
ev a dhyght y negysyow gans breus.

6 Rag ny wra ev trebuchya bynitha;
an den gwiryon a vydh synsys yn kov bys vykken.

7 Ny berth own a dhrog nowodhow;
sad yw y golonn, hag ev a drest y'n ARLOEDH.

8 Fast yw y golonn, ha ny berth own,
erna wello y vynnas war y eskerens.

9 Ev re rannas, ev re ros dhe'n voghosogyon,
ha'y ewnder a dhur bys vykken;
y gorn a vydh drehevys yn enor.

10 An tebelwas a'n gwel, hag yw serrys;
ev a skrynk ha teudhi dhe-ves;
mynnas an debeles a dhe goll.

113 Gormelewgh an ARLOEDH.
Gormelewgh an ARLOEDH, hwi wesyon an ARLOEDH,
gormelewgh hanow an ARLOEDH.

2 Benniges re bo hanow an ARLOEDH
alemma rag ha bys vykken.
3 Dhiworth an howldrevel bys y'n howlsedhes
gormelys yw hanow an ARLOEDH.
4 Ughel a-ugh oll an kenedhlow yma an ARLOEDH,
hag yma y wolewder a-ugh an nevow.

5 Piw yw kepar ha'n ARLOEDH agan Duw,
neb a'n jeves y drigva a-vann,
6 neb a vir pell yn-nans
dhe weles nev ha nor?
7 Ev a gemmer an den gwann yn-mes a'n doust,
ha drehevel an boghosek yn-mes a'n lusuek;
8 Rag ma'n gorro gans pennsevigyon,
gans pennsevigyon y bobel ev.
9 Ev a wra dhe'n wreg anvap synsi chi,
ha bos mamm lowen a fleghes.
Gormelewgh an ARLOEDH.

114 Pan eth Ysrael mes a Ejyp,
chi Yakob a-dhiworth pobel astranj aga yeth,
2 Yuda o y sentri,
hag Ysrael y vestrynsys.

3 An mor a welas henna, ha fia;
an Yordan a dreylyas war-dhelergh.
4 An menydhyow a derlemmis kepar ha hordhes,
ha'n brennow kepar ha deves yowynk.

5 Pandr'a hwer dhis, A vor, ty dhe fia,
ty, Yordan, dhe dreylya war-dhelergh?
6 Hwi venydhyow, dhe derlemmel kepar ha hordhes;
hwi vrennow, kepar ha deves yowynk?

7 Kren, A dhor, a-dherag an ARLOEDH,
a-dherag Duw Yakob,
8 neb a dreylyas an garrek dhe boll a dhowr,
an men flynt dhe fenten dowr.

115 Na ro dhyn ni, A ARLOEDH, na ro dhyn ni an
gordhyans, mes dhe'th hanow jy,
a-barth dha dregeredh ha'th wiryonedh.
2 Prag y lever an kenedhlow
'Ple'ma aga Duw?'

3 Mes agan Duw, yma ev y'n nevow;
ev re wrug kekemmys a vynnas.
4 Aga imajys yw arghans hag owr,
ober diwleuv den.
5 Ganow a's teves, mes ny gewsons;
dewlagas a's teves, mes ny welons.
6 Diwskovarn a's teves, mes ny glewons;
dewfrik a's teves, mes ny vlasons.
7 Diwleuv a's teves, mes ny davons;
treys a's teves mes ny gerdhons;
ny gewsons der aga bryansenn
8 An re a's gwra yw kehaval dhedha;
hag ynwedh oll an re a drest ynna.

9 A Ysrael, trest y'n ARLOEDH;
ev yw aga gweres ha'ga skoes.
10 A ji Aron, trest y'n ARLOEDH;
ev yw aga gweres ha'ga skoes.
11 Hwi neb a berth own a'n ARLOEDH, trestyewgh y'n
ARLOEDH;
ev yw aga gweres ha'ga skoes.

12 An ARLOEDH re borthas kov ahanan, hag ev a'gan
bennik;
ev a vennik chi Ysrael,
ev a vennik chi Aron.
13 Ev a vennik an re a berth own a'n ARLOEDH,
kekeffrys byghan ha bras.

14 An ARLOEDH a'gas moghha moy ha moy,
hwi ha'gas fleghes.
15 An re bennigys gans an ARLOEDH owgh hwi,
formyer nev ha nor.

16 An nevow yw nevow an ARLOEDH,
mes an nor re ros ev dhe vebyon den.
17 Ny wormel an re varow an ARLOEDH,
naneyl oll an re a dhiyskynn dhe daw.
18 Mes ni a vennik an ARLOEDH
alemma rag ha bys vykken.
Gormelewgh an ARLOEDH.

116 My a gar an ARLOEDH, rag ev re glewas
lev ow govynnadow.
2 Drefenn ev dhe blegya y skovarn dhymm,
rakhenna my a elow warnodho hedre vewiv.
3 Kerdyn ankow res eth a-dro dhymm;
ha galarow ifarn a'm dalghennas;
My a gavas anken hag ahwer.
4 Ena my a elwis war hanow an ARLOEDH:
'A ARLOEDH, my a'th pys, delirv ow enev.'

5 Grassyes yw an ARLOEDH, ha gwiryon;
devri truedhek yw agan Duw.
6 An ARLOEDH a with an re sempel;
my a veu dres dhe iselder, hag ev a'm selwis.

7 Dehwel dhe'th powesva, ow enev,
rag an ARLOEDH re beu da orthis.

8 Rag ty re dhelivras ow enev dhiworth ankow,
ow dewlagas dhiworth dagrow,
ha'm treys dhiworth koedha.
9 My a gerdh a-dherag an ARLOEDH
yn tir an re vew.
10 My a grysis, hwath pan leveris
'Iselhes en vy yn feur.'
11 My a leveris yn ow fysk,
'Tus oll yw gowleverysi.'

12 Py gober a rov dhe'n ARLOEDH
rag oll y helder dhymm?
13 My a dhrehav an hanaf a selwyans
ha gelwel war hanow an ARLOEDH.
14 My a dal ow ambosow dhe'n ARLOEDH lemmyn
a-dherag oll y bobel.
15 Drudh yn golok an ARLOEDH
yw mernans y syns.
16 Yn hwir, A ARLOEDH, dha was ov vy,
dha was ov vy, ha mab dha vaghteth.
Ty re dorras ow holmennow.
17 My a offrynn dhis sakrifis a rasyans
ha gelwel war hanow an ARLOEDH.
18 My a dal ow ambosow dhe'n ARLOEDH
lemmyn a-dherag oll y bobel,
19 yn klosyow chi an ARLOEDH,
a-bervedh ynnos, A Yerusalem.

Gormelewgh an ARLOEDH.

117 Gormelewgh an ARLOEDH, an kenedhlow oll,
gormelewgh ev, an poblow oll.

2 Rag meur yw y dregeredh orthyn,
ha gwiryonedh an ARLOEDH a dhur bys vykken.

Gormelewgh an ARLOEDH.

118 Grassewgh dhe'n ARLOEDH, rag da yw;
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

2 Leveres Ysrael lemmyn,
bos y dregeredh ow turya bys vykken.

3 Leveres chi Aron lemmyn,
bos y dregeredh ow turya bys vykken.

4 Leveres lemmyn an re a berth own a'n ARLOEDH,
bos y dregeredh ow turya bys vykken.

5 Yn ahwer y helwis vy war an ARLOEDH;
ev a worthybis dhymm, ha'm gorra yn tyller ledan.

6 Yma an ARLOEDH a-barth dhymm; ny borthav own.
Pandr'a yll den dhe wul dhymm?

7 Yma an ARLOEDH a-barth dhymm gans ow
gweresoryon;
rakhenna y hwelav ow mynnas war an re a'm kas.

8 Gwell yw hwilas skovva y'n ARLOEDH
ages gorra fydhyans yn mab-den.

9 Gwell yw hwilas skovva y'n ARLOEDH
ages gorra fydhyans yn pennsevigyon.

10 An kenedhlow oll a hesyas a-dro dhymm;
mes yn hanow an ARLOEDH my a wra aga distrui.

11 I a hesyas a-dro dhymm, devri yth omsettsons a-dro
dhymm;
mes yn hanow an ARLOEDH my a wra aga distrui

12 I a hesyas a-dro dhymm avel gwenen;
i a dhewis[a] avel tan a dhreyn;
rag yn hanow an ARLOEDH my a wra aga distrui.
13 Ty re'm herdhyas yn feur rag may koetthiv,
mes an ARLOEDH a'm gweresas.
14 An ARLOEDH yw ow nerth ha'm kan,
hag ev re dheuth ha bos selwyans dhymm.

15 Yma lev lowender ha selwyans yn tyldow an re wiryon;
leuv dhyghow an ARLOEDH a wra taklow galloesek.
16 Leuv dhyghow an ARLOEDH yw ughelhes;
leuv dhyghow an ARLOEDH a wra taklow galloesek.
17 Ny vydhav marow, mes bew,
ha derivas gwriansow an ARLOEDH.
18 An ARLOEDH re'm kessydhyas yn tynn,
mes ny'm ros dhe'n mernans.

19 Igor dhymm an porthow a ewnder,
yth av a-ji dhedha
ha grassa dhe'n ARLOEDH.

20 Hemm yw porth an ARLOEDH;
yth a an re wiryon a-ji dhodho.

21 My a ras dhis, rag ty re worthybis dhymm
ha ty re dheuth ha bos ow selwyans.
22 An men a skonyas an weythoryon
re dheuth ha bos pennmen an korn.
23 Hemm yw gwrians an ARLOEDH;
marthys yw yn agan dewlagas.

---

a 118:12 *dhewis:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *difeudhys yns.*

24 Hemm yw an jydh re wrug an ARLOEDH;
ni a lowenha ha bos heudhik ynno.
25 Gwra selwel lemmyn, ni a'th pys, A ARLOEDH.
A ARLOEDH, ni a'th pys, dannvon lemmyn
sewenyans.

26 Benniges yw neb a dheu yn hanow an ARLOEDH.
Ni re'gas bennigas dhiworth chi an ARLOEDH.
27 Duw yw an ARLOEDH,
neb re ros golow dhyn.
Pareusewgh an solempnita gans skorrennow,[a]
hag yskynnewgh dhe gern an alter.

28 Ty yw ow Duw, ha my a ras dhis;
ty yw ow Duw ha my a'th ughelha.

29 Grassewgh dhe'n ARLOEDH, rag da yw,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

119

ℵ *Alef*

1 Gwynnvys an re yw heb namm y'n fordh,
hag a gerdh yn lagha[b] an ARLOEDH.
2 Gwynnvys an re a with y dhustuniow,
hag a'n hwila ev a leun golonn;
3 an re ynwedh na wra sherewneth,
neb a gerdh yn y fordhow ev.

---

a 118:27 *Pareusewgh an solempnita gans skorrennow:* Po *Kelmewgh an sakrifis gans kerdyn.*

b 119:1 *lagha:* An eth ger-alhwedh y'n salm ma yw *torah* 'lagha', *huqqim* 'ordenansow', *mishpatim* 'breusow', *piqqudim* 'arghadowyow', *miswoth* 'gorhemmynnow', *edoth* 'dustuniow', *dabar* 'ger', *imarah* 'lavar'.

4 Ty re worhemmynnis
may synsyn dha arghadowyow gans rach.
5 Unnweyth mar pe ow fordhow mar fast
may hwrellen vy synsi dha ordenansow!
6 Ytho ny borthav meth,
pan wrama vri a'th worhemmynnow oll.
7 My a ras dhis gans ewnder kolonn,
pan dhyskav dha vreusow gwiryon.
8 My a syns dha ordenansow;
na wra ow gasa yn tien.

ב *Bet*

9 Fatell wra den yowynk glanhe y hyns?
Owth omwitha herwydh dha er.
10 A leun golonn my re'th hwilas;
na as vy dhe vos yn stray dhiworth dha
worhemmynnow.
11 Dha lavarow re gudhis y'm kolonn,
ma na begghiv er dha bynn.
12 Ty yw benniges, A ARLOEDH;
dysk dhymm dha ordenansow.
13 Gans ow diwweus re venegis vy
oll breusow dha anow.
14 My re lowenhas yn fordhow dha dhustuniow
kemmys hag yn kevoeth pub oll.
15 My a vynn prederi a'th arghadowyow,
ha hwithra dha hynsyow.
16 My a lowenha y'th ordenansow;
ha ny wrav ankevi dha er.

ג *Gimel*

17 Bydh hel orth dha was,
rag may pewiv, ha synsi dha er.

18 Igor ow dewlagas
may hwelliv marthusyon dha lagha.
19 Alyon ov vy war an nor;
na gudh dha worhemmynnow ragov.
20 Ow enev yw konsumys gans hireth
war-lergh dha vreusow pub dydh oll.
21 Ty re geredhis an re woethus;
milliges yw an re a gammdremen dhiworth dha worhemmynnow.
22 Treyl a-dhiworthiv mewl ha despit,
rag my re withas dha dhustuniow.
23 Pennsevigyon ynwedh a esedhas ha kewsel er ow fynn,
mes dha was a brederis a'th ordenansow.
24 Dha dhustuniow ynwedh yw ow lowena,
ow husulyoryon.

ד *Dalet*

25 Ow enev a len orth an doust;
bewha vy herwydh dha er.
26 My a dherivas ow fordhow, ha ty a'm gorthybis;
dysk dhymm dha ordenansow.
27 Gwra dhymm konvedhes fordh dha arghadowyow,
ha my a breder a'th varthusyon.
28 Yma ow enev ow teudhi dre voredh;
krevha vy herwydh dha er.
29 Kemmer dhiworthiv an fordh a falsuri,
ha gront dhymm ras dha lagha.
30 My re dhewisas an fordh a lenduri,
ha'th vreusow re worris a-dheragov.
31 My re lenas orth dha dhustuniow;
A ARLOEDH, na as vy dhe vos toellys.
32 Poenya a wrav yn fordh dha worhemmynnow,
pan redh jy kennerth dhe'm kolonn.

ה *He*

33 Dysk dhymm, A ARLOEDH, fordh dha ordenansow,
ha my a's gwith bys y'n diwedh.

34 Gwra dhymm konvedhes, ha my a with dha lagha;
devri my a'n syns a leun golonn.

35 Gwra dhymm mos yn hyns dha worhemmynnow,
rag ynno yma ow lowena.

36 Pleg ow holonn troha'th tustuniow,
ha na wra hy flegya troha krefni.

37 Treyl ow dewlagas dhe-ves, ma na wellons euveredh;
bewha vy y'th fordh.

38 Kollanw dha lavar rag dha was,
neb a omre dhe own ahanas.

39 Treyl dhe-ves an geredh a borthav own anedhi,
rag da yw dha vreusow.

40 Otta, my re yeunis war-lergh dha arghadowyow;
bewha vy y'th ewnder.

ו *Waw*

41 Re dheffo dhymm dha dregeredh, A ARLOEDH,
dha selwyans, herwydh dha lavar.

42 Ena my a yll gorthybi dhe'n den a'm kabel,
rag my a drest yn dha er.

43 Na gemmer an ger a wiryonedh yn-mes a'm ganow yn tien,
rag my re fydhyas y'th vreusow.

44 My a syns dha lagha pup-prys,
bys vykken ha bynnari.

45 Ha my a gerdh yn rydhses,
rag my a hwila dha arghadowyow.

46 My a gews a'th tustuniow a-dherag myghternedh,
ha ny borthav meth.

47 My a lowenha y'th worhemmynnow
a wrugavy aga hara.
48 Ha my a dhrehav ow diwleuv dhe'th worhemmynnow a geris,
ha my a breder a'th ordenansow.

ז *Zayin*

49 Porth kov a'n ger orth dha was,
ynno may hwruss'ta dhymmo fydhya.
50 Hemm yw ow honfort y'm anken,
rag dha lavar re'm bewhas.
51 Tus woethus re'm skornyas dres eghenn,
byttegyns ny blegis vy dhiworth dha lagha.
52 My a borthas kov a'th vreusow re beu a-dhia'n oesow koth,
ha konfort a gevis.
53 Konnar a'm dalghennas drefenn an debeles,
an re a forsak dha lagha.
54 Dha ordenansow re beu kanow dhymm
yn chi ow fergherinses.
55 My re borthas kov a'th hanow yn nos, A ARLOEDH,
ha my re synsis dha lagha.
56 Hemma re beu ow usadow,
rag my re withas dha arghadowyow.

ח *Het*

57 Ty yw ow rann, A ARLOEDH.
My a ambos synsi dha eryow.
58 My re hwilas dha fas[a] a leun golonn;
bydh grassyes orthiv herwydh dha lavar.
59 My a brederis a'm fordhow
ha treylya ow threys troha'th tustuniow.

---

a 119:58 *My re hwilas dha fas:* Ebrow *My re dhisorras dha fas.*

60 My a fistenas ha ny dhelatis an termyn
rag synsi dha worhemmynnow.
61 Lovonow an debeles re'm kolmas,
mes ny ankevis dha lagha.
62 Yn hanter-nos sevel a wrav rag grassa dhis,
drefenn dha vreusow gwiryon.
63 Koweth ov vy dhe seul a'th own
hag a syns dha arghadowyow.
64 An nor, A ARLOEDH, yw leun a'th tregeredh;
dysk dhymm dha ordenansow.

ט *Tet*

65 Ty re wrug da dhe'th was,
A ARLOEDH, herwydh dha er.
66 Dysk dhymm skians da ha godhvos,
rag my re grysis y'th worhemmynnow.
67 Kyns my dhe vos yn anken, my a gammdremenas,
mes lemmyn my a syns dha lavar.
68 Da osta jy ha grassyes;
dysk dhymm dha ordenansow.
69 An re woethus re'm droguras gans gowyow er ow
fynn,
mes my a with dha arghadowyow a leun golonn.
70 Maga tew avel an blonek yw aga holonn,
mes my a lowenha y'th lagha.
71 Da yw ow bos yn anken,
rag may tyskiv dha ordenansow.
72 Gwell genev yw lagha dha anow
ages milyow a owr hag a arghans.

י *Yod*

73 Dha dhiwleuv re'm gwrug ha'm formya;
gwra dhymm konvedhes, may tyskiv dha worhemmynnow.

74 An re a'th own a'm gwel ha lowenhe,
rag my re fydhyas yn dha er.

75 My a woer, A ARLOEDH, dha vreusow dhe vos gwiryon,
hag yn lenduri ty dhe'm trobla.

76 Bedhes dha dregeredh orth ow hebaskhe,
herwydh dha ambos dhe'th was.

77 Des dhymm dha druedh, may fiv vy bew;
rag dha lagha yw ow lowena.

78 Perthes an re woethus meth, rag gans falsuri y hwrussons kamm dhymm;
mes my a breder a'th arghadowyow.

79 Treylyes dhymmo vy an re a berth own ahanas,
ha'n re a aswonn dha dhustuniow.

80 Bedhes ow holonn perfydh y'th ordenansow,
ma na berthiv meth.

כ *Kaf*

81 Difygya a wra ow enev ow yeuni war-lergh dha selwyans;
mes my a fydh yn dha er.

82 Ow dewlagas a fyll ow yeuni war-lergh dha lavar,
ow leverel, 'P'eur hwredh jy ow hebaskhe?'

83 Rag desyghys ov vy avel botell yn mog;
ny ankevis dha ordenansow

84 Py lies yw dydhyow dha was?
P'eur hwredh jy breus erbynn an re a wra ow helghya?

85 An re woethus re gleudhyas pyttow ragov,
nag yns herwydh dha lagha.
86 Oll dha worhemmynnow yw fyrv.
I a wra ow helghya gans falsuri; ty bydh gweres
dhymmo vy.
87 Nammna wrussens i ow hisya war an nor,
mes ny skonis dha arghadowyow.
88 Bewha vy herwydh dha dregeredh;
yndellma y synsav dustuniow dha anow.

ל *Lamed*

89 Dha er, A ARLOEDH,
yw desedhys fast bynitha yn nev.
90 Yma dha lelder a unn henedh dhe'n nessa;
ty re selyas an nor, hag ev a sev.
91 Herwydh dha vreusow i a dhur hedhyw,
rag pup-tra oll yw dha servysi.
92 Na ve dha lagha ow lowena,
devri my a vawrsa yn ow anken.
93 Bynitha ny ankovav dha arghadowyow,
rag dredha ty re'm bewhas.
94 Ty a'm piw, salw vy;
rag my re hwilas dha arghadowyow.
95 An debeles re'm gortas rag ow hisya,
mes my a breder a'th tustuniow.
96 My re welas bos finweth dhe bub perfydhder,
mes dha worhemmynn yw efan dres eghenn.

מ *Mem*

97 Assa wrav vy kara dha lagha;
oll an jydh my a breder anodho!

98 Dre dha worhemmynnow ty re'm gwrug furra ages ow eskerens,
rag ymons i genev bynitha.

99 My a gonvedh moy ages ow dyskadoryon oll,
rag my a breder yn town a'th tustuniow.

100 My a gonvedh moy ages an henavogyon,
drefenn my dhe witha dha arghadowyow.

101 My re withas ow threys rag pub drog hyns,
rag may synsiv dha er.

102 Ny blynchis vy dhiworth dha vreusow,
drefenn ty dhe dhyski dhymm.

103 Ass yw hweg dha lavarow dhe'm stevnik,
hwekka es mel dhe'm ganow!

104 Dre dha arghadowyow my a gyv skentoleth;
rakhenna my a gas pub drog hyns.

♪ Noun

105 Lugarn dhe'm treys yw dha er,
ha golow dhe'm hyns.

106 My re dos hag afydhya,
my dhe synsi dha vreusow gwiryon.

107 Troblys ov vy dres musur;
bewha vy, A ARLOEDH, herwydh dha er.

108 Degemmer, A ARLOEDH, an offrynnow bolonjedhek a'm ganow,
ha dysk dhymm dha vreusow.

109 Yma ow enev prest y'm leuv;
byttegyns ny ankovav dha lagha.

110 An debeles re worras maglenn ragov,
mes nyns yth vy yn stray dhiworth dha arghadowyow.

111 My re gemmeras dha dhustuniow yn ertach bys
vykken,
rag lowena ow holonn yns i.

112 My re worras ow holonn dhe wul dha ordenansow
bys vykken, ha bys y'n diwedh.

ס *Samegh*

113 My a gas an re yw mygyl aga lelder,
mes dha lagha a garav.

114 Ow hovva ha'm skoes osta jy;
yn dha er jy y fydhyav.

115 Kewgh a-dhiworthiv, hwi dhrogoberoryon,
rag may hwitthiv gorhemmynnow ow Duw.

116 Gwra ow mentena herwydh dha lavar, may fewiv,
ha na as vy dhe vos toellys y'm govenek

117 Skoedh vy, may fiv saw,
ha prest y lowenhav y'th ordenansow.

118 Ty a dhispres oll an re res eth yn stray dhiworth dha
ordenansow,
rag falsuri yw aga brys.[a]

119 Ty a syns oll tebeles an nor dhe vos plosedhes;
rakhenna my a gar dha dhustuniow.

120 Ow hig a gren rag own ahanas,
ha my a berth own a'th vreusow.

ע *Ayin*

121 My re wrug gwirvreus hag ewnder;
na as vy dhe'n re a'm gwask.

122 Gwra mewghya rag dha was er dader;
na as an re woethus dhe'm arwaska.

123 Ow dewlagas a fyll ow yeuni war-lergh dha selwyans,
ha war-lergh lavar dha ewnder.

---

a 119:118 *brys:* Amendys war-lergh an Syriek ha'n Vulgat.

124 Gwra dhe'th was herwydh dha dregeredh,
ha dysk dhymm dha ordenansow.

125 Dha was ov vy, gwra dhymm konvedhes
rag may hwodhviv dha dhustuniow.

126 Prys yw dhe'n ARLOEDH oberi,
rag i re dhiswrug dha lagha.

127 Rakhenna my a gar dha worhemmynnow
moy ages owr, moy ages owr fin.

128 Rakhenna my a gerdh yn ewn herwydh oll dha
arghadowyow;
my a gas pub hyns gowek.

פ *Pe*

129 Marthys yw dha dhustuniow;
rakhenna ow enev a's gwith.

130 Diskwedhyans dha eryow a re golow;
ev a re skians dhe'n re sempel.

131 My a igoras ow ganow, ha dyena,
rag my a yeunis war-lergh dha worhemmynnow.

132 Treyl war-tu ha my, ha bydh grassyes orthiv,
herwydh dha usadow orth an re a gar dha hanow.

133 Orden ow hammow y'th lavar,
ha na wres drogoberow maystri warnav.

134 Daspren vy dhiworth arwask den,
may synsiv dha arghadowyow.

135 Gwra dhe'th fas splanna war dha was,
ha dysk dhymm dha ordenansow.

136 Ow dewlagas a dhewrak gans goverow a dhowr
drefenn na synsir dha lagha.

צ *Tsade*

137 Gwiryon osta, A ARLOEDH,
hag ewnhynsek yw dha vreusow.

138 Ty re worhemmynnis dha dhustuniow yn ewnder,
ha len dres eghenn yns i.
139 Tan ow holonn re'm distruis,
drefenn ow eskerens dhe ankevi dha eryow.
140 Dha lavar yw pur dres eghenn,
ha'th was a'n kar.
141 Byghan ov vy ha dispresys,
mes ny ankovav dha arghadowyow.
142 Dha ewnder yw ewnder nevra a bes,
ha dha lagha yw gwirder.
143 Anken ha poesyjyon re'm kemmeras,
mes dha worhemmynnow yw ow lowena.
144 Ewnder dha dhustuniow a dhur bys vykken;
gwra dhymm konvedhes, ha my a vew.

ק *Kof*

145 My re elwis a leun golonn; gorthyp dhymm, A
ARLOEDH.
My a with dha ordenansow.
146 My re elwis warnas; gwra ow selwel,
may synsiv dha dhustuniow.
147 My a sev kyns tardh-dydh ha kria;
yn dha eryow y fydhyav.
148 Ow dewlagas a dhifun kyns goelyow an nos,
rag may prederriv a'th lavar.
149 Klew ow lev, A ARLOEDH, herwydh dha dregeredh;
bewha vy herwydh dha vreusow.
150 An re a'm helgh gans sherewneth a dheu yn ogas,
ha pell ymons i dhiworth dha lagha.
151 Ogas osta, A ARLOEDH,
hag oll dha worhemmynnow yw gwir.
152 Seuladhydh my re wodhva dhiworth dha dhustuniow
ty dh'aga fondya bynitha.

ר *Resh*

153 Mir orth ow anken, ha gwra ow delivra,
rag ny ankevis vy dha lagha.

154 Pled ow hen, ha daspren vy;
bewha vy herwydh dha lavar.

155 Pell yw selwyans a'n debeles,
rag ny hwilons dha ordenansow.

156 Meur yw dha druedh, A ARLOEDH;
bewha vy herwydh dha vreusow.

157 Meur aga niver yw ow helghysi ha'm eskerens,
byttegyns ny dreylis vy dhiworth dha dhustuniow.

158 My a welas an re dhislen, ha keudh a'm beu,
rag ny synsons dha lavar.

159 Mir fatell garav dha arghadowyow;
bewha vy, A ARLOEDH, herwydh dha dregeredh.

160 Sommenn dha er yw gwirder,
ha pubonan a'th vreusow gwiryon a dhur bys
vykken.

ש *Shin*

161 Pennsevigyon re'm helghyas heb ken,
mes ow holonn a gren rag dha er.

162 Lowen ov vy orth dha lavar
avel nebonan a gyv meur a breydh.

163 Falsuri a gesis vy, ha'y skonya,
mes dha lagha a garav.

164 Seythgweyth y'n jydh y'th wormelav
drefenn dha vreusow gwiryon.

165 Kres meur a vydh dhe'n re a gar dha lagha,
ha nyns eus travyth a wrello dhedha trebuchya.

166 My re wortas dha selwyans, A ARLOEDH,
ha kollenwel dha worhemmynnow.

167 Ow enev re synsis dha dhustuniow,
ha my a's kar yn feur.

168 My re synsis dha arghadowyow ha'th tustuniow,
rag bos oll ow fordhow a-dheragos.

ת Taw

169 Re dheffo ow garm nes a-dheragos, A ARLOEDH;
gwra dhymm konvedhes, herwydh dha er.

170 Des ow govynnadow a-dheragos;
gwra ow delivra herwydh dha lavar.

171 Ow diwweus a lever gormola,
drefenn ty dhe dhyski dhymm dha ordenansow.

172 Ow thaves a gews a'th lavar,
rag oll dha worhemmynnow yw ewnder.

173 Bedhes dha leuv orth ow gweres,
rag dha arghadowyow a dhewisis.

174 My re yeunis war-lergh dha selwyans, A ARLOEDH,
ha'th lagha yw ow lowena.

175 Bewes ow enev, hag ev a'th wormel,
ha gwres dha vreusow ow gweres.

176 My re wandras yn sowdhan avel davas yw kellys;
hwila dha was,
rag ny ankevis dha worhemmynnow.

Salm gradhow.

120 Y'm anken my a armas war an ARLOEDH,
hag ev a worthybis dhymm.

2 Delirv ow enev, A ARLOEDH,
dhiworth gweusyow gowek,
ha dhiworth fals taves.

3 Pandr'a vydh res dhis?
Ha pandr'a vydh gwrys dhis,
ty fals taves?

4 Sethow lymm an breselyas,
gans kolennow bew a'n banadhel.

5 Go-vy, ow bos trigys avel alyon yn Meshek,
ow bos owth annedhi tyldow Kedar.
6 Seuladhydh ow enev re drigas
yn mysk an re a gas kres.
7 My a lavur rag kres;
mes pan gowsav,
i a ombareus rag bresel.

Salm gradhow.

121 My a dhrehav ow dewlagas dhe'n menydhyow;
a-ble teu ow gweres?
2 Ow gweres a dheu a-dhiworth an ARLOEDH,
neb a formyas nev ha nor.

3 Ny as ev dha droes dhe drebuchya;
ny gosk neb a wra dha witha.
4 Otta, gwithyas Ysrael,
ny gosk ev na powes.

5 An ARLOEDH yw dha withyas;
an ARLOEDH yw dha skeus orth dha leuv dhyghow.
6 Ny'th wysk an howl dydhweyth,
na'n loer yn termyn nos.

7 An ARLOEDH a'th with rag pub dregynn;
ev yw neb a with dha enev.
8 An ARLOEDH a'th with
ow mos dhe-ves hag ow tos a-ji
alemma rag ha bys vykken.

Salm gradhow. A Davydh.

122 Lowen en vy pan lavarsons dhymm,
'Gwren ni mos bys yn chi an ARLOEDH.'

2 Agan treys a sev
a-berth y'th porthow, A Yerusalem.

3 Yerusalem yw drehevys avel sita
yw kelmys fast war-barth.

4 Ha bys dhodho yth yskynn an loethow,
loethow an ARLOEDH,
dustuni dhe Ysrael,
dhe wodhvos gras dhe hanow an ARLOEDH.

5 Rag ena y feu gorrys tronys breus,
tronys chi Davydh.

6 Pysewgh kres a-barth Yerusalem;
re sewenno an re a'th kar.

7 Re bo kres a-ji dhe'th fosow,
ha diagha y'th lysyow.

8 A-barth ow breder ha'm kowetha my a lever,
'Bedhes kres ynnos jy.'

9 A-barth chi an ARLOEDH agan Duw,
my a hwila dader dhiso jy.

Salm gradhow.

123 Dhiso jy y trehavav ow dewlagas,
ty neb yw esedhys war dha dron y'n nevow.

2 Otta, kepar dell vir dewlagas servysi
orth leuv aga mestrysi,
ha dewlagas maghteth
orth leuv hy mestres,
yn kettella agan dewlagas ni a vir orth an ARLOEDH,
erna gemmerro truedh ahanan.

3 Kemmer truedh ahanan, A ARLOEDH, kemmer truedh
ahanan,
rag ni re beu lenwys yn tien a dhespit.
4 Agan enev yw lenwys yn tien
a skorn an re yw attes,
hag a dhespit an re woethus.

Salm gradhow. A Davydh.

124 Na ve an ARLOEDH genen ni,
gwres Ysrael leverel;
2 na ve an ARLOEDH genen ni,
pan sevis tus er agan pynn;
3 Ena i a'gan kollonksa yn few,
pan loskas aga sorr orthyn.
4 Ena an dowrow a livsa dreson,
ha galsa an fros dres agan enev.
5 Ena y tremensa dres agan enev
an dowrow tonnek.

6 Benniges re bo an ARLOEDH,
na'gan ros ni
yn preydh dh'aga dyns.
7 Agan enev re dhienkas avel edhen
yn-mes a vaglenn an ydhnydhyon;
an vaglenn yw terrys,
ha ni re dhienkas.

8 Yma agan gweres yn hanow an ARLOEDH,
a formyas nev ha nor.

Salm gradhow.

125 An re a fydh y'n ARLOEDH yw avel menydh Sion,
na yll bos disevys, mes ev a dhur bys vykken.

2 Kepar dell sev an menydhyow a-dro dhe Yerusalem,
yn kettella y sev an ARLOEDH a-dro dh'y bobel,
alemma rag ha bys vykken.

3 Rag ny wra gwelenn an tebelwas powes
war ranndir an re wiryon,
ma na worro an re wiryon
aga diwleuv dhe sherewneth.

4 Gwra da, A ARLOEDH, orth an re yw da,
hag orth an re yw ewnhynsek aga holonn.

5 An re a dreyl a-denewen dh'aga fordhow kamm
an ARLOEDH a's hembronk dhe-ves gans an
dhrogoberoryon.
Re bo kres war Ysrael.

Salm gradhow.

126 Pan dreylyas an ARLOEDH kethneth Sion,
yth en ni kepar ha'n re owth hunrosa.

2 Ena lenwys veu agan ganow a hwarth,
ha'gan taves a lowena.
Ena y lavarsons yn mysk an kenedhlow,
'An ARLOEDH re wrug taklow meur rag an re ma.'

3 Yn hwir, an ARLOEDH re wrug dhyn taklow meur;
lowen en ni.

4 Treyl, A ARLOEDH, agan kethneth
kepar ha goverow yn difeyth an dyghow.

5 Seul a wonis has yn dagrow
a vydh ow mysi yn lowena.

6 Neb eus ow mos yn unn oela,
ow toen y sagh a has,

a dheu arta gans garmow a lowena,
ow tri ganso y vanalow.

Salm gradhow. A Solomon.

127 Marnas an ARLOEDH a dhrehav an chi,
yn euver y lavur seul a'n drehav.
Marnas an ARLOEDH a with an sita,
yn euver y hwra an gwithyas goelyas.
2 Euver ragowgh hwi yw sevel a-varr,
ha powes helergh,
ow tybri an bara a lavuryow;
rag yndella y re ev hun dh'y garadow.

3 Otta, ertach an ARLOEDH yw mebyon,
frut an brys yw y wober ev.
4 Avel sethow yn dorn breselyas
yndella yw mebyon yowynkneth.
5 Gwynnvys an gour re lenwis
y woen-sethow anedha;
ny berthons meth
pan gewsons orth aga eskerens y'n porth.

Salm gradhow.

128 Gwynn y vys seul a berth own a'n ARLOEDH,
seul a gerdh yn y fordhow.
2 Rag ty a dheber frut dha lavur;
gwynn dha vys, ha seweni ty a wra.

3 Dha wreg a vydh kepar ha gwinbrenn leun a frut
a-bervedh yn dha chi;
ha'th fleghes kepar hag eginyow olewbrenn
oll a-dro dhe'th voes.
4 Otta, yndella y fydh benniges an gour
neb a berth own a'n ARLOEDH.

5 An ARLOEDH a'th vennik yn-mes a Sion,
ha ty a wel sewenyans Yerusalem
dres oll dydhyow dha vewnans.
6 Ha ty a wel an fleghes a'th fleghes jy;
kres war Ysrael.

Salm gradhow.

129 'Lieskweyth y grevsons dhymm dhiworth ow yowynkneth,'
gwres Ysrael lemmyn leverel.
2 'Lieskweyth y grevsons dhymm dhiworth ow yowynkneth,
mes ny yllens ow fetha.
3 An aradroryon a arasas war ow heyn;
i a wrug aga fynnglow hir.'
4 Gwiryon yw an ARLOEDH;
ev re droghas kerdyn an debeles.
5 Perthes meth ha bedhes treylys war-dhelergh
seul a gas Sion.
6 Bedhens avel an gwels war an tohow,
hag a wedher kyns ev dhe egina;
7 ma na lenow an myswas y dhorn anodho,
na'n manalyer y askra.
8 Ha ny lever an dremenysi,
'Re bo bennath an ARLOEDH warnowgh;
ni a'th vennik yn hanow an ARLOEDH.'

Salm gradhow.

130 Yn-mes a'n downderyow y helwis vy warnas,
A ARLOEDH.
2 Arloedh, klew ow lev.
Gwres dha dhiwskovarn attendya yn kluw
orth lev ow govynnadow.

3 Mar kwredh vri a gammweythresow, ARLOEDH,
A Arloedh, piw a yll sevel?
4 Mes yma gevyans genes jy,
ytho ty yw ownys.

5 My a worta an ARLOEDH; ow enev a'n gorta,
hag yn y er ev y trestyav;
6 ow enev a worta an Arloedh
moy es dell worta an woelyadoryon an bora,
devri moy es goelyadoryon an bora.

7 Gwres Ysrael trestya y'n ARLOEDH,
rag gans an ARLOEDH yma tregeredh,
ha ganso yma daspren hel.
8 Hag ev a dhaspren Ysrael
dhiworth oll y gammweythresow.

Salm gradhow. A Davydh.

131 ARLOEDH, nyns yw ow holonn goethus,
ha nyns yw ow dewlagas ughel;
ny omrov dhe daklow meur,
na dhe daklow re varthys ragov.
2 Mes my re goselhas ha spavennhe ow enev,
avel flogh didhenys orth bronn y vamm;
devri kepar ha flogh didhenys yw ow enev.

3 Gwres Ysrael trestya y'n ARLOEDH
alemma rag ha bys vykken.

Salm gradhow.

132 Porth kov, A ARLOEDH, a Davydh
ha'y boenvos oll;
2 Fatell dos ev ti dhe'n ARLOEDH
ha lia li dhe Dhuw galloesek Yakob;

[3] ‘Nyns av a-bervedh yn skovva ow chi
na yskynna yn tyller ow gweli
[4] ny rov kosk dhe’m dewlagas,
na hun dhe greghyn ow dewlagas,
[5] erna gyffiv tyller dhe’n ARLOEDH,
trigva dhe Dhuw galloesek Yakob.’

[6] Otta, ni a glewas anedhi yn Efratha,
ha’y havoes yn gwelyow an koes.
[7] ‘Gwren ni mos bys yn y drigvaow ev,
hag omblegya a-dherag y skavell-droes.’

[8] Sav, A ARLOEDH, a-berth y’th powesva,
ty hag argh dha nerth.
[9] Bedhes dha oferysi gwiskys yn ewnder,
ha gwres dha syns garma yn lowen.
[10] A-barth Davydh dha was
na dreyl dhe-ves fas dha Untys.

[11] An ARLOEDH re dos ti yn gwiryonedh dhe Davydh;
ny wra ev treylya dhiworto:
‘Onan a’n frut a’th korf
a worrav war dha se.
[12] Mar kwra dha fleghes synsi ow hevambos,
ha’m dustuniow a dhyskav dhedha,
aga fleghes ynwedh bynitha
a vydh esedhys war dha dron.’

[13] Rag an ARLOEDH re dhewisas Sion,
ev re yeunis war hy lergh dhe vos trigva dhodho:
[14] ‘Hemma a vydh ow fowesva bynitha;
omma y trigav, rag my re yeunis war hy lergh.
[15] Hy boes yn tevri a vennigav;
dh’y boghosogyon y rov bara lowr.

16 Hy oferysi a wiskav gans selwyans,
ha'y syns a arm gans lowena.
17 Ena y hwrav dhe gorn Davydh egina;
my re dhyghtyas lugarn dhe'm Untys.
18 Y eskerens my a wisk gans meth,
mes warnodho y fydh y gurun ow splanna.'

Salm gradhow.

133 Otta, ass yw da ha hweg
breder dhe driga war-barth yn unnsys!
2 Kehaval yw dhe'n olew drudh war an penn,
a dheveras war an varv,
war varv Aron,
ha mos yn-nans dhe vond y bows;
3 kepar ha gluth Hermon
a goedh war venydhyow Sion.
Rag ena y hworhemmynnis an ARLOEDH y vennath,
bewnans bys vykken ha bynnari.

Salm gradhow.

134 Otta, bennigewgh an ARLOEDH, gwesyon oll a'n ARLOEDH,
hwi neb a sev nosweyth yn chi an ARLOEDH.
2 Drehevewgh agas diwleuv y'n sentri,
ha bennigewgh an ARLOEDH.
3 Re'th vennikko an ARLOEDH dhiworth Sion,
neb a wrug nev ha nor.

135

Gormelewgh an ARLOEDH.
Gormelewgh hanow an ARLOEDH;
gormelewgh ev, hwi wesyon an ARLOEDH,

[2] hwi neb a sev yn chi an ARLOEDH,
yn klosyow chi agan Duw.

[3] Gormelewgh an ARLOEDH, rag da yw an ARLOEDH;
kenewgh gormola dh'y hanow, rag grassyes yw.

[4] Rag an ARLOEDH re dhewisas Yakob dhodho y honan,
hag Ysrael avel y berghennogeth arbennik y honan.

[5] Rag my a woer an ARLOEDH dhe vos meur,
ha'gan ARLOEDH dhe vos a-ugh an duwow oll.

[6] Pup-tra a vynnas an ARLOEDH, ev a'n gwrug
yn nev hag yn nor,
y'n moryow hag y'n downderyow oll.

[7] Ev a wra dhe'n kommol yskynna dhiworth penn an nor;
ev a wra lughes rag an glaw,
ow tri an gwynsow yn-mes a'y dresorvaow.

[8] Ev a weskis an re gynsa-genys a Ejyp,
ha tus hag enyvales.

[9] Ev a dhannvonas toknys ha marthusyon
y'n kres ahanas, A Ejyp,
erbynn Faro hag erbynn oll y wesyon.

[10] Ev a weskis kenedhlow meur
ha ladha myghternedh alloesek:

[11] Sihon myghtern an Amorysi,
hag Og myghtern Bashan,
hag oll gwlaskordhow Kanan;

[12] hag ev a ros aga thir yn ertach,
ertach dhe Ysrael y bobel.

13 Dha hanow, A ARLOEDH, a dhur bys vykken,
ha'th kovadh, A ARLOEDH, a unn henedh dhe'n nessa.
14 Rag an ARLOEDH a vreus y bobel,
ha kemmeres truedh a'y wesyon.

15 Imajys an kenedhlow yw arghans hag owr,
ober diwleuv den.
16 Ganow a's teves, mes ny gewsons;
dewlagas a's teves, mes ny welons.
17 Diwskovarn a's teves, mes ny glewons;
ha nyns eus anall yn aga ganow.
18 Aga gwrioryon yw haval dhedha,
seul a fydh ynna.

19 Chi Ysrael, bennigewgh an ARLOEDH.
Chi Aron, bennigewgh an ARLOEDH.
20 Chi Levi, bennigewgh an ARLOEDH.
Hwi neb a berth own a'n ARLOEDH, bennigewgh an ARLOEDH.
21 Benniges re bo an ARLOEDH dhiworth Sion,
neb usi trigys yn Yerusalem.
Gormelewgh an ARLOEDH.

136 Grassewgh dhe'n ARLOEDH, rag ev yw da,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.
2 Grassewgh dhe Dhuw an duwow,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.
3 Grassewgh dhe ARLOEDH an arlydhi,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;

4 neb y honan a wra marthusyon meur,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;

5 neb a wrug an nevow gans konvedhes,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
6 neb a ystynnas an nor a-ugh an dowrow,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
7 neb a wrug golowys meur,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
8 an howl dhe rewlya dydhweyth,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
9 an loer ha'n ster dhe rewlya nosweyth,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;

10 neb a weskis Ejyp yn aga re gynsa-genys,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
11 ha dri Ysrael yn-mes a'ga mysk,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
12 dre leuv grev ha dre vregh ystynnys,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
13 neb a rannas an Mor Rudh yn diw rann,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
14 ha gul dhe Ysrael tremena der an kres anodho,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
15 ha domhwel Faro ha'y lu y'n Mor Rudh,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
16 neb a hembronkas y bobel der an difeyth,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
17 neb a weskis myghternedh veur,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
18 ha ladha myghternedh vryntin,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
19 Sihon myghtern an Amorysi,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
20 Og myghtern Bashan,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;

21 hag ev a ros aga thir yn ertach,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
22 yn ertach dhe Ysrael y was,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;

23 neb a borthas kov ahanan yn agan iselder,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
24 ha'gan delivra dhiworth agan eskerens,
rag y dregeredh a dhur bys vykken;
25 neb a re boes dhe bub kig,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

26 Grassewgh dhe Dhuw an nev,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

137 Ryb dowrow Babylon,
ena yth esedhsyn hag oela
pan berthsyn kov ahanas, A Sion.
2 Agan lyras a gregsyn
war an helyk usi ynni.
3 Rag ena an re a'gan kemmeras yn kethneth
a wovynnas dhiworthyn kan,
ha'gan tormentorys a wovynnas lowender:
'Kenewgh dhyn ni onan a ganow Sion.'

4 Fatell wren ni kana kan an ARLOEDH
yn pow estren?
5 Mara'th ankovav, A Yerusalem,
re wetthro ow leuv dhyghow.
6 Glenes ow thaves orth ow stevnik
mar ny borthav kov ahanas,
mar ny worrav Yerusalem
a-ugh ow fenn-lowender.

7 Porth kov, A ARLOEDH, a vebyon Edom
yn jydh Yerusalem,
fatell lavarsons, 'Diswrewgh hi, diswrewgh hi dhe'n dor,
bys dh'y selyow.'
8 A Vyrgh Babylon, re bi ty ynwedh distruys,
gwynn y vys neb a attal dhis
kepar dell wrussys dhyn ni.
9 Gwynn y vys neb a gemmerro dha fleghigyow
ha'ga deghesi erbynn an veyn.

Salm a Davydh.

138 My a'th wormel, A ARLOEDH, a leun golonn;
a-rag an duwow y kanav gormola.
2 My a ombleg troha'th tempel sans,
hag a wormel dha hanow, drefenn dha dregeredh
ha'th wiryonedh,
rag ty re veurhas dha hanow ha'th lavar
a-ugh pup-tra.
3 Y'n jydh may helwis vy ty a worthybis dhymm,
hag ynkressya nerth y'm enev.

4 Oll myghternedh an nor a'th wormel, A ARLOEDH,
rag i re glewas lavarow dha anow.
5 Hag i a gan a fordhow an ARLOEDH,
rag meur yw golewder an ARLOEDH.
6 Rag ughel yw an ARLOEDH, hwath ev a wra vri a'n re
isel,
mes a bellder ev a aswonn an re woethus.

7 Kyn kerdhav yn kres anken,
ty a with ow bewnans;
ty a ystynn dha leuv erbynn sorr ow eskerens,
ha'th leuv dhyghow a'm saw.

[8] An ARLOEDH a gowlwra y vynnas ragov;
dha dregeredh, A ARLOEDH, a dhur bys vykken;
na dhispres oberow dha dhiwleuv.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh.

139 A ARLOEDH, ty re'm hwithras ha'm aswonn.
[2] Ty a aswonn ow esedha ha'm sevel;
ty a gonvedh ow frederow a bellder.
[3] Ty a hwither ow hyns ha'm growedha,
ha ty a aswonn oll ow fordhow.
[4] Rag nyns eus ger war ow thaves
heb ty, A ARLOEDH, dh'y wodhvos yn tien.
[5] Ty re'm degeas a-dryv hag a-rag,
ha gorra dha leuv warnav.
[6] Re varthys ragov yw an skians na;
re ughel yw, ny wonn drehedhes dhodho.

[7] Ple'th av dhiworth dha Spyrys,
ha ple fiav dhiworth dha fas?
[8] Mars av vy yn-bann dhe nev yth esos ena;
mar tarbarav ow gweli yn ifarn ottajy ena ynwedh.
[9] Mar kemmerav eskelli an tardh-dydh
ha triga yn penn pella an mor;
[10] ena ynwedh dha leuv a'm hembronk,
ha'th leuv dhyghow a'm syns.
[11] Mar lavarav, 'Yn hwir tewolgow a'm kudh,
ha golow a vydh nos a-dro dhymm,'
[12] hwath nyns yw tewolgow tewl genes jy,
mes an nos a splann avel an jydh;
kehaval yw an tewolgow ha'n golow genes jy.

[13] Rag ty a formyas ow lonethi;
ty a'm gwias war-barth yn brys ow mamm.

14 My a'th wormel, rag euthyk ha marthys osta.[a]
Marthys yw dha oberow,
ha'm enev a woer hemma yn ta.
15 Nyns o ow eskern kudhys ragos,
pan en vy formys yn-dann gel,
gwiys yn konnyk yn rannow isella an nor.
16 Dha dhewlagas a welas ow devnydh kyns ow bos genys,
hag y'th lyver jy oll ow eseli a veu skrifys;
Oll ow dydhyow a veu niverys
kyns onan anedha dhe dhos yn bosva.
17 Ass yw drudh dhymm dha brederow, A Dhuw,
ass yw meur aga sommenn!
18 Mara's niverren, y fiens moy es an tewes;
mar teffen dh'aga gorfenn, y fia ow blydhynyow kehaval dhe'th vlydhynyow jy.[b]

19 Unnweyth mar kwrelles ladha an tebelwas, A Dhuw!
Omdennewgh dhiworthiv ytho, hwi dus woesek.
20 I a gews er dha bynn gans droktowlow,
hag i a dhrehav euveredh er dha bynn.
21 A ny's kasav, A ARLOEDH, neb a'th kas jy?
A ny'm beus keudh drefenn an re a sev er dha bynn?
22 My a's kas gans kas kowal;
my a's syns yn eskerens.
23 Hwither vy, A Dhuw, ha godhvydh ow holonn;
prov vy, ha godhvydh ow frederow;
24 ha gwel mars eus fordh a sherewneth ynnov,
ha hembronk vy y'n fordh nevra a bes.

---

a 139:14 *marthys osta:* Amendys; Ebrow *marthys y feuv gwrys.*

b 139:18 *y fia ow blydhynyow kehaval dhe'th vlydhynyow jy:* Styr an Ebrow yw ankler.

Dhe vester an keur. Salm a Davydh.

140 Gwra ow delivra, A ARLOEDH, dhiworth an tebelwas;
gwith vy rag an gour garow,
2 neb a dewl droktowlow yn aga holonn,
ha pub dydh oll i a sord breselyow.
3 I re lymmas aga thaves avel sarf;
yma venim nadres yn-dann aga diwweus. Sela.

4 Gwith vy, A ARLOEDH, rag diwleuv an tebelwas;
gwith vy rag an gour garow,
neb a dewl towlow dhe wul dhe'm treys trebuchya.
5 An re woethus re gudhas maglenn er ow fynn,
ha gans kerdyn ystynn roes,
i re worras antylli ragov ryb an fordh. Sela.

6 My a leveris dhe'n ARLOEDH, Ow Duw osta jy;
klew lev ow govynnadow, A ARLOEDH.
7 A ARLOEDH Duw, nerth ow selwyans,
ty re beu skoes dhe'm penn yn jydh an gas.
8 Na wront, A ARLOEDH, mynnas an tebelwas;
na wra dh'y dhroktowl spedya. Sela.

9 An re a omsett a-dro dhymm a dhrehav aga fenn;
gwres dregynn aga diwweus aga fetha.
10 Koedhes warnedha kolennow bew leskys;
bedhens i tewlys yn pollow leysek ma na yskynnons arta.
11 Na vedhes fastys y'n tir an gour a gews sklander;
gwres droktra helghya an gour garow dhe derroes.

12 My a woer y hwra an ARLOEDH pledya ken an den gwann,
ha mentena gwir an voghosogyon.

13 Sur, an re wiryon a woer gras dhe'th hanow;
an re ewnhynsek a drig a-dheragos.

Salm a Davydh.

141 ARLOEDH, my a elow warnas, fisten dhymm;
klew ow lev pan alwav warnas.

2 Re bo ow fysadow a-dheragos avel ynkys,
ha'm diwleuv drehevys avel offrynn gwesper.

3 Gorr gwithyas, A ARLOEDH, a-rag ow ganow,
gwith daras ow diwweus.

4 Na bleg ow holonn dhe dravyth dhrog,
dhe wul drogoberow
gans gwer a wra sherewneth;
na as vy dhe dastya aga boesow sawrek.

5 Gwres den gwiryon ow gweskel,
gwres den len ow rebukya.
Na as dhe oyl an tebelwas untya ow fenn,
rag ow fysadow a vydh prest erbynn aga
drogoberow.

6 Aga breusysi a vydh tewlys dhe'n dor ryb an garrek,
hag i a glew ow lavarow, rag kemmeradow yns.

7 Kepar ha den owth aras hag ow kloesya war an tir,
yn kettella y fydh aga eskern skattrys orth ganow
ifarn.[a]

8 Mes ow dewlagas a vir orthis, A ARLOEDH Duw;
ynnos jy y hwilav skovva, na as vy dhe vos heb
ammok.

9 Gwith vy rag an vaglenn re worrsons er ow fynn,
ha rag antylli an dhrogoberoryon.

---

a 141:5 bys 7 Tekst ebrow an gwersow ma yw legrys, ha'ga styr yw ankler.

10 Koedhes an debeles yn aga roesow aga honan,
ha my ow tremena yn saw.

Maskil a Davydh, pan esa y'n mogow.

142 My a gri war an ARLOEDH gans ow lev,
gans ow lev devri y hwrav ow govynnadow
dhe'n ARLOEDH.

2 My a dhyllo ow krodhvol a-dheragdho,
my a dhiskwa a-dheragdho ow anken.

3 Pan glamderas ow spyrys a-bervedh ynnov
ty a aswonnis ow hyns.

Y'n fordh may kerdhyn
i re gudhas maglenn er ow fynn.

4 Mir orth ow leuv dhyghow ha gwel,
rag nyns eus denvyth a'm aswonno;

skovva a fyllis dhymm,
nyns eus neb a wittho ow enev.

5 My a armas warnas, A ARLOEDH;
yn-medhav, 'Ty yw ow skovva,
ow rann yn tir an re vew.'

6 Goslow dhe'm garm;
rag yth ov vy dres pur isel.

Gwra ow delivra dhiworth ow helghysi,
rag kreffa yns i agesov.

7 Doroy ow enev yn-mes a brison,
may hwormelliv dha hanow.

An re wiryon a omguntell a-dro dhymm,
rag ty a vydh da orthiv.

Salm a Davydh.

143 Klew ow fysadow, A ARLOEDH,
ro skovarn dhe'm govynnadow;
gorthyp dhymm a-barth dha lelder ha'th ewnder.

2 Na dhoro dha was dhe vreus,
rag y'th wolok jy ny vydh denvyth bew prevys gwiryon.

3 Rag an eskar re helghyas ow enev;
ev re skwattyas ow bewnans dhe'n leur,
ev re wrug dhymm triga yn tewlder, kepar ha'n re yw marow seuladhydh.

4 Rakhenna ow spyrys a glamderas ynnov,
ha'm kolonn a-bervedh ynnov a goedhas yn desper.

5 My a berth kov a'n dydhyow koth;
my a breder a'th wriansow oll,
my a breder a oberow dha dhiwleuv.

6 My a ystynn ow diwleuv dhiso;
ow enev a yeun war dha lergh kepar ha tiredh sygh. Sela.

7 Fisten dhe worthybi dhymm, A ARLOEDH,
rag ow spyrys a fyll.
Na gudh dha fas ragov,
ma na viv kepar ha'n re a dhiyskynn dhe'n pytt.

8 Gwra dhymm klewes dha dregeredh myttinweyth,
rag ynnos jy y trestyav.
Gwra dhymm godhvos an fordh may koedh dhymm kerdhes ynni,
rag dhiso jy y trehavav ow enev.

9 Gwra ow delivra, A ARLOEDH, dhiworth ow eskerens;
dhiso jy y fiav rag skovva.

10 Dysk dhymm gul dha vodh,
rag ty yw ow Duw.
Gwres dha Spyrys kuv ow hembronk
yn tir kompes.

11 Bewha vy, A ARLOEDH, a-barth dha hanow;
a-barth dha ewnder doroy ow enev yn-mes a anken.
12 Y'th tregeredh diswra ow eskerens,
ha distru oll an re a omladh erbynn ow enev;
rag dha was ov vy.

Salm a Davydh.

144 Benniges re bo an ARLOEDH ow harrek,
neb a dhysk dhe'm diwleuv gwerrya, ha dhe'm bysies omladh;
2 ow skons ha'm dinas,
ow thour ha'm delivrer,
ow skoes may trestyav ynno,
neb a feth an poblow yn-dannov.

3 ARLOEDH, pyth yw den may kemmerri with anodho,
po mab-den may hwrylli vri anodho?
4 Kepar hag anall yw den;
y dhydhyow a dremen avel skeus.

5 Gwra dhe'th nevow plegya dhe'n dor, A ARLOEDH, ha diyskynn;
toch an menydhyow, ha megi a wrons.
6 Dyllo dha lughes, ha'ga skattra;
tenn dha sethow, ha'ga domhwel.
7 Ystynn dha leuv a'n ughelder;
gwra ow delivra, ha kemmer vy yn-mes a dhowrow meur,
yn-mes a leuv estrenyon.

8 Aga ganow a lever euveredh,
ha'ga leuv dhyghow yw leuv dhyghow a falsuri.

9 My a gan kan nowydh dhis, A Dhuw;
war delynn a dheg kordenn y kanav gormola dhis.
10 Ty re ros budhogoleth dhe vyghternedh,
ha delivra Davydh dha was.
11 Saw vy a beryll an kledha,
ha gwra ow delivra dhiworth leuv estrenyon;
aga ganow a lever euveredh,
ha'ga leuv dhyghow yw leuv dhyghow a falsuri.

12 Re deffo agan mebyon
avel plansow yn aga yowynkneth,
ha'gan myrghes avel pennmeyn
kervys kepar hag yn palas.
13 Re bo agan skiberyow leun,
ow ri boes a bub eghenn;
ha re dhineyttho agan deves milyow
ha degow a vilyow yn agan gwelyow.
14 Re bo agan oghen krev rag ober,
ha na vo aswaow na divroa,
ha na vo kri a gynvann yn agan stretys.

15 Gwynnvys an bobel yn studh a'n par na;
devri, gwynnvys an bobel ha dhedhi an ARLOEDH
avel aga Duw.

Kan gormola a Davydh.

145 My a'th ughelha, A Dhuw an Myghtern,
ha my a vennik dha hanow bys vykken ha
bynnari.
2 Pub dydh y'th vennigav,
ha gormel dha hanow bys vykken ha bynnari.

[3] Meur yw an ARLOEDH hag ev a dal bos gormelys yn
fras,
ha ny yllir hwithra y veuredh.

[4] Unn henedh a wormel dha oberow dhe'n nessa,
ha derivas dha wriansow nerthek.
[5] My a breder a splannder gloryus dha veuredh,
ha'th oberow marthys.
[6] Ha tus a gews a nerth dha oberow euthyk;
my a dheriv dha veuredh.
[7] I a dhiskwa kovadh dha dhader hel,
ha kana yn lowen a'th ewnder.

[8] An ARLOEDH yw grassyes ha truedhek,
lent ow serri ha meur y dregeredh.
[9] An ARLOEDH yw da orth pub den oll,
hag yma y druedh dres oll y oberow.

[10] Oll dha oberow a'th wormel, A ARLOEDH,
ha'th syns a wra dha venniga.
[11] I a lever a wolewder dha wlaskor,
ha kewsel a'th nerth,
[12] rag may hwrellons dhe vebyon den aswonn y
wriansow nerthek,
ha golewder meuredh y wlaskor.
[13] Dha wlaskor yw gwlaskor nevra a bes,
ha'th vestrynses a dhur a unn henedh dhe'n nessa.

An ARLOEDH yw len yn oll y eryow,
ha grassyes yn oll y oberow.[a]

a 145:13 *An ARLOEDH yw len yn oll y eryow, ha grassyes yn oll y oberow:* Nyns usi an geryow ma y'n tekst masoretek, mes ymons y'n Syriek ha'n Vulgat, hag yn dornskrifow a'n Septuagint ha Qumran. An Salm ma yw akrostek, ha rakhenna kler yw an geryow ma dhe vos rann dherowel anodho.

14 An ARLOEDH a skoedh oll an re yw koedhys,
hag ev a dhrehav oll an re yw plegys dhe'n dor.
15 Dewlagas pub den a wayt warnas,
ha ty a re dhedha aga boes y'n prys gwiw.
16 Ty a iger dha leuv,
ha kollenwel hwans pup-tra bew.
17 An ARLOEDH yw gwiryon yn oll y fordhow,
ha len yn oll y wriansow.
18 Yma an ARLOEDH ogas dhe bubonan a elow warnodho,
dhe bubonan a elow warnodho yn gwiryonedh.
19 Ev a gollenow bodh an re a berth own anodho,
hag ev a glew aga kri, hag ev a's selow.
20 An ARLOEDH a with pubonan a'n kar;
mes oll an debeles a wra ev dhe dhistrui.

21 Ow ganow a lever gormola an ARLOEDH,
ha gwres pub kig benniga y hanow sans bys vykken ha bynnari.

146 Gormelewgh an ARLOEDH.
Gormelewgh an ARLOEDH, ow enev.
2 Hedre vewiv y hwormolav an ARLOEDH;
my a gan gormola dhe'm Duw ha my hwath yn bosva.

3 Na drestyewgh yn pennsevigyon,
nag yn mab-den, ma nag eus selwyans ynno.
4 Y anall a dhe-ves, ev a dhehwel dhe'n dor;
y'n jydh na yth a y brederow oll dhe goll.

5 Gwynn y vys neb a'n jeves Duw Yakob yn gweres dhodho,
hag yma y drest y'n ARLOEDH y Dhuw,

6 neb a formyas nev ha nor,
an mor ha pup-tra eus ynno;
neb a with gwiryonedh bynitha;
7 neb a wra gwirvreus rag an re arweskys,
neb a re boes dhe'n re nownek.

An ARLOEDH a dhelirv prisnoryon dhe wari;
8 an ARLOEDH a re golok dhe'n dhellyon.
An ARLOEDH a dhrehav an re blegys dhe'n dor;
an ARLOEDH a gar an re wiryon.
9 An ARLOEDH a with an alyons;
ev a skoedh an omdhivas ha'n wedhwes,
mes fordh an debeles ev a dhomhwel.

10 An ARLOEDH a reyn bynitha,
dha Duw, A Sion, a unn henedh dhe'n nessa.
Gormelewgh an ARLOEDH.

147 Gormelewgh an ARLOEDH,
rag da yw kana gormola dh'agan Duw ni;
plegadow ha gwiw yw y wormel.
2 An ARLOEDH a dhrehav Yerusalem;
ev a guntell war-barth divresow Ysrael.
3 Ev a yaghha an re trogh aga holonn,
ha kelmi aga goliow.
4 Ev a amont niver an ster,
ev a re henwyn dhe bubonan anedha.
5 Meur yw agan ARLOEDH, ha meur yw y nerth;
heb fin yw y gonvedhes.
6 An ARLOEDH a skoedh an re hwar,
hag a iselha an debeles dhe'n leur.

7 Kenewgh dhe'n ARLOEDH gans grasyans;
kenewgh gormola war an lyra dh'agan Duw;

[8] Neb a gudh an nevow gans kommol,
ha darbari glaw rag an nor,
ha gul dhe wels tevi war an menydhyow.

[9] Ev a re dhe'n gwarthek aga boes,
ha dhe ydhnigow an varghvran pan elwons.

[10] Nyns eus ganso delit yn nerth an margh,
ha ny gemmer ev plesour yn diwarr gour.

[11] Mes an ARLOEDH a gemmer plesour y'n re a'n own,
y'n re a fydh yn y dregeredh.

[12] Gormel an ARLOEDH, A Yerusalem,
gormel dha Dhuw, A Sion.

[13] Rag ev re grevhas barrys dha borthow;
ev re vennigas dha fleghes a-bervedh ynnos.

[14] Ev a wra kres y'th oryon;
ev a'th lenow a waneth a'n gwella.

[15] Ev a dhyllo y worhemmynn war an nor;
resek a wra y lava pur uskis.

[16] Ev a re ergh avel gwlan;
ev a les loesrew avel lusu.

[17] Ev a skoell yey avel brewyon;
piw a yll sevel a-rag y yeynder?

[18] Ev a dhyllo y lavar ha'ga theudhi;
ev a wra dh'y wyns hwytha, ha'n dowrow a dhewrak.

[19] Ev a dhiskwa y er dhe Yakob,
y ordenansow ha'y vreusow dhe Ysrael.

[20] Ny dhyghtyas kenedhel nahen yndellma,
ha'y vreusow, ny's aswonnons.

Gormelewgh an ARLOEDH.

148

Gormelewgh an ARLOEDH.
Gormelewgh an ARLOEDH dhiworth an nevow;
gormelewgh ev y'n ughelderyow.

2 Gormelewgh ev, oll hwi y eledh ev;
gormelewgh ev, oll y luyow.

3 Gormelewgh ev, howl ha loer;
gormelewgh ev, oll hwi ster ow splanna.

4 Gormelewgh ev, hwi nevow a nevow,
ha hwi dhowrow usi a-ugh an nevow.

5 Gormelens i hanow an ARLOEDH,
rag ev a worhemmynnis hag y fons i formys.

6 Ev re's fastyas bys vykken ha bynnari;
ordenans re ros, ha ny vydh terrys.

7 Gormelewgh an ARLOEDH dhiworth an nor,
hwi dhragones ha downderyow oll;

8 tan ha keser, ergh ha niwlrew;
gwyns hag annawel ow kewera y er;

9 menydhyow ha brennow oll,
gwydh leun a frut ha sedres oll;

10 miles ha gwarthek oll,
kreaturs ow slynkya hag ydhyn askellek.

11 Myghternedh an nor ha poblow oll,
pennsevigyon hag oll breusysi a'n norvys;

12 gwer yowynk ha maghtethyon,
tus hen ha yowynk war-barth.

13 Gormelens hanow an ARLOEDH,
rag unnsel y hanow ev yw ughelhes,
hag yma y splannder a-ugh nev ha nor.

14 Ev re dhrehevis korn rag y bobel,
gormel rag oll y syns,
rag mebyon Ysrael, pobel eus ogas dhodho.
Gormelewgh an ARLOEDH.

149 Gormelewgh an ARLOEDH.
Kenewgh dhe'n ARLOEDH kan nowydh,
y wormola yn kuntelles an syns.
2 Gwres Ysrael lowenhe yn y Wrier;
bedhes mebyon Sion heudhik yn aga Myghtern.
3 Gormelens i y hanow y'n dons,
kanens gormola dhodho gans tabourik ha lyra.
4 Rag an ARLOEDH a gemmer plesour yn y bobel;
ev a afin an re hwar gans selwyans.
5 Lowenhes an syns gans gordhyans;
gwrens i garma yn lowen war aga gweliow.
6 Bedhes gormola Duw yn aga ganow,
ha kledha dewvinek yn aga diwleuv;
7 dhe gemmeres dial war an kenedhlow,
ha gorra kessydhyans war an poblow;
8 dhe gelmi aga myghternedh gans kadonyow,
ha'ga fennsevigyon gans kargharow-horn;
9 dhe gollenwel breus warnedha dell yw skrifys.
An enor ma yw gober oll y syns.
Gormelewgh an ARLOEDH.

150 Gormelewgh an ARLOEDH.
Gormelewgh Duw yn y sentri;
gormelewgh ev yn fyrmament y nerth.
2 Gormelewgh ev drefenn y wriansow nerthek;
gormelewgh ev herwydh y vraster meur.
3 Gormelewgh ev gans son an trompa;
gormelewgh ev war an delynn ha'n lyra.

[4] Gormelewgh ev gans an tabour ha'n dons;
gormelewgh ev gans kerdyn ha'n bib.
[5] Gormelewgh ev war an symbalys kesson;
gormelewgh ev war an symbalys ughel aga son.
[6] Oll myns a'n jeves anall, gormelens i an ARLOEDH.
Gormelewgh an ARLOEDH.

LAVAROW KOTH

Chaptra 1
Raglavar
Kusul dhe Wour Yowynk
Furneth a Elow
Chaptra 2
Talvosogeth Furneth
Chaptra 3
Gwarnyans dhe Drestya yn Duw ha'y Enora
Gwir Rychys
Furneth Duw y'n Kreasyon
Gwir Sawder
Chaptra 4
Kusul Tas
Gwarnyans dhe Omwitha y'n Fordh Ewn
Chaptra 5
Gwarnyans erbynn Horys
Chaptra 6
Gwarnyans erbynn Follneth
Chaptra 7
Gwarnyans erbynn Avoutres
Chaptra 8
Galow Furneth
Rann Furneth y'n Kreasyon
Chaptra 9
Gwledh Furneth
Galow hag Ambos Follneth
Chaptra 10
Lavarow Koth Solomon
Chaptra 11
Chaptra 12
Chaptra 13
Chaptra 14
Chaptra 15
Chaptra 16
Chaptra 17
Chaptra 18
Chaptra 19
Chaptra 20
Chaptra 21
Chaptra 22
Lavarow an Re Fur
Chaptra 23
Chaptra 24
Lavarow Erell dhe'n Re Fur
Chaptra 25
Moy Lavarow Koth a Solomon
Chaptra 26
Chaptra 27
Chaptra 28
Chaptra 29
Chaptra 30
Lavarow Agur
Chaptra 31
Dyskas Mamm Myghtern Lemuel
Gwreg Dha

1 Lavarow koth Solomon, mab Davydh, myghtern Ysrael.

Raglavar

[2] Rag may fo dhe dus godhvos a furneth ha dyskans,
dhe dhissernya geryow poellek,
[3] degemmeres dyskans yn dyghtyans fur,
ewnder, gwirvreus hag ewnhynseth;

[4] rag may roller felder dhe'n re sempel,
godhvos ha doethter dhe'n gour yowynk
[5] An den fur a woslow hag ynkressya yn dyskans,
ha'n den a gonvedhes a gyv kevarwoedhyans;
[6] rag may konvettho lavar koth ha parabolenn,
geryow an re fur ha'ga lavarow tewl.

[7] Own an ARLOEDH yw an dalleth a wodhvos;
fellyon a skorn furneth ha dyskans.

Kusul dhe Wour Yowynk

[8] Klew, ow mab, dyskans dha das,
ha na skon dyskas dha vamm
[9] rag garlont teg yns i rag dha benn
ha torgh rag dha gonna.
[10] Ow mab, mar kwra peghadoryon dha dhynya,
na wra assentya.
[11] Mar leverons, 'Deus genen, gwren kontrewaytya rag
kavoes goes;
gwren ni skolkya dhe vaglenna an den gwiryon
heb ken;
[12] avel ifarn, gwren ni aga daslenki yn few,
ha kowal, avel an re hag a dhiyskynn dhe'n pytt;
[13] ni a gyv oll pythow drudh,
ni a lenow agan chiow a breydh;
[14] towl dha brenn genen,
ni oll a'gan bydh unn pors' –
[15] ow mab, na gerdh y'n fordh gansa,
tenn dha droes dhiworth aga hynsyow;
[16] rag aga threys a boen dhe dhroktra,
hag i a fysk rag skoellya goes.
[17] Rag euver yw an roes a lesir
y'n wel a edhen bynag;

18 mes an re ma a gontrewayt rag aga goes aga honan,
i a skolk dhe vaglenna aga bewnans aga honan.
19 Yndella yw fordhow pubonan hag yw hwansek dhe wayn anewn,
henna a denn dhe-ves bewnans an re a'n pew.

Furneth a Elow

20 Furneth a gri yn ughel y'n stret,
yn plenys hi a dhrehav hy lev;
21 dhe benn an tylleryow trosek hi a gri yn-mes,
a-rag yetow an sita hi a gews hy eryow:
22 'A hwi sempel, pes termyn y kerowgh hwi sempledh?
Pes termyn y fynn skornyoryon lowenhe yn aga skornya
ha fellyon kasa godhvos?
23 Koelewgh orth ow heredh;
otta, my a dhinwa ow spyrys dhywgh,
my a wra ow geryow dhe vos godhvedhys genowgh.
24 Drefenn my dhe elwel, ha hwi re naghas,
my re ystynnas ow leuv ha ny woslowas denvyth,
25 ha hwi re dhispresyas oll ow husul
ha ny wrussowgh vri a'm keredh;
26 my ynwedh, my a wra hwerthin orth agas terroes;
my a wra ges ahanowgh pan dheu skruth warnowgh,
27 pan dheu skruth warnowgh avel tewedh,
ha'gas terroes a dheffo avel korwyns,
pan dheffo fienasow hag angoes warnowgh.
28 Ena i a elow warnav, mes ny wrav vy gorthybi,
i a wra ow hwilas dihwans, mes ny'm kevons.
29 Drefenn i dhe gasa godhvos,
ha ny dhewissons own an ARLOEDH,

30 ny vynnens degemmeres ow husul,
hag i a skonyas oll ow heredh,
31 ytho i a dheber froeth a'ga hyns,
ha bos lenwys a'ga thowlow aga honan.
32 Rag an re sempel yw ledhys gans aga dislelder,
hag omfydhyans an fellyon a's distru;
33 mes neb a woslow orthiv a wra triga yn sawder,
hag a vydh attes, heb euth a dhroktra.'

Talvosogeth Furneth

2 Ow mab, mar tegemmerydh ow geryow
ha gwitha ow gorhemmynnow avel tresor genes,
2 ow kul dha skovarn hewoel dhe furneth
hag ow gidya dha golonn dhe gonvedhes;
3 mar kriydh devri war-lergh galloes dissernya,
ha drehevel dha lev rag konvedhes,
4 mara'n hwilydh avel arghans
hag assaya y gavoes avel tresor kudhys,
5 ena ty a gonvedh own an ARLOEDH
ha kavoes aswonnvos a Dhuw.
6 Rag an ARLOEDH a re furneth,
a'y anow y teu godhvos ha konvedhes,
7 ev a with kusul len rag an re ewnhynsek;
ev yw skoes dhe'n re hag a gerdh yn tivlam,
8 ow kwitha fordhow gwirvreus
hag ow kwitha fordhow y syns.
9 Ena ty a gonvedh gwiryonedh ha gwirvreus,
hag ewnder – pub hyns da;
10 rag furneth a dheu a-ji y'th holonn,
ha godhvos a vydh hweg dhe'th enev.
11 Doethter a with warnas;
konvedhes a wra dha witha,

12 orth dha dhelivra dhiworth an fordh a dhrog,
dhiworth an gour hag a gews yn treus,
13 an dus a forsak an hynsyow a ewnder
rag kerdhes y'n hynsyow a dewlder,
14 neb a lowenha ow kul drog,
hag a gyv plesour yn drogober treus,
15 tus yw kamm aga hynsyow
ha gwius aga fordhow.

16 Furneth a'th saw dhiworth an venyn estren,[a]
a'n estrenes ha'y geryow medhel,
17 neb a forsak koweth hy yowynkneth
hag a ankev kevambos hy Duw,
18 rag hy fordh[b] a dhiyskynn dhe ankow,
ha'y hynsyow dhe spyrysyon an re varow;
19 an re neb a dheu dhedhi, ny dhehwelons arta,
na ny dhrehedhons dhe hynsyow bewnans.

20 Rakhenna ty a gerdh yn fordh an dus vas,
ha holya hynsyow tus wiryon.
21 Rag an re ewn a drig y'n vro,
ha'n re dhinamm a bes ynni;
22 mes an debeles a vydh terrys dhiworth an vro,
ha'n falswesyon a vydh terrys dhe-ves anedhi.

---

a 2:16 *venyn estren:* Benyn nag yw Ysraelyades, ytho nag yw kelmys yn-dann an Kevambos. Yndella an styr omma yw avoutres, hora.

b 2:18 *hy fordh*: Ebrow hy chi. Amendys war-lergh 7:27, hag ow kwitha an gettuoleth. Ny yll *hy chi* (gorow yn Ebrow) bos sojet an verb (benow yn Ebrow).

Gwarnyans dhe Drestya yn Duw ha'y Enora

3 Ow mab, na ankov ow dyskans,
gas dhe'th holonn gwitha ow gorhemmynnow;
2 rag hirder a dhydhyow ha blydhynyow a vewnans
ha kres a vydh keworrys dhis.

3 Na as tregeredh ha gwirder dhe'th forsakya,
kolm i a-dro dhe'th konna,
skrif i war legh dha golonn.
4 Yndella ty a gyv gras ha sewenyans da
yn golok Duw ha densys.

5 Trest y'n ARLOEDH gans oll dha golonn,
ha na fydh y'th konvedhes dha honan.
6 Yn oll dha fordhow gwra y aswonn,
hag ev a wra dhe'th hynsyow bos kompes.
7 Na vydh fur y'th tewlagas dha honan;
porth own a'n ARLOEDH, ha treyl dhiworth drog.
8 Sawment vydh dhe'th korf[a]
ha sosten dhe'th eskern.

9 Enor an ARLOEDH gans oll dha substans,
ha gans kynsa froeth a'th trevas;
10 Ena dha skiberyow a vydh leun a balster,
ha'th kerynyow a vydh ow fenna gans gwin.

11 Ow mab, na skorn dyskybleth an ARLOEDH,
na vydh skwithys gans y reprev,
12 rag neb a wra an ARLOEDH y gara, ev a'n reprev,
dell wra an tas an mab ynno may kyv delit.

---

a 3:8 *dhe'th korf:* Ebrow *dhe'th vegel*

Gwir Rychys

13 Gwynnvys an den hag a gyv furneth,
ha'n den hag a gyv konvedhes,
14 rag an gwayn anedhi yw gwell ages an gwayn a arghans,
ha'y frow yw gwell ages owr fin.
15 Druttha yw hi ages jowelys,
ha ny yll travyth a'th eus hwans anodho bos hevelebys dhedhi.
16 Yma hirder dydhyow yn hy leuv dhyghow;
yn hy leuv gledh yma golusogneth hag enor.
17 Hy fordhow yw fordhow a hwekter,
hag oll hy hynsyow yw kres.
18 Gwydhenn a vewnans yw hi dhe'n re a's syns,
ha gwynn y vys neb a's dalghenn fast.

Furneth Duw y'n Kreasyon

19 An ARLOEDH dre furneth a fondyas an norvys,
dre gonvedhes ev a selyas an nevow;
20 der y skentoleth an downvoryow a dardhas yn-mes,
ha'n kommolennow a dhinwa gluth.

Gwir Sawder

21 Ow mab, na as i dhe skapya a'th tewlagas:
gwith kusul len ha doethter,
22 hag i a vydh bewnans rag dha enev,
ha gras dhe afina dha gonna.
23 Ena ty a gerdh war dha fordh yn sawder,
ha ny drebuch dha droes.
24 Mar krowedhydh, ny vydhydh ownek;
pan wrowedhydh, dha gosk a vydh hweg.
25 Na borth own a skruth distowgh,
nag a dhiswrians a dheu war an debeles;

26 rag an ARLOEDH a vydh dha fydhyans,
hag ev a with dha droes rag bos maglennys.

27 Na skon dader dhiworth an re y tylir dhedha,
pan y'th eus galloes dh'y wul.
28 Na lavar dhe'th kentrevek, 'Ke, ha deus arta,
hag a-vorow my a'n re' – pan usi an dra genes.
29 Na dowl drog erbynn dha gentrevek,
hag ev trigys rybos yn fydhyans.
30 Na genki orth den heb ken,
pan na wrug dha aperya.
31 Na borth avi orth gour a arowder,
ha na dhewis fordh bynag a'y fordhow;
32 rag an den gorth yw tra gasadow dhe'n ARLOEDH,
mes yma y gevrin gans an re ewnhynsek.
33 Yma molleth an ARLOEDH war ji an drogoberer,
mes ev a vennik annedh an re wiryon.
34 Orth an skornyoryon, ev a berth skorn,
mes dhe'n re uvel ev a dhiskwa favour.
35 An re fur a erit enor,
mes an fellyon a's tevydh bismer.

Kusul Tas

4 Klewewgh, a vebyon, dyskans tas,
ha goslowewgh may kyffowgh konvedhes.
2 Rag my a re dhywgh dyskas da;
na esewgh ow dyskans.
3 Pan en vy mab gans ow thas,
tender, ha'n unn vab yn golok ow mamm,
4 ev a'm dyski hag a leveri dhymm,
'Gas dhe'th kolonn synsi fast ow geryow;
gwith ow gorhemmynnow, ha bewa.

[5] Kav furneth, kav konvedhes:
na ankov, ha na dreyl dhiworth geryow ow ganow.
[6] Na's gas, ha hi a'th with; kar hi,
ha hi a wra goelyas warnas.
[7] Dalleth furneth yw hemma; kav furneth,
ha pypynag a gyffi, kav konvedhes;
[8] Gwra hy chershya, ha hi a'th ughelha;
hi a vynn dha enora mara's byrlydh.
[9] Hi a worr war dha benn garlont teg,
hi ri dhis kurun deg.'

Gwarnyans dhe Omwitha y'n Fordh Ewn

[10] Klew, ow mab, ha degemmer ow geryow,
may fo blydhynyow dha vewnans lies.
[11] My re dhyskas dhis an fordh a furneth;
my re'th hembronkas yn hynsyow ewnhynseth.
[12] Pan gerdhydh, ny vydh dha gerdhes lettys;
ha mar poenydh, ny drebuchydh.
[13] Syns fast dyskans, na as ev dhe vos dhe wari;
gwith e, rag ev yw dha vewnans.
[14] Na enter hyns an dhrogoberoryon,
ha na gerdh yn fordh an debeles.
[15] Gas hi, na a warnedhi,
treyl dhiworti ha tremen yn-rag.
[16] Rag ny yllons koska marnas i a wra drogober;
aga hosk yw kemmerys dhe-ves marnas i a wra
dhe nebonan trebuchya.
[17] Rag i a dheber an bara a dhroktra,
hag eva an gwin a freudh.
[18] Mes hyns an re wiryon yw haval dhe wolow dydh-tardh,
hag a splann dhe splanna ha dhe splanna bys yn
hanter-dydh.

19 Fordh an debeles yw haval dhe dewlder down;
ny wodhons an pyth may trebuchons warnodho.
20 Ow mab, goslow dhe'm geryow;
pleg dha skovarn dhe'm lavarow.
21 Na gas i dhe skapya a'th tewlagas;
gwith i a-berth y'th kolonn.
22 Rag bewnans yth yns dhe'n re neb a's kyv,
ha sawment dhe oll y gig.
23 Gwith dha golonn gans oll hewoelder,
rag anedhi y teu dallethvaow bewnans.
24 Gorr dhiworthis kammgows,
ha gorr kammder an dhiwweus pell dhiworthis.
25 Mires dha dhewlagas poran war-rag,
ha sett kreghyn dha dhewlagas kompes a-ragos.
26 Bydh war a hyns dha dhewdroes,[a]
ena dha fordhow a vydh sur.
27 Na dreyl, naneyl dhe'n dyghow na dhe'n kledh;
treyl dha droes dhe-ves a dhrog.

Gwarnyans erbynn Horys

5 Ow mab, goslow dour orth ow furneth,
pleg dha skovarn war-tu ha'm kusul;
2 rag may kyffi doethter,
ha rag may hwittho dha dhiwweus godhvos.
3 Rag diwweus benyn estren a syger mel,
ha'y ganow yw moy smodh ages oyl;
4 mes wor'tiwedh hi yw mar hwerow avel fuelenn,
mar lymm avel kledha dewvinyek.
5 Hy threys a dhiyskynn dhe ankow,
ha'y hammow a led troha ifarn;

---

a 4:26 *Bydh war a hyns dha dhewdroes:* Styr an Ebrow yw ankler; martesen *Preder a hyns dha dhewdroes.*

6 Ny hwither hi an hyns a vewnans;
hy fordhow a wander, ha dibreder yw hi.

7 Ha lemmyn, a vebyon, goslowewgh orthiv,
ha na dreylyewgh dhiworth geryow ow ganow.
8 Gwith dha fordh pell anedhi,
ha na dheus nes dhe dharas hy chi;
9 rag own ty dhe ri dha enor dhe re erell,
ha'th vlydhynyow dhe dhen fell;
10 rag own estrenyon dhe vos lenwys a'th nerth,
ha'th lavuryow dhe vos yn chi alyon;
11 hag orth diwedh dha vewnans yth hanasydh,
pan dheu dha gig ha'th korf dhe dhiwedh,
12 ha ty a lever, 'Assa wren vy kasa dyskybleth,
ha'm kolonn a dhispresyas keredh.
13 Ny woslowsyn orth lev ow dyskadoryon,
na plegya ow skovarn dhe'n re a'm dyski.
14 Nammnag en vy dres dhe dhroktra glan
yn mysk an bobel ha'n kuntelles.'

15 Yv dowr a dha dhowrargh dha honan,
dowr ow resek mes a'th puth dha honan.
16 Na as dha fentynyow dhe fenna y'n stret,
na goverow a dhowr y'n plenys.
17 Bedhens i ragos jy dha honan,
a-der rag an re estren usi genes.
18 Benniges re bo dha fenten,
ha lowenha yn gwreg dha yowynkneth,
19 ewik teg, gavrewiges rasek.
Re wrello hy diwvronn dha dhisygha pup-prys;
re bi medhow prest gans hy herensa.
20 Prag yth osta kammledys, ow mab, gans benyn estren,
ha byrla diwvronn alyon?

21 Rag yma fordhow gour a-rag dewlagas an ARLOEDH,
hag ev a hwither oll y hynsyow.
22 An tebelwas yw maglennys gans y gammweythresow
y honan,
hag ev a vydh synsys fast yn kerdyn y begh.
23 Ev a verow drefenn fowt a dhyskybleth,
ha drefenn y follneth veur yth a yn stray.

Gwarnyans erbynn Follneth

6 Ow mab, mar resys gaja rag dha gentrevek,
mar shaksys leuv yn goestel rag estren,
2 mar peusta maglennys yn kows dha dhiwweus,
kechys yn geryow dha anow,
3 ena gwra hemma, ow mab, hag omsaw,
rag deuves yn galloes dha gentrevek;
ke, bydh uvel, ha pled gans dha gentrevek.
4 Na ro kosk dhe'th tewlagas,
na hun dhe greghyn dha dhewlagas;
5 omwith avel ewik rag an helghor,
avel edhen rag dorn an edhnor.

6 Ke dhe'n voryonenn, ty dhiek;
preder a'y fordhow hi, ha bydh fur.
7 Heb ledyer,
naneyl soedhek na rewler,
8 hi a bareus hy boes yn hav,
ha kuntell hy sosten y'n drevas.
9 Pes termyn y hwrowedhydh, A dhiek?
P'eur hwre'ta sevel a'th hun?
10 Nebes kosk, nebes hun,
nebes plegya a'n dhiwla dhe bowes,
11 ha boghosogneth a dheu warnas avel brybour,
hag esow avel gour ervys.

12 Den koeg, drog wour
a a-dro gans kows kamm,
13 hag a wynk gans y dhewlagas, a grav gans y dhewdroes,
a gevarwoedh gans y vys;
14 gans kolonn dreus ev a dhevis droktra,
pup-prys ow hasa kedrynnow.
15 Ytho y derroes a dheu warnodho distowgh,
a-ji dhe brysweyth ev a vydh brewys dres sawya.

16 Yma hwegh tra a gas an ARLOEDH,
seyth yw tra gasadow dhodho:
17 lagasow goethus, taves gowek,
diwla hag a skoell goes gwiryon,
18 kolonn hag a dewl droktowlow,
treys hag a fysk ow poenya dhe dhroktra,
19 fals dhustunier hag a anell gow yn-mes,
ha den neb a has diskord yntra breder.

20 Ow mab, gwith gorhemmynn dha das,
ha na forsak dyskans dha vamm.
21 Kolm i war dha golonn pup-prys;
mayl i yn kyrghynn dha gonna.
22 Pan gerdhydh, i a'th led;
pan wrowedhydh i a woel warnas;
ha pan dhifunydh i a gews genes.
23 Rag an gorhemmynn yw lugarn ha'n dyskans yw golow,
ha'n reprevow a dhyskybleth yw an fordh a vewnans,
24 rag dha witha orth benyn dhrog,
orth taves medhel an venyn estren.

25 Na yeun war-lergh hy thekter y'th kolonn,
ha na as hi dhe'th synsi gans blewennow hy dewlagas;
26 rag y hyllir gobrena hora a dorth-vara,
mes gwreg gour arall a breydh poran an enev drudh.
27 A yll gour doen tan yn y askra,
ha'y dhillas bos heb aga leski?
28 Po a yllir kerdhes war regydh
ha ny vydh y dhewdroes goleskys?
29 Yndella yth yw neb a a-ji dhe wreg y gentrevek;
neb a's toch, ny vydh ev heb kessydhyans.
30 Ny wra tus dispresya lader mar lader
rag lenwel y edhomm pan y'n jeves nown;
31 mes mars yw dalghennys, ev a dal seythplek;
res yw dhodho ri oll gwara y ji.
32 Neb a wra avoutri gans benyn yw diboell;
neb a'n gwra a omdhistru.
33 Ev a'n jevydh goliow ha disenor,
ha ny vydh y vewl defendys.
34 Rag avi a wra dhe wour bos konneryek,
ha ny vynn sparya pan gemmer dial.
35 Ny vynn ev degemmeres attal vyth;
na ny vydh ev pes da, kyn redh rohow pals.

Gwarnyans erbynn Avoutres

7 Ow mab, gwith ow geryow
ha tresor ow gorhemmynnow genes;
2 gwith ow gorhemmynnow ha bewa,
gwith ow dyskas avel bew dha lagas;
3 kolm i war dha vysies,
skrif i war legh dha golonn.

[4] Lavar dhe furneth, ‘Ty yw ow hwoer,’
ha hanw konvedhes dha gar-ogas;
[5] rag ma’th wittho dhiworth an venyn lows,
dhiworth an venyn estren gans hy geryow smodh.

[6] Rag orth fenester ow chi
my a viras war-ves der ow lattis,
[7] ha my a welas ynter an re sempel,
hag aspia ynter an wer yowynk
gour yowynk diboell,
[8] ow tremena der an stret yn ogas dh’y hornell,
owth holya an fordh dh’y chi,
[9] yn tewlwolow, y’n gorthugher,
yn termyn an nos, hag y’n tewlder.

[10] Hag otta, benyn a’n met,
gwiskys avel hora, fel hy holonn.
[11] Trosek yw, ha gorth,
ny worta hy threys tre;
[12] lemmyn y’n stret, lemmyn y’n varghas,
hag orth pub kornell hi a gontrewayt.
[13] Hi a’n ses hag a amm dhodho,
ha gans min tont hi a lever dhodho:
[14] ‘Yma genev an kig gesys dhiworth sakrifisow ow
offrynn kowethyans;[a]
hag y’n jydh hedhyw re dylis ow ambosow;
[15] ytho re dheuvev yn-mes rag metya orthis,
rag dha hwilas yn fen, ha my re’th kavas.
[16] My re afinas ow growedhva gans pallennow,
kolghesow liwek a sendal Ejyptek;

---

a 7:14 *ow offrynn kowethyans.* Po *ow offryn kres.* Ebrow *shalom:* Hi a wrug an offrynn ambos nammnygen; ytho an kig a veu pur fresk. Gwel Levitikus chapters 3 ha 7 rag rewlys an sakrifis ma.

17 My re velyshas ow gweli gans myrr,
aloes ha kanel.
18 Deus, bedhen medhwys a gerensa bys y'n myttin,
gwren ni tastya war-barth an plesours a gerensa.
19 Rag nyns usi ow gour tre,
gyllys yw yn vyaj pell;
20 ev a dhug yalgh a arghans ganso;
dhe'n loer leun ev a dheu tre.'

21 Gans lavarow ardhynus hi a'n tenn;
gans hy diwweus smodh hi a'n dyn.
22 Distowgh ev a's hol,
par dell a an ojyon dhe'n ladhva,
po dell yw karow synsys fast yn maglenn
23 bys pan wra seth gwana y avi;
dell fysk edhen yn maglenn,
ha ny woer ev kost hemma dhe vos y vewnans.

24 Ha lemmyn, A vebyon, goslowewgh orthiv,
ha bedhewgh hewoel dhe eryow ow ganow.
25 Na as dha golonn dhe dreylya a-denewen dh'y fordhow,
na wander yn hy hynsyow;
26 rag hi re fethas lies den goliys;
ha diniver yw oll an re a ladhas hi.
27 Hy chi yw an fordh dhe ifarn,
ow tiyskynna dhe jambouryow ankow.

Galow Furneth

8 A ny elow furneth,
a ny dhrehav konvedhes hy lev?
2 War an tylleryow ughel ryb an fordh,
y'n hynsyow hi a sev;

3 ryb an yetow a-rag an dre,
yn entrans an porthow hi a gri yn ughel:
4 ‘Dhywgh, A wer, yth esov ow kelwel,
hag ow kri yw dhe vebyon den.
5 A hwi sempel, dyskewgh felder;
A dus foll, re’n konvettho agas kolon.[a]
6 Klewewgh, rag y kowsav taklow gwiw,
ha dhiworth ow diwweus y teu taklow ewn;
7 rag ow ganow a gews gwiryonedh;
droktra yw tra gasadow dhe’m diwweus.
8 Oll geryow ow ganow yw gwiryon;
nyns eus travyth gwius na kamm ynna.
9 I oll yw kompes dhe neb a gonvedh
hag ewn dhe’n re hag a gyv godhvos.
10 Kemmer ow dyskans yn le arghans,
ha godhvos kyns owr dewisys;
11 rag furneth yw gwell ages koral,
ha ny yll jowel vyth bos hevelebys dhedhi.

12 ‘My, furneth, a drig gans sotelneth,
hag y kavav godhvos ha doethter.
13 Own an ARLOEDH yw kasa;
goeth ha balghder ha’n fordh a dhroktra
ha kows treus a gasav.
14 My a’m beus kusul dha ha gwir alloes,
my a’m beus konvedhes ha nerth.
15 Dredhov myghternedh a reyn,
ha rewlysi a orden an pyth yw ewn;
16 dredhov pennternedh a rewl,
ha pennsevigyon, oll myns a wovern yn ewn.

---

a 8:5 *re’n konvettho agas kolon:* Po war-lergh an Septuagint *gorrewgh e yn agas kolon.*

17 My a gar an re a'm kar,
ha'n re a'm hwila yn fen a'm kyv
18 Yma rychys hag enor genev,
kevoeth ow pesya ha sewena.
19 Ow froeth yw gwell ages owr, ages owr fin,
ha'm gwayn ages arghans dewisys.
20 Yn fordh ewnder y kerdhav,
dre hynsyow a wirvreus,
21 ow ri rychys dhe'n re a'm kar,
hag ow lenwel aga thresorvaow.

Rann Furneth y'n Kreasyon

22 'An ARLOEDH a'm formyas avel dalleth y ober,[a]
kyns y wreythresow a-henys.
23 Kyns an oesow y feuv furvys,
y'n dalleth, kyns bosva an norvys.
24 Pan nag esa downderyow y feuv genys yn gloesow,
pan nag esa fentynyow leun a dhowr.
25 Kyns an menydhyow dhe vos settys yn aga le,
kyns an breow y feuv genys,
26 kyns ev dhe wruthyl an norvys gans y welyow,
po an kynsa a weres an norvys.
27 Pan settyas an nevow yn aga le, yth esen vy ena,
pan dhelinyas kylgh war enep an downvor,
28 pan fastyas an ebron a-wartha,
pan ros nerth dhe fentynyow an downvor,
29 pan ros y ordenans dhe'n mor,
rag na dremenna an dowrow y worhemmynn,
pan verkyas selyow an norvys,
30 ena yth esen vy rybdho, avel mester-ser,

---

a 8:22 *ober:* Ebrow *y hyns.*

hag y fedhen vy y dhelit pub-dydhyek,
ow lowenhe a-ragdho pup-prys,
31 ow lowenhe yn y norvys annedhys
ha'm delit a veu gans mebyon den.

32 'Ha lemmyn, a vebyon, goslowewgh orthiv,
gwynnvys an re hag a with ow fordhow.
33 Klewewgh dyskans ha bedhewgh fur,
ha na wrewgh y nagha.
34 Gwynnvys an den hag a woslow orthiv,
ow koelyas pub dydh war ow yet,
ow kwitha war bostow ow darasow.
35 Rag neb a'm kyv a gyv bewnans
hag ev a'n jeves favour a'n ARLOEDH.
36 Mes neb a fyll ow havoes a shynd y enev y honan,
kemmys a'm kas a gar ankow.'

Gwledh Furneth

9 Furneth re dhrehevis hy chi,
hi re nadhas[a] hy seyth koloven.
2 Hi re ladhas hy bestes, hi re vyskas hy gwin,
hi re bareusis hy moes.
3 Hi re dhannvonas hy maghtethyon rag gelwel
dhiworth an ughella tylleryow y'n dre:
4 'Neb yw sempel treylys omma!'
Dhe neb na'n jeves skians hi a lever,
5 'Dewgh, dybrewgh a'm bara
hag evewgh a'n gwin re vyskis.
6 Gesewgh sempledh ha bewewgh,
ha kerdhewgh y'n fordh a gonvedhes.'

---

a 9:1 *hi re nadhas:* Po war-lergh an Septuagint *hi re settyas yn-bann.*

7 Neb a reprev skornyer a'n jeves despit,
ha neb a geredh drogoberer a berth pystik.
8 Na geredh skornyer poken ev a'th kas;
keredh den fur hag ev a'th kar.
9 Ro dyskans dhe dhen fur hag ev a vydh furra hwath,
dysk den gwiryon hag ev a ynkress yn dyskas.
10 Own an ARLOEDH yw an dalleth a furneth,
ha godhvos an Sans yw konvedhes.
11 Rag genev vy dha dhydhyow a vydh lieshes,
ha blydhynyow dha vewnans a vydh ynkressys.
12 Mars osta fur, yth yw rag dha les dha honan,
mes mar skornydh, ty dha honan a'n perth.

Galow hag Ambos Follneth

13 An venyn Follneth yw trosek,
dibreder yw ha ny woer travyth.
14 Hi a esedh orth daras hy chi,
yn esedhva war dylleryow ughella an dre,
15 ow kelwel dhe'n dremenysi
usi ow mones poran war aga fordh,
16 'Neb yw sempel treylys omma!'
Ha dhe neb na'n jeves skians hi a lever,
17 'Dowr re beu ledrys yw hweg,
hag yma blas da dhe vara dybrys yn-dann gel.'
18 Mes ny woer ev spyrysyon an re varow dhe vos ena,
ha bos hy gwestoryon yn downderyow ifarn.

Lavarow Koth Solomon

10 Lavarow koth Solomon.
Mab fur a wra tas lowen,
mes mab foll yw keudh dh'y vamm.
2 Tresoryow kevys gans droktra ny dhegons les,
mes ewnder a dhelirv a ankow.

[3] Ny as an ARLOEDH an den gwiryon dhe vos nownek,
mes ev a lest ewl an tebelwas.
[4] Leuv lows a wra boghosogneth,
mes leuv an re dhiwysyk a wra rychys.
[5] Mab hag a guntell yn hav yw fur,
mes mab hag a gosk yn prys an drevas a dhre
mewl.
[6] Yma bennathow war benn an den gwiryon,
mes ganow an debeles a gudh freudh.
[7] Kovadh an den gwiryon yw bennath,
mes hanow an debeles a boder.
[8] An den fur y golonn a dhegemmer gorhemmynnow,
mes den foll ow klappya a dheu dhe dhiswrians.
[9] Neb a gerdh yn tivlam a gerdh yn sawder,
mes neb a siw hynsyow kamm a vydh diskudhys.
[10] Neb a wynk gans an lagas a wra trobel,
mes neb a geredh yn fen a wra kres.
[11] Ganow an den gwiryon yw fenten a vewnans,
mes ganow an debeles a gudh freudh.
[12] Kas a dhifun strif,
mes kerensa a gudh pub kammweythres.
[13] Yma furneth kevys war dhiwweus neb a'n jeves
konvedhes,
mes yma gwelenn rag keyn neb na'n jeves
skentoleth.
[14] Tus fur a gudh godhvos,
mes klapp den foll a dhre diswrians yn ogas.
[15] Pyth den rych yw y sita grev,
boghosogneth an voghosogyon yw aga diswrians.
[16] Gober an den gwiryon a hembronk dhe vewnans,
gwayn an tebelwas a hembronk dhe begh.

17 Neb a with dyskans, yma ev y'n hyns dhe vewnans,
mes neb a nagh dyskybleth a hembronk yn sowdhan.
18 Neb a gudh kas a'n jeves diwweus a wowegneth,
ha neb a lever sklander yw foll.
19 Pan vo geryow pals, ny fyll kammweythres,
mes neb a fronn y dhiwweus yw doeth.
20 Lagas an den gwiryon yw arghans prevys,
kolonn an debeles, ny dal mann.
21 Dhiwweus an den gwiryon a vag lies,
mes fellyon a verow rag fowt skians.
22 Bennath an ARLOEDH a wra den rych,
ha ny geworr tristans gans henna.
23 Gwruthyl tra vethus yw avel gwari dhe'n den foll,
mes fara fur yw plesour dhe wour a gonvedhes.
24 An pyth may perth an tebelwas own anodho a dheu warnodho,
mes hwans an re wiryon a vydh grontyes.
25 Pan dremen an annawel nyns usi an tebelwas na fella,
mes an den gwiryon yw fondys bys vykken.
26 Avel aysel dhe'n dyns ha mog dhe'n dewlagas,
yndella yw an den diek dhe'n re a'n dannvon.
27 Own an ARLOEDH a hirha bewnans,
mes blydhynyow an debeles a vydh berr.
28 Govenek an re wiryon a dhiwedh yn lowender,
mes govenek an debeles a dhe goll.
29 Fordh an ARLOEDH yw dinas krev dhe'n den divlam,
mes distruyans dhe'n dhrogoberoryon.
30 Ny vydh an den gwiryon nevra removys,
mes ny drig an debeles y'n vro.
31 Ganow an den gwiryon a dheg furneth,
mes an taves gorth a vydh treghys dhe-ves.

[32] Diwweus an den gwiryon a woer an pyth yw
plegadow,
mes ganow an debeles a woer an pyth yw gorth.

11 Fals vantol yw tra gasadow dhe'n ARLOEDH,
mes poes ewn yw y dhelit.

[2] Pan dheu goeth, ena y teu meth,
mes gans tus uvel yma furneth.

[3] Glander an re ewnhynsek a's kevarwoedh,
mes kammder an re fals a's distru.

[4] Nyns eus prow a rychys yn jydh a sorr,
mes ewnder a dhelirv a ankow.

[5] Ewnder an re heb blam a wra aga fordh dhe vos
kompes,
mes an tebelwas a goedh der y dhroktra y honan.

[6] Gwiryonder an re ewnhynsek a's delirv,
mes an falswesyon yw maglennys gans aga lust.

[7] Pan verow tebelwas, y wovenek a dheu dhe goll,
ha govenek an re dhidhuw a dheu dhe vann.

[8] An den gwiryon yw delivrys a boenvos
ha'n tebelwas a dheu a-bervedh ynno yn y le.

[9] Gans y anow an den didhuw a vynn distrui y
gentrevek,
mes an re wiryon yw delivrys gans godhvos.

[10] Pan a hi yn ta gans an re wiryon, an sita a lowenha,
ha pan a an debeles dhe vann yma garmow a
lowender.

[11] Dre vennath an re ewnhynsek sita yw ughelhes,
mes domhwelys yw gans ganow an debeles.

[12] Neb a dhispres y gentrevek a fyll a skians,
mes gour a gonvedhes a bes tawesek.

13 Neb a gerdh a-derdro avel hwedhler a dhiskudh
kevrinyow,
mes neb yw lel yn spyrys a with tra yn kudhys.
14 Yn tyller ma nag eus gidyans, an bobel a fyll,
mes yn palster a gonseloryon yma sawder.
15 Neb a re goestel rag estren a berth dregynn a'y wosa,
mes neb a skon goestla yw saw.
16 Benyn a ras a's teves enor,
ha tus dhibita ny wayn marnas rychys.
17 Gour yw kuv a wra dader dhodho y honan,
mes neb yw fell a dhre trobel dh'y gig y honan.
18 Tebelwas a dhendil gober ansertan,
mes neb a has ewnder a'n jeves pewas sur.
19 Neb yw fyrv yn ewnder a vew,
mes holya droktra a led dhe ankow.
20 Tus a golonn dreus yw tra gasadow dhe'n ARLOEDH,
mes an re a fordhow divlam yw y dhelit.
21 Bydh sur, ny vydh tebelwas heb kessydhyans,
mes an re wiryon a vydh delivrys.
22 Avel bysow a owr yn troen hogh
yw benyn deg heb doethter.
23 Hwans an re wiryon a dhiwedh pup-prys yn dader,
govenek an debeles yn sorr.
24 Unn den a re heb lett, ha devedhys yw hwath moy
rych,
onan arall a skon a ri hag a berth esow.
25 Den hel a dhegemmer blonek,
ha neb a dhowrha a vydh dowrhes.
26 Tus a volleth neb a syns greun dhodho y honan,
mes yma bennath war benn neb a's gwerth.
27 Neb a hwila dader yn fen a gyv favour,
mes droktra a dheu dhe neb a'n hwila.

28 Neb a drest yn y rychys a goedh,
mes an re wiryon a sewen avel del glas.
29 Neb a dhre trobel war y deylu a erit gwyns,
ha'n den foll a vydh gwas dhe'n den fur.
30 Froeth an den gwiryon yw gwydhenn a vewnans,
mes neb a wayn enevow yw fur.[a]
31 Mars yw an den gwiryon rewardys war an norvys,
kemmys moy an tebelwas ha'n peghador!

12 Neb a gar dyskybleth a gar godhvos,
mes neb a gas keredh yw talsogh.
2 Den da a gyv favour gans an ARLOEDH,
mes gour a dhevisyow ev a dhampen.
3 Ny yll den bos fastys gans droktra,
mes gwreydhenn an re wiryon ny vydh nevra removys.
4 Gwreg a vertu yw kurun hy gour,
mes neb a dhre mewl yw avel podredhes yn y eskern.
5 Towlow an re wiryon yw ewn,
mes gidyans an debeles yw fals.
6 Geryow an debeles a gontrewayt tus rag goes,
mes ganow an re ewnhynsek a's delirv.
7 An debeles yw domhwelys ha nyns esons na fella,
mes chi an re wiryon a sev.
8 Gour yw kommendys herwydh y dhoethter,
mes den a vrys treus yw dispresys.
9 Gwell yw den a savla uvel, ha dhodho gwas,
ages onan hag a omwra den a vri ma nag eus dhodho bara.

---

a 11:30 *neb a wayn enevow yw fur:* Po, ow siwya an Septuagint ha'n Syriek, *freudh a gemmer bewnansow dhe-ves.*

[10] Den gwiryon a wra vri a vewnans y vest,
mes mersi tebeles yw fell.

[11] Neb a wonedh y dir a'n jevydh meur a vara,
mes neb a hol gweythresow euver ny'n jeves skians.

[12] Tour krev an debeles a dheu dhe vagor,
mes gwreydhenn an den gwiryon a sev fast.

[13] Tebelwas yw maglennys gans treuspass y dhiwweus,
mes an den gwiryon a dhienk a drobel.

[14] A froeth y anow gour a gyv y walgh a dhader,
hag ober diwleuv den a vydh attylys dhodho.

[15] Fordh den foll yw ewn yn y dhewlagas y honan,
mes den fur a woslow orth kusul.

[16] Sorr den foll yw diskwedhys a-dhistowgh,
mes den doeth ny wra vri a dhespit.

[17] Neb a re dustuni onest a gews an gwiryonedh,
mes fals dhustunier a gews toell.

[18] Kows dibreder yw avel strokosow a gledha,
mes taves tus fur a dhre yeghes.

[19] Gweusyow gwiryon a dhur bys vykken,
mes taves gowek a bes unn pols byghan.

[20] Yma toell yn kolonn an re hag a dhevis droktra,
mes an re a dewl kres a's teves joy.

[21] Ny hwer droktra vyth dhe'n re wiryon,
mes an debeles yw lenwys a drobel.

[22] Gweusyow gowek yw tra gasadow dhe'n ARLOEDH,
mes an re a omdheg yn lel yw y dhelit.

[23] Den doeth a gudh y wodhvos,
mes brys fellyon a dhyllo aga follneth.

[24] Leuv an dus dhiwysyk a reyn,
mes den diek a vydh gorrys dhe hwel krev.

[25] Prederi yn kolonn gour a boes warnodho,
mes ger da a'n lowenha.

[26] Den gwiryon yw kevarwoedher dh'y gentrevek,
mes fordh an debeles a's hembronk yn sowdhan.
[27] Ny wra an den diek rostya y breydh,
mes drudh yw pythow an den diwysyk.
[28] Y'n hyns a ewnder yma bewnans,
mes an fordh a gammwrians a hembronk dhe'n
mernans.[a]

13 Mab fur a woslow orth dyskybleth y das,
mes ny woslow skornyer orth keredh.
[2] A froeth y anow gour a dheber dader,
mes hwans an re fals yw freudh.
[3] Neb a with y anow a saw y vewnans,
mes neb a iger y dhiwweus a-les a dheu dhe
dhiswrians.
[4] Ewl an den diek a yeun, ha ny gyv mann,
mes ewl tus dhiwysyk a dhegemmer blonek.
[5] Den gwiryon a gas gow,
mes tebelwas yw divlas, ha methus y fara.
[6] Ewnder a with neb yw divlam y fordh,
mes sherewynsi a dhomhwel an peghador.
[7] Unn den a omwra rych, mes ny'n jeves travyth,
onan arall a omwra boghosek, pan y'n jeves pyth
meur.
[8] Daspren bewnans den yw y byth,
mes ny'n jeves den boghosek godros.
[9] Golow an re wiryon a lowenha,
mes lugarn an debeles a vydh difeudhys.
[10] Dre donteth ny dheu saw strif,
mes gans an re hag a woslow orth kusul yma
furneth.

---

a 12:28 *mes an fordh a gammwrians a hembronk dhe'n mernans:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *ha'n fordh yw hyns a anvarwoleth.*

11 Pyth kevys yn hast[a] a leha,
mes neb a guntell tamm ha tamm a'n ynkress.
12 Govenek delatys a wra dhe'n golonn bos klav,
mes hwans kowlwrys yw gwydhenn a vewnans.
13 Neb a skorn an ger a dheg diswrians warnodho y honan,
mes neb a berth own a'n gorhemmynn a'n jevydh gober.
14 Dyskans an re fur yw fenten a vewnans,
ow treylya den dhiworth maglennow ankow.
15 Skians da a wayn favour,
mes fordhow an re dhislel yw aga therroes.
16 Yn pup-tra den doeth a omdheg gans godhvos,
mes den foll a dhisplet y follneth.
17 Kannas dhrog a wra dhe dus koedha yn trobel,
mes kannas lel a dheg yaghheans.
18 Boghosogneth ha meth a dheu dhe neb a skorn dyskybleth,
mes neb a wra vri a geredh yw enorys.
19 Hwans kowlwrys yw hweg dhe'n enev,
mes treylya dhiworth drog yw tra gasadow dhe'n re foll.
20 Neb a gerdh gans tus fur a dheu ha bos fur,
mes koweth an re foll a berth dregynn.
21 Anfeus a hol peghadoryon,
mes sewena a re pewas dhe'n re wiryon.
22 Den da a as eretons dhe vebyon y vebyon,
mes pyth an peghador yw gwithys rag an den gwiryon.
23 Dor anerys an voghosogyon a re boes meur,
mes distruys yw der anewnder.

---

a 13:11 *yn hast:* Po amendyans *gans frows.*

[24] Neb a spar an welenn a gas y vab,
mes neb a'n kar a wayt ri dhodho dyskybleth yn tiwysyk.
[25] An den gwiryon a dheber dhe walgh y enev,
mes torr an debeles a berth esow.

14 An venyn fur a dhrehav hy chi,
mes follneth gans hy diwla hy honan a'n terr dhe'n dor.
[2] Neb a gerdh yn ewnhynseth a'n jeves own a'n ARLOEDH,
mes neb yw kamm y hynsyow a'n dispres.
[3] Kows den foll yw gwelenn dh'y geyn,
mes diwweus an re fur a's gwith.
[4] Yn tyller ma nag eus oghen, gwag yw an presep;
mes askorr pals a dheu gans nerth an ojyon.
[5] Ny wowlever dustunier lel,
mes fals dhustunier a dhiver gowyow yn-mes.
[6] Skornyer a hwila furneth ha ny's kyv,
mes godhvos yw es rag den a gonvedhes.
[7] Ke a-dhiworth lok gour foll,
rag ny gevydh godhvos war aga diwweus.
[8] Furneth den doeth yw dissernya y fordh,
mes follneth fellyon yw toell.
[9] Fellyon a wra ges a amendya kammweyth,
mes yn mysk an re ewnhynsek yma favour.
[10] An golonn a aswonn hy hwerowder hy honan,
ha nyns yw estren kevrennek a'y joy.
[11] Chi an debeles a vydh distruys,
mes tylda an re ewnhynsek a vleujyow.
[12] Yma fordh a hevel ewn dhe wour,
mes hy diwedh yw fordhow ankow.

13 Yn hwarth hogen, an golonn yw trist,
ha diwedh joy yw anken.
14 Den dislen yn y golonn a vydh attylys rag y fordhow,
mes gour da a vydh gobrys rag y weythresow.
15 An den sempel a grys pup-tra,
mes an den doeth a breder a gammow y
dhewdroes.
16 Den fur yw war hag a dreyl dhiworth droktra,
mes an den foll a sorr heb fronn hag yth yw
dibreder.
17 Den yw tanek y natur a wra yn foll,
ha gour a vrasow yw kasadow.
18 An re sempel a erit follneth,
mes an dhoethyon yw kurunys gans godhvos.
19 An debeles a ombleg a-rag an re dha,
ha'n debeles orth yetow an den gwiryon.
20 An boghosek yw kasadow gans y gentrevek hogen,
mes lies yw an re a gar an den rych.
21 Neb a dhispres y gentrevek yw peghador,
mes gwynn y vys neb yw kuv orth an
voghosogyon.
22 An ny wandrons yn sowdhan an re a dhevis drog?
An re hag a dhevis da a gyv tregeredh ha gwirder.
23 Yma gwayn yn pub lavur,
mes kows an dhiwweus ny led saw unnsel dhe
esow.
24 Kurun an re fur yw aga rychys,
mes follneth yw garlont[a] an fellyon.
25 Gwir dhustunier a saw enevow,
mes neb a gowlever yw toeller.
26 Yn own an ARLOEDH y kevir fydhyans krev,
ha'y fleghes a's tevydh skovva.

a 14:24 *garlont:* Amendys. Cf. 1:9, 4:9. Ebrow *follneth.*

27 Own an ARLOEDH yw fenten a vewnans,
rag may haller avoydya maglennow ankow.
28 Yma glori myghtern yn palster a boblans,
mes heb tus penntern yw diswrys.
29 Gour neb yw lent ow serri a'n jeves konvedhes meur,
mes neb a sorr yn fysk a ughelha follneth.
30 Kolonn gosel a re bewnans dhe'n kig,
mes avi a wra dhe'n eskern pedri.
31 Neb a arwask den boghosek a arvedh y Wrier,
mes neb yw kuv dhe'n voghosogyon a'n enor.
32 An tebelwas yw domhwelys der y dhroktra,
mes an den gwiryon a'n jeves harber yn y lander.[a]
33 Furneth a bowes yn brys den a gonvedhes,
hag yth yw aswonnys hwath yn kolonn fellyon.[b]
34 Ewnder a ughelha kenedhel,
mes peghes yw meth dhe bobel bynag.
35 Gwas neb a dhyght yn fur a'n jeves favour an
myghtern,
mes y gonnar a goedh war neb a dhre mewl.

15 Gorthyp medhel a dreyl konnar dhe-ves,
mes ger tynn a dhre sorr yn-bann.
2 Taves tus fur a afin godhvos,
mes ganow an re foll a dhiver follneth.
3 Yma dewlagas an ARLOEDH yn pub le,
ow koelyas war an debeles ha'n re dha.
4 Taves medhel yw gwydhenn a vewnans,
mes kammder ynno a derr an spyrys.
5 Den foll a skorn dyskybleth y das,
mes neb a hwither keredh yw doeth.

---

a 14:32 *yn y lander:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *yn y vernans.*

b 14:33 *hag yth yw aswonnys hwath yn kolonn fellyon:* War-lergh an Septuagint ha'n Syriek, *mes nyns yw aswonnys yn kolonn fellyon.*

6 Yn chi an den gwiryon yma meur a dresor,
mes gwayn an tebelwas a dhre anfeusi.
7 Diwweus an re fur a les godhvos,
mes ny wra kolonn fellyon yndella.
8 Sakrifis an debeles yw tra gasadow dhe'n ARLOEDH,
mes pysadow an re ewnhynsek yw y dhelit.
9 Fordh an debeles yw tra gasadow dhe'n ARLOEDH,
mes ev a gar neb a hol ewnder.
10 Yma dyskybleth tynn rag neb a forsak an hyns;
neb a gas keredh a verow.
11 Yma ifarn hag Abaddon a-rag an ARLOEDH,
kemmys moy kolonn mebyon den.
12 Ny gar skornyer bos keredhys;
ny vynn mos dhe'n dus fur.
13 Kolonn lowen a wra min lowenek,
mes dre dristyns a'n golonn an spyrys yw trogh.
14 Kolonn den a'n jeves konvedhes a hwither godhvos,
mes ganow fellyon a beur follneth.
15 Oll dydhyow an den arweskys yw drog,
mes kolonn lowen a's teves gwledh heb fin.
16 Gwell yw boghes gans own an ARLOEDH
ages tresor meur hag ankres ganso.
17 Gwell yw sand a erbys may ma kerensa
ages ojyon peskys ha kas ganso.
18 Gour konneryek a dhifun strif,
mes neb yw lent ow serri a goselha kedrynna.
19 Fordh an den diek yw kepar ha perth a spern,
mes hyns an re ewnhynsek yw fordh-veur.
20 Mab fur a wra tas lowen,
mes den foll a skorn y vamm.
21 Follneth yw joy dhe neb na'n jeves skians,
mes gour a gonvedhes a gerdh yn ewn.

22 Heb kusul towlow a dheu dhe vann,
mes gans kusulyoryon bals i a sewen.
23 Gul gorthyp gwiw yw joy dhe wour,
ha ger yn y dermyn, ass yw da!
24 Fordh bewnans a led yn-bann rag den doeth,
dh'y witha rag mos dhe ifarn a-woeles.
25 An ARLOEDH a derr dhe'n dor chi an re woethus,
mes ev a venten orven an wedhwes.
26 Tybyansow an tebelwas yw tra gasadow dhe'n ARLOEDH,
mes geryow grassyes yw plegadow dhodho.
27 Neb yw kraf war-lergh gwayn anewn a wra trobel rag y deylu,
mes neb a gas falswobrow a vew.
28 Brys an den gwiryon a ombreder fatell worthybir,
mes ganow an debeles a dhiver drogedhow.
29 Yma an ARLOEDH pell dhiworth an debeles,
mes ev a glew pysadow an re wiryon.
30 Golow an dhewlagas a lowenha an golonn,
ha nowodhow da a re nerth dhe'n eskern.
31 An skovarn hag a woslow orth keredh yaghus
a drig yn mysk an re fur.
32 Neb a skorn dyskybleth a omdhispres,
mes neb a woslow orth keredh a gyv konvedhes
33 Dyskans furneth yw own an ARLOEDH,
hag uvelder a dheu a-rag enor.

16 Mab-den a bew towlow an golonn,
mes gorthyp an taves a dheu dhiworth ARLOEDH.
2 Oll fordhow gour yw pur yn y dhewlagas y honan,
mes an ARLOEDH a vantol an spyrysyon.
3 Kommytt dha ober dhe'n ARLOEDH,
ha'th towlow a vydh fastys.

4 An ARLOEDH re wrug pup-tra rag porpos,
ynwedh an tebelwas rag dydh a derroes.
5 Pub huni gans kolonn woethus yw tra gasadow dhe'n ARLOEDH;
bydh sur na vydh heb kessydhyans.
6 Dre dregeredh ha lenduri yw kammweyth dasprenys,
ha der own an ARLOEDH den a omwith rag drog.
7 Pan vo fordhow gour plegadow gans an ARLOEDH,
ev a wra may fo ynwedh y eskerens yn kres ganso.
8 Gwell yw boghes gans gwiryonedh
ages gobrow meur gans kammhynseth.
9 Brys den a dewl towl y fordhow,
mes an ARLOEDH a gevarwoedh kammow y dhewdroes.
10 Yma erviransow dre dhewinieth war dhiwweus myghtern,
ny vydh y anow dislel erbynn gwirvreus.
11 Yma mantol ha balansys a wirvreus dhe'n ARLOEDH,
oll an poesow yn y sagh yw ober y dhiwleuv.
12 Tra gasadow yw dhe vyghternedh gul drog,
rag an tron yw fastys gans ewnder.
13 Gweusyow gwiryon yw an delit a vyghtern,[a]
hag ev a gar neb a gews dhodho an pyth yw ewn.
14 Sorr myghtern yw kannas ankow,
ha gour fur a'n diserr.
15 Yma bewnans yn golow fas myghtern,
ha'y favour yw haval dhe gommol a dheg glaw an gwenton.
16 Ass yw gwell kavoes furneth ages owr,
ha gwell yw dewis konvedhes ages arghans!

---

a 16:13 *vyghtern:* Ow siwya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *vyghternedh.*

17 Fordh-veur an dus ewnhynsek a dreyl dhiworth drog;
neb a woel war y fordh a with y enev.
18 Goeth a dheu kyns distruyans,
ha spyrys howtyn kyns koedh.
19 Gwell yw bos uvel an spyrys gans an voghosogyon
ages kevrenna an preydh gans an re woethus.
20 Neb yw doeth yn y negys a sewen,
ha gwynn y vys neb a drest y'n ARLOEDH.
21 An den fur y golonn yw henwys den poellek,
ha hwekter an dhiwweus a ynkress dyskans.
22 Doethter yw fenten a vewnans dhe neb a'n jeves,
mes keredh fellyon yw follneth.
23 Kolonn an den fur a wra y anow doeth,
hag a geworr dyskans dh'y dhiwweus.
24 Geryow teg yw avel kribenn vel,
hwekter dhe'n enev ha yeghes dhe'n eskern.
25 Yma fordh a hevel bos ewn dhe wour,
mes hy diwedh yw an fordh dhe ankow.
26 Ewl gweythor a wonedh ragdho,
y anow a'n ynni yn-rag.
27 Gour koeg a balas drog,
ha war y dhiwweus yma kepar ha tan poeth.
28 Gour treus a dewl strif a-les,
ha hwedhler a wra dibarth yntra keskowetha.
29 Gour a freudh a dhyn y gentrevek,
hag ev a'n led yn fordh nag yw da.
30 Neb a wynk gans y dhewlagas a dewl taklow treus,
neb a wask y dhiwweus war-barth a gowlwra
droktra.
31 Blew loes yw kurun a enor;
kevys yw y'n fordh a ewnder.
32 Neb yw lent ow serri yw gwell ages gour galloesek,
ha neb a rewl y spyrys ages neb a gemmer sita.

33 An prenn yw tewlys y'n varrlenn,
mes yma an ervirans gans an ARLOEDH y honan.

17 Gwell yw krestennen sygh gans kosoleth
ages chi leun a gevewya gans strif.
2 Keth neb a dhyght yn fur a rewl mab neb a dhre mewl,
hag ev a gevrenn an eretons yn mysk an vreder.
3 An teudhlester yw rag arghans, ha'n forn yw rag owr,
mes an ARLOEDH a brev kolonnow.
4 Drogoberer a woslow orth diwweus dhrog;
ha gowleveryas a re skovarn dhe daves dregynnus.
5 Neb a skorn an boghosek a arvedh y Wrier;
neb a lowenha pan wel terroes tus erell ny vydh
divlam.
6 Fleghes wynn yw kurun an re goth,
ha glori mebyon yw aga thasow.
7 Nyns yw kows fin gwiw dhe foll,
hwath dhe le kows gowek dhe bennsevik.
8 Falswober yw haval dhe ven hudel yn dewlagas an
riyas;
plepynag y treyl ev a sewen.
9 Neb a av kammweythres a hwila kerensa,
mes neb a gews arta a'n mater a wra dibarth yntra
keskowetha.
10 Yth a keredh downa yn den a gonvedhes
ages kans strekys yn foll.
11 Ny hwila tebelwas saw unnsel rebellyans,
mes kannas fell a vydh dannvenys er y bynn.
12 Gwell yw dyerbynna orses ledrys hy orsigow,
kyns foll yn y follneth.
13 Mar attal nebonan drog rag da,
nyns a drog nevra dhiworth y ji.

14 Dalleth strif yw avel gasa dowr dhe skapya,
ytho gas an gedrynn kyns hi dhe dardha yn-mes.
15 Neb a akwit an tebelwas ha neb a dhampen an den gwiryon,
aga dew yw tra gasadow dhe'n ARLOEDH.
16 Prag yma an pris yn dorn foll rag prena furneth,
pan nag eus dhodho an golonn dh'y gavoes?
17 Koweth a gar pup-prys,
ha broder yw genys rag gweres yn droglamm.
18 Den heb skians a re goestel,
hag ev a dheu ha bos gaja rag y gentrevek.
19 Neb a gar kammwrians a gar strif,
neb a dhrehav porth ughel a hwila distruyans.
20 Ny sewen den a golonn gamm,
ha den ha dhodho taves treus a goedh yn anfeus.
21 Neb a dhineyth mab gokki a'n jeves anken,
ha nyns eus joy dhe'n das a foll.
22 Kolonn jolif yw sawment da,
mes spyrys trogh a sygh an eskern.
23 Tebelwas a dhegemmer falswober a'n askra,
rag kammdreylya hynsyow gwirvreus.
24 Yma furneth a-rag fas an den a gonvedhes,
mes yma dewlagas foll war bennow an norvys.
25 Mab foll yw anken dh'y das,
ha hwerowder dhedhi hi neb a'n omdhuk.
26 Nyns yw da beghya spal war dhen gwiryon;
skorjya tus nobyl yw kamm.
27 Neb a fronn y eryow a'n jeves godhvos;
ha neb a'n jeves spyrys kosel yw gour a gonvedhes.
28 Den foll a dew hogen yw synsys dhe vos fur;
pan dhege y dhiwweus, ev yw breusys dhe vos poellek.

18 Den diberthys dhiworth kowetha a hwila ragskeusow,
ow strivya erbynn pub kusul len.

[2] Ny lowenha foll yn konvedhes,
mes unnsel ow tiskwedhes brys y golonn y honan.

[3] Pan dheu droktra, y teu bismer ynwedh;
ha gans disenor y teu mewl.

[4] Geryow ganow gour yw dowrow down,
fenten a furneth yw gover ow resek.

[5] Nyns yw da diskwedhes faverans dhe debelwas,
na herdhya den gwiryon dhe-ves dhiworth
gwirvreus.

[6] Diwweus foll a dhre strif,
ha'y anow a elow rag skorjya.

[7] Ganow foll yw y dhiswrians,
ha'y dhiwweus yw antell dh'y enev y honan.

[8] Geryow hwystrer yw haval dhe demmigow sawrek;
i a yn-nans dhe'n rannow a-bervedh.

[9] Neb yw lows yn y ober
yw broder dhe neb a dhistru.

[10] Hanow an ARLOEDH yw tour krev,
an den gwiryon a boen a-bervedh ynno hag yw
saw.

[11] Pythow an den rych yw y sita grev,
hag avel fos ughel yn y gonsayt y honan.

[12] Kyns droglamm, kolonn gour yw goethus,
mes uvelder a a-rag enor.

[13] Neb a worthyp kyns ev dhe glewes –
hemm yw follneth ha sham.

[14] Spyrys gour a berth kleves,
mes spyrys trogh, piw a yll y berthi?

[15] Brys poellek a gyv godhvos,
ha skovarn tus fur a hwila godhvos.

16 Ro a wra spas rag an riyas,
hag a'n dre a-rag brasyon.
17 Neb a brov y gen yn kynsa a hevel gwir,
bys pan dheffo an plentyas ha'y worthapposya.
18 Tewlel prenn a worfenn disputyans,
hag ervira yntra kestrivoryon gevoethek.
19 Broder hyll yw maga tiwedhyn avel sita grev,
ha kedrynna yw haval dhe varrys kastell.
20 A froeth y anow gour yw lenwys;
gwalghys yw gans askorr y dhiwweus.
21 Yma mernans ha bewnans yn galloes an taves,
ha keniver a'n karro a dheber y froeth.
22 Neb a gyv gwreg a gyv tra dha,
hag ev a gyv favour a'n ARLOEDH.
23 An den boghosek a hwila piteth,
mes an den rych a worthyp yn harow.
24 Yma dhe wour kowetha a omwra bos kowetha,[a]
mes yma gwir goweth hag a len nes ages broder.

19 Gwell yw den boghosek hag a gerdh yn ewnhynsek,
ages den yw treus yn y gows hag yw foll.
2 Nyns yw da rag den bos heb godhvos,
ha neb a fysk gans y dhewdroes a gyll y fordh.
3 Follneth den a wra y fordh kamm,
ha'y golonn a serr orth an ARLOEDH.
4 Rychys a wra kowetha nowydh pals,
mes den boghosek yw diberthys dhiworth y gentrevek.
5 Nyns a fals dhustunier heb kessydhyans,
ha ny dhienk gowleveryas.

---

a 18:24 *omwra bos kowetha:* Amendys war-lergh an Syriek, an Vulgat ha'n Targum.

6 Lies a hwila favour den hel,
ha pub huni yw koweth dhe wour a re rohow.
7 Oll breder an boghosek a'n kas:
kemmys moy yth a y gowetha dhiworto.
Ev a's helgh gans geryow mes nyns esons i ena.
8 Neb a'n jeves furneth a gar y enev y honan,
neb a with konvedhes a sewen.
9 Nyns a fals dhustunier heb kessydhyans,
ha gowleveryas a dhe goll.
10 Ny dhelledh foll dhe vewa yn studh a balster,
kemmys le keth dhe reynya war bennsevigyon.
11 Skians da a wra den lent dhe serri,
hag yth yw glori dhodho skonya a aswonn
kammwrians.
12 Konnar myghtern yw avel lew owth usa,
mes y favour yw avel gluth war an gwels.
13 Mab foll yw diswrians dh'y das,
ha'n kedrynna a wreg yw avel glaw ow devera heb
fin dre do syger.
14 Chi ha pythow yw eretons dhiworth tasow
mes gwreg poellek yw ro dhiworth an ARLOEDH.
15 Sygerneth a dewl yn kosk down,
ha'n enev diek a berth nown.
16 Neb a with an gorhemmynn a with y enev;
neb a dhispres y fordhow a verow.
17 Neb yw grassyes orth an voghosogyon a re kendon
dhe'n ARLOEDH,
hag ev a re dhodho attal y ober.
18 Kessydh dha vab hedre vo govenek,
na sett dha golonn war y vernans.
19 Den a gonnar meur a dal an spal,
rag mara'n delivrydh, re vydh ty dh'y wul arta.

20 Goslow orth kusul ha degemmer dyskybleth,
rag ma' fo furneth rag an termyn a dheu.
21 Lies yw an towlow a-ji dhe golonn gour,
mes porpos an ARLOEDH, henna a sev.
22 An pyth a vynnir y gavoes yn den yw tregeredh,
ha den boghosek yw gwell ages gour gowek.
23 Own an ARLOEDH a led dhe vewnans;
neb a'n jeves ev a bowes attes,
ny vydh ev ow perthi dregynn.
24 An diek a worr y leuv y'n skudell,
ha ny vynn ev dri y leuv arta dh'y anow.
25 Gwask skornyer ha'n den sempel a dhysk doethter;
keredh den a gonvedhes, hag ev a'n jevydh
godhvos.
26 Neb a arvedh y das, ha herdhya y vamm dhe-ves,
yw mab a wra meth hag a dhre mewl.
27 Mar astelydh, ow mab, goslowes orth dyskans,
ena yth edh yn stray dhiworth geryow godhvos.
28 Dustunier koeg a wra ges orth gwirvreus,
ha ganow an debeles a lenk anewnder
29 Dampnyans yw parys rag skornyoryon,
ha skorjya rag keyn fellyon.

20 Gwin yw skornyer ha korev a wra tervans,
ha nyns yw fur neb yw kammledys gansa.
2 Konnar euthyk myghtern yw avel lew owth usa,
neb a'n serr a gyll y vewnans.
3 Gordhyans yth yw dhe wour omwitha dhiworth strif,
mes pub foll a vynn kedrynna.
4 Ny aras an diek drefenn yeynder an kynyav;
y'n drevas ev a hwila, ha ny'n jeves travyth.
5 Kusul yn kolonn gour yw avel dowr down,
mes gour a gonvedhes a'n tenn yn-bann.

6 Lies den yw gelwys gour tregeredhus,
mes gour lel, piw a yll y gavoes?
7 Den gwiryon a gerdh yn tivlam:
gwynnvys y fleghes war y lergh.
8 Myghtern esedhys war y dron dhe vreusi
a wynsell oll droktra gans y dhewlagas.
9 Piw a yll leverel, 'My re wrug ow holonn glan;
pur ov a'm pegh'?
10 Poesow divers ha musuryow divers,
an dhew yw tra gasadow dhe'n ARLOEDH.
11 Yonker yw aswonnys der y weythresow,
mars yns i pur hag ewnhynsek.
12 An skovarn ow klewes ha'n lagas ow kweles –
an ARLOEDH re's gwrug, aga dew.
13 Na gar kosk, rag own ty dhe dhos dhe voghosogneth;
igor dha dhewlagas, ha ty a' fydh kals a vara.
14 'Drog, drog!' yn-medh an prener,
mes pan a dhe-ves ev a vost.
15 Yma owr, ha gemmow pals;
mes an dhiwweus a wodhvos yw jowel drudh.
16 Kemmer dillasenn an den a's ros avel gaja rag estren;
syns an gaja re beu res rag estrenyon
17 Bara kevys dre doell yw hweg dhe wour,
mes a-wosa an ganow a vydh leun a rowynn.
18 Towlow yw fondys dre gusul;
gwra gwerrya dre gevarwoedhyans fur.
19 Neb a gerdh a-dro avel hwedhler a dhiskudh
kevrinyow;
ytho na vydh keskoweth gans klappyer.
20 Neb a volleth y das po y vamm,
y lugarn a vydh difeudhys yn tewlder down.
21 Eretons kevys yn uskis y'n dalleth,
ny vydh bennath war y dhiwedh.

22 Na lavar, ‘My a attal drog;’
gorta an ARLOEDH hag ev a’th saw.
23 Poesow divers yw tra gasadow dhe’n ARLOEDH
ha nyns yw da fals vantol.
24 Kammow gour yw ordenys gans an ARLOEDH,
ytho fatell yll den konvedhes y fordh y honan?
25 Antell yw rag den ev dhe leverel ‘Sans yw!’ yn tibreder,
ha prederi a’n ambos a-wosa.
26 Myghtern fur a wynsell an debeles,
hag ev a dhre an ros warnedha.
27 Spyrys den yw lugarn an ARLOEDH
ow hwithra an rannow a-bervedh.
28 Tregeredh ha gwirder a with an myghtern,
ha’y dron yw mentenys gans tregeredh.
29 Glori gwer yowynk yw aga nerth,
mes splannder an re goth yw aga blew loes.
30 Strokosow hag a woli a garth droktra dhe-ves,
ha boemmennow a lanha an rannow a-bervedh.

21 Kolonn an myghtern yw gover a dhowr yn leuv an ARLOEDH;
ev a’s treyl py le pynag y fynno.
2 Pub fordh gour yw ewn yn y dhewlagas y honan,
mes an ARLOEDH a vantol an golonn.
3 Gul ewnder ha gwirvreus
yw moy plegadow gans an ARLOEDH ages sakrifis.
4 Lagasow howtyn ha kolonn woethus,
lugarn an debeles, yw pegh.
5 Towlow an den diwysyk a hembronk yn sur dhe balster,
mes pub huni hag yw fysk a dheu dhe voghosogneth.
6 Neb a gyv tresoryow gans taves gowek
yw anall hwythys a-dro, antell a ankow.

7 Freudh an debeles a's skub dhe-ves,
drefenn i dhe skonya a wul an pyth yw ewn.
8 Fordh an gour kablus yw kamm,
mes ober an den pur yw ewn.
9 Gwell yw triga yn kornell a'n to
ages triga yn chi war-barth gans gwreg gavyllek.
10 Enev an tebelwas a'n jeves hwans a dhrog;
ny gyv y gentrevek mersi yn y dhewlagas.
11 Pan gessydhir an skornyer, an den sempel a dheu ha bos fur;
pan dhyskir an den fur, ev a dhegemmer godhvos.
12 An den gwiryon a wra vri a ji an tebelwas;
ev a dhomhwel an debeles dhe derroes.
13 Neb a dhege y dhiwskovarn orth kri an boghosek,
ev ynwedh a gri heb bos klewys.
14 Ro yn-dann gel a dreyl sorr dhe-ves,
ha gober y'n askra a goselha konnar veur
15 Joy yw dhe'n den gwiryon pan yw gwirvreus gwrys,
mes euth dhe dhrogoberoryon.
16 Neb a wander dhiworth an fordh a gonvedhes
a wra powes yn kuntelles spyrysyon an re varow.
17 Neb a gar plesour a berth esow;
neb a gar gwin hag oyl nevra ny vydh rych.
18 An tebelwas yw daspren rag an den gwiryon,
ha'n den dislel rag tus ewnhynsek.
19 Gwell yw triga y'n difeythtir
ages gans benyn gavyllek ha serrys.
20 Yma tresor drudh hag oyl yn annedh an den fur,
mes den foll a'n gollenk.
21 Neb a hol ewnder ha tregeredh
a gyv bewnans, ewnder hag enor.
22 Unn den fur eth yn-bann erbynn sita a gasoryon,
ha dri dhe'n dor nerth hy fydhyans.

23 Neb a with y anow ha'y daves
a with y enev orth troblow.
24 An orgelus goethus, 'Skornyer' y hanow,
a omdheg gans balghder dres musur.
25 Ewl an diek a'n ladh,
rag y dhiwla a skon a lavurya.
26 Oll an jydh ev yw hwansek dhe voy,
mes an den gwiryon a re heb lett.
27 Sakrifis an debeles yw tra gasadow;
kemmys moy pan y'n dro gans tebel borpos.
28 Fals dhustunier a dhe goll,
mes gour hag a woslow yn ta a gews yn sewen.
29 An drog wour yw tont y semlans,
mes an den ewnhynsek a breder y fordhow.
30 Nyns eus na furneth, na konvedhes na kusul
a yll sevel erbynn an ARLOEDH.
31 An margh yw darbarys rag dydh an gas,
mes yma an trygh dhe'n ARLOEDH.

22 Hanow mas yw gwell ages pythow meur,
ha favour da ages arghans po owr.
2 Yma unn dra kevrennys keffrys gans an den rych ha'n
den boghosek:
an ARLOEDH yw Gwrier aga dew.
3 An den doeth a wel peryll hag omgudh,
mes an re sempel a yn-rag hag a be an pris.
4 An pewas rag uvelder hag own an ARLOEDH
yw rychys hag enor ha bewnans.
5 Yma dreyn hag antylli yn fordh an den treus;
neb a omwith a sev pell dhiworta.
6 Dysk maw y'n fordh ewn,
ha pan vo koth ny wander dhiworti.

7 An den galloesek a rewl an re voghosek,
hag ev neb a gyv kendon yw keth dhe'n gour a'n re.
8 Neb a has kammhynseth a vys terroes,
ha gwelenn y sorr a fyll.
9 Neb yw hel a vydh benniges
rag ev a re a'y vara dhe'n boghosek.
10 Herdh an skornyer dhe-ves, hag yth a strif yn-mes;
kedrynna ha despit a hedh.
11 Neb a gar kolonn bur, hag a gews gans gras,
a'n jevydh an myghtern avel y goweth.
12 Dewlagas an ARLOEDH a with war wodhvos,
mes ev a dhomhwel geryow an re dhislen.
13 An den diek a lever, 'Yma lew yn-mes;
my a vydh ledhys y'n stretow.'
14 Ganow avoutres yw pytt down,
neb mayth yw an ARLOEDH serrys orto a goedh
ynno.
15 Follneth yw kelmys yn kolonn maw,
mes gwelenn dyskybleth a's herdh pell dhiworto.
16 Neb a arwask an boghosek dhe ynkressya y rychys,
ha neb a re dhe'n den rych, a dheu dhe esow.

Lavarow an Re Fur

17 Pleg dha skovarn ha klew lavarow an re fur,
ha treyl dha golonn dhe'm dyskans;
18 rag teg vydh mara's gwithydh a-berth ynnos,
mars yns parys war dha dhiwweus.
19 Rag may fo dha drest y'n ARLOEDH,
my re's diskwedhas dhis hedhyw – dhiso jy dha
honan.
20 A ny skrifis ragos deg lavar warn ugens
a gusul ha godhvos,

21 rag gul dhis godhvos gwirder ha lavarow a lender,
rag may rylli gwir worthybow dhe'n re a'th
tannvonas?

22 Na lader dhiworth an boghosek rag y vos boghosek;
na vrew an edhommek orth an yet.
23 Rag an ARLOEDH a bled aga hen,
ha pylla bewnans aga fylloryon.
24 Na vydh kothman dhe dhen a sorr,
ha na goweth gans gour tesek,
25 ma na dhyski y fordhow
ha kavoes antell rag dhe enev.
26 Na vydh onan a'n re a dak dorn rag goestel,
neb a ha bos mewghyoryon rag kendonow.
27 Mar ny'th eus an pygans,
prag y telledh dha weli dhe vos kemmerys
a-dhannos?
28 Na dhasle an orven koth
hag a veu settys gans dha dasow.
29 A welydh gour skentel yn y ober?
Ev a sev a-rag myghternedh;
ny sev a-rag tus kemmyn.

23 Pan esedhydh dhe dhybri gans rewlyas,
dissern dour an pyth usi a-ragos;
2 ha gorr kollell dhe'th vryansenn
mars os den gans ewl a voes.
3 Na yeun war-lergh boesow sawrek an rewlyas,
rag henn yw boes hag a doell.
4 Na lavur re rag mayth ylli ha bos rych,
bydh fur, ha hedh.

[5] Pan wel dha dhewlagas rychys, gyllys yw,
rag distowgh ev a gemmer diwaskell dhodho y honan,
ow nija avel er war-tu ha'n ebron.

[6] Na dheber bara an den kraf;
na yeun war-lergh y voes sawrek;

[7] rag avel den ow rekna an kost, yndella yth yw.
'Deber hag yv!' yn-medh ev dhis,
mes, nyns usi y golonn genes.

[8] Ty a hwyj an temmik re dhyb'sys,
ha skoellys vydh dha geryow hweg.

[9] Na gews yn klewans foll,
rag ev a dhispres doethter dha eryow.

[10] Na dhile men-kov koth,
na enter yn parkow omdhivasow.

[11] Rag aga Dasprenyas yw krev;
ev a bled aga hen er dha bynn.

[12] Dro dha golonn dhe dhyskans,
ha'th skovarn dhe eryow a wodhvos.

[13] Na skon a ri dyskybleth dhe vaw;
mara'n gweskydh gans gwelenn, ny verow.

[14] Mara'n gweskydh gans an welenn,
ty a with y enev dhiworth ifarn.

[15] Ow flogh, mars yw dha golonn fur,
ow holonn ynwedh a vydh lowen.

[16] Ow diwloneth a lowenha
pan wra dha dhiwweus kewsel an pyth yw ewn.

[17] Na as dha golonn dhe berthi avi a beghadoryon,
mes bes yn own an ARLOEDH oll an jydh.

[18] Y fydh termyn ow tos yn surredi,
ha ny vydh dha wovenek treghys dhe-ves.

19 Klew, ow mab ha bydh fur,
led dha golonn war an hyns ewn.
20 Na vydh yn mysk an dus yw omres dhe win,
nag yn mysk an dus a dheber re a gig;
21 rag an penn-medhow ha'n argasenn a dheu dhe voghosogneth,
ha kosk a'n gwisk yn kloutys.

22 Goslow orth dha das a'th tineythis,
ha na dhispres dha vamm pan vo hi koth.
23 Pren gwiryonedh ha na'n gwerth,
pren furneth, dyskans ha konvedhes.
24 Tas an den gwiryon a lowenha yn feur,
ha neb a dhineyth flogh fur a'n jevydh joy anodho
25 Re bo dha das ha'th vamm lowen,
ha re lowenhaho neb a'th omdhuk.

26 Ow mab, ro dhymmo vy dha golonn,
ha gwithes dha dhewlagas ow fordhow.
27 Rag hora yw pytt down,
ha benyn estren yw puth ynn.
28 Rag hi a gontrewayt avel lader,
hag a ynkress an avoutroryon yn mysk tus.

29 Piw a'n jeves guw? Piw a'n jeves galar?
Piw a'n jeves kedrynnow?
Piw a'n jeves goliow heb acheson?
Piw a'n jeves dewlagas wythiek?
30 An re hag a hok pell orth an gwin,
an re usi ow mos dhe assaya podigow a win kemmyskys.
31 Na vir orth gwin pan yw rudh,
pan derlenter y'n hanaf,
ow mos yn-nans yn smodh.

32 Y'n diwedh ev a vrath avel sarf,
hag a wan avel nader.
33 Dha dhewlagas a wel taklow astranj,
ha'th kolonn a gews lavarow treus.
34 Ty a vydh avel den a wrowedh yn kolonn an mor,
avel den a wrowedh war benn gwern.
35 Ty a lever, 'I a'm gweskis, mes ny berthis vy payn.
I a'm kronkyas, mes ny'n godhvev.
P'eur tifunav?
My a hwila diwes moy.'

24 Na borth avi a dhrogoberoryon,
na borth hwans dhe vos gansa.
2 Rag aga holonn a dhevis freudh,
ha'ga diwweus a gews a dhregynn.

3 Gans furneth chi yw drehevys,
ha gans konvedhes yth yw fondys.
4 Gans godhvos an stevellow yw lenwys
a rychys drudh ha teg a lies eghenn.
5 Gour fur yw kreffa ages gour a nerth,
ha gour gans godhvos agesso ev neb a'n jeves
galloes.
6 Rag dre gevarwoedhyans y hyllydh gwerrya,
hag yma budhogoleth yn palster a gonseloryon
7 Furneth yw re ughel rag den foll,
ha ny iger ev y anow y'n yet.

8 Neb a dewl droktra
a vydh henwys gwrier a dhregynn.
9 Towlow a follneth yw pegh,
ha'n skornyer yw tra gasadow dhe dus.

10 Mars os gyllys digolonnek yn jydh a anken,
tanow yw dha nerth.
11 Delirv an re yw draylys dhe-ves dhe'n mernans,
ha saw an re usi ow trebuchya troha dibennans.
12 Mar leverydh, 'Ny'n godhyen,'
a ny'n gwel ev neb a boes an kolonnow?
A ny'n goer ev neb a with dha enev?
A ny attal dhe dhen herwydh y oberow?

13 Ow mab, deber mel, rag da yw;
mel dhiworth an gribenn yw hweg dhe'th stevnik.
14 Yndella y fydh godhvos furneth dhe'th enev,
mara's kevydh, ty a' fydh gwaytyans ragos,
ha ny vydh dha wovenek treghys dhe-ves.

15 Na gontrewayt kepar ha tebelwas ryb trigva an den gwiryon;
na wra pylla y bowesva.
16 Rag den gwiryon a goedh seythgweyth ha sevel arta,
mes an debeles yw domhwelys gans droglamm.

17 Na lowenha pan goedh dha eskar,
ha na as dha golonn dhe vos lowen pan drebuch,
18 poken an ARLOEDH a'n gwell ha bos drok-pes,
ha treylya y sorr dhiworto.

19 Na breder drefenn tus dhrog.
Na borth avi orth an dhrogoberoryon.
20 Rag ny vydh dhe'n drogwas govenek rag an termyn a dheu.
Lugarn an debeles a vydh difeudhys.

21 Ow mab, porth own a'n ARLOEDH ha'n myghtern,
ha na omvysk gans an eyl na'y gila.

22 Rag aga therroes a dheu a-dhistowgh,
ha piw a woer an anfeusi a dheu dhiworta aga dew?

Lavarow Erell dhe'n Re Fur

23 Yma an re ma ynwedh dhe'n re fur.
Nyns yw ragvreusi da.
24 Neb a lever dhe'n den kablus, 'Ankablus os,'
a vydh milligys gans poblow, kuhudhys gans an kenedhlow.
25 Mes dhe'n re a'n keredh, y fydh delit,
ha bennath da a dheu warnedha.
26 Neb a re gorthyp ewn
a re dhis amm war an dhiwweus.

27 Darbar dha ober a-ves,
ha'y bareusi ragos y'n park,
ha wosa henna drehav dha ji.

28 Na vydh dustunier erbynn dha gentrevek heb acheson,
ha na gammled gans dha dhiwweus.
29 Na lavar, 'My a dhyght den arall par dell y'm dyght,
my a attal dhodho herwydh y weythres orthiv.'

30 My a dremenas park gour diek,
ha lowarth gour diboell;
31 hag ottava, gordevys o gans spern,
kudhys o gans linas,
ha'y fos a ven o terrys dhe'n dor.
32 Ena my a welas ha prederi anodho dour,
my a viras warnodho ha dyski anodho.
33 Nebes kosk, nebes hun,
nebes plegya an dhiwdhorn dhe bowes.

34 Yndella y teu boghosogneth warnas avel brybour,[a]
hag esow avel gour ervys.

Moy Lavarow Koth a Solomon

25 An re ma ynwedh yw lavarow koth a Solomon hag
a veu dasskrifys gans gwer Hezekia myghtern Yuda.

2 Glori Duw yw gwitha taklow kudhys,
mes glori myghternedh yw aga diskudha.

3 Avel an ebron yn ughelder, avel an nor yn downder,
yndella dres hwithra yw kolonn myghternedh.

4 Kemmer an plosedhes dhiworth an arghans,
hag yma dhe'n ser devnydh rag lester.

5 Yndella kemmer an debeles dhiworth lok an
myghtern,
ha'y dron a vydh fondys yn ewnhynseth.

6 Na wra bostya a-rag myghtern,
ha na sav yn tyller ugheloryon.

7 Gwell yw y fo leverys dhis, 'Deus yn-bann omma,'
ages ty dhe vos gorrys isella.

An taklow a wrug dha dhewlagas aga gweles –
8 na's dro yn fysk dhe'n vreuslys,

rag pandr'a wredh y'n diwedh
pan y'th sham dha gentrevek?

9 Dadhel dha gen gans dha gentrevek y honan,
ha na dhiskudh kevrin den arall,

10 poken nebonan neb a'th klew a dhre meth warnas,
ha ny vydh diwedh dhe'th trokhanow.

11 Ger kewsys a-dermyn
yw haval dhe avalow a owr settys yn arghans.

---

a 24:34 *avel brybour:* Amendys war-lergh Lko 6:11.

12 Avel skinenn a owr po tegenn a owr fin
yw keredh den fur dhe skovarn ow koslowes.
13 Avel yeynder ergh yn jydh an drevas
yw kannas lel dhe'n re a'n dannvon;
ev a dhisygh spyrys y vestrysi.
14 Avel kommol ha gwyns heb glaw
yw gour a vost a ro, heb y ri.
15 Gans perthyans y hyllir dynya rewler,
ha taves medhel a yll terri eskern.
16 Mar kevydh mel, deber kemmys a vydh lowr ragos,
poken, ow pos lenwys ganso, ty a'n hwyj.
17 Gwayt may fo dha droes boghes venowgh yn chi dha
gentrevek,
poken gyllys skwith genes ev a vydh, hag ev a'th
kas.
18 Fust, kledha po seth lymm
yw neb a dheg fals dhustuni erbynn kentrevek.
19 Avel dans brew po troes klof
yw fydhyans yn den dislel y'n termyn a dhregynn.
20 Avel onan a dhiwisk kweth yn jydh yeyn,
hag avel aysel dinewys war woli,[a]
yw kaner a ganow dhe golonn drist.

21 Mara'n jeves dha eskar nown, ro dhodho bara dhe
dhybri,
ha mara'n jeves syghes, ro dhodho dowr dhe eva.
22 Rag ty a raghell kolennow bew war y benn,
ha'n ARLOEDH a'th wober.
23 Gwyns an gledhbarth a dhre glaw,
ha taves spitus a dhre semlans serrys.
24 Gwell yw triga yn kornell a'n to
ages triga yn chi war-barth gans gwreg gavyllek.

---

a 25:20 *woli:* Amendys. Ebrow *lisiw.*

25 Avel dowrow yeyn dhe neb a'n jeves syghes,
yndella yw nowodhow da a vro bell.
26 Avel fenten leysek po puth stronk
yw den gwiryon a ombleg dhe debelwas.
27 Nyns yw da dybri meur a vel,
ha nyns yw glori tus dhe hwilas aga glori aga honan.
28 Avel sita felsys hy fosow
yw den na'n jeves omvaystri.

26 Avel ergh yn hav ha glaw yn trevas,
yndella nyns yw enor gwiw rag foll.
2 Avel golvan ow ternija, avel gwennel ow nija,
ny dheu molleth heb kaws dhe bowes.
3 Hwypp rag margh, fronn rag asen,
ha gwelenn rag keyn fellyon.
4 Na worthyp dhe foll herwydh y follneth,
poken ty ynwedh a vydh foll.
5 Gorthyp dhe foll herwydh y follneth,
po ev a fydh fur yn y dewlagas y honan.
6 Avel treghi an dhewdroes po eva freudh
yw dannvon messaj dre leuv foll.
7 Diwarr den evredhek a greg yn lows:
yndella yw lavar koth yn ganow fellyon.
8 Avel neb a gelm men yn towlbrenn
yw ri enor dhe foll.
9 Avel spern yn dorn penn-medhow,
yndella yw lavar koth yn ganow foll.
10 Avel sether neb a woli pub huni
yw neb a arveth foll po penn-medhow usi tremena.
11 Avel ki hag a dhehwel dh'y hwyj,
yw foll neb a dhehwel dh'y follneth.

12 A welydh gour neb yw fur yn y dhewlagas y honan?
Yma moy govenek rag foll ages dell eus ragdho.

13 An den diek a lever, ‘Yma lew y’n fordh!
Yma lew y’n stretow!’
14 Par dell dreyl daras war y vedyneryow,
yndella y treyl den diek war y weli.
15 An den diek a dhrogh y leuv y’n skudell,
ha re skwith yw dh’y dri arta dh’y anow.
16 An den diek yw furra yn y dhewlagas y honan
ages seyth den a worthyp gans doethter.

17 Kepar ha den a dhalghenn ki gwyls er an dhiwskovarn
yw tremenyas a vell yn kedrynn den arall.

18 Avel muskok a dewl yttewi,
sethow, ha mernans,
19 yndella yw neb a doell y gentrevek
hag a lever, ‘Nyns esov marnas ow kul ges!’
20 Rag fowt keunys, tan a verow,
ha le ma nag eus kyhwedhler, strif a hedh.
21 Avel glowbrenn dhe regydh, ha prenn dhe dan,
yndella yw gour kavyllek dhe enowi strif.
22 Geryow hwystrer yw haval dhe demmigow sawrek;
i a yn-nans dhe rannow a-bervedh an korf.
23 Avel gwedrans ow kenna seth a bri
yw gweusyow ter ha tebel golonn.
24 Den spitus a dholos gans y dhiwweus
yn kettermyn ow kwitha toell a-berth ynno.
25 Pan gews yn kuv, na grys dhodho,
rag yma seyth tra gasadow yn y golonn.
26 Kynth yw y gas kudhys gans gil,
y dhroktra a vydh diskudhys y’n kuntelles.

27 Neb a bal pytt a goedh ynno,
ha mar rol men, ev a rol war-dhelergh warnodho.
28 Taves gowek a gas an re a wra aga arvedh,
ha ganow fekyl a dhre terroes.

27 Na vost a-dro dhe a-vorow,
rag ny wodhes pandr'a dhre unn jydh.
2 Gas dhe dhen arall dha wormel, a-der dha anow dha honan;
estren, a-der dha dhiwweus dha honan.

3 Men yw poes ha tewes a'n jeves poesedh,
mes an negh gwrys gans foll yw poessa ages aga dew.
4 Konnar yw fell ha sorr a feth,
mes piw a yll sevel orth avi.
5 Keredh igor yw gwell
ages kerensa yn-dann gel.
6 Lel yw goliow kar,
mes pals yw ammow eskar.
7 Kas yw mel dhiworth an gribenn dhe neb yw leun,
mes dhe neb a'n jeves nown, pup-tra hwerow yw hweg.
8 Avel edhen a wander a'y neyth
yw gour a wander a'y dyller.
9 Melyseth ha frankynkys a wra an golonn lowen,
mes an enev yw terrys dhe demmyn gans govisyon.[a]
10 Na forsak dha goweth na koweth dha das;
ha na enter dhe ji dha vroder yn jydh dha derroes.
Gwell yw kentrevek eus yn ogas
ages broder eus pell.

---

a 27:9 Amendys war-lergh an Septuagint.

11 Bydh fur ow mab ha lowenha ow holonn,
rag may hylliv gorthybi dhe'n re a'm arvreus.
12 An den doeth a wel peryll hag a omgudh,
mes an re sempel a yn-rag hag a be an pris.
13 Kemmer dillasenn an den a's ros avel goestel rag estren;
syns hi avel gaja mar peu gwrys rag alyon.
14 Neb a vennik y gentrevek gans lev ughel,
ow sevel myttin a-varr,
synsys vydh avel molleth.

15 Deverans heb hedhi yn jydh glawek,
ha gwreg gavyllek yw kehaval.
16 Hy fronna yw kepar ha fronna an gwyns,
po synsi olew y'n dhorn dhyghow.
17 Horn a lymm horn,
yndella den a lymm skians den arall.
18 Neb a with figbrenn a dheber y froeth,
ha neb a with y vester a vydh enorys.
19 Dell dhastewynn dowr an fas,
yndella y hwra kolonn den dhe dhen arall.
20 Ifarn hag Abaddon, nevra ny's teves lowr;
ha ny'n jeves dewlagas mab-den lowr.
21 An teudhlester yw rag arghans, ha'n forn yw rag owr,
yndella yw gour prevys dre vos gormelys.
22 Mar prewydh den foll yn morter
war-barth gans greun barlys gans hordh brewi,
nyns a y follneth dhiworto.

23 Godhvydh yn ta studh dha flokkys;
sett dha golonn war an gever a'th eus.
24 Rag ny bes tresor bys vykken,
na ny bes kurun a henedh dhe henedh.

25 Pan yw gyllys an foen, ha'n aswels a dheu,
ha'n losow war an menydhyow re beu kuntellys,
26 an eyn a brovi dha dhillas,
ha'n gever a brovi pris park.
27 Y fydh leth lowr a'n gever rag dha voes,
ha rag boes dha deylu
ha sosten rag dha vaghtethyon.

28 An debeles a fi dhe'n fo pan nag eus helghyas,
mes an re wiryon yw maga hardh avel lew.
2 Pan wra gwlaskor rebellya
yma dhedhi lies rewler;
mes gans rewler poellek, adhyskys,
faster an wlaskor a bes.
3 Gour boghosek hag a arwask an voghosogyon
yw avel glaw tynn na as trevas.
4 An re a forsak an lagha a wormel an tebelwas,
mes an re yw gostydh dhe'n lagha a striv er aga fynn
5 Ny gonvedh gwer dhrog gwirvreus,
mes an dus a hwila an ARLOEDH a gonvedh puptra oll.
6 Gwell yw den boghosek a gerdh yn tivlam
ages bos kamm yn y fordhow, hag ev rych.
7 Neb a with an lagha yw mab fur,
mes neb yw koweth gargasennow a dhre sham dh'y das.
8 Neb a voghha y rychys der oker ha moghheans
a'n kuntell a-barth den arall a vydh hegar dhe'n voghosogyon.
9 Mar treyl nebonan y skovarn ma na glewo an lagha,
y bysadow yw tra gasadow hogen.

10 Neb a gammled an re ewnhynsek yn fordh vil
a goedh yn y bytt y honan,
mes an re dhinamm a gyv eretons da.

11 An gour rych yw fur yn y dhewlagas y honan,
mes an den boghosek ha poellek a yll y dhiskudha.

12 Pan yw an re wiryon fest heudhik, yma glori meur,
mes pan drygh an debeles tus a omgudh.

13 Ny sewen neb a gudh y gammweythresow,
mes neb a's avow ha forsakya a'n jevydh mersi.

14 Gwynnvys an den neb a'n jeves own pup-prys,
mes neb yw kales y golonn a goedh yn anfeus.

15 Avel lew owth usa po ors owth omsettya
yw drog rewler war bobel boghosek.

16 Rewler heb konvedhes a gyv dre nerth,
mes neb a gas gwayn anewn a'n jevydh bewnans
hir.

17 Den hag yw beghys gans skoellya goes neb den,
re hwillo skovva y'n pytt;
na res nagonan gweres dhodho.

18 Neb a gerdh yn tivlam a vydh saw,
mes neb a hol fordhow kamm a goedh yn pytt.

19 Neb a wonedh y dir a'n jevydh meur a vara,
mes neb a hol gweythresow euver a'n jevydh meur
a voghosogneth.

20 An gour a lenduri a'n jevydh meur a vennathow,
mes neb a fysk dhe vos rych ny vydh heb
kessydhyans.

21 Nyns yw ragvreusi da,
byttegyns a demmik a vara gour a gammwra.

22 Gour pith a fysk dhe vos rych,
ha ny woer ev y teu boghosogneth warnodho.

23 Neb a geredh den a gyv moy a favour a-wosa
ages an den a fekyl gans y daves.

24 Neb a lader a'y das po a'y vamm
hag a lever, 'Nyns yw henna kammweythres,'
yw keskoweth dhe dhen a dhistru.
25 An den kraf a dhifun strif,
mes neb a drest y'n ARLOEDH a vydh golusegys.
26 Neb a drest yn y golonn y honan yw foll,
mes neb a gerdh yn furneth a vydh saw.
27 Neb a re dhe'n voghosogyon, ny'n jevydh edhomm,
mes neb a gudh y dhewlagas a'n jevydh
mollothow pals.
28 Pan drygh an debeles tus a omgudh,
mes pan verwons an re wiryon a ynkress.

29 Gour neb yw keredhys fest yn fenowgh, hag a bes
kales y gilbenn,
a vydh brewys distowgh, ha ny vydh eli.
2 Pan ynkress an re wiryon, an bobel a lowenha,
mes pan y'n jeves tebelwas an rewl, an bobel a gyn.
3 Neb a gar furneth a wra y das lowen,
mes neb yw koweth horys a skoell y arghans.
4 Dre wirvreus myghtern a re faster dhe'n vro,
mes neb a wra gorholedhow poes a's distru.
5 Gour neb a flatter y gentrevek
a les roes rag y dhewdroes.
6 Yn offens an tebelwas yma antell,
mes an den gwiryon a gan hag a lowenha.
7 An den gwiryon a aswonn gwiryow an voghosogyon;
ny dheur mann dhe'n tebelwas an aswonnvos ma.
8 An skornyoryon a fagel sita,
mes an re fur a dreyl sorr dhe-ves.
9 Mara'n jeves gour fur ken gans gour foll,
yma predheges ha skorn, ha nyns eus kalmynsi.

10 Gwer woesek a gas an den divlam,
hag i a hwila bewnans an re ewnhynsek.
11 An den foll a leun dhiskwa y sorr,
mes an den fur a'n fronn.
12 Mar koslow rewler orth gow,
y soedhogyon oll a vydh tebelwesyon.
13 An den boghosek ha'n arwasker yw parow,
an ARLOEDH a re golow dhe dhewlagas an dhew.
14 Mar kwra myghtern breusi an voghosogyon gans gwirder,
y dron a vydh fastys bys vykken.
15 An welenn ha'n geredh a re furneth,
mes flogh gesys heb dyskybleth a dhre meth dh'y vamm,
16 Pan sewen an debeles, kammweythres a ynkress,
mes an re wiryon a vir war aga diswrians.
17 Keredh dha vab hag ev a re dhis powes;
i a re delit dhe'th enev.
18 Le ma nag eus profoesa, an bobel a dewl fronn dheves,
mes gwynn y vys neb a with an lagha.
19 Dre eryow ny yll servyas bos dyskyblys,
rag kyn konvedh, nyns yw gostydh.
20 A welydh gour yw fysk yn y eryow?
Yma moy a wovenek rag foll ages rag nebonan a'n par na.
21 Neb a jersh y servyas a'y flogholeth,
a'n kyv tont wortiwedh.
22 Gour konneryek a dhifun strif,
ha den skav dhe serri a wra lies kammweythres.
23 Goeth den a'n dre isel,
mes neb yw uvel yn spyrys a'n jevydh enor.

24 Keskal lader a gas y vewnans y honan,
ev a glew an molleth mes ny dhiskwa ev travyth.
25 Own den a sett antell,
mes neb a drest y'n ARLOEDH yw saw.
26 Lies a hwila favour rewler,
mes yth yw dhiworth an ARLOEDH y kyv gour
gwirvreus.
27 Gour anewn yw tra gasadow dhe'n re wiryon,
mes an re ewnhynsek yw tra gasadow dhe'n
tebelwas.

Lavarow Agur

30 Lavarow Agur mab Yake. Dargan an gour ma dhe
Ithiel, dhe Ithiel hag Ukal.
2 Re dalsogh ov yn sur dhe vos gour;
Ny'm beus konvedhes denel.
3 Ny dhyskis furneth,
na ny'm beus godhvos a'n Sans.
4 Piw a yskynnas dhe nev hag a dhiyskynnas?
Piw a guntellas an gwyns yn palv y dhorn?
Piw a vaylyas an dowrow yn dillasenn?
Piw a fondyas oll pennow an norvys?
Pyth yw y hanow, ha pyth yw hanow y vab?
Yn sur, ty a woer!

5 Pub ger a Dhuw yw purhes,
skoes ywa dhe'n re a hwila skovva ynno.
6 Na geworr travyth dh'y eryow,
poken ev a'th keredh ha ty a vydh prevys gowek.

7 Dew dra a bysav dhiworthis;
na's nagh dhymmo vy kyns my dhe verwel:

[8] Gorr pell dhiworthiv falsuri ha gow,
na ro dhymmo vy naneyl boghosogneth na rychys;
mag vy gans an boes anodho ma'm beus edhomm,
[9] poken lenwys vydhav hag y'th naghav
hag y lavarav, 'Piw yw an ARLOEDH?'
Po y fydhav boghosek ha ladra,
ha disakra hanow ow Duw.

[10] Na sklander gwas dh'y vester,
poken an gwas a'th volleth ha ty a vydh synsys
kablus.
[11] Yma re hag a volleth aga thas
ha na vennik aga mamm.
[12] Yma re yw pur yn aga dewlagas aga honan,
mes nyns yns i glanhes a'ga fodredhes.
[13] Yma re – ass yw ughel aga dewlagas,
ass yw kroghen aga dewlagas drehevys ughel!
[14] Yma re, mayth yw aga dyns kledhedhyow,
hag avel kellylli yw aga diwen
dhe dhybri an voghosogyon a-dhiwar an norvys,
an edhommogyon dhiworth mab-den.

[15] Yma gel ha dhedhi diw vyrgh,
'Ro, ro,' i a gri.
Yma tri thra na gyv lowr nevra;
yma peswar tra na lever nevra, 'Lowr:'
[16] ifarn, torr wownagh,
dor nag yw gwalghys nevra a dhowr
ha'n tan na lever nevra, 'Lowr.'

[17] An lagas hag a dhispres tas
hag a skorn bos gostydh dhe vamm
a vydh pigys yn-mes gans marghvrini an nans
ha dybrys gans an eryon.

18 Yma tri thra yw re varthys ragov,
peswar na'm beus aga honvedhes:
19 fordh er y'n ebron,
fordh sarf war garrek,
fordh gorhel war an keynvor,
ha fordh gour gans mowes.

20 Hemm yw fordh avoutres:
hi a dheber hag a sygha hy ganow
ha leverel, 'Ny wrug vy drog vyth.'

21 Yn-dann dri thra an norvys a dhegren,
yn-dann beswar ny'n jeves sevel:
22 keth pan a ha bos myghtern,
foll pan yw gwalghys a voes;
23 benyn nag yw kerys pan gyv hi gour,
ha maghteth pan gyv hi le hy mestres.

24 Yma peswar tra y'n norvys yw byghan,
mes fur dres eghenn yth yns:
25 an moryon yw pobel nag yw krev,
byttegyns i a guntell boes y'n hav;
26 an broghes yw pobel heb galloes,
byttegyns i a wra aga annedhow y'n karregi.
27 Ny's teves an lokustes myghtern,
byttegyns i oll a geskerdh rynnys yn bagasow;
28 y hyllir synsi pedresyf y'n dorn,
byttegyns kevys yw yn palesyow myghternedh.

29 Tri thra yw teg yn aga herdhes,
peswar yw teg yn aga gwayans:
30 an lew hag yw an kreffa yn mysk bestes gwyls
ha na fi dhe'n fo a-rag onan anedha;

31 an kulyek ow payoni, an bogh,
ha myghtern gans y lu a-dro dhodho.[a]

32 Mars es foll, owth omughelhe,
mars eses ow tevisya drog,
gorr dha dhorn war dha anow.
33 Rag par dell dreyloubir leth rag gul kowles,
ha dell weskir an troen dhe wul goes,
yndella movya sorr a wra strif.

Dyskas Mamm Myghtern Lemuel

31 Lavarow myghtern Lemuel, dargan a dhyskas y vamm dhodho.

2 Pandra, ow mab? Pandra, mab ow thorr?
Pandra, mab ow ambosow?
3 Na ro dha nerth dhe venynes,
na dha fordhow dhe'n pyth a dhiswra myghternedh.
4 Ny dhelledh dhe vyghternedh, a Lemuel,
ny dhelledh dhe vyghternedh eva gwin,
po rewlysi dhe yeuni war-lergh korev;
5 poken i a yv hag ankevi an taklow a veu ordenys,
hag a gammdreyl gwir an voghosogyon.
6 Ro korev dhe'n re usi yn eneworres,
ha gwin dhe'n re usi yn hwerowder an enev.
7 Evens hag ankevi aga boghosogneth,
ha perthi kov a'ga ahwer na fella.
8 Igor dha anow a-barth an den avlavar,
rag gwir an re yw gorrys yn anles.
9 Igor dha anow, breus yn ewn,
ha pled ken an edhommek ha'n boghosek.

---

a 30:31 *gans y lu a-dro dhodho:* Styr an Ebrow yw ankler.

Gwreg Dha

10 Gwreg abel, piw a yll hy havoes?
Hy bri yw druttha ages koral.

11 Kolonn hy gour a's teves fydhyans ynni,
ha ny fyll gwayn vyth dhodho.

12 Hi a dhiskwedh da dhodho, a-der drog,
oll dydhyow hy bewnans.

13 Hi a hwila gwlan ha lien,
hag a ober gans diwleuv volonjedhek.

14 Hi yw avel gorholyon an marchont,
hi a dhre hy boes a dylleryow pell.

15 Hi a sev yn-bann pan yw hwath nos,
hag a bareus boes rag hy theylu,
hag oberennow rag hy maghtethyon.

16 Hi a ombreder a-dro dhe bark ha'y brena;
gans gober hy diwleuv hi a blans gwinlann.

17 Hi a wrogys hy diwglun gans nerth,
hag a wra may fo hy diwvregh grev.

18 Hi a surha bos gwayn da dh'y henwerth;
ny vydh hy lugarn difeudhys nosweyth.

19 Hi a worr hy diwleuv dhe'n gygel,
ha'y diwleuv a syns an werthys.

20 Hi a iger hy leuv dhe'n voghosogyon,
hag ystynn hy diwleuv dhe'n edhommogyon.

21 Ny's teves hi own rag hy theylu pan wrer ergh,
rag oll hy theylu yw gwiskys yn pann kogh.

22 Hi a wra rygdhi hy honan kolghesow,
hy dillas yw sendal ha purpur.

23 Hy gour yw aswonnys yn yetow an sita,
pan esedh yn mysk henavogyon an tir.

24 Hi a wra dillasennow a lin hag a's gwerth;
hi a brovi grogysyow dhe'n varchons.

25 Nerth ha dynita yw hy dillas,
ha hi a hwerth orth an termyn a dheu.
26 Hi a iger hy ganow gans furneth,
hag yma an dyskans a dregeredh war hy thaves.
27 Hi a with war negys hy theylu,
ha ny dheber an bara a dhiekter.
28 Hy fleghes a sev hag a's henow gwynnvys,
ha'y gour ynwedh, hag ev a's gormel:
29 'Lies benyn re wrug yn ta,
mes ty re's tremenas oll.'
30 Gras a doell, ha tekter yw euver,
mes benyn a berth own a'n ARLOEDH yw dhe vos
gormelys.
31 Ro dhedhi rann a froeth hy diwleuv,
ha re's gormello hy oberennow y'n yetow.

EKKLESIASTES
PO AN PREGOWTHER

Chaptra 1
Prolog: Pup-tra Yw Euver Raglavar
Chaptra 2
Hwithrans a-dro dhe Blesour
Hwithrans a-dro dhe Furneth ha Follneth
Chaptra 3
Yma Prys Gwiw rag Pup-tra
Gwirvreus hag Anewnder
Chaptra 4
Euveredh Lavur
Chaptra 5
Euveredh Yw Geryow Pals
Chaptra 6
Ny Yll Sewena Lenwel Enev Mab-den
Chaptra 7
Breus a-dro dhe Dhydhyow Anken
Breus a-dro dhe Ewnder hag Anewnder
Chaptra 8
Breus a-dro dhe Dus Fur ha Myghternedh
Kudynnow a-dro dhe Gessydhyans
Chaptra 9
Ny Woer Mab-den an Pyth a Dheu
Furneth Yw Gwell es Follneth
Chaptra 10
Chaptra 11
Bara war an Dowrow
Yowynkneth ha Kothni
Chaptra 12
Epilog

Prolog: Pup-tra Yw Euver

1 Geryow an Pregowther,[a] mab Davydh, myghtern yn Yerusalem.

2 Euveredh a euveredh, yn-medh an Pregowther,
euveredh a euveredh, pup-tra yw euver.

3 Pandr'yw an gwayn dhe vebyon den der oll aga ober kales
a wrons i dhe oberi omma yn-dann an howl?

4 Henedh a dremen ha henedh a dheu,
mes an norvys a dhur bynitha.

5 An howl a dhrehav ha'n howl a sedh,
ev a fisten dh'y le may trehav anodho arta.

---

a 1:1 *an Pregowther:* Po *Hembrenkyas an Kuntelles.*

6 Dhe'n dhyghowbarth y hwyth an gwyns,
hag a dreyl dhe'n gledhbarth;
a-dro hag a-dro y treyl,
ha dehweles, ow mos a-dro arta yn y hynsyow.
7 An goverow oll a res dhe'n mor,
byttegyns nyns yw an mor leun nevra:
dhe'n tyller may hwre an goverow resek anedha kyns,
y hwrons i resek arta
8 Oll an taklow ma yw skwithus:
ny yll denvyth kewsel a-dro dhedha.
Nyns yw an lagas gwalghys gans gweles,
na'n skovarn gorlenwys gans klewes.
9 An pyth re hwarva, an keth henna a hwyrvydh arta;
ha'n pyth re beu gwrys, an keth henna a vydh
gwrys arta,
ha nyns eus travyth nowydh yn-dann an howl.
10 Eus neppyth may hyllir leverel a-dro dhodho,
'Otta, nowydh yw hemma'?
Nag eus, seuladhydh ev re beu,
pell kyns agan oes ni.
11 Nyns eus kov a'n taklow usi passyes;
na ny vydh a'n taklow hwath dhe dhos,
ny vydhons i kovhes gans an
re a dheu a-wosa.

Raglavar

12 My, an Pregowther, my re beu myghtern war Ysrael, yn Yerusalem, 13 ha my a settyas ow brys yn furneth dhe hwilas ha hwithra pup-tra re beu gwrys yn-dann nev. Beghus yw an ober re ros Duw dhe vebyon den, gans meur a daklow dhe wul. 14 My re welas pup-tra yw gwrys yn-dann an howl: hag otta, yth yw oll hemma euveredh ha chasya war-lergh an gwyns.

15 An pyth yw kamm ny yllir y wul kompes:
an pyth a fyll ny yllir y rekna.

16 My a leveris y'm kolonn, 'My re dheuth ha bos meur, ha
furra ages oll an re esa dres Yerusalem kyns ow thermyn vy:
ow holonn re brederis a furneth ha skians.' 17 Ytho my a settyas
ow brys dhe wodhvos furneth ha dhe gonvedhes muskokter ha
follneth; ha my a wodhva hemma ynwedh dhe vos yeuni war-
lergh an gwyns.

18 Rag yn palster a furneth yma meur a dhuwon,
ha seul a guntell godhvos a guntell poen.

Hwithrans a-dro dhe Blesour

2 My a leveris y'm kolonn, 'Deus, my a vynn dha brevi
gans plesour rag gweles mars yw hemma 'vas,' hag
otta, hemma ynwedh yw euveredh. 2 A-dro dhe hwarth yn-
medhav, 'Follneth yw,' hag a-dro dhe blesour, 'Pandr'a amont
hemma?' 3 My a hwilas y'm kolonn dhe blesya ow horf[a] gans
gwin – gidys y'm brys gans furneth – ha dhe settya dalghenn
yn follneth bys pan welvydhav pandr'yw da rag mebyon den
dh'y wul yn-dann nev dres an nebes dydhyow a'ga bewnans.
4 My a balshas ow rychys, my a dhrehevis chiow ragov vy ow
honan ha plansa gwinlannow ragov vy ow honan. 5 My a wrug
ragov vy ow honan lowarthyow ha lies paradhis, ha plansa
ynna pub eghenn a frutwydh. 6 My a wrug dowrarghow ragov,
rag dowrhe dhiworta koeswik a wydh ow klasa. 7 My a brenas
kethyon ha maghtethyon, ha dhymmo vy yth o an gethyon a
veu genys y'm chi vy. Y'm bo ynwedh moy gwarthek ha moy
greow es dell bewo an re esa yn Yerusalem kyns ow thermyn
vy; 8 my a vernyas hag arghans hag owr ragov vy ow honan, ha
tresor a vyghternedh ha ranndiryow; my a gavas ragov vy ow
honan kanoryon ha kanoresow, war-barth ha'n pyth a re delit
dhe vebyon den – harim a iswragedh teg.

9 Yndella my a dheuth ha bos bras, brassa es dell o oll an
re esa yn Yerusalem kyns ow thermyn vy; hag ow furneth a

---

a 2:3 *dhe blesya ow horf:* Ebrow *dhe denna ow hig.*

sevi rybov. [10] Pypynag a bysis ow dewlagas, ny skonis vy a'y ri dhedha, na ny skonis a ri plesour vytholl dhe'm kolonn. Ytho lowen o ow holonn drefenn oll ow lavur, ha hemm o ow gober rag oll ow lavur. [11] Ha my a viras orth pup-tra re wrug ow diwleuv, ha'n lavur a wrug vy dhe oberi, hag otta, pup-tra yw euveredh ha chasya war-lergh an gwyns, ha nyns eus gwayn yn-dann an howl.

Hwithrans a-dro dhe Furneth ha Follneth

[12] My a dreylyas dhe wodhvos furneth ha dhe gonvedhes muskokter ha follneth. Mes pandr'a yll gul an den a dheu wosa an myghtern, saw an dra re beu gwrys kyns? [13] Ena my a welas bos gwayn dhe furneth moy ages henna dhe follneth, kepar dell yw gwayn an golow moy es henna dhe'n tewlder:

[14] An den fur – yma y dhewlagas yn y benn,
mes an foll a gerdh yn tewlder.

Byttegyns my a welas an keth tenkys dhe goedha warnedha aga dew.

[15] Ytho my a leveris y'm kolonn, 'An pyth a hwyrvydh dhe'n foll, an keth henna a hwyrvydh dhymmo vy. Dhe bana borpos ytho y teuth vy ha bos mar fur?' Hag y'm kolonn my a leveris, 'Hemma ynwedh yw euveredh.' [16] Ny vydh kov bys vykken naneyl dhe'n den fur, na dhe'n den foll, rag peub a vydh ankevys y'n dydhyow a dheu. Ass wra an den fur merwel kepar ha'n foll! [17] Ytho my a gasas bewnans, rag poenvos dhymm yw pup-tra yw gwrys omma yn-dann an howl, drefenn bos pup-tra euveredh ha chasya war-lergh an gwyns.

[18] Ha my a gasas oll ow lavur a wrug vy dhe oberi yn-dann an howl, rag my dhe asa y frut dhe dhen a dheu wosa ow thermyn vy. [19] Ha piw a woer mar pydh an den na po fur po foll? Byttegyns ev a wra maystri war frut ow lavur oll a wrug vy dhe oberi mar fur yn-dann an howl. Hemma ynwedh yw euveredh. [20] Ena my a dreylyas hag a asas ow holonn dhe goedha yn desper a-dro dhe'm lavur a wrug vy dhe oberi yn-dann an howl. [21] Rag den a yll gul y ober gans furneth ha gans godhvos ha gans sleyghneth, byttegyns res yw dhodho ri y rann dhe dhen

na oberis ragdho. Hemma ynwedh yw euveredh ha drog euthyk bras. [22] Pandr'a gyv den dhiworth oll y lavur ha dhiworth oll yeunadow y golonn a wra ev dhe oberi yn-dann an howl? [23] Rag oll y dhydhyow yw poen, ha'y ober yw keudh; ha hwath yn nos ny yll y golonn powes. Hemma ynwedh yw euveredh.

[24] Nyns eus travyth gwell rag den ages dybri hag eva, ha bos lowen yn y lavur. Ynwedh my re welas hemma dhe dhos dhiworth leuv Duw. [25] Rag hebdho piw a yll dybri, ha piw yll kavoes plesour? [26] Rag dhe neb yw plegadow dhodho, Duw a re furneth ha godhvos ha plesour, mes dhe'n peghador ev a re an oberenn a guntell ha bernya rychys hag ena dhe ri an keth henna dhe biwpynag a vo plegadow dhe Dhuw. Hemma ynwedh yw euveredh ha chasya war-lergh an gwyns.

Yma Prys Gwiw rag Pup-tra

3 Dhe bup-tra yma termyn ordenys ragdho ha prys gwiw
dhe bub ober yn-dann an nevow.
[2] Prys dineythi ha prys merwel;
prys plansa ha prys diwreydhya an pyth yw plynsys.
[3] Prys ladha ha prys sawya;
prys terri dhe'n leur ha prys drehevel.
[4] Prys dagrewi ha prys hwerthin;
prys kyni ha prys donsya.
[5] Prys skoellya meyn a-les, ha prys aga bernya;
prys byrla ha prys skonya a vyrla.
[6] Prys hwilas, ha prys kelli;
prys gwitha ha prys tewlel dhe-ves.
[7] Prys frega ha prys gwrias;
prys tewel ha prys kewsel.
[8] Prys kara ha prys kasa;
prys bresel ha prys kres.

[9] Pana wayn a gyv an oberer der oll y lavur? [10] My re welas an ober re ros Duw dhe vebyon den, gans meur a daklow dhe wul. [11] Duw re wrug pup-tra dhe vos teg yn y brys gwiw, mes ynwedh ev re worras konvedhes yn kolonn mebyon den a dermyn ow

tremena trank heb worfenn, ma na allons i diskudha an ober a
wrug Duw a-dhiworth an dalleth bys yn diwedh aga bewnans.
12 My re wodhva nag eus travyth da rag mebyon den marnas
bos heudhik ha gul da hedre vons bew, 13 pub den dhe dhybri
hag eva, ha bos lowen yn oll y lavur; hemm yw ro Duw. 14 My
re wodhva pup-tra a wra Duw dhe dhurya bynitha. Ny yll bos
travyth keworrys dhodho, na ny yll bos travyth kemmerys dhe-
ves dhiworto. Yndella re wrug Duw, rag may hwrello tus perthi
own anodho. 15 An pyth re hwarva, an keth henna re beu gwrys
kyns; ha'n pyth a hwyrvydh, an keth henna re beu gwrys kyns,
rag Duw a hwila an pyth re beu kelys.

Gwirvreus hag Anewnder

16 My a welas neppyth ken yn-dann an howl. Yn le gwirvreus
yth esa sherewneth, hag yn le ewnder yth esa kammhynseth.
17 My a leveris y'm kolonn, 'Duw a vreus ha'n re wiryon ha'n
debeles; rag yma termyn gwiw rag pub ober, ha prys breus rag
pub gwrians.' 18 My a leveris y'm kolonn, 'Hemm yw a-barth
mebyon den, may hallo Duw aga frevi, ha diskwedhes dhedha
aga bos aga honan haval dhe'n bestes.' 19 Drefenn an keth tra
yw tenkys mebyon den ha tenkys bestes. Kepar ha dell verow
an eyl, yndella y ferow y gila; an dhew a'n jeves an keth anall.
Nyns eus gwayn dhe vebyon den war an bestes, rag bos pup-
tra euveredh. 20 An dhew a dhe'n keth tyller: an dhew a dheu
dhiworth an doust, ha dhe'n doust an dhew a dhehwel. 21 Piw
a woer spyrys mebyon den dhe yskynna yn-bann, ha spyrys an
bestes dhe dhiyskynna yn-nans y'n dor? 22 Ytho my a welas
nag eus travyth gwell rag den ages lowenhe yn y lavur, rag
bos henna y rann; rag piw a yll diskwedhes dhodho an pyth a
hwyrvydh wosa y dermyn ev?

Euveredh Lavur

4 Ytho my a dreylyas arta dhe weles oll an arwask yw
gwrys yn-dann an howl. Hag otta, dagrow an dus
arweskys: ny's teves konforter; denvyth ny's delirv dhiworth
nerth aga arwaskoryon; ny's teves konforter. 2 Ytho my a
wormolas an re varow neb yw gyllys seulabrys dhe ankow moy

ages an re neb yw hwath yn few. [3] Mes gwell ages an dhew
ma yw neb na veu genys hwath, drefenn na wrug ev gweles an
drogober yw gwrys yn-dann an howl.

[4] Ha my a welas oll an trobel hag oll an sleyghneth yn lavur
ow tos dhiworth avi den erbynn y gentrevek. Hemma ynwedh
yw euveredh ha chasya war-lergh an gwyns.

[5] An foll a bleg y dhiwleuv
hag a dheber y gig y honan.

[6] Gwell yw unn dornas gans kosoleth
ages dew dhornas leun a lavur
ha chasya war-lergh an gwyns.

[7] Ha my a dreylyas ha gweles ken tra euver yn-dann an howl:
[8] yma nebonan heb koweth, ny'n jeves naneyl mab na broder,
ha nyns eus diwedh dhe oll y lavur, ha nyns yw y lagas gwalghys
gans rychys. Ev a gyn, 'Rag piw yth esov vy owth oberi, ha
plesour ow fyllel dhe'm enev?' Hemma ynwedh yw euveredh
ha lavur beghus.

[9] Dew dhen yw gwell es onan, drefenn i dhe alloes kavoes
pewas da dhiworth aga ober. [10] Rag mar koedhons i, an eyl a
wra drehevel y gila, mes go-ev a goedh ha ny'n jevydh denvyth
a yll y weres ow tassevel. [11] Ynwedh, mar krowedh dew dhen
war-barth, y's teves toemmder, mes fatell yll unn den kavoes
toemmder? [12] Ha kyn hyll den fetha unn den yw a'y honan, dew
dhen a yll sevel orto. Kordenn driflek ny yll bos terrys yn skon.

[13] Gwell yw den yowynk ha boghosek ha fur ages myghtern
koth ha foll, neb na vynn koela orth gwarnyans na fella. [14] Rag
mes a brison y teuth ev rag dos ha bos myghtern, kyn fe ev
genys boghosek yn y ruvaneth y honan.[a] [15] My re welas oll an re
vew neb a gerdh yn-dann an howl, war-barth ha'n nessa flogh[b]
a sev yn y le. [16] Dhe'n bobel oll nyns esa diwedh, na dhe'n dus
oll esa yn-dann y rewl; mes ny lowenha ynno an re a dheu

---

a 4:14 *kyn fe ev genys boghosek yn y ruvaneth y honan:* Po *saw ev neb a veu genys avel myghtern a dheuth ha bos boghosek.*

b 4:15 *war-barth ha'n nessa flogh:* Henn yw, an her dhe'n tron.

a-wosa. Ytho hemma ynwedh yw euveredh ha yeuni war-lergh an gwyns.

Euveredh Yw Geryow Pals

5 Pan edh dhe ji Duw, ke war dha gamm. Deus nes dhe
woslowes a-der offra sakrifis kepar dell wra fellyon,
drefenn na wodhons i dhe gammwul.[a] [2] Na wra dhe'th tiwweus
fyski, na wra dhe'th kolonn fistena ow tri ger a-dherag Duw,
drefenn bos Duw yn nev ha ty y'n nor; rakhenna bedhens
boghes dha eryow.

[3] Kepar dell dheu hunrosow pan eus meur a fienasow, yndella
y teu foll tavosek pan eus lies ger.

[4] Pan wredh ambos dhe Dhuw, na strech owth attyli dhodho,
rag ny'n jeves Duw plesour yn fellyon. An pyth a ambosydh, tal
e! [5] Gwell yw na ambosydh ages gul ambos ha fyllel dhe attyli
dhodho. [6] Na as dha anow dhe wul dhe'th kig pegha; na lavar
a-rag an gannas, 'Kammgemmeryans veu.' Prag y hwredh dhe
Dhuw bos serrys orthis may tistrua ev ober dha dhiwla?

[7] Kepar ha dell eus euveredh yn lies hunros, yndella yma an
keth henna yn lies ger. Ytho porth own a Dhuw.

[8] Mar kwelydh arwask an boghosek ha ladrans a wirvreus
hag ewnder yn rannvro, na borth marth a'n dra. Rag dres
soedhek ughel yma soedhek ughella, ha dres an re ma yma tus
ughella hwath. [9] An gwella tra rag pow yw myghtern, mayth yw
y diryow y honan gonedhys yn ta.

[10] Neb a gar arghans ny vydh gwalghys gans arghans, na
ny vydh neb a gar rychys gwalghys gans y bythow. Hemma
ynwedh yw euveredh.

[11] Pan veurha pythow den, an re usi orth aga dybri a veurha
ynwedh, ytho pandr'yw gwayn an perghennek saw ev dh'aga
gweles gans y dhewlagas?

---

a 5:1 Y'n Ebrow, an Septuagint ha'n Vulgat, 5:1-20 yw niverys 4:17–5:19.

[12] Hweg yw hun an gweythor, mar teber ev po boghes po meur; mes palster an den rych ny as dhodho koska.

[13] Yma drog ankensi re welis yn-dann an howl – rychys kuntellys gans y berghennek dh'y bystik y honan, [14] mes kellys veu an rychys na der aventur anfeusik, ha nyns eus travyth gesys yn y dhorn rag an vab a dhineythis dhe erita. [15] Kepar dell dheuth ev yn-mes a dorr y vamm, noeth y hwra dehweles kepar dell dheuth, ha ny gyv a'y lavur travyth a yll y gemmeres dheves yn y dhorn. [16] Hemm yw anfeus arall – kepar dell dheuth, yndella yth a. Pandr'yw an gwayn dhe neb a ober rag an gwyns? [17] Yn sur ev a dhybri yn tewlder pub dydh oll a'y vewnans, hag yn sorr bras ha kleves ha tristyns ev a wodhevi yn fen.

[18] My re welas ow honan pandr'yw gwiw ha teg rag mebyon den dh'y wul – dhe dhybri hag eva ha lowenhe yn aga ober kales a wrons i dhe oberi yn-dann an howl, dres an nebes dydhyow a'ga bewnans re ros Duw dhedha, rag hemm yw aga rann. [19] Pubonan re wrug Duw ri dhodho rychys ha pythow, ha re ros dhodho galloes dhe dhybri dhiworta, dhe dhegemmeres y rann ha dhe lowenhe yn y lavur – hemm yw ro Duw. [20] Rag ny berth kov meur a oll an boghes dydhyow a'y vewnans, drefenn Duw a'n gwith bysi dre blesour y golonn.

Ny Yll Sewena Lenwel Enev Mab-den

6 Yma happ drog arall re welis yn-dann an howl, ha meur yw y boester war vab-den. [2] Duw a re dhe wour rychys ha pythow hag enor ha ny fyll dh'y enev travyth yw hwansek dhodho, mes ny re Duw dhodho an galloes dhe dhybri a'n frut a'y lavur, mes estren a'n deber. Hemm yw euveredh ha kleves ankensi. [3] Kyn tineyttho gour kans flogh ha bewa lies blydhen, kyn fewo hirneth mes ny yll ev bos lenwys gans y sewena, kyn na vo bedh dhodho, my a lavarsa, flogh genys marow yw feusikka agesso. [4] Rag ev a dheu der euveredh, ha'y hanow yw kudhys yn tewlder; [5] kyn na welas nevra golow an howl, na ny wodhva travyth, hwath ev a'n jeves moy powes ages an den na. [6] Kyn hwrella ev bewa diwweyth mil vlydhen, nyns yw ev lowen yn y sewena. A nyns a pubonan dhe'n keth tyller?

[7] Oll an lavur a dhen yw rag lenwel y anow, mes nyns yw
y enev lenwys nevra. [8] Ytho pandr'a gyv an den fur moy es
an den foll? Ha pandr'a gyv an boghosek dre wodhvos bewa?
[9] Gwell yw bos lowen gans an taklow a yll gweles an dhewlagas,
ages an golonn dhe hwansa moy. An hireth ma yw euveredh ha
chasya war-lergh an gwyns.

[10] Dhe'n dra a veu kyns, hanow a veu res seulabrys. Y hwodhor
pandr'yw mab-den. Ny yll strivya gans den yw kreffa agesso.
[11] Yma lies tra hag a balsha euveredh. Pandr'yw an gwayn dhe
dhen? [12] Rag piw a woer pandr'yw 'vas rag den hedre vo bew,
dres an nebes dydhyow a'y vewnans euver, rag i a dremen
kepar ha skeus. Rag piw a yll disklerya dhe dhen an taklow a
hwyrvydh a'y wosa yn-dann an howl?

Breus a-dro dhe Dhydhyow Anken

7 Hanow da yw gwell es unyent da,
ha dydh mernans yw gwell es dydh genesigeth.

[2] Gwell yw mos dhe ji kynvann
ages mos dhe ji kevewi;
rag bos mernans an denkys a beub oll
ha res yw dhe'n den bew kemmeres henna yn y
golonn.

[3] Gwell yw galar ages hwarth,
drefenn dre dristyns an fas y teu ha bos gwell an
golonn.

[4] Yma kolonn an dus fur yn chi kynvann,
mes yma kolonn an fellyon yn chi plesour.

[5] Gwell yw degemmeres keredhi a dhen fur
ages gour dhe woslowes orth kan fellyon.

[6] Rag kepar ha dell yw krakkyans spern yn-dann galter,
yndellma yw hwarth an foll.
Hemma ynwedh yw euveredh.

[7] Yn sur arwask a dreyl an den fur dhe dhen foll,
ha ro a dhiswra an golonn.

[8] Gwell yw diwedhva tra ages y dhalleth;
yndellma gwell yw perthyans ages goeth.
[9] Na fisten y'th spyrys dhe serri,
rag sorr a bowes yn askra fellyon.
[10] Na lavar, 'Prag yth o an dydhyow kyns gwell es an dydhyow hedhyw?'
Nyns yw fur govynn henna.
[11] Furneth gans ertach yw da,
hag yma gwayn dhe'n re a wel an howl.
[12] Rag furneth yw skovva, kepar ha dell yw mona skovva;
mes gwayn godhvos a furneth yw hemma: ev a dhasvew an re a'n pew.
[13] Gwel ober Duw.
Piw a yll ewnhe an pyth a gammas?

[14] Yn jydh sewena bydh lowen! Hag yn jydh a dhrog, gwra prederi a-dro dhe hemma. Duw re wrug an eyl ha'y gila, ma na allo denvyth diskudha travyth a hwyrvydh y'n termyn a dheu.

Breus a-dro dhe Ewnder hag Anewnder

[15] My re welas oll hemma y'm dydhyow euver: treweythyow den mas a verow spit dh'y ewnder, ha treweythyow tebelwas a vew pell spit dh'y dhrogoberow. [16] Na vydh re wiryon, na hwath re fur, rag na vi jy yn ahwer. [17] Na vydh re dhrog, ha na vydh foll: prag y fynnydh merwel re a-varr? [18] Da yw ty dhe settya dalghenn y'n eyl gwarnyans, ha na wra gasa dha dhalghenn yn y gila; rag neb a berth own a Dhuw a dhienk dhiworth oll an taklow ma.

[19] Furneth a re nerth dhe dhen fur, moy es deg rewler usi yn sita.

[20] Rag nyns eus den gwiryon y'n norvys a wra dader ha ny begh mann.

[21] Ynwedh na ro dha golonn dhe bup-tra a lever tus, ma na glewvi dha was orth dha villiga. [22] Rag ty a woer y'th kolonn, ty dha honan dhe villiga tus erell lieskweyth.

[23] My a brovas oll hemma dre furneth: my a leveris, 'Sur, my a vynn bos fur,' mes yth esa pell dhiworthiv. [24] An pyth a vo pell, ha down, pur dhown – piw a yll y gonvedhes? [25] My a ombrederis y'm kolonn, may hwrellen hwilas ha hwithra ha konvedhes furneth ha resna, ha konvedhes droktra a follneth ha gokkineth a vuskokter. [26] Ha my a gyv bos moy hwerow ages mernans an venyn neb yw hy holonn maglennow ha roesow, ha neb yw hy diwla bondys. Neb yw da a-rag Duw a dhienk dhiworti, mes maglennys yw an peghador gensi. [27] 'Mir,' yn-medh an Pregowther, 'hemma re gevis vy, onan hag onan, ha my ow hwilas an praga. [28] Re beu ow enev orth y hwilas, ha ny'n kevis vy. Unn den yn mysk mil re gevis, mes benyn y'n oll an re ma ny gevis mann. [29] Mir, hemma unnsel re gevis, Duw a wrug mab-den ewnhynsek, mes i, i re hwilas lies droktowl.'

Breus a-dro dhe Dus Fur ha Myghternedh

8 Piw yw kepar ha'n den fur?
ha piw a woer an styryans a dra?
Furneth den a wra dh'y fas golowi,
ha semlans anhwek y fas yw treylys.

[2] Bydh gostydh dhe worhemmynn myghtern, drefenn an ti a wrussys dhe Dhuw. [3] Na fisten dhiworth y wolok; na sav yn tra yw drog, rag ev a wra pypynag a vo plegadow dhodho. [4] Le mayth usi ger myghtern, y'n keth le yma galloes, ha piw a lever dhodho, 'Pandr'a wredh?' [5] Piwpynag a wittho gorhemmynn, an keth henna ny wra perthi drog vyth, ha kolonn den fur a woer ha'n prys gwiw ha'n fara gwiw. [6] Rag dhe bup-tra yma termyn gwiw ha fara gwiw. Mes begh meur war dhen yw, [7] na woer ev a-dro dhe'n termyn a dheu, namoy ny yll denvyth leverel dhe dhen arall an pyth a hwyrvydh. [8] Par dell nag eus dhe dhenvyth galloes war an gwyns dh'y dempra, yndella nyns eus dhe dhenvyth galloes war dhydh y vernans. Par dell ny yll souder bos relessys yn termyn an gas, yndella ny yll drog sawya

an dhrogoberoryon. [9] Oll hemma my re welas ha my ow settya
ow brys dhe bup-tra yw gwrys yn-dann an howl. Treweythyow
neb unn den a wra maystri war dhen arall dh'y dhrog y honan.

Kudynnow a-dro dhe Gessydhyans

[10] Hag ena my a welas debeles ynkleudhys neb a wre dos y'n
tyller sans ha mos yn-mes anodho, ha gormelys vons[a] y'n sita
may hwrussons yndella. Hemma ynwedh yw euveredh. [11] Pan
nag eus breus gwrys a-dhesempis rag neb drogober, kennerthys
yw kolonn mebyon den dhe wul drog. [12] Kyn hwrella peghador
gul drogober kanskweyth, ha bewa hwath pell, yn spit dhe
hemma my a woer y vos da gans an dus neb yw gostydh dhe
Dhuw, rag i dhe sevel ow perthi own a-dheragdho. [13] Mes ny
vydh da gans an drogoberer, na ny wra ev hirhe y dhydhyow
avel skeus, drefenn na sev ow perthi own a-dherag Duw.

[14] Ottomma euveredh arall yw gwrys y'n norvys: treweythyow
yma tus wiryon a gyv an pyth a dhendil an debeles, ha
treweythyow yma tebeles a gyv an pyth a dhendil an re wiryon.
Yn-medhav, 'Hemma ynwedh yw euveredh.' [15] Ha my a
gommendyas plesour, rag nyns eus travyth gwell rag den ages
dybri hag eva, ha lowenhe. Ytho plesour a wra mos ganso yn y
lavur dres dydhyow a'y vewnans re ros Duw dhodho yn-dann
an howl.

[16] Pan res vy ow holonn dhe wodhvos furneth ha gweles an
ober re beu gwrys y'n norvys – kyn lett hemma den rag koska
naneyl yn nos nag yn jydh – [17] ena my a welas pup-tra a veu
gwrys gans Duw, mes ny yll mab-den konvedhes an pyth yw
gwrys yn-dann an howl, rag kyn hwra mab-den lavurya dhe
hwilas, ny gyv ev travyth; ha kyn hwrella den fur leverel ev dh'y
gonvedhes, ny yll ev y gonvedhes yn tien.

---

a 8:10 *gormelys vons:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *ankevys vons.*

Ny Woer Mab-den an Pyth a Dheu

9 Ytho my a brederis oll a-dro dhe hemma y'm kolonn,
owth assaya y dhysmygi – bos an dus wiryon ha'n dus fur,
keffrys ha'ga oberennow, yn leuv Duw. Naneyl kerensa na kas
– ny's goer denvyth; yma pup-tra a-dheragdha. [2] Dhe bubonan
yma an keth tenkys – dhe'n den gwiryon ha dhe'n drogoberer,
dhe'n den mas, dhe'n den glan ha dhe'n den avlan, dhe'n den a
offer sakrifis ha dhe'n den na'n offer. An pyth a hwer dhe'n den
mas a hwer ynwedh dhe'n peghador; an pyth a hwer dhe'n re a
wra ti a hwer ynwedh dhe'n re a's teves own a wul ti. [3] Hemm
yw drog kevys yn pup-tra gwrys yn-dann an howl – yma an
keth tenkys ow kortos pubonan. Dres henna, leun a dhrog yw
kolonn mebyon den hag yn aga holonn yma follneth hedre vons
bew, hag a-wosa yth ons dhe'n re varow. [4] Mes piwpynag a vo
yn mysk an re vew a'n jeves govenek; gwell yw ki bew es lew
marow. [5] Rag an re vew a woer i dhe verwel, mes ny woer an
re varow travyth; nyns eus pewas moy dhedha, ha kellys vydh
hwath an kov anedha. [6] An pyth a garens i war-barth ha'n pyth
a gasens i hag a berthens avi orto res eth lemmyn dhe goll, ha
nyns eus rann dhedha bys vykken a bup-tra yw gwrys yn-dann
an howl.

[7] Ke, deber gans plesour dha vara, ha gans kolonn lowen yv
dha win rag bos dha oberennow plegadow dhe Dhuw. [8] Pup-
prys bedhes gwynn dha dhillasow, ha gwayt na falla unyent
y'th penn. [9] Bydh lowen y'th vewnans gans dha wreg veurgerys
oll an dydhyow a'th vewnans euver re ros dhis Duw yn-dann
an howl, oll an dydhyow a'th euveredh, rag henn yw dha rann
y'th vewnans, hag a'th lavur a wre'ta dhe oberi yn-dann an howl.
[10] Pypynag a gyv dha leuv dh'y wul, gwra e gans oll dha nerth,
rag nyns eus nag ober na resna na godhvos na furneth yn ifarn
le mayth edh.

[11] My a dreylyas dhe weles yn-dann an howl nag yw pup-prys
an resegva gwaynys gans an re yw skav, ha nag yw pup-prys
an gas gwaynys gans an re yw galloesek, ha nag eus bara dhe'n
re yw fur, ha nag eus rychys dhe'n re yw skentel, ha nag eus

gras dhe'n re yw sleygh, drefenn bos ha termyn ha chons ow hwarvos dhedha i oll. [12] Yn sur ny woer den y brys gwiw; kepar dell yw puskes kevys yn tebel roes, ha kepar dell yw ydhyn kevys yn maglenn, yndellma yth yw mebyon den maglennys yn termyn anfeus a goedh warnedha a-dhesempis.

Furneth Yw Gwell es Follneth

[13] Hemma ynwedh re welis a-dro dhe furneth yn-dann an howl, hag yth hevelis dhymm bos neppyth a vri: [14] yth esa sita vyghan hag ynni boghes tus, ha myghtern krev a dheuth dhedhi hag omsettya a-dro dhedhi ha drehevel tommennow meur er hy fynn. [15] Ha trigys y'n sita na o gour boghosek mes fur, re wrug delivra an sita der y furneth, mes denvyth ny borthas kov a'n gour boghosek na. [16] Hag yn-medhav, 'Gwell yw furneth ages galloes, mes furneth an boghosek yw dispresys, ha nyns yw klewys y gusul.'

[17] Geryow tus fur yw klewys yn kosoleth
moy es dell yw klewys garm rewler yn mysk fellyon.

[18] Gwell yw furneth ages arvow kas;
mes unn peghador a yll distrui meur a dhader.

10 Kelyon marow a wra dhe unyent an melseyther flerya;
boghes follneth yw poesa es meur a furneth.

[2] Yma kolonn an den fur ryb y leuv dhyghow,
hag yma kolonn an foll ryb y leuv gledh

[3] Ha pan gerdh foll war an fordh, nyns eus skians dhodho,
hag ev a dhiskwa dhe bubonan y vos foll.

[4] Mara sev sorr an rewler er dha bynn, na as dha dyller,
rag kalmynsi a dhiswra peghosow bras.

[5] Ottomma happ drog re welis yn-dann an howl, kammgemmeryans a'n par yw gwrys gans rewler. [6] An foll re beu settys yn lies tyller ughel, mes tus rych a esedh yn tyller

isel. [7] My re welas gwesyon ow marghogeth, ha pennternedh
ow kerdhes war an dor kepar ha gwesyon.

[8] An den a bal pytt a yll koedha ynno,
ha'n den a derr ke a yll bos brethys gans sarf.

[9] An den usi ow kleudhya meyn a yll bos pystigys gansa,
ha'n den a fols prennyer a yll bos peryllys gansa.

[10] Mars yw toul a horn sogh ha ny wra an oberer lymma
y amal,
res yw dhodho gul devnydh a voy nerth;
mes furneth a dhre sewena

[11] Mar prath an sarf kyns bos husys,
nyns eus gwayn yn huder.

[12] Geryow ganow den fur yw grassyes,
mes diwweus foll a wra y distrui.

[13] Dalleth geryow y anow yw follneth,
ha diwedh y gows yw muskokter glan.

[14] An foll yw leun a eryow;
Ny woer denvyth an pyth a hwer,
ha'n pyth a hwyrvydh a'y wosa, piw a yll y leverel
dhodho?

[15] Lavur an fellyon a wra aga skwithhe,
drefenn na wodhons hwath an fordh dhe'n sita.

[16] Go-jy, A dir, pan vo dha vyghtern flogh,
ha'th pennternedh a dheber myttinweyth.

[17] Gwynn dha vys, A dir, pan vo dha vyghtern mab tus
vryntin
ha'th pennternedh pan dhepprons y'n termyn gwiw,
rag nerth a-der rag medhwynsi.

[18] Dre sygerneth y sedh an kebrow,
ha dre dhiekter an dhiwleuv y teu an glaw y'n chi.

19 Rag hwarth y hwrer fest,
ha gwin a wra dhe vewnans bos lowen,
mes arghans yw an gorthyp dhe bup-tra.

20 Na volloth myghtern na hwath y'th prederow,
ha na volloth den rych y'th chambour,
rag edhen a'n nevow a yll degi dha lev a-dro,
ha nebonan gans eskelli a yll derivas dha eryow.

Bara war an Dowrow

11 Dannvon dha vara war enep an dowrow,
ha ty a wra y dhaskavoes wosa lies dydh.

2 Ro rann a'th pythow dhe seyth po dhe eth,
rag ny wodhesta py par happ drog y fydh y'n nor.

3 Mars yw an kommol leun,
i a wra diveri aga glaw war an dor,
ha mar koedh gwydhenn po dhe'n dhyghowbarth po dhe'n gledhbarth,
hi a wra growedha y'n keth le may koedh hi.

4 Seul a vir orth an gwyns, ny wra ev hasa,
ha seul a wel an kommol ny wra ev mysi.

5 Kepar dell na wodhes fordh an gwyns, na hwath fatell yw formys eskern yn torr benyn usi gans flogh, yndella ny wodhesta ober Duw neb a wra pup-tra.

6 Gwra hasa dha has y'n myttin, ha na as dha leuv dhe bowes bys y'n gorthugher, rag ny wodhesta pyneyl a wra seweni, po hemma po henna, po martesen aga dew war-barth a vydh da.

Yowynkneth ha Kothni

7 Hweg yw an golow, ha da yw gans an dhewlagas gweles an howl.

8 Ytho mar pew den lies blydhen, gwres ev lowenhe ynna oll, mes perthes ev kov a'n dydhyow a dewlder, rag lower vydhons i. Euveredh yw pup-tra a dheu.

9 Bydh lowen, A wour yowynk, y'th flogholeth, ha gas dha
golonn dhe'th wul lowen yn dydhyow dha yowynkneth, ha gwra
kerdhes yn fordhow dha golonn, hag yn golok dha dhewlagas,
ha godhvydh, y hwra Duw dha dhri yn breus drefenn oll an
taklow ma.

10 Gwra dannvon sorr yn-mes a'th kolonn, ha dannvon drog
yn-mes a'th kig, rag euveredh yw flogholeth ha yowynkneth.

12 Porth kov a'th Kreador yn dydhyow dha yowynkneth,
kyns dos an drog dhydhyow, ha'n blydhynyow may
leverydh, 'Ny'm beus plesour ynna;'[a] 2 kyns bos tewlhes an howl
ha'n golow ha'n loer ha'n ster, ha'n kommol a dhehwel wosa
an glaw; 3 y'n jydh may kren gwithysi an chi, ha gwarrgromm
yw an wer grev, ha'n valoryon a hedh drefenn i dhe dhos ha
bos boghes, ha'n re a vir yn-mes der an fenestri yw tewlhes,
4 ha deges yw an darasow y'n stret, pan yw isel tros an melyas,
hag ev a sev yn-bann orth son an edhen, hag iselhes yw oll
myrghes an gan; 5 hag ynwedh i a berth own a'n dra yw ughel
hag a beryllow y'n fordh; ha'n alamandwydhenn a vleujyow,
ha'n kulyek-reden a dheu ha bos syger, ha frut an kaper a gyll y
nerth; pan vydh den ow mos dh'y ji heb diwedh, ha'n gynoryon
a wra mos a-derdro y'n stret; 6 kyns bos an gordenn arghansek
treghys, ha'n bolla owrek terrys, ha'n pycher brewys ryb an
fenten, ha'n ros dhowr terrys ryb an puth, 7 ha'n doust a dhehwel
dhe'n dor kepar dell o, ha'n spyrys a dhehwel dhe Dhuw neb a'n
ros. 8 Euveredh a euveredh, yn-medh an Pregowther, pup-tra
yw euveredh.

Epilog

9 Ha dres henna, drefenn bos an Pregowther fur, ev a besyas
dyski godhvos dhe'n bobel, ha ri skovarn, ha hwilas; ev a restras
lies lavar. 10 An Pregowther a hwilas kavoes geryow hweg, ha
skrifa yn ewn lavarow a wiryonedh.

---

a 12:1 Y'n gwersow 1-7 yma allegoriow a dhen koth ow kelli y
alloes, hag ena ow merwel.

[11] Geryow tus fur yw kepar ha pigeryow, ha lavarow kuntellys
yw kepar ha kentrow takkys fast; i re beu res gans unn bugel.
[12] Bydh gwarnys, ow mab, erbynn moy es an re ma; nyns eus
diwedh dhe wul lies lyver, ha meur a studhya yw skwithter
dhe'n kig.

[13] Diwedh an mater, wosa klewes pup-tra, yw hemma: Porth
own a Dhuw, ha gwith y worhemmynnow, drefenn bos hemma
dever pub den oll. [14] Rag Duw a dhre pub gwrians dhe vreus,
hwath pup-tra yw kelys, po da po drog.

AN GAN A GANOW

Chaptra 1
An Kynsa Kan
Chaptra 2
An Nessa Kan
Chaptra 3
An Tressa Kan
Chaptra 4
Chaptra 5
An Peswora Kan
Chaptra 6
An Pympes Kan
Chaptra 7
Chaptra 8
An Hweghves Kan

1 An Gan a Ganow, dhe Solomon.

An Kynsa Kan

[2] Re ammo ev dhymm gans ammow y anow –
rag gwell yw dha gerensa ages gwin.
[3] Ethenn dha oylys yw da,
dha hanow yw avel oyl dinewys;
rakhenna gwyrghesow re'th karas.
[4] Tenn vy war dha lergh – poenya a wren!
An myghtern re'm kyrghas a-bervedh yn y jambouryow,[a]
Heudhik on ni ha ni a lowenha ynnos;
ni a govha dha gerensa moy ages gwin,
yn ewn i re'th karas!

[5] Du ov vy, ha teg,
A vyrghes Yerusalem,
kepar ha tyldow Kedar,
kepar ha kroglennow Solomon.
[6] Na vir orthiv rag ow bos nebes du,
rag an howl re'm loskas.

---

a 1:4 *An myghtern re'm kyrghas a-bervedh yn y jambouryow:* Po *Doro vy, A vyghtern, y'th chambour.*

Serrys orthiv o mebyon ow mamm,
y hwrussons dhymm bos gwithyades an gwinlannow,
ow gwinlann ow honan ny wrug vy hy gwitha.

7 Deriv dhymm, ty garadow ow enev,
ple hwre'ta peski an deves,
ple hwre'ta gul dhedha growedha y'n hanter-dydh,
rag prag yth ov vy avel benyn kudhys gans vayl,
ryb greow dha gowetha?

8 Mar ny wodhes,
ty dekka yn mysk benynes,
ke yn hyns war-lergh olow an flokk,
ha Pask dha vynnow
ryb tyldow an vugeledh.

9 My a'th kehevel, ow huv kolonn,
orth kasek yn mysk charettow Faro.
10 Teg yw dha dhiwvogh gans kadonyow a degennow,
dha gonna gans tergh a gregyn.
11 Ni a wra garlontow a owr dhiso,
gans bannaghow a arghans.

12 Pan esa an myghtern orth y voes,
yth esa ow spiknard ow ri y ethenn.
13 Yth yw ow harer dhymm avel yalgh a vyrr,
a'y growedh ynter ow diwvronn.
14 Ow huv kolonn yw dhymm avel tyskenn a vleujennow henna,
yn gwinlannow En-gedi!

15 Otta, teg os, ow huv kolonn,
Otta, teg os,
kelemmi yw dha dhewlagas.

16 Otta, teg os, ow huv kolonn,
hegar yn hwir.
Gwyrdh yw agan gweli.
17 Sedres yw kebrow agan chiow,
agan styllyow yw prenn meryw.

2 Rosenn a Sharon ov vy,
lilienn a'n nansow.

2 Avel lilienn yn mysk an spern,
yndella yw ow hares yn mysk an myrghes.

3 Avel avalenn[a] yn mysk gwydh an goeswik,
yndella yw ow haradow yn mysk an vebyon.
Gans meur a dhesir my a esedhas yn y woskes,
ha hweg o y frut dhe'm stevnik.
4 Ev re'm kyrghas a-berth y'n gwinji,
ha'y vaner a-ughov o kerensa.
5 Sostenewgh vy gans tesennow-grappys,
megewgh vy gans avalow,[b]
drefenn ow bos klav dre gerensa.
6 Yma y leuv gledh yn-dann ow fenn,
hag yma y leuv dhyghow orth ow byrla!
7 My re'gas konjor, A vyrghes Yerusalem,
re'n yorghes po re'n ewigow a'n mesyow,
Na wra dhe gerensa difuna na movya
bys pan vynno hi.

An Nessa Kan

8 Lev ow haradow!
otta, ev a dheu,

---

a 2:3 *avalenn:* Po *brykedhwydhenn.*

b 2:5 *avalow:* Po *brykedh.*

ow lamma war an menydhyow,
ow terlemmel war an breow.
9 Ow haradow yw kepar hag ewik,
po karow yowynk.
Ottava, ow sevel
a-dryv agan fos,
ow mires a-bervedh der an fenestri,
ow hwithra der an gloes.
10 Ow haradow a gews ha leverel dhymm,
‘Sav ow hares, ow hwegoll,
ha deus dhe-ves,
11 Rag otta, gyllys yw an gwav,
passys dhe-ves yw an glaw – gyllys yw.
12 Omdhiskwedhes a wrug an bleujennow war an tir,
an termyn rag kana[a] yw devedhys,
ha lev an durenn
yw klewys yn agan bro.
13 An figbrenn a dheg hy figys gwyrdh,
ha’n gwinbrennyer a dheg aga bleujyow;
i a re ethenn.
Sav, ow melder, ow thekka,
ha deus dhe-ves.’

14 Ow holommenn, yn folsyow an garrek,
yn goskes an kleger,
diskwedh dhymm dha fas,
gas vy dhe glewes dha lev,
rag hweg yw dha lev,
ha teg yw dha fas
15 Dalghennewgh ragon an owrgeun,
an owrgeun byghan

---

a 2:12 *kana:* Po amendyans *skethra,* ow siwya an Septuagint ha’n Vulgat.

neb a dhistru an gwinlannow,
pan dheg agan gwinlannow aga bleujyow.

16 Ow haradow yw dhymmo vy, ha dhodho ev yth ov vy,
ev a besk yn mysk an lili.
17 Bys pan anello an jydh,
ha'n skeusow a vo fiys dhe'n fo,
treyl, ow haradow, bydh kepar hag ewik, po karow yowynk,
war an menydhyow a spisys.

3 War ow gweli, dhiworth an nos,
my a hwilas karadow ow enev;
my a'n hwilas, mes ny'n kevis.
2 'My a sev yn-bann, ha mos a-derdro y'n sita,
y'n stretys ha'n plenys,
my a hwila karadow ow enev.'
My a'n hwilas mes ny'n kevis.
3 An woelysi a'm kavas,
hag i ow mos a-dro y'n sita,
'A welsowgh karadow ow enev?'
4 Skant nyns yth vy dhiworta,
bys pan gevis karadow ow enev.
My a settyas dalghenn warnodho, ha ny vynnis y dhelivra
bys pan y'n drosen vy a-bervedh yn chi ow mamm,
hag a-berth yn chambour an venyn neb a'm omdhuk.

5 My a'gas konjor, A vyrghes Yerusalem,
re'n yorghes po re'n ewigow a'n mesyow,
Na wra dhe gerensa difuna na movya
bys pan vynno hi!

An Tressa Kan

6 Piw yw hemma usi ow tos yn-bann a'n gwylvos,
kepar ha kolovenyow a vog,
yn mysk ethennow a vyrr ha frankynkys,
a bub polter sawrek a'n marchont?
7 Otta, yth yw gravath-kador Solomon!
Yma tri-ugens kasor a-dro dhodho,
a gasoryon Ysrael,
8 pub huni anedha ow toen kledha
ha dyskys yn vatel,
pub huni gans y gledha orth y vordhos,
erbynn peryll yn termyn nos.

9 Myghtern Solomon a wrug dhodho gravath-kador
a brenn Lebanon.
10 Ev a wrug hy holovenyow a arghans,
y geyn a owr, y esedh a burpur,
a-bervedh, ispannys o gans ledher[a]
gans myrghes Yerusalem.

11 Ewgh yn-mes ha mirewgh, a vyrghes Sion,
orth myghtern Solomon gans an gurun
may hwrug y vamm y guruna gensi
yn jydh y dhemmedhyans,
ha'n jydh mayth o lowen y golonn.

4 Otta, teg osta ow hares,
otta, ass osta teg!
Dha dhewlagas yw kelemmi
a-dryv dha vayl.
Dha vlew yw avel gre a ever,
ow lamma yn-nans war ledrow Gilead

---

a 3:10 *ispannys o gans ledher:* Po *kudhys gans kerensa.*

[2] Dha dhyns yw kepar ha gre a dheves knyvys
devedhys yn-bann dhiworth an wolghva,
pub huni anedha ow toen gevellyon,
heb onan vyth anedha ow kelli askorr.
[3] Avel neusenn gogh yw dha dhiwweus,
ha hweg yw dha anow.
Dha eryow yw avel tregh a reunaval
a-dryv dha vayl.
[4] Kepar ha tour Davydh yw dha gonna,
drehevys gans resyow a veyn,
warnodho ow kregi mil vokler,
i oll skoesow kasoryon.
[5] Dha dhiwvronn yw avel diw elen,
gevellyon a ewik,
neb a beur yn mysk an lili.
[6] Bys pan anello an jydh,
ha'n skeusow a fi dhe'n fo,
my a dhe'n menydh a vyrr,
ha dhe'n vre a frankynkys.
[7] Teg osta, ow hares;
nyns eus namm ynnos.
[8] Deus a-dhiworth Lebanon, ow fries,
deus a-dhiworth Lebanon.
Diyskynn a-dhiwar dopp Amana,
a-dhiwar benn Senir ha Hermon,
a-dhiworth fowys lewyon,
a-dhiworth menydhyow lewpardes.

[9] Ty re ladras ow holonn, ow hwoer, ow fries,
ty re ladras ow holonn der unn mir uskis a'th
tewlagas,
der unn degenn a'th torgh.

10 Ass yw hweg dha gerensa, ow hwoer, ow fries!
ass yw gwell dha gerensa ages gwin,
ha sawer dha oylys ages oll spisys!
11 Dha dhiwweus a dhever mel dell ve dhiworth an
gribenn, ow fries;
yma mel ha leth yn-dann dha daves,
hag ethenn dha dhillas yw avel ethenn Lebanon.
12 Lowarth yn-dann alhwedh yw ow hwoer, ow fries,
lowarth alhwedhys, fenten selys.
13 Dha eginyow yw paradhis a reunavalow
gans frut dentethyel,
henna gans spiknard,
14 spiknard ha safron, kalamus[a] ha kanel,
gans pub gwydhenn frankynkys,
myrr hag aloes,
gans oll an gwella spisys.
15 Fenten yn lowarth, fenten a dhowrow bew,
ha goverow ow resek yn-nans dhiworth Lebanon.

16 Difun, A wyns an gogledh,
ha deus, A wyns an dyghow!
hwyth war ow lowarth,
dhe lesa y spisys.
Des ow haradow dh'y lowarth,
ha dybri y frut dentethyel.

5 My re dheuth a-berth y'm lowarth, ow hwoer, ow fries,
my re guntellas ow myrr gans ow spis,
my re dhybris ow kribenn mel gans ow mel,
my re evas ow gwin gans ow leth.

---

a 4:14 *kalamus:* elestrenn hweg, *Acorus calamus,* ynperthys dhe'n Tir Sans dhiworth Eynda yn furv polter. Pur dalvosek o, ha devnydhys yn oyl sans an untyans, Eks 30:23 hag y'n melysethow an moyha drudh.

Dybrewgh, A gowetha, evewgh,
ha bedhewgh medhow dre gerensa.

An Peswora Kan

[2] Yth esov vy ow koska, mes ow holonn yw difun.
Son ow haradow ow knoukya:
'Igor dhymmo vy, ow hwoer, ow hares,
ow holommenn, ow benyn berfydh;
rag bos ow fenn glyb dre luth,
ow hudynnow dre lybor an nos.'
[3] My re dhiwiskas ow fows,
yw res dhymm gwiska arta?
My re wolghas ow threys,
yw res dhymm aga mostya?
[4] Ow haradow a worras y leuv dre doll an klykket,
ha'm torr a veu movyes ganso.
[5] My a sevis yn-bann dhe igeri dhe'm karadow,
hag ow diwleuv a dheveras gans myrr,
ha'm bysies gans lin myrr,
war ebilyow an florenn.
[6] My a igoras dhe'm karadow,
mes ow haradow a dreylyas, ha gyllys o dhe-ves.
Ow enev a fyllis pan gewsis ev.
My a'n hwilas, mes ny wrug vy y gavoes;
my a'n gelwis, mes ny worthybis dhymm.
[7] An woelyadoryon a'm kavas,
hag i ow mos a-dro y'n sita;
i a'm gweskis, i a'm golias,
i a dennas ow mantell dhe-ves,
goelyadoryon an fosow.
[8] My a'gas konjor, A vyrghes Yerusalem,
mar kevowgh ow haradow,

leverewgh orto
ow bos klav dre gerensa.

9 Pyth yw dha garadow moy es neb karadow arall,
ty dekka yn mysk benynes?
Pyth yw dha garadow moy es neb karadow arall,
may hwre'ta agan konjorya yndella?

10 Ow haradow yw splann ha rudhik y liw,
heb par yn mysk deg mil.
11 Y benn yw owr, owr fin;
y gudynnow yw krullys,
mar dhu avel marghvran.
12 Y dhewlagas yw kepar ha kelemmi
ryb goverow dowr,
golghys yn leth,
desedhys yn ewn.
13 Y dhiwvogh yw kepar ha bleujyowek a spisys
gans losow sawrek ow tevi ynni;
avel lili yw y dhiwweus,
ow tevera gans lin myrr.
14 Avel gwelynni owr yw y dhiwvregh,
afinys gans topaz;
y dorr yw plat[a] a dhans olifans,
afinys gans saffir.
15 Y dhiwarr yw kolovenyow a varbel,
desedhys war grawyow a owr;
y semlans yw kepar ha Lebanon,
bryntin avel an sedres.
16 Y anow yw a'n hwekka,
hag ev yw plegadow yn tien.

---

a 5:14 *plat:* An Ebrow yw ansertan; martesen: *gweyth.*

Hemm yw ow haradow ha hemm yw ow har,
A vyrghes Yerusalem.

6 Ple hwrug dha garadow mos,
A dekka yn mysk benynes?
Ple hwrug dha garadow treylya,
may hwren ni y hwilas genes?

2 Y hwrug ow haradow mos yn-nans dh'y lowarth,
dhe vleujyowegi an spisys,
rag peuri y flokk y'n lowarthyow,
ha kuntell lili.
3 Dhe'm karadow ov vy ha dhymmo vy yw ow haradow,
neb a beur y flokk yn mysk an lili.

An Pympes Kan

4 Mar deg avel Tirsa osta, ow hares,
mar hweg avel Yerusalem,
euthyk kepar ha lu gans baneryow.
5 Treyl dha dhewlagas dhe-ves dhiworthiv,
rag i a'm feth.
Dha vlew yw kepar ha gre a ever,
ow lamma yn-nans war ledrow Gilead.
6 Dha dhyns yw kepar ha flokk a dheves,
devedhys yn-bann dhiworth an wolghva,
pub huni anedha ow toen gevellyon,
heb onan vyth anedha ow kelli askorr.
7 Dha dhiwvogh yw avel tamm a reunaval
a-dryv dha vayl.
8 Yma tri-ugens myghternes ha peswar-ugens iswreg,
ha gwyrghesow heb niver.

9 Onan yw ow holommenn, ow benyn berfydh;[a]
an unn vyrgh yw hi dh'y mamm,
heb namm dhe neb a's omdhuk.
Myrghes a's gwelas ha keslowenhe gensi,
myghternesow hag iswragedh a's gormolas.
10 'Piw yw homma neb a vir yn-nans kepar ha'n bora,
mar deg avel an loer, mar splann avel an howl,
euthyk kepar ha lu gans baneryow?'

11 My eth yn-nans dhe lowarth an know
rag hwithra an eginyow y'n nans,
dhe weles mar kwrug an gwinbrennyer glasa,
mar kwrug an greunavalow bleujyowa.
12 Kyns my dhe gonvedhes, ow enev a'm gorras
war jarettow ow fobel, avel penntern.[b]

13 Dehwel, dehwel, A Shulammyades,
dehwel, dehwel, may hwren ni mires orthis.[c]

Prag y firowgh orth an Shulammyades,
kepar hag orth donsyow dew rew?[d]

7

Ass yw teg dha dhewdroes yn sandalys,
A vyrgh pennsevik!
Avel tegennow yw dha dhiwvordhos rond,
gweyth diwleuv krefter.
2 Dha vegel yw bolla krenn
nag eus fowt pyment dhedhi.

---

a 6:9 cf TH7r.

b 6:12 Styr an Ebrow yw pur ansertan.

c 6:13 Y'n tekst ebrow 6:13 bys 7:14 yw niverys 7:1 bys 7:13

d 6:13 Styr an Ebrow yw pur ansertan.

Dha dorr yw graghell a waneth,
settys a-dro gans lili.
3 Dha dhiwvronn yw avel diw elen,
gevellyon a ewik.
4 Kepar ha tour gwrys a dhans-olifans yw dha gonna,
dha dhewlagas avel pollow yn Heshbon,
ryb yet Bath-rabbim.
Dha droen yw kepar ha tour Lebanon,
ow mires war-tu ha Damaskus.
5 Dha benn warnas yw avel Karmel,
ha'th vlew lows yw avel purpur;
hag yma myghtern maglennys y'n kudynnow.

6 Ass osta teg ha hegar,
A gares, gans dha dhelitys!
7 Dha figur yw avel palmwydhenn,
ha dha dhiwvronn avel bagasow a rappys.
8 Yn-medhav, 'My a yskynn an palmwydhenn
ha settya dalghenn yn hy barrennow.'
A, re bo dha dhiwvronn kepar ha bagasow a'n
gwinbrenn,
hag ethenn dha anall avel avalow[a],
9 ha'th stevnik kepar ha'n gwin gwella
ow mos smodh yn-nans,
ow slynkya dres ow diwweus ha'm dyns.[b]

10 My yw dhe'm karadow,
ha warnav yw y dhesir.

---

a 7:8 *avalow:* Po *brykedh.*

b 7:9 *ow slynkya dres ow diwweus ha'm dyns:* Amendys. Ebrow *ow mos yn-nans dhe'm karadow yn leven, ow slynkya dres gweusyow koskadoryon.*

11 Deus, ow haradow,
gas dhyn ni mos yn-mes dhe'n mesyow,
ha growedha dres an nos yn mysk an prysk henna: [a]
12 Gas dhyn ni mos a-brys dhe'n gwinlannow,
ha gweles mars eus eginyow a vleujyow war an gwinbrennyer,
mars yw an bleujennow igor
ha mars yw an greunavalow yn aga bleujyow.
Ena my a re dhis ow herensa.
13 An mandragoras a re ethenn,
hag orth agan darasow yma frutys an moyha hweg,
nowydh hag ynwedh koth,
gwithys genev ragos, ow haradow.

8 A pes avel broder dhymmo vy,
neb a sugna diwvronn ow mamm!
Ena, pan y'th welen vy y'n stret, my a ammsa dhis,
ha ny vien vy dispresys
2 My a'th hembronksa, ha'th tri
a-berth yn chi ow mamm a'm omdhuk, [b]
ha ri pyment dhis,
sugen an greunaval.
3 Yma y leuv gledh yn-dann ow fenn,
hag yma y leuv dhyghow orth ow byrla!
4 My a'gas konjor, A vyrghes Yerusalem,
Na wra dhe gerensa difuna na movya
bys pan vynno hi!

---

a 7:11 *yn mysk an prysk henna:* Po *yn mysk an trevow.*

b 8:2 *a'm omdhuk:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *a'm dysk.*

An Hweghves Kan

5 Piw yw hemma, ow tos yn-bann dhiworth an gwylvos,
ow poesa war hy haradow?

Yn-dann an avalenn[a] my a'th wrug dhe dhifuna;
ena dha vamm a'th tineythis,
ena yth esa hi yn lavur neb a'th omdhuk.

6 Desedh vy avel sel war dha golonn,
avel sel war dha vregh,
rag bos kerensa mar grev avel ankow,
hy avi mar dhibita avel ifarn;
hy flammow yw lughes a dan,
losk a'n kreffa.
7 Ny yll dowrow lower difeudhi kerensa,
byth moy ny yll livow hy beudhi.
Mar profsa den rag kerensa
oll rychys y ji,
skornys yn tien via henna.

8 Yma dhyn ni hwoer vyghan,
ha nyns eus diwvronn dhedhi;
pandr'a yllyn ni gul rag agan hwoer,
y'n jydh may hwovynnir rygdhi?
9 Mars yw hi fos,
ni a dhrehav warnedhi tour a arghans;
ha mars yw hi daras,
ni a's ke gans askell sedres.

10 Fos ov vy,
hag ow diwvronn yw kepar ha touryow;
yndella yth ov vy, yn y dhewlagas,
kepar hag onan neb a gyv kres.

---

a 8:5 *an avalenn:* Po *an vrykedhwydhenn.*

[11] Yth esa dhe Solomon gwinlann yn Baal-hamon;
ev a settyas y winlann dhe wobrenoryon.
Res o dhe bub huni dri rag y frutys mil vath a arghans.

[12] Ow gwinlann, ow honan, yw dhymmo vy,
ha Solomon, ty a bew an mil,
ha gwithysi an frutys a bew dew kans.

[13] Ty neb usi trigys y'n lowarthyow,
yma'n gowetha ow koslowes orth dha lev;
gas vy dh'y glewes.

[14] Fisten dhe-ves, ow haradow,
ha bydh kepar hag ewik
po karow yowynk war an menydhyow a spisys.

YSAY

Chaptra 1
Sherewynsi Yuda
An Sita Legrys
Chaptra 2
Breus erbynn Balghder
Chaptra 3
Chaptra 4
Glori ow Tos dhe Remenant Sion
Chaptra 5
Kan an Gwinlann Dhifrut
Kuhudhans a Anewnder
Dargan a Dhevedhyans Lu Babylon
Chaptra 6
Gwelesigeth a Dhuw y'n Tempel
Chaptra 7
Ysay a Golonnekha Myghtern Ahaz
Ysay a Re Tokyn Immanuel dhe Ahaz
Chaptra 8
Mab Ysay avel Tokyn
Dyskyblon Ysay
Chaptra 9
Reyn an Myghtern a Dheu
Breus erbynn Balghder hag Arwask
Chaptra 10
Breus erbynn Assyria Valgh
Remenant Ysrael a Dhehwel dhe Dhuw
Chaptra 11
Skorrenn Yesse
Sion a Vydh Dasprenys
Chaptra 12
Grasyans ha Gormel
Chaptra 13
Profoesans a-dro dhe Babylon
Chaptra 14
Dehwelyans Ysrael
Koedh Myghtern Babylon
Profoesans a-dro dhe Assyria
Profoesans a-dro dhe Filistia
Chaptra 15
Profoesans a-dro dhe Moab
Chaptra 16
Chaptra 17
Profoesans a-dro dhe Damaskus
Chaptra 18
Profoesans a-dro dhe Ethiopia
Chaptra 19
Profoesans a-dro dhe Ejyp
Bennath ow Tos war Ejyp, Assyria hag Ysrael
Chaptra 20
Chaptra 21
Chaptra 22
Chaptra 23
Profoesans a-dro dhe Tyr
Chaptra 24
Breus ow Tos war an Norvys
Chaptra 25
Gormola rag Selwyans Duw
Chaptra 26
Kan Budhogoleth
Chaptra 27
Daspren Ysrael
Chaptra 28
Breus erbynn Samaria
Breus erbynn Yerusalem
Chaptra 29
Gorhe erbynn Yerusalem
Govenek rag an Termyn a Dheu
Chaptra 30
Euveredh Fydhyans war Ejyp
Pobel Dhiwostydh
Ambos Duw dhe Sion
Breus erbynn Assyria
Chaptra 31
Euver Yw Keffrysyans gans Ejyp
Chaptra 32
Myghterneth a Ewnder
Benynes Yerusalem
Kres yn Reyn Duw
Chaptra 33
Gweres yn mysk Ankres
Chaptra 34
Breus erbynn an Kenedhlow
Chaptra 35
Joy an Re Dhasprenys

Chaptra 36
Godros Sennagherib erbynn Yerusalem
Chaptra 37
Hezekia a Hwila Kusul Ysay
Pysadow Hezekia
Tokyn rag Hezekia
Fethans ha Mernans Sennagherib
Chaptra 38
Kleves Hezekia
Chaptra 39
Kannasow Dannvenys dhe Hezekia
Chaptra 40
Pobel Duw Yw Konfortys
Chaptra 41
Gwereser Ysrael
Chalenj Duw erbynn an Fals Dhuwow
Chaptra 42
An Gwas, Golow dhe'n Kenedhlow
Kan a Wormola
Disobayans Ysrael
Chaptra 43
Ambos Daspren
Chaptra 44
Bennath Duw war Ysrael
Follneth Gordhyans Idolys
Nyns Yw Ysrael Ankevys
Chaptra 45
Galow Kyrus
Ny Yll Idolys Sawya Babylon
Chaptra 46
Chaptra 47
Koedh Babylon
Chaptra 48
Duw a Geredh Y Bobel
Chaptra 49
Sion dhe Vos Dasprenys
Fleghes Sion dhe Vos Dres Tre
Chaptra 50
Peghes Ysrael ha Gostytter an Gwas
Chaptra 51
Selwyans heb Diwedh rag Sion
Chaptra 52
Sion a Vydh Dasprenys
Godhevyans an Gwas
Chaptra 53
Chaptra 54
An Kevambos a Gres
Chaptra 55
Galow dhe'n Re ha dhedha Syghes
Chaptra 56
Selwyans rag Oll an Poblow
Kuhudhans Duw erbynn an Rewlysi Dhrog
Chaptra 57
Gordhyans Idolys
Konfort rag an Re Edregus
Chaptra 58
Gwir Benys
Chaptra 59
Peghes ha Daspren
Chaptra 60
Glori ow Tos yn Sion
Chaptra 61
Blydhen Favour an ARLOEDH
Chaptra 62
Selwyans Sion a Dheu
Chaptra 63
Dial war Edom
Tregeredh an ARLOEDH
Pysadow a Edrega
Chaptra 64
Chaptra 65
Breus ha Selwyans
Nevow Nowydh ha Norvys Nowydh
Chaptra 66
Breus ha Govenek
Breus ha Selwyans

1 Gwelesigeth Ysay mab Amos a welas a-dro dhe Yuda ha Yerusalem yn dydhyow Uzzia, Yotham, Ahaz, ha Hezekia, myghternedh Yuda.

Sherewynsi Yuda

[2] Klew a nev, ha goslow a norvys;
rag an ARLOEDH re gewsis:
My a vagas mebyon ha'ga meythrin,
mes i a rebellyas er ow fynn.
[3] Ojyon a woer y berghennek
hag asen presep y vester,
mes Ysrael ny woer,
ow fobel ny gonvedh.

[4] Go-i, kenedhel neb a begh,
pobel yw poes gans anewnder,
has drogoberoryon,
mebyon legrys.
I re asas an ARLOEDH,
ha fia Sans Ysrael
ow treylya war-dhelergh.

[5] Prag y fydhowgh gweskys hwath moy?
Prag y pesyowgh yn rebellyans?
An penn dien yw klav,
oll an golonn yw klamderek.
[6] A wodhen an troes bys an penn,
nyns eus yeghes ynno,
mes brewyon, kreythennow,
ha goliow podrek;
ny vons glanhes na lystennys
na medhelhes gans oyl.

[7] Agas tir yw ynyal,
agas sitys leskys gans tan;

yn agas lok
estrenyon a dhevor agas tir,
hag ynyal yw, kepar dell ve domhwelys gans estrenyon.

[8] Myrgh Sion yw gesys
avel skovva yn gwinlann,
avel krow yn gwel kukomberyow,
avel sita yn-dann worheas.

[9] Mar ny assa dhyn ARLOEDH an luyow
remenant byghan,
y tothyen ni ha bos avel Sodom,
y fien haval dhe Gomorra.

[10] Klewewgh ger an ARLOEDH,
hwi rewlysi Sodom;
goslowewgh orth lagha agan Duw,
pobel Gomorra.

[11] Pandra yw dhymm sakrifisow pals?
yn-medh an ARLOEDH.
Gwalghys ov a offrynnow leskys a hordhes
ha blonek lodhnow peskys.
Nyns eus dhymm delit yn goes terewi,
nag eyn gorow, na gever.

[12] Pan dheuthewgh dhymm dhe vos gwelys a-ragov,
piw a wovynnas dhiworthis
trettya ow klosyow?

[13] Na besyewgh dri offrynnow koeg!
Ynkys yw kasadow dhymm.
An loer nowydh ha'n Sabot, gelwel kuntellesow solem –
ny allav perthi kammhynseth yn kuntellesow solem.

[14] Agas loeryow nowydh ha'gas goelyow apoyntys
ow enev a gas.

Begh yns i warnav;
skwith ov vy a'ga doen.
15 Pan ystynnowgh agas diwleuv,
my a gudh ow dewlagas ragowgh;
ynwedh pan wrewgh meur a bysadow,
ny woslowav vy.
Agas diwleuv yw leun a woes.
16 Omwolghewgh, omlanhewgh;
kemmerewgh agas drog wriansow
yn-mes a'm gwel;
hedhewgh a gammwul,
17 dyskewgh gul da,
hwilewgh gwirvreus,
ewnewgh an arwasker,
rewgh gwirvreus dhe'n omdhivas,
defendyewgh an wedhwes.

18 Dewgh, ha resnyn ni war-barth,
yn-medh an ARLOEDH.
Kyn fons agas peghosow kepar ha kogh,
y fydhons mar wynn avel an ergh;
kyn fons mar rudh avel purpur,
y fydhons kepar ha gwlan.
19 Mars yw agas bodh ha mar pydhowgh gostydh,
hwi a dheber dader an tir;
20 mes mar skonyowgh ha rebellya,
hwi a vydh dybrys gans an kledha;
rag ganow an ARLOEDH re gewsis.

An Sita Legrys

21 Assa wrug an sita len
dos ha bos hora!
Hi neb a veu leun a wirvreus,

ewnder a ostya ynni,
mes lemmyn denledhysi.
22 Dha arghans eth ha bos atal,
dha win yw kemmyskys gans dowr.
23 Dha bennsevigyon yw penn-kales,
ha keskowetha ladron;
pubonan anedha a gar falswober
ha helghya rohow.
Ny rons gwirvreus dhe'n omdhivas,
ha ken an wedhwes ny dheu a-ragdha.

24 Rakhenna y lever an Arloedh, ARLOEDH an luyow,
an Galloesek a Ysrael:
Ogh, my a vydh konfortys drefenn ow envi,
ha tyli dial war ow eskerens.
25 My a dreyl ow leuv er dha bynn;
my a burj dhe-ves dha blosedhes kepar ha gans
lisiw,
ha kemmeres yn-mes oll dha atal.
26 My a wra restorya dha vreusysi kepar ha kyns,
ha dha gonseloryon kepar hag y'n dalleth.
Wosa hemma ty a vydh henwys sita an ewnder,
an sita len.
27 Sion a vydh dasprenys dre wirvreus,
ha'n re anedha a dhehwel, der ewnder.
28 An re a rebell ha'n beghadoryon a vydh distruys
war-barth,
ha'n re a forsak an ARLOEDH a dhe goll.
29 Rag i a vydh methek a'n derow
re dhesirsowgh;
hag i a vydh shamys dre'n lowarthyow
re dhewissowgh.

30 Rag hwi a vydh avel derebinthenn
gwedhrys hy del,
hag avel lowarth heb dowr.
31 An den krev a vydh avel garrow lin,
ha'y ober avel gwryghonenn;
aga dew a lesk war-barth
heb denvyth dh'aga difeudhi.

2 An ger a welas Ysay mab Amos a-dro dhe Yuda ha Yerusalem.

2 Y'n dydhyow diwettha
menydh chi an ARLOEDH
a vydh fastys avel penn an menydhyow;
hag y fydh drehevys yn-bann dres an breow,
hag oll an kenedhlow a dheu dhodho yn fros.
3 Poblow pals a dheu ha leverel,
'Dewgh, ha deun ni yn-bann dhe venydh an ARLOEDH,
dhe ji Duw Yakob;
hag ev a dhysk dhyn y fordhow,
ha ni a gerdh yn y hynsyow.'
Rag yn-mes a Sion y teu lagha,
ha ger an ARLOEDH dhiworth Yerusalem.
4 Ev a vydh breusydh ynter an kenedhlow,
ha mayner rag lies pobel.
I a wysk aga kledhedhyow yn soghyow,
ha'ga guwow yn higennow-skethra.
Ny dhrehav kenedhel kledha erbynn kenedhel,
ha ny dhyskons gwerrya namoy.

Breus erbynn Balghder

5 Chi Yakob,
dewgh, kerdhyn ni
yn golow an ARLOEDH.

6 Rag ty re forsakyas dha bobel,
chi Yakob,
drefenn i dhe vos leun a hudoryon[a] dhiworth an howldrevel,
hag a goelyogyon, kepar ha'n Filistysi,
hag i a shak diwleuv gans fleghes estrenyon.
7 Y wlas yw lenwys a arghans hag owr,
ha nyns eus diwedh dh'y dresoryow.
Y wlas yw lenwys a vergh;
ha nyns eus diwedh dh'y jarettow.
8 Y wlas yw lenwys a idolys;
i a wordh gweyth aga diwla,
an pyth re wrug aga bysies.
9 Den yw uvelhes,
ha gour yw iselhes –
na wra gava dhedha.
10 Deus y'n garrek,
omgel y'n doust
dhiworth fas euth an ARLOEDH
ha splannder y veuredh!
11 Dewlagas valghder den a vydh uvelhes,
ha goeth tus a vydh iselhes,
ha'n ARLOEDH unnsel a vydh ughelhes y'n jydh na.
12 Rag yma dhe ARLOEDH an luyow dydh
erbynn pubonan yw goethus hag ughel,
hag erbynn pubonan yw eksaltys,
hag i a vydh uvelhes;
13 hag erbynn oll sedres Lebanon
yw ughel hag eksaltys,
ha war oll derow Bashan;
14 hag erbynn oll an menydhyow ughel,
hag erbynn oll an vronnow drehevys yn-bann;

a 2:6 *a hudoryon:* Nyns usi an geryow ma y'n tekst ebrow

15 hag erbynn pub tour ughel,
hag erbynn bub fos kerys;
16 hag erbynn oll gorholyon Tarshish,
hag erbynn oll an lestri teg.
17 Ena goeth den a vydh uvelhes,
ha balghder tus a vydh iselhes;
an ARLOEDH unnsel a vydh ughelhes y'n jydh na.
18 An idolys a dremen glan dhe-ves.
19 I a dheu yn fowys y'n kerrek,
hag yn pansow y'n dor,
dhiworth fas euth an ARLOEDH
ha splannder y veuredh,
pan sev dhe ownekhe an norvys.
20 Y'n jydh na den a dewl
y idolys a arghans ha'y idolys a owr,
an pyth a wrug pubonan dhodho y honan dhe wordhya,
dhe'n godhow ha dhe'n ughsommyses,
21 dhe vones yn fowys y'n kerrek
hag yn folsyow an kleger
dhiworth fas euth an ARLOEDH
ha splannder y veuredh,
pan sev dhe ownekhe an norvys.
22 Na wra mellya gans den
may ma y anall yn y dhewfrik:
rag pandr'a amont ev?

3 Rag otta, an Arloedh, ARLOEDH an luyow,
a gemmer yn-mes dhiworth Yerusalem ha Yuda
skoedhyans ha lorgh,
oll skoedhyans a vara,
hag oll skoedhyans a dhowr,

[2] an kasor ha'n gour a vresel,
an breusyas ha'n profoes,
ha'n koelyek ha'n henavek,
[3] an kapten a hanter-kans
ha'n den a vri,
an kusulyer ha'n den skentel yn pystri,
ha'n gorhenyas skentel.
[4] My a re mebyon dhe vos aga fennsevigyon,
ha fleghes a's govern.
[5] An bobel a vydh arweskys,
peub gans den arall,
ha peub gans y gentrevek;
An yowynk a vydh tont erbynn an henavek,
ha'n koeg a wask an den wordhi.

[6] Pan gyv gour dalghenn yn y vroder
dhiworth chi y das, yn-medh ev,
'Yma dhis mantell,
ty a vydh agan ledyer,
ha'n bern ma a vagoryow a vydh yn-dann dha leuv.'
[7] Y'n jydh na ev a gri, ow leverel,
'Ny allav lystenna,
nyns eus naneyl bara na mantell y'm chi;
na'm gwrewgh vy
ledyer an bobel.'
[8] Rag Yerusalem re drebuchyas
ha Yuda re goedhas,
drefenn bos aga thaves ha'ga gwriansow erbynn an
ARLOEDH,
ow rebellya erbynn golok y wolewder.

[9] Semlans aga fas a worthyp er aga fynn
ha disklerya aga fegh avel Sodom;
ny's kudhons.

Go-i aga enevow!
rag i re dhros drog warnedha aga honan.
10 Leverewgh dhe'n den gwiryon, y fydh da ragdho,
rag i a dheber frut aga gwriansow.
11 Go-ev an tebelwas, drog a'n jevydh;
drefenn war-lergh ober y dhiwleuv y fydh gwrys dhodho ev.
12 Ow fobel, hy rewlysi a's arwask,
ha benynes a's rewl.
Ow fobel, dha ledyoryon a wra dhedha gwandra,
ha distrui fordh dha hynsyow.

13 An ARLOEDH re gemmeras y le dhe bledya y gen,
ha sevel dhe vreusi poblow.
14 An ARLOEDH a dheu yn breus
gans henavogyon ha pennsevigyon y bobel:
Hwi yw neb re dhiswrug an winlann;
yma preydh an boghosek yn agas chiow.
15 Pyth yw dhywgh, hwi dhe vrewi ow fobel,
ha melyas fasow an voghosogyon?
yn-medh an Arloedh, DUW an luyow.

16 An ARLOEDH a leveris:
Rag bos myrghes Sion goethus,
ow kerdhes gans konnaow omystynnys,
ha dewlagas ardhynus,
ow kerdhes gans kammow bleudh,
ha'n modrewi war aga dewufern ow tynkyal;
17 an ARLOEDH a dhre krevennow
war glopenn myrghes Sion,
ha'n ARLOEDH a lommha aga thal.

18 Y'n jydh na an Arloedh a wra remova tekter modrewi aga dewufern, an penngwiskow ha'n tergh-kromman; 19 an

skinennow, an breghelligow, ha'n vaylys; [20] an tulyfantys, an chaynys ufern, an grogysyow pann, an botellow ethenn, ha'n soenelligow; [21] an bysowyer sel ha'n bysowyer troen; [22] an dillas dy'goel, an mantelli, an gwarrlennow ha'n tigennow; [23] an niwlwias, an iswiskasow, an tulyfantys, ha'n kudhlennow penn.

[24] Yn le spisys y fydh fler,
hag yn le grogys pann y fydh kordenn,
yn le gols plethys y fydh bloghter,
yn le dillas teg y fydh yskar,
ha kreyth leskys yn le tekter.
[25] Dha wer a goedh der an kledha,
ha'th kasoryon y'n gas.
[26] Hy yetys a gyn ha galari,
hag omdhivesys hi a vydh esedhys war an dor.

4 Seyth benyn a gyv dalghenn yn unn wour y'n jydh na, ow leverel, 'Ni a dheber agan bara ha gwiska agan dillas agan honan; unnsel gas ni dhe vos henwys gans dha hanow. Kemmer dhe-ves agan sham!'

Glori ow Tos dhe Remenant Sion

[2] Y'n jydh na egin an ARLOEDH a vydh teg ha gloryus, ha frut an tir a vydh bryntin ha splann dhe'n re a dhienk yn Ysrael. [3] Ev neb a vydh gesys yn Sion, neb a worta yn Yerusalem, a vydh henwys sans, pubonan neb a veu skrifys rag bewnans yn Yerusalem, [4] wosa an ARLOEDH dhe wolghi dhe-ves kawgh myrghes Sion, ha glanhe goes Yerusalem yn-mes anedhi dre spyrys breus ha spyrys loskvann. [5] Ena an ARLOEDH a wra kreatya war an tyller kowal a venydh Sion, ha war hy huntellvaow, kommol ha mog dydhweyth ha golow tan ow flammya nosweyth; rag dres oll an glori y fydh nenlenn. [6] Hi a vydh goskes dhe woskeusi rag syghor dydhweyth, ha skovva ha kudh rag tewedh ha glaw.

Kan an Gwinlann Dhifrut

5 My a gan lemmyn dhe'm karadow
kan kerensa a-dro dh'y winlann:
Ow haradow a'n jeves gwinlann
war vronn pur feyth.
2 Ev a's palas, ha kuntell an veyn yn-mes anedhi,
ha plansa ynni an gwella gwinbrennyer.
Ev a dhrehevis tour y'n kres anedhi,
hag ynwedh ev a droghas gwinwask ynni.
Ev a waytyas grappys dhe vos gwrys,
mes y hwrug grappys trenk.
3 Lemmyn, annedhysi Yerusalem ha gwer Yuda,
breusewgh yntra my ha'm gwinlann.
4 Pandr'a allsen gul moy rag ow gwinlann
na wrug vy rygdhi?
Pan waytis hi dhe wul grappys,
prag y hwrug grappys trenk?
5 Lemmyn my a dheriv dhywgh
an pyth a wrav rag ow gwinlann:
my a gemmer dhe-ves an ke
ha hi a vydh peurva;
my a wra aswa yn hy fos
ha hi a vydh tir trettys.
6 My a's gwra difeyth;
ny vydh skethrys, na ny vydh kravellys,
mes spedhas ha spern a dyv ena.
My a wra gorhemmynn dhe'n kommol
ma na rollons glaw warnedhi.

7 Rag gwinlann ARLOEDH an luyow yw chi Ysrael,
ha gwer Yuda yw plansva y dhelit.
Ev a worta gwirvreus hag awotta kammvreus,
ewnder hag awotta kri.

Kuhudhans a Anewnder

8 Go-i a jun chi dhe ji,
ha keworra park dhe bark,
bys pan na vo tyller gesys,
ha nyns eus gesys marnas hwi
dhe driga yn kres an wlas.

9 ARLOEDH an luyow re leveris y'm diwskovarn:
Sur lies chi bras a vydh magor,
chiow brav a vydh heb annedhyas.

10 Ytho gwinlann a dheg erow a wra unn bath,[a]
ha'n homer[b] a has a wra efa.[c]

11 Go-i a dhifun myttin a-varr dhe helghya korev,
ha tarya bys nos, ynflammys gans gwin.

12 Yma lyra ha telynn,
tabourik ha pibow, ha gwin yn aga gwledhow,
mes ny virons orth gweyth an ARLOEDH,
na gweles ober y dhiwla.

13 Rakhenna ow fobel a yn divroedh
rag fowt a skians;
hy gwer nobyl a verow dre dhivoetter,
ha'y routh dre syghes.

14 Rakhenna ifarn re igoras y vryansenn a-les,
hag igeri y anow dres musur;
hy splannder ha'y thervysk a dhiyskynn ynno,
ha'y routh, hag ev neb a lowenha.

15 Den yw plegys dhe'n dor, ha gour yw gwrys isel,
ha dewlagas an re woethus a vydh isel.

---

a 5:10 *bath:* Musur linyel, a-dro dhe 45 liter.

b 5:10 *homer:* Musur sygh, a-dro dhe 220 liter.

c 5:10 *efa:* Musur sygh, a-dro dhe 22 liter.

16 Mes ARLOEDH an luyow a vydh ughelhes yn gwirvreus,
ha'n Duw sans a vydh sanshes yn ewnder.
17 Ena eyn a beur kepar hag yn aga feurva,
hag enyvales peskys ha mynnow a dheber yn mysk
an magoryow.

18 Go-i neb a denn anewnder dre lovonow euveredh,
ha peghes avel dre lovonow kert,
19 neb a lever 'Fistenes,
bedhes y ober uskis,
ma'n gwellyn.
Neses, ha des kusul Sans Ysrael,
ma's aswonnyn.'

20 Go-i neb a lever drog dhe vos da,
ha da dhe vos drog,
ha gorra tewlder rag golow,
ha golow rag tewlder,
ha gorra hwerow rag hweg,
ha hweg rag hwerow.

21 Go-i neb yw skentel yn aga dewlagas aga honan,
ha konnyk yn aga golok aga honan.

22 Go-i neb yw galloesek dhe eva gwin,
ha kampyoryon dhe gemmyska korev,
23 neb a dhelirv an kablus dhe wari rag falswober,
ha kemmeres ewnder dhe-ves dhiworth an dus
wiryon.

Dargan a Dhevedhyans Lu Babylon

24 Rakhenna kepar dell wra tavosow tan dybri an sowl,
ha kepar dell wra gwels sygh sedhi y'n flammow,
yndellma aga gwreydh a vydh avel poder,
ha'ga bleujyow a yn-bann avel doust;

drefenn i dhe nagha lagha ARLOEDH an luyow,
ha skonya lavar Sans Ysrael.

25 Rakhenna sorr an ARLOEDH a dhew erbynn y bobel,
hag ev a ystynn y leuv er hy fynn ha'y gweskel.
An menydhyow a gren,
ha'ga horfow yw avel atal yn kres an stretys.
Yn despit dhe oll hemma, ny dreyl y sorr dhe-ves,
ha'y leuv yw hwath ystynnys.

26 Ev a dhrehav baner rag kenedhlow a-bell,
ha hwibana dhedha[a] dhiworth pennow an bys.
Awotta ev a dheu, uskis, gans toeth bras!
27 Nyns yw nagonan skwith, nagonan ny drebuch ynna,
nagonan ny hun, nagonan ny gosk,
nyns yw grogys diwglun denvyth lows,
kroen-sandal ny vydh terrys.
28 Y sethow yw lymmys
hag oll y waregow yw plegys;
karnow y vergh yw reknys avel kellester,
ha'y rosow avel an korwyns.
29 Yma dhodho us kepar ha'n lew,
ev a us avel lewyon yowynk;
grommya a wra ha dalghenna preydh;
ev a'n dre dhe-ves, ha nyns eus denvyth dh'y
sawya.
30 Y'n jydh na ev a romm warnodho
avel grommya an mor.
Mar mirir orth an tir,
awotta tewlder hag ankres;
golow a vydh tewlhes gans an kommol.

---

a 5:26 *dhedha:* Amendys. Ebrow *dhodho.*

Gwelesigeth a Dhuw y'n Tempel

6 Y'n vlydhen may ferwis myghtern Uzzia, my a welas an
Arloedh esedhys yn se, ughel ha drehevys, ha lostennow
y bows a lenwis an tempel. [2] Yth esa serafyn ow sevel a-ughto,
hwegh askell dhe bubonan anedha: gans diw ev a gudha y fas,
ha gans diw ev a gudha y dreys, ha gans diw ev a nija. [3] An eyl
a elwi dh'y gila, ow leverel,

'Sans, sans, sans, ARLOEDH an luyow,
oll an norvys yw leun a'y glori.'

[4] Ha peulyow an treudhow a grenas orth lev neb a elwi, ha'n
chi a veu lenwys a vog.

[5] Ena my a leveris, 'Go-vy! Diswrys ov vy, rag gour avlan
y dhiwweus ov vy, ha trigys esov yn mysk pobel avlan hy
diwweus; rag ow dewlagas re welas an Myghtern, ARLOEDH
an luyow.'

[6] Ena onan a'n serafynyon a nijas bys dhymm, hag yn y dhorn
regydhenn re gemmersa gans gevel a-dhiwar an alter. [7] Ev a
dochyas ow ganow, ha leverel, 'Awotta, homma re dochyas dha
dhiwweus ha treylys dhe-ves yw dha anewnder, ha gevys yw
dha begh.'

[8] Ha my a glewas lev an Arloedh ow leverel, 'Piw a dhannvonav,
ha piw a ragon ni?' Ena my a leveris, 'Ottavy, dannvon vy!'
[9] Hag yn-medh ev, 'Ke, ha lavar dhe'n bobel ma,

"Klewewgh devri, mes na gonvedhewgh;
gwelewgh devri, mes na aswonnewgh."

[10] Gwra kolonn an bobel ma tew,
ha gwra aga diwskovarn poes,
ha sel aga dewlagas,

ma na glewons der aga dewlagas
ha gweles der aga diwskovarn

ha konvedhes der aga holonn,
hag i a dreyl ha bos sawys.'

[11] Ena my a leveris, 'Pes termyn, A Arloedh?' Hag ev a
leveris,

‘Bys pan vydh sitys diswrys,
heb annedhyas,
ha chiow heb den,
ha’n tir distruys ha difeyth;
12 bys pan wra an Arloedh dannvon tus pell dhe-ves,
ha bos tylleryow forsakys pals yn mysk an tir.
13 Ha kyn fo an degves rann gesys ynno,
y fydh leskys arta,
kepar ha terebinthenn po derwenn
a as kyf pan yw treghys dhe’n dor.’
An has sans yw hy hyf.

Ysay a Golonnekha Myghtern Ahaz

7 Yn dydhyow Ahaz mab Yotham mab Uzzia, myghtern Yuda, Resin myghtern Aram ha Pekagh mab Remalia myghtern Ysrael a yskynnas dhe Yerusalem dhe werrya er hy fynn, mes ny allas hy fetha. 2 Y feu derivys dhe ji Davydh, ow leverel, ‘Aram yw keffrysyas Efraym;’ ha’y golonn ha kolonn y bobel a grenas kepar dell gren gwydh an koes a-rag an gwyns.

3 Ena an Arloedh a leveris dhe Ysay, Ke yn-rag dhe vetya Ahaz, ty ha Shear-yashub dha vab, orth penn dowrbons an poll gwartha, ryb fordh Park an Troghyer. 4 Ty a lever dhodho, Bydh war, hag omwith kosel. Na borth own, na vydh digolonnek drefenn an dhew stokk ma a yttewi ow megi, drefenn sorr fers Resin hag Aram ha mab Remalia. 5 Rag Aram re vrasas droktra er dha bynn, gans Efraym ha Remalia, ow leverel, 6 Yskynnyn ni erbynn Yuda ha’y broweghi, hy skwardya a-les ha’y hemmeres dre nerth ragon ni agan honan, ha gul mab Tabeel myghtern warnedhi. 7 Ytho yndellma y lever an Arloedh Duw:

Ny sev,
ha ny hwyrvydh;
8 rag penn Aram yw Damaskus
ha penn Damaskus yw Resin;

hag a-ji dhe bymp blydhen ha tri-ugens
Efraym a vydh terrys dhe demmyn ma na vydh
pobel na fella.

[9] Penn Efraym yw Samaria,
ha penn Samaria yw mab Remalia.
Mar ny gryssowgh
ena ny vydhowgh fastys.

Ysay a Re Tokyn Immanuel dhe Ahaz

[10] Ha'n ARLOEDH a gewsis arta dhe Ahaz ow leverel: [11] Ty govynn tokyn dhiworth an ARLOEDH dha Dhuw, bedhes po down avel ifarn, po y'n ughelder a-vann. [12] Mes Ahaz a leveris, 'Ny wovynnav, na ny vynnav previ an ARLOEDH.' [13] Ena ynmedh ev:[a] 'Goslowewgh, chi Davydh! A'n synsowgh tra vyghan hwi dhe skwitha tus, mes hwi a vynn ynwedh skwitha ow Duw? [14] Rakhenna, an Arloedh y honan a re dhywgh tokyn. Awotta, an wyrghes a omdhek ha dineythi mab ha hi a'n henow Immanuel. [15] Kowles ha mel y teber bys pan woer denagha an drog ha dewis an da. [16] Rag kyns an maw dhe wodhvos denagha an drog ha dewis an da, an tir a vydh forsakys, mayth owgh hwi ownek a-rag y dhew vyghtern. [17] An ARLOEDH a dhre warnas ha war dha bobel ha war ji dha das dydhyow na dheuth a-dhia'n jydh may tibarthas Efraym dhiworth Yuda: myghtern Assyria hogen.'

[18] Y'n jydh na an ARLOEDH a hwiban dhe'n gelyonenn usi yn penn pella goverow Ejyp ha dhe'n wenenenn usi yn pow Assyria; [19] hag i oll a dheu ha powes war an nansow klegerek ha war folsyow an karregi, war oll prysk an spern ha war bub dowrva.

[20] Y'n jydh na an Arloedh a dregh der altenn a veu gobrenys a-dreus dhe'n avon – dre vyghtern Assyria – gols an penn, blew an diwarr, ha hi a remov an varv ynwedh.

---

a 7:13 *ev:* Henn yw Ysay.

21 Y'n jydh na gour a vag denewes ha dew dhavas. 22 Drefenn
an lanwes a leth a rons, ev a dheber kowles. Rag pubonan yw
gesys y'n tir a dheber kowles ha mel.

23 Y'n jydh na pub tyller mayth esa mil winbrenn ynno, hag
a dylis mil shekel arghans, a vydh spedhas ha spern. 24 Gans
sethow ha gans gwarak tus a dheu di, rag y fydh oll an tir
spedhas ha spern. 25 Oll an brennow o kravellys gans kravell,
ny edh ena rag own a spedhas ha spern; y fydhons tylleryow
mayth yw chatel dannvenys dhe wari, ha trettys gans deves.

Mab Ysay avel Tokyn

8 An ARLOEDH a leveris dhymm, Kemmer dhis rol-skrifa
vras, ha skrif warnedhi gans pluvenn den: Maher-
shalal-hash-baz.[a] 2 My a elow dhymm dustunioryon len, Uria
an oferyas, ha Zekaria mab Yeberekia. 3 My a dheuth nes dhe'n
brofoeses, ha hi a omdhuk ha dineythi mab. Ena an ARLOEDH a
leveris dhymm, Hanw e Maher-shalal-hash-baz; 4 rag kyns an
flogh dhe wodhvos gelwel 'Ow thas' hag 'Ow mamm,' rychys
Damaskus ha preydh Samaria a vydh degys dhe-ves a-rag
myghtern Assyria.

5 An ARLOEDH a gewsis dhymm arta, ow leverel: 6 Drefenn
an bobel ma dhe nagha dowrow Shiloagh, usi ow mos yn kosel,
ha teudhi yn own a Resin mab Remalia; 7 rakhenna awotta'n
Arloedh a dhre warnedha dowrow bras ha meur an avon,
myghtern Assyria gans oll y wolewder. Ha hi a dheu yn-bann
dres oll hy hanolyow, ha mos war oll hy glannow; 8 hi a dremen
dre Yuda avel liv ha drehedhes bys an konna; hag ystynnans hy
eskelli a lenow les dha dir, Immanuel.

9 Bedhewgh terrys,[b] poblow, ha bedhewgh dralys;
ha goslowewgh, oll hwi vroyow pell,

Omwrogysewgh, ha bedhewgh dralys!
Omwrogysewgh, ha bedhewgh dralys!

---

a 8:1 *Maher-shalal-hash-baz:* Hemm yw dhe styrya *Fisten dhe bylla, fysk dhe'n preydh.*

b 8:9 *Bedhewgh terrys:* Po *Kesunyewgh.*

[10] Omgusulyewgh war-barth, ha'n gusul a vydh lestys;
leverewgh ger, ha ny sev,
rag bos Duw genen.

[11] Rag an ARLOEDH a gewsis dhymm yndellma gans leuv grev, hag a'm gwarnyas ma na gerthen yn fordh an bobel ma, ow leverel: [12] Na leverewgh 'Bras!' pup-prys may hwra an bobel ma leverel bras, ha na berthewgh own a'ga own, na vedhewgh dyegrys. [13] Hwi a sansha ARLOEDH an luyow, ev yw agas euth, hag ev yw neb a'gas ownekha, [14] Ev a vydh sentri,[a] ha men trebuchya ha karrek koedha dhe dhew ji Ysrael, hag antell ha maglenn rag annedhysi Yerusalem. [15] Meur anedha a drebuch, ha koedha ha bos terrys; i a vydh maglennys, ha kemmerys.

Dyskyblon Ysay

[16] Kolm an dustuni, sel an dyskans yn mysk ow dyskyblon. [17] My a worta an ARLOEDH neb a gudh y fas dhiworth chi Yakob, hag ynno y fydh ow govenek. [18] Awotta, my ha'n fleghes a wrug an ARLOEDH aga ri dhymm yw toknys ha marthusyon yn Ysrael dhiworth ARLOEDH an luyow usi trigys yn menydh Sion. [19] Mar leverons dhywgh, 'Hwilewgh kusul a nygromonsoryon ha koelyogyon neb a hwyster ha hanasa; a ny goedh dhe bobel hwila aga Duw, hwila kusul an re varow a-barth an re vew [20] rag dyskans ha dustuni?' Yn sur mar leverons yndella, henn yw rag ny's teves golow banna. [21] Ev a dremen der an tir, duwenik ha nownek; ha rag bos dhedha nown, i a vydh serrys, hag ow mires war-vann i a volleth aga myghtern ha'ga Duw; [22] po ow mires orth an dor, otta anken ha tewlder, an tewolgow a ahwer; hag i a vydh herdhys yn tewlder tew.

---

a 8:14 *sentri:* Po amendyans *antell.*

Reyn an Myghtern a Dheu

9 Mes ny vydh tewlder rygdhi hi neb a veu yn ahwer. Yn termyn kyns ev a wrug bismer dhe bow Zebulun ha pow Naftali, mes wortiwedh ev a wra enora fordh an mor, war an tu arall dhe'n Yordan, Galile an kenedhlow.[a]

[2] An bobel a gerdhi yn tewlder
re welas golow meur;
an re trigys yn tir skeus ankow –
golow re splannas warnedha.

[3] Ty re gressyas an genedhel,
ty re veurhas an lowena;
i a lowenha a-ragos
kepar hag yn lowender an goeldheys,
kepar dell yw tus fest heudhik pan rannons preydh.

[4] Rag ty re dorras yew y vegh,
ha lorgh y dhiwskoedh,
an welenn a wre y gonstryna,
kepar hag yn jydh Midyan.

[5] Rag pub botasenn ow trettya yn tervans an gas,
ha pub mantell rolys a-dro yn goes
a vydh leskys, keunys dhe'n tan.

[6] Rag flogh re beu genys dhyn,
mab re beu res dhyn;
ha war y dhiwskoedh yma arloettys.
Hag ev a vydh henwys
Kusulyador Marthys, Duw Galloesek,
Tas bys Vykken, Pennsevik Kres.

[7] Dhe ynkressyans an arloettys
ha dhe gres ny vydh finweth,

---

a 9:1 An gwers ma yw niverys 8:23 y'n tekst ebrow, ha gwersow 2 bys 21 yw niverys 1 bys 20.

rag tron Davydh ha rag y vyghterneth,
dh'y fastya ha dh'y skoedhya
gans gwirvreus hag ewnder
alemma rag ha bys vykken.
Gwres ARLOEDH an luyow a wra hemma.

Breus erbynn Balghder hag Arwask

8 An Arloedh re dhannvonas ger dhe Yakob;
y koedh war Ysrael.
9 Oll an bobel a'n godhvydh,
Efraym hag annedhysi Samaria;
neb a leveris gans goeth ha balghder a golonn:
10 'Brykkys re goedhas,
mes ni a dhastrehav gans meyn treghys;
sykaminwydh re beu treghys dhe'n dor,
mes ni a worr sedres yn aga le.'
11 Ytho an ARLOEDH a dhrehevis envi er aga fynn,
ha provokya aga eskerens,
12 Aram a-rag ha'n Filistysi a-dryv;
hag i re dhevoryas Ysrael gans anow igor.

Yn despit dhe oll hemma ny dreylyas y sorr,
ha'y leuv yw hwath ystynnys.
13 Mes ny dreylyas an bobel dhe neb a's gweskis,
na ny hwilsons ARLOEDH an luyow.
14 Ytho an ARLOEDH a dregh dhe-ves dhiworth Ysrael
penn ha lost,
skorrenn ha korsenn yn unn jydh.
15 An henavek ha'n den ughel, ev yw an penn,
ha'n profoes ow tyski gow, ev yw an lost.
16 An re a led an bobel ma y's gwrons dhe wandra,
ha'n re ledys yw sowdhenys.

17 Rakhenna an Arloedh ny lowenha yn aga gwer yowynk,
na kemmeres truedh a'ga omdhivasow ha
gwedhwesow;
rag pubonan yw ansans ha drog,
ha pub ganow a gews follneth.

Yn despit dhe oll hemma ny dreylyas y sorr,
ha'y leuv yw hwath ystynnys.

18 Ytho kammhynseth a lesk avel tan,
ow tevorya spedhas ha spern,
ha leski prysk an koes,
ha troyllya yn-bann yn koloven mog.
19 Dre sorr ARLOEDH an luyow
an tir a vydh kowlleskys,[a]
ha'n bobel a vydh avel keunys rag an tan;
denvyth ny gemmer truedh a'y vroder.
20 A-dhyghow den a dhevor ha hwath nownek vydh;
a-gledh den a dheber ha ny vydh gwalghys.
Pubonan a dheber kig y gentrevek.[b]
21 Manasse erbynn Efraym, hag Efraym erbynn
Manasse;
war-barth y fydhons erbynn Yuda.
Yn despit dhe oll hemma ny dreylyas y sorr,
ha'y leuv yw hwath ystynnys.

10 Go-i neb a wra ordenansow kammhynsek,
ha'n skriforyon neb a skrif laghys anewn,

---

a 9:19 *kowlleskys:* Ow siwya an Septuagint. Styr an ger ebrow yw ankler.

b 9:20 *gentrevek:* Amendys ow siwya an Targum. Ebrow *y vregh.*

2 dhe dreylya dhe-ves an edhommogyon dhiworth aga
gwiryow,
ha dhe ladra gwirvreus dhiworth boghosogyon ow
fobel,
rag may fo gwedhwesow aga freydh,
ha may pyllons omdhivasow.
3 Pandr'a wrewgh yn jydh kessydhyans,
hag y'n annawel a dheu a bellder?
Piw y poenyowgh dhodho rag gweres,
ha ple hwrewgh gasa agas golewder,
4 ma na blattyowgh yn mysk an brisnoryon,
na koedha yn mysk an re ledhys?
Yn despit dhe oll hemma ny dreylyas y sorr,
ha'y leuv yw hwath ystynnys.

Breus erbynn Assyria Valgh

5 Ogh, Assyria, gwelenn ow sorr!
an fust yn aga leuv yw ow honnar.
6 My a'n dannvon erbynn kenedhel ansans,
hag erbynn pobel ow sorr my a'n gorhemmynn,
dhe bylla, ha dhe dhalghenna preydh,
dh'aga threttya avel leys an stretys.
7 Mes nyns yw hemma y vodh,
na ny breder y golonn yndella;
mes yma yn y golonn dhe dhistrui
ha dhe dreghi dhe-ves kenedhlow nag yns nebes.
8 Rag yn-medh ev,
'A nyns yw oll ow fennsevigyon myghternedh?
9 A nyns yw Kalno avel Karkemish?
A nyns yw Hamath avel Arpad?
A nyns yw Samaria avel Damaskus?

10 Kepar dell wrug ow leuv kavoes gwlaskordhow an idolys,
may feu aga imajys gravys moy es imajys Yerusalem ha Samaria,
11 a ny wrav dhe Yerusalem ha'y idolys kepar dell wrug vy dhe Samaria ha'y imajys?'

12 Ytho pan dhiwedh an Arloedh oll y ober war venydh Sion hag yn Yerusalem, my a gessydh frut kolonn goethus myghtern Assyria, ha balghder y dhewlagas howtyn. 13 Rag yn-medh ev,

'Dre nerth ow leuv re'n gwrug vy,
ha der ow furneth, rag bos genev konvedhes.
My re removas oryon poblow,
ha ravna aga thresorvaow,
ha dri rewlysi dhe'n dor avel kasor nerthek.
14 Ow leuv re gavas, avel neyth,
rychys an poblow;
ha kepar dell guntellir oyow forsakys,
yndella my re guntellas oll an norvys;
nagonan ny wayas askell
na igeri y anow, na gryllya.'

15 A wra an voel bostya erbynn an den a dregh ganso?
A wra an heskenn braggya erbynn an den a heskenn gensi?
Kepar ha pan wrello gwelenn shakya an den a wra y handla,
po lath drehevel neppyth nag yw prenn!
16 Rakhenna an Arloedh, ARLOEDH an luyow,
a dhannvon kleves gwastyans yn mysk y gasoryon gorfek,
hag yn-dann y wolewder loskvann a vydh enowys avel an losk a dan.

17 Golow Ysrael a vydh avel tan,
ha'y Sans avel flamm;
hag ev a lesk ha devorya
y spedhas ha'y spern yn unn jydh.
18 Splannder y goes ha'y dir feyth
ev a dhistru, enev ha korf war-barth,
kepar dell wra den klav gwastya dhe-ves.
19 Remenant gwydh y goes a vydh mar skant
bys may hallo flogh aga nivera.

Remenant Ysrael a Dhehwel dhe Dhuw

20 Y'n jydh na remenant Ysrael, ha'n re a skapyas dhiworth
chi Yakob, ny besyons na fella kregi war an den a's gweskis,
mes i a greg war an ARLOEDH, Sans Ysrael. 21 Remenant a
dhehwel, remenant Yakob, dhe'n Duw galloesek. 22 Kyn fydh
dha bobel Ysrael avel tewes an mor, unnsel remenant anedhi
a dhehwel. Kollva yw erghys, ow fenna gans ewnder. 23 Rag
an Arloedh, DUW an luyow, a wra distruyans leun, dell veu
ordenys, yn kres oll an tir.

24 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh, DUW an luyow:
Ow fobel, trigys yn Sion, na borth own a Assyria neb a'th wysk
gans gwelenn, ha drehevel y lorgh er dha bynn, dell wrug Ejyp.
25 Yn pols pur vyghan sorrvann er agas pynn a worfenn, ha'm
sorr a dreyl dh'aga distruyans i. 26 ARLOEDH an luyow a wra dhe
skorja difuna er aga fynn, kepar dell weskis Midyan orth karrek
Oreb, ha'y lorgh a vydh war an mor, kepar hag yn Ejyp. 27 Y'n
jydh na y vegh a vydh drehevys a-dhiwar dha skoedh, ha'y yew
a-dhiwar dha gonna.

Ev res eth yn-bann dhiworth Rimmon,[a]
28 ev re dheuth dhe Ayath;
ev re dremenas dre Migron;
yn Mikmash ev a settyas y fardellow yn-nans.

---

a 10:27 *Ev res eth yn-bann dhiworth Rimmon:* Amendys.

29 Ev re dremenas an bolgh,
yn Geba ev a wodrigas dres nos;
Rama a gren,
Gibea a Sowl re fias.
30 Kri yn ughel, myrgh Gallim!
Goslow, Laysha!
Gorthyp dhedhi, Anathoth!
31 Madmena a fi,
annedhysi Gebim a hwila skovva.
32 Poran an jydh ma ev a worta yn Nob
ha shakya y dhorn
erbynn menydh myrgh Sion,
erbynn brenn Yerusalem.

33 Otta, an Arloedh, ARLOEDH an luyow,
a skether an skorrennow dre nerth euthyk;
an gwydh meur aga ughelder a vydh treghys yn-nans,
ha'n re hir a vydh uvelhes.
34 Ev a hakk prysk an koes dhe'n dor gans horn;
Lebanon gans y gwydh krev a goedh.

Skorrenn Yesse

11 Egin a dheu yn-mes dhiworth kyf Yesse,
ha skorrenn a dyv dhiworth y wreydh.
2 Spyrys an ARLOEDH a bowes warnodho,
spyrys furneth ha konvedhes,
spyrys kusul ha nerth,
spyrys skians hag own an ARLOEDH.
3 Y dhelit a vydh yn own an ARLOEDH.

Ny vreus herwydh golok y dhewlagas,
nag ervira herwydh klewans y dhiwskovarn;

4 mes ev a vreus an edhommogyon gans ewnder,
hag ervira gans ewnder rag boghosogyon an norvys.
Ev a wysk an norvys gans gwelenn y anow,
ha gans spyrys y dhiwweus ev a ladh an tebelwas.
5 Ewnder a vydh grogys y dhiwglun,
ha lenduri grogys y gres.

6 An bleydh a drig gans an oen,
ha'n lewpard a wrowedh gans an mynn,
an leugh ha'n lew yowynk ha'n lodhen peskys war-barth;
ha mab byghan a's led.
7 An vugh ha'n ors a beur,
aga re yowynk a wrowedh war-barth;
ha'n lew a dheber kala' avel an ojyon.
8 Gwari a wra an flogh ow tena war doll an nader,
ha'n flogh didhenys a worr y leuv war neyth an sarf.
9 Ny wrons dregynn na ny dhistruons
yn oll ow menydh sans;
rag an norvys a vydh leun a wodhvos an ARLOEDH
dell wra an dowrow kudha an mor.

Sion a Vydh Dasprenys

10 Y'n jydh na gwreydhenn Yesse a sev avel baner dhe'n poblow; an kenedhlow a'n hwila, ha'y bowesva a vydh gloryus.
11 Y'n jydh na an Arloedh a ystynn y leuv an nessa gweyth dhe dhaskavoes remenant y bobel yw gesys, dhiworth Assyria, dhiworth Ejyp, dhiworth Pathros, dhiworth Ethiopia, dhiworth Elam, dhiworth Shinar, dhiworth Hamath, ha dhiworth ynysow an mor.
12 Ev a dhrehav baner rag an kenedhlow
ha kuntell divresow Ysrael,

ha dri war-barth an re skattrys a Yuda
dhiworth peswar korn an norvys.
13 Avi Efraym a dhiberth,
hag eskerens Yuda a vydh treghys dhe-ves;
Efraym ny berth envi a Yuda,
ha Yuda ny arvedh Efraym.
14 I a nij yn-nans war skoedh an Filistysi yn howlsedhes;
war-barth i a byll mebyon an howldrevel.
I a ystynn aga leuv erbynn Edom ha Moab,
ha an Ammonysi a vydh aga sojets.
15 An ARLOEDH a rann
taves mor Ejyp;
ev a wev y leuv war an avon
gans nerth y wyns,
ha'y gweskel yn seyth stredh
rag may treusser yn sandalys;
16 y fydh fordh-veur dhiworth Assyria
rag remenant y bobel yw gesys,
kepar dell veu rag Ysrael
y'n jydh mayth yskynnas yn-mes a bow Ejyp.

Grasyans ha Gormel

12 Y'n jydh na ty a lever:
My a'th wormel, A ARLOEDH,
rag kyn feus serrys orthiv,
dha sorr re dreylyas dhe-ves,
ha ty a'm konfortyas.

2 Otta, Duw yw ow selwyans;
my a fydh, ha ny borthav own,
rag an Arloedh DUW yw ow nerth ha'm kan,
hag ev yw ow selwyans.

3 Hwi a denn dowr gans lowena dhiworth an fentynyow a
selwyans. 4 Y'n jydh na hwi a lever:

Gormelewgh an ARLOEDH,
gelwewgh war y hanow;
gwrewgh y wriansow godhvedhys yn mysk an poblow,
deklaryewgh y hanow dhe vos ughelhes.
5 Kenewgh dhe'n ARLOEDH, rag ev re wrug oberow
bryntin;
gwra hemma godhvedhys yn oll an norvys.
6 Garm ha kan yn lowen, annedhyas Sion,
rag bras yw Sans Ysrael y'n kres ahanas.

Profoesans a-dro dhe Babylon

13 Profoesans a-dro dhe Babylon, a wrug Ysay mab
Amos y weles.

2 War venydh moel drehevewgh baner,
kriewgh yn ughel dhedha;
gwevyewgh leuv rag may teffons
yn yetys an ugheloryon.
3 My re worhemmynnis dhe'm re sanshes,
ynwedh my re elwis ow breselysi dhe gowlwul ow
sorr,
an re a vost y'm meuredh.

4 Son routh y'n menydhyow,
haval dhe bobel vras;
son tervans gwlaskordhow,
kenedhlow kuntellys war-barth:
yma ARLOEDH an luyow ow kuntell lu rag bresel.
5 I a dheu a dir pell, dhiworth pennow nev,
an ARLOEDH hag arvow y sorrvann,
dhe dhistrui an norvys oll.

6 Oulyewgh, rag ogas yw dydh an ARLOEDH;
kepar ha terroes dhiworth an Ollgalloesek.[a]
7 Rakhenna pub leuv a vydh gwann,
ha'n golonn a bub den a deudh.
8 I a vydh dyegrys,
gloesow ha keudh a's kemmer,
i a vydh yn angoes kepar ha benyn ow tineythi.
I a vir gans marth an eyl orth y gila,
aga fasow a vydh avel flammow.
9 Otta, dydh an ARLOEDH a dheu,
fell, gans konnar ha sorr fers,
dhe wul an tir ynyal
ha distrui peghadoryon dhiworto.
10 Rag ster an nevow ha'ga Orionow[b] ny rons aga golow.
An howl a vydh tewl pan dhrehav,
ha'n loer ny wra dh'y loergann splanna.
11 My a gessydh an norvys rag y dhroktra,
ha'n debeles rag aga sherewynsi.
My a wra dhe woeth an re orgelus sessya,
hag uvelhe balghder turans.
12 My a wra gour moy drudh ages owr pur,
ha den ages owr a Ofir.
13 Rakhenna my a wra dhe'n nevow krena,
ha'n norvys a vydh shakys dhiworth y le,
yn konnar ARLOEDH an luyow,
yn jydh y sorr fers.
14 Kepar hag ewik ownekhes,
ha kepar ha deves heb denvyth dh'aga huntell,
peub a dhehwel dh'y bobel, peub a fi dh'y dir y honan.

---

a 13:6 *an Ollgalloesek:* Ebrow *El Shadday.*

b 13:10 *Orionow:* Henn yw Orion gans y sterennow erell.

15 Piwpynag a vo kevys a vydh gwanyes,
ha piwpynag a vo kechys a goedh der an kledha.
16 Aga fleghes a vydh hakkys dhe demmyn
a-rag aga dewlagas;
aga chiow a vydh ravnys
ha'ga gwragedh defolys.
17 Otta, my a dhifun an Medys er aga fynn,
na wrons vri a arghans,
ha ny hwansons owr.
18 Aga gwaregow a vrew gwer yowynk;
ny gemmerons truedh a frut an brys;
ny vir aga lagas gans piteth war fleghes.
19 Babylon, splannder gwlaskordhow,
glori a woeth an Kaldeanys,
a vydh avel Sodom ha Gomorra
pan wrug Duw aga domhwel.
20 Ny vydh annedhys nevra,
ha ny drig denvyth ynni a henedh dhe henedh;
ny sett Arabyon aga thyldow[a] ena,
ha ny wra bugeledh greow dhe bowes ena.
21 Mes bestes gwyls a wrowedh ena,
hag oulys a lenow hy chiow;
strusyow a drig ena,
ha boghes a derlemm[b] ena.
22 Keun a oul yn hy thouryow,
hag owrgeun y'n palesyow fethus.
Yma hy thermyn ow tos nes,
ha ny vydh hy dydhyow delatys.

---

a 13:20 *ny sett Arabyon aga thyldow:* Po *ny gyv Arabyon gwiryow peuri.*

b 13:21 *boghes a derlemm:* Po *jevanow a dhons.*

Dehwelyans Ysrael

14 Rag an ARLOEDH a gemmer truedh a Yakob, ha
dewis Ysrael arta, ha ri powes dhedha war aga
thiredh. Alyons a jun gansa, ha glena orth chi Yakob. [2] Poblow
a's kemmer ha'ga dri dh'aga thyller aga honan. Chi Ysrael a's
erit yn tir an ARLOEDH avel kethyon ha kethesow. I a wra dhe'n
re a's kemmeras yn kethneth bos aga hethyon i, hag i a rewl an
re a's arwaskas.

Koedh Myghtern Babylon

[3] Y'n jydh may hwra an ARLOEDH ri dhis powes dhiworth
dha alar ha'th ankres ha dhiworth an ober kales a veus gwrys
dhe lavurya ynno, [4] ty a gemmer an kows ma yn-bann erbynn
myghtern Babylon, ha leverel:

Fatell hedhis an turant!
Fatell hedhis an omsettyans![a]

[5] An ARLOEDH re derris lorgh an debeles,
an dernwelenn a rewlysi,

[6] neb a weskis poblow yn sorr
gans strokosow heb hedhi,

hag yn konnar fetha kenedhlow
gans arwask heb fronn.

[7] Oll an norvys a bowes yn kosel;
i a gri gans joy.

[8] Meryw ynwedh a lowenha warnas,
ha sedres Lebanon:

'A-ban veus iselhes,
ny yskynn treghyas er agan pynn.'

[9] Ifarn a-woeles yw amovys ragos,
dhe'th vetya pan dheudh;

---

a 14:4 *omsettyans:* Amendys war-lergh an Syriek, an Targum, Qumran hag erell. Styr an Ebrow yw ankler.

ev a dhifun spyrysyon an re varow ragos
oll myns a veu ledyoryon an norvys;
ev a dhrehav dhiworth aga thronys
oll myghternedh an kenedhlow.
10 I oll a'th worthyp
ha leverel dhis,
'Ty ynwedh yw ydhil avelon,
ty yw devedhys ha bos haval dhyn.'
11 Dha veuredh yw dres yn-nans dhe ifarn,
gans son dha delynnow;
yma gweli a gontron lesys yn-dannos,
ha pryves yw dha gudhans.

12 Fatell osta koedhys dhiworth nev,
A Vorlowenn, mab an bora!
Ty re beu treghys dhe'n dor,
neb a fethas kenedhlow.
13 Ty a leveris y'th kolonn,
'My a yskynn dhe nev;
my a dhrehav ow thron
a-ugh ster Duw;
esedhys vydhav war venydh an kuntelles,
yn pella rannow an gogledh;
14 my a yskynn a-ugh keyn an kommol;
my a vydh kepar ha'n Ughella.'[a]
15 Mes ty yw dres yn-nans dhe ifarn,
dhe bella rannow an pytt.

16 An re a'th wel a hwither orthis
ha prederi ahanas:
'Yw hemma an gour a gryghyllis an nor,
ha wul dhe wlaskordhow krena,

---

a 14:14 *kepar ha'n Ughella:* Ebrow *kepar hag Elyon.*

17 neb a wrug an nor avel gwylvos,
neb a dhomhwelas y sitys,
ha ny asas y brisnoryon dhe vos tre?'
18 Oll myghternedh an kenedhlow,
a wrowedh yn glori,
peub yn y vedh y honan;
19 mes ty, ty yw tewlys yn-mes, a-ves dhe'th vedh,
avel barrenn gasadow,
kudhys gans an re ledhys,
an re gwenys gans an kledha,
neb a dhiyskynn dhe veyn an pytt
avel korf trettys yn-dann dreys.
20 Ny vydhydh junys gansa yn ynkleudhyans,
rag ty a dhistruis dha dir,
ha ladha dha bobel.

Ny vydh henwys bys vykken
has an debeles.
21 Pareusewgh ladhva rag y vebyon
drefenn peghosow aga thasow;
ma na saffons hag erita an tir
ha lenwel enep an nor a sitys.

22 My a sev er aga fynn,
yn-medh ARLOEDH an luyow,
ha treghi dhiworth Babylon hanow ha remenant,
agh ha linyeth,
yn-medh an ARLOEDH.
23 My a's gwra yn perghennogeth rag sort,
ha pollow dowr,
ha'y skuba dhe-ves gans an skubell a gollva,
yn-medh ARLOEDH an luyow.

Profoesans a-dro dhe Assyria

24 ARLOEDH an luyow re dos, ow leverel:
Kepar dell vynnis vy, yndella y hwer;
ha kepar dell erviris, yndella y sev:
25 dhe derri Assyria y'm tir,
ha'y drettya yn-dann dreys war ow menydhyow;
Y yew a vydh kemmerys dhiwarnedha,
ha'y vegh a vydh kemmerys a-dhiwar aga skoedh.

26 Hemm yw an towl ervirys rag oll an norvys;
ha homm yw an leuv ystynnys war oll an kenedhlow.
27 Ytho ARLOEDH an luyow re erviris,
ha piw a'n lest?
Y leuv yw ystynnys,
ha piw a's treyl dhe-ves?

Profoesans a-dro dhe Filistia

28 Yn blydhen mernans myghtern Ahaz y feu an profoesans ma:
29 Na lowenha, Filistia, ty oll,
drefenn bos dralys an welenn a'th weskis;
rag dhiworth gwreydhenn an sarf y teu nader,
ha'y frut a vydh sarf askellek.
30 An re gynsa-genys a'n voghosogyon a beur,
ha'n edhommogyon a wrowedh yn sawder.
Mes my a dhistru dha gyf gans divoetter;
ha ladha dha remenant.
31 Oul a yet, kri a sita;
teudh yn own, Filistia, ty oll.
Mog a dheu dhiworth an gogledh,
ha nyns eus termynek yn y renkow.

32 Fatell worthyp kannasow an genedhel?

‘Yth yw an ARLOEDH neb re selyas Sion,
ha boghosogyon y bobel
a hwila harber ynni.’

Profoesans a-dro dhe Moab

15 Profoesans a-dro dhe Moab:
Ar yn Moab yw gwastys,
distruys yn unn nos.
Kir yn Moab yw gwastys,
distruys yn unn nos.
2 Dibon re yskynnas dhe’n tempel,
dhe’n tylleryow ughel dhe oela;
war Nebo ha war Medeba
Moab a oul.
War bub penn yma bloghter,
ha treghys yw pub barv.
3 Y’n stretys i a omwrogys gans yskar;
war an tohow hag y’n plenys
pubonan a oul, owth oela dagrow.
4 Heshbon hag Eleale a gri,
aga lev yw klewys bys Yahas.
Rakhenna soudoryon Moab a arm,
ha’ga enev a gren.
5 Ow holonn a gri rag Moab;
hy fowesigyon a fi bys Soar,
bys Eglath-shelishiya.
Yth ons yn-bann owth oela
war an fordh-yskynna dhe Luhith;
war an fordh dhe Horonaym
i a dhrehav garm a gollva.
6 Dowrow Nimrim yw ynyal,
an gwels yw sygh, an aswels a fyll;
nyns eus glasneth na fella.

7 Rakhenna an palster a waynsons
ha'n gwara a withsons
a vydh degys dhe-ves
bys yn Nans an Edhel.
8 Ytho an arm res eth
oll a-dro dre dir Moab;
hy oelva a dheu bys yn Eglaym,
hy oelva bys yn Beer-elim.
9 Rag dowrow Dimon yw leun a woes;
mes my a dhre hwath moy war Dimon,
lew rag fowesigyon Moab
ha rag remenant an tir.

16 Dannvenewgh eyn
dhe rewler an tir
dhiworth Sela dhe'n gwylvos,
bys yn menydh myrgh Sion.
2 Avel edhen ow trenija,
tewlys dhiworth an neyth
yth yw myrghes Moab
orth rysyow Arnon.
3 'Dro kusul;
gwrewgh ervirans.
Gorr dha skeus kepar ha'n nos
yn hanter-dydh;
Kudh an re skattrys,
na drayt an fowesik;
4 Trigens genes
an re skattrys dhiworth Moab;
bydh skovva dhedha
rag an distruyer.'

Ny vydh an arwasker na fella,
hedhi a wra an terroes,
ha'n ravner a vydh gyllys dhiworth an tir.
5 Ena tron a vydh fastys yn tregeredh,
ha warnedhi yth esedh yn gwirder
yn tylda Davydh,
nebonan a vreus hag a hwila gwirvreus,
hag a fisten dhe wul ewnder.

6 Ni re glewas a woeth Moab
– pur woethus yw –
a-dro dh'y valghder ha'y woeth ha'y donteth,
mes y vostow yw fals.
7 Ytho Moab a oul,
i oll a oul rag Moab.
Kynewgh rag tesennow-grappys[a] Kir-hareseth,
hwi hag yw kowldhistruys.
8 Rag parkow Heshbon a wedher,
ha gwinbrenn Sibma ynwedh.
Arlydhi an kenedhlow re weskis hy gwella
gwinbrennyer,
a dhrehedhas bys yn Yazer
ha gwandra troha'n difeythtir;
hy skorrennow a lesas,
ha tremena dres an mor.
9 Rakhenna my a oel gans oelva Yazer
rag gwinbrenn Sibma.
My a'th towrha gans ow dagrow,
A Heshbon hag Eleale;
rag an arm war dha frutys hav
ha'th trevas re hedhis.

---

a 16:7 *tesennow-grappys:* Po ow siwya an Targum *gwer.*

10 Lowena ha heudhder yw kemmerys
dhiworth an tir feyth,
hag y'n gwinlannow denvyth ny gan,
na garma yn lowen;
denvyth ny drett gwin y'n gwinwaskow.
My re wrug an arm dhe hedhi.
11 Rakhenna ow holodhyon a hanas avel lyra rag Moab,
ha'm kolonn rag Kir-heres.
12 Pan omdhiskwedh Moab,
hag omskwitha war an tyller ughel,
pan dheu dh'y sentri dhe bysi,
ny amont mann.

13 Hemm yw an ger re gewsis an ARLOEDH kyns a-dro dhe Moab. 14 Mes lemmyn an ARLOEDH a lever, Yn teyr blydhen kepar ha blydhynyow arvethesik, splannder Moab a vydh dispresys, spit dhe oll an routh vras, ha'n remenant a vydh pur vyghan ha gwann.

Profoesans a-dro dhe Damaskus

17 Profoesans a-dro dhe Damaskus.
Otta, ny vydh Damaskus sita na fella,
mes y fydh kals a vagoryow.
2 Sitys Aroer a vydh forsakys,
hag i a vydh rag flokkys a wrowedh
ha denvyth ny wra dhedha perthi own.
3 An kastell a vydh gyllys dhiworth Efraym,
ha'n vyghterneth dhiworth Damaskus;
remenant Aram a vydh
avel glori mebyon Ysrael,
yn-medh ARLOEDH an luyow.

4 Y'n jydh na
glori Yakob a vydh tanowhes,
ha blonek y gig a vydh lehes.

[5] Ev a vydh avel myser a guntell ys,
ha'y vregh a vys pennow-ys.
Ev a vydh avel den a guntell gesigow pennow-ys
yn nans Refaim.
[6] Mes gesigow a worta ynno,
kepar ha pan vo olewbrenn gweskys,
diw po teyr olivenn adhves orth penn an varrenn,
peswar po pymp yn y skorr feyth,
yn-medh an ARLOEDH, Duw Ysrael.

[7] Y'n jydh na den a vir orth y Wrier, ha'y dhewlagas a dreyl dhe Sans Ysrael. [8] Ny vir orth an alteryow, ober y dhiwla, ha ny vir orth an Asherim ha'n alteryow ynkys a wrug y vysies.

[9] Y'n jydh na aga sitys krev, a vydh forsakys avel sitys an Hivysi ha'n Amorysi[a] a assons drefenn mebyon Ysrael; hag i a vydh difeyth.

[10] Rag ty re ankovas Duw dha selwyans,
ha ny berthsys kov a garrek dha nerth.
Rakhenna kynth esos ow plansa plansvaow hweg
ha graffya skyll astranj;
[11] kyn hwredh dhedha tevi y'n jydh ma's plensydh,
ha gul dhedha bleujyowa y'n myttin ma's graffydh,
hwath an drevas a fi dhe-ves
yn jydh a galar ha payn heb remedi.

[12] Ogh tru, an tervans a lies pobel,
ow terva kepar ha tervans an moryow;
ha tarennans poblow kepar ha tarennans dowrow krev!
[13] Kenedhlow a darenn avel tarennans dowrow pals,
mes ev a's keredh hag y fions pell,
helghys avel us war an menydhyow a-rag an gwyns,
hag avel has askall a-rag an awel.

---

a 17:9 *an Hivysi ha'n Amorysi:* Amendys war-lergh an Septuagint.

14 Gorthugherweyth, awotta euth tromm!
Kyns myttin gyllys yns.
Hemm yw tenkys an re a'gan raven,
ha kevrenn an re a'gan pyll.

Profoesans a-dro dhe Ethiopia

18 Go-hi, gwlas a skathow-goelya[a]
eus dres avonyow Kush,
2 neb a dhannvon kannasow war an mor,
yn lestri papyrus war enep an dowr.
Kewgh, hwi gannasow skav,
dhe genedhel hir ha smodh aga kroghen,
dhe bobel ownys ogas ha pell,
kenedhel grev ha breselek,
neb yw hy thir rynnys gans avonyow.

3 Oll trigoryon an norvys
hag annedhysi an bys,
pan vydh baner drehevys war an menydhyow,
mirewgh!
ha pan vydh hirgorn hwythys, klewewgh!
4 Yndellma y lever an ARLOEDH dhymm:
My a vydh kosel ha mires dhiworth ow thrigva
avel toemmder kler y'n howlsplann,
avel kommolenn gluth yn toemmder an drevas.
5 Ytho, kyns an drevas, pan yw an vleujenn gyllys
ha'n flour re dheuth ha bos grappa owth adhvesi,
ev a dregh an barrennow gans higennow-skethra,
ha remova ha tenna yn-mes an skorrennow.

---

a 18:1 *a skathow-goelya:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *a eskelli ow hwyrni.*

[6] I a vydh gesys war-barth
rag ydhyn-preydh an menydhyow
ha rag bestes an tir;
an ydhyn a spen an hav warnedha
hag oll bestes an tir a spen an gwav warnedha.

[7] Y'n termyn na rohow a vydh dres dhe ARLOEDH an luyow dhiworth pobel hir ha leven, dhiworth pobel ownys ogas ha pell, kenedhel grev a drett yn-dann dreys, mayth yw y wlas rynnys gans avonyow; i a's dre dhe dyller hanow ARLOEDH an luyow, dhe venydh Sion.

Profoesans a-dro dhe Ejyp

19 Profoesans a-dro dhe Ejyp.
Awotta'n ARLOEDH ow marghogeth war gommolenn skav
hag ow tos bys yn Ejyp;
idolys Ejyp a gren a-ragdho,
ha kolonn Ejyp a deudh a-bervedh ynno.
[2] My a sett Ejyp erbynn Ejyp;
pubonan a vatal orth y vroder,
ha pubonan orth y gentrevek,
sita orth sita, ruvaneth orth ruvaneth.
[3] Spyrys Ejyp a fyll a-ji dhodho;
my a dhiswra y gusul;
i a hwila an idolys ha spyrysyon an re varow,
an nygromonsoryon ha'n goelyogyon.
[4] My a dhelirv Ejyp
yn leuv arlydhi fell;
myghtern fers a's rewl,
yn-medh an Arloedh, ARLOEDH an luyow.
[5] Dowr dhiworth an mor a dhesygh,
ha gweli an avon a vydh kras ha sygh.

6 An dowrgleudhyow a vydh flerys,
ha kanolyow Ejyp a fyll ha sygha.
Kors ha keun a wedher;
7 korsegi ryb an Nil,
orth heyl an Nil,
ha pup-tra yw hesys ryb an Nil a vydh sygh,
hag a vydh hwythys dhe-ves, ha bos gyllys glan.
8 An byskadoryon a gyn,
hag oll an re a dewl higow y'n Nil a alar;
an re a les roesow war enep an mor a wannha.
9 Gweythoryon gans lin kribys a vydh digolonnek,
ha'n wiadoryon a vydh gwannliwek.
10 Hy gonisysi a vydh digolonnek,
oll an re a ober rag arveth a vydh grevys.

11 Yn hwir, fellyon yw pennsevigyon Soan;
kusulyoryon fur Faro a re kusul gokki.
Fatell leverowgh dhe Faro,
'Mab tus fur ov vy,
mab myghternedh goth'?
12 Ytho ple'ma agas tus fur?
Leverens orthis, ha derivens
an pyth re erviras ARLOEDH an luyow erbynn Ejyp.
13 Pennsevigyon Soan a dheuth ha bos fellyon,
pennsevigyon Nof yw toellys;
pennmeyn hy loethow
re ledyas Ejyp yn stray.
14 An ARLOEDH re gemmyskas a-ji dhedhi
spyrys gorth;
i a wra dhe Ejyp trebuchya yn oll hy gwriansow,
kepar dell drebuch penn-medhow yn y hwyj.
15 Ny'n jevydh Ejyp travyth dhe wul,
penn na lost, palm na korsenn.

16 Y'n jydh na Ejyp a vydh avel benynes. I a gren rag own,
a-rag leuv ARLOEDH an luyow, a wra ev hy shakya er aga fynn.
17 Pow Yuda a vydh euth dhe Ejyp; peub may fo kampoellys
dhodho a vydh dyegrys drefenn kusul ARLOEDH an luyow, a
erviras er aga fynn.

Bennath ow Tos war Ejyp, Assyria hag Ysrael

18 Y'n jydh na y fydh pymp sita yn pow Ejyp ow kewsel taves
Kanan hag ow ti lelder dhe ARLOEDH an luyow. Onan anedha a
vydh henwys Sita an Howl.

19 Y'n jydh na y fydh alter dhe'n ARLOEDH yn kres pow Ejyp,
ha peulven dhe'n ARLOEDH orth hy or. 20 Ev a vydh tokyn ha
dustuni dhe ARLOEDH an luyow yn pow Ejyp. Pan grions dhe'n
ARLOEDH drefenn an arwaskoryon, ev a dhannvon dhedha
selwador, hag ev a's menten ha'ga delivra. 21 An ARLOEDH a wra
y honan aswonnys dhe Ejyp, hag Ejyp a aswonn an ARLOEDH
y'n jydh na, ha gul sakrifisow hag offrynnow greun; i a ambos
ambosow dhe'n ARLOEDH ha'ga hewera. 22 An ARLOEDH a
wysk Ejyp gans pla, ow kweskel hag ow sawya. I a dreyl dhe'n
ARLOEDH hag ev a woslow orth aga fysadow, ha'ga sawya.

23 Y'n jydh na y fydh fordh-veur dhiworth Ejyp bys yn
Assyria, hag Assyria a vydh kevrennys gans Ejyp, hag Ejyp
gans Assyria. Ejyp hag Assyria a wordh war-barth.

24 Y'n jydh na Ysrael a vydh an tressa war-barth gans Ejyp
hag Assyria, bennath yn kres an norvys. 25 ARLOEDH an luyow
a's bennik, ow leverel, 'Benniges re bo ow fobel Ejyp, hag ober
ow diwla Assyria, hag Ysrael ow eretons.'

20 Y'n vlydhen may teuth dhe Ashdod an
Pennkaslewydh, a veu dannvenys gans Sargon
myghtern Assyria, ha batalyas orth Ashdod ha'y hemmeres –
2 y'n termyn na an ARLOEDH a gewsis der Ysay mab Amos, ow
leverel, 'Ke ha destrypp an yskar a-dhiwar dha dhiwglun, ha
digolm dha sandalys dhiworth dha dreys.' Hag ev a'n gwrug,
ow kerdhes noeth ha dieskis.

[3] Ena an ARLOEDH a leveris, ‘Kepar dell esa ow gwas Ysay ow
kerdhes noeth ha dieskis avel tokyn ha marthus erbynn Ejyp
ha Kush, [4] yn kettellma myghtern Assyria a led Ejyp dhe-ves
avel kethyon, ha Kush avel divresow, yowynk ha hen, noeth
ha dieskis, gans diwbedrenn lomm, meth dhe Ejyp. [5] I a vydh
dyegrys, ha meth a’s tevydh drefenn Kush aga govenek, hag
Ejyp aga glori. [6] Annedhyas an arvor ma a lever y’n jydh na,
“Otta hemm yw agan govenek may fisyn dhodho rag gweres,
dh’agan delivra dhiworth myghtern Assyria! Ytho fatell yllyn
ni skapya?” ’

21 Profoesans a-dro dhe wylvos an mor.
Kepar dell dremen hwaffys awelyow y’n Negeb,
ev a dheu dhiworth an gwylvos,
dhiworth tir euthyk.

[2] Gwelesigeth asper yw disklerys dhymm;
an traytour a drayt,
an gwastyer a wast.
Yskynn, Elam,
gorhe, Media;
my a wrug dhe oll hy hanasow hedhi.

[3] Rakhenna ow diwglun yw leun a grena,
gloesow a’m kemmeras kepar ha gloesow
dineythi;
troblys ov ma na allav klewes,
ha dyegrys ov ma na allav gweles.

[4] Ow holonn a’s teves penn-dro,
degrena re’m dalghennas;
an tewlwolow a hwansen
re dheuth ha bos skruth dhymm.

[5] I a bareus moesow,
i a les an strelyow;
i a dheber, i a yv.
Sevewgh, hwi pennsevigyon,
olewewgh an skoes!

6 Rag yndellma y lever an Arloedh dhymm:
‘Ke, sett goelyador,
re dheriffo an pyth a wel.
7 Pan wel ev charett ha para a varghogyon,
koloven a asenes, koloven a gowrvargh,
goslowes ev gans rach,
gans meur a rach.’
8 Ena an goelyador a elwis:[a]
‘War dour-goelyas sevel a wrav, a arloedh,
dydhweyth prest;
ha my a worta y’m goelyas
der oll an nosow.
9 Mir, otta gour ow tos yn charett,
gans para a vergh.’
Ena ev a worthybis,
‘Babylon re goedhas, re goedhas;
hag oll imajys hy duwow
yw brewys war an leur.’
10 Ow fobel, drushys ha noethys,
an pyth a glewis dhiworth ARLOEDH an luyow,
Duw Ysrael, my re dherivas orthowgh.

11 Profoesans a-dro dhe Duma.
Nebonan a elow dhymm dhiworth Seir,
‘Goelyador, pandr’yw gesys a’n nos?
Goelyador, pandr’yw gesys a’n nos?’
12 An goelyador a lever,
‘Yma myttin ow tos, ha nos ynwedh.
Mar kovynnowgh, govynnewgh;
Dehwelewgh, dewgh.’

---

a 21:8 *Ena an goelyador a elwis:* Amendys. Ebrow *Ha Lew a elwis.*

13 Profoesans a-dro dhe Arabia.

Yn kranndir Arabia yth ostyowgh,
a garavanow an Dedanysi.
14 Drewgh dowr dhe'n den sygh,
dyerbynnewgh an fowesik gans bara,
hwi annedhysi pow Tema.
15 Rag i re fias dhiworth an kledhedhyow,
dhiworth an kledha noeth,
ha dhiworth an warak plegys,
dhiworth garowder an vatel.

16 Rag yndellma y leveris an Arloedh dhymm: A-ji dhe unn vlydhen, war-lergh blydhynyow arvethesik, oll glori Kedar a worfenn. 17 Remenant an waregoryon, kasoryon mebyon Kedar, a vydh boghes; rag an ARLOEDH, Duw Ysrael, re gewsis.

22 An profoesans a-dro dhe nans an welesigeth.

Pandr'yw dhis, ty dhe yskynna
dhe'n tohow, pub huni,
2 ty neb yw leun a drosow,
sita a dervans, tre lowen?
Dha re ledhys ny vons ledhys gans an kledha,
na ny vons ledhys yn batel.
3 Oll dha ledyoryon a fias war-barth;
prisonys vons heb plegya gwarak.
Prisonys war-barth a veu oll dha gasoryon alloesek,[a]
kyn fisons a-bell.
4 Rakhenna my a leveris,
Mirewgh dhe-ves dhiworthiv,
my a oel yn hwerow.
Na assayewgh ow honfortya
drefenn terroes myrgh ow fobel.

---

a 22:3 *alloesek:* Ow siwya an Septuagint.

[5] Ytho an Arloedh, DUW an luyow, a'n jeves dydh
a dervans ha trettya ha deray
yn nans an welesigeth,
dydh a derri fosow
ha kriow dhe'n menydh.
[6] Elam a dhug an woen
gans charettow ha marghogyon;
Kir a dhiskudhas an skoes.
[7] An gwella a'th nansow yw leun a jarettow,
ha marghogyon yw settys orth an yetys.
[8] Ev a gemmeras dhe-ves kudhans Yuda.

Y'n jydh na ty a viras
orth arvow Chi an Goeswik.[a]
[9] Hwi a welas aswaow sita Davydh,
i dhe vos lies;
ha hwi a guntellas dowr an poll isella.
[10] Hwi a niveras chiow Yerusalem,
ha terri an chiow dhe gera an fos.
[11] Hwi a wrug kreun ynter an dhiw fos
rag dowr an poll koth,
mes ny virsowgh orth y Wrier
na gweles neb a'n furvyas nans yw pell.
[12] An Arloedh, DUW an luyow,
a elwis y'n jydh na
rag oelva ha rag kynvann,
rag bloghter ha rag omwrogysa gans yskar.
[13] Hag otta yma joy ha lowender,
ladha chatel ha ladha deves,
dybri kig hag eva gwin;
'Dybryn hag evyn,
rag a-vorow ni a verow.'

a 22:8 *Chi an Goeswik:* Gwel I Myghternedh 10:17.

14 ARLOEDH an luyow re dhiskudhas hemma y'm
diwskovarn:
Yn tevri ny vydh prenedh dhywgh rag an
anewnder ma erna verwowgh,
yn-medh an Arloedh, DUW an luyow.

15 Yndellma y lever an Arloedh, DUW an luyow: Ke, deus
dhe'n menystrer ma, Shebna, governour an palys, ha lavar:
16 Pandra eus dhis omma, ha piw eus dhis omma,
ty dhe dreghi bedh yn-mes ragos dha honan omma,
ow treghi bedh yn tyller ughel,
hag ow kervya trigva y'n garrek?
17 Otta, an ARLOEDH a wra dha dheghesi dhe-ves yn
harow, ty wour;
ev a sett dalghenn ynnos devri.
18 Ev a wra dha vaylya yn stroeth avel pellenn
ha dha dewlel yn tir efan.
Ena ty a verow, hag ena y fydh dha jarettow splann,
ty veth dhe ji dha vester!
19 My a wra dha herdhya dhiworth dha dyller,
ha'th terri dhiworth dha savla.

20 Y'n jydh na my a elow ow gwas, Elyakim mab Hilkia. 21 My
a wra y gwetha gans dha bows ha kelmi dha wrogys warnodho.
My a re dha awtorita yn y leuv, hag ev a vydh tas dhe annedhysi
Yerusalem ha dhe ji Yuda. 22 My a worr alhwedh chi Davydh
war y skoedh; ev a iger ha nagonan ny dhege; ev a dhege ha
nagonan ny iger. 23 My a wra y gentra avel ebil yn tyller sur,
hag ev a vydh tron a glori rag chi y das. 24 I a greg warnodho oll
glori chi y das, an agh ha'n askorr, oll an lestri byghan, dhiworth
an bollow bys an pottow. 25 Y'n jydh na, yn-medh ARLOEDH
an luyow, y fydh removys an ebil a veu kentrys yn tyller sur;
treghys vydh, hag ev a goedh, ha'n begh esa warnodho a vydh
treghys mes, rag an ARLOEDH re gewsis.

Profoesans a-dro dhe Tyr

23 Profoesans a-dro dhe Tyr.
Oulyewgh, a worholyon Tarshish;
rag gwastys yw, heb chi, heb porth.
Dhiworth pow Kyprus
yw diskudhys dhedha.
2 Tewewgh, annedhysi an arvor,
marchons Sidon;
yth esa dha gannasow ow tremena dres an mor[a]
3 war dhowrow meur;
greun Shihor o hy threvas,
askorr an Nil;
hag yth es marchont an kenedhlow.
4 Kemmer meth, Sidon, rag an mor re gewsis,
kastell an mor, ow leverel,
‘Ny veuv yn lavur na ny dhineythis,
ny vegis gwer grev
na ny veythris gwyrghesow.’
5 Pan dheu an nowodhow dhe Ejyp,
i a vydh yn angoes war dherivas Tyr.
6 Treusewgh dhe Tarshish,
oulyewgh, annedhysi an arvor!
7 Yw homma acheson agas lowena,
neb a veu hy dallethvos dhiworth an dydhyow koth,
ha’y threys a’s dros
a-bell dhe driga?
8 Piw a gusulyas hemma erbynn Tyr,
neb a ri kurunyow,
neb yw hy marchons pennternedh,
ha’y henwerthoryon yw an re enorys a’n nor?

---

a 23:2 *dha gannasow ow tremena dres an mor:* Amendys.

[9] ARLOEDH an luyow a'n kusulyas,
rag uvelhe goeth an splannder oll,
ha rag shamya oll an re enorys a'n nor.

[10] Tremen dre dha dir avel an Nil,
myrgh Tarshish;
rag ny'th eus kay byth moy.
[11] Ev re ystynnas y leuv war an mor,
ev re shakyas gwlaskordhow.
An ARLOEDH re erghis erbynn Kanan
dhe dhistrui hy hastylli.
[12] Ev a leveris, Ny lowenhydh byth moy,
a wyrghes arweskys myrgh Sidon;
sav, treus dhe Kyprus;
ynwedh ena ny vydh powes dhis.

[13] Mirewgh orth pow an Kaldeanys; nyns yns i pobel na fella; Assyria a'n destnas rag goedhviles. I a dhrehevis aga thouryow-gorheas, ha destryppya aga falesyow, ha'y wul magor.

[14] Kynewgh, gorholyon Tarshish,
rag agas skons yw gwastys.

[15] Y'n jydh na Tyr a vydh ankevys deg ha tri-ugens blydhen, kepar ha dydhyow unn myghtern. Orth diwedh tri-ugens blydhen y hwyrvydh dhe Tyr kepar ha'n gan a-dro dhe'n hora:

[16] Tann lyra,
ke a-dro dhe'n sita,
ty hora ankevys;
son daffar kerdyn yn ta,
kan kanow pals,
rag may fi kovhes.

[17] Orth diwedh tri-ugens blydhen, an ARLOEDH a visit Tyr. Hi a dhehwel dh'y gober, ha gul horyans gans oll gwlaskordhow an bys war enep an nor. [18] Hy gwayn ha'y gober a vydh sans dhe'n ARLOEDH; ny vydh kuntellys na gwithys, mes hy gwayn

a vydh rag an re a drig a-rag an ARLOEDH, rag lanwes boes ha dillas splann.

Breus ow Tos war an Norvys

24 Awotta'n ARLOEDH ow gwastya an norvys ha'y dhistrui,
ha difasya y enep, ha skattra y drigoryon.
2 Hag y fydh an keth tra rag an bobel ha'n oferyas,
rag an gwas ha'n mester,
rag an vaghteth ha'y mestres,
rag an prener ha'n gwerther,
rag an prester ha'n chevisyer,
rag an kresysor ha'n kendoner.
3 An norvys a vydh difeythys glan ha kowlrevnys,
rag an ARLOEDH re gewsis an ger ma.

4 An nor a gyn hag a wedher,
an bys a dhesygh hag a wedher;
pobel ughel an norvys a wannha.
5 An nor yw defolys
yn-dann y annedhysi;
rag i re gammdremenas erbynn an laghys,
ha chanjya an ordenans;
i re dorras an kevambos a dhur bys vykken.
6 Rakhenna molleth a dhevor an nor,
ha'y annedhysi a berth aga hessydhyans.
Rakhenna lehes yw annedhysi an nor,
ha nebes yw gesys.
7 Gwin nowydh a dhesygh
ha'n gwinbrenn a wedher;
oll an re yw heudh aga holonn a hanas.
8 Joy an tabourigow a hedh,
tros an re lowen a dhifyk,
ha joy an lyra a hedh.

9 Ny evons gwin gans kan;
korev yw hwerow dhe'n re a'n yv.
10 An sita a dheray yw terrys dhe'n dor;
pub chi yw deges, ma na yll denvyth entra.
11 I a oul rag gwin y'n stretys;
oll lowena a dewlha,
heudhder yw pellhes dhiworth an tir.
12 Euth yw gesys y'n sita,
an yetys yw brewys yn magoryow.
13 Yndellma y hwyrvydh yn kres an nor,
yn mysk an poblow,
kepar dell yw olewennow shakys dhiworth olewbrenn,
kepar ha gesigow an grappys pan worfenn an drevas.

14 I a dhrehav aga lev, ha garma gans lowena;
i a gri dhiworth an howlsedhes a-dro dhe veuredh an ARLOEDH.
15 Rakhenna y'n howldrevel ri glori dhe'n ARLOEDH;
hanow an ARLOEDH, Duw Ysrael, yn ynysow an mor.
16 Dhiworth finyow an nor ni a glew kanow,
splannder dhe'n Gwiryon.
Yn-medhav, Tanowhes ov,
tanowhes, go-vy!
Traytours a drayt,
traytours a drayt yn pur dhevri.

17 Euth, ha'n pytt, hag antell
warnas, annedhyas an norvys!
18 Piwpynag a fio dhiworth tros an euth
a goedh y'n pytt,
ha piwpynag a yskynno dhiworth an pytt
a vydh kechys y'n vaglenn.

Rag fenestri an ughelder yw igerys
ha selyow an norvys a gren.
19 An norvys yw dralys glan,
an norvys yw felsys kwit,
an norvys yw shakys yn harow.
20 An norvys a drebuch avel penn-medhow,
ha leska avel kryllas.
Y gammweyth yw poes warnodho;
ev a goedh, heb sevel namoy.

21 Y'n jydh na an ARLOEDH a gessydh
lu an re ughel usi a-ugh,
ha myghternedh an tir usi war an dor.
22 I a vydh kuntellys war-barth
avel prisnoryon yn pytt,
deges yn dorvagh,
ha wosa lies dydh i a vydh kessydhys.
23 An loer a's tevydh meth
ha'n howl a vydh shamys;
rag ARLOEDH an luyow a reyn
yn menydh Sion hag yn Yerusalem,
ha glorifiys vydh a-rag y henavogyon.

Gormola rag Selwyans Duw

25 A ARLOEDH, ty yw ow Duw;
my a'th ughelha, my a wormel dha hanow,
rag ty re wrug marthusyon,
towlow a'n termyn koth, len ha sur.
2 Ty re wrug an sita yn graghell,
an kastell gans keryow yn magor.
Nyns yw palys an estrenyon sita namoy;
nevra ny vydh dastrehevys.

3 Rakhenna pobel grev a wra dha lorifia,
ha sitys kenedhlow garow a berth own ahanas.
4 Ty re beu dinas dhe'n den gwann,
dinas dhe'n den truan yn y ahwer,
skovva rag an gowas ha goskes rag toemmder.
Rag anall turans yw kepar ha kowas a-has erbynn fos.[a]
5 Kepar ha syghor yn tir sygh,
ty a demper tros estrenyon;[b]
kepar ha toemmder yn goskes kommol,
ev a goselha kan turans.

6 War an menydh ma ARLOEDH an luyow a wra rag oll an poblow
kevewi a voes rych gans oyl, kevewi a win koth,
boes rych sawrys gans mer, gwin koth sidhlys.

7 War an menydh ma ev a gollenk
an lien-bedh usi dres oll an poblow,
an lien lesys war oll an kenedhlow.
8 Ev a gollenk ankow bys vykken.
An Arloedh DUW a sygh an dagrow dhiworth pub fas;
ha kemmeres mewl y bobel dhe-ves a-dhiwar oll an norvys,
rag an ARLOEDH re gewsis.
9 Y'n jydh na y fydh leverys,
Otta, hemm yw agan Duw;
ni a'n gortas, hag ev a'gan sawyas.
Hemm yw an ARLOEDH ha ni re'n gortas;
bedhen ni lowen ha fest heudhik yn y selwyans.
10 Rag leuv an ARLOEDH a bowes war an menydh ma.

---

a 25:4 *kowas a-has erbynn fos:* Po amendyans *kowas a-has yeyn,* po *kowas a-has a'n gwav.*

b 25:5 *estrenyon:* Po amendyans *turans.*

Moab a vydh trettys yn-dann dreys yn dyller
dell yw kala trettys yn teylek.
11 Ev a les y dhiwla ynni
avel neuvyer pan neuv.
Y woeth a sedh, yn despit dhe wayans y dhiwleuv.
12 Keryow ughel dha fosow a vydh dres yn-nans,
iselhes, tewlys dhe'n dor, bys y'n doust.

Kan Budhogoleth

26 Y'n jydh na an gan ma a vydh kenys yn pow Yuda:
Ni a'gan beus sita krev;
ev a wra selwyans,
avel fosow ha kerweyth.
2 Igerewgh an yetys
rag mayth entro dredha
an genedhel wiryon, a with lelder.
3 Ty a with yn kres perfydh an den yw fyrv y vrys,
rag ev a drest ynnos.
4 Trestyewgh y'n ARLOEDH bynnari
rag an ARLOEDH DUW[a] yw karrek bys vykken.
5 Ev a uvelha
an re usi trigys y'n ughelder,
an sita ughel;
ev a's iselha bys y'n dor
ha'y thewlel bys y'n doust.
6 An troes a's trett,
treys an den truan,
pasys an voghosogyon.
7 Fordh an den gwiryon yw kompes;
ty a wra leven hyns an den gwiryon.
8 Yn hyns dha vreusow,
ni a'th worta A ARLOEDH;

---

a 26:4 *an ARLOEDH DUW:* Ebrow *Yah an ARLOEDH.*

dha hanow ha dha govadh
yw hwans an enev.
9 Ow enev a yeun war dha lergh y'n nos;
ow spyrys ynnov a'th hwila.
Rag pan vydh dha vreusow y'n wlas,
annedhysi an bys a dhysk ewnder.
10 Mars yw favour diskwedhys dhe debelwas,
ny dhysk ewnder;
yn tir a ewnder ev a wra anewnder,
heb gweles meuredh an ARLOEDH.
11 A ARLOEDH, drehevys yw dha leuv,
mes ny's gwelons.
Gwelens i dha avi rag dha bobel ha perthi meth;
gas dhe'n tan gwithys rag dha eskerens aga
devorya.
12 A ARLOEDH, ty a orden kres ragon,
rag pup-tra a wrussyn, ty a'n gwrug ragon.
13 A ARLOEDH agan Duw,
arlydhi erell re'gan rewlyas a-der ty,
mes dha hanow unnsel ni a venek.
14 Ny vew an re varow;
ny sev spyrysyon an re varow.
Rag ty re's kessydhyas ha'ga distrui;
ty re wrug oll kov anedha dhe vos kellys.
15 Ty re gressyas kenedhel, A ARLOEDH,
ty re gressyas an genedhel; glorifiys os;
Ty re voghhas oll oryon an tir.

16 A ARLOEDH, yn ahwer i a'th hwilas;
i a dhiveris pysadow
pan veu dha hessydhyans warnedha.
17 Kepar dell wra benyn gans flogh,
ogas dhe dhineythi,
gwynnel ha kria yn hy gloesow,

yn kettella yth esen ni a-ragos, A ARLOEDH.

18 Ni a gonsevyas, ni a wynnis yn poen,
mes ny dhineythsyn marnas gwyns.
Ny waynsyn budhogolethow y'n tir,
na fetha annedhysi an nor.[a]

19 Dha re varow a vydh bew; aga horfow a sev.
Difunewgh ha kenewgh yn lowen, annedhysi an doust;
rag dha luth yw gluth a wolow,
ha'n nor a dhineyth spyrysyon an re varow.

20 Ke ow fobel, enter dhe'th chambour
ha dege dha dharas a-dryv dhis;
omgudh prysweyth
bys pan dremen sorrvann.

21 Rag awotta an ARLOEDH ow tos yn-mes a'y le
dhe gessydhya annedhysi an norvys rag aga anewnder.
An dor a dhiskudh an krow skoellys warnodho;
ha ny gudh y re ledhys byth moy.

Daspren Ysrael

27 Y'n jydh na an ARLOEDH a gessydh gans y gledha kales, bras ha krev Lawethan an sarf usi ow fia, Lawethan an sarf usi ow gwrynya; ha ladha an dhragon usi y'n mor.

2 Y'n jydh na:
Gwinlann desiradow, kenewgh a-dro dhedhi.
3 My, an ARLOEDH, a's gwith;
prest my a wra hy dowrhe.

---

a 26:18 *na fetha annedhysi an nor:* Po *na dineythi tus dhe annedhi an nor.*

My a's gwith mo ha myttin
rag na's pystikko nagonan.
4 Nyns ov vy serrys.
A pe spedhas ha spern,
y keskerdhsen er aga fynn yn batel
ha'ga leski oll yn tien.
5 Poken treylyens dhymm rag skovva;
gwrens i kres genev vy,
ya, gwrens i kres genev vy.

6 Y'n termyn a dheu, gwreydhya a wra Yakob,
Ysrael a egin ha bleujyowa
ha lenwel enep an nor a frut.

7 A wrug ev aga gweskel dell weskis an re a's gweskis?
Po a vons ledhys kepar dell veu ledhys an re a's ladhas?
8 Orth aga fellhe, orth aga divroa ty a strivyas gansa;
gans y hwyth fers ev a's removas yn jydh gwyns an Est.
9 Rakhenna, yndellma anewnder Yakob a vydh prenys,
ha hemma a vydh an frut leun ow treylya dhe-ves y begh:
pan worr oll meyn an alter
avel meyn krey dralyes,
ny sev Asherim nag alteryow ynkys.
10 Rag an sita gerys a vydh hy honan oll,
trigva ynyal ha forsakys;
ena an leughi a beur,
hag ena i a wrowedh ha devorya pub barrenn.
11 Pan yw sygh hy skorrow, yth yns terrys dhe-ves;
benynes a dheu ha'ga enowi.

Rag homm yw pobel heb konvedhes;
rakhenna ny gemmer aga Kreador truedh anedha,
ha ny dhiskwedh aga Gwrier favour dhedha.

12 Y'n jydh na an ARLOEDH a dhrush a-dhiworth kanel an
Ewfrates bys yn nans Ejyp, ha hwi, mebyon Ysrael, a vydh
kuntellys onan hag onan. 13 Hag y'n jydh na, an hirgorn bras
a vydh hwythys, ha'n re a veu kellys yn pow Assyria, ha'n re
a veu divres yn pow Ejyp a dheu ha gordhya an ARLOEDH y'n
menydh sans, yn Yerusalem.

Breus erbynn Samaria

28 Go-hi gurun woethus pennow-medhow Efraym,
ha bleujenn gwedhrys y dekter splann,
usi war benn nans fethus an re medhwys gans gwin!
2 Otta, yma dhe'n Arloedh onan yw krev ha galloesek,
kepar ha tewedh keser, annawel terroesus,
kepar ha tewedh dowrow meur ow fenna.
Gans y leuv ev a's deghes yn-nans dhe'n nor.
3 Trettys yn-dann dreys a vydh
kurun woethus pennow-medhow Efraym.
4 Bleujenn wedhrys an tekter splann
usi war benn an nans fethus
a vydh kepar ha'n kynsa figysenn kyns an hav;
piwpynag a's gwello
ev a's lenk, kettell y's teffo yn y balv.
5 Y'n jydh na ARLOEDH an luyow a vydh kurun a glori,
garlont a dekter rag remenant y bobel,
6 ha spyrys a wirvreus dhe neb a esedh yn breus,
ha nerth dhe'n re a dreyl an vatel dhe-ves
dhiworth an yet.

7 An re ma ynwedh a drebuch dre win,
ha sowdhanas dre gorev;

oferyas ha profoes a drebuch dre gorev,
ha sowdhanas dre win,
i a sowdhan dre gorev;
i a drebuch yn gwelesigeth,
ha gwandra yn ervirans.
8 Rag oll moesow yw leun a hwyj ha kawgh;
nyns eus tyller vyth glan.

9 ‘Dhe biw y tysk ev skians?
ha dhe biw y styr ev an messaj?
An re didhenys dhiworth leth,
an re diberthys dhiworth an dhiwvronn?
10 Rewl war rewl, rewl war rewl,
linenn war linenn, linenn war linenn,
banna omma, banna ena.’

11 Yn hwir, gans gweusyow estren
ha gans taves alyon
ev a gews orth an bobel ma,
12 dhedha may leveris
‘Homm yw an bowesva,
gwrewgh an den skwith dhe bowes,
ha hemm yw tyller diskwitha,’
mes ny vynnens klewes.
13 Ger an ARLOEDH a vydh dhedha,
‘Rewl war rewl, rewl war rewl,
linenn war linenn, linenn war linenn,
banna omma, banna ena,’
rag mayth ellons ha koedha war-dhelergh
ha bos terrys, ha maglennys, ha kemmerys.

Breus erbynn Yerusalem

14 Rakhenna klewewgh ger an ARLOEDH, hwi vostoryon,
a rewl an bobel ma yn Yerusalem.

15 Rag hwi dhe leverel, ‘Ni re wrug kevambos gans ankow,
ha gans ifarn ni re wrug akord;
pan dremen an skorja avel liv ow fenna,
ny dheu dhyn ni;
rag ni re wrug gow agan skovva,
ha ni re omgudhas yn falsuri’ –
16 rakhenna yndellma y lever an Arloedh Duw,
Otta, yth esov ow gorra selven yn Sion,
men prevys,
pennmen drudh, selven sur;
piwpynag a grysso ny vydh fysk.
17 My a wra dhe wirvreus bos kordenn-vusura,
ha dhe ewnder bos plemmik;
keser a skub dhe-ves an skovva a wowyow,
ha dowrow a liv dres an gudhva.
18 Agas kevambos gans ankow a vydh removys,
ha’gas gwelesigeth gans ifarn ny sev.
Pan dremen an skorja dresowgh avel liv ow fenna,
hwi a vydh trettys dhe’n dor ganso.
19 Peskweyth may tremen ev a’gas kemmer;
myttin ha myttin y tremen,
y’n jydh hag y’n nos.
Konvedhes an derivas a vydh pur euth.
20 Rag an gweli yw re gott rag den dhe omystynna warnodho,
ha’n ballenn yw re ynn rag den dhe omvaylya.
21 Rag an Arloedh a sev dell wrug orth menydh Perasim,
ev a gonner dell wrug yn nans Gibeon,
dhe wul y weythres, y weythres ankoth,
ha dhe oberi y ober, y ober estren.
22 Lemmyn ytho na wrewgh ges,
ma na vo agas kadonyow krevhes;

rag my a glewas kollva dhe vos ervirys
dhiworth an Arloedh, Duw an luyow, war oll an tir.

23 Goslowewgh ha klewewgh ow lev,
attendyewgh ha klewewgh ow lavar.
24 A wra an aradror aras der an jydh oll rag hasa?
A wra ev igeri ha kloesya y dir der an jydh oll?
25 Wosa levenhe y enep,
a ny skatter fenogel ha hasa kumin,
ha gorra gwaneth yn rewyow,
heydh yn y dyller ewn,
ha spelt yn y or?
26 Y Dhuw a wra y gevarwoedha,
ha'y dhyski yn ewn.

27 Rag nyns yw fenogel drushys gans draylell-dhrushya,
ha nyns yw ros kert rolys war gumin;
mes fenogel yw dornys gans lath
ha kumin gans gwelenn.
28 Greun yw melys rag bara,
mes ny wra an drushyer drushya bys vykken;
ros y gert a rol warnodho,
mes ny wra y vergh y vala.
29 Hemma ynwedh a dheu dhiworth Arloedh an luyow,
neb yw marthys yn kusul,
ha meur y dhoethter.

Gorhe erbynn Yerusalem

29 Ogh Ariel, Ariel,
an sita may kampyas Davydh ynni!
Keworrewgh blydhen dhe vlydhen;
gesewgh an goelyow dhe vos a-dro yn kylgh.

2 Mes stroetha Ariel my a wra,
hag y fydh oelva ha kynvann,
ha hi a vydh dhymmo vy avel oeles alter.[a]
3 My a wra kampya a-derdro[b] er dha bynn,
ha gorheas er dha bynn gans touryow
ha drehevel tommennow er dha bynn.
4 Ty a vydh dres isel, ha kewsel dhiworth an dor,
ha dha lavar a vydh ankler y'n mes a'n doust.
Dha lev a vydh avel nygromons yn-mes a'n dor,
ha dha lavar a hwyster yn-mes a'n doust.

5 Mes routh dha estrenyon a vydh avel ponn,
ha'n routh fell a vydh avel us ow tremena dhe-ves.
Ena yn pols, distowgh,
6 ARLOEDH an luyow a dheu dhis
gans taran ha dorgrys ha gans tros meur,
gans tewedh hag annawel, ha flamm a dan ow kowlleski.
7 Ena routh oll an kenedhlow a omladh erbynn Ariel,
ha pubonan a omladh er hy fynn ha'y hastell, ha'n re a wra hy reudhi,
a vydh avel hunros, gwelesigeth a'n nos.
8 Kepar dell wra den nownek hunrosa a dhybri,
ha difuna hwath gwag;
po den ha syghes dhodho a hunros a eva,
ha difuna klamderek, ha'y enev hwath ow polsa,
yndella y fydh dhe routh oll an kenedhlow
a omladh erbynn menydh Sion.

---

a 29:2 *oeles alter:* Yma dhe'n ger ebrow dew styr: an hanow Ariel, po oeles alter, may ma sakrifisow leskys warnedhi.

b 29:3 *a-derdro:* Po war-lergh an Septuagint *avel Davydh.*

9 Bedhewgh dyegrys ha penndegys,
omdhallhewgh ha bedhewgh dall;
bedhewgh medhow, mes a-der gans gwin,
trebuchyewgh, mes a-der gans korev.
10 An ARLOEDH re dhinewis warnowgh
spyrys a hun down:
Ev re dhegeas agas dhewlagas, hwi brofoesi;
ha kudha agas pennow, hwi welesydhyon.

11 An gwelesigeth a hemma oll yw dhywgh kepar ha geryow a lyver selys. Pan y'n rons dhe dhen lettrys, ow leverel 'Lenn hemma,' yn-medh ev, 'Ny allav, drefenn y vos selys.' 12 Ha pan yw an lyver res dhe dhen anlettrys, ow leverel, 'Lenn hemma,' yn-medh ev, 'Ny wonn lenna.'

13 An Arloedh a leveris:
Drefenn an bobel ma dhe dhos nes dhymm gans aga ganow
hag ow enora gans aga diwweus,
mes aga holonn yw pell dhiworthiv,
ha'ga own ahanav yw dyskys gans gorhemmynn tus,
14 rakhenna, awotta, my a wra
marthusyon arta gans an bobel ma,
marthus hag aneth.
Furneth aga thus fur a vydh ow mos dhe goll,
ha skians aga thus dhoeth a vydh kudhys.

15 Go-i an re a gudh aga husul yn town dhiworth an ARLOEDH
ha gul aga oberow y'n tewlder;
yn-medhons, 'Piw a'gan gwel? Piw a'gan aswonn?'
16 Hwi a dreyl an pyth a-wartha dhe woeles.
A vydh priweythor tybys avel pri?
A lever an pyth yw gwrys a-dro dh'y wrier,
'Ny'm gwrug'?

A lever pott a-dro dh'y briweythor,
'Ny gonvedh'?

Govenek rag an Termyn a Dheu

17 A ny vydh a bur verr spys pan vydh Lebanon
dreylys dhe dir feyth,
ha'n tir feyth bos tybys avel koeswik?

18 Y'n jydh na an vodharogyon a glew
geryow lyver,

ha dhiworth duder ha tewlder
dewlagas an dhellyon a wel.

19 Arta an re uvel a's tevydh lowena y'n ARLOEDH,
ha'n voghosogyon a lowenha yn Sans Ysrael.

20 Rag ny vydh an turant na fella,
ha'n den a wra ges a dheu dhe dhiwedh,
hag oll an re yw hewoel dhe wul meschyv a vydh
treghys dhe-ves;

21 an re a dhampen den der er,
ha gorra maglenn rag an darsiwyas y'n yet,
ha treylya breus an den gwiryon gans fals dhustuni.

22 Rakhenna yndellma y lever an ARLOEDH, neb a dhasprenas Abraham, a-dro dhe ji Yakob:

Na fella ny vydh Yakob ow kemmeres meth,
ha na fella ny vydh y fas gwannliwek;

23 rag pan wel y fleghes,
ober ow diwla, a-ji dhodho,
i a sansha ow hanow,

ha sanshe Sans Yakob,
ha perthi own a Dhuw Ysrael.

24 An re a wander yn spyrys a dheu dhe gonvedhes,
ha'n re a grodhvol a dhegemmer dyskans.

Euveredh Fydhyans war Ejyp

30 Go-i an vebyon dhiwostydh, yn-medh an ARLOEDH,
a dewl towl nag yw ahanav vy,
a wra keffrysyans nag yw herwydh ow spyrys vy;
may keworrons pegh dhe begh;
2 neb a gerdh dhe vos yn-nans dhe Ejyp
heb govynn ow bodh,
ha hwilas gweres yn nerth Faro,
ha trestya yn goskes Ejyp.
3 Mes nerth Ejyp a vydh meth dhywgh,
ha trestya yn goskes Ejyp a vydh disenor.
4 Kyn fo y bennsevigyon yn Soan,
ha'y gannasow devedhys bys yn Hanes,
5 pubonan a vydh methek
dre bobel nag yw dhe les ragdha,
na dhre naneyl gweres na les,
mes meth ha keredh maga ta.
6 Profoesans a-dro dhe vestes an Negeb.
Dre dir a ahwer hag angoes,
a lewes hag a lew owth usa,
a nader ha sarf askellek,
i a dheg aga rychys war skoedh asenes,
ha'ga thresoryow war geyn kowrvergh,
dhe bobel nag yw dhe les.
7 Gweres Ejyp yw euver ha diles.
Rakhenna my a's henow
Rahab Diek.

Pobel Dhiwostydh

8 Ke lemmyn, skrif e war leghenn a-ragdha,
grav e yn lyver,
rag may fo yn dydhyow diwettha
dustuni bys vykken.

9 Rag homm yw pobel dhiwostydh,
mebyon wowek,
mebyon na vynn klewes
lagha an ARLOEDH;
10 neb a lever dhe'n welesydhyon, 'Na welewgh,'
ha dhe'n brofoesi, 'Na brofoesewgh dhyn an gwir,
kewsewgh orthyn taklow fekyl,
profoesewgh husow;
11 kewgh mes a'n hyns, treylyewgh dhiworth an fordh,
astelewgh dri Sans Ysrael a-ragon.'
12 Rakhenna yndellma y lever Sans Ysrael:
Drefenn hwi dhe dhenagha an ger ma,
ha trestya yn arwask ha toell,
ha kregi warnedha;
13 rakhenna an kammweyth ma a vydh ragowgh
avel aswa yn fos ughel parys dhe goedha, deantell,
balek,
may teu hy thorrva distowgh, a-dhesempis.
14 Hy thorrva a vydh avel torrva lester priweythor,
brewys heb pita,
rag na vo kevys yn y vrewyon darn
dhe gemmeres tan dhiwar oeles
po dhe dhri dowr yn-bann dhiworth dowrargh.

15 Rag yndellma y lever an Arloedh DUW, Sans Ysrael:
Yn edrega ha powes hwi a vydh selwys,
yn kosoleth ha fydhyans y fydh agas nerth,
mes ny'n mynnewgh.
16 Hwi a leveris,
'Na, drefenn ni a fi war vargh' –
rakhenna hwi a fi!
ha 'Ni a varghok war vargh skav' –
rakhenna agas helghysi a vydh skav!

17 Mil a fi a-rag godros onan;
rag godros pymp hwi a fi,
bys may fowgh gesys
avel gwelenn-vaner war benn menydh,
avel tokyn war vre.

Ambos Duw dhe Sion

18 Rakhenna an ARLOEDH a worta dhe vos grassyes orthowgh;
ha rakhenna ev a sev dhe gemmeres truedh ahanowgh.
Rag an ARLOEDH yw Duw a wirvreus,
gwynnvys kemmys a'n gorta.

19 Ytho an bobel yn Sion, trigys yn Yerusalem, ny oel namoy. Ev a gemmer truedh ahanas orth son dha gri; kettell y'n klew, ev a'th worthyp. 20 Kyn rollo an ARLOEDH dhywgh bara fienasow ha dowr galar, ny vydh dha dhyskadoryon kudhys namoy, mes dha dhewlagas a wel dha dhyskadoryon. 21 Dha dhiwskovarn a glew ger a-dryv dhis, ow leverel, 'Hemm yw an fordh, kerdhewgh ynni,' pan dreylyowgh dhe'n dyghow, po pan dreylyowgh dhe'n kledh. 22 Hwi[a] a dhefol dha idolys gorherys gans arghans ha dha imajys gorowrys; ty a's tewl dhe-ves avel kweth avlan ha leverel dhedhi[b], 'Ke dhe-ves!'

23 Ev a re glaw rag dha has a hesydh y'n dor, ha bara, askorr an dor, a vydh tew ha pals. Y'n jydh na dha jatel a beur yn peurva efan; 24 an oghen ha'n asenes a wonedh an dor a dheber boes ha bara an gog lesys dre bal ha forgh. 25 War bub menydh ughel ha pub bre ughel y fydh goverow ow resek gans dowr, yn jydh an ladhva vras pan goedh an touryow. 26 Golow an loer a vydh avel golow an howl, ha golow an howl a vydh seythplek, avel golow seyth dydh, y'n jydh may kelm an ARLOEDH torrva y bobel, ha yaghhe goli an strekys a weskis.

a 30:22 *Hwi:* War-lergh an Septuagint *Ty.*

b 30:22 *dhedhi:* henn yw, dhe'n gweth.

Breus erbynn Assyria

27 Otta, hanow an ARLOEDH a dheu a bellder,
gans sorr ow leski, ha gans mog tew ow mos yn-bann;
y dhiwweus yw leun a sorrvann,
ha'y daves yw avel tan ow tevorya.
28 Y hwyth yw avel avon ow fenna
ow trehedhes bys an konna,
dhe groedra an kenedhlow gans kroeder a dhistruyans,
ha gorra fronn war dhiwen an bobel a wra dhedha mos yn stray.

29 Y'gas bydh kan kepar hag yn nos solempnya goel, ha lowena an golonn, kepar dell gerdhir gans son an bib dhe dhos yn menydh an ARLOEDH, dhe Garrek Ysrael. 30 An ARLOEDH a wra dh'y lev meuredhek bos klewys, ha dhe strekys y vregh ow tiyskynna bos gwelys, gans konnar y sorr ha flamm a dan ow tevorya, gans kowas ha tewedh ha keserennow. 31 Rag Assyria a vydh brewys gans lev an ARLOEDH, pan wra ev aga gweskel gans y welenn. 32 Pub strekys a welenn an geredh a wra an ARLOEDH y worra warnodho a vydh gans son tabouryow ha lyras, hag ev owth omladh orta yn batel gans strokosow y vregh. 33 Rag Tofeth re beu ordenys a hirneth, ynwedh parys yw rag an myghtern. Re beu gwrys down ha ledan, gans tan ha palster a brenn. Anall an ARLOEDH avel gover a loskven a wra y enowi.

Euver Yw Keffrysyans gans Ejyp

31 Go-i an re a dhiyskynn dhe Ejyp rag gweres,
ha kregi war vergh,
ha trestya yn charettow rag aga bos lies,
hag yn marghogyon rag aga bos pur nerthek,
mes ny virons orth Sans Ysrael,
na ny hwilons an ARLOEDH.
2 Mes ev yw fur hag a dhre drog;
ny dhaskelow y eryow,

mes ev a sev erbynn chi an dhrogoberoryon,
hag erbynn gweresoryon an re a wra sherewynsi.
[3] An Ejyptianys yw denel a-der Duw;
aga mergh yw kig a-der spyrys.
Pan wra an ARLOEDH ystynn y leuv,
an gwereser a drebuch ha'n den gweresys a goedh,
hag i oll a dhe goll war-barth.
[4] Rag yndellma y leveris an ARLOEDH dhymm:
Kepar dell romm lew po lew yowynk erbynn y breydh,
pan vo routh a vugeledh gelwys er y bynn,
ny berth own a'ga lev
na ny'n jeves euth aga thros,
yn kettella ARLOEDH an luyow a dhiyskynn
dhe vatalyas war venydh Sion, ha war hy bronn.
[5] Avel ydhyn ow pargesi, yndella ARLOEDH an luyow
a vydh skoes war Yerusalem;
ev a vydh skoes dhedhi ha'y delivra,
hy sparya ha'y sawya.

[6] Treylyewgh dhodho ev may hwrussons rebellyans down er y bynn, A vebyon Ysrael. [7] Rag y'n jydh na pubonan ahanowgh a dhenagh y idolys owrek a wrug agas diwla dhywgh yn pegh.

[8] 'Assyria a goedh der an kledha a-der dre wour,
ha kledha, nag yw a vab-den, a's devor.
I a fi dhe'n fo rag an kledha
ha'ga gwer yowynk a vydh gorrys dhe hwel krev.
[9] Y garrek a dremen dhe-ves rag euth,
ha'y bennsevigyon a gilfi dhiworth an baner yn skruth,'
yn-medh an ARLOEDH, mayth usi y dan yn Sion,
ha'y fornes yn Yerusalem.

Myghterneth a Ewnder

32 Otta, myghtern a reyn yn ewnder
ha pennsevigyon a wovern gans gwirvreus.
2 Pubonan a vydh avel kudhva rag an gwyns,
ha skovva rag an annawel,
avel goverow dowr yn tir sygh,
avel an skeus a garrek bras yn tir skwith.
3 Ena ny vydh deges dewlagas an re a wel,
ha diwskovarn an re a glew a woslow.
4 Kolonn an re dhibreder a gonvedh godhvos,
ha taves an re a gews yn unn hokya a vydh freth
ha kler.
5 Ny vydh an foll gelwys nobyl namoy,
na ny vydh drogwas synsys dhe vos hel.
6 Rag an foll a gews follneth,
ha' y golonn a wra droktra:
ev a wra taklow didhuw,
ow kewsel falsuri a-dro dhe'n ARLOEDH,
ow kul gwag enev an den nownek
hag ow skonya ri dowr dhe'n den mayth eus
syghes dhodho.
7 Sherewynsi an sherewa yw drog;
ev a dewl towlow
dhe dhiswul an voghosogyon gans lavarow gowek,
hwath pan vo klem an edhommek gwir.
8 An den nobyl a dewl towlow nobyl,
hag y'n taklow nobyl ev a sev.
Benynes Yerusalem
9 Sevewgh, hwi venynes yw attes, klewewgh ow lev;
myrghes fydhyansek, goslowewgh orth ow lavar.
10 A-ji dhe blydhen ha nebes dydhyow
hwi a gren, hwi venynes fydhyansek,

rag trevas an grappys a fyll,
ha ni dheu trevas an frut.
11 Krenewgh, hwi venynes yw attes;
skruthewgh, hwi yw fydhyansek;
omstryppyewgh ha bedhewgh lomm,
grogysewgh agas diwglun gans yskar.
12 Gweskewgh war agas diwvronn rag an gwelyow desiradow,
rag an gwinbrennyer feyth,
13 rag dor ow fobel
le may teu spedhas ha spern yn-bann,
rag oll an chiow heudh
y'n sita lowen.
14 Rag an kastell a vydh forsakys,
tervans an sita a dhifyk;
Ofel ha'n tour-goelyas
a vydh grugek[a] bys vykken,
lowena dhe asenes gwyls,
peurva dhe flokkys,
15 erna vo an Spyrys dinewys warnedha a-wartha.
Ena an gwylvos a vydh tir feyth,
ha'n tir feyth a vydh synsys dhe vos koeswik.

Kres yn Reyn Duw

16 Ena gwirvreus a drig y'n gwylvos,
hag ewnder a annedh an tir feyth.
17 Ober gwiryonedh a vydh kres,
ha siwyans ewnder a vydh kosoleth ha sawder bys vykken.
18 Ow fobel a drig yn peurva hebask,
yn annedhow saw, hag yn powesvaow kosel.

---

a 32:14 *grugek:* Po *fowys.*

19 Kyn fo an koeswik terrys yn-nans gans keser,
ha'n sita levenhes orth an dor,
20 gwynn aga bys an re a wonis has ryb pub avon,
ha gasa dhe dreys an ojyon ha'n asen wandra yn rydh.

Gweres yn mysk Ankres

33 Go-jy, ty dhistruyer,
mes ny veus distruys;
ty a draytas,
mes nagonan ny wrug dha drayta.
Pan astelydh distrui,
ty a vydh distruys;
pan astelydh trayta,
i a wra dha drayta.

2 A ARLOEDH, bydh grassyes orthyn; ni re'th wortas.
Bydh agan bregh pub myttin,
ha'gan selwyans yn termyn ankres.
3 Orth tros an tervans, poblow a fi dhe'n fo;
pan os eksaltys, kenedhlow yw skattrys.
4 Preydh a vydh kuntellys kepar dell ve gans an lokust;
avel hes a lokustes i a lamm warnodho.
5 An ARLOEDH yw ughelhes, trigys y'n ughelder;
ev a lenow Sion a wirvreus hag ewnder.
6 Ev a vydh fyrvder dha dermynyow,
rychys a selwyans, furneth ha skentoleth;
own an ARLOEDH yw y dresor.

7 Otta, gwer golonnek a gri y'n stretys;
kannasow kres a oel yn hwerow.
8 An fordhow meur yw gwastys,
nyns eus tremenyas y'n hyns.

An kevambos yw terrys,
ha dispresys yw an tiow;[a]
ny wrons vri a dus.

9 An tir a gyn ha gwedhra;
Lebanon a gemmer meth ha pedri;
Sharon yw avel gwylvos,
ha Bashan ha Karmel a shak aga del dhe-ves.

10 'Lemmyn my a sev,' yn-medh an ARLOEDH,
'lemmyn my a vydh ughelhes,
lemmyn my a vydh eksaltys.
11 Hwi a gonsev us, hwi a dhineyth kulyn;
agas anall yw tan a wra agas devorya.
12 An poblow a vydh leskys avel lim;
avel spern treghys, leskys vydhons y'n tan.'

13 Klewewgh, an re yw a-bell, pandr'a wrug vy;
aswonnewgh ow galloes, an re yw ogas.
14 An beghadoryon yn Sion a berth own;
kren a dhalghenn an re dhidhuw:
'Piw ahanan a yll triga gans an tan a dhevor?
Piw ahanan a yll triga gans flammow a dhur bys vykken?'
15 An den a gerdh yn ewnder ha kewsel ewnhynseth,
neb a dhenagh gwayn a arwask,
neb a shak y dhiwleuv ma na synsons falswober,
ha stoppya y skovarn ma na glewons a skoellya goes,
ha degea y dhewlagas ma na welons drog –
16 ev a vydh trigys y'n ughelderyow,
dinasow an karregi a vydh y skovva;
y vara a vydh res dhodho, ha ny fyll dowr dhodho.

---

a 33:8 *tiow:* Amendys. Ebrow *sitys.*

17 Dha dhewlagas a wel an myghtern yn y dekter
i a wel tir owth ystynn pell.
18 Dha golonn a berth kov a'n browagh:
'Ple'ma an den esa ow nivera?
Ple'ma an den esa ow poesa an doll?
Ple'ma an den esa ow rekna an touryow?'
19 ny welydh an bobel valgh byth moy,
pobel a yeth re ankoth dhe gonvedhes,
taves koynt ankonvedhadow.

20 Mir war Sion, sita agan solempnitys apoyntys;
dha dhewlagas a wel Yerusalem,
trigva gosel, tylda anwayadow;
ny vydh y ebilyow nevra tennys yn-mes,
na ny vydh y gerdyn terrys.
21 Mes ena an ARLOEDH meuredhek a vydh dhyn
tyller a avonyow ha goverow ledan;
ny vydh gorholyon gans roevow ow mos ynno,
na ny vydh lester bras ow tremena dresto.
22 Rag an ARLOEDH yw agan breusyas,
an ARLOEDH yw agan rewler,
an ARLOEDH yw agan myghtern;
Ev yth yw neb a wra agan sawya.

23 Dha lovanweyth a greg lows,
ny yllons synsi fast sel aga gwern,
na gwitha an goel lesys yn-mes.
Ena preydh pals a vydh kevrennys;
hwath evredhyon a yll pylla.
24 Ny lever annedhyas, 'My yw klav;'
kammweyth an bobel trigys ynni a vydh gevys.

Breus erbynn an Kenedhlow

34 Dewgh nes, hwi genedhlow, dhe glewes,
ha hwi boblow, goslowewgh;
klewes an nor ha pup-tra eus ynno,
an norvys hag oll y askorr.
2 Rag yma sorrvann dhe'n ARLOEDH erbynn oll an kenedhlow,
ha konnar erbynn oll aga luyow.
Ev re's distruis
ha'ga ri dhe ladhva.
3 Aga re ledhys a vydh tewlys yn-mes,
ha'ga fler a yskynn dhiworth aga horfow;
aga goes a res war an menydhyow.
4 Oll lu nev a wra pedri,
ha'n ebron a vydh rolys avel rol-skrifa;
oll aga lu a wedher
dell wedher delenn dhiworth gwinbrenn,
dell wedher figys dhiworth figbrenn.

5 Rag ow kledha re evas y walgh yn nev;
otta, ev a dhiyskynn war Edom,
ha war bobel a wrugavy aga sakra rag breus.
6 Yma dhe'n ARLOEDH kledha; lenwys yw a woes,
gwalghys yw a vlonek,
a woes eyn ha gever,
a vlonek diwloneth hordhes;
drefenn bos sakrifis dhe'n ARLOEDH yn Bosra
ha ladhva vras yn pow Edom.
7 Bualyon a goedh gansa,
ha lodhnow gans terewi.
Aga thir a yv goes lowr,
ha'ga doust a vydh gwlyghys a vlonek.

8 Ytho yma dhe'n ARLOEDH dydh dial,
blydhen attal rag mentena ken Sion.
9 Goverow Edom[a] a vydh treylys dhe byg,
hy doust dhe loskven,
ha'y thir dhe byg loskvann.
10 Ny vydh difeudhys nos na dydh;
hy mog a yskynn bys vykken.
Hi a vydh magor a henedh dhe henedh;
nagonan ny dremen dresti trank heb worfenn.
11 An oula kornek ha'n klabytter a's erit,
ha'n ibis ha'n vran-vras a drig ynni.
Ev a ystynn warnedhi an gordenn a dheray
ha'n plemmik a dhistruyans.
12 Hy ugheloryon ny's tevydh travyth ena a yllir y elwel
ruvaneth,
hag oll hy fennsevigyon a vydh mann.
13 Spern a dyv dres hy falesyow,
askall ha spedhas yn hy hastylli.
Hi a vydh peurva owrgeun,
ha trigva rag strusyow.
14 Goedhviles a vet gans owrgeun,
ha boghes a elow an eyl dh'y gila;
ena ynwedh an churrys nos a dhehwel
ha kavoes dhedha powesva.
15 An oula a neyth ena ha dedhwi
ha gori ha kreuni yn-dann hy skeus;
ena falghunes a omguntell
pubonan gans hy hespar.
16 Hwithrewgh yn lyver an ARLOEDH ha lennewgh:
ny fyll nagonan anedha,
ny vydh nagonan heb hy hespar.

---

a 34:9 *Goverow Edom:* Ebrow *Hy goverow.*

Rag y anow[a] re worhemmynnis,
ha'y Spyrys a's kuntell war-barth.
17 Ev a dewl prenn ragdha,
ha'y leuv a's rann gans kordenn-vusura.
I a's erit bys vykken,
ha triga ynni a henedh dhe henedh.

Joy an Re Dhasprenys

35 An gwylvos ha'n tir sygh a vydh heudh,
ha'n difeythtir a lowenha ha bleujyowa;
avel an safron pras 2 ev a vleujyow,
ha lowenha gans heudh ha kana.
Glori Lebanon a vydh res dhodho,
splannder Karmel ha Sharon;
i a wel glori an ARLOEDH,
splannder agan Duw.
3 Nerthewgh an dhiwleuv ydhil
ha krevhewgh an dhewlin wann.
4 Leverewgh dhe'n re gans kolonn brederus,
'Bedhewgh krev, na berthewgh own;
otta, agas Duw a dheu gans dial,
gans attal duwel.
Ev a dheu ha'gas sawya.'

5 Ena dewlagas an dhellyon a vydh igerys,
ha diwskovarn an re vodhar a glew.
6 Ena an evredhek a lamm avel karow,
ha taves an den avlavar a gan yn lowen.
Rag dowr a derr yn-mes y'n gwylvos,
ha goverow y'n difeythtir.
7 An tir poeth a vydh poll kors,
ha'n tir sygh a vydh fentynyow dowr.

---

a 34:16 *y anow:* Amendys. Ebrow *ow ganow.*

Y'n tyller mayth esa owrgeun ow krowedha,
an gwels a vydh kors ha papyrus.

8 Y fydh fordh-veur ena, ha hyns,
hag y fydh henwys an Fordh a Sansoleth.
Ny dremen an den avlan warnedhi,
mes y fydh fordh rag pergherinyon,[a]
ny wra fellyon gwandra ynni.
9 Ny vydh lew ena,
ha ny yskynn best gwyls warnedhi ow preydha;
ny vydhons kevys ena,
mes an re dhasprenys a gerdh ena.
10 An re dasprenys a'n ARLOEDH a dhehwel,
ha dos dhe Sion gans kana,
ha joy heb diwedh a vydh war aga fenn.
I a's tevydh lowena ha joy,
ha tristyns ha hanasa a fi dhe'n fo.

Godros Sennagherib erbynn Yerusalem

36 Y'n peswardhegves blydhen a reyn Hezekia, Sennagherib, myghtern Assyria a dheuth yn-bann erbynn oll an trevow kerys a Yuda, ha settya dalghenn ynna. 2 Ena myghtern Assyria a dhannvonas an Rabshake[b] dhiworth Lakish dhe Yerusalem dhe vyghtern Hezekia gans lu bras. Ev a sevis orth dowrbons an poll gwartha ryb an fordh dhe Bark an Troghyer. 3 Elyakim mab Hilkia, governour an palys, eth dhe-ves dhodho, ha Shebna an pennskrifennyas ha Yoagh mab Asaf an kovadhor.

4 An Rabshake a leveris dhedha, 'Leverewgh dhe Hezekia, Yndellma y lever an myghtern meur, myghtern Assyria:

---

a 35:8 *mes y fydh fordh rag pergherinyon:* Amendys. Ebrow *hag ev yw ragdha tremenyas.*

b 36:2 *Rabshake:* Soedhek ughel assyriek, yw dhe styrya *Pennhanafor,* po *Pennleveryas.*

Pandr'yw an fydhyans ma a drestydh ynno? [5] Ty[a] a lever bos
genes kusul ha galloes rag an gas, mes nyns yw marnas geryow
gwag. Lemmyn yn piw y fydhydh, ha ty ow rebellya er ow
fynn? [6] Otta, ty a fydh yn lorgh an gorsenn drogh ma, Ejyp,
a enter ha gwana leuv an gour a boes warnedhi. Yndella yw
Faro myghtern Ejyp, dhe vyns a drest ynno. [7] Ha mar leverydh
dhymm, "Ni a fydh y'n ARLOEDH agan Duw," a nyns yw ev
neb a wrug Hezekia kemmeres yn-mes y dylleryow ughel ha'y
alteryow, ow leverel dhe Yuda ha Yerusalem, "Hwi a wordh
a-rag an alter ma"? [8] Lemmyn gwra bargen gans ow arloedh,
myghtern Assyria, ha my a re dhywgh dew vil vargh, mar
kyllydh y'th parth jy settya marghogyon warnedha. [9] Fatell
yllydh treylya dhe-ves fas unn soedhek yn mysk an lyha a
servysi ow arloedh, ha ty ow fydhya yn Ejyp rag charettow ha
marghogyon? [10] Ha lemmyn, a yskynnis vy erbynn an tir ma
dh'y dhistrui heb an ARLOEDH? An ARLOEDH a leveris dhymm,
Yskynn erbynn an tir ma, ha'y dhistrui.'

[11] Ena Elyakim, Shebna ha Yoagh a leveris dhe'n Rabshake,
'Kows, my a'th pys, dhe'th servysi yn Aramaek rag ni a'n
konvedh; na gows orthyn yn Yedhowek a-ji dhe glewans an
bobel usi war an fos.' [12] Mes yn-medh an Rabshake, 'A wrug ow
arloedh ow dannvon dhe gewsel an geryow ma dhe'th arloedh
ha dhiso jy, a-der dhe'n wer usi owth esedha war an fos, yw
destnys genowgh hwi dhe dhybri aga hawgh hag eva aga urin?'

[13] Ena an Rabshake a sevis ha garma gans lev ughel yn
Yedhowek, 'Klewewgh geryow an myghtern meur, myghtern
Assyria. [14] Yndellma y lever an myghtern: "Na esewgh Hezekia
dh'agas toella, rag ny yll agas delivra. [15] Na esewgh ev dhe wul
dhywgh fydhya y'n ARLOEDH, ow leverel, An ARLOEDH a wra
agan delivra yn surredi; ny vydh an sita ma res yn leuv myghtern
Assyria." [16] Na woslowewgh orth Hezekia; rag yndellma y lever
myghtern Assyria: "Omrewgh ha dewgh yn-mes dhymm. Ena
pubonan a dheber a'y winbrenn y honan ha'y figbrenn y honan
ha pubonan a yv a'y buth y honan, [17] bys pan dhov ha'gas

---

a 36:5 *Ty:* Amendys. Ebrow *My*

kemmeres yn-mes dhe dir haval dh'agas tir agas honan, tir a
ys ha gwin nowydh, tir a vara ha gwinlannow. 18 Na esewgh
Hezekia dh'agas toella, ow leverel, An ARLOEDH a wra agan
delivra. A wrug duw vytholl a'n kenedhlow delivra y dir rag
leuv myghtern Assyria? 19 Ple'ma duwow Hamath hag Arpad?
Ple'ma duwow Sefarvaym? A dhelirvsons Samaria yn-mes a'm
leuv? 20 Piw eus a oll duwow a'n tiryow ma neb a dhelivras aga
thiryow yn-mes a'm leuv? Ytho fatell yll an ARLOEDH delivra
Yerusalem yn-mes a'm leuv?"'

21 Mes i a dewis ha ny worthybsons dhodho ger, drefenn
bos gorhemmynn an myghtern, 'Na worthybewgh dhodho.'
22 Ena Elyakim mab Hilkia, governour an palys, ha Shebna an
pennskrifennyas ha Yoagh mab Asaf an kovadhor a dheuth
dhe Hezekia skwardys aga dillas, ha derivas dhodho geryow
an Rabshake.

Hezekia a Hwila Kusul Ysay

37 Pan glewas myghtern Hezekia hemma, ev a
skwardyas y dhillas, omgwetha yn yskar ha dos yn
chi an ARLOEDH. 2 Ev a dhannvonas Elyakim, governour an
palys, ha Shebna an pennskrifennyas ha henavogyon an oferysi,
kwethys yn yskar, dhe Ysay mab Amos an profoes. 3 Yn-
medhons dhodho, 'Hezekia a lever hemma: An jydh ma yw
dydh a alar ha keredh ha bismer; rag mebyon re dheuth bys min
konna an brys, mes nyns eus nerth dhe dhineythi. 4 Martesen
an ARLOEDH dha Dhuw a glew geryow an Rabshake a wrug y
vester myghtern Assyria dannvon dhe wul ges a'n Duw bew,
hag ev a geredh an geryow re glewas an ARLOEDH dha Dhuw.
Rakhenna drehav pysadow rag an remenant yw gesys.'

5 Pan dheuth servysi myghtern Hezekia dhe Ysay, 6 yn-medh
Ysay dhedha, 'Leverewgh yndellma dh'agas arloedh, "Yndellma
y lever an ARLOEDH: Na borth own a'n geryow a glewsowgh,
ma'm arvedhas gwesyon myghtern Assyria dredha. 7 Ottavy ow
korra ynno spyrys, ha pan glew kyhwedhel, ev a dhehwel dh'y
bow y honan; ha my a wra dhodho koedha der an kledha yn y
bow y honan."'

[8] An Rabshake a dhehwelis ha klewes y hwrug myghtern
Assyria omdenna dhiworth Lakish, hag yth esa ow patalyas
orth Libna. [9] An myghtern a glewas y teuth Tirhaka myghtern
Kush yn-mes dhe vatalyas orto. Pan glewas hemma, ev a
dhannvonas kannasow dhe Hezekia, ow leverel, [10] 'Kewsewgh
yndellma dhe Hezekia myghtern Yuda: Na wres dha Dhuw, a
drestydh ynno dha doella, owth ambosa na vydh Yerusalem res
yn leuv myghtern Assyria. [11] Otta, ty re glewas an pyth re wrug
myghternedh Assyria dhe oll an powyow, orth aga leun dhistrui.
Ha ty, a vydhydh delivrys? [12] A wrug duwow an kenedhlow aga
delivra, an kenedhlow a wrug ow thasow aga distrui – Haran,
Resef, ha mebyon Eden esa yn Telassar? [13] Ple'ma myghtern
Hamath, ha myghtern Arpad, ha myghtern an sita[a] Sefarvaym,
Hena hag Ivva?'

Pysadow Hezekia

[14] Hezekia a gemmeras an lyther a leuv an kannasow, ha'y
redya. Ena Hezekia eth yn-bann dhe ji an ARLOEDH ha'y lesa
a-dherag an ARLOEDH. [15] Ha Hezekia a bysis dhe'n ARLOEDH,
ow leverel: [16] 'A ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael, a esedh war
an jerubim, ty yw Duw, ty dha honan, dhe oll gwlaskordhow
an norvys. Ty re wrug nev ha nor. [17] Pleg dha skovarn yn-nans,
A ARLOEDH, ha klew; igor dha dhewlagas, A ARLOEDH, ha
gwel; klew oll geryow Sennagherib, re dhannvonas dhe skornya
an Duw bew. [18] Gwir yw, ARLOEDH, myghternedh Assyria dhe
dhistrui oll an kenedhlow ha'ga thiryow,[b] [19] ha re dewlis aga
duwow y'n tan. I a's distruis, rag ny vons duwow, mes gweyth
diwla den, prenn ha men. [20] Lemmyn, A ARLOEDH agan Duw,
saw ni yn-mes a'y leuv, may hwodhvo oll gwlaskordhow an
norvys, ty dha honan dhe vos an ARLOEDH.'

[21] Ena Ysay mab Amos a dhannvonas dhe Hezekia, ow
leverel, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: Rag ty

---

a 37:13 *an sita* Po *Lair,* tyller yn Babylonia.

b 37:18 *oll an kenedhlow ha'ga thiryow:* Amendys war-lergh 2My 19:17.

dhe bysi warnav a-dro dhe Sennagherib, myghtern Assyria,
22 hemm yw an ger re gewsis an ARLOEDH er y bynn:

‘Hi a’th tispres, hi a’th skorn –
an wyrghes, myrgh Sion;
myrgh Yerusalem
re shakyas hy fenn war dha lergh.
23 Piw a wrussys y skonya ha’y gabla,
ha piw y trehevsys dha lev er y bynn,
ha drehevel dha dhewlagas yn-bann?
Erbynn Sans Ysrael!
24 Dre leuv dha servysi ty re skornyas an Arloedh
ha leverel, “Gans ow lies charett
my res eth yn-bann dhe dopp an menydhyow,
dhe bella rannow Lebanon.
My re droghas an hirra a’y sedres,
an gwella a’y veryw.
My re dheuth dh’y fenn pella,
dhe brysk y goeswik. 25 My re balas puthow
hag eva dowrow;
my re dhesyghas dre wodhen ow throes
oll goverow Ejyp.”

26 ‘A ny glewsys jy?
Nans yw pell my a ordenas hemma.
Yn dydhyow koth my a’n tewlis;
lemmyn my re wrug dhodho hwarvos,
rag may fydhydh ow tifeythya sitys kerys
yn kalsow a radell.
27 Aga annedhysi, isel aga nerth,
o digolonnek ha penndegys;

i re dheuth ha bos avel plansow an gwel,
kepar ha gwels bleudh
kepar ha gwels war dohow
goleskys gans gwyns an est[a].

28 'Mes my a woer pan sevydh ha pan esedhydh,
pan edh yn-mes ha pan dheudh a-ji
ha fatell gonnerydh er ow fynn.
29 Rag ty dhe gonneri er ow fynn
ha'th valghder dhe dhos dhe'm diwskovarn,
my a worr ow hig y'th troen,
ha'm genva y'th tiwweus,
ha my a wra dhis dehweles war an fordh
may teuthys warnedhi.

Tokyn rag Hezekia

30 'Ha hemma a vydh an tokyn ragos: y'n vlydhen ma an pyth a dyv y honan a vydh dybrys, hag y'n nessa blydhen an pyth yw honan-hesys, mes y'n tressa blydhen hesewgh, mysewgh, plensewgh gwinlannow ha dybrewgh aga frutys; 31 An remenant gesys a ji Yuda a wreydh war-nans, ha doen frut war-vann; 32 rag remenant a yn-mes dhiworth Yerusalem, ha diankoryon dhiworth menydh Sion. Avi ARLOEDH an luyow a wra hemma.

33 'Rakhenna yndellma y lever an ARLOEDH a-dro dhe vyghtern Assyria: Ny dheu a-ji dhe'n sita ma na tenna seth ena. Ny dheu er hy fynn gans skoes na krugya jynn-gorheas er hy fynn. 34 War an fordh may teuth, war an keth honna ev a dhehwel, ha ny dheu a-ji dhe'n sita ma, yn-medh an ARLOEDH. 35 My a vydh skoes dhe'n sita ma dh'y sawya a-barth dhymmo vy hag a-barth Davydh ow gwas.'

Fethans ha Mernans Sennagherib

36 Ena el an ARLOEDH eth yn-mes ha gweskel pymp ha naw-ugens a vilyow yn kamp Assyria; ha pan sevis tus ternos, otta,

---

a 37:27 *gwyns an est:* Amendys war-lergh dornskirf Qumran.

korfow marow ens i oll. 37 Ena Sennagherib myghtern Assyria
a omdennas, mos tre ha triga yn Nineve. 38 Hag y hwarva,
pan esa ow kordhya yn chi Nisrok y dhuw, Adrammelek ha
Shareser y vebyon a'n ladhas gans an kledha, hag i a skapyas
dhe bow Ararat. Hag Esarhaddon y vab a reynyas yn y le.

Kleves Hezekia

38 Y'n dydhyow na Hezekia o klav bys yn eneworres,
hag Ysay mab Amos an profoes a dheuth dhodho, ha
leverel dhodho, 'Yndellma y lever an ARLOEDH: Roy arghadow
dhe'th chi, rag ty a verow ha ny vewydh.' 2 Ena Hezekia a
dreylyas y fas dhe'n fos ha pysi war an ARLOEDH, 3 ha leverel,
'A ARLOEDH, porth kov, my a'th pys, fatell esen ow kerdhes
a-ragos yn gwiryonedh hag a leun golonn, ha my re wrug an
pyth yw da y'th wolok.' Ha Hezekia a oelas yn hwerow.

4 Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhe Ysay, ow leverel, 5 'Ke
ha lavar dhe Hezekia, Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw
Davydh dha das: My re glewas dha bysadow, my re welas
dha dhagrow; awottavy ow keworra dhe'th tydhyow pymthek
blydhen. 6 My a wra dha dhelivra jy ha'n sita ma yn-mes a leuv
myghtern Assyria, ha defendya an sita ma.

7 'Ha homm yw an tokyn dhis dhiworth an ARLOEDH, y hwra
an ARLOEDH an dra ma re ambosas: 8 My a wra dhe'n skeus
tewlys gans an howl war grisyow Ahaz treylya war-dhelergh
deg gris.' Ytho an howl eth war-dhelergh war an deg gris may
hwrussa mos yn-nans.

9 Skrifenn Hezekia myghtern Yuda, pan via klav ha bos yagh
wosa y gleves:

10 My a leveris: Yn hanter-dydh ow bewnans
res yw dhymm mos;
ha bos niverys yn yetys ifarn
yn remenant ow blydhynyow.

11 My a leveris, Ny welav an ARLOEDH
yn tir an re vew;

ny virav orth den byth moy
yn mysk trigoryon an norvys.
[12] Ow thrigva yw tennys yn-mes ha destryppys dhiworthiv
avel tylda bugel;
avel gwiader re rolis vy ow throgel;
ev a'm tregh dhe-ves dhiworth an steuv;
dydh ha nos ty a'm dre dhe dhiwedh.
[13] My a wrowedhas bys vyttin;
avel lew, yndella ev a derr oll ow eskern;
dydh ha nos ty a'm dre dhe dhiwedh.

[14] Kepar ha gwennel po garan, yndella y gryllis;
my a gynis kepar ha kolomm.
Ow dewlagas a fyll ow mires war-vann.
A Arloedh, yma ankres dhymm, bydh goestel ragov.
[15] Pandr'a lavarav? Ev re gewsis dhymm,
hag ev y honan re'n gwrug.
My a gerdh yn lent oll ow blydhynyow
drefenn hwerowder ow enev.

[16] Arloedh, der an taklow ma tus a vew,
hag ynna oll yma bewnans ow spyrys.
Ty a'm restoryas dhe yeghes
ha gul dhymm bewa.
[17] Otta rag les
y feu dhymm hwerowder;
mes ty re withas ow enev
dhiworth an pytt a dhistruyans,
rag ty re dewlis oll ow feghosow
a-dryv dha geyn.
[18] Rag ny yll ifarn godhvos gras dhis,
na ny yll ankow dha wormel;
an re a dhiyskynn dhe'n pytt
ny yllons gwaytyas dha wiryonedh.

19 Den bew, ny yll marnas den bew dha wormel,
avelov vy hedhyw;
tasow a wra godhvedhys dhe vebyon
dha wiryonedh.

20 An ARLOEDH a'm saw,
ha ni a gan gans daffar kerdyn
oll dydhyow agan bewnans
yn chi an ARLOEDH.

21 Ysay a lavarsa, 'Drens powltis a figys ha'y lesa war an brewvann may fo yaghhes.' 22 Ynwedh Hezekia a leveris, 'Pandr'a vydh an tokyn my dhe yskynna dhe ji an ARLOEDH?'

Kannasow Dannvenys dhe Hezekia

39 Y'n termyn na Merodak-baladan mab Baladan myghtern Babylon a dhannvonas lytherow ha ro dhe Hezekia, rag ev a glewas ev dhe vos klav, hag ena yaghhes. 2 Hezekia a wolkommas an kannasow, hag ev a dhiskwedhas dhedha y dresorva, an arghans, an owr, an spisys, an oyl drudh, oll y withva-arvow, ha pup-tra kevys yn y dresoryow. Ny veu travyth na wrug Hezekia y dhiskwedhes dhedha yn y ji hag yn oll y ruvaneth. 3 Ena Ysay an profoes a dheuth dhe vyghtern Hezekia, hag yn-medh ev dhodho, 'Pandr'a leveris an wer ma hag a-ble teuthons dhis?' Yn-medh Hezekia, 'Dhiworth gwlas pell y teuthons dhymm, dhiworth Babylon.' 4 Yn-medh ev, 'Pandr'a welsons yn dha ji?' Ha Hezekia a leveris, 'I re welas pup-tra eus yn ow chi; nyns eus travyth yn mysk ow thresoryow na wrugavy y dhiskwedhes dhedha.'

5 Ena Ysay a leveris dhe Hezekia, 'Klew ger ARLOEDH an luyow: 6 Otta dydhyow a dheu pan vydh degys yn-mes dhe Babylon pup-tra eus yn dha dresorva, hag a wrug dha dasow y guntell bys y'n jydh hedhyw; ny vydh travyth gesys, yn-medh an ARLOEDH. 7 Hag i a gemmer re a'th vebyon, dha askorr hag a vydh genys dhis, hag i a vydh spadhesigyon yn palys myghtern Babylon.' 8 Yn-medh Hezekia dhe Ysay, 'Da yw ger

an ARLOEDH a gewssys.' Rag ev a brederis, 'Ytho y fydh kres ha sawder y'm dydhyow.'

Pobel Duw Yw Konfortys

40 Konfortyewgh, konfortyewgh ow fobel,
a lever agas Duw.
2 Kewsewgh orth kolonn Yerusalem,
ha gelwewgh dhedhi
hy gonis dhe vos gorfennys,
ha tylys kessydhyans hy hammweythres,
rag hi re dhegemmeres a dhorn an ARLOEDH
dewgemmys rag oll hy feghadow.

3 Unn lev a gri:
'Y'n gwylvos pareusewgh hyns an ARLOEDH,
gwra kompes y'n difeyth fordh-veur rag agan Duw.
4 Pub nans a vydh drehevys yn-bann,
ha pub menydh ha bre a vydh iselhes;
an tir ankompes a vydh leven,
ha'n tylleryow garow nans ledan.
5 Ha glori an ARLOEDH a vydh diskwedhys,
ha pub kig a wra y weles war-barth,
rag ganow an ARLOEDH re gewsis.'

6 Unn lev a lever: 'Galw!'
Hag y leveris vy,[a] 'Pyth a alwav?'
Kig yw gwels,
hag oll y splannder yw haval dhe vleujenn an gwel.
7 An gwels a wedher, gyllys krin yw an vleujenn,
drefenn anall an ARLOEDH dhe hwytha warnodho;
avel gwels yw an bobel diogel.

---

a 40:6 *Hag y leveris vy:* Ow siwya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *hag ev a leveris,* henn yw, lev arall a worthybis.

8 An gwels a wedher, gyllys krin yw an vleujenn,
mes ger agan Duw a sev bys vykken.
9 Yskynn yn menydh ughel,
A Sion, dyller nowodhow da;
drehav dha lev gans nell,
A Yerusalem, dyller nowodhow da;
drehav e yn-bann heb own;
lavar dhe sitys Yuda,
'Otta dha Dhuw!'
10 Otta, an Arloedh Duw a dheu gans nerth
ha'y vregh a rewl ragdho;
otta, yma y wober ganso,
ha'y werison a-ragdho.
11 Avel bugel ev a vag y flokk;
gans y vregh ev a guntell y eyn
ha'ga doen yn y askra;
ev a hembronk yn hwar an re usi ow ri bronn.

12 Piw yw re vusuras an dowrow yn palv y leuv,
ha re verkyas an nevow gans dornva,
ha re synsis doust an bys yn musurva,
ha re boesas an menydhyow yn mantol
ha'n breow yn balans?
13 Piw a gevarwoedhas Spyrys an Arloedh,
po avel y gusulyer a'n dyskas?
14 Piw ganso yth omgusulyas dhe ri dhodho konvedhes
ha dhe dhyski dhodho an hyns a wirvreus?
Piw a dhyskas skians dhodho,
hag a wrug dhodho godhvos an fordh a gonvedhes?
15 Otta, an kenedhlow yw avel banna dhiworth kelorn,
hag avel polter war an vantol synsys yns.
Otta, ev a gemmer an ynysow yn-bann avel ponn.

16 Nyns yw Lebanon lowr rag keunys an tan,
na'y vestes lowr rag offrynn leskys.
17 An kenedhlow oll yw avel mann a-ragdho;
synsys yns ganso le es mann, ha gwakter.

18 Piw dhodho yth hevelebowgh Duw,
po py hevelep a vynnowgh y wul dhodho?
19 An imajys yw teudhys gans an krefter,
ha'n owrer a ystynn owr mortholys warnodho,
hag a wra ragdho kadonyow a arghans.
20 Neb yw re voghosek rag offrynn
a dhewis prenn na wra pedri;
ev a hwila ser konnyk ragdho
rag drehevel imaj gravys na vydh deantell.

21 A ny wodhowgh? A ny glewsowgh?
A ny veu kewsys dhywgh a-dhia'n dhallethva?
A ny gonvedhsowgh a-ban veu selys an bys?
22 Ev a esedh war gylgh an bys,
ha'y drigoryon avel kulyeges-reden yth yns;
ev a ystynn an nevow avel vayl,
hag a's les avel tylda ynno may trigir.
23 Ev a dhre pennternedh dhe vos mann;
ha gul breusysi an bys gwakter.

24 Skant nyns yns i plynsys, skant nyns yns i hesys,
skant ny wra aga ben gwreydhya y'n dor,
kyns ev dhe hwytha warnedha hag y hwedhrons,
ha'n korwyns a's dre dhe-ves avel kulyn.

25 Ytho piw dhodho y'm hevelebowgh,
may fiv par dhodho? yn-medh an Sans.
26 Drehevewgh yn-bann agas dewlagas, ha gwelewgh:
piw a wrug an re ma?

Ev neb a dheg yn-mes aga lu, orth aga nivera,
ha'ga gelwel pubonan orth hanow;
der y nerth meur ha'y alloes krev
ny fyll onan vyth.

27 Prag y leverydh, A Yakob,
hag y kewsydh, A Ysrael,
'Kudhys yw ow fordh rag an ARLOEDH,
ha dispresys yw ow breus gans ow Duw'?
28 A ny wodhves,
a ny glewsys?
An ARLOEDH yw an Duw heb diwedh,
Kreador pennow an norvys.
Ny glamder na ny vydh skwith;
dres hwithra yw y gonvedhes.
29 Ev a re nerth dhe'n re wann,
ha dhe neb na'n jeves galloes ev a voghha nerth.
30 Bys y'n re yowynk yth or klamderek ha skwithys,
ha gwer yowynk fest a drebuch;
31 mes an re a worta an ARLOEDH
a nowydhha aga nerth.
I a yskynn gans eskelli avel eryon;
i a boen heb bos skwith,
i a gerdh heb klamdera.

Gwereser Ysrael

41 Bedhewgh tawel a-ragov, hwi ynysow;
nowydhhes an poblow aga nerth,
nesens i, ena kewsens i;
nesyn ni war-barth rag breus.

[2] Piw a wrug dhe nebonan difuna dhiworth an howldrevel,
orth y elwel dh'y servis[a] yn ewnder?
Ev a re kenedhlow a-ragdho,
ha fetha myghternedh;
ev a's gwra avel doust gans y gledha,
avel sowl herdhys gans y warak.
[3] Ev a's helgh ha tremena yn sawder,
war hynsyow ma na drettyas y dreys.
[4] Piw re wrug hag a gowlwrug hemma,
ow kelwel an henedhow a-dhia'n dhallethva?
My, an ARLOEDH, an kynsa,
ha gans an re dhiwettha; my yw ev.

[5] An arvoryow re welas hag own a's teves,
pennow an bys a gren;
i re nesas ha dos.
[6] Peub a weres y gentrevek,
hag a lever dh'y vroder, 'Bydh krev!'
[7] An ser a golonnekha an owrer,
hag ev neb a levenha gans an morthol
a golonnekha gwesker an anwan,
ow leverel a'n sodra 'Da yw,'
hag ev a'n fast gans kentrow ma na vo deantell.

[8] Mes ty, Ysrael, ow gwas,
Yakob, neb re dhewisis,
askorr Abraham, ow howeth;
[9] ty neb a gemmeris vy a bennow an norvys,
ha'th helwel a'y bella sornow,
ow leverel dhis, 'Ty yw ow gwas,
my re'th tewisas ha ny'th tewlis dhe-ves;'

---

a 41:2 *dh'y servis:* Ebrow *dh'y droes.*

10 na borth own, rag yth esov genes,
na vydh digolonnek, rag my yw dha Dhuw;
my a wra dha nertha, my a wra dha weres,
my a'th syns gans dorn dhyghow ow selwyans.

11 Otta, oll an re a serr orthis
a's tevydh meth hag a vydh konfondys;
an re a striv orthis
a vydh avel mann, ha mos dhe goll.
12 Ty a's hwila mes ny's kevydh,
an re a striv orthis;
an re a werr orthis
a vydh avel mann kammenn.
13 Rag my, an ARLOEDH, yw dha Dhuw
a syns dha dhorn dhyghow;
neb a lever dhis, 'Na borth own, my a'th weres.'

14 Na borth own, ty bryv, Yakob,
ty gontronenn[a] Ysrael!
My a wra dha weres, yn-medh an ARLOEDH,
dha Dhasprenyas, an Sans a Ysrael.
15 Otta, my a'th wra draylell-dhrushya,
lymm, nowydh, ha dhedhi dyns,
ty a dhrusha an menydhyow, ha'ga brewi,
ha ty a wra an breow avel us.
16 Ty a wra aga noetha, ha'n gwyns a's deg dhe-ves,
ha'n korwyns a wra aga skattra.
Mes ty a lowenha y'n ARLOEDH,
ha bostya y'n Sans a Ysrael.

---

a 41:14 *gontronenn:* Ow siwya an Syriek. Ebrow *tus.*

17 Pan hwila an voghosogyon ha'n edhommogyon dowr,
ha nyns eus banna,
ha krin yw aga thaves gans syghes,
my an ARLOEDH a worthyp dhedha,
my, Duw Ysrael, ny's gasav.
18 My a vynn igeri avonyow war an ugheldiryow moel,
ha fentynyow yn mysk an nansow;
my a wra an difeythtir poll dowr,
ha'n dor sygh fentynyow dowr.
19 My a worr y'n difeythtir an sedres,
an akasya, an myrtwydh ha'n olewbrenn.
My a worr y'n difeythtir meryw,
an platan ha'n kypres war-barth,
20 rag may hwello tus ha godhvos,
ynwedh prederi ha konvedhes,
y hwrug dorn an ARLOEDH hemma
ha'n Sans a Ysrael dh'y formya.

Chalenj Duw erbynn an Fals Dhuwow

21 Dyllewgh agas ken, yn-medh an ARLOEDH,
degewgh agas provow, yn-medh Myghtern Yakob.
22 Degens i ha derivens dhyn
an pyth a hwyrvydh,
derivens an taklow tremenys, pyth yns,
rag may prederryn a-dro dhedha,
rag may hwodhvyn aga siwyans;
po derivewgh dhyn an taklow yw dhe dhos.
23 Derivewgh an taklow yw dhe dhos a-wosa,
rag may hwodhvyn hwi dhe vos duwow;
gwrewgh da, po gwrewgh drog,
rag may fyn digolonnek hag ownek war-barth.

24 Otta, hwi yw mann,
ha'gas ober yw mann,
tra gasadow yw neb a'gas dewis.

25 My a wrug dhe onan difuna dhiworth an gledhbarth
hag ev a dheu,
dhiworth an howldrehevel, hag ev a elow war ow
hanow.
Ev a stank war rewlysi kepar dell ve war leys,
dell drett an priweythor an pri.
26 Piw a'n derivas a-dhia'n dhallethva, rag may
hwodhvons,
ha'y dharleverel rag may lavarren, 'Ev yw
gwirleveryas'?
Nyns esa denvyth a'n derivas,
na denvyth neb a'n dellos,
na nebonan a glewas dha eryow.
27 My re beu an kynsa neb a dherivas dhe Sion,
'Awottensi!'
My a re dhe Yerusalem kannas a nowodhow da.
28 My a viras, mes nyns esa denvyth;
yn mysk an re ma nyns eus kusulyer vyth,
neb pan wovynnav, a re gorthyp.
29 Otta, toell yns i oll,
nyns yw aga oberow travyth;
aga imajys teudh yw gwyns ha gwakter.

An Gwas, Golow dhe'n Kenedhlow

42 Otta ow gwas neb a skoedhyav,
ow den dewisys may lowenha ow enev ynno;
my re worras ow Spyrys warnodho,
ev a dheg gwirvreus yn-mes dhe'n kenedhlow.
2 Ny gri ev na garma,
na gul may klewver y lev y'n stret.

[3] Korsenn vrewys ny's terr,
ha bubenn ow megi ny's difeudh;
yn lel y teg gwirvreus yn-rag.

[4] Ny fyll na ny vydh ev digolonnek,
bys pan fastyo gwirvreus y'n norvys;
ha'n arvoryow a worta y lagha.

[5] Yndellma y lever Duw, an ARLOEDH,
neb a wrug an nevow ha'ga ystynn,
neb a lesas an norvys ha'n pyth a dheu anodho,
neb a re anall dhe'n bobel usi warnodho,
ha spyrys dhe'n re a gerdh ynno:

[6] My yw an ARLOEDH, my re'th helwis yn ewnder,
my a'th syns er an leuv, ha dha witha,
my re'th ros yn kevambos dhe'n bobel,
golow dhe'n kenedhlow,

[7] rag igeri an dhewlagas dhall,
dhe dhoen yn-mes an brisnoryon a'n vagh,
dhiworth an prison an re a esedh yn tewlder.

[8] My yw an ARLOEDH, henn yw ow hanow,
ow glori ny'n rov dhe gen dhuw,
nag ow gormola dhe imajys gravys.

[9] Otta, an taklow dargenys kyns, hwarvedhys yns,
ha taklow nowydh a dherivav lemmyn;
kyns i dhe egina
anedha y terivav orthowgh.

Kan a Wormola

[10] Kenewgh dhe'n ARLOEDH kan nowydh,
y wormola dhiworth penn an norvys!
Tarannes an mor ha pup-tra eus ynno,
an arvoryow ha'ga thrigoryon.

[11] Dreheves an gwylvos ha'y sitys aga lev,
an trevow mayth usi Kedar trigys ynna;

kanes trigoryon Sela yn lowen,
garmens dhiwar bennow an menydhyow.
12 Rens i gordhyans dhe'n ARLOEDH
ha derivas i y wormola y'n arvoryow.
13 An ARLOEDH a yn-mes avel gour krev,
avel kasor y tifun ev y gonnar,
ev a gri, ev a arm yn ughel,
ev a dhiskwedh y nerth erbynn y eskerens.

14 Hirneth my re dewis,
my re omwithas stag hag omdempra;
lemmyn my a gyn avel benyn ow tineythi,
my a arm ha dyena.
15 My a wra menydhyow ha breow difeyth,
ha sygha aga erbys oll;
my a dreyl an avonyow dhe ynysow,
ha sygha an pollow.
16 My a hembronk dellyon
yn fordh na aswonnons;
yn hynsyow na aswonnons
y's gidyav.
My a dreyl an tewlder a-ragdha dhe wolewder,
an tylleryow garow dhe dir leven.
An re ma yw an taklow a wrav,
ha ny's forsakyav.
17 An re a drest yn imajys gravys
a vydh treylys war-dhelergh hag a berth meth –
an re a lever dhe imajys teudh,
'Hwi yw agan duwow.'

18 Klewewgh, hwi neb yw bodhar,
ha mirewgh, hwi neb yw dall, rag may hwellowgh.

19 Piw yw dall marnas ow gwas,
po bodhar avel ow hannas a dhannvonav?
Piw yw dall avello ev neb yw omres dhymm? [a]
po dall avel gwas an ARLOEDH?
20 Ev a wel lies tra, mes ny wra vri anedha,
igor yw y dhiwskovarn mes ny glew ev.

Disobayans Ysrael

21 Da o gans an ARLOEDH, dre reson y ewnder,
moghhe an lagha ha'y gul gloryus.
22 Mes homm yw pobel ledrys ha ravnys,
i oll yw maglennys yn tell
ha kudhys yn baghow;
devedhys yns ha bos preydh heb denvyth dhe sawya,
pyll heb denvyth dhe leverel 'Daswra!'
23 Piw yn agas mysk a vynn goslowes orth hemma,
ha gul vri ha klewes rag an termyn a dheu?
24 Piw a ros Yakob dhe'n ravner,
hag Ysrael dhe'n ladron?
A ny veu an ARLOEDH er y bynn may peghsyn?
Ny vynnsons kerdhes yn y fordhow,
ha ny vynnsons bos gostydh dh'y lagha.
25 Ytho ev a dhinewis warnodho toemmder y sorr,
ha nerth an gas.
Ev a worras tan ynno a-derdro, mes ny gonvedhas,
ev a'n loskas, mes ny'n kemmeras yn y golonn.

Ambos Daspren

43 Ha lemmyn yndellma y lever an ARLOEDH,
ev neb a'th wrug, A Yakob,
hag ev neb a'th formyas, A Ysrael:

---

a 42:19 *avello ev neb yw omres dhymm:* Styr an Ebrow yw ankler; martesen: *avel den perfydh.*

Na borth own, rag my re'th prenas
ha re'th henwis orth hanow, dhymmo vy yth os.
[2] Pan dremenydh der an dowrow y fydhav genes,
ha der an avonyow, ny livons warnas;
pan gerdhydh dre dan, ny vydhydh leskys,
ha ny wra an flamm dha woleski.
[3] Rag yth ov an ARLOEDH, dha Dhuw,
an Sans a Ysrael, dha Selwyas.
Ejyp a rov avel dha dhaspren,
Ethiopia ha Seba yn keschanj ragos.
[4] Rag ty yw drudh y'm golok
hag enorys, ha my a'th kar;
y rov tus yn keschanj ragos,
kenedhlow yn keschanj rag dha vewnans.
[5] Na borth own, rag yth esov genes;
dhiworth an howldrevel y trov dha has,
dhiworth an howlsedhes y'th kuntellav.
[6] My a lever dhe'n gledhbarth, 'Daskorr i!'
ha dhe'n dhyghowbarth, 'Na wra aga lesta!
Dro ow mebyon a'n pellder
ha'm myrghes a benn an norvys,
[7] pub huni neb yw henwys orth ow hanow,
neb re wrugavy rag ow glori,
neb a formis vy ha kreatya.'

[8] Dro yn-rag an bobel yw dall, mes yma dewlagas dhedha,
an re yw bodhar, mes yma diwskovarn dhedha.
[9] Oll an kenedhlow re dheuth war-barth
ha'n poblow res omguntellas.
Piw yn aga mysk a dherivas hemma,
ha darleverel an taklow kyns?
Degens aga dustunioryon rag aga justifia,
ha klewens ha leverens, 'Gwir yw.'

10 ‘Hwi yw ow dustunioryon,’ y lever an ARLOEDH,
ha’m gwas a dhewisis,
rag may hwodhvowgh ha krysi dhymm,
ha konvedhes, my dhe vos ev.
Kyns my ny veu Duw formys,
na ny vydh nevra war ow lergh.
11 My, my yw an ARLOEDH,
hag a-der my nyns eus selwyas.
12 My a dherivas hag a selwis hag a dhellos,
pan nag esa Duw astranj yn agas mysk,
ha hwi yw ow dustunioryon, y lever an ARLOEDH,
my dhe vos Duw.
13 Ynwedh alemma rag my yw ev;
nyns eus denvyth a yll delivra dhiworth ow dorn;
my a ober ha piw a yll y lettya?

14 Yndellma y lever an ARLOEDH,
dha dhasprenyer, an Sans a Ysrael:
A’gas govis y tannvonav dhe Babylon,
ha distrui aga fowesigyon oll,
y’n gorholyon mayth esa aga kriow lowen ow tasseni.[a]
15 My yw an ARLOEDH, agas Sans, formyer Ysrael, agas myghtern.
16 Yndellma y lever an ARLOEDH,
a wra fordh y’n mor,
hyns y’n dowrow meur,
17 neb a dhro yn-mes charett ha margh,
lu ha kasor war-barth;

---

a 43:14 *y’n gorholyon mayth esa aga kriow lowen ow tasseni:* Po amendyans *ha garm Kaldea a vydh treylys dhe gyni.* Styr an Ebrow yw ankler.

i a wrowedh, ny yllons sevel yn-bann,
megys yns, avel bubenn dhifeudhys:
18 na berthewgh kov a'n taklow kyns,
na na brederewgh a'n taklow koth.
19 Otta, y hwrav tra nowydh,
lemmyn y hwra ev egina: a ny'n gwelowgh?
My a wra hyns y'n difeythtir,
avonyow y'n gwylvos.
20 An bestes gwyls a'm enor,
an owrgeun ha'n strusyow;
rag my a re dowr y'n difeythtir,
avonyow y'n gwylvos,
dhe ri diwes dhe'm pobel dhewisys,
21 an bobel a formis ragov ow honan,
rag may teriffens ow gormola.

22 Saw ny elwsys warnav, A Yakob;
mes ty re beu skwithys orthiv, A Ysrael.
23 Ny dhuges dhymm dha dheves rag offrynn leskys,
na'm enora gans dha sakrifisow.
Ny'th veghis gans offrynnow,
na'th skwitha gans frankynkys.
24 Ny brensys dhymm kalamus[a] gans arghans,
ha ny resys dhymm gwalgh a vlonek a'th sakrifisow,
mes ty re'm beghyas gans dha beghosow;
ty re'm skwithas gans dha dhrogoberow.

---

a 43:24 *kalamus:* elestrenn hweg, *Acorus calamus,* ynperthys dhe'n Tir Sans dhiworth Eynda yn furv polter. Pur dalvosek o, ha devnydhys yn oyl sans an untyans, Eks 30:23 hag y'n melysethow an moyha drudh.

25 My, my yw ev
neb a dhefend dhe-ves dha dreuspassow a'm govis ow honan,
ha ny borthav kov a'th peghosow.
26 Galw vy dhe'n lys, gwren ni mos dhe drial war-barth,
diskwedh dha gen, may fi prevys ewn.
27 Dha gynsa tas a beghas,
ha'th leverysi a rebellyas er ow fynn.
28 Ytho my a dhisakras pennsevigyon an sentri,
my a ros Yakob dhe gowldhistruyans,
hag Ysrael dhe dhespit.

Bennath Duw war Ysrael

44 Mes klew lemmyn, A Yakob, ow gwas,
hag Ysrael neb re dhewisis!
2 Yndellma y lever an ARLOEDH a'th wrug,
neb a'th formyas a'n dorr, hag a wra dha weres:
Na borth own, a Yakob, ow gwas,
Yeshurun neb re dhewisis.
3 Rag my a dhinwa dowr war an syghtir,
ha stredhow war an dor krin;
ha my a dhinwa ow spyrys war dha has,
hag ow bennath war dha agh.
4 Hag i a dyv kepar dell vens yn mysk gwels,
avel helyk ryb stredhow dowr.
5 Hemma a lever, 'Dhe'n ARLOEDH yth ov,'
y gila a vydh gelwys gans hanow Yakob,
hag onan arall a vynn skrifa war y leuv, 'Dhe'n ARLOEDH'
ha kemmeres an hanow a enor 'Ysrael.'

6 Yndellma y lever an ARLOEDH, Myghtern Ysrael,
ha'y Dhasprenyas, ARLOEDH an luyow:

My yw an kynsa ha my yw an diwettha,
hag a-der my nyns eus duw.
7 Piw yw haval dhymm? Dylles ev,
meneges ev ha'y dhiskwedhes dhymm.
Piw yw re dharleveris an taklow a dheu? [a]
Leverens dhyn an pyth yw hwath dhe dhos.[b]
8 Na berthewgh own, bedhewgh diagha!
A ny dharleveris dhis seuladhydh ha'y veneges?
Hwi yw ow dustuniow.
Eus Duw a-der my?
Nyns eus karrek, ny aswonnav kammenn.

Follneth Gordhyans Idolys

9 Oll myns a wra imajys yw mann, ha'n taklow may lowenhons
ynna yw diles. Aga dustunioryon yw heb gweles ha heb godhvos,
ytho i a berth meth. 10 Piw re wrug duw po teudhi imaj gravys
na'n jeves les kammenn? 11 Otta, oll y hynsa a's tevydh meth,
ha nyns yw an greftoryon marnas tus; omguntellens i oll, sevens
yn-rag; i a vydh ownek, i a berth meth war-barth.

12 An gov a gemmer toul, hag oberi ganso war regydh, ha
shapya imaj gans mortholow, ha'y wul gans nerth y vregh;
dhodho yma nown ha'y nerth a fyll, ny yv dowr, hag ev a
glamder. 13 An ser prenn a ystynn kordenn-vusura, ev a'n merk
gans mynowes, ev a'n shap gans raskow hag a'n merk gans
kompas; ev a'n shap dhe hevelep gour, gans tekter den, may
trikko yn chi. 14 Ev a dregh sedres, hag a dhewis glastanenn
po derwenn ha gasa dhedhi tevi krev yn mysk gwydh an koes;
ev a blans lowrwydhenn ha'n glaw a's mag. 15 Ena y teu ha bos
keunys rag den. Ev a gemmer rann anedha hag a omdoemm; ev
a enow tan hag a beb bara; ynwedh y hwra duw ha'y wordhya,

---

a 44:7 *Piw yw re dharleveris an taklow a dheu:* Amendys. Ebrow *A-ban apoyntis vy pobel goth, ha'n taklow a dheu.*

b 44:7 *Leverens dhyn an pyth yw hwath dhe dhos:* Amendys. Ebrow *Ha'n taklow a dheu gwrens i deklarya ragdha i aga honan.*

ev a wra imaj gravys hag a goedh dhe'n dor a-ragdho. [16] Hanter
anodho ev a lesk yn tan; a-ugh an hanter ma ev a rost kig ha'y
dhybri, ha lenwys yw; ynwedh ev a omdoemm hag a lever,
'Aha, toemm ov, my re welas an tan!' [17] A'n remenant arall ev a
wra duw, y imaj, ha koedha dhe'n dor a-ragdho ha'y wordhya;
ev a bys dhodho hag a lever, 'Delirv vy, rag ty yw ow duw.'

[18] Ny wodhons, na ny gonvedhons; rag aga dewlagas
yw drogurys bys ma na welons, ha'ga holonn bys ma na
gonvedhons. [19] Ny breder nagonan yn y golonn, na nyns eus
godhvos na konvedhes dhe leverel, 'Hanter anodho re loskas
y'n tan, ynwedh my a bebis bara war y regydh, my a rostyas
kig ha dybri. A wrav vy tra gasadow a'y remenant? A wrav vy
koedha dhe'n dor a-rag stokk a brenn?' [20] Ev a beur war lusu,
kolonn doellys re'n kammhembronkas, ha ny'n jeves delivra y
enev na leverel, 'A nyns eus gow y'm leuv dhyghow?'

Nyns Yw Ysrael Ankevys

[21] Porth kov a'n re ma, A Yakob,
hag Ysrael, rag ty yw ow gwas;
my a'th formyas, ty yw ow gwas;
A Ysrael, ny vydhydh ankevys genev.

[22] My re skubas dhe-ves dha dreuspassow avel
kommolenn,
ha'th peghosow avel niwl;
dehwel dhymm, rag my re'th tasprenas.

[23] Kenewgh, A nevow, rag an ARLOEDH re'n gwrug,
germewgh, A dhownderyow an norvys;
germewgh gans joy, A venydhyow,
An goeswik ha pub gwydhenn eus ynno!
Rag an ARLOEDH re dhasprenas Yakob,
hag ev a vydh glorifiys yn Ysrael.

[24] Yndellma y lever an ARLOEDH, dha Dhasprenyas,
neb a'th formyas y'n dorr:

My yw an ARLOEDH, a wrug pup-tra,
neb a ystynnas an nevow ow honan,
hag a lesas an norvys ow honan;
25 neb a lett toknys oferysi-dhargan,
hag a wra ges a goelyogyon;
neb a dreyl tus fur war-dhelergh,
ha gul foll aga godhvos;
26 neb a surha ger y was,
hag a gowlwra kusul y gannasow;
neb a gews a Yerusalem, 'Hi a vydh annedhys,'
hag a-dro dhe sitys Yuda, 'I a vydh drehevys,
ha my a dhastrehav aga magoryow;'
27 neb a lever dhe'n keynvor, 'Bydh sygh!
ha my a sygh agas avonyow;'
28 neb a gews a Kyrus, 'Ow bugel yw ev,
hag ev a gollenow ow forpos oll;'
ow leverel a-dro dhe Yerusalem, 'Bedhes dastrehevys,'
hag a-dro dhe'n tempel, 'Bedhes hy selven
desedhys yn y le.'

Galow Kyrus

45 Yndellma y lever an ARLOEDH dh'y untys, dhe Kyrus,
neb a synsis vy er y leuv dhyghow,
rag fetha kenedhlow a-ragdho,
ha dhe dhigelmi diwglun myghternedh,
dhe igeri darasow a-ragdho,
ha ny vydh yetys deges:
2 Yth av a-ragos
ha levenhe an menydhyow;
my a derr an darasow a vrons,
ha treghi der an barrys a horn.
3 My a re dhis tresoryow a dewlder,
ha rychys kudhys yn tylleryow kevrinek,

rag may hwodhvi yth yw my, an ARLOEDH,
Duw Ysrael, neb a'th elow orth dha hanow.
4 A-barth ow gwas Yakob,
hag Ysrael, ow dewisys,
my a'th elow orth dha hanow,
my a re dhis les-hanow a enor, kyn na'm aswonnsys.
5 My yw an ARLOEDH, ha nyns eus ken;
a-der my nyns eus duw;
my a'th arv, kyn na'm aswonnsys,
6 rag may hwodhvons, dhiworth an howldrehevel
ha dhiworth an howlsedhes, nag eus nagonan
a-der my,
my yw an ARLOEDH ha nyns eus ken.
7 My a form golow ha kreatya tewlder,
my a wra kres ha kreatya galar,
my yw an ARLOEDH neb a wra oll an taklow ma.

8 Dinewewgh, A nevow, a-wartha,
ha'n kommol, diverens ewnder;
bedhes an dor igerys, ha deges selwyans avel frut,
hag egines ewnder war-barth ganso.
My, an ARLOEDH re'n kreatyas.

9 Go-ev neb a striv orth y Wrier,
priweyth orth an priweythor![a]
A lever an pri dh'y formyer, 'Pandr'a wredh?'
po 'Nyns eus skovornow dhe'th ober'?
10 Go-ev neb a lever dhe das: 'Pandr'a dhineythydh?'
po dhe venyn, 'Pandr'a dhegedh y'th lavur?'
11 Yndellma y lever an ARLOEDH,
an Sans a Ysrael ha'y formyer:

---

a 45:9 *priweyth orth an priweythor:* Po amendyans *darnow priweyth yn mysk darnow priweyth war an dor.*

A wovynnowgh orthiv a-dro dhe'm fleghes,
po ow erghi a-dro dhe ober ow diwla?
12 My yw neb a wrug an norvys,
ha my a greatyas mab-den warnodho;
ow diwla y feu a lesas an nevow,
ha my a worhemmynnis aga luyow oll.
13 My a wrug dhodho difuna yn ewnder,
ha my a wra oll y fordhow kompes.
Ev a dhrehav ow sita,
ha delivra ow divresow,
a-der a wober nag a bewas,
yn-medh ARLOEDH an luyow.
14 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Gwayn lavur Ejyp ha gwara Ethiopia,
ha pobel Sabea, gwer meur aga ughelder,
a dheu dhis, ha bos dhis;
i a hol war dha lergh ow tos dhis yn kadonyow.
I a ombleg dhe'n dor a-ragos, ha pysi dhis, ow leverel,
'Yma Duw genes yn sur, ha nyns eus nahen,
nyns eus duwow saw ev.'
15 Yn hwir ty yw Duw a omgudh,
A Dhuw Ysrael, an Selwador.
16 I oll a's teves meth hag a vydh konfondys,
gwrioryon imajys a yn deray war-barth.
17 Mes Ysrael a vydh selwys y'n ARLOEDH
gans selwyans heb diwedh,
ny'gas bydh meth na ny vydhowgh konfondys
bys vykken.

18 Rag yndellma y lever an ARLOEDH,
Kreador an nevow,
Duw yw ev;

ev a formyas an norvys ha'y wruthyl;
ev a'n fastyas,
ny'n kreatyas dhe vos gwag,
ev a'n formyas dhe vos annedhys:
My yw an ARLOEDH, nyns eus arall.
19 Ny gewsis vy yn-dann gel,
yn tyller tewl a'n norvys.
Ny leveris dhe agh Yakob,
'Hwilewgh my yn euver.'
My, an ARLOEDH a gews an gwir;
my a dheriv an pyth yw ewn.

Ny Yll Idolys Sawya Babylon

20 Omguntellewgh ha dewgh,
dewgh nes war-barth, hwi fowesigyon a'n kenedhlow!
Ny's teves godhvos vyth,
an re a dheg aga imajys a brenn,
hag i a bys dhe dhuw na'n jeves selwel.
21 Dyllewgh ha profyewgh agas ken;
omgusulyens i war-barth.
Piw a dharleveris hemma nans yw pell?
Piw a'n dellos seuladhydh?
A nyns o my, an ARLOEDH?
Nyns eus Duw a-der my,
Duw gwiryon ha Selwador,
nyns eus nagonan a-der my.

22 Treylyewgh dhymm ha bedhewgh selwys,
oll pennow a'n norvys;
rag my yw Duw ha nyns eus ken.

23 My re dos ren ow honan,
dhiworth ow ganow gallas yn ewnder
ger na dhehwel:
‘Dhymmo vy y hwra plegya pub glin,
pub taves a wra ti.’

24 A-dro dhymmo vy y leverir,
nag eus ewnder na nerth saw unnsel y’n ARLOEDH.
Bys dhodho y teu gans meth
peub a’n jevo sorr orto.
25 Y’n ARLOEDH y fydh ewnheans ha bostyans
dhe oll an has a Ysrael.

46 Bel a ombleg dhe’n dor, Nebo a warrgromm,
yma aga imajys war vestes ha gwarthek;
an taklow degys genowgh yw beghus,
avel beghyow poes war enyval skwith.
2 I a warrgromm, i a ombleg war-barth.
Ny yllons sawya an begh,
mes i aga honan a yn kethneth.

3 Goslowewgh orthiv, chi Yakob,
oll an remenant a ji Ysrael,
neb re beu begh warnav a-dhia’n brys,
degys a-ban esens y’n dorr;
4 bys y’th henys my yw ev,
bys pan dreylli loes my a’th teg.
My re’th wrug ha my a’th skoedh,
ha my a venten hag a wra sawya.

5 Piw dhodho y’m hevelebowgh ha’m gul par dhodho,
ha’m keheveli, may fen haval an eyl dh’y gila?
6 An re a skoell owr yn hel dhiworth an pors,
hag a boes arghans y’n mantolyow,

i a arveth owrer neb a'n gwra duw;
ena i a goedh dhe'n dor ha gordhya.
7 I a'n drehav war aga diwskoedh,
i a'n gorr yn y le, hag ev a sev ena;
ny yll ev gwaya dhiworth y dyller.
Mar kri nebonan dhodho, ny worthyp,
na ny wra y sawya a alar.

8 Perthewgh kov a hemma ha prederewgh;
avisewgh arta yn agas kolonn, hwi dhrogoberoryon.
9 Perthewgh kov a'n taklow koth a henys;
rag my yw Duw, ha nyns eus ken;
my yw Duw, ha nyns eus onan haval dhymm,
10 ow tarleverel an diwedh a-dhia'n dalleth,
hag a-dhia dermynyow koth taklow na veu
hwarvedhys hwath,
ow leverel, 'Ow forpos a sev,
ha my a wra oll ow bodh,'
11 ow kelwel edhen-breydh dhiworth an howldrevel,
an gour rag ow forpos a vro bell.
My re gewsis, ha my a'n kowlwra;
my re dewlis, ha my a'n gwra.

12 Goslowewgh orthiv, hwi hardh agas kolonn,
hwi neb yw pell a ewnder:
13 My a dhre ow ewnder yn ogas, ny vydh pell,
ha'm selwyans, ny wra ev strechya.
My a re selwyans dhe Sion,
ha dhe Ysrael y rov ow splannder.

Koedh Babylon

47 Deus yn-nans hag esedh y'n doust,
A wyrghes, myrgh Babylon!

Esedh war an dor heb tron,
myrgh Kaldea!
Rag ny'th henwir na fella
tender ha bleudh.
2 Kemmer an veyn-melin ha mal bleus,
dile dha vayl,
destrypp lostenn dha bows, diskudh dha dhiwarr,
tremen der an avonyow.
3 Diskudhys vydh dha noethedh,
ha gwelys vydh dha veth.
My a dhial,
ha ny sparyav denvyth.
4 Agan dasprenyas, ARLOEDH an luyow y hanow,
an Sans a Ysrael.

5 Esedh yn taw, ha ke yn tewlder,
A vyrgh Kaldea!
Rag ny'th henwir na fella
mestres gwlaskordhow.
6 My a sorras orth ow fobel,
my a dhisakras ow ertach;
my a's ros y'th tiwdhorn,
ny dhiskwedhsys truedh dhedha;
war an re goth y hwrussys dha yew
fest poes.
7 Ty a leveris, 'My a vydh mestres bys vykken.'
Ny withsys an taklow ma y'th kolonn,
na perthi kov a'ga diwedh.

8 Lemmyn ytho, klew hemma, ty garores plesour,
neb a esedh yn sawder,
neb a lever yn hy holonn,
'My! Nyns eus ken onan a-der my!

Ny esedhav avel gwedhwes,
na perthi koll fleghes.’
9 An dhew dra ma a dheu warnas,
a-dhistowgh, a-ji dhe unn jydh:
koll fleghes ha gwedhowses
a dheu warnas yn leun,
yn despit dhe’th husow pals,
ha galloes meur dha worhanow.

10 Ty a omglewo saw y’th troktra;
ty a leveris, ‘Ny’m gwel denvyth.’
Dha skians ha’th aswonnvos
a’th toellas,
ha ty a leveris y’th kolonn,
‘My! Nyns eus ken onan a-der my.’
11 Mes drog a dheu warnas,
na’ fydh y dhefendya dre soena.[a]
Terroes a goedh warnas, na’ fydh y woheles,
hag a-dhistowgh y teu distruyans warnas,
ma na wodhes anodho travyth.

12 Sav fast y’th husow
ha’th hworhanow pals,
gansa may lavursys a-dhia’th yowynkneth;
martesen ty a yll gwaynya prow,
martesen ty a yll ownekhe dredha.
13 Skwith yth os gans dha gusulyansow pals;
seves ha’th sawya an re a hwither an nevow,
neb a vir orth an ster;
an re a dhargan yn termyn an loer nowydh
an pyth a dheu warnas.

---

a 47:11 *y dhefendya dre soena:* Amendys war-lergh an Targum.

14 Mir, avel sowl yth yns,
an tan a's lesk;
ny's teves omdhelivra
dhiworth nerth an flamm.
Nyns yw hemma glow rag omdoemma,
na tan mayth esedhir a-ragdho.
15 Yndella dhis yw an re may lavursys gansa,
neb re genwerthas genes a-dhia'th yowynkneth.
I oll a wander yn aga hynsyow aga honan;
nyns eus denvyth dhe'th sawya.

Duw a Geredh Y Bobel

48 Klew hemma, A ji Yakob,
hwi neb yw henwys orth hanow Ysrael,
hag a dheuth dhiworth dowrow Yuda,
hag a wra ti re hanow an ARLOEDH,
ha gelwel war Dhuw Ysrael,
mes ny'n gwrons yn gwiryonedh nag yn ewnder.
2 Rag i a omhenow war-lergh an sita sans,
ha fydhya yn Duw Ysrael;
ARLOEDH an luyow yw y hanow.

3 My a dharleveris an kynsa taklow nans yw pell,
i eth yn-mes a'm ganow, my a's dellos;
ena a-dhistowgh my a's gwrug, hag i a hwarva.
4 Drefenn my dhe wodhvos dha vos gorth,
ha'th konna dhe vos giowenn a horn,
ha'th tal dhe vos brest,
5 my a's darleveris dhis a hirneth,
kyns i dhe hwarvos y's delles dhis,
ma na lavarres, 'Ow idol a's gwrug,
ow imaj gravys ha'm imaj teudhys a's erghis.'

6 Ty re glewas; lemmyn gwel oll hemma;
hag a ny vynnowgh y dhyllo?
Alemma rag my a wra dhis klewes taklow nowydh,
taklow kudhys na wodhyes.
7 Lemmyn yth yns i gwrys, a-der yn termyn passys,
kyns an jydh hedhyw ny glewsys anedha,
bys ma na ylli leverel, 'My a's godhva seulabrys.'
8 Naneyl ny glewsys, na ny wodhves,
a'n termyn koth ny veu dha skovarn igerys;
rag y hwodhyen ty dhe vos pur draytus,
hag a'th enesigeth ty a veu henwys dislel.

9 A-barth ow hanow my a dhelat ow sorr,
a-barth ow gormola y'n lestav ragos,
ma na'th tregghiv dhe-ves.
10 Mir, my re'th purhas, a-der avel arghans;
my re'th provas y'n forn a alar.
11 A'm govis vy, a'm govis evy y'n gwrav,
rag fatell vydhav defolys? [a]
Ha'm glori ny'n rov dhe arall.

12 Goslow orthiv, A Yakob,
ha ty Ysrael, neb a elwis:
my yw ev; my yw an kynsa,
ha my yw an diwettha.
13 Ow dorn a fondyas an norvys,
ha'm dorn dhyghow a lesas an nevow;
pan y's galwav,
i a sev a-ragov war-barth.

14 Omguntellewgh, hwi oll, ha klewewgh:
piw anedha re dhiskwedhas an taklow ma?

---

a 48:11 *fatell vydhav defolys:* Amendys war-lergh onan a dhornskrifow Qumran. Tekst masoretek *fatell vydh defolys.*

An ARLOEDH a'n kar,
ev a gowlwra y borpos war Babylon,
ha'y vregh a vydh erbynn Kaldea.
15 My, my ow honan re gewsis ha'y elwel,
my re'n dros, hag ev a wra seweni yn y fordh.
16 Dewgh nes dhymm, ha klewewgh hemma:
A-dhia'n dhallethva ny gewsis yn-dann gel,
a-dhia'n termyn may teu an taklow ma ha bos,
awottavy!
Ha lemmyn an Arloedh DUW re'm dannvonas, gans y
spyrys.

17 Yndellma y lever an ARLOEDH,
dha Dhasprenyas, an Sans a Ysrael:
My yw an ARLOEDH dha Dhuw,
a'th tysk rag dha les dha honan,
ha'th hembronk y'n fordh may tegoedh dhis
mones ynni.
18 Unnweyth a koslowes orth ow gorhemmynnow!
Ena y fia dha sewena avel avon,
ha'th ewnder avel tonnow an mor;
19 dha has a via avel an tewes,
hag agh dha dorr avel y dewesennow,
nevra ny via aga hanow treghys glan,
na distruys a-ragov vy.

20 Kewgh yn-mes a Babylon, fiewgh dhiworth Kaldea,
dyllewgh hemma gans garm a lowender, ha'y
dherivas,
dannvenewgh e bys yn penn an norvys;
leverewgh, 'An ARLOEDH re dhasprenas Yakob y
was.'

21 Ny's tevo syghes pan y's hembronkas der an
difeythyow,
ev a wrug may resekka an dowr ragdha a'n garrek,
ev a folsas an garrek, ha'n dowr a frosas yn-mes.

22 'Nyns eus kres,' yn-medh an ARLOEDH, 'rag an
debeles.'

Sion dhe Vos Dasprenys

49 Goslowewgh orthiv, ynysow,
klewewgh, A boblow, a bellder:
an ARLOEDH a'm gelwis dhiworth an dorr,
pan esen yn brys ow mamm ev a'm henwis.
2 Ev a wrug ow ganow avel kledha lymm,
yn skeus y dhorn ev a'm kudhas;
ev a'm gwrug seth lymmys,
yn goen y sethow ev a'm kelas.
3 Hag y leveris dhymm, 'Ow gwas yth os,
Ysrael, may fydhav glorifiys ynno.'
4 Mes my a leveris, 'Yn euver re lavuris,
ha spena ow nerth rag travyth ha rag gwakter;
byttegyns yma ow gwirvreus gans an ARLOEDH,
ha'm pewas gans ow Duw.'

5 Ha lemmyn an ARLOEDH a lever,
neb a'm formyas y'n dorr dhe vos y was,
dhe dhri Yakob tre dhodho,
ha may fo Ysrael kuntellys dhodho,
rag enorys yth ov yn golok an ARLOEDH,
ha'm Duw re dheuth ha bos ow nerth –
6 yn-medh ev:
'Tra re drufel ragos yw ty dhe vos ow gwas,
rag drehevel loethow Yakob,
ha dri arta an re withys a Ysrael.

My a'th re avel golow dhe'n kenedhlow,
rag mayth hettho ow selwyans dhe bennow an norvys.'

7 Yndellma y lever an ARLOEDH,
Dasprenyas Ysrael, ha'y Sans,
dhodho ev neb yw dispresys fest yn town, kasadow dhe'n kenedhlow,
keth rewlysi:
'Myghternedh a wel hag a sev,
ha pennsevigyon a ombleg dhe'n dor,
drefenn an ARLOEDH neb yw lel,
an Sans a Ysrael, neb re'th tewisas.'

Fleghes Sion dhe Vos Dres Tre

8 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Y'n prys plegadow re worthybis dhis,
yn jydh selwyans re'th weresis;
my re'th withas, ha'th ri
avel kevambos dhe'n bobel,
rag fastya an tir,
rag kevrenna an ertajys ynyal,
9 rag leverel dhe'n brisnoryon, 'Dewgh yn-mes,'
dhe'n re usi yn tewlder, 'Omdhiskwedhewgh!'
Peuri a wrons ryb an fordhow,
war oll an ugheldiryow moel y fydh aga feurva.
10 Ny's tevydh na nown na syghes,
ny's gwask na toemmder na howl,
rag ev neb a gemmer truedh anedha a vynn aga hembronk,
ha ryb fentynyow dowr aga hevarwoedha.
11 Ha my a dreyl oll ow menydhyow dhe vos fordh,
ha'n fordhow-meur a vydh sevys yn-bann.

12 Otta, an re ma a dheu a bellder,
hag otta, an re ma a'n gledhbarth, hag a'n howlsedhes,
ha'n re ma a bow Sinim.[a]

13 Kenewgh yn lowen, A nevow, ha kri gans joy, A norvys;
kenewgh yn lowen, A venydhyow!
Rag an ARLOEDH re gonfortyas y bobel,
ha kemmeres truedh a'y voghosogyon.

14 Mes yn-medh Sion, 'An ARLOEDH re'm forsakyas,
ow Arloedh re'm ankovas.'
15 A yll benyn ankevi an flogh orth hy bronn?
po fyllel kemmeres truedh a vab hy thorr?
I ynwedh a yll ankevi,
mes my, ny'th ankovav.
16 Otta, my re'th gravyas war balv ow dorn,
yma dha fosow pup-prys a-ragov.
17 An re a'th tastrehav a ober moy buan es an re a'th tistruis,
an re a'th wastyas a gildenn a-dhiworthis.
18 Drehav dha dhewlagas a-derdro ha gwel;
i oll a omguntell, i a dheu dhis.
Dell vewav, yn-medh an ARLOEDH,
ty a wra aga gwiska oll avel tegenn,
hag avel benyn bries ty a's kelm warnas.

19 Rag dha vagoryow ha'th tylleryow gwag
ha'th tir gwastys a vydh re vyghan lemmyn rag dha drigoryon,
ha'n re a'th lonkas a vydh pell dhe-ves.

---

a 49:12 *Sinim:* Po *Syene.*

20 An fleghes a veu genys dhis yn termyn dha anvabeth
a lever hwath y'th tiwskovarn,
'Re ynn yw an tyller ragov,
gwra spas dhymm, rag mayth annetthiv!'
21 Ena ty a lever y'th kolonn,
'Piw re dhineythis an re ma ragov?
My re gollas ow fleghes, hag anvap en,
divres ha gorrys dhe-ves;
ytho piw re vagas an re ma?
Otta, gesys veuv ow honan.
An re ma, a-ble teuthons?'

22 Yndellma y lever an Arloedh DUW:
Otta, my a dhrehav ow dorn dhe'n kenedhlow,
ha settya ow baner yn-bann dhe'n poblow;
i a dhre dha vebyon yn aga askra,
ha'th vyrghes a vydh degys war aga diwskoedh.
23 Myghternedh a vydh dha dasvethow,
ha'ga fennsevigesow a vydh dha vammvethow,
i a ombleg dhis ha'ga fas dhe'n dor,
ha lapya doust dha dreys.
Ena ty a woer my dhe vos an ARLOEDH;
an re a'm gorta, ny's tevydh meth.

24 A yllir kemmeres preydh a-dhiworth kasor,
po a yll kethyon turant bos sawys?
25 Mes yndellma y lever an ARLOEDH:
Kethyon a vydh kemmerys dhiworth breselyas hogen,
ha preydh turant a vydh sawys,
rag my a striv gans an re a striv orthis,
ha my a saw dha fleghes.

[26] My a wra dhe'th waskoryon dybri aga hig aga honan,
ha gans aga goes aga honan y fydhons medhow,
par dell ve gans gwin.
Ena pub kig oll a wodhvydh
my dhe vos an ARLOEDH, dha Selwador
ha'th Tasprenyas, an Galloesek a Yakob.

Peghes Ysrael ha Gostytter an Gwas

50 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Ple'ma testenn torrva demmedhyans dha vamm,
gensi ma's gorris dhe-ves?
Po py a'm kresysoryon yw
dhodho ma'th werthis vy?
Otta, drefenn dha beghosow y feus gwerthys,
ha rag dha dreuspassow y feu dha vamm gorrys
dhe-ves.
[2] Prag nag esa denvyth ena pan dheuth vy?
Prag na worthybis denvyth pan elwis vy?
Yw ow dorn berrhes bys ma na yll hi dasprena?
A nyns eus dhymmo vy galloes dhe dhelivra?
Gans ow heredh my a sygh an mor,
my a wra avonyow difeyth;
aga fuskes a fler rag difyk dowr,
hag a verow rag syghes.
[3] My a wisk an nevow yn tewlder,
ha gul yskar aga dillas.

[4] An Arloedh DUW re ros dhymm
taves an re yw dyskys,
rag may hwodhviv fatell sostenav
gans ger an den skwith.
Myttin ha myttin ev a dhifun,
ev a wra dhe'm skovarn difun
rag goslowes kepar ha'n re yw dyskys.

5 An Arloedh DUW re igoras ow skovarn,
ha nyns en vy gorth,
ny dreylis war-dhelergh.
6 My a ros ow heyn dhe'n re a'm gweskis,
ha'm diwvogh dhe'n re a dennas an varv yn-mes;
ny gudhis ow fas
dhiworth despit ha trew.

7 An Arloedh DUW a'm gweres,
ytho ny veuv konfondys;
rakhenna my re settyas ow fas avel kellester,
ha my a wonn na borthav meth.
8 Ogas yw ev neb a'm ewnha.
Piw a vynn strivya genev?
Sevyn ni war-barth.
Piw yw ow huhudhor?
Des e nes dhymm.
9 An Arloedh DUW yth yw neb a'm gweres;
piw a lever ow bos kablus?
I oll a vydh usys avel kweth,
an goedhan a's deber.

10 Piw yn aga mysk a berth own a'n ARLOEDH,
hag yw gostydh dhe lev y was?
Ev neb a gerdh yn tewlder,
neb na'n jeves golow,
byttegyns ev a drest yn hanow an ARLOEDH,
ha poesa war y Dhuw.
11 Mes hwi oll yw gwrioryon tan,
neb a omwrogys gans yttewi.
Kerdhewgh yn flamm agas tan
hag yn mysk an yttewi re enowsowgh!
Hemm yw an pyth a'gas bydh a'm dorn:
Hwi a wrowedh yn tyller a dorment.

Selwyans heb Diwedh rag Sion

51 Goslowewgh orthiv, hwi hag a jas war-lergh ewnder,
hwi hag a hwila an ARLOEDH.
Mirewgh orth an garrek may fewgh treghys dhiworti,
hag orth an mengleudh may fewgh pelys dhiworto.
2 Mirewgh orth Abraham, agas tas,
hag orth Sara a'gas dineythis;
rag nyns o ev marnas onan pan y'n gelwis,
mes my a'n bennigas ha'y wul lies.
3 Rag an ARLOEDH a vynn konfortya Sion,
ev a vynn konfortya oll hy magoryow,
ha gul hy gwylvos avel Eden,
hy difeyth avel lowarth an ARLOEDH.
Joy ha lowender a vydh kevys ynni,
grasyans ha lev kana.

4 Goslowewgh orthiv, ow fobel,
hag attendyewgh orthiv, ow henedhel;
rag lagha a yn-mes a-dhiworthiv,
ha'm ewnder a vydh golow dhe'n kenedhlow.
5 Ogas yw ow delivrans,
gallas ow selwyans yn-mes,
ha'm diwvregh a vreus an kenedhlow;
an ynysow a'm gorta,
hag y'm bregh i a fydh.
6 Drehevewgh agas dewlagas war-vann dhe'n nevow
ha mirewgh orth an nor a-woeles;
rag an nevow a deudh dhe-ves avel mog,
an nor a vydh usys avel kweth,
ha'n re usi trigys warnodho a verow avel gwibes;
mes ow selwyans a vydh bys vykken,
ha ny vydh diwedh dhe'm ewnder.

[7] Goslowewgh orthiv, hwi hag a woer ewnder,
hwi bobel a's teves ow dyskans yn agas kolonn;
na berthewgh own a'n geredh a dus,
ha na bedhewgh digolonnek drefenn aga despit.
[8] Rag an goedhan a wra aga dybri avel kweth,
ha'n pryv a wra aga dybri avel gwlan;
mes ow ewnder a vydh heb diwedh,
ha'm selwyans a unn henedh dhe'n nessa.

[9] Difun, difun, omwisk yn nerth,
A vregh an ARLOEDH.
Difun kepar hag y'n dydhyow koth,
henedhow an termyn pell,
A ny veu ty hag a droghas Rahab yn temmigow,
hag a wanas an dhragon?
[10] A ny veu ty hag a syghas an mor,
dowrow an keynvor;
neb a wrug downder an mor fordh
may tremenna an re dasprenys warnedhi?
[11] An re dasprenys a'n ARLOEDH a dhehwel,
ha dos dhe Sion gans kana,
ha joy heb diwedh a vydh war aga fenn.
I a's tevydh lowena ha joy;
tristyns ha hanasa a fi dhe'n fo.

[12] My, my yw neb a'gas konfort.
Ytho piw osta jy may perthydh own a dhen hag a verow,
hag a vab-den neb a wedher avel gwels?
[13] Ty re ankovas an ARLOEDH, dha Wrier,
neb a lesas an nevow
hag a fondyas selyow an norvys.
Oll an jydh ty a berth own,
drefenn konnar an gwasker,

neb a'n jeves mall a dhistrui.
Mes ple'ma konnar an gwasker?
14 Delivrys vydh yn skon an re gweskys dhe'n dor yn kargharow;
ny verwons y'n pytt,
na ny fyllons a vara.
15 Rag my yw an ARLOEDH, dha Dhuw,
neb a ankres an mor, may tarenno an tonnow;
ARLOEDH an luyow yw ow hanow.
16 My re worras ow geryow yn dha anow,
ha'th kudha yn skeus ow leuv,
owth ystynn an nevow,
hag ow fondya selyow an norvys,
hag ow leverel dhe Sion, 'Ty yw ow fobel.'

17 Difun, difun!
Sav yn-bann, A Yerusalem,
ty neb re evas orth dorn an ARLOEDH
hanaf y sorr,
neb re evas bys y'n godhes
an bolla a vedhwenep.
18 Nyns eus denvyth dh'y hembronk
yn mysk oll an vebyon re omdhuk;
nyns eus denvyth dh'y synsi er an dhorn
yn mysk oll an vebyon re vagas.
19 An dhew dra ma re hwarva dhis;
piw a geskodhev genes?
Gwastya ha distrui, divoetter ha kledha;
piw a'th konfort?
20 Dha vebyon re glamderas,
i re wrowedhas orth penn pub stret
avel gavrewik yn roes;
leun yns a gonnar an ARLOEDH,
keredh dha Dhuw.

21 Ytho klew hemma, ty druan,
neb yw medhow, mes a-der gans gwin.
22 Yndellma y lever dha Arloedh, an ARLOEDH,
dha Dhuw neb a bled ken y bobel:
Otta, my re gemmeras dhiworth dha dhorn
an hanaf a vedhwenep.
Ny evydh nevra na fella
a volla ow honnar.
23 Ha my a'n gorr yn dorn dha dormentorys,
neb a leveris dhis,
'Pleg dhe'n dor rag may kerthyn warnas;'
ha ty re wrug dha geyn avel an dor,
hag avel an stret rag tus dhe dremena warnodho.

Sion a Vydh Dasprenys

52 Difun, difun, gwisk dha nerth, A Sion!
Gwisk dha dhillas teg,
A Yerusalem, an sita sans;
rag ny enter ynnos na fella den antrodreghys nag avlan.
2 Shak dha honan dhiworth an doust, sav yn-bann,
esedh war dha dron, A Yerusalem;
digolm an kadonyow a'th konna, A gethes, myrgh Sion.

3 Rag yndellma y lever an ARLOEDH: Hwi a veu gwerthys heb pemont, ha dasprenys vydhowgh heb arghans. 4 Rag yndellma y lever an Arloedh DUW: Nans yw pell ow fobel eth yn-nans dhe Ejyp, dhe driga ena avel estrenyon, hag Assyria ynwedh a's gwaskas heb ken. 5 Lemmyn ytho pandr'eus dhymm omma? yn-medh an ARLOEDH, ha'm pobel degys dhe-ves heb kost. Aga rewlysi a oul, yn-medh an ARLOEDH, ha pup-prys oll an jydh, dispresys yw ow hanow. 6 Rakhenna ow fobel a wra aswonn ow hanow; rakhenna y'n jydh na i a woer my dhe vos neb a gews; awottavy.

7 Ass yw teg war an menydhyow
treys an gannas hag a dhre nowodhow da,
neb a dhyllo kres ha derivas dader,
neb a dhyllo selwyans;
neb a lever dhe Sion, 'Dha Dhuw a reyn.'
8 Lev dha withysi: i a dhrehav aga lev;
war-barth i a gan gans joy,
rag i a wel lagas dhe lagas
dehwelyans an ARLOEDH dhe Sion.
9 Germewgh gans joy,
hwi vagoryow a Yerusalem;
rag an ARLOEDH re gonfortyas y bobel,
ev re dhasprenas Yerusalem.
10 An ARLOEDH re dhislennis y vregh sans
a-rag dewlagas an kenedhlow oll,
hag oll pennow an norvys a wel
selwyans agan Duw.

11 Treylyewgh, treylyewgh, dewgh yn-mes alena,
na dochyewgh tra avlan.
Dewgh yn-mes anodho ha bedhewgh glan,
hwi neb a dheg lestri an ARLOEDH.
12 Rag ny wrewgh dos yn-mes yn fysk
ha ny wrewgh mos yn fo,
rag an ARLOEDH a a-ragowgh,
ha Duw Ysrael a vydh agas gwithyas-delergh.

Godhevyans an Gwas

13 Otta, ow gwas a wra seweni,
ughelhes vydh ha drehevys yn-bann,
hag ev a vydh fest ughel.
14 Par dell o lies hag a gemmeras skruth a'y wovis –
mar dhifasys dell o y semlans, dres semlans gour,
ha'y furv dres furv mebyon den –

15 yndella marth a's tevydh lies kenedhel;[a]
myghternedh a dhege aga ganow a'y wovis,
rag an pyth na via leverys dhedha, henna i a wel,
ha'n pyth na glewsons, henna i a breder.

53 Piw re grysis an pyth re glewsyn?
Ha piw dhodho y feu diskwedhys bregh an
ARLOEDH?
2 Rag ev a devis a-ragdho avel losowenn yowynk,
hag avel gwreydhenn yn-mes a dir sygh;
ny'n jevo na furv na reowta, rag may firren orto,
na travyth yn y semlans, rag ma'gan bo hwans
anodho.

3 Dispresys o ha skonys gans tus,
gour a dhuwon hag a aswonni galar,
hag avel onan may hwra tus kudha aga fas dhiworto;
dispresys o, ha ny wrussyn vri anodho.

4 Yn sur ev re borthas agan galarow,
ha re dhug agan duwon;
saw ni a dybi y vos plagys,
gweskys gans Duw, hag iselhes.
5 Mes rag agan kammweythresow y feu ev goliys,
brewys rag agan peghosow;
ev a borthas an geredh a dhre dhyn kres,
ha gans y strokosow sawys on.
6 Ni oll avel deves re wandras;
pubonan ahanan re dreylyas dh'agan fordh agan
honan,
ha'n ARLOEDH re worras warnodho
an kammweyth ahanan ni oll.

---

a 52:15 *marth a's tevydh lies kenedhel:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *ev a skoell war lies kenedhel.*

7 Arweskys veu ha tebeldhyghtys,
byttegyns ny igoras y anow;
8 ev a veu ledys dhe-ves dre gonstrynans wosa drogvreus.
Piw a wra vri a'y denkys?
Rag treghys veu yn-mes a dir an re vew;
rag kammweyth ow fobel y feu gweskys.
9 I a ros dhodho bedh gans an debeles,
ha gans felons[a] yn y vernans,
kyn na wrug garowder vyth,
ha ny veu toell vyth yn y anow.

10 Mes an ARLOEDH a vynnas y vrewi;
ha gul dhodho godhevel;
mar kwra dh'y enev bos offrynn kammweyth,
ev a wel y has, ha gul dh'y dhydhyow bos hir,
ha bodh an ARLOEDH a sewen yn y leuv.
11 Wosa godhevyans y enev, ev a wel golow,
ha kontentys vydh;
der y wodhvos ow gwas gwiryon
a ewnha lies,
hag ev a dheg aga hammweythresow.
12 Rakhenna my a re dhodho rann gans an tus vras,
ha gans an tus alloesek ev a rann an preydh;
rag ev a dhinewis y vewnans bys ankow,
ha reknys veu yn mysk an dhrogoberoryon.
Ev a dhug peghes tus pals,
hag a bledyas a-barth an dhrogoberoryon.

a 53:9 *felons:* Amendys. Ebrow *den rych.*

An Kevambos a Gres

54 Kan yn lowen, A anvap na omdhuk;
kri gans joy ha garm,
ty neb na veu yn lavur!
Rag mebyon an venyn anvap a vydh moy
ages mebyon an venyn may ma dhedhi gour,
yn-medh an ARLOEDH.
2 Ledanha tyller dha dylda,
ha bedhes kroglennow dha annedhow ystynnys;
na spar; hirha dha gerdyn,
ha krevha dha ebilyow.
3 Rag ty a omles a-dhyghow hag a-gledh,
ha'th has a erit an kenedhlow,
hag a wra dhe'n sitys ynyal bos annedhys.

4 Na borth own, rag ny' fydh sham,
na vydh digolonnek, rag ny berthydh mewl;
rag ty a ankev disenor dha yowynkneth,
ha ny berthydh kov a vewl dha wedhowses na fella.
5 Rag dha Wrier yw dha wour pries, ARLOEDH an luyow
yw y hanow;
ha'n Sans a Ysrael yw dha Dhasprenyas,
Duw an norvys oll y'n henwir.
6 Rag an ARLOEDH re'th helwis, avel gwreg forsakys ha
grevys yn spyrys,
avel gwreg yowynkneth gour, pan yw hi tewlys dhe-ves,
yn-medh dha Dhuw.
7 Unn pols byghan my a'th forsakys,
mes gans truedh meur my a'th kuntell.
8 Yn liv a gonnar
my a gudhas ow fas dhiworthis pols,

mes gans tregeredh heb diwedh my a gemmer truedh
ahanas,
yn-medh an ARLOEDH, dha Dhasprenyas.

9 Hemm yw avel dydhyow Noy dhymmo vy,
pan des vy byttydh na ella dowrow Noy war an
norvys arta;
yndella my re dos na borthav sorr orthis,
ha na'th keredhav.
10 Rag kyn fo an menydhyow removys,
ha'n breow kemmerys dhe-ves,
ny vydh ow thregeredh removys dhiworthis,
na ny vydh ow hevambos a gres kemmerys dhe-
ves,
yn-medh an ARLOEDH, neb a gemmer truedh
ahanas.

11 Ty druan, tewedhek, ha na veus konfortys,
otta, my a sett dha veyn yn antimoni,
ha'th fondya war selyow a saffir.
12 My a vynn gwruthyl dha bynaklys a rubiow,
dha yetys a veryl,
hag oll dha fos a veyn drudh.
13 Oll dha vebyon a vydh dyskys gans an ARLOEDH,
ha meur vydh kres dha fleghes.
14 Fondys vydhydh yn ewnder;
pell vydhydh dhiworth arwask, rag ny wredh
perthi own;
ha dhiworth euth, rag ny wra ev dos nes dhis.
15 Otta, mar kwra nebonan omsettyans,
nyns yw dhiworthiv vy;
keniver a omsett er dha bynn,
koedha a wra a'th wovis.

16 Otta, my yw neb re wrug an gov
neb a hwyth an glowbrennyer yn flammow,
hag a furv arv wiw rag y borpos;
my re greatyas ynwedh an ravner dhe dhistrui.
17 Ny wra seweni arv vyth yw furvys er dha bynn,
ha ty a wra dampnya pub taves a sev orthis yn breus.
Hemm yw ertach gwesyon an ARLOEDH,
ha'ga ewnheans a dheu dhiworthiv, yn-medh an ARLOEDH.

Galow dhe'n Re ha dhedha Syghes

55 Ho, keniver a's teffo syghes,
dewgh dhe'n dowrow;
ha hwi na'gas beus arghans,
dewgh, prenewgh ha dybrewgh!
Dewgh, prenewgh gwin ha leth
heb arghans ha heb pris.
2 Prag y spenowgh arghans rag an pyth nag yw bara?
ha'gas lavur rag an pyth na yll lenwel?
Goslowewgh orthiv dour, ha dybrewgh an pyth yw da,
ha'th enev a lowenha gans boes rych.
3 Plegyewgh agas skovarn ha dewgh dhymm;
goslowewgh rag may fewo agas enev.
My a wra genowgh kevambos bys vykken,
ow thregeredhow lel ambosys dhe Davydh.
4 Otta, my a'n gwrug dustunier dhe'n poblow,
rewler ha mester dhe boblow.
5 Otta, ty a elow kenedhel na aswonnydh,
ha kenedhel na aswonnydh a wra poenya dhis,
drefenn an ARLOEDH dha Dhuw,
ha'n Sans a Ysrael,
rag ev re'th glorifias.

6 Hwilewgh an ARLOEDH hedre vo dhe gavoes,
gelwewgh warnodho hedre vo yn ogas;
7 Gases an drogoberer y fordh,
ha'n gour anwiryon y brederow;
Dehweles dhe'n ARLOEDH rag may kemmerro truedh anodho,
ha dh'agan Duw, rag ev a re gevyans yn hel.
8 Rag nyns yw ow frederow vy dha brederow jy,
na nyns yw dha fordhow jy, ow fordhow vy,
yn-medh an ARLOEDH.
9 Rag par dell yw an nevow ughella ages an norvys,
yndella yth yw ow fordhow vy ughella ages agas fordhow hwi,
ha'm prederow vy ages agas prederow hwi.

10 Rag par dell goedh an glaw ha'n ergh dhiworth an nev,
ha ny dhehwelons di bys may towrhahons an dor,
ow kul dhodho doen yn-mes hag egina,
ow ri has dhe'n gonador, ha bara dhe'n dybrer,
11 yndella y fydh ow ger hag a dheu dhiworth ow ganow;
ny dhehwel dhymm gwag,
mes ev a gowlwra ow bodh,
hag a sewen y'n dra may hwrugavy y dhannvon ragdho.

12 Rag yth ewgh yn-mes yn lowender,
ha bos hembrenkys yn kres;
an menydhyow ha'n breow a arm a-ragowgh gans joy,
hag oll gwydh an gwel a dak diwleuv.
13 Yn le an spern y hwra tevi merywenn,
yn le an linas y hwra tevi akasya;
ha henna a vydh kov dhe'n ARLOEDH,
avel tokyn heb fin, na vydh treghys dhe-ves.

Selwyans rag Oll an Poblow

56 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Gwithewgh gwirvreus
ha gwrewgh ewnder,
rag ow selwyans a dheu a verr spys
ha'm ewnder a vydh diskudhys.

2 Gwynnvys an gour a wra hemma,
ha mab an den a gyv dalghenn ynno,
neb a with an Sabot heb y dhisakra,
ha neb a with y leuv dhiworth gul oll drog.

3 Na leveres mab an estren neb re junys y honan dhe'n ARLOEDH,
'An ARLOEDH a'm diberth yn sur dhiworth y bobel;'
ha na leveres spadhesik,
'Otta, gwydhenn sygh ov vy.'
4 Rag yndellma y lever an ARLOEDH:
Dhe'n spadhesigyon hag a with ow Sabotys,
ha dewis an pyth yw plegadow dhymm,
ha synsi fast ow hevambos,
5 my a re dhedha y'm chi hag y'm fosow
men-kov ha hanow
gwell ages mebyon ha myrghes;
my a re dhodho hanow a dhur bys vykken
na vydh dileys.

6 Ha mebyon an estren a jun dhe'n ARLOEDH
dh'y servya, ha dhe gara hanow an ARLOEDH
dhe vos servysi dhodho,
pubonan a with an Sabot heb y dhisakra
ha synsi fast ow kevambos –
7 my a wra aga dri dhe'm menydh sans,
ha'ga lowenhe y'm chi a bysadow.

Aga offrynnow leskys ha'ga sakrifisow
a vydh kemmeradow war ow alter,
rag ow chi a vydh gelwys chi a bysadow
rag oll an poblow.
8 Yndellma y lever an Arloedh Duw,
neb a guntell an re skattrys a Ysrael:
My a guntell ynwedh erell dhedha,
dres an re kuntellys dhedha seulabrys.

Kuhudhans Duw erbynn an Rewlysi Dhrog

9 Oll hwi bestes an gwel,
oll hwi miles y'n gwylvos, dewgh dhe dhybri.
10 Y woelyadoryon yw dall,
i oll yw heb godhvos;
i oll yw keun avlavar
na yllons hartha,
owth hunrosa, ow krowedha,
ow kara koska.
11 Keun krev aga ewl yns i,
nevra ny gevons lowr.
I yw bugeledh na wodhons konvedhes;
i oll re dreylyas dh'aga fordh aga honan,
pubonan dh'y brow y honan, onan hag oll.
12 'Dewgh,' yn-medhons, 'gesewgh vy dhe gavoes gwin!
Evyn agan gwalgh a gorev.
An vorow a vydh avel hemma,
po brassa hwath.'

Gordhyans Idolys

57 An den gwiryon a dhe goll,
ha ny wra denvyth y settya war y golonn;
gwer dregeredhus yw kemmerys dhe-ves,
ha denvyth ny gonvedh.

Rag an den gwiryon yw kemmerys dhe-ves dhiworth
an terroes.
[2] Ev a enter bys yn kres.
I a bowes war aga gweliow,
ow kerdhes yn kompes.
[3] Mes dewgh nes omma,
hwi vebyon koelyoges,
has avoutrer ha hora!
[4] Piw y hwredh ges anodho?
Piw yth igerydh dha vin er y bynn
ha gorra dha daves mes?
A nyns owgh hwi fleghes a gammweythres,
has a wowegneth?
[5] Hwi a lesk gans lust yn mysk an derow,
yn-dann bub gwydhenn las;
ow ladha an fleghes y'n nansow,
yn-dann savnow an karregi.
[6] Y'n meyn leven a nans yw dha rann;
i, i yw an prenn tewlys ragos.
Dhedha i ty re dhinewis offrynn diwes
hag offrynna offrynn greun.
A vydhav diserrys gans an re ma?
[7] War venydh ughel hag eksaltys
ty re worras dha weli;
ynwedh ty a yskynnas ena dhe offrynna sakrifis.
[8] A-dryv an daras ha'n postow-daras
ty re worras dha dokyn.
Orth ow forsakya vy, ty a dhiskudhas dha weli,
hag yskynna ynno ha'y igeri a-les;
ty re wrug kevambos gansa ragos,
ty a garas aga gweli,
ha mires orth aga leuv.

[9] Ty a vyajyas dhe Molek gans oyl
hag ynkressya dha velysethow.
Ty a dhannvonas dha gannasow pell
ha dannvon yn-nans bys yn ifarn.
[10] Skwithys veus gans oll dha fordhow,
hwath ny leversys, 'Euver yw!'
Ty a gavas nerth nowydh rag dha leuv,
rakhenna ny veus skwith.

[11] Piw re berthsys own ha dout anodho, may leversys gow,
ha na berthsys kov ahanav
na worra hemma y'th kolonn?
A nyns yw rag my dhe dewi a hirneth,
ytho ny berthydh own ahanav?
[12] My a dhiskler dha ewnder ha'th oberow,
ha ny vydhons dhe les dhis.
[13] Pan griydh rag gweres,
gwres dha guntellow a idolys dha sawya!
An gwyns a's deg i oll dhe-ves,
hag anall a's hwyth dhe-ves.
Mes neb a hwila skovva ynnov vy a bew an tir,
hag erita ow menydh sans.

Konfort rag an Re Edregus

[14] Y leverir,
'Drehevewgh, drehevewgh, pareusewgh fordh!
Kemmerewgh yn-mes an lett dhiworth fordh ow fobel.'
[15] Rag yndellma y lever an ughel hag eksaltys
neb a drig trank heb worfenn, ha sans yw y hanow:

Trigys esov yn tyller ughel ha sans,
hag ynwedh gans an den yw keudhesik hag isel y spyrys,
dhe wul dhe spyrys an re uvel dasvewa
ha dhe wul dhe golonn a'n re brewys dasvewa.
16 Rag ny wrav vy kuhudha bys vykken,
na vos serrys bynitha,
rag ena spyrys den a wannsa a-ragov,
ha'n anall a wrug vy.
17 My a sorras orth anewnder y govaytis;
my a'n gweskis, my a gudhas ow fas hag a veu serrys;
mes ev a gerdhi dislen yn fordh y golonn y honan.
18 My re welas y fordhow, mes my a'n yaghha;
my a'n hembronk hag attyli konfort dhodho,
19 ow formya an frut a hebaska[a] war dhiwweus an gynoryon.
Kres, kres dhodho ev neb yw ogas, ha dhodho ev neb yw pell, yn-medh an ARLOEDH;
ha my a'n yaghha.
20 Mes an debeles yw avel mor ow hwythfia,
rag ny yll bos kosel,
ha'y dhowrow a dewl yn-bann leys ha stag.
21 Nyns eus kres, yn-medh ow Duw, rag an debeles.

Gwir Benys

58 Garm yn ughel, na fronn.
Drehav dha lev avel hirgorn,
ha deriv dhe'm pobel aga hammweyth,
ha dhe ji Yakob aga feghosow.
2 I a'm hwila pub dydh,
ha hwansa godhvos ow fordhow,

---

a 57:19 *an frut a hebaska:* Ebrow *frut.*

kepar dell vens kenedhel a wrug ewnder
ha na forsakyas ordenans aga Duw.
I a wovynn dhiworthiv breusow a ewnder
hag i a gemmer delit ow tos nes dhe Dhuw.
3 ‘Prag y penyssyn, mes ny welsys?
Prag yth uvelhasyn agan enev, mes ny wodhves?’
Otta, yn jydh agas penys hwi re gavas plesour,
hag arwaska oll agas gweythoryon.
4 Otta, hwi a benys rag gul strif ha freudh
ha dhe weskel gans dorn dhrog.
Penys kepar dell esowgh orth y wul y’n jydh ma
ny yll gul dh’agas lev bos klewys y’n ughelder.
5 Yw yndella an penys a dhewisav,
dydh rag den dhe omuvelhe?
Yw rag plegya y benn yn-nans avel korsenn,
ha lesa avel gweli yskar ha lusu?
Yw hemma an pyth a gelwydh penys,
ha dydh kemmeradow dhe’n ARLOEDH?

6 A nyns yw hemma an benys a dhewisav:
lewsel kadonyow sherewynsi,
digelmi kroenow an yew,
livra an re arweskys,
ha terri pub yew?
7 A nyns yw ranna dha vara gans an den nownek,
ha dri boghosogyon dhiannedh y’th chi;
pan welydh den noeth, y gwetha,
ha ma na omgudhydh dhiworth dha gig dha honan?
8 Ena dha wolow a dardh avel an bora,
ha’th yaghheans a egin dihwans,
ha’th ewnder a gerdh a-ragos;
glori an ARLOEDH a vydh dha withyas dhelergh.

9 Ena ty a elow, ha'n ARLOEDH a worthyp;
ty a gri rag gweres hag ev a lever, Awotta vy.

Mar kemmerydh dhe-ves an yew a dhiworthis,
ystynnans an bys, ha kows spitus;
10 mar profydh dha enev[a] rag an nownek,
ha sostena enev an den truan,
ena dha wolow a splann y'n tewlder,
ha dha dewolgow a vydh avel an hanter-dydh.
11 An ARLOEDH a'th hembronk prest,
ha sostena dha enev yn tylleryow sygh
ha krevhe dha eskern.
Ty a vydh avel lowarth dowrhes,
hag avel fenten dowr
ma na fyll hy dowrow.
12 Dha vagoryow koth a vydh dastrehevys;
ty a dhassev an selyow a henedhow pals;
ha ty a vydh gelwys dastrehevyer aswaow,
ha restoryer stretys rag tus dhe driga ynna.[b]

13 Mar treylydh dha droes dhiworth terri an Sabot,
dhiworth gul dha blesour y'm dydh sans,
mes gelwel an Sabot delit,
ha gelwel enorys dydh sans an ARLOEDH,
ha'y enora heb mos y'th fordhow dha honan,
heb hwilas dha blesour dha honan na gul dha
negysyow dha honan,
14 ena ty a vydh lowen y'n ARLOEDH
ha my a'th wra dhe varghogeth war dylleryow
ughel an tir

---

a 58:10 *dha enev:* Po war-lergh an Syriek *dha vara.*

b 58:12 *stretys rag tus dhe driga ynna:* Po amendyans *magoryow chiow*

ha'th vaga gans eretons Yakob dha das,
rag ganow an ARLOEDH re gewsis.

Peghes ha Daspren

59 Awotta, nyns yw leuv an ARLOEDH re verr dhe sawya,
ha nyns yw y skovarn re boes dhe glewes.
2 Mes agas kammweythresow re wrug diberth
yntra hwi ha'gas Duw,
ha'gas peghosow re gudhas y fas ragowgh,
ma na wra ev klewes.
3 Rag agas diwleuv yw defolys gans goes,
ha'gas bysies gans anewnder.
Agas diwweus re gewsis gow,
ha'gas taves re dhiskleryas sherewynsi.
4 Denvyth ny elow rag ewnder;
denvyth ny bled y gen gans onester.
I a drest yn gwakter ha kewsel euveredh;
i a gonsev anken ha dineythi droktra.
5 Gori oyow nader a wrons,
ha gwias gwiasow kevnis;
neb a dheber aga oyow a verow,
hag oy, mars yw brewys, a dhre nader yn-mes.
6 Ny yll aga gwiasow bos dillas,
ha ny omgwethons gans aga oberow;
aga oberow yw oberow a anewnder,
hag yma gwriansow a freudh yn aga diwleuv.
7 Aga threys a boen dhe dhrog,
hag i a fysk dhe dhinewi goes ankablus.
Aga frederow yw frederow a anewnder;
yma freudh ha kollva yn aga fordhow.
8 Ny aswonnons an fordh a gres,
ha nyns eus ewnder yn aga olow.

I re wrug aga hynsyow kamm;
neb a gerdh ynna ny aswonn kres.

9 Rakhenna ewnder yw pell dhiworthyn,
ha ny wra ewnder drehedhes dhyn.
Ni a worta golow, hag otta tewolgow!
Ni a worta golewder, mes ni a gerdh y'n tewlder.
10 Palvala a wren war fos avel an dhellyon,
ha ni a balval avel an re heb dewlagas.
Ni a drebuch yn hanter-dydh kepar hag yn tewlwolow;
yn mysk an re grev, yth on ni avel an re varow.
11 Ni oll a romm avel orses,
ha kyni avel kelemmi.
Ni a worta gwirvreus mes nyns eus;
ni a worta selwyans mes pell yw ahanan.
12 Ytho agan treuspassow yw lies a-ragos,
ha'gan peghosow a dheg dustuni er agan pynn.
Rag yma agan treuspassow genen,
ha ni a aswonn agan drogoberow:
13 rebellyans ha toell erbynn an ARLOEDH,
treylya war-dhelergh dhiworth siwya agan Duw,
kewsel arwask ha rebellyans,
konsevya ha kewsel y'n golonn geryow gow.
14 Gwirvreus yw treylys war-dhelergh,
hag ewnder a sev a-bell;
rag gwirder re drebuchyas y'n stret,
ha ny yll ewnhynseth entra.
15 Gwirder a fyll,
ha neb a dreyl dhiworth drog yw kemmerys avel
preydh.

An ARLOEDH a welas hag a veu displesys
drefenn na veu gwirvreus.

16 Ev a welas na veu denvyth,
hag ev a'n jevo marth na veu denvyth dhe vos mayn;
rakhenna y vregh a wrug selwyans ragdho,
ha'y ewnder a'n sostenas.
17 Ev a wiskas ewnder avel hoberjon,
ha basnett a selwyans war y benn;
ev a wiskas dillas dial rag gwisk,
hag omvaylya yn diwysykter avel mantell.
18 Herwydh aga gwriansow, yndella ev a attal;
sorr dh'y erbynnoryon, attal dh'y eskerens;
ev a re attal dhe'n ynysow.
19 Ytho i a berth own a hanow an ARLOEDH a'n
howlsedhes,
hag a'n howldrevel i a berth own a'y glori.
Pan dheu envi avel liv,
ena spyrys an ARLOEDH a'n fes.

20 Ev a dheu dhe Sion avel Dasprenyas,
ha dhe'n re a dreyl dhiworth rebellyans yn Yakob,
yn-medh an ARLOEDH.

21 Ha hemm yw ow hevambos a wrav gansa, yn-medh an ARLOEDH: ow Spyrys usi warnas ha'm geryow re worris yn dha anow ny dhiberth a'th anow nag a anow dha has, nag a anow has dha has, yn-medh an ARLOEDH, alemma rag ha bys vykken.

Glori ow Tos yn Sion

60 Sav, splann; rag dha wolow re dheuth,
ha glori an ARLOEDH re dhrehevis warnas.
2 Rag otta, tewlder a gudh an norvys,
ha tewlder tew an poblow,
mes an ARLOEDH a dhrehav warnas,
ha'y glori a vydh gwelys warnas.
3 Kenedhlow a dheu dhe'th wolow,
ha myghternedh dhe splannder dha howldrevel.

4 Drehav dha dhewlagas a-derdro ha gwel:
i oll a guntell ha dos dhis;
dha vebyon a dheu a bellder,
ha dha vyrghes war glun aga magoresow.
5 Ena ty a wel ha splanna;
dha golonn a gren gans joy hag efani,
rag palster an mor a vydh dres dhis,
ha rychys an kenedhlow a dheu dhis.
6 Bush bras a gowrvergh a'th kudh,
kowrvergh yowynk dhiworth Midyan hag Efa;
i oll a dheu dhiworth Sheba;
owr ha frankynkys a dhegons,
ha disklerya gormola an ARLOEDH.
7 Oll flokkys Kedar a vydh kuntellys dhis,
hordhes Nebayoth a'th serv;
i a dheu yn-bann dhe'm alter avel sakrifis
kemmeradow,
ha my a dekha chi ow glori.

8 Piw yw an re ma a nij avel kommol,
hag avel kelemmi dh'aga fenestri?
9 Rag an ynysow a'm gorta,
gorholyon Tarshish yw an kynsa,
dhe dhri dha vebyon a bellder,
ha'ga owr ha'ga arghans gansa,
rag hanow an ARLOEDH dha Dhuw,
ha rag Sans Ysrael,
rag ev re'th glorifias.
10 Mebyon estren a dhrehav dha fosow,
ha'ga myghternedh a'th serv;
rag y'm sorr my a'th weskis,
mes y'm favour my re gemmeras truedh ahanas.

[11] Dha yetys a vydh igerys prest;
dydh ha nos ny vydhons deges,
may fo dres dhis rychys kenedhlow,
ha'ga myghternedh hembrenkys yn keskerdh.
[12] Rag an genedhel ha'n ruvaneth na'th serv a verow;
ha'n kenedhlow na a vydh distruys glan.
[13] Glori Lebanon a dheu dhis,
an meryw, an elow, ha'n kypres war-barth,
dhe dekhe tyller ow sentri;
ha my a lorifi tyller ow threys.
[14] Mebyon an re a'th arwaskas
a gerdh dhis ow plegya dhe'n dor,
hag oll myns a'th tespityas
a ombleg dhe'n dor orth godhnow dha dreys;
hag i a'th elow Sita an ARLOEDH,
Sion a Sans Ysrael.
[15] Kyn feus forsakys ha kesys,
heb denvyth ow tremena,
my a'th kwra meuredh bys vykken,
lowena a henedh dhe henedh.
[16] Dena leth an kenedhlow ty a wra,
ha dena bronn myghternedh.
Ena ty a woer my, an ARLOEDH, dhe vos dha Selwyas,
ha'th Tasprenyas, an Galloesek a Yakob.

[17] Yn le brons my a dhre owr,
hag yn le horn my a dhre arghans,
brons yn le prenn,
ha horn yn le meyn.
My a sett kres avel dha sentri,
hag ewnder avel dha rewlysi.
[18] Freudh ny vydh klewys byth moy y'th tiredh,
na terroes na distruyans y'th oryon,

mes ty a elow dha fosow Selwyans,
ha'th yetys Gormola.

19 Ny vydh an howl golow ragos
byth moy dydhweyth,
na ny vydh golow dhis splannder an loer;
mes an ARLOEDH a vydh dhis golow bys vykken,
ha dha Dhuw a vydh dha glori.

20 Ny sedh dha howl byth moy,
na ny leha dha loer;
ha diwedha a wra dydhyow dha gynvann;
an ARLOEDH a vydh dhis golow bys vykken,
ha dydhyow dha gynvann a dheu dhe dhiwedh.

21 Oll dha bobel a vydh gwiryon
hag i a erit an tir bys vykken.
I yw skyllenn a blensis,
ober ow diwla,
dhe dhiskwedhes ow glori.

22 An distyr ahanas a vydh avel mil,
ha'n byghan avel kenedhel grev.
My yw an ARLOEDH;
yn y dermyn, distowgh my a'n gwra.

Blydhen Favour an ARLOEDH

61 Yma Spyrys an Arloedh DUW warnav,
drefenn an ARLOEDH dhe'm untya
dhe dhri nowodhow da dhe'n re uvel.
Ev re'm dannvonas dhe lystenna an re trogh aga holonn,
dhe dhisklerya livreson dhe gethyon,
ha delivrans dhiworth tewlder rag prisnoryon;

2 dhe dhisklerya blydhen favour an ARLOEDH,
ha dydh dial agan Duw;
dhe gonfortya oll kynoryon;

3 dhe brovia rag an re a gyn yn Sion
ha dhe ri dhedha tulyfant teg yn le lusu,
oyl lowena yn le kynvann,
ha mantell gormola yn le spyrys digolonnek;
may fons gelwys derow gwiryonedh,
plansva an ARLOEDH,
may fo y glori diskwedhys.
4 I a dhastrehav an magoryow koth
ha dri yn-bann an tylleryow diboblys kyns;
i a nowydhha trevow diswrys,
re beu gwastys henedh wosa henedh.
5 Estrenyon a sev ha bugelya agas deves,
ha mebyon estren a vydh agas tiogyon ha
gonedhysi agas gwinlannow.
6 Hwi a vydh gelwys oferysi an ARLOEDH,
ha hwi a vydh henwys menystrys agan Duw.
Hwi a dheber rychys an kenedhlow,
ha bostya yn aga glori.

7 Yn le agas meth
hwi a gyv dewblek,
hag yn le despit
i a lowenha yn aga rann;
rakhenna i a erit dewblek yn aga thir,
hag y fydh dhedha joy heb diwedh.

8 Rag my, an ARLOEDH, a gar gwirvreus,
ha kasa ladrans dre sherewynsi,
my a attal dhedha y'm lenduri,
ha gul kevambos bys vykken gansa.
9 Aga has a vydh aswonnys y'n kenedhlow,
ha'ga askorr yn mysk an poblow.
Peub a's gwel a aswonn
i dhe vos has a wrug an ARLOEDH aga benniga.

10 My a lowenha yn feur y'n ARLOEDH,
ow enev a vydh heudhik y'm Duw,
drefenn ev dhe'm kwetha gans dillas a selwyans
ha'm kudha yn goen ewnder,
kepar dell wra gour pries a omwisk yn tulyfant oferyas,
ha kepar dell wra benyn bries hy omafina gans hy gemmweyth.
11 Ha kepar dell wra an dor dri yn-mes y eginyow,
ha lowarth a wra dhe'n pyth yw hesys skylla,
yndella an Arloedh DUW a wra dhe ewnder ha gormola
skylla a-rag oll an kenedhlow.

Selwyans Sion a Dheu

62 Rag Sion ny dawav vy,
ha rag Yerusalem ny vydhav kosel
bys pan a hy ewnder yn-mes avel golewder
ha'y selwyans avel faglenn ow flammya.
2 An kenedhlow a wel dha ewnder,
hag oll myghternedh dha glori,
Ty a vydh gelwys gans hanow nowydh
a wra ganow an ARLOEDH y fastya.
3 Ha ty a vydh kurun a dekter yn leuv an ARLOEDH,
ha diadem ryel yn dorn dha Dhuw.
4 Ny vydhydh gelwys Forsakys[a] na fella,
na ny vydh dha dir gelwys Difeythys[b] byth moy;
rag ty a vydh gelwys Ynni ow Delit,[c]
ha'th tiredh Demmedhys;[d]

---

a 62:4 *Forsakys:* Ebrow *Azuba.*

b 62:4 *Difeythys:* Ebrow *Shemama.*

c 62:4 *Ynni ow Delit:* Ebrow *Hefsiba.*

d 62:4 *Demmedhys:* Ebrow *Beula.*

rag an ARLOEDH a'n jeves delit ynnos,
ha'th tiredh a vydh demmedhys.
5 Rag kepar dell wra gour yowynk demmedhi gwyrghes,
yndella dha vebyon a'th temmedh;
ha kepar dell wra gour pries lowenhe y'n venyn bries,
yndella y hwra dha Dhuw lowenhe ynnos.
6 War dha fosow, A Yerusalem,
my re settyas goelyadoryon;
oll an jydh hag oll an nos
nevra ny dewons.
Hwi neb a with an ARLOEDH yn kov
na vedhes taw dhywgh,
7 ha na rewgh powes dhodho
bys pan fastyo ha settya Yerusalem
avel gormola y'n norvys.
8 An ARLOEDH re dos ren y vregh dhyghow
ha re vregh y nerth:
Ny rov dha reun arta
avel boes rag dha eskerens,
ha ny yv mebyon estren dha win nowydh
a lavursys ragdho;
9 mes an re a'n mys a'n deber,
ha gormel an ARLOEDH;
ha'n re a'n kuntell a'n yv
yn klosyow ow sentri.

10 Tremenewgh, tremenewgh der an yetys,
pareusewgh fordh rag an bobel;
drehevewgh, drehevewgh an fordh-veur,
klerhewgh dhe-ves an veyn,
drehevewgh baner rag an poblow.
11 Otta, an ARLOEDH re dherivas
dhe benn an norvys:

Leverewgh dhe vyrgh Sion,
‘Otta, dha selwyans a dheu;
otta yma y wober ganso,
ha’y attal a-ragdho.’
12 I a vydh gelwys, ‘An bobel sans,
An re dasprenys gans an ARLOEDH;’
ha ty a vydh gelwys Hwilys,
Sita Nag yw Forsakys.

Dial war Edom

63 ‘Piw yw hemma ow tos dhiworth Edom,
yn dillas rudhgogh dhiworth Bosra?
Piw yw hemma gwiskys yn splannder,
ow kerdhes yn-rag yn y alloes bras?’

‘My y’th yw, ow kewsel yn ewnder,
galloesek dhe sawya.’

2 ‘Prag yth yw dha wiskas rudh,
ha’th tillas avel nebonan ow trettya yn gwinwask?’

3 ‘My re drettyas an winwask ow honan;
dhiworth an kenedhlow nyns esa denvyth genev.
My a’s trettyas y’m sorr
ha’ga stankya y’m konnar;
aga sugen a lagennas war ow gwiskas,
ha namma oll ow dillas.
4 Rag yth esa dydh dial y’m kolonn,
ha blydhen ow daspren re dheuth.
5 My a viras, mes nyns esa denvyth ow kweres;
skruth a’m kemmeras, nag esa denvyth ow skoedhya;
ytho ow bregh ow honan a wrug delivrans,
ha’m sorr a’m skoedhyas.

6 My a drettyas poblow y'm sorr,
ha'ga medhwi y'm konnar,
ha dinewi aga sugen war an dor.'

Tregeredh an Arloedh

7 Meneges tregeredhow an Arloedh a wrav,
ha gormoledhow an Arloedh,
war-lergh pup-tra a wrug an Arloedh ragon,
ha lies tra dha rag chi Ysrael
a wrug ev ragdha war-lergh y druedhow
ha war-lergh palster y dregeredh.
8 Ev a leveris, 'Sur ow fobel yns i,
mebyon na wra falsuri;'
ytho ev a dheuth ha bos Selwador dhedha
9 yn oll aga anken.
Nyns o kannas nag el
mes y lok ev a's sawyas.
Yn y gerensa hag yn y druedh ev a's dasprenas;
ev a's drehevis ha'ga doen oll an dydhyow koth.

10 Mes i a rebellyas
ha grevya y Spyrys sans;
rakhenna ev a dreylyas dhe vos eskar dhedha,
hag ev y honan a vatalyas orta.
11 Ena ev a borthas kov a'n dydhyow koth,
Moyses ha'y bobel.[a]
Ple'ma ev neb a's dros war-vann yn-mes a'n mor,
gans bugeledh y flokk?
Ple'ma ev neb a settyas y Spyrys Sans a-berth ynno,
12 neb a wrug dh'y vregh gloryus
mos orth leuv dhyghow Moyses,

---

a 63:11 *Moyses ha'y bobel:* Ebrow *Moyses y bobel.*

ow folsa dowrow a-ragdha,
dhe wul ragdho hanow a dhur vys vykken,
13 neb a wrug dhedha kerdhes der an downderyow?
Avel margh y'n gwylvos,
ny drebuchyons;
14 avel best a dhiyskynn dhe'n nans,
Spyrys an ARLOEDH a ros dhedha powes.
Yndella ty a ledyas dha bobel,
dhe wul dhis hanow gloryus.

Pysadow a Edrega

15 Mir dhiworth nev, ha gwel
dhiworth trigva ughel dha sansoleth ha'th glori.
Ple'ma dha dhiwysykter ha'th krevder,
amovyans dha golodhyon ha'th truedh?
Skonys yns dhymm.
16 Rag ty yw agan Tas,
kyn na'gan goer Abraham
ha na'gan aswonn Ysrael;
ty yw an ARLOEDH agan Tas,
agan Dasprenyas vynnari yw dha hanow.
17 Prag re'gan gwrussys dhe wandra dhiworth dha
fordhow, A ARLOEDH,
ha kaleshe agan kolonn ma na borthen own ahanas?
Dehwel a-barth dha servysi,
loethow dha eretons.
18 Rag termyn kott dha bobel sans a'n eritas,
mes lemmyn agan eskerens re drettyas dha sentri
yn-dann dreys.
19 Ni re beu a-henys kepar ha'n re na rewlsys warnedha,
kepar ha'n re na veu dha hanow gelwys warnedha.

64 Unnweyth a kwrelles skwardya an nevow ha dos
yn-nans,

ha'n menydhyow ow krysya a-ragos![a]

2 Kepar dell wra tan enowi kewydh
ha gul dhe dhowr bryjyon,
diyskynn dhe wul dha hanow aswonnys dhe'th eskerens,
may krenno a-ragos an kenedhlow![b]

3 Pan wrussys taklow euthyk na waytsyn,
ty a dheuth yn-nans, ha'n menydhyow
a grysyas a-ragos.

4 A-henys tus ny glewas,
na ny woslowas skovarn,
na ny welas lagas duw marnas ty,
neb a ober ragdho ev neb a'n gorta.

5 Ty a vet ganso ev neb a lowenha ha gul ewnder,
neb a berth kov ahanas y'th fordhow.
Otta, ty a sorras, ha ni a begha prest;
mar siwyn dha fordhow, ni a vydh sawys.[c]

6 Ni oll yw avel tra avlan,
hag avel kweth woesek yw oll agan gweythyow
gwiryon;
ni oll a wedher avel delenn,
ha'gan kammweythresow a'gan deg dhe-ves avel
gwyns.

7 Nyns eus denvyth a elow war dha hanow
na strivya dhe gavoes dalghenn ynnos;
rag ty re gudhas dha fas ragon,
ha'gan delivra yn leuv agan kammweythresow.

---

a 64:1 An wers ma y rann a 63:19 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

b 64:2 Gwersow 64:1 bys 12 yw niverys 64:2 bys 11 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

c 64:5 Amendys. Styr an Ebrow yw ankler.

8 Ha lemmyn, ARLOEDH, ty yw agan Tas.
Ni yw an pri, ha ty yw agan priweythor;
ni oll yw ober dha leuv.

9 Na sorr dres eghenn, a ARLOEDH,
ha na borth kov a anewnder bys vykken.
Otta mir, ni oll yw dha bobel.

10 Dha sitys sans re dheuth ha mos gwylvos,
Sion yw gwylvos,
ha Yerusalem yw ynyalder.

11 Agan chi sans ha gloryus,
le may hwre agan tasow dha wormel
yw leskys gans tan,
hag oll agan tylleryow teg re dheuth ha bos
magoryow.

12 Yn despit dhe'n taklow ma, a omfronnydh, a ARLOEDH?
A dewydh, ha'gan arwaska dres eghenn?

Breus ha Selwyans

65 My o hwilys gans an re na wovynnsons,
kevys gans an re na'm hwilsons.
My a leveris, 'Awottavy, awottavy,'
dhe genedhel nag esa ow gelwel war ow hanow.

2 My re lesas ow diwla oll an jydh
dhe bobel benn-kales
usi ow kerdhes y'n fordh nag yw da,
ow siwya aga thybyansow aga honan;

3 pobel usi orth ow frovokya dhe sorr
dhe'm fas heb hedhi,
usi prest ow sakrifia y'n lowarthyow
hag ow leski offrynnow war alteryow brykkys;

4 usi owth esedha yn mysk an bedhow,
hag ow koelya dres nos yn tylleryow kevrin;

usi ow tybri kig mogh,
hag yma kowl avlan yn aga lestri.
5 Yn-medhons, ‘Avod,
na dheus nes dhymm,
rag yth ov vy re sans ragos.’
An re ma yw mog y’m dewfrik,
tan ow leski oll an jydh.
6 Ottava skrifys a-ragov:
Ny dawav, mes devri my a attal;
my a attal yn aga askra
7 aga[a] hammweythresow ha kammweythresow aga[b]
thasow war-barth,
yn-medh an ARLOEDH.
Rag i dhe leski offrynnow war an menydhyow,
ha’m skornya war an bronnow,
my a wra musura yn aga barrlenn
an attal a’ga gweythresow kyns.
8 Yndellma y lever an ARLOEDH: Dell yw an sugen
hwath kevys yn bagas a rappys,
ha den a lever, ‘Na wra y dhistrui,
rag yma bennath ynno,’
yn kettella my a wra a-barth ow servysi,
heb distrui peub oll.
9 My a dhre has yn-mes a Yakob,
hag yn-mes a Yuda nebonan dhe erita ow
menydhyow,
hag ow re dhewisys a’s erit,
ha’m servysi a drig ena.

---

a 65:7 *aga:* Amendys war-lergh an Septuagint ha’n Syriek. Ebrow *agas.*

b 65:7 *aga:* Amendys war-lergh an Septuagint ha’n Syriek. Ebrow *agas.*

10 Sharon a vydh peurva rag deves,
ha nans Aghor powesva rag flokkys,
rag ow fobel neb a'm hwila.

11 Mes hwi neb a forsak an ARLOEDH,
hag ankevi ow menydh sans,
ha pareusi moes rag Fortun
ha lenwel bollow a win kemmyskys rag Tenkys;

12 My a wra agas destna rag an kledha,
ha hwi oll a ombleg dhe'n ladhva;
rag my a'gas gelwis, mes ny worthybsowgh,
my a gewsis mes ny glewsowgh.
Hwi a wrug drog a-wel dhymm
ha dewis an dra na veu plegadow dhymm.

13 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh DUW,
Otta, ow servysi a dheber
mes hwi a'gas bydh nown;
otta, ow servysi a yv
mes hwi a'gas bydh syghes;
otta, ow servysi a lowenha
mes hwi a gemmer meth.

14 Otta, ow servysi a gan gans lowender kolonn,
mes hwi a gri yn angoes a'gas kolonn,
hag oulya, trogh an spyrys.

15 Hwi a as agas hanow avel molleth dhe'm re dhewisys;
ha'n Arloedh DUW a'th ladh;
mes ev a elow y servysi gans ken hanow.

16 Piwpynag y'n tir a hwillo bennath warnodho y honan
a'n hwila re'n Duw a wirder;
ha piwpynag y'n tir a dollo ti
a de re'n Duw a wirder;
rag ankevys yw an kynsa troblow,
ha kudhys dhiworth ow dewlagas.

Nevow Nowydh ha Norvys Nowydh

17 Rag awottavy ow kreatya nevow nowydh ha nor
nowydh;
ny vydh kovhes an kynsa, nag entra y'n brys.
18 Mes lowenhewgh ha bedhewgh heudhik bys vykken
y'n pyth a wrav y greatya;
rag awottavy ow kreatya Yerusalem dhe vos joy,
ha'y fobel heudhder.
19 My a lowenha yn Yerusalem
ha bos heudhik y'm pobel;
ny vydh klewys son oelva ynni,
na son kri rag gweres na fella.
20 Ny vydh ena na fella
baban a vew nebes dydhyow,
na ny vydh den koth na vew oll y dydhyow;
rag neb a verow kans penn-bloedh a vydh synsys avel
maw,
ha neb na dhrehedh dhe gans a vydh synsys avel
milliges.
21 I a dhrehav chiow, ha triga ynna;
i a blans gwinlannow, ha dybri aga frut.
22 Ny dhrehevons, hag arall a drig ena,
ny blansons, hag arall a dheber.
Rag dydhyow ow fobel a vydh avel dydhyow gwydhenn,
ha'm re dhewisys a wel ober aga diwla ow toen
frut termyn hir.
23 Ny lavuryons yn euver,
na dhineythi fleghes dhe euth;
rag i a vydh has bennigys gans an ARLOEDH,
ha'ga henedh gansa.
24 Kyns i dhe elwel, my a worthyp;
aga klewes, hag i hwath ow kewsel.

[25] Bleydh hag oen a beur war-barth,
ha lew avel ojyon a dheber kala,'
mes doust a vydh boes rag sarf.
Ny wrons dregynn na distrui
yn oll ow menydh sans,
yn-medh an ARLOEDH.

Breus ha Govenek

66 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Nev yw ow thron
ha'n norvys yw ow skavell-droes;
ple'ma'n chi a dhrehevowgh dhymm?
ple fydh ow fowesva?
[2] Oll an taklow ma ow leuv a's gwrug,
ha dhymmo vy yw oll an taklow ma,
yn-medh an ARLOEDH.
Hemm yw an den a wrav vri anodho,
an den truan, trogh y spyrys,
neb a gren orth ow ger.

[3] Ladher ojyon yw kepar ha ladher gour;
neb a sakrifi davas yw avello ev neb a derr konna ki;
neb a dhrehav offrynn greun yw avello ev neb a
offrynn goes hogh;
neb a offrynn rann kovadh a frankynkys yw avello
ev neb a vennik idol.
I re dhewisas aga fordhow,
hag yn aga thaklow kasadow aga enev y'n jeves delit.
[4] Ytho my ynwedh a dhewis tebeldhyghtyans ragdha,
ha dri warnedha an taklow a berthons own anedha;
rag pan elwis vy, denvyth ny worthybis,
ha pan gewsis vy, ny glewsons;
mes i a wrug an pyth yw drog y'm dewlagas,
ha dewis an dra ny'm beu delit ynno.

[5] Klewewgh ger an ARLOEDH,
hwi neb a gren orth y er:
Agas breder neb a'gas kas
ha'gas eskeas a-barth ow hanow
re lavarsons, 'Bedhes an ARLOEDH glorifiys,
rag may hwellyn agas lowena!'
Mes i aga honan a gemmer meth.

[6] Son tervans dhiworth an sita,
son dhiworth an tempel!
Son an ARLOEDH
owth attyli gober dh'y eskerens!

[7] Kyns bos yn gloesow
hi a dhineythis,
kyns es dell dheuth payn warnedhi
hi a dhineythis mab.
[8] Piw re glewas a neppyth haval dhe'n taklow ma?
Piw re welas neppyth haval dhedha?
A yll gwlas bos dineythys yn unn jydh,
po kenedhel bos genys yn unn lamm?
Mes kettell dhallathas Sion lavurya
hi a dhineythis hy mebyon.
[9] A wrav vy terri an dorr igor
ha skonya dineythi?
yn-medh an ARLOEDH.
A wrav vy, neb a dhri dhe dhineythyans, skonya dh'y wul?
yn-medh dha Dhuw.

[10] Lowenhewgh gans Yerusalem ha bedhewgh heudh rygdhi,
oll hwi neb a's kar;
lowenhewgh yn feur gensi,
oll hwi neb a gyn warnedhi;
[11] may hyllowgh dena ha bos gwalghys
orth hy bronn, ha bos konfortys;
may hyllowgh lapya gans delit
dhiworth tethennow hy glori.

[12] Rag yndellma y lever an ARLOEDH:
Awottavy owth ystynn kres dhedha avel avon,
ha glori an kenedhlow avel avon ow fenna;
ha ty a dhen ha bos degys war hy klun,
ha leskys war hy dewlin.
[13] Avel flogh yw konfortys gans y vamm,
yndella my a'gas konfort;
hwi a vydh konfortys yn Yerusalem.

Breus ha Selwyans

[14] Hwi a wel henna, ha'gas kolonn a lowenha;
ha glasa a wra agas eskern avel gwels;
leuv an ARLOEDH a vydh aswonnys dh'y servysi,
ha'y sorr orth y eskerens.
[15] Rag otta, an ARLOEDH a dheu gans tan,
ha'y jarettow avel korwyns,
dhe attyli y sorr gans konnar,
ha'y geredh gans flammow tan.
[16] Rag gans tan an ARLOEDH a wra breus,
ha gans y gledha, war oll kig;
ha pals vydh an re ledhys gans an ARLOEDH.

17 An re a omsaker hag omlanhe dhe vos bys y'n lowarthyow,
ow siwya nebonan y'n kres,[a] ow tybri kig an mogh, ha'n dra gasadow, ha'n logosenn, a dheu dhe dhiwedh war-barth, yn-medh an ARLOEDH.

18 My a woer aga gweythyow ha'ga thybyansow, ha my a dheu dhe guntell oll an kenedhlow ha'n tavosow; hag i a dheu ha gweles ow glori. 19 My a sett tokyn yn aga mysk, ha dannvon re a'n dhiankoryon anedha dhe'n kenedhlow, dhe Tarshish, dhe Put, ha dhe Lud, an re a denn an warak, dhe Tubal ha Yavan, an ynysow pell, na glewsons son ahanav, na weles ow glori; hag i a dhiskler ow glori yn mysk an kenedhlow. 20 I a dhre oll agas breder dhiworth oll an kenedhlow avel offrynn dhe'n ARLOEDH, war vergh, hag yn charettow, hag yn gravathow, ha war vulyon, ha war gowrvergh, dhe'm menydh sans, Yerusalem, yn-medh an ARLOEDH, kepar dell dhre mebyon Ysrael offrynn yn lester glan dhe ji an ARLOEDH. 21 Ynwedh re anedha my a gemmer dhe vos oferysi ha Levysi, yn-medh an ARLOEDH.

22 Rag kepar dell vydh an nevow nowydh ha'n norvys nowydh,
a wrav aga kreatya,
ow sevel a-ragov, yn-medh an ARLOEDH,
yndellma y sev agas has ha'gas hanow.
23 Dhiworth unn loer nowydh dhe loer nowydh arall,
ha dhiworth unn Sabot dhe Sabot arall,
oll kig a dheu dhe wordhya a-ragov,
yn-medh an ARLOEDH.

24 Hag i a wra mos yn-mes ha mires orth korfow an dus a rebellyas er ow fynn, rag ny verow aga fryv ha'ga than ny vydh difeudhys, hag y fydhons kasadow dhe bub kig oll.

---

a 66:17 *ow siwya nebonan y'n kres: Styr an Ebrow yw ankler.*

YEREMIA

Chaptra 1
Galow Yeremia
Chaptra 2
Duw a Bled gans Ysrael dhe Goedha yn Edrek
Chaptra 3
Ysrael Dislel
Galow dhe Edrega
Chaptra 4
Terroes a'n Gogledh
Ahwer rag Kenedhel Vreusys
Chaptra 5
Peghes Yerusalem
Chaptra 6
Yerusalem yn-dann Wodros
Chaptra 7
Pregoth Yeremia y'n Tempel
Chaptra 8
Peghes ha Kessydhyans
Galar Yeremia rag Y Bobel
Chaptra 9
Kynvann yn Yerusalem
Chaptra 10
Duw hag Idolyow
An Divroedh ow Tos
Chaptra 11
An Kevambos Yw Terrys
Bras erbynn Yeremia
Chaptra 12
Krodhvol Yeremia
Gorthyp Duw
Chaptra 13
Grogys a Lien
Sin an Kostrels a Win
Godros Divroans
Chaptra 14
An Syghor Bras
An Bobel a Bled rag Truedh
Chaptra 15
Tenkys Pobel Yuda
Yeremia a Grodhvol Arta hag Yw Koselhes
Chaptra 16
Dydh Terroesa
Duw a Dhaswra Ysrael
Chaptra 17
Pegh Yuda
Ow Sanshe an Sabot
Chaptra 18
Yeremia yn Chi an Priweythor
Gorthter Ysrael
Bras erbynn Yeremia
Chaptra 19
An Kostrel a Bri
Chaptra 20
Yeremia Gweskys gans Pashhur
Krodhvol Yeremia
Chaptra 21
Duw a Nagh Yeremia
Barn war Ji Myghtern Yuda
Chaptra 22
Ynnians dhe Gemmeres Edrek
Breus erbynn Myghternedh Dhrog
Breus erbynn Konia
Chaptra 23
An Arloedh ha'y Dheves
An Skorrenn Wiryon
Erbynn an Fals Profoesi
Chaptra 24
Figys Da ha Drog
Chaptra 25
Deg Blydhen ha Tri-ugens a Gethneth
Hanaf Sorr Duw
Chaptra 26
Areth Yeremia y'n Tempel
Chaptra 27
Tokyn an Yew
Chaptra 28
Hanania a Brofoes Koedh Babylon
Chaptra 29
Lyther Yeremia dhe'n Dhivresow
Lyther Shemaia
Chaptra 30
Ambos a Restorita rag Ysrael ha Yuda
Chaptra 31
An Divresow a Dhehwel

Chaptra 32
Yeremia a Bren Park
Pysadow Yeremia
Ambos a Dhehwelyans
Chaptra 33
Yaghheans wosa Kessydhyans
An Skorrenn a Wiryonedh
Chaptra 34
Mernans Sedekia Dargenys
Rydhses rag Kethyon
Chaptra 35
Ensampel an Rekabysi
Chaptra 36
An Rol-skrifa Lennys y'n Tempel
An Rol-skrifa Lennys y'n Lys
Yehoyakim a Lesk an Rol-skrifa
Yeremia a Skrif Ken Rol-skrifa
Chaptra 37
Govenek Euver Sedekia
Yeremia Yw Prisonys
Chaptra 38
Yeremia y'n Dhorvagh
Yeremia Yw Sawys gans Ebed-melek
Sedekia a Hwila Kusul Yeremia
Chaptra 39
Koedh Yerusalem
Yeremia, Livrys, a Berth Kov a Ebed-melek
Chaptra 40
Yeremia gans Gedalia
Bras Yshmael erbynn Gedalia
Chaptra 41
Omsav erbynn Gedalia
Chaptra 42
Kusul Yeremia dhe Yohanan
Chaptra 43
Yeremia Kemmerys dhe Ejyp
Chaptra 44
Breus erbynn Gordhyans Idolys
Chaptra 45
Messaj dhe Baruk
Chaptra 46
Messaj a-dro dhe Ejyp
Duw a Saw Ysrael
Chaptra 47
Breus war an Filistysi
Chaptra 48
Breus war Moab
Chaptra 49
Breus war an Ammonysi
Barn war Edom
Barn war Damaskus
Barn war Kedar ha Hasor
Barn war Elam
Chaptra 50
Barn war Babylon
Chaptra 51
Ysrael Yw Fust an Gwrier
Breus Babylon
Gorhemmynn Yeremia dhe Seraya
Chaptra 52
Reyn Sedekia ha Koedh Yerusalem
Yehoyakin Livrys hag Enorys yn Babylon

1 Geryow Yeremia mab Hilkia, onan a'n oferysi esa yn
Anathoth yn pow Benyamin, [2] may teuth dhodho ger
an ARLOEDH yn dydhyow Yosia mab Amon myghtern Yuda,
yn trydhegves blydhen y reyn. [3] Y teuth ynwedh yn dydhyow
Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda, bys yn diwedh unnegves
blydhen Sedekia mab Yosia myghtern Yuda, bys yn kethneth
Yerusalem y'n pympes mis.

Galow Yeremia

4 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel,

5 ‘Kyns my dhe’th formya y’n dorr my a’th aswonnis;
ha kyns ty dhe dhos yn-mes a’n brys my a’th sakras,
ha’th worra dhe vos profoes dhe’n kenedhlow.’

6 Ha my a leveris, ‘Ogh Arloedh DUW, otta, ny wonn kewsel,
rag yowynk ov.’ 7 Ha’n ARLOEDH a leveris dhymm,

‘Na lavar “Yowynk ov;”
mes mos a wredh dhe biwpynag may hwrylliv vy dha dhannvon dhodho,
ha ty a lever pypynag a worhemmynniv dhis.
8 Na borth own a-ragdha,
rag yth esov genes, dhe’th telivra,
yn-medh an ARLOEDH.’

9 Ha’n ARLOEDH a ystynnas y leuv ha tochya ow ganow. Hag yn-medh an ARLOEDH dhymm,

‘Awotta, my re worras ow geryow y’th hanow.
10 Mir, my re’th apoyntyas hedhyw war an kenedhlow ha war an gwlaskordhow,
dhe dhiwreydhya, ha dhe derri dhe’n dor,
dhe dhistrui, ha dhe dhiswul;
dhe dhrehevel ha dhe blansa.’

11 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel, ‘Yeremia, pandr’a welydh?’ Ha my a leveris, ‘My a wel gwelenn a wydhenn alamand.’ 12 Ena an ARLOEDH a leveris dhymm, ‘Ty re welas yn ta: rag my a wra goelyas war ow ger dh’y wrythya.’ 13 Ha ger an ARLOEDH a dheuth dhymm y’n nessa prys, ow leverel, ‘Pandr’a welydh?’ Ha my a leveris, ‘My a wel kalter ow pryjyon; ha’n fas anodho yma dhe’n gogledh.’

14 Ena an ARLOEDH a leveris dhymm: Yn-mes a’n gogledh tebeledh a wra tardha war oll annedhysi an tir. 15 Rag, otta, my a wra gelwel oll teyluyow gwlaskordhow an gogledh, yn-medh

an ARLOEDH; hag i a wra dos, hag i a wra settya pubonan y dron dhe entrans yetow Yerusalem, hag erbynn an fosow anedhi a-derdro, hag erbynn sitys oll Yuda. [16] Ha my a lever ow breusow er aga fynn drefenn aga sherewynsi; rag i re'm eskasas, ha re loskas offrynnow dhe dhuwow erell, ha gordhya oberow aga diwla aga honan. [17] Ty ytho grogys dha dhiwglun, ha sevel, ha kewsel dhedha pup-tra a worhemmynnav dhis: na vydh ownek a-ragdha, ma na'th ownekhav a-dheragdha. [18] Rag, otta, my re'th wrug y'n jydh ma sita gerys, ha koloven a horn, ha fosow a vrons erbynn an tir kowal, erbynn myghternedh Yuda, erbynn aga fennternedh, erbynn aga oferysi, hag erbynn pobel an tir. [19] Hag i a wra omladh er dha bynn; mes ny wrons fetha; rag my a vydh genes, yn-medh an ARLOEDH, dhe'th telivra.

Duw a Bled gans Ysrael dhe Goedha yn Edrek

2 Ha ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel, [2] Ke ha kria yn skovornow Yerusalem, ow leverel, Yndellma y lever an ARLOEDH:

My a berth kov ahanas, lelder dha yowynkneth,
dha gerensa avel benyn bries nowydh,
pan ythys war ow lergh y'n gwylvos,
yn tir na veu gonedhys.
[3] Ysrael o sansoleth dhe'n ARLOEDH,
ha kynsa frut y askorr:
kablus o peub a'n devorya;
drog a dheu warnedha,
yn-medh an ARLOEDH.

[4] Klewewgh ger an ARLOEDH, A ji Yakob, hag oll teyluyow chi Ysrael: [5] Yndellma y lever an ARLOEDH

Pana dhrogober re gavas aga thasow ynnov,
mayth ens gyllys pell ahanav,
ha may kerdhsons war-lergh euveredh, ha devedhys
ha bos euver vons?

6 Ha ny lavarsons, ‘Ple’ma an ARLOEDH
a’gan dros yn-mes a bow Ejyp,
a’gan hembronkas der an gwylvos,
dre dir a dhifeythtiryow hag a byttow,
dre dir a syghor, hag a skeus ankow
dre dir ma na dremenas gour,
ha le nag eus trigys den?’
7 Ha my a’gas dros yn tir feyth,
dhe dhybri an frut anodho ha’n dader anodho;
mes pan entersowgh, hwi a dhefolas ow thir,
ha gul ow eretons tra gasadow.
8 Ny leveris an oferysi, ‘Ple ma an ARLOEDH?’
Ha ny’m aswonni an re a dhyght an lagha:
an vugeledh ynwedh a dreuspassyas er ow fynn,
ha’n brofoesi a brofoesas yn hanow Baal,
ha kerdhes war-lergh taklow nag yw dhe les.

9 Rakhenna hwath my a bled genowgh,
yn-medh an ARLOEDH,
ha gans fleghes agas fleghes my a bled.
10 Rag tremenewgh ynysow Kittim, ha gweles;
ha dannvenewgh bys Kedar, hag ombrederi yn
tiwysyk,
ha gweles mar peu bythkweth tra a’n par ma.
11 A janjyas kenedhel hy duwow,
kyn na vons duwow?
Mes ow fobel re janjyas hy golewder
rag an pyth nag yw dhe les.
12 Bedhes euth genowgh, hwi nevow, orth hemma;
perthewgh own bras, bedhewgh pur dhyegrys,
yn-medh an ARLOEDH,
13 rag ow fobel re wrug dew dhrogedh;
i re’m eskasas,

an fenten a dhowrow bew,
ha treghi yn-mes dowrarghow,
dowrarghow terrys
na yll synsi dowr.

14 Yw Ysrael servont? Yw ev keth genys tre?
Prag yth yw ev devedhys ha bos preydh?
15 An lewyon yowynk a vedhyglas warnodho,
hag usa:
i re wastyas y dir:
y sitys yw leskys, heb annedhyas.
16 Ynwedh mebyon Nof ha Tahpanhes
re dorras kurun dha benn.
17 A ny wrussys dri hemma warnas dha honan,
rag ty dhe eskasa an ARLOEDH dha Dhuw,
pan esa orth dha hembronk y'n fordh?
18 Ha lemmyn pandr'a amont dhis mos y'n fordh dhe
Ejyp,
dhe eva dowrow Shihor?[a]
po pandr'a amont dhis mos y'n fordh dhe Assyria,
dhe eva dowrow an avon?
19 Dha dhrogedh dha honan a'th keredh,
ha'th weythresow dislel a'th chasti:
godhvydh ytho ha gweles y vos drog ha hwerow,
ty dhe eskasa an ARLOEDH dha Dhuw,
ha ma nag eus ow own ynnos,
yn-medh an Arloedh, DUW an luyow.

20 Rag nans yw pell ty a dorras dha yew,
ha tardha dha rawyow;

---

a 2:18 *Shihor:* Ger ejyptek yw dhe styrya poll Horus, lavar a skorn rag an Nil.

ha ty a leveris, ‘Ny wrav vy servya;’
rag war bub bre ughel hag yn-dann bub gwydhenn las
ty a wandras, owth horya.

21 My a’th plansas avel gwinbrenn bryntin,
yn tien a hasenn bur:
fatell osta ytho treylys dhymm yn plans legrys,
gwinbrenn estren?

22 Rag kynth omwolghydh gans natron[a],
ha kemmeres dhis meur a sebon,
hwath dha anewnder a bes avel mostenn a-ragov,
yn-medh an Arloedh Duw.

23 Fatell yllydh leverel, ‘Nyns ov defolys,
nyns idh war-lergh Baalim’?
Gwel dha fordh y’n nans,
godhvydh an pyth a wrussys:
kasek-gowrvargh skav ow poenya a-dro yn hy fordhow;
24 kasek-asen gwyls usys dhe’n gwylvos,
ow frikhwytha an gwyns yn hy flesour:
pan yw hi leusik, piw a’s fronn?
Ny omskwith myns a’s hwila;
yn hy mis i a’s kyv.

25 Gwith dha droes rag bos dieskis,
ha’th vryansenn rag syghes:
mes ty a leveris, ‘Nyns eus govenek,
rag my re garas estrenyon,
ha war aga lergh yth av.’

26 Dell vydh meth dhe’n lader pan vydh kevys,
yndellma y fydh meth dhe ji Ysrael:

---

a 2:22 *natron:* Moen hoelanek gans lies us. Y’n kas ma, devnydhys rag golghi. Gwel ynwedh Lavarow Koth 25:20.

i, aga ruwyon, aga fennsevigyon,
ha'ga oferysi, ha'ga frofoesi;
[27] neb a lever dhe wydhenn, 'Ty yw ow thas;'
ha dhe ven, 'Ty a'm dineythis.'
Rag i re dreylyas aga heyn dhymm,
a-der aga fas:
mes yn termyn aga ahwer i a lever,
'Sev, ha saw ni.'
[28] Mes ple'ma dha dhuwow
a wrussys dhe'th honan?
Gas dhedha sevel, mar kyllons dha selwel
yn termyn dha ahwer:
rag war-lergh niver dha sitys
yw dha dhuwow, A Yuda.

[29] Prag y krodhvolowgh warnav?
Hwi oll re dreuspassyas er ow fynn,
yn-medh an ARLOEDH.
[30] Yn euver my re weskis agas fleghes;
ny dhegemmersons dyskybleth.
Agas kledha agas honan re dhevoryas agas profoesi,
avel lew ow tistrui.
[31] A henedh, gwelewgh ger an ARLOEDH.
A veuv gwylvos dhe Ysrael,
po tir a dewlder?
Ytho prag y lever ow fobel, 'Ni yw rydh dhe wandra;
ny dheun dhis namoy'?
[32] A yll maghteth ankevi hy thegennow,
po benyn bries hy gwisk?
Mes ow fobel re'm ankovas,
dydhyow heb niver.

[33] Fatell bareussys dha fordh yn ta
dhe hwilas kerensa!
Dhe venynes dhrog hogen
ty re dhyskas dha fordhow.
[34] Ynwedh y'th lostennow y fydh kevys
goes-bewnans an voghosogyon ankablus:
ny's kevsys ow terri yn chiow.
Mes yn spit dhe henna oll
[35] ty a lever, 'Ankablus ov;
yn sur y sorr a wra treylya a-dhiworthiv.'
Otta, my a wra dha vreusi,
drefenn ty dhe leverel, 'Ny beghis.'
[36] Prag yth yw trufel y'th wolok
chanjya dha fordh?
Ty a' fydh meth a Ejyp ynwedh,
dell y'th o meth a Assyria.
[37] Ye, ty a wra mos yn-rag a-dhiworto,
ha dha dhiwla war dha benn:
rag an ARLOEDH re dhenaghas an re a drestydh ynna,
ha ny sewenydh dredha.

Ysrael Dislel

3 Mar korr gour y wreg a-denewen,
ha hi a'n gas,
ha dos ha bos dhe gen gour,
a wra ev dehweles dhedhi?
A ny via an tir na defolys meur?
Mes ty re horyas gans lies karer;
hwath y fynnydh dehweles dhymm?
yn-medh an ARLOEDH.
[2] Drehav dha dhewlagas dhe'n ugheldiryow moel, ha mir:
ple na wrowedhsons genes?

Ty a esedhas ragdha y'n fordhow
kepar ha'n Arab y'n gwylvos;
ha ty re dhefolas an tir
gans dha horyans ha'th trogedh.
3 Rakhenna an kowasow re beu skonys,
ha ny dheuth an glaw diwedhes;
ha ty a'th o tal hora,
ty a naghas kemmeres meth.
4 A ny wruss'ta kria warnav nammnygen,
'Ow Thas, ty yw koweth ow yowynkneth –
5 A vydh ev serrys bys vykken?
A wra ev gwitha y sorrvann dhe'n diwedh?'
Yndella ty re gewsis;
mes ty re wrug oll an drogedh a yllsys.

Galow dhe Edrega

6 An ARLOEDH a leveris dhymm ynwedh yn dydhyow Yosia an myghtern: A welsys an taklow dislel a wrug Ysrael? Hi yw yskynnys war bub menydh ughel hag yn-dann bub wydhenn las, hag ena hi re horyas. 7 Ha my a leveris, 'Wosa hi dhe wul oll an traow ma, Martesen hi a dhehwel dhymm;' mes ny dhehwelis hi. Ha'y hwoer draytus Yuda a'n gwelas. 8 Ha hi a welas, rag oll avoutri Ysrael dhislel, my dh'y gorra dhe-ves gans skrifenn didhemmedhyans; hwath hy hwoer draytus Yuda ny's teva own, mes hi ynwedh eth dhe horya. 9 Hag y hwarva drefenn skavder hy horyans, hi dhe dhefola an tir, ha gul avoutri gans men ha gans prenn. 10 Mes yn spit dhe oll hemma, ny dreylyas hy hwoer draytus Yuda dhymm gans oll hy holonn, mes yn fayntys, yn-medh an ARLOEDH.

11 Ha'n ARLOEDH a leveris dhymm, Ysrael dislel re omdhiskwedhas le kablus ages Yuda draytus. 12 Ke ha deklar an geryow ma dhe'n gogledh, ha leverel,

Dehwel ty Ysrael dhislel,
yn-medh an ARLOEDH;

ny wrav ow sorr dhe goedha warnas:
rag tregeredhus ov,
yn-medh an ARLOEDH,
ha ny withav sorr bys vykken.
13 Mes unnweyth aswonn dha dhrogober,
may treuspassys erbynn an ARLOEDH dha Dhuw,
ha may resys dha honan yn hel dhe estrenyon
yn-dann bub gwydhenn las,
ha ny woslewsowgh orth ow lev,
yn-medh an ARLOEDH.
14 Treylyewgh, hwi fleghes dislen,
yn-medh an ARLOEDH,
rag my re'gas demmedhis:[a]
my a'gas kemmer, onan a sita, ha dew a deylu,
ha my a'gas dre dhe Sion:

15 Ha my a re dhywgh bugeledh herwydh ow holonn, hag i a'gas mag gans godhvos ha konvedhes. 16 Hag y hwyrvydh, pan vydhowgh palshes ha kressys y'n tir, y'n dydhyow na, yn-medh an ARLOEDH, ny leverons moy, 'Argh kevambos an ARLOEDH.' Ny dheu y'n brys; na ny vydh kovhes; na ny vynnons y visitya namoy; na ny vydh henna gwrys arta.[b] 17 Y'n termyn na i a elow Yerusalem Tron an ARLOEDH; hag oll an kenedhlow a vydh kuntellys dhedhi, dhe hanow an ARLOEDH yn Yerusalem: ha ny holyons yn hworth namoy aga thebel golonn. 18 Y'n dydhyow na chi Yuda a wra kerdhes gans chi Ysrael, hag i a dheu war-barth yn-mes a dir an gogledh dhe'n tir a res rag eretons dh'agas tasow.

---

a 3:14 *my re'gas demmedhis:* Po *my yw agas mester* – gwari war hanow an duw pagan Baal.

b 3:16 *na ny vydh henna gwrys arta:* Po *na ny vydh onan arall gwrys.*

19 Mes my a leveris,
Fatell wrav vy dha worra yn mysk ow mebyon,
ha ri dhis tir plegadow,
an tekka ertach a'n kenedhlow oll?
Ha my a leveris, Ty a'm galow, Ow thas;
ha ny dreylydh arta ahanav.
20 Yn sur dell dhiberth gwreg yn traytus a-dhiworth hy gour,
yndellma hwi re beu dislel dhymm, A ji Ysrael,
yn-medh an ARLOEDH.

21 Lev a veu klewys war an ugheldiryow moel,
oelva ha pysadow mebyon Ysrael,
rag i re gammdreylyas aga fordh,
hag i re ankovas an ARLOEDH aga Duw:
22 Dehwelewgh, hwi vebyon dhislen,
ha my a yaghha agas dislelder.

'Otta, ni a dheu dhis:
rag ty yw an ARLOEDH agan Duw.
23 Yn hwir euver yw toell an breow,
ha tervans an menydhyow:
yn hwir y'n ARLOEDH agan Duw
yma selwyans Ysrael.

24 'Rag meth re dhevoryas lavur agan tasow a-dhia'gan yowynkneth; aga flokkys ha'ga greow, aga mebyon ha'ga myrghes. 25 Ni a wrowedh yn agan meth, ha'gan despit a'gan kudh: rag ni re beghas erbynn an ARLOEDH agan Duw, ni ha'gan tasow, a-dhia'gan yowynkneth ha hwath bys y'n jydh ma, ha ny obayson lev an ARLOEDH agan Duw.'

4 Mar tehwelydh, A Ysrael,
yn-medh an ARLOEDH,
mar tehwelydh dhymm:
ha mar korrydh dha daklow kasadow yn-mes a'm golok,
heb mos yn sowdhan na fella,
[2] ha mar tedh 'Dell vew an ARLOEDH!'
yn gwirder, yn breus, hag yn ewnder,
ena an kenedhlow a omvennik ynno,
ha bostya ynno.

[3] Rag yndellma y lever an ARLOEDH dhe wer Yuda ha Yerusalem:

Gonedhewgh agas tir anerys,
ha na hesewgh yn mysk an spern.
[4] Omdrodreghewgh dhe'n ARLOEDH
ha kemmerewgh dhe-ves kudhgenn agas kolonn,
hwi wer Yuda ha trigoryon Yerusalem,
ma nag ello ow honnar yn-mes avel tan,
ha leski, heb denvyth dh'y dhifeudhi,
drefenn drogedh agas gwriansow.

Terroes a'n Gogledh

[5] Derivewgh yn Yuda, ha deklaryewgh yn Yerusalem, ha leverel:

Hwythewgh an hirgorn y'n tir;
kriewgh yn ughel ha leverewgh,
'Omguntellewgh, hag entryn
y'n sitys kerys!'
[6] Drehevewgh baner war-tu ha Sion:
hwilewgh sawder, na wortewgh:
rag my a dhre droktra a'n gogledh,
ha distruyans meur.

7 An lew yw devedhys yn-bann a-dhiworth y brysk,
hag yma distruyer an kenedhlow war y fordh:
ev yw gyllys yn-rag a-dhiworth y dyller
dhe wul dha dir ynyal;
ha dha sitys a vydh gwastys,
heb annedhyas.
8 Rakhenna omwrogysewgh gans yskar,
kynewgh hag oulyewgh:
'Ny dreylyas ahanan
sorr fers an ARLOEDH.'

9 Hag y hwyrvydh y'n jydh na, yn-medh an ARLOEDH, kolonn an myghtern a dhe goll, ha kolonn an bennternedh; krena a wra an oferysi, ha dyegrys vydh an brofoesi. 10 Ena my a leveris, 'Ogh A Arloedh DUW! Yn sur ty re doellas an bobel ma ha Yerusalem, ow leverel, "Kres a'gas bydh;" mes seulabrys an kledha a dhrehedh bys y'n enev.'[a]

11 Y'n termyn na y fydh leverys dhe'n bobel ma ha dhe Yerusalem: Gwyns toemm a'n ugheldiryow moel y'n gwylvos war-tu ha myrgh ow fobel, mes ny vydh dhe groedra, na dhe lanhe; 12 gwyns leun a'n tylleryow na a wra dos dhe'm arghadow:[b] lemmyn ynwedh yth esov ow ri breus er aga fynn.

13 Otta, ev a yskynn avel kommol,
ha'y jarettow a vydh avel korwyns:
y vergh yw uskissa ages eryon.
Go-ni! Rag diswrys on ni.
14 A Yerusalem, golgh dha golonn a-dhiworth drogedh,
may fi selwys.
Pes termyn y hwra dha brederow koeg
godriga genes?

---

a 4:10 *enev:* Po *vryansenn.*

b 4:12 *dhe'm arghadow:* Ebrow *dhymm.*

15 Rag lev a dhiskler a-dhiworth Dan,
ha dyllo galar a-dhiworth menydh Efraym.
16 Menegewgh dhe'n kenedhlow, 'Ottava;'
dyllewgh erbynn Yerusalem,
'Yma eskerens[a] ow tos a bow pell,
hag i a lev erbynn sitys Yuda.
17 Avel gwithysi park, ymons i a-dro dhedhi;
drefenn i dhe vos diwostydh er ow fynn,
yn-medh an ARLOEDH.
18 Dha fordh ha'th wriansow
re dhros an traow ma warnas:
hemm yw dha dhrogedh,[b] ass yw hwerow!
re dhrehedhas bys y'th kolonn.'

Ahwer rag Kenedhel Vreusys

19 Ow holodhyon, ow holodhyon! My a omwen yn payn,
fosow ow holonn a lamm;
ow holonn a wra tros ynnov;
ny allav tewel;
rag my re glewas son an hirgorn,
ow enev re glewas an tros a vresel.[c]
20 Distruyans a siw distruyans;
rag oll an tir yw diswrys:
distowgh ow thyldow yw diswrys,
ha'm kroglennow yn hwers.
21 Pes termyn y hwelav an baner,
ha klewes son an hirgorn?
22 'Rag ow fobel yw foll,
ny'm aswonnsons;

---

a 4:16 *eskerens:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *goelyadoryon.*

b 4:18 *dhrogedh:* Po *gessydhyans.*

c 4:19 *ow enev re glewas an tros a vresel:* Ebrow *ow enev tros bresel.*

fleghes wokki yns,
ny's teves konvedhes:
konnyk yns dhe wul drogober,
mes dhe wul da ny's teves skentoleth.'

[23] My a viras war an nor, hag, otta heb furv o, ha gwag;
ha war an nevow ha ny's tevo golow.
[24] My a viras war an menydhyow, hag, otta yth esens ow krena,
hag yth esa an breow oll kryghyllys.
[25] My a viras, hag otta nyns esa den,
hag oll ydhyn an nevow re fisa.
[26] My a viras, hag otta an tir feyth o gwylvos,
hag oll y sitys o terrys
a-rag an ARLOEDH, hag a-rag y sorr fers.

[27] Rag yndella an ARLOEDH re leveris: An tir oll a vydh ynyal;
mes hwath ny wrav vy kowldhistrui.
[28] Drefenn henna an nor a wra kyni,
ha'n nevow a-ugh a vydh du:
rag my re'n leveris, my re'n mynnas,
ha ny'm bydh edrek, na ny gildennav a-dhiworto.

[29] An sita oll a wra fia
rag tros an varghogyon ha'n sethoryon;
i a wra mos y'n kaswydh, hag yskynna war an kerrek:
pub sita a vydh eskesys,
ha ny wra triga denvyth ynna
[30] Ha ty, gwastys, pandr'a wredh,
owth omwiska yn kogh,
owth omdakla gans tegennow owrek,
ow liwa dha dhewlagas gans antimoni,

yn euver yth omwredh teg;
dha garoryon a'th tispres,
i a hwila dha vewnans.

31 Rag my re glewas lev avel benyn yn lavur,
ha'n gloesow avelli hi neb a dhineyth hy hynsa flogh,
lev myrgh Sion, ow tyena rag anall,
ow lesa hy diwleuv,
'Go-vy! Klamdera a wrav drefenn ladhoryon.'

Peghes Yerusalem

5 Gwandrewgh a-dro dre stretow Yerusalem,
gwelewgh lemmyn, ha godhvydhewgh,
ha hwilewgh yn hy flenys,
mar kyllowgh kavoes gour,
mars eus nebonan a wra breus,
a hwila gwirder;
ha my a's gav.

2 Kyn leverons, 'Dell vew an ARLOEDH,'
yn sur i a de yn fals.

3 A ARLOEDH, a nyns yw dha lagas war an gwirder?
ty re's gweskis
mes ny wodhevons payn;
ty re's diswrug,
mes i re naghas degemmeres dyskybleth:
i re wrug aga fasow kalessa ages karrek;
i re naghas dehweles.

4 Ytho my a leveris, 'Yn sur boghosek yw an re ma;
gokki yns:
rag ny wodhons fordh an ARLOEDH,
na breus aga Duw.

5 My a wra mos dhe'n dus veur,
ha kewsel orta;

rag i re wodhva fordh an ARLOEDH,
ha breus aga Duw.'
Mes i keffrys re dorras an yew,
ha terri an rawyow.

6 Rakhenna lew yn-mes a'n goeswik a's ladh,
ha bleydh a'n gwylvos a's diswra,
lewpard a wra goelyas war aga sitys:
pubonan neb a wra mos yn-mes alena a vydh
skwardys dhe demmyn:
rag aga threuspassow yw lies,
ha'ga hildroyow yw moghhes.

7 Fatell wrav vy gava hemma dhis?
Dha fleghes re'm eskasas,
ha ti re dhuwow nag yw duwow mann:
My a's magas dhe walgh,
i a wrug avoutri,
hag omguntell yn routhow dhe jiow[a] horys.
8 Avel mergh krev leunvegys ens y'n myttin:
peub ow kryghias war-lergh gwreg y gentrevek.
9 A ny wrav aga hessydhya drefenn an traow ma?
yn-medh an ARLOEDH:
hag a ny vydh ow enev diellys
war genedhel a'n par ma?

10 Kewgh yn-bann dre rewyow hy gwinbrennyer, ha
distrui;
mes na wra diwedh leun:
tennewgh dhe-ves hy barrennow:
rag nyns yns i dhe'n ARLOEDH.

---

a 5:7 *hag omguntell yn routhow dhe jiow:* Po war-lergh an Septuagint *ha godriga yn chiow* Styr an tekst ebrow yw ankler.

[11] Rag chi Ysrael ha chi Yuda
re beu fest traytus er ow fynn,
yn-medh an ARLOEDH.
[12] I re naghas an ARLOEDH,
ha leverel, ‘Ny wra ev travyth;
na ny wra drogedh dos warnan;
ny welyn ni naneyl kledha na divoetter.’
[13] An brofoesi a vydh avel gwyns;
ha nyns usi an ger ynna;
yndellma y fydh gwrys dhedha.

[14] Rakhenna yndellma y lever an ARLOEDH, Duw an luyow,
Drefenn hwi dhe gewsel an ger ma,
otta, my a wra ow geryow tan yn dha anow,
ha’n bobel ma prenn, ha’n tan a wra aga devorya.
[15] Otta, my a dhre warnowgh
kenedhel a bellder, A ji Ysrael,
yn-medh an ARLOEDH:
kenedhel yw neb a dhur,
kenedhel goth,
kenedhel anedhi na wodhes hy yeth,
na konvedhes an pyth a leverons.
[16] Aga goen-sethow yw avel bedh igor,
kasoryon alloesek yns pub huni.
[17] I a wra dybri dha drevas, ha’th vara,
a dalvia bos dybrys gans dha vebyon ha’th vyrghes:
i a wra dybri dha flokkys ha’th greow;
i a wra dybri dha winbrennyer ha’th figys;
i a wra terri dhe demmyn dha sitys kerys,
ynna may fydhsys, der an kledha.

18 Mes hwath y'n dydhyow na, yn-medh an ARLOEDH, ny
wrav diwedh leun genowgh. 19 Hag y hwyrvydh, pan leverowgh,
'Prag y hwra an ARLOEDH an traow ma dhyn?' ena ty a worthyp
dhedha, 'Par dell wrussowgh ow eskasa, ha servya duwow
estren yn agas tir, yndellma hwi a serv estrenyon yn tir nag eus
dhywgh.'

20 Diskleryewgh hemma yn chi Yakob,
ha'y dhyllo yn Yuda, ow leverel,

21 Klewewgh hemma lemmyn, A bobel dhiboell, ha heb
konvedhes;
neb a's teves lagasow ha ny welons;
neb a's teves skovornow, ha ny glewons.

22 A ny berthowgh own ahanav? yn-medh an ARLOEDH:
a ny grenowgh a-ragov?
My re worras an tewes avel or dhe'n mor,
ordenans bys vykken, ma na yll y dremena:
an tonnow a sev yn trosek, mes ny's teves an galloes;
kyn tarennons, ny yllons tremena dresto.

23 Mes an bobel ma a's teves kolonn yw gorth ha
diwostydh;
i re dreylyas a-denewen ha gyllys yns.

24 Ny leverons yn aga holonn,
'Gwren ni perthi own a'n ARLOEDH agan Duw,
neb a re an glaw,
ha'n kynsa ha'n diwettha, yn y dermyn:
ev a with ragon
seythunyow ordenys an drevas.'

25 Agas drogoberow re dreylyas an traow ma dhe-ves,
ha'gas peghosow re withas dader a-dhiworthowgh.

26 Rag kevys yw tebeles yn mysk ow fobel :
i a gontrewayt ow skolkya kepar hag edhnoryon,
i a sett antell,
i a dhalghenn gwer.

27 Par dell yw kowell leun a ydhyn,
yndellma aga chiow yw leun a doell:
rakhenna i a dheu ha dos meur, ha tevi kevoethek.
28 Tevys tew yns, ha korfek.
Nyns eus finweth dh'aga drog wriansow;
ny vreusons gans gwirvreus
ken an omdhivas, may sewenno;
ha gwir an edhommogyon ny vreusons.
29 A ny wrav aga hessydhya drefenn an traow ma?
yn-medh an ARLOEDH,
a ny vydh ow enev diellys
war genedhel a'n par ma?

30 Tra varthys ha skruthus
yw hwarvedhys y'n tir;
31 An brofoesi a brofoes yn fals,
an oferysi a wovern herwydh aga awtorita aga honan;[a]
ha'm pobel a gar y vos yndella:
mes pandr'a wrewgh pan dheu an diwedh?

Yerusalem yn-dann Wodros

6 Fiewgh rag sawder, A hwi fleghes Benyamin,
yn-mes a Yerusalem,
ha hwytha an hirgorn yn Tekoa,
ha drehevewgh tokyn-tan yn Beth-hakkerem:
rag drogedh a omdhiskwedh yn-mes a'n gogledh,
ha distruyans meur.
2 My re hevelebis myrgh Sion
dhe beurva fethus.

---

a 5:31 *herwydh aga awtorita aga honan:* Po *herwydh aga hevarwoedhyans,* henn yw kevarwoedhyans an fals profoesi.

3 Bugeledh gans aga flokkys a dheu dhedhi;
i a dhrehav aga thyldow a-dro dhedhi;
i a beur pubonan yn y dyller.

4 ‘Pareusewgh bresel er hy fynn;
sevewgh, ha deun yn-bann y’n hanter-dydh.’

‘Go-ni! Rag an jydh a dremen,
rag skeusow an gorthugher yw ystynnys.’

5 ‘Sevewgh, ha deun yn-bann y’n nos,
ha distruyn hy falesyow.’

6 Rag yndella re gewsis ARLOEDH an luyow:

Terrewgh hy gwydh,
ha krugyewgh jynn-gorheas erbynn Yerusalem:

Ogh, sita a falsuri![a]
nyns eus marnas arwask ynni.

7 Dell wra puth gwitha y dowrow,
yndellma hi a with yr hy thebelwrians:

freudh ha diswrians yw klewys ynni;
yma galar ha goliow prest a-ragov.

8 Bedhes dyskys, A Yerusalem,
ma na dreyllyo ow enev divlesys ahanas;

ma na’th wrav ynyal,
tir anannedhys.

9 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow:

I a wra leun dhestryppya remenant Ysrael
avel gwinbrenn:

avel kuntellor gwinreun treyl dha leuv arta
war on skorrennow.

10 Piw y kowsav dhodho, ha ri gwarnyans,
may klewvons?

---

a 6:6 *Ogh, sita a falsuri!* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *Hi yw an sita a veu gesys yn sawder.*

Otta, aga skovarn yw antrodreghys,
ha ny's teves goslowes;
otta, ger an ARLOEDH yw keredh dhedha;
ny's teves lowender ynno.
[11] Ytho leun ov vy a gonnar an ARLOEDH;
skwith ov vy owth omfronna.

Gwra hy dinewi war an fleghes y'n stret,
ha war guntelles an wer yowynk maga ta:
rag hwath an gour gans an wreg a vydh maglennys,
an henavek ha'n den leun a dhydhyow.
[12] Aga chiow a dremen dhe re erell,
parkow ha gwragedh maga ta:
rag my a ystynn ow leuv
war drigoryon an tir,
yn-medh an ARLOEDH.

[13] Rag a'n lyha anedha bys y'n meurra
pubonan yw hwansek dhe wayn anewn;
hag a'n profoes bys y'n oferyas
pubonan a wra falsuri.
[14] I re sawyas goli myrgh ow fobel gans skavder,
ow leverel, 'Kres, kres,'
pan nag eus kres.
[15] Esa meth dhedha pan wrussons pyth kasadow?
Na, ny's teva meth vytholl,
na ny's teva rudha:
rakhenna i a wra koedha yn mysk an re a goedh:
y'n termyn ma's kessydhyav i a vydh domhwelys,
yn-medh an ARLOEDH.
[16] Yndellma y lever an ARLOEDH,
Sevewgh war an fordhow, ha mirewgh
ha hwilewgh an hynsyow koth,

le mayth yw da an fordh; ha kerdhes ynni
ha hwi a gyv powes dh'agas enev.
Mes yn-medhons, 'Ny vynnyn kerdhes ynni.'

17 Ha my a worras goelyadoryon warnowgh,
ow leverel, 'Goslowewgh orth son an hirgorn.'
Mes yn-medhons, 'Ny vynnyn goslowes.'

18 Rakhenna klewewgh, hwi genedhlow,
ha godhvydhewgh, A guntelles, pandr'a hwyrvydh
dhedha.

19 Klew, A norvys: otta, my a dhre drogedh war an
bobel ma,
frut aga frederow,
drefenn na woslowsons orth ow geryow,
nag orth ow lagha, mes hy nagha.

20 Pandr'a amont dhymm frankynkys a-dhiworth Sheba,
ha'n kalamus[a] drudh a bow pell?
Nyns yw agas offrynnow leskys kemmeradow,
na nyns yw agas sakrifisow hweg plegadow dhymm.

21 Ytho yndellma y lever an ARLOEDH:
Otta, my a worr a-rag an bobel ma
sklanderyow may hwra koedha warnedha
tasow ha mebyon war-barth;
an kentrevek ha'y goweth a dhe goll.

22 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Otta, yma pobel ow tos a'n pow kledh,
ha kenedhel veur a vydh difunys a bella rannow
an nor.

---

a 6:20 *kalamus:* elestrenn hweg, *Acorus calamus,* ynperthys dhe'n Tir Sans dhiworth Eynda yn furv polter. Pur dalvosek o, ha devnydhys yn oyl sans an untyans, Eks 30:23 hag y'n melysethow an moyha drudh.

23 I a dhalghenn an warak ha'n guw;
fell yns, ny's teves truedh;
aga lev a romm kepar ha'n mor;
i a varghogeth war vergh,
arayys rag kas avel gwer bresel
er dha bynn, A vyrgh Sion.

24 'Ni re glewas son anodho:
diweres yw agan diwleuv:
angoes re'gan dalghennas,
ha poen avel benyn yn gwelivesi.
25 Na ge yn-mes dhe'n gwel;
na kerdhes war an fordh;
rag yma kledha dhe'n eskar,
hag euth a bub tu.'

26 A vyrgh ow fobel, omwrogys yn yskar,
hag omrol yn lusu:
gwra kyni, avel rag dha unn vab,
kynvann a'n hwerwa:
rag a-dhistowgh an distruyer
a dheu warnan.

27 My re'th wrug assayer a alkan yn mysk ow fobel, ha purheor[a]
rag may hwodhvi hag assaya aga fordhow.
28 I oll yw rebellys worth,
ow kerdhes gans sklanderyow:
brest ha horn yns i;
meschyv a wrons i oll.
29 An meginow a hwyth,
an plomm yw kowlleskys gans an tan;

---

a 6:27 *purheor:* Amendys, ow siwya an Septuagint ha'n Vulgat.

an teudher a deudh yn euver;
rag nyns yw an debeles terrys dhe-ves.
30 Gelwys yns ‘arghans deneghys,’
drefenn an ARLOEDH dh’aga denagha.

Pregoth Yeremia y’n Tempel

7 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a’n ARLOEDH, ow
leverel: 2 Sav yn porth chi an ARLOEDH, ha deklar ena an
ger ma, ha leverel, Klewewgh ger an ARLOEDH, oll hwi a Yuda,
a enter y’n porthow ma dhe wordhya an ARLOEDH. 3 Yndellma
y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Gwellhewgh agas
fordhow ha’gas gwriansow, ha my a wra dhywgh triga y’n tyller
ma. 4 Na fydhyewgh yn geryow gow, ow leverel, ‘Hemm yw
tempel an ARLOEDH, tempel an ARLOEDH, tempel an ARLOEDH.’
5 Rag mar kwellhowgh yn hwir agas fordhow ha’gas
gwriansow; mar kwrewgh breusi yn hwir yntra gour ha’y
gentrevek; 6 mar ny arweskowgh an alyon, an omdhivas, an
wedhwes, ha mar ny skoellyowgh goes gwiryon y’n tyller ma,
na kerdhes war-lergh duwow erell, dh’agas pystik agas honan,
7 ena my a as dhywgh triga y’n tyller ma, y’n tir a res dh’agas
tasow, a-henys ha bys vykken.
8 Otta, hwi a fydh yn geryow gow, nag yns dhe les. 9 A wrewgh
hwi ladra, moldra, gul avoutri, ti yn fals, ha leski offrynnow
dhe Baal, ha kerdhes war-lergh duwow na aswonnsowgh; 10 hag
ena dos ha sevel a-ragov y’n chi ma, may feu ow hanow gelwys
warnodho, ha leverel, ‘Saw on,’ mes ow pesya gul an traow
kasadow ma? 11 Yw an chi ma, may feu ow hanow gelwys
warnodho, devedhys ha bos fow ladron yn agas golok? Otta, my
ow honan re’n gwelas, yn-medh an ARLOEDH. 12 Kewgh lemmyn
bys y’m tyller esa yn Shilo, le may hwrugavy ow hanow dhe
driga yn kynsa, ha gwelewgh an pyth a wrug dhodho drefenn
drogedh ow fobel Ysrael. 13 Ha lemmyn, drefenn hwi dhe
wul oll an taklow ma, yn-medh an ARLOEDH, ha my a gewsis
dhywgh, ow sevel a-varr hag ow kewsel, mes ny glewsowgh; ha
my a elwis dhywgh, mes ny worthybsowgh; 14 ytho my a wra

dhe'n chi ma, may feu ow hanow gelwys warnodho, ynno may fydhyowgh, ha dhe'n tyller a res dhywgh ha dh'agas tasow, par dell wrug vy dhe Shilo. 15 Ha my a wra agas tewlel yn-mes a'm golok, dell dewlis yn-mes oll agas breder, has kowal Efraym.

16 Ty ytho, na bys rag an bobel ma, na na dhrehav kri na pysadow ragdha, na pledya genev: rag ny'th klewav. 17 A ny welydh an pyth a wrons yn sitys Yuda hag yn stretow Yerusalem? 18 An fleghes a guntell prenn, ha'n tasow a enow an tan, ha'n benynes a does an toes, dhe wul tesennow dhe vyghternes nev; hag i a dhinwa offrynnow diwes dhe dhuwow erell, ma'm provoksons dhe sorr. 19 Yw my neb a brovoksons dhe sorr? yn-medh an ARLOEDH: a nyns yw i aga honan, dh'aga meth aga honan? 20 Ytho yndellma y lever an Arloedh DUW: Otta, ow sorr ha'm konnar a vydh dinewys war an tyller ma, war dhen ha vest, ha war wydh an mes, ha war frut an dor; ha leski a wra, ha ny vydh difeudhys.

21 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Keworrewgh agas offrynnow leskys dh'agas sakrifisow, ha dybri kig. 22 Rag ny gewsis dh'agas tasow, na ny worhemmynnis dhedha y'n jydh ma's dres yn-mes a bow Ejyp, a-dro dhe offrynnow leskys na sakrifisow. 23 Mes an dra ma a worhemmynnis dhedha, ow leverel, 'Bedhewgh gostydh dhe'm lev, ha my a vydh agas Duw, ha hwi a vydh ow fobel; ha kerdhewgh yn oll an fordhow may hworhemmynnis dhywgh, may fo yn ta genowgh.' 24 Mes ny woslowsons, na ny blegsons aga skovarn, mes i a gerdhas war-lergh kusulyow ha gorthter aga holonn dhrog, ha mos war-dhelergh yn le war-rag. 25 A-dhia'n jydh may teuth agas tasow yn-mes a bow Ejyp bys y'n jydh hedhyw, my re dhannvonas dhywgh oll ow servysi an brofoesi, orth aga dannvon dydh wosa dydh; 26 mes ny woslowsons orthiv, na ny blegsons aga skovarn, mes i a galeshas aga hilbenn. I a wrug gweth ages aga thasow.

27 Ytho ty a gews oll an geryow ma dhedha; mes ny wrons goslowes orthis: ty a elow dhedha; mes ny worthybons dhis. 28 Ty a lever dhedha, Homm yw an genedhel na veu gostydh

dhe lev an ARLOEDH aga Duw, na ny dhegemmeras dyskybleth;
gwirder res eth dhe goll, ha treghys yw a-dhiworth aga ganow.

29 Trogh dha wols, ha'y dewlel dhe-ves,
drehav kynvann war an ugheldiryow moel,
rag an ARLOEDH re naghas ha forsakya
henedh y gonnar.

30 Rag mebyon Yuda re wrug drogedh y'm golok, yn-medh an
ARLOEDH; i re settyas aga thaklow kasadow y'n chi may feu ow
hanow gelwys warnodho, dh'y dhefola. 31 Hag i re dhrehevis an
tylleryow ughel a Tofeth, usi yn nans mab Hinnom, dhe leski
aga mebyon ha'ga myrghes y'n tan; tra na worhemmynnis, na ny
dheuth y'm kolonn. 32 Rakhenna otta, an dydhyow a dheu, yn-
medh an ARLOEDH, ma na vydh gelwys namoy Tofeth, na nans
mab Hinnom, mes nans an Ladhva: rag i a ynkleudh yn Tofeth
bys pan na vo spas gesys. 33 Korfow an bobel ma a vydh karyn
dhe ydhyn an nev, ha rag bestes an nor; ha ny wra nagonan
dh'aga chasya dhe-ves. 34 Ena my a wra dhe hedhi a-dhiworth
sitys Yuda, ha dhiworth stretow Yerusalem, lev lowender, ha
lev heudhder, lev an gour pries, ha lev an venyn bries: rag an
tir a vydh ynyal.

8 Y'n termyn na, yn-medh an ARLOEDH, i a dhre yn-mes
eskern myghternedh Yuda, hag eskern y bennsevigyon,
hag eskern an oferysi, hag eskern an brofoesi, hag eskern
annedhysi Yerusalem, yn-mes a'ga bedhow: 2 hag i a's les a-rag
an howl ha'n loer, hag oll lu an nevow, re wrussons aga hara
ha'ga servya, ha kerdhes war aga lergh, ha'ga hwilas ha'ga
gordhya; ny vydhons kuntellys, nag ynkleudhys; i a vydh
avel teyl war enep an nor. 3 Mernans a vydh dewisys kyns es
bewnans gans oll an re gesys a'n tebel deylu ma, neb a worta yn
oll an tylleryow le ma's herdhis, yn-medh ARLOEDH an luyow.

Peghes ha Kessydhyans

4 Ty a lever dhedha: Yndellma y lever an ARLOEDH:

Pan wra tus koedha, a ny wrons i sevel arta?
Mar kwra nebonan treylya, a ny dhehwel?

5 Ytho prag y hwrug an bobel ma, Yerusalem,
treylya yn kildennans pup-prys?
I a syns fast dhe doell,
i a nagh dehweles.
6 My a woslowas ha klewes,
mes ny gewsons yn ewn:
ny goedhas denvyth yn edrek a'y dhrogedh,
ow leverel, 'Pandr'a wrug vy?'
I oll a dreyl dh'aga resegva,
par dell fysk margh sket dhe'n vatel.
7 Hwath an hwibon y'n nevow
a aswonn y dermynyow;
ha'n durenn ha'n wennel ha'n aran
a aswonn termyn aga devedhyans;
mes ny aswonn ow fobel vy
breus an ARLOEDH.

8 Fatell yllowgh leverel, 'Fur on,
hag yma lagha an ARLOEDH genen'?
Otta, hi re beu treylys yn gow
gans pluvenn wowek an skribys.
9 Yma meth dhe'n dus fur,
dyegrys yns ha kechys:
otta, i re naghas ger an ARLOEDH,
ha pana furneth eus dhedha?
10 Ytho my a re aga gwragedh dhe re erell
ha'ga farkow dhe'n re a's erit:
rag pubonan a'n lyha dhe'n moyha
yw kemmerys gans krefni;
a'n profoes bys y'n oferyas
pubonan a dhyght yn fals.

11 Rag i re sawyas goli myrgh ow fobel gans skavder,
ow leverel, ‘Kres, kres,’
pan nag eus kres.

12 Esa meth dhedha pan wrussons pyth kasadow?
Na, ny’s tevo meth vytholl,
na ny’s tevo rudha.

Ytho i a wra koedha yn mysk an re a goedh:
yn termyn aga hessydhyans i a vydh domhwelys,
yn-medh an ARLOEDH.

13 My a’s kuntell yn leun,[a] yn-medh an ARLOEDH:
ny vydh gwinreun war an gwinbrenn,
na ny vydh figys war an figbrenn,

ha’n del a wedher;
ha’n pyth a res dhedha a dremen a-dhiworta.

14 Prag yth on esedhys stag?

Omguntellewgh, hag entryn y’n sitys kerys,
ha merwel ena:

rag an ARLOEDH agan Duw re’gan daskorras dhe’n mernans,
ha ri dhyn dowr gwenonek dhe eva,
drefenn ni dhe begha erbynn an ARLOEDH.

15 Agan govenek a veu kres, mes nyns esa dader;
termyn yeghes, hag otta browagh.

16 Ronkow aga mergh a veu klewys a-dhiworth Dan:
orth son kryghias aga mergh krev
an tir kowal a grenas;

i re dheuth ha gwastya an tir, ha pup-tra eus ynno:
an sita ha’n re usi trigys ynni.

---

a 8:13 *My a’s kuntell yn leun:* Po *My a gemmer dhe-ves aga threvas* ow siwya an Septuagint.

17 Rag, otta, my a dhannvon serf, nadres, yn agas mysk,
na yll bos husys,
hag i a'gas brath,
yn-medh an ARLOEDH.

Galar Yeremia rag Y Bobel

18 Nyns eus eli rag ow anken;[a]
ow holonn yw klav.

19 Otta, lev kri myrgh ow fobel
dre hys ha les an tir:

'A nyns usi an ARLOEDH yn Sion?
A nyns usi hy myghtern ynni?'

'Prag y hwrussons ow frovokya dhe sorr
gans aga imajys gravys
ha'ga idolys estren koeg?'

20 'An drevas yw tremenys, an hav yw gorfennys,
ha nyns on ni sawys.'

21 Rag pystik myrgh ow fobel yth ov pystigys;
kyni a wrav; euth re'm dalghennas.

22 A nyns eus balsam yn Gilead?
a nyns eus medhek ena?
Ytho prag nag eus yaghheans
rag myrgh ow fobel?

9 Unnweyth a pe ow fenn dowrow,
ha'm dewlagas fenten a dhagrow,
mayth oellen dydh ha nos
rag an re ledhys a vyrgh ow fobel![b]

---

a 8:18 *Nyns eus eli rag ow anken:* Amendys, ow siwya an Septuagint.

b 9:1 An wers 9:1 yw niverys 8:23 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

2 A pe dhymm harber an dremenysi y'n gwylvos
may tiberthiv a'm pobel, ha mos anedha!
Rag avoutroryon yns i oll,
kuntelles a draytours.[a]
3 I a bleg aga thaves avel aga gwarak rag gowyow:
nyns yns kolonnek rag gwiryonedh war an nor;
rag yth ons a dhrogedh dhe dhrogedh,
ha ny'm aswonnons, yn-medh an ARLOEDH.

4 Bedhewgh war peub a'y gentrevek,
ha na fydhyewgh yn broder vyth:
rag pub broder yw purra toeller,
ha pub kentrevek a wra kerdhes gans sklanderyow.
5 Hag i a wra toella peub y gentrevek,
ha ny wrons kewsel an gwiryonedh:
i re dhyskas aga thaves dhe gewsel gowyow,
ny yllons koedha yn edrek.
6 Hys-ha-hys toell war doell,
i a nagh ow aswonn, yn-medh an ARLOEDH.

7 Yndella ytho y lever ARLOEDH an luyow:
Otta, my a's purha ha'ga frevi;
rag fatell allav gul ken drefenn myrgh ow fobel?
8 Aga thaves yw avel seth varwel;
kewsel toell a wra:
den a lever geryow kres dh'y gentrevek der y anow,
mes yn y golonn kontrewaytya a wra.
9 A ny wrav vy aga hessydhya drefenn an traow ma?
yn-medh an ARLOEDH:
a ny vydh ow enev diellys
war genedhel a'n par ma?

---

a 9:2 9:2 bys 9:26 yw niverys 9:1 bys 9:25 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

[10] Rag an menydhyow my a dhalleth oela ha kyni,
ha rag peurvaow an gwylvos y hwrav kynvann,
rag leskys yns, ma na yll nagonan tremena;
na ny yll tus klewes son an gwarthek;
hag ydhyn an nev ha'n bestes re fias;
gyllys yns.
[11] Ha my a wra dhe Yerusalem bos kalsow meyn,
ha fow owrgeun;
ha my a wra dhe sitys Yuda bos ynyal,
heb annedhyas.

[12] Piw yw an gour doeth, a yll konvedhes hemma, may kewsis ganow an ARLOEDH dhodho, ma'n disklerro? Prag yth yw an tir diswrys ha gwastys kepar ha gwylvos, ma na dremen denvyth? [13] Hag yn-medh an ARLOEDH: Rag i re forsakyas ow lagha a settis a-ragdha, ha ny vons gostydh dhe'm lev, na kerdhes ynni, [14] mes kerdhes war-lergh gorthter aga holonn aga honan, ha war-lergh an Baalim, hag a dhyskas aga thasow dhedha. [15] Rakhenna yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Otta, my a vag an bobel ma gans fuelenn, ha ri dhedha dowr gwenonek dhe eva. [16] My a wra aga heskar yn mysk an kenedhlow, na aswonnis naneyl i na'ga thasow: ha my a wra dannvon kledha war aga lergh bys pan y's diswrav yn tien.

Kynvann yn Yerusalem

[17] Yndellma y lever ARLOEDH an luyow:
Bedhewgh avisys, ha kriewgh war an kynoresow, may teffons;
ha dannvenewgh war-lergh an kynoresow konnyk, may teffons:
[18] Gwrens i fistena, ha kemmeres yn-bann kynvann ragon,
may tiverro agan lagasow gans dagrow
ha may frosso kreghyn agan lagasow gans dowr.

[19] Rag lev kynvann yw klewys yn-mes a Sion,
‘Ass on ni diswrys!
meth meur a’gan beus,
drefenn ni dhe asa an tir,
drefenn i dhe dewlel dhe’n dor agan annedhow.’

[20] Ytho klewewgh ger an ARLOEDH, hwi venynes,
ha gwres agas skovarn degemmeres an ger a’y anow,
ha dyskewgh kynvann dh’agas myrghes,
ha peub dh’y hentrevek galargan:
[21] ‘Ankow re dheuth yn-bann dh’agan fenestri,
hag entra yn agan lysyow,
dhe dreghi an fleghes dhiworth an stretys,
ha’n wer yowynk dhiworth an plenys.’
[22] Kows, Yndellma y lever an ARLOEDH:
‘Hwath korfow tus a wra koedha
avel teyl war an mes,
avel an dhramm war-lergh an myser,
ha nagonan ny’s kuntell.’

[23] Yndellma y lever an ARLOEDH: Na esewgh an den fur dhe vostya yn y furneth, na na esewgh an den krev dhe vostya yn y grevder, na na esewgh an den rych dhe vostya yn y rychys: [24] Mes gesewgh an re a vost dhe vostya yn hemma, ev dhe’m konvedhes hag aswonn, ow bos an ARLOEDH; a wra tregeredh, gwirvreus, hag ewnder war an nor: rag y’n traow ma my a lowenha, yn-medh an ARLOEDH.

[25] Otta, yma an dydhyow ow tos, yn-medh an ARLOEDH, may kessydhyav oll an re yw trodreghys unnsel y’n kudhgenn; [26] Ejyp, ha Yuda, hag Edom, ha’n Ammonysi, ha mebyon Moab, hag oll an re mayth yw treghys blew aga thalyow; rag oll an kenedhlow ma yw antrodreghys, hag oll chi Ysrael yw antrodreghys y’n golonn.

Duw hag Idolyow

10 Klewewgh an ger a gews an ARLOEDH dhywgh, A ji
Ysrael. [2] Yndellma y lever an ARLOEDH:

Na dhyskewgh fordh an kenedhlow,
ha na vedhewgh digolonnek orth toknys nev;
rag an kenedhlow yw digolonnek orta.

[3] Rag ordenansow an bobel yw euver:

gwydhenn a'n goeswik yw treghys,
gweyth leuv an ser, gans an voel.

[4] I a's takel gans arghans ha gans owr;
i a's takk gans kentrow ha gans mortholow
ma na yll gwaya.

[5] Yth yns avel boekka yn gwel kukomberyow,
ha ny yllons kewsel:

res yw dhedha bos degys
rag ny yllons kerdhes.

Na vedhewgh ownek dhedha;
rag ny yllons gul drog,
na nyns eus ynna dhe wul da.

[6] Rag nyns eus nagonan avelos A ARLOEDH,
ty yw meur, ha'th hanow yw meur y alloes.

[7] Piw ny berth own ahanas, A Vyghtern an kenedhlow?
Rag henn yw an pyth a dhegoedh dhis:

yn mysk tus fur an kenedhlow,
hag yn oll aga gwlaskordhow,
nyns eus nagonan haval dhis.

[8] Mes i yw ha gokki ha foll;
dyskans idolys a brenn yw euveredh.

[9] Arghans mortholys yw dres a-dhiworth Tarshish,
hag owr a-dhiworth Ufaz,

gweyth an ser, hag a dhiwleuv an teudher;
glas ha purpur yw aga gwisk:
gweyth an seri sleygh yns.

10 Mes an ARLOEDH yw gwir Dhuw,
ev yw an Duw bew, ha myghtern heb diwedh:
orth y sorr an norvys a gren,
ha ny yll an kenedhlow perthi y sorrvann.

11 Yndella hwi a lever dhedha: An duwow na wrug an nevow ha'n nor, i a dhe goll a-dhiworth an nor hag a-dhann an nevow ma.[a]

12 Ev yw neb a wrug an nor der y nerth,
ev re fondyas an nor der y furneth
hag ystynn an nevow der y dhoethter.

13 Orth son y lev, yma tervans dowrow y'n nevow,
hag ev a wra niwlow dhe yskynna a bennow an norvys;
ev a wra lughes gans glaw,
ha dri yn-rag gwynsow a'y dresorvaow.

14 Pubonan yw gokki ha heb skians:
pub teudher a gemmer meth a'y imaj gravys;
rag y imaj teudhys yw fals,
ha nyns eus anall ynna.

15 Euver yns, pythow skornys:
yn termyn aga hessydhyans i a dhe goll.

16 Nyns yw rann Yakob avella:
rag ev yw formyer pup-tra
hag Ysrael yw gwelenn y eretons:
ARLOEDH an luyow yw y hanow.

---

a 10:11 An wers ma yw skrifys yn Aramaek.

An Divroedh ow Tos

17 Kuntell dha wara a'n dor,
ty neb usi trigys yn-dann omsettyans.

18 Rag yndellma y lever an ARLOEDH:
Otta, my a wra tewlel yn-mes annedhysi an tir
y'n termyn ma,
ha'ga arvedh,
ma'n kevons yn hwir.

19 Go-vy a'm pystik!
Ow goli yw ankensi:
mes my a leveris, Yn hwir hemm yw ow duwon,
ha res yw dhymm y berthi.

20 Ow thylda yw diswrys,
hag oll ow herdyn yw terrys:
ow fleghes yw gyllys ahanav,
ha nyns esons namoy:
nyns eus nagonan dhe lesa ow thylda namoy,
na dhe sevel ow kroglennow.

21 Rag an vugeledh yw gokki,
ha ny hwilsons an ARLOEDH;
rakhenna ny sewenons
hag oll aga flokkys a vydh skattrys.

22 Otta, son nowodhow ow tos:
ha freudh meur yn-mes a dir an gogledh,
dhe wul sitys Yuda ynyal,
ha fow owrgeun.

23 A ARLOEDH, my a woer nag yw fordh den yn-dann y
rewl y honan:
ny yll gour marwel, dell gerdh, gidya y gammow.

[24] A ARLOEDH, gwra ow heredhi, mes gans breus;
Na'n gwra yn dha sorr, ma na'm drylli dhe
dravyth.

[25] Dinew dha gonnar war an kenedhlow na'th aswonnons,
ha war an teyluyow na elow war dha hanow:
rag i re dhevoryas Yakob;
i re'n devoryas ha'y gowldhybri,
ha gul dh'y annedh bos ynyal.

An Kevambos Yw Terrys

11 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhiworth an ARLOEDH, ow leverel: [2] Klew geryow an kevambos ma,
ha'ga hewsel orth gwer Yuda, hag orth annedhysi Yerusalem.
[3] Lavar dhedha: Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael;
Milliges re bo an gour nag yw gostydh dhe eryow an kevambos
ma, [4] a worhemmynnis dh'agas tasow y'n jydh ma's dres yn-mes
a bow Ejyp, a-dhiworth an fornes-horn, ow leverel, Klewewgh
ow lev, ha gwrewgh pup-tra a worhemmynnav. Yndella hwi a
vydh ow fobel ha my a vydh agas Duw: [5] may kollenwiv an ti a
des dh'agas tasow, ri dhedha tir a dhinwa leth ha mel, dell yw
hedhyw. Ena my a worthybis, 'Yndella re bo, A ARLOEDH.'

[6] Ena an ARLOEDH a leveris dhymm, Galw an geryow ma yn
sitys Yuda, hag y'n stretow Yerusalem, ow leverel, Klewewgh
geryow an kevambos ma, ha'ga gul. [7] Rag my a warnyas aga
thasow yn solem y'n jydh ma's dres yn-mes a bow Ejyp, bys
y'n jydh ma, ow sevel a-varr ha'ga gwarnya yn ter, ow leverel,
Goslowewgh orth ow lev. [8] Mes ny woslowsons, na ny blegsons
aga skovarn, mes i a gerdhas peub yn gorthter aga thebel
golonn: ytho my a dhre warnedha oll geryow an kevambos ma,
a worhemmynnis dhedha dh'y wul; mes ny wrussons.

[9] Ha'n ARLOEDH a leveris dhymm: Yma bras yn mysk gwer
Yuda, hag annedhysi Yerusalem. [10] I re dreylyas war-dhelergh
dhe dhrogober aga hendasow, a naghas klewes ow geryow; hag
i eth war-lergh duwow erell dh'aga servya; chi Ysrael ha chi

Yuda re dorras ow hevambos hag a wrug vy gans aga thasow.
11 Rakhenna yndellma y lever an ARLOEDH, Otta, my a dhre
drogedh warnedha, ma na yllons diank anodho; ha kyn krions
warnav, ny woslowav orta. 12 Ena sitys Yuda hag annedhysi
Yerusalem a wra mos, ha kria war an duwow may sakrifions
dhedha: mes ny's sawyons vytholl yn termyn aga foenvos.
13 Rag dha dhuwow re dheuth ha bos kemmys ha'th sitys, A
Yuda; ha kemmys ha stretow Yerusalem yw an alteryow re
dhrehevsowgh dhe'n imaj methus, alteryow rag leski offrynnow
dhe Baal.

14 Ytho na wra pysi rag an bobel ma, na drehevel kri na
pysadow ragdha: rag ny's klewav pan grions warnav yn termyn
aga foenvos. 15 Pyth yw gwir ow haradow yn ow chi, ha hi ow
kul hy drog dowlow? A yll pysadow ha kig sans kemmeres
dhe-ves dha debelwrians dhiworthis, po a yllydh diank der an
taklow ma? Ena a yllydh bos lowen? 16 An ARLOEDH a elwis
dha hanow 'Olewbrenn glas, teg gans frut da;' mes gans tros
annawel veur ev a worr tan ynni, ha'y skorr a vydh diles.[a] 17 Rag
ARLOEDH an luyow, neb a'th plansas, re gewsis drogedh er dha
bynn, rag an drogedh a wrug chi Ysrael ha chi Yuda, orth ow
brovokya dhe sorr dre leski offrynnow dhe Baal.

Bras erbynn Yeremia

18 Ha'n ARLOEDH a ros dhymm godhvos anodho, ha my
a'n godhva;
ena ty a dhiskwedhas dhymm aga thebelwriansow.
19 Mes my o haval dhe oen dov
yw dres dhe'n ladhva;
mes ny wodhyen y feu er ow fynn
may tevissens towlow, ow leverel,
'Gwren distrui an wydhenn gans hy frut,
ha gwren y dreghi a-dhiworth tir an re vew,
ma na vydh kovhes y hanow namoy.'

---

a 11:16 *a vydh diles:* Ow siwya an Septuagint.

20 Mes, A ARLOEDH an luyow, neb a vreus yn ewnder,
neb a assay an golonn ha'n brys,
gas my dhe weles dha dhial warnedha,
rag dhiso jy my re dhiskwedhas ow hen.

21 Ytho yndellma y lever an ARLOEDH a-dro dhe bobel Anathoth, a hwila dha vewnans, ow leverel, 'Na brofoes yn hanow an ARLOEDH, ma na verwi der agan dorn.' 22 Ytho yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Otta, my a's kessydh: an wer yowynk a verow der an kledha; aga mebyon ha'ga myrghes a verow dre dhivoetter. 23 Ha ny vydh remenant anedha: rag my a dhre anfeusi war wer Anathoth, yn blydhen aga hessydhyans.

Krodhvol Yeremia

12 Gwiryon osta, A ARLOEDH,
pan bledyav genes:
mes gas vy dhe gewsel genes a'th varnow:
Prag y hwra fordh an debeles seweni?
Prag yth yns attes oll an re yw traytus?
2 Ty re's plansas, hag i re wreydhyas:
i a dyv ha doen frut:
ogas os yn aga ganow,
mes pell dhiworth aga diwloneth.
3 Mes ty, A ARLOEDH, a'm aswonn:
ty a'm gwel, ha previ ow holonn a-ragos.
Gwra aga thenna yn-mes avel deves dhe'n ladhva,
ha'ga fareusi erbynn dydh an ar.
4 Pes termyn y hwra an tir dhesygha,
ha'n gwels a bub mes gwedhra,
rag drogedh an re usi trigys ynno?
An bestes yw distruys, ha'n ydhyn;
drefenn tus dhe leverel, 'Ny wel ev agan diwedh ni.'

Gorthyp Duw

5 Mar resys erbynn tus war droes hag i a'th skwithhas,
fatell yllydh resek erbynn mergh?
Ha mar koedhydh yn tir kompes,
fatell wredh henna yn kaswydh an Yordan?
6 Rag hwath dha vreder, ha chi dha das,
i ynwedh, re'th traytas;
i ynwedh re dhrehevis kri ughel war dha lergh:
na goel dhedha
kyn kewsons geryow teg dhis.

7 My re asas ow chi,
my re skonyas ow ertach;
my re ros karadow ow enev
yn leuv hy eskerens.
8 Ow ertach yw ragov
avel lew y'n goeswik;
kria a wra er ow fynn:
ytho my a'n kas.
9 Ow ertach yw dhymm avel edhen-breydh vrith,
yma an ydhyn-preydh erell a-dro er hy fynn;
dewgh, kuntellewgh oll bestes an mes,
dens i dhe dhevorya.
10 Lies bugel re dhistruis ow gwinlann,
i re drettyas ow rann yn-dann droes,
i re wrug ow rann blegadow
yn gwylvos ynyal.
11 I a'n gwrug ynyal;
ynyal, y kalar orthiv
an tir oll yw gwrys ynyal,
mes denvyth ny'n kemmer dhe golonn.
12 An dhistruyoryon yw devedhys
war oll an ugheldiryow moel y'n gwylvos:

rag kledha an ARLOEDH a wra devorya
dhiworth an eyl tu a'n tir bys yn y gila:
kig vyth ny'n jevydh kres.
13 I re hasas gwaneth, ha mysi spern:
skwithys yns, mes ny wrons kavoes prow.
I a gemmer meth a'ga threvasow
drefenn sorr fers an ARLOEDH.

14 Yndellma y lever an ARLOEDH erbynn oll ow thebel gentrevogyon, a doch an eretons a res dhe'm pobel Ysrael dh'y erita: Otta, my a's fes yn-mes a'ga thir, ha fesya chi Yuda a'ga mysk. 15 Mes wosa aga fesya yn-mes, my a dhehwel ha kemmeres truedh anedha, ha'ga dri arta, peub dh'y eretons, peub dh'y dir. 16 Hag ena, mar tyskons yn tiwysyk fordhow ow fobel, dhe di ren ow hanow, 'Dell vew an ARLOEDH' par dell dhysksons ow fobel dhe di re Baal; ena i a vydh drehevys yn mysk ow fobel. 17 Mes mar ny woslowons, my a's diwreydh yn-mes yn tien ha distrui an genedhel na, yn-medh an ARLOEDH.

Grogys a Lien

13 Yndellma y leveris an ARLOEDH dhymm, 'Ke dhe brena grogys a lien dhis, ha'y worra war dha dhiwglun, mes na'n trogh yn dowr.' 2 Ytho my a brenas grogys herwydh ger an ARLOEDH, ha'y worra war ow diwglun. 3 Ha ger an ARLOEDH a dheuth dhymm an eyl prys, ow leverel, 4 'Kemmer an grogys a brensys, usi war dha dhiwglun, ha sav, ke dhe'n Ewfrates, ha'y gudha ena yn fols y'n garrek.' 5 Ytho my eth, ha'y gudha ryb an Ewfrates, par dell worhemmynnis an ARLOEDH dhymm. 6 Hag y hwarva wosa lies dydh, an ARLOEDH dhe leverel dhymm, 'Sav, ke dhe'n Ewfrates, ha kemmer an grogys alena, a worhemmynnis dhis y gudha ena.' 7 Ena my eth dhe'n Ewfrates, ha palas, ha kemmeres an grogys a'n tyller le ma'n kudhis: hag otta, an grogys o podrek, nyns o da rag travyth.

8 Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 9 Yndellma y lever an ARLOEDH: War-lergh an vaner ma my

a dhiswra goeth Yuda, ha goeth meur Yerusalem. [10] An debel bobel ma, a nagh klewes ow geryow, hag a gerdh yn gorthter aga holonn, ha mos war-lergh duwow erell, ha'ga servya, ha'ga gordhya, a vydh avel an grogys ma, nag yw da rag travyth. [11] Rag dell glen an grogys orth diwglun gour, yndella my re wrug oll chi Ysrael hag oll chi Yuda glena dhymm, yn-medh an ARLOEDH, may fons dhymm pobel, ha hanow, ha gormel, ha glori: mes ny glewsons.

Sin an Kostrels a Win

[12] Ytho ty a gews dhedha an ger ma: Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: Pub kostrel a vydh lenwys gans gwin; hag i a lever dhis, 'A dybydh na wodhon yn sertan y tegoedh pub kostrel bos lenwys gans gwin?' [13] Ena ty a lever dhedha: Yndellma y lever an ARLOEDH: Otta, my a wra lenwel oll annedhysi an tir ma, hwath an vyghternedh esedhys war dron Davydh, ha'n oferysi, ha'n brofoesi, hag oll annedhysi Yerusalem, gans medhwynsi. [14] Ha my a's tewl an eyl erbynn y gila, hwath an tasow ha'n vebyon war-barth, yn-medh an ARLOEDH: ny sparyav, na kemmeres piteth, na truedh, mes aga distrui.

Godros Divroans

[15] Klewewgh, ha goslowewgh; na vedhewgh goethus:
rag an ARLOEDH re gewsis.

[16] Rewgh gordhyans dhe'n ARLOEDH agas Duw,
kyns ev dhe dhri tewolgow,

ha kyns agas treys dhe drebuchya
aga desedha war an menydhyow tewl;

ha pan esowgh ow hwilas golow,
ev a'n treyl dhe skeus ankow,
ha'y wul tewolgow down.

[17] Mes mar ny vynnowgh y glewes,
ow enev a wra oela yn tylleryow kevrinek drefenn
agas balghder;

ha'm lagas a wra oela yn hwerow, ha resek gans
dagrow,
drefenn flokk an ARLOEDH dhe vos kemmerys avel
kethyon.

18 Lavar dhe'n myghtern ha dhe vamm an myghtern,
'Omuvelhewgh, esedhewgh:
rag kurun agas golewder
re dhiyskynnas a-dhiwar agas penn.'
19 Sitys an Negeb a vydh deges,
heb denvyth dh'aga igeri:
Yuda a vydh degys dhe-ves yn divroedh,
degys vydh yn tien yn divroedh.

20 Drehevewgh agas dewlagas, ha gweles
an re a dheu a'n gogledh:
ple'ma an flokk a veu res dhis,
dha flokk teg?
21 Pandr'a leverydh pan y'th kessydh?
rag ty re's dyskas dhe vos dha geffrysysi,
avel penn warnas:
a ny wra gloesow dha dhalghenna,
avel gwreg yn gwelivos?
22 Ha mar leverydh y'th kolonn,
'Prag y teu an traow ma warnav?'
Rag meurder dha
gammhynseth yw diskudhys dha lostennow,
ha dha seudhelyow noeth.
23 A yll an Ethiopyas chanjya y groghen,
po an lewpard y vryghi?
Ytho a yllowgh hwi ynwedh gul da,
yw usys dhe wul drog?
24 Ytho my a's skatter avel an kulyn
yw hwythys gans gwyns an gwylvos.

25 Homm yw dha gevrenn,
dha rann a vusuris dhis, yn-medh an ARLOEDH;
drefenn ty dhe'm ankevi,
ha fydhya yn gowegneth.
26 Ytho my ow honan a wra drehevel dha lostennow dres dha fas,
may fydh gwelys dha veth.
27 My re welas dha avoutri, ha'th kryghias,
avlander dha horyans,
dha daklow kasadow war an breow y'n gwel.
Go-jy, A Yerusalem!
Pes termyn
kyns dha vos glan?

An Syghor Bras

14 Ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia a-dro dhe'n syghor:

2 Yuda a alar,
divew yw hy yetow;
esedhys yns war an dor yn galarwisk;
ha kri Yerusalem res eth yn-bann.
3 Aga ugheloryon re dhannvonas aga gwesyon rag dowr:
i a dheuth dhe'n dowrarghow,
ny gavons dowr;
i a dhehwelis gwag aga lestri;
methek ens ha konfondys,
hag a gudhas aga fenn.
4 Drefenn bos krin an gweres
rag nyns esa glaw war an dor,
methek o an diogyon,
i a gudhas aga fenn.

[5] Ye, an ewik ynwedh a dhineythis y'n gwel, ha gasa hy
askorr,
drefenn nag esa gwels.
[6] Ha'n asenes gwyls a sevis y'n ugheldiryow moel,
ow frikhwytha an gwyns avel owrgeun;
aga lagasow a fyllis,
drefenn nag esa losow.

[7] Kyn hwra agan drogoberow doen dustuni er agan
pynn, A ARLOEDH,
gwra neppyth a-barth dha hanow;
rag agan dislelder yw meur;
ni re beghas er dha bynn.
[8] A wovenek Ysrael,
y selwador yn termyn ahwer,
prag y tal dhis bos avel alyon y'n tir,
hag avel tremenyas a dreyl a-denewen dhe spena
an nos?
[9] Prag y fydhydh avel gour penndegys,
avel gour galloesek na yll sawya?
Mes yth esos yn agan mysk, A ARLOEDH,
ha gelwys on ni herwydh dha hanow;
na wra agan gasa.

[10] Yndellma y lever an ARLOEDH dh'y bobel:
Yn hwir i re garas gwandra,
ny fronnsons aga threys,
yndella ny's degemmer an ARLOEDH;
lemmyn ev a wra perthi kov a'ga drogoberow,
ha kessydhya aga feghosow.

[11] Ena an ARLOEDH a leveris dhymm: Na wra pysi rag dader an bobel ma. [12] Pan wrons penys, ny glewav aga kri; ha pan offrons offrynn leskys hag offrynn greun, ny's degemmerav:

mes my a's distru der an kledha, ha gans an divoetter, ha gans an pla.

13 Ena my a leveris, 'A Arloedh Duw! Otta, an brofoesi a lever dhedha, "Ny welowgh an kledha, na hwath ny'gas beus divoetter; mes my a re dhywgh kres sur y'n tyller ma."'

14 Ena an ARLOEDH a leveris dhymm: An brofoesi a brofoes gowyow y'm hanow vy: ny's dannvenis, na ny gorhemmynnis dhedha, na kewsel dhedha: i a brofoes dhywgh fals welesigeth ha koeg dhewinieth, ha toell aga holonn. 15 Ytho yndellma y lever an ARLOEDH a-dro dhe'n brofoesi a brofoes y'm hanow vy, kyn na's dannvenis, mes hwath i a lever, 'Ny vydh kledha na divoetter y'n tir ma:' Dre gledha ha divoetter y fydh distruys an brofoesi na. 16 Ha'n bobel dhe neb y profoesons a vydh tewlys yn-mes yn stretow Yerusalem drefenn an divoetter ha'n kledha; ha ny vydh nagonan dh'aga ynkleudhyas, i, na'ga gwragedh, na'ga mebyon, na'ga myrghes: rag my a dhiver aga drogedh warnedha.

17 Ytho ty a lever an ger ma dhedha:

Diveres ow lagas dagrow yn-nans nos ha dydh,
na hedhens:
rag an wyrghes, myrgh ow fobel, yw gweskys gans
goli meur,
gans strekys pur ankensi.

18 Mars av yn-rag dhe'n mes,
otta an re ledhys gans an kledha!
Ha mars av a-ji dhe'n sita,
otta an re yw klav gans divoetter.
Rag an profoes ha'n oferyas
re wandras dhe dir na wodhons.

An Bobel a Bled rag Truedh

19 A wruss'ta denagha Yuda yn tien?
A wrug dha enev kasa Sion?

Prag y hwruss'ta agan gweskel
ma na vydh yaghheans dhyn?

Ni a hwilas kres mes nyns eus dader:
rag termyn yeghes, hag otta browagh.

20 Ni a aswonn, A ARLOEDH, agan drogedh,
kammhynseth agan tasow,
rag ni re beghas er dha bynn.

21 Na wra agan kasa, a-barth dha hanow;
na dhisenor tron dha wolewder;
porth kov, na dorr dha gevambos genen.

22 Eus yn mysk idolyow an kenedhlow nebonan a yll
gwruthyl glaw?
Po a yll an nevow aga honan ri kowasow?

A nyns yw ty, A ARLOEDH agan Duw?
Ytho yma agan govenek ynnos,
rag ty re wrug oll an traow ma.

Tenkys Pobel Yuda

15 Ena an ARLOEDH a leveris dhymm: Mar saffa Moyses ha Samuel a-ragov, hwath ny allsa ow holonn treylya war-tu an bobel ma; gwra aga dannvon mes a'm golok, ha'ga gasa dhe vones. 2 Hag y hwyrvydh, mar leverons dhis, 'Ple'th en alemma?' Ena ty a lever dhedha: Yndellma y lever an ARLOEDH:

Seul yw rag mernans, dhe'n mernans;
ha seul yw rag an kledha, dhe'n kledha;

ha seul yw rag an divoetter, dhe'n divoetter;
ha seul yw rag an gethneth, dhe'n gethneth.

3 Ha my a wra ordena warnedha peswar eghenn a derroes, yn-medh an ARLOEDH: an kledha dhe ladha, ha'n keun dhe skwardya, hag ydhyn an nev, ha bestes an nor, dhe dhevorya ha dhe dhistrui. 4 Ha my a wra dhedha bos euth rag oll gwlaskordhow an nor, drefenn Manasse mab Hezekia myghtern Yuda, rag an pyth a wrug ev yn Yerusalem.

[5] Rag piw a gemmer truedh ahanas A Yerusalem?
po piw a'th kyn?
po piw a geskodhev genes
dhe wovynn a-dro dhe'th yeghes?
[6] Ty re'm denaghas, yn-medh an ARLOEDH,
ty yw gyllys war-dhelergh:
ytho my a ystynn ow leuv er dha bynn, ha'th tistrui;
skwith ov ow koedha yn edrek.
[7] Ha my a's gwynsell gans forgh-dhrushya
yn yetow an tir;
my a's gwrug anvap, my a dhistru ow fobel,
a-ban na dhehwelsons a'ga fordhow.
[8] Aga gwedhwesow yw ynkressys dhymm
moy es tewes an moryow;
my re dhros erbynn mammow an wer yowynk
diswrier dhe hanter-dydh:
my re wrug skruth hag euth
dhe goedha distowgh warnedha.
[9] Hi neb re dhineythis seyth a vydh ydhil:
hi re dhyenas;
hy howl yw sedhys pan yw hwath dydh;
hi re borthas meth ha bismer;
ha'n re yw gesys anedha my a dhannvon dhe'n kledha
a-rag aga eskerens,
yn-medh an ARLOEDH.

Yeremia a Grodhvol Arta hag Yw Koselhes

[10] Go-vy, ow mamm, ma'm omdhuges, gour a strif ha gour a gedrynn dhe oll an nor! Ny res vy prestenn, na ny brestis tus dhymmo vy: mes hwath peub anedha a'm millik. [11] An ARLOEDH a leveris, Sur, my a'th tannvon dhe-ves rag dha les dha honan, devri my a wra dhe'n eskar pledya ragos yn

termyn drogedh hag yn termyn galar. [12] A yll horn terri horn
an gogledh, ha brons?

[13] Dha gevoeth ha'th tresoryow a rov avel preydh heb kost,
rag oll dha beghosow, dres oll dha diredh. [14] Ha my a wra dhis
servya[a] dha eskerens yn tir na aswonnydh: rag tan yma enowys
y'm sorr, hag a wra leski warnas.

[15] A ARLOEDH, ty a woer:
porth kov ahanav, ha'm visitya,
ha'm diella war ow helghysi;
na'm deg vy dhe-ves y'th hirwodhevyans;
godhvydh a'th wovis jy my dhe wodhevel keredh.
[16] Dha eryow a veu kevys, ha my a's dybris:
ha'th heryow o lowender dhymm
ha heudhder ow holonn:
rag dha hanow re beu gelwys warnav,
A ARLOEDH, Duw an luyow.
[17] Ny esedhis yn kuntelles an re a wra ges,
na ny lowenhis;
my a esedhas ow honan drefenn dha leuv:
rag ty a'm lenwis a sorrvann.
[18] Prag yth yw ow dolor heb diwedh,
ha'm goli yw mar dhrog
ma na yll bos yaghhes?
A vydhydh dhymm yn tien avel gover gowek,
hag avel dowrow a fyll?

[19] Rakhenna yndellma y lever an ARLOEDH:
Mar tehwelydh, ena my a'th taskemmer,
ha ty a sev arta a-ragov:
ha mar leverydh an pyth yw drudh a-der an pyth yw
divri,
ty a vydh avel leveryas ragov:

---

a 15:14 *a wra dhis servya:* Amendys, ow siwya an Septuagint.

gas i dhe dhehweles dhiso jy,
mes ty na dhehwel dhedha i.
20 Ha my a'th wra dhe'n bobel ma
fos kerys a vrons;
hag i a omladh er dha bynn,
mes ny yllons dha fetha,
rag my a vydh genes
dhe'th selwel ha'th telivra,
yn-medh an ARLOEDH.
21 Ha my a'th telirv yn-mes a leuv a'n re dhrog,
ha my a'th taspren yn-mes a leuv turans.

Dydh Terroesa

16 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel, 2 Ny gemmerydh dhis gwreg, na ny's tevydh mebyon na myrghes y'n tyller ma. 3 Rag yndellma y lever an ARLOEDH a-dro dhe'n vebyon hag a-dro dhe'n myrghes yw genys y'n tyller ma, hag a-dro dhe'n mammow a's dug, hag a-dro dhe'n tasow a's dineythis y'n tir ma: 4 I a verow a glevesow marwel; ny vydh kynvann ragdha, na ny vydhons ynkleudhys; mes i a vydh avel teyl war enep an dor. Hag i a vydh distruys gans an kledha, ha gans divoetter; ha'ga horfow a vydh karyn rag ydhyn an nev ha bestes an nor.

5 Rag yndellma y lever an ARLOEDH: Na enter yn chi an kynvann, na mos dhe alari na'ga hyni: rag my re gemmeras ow kres a-dhiworth an bobel ma, yn-medh an ARLOEDH, an tregeredh ha'n truedh. 6 Ha'n re veur ha'n re vyghan a verow y'n tir ma: ny vydhons ynkleudhys na ny vydh kynvann ragdha, na ny wrons omhakkya na omvoelhe ragdha. 7 Ny wrons terri bara rag an kyner, dhe brofya keskalar rag an den marow; na ny wra denvyth ri dhedha an hanaf a gonfort dhe eva rag aga thas po rag aga mamm. 8 Ynwedh nyns edh yn chi a gevewya, dhe esedha gansa dhe dhybri ha dhe eva. 9 Rag yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Otta, my a bellha dhiworth an tyller ma, yn agas dydhyow hag a-rag agas lagasow, lev

lowender ha lev heudhder, lev an gour pries ha lev an venyn bries.

10 Ha pan dhiskwedhydh dhe'n bobel ma oll an geryow ma,
hag y leverons dhis, 'Prag y leveris an ARLOEDH oll an drogedh meur er agan pynn? Pyth yw agan kammhynseth? Pyth yw agan pegh a wrussyn erbynn an ARLOEDH agan Duw?' 11 ena ty a lever dhedha: Drefenn agas tasow dhe'm forsakya, yn-medh an ARLOEDH, ha kerdhes gans duwow erell, ha'ga servya i, ha'ga gordhya i, ha'm forsakya, ha ny withsons ow lagha; 12 ha hwi re omdhug gweth ages agas tasow; rag otta, hwi a gerdh peub herwydh gorthter y golonn dhrog, ow nagha goslowes orthiv. 13 Ytho my a's tewl yn-mes a'n tir ma bys yn tir na aswonnowgh, naneyl hwi na'gas tasow, hag ena hwi a wra servya duwow erell dydh ha nos; rag ny gemmerav truedh ahanowgh.

Duw a Dhaswra Ysrael

14 Rakhenna otta, an dydhyow a dheu, yn-medh an ARLOEDH,
pan na vydh leverys namoy, 'Dell vew an ARLOEDH, a dhros mebyon Ysrael yn-mes a bow Ejyp;' 15 mes, 'An ARLOEDH a vew, a dhros mebyon Ysrael a dir an gogledh, hag a diryow oll ma's fesyas;' ha my a's dre arta dhe'n tir a res dh'aga thasow.

16 Otta, my a dhannvon war-lergh lies pyskador, yn-medh an ARLOEDH, hag i a wra aga hachya; hag a-wosa my a dhannvon lies helghor, hag i a's helgh a-dhiworth pub menydh ha pub bre, hag yn-mes a folsyow an kerrek. 17 Rag yma ow dewlagas war oll aga fordhow: nyns yns kudhys a'm golok, na nyns yw aga hammhynseth kudhys a'm dewlagas. 18 Hag yn kynsa my a attal rag aga hammhynseth ha'ga fegh yn tewblek; drefenn i dhe dhefola ow thir gans korfow aga idolys, ha lenwel ow eretons gans aga thaklow kasadow.

19 A ARLOEDH, ow nerth,
hag ow skons, ha'm skovva yn jydh an galar,
an kenedhlow a wra dos dhis
a-dhiworth pennow an nor, ha leverel:

Yn sur agan tasow re eritas gowyow,
euveredh ha traow heb les.
20 A yll den gul duwow dh'y honan?
Nyns yw an re ma duwow!

21 'Ytho, otta, an unn prys ma my a wra dhedha aswonn, my
a wra dhedha aswonn ow leuv ha'm nerth; hag i a wra godhvos
bos ow hanow an ARLOEDH.'

Pegh Yuda

17 Pegh Yuda yw skrifys gans toul-skrifa a horn, ha
gans poynt a adamant gravys yw war legh aga holonn,
ha war gern agas alteryow, 2 rag bos aga mebyon ow perthi kov
a'ga alteryow ha'ga Asherim ryb an gwydh glas war an breow
ughel, 3 ha war an menydhyow y'n mes. Dha wolusogneth ha'th
tresoryow oll y rov dhe breydh, avel gober rag pegh, yn oll dha
diryow.[a] 4 Ha ty a lews dha leuv dhiworth dha eretons a res dhis;
ha my a'th wra dhe servya dha eskerens y'n tir na aswonnydh:
rag an tan re enowsowgh y'm sorr, a lesk bys vykken.

5 Yndellma y lever an ARLOEDH:

Milliges vydh an gour a fydh yn den,
ha gul kig y nerth,
ha may treyl y golonn a-dhiworth an ARLOEDH.
6 Ev a vydh avel merywenn y'n difeyth,
ha ny wel pan dheu dader;
mes trigys vydh yn tylleryow krin an difeyth,
yn tir hoelanek nag yw annedhys.

7 Benniges yw an gour a fydh y'n ARLOEDH,
may ma y fydhyans y'n ARLOEDH.
8 Rag ev a vydh avel gwydhenn plynsys ryb dowr,
ow lesa hy gwreydh ryb an dowrhyns,

---

a 17:3 Amendys. Gwel Yeremia 13:27, ha 15:13, 14. Ebrow *Ow menydhyow y'n mes, dha nerth, oll dha dresoryow y rov dhe breydh; dha dylleryow ughel gans pegh yn oll dha oryon.*

mes ny berth own pan dheu an toemmder,
mes hy delyow a vydh glas;
hag yn blydhen syghor ny'n jevydh fienasow,
na ny hedh a dhoen frut.

9 An golonn yw fel dres pup-tra,
ha drog dres remedi:
piw a's aswonn?
10 My an ARLOEDH a hwither an golonn,
ha previ an dhiwloneth,
dhe ri dhe beub herwydh y fordhow,
ha herwydh frut y oberow.

11 Dell esedh an rugyar, heb gori;
yndellma yw an re a wayn golusogneth, heb ewnder;
yn hanter y dhydhyow hi a'n gas,
hag yn y dhiwedh ev a vydh foll.

12 Tron gloryus, ughel a'n dallethvos
yw tyller agan sentri.
13 A ARLOEDH, govenek Ysrael,
peub a'th forsak a vydh methek,
ha'n re a dreyl a-dhiworthiv a vydh skrifys y'n dor,
drefenn i dhe forsakya fenten an dowrow bew, an
ARLOEDH.

14 Yaghha vy, A ARLOEDH, ha my a vydh yaghhes;
salw vy ha my a vydh selwys:
rag ty yw ow gormel.
15 Ottensi ow leverel dhymm,
'Ple'ma ger an ARLOEDH?
Des lemmyn!'

16 Mes my, ny fistenis a vones bugel dhe'th siwya,[a]
na ny hwensis dydh an anfeusi;
ty a woer: an pyth a dheuth a'm diwweus
a veu a-rag dha wolok.
17 Na vydh browagh dhymm:
ty yw ow skovva yn jydh an drogedh.
18 Bedhens methek an re a'm helgh,
mes na'm gas vy dhe vos methek:
gas i dhe vos dyegrys,
mes na as vy dhe vos dyegrys;
dro warnedha dydh an drogedh
ha'ga distrui gans distruyans dewblek.

Ow Sanshe an Sabot

19 Yndellma y leveris an ARLOEDH dhymm: Ke ha sevel yn yet mebyon an bobel, dredhi mayth enter myghternedh Yuda, ha dredhi mayth ons yn-mes, hag yn yetow oll Yerusalem, 20 ha lever dhedha: Klewewgh ger an ARLOEDH, hwi vyghternedh Yuda, hag oll Yuda, hag oll annedhysi Yerusalem, a enter der an yetow ma. 21 Yndellma y lever an ARLOEDH: Gwaytyewgh, rag agas enevow, na dhegewgh begh yn jydh an Sabot, na'y dri dre yetow Yerusalem; 22 na na dhegewgh begh yn-mes a'gas chi y'n Sabot, na na wrewgh ober, mes sanshewgh dydh an Sabot, dell worhemmynnis dh'agas tasow. 23 Mes ny woslowsons, na plegya aga skovarn, mes kaleshe aga hilbenn, ma na glewsons, na degemmeres dyskybleth.

24 Mes mar koslewowgh orthiv, yn-medh an ARLOEDH, ha mar ny dhegewgh begh dre yetow an sita yn jydh an Sabot, mes sanshe dydh an Sabot, heb gul ober vytholl ynno, 25 ena yth enter dhe yetow an sita ma myghternedh ha pennsevigyon esedhys war dron Davydh, ow marghogeth yn charettow ha war vergh, i ha'ga fennsevigyon, gwer Yuda, hag annedhysi

a 17:16 *ny fistenis a vones bugel dhe'th siwya:* Po amendyans *ny wrug vy ynnia warnas dri drog.*

Yerusalem; ha'n sita ma a vydh annedhys bys vykken. [26] Hag i a wra dos a-dhiworth sitys Yuda, ha'n tylleryow a-dro dhe Yerusalem, hag a-dhiworth tir Benyamin, ha'n Shefela, hag a'n vro venydhyek, hag a'n dhyghowbarth, ow tri offrynnow leskys, ha sakrifisow, hag offrynnow greun, ha frankynkys, hag ow tri sakrifisow gormel, bys yn chi an ARLOEDH. [27] Mes mar ny woslewowgh orthiv, dhe sanshe dydh an Sabot, ha ma na degowgh begh owth entra dhe yetow Yerusalem ganso yn jydh an Sabot, ena my a enow tan yn hy yetow hag y hwra distrui palesyow Yerusalem, ha ny vydh difeudhys.

Yeremia yn Chi an Priweythor

18 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhiworth an ARLOEDH, ow leverel: [2] 'Sav, ha ke yn-nans dhe ji an priweythor, hag ena my a wra dhis klewes ow geryow.' [3] Ena my eth yn-nans dhe ji an priweythor, hag otta, yth esa owth oberi war an ros. [4] Mes an lester esa orth y wul a bri o difasys yn leuv an priweythor, ytho ev a'n gwrug arta, lester arall, dell hevelis da dhe'n priweythor.

[5] Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: [6] A ny allav gul genes kepar ha'n priweythor ma, A ji Ysrael? yn-medh an ARLOEDH. Otta, par dell yw an pri yn leuv an priweythor, yndella yth owgh y'm leuv vy, A ji Ysrael. [7] Dhe unn prys my a gews a genedhel, hag a wlaskor, dh'y diwreydhya, dh'y therri dhe'n dor, ha dh'y distrui; [8] mar treyl an genedhel na, a gewsis er hy fynn, a-dhiworth hy drogedh, my a gyv edrek a'n drogedh a vynnis y wul dhedhi. [9] Ha dhe brys arall my a gews a genedhel, hag a wlaskor, dh'y drehevel ha dh'y flansa; [10] Mar kwra hi drogedh y'm golok, heb goslowes orth ow lev, ena my a gyv edrek a'n da a vynnis y wul. [11] Ha lemmyn ytho, kews orth gwer Yuda, hag orth annedhysi Yerusalem, ow leverel: Yndellma y lever an ARLOEDH: Otta, my a furv drogedh er agas pynn ha devisya towl er agas pynn: dehwelewgh peub a'y fordh dhrog ha gul dh'agas fordhow ha'gas gwriansow bos da.

Gorthter Ysrael

12 Hag i a leveris, ‘Nyns eus govenek: ni a hol agan towlow
agan honan, ha pub huni a wra herwydh gorthter y golonn
dhrog.’

13 Rakhenna yndellma y lever an ARLOEDH:

Govynnewgh yn mysk an kenedhlow,
Piw re glewas traow a’n par ma?
An wyrghes Ysrael re wrug
tra pur euthyk.
14 A wra ergh Lebanon gasa
karrek an gwel?
Po a wra dowrow an menydhyow pell desygha,[a]
an goverow yeyn ow resek?
15 Mes ow fobel re’m ankovas,
i a lesk offrynnow dhe dhuwow koeg
neb a wrug dhedha trebuchya yn aga fordhow,
y’n hynsyow koth,
dhe gerdhes yn hynsyow
nag yns drehevys yn-bann,
16 ow kul aga thir tra euthyk,
ha ges bys vykken.
Pubonan neb a dremen a vydh skruthys,
hag a shak y benn.
17 Avel gwyns an duryen
my a’s tewl a-les a-rag an eskar;
my a dhiskwedh dhedha ow heyn, yn le ow fas,
yn jydh aga therroes.

Bras erbynn Yeremia

18 Ena i a leveris, ‘Dewgh, ha tewlel towlow erbynn Yeremia;
rag ny vydh kellys an lagha dhiworth an oferyas, na kusul

---

a 18:14 *desygha:* Amendys. An tekst ebrow yw ankler.

dhiworth an re fur, na'n ger dhiworth an profoes. Dewgh ha'y
weskel gans an taves, ha na woslowyn dhe nagonan a'y eryow.'
[19] Goslow orthiv, A ARLOEDH,
ha klew lev ow erbynnoryon.
[20] A vydh drogedh attylys rag da?
Rag i re balasas pytt rag ow enev.
Porth kov my dhe sevel a-ragos
dhe gewsel da ragdha,
dhe dreylya dha sorr a-dhiworta.
[21] Ytho ro aga fleghes dhe'n divoetter,
ha'ga delivra dhe nerth an kledha;
ha re wrello aga gwragedh kelli aga fleghes,
ha'ga gwer bos gorrys dhe'n mernans;
ha'ga gwer yowynk ledhys gans an kledha yn batel.
[22] Re bo klewys kri a'ga chiow,
pan dhredh bagas a soudoryon warnedha
a-dhistowgh:
rag i re balasas pytt dhe'm kachya,
ha kudha maglennow rag ow threys.
[23] Byttegyns, ARLOEDH, ty a woer
oll aga husul er ow fynn dhe'm ladha.
Na av aga hammweyth,
na dilea aga fegh a'th wolok,
mes gas i dhe vos domhwelys a-ragos.
Gwra aga dyghtya yn termyn dha sorr.

An Kostrel a Bri

19 Yndellma y lever an ARLOEDH: Ke ha prena kostrel
a bri dhiworth priweythor, ha kemmer genes re a
henavogyon an bobel ha re a henavogyon an oferysi, [2] ha ke
yn-mes bys yn nans mab Hinnom usi ryb entrans Yet Darnow
an Pottow Pri, ha dyllo ena an geryow a lavarav dhis, [3] ha
lavar: Klewewgh ger an ARLOEDH, A vyghternedh Yuda, hag
annedhysi Yerusalem. Yndellma y lever ARLOEDH an luyow,

Duw Ysrael: Otta, my a dhre anfeusi war an tyller ma, may kosso diwskovarn neb a'n klew. [4] Drefenn i dhe'm forsakya, ha defola an tyller ma, ha leski offrynnow ynno dhe dhuwow erell, na aswonnsons i na aga thasow, na myghternedh Yuda, ha lenwel an tyller ma a woes tus wiryon. [5] Ynwedh i re dhrehevis tylleryow ughel dhe Baal, rag leski aga mebyon gans tan rag offrynnow leskys dhe Baal, tra na worhemmynnis, na kewsel, na ny dheuth y'm brys. [6] Ytho, otta, an dydhyow a dheu, yn-medh an ARLOEDH, ma na vydh gelwys na fella an tyller ma Tofeth, na nans mab Hinnom, mes nans an Ladhva.

[7] Ha my a wra euver kusul Yuda ha Yerusalem y'n tyller ma; ha my a wra dhedha koedha gans an kledha a-rag aga eskerens, ha gans leuv an re a hwila aga bewnans; ha my a re aga horfow marow dhe vos boes rag ydhyn an nev, ha rag bestes an nor. [8] Ha my a wra an sita ma euth, ha hwibana; pubonan a's tremen a'n jeves marth ha gul ges drefenn oll hy flaow. [9] Ha my a wra dhedha dybri kig aga mebyon ha kig aga myrghes, hag i a dheber pub huni kig y gentrevek y'n gorhe, hag y'n ahwer may hwra aga eskerens ha'n re a hwila aga bewnans aga grevya.

[10] Ena ty a derr an kostrel yn golok an wer hag a genes, [11] ha ty a lever dhedha: Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Yndellma my a derr an bobel ma ha'n sita ma, dell derrir lester an priweythor, ma na vo nevra ewnhes: hag i a's ynkleudh yn Tofeth bys pan na vydh tyller dhe ynkleudhyas. [12] Yndella my a wra dhe'n tyller ma, yn-medh an ARLOEDH, ha dh'y annedhysi, ha gul an sita ma avel Tofeth: [13] ha chiow Yerusalem, ha chiow myghternedh Yuda, a vydh defolys kepar ha tyller Tofeth, oll an chiow may losksons offrynnow war aga thohow dhe oll lu nev, ha dinewi offrynnow diwes dhe dhuwow erell.

[14] Ena Yeremia a dheuth a-dhiworth Tofeth, le ma'n dannvonas an ARLOEDH dhe brofoesa; hag ev a sevis yn klos chi an ARLOEDH ha leverel dhe'n bobel oll: [15] Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Otta, my a dhre war an sita ma hag oll hy threvow oll an drogedh re gewsis er hy fynn, drefenn i dhe galeshe aga hilbenn ma na glewvens ow geryow.

Yeremia Gweskys gans Pashhur

20 Lemmyn Pashhur mab Immer an oferyas, neb
o ynwedh pennsoedhek yn chi an ARLOEDH, a
glewas Yeremia ow profoesa an traow ma. 2 Ena Pashhur a
weskis Yeremia an profoes, ha'y worra yn stokkys esa yn Yet
Benyamin wartha, esa yn chi an ARLOEDH. 3 Ha'n nessa myttin
Pashhur a livras Yeremia a'n stokkys. Ena Yeremia a leveris
dhodho, Ny'th henwis an ARLOEDH Pashhur, mes Magor-
missabib.[a] 4 Rag yndellma y lever an ARLOEDH: Otta, my a'th
wra browagh dhis dha honan, ha dhe'th kowetha oll: hag i a
goedh gans kledha aga eskerens, ha'th tewlagas a'n gwel: ha
my a re Yuda oll yn leuv myghtern Babylon, hag ev a's deg yn
divroedh yn Babylon, ha'ga ladha gans an kledha. 5 Kekeffrys
my a re tresor oll an sita ma, hag oll frut hy lavur, hag oll hy
thaklow drudh, ha provians oll myghternedh Yuda – my a's re
yn leuv aga eskerens, hag i a's pyll, ha'ga doen dhe Babylon.
6 Ha ty, Pashhur, ha pubonan usi trigys y'th chi a wra mos yn
kethneth: ha ty a dheu dhe Babylon, hag ena ty a verow, ha
bos ynkleudhys ena, ty, ha'th kowetha oll, neb may profoessys
gowyow dhedha.

Krodhvol Yeremia

7 A ARLOEDH, ty re'm dynyas,
ha my a veu dynys:
ty a'm gwaskas yn krev,
ha ty re fethas:
skornys ov pub dydh,
pubonan a wra ges ahanav.
8 Rag peskweyth may kowsav, my a gri,
my a arm 'Freudh ha distruyans!'
Rag ger an ARLOEDH a dheuth ha bos keredh dhymm,
ha skorn pub dydh.
9 Ena my a leveris, 'Ny'n kampoellav,
na kewsel namoy yn y hanow.'

a 20:3 *Magor-missabib:* Henn yw dhe styrya, *Euth a bub tu.*

Mes ynnov yma neppyth haval dhe dan ow leski
deges y'm eskern,
ha skwith ov owth omfronna,
ha ny allav y berthi.
10 Rag my a glewas kabel lies huni:
'Euth a bub tu!
Kuhudh e, gwren y guhudha.'
Yth esa oll ow neskerens
ow kwaytya my dhe drebuchya,
ow leverel, 'Martesen ev a vydh dynys,
ha ni a wra y fetha,
ha tyli agan dial warnodho.'
11 Mes yma an ARLOEDH genev avel kasor fell;
ytho ow helghysi a drebuch,
ha ny wrons fetha;
i a's tevydh meth meur,
rag ny sewenons:
ny vydh ankevys
aga disenor bys vykken.
12 Mes, A ARLOEDH an luyow, neb a brev an re wiryon,
neb a wel an dhiwloneth ha'n golonn,
gas vy dhe weles dha dhial warnedha:
rag dhiso jy my re dhiskwedhas ow hen.

13 Kenewgh dhe'n ARLOEDH,
gormelewgh an ARLOEDH!
Rag ev re dhelivras enev an boghosek
a-dhiworth leuv an dhrogoberoryon.

14 Milliges re bo an jydh
may feuv genys;
an jydh ma'm dineythis ow mamm
na'n gas dhe vos benniges.

15 Milliges re bo an gour
a dhros nowodhow dhe'm tas, ow leverel,
'Flogh gorow yw genys dhis,'
orth y heudhhe yn feur.
16 Gas an gour na dhe vos avel an sitys
a dhomhwelas an ARLOEDH, yn tibita;
gas ev dhe glewes kri myttinweyth,
ha garm yn hanter-dydh,
17 rag ny'm ladhas y'n dorr,
may fe ow mamm ow bedh,
ha'y thorr veghyek bys vykken.
18 Prag y teuth vy yn-mes a'n dorr
dhe weles lavur hag ahwer,
ha spena ow dydhyow yn meth?

Duw a Nagh Yeremia

21 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhiworth an ARLOEDH, pan dhannvonas myghtern Sedekia dhodho Pashhur mab Malkia, ha Sefania mab Maaseya an oferyas, ow leverel, 2 'Govynn, my a'th pys, orth an ARLOEDH ragon; rag Nebukadnessar myghtern Babylon a werr er agan pynn; martesen an ARLOEDH a wra gwrians marthys ragon, may kildenno a-dhiworthyn.'

3 Ena Yeremia a leveris dhedha, Yndellma hwi a gews dhe Sedekia: 4 Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: My a dreyl an arvow bresel usi yn agas diwdhorn, gansa mayth omledhewgh erbynn myghtern Babylon, hag erbynn an Kaldeanys, neb usi ow korheas er agas pynn a-ves dhe'n fosow, ha my a's kuntell yn kres an sita ma. 5 Ha my ow honan a omladh er agas pynn gans dorn ystynnys ha bregh grev, yn sorr, hag yn konnar, hag yn sorrvann meur. 6 Ha my a wysk annedhysi an sita ma, ha den ha best; i a verow yn pla meur. 7 Hag a-wosa, y lever an ARLOEDH, my a re Sedekia myghtern Yuda, ha'y servysi, ha'n bobel, ha'n re yw hwath yn few y'n sita ma wosa

an pla, an kledha ha'n divoetter, bys yn dorn Nebukadnessar myghtern Babylon, hag yn dorn aga eskerens, hag yn dorn an re a hwila aga bewnans. Ev a's gwysk gans min an kledha; ny wra ev aga sparya, na kemmeres truedh, na mersi.

8 Ha dhe'n bobel ma y leverydh: Yndellma y lever an ARLOEDH: Otta, my a worr a-ragowgh an fordh a vewnans ha'n fordh a vernans. 9 Seul a vo trigys y'n sita ma a verow gans an kledha, ha gans an divoetter ha gans an pla: mes neb a yn-mes ha kilfia dhe'n Kaldeanys usi ow korheas er agas pynn, ev a vew hag y'n jeves y vewnans avel preydh. 10 Rag my re worras ow fas erbynn an sita ma rag drog, a-der rag da, yn-medh an ARLOEDH: res vydh yn dorn myghtern Babylon, hag ev a's lesk gans tan.

Barn war Ji Myghtern Yuda

11 Ha rag chi myghtern Yuda lavar: Klewewgh ger an: ARLOEDH, 12 A ji Davydh; yndellma y lever an ARLOEDH:

Gwra gwirvreus pub myttin,
ha livra a-dhiworth dorn an arwasker
an den a veu robbys,
ma na ello ow honnar yn-mes avel tan,
ha leski, ha ny vydh denvyth dh'y difeudhi,
rag drogedh agas gwriansow.

13 Otta, yth esov er dha bynn, a annedhyas an nans,
ha karrek an plen,
y lever an ARLOEDH;
hwi neb a lever, 'Piw a yll dos yn-nans er agan pynn?
ha piw a yll entra yn agan annedhow?'
14 Mes my a'gas kessydh herwydh frut agas gwriansow,
yn-medh an ARLOEDH;
ha my a enow tan yn y goeswik,
hag a gowllesk pup-tra a-dro dhodho.

Ynnians dhe Gemmeres Edrek

22 Yndellma y lever an ARLOEDH: Ke yn-nans dhe ji
myghtern Yuda ha kewsel ena an ger ma, [2] ha lavar,
Klew ger an ARLOEDH, A vyghtern Yuda esedhys war dron
Davydh, ty ha'th servysi ha dha bobel neb a enter a-ji dhe'n
yetow ma: [3] Yndellma y lever an ARLOEDH: Gwrewgh gwirvreus
hag ewnder, ha delivrewgh a-dhiworth dorn an arwasker an
den a veu dalghennys. Ha na wrewgh kammhynseth na freudh
dhe'n alyon, an omdhivas, na'n wedhwes, po skoellya goes
gwiryon y'n tyller ma. [4] Rag mar kwrewgh herwydh an ger ma,
ena a-ji dhe yetow an chi ma myghternedh a enter neb a esedh
war dron Davydh, ow marghogeth yn charettow ha war vergh,
i ha'ga servysi, ha'ga fobel [5] Mes mar ny woslewowgh orth an
geryow ma, my a de re'm honan, yn-medh an ARLOEDH, y fydh
an chi ma magor. [6] Rag yndellma y lever an ARLOEDH a-dro
dhe ji myghtern Yuda:

Ty yw avel Gilead dhymm,
avel penn Lebanon;
byttegyns my a'th wra difeyth,
sitys anannedhys.
[7] Ha my a bareus distruyoryon er dha bynn,
peub gans y arvow;
i a derr dha sedres dewisys
ha'ga thewlel y'n tan.

[8] Ha lies kenedhel a dremen an sita ma, ha leverel an eyl dh'y
gila, 'Prag y hwrug an ARLOEDH yndellma dhe'n sita veur ma?'
[9] Ena i a worthyp, Drefenn i dhe asa kevambos an ARLOEDH
aga Duw ha gordhya duwow erell, ha'ga servya.

[10] Na oelewgh rag an marow,[a]
na kyni ragdho;

---

a 22:10 *an marow:* henn yw myghtern Yosia.

mes oelewgh ragdho ev[a] neb a yn-mes,
rag ny dhehwel namoy,
na gweles tir y enesigeth.

Breus erbynn Myghternedh Dhrog

[11] Rag yndellma y lever an ARLOEDH a-dro dhe Shallum mab
Yosia myghtern Yuda a reynyas yn le Yosia, hag eth yn-mes a'n
tyller ma; ny dhehwel omma arta, [12] mes ev a verow y'n tyller
ma'n dugons yn keth, ha ny wel an tir ma namoy.

[13] Go-ev a dhrehav y ji der anewnder,
ha'y jambouryow dre gammhynseth;
neb a wra dh'y gentrevek lavurya heb gober,
heb ri travyth dhodho rag y lavur;
[14] neb a lever, 'My a dhrehav dhe'm honan chi efan
gans chambouryow gwarthav ledan,'
hag a dregh fenestri ragdho,
ha'y nen a sedres,
hag urys gans vermeyl.
[15] A wre'ta reynya
drefenn ty dhe dhrehevel gans sedres moy es dell
wra tus erell?
A ny wrug dha das dybri hag eva,
ha gul gwirvreus hag ewnder?
Ena yth o da ganso.
[16] Ev a varnas ken an boghosek ha'n edhommek;
hag ena yth o da ganso.
A nyns yw hemma ow aswonn?
yn-medh an ARLOEDH.
[17] Mes nyns yw dha dhewlagas ha'th kolonn
marnas rag gwayn anewn,
ha rag skoellya goes gwiryon,
ha rag gul arwask ha freudh.

---

a 22:10 *ragdho ev:* Shallum mab Yosia.

18 Ytho, yndellma y lever an ARLOEDH a-dro dhe Yehoyakim
mab Yosia myghtern Yuda:

Ny alarons ragdho, ow leverel,
'Ogh ow broder!' po 'Ogh ow hwoer!'
Ny alarons ragdho,
ow leverel, 'Ogh arloedh!' po, 'Ogh y veuredh!'
19 Ev a vydh ynkleudhys gans ynkleudhyans asen,
draylys yn-rag ha tewlys a-ves dhe yetow
Yerusalem.

20 Yskynn bys yn Lebanon ha kri;
ha drehav dha lev yn Bashan,
kri a-dhiworth Abarim;
rag oll dha garoryon yw distruys.
21 My a gewsis er dha bynn y'th sewena,
mes ty a leveris, 'Ny woslowav.'
Hemma re beu dha fordh a'th yowynkneth,
rag ny woslewsys orth ow lev.
22 An gwyns a dheber oll dha vugeledh,
ha dha garoryon a yn kethneth;
ena ty a' fydh meth ha disenor
drefenn dha dhrogedh.
23 A annedhyades Lebanon
neythys y'n sedres,
assa wre'ta kyni pan dheu gloesow warnas,
poen avel gwreg yn gwelivos!

Breus erbynn Konia

24 Dell vewav, yn-medh an ARLOEDH, kyn fe Konia mab
Yehoyakim myghtern Yuda bysow ow leuv dhyghow, hwath
alena my a'th torrsa 25 ha dha ri yn dorn an re a hwila dha
vewnans, hag yn dorn an re a berthydh own anedha – yn dorn
Nebukadnessar myghtern Babylon, hag yn dorn an Kaldeanys.
26 Ha my a'th tewl yn-mes, ha'th vamm a'th tineythis, bys yn

pow arall, le ma na veus dineythys, hag ena ty a verow. [27] Mes ny dhehwelons dhe'n tir may yeunons dehweles dhodho.

[28] Yw an gour ma, Konia, pott pri terrys,
lester ma nag eus plesour ynno?
Prag yth yns tewlys yn-mes, ev ha'y has,
ha tewlys yn tir na aswonnons?
[29] A dor, dor, dor,
klew ger an ARLOEDH.
[30] Yndellma y lever an ARLOEDH,
Skrifewgh an gour ma avel anvap,
gour na sewen yn y dhydhyow;
rag ny sewen nagonan a'y has,
dhe esedha war dron Davydh,
na rewlya arta yn Yuda.

An ARLOEDH ha'y Dheves

23 Go-i an vugeledh a dhistru ha skattra deves ow feurva! yn-medh an ARLOEDH. [2] Rakhenna yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael, erbynn an vugeledh a vugel ow fobel: Hwi re skattras ow deves ha'ga fesya, ha ny woelsowgh warnedha. Ytho my a visit warnowgh drogedh agas gwriansow, yn-medh an ARLOEDH. [3] Ha my a guntell remenant ow flokk yn-mes a'n tiryow ma's fesis ha'ga dri arta dh'aga horlann, hag i a dheg froeth ha kressya. [4] Ha my a worr bugeledh warnedha dh'aga bugelya; ha ny berthons own namoy na bos dyegrys, na fyllel, yn-medh an ARLOEDH.

An Skorrenn Wiryon

[5] Otta, an dydhyow a dheu, yn-medh an ARLOEDH, pan dhrehavav dhe Davydh Skorrenn wiryon, ha myghtern a reyn ha sewena, hag a wra gwirvreus hag ewnder y'n tir. [6] Yn y dhydhyow Yuda a vydh selwys hag Ysrael a vew yn sawder. Ha hemm yw an hanow may fydh gelwys: An ARLOEDH agan Ewnder.

7 Ytho, yma an dydhyow ow tos, yn-medh an ARLOEDH, ma
na vydh leverys namoy, 'Dell vew an ARLOEDH neb a dhros
mebyon Ysrael yn-mes a bow Ejyp,' 8 mes 'Dell vew an
ARLOEDH neb a dhros ha hembronk has chi Ysrael yn-mes a dir
an gogledh hag yn-mes a oll an powyow ma's fesis.' Ena triga a
wrons yn aga thir aga honan.

Erbynn an Fals Profoesi

9 A-dro dhe'n brofoesi:

Ow holonn ynnov yw terrys,
ow eskern oll a gren;

avel gour medhow ov,
hag avel gour fethys gans gwin,

drefenn an ARLOEDH,
ha drefenn geryow y sansoleth.

10 Rag an tir yw leun a avoutroryon;
drefenn an molleth an tir a dhesygh,
ha peurvaow an difeythtir yw krinys.

Aga hyns yw drog,
ha'ga nerth nyns yw ewn.

11 Rag ha profoes hag oferyas yw ansans;
hwath yn ow chi my re gavas aga drogedh,
yn-medh an ARLOEDH.

12 Ytho aga fordh a vydh
avel hynsyow slynk y'n tewlder,
may fydhons herdhys ynna ha koedha:

rag my a dhre drogedh warnedha
yn blydhen aga hessydhyans,
yn-medh an ARLOEDH.

13 Yn profoesi Samaria
my re welas tra dhivlas:

i a brofoesas re Baal,
ha gul dhe'm pobel mos yn stray.

14 Hag yn profoesi Yerusalem:
my re welas tra skruthus:
avoutri a wrons, ha kerdhes yn gowyow;
i a grevha diwla an dhrogoberoryon,
ma na dreyl nagonan a-dhiworth y dhrogedh;
yth yns i oll avel Sodom dhymm,
ha'y annedhysi avel Gomorra.

15 Ytho yndellma y lever ARLOEDH an luyow a-dro dhe'n brofoesi:

'Otta, my a's boes gans fuelenn
ha gul dhedha eva dowr gwenonek;
rag a-dhiworth profoesi Yerusalem
ansansoleth res eth yn oll an tir.'

16 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Na woslowewgh orth geryow an brofoesi a brofoes dhywgh; i a'gas gwra koeg: i a gews gwelesigeth aga holonn aga honan, a-der a-dhiworth ganow an ARLOEDH. 17 I a lever dhe'n re a dhispres ger an ARLOEDH, 'Hwi a'gas bydh kres,' ha dhe bubonan a siw gorthter y golonn, 'Ny dheu terroes warnowgh.'

18 Rag piw re sevis yn konsel an ARLOEDH,
ha gweles ha klewes y er?
Piw re woslowas orth y er ha'y glewes?

19 Otta, korwyns an ARLOEDH!
konnar res eth yn-mes,
hag annawel ow troyllya:
troyllya a wra war benn an debeles.

20 Ny dreyl sorr an ARLOEDH dhe-ves
bys pan wra ev kompoesa ha kowlwul
towlow y golonn.
Y'n dydhyow diwettha hwi a'n konvedh yn kler.

[21] Ny dhannvenis an brofoesi
mes i a boenyas;
ny gewsis dhedha
mes i a brofoesas.
[22] Mes mar saffens y'm kusul,
ha gul dhe'n bobel klewes ow geryow,
ena i a'n treylsa dhiworth aga drog fordh,
hag a dhrogedh aga gwriansow.

[23] Ov vy Duw usi yn ogas, yn-medh an ARLOEDH, a-der Duw usi pell? [24] A yll gour omgudha yn tylleryow kudhys ma na'n gwelav? yn-medh an ARLOEDH. A ny wrav lenwel nev ha nor? yn-medh an ARLOEDH. [25] My re glewas an pyth a lever an brofoesi usi ow profoesa gowyow y'm hanow, ow leverel, 'My re hunrosas, my re hunrosas!' [26] Pes termyn y fydh hemma yn kolonn an brofoesi a brofoes gowyow, hag a brofoes toell aga holonn aga honan? [27] I a vynn gul dhe'm pobel ankevi ow hanow der aga hunrosow, a leverons an eyl dh'y gila, dell ankovas aga thasow ow hanow drefenn Baal. [28] An profoes neb a'n jeves hunros, gas dhodho derivas an hunros, ha neb a'n jeves ow ger, gas ev dhe gewsel ow ger yn lel. Pyth yw an kulyn dhe'n gwaneth? yn-medh an ARLOEDH. [29] A nyns yw ow ger avel tan? yn-medh an ARLOEDH, hag avel morthol a derr karrek dhe demmyn? [30] Otta ytho, yth esov erbynn an brofoesi, yn-medh an ARLOEDH, a lader ow geryow an eyl a'y gila. [31] Otta, yth esov erbynn an brofoesi, yn-medh an ARLOEDH, rag i a wra devnydh a'ga thaves aga honan ha leverel, 'Y lever an ARLOEDH.' [32] Otta, yth esov erbynn an re a brofoes fals hunrosow, yn-medh an ARLOEDH, hag a wra aga derivas, ha gul dhe'm pobel mos yn stray der aga gowyow ha'ga bostya; mes ny's dannvenis, na gorhemmynna dhedha; ytho ny vydhons dhe les rag an bobel ma, yn-medh an ARLOEDH.

[33] Ha pan wovynn orthis an bobel ma, po an profoes, po oferyas, 'Pyth yw begh an ARLOEDH?' ty a lever dhedha, 'Hwi

yw an begh,[a] ha my a wra agas forsakya, yn-medh an ARLOEDH.'
34 Ha'n profoes, po an oferyas, po an bobel neb a lever, 'Begh
an ARLOEDH,' my a gessydh an gour na ha'y ji. 35 Yndella hwi
a lever peub dh'y gentrevek, ha peub dh'y vroder, 'Pandr'yw
gorthyp an ARLOEDH?' ha 'Pandr'a leveris an ARLOEDH?' 36 Mes
ny venegowgh 'Begh an ARLOEDH' namoy; rag ger pub den
a vydh y vegh y honan; rag hwi re gammdreylyas geryow an
Duw bew, ARLOEDH an luyow, agan Duw. 37 Yndellma ty a
lever dhe'n profoes, 'Pandr'a worthybis an ARLOEDH dhis?' ha
'Pandr'a leveris an ARLOEDH?' 38 Mes mar leverowgh 'Begh an
ARLOEDH,' yndellma y lever an ARLOEDH: Drefenn hwi dhe
leverel an ger ma, 'Begh an ARLOEDH,' pan dhannvenis dhywgh,
ow leverel, Ny leverowgh, 'Begh an ARLOEDH,' 39 rakhenna otta,
my a'gas ankev yn tien, ha'gas tewlel dhe-ves dhiworth ow fas,
hwi ha'n sita a res dhywgh ha dh'agas tasow. 40 Ha my a dhre
warnowgh despit bynitha ha meth bynitha, na vydh ankevys.

Figys Da ha Drog

24 An ARLOEDH a dhiskwedhas dhymm, hag otta,
dew ganstell a figys a veu gorrys a-rag tempel an
ARLOEDH wosa Nebukadnessar myghtern Babylon dhe dhoen
yn divroedh Yekonia mab Yehoyakim myghtern Yuda, ha
pennsevigyon Yuda, gans an seri prenn ha'n wovyon, a-dhiworth
Yerusalem, ha'ga dri dhe Babylon. 2 Unn ganstell a'n jevo figys
pur dha, avel figys yw kynsa adhves, mes an ganstell arall a'n
jevo figys pur dhrog, mar dhrog ma ny yllens bos dybrys. 3 Ena
an ARLOEDH a leveris dhymm, 'Pandr'a welydh, Yeremia?' Ha
my a leveris, 'Figys; an figys da, pur dha; ha'n re drog, pur
dhrog, mar dhrog ma na yllens bos dybrys.'

4 Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 5 Yndellma
y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: Avel an figys da ma, yndella
my a aswonn an dhivresow a Yuda, hag a dhannvenis yn-mes
a'n tyller ma dhe bow an Kaldeanys rag aga les. 6 Rag my a
sett ow golok warnedha rag da, ha my a's dre arta dhe'n tir ma.

---

a 23:33 *Hwi yw an begh:* Amendys, ow siwya an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *Py begh?*

My a's drehav, ha ny's tennav dhe'n dor; my a'ga flans, ha ny's diwreydhyav. 7 Ha my a re kolonn dhedha dhe'm aswonn, ow bos an ARLOEDH; hag i a vydh ow fobel, ha my a vydh aga Duw, rag i a dhehwel dhymm gans oll aga holonn.

8 Hag avel an drog figys na yll bos dybrys rag aga bos mar dhrog, yn-medh an ARLOEDH, yndella y hwrav dhe Sedekia myghtern Yuda, ha'y bennsevigyon ha remenant Yerusalem yw gesys y'n tir ma, ha'n re usi trigys yn pow Ejyp. 9 My a wra dhedha bos euth, pyth drog, yn oll gwlaskordhow an nor, dhe vos keredh ha droglavar, tont ha molleth yn oll an tylleryow ma's fesyav. 10 Ha my a dhannvon an kledha, divoetter, ha'n pla yntredhon, bys pan vydhons distruys yn tien a'n tir a res dhedha ha dh'aga thasow.

Deg Blydhen ha Tri-ugens a Gethneth

25 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dro dhe bobel Yuda, y'n peswora blydhen Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda, hag o kynsa blydhen a Nebukadnessar myghtern Babylon, 2 hag a gewsis Yeremia dhe oll pobel Yuda, ha dhe oll an annedhysi a Yerusalem, ow leverel: 3 A-dhia drydhegves blydhen Yosia mab Amon myghtern Yuda, bys y'n jydh ma, henn yw an tressa blydhen warn ugens, ger an ARLOEDH re dheuth dhymm, ha my re gewsis dhywgh yn tiwysyk, mes ny woslewsowgh. 4 Ha kyn tannvonas an ARLOEDH dhywgh oll y servysi an brofoesi, orth aga dannvon arta hag arta, ny woslewsowgh na ny blegsowgh agas skovarn dhe glewes. 5 I a leveris, 'Treylyewgh lemmyn pubonan a'y fordh dhrog hag a dhrogedh agas gwriansow, ha trigewgh y'n tir a ros an ARLOEDH dhywgh ha dh'agas tasow bys vykken ha bynnari; 6 ha nag ewgh war-lergh duwow erell dh'aga servya ha'ga gordhya, ha na'm provokewgh dhe sorr gans ober agas diwleuv. Ena ny'gas pystigav.' 7 Mes ny woslewsowgh orthiv, yn-medh an ARLOEDH, ma'm provoksowgh dhe sorr gans ober agas diwleuv, dh'agas pystik agas honan.

8 Rakhenna yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Drefenn na woslewsowgh orth ow geryow, 9 otta, my a dhannvon ha

kemmeres oll teyluyow an gogledh, yn-medh an ARLOEDH, ha Nebukadnessar myghtern Babylon, ow gwas, ha my a's dre erbynn an tir ma hag erbynn y annedhysi, hag erbynn oll an kenedhlow ma usi a-derdro, ha my a wra aga sakra dhe dhistruyans, ha gul dhedha bos euth, ha hwibana, ha magoryow bys vykken. [10] Ynwedh my a gemmer a-dhiworta lev lowender ha lev lowena, lev an gour pries ha lev an venyn bries, son an veyn melin ha golow an gantol. [11] An tir oll ma a vydh ynyal ha gwast, ha'n kenedhlow ma a serv myghtern Babylon deg blydhen ha tri-ugens. [12] Ha pan vydh diwedh dhe'n deg blydhen ha tri-ugens, my a gessydh myghtern Babylon ha'n genedhel na, yn-medh an ARLOEDH, rag aga anewnder, ha tir an Kaldeanys, ha'y wul difeyth bys vykken. [13] Ha my a dhre war an tir na oll ow geryow a leveris er y bynn, pup-tra yw skrifys y'n lyver ma, a brofoesas Yeremia erbynn oll an kenedhlow. [14] Rag i a vydh gwrys kethyon gans lies kenedhel ha myghternedh veur, i ynwedh; ha my a attal dhedha herwydh aga gwriansow hag ober aga diwleuv.

Hanaf Sorr Duw

[15] Rag yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael dhymm: Kemmer hanaf gwin an sorr ma a'm leuv, ha gwra dhe bub kenedhel, ma'th tannvonav, y eva. [16] Hag i a yv ha trebuchya, drefenn an kledha a wrav vy y dhannvon yntredha.

[17] Ena my a gemmeras an hanaf a-dhiworth leuv an ARLOEDH, ha gul dhe bub kenedhel eva, le ma'm dannvonas an ARLOEDH: [18] Yerusalem ha sitys Yuda ha'ga myghternedh ha'ga fennsevigyon, dh'aga gul magor, ynyalder, hwibana ha molleth, dell yns hedhyw; [19] Faro myghtern Ejyp, ha'y servysi, ha'y bennsevigyon, ha'y bobel oll; [20] hag oll an bobel gemmyskys, hag oll myghternedh pow Us, hag oll myghternedh pow an Filistysi, hag Ashkelon, ha Gaza, hag Ekron ha remenant Ashdod; [21] Edom, ha Moab, ha'n Ammonysi; [22] hag oll myghternedh Tyr, hag oll myghternedh Sidon, ha myghternedh an ynysow usi dres an mor; [23] Dedan, ha Tema, ha Buz, hag oll myns yw treghys blew aga thalyow; [24] hag oll vyghternedh

Arabia, hag oll myghternedh an bobel gemmyskys mayth yw
treghys blew aga thalyow; [25] hag oll myghternedh Zimri, hag
oll myghternedh Elam, hag oll myghternedh an Medys; [26] hag
oll myghternedh a'n gogledh, pell hag ogas, an eyl wosa y gila,
hag oll gwlaskordhow an bys, usi war enep an nor: ha myghtern
Sheshak a'n yv war aga lergh.

[27] Ena ty a lever dhedha, Yndellma y lever ARLOEDH an
luyow, Duw Ysrael: Evewgh, bedhewgh medhow ha hwyja,
ha koedhewgh ha na sevewgh namoy, drefenn an kledha a
dhannvonav dhywgh.

[28] Ha mar naghons kemmeres an hanaf a'th leuv dhe eva, ena
ty a lever dhedha, Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Res yw
dhywgh eva! [29] Otta, yth esov ow talleth dri drogedh war an sita
may feu ow hanow gelwys warnedhi, hag a vydhowgh digeredh
yn tien? Ny vydhowgh digeredh, rag yth esov ow kelwel kledha
erbynn oll annedhysi an nor, yn-medh ARLOEDH an luyow.

[30] Ty, ytho, profoes er aga fynn oll an geryow ma, ha leverel
dhedha:

An ARLOEDH a us a'n ughelder,
hag a'y drigva sans ev a re y lev;
ev a us yn krev erbynn y annedh, ha garma,
avel an re a drett an grappys,
erbynn oll annedhysi an nor.
[31] Tros a dheu bys yn penn an bys,
rag an ARLOEDH a'n jeves ken erbynn an kenedhlow;
ev a enter yn vreus erbynn kig oll;
hag ev a worr an debeles dhe'n kledha,
yn-medh an ARLOEDH.

[32] Yndellma y lever ARLOEDH an luyow:
Otta, drogedh a yn-rag
a genedhel dhe genedhel,
ha korwyns meur a vydh difunys
a bella rannow an nor.

33 An re ledhys gans an ARLOEDH a vydh y'n jydh na a'n eyl
penn an nor bys y'n penn arall. Ny vydh kynvann ragdha, ha
ny vydhons kuntellys na ynkleudhys; i a vydh kawgh war enep
an nor.

34 Oulyewgh, hwi vugeledh, ha kria;
omrolyewgh yn lusu, hwi arlydhi an flokk;
rag dydhyow agas ladhva ha'gas keskar yw devedhys,
ha hwi a goedh avel lester teg.
35 Ha ny'n jevydh an vugeledh fordh dhe fia,
ha ny vydh diank dhe arlydhi an flokk.
36 Lev kri an vugeledh,
hag oulyans arlydhi an flokk!
Rag an ARLOEDH a dhistru aga feurva,
37 ha'n korlannow a gres a vydh gwastys
drefenn sorr fers an ARLOEDH.
38 Ev re asas y govva avel lew;
rag aga thir yw ynyal
drefenn kledha an arwasker,
ha drefenn y sorr fers an ARLOEDH.[a]

Areth Yeremia y'n Tempel

26 Yn dalleth reyn Yehoyakim mab Yosia myghtern
Yuda y teuth an ger ma a-dhiworth an ARLOEDH, ow
leverel: 2 Yndellma y lever an ARLOEDH: Sav yn klos chi an
ARLOEDH, ha kows dhe oll sitys Yuda hag a dheu dhe wordhya yn
chi an ARLOEDH; kows dhedha oll an geryow a worhemmynnav
dhis; na as ger vyth mes. 3 Martesen i a woslow, ha pub den
oll a dreyl a-dhiworth y fordh dhrog may treylyav ow brys
a-dro dhe'n anfeusi a dewlav dri warnedha drefenn aga drog
wriansow. 4 Ty a lever dhedha, Yndellma y lever an ARLOEDH:
Mar ny woslewowgh orthiv, dhe gerdhes yn ow lagha hag a
worris a-ragowgh, 5 dhe glewes geryow ow servysi an brofoesi

a 25:38 *sorr fers an ARLOEDH:* Ow siwya an Vulgat. Ebrow *y sorr fers.*

re dhannvenis dhywgh, orth aga dannvon arta hag arta, mes ny woslewsowgh; [6] ena my a wra an chi avel Shilo ha gul an sita ma bos molleth dhe oll genedhlow an nor.

[7] Ytho an oferysi ha'n brofoesi hag oll an bobel a glewas Yeremia ow kewsel an geryow ma yn chi an ARLOEDH. [8] Ha pan worfennas Yeremia ow kewsel pup-tra a worhemmynnis an ARLOEDH dhodho, ena an oferysi ha'n brofoesi hag oll an bobel a'n synsis, ow leverel, 'Ty a verow yn sur! [9] Prag y profoessys yn hanow an ARLOEDH, ow leverel, "An chi ma a vydh avel Shilo, ha'n sita ma a vydh ynyal, heb annedhyas"?' Hag oll an bobel a omguntellas a-dro dhe Yeremia yn chi an ARLOEDH.

[10] Pan glewas pennsevigyon Yuda an traow ma, i a dheuth yn-bann a-dhiworth chi an myghtern dhe ji an ARLOEDH hag esedha yn entrans yet nowydh chi an ARLOEDH. [11] Ena an oferysi ha'n brofoesi a gewsis dhe'n bennsevigyon ha dhe oll an bobel, ow leverel, 'An gour ma a dhervynn an mernans drefenn ev dhe brofoesa erbynn an sita ma, dell glewsowgh gans agas skovornow agas honan.'

[12] Ena Yeremia a gewsis dhe'n bennsevigyon oll ha dhe'n bobel oll, ow leverel, 'An ARLOEDH a'm dannvonas dhe brofoesa erbynn an chi ma ha'n sita ma oll an geryow re glewsowgh. [13] Ytho lemmyn gwellhewgh agas fordhow ha'gas gwriansow ha klewewgh lev an ARLOEDH agas Duw, ha'n ARLOEDH a dreyl y vrys a-dro dhe'n anfeusi re leveris er agas pynn. [14] Ha dhe'm parth vy, otta, yth esov yn agas diwleuv. Gwra genev an pyth a hevel da hag ewn dhywgh. [15] Mes godhvydhewgh yn sur, mara'm gorrowgh dhe'n mernans, hwi a dhre goes gwiryon warnowgh agas honan ha war an sita ma ha'y annedhysi, rag yn gwiryonedh an ARLOEDH re'm dannvonas dhe gewsel oll an geryow ma yn agas skovornow.'

[16] Ena an bennsevigyon hag oll an bobel a leveris dhe'n oferysi ha dhe'n brofoesi, 'Ny dhervynn an gour ma an mernans, rag ev re gewsis orthyn yn hanow an ARLOEDH agan Duw.' [17] Ena re a henavogyon a'n tir a sevis ha kewsel dhe oll kuntelles an bobel kuntellys, ow leverel, [18] 'Mika a Moreseth a brofoesas

yn dydhyow Hezekia myghtern Yuda, ha kewsel orth oll pobel Yuda, ow leverel, “Yndellma y lever ARLOEDH an luyow,

Sion a vydh erys avel park,
ha Yerusalem a vydh bern a vagoryow,
ha menydh an chi avel tylleryow ughel a goeswik.”

19 A wrug Hezekia myghtern Yuda hag oll Yuda y worra yn hwir dhe’n mernans? A ny borthas own a’n ARLOEDH ha hwilas favour an ARLOEDH, ha’n ARLOEDH a dreylyas y vrys a-dro dhe’n anfeusi re leveris er aga fynn? Avel hemma ni a dhre drog meur warnan agan honan.’

20 Hag yth esa ynwedh gour arall ow profoesa yn hanow an ARLOEDH, Uria mab Shemaia a Kiryath-yearim. Ev a brofoesas erbynn an sita ma hag erbynn an tir ma yn geryow poran kepar ha geryow Yeremia. 21 Ha pan glewas Yehoyakim, gans oll y wer alloesek, hag oll an bennsevigyon, y eryow ev, an myghtern a hwilas y worra dhe’n mernans; mes pan glewas Uria hemma, ev a borthas own, ha fia ha mos dhe Ejyp. 22 Ena Yehoyakim an myghtern a dhannvonas gwer dhe Ejyp, henn yw Elnathan mab Akbor, ha gwer ganso dhe Ejyp, 23 hag i a gyrghas Uria yn-mes a Ejyp ha’y dhri dhe Yehoyakim an myghtern, neb a’n ladhas gans an kledha ha tewlel y gorf marow yn ynkleudhva an bobel gemmyn.

24 Byttegyns yth esa leuv Ahikam mab Shafan gans Yeremia ma na veu res yn leuv an bobel dh’y worra dhe’n mernans.

Tokyn an Yew

27 Yn dalleth reyn Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda y teuth an ger ma dhe Yeremia a-dhiworth an ARLOEDH. 2 Yndellma y lever an ARLOEDH dhymm: Gwra dhis rawyow ha yewow, ha’ga gorra war dha gonna. 3 Ha dannvon dhe vyghtern Edom, ha dhe vyghtern Moab, ha dhe vyghtern an Ammonysi, ha dhe vyghtern Tyr, ha dhe vyghtern Sidon dre leuv an kannasow a dheu dhe Yerusalem dhe Sedekia myghtern Yuda. 4 Gorhemmynn dhedha may lavarrons dh’aga mestrysi: Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Hemm yw

an pyth a leverowgh dh'agas mestrysi: [5] My re wrug an nor, an den ha'n best usi war an nor, der ow galloes meur ha der ow bregh ystynnys, ha'y ri dhe biwpynag a blekkyo dhymm. [6] Ha lemmyn my re ros oll an tiryow ma yn leuv Nebukadnessar myghtern Babylon, ow gwas, ha my re ros ynwedh bestes an gwel dh'y servya. [7] An kenedhlow oll a'n serv, ha'y vab, ha mab y vab, bys pan dheu termyn y dir y honan; ena lies kenedhel ha myghternedh veur a wra y gethhe.

[8] Mes mar ny vynn kenedhel po gwlaskor servya an keth Nebukadnessar ma, myghtern Babylon, ha gorra aga honna yn-dann yew myghtern Babylon, ena my a gessydh an genedhel na gans an kledha, gans divoetter, ha gans an pla, yn-medh an ARLOEDH, bys pan y's distruav der y leuv. [9] Ytho, na woslowewgh orth agas profoesi, na'gas koelyogyon, na'gas hunrosysi, na'gas hudoryon, na'gas pystrioryon, a gews dhywgh, ow leverel, 'Ny servyowgh myghtern Babylon.' [10] Rag i a brofoes gow dhywgh, may fydhowgh gorrys pell dhiworth agas tir; my a'gas fes yn-mes, ha hwi a dhe goll. [11] Mes an kenedhlow a dhre aga honna yn-dann yew myghtern Babylon ha'y servya, an re na my a's gas yn aga thir aga honan, yn-medh an ARLOEDH, dh'y wonedha ha triga ynno.

[12] My a gewsis ynwedh orth Sedekia myghtern Yuda warlergh oll an geryow ma, ow leverel, Drewgh agas konna yn-dann yew myghtern Babylon, ha'y servya ev ha'y bobel, ha bewa. [13] Prag y ferwowgh, ty ha'th pobel gans an kledha, gans an divoetter, ha gans an pla, dell leveris an ARLOEDH a-dro dhe genedhel pynag na serv myghtern Babylon? [14] Ytho na woslowewgh orth geryow an brofoesi a gews dhywgh, ow leverel, Na servyewgh myghtern Yuda, rag i a brofoes gow dhywgh. [15] Rag ny's dannvenis, yn-medh an ARLOEDH, mes i a brofoes gow y'm hanow, ma'gas fesyav yn-mes hag yth ewgh dhe goll, hwi ha'n brofoesi a brofoes dhywgh.

[16] Ena my a gewsis dhe'n oferysi hag oll an bobel ma, ow leverel, Yndellma y lever an ARLOEDH: Na woslowewgh orth geryow agas profoesi a brofoes dhywgh, ow leverel 'Lestri chi

an ARLOEDH a vydh daskorrys dhywgh a-dhiworth Babylon,' rag i a brofoes gow dhywgh. [17] Na woslowewgh orta; servyewgh myghtern Babylon ha bewa. Prag y tal bos an sita ma magoryow? [18] Mes mars yns profoesi, ha mars yw ger an ARLOEDH gansa, pysens war ARLOEDH an luyow, ma nag ello dhe Babylon an lestri gesys yn chi an ARLOEDH, hag yn chi myghtern Yuda, hag yn Yerusalem. [19] Rag yndellma y lever ARLOEDH an luyow a-dro dhe'n kolovenyow, an mor, an synsellow ha remenant an lestri yw gesys y'n sita ma, [20] na wrug Nebukadnessar myghtern Babylon aga hemmeres pan dhug yn divroedh Yekonia mab Yekoyakim myghtern Yuda a-dhiworth Yerusalem dhe Babylon, hag oll ugheloryon Yuda ha Yerusalem, [21] rag yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael, a-dro dhe'n lestri yw gesys yn chi an ARLOEDH, yn chi myghtern Yuda, hag yn Yerusalem: [22] I a vydh degys dhe Babylon, hag ena i a worta, bys y'n jydh mayth av dh'aga visitya yn-medh an ARLOEDH. Ena my a's deg ha'ga daskorr dhe'n tyller ma.

Hanania a Brofoes Koedh Babylon

28 Hag y'n keth vlydhen na, yn dalleth reyn Sedekia myghtern Yuda, y'n peswora blydhen, hag y'n pympes mis, Hanania mab Azzur an profoes, neb a veu a-dhiworth Gibeon, a gewsis dhymm yn chi an ARLOEDH yn lok an oferysi ha'n bobel oll, ow leverel, [2] 'Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: My re dorras yew myghtern Babylon. [3] A-ji dhe dhiw vlydhen my a dhaskorr dhe'n tyller ma oll lestri chi an ARLOEDH, a wrug Nebukadnessar myghtern Babylon aga hemmeres dhe Babylon yn-mes a'n tyller ma ha'ga doen dhe Babylon. [4] Ha my a dhaskorr arta dhe'n tyller ma Yekonia mab Yehoyakim myghtern Yuda, hag oll an dhivresow a Yuda hag eth dhe Babylon, yn-medh an ARLOEDH, rag my a derr yew myghtern Babylon.'

[5] Ena Yeremia an profoes a gewsis dhe Hanania an profoes yn lok an oferysi hag oll an bobel oll ow sevel yn chi an ARLOEDH; [6] ha'n profoes Yeremia a leveris, 'Amen! Re wrello an ARLOEDH yndella; re gollanwo an ARLOEDH an geryow re brofoessys, ha

daskorr lestri chi an ARLOEDH, hag oll an dhivresow, a-dhiworth Babylon dhe'n tyller ma. 7 Mes goslow lemmyn an ger ma a gowsav y'th klewans hag yn klewans an bobel oll: 8 An brofoesi hag a dheuth kyns my ha kyns ty a'n termyn koth a brofoesas erbynn lies pow, hag erbynn gwlaskordhow meur, a vresel, divoetter, a drogedh hag a bla. 9 An profoes a brofoes kres, pan dheu ger an profoes dhe vos gwir, ena y fydh aswonnys an profoes, ev dhe vos dannvenys yn gwir gans an ARLOEDH.'

10 Ena Hanania an profoes a gemmeras an yew a-dhiworth gwarr Yeremia an profoes ha'y therri. 11 Ha Hanania a gewsis yn lok oll an bobel, ow leverel, 'Yndellma y lever an ARLOEDH: Yndellma my a derr yew Nebukadnessar myghtern Babylon a-dhiworth gwarr oll an kenedhlow a-ji dhe dhiw vlydhen.' Ha Yeremia an profoes eth war y fordh.

12 Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia an profoes wosa Hanania an profoes dhe derri an yew a-dhiworth gwarr Yeremia an profoes, ow leverel: 13 Ke ha kews dhe Hanania, ow leverel, Yndellma y lever an ARLOEDH: Ty re dorras yewow prenn; mes yn aga le ty a wra yewow horn. 14 Rag yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: My re worras yew horn war warr oll an kenedhlow ma may serfyens Nebukadnessar myghtern Babylon, hag i a'n serv; ha my re ros dhodho an bestes gwyls ynwedh. 15 Ena an profoes Yeremia an profoes a leveris dhe Hanania an profoes, Goslow, Hanania, ny'th tannvonas an ARLOEDH, mes ty a wra an bobel ma dhe fydhya yn gow. 16 Ytho yndellma y lever an ARLOEDH: My a'th tewl a-dhiworth enep an nor. An vlydhen ma ty a verow, drefenn ty dhe dhyski rebellyans erbynn an ARLOEDH.

17 Ytho, Hanania an profoes a verwis y'n keth vlydhen y'n seythves mis.

Lyther Yeremia dhe'n Dhivresow

29 Lemmyn an re ma yw geryow an lyther a dhannvonas Yeremia an profoes a-dhiworth Yerusalem dhe remenant an henavogyon yn mysk an dhivresow, ha dhe'n oferysi, ha dhe'n brofoesi, ha dhe oll an bobel a dhug Nebukadnessar

dhe-ves yn divroedh a-dhiworth Yerusalem dhe Babylon.
2 Henn o wosa Yekonia an myghtern, ha mamm an vyghternes,
an lyswesyon, pennsevigyon Yuda ha Yerusalem, ha'n seri
prenn ha'n wovyon dhe dhiberth a Yerusalem. 3 An lyther a veu
dannvenys yn leuv Elasa mab Shafan ha Gemaria mab Hilkia
neb a wrug Sedekia myghtern Yuda y dhannvon dhe Babylon
dhe Nebukadnessar myghtern Babylon, ow leverel: 4 Yndellma
y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael, dhe oll an re a wrug
vy aga doen dhe-ves yn divroedh a-dhiworth Yerusalem
dhe Babylon: 5 Drehevewgh chiow ha triga ynna; plensewgh
lowarthyow ha dybri an froeth anedha. 6 Kemmerewgh
gwragedh ha dineythi mebyon ha myrghes; ha kemmerewgh
gwragedh dh'agas mebyon, ha rewgh agas myrghes dhe wer
may tineythons mebyon ha myrghes; ynkressyewgh ha na
lehewgh. 7 Ha hwilewgh kres an sita le may hwrug dhywgh bos
degys dhe-ves yn divroedh, ha pysi war Dhuw ragdho, rag yn
y gres hwi a'gas bydh kres. 8 Rag yndellma y lever ARLOEDH an
luyow, Duw Ysrael: Na esewgh an brofoesi ha'n goelyogyon yn
agas mysk dh'agas toella, ha na woslowewgh orth an hunrosow
a hunrosons.[a] 9 Rag i a brofoes yn fals dhywgh y'm hanow; ny's
dannvenis, yn-medh an ARLOEDH.

10 Rag yndellma y lever an ARLOEDH: Pan vydh kowlwrys
deg blydhen ha tri-ugens yn Babylon, my a'gas visit, ha kewera
ow ger da dhywgh ha'gas dri arta dhe'n tyller ma. 11 Rag my a
woer an tybyansow a dybav ragowgh, yn-medh an ARLOEDH,
tybyansow kowaledh, a-der drogedh, dhe ri dhywgh siwyans
gans govenek. 12 Ena hwi a elow warnav, hag yth ewgh ha pysi
warnav, ha my a'gas klew. 13 Ha hwi a'm hwila, ha'm kavoes
pan y'm hwilowgh a leun golonn. 14 Ha my a'gas gas dhe'm
kavoes, yn-medh an ARLOEDH, ha treylya agas kethneth, ha my
a'gas kuntell a-dhiworth oll an kenedhlow hag oll an tylleryow

---

a 29:8 *ha na woslowewgh orth an hunrosow a hunrosons:* Amendys. Ebrow *Ha na woslowewgh orth agas hunrosow a wrewgh dhe hunrosa.*

ma'gas fesis, yn-medh an ARLOEDH, ha my a'gas dre arta dhe'n tyller ma'gas dannvenis dhiworto yn divroedh.

15 Drefenn hwi dhe leverel, 'An ARLOEDH re dhrehevis profoesi ragon yn Babylon,' 16 godhvydhewgh y lever an ARLOEDH yndella a-dro dhe'n myghtern a esedh war dron Davydh, hag a-dro dhe oll an bobel usi trigys y'n sita ma, hag a-dro dh'agas breder nag ethons genowgh yn divroedh: 17 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Otta, my a dhannvon warnedha an kledha, an divoetter, ha'n pla, ha'ga gul avel fygys pedrys na yll bos dybrys drefenn aga bos mar dhrog. 18 Ha my a's helgh gans an kledha, gans an divoetter, ha gans an pla, ha'ga gorra dhe vos euth dhe oll gwlaskordhow an nor, dhe vos molleth ha skruth ha hwibana, ha keredh yn mysk oll an kenedhlow le ma's fesis, 19 drefenn na glewsons ow geryow, yn-medh an ARLOEDH, a dhannvenis dhedha gans ow servysi an brofoesi, orth aga dannvon arta hag arta, mes ny woslowsons, yn-medh an ARLOEDH. 20 Klewewgh ytho ger an ARLOEDH, oll hwi an dhivresow, a dhannvenis a Yerusalem dhe Babylon: 21 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael, a-dro dhe Ahab mab Kolaya ha Sedekia mab Maaseya, usi ow profoesa gow dhywgh y'm hanow: Otta, my a's re yn leuv Nebukadnessar myghtern Babylon, hag ev a's ladh a-rag agas lagasow. 22 Hag i a vydh ensampel rag oll an dhivresow a Yuda yn Babylon pan wrons mollethi, ow leverel: 'Re'th wrello an ARLOEDH avel Sedekia hag Ahab, a veu rostys y'n tan gans myghtern Babylon,' 23 drefenn i dhe wul bileni yn Ysrael ha gul avoutri gans gwragedh aga hentrevogyon, ha kewsel y'm hanow vy geryow gowek na worhemmynnis dhedha; my yw ev neb a woer hag a dheg dustuni, yn-medh an ARLOEDH.

Lyther Shemaia

24 Yndella ty a gews ynwedh dhe Shemaia an Nehelamyas: 25 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Y'th hanow dha honan ty a dhannvonas lytherow dhe'n bobel oll usi yn Yerusalem, ha dhe'n oferyas Sefania mab Maaseya, ha dhe'n oferysi oll, ow leverel, 26 An ARLOEDH a'th wrug oferyas

yn le Yehoyada an oferyas, dhe vos soedhogyon yn chi an ARLOEDH, rag pub muskok a omwra profoes, ma'n gorrydh yn stokkys hag yn kolor. 27 Lemmyn ytho prag na geredhsys Yeremia a Anathoth a omwra profoes ragowgh? 28 Rakhenna ev a dhannvonas dhyn yn Babylon, ow leverel, 'An divroedh ma a vydh hir; drehevewgh chiow ha triga ynna, ha plansa lowarthyow ha dybri an frut anedha.'

29 Ha Sefania an oferyas a lennas an lyther ma yn klewans Yeremia an profoes. 30 Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia, ow leverel: 31 Dannvon dhe oll an dhivresow, ow leverel, Yndellma y lever an ARLOEDH a-dro dhe Shemaia an Nehelamyas: Drefenn Shemaia dhe brofoesa dhywgh, kyn na'n dannvenis, ha gul dhywgh fydhya yn gow, 32 ytho yndellma y lever an ARLOEDH: My a gessydh Shemaia an Nehelamyas ha'y dhiyskynnysi; ny'n jevydh denvyth trigys yn mysk an bobel ma; na ny welvydh an da a wrav dhe'm pobel, yn-medh an ARLOEDH, drefenn ev dhe gewsel rebellyans erbynn an ARLOEDH.

Ambos a Restorita rag Ysrael ha Yuda

30 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhiworth an ARLOEDH, ow leverel: 2 Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael, ow leverel: Skrif oll an geryow ma re gewsis dhis yn lyver. 3 Rag, otta, an dydhyow a dheu, yn-medh an ARLOEDH may treylav kethneth ow fobel Ysrael ha Yuda, yn-medh an ARLOEDH, ha my a's dre arta dhe'n tir a res dh'aga thasow, hag i a's pew.

4 Hemm yw an geryow a gewsis an ARLOEDH a-dro dhe Ysrael ha Yuda.

5 Rag yndellma y lever an ARLOEDH:

Ni re glewas kri a skruth,
own a-der kres.

6 Govynnewgh lemmyn
ha mirewgh, a yll gour dineythi flogh?

Ytho prag y hwelav pub gour ha'y dhiwleuv war y
dhiwglun
avel benyn yn gwelivesi,
ha pub fas treylys gwannliwek?

7 Eghan! Rag meur yw an jydh na,
ma nag eus onan haval dhodho:
termyn ahwer yw rag Yakob;
mes ev a vydh sawys anodho.

8 Rag y'n jydh na, yn-medh ARLOEDH an luyow, my a derr an yew a'th konna, ha my a dardh dha rawyow, ha ny wra estrenyon aga gul yn kethyon namoy. 9 Mes i a serv an ARLOEDH aga Duw ha Davydh aga myghtern, hag a dhrehevav ragdha.

10 Ytho na borth own, ow gwas Yakob, yn-medh an
ARLOEDH,
na na vydh digolonnek, A Ysrael;
rag otta, my a'th selow a bellder,
ha'th has a-dhiworth tir aga hethneth;
ha Yakob a dhehwel ha powes ha bos kosel,
ha ny wra nagonan gorra own ynno.

11 Rag yth esov genes, yn-medh an ARLOEDH, dhe'th
selwel;
my a wra leun dhiwedh dhe'n kenedhlow oll
le ma'th skattris,
mes ny wrav leun dhiwedh ahanas.
My a'th keredh yn musur ewn,
ha ny'th hasav yn tien ankessydhys.

12 Rag yndellma y lever an ARLOEDH:
Ny yll dha vrew bos yaghhes,
ha'th woli yw ankensi.
13 Nyns eus nagonan dhe bledya dha gen,
medhegneth vyth dhe'th woli,
yaghheans vyth ragos.

14 Oll dha garoryon re'th ankovas;
ny'th hwilons
rag my re'th holyas gans goli eskar,
gans keredh a dhen fell,
drefenn bos meur dha anewnder,
drefenn dha beghosow dhe ynkressya.
15 Prag y kriydh drefenn dha derroes?
Heb remedi yw dha bayn
Drefenn bos meur dha anewnder,
drefenn dha beghosow dhe ynkressya,
my re wrug an traow ma dhis.
16 Ytho oll an re a'th tevor a vydh devorys,
ha'th eskerens, peub anedha a wra mos yn divroedh;
an re a'th pyll a vydh pyllys,
hag oll an re a breydh warnas my a wra preydh.
17 Rag my a asver yeghes dhis,
ha my a yaghha oll dha woliow,
yn-medh an ARLOEDH,
drefenn i dhe'th henwel gal, ow leverel:
'Sion yw; denvyth ny's hwila!'

18 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Otta, my a dreyl kethneth tyldow Yakob,
ha kemmeres tregeredh war y annedhow;
ha'n sita a vydh drehevys war y grug,
ha'n palys a sev yn y le ewn.
19 Hag yn-mes anedha y teu grasyans
ha lev an re a lowenha.
My a's liesha, ha ny vydhons boghes;
my a's enor, ha ny vydhons iselhes.
20 Aga mebyon a vydh avel kyns,
ha'ga huntelles a vydh fastys a-ragov,
ha my a gessydh kemmys a's arwask.

21 Ha'ga fennsevigyon a vydh kemmerys a'ga honan,
ha'ga governour a dheu a'ga mysk;
my a'n dre yn ogas, hag ev a dheu nes dhymm,
poken piw a vedha nesa dhymm?[a]
yn-medh an ARLOEDH.
22 Ha hwi a vydh ow fobel,
ha my a vydh agas Duw.

23 Otta, korwyns an ARLOEDH!
konnar ow mos yn-mes,
korwyns ow rosella:
troyllya a wra war benn an debeles.
24 Ny dreyl konnar fers an ARLOEDH dhe-ves
bys pan gollanwo ha kowlwul
towlow y golonn.
Y'n dydhyow diwettha hwi a gonvedh hemma.

An Divresow a Dhehwel

31 Dhe'n keth termyn, yn-medh an ARLOEDH, my a vydh Duw oll teyluyow Ysrael, hag i a vydh ow fobel.
2 Yndellma y lever an ARLOEDH:
An bobel a veu gesys a'n kledha
a gavas favour y'n gwylvos;
hwath Ysrael pan hwilas powes,
3 an ARLOEDH a omdhiskwedhas dhodho[b] a-bell:
My re'th karas gans kerensa heb diwedh;
ytho gans tregeredh my re'th tennas.
4 Arta my a'th trehav, ha ty a vydh drehevys,
A wyrghes Ysrael!

---

a 30:21 *poken piw a vedha nesa dhymm?* Ebrow *rag piw a rolla y golonn dhe dhos nes dhymm?*

b 31:3 *dhodho:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *dhymm.*

ty a vydh tekhes arta gans dha dabourigow,
ha mos yn-rag yn dons an re lowen.
5 Arta ty a blans gwinlannow
war venydhyow Samaria;
an blansoryon a blans
ha dybri an frut.
6 Rag y fydh dydh
pan elow an woelyadoryon war vro venydhyek
Efraym:
‘Sevewgh, ha deun yn-bann dhe Sion,
dhe’n ARLOEDH agan Duw.’

7 Rag yndellma y lever an ARLOEDH:
Kenewgh gans lowena rag Yakob,
ha drehevewgh garmow rag chyf an kenedhlow;
gwarnyewgh, gormelewgh, ha leverel,
‘A ARLOEDH, saw dha bobel,
remenant Ysrael.’
8 Otta, my a’s dre a dir an gogledh,
ha’ga huntell a-dhiworth pella rannow an nor,
ha gansa an dall ha’n evredhek,
an venyn veghyek ha’n venyn usi yn gwelivesi;
kowethas meur a dhehwel omma.
9 I a dheu yn-dann dhagrewi,
ha gans konfort my a’s hembronk,
my a wra dhedha kerdhes ryb frosow dowr,
yn fordh leven le ma na drebuchyons;
rag my yw tas dhe Ysrael,
hag Efraym yw ow hynsa-genys.

10 Klewewgh ger an ARLOEDH, hwi genedhlow,
ha’y dhisklerya dhe’n ynysow pell;
leverewgh, ‘Ev neb a skattras Ysrael a wra y guntell,
ha’y witha par dell wra an bugel y flokk.’

[11] Rag an ARLOEDH re dhasprenas Yakob,
ha'y dhelivra a leuv re grev ragdho.
[12] Ytho i a dheu ha kana yn ughel war ughelder Sion,
ha splanna drefenn dader an ARLOEDH,
drefenn an greun, ha'n gwin ha'n oyl,
ha re yowynk an flokk, ha'n gre;
aga bewnans a vydh avel lowarth dowrhes,
ha ny vydhons digolonnek namoy.
[13] Ena an wyrghes a lowenha y'n dons,
ha'n wer yowynk ha'n henavogyon a vydh lowen,
my a's hebaskha,
ha ri dhedha lowena yn le aga hynvann.
[14] Ha my a lenow enev an oferysi gans blonek
ha'm pobel a vydh gwalghys gans ow dader,
yn-medh an ARLOEDH.

[15] Yndellma y lever an ARLOEDH:
Lev yw klewys yn Rama,
kynvann hag oelva hwerow.
Yma Raghel owth oela rag hy fleghes;
hi a nagh bos konfortys rag hy fleghes
drefenn nag esons na fella.
[16] Yndellma y lever an ARLOEDH:
Gwith dha lev rag oela,
ha'th tewlagas rag dagrow;
rag dha ober a vydh gobrys,
yn-medh an ARLOEDH:
i a dhehwel a-dhiworth tir an eskar;
[17] yma govenek y'th tiwedh,
yn-medh an ARLOEDH:
dha fleghes a dhehwel dh'aga bro aga honan.

18 Yn hwir my re glewas Efraym ow pledya:
‘Ty a’m kessydhyas, ha my a gemmeras an geredh,
avel ojyon na veu dyskys dhe’n yew.
Treyl dhymm, ha my a vydh treylys,
rag ty yw an ARLOEDH ow Duw.
19 Rag wosa my dhe dreylya, my a goedhas yn edrek,
ha wosa my dhe vos dyskys, my a weskis ow
mordhos;
meth a’m bo ha my a veu iselhes,
drefenn my dhe dhoen keredh ow yowynkneth.’
20 Yw Efraym ow mab ker?
Yw ev flogh may ma delit dhymm ynno?
Rag a-ban gewsis er y bynn
my a berth kov anodho hwath.
Ytho ow holodhyon a veu movys ragdho;
yn sur y kemmerav truedh anodho,
yn-medh an ARLOEDH.

21 Drehav toknys-fordh,
gwra dhis postow tokyn;
gorr dha golonn troha’n fordh-veur,
an fordh mayth ythys.
Treyl arta, A wyrghes Ysrael,
treyl arta dhe’n sitys ma usi dhis.
22 Pes termyn a hokydh,
A vyrgh dhislel?
Rag an ARLOEDH re greatyas tra nowydh y’n nor:
Benyn a dhifres gour.

23 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: I a wra devnydh a’n geryow ma arta yn pow Yuda ha’y threvow, pan y’s trov arta dhiworth kethneth:
‘Re’th vennikko an ARLOEDH, A drigva ewnder,
menydh gwiryonedh!’

[24] Hag y fydh trigys yn Yuda y honan hag oll y sitys,
gonedhogyon ha'n re a wander gans flokkys.
[25] Rag my re walghas an enev skwith,
ha pub enev ahwerek my a dhaslenow.

[26] War hemma my a dhifunas ha mires, hag ow hosk o hweg dhymm.

[27] Otta, yma an dydhyow ow tos, yn-medh an ARLOEDH pan hasav chi Ysrael ha chi Yuda gans has den ha has enyval. [28] Ha kepar dell withis warnedha dhe dhiwreydhya, ha dhe dewlel dhe'n dor, yndella y hwithav warnedha, dhe dhrehevel, ha dhe blansa, yn-medh an ARLOEDH. [29] Y'n dydhyow na ny leverons namoy:

'Tasow re dhybris gwinreun trenk,
ha dyns fleghes a dheuth ha bos sogh.'

[30] Mes pubonan a verow a'y anewnder y honan; dyns pub den a dheber an gwinreun trenk a dheu ha bos sogh.

[31] Otta, an dydhyow a dheu, yn-medh an ARLOEDH, pan wrav kevambos nowydh gans chi Ysrael ha chi Yuda. [32] Ny vydh avel an kevambos a wrug gans aga thasow, y'n jydh ma's kemmeris der aga leuv dh'aga dri yn-mes a bow Ejyp – kevambos a dorrsons, kynth en gour[a] dhedha, yn-medh an ARLOEDH. [33] Mes hemma a vydh an kevambos a wrav gans chi Ysrael wosa an dydhyow na, yn-medh an ARLOEDH: My a worr ow lagha a-ji dhedha ha'y skrifa war aga holonn; ha my a vydh aga Duw, hag i a vydh ow fobel. [34] Ha ny dhyskons namoy pub gour y gentrevek, ha pub gour y vroder, ow leverel, 'Godhvydhewgh an ARLOEDH,' rag i oll a'm aswonn a'n lyha dhe'n moyha, yn-medh an ARLOEDH; rag my a av aga anewnder, ha ny borthav kov a'ga fegh namoy.

---

a 31:32 *gour:* Po *mester.* Ebrow *Baal.*

35 Yndellma y lever an ARLOEDH,
a re an howl rag golow dydh
hag ordena an loer ha'n ster rag golow nos,
a rann an mor may hwromm an tonnow –
ARLOEDH an luyow yw y hanow.
36 Mar kwra an ordenansow ma hedhi a-ragov,
yn-medh an ARLOEDH,
ena has Ysrael a hedh
bos kenedhel a-ragov bys vykken.

37 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Mar kyll bos musurys an nevow a-ugh,
ha hwithrys selveyn an nor dhe-woeles,
ena my a dewl dhe-ves oll has Ysrael
drefenn an pyth re wrussons,
yn-medh an ARLOEDH.

38 Otta, an dydhyow a dheu, yn-medh an ARLOEDH, pan vydh drehevys an sita rag an ARLOEDH a-dhiworth tour Hananel dhe Yet an Gornell. 39 Ha'n gordenn-vusura a wra mos pella, poran dhe vre Gareb, hag ena treylya dhe Goa, 40 An nans oll a gorfow marow ha'n lusu, hag oll an gwelyow bys yn gover Kidron, dhe gornell Yet an Margh war-tu ha'n duryen, a vydh sans dhe'n ARLOEDH. Ny vydh diwreydhys na domhwelys nevra.

Yeremia a Bren Park

32 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhiworth an ARLOEDH y'n degves blydhen Sedekia myghtern Yuda, hag o an etegves blydhen a Nebukadnessar. 2 Rag ena lu myghtern Babylon a geas a-dro dhe Yerusalem, ha'n profoes Yeremia a veu deges yn klos an prison, hag esa yn palys myghtern Yuda, 3 le ma'n keas Sedekia myghtern Yuda, ow leverel, 'Prag y profoesydh ha leverel: Yndellma y lever an ARLOEDH: My a re an sita ma yn leuv myghtern Babylon, hag ev a's kemmer; 4 ny dhiank Sedekia myghtern Yuda a-dhiworth

leuv an Kaldeanys, mes delivrys vydh yn sur yn leuv myghtern Babylon, ha kewsel ganso ganow orth ganow, ha'y weles lagas orth lagas; [5] hag ev a hembronk Sedekia dhe Babylon, hag ena ev a vydh bys pan dhov dhodho, yn-medh an ARLOEDH; kynth omledhowgh erbynn an Kaldeanys, ny sewenowgh?'

[6] Ha Yeremia a leveris, Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm: [7] Otta, Hanamel mab dha ewnter Shallum a dheu ha leverel dhis, 'Pren ow fark usi yn Anathoth, rag yth yw dhis an gwir a dhaspren, rag y brena.' [8] Ena Hanamel mab ow ewnter a dheuth dhymm yn klos an prison war-lergh ger an ARLOEDH, ha leverel dhymm, 'Pren ow fark, my a'th pys, usi yn Anathoth, yn pow Benyamin, rag an gwir a eretons yw dhis dh'y dhasprena; prenn e dhe'th honan.' Ena my a wodhya bos hemma ger an ARLOEDH.

[9] Ha my a brenas gwel Hanamel mab ow ewnter esa yn Anathoth, ha poesa an arghans dhodho, seytek shekel a arghans. [10] My a sinas an chartour, ha'y selya, ha kemmeres dustunioryon, ha poesa an arghans war vantolyow. [11] Ena my a gemmeras chartour an prenas, ha'n pyth o selys war-lergh lagha ha devos, ha'n dasskrif igor; [12] ha my a ros chartour an prenas dhe Baruk mab Neria mab Mahseya, yn lok Hanamel mab ow ewnter, hag yn lok an dhustunioryon a sinas chartour an prenas, a-rag oll an Yedhewon esa esedhys yn klos an prison. [13] Ha my a worhemmynnis Baruk a-dheragdha, ow leverel, [14] Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Kemmer an skrifennow ma, an chartour selys, ha'n chartour igor, ha'ga gorra yn lester a bri, may pessyons termyn hir. [15] Rag yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Chiow ha parkow ha gwinlannow a vydh prenys arta y'n tir ma.

Pysadow Yeremia

[16] Wosa my dhe dhelivra chartour an prenas dhe Baruk mab Neria, my a bysis war an ARLOEDH, ow leverel: [17] Ogh Arloedh DUW! Otta, ty re wrug an nevow ha'n nor dre dha alloes meur ha'th vregh ystynnys! Nyns eus travyth re gales ragos. [18] Ty a dhiskwedh tregeredh dhe vilyow, hag attyli anewnder an tasow yn askra aga fleghes war aga lergh, an Duw meur ha galloesek,

ARLOEDH an luyow yw y hanow, [19] meur yn kusul ha nerthek yn gweythres; rag dha lagasow yw igor dhe oll an fordhow a vab-den, dhe ri dhe beub war-lergh y fordhow, ha war-lergh frut y weythresow. [20] Ty re dhiskwedhas toknys ha marthusyon yn pow Ejyp, hwath bys y'n jydh ma, hag yn Ysrael, hag yn mysk mab-den oll, ha ty re wrug dhis hanow, kepar hag y'n jydh hedhyw. [21] Ty re dhros dha bobel Ysrael yn-mes a bow Ejyp gans toknys, ha gans marthusyon, ha gans leuv grev, ha gans bregh ystynnys, ha gans euth meur; [22] ha ty a ros dhedha an tir ma, hag a desys dh'aga thasow dhe ri dhedha, tir a dhinwa leth ha mel; [23] hag i a dheuth a-ji ha'y erita. Mes ny woslowsons orth dha lev na kerdhes y'th lagha; ny wrussons travyth a'n pyth oll a worhemmynnsys dhedha. Ytho ty a wrug oll an anfeusi dhe dhos warnedha. [24] Otta, krugow an jynnow-gorheas re dheuth dhe'n sita dh'y hemmeres; ha'n sita yw gorrys yn leuv an Kaldeanys a omladh er hy fynn, drefenn an kledha, ha drefenn an divoetter, ha drefenn an pla. Ha'n pyth re gewssys re hwarva; hag otta, ty a'n gwel. [25] Ha ty, A Arloedh DUW, re leveris dhymm, 'Pren an park rag arghans, ha kemmeres dustunioryon;' kynth yw an sita res yn leuv an Kaldeanys.

Ambos a Dhehwelyans

[26] Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia, ow leverel: [27] Otta, my yw an ARLOEDH, Duw pub kig; eus neppyth re gales ragov? [28] Ytho yndellma y lever an ARLOEDH: My a vynn ri an sita ma yn leuv an Kaldeanys hag yn leuv Nebukadnessar myghtern Babylon, hag ev a's kemmer. [29] An Kaldeanys neb a omladh erbynn an sita ma a dheu ha gorra tan ynni ha'y leski, war-barth gans an chiow may feu offrynnys ynkys dhe Baal war aga thohow hag offrynnow diwes dinewys dhe dhuwow erell dhe'm provokya dhe sorr.

[30] Rag ny wrug mebyon Ysrael ha mebyon Yuda marnas drogedh a-ragov a'ga yowynkneth; rag ny wrug mebyon Ysrael travyth marnas ow frovokya dhe sorr der ober aga diwleuv, yn-medh an ARLOEDH. [31] Rag an sita ma re beu acheson a'm sorr hag ow honnar a-dhia'n jydh may feu drehevys bys y'n jydh ma,

ma's dileav a-dhiworth ow golok; [32] drefenn oll drogedh fleghes
Ysrael ha fleghes Yuda, a wrussons dhe'm provokya dhe sorr,
i, aga fennsevigyon, aga oferysi, ha'ga frofoesi, ha gwer Yuda,
hag annedhysi Yerusalem. [33] I re dreylyas dhymm aga heyn,
a-der aga fasow; kyn y's dyskis heb lett, hwath ny woslowsons
dhe gemmeres dyskybleth. [34] Mes i a sett aga thaklow kasadow
y'n chi yw henwys gans ow hanow vy dh'y dhefola. [35] Hag i
a dhrehevis an tylleryow ughel a Baal yn nans mab Hinnom,
dhe wul dh'aga mebyon ha'ga myrghes tremena der an tan dhe
Molek, kyn na worhemmynnis dhedha, na ny dheuth y'm brys
may hwrellens an dra gasadow ma, ow kul dhe Yuda pegha.

[36] Lemmyn ytho yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael,
a-dro dhe'n sita ma may leverowgh anedhi, 'Y fydh res yn leuv
myghtern Babylon gans an kledha, gans divoetter ha gans an
pla:' [37] Otta, my a's kuntell yn-mes a'n tiryow oll ma's fesyas
yn ow sorr hag yn ow honnar hag yn sorrvann meur; ha my a's
dre arta dhe'n tyller ma ha my a wra dhedha triga yn sawder.
[38] I a vydh ow fobel, ha my a vydh aga Duw. [39] My a re dhedha
unn golonn hag unn fordh, ma's tevydh own ahanav bys vykken,
dh'aga les, ha dhe les aga mebyon war aga lergh. [40] My a wra
kevambos bys vykken gansa, nevra dhe gildenna a wul da
dhedha; ha my a worr own yn aga holonn ma na dreylyons
a-dhiworthiv. [41] My a lowenha ow kul da dhedha, ha my a's
plans y'n tir ma yn sur, gans oll ow holonn ha gans oll ow enev.

[42] Rag yndellma y lever an ARLOEDH: Par dell dhres oll an
drogedh meur ma war an bobel ma, yn kettellma my a dhre
warnedha oll an da a ambosis dhedha. [43] Parkow a vydh prenys
y'n tir ma may leverowgh, 'Ynyal yw heb den na best; res yw
yn leuv an Kaldeanys.' [44] Parkow a vydh prenys gans arghans,
ha titlow a vydh sinys ha selys ha destys, yn pow Benyamin,
y'n tylleryow a-dro dhe Yerusalem, hag yn sitys Yuda, hag yn
sitys an vro venydhyek, hag yn sitys an Shefela hag yn sitys an
Negeb; rag my a dreyl aga hethneth, yn-medh an ARLOEDH.

Yaghheans wosa Kessydhyans

33 Ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia an nessa treveth, pan esa hwath deges yn klos an prison, ow leverel: [2] Yndellma y lever an ARLOEDH a wrug an nor, an ARLOEDH a'n formyas dh'y fastya – an ARLOEDH yw y hanow: [3] Galow dhymm ha my a worthyp dhis, ha derivas dhis traow meur hag andrehedhadow na aswonnsys. [4] Rag yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael, a-dro dhe jiow an sita ma hag a-dro dhe jiow myghternedh Yuda a veu terrys dhe omwitha saw drefenn an jynnow-gorheas, ha drefenn an kledha: [5] Yma an Kaldeanys ow tos dhe omladh ha dh'aga lenwel gans korfow marow an re a ledhis vy yn ow sorr hag yn ow honnar, rag my re gudhas ow fas a'n sita ma drefenn aga drogedh. [6] Otta, my a dhre dhedha sawment ha yaghheans; my a's saw ha diskwedhes dhedha palster a gres ha gwiryonedh. [7] Ha my a dreyl kethneth Yuda ha kethneth Ysrael ha my a's dastrehav par dell ens wor'talleth. [8] My a's glanha a'ga hammhynseth oll may peghsons er ow fynn ha gul treuspass er ow fynn. [9] Ha homma a vydh hanow a lowena dhymm, gormel hag enor a-dherag oll kenedhlow an nor, pan glewons oll an da a wrav ragdha; i a's tevydh own ha krena drefenn oll an da ha rag oll an sewena a broviav dhedhi.

[10] Yndellma y lever an ARLOEDH: Y'n tyller ma may leverowgh, 'Ynyal yw heb den na best,' yn sitys Yuda hag yn stretow Yerusalem hag yw ynyal, heb den, ha heb annedhyas, ha heb best, y fydh klewys unnweyth arta [11] lev lowender ha heudhder, lev an gour pries ha lev an venyn bries, lev an re a lever, hag i ow tri offrynnow grasyans yn chi an ARLOEDH:

> 'Gormelewgh ARLOEDH an luyow,
> rag an ARLOEDH yw da,
> rag y dregeredh a dhur bys vykken.'

Rag my a dreyl kethneth an tir kepar hag y'n dalleth, yn-medh an ARLOEDH.

12 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Arta y'n tyller ma
hag yw ynyal, heb den na best, hag yn oll y sitys, y fydh peurva
rag bugeledh dhe ri powes dh'aga flokkys. 13 Yn sitys an vro
venydhyek, hag yn sitys an Shefela, hag yn sitys an Negeb, yn
pow Benyamin, hag y'n tylleryow a-dro dhe Yerusalem, hag yn
sitys Yuda, an flokkys a dremen arta yn-dann leuv an den a's
niver, yn-medh an ARLOEDH.

An Skorrenn a Wiryonedh

14 Otta, an dydhyow a dheu, yn-medh an ARLOEDH, may
kollanwav an ambos a wrug dhe ji Ysrael ha dhe ji Yuda. 15 Y'n
dydhyow na hag y'n termyn na my a wra Skorrenn a wiryonedh
dhe sevel rag Davydh; ev a wra gwirvreus hag ewnder y'n tir.
16 Y'n dydhyow na Yuda a vydh selwys ha Yerusalem a drig
yn sawder. Ha hemm yw an hanow may fydh henwys: 'An
ARLOEDH agan gwiryonedh.'

17 Rag yndellma y lever an ARLOEDH: Ny vydh Davydh nevra
heb gour dhe esedha war dron chi Ysrael, 18 na ny vydh oferysi
an Levysi heb gour y'm lok dhe offrynna offrynnow leskys ha
dhe leski offrynnow ys, ha dhe wul sakrifisow bys vykken.

19 Ha ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia, ow leverel:
20 Yndellma y lever an ARLOEDH: Mar kyllowgh terri ow
hevambos gans an jydh, hag ow hevambos gans an nos, ma na
vo dydh na nos yn aga ewn brys, 21 ena ow hevambos gans ow
gwas Davydh a vydh terrys, ma na'n jevydh mab dhe reynya
war y dron, hag ow hevambos gans an Levysi, an oferysi ow
menystoryon. 22 Dell na yllir nivera lu nev, na musura tewes an
mor, yndellma my a ynkress has Davydh ow gwas, ha'n Levysi
a venyster dhymm.

23 Arta ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia, ow leverel:
24 A ny welsys fatell lever an bobel ma, 'An dhew deylu dewisys
gans an ARLOEDH re beu deneghys ganso,' ha fatell synsons ow
fobel yn kemmys bismer ma na vons namoy kenedhel a-ragdha.
25 Yndellma y lever an ARLOEDH: Mar ny ve ow hevambos gans
dydh ha nos hag ordenansow nev ha nor, 26 ena my a dhenaghsa
has Yakob, ha Davydh ow gwas, ma na dhewisav nagonan a'y

has avel rewlysi war has Abraham, Ysak ha Yakob. Rag my a dreyl aga hethneth, ha kemmeres truedh anedha.

Mernans Sedekia Dargenys

34 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhiworth an ARLOEDH, pan esa Nebukadnessar myghtern Babylon hag oll y lu hag oll gwlaskordhow an bys a'y vestrynses, hag oll an poblow, owth omladh erbynn Yerusalem, hag erbynn oll hy sitys, ow leverel: [2] 'Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: Ke dhe Sedekia myghtern Yuda ha leverel dhodho: Yndellma y lever an ARLOEDH: my a re an sita ma yn leuv myghtern Babylon, hag ev a's lesk gans tan. [3] Ha ty dha honan, ny dhienkydh a'y leuv, mes dalghennys vydhydh yn sur ha delivrys yn y leuv; dha dhewlagas a welvydh myghtern Babylon, hag ev a gews genes ganow dhe anow; ha ty a dhe Babylon. [4] Mes klew ger an ARLOEDH, A Sedekia myghtern Yuda! Yndellma y lever an ARLOEDH a-dro dhis: Ny verwydh gans an kledha; [5] ty a verow yn kres. Ha dell vedha leskys spisyow rag dha dasow, an vyghternedh a-varra a dheuth a-ragos, yn kettellma i a lesk spisyow ragos ha kyni ragos, ow leverel "Ellas arloedh!" Rag my re gewsis an ger, yn-medh an ARLOEDH.'

[6] Ena Yeremia an profoes a gewsis oll an geryow ma dhe Sedekia myghtern Yuda, yn Yerusalem, [7] pan esa lu myghtern Babylon owth omladh erbynn Yerusalem hag erbynn oll sitys Yuda o gesys, Lakish hag Azeka: rag ny veu gesys saw unnsel an sitys kerys ma yn Yuda.

Rydhses rag Kethyon

[8] An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhiworth an ARLOEDH wosa myghtern Sedekia dhe wul kevambos gans oll an bobel yn Yerusalem dhe wrontya rydhses dhedha, [9] may liffrons peub aga hethyon ha'ga hethesow ma na synso nagonan Yedhow, y vroder, yn kethneth. [10] Lemmyn pan glewas an bennsevigyon hag oll an bobel res eth y'n kevambos, i oll dhe livra aga hethyon ha'ga hethesow, ma nag ens arta yn kethneth, i a veu gostydh ha'ga livra. [11] Mes a-wosa i a dreylyas ha daskemmeres an gethyon ha'n kethesow re liv'sons ha'ga dri arta yn kethneth.

12 Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia a-dhiworth an
ARLOEDH, ow leverel: 13 Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw
Ysrael: My a wrug kevambos gans agas tasow y'n jydh ma's
dres yn-mes a bow Ejyp, yn-mes a'n ji a gethneth, ow leverel,
14 'Dhe benn seyth blydhen livrewgh peub y vroder ebrow re
beu gwerthys dhis ha'th servya hwegh blydhen; ty a'n liver
ahanas.' Mes ny woslowas agas tasow orthiv, na treylya aga
skovarn dhymm. 15 Ha hwi a'gas beu edrek hedhyw hag a
wrug an pyth o ewn y'm golok dre dheklarya rydhses peub
dh'y gentrevek, ha hwi a wrug kevambos a-ragov y'n chi may
feu ow hanow gelwys warnodho; 16 mes hwi a dreylyas ha
defola ow hanow pan dhaskemmersowgh agas kethyon ha'gas
kethesow, neb a liversowgh war-lergh aga hwans, ha hwi a's
dros arta dhe vos kethyon ha kethesow. 17 Rakhenna yndellma
y lever an ARLOEDH: Ny woslewsowgh orthiv ow krontya
rydhses, pubonan dh'y vroder ha pubonan dh'y gentrevek;
otta, my a wront rydhses dhywgh yn-medh an ARLOEDH,
dhe'n kledha, dhe'n pla, ha dhe'n divoetter. My a'gas gwra
euth dhe oll gwlaskordhow an nor. 18 Ha my a re dhe'n wer re
gammdremenas erbynn ow hevambos ha ny withsons geryow
an kevambos a wrussons a-ragov, pan droghsons an leugh yn
diw rann ha tremena ynter y rannow, 19 pennsevigyon Yuda,
ha pennsevigyon Yerusalem, an spadhesigyon, ha'n oferysi
hag oll pobel an tir hag a dremenas yntra rannow an leugh
– 20 my a's re yn leuv aga eskerens hag yn leuv a re a hwila
aga bewnans. Aga horfow marow a vydh boes dhe ydhyn an
nev hag enyvales gwyls an nor. 21 Ha Sedekia myghtern Yuda
ha'y bennsevigyon a rov yn leuv aga eskerens, hag yn leuv an
re a hwila aga bewnans, hag yn leuv lu myghtern Babylon re
gildennas ahanowgh. 22 Otta, my a worhemmynn, yn-medh
an ARLOEDH, ha gul dhedha dehweles dhe'n sita ma; hag i a
omladh er hy fynn, ha'y leski gans tan. Trevow Yuda my a wra
ynyal heb annedhyas.

Ensampel an Rekabysi

35 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhiworth an ARLOEDH yn dydhyow Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda, ow leverel: [2] Ke dhe ji an Rekabysi ha kewsel dhedha, ha'ga dri dhe ji an ARLOEDH, a-ji dhe onan a'n chambouryow, ha ri dhedha gwin dhe eva. [3] Ytho my a gemmeras Yaazania mab Yeremia mab Habassinia, ha'y vreder, hag oll y vebyon, ha chi kowal an Rekabysi. [4] My a's dros dhe ji an ARLOEDH yn chambour mebyon Hanan mab Ygdalia, gour Duw, hag esa ogas dhe jambour an bennsevigyon, a-ugh stevell Maaseya mab Shallum, gwithyas an treudhow. [5] Ha my a settyas a-rag an Rekabysi podigow leun a win, ha hanafow; ha my a leveris dhedha, 'Evewgh gwin.' [6] Mes i a worthybis, 'Ny evyn gwin vytholl, rag agan tas Yonadab mab Rekab a worhemmynnis dhyn, "Nevra ny evowgh gwin, na hwi na'gas fleghes; [7] na ny drehevowgh chi, na gonedha has; na ny blansowgh gwinlann, na'y fewa; mes hwi a vydh trigys yn tyldow oll agas dydhyow, may fewowgh lies dydh y'n tir may fydhowgh estrenyon." [8] Yndellma ni re woslowas orth lev Yonadab mab Rekab agan tas yn pup-tra a worhemmynnis dhyn, ma na evyn gwin vyth yn agan dydhyow, ni, na'gan gwragedh, na'gan mebyon, na'gan myrghes, [9] na dhe dhrehevel chiow dhe driga ynna. Ny'gan beus gwinlann na gwel na has; [10] mes ni re beu trigys yn tyldow, ha bos gostydh, ha gul pup-tra re worhemmynnis agan tas Yonadab dhyn. [11] Mes pan dheuth Nebukadnessar myghtern Babylon erbynn an tir, ni a leveris, "Dewgh ha deun dhe Yerusalem drefenn own lu an Kaldeanys ha lu Aram." Drefenn henna yth eson trigys yn Yerusalem.'

[12] Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia: [13] Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Ke ha leverel dhe bobel Yuda ha dhe annedhysi Yerusalem, 'A ny vynnowgh degemmeres dyskans ha klewes ow geryow? yn-medh an ARLOEDH. [14] Geryow Yonadab mab Rekab a worhemmynnis dh'y vebyon, na effens gwin, re beu kowlwrys; ha ny evons byth bys y'n jydh ma, rag i re beu gostydh dhe worhemmynn aga thas. Mes my ow honan re gewsis orthowgh heb lett, ha

ny woslewsowgh orthiv. [15] My re dhannvonas dhywgh oll ow
servysi an brofoesi, orth aga dannvon arta hag arta, ow leverel,
"Treylyewgh lemmyn pub ahanowgh a'gas fordh dhrog, ha
gwellhe agas gwriansow ha nag ewgh war-lergh duwow erell
dh'aga servya, ha hwi a vydh trigys y'n tir a res dhywgh ha dh'agas
tasow." Mes ny ystynnsowgh agas skovarn na goslowes orthiv.
[16] Mebyon Yonadab mab Rekab re gollenwis an gorhemmynn
a ros aga thas dhedha, mes ny woslowas orthiv an bobel ma.
[17] Ytho, yndellma y lever an ARLOEDH, Duw an luyow, Duw
Ysrael: My a dhre war Yuda ha war oll annedhysi Yerusalem
pub terroes re leveris er aga fynn; rag my re gewsis dhedha ha
ny woslowsons, my re elwis dhedha mes ny worthybsons.'

[18] Mes dhe ji an Rekabysi Yeremia a leveris: Yndellma y
lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Drefenn hwi dhe vos
gostydh dhe worhemmynn Yonadab agas tas, ha gwitha oll
y worhemmynnow, ha gul pup-tra a worhemmynnis dhywgh,
[19] yndellma ytho y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Ny
vydh Yonadab mab Rekab heb gour dhe sevel a-ragov bys
vykken.

An Rol-skrifa Lennys y'n Tempel

36 Y'n peswora blydhen Yehoyakim mab Yosia
myghtern Yuda, an ger ma a dheuth dhe Yeremia
a-dhiworth an ARLOEDH, ow leverel: [2] Kemmer rol-skrifa ha
skrifa warnedhi oll an geryow re gewsis dhis erbynn Ysrael,
hag erbynn Yuda, hag erbynn oll an kenedhlow, a-dhia'n jydh
may kewsis dhis, a-dhia dhydhyow Yosia bys hedhyw. [3] Y hyll
bos pan glewvo chi Yuda a oll an drog a vynnav gul dhedha,
i oll dhe dreylya a'ga drog fordhow, may hylliv gava aga
hammweyth ha'ga fegh.

[4] Ena Yeremia a elwis Baruk mab Neria, ha Baruk a skrifas
geryow an ARLOEDH a-dhiworth ganow Yeremia, re gewsis
dhodho, war rol-skrifa. [5] Ha Yeremia a worhemmynnis dhe
Baruk, ow leverel, 'Ny'm beus entra chi an ARLOEDH. [6] Ytho
ke dha honan, ha lenn geryow an ARLOEDH y'n rol re skrifsys
a'm ganow, yn klewans an bobel yn chi an ARLOEDH war dhydh

penys; ha g ynwedh ty a's lenn yn klewans oll pobel Yuda a dheu yn-mes a'ga sitys. 7 Y hyll bos aga fledyans dhe dhos a-rag an ARLOEDH, hag i oll dhe dreylya a'ga drog fordhow, rag meur yw an sorr ha konnar re leveris an ARLOEDH erbynn an bobel ma.' 8 Ha Baruk mab Neria a wrug pup-tra a worhemmynnis Yeremia an profoes dhodho a-dro dhe lenna y'n rol-skrifa geryow an ARLOEDH yn chi an ARLOEDH.

9 Y'n pympes blydhen a Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda, y'n nawves mis, oll an bobel yn Yerusalem hag oll an bobel a dheuth a sitys Yuda dhe Yerusalem a elwis penys a-rag an ARLOEDH. 10 Ena, Baruk a lennas geryow Yeremia y'n rol-skrifa, yn chi an ARLOEDH, yn chambour Gemaria mab Shafan an skrifennyas, esa y'n klos ughella, orth entrans Yet Nowydh chi an ARLOEDH, yn klewans oll an bobel.

An Rol-skrifa Lennys y'n Lys

11 Mikaya mab Gemaria mab Shafan pan glewas oll geryow an ARLOEDH mes a'n rol-skrifa, 12 ev eth war-nans dhe ji an myghtern yn chambour an skrifennyas; hag otta, oll an bennsevigyon o esedhys ena: Elishama an skrifennyas, Delaya mab Shemaia, Elnathan mab Akbor, Gemaria mab Shafan, Sedekia mab Hanania, ha'n bennsevigyon oll. 13 Ha Mikaya a leveris dhedha oll an geryow re glewsa, pan lennas Baruk an rol-skrifa yn klewans an bobel. 14 Ena oll an bennsevigyon a dhannvonas Yehudi mab Nethania mab Shelemia mab Kushi dhe Baruk, ow leverel, 'Doro an rol-skrifa a lennsys yn klewans an bobel, ha deus.' Ytho Baruk mab Neria a gemmeras an rol-skrifa yn y leuv hag y teuth dhedha. 15 Hag i a leveris dhodho, 'Esedh ha'y lenna dhyn.' Ytho Baruk a's lennas dhedha. 16 Pan glewsons oll an geryow, i a dreylyas an eyl dh'y gila yn own, ha leverel dhe Baruk, 'Yn sur ni a dheriv an geryow ma dhe'n myghtern.' 17 Ena i a wovynnas orth Baruk, 'Lavar dhyn lemmyn, fatell wruss'ta skrifa oll an geryow ma? Ens i dhiworth y anow?' 18 Baruk a worthybis dhedha, 'Ev a leveris dhymm oll an geryow ma a-dhiworth y anow, ha my a's skrifas gans ynk war an rol-skrifa.' 19 Ena an bennsevigyon a leveris dhe Baruk,

‘Ke hag omgeles, ty ha Yeremia, ha na as denvyth dhe wodhvos le mayth esowgh.’

Yehoyakim a Lesk an Rol-skrifa

20 Hag i eth dhe’n myghtern y’n klos, wosa i dhe asa an
rol-skrifa yn chambour Elishama an skrifennyas; hag i a
dherivas oll an geryow dhe’n myghtern. 21 Ena an myghtern
a dhannvonas Yehudi dhe gyrghes an rol-skrifa, hag ev a’s
kemmeras a-dhiworth chambour Elishama an skrifennyas; ha
Yehudi a’s lennas dhe’n myghtern hag oll an bennsevigyon sevys
ryb an myghtern. 22 Ha’n myghtern o esedhys y’n chi-gwav y’n
nawves mis, hag yth esa tan ow leski yn oeles a-ragdho. 23 Dell
lennas Yehudi teyr po peder folenn, ev a’s troghas gans kellyllik
ha’ga thewlel y’n tan y’n oeles, bys pan veu an rol-skrifa gowal
kowlleskys y’n tan esa y’n oeles. 24 Mes ny’s teva own na ny
fregsons aga dillas, naneyl an myghtern, na’y servysi neb a
glewas oll an geryow ma. 25 Hwath pan ynnias Elnathan ha
Delaya ha Gemaria war an myghtern ma na losko an rol-skrifa,
ny vynna goslowes orta. 26 Mes an myghtern a worhemmynnis
dhe Yerahmeel mab an myghtern ha Seraya mab Azriel, ha
Shelemia mab Abdeel may talghenna Baruk an skrifennyas ha
Yeremia an profoes. Mes an ARLOEDH a’s kelas.

Yeremia a Skrif Ken Rol-skrifa

27 Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia, wosa an
myghtern dhe leski an rol-skrifa ha’n geryow a skrifas Baruk
a-dhiworth ganow Yeremia, ow leverel: 28 Kemmer ken rol-
skrifa ha skrif warnedhi oll an geryow kyns esa y’n kynsa
rol-skrifa a loskas Yehoyakim myghtern Yuda. 29 Hag a-dro
dhe Yehoyakim myghtern Yuda ty a lever: Yndellma y lever
an ARLOEDH, Ty re loskas an rol-skrifa ma, ow leverel, Prag y
skrifsys ynni y teu myghtern Babylon yn sur ha distrui an tir
ma ha gul dhe hedhi anodho den ha best? 30 Ytho yndellma y
lever an ARLOEDH a-dro dhe Yehoyakim myghtern Yuda: Ny’n
jevydh denvyth dhe esedha war dron Davydh, ha’y gorf marow
a vydh tewlys yn-mes dhe’n toemmder dydhweyth ha dhe’n
rew nosweyth. 31 My a’n kessydh ha’y has ha’y servysi rag aga

anewnder; my a dhre warnedha, ha war annedhysi Yerusalem, ha war bobel Yuda, oll an drog re leveris er aga fynn, mes ny woslowsons.

32 Ena Yeremia a gemmeras ken rol-skrifa ha'y ri dhe Baruk an skrifennyas, mab Neria, neb a skrifas warnedhi a-dhiworth ganow Yeremia oll geryow an rol-skrifa re losksa Yehoyakim myghtern Yuda y'n tan; ha lies ger kehaval a veu keworrys dhedha.

Govenek Euver Sedekia

37 Ha myghtern Sedekia mab Yosia a reynyas yn le Konia mab Yehoyakim a veu gwrys myghtern yn pow Yuda gans Nebukadnessar myghtern Babylon. 2 Mes na ev na'y servysi na pobel an tir a woslowas orth geryow an ARLOEDH a gewsis der an profoes Yeremia.

3 Ha Sedekia an myghtern a dhannvonas Yehukal mab Shelemia ha'n oferyas Sefania mab Maaseya dhe'n profoes Yeremia ow leverel, 'Gwra pysi ragon dhe'n ARLOEDH agan Duw.' 4 Lemmyn Yeremia re beu ow tos ha mos yn mysk an bobel, rag ny wrussens y worra yn prison. 5 Ena lu Faro re dhothya yn-mes a Ejyp; ha pan glewas an Kaldeanys neb esa ow korheas erbynn Yerusalem nowodhow anedha, i a gildennas a-dhiworth Yerusalem.

6 Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhe'n profoes Yeremia, ow leverel, 7 Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael: Yndellma hwi a lever dhe vyghtern Yuda, a'gas tannvonas dhymm dhe wovynn a-dro dhymm: Lu Faro esa ow tos dh'agas gweres, a dhehwel dhe Ejyp, dh'aga thir aga honan. 8 Ha'n Kaldeanys a dhehwel hag omladh erbynn an sita ma; i a's kemmer ha'y leski gans tan. 9 Yndellma y lever an ARLOEDH: Na omdoellewgh, ow leverel, 'An Kaldeanys a wra mos yn sur ahanan,' rag ny vynnons mos dhe-ves. 10 Hwath mar fethsowgh lu kowal an Kaldeanys a omladh er agas pynn, ha ny wortas marnas gwer wanyes, pubonan yn y dylda, i a sev ha leski an sita ma gans tan.

Yeremia Yw Prisonys

11 Ha pan gildennas lu an Kaldeanys a-dhiworth Yerusalem
rag own lu Faro, 12 ena Yeremia eth yn-mes a Yerusalem rag
mos yn pow Benyamin, dhe dhegemmeres y gevrenn ena yn
mysk an bobel. 13 Ha pan esa ev orth Yet Benyamin, yth esa
goelyador ena, henwys Yriya mab Shelemia mab Hanania, hag
ev a dhalghennas Yeremia an profoes ow leverel, 'Yth esos ow
kilfia dhe'n Kaldeanys.' 14 Ena Yeremia a leveris, 'Gow yw;
nyns esov ow kilfia dhe'n Kaldeanys.' Mes ny woslowas orto,
ytho Yriya a'n dalghennas ha'y dhri a-rag an bennsevigyon.
15 An bennsevigyon o serrys orth Yeremia, ha'y weskel, ha'y
worra yn prison yn chi Yonathan an skrifennyas, rag i a'n
gwrug henna an prison.

16 Yeremia a veu gorrys yn dorvagh hag y'n dorgellow, ha
gortos ena lies dydh, 17 Sedekia an myghtern a dhannvonas war
y lergh, ha'y gemmeres yn-mes. Ha'n myghtern a wovynnas
orto yn priva yn y ji, ha leverel, 'Eus ger a-dhiworth an
ARLOEDH?' Ha Yeremia a leveris, 'Eus!' Ena yn-medh ev, 'Ty a
vydh delivrys yn leuv myghtern Babylon.' 18 Yeremia a leveris
ynwedh dhe vyghtern Sedekia, 'Pana dhrog a wrug dhis po
dhe'th servysi po dhe'n bobel ma ma'm gorrsowgh yn prison?
19 Ple'ma agas profoesi a brofoesas dhis, ow leverel, "Ny
dheu myghtern Babylon er agas pynn hag erbynn an tir ma"?
20 Ytho goslow lemmyn, my a'th pys, ow arloedh an myghtern:
re dheffo ow fysadow a-ragos, my a'th pys, ha na'm dannvon
arta dhe ji Yonathan an skrifennyas, ma na verwiv ena.' 21 Ena
Sedekia an myghtern a worhemmynnis may fe Yeremia gorrys
yn klos an prison, ha torth-vara dhe vos res dhodho pub dydh
a-dhiworth stret an beboryon, bys pan ve gyllys oll bara an sita.
Ytho Yeremia a wortas yn klos an prison.

Yeremia y'n Dhorvagh

38 Ena Shefatia mab Mattan, ha Gedalia mab Pashhur,
ha Yukal mab Shelemia, ha Pashhur mab Malkia
a glewas an geryow a gewsis Yeremia dhe oll an bobel, ow
leverel, 2 Yndellma y lever an ARLOEDH, Neb a worta y'n sita

ma a verow gans an kledha, gans an divoetter ha gans an pla;
mes neb a yn-mes dhe'n Kaldeanys a vew; rag ev a'n jevydh
y vewnans avel preydh, hag ev a vew. [3] Yndellma y lever an
ARLOEDH, An sita ma a vydh res yn leuv lu myghtern Babylon
hag ev a's kemmer. [4] Ytho an bennsevigyon a leveris dhe'n
myghtern, 'Ny a'th pys, gas an gour ma dhe vos gorrys dhe'n
mernans, drefenn ev dhe wannhe an soudoryon yw gesys y'n
sita ma ha diwleuv oll an bobel, dre gewsel geryow a'n par ma
dhedha. Rag ny hwila an gour ma sewena an bobel ma, mes
aga fystik.' [5] Ena Sedekia an myghtern a leveris, 'Otta, yma ev
yn agas leuv; rag ny yll an myghtern gul travyth er agas pynn.'
[6] Ena i a gemmeras Yeremia ha'y dewlel yn dorvagh Malkia
mab an myghtern esa yn klos an prison, owth iselhe Yeremia
gans lovonow. Hag y'n dhorvagh nyns esa dowr, marnas leys,
ha Yeremia a sedhas y'n leys.

Yeremia Yw Sawys gans Ebed-melek

[7] Hag Ebed-melek, an Ethiopek, onan an spadhesigyon yn
chi an myghtern, a glewas i dhe worra Yeremia y'n dhorvagh.
Yth esa an myghtern owth esedha yn Yet Benyamin, [8] Ytho
Ebed-melek eth yn-mes a ji an myghtern ha kewsel orth an
myghtern, ow leverel, [9] 'Ow arloedh an myghtern, an wer ma
re wrug drogedh yn pup-tra a wrussons dhe Yeremia, neb a
dowlsons y'n dhorvagh dhe verwel ena dre nown, rag nyns eus
bara gesys y'n sita.' [10] Ena an myghtern a worhemmynnis dhe
Ebed-melek an Ethiopek, ow leverel, 'Kemmer genes alemma
deg gour warn ugens, ha tenna an profoes Yeremia yn-bann
a-dhiworth an dhorvagh kyns ev dhe verwel.' [11] Ytho Ebed-
melek a gemmeras an wer ganso ha mos yn chi an myghtern,
dhe'n tyller yn-dann an dresorva, ha kemmeres alena kloutys
ha dillasow usys, ha'ga iselhe gans lovonow y'n dhorvagh
dhe Yeremia. [12] Hag Ebed-melek an Ethiopek a leveris dhe
Yeremia, 'Gorr lemmyn an kloutys ha'n dillasow usys yn-dann
dha dhiwgasel, yn-dann an lovonow.' Ha Yeremia a wrug
yndella. [13] Ena i a dennas Yeremia yn-bann gans an lovonow,
ha'y gemmeres yn-bann yn-mes a'n dhorvagh. Ha Yeremia a
wortas yn klos an prison.

Sedekia a Hwila Kusul Yeremia

14 Ena Sedekia an myghtern a dhannvonas war-lergh Yeremia
ha'y dhegemmeres orth tressa entrans chi an ARLOEDH. Ha'n
myghtern a leveris dhe Yeremia, 'My a wovynn neppyth ahanas;
na gel travyth ahanav.' 15 Ena Yeremia a leveris dhe Sedekia,
'Mara'n lavarav dhis, a ny'm gorrav dhe'n mernans? Ha mar rov
dhis kusul, ny woslewydh orthiv.' 16 Ytho Sedekia an myghtern
a dos yn-dann gel dhe Yeremia, 'Dell vew an ARLOEDH, a ros
dhyn agan bewnans, ny'th worrav dhe'n mernans, na ny'th rov
yn leuv an wer ma a hwila dha vewnans.'

17 Ena Yeremia a leveris dhe Sedekia, 'Yndellma y lever an
ARLOEDH, Duw an luyow, Duw Ysrael: Mars edh yn-mes dhe
bennsevigyon myghtern Babylon, ena dha enev a vew, ha ny
vydh leskys an sita ma gans tan, ha ty ha'th chi a vew. 18 Mes
mar nyns edh yn-mes dhe bennsevigyon myghtern Babylon,
ena an sita ma a vydh res yn leuv an Kaldeanys, hag i a's lesk
gans tan, ha ty ny dhienkydh a'ga leuv.' 19 Myghtern Sedekia a
leveris dhe Yeremia, 'Own a'm beus a'n Yedhewon re gilfisons
dhe'n Kaldeanys, my dhe vos delivrys yn aga leuv hag i dhe'm
tebeldhyghtya.' 20 Mes Yeremia a leveris, 'Ny'th telivrons.
Goslow, my a'th pys, orth lev an ARLOEDH a gowsav dhis, hag
y fydh da genes, ha'th enev a vew. 21 Mes mar skonydh mos yn-
mes, hemm yw an pyth a dhiskwedhas an ARLOEDH dhymm:
22 Otta, oll an benynes yw gesys yn chi myghtern Yuda a vydh
dres yn-mes dhe bennsevigyon myghtern Babylon, hag i a lever,

"I re'th toellas ha'th fetha,
an wer a drestsys ynna;
dha dreys yw sedhys y'n leys,
hag i a dreyl a-dhiworthis."

23 I a dhre yn-mes oll dha wragedh ha'th fleghes dhe'n
Kaldeanys, ha ty dha honan ny dhienkydh a'ga leuv, mes ty a
vydh kemmerys gans leuv myghtern Babylon; ha'n sita ma a
vydh leskys gans tan.'

[24] Ena Sedekia a leveris dhe Yeremia, ‘Na as denvyth dhe wodhvos a-dro dhe’n geryow ma, ha ny verwydh. [25] Mes mar klew an bennsevigyon my dhe gewsel genes, hag i a dheu dhis, ha leverel dhis, “Lavar dhyn lemmyn an pyth a leversys dhe’n myghtern; na’n kel a-dhiworthyn, ena ny’th worryn dhe’n mernans; ynwedh an pyth a leveris an myghtern dhis,” [26] ena ty a lever dhedha, “My a worras ow fysadow a-rag an myghtern ma na’m dannvonno arta dhe ji Yonathan dhe verwel ena.”’ [27] Ena oll an bennsevigyon a dheuth dhe Yeremia ha govynn orto; hag ev a leveris dhedha war-lergh oll an geryow ma re worhemmynnis an myghtern. Ytho i a astelas kewsel ganso, rag ny veu klewys an keskows. [28] Ha Yeremia a wortas yn klos an prison bys y’n jydh may feu Yerusalem kemmerys.

Koedh Yerusalem

39 Y’n nawves blydhen a Sedekia myghtern Yuda, y’n degves mis, y teuth Nebukadnessar myghtern Babylon hag oll y lu ha gorheas er hy fynn; [2] y’n unnegves blydhen a Sedekia, y’n peswora mis, yn nawves dydh an mis, aswa a veu terrys yn fos y’n sita. [3] Ena oll pennsevigyon myghtern Babylon a dheuth a-ji, hag esedha y’n yet gres, hwath Nergal-sareser, Samgar-nebo, Sarsekim an Rabsaris, Nergal-sareser an Rabmag, hag oll an bennsevigyon arall a vyghtern Babylon. [4] Ha pan y’s gwelas Sedekia myghtern Yuda hag oll an soudoryon, i a fias, ha mos yn-mes a’n sita y’n nos, dre fordh lowarth an myghtern, der an yet ynter an dhiw fos; hag ev eth war-tu ha’n Araba. [5] Mes lu an Kaldeanys a’s pursiwyas, ha tremena dres Sedekia yn plenys Yeriko; ha pan y’n kemmersons, i a’n dros dhe Nebukadnessar myghtern Babylon, dhe Ribla, yn pow Hamath; hag ev a ros breus warnodho [6] Ena myghtern Babylon a ladhas mebyon Sedekia a-rag y dhewlagas; ynwedh myghtern Babylon a ladhas oll pennsevigyon Yuda. [7] Ena ev a dhallhas dewlagas Sedekia ha’y gelmi gans kadonyow, dh’y gemmeres dhe Babylon. [8] An Kaldeanys a loskas chi an myghtern ha chiow an bobel gans tan, hag i a dorras fosow Yerusalem. [9] Ena Nebuzaradan kapten an withysi a dhug yn

divroedh dhe Babylon remenant an bobel o gesys y'n sita, ha'n re a gilfias dhodho, ha remenant an bobel re beu gesys. [10] Mes Nebuzaradan kapten an withysi a asas boghosogyon an bobel, na's tevo travyth, yn pow Yuda, ha ri dhedha gwinlannow ha parkow y'n keth prys.

Yeremia, Livrys, a Berth Kov a Ebed-melek

[11] Lemmyn Nebukadnessar myghtern Babylon a ros gorhemmynn a-dro dhe Yeremia dhe Nebuzaradan kapten an withysi, ow leverel, [12] Kemmer ev ha'y dhyghtya yn ta, ha na wra dregynn dhodho; mes gwra ganso par dell wovynn orthis. [13] Ytho Nebuzaradan kapten an withysi a dhannvonas, ha Nebushazban an Rabsaris,[a] Nergal-sareser an Rabmag, hag oll pennsevigyon myghtern Babylon, [14] hag i a dhannvonas dhe gemmeres Yeremia yn-mes a glos an prison, ha'y ri yn charj Gedalia mab Ahikam mab Shafan dhe vos degys dhe dre. Ytho ev a drigas yn mysk y bobel.

[15] Lemmyn ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia pan veu deges yn klos an prison, ow leverel: [16] Ke ha kewsel dhe Ebed-melek an Ethiopek, ow leverel, Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Otta, my a dhre ow ger war an sita ma rag drog, a-der rag da, hag i a vydh kollenwys a-ragowgh y'n jydh na. [17] Mes my a'th saw y'n jydh na, yn-medh an ARLOEDH, ha ny vydhydh res yn leuv an wer a berthydh own anedha. [18] Rag my a'th telirv yn sur, ha ny goedhydh der an kledha, mes dha vewnans a vydh preydh dhis, drefenn ty dhe fydhya ynnov, yn-medh an ARLOEDH.

Yeremia gans Gedalia

40 An ger hag a dheuth dhe Yeremia a-dhiworth an ARLOEDH wosa Nebuzaradan kapten an withysi y asa dhe vos a-dhiworth Rama, pan y'n kemmeras yn kadonyow gans oll kethyon Yerusalem ha Yuda esa ow pos divres dhe

---

a 39:13 *Ytho Nebuzaradan kapten an withysi a dhannvonas, ha Nebushazban an Rabsaris:* Po amendyans *Ytho Nebuzaradan kapten an withysi a dhannvonas Nebushazban an Rabsaris.*

Babylon. [2] Kapten an withysi a gemmeras Yeremia ha leverel dhodho, 'An ARLOEDH dha Dhuw re dharganas an drog ma war an tyller ma; [3] ha lemmyn an ARLOEDH a'n dros, ha gul war-lergh an pyth a leveris, drefenn hwi dhe begha erbynn an ARLOEDH ha ny woslewsowgh y lev. Rakhenna an dra ma yw devedhys warnowgh. [4] Lemmyn mir, my re'th rydhhas hedhyw a'n kadonyow war dha dhiwleuv. Mars yw da genes dos genev dhe Babylon, deus, ha my a'th with yn ta; mes mar nyns yw da genes dos genev dhe Babylon, ny dal dhis dos. Mir, yma oll an tir a-ragos; plepynag a hevel dhis bos da hag ewn, ke di. [5] Mar kortydh, ena dehwel dhe Gedalia mab Ahikam mab Shafan, a veu gwrys governour trevow Yuda gans myghtern Babylon, ha gorta ganso yn mysk an bobel; po ke plepynag yth hevel ewn dhe vos di.' Ytho kapten an withysi a ros dhodho ewnrann a voes ha ro, ha'y asa dhe vos. [6] Ena Yeremia eth dhe Gedalia mab Ahikam, dhe Mispa, ha gortos ganso yn mysk an bobel o gesys y'n tir.

[7] Pan glewas oll pennsevigyon an luyow, esa y'n gwel, i ha'ga gwer, myghtern Babylon dhe wul Gedalia mab Ahikam governour an tir ha ri yn y jarj gwer, gwragedh ha fleghes, boghosogyon an tir na veu kemmerys yn kethneth dhe Babylon, [8] i a dheuth dhe Gedalia, dhe Mispa, Yshmael mab Nethania, Yohanan mab Kareagh, Seraya mab Tanhumeth, mebyon Efay an Netofathyas, Yezania mab an Maakathyas, i ha'ga gwer. [9] Ha Gedalia mab Ahikam mab Shafan a dos dhedha ha dh'aga gwer, ow leverel, 'Na vedhewgh ownek dhe servya an Kaldeanys. Gortewgh y'n tir ha servya myghtern Babylon, hag y fydh da genowgh. [10] Ha my, otta, my a drig yn Mispa dhe servya an Kaldeanys a dheu dhyn; mes hwi, kuntellewgh gwin, ha frutys hav, hag oyl, ha'ga gorra yn agas lestri, ha trigewgh yn agas sitys re gemmersowgh.' [11] Keffrys pan glewas an Yedhewon esa yn Moab hag yn mysk an Ammonysi hag yn Edom hag yn oll an powyow, myghtern Babylon dhe asa remenant yn Yuda ha settya warnedha Gedalia mab Ahikam mab Shafan, [12] ena oll an Yedhewon a dhehwelis dhiworth oll an tylleryow le may

fons skattrys, ha dos dhe bow Yuda, dhe Gedalia, dhe Mispa; hag i a guntellas gwin ha frutys hav yn palster.

Bras Yshmael erbynn Gedalia

13 Lemmyn Yohanan mab Kareagh hag oll pennsevigyon an luyow y'n gwel a dheuth dhe Gedalia, dhe Mispa, 14 ha leverel dhodho, 'A wodhes Baalis myghtern an Ammonysi dhe dhannvon Yshmael mab Nethania dhe'th ladha?' Mes ny's krysis Gedalia mab Ahikam. 15 Ena Yohanan mab Kareagh a gewsis dhe Gedalia yn Mispa yn-dann gel, ow leverel, 'Gas vy dhe vos, my a'th pys, ha my a ladh Yshmael mab Nethania, ha ny wodhvydh denvyth. Prag y'th ledhydh may fydh skattrys oll an Yedhewon yw kuntellys a-dro dhis, ha remenant Yuda a verow?' 16 Mes Gedalia mab Ahikam a leveris dhe Yohanan mab Kareagh, 'Ny wredh tra a'n par ma, rag ty a wowlever a-dro dhe Yshmael.'

Omsav erbynn Gedalia

41 Y'n seythves mis, Yshmael mab Nethania mab Elishama, a'n teylu ryel, onan a bennsevigyon an myghtern, a dheuth ha deg gwer ganso dhe Gedalia mab Ahikam, dhe Mispa, hag ena i a dhybris bara war-barth yn Mispa. 2 Yshmael mab Nethania, ha'n deg gwer esa ganso, a sevis ha gweskel Gedalia mab Ahikam mab Shefan gans an kledha ha'y ladha, ev neb a veu gwrys governour an tir gans myghtern Babylon. 3 Yshmael a ladhas oll an Yedhewon esa gans Gedalia yn Mispa ynwedh, ha soudoryon an Kaldeanys esa ena.

4 Hag y'n jydh wosa ev dhe ladha Gedalia, kyns denvyth dh'y wodhvos, 5 gwer a dheuth a-dhiworth Shekem ha Shilo ha Samaria, ha'ga barvow treghys ha'ga dillas fregys, ha'ga horf treghys, gans offrynnow greun ha frankynkys yn aga leuv, dh'aga dri dhe ji an ARLOEDH. 6 Hag Yshmael mab Nethania eth yn-mes a-dhiworth Mispa dh'aga metya, owth oela hag ev ow tos. Pan vetyas gansa ev a leveris dhedha, 'Dewgh dhe Gedalia mab Ahikam.' 7 Pan dhrehedhsons dhe gres an sita, Yshmael mab Nethania ha'n wer ganso a's ladhas, ha'ga thewlel

yn dowrargh. [8] Mes yth esa deg gwer kevys yn aga mysk neb
a leveris dhe Yshmael, 'Na'gan ladh, rag ni a'gan beus y'n
parkow tresoryow kudhys a waneth, heydh, oyl ha mel.' Ytho
ev a hedhis, ha ny's ladhas war-barth gans aga breder.

[9] Lemmyn an dowrargh le may tewlis Yshmael korfow an
wer re ladhas drefenn Gedalia o an dowrargh gwrys gans
Asa an myghtern rag own Baasha myghtern Ysrael; Yshmael
mab Nethania a'n lenwis gans an re ledhys. [10] Ena Yshmael a
dhug yn-mes yn kethneth remenant oll an bobel esa yn Mispa,
hwath myrghes an myghtern, neb a ros Nebuzaradan kapten an
withysi yn charj Gedalia mab Ahikam. Yshmael mab Nethania
a's kemmeras dhe-ves yn kethneth hag omdenna rag treusi
dhe'n Ammonysi.

[11] Mes pan glewas Yohanan mab Kareagh, hag oll
pennsevigyon an luyow esa ganso, a oll an drog a veu gwrys gans
Yshmael mab Nethania, [12] i a gemmeras oll aga gwer ha mos
dhe omladh erbynn Yshmael mab Nethania. I a'n kavas ryb an
poll meur usi yn Gibeon. [13] Ha pan welas oll an bobel esa gans
Yshmael Yohanan mab Kareagh hag oll an bennsevigyon esa
ganso, lowen ens. [14] Ytho oll an bobel a wrussa Yshmael aga
hemmeres dhe-ves yn kethneth a-dhiworth Mispa a dreylyas
a-dro ha dehweles, ha mos dhe Yohanan mab Kareagh. [15] Mes
Yshmael mab Nethania a dhienkas a-dhiworth Yohanan gans
eth gour, ha mos dhe'n Ammonysi. [16] Ena Yohanan mab
Kareagh hag oll pennsevigyon an luyow esa ganso a gemmeras
remenant an bobel a veu kemmerys yn kethneth gans Yshmael
mab Nethania a-dhiworth Mispa wosa ev dhe ladha Gedalia
mab Ahikam, soudoryon, benynes, fleghes ha spadhesigyon,
neb a wrug Yonathan aga dri a-dhiworth Gibeon. [17] Hag i eth
yn-kerdh, ha gortos yn Geruth Kimham ogas dhe Bethlehem,
ow mynnes mos dhe Ejyp [18] drefenn an Kaldeanys; rag own
a's tevo anedha, drefenn Yshmael mab Nethania dhe ladha
Gedalia mab Ahikam, neb a veu gwrys governour y'n tir gans
myghtern Babylon.

Kusul Yeremia dhe Yohanan

42 Ena oll pennsevigyon an luyow, ha Yohanan mab
Kareagh ha Yezania[a] mab Hoshaia, hag oll an
bobel a'n lyha dhe'n meurra a dheuth nes [2] ha leverel dhe
Yeremia an profoes, 'Gas, ni a'th pys, agan pledyans dhe vos
degemmerys a-ragos, ha pys dhe'n ARLOEDH a'gan govis, rag
oll an remenant ma (rag ni yw gesys marnas boghes a'n lies,
dell wel dha dhewlagas) [3] may hwrello an ARLOEDH dha Dhuw
diskwedhes dhyn an fordh may kerdhyn ynni ha'n pyth a wren.'
[4] Ena Yeremia an profoes a leveris dhedha, 'My re'gas klewas:
my a bys dhe'n ARLOEDH agas Duw war-lergh agas geryow, ha
pypynag a worthyp an ARLOEDH my a lever dhywgh; ny withav
travyth ahanowgh.' [5] Ena i a leveris dhe Yeremia, 'Re bo an
ARLOEDH gwir dhustunier ha len er agan pynn mar ny wren
war-lergh pup-tra a dhannvon dhyn an ARLOEDH dha Dhuw
dredhos. [6] Mars yw da po drog, ni a vydh gostydh dhe lev an
ARLOEDH agan Duw dhe neb y'th tannvenyn may fo da genen
pan vydhyn gostydh dhe lev an ARLOEDH agan Duw.'

[7] Dhe benn deg dydh y teuth ger an ARLOEDH dhe Yeremia.
[8] Ena ev a elwis Yohanan mab Kareagh hag oll pennsevigyon
an luyow esa ganso, hag oll an bobel a'n lyha dhe'n meurra, [9] ha
leverel dhedha, 'Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael,
dhe neb y'm dannvonsowgh dhe worra agas pledyans a-ragdho:
[10] Mar trigowgh y'n tir ma, ena my a'gas drehav, a-der agas tenna
dhe'n leur; my a'gas plans ha ny'gas diwreydhyav; rag edrek
a'm beus a'n anfeusi a wrug dhywgh. [11] Na berthewgh own a
vyghtern Babylon, may perthowgh own anodho; na berthewgh
own anodho, yn-medh an ARLOEDH, rag my a vydh genowgh,
dh'agas sawya ha'gas livra a'y leuv. [12] Ha my a dhiskwedh
truedh dhywgh may kemmerro truedh ahanowgh ha'gas gasa
dhe driga yn agas tir agas honan. [13] Mes mar leverowgh, "Ny
vynnyn triga y'n tir ma," ow pos diwostydh dhe lev an ARLOEDH

---

a 42:1 *Yezania:* Ow siwya an Ebrow. Yn Yer 43:2 an hanow yw *Azaria.* War-lergh an Septuagint an hanow yw *Azaria* omma ynwedh.

agas Duw [14] ow leverel, “Na, mes ni a vynn mos yn pow Ejyp,
le ma na welyn bresel, na klewes son an hirgorn, na bos nownek
rag bara, hag ena y trigyn,” [15] ena klewewgh ger an ARLOEDH
hwi remenant Yuda. Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw
Ysrael: Mars owgh hwi ervirys dhe vos dhe Ejyp ha dhe driga
ena, [16] ena an kledha may perthowgh own anodho a wra agas
pursiwya bys yn pow Ejyp; ha’n divoetter esowgh ow perthi
own anodho a wra agas pursiwya bys yn Ejyp; hag ena hwi a
verow. [17] Oll an bobel ervirys dhe vos dhe Ejyp dhe driga ena
a verow gans an kledha, gans an divoetter ha gans an pla; ny
vydh nagonan anedha gesys, na ny dhiank a-dhiworth an drog
a dhrov warnedha.

[18] ‘Rag yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael:
Par dell veu diverys ow sorr hag ow honnar war annedhysi
Yerusalem, yndellma ow honnar a vydh diverys warnowgh
pan ewgh dhe Ejyp. Hwi a vydh molleth, hag euth, ha milliga
ha keredh. Ny welowgh an tyller ma namoy. [19] An ARLOEDH
re leveris dhywgh, hwi remenant Yuda, Nag ewgh dhe Ejyp.
Godhvydhewgh my dh’agas gwarnya hedhyw [20] hwi dhe vos yn
sowdhan yn agas kolonn. Rag hwi agas honan a’m dannvonas
dhe’n ARLOEDH agas Duw, ow leverel, “Pys a’gan govis dhe’n
ARLOEDH agan Duw, ha war-lergh an pyth a lever an ARLOEDH
agan Duw, lavar dhyn, ha ni a’n gwra.” [21] Ha lemmyn my re
gewsis dhywgh hedhyw, mes ny vewgh gostydh dhe lev an
ARLOEDH agas Duw yn travyth ma’m dannvonas dh’y leverel
dhywgh. [22] Godhvydhewgh ytho yn ta, hwi a verow gans an
kledha, gans an divoetter ha gans an pla y’n tyller may fynnowgh
mos ha triga.’

Yeremia Kemmerys dhe Ejyp

43 Pan worfennas Yeremia kewsel dhe oll an bobel
oll geryow an ARLOEDH aga Duw, ha gansa may
hwrug an ARLOEDH aga Duw y dhannvon dhedha, [2] Azaria
mab Hoshaia ha Yohanan mab Kareagh hag oll an wer valgh
a leveris dhe Yeremia, ‘Ty a wowlever. Ny’th tannvonas an
ARLOEDH agan Duw dhe leverel, “Nag ewgh dhe Ejyp dhe driga

ena;” [3] mes yma Baruk mab Neria orth dha ynnia er agan pynn,
dh’agan ri yn leuv an Kaldeanys, ma’gan gorrens dhe’n mernans,
ha’gan kemmeres dhe-ves yn divroedh dhe Babylon.’ [4] Ytho ny
veu Yohanan mab Kareagh hag oll pennsevigyon an luyow hag
oll an bobel gostydh dhe lev an ARLOEDH, dhe driga yn pow
Yuda. [5] Mes Yohanan mab Kareagh hag oll pennsevigyon an
luyow a gemmeras oll remenant Yuda re dhehwelsa dhe driga
yn pow Yuda dhiworth an kenedhlow oll may fiens herdhys
dhedha – [6] an wer, ha’n benynes, ha’n fleghes, ha myrghes an
myghtern, ha pubonan a wrug Nebuzadan kapten an withysi
gasa gans Gedalia mab Ahikam mab Shafan; ynwedh Yeremia
an profoes ha Baruk mab Neria. [7] Hag i a dheuth bys yn pow
Ejyp, rag ny woslowsons orth lev an ARLOEDH. Hag i a dheuth
dhe Tahpanhes.

[8] Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia yn Tahpanhes:
[9] Kemmer y’th leuv meyn bras, ha’ga ynkleudhyas y’n leur a
bri usi orth daras chi Faro yn Tahpanhes, yn golok gwer Yuda,
[10] ha lavar dhedha, Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw
Ysrael: Otta, my a dhannvon ha kemmeres Nebukadnessar
myghtern Babylon, ow gwas, hag ev a worr y dron a-ugh an
veyn ma re ynkleudhis, hag ev a les y babell ryel warnedha.
[11] Ev a dheu ha gweskel pow Ejyp, ow ri dhe’n mernans an re
yw destnys rag mernans, ha dhe gethneth an re yw destnys rag
kethneth, ha dhe’n kledha an re yw destnys rag an kledha. [12] Ev
a dhew tan yn chiow duwow Ejyp. Ev a’s lesk, ha’ga doen dhe-
ves yn kethneth, hag ev a lanha pow Ejyp, par dell lanha bugel
y dhillas; hag ev a omdenn alena yn kres. [13] Ev a derr peulveyn
Tempel an Howl, usi yn pow Ejyp; ha templow duwow Ejyp ev
a lesk gans tan.

Breus erbynn Gordhyans Idolys

44 An ger hag a dheuth dhe Yeremia rag oll an Yedhewon
trigys yn pow Ejyp, yn Migdol, yn Tahpanhes, yn
Nof, hag yn tir Pathros, ow leverel, [2] Yndellma y lever ARLOEDH
an luyow, Duw Ysrael: Hwi re welas oll an anfeusi a dhres
war Yerusalem hag oll sitys Yuda. Hag otta, hedhyw ynyal

yns, ha heb annedhyas ynna, [3] drefenn an drogedh a wrussons orth ow frovokya dhe sorr, drefenn i dhe vones dhe leski offrynnow ha servya duwow erell na aswonnens, na i, na hwi, na'gas tasow. [4] Mes my a dhannvonas dhywgh oll ow servysi an brofoesi, orth aga dannvon arta hag arta, ow leverel, 'My a'gas pys ma na wrellowgh an dra euthyk ma hag yw kasadewder dhymm.' [5] Mes ny woslowsons na plegya skovarn, dhe dreylya a'ga drogedh, ha ma na loskons offrynnow dhe dhuwow erell. [6] Ytho ow sorr hag ow honnar a veu dinewys hag enowys yn trevow Yuda ha stretow Yerusalem; hag i yw gwastys hag ynyal kepar hag y'n jydh hedhyw. [7] Ytho lemmyn, yndellma y lever an ARLOEDH, Duw an luyow, Duw Ysrael: Prag y hwrewgh an drogedh meur ma er agas pynn agas honan, dhe derri yn-mes a Yuda gour ha benyn, flogh ha baban, ma na vo remenant gesys; [8] orth ow frovokya dhe sorr gans ober agas diwleuv, ow leski offrynnow dhe dhuwow erell yn pow Ejyp, le may teuthewgh dhe driga, rag distrui agas honan, ha bos molleth ha keredh yn mysk oll kenedhlow an nor? [9] A ankevsowgh drogedh agas tasow, drogedh myghternedh Yuda ha drogedh aga gwragedh, agas drogedh hwi ha drogedh agas gwragedh, a wrussons yn pow Yuda hag yn stretow Yerusalem? [10] Ny's teva edrek, na ny borthsons own, na ny gerdhsons y'm lagha ha'm ordenansow a worris a-ragowgh hag a-rag agas tasow.

[11] Rakhenna yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Otta, my a sett ow fas er agas pynn rag drogedh ha dhe dhistrui Yuda oll. [12] My a gemmer remenant Yuda, re settyas aga fas dhe dhos ha triga yn pow Ejyp, hag i oll a vydh diswrys, ha koedha yn pow Ejyp; i a vydh diswrys gans an kledha ha gans an divoetter, a'n lyha dhe'n meurra; i a verow gans an kledha ha gans an divoetter; hag i a vydh molleth, hag euth, ha milliga ha keredh. [13] My a gessydh an re usi trigys yn pow Ejyp, dell gessydhis Yerusalem, gans an kledha, gans an divoetter ha gans an pla; [14] ny wra nagonan a remenant Yuda, yw gyllys dhe driga yn pow Ejyp, diank na skapya dhe dhehweles dhe bow Yuda dhe driga ena; kynth hwansons dehweles dhe driga ena, ny dhehwelons, marnas nebes fowesigyon.

15 Ena oll an wer neb a wodhya bos aga gwragedh ow leski
offrynnow dhe dhuwow erell, hag oll an gwragedh a sevi yn
ogas, kuntelles meur, oll an bobel esa trigys yn Pathros yn pow
Ejyp, a worthybis dhe Yeremia: 16 'A-dro dhe'n ger a gewssys
dhyn yn hanow an ARLOEDH, ny woslowyn orthis. 17 Yn le
henna, ni a wra pup-tra re ambossyn, dhe leski ofrrynnow
dhe vyghternes nev ha dinewi offrynnow diwes dhedhi, par
dell wrussyn, ni ha'gan tasow, agan myghternedh, ha'gan
pennsevigyon yn trevow Yuda hag yn stretow Yerusalem. Rag
ena ni a'gan bo palster a voes, ha seweni heb gweles anfeus.
18 Mes a-ban hedhsyn leski offrynnow dhe vyghternes nev, ha
dinewi offrynnow diwes dhedhi, ny'gan bo pup-tra ha ni re
beu diswrys gans an kledha ha gans an divoetter.' 19 Hag yn-
medh an gwragedh, 'Pan leskyn offrynnow dhe vyghternes nev,
ha dinewi offrynnow diwes dhedhi, a wrussyn tesennow dh'y
gordhya ha dinewi offrynnow diwes heb agan gwer?'

20 Ena Yeremia a leveris dhe'n bobel oll, dhe'n wer ha
dhe'n benynes, ha dhe oll an bobel esa ow ri an gorthyp ma
dhodho: 21 'An offrynnow a lesksowgh yn trevow Yuda hag yn
stretow Yerusalem, hwi ha'gas tasow, agas myghternedh ha'gas
pennsevigyon, ha pobel an tir, a ny wrug an ARLOEDH perthi
kov anedha? A ny dheuth yn y vrys? 22 Ny ylli an ARLOEDH
perthi na fella agas drog wriansow, ha'n taklow kasadow a
wrussowgh; yndella agas tir a dheuth ha bos ynyal ha gwast ha
molleth, heb annedhyas, kepar hag y'n jydh hedhyw. 23 Yth yw
drefenn hwi dhe leski offrynnow, ha drefenn hwi dhe begha
erbynn an ARLOEDH, ha ny woslewsowgh orth lev an ARLOEDH
na kerdhes yn y lagha ha'y ordenansow ha'y dhustuni, y hwarva
an drogedh ma dhywgh, kepar hag y'n jydh hedhyw.'

24 Yeremia a leveris dhe oll an bobel ha dhe oll an benynes,
'Klewewgh ger an ARLOEDH, oll Yuda usi yn pow Ejyp:
25 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: Hwi
ha'gas gwragedh re gewsis gans agas ganow, ha kowlwul
gans agas diwleuv, ow leverel, "Ni a gollenow agan ambosow
re wrussyn, dhe leski offrynnow dhe vyghternes nev, ha dhe
dhinewi offrynnow diwes dhedhi." Kollenwewgh ytho agas

ambosow, ha gwrewgh agas offrynnow diwes! [26] Rakhenna klewewgh ger an ARLOEDH, hwi oll a Yuda usi trigys yn pow Ejyp: Otta, my a de der ow hanow meur, yn-medh an ARLOEDH, na vydh ow hanow leverys yn ganow gour vyth a Yuda yn pow Ejyp oll, ow leverel, "Dell vew an ARLOEDH." [27] Otta, my a with warnedha rag drog a-der dader; pub gour a Yuda usi yn pow Ejyp a vydh distruys gans an kledha ha gans an divoetter, bys pan vo diwedh anedha. [28] Ha'n re a dhienk a'n kledha a dhehwel yn-mes a bow Ejyp dhe bow Yuda, boghes aga niver; hag oll remenant Yuda, yw gyllys dhe driga yn pow Ejyp, a wra godhvos pyneyl yw an ger a sev, ow ger vy po aga ger i. [29] Hemma a vydh an tokyn dhywgh, yn-medh an ARLOEDH, my dh'agas kessydhya y'n tyller ma, rag may hwodhvowgh y fydh ow geryow er agas pynn kompoesys yn sur: [30] Yndellma y lever an ARLOEDH, Otta, my a re Faro Hofra, myghtern Ejyp, yn leuv y eskerens, hag yn leuv an re a hwila y vewnans, par dell res Sedekia myghtern Yuda yn leuv Nebukadnessar myghtern Babylon, y eskar a hwilas y vewnans.'

Messaj dhe Baruk

45 An ger a gewsis Yeremia an profoes dhe Baruk mab Neria, pan skrifas an geryow ma yn rol-skrifa a-dhiworth ganow Yeremia, y'n peswora blydhen a Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda: [2] Yndellma y lever an ARLOEDH, Duw Ysrael, orthis A Baruk: [3] Ty a leveris, 'Go-vy! An ARLOEDH re geworras ahwer dhe'm dolor; difygys ov gans ow hanasa, ha ny gavav powes.' [4] Yndellma y leverydh dhodho, 'Yndellma y lever an ARLOEDH: Otta, my a dhistru an pyth a dhrehevis, ha diwreydhya an pyth a blensis – henn yw, an tir oll. [5] Ha ty, a hwilydh traow meur dhe'th honan? Na's hwila; rag my a dhre anfeusi war oll kneus, yn-medh an ARLOEDH; mes my a re dhis dha vewnans avel preydh yn pub tyller mayth ylli.'

Messaj a-dro dhe Ejyp

46 Ger an ARLOEDH hag a dheuth dhe Yeremia an profoes a-dro dhe'n kenedhlow.

[2] A-dro dhe Ejyp, a-dro dhe lu Faro Neko, myghtern Ejyp,
esa ryb an avon Ewfrates yn Karkemish hag a veu fethys gans
Nebukadnessar myghtern Babylon y'n peswora blydhen a
Yehoyakim mab Yosia myghtern Yuda:

[3] Pareusewgh bokler ha skoes
ha dewgh nes dhe'n vatel!

[4] Hernessyewgh an vergh;
yskynnewgh, marghogyon!
Kemmerewgh agas savleow gans agas basnettow,
gwrewgh dh'agas lonsow lentri,
gwiskewgh agas kaspowsyow.

[5] Prag y's gwelis dyegrys
ha treylys war-dhelergh?
Aga breselyoryon yw gweskys,
ha re fias yn fisten,
heb mires war-dhelergh;
yma euth a bub tu,
yn-medh an ARLOEDH.

[6] Na wres an buan fia
na'n kasor diank;
dhe'n gogledh ryb an avon Ewfrates
i re drebuchyas ha koedha.

[7] Piw yw hemma, usi ow sevel avel an Nil,
avel avonyow gans aga dowrow yn hwythfians?

[8] Ejyp a sev avel an Nil,
avel avonyow gans aga dowrow yn hwythfians.
Ev a leveris, My a sev, my a gudh an nor,
my a dhistru an sitys ha'ga annedhysi.

[9] Yn-rag, hwi vergh,
ha fyski yn fuskok, hwi jarettow!
Gas an vreselyoryon dhe vos yn-rag:

gwer Ethiopia ha Put hag a dheg an skoes,
gwer Lud hag a denn an warak.
10 Rag hemm yw dydh an Arloedh, DUW an luyow,
dydh a dhial,
dhe dyli dial war y eskerens.
An kledha a dhevor hag a vydh gwalghys,
ha medhwys gans aga goes.
Rag an Arloedh, DUW an luyow, a'n jeves sakrifis
yn tir an gogledh ryb an avon Ewfrates.
11 Ke yn-bann dhe Gilead ha kemmer balsam,
A wyrghes, vyrgh Ejyp!
Yn euver ty a wra devnydh a'th vedhegnethow;
ny'gas beus yaghheans.
12 An kenedhlow re glewas a'th veth,
ha'th kri re lenwis an nor;
rag kasor re drebuchyas erbynn kasor;
ha'n dhew re goedhas war-barth.

13 An ger a gewsis an ARLOEDH dhe Yeremia an profoes a-dro dhe dhevedhyans Nebukadnessar myghtern Babylon dhe weskel pow Ejyp:

14 Diskleryewgh yn Ejyp, ha gwarnya yn Migdol;
gwarnyewgh yn Nof hag yn Tahpanhes;
leverewgh, 'Kemmer dha savla, ha bydh parys,
rag an kledha a dhevor an re a-dro dhis.'
15 Prag yth yw Apis[a] prosternys?
Prag na wrug dha darow sevel fast?
– drefenn an ARLOEDH dh'y herdhya dhe-ves.

---

a 46:15 *Apis:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *dha re grev,* henn yw, *dha soudoryon.*

16 Dha lu a drebuchyas[a] ha koedha,
ha leverel an eyl dh'y gila,
'Dewgh, dehwelyn dh'agan pobel agan honan
ha dhe dir agan genesigva,
drefenn kledha an arwasker.'
17 Gelwewgh hanow Faro myghtern Ejyp,
'Braggyer neb a gollas y jons.'

18 Dell vewav, yn-medh an Myghtern,
ha'y hanow ARLOEDH an luyow,
nebonan a dheu
kepar ha Tabor y'n menydhyow,
ha kepar ha Karmel ryb an mor.
19 Pareus ragos fardellow divroedh,
ty annedhyas, myrgh Ejyp!
Rag Nof a vydh gwastys
hag y fydh distruys, heb annedhyas.

20 Denewes pur deg yw Ejyp
mes yma kelyon margh ow tos er hy fynn a'n
gogledh
21 Ynwedh hy gwer arvethys yn hy kres
yw avel leughi peskys;
rag i ynwedh re dreylyas ha fia war-barth,
ny sevsons;
rag dydh aga therroes re dheuth warnedha,
ha termyn aga hessydhyans.

---

a 46:16 *Dha lu a drebuchyas:* Amendys. Ebrow *Ev a lieshas an den a drebuch.*

[22] Ejyp a wra son kepar ha sarf ow slynkya dhe-ves;
rag hy eskar a geskerdh gans lu,[a]
ha dos er hy fynn gans boelyow,
avel an re a dregh gwydh.
[23] I a derr hy hoeswik,
yn-medh an ARLOEDH,
kynth yw re dew dhe hwithra,
drefenn aga bos moy niverus ages an lokustes,
heb nivera yns i.
[24] Myrgh Ejyp a vydh gorrys dhe veth;
hi a vydh livrys yn leuv pobel an gogledh.

[25] ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael, a leveris: Otta, my a dhre kessydhyans war Amon a Thebes, ha Faro, hag Ejyp, ha'ga duwow ha'ga myghternedh, war Faro ha'n re a fydh ynno. [26] My a's liver yn leuv an re a hwila aga bewnans, dhe Nebukadnessar myghtern Babylon ha'y wesyon. A-wosa Ejyp a vydh annedhys avel y'n dydhyow koth, yn-medh an ARLOEDH.

Duw a Saw Ysrael

[27] Mes ty, na vydh ownek, ow gwas Yakob,
ha na vydh digolonnek, A Ysrael;
rag my a'th saw a-bell,
ha'th has a-dhiworth tir aga hethneth.
Yakob a dhehwel ha bos yn powes hag attes,
ha nagonan ny worr own ynno.
[28] Ha ty, na vydh ownek, ow gwas Yakob,
yn-medh an ARLOEDH,
rag yth esov genes.

---

a 46:22 *Ejyp a wra son kepar ha sarf ow slynkya dhe-ves; rag hy eskar a geskerdh gans lu:* Ebrow *Hy son yw avel sarf ow mos, rag i a gerdh yn lu.*

My a wra diwedh dhe oll an kenedhlow
le ma'th skattris,
mes ny wrav dha leun dhistrui.

My a'th kessydh yn ewn musur,
mes ny wrav dha asa heb kessydhyans yn tien.

Breus war an Filistysi

47 Ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia an profoes
a-dro dhe'n Filistysi, kyns Faro dhe weksel Gaza:

[2] Yndellma y lever an ARLOEDH:

Otta, dowrow a dardh a'n gogledh
hag a vydh keynres fennys;

i a fenn an tir ha pup-tra eus ynno,
an sita ha'n re trigys ynni.

Pobel a skrij,
hag oll annedhysi oll an tir a gyn.

[3] Orth tros stankya karnow y vergh krev,
orth klattrans y jarettow, orth grommyans aga
rosow,

ny dreyl an tasow dhe sawya aga fleghes,
mar wann yw aga diwleuv,

[4] Rag an jydh re dheuth
dhe dhistrui oll an Filistysi,

dhe dreghi a-dhiworth Tyr ha Sidon
pub gwereser yw gesys.

Rag an ARLOEDH a dhistru an Filistysi,
remenant arvordir Kaftor.

[5] Moelder re dheuth war Gaza,
avlavar yw Ashkelon.

A remenant an Anakim,
pes termyn yth omhakkydh?

[6] A, kledha an ARLOEDH,
pes termyn y fydh bys pan vi kosel?

Dehwel y'th woen,
powes ha bydh kosel.
7 Fatell yll bos kosel
pan ros an ARLOEDH gorhemmynn?
Erbynn Ashkelon hag erbynn an morrep –
ena ev re'n erviras.

Breus war Moab

48 A-dro dhe Moab.
Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael:
Go-ev, Nebo, gwastys yw!
Kiryathaym yw gorrys dhe veth ha kemmerys;
Misgab yw methek hag a berth euth.
2 Ny vydh namoy gormel a Moab.
Yn Heshbon i re dewlis drog er hy fynn:
'Dewgh, treghyn hi dhe-ves ma na vo kenedhel!'
Hwi ynwedh, A Madmen, a vydh diswrys;
an kledha a'th pursiw.

3 Lev kri a-dhiworth Horonaym:
'Ynyalder, ha distruyans meur!'
4 'Moab yw distruys!'
a gri hy re vyghan.
5 Rag y'n fordh-yskynna dhe Luhith
i a yn-bann owth oela yn hwerow;
rag y'n fordh yn-nans dhe Horonaym
an eskar re glewas kri a angoes rag an distruyans.
6 Fiewgh, omsawyewgh,
ha bedhewgh avel asen gwyls y'n difeyth.

7 Rag drefenn ty dhe fydhya yn dha dhinasow[a] hag y'th
tresoryow,
ty ynwedh a vydh kemmerys;
Kemosh a yn divroedh,
war-barth gans y oferysi ha'y bennsevigyon.
8 An distruyer a dheu dhe bub sita,
ha ny dhiank sita vyth;
an nans a dhe goll,
ha'n ughelgompesenn a vydh distruys,
par dell gewsis an ARLOEDH.

9 Gorrewgh hoelan war Moab,
rag hi a vydh magoryow;
hy threvow a vydh ynyal,
heb annedhyas ynni.

10 Milliges yw ev neb yw diek ow kul ober an ARLOEDH, ha milliges yw ev neb a with y gledha dhiworth skoellya goes.

11 Moab re beu attes a'y yowynkneth,
sedhys avel gwin war y wodhes;
ny veu gwakhes a lester dhe lester,
na nyns eth yn divroedh;
ytho y vlas re wortas ynno,
ha nyns yw y sawer chanjys.

12 Rakhenna, otta, an dydhyow a dheu, yn-medh an ARLOEDH,
pan dhannvonav dhodho rennysi-gwin dh'y dreuslestra, hag i
a wakha y lestri, ha terri y sethow yn darnow. 13 Ha Moab a'n
jevydh meth a Kemosh, dell borthas chi Ysrael meth a Bethel,
may trestsons ynno.

14 Fatell yllowgh leverel, 'Kasoryon alloesek on ni,
ha gwer nerthek rag an vresel'?

---

a 48:7 *yn dha dhinasow:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *y'th oberow.*

15 Distruyer Moab ha'y sitys re dheuth yn-bann,
ha'y wer yowynk dhewisys res eth yn-nans dhe'n ladhva,
yn-medh an Myghtern, ARLOEDH an luyow yw y hanow.
16 Yma terroes Moab yn ogas
ha'y anfeusi a nes yn uskis.
17 Kynewgh warnodho, hwi oll yn y gyrghynn,
ha peub a aswonn y hanow;
leverewgh, 'Ass yw terrys an dernwelenn alloesek,
an vagel splann!'

18 Diyskynn a'n golewder,
hag esedh war an dor kras,
ty annedhyades, myrgh Dibon!
Rag distruyer Moab re dheuth yn-bann er dha bynn;
ev re dhistruis dha dinasow.
19 Sav ryb an fordh ha mires,
ty annedhyades Aroer!
Govynn orto ev neb a fi ha'n venyn neb a dhienk;
lavar, 'Pandr'a hwarva?'
20 Moab yw gorrys dhe veth, rag hy bos terrys;
kynewgh hag oelewgh!
Leverewgh e yn Arnon,
Moab dhe vos gwastys.

21 Barn re dheuth war an ughelgompesenn, war Holon, ha Yahasa ha Mefaath, 22 ha Dibon, ha Nebo, ha Beth-dibathaym, 23 ha Kiryathaym, ha Beth-gamul, ha Beth-meon, 24 ha Kerioth, ha Bosra, ha war oll an sitys a bow Moab, pell hag ogas. 25 Korn Moab yw treghys dhe-ves, ha'y bregh yw terrys, yn-medh an ARLOEDH.

26 Gwrewgh dhodho bos medhow, drefenn ev dhe omvoghhe erbynn an ARLOEDH; gesewgh Moab dhe omlagenna yn y hwyj

y honan; hag ev ynwedh a vydh ges. [27] A nyns o Ysrael ges
dhis, kyn nag o kevys yn mysk ladron? Rrag peskweyth may
kewssys anodho ty a shakyas dha benn!

[28] Gesewgh an sitys, ha trigewgh y'n garrek,
hwi annedhysi Moab!
Bedhewgh avel an golomm a neyth
yn amal ganow kownans.
[29] Ni re glewas a woeth Moab –
ha pur woethus yw ev –
a'y ughelder, ha'y woeth ha'y valghder,
hag a'y golonn howtyn.
[30] My a woer y sorr, yn-medh an ARLOEDH;
y vraslavarow yw fals,
y weythresow yw fals.
[31] Ytho my a oul rag Moab;
my a gri rag Moab oll;
rag gwer Kir-heres my a gyn.
[32] Moy es an oelva rag Yazer my a oel ragos,
ty winwydhenn Sibma.
Dha skorrennow a ystynnas a-dreus dhe'n mor,
devedhys bys Yazer;
war dha frutys hav ha trevas dha wingreun
an distruyer re goedhas.
[33] Heudhder ha lowena yw kemmerys dhe-ves
a'n tir feyth a Moab;
my re wrug dhe hedhi gwin a'n gwinwaskow;
ny drett denvyth gans garmow lowender;
an arm ny vydh garm a lowender.

[34] Son aga kri a dheu dhiworth Heshbon bys Eleale, bys
Yahas, dhiworth Soar bys Horonaym hag Eglath-shelishia. Rag
hwath dowrow Nimrim yw devedhys ha bos difeyth. [35] Ha my
a dhre diwedh yn Moab, yn-medh an ARLOEDH, dhodho ev
neb a offrynn sakrifis yn tyller ughel ha leski offrynnow dh'aga

duwow. [36] Ytho ow holonn a gyn rag Moab avel pibow, hag ow holonn a sen avel pibow rag gwer Kir-heres; rag an rychys re gavsons yw gyllys.

[37] Rag pub penn a vydh moel ha pub barv treghys dhe-ves;
war bub leuv y fydh skwardyow, hag yskar war an klunyow.
[38] War do pub chi yn Moab, hag yn hy stretow nyns eus marnas kynvann;
rag my re dorras Moab avel lester nag eus hwans anodho, yn-medh an ARLOEDH.
[39] Ass yw hi terrys! Ass wrons kyni!
Ass wrug Moab treylya hy heyn yn meth!
Ytho Moab yw devedhys ha bos ges hag euth dhe beub yn y gyrghynn.

[40] Rag yndellma y lever an ARLOEDH:

Otta, ev a nij yn-nans avel er,
ha lesa y dhiwaskell erbynn Moab;
[41] an sitys a vydh kemmerys
ha'n dinasow dalghennys.
Kolonn kasoryon Moab y'n jydh na
a vydh kepar ha kolonn benyn yn hy gwelivesi.
[42] Moab a vydh distruys ma na vydh pobel na fella,
drefenn ev dhe omvoghhe erbynn an ARLOEDH.
[43] Yma own, pytt, ha maglenn
a-ragos, ty annedhyas Moab!
yn-medh an ARLOEDH.
[44] Seul a fi a'n browagh
a goedh y'n pytt,
ha seul a glamber yn-mes a'n pytt
a vydh kechys y'n vaglenn.
Rag my a dhre an traow ma war Moab
yn blydhen aga hessydhyans,
yn-medh an ARLOEDH.

[45] Yn skeus Heshbon
fowesigyon a hedhis, heb nerth;
rag tan a dheuth yn-mes a Heshbon,
flamm yn-mes a ji Sihon;

ev a dhistruis tal Moab,
ha kurun penn mebyon an tervans.
46 Go-jy, Moab!
Pobel Kemosh res eth dhe goll,
rag agas mebyon yw kemmerys yn keth,
ha'th vyrghes yn kethneth.
47 Mes my a dreyl kethneth Moab
y'n dydhyow diwettha, yn-medh an ARLOEDH.

Bys hemma yma an varn war Moab.

Breus war an Ammonysi

49 A-dro dhe'n Ammonysi.
Yndellma y lever an ARLOEDH:
A nyns eus mebyon dhe Ysrael?
A nyns eus her dhodho?
Prag ytho yth eritas Milkom Gad
ha'y bobel re annedhis yn y sitys?
2 Rakhenna otta, an dydhyow a dheu,
yn-medh an ARLOEDH,
pan wrav an arm a vatel dhe vos klewys
erbynn Rabba a'n Ammonysi;
y fydh krug difeyth,
ha'y threvow a vydh leskys gans tan;
ena Ysrael a dhiserit an re a wrug y dhiserita ev,
yn-medh an ARLOEDH.

3 Oul, A Heshbon, rag Ay yw gwastys!
Kriewgh, A vyrghes Rabba,
Omwrogysewgh gans yskar,
galarewgh, ha poenyewgh omma hag ena ryb an keow.
Rag Milkom a yn divroedh,
war-barth gans y oferysi ha'y bennsevigyon.

[4] Prag y fostydh y'th nerth[a]?
Dha nerth a deudh dhe-ves,
A vyrgh dhislen.
Ty a fydhyas y'th tresoryow, ow leverel,
'Piw a dheu er ow fynn?'
[5] Otta, my a dhre euth warnas,
yn-medh an Arloedh, Duw an luyow,
a-dhiworth oll dha gentrevogyon;
ha hwi a vydh skattrys, sket,
heb denvyth dhe guntell an fowesigyon.

[6] Hag a-wosa my a dreyl kethneth an Ammonysi, yn-medh an Arloedh.

Barn war Edom

[7] A-dro dhe Edom.
Yndellma y lever an Arloedh:
A nyns eus furneth na fella yn Teman?
Yw kusul an dhoethyon gyllys dhe goll?
Yw pedrys aga furneth?
[8] Fiewgh, treylyewgh agas keyn, trigewgh isel,
annedhysi Dedan!
Rag my a dhre terroes Esaw warnodho,
pan y'n kessydhyav.
[9] Mar teffa dhis kuntelloryon grappys,
a ny assens rann?
Mar teffa ladron y'n nos,
a ny byllsens unnsel an pyth a ve lowr ragdha?
[10] Mes my, my re dhestryppyas Esaw,
my re dhiskudhas y dylleryow kudh,
ha ny yll omgudha.
Y has yw distruys, y neskerens
ha'y gentrevogyon; nyns usi namoy.

a 49:4 *nerth:* Amendys. Ebrow *nansow.*

[11] Gas dha omdhivasow, my a's gwith yn few;
ha gas dha wedhwesow dhe fydhya ynnov.

[12] Rag yndellma y lever an ARLOEDH: Otta, seul na veu breusys dhe eva an hanaf a dal hwath y eva, ytho a vydhydh ty heb kessydhyans vyth? Ny vydhydh heb kessydhyans; res yw dhis y eva. [13] Rag my re dos re'm honan, yn-medh an ARLOEDH, y fydh Bosra euth ha skorn ha difeyth ha molleth; ha'y sitys oll a vydh magoryow bys vykken.

[14] My re glewas nowodhow dhiworth an ARLOEDH,
ha kannas re beu dannvenys yn mysk an kenedhlow:
'Omguntellewgh war-barth ha dewgh er hy fynn,
ha sevewgh dhe'n vatel!'
[15] Rag otta, my a'th wra an lyha yn mysk an kenedhlow,
ha dispresys gans densys.
[16] An browagh gwrys genes
ha goeth dha golonn re's toellas,
ty usi trigys yn folsyow an garrek,
neb a syns ughelder an vre.
Kyn hwredh dha neyth mar ughel ages an er,
alena my a'th tre dhe'n leur,
yn-medh an ARLOEDH.

[17] Ynwedh Edom a vydh ynyal; peub a dremen dresti a gemmer skruth ha hwibana drefenn oll hy flagys. [18] Par dell veu Sodom ha Gomorra ha'ga hentrevogyon domhwelys, yn-medh an ARLOEDH, ny vydh denvyth trigys ena, na ny vydh nagonan ynni avel alyon. [19] Otta, avel lew ow tos a-dhiworth kaswydh an Yordan erbynn peurva a dhur der an vlydhen, a-dhesempis my a's[a] chas yn-mes anedhi. Piw yw an den dewisys a apoyntyav rag hemma? Rag piw yw haval dhymm? Piw a yll ow gelwel dhe ri akont? Piw yw an bugel a yll sevel er ow fynn? [20] Ytho klewewgh kusul an ARLOEDH erbynn Edom ha'y dowlow re

a 49:19 *a's:* Ow siwya an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *a'n*

formyas erbynn annedhysi Teman: Yn sur an lyha a'n flokk a
vydh draylys dhe-ves; yn sur ev a wra aga feurva ynyal ragdha.
21 Orth son aga hoedh, an nor a gren; son aga kri a vydh klewys
orth an Mor Rudh. 22 Otta, ev a yskynn ha nija avel an er ha
lesa y dhiwaskell war Bosra, ha kolonn breselyoryon Edom y'n
jydh na a vydh avel kolonn benyn yn hy gwelivesi.

Barn war Damaskus

23 A-dro dhe Damaskus.

Hamath hag Arpad a's teves meth,
drefenn i dhe glewes yeyn nowodhow;
i a deudh yn own, troblys yns avel an mor
na yll bos kosel.
24 Damaskus yw devedhys ha bos gwann, hi re dreylyas
dhe fia,
ha skruth re's dalghennas,
angoes ha gloesow re's synsis,
avel benyn yn hy gwelivesi.
25 Ass yw forsakys an sita a vri,
an dre lowenek!
26 Rakhenna hy gwer yowynk a goedh yn hy stretow,
hag oll hy soudoryon a vydh distruys an jydh na,
yn-medh ARLOEDH an luyow.
27 Ha my a enow tan orth fos Damaskus,
hag a gowllesk lysyow Ben-hadad.

Barn war Kedar ha Hasor

28 A-dro dhe Kedar ha gwlaskordhow Hasor a wrug
Nebukadnessar myghtern Babylon aga fetha.

Yndellma y lever an ARLOEDH:

Sevewgh, kewgh yn-bann erbynn Kedar,
ha distruewgh pobel an duryen.
29 I a gemmer aga thyldow ha'ga flokkys,
aga kroglennow hag oll aga gwara;

i a gemmer aga hawrvergh dh'aga honan,
hag i a gri dhedha: 'Yma euth a bub tu!'

30 Fiewgh, gwandrewgh pell dhe-ves, trigewgh yn tylleryow down,
hwi annedhysi Hasor!
yn-medh an ARLOEDH.
Rag Nebukadnessar myghtern Babylon
re dewlis towl er agas pynn
ha gul entent er agas pynn.

31 Sevewgh, kewgh yn-bann erbynn kenedhel attes,
eus trigys yn tiagha,
yn-medh an ARLOEDH,
na's teves yetow na barrys,
usi trigys hy honan.

32 Aga hawrvergh a vydh preydh,
aga greow a warthek pyllans.
My a skatter dhe bub gwyns
an re a's teves talyow moel,
ha my a dhre terroes
er aga fynn a bub tu,
yn-medh an ARLOEDH.

33 Hasor a vydh godegh owrgeun,
difeyth bys vykken;
ny vydh trigys denvyth ena,
na ny vydh nagonan ynni avel alyon.

Barn war Elam

34 Ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yeremia an profoes a-dro dhe Elam, yn dalleth reyn myghtern Sedekia myghtern Yuda.

35 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: My a derr gwarak Elam, penn aga nerth; 36 ha my a dhre war Elam an peswar gwyns a beswar korn nev; ha my a's skatter dhe oll an gwynsow ma, ha ny vydh kenedhel vyth dhedhi ma na dheu dhodho fowesigyon

Elam. [37] My a worr euth yn Elam a-rag aga eskerens, hag a-rag
an re a hwila aga bewnans; my a dhre anfeusi warnedha, ow
sorr fers, yn-medh an ARLOEDH. My a dhannvon an kledha
war aga lergh, bys pan wrav diwedh dhedha; [38] ha my a sett
ow thron yn Elam, ha distrui aga myghtern ha'ga fennsevigyon,
yn-medh an ARLOEDH.

[39] Mes y'n dydhyow diwettha my a dhre arta kethneth Elam,
yn-medh an ARLOEDH.

Barn war Babylon

50 An ger a gewsis an ARLOEDH a-dro dhe Babylon,
a-dro dhe bow an Kaldeanys, dre Yeremia an
profoes:

[2] Diskleryewgh yn mysk an kenedhlow ha derivewgh,
sevewgh baner ha derivewgh,
na'n kudhewgh, leverewgh:

Babylon yw kemmerys,
Bel yw gorrys dhe veth,
Merodak yw dyegrys.

Hy imajys yw gorrys dhe veth,
hy idolyow yw digolonnek.

[3] Rag yn-mes a'n gogledh y teu kenedhel er hy fynn, a wra hy
thir ynyal, ha ny drig denvyth ynno, ha den ha best a fi dhe-ves.

[4] Y'n dydhyow na hag y'n termyn na, yn-medh an ARLOEDH,
pobel Ysrael a dheu, i ha pobel Yuda war-barth; i a dheu yn
unn oela ow hwilas an ARLOEDH aga Duw. [5] I a wovynn an
fordh dhe Sion ha'ga fasow treylys war-tu hag ev, hag i a dheu
ow leverel, 'Dewgh ha glena agan honan dhe'n ARLOEDH gans
kevambos bys vykken, na vydh ankevys.'

[6] Ow fobel re beu deves kellys; aga bugeledh re's ledyas yn
stray, orth aga threylya dhe-ves war an menydhyow; i res eth
a'n menydh dhe'n vre, i re ankovas aga horlann. [7] Peub a's
kavas re's devoryas, ha'ga eskerens re leveris, 'Nyns on kablus,

drefenn i dhe begha erbynn an ARLOEDH, an gwir beurva, ha govenek aga thasow, an ARLOEDH.'

8 Fiewgh a gres Babylon, kewgh dhe bow an Kaldeanys, ha
bedhewgh avel boghes a-rag an flokk. 9 Rag otta, my a dhifun
kuntelles a genedhlow meur a dir an gogledh, ha'ga dri yn-bann
erbynn Babylon; hag i a omsett yn aray er hy fynn; alena hi a
vydh kemmerys. Aga sethow yw avel kasor sleygh na dhehwel
gwag y leuv. 10 Kaldea a vydh pyllys; ha peub a's pyll a vydh
gwalghys, yn-medh an ARLOEDH.

11 Drefenn hwi dhe lowenhe, drefenn hwi dhe vos fest
heudhik,
hwi dhistruyoryon ow ertach,
kyn terlemmowgh avel denewes y'n aswels,
ha kryghias avel mergh krev,
12 agas mamm a's tevydh meth glan,
ha hi a'gas dineythis a vydh diskrassyes.
Otta, hi a vydh an lyha a'n kenedhlow,
ynyal, syghtir, ha difeythtir.
13 Drefenn sorr an ARLOEDH ny vydh hi annedhys,
mes y fydh ynyal kowal;
pubonan usi ow mos ryb Babylon a gemmer skruth
ha hwibana orth oll hy flaow.
14 Omsettyewgh yn aray erbynn Babylon oll a-dro;
hwi oll neb a bleg an warak,
tennewgh orti, na sparyewgh sethow,
rag hi re beghas erbynn an ARLOEDH.
15 Germewgh orti a bub tenewen,
'Hi re omros;
hy thouryow yw koedhys,
hy fosow yw tewlys dhe'n dor.'
Rag hemm yw dial an ARLOEDH:
diellewgh warnedhi,
gwrewgh dhedhi an pyth a wrug hi.

[16] Treghewgh an gonador dhiworth Babylon,
hag ev neb a handel an gromman yn prys mysi;
drefenn kledha an arwasker
i oll a dhehwel dh'aga fobel aga honan,
hag i oll a fi dh'aga thir aga honan.

[17] Ysrael yw davas skattrys; lewyon re's fesyas. Yn kynsa, myghtern Assyria a's devoryas ha lemmyn y'n diwedh, Nebukadnessar myghtern Babylon re gnias hy eskern. [18] Ytho, yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael: My a gessydh myghtern Babylon ha'y dir, par dell gessydhis myghtern Assyria. [19] My a dhri Ysrael arta dh'y beurva, hag ev a voes war Karmel hag yn Bashan, ha war vreow Efraym hag yn Gilead y nown a vydh gwalghys. [20] Y'n dydhyow na hag y'n termyn na, yn-medh an ARLOEDH, anewnder Ysrael a vydh hwithrys ha ny vydh nagonan; ha peghosow Yuda, ha ny vydh kevys nagonan; rag my a av an re a wrav aga gasa.

[21] Ke yn-bann erbynn tir Merathaym,
hag erbynn annedhysi Pekod,
ha'ga gorladha,
ha'ga sakra dhe dhistruyans leun,
yn-medh an ARLOEDH;
gwra pup-tra re worhemmynnis dhis.

[22] Yma tros an vatel y'n tir,
ha distruyans meur!

[23] Ass yw morthol oll an nor
treghys ha terrys!
Ass yw Babylon devedhys
ha bos euth yn mysk an kenedhlow!

[24] My a settyas maglenn ragos ha ty a veu kechys,
A Babylon,
mes ny wodhyes;
ty a veu kevys ha dalghennys
drefenn ty dhe strivya erbynn an ARLOEDH.

25 An ARLOEDH re igoras y arvji,
ha dri yn-mes arvow y sorr,
rag hemm yw oberenn an ARLOEDH Duw an luyow
yn tir an Kaldeanys.
26 Dewgh er hy fynn a bub tu;
igerewgh hy greunjiow;
bernyewgh hi avel graghellow greun, ha'y distrui glan;
bedhes travyth gesys anedhi.
27 Ledhewgh oll hy lodhnow,
gesewgh i dhe vones yn-nans dhe'n ladhva.
Go-i, aga dydh yw devedhys,
termyn aga hessydhyans!

28 Klewir son an re a fi, hag a skap yn-mes a bow Babylon, dhe dheklarya yn Sion dial an ARLOEDH agan Duw, dial rag y dempel.

29 Gelwewgh sethoryon erbynn Babylon, oll an re a bleg an warak. Kampyewgh oll a-dro dhedhi; na esewgh denvyth dhe dhiank. Attelewgh dhedhi war-lergh hy gweythresow; kepar dell wrug hi, gwrewgh dhedhi – rag hi re eryas an ARLOEDH yn falgh, an Sans a Ysrael. 30 Rakhenna hy gwer yowynk a goedh yn hy flenys, hag oll hy breselyoryon a vydh distruys y'n jydh na, yn-medh an ARLOEDH.

31 Otta, yth esov er dha bynn, A dhen balgh,
yn-medh an ARLOEDH, Duw an luyow;
rag dha dhydh yw devedhys,
an termyn ma'th kessydhyav.
32 An den balgh a drebuch ha koedha,
heb denvyth dh'y dhrehevel,
ha my a enow tan yn y sitys,
hag a gowllesk pup-tra a-dro dhodho.

33 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Mebyon Ysrael ha mebyon Yuda o arweskys war-barth; hag oll a's kemmeras

yn kethneth a's synsis fast ha nagha gasa dhedha mos. [34] Aga
Dasprenyas yw krev; ARLOEDH an luyow yw y hanow. Ev a
bled aga hen yn sur, may rollo powes dhe'n tir, mes ankres dhe
annedhysi Babylon.

[35] Kledha erbynn an Kaldeanys, yn-medh an ARLOEDH,
hag erbynn annedhysi Babylon,
hag erbynn hy fennsevigyon ha'y gwer dhoeth!

[36] Kledha erbynn an goelyogyon,[a]
mayth ellons ha bos fellyon!

Kledha erbynn hy breselyoryon,
may fons lenwys a euth!

[37] Kledha erbynn hy mergh ha'y charettow,
hag erbynn oll an soudoryon estren yn hy mysk,
mayth ellons ha bos avel benynes!

Kledha erbynn oll hy thresoryow,
may fons pyllys!

[38] Syghor erbynn hy dowrow,
may fons desyghys!

Rag yth yw tir a imajys gravys,
hag i yw foll yn aga idolyow.

[39] Rakhenna enyvales gwyls a vydh trigys gans an owrgeun ha
strusyow a vydh trigys ynni; ny vydh hi peblys arta bys vykken,
na annedhys a henedh dhe henedh. [40] Par dell dhomhwelas
Duw Sodom ha Gomorra ha'ga hentrevogyon, yn-medh an
ARLOEDH, yndellma ny vydh denvyth trigys ena, na ny vydh
denvyth ena avel alyon.

[41] Otta, yma pobel ow tos a'n gogledh;
kenedhel veur ha lies myghtern
a dhrehav a-dhiworth pella rannow an nor.

[42] I a syns an warak ha'n guw,
i yw fell ha ny dhiskwedhons truedh.

---

a 50:36 *goelyogyon:* Po *oferysi-dhargan.*

Aga lev a romm avel an mor;
i a varghogeth war vergh,
settys yn aray avel gour rag batel,
er dha bynn, A vyrgh Babylon!

43 Myghtern Babylon a glewas nowodhow anedha,
ha'y dhiwleuv a goedhas diweres;
angoes a'n dalghennas,
ha gloesow avel benyn yn gwelivos.

44 Otta, ev a dheu avel lew a-dhiworth kaswydh an Yordan
erbynn peurva a dhur der an vlydhen, a-dhesempis my a's
chas yn-mes anedhi. Piw yw an den dewisys a apoyntyav rag
hemma? Piw yw haval dhymm? Piw a yll ow chalenjya? Piw
yw an bugel a yll sevel er ow fynn? 45 Ytho klewewgh kusul an
ARLOEDH erbynn Babylon, ha'n porposys re wrug ev erbynn tir
an Kaldeanys: Yn sur an lyha a'n flokk a vydh draylys dhe-ves;
yn sur ev a wra aga feurva ynyal ragdha. 46 An nor a gren orth
an galow 'Kemmerys yw Babylon!' ha'n kri a vydh klewys yn
mysk an kenedhlow.

51 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Otta, my a wra dhe dhifuna erbynn Babylon
hag erbynn annedhysi Kaldea[a]
an spyrys a dhistruyer;
2 ha my a dhannvon gwynselloryon dhe Babylon,
hag i a's gwynsell.
I a wakha hy thir
pan dhons er hy fynn a bub tu
yn jydh an ahwer.
3 Na esewgh an sether dhe blegya y warak,
na gwiska y gaspows.

---

a 51:1 *Kaldea:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *leb-kamay* 'kolonn ow erbynnoryon', po hanow tyller.

Na sparyewgh hy gwer yowynk;
kowldhistruewgh oll hy lu.
[4] I a goedh dhe'n leur ledhys yn pow an Kaldeanys,
ha gwenys yn hy stretow.
[5] Rag ny veu Ysrael na Yuda gwrys gwedhow
gans aga Duw, ARLOEDH an luyow,
kynth yw aga thir leun a gabel
erbynn an Sans a Ysrael.

[6] Fiewgh yn-mes a Babylon,
re sawyo peub y vewnans!
Na ewgh dhe goll drefenn hy anewnder,
rag hemm yw termyn dial an ARLOEDH;
ev a attal dhedhi hy gober.
[7] Babylon o hanaf owr yn leuv an ARLOEDH,
ow kul medhow oll an nor;
an kenedhlow a evas a'y gwin;
rakhenna an kenedhlow eth yn fuskok.
[8] Distowgh Babylon yw koedhys ha brewys;
kynewgh rygdhi!
Kemmerewgh balsam rag hy goli;
may fo martesen yaghhes.
[9] Ni a assayas yaghhe Babylon,
mes ny allas hi bos yaghhes.
Gesewgh hi, ha gwren ni mos
peub dh'y vro y honan;
rag hy barn re dhrehedhas bys yn nev
ha re beu drehevys hwath dhe'n ebron.
[10] An ARLOEDH re dhros yn-mes agan gwiryow:
dewgh, derivyn yn Sion
ober an ARLOEDH agan Duw.

[11] Lymmewgh an sethow!
Lenwewgh an goenyow!

An ARLOEDH re dhrehevis spyrys myghternedh an Medys, rag y dowl a-dro dhe Babylon yw hy distrui, rag henn yw dial an ARLOEDH, dial rag y dempel.

12 Sevewgh baner erbynn fosow Babylon;
krevhewgh an goel;
settyewgh goelyadoryon;
pareusewgh an kontrewaytyansow;
rag an ARLOEDH re dewlis ha re wrug
an pyth a gewsis a-dro dhe annedhysi Babylon.
13 Ty neb usi trigys ryb dowrow meur,
gans palster a dresoryow,
dha dhiwedh yw devedhys,
musur[a] dha vewnans yw treghys.
14 ARLOEDH an luyow re dos re y honan:
Yn sur my a'th lenow gans luyow avel hes lokustes,
hag i a sev garm budhogoleth warnas.

15 Ev yw neb a wrug an nor der y nerth,
neb a fondyas an nor gans y furneth,
ha der y gonvedhes ev a ystynnas an nevow.
16 Pan dhrehav y lev yma tervans dowrow y'n nevow,
hag ev a wra niwl dhe sevel a-dhiworth pennow an nor.
Ev a wra lughes gans an glaw,
hag ev a dhre gwyns yn-mes a'y dresoryow.
17 Pubonan yw talsogh ha heb godhvos;
pub owrer a's teves meth drefenn y idolyow;
rag y imajys teudh yw fals,
ha nyns eus anall ynna.
18 Euver yns, ober rag ges;
yn termyn aga hessydhyans i a dhe goll.

---

a 51:13 *musur:* Ebrow *kevelin.*

19 Nyns yw rann Yakob avella,
rag ev yw Gwrier pup-tra,
hag Ysrael yw loeth y eretons;
ARLOEDH an luyow yw y hanow.

Ysrael Yw Fust an Gwrier

20 Ty yw kaspoel dhymm, ow arv vatel:
genes my a vrew kenedhlow;
my a dhistru gwlaskordhow;
21 genes my a vrew an margh ha'y varghek;
genes my a vrew an charett ha'n charetter;
22 genes my a vrew gour ha benyn;
genes my a vrew hen ha yowynk;
ha genes my a vrew an gour yowynk ha'n voren;
23 genes my a vrew an bugel ha'y flokk;
genes my a vrew an tiek ha'y yew a oghen;
genes my a vrew governours ha soedhogyon.

Breus Babylon

24 My a attal dhe Babylon ha dhe oll annedhysi Kaldea rag oll an drog re wrussons yn Sion yn agas golok, yn-medh an ARLOEDH.

25 Otta, yth esov er dha bynn, A venydh a dhistruyans,
yn-medh an ARLOEDH,
a dhistru oll an nor;
my a ystynn ow leuv er dha bynn
ha dha dhraylya dhe'n leur a'n klegeryow,
ha gul dhis bos menydh leskys.
26 Ny gemmerons ahanas men rag kornell
na men rag selven
mes ty a vydh ynyalder bys vykken,
yn-medh an ARLOEDH.

[27] Drehevewgh baner y'n tir,
hwythewgh hirgorn yn mysk an kenedhlow;
pareusewgh an kenedhlow rag bresel er hy fynn,
gelwewgh er hy fynn an gwlaskordhow,
Ararat, Minni hag Ashkenaz;
ordenewgh kaslewydh er hy fynn,
drewgh yn-rag mergh avel hes[a] lokustes.
[28] Pareusewgh an kenedhlow er hy fynn,
myghternedh an Medys gans aga governours ha'ga soedhogyon
ha pub gwlas yn-dann aga gwarthevyans.
[29] Ha'n tir a gren hag a wynn,
rag porposys an ARLOEDH erbynn Babylon a sev,
dhe wul tir Babylon ynyal,
heb annedhyas.
[30] Breselyoryon Babylon re hepkorras omladh,
i a worta yn aga dinasow;
aga nerth re fyllis,
i res eth ha bos avel benynes;
tan re beu gorrys yn hy annedhow,
hy barrow yw terrys.
[31] Unn poenyer a boen dhe vetya ken onan,
hag unn gannas dhe vetya ken onan,
dhe leverel dhe vyghtern Babylon
bos y sita kemmerys a benn dhe benn:
[32] an rysyow re beu sesys,
ha'n gorthfosow leskys gans tan,
ha'n soudoryon a's teves own.
[33] Rag yndellma y lever ARLOEDH an luyow, Duw Ysrael:
Myrgh Babylon yw avel leur-drushya
y'n termyn mayth yw trettys;

---

a 51:27 *hes:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *reunek.*

hwath unn pols byghan
ha termyn hy threvas a dheu.

34 ‘Nebukadnessar myghtern Babylon re’m kollonkas,
ev re’m desyghas,
ev a wrug dhymm bos lester gwag,
ev re’m lonkas avel dragon;
ev re lenwis y dorr gans ow taklow denteth,
ev re’m trewas y’n mes.
35 Re bo diellys war Babylon an drog gwrys er ow fynn
hag erbynn ow hig,’
yn-medh annedhysi Sion.
‘Re bo diellys ow goes war annedhysi Kaldea,’
yn-medh Yerusalem.
36 Ytho yndellma y lever an ARLOEDH:
Otta, my a bled dha gen
ha diella ragos.
My a dhesygh hy mor
ha gul dh’y fenten bos sygh;
37 ha Babylon a vydh karnedhow,
trigva owrgeun,
tra euth ha hwibana,
heb annedhyas.

38 Avel lewyon yowynk i a us war-barth;
i a romm avel kelyn lewyon.
39 Yn aga gwres, my a bareus aga gwledh
ha gul dhedha omvedhwi bys pan vydhons lowenek
hag ena koska yn kosk bys vykken
heb difuna nevra, yn-medh an ARLOEDH.
40 My a’s dre dhe’n leur avel eyn dhe’n ladhva,
avel hordhes ha boghes.

41 Ass yw kemmerys Sheshak,
ha sesys balghder oll an nor!
Ass yw devedhys Babylon
ha bos tra euth yn mysk an kenedhlow!
42 An mor re sevis war Babylon;
hi re beu kudhys gans tervans y donnow.
43 Hy sitys yw devedhys ha bos euth,
tir syghor ha difeythtir,
tir le ma nag eus trigys denvyth,
ha dredho ma na dremen mab-den.
44 My a gessydh Bel yn Babylon,
ha kemmeres a'y anow an pyth re lonkas.
Ny wra an kenedhlow frosa dhodho na fella;
ynwedh fos Babylon re goedhas.

45 Dewgh yn-mes anedhi, ow fobel!
Sawyewgh agas bewnans, peub ahanowgh,
a-dhiworth sorr fers an ARLOEDH!
46 Na vedhewgh gwann agas kolonn na ownek
drefenn an nowodhow klewys y'n tir –
unn vlydhen unn hwedhel a dheu,
an nessa blydhen ken onan,
Yma freudh y'n tir,
ha rewlyas erbynn rewlyas.

47 Rakhenna an dydhyow a dheu
pan gessydhav imajys Babylon;
oll hy thir a vydh gorrys dhe veth
hag oll hy re ledhys a goedh yn hy kres.
48 Ena an nevow ha'n nor
ha peub eus ynna,

a arm rag lowender war Babylon;
rag an dhistruyoryon a dheu er aga fynn yn-mes a'n gogledh,
yn-medh an ARLOEDH.

49 Babylon a dal koedha drefenn an re ledhys a Ysrael,
dell goedhas re ledhys oll an nor drefenn Babylon.

50 Hwi re dhienkas dhiworth an kledha,
kewgh, na daryewgh!
Perthewgh kov a'n ARLOEDH a-bell,
ha gesewgh Yerusalem dhe dhos yn agas brys.
51 Ni yw gorrys dhe veth drefenn ni dhe glewes keredh;
disenor re gudhas agan fas,
rag estrenyon re dheuth
yn tylleryow sans chi an ARLOEDH.

52 Rakhenna otta, an dydhyow a dheu, yn-medh an ARLOEDH,
pan gessydhav aga imajys gravys,
hag yn oll hy thir
an re woliys a gyn.
53 Kyn yskynno Babylon dhe nev,
ha kyn kerro hy ughelder krev,
a-dhiworthiv distruyoryon a dheu warnedhi,
yn-medh an ARLOEDH.

54 Yma son kri a-dhiworth Babylon,
ha son distruyans meur a-dhiworth tir an Kaldeanys!
55 Rag yma an ARLOEDH ow kwastya Babylon,
hag ow koselhe hy lev meur.
Aga thonnow a darenn avel dowrow pals,
son aga thros a dhassen;
56 rag distruyer re dheuth er hy fynn,
erbynn Babylon;

hy breselyoryon yw kemmerys,
aga gwaregow yw terrys;
rag an ARLOEDH yw Duw a attal,
ev a attal yn leun.
57 My a wra medhwi hy fennsevigyon ha'y doethyon,
ynwedh hy governours, hy soedhogyon ha'y breselyoryon;
i a gosk yn kosk bys vykken heb difuna nevra,
yn-medh an Myghtern, ha'y hanow ARLOEDH an luyow.

58 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow:
Fos ledan Babylon
a vydh terrys dhe'n leur,
ha'y yetow ughel
a vydh leskys gans tan.
An bobel a lavur rag travyth,
ha'n kenedhlow a omskwith rag tan.

Gorhemmynn Yeremia dhe Seraya

59 An ger a worhemmynnis Yeremia an profoes dhe Seraya mab Neria mab Mahseya, pan eth dhe Babylon gans Sedekia myghtern Yuda, yn peswora blydhen y reyn. Seraya o an erberjour. 60 Yeremia a skrifas yn unn rol-skrifa oll an anfeusi a dho war Babylon, oll an geryow ma yw skrifys a-dro dhe Babylon. 61 Ha Yeremia a leveris dhe Seraya: 'Pan dheudh dhe Babylon, gwayt lenna oll an geryow ma, 62 ha leverel, "A ARLOEDH, ty dha honan a gewsis erbynn an tyller ma dh'y dhistrui, ma na vydh trigys ynno travyth, naneyl den na best, hag y fydh ynyal bys vykken." 63 Pan worfennydh lenna an rol-skrifa, kelm men orti, ha'y thewlel yn kres an Ewfrates, 64 ha leverel, "Yndellma Babylon a sedh; ny vydh ow sevel namoy drefenn an anfeusi a dhrov warnedhi."'

Hemm yw diwedh geryow Yeremia.

Reyn Sedekia ha Koedh Yerusalem

52 Sekedia a'n jevo unn bloedh warn ugens pan dhallathas reynya; ev a reynyas unnek blydhen yn Yerusalem. Hanow y vamm o Hamutal myrgh Yeremia a Libna. [2] Ev a wrug an drog yn golok an ARLOEDH, poran kepar dell wrug Yehoyakim. [3] Yn hwir, mar vras o sorr an ARLOEDH erbynn Yerusalem ha Yuda ma's tewlis mes a'y lok.

Sedekia a rebellyas erbynn myghtern Babylon. [4] Hag yn nawves blydhen y reyn, y'n degves mis, yn degves dydh an mis, Nebukadnessar myghtern Babylon a dheuth gans oll y lu erbynn Yerusalem, hag i a gampyas a-dro dhedhi; i a dhrehevis touryow-gorheas er hy fynn oll a-dro. [5] Ytho gorhes o an sita bys y'n unnegves blydhen a vyghtern Sedekia. [6] Y'n nawves dydh a'n peswora mis an divoetter o mar sevur y'n sita ma nag esa boes rag pobel an tir. [7] Ena aswa a veu gwrys yn fos an sita; hag oll an soudoryon a fias ha mos yn-mes a'n sita yn nos dre fordh an yet ynter an dhiw fos, ryb lowarth an myghtern, kynth esa an Kaldeanys oll a-dro dhe'n sita. I eth war-tu ha'n Araba. [8] Mes lu an Kaldeanys a bursiwyas an myghtern, ha tremena dres Sedekia yn plenys Yeriko; hag oll y lu a veu skattrys a-dhiworto. [9] Ena i a dhalghennas y'n myghtern ha'y dhri dhe vyghtern Babylon dhe Ribla yn pow Hamath, hag ev a ros breus warnodho. [10] Myghtern Babylon a ladhas mebyon Sedekia a-rag y dhewlagas, hag ev a ladhas ynwedh oll pennsevigyon Yuda yn Ribla. [11] Ena ev a worras yn-mes dewlagas Sedekia, ha'y gelmi yn kadonyow; ha myghtern Babylon a'n dug dhe Babylon, ha'y worra yn prison bys yn jydh y vernans.

[12] Y'n pympes mis, yn degves dydh an mis, hag a veu nownsegves blydhen Nebukadnessar myghtern Babylon, y teuth Nebuzaradan, kapten an withysi a servya myghtern Babylon, bys yn Yerusalem. [13] Ev a loskas chi an ARLOEDH, ha chi an myghtern, hag oll chiow Yerusalem; pub chi meur ev a loskas gans tan. [14] Oll lu an Kaldeanys esa gans kapten an withysi a dorras oll an fosow a-dro dhe Yerusalem. [15] Ena Nebuzaradan kapten an withysi a dhug yn divroedh re a'n dus voghosek ha

remenant an bobel re beu gesys y'n sita, ha'n gilfowesigyon re gilfisa dhe vyghtern Babylon, war-barth gans remenant an greftoryon. 16 Mes Nebuzaradan kapten an withysi a asas nebes an dus voghosek a'n tir dhe vos gonedhysi gwinlannow hag aradroryon.

17 An kolovenyow a vrons esa yn chi an ARLOEDH, ha'n synsellow, ha'n mor a vrons esa yn chi an ARLOEDH, an Kaldeanys a dorras dhe demmyn, ha doen oll an brons dhe Babylon. 18 I a gemmeras dhe-ves an kalteryow, an reuvow, an gwelsigow-porv, an basonys, an loyow-ledan, hag oll an lestri a vrons may hwrens menystra gansa. 19 Kapten an withysi a gemmeras an pojeryow ynwedh, an padellow-tan, an basonys, an kalteryow, an golowbrennyer, ha'n bollow-offrynn, ha'n re owrek ha'n re arghansek. 20 An dhew goloven, an unn mor, ha'n dewdhek tarow a vrons esa yn-dann an selyow, a wrussa myghtern Solomon rag chi an ARLOEDH – an brons a oll an lestri ma o dres poesa. 21 Hag a-dro dhe'n kolovenyow, ughelder an unn goloven o etek kevelin, ha'y gompas o dewdhek kevelin; kow o ha'y dewder o peswar bys. 22 Ha warnodho yth esa penn a vrons; ughelder unn penn o pymp kevelin; roesweyth ha greunavalow, oll yn brons, a gylghyas penn an goloven. An nessa koloven a'n jevo an keth, gans greunavalow. 23 Yth esa hwetek greunaval ha peswar-ugens dhe'n tenwennow; sommenn an greunavalow a veu kans war an roesweyth a-derdro.

24 Kapten an withysi a gemmeras Seraya an pennoferyas, an nessa oferyas Sefania, ha'n tri gwithyas a'n treudhow; 25 hag a-dhiworth an sita ev a gemmeras unn soedhek re bia kaslewydh an vreselyoryon, ha seyth gour a gonsel an myghtern a veu kevys y'n sita; ha pennskrifennyas kaslewydh an lu neb a'n jevo charj a elwel pobel an tir yn-bann dhe'n lu; ha tri-ugens gour a bobel an tir a veu kevys a-ji dhe'n sita. 26 Ha Nebuzaradan kapten an withysi a's kemmeras, ha'ga dri dhe vyghtern Babylon dhe Ribla. 27 Ha myghtern Babylon a's gweskis, ha'ga gorra dhe'n mernans yn Ribla yn pow Hamath. Ytho Yuda eth yn divroedh yn-mes a'y dir.

[28] Hemm yw an niver a dus a veu kemmerys yn divroedh gans Nebukadnessar: y'n seythves blydhen, tri mil Yedhow ha tri warn ugens; [29] y'n etegves blydhen a Nebukadnessar ev a gemmeras yn divroedh a-dhiworth Yerusalem eth kans den ha dewdhek warn ugens. [30] Y'n tressa blydhen warn ugens a Nebukadnessar, Nebuzaradan kapten an withysi a gemmeras yn divroedh seyth kans den pymp ha dew-ugens; oll an dus o peswar mil hwegh kans.

Yehoyakin Livrys hag Enorys yn Babylon

[31] Y'n seytegves blydhen warn ugens a divroedh Yehoyakin myghtern Yuda, y'n dewdhegves mis, y'n pympes dydh warn ugens a'n mis, Evil-merodak myghtern Babylon, y'n vlydhen may tallathas reynya, a dhrehevis penn Yekoyakin myghtern Yuda, ha'y dhri yn-mes a'n prison; [32] ev a gewsis dhodho yn kuv, ha ri dhodho esedh a-ugh esedhow an vyghternedh erell esa ganso yn Babylon. [33] Ytho Yekoyakin a worras a-denewen y dhillas prison, ha pub dydh a'y vewnans ev a dhybri bara a-ragdho. [34] Rag y alowans, alowans pub-dydhyek a veu res dhodho gans myghtern Babylon hedre vo bew, bys yn jydh y vernans.

KYNVANNOW

Chaptra 1
Yerusalem Forsakys
Chaptra 2
Sorr Duw erbynn Sion
Chaptra 3
Ny Fyll Tregeredhow Duw
Chaptra 4
Ankenyow Pobel Yerusalem
Chaptra 5

Yerusalem Forsakys

1 Ass yw an sita owth esedha digoweth
hag o leun a dus!
Ass yw hi gyllys kepar ha gwedhwes,
hag o meur y'n kenedhlow!
Neb o pennseviges y'n powyow
re beu gorrys yn keth dhe hwel krev.

2 Oela a wra hi truan nosweyth,
ha'y dagrow war hy diwvogh;
Nyns eus dhedhi konforter vyth
a'y haroryon oll;
Pubonan a'y howetha re's toellas,
i re dheuth ha bos hy eskerens.

3 Yuda res eth yn divroedh wosa galar
ha wosa gwasonieth kales;
hi a drig yn mysk an kenedhlow;
mes ny gyv powesva;
hy helghysi oll re settyas dalghenn ynni
yn kres hy foenvos.

4 Yma fordhow Sion ow kyni,
rag ny dheu denvyth dhe'n goelyow;
oll hy yetys yw forsakys,
hy oferysi a hanas;

grevys yw hy gwyrghesow,
hag yma dhedhi hwerowder.

5 Hy eskerens re dheuth ha bos penn,
sewen yw hy envi,
rag an ARLOEDH re's grevyas
drefenn myns hy threuspassow;
hy fleghes res eth
yn kethneth a-rag an eskar.

6 Omdennys yw dhiworth myrgh Sion
oll hy meuredh,
hy fennsevigyon yw kepar ha kerwys
na yllons kavoes peurva;
i a fias dhe'n fo heb galloes
a-rag an helghyas.

7 Yerusalem a berth kov,
yn dydhyow hy anken ha'y diannetter,
a'y fythow desirys oll
a's tevo y'n dydhyow koth.
Pan goedhas hy fobel yn dorn an eskar,
heb denvyth a's gweressa,
an eskerens a's gwelas,
ha gul ges a'y therroes.

8 Yerusalem re beghas dres eghenn,
ha rakhenna res eth ha bos avlan;
pubonan neb a's gordhya a's dispres,
rag i re welas hy noethedh;
kyni ynwedh a wra hi,
ha treylya dhe-ves.

9 Yth esa hy avlander yn hy lostennow,
ny ombrederi a'y thenkys;

rakhenna marthys veu hy therroes,
nyns esa dhedhi konforter vyth.
'Gwel, A ARLOEDH, ow anken,
rag an eskar re dryghis!'

10 An eskar re ystynnas y dhorn
war oll hy fythow drudh;
rag hi re welas an kenedhlow
dhe entra yn hy thyller sans,
an re a dhifennsys jy orta
mayth entrons y'th kuntelles.

11 Hy fobel oll a gyn
hag i ow hwilas bara;
i a werth aga thresoryow rag boes
may hwrellons dh'aga horf dasvewa.
'Gwel, A ARLOEDH, ha mir,
rag dispresys ov vy.'

12 A ny vern travyth, oll hwi a dremen?
Mirewgh, ha gweles
mars eus ahwer kepar ha'm ahwer vy,
a veu gorrys warnav,
ma'm grevyas an ARLOEDH ganso
yn jydh y sorr fers.

13 A-wartha ev a dhannvonas tan;
hag yth eth bys y'm eskern yn town;
ev a lesas roes rag ow threys,
ha'm treylya war-dhelergh;
re'm gasas dyegrys,
klamderys oll an jydh.

14 Kelmys veu ow threuspassow warnav avel yew;
gans y leuv y fons nedhys war-barth

ha gorrys war ow honna,[a]
ow kul dhe'm nerth fyllel;
an Arloedh re'm ros yn diwla tus
ma na allav sevel.

15 An ARLOEDH re dewlis diwdhorn dhe-ves
oll ow thus krev y'm mysk;
ev a guntellas lu er ow fynn
rag brewi flour ow gwer yowynk;
an Arloedh re drettyas kepar hag yn gwinwask
war an wyrghes, myrgh Yuda.

16 Rag an re ma yth oelav dagrow;
ow lagas a dhinwa dowr;
rag pell ahanav yw neb a'm konfortyo,
ow kul dhe'm enev dasvewa;
ow mebyon yw forsakys,
rag an eskar re dryghis.

17 Sion a ystynn hy diwleuv;
nyns eus dhedhi konforter vyth;
an ARLOEDH re erghis erbynn Yakob
may fo y gentrevogyon y eskerens;
Yerusalem res eth ha bos
tra avlan yn aga mysk.

18 Gwiryon yw an ARLOEDH,
drefenn ow bos diwostydh erbynn y anow;
klewewgh, my a'gas pys, hwi boblow oll,
ha mirewgh orth ow galar;
ow gwyrghesow ha'm gwer yowynk
res eth yn kethneth.

---

a 1:14 Po amendyans *Ow drogoberow yw hewoel warnav, gans y leuv ymons nedhys war-barth, yma yew war ow honna.*

19 My a grias war ow haroryon
mes i a'm toellas;
ow oferysi ha'm henavogyon
re verwis y'n sita,
hag i ow hwilas boes
rag gul dh'aga enev dasvewa.

20 Mir, A ARLOEDH, ha grevys ov vy;
ow holodhyon yw troblys,
ow holonn yw treylys ynnov,
rag diwostydh dres eghenn re beuv.
A-ves, an kledha a ladh an fleghes,
a-ji nyns eus saw mernans.

21 I re glewas fatell wrug vy kyni;
nyns eus dhymm konforter vyth.
Oll ow eskerens a glewas a'm anken;
lowen yns i drefenn ty dhe wul henna.
Doroy an jydh a dherivsys,
ha bedhens i kepar dell ov vy.

22 Des oll aga drogober a-ragos;
ha gwra dhedha
kepar dell wrussys dhymmo vy
drefenn oll ow threuspassow;
rag pals yw ow hanasow
hag yma ow holonn ow klamdera.

Sorr Duw erbynn Sion

2 Assa wrug an Arloedh yn y sorr
dhe vyrgh Sion bos kudhys gans kommol!
ev re dewlis yn-nans dhiworth nev bys yn nor
an splannder a Ysrael;

ny borthas ev kov a'y skavell-droes
yn jydh y sorr.

2 An Arloedh re gollonkas heb truedh
oll annedhow Yakob;
yn y sorr ev re dorras
dinasow myrgh Yuda;
ev re dhros bys y'n dor ha disenora
an wlaskor ha'y rewlysi.

3 Ev re hakkyas yn gwres y sorr
pub korn a Ysrael,
ev re dennas y leuv dhyghow dhe-ves dhiworta
a-rag an eskar;
ev re loskas erbynn Yakob kepar ha tan ow flammya,
ow kowlleski a bub tu.

4 Ev re blegyas y warak kepar hag eskar,
y leuv dhyghow yw drehevys kepar hag envi;
ev re ladhas pup-tra o plegadow dhe'n lagas;
yn tylda myrgh Sion
ev re dhinewis y sorr kepar ha tan.

5 An Arloedh o kepar hag eskar,
ev re gollonkas Ysrael;
ev re gollonkas oll y lysyow,
ev re dhistruis y dhinasow;
ha palshe yn myrgh Yuda
drem ha kynvann.

6 Ev re ravnas y skovva kepar ha lowarth,
ev re dhistruis y dabernakel;
an ARLOEDH re wrug dhe woel ha Sabot
bos ankevys yn Sion,

ha fell y sorr ev re dhispresyas
myghtern hag oferyas.

7 An Arloedh re skonyas y alter,
ha nagha y sentri;
ev re ros yn leuv an eskar
fosow hy lysyow;
i a dhrehevis tros yn chi an ARLOEDH
kepar dell ve yn dy'goel.

8 Ervirys yw an ARLOEDH dhe dhomhwel
fos myrgh Sion;
hag ev re ystynnas kordenn-vusura;
ny dreylyas y leuv dhiworth distrui
ha gul dhe skons ha fos kyni;
gyllys gwann yns i war-barth.

9 Hy yetys re sedhis y'n dor;
ev re dhiswrug ha terri hy barrys;
yma hy myghtern ha'y fennsevigyon yn mysk an
kenedhlow;
nyns usi an lagha namoy,
nyns eus hwath dh'y frofoesi
gwelesigeth dhiworth an ARLOEDH.

10 Yma henavogyon myrgh Sion
owth esedha war an dor yn tawesek;
i re dewlis doust war aga fenn
hag omwrogysa gans yskar;
gwyrghesow Yerusalem
a blegyas aga fenn dhe'n dor.

11 Ow dewlagas a fyllis der oela dagrow;
ow holodhyon yw troblys;

ow bystel yw diverys war an dor
drefenn terroes myrgh ow fobel,
drefenn an fleghes ha'n re ow tena dhe glamdera
yn plenys an sita.

12 I a gri dh'aga mammow,
'Ple'ma ys ha gwin?'
hag i ow klamdera kepar ha tus woliys
yn plenys an sita,
ha'ga enev skoellys
yn askra aga mammow.

13 Pandr'a allav y leverel a-dro dhis,[a] pandr'a gehavalav dhis,
a vyrgh Yerusalem?
pandr'a gomparyav genes ma'th konfortiv,
A wyrghes, myrgh Sion?
Rag mar vras avel an mor yw dha derroes;
piw a yll dha yaghhe?

14 Dha brofoesi re welas ragos
falsuri ha toell;
ny dhiskudhsons dha dhrogobereth
rag treylya dha gethneth,
mes ragos i re welas
gwelesigethow fals ha frowsus.

15 Oll an dremenysi
a dak aga diwla orthis;
i a hwiban ha shakya aga fenn
orth myrgh Yerusalem;

---

a 2:13 *Pandr'a allav y leverel a-dro dhis:* Amendys. Styr an Ebrow yw ankler.

‘Yw homma an sita a veu henwys
perfydh yn tekter,
ha lowena oll an nor?’

16 Oll dha eskerens
a iger aga ganow er dha bynn;
i a hwiban ha deskerni aga dyns,
ha kria: ‘Ni re’s kollonkas!
Hemm yw devri an jydh mayth en ni hwansek dhodho.
Wor’tiwedh ni re’n kavas! Ni re’n gwelas!’

17 An ARLOEDH re wrug y vynnas,
ev re gowlwrug y lavar;
kepar dell ordenas seuladhydh;
ev re dorras heb truedh;
ev a wrug dhe’n eskerens lowenhe warnas,
ev re dhrehevis korn dha eskerens.

18 Kria a wrug aga holonn war an Arloedh.
A fos myrgh Sion,
gas dha dhagrow dhe frosa yn-nans avel avon
dydh ha nos.
Na ro dhis dha honan powes,
na difresyans dhe vew dha lagas.

19 Yn-sol, kri nosweyth,
yn dalleth an goelyow!
Skoell dha golonn kepar ha dowr
a-dherag fas an Arloedh!
Drehav dha dhiwla dhodho
a-barth enev dha fleghes,
a glamder gans nown orth penn pub stret.

20 Gwel, A ARLOEDH, ha mir.
Piw a dhyghtsys yndella?
A wra gwragedh dybri aga askorr,
fleghes wynn heb namm?
A ledhir oferyas ha profoes
yn sentri an Arloedh?

21 Yma tus yowynk ha tus koth a'ga growedh
y'n stretys;
ow morenyon ha'm gwer yowynk
re goedhas der an kledha;
tyb re's ladhas yn jydh dha sorr;
ty re ladhas heb truedh.

22 Ty a elwis seul a'm broweghi a'm kyrghynn
kepar dell ve yn dy'goel;
hag yn jydh sorr an ARLOEDH
nyns esa denvyth a skapyas na diank;
seul a wrug vy aga dineythi ha maga
ow eskar re dhistruis.

Ny Fyll Tregeredhow Duw

3 My yw an gour re welas galar
yn-dann vagel y sorr;
2 Ev re'm hembronkas ha gul dhymm mos
yn tewlder a-der golow;
3 Yn hwir, ev a dreyl y leuv er ow fynn
arta oll an jydh.

4 Ev a wrug dhe'm kig ha'm kneus bos spenys,
ev a dorras ow eskern.
5 Ev re dhrehevis er ow fynn ha settya a-dro dhymm
hwerowder hag anken.

[6] Ev re wrug dhymm triga yn tylleryow tewl,
kepar ha'n dus varow nans yw pell.

[7] Ev re'm keas ma na allav skapya,
ev a'm beghyas gans kargharow poes.
[8] Ynwedh pan griav 'Harow!'
ev a dhege yn-mes ow fysadow.
[9] Ev re geas ow fordhow gans meyn treghys,
ha kamma ow hynsyow.

[10] Kepar hag ors ow kontrewaytya yth yw dhymm,
kepar ha lew yn kudhvaow.
[11] Ev re dreylyas ow fordhow a-denewen hag ow
skethenna;
hag ow gasa forsakys.
[12] Ev re blegyas y warak, hag ow settya
dhe vos kostenn dhe'n seth.

[13] Ev re wanas ow lonethi
gans mebyon y woen-sethow.
[14] Re beuv ges dhe oll ow fobel,
aga skorngan oll an jydh.
[15] Ev re'm lenwis a erbys hwerow,
ha'm medhwi a fuelenn.

[16] Ev re vrewis ow dyns gans growynn,
hag ow maga gans lusu.
[17] Ty re bellhas ow enev dhiworth kres,
ny berthis kov a sewena.
[18] Yn-medhav, 'Gyllys dhe goll yw ow splannder,
ha'm govenek dhiworth an ARLOEDH.'

[19] Kovha ow galar, ha'm diannetter,
an fuelenn ha'n vystel.

[20] Ow enev a berth kov yn ta
ha plegya dhe'n dor a-berth ynnov.
[21] My a dhre hemma dhe'm kolonn –
rakhenna yma dhymm govenek.

[22] Yn hwir, ny fyll tregeredhow an ARLOEDH,
ha nyns yw y druedhow gorfennys.
[23] Nowydhhes vydhons pub myttin,
bras yw dha lelder.
[24] 'Ow rann yw an ARLOEDH,' yn-medh ow enev,
'rakhenna govenek a'm beus ynno.'

[25] Da yw an ARLOEDH dhe seul a'n gorto,
dhe'n enev a'n hwillo.
[26] Da yw, pan wortir yn tawesek
selwyans an ARLOEDH.
[27] Da yw, gour dhe berthi
an yew yn y yowynkses.
[28] Bedhes owth esedha y honan, tawesek,
rag Duw re'n beghyas warnodho,
[29] ha gorres ev y anow bys y'n doust,
mar pydh hwath govenek,
[30] ha res ev an vogh dhe neb a'n gwasko,
ha bedhes lenwys a dhespit.

[31] Rag ny wra an Arloedh
skonya bys vykken.
[32] Kyn hwra grev, byttegyns ev a gemmer truedh
herwydh braster y dregeredh;
[33] rag ny vynn a'y golonn plagya
na grevya mab-den.

[34] Pan vydh brewys yn-dann droes
oll prisnoryon an tir,

35 pan vydh treylys a-denewen gwirvreus gour
a-wel dhe'n Ughella,
36 pan vydh domhwelys neb den yn y gen,
ny vydh da gans an Arloedh.

37 Piw a yll gorhemmynn hag y fydh gwrys,
mar ny'n ordenas an Arloedh?
38 A nyns yw yn-mes a anow an Ughella
y teu drog ha da?
39 Prag y krodhvol den bew,
gour, war gessydhyans y beghes?

40 Hwithryn ni orth agan fordhow ha'ga studhya,
ha dehweles arta dhe'n ARLOEDH.
41 Drehevyn ni agan kolonn ha'gan diwleuv
dhe Dhuw y'n nevow.
42 Ni re gammdremenas ha rebellya;
mes ty, ny wrussys gava.

43 Ty re omwiskas gans kudhlenn sorr, ha'gan helghya;
ty re ladhas heb piteth.
44 Ty re omwiskas gans kommolenn,
ma na dremen pysadow vyth.
45 Ty re wrussys dhyn bos lastedhes ha skubyon
yn mysk an poblow.

46 Oll agan eskerens
re igoras aga ganow er agan pynn.
47 Euth ha'n pytt re beu dhyn,
diswrians ha terroes.
48 Goverow a dhowr a dhever yn-nans dhiworth ow lagas
drefenn terroes myrgh ow fobel.

49 Ow lagas a dhiver ha ny hedh,
heb powes,

50 bys pan wra an ARLOEDH mires war-woeles,
ha gweles dhiworth an nevow.
51 Ow lagas a re galar dhe'm enev
drefenn oll myrghes ow sita.

52 Ow helghya yn tynn kepar hag edhen
re wrug ow eskerens heb acheson.
53 I a dhegeas ow bewnans yn pytt
hag ow labydha.[a]
54 Dowr a resas war ow fenn;
'Gyllys dhe goll ov vy,' yn-medhav.

55 My a grias war dha hanow, A ARLOEDH,
dhiworth downder an pytt.
56 Klewes ow lev a wrussys, 'Na dhege dha skovarn
dhiworth ow hanasenn, dhiworth ow kri.'
57 Ty a dheuth nes y'n jydh mayth elwis warnas,
'Na borth own,' y leverydh.

58 Ty re bledyas, A Arloedh, kenyow ow enev,
ty re dhasprenas ow bewnans.
59 Ty re welas, A ARLOEDH, an drogvreus er ow fynn;
gwra breusi ow hen.
60 Ty re welas oll aga venjans,
oll aga thebel-dowlow er ow fynn.

61 Ty re glewas oll aga despit, A ARLOEDH,
oll aga thowlow er ow fynn,
62 diwweus ow eskerens, ha'ga krodhvolyow
warnav oll an jydh.
63 Mir orta: owth esedha hag ow sevel,
yth ov vy aga skorngan.

---

a 3:53 *hag ow labydha:* Po *ha'y geas gans men*

64 Attal dhedha aga gwrians A ARLOEDH
herwydh ober aga diwleuv.
65 Diskwedh dhedha divethter dha golonn,[a]
re bo dha volleth warnedha.
66 Gwra aga helghya ha'ga distrui y'th sorr
a-dhann nevow an ARLOEDH.

Ankenyow Pobel Yerusalem

4 Ass yw an owr tewlhes,
ass yw treylys an owr pur!
Meyn an sentri yw skattrys
orth penn pub stret.

2 Mebyon dhrudh Sion, talvedhys kepar hag owr fin –
Ass yns i akontys kepar ha sethow pri,
ober diwla priweythor!

3 Ynwedh owrgeun a ri aga bronn
ha gasa aga helyn dhe sugna,
mes myrgh ow fobel yw gyllys fell
kepar ha strusyow y'n difeythtir.

4 Taves an baban ow tena
a len orth y stevnik gans syghes,
fleghigyow a bys bara,
nyns eus neb a'n re dhedha.

5 Myns a'n jevo sandow denti seuladhydh
a dhe goll y'n stretys,
myns a veu meythrys war goghlin
a len orth teylegi.

---

a 3:65 *Diskwedh dhedha divethter dha golonn:* Po *Doro dhedha kaletter an golonn.*

[6] Brassa yw kessydhyans myrgh ow fobel
ages an kessydhyans rag pegh Sodom,
a veu domhwelys yn unn lamm,
kyn na veu leuv vyth gorrys warnedhi.

[7] Glanna o hy nazirysi ages an ergh,
kanna ages leth,
ruttha aga horf ages koral,
aga fisment kepar ha saffir.

[8] Lemmyn moy du yw aga fas ages hylgedh,
nyns yns i aswonnys y'n stretys.
Aga kroghen a len orth aga eskern,
ha gwedhrys yw kepar ha prenn.

[9] Gwynnvys an re yw ledhys gans an kledha
drefenn fowt askorr an gwel.

[10] Diwla benynes truedhek
re vrojyas aga fleghes aga honan,
gyllys yns i yn boes dhedha
yn terroes myrgh ow fobel.

[11] An ARLOEDH re gowlwrug y sorr,
ha dyllo y sorr fers,
hag enowi tan yn Sion
a dhevoryas hy selyow.

[12] Ny wrug myghternedh an nor krysi,
na trigoryon vyth a'n norvys
y to eskar hag envi
bys yn porthow Yerusalem.

[13] Y feu rag pegh hy frofoesi,
drefenn kammwriansow hy oferysi

hag a skoell goes an dus wiryon
a-berth ynni.

14 I a wandras dall y'n stretys,
mostys vons gans goes
bys ma na allas denvyth
tochya aga dillas.

15 'Dhe-ves! Avlan!' a veu kriys warnedha.
'Dhe-ves! Dhe-ves! Na dochyewgh!'
Ytho i a fias dhe'n fo ha gwandra.
Y leverys y'n kenedhlow,
'Na wrens i triga omma namoy.'

16 Fas an ARLOEDH re wrug aga skattra,
ny vir orta namoy,
ny enorsons fasow oferysi,
ny faversons henavogyon.

17 Hwath agan dewlagas a fyllis,
ow kortos difres yn euver;
yn agan goelva ni a woelyas
rag kenedhel na allas sawya.

18 I a holyas war agan lergh
bys ma na yllyn kerdhes yn agan stretys;
yth esa agan diwedh ow tos nes, kowlwrys veu agan
dydhyow,
rag agan diwedh re dhothya.

19 Skaffa veu agan helghysi
ages eryon an nevow;
war an menydhyow i a'gan chasyas,
y'n difeythtir i a'gan kontrewaytyas.

20 Untys an ARLOEDH, anall agan dewfrik,
a veu kechys yn aga antylli,
may leversyn anodho 'Yn-dann y skeus
y fewyn ni yn mysk an kenedhlow.'

21 Lowenha ha bydh heudhik, A vyrgh Edom,
neb a drig yn pow Us,
ynwedh dhiso jy tremena a wra an hanaf.
Medhwys vydhydh, ha ty a lommha dha honan.

22 Kowlwrys yw kessydhyans dha sherewneth, a vyrgh Sion,
ny wra ev dha witha yn divroedh na fella;
ev re wrug dha gessydhya drefenn dha sherewneth, a vyrgh Edom,
ha diskudha dha beghosow.

5 Porth kov, A ARLOEDH, a'n pyth re goedhas dhyn;
mir ha gweles agan meth.

2 Agan ertach re beu treylys dhe estrenyon,
agan chiow dhe alyons.

3 Omdhivasow re beun heb tas;
agan mammow yw kepar ha gwedhwesow.

4 Ni re evas agan dowr a bris arghans;
agan keunys a dheu dre varghadoryon.

5 An yew war agan konna yw poes warnan;[a]
ni a lavur, nyns eus dhyn powes vyth.

6 Dhe Ejyp ni a ros leuv,
ha dhe Assyria, rag kavoes bara lowr.

7 Agan tasow re beghas, ny vewons hwath;
ni re beu beghys gans aga drogoberow.

8 Kethyon a'gan rewl;
nyns eus neb a'gan delirv dhiworth aga dorn.

a 5:5 *An yew war agan konna yw poes warnan:* Amendys.

9 Ni a gyv agan bara yn peryll a'gan bewnans,
drefenn an kledha y'n difeythtir.
10 Agan kroghen yw poeth kepar ha forn
drefenn poethvann divoetter.
11 Benynes yw defolys yn Sion,
gwyrghesow yn sitys Yuda.
12 Pennsevigyon yw kregys der aga diwla;
nyns yw fasow henavogyon enorys.
13 Gwer yowynk yw konstrynys dhe'n melinyow,
ha mebyon a drebuch yn-dann veghyow keunys.
14 Tus koth re asas an porth,
tus yowynk aga menestrouthi.
15 Difygys yw joy agan kolonn;
treylys dhe gynvann yw agan karoli.
16 Koedhys yw an gurun dhiworth agan penn;
go-ni, rag ni re beghas!
17 Rakhenna devedhys ha bos klav yw agan kolonn,
rakhenna tewlhes yw agan dewlagas,
18 rag menydh Sion, hag yw ynyal;
owrgeun a gerdh warnodho.

19 Ty, A ARLOEDH, a dhur bys vykken;
dha se a bes a henedh dhe henedh.
20 Prag y hwre'ta agan ankevi bys vykken,
agan forsakya pub dydh oll?
21 Gwra agan restorya dhis, A ARLOEDH, may tehwellyn;
nowydhha agan dydhyow kepar dell vons
seuladhydh –
22 po a wruss'ta devri agan denagha yn tien?
A wruss'ta serri orthyn dres musur?

EZEKIEL

Chaptra 1
Gwelesigeth Ezekiel
Chaptra 2
Gwelesigeth an Rol-skrifa
Chaptra 3
Ezekiel orth an Avon Kebar
Duw a Lett Ezekiel rag Profoesa
Chaptra 4
Tokyn a Worheas Yerusalem
Chaptra 5
Kledha erbynn Yerusalem
Chaptra 6
Profoesans erbynn Menydhyow Ysrael
Chaptra 7
Terroesa ow Tos
Chaptra 8
Idolys Gordhys y'n Tempel
Chaptra 9
Ladhva an Re a Wordh Idolys
Chaptra 10
Glori Duw a As Yerusalem
Chaptra 11
Breus erbynn an Gusulyoryon Dhrog
Ambos Duw dhe Ysrael
Chaptra 12
Tokyn a'n Gethneth
Chaptra 13
Fals Profoesi Kuhudhys
Chaptra 14
Breusow Duw
Chaptra 15
An Gwinbrenn Diles
Chaptra 16
Yerusalem re Beu Dislel
Kevambos Bys Vykken
Chaptra 17
An Dhew Er ha'n Gwinbrenn
Chaptra 18
Peghosow
Chaptra 19
Galargan rag Pennsevigyon Ysrael
Chaptra 20
Rebellyans Ysrael
Profoesans erbynn an Negeb
Chaptra 21
Kledha Lymm Duw
Chaptra 22
An Sita Woesek
Chaptra 23
Ohola hag Oholiba
Chaptra 24
An Chek ow Pryjyon
Mernans Gwreg Ezekiel
Chaptra 25
Profoesans erbynn Ammon
Profoesans erbynn Moab
Profoesans erbynn Edom
Profoesans erbynn Filistia
Chaptra 26
Profoesans erbynn Tyr
Chaptra 27
Kynvann war Tyr
Chaptra 28
Profoesans erbynn Myghtern Tyr
Galargan war Vyghtern Tyr
Profoesans erbynn Sidon
Bennath war Ysrael y'n Termyn a Dheu
Chaptra 29
Profoesans erbynn Ejyp
Ejyp a Vydh Pyllys gans Babylon
Chaptra 30
Kynvann war Ejyp
Profoesans erbynn Faro
Chaptra 31
Faro avel Sedresenn a Lebanon
Chaptra 32
Galargan war Faro hag Ejyp
Ejyp a Dhiyskynn dhe'n Pytt
Chaptra 33
Ezekiel Goelyador Ysrael
Fordh Duw Yw Ewn
Koedh Yerusalem

Chaptra 34
Bugeledh Fals
Duw, an Bugel Da
Chaptra 35
Breus erbynn Menydh Seir
Chaptra 36
Bennath war Ysrael
Restorita Ysrael
Chaptra 37
Nans an Eskern Sygh
An Dhew Brenn
Chaptra 38
Profoesans erbynn Gog
Breus war Gog
Chaptra 39
Luyow Gog Distruys
Ynkleudhyans Gog
Chaptra 40
Gwelesigeth a'n Tempel Nowydh
Yet an Est dhe'n Klos A-ves
An Klos A-ves
Yet an Gogledh
Yet an Soth
Yetys dhe'n Klos A-bervedh
An Helyow rag Pareusi Sakrifisow
An Tempel
Chaptra 41
An Sentri
Chaptra 42
Helyow Rag an Tempel
Chaptra 43
An Glori a Dhehwel dhe'n Tempel
An Alter
Chaptra 44
Yet an Est
Kummyas dhe Entra an Tempel
An Oferysi Leviek
Chaptra 45
An Rannvro Sans
Poesow ha Musuryow
Offrynnow
Goelyow
Chaptra 46
Rewlys Divers
Chaptra 47
Dowr ow Resek dhiworth an Tempel
Oryon Nowydh an Tir
Chaptra 48
Rannow a Loethow

Gwelesigeth Ezekiel

1 Y'n degves blydhen warn ugens, y'n peswora mis, yn pympes dydh an mis, pan esen yn mysk an dhivresow ryb an avon Kebar, an nevow a veu igerys, ha my a welas gwelesigethow Duw. [2] Yn pympes dydh an mis, y'n pympes blydhen a dhivroedh myghtern Yehoyakin, [3] ger an ARLOEDH a dheuth dhe'n oferyas Ezekiel mab Buzi yn pow an Kaldeanys, ryb an avon Kebar; hag ena y feu leuv an ARLOEDH warnodho.

[4] My a viras, hag otta annawel ow tos dhiworth an gogledh, kommolenn vras, ha tan ow lughesi gans golow splann a-dro dhedhi, hag ow tos yn-mes anedhi neppyth kepar hag amber, dhiworth kres an tan. [5] Y'n kres anedhi y feu hevelep peswar kreatur bew, ha hemma a veu aga semlans: i a's teva hevelep den, [6] dhe bubonan peswar fas, ha dhe bubonan anedha peder askell. [7] Aga garrow o garrow ewn; godhnow aga garrow o avel godhen leugh, ow terlentri avel brons splannhes. [8] Yth

esa diwla den yn-dann aga eskelli war aga feswar tenewen. An
fasow ha'n eskelli anedha aga feswar o yndella: [9] aga eskelli a
dochya an eyl dh'y ben; ny dreylyens hag i ow mos, mes yth esa
pubonan ow mos kompes war-rag. [10] Hevelep fasow aga feswar
o fas den ha fas lew a-dhyghow, ha fas ojyon a-gledh; ha'ga
feswar a's tevo fas er; [11] yndella y feu aga fasow. Aga eskelli a
omlesa war-vann; dhe bubonan yth esa diw askell a dochya an
eyl dh'y ben, ha diw askell a gudha aga horfow. [12] Pubonan e
war-rag. Py le pynag y fynna an spyrys mos, ena yth ens heb
treylya, hag i ow mos. [13] Y feu hevelep an kreaturs bew kepar
ha kolennow bew ow tewi, kepar ha semlans faglennow ow
kwaya ynter an kreaturs bew; an tan o splann, ha dhiworth an
tan yth esa lughes ow mos yn-mes. [14] An kreaturs bew a boenya
ha dehweles kepar ha lughesenn.

[15] My a viras orth an kreaturs bew, hag awotta, unn ros war
an dor ryb pub kreatur bew gans y beswar fas. [16] Semlans an
rosow ha'ga framweyth o avel liw beryl, ha'n keth hevelep
dh'aga feswar. Aga semlans ha'ga framweyth o avel ros yn
kres ros. [17] I a ylli mos dhe gwartron vytholl, hag i ow mos;
ny dreylyens hag i ow mos. [18] Aga hammogow o ughel hag
euthyk, ha kammogow aga feswar o leun a lagasow a-derdro.
[19] Pan ens an kreaturs bew, yth esa an rosow ow mos rybdha;
ha pan yskynna an kreaturs bew a-dhiwar an dor, an rosow a
yskynnas ynwedh. [20] Plepynag yth ella an spyrys, ena yth ens i,
ha'n rosow a yskynna gansa, rag yth esa spyrys an kreatur bew
y'n rosow. [21] Pan e an rosow, yth esa i ynwedh ow mos, ha pan
sevi an rosow, yth esa i ynwedh owth yskynna, drefenn bos
spyrys an kreatur y'n rosow.

[22] A-ugh pennow an kreaturs bew, yth esa hevelep an
fyrmament, avel gwrys euthyk ystynnys a-ugh aga fennow.
[23] Yn-dann an fyrmament yth o aga eskelli ewn, an eyl troha'y
ben; yth esa dhe bubonan diw askell ow kudha y gorf. [24] My
a glewas son aga eskelli, avel son dowrow pals, hag i ow mos,
avel lev an Ollgalloesek,[a] son tervans lu. Pan sevens, i a asa aga

a 1:24 *an Ollgalloesek:* Ebrow *Shadday.*

eskelli dhe goedha. [25] Ena yth esa lev dhiworth an fyrmament
a-ugh aga fennow. Pan sevens, i a asa aga eskelli dhe goedha.
[26] A-ugh an fyrmament esa a-ugh aga fennow yth esa hevelep
men saffir, an hevelep a dron; ha war hevelep an tron yth esa an
hevelep a dhen a-ughti. [27] My a welas neppyth haval dhe wolow
amber, kepar ha golowgylgh a dan a-dro dhodho, war-vann
dhiworth semlans y dhiwglun; ha war-nans dhiworth semlans y
dhiwglun my a welas neppyth haval dhe dan, ow splanna a-dro
dhodho. [28] Haval dhe semlans kammneves y'n kommol yn jydh
glaw, yndella o an golowyjyon a-dro dhodho. Hemm o semlans
kepar ha glori an ARLOEDH.

Pan y'n gwelis, my a goedhas war ow fas, ha klewes lev ow
kewsel.

Gwelesigeth an Rol-skrifa

2 Yn-medh ev dhymm: Mab den, sav war dha dreys, ha
my a gews genes. [2] An Spyrys a entras ynnov pan gewsis
dhymm, ha'm settya war ow threys, ha my a'n klewas ow kewsel
dhymm. [3] Yn-medh ev dhymm: Mab den, my a'th tannvon dhe
vebyon Ysrael, dhe genedhel a rebellys re rebellyas er ow fynn;
i ha'ga thasow re wrug treuspass er ow fynn bys y'n jydh ma.
[4] Mebyon penn-kales yns i ha gorth aga holonn; yth esov orth
dha dhannvon dhedha. Lavar dhedha, 'Yndellma y lever an
Arloedh DUW.' [5] Hag i, mar koslowons po mar skonyons (rag
chi diwostydh yns i) byttegyns i a woer y feu profoes yn aga
mysk. [6] Ha ty, A vab den, na borth own anedha na a'ga geryow.
Na borth own kyn fo spern ha spedhas a-dro dhis, ha ty trigys
yn mysk skorpyons. Na borth own a'ga geryow ha na borth
euth a'ga fasow, rag chi diwostydh yns i. [7] Kows ow geryow
orta, mar koslowons po mar skonyons; rag chi diwostydh yns i.[a]
[8] Mes ty, A vab den, goslow orth an pyth esov orth y gewsel
orthis. Na vydh rebell avel an chi diwostydh na; igor dha anow
ha deber an pyth esov ow ri dhis. [9] Ena my a viras, hag otta leuv

a 2:7 *rag chi diwostydh yns i:* Ow siwya an Septuagint, an Syriek ha'n Targum. Ebrow *rag rebellyans yns i.*

ystynnys dhymm, hag otta, yth esa ynni rol-skrifa. [10] Ena ev a's lesas a-ragov; yth esa skrif war hy dew denewen, ha skrifys warnedhi yth esa galargan ha kynvann ha guw.

3 Yn-medh ev dhymm, A vab den, deber an pyth a gevydh; deber an rol-skrifa ma, ha ke, kows dhe ji Ysrael. [2] Ytho my a igeris ow ganow, hag ev a wrug dhymm dybri an rol-skrifa ma. [3] Hag yn-medh ev dhymm, A vab den, gwra dhe'th torr dybri, ha lanw dha groth a'n rol-skrifa ma esov ow ri dhis. Ytho my a's dybris hag y feu y'm ganow maga hweg avel an mel.

[4] Ena yn-medh ev dhymm, A vab den, ke, deus dhe ji Ysrael ha kows gans ow geryow dhedha. [5] Rag nyns os dannvenys dhe bobel a yeth estren ha taves kales, mes dhe ji Ysrael, [6] a-der dhe boblow pals a yeth estren ha taves kales, ma na gonvedhydh aga geryow. Mara'th tannvonnen dhedha, i a woslowsa dhis. [7] Mes chi Ysrael ny vynn goslowes orthis, rag ny vynnons goslowes orthiv vy, drefenn oll chi Ysrael dhe vos penn-kales ha gorth a golonn. [8] Awotta my re wrug dha fas dhe vos kales kepar ha'ga fasow i, ha'th tal dhe vos kales kepar ha'ga thal i. [9] Avel adamant kreffa ages kellester, re wrugavy dha dal. Na borth own anedha, na bos digolonnek drefenn aga fasow, rag chi diwostydh yns i. [10] Hag yn-medh ev dhymm: Mab den, oll an geryow a gowsav orthis, kemmer i y'th kolonn, ha'ga klewes gans dha dhiwskovarn. [11] Ha ke, deus dhe'n dhivresow, dhe vebyon dha bobel, ha kows orta. Lavar dhedha, 'Yndellma y lever an Arloedh Duw,' mar koslowons po mar skonyons.

Ezekiel orth an Avon Kebar

[12] Ena an Spyrys a'm drehevis, ha my a glewas a-dryv dhymm son grommyans bras, pan sevis glori an Arloedh[a] a'y le, [13] ha son eskelli an kreaturs bew ow tochya an eyl dh'y ben, ha son an rosow rybdha, ha son grommyans bras. [14] Ena an spyrys a'm drehevis hag a'm kemmeras, ha gyllys veuv yn hwerowder, yn sorr ow spyrys, ha leuv an Arloedh o krev warnav. [15] My a

a 3:12 *pan sevis glori an Arloedh:* Amendys. Ebrow *Benniges re bo glori an Arloedh.*

dheuth dhe Tel-abib, dhe'n dhivresow trigys ryb an avon Kebar; hag ena, y'n tyller mayth esens trigys, my a esedhas seyth dydh dyegrys yn aga mysk.

16 Dhe benn seyth dydh, ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 17 Mab den, my re'th wrug goelyador rag chi Ysrael; peskweyth may klewydh ger dhiworth ow ganow, ty a re dhedha gwarnyans dhiworthiv. 18 Pan lavarav dhe'n tebelwas, 'Ty a verow yn tevri,' ha ny redh dhodho gwarnyans, na kewsel dhe warnya tebelwas dhe dreylya dhiworth y fordh dhrog may sawyo y vewnans, an tebelwas na a verow yn y anewnder, mes y woes y hwilav a'th leuv. 19 Mes mar kwarnydh an tebelwas, ha ny dreyl dhiworth y sherewynsi ha'y fordh dhrog, ev a verow yn y anewnder, mes ty a dhelirv dha enev. 20 Ha mar treyl den gwiryon dhiworth y ewnder ha gul drog, my a worr men a drebuchya a-ragdho; ev a verow. Drefenn na'n gwarnsys, ev a verow yn y begh. Ny vydh kovhes y wiryonedh re wrug; mes y woes a hwilav a'th leuv. 21 Mes mar kwarnydh den gwiryon rag na beggho, ha ny begh, y few yn tevri, rag ev dhe vos gwarnyes, ha ty a dhelirv dha enev.

Duw a Lett Ezekiel rag Profoesa

22 Yth esa leuv an ARLOEDH warnav eno; hag ev a leveris dhymm, Sav ha ke yn-mes dhe'n nans, hag eno my a gews genes. 23 Ytho my a sevis ha mos yn-mes dhe'n nans. Hag awotta glori an ARLOEDH ow sevel ena, kepar ha'n glori a welis ryb an avon Kebar, ha my a goedhas war ow fas. 24 Ena an Spyrys a entras dhymm ha'm settya war ow threys, ha kewsel orthiv, ha leverel dhymm, Ke, dege dha honan a-bervedh y'th chi. 25 Ha ty, A vab den, i a worr warnas lovonow, ha'th kelmi gansa, ma na ylli mos yn-mes yn aga mysk. 26 My a wra dhe'th taves glena orth dha stevnik, may fydhydh avlavar, ha ny yllydh aga heredhi; rag chi diwostydh yns i. 27 Mes pan gowsav orthis, my a iger dha anow, ha ty a lever dhedha, 'Yndellma y lever An Arloedh DUW.' Ev neb a glew, klewes; hag ev neb a skon, skonys; rag chi diwostydh yns i.

Tokyn a Worheas Yerusalem

4 Ha ty, A vab den, kemmer brykk ha gorr e a-ragos, ha
delin warnodho sita Yerusalem. [2] Ena gorhe er hy fynn,
ha drehevel tommenn er hy fynn, ha krugya jynn-gorheas er
hy fynn, ha settya kampow er hy fynn, ha gorra er hy fynn
hor'bennow a-derdro. [3] Ha ty, kemmer ragos horn-pobas
ha gorr e avel fos horn yntra ty ha'n sita; treyl dha fas er hy
fynn, ha hi a vydh yn-dann worheas, ha ty a worhe er hy fynn.
Hemma a vydh tokyn dhe ji Ysrael.

[4] Ha ty, growedh war dha denewen kledh, ha gorr anewnder
chi Ysrael warnas.[a] Rag niver an dydhyow a wrowedhydh
warnodho, ty a berth aga anewnder. [5] My re ros dhis an keth
niver a dhydhyow avel blydhynyow aga anewnder, tri hans,
deg ha peswar-ugens dydh. Yndella ty a berth anewnder chi
Ysrael. [6] Wosa kowlwul hemma, ty a wrowedh arta, mes war
dha denewen dyghow, ha ty a berth anewnder chi Yuda dew-
ugens dydh. Dydh rag pub blydhen a rov dhis. [7] Treyl dha fas
troha gorhe Yerusalem, ha gans bregh lommhes ty a brofoes
er hy fynn. [8] Otta, my a worr warnas lovonow, ma na dreylli a
unn tenewen dhe'n tenewen arall bys pan gowlwredh dydhyow
dha worheas.

[9] Ha ty, kemmer ragos dha honan gwaneth, ha heydh, ha fav,
ha lentilow, ha myll ha spelt; ha gorr i yn unn lester, ha gwra
bara ragos war-lergh niver an dydhyow may hwrowedhydh
war dha denewen. Ty a'n deber tri hans, deg ha peswar-ugens
dydh. [10] Ha'th voes a dhybrydh a vydh ugens shekel orth poes
pub dydh; yn termynyow settys ty a'n deber. [11] Ynwedh ty a
yv hweghves rann a hin; yn termynyow settys ty a'n yv. [12] Ty
a'n deber avel bara heydh; yn kawgh denel y'n pebydh a-wel
dhedha. [13] Ena an ARLOEDH a leveris, 'Yndella y tebrons
mebyon Ysrael aga bara avlan y'n kenedhlow ma's skattrav
di.' [14] Ena my a leveris, 'Ogh Arloedh DUW, otta, ny veu ow
enev defolys, ha karynyes ha kig skwardys gans bestes gwyls
ny dhybris a-dhia'm yowynkneth bys lemmyn, ha kig avlan ny

---

a 4:4 *warnas:* Amendys. Ebrow *warnodho.*

dheuth y'm ganow.' [15] Ena ev a leveris dhymm, 'Mir, my a re dhis glos yn le kawgh denel, ha ty a wra dha vara warnodho.'

[16] Ena yn-medh ev dhymm, A vab den, awottavy ow terri lorgh bara yn Yerusalem; i a dheber bara orth poes ha gans preder, hag i a yv aga musur a dhowr gans desper; [17] rag bara ha dowr a fyll; skruth a's kemmer, ow mires an eyl orth y gila, hag i a wra pedri yn aga hammweyth.

Kledha erbynn Yerusalem

5 Ha ty, A vab den, kemmer kledha lymm, kemmer e avel altenn barver, ha gwra e dhe bassya war dha benn ha war dha varv; ena kemmer mantol ha rann an blew. [2] Ty a worr tressa rann anodho yn tan yn kres an sita, wosa bos gorfennys dydhyow an gorhe; ha kemmer tressa rann ha gwask gans an kledha a-dro dhe'n sita; ha tressa rann a skattrydh dhe'n gwyns, ha my a denn an kledha war aga lergh. [3] Mes kemmer alena niver byghan a vlewennow, ha'ga helmi yn lappys dha dhillasenn. [4] Ena kemmer moy anedha ha'ga tewlel yn kres an tan, ha'ga leski y'n tan. Alena tan a yn-mes dhe oll chi Ysrael.

[5] Yndellma y lever an Arloedh Duw: Homm yw Yerusalem; my re's settyas yn mysk an kenedhlow, gans gwlasow oll a-dro dhedhi. [6] Mes hi re rebellyas erbynn ow breusow moy ages sherewynsi an kenedhlow, hag erbynn ow ordenansow moy ages an gwlasow usi a-dro dhedhi; rag i re dhenaghas ow breusow ha ny gerdhsons y'm ordenansow. [7] Rakhenna yndellma y lever an Arloedh Duw: Drefenn bos agas balghder brassa ages an kenedhlow usi a-dro dhis, ha ny gerdhsowgh y'm ordenansow ha ny wrussowgh ow breusow, ha ny wrussowgh hwath war-lergh breusow an kenedhlow usi a-dro dhywgh; [8] rakhenna yndellma y lever an Arloedh Duw: Mir, my ow honan, yth esov er dha bynn, ha my a wra breusow a-berth ynnos a-wel dhe'n kenedhlow. [9] My a wra ynnos an pyth na wrug vy bythkweth, ha ny wrav vy travyth avello nevra arta, drefenn oll dha daklow kasadow. [10] Rakhenna tasow a dheber mebyon a-berth ynnos, ha mebyon a dheber aga thasow; ha my a wra breusow ynnos, ha skattra oll an remenant ahanas dhe oll an gwynsow.

[11] Rakhenna, dell vewav, yn-medh an Arloedh DUW, drefenn ty
dhe dhefola ow sentri gans oll dha daklow vil ha gans oll dha
daklow kasadow, ytho my a'th tivarv; ow lagas ny gemmer pita,
hag ynwedh ny gemmerav truedh. [12] Tressa rann ahanowgh a
verow dre bla po mos dhe goll dre dhivoetter a-berth ynnos;
tressa rann a goedh der an kledha a-dro dhis; ha tressa rann a
skattrav dhe oll an gwynsow ha tenna an kledha war aga lergh.
[13] Ena ow sorr a vydh kowlwrys, ha'm konnar er aga fynn
a wrav dhe bowes, ha my a vydh diellys; hag i a woer my, an
ARLOEDH, dhe gewsel y'm avi, pan wrav vy kowlwul ow honnar
er aga fynn. [14] Ha my a'th wrav dhe vos tyller a vagoryow ha
skorn yn mysk an kenedhlow usi a-dro dhis, yn golok oll an
dremenysi [15] Ty a vydh skorn, ha tont, ha bysna hag euth dhe'n
kenedhlow a-dro dhis, pan wrav breusow er dha bynn yn sorr
hag yn konnar hag yn keredhyow konneryek. My, an ARLOEDH,
re gewsis. [16] Pan dhannvonav an tebel sethow a dhivoetter er
agas pynn[a] rag distruyans, my a's tannvon dh'agas distrui. My
a ynkress divoetter warnowgh ha terri agas lorgh bara. [17] My
a dhannvon divoetter ha tebel vestes er agas pynn, hag i a'th
wra anvap. Plag ha goes a dremen dresos, ha my a dhre kledha
warnas. My, an ARLOEDH, re gewsis.

Profoesans erbynn Menydhyow Ysrael

6 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: [2] Mab
den, sett dha fas war-tu ha menydhyow Ysrael, ha
profoes dhedha, [3] ha lavar, Menydhyow Ysrael, goslowewgh
ger an Arloedh DUW. Yndellma y lever an Arloedh DUW
dhe'n menydhyow ha dhe'n brennow, dhe'n goverow ha dhe'n
nansow, Awottavy ow tri warnowgh kledha, ha my a dhistru
agas tylleryow ughel. [4] Agas alteryow a vydh forsakys, ha'gas
alteryow ynkys a vydh terrys, ha my a dewl dhe'n leur agas re
ledhys a-rag agas idolys. [5] My a worr korfow mebyon Ysrael
a-rag aga idolys, ha skattra agas eskern a-dro dh'agas alteryow.
[6] Yn oll agas annedhow an sitys a vydh difeythys; agas tylleryow
ughel a vydh distruys, may fydh agas idolys terrys ha diswrys,

a 5:16 *er agas pynn:* Amendys. Ebrow *er aga fynn.*

agas alteryow ynkys treghys dhe'n dor, ha'gas oberow defendys dhe-ves. [7] An re ledhys a goedh yn agas mysk, ha hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH.

[8] Mes my a as remenant; re ahanowgh a skap an kledha yn mysk an kenedhlow, pan vydhowgh skattrys y'n gwlaskordhow. [9] An re ahanowgh a skap a wra ow kovhe y'n kenedhlow mayth yns i degys yn kethneth, fatell ov vy terrys gans aga holonn avoutrek[a] a dreylyas a-dhiworthiv, ha gans aga dewlagas ow horya war-lergh aga idolys. Kasa aga honan a wrons dre reson an drogow a wrussons rag oll aga thaklow kasadow. [10] Hag i a woer my dhe vos an ARLOEDH; ny gewsis yn euver my dhe wul dhedha an terroes ma.

[11] Yndellma y lever an Arloedh DUW: Tak dha dhiwla ha stank dha droes, ha lavar, Ellas rag oll an taklow kasadow vil a ji Ysrael, rag i a goedh der an kledha, dre dhivoetter, ha dre blag. [12] Neb yw a-bell a verow der an plag, ha neb yw ogas a goedh der an kledha, ha neb yw gesys po gwithys a verow dre dhivoetter. Yndella my a gowlwra ow honnar warnedha. [13] Ena hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH, pan vydh aga re ledhys yn mysk aga idolys a-dro dh'aga alteryow, war bub bronn ughel, war oll pennow an menydhyow, hag yn-dann bub gwydhenn las, hag yn-dann bub terebinthenn dhelyek, le may rosons ena sawer plegadow dhe oll aga idolys. [14] My a ystynn ow leuv warnedha ha gul an tir ynyal, dhiworth an difeyth bys Dibla,[b] yn oll aga thrigvaow. Ena i a woer my dhe vos an ARLOEDH.

Terroesa ow Tos

7 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: [2] Ha ty, A vab den, yndellma y lever an Arloedh DUW dhe bow Ysrael:

Diwedh! An diwedh a dheuth
war beswar korn an tir.

---

a 6:9 *fatell ov vy terrys gans aga holonn avoutrek:* Po war-lergh an Vulgat *pan dhistruav aga holonn avoutrek.*

b 6:14 *Dibla:* Po amendyans *Ribla.*

[3] Lemmyn an diwedh yw devedhys warnas
ha my re dhannvonas ow sorr er dha bynn;
ha my a'th vreus war-lergh dha fordhow,
ha dha gessydhya rag oll dha daklow kasadow.
[4] Ny gemmer ow lagas pita ahanas, ha ny'th sparyav,
rag my a attal dhis drefenn dha fordhow,
ha'th taklow kasadow a-berth ynnos.

Ena hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH.

[5] Yndellma y lever An Arloedh DUW:

Anfeusi, unn anfeusi, otta re dheuth!
[6] Diwedh re dheuth, re dheuth an diwedh
ha difuna er dha bynn; otta re dheuth!
[7] An vreus re dheuth dhis
neb eus trigys y'n tir.
An termyn re dheuth, ogas yw an jydh –
yma skruth, a-der garm lowen y'n menydhyow.
[8] Lemmyn a verr spys my a dhinwa ow honnar warnas,
ha'y kowlwul ow sorr er dha bynn;
my a'th vreus war-lergh dha fordhow,
hag attyli dhis rag oll dha daklow kasadow.
[9] Ny gemmer ow lagas pita ahanas, na ny'th sparyav;
my a attal dhis war-lergh dha fordhow,
ha'th taklow kasadow usi a-berth ynnos.

Ena hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH, usi ow kweskel.

[10] Otta an jydh! Otta re dheuth!
An vreus res eth yn-mes;
an welenn re vleujyowas, balghder re eginas.
[11] Freudh re devis avel gwelenn a sherewynsi;
ny vydh gesys nagonan anedha,
nagonan a'ga routh, na travyth a'ga golusogneth,
na travyth a bris ynna.

12 An termyn re dheuth, devedhys yw an jydh.
Na lowenhes an prener, ha na wres an gwerther kyni,
rag yma sorr war oll an routh anedha.

13 Rag ny wra an prener pe dhe'n gwerther, hedre vons aga dew hwath yn few; rag ny vydh an welesigeth erbynn an routh daskelwys. Drefenn y anewnder, ny yll nagonan gwitha y vewnans.

14 I re hwythas an hirgorn ha pareusi pup-tra;
mes nyns a denvyth dhe'n vatel,
rag yma ow sorr war oll an routh anedha.

15 An kledha a-ves, ha'n plag ha'n divoetter a-ji:
neb eus y'n gwel a verow der an kledha,
ha neb eus y'n sita, divoetter ha plag a'n deber.

16 Peub yw gesys a skap,
hag i a vydh y'n menydhyow
kepar ha kelemmi an nansow,
i oll owth hanasa, peub yn y anewnder.

17 Oll an dhiwla a vydh dinerth,
hag oll an dhewlin a vydh kepar ha dowr.[a]

18 I a wisk yskar,
ha kren a's kudh.
Meth a vydh dhe bub fas,
ha moelder war oll aga fennow.

19 I a dewl aga arghans y'n stretys,
ha'ga owr a vydh pyth avlan.

Ny yll aga arghans na'ga owr aga delivra yn jydh konnar an ARLOEDH. Ni yllons kavoes lowr rag aga enev, na lenwel aga thorr, rag y feu sklander a's ledyas yn anewnder. 20 Goeth a's tevo yn tekter aga thegennow ha gansa i a wrug aga imajys

a 7:17 *a vydh kepar ha dowr:* Po war-lergh an Septuagint *a vydh defolys gans urin.*

kasadow, aga thaklow kasadow; rakhenna my a's gwra mostedhes ragdha.

21 My a'n re yn dorn estrenyon avel preydh,
ha dhe debeles an norvys avel da pyllys,
hag i a'n defol.

22 My a dreyl ow fas dhiworta,
hag i a dhefol ow thresor;
ladron a dheu ynni,
hag i a's defol.

23 Gwra an kadon,[a]
rag an tir yw leun a skoellya goes,
ha'n sita yw leun a freudh.

24 My a dhre an gwettha a'n kenedhlow
hag i a erit aga chiow;
my a wra diwedh dhe woeth an re grev,
ha'ga sentris a vydh defolys.

25 Angoes a dheu, hag i a hwila kres,
mes ny'n kevons.

26 Anfeusi war anfeusi a dheu,
hag y fydh hwedhel war hwedhel.
I a hwila gwelesigeth dhiworth profoes;
dyskans a'n lagha gans an oferyas a vydh kellys,
ha kusul dhiworth an henavogyon.

27 An myghtern a gyn,
ha'n pennsevik a vydh gwiskys yn euth;
diwla pobel an tir a gren.
My a's dyght war-lergh aga fordh,
ha my a's breus war-lergh aga breusow.

Ena i a woer my dhe vos an ARLOEDH.

---

a 7:23 *Gwra an kadon:* Po amendyans *Hag i a wra ladhva.*

Idolys Gordhys y'n Tempel

8 Y'n hweghves blydhen, y'n hweghves mis, yn pympes dydh an mis, ha my owth esedha y'm chi, ha henavogyon Yuda owth esedha a-ragov, leuv an Arloedh DUW a goedhas warnav ena. [2] My a viras, hag otta hevelep kepar ha semlans gour. Dhiworth an rann a hevelis bos y dhiwglun bys an leur y feu tan, ha dhiworth y dhiwglun war-vann kepar ha'n semlans a splannder, avel amber ow lentri. [3] Ev a ystynnas furv leuv ha'm kemmeres er kudynn a wols ow fenn. An spyrys a'm drehevis ynter an nor ha'n nev, ha'm dri dhe Yerusalem yn gwelesigethow Duw, dhe dharas an yet a-bervedh, a vir troha'n gledhbarth, ple'th esa imaj an avi, a brovok dhe avi. [4] Hag otta, yth esa ena glori Duw Ysrael, kepar ha'n welesigeth a welis y'n nans.

[5] Ena yn-medh ev dhymm, 'Mab den, drehav dha dhewlagas war-tu ha'n gledhbarth.' Ytho my a dhrehevis ow dewlagas war-tu ha'n gledhbarth, hag otta, a'n barth kledh dhe yet an alter yth esa idol an avi ma y'n entrans. [6] Ena yn-medh ev dhymm, 'Mab den, a welydh pandr'a wrons, an taklow vil bras usi chi Ysrael ow kul omma, dhe'm pellhe dhiworth ow sentri? Mes ty a wel taklow vil hwath brassa.'

[7] Ena ev a'm dros dhe dharas an klos. My a welas, hag awotta, toll y'n fos. [8] Ena yn-medh ev dhymm, 'Mab den, pal der an fos.' Ytho my a balas der an fos, hag awotta, daras. [9] Hag yn-medh ev dhymm, 'Ke a-ji ha gwel an taklow vil ha kasadow esons ow kul omma.' [10] Ytho my eth a-ji ha gweles, hag otta pub furv a gramvil ha best kasadow, hag oll idolys chi Ysrael, kervys war an paros a-derdro. [11] Hag yth esa deg ha tri-ugens gour dhiworth henavogyon chi Ysrael ow sevel a-ragdha, ha Yaazania mab Shafan ow sevel yn aga mysk. Ha peub a'n jeva y ynkyslester yn y leuv, hag ethenn kommolenn an ynkys a yskynnas. [12] Ena yn-medh ev dhymm, 'A welsys, A vab den, an pyth usi henavogyon chi Ysrael ow kul y'n tewlder, peub yn chambouryow y imajys? Rag yn-medhons, "An ARLOEDH ny'gan gwel, an ARLOEDH re forsakyas an tir."' [13] Hag yn-medh

ev dhymm, ‘Ty a wel taklow vil hwath brassa esons orth aga gul.’

14 Ena ev a’m dros dhe dharas yet chi an ARLOEDH usi a’n gledhbarth, hag ottena an benynes owth esedha, owth oela rag Tammuz. 15 Ena yn-medh ev dhymm, ‘A welydh hemma, mab den? Ty a wel taklow vil hwath brassa es an re ma.’

16 Ena ev a’m dros dhe’n klos a-bervedh a ji an ARLOEDH; hag otta, orth daras tempel an ARLOEDH, ynter an yet ha’n alter, yth esa a-dro dhe bymp gour warn ugens, gans aga heynow troha tempel an ARLOEDH ha’ga fasow troha’n est, owth omblegya dhe’n howl y’n est. 17 Ena yn-medh ev dhymm, ‘A welsys, mab den? Yw ev tra drufel rag chi Yuda, i dhe wul an taklow vil re wrussons omma? Rag i re lenwis an tir a freudh, ha’m serri hwath moy. Ottensi ow korra skorrenn dh’aga throen. 18 Ytho my a ober yn sorr; ny gemmer ow lagas truedh na ny’s sparyav. Kyn krions y’m diwskovarn gans lev ughel ny woslowav orta.’

Ladhva an Re a Wordh Idolys

9 Ena ev a grias y’m diwskovarn gans lev ughel, ow leverel: ‘Deus nes, hwi an re ordenys dhe gessydhi a’n sita, peub gans y arv a dhistruyans yn y leuv.’ 2 Hag otta, hwegh gour ow tos dhiworth fordh an yet wartha, a vir troha’n gledhbarth, peub gans arv a dhistruyans yn y leuv. Unn gour yn aga mysk o gwiskys yn lien gans daffar skrifyas war y glun. I a dheuth a-ji, ha sevel ryb an alter a vrons.

3 Ha glori Duw Ysrael eth yn-bann a-dhiwar an cherub may fia warnodho, dhe dreudhow an chi. Ev a elwis dhe’n gour o gwiskys yn lien gans daffar skrifyas war y glun; 4 ha’n ARLOEDH a leveris dhodho,[a] ‘Tremen der an sita, dre Yerusalem, ha gwra merk war dal an wer usi owth hanasa ha kyni war oll an taklow kasadow gwrys a-berth ynni.’ 5 Dhe’n re erell y leveris, ha my ow klewes, ‘Tremenewgh dre’n sita war y lergh ha gweskewgh; na wres agas lagas kemmeres truedh, ha na gemmerewgh

a 9:4 *ha’n ARLOEDH a leveris dhodho:* War-lergh an Septuagint *hag ev a leveris dhodho.*

piteth. [6] Ledhewgh henavek, den yowynk, ha gwyrghes, ha flogh, ha benynes; mes pub gour may ma an merk warnodho na dhewgh nes dhodho. Dallethewgh dhiworth ow sentri.' Ytho i a dhallathas gans an henavogyon esa a-rag an chi. [7] Ena yn-medh ev dhedha, 'Defolewgh an chi ha lenwewgh an klosyow a'n re ledhys. Kewgh!' Ytho i eth dhe-ves ha gweskel y'n sita. [8] Pan esons ow kweskel, ha my gesys ow honan, my a goedhas war ow fas ha garma, ha leverel, 'Ogh Arloedh Duw! A dhiswredh oll remenant Ysrael, ha ty ow tiveri dha gonnar war Yerusalem?' [9] Hag yn-medh ev dhymm, 'Anewnder chi Ysrael ha Yuda yw pur, pur vras; an tir yw leun a woes, ha'n sita yw leun a gammder; rag yn-medhons, "An Arloedh re forsakyas an tir, ha ny wel an Arloedh." [10] Ytho ow lagas ny gemmer truedh, ha ny gemmerav piteth, mes my a dhre aga fordh war aga fenn.'

[11] Ena an gour gwiskys yn lien, gans daffar skrifyas war y glun, a worthybis, ow leverel: 'My re wrug dell worhemmynsys dhymm.'

Glori Duw a As Yerusalem

10 Ena my a viras, hag otta, y'n fyrmament esa a-ugh penn an jerubim yth esa neppyth avel men saffir, hag yth omdhiskwedhas a-ughta avel semlans hevelep tron. [2] Ena ev a leveris dhe'n gour o gwiskys yn lien, 'Ke a-ji dhe'n tyller ynter an rosow yn-dann an cherub. Lanw dha dhiwla a golennow tan dhiworth an tyller ynter an jerubim, ha'ga skattra war an sita.' Hag ev a entras a-rag ow dewlagas.

[3] Lemmyn yth esens an jerubim ow sevel a-dhyghowbarth dhe'n chi pan entras an gour, ha'n gommolenn a lenwis an klos a-bervedh. [4] Ha glori Duw Ysrael a yskynnas a-dhiwar an cherub bys yn treudhow an chi, ha'n chi o lenwys a'n gommolenn, ha'n klos o leun a splannder glori an Arloedh. [5] Son eskelli an jerubim o klewys bys y'n klos a-ves, kepar ha lev Duw Ollgalloesek[a] pan usi ow kewsel.

---

a 10:5 *Duw Ollgalloesek:* Ebrow *El Shadday.*

6 Pan worhemmynnis dhe'n gour o gwiskys yn lien, ow leverel,
'Kemmer tan dhiworth an tyller ynter an rosow, dhiworth an
tyller ynter an jerubim,' ev a dheuth ha sevel ryb onan a'n rosow.
7 Ena an cherub a ystynnas y leuv dhiworth an tyller ynter an
jerubim dhe'n tan esa ynter an jerubim, ha'y gemmeres ha'y
worra yn dorn a'n gour o gwiskys yn lien, hag ev a'n kemmeras
ha mos dhe-ves. 8 Yth esa dhe'n jerubim dell hevelis furv leuv
den yn-dann aga eskelli.

9 My a viras, hag otta peder ros ryb an jerubim, unn ros ryb
an unn cherub, ha ros arall ryb cherub arall, ha semlans an
rosow o haval dhe vorlasem. 10 Yn aga semlans, pubonan a'n
peswar o haval dhe'n re erell, kepar dell ve ros a-ji dhe ros.
11 Pan ens, yth ens dhe onan a'n peswar-tu, ny dreylyens hag i
ow mos, mes dhe'n tyller mayth esa an penn ow mires, ena yth
ens; ny dreylyens hag i ow mos.

12 Oll aga horf, aga heyn, ha'ga diwla, ha'ga eskelli, ha'n
rosow o leun a lagasow a-derdro – an rosow a veu dh'aga
feswar. 13 Yth esens orth aga gelwel 'an rosow ow troyllya' y'm
klewans. 14 Yth esa peswar fas dhe bubonan: an kynsa fas o fas
an cherub, ha'n nessa fas o fas den, ha'n tressa o fas lew, ha'n
peswora o fas er.

15 Ena an jerubim a yskynnas war-vann. Hemm yw an kreatur
bew a welis ryb an avon Kebar. 16 Pan e an jerubim, an rosow
e rybdha, ha pan dhrehevi an jerubim aga eskelli dhe yskynna
dhiworth an dor, ny dreylya an rosow ynwedh dhiworth aga
thenewen. 17 Pan sevens, i a sevi; ha pan yskynnens, i ynwedh a
yskynna gansa; rag bos spyrys an kreatur bew ynna.

18 Ena glori an ARLOEDH eth dhe-ves dhiwar dreudhow an
chi, ha sevel a-ugh an jerubim. 19 Ha'n jerubim a dhrehevis aga
eskelli hag yskynna dhiworth an dor a-wel dhymm, hag i ow
mos yn-mes; ha pan ethons dhe-ves yth esa aga rosow rybdha.
I a sevis orth daras yet est chi an ARLOEDH, hag yth esa glori
Duw Ysrael a-ughta a-vann.

20 Hemm o an kreatur bew neb a welis yn-dann Dhuw Ysrael
orth an avon Kebar, ha my a wodhva i dhe vos cherubim.

21 Pubonan a'n peswar a's tevo peswar fas ha peder askell, ha
hevelep diwla den o yn-dann aga eskelli. 22 Ha hevelep aga
fasow o an keth fasow a welis ryb an avon Kebar, aga semlans
hag i aga honan. Pubonan e kompes war-rag.

Breus erbynn an Gusulyoryon Dhrog

11 Ena an spyrys a'm drehevis ha'm dri dhe yet est chi
an ARLOEDH, a vir troha'n est. Hag otta, orth an yet
yth esa pymp gour warn ugens, ha my a welas yn aga mysk
Yaazania mab Azzur, ha Pelatia mab Benaya, pennsevigyon an
bobel. 2 Ena ev a leveris dhymm, 'Mab den, an re ma yw an
wer usi ow prasa sherewynsi hag ow ri drog-gusul y'n sita ma.
3 Yn-medhons, "Nyns yw ogas an termyn rag drehevel chiow;
an sita yw an galter ha ni yw an kig." 4 Rakhenna profoes er aga
fynn; profoes, mab den.'

5 Ena Spyrys an ARLOEDH a goedhas warnav vy, hag yn-medh
ev dhymm, 'Lavar, Yndellma y lever an ARLOEDH: Yndella hwi
re leveris, chi Ysrael; my a woer an pythow a dheu yn agas brys.
6 Hwi re ladhas lies y'n sita ma, ha lenwel hy stretys a gorfow.
7 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh DUW: An korfow re
worrsowgh y'n kres anedhi, i yw an kig, ha hi yw an galter, mes
my a'gas dre yn-mes dhiworti. 8 Hwi re borthas own a'n kledha;
ha my a dhre an kledha warnowgh, yn-medh an Arloedh DUW.
9 My a'gas dre yn-mes anedhi, ha'gas ri yn leuv estrenyon ha
gul breusow warnowgh. 10 Hwi a goedh der an kledha; yn oryon
Ysrael my a'gas breus. Ena hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH.
11 Ny vydh hi kalter ragowgh, na ny vydhowgh kig a-berth ynni;
yn oryon Ysrael my a'gas breus. 12 Ena hwi a woer my dhe
vos an ARLOEDH; rag ny gerdhsowgh y'm ordenansow, na ny
wrussowgh ow breusow, mes hwi re wrug war-lergh breusow
an kenedhlow esons a-dro dhywgh.'

13 Lemmyn pan esen vy ow profoesa, Pelatia mab Benaya a
verwis. Ena my a goedhas war ow fas ha kria gans lev ughel,
ha leverel, 'Ogh Arloedh DUW! A vynnydh dhiswul remenant
Ysrael?'

Ambos Duw dhe Ysrael

14 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 15 Mab
den, dha vreder, dha vreder, dha neskerens, hag oll chi Ysrael
yn tien, i yw an re may leveris trigoryon Yerusalem dhedha,
'Pell yns i dhiworth an ARLOEDH! An tir ma yw res dhyn yn
perghennogeth.' 16 Rakhenna lavar: Yndellma y lever an
Arloedh DUW: Kynth y's dannvonas pell yn mysk an kenedhlow,
ha'ga skattra yn mysk an gwlasow, my a vydh harbereth ragdha
pols byghan y'n gwlasow may teuthons di. 17 Rakhenna lavar,
Yndellma y lever an Arloedh DUW: My a'gas kuntell dhiworth
an poblow, ha'gas kuntell dhiworth an gwlasow may fewgh
skattrys ynna, ha my a re dhywgh pow Ysrael. 18 I a dheu di
ha remova oll hy thaklow vil ha'y thaklow kasadow dhiworti.
19 My a re dhedha unn golonn, ha my a worr spyrys nowydh
ynnowgh; my a gemmer an golonn a ven dhiworth aga horf ha
ri dhedha kolonn a gig, 20 rag may kerthons y'm ordenansow ha
gwitha ow breusow ha'ga gul. Ena i a vydh ow fobel, ha my a
vydh aga Duw. 21 Mes an re may kerdh aga holonn war-lergh
aga thaklow vil ha'ga thaklow kasadow, my a dhre aga fordh
war aga fenn, yn-medh an Arloedh DUW.

22 Ena an jerubim a drehevis aga eskelli ha'ga rosow rybdha,
hag yth esa glori Duw Ysrael warnedha a-wartha. 23 Glori an
ARLOEDH a yskynnas yn-mes a'n sita, ha sevel war an menydh
yw a'n est dhe'n sita. 24 An Spyrys a'm drehevis ha'm dri dhe'n
dhivresow yn Kaldea y'n welesigeth yn Spyrys Duw. Ena an
welesigeth a welsen a yskynnas dhiworthiv. 25 Ha my a gewsis
dhe'n dhivresow oll geryow an ARLOEDH a dhiskwedhsa
dhymm.

Tokyn a'n Gethneth

12 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel:
2 Mab den, yth esos trigys yn kres chi diwostydh.
Yma dhedha dewlagas dhe weles mes ny welons, yma dhedha
diwskovarn dhe glewes mes ny glewons, rag chi diwostydh yns
i. 3 Ytho ty, A vab den, pareus ragos dha honan fardellow rag
divroedh, hag yn golow dydh, hag i ow mires, ke dhe dhivroedh;

ke dhiworth dha dyller dhe dyller arall a-wel dhedha. Y hyll bos, i dhe gonvedhes, kyn fons i chi diwostydh. 4 Dro dha fardellow yn-mes dydhweyth, kepar ha fardellow divroedh, ha ke dhe-ves gorthugherweyth a-wel dhedha, avel an re a wra mos dhe dhivroedh. 5 Pal toll ragos der an fos a-wel dhedha, ha dro dha fardellow dredho. 6 Gwra aga drehevel war dha skoedh a-wel dhedha, ha'ga dri yn-mes y'n tewlder. Kudh dha fas, rag na welli an tir; rag my re'th wrug tokyn dhe ji Ysrael.

7 Ytho my a wrug kepar dell veu gorhemmynnys dhymm. My a dhros ow fardellow yn-mes dydhweyth avel fardellow rag divroedh, hag y'n tewlder my a balas toll der an fos dre leuv; y'n tewlder my a's dros yn-mes, ha'ga doen war ow skoedh a-wel dhedha.

8 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm myttin, ow leverel: 9 Mab den, a ny wrug chi Ysrael, an chi diwostydh, leverel dhis, 'Pandr'a wredh?' 10 Lavar dhedha, 'Yndellma y lever an Arloedh DUW: An dhargan ma yw a-dro dhe'n pennsevik yn Yerusalem hag oll chi Ysrael usi ynni.' 11 Lavar, 'My yw tokyn ragowgh: kepar dell wrug vy, yndella y fydh gwrys dhedha i. Yth ons yn divroedh, yn kethneth.' 12 An pennsevik usi yn aga mysk a dhrehav y fardellow war y skoedh y'n tewlder, ha mos dhe-ves; ev a bal toll y'n fos ha'ga doen dhe-ves dredho; ev a gudh y fas, ma na allo gweles an dor gans y dhewlagas. 13 Ha my a les ow roes warnodho, hag ev a vydh kechys y'm antell, ha my a'n dre dhe Babylon, tir an Kaldeanys, mes ny'n gwel, hag ena y ferow. 14 Ha my a skatter dhe bub gwyns oll an re usi a-dro dhodho, y weresoryon, hag oll y soudoryon, ha tenna kledha war aga lergh. 15 Hag i a woer my dhe vos an ARLOEDH pan wrav aga skoellya a-les yn mysk an kenedhlow, ha'ga skattra y'n gwlasow. 16 Mes my a spar dhiworta nebes anedha dhiworth an kledha, dhiworth divoetter, ha dhiworth pla, rag may teriffons aga thaklow kasadow y'n kenedhlow a dhons di. Ena i a woer my dhe vos an ARLOEDH.

17 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 18 Mab den, deber dha vara yn unn grysya, hag yv dha dhowr yn unn grena

ha gans fienasow. [19] Lavar dhe bobel an tir, Yndellma y lever an Arloedh Duw a-dro dhe drigoryon Yerusalem ha pow Ysrael: I a dheber aga bara yn fienasow, hag eva aga dowr yn euth, rag hy thir a vydh lommhes a bup-tra eus ynno, drefenn freudh oll an re usi trigys ynni. [20] An trevow annedhys a vydh ynyal ha'n tir a vydh gwastyes; ha hwi a woer my dhe vos an Arloedh.

[21] Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel: [22] Mab den, pandr'yw an henlavar ma a'gas beus a-dro dhe bow Ysrael, 'An dydhyow a hirha, ha pub gwelesigeth a dhe goll'? [23] Rakhenna lavar dhedha, 'Yndellma y lever an Arloedh Duw: My a worr diwedh dhe'n henlavar ma, ha ny'n leverons arta yn Ysrael.' Mes lavar dhedha, An dydhyow re dheuth nes, ha keweras pub gwelesigeth. [24] Rag ny vydh arta fals welesigeth vytholl na fella, na fekyl dhewinieth yn mysk chi Ysrael. [25] Mes my, an Arloedh, a gews an pyth a gowsav hag ev a hwyrvydh. Ny vydh delatys na fella; mes yn agas dydhyow, a ji diwostydh, my a gews an ger ha'y gowlwul, yn-medh an Arloedh Duw.

[26] Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel: [27] Mab den, otta chi Ysrael ow leverel, 'An welesigeth a wra ev hy gweles yw rag lies dydh alemma; ev a brofoes a-dro dhe dermynyow pell.' [28] Rakhenna lavar dhedha, Yndellma y lever an Arloedh Duw: Ny vydh delatys na fella nagonan a'm geryow; an ger a gowsav a vydh gwrys, yn-medh an Arloedh Duw.

Fals Profoesi Kuhudhys

13 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel: [2] Mab den, profoes erbynn profoesi Ysrael usi ow profoesa. Lavar dhe'n re a wra profoesans yn-mes a'ga holonn aga honan: 'Klewewgh ger an Arloedh!' [3] Yndellma y lever an Arloedh Duw: Go-i an brofoesi foll usi ow kerdhes war-lergh aga spyrys aga honan, ha ny welsons travyth! [4] Dha brofoesi re beu avel owrgeun yn magoryow, A Ysrael. [5] Ny yskynnsowgh bys y'n aswaow, na ny dhrehevsowgh fos rag chi Ysrael, may saffo y'n gas yn jydh an Arloedh. [6] I re welas fals welesigethow, ha'ga dewinieth yw gow. Yn-medhons, 'An Arloedh a lever,' kyn na wrug an Arloedh aga dannvon, hag i a wayt aga ger dhe vos

kollenwys. 7 A ny welsowgh fals welesigeth ha leverel dewinieth
wowek, ha hwi ow leverel, 'An ARLOEDH a lever,' kyn na gewsis
vy?

8 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh DUW: Drefenn hwi
dhe gewsel euveredh ha gweles gwelesigethow gowek, ottavy
er agas pynn, yn-medh an Arloedh DUW. 9 Ow leuv a vydh
erbynn an brofoesi usi ow kweles gwelesigethow koeg hag
ow kewsel dewinieth wowek. Ny vydhons yn konsel ow fobel,
na ny vydhons skrifys yn kovskrifennow chi Ysrael, na ny
dhons yn pow Ysrael. Ena hwi a woer my dhe vos an Arloedh
DUW. 10 Drefenn i dhe ledya ow fobel yn sowdhan, ow leverel,
'Kres,' pan nag eus kres; ha pan vo fos tanow drehevys, i a'n
gwynngalgh: 11 lavar ytho dhe'n re a's gwynngalgh, y fydh hi
ow koedha. Glaw a liv yn-nans, ha keserennow a goedh, hag
annawel a dardh. 12 Pan goedh an fos, a ny vydh leverys dhywgh,
'Ple'ma'n gwynngalgh a worrsowgh warnedhi?'

13 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh DUW: My a wra
dhe annawel hy folsa y'm sorr, ha glaw a liv yn-nans y'm konnar,
hag y fydh keserennow yn sorrvann dh'y distrui. 14 My a derr
an fos a wynngalghsowgh, ha my a's tewl dhe'n dor, may fo hy
selyow diskudhys. Pan goedh, hwi a vydh distruys a-ji dhedhi.
Ena hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH. 15 My a gowlwra
ow sorr erbynn an fos hag erbynn an re a's gwynngalghas; ha
my a lever dhywgh, Nyns usi an fos na fella, ha nyns usi an re
a's gwynngalghas – 16 profoesi Ysrael a brofoesas a-dro dhe
Yerusalem hag a welas gwelesigeth a gres rygdhi, pan nag eus
kres, yn-medh an Arloedh DUW.

17 Ha ty, A vab den, treyl dha fas erbynn myrghes dha bobel
usi ow profoesa dhiworth aga holonn aga honan; profoes er aga
fynn, 18 ha lavar, Yndellma y lever an Arloedh DUW: Go-i an
benynes usi ow kwrias bondow war bub konna-bregh ha gul
kudhlennow rag pennow a bub ughelder, ow helghya enevow.
A helghyowgh enevow ow fobel ha gwitha agas enevow agas
honan yn few? 19 Hwi re'm dhefolas yn mysk ow fobel rag
dornasow a heydh ha temmyn a vara, ow ladha enevow na

dalsons merwel, hag ow sparya enevow na dalsons bewa, der agas gowleverel dhe'm pobel usi ow koslowes orth gow.

20 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh Duw: Yth esov erbynn agas bondow mayth esowgh ow helghya dredha enevow avel ydhyn, ha my a's skward dhiworth agas breghow; ha my a liver an enevow esowgh orth aga helghya avel ydhyn. 21 My a derr dhe-ves agas kudhlennow ha sawya ow fobel dhiworth agas leuv, ha ny vydhons namoy yn agas leuv avel preydh. Ena hwi a woer my dhe vos an Arloedh. 22 Rag hwi re baynyas kolonn an den gwiryon dre wowyow, pan na'n paynis vy, ha nertha diwla tebelwas ma na dreyllyo dhiworth y dhrog fordh dhe sawya y vewnans; 23 rakhenna ny welowgh gwelesigethow koeg na gul dewinieth na fella. My a saw ow fobel dhiworth agas leuv. Ena hwi a woer my dhe vos an Arloedh.

Breusow Duw

14 Gwer a henavogyon Ysrael a dheuth dhymm hag esedha a-ragov. 2 Ena ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel: 3 Mab den, an wer ma re dhrehevis aga idolys yn aga holonnow, ha gorra aga anewnder a-ragdha avel ken a drebuchya. A wrav vy aga gasa dhe hwilas orthiv? 4 Rakhenna kows orta ha lavar dhedha, Yndellma y lever an Arloedh Duw: Piwpynag dhiworth chi Ysrael a dhrehaffo y idolys yn y golonn ha gorra y anewnder a-ragdho avel ken a drebuchya, hag ena dos dhe'n profoes, my an Arloedh a worthyp dhodho herwydh palster y idolys, 5 rag may taskyffiv kolonnow chi Ysrael, rag i oll re dreylyas dhiworthiv der aga idolys.

6 Rakhenna lavar dhe ji Ysrael, Yndellma y lever an Arloedh Duw: Kemmerewgh edrega, ha treylyewgh dhiworth agas idolys; ha treylyewgh agas fas dhiworth oll agas taklow kasadow. 7 Rag pubonan a ji Ysrael po alyon a wodrik yn Ysrael, neb a dhiberth a-dhiworthiv, ha drehevel y idolys yn y golonn, ha gorra y anewnder a-ragdho avel ken a drebuchya, hag ena dos dhe'n profoes dhe wovynn orto a-dro dhymm – my an Arloedh a worthyp dhodho ow honan. 8 My a sett ow fas erbynn an gour

ma ha'y wul ensampel ha henlavarow, ha my a'n tregh yn-mes a'm pobel. Ena hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH.

9 Mars yw an profoes dynys dhe gewsel ger, yth yw my, an ARLOEDH, neb re dhynyas an profoes na, ha my a ystynn ow leuv er y bynn ha'y dhistrui a-dhiworth ow fobel Ysrael. 10 I a berth kessydhyans aga anewnder – kessydhyans an govynner ha kessydhyans an profoes a vydh kehaval – 11 rag na wrello chi Ysrael gwandra arta dhiworthiv, na omdhefola arta der oll aga threuspassow. I a vydh ow fobel, ha my a vydh aga Duw, yn-medh an Arloedh DUW.

12 Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 13 Mab den, pan wra pow pegha er ow fynn ow pos dislel, ha my a ystynn ow leuv er y bynn ha terri y lorgh bara, ha dannvon ynno divoetter, ha treghi dhe-ves dhiworto den ha best; 14 hwath kyn fe an tri gour ma ynno, Noy, Daniel, ha Job, ny allsens delivra marnas aga enevow aga honan der aga gwiryonedh, yn-medh an Arloedh DUW. 15 Mar tannvonav drog woedhviles der an pow ha'y dhibobla, may fo difeyth, ha ma na allo denvyth tremena drefenn an bestes, 16 hwath kyn fe an tri gour ynno, dell vewav, yn-medh an Arloedh DUW, ny allsens delivra naneyl mebyon na myrghes. I aga honan a via delivrys, mes an tiredh a via ynyal. 17 Po mar trov kledha war an pow na ha leverel, 'Tremenes kledha der an pow,' ha my a dregh dhiworto den ha best, 18 hwath kyn fe an tri gour ma ynno, dell vewav, yn-medh an Arloedh DUW, ny allsens delivra naneyl mebyon na myrghes, mes i aga honan a via delivrys. 19 Po mar tannvonav plag y'n pow na, ha dinewi ow sorr warnodho dre skoellya goes, dhe dreghi dhiworto den ha best, 20 hwath kyn fe Noy, Daniel, ha Job ynno, dell vewav, yn-medh an Arloedh DUW, ny allsens delivra naneyl mab na myrgh. Der aga gwiryonedh i a wrussa delivra aga enevow aga honan.

21 Rag yndellma y lever an Arloedh DUW: Pygemmys moy y fydh pan dhannvonav erbynn Yerusalem ow feder tebel vreus; kledha, divoetter, drog woedhviles, ha plag, dhe dreghi dhiworti den ha best! 22 Mes otta, y fydh remenant gesys, mebyon ha

myrghes a vydh dres dhe-ves. I a dheu dhe-ves dhywgh, ha hwi a wel aga fordh ha'ga gwriansow; ha hwi a vydh konfortys a-dro dhe'n dregynn a dhres vy war Yerusalem, pup-tra a dhres vy warnedhi. 23 I a'gas konfort pan welowgh aga fordh ha'ga gwriansow; ha hwi a woer, na wrug vy yn euver pup-tra a wrug vy ynni, yn-medh an Arloedh Duw.

An Gwinbrenn Diles

15 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel:

2 Mab den, fatell yw prenn an gwinbrenn bythwell
ages pub prenn arall,
skorrenn an gwinbrenn usi yn mysk gwydh an
goeswik?

3 A vydh prenn kemmerys dhiworto dhe wul ober?
A gemmerons dhiworto ebil dhe gregi neppyth
warnodho?

4 Gorrys yw y'n tan avel keunys,
ha'n tan a dheber y dhew benn
ha'n kres anodho yw goleskys;
yw dhe les rag ober vytholl?

5 Otta, pan o dien ny veu devnydhys rag ober vytholl;
pygemmys le – wosa tan dh'y dhybri
ha'y vos goleskys –
y hyll bos devnydhys arta rag ober vytholl?

6 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh Duw: Kepar ha prenn an gwinbrenn yn mysk gwydh an goeswik, a res vy dhe'n tan rag keunys, yndella my a re trigoryon Yerusalem. 7 My a sett ow fas er aga fynn. Kyn skapyons dhe-ves dhiworth an tan, an tan a's deber; ha hwi a woer my dhe vos an Arloedh, pan settyav ow fas er aga fynn. 8 My a wra an tir ynyalder, drefenn i dhe vos dislel, yn-medh an Arloedh Duw.

Yerusalem re Beu Dislel

16 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel:
[2] Mab den, gwra Yerusalem dhe aswonn hy thaklow kasadow,
[3] ha lavar, Yndellma y lever an Arloedh Duw dhe Yerusalem: Dha dhevedhyans ha'th tineythyans a veu a bow an Kananysi, dha das a veu Amoryas, ha'th vamm a veu Hittyades.
[4] Orth dha enesigeth, y'n jydh may feus genys, ny veu kordenn dha vegel treghys, na ny veus golghys yn dowr rag glanheans, na ny veus rutys gans hoelan, na ny veus maylys yn lystennow.
[5] Ny viras lagas orthis gans piteth dhe wul ragos onan an taklow ma, na dhe gemmeres truedh ahanas. Y feus tewlys war enep an mes, yn kas ahanas[a] yn jydh dha enesigeth.

[6] My a dremenas dresos, ha'th weles ow potya a-dro y'th woes; ha my a leveris dhis y'th woes, 'Bew!
[7] ha tev avel skyll an mes.' Ha ty a ynkressyas ha tevi, ha dos dhe venynses.[b] Dha dhiwvronn a veu furvys, dha wols a devis, mes ty o noeth ha lomm.

[8] Ena my a dremenas dresos ha mires, hag otta, drehedhys veus dhe'n oes a gerensa. Ytho my a lesas ow lostenn warnas ha kudha dha noethedh, ha my a dos ti dhis, hag entra yn kevambos genes, yn-medh an Arloedh Duw, ha ty a dheuth ha bos dhymm.
[9] Ena my a'th vadhyas yn dowr, ha golghi dha woes dhiworthis, ha'th untya gans olew.
[10] My a'th tillesas gans pows vrosyes, ha gorra sandalys a groghen morhogh warnas. My a'th vaylyas yn sendal, ha'th kudha gans owrlin.
[11] My a'th afinas gans tegennow ha gorra breghelligow war dha dhiwla ha torgh war dha gonna.
[12] My a worras bysow war dha droen, ha skinennow war dha dhiwskovarn, ha kurun teg war dha benn.
[13] Yndella ty a veu afinys gans owr hag arghans; dha dhillas o sendal hag owrlin, ha pows vrosyes; ty a dhybris bleus fin ha mel hag olew; hag yth es teg dres eghenn, ha ty a sewenis bys yn myghternsys.
[14] Dha hanow eth yn-mes yn mysk an kenedhlow

---

a 16:5 *yn kas ahanas:* Po *yth kawgh dha honan.*

b 16:7 *ha dos dhe venynses:* Amendys. Ebrow *ha dos ha bos tegynn a degynnow.*

drefenn dha dekter, rag y feu perfydh der an splannder a worris warnas, yn-medh an Arloedh Duw.

15 Mes ty a fydhyas y'th tekter ha dos ha bos hora drefenn dha
er-da, ha diveri dha fornikasyon war bub tremenyas, ha bos
dhodho.[a] 16 Ha ty a gemmeras re a'th tillas, ha gul ragos dha
honan tylleryow ughel liesliw, ha gul fornikasyon warnedha.
Ny dal hwarvos, na ny vydh. 17 Ty a gemmeras dha degynnow
teg a'm owr ha'm arghans a res dhis, ha gul ragos dha honan
imajys gorow ha gul fornikasyon gansa. 18 Ty a gemmeras
dha bowsyow brosys dh'aga hudha, ha settya ow olew ha'm
ynkys a-ragdha. 19 Ha'm bara a res dhis, bleus fin hag olew
ha mel, a res dhis dhe dhybri, ty a settyas a-ragdha rag sawer
plegadow; hag yndella y feu, yn-medh an Arloedh Duw. 20 Ty
a gemmeras dha vebyon ha'th vyrghes a dhineythsys dhymmo,
ha'ga sakrifia dhedha dhe dhybri. A nyns o dha fornikasyon
lowr? 21 Ty a ladhas ow vebyon, ha'ga sakrifia dhedha. 22 Hag
yn oll dha daklow kasadow ha'th fornikasyon ny berthsys kov
a dhydhyow dha yowynkneth pan es noeth ha lomm, hag ow
potya a-dro y'th woes.

23 War-lergh oll dha debelwrians – Go-jy, go-jy! yn-medh an
Arloedh Duw – 24 ty a dhrehevis growedhva ragos, ha gul ragos
tyller ughel yn pub plen. 25 Orth penn pub fordh ty a dhrehevis
dha dyller ughel, ha gul aborrys dha dekter, hag igeri dha dreys
dhe bub tremenyas, ha ty a lieshas dha fornikasyon. 26 Ty a
wrug fornikasyon gans mebyon Ejyp, dha gentrevogyon bras
aga hig, ha ty a lieshas dha fornikasyon, dhe'm provokya dhe
sorr. 27 Awotta, my re ystynnas ow leuv warnas ha lehe dha rann
a diredh, ha'th worra yn-dann vynnas an re a'th kas, myrghes
an Filistysi; i a gemmeras sham a'th fordh vethus. 28 Ty a wrug
fornikasyon gans mebyon Assyria ynwedh, rag ty dhe vos heb
dha walgha; ty a wrug fornikasyon gansa ha hwath ny veus
gwalghys. 29 Ty a lieshas dha fornikasyon bys yn Kaldea, tir an
wikoryon, ha hwath ny veus gwalghys.

---

a 16:15 *ha bos dhodho:* Amendys war-lergh an Vulgat. Ebrow *hag y fydh dhodho.*

30 Ass yw toemm dha golonn gans fevyr, yn-medh an Arloedh
DUW, pan wredh oll an taklow ma, ober hora meur hy maystri,
31 ow trehevel dha wrowedhva orth penn pub fordh, hag ow kul
dha dyller ughel yn pub plen. Mes ny veus avel hora, rag ty a
skonyas gober. 32 A wreg avoutres, neb a gemmer estrenyon
yn le hy gorti! 33 Dhe bub hora i a re gober, mes ty a re dha
rohow dhe oll dha garoryon, ha'ga arveth dhe dhones dhis a
bub tenewen dhe wul fornikasyon genes. 34 Ty yw dihaval dhe
venynes erell y'th fornikasyon, rag ny'th tynyas denvyth dhe
wul fornikasyon; ty a re gober, ha nyns yw gober res dhis; ty
yw dihaval.

35 Rakhenna, a hora, klew ger an ARLOEDH: 36 Yndellma y
lever an Arloedh DUW: Drefenn bos dha meth diverys, ha dha
noethedh diskudhys y'th fornikasyon gans dha garoryon, ha
drefenn oll dha idolys kasadow, ha drefenn goes dha vebyon a
resys dhedha, 37 rakhenna, awottavy ow kuntell oll dha garoryon
a gevsys plesour gansa, hag oll myns a gersys, hag oll myns a
gessys, ha my a's kuntell er dha bynn a bub tenewen, ha my a
dhiskudh dha noethedh a-ragdha, hag i a wel oll dha brivita.
38 My a'th vreus gans breus avoutres ha'n re a skoell goes; ha my
a dhre warnas an goes a sorr hag avi. 39 My a'th re yn aga leuv,
hag i a dewl yn-nans dha wrowedhva, ha terri dha dylleryow
ughel; i a dhestrypp dha dhillas, ha kemmeres dha emmweyth,
hag i a'th as noeth ha lomm. 40 I a dhre routh yn-bann er dha
bynn, hag i a'th labydh gans meyn, ha'th hakkya dhe demmyn
gans aga kledhedhyow. 41 I a lesk dha jiow gans tan, ha gul
breusow er dha bynn a-wel dhe lies benyn. My a worr diwedh
dhe'th fornikasyon, hag ynwedh ny redh gober arta. 42 My a
gyv powes a'm sorr warnas, ha'm avi a dreyl dhiworthis; my
a vydh kosel, ha ny vydhav serrys arta. 43 Drefenn na berthsys
kov a dhydhyow dha yowynkneth, mes ty a'm sorras gans oll
an taklow ma, otta, my ynwedh a attal dha fordh war dha benn,
yn-medh an Arloedh DUW. A ny wrussys vilta dres oll dha
daklow kasadow?

44 Otta, peub a lever henlavarow a lever an henlavar ma er
dha bynn: 'Kepar hag yw mamm, yndella yw hy myrgh.' 45 Ty

yw myrgh dha vamm, a dhivlasas hy gorti ha'y mebyon; ty yw
hwoer dha hwerydh neb a dhivlasas aga gwerti ha'ga mebyon;
agas mamm o Hittyades ha'gas tas o Amoryas. 46 Dha hwoer
gottha yw Samaria, hi ha'y myrghes neb a drig a'n barth kledh
dhis; ha'th hwoer yowynka neb a drig a'n barth dhyghow dhis
yw Sodom ha'y myrghes. 47 A ny gerdhsys yn aga fordhow
ha'ga thaklow kasadow? A verr spys y feus moy legrys agessa i
yn oll dha fordhow. 48 Dell vewav, yn-medh, an Arloedh Duw,
ny wrug Sodom dha hwoer na'y myrghes kepar dell wrussys, ty
ha'th vyrghes. 49 Awotta anewnder Sodom dha hwoer: goeth,
gwalgh a vara, hag es hebask o dhedhi hi ha dh'y myrghes; ny
nerthas leuv an boghosek na'n edhommek. 50 Goethus ens, hag
y hwrussons taklow kasadow a-ragov; ytho my a's removas, dell
welsys.[a] 51 Samaria ny wrug hanter dha beghosow; ty re lieshas
dha daklow kasadow moy agessa i. Ty re wrug dhe'th hwerydh
bos ewnhynsek aga semlans gans oll dha daklow kasadow a
wrussys. 52 Ytho ty ynwedh, borth dha dhespit; ty re wrug
dhe'th hwerydh bos vreusys moy ewnhynsek agesos, rag bos
dha beghosow re wrussys moy kasadow ages aga feghosow i.
Ytho ty ynwedh, porth dha veth, rag ty re wrug dhe'th hwerydh
bos ewnhynsek aga semlans.

53 My a wra restorita dhedha, restorya Sodom ha'y myrghes,
ha restorya Samaria ha'y myrghes, ha my a wra restorita
dhiso jy war-barth gansa, 54 rag may perthi dha dhespit ha
bos methek a bup-tra a wrussys, orth aga honfortya. 55 Dha
hwerydh, Sodom ha'y myrghes, a dreyl dh'aga hynsa studh, ha
Samaria ha'y myrghes a dreyl dh'aga hynsa studh, ha ty ha'th
vyrghes a dreyl dh'agas kynsa studh. 56 A ny veu dha hwoer
Sodom drog-gerys y'th anow yn jydh dha woeth, 57 kyns bos
dha sherewynsi diskudhys? Lemmyn ty yw testenn a skorn
dhe vyrghes Aram, hag oll hy hentrevogyon, dhe vyrghes an
Filistysi – myns eus oll a-dro dhis. 58 Ty a berth keredh dha
vilta ha'th oberow kasadow, yn-medh an Arloedh.

---

a 16:50 *dell welsys:* Amendys war-lergh an Vulgat. Ebrow *dell welis vy.*

Kevambos Bys Vykken

59 Rag yndellma y lever an Arloedh Duw: My a wra genes
kepar dell wrussys, rag ty dhe dhispresya an ti, ow terri an
kevambos. 60 Mes my a berth kov a'm kevambos genes yn
dydhyow dha yowynkneth, ha fastya genes kevambos a dhur
bys vykken. 61 Ena ty a berth kov a'th fordhow ha kemmeres
meth pan ressevydh dha hwerydh, an re kottha agesos ha'n re
yowynka agesos. My a's re dhis avel myrghes, mes ny vydh
henna drefenn ow hevambos genes. 62 My a fast ow hevambos
genes, ha ty a woer my dhe vos an Arloedh; 63 rag may perthi
kov ha bos methek, heb igeri dha anow arta drefenn dha
dhisenor, pan wrav prenedh dhis rag pup-tra re wrussys, yn-
medh an Arloedh Duw.

An Dhew Er ha'n Gwinbrenn

17 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Mab
den, dro allegori yn-rag, ha lavar parabolenn dhe ji
Ysrael. 3 Lavar: Yndellma y lever an Arloedh Duw:

Er bras gans eskelli bras ha pluvennow hir,
leun a bluv liesliw,
a dheuth dhe Lebanon

ha kemmeres an ughella skorrenn a sedresenn;
4 ev a dorras penn hy barrennow

ha'y dri dhe bow a genwerth,
ha'y settya yn sita a wikoryon.

5 Ena ev a gemmeras neppyth a has an tir
ha'y worra y'n dor a hasek;

ryb lies dowr
ev a'n plansas avel helygenn;

6 Ev a skyllas, ha bos gwinbrenn
owth omlesa isel;

y skorrennow a dreylyas war-tu hag ev,
hag y feu y wreydh yn-danno.

Ytho y teuth ha bos gwinbrenn
ha gul eginyow
ha dannvon barrennow yn-mes.

7 Yth esa er bras arall
gans eskelli bras ha pluv pals;
hag otta, an gwinbrenn ma
a dreylyas y wreydhyow dhodho;
hag a dhannvonas y varrennow dhodho,
may hwrella y dhowrhe
dhiworth an dor may feu plynsys.
8 Y feu treusplynsys
dhe dhor da ryb lies dowr
dhe wul skorr
ha dhe dhoen frut,
dhe vos gwinbrenn bryntin.

9 Lavar: Yndellma y lever an Arloedh Duw:
A sewen?
A ny denn ev y wreydhyow yn-bann,
ha terri y frut rag may hwetthro,
hag oll y varrennow yr a wedher?
Ny vydh gans leuv grev na meur a bobel
y fydh tennys yn-bann dhiworth y wreydhyow.
10 Mars yw treusplynsys, a wra ev sewena?
Pan wra gwyns an est y dochya
a ny wra ev gwedhra oll yn tien,
gwedhra y'n dor may tevis?

11 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel: 12 Lavar dhe'n chi diwostydh, A ny wodhowgh styr an taklow ma? Lavar, Otta myghtern Babylon a dheuth dhe Yerusalem ha kemmeres hy myghtern ha'y fennsevigyon, ha'ga dri ganso dhe Babylon. 13 Ena ev a gemmeras onan a'n has ryel ha gul kevambos ganso,

ha'y worra yn-dann li. Ynwedh ev a gemmeras ledyoryon an wlas, [14] rag may fe gwlaskor isel, ha ma na omdhrehaffa arta, mes may saffa dre witha y gevambos. [15] Mes ev a rebellyas er y bynn, ow tannvon y gannasow dhe Ejyp, dhe ri dhodho mergh ha lu bras. A yll bos seweni? A yll skapya, neb a wra yndella? A yll terri kevambos ha skapya?

[16] Dell vewav vy, yn-medh an Arloedh Duw, ev a verow yn Babylon, yn tyller an myghtern a'n gwrug ev myghtern; may tispresyas y li, ha terri y gevambos. [17] Ny vydh Faro gweres dhodho yn bresel, gans y lu bras hag ost meur, pan vydh gweythyow-gorheas krugys, ha pan vydh touryow-gorheas drehevys dhe dreghi dhe-ves lies enev. [18] Drefenn ev dhe dhispresya an ti, ow terri an kevambos, hag ow ri y leuv, ha gul oll an taklow ma, ny skap. [19] Rakhenna yndellma y lever an Arloedh Duw: Dell vewav, my a attal war y benn ow ti a dhispresyas, ha'm kevambos a dorras. [20] My a les ow roes warnodho, hag ev a vydh kechys y'm antell, ha my a'n dre dhe Babylon ha'y vreusi ena, drefenn ev dhe vos dislel dhymm. [21] Hag oll flour y soudoryon a goedh dre'n kledha, ha'n remenant a vydh skattrys gans pub gwyns; ha hwi a woer, my, an Arloedh dhe gewsel.

[22] Yndellma y lever an Arloedh Duw:

My ow honan a gemmer skyllenn
dhiworth topp ughel an sedresenn,
ha'y settya y'n dor;

dhiworth topp hy barrennow yowynk
my a derr skyllenn bleudh;

my ow honan a's plans
war venydh pur ughel.

[23] Yn ughella menydh Ysrael
my a'n plans,

may hallo dri yn-mes skorrennow ha doen frut,
ha dos ha bos sedresenn vryntin,

ha pub par edhen a drig yn-danno,
ha pub par kreatur askellek
a drig yn skeus y skorrennow.

24 Ena oll gwydh an gwel a woer
my dhe vos an ARLOEDH.
My a dhre dhe'n leur an wydhenn hir
hag ughelhe an wydhenn isel,
my a dhesygh an wydhenn las,
ha gul dhe'n wydhenn sygh skylla;
My an ARLOEDH re gewsis
ha my a'n gwra.

Peghosow

18 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Prag
yth esowgh hwi owth usya an henlavar ma a-dro dhe
bow Ysrael, ow leverel: 'An tasow re dhybris grappys trenk, ha
dyns an fleghes re dheuth ha bos sogh'? 3 Dell vewav, yn-medh
an Arloedh DUW, ny vydh usys genowgh an henlavar ma byth
moy yn Ysrael. 4 Otta, oll an enevow yw dhymm; keffrys enev
an tas hag enev an mab yw dhymm. An enev a begh a verow.

5 Mes gour mar pydh gwiryon ha gul an pyth yw lafyl hag ewn
– 6 mar ny dheber war an menydhyow, na drehevel y dhewlagas
dhe idolys chi Ysrael, na defola gwreg y gentrevek, na dos nes
dhe wreg yn hy amseryow, 7 nag arwaska denvyth, mes ev a
dhaskorr an pyth a gemmeras avel gaja rag prestenn; mar ny
wra ladrynsi, mes ev a re y vara dhe'n nownek, ha kwetha an
noeth gans dillasenn, 8 mar ny wra presta rag oker, na kemmeres
goroker, mar ny dreyl y leuv dhiworth kammhynseth, mes ev a
wra gwirvreus yntra gour ha gour, 9 hag a gerdh y'm ordenansow
hag a wayt gul ow breusow yn gwirder – ev yw gwiryon, ev a
vew yn sur, yn-medh an Arloedh DUW.

10 Mes mars eus dhodho mab neb a lader hag a skoell goes,
hag a wra onan a'n taklow ma, 11 (kyn na wrug an tas nagonan
anedha), mes ynwedh ev a dheber war an menydhyow ha
defola gwreg y gentrevek, 12 neb a arwask an boghosek ha'n

edhommek, neb a byll, neb na dhaskorr gaja, neb a dhrehav y dhewlagas dhe idolys, ha gul tra gasadow, [13] neb a re rag oker ha kemmeres goroker: a wra ev bewa? Ny vew; ev re wrug oll an taklow kasadow ma; ev a vydh gorrys dhe'n mernans yn sur; y woes a vydh warnodho y honan.

[14] Mes mar kwra an den ma dineythi mab neb a wel oll an peghosow gwrys gans y das, ha spit dh'aga gweles ny wra yndella, [15] neb na dheber war an menydhyow, na drehevel y dhewlagas dhe idolys chi Ysrael, na defola gwreg y gentrevek, [16] neb na arwask denvyth, na kemmeres gaja, na pylla, mes neb a re y vara dhe'n nownek, ha kwetha an noeth gans dillasenn; [17] neb a dreyl y leuv dhiworth den boghosek, neb na gemmer oker na goroker, neb a wra ow breusow, ha kerdhes y'm ordenansow: ny verow ev drefenn anewnder y das; ev a vew yn surredi. [18] Mes y das, drefenn ev dhe arwaska ha pylla y vreder, ha ny wrug da yn mysk y bobel, otta ev a verow drefenn y anewnder.

[19] Mes hwi a lever, 'Prag na dheg an mab anewnder an tas?' Pan wrug an mab an pyth yw lafyl hag ewn, ha re waytyas gul oll ow ordenansow, ev a vew yn surredi. [20] An enev a begh a verow; mab ny dheg anewnder an tas, ha tas ny dheg anewnder an mab; ewnder an den gwiryon a vydh warnodho, ha sherewynsi an tebelwas a vydh warnodho.

[21] Mes mar treyl an tebelwas dhiworth oll y beghosow a wrug, ha gwitha oll ow ordenansow, ha gul an pyth yw lafyl hag ewn, ev a vew yn surredi; ny verow. [22] Ny vydh kovhes er y bynn nagonan a'y dreuspassow re wrug; drefenn y wiryonedh a wrug, ev a vew. [23] Eus delit dhymm yn mernans tebelwas? yn-medh an Arloedh DUW; a nyns eus moy delit dhymm pan dreyl dhiworth y fordhow ha bewa? [24] Mes pan dreyl an den gwiryon dhiworth y wiryonedh ha gul war-lergh oll an taklow kasadow a wra an tebelwas, a vew ev? Ny vydh kovhes travyth a'y wiryonedh a wrug; drefenn an dislelder ha'n peghes a wrug, ev a verow.

25 Mes hwi a lever, ‘Fordh an Arloedh yw anewn.’ Klewewgh,
chi Ysrael: Yw ow fordh anewn, po a nyns yw agas fordhow
hwi anewn? 26 Pan dreyl den gwiryon dhiworth y ewnder ha
gul sherewneth, ev a verow rygdhi; rag y sherewneth a wrug,
ev a verow. 27 Mes pan dreyl tebelwas dhiworth y dhrogober re
wrug, ha gul an pyth yw lafyl hag ewn, ev a saw y enev yn few.
28 Rag ev dhe weles ha treylya dhiworth oll y kammweythresow
re wrug, ev a vew yn sur; ny verow. 29 Byttegyns chi Ysrael a
lever, ‘Fordh an Arloedh yw anewn.’ Yw ow fordhow anewn,
chi Ysrael? A nyns yw agas fordhow hwi anewn?

30 Rakhenna my a’gas breus pubonan war-lergh y fordhow,
a ji Ysrael, yn-medh an Arloedh Duw. Koedhewgh yn edrek
ha treylyewgh agas honan dhiworth oll agas kammweythresow;
ena ny vydh drogober dhywgh ken a drebuchya. 31 Tewlewgh
a-dhiwarnowgh oll agas kammweythresow re wrussowgh
ha gwrewgh ragowgh agas honan kolonn nowydh ha spyrys
nowydh. Prag y ferwowgh, a ji Ysrael? 32 Rag nyns ov hwansek
dhe vernans den marow, yn-medh an Arloedh Duw; ytho
treylyewgh ha bewewgh.

Galargan rag Pennsevigyon Ysrael

19 Ty, drehav galargan rag pennsevigyon Ysrael, 2 ha
lavar:

Assa veu dha vamm lewes
yntra lewyon!

Hi a wrowedhas yn mysk lewyon yowynk,
ow meythrin hy lewigow.

3 Hi a vagas onan a’y lewigow;
ev a dheuth ha bos lew yowynk.

Ev a dhyskas skwardya preydh;
ev a dhybris tus.

4 An kenedhlow a glewas anodho;
kechys veu yn aga fytt.

I a’n dros gans higow
dhe bow Ejyp.

5 Pan welas hi, hi dhe waytyas yn euver,
ha'y govenek dhe vos kellys,
hi a gemmeras onan arall a'y lewigow
ha'y wul lew yowynk.
6 Yth esa ow mos a-dro yn mysk lewyon;
ev a dheuth ha bos lew yowynk.
Ev a dhyskas skwardya preydh
ev a dhybris tus.
7 Ev a dorras aga falesyow dhe'n dor[a]
ha gul aga threvow ynyal.
An pow a skruthas ha pup-tra esa ynno
gans son y usa.
8 Kenedhlow a omsettyas er y bynn
dhiworth an ranndiryow oll a-dro,
ha lesa aga roes warnodho;
kechys veu yn aga fytt.
9 I a'n gorras yn bond-konna gans higow,
ha'y dhri dhe vyghtern Babylon.
I a'n gorras yn-dann with,
ma na ve klewys y lev arta
war venydhyow Ysrael.
10 Dha vamm o avel gwinbrenn y'th winlann
plynsys ryb dowr;
feyth o hi, ha tew gans skorrennow
drefenn palster dowr.
11 Hi a's teva garrow krev
gwiw rag ternwelennow rewlysi.
Ughel o hi
a-ugh an skorrennow tew;

---

a 19:7 *Ev a dorras aga falesyow dhe'n dor:* Amendys. Ebrow *Ev a wodhva y wedhwesow.*

hewel o hi yn hy ughelder
gans lanwes hy del.
12 Mes hi a veu diwreydhys yn sorr,
ha tewlys dhe'n dor;
gwyns an est a's desyghas;
hy frut a veu destryppys,
hy garr grev a wedhras;
tan a's dybris.
13 Lemmyn hi yw plynsys y'n difeyth,
yn tir kras ha sygh.
14 Tan eth war-ves dhiworth hy garr
ha dybri hy skyll ha'y frut.
Nyns eus ynni garr grev
gwiw rag ternwelenn rewler.
Hemm yw galargan, hag y fydh usys avel galargan.

Rebellyans Ysrael

20 Y'n seythves blydhen, y'n pympes mis, yn degves dydh an mis, gwer a henavogyon Ysrael a dheuth dhe hwilas kusul a'n ARLOEDH, hag i a esedhas a-ragov. 2 Ena ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 3 Mab-den, kows dhe henavogyon Ysrael, ha lavar dhedha, Yndellma y lever an Arloedh DUW: Yw rag hwilas kusul ahanav y teuthewgh? Dell vewav, ny vynnav kusul dhe vos hwilys genowgh hwi, yn-medh an Arloedh DUW. 4 A's breusydh jy? A vreusydh, mab den? Gwra dhedha aswonn taklow kasadow aga thasow, 5 ha lavar dhedha, Yndellma y lever an Arloedh DUW: Y'n jydh may tewisis vy Ysrael my a dos gans leuv drehevys dhe has chi Yakob, hag omdhiskwedhes dhedha yn pow Ejyp. My a dhrehevis ow leuv dhedha ha ti, ow leverel, My yw an ARLOEDH agas Duw. 6 Y'n jydh na my a dhrehevis ow leuv dhedha ha ti, my dh'aga dri yn-mes a bow Ejyp dhe dir a aspiis ragdha, a dhinwa leth ha mel, an tekka a'n tiryow oll. 7 My a leveris dhedha, Tewlewgh dhe-ves, hwi oll, an taklow kasadow usi a-rag agas dewlagas, ha na omdhefolewgh gans idolys Ejyp. My yw an ARLOEDH agas

Duw. [8] Mes i a rebellyas er ow fynn ha ny vynnsons goslowes dhymm; ny wrug nagonan tewlel dhe-ves an taklow kasadow esa a-rag aga dewlagas, ha ny forsaksons idolys Ejyp.

Ena yn-medhav, My a dhiver ow honnar warnedha, ow kowlwul ow sorr er aga fynn yn kres pow Ejyp. [9] Mes my a'n gwrug a-barth ow hanow, ma na vo disakrys a-wel dhe'n kenedhlow mayth esons yn aga mysk, may feuv aswonnys dhedha a-wel dhedha, orth aga dri yn-mes a bow Ejyp. [10] Ytho my a's dros yn-mes a bow Ejyp ha'ga dri dhe'n difeythtir. [11] My a ros dhedha ow ordenansow, ha diskwedhes dhedha ow breusow, rag den mar kwra aga gwitha, ev a vew ynna. [12] Ynwedh my a ros dhedha ow Sabotys, dhe vos tokyn yntra my hag i, rag mayth aswonnens my dhe vos an ARLOEDH, neb a's sansha. [13] Byttegyns chi Ysrael a rebellyas er ow fynn y'n difeythtir. Ny gerdhsons war-lergh ow ordenansow, mes i a dhenaghas ow breusow, kyn fydh bew seul a's gwith; hag i a dhisakras ow Sabotys yn feur.

Ena yn-medhav, My a dhiver ow honnar warnedha y'n difeythtir, dh'aga howldhistrui. [14] My a wrug hemma a-barth ow hanow, ma na ve disakrys a-wel dhe'n kenedhlow, neb a's dres dhe-ves a-wel dhedha. [15] Ynwedh my a dhrehevis ow leuv, ow ti dhedha y'n difeythtir na vedhen aga dri dhe'n tir a res dhedha, a dhinwa leth ha mel, an tekka a'n tiryow oll; [16] drefenn i dhe dhenagha ow breusow, ha ny gerdhsons y'm ordenansow, hag i a dhisakras ow Sabotys; rag yth esa aga holonn ow mos war-lergh aga idolys. [17] Byttegyns ow lagas a's sparyas, ha ny wrug vy aga diswul, na'ga howldhistrui y'n difeythtir.

[18] My a leveris dh'aga mebyon y'n difeythtir, Na gerdhewgh yn ordenansow agas tasow, ha na withewgh aga breusow, ha na omdhefolewgh gans aga idolys. [19] My yw an ARLOEDH agas Duw; kerdhewgh y'm ordenansow, ha gwaytyewgh gul ow breusow. [20] Sakrewgh ow Sabotys rag may fons toknys yntra my ha hwi, may hwodhvowgh my dhe vos an ARLOEDH agas Duw. [21] Mes an vebyon a rebellyas er ow fynn. Ny gerdhsons

y'm ordenansow, na ny waytsons gul ow breusow, may hwra den bew dredha mara's gwra; i a dhisakras ow Sabotys.

Ena yn-medhav, My a dhiver ow honnar warnedha, ow kowlwul ow sorr er aga fynn y'n difeythtir. [22] Mes my a gildennas ow leuv dhe-ves, hag oberi a-barth ow hanow, ma na ve disakrys a-wel dhe'n kenedhlow, may hwrug vy aga dri yn-mes yn aga gwel. [23] Ynwedh my a dhrehevis ow leuv ow ti dhedha yn difeythtir, my dh'aga skattra y'n kenedhlow ha dh'aga skoellya y'n gwlasow, [24] drefenn na wrens ow breusow, hag i a naghas ow ordenansow, ha disakra ow Sabotys, mes yth esa aga lagasow settys war idolys aga thasow. [25] Ynwedh my a ros dhedha ordenansow nag ens da, ha breusow na yllens bewa ynna. [26] My a's defolas der aga rohow aga honan, owth offrynna oll aga re kynsa-genys, rag may kwrellen vy aga euthega, may hwodhvens my dhe vos an Arloedh.

[27] Rakhenna, A vab den, kows dhe ji Ysrael ha leverel dhedha, Yndellma y lever an Arloedh Duw: Yn hemma ynwedh agas tasow a'm kablas ha bos dislel dhymm. [28] My a's dros dhe'n tiredh may trehevis vy ow leuv ragdho, ow ti dh'y ri dhedha; mes peskweyth may hwelsons menydh ughel pynag po gwydhenn dhelyek pynag, i a wrug aga sakrifisow ena, ha ri ena rohow dhe'm provokya dhe sorr, hag offrynna ena aga sawer plegadow, ha diveri ena aga offrynn diwes. [29] Ena yn-medhav dhedha, Pyth yw an tyller ughel esowgh ow mos dhodho? Ytho henwys yw Bama bys y'n jydh hedhyw. [30] Rakhenna lavar dhe ji Ysrael, Yndellma y lever an Arloedh Duw: A wrewgh omdhefola agas honan yn fordh agas tasow, ow kul avoutri gans aga thaklow kasadow? [31] Pan offrynnowgh agas rohow, ha gul dh'agas mebyon mos dre dan, hwi a dhefol agas honan gans oll agas idolys bys y'n jydh hedhyw. A vynnav hwi dhe hwilas kusul ahanowgh, chi Ysrael? Dell vewav, yn-medh an Arloedh Duw, ny vynnav hwi dhe hwilas kusul ahanowgh.

[32] Ny hwyrvydh an pyth usi yn agas brys, ow leverel, 'Ny a vydh avel an kenedhlow, avel teyluyow an powyow, ow kordhya prenn ha men.'

33 Dell vewav, yn-medh an Arloedh DUW, my a vydh myghtern warnowgh gans leuv grev, ha gans bregh ystynnys, ha gans sorr dinewys. 34 My a'gas dre yn-mes a'n poblow ha'gas kuntelles dhiworth an powyow le may fewgh skattrys, gans leuv grev, ha gans bregh ystynnys, ha gans sorr dinewys. 35 My a'gas dre dhe dhifeythtir an poblow ha'gas breusi ena, fas orth fas. 36 Kepar dell vreusis agas tasow yn difeythtir pow Ejyp, yndella my a wra agas breusi hwi, yn-medh an Arloedh DUW. 37 My a wra dhywgh tremena yn-dann an welenn, ha my a'gas dre yn kolm an kevambos.[a] 38 My a garth yn-mes ahanowgh an re usi ow rebellya hag offendya er ow fynn. My a's dre yn-mes dhiworth an pow mayth esons ow kodriga ynno; ny entrons a-berth yn pow Ysrael. Ena hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH.

39 Ha hwi, chi Ysrael, yndellma y lever an Arloedh DUW: Kewgh, servyowgh agas idolys, hwi oll. A-wosa hwi a woslow dhymm yn sur,[b] ha ny dhisakrowgh ow hanow sans arta gans agas rohow ha gans agas idolys.

40 Rag war ow menydh sans, war venydh ughel Ysrael, yn-medh an Arloedh DUW, oll chi Ysrael, i oll, a wra ow servya ena y'n tir; eno my a wra aga degemmeres. Ena my a vynn orthowgh agas offrynnow ha'n gwella a'gas sakrifisow gans oll agas taklow sans. 41 Kepar ha sawer plegadow my a'gas degemmer, pan y'gas drov yn-mes dhiworth an poblow, ha'gas kuntelles yn-mes a'n tiryow may fewgh skattrys ynna; ha my a vydh sanshes ynnowgh a-wel dhe'n kenedhlow. 42 Ena hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH, pan y'gas drov dhe diredh Ysrael, dhe diredh a des gans leuv drehevis y ri dh'agas tasow. 43 Ena hwi a berth kov a'gas fordhow, hag oll agas drogoberow may fewgh defolys dredha; ha kasadow dhywgh agas honan a vydh oll agas drogoberow a wrussowgh. 44 Hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH pan wrav vy yn ta genowgh a-barth ow hanow,

---

a 20:37 *ha my a'gas dre yn kolm an kevambos:* Po amendyans, *ha my a'gas dre a-ji orth niver.*

b 20:39 *hwi a woslow dhymm yn sur:* Amendys.

a-der war-lergh agas drog fordhow ha'gas gwriansow legrys, a ji Ysrael, yn-medh an Arloedh Duw.

Profoesans erbynn an Negeb

45 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel:[a] 46 Mab den, treyl dha fas troha'n soth, ha profoes erbynn koeswik gwel an Negeb. 47 Lavar dhe goeswik an Negeb, Goslow ger an Arloedh: Yndellma y lever an Arloedh Duw, Awottavy owth enowi tan ynnos, hag ev a dheber pub gwydhenn las a-berth ynnos ha pub gwydhenn sygh. Ny vydh difeudhys an flamm a dan, ha pub fas a vydh goleskys ganso a'n dyghow dhe'n gogledh. 48 Hag oll kig a wel my, an Arloedh, dh'y enowi; ny vydh difeudhys. 49 Ena yn-medhav, 'Ogh, Arloedh Duw, ymons ow leverel dhymm, "A nyns usi ow leverel parabolennow?"'

Kledha Lymm Duw

21 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel:[b] 2 Mab den, sett dha fas troha Yerusalem; pregoth erbynn an sentris, ha profoes erbynn pow Ysrael, 3 ha lavar dhe diredh Ysrael, Yndellma y lever an Arloedh: Awottavy er dha bynn; my a denn ow kledha dhiworth y woen ha treghi dhiworthis an den gwiryon ha'n tebelwas. 4 Drefenn my dhe dreghi dhiworthis an den gwiryon ha'n tebelwas, gogledh. 5 Ena oll kig a woer may hwrugavy, An Arloedh, tenna ow kledha dhiworth y woen; ny dhehwel arta. 6 Ytho, A vab den, kyn gans diwglun ow krena, ha hanas yn hwerow a-rag aga dewlagas. 7 Ha pan leverons dhis, 'Prag yth esos ow hanasa?' ty a lever, 'Rag an nowodhow yw devedhys. Pub kolonn a deudh, ha pub leuv a vydh ydhil; pub spyrys a glamder, ha pub glin a dreyl dhe dhowr. Otta, hemma a dheu hag a hwyrvydh,' yn-medh an Arloedh Duw.

---

a 20:45 Gwersow 45 bys 49 yw niverys 21:1 bys 5 y'n tekst ebrow hag y'n Septuagint

b 21:1 Gwersow 21:1 bys 32 yw niverys 21:6 bys 37 y'n tekst ebrow hag y'n Septuagint.

8 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 9 Mab den,
profoes ha lavar, Yndellma y lever an Arloedh: Lavar:

Kledha! Kledha yw lymmys,
hag ynwedh rutys splann,
10 Lymmys yw rag an ladhva,
ha rutys splann rag may fo avel lughes.
A lowenhyn yn ternwelenn ow mab?
An kledha a dhispres pup-tra gwrys a brenn.
11 Ev a'n ros dhe vos rutys splann,
rag bos dalghennys y'n leuv;
lymmys yw, an kledha yw rutys splann
dhe vos gorrys yn leuv an ladher.
12 Garm hag oul, A vab den,
rag yth yw erbynn ow fobel,
yth yw erbynn oll pennsevigyon Ysrael.
Tewlys yns dhe'n kledha
war-barth gans ow fobel.
Rakhenna hwett dha vordhos!

13 Rag y fydh prevyans. Ha fatla mar kwra an kledha despitya
an dernwelenn?[a] yn-medh an Arloedh DUW.

14 Ytho ty, A vab den, profoes;
tak palv orth palv.
Gas an kledha dhe weskel diwweyth, teyrgweyth;
kledha rag an re ledhys yw,
kledha bras an ladhva,
usi oll a-dro dhedha.[b]
15 Rag may teuttho kolonnow
ha'n re a goedh bos lies.

---

a 21:13 *Ha fatla mar kwra an kledha despitya an dernwelenn:* Styr an Ebrow yw ankler.

b 21:14 *usi oll a-dro dhedha:* Po *a wan ynna yn town.*

Orth oll aga yetys my re worras
kledha rag ladhva.
Ogh, gwrys yw rag lughesi,
rutys splann rag an ladhva.
16 Bydh lymm, treyl dhe'n dyghow,
gway dhe'n kledh,
plepynag a vo ervirys rag dha vin.
17 My ynwedh a dak ow diwleuv war-barth,
ha gul dhe'm sorr powes.
My an ARLOEDH re gewsis.

18 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 19 Ty, A vab den, gwra ragos dha honan diw fordh rag kledha myghtern Babylon dhe dhos warnedha, aga diw ow tos yn-mes a'n keth pow; gwra post-arwoedh ha'y settya orth penn an fordh dhe'n sita. 20 Gwra fordh rag kledha dhe dhos erbynn Rabba an Ammonysi, hag erbynn Yuda, hag erbynn Yerusalem yn hy kres.[a] 21 Rag myghtern Babylon a sev orth diberthva an fordh, orth penn an dhiw fordh, dhe wul dewinieth. Ev a shak sethow, ev a hwila kusul orth an terafim, ev a vir orth an avi. 22 Yn y leuv dhyghow y teu koelbrenn Yerusalem, dhe igeri an ganow rag an ladhva, dhe dhrehevel an lev y'n kri a vatel, dhe settya hor'bennow erbynn an yetys, dhe grugya gweythyow-gorheas. 23 Mes y fydh haval dhe dhewinieth fals yn aga dewlagas i, an re a dos tiow; mes ev a's kovha a'ga anewnder, may fons kechys.

24 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh DUW: Rag hwi dhe dhri agas kammweyth dh'agas kovadh, dre dhiskudhans agas kammweythresow, may fo gweladow agas peghosow yn oll agas drogoberow – rag hwi dhe dhri hemma dhe govadh, hwi a vydh kemmerys yn leuv an eskar.[b]

---

a 21:20 *yn hy kres:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *kerys.*

b 21:24 *yn leuv an eskar:* Ebrow *gans an leuv.* Po amendyans *war-lergh an Septuagint ynna.*

[25] Ha ty pennsevik Ysrael, tebelwas ansans,
may teuth y dhydh,
termyn y gessydhyans finek,
[26] yndellma y lever an Arloedh Duw:
Diwisk an tulyfant ha kemmer dhe-ves an gurun;
ny vydh par dell veu.
Ughelha an isel,
hag uvelha an ughel.
[27] Magoryow, magoryow,
magoryow y'n gwrav,
ma na veu y hevelep,
bys pan dheu ev may ma dhodho an gwir;
ha my a'n re dhodho.

[28] Ha ti, A vab den, profoes ha lavar, Yndellma y lever an Arloedh Duw a-dro dhe vebyon Ammon hag a-dro dh'aga heredh; lavar:

Kledha, kledha,
tennys rag ladhva,
rutys splann dhe gonsumya, dhe lughesi!
[29] Dha welesigethow yw fals
ha 'th tewinieth yw gowek
dh'y settya war gonnaow
an debeles ansans;
aga dydh re dheuth,
termyn an kessydhyans diwettha.
[30] Gorr e dh'y woen!
Y'n tyller may feus formys,
yn tir dha dhalleth
y'th vreusav.
[31] My a dhinwa ow sorrvann warnas;
gans tan ow honnar
y hwithav warnas.

My a'gas re yn leuv gwer vilus,
skentel yn distruyans.
32 Y fydhydh keunys rag an tan,
dha woes a vydh yn kres an tir;
ny vydhydh kovhes na fella,
rag my an ARLOEDH re gewsis.

An Sita Woesek

22 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Ty,
A vab den, a vreusydh? A vreusydh an sita woesek?
Gwra godhvedhys dhedhi oll hy thaklow kasadow. 3 Lavar,
Yndellma y lever an Arloedh DUW: Sita usi ow skoellya goes
yn hy kres, may teffo hy thermyn, hag owth omdhefola dre
wul idolys. 4 Ty yw kablus drefenn an goes a skoellsys, ha ty re
omdhefolsys der an idolys a wrussys. Ty re dhros dha dhydh
nes, ha dos dhe dhiwedh dha vlydhynyow. Rakhenna my re'th
wrug skorn dhe'n kenedhlow, ha ges dhe oll an powyow. 5 An
re yw a-ogas ha'n re yw a-bell a wra ges ahanas, ty sita drog-
gerys, leun a dervans.

6 Otta ynnos re beu pennsevigyon Ysrael, pubonan herwydh y
nerth ow skoellya goes. 7 Ynnos re beu tas ha mamm despitys;
y'n kres ahanas i re arwaskas an alyon ha tebeldhyghtya an
omdhivas ha gwedhwes. 8 Ty re dhispresyas ow taklow sans, ha
defola ow Sabotys. 9 Ynnos re beu tus ow sklandra dhe skoellya
goes; ynnos re beu tus ow tybri war an menydhyow; i re wrug
tra vethus y'n kres ahanas. 10 Ynnos i re dhiskudhas noethedh
aga thasow, ynnos i re dhefolas an venyn yn hy amseryow.
11 Ynnos gour re wrug tra gasadow dhe wreg y gentrevek, ha
gour a dhefol y wohydh gans vilta, ha gour a dhefol y hwoer,
myrgh y das. 12 Ynnos i re gemmeras falswober dhe skoellya
goes; ty re gemmeras oker ha goroker, ha kemmeres gwayn
dhiworth dha gentrevek der arwask, ha ty re'm ankevsys, yn-
medh an Arloedh DUW.

13 Otta, my re weskis ow diwla war-barth erbynn dha wayn
anewn re wrussys hag erbynn an goes skoellys genes y'n kres

ahanas. [14] A yll sev dha golonn sevel, po a vydh dha dhiwla krev
rag an dydhyow may hwrav vy dha dhyghtya? My an ARLOEDH
re gewsis, ha my a'n gwrav. [15] My a wra dha lesa yn kenedhlow
ha'th skattra y'n powyow, ha kartha dhiworthis dha vostedhes.
[16] Pan vydhydh defolys a-wel dhe'n kenedhlow, ena ty a woer
my dhe vos an ARLOEDH.

[17] Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: [18] Mab
den, chi Ysrael re beu dhymm avel atal; i oll, brons, sten, horn,
ha plomm a-berth yn forn. Atal arghans yns i. [19] Rakhenna
yndellma y lever an Arloedh DUW: Drefenn hwi oll dhe vos atal,
otta, rakhenna my a'gas kuntell a-berth yn Yerusalem. [20] Kepar
dell guntellons arghans, brons, horn, plomm, ha sten a-berth yn
forn dhe hwytha tan warnedha dh'aga theudhi, yndella my a'gas
kuntell y'm sorr ha'm konnar, ha'gas settya ena[a] ha'gas teudhi.
[21] My a'gas kuntell ha hwytha warnowgh gans tan ow sorrvann,
ha hwi a vydh teudhys a-ji dhedhi. [22] Kepar dell deudh arghans
yn mysk forn, yndella y fydhowgh teudhys a-ji dhedhi; ha hwi
a woer y hwrugavy, an ARLOEDH, diveri ow sorr warnowgh.

[23] Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: [24] Mab
den, lavar dhedhi, Ty yw dor ma na goedhas glaw warnodho,[b]
na kowasow y'n jydh a sorrvann. [25] Hy fennsevigyon yn hy
kres yw kepar ha lew owth usa, ow terri preydh; i re dhybris
enevow; i re gemmeras tresor ha taklow drudh; i re wrug
gwedhwesow pals a-berth ynno. [26] Hy oferysi re wrug freudh
erbynn ow lagha ha disakra ow thaklow sans; ny dhissernsons
yntra sans hag ansans, ha ny dhysksons dissernya yntra glan hag
avlan; i re dhegeas aga dewlagas dhiworth ow Sabotys, mayth
ov vy disakrys yn aga mysk. [27] Hy fennsevigyon ynni yw avel
bleydhi ow terri preydh, ow skoellya goes dhe dhistrui enevow
may kaffons gwayn anewn. [28] Hy frofoesi re wynngalghyas
ragdha, ow kweles fals welesigethow hag ow kul dewinieth
wowek, ow leverel, 'Yndellma y lever an Arloedh DUW,' pan

---

a 22:20 *ha'gas settya ena:* Po amendyans *ha hwytha warnowgh.*

b 22:24 *ma na goedhas glaw warnodho:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *na veu glanhes.*

na gewsis an ARLOEDH. 29 Pobel an tir re arwaskas ha ladra; i re debeldhyghtyas an boghosek ha'n edhommek, hag arwaska an alyon, ow nagha gwirvreus.

30 My a hwilas gour anedha a vynna drehevel an fos ha sevel a-ragov y'n aswa, ma na ve an pow distruys, mes ny'n kevis. 31 Ytho my a dhiveris ow sorrvann warnedha; my re's konsumyas gans tan ow honnar; my re attylis aga fordh war aga fenn aga honan, yn-medh an Arloedh DUW.

Ohola hag Oholiba

23 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Mab den, yth esa diw venyn, myrghes unn vamm; 3 horys ens i yn Ejyp; yn aga yowynkneth yth esens horys. Ena aga diwvronn o gweskys, hag ena aga bronnow gwyrgh o palvyes, ha tethow aga gwyrghsys handlys. 4 Aga henwyn o Ohola an kottha, hag Oholiba hy hwoer. Yth esens dhymm, hag i a dhineythis mebyon ha myrghes. Yndella yw aga henwyn: Samaria yw Ohola, ha Yerusalem yw Oholiba.

5 Ohola o hora pan o hi dhymm, ha hi a hwansa hy herysi assyriek – kasoryon, 6 dillasys yn pann glas, governours ha kaslewydhyon, i oll gwer yowynk desiradow, marghogyon ow marghogeth war vergh. 7 Hi a ros hy fornikasyon dhedha, flour mebyon Assyria, ha hi a omdhefolas gans oll aga idolys esa hwansek dhedha. 8 Ny asas hy fornikasyon a-dhia hy thermyn yn Ejyp, rag yn hy yowynkneth yth esa gwer ow krowedh gensi; i a waska hy diwvronn wyrgh ha diveri aga lust warnedhi. 9 Rakhenna my a's ros yn leuv hy herysi, yn leuv mebyon Assyria esa hwansek dhedha. 10 I a dhiskudhas hy noethedh; i a gemmeras hy mebyon ha'y myrghes hag i a's ladhas gans an kledha. Hi a's tevo hanow yntra benynes, ha breus a veu gwrys er hy fynn.

11 Hy hwoer Oholiba a welas hemma, mes hi a veu moy legrys agessi hi yn hy lust, ha'y fornikasyon o gweth ages fornikasyon hy hwoer. 12 Hi o hwansek dhe vebyon Assyria, governours ha kaslewydhyon, breselysi dillasys yn splann, marghogyon ow

marghogeth war vergh, i oll gwer yowynk desiradow. [13] Ena my a welas hi dhe vos defolys, an dhiw anedha y'n keth fordh.

[14] Mes hi a ynkressyas hy fornikasyon. Hi a welas gwer kervys war an paros, idolys an Kaldeanys, delinys yn vermeyl, [15] grogysys gans grogysyow a-dro dh'aga diwglun, ha tulyfantys ow kregi war aga fennow, i oll gans semlans pennkasoryon charettow, an hevelep a vebyon Babylon, may feu Kaldea tir aga dineythyans. [16] Kettell y's gwelas gans hy dewlagas hi a's hwansas, ha dannvon kannasow dhedha yn Kaldea. [17] Ena mebyon Babylon a dheuth dhedhi, dhe'n gweli a gerensa, hag i a's defolas gans aga lust. Wosa bos defolys gansa, hi a dreylyas dhiworta, divlesys. [18] Pan esa hi ow kul hy fornikasyon yn igor, hag ow tiskudha hy noethedh, my a dreylyas dhiworti divlesys, kepar dell dreylis divlesys dhiworth hy hwoer. [19] Mes hi a ynkressyas hy fornikasyon, ow perthi kov a dhydhyow hy yowynkneth, pan o hora yn pow Ejyp. [20] Ena hi a hwansas war-lergh hy herysi, mayth o aga halgh haval dhe galgh asenes, ha'ga dyllans haval dhe dhyllans mergh. [21] Yndella ty a yeunis avlander dha yowynkneth, pan veu dha dethow handlys yn Ejyp, ha bronnow dha yowynkneth palvyes.

[22] Rakhenna, Oholiba, yndellma y lever an Arloedh Duw: Awottavy ow movya dha gerysi er dha bynn, may treylyas dha enev dhiworta divlesys, ha my a's dre er dha bynn a bub tenewen: [23] mebyon Babylon hag oll an Kaldeanys, Pekod, ha Shoa, ha Koa, hag oll mebyon Assyria gansa, gwer yowynk desiradow, i oll governours ha rewlysi, pennkasoryon charettow ha soedhogyon ughel, i oll ow marghogeth war vergh. [24] I a dheu er dha bynn dhiworth an gogledh[a] gans charettow ha kertys,[b] ha gans ost a boblow; i a omsett a-dro dhis gans skoes ha bokler ha basnett. My a re dhedha an gwir dhe vreusi, hag i a'th vreus war-lergh aga laghys aga honan. [25] My a sett ow avi er dha bynn, hag i wra dha dhyghtya yn sorr. I a dregh dha droen ha'th tiwskovarn, ha'n re gesys war dha lergh a goedh der

a 23:24 *dhiworth an gogledh:* Amendys war-lergh an Septuagint.

b 23:24 *kertys:* Ebrow *rosow.*

an kledha. I a gemmer dha vebyon ha'th vyrghes, ha piwpynag yw gesys dhis a vydh konsumys gans tan. [26] I a dhestrypp dha dhillas dhiworthis, ha kemmeres dha emmweyth teg. [27] My a re diwedh dhe'th avlander ha'th fornikasyon a-dhia'th termyn yn Ejyp. Ny vydhydh ow trehevel dha dhewlagas dhedha, ha ny berthydh kov a Ejyp na fella.

[28] Rag yndellma y lever an Arloedh Duw: Awottavy orth dha ri yn leuv an re a gesydh, yn leuv an re may treylyas dha enev divlesys dhiworta. [29] I a'th tyght yn envi, ha kemmeres oll frut dha lavur. I a wra dha asa lomm ha noeth, ha noethedh dha fornikasyon a vydh diskudhys, dha vilta ha'th fornikasyon. [30] My a dhre an taklow ma warnas drefenn dha fornikasyon war-lergh an kenedhlow, hag omdhefola gans aga idolys. [31] Ty re gerdhas yn fordh dha hwoer; rakhenna my a re hy hanaf y'th leuv jy. [32] Yndellma y lever an Arloedh Duw:

Ty a yv hanaf dha hwoer,
down ha ledan;
y fydh dhis rag hwarth ha ges:
yma lies synsys ynno.
[33] Ty a vydh leun a vedhwenep ha moredh,
hanaf a euth ha terroes,
hanaf dha hwoer Samaria.
[34] Ty a'n yv, ha'y waska yn-mes;
ty a'n brew yn darnow,
ha ty a skward dha dhiwvronn;

rag my re gewsis, yn-medh an Arloedh Duw. [35] Rakhenna yndellma y lever an Arloedh Duw: Rag ty dhe'm ankevi ha'm tewlel a-dryv dha geyn, porth siwyansow dha avlander ha'th fornikasyon.

[36] An Arloedh a leveris dhymm: Mab den, a vreusydh Ohola hag Oholiba? Ena diskler dhedha aga gweythresow kasadow. [37] Rag i re wrug avoutri, hag yma goes war aga diwla. I re wrug avoutri gans aga idolys; ynwedh i re sakrifisons dhedha aga mebyon a dhineythsons dhymm, rag boes. [38] I re wrug hemma

dhymmo vy ynwedh: i re dhefolas ow sentri ha disakra ow Sabotys. 39 Wosa ladha aga mebyon rag aga idolys, i a dho an keth jydh na a-berth y'm sentri dh'y dhisakra. Yndella y hwre yn kres ow chi.

40 Ynwedh i a dhannvonas war-lergh gwer devedhys a bellder, may feu kannas dannvenys dhedha; ha pan dheuthons, ty a omvadhyas, ha payntya dha dhewlagas, ha gwiska gemmweyth. 41 Ty a esedhas war weli splann, gans moes pareusys a-ragdho may settsys warnedhi ow ynkys ha'm olew. 42 Yth esa son routh dhigeudh a-dro dhedhi; Sabaysi a veu dres dhiworth an gwylvos war-barth gans gwer gemmyn, hag i a worras breghelligow war dhiwla an dhiw venyn, ha kurun deg war aga fenn.

43 Ena my a leveris a-dro dhedhi hi neb a veu lavurys der avoutri, 'Lemmyn gwrens fornikasyon gensi, rag hora yw hi.' 44 Rag i re dheuth a-ji dhedhi dell dheer dhe hora. Yndella i a dheuth a-ji dhe Ohola ha dhe Oholiba, benynes avlan. 45 Mes gwer wiryon a's breus kepar hag a vreusir avoutresow ha'n re a skoell goes; rag avoutresow yns, hag yma goes war aga diwla.

46 Rag yndellma y lever an Arloedh Duw: Dro routh yn-bann er aga fynn, ha'ga delivra rag euth ha rag preydh. 47 An routh a's labydh ha'ga treghi dhe'n dor gans aga kledhedhyow; i a ladh aga mebyon ha'ga myrghes, ha leski aga chiow gans tan. 48 Yndella my a worr diwedh dhe avlander y'n tir, may fons oll benynes gwarnyes, ma na wrellons war-lergh agas avlander hwi. 49 I a attal kessydhyans agas avlander warnowgh, ha hwi a berth an kessydhyans rag peghosow agas idolys. Ena hwi a woer my dhe vos an Arloedh Duw.

An Chek ow Pryjyon

24 Ger an Arloedh a dheuth dhymm y'n nawves blydhen, y'n degves mis, yn degves dydh an mis, ow leverel: 2 Mab den, skrif an dydhyas ma, poran an jydh ma. Myghtern Babylon a omsettyas erbynn Yerusalem poran y'n jydh ma. 3 Gwra parabolenn rag an chi diwostydh ma, ha lavar dhedha, Yndellma y lever an Arloedh Duw:

Sett an chek, sett an chek,
diver dowr ynno ynwedh.
4 Gorr ynno temmyn a gig,
pub rann dha, an vordhos ha'n skoedh.
Gwra y lenwel a eskern dewisys.
5 Kemmer davas dhewisys,
ynwedh bern an prenn[a] yn-danno;
bros hi yn uskis;
ha bryjyewgh hy eskern a-berth ynno.

6 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh Duw:
Go-hi an sita woesek,
kalter gans gossen ynni,
ha'y wossen ny a dhiworti!
Kemmer an kig dhiworti tamm ha tamm,
heb tewlel koelbrenn.
7 Rag yma an goes a skoellyas a-berth ynni;
hi a'n dinewis war garrek lomm;
ny'n diveris war an dor
dh'y gudha gans doust.
8 Dhe dhri ow sorr yn-bann, dhe dyli dial,
my re worras an woes a skoellyas
war garrek lomm,
ma na vo kudhys.

9 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh Duw:
Go-hi an sita woesek!
My ynwedh a wra bern bras a brenn.
10 Bern an prenn, enow an tan;
kegin an kig yn ta, diver an kowl;[b]
bedhes an eskern leskys.

---

a 24:5 *prenn:* Amendys. Ebrow *eskern.*

b 24:10 *diver an kowl:* Amendys. Ebrow *pareus an spisys.*

[11] Ena sett an chek gwag war an regydh
rag may fo poeth, ha'y gober leskys,
may teuttho y avlander a-berth ynno,
ha may fo y wossen konsumys.
[12] My re omskwithas yn euver;
ny eth a-dhiworto y wossen dew,
na hwath gans tan.
[13] Y'th avlander yma fornikasyon.
Drefenn my dhe assaya dha lanhe,
mes ny vynnsys bos glanhes,
ny vydhydh glanhes arta dhiworth dha avlander
bys pan rov powes dhe'm sorr er dha bynn.

[14] My an ARLOEDH re gewsis. An termyn re dheuth, ha my a'n gwrav. Ny vydhav owth omwitha, na sparya, na diserri. Warlergh dha fordhow ha'th wriansow my a'th vreus, yn-medh an Arloedh DUW.

Mernans Gwreg Ezekiel

[15] Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: [16] Mab den, awottavy ow kemmeres dhiworthis desir dha dhewlagas gans strekys; ny gynydh, na ny oelydh, na ny vydh dhis dagrow. [17] Hanas – mes yn kosel; na wra kynvann rag an re varow. Fast dha dulyfant warnas ha gorr dha sandalys war dha dreys; na gudh dha vinvlew, ha na dheber bara an gynoryon.[a] [18] Ytho myttin my a gewsis orth an bobel, ha'm gwreg a verwis y'n gorthugher. Ternos myttin my a wrug par dell veu erghys dhymm.

[19] Ena an bobel a leveris dhymm, 'A ny dherivydh dhyn, pyth yw an styr ragon ni, ty dhe wul yndella?' [20] Yn-medhav dhedha: Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: [21] Lavar dhe ji Ysrael, Yndellma y lever an Arloedh DUW: Awottavy ow tisakra ow sentri, goeth agas nerth, desir agas dewlagas, ha delit agas enev. Agas mebyon ha'gas myrghes, a wrussowgh

a 24:17, 22 *an gynoryon:* Amendys warlergh an Vulgat.

aga gasa, a goedh der an kledha. [22] Ha hwi a wra kepar dell wrugavy; ny gudhowgh ages minvlew na dhybri bara gynoryon. [23] Agas tulyfantys a vydh war agas pennow, ha'gas sandalys war agas treys. Ny gynowgh na ny oelowgh, mes hwi a wra pedri yn agas kammweythresow, ha hanasa an eyl dh'y gila. [24] Ezekiel a vydh tokyn dhywgh; hwi a wra kepar ha pup-tra a wrug ev. Pan hwyrvydh, hwi a woer my dhe vos an Arloedh Duw.

[25] Ha ty, A vab den, y'n jydh may hwrav vy kemmeres dhiworta aga skons, lowena aga thekter, delit aga dewlagas, desir aga enev, hag ynwedh aga mebyon ha'ga myrghes – [26] y'n jydh na, fowesik a dheu dhis dhe dherivas dhis an nowodhow. [27] Y'n jydh na dha anow a vydh igor dhe'n fowesik; ty a gews ha ny vydhydh taw na fella. Yndella ty a vydh tokyn dhedha, hag i a woer my dhe vos an Arloedh.

Profoesans erbynn Ammon

25 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel: [2] Mab den, sett dha fas troha an Ammonysi ha profoes er aga fynn. [3] Lavar dhe vebyon Ammon, Klewewgh ger an Arloedh Duw: Yndellma y lever an Arloedh Duw, Drefenn ty dhe leverel, 'Aha!' war ow sentri pan veu disakrys, ha war dir Ysrael pan veu gwrys ynyal, ha dhe ji Yuda pan ethons yn divroedh; [4] rakhenna awottavy orth dha ri dhe vebyon an est rag perghennogeth. I a sett aga hampow ynnos ha drehevel aga thyldow ynnos; i a dheber dha froeth, hag i a yv dha leth. [5] My a wra Rabba peurva rag kowrvergh, hag Ammon growedhva rag deves. Ena hwi a woer my dhe vos an Arloedh. [6] Rag yndellma y lever an Arloedh Duw: Drefenn ty dhe dakya diwleuv ha stankya treys, ow lowenhe gans oll an atti y'th enev erbynn pow Ysrael, [7] rakhenna awottavy owth ystynn ow leuv er dha bynn ha'th ri avel preydh dhe'n kenedhlow. My a'th tregh dhiworth an poblow ha'th tilea dhiworth an powyow; my a'th tistru; ha hwi a woer my dhe vos an Arloedh.

Profoesans erbynn Moab

[8] Yndellma y lever an Arloedh Duw: Drefenn Moab ha Seir dhe leverel, Otta, chi Yuda yw avel oll an kenedhlow erell,

9 rakhenna my a iger tenewen Moab, ow talleth dhiworth an
sitys yn y oryon, glori an pow, Beth-yeshimoth, Baal-meon,
ha Kiryathaym. 10 My a's re war-barth gans an Ammonysi
dhe vebyon an est avel perghennogeth, ma na vo kovhes an
Ammonysi na fella yn mysk an kenedhlow; 11 ha my a wra
breus erbynn Moab; ena i a woer my dhe vos an ARLOEDH.

Profoesans erbynn Edom

12 Yndellma y lever an Arloedh DUW: Drefenn Edom dhe dyli
dial war ji Yuda, hag y feu pur gablus pan dylis dial warnedha,
13 rakhenna yndellma y lever an Arloedh DUW, My a ystynn ow
leuv erbynn Edom, ha treghi dhiworto den ha best; ha my a'n
gwra tyller a vagoryow; dhiworth Teman bys Dedan i a goedh
der an kledha. 14 My a dal ow dial war Edom dre leuv ow fobel
Ysrael, hag i a wra yn Edom war-lergh ow sorr ha'm konnar;
hag i a woer ow dial, yn-medh an Arloedh DUW.

Profoesans erbynn Filistia

15 Yndellma y lever an Arloedh DUW: Drefenn an Filistysi
dhe dyli dial, ha gans atti an enev dhe dhistrui yn eskarogeth
heb diwedh; 16 rakhenna yndellma y lever an Arloedh DUW,
Awottavy owth ystynn ow leuv erbynn an Filistysi, hag ow
treghi an Kerethysi, hag ow tistrui remenant an arvor. 17 My
a dal warnedha dial bras gans kessydhyans konneryek. Ena i
a woer my dhe vos an ARLOEDH, pan dalav ow dial warnedha.

Profoesans erbynn Tyr

26 Y'n unnegves blydhen, yn kynsa dydh an mis, ger an
ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel, 2 Mab den,
drefenn Tyr dhe leverel erbynn Yerusalem, 'Aha! Yetys an
poblow yw terrys ha'n sita yw igor a-ragov; my a vydh sewen,
rag hy bos distruys,' 3 rakhenna yndellma y lever an Arloedh
DUW: Otta, yth esov er dha bynn, A Tyr, ha my a dhre yn-bann
lies kenedhel er dha bynn, kepar dell wra an mor dri y donnow
yn-bann. 4 I a dhistru fosow Tyr, ha terri hy thouryow dhe'n
dor, ha skuba dhe-ves hy doust dhiworti, ha'y gul karrek lomm.
5 Y fydh tyller rag lesa roesow yn kres an mor; rag my re gewsis,

yn-medh an Arloedh Duw. Hi a vydh preydh dhe'n kenedhlow,
6 ha'y myrghes usi y'n gwel a vydh ledhys gans an kledha. Ena
i a woer my dhe vos an Arloedh.

7 Rag yndellma y lever an Arloedh Duw: Awottavy ow tri
erbynn Tyr Nebukadnessar myghtern Babylon dhiworth an
gogledh, myghtern myghternedh, war-barth gans mergh ha
charettow, gans marghoglu ha troeslu meur. 8 Ev a ladh dha
vyrghes y'n gwel gans an kledha, ha drehevel dinas er dha bynn,
ha krugya krug-esedhva er dha bynn, ha drehevel to a skoesow
er dha bynn. 9 Ev a sett strokosow y hor'bennow erbynn dha
fosow, ha terri dha douryow dhe'n dor gans y voelyow. 10 Mar
lies vydh y vergh may hwra aga doust dha gudha. Orth son
an varghogyon, ha'n rosow, ha'n charettow dha fosow a gren,
pan enter y'th yetys kepar ha'n re a enter yn sita mayth eus
ynni aswa. 11 Gans karnow y vergh ev a drett oll dha stretys;
ev a ladh dha bobel gans an kledha, ha'th kolovenyow krev a
goedh dhe'n dor. 12 I a byll dha rychys hag a breydh dha wara;
i a derr dhe'n dor dha fosow ha distrui dha jiow desiradow;
hag i a dewl dha veyn ha'th prennyer ha dha dhoust yn kres
an mor. 13 My a wra dhe dros dha gana tewel, ha son dha lyras
ny vydh klewys arta. 14 My a'th wra karrek lomm; ty a vydh
tyller rag lesa roesow. Ny vydhydh nevra dastrehevys, rag my
an Arloedh re gewsis, yn-medh an Arloedh Duw.

15 Yndellma y lever an Arloedh Duw dhe Tyr: A ny gren an
arvoryow orth son dha goedh, pan hanas an re goliys, pan vydh
an ladhva y'n kres ahanas? 16 Ena oll pennsevigyon an mor a
dhiyskynn dhiworth aga thronys ha gorra dhe denewen aga
fowsyow, ha diwiska aga dillas brosys. I a omwisk gans krena,
hag esedha war an dor; i a gren heb hedhi, hag i a gemmer
skruth orthis. 17 I a dhrehav galargan warnas, ha leverel dhis,

Fatell osta distruys, annedhyades an moryow,[a]
an sita gerys-da,

---

a 26:17 *Fatell osta distruys, annedhyades an moryow:* Po amendyans war-lergh an Septuagint *Fatell osta gyllys dhe goll dhiworth an mor.*

neb a veu krev war an mor,
hi ha'y annedhysi;
hi neb a worras hy euth
war oll hy annedhysi!
18 Lemmyn an arvoryow a gren
yn jydh dha goedh;
an ynysow usi y'n mor
a gemmer skruth orth dha dhibarth.

19 Rag yndellma y lever an Arloedh Duw: Pan y'th wrav
sita wastys avel sitys nag yw annedhys, pan dhrov yn-bann
warnas an downder, ha'n dowrow meur a'th kudh, 20 ena my
a'th tre yn-nans gans an re a dhiyskynn dhe'n pytt, dhe'n bobel
a dermynyow koth; ha my a'th wrav dhe driga y'n dor barth
a-woeles, kepar hag yn magoryow an termynyow koth, gans an
re a dhiyskynn dhe'n pytt, ma na ylli dehweles, na kavoes tyller
yn mysk an re vew.[a] 21 Euth tromm a wrav dhis. Ty a vydh
hwilys, heb bos kevys arta bys vykken, yn-medh an Arloedh
Duw.

Kynvann war Tyr

27 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Ty,
A vab den, drehav kynvann erbynn Tyr. 3 Lavar dhe
Tyr yw esedhys orth entrans an mor, marchont an poblow war
lies arvor, Yndellma y lever an Arloedh Duw:

Tyr, ty re leveris,
'Perfydh ov vy yn tekter.'
4 Yma dha oryon yn kolonn an moryow;
dha vyldyoryon a wrug perfydh dha dekter.
5 I a wrug oll dha blenkys
a veryw dhiworth Senir;
i a gemmeras sedres dhiworth Lebanon
dhe wul gwern ragos.

---

a 26:20 *ma na ylli dehweles, na kavoes tyller yn mysk an re vew:* Amendys.

[6] I a wrug dha roevow
a dherow dhiworth Bashan;
i a wrug dha flouryow a brenn kypres
dhiworth arvoryow Kittim.
[7] Sendal brosys dhiworth Ejyp
o dha woel, avel baner ragos;
ha'th kudhansow o glas ha purpur
dhiworth arvoryow Elisha.
[8] Trigoryon Sidon hag Arvad
o dha roevadoryon;
dha re skentel, A Tyr, esa ynnos,
i o dha varners.
[9] Yth esa henavogyon Gebal ha'y dus skentel ynnos,
ow kalkya dha folsyow.
Yth esa ynnos oll gorholyon an mor ha'ga marners,
dhe vargenya rag dha wara.
[10] Yth esa Persia, Lud ha Put y'th lu,
dha wer a vresel;
i a grogas skoes ha basnett ynnos,
i a ros dhis dha splannder.
[11] Yth esa mebyon Arvad ha Helek[a]
war dha fosow a-derdro;
hag yth esa gwer Gammad y'th touryow.
I a grogas aga skoesow war dha fosow a-derdro;
i a wrug perfydh dha dekter.

[12] Tarshish o dha gowethyas yn kenwerth, drefenn oll dha rychys a bub eghenn; i a geschanjyas arghans, horn, sten, ha plomm rag dha wara. [13] Yavan, Tubal, ha Meshek, yth ens i dha varchons; enevow tus ha lestri a vrons a geschanjsons rag dha wara. [14] Dhiworth chi Togarma i a geschanjyas mergh,

a 27:11 *Helek:* Po *Kilikia.*

mergh charettow, ha mulyon rag dha wara. 15 Mebyon Dedan[a]
o dha varchons; yth esa lies arvor ow kenwertha genes; i a
dhri dhis dans-olifans hag eboni avel trubyt. 16 Aram o dha
gowethyas yn kenwerth, dre reson dha lies askorr; greunet,
purpur, brosweyth, lien fin, koral, ha rubi y rons rag dha wara.
17 Yuda ha pow Ysrael o dha marchons; gwaneth a Minnith,
tesenn, mel, oyl, ha balsam y rons yn keschanj rag dha wara.
18 Damaskus o dha gowethyas yn kenwerth, dre reson dha lies
askorr, hag oll dha rychys yn gwin a Helbon ha gwlan dhiworth
Sahar. 19 Gwin dhiworth Uzal a rens yn keschanj rag dha askorr,
horn oberys, kassia, ha kalamus[b] rag dha wara. 20 Dedan o dha
varchont yn pallennow-diber rag marghogeth. 21 Arabia hag oll
pennsevigyon Kedar o dha gowethysi yn kenwerth, gans eyn,
hordhes, ha gever; y'n re ma i a genwertha genes. 22 Marchons
a Sheba ha Raama o dha varchons; an gwella spisyow hag oll
meyn drudh hag owr a rens yn keschanj rag dha wara. 23 Haran,
Kanne, hag Eden, marchons a Sheba, Asshur ha Kilmad o dha
varchons. 24 I o dha varchons yn dillas teg, yn pann glas, ha
brosweyth, ha strelyow liwek kelmys gans kerdyn tynn; yth
esa an re ma yn mysk dha varchondis. 25 Yth esa gorholyon
Tarshish ow karya dha wara.

Ty o leun ha kargys pur boes
yn kolonn an moryow.
26 Yn dowrow ughel
roevadoryon a'th tros,
mes gwyns an est a'th terr
yn kolonn an moryow.
27 Dha rychys, dha wara, dha varchondis,
dha varners, dha gaptenyon, dha galkyoryon,

---

a 27:15 *Dedan:* Po war-lergh an Septuagint *Rhodos.*

b 27:19 *kalamus:* elestrenn hweg, *Acorus calamus,* ynperthys dhe'n Tir Sans dhiworth Eynda yn furv polter. Pur dalvosek o, ha devnydhys yn oyl sans an untyans, Eks 30:23 hag y'n melysethow an moyha drudh.

dha werthoryon, hag oll dha soudoryon usi genes,
hag oll an mayni usi a-bervedh
a sedh yn kolonn an moryow
yn jydh dha goedh.
28 Orth son leva dha varners
an peurvaow a gren.
29 Oll an re a syns an roevow
a dheu yn-nans dhiworth aga gorholyon;
marners hag oll kaptenyon an mor
a sev war dir.
30 I a dhrehav aga lev er dha bynn,
hag i a gri yn hwerow;
i a dewl doust war aga fennow
ha rolya yn lusu.
31 I a omvoelha ragos
hag omwrogysa gans yskar.
I a oel warnas yn hwerowder enev,
gans kynvann hwerow.
32 I a dhrehav kynvann ragos
ha kyni warnas,
‘Piw a veu distruys bythkweth kepar ha Tyr
yn kres an mor?
33 Pan eth dha wara yn-mes war an moryow,
ty a walghas lies pobel;
dre dha rychys bras ha’th wara
ty a wrug golusek myghternedh an norvys.
34 Lemmyn ty yw terrys gans an mor
yn downderyow an dowrow;
dha wara hag oll dha gowethysi
re sedhis genes.
35 Oll trigoryon an arvoryow
a gemmer skruth orthis,

ha'ga myghternedh yw pur dhyegrys,
ha'ga fasow yw troblys.
36 Gwikoryon an poblow a hwiban orthis;
ty re dheuth dhe euth tromm
ha ny vydhydh nevra namoy.'

Profoesans erbynn Myghtern Tyr

28 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel:
2 Mab den, lavar dhe bennsevik Tyr, Yndellma y lever an Arloedh DUW:

Drefenn goeth dha golonn,
ty a lever, 'My yw duw,
owth esedha war dron duwow
yn kolonn an moryow.'
Mes den osta a-der duw,
kyn settydh dha golonn
avel kolonn duw.
3 Otta ty yw furra ages Daniel,
ha nyns eus kevrin kudhys dhiworthis.
4 Gans dha furneth ha'th konvedhes
ty re wrug rychys ragos dha honan,
ha kuntell owr hag arghans
y'th tresorvaow.
5 Gans dha furneth vras ha'th kenwerth
ty re ynkressyas dha rychys
ha'th kolonn re beu drehevys drefenn dha rychys.
6 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh DUW:
Drefenn ty dhe settya dha golonn
avel kolonn duw,
7 rakhenna, awottavy ow tri estrenyon er dha bynn,
an fella a'n kenedhlow;
i a denn aga kledhedhyow erbynn tekter dha furneth
ha defola dha splannder.

[8] I a'th tre yn-nans dhe'n pytt,
ha ty a verow del verow an re yw ledhys
yn kolonn an moryow.
[9] A leverydh hwath, 'My yw duw,'
yn golok an re a'th ladh?
Mes ty yw den a-der duw
y'n leuv an re a'th ladh.
[10] Ty a verow del verow an re antrodreghys
yn leuv estrenyon;
rag my re gewsis, yn-medh an Arloedh DUW.

Galargan war Vyghtern Tyr

[11] Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: [12] Mab den, drehav galargan war vyghtern Tyr, ha lavar dhodho, Yndellma y lever an Arloedh DUW:

Ty o an sel a berfydhder,
leun a furneth, perfydh yn tekter.
[13] Yth eses yn Eden, lowarth Duw;
pub men drudh o dha gudhans,
rubi, topaz, ha gwerem,
beryl, onyks, ha yalp,
saffir, greunet, ha beryl.
Ober a owr o dha settyansow[a] ha'th gravyansow
ynnos;
y'n jydh may feus formys
y fons parys.
[14] Gans cherub untys avel gwithyas my a'th settyas;
yth eses war venydh sans Duw
ow kerdhes yn mysk meyn a dan.
[15] Ty o divlam yn oll dha fordhow
a-dhia'n jydh may feus formys
bys pan veu anewnder kevys ynnos.

---

a 28:13 *settyansow:* Amendys. Ebrow *tabourigow*.

16 Yn lanwes dha genwerth
i a lenwis dha golodhyon gans garowder, ha ty a beghas.
Ytho my a'th tewlis avel tra ansans dhiworth menydh Duw,
ha'n cherub esa ow kwitha a'th chasyas yn-mes dhiworth kres an veyn a dan.
17 Dha golonn o goethus y'th tekter,
ty a dhefolas dha furneth drefenn dha splannder.
Ytho my a'th tewlis dhe'n dor,
my a'th worras a-rag myghternedh,
dhe vires warnas gans skorn.
18 Y'th lies kammhynseth,
yn anewnder dha genwerth,
ty a dhisakras dha sentris.
Ytho my a dhros tan yn-mes dhiworthis;
ev a'th tybris,
ha my a'th treylyas dhe lusu war an dor
yn golok pubonan a'th welas.
19 Oll an kenedhlow a'th aswonnis
a gemmeras skruth orthis;
ty re dheuth dhe browagh tromm
ha ny vydhydh nevra namoy.

Profoesans erbynn Sidon

20 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 21 Mab den, treyl dha fas troha Sidon, ha profoes er hy fynn, 22 ha lavar, Yndellma y lever an Arloedh DUW:

Otta, yth esov er dha bynn, A Sidon,
ha my a vydh enorys a-berth ynnos.
I a woer my dhe vos an ARLOEDH
pan wrav breusow ynni,
ha my a vydh sanshes ynni.

[23] My a dhannvon plag ynni
ha goes yn hy stretys.
An re ledhys a goedh a-berth ynni,
gans an kledha er hy fynn a-derdro.
Ena i a woer my dhe vos an ARLOEDH.

[24] Ny'n jevydh chi Ysrael na fella spedhas dh'aga gwana na spern dh'aga fystiga yn mysk oll aga hentrevogyon, a wre aga despitya. Ena i a woer my dhe vos an Arloedh DUW.

Bennath war Ysrael y'n Termyn a Dheu

[25] Yndellma y lever an Arloedh DUW: Pan guntellav chi Ysrael dhiworth an poblow le mayth esens skattrys, my a vydh sanshes ynna yn golok an kenedhlow. Ena i a drig war aga thiredh aga honan, a res vy dhe'm gwas Yakob. [26] I a drig ynno yn sawder, ha drehevel chiow, ha plansa gwinlannow; i a drig yn sawder pan wrav breusow war oll aga hentrevogyon a's dispres. Ena i a woer my dhe vos an ARLOEDH aga Duw.

Profoesans erbynn Ejyp

29 Y'n degves blydhen, y'n degves mis, yn dewdhegves dydh an mis, ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: [2] Mab den, treyl dha fas erbynn Faro myghtern Ejyp, ha profoes er y bynn hag erbynn oll Ejyp. [3] Kows ha lavar, Yndellma y lever an Arloedh DUW:

Otta, yth esov er dha bynn,
A Faro myghtern Ejyp,
an dhragon vras ow krowedha
yn mysk hy avonyow,
neb a leveris dhymm, 'Dhymmo vy yw ow Nil;
my a'n gwrug ragov vy ow honan.'
[4] Mes my a worr higow y'th tiwen
ha gul dhe buskes dha avonyow glena orth dha skans.

My a'th tre yn-bann yn-mes a'th avonyow,
gans oll puskes dha avonyow
ow klena orth dha skans.
[5] My a'th as, tewlys y'n difeythtir,
ty hag oll puskes dha avonyow.
Ty a goedh war an gwel,
ha ny vydhydh kuntellys nag ynkleudhys.
My a'th re dhe vestes an gwel
ha dhe ydhyn an nev rag boes.
[6] Ena oll trigoryon Ejyp a woer
my dhe vos an ARLOEDH,
rag ty re beu lorgh a gorsenn
dhe ji Ysrael.
[7] Pan y'th talghennsons er dha leuv ty a veu terrys,
ha ty a skwardyas oll aga skoedhow;
ha pan boessons warnas ty a veu terrys
ha gul dhe oll aga diwglun krena.

[8] Rakhenna yndellma y lever an Arloedh DUW: Awottavy ow tri kledha er dha bynn, ha treghi dhiworthis den ha best. [9] Pow Ejyp a vydh ynyalder ha difeyth. Ena i a woer my dhe vos an ARLOEDH.

Rag ty dhe leverel, 'An avon yw dhymm, ha my a's gwrug,' [10] rakhenna otta, yth esov er dha bynn, hag erbynn dha avonyow, ha my a wra pow Ejyp ynyal kowal ha difeyth, dhiworth Migdol dhe Syene, bys yn or Ethiopia. [11] Ny dremen dresto troes den, na ny dremen dresto troes best; ny vydh annedhys dewgens blydhen. [12] My a wra pow Ejyp ynyalder yn mysk powyow ynyal, ha'y sitys a vydh difeyth dewgens blydhen yn mysk sitys difeyth; ha my a skatter Ejyp y'n kenedhlow, ha'ga lesa y'n powyow.

[13] Rag yndellma y lever an Arloedh DUW: Orth diwedh dewgens blydhen my a guntell Ejyp dhiworth an poblow le mayth ens skattrys [14] My a dreyl kethneth Ejyp, ha'ga dri

arta dhe dir Pathros, dhe dir aga dallethvos, hag y fydhons ena ruvaneth isel. 15 Hi a vydh isella a'n ruvanethow, ha ny omughelha arta a-ugh an kenedhlow. My a's tanowha ma na rewllyons an kenedhlow arta. 16 Ny wra chi Ysrael fydhya ynna arta; i a berth kov a'ga hammweyth pan dreylsons dhedha rag gweres. Ena i a woer my dhe vos an Arloedh Duw.

Ejyp a Vydh Pyllys gans Babylon

17 Y'n seythves blydhen warn ugens, yn kynsa dydh an mis, ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel: 18 Mab den, Nebukadnessar myghtern Babylon a wrug dh'y lu lavurya yn krev erbynn Tyr; pub penn o bloghhes, ha pub skoedh o rutys lomm. Mes ny veu gwayn dhodho ev na dh'y lu rag y lavur erbynn Tyr. 19 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh Duw: Awottavy ow ri pow Ejyp dhe Nebukadnessar myghtern Babylon; ev a dheg hy rychys dhe-ves, ha kemmeres hy freydh, ha'y fylla; y fydh gober y lu. 20 My re ros dhodho pow Ejyp yn attal rag y ober a wrug, rag i a lavuryas ragov vy, yn-medh an Arloedh Duw.

21 Y'n jydh na y hwrav dhe gorn skylla rag Ysrael, ha my a re dhis ganow igor yn aga mysk. Ena i a woer my dhe vos an Arloedh.

Kynvann war Ejyp

30 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel:
2 Mab den, profoes ha lavar, Yndellma y lever an Arloedh Duw:

Kynewgh, 'Ellas rag an jydh!'
3 Rag ogas yw an jydh,
ogas yw dydh an Arloedh;
y fydh dydh a gommol,
prys breus an kenedhlow.
4 Kledha a dheu erbynn Ejyp,
hag y fydh angoes yn Ethiopia,

pan goedh an re ledhys yn Ejyp;
i a gemmer hy rychys dhe-ves,
ha'y selyow a vydh terrys dhe'n dor.

5 Ethiopia, ha Put, Lud hag oll Arabia, Libya ha mebyon pow
an kevambos a goedh war-barth gansa der an kledha.

6 Yndellma y lever an ARLOEDH:

An re a skoedh Ejyp a goedh,
ha goeth hy galloes a dhiyskynn;
dhiworth Migdol dhe Syene
i a goedh ynni der an kledha,
yn-medh an Arloedh DUW.

7 I a vydh dibobel yn mysk powyow ynyal
ha'y sitys a vydh yn mysk sitys gwastys.

8 Ena i a woer my dhe vos an ARLOEDH,
pan worrav tan yn Ejyp,
hag oll hy gweresoryon a vydh terrys.

9 Y'n jydh na kannasow a yn-mes dhiworthiv yn gorholyon
dhe ownekhe Ethiopia dhibreder, hag y fydh kren ynna yn
jydh Ejyp, rag otta, ev a dheu.

10 Yndellma y lever an Arloedh DUW:

My a wra dhe routh Ejyp hedhi
dre leuv Nebukadnessar myghtern Babylon.

11 Ev ha'y bobel ganso, an fella a'n kenedhlow,
a vydh dres dhe bylla an pow,
I a denn aga kledhedhyow erbynn Ejyp,
ha lenwel an pow a'n re ledhys.

12 My a wra an avonyow sygh,
ha gwertha an pow yn leuv an debeles,
ha gwastya an pow ha pup-tra eus ynno
dre leuv estrenyon;
my, an ARLOEDH, re gewsis.

13 Yndellma y lever an Arloedh DUW:
My a dhistru idolys
ha ri diwedh dhe'n imajys yn Nof.[a]
Ny vydh na fella pennsevik yn pow Ejyp;
ha my a worr own yn pow Ejyp.
14 My a wra Pathros ynyal,
ha gorra tan yn Soan
ha gul breusow yn No.[b]
15 My a dhiver ow sorr war Sin,[c]
skons Ejyp,
ha treghi dhe-ves an routh a No.
16 My a worr tan yn Ejyp,
Sin a omwen yn payn;
Fos No a vydh felsys,
hag y fydh dhe No ahwer pub dydh.
17 Gwer yowynk On ha Pi-beseth[d] a goedh der an kledha,
hag yth ons an sitys na yn kethneth.
18 Yn Tahpanhes an jydh a dewl,
pan dorrav ternwelennow[e] Ejyp eno,
ha goeth hy nerth dheu dhe dhiwedh ynni;
kommolenn a's kudh,
hag yth a hy vyrghes yn kethneth.
19 My a wra breusow yn Ejyp,
hag i a woer my dhe vos an ARLOEDH.

---

a 30:13 *Nof:* Honn yw Memfis.

b 30:14 *No:* Honn yw Thebes.

c 30:15 *Sin:* Honn yw Pelusium.

d 30:17 *On ha Pi-beseth:* On yw Heliopolis, Pi-beseth yw Bubastis.

e 30:18 *ternwelennow:* Amendys war-lergh an Septuagint ha'n Vulgat. Ebrow *yewow.*

Profoesans erbynn Faro

[20] Y'n unnegves blydhen, y'n kynsa mis, yn seythves dydh
an mis, ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel, [21] Mab
den, my re dorras bregh Faro myghtern Ejyp, hag otta nyns yw
kelmys rag yaghheans na nyns yw lystennys dh'y gelmi may fo
krev lowr dhe synsi kledha. [22] Rakhenna yndellma y lever an
Arloedh DUW: Awottavy erbynn Faro, myghtern Ejyp. My a
derr y breghow krev, an bregh krev ha'n bregh terrys, ha gul
dhe'n kledha koedha dhiworth y leuv. [23] My a skatter Ejyp y'n
kenedhlow ha'ga lesa der an powyow. [24] My a grevha breghow
myghtern Babylon ha gorra ow kledha yn y leuv; mes my a derr
breghow Faro, hag i a gyn a-ragdho kepar dell gyn den ledhys.
[25] My a grevha breghow myghtern Babylon, mes breghow Faro
a goedh. Ena i a woer my dhe vos an ARLOEDH, pan worrav ow
kledha yn leuv myghtern Babylon, hag ev a'n ystynn erbynn
pow Ejyp. [26] My a skatter Ejyp y'n kenedhlow ha'ga lesa der an
powyow. Ena i a woer my dhe vos an ARLOEDH.

Faro avel Sedresenn a Lebanon

31 Y'n unnegves blydhen, y'n tressa mis, yn kynsa
dydh an mis, ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow
leverel, [2] Mab den, lavar dhe Faro myghtern Ejyp ha dh'y routh,

Piw osta haval dhodho y'th veuredh?
[3] Otta Assyria, sedresenn yn Lebanon,
gans skorr teg, ow ri skeus dhe'n koes,
meur hy ughelder;
hy thopp a veu ynter an kommol.
[4] Dowrow a wrug dhedhi tevi bras;
an downder a's gwrug ughel,
gans y woverow ow resek
a-dro dhe'n tyller may feu hi plynsys,
ow tannvon y ganolyow yn-mes
dhe oll gwydh an gwel.
[5] Rakhenna hy ughelder o brassa
ages oll gwydh an mes;

y skorrennow a ynkressyas,
ha'y barrennow a devis hir
dre reson an dowrow pals.
6 Oll ydhyn an nevow
a wrug aga neythow yn hy skorrennow,
hag oll bestes an gwel
a dhineythis yn-dann hy barrennow;
hag yth esa oll kenedhlow meur
trigys yn hy skeus.
7 Teg o yn hy meuredh,
yn hirder hy skorrennow delyek,
rag hy gwreydh e yn-nans
dhe dhowrow meur.
8 An sedres yn lowarth Duw nyns ens hy far,
nyns o sybwydh haval dh'y skorrennow;
nyns o meryw
kepar ha'y barrennow;
nyns o gwydhenn vytholl y'n lowarth Duw
haval dhedhi yn hy thekter.
9 My a's tekhas
gans hy skorrennow delyek pals,
hag yth esa oll gwydh Eden yn lowarth Duw
ow perthi avi orti.

10 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh Duw: Drefenn hi dhe devi ughel, ha settya hy thopp ynter an kommol, ha rag bos hy holonn goethus yn hy ughelder, 11 my a's ros yn leuv ledyer kenedhlow, rag hy dyghtya war-lergh hy sherewynsi. My a's tewlis yn-mes. 12 Estrenyon dhiworth an fella a'n kenedhlow a's troghas dhe'n dor, ha'y gasa. War an menydhyow, hag yn oll an nansow y skorrennow delyek re goedhas, ha'y barrennow a wrowedh terrys yn oll goverow an norvys; hag oll poblow an norvys res eth yn-mes dhiworth hy skeus ha'y gasa.

13 Oll ydhyn an nevow
a drig war hy hyf koedhys,
ha oll bestes an gwel
a drig yn hy barrennow.

14 Hemm yw ma na deffo an gwydh ryb an dowrow re ughel,
ow settya aga thopp ynter an kommol. Na dyv gwydh nevra
namoy dhe'n keth ughelder ma, oll an re a yv dowr; i oll yw
destnys dhe'n mernans yn rannow isella an norvys; i a vydh yn
mysk mebyon den, gans an re a dhiyskynn dhe'n pytt.

15 Yndellma y lever an Arloedh Duw: Y'n jydh may tiyskynnas
dhe ifarn, my a gudhas an downder gans kynvann rygdhi; my a
fronnas hy avonyow ha lesta lies dowr. My a wrug dhe Lebanon
kyni rygdhi, hag oll gwydh an gwel a glamderas rygdhi. 16 My
a wrug dhe'n kenedhlow krena dre son hy therroes pan y's
dros yn-nans dhe ifarn gans an re a dhiyskynn dhe'n pytt; hag
oll gwydh Eden, an flour ha'n gwella a Lebanon, oll an re a
eva dowr, a veu konfortys y'n bys a-woeles. 17 An re esa trigys
yn hy skeus, hy heffrysysi yn mysk an kenedhlow, i ynwedh
dhiyskynnas dhe ifarn gensi, dhe'n re ledhys gans an kledha.

18 Piw a veu haval dhis yn glori hag yn meuredh yntra gwydh
Eden? Ty a vydh dres yn-nans war-barth gans gwydh Eden
dhe'n bys a-woeles; ty a wrowedh yn mysk an re antrodreghys,
gans an re ledhys gans an kledha. Hemm yw Faro hag oll y
routh, yn-medh an Arloedh Duw.

Galargan war Faro hag Ejyp

32 Y'n dewdhegves blydhen, y'n dewdhegves mis,
yn kynsa dydh an mis, ger an Arloedh a dheuth
dhymm, ow leverel: 2 Mab den, kemmer kynvann yn-bann rag
Faro myghtern Ejyp, ha lavar dhodho,

Ty yw avel lew yowynk yn mysk an kenedhlow,
ha ty yw avel euthvil y'n moryow,

ow lemmel a-dro y'th avonyow,
ow tervyska an dowrow gans dha dreys,
hag ow stronka aga avonyow.

3 Yndellma y lever an Arloedh Duw:
My a les warnas ow roes
yn kuntelles a lies pobel,
hag i a'th tre yn-bann y'm roes-draylya.

4 My a'th tewl war an dor,
ha'th teghesi war an gwel,

ha gul dhe oll ydhyn an nevow triga warnas,
ha my a lenow oll bestes an norvys ahanas.

5 My a worr dha gig war an menydhyow,
ha lenwel an nansow a'th karyn.

6 My a worlyp an dor gans dha woes
ow resek bys y'n menydhyow,
ha'n goverow a vydh leun ahanas.

7 Pan y'th tifeudhav, my a gudh an nevow
ha tewlhe aga ster;

my a gudh an howl gans kommolenn,
ha ny re an loer hy golow.

8 My a dewlha warnas
oll golowys splann an nevow,
ha dri tewolgow war dha dir,
yn-medh an Arloedh Duw.

9 My a drobel kolonn lies pobel
pan y'th tegav yn kethneth yn mysk an kenedhlow,
bys yn tiryow na aswonnydh.

10 My a wra dhe lies pobel bos sowdhenys orthis,
ha'ga myghternedh a vydh dyegrys orthis,

pan swaysyav ow kledha a-ragdha;
ha pub den a gren

rag y vewnans pup-prys
y'n jydh dha derroes.

[11] Rag yndellma y lever an Arloedh DUW:
Kledha myghtern Babylon a dheu warnas.
[12] Dre gledhedhyow gwer alloesek
my a wra dhe'th routh koedha,
an fella yn mysk an kenedhlow.
I a dhomhwel goeth Ejyp,
hag oll hy routh a vydh diswrys.
[13] My a dhistru oll hy chatel
dhiworth amal dowrow meur;
ha ny wra troes den aga throbla arta,
na ny wra karnow chatel aga throbla.
[14] Ena my a wra dh'aga dowrow bos kosel ha kler,
ha my a wra dh'aga avonyow resek avel oyl,
yn-medh an Arloedh DUW.
[15] Pan wrav dhe bow Ejyp bos ynyal,
ha pan vydh an tir destryppys a'y lanwes,
pan waskav oll an re usi trigys ynni,
ena i a woer my dhe vos an ARLOEDH.

[16] Homm yw an alargan a ganons. Myrghes an kenedhlow a's kan; i a's kan war Ejyp ha war oll hy routh, yn-medh an Arloedh DUW.

Ejyp a Dhiyskynn dhe'n Pytt

[17] Y'n dewdhegves blydhen, yn pymthegves dydh an mis, ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel,
[18] Mab den, kyn war routh Ejyp,
ha towl hi yn-nans,
hi ha'n myrghes a genedhlow galloesek,
bys yn rannow isella an norvys,
gans an re a dhiyskynn dhe'n pytt.
[19] Tekka ages piw osta?
Diyskynn! Growedh gans an re antrodreghys!

[20] I a goedh yn mysk an re ledhys gans an kledha. An kledha re beu tennys; i a's drayl dhe-ves gans oll hy routhow. [21] Ledyoryon alloesek a gews yn-mes a ifarn a-dro dhedhi ha'y heffrysysi, 'I re dhiyskynnas, i a wrowedh gans an re antrodreghys, gans an re ledhys gans an kledha.'

[22] Yma Assyria ena, hag oll hy ost, ha'ga bedhow oll a-dro dhedhi, i oll ledhys, koedhys der an kledha; [23] Aga bedhow yw settys yn pella rannow an pytt, ha'y ost oll a-dro dh'y bedh, i oll ledhys, koedhys der an kledha, an re a wrug euth yn tir an re vew.

[24] Yma Elam ena hag oll hy routh a-dro dh'y bedh; i oll ledhys, koedhys der an kledha, gyllys yn-nans antrodreghys dhe isella rannow an norvys; i a wrug euth yn tir an re vew. I a berth aga meth gans an re a dhiyskynn dhe'n pytt. [25] I re wrug gweli rygdhi yn mysk an re ledhys, gans oll hy routh, ha'ga bedhow a-dro dhedhi, i oll antrodreghys, ledhys gans an kledha; rag i a wrug aga euth yn tir an re vew, hag i a berth aga meth gans an re a dhiyskynn dhe'n pytt.

[26] Yma Meshek ha Tubal ena, hag oll hy routh, ha'ga bedhow a-dro dhedhi, i oll antrodreghys, ledhys gans an kledha, rag i a wrug euth yn tir an re vew. [27] A ny wrowedhons gans an gasoryon erell antrodreghys a goedhas, a dhiyskynnas dhe ifarn gans aga arvow a vresel, may feu aga kledha gorrys yn-dann aga fenn? Y fydh kessydhyans aga hammweythresow war aga eskern; rag y feu euth an gasoryon ma yn tir an re vew. [28] Ytho ty ynwedh a vydh terrys yn mysk an re antrodreghys, ha growedha gans an re ledhys gans an kledha.

[29] Yma Edom ena, hy myghternedh, hag oll hy fennsevigyon, a veu gorrys spit dh'aga galloes gans an re ledhys gans an kledha; i a wrowedh gans an re antrodreghys, gans an re re dhiyskynnas dhe'n pytt.

[30] Yma ena pennsevigyon an gledhbarth, i oll, hag oll an Sidonianys, a dhiyskynnas gans an re ledhys, shamys rag an euth a wrussons der aga nerth; i a wrowedh antrodreghys gans

an re ledhys gans an kledha, hag i a berth aga sham gans an re a dhiyskynn dhe'n pytt.

31 Pan wra Faro aga gweles, ev a vydh konfortys rag oll y
routh a veu ledhys gans an kledha, Faro hag oll y lu, yn-medh
an Arloedh Duw. 32 Rag ev a wrug y euth yn tir an re vew; ytho
ev a wrowedh yn mysk an re antrodreghys, gans an re ledhys
gans an kledha, Faro hag oll y routh, yn-medh an Arloedh
Duw.

Ezekiel Goelyador Ysrael

33 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel:
2 Mab den, kows dhe vebyon dha bobel, ha leverel
dhedha, Pan dhrov kledha war neb tir, mar kemmer pobel a'n
tir na neb unn gour a-dhiworth aga oryon ha'y wul goelyador
ragdha; 3 ha mar kwel ev an kledha ow tos war an tir, ha hwytha
an hirgorn, ha gwarnya an bobel, 4 ena piwpynag a glewo son
an hirgorn heb goslowes an gwarnyans, pan dheu an kledha
dh'y gemmeres, y woes a vydh war y benn y honan. 5 Ev a
glewas son an hirgorn ha ny woslowas an gwarnyans; y woes
a vydh warnodho y honan, mes mar koslowas an gwarnyans,
ev a saw y vewnans. 6 Mes mar kwel goelyador an kledha ow
tos ha ny hwyth an hirgorn, ha nyns yw an bobel gwarnyes,
ha'n kledha a dheu ha kemmeres nebonan dhiworta, y fydh an
den na kemmerys dhe-ves yn y gammhynseth, mes y woes a
wovynnav orth leuv an goelyador.

7 Ytho ty, A vab den, my a'th wra goelyador rag chi Ysrael;
ytho peskweyth may klewydh ger dhiworth ow ganow, ty a
re dhedha gwarnyans dhiworthiv. 8 Pan lavarav dhe debelwas,
'Tebelwas, ty a verow surredi,' ha ny gewsydh dhe warnya an
tebelwas dhe dreylya dhiworth y fordh, an tebelwas a verow yn
y gammhynseth, mes y woes a wovynnav orth dha leuv. 9 Mes
mar redh gwarnyans dhe'n tebelwas dhe dreylya dhiworth
y fordh, ha ny dreyl dhiworth y fordh, ena ev a verow yn y
gammhynseth, mes ty re sawyas dha enev.

Fordh Duw Yw Ewn

10 Ha ty, A vab den, lavar dhe ji Ysrael, Yndella y leversowgh,
'Beghys on i gans agan kammweythresow ha'gan peghosow, ha
ni a wra pedri ynna: ytho fatell vewyn?' 11 Lavar dhedha, Dell
vewav, yn-medh an Arloedh DUW, nyns eus dhymm plesour
yn mernans an tebelwas, mes may treyllyo tebelwas dhiworth
y fordh ha bewa. Treylyewgh! Treylyewgh dhiworth agas drog
fordhow; prag y ferwowgh, chi Ysrael? 12 Ha ty, A vab den,
lavar dhe vebyon dha bobel, Ny wra ewnder an ewnhynsek
y sawya yn jydh y gammweythres, ha ny wra droktra an
tebelwas gul dhodho trebuchya y'n jydh may treyl dhiworth y
gammweythres, ha ny yll an den ewnhynsek bewa yn y ewnder
y'n jydh may peggho. 13 Pan lavarav dhe wiryon ev dhe vewa
sur, mar trest yn y wiryonedh ha gul sherewneth, ena ny vydh
kovhes oll y wiryonedh; mes yn y sherewneth a wrug, ev a
verow. 14 Ha pan lavarav dhe debelwas, 'Ty a verow surredi,'
hag ev a dreyl dhiworth y begh ha gul an pyth yw lafyl hag ewn,
15 – mar taskorr an tebelwas gaja, hag attyli an pyth ledrys, ha
kerdhes yn ordenansow bewnans heb gul anewnder – ev a vew
yn surredi, ha ny verow. 16 Ny vydh kovhes er y bynn oll an
peghosow re wrug ev. Ev re wrug an pyth yw lafyl hag ewn; ev
a vew yn surredi.

17 Mebyon dha bobel a lever, 'Fordh an Arloedh nyns yw ewn,'
pan nag yw ewn aga fordh i. 18 Pan dreyllyo an den gwiryon
dhiworth y ewnder ha gul kammweythres, ena y ferow ynno.
19 Pan dreyllyo an tebelwas dhiworth y debelwrians ha gul an
pyth yw lafyl hag ewn, ev a vew ynno. 20 Hwi a lever, 'Fordh
an Arloedh yw anewn.' Mes my a vreus pubonan herwydh y
fordhow, A ji Ysrael.

Koedh Yerusalem

21 Y'n dewdhegves blydhen a'gan divroedh, y'n unnegves mis,
yn pympes dydh an mis, dianker dhiworth Yerusalem a dheuth
dhymm, ow leverel, 'An sita yw gweskys.' 22 Leuv an ARLOEDH
a veu warnav gorthugherweyth kyns dos an dianker; mes ev re

igorsa ow ganow erbynn an termyn may teuth dhymm myttin;
ytho ow ganow o igerys, ha nyns en vy avlavar na fella.

23 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 24 Mab den,
an re trigys y'n magoryow na yn pow Ysrael a lever, 'Abraham
o onan hag ev a eritas an tir, mes ni yw lies, dhyn ni re beu an tir
res avel eretons.' 25 Rakhenna, lavar dhedha, Yndellma y lever
an Arloedh DUW: Hwi a dheber kig gans an goes, ha drehevel
agas dewlagas dh'agas idolys, ha skoellya goes. A eritowgh an
tir? 26 Hwi a drest yn agas kledha, hwi a wra taklow kasadow,
ha pubonan a dhefol benyn y gentrevek. A eritowgh an tir?
27 Yndellma y leverydh dhedha, Yndellma y lever an ARLOEDH:
Dell vewav, an re trigys y'n magoryow a goedh der an kledha;
ha neb eus y'n gwel a rov dhe'n bestes dhe vos dybrys; ha'n re
usi yn skonsow hag yn fowys a verow der an pla. 28 My a wra an
tir ynyalder ha difeythtir, hag y fydh diwedh dh'y nerth goethus;
menydhyow Ysrael a vydh ynyal heb tremenyas. 29 Ena i a woer
my dhe vos an ARLOEDH, pan wrav an tir ynyalder ha difeythtir
rag oll aga thaklow kasadow re wrussons.

30 Ha ty, A vab den, mebyon dha bobel a geskews a-dro dhis
ryb an fosow hag orth darasow an chiow, ow leverel an eyl
dh'y gila, pubonan dh'y gentrevek, 'Dewgh, ha klewewgh pyth
yw an ger dhiworth an ARLOEDH.' 31 I a dheu dhis, kepar dell
yw usadow an bobel dhe wul, hag i a esedh a-ragos, ha klewes
dha eryow, mes ny wrons war aga lergh. Rag yma gowyow[a] yn
aga ganow, hag yma aga holonn ow mos war-lergh aga gwayn
anewn. 32 Nyns osta dhedha marnas kaner a ganow kerensa
gans lev teg, ha nebonan a sen daffar menestrouthi yn ta; i a
glew dha eryow, heb aga gul. 33 Pan dheu hemma – hag y teu
yn surredi – i a woer y feu profoes yn aga mysk.

Bugeledh Fals

34 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel,
2 Mab den, profoes erbynn bugeledh Ysrael, profoes
ha lavar dhedha – dhe'n vugeledh: Yndellma y lever an

---

a 33:31 *gowyow:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *lustys.*

Arloedh Duw: Go-hwi bugeledh Ysrael, re beu ow maga aga honan! A ny dal an vugeledh maga an deves? [3] Hwi a dheber an blonek, hag omwiska y'n gwlan, ha ladha an re peskys, mes ny vugelsowgh an deves. [4] Ny wrussowgh krevhe an deves gwann, na yaghhe an re klav, na kelmi an re brew; ny dhresowgh dhedre an re a wandras yn sowdhan, na ny hwilsowgh an re kellys, mes gans nerth hwi re's rewlyas, ha gans garowder. [5] Skattrys vons, heb bugel; i a veu boes rag oll bestes an gwel. [6] Ow deves eth yn stray war oll an menydhyow, ha war pub bronn ughel; ow deves a veu skattrys war oll enep an nor, ha nagonan ny's hwilas na hwithra.

[7] Rakhenna, bugeledh, klewewgh ger an Arloedh: [8] Dell vewav, yn-medh an Arloedh Duw, drefenn bos ow deves preydh, ha drefenn bos ow deves boes dhe bub best an gwel, heb bugel, ha ny wrug ow bugeledh hwilas ow deves, mes an vugeledh a vagas aga honan, heb maga ow deves, [9] rakhenna, bugeledh, klewewgh ger an Arloedh: [10] Yndellma y lever an Arloedh Duw: Ottavy erbynn an vugeledh, ha my a hwila ow deves dhiworth aga leuv, ha'ga lettya rag bugelya deves; ny wra an vugeledh maga aga honan arta. My a saw ow deves dhiworth aga ganow, ma na vons boes ragdha na fella.

Duw, an Bugel Da

[11] Rag yndellma y lever an Arloedh Duw: Ottavy, my ow honan, ow hwilas ow deves ha'ga hwithra. [12] Kepar dell wra bugel hwithra y flokk pan usi ev yn mysk y dheves skattrys, yndella my a hwither ow deves vy ha'ga delivra a-dhiworth oll an tylleryow mayth yns skattrys yn jydh a gommol ha tewlder tew. [13] My a's dre yn-mes a'n poblow, ha my a's kuntell yn-mes a'n gwlasow, ha'ga hembronk a-berth yn aga thir aga honan; ha my a wra aga maga war venydhyow Ysrael, ryb goverow, hag yn oll trigvaow an tir. [14] My a's mag yn peurva dha, ha war venydhyow ughel Ysrael y fydh aga frasow. I a wrowedh yn peurva dha, hag yn prasow rych i a vydh megys war venydhyow Ysrael. [15] My ow honan a vydh bugel ow deves, ha my a wrav dhedha growedha, yn-medh an Arloedh Duw. [16] An re kellys a

hwilav, ha'n re gyllys yn stray a dhrov dhe dre, ha'n re terrys a golmav, ha'n re wann a grevhav; mes an re dew ha'n re grev my a dhistru. My a's mag gans breus.

17 Ha hwi, ow deves, yndellma y lever an Arloedh Duw: Ottavy ow preusi ynter unn dhavas ha davas arall, yntra hordhes ha boghes. 18 A nyns yw lowr ragowgh, hwi dhe dhybri an beurva dha, mes hwi a drett yn-dann agas treys remenant agas peurva ynwedh? Ha hwi dhe eva dowr kler, ha gul an remenant leysek gans agas treys? 19 A dheber ow deves an pyth a veu trettys gans agas treys, hag eva an pyth o gwrys leysek gans agas treys?

20 Rakhenna yndella y lever dhedha an Arloedh Duw: Ottavy, my ow honan, ow preusi ynter an deves tew ha'n deves tanow. 21 Rag hwi dhe herdhya gans tenewen ha skoedh, ha kornya gans agas kern oll an re gwann, bys pan wrussowgh aga skattra dhe-ves, 22 my a saw ow flokk, ha ny vydhons preydh na fella; ha my a vreus yntra davas ha davas.

23 My a dhrehav warnedha unn bugel, ow gwas Davydh, hag ev a's mag; ev a's mag, ha bos dhedha bugel. 24 My, an Arloedh, a vydh Duw dhedha, ha'm gwas Davydh a vydh pennsevik yn aga mysk. My, an Arloedh, re gewsis.

25 My a wra kevambos kres gansa, ha pellhe drog vestes dhiworth an tir, hag i a drig y'n difeythtir yn sawder, ha koska y'n koeswigow. 26 My a wra dhedha i ha'n tylleryow a-dro dhe'm bre bos bennath; ha my a dhannvon glaw yn-nans yn y seson; i a vydh kowasow a vennath. 27 Gwydh an gwel a re aga froeth, ha'n tir a re y askorr. I a vydh saw yn aga thir; hag i a woer my dhe vos an Arloedh, pan dorrav barrys a'ga yew, ha'ga sawya dhiworth leuv an re a's kethhas. 28 Ny vydhons na fella preydh rag an kenedhlow, ha ny wra bestes an tir aga devorya; mes i a drig yn sawder ha nagonan ny worr own ynna. 29 My a brovi ragdha tyller gerys-da rag plansa, ha ny vydhons kemmerys arta gans divoetter y'n tir, na berthi arta despit a'n kenedhlow. 30 Ena i a woer my, an Arloedh aga Duw, dhe

vos gansa, hag i, chi Ysrael, dhe vos ow fobel,[a] yn-medh an Arloedh Duw. 31 Hwi yw ow deves, deves ow feurva; my yw agas Duw, yn-medh an Arloedh Duw.

Breus erbynn Menydh Seir

35 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel, 2 Mab den, sett dha fas erbynn menydh Seir, ha profoes er y bynn, 3 ha lavar dhodho, Yndellma y lever an Arloedh Duw:

Ottavy er dha bynn, A venydh Seir,
ha my a ystynn ow leuv er dha bynn,
ha'th wul difeyth hag ynyal.

4 My a wra dha sitys magoryow,
ha ty a vydh difeyth,
ha ty a woer my dhe vos an Arloedh.

5 Drefenn bos dhis eskarogeth bythkwethek, ha ty re dhelivras mebyon Ysrael dhe nerth an kledha yn termyn aga therroes, yn termyn aga hessydhyans finek, 6 rakhenna, dell vewav, yn-medh an Arloedh Duw, my a'th taskorr dhe woes, ha goes a'th helgh; drefenn na wrussys kasa goes, goes a'th helgh. 7 My a wra menydh Seir ynyalder ha difeyth, ha my a dregh dhiworto pubonan eus ow tos hag ow mos. 8 My a lenow y venydhyow a'y re ledhys; an re ledhys gans an kledha a goedh y'th vrennow ha'th nansow, hag yn oll dha woverow. 9 My a'th wra ynyalder bys vykken, ha ny vydh dha sitys annedhys. Ena hwi a woer my dhe vos an Arloedh.

10 Drefenn ty dhe leverel, 'An dhiw genedhel ma ha'n dhew bow ma yw dhymmo vy, ha ni a's erit,' kyn feu an Arloedh ena, 11 rakhenna, dell vewav, yn-medh an Arloedh Duw, my a'th tyght war-lergh dha sorr ha war-lergh dha avi a dhiskwedhsys, drefenn dha gas er aga fynn; ha my a vydh aswonnys yntredha pan wrav dha vreusi. 12 Ha ty a woer y hwrugavy, an Arloedh, klewes oll dha vlasfemiow a gewssys erbynn menydhyow Ysrael,

---

a 34:30 *ow fobel:* Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *ow fobel, hwi densys.*

ow leverel, ‘Wastys yns; i re beu res dhyn dhe dhevorya.’ 13 Hwi
a vostyas er ow fynn gans agas ganow, ha kressya agas geryow er
ow fynn; my a’n klewas. 14 Yndellma y lever an Arloedh Duw:
Pan lowenha oll an norvys, my a’th wra ynyalder. 15 Kepar dell
lowenhasys erbynn eretons chi Ysrael, drefenn y vos ynyalder,
yndella my a wra dha dhyghtya; ty a vydh ynyalder, menydh
Seir, hag Edom kowal. Ena i a woer my dhe vos an Arloedh.

Bennath war Ysrael

36 Ha ty, A vab den, profoes dhe venydhyow Ysrael,
ha lever: Klewewgh ger an Arloedh. 2 Yndellma y
lever an Arloedh Duw: Drefenn an eskar dhe leverel er dha
bynn, ‘Aha! An breow bythkwethek re beu dhyn avel eretons,’
3 rakhenna, profoes ha lavar, Yndellma y lever an Arloedh
Duw: Drefenn i dh’agas gul ynyal ha’gas helghya a bub tu, rag
may fowgh eretons dhe remenant an kenedhlow, ha hwi re beu
skornys gans tavosow, ha despitys gans an bobel; 4 rakhenna,
menydhyow Ysrael, klewewgh ger an Arloedh Duw: Yndellma
y lever an Arloedh Duw dhe’n menydhyow, dhe’n brennow,
dhe’n goverow, dhe’n nansow, dhe’n magoryow ynyal, ha dhe’n
sitys diannedh, a dheuth ha bos rag preydh ha rag ges dhe
remenant an kenedhlow usi oll a-dro; 5 rakhenna yndellma y
lever an Arloedh Duw: Sur yn tan ow avi my re gewsis erbynn
remenant an kenedhlow, hag erbynn oll Edom a gemmeras ow
thir dhedha aga honan rag eretons gans joy yn aga holonn ha
despit yn aga brys, rag may fe hy feurva preydh. 6 Rakhenna,
profoes a-dro dhe bow Ysrael, ha lavar dhe’n menydhyow, dhe’n
brennow, dhe’n goverow, ha dhe’n nansow, Yndellma y lever
an Arloedh Duw, Otta, my re gewsis y’m avi hag y’m sorrvann,
rag hwi dhe berthi skorn an kenedhlow. 7 Rakhenna, yndellma
y lever an Arloedh Duw: My re dos gans leuv drehevys y hwra
an kenedhlow a-dro dhis perthi aga heredh.

8 Mes hwi, menydhyow Ysrael, hwi a ystynn agas skorrow
ha doen agas froeth rag ow fobel Ysrael, rag i a dheu dhe-dre
yn skon. 9 Yth ov vy ragowgh, ha my a dreyl dhywgh, ha hwi
a vydh gonedhys ha hesys. 10 My a ynkress tus warnowgh, oll

chi Ysrael kowal; ha'n sitys a vydh annedhys, ha'n magoryow a vydh dastrehevys. 11 My a ynkress warnowgh den ha best, hag i a balsha ha doen froeth; my a'gas gwra dhe vos annedhys kepar hag y'n termynyow koth, ha gul dhywgh seweni moy es kyns. Ena hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH. 12 My a wra dhe dus kerdhes warnowgh, ow fobel Ysrael, hag i a wra dha berghenna, ha ty a vydh aga eretons, ha nevra namoy vydhydh orth aga gul anvap.

13 Yndellma y lever An Arloedh DUW: Drefenn i dhe leverel dhywgh, 'Ty a dhevor tus, ha gul dha genedhel anvap,' 14 rakhenna ny dhevorydh tus arta, na wul dha genedhel anvap arta, yn-medh an Arloedh DUW. 15 Ny asav dhis klewes skorn an poblow namoy, na perthi keredh an kenedhlow namoy; ny wredh dhe'n genedhel trebuchya namoy, yn-medh an Arloedh DUW.

Restorita Ysrael

16 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel: 17 Mab den, pan esa chi Ysrael trigys yn aga thir aga honan, i a'n defolas der aga fara ha'ga gwriansow; yth o aga fara kepar hag avlander amseryow a-ragov. 18 Ytho my a dhiveris ow sorr warnedha rag an goes a skoellsens war an tir, ha rag aga idolys may hwrussens y dhefola dredha. 19 My a's skattras yn mysk an kenedhlow, hag y fons lesys der an powyow; my a's breusis war-lergh aga fara ha'ga gwriansow. 20 Pan dheuthons dhe'n kenedhlow, py le pynag y teuthons, i a dhisakras ow hanow sans. Leverys veu anedha, 'An re ma yw pobel an ARLOEDH, hwath i res eth a-dhiworth y dir.' 21 Mes y feu bern dhymm rag ow hanow sans a wrussa chi Ysrael y dhisakra yn mysk an kenedhlow may teuthons di.

22 Rakhenna lavar dhe ji Ysrael, Yndellma y lever an Arloedh DUW: Nyns yw ragowgh hwi y hwrav vy hemma, chi Ysrael, mes rag ow hanow sans a wrussowgh y dhisakra yn mysk an kenedhlow may teuthewgh di. 23 My a sansha ow hanow meur, re beu disakrys yn mysk an kenedhlow, hag a wrussowgh y disakra yn aga mysk. Ena an kenedhlow a woer my dhe vos

an ARLOEDH, yn-medh an Arloedh DUW, pan vydhav sanshes dredhowgh a-rag aga dewlagas. [24] My a'gas kemmer dhiworth an kenedhlow, ha'gas kuntelles dhiworth oll an powyow, ha'gas dri dh'agas tir. [25] Skoellya a wrav warnowgh dowr glan, ha hwi a vydh glanhes dhiworth oll agas avlander, ha dhiworth oll agas idolys. [26] My a re dhywgh kolonn nowydh, ha gorra spyrys nowydh ynnowgh, ha kemmeres an golonn a ven dhiworth agas kig, ha ri dhywgh kolonn a gig. [27] My a worr ow Spyrys ynnowgh, ha gul dhywgh kerdhes y'm ordenansow, ha gwaytyas gwitha ow breusow. [28] Hwi a drig y'n tir a res vy dh'agas tasow; hwi a vydh ow fobel, ha my a vydh agas Duw. [29] My agas saw dhiworth oll agas avlander. My a elow dhe'n ys ha'y voghhe, ha ny worrav divoetter warnowgh. [30] My a voghha froeth an gwydh hag askorr an gwel, ma na berthowgh arta skorn an kenedhlow drefenn divoetter. [31] Ena hwi a berth kov a'gas drog fordhow ha'gas gweythresow na vons da; ha hwi a wra divlasa agas honan rag agas kammweythresow ha'gas gwriansow kasadow. [32] Nyns yw a-barth dhywgh hwi y hwrav vy hemma, yn-medh an Arloedh DUW; bedhes hemma godhvedhys dhywgh. Kemmerewgh meth ha bos konfondys drefenn agas fara, a ji Ysrael.

[33] Yndellma y lever an Arloedh DUW: Y'n jydh may hwrav agas glanhe dhiworth agas kammweythresow, my a wra dhe'n sitys bos annedhys, ha'n magoryow a vydh dastrehevys. [34] An tir ynyal a vydh gonedhys, yn le bos ynyal yn golok kemmys a dremen dresto. [35] Yn-medhons, 'An tir ma, hag a veu ynyal, re dheuth ha bos avel lowarth Eden, ha'n sitys, hag a veu magoryow hag ynyal ha terrys dhe'n dor, yw kerys hag annedhys.' [36] An kenedhlow gesys a-dro dhywgh a woer y hwrug my, an ARLOEDH, drehevel an tylleryow distruys, ha plansa an tylleryow ynyal. My, an ARLOEDH, re gewsis, ha my a'n gwra.

[37] Yndellma y lever an Arloedh DUW: Ynwedh my a as dhe ji Ysrael govynn orthiv dhe wul hemma ragdha: dhe voghhe aga thus kepar ha flokk. [38] Kepar ha flokk rag offrynnow, kepar ha flokk Yerusalem yn hy goelyow apoyntys, yndella y fydh an

sitys ynyal lenwys a flokkys a dus. Ena i a woer my dhe vos an ARLOEDH.

Nans an Eskern Sygh

37 Yth esa warnav leuv an ARLOEDH, hag ev a'm dug mes yn spyrys an ARLOEDH, ha'm settya yn kres an nans; y feu leun a eskern. [2] Hag ev a wrug dhymm tremena dresta a-derdro. Hag otta, fest lies ens i war enep an nans, ha pur sygh ens. [3] Ha dhymmo y leveris, 'A vab den, a yll an eskern ma bewa?' Yn-medhav, 'Arloedh DUW, ty a woer.' [4] Ev a leveris dhymm, 'Gwra profoesa war an eskern ma, ha lavar dhedha: A hwi eskern sygh, klewewgh ger an ARLOEDH. [5] Yndellma y lever an Arloedh DUW dhe'n eskern ma: Otta, my a dhre anall ynnowgh, ha hwi a vew. [6] Ha my a worr warnowgh giow, ha gul kig dhe devi warnowgh, ha'gas kudha gans kneus; ha my a worr ynnowgh anall ha hwi a vew. Ena hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH.'

[7] Ytho my a brofoesas, kepar dell veu erghys dhymm. Ena y feu tros, ha my ow profoesa, hag otta son rugla, ha'n eskern a dheuth war-barth, an eyl askorn dh'y gila. [8] My a viras, hag otta giow ha kig a dheuth yn-bann warnedha, ha kneus a's kudhas a-wartha, saw ynna nyns esa anall. [9] Ev a leveris dhymm, 'Profoes dhe'n anall, gwra profoesa, A vab den, ha lavar dhe'n anall: Yndellma y lever an Arloedh DUW: Deus dhiworth an peswar gwyns, A anall, hag anella war an dus ledhys ma, may fons bew.' [10] Ytho my a brofoesas kepar dell erghis dhymm, ha'n anall a dheuth a-berth ynna, hag i a wrug bewa, ha sevel war aga threys, lu fest bras.

[11] Ena yn-medh ev dhymm, 'A vab den, an eskern ma yw chi Ysrael oll yn tien. Otta, i a lever, "Sygh yw agan eskern, ha kellys yw agan govenek. Treghys dhe-ves on ni." [12] Rakhenna gwra profoesa ha leverel dhedha, Yndellma y lever an Arloedh DUW: Otta, yth esov owth igeri agas bedhow, ha my a'gas drehav mes a'gas bedhow, ow fobel vy, ha'gas dri bys yn pow Ysrael. [13] Ha hwi a woer my dhe vos an ARLOEDH, pan igorav agas bedhow, ha pan y'gas drehavav mes a'gas bedhow, ow

fobel. [14] Ha my a worr ow spyrys ynnowgh, ha hwi a vew, ha my a'gas sett yn agas tiredh agas honan. Ena hwi a woer my, an ARLOEDH, dhe gewsel, ha my a'n kollenow,' yn-medh an ARLOEDH.

An Dhew Brenn

[15] Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel, [16] Ha ty, A vab den, kemmer dhis dha honan unn prenn ha skrif warnodho, 'Rag Yuda, ha rag mebyon Ysrael y gowetha.' Ena kemmer unn prenn arall ha skrif warnodho, 'Rag Yosep, prenn Efraym, ha rag oll chi Ysrael y gowetha.' [17] Ha gwra aga junya an eyl gans y gila dhe vos unn prenn, may fons onan y'th leuv. [18] Pan wra mebyon dha bobel leverel dhis, 'A ny dhiskwedhydh dhyn pyth yw styr hemma?' [19] lavar dhedha, Yndellma y lever an Arloedh DUW: Otta, my a gemmer prenn Yosep usi yn leuv Efraym, ha loethow Ysrael y gowetha ha'ga junya gans prenn Yuda ha'ga gul dhe vos unn prenn, hag i a vydh onan y'm leuv. [20] Y fydh an prennyer, may skrifydh warnedha, a-rag aga dewlagas. [21] Lavar dhedha, Yndellma y lever an Arloedh DUW: Ottavy ow kemmeres mebyon Ysrael yn-mes a'n kenedhlow mayth ethons, ha my a's kuntell a bub tu, ha'ga dri dh'aga thiredh aga honan. [22] My a's gwrav unn genedhel y'n tir war venydhyow Ysrael, hag unn myghtern a vydh myghtern dhedha i oll, ha ny vydhons arta diw genedhel. [23] Ny omdhefolons nevra namoy gans aga idolys, na gans aga thaklow kasadow, na gans oll aga threuspassow. My a's saw dhiworth oll aga gwriansow dislel may peghsons ynna, ha'ga glanhe. Ena i a vydh ow fobel, ha my a vydh aga Duw.

[24] Ow gwas Davydh a vydh myghtern warnedha, hag y fydh unn bugel dhedha i oll. I a gerdh war-lergh ow breusow, ha gwaytyas gwitha ow ordenansow. [25] I a drig y'n tir a res vy dhe'm gwas Yakob, mayth esa agas tasow trigys ynno. I ha'ga mebyon, ha mebyon aga mebyon a drig ynno bys vykken, ha Davydh ow gwas a vydh pennsevik dhedha bys vynitha. [26] My a wra gansa kevambos kres; y fydh kevambos gansa bys vykken. My a's fastyav ha'ga moghhe, ha my a worr ow sentri yn aga

mysk bys vynnari. 27 Ow thrigva a vydh gansa; my a vydh aga
Duw, hag i a vydh ow fobel. 28 Ena an kenedhlow a woer my,
an ARLOEDH, dhe sanshe Ysrael, pan vydh ow sentri yn aga
mysk bys vykken.

Profoesans erbynn Gog

38 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel: 2 Mab
den, sett dha fas erbynn Gog, tir Magog, chyf
pennsevik Meshek ha Tubal, ha profoes er y bynn, 3 ha lavar:
Yndellma y lever an Arloedh DUW: Otta, yth esov er dha bynn, A
Gog, chyf pennsevik Meshek ha Tubal. 4 My a'th treyl a-dro ha
gorra higow y'th tiwen, ha'th tri yn-mes gans oll dha lu, mergh
ha marghogyon, i oll gwiskys yn arvwisk leun, kowethas bras, i
oll gans boklers ha skoesow, i oll ow synsi kledhedhyow. 5 Yma
Persia hag Ethiopia gansa, i oll gans skoesow ha basnettow;
6 Gomer hag oll y luyow, chi Togarma dhiworth an gledhbarth
pell, gans oll y luyow, ha genes poblow pals.

7 Ombareus ha bydh parys, ti hag oll dha guntelles yw
kuntellys dhis, ha bydh gwithyas dhedha. 8 Wosa lies dydh y
fydhydh gelwys. Yn blydhynyow a dheu yth edh erbynn tir yw
restorys wosa bresel, gans lies pobel kuntellys war venydhyow
Ysrael, hirneth re bia difeyth; y bobel a veu dres yn-mes
dhiworth an poblow, ha lemmyn i oll yw trigys yn sawder. 9 Ty
a yskynn, ow tos yn-rag avel annawel, kepar ha kommolenn ow
kudha an tir, ty ha'th luyow, ha genes poblow pals.

10 Yndellma y lever an Arloedh DUW: Y'n jydh na prederow a
dheu y'th vrys, ha ty a bareus towlenn dhrog. 11 Ty a lever, 'Yth
av yn-bann erbynn tir a drevow heb fosow; my a dheu erbynn
an dus kosel, trigys yn sawder, i oll trigys heb fosow, heb barrys
na yetys dhedha,' 12 dhe gemmeres preydh ha dhe bylla, dhe
dreylya dha leuv erbynn an difeythtir yw annedhys lemmyn,
hag erbynn an bobel kuntellys dhiworth an kenedhlow, usi ow
kavoes chatel ha gwara, trigys yn kres an tir. 13 Y lever dhis
Sheba ha Dedan, ha marchons Tarshish, hag oll hy gwikoryon,[a]

a 38:13 *hy gwikoryon:* Amendys. Po war-lergh an Septuagint *hy threvow.* Ebrow *hy lewyon yowynk.*

‘A dheuthys dhe gemmeres preydh? A guntellsys dha lu dhe bylla, dhe dhoen dhe-ves arghans hag owr, dhe gemmeres chatel ha gwara, ha dhe gemmeres meur a breydh?’

14 Rakhenna, profoes, A vab-den, ha lavar dhe Gog: Yndellma y lever an Arloedh Duw: Y’n jydh na pan eus ow fobel Ysrael trigys yn sawder, ty a dhifun, 15 ha dos dhiworth dha dyller y’n gledhbarth pell, ty ha lies pobel genes, i oll ow marghogeth war vergh, ost bras, ha lu krev. 16 Ty a yskynn erbynn ow fobel Ysrael kepar ha kommolenn dhe gudha an tir. Y’n dydhyow diwettha my a’th tro erbynn ow thir, rag may hwrello an kenedhlow ow aswonn, pan vydhav sanshes dredhowgh, A Gog, a-rag aga dewlagas.

Breus war Gog

17 Yndellma y lever an Arloedh Duw: A nyns yw ty neb a gewsis vy a-dro dhodho y’n dydhyow koth, dre leuv ow gwesyon profoesi Ysrael, a brofoessons lies blydhen y’n dydhyow na, my dhe’th tri er aga fynn? 18 Y’n jydh na, pan dheu Gog erbynn pow Ysrael, yn-medh an Arloedh Duw, ow sorr a dhifun. 19 Y’m avi hag y’m sorrvann my a dheklar: Y’n jydh na y fydh dorgrys bras war diredh Ysrael. 20 Puskes an mor, ydhyn an nev, bestes an gwel, pub kreatur a slynk war an dor, hag oll an dus usi war enep an tir, a gren a-ragov, ha’n menydhyow a vydh tewlys dhe’n dor, ha’n alsyow a goedh, ha pub fos a goedh dhe’n leur. 21 My a elow ow kledha erbynn Gog yn oll ow menydhyow, yn-medh an Arloedh Duw; kledha pubonan a vydh erbynn y vroder. 22 My a re breus warnodho dre bla ha dre woes; my a dhinwa glaw warnodho yn fros, ha keserennow, tan ha loskven, ha war y luyow ha war lies pobel eus ganso. 23 My a dhiskwedh ow meuredh ha’m sansoleth a-rag dewlagas lies kenedhel. Ena i a woer my dhe vos an Arloedh.

Luyow Gog Distruys

39 Ha ty, A vab den, profoes erbynn Gog, ha lever, Yndellma y lever an Arloedh Duw: Otta, yth esov er dha bynn, A Gog, chyf pennsevik Meshek ha Tubal; 2 my a’th treyl a-dro ha’th tenna yn-rag, ha’th tri yn-bann dhiworth

penn pella an gledhbarth, ha'th hembronk erbynn menydhyow Ysrael. 3 My a wysk dha warak yn-mes a dha dhorn gledh, ha gul dhe'th sethow koedha yn-nans yn-mes a dha dhorn dhyghow. 4 Ty a goedh war venydhyow Ysrael, ty hag oll dha luyow, ha'n poblow eus genes; my a'th re dhe ydhyn-preydh a bub eghenn ha dhe'n bestes gwyls avel boes. 5 Ty a goedh y'n gwel igor; rag my re gewsis, yn-medh an Arloedh Duw. 6 My a dhannvon tan war Magog ha war an re trigys yn sawder y'n ynysow; i a woer my dhe vos an Arloedh. 7 My a wra dhe'm hanow sans bos aswonnys yn mysk ow fobel Ysrael; ha ny asav ow hanow sans dhe vos defolys na fella; ha'n kenedhlow a woer my dhe vos an Arloedh, an Sans yn Ysrael. 8 Otta, devedhys yw, hag y fydh gwrys. Hemm yw an jydh a gewsis anodho.

9 Ena an re trigys yn sitys Ysrael a yn-mes ha gorra tan y'n arvow ha'ga leski, skoesow ha boklers, gwaregow ha sethow, fustow-dorn ha guwow. Seyth blydhen i wra tan gansa. 10 Ny guntellons prenn dhiworth an gwel, na'y dreghi dhiworth an koeswigow, rag i a wra tan gans an arvow; i a gemmer preydh dhiworth an re a gemmeras preydh dhiworta i, hag i a byll an re a's pyllas i, yn-medh an Arloedh Duw.

Ynkleudhyans Gog

11 Y'n jydh na my a re dhe Gog nans an re a dremen troha tu est an mor; ev a stopp hyns an dremenysi, rag Gog ha'y luyow a vydh ynkleudhys ena; henwys vydh Nans Hamon-gog. 12 Ha chi Ysrael a vydh orth aga ynkleudhyas seyth mis, rag glanhe an tir. 13 Oll pobel an tir a wra aga ynkleudhyas; ha hemma a dhre enor dhedha y'n jydh may tiskwedhav ow glori, yn-medh an Arloedh Duw. 14 I a sett dhe denewen gwer dhe dremena heb hedhi der an tir hag ynkleudhyas an re gesys war enep an dor, dh'y lanhe; wosa seyth mis i a dhalleth hwilas. 15 Ha pan dremenons der an tir, ev neb a wel askorn den a worr arwoedh rybdho bys pan wrug an ynkleudhyoryon y ynkleudhyas yn nans Hamon-gog. 16 Hag y fydh sita ena ynwedh, henwys Hamona. Yndella i a lanha an tir.

17 Mes ty, A vab den, yndellma y lever an Arloedh Duw:
Kows dhe ydhyn a bub eghenn, ha dhe oll an bestes gwyls:
Omguntellewgh ha dos; dewgh war-barth a bub tu dhe'm sakrifis
a wrav ragowgh, sakrifis bras, war venydhyow Ysrael, ha hwi
a dheber kig hag eva goes. 18 Hwi a dheber kig gwer alloesek,
hag eva goes pennsevigyon an nor, hordhes, eyn, gever, terewi,
i oll bestes peskys a Bashan. 19 Hwi a dheber blonek bys pan
vydhowgh lenwys, hag eva goes bys pan vydhowgh medhow,
orth an sakrifis a wrav ragowgh. 20 Ha hwi a vydh lenwys orth
ow moes a vergh ha marghogyon, a wer grev ha kasoryon a bub
eghenn, yn-medh an Arloedh.

21 My a dhiskwedh ow glori yn mysk an kenedhlow, hag oll
an kenedhlow a wel ow breus a wrugavy, ha'n leuv a worris
warnedha. 22 Ha chi Ysrael a woer, my dhe vos an Arloedh
aga Duw, a'n jydh na hag yn-rag. 23 Ha'n kenedhlow a woer,
chi Ysrael dhe vos yn kethneth drefenn aga drogobereth, rag
i dhe vos dislel dhymm. Ytho my a gudhas ow fas dhiworta,
ha'ga ri yn leuv aga eskerens, hag i oll a goedhas der an kledha.
24 My a's dyghtyas herwydh aga avlander ha herwydh aga
hammweythresow, ha my a gudhas ow fas dhiworta.

25 Rakhenna yndellma y lever an Arloedh Duw: Lemmyn
my a dreyl kethneth Yakob ha kemmeres truedh war oll chi
Ysrael; ha my a vydh avius rag ow hanow sans. 26 I a ankev aga
meth hag oll an dislelder a wrussons er ow fynn, pan vydhons
trigys yn sawder yn aga thir, heb denvyth dhe worra own
ynna. 27 Wosa my dh'aga dri arta dhiworth an poblow, ha'ga
huntelles dhiworth tiryow aga eskerens, my a dhiskwedh ow
sansoleth yn golok lies kenedhel. 28 Ena i a woer my dhe vos
an Arloedh aga Duw, rag my dh'aga dannvon yn divroedh yn
mysk an kenedhlow; hag ena my a's kuntellas yn aga thir aga
honan, heb gasa nagonan anedha ena. 29 Ny gudhav ow fas arta
dhiworta, rag my re dhiveris ow spyrys war ji Ysrael, yn-medh
an Arloedh Duw.

Gwelesigeth a'n Tempel Nowydh

40 Y'n pympes blydhen warn ugens a'gan divroedh,
yn dalleth an vlydhen, yn degves dydh an mis, y'n
peswardhegves blydhen wosa an sita dhe vos gweskys yn-nans,
poran y'n jydh na, leuv an ARLOEDH a veu warnav, hag ev a'm
dros ena. [2] Ev a'm dros, yn gwelesigethow a Dhuw, dhe bow
Ysrael, ha'm settya war venydh pur ughel, may feu warnodho
neppyth haval dhe sita a-dhyghowbarth. [3] Ev a'm dros ena, hag
otta, yth esa gour, y semlans haval dhe semlans brons, gans
kordenn a lien ha korsenn-vusura yn y leuv; hag yth esa ow
sevel y'n yet. [4] An gour a leveris dhymm, 'Mab den, mir gans
dha dhewlagas, ha klew gans dha dhiwskovarn, ha sett dha vrys
war bup-tra a dhiskwedhav dhis; rag ty a veu dres omma rag
may hallav y dhiskwedhes dhis. Deriv pup-tra a welydh dhe ji
Ysrael.'

Yet an Est dhe'n Klos A-ves

[5] Hag otta, yth esa fos a-ves dhe'n chi oll a-dro. Hirder an
gorsenn-vusura yn leuv an gour o hwegh kevelin-hir, pub
kevelin-hir o kevelin ha dornva. Ev a vusuras les an fos, unn
gorsenn; ha'n ughelder, unn gorsenn. [6] Ena ev a entras a-ji
dhe'n yet esa ow mires troha'n est, hag yskynna war hy grisyow
ha musura treudhow an yet, unn gorsenn y les. [7] Yth esa logow,
unn kevelin aga hirder hag unn kevelin aga les, hag yth esa
pymp kevelin ynter an logow; ha treudhow an yet ryb portal
an yet war-tu ha'n sentri o unn gorsenn. [8] Ena ev a vusuras
portal an yet war-tu ha'n sentri, unn gorsenn. [9] Ena ev a vusuras
portal an yet, eth kevelin; ha'y gilbostow, dew gevelin. Yth esa
portal an yet a-dal an sentri. [10] Yn yet an est yth esa tri log, tri
an tenewen ma ha tri an tenewen arall, ha'n tri kemusur; ha'n
kolovenyow war an dhew denewen a veu kemusur. [11] Ena ev a
vusuras les entrans an yet, deg kevelin; ha hirder an yet, trydhek
kevelin. [12] Yth esa ke a-rag an logow, unn kevelin war an dhew
denewen, ha'n logow o hwegh kevelin war an dhew denewen.
[13] Ena ev a vusuras an yet dhiworth to onan a'n logow dhe do
an arall, an les pymp kevelin warn ugens, dhiworth daras dhe

dharas, [14] Ynwedh ev a vusuras an portal, ugens kevelin; an yet
a valegis y'n klos oll a-dro.[a] [15] Dhiworth fas yet an entrans bys
yn fas portal an yet war-ji yth esa hanter-kans kevelin. [16] Yth
esa fenestri ynn dhe'n logow, ha dh'aga hilbostow a-ji dhe'n yet
oll a-dro, hag ynwedh yth esa fenestri dhe'n portals war-ji oll
a-dro; ha war an kilbostow yth esa palmys.

An Klos A-ves

[17] Ena ev a'm dros bys y'n klos a-ves, hag otta, yth esa helyow
ena, ha leur a leghveyn gwrys rag an klos oll a-dro; yth esa deg
hel warn ugens war an leur. [18] An leur a amalas tenwennow
an yetys, kemusur gans hirder an yetys; hemm o an isella leur.
[19] Ena ev a vusuras an les dhiworth fas an yet isella bys y'n
fas a-ves a'n klos a-bervedh; kans kevelin dhe'n howldrevel ha
dhe'n gogledh.

Yet an Gogledh

[20] Ena ev a vusuras an yet a vir troha'n gogledh, ow ledya
dhe'n klos a-ves, hy hirder ha'y les. [21] Ha'y logow, tri war bub
tenewen, ha'y kilbostow ha'y portal, a veu kemusur gans an
kynsa yet; yth esa hy hirder hanter-kans kevelin, ha'y les pymp
kevelin warn ugens. [22] Hag yth esa hy fenestri, ha'y portal ha'y
palmys kemusur gans an yet esa ow mires troha'n est. Yth
ens yn-bann dhedhi war seyth gris, hag yth esa hy fortal a-dal
dhedhi. [23] Yth esa an yet dhe'n klos a-bervedh a-dal yet an
gogledh, kepar dell esa y'n est; ev a vusuras a yet dhe yet, kans
kevelin.

Yet an Soth

[24] Ena ev a'm dros troha'n soth, hag otta, yth esa yet y'n soth.
Ev a vusuras y gilbostow ha'y bortal. Yth ens i kemusur gans
an re erell. [25] Yth esa fenestri ynno oll a-dro, kepar ha'n fenestri
erell. Y hirder o hanter-kans kevelin, ha'y les pymp kevelin
warn ugens. [26] Yth esa seyth gris ow mos yn-bann dhodho,
hag yth esa y bortal a-dal dhedha; yth esa dhodho palmys war
y gilbostow, onan war bub tenewen. [27] Yth esa yet y'n klos

a 40:14 Amendys. An tekst ebrow yw legrys.

a-bervedh, troha'n soth, hag ev a vusuras a yet dhe yet troha'n soth, kans kevelin.

Yetys dhe'n Klos A-bervedh

[28] Ena ev a'm dros dhe'n klos a-bervedh dre yet an soth, hag ev a vusuras yet an soth; kemusur o gans an re erell. [29] Y logow, y gilbostow, ha'y bortal o kemusur gans an re erell. Yth esa fenestri ynno hag yn y bortal oll a-dro. Yth o hanter-kans kevelin y hirder, ha pymp kevelin warn ugens y les. [30] Yth esa kilbostow oll a-dro, pymp kevelin warn ugens aga hirder, ha pymp kevelin aga les. [31] Yth esa y bortal ow mires troha'n klos a-ves, hag yth esa palmys war y gilbostow, hag yth esa eth gris ow mos yn-bann dhodho.

[32] Ena ev a'm dros dhe'n klos a-bervedh troha'n est, hag ev a vusuras an yet, kemusur gans an re erell. [33] Y logow, y gilbostow, ha'y bortal o kemusur gans an re erell; hag yth esa fenestri dhodho oll a-dro, ha dh'y bortal; y hirder o hanter-kans kevelin, ha'y les pymp kevelin warn ugens. [34] Yth esa y bortal troha'n klos a-ves, hag yth esa palmys war y gilbostow war an dhew denewen, hag yth esa eth gris ow mos yn-bann dhodho.

[35] Ena ev a'm dros dhe yet an gogledh ha'y vusura; kemusur o gans an re erell. [36] Y logow, y gilbostow, ha'y bortal o kemusur gans an re erell, hag yth esa dhodho fenestri oll a-dro. Y hirder o hanter-kans kevelin, ha'y les pymp kevelin warn ugens. [37] Yth esa y bortal ow mires troha'n klos a-ves, hag yth esa dhodho palmys war y gilbostow war en dhew denewen; hag yth esa eth gris ow mos yn-bann dhodho.

An Helyow rag Pareusi Sakrifisow

[38] Yth esa hel gans hy daras ryb postow an yetow; ena i a wolghi an offrynn leskys. [39] Yn portal an yet yth esa diw voes, onan yn pub tenewen, mayth esa ledhys an offrynnow leskys, an offrynnow pegh, ha'n offrynnow kammweyth. [40] Y'n tenewen tu a-ves dhe'n portal, ryb an grisyow dhe entrans yet an gogledh, yth esa diw voes; hag y'n tenewen arall dhe bortal an yet yth esa diw voes. [41] Ytho esa peder moes war unn tenewen a'n yet, ha peder moes y'n tenewen arall: eth moes

may ladhens an sakrifisow warnedha. 42 Yth esa ynwedh peder
moes rag an offrynn leskys, gwrys a ven treghys, kevelin ha
hanter aga hirder, ha kevelin ha hanter aga les, ha kevelin aga
ughelder, mayth esa settys daffar mayth o ledhys an offrynnow
leskys ha'n sakrifisow. 43 Yth esa ynwedh baghow, dornva aga
les, fastys a-bervedh oll a-dro. Yth esa kig an offrynn war an
moesow ma.

44 Tu a-ves dhe'n yet a-bervedh yth esa helyow rag an genysi
y'n klos a-bervedh, onan ryb tenewen yet an gogledh, a vir
troha'n soth, an arall ryb tenewen yet an est, a vir troha'n
gogledh. 45 Yn-medh ev dhymm, 'An hel ma, a vir troha'n soth,
yw rag an oferysi, an re mayth eus dhedha charj a'n chi; 46 ha'n
hel a vir troha'n gogledh yw rag an oferysi mayth eus dhedha
charj a'n alter; an re ma yw mebyon Sadok, an Levysi mayth
eus dhedha kummyas dhe dhos nes dhe'n ARLOEDH.' 47 Ena ev
a vusuras an klos, kans kevelin y hirder, ha kans kevelin y les.
Yth esa an alter a-rag an chi.

An Tempel

48 Ena ev a'm dros dhe bortal an chi, ha musura kilbostow
an portal, pymp kevelin war an dhew denewen. Les an yet o
peswardhek kevelin, ha fosow-tenewen an yet o tri hevelin war
an dhew denewen. 49 Hirder an portal o ugens kevelin, ha'n les
dewdhek[a] kevelin. Yth esa deg gris ow mos yn-bann dhodho,
hag yth esa kolovenyow ryb an kilbostow war an dhew denewen.

An Sentri

41 Ena ev a'm dros dhe'n tempel, ha musura an
kilbostow, hwegh kevelin aga les war an dhew
denewen.[b] 2 Les an entrans o deg kevelin, ha fosow-tenewen an
entrans o pymp kevelin war an dhew denewen. Ev a vusuras y
hirder, dew-ugens kevelin, ha'y les ugens kevelin.

---

a 40:49 *dewdhek:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *unnek.*

b 41:1 *war an dhew denewen:* Ow siwya an Septuagint. War-
lergh tekst ebrow *war an dhew denewen, les an tabernakel.*

3 Ena ev a entras a-ji dhe gynsa rann an sentri ha musura
kilbostow an entrans, dew gevelin. Les an entrans o hwegh
kevelin, ha fosow-tenewen[a] an entrans seyth kevelin. 4 Ena ev
a vusuras y hirder, dewgens kevelin, ha'n les dewgens kevelin
a-rag an sentri. Yn-medh ev dhymm, 'Hemm yw an tyller an
moyha sans.'

5 Ena ev a vusuras fos an chi, hwegh kevelin; ha les an
chambouryow-tenewen peswar kevelin oll a-dro dhe'n chi.
6 Yth esa an chambouryow-tenewen yn tri nivel, onan a-ugh
an arall, ha deg warn ugens yn pub nivel. Yth esa jistys yn fos
an chambouryow-tenewen oll a-dro, dh'aga skoedhya ma na
vens skoedhys gans fos an chi. 7 An chambouryow-tenewen a
dheuth ha bos moy ledan war bub nivel. An drehevyans a-dro
dhe'n chi o drehevys yn nivelyow ow mos yn-bann. Grisyow eth
yn-bann dhiworth an nivel isella dhe'n ughella der an nivel y'n
kres. 8 My a welas ynwedh bos dhe'n chi terras ughelhes avel
sel oll a-dro; selyow an chambouryow-tenewen o korsenn leun,
hwegh kevelin aga ughelder. 9 Les fos a-ves an chambouryow-
tenewen o pymp kevelin. Yth esa spas igor yntra chambouryow-
tenewen an chi 10 ha'n helyow, ugens kevelin oll a-dro dhe'n chi.
11 Yth esa darasow an chambouryow-tenewen ow mires troha'n
spas igor, unn daras troha'n gogledh, hag unn daras troha'n
dyghow. Les an tyller gwag o pymp kevelin oll a-dro.

12 An drehevyans a-dal an garth troha'n howlsedhes o seyth
kevelin, ha fos an drehevyans o pymp kevelin hy les oll a-dro,
ha'y hirder deg kevelin ha peswar-ugens.

13 Ena ev a vusuras an chi, kans kevelin y hirder, ha'n garth
ha'n drehevyans gans y fosow kans kevelin aga hirder; 14 ynwedh
les fas an chi ha'n garth troha'n est o kans kevelin.

15 Ena ev a vusuras hirder an drehevyans a-dal an garth
a-dryv dhodho, ha'n tremenvaow a-dro dhodho, kans kevelin.
An sentri a-ves, ha'n sentri a-bervedh, ha'n portal a-dal an klos,
16 an treudhowyow, an fenestri ynn ha'n tremenvaow a-dro
dh'aga thri, a veu pannellow gans prenn oll a-dro. Dhiworth an

a 41:3 *fosow-tenewen:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *les.*

leur yn-bann dhe'n fenestri, ha'n fenestri aga honan, o kudhys.
17 Y'n spas a-ugh an daras ha bys y'n chi a-bervedh, ha tu a-ves,
ha war an fosow oll a-dro hag y'n sentri a-bervedh ha'n sentri
a-ves 18 yth o kervys cherubim ha palmys, palm yntra cherub
ha cherub. Dhe bub cherub yth esa dew fas, 19 fas den troha'n
palm war unn tenewen, ha fas lew troha'n palm war an tenewen
arall. Kervys ens war oll an chi a-derdro. 20 Dhiworth an leur
dhe dyller a-ugh an daras yth esa cherubim ha palmys kervys,
ha war fos an tempel.

21 Postow-daras an tempel o pedrek; hag a-rag an tyller
sans yth esa neppyth gans semlans 22 alter a brenn, tri hevelin
y ughelder, ha dew gevelin y hirder; y gernow, y sel ha'y
denwennow o a brenn. Yn-medh ev dhymm, 'Hemm yw an
voes usi a-rag an ARLOEDH.' 23 Yth esa darasow dewblek dhe'n
tempel ha dhe'n tyller sans. 24 Yth esa dhe bub daras diw
dhelenn, diw dhelenn rag an eyl daras, ha diw dhelenn dhe'n
daras arall. 25 War dharasow an tempel yth o kervys cherubim
ha palmys, haval dhe'n re kervys war an fosow; hag yth esa nen
a brenn war fas an portal a-ves. 26 Yth esa fenestri ynn gans
palmys war an dhew denewen, war fosow-tenewen an portal,
ha war jambouryow-tenewen an chi ha'n nenyow.

Helyow Rag an Tempel

42 Ena ev a'm dros yn-mes dhe'n klos a-ves, troha'n
gogledh, ha'm dri dhe'n helyow a-dal an garth a-rag
an drehevyans y'n gogledh. 2 Y hirder o kans kevelin yn tenewen
an gogledh, ha'y les hanter-kans kevelin. 3 Y'n ugens kevelin
esa dhe'n klos a-bervedh, hag a-dal leur-leghveyn an klos a-ves,
yth esa tremenvaow yn tri nivel, haval an eyl dh'y gila. 4 A-rag
an helyow yth esa kerdhva, deg kevelin hy les ha kans kevelin y
hirder,[a] ow mires orth an klos a-bervedh. Yth esa aga darasow
troha'n gogledh. 5 An helyow gwartha o moy ynn es an helyow
yn goeles ha kres an drehevyans, rag an tremenvaow a gemmeri
moy spas dhiworta. 6 Rag yth esens yn tri nivel, ha nyns esa
dhedha kolovenyow avel kolovenyow an klos a-ves; rakhenna

a 42:4 *kans kevelin y hirder:* Ow siwya an Septuagint ha'n Syriek.

helyow an nivelyow isel ha kres o le aga braster dhiworth an
leur hag yn-bann. 7 Yth esa fos a-ves, kettuel gans an helyow,
troha'n klos a-ves a-dal an helyow, hanter-kans kevelin y hirder.
8 Rag hirder an helyow y'n klos a-ves o hanter-kans kevelin,
mes a-rag an tempel kans kevelin ens i. 9 Yn-dann an helyow ma
yth esa entrans dhiworth an est rag tus ow mos ynna dhiworth
an klos a-ves. 10 Orth dalleth fos an klos troha'n dyghow,[a] ow
mires troha'n garth ha'n drehevyans, yth esa helyow 11 gans
tremenva a-ragdha. Haval ens i dhe'n helyow troha'n gogledh.
Gans an keth hirder ha les ha gans an keth fordhow yn-mes, an
keth aray ha'n keth darasow 12 o an helyow troha'n soth. Yth
esa daras orth dalleth an dremenva, an dremenva a-rag an fos
kehaval troha'n est ow mos a-ji.

13 Ena yn-medh ev dhymm, 'Helyow an gogledh ha helyow
an dyghow a-rag an garth yw helyow sans may hyll an oferysi
dybri an taklow an moyha sans. Ena i a sett an taklow an
moyha sans, an offrynn greun, an offrynn pegh ha'n offrynn
kammweyth, rag an tyller yw sans. 14 Pan dheu an oferysi a-ji,
nyns ons yn-mes dhiworth an tyller sans bys y'n klos a-ves, mes
ena i a sett aga dillas may fenystrons ynna, rag sans yns; i a wisk
dillas arall kyns mos dhe dyller an bobel.'

15 Wosa gorfenna musura parth a-ji an tempel, ev a'm dros
yn-mes troha'n yet a vir troha'n est, ha'y musura oll a-dro. 16 Ev
a vusuras tenewen an est gans an gordenn-vusura, pymp kans
kevelin a-dro gans an gordenn-vusura. 17 Ev a vusuras tenewen
an gogledh, pymp kans kevelin a-dro gans an gordenn-vusura.
18 Ev a vusuras tenewen an dyghow, pymp kans korsenn gans
an gorsenn-vusura. 19 Ena eva dreylyas dhe'n howlsedhes ha
musura, pymp kans kevelin gans an gordenn-vusura. 20 Ev a'n
musuras war an peswar tenewen. Yth esa dhodho fos oll a-dro
pymp kans kevelin hy hirder, ha pymp kans kevelin hy les, dhe
wul diberth ynter an sans ha'n ansans.

---

a 42:10 *Orth dalleth fos an klos troha'n dyghow:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *les fos an klos troha'n howldrevel.*

An Glori a Dhehwel dhe'n Tempel

43 Ena ev a'm dros dhe'n yet, an yet ow mires troha'n
est, [2] hag otta, glori Duw Ysrael ow tos dhiworth
an est; y lev o kepar ha son dowrow meur, ha'n nor a splannas
gans y glori. [3] An welesigeth a welis o haval dhe'n welesigeth a
welis pan dheuth dhe dhistrui an sita, ha kepar ha'n welesigeth
a welis ryb an avon Kebar; ha my a goedhas war ow fas. [4] Glori
an ARLOEDH a dheuth bys y'n tempel der an yet esa ow mires
troha'n est. [5] Ena an spyrys a'm drehevis ha'm dri dhe'n klos
a-bervedh; hag otta, glori an ARLOEDH a lenwis an tempel.

[6] My a glewas nebonan ow kewsel dhymm yn-mes a'n
tempel, ha'n gour ow sevel rybov. [7] Yn-medh ev dhymm: Mab
den, hemm yw tyller ow thron ha tyller godhnow ow threys
may trigav ena yn mysk mebyon Ysrael bys vykken. Ny wra
chi Ysrael defola ow hanow sans, naneyl i na'ga myghternedh,
gans aga horyans, ha gans peulveyn aga myghternedh wosa i
dhe verwel. [8] Pan worrsons aga threudhow ryb ow threudhow
vy, ha'ga fostow-daras ryb ow fostow-daras vy, gans travyth
marnas paros yntra my hag i, i a dhefolas ow hanow sans gans
an taklow kasadow a wrussons; ytho my re's konsumyas y'm
sorr. [9] Lemmyn gorrens dhe-ves aga horyans ha peulveyn aga
myghternedh pell dhiworthiv, ha my a drig yn aga mysk bys
vykken.

[10] Mes ty, A vab den, deskrif an tempel dhe ji Ysrael, may
perthons meth a'ga hammweythresow; ha gwrens i musura an
patron. [11] Ha mar perthons meth drefenn pup-tra a wrussons,
diskwedh dhedha furv an tempel, y aray, y fordhow mes ha'y
entransow – oll y laghys, oll y ordenansow, ha'y desin kowal.[a]
Skrif hemma a-rag aga dewlagas, may hwitthons ha siwya an
desin kowal hag oll y ordenansow, ha'ga gul. [12] Hemm yw lagha
an tempel. War dopp an menydh, y diredh oll a-dro a vydh an
moyha sans. Hemm yw lagha an tempel.

---

a 43:11 *oll y laghys, oll y ordenansow, ha'y desin kowal:* Amendys. Ebrow *hag oll y furvow hag oll y ordenansow hag oll y furvow hag oll y laghys.*

An Alter

13 Hemm yw musurans an alter yn kevelinyow (an kevelin
yw kevelin ha dornva). Downder an londer a vydh kevelin ha'y
les kevelin, gans amal a unn dhornva a-dro dh'y amal. Hemm
yw ughelder an alter. 14 Dhiworth an londer war an leur bys y'n
min isella, dew gevelin, ha'n les unn kevelin; ha dhiworth an
byghanna min bys y'n brassa min, peswar kevelin, ha'n les unn
kevelin. 15 An alter-oeles, peswar kevelin; ha dhiworth an alter
hag yn-bann, peswar korn. 16 An alter-oeles a vydh pedrek,
dewdhek kevelin hy hirder ha dewdhek kevelin hy les. 17 An
min a vydh pedrek, peswardhek kevelin y hirder ha peswardhek
kevelin y les, gans amal a-dryv an alter. Hy grisyow a vir orth
an est.

18 Ena yn-medh ev dhymm: Mab den, yndellma y lever an
Arloedh Duw: An re ma yw ordenansow an alter: Y'n jydh
may fydh drehevys rag offrynna offrynnow leskys warnedhi ha
rag skoellya goes warnedhi, 19 ty a re tarow rag offrynn pegh
dhe'n oferysi leviek a has Sadok, an re a dheu nes dhe venystra
dhymm. 20 Ha ty a gemmer rann a'y woes ha'y worra war an
peswar karn anedhi, ha war beder kornell an min, ha war an
amal a-derdro; yndella ty a's glanha ha gul prenedh rygdhi.
21 Ha ty a gemmer tarow an offrynn pegh, hag y fydh leskys y'n
tyller apoyntys y'n tempel a-ves dhe'n sentri.

22 Y'n nessa dydh ty a offrynn bogh heb namm rag offrynn
pegh; hag i a lanha an alter, kepar dell y's glanhasons gans an
tarow. 23 Wosa gorfenna an glanheans, ty a offrynn tarow heb
namm ha hordh heb namm dhiworth an flokk. 24 Ty a's offrynn
a-rag an Arloedh, ha'n oferysi a skoell hoelan warnedha ha'ga
offrynna avel offrynn leskys dhe'n Arloedh. 25 Seyth dydh ty a
dhre bogh rag offrynn pegh pub dydh; ynwedh tarow ha hordh
dhiworth an flokk, heb namm. 26 Seyth dydh i a wra prenedh
rag an alter ha'y glanhe; yndella y hwrons hy sakra. 27 Wosa
gorfenna an dydhyow ma, ena an oferysi a wra agas offrynnow

leskys ha'gas offrynnow kowethyans[a] war an alter; ha my a's degemmer, yn-medh an Arloedh DUW.

Yet an Est

44 Ena ev a'm dros dhe yet an sentri a-ves, a vir troha'n est; hag yth o deges. [2] Yn-medh an ARLOEDH dhymm: An yet ma a vydh deges; ny vydh igerys, ha ny wra denvyth entra dredhi; rag an ARLOEDH, Duw Ysrael res entras dredhi. Rakhenna y fydh deges. [3] Ny yll nagonan marnas an pennsevik y honan esedha ynni dhe dhybri bara a-rag an ARLOEDH; ev a enter dre bortal an yet, ha mos yn-mes dredho.

Kummyas dhe Entra an Tempel

[4] Ena ev a'm dros a-rag an tempel dre yet an gogledh. My a viras, hag otta, glori an ARLOEDH ow lenwel tempel an ARLOEDH; ha my a goedhas war ow fas. [5] An ARLOEDH a leveris dhymm: Mab den, gwra attendya, ha mir gans dha dhewlagas ha klew gans dha dhiwskovarn ha my a gews dhis a-dro dhe oll ordenansow tempel an ARLOEDH, hag oll y laghys; ha merk yn ta entrans an tempel, hag oll an fordhow yn-mes a'n sentri. [6] Lavar dhe'n chi diwostydh, dhe ji Ysrael, Yndellma y lever an Arloedh DUW: Bedhes diwedh dhe'th weythresow kasadow, a ji Ysrael, [7] ow tri y'n sentri estrenyon, antrodreghys aga holonn, hag antrodreghys aga hig, ow tefola ow chi, owth offrynna dhymm ow boes, an blonek ha'n goes. Hwi re dorras ow hevambos, yn oll agas taklow kasadow. [8] Ny withsowgh charj a'm taklow sans, mes hwi re settyas erell dhe witha charj a'm sentri.

[9] Yndellma y lever an Arloedh DUW: Ny dheu y'm sentri estren vyth, antrodreghys y golonn na antrodreghys y gig, na hwath an estrenyon usi yn mysk mebyon Ysrael. [10] Mes an Levysi, an re yw gyllys pell dhiworthiv, ow mos yn sowdhan dhiworthiv war-lergh aga idolys pan eth Ysrael yn sowdhan – i a berth aga hessydhyans. [11] I a vydh menystrys y'm sentri, gans charj a yetys an tempel, hag ow servya y'm tempel; i a ladh an

---

a 43:27 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

offrynn leskys ha'n sakrifis rag an bobel, hag i a sev a-ragdha ha'ga servya. 12 Rag i dhe venystra dhedha a-rag aga idolys, ha gul dhe ji Ysrael trebuchya yn kammhynseth, rakhenna my re dos er aga fynn, yn-medh an Arloedh Duw, hag i a berth aga hessydhyans. 13 Ny dhons nes dhymm, dhe servya dhymm avel oferysi, na dos nes dhe oll ow thaklow sans, na dhe'n tyller an moyha sans; mes i a berth aga meth, drefenn an taklow kasadow a wrussons, 14 Mes my a re dhedha charj a'n tempel, rag oll y ober, ha pup-tra eus dhe vos gwrys ynno.

An Oferysi Leviek

15 Mes an oferysi leviek, mebyon Sadok, an re a withas charj a'm sentri pan eth mebyon Ysrael yn sowdhan dhiworthiv, i a dheu nes dhymm dhe'm servya, hag i a sev a-ragov dhe offrynna dhymm blonek ha goes, yn-medh an Arloedh Duw. 16 I aga honan a vydh owth entra y'm sentri, hag i aga honan a dheu nes dhe'm moes dhe venystra dhymm, hag i a with ow charj. 17 Pan dhons dre yetys an klos a-bervedh, i a vydh gwiskys yn dillas a lien; ny dheu gwlan warnedha hag i ow menystra orth yetys an klos a-bervedh, po a-ji dhe'm tempel. 18 Y fydh tulyfantys a lien war aga fenn, ha lavrek a lien war aga dhiwglun; ny omwrogysons gans travyth a wra dhedha hwysa. 19 Pan ons yn-mes dhe'n klos a-ves, dhe'n bobel, i a dhiwisk aga dillas mayth esens ow menystra ynna, ha'ga gorr y'n helyow sans, hag i a wisk dillas arall ma na sakrons an bobel gans aga dillas. 20 Ny dreghons blew aga fenn dhe vos blogh, na gasa aga gols dhe vos hir; mes i a dregh gols aga fenn gans rach. 21 Ny wra oferyas vyth eva gwin pan enter an klos a-bervedh. 22 Ny dhemmedh gwedhwes, na benyn dhidhemmedhys, mes gwyrghes a has chi Ysrael, po gwedhwes neb yw gwedhwes oferyas.

23 I a dhysk dhe'm pobel dissernya ynter an sans ha'n ansans, ha diskwedhes dhedha dissernya ynter an avlan ha'n glan. 24 Yn ken a lagha i a sev yn breus, hag i a vreus herwydh ow breusow vy. I a with ow lagha ha'm ordenansow rag oll ow goelyow apoyntys, hag i a with ow Sabotys sans.

25 Ny omdhefolons, ow tos nes dhe dhen marow; mes mars
yw mamm po tas, mab po myrgh, broder po hwoer na's teves
gour, i a yll omdhefola. 26 Wosa bos glanhes, i a reken seyth
dydh ragdho. 27 Y'n jydh may teu y'n sentri, y'n klos a-bervedh,
dhe venystra y'n sentri, ev a offrynn y offrynn pegh, yn-medh
an Arloedh Duw.

28 Hemma a vydh eretons dhedha: my yw aga eretons.
Ny rowgh dhedha perghennogeth yn Ysrael; my yw aga
ferghennogeth. 29 I a yll dybri an offrynn greun, an offrynn pegh
ha'n offrynn kammweyth; ha pup-tra sakrys yn Ysrael a vydh
dhedha. 30 An kynsa frut a oll an kynsa frut a bub kinda, ha pub
offrynn a bub kinda dhiworth oll agas offrynnow a vydh dhe'n
oferysi; hwi a re dhe'n oferyas an kynsa rann a'gas toes, may
powesso bennath war dha ji.[a] 31 Ny dheber an oferysi travyth a
verwis a'y honan, na preydh skwardys gans edhen na best.

An Rannvro Sans

45 Pan vydhowgh ow tewlel prenn dhe ranna an tir avel
eretons, hwi a re offrynn dhe'n Arloedh, rann a'n
tir avel rannvro sans, pymp warn ugens a vilyow hy hirder hag
ugens mil hy les. Hi a vydh sans a-ji dhe oll hy oryon a-dro.
2 Anedhi y fydh rann bedrek rag an sentri, pymp kans hy hirder
ha pymp kans hy les, ha spas igor a hanter-kans kevelin a-dro
dhedhi. 3 Y'n rannvro sans ty a vusur rann a bymp warn ugens
a vilyow hy hirder, ha deg mil hy les; ynni y fydh an sentri, an
tyller an moyha sans. 4 Rann sans an tir a vydh dhe'n oferysi,
menystrys an sentri, an re a dheu nes dhe venystra dhe'n
Arloedh; hag y fydh tyller rag aga chiow ha tyller sans rag an
sentri. 5 Hag y fydh rann pymp warn ugens a vilyow hy hirder
ha deg mil hy les rag an Levysi a venyster y'n tempel avel aga
ferghennogeth rag sitys dhe driga ynna.[b]

---

a 44:30 *dha ji:* Ow siwya an Ebrow ha'n Vulgat. War-lergh an Septuagint, *agas chiow.*

b 45:5 *rag sitys dhe driga ynna:* Amendys war-lergh an Septuagint.

6 Hwi a re perghennogeth an sita, pymp mil hy les ha pymp warn ugens a vilyow hy hirder, ryb tenewen an rann sans; y fydh rag oll chi Ysrael.

7 Rag an pennsevik y fydh an tir war dhew denewen an rann sans ha perghennogeth an sita, ryb tenewen an rann sans ha perghennogeth an sita, a'n howlsedhes hag a'n howldrevel, ha'n hirder kettuel gans an rannow dhiworth or an howlsedhes bys yn or an howlsevel 8 An tir ma a vydh y berghennogeth yn Ysrael. Ny wra ow fennsevigyon arwaska ow fobel na fella, mes i a re an tir dhe ji Ysrael war-lergh aga loethow.

9 Yndellma y lever an Arloedh DUW: Lowr yw, a bennsevigyon Ysrael! Hepkorrewgh garowder ha ravna, ha gwrewgh gwirvreus hag ewnder; na wrewgh tewlel ow fobel yn-mes a'ga ferghennogeth na fella, yn-medh an Arloedh DUW.

Poesow ha Musuryow

10 Y fydh dhywgh mantolyow ewn, hag efa ewn ha bath[a] ewn. 11 An efa ha'n bath a vydh kemusur, an bath unn degves rann a homer, ha'n efa unn degves rann a homer; an homer a vydh an musur savonek. 12 An shekel a vydh ugens gera. An sommenn a ugens shekel ha pymp shekel warn ugens ha pymthek shekel a vydh agas mina.

Offrynnow

13 Hemm yw an offrynn a wrewgh: unn hweghves rann a efa dhiworth pub homer a waneth, hag unn hweghves rann a efa dhiworth pub homer a heydh, 14 An ordenans rag oyl yw unn degves rann a bath dhiworth pub kor (yma deg bath yn unn kor, kepar hag y'n homer);[b] 15 hag unn dhavas dhiworth pub flokk a dhew kans dhiworth peurvaow dowrhes Ysrael. Hemm yw rag an offrynn greun, ha'n offrynn leskys ha'n offrynn kowethyans,[c] dhe wul prenedh ragdha, yn-medh an ARLOEDH. 16 Oll pobel an tir a re an offrynn ma rag pennsevik Ysrael. 17 Dever an

a 45:10 *bath:* Musur linyel, a-dro dhe 45 liter.

b 45:14 *yma deg bath yn unn kor, kepar hag y'n homer:* Amendys.

c 45:15 *offrynn kowethyans.* Po *offrynn kres.* Ebrow *shalom.*

pennsevik a vydh ri an offrynnow leskys, offrynnow greun, hag offrynnow diwes y'n goelyow, y'n loeryow nowydh hag y'n Sabotys, oll an goelyow apoyntys a ji Ysrael; ev a brovi an offrynnow pegh, an offrynnow greun, an offrynnow leskys, ha'n offrynnow kowethyans, dhe wul prenedh rag chi Ysrael.

Goelyow

18 Yndellma y lever an Arloedh Duw: Y'n kynsa mis, yn
kynsa dydh an mis, ty a gemmer tarow yowynk heb namm, ha
ty a burha an sentri. 19 An oferyas a gemmer neppyth a woes
an offrynn pegh ha'y worra war bostow darasow an tempel,
peswar kornell min gwartha an alter, ha war bostow yet an
klos a-bervedh. 20 Ty a wra yndella yn seythves dydh an mis
rag gour a beghas heb y wodhvos, po dre sempledh ty a wra
prenedh rag an tempel.

21 Y'n kynsa mis, yn peswardhegves dydh an mis, y fydh
dhywgh an Pask, goel a seyth dydh; bara heb goell a vydh
dybrys. 22 Y'n jydh na an pennsevik a brovi tarow avel offrynn
pegh ragdho ev y honan ha rag oll an bobel. 23 Seyth dydh a'n
goel ev a brovi offrynn leskys dhe'n Arloedh, seyth tarow, ha
seyth hordh heb namm, rag pubonan a'n seyth dydh, ha bogh
rag offrynn pegh 24 Hag ev a brovi offrynn greun, unn efa, rag
pub tarow, ha hin a oyl rag pub efa. 25 Y'n seythves mis, yn
pymthegves dydh an mis, ha dre seyth dydh an goell, ev a wra
an keth provians rag offrynnow pegh, offrynnow leskys, hag
offrynnow greun, ha'n oyl.

Rewlys Divers

46 Yndellma y lever an Arloedh: yet an klos a-bervedh,
a vir troha'n est, a vydh deges y'n hwegh dydh a
lavur; mes yn jydh an Sabot y fydh igerys, hag yn jydh an loer
nowydh. 2 An pennsevik a dheu a-ji dre bortal an yet dhiworth
an tu a-ves, ha sevel ryb post an yet. An oferysi a bareus y
offrynn leskys ha'y offrynnow kowethyans,[a] hag ev a ombleg
orth treudhow an yet. Ena ev a yn-mes, mes ny vydh an yet

a 46:2 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

deges kyns an gorthugher. [3] Pobel an tir ynwedh a ombleg orth daras an yet na a-rag an ARLOEDH y'n Sabotys hag y'n loeryow nowydh. [4] Ha'n offrynn leskys a wra an pennsevik y dhre dhe'n ARLOEDH yn jydh an Sabot a vydh hwegh oen heb namm, ha hordh heb namm. [5] An offrynn greun gans an hordh a vydh unn efa, ha'n offrynn greun gans an oen a vydh herwydh y vodh, war-barth gans hin a oyl rag pub efa. [6] Yn jydh an loer nowydh ev a brovi tarow ha hwegh oen ha hordh; i a vydh heb namm. [7] Hag ev a brovi offrynn greun unn efa rag an tarow hag efa rag an hordh, ha rag an eyn herwydh y vodh, war-barth gans hin a oyl rag pub efa. [8] Pan dheu an pennsevik a-ji, ev a dheu dre bortal an yet, hag ev a yn-mes y'n keth fordh.

[9] Pan dheu pobel an tir a-rag an ARLOEDH y'n goelyow apoyntys, neb a dheu a-ji dre yet an gogledh dhe wordhya, ev a omdenn dre yet an soth; ha neb a dheu a-ji dre yet an soth, ev a omdenn dre yet an gogledh; ny wra ev dehweles der an yet may teuth a-ji dredhi, mes omdennes der an yet usi a-dal dhedhi. [10] Pan dhons a-ji, an pennsevik a dheu yn aga mysk, ha pan omdennons, ev ynwedh a omdenn.

[11] Y'n goelyow ha'n solempnitys an offrynn greun gans tarow a vydh efa, ha gans hordh efa, ha gans oen herwydh an galloes, war-barth gans hin a oyl rag pub efa. [12] Pan wra an pennsevik provia offrynn bolonjedhek, offrynn leskys po offrynn kowethyans, avel offrynn bolonjedhek dhe'n ARLOEDH, an yet a vir troha'n est a vydh igerys ragdho; hag ev a offrynn y offrynn leskys ha'y offrynnow kowethyans dell wra yn jydh an Sabot. Ena ev a omdenn, ha wosa ev dhe omdenna, an yet a vydh deges.

[13] Ty a brovi oen a unn bloedh heb namm rag offrynn leskys dhe'n ARLOEDH pub dydh; pub myttin ty a'n provi. [14] Ty a brovi offrynn greun ganso pub myttin, unn hweghves rann a efa, hag unn tressa rann a hin a oyl rag glybya an bleus fin, avel offrynn greun dhe'n ARLOEDH, avel ordenans bys vykken. [15] I a brovi an oen ha'n offrynn greun ha'n oyl pub myttin, rag offrynn leskys pub-dydhyek.

16 Yndellma y lever an Arloedh Duw: Mar re an pennsevik
ro dhiworth y eretons dhe onan a'y vebyon, henna a vydh
dh'y vebyon ev ynwedh; y fydh aga ferghennogeth der eretons.
17 Mes mar re ro dhiworth y eretons dhe onan a'y wesyon, y
fydh dhodho bys vlydhen y livreson; ena ev a dhehwel dhe'n
pennsevik. Ny vydh y eretons marnas rag y vebyon. 18 Ny wra
an pennsevik kemmeres travyth a eretons an bobel, orth aga
thewlel mes a'ga ferghennogeth; ev a re eretons dh'y vebyon
yn-mes a'y berghennogeth y honan, ma na vo nagonan a'm
pobel diberthys dhiworth y berghennogeth.

19 Ena ev a'm dros der an entrans ryb tenewen an yet troha'n
helyow sans rag an oferysi, a vir troha'n gogledh; hag ottena
tyller y'n tenewen west anedha. 20 Yn-medh ev dhymm, Hemm
yw an tyller may frojyons ynno an offrynn kammweyth ha'n
offrynn pegh, ha may pebons an offrynn greun, ma na's drons
yn-mes dhe'n klos a-ves, ha sakra an bobel.

21 Ena ev a'm dros yn-mes dhe'n klos a-ves, ha'm ledya dhe
beder kornell an klos; hag yn pub kornell a'n klos yth esa klos
arall. 22 Y'n peder kornell a'n klos yth esa klosyow byghan,
dewgens aga hirder ha deg warn ugens aga les. 23 Yth esa rew
a veyn a-dro dhe bubonan a'n peswar klos, gans oelesow rag
bryjyon, gwrys yn-dann an rewyow oll a-dro. 24 Yn-medh ev
dhymm, An re ma yw an keginow may hwra an re a venyster
y'n tempel bryjyon ynna sakrifis an bobel.

Dowr ow Resek dhiworth an Tempel

47 Ena ev a'm dros arta dhe entrans an tempel; hag otta,
yth esa dowr ow resek a-dhann dreudhow an tempel
troha'n est (rag yth esa an tempel ow mires troha'n est); hag
yth esa an dowr ow resek a-dhann denewen soth an tempel, a'n
soth dhe'n alter. 2 Ena ev a'm dros yn-mes der yet an gogledh,
ha'm ledya a-dro a'n tu a-ves bys an yet a-ves a vir troha'n est;
hag otta, yth esa dowr ow resek yn-mes a denewen an soth.

3 Pan eth an gour yn-mes gans kordenn-vusura yn y leuv, ev
a vusuras mil gevelin, hag ena ev a'm ledyas der an dowr, a
dheuth bys y'n dhewufern. 4 Arta ev a vusuras mil ha'm ledya

der an dowr, hag esa bys y'n dhewufern. Ena ev vusuras mil arall ha'm ledya der an dowr, hag a veu bys y'n dhiwglun. [5] Arta ev a vusuras mil, hag yth o avon na yllis vy tremena dresti, rag an dowr re dhrehavsa lowr dhe neuvya ynno, avon na yllys tremena dredhi. [6] Yn-medh ev dhymm, 'Mab den, a welsys hemma?'

Ena ev a'm ledyas ha'm dri arta dhe lann an avon. [7] Wosa my dhe dhehweles, otta, war lann an avon gwydh pals, pur lies, war dhiw lann an avon. [8] Yn-medh ev dhymm, 'Yma'n dowr ma ow resek yn-mes troha ranndir an est, hag ow mos yn-nans dhe'n Araba; pan dheu bys y'n mor, bys yn mor an dowrow trenk, an dowr a vydh yaghhes. [9] Plepynag yth a an avon, pub kreatur bew ow hesya a vew, hag y fydh puskes pur lies drefenn an dowrow a dheu di. Y fydhons yaghhes, ha pup-tra a vew plepynag a dheu an avon. [10] Tus a sev ryb an mor ow pyskessa; dhiworth En-gedi ha bys En-eglaym y fydh tylleryow rag lesa roesow. An puskes a vydh a lies kinda, kepar ha puskes an Mor Bras, pur lies. [11] Mes ny vydh yaghhes y wernow ha'y halow; i a vydh gesys rag hoelan, [12] Ryb an avon, war hy diw lann, y tyv gwydh a bub kinda rag boes, ma na wedher aga del, na ny fyll aga frut, mes i a dheg frut nowydh, rag bos aga dowrow dhiworth an sentri. Aga frut a vydh rag boes, ha'ga del rag yaghheans.'

Oryon Nowydh an Tir

[13] Yndellma y lever an Arloedh Duw: An re ma yw an oryon may hwrewgh ranna an tir avel eretons rag an dewdhek loeth a Ysrael. Y fydh diw rann dhe Yosep. [14] Hwi a'n rann yntredha gans an eyl eretons kepar ha'y gila. My a dos gans ow leuv drehevys y ri dh'agas tasow, ha'n tir ma a goedh dhywgh avel agas eretons.

[15] Hemma a vydh or an tir: Yn tu an orth, dhiworth an Mor Bras dre fordh Hethlon dhe Lebo-hamath, hag yn-rag dhe Sedad, [16] Berotha, Sibraym (usi ynter or Damaskus hag or Hamath), bys Haser-hattikon, usi ryb or Hawran. [17] Ytho an or

a vydh dhiworth an mor dhe Hasar-enan,[a] usi a'n gogledh dhe or Damaskus, gans or Hamath dhe'n gogledh. Hemma a vydh tenewen an gogledh.

18 Yn tenewen an est, an or a vydh yntra Hawran ha Damaskus;
ha dhiworth Gilead ha pow Ysrael orth an Yordan; dhe vor an
est bys yn Tamar. Hemma a vydh tenewen an est.

19 Yn tenewen an soth y fydh dhiworth Tamar bys dowrow
Meribath-kadesh, ena ryb an avon dhe'n Mor Bras. Hemma a
vydh or an soth.

20 Yn tenewen an west, an Mor Bras yw an or bys yn tyller
a-dal Lebo-hamath. Hemma a vydh tenewen an west.

21 Yndella hwi a rann an tir ma yntredhowgh, herwydh
loethow Ysrael. 22 Hwi a'n rann ow tewlel prenn avel eretons
dhywgh ha rag an alyons yw trigys yntredhowgh ha dhedha
fleghes dineythys yn agas mysk. I a vydh ragowgh avel Ysraelysi
teythyek; i a's tevydh eretons yn mysk loethow Ysrael. 23 Yn py
loeth pynag a vo an alyons trigys, ena hwi a rann dhedha aga
eretons, yn-medh an Arloedh Duw.

Rannow a Loethow

48 An re ma yw henwyn an loethow. Dhiworth or an
gogledh, war fordh Hethlon, dhe Lebo-hamath,
bys Hasar-enan, usi war or Damaskus troha'n gogledh, ryb
Hamath: dhiworth tenewen an est dhe'n west: y fydh unn rann
dhe Dan. 2 Ryb or Dan, dhiworth tenewen an est bys tenewen
an west, unn rann dhe Asher. 3 Ryb or Asher dhiworth tenewen
an est bys tenewen an west, unn rann rag Naftali. 4 Ryb or
Naftali, dhiworth tenewen an est bys tenewen an west, unn
rann dhe Manasse. 5 Ryb or Manasse, dhiworth tenewen an est
bys tenewen an west, unn rann dhe Efraym 6 Ryb or Efraym,
dhiworth tenewen an est bys tenewen an west, unn rann dhe
Rewben. 7 Ryb or Rewben, dhiworth tenewen an est bys
tenewen an west, unn rann dhe Yuda.

---

a 47:17 *Hasar-enan:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *Hasor-enon.*

[8] Ryb or Yuda, dhiworth tenewen an est bys tenewen an west, y fydh an offrynn a offrynnowgh, pymp warn ugens a vilyow y les, ha'y hirder kepar ha'n rannow erell, dhiworth tenewen an est bys tenewen an west; ha'n sentri a vydh y'n kres anodho. [9] An offrynn a offrynnowgh dhe'n ARLOEDH a vydh pymp warn ugens a vilyow y hirder ha deg mil y les. [10] An re ma a vydh an offrynn sans rag an oferysi: y'n gogledh, pymp warn ugens a vilyow, hag y'n howlsedhes deg mil y les, hag y'n est deg mil y les, hag y'n soth pymp warn ugens a vilyow y hirder; ha'n sentri a vydh y'n kres anodho. [11] Y fydh rag an oferysi sakrys, mebyon Sadok, a withas ow charj, ha nag ethons yn sowdhan, dell wrug an Levysi. [12] Y fydh dhedha avel offrynn arbennik dhiworth offrynn sans an tir, tyller moyha sans, ryb or an Levysi. [13] Ryb or an oferysi y fydh offrynn dhe'n Levysi pymp warn ugens a vilyow y hirder ha deg mil y les. Oll an hirder a vydh pymp warn ugens a vilyow, ha'n hirder deg mil. [14] Ny werthons travyth anodho, na'y geschanjya. Ny'n statyons, rag an gwella tir yw, ha sans dhe'n ARLOEDH.

[15] An pymp mil yn les yw gesys, ha'n pymp warn ugens a vilyow yn hirder, a vydh tyller na veu sakrys rag an sita dhe wul devnydh anodho, rag annedhow, ha rag peurvaow. An sita a vydh y'n kres anodho. [16] An re ma a vydh hy musuryow: yn tenewen an gogledh peswar mil pymp kans, yn tenewen an soth, peswar mil pymp kans, yn tenewen an est peswar mil pymp kans, hag yn tenewen an west peswar mil pymp kans. [17] Y fydh peurva dhe'n sita: y'n gogledh dew kans ha hanter-kans, y'n soth dew kans ha hanter-kans, y'n est dew kans ha hanter-kans, hag y'n west dew kans ha hanter-kans. [18] Remenant an hirder ryb an offrynn sans a vydh deg mil y'n est, ha deg mil y'n west; y fydh ryb an offrynn sans. Y askorr a vydh boes rag oberoryon an sita. [19] Oberoryon an sita dhiworth oll loethow Ysrael a wra y gonedha. [20] Oll an offrynn a vydh pymp warn ugens a vilyow orth pymp warn ugens a vilyow, pedrek. Ty a offrynn an offrynn sans war-barth gans perghennogeth an sita.

[21] An remenant war dhew denewen an offrynn sans ha perghennogeth an sita a vydh rag an pennsevik. Y fydh owth

ystynn dhiworth pymp warn ugens a vilyow an offrynn troha or an est, ha troha'n west a-dal an pymp warn ugens a vilyow bys or an west, kettuel gans rannow an loethow; y fydh rag an pennsevik. An offrynn sans gans an sentri a vydh y'n kres anodho. [22] Perghennogeth an Levysi ha perghennogeth an sita a vydh yn kres an pyth usi dhe'n pennsevik. Perghennogeth an pennsevik a vydh ynter or Yuda hag or Benyamin.

[23] Remenant an loethow: y fydh dhe Benyamin unn rann, dhiworth tenewen an est bys yn tenewen an west. [24] Ryb or Benyamin, dhiworth tenewen an est bys tenewen an west, unn rann dhe Simeon. [25] Ryb or Simeon, dhiworth tenewen an est bys tenewen an west, unn rann dhe Yssakar. [26] Ryb or Yssakar, dhiworth tenewen an est bys tenewen an west, unn rann dhe Zebulun. [27] Ryb or Zebulun, dhiworth tenewen an est bys tenewen an west, unn rann dhe Gad. [28] Ryb or Gad dhe denewen an soth, an or a vydh dhiworth Tamar dhe dhowrow Meribath-kadesh, ena ryb an avon bys an Mor Bras. [29] Hemm yw an tir a wredh y ranna avel eretons ow tewlel prenn rag loethow Ysrael, ha'n re ma yw aga rannow, yn-medh an Arloedh Duw.

[30] An re ma yw an fordhow yn-mes a'n sita: yn tenewen an gogledh, yw peswar mil pymp kans orth musur, [31] yetys an sita a vydh war-lergh henwyn loethow Ysrael, teyr yet y'n gogledh, yet Rewben onan, yet Yuda onan, yet Levi onan. [32] Yn tenewen an est, yw peswar mil pymp kans, teyr yet: yet Yosep onan, yet Benyamin onan, yet Dan onan. [33] Yn tenewen an soth, yw peswar mil pymp kans orth musur, teyr yet, yet Simeon onan, yet Yssakar onan, yet Zebulun onan. [34] Yn tenewen an west, yw peswar mil pymp kans orth musur, teyr yet, yet Gad onan, yet Asher onan, yet Naftali onan. [35] An kompas yw etek mil. Ha hanow an sita a-dhia'n jydh na a vydh: Yma an Arloedh Ena.[a]

a 48:35 *Yma an Arloedh Ena:* Ebrow *Adonay Shamma.*

DANIEL

Chaptra 1
Daniel ha'y Gowetha yn Lys Nebukadnessar
Chaptra 2
Hunros Nebukadnessar
Duw a Dhiskwedh Styr an Hunros
Daniel a Styr an Hunros
Daniel ha'y Gowetha Avonsys
Chaptra 3
An Delow Owrek
An Fornes Tanek
Chaptra 4
Nessa Hunros Nebukadnessar
Styryans an Nessa Hunros
Nebukadnessar a Wormel Duw
Chaptra 5
Kevewi Belshassar
An Skrif war an Fos
Styryans an Skrif
Chaptra 6
An Bras erbynn Daniel
Daniel yn Fow an lewyon
Daniel Kemmerys mes a'n Fow.
Chaptra 7
Gwelesigethow a'n Peswar Best
Breus a-rag an Koth a'n Dydhyow
Styryans Gwelesigethow Daniel
Chaptra 8
Gwelesigeth a Hordh ha Gaver
Gabriel a Styr an Welesigeth
Chaptra 9
Pysadow Daniel
An Deg Seythun ha Tri-ugens
Chaptra 10
An Welesigeth war Lann Tigris
Chaptra 11
Prys an Diwedh
Chaptra 12
Dasserghyans an Re Varow

Daniel ha'y Gowetha yn Lys Nebukadnessar

1 Y'n nessa blydhen a reyn Yehoyakim myghtern Yuda, Nebukadnessar myghtern Babylon a dheuth dhe Yerusalem hag omsettya a-dro dhedhi. [2] Ha'n Arloedh a worras yn y dhorn Yehoyakim myghtern Yuda, ha re a'n lestri dhiworth chi Duw; hag ev a's kyrghas dhe bow Shinar,[a] dhe ji y dhuw, hag a worras an lestri yn tresorva y dhuw.

[3] Ena an myghtern a worhemmynnis dhe Ashpenaz, penn y spadhesigyon, dhe gyrghes dhodho re a vebyon Ysrael, keffrys a'n teylu ryel ha'n welhevin, [4] gwer yowynk dhinamm, teg dhe weles, ha konnyk yn pub furneth, leun a skians, ow konvedhes dyskans, ha gwiw rag servya yn palys an myghtern, ha dhe dhyski dhedha lytherennow ha taves an Kaldeanys. [5] An myghtern a dhewisis ragdha rann bub-dydhyek a voes an myghtern, ha'n gwin a wre y eva y honan, dhe vos megys yndella dre deyr

a 1:2 Shinar yw Babylonia.

blydhen; may hallens sevel a-rag an myghtern orth diwedh an termyn na. [6] Yn mysk an Yedhewon ma yth esa Daniel, Hanania, Mishael hag Azaria. [7] Ha penn an spadhesigyon a ros dhedha les-henwyn: Daniel a henwis Belteshassar, Hanania a henwis Shadrak, Mishael a henwis Meshak, hag Azaria a henwis Abednego.

[8] Mes Daniel a erviras yn y golonn na omdhefolsa gans boes an myghtern, na gans an gwin a wre y eva; ytho ev a wovynnas kummyas dhiworth penn an spadhesigyon ma na omdhefolla. [9] Ha Duw a wrug dhe benn an spadhesigyon diskwedhes favour ha truedh dhe Daniel. [10] Yn-medh penn an spadhesigyon dhe Daniel, 'Own a'm beus rag ow arloedh an myghtern, neb a dhewisis agas boes ha'gas diwes, may hwello bos agas tremmynn moenna ages tremmynn an vebyon a'n keth oes ha hwi. Yndella hwi a worrsa ow fenn yn peryll drefenn an myghtern.' [11] Ena yn-medh Daniel dhe'n rennyas, neb re bia apoyntys mester war Daniel, Hanania, Mishael hag Azaria gans penn an spadhesigyon: [12] 'My a'th pys, gwra previ dha servysi dre dheg dydhweyth; re bo res dhyn losow dhe dhybri ha dowr dhe eva. [13] Ena bedhes gwelys agan semlans, ha semlans an vebyon neb a dheber boes an myghtern; ha herwydh an pyth a welydh, gwra dyghtya dha servysi.' [14] Ytho ev a woslowas orta y'n mater ma, ha'ga frevi deg dydhweyth. [15] Orth diwedh deg dydhweyth y hwelys bos gwell aga semlans ha tewa aga hig ages oll an vebyon neb a dhybri boes an myghtern. [16] Ytho an rennyas a dhug dhe-ves aga boes, ha'ga gwin dhe eva, hag a ros dhedha losow. [17] Dhe'n peswar mab ma, Duw a ros dyskans ha skians yn pub lyenn ha furneth; ha Daniel a gonvedhi pub gwelesigeth ha hunros.

[18] Orth penn an dydhyow, pan leveris an myghtern dh'aga hyrghes, penn an spadhesigyon a's dros a-rag Nebukadnessar. [19] Ha'n myghtern a gewsis gansa, ha nyns esa nagonan yn mysk oll an vebyon avel Daniel, Hanania, Mishael hag Azaria, pan sevsons a-rag an myghtern. [20] Yn pub mater a furneth po a gonvedhes hag a veu govynnys dhiworta gans an myghtern, ev a's kavas deg gweyth gwell ages oll an hudoryon ha'n worhenysi

esa yn y ruvaneth oll. [21] Ha Daniel a veu ena bys yn kynsa blydhen[a] myghtern Kyrus.

Hunros Nebukadnessar

2 Y'n nessa blydhen a reyn Nebukadnessar, Nebukadnessar a'n jeva hunrosow; ha'y spyrys a veu troblys, ha'y gosk a'n gasas. [2] Ena an myghtern a erghis may fe gelwys an hudoryon, an worhenysi, an bystrioryon, ha'n Kaldeanys, rag displegya dhe'n myghtern y hunrosow. Ytho y teuthons a-ji ha sevel a-dherag an myghtern. [3] Ha'n myghtern a leveris dhedha: 'Hunros a'm beu, ha troblys yw ow spyrys rag konvedhes an hunros.' [4] Ena an Kaldeanys a leveris dhe'n myghtern yn Aramaek:[b] 'A vyghtern, re vewi bys vykken! Gwra derivas an hunros dhe'th servysi, ha ni a dhiskwedh hy styr.' [5] An myghtern a worthybis dhe'n Kaldeanys ow leverel, 'An mater re beu ervirys genev: mar ny'm gwrewgh dhe gonvedhes an hunros ha'y styr, y fydhowgh hakkys dhe demmyn, ha'gas chiow a vydh treylys dhe vern teyl. [6] Mes mar tiskwedhowgh an hunros ha'y styr, hwi a dhegemmer dhiworthiv rohow ha pewasow hag enor bras. Ytho, diskwedhewgh dhymm an hunros ha'y styr.' [7] I a worthybis arta, 'Re wrello an myghtern derivas an hunros dh'y servysi, ha ni a dhiskwedh hy styr.' [8] An myghtern a worthybis, 'Y hwonn yn surredi hwi dhe assaya gwaynya termyn, drefenn y hwelowgh bos an mater ervirys genev. [9] Mar ny dherivowgh dhymm an hunros, nyns eus saw unn vreus ragowgh. Hwi re ombareusis leverel geryow gow ha podrek a-ragov erbynn an prys may fo chanj. Derivewgh dhymm ytho an hunros, may hwodhviv y hyllowgh diskwedhes dhymm hy styr.' [10] An Kaldeanys a worthybis dhe'n myghtern ow leverel, 'Nyns eus denvyth y'n bys neb a yll styrya mater an myghtern; yndella ny wrug myghtern, na gwalader na rewler govynn tra a'n par ma dhiworth huder, po dhiworth gorhenyas, po dhiworth Kaldean.

---

a 1:21 Henn yw 539, kynsa blydhen reyn Syrus avel myghtern Babylon.

b 2:4 Omma an yeth a janj dhiworth Ebrow dhe Aramaek, bys 7:28.

11 Kales yw an pyth govynnys gans an myghtern, ha nyns eus
denvyth a yll y dhiskwedhes dhe'n myghtern marnas an duwow,
neb na drigons yn mysk mab-den.'[a]

12 Rag hemma, an myghtern eth yn sorr hag a wrug fernewi
yn feur, hag a erghis may fe distruys pub den fur a Babylon.
13 Yndella y feu dyllys gorhemmynn dredho may fe pub den
fur ledhys; hag i a hwilas Daniel ha'y gowetha, rag aga ladha.
14 Ena Daniel a worthybis gans furneth ha gans doethter orth
Aryok, kapten gwithysi an myghtern, neb galsa yn-mes rag
ladha an dus fur a Babylon; 15 yn-medh ev dhe Aryok, kapten an
myghtern, 'Prag yth yw mar sevur gorhemmynn an myghtern?'
Ena Aryok a dhisplegyas an mater dhe Daniel. 16 Ha Daniel eth
a-ji ha pysi an myghtern a ri dhodho prys, may tiskwettha an
styr dhe'n myghtern.

Duw a Dhiskwedh Styr an Hunros

17 Ena Daniel eth dh'y ji ha displegya an mater dhe Hanania,
Mishael hag Azaria, y gowetha. 18 Ev a's pysis a hwilas truedh
dhiworth Duw a nev ow tochya an kevrin ma, ma na ve Daniel
ha'y gowetha distruys war-barth gans remenant an dus fur
a Babylon. 19 Ena y feu displetys an kevrin dhe Daniel dre
welesigeth yn nos. Ena Daniel a vennigas Duw nev. 20 Daniel a
worthybis ow leverel:

'Benniges re bo hanow Duw trank heb worfenn,
rag dhodho ev yma furneth ha galloes.
21 Ev a dreyl an prysyow ha'n sesonyow;
ev a remov myghternedh ha sevel myghternedh;
ev a ro furneth dhe'n re fur,
ha godhvos dhe'n re a woer konvedhes.
22 Ev a dhiskudh taklow down ha kevrinek;
ev a aswonn pyth eus y'n tewolgow,
ha'n golow usi trigys ganso ev.
23 Dhiso jy, A Dhuw ow thasow,
y hwonn gras, ha'th wormel,

a 2:11 *yn mysk mab-den:* Ow siwya an Vulgat. Aramaek *gans kig.*

rag re resys dhymm furneth ha galloes,
ha lemmyn ty re dhisplegyas dhymm an pyth a
wovynnsyn dhiworthis,
rag ty re dhisplegyas dhyn mater an myghtern.'

Daniel a Styr an Hunros

[24] Yndella Daniel eth bys yn Aryok, neb re bia henwys gans an myghtern rag distrui tus fur Babylon; ev eth ha kewsel dhodho yndellma: 'Na wra distrui an dus fur a Babylon; gwra ow dri a-rag an myghtern, ha my a dhiskwedh an styr dhe'n myghtern.'

[25] Ena Aryok a dhros Daniel yn hast a-rag an myghtern, ha kewsel dhodho yndellma: 'My re gavas, ynter an dhivresow a Yuda, gour neb a woer derivas an styr dhe'n myghtern.' [26] An myghtern a leveris dhe Daniel, henwys Belteshassar, 'A wodhes derivas dhymm an hunros re welis vy, ha'n styr anedhi?' [27] Daniel a worthybis a-rag an myghtern ow leverel: 'Nyns eus tus fur, na gorhenysi, na hudoryon, na koelyogyon neb a woer diskwedhes dhe'n myghtern an kevrin re beu govynnys gans an myghtern, [28] mes yma yn nev Duw neb a dhiskudh kevrinyow, hag ev re dherivas dhe vyghtern Nebukadnessar pandr'a hwyrvydh y'n dydhyow diwettha. Dha hunros, ha'n gwelesigethow y'th penn war dha weli, o an re ma: [29] Dhiso, A vyghtern, y teuth prederow war dha weli a'n pyth a hwarva a-wosa, hag ev neb a dhiskudh kevrinyow re wrug orthis konvedhes pandr'a hwyrvydh. [30] A-dro dhymmo vy, nyns yw dre furneth eus ynnov moy es dell eus yn tus vew oll, y feu diskudhys dhymm an kevrin ma, mes rag may fo an styr diskudhys dhe'n myghtern, ha rag mayth aswonni prederow dha golonn.

[31] 'Yth eses ow mires, A vyghtern, hag ottena unn delow bras. An delow ma, galloesek ha splann dres eghenn, a sevis a-ragos, hag euthyk o y semlans. [32] Penn an delow o gwrys a owr fin; y dhiwvronn ha'y dhiwvregh a arghans, y dorr ha'y dhiwvordhos a vrons, [33] y dhiwarr a horn, y dhewdroes yn rann a horn hag yn rann a briweyth. [34] Ha ty ow mires, y feu treghys men yn-mes

heb mayn a dhorn, hag a weskis an delow war y dhewdroes a horn hag a bri, ha'ga therri dhe demmyn. [35] Ena an horn, an priweyth, an brons, an arghans, ha'n owr, oll war-barth, a veu terrys dhe demmyn, hag a dheuth ha bos kepar hag us leuryow-drushya an hav, ha'n gwyns a's hwythas dhe-ves, ma na veu kevys ol vyth anedha. Mes an men hag a weskis an delow a dheuth ha bos menydh bras ha lenwel oll an norvys.

[36] 'Ottomma an hunros; ha'y styr a dherivyn a-rag an myghtern. [37] Ty, a vyghtern, yw myghtern a vyghternedh; Duw an nevow re ros dhis ruvaneth, galloes, nerth hag enor. [38] Ha plepynag eus trigys mebyon den, bestes gwyls hag ydhyn an ebron, ev re's gorras y'th torn, ha gul orthis rewlya warnedha oll. Ty yw an penn a owr. [39] War dha lergh y hwra sevel ruvaneth arall, isella agesos, hag arall, tressa ruvaneth a vrons, hag a rewl oll an norvys. [40] Hag y fydh peswora ruvaneth, mar grev avel horn; rag kepar dell wra horn terri pup-tra dhe demmyn ha'y skwattya, yndella avel horn ev a derr oll an re na dhe demmyn hag a's skwatt. [41] Kepar dell welsys an treys ha'ga bysies, rann a weyth an gweythor pri ha rann a horn, yndella y fydh rynnys an ruvaneth; neppyth a fyrvder an horn a vydh ynni, dell welsys horn kemmyskys gans pri leysek. [42] Kepar dell o an bysies-troes rann a horn ha rann a briweyth, y fydh an ruvaneth krev yn rann ha hedorr yn rann. [43] Kepar dell welsys an horn kemmyskys gans pri leysek, yndella y fydhons kemmyskys an eyl gans y gila yn demmedhyans, mes ny wrons glusa war-barth, kepar dell ny lus horn gans priweyth. [44] Hag yn dydhyow an vyghternedh ma, y hwra Duw an nevow drehevel gwlaskor na vydh nevra diswrys, ha ny vydh hy myghternsys gesys dhe gen bobel. Hi a wra terri dhe demmyn ha distrui oll an ruvanethow ma, ha pesya bys vykken. [45] Kepar dell welsys y feu treghys men a'n menydh, heb mayn leuv, hag y torras dhe demmyn an horn, an brons, an priweyth, an arghans ha'n owr: yndellma an Duw meur re dhiskwedhas dhe'n myghtern an pyth a hwyrvydh wosa hemma. Fastys yw an hunros, ha sur yw y styr.'

Daniel ha'y Gowetha Avonsys

46 Ena myghtern Nebukadnessar a goedhas war y fas, hag
omblegya a-rag Daniel; hag erghi may fe res dhodho offrynn
hag ynkys. 47 Yn-medh an myghtern dhe Daniel, 'Yn hwir yth
yw dha Dhuw Duw a dhuwow, hag Arloedh a vyghternedh,
ha diskudher a gevrinyow, rag ty re allas diskudha an kevrin
ma.' 48 Ena ev a ughelhas Daniel, ha ri dhodho meur a rohow
bras, ha'y wul rewler war rannvro Babylon oll, ha bos penn
an bennternedh war oll an dus fur a Babylon. 49 Ena Daniel
a wovynnas orth an myghtern, hag ev a apoyntyas Shadrak,
Meshak hag Abednego war venystrans rannvro Babylon. Mes
Daniel – yth esa yn porth an myghtern.

An Delow Owrek

3 Nebukadnessar an myghtern a wrug delow owrek,
tri-ugens kevelin yn ughelder, ha hwegh kevelin yn
les; ev a'n drehevis yn plen Dura, yn rannvro Babylon; 2 ha
Nebukadnessar an myghtern a dhannvonas rag kuntell an
wahalyethow, an bennternedh, ha'n wovernours, an vreusysi,
an alhwedhoryon, an gusulyadoryon, an justisyow hag oll
soedhogyon an rannvro, rag dones dhe sakrans an delow a
wrussa Nebukadnessar an myghtern y dhrehevel. 3 Ena y feu
kuntellys an wahalyethow, an bennternedh, ha'n wovernours,
an vreusysi, an alhwedhoryon, an gusulyadoryon, an justisyow
hag oll soedhogyon an rannvro, dhe sakrans an delow a wrussa
Nebukadnessar an myghtern y dhrehevel; hag yth esens ow
sevel a-rag an delow a wrussa Nebukadnessar y dhrehevel. 4 Ha
krier a grias yn fen, 'Gorhemmynnys owgh hwi, A boblow, A
genedhlow, A davosow, 5 pan pynag y klewvowgh son an korn,
an pib, an gyttrens, an krowd, an lyra, an pibow-sagh ha pub
sort a venestrouthi, y koedhowgh dhe'n leur ha gul gologhas
dhe'n delow owrek a wrussa Nebukadnessar an myghtern y
dhrehevel. 6 Ha piwpynag na goettho dhe'n leur ha gul gologhas
a vydh y'n keth eur na tewlys yn kres fornes a dan ow flammya.'
7 Ytho, dhe'n keth prys na, kettell glewas oll an poblow son an
korn, an pib, an gyttrens, an krowd, an lyra, an pibow-sagh

ha pub sort a venestrouthi, oll an poblow, an kenedhlow ha'n tavosow a goedhas dhe'n leur ha gul gologhas dhe'n delow owrek a wrussa Nebukadnessar an myghtern y dhrehevel.

[8] Ytho rakhenna orth an prys ma, nebes gwer a Kaldea a dheuth nes, hag a guhudhas an Yedhewon. [9] I a gewsis ha leverel dhe Nebukadnessar an myghtern, 'A vyghtern, re vewi bys vykken! [10] Ty, A vyghtern, a wrug gorhemmynn, dredho may hwra pub huni neb a glewvo son an korn, an pib, an gyttrens, an krowd, an lyra, an pibow-sagh ha pub sort a venestrouthi, koedha dhe'n leur ha gul gologhas dhe'n delow owrek: [11] ha piwpynag na goettho dhe'n leur ha gul gologhas a vydh tewlys yn kres fornes a dan ow flammya. [12] Yma re a'n Yedhewon a wrussys apoyntya war venystrans rannvro Babylon: Shadrak, Meshak hag Abednego; an re ma, A vyghtern, ny wrussons vri ahanas; ny wrons servya dha dhuwow, na gul gologhas dhe'n delow owrek a wrussys y dhrehevel.' [13] Ena Nebukadnessar o serrys fest, hag ev a erghis may fe dres Shadrak, Meshak hag Abednego. Ena i a's dros a-rag an myghtern. [14] Nebukadnessar a gewsis ha leverel dhedha, 'Yw gwir, A Shadrak, Meshak hag Abednego, na wrewgh servya ow duwow, na gul gologhas dhe'n delow owrek a wrug vy y dhrehevel? [15] Lemmyn, mars owgh hwi parys orth an keth prys na pan glewowgh an korn, an pib, an gyttrens, an krowd, an lyra, an pibow-sagh ha pub sort a venestrouthi, dhe goedha dhe'n leur ha gul gologhas dhe'n delow a wrug vy, da yw hemma: mes mar ny wrewgh gologhas, y fydhowgh tewlys an keth eur na yn kres fornes a dan ow flammya; ha py par duw ywa a'gas delirv mes a'm dorn?'

[16] Shadrak, Meshak hag Abednego a worthybis, ow leverel dhe vyghtern Nebukadnessar,[a] 'Nyns yw bern genen dha worthybi y'n mater ma. [17] Yndella mars yw yn few, agan Duw neb a servyn a yll agan delivra mes a'n fornes a dan ow flammya, hag ev a'gan delirv mes a'th torn. [18] Mes hwath mar ny vynn gul yndella, bedhes godhvedhys dhis, A vyghtern, na servyn

a 3:16 Yndella an Septuagint. Tekst masoretek: *ow leverel dhe'n myghtern, A Nebukadnessar.*

dha dhuwow, na gul gologhas dhe'n delow owrek a wrussys y dhrehevel.'

An Fornes Tanek

19 Ena yth o Nebukadnessar leun a gonnar, ha semlans y vejeth
a veu treylys erbynn Shadrak, Meshak hag Abednego; ytho ev a
gewsis, hag erghi may fe an fornes poethhes seythkemmys moy
ages dell vedha an us. 20 Hag ev a erghis dhe'n kreffa gwer yn y
lu-ervys may kelmens Shadrak, Meshak hag Abednego, ha'ga
thewlel y'n fornes a dan ow flammya. 21 Ena an wer ma a veu
kelmys, hag i hwath yn aga lavrek, ha'ga lodrow, ha'ga thulyfant,
ha'ga dillas erell, hag y fons tewlys yn kres an fornes a dan ow
flammya. 22 Yndella, rag bos mall gans arghadow an myghtern,
ha rag bos an fornes toemm dres eghenn, flamm an tan a ladhas
an wer neb a dhegi Shadrak, Meshak hag Abednego. 23 Ha'n tri
gour na, Shadrak, Meshak hag Abednego, a goedhas kelmys yn
kres an fornes a dan ow flammya.[a]

24 Ena y feu marth dhe Nebukadnessar an myghtern, hag ev
a sevis yn skon, ha leverel dh'y gusulyoryon, 'A nyns esa tri
gour a dewlsyn kelmys yn mysk an tan?' I a worthybis dhe'n
myghtern, 'Yn hwir, A vyghtern.'[b] 25 Ev a worthybis, 'Ottena,
peswar gour a welav, digelmys, hag ow kerdhes yn mysk an
tan, ha nyns yns shyndys; ha semlans an peswora yw haval dhe
vab a'n duwow.' 26 Ena Nebukadnessar a dheuth nes dhe dharas
an fornes a dan ow flammya, ha leverel: 'A Shadrak, Meshak
hag Abednego, hwi servysi a Dhuw Ughella, dewgh yn-mes, ha
dewgh omma!' Ena Shadrak, Meshak hag Abednego a dheuth
yn-mes a gres an tan. 27 Ha'n wahalyethow, an bennternedh,
ha'n wovernours, ha kusulyoryon an myghtern, neb a vedha
kuntellys, a welas an wer ma; fatell ny'n jevia an tan galloes vyth
war aga horf, nag o goleskys blewenn a'ga fenn, nag o treylys
aga lavrek, nag esa fler an tan warnedha. 28 Ena Nebukadnessar
a gewsis ow leverel, 'Benniges re bo Duw Shadrak, Meshak hag

a 3:23 Y'n Septuagint ha'n Vulgat, yma omma Pysadow Azaria ha Kan an Tri Mab Ktm 1:1.

b 3:24 Y'n Septuagint ha'n Vulgat 3:24-30 yw niverys 3:91-97.

Abednego, neb re dhannvonas y el, ha delivra y wesyon neb a
drestya ynno, ha treylya ger an myghtern, ha ri aga horf rag na
wrellons gologhas dhe dhuw vyth marnas dh'aga Duw i. [29] My
a dhyllo gorhemmynn: pub pobel, pub kenedhel ha pub taves
neb a gews erbynn Duw Shadrak, Meshak hag Abednego, a
vydh hakkys dhe demmyn, ha'y ji a vydh treylys dhe vern teyl;
rag nyns eus Duw nahen neb a yll delivra yndellna.' [30] Ena an
myghtern a wrug dhe Shadrak, Meshak hag Abednego seweni
yn rannvro Babylon.

Nessa Hunros Nebukadnessar

4 Nebukadnessar an myghtern, dhe oll an poblow, an
kenedhlow ha'n tavosow trigys y'n norvys oll: Pals re bo
agas kres![a] [2] Da yw genev diskwedhes an toknys ha'n anethow
re wrug Duw Ughella ragov.

[3] Ass yw bras y doknys,
ass yw krev y anethow!
Y vyghternsys yw myghternsys a dhur bys vykken,
ha'y vestrynses a henedh dhe henedh.

[4] Yth esen vy, Nebukadnessar, attes y'm chi, hag ow floryshya
y'm palys. [5] Hunros a welis hag a wrug own dhymm; prederow
war ow gweli ha gwelesigethow ow fenn a'm euthega. [6] Rag
hemma my a wrug ordenans may fe dres a-ragov oll an dus
fur a Babylon, rag may tiskwetthens dhymm styr an hunros.
[7] Ena y teuth an hudoryon, an worhenysi, an Kaldeanys, ha'n
goelyogyon; ha my a dherivas dhedha an hunros, mes ny yllens
diskwedhes dhymm y styr. [8] Ha wortiwedh y teuth a-ragov
Daniel, henwys Belteshassar war-lergh hanow ow duw, mayth
usi ynno spyrys an duwow sans; ha'n hunros a-ragdho a dherivis:
[9] 'A Belteshassar, mester an hudoryon, yth aswonnav bos ynnos
spyrys an duwow sans, ha nag eus kevrin re gales ragos. Preder
an pyth a welis y'm hunros, ha lavar dhymm y styr.

---

a 4:1 Niveryans an gwersow omma a siw KJV. Y'n tekst
Aramaek, 4:1-3 yw niverys 3:31-33, ha 4:4-37 yw niverys 4:1-34.
Y'n Septuagint 4:1-3 yw niverys 3:98-100.

10 An gwelesigethow y'm penn war ow gweli:
Yth esen ow mires, hag otta gwydhenn yn kres an dor,
ha meur o hy ughelder.
11 An wydhenn a dheuth ha bos bras ha krev,
ha'y barr a dhrehedhas dhe nev,
hag yth o gweladow bys penn an norvys oll.
12 Teg o hy del,
ha leun o hi a frut,
hag ynni yth esa boes rag peub oll.
Yn-danni y hwre bestes gwyls kavoes skeus,
hag yth esa ydhyn an ebron trigys yn hy skorrow;
dhiworti y fedha megys pub kig.

13 'Yth esen war ow gweli ow mires orth gwelesigethow ow fenn, hag ottena goelyador, sans hogen, ow tiyskynna a nev. 14 Ev a armas yn fen, ow leverel,
"Hakkyewgh an wydhenn dhe'n leur,
ha treghewgh hy skorrow dhe-ves;
kryghyllewgh hy delyow kwit
ha skoellyewgh hy frut;
fies an bestes a-dhanno,
ha'n ydhyn mes a'y skorrow.
15 Mes gas kyf hy gwreydh y'n dor,
kelmys gans kyngel a horn ha brons,
yn gwels yr an gwel.
Gans gluth an nev re bo ev glybys,
ha re bo y rann gans an bestes
yn gwels an dor.
16 Re bo treylys y vrys dhiworth brys den,
ha re bo res dhodho brys best;
ha re dremenno warnodho seyth seson.
17 Der ordenans an woelysi yw an vreus,
ha dre gows an syns yw an ervirans,

rag may konvettho an re vew
bos an Ughella rewler yn gwlaskor mab-den;
hag ev a's re dhe'n neb a vynn,
hag a sett warnedhi an isella a dus."

[18] 'An hunros ma a welis vy, myghtern Nebukadnessar. Ty, A Belteshassar, deriv hy styr, rag na ylli oll an dus fur y'm ruvaneth diskwedhes dhymm hy styr; mes ty a yll, rag bos ynnos spyrys an duwow sans.'

Styryans an Nessa Hunros

[19] Ena Daniel, henwys Belteshassar, a veu skruthys pols, ha'y brederow a'n ownhas. An myghtern a worthybis ow leverel, 'A Belteshassar, na vydh ownhes gans an hunros ha'y styr.' Belteshassar a worthybis ow leverel, 'Ow arloedh, re bo an hunros rag an re a'th kas, ha'y styr rag dha eskerens! [20] An wydhenn a welsys, hag a devis krev, ha'y barr a dhrehedhas dhe'n nevow, hag yth o gweladow y'n norvys oll, [21] ha teg o hy del ha leun o hi a frut, hag ynni yth esa boes rag peub oll, hag yn-danni y triga bestes gwyls ha war hy skorrow yth esedha ydhyn an ebron: [22] ty yw, A vyghtern, neb yw tevys krev, ha dha veuredh re devis ha drehedhes dhe'n nevow, ha'th vestrynses bys finweth an norvys. [23] Ha'n pyth re welas an myghtern, goelyador, sans hogen, ow tiyskynna a nev ha leverel, "Hakk an wydhenn dhe'n leur, ha'y distrui; mes gas kyf hy gwreydhyow y'n dor, kelmys gans kyngel a horn ha brons, yn gwels yr an gwel: gans gluth an nev re bo ev glybys, ha re bo y rann gans bestes gwyls erna dremenno warnodho seyth seson" – [24] ottomma an styr, A vyghtern: ordenans an Ughella yth yw, hag yw devedhys erbynn ow arloedh an myghtern, [25] may fi fesys pell dhiworth tus, ha'th annedh a vydh gans bestes gwyls, gwrys dhe dhybri gwels avel oghen, ha glybys gans gluth an nevow. Warnas y tremen seyth seson, bys pan gonvedhydh bos an Ughella rewler yn gwlaskor mab-den, hag y's re dhe neb a vynno. [26] Ha dell o erghys gasa kyf gwreydhyow an wydhenn, y fydh dha ruvaneth sur ragos wosa ty dhe aswonnvos an rewl a

nev. [27] Ytho, A vyghtern, re bo ow husul degemmeradow dhis;
daspren dha beghosow gans gwiryonedh, ha'th anewnder dre
dhiskwedhes tregeredh dhe'n voghosogyon, rag may fo dha
sewenyans martesen hirhes.'

[28] Oll hemma a goedhas war Nebukadnessar an myghtern.
[29] Orth penn dewdhek mis, yth esa ev ow kerdhes ev war do
an palys ryel yn Babylon. [30] An myghtern a gewsis ow leverel,
'A nyns yw homma Babylon veur, hag a dhrehevis vy avel chi
ryel dre nerth ow galloes, ha rag enor ow meuredh?' [31] Pan
esa an geryow hwath yn ganow an myghtern, y koedhas lev
a'n nevow: 'Dhis y leverir, A Nebukadnessar an myghtern:
gallas an ruvaneth dhiworthis, [32] hag i a'th fes pell dhiworth tus,
ha'th annedh a vydh gans an bestes gwyls, hag i a'th wra dhe
dhybri gwels avel oghen; warnas y tremen seyth seson bys pan
wodhvydhydh bos an Ughella rewler yn gwlaskor mab-den, hag
ev a's re dhe neb a vynno.' [33] Y'n eur na an ger a veu kewerys
rag Nebukadnessar. Fesys veu dhiworth tus, hag ev a dhybri
gwels avel oghen; glybys o y gorf gans gluth an nevow, bys pan
devis y vlew avel pluv eryon, ha'y ewines avel ewines ydhyn.

Nebukadnessar a Wormel Duw

[34] Orth diwedh an dydhyow, my, Nebukadnessar, a dhrehevis
ow dewlagas dhe nev, ha'm skians a dheuth arta dhymm.

My a vennigas an Ughella,
ha gul gormel ha gologhas dhe'n neb a vew bys
vykken.

Rag y vestrynses yw mestrynses a bes vynitha,
ha'y wlaskor a dhur a henedh dhe henedh;

[35] ha pub annedhyas a'n norvys yw reknys avel mann;
kepar dell vynno y hwra yn mysk lu an nev,
hag yn mysk annedhysi an norvys;

ny yll denvyth lettya y dhorn
na leverel dhodho, 'Pandr'a wredh?'

[36] Yn keth prys na y tehwelis dhymm ow skians; ha rag enor
ow myghternsys, ow meuredh ha'm splannder a dhehwelis
dhymm. Ow husulyoryon ha'm arlydhi a'm hwila, hag y feuv
daskorrys y'm myghternsys, ha moy a veuredh a veu keworrys
warnav. [37] Lemmyn yth esov vy, Nebukadnessar, ow praysya,
owth ughelhe hag owth enora Myghtern nev,

rag gwiryon yw oll y weythresow
hag ewn y hynsyow,
hag y hwoer iselhe
an re a gerdh yn goeth.

Kevewi Belshassar

5 Belshassar an myghtern[a] a wrug kevewi bras rag mil a'y
arlydhi, hag eva gwin a-rag an mil.

[2] Pan dastyas an gwin, Belshassar a worhemmynnis may fe
dres an lestri owr hag arghans a gemmersa Nebukadnessar y
das yn-mes a'n tempel yn Yerusalem, rag dhiworta mayth effa
an myghtern ha'y arlydhi, y wragedh, ha'y iswragedh. [3] Ena y
feu dres an lestri owr re biens kemmerys yn-mes a'n tempel a
ji Duw yn Yerusalem; ha dhiworta yth evas an myghtern ha'y
arlydhi, y wragedh, ha'y iswragedh. [4] I a evas gwin, ha gormel
an duwow a owr hag arghans, brons, horn, prenn ha men.

An Skrif war an Fos

[5] Desempis yth omdhiskwedhas bysies dorn den, ow skrifa
war blaster fos palys an myghtern, a-dal an kantoler; ha'n
myghtern a welas palv an dhorn ow skrifa. [6] Ena liw an
myghtern a dreylyas, y brederow a'n troblas, mellow y dhiwglun
a omlowsyas, ha'y dhewlin a gnoukyas an eyl orth y gila. [7] An
myghtern a armas yn ughel rag dri an worhenysi, an Kaldeanys,
ha'n goelyogyon. Ev a leveris dhe'n dus fur a Babylon, 'Seul a
rettyo an skrif ma, hag a dhiskwettho dhymm y styr, a vydh
gwiskys yn purpur, gans kadon owr a-dro dh'y gonna, hag a
vydh an tressa rewler y'n ruvaneth.' [8] Ena y teuth oll tus fur an

---

a 5:1 *Belshassar an myghtern:* Lesruw, mab Nabonidus

myghtern, mes ny wodhyens redya an skrif na, na diskwedhes y styr dhe'n myghtern. [9] Ena y feu myghtern Belshassar troblys dres eghenn, hag y liw a dreylyas; ha'y arlydhi o ankombrys.

[10] An vyghternes, dre reson geryow an myghtern ha'y arlydhi, a dheuth a-ji dhe hel an kevewi. Ha'n vyghternes a leveris, 'A vyghtern, bys vykken re vewi! Na wrello dha brederow dha drobla, ha na wrello dha liw treylya: [11] yma y'th ruvaneth gour hag ynno spyrys an duwow sans. Yn dydhyow dha das y feu kevys ynno golow, skians ha furneth, avel furneth an duwow. Myghtern Nebukadnessar, dha das, a'n gwrug penn an hudoryon, an worhenysi, an Kaldeanys, ha'n goelyogyon; [12] rag y feu kevys spyrys bryntin, godhvos, ha skians dhe styrya hunrosow, dhe glerhe kevrinyow ha dhe dhigelmi kudynnow ynno – yn Daniel, neb o henwys Belteshassar gans an myghtern. Lemmyn re bo Daniel gelwys, hag ev a wra diskwedhes an styr.'

Styryans an Skrif

[13] Ena Daniel a veu dres a-rag an myghtern. Ha'n myghtern a leveris dhe Daniel, 'Osta Daniel, onan a'n dhivresow a Yuda, neb a veu dres a Yuda gans ow thas, an myghtern? [14] Re glewis ahanas bos ynnos spyrys an duwow sans, hag yma kevys ynnos golow ha skians ha furneth bryntin. [15] Lemmyn an dus fur, an worhenysi a veu dres a-ragov rag redya an skrif ma ha diskwedhes dhymm y styr; mes ny wodhyens diskwedhes styr an mater. [16] Mes my re glewas ahanas, ty dhe wodhvos ri styryow ha digelmi kudynnow. Ytho mar kyllydh redya an skrif ha diskwedhes dhymm y styr, y fydhydh gwiskys yn purpur, gans kadon owr a-dro dhe'th konna, hag y fydhydh an tressa rewler y'n ruvaneth.'

[17] Ena Daniel a worthybis a-rag an myghtern, 'Dha rohow re bons ragos jy dha honan, ha ro dha bewasow dhe gen dhen; byttegyns my a red an skrif dhe'n myghtern, ha diskwedhes dhodho y styr. [18] A vyghtern, an Duw Ughella a ros dhe'th tas Nebukadnessar myghternsys ha meuredh hag enor ha splannder; [19] ha drefenn an meuredh na hag a veu res dhodho, oll an poblow, kenedhlow ha tavosow a grena ha kavoes own

a-ragdho. Neb a vynna, ev a ladha; ha neb a vynna, ev a synsi
yn few; neb a vynna, ev a ughelhi; ha neb a vynna, ev a iselhi.
20 Mes pan veu ughelhes y golonn ha kaleshes y spyrys, may
tyghtyas gans goeth, y feu tennys a'y dron ryel, ha'y enor a
veu degemmerys dhiworto. 21 Ev a veu herdhys pell a vab-den,
ha'y vrys a veu gwrys avel best, ha'y annedh o gans an asenes
gwyls; i a ros dhodho gwels dhe dhybri avel oghen, ha glyb o y
gorf gans gluth a nev, bys pan gonvedhas bos an Duw Ughella
ow rewlya gwlaskor mab-den, hag a sett warnodho neb a vynn.
22 Ha ty, y vab, Belshassar, ny wrussys iselhe dha golonn jy kyn
hwodhves oll hemma, 23 mes ty a omughelhas erbynn Arloedh
an nevow. Lestri y ji re beu dres a-ragos, ha ty ha'th arlydhi,
dha wragedh, ha'th iswragedh re evas gwin dhiworta; ha ty re
wormolas an duwow a arghans hag owr, brons, horn, prenn ha
men, neb na welons na klewes na godhvos; mes an Duw mayth
usi dha anall yn y dhorn, hag oll dha hynsyow, ny wrussys y
enora.

24 'Rakhenna dhiworto y feu dannvenys palv an dhorn, hag
y feu gwrys an skrif ma. 25 Ottomma an skrif a veu gwrys:
MENE, MENE, TEKEL ha PARSIN.[a] 26 Ottomma styryans an
mater: MENE, Duw re niveras dha ruvaneth, ha gorra gorfenn
warnedhi; 27 TEKEL, ty re beu poesys y'n vantol ha kevys re
skav; 28 PERES, dha ruvaneth yw rynnys ha res dhe'n Medys
ha dhe'n Persianys.'

29 Ena Belshassar a worhemmynnis, hag i a wiskas Daniel
gans purpur, gans kadon owr a-dro dh'y gonna, hag i a wrug
gwarnyans yn y gever, may fedha an tressa rewler y'n ruvaneth.

30 An keth nos na y feu ledhys Belshassar, myghtern an
Kaldeanys, 31 ha Darius an Med a dhegemmeras an ruvaneth,
hag ev a-dro dhe dhew vloedh ha tri-ugens.[b]

---

a 5:25 *Parsin* yw liesplek; yn 5.28 an ger yw unnplek, *Peres.*

b 5:31 An wers ma yw niverys 6:1 y'n tekst ebrow hag y'n Septuagint.

An Bras erbynn Daniel

6 Da o gans Darius settya war an ruvaneth hwegh-ugens
gwahalyeth, rag may fens der an ruvaneth oll,[a] [2] hag
a-ughta tri lewydh, ha Daniel o onan anedha. Dhedha yth o
res dhe'n wahalyethow ri derivas, rag na'n jeffa an myghtern
koll. [3] Ena an Daniel ma a dheuth ha bos meur y vri[b] dres an
lewydhyon erell, ha dres an wahalyethow, drefenn bos ynno
spyrys bryntin; ha'n myghtern a dybis y settya war an ruvaneth
oll. [4] Ena an lewydhyon ha'n wahalyethow a hwilas skila rag
krodhvol war Daniel a-dro dhe'n ruvaneth; mes ny yllens
kavoes skila rag krodhvol, na kammwul vyth, rag y vos len;
ha ny veu kevys ynno na fowt na kammwul. [5] Ena y leveris
an wesyon na, 'Ny wren kavoes skila rag krodhvol war Daniel,
marnas ni dh'y havoes ow tochya lagha y Dhuw.'

[6] Ena an lewydhyon ha'n wahalyethow ma eth yn routh dhe'n
myghtern, hag a leveris dhodho, 'A vyghtern Darius, re vewi
bys vykken! [7] Oll lewydhyon an ruvaneth, an bennternedh
ha'n wahalyethow, an gusulyadoryon ha'n wovernours, re
omgusulyas may hwrello an myghtern dyllo ordenans ha
gweythresa difenn krev: piwpynag a wrello pysadow dhe dhuw
po dhe dhen a-ji deg dydhweyth warn ugens, marnas dhiso
jy, A vyghtern, dhe vos tewlys yn fow a lewyon. [8] Lemmyn, A
vyghtern, dyllo an difenn ha sin an skrifenn, rag na allo bos
chanjys, herwydh lagha an Medys ha'n Persianys, na yll bos
daskelwys.' [9] Rakhenna, myghtern Darius a sinas an skrifenn
ha'n difenn.

Daniel yn Fow an lewyon

[10] Pan wodhva Daniel bos sinys an skrifenn, yth eth dh'y ji. Y
feu ynno fenestri y'n soler igor war-tu Yerusalem. Teyrgweyth
pub dydh yth esa ev ow mos war benn-dewlin rag gul pysadow
ha gormola a-rag y Dhuw, dell wrussa seuladhydh. [11] Ena an

---

a 6:1 6:1-28 yw niverys 6:2-29 y'n tekst Aramaek hag y'n Septuagint.

b 6:3 *a dheuth ha bos meur y vri:* Aramaek *a splannas.*

wesyon na a dheuth yn routh ha kavoes Daniel ow kul pysadow ha govynnadow a-rag y Dhuw. 12 I a dheuth nes, ha kewsel a-rag an myghtern a-dro dhe'n difenn ryel, 'A ny wrussys sina difenn, piwpynag a wrello pysadow dhe dhuw po dhe dhen a-ji dhe dheg dydhweyth warn ugens, marnas dhiso jy, A vyghtern, dhe vos tewlys yn fow a lewyon?' An myghtern a worthybis, 'An mater a sev, herwydh lagha an Medys ha'n Persianys, na yll bos daskelwys.' 13 Ena i a worthybis ow leverel dhe'n myghtern, 'Daniel, neb yw onan an dhivresow a Yuda, ny wra vri orthis, A vyghtern, nag orth an difenn sinys genes, mes ev a wra y bysadow teyrgweyth pub dydh.'

14 Pan glewas an geryow ma, an myghtern a veu troblys meur, hag ervira delivra Daniel; ha bys pan sedhas an howl y hwila y sawya. 15 Ena an wer na a dheuth yn routh dhe'n myghtern, ha leverel dhodho, 'Godhvydh, A vyghtern, bos lagha an Medys ha'n Persianys, na yll difenn na ordenans dyllys gans an myghtern bos daskelwys.'

16 Ena an myghtern a worhemmynnis, hag i a dhros Daniel ha'y dewlel yn fow an lewyon. Yn-medh an myghtern dhe Daniel, 'Re wrello dha Dhuw, neb a servydh prest, dha dhelivra!' 17 Ha men a veu kyrghys, ha gorrys orth ganow an fow, ha'n myghtern a'n selyas gans y vysow-selya y honan, keffrys gans bysow-selya y arlydhi, rag na ve travyth chanjys ow tochya Daniel. 18 19 Ena yth eth an myghtern dh'y balys, ha tremena an nosweyth heb dybri; nyns esa didhenyow dres a-dheragdho, ha kosk a deghas dhiworto.

Daniel Kemmerys mes a'n Fow.

19 Ena orth tardh an jydh, an myghtern a sevis ha mos toeth da dhe fow an lewyon. 20 Pan dheuth nes dhe'n fow, ev a armas dhe Daniel gans lev troblys, ha leverel dhe Daniel, 'A Daniel, gwas an Duw bew, a allas dha Dhuw, neb a servydh prest, dha dhelivra a'n lewyon?' 21 Ena y leveris Daniel dhe'n myghtern, 'A vyghtern, re vewi bys vykken! 22 Ow Duw a dhannvonas y el ha degea ganow an lewyon, ha ny wrens ow shyndya, drefenn ow bos kevys divlam a-ragdho; hag ynwedh a-ragos, A vyghtern,

ny wrug drog vyth.' [23] Ena yth o an myghtern lowen dres eghenn ragdho, hag ev a worhemmynnis may fe Daniel tennys dhiworth an fow. Ytho Daniel a veu tennys dhiworth an fow, ha ny veu kevys pystik vyth warnodho, rag ev dhe drestya yn y Dhuw. [24] Ha'n myghtern a erghis, ha'n wesyon na re guhudhsa Daniel a veu kyrghys ha tewlys yn fow an lewyon – i, aga mebyon, ha'ga gwragedh; ha kyns i dhe dhrehedhes dhe woeles an fow, an lewyon a's fethas ha terri oll aga eskern dhe demmyn.

[25] Ena myghtern Darius a skrifas dhe oll an poblow, kenedhlow ha tavosow trigys y'n norvys oll: 'Pals re bo agas kres! [26] Ordenans a wrav, yn pub arloetteth a'm ruvaneth, may hwrello tus krena ha kavoes own a-rag Duw Daniel,

Rag ev yw an Duw bew,
neb a dhur bys vykken;
nevra ny vydh y wlaskor distruys,
ha'y roweth a vydh bys y'n diwedh.
[27] Delivra ha sawya a wra,
ev a wra toknys hag anethow yn nev hag yn nor;
ev re sawyas Daniel dhiworth galloes an lewyon.'

[28] Ytho an Daniel ma a sewenis yn-dann reyn Darius ha reyn Kyrus an Persian.

Gwelesigethow a'n Peswar Best

7 Y'n kynsa blydhen[a] a Belshassar myghtern Babylon, Daniel a welas Daniel hunros ha gwelesigethow yn y benn, hag ev a'y wrowedh yn y weli. Ena ev a skrifas an hunros, ha derivas an mater yn kott. [2] Daniel a leveris: My a welas y'm gwelesigeth y'n nos, hag ottena an peswar gwyns a nev ow kul freudh y'n mor bras; [3] hag a-ves a'n mor y teuth yn-bann peswar best bras, pub huni dihaval an eyl dh'y gila. [4] An kynsa o kepar ha lew, hag a'n jevo eskelli er. Ha my ow mires, y dhiwaskell a veu dibluvys, hag y feu sevys dhiwar an dor ha gorrys dhe sevel war y dhewdroes avel den; ha kolonn den a veu res dhodho.

a 7:1 A-dro dhe 553.

5 Hag ottena best arall, an nessa, kepar hag ors. Omdhrehevys
veu war unn denewen, hag yn y anow ynter y dhyns yth esa
teyr asenn; hag i a leveris dhodho, 'Sav yn-bann; deber meur a
gig.' 6 Wosa henna my a viras, hag ottena onan arall, kepar ha
lewpard, ha war y geyn peder askell edhen; peswar penn a'n
jevo an best ma ha galloes dhe rewlya a veu res dhodho. 7 Wosa
henna my a welas yn gwelesigethow an nos, hag ottena peswora
best, euthyk ha vil ha krev dres eghenn; yth esa dhodho dyns
bras a horn; ev a dhybris ha terri. An remenant ev a stankyas
gans y dhewdroes. Dihaval o ev dhe oll an bestes kyns, ha deg
korn a'n jevo. 8 Ha my ow prederi a-dro dhe'n kern, otta, y sevis
yn aga mysk onan moy, onan byghan, ha tri a'n kern kynsa a
veu diwreydhys a-ragdho; hag otta, y'n korn ma lagasow avel
lagasow tus, ha ganow ow leverel taklow meur.

Breus a-rag an Koth a'n Dydhyow

9 Ha my ow mires,
yth esa tronys settys yn-bann,
ha'n Koth a'n dydhyow a esedhas;
kann avel an ergh o y wisk,
ha'y wols avel gwlan glan;[a]
flammow tan o y dron
ha dhodho rosow a dan ow tewi.
10 Liv a dan a resa
ha tardha dhiworto;
milvil a'n servya,
hag yth esa ow sevel dheragdho
deg milweyth deg mil.
An vreuslys a esedhas,
ha'n lyvrow a veu igerys.

11 Ena my a besyas mires, drefenn lev an geryow meur a
leveri an korn. My a viras bys pan veu ledhys an best, ha'y
gorf distruys ha res dhe flammow an tan. 12 Dhiworth remenant

a 7:9 *glan:* Po *oen.* Styr an ger keslinek akkadek yw *oen sakrifisek.*

an bestes y feu aga mestrynses kemmerys dhe-ves, mes aga bewnans a veu hirhes dre dermyn ha seson.

13 My a welas yn gwelesigethow an nos,

ottena yn mysk kommol an nev
yth esa onan avel Mab an den ow tos;

ev a dheuth bys y'n Koth a'n dydhyow
hag i a'n hembronkas yn y ogas.

14 Ha dhodho y feu res mestrynses,
hag enor ha myghternsys;

hag oll an poblow, kenedhlow ha tavosow
a'n servyas.

Y vestrynses yw mestrynses a dhur bys vykken
ha ny dremen dhe-ves,

ha'y ruvaneth
ny vydh distruys.

Styryans Gwelesigethow Daniel

15 Ha my, Daniel, o prederus ow spyrys ynnov, ha gwelesigethow ow fenn a'm trobla. 16 My a dheuth nes dhe onan esa ow sevel ena, ha govynn dhiworto an gwiryonedh a-dro dhe oll a hemma. Ev a gewsis orthiv, hag a wrug dhymm godhvos styr an kas: 17 'An bestes bras ma, peswar aga niver, a styr peswar myghtern neb a wra sevel a'n dor; 18 mes syns an Ughella a dhegemmer an wlaskor, hag i a bew an wlaskor bys vykken ha bynnari.'

19 Ena my a vynnas godhvos an gwiryonedh a-dro dhe'n peswora best, hag o dihaval dhe'n re erell, euthyk dres eghenn gans y dhyns a horn ha'y ewines a vrons, hag a dhybris an remenant, ha'y derri, ha'y stankya gans y dhewdroes; 20 hag a-dro dhe'n deg korn war y benn, ha'n korn arall hag a sevis hag a-ragdho y koedhas tri anedha; an korn esa dhodho lagasow ha ganow a leveri taklow meur, neb a heveli bos brassa ages an re erell. 21 Ha my ow mires, y hwrug an korn ma kas gans an syns, hag a dryghis warnedha, 22 bys pan dheuth an Koth

a'n dydhyow, may feu breus res dhe syns an Ughella, ha'n prys devedhys may hwrug an syns degemmeres an wlaskor.

23 Yndellma y leveris: 'An peswora best a styr an peswora
gwlaskor y'n norvys, hag a vydh dihaval dhe oll an gwlaskordhow
erell; hi a wra devorya oll an norvys, ha'y stankya ha'y derri
dhe demmyn. 24 Ha'n deg korn a styr deg myghtern, neb a wra
sevel yn-mes a'n wlaskor; hag onan arall a wra sevel war aga
lergh, dihaval dhe'n re gynsa, hag ev a dhre tri myghtern dhe'n
dor. 25 Ev a lever geryow erbynn an Ughella ha tormentya[a] syns
an Ughella, ha gwaytyas chanjya an sesonyow ha'n lagha. Hag
i a vydh res yn y dhorn bys termyn, ha termynyow, ha hanter
termyn. 26 An vreuslys a wra esedha, ha'y vestrynses a vydh
kemmerys dhe-ves, rag bos treghys ha distruys bys y'n diwedh.
27 Ha'n wlaskor ha'n mestrynses ha meuredh an gwlaskordhow
yn-dann oll an nev a vydh res dhe bobel syns an Ughella. Y
wlaskor a vydh gwlaskor a dhur bys vykken, hag oll an rewlysi
a wra y servya hag orto bos gostydh.'

28 Ottomma diwedh an mater. My, Daniel, o troblys yn fen
gans ow frederow, ha'm liw a janjyas, mes my a withas an dra
y'm brys.

Gwelesigeth a Hordh ha Gaver

8 Y'n tressa blydhen[b] a reyn myghtern Belshassar, yth
omdhiskwedhas gwelesigeth dhymm, Daniel, wosa an
kynsa hag a omdhiskwedhas dhymm[c]. 2 Ha my a welas y'n
welesigeth, ha my ow mires, yth esen yn Shushan an bennsita,
hag usi yn rannvro Elam. Ha my a welas y'n welesigeth, ow
bos ryb an dowrgleudh Ulay. 3 My a dhrehevis ow dewlagas ha
mires; hag ottena unn hordh ow sevel war lann an dowrgleudh.
Dew gorn a'n jevo, hir aga dew, mes an eyl o hirra ages y
gila, ha'n korn hirra a dheuth yn-bann diwettha. 4 My a welas
an hordh ow kornya war-tu ha'n howlsedhes, an gledhbarth,

---

a 7:25 *tormentya:* Aramaek *usya.*

b 8:1 A-dro dhe 551 kyns Krist.

c 8:1 Dhiworth 8:1 bys diwedh chaptra 12, yeth an tekst yw Ebrow.

ha'n dhyghowbarth; ny ylli best vyth sevel er y bynn, ha nyns esa denvyth a ylli delivra a'y dhorn; ev a wre dell vynna hag omvoghhe. [5] Ha my ow prederi anodho, otta, y teuth bogh yowynk a'n howlsedhes a-dreus dhe enep an norvys oll, heb tochya an dor; ha'n bogh a'n jevo korn hewel ynter y dhewlagas. [6] Ev a dheuth bys y'n hordh dewgornek, re welsen war lann an dowrgleudh, hag a boenyas er y bynn gans konnar y nerth. [7] My a'n gwelas ow nesa dhe'n hordh, hag ev a sorras orto, ha gweskel an hordh ha terri y dhewgorn. Ha'n hordh ny'n jevo nerth dhe sevel er y bynn; yndella ev a'n tewlis dhe'n dor ha stankya warnodho; nyns esa denvyth a ylli delivra an hordh a'y nerth. [8] Ena an bogh a omvoghhas dres eghenn; mes kettell dheuth ha bos krev, an korn bras a veu terrys, hag yn y le y sevis peswar korn hewel, war-tu ha'n peswar gwyns a nev.

[9] Ha dhiworth onan anedha y teuth yn-mes korn byghan, a devis dres eghenn war-tu ha'n dhyghowbarth, war-tu ha'n howldrehevel, ha war-tu ha'n tir splann. [10] Bys yn lu an nev y tevis, hag a wrug dhe dharn an lu, ha dhe dharn an ster koedha dhe'n dor, hag ev a stankyas warnedha. [11] Ev a vostyas erbynn pryns an lu, ha dhiworto y feu kemmerys dhe-ves an offrynn pub-dydhyek, hag y feu domhwelys y dyller sans. [12] Ha dhe'n lu y feu res an charj war an offrynn pub-dydhyek, drefenn an treuspass; ev a dewlis an wiryonedh dhe'n dor. Ev a oberis, hag a sewenis. [13] Ha my a glewas unn sans ow kewsel; ha sans arall a leveris dhodho ev neb a gewsi, 'Dre bes termyn y fydh an welesigeth a-dro dhe'n offrynn pub-dydhyek, ha'n treuspass a dhifeythyans, hag omrians an tyller sans ha'n lu dhe vos stankys yn-dann dreys?' [14] Hag y leveris dhodho, 'Dre dhiw vil ha trihans androweyth ha myttinweyth; ena y fydh an tyller sans daskorrys yn y studh ewn.'

Gabriel a Styr an Welesigeth

[15] Pan welsen vy, Daniel, an welesigeth, my a hwilas hy honvedhes; hag otta, y sevis dheragov onan ha dhodho semlans gour. [16] Ha my a glewas lev den yntra glannow an Ulay, hag y helwis ow leverel, 'Gabriel, gwra dhe hemma konvedhes an

welesigeth.' [17] Ytho y teuth ogas dhe'm savla, ha pan dheuth, my a gemmeras own ha koedha war ow fas. Mes y leveris dhymm, 'Konvedh, A vab-den, bos an welesigeth rag termyn an diwedh.'

[18] Hag ev ow kewsel orthiv, my a goedhas yn klamder, gans ow fas troha'n dor. Mes ev a'm tochyas, ha'm settya a'm sav. [19] Yn-medh ev, 'Otta, my a dheriv dhis an pyth a hwyrvydh troha diwedh termyn an sorr, rag an welesigeth yw a-dro dhe brys ordenys an diwedh. [20] An hordh dewgornek a welsys yw myghternedh Media ha Persia. [21] An bogh blewek yw myghtern Pow Grek, ha'n korn bras ynter y dhewlagas yw an kynsa myghtern. [22] An korn a veu terrys, hag yn y le y sevis peswar korn arall, yw peder ruvaneth hag a wra sevel a'y genedhel, mes heb y alloes.

[23] Orth diwedh aga rewl,

pan dhrehedh an dhrogoberoryon dh'aga ughboynt,
y hwra sevel myghtern garow y semlans
neb a gonvedh kevrinyow.

[24] Y alloes a wra krevhe,
mes ny vydh der y nerth y honan.
Marthys y hwra ev distrui,
ha seweni yn pypynag a wrello.

Ev a wra distrui an re grev
ha pobel an syns.

[25] Der y felder
ev a wra dhe doell seweni der y dhorn;
balgh vydh yn y golonn.

Heb gwarnyans y hwra distrui meur a dus;
erbynn Pryns an brynsys y sev;
y fydh terrys, mes ny vydh dre leuv den.

[26] Gwelesigeth an gorthugher ha'n myttin, re beu leverys, yw an gwiryonedh; mes ty, gwra selya an welesigeth, rag yth yw a-dro dhe lies dydh alemma.'

27 Ha my, Daniel, a glamderas, hag o klav dre nebes dydhyow;
ena my a sevis ha gul negys an myghtern. Mes skruth a'm
kemmeras drefenn an welesigeth, o dres konvedhes.

Pysadow Daniel

9 Yn kynsa blydhen Darius, mab Ahasuerus, a has an
Medys, neb a veu gwrys myghtern war wlaskor an
Kaldeanys, 2 yn kynsa blydhen y reyn, my, Daniel, a gonvedhas
der an lyvrow bos niver an vlydhynyow rag kowlwul gwastyans
Yerusalem, herwydh ger an ARLOEDH dhe Yeremia an profoes,
deg blydhen ha tri-ugens.

3 Ena my a dreylyas ow thremmynn troha'n Arloedh Duw,
orth y hwilas dre bysadow ha der aspysadow, gans penys,
ha gans yskar ha lusu. 4 Pysi war an ARLOEDH ow Duw ha
konfessya a wrug, ow leverel, 'Ogh Arloedh, an Duw meur
hag euthyk, neb a with an kevambos ha tregeredh rag an re
a'n kar ha gwitha y worhemmynnow, 5 ni re beghas ha gul
drog, ha gul kammweythres, ha rebellya, ow treylya dhiworth
dha worhemmynnow ha'th vreusow. 6 Ny woslowsyn orth
dha servysi an brofoesi, neb a gewsi y'th hanow dh'agan
myghternedh, dh'agan prynsys ha dh'agan tasow, ha dhe oll an
bobel a'n pow.

7 'Dhiso jy, A Arloedh, yma ewnder, mes dhyn ni yma meth
a'n fas, dell eus y'n jydh hedhyw, dhe dus Yuda, dhe annedhysi
Yerusalem, ha dhe Ysrael oll, an re ogas ha'n re bell, yn keniver
pow may mons fesys genes, drefenn an trayson re wrussons er
dha bynn. 8 Dhyn ni, A ARLOEDH, yma meth a'n fas, dh'agan
myghternedh, dh'agan prynsys ha dh'agan tasow, drefenn
ni dhe begha er dha bynn. 9 Dhe'n Arloedh agan Duw yma
truedh ha gevyans; rag ni re rebellyas er y bynn, 10 ha fyllel
dhe woslowes orth lev an ARLOEDH agan Duw, dhe gerdhes yn
y laghys hag a worras dheragon dre leuv y servysi an brofoesi.

11 'Ysrael oll re dorras dha lagha ha treylya dhe-denewen, ow
nagha goslowes orth dha lev. Diverys warnan yma'n molleth
ha'n ti hag yw skrifys yn lagha Moyses gwas Duw, rag ni re
beghas er y bynn. 12 Ev re gollenwis y eryow kewsys er agan

pynn, hag erbynn agan breusysi neb a'gan breusis, ow tri warnan droglamm bras, rag yn-dann oll an nevow ny veu gwrys kepar dell veu gwrys yn Yerusalem. 13 Dell veu skrifys yn lagha Moyses, yma koedhys oll an droglamm ma warnan; mes ny dhiserrsyn tremmynn an ARLOEDH agan Duw, ow treylya dhiworth agan kammweyth hag ow konvedhes dha wiryonedh. 14 Yndella an ARLOEDH a woelyas, ow hwilas chons dhe dhri an droglamm warnan; rag gwiryon yw an ARLOEDH agan Duw yn y weythresow oll, ha ny woslowsyn orth y lev.

15 'Ha lemmyn, A Arloedh agan Duw, neb re hembronkas dha bobel yn-mes a bow Ejyp dre leuv grev, hag a wrug dhe'th hanow bos gerys-da avel y'n jydh hedhyw, pegha re wrussyn, ha gul yn trog. 16 A Arloedh, herwydh oll dha weythyow gwiryon, re bo treylys, my a'th pys, dha sorr ha'th konnar dhiworth dha sita Yerusalem, dha venydh sans; rag a-barth agan peghosow, hag a-barth kammweyth agan tasow, Yerusalem ha'th pobel re dheuth bismer dh'agan kentrevogyon. 17 Lemmyn, agan Duw, goslow orth pysadow dha was, hag orth y aspysadow, ha gwra may tewynno dha fas war dha sentri forsakys, a-barth an Arloedh. 18 Ow Duw, ro dha skovarn ha klewes; igor dha dhewlagas ha mir orth agan ahwer, hag orth an sita may feu dha hanow gelwys warnedhi; nyns yw drefenn agan gwiryonsys ni may profyn agan aspysadow a-ragos, mes drefenn dha druedh bras. 19 A Arloedh, klew! A Arloedh, gyv! A Arloedh, attend ha gwra; na wra hokya, a'th wovis jy dha honan, ow Duw, rag henwys yw dha sita ha'th pobel gans dha hanow.'

An Deg Seythun ha Tri-ugens

20 Ha my ow kewsel hag ow pysi, hag ow yes ow feghes ha peghes ow fobel Ysrael, hag ow profya ow aspysadow a-rag an ARLOEDH ow Duw, a-barth menydh sans ow Duw; 21 pan esen ow leverel ow fysadow, an gour Gabriel, neb re welsen kyns y'n welesigeth, a dheuth dhymm ow nija uskis orth prys offrynn an gorthugher. 22 Ev a dheuth dhe gewsel genev, ow

leverel,[a] ‘A Daniel, devedhys ov yn-mes rag ri dhis furneth
dhe gonvedhes. 23 Orth dalleth dha aspysadow, ger a dheuth
yn-mes, ha devedhys ov dh’y dherivas dhis, rag meurgerys os;
ytho gwra vri a’n ger ha konvedh an welesigeth:
24 ‘Deg seythun ha tri-ugens yw ervirys rag dha bobel, ha
rag dha sita sans, rag gorfenna an treuspass, rag gorra sel war
beghes, ha gul prenedh rag kammweyth; rag dro ewnder hag
a dhur bys vykken, ha selya an welesigeth profoesek, ha rag
untya an tyller an moyha sans. 25 Godhvydh ytho ha konvedhes:
a-dhia dhyllans an ger rag daswul ha dastrehevel Yerusalem
bys devedhyans an pryns untys, y fydh seyth seythunweyth; ha
dre dhiw seythun ha tri-ugens y fydh dastrehevys gans plenys
ha gans pollgleudh, mes yn prys a ankres. 26 Ha wosa an dhiw
seythun ha tri-ugens, an den untys a vydh treghys dhe-ves, ha
ny’n jevydh travyth; ha pobel an pryns usi ow tos a wra distrui
an sita ha’n sentri. Hy diwedh a dheu dre liv, ha bys y’n diwedh
y fydh bresel, ha terroes yw ordenys. 27 Ha fastya ambos a wra
ev gans lies der unn seythun; mes yn kres an seythun na y hwra
ev dhe sakrifis hag offrynn hedhi; hag y’n tempel y fydh pyth
kasadow an difeythter[b] bys may fo an diwedh ordenys diverys
war an distruyer.’

An Welesigeth war Lann Tigris

10 Y’n tressa blydhen[c] a Kyrus, myghtern Persia, y
feu diskwedhys ger dhe Daniel, neb o henwys
Belteshassar. Gwir o an ger na: kas vras. Ev a gonvedhas an
ger – an welesigeth a’n styryas.
2 Y’n dydhyow na, yth esen vy, Daniel, ow kalari dre deyr
seythunweyth. 3 Boes sawrys ny dhybryn, ny entra y’m ganow

---

a 9:22 Ow siwya an Septuagint. Ebrow *Hag ev a wrug vri, ha kewsel genev, ha leverel.*

b 9:27 *hag y’n tempel y fydh pyth kasadow an difeythter:* Ow siwya an Septuagint ha’n Vulgat. Ebrow *ha war askell taklow kasadow (y fydh) nebonan ow kawsya difeythter.*

c 10:1 A-dro dhe 536, henn yw teyr blydhen wosa koedh Babylon.

na kig na gwin, ha ny wren vy omuntya gans oyl, bys diwedh an teyr seythun. 4 An peswora dydh warn ugens a'n kynsa mis, pan esen war lann an avon vras, homm yw an Tigris, 5 y trehevis ow dewlagas, ha mires, hag otta unn gour gwiskys yn lien, y dhiwglun grogysys gans owr pur a Ufaz. 6 Y gorf o avel beryl, y dremmynn o haval dhe lughesenn, y dhewlagas avel faglennow a dan; y dhiwvregh ha'y dhewdroes a wolowi avel brons splann, ha son y lev avel tros routh. 7 Ha my, Daniel unnsel a welas an welesigeth; an dus esa genev ny welsons an welesigeth, mes kren bras a goedhas warnedha, hag y teghsons rag omgudha. 8 Ytho y feuv gesys ow honan, ow kweles fisment a veu treylys warnav dhe dhiswrians, ha ny'm bo nerth namoy. 9 Ena my a glewas y lev ow kewsel; ha kettell glewis son y eryow, y koedhis yn transyek war ow fas, ha'm fas orth an dor.

10 Hag awotta dorn orth ow thochya, ha'm settya ow krena war ow dewlin ha palvow ow diwleuv. 11 Hag y leveris dhymm, 'Daniel, karadow, attend an geryow a gowsav orthis, ha sav yn-bann, rag lemmyn yth ov dannvenys dhis.' Hag ev ow leverel hemma dhymm, my a sevis yn-bann yn unn grena. 12 Hag y leveris dhymm, 'Na borth own, Daniel, rag a-dhia'n kynsa dydh may hworrsys dha vrys dhe gonvedhes, hag omuvelhe a-rag dha Dhuw, re beu klewys dha eryow, ha devedhys ov drefenn dha eryow. 13 Pryns[a] ruvaneth Persia a sevi er ow fynn der unn jydh warn ugens; mes Mighal, onan a'n kynsa prynsys, a dheuth rag ow gweres, ha my a'n gasas ena gans pryns ruvaneth Persia. 14 Devedhys ov rag gul dhis konvedhes an pyth a hwyrvydh dhe'th pobel yn diwedh an dydhyow, rag bos an welesigeth rag an dydhyow a dheu.'

15 Hag ev ow kewsel genev a-dro dhe'n maters ma, my a dreylyas ow fas orth an dor ha bos avlavar. 16 Hag otta, onan haval dhe vab-den a dochyas ow diwweus; ha my a igoras ow ganow ha kewsel. Dhodho ev neb esa ow sevel a-ragov y leveris, 'Ow arloedh, drefenn an welesigeth re dheuth gloesow warnav, ha ny'm beus nerth namoy. 17 Fatell yll gwas ow arloedh kewsel

a 10:13 Henn yw an el gwith a Persia.

gans ow arloedh omma? Nyns eus nerth vyth ynnov lemmyn,
ha nyns eus anall gesys dhymm.'

18 Arta ev neb o haval dhe dhen a'm tochyas ha'm kennertha.
19 Yn-medh ev, 'Na borth own, A wour karadow; kres re bo
genes; bydh krev, ha bydh pur grev.' Kettell gewsis orthiv, y
feuv kennerthys, hag y leveris, 'Re gowsso ow arloedh, rag ty
re'm kennerthas.' 20 Hag y leveris ev, 'A wodhes prag re dheuth
dhis? Lemmyn y tehwelav rag omladh erbynn pryns Persia;
ha pan vydhav gyllys, otta, y teu pryns Pow Grek. 21 Mes my
dhisplet dhis an pyth yw skrifys yn lyver an gwiryonedh. Nyns
eus nagonan a sev yn krev genev erbynn an re na, marnas
Mighal agas pryns.

11 'Yn kynsa blydhen Darius, an Med, my[a] a sevis rag y
gennertha ha'y skoedhya.

2 'Ha lemmyn y tispletyav dhis an gwiryonedh. Otta, y hwra
tri myghtern moy sevel yn Persia, hag y fydh an peswora moy
rych yn feur agessa i oll; ha pan vydh ev galloesek der y rychys,
y hwra ev dhe beub difuna erbynn an ruvaneth Grek. 3 Ena
myghtern galloesek a sev, neb a wra rewlya gans galloes meur,
ow kul herwydh y vodh. 4 Ha kettell sev, y ruvaneth a vydh
terrys ha rynnys dhe'n peswar gwyns a nev; ny vydh res dh'y
dhiyskynnysi, na herwydh an galloes dredho may rewlyas ev,
rag y ruvaneth a vydh diwreydhys, ha res dhe gen re.

5 'Ena myghtern an dhyghowbarth a vydh krev, mes onan a'y
brynsys a vydh kreffa agesso, ha'y ruvaneth a vydh brassa es
y ruvaneth ev. 6 Dhe benn an blydhynyow i a wra keffrysyans,
ha myrgh myghtern an dhyghowbarth a dheu bys yn myghtern
an gledhbarth rag gul kres. Mes ny wra hi gwitha nerth hy
bregh; ha ny wra ev na'y fleghes[b] pesya; y'n termynyow na hi
a vydh traytys, war-barth gans an re a's kyrghas, ha'y flogh,[c]

---

a 11:1 *my:* Henn yw Gabriel.

b 11:6 *na'y fleghes:* Amendys war-lergh Theodotion. Ebrow *na'y vregh.*

c 11:6 *ha'y flogh:* Amendys war-lergh Theodotion. Ebrow *hy thas.*

ha neb a's skoedhyas. 7 Ena skorrenn a'y gwreydhyow hi a sev
yn y le ev[a]; ev a dheu erbynn an lu hag entra ker myghtern an
gledhbarth, ha strivya er aga fynn, ha tryghi. 8 Ynwedh ev a
dheg aga duwow yn keth dhe Ejyp, gans aga delowyow teudh,
ha'ga lestri drudh a arghans hag a owr; ha dre vlydhynyow ny
wra ev mellya gans[b] myghtern an gledhbarth. 9 Hemma[c] a wra
dos bys yn ruvaneth myghtern an dhyghowbarth, ha dehweles
dh'y dir y honan.

10 'Y vebyon a ombareus rag kas ha kuntell routh a luyow
meur, neb a wra entra, fenna ha treusi, ha gwerrya bys yn y
ger. 11 Ena myghtern an dhyghowbarth a vydh serrys fest, dos
yn-mes ha batalyas orto, orth myghtern an gledhbarth, neb a
guntell ost bras, mes an ost na a vydh gorrys yn y dhorn. 12 Pan
vo an ost na kemmerys dhe-ves, y golonn a vydh ughelhes,[d]
hag ev a wra dhe dheg-milyow koedha, mes ny wra ev tryghi.
13 Rag myghtern an gledhbarth a dhehwel, ha kuntell ost brassa
ages an kynsa; orth diwedh nebes blydhynyow y teu gans lu
bras ha daffar pals.

14 'Y'n termynyow na y hwra lies sevel erbynn myghtern an
dhyghowbarth, ha'n dus dhilagha yn mysk dha bobel a sev rag
kewera an welesigeth; mes fyllel a wrons. 15 Ena myghtern an
gledhbarth a dheu, ha krugya gweyth-gorheas, ha kemmeres
sita krev hy fosow. Ny wra breghow an gledhbarth perthi, na'y
soudoryon dhewisys, rag ny vydh dhedha nerth dhe sevel er y
bynn. 16 Neb a dheu er y bynn a wra herwydh y vodh, ha den
ny yll sevel a-ragdho; ev a sev y'n tir splann, gans distruyans
yn y dhorn. 17 Ev a wra settya y fas dhe dhos gans nerth y
ruvaneth oll, ha gul keffrysyansow;[e] hag ev a re dhe vyghtern

---

a 11:7 *yn y le ev:* Henn yw yn le myghtern Ejyp.

b 11:8 *ny wra ev mellya gans:* Ebrow *ev a sev dhiworth.*

c 11:9 *Hemma:* Henn yw myghtern an gledhbarth.

d 11:12 *y golonn a vydh ughelhes:* Henn yw kolonn myghtern an dhyghowbarth.

e 11:17 *keffrysyansow:* Amendys, cf. 11:6. Ebrow *gwiryonedhow.*

an dhyghowbarth myrgh yn demmedhyans, rag distrui an ruvaneth;[a] mes ny sev an towl, na bos dh'y les. 18 Ena y hwra treylya y fas war-tu ha'n ynysow, ha kemmeres lies anedha; mes kaslewydh a worfenn y donteth, hag ev a'n pren drefenn y donteth. 19 Ena y hwra treylya y fas orth keryow y vro ev; mes y hwra trebuchya ha koedha heb bos kevys.

20 'Yn y le y hwra sevel onan neb a dhannvon toller dhe ynkressya splannder an ruvaneth; mes a-ji nebes dydhyow y fydh ev distruys, ha ny vydh dre sorr na dre vatel. 21 Yn y le y hwra sevel onan dispresadow, ma nag yw res dhodho meuredh ryel; ev a dheu yn termyn a gres, ha gwaynya an ruvaneth dre doell. 22 Luyow[b] a vydh skubys dhe-ves a-ragdho gans liv, hag a vydh terrys, ha hembrenkyas an kevambos keffrys.[c] 23 Ha wosa gul kevambos ganso, y hwra toell, ha dos ha bos krev gans boghes a dus. 24 Dison y hwra dos yn tiredhow feyttha an rannvro, hag y hwra an pyth na wrug y dasow na tasow y dasow. Ev a lesrann yntredha preydh, pyllansow ha pythow. Tewlel y dowlow a wra erbynn keryow, saw unnsel bys yn unn prysweyth. 25 Ev a dhifun y nerth ha'y golonnekter erbynn myghtern an dhyghowbarth gans lu bras; ha myghtern an dhyghowbarth a ombareus rag kas gans lu bras ha galloesek dres eghenn; mes ny wra sevel, rag i a wra brasow er y bynn. 26 An re a dheber y voes a wra y dhiswul; y lu a vydh skubys dhe-ves gans liv, ha lies a wra koedha, ledhys. 27 Kolonn an dhew vyghtern a vydh parys dhe wul drog; orth an keth voes y hwrons gowleverel, mes yn euver, rag y fydh an diwedh orth an prys apoyntys. 28 Ev[d] a wra dehweles dh'y vro gans pythow bras, mes y fydh

---

a 11:17 *hag ev a re dhe vyghtern an dhyghowbarth myrgh yn demmedhyans, rag distrui an ruvaneth:* Ebrow *hag ev a re dhodho myrgh an benynes rag hy distrui.*

b 11:22 *Luyow:* Ebrow *Breghow.*

c 11:22 Po amendyans *gans liv, ha'n hembrenkyas a gevambos a vydh terrys ynwedh.*

d 11:28 *Ev:* Henn yw myghtern an gledhbarth.

y golonn treylys erbynn an kevambos sans; ev a wra kowlwul y vodh ha dehweles dh'y vro.

29 'Dhe'n prys apoyntys, ev a dheu arta dhe'n dhyghowbarth,
mes an dro ma ny vydh avel an dro kyns. 30 Rag y hwra
gorholyon Kittim dones er y bynn, hag own a'n jevydh hag
omdenna. Ena ev a dhyllo y sorr erbynn an kevambos sans.
Ev a dhehwel ha ri enor dhe'n re neb a as an kevambos sans.
31 Luyow dannvenys ganso a wra defola an tempel ha'n ger,
defendya dhe-ves an offrynn pub-dydhyek hag yn y le gorra
pyth kasadow an difeythter.[a] 32 Ha'n re a gammdremen erbynn
an kevambos, ev a wra aga flattra yn fekyl; mes an bobel a
aswonn aga Duw a vydh krev ha gul gweyth. 33 An re fur yn
mysk an bobel a dhysk lies, mes i a goedh der an kledha, dre
flammow, dre gethneth ha dre ravna, nebes dydhyow. 34 Pan
goedhons, y's tevydh nebes sokor, ha lies a wra junya gansa
dre flattra. 35 Darn a'n re fur a drebuch, rag may fons prevys,
purhes ha kannyes, bys yn prys an diwedh, rag hemm yw hwath
rag an prysweyth ordenys.

36 'Ha'n myghtern a wra herwydh y vodh; ev a omughelha hag
omvostya a-ugh pub duw, ha leverel taklow euthyk erbynn Duw
an duwow. Ev a sewen bys may fydh kowlwrys an sorr, rag an
pyth apoyntys a vydh gwrys. 37 Ny wra vri orth duwow y dasow,
na hwath orth an duw kerys gans benynes,[b] nag orth duw arall
vytholl, rag a-ughta i oll ev a omvoghha. 38 Yn le an re ma, ev
a enor duw an keryow; duw na vedha aswonnys gans y dasow a
wra ev enora gans owr hag arghans, gans meyn drudh ha rohow
kostek. 39 Ev a omsett erbynn keryow krev gans gweres duw
estren,[c] ha neb a wra y aswonn ev a veurha gans enor, ha'ga gul
dhe vos rewlysi war lies; ha kevrenna an tir avel gober.[d]

---

a 11:31 *an difeythter:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *nebonan ow kawsya difeythter.*

b 11:37 *an duw kerys gans benynes:* An duw Tammuz (Adonis).

c 11:39 *Ev a omsett erbynn keryow krev gans gweres duw estren:* Po amendyans *Ev a worr pobel duw estren y'n keryow rag aga defens.*

d 11:39 *avel gober:* Po *rag pris.*

Prys an Diwedh

40 ‘Orth prys an diwedh, y hwra myghtern an dhyghowbarth
omsett er y bynn; mes myghtern an gledhbarth a dheu er y
bynn avel korwyns, gans charettow, ha gans marghogyon, ha
gans lies gorhel. Ev a enter yn tiryow, ha tremena avel liv.
41 Ena ev a dheu y’n tir splann, ha lies a wra trebuchya; mes an
re ma a dhienk a’y dhorn: Edom ha Moab ha’n brassa rann a
vebyon Ammon. 42 Ev a ystynn y dhorn erbynn tiryow, ha ny
wra pow Ejyp skapya. 43 Ev a vydh rewler war withvaow kudh
a owr hag arghans, hag oll an tresoryow a Ejyp; tus Libya hag
Ethiopia a ombleg dhodho. 44 Mes nowodhow a’n howldrevel
ha’n gledhbarth a wra y drobla, hag y hwra ehwias yn unn
fernewi rag distrui ha kowlladha lies. 45 Ev a worr tyldow y
balys ynter an moryow, ha menydh sans an splannder. Mes ev
a dheu dh’y dhiwedh, heb denvyth orth y weres.

Dasserghyans an Re Varow

12 ‘Ha dhe’n prys na y sev Mighal, an pryns meur neb
a skoedh mebyon dha bobel; hag y fydh seson a
ankres, a’n par na veu a-dhia dhalleth an genedhel bys y’n eur
na. Mes y’n eur na y hwra dha bobel skapya, pub huni neb
a vydh kevys skrifys y’n lyver. 2 Ha tus pals usi ow koska yn
doust an dor a dhifun, re dhe vewnans heb diwedh, ha re dhe
veth ha dhe vismer bys vykken. 3 Ha’n re fur a wra splanna avel
golowyjyon an fyrmament; ha’n re a dreyl lies dhe wiryonedh
a vydh avel an ster bys vykken ha bynnari. 4 Mes ty, A Daniel,
kudh an geryow, ha sel an lyver bys prys an diwedh. Lies a
boen a-derdro, dhe ynkressya godhvos.’

5 Ena my, Daniel, a viras, hag otta, dew erell ow sevel, an eyl
omma war lann ma an avon, ha’y gila war lann arall an avon.
6 Ha leverys veu dhe’n gour gwiskys yn lien esa a-ugh dowrow
an avon, ‘Pes termyn y fydh bys diwedh an anethow ma?’ 7 Hag
y klewis an gour gwiskys yn lien esa a-ugh dowrow an avon;
ev a dhrehevis y dhorn dhyghow ha’y dhorn gledh war-tu ha’n
nevow, hag ev a dos ti re Dhuw a vew bys vykken: ‘Wosa oes,
dew oes ha hanter oes, pan vydh kowlwrys shyndyans nerth an

bobel sans, oll an taklow ma a vydh kewerys.' [8] My a glewas,
mes ny gonvedhis; ytho y leveris, 'A'm arloedh, pandr'a vydh
siwyans an taklow ma?' [9] Hag ev a leveris, 'Ke, Daniel, rag y
fydh an taklow ma gwithys yn-dann gel ha selys bys prys an
diwedh. [10] Lies a vydh purhes, ha kannyes, ha prevys, mes an
debeles a bes ow kul drog. Nagonan a'n debeles ny gonvedh;
mes an re fur a gonvedh. [11] A-dhia'n prys may fydh kemmerys
dhe-ves an offrynn pub-dydhyek, bys yn devedhyans pyth
kasadow an difeythter, y fydh dewdhek kans deg dydh ha
peswar-ugens. [12] Gwynn y vys neb a worta ha drehedhes bys
y'n trydhek kans pymthek dydh warn ugens. [13] Ha ty, ke bys y'n
diwedh, hag y hwredh powes, ha degemmeres dha rann orth
diwedh an dydhyow.'[a]

---

a 12:13 Y'n Vulgat y siw omma Susanna ha'n Henavogyon (ch. 13) ha Bel ha'n Dhragon (ch. 14). Bel 1:1. Y'n Vulgat y siw chaptra 13 Susanna ha'n Henavogyon ha chaptra 14 Bel ha'n Dhragon. Y'n Septuagint Susanna a dheu kyns dalleth Lyver Daniel: Sus 1:1.

HOSEA

Chaptra 1
Demmedhyans an Profoes ha'y Vebyon
Restorita
Chaptra 2
Dislelder Ysrael: Kessydhyans ha Daspren
Chaptra 3
Kerensa Duw orth Ysrael
Chaptra 4
Ysrael Kuhudhys gans Duw
Ysrael a Wordh Imajys
Chaptra 5
Breus a Dheu erbynn Yuda hag Ysrael
Chaptra 6
Galow dhe Edrega
Chaptra 7
Euver Yw Trestya y'n Kenedhlow
Chaptra 8
Dislelder Ysrael
Chaptra 9
Kessydhyans rag Peghes Ysrael
Chaptra 10
Peghes Ysrael ha'y Gethneth
Chaptra 11
Kerensa Duw orth Ysrael
Dislelder Ysrael
Chaptra 12
Chaptra 13
Breus an ARLOEDH war Ysrael
Chaptra 14
Edrega ha Restorita

Demmedhyans an Profoes ha'y Vebyon

1 Ger an ARLOEDH hag a dheuth dhe Hosea mab Beeri, yn dydhyow Uzzia, Yotham, Ahaz, Hezekia, myghternedh Yuda, hag yn dydhyow Yeroboam mab Yoash, myghtern Ysrael.

[2] Hemm yw dalleth ger an ARLOEDH dhe Hosea. An ARLOEDH a leveris dhe Hosea, 'Ke, kemmer dhis dha honan gwreg a fornikasyon ha fleghes a fornikasyon, a-ban wrug an tir fornikasyon meur, ow tiberth dhiworth an ARLOEDH.' [3] Ytho ev eth ha kemmeres Gomer myrgh Diblaym, ha hi a omdhuk ha dineythi dhodho mab.

[4] An ARLOEDH a leveris dhodho, 'Hanw e Yezreel, rag hwath pols byghan kessydhya a wrav chi Yehu drefenn ladhva Yezreel, ha gorra diwedh dhe vyghterneth chi Ysrael. [5] Y'n jydh na my a wra dralya gwarak Ysrael yn glynn Yezreel.'

[6] Hi a omdhuk arta, ha dineythi myrgh. An ARLOEDH a leveris dhodho, 'Hanw hi Lo-ruhama,[a] rag ny gemmerav vy truedh a ji Ysrael byth moy, na ny wrav vy aga gava mann. [7] Mes my a

a 1:6 *Lo-ruhama:* Styr an hanow yw *Ny gavas truedh.*

gemmer truedh a ji Yuda, ha'ga sawya der an ARLOEDH aga Duw, ha ny's sawyav gans gwarak, na kledha, na kas, na mergh, na marghogyon.'

8 Wosa didhena Lo-ruhama, hi a omdhuk ha dineythi mab.
9 Ena an ARLOEDH a leveris, 'Hanw e Lo-ammi,[a] a-ban nyns owgh hwi ow fobel, ha nyns ov vy agas Duw.'

Restorita

10 Hwath y fydh niver fleghes Ysrael avel tewes an mor, na yll bos musurys na niverys. Y'n tyller may feu leverys dhedha, 'Nyns owgh hwi ow fobel,' y fydh leverys dhedha, 'Mebyon an Duw bew.'[b] 11 Fleghes Yuda ha fleghes Ysrael a vydh kuntellys war-barth, hag apoyntya a wrons unn penn ha dos yn-bann dhiworth an tir, rag meur a vydh dydh Yezreel.

2 Leverewgh dh'agas breder, 'Ammi,'[c] ha dh'agas hwerydh, 'Ruhama.'[d]

Dislelder Ysrael: Kessydhyans ha Daspren

2 Kuhudhewgh agas mamm, kuhudhewgh:
rag nyns yw hi ow gwreg,
ha nyns ov vy hy gour.
Kemmeres hi hy dijastita mes a'y golok,
ha'y avoutri dhiworth hy diwvronn,
3 ma na wrav vy hy destryppya noeth,
ha'y gorra kepar hag yn jydh hy genesigeth;
my a's gwrav avel gwylvos,
ha'y settya avel syghtir,
ha'y ladha gans syghes.
4 Ny gemmerav truedh a'y fleghes,
rag fleghes avoutri yns i.

---

a 1:9 *Lo-ammi:* Styr an hanow yw *Nyns yw ow fobel.*

b 1:10 1:10–2:23 yw niverys 2:1-25 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

c 2:1 *Ammi:* Styr an hanow yw *Ow fobel.*

d 2:1 *Ruhama:* Styr an hanow yw *Y kavas truedh.*

5 Aga mamm a wrug avoutri,
hi neb a's omdhuk re oberis yn tivlas:
rag hi a leveris, 'My a hol ow haroryon,
neb a re dhymm ow bara ha'm dowr,
ow gwlan ha'm lin, ow oyl ha'm diwes.'
6 Rakhenna my a vynn keas dha[a] fordh gans spern;
ha'y degea gans fos,
ma na gaffo hy hynsyow.
7 Hi a wra poenya war-lergh hy haroryon
mes ny yll drehedhes dhedha;
hi a's hwila, mes
ny yll aga havoes.
Ena hi a lever, 'My a vynn mos,
ha dehweles dhe'm kynsa gour;
y feu gwell ragov ena es dell yw lemmyn.'
8 Ny wodhva hi,
y feu my neb a ros dhedhi
an ys, ha'n gwin, ha'n oyl,
ha kressya hy arghans,
ha'y owr a bareussons rag Baal.
9 Rakhenna my a dhaskemmer
ow ys yn y brys,
ha'm gwin yn y seson,
ha kibya dhe-ves ow gwlan ha'm lin
gansa may hwre hi kwetha hy noethedh.
10 Lemmyn my a wra diskudha hy meth
a-rag dewlagas hy haroryon,
ha nagonan ny's delirv dhiworth ow leuv.
11 My a worr diwedh dhe oll hy heudhder:
hy dy'goelyow, hy loeryow nowydh, hy Sabotys,
hag oll hy dy'goelyow apoyntys.

---

a 2:6 *dha:* War-lergh an Septuagint ha'n Syriek *hy.*

[12] My a wra difeythya hy gwinbrennyer ha'y figbrennyer,
may leveris anedha,
'Ow pewas yns i,
a rosons ow haroryon dhymm.'
My a's gwra goedhel,
ha bestes an gwel a's deber.
[13] My a wra hy hessydhya rag dydhyow an Baalim,
may leski offrynnow dhedha,
hag omafina gans hy bysowyer[a] ha'y gemmweyth,
ha mos war-lergh hy haroryon,
mes hi a'm ankovas, yn-medh an ARLOEDH.
[14] Ytho, awotta, my a wra hy dynya,
ha'y hembronk dhe'n difeyth,
ha my a gows yn hegar dhedhi.
[15] My a re dhedhi hy gwinlannow alena,
ha nans Akor avel daras govenek.
Ena hi a worthyp kepar hag yn dydhyow hy
yowynkneth,
kepar hag y'n jydh may teuthons yn-bann yn-mes
a bow Ejyp.

[16] Y'n jydh na, yn-medh an ARLOEDH, ty a'm gelow 'Ow gour,'
ha ny'm gelwydh byth moy 'Ow Baal.' [17] My a gemmer henwyn
an Baalim yn-mes a'y ganow, ha ny vydhons nevra kovhes orth
aga henwyn. [18] Y'n jydh na my a wra kevambos ragdha, gans
bestes an gwel, gans ydhyn an ebron, ha pryves an dor. My
a dhral an warak, an kledha ha'n gas dhiworth an tir, ha my
a's gwrav dhe wrowedha yn saw. [19] My a wra ambosa dhe'th
temmedhi bys vynitha; my a wra ambosa dhe'th temmedhi yn
ewnder ha gwirvreus, yn tregeredh hag yn truedh. [20] My a wra
ambos dhe'th temmedhi yn lenduri, hag ena ty a aswonn an
ARLOEDH.

---

a 2:13 *bysowyer:* Po *bysowyer-troen.*

21 Y'n jydh na my a worthyp, yn-medh an ARLOEDH, my a
worthyp dhe'n nevow, hag i a worthyp dhe'n nor.
22 Ha'n tir a worthyp dhe'n ys ha dhe'n gwin ha dhe'n
oyl; hag i a worthyp dhe Yezreel.
23 My a wra hy flansa ragov y'n tir.
My a gemmer truedh a Lo-ruhama,
ha leverel dhe Lo-ammi 'Ty yw Ow fobel;'[a]
hag ev a lever, 'Ty yw ow Duw.'

Kerensa Duw orth Ysrael

3 Ena an ARLOEDH a leveris dhymm arta, 'Ke, kar benyn yw kares kentrevek, hag avoutres, kepar ha kerensa an ARLOEDH orth mebyon Ysrael, kyn treylyons dhe dhuwow erell, ha kara tesennow-grappys.' 2 Ytho my a's prenas ragov a bymthek bath arghans, ha homer a heydh ha lethek a heydh. 3 Ena my a leveris dhedhi, 'Meur a dhydhyow ty a wra triga genev; ny vydhydh hora, na bos gans gour, hag ynwedh my yw dhis.' 4 Rag mebyon Ysrael a wra triga meur a dhydhyow heb myghtern, ha heb penntern, ha heb sakrifis, ha heb peulven, ha heb efod na terafim.[b] 5 A-wosa, mebyon Ysrael a wra dehweles ha hwilas an ARLOEDH aga Duw, ha Davydh aga myghtern. I a dheu gans own dhe'n ARLOEDH ha dh'y dhader y'n dydhyow diwettha.

Ysrael Kuhudhys gans Duw

4 Klewewgh ger an ARLOEDH, mebyon Ysrael,
rag yma dhe'n ARLOEDH ken erbynn trigoryon an tir.
Nyns eus gwiryonedh, na tregeredh,
nag aswonnvos Duw y'n tir.
2 Mollethi, toella, ladha, ladra,
hag avoutri – fenna a wrons;
ha krow a hol krow.

---

a 2:23 *Lo-ruhama:* Styr an hanow yw *Ny gavas truedh. Lo-ammi:* Styr an hanow yw *Nyns yw ow fobel.*

b 3:4 *terafim:* Imajys duwow teylu.

3 Rakhenna an tir a dhesygh,
ha myns eus trigys ynno a wedher,
gans bestes an gwel,
ydhyn an nevow;
ynwedh puskes an mor a wra merwel.

4 Byttegyns bynner re striffyo denvyth,
ha bynner re gerettho denvyth,
rag er dha bynn yma ow hen, A oferyas.[a]
5 Ty a drebuch dydhweyth,
an profoes ynwedh a drebuch nosweyth,
ha my a dhistru dha vamm.
6 Ow fobel yw kisys drefenn fowt a skians.
Drefenn ty dhe nagha skians,
my a wra dha nagha ma na vi oferyas ragov;
drefenn ty dhe ankevi lagha dha Dhuw,
my ynwedh a wra ankevi dha vebyon.

7 Dhe voy i a gressyas
dhe voy i a beghas er ow fynn;
my a dreyl aga splannder dhe veth.
8 I a dheber pegh ow fobel,
ha hwansek yns dh'aga hammhynseth.
9 Kepar dell vydh rag an bobel, yndella y fydh rag an
oferyas;
my a wra aga hessydhya rag aga fordhow,
ha'ga gobra rag aga gwriansow.
10 I a wra dybri ha ny vons lenwys;
i a dheu ha bos horys ha ny ynkressyons,
rag i dhe asa obaya dhe'n ARLOEDH.
Ysrael a Wordh Imajys

---

a 4:4 Amendys. Ebrow *ha'th pobel yw kepar ha'n re a striv gans oferyas.*

[11] Fornikasyon ha gwin ha gwin nowydh
a gemmer dhe-ves an golonn.
[12] Ow fobel a wovynn kusul a'ga frenn,
ha'n gwelenn a's gorthyp.
An spyrys a horyans a wra dhedha mos yn stray,
hag i a wra horyans a-dhiworth aga Duw.
[13] War benn an menydhyow y sakrifions,
ha war an bronnow y leskons offrynnow,
yn-dann dherwenn, hag edhlenn wynn, ha terebinthenn,
drefenn bos da aga skeus.

Ytho agas myrghes a wra fornikasyon,
ha'gas gohydhow a wra avoutri.
[14] Ny wrav vy kessydhya agas myrghes pan wrons
fornikasyon,
na'gas gohydhow pan wrons avoutri,
rag an wer a slynk dhe-ves gans horys,
ha sakrifia gans horys-tempel:
pobel heb konvedhes a vydh diswrys.

[15] Kyn hwredh fornikasyon, a Ysrael,
bynner re bo Yuda kablus.
Na dhewgh hwi dhe Gilgal,
na mos yn-bann dhe Beth-aven,
na ti 'Dell vew an ARLOEDH!'
[16] Ytho Ysrael yw gorth
avel lejek penn-kales.
Lemmyn an ARLOEDH a's bugel
avel oen yn pras efan.
[17] Efraym yw keffrysyas imajys;
gas e dhodho y honan!
[18] Pan yw aga gwires dhe benn,
i a vew avel horys;
yn howtyn i a gar meth.

19 An gwyns a's maylyas yn hy eskelli,
hag y fydhons methek a'ga sakrifisow.

Breus a Dheu erbynn Yuda hag Ysrael

5 Klewewgh hemma, a oferysi!
Goslowewgh, chi Ysrael!
Attendyewgh, A ji an myghtern!
An vreus yw er agas pynn,
drefenn agas bos antell war Mispa,
ha roes lesys war Tabor.
2 An omsevysi yw gyllys down yn ladha.[a]
My a wra aga heredhi oll.

3 My a aswonn Efraym,
hag Ysrael nyns yw kudhys ragov:
rag lemmyn ty re wrug fornikasyon, A Efraym,
hag Ysrael yw defolys.
4 Aga gweythresow ny's gas
dhe dhehweles dh'aga Duw,
rag bos spyrys a fornikasyon yn aga mysk,
ha ny aswonnons an ARLOEDH.

5 Goeth Ysrael a dhest er y bynn;
Ysrael hag Efraym a drebuch yn aga hammhynseth;
Yuda ynwedh a drebuch gansa.
6 I a wra mos gans aga flokkys ha'ga gwarthek
dhe hwilas an ARLOEDH,
mes ny'n kevons;
ev re gildennas anedha.
7 I re draytas an ARLOEDH,
ha dineythi fleghes direyth.

---

a 5:2 *An omsevysi yw gyllys down yn ladha:* Styr an Ebrow yw ankler. Amendyans: *hag i re balas pytt down yn Shittim.*

Lemmyn an loer nowydh a wra aga dybri
war-barth gans aga rannow a dir.

8 Kenewgh an korn yn Gibea,
an hirgorn yn Rama.
Germewgh yn Beth-aven;
war dha lergh Benyamin.[a]
9 Efraym a vydh ynyal
yn jydh an geredh.
Yn mysk loethow Ysrael
deklarya a wrav an pyth yw sur.
10 Pennsevigyon Yuda re dheuth ha bos
avel an re a remov orven.
My a wra diveri warnedha
ow sorr avel dowr.
11 Efraym yw arweskys, brewys yn breus,
rag plegadow veu dhodho mos war-lergh euveredh.[b]
12 Rakhenna my a vydh avel gwennen worek[c] dhe Efraym,
hag avel podredhes dhe ji Yuda.
13 Efraym a welas y gleves,
ha Yuda y woli,
ena Efraym eth dhe Assyria,
hag a dhannvonas dhe'n myghtern meur.
Mes ny yll agas sawya,
na yaghhe agas goli.
14 My a vydh avel lew dhe Efraym,
hag avel lew yowynk dhe ji Yuda.
My, my a wra skwardya ha mones;
my a wra kemmeres, ha nagonan ny dhelirv.

---

a 5:8 *war dha lergh Benyamin:* Po amendyans *Kren, A Benyamin.*

b 5:11 *war-lergh euveredh:* Ow siwya an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *war-lergh gorhemmynn.*

c 5:12 *gwennen worek:* Po *goedhan,* po *kontron.*

15 My a wra mos ha dehweles dhe'm tyller,
bys mayth aswonnons aga offens,
ha hwilas ow fas;
yn aga ahwer i a'm hwila dihwans.

Galow dhe Edrega

6 Dewgh, dehwelyn dhe'n ARLOEDH:
rag ev re skwardyas,
hag a wra agan sawya;
ev re weskis,
hag a wra agan lystenna.
2 Wosa dew dhydh ev a wra agan dasvewa;
y'n tressa dydh ev a wra agan drehevel,
ha ni a vew a-ragdho.
3 Ytho re aswonnyn ni,
re hwillyn dhe aswonn an ARLOEDH.
Y dhevedhyans yw mar sur avel an bora;
ev a dheu dhyn avel an glaw,
avel an glaw diwedhes a dhowrha an tir.

4 Pandr'a wrav dhis Efraym?
Pandr'a wrav dhis Yuda?
Agas lelder yw avel kommol myttin,
hag avel gluth a dremen a-varr.
5 Ytho my a's nadhas[a] dre'n brofoesi,
my a's ladhas dre eryow ow ganow;
ow breusow eth war-ves avel golow.[b]
6 Rag my a hwans tregeredh, a-der sakrifis,
ha skians Duw, a-der offrynnow leskys.

---

a 6:5 *my a's nadhas:* Po *my a's gweskis.*

b 6:5 *ow breusow eth war-ves avel golow:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *ha'th vreusow yw kepar ha'n golow ow mos yn-mes.*

7 Mes i re dorras an kevambos avel Adam:[a]
ena i re'm traytas.
8 Gilead yw sita a dhrogoberoryon,
disliw gans olow a woes.
9 Ha kepar dell wra bagas a ladron kontrewaytya gour,
yndella y hwra bagas a oferysi;
ow moldra y'n fordh dhe Shekem,
ow kul drogober hegas.
10 Yn chi Ysrael
my a welas tra vil.
Ena yma fornikasyon Efraym,
defolys yw Ysrael.

11 Ragos jy ynwedh, A Yuda, yma trevas settys,
pan dreylyav kethneth ow fobel.

7 Peskweyth may fynnav sawya Ysrael,
ena kammhynseth Efraym yw diskudhys,
ha droktra Samaria.
I a wra gil,
lader a dheu,
para a raven y'n stret.
2 Ny brederons yn aga holonn
my dhe govhe oll aga droktra.
Lemmyn yma aga oberow oll a-dro dhedha;
ymons dherag ow fas.
3 I a heudhha an myghtern der aga droktra,
ha pennternedh der aga gowyow.
4 I oll yw avoutroryon,
avel forn toemmhes gans peber,
neb a astel dhe wul dhe'n tan difuna
wosa ev dhe doesa toes, bys pan dhrehaffo.

---

a 6:7 *avel Adam:* Po *avel yn Adam.*

5 Yn dy'goel agan myghtern an bennternedh
a veu klav gans toemmder an gwin;
ev a ystynnas y dhiwla gans an re a wra ges.
6 Rag aga holonn yw avel forn,
hag i dheu nes ow kontrewaytya;
aga sorr a gosk oll an nos;
myttin ev a dhew avel flamm a dan.
7 I oll yw mar doemm avel forn,
hag i a dhevoryas aga breusydhyon.
Oll aga myghternedh re goedhas,
ha ny wra nagonan anedha gelwel warnav.

8 Efraym yw kemmyskys gans an kenedhlow;
Efraym yw torth na veu treylys.
9 Estrenyon re dhevoryas y nerth,
ha ny woer.
Blew loes yw lesys warnodho,
ha ny woer.
10 Goeth Ysrael a dhest er y bynn,
mes ny dhehwelsons dhe'n ARLOEDH aga Duw,
na ny'n hwilsons, yn despit dhe henna oll.

Euver Yw Trestya y'n Kenedhlow

11 Efraym yw kepar ha kolomm,
gokki ha heb kolonn;
i a elow dhe Ejyp ha mos dhe Assyria.
12 Hag i ow mos, my a dewl ow roes warnedha;
avel ydhyn an nevow my a's dre yn-nans.
My a's keredh pan y's klewav ow hesya.
13 Go-i, rag i re fias ahanav vy!
Terroes dhedha, rag i re rebellyas er ow fynn!
My a's dasprenas
hag i a wowleveris er ow fynn.

14 Ny garmsons dhymm yn aga holonn,
hag i ow kyni war aga gweli.
I a omhakkyas rag greun ha gwin nowydh,
ha kildenna a-dhiworthiv vy.
15 My a nerthas ha krevhe aga diwvregh,
mes i a breder dhe wul droktra er ow fynn.
16 Treylya a wrons – a-der war-vann;
avel gwarak lows yns i.
Aga fennsevigyon a goedh der an kledha
drefenn anvri aga thaves.
Yndella tus a wra ges anedha yn gwlas Ejyp.

Dislelder Ysrael

8 Gorr hirgorn dhe'th hanow;
ev a varges avel er a-ugh chi an ARLOEDH,
rag i dhe derri ow hevambos,
ha rebellya erbynn ow lagha.
2 I a wra garma dhymmo vy,
'Ow Duw: ni, Ysrael, a'th aswonn!'
3 Ysrael re naghas dader; eskar a wra y helghya.

4 I re wrug myghternedh, mes nyns yns i ahanav;
i re wrug pennternedh, heb godhvos dhymm.
Gans aga arghans ha'ga owr y hwrussons imajys
may fens kisys.
5 Ev re naghas dha leugh,[a] Samaria!
Ow sorr a loskas er aga fynn.
Pes termyn ny allons kavoes glander?
6 Rag dhiworth Ysrael yth yw!
Ser a'n gwrug,
ha nyns yw Duw.

---

a 8:5 *Ev re naghas dha leugh:* War-lergh an Septuagint *Nagh dha leugh.*

Leugh Samaria
a vydh skyrr.

7 I re hasas an gwyns,
ha mysi an korwyns.
Garrow an ys ny's teves penn;
ny wra bleus.
Mar kwrello greun,
ena estrenyon a wra y lenki.
8 Ysrael yw kollenkys;
lemmyn yth yns i yn mysk an kenedhlow
kepar ha lester diles.
9 Rag gyllys yns yn-bann dhe Assyria,
avel asen gwyls digoweth.
Efraym re arvethas keryadesow.[a]
10 Kynth arvethsons yn mysk an kenedhlow,
lemmyn my a wra aga huntell,
hag i a hedh pols byghan
a untya myghtern ha pennternedh.[b]

11 Kyn hwrug Efraym lies alter rag offrynn peghes,
i res eth ha bos alteryow rag peghes.
12 Kyn skrifav ragdho ordenansow diniver ow lagha,
akontys yns avel neppyth astranj.
13 I a sakrifi rohow dhymmo vy,
i a dheber an kig;
mes an ARLOEDH ny gemmer plesour ynna.
Lemmyn ev a berth kov a'ga sherewneth,
ha kessydhya aga feghosow:
dhe Ejyp y tehwelons.

---

a 8:9 *Efraym re arvethas keryadesow:* Po *Efraym re omwerthas dhe geryadesow.*

b 8:10 Ow siwya an Septuagint. Ebrow *hag i a dhallathas lehe drefenn begh an myghtern a bennternedh.*

14 Ysrael re ankovas y Wrier,
ha re dhrehevis palesyow;
ha Yuda re wrug lies sita gerys.
Mes my a dhannvon tan yn y sitys
a dhevor y gastylli.

Kessydhyans rag Peghes Ysrael

9 Na lowenha, Ysrael,
na heudh kepar ha'n kenedhlow,
rag ty re beu dislen dhe'th Tuw;[a]
ty a garas gober hora
war bub leur-drushya.
2 Ny wra an leur-drushya na'n gwinwask aga boesa,
ha'n gwin nowydh a's toell.
3 Ny drigons yn tir an ARLOEDH;
Efraym a dhehwel dhe Ejyp,
ha dybri taklow avlan yn Assyria.
4 Ny dhiverons offrynnow gwin dhe'n ARLOEDH,
ha ny vydh aga sakrifisow plegadow dhodho.
Y fydh dhedha avel bara kynvann,
peub neb a'n deber a vydh avlan:
aga bara yw ragdha aga honan;
ny dheu yn chi an ARLOEDH.

5 Pandr'a wrewgh hwi y'n dy'goel apoyntys,
hag yn dydhyow goel an ARLOEDH?
6 Awotta, galsons drefenn kollva,
Ejyp a's kuntell,
Memfis a wra aga ynkleudhyas.
Hwynn a erit aga thresoryow a arghans,
ha spern a vydh yn aga thyldow.

---

a 9:1 *rag ty re beu dislen dhe'th Tuw:* Ebrow *rag ty re wrug fornikasyon a-dhiworth dha Dhuw.*

7 Dydhyow an kessydhyans re dheuth,
dydhyow an dial re dheuth.
Ysrael a'n godhvydh.
An profoes yw boba,
an gour spyrysel yw muskok,
drefenn dha lies kammhynseth,
ha'n kas meur.
8 An profoes, gans ow Duw, yw an goelyador war
Efraym;[a]
yma antell ydhna yn oll y fordhow,
ha kas yn chi y Dhuw.
9 Galsons down yn podredhes,
avel yn dydhyow Gibea.
Ev a berth kov a'ga hammhynseth,
ha kessydhya aga feghosow.

10 My a gavas Ysrael,
avel grappys y'n gwylvos;
my a welas dha dasow,
ev a veu avel an frut a-varr a'n figbrenn,
y gynsa frut.
Mes i a dheuth dhe Baal-peor,
hag omsakra dhe'n imaj methus,
hag ethons ha bos mostedhes avel an taklow
kasadow a garsons.
11 Golewder Efraym a nij dhe-ves avel edhen,
heb dineythyans, heb torr, heb omdhoen.
12 Kyn hwrellons meythrin aga fleghes,
my a gemmer pubonan dhe-ves, ma na vo denvyth
gesys.
Go-i pan dreylyav anedha!

---

a 9:8 Po amendyans *An profoes yw an goelyador war Efraym, pobel ow Duw.*

13 Efraym, dell welis vy, re dhestnas y fleghes dhe vos preydh;[a]
hag Efraym a dal dri yn-mes y fleghes dhe'n denledhyas.

14 Ro dhedha i, ARLOEDH!
pandr'a redh?
Ro dhedha i torr a gyll hy askorr,
ha diwvronn sygh.

15 Yma oll aga droktra yn Gilgal;
ena my a's kasas.
Drefenn aga drogoberow,
my a wra aga fesya a'm chi.
Ny wrav vy aga hara namoy;
oll aga fennsevigyon yw penn-kales.

16 Efraym yw gweskys,
aga gwreydhenn yw sygh;
ny askorrons frut.
Ynwedh mar tineythons,
my a ladh an fleghes karadow a'ga thorr.

17 Ow Duw a wra aga denagha,
drefenn na woslowsons orto;
i a vydh gwandrysi yn mysk an kenedhlow.

Peghes Ysrael ha'y Gethneth

10 Ysrael yw gwinbrenn lies-skorrek, a dheg frut pals.
Dhe voy y frut, dhe voy y kressyas an alteryow;
dhe voy dader y dir, dhe voy y hwrussons peulveyn teg.

2 Aga holonn yw fals; lemmyn i a berth an kessydhyans a'ga offens.
Ev a wra dralya aga alteryow, ha distrui aga feulveyn.

---

a 9:13 *re dhestnas y fleghes dhe vos preydh:* Amendys. An Ebrow yw ansertan.

3 Lemmyn i a lever, ‘Ny’gan beus myghtern
drefenn na berthsyn own a’n ARLOEDH.
Mes pandr’a yll myghtern gul ragon?’
4 I a gews geryow, ow kowlia,
ow kul kevambos;
ha breus a egin avel kegis
yn fynnglow an gwel.
5 Annedhysi Samaria a wra drem
war leugh Beth-aven.
Hy fobel a gyn warnodho,
ha’y oferysi a oel war y wolewder,
rag ev a vydh divres dhiworti.[a]
6 Ev ynwedh a vydh dres dhe Assyria
avel ro dhe’n myghtern meur.
Efraym a’n jevydh meth,
hag Ysrael a vydh methek a’y gusul.

7 Samaria ha’y myghtern a vydh degys dhe-ves
avel barrenn war enep an dowr.
8 Tylleryow ughel Aven, pegh Ysrael,
a vydh distruys.
Spern hag askall a dyv
dres aga alteryow.
Ena yn-medhons dhe’n menydhyow, ‘Gorherewgh ni,’
ha dhe’n brennow, ‘Koedhewgh warnan ni.’

9 A-dhia dhydhyow Gibea y peghsys, a Ysrael;
ena y sevsons. A ny wrug bresel drehedhes dhe’n
dhrogoberoryon yn Gibea?

---

a 10:5 Amendys.

10 My a wra aga hessydhya pan vynnav,[a]
ha kenedhlow a vydh kuntellys er aga fynn,
pan vydhons kessydhys may hwrellons aga helmi
rag aga hammweyth dewblek.

11 Efraym yw avel lejek dyskys
a gar drushya;
mes my a worr yew war hy honna teg.
My a wra hernessya Efraym,
aras a wra Yuda,
ha Yakob a gloes.
12 Hesewgh dhywgh agas honan yn ewnder,
mysewgh yn tregeredh,
hag aras gwrewgh agas gweres anerys;
prys yw dhe hwilas an ARLOEDH,
bys may teffo ha gul dhe wiryonedh koedha
warnowgh avel glaw.

13 Hwi re aras droktra,
ha mysi anewnder,
ha re dhyb'sowgh an frut a wowyow;
rag ty a drestyas y'th fordh,
yn niver bras dha gasoryon.
14 Tervans a dhrehav yn mysk dha bobel,
hag oll dha gastylli a vydh distruys,
kepar dell wrug Shalman distrui Beth-arbel yn jydh
an gas,
pan veu brewys an vamm gans hy fleghes.
15 Yndellma y fydh gwrys dhywgh, A Bethel,
drefenn agas drogedh meur.
Orth tardh-dydh, myghtern Ysrael a vydh kisys glan.

---

a 10:10 Po amendyans *My a dheu ha'ga hessydhya.*

Kerensa Duw orth Ysrael

11 Pan veu Ysrael flogh my a'n karas,
hag yn-mes a Ejyp my a elwis ow mab.

[2] Dhe voy y hwrugavy aga gelwel,
dhe bella yth ethons dhiworthiv,[a]
ow sakrifia dhe Baalim, hag ow leski offrynnow dhe imajys.

[3] My a dhyskas dhe Efraym kerdhes,
orth y gemmeres er y dhiwvregh;
mes ny wodhyens my dh'aga sawya.

[4] My a's tennas gans kerdyn denel,
gans lovonow kerensa;
hag yth en vy kepar ha neb
a dhrehav an yew a'ga honna,
ha my a blegyas dh'y vaga.

[5] Ny dhehwel dhe bow Ejyp,
mes Assyria[b] a vydh y vyghtern,
rag i a skonyas a dhehweles dhymm.

[6] An kledha a wra troyllya erbynn y sitys,
ha distrui an varrys a'y yetys,[c]
ha'ga dybri drefenn aga thowlow.

[7] Ow fobel yw ervirys dhe dreylya ahanav vy.
I a elow war-vann,[d]
mes ny wra ev aga ughelhe.

[8] Fatell y'th hepkorrav, Efraym?
Fatell y'th taskorrav, Ysrael?

---

a 11:2 Ow siwya an Septuagint. Ebrow *Dhe voy y halwsons dhedha, dhe bella yth ethons anedha.*

b 11:5 Po amendyans *Ev a dhehwel dhe Ejyp, hag Assyria.*

c 11:6 *distrui an varrys a'y yetys:* Po *distrui y oferysi-dhargan.*

d 11:7 *I a elow war-vann:* Po amendyans *I a elow dhe Baal.*

Fatell y'th wrav avel Adma?
Fatell y'th hworrav avel Seboim?
Ow holonn re dreylyas a-ji dhymm,
oll ow thruedh re dhewis.
9 Ny gowlwrav ow honnar fell;
ny dhehwelav dhe dhistrui Efraym:
rag Duw ov vy a-der gour;
an Sans yn agas mysk,
ha ny dhov vy yn sorr.

10 I a gerdh war-lergh an ARLOEDH;
Ev a wra usa avel lew.
Pan wra ev usa,
fleghes an howlsedhes a gren.
11 I a gren avel edhen yn-mes a Ejyp,
avel kelemmi yn-mes a Assyria.
My a wra dhedha triga yn aga threvow,
yn-medh an ARLOEDH.

12 Efraym a'm kylghyas gans gowyow,
ha chi Ysrael gans gil.
Hag yma Yuda hwath ow mos a-dro gans Duw
drefenn y vos len gans an syns.[a]

12 Kowethya a wra Efraym gans an gwyns,[b]
ha helghya gwyns an howldrevel oll an jydh,
ha kressya gowyow ha freudh.
I a wra kevambos gans Assyria
hag olew yw degys dhe Ejyp.

---

a 11:12 An wers ma yw niverys 12:1 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint, mes 11:12 y'n Vulgat hag yn brassa rann an treylyansow sowsnek.

b 12:1 *Kowethya a wra Efraym gans an gwyns:* Po *Peuri a wra Efraym war an gwyns.*

Dislelder Ysrael

2 An ARLOEDH a'n jeves dadhel gans Yuda,
hag ev a gessydh Yakob herwydh y fordhow;
ev a attal dhodho wriansow.

3 Y'n brys ev a synsis y vroder er an seudhel,
hag yn y grevder ev a strivyas gans Duw.

4 Ev a strivyas gans an el ha prevaylya;
ev a oelas hag a bysis favour dhiworto.

Ev a'n kavas yn Bethel,
hag ena y kewsis ganso:[a]

5 an ARLOEDH, Duw an luyow,
an ARLOEDH yw y hanow a govadh.

6 Ytho treyl dhe'th Tuw,
gwith tregeredh ha breus,
ha gorta dha Dhuw pup-prys.

7 An marchont a'n jeves fals vantol yn y leuv;
ev a gar toella.

8 Yn-medh Efraym, 'Yn hwir rych ov vy,
my re drovyas pythow;

yn oll ow lavur
ny gevons ynnov kammhynseth, yw pegh.'

9 My re beu an ARLOEDH dha Dhuw
a-ban veus yn pow Ejyp;

---

a 12:4 *ganso:* Ow siwya an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *genen.*

my a'th wra arta dhe driga yn tyldow
kepar hag yn dydhyow an kuntellyans.[a]

10 My re gewsis dre'n brofoesi,
ha my re ros gwelesigethow pals;
ha dre leuv an brofoesi my re gewsis yn
parabolennow.
11 Eus droktra yn Gilead?
Yn hwir yth yns i koegyon!
A sakrifions terewi yn Gilgal?
Aga alteryow ynwedh a vydh avel kals meyn war
fynnglow an gwel.
12 Yakob a fias dhe bow Aram,
Ysrael a servyas rag gwreg,
ha rag gwreg y hwithas deves.
13 Ha dre brofoes an ARLOEDH a dhros Ysrael mes a Ejyp,
ha dre brofoes y feu gwithys saw.
14 Efraym re'n sorras yn hwerow;
rakhenna y Arloedh a wra gasa warnodho y
gabel-goes,
ha daskorr dhodho y geredh.

Breus an ARLOEDH war Ysrael

13 Pan gewsi Efraym,
yth esa krena;
yth omughelhas yn Ysrael;
mes pan beghas gans Baal
ev a verwis.
2 Lemmyn i a beghas hwath moy;
i re wrug ragdha aga honan imajys teudh,

---

a 12:9 War-lergh an Septuagint *Mes my, an Arloedh dha Dhuw, a'th ledyas mes a bow Ejyp; arta my a'th wra dhe driga yn tyldow, kepar hag yn dydhyow an kuntellyans.*

delowyow gwrys a'ga arghans herwydh aga sleyghneth,
i oll an ober a greftoryon.
Leverir anedha, 'Tus a wra sakrifis;
i a amm dhe leughi!'
3 Rakhenna i a vydh avel kommolenn-vyttin,
hag avel an gluth a dremen a-varr,
hag avel us yw hwythys a leur-drushya gans an awel,
hag avel mog a fenester.

4 Mes my re beu an ARLOEDH dha Dhuw
a-ban veus yn pow Ejyp;[a]
ny wodhvydhydh Duw vyth a-der my,
ha nyns eus selwador a-der my.
5 My a'th wodhya y'n gwylvos,
yn tir a syghter.
6 Herwydh an peurwels yw dhedha y fons lenwys;
lenwys vons, ha'ga holonn a veu goethus;
rakhenna i a'm ankevis.
7 Ytho my a vydh avel lew dhedha,
avel lewpard ow skolkya ryb an fordh.
8 My a dheu er aga fynn avel orses a gollas hy helyn,
ha skwardya aga holonn mes a'ga brest,
hag ena my a's devor avel lewes;
goedhvil a wra aga frega.

9 A Ysrael, my a'th tistru:[b] piw a vydh dha wereser?[c]
10 Ple'ma dha vyghtern, ma'th sawyo?
Ple'ma dha vreusysi yn oll agas sitys,

---

a 13:4 *a-ban veus yn pow Ejyp:* War-lergh an Septuagint *ha my a'th ledyas mes a bow Ejyp.*

b 13:9 *my a'th tistru:* Ow siwya an Syriek. Ebrow *ev a'th tistru.*

c 13:9 *piw a vydh dha wereser?* Ow siwya an Septuagint ha'n Syriek. Ebrow *rag er ow fynn, erbynn dha wereser.*

a'y leversys anedha, 'Ro dhymm myghtern ha
pennternedh'?
[11] My a ros dhis myghtern y'm sorr,
ha my a'n kemmeras y'm konnar.

[12] Kammhynseth Efraym yw maylys,
y begh yw gwithys yn kovadh.
[13] An paynys a venyn yn lavur a dheu ragdho,
mes ev yw mab anfur;
pan dheu an prys ny yll ev dos
dhe vin konna an brys.

[14] My a's daspren dhiworth leuv ifarn;
my a's delirv dhiworth ankow.
Ple'mons dha blagys, A ankow?
Ple'ma dha vros, A ifarn?
Truedh a vydh kudhys dhiworth ow dewlagas.

[15] Kyn hwra ev doen frut yn mysk y vreder,
gwyns an Est a dheu, gwyns an ARLOEDH
ow tos yn-bann dhiworth an difeyth.
Y fenten a vydh desyghys,
ha'y buth a hesk.
Ev a byll pub lester drudh a'n dresorva.
[16] Samaria a vydh kessydhys,
rag hi a rebellyas erbynn hy Duw.
I a goedh der an kledha;
aga fleghesigow a vydh terrys dhe demmyn,
ha'ga benynes veghyek a vydh skwardys igor.[a]

---

a 13:16 13:16–14:9 yw niverys 14:1-10 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

Edrega ha Restorita

14 Dehwel, Ysrael, dhe'n ARLOEDH dha Dhuw;
rag ty re drebuchyas yn dha gammhynseth.

[2] Kemmerewgh genowgh hwi geryow,
ha dehwelewgh dhe'n ARLOEDH.
Leverewgh dhodho,
'Gav pub kammhynseth,
ha degemmer an pyth yw da,
rag may attyllyn
frut agan diwweus.

[3] Ny wra Assyria agan sawya;
ny wren ni marghogeth war vergh.
Ny leveryn arta "Agan duwow"
dhe ober agan diwla,
rag ynnos jy y kyv an omdhivas truedh.'

[4] My a wra aga sawya dhiworth aga dislelder,
ha'ga hara heb ahwer,
rag ow sorr re dreylyas anodho.

[5] My a vydh avel an gluth dhe Ysrael;
ev a wra bleujyowa avel an lili,
ha dannvon y wreydh yn-nans kepar ha sedres
Lebanon.

[6] Y skyll a dyv,
ha'y dekter a vydh avel an olewbrenn,
ha'y ethenn a vydh kepar ha sedres Lebanon.

[7] Arta y trigons yn y skeus. I a wra ys dhe devi.
I a wra bleujyowa avel an gwinbrenn; y vri a vydh
avel gwin Lebanon.

[8] A Efraym, pandr'yw imajys hwath dhymmo vy?
My a worthyp dhodho, ha'y witha.
My yw avel merywenn las;
dha frut a dheu a-dhiworthiv.

[9] Piw yw skentel? Re gonvettho an taklow ma.
Piw yw doeth? Re's godhvo.
Fordhow an ARLOEDH yw ewn,
an re wiryon a gerdh ynna,
mes drogoberoryon a drebuch ynna.

YOEL

Chaptra 1
Kynvann war an Tir Difeythys gans Lokustes
Galow dhe Edrega ha Pysadow
Chaptra 2
An Lokustes a Dheu Yn-rag avel Lu Duw a Elow rag Edrega
Gorthyp Duw ha'y Ambos
Spyrys Duw Dinewys Mes
Chaptra 3
Breus Duw war an Kenedhlow
Breus yn Nans Yehoshafat
Bennathow y'n Termyn a Dheu

1 Ger an ARLOEDH hag a dheuth dhe Yoel mab Pethuel.

Kynvann war an Tir Difeythys gans Lokustes

2 Klewewgh hemma, hwi henavogyon,
ha rewgh skovarn, oll hwi annedhysi an tir.
A hwarva tra a'n par ma yn agas dydhyow,
po yn dydhyow agas tasow?
3 Derivewgh hemma orth agas fleghes,
ha'ga fleghes orth aga fleghes i,
ha'ga fleghes dhe henedh arall.

4 An pyth a asas an lokust yowynk
an hes a lokustes re'n dybris;
ha'n pyth a asas an hes,
an lokust diaskell re'n dybris;
ha'n pyth a asas an lokust diaskell
an lokust distruel re'n dybris.

5 Difunewgh, hwi bennow-medhow, hag oelewgh;
oulyewgh, oll hwi dhiwessoryon gwin,
drefenn an gwin nowydh,
drefenn y vos treghys dhe-ves a-dhiworth agas ganow.
6 Rag kenedhel re yskynnas war ow thir,
krev ha diniver;

hy dyns yw dyns lew,
hag yma dhedhi diwen lewes.
7 Hi re dhifeythyas ow gwinbrenn,
ha terri ow figbrenn;
hi re'n diruskas glan ha'y dewlel dhe-ves;
y skorrennow yw gwrys gwynn.

8 Gwra kyni avel gwyrghes grogysys gans yskar
rag gour hy yowynkneth.
9 Treghys dhe-ves yw offrynn greun hag offrynn diwes
a-dhiworth chi an ARLOEDH;
an oferysi a gyn,
menystrys an ARLOEDH.
10 Gwastys yw an gwel,
an tir a dhesygh;
drefenn bos gwastys an ys;
desyghys yw an gwin nowydh,
an oyl a fyll.

11 Kemmerewgh meth, hwi diogyon;
oulyewgh, a hwi wonedhysi gwinlannow,
rag an gwaneth ha rag an heydh,
drefenn bos diswrys trevas an gwel.
12 Desyghys yw an gwinbrenn,
ha'n figbrenn a wannha;
an reunavalwydhenn, an balmwydhenn ynwedh, ha'n avalwydhenn,
devri oll gwydh an gwel: yw gwedhrys;
rag gwedhrys yw lowena
a-dhiworth mebyon den.

Galow dhe Edrega ha Pysadow

13 Omwrogysewgh ha kyni, hwi oferysi;
oulyewgh, hwi venystrys an alter:

dewgh, spenewgh an nos yn yskar,
hwi venystrys ow Duw:
rag an offrynn greun ha'n offrynn diwes
yw kemmerys dhe-ves dhiworth chi agas Duw.
14 Sakrewgh penys,
gelwewgh kuntelles solem,
kuntellewgh an dus hen,
oll annedhysi an tir,
yn chi an ARLOEDH agas Duw,
ha kriewgh war an ARLOEDH.

15 Ellas rag an jydh!
rag ogas yw dydh an ARLOEDH,
hag avel terroes dhiworth an Ollgalloesek y teu.
16 A nyns yw treghys dhe-ves an boes
a-rag agan lagasow,
lowena ha heudhder
dhiworth chi agan Duw?

17 Gwedhrys yw an hasennow yn-dann aga figellow,[a]
forsakys yw an skiberyow,
terrys yn-nans yw an greunjiow,
rag gwedhrys yw an ys.
18 Assa wra an gwarthek hanasa!
Penndegys yw an oghen,
drefenn nag eus peur dhedha;
devri, gwrys yn ahwer yw greow an deves.
19 Dhiso ji, A ARLOEDH, y kriav:
rag tan re dhevoryas
peurvaow an gwylvos;
ha flamm re gowlloskas oll gwydh an gwel.

---

a 1:17 *figellow:* Styr an Ebrow yw ansertan; martesen pigellow rag igeri an dowrheans.

20 Bestes an gwel a gri warnas ynwedh:
rag bos desyghys goverow an dowr,
ha tan re dhevoryas
peurvaow an gwylvos.

An Lokustes a Dheu Yn-rag avel Lu

2 Hwythewgh an hirgorn yn Sion,
ha gelwewgh dhe'n gas y'm menydh sans;
krenes oll annedhysi an norvys:
rag dydh an ARLOEDH a dheu; pur ogas yw,
2 dydh tewlder ha tewlyjyon,
dydh kommol ha tewolgow tew.
Dell les an bora war an menydhyow
y teu pobel vras ha krev;
nyns esa bythkweth aga far,
na ny vydh namoy a'y wosa,
bys vlydhynyow henedhow ha henedhow.

3 Tan a dhevor a-dheragdha,
hag a-dryv dhedha flamm a lesk.
An tir yw avel lowarth Eden a-dheragdha,
hag a-dryv dhedha gwylvos difeyth;
devri, ny vydh diank anedha.

4 Aga semlans yw avel semlans mergh;
ha kepar ha kasvergh y hwrons i poenya.
5 Kepar ha gans tros charettow,
lemmel a wrons war bennow an menydhyow,
avel tros flamm tan
ow tevorya an sowl,
avel pobel grev
arayys rag kas.

6 A-ragdha poblow a gren:
oll an fasow a gyll aga liw.
7 Poenya a wrons avel tus krev;
i a yskynn an fos avel kasoryon;
i a geskerdh yn-rag, pubonan didro yn y fordh y honan,
ha ny dreylyons mes a'ga hynsyow.
8 Ny wrons i gwaska an eyl erbynn y gila;
pubonan a gerdh yn y hyns y honan:
stevya a wrons yn mysk kowas a sethow,
heb treylya a-denewen.
9 Assaltya an sita a wrons;
ha poenya war an fos;
krambla a wrons war an chiow,
hag entra der an fenestri avel lader.

10 An dor a wra krysya a-dheragdha;
an nevow a gren:
an howl ha'n loer a dewlha,
an ster a skon a derlentri.
11 Ha'n ARLOEDH a wra dyllo y lev
a-dherag y lu,
rag y gaslys yw pur vras,
ha krev yw ev neb a gollenow y er.
Rag meur yw dydh an ARLOEDH
ha pur euthyk; ha piw a yll y berthi?

Duw a Elow rag Edrega

12 Lemmyn ytho, yn-medh an ARLOEDH,
treylyewgh dhymm gans oll agas kolonn,
ha gans penys, ha gans oelva, ha gans kynvann.
13 Skwardyewgh agas kolonn, a-der agas dillas,
ha treylyewgh arta dhe'n ARLOEDH agas Duw,
rag grassyes ha truedhek yw,

lent ow serri, ha meur y dregeredh,
hag ev a gemmer edrek a'n drog.
14 Piw a woer mar kwra ev dehweles ha kemmeres edrek,
ha gasa bennath a-dryv dhodho,
offrynn greun hag offrynn diwes
dhe'n ARLOEDH agas Duw?

15 Hwythewgh an hirgorn yn Sion,
sakrewgh penys,
gelwewgh kuntelles solem.
16 Kuntellewgh an bobel,
sakrewgh an kuntelles,
gelwewgh an dus hen war-barth,
kuntellewgh an fleghes
ha'n re ow tena an vronn:
gases an gour pries y stevell,
ha'n venyn bries hy chambour.

17 Gwres an oferysi, menystrys an ARLOEDH,
oela ynter an porth ha'n alter,
ha leverens, 'Spar, A ARLOEDH, dha bobel,
ha na ro dha ertach yn disenor,
ensampel dhe'n kenedhlow.
Prag y leverons yn mysk an poblow,
"Ple'ma aga Duw?" '

Gorthyp Duw ha'y Ambos

18 Ena y hwra an ARLOEDH perthi avi orth y dir,
ha kemmeres pita a'y dus.
19 An ARLOEDH a worthybis ha leverel dh'y bobel,
Awotta, my a dhannvon dhywgh ys ha gwin hag oyl,
ha lenwys vydhowgh gansa:
ha nevra namoy ny rov dhywgh
disenor yn mysk an kenedhlow.

20 Ha my a bellha dhiworthowgh lu an kledhbarth,
ha'y fesya yn syghtir ha difeyth,
gans y fas troha mor an est,
ha'y dhelergh troha mor an howlsedhes;
ha'y fler a wra drehevel, ha'y flerynsi a dheu yn-bann.
Rag ev re wrug taklow bras.

21 Na borth own, a dir;
bydh heudhik ha lowenha:
rag an ARLOEDH re wrug taklow bras.
22 Na berthewgh own, hwi vestes an gwel:
rag peurvaow an gwylvos yw gwyrdh;
an wydhenn a dheg hy frut,
an figbrenn ha'n gwinbrenn a re aga nerth.

23 Ytho bedhewgh heudhik, hwi vebyon Sion,
ha lowenhewgh y'n ARLOEDH agas Duw:
rag ev re ros dhywgh an glaw a-varr rag ewnder,
hag ev re dhros glaw yn-nans ragowgh:
glaw a-varr ha glaw diwedhes kepar hag y'n dalleth.
24 An leuryow-drushya a vydh leun a ys,
ha'n gwinwaskow a fenn a win hag oyl.
25 My a astiver dhywgh an blydhynyow
a wrug hes an lokustes aga dybri,
an lokust diaskell, an lokust distruel, ha'n lokust yowynk,
ow lu bras a dhannvenis yn agas mysk.

26 Hwi a dheber ha bos lenwys,
ha gormel hanow an ARLOEDH agas Duw,
neb re'gas dyghtyas marthys da,
ha ny wra ow fobel perthi meth bynitha.

[27] Hwi a wodhvydh my dhe vos yn mysk Ysrael,
ha my dhe vos an ARLOEDH agas Duw, ha nyns
eus nahen.
Ha ny wra ow fobel
perthi meth bynitha.

Spyrys Duw Dinewys Mes

[28] Ha wosa hemma
my a dhinwa ow spyrys war gig oll,
ha'gas mebyon ha'gas myrghes a wra profoesa,
ha'gas tus koth a hunros hunrosow
ha'gas gwer yowynk a wel gwelesigethow.[a]
[29] Ynwedh war an wesyon ha'n maghtethyon,
y'n dydhyow na, y hwrav vy dinewi ow Spyrys.

[30] My a dhiskwa marthusyon y'n nevow hag y'n norvys, goes
ha tan ha kolovenyow a vog. [31] An howl a vydh treylys dhe
dewlder, ha'n loer dhe woes, kyns dos dydh an ARLOEDH, bras
hag euthyk. [32] Ena y fydh sawys pubonan neb a elow war hanow
an ARLOEDH; rag yn menydh Sion y fydh remenant dell leveris
an ARLOEDH, hag yn Yerusalem an re a dhienk, neb a wra an
ARLOEDH aga gelwel.

Breus Duw war an Kenedhlow

3 Rag otta, y'n dydhyow na hag y'n termyn na, pan dhrov
vy arta kethyon Yuda ha Yerusalem,[b] [2] my a guntell oll
an kenedhlow ha'ga hembronk dhe nans Yehoshafat, ha mos yn
breus gansa ena, a-barth ow fobel ha'm ertach Ysrael, drefenn
i dh'aga skattra yn mysk an kenedhlow ha ranna ow thir. [3] I re
dewlis prenn rag ow fobel, ha kenwertha mebyon rag horys, ha
gwertha mowesi rag gwin, mayth effens. [4] Pandra esowgh hwi
dhymm, A Tyr ha Sidon, hag oll ranndiryow Filistia? Esowgh
hwi owth attyli dhymm? Mars esowgh hwi owth attyli dhymm,

---

a 2:28 2:28-32 yw niverys 3:1-5 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

b 3:1 3:1-21 yw niverys 4:1-21 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

yn skav ha toeth men my a dreyl agas pemont arta war agas pennow agas honan. [5] Rag hwi re gemmeras ow arghans ha'm owr, ha doen ow thresoryow teg yn agas templow. [6] Mebyon Yuda ha mebyon Yerusalem hwi re werthas dhe'n Grekys, orth aga fellhe dhiworth aga oryon aga honan. [7] Otta, my a wra dhedha difuna yn-mes a'n tyller ma's gwerthsowgh, ha my a dreyl agas attal arta war agas pennow agas honan. [8] Ha my a werth agas mebyon ha'gas myrghes yn diwleuv mebyon Yuda, hag i a wra agas gwertha dhe'n Sabeanys, dhe genedhel pell; rag yndellma an ARLOEDH re gewsis.

Breus yn Nans Yehoshafat

[9] Deklaryewgh hemma yn mysk an kenedhlow:
pareusewgh rag bresel sans, gwrewgh dhe'n
vreselyoryon difuna.
Des oll an soudoryon yn-rag,
ens i yn-bann.
[10] Mortholyewgh agas soghyow yn kledhedhyow,
ha'gas higennow-skethra yn guwow;
Gwres an gwann leverel, 'Kasor ov vy!'

[11] Dewgh yn uskis,
oll hwi an kenedhlow a-derdro,
omguntellewgh ena.
Dro yn-nans dha vreselyoryon, A ARLOEDH.
[12] Gwres an kenedhlow difuna,
ha dos yn-bann dhe nans Yehoshafat;
rag my a esedh rag breusi
oll an kenedhlow a-derdro.
[13] Kemmerewgh yn-bann an gromman,
rag an drevas yw adhves.
Dewgh, trettyewgh,
rag leun yw an winwask.
An kerynyow a fenn,
rag bras yw aga droktra.

14 Routhow, routhow,
yn nans an ervirans!
Rag ogas yw dydh an ARLOEDH
yn nans an ervirans.
15 Tewlhes yw an howl ha'n loer,
ha'n ster a skon a ri aga golow.

16 An ARLOEDH a vedhygel dhiworth Sion,
ha dhiworth Yerusalem ev a ri y lev;
ha'n nevow ha'n norvys a gren,
mes an ARLOEDH yw skovva rag y bobel
ha kastell rag mebyon Ysrael.

Bennathow y'n Termyn a Dheu

17 Yndellma hwi a wodhvydh
my dhe vos an ARLOEDH agas Duw,
trigys yn Sion, ow menydh sans.
Ha Yerusalem a vydh sans,
ha nevra ny wra estrenyon tremena dredhi namoy.

18 Y'n jydh na
an menydhyow a dhever gans sugen grappys,
an breow a dhinwa leth
resek a wra oll goverow Yuda
gans dowr.
Fenten a dheu yn-mes dhiworth chi an ARLOEDH
ha dowra nans Shittim.

19 Ejyp a vydh forsakys,
hag Edom a vydh gwylvos ynyal,
drefenn an freudh gwrys erbynn mebyon Yuda,
rag i re skoellyas goes gwiryon yn aga thir.
20 Mes Yuda a vydh annedhys bynitha,
ha Yerusalem dhe henedhow oll.

[21] My a gemmer dial a'ga goes, ha ny asav denvyth dhe
vos heb kessydhyans,
rag an ARLOEDH a drig yn Sion.

AMOS

Chaptra 1
Geryow Amos
Breus Duw erbynn an Kenedhlow
Chaptra 2
Breus Duw erbynn Ysrael
Chaptra 3
Ger erbynn Ysrael
Tenkys Samaria
Chaptra 4
Ny Dhehwelis Ysrael dhe'n ARLOEDH
Chaptra 5
Galargan war Ysrael
Dydh an ARLOEDH
Chaptra 6
Terroes Ysrael
Chaptra 7
Gwelesigeth a Lokustes
Gwelesigeth a Dan
Gwelesigeth a Blemmik
Amos hag Amasia
Chaptra 8
Gwelesigeth a Frut an Hav
Tenkys Ysrael
Chaptra 9
Breus an ARLOEDH
Dassevel Ysrael

Geryow Amos

1 Geryow Amos, neb esa yn mysk bugeledh Tekoa, a welas yn gwelesigeth a-dro dhe Ysrael yn dydhyow Uzzia myghtern Yuda hag yn dydhyow Yeroboam mab Yoash, myghtern Ysrael, diw vlydhen kyns an dorgrys.

Breus Duw erbynn an Kenedhlow

[2] Hag y leveris:

An ARLOEDH a us dhiworth Sion
ha dhiworth Yerusalem ev a re y lev;
peurvaow an vugeledh a dhesygh,
ha gwedhrys yw gwartha menydh Karmel.

[3] Yndellma y lever an ARLOEDH:

Rag tri hammweythres a Damaskus,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkorr an kessydhyans;
drefenn i dhe dhrushya Gilead
gans draylellow-drushya a horn.

[4] Ytho my a dhannvon tan war ji Hazael,
dhe dhevorya palesyow Ben-hadad;

5 dralya a wrav barr Damaskus,
ha terri an annedhyas dhiworth nans Aven,
ha'n den a syns an welenn dhiworth Beth-eden;
divres vydh pobel Aram bys yn Kir,
yn-medh an ARLOEDH.

6 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Rag tri hammweythres a Gaza,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkorr an kessydhyans;
drefenn i dhe dhoen pobel gowal yn divroedh
orth aga delivra dhe Edom.
7 Ytho my a dhannvon tan war fos Gaza,
dhe dhevorya hy falesyow.
8 Terri a wrav an annedhyas dhiworth Ashdod,
ha'n den a syns an welenn dhiworth Ashkelon,
ha my a dreyl ow dorn erbynn Ekron;
ha remenant an Filistysi a dhe goll,
yn-medh an Arloedh DUW.

9 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Rag tri hammweythres a Tyr,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkorr an kessydhyans;
drefenn i dhe dhelivra pobel gowal dhe Edom,
ha ny borthsons kov a'n kevambos a vrederedh.
10 Ytho my a dhannvon tan war fos Tyr
dhe dhevorya hy falesyow.

11 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Rag tri hammweythres a Edom,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkorr an kessydhyans;
drefenn ev dhe helghi y vroder gans kledha,
ha taga y druedh;
ha'y sorr a skwardyas bynitha,
hag ev a withas y gonnar bys vykken.

12 Ytho my a dhannvon tan war Teman,
dhe dhevorya palesyow Bosra.

13 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Rag tri hammweythres a vebyon Ammon,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkorr an kessydhyans;
drefenn i dhe skwardya gwragedh gans flogh yn Gilead,
mayth efannens aga amal.
14 Ytho my a worr tan yn fos Rabba,
dhe dhevorya hy falesyow
gans garm yn jydh an gas,
gans annawel yn jydh an korwyns;
15 ha mos a wra aga myghtern dhe dhivroedh,
ev ha'y bennternedh war-barth,
yn-medh an ARLOEDH.

2 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Rag tri hammweythres a Moab,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkorr an kessydhyans;
drefenn ev dhe leski dhe lim
eskern myghtern Edom.
2 Ytho my a dhannvon tan war Moab
dhe dhevorya palesyow Kerioth;
ha Moab a verow yn mysk tervans,
yn mysk garm ha son an korn;
3 ha my a dregh an breusyas yn-mes a-dhiworti,
ha ladha oll hy fennsevigyon ganso,
yn-medh an ARLOEDH.

4 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Rag tri hammweythres a Yuda,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkorr an kessydhyans;
drefenn i dhe skonya lagha an ARLOEDH,
ha ny withsons y ordenansow,

mes aga fals dhuwow re wrug dhedha sowdhanas,
may kerdhas aga thasow war aga lergh.
5 Ytho my a dhannvon tan war Yuda,
dhe dhevorya palesyow Yerusalem.

Breus Duw erbynn Ysrael

6 Yndellma y lever an ARLOEDH:
Rag tri hammweythres a Ysrael,
ha rag peswar, ny wrav vy hepkorr an kessydhyans;
drefenn i dhe wertha an den gwiryon a arghans,
ha'n edhommek a dhiw eskis.
7 I a drett yn-dann dreys[a] penn an voghosogyon yn
doust dor;
ha treylya a-denewen fordh an dus uvel;
den ha'y das a y'n keth vowes
rag may fo disakrys ow hanow sans.
8 War dhillas kemmerys yn goestel i a wrowedh
ryb pub alter;
ha gwin a'n re neb re beu spalys a evons
yn chi aga Duw.

9 Byttegyns my a dhistruis an Amoryas a-dheragdha
may feu y ughelder kepar hag ughelder an sedres,
hag ev maga krev avel derow;
distrui a wrug vy y frut a-vann
ha'y wreydh a-woeles.
10 Ha my a'gas dros yn-mes a bow Ejyp,
ha'gas hembronk dew-ugens blydhen y'n difeyth
rag perghenna bro an Amorysi;

---

a 2:7 *I a drett yn-dann dreys:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *i a dhyen war-lergh.*

11 ha my a dhrehevis rann a'gas mebyon yn profoesi
ha rann a'gas tus yowynk yn nazirysi.
A nyns yw yndella, A vebyon Ysrael?
yn-medh an ARLOEDH.

12 Mes hwi a wrug dhe'n nazirysi eva gwin,
ha gorhemmynna a wrussowgh dhe'n brofoesi,
ow leverel, 'Na brofoesewgh!'

13 Otta, my a'gas gwask y'n dor,
kepar dell yw gweskys y'n dor kert gorveghys gans vanalow.[a]
14 Ny vydh tyller dhe fia dhodho rag an den skav,
ha'n den krev ny with y nerth,
na ny yll an kasor omsawya.
15 Ny sev an den a syns an warak,
na ny skap an den skav y dreys,
na ny yll an marghek omsawya.
16 Ha'n moyha kolonnek yn mysk an gasoryon
a fi noeth y'n jydh na,
yn-medh an ARLOEDH.

Ger erbynn Ysrael

3 Klewewgh an ger ma a leveris an ARLOEDH er agas pynn, mebyon Ysrael, erbynn an teylu oll a wrugavy y dhri yn-mes a bow Ejyp, ow leverel:

2 Hwi unnsel a aswonnis vy
yn-mes a oll teyluyow an nor;
rakhenna my a wra agas kessydhya
rag agas drogoberow oll.

3 A yll dew kerdhes war-barth
marnas i a sett an prys?

---

a 2:13 Styr an Ebrow yw ankler.

4 A wra lew usa y'n koes,
pan nag eus preydh vyth ganso?
A wra lew yowynk kria dhiworth y fow
mar ny gemmeras ev travyth?
5 A wra edhen koedha yn maglenn war an leur
pan nag eus boes ynni?
A wra antell lemmel a-dhiwar an leur
heb kachya travyth?
6 Eus korn hwythys yn sita,
heb bos an bobel ownek?
A vydh anfeusi yn sita,
marnas an ARLOEDH a'n gwrug?
7 Yredi ny wra an Arloedh DUW travyth
heb diskudha y dowl kudh
dh'y servysi an brofoesi.
8 An lew re usas:
piw ny'n jevydh own?
An Arloedh DUW re gewsis:
piw ny brofoes?

Tenkys Samaria

9 Diskleryewgh dhe'n palesyow yn Ashdod,
ha dhe'n palesyow yn pow Ejyp,
ha leverewgh: 'Omguntellewgh war venydhyow
Samaria,
ha gwelewgh an lies arwask eus ynni,
ha'n dus arweskys a-berth ynni.'
10 Ny wodhons fara ewn, yn-medh an ARLOEDH,
an re a guntell yn aga falesyow preydh aga
garowder ha ladrans.

[11] Rakhenna yndellma y lever an Arloedh Duw:
Eskar a omsett a-dro dhe'n vro
ha dri dhe'n leur agas nerth,
ha pyllys vydh agas palesyow.

[12] Yndellma y lever an Arloedh: Dell dhelirv an bugel mes a anow an lew diw arr po tamm skovarn, yn kettella delivrys vydh mebyon Ysrael eus trigys yn Samaria, gans tamm a weli ha gans gweli-dydh a dhamask.

[13] Klewewgh ha testewgh erbynn chi Yakob,
yn-medh an Arloedh Duw, Duw an luyow,
[14] rag y'n jydh may kessydhyav Ysrael drefenn y gammweythresow,
my a gessydh alteryow Bethel,
ha treghys vydh kern an alter
ha koedha a wrons dhe'n leur.
[15] Brewi a wrav an gwavos war-barth gans an havos,
ha mos dhe goll a wra an chiow a dhans olifans,
ha distruys vydh an chiow bras,
yn-medh an Arloedh.

Ny Dhehwelis Ysrael dhe'n Arloedh

4 Klewewgh an ger ma, hwi vughes Bashan
neb usi war venydh Samaria,
neb a wask an voghosogyon, owth arwaska an edhommogyon,
neb a lever dh'aga gwer, 'Doro, mayth yffyn!'
[2] An Arloedh Duw re dos ren y sansoleth:
Otta dydhyow a dheu warnowgh
ma'gas kemmerons dhe-ves gans kerdyn,
ha'n diwettha ahanowgh gans higennow-pysk.

[3] Ha hwi a dhe-ves der aswaow an fosow,
pub huni yn-rag yn unn rew;
ha tewlys yn-mes vydhowgh dhe Harmon,
yn-medh an ARLOEDH.

[4] Dewgh dhe Bethel, ha kammdremenewgh;
dhe Gilgal, ha kammdremenewgh hwath moy;
drewgh agas sakrifisow pub myttin,
agas dega pub trydydh;

[5] offrynnewgh sakrifis a rasyans gans bara goell
ha gelwewgh tus dhe offrynnow bolonjedhek,
deklaryewgh i;
rag hemm yw agas bodh, A vebyon Ysrael,
yn-medh an Arloedh DUW.

[6] Mes my a ros dhywgh glanythter a dhyns yn agas sitys
oll
ha fowt a vara yn agas tylleryow oll,
ha ny dhehwelsowgh dhymm,
yn-medh an ARLOEDH.

[7] Hag ynwedh my a skonyas a ri dhywgh an glaw,
ha tri mis hwath gesys kyns an drevas;
ha my a wrug glaw dhe goedha war unn sita
ha ny wrugavy glaw dhe goedha war sita arall;
war unn park glaw a goedh,
ha'n park na gavas glaw a wedhras;

[8] ytho diw sita po teyr a wandras dhe gen sita
dhe eva dowr, heb bos disyghys;
byttegyns ny dhehwelsowgh dhymm,
yn-medh an ARLOEDH.

[9] My a'gas gweskis gans kleves losk ha kleves
melynheans y'n ys;
agas lowarthyow ha gwinlannow pals,
agas figbrennyer ha'gas olewbrennyer a veu dybrys
gans an lokust yowynk;
byttegyns ny dhehwelsowgh dhymm,
yn-medh an ARLOEDH.

[10] Dannvon a wrug vy warnowgh pla dell wrug yn Ejyp;
ladha a wrug vy agas tus yowynk gans an kledha,
war-barth gans agas mergh kemmerys yn preydh.
My a dhrehevis fler agas kaslysyow bys yn agas
dewfrik;
byttegyns ny dhehwelsowgh dhymm,
yn-medh an ARLOEDH.

[11] My a dhomhwelis rann ahanowgh,
dell wrug Duw domhwel Sodom ha Gomorra.
Kepar hag yttew y fewgh, tennys mes a'n tan,
byttegyns ny dhehwelsowgh dhymm,
yn-medh an ARLOEDH.

[12] Rakhenna yndella y hwrav dhis, A Ysrael:
drefenn my dhe wul hemma dhis,
bydh parys dhe vetya dha Dhuw, A Ysrael!

[13] Rag otta, ev neb a form an menydhyow ha gul an
gwyns,
neb a dheklar y vrys dhe vab-den;
neb a dreyl an myttin dhe dewlder,
ha stankya war dylleryow ughel an norvys –
an ARLOEDH, Duw an luyow yw y hanow!

Galargan war Ysrael

5 Klewewgh an ger ma a dhrehavav er agas pynn, galargan,
A ji Ysrael:

[2] Koedhys yw, ny sev arta,
an wyrghes Ysrael;
forsakys war hy thir,
heb denvyth dh'y dassevel.

[3] Rag yndellma y lever an Arloedh DUW:
An sita mayth eth yn-mes anedhi mil
a's tevydh kans gesys,
ha'n sita mayth eth yn-mes anedhi kans,
a's tevydh deg gesys dhe ji Ysrael.

[4] Rag yndellma y lever an ARLOEDH dhe ji Ysrael:
Hwilewgh vy ha bewa,
[5] mes na hwilewgh Bethel,
ha na gewgh dhe Gilgal
na treusi dhe Beer-sheba;
rag mos a wra Gilgal yn divroedh
ha Bethel ny vydh 'vas dhe dravyth.

[6] Hwilewgh an ARLOEDH ha bewa,
ma na tartho avel tan yn chi Yosep,
dh'y dhevorya, heb denvyth dh'y dhifeudhi yn
Bethel.
[7] A hwi neb a dreyl gwirvreus yn fuelenn,
ha tewlel ewnder dhe'n dor!

[8] Ev neb a wrug an Pleyades hag Orion
ha treylya tewlder down yn myttin,
ha tewlhe an jydh yn nos;

neb a elow war dhowrow an mor,
ha'ga diveri war enep an dor:
an ARLOEDH yw y hanow

9 neb a wra dhe derroes tardha erbynn an dus krev,
ha terroes a dheu dhe'n kastell.

10 Kasa a wrons an den a geredh y'n yet,
hag aborrya an den a gews an gwirder kowal.

11 Rakhenna, drefenn hwi dhe stankya war an boghosek
ha kemmeres dhiworto trubyt a ys,

kyn trehevsowgh chiow a ven treghys,
ny wrewgh triga ynna;

hwi re blansas gwinlannow teg,
mes ny evowgh aga gwin.

12 Rag my a woer agas kammweythresow pals,
ha'gas peghosow bras,

owth arvedh an den gwiryon, ow kemmeres falswober,
hag ow treylya a-denewen an edhommogyon y'n yet.

13 Rakhenna, tewel a wra an den fur yn termyn a'n par na;
rag droktermyn yw.

14 Hwilewgh dader, a-der droktra,
may fewewgh;

ena ARLOEDH an luyow a vydh genowgh,
poran kepar dell leversowgh.

15 Kesewgh droktra, ha kerewgh dader,
ha fastyewgh gwirvreus y'n yet;

martesen an ARLOEDH, Duw an luyow,
a gemmer truedh a remenant Yosep.

16 Rakhenna yndellma y lever an ARLOEDH, Duw an luyow, an Arloedh:

Yn plenys oll y fydh oelva,
hag y'n stretys oll i a lever 'Ellas, ellas!'

Gelwel a wrons an tiek dhe gynvann,
ha dhe oelva an re a woer kyni.
17 Hag y'n gwinlannow oll y fydh oelva
rag my dhe dremena der an kres ahanowgh,
yn-medh an ARLOEDH.

Dydh an ARLOEDH

18 Go-i an re yw hwansek dhe dhydh an ARLOEDH!
Pandr'a vydh dydh an ARLOEDH dhy'hwi?
Tewlder vydh, ny vydh golow;
19 kepar ha pan fia gour dhiworth lew,
hag ors ow tos er y bynn;
po mos yn chi ha poesa erbynn an paros gans y dhorn
ha bos brethys gans sarf.
20 A nyns yw dydh an ARLOEDH tewlder a-der golow,
ha tewlder heb gwynnder vyth ynno?

21 Kasa ha dispresya agas goelyow a wrav,
ha ny garav sawer agas kuntellesow solem.
22 Ha kyn offrynnowgh dhymm agas offrynnow
kowlleskys ha'gas offrynnow greun,
ny vynnav aga degemmeres;
hag offrynnow kowethyans[a] a'gas bestes peskys,
ny wrav vy mires warnedha.
23 Kemmerewgh dhiworthiv an tros a'th kanow;
orth ton dha delynnow ny woslowav.
24 Re wrello ewnder frosa yn-nans avel dowrow,
ha gwiryonedh kepar hag avon prest ow resek.

25 A dhresowgh dhymm sakrifisow hag offrynnow dewugens blydhen y'n difeyth, A ji Ysrael? 26 Doen a wrussowgh agas imajys, Sakkuth agas myghtern, ha Kaywan agas duwsterenn, hag a wrussowgh dh'agas honan. 27 Ytho my agas deg

a 5:22 *offrynnow kowethyans.* Po *offrynnow kres.* Ebrow *shalom.*

yn divroedh dres Damaskus, yn-medh an ARLOEDH, Duw an luyow y hanow.

Terroes Ysrael

6 Go-i an re usi attes yn Sion,
ha'n re a omsyns saw war venydh Samaria,
yw henwys kynsa an gwlasow,
ha dhedha y teu chi Ysrael!
2 Tremenewgh dhe Kalne, ha gwelewgh,
hag alena kewgh dhe Hamath veur,
hag ena diyskynnewgh dhe Gath an Filistysi.
Yns i gwell ages an gwlaskordhow ma?
Po yw aga thiredh brassa ages agas tiredh hwi?
3 A hwi a vynn delatya an drog dhydh, mes
hwi a dhre ogas an esedhva a arowder!

4 An re usi a'ga growedh war weliow a dhans olifans
hag owth omystynna yn lows war aga gweliow-dydh;
ow tybri hordhes yowynk dhiworth an flokk,
ha leughi yn-mes a'n stall;
5 neb a gan orth son an delynn,
hag avel Davydh ow tevisya dhedha daffar menestrouthi.
6 I a yv gwin yn bollow
owth omuntya gans oylys a'n finna,
mes nyns yns i duwenhes drefenn terroes Yosep!
7 Ytho lemmyn i a vydh an kynsa ow mos yn divroedh,
ha kevewi an re a omystynn yn lows a hedh.

8 An Arloedh DUW re dos ren y enev y honan
(yn-medh an ARLOEDH, Duw an luyow):
Kas genev yw goeth Yakob,
ha kas genev yw y balesyow;
ha my a dhaskorr an sita ha pup-tra eus ynni.

9 Mar pydh gesys deg den yn unn chi, i a verow. 10 An ewnter
a dhen, ev neb wra y leski, a'n drehav, dhe dhri an eskern yn-
mes a'n chi, hag ev a lever dhe nebonan a-bervedh y'n chi, 'Eus
nebonan hwath genes?' Ev a worthyp, 'Nag eus,' hag ena ev a
lever, 'Taw! Res yw na vo menegys hanow an ARLOEDH.'

11 Rag otta, an ARLOEDH a worhemmynn,
hag ev a wysk an chi bras yn magoryow,
ha'n chi byghan a vydh terrys dhe demmyn.

12 A wra mergh poenya war garnek?
A wra den aras ena gans oghen?

Mes hwi re dreylyas ewnder yn kegis,
ha'n frut a wiryonedh yn fuelenn.

13 Hwi a lowenha yn Lo-debar,
ow leverel, 'A ny wrussyn gans agan nerth agan
honan
kemmeres ragon Karnaym?'

14 Rag otta, my a dhrehav kenedhel er agas pynn,
A ji Ysrael, yn-medh an ARLOEDH, Duw an luyow;

ha hi a wra agas gwaska a-dhiworth Lebo-hamath
bys yn syghnans Araba.

Gwelesigeth a Lokustes

7 An Arloedh DUW a dhiskwedhas hemma dhymm, hag
otta, yth esa ev ow formya hes a lokustes pan dhallethi
an aswels tevi – an aswels wosa treghi goera an myghtern. 2 Ha
pan gowldhyb'sens losow an dor, yn-medhav,

'A Arloedh DUW, gav, my a'th pys!
Fatell yll Yakob sevel?
rag byghan yw.'

3 An ARLOEDH a gemmeras edrek a hemma:
'Ny hwyrvydh,' yn-medh an ARLOEDH.

Gwelesigeth a Dan

[4] An Arloedh Duw a dhiskwedhas hemma dhymm: hag otta,
yth esa an Arloedh Duw ow kelwel rag prov dre dan, ha'n tan a
dhevoryas an islonk meur, hag a dhevoryas rann a'n tir. [5] Ytho
yn-medhav,

'A Arloedh Duw, hedh, my a'th pys!
Fatell yll Yakob sevel?
rag byghan yw.'

[6] An Arloedh a gemmeras edrek a hemma:
'Ny hwyrvydh hemma na hwath,' yn-medh an
Arloedh Duw.

Gwelesigeth a Blemmik

[7] Ev a dhiskwedhas hemma dhymm, hag otta, yth esa an Arloedh ow sevel ryb fos gwrys dhe blemmik, plemmik yn y dhorn. [8] Ha'n Arloedh a leveris dhymm, 'Pandr'a welydh, Amos?' Hag yn-medhav, 'Plemmik.' Ena an Arloedh a leveris,

'Ottavy ow settya plemmik
yn mysk ow fobel Ysrael;
ny wrav aga sparya namoy.'

[9] Tylleryow ughel Ysak a vydh forsakys,
ha sentris Ysrael a vydh difeythys
ha my a sev erbynn chi Yeroboam gans an kledha.

Amos hag Amasia

[10] Ena Amasia, oferyas Bethel, a dhannvonas dhe Yeroboam myghtern Ysrael, ow leverel: 'Amos re vrasas er agas pynn yn kres chi Ysrael; ny yll an tir godhav y eryow oll. [11] Rag Amos re leveris hemma:

"Yeroboam a verow gans an kledha,
hag Ysrael a vydh divres yredi
yn-mes a'y dir." '

12 Hag Amasia a leveris dhe Amos, ‘A goelyek, ke, fi dison
dhe bow Yuda, ha dybri bara ena, ha profoesa ena; 13 mes na
brofoes namoy yn Bethel, rag y vos sentri an myghtern, ha’n
chi ryel.’

14 Ena Amos a worthybis dhe Amasia, ‘Nyns ov profoes, na
mab a brofoes, mes bugel ov, ha dyghtyer frut sykaminwydh,
15 ha’n Arloedh a’m kemmeras dhiworth holya an flokk, ha’n
Arloedh a leveris dhymm: “Ke, gwra profoesa dhe’m pobel
Ysrael.” 16 Ha lemmyn, klew ger an Arloedh: Ty a lever,

“Na wra profoesa erbynn Ysrael,
ha na bredhek erbynn chi Ysak.”

17 Rakhenna an Arloedh a lever hemma:

Hora vydh dha wreg y’n sita
ha’th vebyon ha’th vyrghes a goedh gans an kledha;
ha’th tir a vydh rynnys der an gordenn;
ty dha honan a verow yn tir avlan,
ha divres vydh Ysrael yn sur a-dhiwar y dhor.’

Gwelesigeth a Frut an Hav

8 An Arloedh Duw a dhiskwedhas hemma dhymm, hag
otta, kanstellas a frut an hav. 2 Hag ev a leveris, ‘Pandr’a
welydh, Amos?’ Hag yn-medhav, ‘Kanstellas a frut an hav.’
Ena an Arloedh a leveris dhymm:

Devedhys yw gorfenn ow fobel Ysrael;
ny wrav aga sparya namoy.
3 Kanow an tempel a dheu ha bos oelva y’n jydh na,
yn-medh an Arloedh Duw.
Y fydh meur a gorfow marow,
tewlys a-dro yn pub le: taw!

Tenkys Ysrael

4 Klewewgh hemma, hwi neb a stank war an edhommek
ha diswul boghosogyon an tir,

5 ow leverel, ‘P’eur fydh tremenys an loer nowydh,
may hyllyn gwertha greun?
ha’n Sabot,
may hyllyn igeri marghas an ys’ –
ow lehe an efa, ow kressya an shekel,
hag ow toella gans fals vantolyow,
6 dhe brena boghosogyon a arghans
ha’n edhommek a dhiw eskis,
ha gwertha us an gwaneth.

7 An ARLOEDH re dos re woeth Yakob:
Yn sur, nevra ny ankovav travyth a’ga gweythresow!
8 A ny gren an tir rakhemma
ha myns eus trigys ynno kyni?
Oll an tir a sev kepar ha’n Nil,
ha frosa ha koedha arta kepar ha’n Nil yn Ejyp.

9 Hag y hwyrvydh y’n jydh na, yn-medh an Arloedh
DUW,
my a wra an howl dhe sedhi y’n hanter-dydh,
ha tewlhe an dor yn lagas an howl.
10 Treylya a wrav agas goelyow yn kynvann,
ha’gas kanow oll yn oelva;
my a worr yskar war an dhiwglun oll,
ha bloghter war bub penn;
my a’s gwrav dhe gyni kepar dell ve war-lergh aga
unn vab,
ha’n gorfenn anodho a vydh kepar ha dydh
hwerow.

11 Otta dydhyow ow tos, yn-medh an Arloedh DUW,
may tannvonav divoetter war an tir;
ny vydh divoetter a vara, na syghes a dhowr,
mes a glewes geryow an ARLOEDH.

12 Gwandra a wrons a vor dhe vor,
hag a'n kledh bys y'n howldrevel;
ow kwandra a-dro dhe hwilas ger an ARLOEDH,
mes ny'n kevons.

13 Y'n jydh na gwyrghesow teg ha gwer yowynk
a glamder gans syghes.
14 An re a de re'n peghes a Samaria,
ha leverel, 'Dell vew dha dhuw, A Dan!'
ha 'Dell vew fordh Beer-sheba,'
a goedh, ha ny sevons arta.

Breus an ARLOEDH

9 My a welas an Arloedh ow sevel ryb an alter, hag ev a leveris:
Gwask pennow an pilars erna grenno an treudhow,
ha'ga brewi war benn an bobel oll!
An rann yw gesys a ladhav gans an kledha;
denvyth ny fi dhe-ves,
denvyth ny skap.

2 Kyn palons bys yn ifarn,
ow dorn a's kemmer alena;
kynth yskynnons dhe nev,
my a's dre yn-nans alena.
3 Kynth omgudhons war wartha menydh Karmel,
my a's hwila alena ha'ga hemmeres;
ha kynth yns i kudhys a-dherag ow dewlagas yn
goeles an mor,
ena my a worhemmynn dhe'n sarf, ha hi a's brath.
4 Ha kynth ons yn kethneth dherag aga eskerens,
ena yth arghav dhe'n kledha, hag ev a's ladh;
ha my a worr ow dewlagas warnedha
rag drog, a-der rag da.

5 An Arloedh, DUW an luyow –
ev a doch an tir ha teudhi a wra,
ha myns eus trigys ynno a gyn,
hag oll an tir a sev kepar ha'n Nil,
ha koedha arta, kepar ha'n Nil yn Ejyp;
6 ev a dhrehav y'n nevow y jambouryow ughel
ha fondya y nen a-ugh an nor;
ev a elow dowrow an mor,
ha'ga dinewi war enep an nor –
an ARLOEDH yw y hanow.

7 A nyns owgh hwi kepar ha mebyon an Ethiopysi
dhymm,
A vebyon Ysrael? yn-medh an ARLOEDH.
A ny dhres vy Ysrael yn-mes a bow Ejyp,
ha'n Filistysi yn-mes a Kaftor, hag Aram yn-mes
a Kir?
8 Otta, yma dewlagas an Arloedh DUW war wlaskor an
peghes,
ha my a's distru dhiwar enep an nor.
Mes ny gowldhistruav chi Yakob,
yn-medh an ARLOEDH.

9 Rag otta, my a worhemmynn,
ha shakya chi Ysrael yn mysk an gwlasow,
kepar ha shakya kroeder,
ha ny goedh bilienn vyth dhe'n leur.
10 Oll peghadoryon ow fobel a verow gans an kledha,
neb a lever, 'Drog ny dheu nes dhyn, na ny
dhrehedh dhyn.'

Dassevel Ysrael

11 Y'n jydh na my a dhrehav
skovva Davydh yw koedhys

ha keas hy aswaow,
ha daswul hy magoryow,
ha'y drehevel kepar hag y'n dydhyow koth;
12 may perghennons an remenant a Edom
ha'n kenedhlow oll may feu ow hanow gelwys warnedha,
yn-medh an ARLOEDH neb a wra hemma.

13 Otta dydhyow ow tos, yn-medh an ARLOEDH,
may teu an aradror nes dhe'n myser,
ha trettyer an grappys dhe haser an has;
ha'n menydhyow a dhinwa sugen grappys,
ha teudhi a wra an brennow oll.
14 Ha my a dreyl kethneth ow fobel Ysrael,
hag i a dhastrehav an sitys dhibobel ha triga ynna;
i a blans gwinlannow hag eva aga gwin,
hag i a wra lowarthyow ha dybri aga frut.
15 My a wra aga flansa war aga thir,
ha ny vydhons diwreydhys namoy
dhiwar aga dor a res vy dhedha,
yn-medh an ARLOEDH dha Dhuw.

OBADIA

Chaptra 1
Breus Duw erbynn Edom

Breus Duw erbynn Edom

1 Gwelesigeth Obadia.
Yndellma y lever an Arloedh Duw a-dro dhe Edom:

Ni re glewas nowodhow dhiworth an Arloedh,
ha kannas re beu dannvenys yn mysk an
kenedhlow: ‘Sevewgh hwi, ha sevyn ni er hy
fynn rag an gas.’

2 Otta, my a’th wrug byghan yn mysk an kenedhlow;
dispresys yn feur osta.

3 Goeth dha golonn re’th toellas,
ty neb eus trigys ughel yn savnow an garrek,
y drigva y’n ughelder,

ow leverel y’th kolonn,
‘Piw a’m dre yn-nans dhe’n dor?’

4 Kyn nijydh ughel kepar ha’n er,
ha kyn settydh dha neyth yn mysk an ster,
my a’th tre yn-nans alena,
yn-medh an Arloedh.

5 Mar teffa robbyoryon dhis,
po ladron yn nos,
fatell allses bos distruys?
A ny wrussens ladra unnweyth an pyth a ve lowr
ragdha i aga honan?

Mar teffa kuntelloryon grappys dhis,
a ny wrussens gasa rann a’n grappys?

6 Mes assa vydh Esaw leun hwithrys,
pyllys y dresoryow kudh!

7 Oll dha geffrysysi a’th chasyas dhe’n oryon;
an re yn kres genes re’th toellas,

i re brevaylyas warnas;
an re a dheber bara genes a sett maglenn yn-dannos,
heb ty dh'y gonvedhes.

[8] Y'n jydh na, yn-medh an ARLOEDH,
a ny wrav vy distrui tus fur yn-mes a Edom,
ha konvedhes yn-mes a venydh Esaw?

[9] Dha gasoryon a berth own, Teman,
rag bos pub den oll a venydh Esaw treghys dhe-ves.

[10] Drefenn an ladhva ha'n garowder gwrys erbynn dha vroder Yakob,
meth a wra dha gudha,
ha ty a vydh treghys dhe-ves bynitha.

[11] Y'n jydh may sevsys a-denewen,
y'n jydh may hwrug alyons kemmeres y lu yn keth,
hag estrenyon a dheuth bys dh'y yetys,
ha tewlel prenn war Yerusalem,
ty ynwedh o kepar hag onan anedha.

[12] Mes ny dalvia, ty dhe vires yn heudh war dhydh dha vroder
yn jydh y anfeusi,
na lowenhe war vebyon Yuda
yn jydh aga diswrians;
na kewsel yn howtyn
yn jydh aga diswrians.

[13] Ny dalvia, ty dhe dhos a-ji dhe yet ow fobel
yn jydh aga therroes,
na mires, ty ynwedh, yn heudh war y anken
yn jydh y derroes,
na settya dalghenn yn y bythow
yn jydh y derroes.

[14] Ny dalvia, ty dhe sevel orth an growsfordh
may hylli treghi yn-nans y fowesigyon,

na dhaskorr an re a fi alena
yn jydh anken.

15 Rag ogas yw dydh an ARLOEDH
rag oll an kenedhlow.
Kepar dell wrussys, yndellma y fydh gwrys dhiso jy;
dha attal a dheu war dha benn dha honan.
16 Rag kepar dell wrussowgh eva war ow menydh sans,
yn kettella y hwra an kenedhlow oll eva heb hedhi.
Eva a wrons, ha lenki,
hag y fydhons kepar ha pan nag esens bythkweth
yn few.
17 Mes war venydh Sion y fydh remenant a'n re a dhienk,
hag y fydh tyller sans.
Ha chi Yakob a dhaskemmer eretons an dus a
gemmersa aga eretons i.
18 Chi Yakob a vydh tan,
ha chi Yosep a vydh flamm;
chi Esaw a vydh sowl,
hag i a worr tan ynna ha'ga devorya.
Ny vydh denvyth gesys a ji Esaw,
rag an ARLOEDH re gewsis.
19 Tus an Negeb a gemmer menydh Esaw yn
perghennogeth,
ha tus an Shefela a gemmer pow an Filistysi.
I a gemmer tiredh Efraym ha tiredh Samaria,
ha Benyamin a gemmer Gilead yn perghennogeth.
20 Divresow an lu ma a vebyon Ysrael
a gemmer tiredh an Kananysi bys yn Sarefath,
ha divresow Yerusalem usi yn Sefarad
a gemmer sitys an dhyghowbarth.
21 Ha tus delivrys a yn-bann dhe venydh Sion
dhe rewlya menydh Esaw;
ha'n myghternsys a vydh dhe'n ARLOEDH.

YONA

Chaptra 1
Disobayans Yona
Chaptra 2
Salm a Rasyans
Chaptra 3
Treylyans Nineve
Chaptra 4
Sorr Yona, Keredh Duw

Disobayans Yona

1 Ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yona mab Amittay, ow leverel, [2] ‘Sav, ke dhe Nineve, an sita vras, ha kri er hy fynn, rag aga droktra re yskynnas a-ragov.’ [3] Mes Yona a sevis rag fia dhe Tarshish, dhiworth golok an ARLOEDH. Ev eth yn-nans dhe Yoppa, ha kavoes gorhel ow mos dhe Tarshish. Ytho ev a ros an pris ha mos a-bervedh ynno, mayth ella gansa dhe Tarshish, a-dhiworth golok an ARLOEDH.

[4] Mes an ARLOEDH a dheghesis gwyns bras war an mor, hag yth esa annawel vras y’n mor, may feu an gorhel yn peryll a vos terrys. [5] Ha’n marners a’s teva own, ha kria, peub war y dhuw y honan, ha tewlel mes an karg esa y’n gorhel bys y’n mor, may fo skaffa. Mes Yona galsa yn-nans bys y’n barth a-ji dhe’n lester, hag yth esa ow krowedha, down yn kosk. [6] An kapten a dheuth dhodho ha leverel, ‘Dar! Prag yth esos ow koska? Sav, galw war dha Dhuw. Martesen Duw a wra vri ahanan, ma na wryllyn mos dhe goll.’

[7] Hag yn-medhons an eyl dh’y gila, ‘Dewgh, tewlyn ni prenn, may fo godhvedhys dhyn piw yw dhe vlamya, an drog ma dhe vos devedhys warnan.’ Ytho i a dewlis prenn, ha’n prenn a goedhas war Yona. [8] Ena i a leveris dhodho, ‘Lavar dhyn, piw yw dhe vlamya, an drog ma dhe vos devedhys warnan? Pyth yw dha ober, hag a-ble teuthys? Pyth yw dha bow? Hag a bana bobel osta?’ [9] Yn-medh ev dhedha, ‘Ebrow ov vy, ha my a berth own a’n ARLOEDH, Duw an nev, neb a formyas an mor ha’n tir sygh.’ [10] Ena an dus a’s teva own bras, hag yn-medhons dhodho, ‘Pandr’yw hemma a wrussys?’ Rag an dus a wodhva, ev dhe vos ow fia a-dhiworth golok an ARLOEDH, rag ev re lavarsa dhedha.

[11] Ena yn-medhons dhodho, ‘Pandr’a wren ni dhiso jy, may
fo an mor spavenhes ragon?’ Rag an mor a dheuth ha bos moy
ha moy garow. [12] Yn-medh ev dhedha, ‘Kemmer vy yn-bann
ha’m tewlel y’n mor, ena an mor a vydh spavenhes ragowgh,
rag my a woer an annawel vras ma dhe goedha warnowgh
drefenn an pyth re wrugavy.’ [13] Mes an wer a roevyas gans nell
rag may tehwellens dhe dir sygh, ha ny allsons, rag an mor a
dheuth ha bos moy ha moy garow er aga fynn. [14] Ytho i a grias
war an ARLOEDH ow leverel, ‘A ARLOEDH, ni a’th pys, na as ni
dhe vos dhe goll rag bewnans an gour ma, ha na worr warnan
an blam rag skoellya goes gwiryon; rag ty, A ARLOEDH, re wrug
kepar dell veu dha vodh.’ [15] Ena i a gemmeras Yona yn-bann
ha’y dewlel y’n mor; ha garowder an mor a hedhis. [16] Ha’n gwer
a’s teva own bras a’n ARLOEDH, hag i a offrynnas sakrifis dhe’n
ARLOEDH, ha gul ambosow.

[17] An ARLOEDH a dhannvonas pysk bras dhe lenki Yona; ha
Yona a veu yn torr an pysk tri dydh ha teyr nos.

Salm a Rasyans

2 Ena Yona a bysis dhe’n ARLOEDH y Dhuw yn-mes a dorr
an pysk, [2] ow leverel,

My a elwis y’m anken war an ARLOEDH,
hag ev a worthybis dhymm;
yn-mes a dorr ifarn y kriis vy rag gweres,
ha ty a glewas ow lev.
[3] Ty a’m tewlis y’n downder,
yn kolonn an moryow,
ha’n liv eth a-dro dhymm;
oll dha vordardhow ha’th vordonnow
a dremenas dresov.
[4] Ha my a leveris, ‘Pellhes ov vy
a-dhiworth dha dhewlagas:
fatell wrav vy mires arta
troha’th tempel sans?’

[5] An dowrow a dheuth a-dro dhymm bys y'n enev,
an downder a dheuth dresov;
goemmon a veu maylys a-dro dhe'm penn.
[6] Dhe woeles an menydhyow yth yth vy,
barrys an nor a'm degeas a-derdro bynitha;
mes ty a dhros ow bewnans yn-bann dhiworth an pytt,
A ARLOEDH ow Duw.
[7] Pan glamderas ow enev ynnov,
my a borthas kov a'n ARLOEDH,
ha'm pysadow a dheuth dhis,
dhe'th tempel sans.
[8] An re a wra vri a idolys euver
a forsak aga thregeredh aga honan.
[9] Mes my, gans lev a rasyans,
a wra sakrifis dhis;
an pyth a ambosis my a gollenow.
Selwyans yma dhe'n ARLOEDH.

[10] Ena an ARLOEDH a gewsis orth an pysk, hag ev a hwyjas Yona yn-mes war an tir sygh.

Treylyans Nineve

3 Ger an ARLOEDH a dheuth dhe Yona nessa treveth, ow leverel, [2] 'Sav, ke dhe Nineve, an sita vras, ha pregoth dhedhi an messaj a lavarav dhis.'

[3] Ytho Yona a sevis, ha mos dhe Nineve, herwydh ger an ARLOEDH. Lemmyn sita vras dres musur veu Nineve, kerdh a dri dydh hy les. [4] Yona a dhallathas mos y'n sita, kerdh a unn jydh, hag ev a grias ha leverel, 'Hwath dew-ugens dydh, ha Nineve a vydh domhwelys.' [5] Ytho gwer Nineve a grysis yn Duw, hag ordena penys, hag omgwetha gans yskar, bras ha byghan.

[6] Pan dheuth an ger dhe vyghtern Nineve, ev a sevis a'y se ha diwiska y bows ryel, hag omgwetha gans yskar, hag esedha yn lusu. [7] Hag ev a dhellos gwarnyans yn Nineve:

‘Der arghadow an myghtern ha’y wahalyethow: Na wres den
na best, gwarthek na deves, tastya travyth, na peuri, nag eva
dowr; [8] mes bedhes den ha best kudhys gans yskar, ha kriens
yn ter war Dhuw; ha treylya peub dhiworth y fordh dhrog, ha
dhiworth an garowder usi yn aga diwla. [9] Piw a woer, a wra
Duw treylya ha kemmeres edrek, ha treylya dhiworth y sorr
fers, ma na wryllyn ni mos dhe goll?’

[10] Ha Duw a welas aga oberow, i dhe dreylya dhiworth aga
fordh dhrog; ha Duw a gemmeras edrek a’n drog a lavarsa ev
dhe wul dhedha; ha ny’n gwrug.

Sorr Yona, Keredh Duw

4 Mes pur dhisplesys o Yona, hag ev a sorras yn fras.
[2] Hag ev a bysis dhe’n ARLOEDH ow leverel, ‘My a’th pys,
A ARLOEDH, a nyns yw henna an keth tra a leveris vy pan esen
hwath y’m pow? Rakhenna my a fias y’n dalleth dhe Tarshish;
rag my a wodhva ty dhe vos Duw grassyes ha truedhek, lent
ow serri, ha leun a dregeredh, ow kemmeres edrek a’n drog.
[3] Ytho lemmyn, A ARLOEDH, kemmer ow bewnans dhiworthiv,
my a’th pys, rag gwell dhymm yw mernans es bewnans.’ [4] Mes
an ARLOEDH a leveris, ‘Yw da, ty dhe vos serrys?’ [5] Ytho Yona
eth yn-mes a’n sita, hag esedha a’n barth est dhe’n sita, ha gul
krow ena ragdho, hag esedha yn-danno y’n goskes, dhe weles
pandr’a vedha ow hwarvos y’n sita.

[6] Ha’n ARLOEDH Duw a dharbaris risinenn,[a] hag i a devis
yn-bann dres Yona, may fe skeus war y benn, dh’y dhifres a’y
anken. Ha pur lowen o Yona drefenn an risinenn. [7] Mes ternos
pan dheuth an bora Duw a dhannvonas pryv, hag ev a weskis
an risinenn, ha hi a wedhras. [8] Ha pan dhrehevis an howl, Duw
a dhannvonas gwyns toemm dhiworth an howldrevel, ha’n howl
a weskis war benn Yona, may klamderas. Hag ev a bysis may
farwa, ow leverel, ‘Gwell dhymm yw merwel es bewa.’

[9] Ha Dhuw a leveris dhe Yona, ‘Yw da, ty dhe vos serrys
a-dro dhe’n risinenn?’ Yn-medh ev, ‘Da yw my dhe vos serrys,

---

a 4:6 *risinenn:* Po war-lergh an Septuagint *pompyon.*

bys y'n mernans.' [10] Ha'n ARLOEDH a leveris, 'Ty a gemmeras truedh a'n risinenn, ma na wrussys naneyl lavurya rygdhi, na gul dhedhi tevi. Yn unn nos y tevis, hag yn unn nos y ferwis. [11] Ytho a ny gemmerav vy truedh a Nineve, an sita vras, mayth eus ynni moy es hwegh-ugens mil dhen na wodhons dissernya ynter aga leuv dhyghow ha'ga leuv gledh, ha myns meur a warthek?'

MIKA

Chaptra 1
Breus erbynn Samaria ha Yerusalem
An Eskar ow Tos Nes
Chaptra 2
Tenkys an Re a Arwask an Voghosogyon
Kesstrif gans an Fals Profoesi
Ambos dhe Remenant Ysrael
Chaptra 3
Rewlysi Dhrog ha Fals Profoesi
Chaptra 4
An Arloedh ow Reynya yn Kres
Dehwelyans Ysrael wosa an Divroedh
Kesstrif Arall gans an Fals Profoesi
Chaptra 5
Messia dhiworth Bethlehem Ambosys
Ober an Remenant y'n Termyn a Dheu
Chaptra 6
Ken an Arloedh erbynn Ysrael
An Pyth a Wra an Arloedh Y Wovynn
Falsuri ha Garowder dhe Vos Kessydhys
Chaptra 7
Kammweythres an Bobel
Edrega, ha Fydhyans yn Duw
Dargan a Restorita

1 Hemm yw ger an ARLOEDH a dheuth dhe Mika a Moresheth yn dydhyow Yotham, Ahaz ha Hezekia, myghternedh Yuda, an pyth a welas a-dro dhe Samaria ha Yerusalem.

Breus erbynn Samaria ha Yerusalem

2 Klewewgh, hwi boblow oll!
Goslow, A norvys, ha pup-tra eus ynno!
Bedhes an Arloedh DUW test er agas pynn,
an Arloedh a'y dempel sans.
3 Rag otta, yma an ARLOEDH ow tos yn-mes a'y le,
ha diyskynna ha stankya war dylleryow ughel an norvys.
4 Ha'n menydhyow a wra teudhi yn-danno
ha'n nansow a vydh felsys,
avel koer a-rag an tan,
avel dowrow diverys war leder serth.
5 Yth yw hemma oll drefenn treuspassow Yakob
ha drefenn peghadow chi Ysrael.
Pyth yw treuspass Yakob?
A nyns ywa Samaria?

Ha pyth yw tylleryow ughel Yuda?
A nyns yns i Yerusalem?[a]

6 Rakhenna y hwrav a Samaria karnedh y'n gwel,
tyller rag plansa gwinbrennyer;
ha my a dhinwa hy meyn y'n nans,
ha diskudha hy selyow.

7 Oll hy imajys gravys a vydh terrys dhe demmyn,
oll hy gobrow a vydh leskys dre dan,
hag oll hy imajys a dhiswrav;
rag hi a's kuntellas dhiworth gober hora,
ha dhe wober hora y tehwelons.

8 Rag hemma y hwrav vy galari ha kyni;
mos a wrav dieskis ha lomm,
my a wra kynvann avel an owrgeun,
ha drem avel an strusyow.

9 Rag ny yll hy goli bos yaghhes,
ha re dheuth dhe Yuda,
ha drehedhes dhe yet ow fobel,
bys yn Yerusalem.

An Eskar ow Tos Nes

10 Na dherivewgh e yn Gath,
na oelewgh kammenn vyth;
yn Beth-le-afra
omrolyewgh y'n doust!

11 Tremen, annedhyades Shafir,
yn noeth, methek!
Ny dheuth yn-mes
annedhyades Sanan;
kynvann Beth-esel
a gemmer dhiworthowgh y savla.

---

a 1:5 War-lergh an Septuagint *Ha pyth yw treuspass chi Yuda? Ha nyns ywa Yerusalem?*

12 Rag annedhyades Maroth
a worta dader yn prederus,
drefenn droktra re dheuth war-nans a'n ARLOEDH bys
yn yet Yerusalem.
13 Herness an margh skav dhe'n charett,
annedhyades Lakish;
dalleth peghes re beus
dhe vyrgh Sion,
rag ynnos y feu kevys
treuspassow Ysrael.
14 Rakhenna ty a re rohow-dibarth
dhe Moresheth-gath;
chiow Akzib a vydh toell
dhe vyghternedh Ysrael.
15 Hwath y trov warnas an trygher,
annedhyades Maresha;
bys yn Adullam
y teu golewder Ysrael.
16 Omvoelha, ha trogh dha wols
rag an vebyon a'th telit;
omwra maga foel avel er,
rag i res eth a-dhiworthis bys yn divroedh.

Tenkys an Re a Arwask an Voghosogyon

2 Go-i neb a dhevis drogedh
ha gul sherewynsi war aga gweliow!
Orth tardh-dydh, i a'n gwra, drefenn y vos yn galloes
aga diwleuv.
2 I a hwans parkow, ha settya dalghenn ynna;
ha chiow, ha'ga kemmeres dhe-ves;
i a arwask gour ha'y ji,
gour ha'y eretons.

[3] Rakhenna, yndellma y lever an ARLOEDH:
Otta, erbynn an teylu ma yth esov vy ow tevisya drogedh,
ma na yllowgh hwi kildenna agas konna anodho;
ha ny gerdhowgh howtyn,
rag y fydh termyn a dhroktra.
[4] Y'n jydh na tus a wra ges ahanowgh,
galari gans kynvann trist,
ha leverel, 'Kowldhiswrys on ni;
ev re janjyas eretons ow fobel;
ass wra ev y gemmeres dhiworthiv!
Ev a rann agan gwelyow dhe'n trygher.'
[5] Rakhenna ny' fydh nagonan a dowllo an lovan-vusura war-lergh an koelbrenn
yn kuntelles an ARLOEDH.

Kesstrif gans an Fals Profoesi

[6] 'Na brofoesewgh yn transyek' yn-medhons i yn transyek.
'Ny dhegoedh profoesa a'n taklow ma; ny dheu disenor warnan.'
[7] Yw chi Yakob milliges?
Yw spyrys an ARLOEDH berrhes?
Yw hemma y wriansow ev?
A ny wra ow geryow gul da
dhe seul a gerdh yn ewnhynsek?
[8] Mes hwi a sev avel eskar erbynn ow fobel;
hwi a dhiwisk an vantell
keffrys ha'n gwisk a'n re a dremen yn sawder
kepar ha tus ow tehweles dhiworth an gas.
[9] Gwragedh ow fobel a fesyowgh
a'ga chiow plesont;

dhiworth aga fleghesigow hwi a gemmer dhe-ves
ow golewder bynitha.
10 Sevewgh ha kewgh dhe-ves,
rag nyns yw homma agas powesva;
drefenn agas defolans hi a vydh distruys,
ha'n terroes a vydh tynn.
11 Mar kertha gour a-dro ow kowleverel gans gwyns ha
gowegneth,
'My a brofoes dhis a win hag a gorev,'
ev a via an profoes rag an bobel ma!

Ambos dhe Remenant Ysrael

12 My a'th kuntell, A Yakob, oll yn tien,
my a guntell remenant Ysrael;
my a's gorr war-barth avel deves Bosra,[a]
avel flokk yn kres y beurva;
dasseni a wra gans tus.
13 Ev neb a derr an aswa, yskynna a-dheragdha a wra;
i a derr der an aswa ha tremena der an yet,
ha mos yn-mes dredhi.
Aga myghtern a dremen a-dheragdha,
an ARLOEDH orth aga fenn.

Rewlysi Dhrog ha Fals Profoesi

3 Hag y leveris vy:
Klewyewgh, hwi bennow a Yakob,
ha rewlysi chi Ysrael!
A nyns yw ragowgh hwi dhe aswonn gwirvreus? –
2 hwi neb a gas dader ha kara drogedh,
neb a skward an groghen dhiworta,
ha'ga hig dhiworth aga eskern;

---

a 2:12 *avel deves Bosra:* Po *avel deves yn korlann.*

[3] neb a dheber kig ow fobel,
ha pilya aga kroghen dhiworta,
ha terri aga eskern yn temmigow
ha'ga nadha avel kig yn chek,
avel kig yn kalter.
[4] Ena, i a gri dhe'n ARLOEDH
mes ny wra ev gorthybi dhedha;
ev a gudh y fas a-dhiworta an prys na,
drefenn i dhe wul aga drog weythresow.
[5] Yndella yn-medh an ARLOEDH a-dro dhe'n brofoesi
neb a hembronk ow fobel yn sowdhan,
neb a gri 'Kres'
pan y's teves neppyth dhe dhybri,
mes i a wra gwerrya
orth seul na worr travyth yn aga ganow.
[6] Rakhenna, y fydh nos dhywgh, heb gwelesigeth,
ha tewlder dhywgh, heb dewinieth.
An howl a wra sedhi war an brofoesi,
ha'n jydh a vydh du a-ughta;
[7] an dhargenysi a vydh diskrassyes,
ha'n goelyogyon shamys;
i oll a wra kudha aga diwweus,
rag nyns eus gorthyp a Dhuw.
[8] Saw my, lenwys a alloes ov vy,
a spyrys an ARLOEDH,
a wirvreus ha nerth,
rag disklerya dhe Yakob y gammweythres
ha dhe Ysrael y beghadow.
[9] Klewyewgh hemma, hwi bennow a ji Yakob
ha rewlysi chi Ysrael,
neb a gas gwirvreus
ha kamma pup-tra yw ewn,

10 neb a dhrehav Sion gans goes
ha Yerusalem gans kammhynseth.

11 Hy fennow a re breus rag falswober,
hy oferysi a dhysk rag arveth,
hy frofoesi a dhargan rag arghans;

hag i ow poesa war an ARLOEDH, ow leverel,
'A nyns usi an ARLOEDH yn agan mysk?
Ny wra drog vyth dos warnan.'

12 Rakhenna, a-barth dhywgh hwi,
Sion a vydh erys par ha gwel;

Yerusalem a dheu ha bos bern a vagoryow, ARLOEDH
ha menydh an chi[a] a vydh drumm gwydhyel.

An Arloedh ow Reynya yn Kres

4 Y'n dydhyow diwettha,

menydh chi an ARLOEDH
a vydh fastys avel penn an menydhyow,

hag y fydh drehevys yn-bann dres an breow,
ha poblow a dheu dhodho yn fros.

2 Kenedhlow pals a dheu, ha leverel,

'Dewgh, ha deun ni yn-bann dhe venydh an ARLOEDH,
ha dhe ji Duw Yakob;

hag ev a dhysk dhyn y fordhow,
ha ni a gerdh yn y hynsyow.'

Rag yn-mes a Sion y teu lagha,
ha ger an ARLOEDH dhiworth Yerusalem.

3 Hag ev a vydh breusydh yntra meur a boblow,
ha mayn yntra kenedhlow krev a-bell.

I a wysk aga kledhedhyow yn soghyow,
ha'ga guwow yn higennow-skethra.

---

a 3:12 *menydh an chi:* Henn yw *menydh an tempel.*

Ny dhrehav kenedhel kledha erbynn kenedhel,
ha ny dhyskons gwerrya na moy.
4 Pub den a esedh yn-dann y winbrenn
hag yn-dann y figbrenn y honan,
ha denvyth ny wra dhodho perthi own;
rag ganow ARLOEDH an luyow re gewsis.
5 Rag an poblow oll a gerdh,
pubonan yn hanow y dhuw;
mes ni a gerdh yn hanow an ARLOEDH agan Duw ni,
bys vykken ha bynnari.

Dehwelyans Ysrael wosa an Divroedh

6 Y'n jydh na, yn-medh an ARLOEDH,
my a guntell an evredhyon
ha dri war-barth an re a veu fesyes,
ha'n re a wrugavy aga grevya;
7 hag a'n evredhyon y hwrav vy remenant;
ha'n re a veu tewlys dhe skoell, kenedhel grev;
ha'n ARLOEDH a reyn dresta yn menydh Sion
alemma rag ha bynitha.
8 Ha ty, A dour an para,
an bre a vyrgh Sion,
dhiso jy y teu:
y teu dhis an henvestrynses,
ruvaneth myrgh Yerusalem.

Kesstrif Arall gans an Fals Profoesi

9 Ytho, prag y kriydh jy yn ughel?
A nyns eus genes myghtern?
A verwis dha gusulyador,
ma'th synsis gloesow avel benyn ow tineythi?
10 Gwynnel gwra yn payn ha skrija, A vyrgh Sion,
avel benyn ow tineythi;

rag lemmyn y hwre'ta mos yn-mes a'n sita
ha triga y'n gwel;
yth edh dhe Babylon.
Ena y fydhydh sawys,
ena an ARLOEDH a'th taspren
a leuv dha eskerens.
11 Ha lemmyn kenedhlow pals
re omguntellas er dha bynn,
ow leverel, 'Bedhes hi disakrys,
re wrello agan dewlagas mires war derroes Sion.'
12 Mes ny wodhons i
tybyansow an ARLOEDH,
ny gonvedhsons y dowl,
ev dh'aga huntell avel manalow dhe'n leur-drushya.
13 Sav ha drushya,
A vyrgh Sion,
rag my a vynn gwruthyl dha gorn a horn
ha'th karnow a vrons;
ty a wra brewi lies pobel,
ha sakra aga freydh dhe'n ARLOEDH,
aga rychys dhe Arloedh an norvys oll.

5 (4:14) Lemmyn kuntell dha vagasow a soudoryon, ty vyrgh
a vagasow;[a]
omsettya a-dro dhyn a wrussons;
gans gwelenn y hweskons bogh rewler Ysrael.[b]

---

a 5:1 Styr an Ebrow yw ankler. Martesen *Lemmyn omhakk, ty vyrgh kes a-dhedro gans bagas.*

b 5:1 5:1 bys 5:15 yw niverys 4:14 bys 5:14 y'n tekst ebrow hag y'n Septuagint ha'n Vulgat.

Messia dhiworth Bethlehem Ambosys

2 (5:1) Ha ty, Bethlehem Efratha,
byghan kynth os yn mysk teyluyow Yuda,
yn-mes ahanas y teu dhymm
nebonan a vydh rewler yn Ysrael,
may feu y dhalleth a'n termyn koth,
a dhydhyow pell tremenys.
3 (2) Rakhenna ev a vynn aga forsakya,
bys pan wra an venyn yn lavur dineythi;
ena remenant y vreder a dhehwel dhe vebyon Ysrael.
4 (3) Hag ev a sev, ha bugelya yn nerth an ARLOEDH,
yn braster hanow an ARLOEDH y Dhuw.
Hag i a drig yn sawder, rag lemmyn ev a vydh meur
bys yn finweth an norvys.
5 (4) Ha'n den ma a vydh kres.
Pan dheffo Asshur yn agan tir
ha trettya war agan gweres,[a]
ni a dhrehav er y bynn seyth bugel
hag eth penntern a dus;
6 (5) Bugelya a wrons an tir a Assyria dre gledha,
ha'n tir a Nimrod dre gledha noeth;
hag i a'gan delirv dhiworth Asshur
pan dheffo yn agan tir
ha trettya a-berth yn agan or.

Ober an Remenant y'n Termyn a Dheu

7 (6) Ena remenant Yakob
yn mysk lies pobel,
a vydh avel gluth a'n ARLOEDH,
avel kowasow war an gwels,
na's teves govenek yn gour na ny wortons mebyon den.

---

a 5:5 *ha trettya war agan gweres:* Amendys. Ebrow *ha trettya yn agan palesyow.*

8 (7) Ha remenant Yakob yn mysk an kenedhlow
yn mysk lies pobel,
a vydh avel lew yowynk yn mysk bestes an goeswik,
avel lewik yn mysk greow deves;
pan boen ev dresta, ev a wra stankya
ha skwardya, ha nyns eus denvyth dhe dhelivra.
9 (8) Dha dhorn a vydh drehevys a-ugh dha eskerens,
ha dha envi oll a vydh distruys.
10 (9) Hag y'n jydh na, yn-medh an ARLOEDH,
my a dregh dha vergh a-dhiworthis
ha shyndya dha jarettow;
11 (10) ha my a dregh dhe-ves an sitys a'th tir
ha domhwel oll dha gastylli;
12 (11) ha my a vynn defendya pystriow mes a dha dhorn,
ha ty ny' fydh koelyogyon namoy;
13 (12) ha my a dregh dhe-ves dha imajys gravys
ha'th peulveyn a-dhiworthis,
ha ny wredh omblegya namoy
a-rag ober dha dhiwdhorn;
14 (13) ha my a dhiwreydh dha Asherim a-dhiworthis,
ha diswul dha sitys.
15 (14) Hag yn sorr hag yn konnar y talvydhav dial
war an kenedhlow na obayas.

Ken an Arloedh erbynn Ysrael

6 Goslowewgh orth an pyth a lever an ARLOEDH:
Sav yn-bann, pled dha gen a-rag an menydhyow,
ha gas dhe'n breow klewes dha lev.
2 Klewyewgh, hwi venydhyow, breus an ARLOEDH,
ha hwi selyow krev an bys;
rag an ARLOEDH a'n jeves ken erbynn y bobel
ha strivya a wra gans Ysrael.

3 ‘Ow fobel vy, pandr’a wrug evy orthis?
Ha fatell y’th skwithis? Gorthyp dhymm!
4 Pan y’th tres yn-mes a bow Ejyp,
ha’th tasprena a ji an gethneth,
ha dannvon a-dheragos Moyses,
Aron ha Miryam.
5 Ow fobel vy, porth kov a’n pyth a gusulyas Balak
myghtern Moab,
hag a’n pyth a worthybis dhodho Balaam mab Beor,
hag a’n pyth a hwarva dhiworth Shittim bys Gilgal,
rag mayth aswonni gweythresow gwiryon an
ARLOEDH.’

An Pyth a Wra an Arloedh Y Wovynn

6 ‘Gans pyth a dhov a-dherag an ARLOEDH,
hag omblegya a-rag Duw a-vann?
A dhov a-ragdho gans offrynnow leskys,
gans leughi unn bloedh?
7 A vydh an ARLOEDH pes da gans mil hordh,
gans degow a vilyow a avonyow oyl?
A rov vy ow hynsa genys rag ow hammweyth,
frut ow horf rag peghes ow enev?’
8 Ev re dhiskwedhas dhis, a dhen,
an pyth yw mas:
ha pandr’a wovynn orthis an ARLOEDH
marnas ty a wra gwirvreus, ha kara tregeredh,
ha kerdhes yn uvel gans dha Dhuw?

Falsuri ha Garowder dhe Vos Kessydhys

9 Lev an ARLOEDH a arm war an sita,
ha doethter yw perthi own a'th hanow:
Goslowewgh an welenn ha neb a's ordenas![a]

10 Eus hwath tresoryow drogober yn chi an debeles,
ha'n efa berr-vusurys milliges?

11 A reknav ewn an mantolyow kamm
ha'n sagh a fals poesow?

12 Tus rych an sita yw leun a freudh;
hag yma hy thrigoryon ow kowleverel,
ha'ga thaves yw fekyl yn aga ganow.

13 Rakhenna re dhallethis dha weskel,
orth dha wul ynyal drefenn dha beghosow.

14 Ty a wra dybri, mes ny' fydh dha walgh,
hag y fydh nown dhis y'th kolodhyon;
ty a wra kuntell mes heb gwitha saw,
ha'n pyth a withydh a rov dhe'n kledha.

15 Ty a wra hasa mes ny vysydh;
ty a wra trettya olivennow, mes ny omuntydh gans oyl;
ty a wra trettya grappys, mes ny evydh gwin.

16 Ordenansow Omri yw gwithys,
hag oberow oll chi Ahab,
ha hwi a gerdh herwydh aga husul.
Rakhenna my a'th wra avel euth,
ha'y thrigoryon a vydh hwibana,
ha hwi a berth mewl ow fobel!

Kammweythres an Bobel

7 Go-vy! Rag deuvev ha bos
avel diwettha kuntell frut an hav,

---

a 6:9 *Goslowewgh an welenn ha neb a's ordenas:* Po amendyans *Goslowewgh, A loeth, ha konsel an sita.*

po kuntell gesigow trevas an grappys,
pan nag eus grappys gesys dhe dhybri,
na figys a-varr a'm beus hwans anedha.

2 Gallas an den duwek a'n bys,
ha nyns eus onan ewnhynsek yn mysk tus;
i oll a skolk yn kontrewaytyans rag skoellya goes
ha peub a helgh y vroder gans roes.

3 Aga diwla yw sleygh dhe wul drog;
an penntern ha'n breusyas a wovynn falswober,
an den galloesek a lever y vynnas,
hag yndella brasa a wrons dh'y gowlwul.

4 An gwella anedha yw haval dhe spedhasenn,
an moyha ewnhynsek haval dhe ge dren.
Dydh dha woelyoryon ha'th kessydhyans yw devedhys:
yma aga deray ow tegynsiwa.

5 Na drest yn koweth,
na fydh yn kothman;
gwith porthow dha anow
a'n venyn a bowes war dha askra;

6 rag an mab a dhyght y das gans bismer,
an vyrgh a omsav erbynn hy mamm,
an wohydh erbynn hy hweger;
eskerens gour yw tus y ji y honan.

7 Byttegyns, my a vynn mires dhe'n ARLOEDH,
my a worta Duw ow selwyans;
ow Duw a'm klewvydh.

Edrega, ha Fydhyans yn Duw

8 Na lowenhewgh a-dro dhymm, ow eskares;
pan goedhav, y savav;
pan esedhav yn tewlder,
an ARLOEDH a vydh golow dhymm.

9 My a berth sorrvann an ARLOEDH,
drefenn re beghis er y bynn,
bys pan bled ow hen
ha gul breus ragov.
Ev a'm hembronk y'n golow;
y hwelav y ewnder.
10 Ena y'n gwel ow eskares,
ha meth a's kudh;
yn-medh hi dhymm,
'Ple'ma an ARLOEDH, dha Dhuw?'
Ow dewlagas a lowenha orth hy gweles.
Lemmyn hi a vydh trettys dhe'n dor
haval dhe leys an stretow.

Dargan a Restorita

11 Dydh rag drehevel dha fosow!
An jydh na, yth ystynnir an or.
12 An jydh na y tons i dhis,
a Assyria ha sitys Ejyp,
hag a Ejyp dhe'n Avon,
a vor dhe vor hag a venydh dhe venydh.
13 Mes an tir a vydh ynyal
drefenn y drigoryon,
rag frut aga gwriansow.

14 Bugel dha bobel gans dha vagel,
para dha eretons,
hag a drig y honan yn koeswik
y'n kres a dir feyth;
peurens yn Bashan ha Gilead
kepar hag y'n dydhyow koth.
15 Avel y'n dydhyow pan dheuthys yn-mes a brow Ejyp,
my a dhiskwedh dhis taklow marthys.

16 An kenedhlow a wel ha bos toellys
a'ga galloes oll;
i a worr aga diwla war aga ganow;
aga diwskovarn a vydh bodhar;
17 i a lap an doust kepar ha sarf,
kepar ha pedrevanes an dor:
i a dheu ow kwynnel a'ga skovvaow,
a dheu a-rag a'n ARLOEDH gans krena,
hag own a's tevydh ahanas.

18 Py Duw yw haval dhis, ow kava droktra
hag owth ankevi kammwrians
an remenant a'y eretons?
Ny with ev y sorr bynnari,
drefenn bos mall ganso a dregeredh.
19 Ev a gemmer truedh ahanan arta,
ha trettya agan drogoberow yn-dann y dreys.
Ty a dewl agan peghosow oll
yn downder an mor.
20 Ty a dhiskwa lenduri dhe Yakob
ha tregeredh dhe Abraham,
dell desys dh'agan tasow
a-dhia'n dydhyow koth.

NAHUM

Chaptra 1
Sorr Duw erbynn Nineve
Profoesans erbynn Myghtern Assyria
Profoesans rag Yuda
Profoesans erbynn Nineve

Chaptra 2
Koedh Nineve
Lew Assyria dhe Vos Distruys

Chaptra 3
Galar Nineve
Dysk dhiworth Tenkys No-amon
Euver Yw Darbari
An Lokustes a Nij Dhe-ves

1 Dargan Nineve. Lyver gwelesigeth Nahum an Elkoshyas.

Sorr Duw erbynn Nineve

[2] An ARLOEDH yw Duw neb a berth avi, hag a gemmer dial;
dialor yw an ARLOEDH ha meur y sorr;
an ARLOEDH a gemmer dial war y eskerens,
hag ev a with y sorr erbynn y envi.
[3] An ARLOEDH yw lent ow serri, ha meur y nerth,
ha'n ARLOEDH ny gas mann an debeles heb kessydhyans.

Yma y fordh y'n korwyns hag y'n annawel,
ha'n kommol yw doust y dreys.
[4] Ev a geredh an mor ha'y sygha,
ha desygha an avonyow oll.
Bashan ha Karmel a wedher
ha bleujenn Lebanon a wedher.
[5] An menydhyow a dhegren a-ragdho,
ha'n bronnow a deudh:
an dor yw difeythys a-ragdho,
an norvys ha myns eus trigys ynno.

[6] Piw a yll sevel a-dherag y sorr?
Piw a yll perthi y sorr fers?

Y sorr yw dinewys yn-mes avel tan,
ha terrys dhe demmyn a-ragdho yw an karregi.

7 Da yw an ARLOEDH,
dinas yn jydh anken;
hag ev a aswonn an re a drest ynno ev.

8 Mes gans liv ow fenna ev a gowldhistru hy thyller,[a]
hag ev a helgh y envi bys yn tewlder.

Profoesans erbynn Myghtern Assyria

9 Pandr'a dhevisyowgh erbynn an ARLOEDH?
Ev a gowldhistru;
ny sev ahwer diwweyth.[b]

10 Rag kepar ha spern kesplethennys,
ha kepar ha diwes pennow-medhow,
devorys vydhons, kepar ha sowl fest sygh.

11 Yma den gyllys yn-mes ahanas,[c]
neb a dewl droktra erbynn an ARLOEDH,
kusulyador a sherewynsi.[d]

Profoesans rag Yuda

12 Yndellma y lever an ARLOEDH:

Kyn fons i krev hag ynwedh lies aga niver,
hwath i a vydh treghys yn-nans,[e] ha tremena
dhe-ves.

Kyn re'th grevis,
ny wrav dha revya namoy.

---

a 1:8 *hy thyller:* Tyller Nineve.

b 1:9 Po amendyans *ny sev y eskerens gweyth arall.*

c 1:11 *yn-mes ahanas:* Yn-mes a Nineve.

d 1:11 *kusulyador a sherewynsi:* Ebrow *kusulyador a Belial.*

e 1:12 *treghys yn-nans:* Ebrow *knyvys.*

13 Ha lemmyn my a dregh dhe-ves y yew[a] dhiworthis,
ha terri dhe-ves dha rawyow.

Profoesans erbynn Nineve

14 Ha'n ARLOEDH re ros gorhemmynn y'th kever:
'Ny vydh has dhiworth dha hanow namoy;
dhiworth chi dha dhuwow y troghav dhe-ves
an imaj gravys ha'n imaj teudh;
my a bareus dha vedh; rag ty yw distyr.'[b]

15 Awotta, war an menydhyow
treys kannas nowodhow da,
ow terivas kres!
Gwith dha dhy'goelyow, A Yuda,
kollanw dha ambosow,
rag ny dremen an tebelwas[c] dredhos nevra namoy;
ev yw treghys dhe-ves yn tien.[d]

Koedh Nineve

2 Ev neb a skatter yw devedhys erbynn dha fas.
Gwith an fos,
aspi orth an fordh,
krevha dha dhiwglun,
krevha dha nerth yn feur.[e]

2 Rag an ARLOEDH a dhaskorr arta splannder Yakob,
kepar ha splannder Ysrael;

---

a 1:13 *y yew:* Henn yw, yew Assyria.

b 1:14 *rag ty yw distyr:* Po *amendyans rag teylek vydh.*

c 1:15 *an tebelwas:* Ebrow *Belial.*

d 1:15 An wers ma yw niverys 2:1 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

e 2:1 2:1-13 yw niverys 2:2-14 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

rag ravnoryon re wrug aga ravna yn tien
ha shyndya aga skyll.

3 Skoesow y gasoryon alloesek yw rudhys,
an soudoryon yw gwiskys yn kogh:
an charettow a dhewynn gans dur
y'n jydh may mons i darbarys,
ha sheftys an guwow yw shakys.[a]
4 Resek gwyls a wrons an charettow y'n stretys,
ow fyski a-derdro y'n plenys:
aga semlans yw kepar ha faglennow, poenya a wrons
pub tu avel lughesennow.
5 Ev a elow y soudoryon dhewisys;
i a drebuch ow kerdhes yn-rag,
i a fysk troha'n fos,
ha'n mantelet yw pareusys.
6 Yetys an avonyow yw igerys,
ha'n palys a gren.
7 Ordenys yw: hi a vydh divres,
degys dhe-ves,[b]
ha'y maghtethyon a gyn avel lev kelemmi,
ow kweskel aga bronn.
8 Mes Nineve – yma hy dowrow kepar ha poll dowr:
i a fi dhe-ves;
'Sevewgh, sevewgh,' a grions,
mes ny dreyl denvyth.
9 Pyllewgh hwi an arghans,
pyllewgh an owr;

---

a 2:3 *ha sheftys an guwow yw shakys:* Po amendyans war-lergh an Septuagint *ha terlemmel a wra an koursers.*

b 2:7 *Ordenys yw: hi a vydh divres: S*tyr an Ebrow ansertan. Amendyans *Hy arloedhes a vydh divres, degys dhe-ves.*

heb fin yw an tresor,
palster a bup-tra desiradow.

10 Gwakter, difeyth ha diswrians!
An golonn ow teudhi, dewlin ow trebuchya,
diwglun oll ow krena,
ha pub fas devedhys ha bos diliw!

Lew Assyria dhe Vos Distruys

11 Ple'ma fow an lewyon,
ha tyller dybri an lewyon yowynk,
le may hwre an lew, an lewes, kerdhes,
ha'n lewik, heb denvyth dhe worra own ynna?
12 An lew a skwardyas lowr rag y lewigow,
ha taga rag y lewesow,
ha lenwel a breydh y dell,
ha'y fowys gans kig skwardys.

13 Awotta, yth esov er dha bynn, yn-medh ARLOEDH an luyow; ha my a lesk hy charettow y'n mog, ha'n kledha a lenk dha lewyon yowynk; ha my a worr diwedh dhe'th preydha y'n norvys, ha nevra namoy ny vydh klewys lev dha gannasow.

Galar Nineve

3 Go-hi an sita woesek!
Hi oll yw leun a wowyow hag a breydh;
ny hedh an pylla.
2 Son an hwypp, ha son klattra an rosow;
mergh ow poenya, ha charettow ow lamma;
3 an marghek ow kodros,
an kledha ow lughesi, an guw ow terlentri;
niver bras a dus ledhys,
ha kals a garynyes,
korfow diniver;
i a drebuch war aga horfow marow.

[4] Drefenn[a] myns fornikasyon an hora
teg hy semlans, mestres pystri,
neb a werth[b] kenedhlow gans hy fornikasyon,
ha teyluyow gans hy fystri, –
[5] mir, yth esov er dha bynn,
yn-medh ARLOEDH an luyow,
ha my a dhrehav dha lostennow dres dha fas;
my a dhiskwa dha noethedh dhe'n kenedhlow,
ha'th tisenor dhe'n gwlaskordhow.
[6] My a dewl mostedhes warnas,
ha'th tespitya,
ha gul ensampel ahanas.
[7] Hag y hwyrvydh, kemmys neb a vir warnas a blynch
dhiworthis, ha leverel,
'Nineve yw gwastys: piw a wra kyni warnedhi?
A-ble hwilav konfortoryon rygdhi?'[c]

Dysk dhiworth Tenkys No-amon

[8] Osta gwell ages No-amon[d],
esa desedhys yn mysk an goverow,
gans an dowrow a-dro dhedhi:
neb o an mor hy gwall,
ha'n dowrow[e] hy fos?
[9] Ethiopia o hy krevder,
hag Ejyp ynwedh, heb diwedh;
Put ha Lybia o dha weresoryon.

---

a 3:4 War-lergh an Septuagint gwers 4 a bes dhiworth gwers 3, ha gwers 5 yw lavar nowydh.

b 3:4 *neb a werth:* Po amendyans *neb a vagel.*

c 3:7 *rygdhi:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *ragos.*

d 3:8 *No-amon:* Thebes yn Ejyp.

e 3:8 *ha'n dowrow:* Amendys. Ebrow *ha dhiworth an mor*

10 Byttegyns hi ynwedh eth yn divroedh,
hi eth yn kethneth:
ynwedh hy fleghes a veu terrys dhe demmyn
dhe benn an stretys oll:
i a dewlis prenn rag hy thus wordhi,
ha'y thus vras oll a veu kelmys yn kargharow.
11 Ty ynwedh a vydh medhow,
ty a omgudh;
ty ynwedh a hwila
skovva dhiworth an eskar.

Euver Yw Darbari

12 Dha geryow oll a vydh avel figbrennyer
gans aga figys kynsa adhves;
mars yns i shakys, i a goedh
a-berth yn ganow neb a vynn aga dybri.
13 Awotta, dha dus a-berth ynnos yw benynes;
igerys a-les dhe'th eskerens yw porthow dha dir,
tan a dhevor barrys dha yetys.

14 Tenn dhis dowr rag an omsettyans,
krevha dha geryow;
ke a-bervedh y'n leys,
ha stankya an pri,
krevhe an kowynnow-brykk.

An Lokustes a Nij Dhe-ves

15 Ena tan a wra dha lenki,
an kledha a wra dha dreghi yn-nans,
ev a'th lenk avel an lokust diaskell.
Bydh niverus kepar ha'n lokust diaskell,
palsha kepar ha'n hes a lokustes!

16 Ty re ynkressyas dha varchons
dres ster an nev:
an lokust diaskell a dhiwisk y groghen goth, ha
nija dhe-ves.

17 Dha withysi[a] yw avel an lokust askellek,
ha dha skrifennysi avel hes a lokustes
a gamp y'n keow
yn jydh yeyn,
mes pan vo an howl ow splanna i a nij dhe-ves,
ha denvyth ny woer ple'mons.

18 Dha vugeledh a gosk,
A vyghtern Assyria,
hunya a wra dha dus vryntin;
skoellys yw dha bobel war an menydhyow,
ha nyns eus nagonan dh'aga huntell.

19 Nyns eus sawment dhe'th pystik,
heb eli yw dha vrew;
myns a glew dha nowodhow
a dak diwla dresos;
rag piw eus, ma na dremenas warnodho
dha dhroktra pub eur oll?

a 3:17 *Dha withysi:* Po *Dha lyswesyon.*

HABAKKUK

Chaptra 1
Habakkuk a Grodhvol a-dro dhe Gammhynseth
An ARLOEDH a Worthyp
Habakkuk a Grodhvol Arta

Chaptra 2
An ARLOEDH a Worthyp Arta
Pymp Guw avel Breus erbynn Drogoberoryon

Chaptra 3
Salm Habakkuk

Habakkuk a Grodhvol a-dro dhe Gammhynseth

1 An profoesans a welas Habakkuk an profoes yn gwelesigeth.

[2] Pes termyn, A ARLOEDH, y kriav rag gweres
ha ny vynnydh goslowes;
‘Freudh!’ a armav dhis
ha ny vynnydh sawya?

[3] Prag y tiskwedhydh dhymm droktra,
ha gul dhymm mires orth ahwer?
Rag yma terroes ha freudh a-dheragov;
yma strif, ha kedrynna a sev.

[4] Rakhenna dinerth yw an lagha,
ha ny a gwirvreus nevra yn-rag.
Rag an tebelwas a omsett a-dro dhe’n den gwiryon;
ytho kammvreus a yn-rag.

An ARLOEDH a Worthyp

[5] Aspiewgh yn mysk an kenedhlow, ha mirewgh,
ha bedhes dhywgh marth bras:
rag yn agas dydhyow y hwrav ober na grysowgh,
kyn fo derivys dhywgh.

[6] Rag, otta, my a sord an Kaldeanys,
kenedhel hwerow ha fysk,
a geskerdh dre les an tir
rag sesya annedhow nag esons dhedha.

7 Fell hag euthyk yns: aga breus ha'ga reowta a yn-rag
a-dhiworta.
8 Skaffa ages lewpardes yw aga mergh,
ha gwylsa yns ages bleydhi an gorthugher:
aga marghogyon a boen yn-mes,
ha'ga marghogyon a dheu dhiworth pell.
I a nij kepar ha'n er a fisten dhe dhybri;
9 rag ravna i oll a dheu:
i a dheu yn-rag yn aga leunder avel gwyns an
howldrevel,
ow kuntell kethyon avel tewes.
10 Hag i a skorn an vyghternedh,
ha ges yw pennternedh ragdha:
i a hwerth orth pub ker;
i a wra tommenn rag hy hemmeres.
11 Ena i a dremen kepar ha gwyns, ha mos dhe-ves;
an dus kablus ma, aga nerth yw aga duw.

Habakkuk a Grodhvol Arta

12 A ny veus a'n dalleth, A ARLOEDH,
ow Duw sans? Ny verwyn.[a]
A ARLOEDH, ty re's ordenas[b] rag breus;
A Garrek, ty re's fondyas rag keredh.
13 Re bur yw dha dhewlagas rag gweles droktra,
ha ny yllydh perthi drogober.
Prag y firydh ytho orth an falswesyon,
ha synsi dha daves pan dhevor an tebelwas
an den yw moy gwiryon agesso?
14 Ha ty a wra tus kepar ha puskes an mor,
kepar ha'n pryvyon, nag eus rewler dhedha.

---

a 1:12 *Ny verwyn:* Po amendyans *Ny verwydh.*

b 1:12 *ty re's ordenas:* Henn yw an Kaldeanys.

15 Ev a gemmer peub anedha war-vann gans higenn,
ha'ga thenna yn-mes gans y roes,
ev a's kuntell yn y roes-draylya:
rakhenna ev a lowenha ha heudhi.
16 Rakhenna yth offrynn dh'y roes
ha leski offrynnow dh'y roes-draylya;
rag bras yw y rann dredha,
ha rych yw y boes.
17 A wakha ytho y roes heb hedhi,[a]
ow ladha kenedhlow yn tibita?

2 Sevel a wrav war ow savla-gwitha
hag omsettya war ow thour-goelyas
ow mires dhe weles an pyth a vynn ev leverel dhymm,
ha'n pyth a worthybav dhe'm krodhvol.[b]

An Arloedh a Worthyp Arta

2 Ha'n Arloedh a worthybis dhymm, ha leverel:
Skrif an welesigeth
yn tiblans war leghennow
may poennyo neb a's red.[c]
3 Rag an welesigeth yw hwath rag termyn apoyntys;
hi a fisten dhe'n diwedh, ha ny wowlever:
kyn hok hi, rag hi a dheu yn surredi, ny dhelat hi.
4 Awotta, goethus yw an den
nag yw y enev ewn ynno,[d]
mes an den gwiryon a vew der y lelder.

a 1:17 *A wakha ytho y roes heb hedhi:* War-lergh rol-skrifow an Mor Marow *I a denn aga kledhedhyow heb hedhi.*

b 2:1 *ha'n pyth a worthybav dhe'm krodhvol:* War-lergh an Syriek *an pyth a worthyp ev dhe'm krodhvol.*

c 2:2 *may poennyo neb a's red:* Po *may hallo lenner y redya gans es.*

d 2:4 *goethus yw an den nag yw y enev ewn ynno:* Po *klamdera a wra an den nag yw y enev ewn ynno*

Pymp Guw avel Breus erbynn Drogoberoryon

5 Rychys ynwedh yw fals,
ny dhur an den goethus,
neb re ledanhas y vryansenn avel ifarn,
ha kepar hag ankow na yll bos gwalghys,
mes ev a guntell a-dro dhodho oll an kenedhlow,
hag assembla dhodho oll an poblow.

6 A ny wra oll an re na drehevel parabolenn er y bynn, ha henlavarow rag y skornya, ow leverel,

'Go-ev neb a guntell war-barth pythow nag eus
dhodho ev;
(pes termyn y hwra henna pesya?)
Beghys yw gans arwoestlow.'

7 A ny sev a-dhesempis dha gresysoryon?
A ny dhifun an re a'th wra dhe grena?
Ha ty a vydh preydh ragdha.

8 Rag ty dhe bylla lies kenedhel,
an remenant oll a'n kenedhlow a'th pyll;
drefenn goes mab-den, ha garowder erbynn tiryow,
erbynn sitys, hag oll an dus usi trigys ynni.

9 Go-ev neb a gemmer tebel brow rag y ji,
ow settya y neyth a-vann
may fo delivrys dhiworth an leuv a dhrogober.

10 Ty re dhros meth dhe'th chi
ow tistrui lies pobel,
hag ow pegha erbynn dha enev dha honan.

11 Rag an men a skrij dhiworth an fos,
ha'n geber y'n prennweyth a'n gorthyp.

12 Go-ev neb a dhrehav tre gans goes
ha fondya sita war gammhynseth.

13 A nyns yw dhiworth ARLOEDH an luyow
may lavur an poblow rag tan
ha mayth yw an kenedhlow skwithys rag travyth?
14 Rag lenwys vydh an nor
gans godhvos golewder an ARLOEDH,
dell worher an dowrow an mor.
15 Go-ev neb a re dh'y gentrevek
bolla dha wenon dhe eva, ha'y vedhwi ynwedh
rag mires orth aga noethedh.
16 Lenwys os gans meth yn le golewder:
yv ty ynwedh ha diskwa dha gudhgenn.
An hanaf yn leuv dhyghow an ARLOEDH
a dheu dhis
ha disenor a vydh war dha wolewder.
17 Rag garowder erbynn Lebanon a'th kudh,
ha ladhva an bestes a'th ownekha,
drefenn goes mab-den, ha garowder erbynn tiryow,
erbynn sitys, ha myns eus trigys ynna.

18 Py les eus dhe imaj gravys
pan y'n gravyas y furvyer –
imaj teudh ha dyskador gowyow?
An furvyer a drest y wrians y honan,
ow kul idolys avlavar!
19 Go-ev neb a lever dhe brenn, 'Difun,'
dhe ven avlavar, 'Yn-sol!'
Dyskador ywa?
Otta, gorlownys yw gans owr hag arghans,
mes nyns eus spyrys vyth a-berth ynno.
20 Mes yma'n ARLOEDH yn y dempel sans:
tewes a-dheragdho oll an nor!

Salm Habakkuk

3 Pysadow Habakkuk an profoes war Shigyonoth.[a]

2 A ARLOEDH, my re glewas derivas ahanas,
my re borthas own, A ARLOEDH, a'th ober;
yn mysk an blydhynyow gas ev dhe dhasvewa,
yn mysk an blydhynyow gas ev dhe vos godhvedhys;
yn sorr porth kov a druedh.

3 Duw a dheu dhiworth Teman,
ha'n Sans dhiworth menydh Paran. *Sela.*[b]
Y veuredh re gudhas an nevow,
ha'y wormola re lenwis an nor.

4 Ha'n splannder yw kepar ha'n golow;
lughesennow a dheu a'y leuv,
hag ena yma kudhans y nerth.

5 A-dheragdho yth a an vall,
hag yn-rag yth a an pla orth y dreys.

6 Ev re sevis ha musura an norvys,
ev re welas an kenedhlow, ha gul dhedha lemmel;
brewys veu an menydhyow heb diwedh,
omblegya a wrug an breow a bes vynitha:
dhodho yw an fordhow a bes vynitha.

7 My a welas tyldow Kushan yn ahwer,
kroglennow tyldow bro Midyan a gren.

8 A wrug dha sorr dewi erbynn an avonyow, A ARLOEDH,
yw dha goler erbynn an avonyow
po dha gonnar erbynn an mor,

---

a 3:1 *Shigyonoth:* Lavar a venestrouthi – an hanow a neb ton, martesen kan wyls.

b 3:3 *Sela:* Lavar a venestrouthi, martesen drehevel an lev, po powes rag seni daffar kordenn.

may farghogydh war dha vergh,
dha jarettow a selwyans?

9 Noeth yn tien y hwredh dha warak,
ty a lenow an woen gans sethow.[a] *Sela.*
Ty a fols an dor gans avonyow.

10 An menydhyow a'th welas hag i a grenas;
liv a dhowrow a dremenas;

an islonk a dhellos y lev
ha drehevel y dhiwleuv yn-bann.

11 An howl ha'n loer a sevis stag yn aga annedh,
i a omdennas a-rag golow dha sethow
hag a-rag splannder dha wuw dewynnek.

12 Ty a gerdh der an norvys gans sorrvann,
ty a stank war genedhlow gans sorr.

13 Ty a gerdh yn-mes rag selwyans dha bobel,
rag selwyans dha untys;

ty a wysk an penn a ji an tebelwas,
ow lommhe an selyow bys y'n konna. *Sela.*

14 Gans y shaftys y honan ty a wanas pennow y gasoryon;
i a dheuth avel korwyns dh'agan skattra;
I a lowenhas kepar hag ow lenki an den truan
yn-dann gel.[b]

15 Ty a stankyas y'n mor gans dha vergh,
ewyn a dhowrow meur.

16 My a woslowas ha'm torr a grenas;
orth an son ow diwweus a dremblas,

---

a 3:9 *ty a lenow an woen gans sethow:* Amendys. An Ebrow yw legrys.

b 3:14 Amendys. Ebrow *Ty a wanas penn gans y shaftys; i a hwyth avel korwyns dhe'm skattra; aga balghder yw kepar ha dybri an den truan yn tyller kevrinek.*

podredhes a dheu y'm eskern
ha'm diwarr a dhegren yn-dannov.
Yn kosel my a worta dydh an ahwer
dhe dhos war bobel a omsett er agan pynn.
17 Kyn na vleujyow an figbrenn
ha nyns eus frut war an gwinbrennyer;
kyn fyll ober an olewbrenn,
ha ny dhaskorr an gwelyow boes;
kyn na vo an para kevys namoy y'n gorlann,
ha nyns eus gwarthek y'n stallow,
18 hwath my a lowenha y'n ARLOEDH,
ha my a vydh heudhik yn Duw ow selwyans.

19 An ARLOEDH Duw yw ow nerth,
hag ev a wra ow threys kepar ha treys ewigow,
hag ev a wra dhymm kerdhes war ow thylleryow
ughel.

Dhe'n penn-kenysi war dhaffar kerdyn.

SEFANIA

Chaptra 1
Breus war Yuda ow Tos
Dydh Meur an ARLOEDH
Chaptra 2
Galow dhe Edrega
Breus erbynn Eskerens Yuda
Chaptra 3
Pegh Yerusalem ha'y Daswul
Kan Lowena

1 Ger an ARLOEDH a dheuth dhe Sefania, mab Kushi, mab Gedalia, mab Amaria, mab Hezekia, yn dydhyow Yosia[a] mab Amon, myghtern Yuda:

Breus war Yuda ow Tos

2 Skuba dhe-ves a wrav pup-tra oll
dhiworth enep an tir, yn-medh an ARLOEDH.

3 My a skub dhe-ves den ha best;
my a skub dhe-ves ydhyn an nev
ha puskes an mor,
ha domhwel an debeles;
ha my a dregh mab-den a-dhiwar enep an tir,
yn-medh an ARLOEDH.

4 My a ystynn ow leuv erbynn Yuda
hag erbynn an drigoryon oll a Yerusalem;
ha my a dregh remenant Baal dhiworth an tyller ma
ha hanow an Kemarim[b] gans an oferysi;

5 ha'n re a ombleg war an tohow
dhe lu an nevow;
ha'n re a ombleg war an tohow ha ti re'n ARLOEDH
ha ti ynwedh re Milkom;

6 ha'n re a dreyl dhiworth an ARLOEDH;
ha'n re na hwilas an ARLOEDH ha na wovynnas
kusul dhiworto.

---

a 1:1 *Yosia:* 640-609 kyns Krist.

b 1:4 *Kemarim:* Oferysi an idolys.

7 Taw yn lok an Arloedh Duw:
rag ogas yw dydh an Arloedh.
Rag an Arloedh re bareusis sakrifis,
ev re sanshas y westoryon.
8 Hag y hwyrvydh yn jydh sakrifis an Arloedh,
my dhe gessydhya an bennternedh, ha mebyon an myghtern,
hag oll an re yw gwiskys yn dillas estren.
9 Y'n jydh na my a gessydh
oll an re a lamm dres an treudhow,[a]
neb a lenow chiow aga arloedh
gans garowder ha gil.

10 Hag y'n jydh na, yn-medh an Arloedh,
y fydh son a gri dhiworth Yet an Puskes,
hag oulyans dhiworth an Nessa Kwartron,
ha son bras an terroes dhiworth an breow.
11 Kynewgh, a drigoryon Maktesh,
rag distruys yw oll an wikoryon,
treghys dhe-ves yw an re a boes arghans.
12 Hag y hwyrvydh y'n termyn na y hwithrav Yerusalem gans lugern,
ha kessydhya an dus neb yw attes,
kowlys avel gwin gesys war an godhes:
neb a lever yn aga holonn,
'Ny wra an Arloedh dader,
na ny wra drog.'
13 Aga rychys a dheu ha bos preydh,
ha'ga chiow forsakys:
i a dhrehav chiow
heb triga ynna,

---

a 1:9 *an re a lamm dres an treudhow:* Gwel 1Sa 5:5.

hag i a blans gwinlannow
heb eva aga gwin.

Dydh Meur an ARLOEDH

14 Ogas yw dydh meur an ARLOEDH, ogas,
hag ow tos pur uskis,
lev dydh an ARLOEDH yw hwerow:
ena an kasor a skrij.
15 Dydh a sorr yw an jydh na,
dydh anken hag ankres,
dydh arnow ha difeyth,
dydh tewlder ha tewlwolow,
dydh kommol ha tewlyjyon,
16 dydh hirgorn ha garm kas
erbynn an sitys kerys
hag erbynn an touryow ughel.

17 Ha my a dhre anken dhe'n dus
may kerdhons kepar ha dellyon,
rag i dhe begha erbynn an ARLOEDH:
ha skoellys vydh aga goes kepar ha doust,
ha'ga hig kepar ha kawgh.
18 Naneyl aga arghans na'ga owr
a yll aga delivra
yn jydh sorr an ARLOEDH;
ha gans tan y avi
an norvys oll a vydh devorys:
rag ev a wra diwedh leun, yn sur neppyth euthyk,
a beub eus trigys y'n norvys.

Galow dhe Edrega

2 Omguntellewgh war-barth, omguntellewgh,
a genedhel dhiveth;

[2] kyns an arghadow dhe vos dineythys,
kyns an jydh dhe dremena avel kulyn,
kyns sorr fers an ARLOEDH dhe dhos warnowgh, kyns
dydh sorr an ARLOEDH
dhe dhos warnowgh.
[3] Hwilewgh an ARLOEDH, hwi oll, tus uvel an norvys
neb re wrug y vreus;
hwilewgh ewnder, hwilewgh uvelder:
martesen hwi a vydh gwithys
yn jydh sorr an ARLOEDH.

Breus erbynn Eskerens Yuda

[4] Rag Gaza a vydh forsakys
hag Ashkelon difeythtir:
tus Ashdod a vydh chasyes dhe-ves dhe hanter-dydh,
hag Ekron a vydh diwreydhys.
[5] Go-i trigoryon an arvor,
kenedhel an Kerethysi!
Ger an ARLOEDH yw er agas pynn:
A Kanan, bro an Filistysi,
my a'th tistru ma na vydh triger gesys.
[6] Ha'n arvor a vydh peurvaow,
prasow bugeledh,
ha korlannow rag greow.
[7] Ha'n arvor a vydh
rag remenant chi Yuda;
i a wra aga greow dhe beuri warnodho:
yn chiow Ashkelon
i a wrowedh gorthugherweyth; rag an ARLOEDH,
aga Duw, a wra aga visitya,
ha treylya aga hethneth.

[8] My re glewas skorn Moab
ha despit an Ammonysi

may skornsons ow fobel,
ha gul godrosow bras erbynn aga or.
9 Rakhenna ren ow bewnans, yn-medh ARLOEDH an luyow,
Duw Ysrael,
y fydh Moab kepar ha Sodom yn surredi,
ha an Ammonysi kepar ha Gomorra,
hwennek ha poll hoelan
ha difeyth a bes vynitha:
remenant ow fobel a's pyll,
ha'n re gesys a'm kenedhel a erit aga thir.
10 Hemma a's tevydh drefenn aga goeth,
drefenn i dhe skornya hag omvoghhe
erbynn pobel ARLOEDH an luyow.
11 Euthyk vydh an ARLOEDH dhedha:
rag ev a danowha oll duwow an norvys
ha tus a'n gordh,
peub dhiworth y le,
oll ynysow an kenedhlow.

12 Hwi, A Kushysi ynwedh –
i a vydh ledhys gans ow kledha.
13 Hag ev a ystynn y leuv erbynn an kledh
ha distrui Assyria,
ha gul Nineve yn difeyth,
sygh kepar ha'n gwylvos.
14 Ha greow a wrowedh y'n kres anedhi,
oll bestes an kenedhlow:
an oula kornek ha'n klabytter
a annedh yn pennow hy filars;
aga lev a gan y'n fenestri;
diswrians a vydh y'n treudhowyow:
rag ev a lommha an parosweyth sedres.

15 Hemm yw an sita heudh
a vewa gans diagha,
a leveris yn hy holonn,
‘Ottavy, ha nyns eus denvyth marnas my.’
Ass yw hi gyllys yn difeyth,
growedhva rag bestes!
Pubonan a dremen dresti a hwiban
ha shakya y leuv.

Pegh Yerusalem ha’y Daswul

3 Go-hi neb yw gorth ha defolys,
an sita owth arwaska!
2 Ny obayas hi lev vytholl;
ny dhegemmeras dyskybleth;
ny drestyas y’n ARLOEDH;
ny dheuth nes dh’y Duw.

3 Hy fennsevigyon a-berth ynni
yw lewyon owth usa;
hy breusysi yw bleydhi an gorthugher;
ny asons an eskern bys y’n vorow.
4 Direwl yw hy frofoesi,
falswesyon;
hy oferysi re dhefolas an sentri,
i re shyndyas an lagha.
5 An ARLOEDH yw gwiryon a-berth ynni;
ny wra ev sherewneth:
myttin wosa myttin ev a re y vreus,
pub bora ny fyll ev;
mes ny woer an drogoberer meth.

6 My re droghas an kenedhlow yn-mes:
forsakys yw aga thouryow;

my a dhifeythyas aga stretow
ma na dremen denvyth:
distruys yw aga sitys,
heb denvyth, heb annedhyas.
7 My a leveris, 'Ty a' fydh own ahanav yn surredi;
ty a dhegemmer dyskybleth;'
ena ny via hy annedh treghys dhe-ves
gans an kessydhyans oll a wrav er hy fynn.
Mes i a omdhegi yn freth,
legrys oll aga gwriansow.

8 Rakhenna gwrewgh ow gortos, yn-medh an ARLOEDH,
bys y'n jydh pan savav avel dustunier:
rag kuntell an kenedhlow yw ow bodh
may keskorrav an gwlaskordhow
rag dinewi warnedha ow sorrvann,
oll ow sorr fers;
rag oll an norvys a vydh devorys
gans tan ow avi.

9 Rag ena my a dhaskorr gweusyow pur dhe'n poblow
may halwons i oll war hanow an ARLOEDH
rag y servya gans unn akord.
10 A-dhiworth tu arall avonyow Ethiopia
an dus a'm gordh, myrgh ow thus skattrys,
a dhre dhymm ow offrynn.
11 Y'n jydh na ny vydhydh methek
a oll dha wriansow may hwrussys ynna drogober
er ow fynn:
rag ena my a gemmer dhe-ves a-dhiworthis
an dus a lowenha y'th woeth
ha ny vydhydh goethus namoy
war ow menydh sans.

12 My a as ynwedh a-berth ynnos
pobel boghosek ha gwann,
hag i a hwila skovva yn hanow an ARLOEDH.
13 Ny wra remenant Ysrael sherewneth,
na leverel gowyow;
na ny vydh taves fekyl kevys yn aga ganow;
rag i a beur ha growedha,
ha denvyth ny wra dhedha perthi own.

Kan Lowena

14 Kan yn lowen, a vyrgh Sion;
kri gans joy, a Ysrael;
bydh lowen ha fest heudhik a leun golonn,
a vyrgh Yerusalem.
15 An ARLOEDH a gemmeras dhe-ves dha vreusow,
ev re fesyas dha eskar:
yma myghtern Ysrael, an ARLOEDH, a-berth ynnos:
ny' fydh own a dhroktra namoy.
16 Y'n jydh na y leverir dhe Yerusalem:
Na borth own, a Sion;
na vedhes dha dhiwleuv lows.
17 An ARLOEDH, dha Dhuw a-berth ynnos,
galloesek yw, ev a saw;
fest heudhik yw warnas gans lowena;
ev a vydh tawesek yn y gerensa,
ev a lowenha warnas gans kana,
18 kepar hag yn dy'goel.[a]
My a gemmer terroesa yn-mes ahanas;[b]
i a veu begh warnas ha disenor.

---

a 3:18 *kepar hag yn d'ygoel:* Ow siwya an Septuagint. Ebrow *My a guntell an re voredhek.*

b 3:18 *My a gemmer terroesa yn-mes ahanas:* Ow siwya an Septuagint. An tekst Ebrow yw legrys.

19 Otta, y'n termyn na
My a ober erbynn oll myns a'th arwask
y'n termyn na:
ha my a saw an deves klof,
ha kuntell an deves skattrys;
ha my a's sett rag gormel ha ger-da
yn oll an broyow a'ga meth.
20 Y'n termyn na my a'gas dre,
y'n termyn may hwrav a'gas kuntell:
rag my a wra hanow ragowgh ha gormola
yn mysk oll poblow an norvys,
pan dreylyav agas kethneth
a-dherag agas dewlagas, yn-medh an ARLOEDH.

HAGGAY

Chaptra 1
An ARLOEDH a Ergh Dastrehevyans an Tempel
An Bobel a Obay Arghadow an ARLOEDH

Chaptra 2
Ryelder an Tempel Nowydh
Ambos an ARLOEDH dhe Zerubbabel

An ARLOEDH a Ergh Dastrehevyans an Tempel

1 Y'n nessa blydhen a Darius an myghtern, y'n hweghves mis, yn kynsa dydh an mis[a] y teuth ger an ARLOEDH der an profoes Haggay dhe Zerubbabel, mab Shealtiel, governour Yuda, ha dhe'n arghoferyas Yoshua, mab Yosedek, ow leverel, [2] Yndellma y lever ARLOEDH an luyow, ow leverel: An dus ma a lever, 'Nyns yw an termyn devedhys, an termyn may koedh dhe ji an ARLOEDH bos drehevys.' [3] Ena y teuth ger an ARLOEDH der an profoes Haggay, ow leverel: [4] Yw hemma termyn ragowgh hwi dhe driga yn agas chiow pannellys, pan yw an chi ma magor? [5] Lemmyn ytho yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Prederewgh a'gas fordhow. [6] Hwi a hasas kemmys, ha doen boghes tre; hwi a dheber mes nyns eus lowr dhywgh; hwi a yv mes ny omvedhwowgh; hwi a omwisk mes nyns yw denvyth toemm; ha'n re neb a dhendil gober a dhendil gober yn yalgh gans tell.

[7] Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Prederewgh a'gas fordhow. [8] Yskynnewgh an menydh ha dri prenn ha drehevel an chi may kyffiv plesour ynno ha bos enorys, yn-medh an ARLOEDH. [9] Hwi a hwilas kemmys, hag otta, boghes; ha pan y'n dresowgh tre my a'n hwythas dhe-ves. Prag? yn-medh ARLOEDH an luyow. Rag ow chi yw magor, ha hwi a boen, peub dh'y ji y honan. [10] Rakhenna an nev a-ughowgh a skon an gluth, ha'n dor y drevas. [11] Ha my a elwis rag syghor war an tir, war an menydhyow, ha war an ys, war an gwin nowydh, ha war an oyl, ha war an pyth a wra an dor y dhri mes, war dus, ha war warthek ha war oll an askorr a lavur diwleuv.

---

a 1:1 An 29ens a vis-Est, 520 kyns Krist.

An Bobel a Obay Arghadow an ARLOEDH

12 Ena Zerubbabel mab Shealtiel ha'n arghoferyas Yoshua
mab Yosedek, gans oll remenant an bobel, a obayas lev an
ARLOEDH aga Duw, ha geryow an profoes Haggay, dell y'n
dannvonsa an ARLOEDH aga Duw, ha'n bobel a gemmeras own
a-dherag an ARLOEDH. 13 Ena Haggay, kannas an ARLOEDH, a
dherivas messaj an ARLOEDH dhe'n bobel, ow leverel: Yth esov
genowgh yn-medh an ARLOEDH. 14 Ha'n ARLOEDH a wrug dhe
spyrys Zerubbabel mab Shealtiel, governour Yuda, difuna, ha
spyrys an arghoferyas Yoshua, mab Yosedek, ha spyrys oll
remenant an bobel; hag i a dheuth hag oberi yn chi ARLOEDH an
luyow, aga Duw, 15 y'n peswora dydh warn ugens y'n hweghves
mis, y'n nessa blydhen a Darius an myghtern.[a]

Ryelder an Tempel Nowydh

2 Y'n kynsa dydh warn ugens y'n seythves mis[b] y teuth
ger an ARLOEDH der Haggay an profoes, ow leverel:
2 Lavar hemma dhe Zerubbabel mab Shealtiel, governour
Yuda ha dhe'n arghoferyas Yoshua mab Yosedek, ha dhe
remenant an bobel: 3 Piw yw gesys yntredhowgh a welas an
chi ma yn y golewder kyns? Ha fatell y'n gwelowgh lemmyn?
A ny hevel ev kepar ha travyth yn agas dewlagas hwi? 4 Mes
lemmyn bydh kolonnek, A Zerubbabel, yn-medh an ARLOEDH,
ha bydh kolonnek, A arghoferyas Yoshua mab Yosedek, ha
bedhewgh kolonnek, oll pobel an vro, yn-medh an ARLOEDH,
hag oberewgh, drefenn ow bos genowgh, yn-medh ARLOEDH
an luyow. 5 Hemma a gevambosis genowgh pan dheuthewgh
yn-mes a Ejyp; ow spyrys a bes yntredhowgh, na berthewgh
own. 6 Rag yndella yn-medh ARLOEDH an luyow: torn arall,
pols byghan, ha my a wra an nevow ha'n norvys dhe grena,
ha'n mor ha'n tir sygh. 7 Ha my a wra oll an kenedhlow dhe
grena, ha tresoryow an kenedhlow oll a dheu, ha my a lenow an
chi ma gans golewder, yn-medh ARLOEDH an luyow. 8 Dhymm
yw an arghans, ha dhymm yw an owr, yn-medh ARLOEDH an

a 1:15 An 21ens a vis-Gwynngala 520 kyns Krist.

b 2:1 An 17ves a vis-Hedra 520 kyns Krist.

luyow. [9] Brassa vydh golewder diwettha an chi ma es an kynsa
y'n termyn a dheu, yn-medh ARLOEDH an luyow. Hag y'n tyller
ma y rov kres, yn-medh ARLOEDH an luyow.

[10] Y'n peswora dydh, y'n nawves mis, y'n nessa blydhen
a Darius,[a] ger an ARLOEDH a dheuth dhe Haggay an profoes,
ow leverel: [11] Yndellma y leveris an ARLOEDH: 'Pys ervirans
dhiworth an oferysi: [12] Mar teg den kig sakrys yn pleg y dhillas
ha'n pleg a doch bara, po kowl, po gwin, po oyl, po neb boes
arall, a vydh an dra na sakrys?' Ha'n oferysi a worthybis, 'Na
vydh.' [13] Ena Haggay a leveris, 'Mar kwra den, yw avlan dre
dochya korf marow, tochya onan a'n taklow na, a vydh an dra
ma avlan?' Ha'n oferysi a worthybis, 'Avlan vydh.' [14] Ha Haggay
a worthybis ow leverel: Yndella yw an bobel ma, hag yndella
yw an kenedhel ma a dheragov, yn-medh an ARLOEDH: hag
yndella yw gwriansow oll aga diwleuv, hag avlan yw an pyth
a offrynnons ena. [15] Ha lemmyn, my a'gas pys, prederewgh
a-dhia'n jydh ma yn-rag, kyns men dhe vos gorrys war ven
yn tempel an ARLOEDH, [16] fatell o ragowgh? Pan dhes dhe
gals greun rag ugens musur nyns esa saw deg: pan dhes dhe'n
winwask rag tenna hanter-kans musur nyns esa saw ugens.
[17] My a weskis warnowgh, ha war wriansow oll agas diwleuv,
gans kleves losk ha kleves melynheans y'n ys ha keser, mes
ny dreylsowgh dhymm, yn-medh an ARLOEDH. [18] Prederewgh
a-dhia'n jydh ma yn-rag, a-dhia'n peswora dydh warn ugens
a'n nawves mis;[b] a-dhia'n jydh may feu selys tempel an
ARLOEDH, prederewgh! [19] Usi an has y'n skiber hwath? Ha ny
dhaskorras na hwath an gwinbrenn, an figbrenn, an greunaval
na'n olewbrenn. Mes dhiworth an jydh ma my a'gas bennik.

Ambos an ARLOEDH dhe Zerubbabel

[20] Ger an ARLOEDH a dheuth dhe Haggay arta y'n peswora
dydh warn ugens a'n mis, ow leverel: [21] Lavar hemma dhe
Zerubbabel, governour Yuda: My a wra an nevow ha'n norvys
dhe grena; [22] My a dhomhwel an se a wlaskordhow, ha distrui

a 2:10 An 18ves a vis-Kevardhu 520 kyns Krist.

b 2:18 An 18ves a vis-Kevardhu 520 kyns Krist.

galloes gwlaskordhow an kenedhlow, Disevel a wrav an charettow ha'ga lewyoryon, ha'n vergh ha'ga marghogyon a goedh, pubonan dre gledha y vroder. [23] Y'n jydh na, yn-medh ARLOEDH an luyow, my a'th kemmer, A Zerubbabel, ow gwas, mab Shealtiel, yn-medh an ARLOEDH, ha my a'th wra kepar ha bysow sel: rag my re'th tewisas, yn-medh ARLOEDH an luyow.

ZEKARIA

Chaptra 1
Galow dhe Edrega
Gwelesigeth an Vergh
Gwelesigeth an Kern
Chaptra 2
Gwelesigeth a'n Gour gans Kordenn-vusura
An Bobel Gelwys Tre dhiworth Kethneth
Chaptra 3
Gwelesigeth Yoshua an Arghoferyas
Chaptra 4
Gwelesigeth an Kantolbrenn
Chaptra 5
Gwelesigeth an Rol-skrifa
Gwelesigeth an Efa
Chaptra 6
Gwelesigeth an Peswar Charett
Kurunans an Arghoferyas Yoshua
Chaptra 7
Govynn a-dro dhe Benys
Kessydhyans rag Disobaya Gorhemmynnow Duw
Chaptra 8
Ambos Dastrehevyans Yerusalem
Chaptra 9
Breus erbynn an Eskerens
Devedhyans an Myghtern
Chaptra 10
Restorita Yuda hag Ysrael
Chaptra 11
An Dhew Vugel
Chaptra 12
Budhogoleth Yerusalem
Kyni ragdho Ev Neb a Wansons
Chaptra 13
Glanheans a Beghadow
An Bugel Gweskys, ha'n Flokk Skattrys
Chaptra 14
An Omladh rag Yerusalem

Galow dhe Edrega

1 Y'n ethves mis an nessa blydhen Darius, ger an ARLOEDH
a dheuth dhe'n profoes Zekaria mab Berekia, mab
Iddo, ow leverel: [2] An ARLOEDH o serrys fest orth agas tasow.
[3] Rakhenna lavar dhedha, Yndellma y lever an ARLOEDH:
Dehwelewgh dhymmo vy, yn-medh ARLOEDH an luyow, ha
my a dhehwel dhywgh, yn-medh ARLOEDH an luyow. [4] Na
vedhewgh haval dh'agas tasow, a grias an brofoesi dhedha
a-henys, ow leverel, 'Yndellma y lever an ARLOEDH: Treylyewgh
a'gas tebel fordhow ha'gas tebel oberow.' Mes ny woslowsons
na'm attendya, yn-medh an ARLOEDH. [5] Agas tasow, ple'mons
i? Ha'n brofoesi, a vewons bys vykken? [6] Yn hwir, ow geryow
ha'm ordenansow, a erghis dhe'm gwesyon an brofoesi, a ny
dhrehedhsons dh'agas tasow? Ena i a gavas edrek ha leverel,
'Par dell vynnas ARLOEDH an luyow gul dhyn rag agan fordhow
ha'gan oberow, yndella y hwrug ev dhyn.'

Gwelesigeth an Vergh

7 Y'n peswora dydh warn ugens a'n unnegves mis, yw mis
Shebat, y'n nessa blydhen a Darius, ger an ARLOEDH a dheuth
dhe'n profoes Zekaria mab Berekia, mab Ido, ow leverel, 8 Y'n
nos my a viras, hag otta gour ow marghogeth war vargh rudh,
ow sevel yn mysk an myrtwydh yn kownans, hag a-dryv dhodho
mergh rudh, gorm ha gwynn. 9 My a leveris, 'Pyth yw an re
ma, ow arloedh?' An el esa ow kewsel orthiv a leveris, 'My a
dhiskwa dhis pyth yns i.' 10 Ena an gour esa ow sevel yn mysk
an myrtwydh a worthybis, 'I yw an re a wrug an ARLOEDH aga
dannvon dhe wandra der an norvys.' 11 Hag i a worthybis dhe
el a'n ARLOEDH esa ow sevel yn mysk an myrtwydh ha leverel,
'Ni re wandras der an norvys, hag awotta, oll an norvys a esedh
yn kosoleth.' 12 Hag el a'n ARLOEDH a worthybis, 'ARLOEDH an
luyow, pes termyn ny gemmerydh truedh a Yerusalem hag a
sitys Yuda, may serrsys orta an deg blydhen ha tri-ugens ma?'
13 An ARLOEDH a worthybis an el a gewsis orthiv gans geryow
a guvder ha konfort. 14 Ena an el esa ow kewsel orthiv a leveris
dhymm, Kri, ow leverel: Yndellma y lever ARLOEDH an luyow:
Avi bras a'm beus a-barth Yerusalem ha Sion, 15 mes sorr bras
a'm beus orth an kenedhlow yw attes. My a sorras nebes orta,
mes i a weresas an galar. 16 Ytho yndellma y lever an ARLOEDH:
My a wra dehweles dhe Yerusalem gans truedh, hag ena ow
chi a vydh dastrehevys, yn-medh ARLOEDH an luyow, ha'n
gordenn-vusura a vydh ystynnys dres Yerusalem. 17 Kri arta ow
leverel, Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Ow sitys a wra
fenna arta gans dader, ha'n ARLOEDH a wra konfortya Sion arta,
hag arta ev a dhewis Yerusalem.

Gwelesigeth an Kern

18 Ena my a dhrehevis ow dewlagas ha mires, hag awotta
peswar korn.[a] 19 My a leveris dhe'n el esa ow kewsel orthiv,
'Pyth yw an re ma?' Ev a worthybis dhymm, 'I yw an kern
a skattras Yuda, Ysrael, ha Yerusalem.' 20 Ena an ARLOEDH a
dhiskwedhas dhymm peswar gov. 21 My a leveris, 'Dhe wul

a 1:18 1:18-21 yw niverys 2:1-4 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

pandra y teuth an re ma?' Ev a worthybis, 'An re ma yw an kern a skattras Yuda ma na dhrehevis nagonan y benn, mes an wovyon ma deuva dh'aga ownekhe ha dhe dewlel yn-nans kern an kenedhlow a dhrehevis aga hern erbynn pow Yuda dh'y skattra.'

Gwelesigeth a'n Gour gans Kordenn-vusura

2 My a dhrehevis ow dewlagas arta ha mires, hag awotta gour gans kordenn-vusura yn y leuv.[a] [2] My a leveris, 'Ple'th edh?' Ev a worthybis, 'Dhe vusura Yerusalem, dhe weles pyth yw hy les ha'y hys.' [3] Hag awotta, an el esa ow kewsel orthiv eth yn-rag, hag el arall eth yn-mes dh'y dhyerbynna [4] ha leverel dhodho, 'Poenya gwra, deriv orth an yonker na: Yerusalem a vydh sita heb fosow drefenn an myns meur a dus ha bestes a-ji dhedhi. [5] My a vydh fos tan a-dro, yn-medh an ARLOEDH, ha my a vydh golewder a-bervedh ynni.'

An Bobel Gelwys Tre dhiworth Kethneth

[6] Yn-sol! Yn-sol! Fiewgh a dir an kledh, yn-medh an ARLOEDH, rag my re'gas lesas avel an peswar gwyns a nev, yn-medh an ARLOEDH. [7] Yn-sol, A Sion! Diank, ty neb eus trigys gans Myrgh Babylon! [8] Rag yndellma y leveris ARLOEDH an luyow, wosa y wolewder dhe'm dannvon dhe'n kenedhlow a wrug agas pylla, rag piwpynag a wrello agas tochya a doch bew y lagas. [9] Sur my a wra drehevel ow leuv er aga fynn hag i a vydh preydh dh'aga servysi. Ena hwi a woer y hwrug ARLOEDH an luyow ow dannvon. [10] Kan ha lowenha, A Vyrgh Sion, rag awotta, yth esov vy ow tos, ha my a wra triga y'th fysk, yn-medh an ARLOEDH. [11] Lies kenedhel a vydh junys dhe'n ARLOEDH y'n jydh na hag i a vydh ow fobel. My a wra triga y'th fysk ha hwi a woer y hwrug ARLOEDH an luyow ow dannvon dhis. [12] An ARLOEDH a wra erita Yuda avel y rann y'n tir sans hag ev a dhewis Yerusalem arta.

[13] Taw a-rag an ARLOEDH, oll kig, rag difunys yw a-dhiworth y drigva sans.

---

a 2:1 2:1-13 yw niverys 2: 5-17 y'n tekst ebrow ha'n Septuagint.

Gwelesigeth Yoshua an Arghoferyas

3 Ena ev a dhiskwedhas dhymm Yoshua an arghoferyas
ow sevel a-rag el an ARLOEDH, ha Satnas ow sevel
a-dhyghow dhodho dh'y guhudha. [2] An ARLOEDH a leveris dhe
Satnas, 'An ARLOEDH re'th kerettho, Satnas! An ARLOEDH, usi
ow tewis Yerusalem, re'th kerettho! A nyns yw hemma yttew
tennys mes a'n tan?' [3] Lemmyn, Yoshua a veu gwiskys yn dillas
plos pan esa ow sevel a-rag an el. [4] An el a leveris dhe'n re
esa ow sevel a-ragdho, 'Kemmerewgh dhiworto an dillas plos.'
Ena ev a leveris dhe Yoshua, 'Mir, my re dhug dhiworthis dha
gammhynseth, ha my a wra dha wiska yn dillas teg.' [5] Ena my
a leveris, 'Gorrens tulyfant glan war y benn.' Ytho i a worras
tulyfant glan war y benn ha'y wiska, hag el an ARLOEDH esa ow
sevel yn ogas.

[6] El an ARLOEDH a ros an charj ma dhe Yoshua: [7] 'Yndellma
y lever ARLOEDH an luyow: Mar kerdhydh y'm fordhow ha
gwitha ow charj, ena ty a wra governa ow chi ha gwitha ow
klosyow, ha my a re dhis awtorita dhe dhos ha mos yn mysk
an re usi ow sevel omma. [8] Goslow, a Yoshua an arghoferyas,
ty ha'th keskowetha owth esedha a-ragos, rag tokyn yns i, my
dhe dhri ow gwas, an Skorrenn. [9] Awotta'n men a worris a-rag
Yoshua! Yma seyth lagas war unn men, ha my a wra gravya
skrifa warnodho, yn-medh ARLOEDH an luyow, ha my a wra
remova pegh an tir ma yn unn jydh. [10] Y'n jydh na, yn-medh
ARLOEDH an luyow, pubonan a wra gelwel y gentrevek dhe
esedha yn-dann y winbrenn ha'y figbrenn.'

Gwelesigeth an Kantolbrenn

4 Ena an el esa ow kewsel orthiv a dhehwelis hag a wrug
dhymm difuna, avel den yw difunys dhiworth y gosk.
[2] Ev a leveris dhymm, 'Pandr'a welydh?' My a worthybis, 'My
a viras, hag otta kantoler gwrys oll yn tien a owr, ha bolla
war y benn ha seyth lugarn warnodho, ha seyth pibenn dhe'n
lugern usi war y benn. [3] Ynwedh y feu dew olewbrenn rybdho,
onan a-dhyghow dhe'n bolla hag onan a-gledh dhodho.' [4] My
a wovynnas orth an el esa ow kewsel orthiv, 'Pandra yw an

taklow ma, o arloedh?' [5] An el esa ow kewsel orthiv a worthybis, 'A ny wodhes pyth yns i?' My a leveris, 'Na wonn, ow arloedh.' [6] Ena ev a leveris dhymm, 'Hemm yw ger an ARLOEDH dhe Zerubbabel: Ny vydh gans galloes na gans nerth, mes gans ow Spyrys, yn-medh ARLOEDH an luyow. [7] Piw osta, A venydh krev? A-rag Zerubbabel y fydhydh gwastattir. Ena ev a wra dri yn-mes an pennmen, hag i ow karma, "Ras! Ras dhodho!" '

[8] Ha ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: [9] 'Diwla Zerubbabel a fondyas an chi ma; y dhiwla a wra y worfenna. Ena ty a woer y hwrug ARLOEDH an luyow ow dannvon dhis. [10] Piw a fi an jydh a bythow byghan? I a wra lowenhe pan welons an plemmik yn leuv Zerubbabel.

'An seyth ma yw lagasow an ARLOEDH a wander hys-ha-hys a-dro dhe'n nor.' [11] Ena my a wovynnas orto, 'Pandr'yw an dhew olewbrenn ma a-dhyghow dhe'n kantoler hag a-gledh dhodho?' [12] Arta my a wovynnas orto, 'Pandr'yw an dhiw skorrenn oliv ryb an dhiw bibenn owr a dhiver olew owrek?' [13] Ev a worthybis, 'A ny wodhes pyth yns i?' My a leveris, 'Na wonn, ow arloedh.' [14] Ev a leveris dhymm, 'An re ma yw an dhew untys a sev ryb Arloedh oll an norvys.'

Gwelesigeth an Rol-skrifa

5 Arta my a dhrehevis ow dewlagas ha mires, hag awotta rol-skrifa esa ow nija. [2] Ev a leveris dhymm, 'Pandr'a welydh?' My a worthybis, 'My a wel rol-skrifa ow nija, ugens kevelin hy hys ha deg kevelin hy les.' [3] Ena ev a leveris dhymm, 'Homm yw an volleth usi ow mos yn-mes war enep oll an tir; rag herwydh an skrif war unn tenewen, pub lader a vydh pellhes, ha herwydh skrif an tenewen arall pubonan a wowli a vydh pellhes. [4] My a wra hy dannvon yn-mes, yn-medh ARLOEDH an luyow, ha hi a enter chi an lader ha chi an den a wowli re'm hanow. Hi a drig yn kres y ji ha'y dhistrui, gans y blenkynnow ha'y veyn.'

Gwelesigeth an Efa

5 Ena an el esa ow kewsel orthiv eth yn-mes ha leverel
dhymm, 'Drehav dha dhewlagas ha gwel an pyth usi ow tos
yn-mes.' 6 My a wovynnas, 'Pandra yw?' Ev a worthybis, 'Efa[a]
yw, ow mos yn-mes.' Hag yn-medh ev, 'Hemm yw aga feghes
der oll an tir.' 7 Hag awotta, an gorher plomm a veu drehevys
a-dhiwarnodho, hag yth esa benyn owth esedha y'n efa. 8 Ev a
leveris, 'Homm yw droktra,' hag ev a's herdhyas yn-nans a-ji
dhe'n efa ha tewlel an gorher plomm war y anow. 9 Ena my a
dhrehevis ow dewlagas ha mires, hag awotta diw venyn esa
ow mos yn-mes, gans gwyns yn aga eskelli; rag y feu dhedha
eskelli avel eskelli hwibon, hag i a dhrehevis an efa yntra nor
ha nev. 10 My a wovynnas an el esa ow kewsel orthiv, 'Ple'mons
i ow tri an efa?' 11 Ev a worthybis, 'Dhe dhrehevel chi rygdhi
yn pow Shinar. Pan yw parys, hi a vydh gorrys ena yn hy le.'

Gwelesigeth an Peswar Charett

6 Arta my a dhrehevis ow dewlagas ha mires, hag awotta
peswar charett a dheuth yn-mes dhiworth an bolgh yntra
dew venydh, ha'n menydhyow a veu menydhyow a vrons! 2 An
kynsa charett a'n jeva mergh rudh, an nessa a'n jeva mergh du,
3 an tressa charett a'n jeva mergh gwynn, ha'n peswora a'n jeva
mergh brithek; nerthek vons. 4 My a wovynnas an el esa ow
kewsel orthiv, 'Pandra yns i, ow arloedh?' 5 An el a worthybis
dhymm, 'An re ma yw an peswar gwyns a nev esa ow mos yn-
mes dhiworth aga savla a-rag ARLOEDH oll an norvys. 6 Yma
an charett gans mergh du ow mos yn-mes dhe'n tir kledh, an
vergh gwynn eth yn-mes war aga lergh, ha'n vergh brithek eth
yn-mes dhe dir an dyghow.' 7 Pan eth an vergh nerthek yn-mes,
i a vynnas gwandra der an norvys. Hag ev a leveris, 'Kewgh dhe
wandra der an norvys!' Ytho i a wandras der an norvys.

Kurunans an Arghoferyas Yoshua

8 Ena ev a'm gelwis ha kewsel orthiv, 'Mir, an re na esa ow mos
yn-mes dhe'n tir kledh re ros powes dhe'm spyrys yn tir kledh.'

---

a 5:6 *Efa:* Henn yw kanstell a-dro dhe unn bushel y vraster.

9 Ger an ARLOEDH a dheuth dhymm, ow leverel: 10 Kemmer
dhiworth an dhivresow, dhiworth Helday, Tobia, ha Yedaya;
ha ty ke y'n keth jydh na dhe ji Yosia mab Sefania. 11 Kemmer
arghans hag owr ha gwra kurun, ha gorr e war benn Yoshua
mab Yehosadak, an arghoferyas. 12 Lavar dhodho, Yndellma
y lever ARLOEDH an luyow: Awotta'n gour, Skorrenn[a] y hanow,
hag ev a dyv[b] a-dhiworth y le ha drehevel tempel an ARLOEDH.
13 Ev a wra drehevel tempel an ARLOEDH, hag ev a dheg an
meuredh hag esedha ha governa war y se. Ev a vydh oferyas
war y se, hag y fydh kusul kres ynter an dhew. 14 An kurun a
vydh avel kovadh dhe Helem, dhe Tobia, dhe Yedaya ha dhe
Hen[c] mab Sefania yn tempel an ARLOEDH. 15 An re neb yw pell
a dheu hag i a dhrehav tempel an ARLOEDH, ha hwi a woer
ARLOEDH an luyow ow dannvon dhywgh. Homma a hwyrvydh
mar koslewowgh yn tiwysyk orth an ARLOEDH agas Duw.

Govynn a-dro dhe Benys

7 Y'n peswora blydhen a Darius an myghtern, ger an
ARLOEDH a dheuth dhe Zekaria y'n peswora jydh a'n
nawves mis, Kislev. 2 An dus a Bethel re dhannvonsa Shareser
ha Regem-melek, gans aga thus, dhe bysi war an ARLOEDH,[d]
3 ow leverel dhe'n oferysi yn chi ARLOEDH an luyow ha dhe'n
brofoesi, 'A dalav galari ha gul penys y'n pympes mis, dell wren
vy nans yw lies blydhen?' 4 Ger ARLOEDH an luyow a dheuth
dhymm, ow leverel, 5 Govynn oll pobel an tir ha'n oferysi:
Pan wrussowgh penys ha galari y'n pympes ha seythves mis
dres an deg blydhen ha tri-ugens eus passys, a veu ragov vy y
hwrussowgh penys? 6 Pan dhebrowgh hag eva, a ny dhebrowgh
hag eva ragowgh hwi agas honan?

---

a 6:12 *Skorrenn:* Po *Egin.*

b 6:12 *dyv:* Po *egina a wra.*

c 6:14 *Hen:* Po war-lergh an Syriek *Yosia.*

d 7:2 *dhe bysi war an ARLOEDH:* Ebrow *dhe dhiserri fas an ARLOEDH.*

Kessydhyans rag Disobaya Gorhemmynnow Duw

7 A nyns yw an re ma an geryow a armas an ARLOEDH dre'n
profoesi a-henys, pan veu Yerusalem annedhys ha kosel, ha'n
trevow yn hy hyrghynn ha'n Negeb ha'n Shefela annedhys
ynwedh? 8 Ger an ARLOEDH a dheuth dhe Zekaria, ow leverel,
9 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Breusewgh gans
gwirvreus; gwrewgh mersi ha piteth an eyl dh'y gila. 10 Na
arweskewgh gwedhwes nag omdhivas, alyon na boghosek. Na
dybewgh drog yn agas kolonn, den erbynn y vroder. 11 Mes
i a skonyas a woslowes; i a dreylyas aga skoedh yn hworth
ha stoppya aga skovornow a glewes. 12 I a wrug aga holonn
avel adamant rag na glewvens an lagha, na'n geryow a wrug
ARLOEDH an luyow aga dannvon gans y Spyrys dre'n profoesi
a-henys. Ytho sorr bras a dheuth dhiworth ARLOEDH an luyow.
13 Pan elwis ev, ny woslowsons i. Ytho pan alwsons, ny woslewis
vy, yn-medh ARLOEDH an luyow. 14 My a wrug aga skattra gans
korwyns yn mysk oll an kenedhlow na's aswonnsons. An tir a
veu ynyal war aga lergh, ma na wrug denvyth tremena dredho
na dehweles. Y hwrussons an tir hweg dhe vos ynyal.

Ambos Dastrehevyans Yerusalem

8 Ger ARLOEDH an luyow a dheuth, ow leverel, 2 Yndellma
y lever ARLOEDH an luyow: My yw pur avius rag Sion;
avius ov rygdhi gans gwres meur. 3 Yndellma y lever An
ARLOEDH: My re dhehwelis dhe Sion ha my a vydh trigys yn
mysk Yerusalem. Ena Yerusalem a vydh henwys 'Sita an gwir,'
ha menydh ARLOEDH an luyow 'An menydh sans.' 4 Yndellma
y lever ARLOEDH an luyow: Arta gwer goth ha benynes koth a
wra esedha yn stretys Yerusalem, kettep onan gans lorgh yn
y leuv drefenn niver bras y dhydhyow. 5 Stretys an sita a vydh
leun a vebyon ha myrghes ow kwari yn hy stretys. 6 Yndellma
y lever ARLOEDH an luyow: Mars yw marthys yn dewlagas
remenant an bobel y'n dydhyow ma, a vydh marthys ynwedh
y'm dewlagas vy? yn-medh ARLOEDH an luyow. 7 Yndellma y
lever ARLOEDH an luyow: My a wra sawya ow fobel a-dhiworth
bro an howldrevel ha bro an howlsedhes. 8 My a wra aga dri,

hag i a drig a-bervedh yn Yerusalem; i a vydh ow fobel, ha my a vydh aga Duw yn gwirder hag ewnder.

9 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Bedhes krev agas diwleuv, hwi neb a glew y'n dydhyow ma an geryow na dre anow an brofoesi y'n termyn may feu grondys chi ARLOEDH an luyow, rag may fo drehevys an tempel. 10 Rag kyns an dydhyow na ny veu arveth rag den, ha ny veu arveth rag best. Ny veu kres rag an den ow mos yn-mes hag ow tos a-ji, drefenn an eskar, rag my a settyas pub den oll an eyl erbynn y gentrevek. 11 Ha lemmyn, ny vydhav kepar dell veuv y'n dydhyow kyns dhe remenant an bobel ma, yn-medh ARLOEDH an luyow. 12 An has a wra tevi yn kres, an gwinbrenn a re y frut, an tir a re y drevas, ha'n nevow a re aga gluth. My a re oll an taklow ma avel eretons rag remenant an bobel ma. 13 Ha kepar dell vewgh molleth yn mysk an kenedhlow, A ji Yuda ha ji Ysrael, yn kettella my a wra agas sawya, ha hwi a vydh bennath. Na berthewgh dout, mes krevhewgh agas diwleuv.

14 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Par dell erviris dri drog warnowgh hwi pan wrug agas tasow ow serri, ha ny'm beu piteth, yn-medh ARLOEDH an luyow, 15 yn kettella my a erviras gul mas arta y'n dydhyow ma dhe Yerusalem ha dhe ji Yuda. Na berthewgh dout. 16 Hwi a wra an taklow ma: kewsewgh an gwir an eyl orth y gila; rewgh breus a wirder ha kres yn agas porthow; 17 na brederewgh drog yn agas kolonn erbynn agas kentrevek, ha na gerewgh gowlia. My a gas oll an re na, yn-medh an ARLOEDH.

18 Ger ARLOEDH an luyow a dheuth dhymm, ow leverel, 19 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Penys an peswora mis, ha penys an seythves, ha penys an degves a vydh lowender ha heudhder ha kuntellesow hweg dhe ji Yuda. Ytho kerewgh gwiryonedh ha kres.

20 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow: Hwath poblow a dheu, ha trigoryon lies sita; 21 ha trigoryon unn sita a wra mos dhe'n arall ow leverel, 'Deun ni devri dhe bysi war an

ARLOEDH[a] ha dhe hwilas ARLOEDH an luyow. My ow honan
a wra mos ynwedh.' 22 Ha meur a boblow ha kenedhlow krev
a dheu dhe hwilas ARLOEDH an luyow yn Yerusalem ha dhe
bysi war an ARLOEDH.[b] 23 Yndellma y lever ARLOEDH an luyow:
Y'n dydhyow na deg gour dhiworth oll yethow an kenedhlow a
dhalghenn lostenn an goen a wour yedhowek, ow leverel, 'Deun
ni genowgh hwi, rag ni re glewas bos Duw genowgh.'

Breus erbynn an Eskerens

9 Begh ger an ARLOEDH[c] war dir Hadrak
ha Damaskus a vydh y bowesva;
rag war an ARLOEDH y fydh dewlagas tus,
hag oll loethow Ysrael.
2 Hamath ynwedh, usi war hy or;
Tyr ynwedh ha Sidon, mar skiansek kyn fons.
3 Tyr re dhrehevis dinas rygdhi;
re vernyas arghans avel doust,
hag owr pur avel leys an stretys.
4 Mes an Arloedh a wra hy fesya
ha tewlel hy nerth y'n mor,
ha hi a vydh devorys gans tan.

5 Ashkelon a'n gwel, ha perthi own,
Gaza ynwedh, ha hi a wra gwynnel gans angoes,
hag Ekron, rag hi a vydh toellys a'y govenek.
Gaza a gyll hy myghtern,
hag Ashkelon ny vydh annedhys.
6 Pobel gemmyskreydh a wra annedhi Ashdod,
ha my a dregh dhe-ves goeth an Filistysi.
7 My a gemmer y woes yn-mes a'y anow,
ha'y daklow kasadow dhiworth y dhyns;

---

a 8:21 *dhe bysi war an ARLOEDH:* Ebrow *dhe dhiserri fas an ARLOEDH.*

b 8:22 Ebrow *dhe dhiserri fas an ARLOEDH.*

c 9:1 *Begh ger an ARLOEDH:* Po *Dargan: Ger an ARLOEDH.*

ev ynwedh a vydh remenant rag agan Duw,
hag ev a vydh avel kordh yn Yuda,
hag Ekron a vydh avel an Yebusysi.

[8] My a wra kampya ryb ow chi avel gwithyas,
ma na dremenno denvyth na dehweles.

Ny dremen mester kethneth arta dresta,
rag lemmyn my re welas gans ow dewlagas.

Devedhyans an Myghtern

[9] Lowenha yn feur, myrgh Sion!
Garm, myrgh Yerusalem!

Awotta dha vyghtern a dheu dhis,
gwiryon ha trygh,

uvel hag ow marghogeth war asen,
war ebel mab asen.

[10] My a dhistru an charett dhiworth Efraym
ha'n margh dhiworth Yerusalem,

Gwarak an gas a vydh distruys.
Ev a gews kres dhe'n kenedhlow.

Y rewl a wra drehedhes a vor dhe vor,
ha dhiworth an avon[a] bys pennow an norvys.

[11] Ha ty, drefenn goes dha gevambos,
my a wra delivra dha brisnoryon mes a bytt heb dowr.

[12] Dehwelewgh dh'agas skons[b], prisnoryon govenek;
hwath hedhyw my a dheriv y restoryav dewblek dhis.

[13] My a wra plegya Yuda avel gwarak
ha gul Efraym avel seth.

---

a 9:10 *an avon:* Honn yw an Ewfrates.

b 9:12 *dh'agas skons:* Po amendyans *yn routhow.*

My a dhifun dha vebyon, A Sion,
erbynn dha vebyon, A Bow Grek,
ha my re'th wrug avel kledha kasor.

14 Ena an ARLOEDH a wra omdhiskwedhes a-ughta;
y seth a yn-mes avel lughes.
An ARLOEDH Duw a hwyth an hirgorn,
ha mos yn-rag yn korwynsow an dyghow,
15 hag ARLOEDH an luyow a vydh skoes warnedha.
I a wra dybri, ha stankya yn-nans an
veyn-dowlbrenn.
I a wra eva ha garma kepar ha gans gwin,[a]
ha bos lenwys avel bolla-offrynn,
avel kern an alter.

16 An ARLOEDH aga Duw a wra aga sawya y'n jydh na
avel flokk y bobel;
rag i a vydh avel meyn drudh yn kurun,
ow sterenni[b] yn y dir.
17 Ass yw meur y dhader, hag ass yw meur y dekter!
Greun a wra dhe'n wer yowynk seweni,
ha gwin nowydh an myrghes.

Restorita Yuda hag Ysrael

10 Govynnewgh glaw orth an ARLOEDH
yn termyn an glaw diwedhes.
An ARLOEDH a wra kommol tewedh;
ev a re kowasow glaw dhedha,
ha dhe bubonan ev a re gwels y'n gwel.
2 An imajys re gewsis flows,
ha'n goelyogyon re welas gwelesigethow gowek;

---

a 9:15 Po amendyans *I a wra eva aga goes avel gwin.*

b 9:16 *ow sterenni:* Po *drehevys yn-bann.*

i a dheriv fals hunrosow,
i a re konfort euver.
Ytho an dus a wander avel deves,
yn ahwer, rag nyns eus bugel.

3 Ow sorr a lesk erbynn an vugeledh,
my a wra kessydhya an ledyoryon;[a]
rag an ARLOEDH a with y flokk, chi Yuda,
hag ev a's gwra avel y vargh splann yn batel.
4 Dhiworto y teu an pennmen,
dhiworto an ebil,
dhiworto gwarak an gas,
dhiworto y teu pub rewler.[b]
5 I a vydh avel kasoryon alloesek
ow stankya yn leys an stretow yn batel.
I a omladh, drefenn bos an ARLOEDH gansa,
hag i a wra bismer dhe varghogyon an vergh.

6 My a wra nertha chi Yuda
ha selwel chi Yosep.
My a wra aga restorya, rag my a gemmer truedh anedha.
I a vydh kepar ha pan na wrugavy aga skonya;
rag yth ov vy an ARLOEDH aga Duw, ha my a wra aga gorthybi.
7 Efraym a vydh avel kasor galloesek,
ha'ga holonn a vydh heudh avel gans gwin.
Aga fleghes a'n gwel hag a vydh heudh;
aga holonn a vydh lowen y'n ARLOEDH.

---

a 10:3 *ledyoryon:* Ebrow *boghes.*

b 10:4 *rewler:* Po *turant.*

8 My a wra aga huntelles gans hwiban,
rag my re wrug aga dasprena.
I a vydh niverus kepar dell vons kyns.
9 Kyn y's skattrav avel has yn mysk an poblow,
hwath yn gwlasow pell i a berth kov ahanav.
I ha'ga fleghes a vew, hag i a dhehwel.
10 My a wra aga hembronk dhe-dre yn-mes a bow Ejyp
ha'ga huntelles yn-mes a Assyria.
My a wra aga dri dhe bow Gilead ha dhe Lebanon,
ha ny vydh spas lowr ragdha.
11 I a wra tremena dre vor a ankres,
ha gweskel an tonnow y'n mor
hag oll downderyow an avon a vydh sygh.
Goeth Assyria a vydh uvelhes,
ha gwelenn Ejyp a dremen dhe-ves.
12 My a wra aga nertha y'n ARLOEDH,
hag yn y hanow ev i a gerdh a-dro,
yn-medh an ARLOEDH.

11 Igor dha dharasow, a Lebanon,
rag may tevorryo tan dha sedres!
2 Oul, a verywenn, rag an sedresenn re goedhas;
gwydh bryntin re beu gwastys!
Oulyewgh, derwennow Bashan;
an koes tew re beu treghys dhe'n dor!
3 Yma son oulyans an vugeledh,
a-ban veu shyndys aga splannder.
Yma son bedhygla an lewyon yowynk,
rag bos shyndys meuredh[a] an Yordan.

a 11:3 *meuredh:* Po *prysk-koes.*

An Dhew Vugel

4 Yndellma y lever an ARLOEDH ow Duw: Pesk an flokk rag
an ladhva. 5 Aga frenoryon a wra aga ladha ha nyns yns i kablus.
An re a wra aga gwertha a lever, 'Benniges re bo an ARLOEDH,
rych ov vy!' Aga bugeledh ny gemmerons truedh anedha.
6 Ytho ny gemmerav vy truedh namoy a'n re trigys y'n tir, yn-
medh an ARLOEDH. Otta, yth esov ow ri pubonan yn leuv y
gentrevek hag yn leuv y vyghtern. I a wra brewi an tir, ha ny
wrav vy aga sawya dhiworth aga leuv.

7 Ytho my a beskis an flokk rag an ladhva, ynwedh boghosogyon
an flokk.[a] My a gemmeras diw vagel ha my a henwis an eyl
Hwekter ha'y ben Kolmow,[b] ha my a beskis an flokk. 8 My a
dhileas an tri bugel yn unn mis. My a gollas perthyans gansa,
hag i a wrug ow dispresya. 9 Ha my a leveris, 'Ny vynnav agas
peski. An dhavas a vydh ow merwel, gas hi dhe verwel, ha
neb a vydh dileys gas hi dhe vos dileys. Ha'n remenant – re
dheppro pubonan kig hy ben.' 10 Ena my a gemmeras ow bagel
Hwekter ha'y therri, dhe dhilea an kevambos re wrussen gans
oll an poblow. 11 Ev a veu dileys y'n jydh na, ha boghosogyon
an flokk,[c] neb esa ow mires orthiv, a wodhva hemma dhe vos
ger an ARLOEDH. 12 My a leveris dhedha, 'Mars yw agas bodh,
rewgh vy ow gober; ha mar nyns yw agas bodh, na rewgh.' Ytho
i a boesas ow gober, deg bath warn ugens a arghans. 13 Ha'n
ARLOEDH a leveris dhymm, 'Towl e dhe'n priweythor[d] – an pris
bryntin may hwrussons ow thalvos!' Ha my a gemmeras an deg
bath warn ugens a arghans ha'ga thewlel y'n chi an ARLOEDH
dhe'n priweythor. 14 Ena my a dorras ow nessa bagel, Kolmow,
dhe dhilea an brederedh yntra Yuda hag Ysrael.

---

a 11:7 *ynwedh boghosogyon an flokk:* Ebrow *rakhenna boghosogyon an flokk.*

b 11:7 *Kolmow:* Po *Kesunyans.*

c 11:11 *boghosogyon an flokk:* Po war-lergh an Septuagint *marchons an deves.*

d 11:13 *dhe'n priweythor:* Po war-lergh an Syriek, *dhe'n argh.*

15 Ena an ARLOEDH a leveris dhymm: Kemmer arta an daffar
a vugel foll. 16 Awotta my a wra drehevel bugel y'n tir na wra
vri a'n re usi ow mos dhe goll, na hwilas an yowynk, na sawya
an shyndys; ny sosten an gwann,[a] mes ev a dheber kig an tew,
ow tenna hwath aga harnow dhe-ves.

17 Go-ev an koeg vugel,
a forsak an flokk!
Re wasko kledha y vregh
ha'y lagas dyghow!
Re gowlwetthro y vregh,
ha re bo y lagas dyghow kowldhellys!

Budhogoleth Yerusalem

12 Begh ger an ARLOEDH[b] a-dro dhe Ysrael. An
ARLOEDH, neb a les an nevow, ha fondya an nor, ha
formya spyrys mab-den a-ji dhodho, a lever: 2 Awotta my a wra
Yerusalem hanaf a benn-dro rag oll an poblow y'n kyrghynn;
ha rag Yuda ynwedh, pan vydh Yerusalem kes a-derdro. 3 Y'n
jydh na my a wra Yerusalem karrek veghus rag oll an poblow.
Myns yw beghys gensi a vydh skwardys yn sevur, pan omguntell
oll kenedhlow an norvys er hy fynn. 4 Y'n jydh na, yn-medh
an ARLOEDH, my a wra gweskel pub margh gans sowdhan,
ha'y varghek gans muskokter. My a iger ow dewlagas orth chi
Yuda, mes my a wra gweskel pub mergh a'n kenedhlow gans
dellni. 5 Ena kordhow Yuda a lever yn aga holonn, 'Trigoryon
Yerusalem yw nerth dhymm, der ARLOEDH an luyow aga Duw.'

6 Y'n jydh na, my a wra kordhow Yuda avel pott tanek yn
mysk prennyer, avel faglenn tan yn mysk manalow. I a wra
devorya dhe'n dyghow ha dhe'n kledh oll an poblow y'n
kyrghynn, mes Yerusalem a vydh annedhys arta yn hy thyller
hi, yn Yerusalem.

---

a 11:16 *an gwann:* Po *an skwithys,* po *neb a sev.*

b 12:1 *Begh ger an ARLOEDH:* Po *Dargan: Ger an ARLOEDH.*

7 An ARLOEDH a wra sawya tyldow Yuda wostalleth, rag
na vo enor chi Davydh ha trigoryon Yerusalem brassa ages
Yuda. 8 Y'n jydh na an ARLOEDH a vydh skoes dhe drigoryon
Yerusalem; ev neb yw difredh yn aga mysk an jydh na a vydh
avel Davydh, ha chi Davydh a vydh avel Duw, avel el an
ARLOEDH a-ragdha. 9 Y'n jydh na my a hwila kowldhistrui oll
an kenedhlow a dheu erbynn Yerusalem.

Kyni ragdho Ev Neb a Wansons

10 Ha my a wra diveri war ji Davydh ha trigoryon Yerusalem
spyrys a ras ha pysadow. I a wra mires warnav vy neb re
wansons, ha kyni ragdho avel kynvann rag an unn vab, ha
mornya ragdho yn hwerow avel galar rag an kynsa-genys.
11 Y'n jydh na an kynvann yn Yerusalem a vydh meur, avel
kynvann Hadad-rimmon yn nans Megiddo. 12 Ha'n tir a wra
kyni, pub teylu orto y honan; teylu chi Davydh orto y honan,
ha'ga gwragedh orta aga honan; teylu chi Nathan orto y
honan, ha'ga gwragedh orta aga honan; 13 teylu chi Levi orto
y honan, ha'ga gwragedh orta aga honan; teylu chi Shimei
orto y honan, ha'ga gwragedh orta aga honan; 14 oll remenant
an teyluyow orta aga honan, ha'ga gwragedh orta aga honan.

Glanheans a Beghadow

13 Y'n jydh na y fydh fenten igerys dhe ji Davydh ha
dhe drigoryon Yerusalem rag pegh ha mostedhes.
2 Y'n jydh na, yn-medh ARLOEDH an luyow, my a wra dilea
henwyn an imajys dhiworth an tir, ha ny vydhons kovhes byth
moy; ynwedh my a wra gorra dhe-ves a'n tir an brofoesi ha'n
spyrys avlan. 3 Mar kwra nebonan profoesa hwath, ena y das
ha'y vamm a'n dineythis a lever dhodho, 'Ny vewydh; rag ty
re wowleveris yn hanow an ARLOEDH.' Y das ha'y vamm a'n
dineythis a wra y wana pan wra ev profoesa.

4 Y'n jydh na, pub profoes a vydh methek a'y welesigeth, pan
wra ev profoesa. Ny wisk mantell blew rag may toello. 5 Ev

a lever, ‘Nyns ov vy profoes, tiek ov vy; rag den a’m prenas[a]
dhiworth ow yowynkneth.’ 6 Nebonan a lever dhodho, ‘Pyth yw
an goliow ma yntra dha dhiwla?’[b] Ena ev a lever, ‘An goliow a
gemmeris yn chi ow howetha.’

An Bugel Gweskys, ha’n Flokk Skattrys

7 ‘Difun, A gledha, erbynn ow bugel,
erbynn an den yw ow howeth!’
yn-medh ARLOEDH an luyow.
Gwask an bugel,
ha’n deves a vydh skattrys,
ha my a dreyl ow leuv erbynn an re vyghan.
8 Yn oll an tir, yn-medh an ARLOEDH,
diw rann a vydh treghys dhe-ves hag y ferwons;
mes an tressa a vydh gesys ynno.
9 My a dhre an tressa rann dre’n tan,
ha’ga furhe dell yw purhes an arghans,
a’ga frevi dell yw prevys an owr.
Ev a wra gelwel war ow hanow,
ha my a worthyp dhodho;
my a lever, ‘Ev yw ow fobel,’
hag ev a lever, ‘An ARLOEDH yw ow Duw.’

An Omladh rag Yerusalem

14 Awotta, dydh a dheu rag an ARLOEDH, may fo rynnys
dha breydh a-berth ynnos.
2 My a wra kuntell oll an kenedhlow erbynn Yerusalem rag
kas; ha’n sita a vydh kemmerys, ha’n chiow pyllys, ha’n benynes

---

a 13:5 *den a’m prenas:* Styr an Ebrow yw ankler. Martesen *my re bewva tir.*

b 13:6 *yntra dha dhiwla:* Martesen an styr yw *war dha geyn,* po *war dha gloes-diwvronn.* Henn yw sin a honan-skorjya, dell o gwrys yn gordhyans pagan.

defolys. Hanter an sita a dheu yn divroedh, mes an remenant ny vydh treghys dhe-ves dhiworth an sita.

3 Ena an ARLOEDH a dheu yn-mes, ha batalyas orth an
kenedhlow na kepar dell wra batalyas yn jydh an gas. 4 Ha'y
dreys a wra sevel, y'n jydh na, war an menydh Oliv, usi a-rag
Yerusalem dhe'n howldrevel, ha'n menydh Oliv a vydh felsys
yn dew hanter a'n howldrevel dhe'n howlsedhes, nans fest
bras; ha hanter an menydh a vydh removys dhe'n kledh, ha
hanter dhe'n dyghow. 5 Hwi a wra fia dre nans ow menydhyow;
rag nans an menydhyow a dhrehedh bys Asal. Hwi a wra fia
dhe'n fo kepar dell fisowgh a-rag an dorgrys yn dydhyow Uzzia
myghtern Yuda. Ena an ARLOEDH ow Duw a dheu, hag oll an
syns genes.[a]

6 Y'n jydh na ny vydh golow, na yeynder na rew.[b] 7 Y fydh
unn jydh, aswonnys dhe'n ARLOEDH, heb naneyl dydhweyth na
nosweyth, mes y fydh golow y'n gorthugher.

8 Y'n jydh na dowr bew a wra mos yn-mes dhiworth
Yerusalem, hanter anodho dhe vor an howldrevel ha hanter
anodho dhe vor an howlsedhes: y hwyrvydh yn hav hag yn
gwav.

9 An ARLOEDH a vydh myghtern a-ugh oll an norvys. Y'n
jydh na y fydh unn ARLOEDH, hag y hanow a vydh onan.

10 Oll an tir a dheu ha bos avel Araba[c] dhiworth Geba dhe
Rimmon, a'n dyghow dhe Yerusalem. Mes hi a vydh drehevys
hag annedhys yn hy le, dhiworth Yet Benyamin dhe dyller
an kynsa yet, dhe Yet an Gornell, ha dhiworth Tour Hananel
dhe winwaskow an myghtern. 11 Tus a wra triga ynni; ny vydh
nevra arta sakrys dhe dhistruyans, mes Yerusalem a wra triga
yn sawder.

---

a 14:5 *genes:* War-lergh an Septuagint *ganso.*

b 14:6 Amendys war-lergh an Septuagint. Ebrow *ny vydh golow a daklow drudh.*

c 14:10 *avel Araba:* Po *avel plen sygh.*

12 Hemma a vydh an plag a wra an ARLOEDH y dhannvon
dhe weskel oll an poblow re vatalyas orth Yerusalem; aga hig
a beder hag i ow sevel war aga threys aga dewlagas a beder yn
aga krawyow; ha'ga thaves a beder yn aga ganow. 13 Y'n jydh
na y fydh meur dheray dhiworth an ARLOEDH yn aga mysk. An
eyl a dhalghenn leuv y gila, ha den a dhrehav y leuv erbynn
y gentrevek. 14 Ynwedh Yuda a wra omladh yn Yerusalem.
Rychys oll an kenedhlow y'n kyrghynn a vydh kuntellys, owr,
arghans, ha dillas, myns meur. 15 Ytho y fydh plag haval dhe'n
plag ma war an vergh, an mulyon, an kowrvergh, an asenes, hag
oll an bestes y'n tyldow na.

16 Pubonan a vo gesys dhiworth oll an kenedhlow neb a
dheuth erbynn Yerusalem a wra mos yn-bann a vlydhen dhe
vlydhen dhe wordhya an Myghtern, ARLOEDH an luyow, ha dhe
solempnya goel an skovvaow. 17 An re na wrons mos yn-bann
dhiworth teyluyow an norvys dhe Yerusalem dhe wordhya an
Myghtern, ARLOEDH an luyow, ny's tevydh glaw warnedha.
18 Mar ny wra teylu Ejyp mos yn-bann, na dos, warnedha y
fydh an plag a wra an ARLOEDH y dhannvon war an kenedhlow
na wrons mos yn-bann dhe solempnya goel an skovvaow.
19 Hemma a vydh kessydhyans pegh Ejyp, ha kessydhyans oll
an kenedhlow na wrons mos yn-bann dhe solempnya goel an
skovvaow.

20 Y'n jydh na 'Sansoleth dhe'n ARLOEDH' a vydh war glegh
an vergh, ha'n pottow yn chi an ARLOEDH a vydh avel an bollow
a-rag an alter. 21 Pub pott yn Yerusalem hag yn Yuda a vydh
'Sansoleth dhe ARLOEDH an luyow,' ha pubonan a dheu dhe
sakrifia a gemmer nebes anedha, ha bryjyon ynna; ha ny vydh
Kananek[a] namoy y'n chi ARLOEDH an luyow.

---

a 14:21 *Kananek:* Po *marchont.*

MALAKI

Chaptra 1
Ysrael Gwell gans Duw es Edom
Keredh an Oferysi
Chaptra 2
An Kevambos Disakrys gans Yuda
Chaptra 3
Kannas an Kevambos a Dheu
Na Ledrewgh dhiworth Duw
Gober an Dus Lel
Chaptra 4
Dydh Meur an Arloedh

1 Begh ger an ARLOEDH[a] dhe Ysrael dre leuv Malaki.

Ysrael Gwell gans Duw es Edom

[2] My re'gas karas, yn-medh an ARLOEDH. Mes hwi a lever, 'Fatell y'gan kersys?' A ny veu Esaw broder Yakob? yn-medh an ARLOEDH, Hwath my re garas Yakob, [3] mes kasa Esaw, ha treylya y vro venydhyek dhe dhifeyth ha gasa y eretons dhe owrgeun an gwylvos. [4] Drefenn Edom dhe leverel, 'Ni re beu brewys, mes ni a dhastrehav an magoryow,' yndellma y lever ARLOEDH an luyow: I a dhastrehav, mes my a wra diswul. Y fydhons henwys an Pow a Dhrog, ha'n pobel keredhys gans an ARLOEDH bys vykken. [5] Agas dewlagas a wel hemma ha hwi a lever, 'Meur yw an ARLOEDH, hwath an tu a-ves dhe amal Ysrael!'

Keredh an Oferysi

[6] Mab a enor y das, ha gwas y vester. Ytho mars ov vy tas, ple'ma ow enor? Mars ov vy mester, ple'ma ow revrons? yn-medh ARLOEDH an luyow dhywgh, an oferysi, a dhispres ow hanow. Mes hwi a lever, 'Fatell wrussyn dispresya dha hanow?' [7] Hwi a offrynn war ow alter boes defolys! Mes hwi a lever, 'Fatell re'th tefolsyn?' Pan leverowgh hwi moes an ARLOEDH dhe vos koeg. [8] Pan dhrowgh bestes dall dhe sakrifia, a nyns yw henna drog? Pan offrynnowgh evredh ha klav, a nyns yw henna drog? Roy ev dhe'th wovernour! A vydh ev pes da genes? A wra dha resseva? yn-medh ARLOEDH an luyow. [9] Lemmyn,

---

a 1:1 *Begh ger an ARLOEDH:* Po *Dargan: Ger an ARLOEDH.*

ytho, pysewgh war Dhuw[a] may hwrello agan favera. Dhiworth agas leuv yw hemma! A wra ev diskwedhes favour dhe dhenvyth ahanowgh? yn-medh ARLOEDH an luyow. [10] Piw yn agas mysk a wra degea darasow an tempel, ma na enowowgh ow alter yn euver? Nyns ov vy pes da genowgh hwi, yn-medh ARLOEDH an luyow. Ny dhegemmerav offrynn a'gas diwleuv. [11] Rag meur yw ow hanow yn mysk an kenedhlow, dhiworth an howldrevel ha bys an howlsedhes, hag yn pub le yma ynkys offrynnys dhe'm hanow, hag offrynn pur, rag meur yw ow hanow yn mysk an kenedhlow, yn-medh ARLOEDH an luyow. [12] Mes hwi a'n disaker ow leverel, 'Moes an Arloedh yw defolys, ha'y frut, hy boes, yw dispresys.' [13] Ha hwi a lever, 'Awotta, ass yw skwithus!' ha hwi a wra y dhispresya, yn-medh ARLOEDH an luyow. Pan dhrowgh hwi best ledrys,[b] hag evredh, ha klav, ha'ga dri avel offrynn, a vynnav aga resseva a'gas diwleuv? yn-medh an ARLOEDH. [14] Milliges yw an toeller a'n jeves gorow y'n gre ha dedhewi y ri, hag ena ev a sakrifi dhe'n ARLOEDH neppyth gans namm warnodho. Rag myghtern meur ov vy, yn-medh ARLOEDH an luyow, ha'm hanow yw ownys yn mysk an kenedhlow.

2 Ha lemmyn, an gorhemmynn ma yw ragowgh hwi, A oferysi. [2] Mar ny woslewowgh, ha mar ny worrowgh agas kolonn dhe ri glori dhe'm hanow, yn-medh ARLOEDH an luyow, my a dhannvon molleth warnowgh hwi, ha my a volleth agas bennathow. Yn hwir, my a's mollethis seulabrys, rag na'n gorrsowgh yn agas kolonn. [3] Awotta my a wra keredhi an has a'gas govis; my a wra lesa kawgh war agas fasow, kawgh agas dy'goelyow, ha hwi a vydh kemmerys dhe-ves ganso.

[4] Hwi a wra godhvos y tannvenis dhywgh an gorhemmynn ma, rag may pessyo ow hevambos gans Levi, yn-medh ARLOEDH an luyow. [5] Ow hevambos a veu ganso, bewnans ha kres, ha my a's ros dhodho; hag own, hag ev a borthas own ahanav hag ev a sevis yn agha a'm hanow. [6] Lagha a wirder

a 1:9 *pysewgh war Dhuw:* Ebrow *diserrewgh fas Duw.*

b 1:13 *ledrys:* Po *skwardys.*

esa yn y anow, ha kammhynseth ny veu kevys war y dhiwweus.
Ev a gerdhas genev yn kres hag ewnhynseth, ha treylya lies
dhiworth pegh. 7 Rag y koedh dhe dhiwweus an oferyas gwitha
skians, hag y tal dhe dus hwilas dyskans a'y anow, drefenn y
vos kannas ARLOEDH an luyow. 8 Ha hwi a dreylyas a-dhiworth
an fordh ha gul dhe lies trebuchya y'n lagha; hwi a dhefolas an
kevambos gans Levi, yn-medh ARLOEDH an luyow. 9 Ytho my
a'gas kawsyas dhe vos dispresys hag iselhes a-rag oll an bobel,
a-ban na withsowgh ow fordhow mes hwi a dhiskwa faverans
y'n lagha.

An Kevambos Disakrys gans Yuda

10 A ny'gan beus, ni oll, unn Tas? A ny'gan gwrug unn Duw?
Prag y hwren ni toella an eyl y gila, ow tisakra kevambos agan
tasow? 11 Yuda re beu dislen, ha neppyth kasadow re beu gwrys
yn Ysrael ha Yerusalem: rag Yuda re dhisakras an sentri a wra
an ARLOEDH y gara, ha re dhemmedhis an vyrgh a dhuw astranj.
12 An ARLOEDH re droggho dhe-ves a-dhiworth tyldow Yakob
an gour a wra hemma, an test ha'n pledyas,[a] hag ev neb a dhre
offrynn dhe ARLOEDH an luyow.

13 An nessa dra ma hwi a wra: hwi a worher alter an ARLOEDH
gans dagrow, gans oelva ha galar, a-ban na vir orth an offrynn
namoy, na'n kemmer gans plesour dhiworth agas diwleuv.
14 Hwi a lever, 'Prag?' Rag an ARLOEDH yw test yntra jy ha
gwreg dha yowynkneth, a-ban derrsys fydh gensi, kynth yw hi
dha gowethyades, an wreg a'th kevambos demmedhyans. 15 A
ny's gwrug an unn Duw, kig ha spyrys? Ha pandr'a vynn an
unn Duw marnas agh duwek? Rakhenna gwithewgh war agas
spyrys, ha na vydh dislen orth gwreg dha yowynkneth.[b] 16 My a
gas torrva demmedhyans, yn-medh an ARLOEDH, Duw Ysrael,
ha gour neb a gudh y dhillas gans freudh, yn-medh ARLOEDH
an luyow. Ytho omwithewgh yn agas spyrys, ha na derrewgh
fydh.

---

a 2:12 *an test ha'n pledyas:* Styr an Ebrow yw ankler; martesen *an den difun ha'n den a worthyp.*

b 2:15 Amendys. Styr an Ebrow yw ankler.

17 Hwi re skwithas an ARLOEDH gans agas geryow. Hwi a
lever, 'Fatell y'n skwithsyn?' Pan leverewgh 'Peub neb a wra
drog yw da yn golok an ARLOEDH, hag ev yw pes da gansa,' po
'Ple'ma an Duw a wirvreus?'

Kannas an Kevambos a Dheu

3 Otta, my a dhannvon ow hannas, hag ev a wra
pareusi an fordh a-ragov! Ha'n Arloedh a hwilowgh
a dheu a-dhesempis dh'y dempel; ha kannas an kevambos, a
hwensowgh, otta, ev a wra dos, yn-medh ARLOEDH an luyow.
2 Mes piw a yll perthi dydh y dhevedhyans? Piw a yll sevel pan
omdhiskwa? Rag ev a vydh avel tan an purheor, avel sebon an
troghyer. 3 Ev a esedh dhe lanhe ha dhe burhe arghans; ev a
wra glanhe mebyon Levi hag ev a's purha avel owr hag arghans,
hag i a dhre dhe'n ARLOEDH offrynn yn ewnder. 4 An offrynn
a Yuda ha Yerusalem a vydh plegadow dhe'n ARLOEDH, kepar
hag y'n dydhyow koth, ha kepar hag yn blydhynyow kyns.

5 Ha my a dheu nes dhywgh rag breus. Ha my a vydh test
uskis erbynn an hudoryon ha'n avoutroryon, ha'n re a de yn fals,
hag erbynn an re a doell an gweythor a'y wober, an wedhwes
ha'n omdhivas, ha treylya dhe-ves an alyon, ha na berthons own
ahanav, yn-medh ARLOEDH an luyow.

6 Rag my yw an ARLOEDH, ny wrav vy chanjya, ha hwi
fleghes Yakob, nyns owgh hwi devedhys dhe dhiwedh. 7 A-dhia
dhydhyow agas tasow, hwi a dhibarthas a'm gorhemmynnow,
ha ny wrussowgh aga obaya. Dehwelewgh dhymmo vy ha my
a dhehwel dhywgh, yn-medh ARLOEDH an luyow. Hwi a lever,
'Fatell dhehwelyn?'

Na Ledrewgh dhiworth Duw

8 A lader den dhiworth Duw? Mes hwi a lader dhiworthiv.
Hwi a lever, 'Fatell ledryn dhiworthis?' An dega ha'n offrynn!
9 Hwi yw yn-dann volleth, a-ban esowgh hwi ow ladra ahanav,
an genedhel gowal! 10 Drewgh an dega dien a-ji dhe'n withva,
may fo boes[a] y'm chi. Prevewgh vy yn hemma, yn-medh

a 3:10 *boes:* Po *preydh.*

ARLOEDH an luyow. A ny igorav an fenestri a nev ha diveri bennath ragowgh yw moy ages lowr? [11] My a wra keredhi an hes a dhevor ragowgh hwi ma na dhistru an frut a'gas tir, ha'n gwinbrenn y'n gwel ny vydh heb frut, yn-medh ARLOEDH an luyow. [12] Ena oll an kenedhlow a wra agas gelwel gwynnvys, drefenn hwi dhe vos gwlas dhesiradow, yn-medh ARLOEDH an luyow.

[13] Hwi re gewsis geryow hwerow er ow fynn, yn-medh an ARLOEDH. Hwath hwi a lever, 'Fatell gewssyn er dha bynn?' [14] Hwi a leveris, 'Euver yw servya Duw. Pandr'a veu agan gwayn ow kwitha y jarj hag ow kerdhes a-derdro avel kynoryon a-rag ARLOEDH an luyow? [15] Mes lemmyn ni a elow an re orgelus gwynnvys. Devri, drogoberoryon re sewenis, hag ynwedh an re a dhefias Duw a dhienkas.'

Gober an Dus Lel

[16] Ena an re a berthi own a'n ARLOEDH a geskewsi an eyl gans y gila, ha'n ARLOEDH a woslowas ha klewes. Lyver kovadh a veu skrifys a-ragdho a-dro dhe'n re a berthi own a'n ARLOEDH ha prederi a'y Hanow. [17] I a vydh dhymmo vy, yn-medh ARLOEDH an luyow, ow thresor arbennik y'n jydh may hwrav vy oberi. My a gemmer truedh anedha par dell gemmer den truedh a'y vab neb a'n serv. [18] Hag arta hwi a wra dissernya ynter an den gwiryon ha'n tebelwas, ynter an den a serv Duw ha neb na'n serv.

Dydh Meur an Arloedh

4 Rag otta, an jydh yma ow tos, ow tewi avel forn. Oll an dus orgelus ha pub drogoberer a vydh sowl, ha'n jydh usi ow tos a wra aga howlleski, yn-medh ARLOEDH an luyow, na as dhedha naneyl gwreydhenn na skorrenn.[a] [2] An howl a ewnder a wra drehevel gans yeghes yn y eskelli ragowgh hwi neb a berth own a'm hanow. Ha hwi a wra mos yn-mes ha terlemmel avel leughi peskys livrys a'n stall. [3] Ena hwi a drett

a 4:1 4:1-6 yw niverys 3:19-24 y'n tekst ebrow. An Septuagint yw haval dhe'n tekst ebrow, marnas 4:4-6, yw 3:24, 22, 23.

an debeles; i a vydh lusu yn-dann wodhnow agas treys y'n jydh may hwrav an taklow ma, yn-medh ARLOEDH an luyow.

4 Perthewgh kov a lagha ow gwas Moyses, an ordenansow ha'n breusow a erghis vy dhodho war Horeb rag oll Ysrael.

5 Awotta my a dhannvon dhywgh Elias an profoes kyns dos dydh an ARLOEDH, meur hag euthyk. 6 Ev a dreyl kolonnow an tasow dhe'n fleghes, ha kolonnow an fleghes dh'aga thasow, rag own my dhe dhos ha gweskel an tir gans molleth.

APOKRIFA

Notenn a-dro dhe lyvrow Apokryfa

Y'n Bibel ma, lyvrow Apokryfa a siw rol an lyvrow usi yn Vershyon an Myghtern Jamys, marnas Lyther Yeremia, usi omma avel chaptra 6 a Baruk. Yn Ester (Greka) an rannow Greka yw pryntys yn lytherennow italek, gans an rannow ebrow yn lytherennow romanek.

KYNSA LYVER
ESDRAS

Chaptra 1
Reyn Yosia
Diwedh Reyn Yosia
Diwettha Myghternedh Yuda
Koedh Yerusalem

Chaptra 2
Kyrus a Wront Dehwelyans dhe'n Dhivresow
Enebieth orth Dastrehevyans Yerusalem

Chaptra 3
Dadhel an Tri Horfwithyas
An Areth a-dro dhe Win

Chaptra 4
Areth a-dro dhe'n Myghtern
An Areth a-dro dhe Venynes
An Areth a-dro dhe Wiryonedh
Pewas Zerubbabel
Pysadow Zerubbabel

Chaptra 5
Rol an Dhivresow a Dhehwelis
Gordhyans a Dhastalleth
Selyow an Tempel Yw Gorrys yn Aga Le

Chaptra 6
Hwel war an Tempel a Dhastalleth
Pysi Kummyas Soedhogel

Chaptra 7
Sakrans an Tempel
An Pask

Chaptra 8
Devedhyans Ezra yn Yerusalem
Charj an Myghtern
Ezra a Wormel Duw
An Ledyoryon a Dhehwelis a Dhivroedh
Ezra a Hwila Oferysi ha Levysi rag an Tempel
Ezra a Ambos Penys
An Rohow rag an Tempel
An Dehwelyans dhe Yerusalem
Pysadow Ezra
An Towl rag Defendya Demmedhyans Kemmyskys

Chaptra 9
Tewlel an Gwragedh Estren Dhe-ves
An Re a Dhemmedhsa Gwragedh Estren
Ezra a Lenn an Lagha dhe'n Bobel

Reyn Yosia

1 Yosia a solempnyas an Pask yn Yerusalem dh'y Arloedh,
hag ev a offrynnas an Pask yn peswardhegves dydh an
kynsa mis,[a] [2] wosa settya an oferysi herwydh aga rannow, arayys
yn aga gwiskasow, yn tempel an Arloedh. [3] Ev a leveris dhe'n
Levysi, servysi tempel Ysrael, mayth omsakrens dhe'n Arloedh
ha gorra argh sans an Arloedh y'n chi a wrussa myghtern
Solomon mab Davydh y dhrehevel; [4] hag yn-medh ev, 'Nyns eus
edhomm na fella hwi dh'y doen war agas diwskoedh. Lemmyn
gordhyewgh an Arloedh agas Duw ha servya y bobel Ysrael;
ombareusewgh herwydh agas teyluyow ha loethow, [5] herwydh

a 1:1 An lyver ma yw henwys 3 Esdras yn ystynnans an Vulgat.

kevarwoedh Davydh myghtern Ysrael, ha herwydh splannder y vab Solomon. Sevewgh y'n tempel yn aray herwydh chiow agas tasow an Levysi, a venyster a-rag agas breder mebyon Ysrael. [6] Offrynnewgh an Pask ha pareusi an sakrifisow rag agas breder ha gwitha an Pask herwydh gorhemmynn an Arloedh a veu res dhe Moyses.'

[7] Dhe'n dus esa ena Yosia a ros deg mil warn ugens a eyn hag a vynnow ha tri mil leugh; res vons dhiworth pyth an myghtern, dell ambosas, dhe'n bobel ha dhe'n oferysi ha dhe'n Levysi. [8] Hilkia, Zekaria, ha Yehiel, governours an tempel, a ros dhe'n oferysi rag an Pask dew vil dhavas ha hwegh kans ha tri hans leugh. [9] Ha Yekonia ha Shemaia ha'y vroder Nathanael, ha Hashabia hag Okiel ha Yoram, kaptenyon milyow, a ros dhe'n Levysi rag an Pask pymp mil dhavas ha seyth kans leugh.

[10] Hemm yw an pyth a hwarva. An oferysi ha'n Levysi, [11] ha gansa an bara heb goell, a sevis yn aray kempenn herwydh aga loethow [11] ha chiow aga thasow, a-rag an bobel, dhe wul an offrynn dhe'n Arloedh dell yw skrifys yn lyver Moyses; yndella y hwrussons myttin. [12] I a rostyas an Pask gans tan, dell dhelledh; hag i a vrojyas an sakrifisow yn chekys a vrons ha kalteryow, gans sawer plegadow, [13] ha'ga doen dhe oll an bobel. A-wosa i a bareusis an Pask ragdha i aga honan ha rag aga breder an oferysi, mebyon Aron, [14] rag yth esa an oferysi owth offrynna an blonek bys tewlwolow; ytho an Levysi a'n pareusis ragdha i aga honan ha rag aga breder an oferysi, mebyon Aron. [15] Yth esa kenysi an tempel, mebyon Asaf, yn aga thyller herwydh an aray gwrys gans Davydh, ynwedh Asaf, Zekaria, hag Eddinus, kannasow an myghtern. [16] Yth esa an borthoryon orth pub yet; ny veu edhomm dhedha gasa aga asrann, rag aga breder an Levysi re bareussas an Pask ragdha.

[17] Ytho an taklow rag sakrifisow an Arloedh a veu kowlwrys y'n jydh na: an Pask a veu gwithys [18] ha'n sakrifisow a veu offrynnys war alter an Arloedh, herwydh gorhemmynn myghtern Yosia. [19] Ha mebyon Ysrael esa ena y'n termyn na a withas an Pask ha goel an bara heb goell seyth dydh. [20] Ny

veu Pask a'n par na goelys yn Ysrael a-dhia termynyow Samuel an profoes; [21] ny withas nagonan a vyghternedh Ysrael Pask a'n par na, dell veu goelys gans Yosia ha'n oferysi ha'n Levysi ha'n Yedhewon hag oll Ysrael esa trigys yn Yerusalem. [22] Y'n etegves blydhen a reyn Yosia y feu goelys an Pask ma.

Diwedh Reyn Yosia

[23] Ha gweythresow Yosia o ewnhynsek yn golok an Arloedh, rag y golonn o leun a sansoleth. [24] Hwarvosow y reyn re beu kovedhys yn termynyow passys, a-dro dhe'n re a beghas ha gul drog troha'n Arloedh dres pub pobel po gwlas, ha fatell y'n grevsons yn town, bys may koedhas geryow an Arloedh war Ysrael.

[25] Wosa oll an gweythresow ma a Yosia, Faro, myghtern Ejyp eth dhe werrya yn Karkemish war an Ewfrates, ha Yosia eth yn-mes dh'y dhyerbynna. [26] Mes myghtern Ejyp a dhannvonas dhodho ow leverel, [27] 'Pandra yw dhiso jy ha dhymmo vy, A vyghtern Yuda? Ny veu er dha bynn jy may feuv dannvenys gans an Arloedh Duw, rag yma ow bresel orth an Ewfrates. Ha lemmyn, yma an Arloedh genev, hag yma an Arloedh genev ow kul dhymm fyski yn-rag. Sav a-denewen, ha na omsett erbynn an Arloedh.'

[28] Ny dreylyas Yosia arta dh'y jarett, mes ev a assayas batalyas orto, ha ny wrug vri a eryow an profoes Yeremia, dhiworth ganow an Arloedh. [29] Ev a junyas ganso yn batel yn plen Megiddo, ha'n gaslewydhyon a dheuth yn-nans erbynn myghtern Yosia. [30] Yn-medh an myghtern dh'y wesyon, 'Kemmerewgh vy dhiworth an vatel, rag fest gwannhes ov.' Ha'y wesyon a'n kemmeras dison dhiworth aray an vatel. [31] Ev a yskynnas yn y nessa charett; ha wosa bos dres arta dhe Yerusalem ev a verwis, hag a veu ynkleudhys yn bedh y dasow.

[32] Yn oll Yudi i a gynis rag Yosia. An profoes Yeremia a gynis rag Yosia, ha'n ugheloryon gans an benynes re gynis ragdho bys y'n jydh hedhyw; ordenys veu, hemma dhe vos gwrys pup-prys der oll kenedhel Ysrael. [33] An taklow ma yw skrifys yn lyver istoriow myghternedh Yuda; ha pubonan a weythresow Yosia,

ha'y splannder, ha'y gonvedhes a lagha an Arloedh, ha'n taklow gwrys ganso kyns ha'n taklow derivys lemmyn, kovedhys yns yn lyver myghternedh Ysrael ha Yuda.

Diwettha Myghternedh Yuda

34 Tus an kenedhel a gemmeras Yekonia mab Yosia, ha'y apoyntya myghtern yn le y das Yosia; ev a veu tri bloedh warn ugens y oes. 35 Ev a reynyas tri mis yn Yudi ha Yerusalem. Ena myghtern Ejyp a'n removas a'y reyn yn Yerusalem, 36 hag a spalyas an wlaskor kans talent a arghans hag unn talent a owr. 37 Myghtern Ejyp a wrug y vroder Yehoyakim myghtern Yudi ha Yerusalem. 38 Yehoyakim a worras an ugheloryon yn prison, hag a dhalghennas y vroder Zarius ha'y dhoen yn-bann dhiworth Ejyp.

39 Yehoyakim a veu pymp bloedh warn ugens pan dhallathas reynya yn Yudi ha Yerusalem; hag ev a wrug an drog yn golok an Arloedh. 40 Myghtern Nebukadnessar a Babylon a dheuth yn-bann rag metya ganso; ev a'n kolmas gans kadonyow a vrons ha'y doen dhe Babylon. 41 Nebukadnessar a gemmeras ynwedh nebes a lestri sans an Arloedh, ha'ga doen dhe-ves, ha'ga gorra yn y dempel yn Babylon. 42 Mes an taklow derivys a-dro dhe Yehoyakim, ha'y avlander ha'y dhiskryjyans yw skrifys yn kovadhow an vyghternedh.

43 Y vab Yehoyaghin eth ha bos myghtern yn y le; pan veu gwrys myghtern ev a veu etek bloedh, 44 hag ev a reynyas tri mis ha deg dydh yn Yerusalem. Ev a wrug an drog yn golok an Arloedh. 45 Unn vlydhen a-wosa, Nebukadnessar a dhannvonas ha'y remova dhe Babylon war-barth ha lestri sans an Arloedh, 46 hag ev a wrug Sedekia myghtern Yuda ha Yerusalem.

Koedh Yerusalem

Sedekia a veu unn vlydhen warn ugens, hag ev a reynyas unnek blydhen. 47 Ev ynwedh a wrug an drog yn golok an Arloedh, ha ny goela orth an geryow o kewsys gans an profoes Yeremia dhiworth ganow an Arloedh. 48 Kyn hwrug myghtern Nebukadnessar dhodho ti re hanow an Arloedh, ev a dorras y di hag a rebellyas; ev a galeshas y gonna ha'y golonn ha

kammdremena erbynn laghys an Arloedh, Duw Ysrael. [49] Hwath ledyoryon an bobel ha ledyoryon an oferysi a wrug lies gweythres blasfemus hag anlaghel dres pub gweythres avlan a'n gwlaskordhow oll, ha defola tempel an Arloedh yn Yerusalem – an tempel re wrussa Duw y sakra. [50] Duw aga thasow a dhannvonas der y gannas rag aga daskelwel, rag ev a vynnas aga sparya, i ha'y drigva. [51] Mes i a wrug ges a'y gannasow, ha peskweyth may kewsis an Arloedh, yth esens owskonya y brofoesi, [52] bys may sorras orth y bobel drefenn aga gweythresow diskryjyk, ha'ga gorhemmynn may fe myghternedh an Kaldeanys dres yn-bann er aga fynn. [53] An re ma a ladhas aga gwer yowynk gans an kledha, a-dro dhe'n tempel sans ha ny sparsons gour yowynk na benyn yowynk, kothwas na flogh, rag ev a's ros yn aga diwleuv. [54] I a gemmeras oll lestri sans an Arloedh, an re bras keffrys ha'n re byghan, kofrow tresor an Arloedh, ha'n taklow y'n gwithtiow ryel, ha'ga doen dhe-ves, dhe Babylon. [55] I a loskas chi an Arloedh, hag i a dennas dhe'n dor fosow Yerusalem ha leski aga thouryow gans tan, [56] ha distrui oll hy thaklow splann. An re gesys hwath yn few ev a ledyas mes dhe Babylon gans an kledha, [57] hag i o servysi dhodho ha dh'y vebyon bys may tallathas an Persianys aga reyn, yndella ow kewera ger an Arloedh dre anow an profoes Yeremia: [58] 'Kettell y'n jeffo an tir oll y Sabotys, ev a with an Sabotys oll termyn y ynyalder bys pan vo kowlwrys y seytek blydhen ha tri ugens.'

Kyrus a Wront Dehwelyans dhe'n Dhivresow

2 Y'n kynsa blydhen a reyn Kyrus myghtern an Persianys, rag may fe kewerys ger an Arloedh dre anow Yeremia, [2] an Arloedh a wrug dhe spyrys Kyrus myghtern an Persianys difuna, hag ev a dhellos gwarnyans der oll y wlaskor, hag ynwedh ev a'n skrifas:

[3] 'Yndella y lever Kyrus myghtern an Persianys: Arloedh Ysrael, an Ughella Arloedh, re'm gwrug myghtern an norvys, [4] hag ev re'm gorhemmynnis may treheffiv chi ragdho yn Yerusalem, usi yn Yudi. [5] Ytho mars yw nebonan ahanowgh

hwi a'y bobel, re bo y Arloedh genowgh; kewgh yn-bann dhe Yerusalem, usi yn Yudi, ha drehevewgh chi an Arloedh, Duw Ysrael – ev yw an Arloedh trigys yn Yerusalem. [6] An re usi trigys yn tylleryow a-dro bedhes gweres res dhedha gans tus a'gas tyller gans owr hag arghans, [7] ha gans rohow ha gans mergh ha gans chatel, ha taklow erell keworrys avel offrynnow ambos rag tempel an Arloedh usi yn Yerusalem.'

[8] Ena pennow teyluyow loethow Yuda ha Benyamin a sevis yn-bann, ha'n oferysi ha'n Levysi, hag oll an re difunys aga spyrys gans an Arloedh rag mayth ellens yn-bann rag drehevel an chi yn Yerusalem rag an Arloedh. [9] Aga hentrevogyon a's gweresas gans pup-tra, gans arghans ha gans owr, ha gans mergh ha gans chatel ha gans myns meur a offrynnow ambos a lies difunys aga holonn.

[10] Myghtern Kyrus a dhug yn-mes lestri sans an Arloedh re bia degys dhe-ves dhiworth Yerusalem gans Nebukadnessar ha ganso gwithys yn y dempel a imajys. [11] Pan dhug Kyrus myghtern an Persianys an taklow ma yn-mes, ev a's ros dhe Mithridates, y alhwedhor, [12] ha ganso ev i a veu res dhe Sheshbassar, governour Yudi. [13] Niver an re ma o mil hanaf a owr, mil hanaf a arghans, naw ynkyslester warn ugens a owr, deg bolla warn ugens, dew vil peswar kans ha deg a vollow a arghans, ha mil lester arall. [14] Oll an lestri a veu daskorrys, owr hag arghans, pymp mil peswar kans naw ha tri ugens, [15] hag i a veu degys tre gans Sheshbassar gans an dhivresow a dheuth a Babylon dhe Yerusalem.

Enebieth orth Dastrehevyans Yerusalem

[16] Yn termyn Artakserkses myghtern an Persianys, Bishlam, Mithridates, Tabeel, Rehum, Beltethmus, an skrifwas Shimshay, ha'ga howetha erell trigys yn Samaria hag yn tylleryow erell, a skrifas dhodho an lyther a hol, erbynn an re esa trigys yn Yudi ha Yerusalem:

[17] 'Dhe vyghtern Artakserkses agan arloedh, dha servysi an kovadhor Rehum ha'n skrifwas Shimshay hag eseli erell a'ga honsel, ha'n vreusysi yn Kelesyria ha Fenikia: [18] Bedhes

godhvedhys lemmyn dh'agan arloedh an myghtern, bos an Yedhewon a dheuth yn-bann dhiworthis gyllys dhe Yerusalem hag i dhe vos ow trehevel an sita na, gorth ha tebel dell yw hi, owth ewnhe hy marghasvaow ha'y fosow hag ow korra yn aga le an selyow rag tempel. [19] Yndella mar pydh an sita ma drehevys ha'n fosow gorfennys, ny naghons hepken a dyli an trubyt mes moy es henna i a sev orth myghternedh. [20] A-ban usi drehevel an tempel ow mos yn-rag, ni a dyb na vydh an gwella kusul gasa tra a'n par na, [21] mes ni dhe gewsel gans agan arloedh an myghtern rag may hwitthrer yn kovadhow dha dasow. [22] Ty a gyv y'n kovlyvrow an pyth re beu skrifys a-dro dhedha, ha ty a wel bos an sita ma diwostydh, ow trobla kekeffrys myghternedh ha sitys erell, [23] ha'n Yedhewon dhe vos diwostydh ha prest ow trehevel lettys ynni a-henys. Henn yw an acheson ragdho may feu an sita ma gwastyes. [24] Ytho ni a dheriv dhis, A arloedh an myghtern, na vydh fordh na fella rag ty dhe vos dhe Kelesyria ha Fenikia mara pydh an sita ma drehevys, ha'y fosow gorfennys.'

[25] Ena an myghtern ow korthybi dhe'n kovadhor Rehum, Beltethmus, an skrifwas Shimshay ha'n re erell esa gansa trigys yn Samaria ha Syria ha Fenikia, a skrifas dell siw:

[26] 'My re redyas an lyther a dhannvensowgh dhymm. Yndella my a worhemmynnis may hwitthrer, ha kevys yw an sita na dhe sevel yn aray erbynn myghternedh a-henys, [27] ha bos an bobel ynni ow kul rebellyans ha bresel a'ga usadow, ha myghternedh alloesek ha fell dhe reynya yn Yerusalem, hag i dhe gemmeres trubyt a Kelesyria hag a Fenikia. [28] Yndella my re worhemmynnis may fo lett war an dus na rag drehevel an sita, ha dhe waytya na vo travyth moy gwrys, [29] ha nag ello pella droktraow a'n par ma, dhe annia myghternedh.'

[30] Ena pan veu redys an lyther ma a vyghtern Artakserkses, Rehum ha'n skrifwas Shimshay ha'ga howetha eth yn skav dhe Yerusalem gans marghoglu ha myns bras a gasoryon ervys hag i a dhallathas lesta an re esa ow trehevel. Ha drehevel an tempel

yn Yerusalem a hedhis bys an nessa blydhen a reyn Darius myghtern an Persianys.

Dadhel an Tri Horfwithyas

3 Lemmyn myghtern Darius a wrug kevewi bras rag oll esa yn-danno, oll re bia genys yn y ji, hag oll an ugheloryon a Media hag a Persia, [2] hag oll an wahalyethow ha'n gaslewydhyon ha'n wovernours esa yn-danno y'n kans rannvro ha seyth warn ugens a Eynda dhe Ethiopia. [3] I a dhybris hag eva ha pan ens lenwys yth ethons dhe-ves, ha Darius an myghtern eth dh'y jambour dhe goska, mes ev a dhifunas arta.

[4] Ena an tri gour yowynk esa ow kwitha korf an myghtern a leveris, an eyl dh'y gila, [5] 'Derives peub ahanan pana dra yw an kreffa; ha dhe neb mayth hevel y dherivas bos an furra, Darius an myghtern a re rohow bras hag enors bras a drygh. [6] Ev a vydh gwiskys yn purpur hag a yv dhiworth hanafow a owr ha koska war weli a owr, hag ev a'n jevydh charett gans daffar a owr ha tulyfant a sendal ha torgh a-dro dh'y gonna; [7] ha drefenn y furneth ev a esedh ryb Darius, hag ev a vydh gelwys Kar Darius.'

[8] Ena peub a skrifas y dherivas y honan, hag i a's selyas ha'ga gorra yn-dann bluvek Darius an myghtern, [9] ow leverel, 'Pan dhifun an myghtern, an skrif a vydh res dhodho; ha dhe neb may freus an myghtern ha'n tri ughelor a Persiabos y dherivas an furra, an trygh a vydh res herwydh an pyth a veu skrifys.' [10] An kynsa a skrifas, 'Gwin yw an kreffa.' [11] An nessa a skrifas, 'An myghtern yw an kreffa.' [12] An tressa a skrifas, 'Benynes yw an kreffa, mes an gwiryonedh yw an trygher dres pup-tra.'

[13] Pan dhifunas an myghtern, i a ros an skrif dhodho, hag ev a'n redyas. [14] Ena ev a dhannvonas ha gelwel oll ugheloryon Persia ha Media ha'n wahalyethow ha'n gaslewydhyon ha'n wovernours ha'n bennternedh, [15] hag ev a esedhas yn chambour an konsel, ha'n skrif a veu lennys yn aga mysk. [16] Yn-medh ev, 'Galw an wer yowynk hag i a dhiskwedh aga derivas.' Yndella i a veu gelwys, hag yth entersons. [17] I a leveris dhedha, 'Diskwedhewgh dhyn an pyth re skrifsowgh.'

An Areth a-dro dhe Win

Ena an kynsa, neb re gowssa a-dro dhe grevder gwin, a dhallathas hag a leveris, [18] ‘Syrrys, fatell yw gwin an kreffa? Ev a led yn stray brys pubonan a’n yv. [19] Ev a wra parow brys an myghtern ha’n omdhivas, an gwas, ha’n den rydh, an boghosek ha’n den rych. [20] Ev a dreyl pub tybyans dhe gevewya ha lowender, hag a ankev oll ahwer ha kendon. [21] Ev a wra dhe bub kolonn omglewes golusek, hag a ankev myghternedh ha gwahalyethow, hag a wra dhe bub onan kewsel a-dro dhe bup-tra kepar dell ve talens. [22] Pan wra tus eva, i a ankev bos kowethek gans kowetha ha breder, ha kyns nep-pell i a denn kledhedhyow. [23] Ha pan omwellhons dhiworth an gwin i a ankev an pyth re wrussons. [24] A syrrys, a nyns yw gwin an kreffa, rag ev a wra dhe dus gul an taklow ma?’ Wosa leverel hemma, ev a dewis.

Areth a-dro dhe’n Myghtern

4 Ena an nessa, neb re gowssa a-dro dhe grevder an myghtern a dhallathas kewsel. [2] ‘Syrrys, a nyns yw tus an kreffa, ow rewlya tir ha mor ha pup-tra eus ynna? [3] Mes an myghtern yw kreffa; ev yw aga arloedh ha’ga mester, ha pypynag a lever dhedha, gostydh dhodho yth yns. [4] Mar hworhemmynn may hwerryons an eyl erbynn y gila, i a’n gwra; ha mara’s dannvon yn-mes erbynn an eskerens, yth ens, ha fetha menydhyow, fosow ha touryow. [5] I a ladh ha ledhys yth yns, mes ny dhisobayons gorhemmynn an myghtern; mars yns i tryghoryon, i a dheg pup-tra dhe’n myghtern, py preydh pynag a gevons ha pup-tra arall. [6] Ynwedh an re na serv y’n lu na gwerrya mes gonis an dor, peskweyth may hasons ha mysi, i a’n dre dhe’n vyghtern; hag i a gonstryn, an eyl y gila, may tallons tollow dhe’n myghtern. [7] Byttegyns nyns yw marnas unn den! Mar korhemmynn dhedha may latthons, ladha a wrons; mar korhemmynn dhedha may liffrons, livra a wrons; [8] mar korhemmynn dhedha mayth omsettyons, omsettya a wrons; mar korhemmynn dhedha may hwastyons, gwastya a wrons; mar korhemmynn dhedha may trehaffons, drehevel a wrons;

[9] mar korhemmynn dhedha may trogghons dhe'n dor, treghi a wrons; mar korhemmynn dhedha may plansons, plansa a wrons. [10] Oll y bobel ha'y luyow yw gostydh dhodho. Moy es hemma, ev a wrowedh, ha dybri, hag eva, ha koska, [11] mes i a woel a-dro dhodho, ha ny yll nagonan mos dhe-ves rag dyghtya a-dro dh'y negysyow y honan, na ny'n disobayons. [12] Syrrys, prag nag yw an myghtern an kreffa, rag ev yw obayys yndella?' Hag ev a dewis.

An Areth a-dro dhe Venynes

[13] Ena an tressa neb re gowssa a-dro dhe venynes ha gwiryonedh (ha hemm o Zerubbabel), a dhallathas kewsel: [14] 'Syrrys, a nyns yw an myghtern meur, a nyns yw tus pals, a nyns yw gwin krev? Ytho piw yw neb a's rewl, po piw a'n jeves an maystri warnedha? A nyns yw benynes? [15] Benynes a dhineythis an myghtern, ha'n bobel oll a rewl mor ha tir. [16] Dhiworth benynes y teuthons; ha benynes a vaga an keth tus hag a blansa an gwinlannow may teu an gwin. [17] Benynes a wra dillas tus; i a dheg glori dhe dus; ny yll tus bos yn few heb benynes. [18] Mar kuntellons owr hag arghans, po ken tra deg, hag ena gweles benyn fethus hy semlans ha'y thekter, [19] i a as dhe oll an re na mos dhe wari, ha lagatta orti, igor aga ganow, ha gwell yw hi gans pub huni ages owr po arghans po ken tra deg. [20] Den a as y das y honan a'n maga, ha'y vro y honan, ha glena orth y wreg. [21] Gans y wreg y tiwedh y dhydhyow, heb preder a'y das nag a'y vamm nag a'y vro. [22] Ytho res yw hwi dhe aswonn, benynes dh'agas rewlya!

'A ny oberowgh ha lavurya ha dri pup-tra ha'y ri dhe venynes? [23] Den a gemmer y gledha, hag a dhe-ves rag vyajya ha dhe ladra ha dhe woelya war an mor ha war avonyow. [24] Enebi lew a wra, ha kerdhes yn tewlder, mes wosa ladra ha ravna, ev a'n deg tre dhe'n venyn a gar. [25] Den a gar y wreg moy es dell gar ev y das po y vamm. [26] Lies res eth yn-mes a'ga rewl ragdha, ha res eth ha bos kethyon ragdha. [27] Lies re verwis po trebuchya po pegha rag benynes. [28] Ha lemmyn a ny grysowgh dhymmo?

‘A nyns yw an myghtern meur yn y grevder? A ny berth oll tiryow own a’y dochya? [29] Byttegyns my re’n gwelas gans Apame, iswreg an myghtern, myrgh an den a vri, Bartakus, owth esedha a-barth dhyghow dhe’n myghtern [30] ha kemmeres an diadem dhiwar benn an myghtern ha’y worra war hy fenn hy honan, ha hwettya y vogh gans hy leuv gledh. [31] Gans hemma an myghtern a lagatta orti a’y anow igor. Mar minhwerth orto ev a hwerth; mara pydh serrys orto, ev a’s fekyl, rag may fo hi attes arta ganso. [32] Syrrys, prag nag yw benynes krev, pan wrons taklow a’n par na?’

An Areth a-dro dhe Wiryonedh

[33] Ena an myghtern ha’n ugheloryon a viras, an eyl orth y gila. Ytho ev a dhallathas kewsel a-dro dhe wiryonedh: [34] ‘A Syrrys, a nyns yw benynes krev? An norvys yw bras, ha’n nev yw ughel, ha’n howl yw skav yn y resegva, rag y hwra ev tro an ebron ha dehweles dh’y dyller a-ji dhe unn jydh. [35] A nyns ywa meur neb a wra an taklow ma? Mes gwiryonedh yw meur, ha kreffa ages pup-tra. [36] Oll an norvys a elow war wiryonedh, ha’n nev a’n bennik. Oll oberow Duw a gren ha krysya, ha ganso nyns eus travyth anwiryon. [37] Gwin yw anwiryon, an myghtern yw anwiryon, benynes yw anwiryon, ha densys yw anwiryon hag oll aga oberow yw anwiryon ha pup-tra a’n par na. Nyns eus gwiryonedh kammenn ynna, hag yn aga anwiryonedh y ferwons. [38] Mes gwiryonedh a bes bys vynnari, hag a vew hag a drygh bys vynnari ha bys vykken. [39] Ganso nyns eus faverans na degemmeres gobrow, mes ev a wra an pyth yw gwiryon yn le pup-tra yw anwiryon ha drog. Da yw gans pub den y weythresow, [40] ha nyns eus travyth anwiryon yn y vreus. Dhodho yth yw krevder ha’n vyghterneth ha’n nerth ha meuredh an oesow oll. Benniges re bo an Duw a wiryonedh.’ [41] Pan astelas kewsel, oll an dus a armas hag a leveris, ‘Meur yw gwiryonedh ha’n kreffa dres oll.’

Pewas Zerubbabel

[42] Ena an myghtern a leveris dhodho, ‘Govynn pypynag a vynni, dres an pyth yw skrifys hogen, ha ni a’n re dhis, rag

ty re beu kevys avel an furra. Ty a esedh rybov, hag a vydh henwys ow har.' [43] Ena ev a leveris dhe'n myghtern, 'Porth kov a'n ti a wruss'ta y'n jydh may feus gwrys myghtern, ty dhe dhastrehevel Yerusalem, [44] ha dhe dhastannvon oll an lestri a veu kemmerys dhiworth Yerusalem, an re a worras Kyrus dhe denewen pan dhallathas diswul Babylon, hag ev a dos ti dh'aga daskorr di. [45] Ty a dhedhewsys ynwedh drehevel an tempel a veu leskys gans an Edomysi pan o Yudi difeythys gans an Kaldeanys. [46] Ha lemmyn, A arloedh an myghtern, hemm yw an pyth a bysav ha govynn dhiworthis, ha hemma a dhelledh dhe'th veuredh. Ytho my a bys may kewerri an ti a desys y gewera dhe Vyghtern nev, gans dha dhiwweus dha honan.'

[47] Ena Darius an myghtern a sevis hag a ammas dhodho, hag a skrifas lytherow ragdho dhe oll an alhwedhoryon ha'n wovernours ha'n gaslewydhyon ha'n wahalyethow ma'n dannvonsens war y hyns, ev hag oll an dus ow mos yn-bann ganso rag drehevel Yerusalem. [48] Hag ev a skrifas lytherow dhe oll an wovernours yn Kelesyria ha Fenikia ha dhe'n re yn Lebanon, may trollens prennyer sedres dhiworth Lebanon dhe Yerusalem ha ma'n gweressens ow trehevel an sita. [49] Ev a skrifas a-barth oll an Yedhewon esa ow mos dhiworth y wlaskor dhe Yudi, drefenn aga rydhses, ma na enterssons soedhek na gwahalyeth aga darasow gans nerth; [50] may fe dhedha heb trubyt oll an tiredh ynno may trikkens, ha may taskorra an Edomysi an gwigow a gemmersens dhiworth an Yedhewon; [51] ha may fe res ugens talent pub blydhen rag drehevel an tempel bys pan vedha gorfennys, [52] ha may fe res deg talent moy rag offrynnow leskys war an alter pub dydh herwydh an gorhemmynn dhe wul seytek offrynn; [53] ha ma's teffa aga rydhses oll an re devedhys a Babylon rag drehevel an sita, i hag oll an fleghes ha'n oferysi a dheuth. [54] Ev a skrifas ynwedh a-dro dh'aga fygans ha dillas an oferysi ynna may fenystrens. [55] Ev a skrifas may fe proviys an gweres rag an Levysi bys pan vedha an tempel gorfennys ha Yerusalem drehevys. [56] Ev a skrifas may fe tiredh ha gobrow proviys rag oll an re esa ow kwitha an sita. [57] Hag ev a dhaskorras dhiworth Babylon oll an lestri re bia gorrys

a-denewen gans Kyrus; pup-tra gorhemmynnys gans Kyrus, ev a worhemmynnis may fe gwrys, ha dannvenys dhe Yerusalem.

Pysadow Zerubbabel

58 Pan eth an gour yowynk dhe-ves, ev a dhrehevis y fas dhe'n nev war-tu ha Yerusalem, hag a wordhyas Myghtern nev, ow leverel, 59 'Ahanas y teu an trygh; ahanas y teu furneth, ha dhis yth yw an glori. Dha was yth ov. 60 Benniges yth os, neb re ros dhymm furneth; aswonnav grasow, A Arloedh agan tasow.'

61 Ytho ev a gemmeras an lytherow, ha mos dhe Babylon ha derivas hemma dhe oll y vreder. 62 Hag i a wormolas Duw aga thasow drefenn ev dhe ri dhedha delivrans ha kummyas 63 a vos yn-bann ha drehevel Yerusalem ha'n tempel may feu y hanow gelwys warnodho; hag i a woelya gans menestrouthi ha lowender seyth dydh.

Rol an Dhivresow a Dhehwelis

5 Wosa hemma pennow chiow an tasow a veu dewisys dhe vos yn-bann herwydh aga loethow, gans aga gwragedh ha'ga mebyon ha'ga myrghes, ha'ga gwesyon ha'ga maghtethyon, ha'ga chatel. 2 Ha Darius a dhannvonas gansa mil a'n marghoglu rag aga dri tre yn saw, gans menestrouthi tabouryow ha tollgern; 3 hag oll aga breder a lowenhas. Hag ev a wrug dhedha mos yn-bann gansa.

4 Otta omma henwyn an wer eth yn-bann, herwydh chiow aga thasow y'n loethow, war-lergh aga rannow: 5 an oferysi mebyon Finehas mab Aron: Yeshua mab Yosedek mab Seraya ha Yoakim mab Zerubbabel mab Shealtiel, a ji Davydh, a linyeth Fares a loeth Yuda, 6 neb a gewsis geryow fur a-rag Darius myghtern Persia, yn nessa blydhen y reyn, yn mis Nisan, an kynsa mis.

7 An re ma yw an tus a Yudi a dheuth a gethneth y'n divroedh, an re a dhegsa Nebukadnessar myghtern Babylon dhe Babylon, 8 hag a dhehwelis dhe Yerusalem ha randiryow erell a Yudi, pub onan dh'y dre y honan. I a dheuth gans Zerubbabel ha

Yeshua, Nehemia, Seraya, Resaia, Bigvai, Mordekay, Bilshan, Mispar, Reelia, Rehum, ha Baana, aga ledyoryon.

[9] Niver an re a'n genedhel ha'ga ledyoryon: mebyon Parosh dew vil, kans, ha dewdhek ha tri ugens. Mebyon Shefatia, peswar kans, dewdhek ha tri ugens. [10] Mebyon Ara, seyth kans, hwetek ha dew-ugens. [11] Mebyon Pahath-moab, a vebyon Yeshua ha Yoab, dew vil eth kans ha dewdhek. [12] Mebyon Elam, mil, dew kans, peswardhek ha dew-ugens. Mebyon Zattu, naw kans, pymp ha dew-ugens. Mebyon Korbe, seyth kans, ha pymp. Mebyon Bani, hwegh kans, eth ha dew-ugens. [13] Mebyon Bebay, hwegh kans, tri warn ugens. Mebyon Azgad, mil, tri hans, dew warn ugens. [14] Mebyon Adonikam, hwegh kans, seyth ha tri ugens. Mebyon Bigvay, dew vil, hwegh ha tri ugens. Mebyon Adin, peswar kans, peswardhek ha dew-ugens. [15] Mebyon Ater, hemm yw a Hezekia, dewdhek ha peswar ugens. Mebyon Kilan hag Azetas, seyth ha tri ugens. Mebyon Azaru, peswar kans, dewdhek ha dew-ugens. [16] Mebyon Annias, unn kans hag onan. Mebyon Arom. Mebyon Bezay, tri hans, tri warn ugens. Mebyon Arsifurith, unn kans ha dewdhek. [17] Mebyon Bayterus, tri mil, pymp. Mebyon Bethlomon, unn kans, tri warn ugens. [18] An re a Netofa, pymthek ha dew-ugens. An re a Anathoth, unn kans, etek ha dew-ugens. An re a Bethasmoth, dew ha dew-ugens. [19] An re a Kiryatharim, pymp warn ugens. An re a Kefira ha Beeroth, seyth kans, tri ha dew-ugens. [20] An Kadiasysi hag Ammidysi, peswar kans, dew warn ugens, An re a Kirama ha Geba, hwegh kans, onan warn ugens. [21] An re a Makalon, unn kans, dew warn ugens. An re a Bethel, dewdhek ha dew-ugens. Mebyon Nifish, kans, hwetek ha dew-ugens. [22] Mebyon an Elam arall hag Ono, seyth kans ha pymp warn ugens. Mebyon Yeriko, tri hans, pymp ha dew-ugens. [23] Mebyon Senaa, tri mil, tri hans, deg warn ugens.

[24] An oferysi: mebyon Yedaya mab Yeshua, a vebyon Anasib, naw kans, dewdhek ha tri ugens. Mebyon Immer, mil, dewdhek ha dew-ugens. [25] Mebyon Pashhur, mil, dew kans, seyth ha dew-ugens. Mebyon Karme, mil ha seytek.

[26] An Levysi; mebyon Yeshua ha Kadmiel ha Bannas ha Sudias, peswardhek ha tri ugens. [27] Kanoryon an tempel; mebyon Asaf, kans, eth warn ugens. [28] An borthoryon, mebyon Shallum, mebyon Ater, mebyon Talmon, mebyon Akkub, mebyon Hatita, mebyon Shobay, yn tien kans, nownsek warn ugens.

[29] Servysi an tempel: mebyon Esaw, mebyon Hasufa, mebyon Tabbaoth, mebyon Keros, mebyon Sua, mebyon Padon, mebyon Lebana, mebyon Hagaba, [30] mebyon Akkub, mebyon Uthay, mebyon Ketab, mebyon Hagab, mebyon Subay, mebyon Hana, mebyon Kathua, mebyon Geddur, [31] mebyon Yairus, mebyon Daysan, mebyon Noeba, mebyon Kezib, mebyon Gazera, mebyon Uzza, mebyon Finoe, mebyon Hasra, mebyon Basthay, mebyon Asna, mebyon Maani, mebyon Nefisim, mebyon Akuf, mebyon Hakufa, mebyon Asur, mebyon Farakim, mebyon Bazluth, [32] mebyon Mehida, mebyon Kutha, mebyon Karea, mebyon Barkos, mebyon Serar, mebyon Tema, mebyon Nezia, mebyon Hatifa.

[33] Mebyon servysi Solomon, mebyon Assafioth, mebyon Peruda, mebyon Yaala, mebyon Lozon, mebyon Isdael, mebyon Shefatia, [34] mebyon Agia, mebyon Pokereth-hazzebaym, mebyon Sarothie, mebyon Masia, mebyon Gas, mebyon Addus, mebyon Subas, mebyon Aferra, mebyon Barodis, mebyon Shafat, mebyon Allon.

[35] Oll servysi an tempel ha mebyon servysi Solomon o tri hans, dewdhek ha tri ugens.

[36] An re a hol yw an re a dheuth dhiworth Tel-melagh ha Tel-harsha, yn-dann ledyans Kerub, Addan hag Immer. [37] Kyn na's tevo previ dre jiow aga thasow na der aga linyeth aga bos dhe Ysrael: mebyon Delaya mab Tobia, mebyon Nekoda, hwegh kans, dewdhek ha dew-ugens.

[38] A'n oferysi an re a hol re gemmersa soedh an oferyas mes nyns ens kevys rekordys: mebyon Habaia, mebyon Hakkoz, ha mebyon Yaddus re dhemmedhsa Agia, onan a vyrghes Barzillay, hag a veu henwys war-lergh y hanow. [39] Pan veu

hwilys yn kovlyver ha ny veu kevys linyeth an re ma, i a veu
defendys dhe-ves a'n gonis avel oferysi. [40] Ha Nehemia hag
Attharias a leveris dhedha na gevrennens y'n taklow sans bys
pan saffa arghoferyas ow kwiska Urim ha Thummim.

[41] Oll an re a Ysrael, dewdhek bloedh ha moy, war-barth ha
gwesyon ha maghtethyon o dew ha dew-ugens a vilyow, tri hans,
tri-ugens; [42] aga gwesyon ha'ga maghtethyon o seyth mil, tri
hans, seytek warn ugens; yth esa dew kans, pymp ha dew-ugens
gwarier daffar ha kaner. [43] Yth esa peswar kans, pymthek warn
ugens a gowrvergh, ha seyth mil, hwetek warn ugens a vergh,
dew kans, pymp ha dew-ugens a vulyon, ha pymp mil, pymp
kans, pymp warn ugens a asenes.

[44] Re a bennow teyluyow, pan dheuthons dhe dempel Duw
usi yn Yerusalem, a dos, dhe dhrehevel an chi war y le, gwella
gyllens, [45] ha ri dhe'n dresorva sans rag an ober, mil vina[a] a owr,
pymp mil vina a arghans, ha kans dillasenn rag oferysi.

[46] Yth esa an oferysi, an Levysi, ha rann a'n bobel trigys yn
Yerusalem hag y'n pow yn hy hyrghynn; ha kanoryon an tempel,
an borthoryon, hag oll Ysrael yn aga threvow.

Gordhyans a Dhastalleth

[47] Pan dheuth an seythves mis, ha mebyon Ysrael oll yn
aga threvow aga honan, i a omguntellas gans unn akord y'n
plen a-rag an kynsa yet war-tu ha'n howldrevel. [48] Ena Yeshua
mab Yosadak, gans y vreder an oferysi, ha Zerubbabel mab
Shealtiel, gans y vreder, a sevis yn aga thyller hag a bareusis
alter Duw Ysrael, [49] rag profya offrynnow leskys warnodho, dell
yw skrifys yn lyver Moyses, den Duw. [50] Hag yth omguntellas
gansa re dhiworth poblow arall a'n tir. Hag i a dhrehevis an
alter yn hy thyller, rag oll poblow an tir o eskarek orta, hag
i o kreffa agessa; hag i a brofya offrynnow dhe'n euryow
gwiw, hag offrynnow leskys dhe'n Arloedh myttinweyth ha
gorthugherweyth. [51] I a woelyas goel an skovvaow, dell yw
gorhemmynnys y'n lagha, hag i a offrynnas an sakrifisow gwiw

---

a 5:45 *vina:* An mina o poes po mona, 100 draghma, po 50 shekel.

pub dydh, [52] ha wosa henna an offrynnow gwiw ha sakrifisow dhe'n Sabotys ha dhe'n loeryow nowydh ha dhe oll an goelyow sanshes. [53] Hag oll an re re dossa ti vyth dhe Dhuw a dhallethi profya sakrifisow dhe Dhuw a-dhia'n loer nowydh a'n seythves mis, kyn nag o tempel Duw drehevys. [54] I a ros mona dhe'n seri men ha dhe'n seri prenn, ha boes ha diwes, [55] ha kertys dhe'n Sidonysi ha'n Tyrysi rag dri prennyer sedres a Lebanon ha'ga doen dhedha yn skathow-kloes dhe borth Yoppa, herwydh gorhemmynn a's tevo yn skrif gans Kyrus myghtern Persia.

Selyow an Tempel Yw Gorrys yn Aga Le

[56] Y'n nessa blydhen wosa aga dos dhe dempel Duw yn Yerusalem, y'n nessa mis, Zerubbabel mab Shealtiel ha Yeshua mab Yosedek a dhallathas, war-barth ha'ga breder ha'n oferysi an Levysi hag oll a dhothyens a'n divroedh dhe Yerusalem, [57] hag i a worras selyow tempel Duw yn loer nowydh an nessa mis y'n nessa blydhen wosa i dhe dhos dhe Yudi ha Yerusalem. [58] I a settyas an Levysi o ugens bloedh po moy war ober an Arloedh. Ha Yeshua a sevis ha'y vebyon ha'y vreder ha'y vroder Kadmiel ha mebyon Yeshua Emadabun ha mebyon Yoda mab Iliadun, gans aga mebyon ha'ga breder, oll an Levysi owth herdhya an ober yn-rag yn fen war ji Duw gans unn akord. Yndella an weythoryon a dhrehevis tempel an Arloedh.

Pan esa an weythoryon ow trehevel tempel an Arloedh, [59] an oferysi a sevis, gwiskys yn aga dillasow, gans daffar menestrouthi ha hirgern, ha'n Levysi, mebyon Asaf, a sevis ena gans symbalys, [60] ow kormel an Arloedh hag orth y benniga, herwydh kevarwoedh Davydh myghtern Ysrael. [61] I a ganas hymnys, ow ri grasow dhe'n Arloedh, 'Rag y dhader ha'y wolewder a dhur bys vykken war Ysrael.' [62] Hag oll an bobel a sonas hirgern hag a armas gans garm veur rag drehevel chi an Arloedh. [63] Re a oferysi an Levysi ha pennow chiow an tasow, gwer goth re welsens an kynsa chi, a dheuth dhe dhrehevel an chi ma gans kriow ughel, hag oelva ughel, [64] ha lies a dheuth gans hirgern ha tros lowenek, [65] bys ma na yllens klewes an hirgern rag oelva an dus.

Rag an routh a sonas an hirgern yn ughel, bys mayth o an
son klewys a-bell, [66] ha pan y'n klewas eskerens loeth Yuda
ha Benyamin, i a dheuth rag hwilas pyth o styr son an hirgern.
[67] I a dhyskas bos an re re dhehwelsa a dhivroedh ow trehevel
an tempel rag an Arloedh, Duw Ysrael. [68] Ytho i eth dhe
Zerubbabel ha Yeshua ha pennow chiow an tasow hag yn-
medhons dhedha, 'Ni a dhrehav genowgh. [69] Rag ni yw gostydh
dhe'n Arloedh par dell owgh hwi, ha ni re beu ow sakrifia
dhodho a-dhia dhydhyow Esarhaddon myghtern Assyria a'gan
dros omma.' [70] Mes Zerubbabel ha Yeshua ha pennow chiow an
tasow yn Ysrael a leveris dhedha, 'Ny'gan deur ahanowgh a-dro
dhe dhrehevel an chi rag an Arloedh agan Duw, [71] rag ni agan
honan a'n drehav rag Arloedh Ysrael, par dell worhemmynnis
Kyrus, myghtern an Persianys.' [72] Mes poblow an tir a herdhyas
tynn war an re yn Yudi, hag a's arvedhas, ha lettya rag drehevel;
[73] ha gans brasow ha demagogieth hag omsavow, i a wrug na ve
gorfennys oll an termyn a vewnans myghtern Kyrus. Lettys ens
a dhrehevel diw vlydhen, bys reyn Darius.

Hwel war an Tempel a Dhastalleth

6 Lemmyn y'n nessa blydhen a reyn Darius, an brofoesi
Haggay ha Zekaria mab Iddo a brofoesas dhe'n
Yedhewon esa yn Yudi ha Yerusalem; i a brofoesas dhedha
yn hanow an Arloedh, Duw Ysrael. [2] Ena Zerubbabel mab
Shealtiel ha Yeshua mab Yosadak a dhallathas drehevel chi an
Arloedh usi yn Yerusalem, gans gweres profoesi an Arloedh
esa gansa.

[3] Yn kettermyn Sisinnes governour Syria ha Fenikia ha
Sathrabuzanes ha'ga howetha a dheuth dhedha ha leverel, [4] 'Piw
a ros an gorhemmynn ganso mayth esowgh hwi ow trehevel
an chi ma ha'n to ma hag ow korfenna oll an taklow erell?
Ha piw yw an weythoryon usi ow korfenna an taklow ma?'
[5] Byttegyns dyghtys yn hegar o henavogyon an Yedhewon, rag
yth esa gwith an Arloedh war an kethneth. [6] Ny vons lettys rag
dhrehevel bys pan veu ger dannvenys dhe Darius a-dro dhedha,
ha'y gorthyp degemmerys.

[7] Dasskrif an lyther a skrifas Sisinnes governour Syria ha Fenikia, ha Sathrabuzanes, ha'ga howetha, hembrenkysi Syria ha Fenikia ha'y dhannvon dhe Darius:

[8] 'Dhe vyghtern Darius, salusyans. Bedhes godhvedhys yn ta dh'agan arloedh an myghtern, pan ethen dhe bow Yudi hag entra y'n sita Yerusalem, y kevsyn henavogyon an Yedhewon, re bia yn kethneth, [9] ow trehevel y'n sita Yerusalem chi bras rag an Arloedh, a ven treghys gans prennyer kostek gorrys y'n fosow. [10] Yma an oberennow ma ow mos yn-rag fest yn skav, ha'n ober a sewen yn aga diwdhorn, hag yma ev ow pos gorfennys gans oll splannder ha rach. [11] Ena ni a wovynnas orth an henavogyon ma, "Piw a ros an gorhemmynn ganso mayth esowgh hwi ow trehevel an chi ma ha gorra selyow an drehevyans ma?" [12] Rag may hyllyn derivas dhis yn skrif, piw yw an ledyoryon, ni a wovynnas orta, ha govynn dhiworta rol henwyn aga ledyoryon. [13] I a worthybis, "Ni yw gwesyon an Arloedh a wrug an nev ha'n norvys. [14] An chi a veu drehevys nans yw lies blydhen gans myghtern a Ysrael o meur y vri ha krev, ha gorfennys o. [15] Mes pan beghas agan tasow orth Arloedh Ysrael, usi yn nev, ha'y brosa, ev a'n ros yn diwdhorn Nebukadnessar myghtern Babylon, myghtern an Kaldeanys; [16] hag i a dennas an chi dhe'n dor ha'y leski, ha doen an bobel dhe-ves yn kethneth dhe Babylon. [17] Mes yn kynsa blydhen may reynya Kyrus war wlaskor Babylon, myghtern Kyrus a skrifas may fe an chi ma dastrehevys. [18] Ha'n lestri sans a owr hag a arghans, re gemmmersa Nebukadnessar a'n chi yn Yerusalem ha'ga gwitha yn y dempel y honan, Kyrus an myghtern a's kemmeras yn-mes arta a dempel Babylon, hag i a veu daskorrys dhe Zerubbabel ha Sheshbassar, an governour [19] gans an gorhemmynn may trollo oll an lestri ma tre ha'ga gorra y'n tempel yn Yerusalem, ha may fo an tempel ma a'n Arloedh dastrehevys yn y dyller. [20] Ena an Sheshbassar ma, wosa ev dhe dhos omma, a worras selyow chi an Arloedh usi yn Yerusalem. Kynth usi y dhrehevel ow mos yn-rag a'n termyn na bys y'n jydh ma, ny veu gorfennys hwath." [21] Ytho lemmyn, A vyghtern, mar hevel fur y wul, bedhes hwithrans

gwrys yn kovlyvrow ryel agan arloedh an myghtern, an re usi yn Babylon; [22] mara pydh kevys dastrehevel chi an Arloedh dhe vos gans kummyas myghtern Kyrus, ha mara pydh da gans agan arloedh an myghtern, dannvenes ev kevarwoedhyans a-dro dhe'n taklow ma.'

Pysi Kummyas Soedhogel

[23] Ena Darius a worhemmynnis may fe hwithrans gwrys y'n kovlyvrow ryel esa ow krowedha yn Babylon. Hag yn Ekbatana an kastell usi yn pow Media, kevys veu rol mayth esa hemma kovadhys ynno: [24] 'Yn kynsa blydhen reyn Kyrus, myghtern Kyrus a worhemmynnis may fo drehevys chi an Arloedh yn Yerusalem, may sakrifir gans tan heb hedhi; [25] yma y ughelder dhe vos tri ugens kevelin ha'y les tri ugens kevelin, gans tri gweli a ven treghys hag unn gweli a brenn nowydh, a'n pow na, ha'n kost dhe vos tylys a dresorva Kyrus an myghtern, [26] ha'n lestri sans a ji an Arloedh keffrys a owr hag a arghans re bia kemmerys dhiworth an chi yn Yerusalem gans Nebukadnessar ha degys dhe Babylon, y tegoedh aga bos daskorrys dhe'n chi yn Yerusalem ha'ga gorra y'n tyller may fiens kyns.'

[27] Yndella Darius a worhemmynnis dhe Sisinnes, governour Syria ha Fenikia, ha dhe Sathrabuzanes, ha'ga howetha, ha'n re apoyntys avel hembrenkysi yn Syria ha Fenikia, may fens a-ves a'n tyller, ha may rollens kummyas dhe Zerubbabel, gwas an Arloedh ha governour Yudi, ha henavogyon an Yedhewon a dhrehevel chi an Arloedh war y dyller. [28] 'Ha my a worhemmynn may fo kowldhrehevys, ha may fons diwysyk rag gweres an re a gethneth Yudi bys pan vo chi an Arloedh gorfennys. [29] Ha may roller gans rach rann a drubyt Kelesyria ha Fenikia dhe'n dus ma, henn yw dhe Zerubbabel an governour, rag sakrifia dhe'n Arloedh rag terewi ha hordhes hag eyn, [30] hag ynwedh ys ha hoelan ha gwin hag oyl, prest pub blydhen heb hokya, rag us pub-dydhyek dell dhiskwettho an oferysi yn Yerusalem, [31] rag may fo offrynnow diwes gwrys dhe'n ughella Duw rag an myghtern ha'y fleghes, ha may pyssons rag aga bewnans.'

[32] Ev a worhemmynnis, mar kwrella nebonan kammdremena po mannhe an taklow yw skrifys omma, may fo keber kemmerys dhiworth y ji ha'n gwrier kregys warnedhi, ha ma fo oll y pythow daskorrys dhe'n myghtern.

[33] Rakhenna re dhiswrello an Arloedh, may helwir war y hanow ena, pub myghtern ha kenedhel hag a ystynn aga diwleuv rag lettya po shyndya chi an Arloedh usi yn Yerusalem.

[34] 'My, myghtern Darius, re ordenas may fo gwrys gans rach, dell yw ragsettys omma.'

Sakrans an Tempel

7 Ena Sisinnes governour Kelesyria ha Fenikia, ha Sathrabuzanes ha'ga howetha, owth holya gorhemmynnow myghtern Darius, [2] a worweli an ober sans gans rach meur, ow kesoberi gans henavogyon an Yedhewon ha soedhogyon an tempel. [3] An ober sans a seweni, ha'n brofoesi Haggay ha Zekaria ow profoesa; [4] hag i a'n gorfennas herwydh gorhemmynn an Arloedh, Duw Ysrael. Yndella herwydh arghadow Kyrus ha Darius hag Artakserkses, myghternedh an Persianys, [5] an chi sans a veu gorfennys erbynn an tressa warn ugens a'n mis Adar, y'n hweghves blydhen a vyghtern Darius. [6] Ha pobel Ysrael, an oferysi, an Levysi ha'n re erell a'n divroedh a omguntellas gansa, a wrug herwydh an pyth o skrifys yn lyver Moyses. [7] I a offrynnas yn sakrans tempel an Arloedh kans tarow, dew kans hordh, peswar kans oen, [8] ha dewdhek bogh yowynk rag pegh oll Ysrael, herwydh niver dewdhek ledyer loethow Ysrael; [9] ha'n oferysi ha'n Levysi a sevis gwiskys yn aga dillas, herwydh aga theyluyow, rag servisyow an Arloedh, Duw Ysrael, herwydh lyver Moyses, ha'n borthoryon orth pub yet.

An Pask

[10] Mebyon Ysrael a dheuth a'n gethneth a woelyas an Pask y'n peswardhegves dydh a'n kynsa mis wosa an oferysi dhe vos glanhes war-barth. [11] Ny veu glanhes oll mebyon an divroedh, mes oll an Levysi a veu glanhes war-barth, [12] hag i a sakrifias

oen an Pask rag oll mebyon an divroedh ha rag aga breder aga honan an oferysi, ha ragdha i aga honan. [13] Oll mebyon Ysrael re dhehwelsa a'n divroedh a'n dybris, oll an re re dhibarthsa dhiworth taklow kasadow poblow an tir ha re hwilsa an Arloedh. [14] Seyth dydh i a woelyas goel an bara heb goell, ow lowenhe dherag an Arloedh, [15] rag ev dhe janjya bodh myghtern Asshur a-dro dhedha, ha krevhe aga diwleuv rag servis an Arloedh, Duw Ysrael.

Devedhyans Ezra yn Yerusalem

8 Wosa an taklow ma, pan esa Artakserkses myghtern an Persianys ow reynya, Ezra a dheuth, mab Seraya mab Azaria mab Hilkia mab Shallum [2] mab Sadok mab Ahitub mab Amaria mab Uzzi mab Bukki mab Abishua mab Finehas mab Eleazar mab Aron an arghoferyas. [3] An Ezra ma a dheuth yn-bann a Babylon avel skriba skentel yn lagha Moyses, a veu res gans Duw Ysrael; [4] ha'n myghtern a dhiskwedhas dhodho enor, rag ev a gavas favour dherag an myghtern yn oll y worholedhow. [5] Ganso y teuth dhe Yerusalem re a vebyon Ysrael ha re a'n oferysi ha'n Levysi ha re a ganoryon an tempel ha'n borthoryon ha servysi an tempel, [6] y'n seythves blydhen a reyn Artakserkses, y'n pympes mis (hemm o an seythves blydhen a reyn an myghtern); rag i a asas Babylon yn loer nowydh an kynsa mis ha dos dhe Yerusalem yn loer nowydh an pympes mis, der an vyaj sewen a ros an Arloedh dhedha. [7] Rag Ezra a'n jevo skentoleth veur, bys ma na asa travyth a lagha an Arloedh nag a'n gorhemmynnow, mes ev a dhyski oll Ysrael oll an ordenansow ha'n breusow.

Charj an Myghtern

[8] An pyth a siw yw dasskrif a'n charj skrifys dhiworth Artakserkses an myghtern dhe Ezra an oferyas ha lenner a lagha an Arloedh.

[9] 'Myghtern Artakserkses dhe Ezra an oferyas ha lenner a lagha an Arloedh, salusyans. [10] Herwydh ow ervirans kuv, my re worhemmynnis y hyll mos genes dhe Yerusalem an re yw a genedhel an Yedhewon hag a'n oferysi hag a'n Levysi,

ha'n re erell a'gan gwlaskor a's teves hwans dhe vos. [11] Ytho omdennes myns a vynno mos genes, par dell evirsyn, my ha'm seyth kar yw ow honseloryon, [12] rag hwithra taklow yn Yudi hag yn Yerusalem, herwydh an pyth usi yn lagha an Arloedh, [13] ha rag doen dhe Yerusalem an rohow rag Arloedh Ysrael re desen ni ha'm kerens, ha dhe guntell rag an Arloedh yn Yerusalem oll an owr hag arghans a yll bos kevys yn tiredh Babylon, [14] war-barth gans an pyth a rer gans an genedhel rag tempel aga Arloedh usi yn Yerusalem, keffrys owr hag arghans rag terewi ha hordhes hag eyn ha'n pyth a gansa, [15] rag sakrifia war alter aga Arloedh usi yn Yerusalem. [16] Pypynag a wrewgh, ty ha'th vreder, gans an owr ha'n arghans, gwra henna herwydh bodh dha Dhuw, [17] ha delirv lestri sans an Arloedh yw res dhis rag us tempel dha Dhuw usi yn Yerusalem. [18] Ha pypynag a brederydh anodho may ma edhomm anodho rag tempel dha Dhuw, ty a yll y brovia a'n dresorva ryel.

[19] 'My, Artakserkses an myghtern, re worhemmynnis dhe alhwedhoryon Syria ha Fenikia gwaytyas ri dhe Ezra, oferyas ha lenner lagha an ughella Duw, pypynag a vynn ev y gavoes, [20] bys kans talent a arghans, hag ynwedh bys kans kor a ys, kans musur a win, ha hoelan pals. [21] Bedhes oll an taklow gorhemmynnys yn lagha Duw gwrys gans rach rag ughella Duw, ma na dheffo konnar war vyghternsys an myghtern ha'y vebyon. [22] Dhiso y leverir ynwedh na vo trubyt na toll vyth arall gorrys war an oferysi na'n Levysi, na kanoryon an tempel, na'n borthoryon nag a servysi an tempel nag a dus a ober y'n tempel ma, ha na's teves nebonan awtorita dhe worra toll vyth warnedha.

[23] 'Ha ty, Ezra, herwydh furneth Duw, orden breusysi ha justisyow rag vreusi oll an re hag a aswonn lagha dha Dhuw der oll Syria ha Fenikia; ha ty a dhysk dhe'n re na's aswonn. [24] Oll an re hag a derr lagha dha Duw po lagha an ruvaneth a vydh kessydhys yn tynn, po gans mernans po gans kessydhyans arall, po gans spal po gans prisonyans.'

Ezra a Wormel Duw

25 Ena Ezra an lenner a leveris, ‘Benniges re bo an Arloedh
y honan neb a worras hemma yn kolonn an myghtern, dhe wul
gloryus y ji usi yn Yerusalem, 26 hag a’m enoras yn golok an
myghtern ha’y gonseloryon hag oll y gerens hag ugheloryon.
27 My o kolonnekhes gans gweres an Arloedh ow Duw, ha my
a guntellas gwer yn-mes a Ysrael rag mos yn-bann genev.’

An Ledyoryon a Dhehwelis a Dhivroedh

28 An re ma yw an ledyoryon herwydh chiow aga thasow
ha’ga bagasow a dheuth yn-bann genev a Babylon yn reyn
Artakserkses an myghtern: 29 A vebyon Finehas, Gershom. A
vebyon Ithamar, Gamael. A vebyon Davydh, Hattush mab
Shekania. 30 A vebyon Parosh, Zekaria, ha ganso kans ha hanter-
kans gour omrolys. 31 A vebyon Pahath-moab, Eliehoenay mab
Zerahia, ha ganso dew kans gour. 32 A vebyon Zattu, Shekania
mab Yahaziel, ha ganso tri hans gour. A vebyon Adin, Obed
mab Yonathan, ha ganso dew kans gour ha hanter-kans. 33 A
vebyon Elam, Yeshaia mab Gotholia, ha ganso deg gour ha
tri ugens. 34 A vebyon Shefatia, Zerahia mab Mighael, ha
ganso deg gour ha tri ugens. 35 A vebyon Yoab, Obadia mab
Yehiel, ha ganso dew kans gour ha dewdhek. 36 A vebyon Bani,
Shelomith mab Yosifia, ha ganso kans gour ha tri ugens. A
vebyon Bebay, Zekaria mab Bebay ha ganso eth ugens gour.
37 A henedh Bebay, Zekaria mab Bebay, ha ganso eth gour
warn ugens. 38 A vebyon Azgad, Yohanan mab Hakkatan, ha
ganso kans gour ha deg. 39 A vebyon Adonikam, an diwettha re,
ha’ga henwyn Elifelet, Yeuel, ha Shemaia ha gansa deg gour ha
tri ugens. 40 A vebyon Bigvay, Uthay mab Istalkurus, ha gansa
deg gour ha tri ugens.

Ezra a Hwila Oferysi ha Levysi rag an Tempel

41 My a’s kuntellas orth an avon henwys Theras, ha ni a
gampyas ena tri dydh, ha my a’s hwithras. 42 Pan na gevis ena
nagonan a vebyon an oferysi nag an Levysi, 43 my a dhannvonas
dhe Eliezar, Iduel, Maasmas, 44 Elnathan, Shemaia, Yarib,
Nathan, Elnathan, Zekaria, ha Meshullam, o ledyoryon ha tus

a gonvedhes, [45] my a leveris dhedha mayth ellens dhe Iddo, o penn yn tyller an dresorva, [46] ha my a worhemmynnis dhedha may lavarrens dhe Iddo ha dh'y vreder ha'n alhwedhoryon y'n tyller na, may tannvonnens gwer dhe servya avel oferysi yn chi agan Arloedh. [47] Ha dre leuv grev agan Arloedh i a dhros gwer sleygh a vebyon Mahli mab Levi, mab Ysrael, henn yw Sherebia gans y vebyon ha'y vroder, etek; [48] ynwedh Hashabia hag Annunus ha'y vroder Yeshaia a vebyon Hanania, ha'ga mebyon i, ugens gour; [49] hag a servysi an tempel, a wrussa Davydh ha'n ledyoryon aga ri rag servis an Levysi, ugens servyas ha dew kans; an rol a oll aga henwyn a veu diskwedhys.

Ezra a Ambos Penys

[50] Ena my a dos ti a benys rag oll an wer yowynk dherag an Arloedh rag hwilas ganso vyaj sewen ragon ni agan honan ha rag agan fleghes ha'n chatel esa genen. [51] Rag meth a'm bo a bysi dhiworth an myghtern troeslu ha marghoglu ha gwithysi dh'agan gwitha saw rag agan eskerens, [52] rag ni re lavarsa dhe'n myghtern, 'Galloes agan Arloedh a vydh gans an re a'n hwila, hag a's skoedh yn pub fordh.' [53] Hag arta y pysyn ni a-dro dhe'n taklow ma ha ni a'n kavas fest tregeredhus.

An Rohow rag an Tempel

[54] Ena my a worras a-denewen dewdhek gour a ledyoryon an oferysi, Sherebia ha Hashabia, ha deg a'ga breder gansa, [55] ha my a boesas dhedha an arghans ha'n owr ha'n lestri sans a ji agan Arloedh, re rossa an myghtern y honan ha'y gonseloryon ha'n ugheloryon hag oll Ysrael. [56] My a boesas hag a ros dhedha hwegh kans talent ha hanter a arghans ha lestri a arghans kans talent aga thalvosogeth, ha kans talent a owr, [57] hag ugens bolla a owr ha dewdhek lester a vrons fethus ow terlentri avel owr. [58] Hag yn-medhav dhedha, 'Hwi yw sans dhe'n Arloedh, ha'n lestri yw sans, ha'n arghans ha'n owr yw ambosys dhe'n Arloedh gans ti, Arloedh agan tasow. [59] Bedhewgh war ha hewoel bys pan y's delivrowgh dhe ledyoryon an oferysi ha'n Levysi, ha dhe bennow chiow tasow Ysrael, yn Yerusalem, yn chambouryow chi an Arloedh. [60] Yndella an oferysi ha'n

Levysi hag a gemmeras an arghans ha'n owr ha'n lestri re bia yn Yerusalem, a's dros dhe dempel an Arloedh.'

An Dehwelyans dhe Yerusalem

61 Ni a asas an avon Theras yn dewdhegves dydh an kynsa mis; ha ni a dheuth yn Yerusalem dre leuv grev agan Arloedh, esa warnan; ev a'gan delivras dhiworth pub eskar war an fordh, ytho ni a dheuth dhe Yerusalem. 62 Wosa ni dhe vos ena tri dydh, an arghans ha'n owr a veu poesys ha dres yn chi agan Arloedh, dhe'n oferyas Meremoth mab Uria; 63 ganso yth esa Eleazar mab Finehas, ha gansa yth esa Yozabad mab Yeshua ha Moeth mab Binnuy, an Levysi. 64 An myns oll a veu komptys ha poesys, ha poes pup-tra a veu rekordys poran y'n termyn na. 65 Ha'n re re dhehwelsa a'n divroedh a offrynnas sakrifisow dhe'n Arloedh, Duw Ysrael, dewdhek tarow rag oll Ysrael, hwetek hordh ha peswar ugens, 66 dewdhek oen ha tri ugens, hag avel offrynn kowethyans[a] dewdhek bogh – oll avel sakrifis dhe'n Arloedh. 67 I a ros gorhemmynnow an myghtern dhe'n rennysi ryel ha dhe wovernours Kelesyria ha Fenikia; ha'n re ma a enoras an genedhel ha tempel an Arloedh.

Pysadow Ezra

68 Wosa an taklow ma dhe vos gwrys, an ledyoryon a dheuth dhymm hag a leveris dhymm, 69 'Ny wrug kenedhel Ysrael, na'n rewlysi, na'n oferysi na'n Levysi omwitha yn tiblans dhiworth poblow estren an tir ha'ga flosedhes, an Kananysi, an Hittysi, an Perizzysi, an Yebusysi, an Moabysi, an Ejyptianys, ha'n Edomysi. 70 Rag i aga honan ha'ga mebyon re dhemmedhis myrghes an bobel ma, ha'n has sans re beu kemmyskys gans poblow estren an tir; hag a-dhia dhalleth an mater ma an ledyoryon ha'n ugheloryon re beu ow kevrenna y'n anlaghedh ma.'

71 Kettell glewis an taklow ma my a skwardyas ow dillas ha'm mantell sans ha tenna ow blew a'm penn ha'm barv, hag esedha yn prederow hag ahwer. 72 Ha myns o bythkweth movys dre er

---

a 8:66 *offrynn kowethyans.* Po *offrynn kres.* Ebrow *shalom.*

an Arloedh a omguntellas a-dro dhymm, ha my ow kyni war an anlaghedh ma, owth esedha yn galar meur bys sakrifis an gorthugher. 73 Ena my a sevis a'm penys gans ow dillas ha'm mantell sans skwardys, ha war benn-dewlin my a ystynnas ow diwleuv dhe'n Arloedh, 74 ha leverel:

'A Arloedh, meth a'm beus ha penndegys ov dherag dha fas. 75 Rag agan peghosow re sevis ughella ages agan penn, ha'gan kammwriansow re sevis dhe'n nev 76 a-dhia dermynyow agan tasow, hag yth eson ni yn peghes meur bys y'n jydh ma. 77 Drefenn agan peghosow ha peghosow agan tasow, ni gans agan breder ha'gan myghternedh ha'gan oferysi a veu daskorrys dhe vyghternedh an norvys, dhe'n kledha ha dhe gethneth ha ravna ha meth bys y'n jydh ma. 78 Ha lemmyn, ass yw meur[a] an mersi re dheuth dhyn gansa, A Arloedh, rag gasa dhyn gwreydhenn ha hanow y'th tyller sans, 79 Ha rag diskudha golow yn chi an Arloedh agan Duw ha rag ri dhyn boes yn termyn agan kethneth. 80 Yn termyn agan kethneth hogen, nyns en forsakys gans agan Arloedh, mes ev a'gan dug yn favour gans myghternedh an Persianys, bys may rossons boes dhyn 81 ha gormel tempel agan Arloedh, ha drehevel Sion dhiworth ynyalder dhe ri dhyn dinas yn Yudi hag yn Yerusalem.

82 'Ha lemmyn, A Arloedh pandr'a leveryn, pan y'gan beus an taklow ma? Rag ni re gammdremenas yn-mes a'th worhemmynnow, a resys dhyn dre dha servysi an brofoesi, ow leverel, 83 "An tiredh mayth esowgh owth entra ynno rag y gemmeres yw tiredh defolys gans defolans alyons an tir, hag i re'n lenwis a'ga avlander. 84 Ytho lemmyn na rewgh agas myrghes yn demmedhyans dh'aga mebyon, ha na gemmerewgh aga myrghes rag agas mebyon hwi; 85 na hwilewgh bythkweth kavoes kres gansa, rag may fowgh krev ha dybri taklow da an tiredh ha'y asa rag eretons dh'agas fleghes bys vykken." 86 Hag oll re hwarva dhyn re hwarva rag agan drog weythresow, ha'gan peghosow bras. Rag ty, A Arloedh, re skavhas begh agan peghosow 87 hag a ros dhyn gwreydhenn a'n par ma; mes

a 8:78 *ass yw meur:* Po *dhe neb degre.*

ni a dreylyas dhelergh arta dhe gammdremena erbynn dha
lagha ow kemmyska gans avlander poblow an tir. [88] A nyns
es serrys orthyn dh'agan diswul heb gasa gwreydhenn po
hanow? [89] A Arloedh Ysrael, ty yw lel; rag ni yw gesys avel
gwreydhenn dhe'n jydh hedhyw. [90] Mir, yth eson dheragos yn
agan anewnderow, rag ny yllyn sevel na fella a-ragos drefenn
an taklow ma.'

An Towl rag Defendya Demmedhyans Kemmyskys

[91] Pan esa Ezra ow pysi hag ow konfessya, owth oela hag ev
a'y wrowedh war an dor dherag an tempel, yth omguntellas
a-dro dhodho routh vras a wer, benynes ha gwer yowynk a
Yerusalem; rag yth esa oela meur yn mysk an routh. [92] Ena
Shekania mab Yehiel, onan a wer Ysrael, a armas, hag a leveris
dhe Ezra, 'Ni re beghas erbynn an Arloedh, ha re dhemmedhis
benynes estren a boblow an tir; mes lemmyn hogen yma
govenek rag Ysrael. [93] Bedhes dhyn ti dhe'n Arloedh a-dro
dhe hemma, may hworryn dhe-ves oll agan gwragedh estren
gans aga fleghes, [94] dell hevel da dhis ha dhe oll hag a vydh
gostydh dhe lagha an Arloedh. [95] Sav yn-bann ha gwra hemma,
rag dha ober jy yth yw, hag yth eson genes dh'y wruthyl yn
krev.' [96] Ena Ezra a sevis hag a wrug dhe ledyoryon an oferysi
ha'n Levysi ti may hwrellens hemma. Hag i a dos ti dh'y wul.

Tewlel an Gwragedh Estren Dhe-ves

9 Ena Ezra eth yn-mes hag yth eth dhiworth klos an
tempel dhe jambour Yehohanan mab Elyashib, [2] hag
a spenas an nos ena; ha ny dhybris bara nag eva dowr, rag
yth esa ev ow kyni war anewnderyow meur an routh. [3] Ha
gwarnyans a veu gwrys dre Yudi ha Yerusalem dhe oll re
dhehwelsa a dhivroedh, dhe omguntell yn Yerusalem, [4] ha
seul na omguntellas ena a-ji dhe dhew dhydh potri, herwydh
ervirans ledyoryon an henavogyon, y fia synsys aga chatel rag
sakrifia ha'n wer aga honan a via tewlys yn-mes a routh an re
re dhehwelsa a gethneth.

[5] Ena gwer loeth Yuda ha Benyamin a omguntellas yn
Yerusalem a-ji dhe dri dydh, hemm o an nawves mis, yn

ugensves dydh an mis. [6] Oll an routh a esedhas y'n plen efan
dherag an tempel, ow tegrena drefenn an hager-awel y'n eur
na. [7] Ena Ezra a sevis hag a leveris dhedha, 'Hwi re dorras an
lagha ha re dhemmedhis benynes estren, hag yndella hwi re
voghhas pegh Ysrael. [8] Ytho konfessewgh lemmyn ha rewgh
glori dhe'n Arloedh, Duw agan tasow, [9] Ha gwrewgh herwydh
y vodh; gwrewgh dibarth yntredhowgh hwi ha poblow an tir
ha'gas gwragedh estren.'

[10] Ena oll an routh a armas hag a leveris gans lev ughel, 'Ni
a wra dell leversys. [11] Mes an routh yw bras ha gwav yw hi, ha
ny yllyn ni sevel a-ves. Nyns yw hemma ober a yllyn y wul
a-ji dhe unn jydh po dew, rag ni re beghas kemmys y'n taklow
ma. [12] Yndella trigens omma ledyoryon an routh; ha'n re usi yn
agan trevow hag a's teves gwragedh estren, dens i y'n termyn
apoyntys, [13] gans an henavogyon ha breusysi a bub le, bys pan
vyn ni rydhhes a gonnar an Arloedh y'n mater ma.'

[14] Yonathan mab Asahel ha Yahzia mab Tikva, a omgemmeras
an dra herwydh an ambosow ma, ha Meshullam ha Levi ha
Shabbethay a servyas gansa avel breusysi. [15] Ha'n re dehwelys a
dhivroedh a wre herwydh oll hemma.

[16] Ezra an oferyas a dhewisas ragdho y honan pennow chiow
aga thasow, oll anedha orth aga hanow; hag yn loer nowydh
an degves mis i a dhallathas hwithra an dra. [17] Ha kenyow an
wer a's tevo gwragedh estren a veu degys dhe dhiwedh yn loer
nowydh an kynsa mis.

An Re a Dhemmedhsa Gwragedh Estren

[18] A'n oferysi, an re a veu kuntellys war-barth hag a's tevo
gwragedh estren, y feu: [19] a vebyon Yeshua mab Yosedek
ha'y vreder, Maaseya, Eliezar, ha Yodan. [20] I a ambosas
may hworrens dhe-ves aga gwragedh estren, ha dhe offrynna
hordhes avel prenedh a'ga hammwrians. [21] A vebyon Immer:
Hanani ha Zebadia ha Maaseya ha Shemaia ha Yehiel hag
Azaria. [22] A vebyon Pashhur: Elyoenay, Maaseya, Yshmael, ha
Nathanael, ha Gedalia, ha Salthas.

23 Hag a'n Levysi: Yozabad ha Shimei ha Kelita, ha Pethahia
ha Yuda ha Yona. 24 A ganoryon an tempel: Elyashib ha Zakkur.
25 A'n borthoryon: Shallum ha Telem.

26 A Ysrael, a vebyon Parosh: Ramia, Yzzia, Malkia,
Miyamin, hag Eleazar, hag Asibias, ha Benaya. 27 A vebyon
Elam: Mattania ha Zekaria, Yezrielus hag Abdi, ha Yeremoth
hag Elias. 28 A vebyon Zamoth: Elyadas Elyashib, Othonia,
Yeremoth, ha Zabad ha Zerdaya. 29 A vebyon Bebay: Yehohanan
ha Hanania ha Zabbay hag Emathis. 30 A vebyon Mani:
Olamus, Mamuchus, Yedayos, Yashub, ha Sheal ha Yeremoth.
31 A vebyon Addi: Naathus ha Moossias, Lakkunus ha Naydus,
ha Beskaspasmys ha Sesthel, ha Balnuus ha Manasseas. 32 A
vebyon Annan, Elionas hag Asayas ha Melkias ha Sabbayas
ha Simon Kosameyus. 33 A vebyon Hashum: Mattenay ha
Mattatta ha Zabad hag Elifelet ha Manasse ha Shimei. 34 A
vebyon Bani: Yeremias, Momdius, Maerus, Yoel, Mamday ha
Pedias hag Anos, Karabasion hag Elyashib ha Mamnitanemus,
Eliasis, Binnuy, Elialis, Shimei, Shelemia, Nethania. A vebyon
Ezora: Shashay, Azarel, Azael, Samatus, Zambris, Yosep. 35 A
vebyon Nooma: Mazitias, Zabad, Iddo, Yoel, Benaya, 36 Oll an
re ma re dhemmedhsa gwragedh estren, hag i a's gorras dhe-
ves war-barth ha'ga fleghes.

Ezra a Lenn an Lagha dhe'n Bobel

37 Yth esa an oferysi ha'n Levysi ha pobel Ysrael trigys yn
Yerusalem hag y'n pow. Yn loer nowydh an seythves mis,
pan esa pobel Ysrael yn aga threvesigethow, 38 ha'n routh oll
o omguntellys gans unn akord y'n plen ledan dherag yet an
howlsedhes a'n tempel, 39 i a leveris dhe Ezra an arghoferyas
ha lenner may trolla lagha Moyses re beu res gans an Arloedh,
Duw Ysrael. 40 Yndella an arghoferyas a dhros an lagha, rag
oll an routh, gwer, benynes, hag oll an oferysi may klewens an
lagha, yn loer nowydh an seythves mis. 41 Ev a lennas y'n plen
ledan dherag yet an tempel a-dhia'n bora bys hanter-dydh yn
mysk keffrys gwer ha benynes; hag oll an routh a attendyas an
lagha. 42 Ezra an oferyas ha lenner an lagha a sevis war an vynk

a brenn re bia pareusys, [43] ha rybdho y sevis Mattathia, Shema, Anania, Azaria, Uria, Hezekia ha Baalsamus a-dhyghowbarth, [44] hag a-gledhbarth Pedaya, Mishael, Malkiya, Lothasubus, Nabaria, ha Zekaria. [45] Ena Ezra a gemmeras lyver an lagha yn golok an routh, rag ev a'n jevo an tyller a enor a-ragdha i oll. [46] Pan igoras an lagha i oll a sevis a'ga sav, hag Ezra a vennigas an Arloedh, ughella Duw, Duw an luyow, an Ollgalloesek, [47] ha'n routh oll a worthybis, 'Amen.' I a dhrehevis aga diwleuv, hag a goedhas dhe'n dor hag a wormolas an Arloedh. [48] Yeshua hag Anniuth ha Sherabia, Yadinus, Akkub, Shabbethay, Hodia, Mayannas ha Kelita, Azaria ha Yozabad, Hanan, Pelaya, an Levysi, a dhyskas lagha an Arloedh, yn kettermyn ow tisplegya an pyth a veu lennys.

[49] Ena Attharates a leveris dhe Ezra an arghoferyas ha lenner, ha dhe'n Levysi esa ow tyski an routh, ha dhe oll, [50] 'An jydh ma yw sans dhe'n Arloedh' – lemmyn yth esa oll owth oela dell glewens an lagha – [51] 'ytho kewgh war agas fordh, dybrewgh an blonek hag evewgh an taklow hweg, ha dannvenewgh rannow dhe'n re na's teves travyth; [52] rag an jydh yw sans dhe'n Arloedh; ha na vedhewgh trist, rag an Arloedh a'gas ughelha.' [53] An Levysi a worhemmynnis dhe'n bobel, ow leverel, 'An jydh ma yw sans, na vedhewgh trist.' [54] Ena oll eth war aga fordh, dhe dhybri hag eva ha lowenhe, ha dhe ri rannow dhe'n re na's tevo travyth, ha dhe wul lowender meur; [55] rag ynspirys vons gans an geryow re bia dyskys dhedha. Hag i a omguntellas war-barth.

NESSA LYVER
ESDRAS

Chaptra 1
Galow Ezra dhe Vos Profoes
Diwostytter Ysrael

Chaptra 2
Breus Duw war Ysrael
Ynnians dhe Oberow Da
Ezra war Venydh Horeb
Ezra a Wel Mab Duw

Chaptra 3
Babylon Kehevelys dhe Sion

Chaptra 4
Finwethow Brys Mab-den
Parabolenn an Goeswik ha'n Mor
Pup-tra a Vydh Kler y'n Oes Nowydh
P'eur Fydh an Oes Nowydh ow Tos?
Pygemmys Termyn Eus Gesys

Chaptra 5
Toknys an Diwedh
Diwedh an Welesigeth
Nessa Pysadow Ezra
An Gorthyp dhe Grodhvol Ezra
Kreasyon an Henedhow
Fatell Vydh an Diwedh, ha P'eur?

Chaptra 6
Rannans an Termynyow
Toknys an Diwedh
Diwedh an Nessa Gwelesigeth
An Tressa Gwelesigeth
Ober Duw yn Kreasyon
Prag y Kodhev Pobel Duw?

Chaptra 7
An Gorthyp dhe Wovynnow Ezra
Tenkys an Re Dhidhuw
Boghes Tus a Vydh Selwys
Kynvann Ezra, ha'n Gorthyp
Studh an Re Varow Kyns an Vreus
Nyns eus Pysi rag an Re Dhidhuw
Kynvann war Denkys Brassa Rann an Dus
Ezra a Elow dhe Dhuw rag Mersi

Chaptra 8
Ezra a Elow Mersi war Dhuw
Ezra a Bys Mersi rag Peghadoryon
Duw a Lowenha yn Selwyans an Re Ewn
Mab-den Yw Haval dhe Has
Duw a Ambos Paradhis dhe Ezra ha Kessydhyans dhe'n Re Dhrog
Toknys an Termynyow Diwettha

Chaptra 9
Toknys an Diwedh
An Peswora Gwelesigeth: an Lagha a Bes
Gwelesigeth an Venyn Alarek

Chaptra 10
Uriel a Styr an Welesigeth

Chaptra 11
Gwelesigeth an Er
Lew a Dhifun yn-mes a'n Goeswik

Chaptra 12
Styryans an Welesigeth
An Bobel a Dheu dhe Ezra

Chaptra 13
An Gour Dhiworth an Mor
Styryans an Welesigeth

Chaptra 14
An Arloedh a Re Gorhemmynn dhe Ezra
An Lagha dhe Vos Skrifys Arta
Diwettha Geryow Ezra dhe'n Bobel
An Skryptor Skrifys Arta

Chaptra 15
Gwelesigeth a Vresel
Breus war Babylon
Breus war Asia

Chaptra 16
Kuhudhansow Erell
Euth y'n Dydhyow Diwettha
Pobel Duw a Ombareus rag an Diwedh
Nerth ha Furneth Duw
Torment Pobel Duw
Ambos a Dhelivrans gans Duw

1 Lyver[a] an profoes Ezra mab Seraya mab Azaria mab
Hilkia mab Shallum mab Sadok mab Ahitub[b] 2 mab
Ahiya mab Finehas mab Eli mab Amaria mab Azaria mab
Merayoth mab Arna mab Uzzi mab Borith mab Abishua mab
Finehas mab Eleaza 3 mab Aron, a loeth Levi, a veu keth yn
rannvro an Medys, yn reyn Artakserkses myghtern an Persianys.

Galow Ezra dhe Vos Profoes

4 Ger an Arloedh a dheuth dhymm, ow leverel, 5 'Ke, ha
diskwedh dhe'm pobel aga hammweythresow, ha dh'aga
mebyon an drogoberow a wrussons er ow fynn, may teriffons
dhe fleghes aga fleghes, 6 y hwrug peghosow aga thasow kressya
ynna, rag i re'm ankovas, hag offrynna dhe dhuwow astranj. 7 A
nyns yw my neb a's dros yn-mes a bow Ejyp, yn-mes a'n chi a
gethneth? Mes i re'm gwrug dhe serri, ha despitya ow husulyow.
8 Torr ytho an gols a'th penn, ha towl pub droktra warnedha, rag
nyns ens i gostydh dhe'm lagha; pobel a rebellyans yns. 9 Pes
termyn y hwrav vy aga ferthi, may hwrugavy dhedha kemmys
dader? 10 Lies myghtern a dhomhwelis a'ga govis; my a weskis
Faro war-barth gans y servysi ha'y lu kowal. 11 My re dhistruis
pub kenedhel a-ragdha, hag y'n howldrevel my re skattras an
poblow a dhiw rannvro, Tyr ha Sidon, ha ladha oll aga eskerens.

12 'Ty kows dhedha ytho, ha lavar, Yndellma y lever an
Arloedh : 13 Sur, my yth o neb a'gas hembronkas der an mor,
ha wrug fordhow saw ragowgh; my a ros Moyses dhywgh avel
ledyer, hag Aron avel oferyas. 14 My a brovias golow dhywgh
dre goloven a dan, ha gul marthusyon bras yn agas mysk. Mes
hwi re'm ankovas, yn-medh an Arloedh.

15 'Yndellma y lever an Arloedh Ollgalloesek: An rynki a
veu tokyn dhywgh; my a ros dhywgh kampow dh'agas gwitha
saw, hag ynna hwi a grodhvolas. 16 Ny lowenhasowgh y'm
hanow vy drefenn distruyans agas eskerens, mes bys y'n jydh

---

a 1:1 *Lyver:* War-lergh re a'n dornskrifow *Nessa lyver.*

b 1:1 An lyver ma yw henwys 3 Esdras yn Biblow re a eglosyow an Est. Yn ystynnans an Vulgat yth yw henwys 4 Esdras.

hedhyw hwi a grodhvol heb hedhi. [17] Ple'ma an masoberow a wrug vy dhywgh? Pan y'gas bo nown ha syghes y'n gwylvos, a ni wrussowgh kria dhymm [18] ow leverel, "Prag y'gan dresys bys y'n gwylvos ma, dh'agan ladha? Gwell via ragon servya an Ejyptianys, es merwel y'n gwylvos ma." [19] Grevys veuv orth agas hanasow, ha my a ros dhywgh manna rag boes; hwi a dhybris bara eledh. [20] Pan y'gas bo syghes, a ny dorras vy an garrek, ha dowrow pals a frosas yn-mes? Rag an toemmder my a'gas kudhas gans del gwydh. [21] My a rannas an tiryow feyth dhywgh, my a fesyas an Kananysi, an Perizzysi ha'n Filistysi a-ragowgh. Pandra moy a allav vy y wul ragowgh? yn-medh an Arloedh. [22] Yndellma y lever an Arloedh Ollgalloesek: Pan esowgh y'n gwylvos, orth an gover hwerow, ha dhywgh syghes, ow plasfemya ow hanow, [23] ny dhros vy tan warnowgh drefenn dha blasfemiow, mes ow korra prenn y'n dowr, my a wrug an avon hweg.

Diwostytter Ysrael

[24] 'Pandr'a wrav dhis, Yakob? Ny vynnsys ow obaya, Yuda. My a dreyl dhe genedhlow erell, ha ri ow hanow dhedha, may hwitthons ow ordenansow. [25] Rag hwi dhe'm forsakya vy, my a wra agas forsakya hwi. Pan bysowgh tregeredh ahanav, ny rov dhywgh tregeredh. [26] Pan elwowgh warnav, ny wrav agas klewes; rag hwi re dhefolas agas diwleuv gans goes, ha'gas troes a fisten dhe wul denladh. [27] Yth yw kepar dell wrussewgh forsakya agas honan, a-der ow forsakya vy, yn-medh an Arloedh.

[28] 'Yndellma y lever an Arloedh Ollgalloesek: A ny wrugavy pysi ragowgh kepar dell wra tas pysi rag y vebyon, kepar ha mamm rag hy myrghes, ha mammeth rag hy fleghes, [29] rag may fewgh ow fobel, ha my dhe vos agas Duw; may fewgh hwi ow fleghes, ha my dhe vos agas tas? [30] My a'gas kuntellas kepar dell guntell yar hy yerigow yn-dann hy eskelli. Mes lemmyn, pandr'a wrav dhywgh? My a'gas tewl yn-mes a-dhiworth ow fas. [31] Pan dhrowgh offrynnow dhymm, my a dreyl ow fas a-dhiworthowgh; rag my re skonyas agas dy' goelyow,

agas loeryow nowydh, ha trodreghyansow an kig. [32] My a dhannvonas ow gwesyon an brofoesi, mes hwi a's kemmeras ha'ga ladha, ha terri aga horfow dhe demmyn; my a wovynn aga goes orthowgh, yn-medh an Arloedh.

[33] 'Yndellma y lever an Arloedh Ollgalloesek: Agas chi yw forsakys; my a'gas tewl dhe-ves kepar dell wra an gwyns tewlel kala;' [34] ha ny wra agas mebyon dineythi fleghes, rag i re dhispresyas ow gorhemmynn, ha gul an dra yw drog y'm golok. [35] My a re agas chiow dhe bobel a dheu, a wra ow krysi kyn na'm klewsons; an re ma a wra an pyth a worhemmynnis, kyn na dhiskwedhis vy toknys dhedha. [36] Kyn na welsons profoesi, i a govha aga dyskans a'n dydhyow koth. [37] My a elow yn test grasow an bobel a dheu, may hwra aga fleghes lowenha yn joy. Kyn na'm gwelsons gans lagasow an korf, hwath i a grys an taklow a leveris.

[38] 'Ha lemmyn, a das,[a] mir gans goeth, ha gwel an bobel usi ow tos dhiworth an howldrevel. [39] Dhedha my a re avel hembrenkysi Abraham, Ysak ha Yakob, ha Hosea hag Amos ha Mika ha Yoel hag Obadia ha Yona, [40] ha Nahum, ha Habakkuk, Sefania, Haggay, Zekaria ha Malaki, neb yw henwys ynwedh kannas an Arloedh.

Breus Duw war Ysrael

2 'Yndellma y lever an Arloedh: My a dhros an bobel ma yn-mes a gethneth, ha ri dhedha ow gorhemmynnow der ow gwesyon an brofoesi; ny vynnsons goslowes orta, mes i a wrug ow husulyow euver. [2] An vamm a's dineythis a lever dhedha, "Ke, ow fleghes, rag gwedhwes ov vy ha forsakys. [3] My a'gas magas gans lowena, mes gans galar ha tristyns my re'gas kollas, rag hwi re beghas a-rag an Arloedh Duw, ha gul an dra yw drog y'm golok. [4] Mes lemmyn, pandr'a allav vy y wul ragowgh? Gwedhwes ov ha forsakys. Ke ow fleghes, ha pysewgh mersi dhiworth an Arloedh." [5] My a'th elow, a das,[b]

---

a 1:38 *a das:* War-lergh dornskrif arall *a vroder.*

b 2:5 *a das:* Henn yw Ezra.

yn test war-barth gans mamm an fleghes ma, rag ny vynnsons gwitha ow hevambos, [6] may trylli warnedha deray, ha gul dh'aga mamm bos pyllys, ma na vo dhedha henedh. [7] Bedhens skattrys yn mysk an kenedhlow, bedhes aga henwyn dileys dhiworth an norvys, rag i re dhespityas ow hevambos.

[8] 'Go-jy, Assyria, neb a gel ynnos an re anewn! A genedhel dhrog, porth kov a'n pyth a wrugavy dhe Sodom ha Gomorra, [9] may krowedh aga thir yn-dann bellennow a byg ha graghellow a lusu. Yndellma y hwrav dhe'n re na woslowons orthiv, yn-medh an Arloedh Ollgalloesek.'

[10] Yndellma y lever an Arloedh dhe Ezra: 'Lavar dhe'm pobel y rov dhedha gwlaskor Yerusalem, a vynnsen hy ri dhe Ysrael. [11] Ha my a gemmer ragov aga glori, ha ri dhedha an trigvaow heb diwedh, a dharbarsen dhe Ysrael. [12] An wydhenn a vewnans a re dhedha odour hweg, ha ny lavuryons, na ny vydhons skwith. [13] Kewgh, ha hwi a dhegemmer; pysewgh may fo agas dydhyow boghes. An wlaskor yw parys ragowgh seulabrys. Bedhewgh hewoel. [14] Gelwewgh, gelwewgh nev ha nor yn test, rag my re dhileas an drog ha kreatya da; rag my a vew, yn-medh an Arloedh.

Ynnians dhe Oberow Da

[15] 'A vamm, byrl dha fleghes, hembronk i yn-mes gans lowena dell wra an golomm; krevha aga threys, rag my re'th tewisas, yn-medh an Arloedh. [16] Ha my a dhrehav an re varow arta dhiworth aga thylleryow, ha'ga hembronk yn-mes a'ga bedhow, rag my a aswonn ow hanow ynna. [17] Na borth own, ty vamm fleghes, rag my re'th tewisas, yn-medh an Arloedh. [18] My a dhannvon gweres dhis, ow gwesyon Ysay ha Yeremia. War-lergh aga husul my re sakras ha pareusi ragos dewdhek gwydhenn beghys gans frut divers, [19] ha'n keth niver a fentynyow, ow tinewi leth ha mel, ha seyth menydh bras ha dhedha ros ha lili; dredha my a lenow dha fleghes a lowena.

[20] 'Gwith gwiryow an wedhwes, provi gwirvreus dhe'n flogh heb tas, ro dhe'n boghosek, defend an omdhivas, dillas an den noeth, [21] gwith an re drogh ha gwann, na wra ges a

dhen evredhek, defend an mans, ha gas dhe'n dall kavoes gwelesigeth kler ahanav. [22] Gwith an den koth ha'n den yowynk saw a-ji dhe'th fosow; [23] pan gevydh an re varow, gwra aga ynkleudhyas ha merk an bedh, ha my a re dhis an kynsa tyller y'm dasserghyans. [24] Gorta ha bydh kosel, ow fobel, rag dha bowes a dheu.

[25] 'Mag dha fleghes, ty vammeth dha; krevha aga threys. [26] Dha wesyon a res vy dhis – ny wra nagonan anedha mos dhe goll, rag my a's rekwir a-dhiworth dha niver. [27] Na vydh prederus, rag pan dheu dydh an galar ha'n angoes, re erell a oel ha bos trist, mes ty a vydh lowen ha kavoes palster. [28] An kenedhlow a berth avi orthis, mes ny yllons gul travyth er dha bynn, yn-medh an Arloedh. [29] Ow diwleuv a'th kudh, ma na wello dha fleghes ifarn.

[30] 'Lowenha, a vamm, war-barth gans dha fleghes, rag my a'th telirv, yn-medh an Arloedh. [31] Porth kov a'th fleghes a gosk, rag my a's dre yn-mes dhiworth kudhvaow an nor, ha diskwedhes tregeredh dhedha; rag tregeredhus ov, yn-medh an Arloedh Ollgalloesek. [32] Byrl dha fleghes bys pan dhov ha diskwedhes tregeredh dhedha; rag ow fentynyow a fenn, ha ny fyll ow gras.'

Ezra war Venydh Horeb

[33] My, Ezra a dhegemmeras gorhemmynn dhiworth an Arloedh yn menydh Horeb, my dhe vos bys yn Ysrael. Mes pan dheuth vy dhedha i a'm skonyas, ha despitya gorhemmynn an Arloedh. [34] Ytho my a lever dhywgh, hwi genedhlow a glew hag a gonvedh, 'Gwaytyewgh agas Bugel. Ev a re dhywgh powes bys vykken; rag ogas yw ev neb a dheu yn diwedh an oesow. [35] Bedhewgh parys rag pewas an wlaskor, rag golow heb hedhi a splann warnowgh bys vykken. [36] Fiewgh dhiworth skeus an oes ma, degemmerewgh lowena agas glori; my a elow ow Selwyas yn test. [37] Degemmerewgh an pyth kommendys dhywgh gans an Arloedh, ha bedhewgh lowen, ow ri gras dhodho ev, neb re'gas gelwis dhe'n gwlaskordhow nevek. [38] Drehevewgh, sevewgh yn-bann ha gwelewgh y niver an re a veu selys yn gwledh an

Arloedh. [39] An re a dhibarthas dhiworth skeus an oes ma re dhegemmeras dillas gloryus dhiworth an Arloedh. [40] Kemmer dha niver, a Sion, ha dege a-bervedh dha dus yw dillasys yn gwynn, a gollenwis lagha an Arloedh. [41] Niver dha fleghes a yeunsys war aga lergh, yw kollenwys; pys galloes an Arloedh may fo dha bobel sanshes, neb a veu gelwys a-dhiworth an dalleth.'

Ezra a Wel Mab Duw

[42] My, Ezra, a welas yn menydh Sion routh vras na yllis hy nivera, hag yth esens i oll ow kormel an Arloedh gans kanow. [43] Yn aga mysk yth esa den yowynk, a ughelder bras, ughella agessa i oll, ha war an penn a bubonan anedha ev a worras kurun. Mes my a veu synsys gans an merkyl. [44] Ena my a wovynnas orth an el, 'Piw yw an re ma, arloedh?' [45] Ev a worthybis dhymm, 'Yth yns i an re a dhiwiskas dillas marwel, ha gwiska dillas anvarwel, owth avowa hanow Duw. Lemmyn yth esons ow pos kurunys, hag i a dhegemmer palmow.' [46] Ena yn-medhav dhe'n el, 'Piw yw an den yowynk na, neb usi ow korra kurunyow warnedha, hag ow ri palmow yn aga diwleuv?' [47] Ev a worthybis dhymm, 'Ev yw Mab Duw, neb a aswonnsons y'n bys.' Ytho my a dhallathas aga gormel, rag i dhe sevel mar golonnek a-barth hanow an Arloedh. [48] Ena yn-medh an el dhymm, 'Ke, ha derivas dhe'm pobel ass yw bras ha lies marthusyon an Arloedh Duw re welsys.'

3 Y'n degves blydhen warn ugens wosa distruyans an sita, yth esen vy yn Babylon, my Salathiel, neb yw henwys ynwedh Ezra. Troblys veuv, ha my ow krowedha war ow gweli, ha'm prederow a dheuth yn-bann y'm kolonn, [2] rag my a welas diboblans Sion, ha palster trigoryon Babylon.

[3] Amovys bras veu ow spyrys, ha my a dhallathas kewsel geryow ownek dhe'n Ughella, [4] ow leverel, 'A Arloedh ow Mester, a ny gewssys y'n dalleth, pan blensys an nor, ha henna heb gweres, ha gorhemmynna dhe'n doust, [5] hag y ros dhis Adam, korf divew? Mes ev a veu ober dha dhiwleuv, ha ty a anellas ynno anall bewnans, hag ev a veu gwrys bew a-ragos.

[6] Ha ty a'n ledyas yn paradhis, a blansas dha leuv dhyghow
kyns an norvys dhe omdhiskwedhes. [7] Ha dhodho ty a ros dha
worhemmynn; mes ev a gammdremenas er y bynn, ha dison
ty a apoyntyas mernans ragdho ha rag y henedhow. Anodho
y feu dineythys kenedhlow ha loethow, poblow ha kordhow
heb niver. [8] Ha pub kenedhel a gerdhas war-lergh hy mynnas
hy honan, hag a wrug taklow didhuw a-ragos, ha nagha dha
worhemmynnow, ha ny wrussys aga lettya. [9] Mes arta, yn
y dermyn, ty a dhros an liv war drigoryon an norvys ha'ga
distrui. [10] Ha'n keth tenkys a dheuth warnedha oll; kepar dell
dheuth mernans dhe Adam, yndella y teuth an liv warnedha i.
[11] Mes ty a asas onan anedha, Noy ha'y ji, hag oll an re ewn a
dhiyskynnas dhiworto.

[12] 'Pan dhallathas trigoryon an nor kressya, i a gavas mebyon
ha poblow ha kenedhlow pals, hag i a dhallathas arta bos
moy didhuw es an re gyns. [13] Ha pan esens ow kul anewnder
a-ragos, ty a dhewisas onan yn-mes anedha, Abraham y hanow.
[14] Ty a'n karas, ha dhodho y honan, nosweyth yn-dann gel,
ty a dhiskwedhas diwedh an termynyow. [15] Ty a wrug ganso
kevambos bys vykken, ha leverel dhodho, na wrusses nevra
forsakya y has; ha ty a ros dhodho Ysak, Yakob hag Esaw.
[16] Ha ty a dhewisas ragos Yakob, mes Esaw ty a skonyas, ha
Yakob a dheuth ha bos routh veur.

[17] 'Ha pan hembrenksys y has yn-mes a Ejyp, ty a's dros yn-
bann dhe venydh Sinay. [18] Ty a blegyas an nevow ha shakya
an nor, ha gul dhe'n islonk krena, ha trobla an oes na. [19] Dha
wolewder a dremenas der an peder yet a dan, dorgrys, gwyns
ha rew, dhe ri an lagha dhe has Yakob, ha'th worhemmynn
dhe henedh Ysrael. [20] Mes ny gemmersys dhiworta aga holonn
dhrog, [21] Rag an kynsa Adam, beghys gans kolonn dhrog, a
gammdremenas, ha tryghys veu, kepar dell veu oll an re a veu
genys anodho. [22] Yndella gwannder a veu gwrys fast; ha'n lagha
a veu yn kolonn an bobel, war-barth gans an debel wreydhenn.
Ytho an pyth o da eth dhe-ves, mes an drog a wortas.

[23] ‘Ytho an termynyow a dremenas, ha’n blydhynyow a dheuth dhe dhiwedh, ha ty a dhrehevis ragos gwas, Davydh y hanow. [24] Ty a worhemmynnis dhodho drehevel sita rag dha hanow, hag ynni offrynna offrynnow dhis, yn-mes a’n taklow esa dhis dha honan. [25] Henna a veu gwrys dre vlydhynyow pals; ena trigoryon an sita eth yn sowdhan, [26] hag yn pup-tra i a wrug kepar dell wrug Adam hag oll y henedhow; rag i ynwedh a’s tevo kolonn dhrog. [27] Ytho ty a dhelivras an sita dhe’th eskerens.

Babylon Kehevelys dhe Sion

[28] ‘Ena yn-medhav y’m kolonn, Yw gweythresow trigoryon Babylon gwell, ha rakhenna yma dhedha mestrynses war Sion? [29] Rag pan dheuth vy omma my a welas taklow didhuw heb niver, ha’m enev a welas drogoberoryon pals y’n deg blydhen warn ugens ma. Ytho ow holonn a’m fyllis, [30] rag my re welas fatell berthydh peghadoryon, ha sparya tus didhuw; ha ty re dhistruis dha bobel ha gwitha dha eskerens, heb y veneges, [31] ha ny dhiskwedhsys dhe dhenvyth fatell yllir gasa an fordh ma. A wra Babylon gweythresow gwell es Sion? [32] Po a wrug kenedhel arall dha aswonn marnas Ysrael? [33] Mes ny omdhiskwedhas aga fewas, ha ny dhug aga lavur frut. Rag my re dravalyas ogas ha pell der an kenedhlow ha gweles aga rychys, kyn na berthons kov a’th worhemmynnow. [34] Lemmyn ytho gwra poesa y’n vantol agan drogoberow ni, ha’n re a drigoryon an norvys; ha kevys vydh yn py fordh yth ynklin an vantol. [35] Py eur ny beghas trigoryon an norvys y’th wolok jy? Po py kenedhel re withas dha worhemmynnow mar dha? [36] Ty a yll kavoes nebes tus hag a withas dha worhemmynnow, mes kenedhlow ny yllydh aga havoes.’

Finwethow Brys Mab-den

4 Ena an el neb re bia dannvenys dhymm, Uriel y hanow, a worthybis dhymm, [2] ‘Dha golonn re fyllis yn tien konvedhes an bys ma, ytho fatell yllydh konvedhes an Ughella?’ [3] Yn-medhav, ‘Gallav, ow arloedh.’ Ev a worthybis dhymm, ‘My re beu dannvenys dhe dhiskwedhes dhis teyr fordh, ha dhe worra tri hudynn a-ragos. [4] Mar kyllydh digelmi onan anedha

ragov, my a dhiskwedh dhis an fordh a vynnydh hy gweles, ha my a dhysk dhis prag yth yw an golonn drog.' [5] Yn-medhav, 'Kows, ow arloedh.' Yn-medh ev dhymm, 'Ke, poes ragov an poes a dan, po musur ragov hwyth an gwyns, po daskalw ragov an jydh yw passys.'

[6] My a worthybis, 'Eus den genys a yll gul hemma, ty dhe wovynn orthiv an taklow ma?' [7] Yn-medh ev dhymm, 'Mar kwrellen govynn orthis, "Pygemmys trigva eus yn kres an mor, po pygemmys gover eus yn dallethva an islonk, po pygemmys gover eus a-ugh an fyrmament, po py yw an fordhow yn-mes a baradhis?" [8] martesen ty a lavarsa dhymm, "Ny dhiyskynnis vy bythkweth y'n islonk, na bys lemmyn yn ifarn, na nyns yth vy yn-bann y'n nevow." [9] Mes lemmyn ny wrugavy govynn orthis marnas a-dro dhe dan ha gwyns ha'n jydh a dremensys dredha, ha taklow na yllydh bos diberthys dhiworta, ha ny yllydh gorthybi dhymm a-dro dhedha.' [10] Ynwedh yn-medh ev dhymm, 'Ny yllydh konvedhes an taklow usi dhis, may teuthys dhe oes gansa; [11] fatell yll dha ympynnyon ytho konvedhes fordh an Ughella? Ha fatell yll den skwithys gans an bys legrys konvedhes anlegryster?' Pan glewis hemma, my a goedhas war ow fas [12] ha leverel dhodho, 'Gwell via, na ven ni omma, ages dos omma ha bewa yn ansansoleth, ha godhav heb godhvos prag.'

Parabolenn an Goeswik ha'n Mor

[13] Ev a worthybis dhymm, 'My eth yn-rag dhe goeswik a wydh an plen, hag yth esens ow tewlel towl, [14] hag yn-medhons, "Dewgh, gwren ni gwerrya erbynn an mor, rag mayth omdenn a-ragon, ha may hyllyn gul ragon moy koeswigow." [15] Y'n keth vaner an mordonnow ynwedh a dewlis towl, hag yn-medhons, "Dewgh, ha gwren ni mos yn-bann ha fetha koeswik an plen, rag may kyffyn ragon moy tiredh." [16] Mes towl an goeswik a veu euver, rag tan a dheuth ha'y honsumya. [17] Y'n keth vaner euver veu towl an mordonnow, rag an tewes a sevis fast ha'ga lettya. [18] Ytho mar pes jy breusyas yntredha, pyneyl anedha a omgemmerses y dhampnya?'

[19] My a worthybis, ‘Pubonan anedha re wrug towl gokki, rag an dor re beu res dhe’n goeswik, ha tyller an mor re beu res dhodho dhe dhoen y vordonnow.’

[20] Ev a worthybis dhymm ha leverel, ‘Ewn re vreussys, mes prag na vreussys yndella ragos jy dha honan? [21] Rag par dell veu an dor res dhe’n goeswik, ha’n mor dh’y vordonnow, yn kettella ny yll an re trigys war an nor konvedhes travyth marnas an dra usi war an nor, hag ev neb usi a-ugh an nevow a yll konvedhes an dra usi a-ugh ughelder an nevow.’

Pup-tra a Vydh Kler y’n Oes Nowydh

[22] Ena my a worthybis, ‘My a’th pys, arloedh, prag y feu res dhymm an galloes a gonvedhes? [23] Rag ny vynnis govynn a-dro dhe’n fordhow a-ugh, mes a-dro dhe’n taklow a dremen dreson pub dydh: an reson Ysrael dhe vos res avel despit dhe’n kenedhlow; an reson an bobel a gersys dhe vos res dhe loethow didhuw, ha’gan taklow dres dhe dhiswrians, ha’n kevambosow skrifys devedhys dhe dravyth? [24] Ni a dremen dhiworth an bys avel lokustes, ha’gan bewnans yw kepar ha niwl, ha nyns on ni wordhi dhe gavoes mersi. [25] Pandr’a wra ev ytho rag y hanow, mayth on ni gelwys ganso? Yth yw a-dro dhe’n taklow ma y hwovynnis vy.’

[26] Ev a worthybis dhymm ha leverel, ‘Mar pydh bew, ty a wel, ha mar pewydh termyn hir ty a’ fydh marth lieskweyth, rag yma an oes ow fistena yn uskis dh’y dhiwedh. [27] Ny yll ev dri an taklow a veu ambosys dhe’n re ewnhynsek y’n prysyow ordenys, rag an bys yw leun a dristyns ha gwannderyow. [28] Rag an drog a wovynnsys dhymm a-dro dhodho re beu hesys, mes ny dheuth an drevas anodho na hwath. [29] Ytho mar ny vydh mysys an dra a veu hesys, ha mar ny dremen dhe-ves an tyller may feu droktra hesys, ny dheu an park may feu dader hesys. [30] Rag greunenn a dhrog has a veu hesys yn kolonn Adam a’n dalleth, ha pygemmys sherewynsi re wrug hi seulabrys – hag y fydh ow tineythi bys pan dheu termyn an drushya! [31] Mes preder ragos dha honan pygemmys frut a sherewynsi re beu dineythys gans

greunenn a dhrog has. [32] Pan vydh treghys pennow diniver an ys, assa vydh bras an leur-drushya a lenwons!'

P'eur Fydh an Oes Nowydh ow Tos?

[33] Ena my a worthybis, 'Fatell vydh an taklow ma, ha p'eur? Prag yth yw agan dydhyow boghes ha drog?' [34] Ev a worthybis dhymm, ow leverel, 'Na fisten moy ages dell wra an Ughella, rag ty a fisten ragos jy dha honan, mes an Ughella a fisten rag lies. [35] A ny wovynnas enevow an re gwiryon a-dro dhe'n taklow ma yn aga chambouryow, ow leverel, "Pes termyn y hwortyn ni omma? P'eur teu frut leur-drushya agan pewas?" [36] An arghel Yeremiel a worthybis a-dro dhe'n taklow ma, "Pan vydh niver an dus avelowgh kowlwrys; rag ev re boesas an bys y'n vantol, [37] ha musura an termynyow gans musur, ha nivera an termynyow gans niver; ha ny wra ev aga remova na gul dhedha difuna, kyns bos an musur na kollenwys." '

[38] Ena my a worthybis, 'Mes, arloedh ow mester, ni oll yw leun a sherewynsi. [39] Martesen ni yw dhe vlamya, y feu termyn an drushya delatys rag an re wiryon, drefenn peghosow trigoryon an norvys.' [40] Ev a worthybis, dhymm, 'Ke, ha govynn orth benyn gans flogh, wosa hi dhe gollenwel hy naw mis, mar kyll hy thorr gwitha an flogh a-bervedh ynni pella?' [41] Yn-medhav, 'Ny yll.' Yn-medh ev dhymm, 'Yn ifarn, chambouryow an enevow yw haval dhe'n dorr. [42] Rag kepar dell fisten benyn yn gwelivos dhe skapya gloesow dineythyans, yndella an tylleryow ma a fisten dhe dhaskorra an taklow a veu res yn aga charj a'n dalleth. [43] Ena y fydh diskwedhys dhis an taklow a vynnydh aga gweles.'

Pygemmys Termyn Eus Gesys

[44] My a worthybis, 'Mar kevis gras y'th wolok, ha mar kyll bos, ha mars ov vy gwiw, [45] diskwedh hemma dhymm ynwedh: mars eus moy termyn hwath dhe dhos es dell eus passys, po mar tremenas an brassa rann dreson. [46] My a woer an pyth yw passys, mes ny wonn pandr'a vydh y'n termyn a dheu.' [47] Yn-medh ev dhymm, 'Sav a'n barth dhyghow dhymm, ha my a dhiskwedh dhis styryans an barabolenn.'

48 Ytho my a sevis ha gweles, hag otta fornes ow flammya
a dremenas a-ragov; ha wosa an flamm dhe dremena, my a
viras, hag otta an mog a veu hwath gesys ena. 49 Wosa henna,
kommolenn leun a dhowr a dremenas a-ragov hag a dhiveris
glaw bras ha krev; ha wosa an glaw krev dhe dremena, an
glawennow a veu hwath gesys ena. 50 Yn-medh ev dhymm,
'Bydh avisys ragos dha honan; rag par dell yw an glaw brassa es
an glawennow, ha'n tan yw brassa es an mog, yndella an myns
a dremenas a veu brassa yn feur; mes glawennow ha mog a veu
gesys hwath.'

51 Ena my a bysis ha leverel, 'A dybydh my dhe vewa bys
y'n dydhyow na? Po piw a vydh bew y'n dydhyow na?' 52 Ev
a worthybis dhymm, 'A-dro dhe'n toknys a wovynnsys orthiv
anedha, my a yll kewsel dhis yn rann; mes ny veuv dannvenys
dhe gewsel dhis a-dro dhe'th vewnans, rag ny wonn.

Toknys an Diwedh

5 'Mes a-dro dhe'n toknys, otta, an dydhyow a dheu, pan
vydh trigoryon an norvys kemmerys gans euth bras,
ha'n fordh a wirder a vydh kelys, ha'n tir a vydh anvap a fydh.
2 Anewnder a vydh ynkressys dres pup-tra a welydh, ha dres
pup-tra a glewsys kyns. 3 An wlas a welydh lemmyn ow rewlya
an bys a vydh difeyth heb fordh, ha tus a'n gwel forsakys. 4 Mes
mar pydh an Ughella ow krontya dhis dhe vewa, ty a wel wosa
an tressa termyn

an howl distowgh dhe splanna arta nosweyth,
ha'n loer dydhweyth.
5 Goes a dhever yn-mes a brenn,
ha'n men a dhyllo y lev;
an poblow a vydh troblys,
ha'n ster a goedh.

6 Ha myghtern a reyn nag yw gwaytys gans trigoryon an
nor, ha'n ydhyn a nij dhe-ves war-barth. 7 Mor Sodom a dewl
puskes yn-mes, ha nebonan nag yw aswonnys gans lies a re
y lev y'n nos, ha peub oll a glew y lev. 8 Y fydh deray yn lies

le, ha tan a vydh dannvenys mes yn fenowgh; bestes gwyls a wander yn-mes a'ga thylleryow usadow, benynes yn aga amseryow a dhineyth euthviles. [9] Hyli a vydh kevys y'n dowr hweg, ha kowetha a dhistru an eyl y gila; ena reson a omgel, ha konvedhes a omdenn bys yn y jambour; [10] hwilys vydh gans lies mes ny vydh kevys, hag anewnder ha difyk omrewl a vydh lieshes war an nor. [11] Unn wlas a wovynn orth hy hentrevek, "A wrug ewnder po nebonan ow kul ewnder tremena dredhos?" Ha hi a worthyp "Na." [12] Y'n termyn na, tus a wayt mes ny gevons; i a lavur mes ny vydh kompoesys aga fordhow. [13] An re ma yw an toknys may ma kummyas dhymm dhe leverel dhis, ha mar pysydh arta hag oela kepar ha lemmyn, ha gul penys seyth dydh, ty a glew taklow hwath brassa.'

Diwedh an Welesigeth

[14] Ena my a dhifunas, ha'm korf a dhegrenas yn feur, ha'm enev a veu mar droblys, may klamderas. [15] Mes an el neb re dhothya ha kewsel genev a'm synsis ha'm konfortya, ha'm settya war ow threys.

[16] Lemmyn yn nessa nos, Faltiel, ledyer an bobel a dheuth dhymm ha leverel, 'Ple'th eses, ha prag yth yw dha fas trist? [17] Po na wodhes Ysrael dhe vos gorrys y'th charj yn tir aga divroedh? [18] Yn-sol ytho ha deber bara, ha na wra agan forsakya, kepar ha bugel a forsak y flokk yn dalghenn bleydhi fell.'

[19] Ena yn-medhav dhodho, 'Omdenn a-dhiworthiv, ha na dheus nes dhymm kyns penn seyth dydh, hag ena ty a yll dos dhymm.' Ev a glewas an pyth a leveris vy, hag a omdennas dhiworthiv. [20] Ytho my a wrug penys seyth dydh, ow kyni hag owth oela, dell worhemmynnis dhymm Uriel an el.

Nessa Pysadow Ezra

[21] Wosa seyth dydh, prederow ow holonn a veu pur veghus arta dhymm. [22] Ena ow enev a dhaskavas an spyrys a gonvedhes, ha my a dhallathas arta kewsel geryow yn golok an Ughella. [23] Yn-medhav, 'A Arloedh ow Mester, yn-mes a bub koeswik a'n nor, hag yn-mes a oll an gwydh anodho ty re dhewisas unn gwinbrenn, [24] hag yn-mes a oll tiryow an norvys ty re dhewisas

ragos unn splatt, hag yn-mes a oll bleujennow an bys ty re dhewisas ragos unn lili, [25] hag yn-mes a oll downderyow an mor ty re lenwis ragos unn avon, hag yn-mes a oll an sitys drehevys ty re sanshas ragos Sion, [26] hag yn-mes a oll ydhyn kreatys ty re henwis ragos unn golommenn, hag yn-mes a oll an flokkys kreatys ty re brovias ragos unn dhavas, [27] hag yn-mes a oll an lies pobel ty re gavas ragos unn bobel; ha dhe'n bobel ma, a gersys, ty a ros lagha kommendys gans peub. [28] Ha lemmyn, Arloedh, prag y taskorrsys an unn dhe'n lies, ha disenora an unn wreydhenn dres an re erell, ha skattra dha unn bobel yn mysk lies? [29] Ha'n re a veu erbynn dha ambosow re drettyas war an re a fydhyas y'th kevambosow. [30] Mar kesydh dha bobel kemmys, dre dha leuv jy dha honan y tegoedh aga hessydhya.'

An Gorthyp dhe Grodhvol Ezra

[31] Wosa my dhe gewsel an geryow ma, y feu dannvenys dhymm an el neb a dheuth dhymm an kynsa nos. [32] Yn-medh ev dhymm, 'Goslow orthiv ha my a dhysk dhis; gwra vri ahanav, ha my a geworr moy a-ragos.' [33] Yn-medhav, 'Kows, ow arloedh.' Yn-medh ev dhymm, 'Yth osta pur droblys y'th vrys a-dro dhe Ysrael. A wredh y gara moy agesso ev neb a'n gwrug?' [34] Yn-medhav, 'Na, arloedh, mes my a gewsis rag pur anken; rag pub eur ow diwloneth a'm torment, owth assaya konvedhes fordh an Ughella, ha hwilas neb rann a'y vreus.' [35] Yn-medh ev dhymm, 'Ny yllydh.' Yn-medhav, 'Prag na, arloedh? Prag ytho y feuv genys? Po prag na veu torr ow mamm ow bedh, ma na wellen vy lavur Yakob ha skwithter pobel Ysrael?'

[36] Yn-medh ev dhymm, 'Reken ragov niver an re nag yw devedhys hwath, ha kuntell ragov an glawennow skattrys, ha gwra dhe'n bleujennow gwedhrys bleujyowa ragov arta; [37] igor ragov an chambouryow deges, ha doro mes ragov an gwynsow yw klos ynna, po diskwedh dhymm an imaj a lev; hag ena my a styr dhis an lavur a hwilydh konvedhes.' [38] Yn-medhav, 'A arloedh ow mester, piw eus neb a yll godhvos an taklow ma, marnas nag yw y drigva gans mab-den? [39] Mes my, heb furneth ov, ha fatell allav kewsel a-dro dhe'n taklow ma a wovynnsys

orthiv anedha?' [40] Yn-medh ev dhymm, 'Kepar dell na yllydh gul onan vyth a'n taklow a gewsis vy anedha, yn kettella ny yllydh diskudha ow breus, nag amkan an gerensa a ambosis vy dhe'm pobel.'

Kreasyon an Henedhow

[41] Yn-medhav, 'Mes, A arloedh, yma y'th charj an re yw bew y'n diwedh; mes pandr'a wra an re a veu bew kyns ow thermyn vy, po ni agan honan, po an re a dheu war agan lergh?' [42] Yn-medh ev dhymm, 'My a wra hevelebi ow breus dhe gylgh; kepar dell na vydh an re dhiwettha re helergh, yn kettella ny vydh an re gynsa re a-varr.' [43] Ena my a worthybis, 'A ny allsesta kreatya y'n keth termyn oll an re a veu kreatys, ha neb yw a-lemmyn, ha neb a vydh, may tiskwetthes dha vreus dhe skonna?' [44] Ev a worthybis dhymm, 'Ny yll an kreasyon fistena moy es an Kreador, na ny yll an bys synsi yn unn prys an re re beu kreatys ynno.' [45] Yn-medhav, 'Fatell leversys dhe'th was ty dhe ri bewnans yn sur yn unn prys dhe'th kreasyon? Ytho mar pydh oll kreaturs bew yn unn prys, ha'n kreasyon a yll aga sostena, y hallsa hwath lemmyn aga sostena oll war-barth yn unn prys.' [46] Yn-medh ev dhymm, 'Govynn orth torr benyn, ha lavar dhedhi, "Mar tineythydh deg flogh, prag yth yw onan war-lergh an arall?" Govynn orti ytho dineythi deg yn unn prys.' [47] Yn-medhav, 'Ny yll hi gul henna, mes res yw dhe bubonan bos yn y dermyn y honan.' [48] Yn-medh ev dhymm, 'My ynwedh re ros torr an nor dhe'n re yw hesys ynno a dermyn dhe dermyn. [49] Rag par dell na wra fleghik dineythi, ha ny dhineyth na fella benyn neb a dheuth ha bos koth, yn kettella my re ros an keth rewl dhe'n bys a wrugavy y greatya.'

Fatell Vydh an Diwedh, ha P'eur?

[50] Ena my a wovynnas, 'A-ban resys dhymm an chons, gas my dhe gewsel a-ragos. Yw agan mamm hwath yowynk, may kewssys dhymm anedhi? Po yw hi lemmyn ow tos nes dhe gothni?' [51] Ev a worthybis dhymm, 'Govynn orth benyn usi ow tineythi fleghes, ha hi a lever dhis. [52] Lavar dhedhi, "Prag yth yw an re a dhineythsys a-gynsow dihaval dhe'n re a dhineythsys

kyns, mes byghanna aga ughelder?” [53] Ha hi hy honan a worthyp dhis, “An re genys yn nerth yowynkses yw dihaval dhe’n re genys yn termyn kothni, pan fyll an dorr.” [54] Rakhenna preder, ty ynwedh: hwi yw byghanna agas ughelder es an re kyns agas termyn, [55] ha’n re a dheu war agas lergh a vydh byghanna agesowgh, rag yma an kreasyon ow mos ha bos koth seulabrys, hag ow passya nerth yowynkses.’ [56] Yn-medhav, ‘Arloedh, my a’th pys, mar kevis vy gras y’th wolok, diskwedh dhe’th was dre biw y fydhydh ow visitya dha greasyon.’

6 Yn-medh ev dhymm, ‘Y’n dalleth a gylgh an norvys, kyns bos porthow an bys settys yn-bann, ha kyns an gwynsow dhe omguntell ha hwytha, [2] ha kyns grommyans an taran dhe seni, ha kyns lughesennow dhe splanna, ha kyns bos selyow paradhis fastys, [3] ha kyns bos gwelys an bleujennow teg, ha kyns bos kuntellys war-barth an luyow diniver a eledh, [4] ha kyns bos drehevys yn-bann ughelderyow an ayr, ha kyns bos musuryow an fyrmament henwys, ha kyns bos skavell-droes Sion fastys, [5] ha kyns an blydhynyow a-lemmyn devisys, ha kyns bos difennys dysmygyansow peghadoryon an oes ma, ha kyns bos sel gorrys war an re a with fydh avel tresor dhedha aga honan – [6] ena my a brederis, ha’n taklow ma a veu gwrys dredhov vy ow honan a-der dre arall; kepar dell vydh an diwedh dredhov vy a-der dre arall.’

Rannans an Termynyow

[7] My a worthybis, ‘Pandr’a vydh rannans an termynyow? Po p’eur fydh diwedh an kynsa oes, po dalleth an oes a siw?’ [8] Yn-medh ev dhymm, ‘A-dhia Abraham bys Ysak; drefenn dhiworto y feu genys Yakob hag Esaw, rag leuv Yakob a synsi seudhel Esaw a’n dalleth. [9] Lemmyn Esaw yw diwedh an oes ma, ha Yakob yw dalleth an oes a siw. [10] Diwedh den yw an seudhel, ha dalleth den yw an leuv; ynter an seudhel ha’n leuv na hwila travyth arall, Ezra!’

Toknys an Diwedh

[11] My a worthybis, ‘Arloedh ow mester, mar kevis vy gras y’th wolok, [12] diskwedh dhe’th was diwedh dha doknys may

tiskwedhsys dhymm rann anedha nyhewer.' [13] Ev a worthybis,
'Sav yn-bann war dha dreys, ha ty a glew lev ughel ow tasseni.
[14] Ha mar pydh kryghyllys an tyller may sevydh [15] ha'n lev ow
kewsel, na borth own; rag an lev yw a-dro dhe'n diwedh, ha
selyow an bys a gonvedh [16] an kows dhe vos a-dro dhedha aga
honan. I a gren hag a vydh kryghyllys, rag i a woer y koedh
dh'aga diwedh bos chanjys.'

[17] Pan glewis vy hemma, my a sevis yn-bann war ow threys
ha goslowes, hag otta, yth esa lev ow kewsel, ha'y son a veu avel
an son a dhowrow meur. [18] Y leveris, 'Otta, an dydhyow a dheu,
pan dhallathav dos nes dhe visitya trigoryon an nor, [19] pan
hwilav dhiworth an dhrogoberoryon kessydhyans aga drogober,
pan vydh uvelheans Sion kewerys, [20] ha pan vydh sel gorrys
war an oes usi ow tremena, ena my a dhiskwedh an toknys
ma: an lyvrow a vydh igerys a-rag an fyrmament, ha peub oll
a'n gwel y'n keth prys. [21] Fleghes unn bloedh a gews gans aga
lev, ha benynes gans flogh a dhineyth fleghes a-varr, y'n tressa
po an peswora mis, ha'n re ma a vew ha terlemmel. [22] Dison
tylleryow a veu hesys a omdhiskwedh kepar ha na vons hesys,
ha dison skiberyow leun a vydh kevys gwag; [23] an hirgorn a sen,
ha pan wra peub oll y glewes dison i a vydh dyegrys. [24] Y'n
eur na, y hwra kowetha gwerrya erbynn kowetha avel eskerens,
ha'n nor ha'y drigoryon a vydh dyegrys, ha dowrhynsyow an
fentynyow a sev, ma na dewragons yn tri our.

[25] 'Piwpynag a vo gesys dhiworth oll an taklow a dharganis
dhis a vydh selwys, hag ev a wel ow selwyans ha diwedh ow
bys. [26] Hag i a wel an dus kemmerys, an re na dastyas mernans
a-dhia'ga genesigeth; ha kolonn an drigoryon a vydh chanjys,
ha treylys yn brys arall. [27] Rag droktra a vydh dileys, ha toell a
vydh difeudhys; [28] fydh a florysh, ha legras a vydh fethys, ha'n
gwir, re beu seuladhydh heb frut, a vydh diskwedhys.'

Diwedh an Nessa Gwelesigeth

[29] Pan esa ow kewsel orthiv, otta, an tyller mayth esen vy
ow sevel a dhallathas leska tamm ha tamm. [30] Yn-medh ev
dhymm, 'My re dheuth dhe dhiskwedhes dhis an taklow ma

an nos ma. [31] Ytho mar pysydh arta ow penys, my a dhiskler dhis taklow brassa ages an re ma, [32] rag dha lev re beu klewys a-rag an Ughella; an Galloesek re welas dha wiryonedh, hag ev re verkyas an chastita re withsys a-dhia'th yowynkneth. [33] Rakhenna ev a'm dannvonas dhe dhiskwedhes dhis oll an taklow ma, ha dhe leverel dhis: "Trest, ha na borth own. [34] Na fisten dhe brederi taklow euver a-dro dhe'n termynyow passys; ena ny fyskydh yn tibreder a-dro dhe'n termynyow diwettha."'

An Tressa Gwelesigeth

[35] Wosa hemma, my a oelas arta ha gul penys seyth dydh y'n keth vaner, dhe gewera an teyr seythun a veu leverys dhymm. [36] Ena y'n ethves nos ow holonn o troblys ynnov arta, ha my a dhallathas kewsel yn golok an Ughella. [37] Pur yntanus o ow spyrys, ha duwenik o ow enev.

Ober Duw yn Kreasyon

[38] Yn-medhav, 'Arloedh, ty a leveris yn dalleth an kreasyon, y'n kynsa dydh, "Bedhes nev ha nor," ha'th er a gowlwrug an ober. [39] Ena yth esa an spyrys ow nija, hag yth esa tewolgow ha taw oll a-dro; nyns esa son lev mab-den hwath ena. [40] Ena ty a erghis may fe dewynn a wolewder dres yn-mes a'th tresorvaow, may fe gwelys dha oberow. [41] Arta, y'n nessa dydh ty a greatyas spyrys an fyrmament hag erghi dhodho may fe rynnys, ha gul dibarth ynter an dowrow, mayth ella unn rann yn-bann, ha'n rann arall triga a-woeles. [42] Y'n tressa dydh ty a erghis may fe an dowrow kuntellys war-barth yn seythves rann an nor; hwegh rann ty a syghas ha'ga gwitha, may fe rann anedha plynsys ha gonedhys, ha bos servabyl a-ragos. [43] Rag dha er eth yn-mes, ha'n ober a veu gwrys hware. [44] A-dhesempis lanwes frut diniver a dheuth yn-mes, ha taklow sawrek a bub sort, ha bleujennow a liw heb par, hag odours marthys hweg. An re ma a veu gwrys y'n tressa dydh. [45] Y'n peswora dydh ty a erghis may fe gwrys splannder an howl, golow an loer, ha'n ster yn aga aray; [46] ha ty a erghis dhedha servya mab-den a vynnsys y greatya. [47] Y'n pympes dydh ty a leveris dhe'n seythves rann, may fia an dowr kuntellys war-barth, dhe dhri yn-mes kreaturs bew,

ydhyn ha puskes; hag yndella y feu gwrys. [48] An dowr avlavar ha divew a dhros yn-mes kreaturs bew, dell o erghys dhodho, may tisklerrya oll an kenedhlow dha oberow marthys. [49] Ena ty a withas dew groadur: onan anedha ty a henwis Behemoth ha'n nessa Leviathan. [50] Ty a dhibarthas an eyl dhiworth y gila, rag ny ylli an seythves rann, may feu an dowr kuntellys ynni, synsi aga dew. [51] Ha ty a ros dhe Behemoth onan a'n rannow a via syghys y'n tressa dydh, dhe driga ynni, ple'ma mil venydh; [52] mes dhe Leviathan ty a ros an seythves rann, an rann lyb. Ha ty re's gwithas dhe vos dybrys gans piwpynag a vynni, ha peskweyth y fynni. [53] Y'n hweghves dydh ty a erghis dhe'n dor dhe dhri yn-mes a-ragos chatel, bestes gwyls ha pryves; [54] ha dres an re ma ty a worras Adam, avel rewler war bup-tra a wrussys; ha dhiworto ni oll re dheuth, an bobel a dhewissys.

Prag y Kodhev Pobel Duw?

[55] 'My re gewsis oll hemma, Arloedh, rag ty a leveris y feu ragon ni y hwrussys an bys. [56] Mes ty a leveris nag yw travyth an kenedhlow erell genys a Adam, mes avel trew ons, ha ty re hevelebis aga flenteth dhe dhryppenn dhiworth kelorn. [57] Ha lemmyn, Arloedh, otta, an kenedhlow ma, reknys avel travyth, a'gan rewl ha'gan devorya. [58] Mes ni dha bobel, a elwsys dha gynsa-genys, dha unn-dhineythys, an moyha diwysyk ragos, ha'n moyha kerys, re beu res yn aga diwla. [59] Mar peu an bys kreatys ragon ni, prag na bewon agan bys avel eretons? Pygemmys prys y fydh yndella?'

An Gorthyp dhe Wovynnow Ezra

7 Pan worfennis vy kewsel an geryow ma, y feu dannvenys dhymm an el re bia dannvenys dhymm an nosow kyns. [2] Yn-medh ev dhymm, 'Sav yn-bann, Ezra, ha klew an geryow may teuth vy dh'aga leverel dhis.'

[3] Yn-medhav, 'Kows, ow arloedh.' Yn-medh ev dhymm, 'Yma mor settys yn tyller efan, may fo down ha heb musur, [4] mes yma dhodho entrans settys yn tyller ynn, may fo kepar hag avon. [5] Mar mynn nebonan mos a-ji dhe'n mor rag y weles po rag gul maystri warnodho, fatell yll dos dhe'n rann

efan marnas ev a dremen an rann ynn? [6] Neppyth arall: Yma sita drehevys ha settys yn plen, leun a bup-tra dha; [7] mes an entrans a-ji dhodho yw ynn ha settys yn tyller klegerek, gans tan a'n barth dhyghow ha dowr down a'n barth kledh; [8] ha nyns eus marnas unn troe'lergh settys yntredha, henn yw ynter an tan ha'n dowr, ha ny yll moy es unn den kerdhes war an troe'lergh. [9] Ytho mars yw an sita res dhe dhen avel eretons, mar ny dremen an her an peryll settys a-ragdho, fatell yll ev degemmeres y eretons?'

[10] Yn-medhav, 'Yndella yth yw, arloedh.' Yn-medh ev dhymm, 'Yndella ynwedh yw rann Ysrael. [11] Ragdha i y hwrug vy an bys, ha pan gammdremenas Adam erbynn ow ordenansow an pyth a via kreatys a dheuth yn-dann vreus. [12] Ytho an entransow dhe'n bys ma a veu gwrys ynn, ahwerek ha lavurus; boghes ha drog yns i, leun a beryllow ha beghys gans kaletteryow bras. [13] Mes entransow an bys efanna yw ledan ha saw, hag i a askorr an frut a anvarwoleth. [14] Rakhenna, marnas an re vew a dremen der an taklow ynn hag euver ma, ny yllons degemmeres an taklow yw gwithys ragdha. [15] Lemmyn ytho prag yth osta yn ankres, ha ty den podradow? Ha prag yth osta movys, ha ty marwel? [16] Prag na dreylsys dha vrys dhe'n taklow a dheu, kyns es dhe'n taklow a-lemmyn?'

Tenkys an Re Dhidhuw

[17] Ena my a worthybis, 'Arloedh ow mester, ty re ordenas y'th lagha y hwra an re wiryon erita an taklow ma, mes an re dhidhuw a dhe goll. [18] An re wiryon a yll godhav taklow ynn, yn govenek a daklow efan; mes an re a wrug taklow drog re wodhevis taklow ynn, ha ny welons taklow efan.'

[19] Yn-medh ev dhymm, 'Nyns osta gwell breusyas es Duw, na moy skiansek es an Ughella. [20] Res ello dhe goll lies yw bew lemmyn, kyns es dell vo lagha Duw dispresys, a veu settys a-ragdha. [21] Rag an Arloedh a ros gorhemmynn tynn dhe'n re a dheuth y'n bys, pan dheuthons, pandra y koedhva dhedha gul may fewens, ha pandra y koedhva dhedha siwya dhe skapya

kessydhyans. [22] Mes ny vons gostydh dhodho, hag i a gewsis
er y bynn;

i a dhevisyas ragdha aga honan prederow euver,
[23] ha profya dh'aga honan tebel dowlow;
moy es henna i a leveris nag eus an Ughella,
hag i a naghas aswonn y fordhow.
[24] I a skornyas y lagha
ha nagha y gevambosow;
ny's tevo fydh yn y ordenansow,
ha ny wrussons y oberow.

[25] 'Rakhenna, Ezra, yma taklow gwag dhe'n dus wag, ha taklow leun dhe'n dus leun. [26] Otta, termyn a dheu pan vydh kewerys an toknys a dharganis dhis, pan omdhiskwedh an sita nag yw gwelys lemmyn, ha'n tir yw kudhys lemmyn a vydh diskudhys.[a] [27] Seul a veu delivrys a'n drogow ragleverys a wel ow marthusyon. [28] Rag ow mab an Messia[b] a vydh diskwedhys gans an re yw ganso, ha'n re yw gesys a lowenha peswar kans blydhen. [29] Wosa an blydhynyow na ow mab an Messia a verow, hag oll mayth eus ynna anall. [30] Ena an bys a vydh treylys war-dhelergh seyth dydh dhe'n taw koth, par dell veu kyns y'n dalleth; yndella ny vydh nagonan gesys. [31] Wosa seyth dydh an bys, nag yw hwath difun, a vydh gwrys difun, ha'n pyth yw podradow a vydh marow. [32] An nor a dhaskorr an re usi ow koska ynno, ha'n doust an re usi trigys ynno yn taw; an chambouryow a dhaskorr an enevow kemmynnys dhedha. [33] An Ughella a vydh diskudhys war an barr a vreus, ha truedh a dremen dhe-ves, ha perthyans a worfenn. [34] Ny vydh gesys marnas breus, gwirder a sev, ha lelder a omgrevha. [35] Attal a siw, ha'n pewas a vydh diskwedhys; oberow a ewnder a dhifun,

---

a 7:26 *pan omdhiskwedh an sita nag yw gwelys lemmyn, ha'n tir yw kudhys lemmyn a vydh diskudhys:* Amendys. Vulgat *pan omdhiskwedh an venyn bries, ha'n sita owth omdhiskwedhes, ha hi a vydh diskudhys neb yw lemmyn omdennys a'n nor.*

b 7:28 *an Messia:* Amendys war-lergh an Syriek. Vulgat *Iesus.*

ha ny gosk oberow anewn. [36] Pytt an torment a omdhiskwedh,
hag a-dal dhodho y fydh an bowesva; ha fornes Gehenna a vydh
diskudhys, hag a-dal dhedhi an paradhis a lowena.[a] [37] Ena an
Ughella a lever dhe'n kenedhlow a veu drehevys dhiworth an re
varow, "Mirewgh lemmyn, ha konvedhewgh piw re neghsowgh,
piw na servsowgh, gorhemmynnow piw re wrussowgh aga
dispresya. [38] Mirewgh omma hag ena; omma yma lowena ha
powes, mes ena tan ha torment." Yndella y lever dhedha dydh
breus, [39] dydh nag eus ynno howl na loer na ster, [40] heb na
kommol na taran na lughes, heb na gwyns na dowr nag ayr, heb
na tewlder na gorthugher na myttin, [41] heb na hav na gwenton
na toemmder, heb na gwav na rew na yeynder, heb na keser
na glaw na gluth, [42] heb na hanter-dydh na nos na bora, heb na
dewynnyans na klerder na golow, heb travyth marnas splannder
glori an Ughella, may fydh tus oll ow talleth gweles an taklow a
veu destnys ragdha. [43] Y fydh dhodho termyn kepar ha seythun
a vlydhynyow. [44] Hemm yw ow breus ha'y aray ordenys; saw
unnsel dhiso jy y tiskwedhis vy an taklow ma.'

Boghes Tus a Vydh Selwys

[45] My a worthybis, 'My a leveris ena, arloedh, ha my a lever
lemmyn: gwynnvys an re yw bew lemmyn hag a with dha
worhemmynnow. [46] Mes fatell vydh an re may pysis vy ragdha?
Rag piw eus yn mysk an re vew lemmyn neb na beghas, po
piw eus yn mysk tus na gammdremenas erbynn dha gevambos?
[47] Ha lemmyn my a wel y fydh an bys a dheu ow tri lowena
dhe voghes, mes torment dhe lies. [48] Rag kolonn dhrog re devis
ynnon, ha'gan pellhe ha'gan hembronk yn podredhes, ha re
dhiskwedhas dhyn an hynsyow a gollva ha'gan pellhe dhiworth
bewnans. Ny vydh henna rag tus voghes, mes ogasti rag peub
a veu kreatys.'

[49] Ev a worthybis dhymm, 'Goslow orthiv, Ezra, ha my a
dhysk dhis, ha my a'th kuhudh arta. [50] Rakhenna an Ughella
re wrug dew vys, a-der onan. [51] Ty re leveris nag yw an dus
wiryon lies, mes boghes, ha tus dhidhuw dhe gressya; ytho

a 7:36 Nyns usi an gwersow 36 bys 105 y'n Vulgat nag yn KJV.

klew an reson rakhemma. [52] Mars eus dhis boghes meyn drudh, a vynnydh keworra dhedha plomm ha pri?' [53] Yn-medhav, 'Arloedh, fatell yll henna bos?' [54] Yn-medh ev dhymm, 'Moy es henna, govynn orth an nor hag ev a lever dhis; ombleg dhodho hag ev a'n diskler dhis. [55] Lavar dhodho, "Yth esos ow kreatya or hag arghans ha brons, ynwedh horn ha plomm ha pri; [56] mes yma moy a arghans ages a or, moy a vrons ages a arghans, moy a horn ages a vrons, moy a blomm ages a horn, ha moy a bri ages a blomm." [57] Breus ytho ha desiradow, an pyth yw pals po an pyth yw skant?' [58] Yn-medhav, 'Arloedh mester, an pyth yw pals yw isella y bris, an pyth yw skant yw moy ker.' [59] Ev a worthybis, 'Poes a-berth ynnos an pyth a bredersys, rag neb a'n jeves an pyth yw kales y gavoes a lowenha moy agesso ev neb a'n jeves an pyth yw pals. [60] Yndella ynwedh y fydh an vreus ambosys genev; rag my a lowenha war an boghes tus a vydh selwys, drefenn i yth yw hag a wrug dhe'm glori gwarthevya lemmyn, ha dredha i re beu ow hanow enorys. [61] Ny vydhav trist drefenn an routh neb eth dhe goll; rag avel niwl yns i lemmyn, ha haval dhe flamm ha mog, ow tewi hag ow leski; ha difeudhys yns.'

Kynvann Ezra, ha'n Gorthyp

[62] My a worthybis, 'A dhor, pandr'a dhineythsys, mars yw an brys gwrys a dhoust avel pup-tra arall a veu kreatys? [63] Rag gwell via, mar ny ve an doust y honan dineythys, ma na ve an brys gwrys anodho. [64] Mes lemmyn an brys a dyv genen, ha rakhenna tormentys on, rag ni a dhe goll heb y wodhvos. [65] Re wrello agh mab-den kyni, mes re lowenhaho bestes an gwel; re wrello peub oll re beu dineythys kyni, mes re lowenhaho an gwarthek ha'n flokkys. [66] Rag gwell yn feur yw gansa i es dell yw genen ni; rag nyns esons i ow kwaytyas gwirvreus, ha ny wodhons a-dro dhe dorment na selwyans ambosys dhedha wosa mernans. [67] Pana brow a vydh dhyn, ni dhe vos gwithys bew mes tormentys yn tynn? [68] Rag tus oll a veu genys yw maglennys yn kammweythresow, ha leun a beghosow, ha

beghys gans treuspassow. [69] Martesen gwell via ragon mar ny
ven ow tos dhe vreus wosa merwel.'

[70] Ev a worthybis dhymm, 'Pan wrug an Ughella an bys hag
Adam ha seul a dheuth dhiworto, yn kynsa ev a bareusis an
vreus ha'n taklow kevrennys gans an vreus. [71] Lemmyn ytho
konvedh dhiworth dha eryow dha honan, rag ty a leveris y
hwra an brys tevi genen. [72] Ytho rakhenna, an re usi trigys y'n
nor a vydh tormentys, rag i a wrug anewnder, kyn feu dhedha
konvedhes; ha kyn tegemmersens an gorhemmynnow, ny's
gwithsons; ha kyn kavsons an lagha, dislel vons dhe'n pyth a
dhegemmersons. [73] Ytho pandr'a yllons leverel y'n vreus, po
fatell worthybons y'n termynyow diwettha? [74] Pes termyn re
beu perthyans dhe'n Ughella gans trigoryon an norvys – a-der
ragdha i aga honan, mes drefenn an termynyow a ragordenas.'

Studh an Re Varow Kyns an Vreus

[75] My a worthybis, 'Mar kevis gras y'th wolok, Arloedh,
diskwedh hemma ynwedh dhe'th was: wosa merwel, kettell
vydh pubonan oll wortiwedh ow taskorr an enev, a vydhyn
gwithys yn powes bys pan dheu an termynyow na pan vydhydh
ow talleth nowydhhe an kreasyon, po a vydhyn ni tormentys
desempis?' [76] Ev a worthybis, 'My a dhiskwedh henna dhis
ynwedh, mes na wra kesunya dha honan gans an re a skorn,
na na niver dha honan gans an re yw tormentys. [77] Rag yma
dhis tresor a oberow gwithys gans an Ughella, mes ny vydh
diskwedhys dhis bys a'n termynyow diwettha. [78] Lemmyn
a-dro dhe vernans, an dyskans yw: Wosa an arghadow diwettha
dhe dhos dhiworth an Ughella bos res nebonan dhe verwel,
kettell a an spyrys yn-mes a'n korf ha dehweles dhodho ev
neb a'n ros, kyns oll ev a re glori dhe'n Ughella. [79] Mars yw
ev onan a'n re a skornyas ha ny withas fordh an Ughella, ow
tispresya y lagha hag ow kasa an re a berth own a Dhuw, [80] ny
wra spyrysyon a'n par ma mos y'n trigvaow, mes desempis i
a wander a-dro yn torment, prest ow kyni ha trist, ha henna
yn seyth fordh. [81] An kynsa fordh, rag i dhe skornya lagha an
Ughella. [82] An nessa fordh, rag ny yllons lemmyn gul edrega da,

may fewons. [83] An tressa fordh, i a wel an pewas gwithys rag
an re a drestyas kevambosow an Ughella. [84] An peswora fordh,
i a vydh ow prederi a'n torment gwithys ragdha y'n termynyow
diwettha. [85] An pympes fordh, i a wel fatell yw trigvaow an re
erell gwithys gans eledh yn town down. [86] An hweghves fordh,
i a wel fatell vydh re anedha ow tremena bys yn torment. [87] An
seythves fordh, yw gweth es oll an fordhow ragleverys, rag i a
deudh dhe-ves yn tien yn bismer, ha bos distruys gans sham, ha
gwedhra gans own, ow kweles glori an Ughella, may peghsons
yn y wolok pan ens i bew, ha may fydhons breusys yn y wolok
y'n termynyow diwettha.

[88] 'Hemm yw aray seul a withas fordhow an Ughella, pan
vydhons diberthys dhiworth aga lester podradow. [89] Y'n
termyn mayth ens i bew ynno, yth esens ow lavurya yn servis
an Ughella, ha sevel orth peryll pub eur, may kwitthens lagha
Riyas an lagha yn perfydh. [90] Ytho hemm yw an dyskas a-dro
dhedha: [91] Yn kynsa i a wel gans lowena meur y glori ev neb a's
degemmer, rag i a gyv powes yn seyth ordyr. [92] An kynsa ordyr,
rag i a strivyas gans lavur bras dhe dryghi an drokpreder a veu
genesik ynna, ma na wrella aga ardhynya dhiworth bewnans
bys yn ankow. [93] An nessa ordyr, rag i a wel an ankombrynsi
may hwra an re dhidhuw gwandra ynno, ha'n kessydhyans a
wra aga gortos. [94] An tressa ordyr, i a wel an dustuni a-dro
dhedha degys ganso ev neb a's formyas, i dhe witha, der aga
bewnans, an lagha a veu res dhedha avel trest. [95] An peswora
ordyr, i a gonvedh an powes usi dhedha, kuntellys yn aga
chambouryow, ha gwithys yn taw down gans eledh, ha'n glori a
wra aga gortos y'n termynyow diwettha. [96] An pympes ordyr, i
a lowenha rag i dhe dhiank lemmyn a'n pyth yw podradow, ha
kavoes an eretons a dheu; hag ynwedh i a wel an tebel studh
ha'n lavur may fons delivrys dhiworta, ha'n rydhses efan a
vydhons ow tegemmeres, dhe lowenhe ynno bys vykken. [97] An
hweghves ordyr, pan yw diskwedhys dhedha fatell wra aga
fasow splanna avel an howl, ha fatell vydhons gwrys avel golow
an ster, anpodradow alena rag. [98] An seythves ordyr, yw brassa
es oll an re ragleverys, rag i a lowenha gans bolder, ha rag i

a vydh kolonnek heb deray, hag i a vydh lowen heb own; rag i a fysk yn-rag dhe weles y fas ev neb a wrens y servya pan ens bew, ha dhiworth neb i a dhegemmer pewas pan vydhons glorifiys [99] Hemm yw ordyr enevow an re ewn, dell yw dyllys alemma rag; ha'n taklow ragleverys yw fordhow a dorment a vydh godhevys alemma rag gans an re na woslowsons.'

[100] Ena my a worthybis, 'Ytho a vydh termyn res dhe'n enevow, wosa i dhe vos diberthys dhiworth an korfow, dhe weles an taklow a gewssys dhymm anedha?' [101] Yn-medh ev dhymm, 'Y fydh dhedha kummyas seyth dydh, may hallons gweles y'n seyth dydh na an taklow ragleverys; a'y wosa i a vydh kuntellys dh'aga thrigvaow.'

Nyns eus Pysi rag an Re Dhidhuw

[102] My a worthybis, 'Mar kevis gras y'th wolok, diskwedh dhymm ynwedh mar kyll an dus wiryon pledya rag an dhidhuw dydh breus, po pysi an Ughella ragdha, [103] tasow rag mebyon po mebyon rag kerens, breder rag breder, eseli teylu rag neshevin, kothmans rag an re yw moyha kerys gansa.' [104] Ev a worthybis dhymm, 'Rag ty dhe gavoes gras y'm golok, my a dhiskwedh hemma ynwedh dhis. Dydh breus yw dydh a ervirans hag a dhiskwedh dhe beub oll an sel a wirder. Dell ny wra tas dannvon y vab, na mab y das, na mester y was, na kothman y dhen an moyha kerys, dhe vos klav, po dhe goska, po dhe dhybri, po dhe vos yaghhes yn y le, [105] yndella ny bys denvyth rag arall, na ny worr begh war arall; rag ena pubonan oll a dheg y wiryonedh ha'y anwiryonedh y honan.'

[106] My a worthybis, 'Fatell gevyn ytho Abraham dhe bysi yn kynsa rag pobel Sodom, ha Moyses rag agan tasow a beghas y'n gwylvos,[a] [107] ha Yoshua a'y wosa rag Ysrael yn dydhyow Akan, [108] ha Samuel yn dydhyow Sowl, ha Davydh rag an pla, ha Solomon rag an re a dheuth dhe'n sakrans, [109] hag Elias rag an re a dhegemmeras an glaw, ha ragdho ev neb a veu marow, ma fewa, [110] ha Hezekia rag an bobel yn dydhyow Sennagherib,

a 7:106 Gwersow 106 bys 140 yw niverys 36 bys 70 y'n Vulgat ha KJV.

ha lies arall a bysis rag lies? [111] Ytho mar kylli an re wiryon
pysi lemmyn rag an re dhidhuw, pan yw podredhes ynkressys
hag anwiryonedh moghhes, prag na yll henna bos yndella
ynwedh?' [112] Ev a worthybis, 'Nyns yw an bys a-lemmyn an
diwedh; ny drig an glori leun ynno; rakhenna an re grev a bysi
rag an re wann. [113] Dydh breus a vydh diwedh an oes ma ha
dalleth an oes anvarwel a dheu, may fydh podredhes tremenys
dhe-ves. [114] Difyk klorder a dheu dhe dhiwedh, diskryjyans
a vydh treghys dhe-ves, gwiryonedh a ynkress, ha gwirder a
omdhiskwedh. [115] Rakhenna ny yll denvyth kemmeres mersi
anodho ev neb a veu dampnys y'n vreus, na pystiga nebonan
yw budhek.'

Kynvann war Denkys Brassa Rann an Dus

[116] My a worthybis, 'Hemm yw ow hynsa ha diwettha lavar:
gwell via mar ny wrussa an dor dineythi Adam, poken wosa
y dhineythi, y lesta rag pegha. [117] Rag pandr'a vydh an prow,
pubonan dhe vewa yn tristyns lemmyn, ha wosa merwel
gwaytyas kessydhyans? [118] A Adam, pandr'a wrussys? Mar
peghsys jy, ny veu an koedh ragos ty dha honan, mes ragon
ni ynwedh dha dhiyskynnysi. [119] Rag pandr'yw an prow dhyn
ni, mars yw termyn heb diwedh ambosys dhyn, mes ni re wrug
oberow a dhre mernans? [120] Po gwlaskor heb diwedh dhe vos
ambosys dhyn, mes ni yw gwrys euver yn tien? [121] Po trigvaow
saw ha yagh gwithys ragon, mes ni re omdhug yn trog? [122] Po
glori an Ughella dhe dhifres an re a omdhug yn onester, mes
ni re gerdhas yn fordhow pur dhrog? [123] Po paradhis dhe vos
diskwedhys, may fydh y frut ow pesya heb podredhes, mayth
eus ynno palster ha yaghheans, [124] mes ny wren y entra, rag ni re
vewas yn fordhow divlas? [125] Po fasow an re a's tevo omvaystri
dhe splanna moy es an ster, mes agan fasow a vydh moy du es
an tewolgow? [126] Rag hedre ven bew hag ow kul anewnder, ny
bredersyn pandr'a vedhen ow perthi wosa mernans.'

[127] Ev a worthybis, 'Hemm yw styr an kesstrif yw gwrys gans
pub den genys y'n norvys: [128] mars yw fethys ev a berth dell
leversys jy, mes mars yw budhek ev a dhegemmer an pyth a

leveris vy. [129] Rag homm yw an fordh a gewsis Moyses anedhi, hag ev yn few, ow kewsel orth y bobel, “Dewis dhis bewnans, may fewydh.” [130] Mes ny’n kryssons ev, na’n brofoesi war y lergh, na hwath my ow honan neb a gewsis dhedha. [131] Ytho ny vydh tristyns yn aga distruyans, dell vydh lowena y’n re may fydh selwyans surhes ragdha.’

Ezra a Elow dhe Dhuw rag Mersi

[132] My a worthybis, ‘My a woer, arloedh, an Ughella dhe vos gwelys truedhek lemmyn, rag ev dhe gemmer truedh a’n re na dheuth hwath y’n bys; [133] ha grassyes, rag ev dhe vos grassyes dhe’n re a dreyl dh’y lagha yn edrega; [134] ha meur y berthyans, rag ev dhe dhiskwedhes perthyans dhe’n re a beghas, drefenn i dhe vos y ober y honan; [135] ha hel, rag gwell ganso ri ages kemmeres dhe-ves; [136] ha meur y druedh, rag ev dhe voghhe y druedhow moy ha moy dhe’n re yw bew ha dhe’n re re dremenas ha dhe’n re usi ow tos. [137] Rag mar ny wrella aga moghhe, ny via bewnans dhe’n bys ha’y drigoryon. [138] Ha riyas yw ev, rag mar ny rolla ev dhiworth y dhader, may fe an re a wrug anewnder bos difresys a’ga anewnderyow, ny allsa unn degves a vil a vab-den kavoes bewnans; [139] ha breusyas, rag mar ny affa an re a veu kreatys der y er, ha dilea aga hammwriansow pals, [140] ha martesen ny via gesys marnas pur voghes a’n routh dhiniver.’

8 Ev a worthybis dhymm, ‘An Ughella a wrug an bys ma rag lies, mes rag boghes yw an bys a dheu. [2] Mes my a lever dhis parabolenn, Ezra. Govynn orth an nor, hag ev a lever dhis ev dhe ri myns meur a bri, mayth yw lestri priweyth gwrys, mes boghes doust may teu owr dhiworto; yndella yw fordh an bys a-lemmyn. [3] Lies re beu kreatys, mes ny vydh selwys marnas boghes.’

Ezra a Elow Mersi war Dhuw

[4] My a worthybis, ‘Rakhenna, ow enev, yv dha walgh a gonvedhes, ha devor furneth. [5] Rag ny dheuthys y’n bys dhe’th

vodh dha honan,[a] hag erbynn dha vodh ty a dhiberth, rag
ny veu res dhis marnas termyn kott dhe vewa. [6] A Arloedh
a-ughon, gront dhe'th was may pyssyn a-ragos, ha ro dhyn has
yn agan kolonn, ha gonisogeth yn agan konvedhes may fo frut
anodho, may hallo pub den legrys kavoes bewnans. [7] Rag nyns
eus marnas ty dha honan, ha ni yw ober dha dhiwleuv, dell
leversys.

[8] 'Ha rag ty dhe ri bewnans dhe'n korf yw gwrys lemmyn yn
torr an vamm, ha keworra dhodho eseli, an pyth a greatsys yw
gwithys saw yn tan ha dowr, ha naw mis an dorr a wodhev dha
groadur formys ynni. [9] Mes an pyth a with ha'n pyth yw gwithys
aga dew yw gwithys gans dha with jy. Ha pan dhaskorr an dorr
arta an pyth a veu formys ynni, [10] ty re worhemmynnis may fo
leth proviys dhiworth an eseli, henn yw dhiworth an dhiwvronn,
frut an bronnow, [11] may fo megys an pyth a veu formys rag
termyn; ha wosa henna ty a'n syns y'th tregeredh. [12] Ty re'n
magas y'th ewnder, ha'y dhyski y'th lagha, ha'y geredhi y'th
furneth. [13] Ty a'n gorr dhe'n mernans avel dha greasyon, ha'y
vewhe avel dha ober. [14] Ytho mar tistruydh yn skav nebonan a
formsys gans lavur mar vras, prag y feu kreatys?

[15] 'Ha lemmyn my a lever hemma: A-dro dhe vab-den oll, ty
a woer an gwella; mes my a gews a'th pobel mayth ov vy grevys
ragdha, [16] hag a-dro dhe'th eretons may hwrav vy kyni ragdha,
hag a-dro dhe Ysrael mayth ov vy trist ragdha, hag a-dro dhe
has Yakob mayth ov vy troblys ragdha. [17] Rakhenna my a bys
a-ragos ragov vy ow honan ha ragdha i, rag my a wel fatell on
ni koedhys, trigoryon an tir. [18] Mes my re glewas y teu an vreus
yn skon. [19] Ytho klew ov lev, ha konvedh ow geryow, ha my a
gews a-ragos.'

Ezra a Bys Mersi rag Peghadoryon

Dalleth geryow pysadow Ezra kyns ev dhe vos kemmerys yn-
bann. [20] 'A Arloedh, ty neb yw trigys bys vykken, ha'th tewlagas
yw ughelhes hag yma dha jambouryow y'n ayr, [21] ha'th tron yw

a 8:5 *Rag ny dheuthys y'n bys dhe'th vodh dha honan:* Amendys war-lergh an Syriek.

dres musur ha'th glori dres konvedhes; y sev a-ragos ow krena luyow an eledh, [22] hag orth dha worhemmynn treylys yns dhe wyns ha tan; sur yw dha er, fyrv yw dha lavarow, hag euthyk yw dha arghadow; [23] dha wolok a sygh an downderyow ha'th sorr a wra dhe'n menydhyow teudhi dhe-ves, ha'th wirder yw fastys bys vykken: [24] klew, Arloedh, pysadow dha was, ha gans dha dhiwskovarn degemmer gorholedh dha groadur; klew ow geryow. [25] Rag hedre vewiv my a gews, ha hedre vo genev konvedhes my a worthyp. [26] Na vir orth kammweythresow dha bobel, mes orth an re a'th serv yn lelder. [27] Na vir orth attentys an re dhidhuw, mes orth an re a with dha dhustuniow gans dolor. [28] Na breder a'n re a vewas yn trog a-ragos, mes porth kov a'n re a aswonnis own ahanas a'ga bodh. [29] Na vynn distrui an re vewas avel an bestes, mes mir orth an re a dhyskas dha lagha yn splann. [30] Na sorr gans an re yw breusys dhe vos gweth es bestes, mes kar an re a drestyas pup-prys y'th glori. [31] Rag ni ha'gan tasow re siwyas hynsyow ankow, mes yth yw drefenn ni peghadoryon y fydhydh gelwys truedhek. [32] Rag mar mynnsys kemmeres truedh ahanan, na'gan beus oberow gwirvreus, ena ty a vydh gelwys truedhek. [33] An re ewn ytho, rag bos dhedha oberow pals gwithys genes, a dhegemmer pewas yn-mes a'ga oberow aga honan. [34] Mes pyth yw mab-den may serrydh ganso, po agh podredhek rag ty dhe vos mar hwerow er y bynn? [35] Rag yn gwir, nyns eus denvyth yn mysk an re a veu genys na omdhug yn tidhuw; hag yn mysk an re a veu yn few na gammwrug. [36] Rag yn henna yth yw dha ewnder ha'th tader diskwedhys, pan os truedhek dhe'n re nag eus dhedha substans a oberow da.'

Duw a Lowenha yn Selwyans an Re Ewn

[37] Ev a worthybis dhymm, 'Nebes taklow ty re worthybis yn ewn, ha herwydh dhe eryow yndella y fydh. [38] Rag yn hwir ny wrav vri a'n re a beghas, na'ga mernans, na'ga breus, na'ga dampnasyon; [39] mes my a lowenha war wrians an re wiryon, hag ynwedh war aga fergherinses, aga selwyans, ha'n pewas a dhegemmerons. [40] Dell glewis vy ytho, yndella y fydh. [41] Rag dell wra an tiek hasa meur a has war an tir ha plansa lies

gwydhenn, mes ny dheu yn-bann yn y seson pup-tra a veu hesys, na ny wra pup-tra a veu plynsys gwreydhya; yndella ynwedh yth yw gans an re a veu hesys y'n bys: ny vydh pubonan anedha selwys.'

Mab-den Yw Haval dhe Has

42 My a worthybis, 'Mar kevis gras, gas vy dhe gewsel. 43 Dell yll has an tiek fyllel tevi, rag ny dhegemmeras glaw dhiworthis y'n seson, po mar pydh distruys gans re a law, pedri a wra. 44 Mes mab-den, formys gans dha dhiwleuv, ha gelwys imaj ahanas, rag yth osta haval dhodho, may hwrussys pup-tra ragdho ev – a'n gwrussys haval dhe has tiek? 45 Na sorr genen, mes kemmer truedh a'th pobel, rag truedhek os a'th kreasyon.'

Duw a Ambos Paradhis dhe Ezra ha Kessydhyans dhe'n Re Dhrog

46 Ev a worthybis dhymm, 'An taklow a-lemmyn yw rag an bobel a-lemmyn, ha taklow a dheu rag an termyn a dheu. 47 Rag pell osta a alloes kara ow kreasyon moy es dell wrav vy y gara. Mes ty re hevelebis dha honan yn fenowgh dhe'n re gammhynsek; na wra yndella. 48 Mes hwath yn hemma marthys os yn golok an Ughella, 49 rag ty dhe omuvelhe, dell dhelledh ragos, ha ny omwrussys yn mysk an re wiryon. Ytho dhe voy y fydhydh glorifiys. 50 Rag lies tra anfeus a vydh gwrys dhe'n re yw trigys y'n bys, rag i re gerdhas yn goeth meur. 51 Mes ty preder ragos jy dha honan, ha hwila an glori gwithys rag an re avelos; 52 ragowgh hwi yw paradhis igerys, an wydhenn a vewnans yw plynsys, an oes a dheu yw pareusys, palster yw proviys, sita yw drehevys, powes yw apoyntys, dader yw fastys ha furneth gwrys perfydh kyns. 53 Gwreydhenn droktra yw kes dhiworthowgh gans sel, gwannder yw pellhes dhiworthowgh, hag ankow yw kudhys; ifarn re fias, ha podredhes yw ankevys. 54 Dolors re dremenas dhe-ves, hag y'n diwedh tresor anvarwoleth yw diskwedhys. 55 Rakhenna na wovynn pella a-dro dhe'n routh usi ow mos dhe goll. 56 Rag i a gavas aga rydhses, mes i a dhispresyas an Ughella, ha skornya y lagha, hag i a forsakyas y fordhow. 57 Hwath pella i re drettyas an re

wiryon yn-dann dreys, [58] ha leverel yn aga holonn nag eus Duw,
kyn hwodhyens y ferwons [59] Rag kepar dell y'gas gorta hwi an
taklow ragleverys, yndella syghes ha payn yw parys ragdha i.
Rag ny vynnas an Ughella mab-den dhe vos distruys; [60] mes
an re a veu kreatys aga honan re dhefolas y hanow ev neb
a'n gwrug, ha ny aswonnsons gras dhodho ev neb a bareusis
bewnans ragdha lemmyn. [61] Hemm yw prag y teu ow breus
nes lemmyn; [62] ny dhiskwedhis hemma dhe bubonan, marnas
dhiso jy, ha nebes re avelos.'

Toknys an Termynyow Diwettha

Ena my a worthybis, [63] 'Arloedh, ty re dhiskwedhas dhymm
lemmyn meur a'n toknys a wredh y'n termynyow diwettha, mes
ny dhiskwedhsys dhymm p'eur y's gwredh.'

Toknys an Diwedh

9 Ev a worthybis dhymm, 'Musur y'th vrys gans rach,
ha pan welydh re a'n toknys ragleverys dhe dremena,
[2] ena ty a gonvedh henna dhe vos an keth termyn pan vydh
an Ughella ow talleth visitya an bys a greatyas. [3] Ytho pan
omdhiskwedh y'n bys dorgrysyow, tervans poblow, brasow
kenedhlow, hokyans ledyoryon, deray pennsevigyon, [4] ena
ty a gonvedh an re ma dhe vos an pyth a gewsis an Ughella
anedha a-dhia'n dydhyow kyns, a-dhia'n dalleth. [5] Kepar dell
eus dhe bup-tra a veu gwrys y'n bys dalleth ha diwedh apert,
[6] yndella ynwedh yw termynyow an Ughella: an dallethow yw
apert yn marthusyon hag oberow galloesek, ha'n diwedh yn
gweythresow ha toknys.

[7] 'Pubonan neb a vydh selwys hag a yll skapya der y oberow
y honan, po der an fydh may krysis ynni, [8] a vydh gwithys saw
dhiworth an peryllow ragleverys, hag ev a wel ow selwyans y'm
tir hag a-ji dhe'm oryon, a wrugavy aga sanshe ragov ow honan
a'n dalleth. [9] Ena sowdhenys vydh an re a debeldhyghtyas ow
fordhow, ha'n re a's skonyas gans bismer a drig yn tormentys.
[10] Rag myns na'm aswonnis yn aga bewnans, hag a dhegemmeras
ow bennathow, [11] ha myns a skornyas ow lagha pan esa rydhses
hwath dhedha, [12] ha ny's konvedhsons pan esa hwath dhedha

chons a edrega, mes i a's dispresyas – wosa mernans, y koedh
dhedha y aswonn gans torment. [13] Na vydh hwansek ytho dhe
wodhvos fatell vydh an re dhidhuw tormentys, mes govynn
fatell vydh an re wiryon selwys; dhedha i yw an bys, ha ragdha
i an bys a veu gwrys.'

[14] My a worthybis, [15] 'Dell leveris vy kyns, ha leverel lemmyn,
ha'y leverel a-wosa, yma moy ow mos dhe goll ages an re a
vydh selwys, [16] kepar dell yw tonn brassa ages dryppenn a
dhowr.'

[17] Ev a worthybis, 'Kepar dell yw an gwel, yndella ynwedh
yw an has; ha kepar dell yw an bleujyow, yndella ynwedh yw
an liwyow; ha kepar dell yw an lavur, yndella ynwedh yw an
askorr; ha kepar dell yw an tiek, yndella ynwedh yw an leur-
drushya. [18] Kyns an bys dhe vos kreatys rag tus dhe vewa ynno,
pan esen vy orth y bareusi rag an re trigys ynno lemmyn, ny
gewsis denvyth er ow fynn, rag nyns esa denvyth yn few. [19] Mes
lemmyn an re kreatys y'n bys ma, spit dhe voes byth na fyll ha
lagha na yll bos doutys, yw podredhek yn aga drog hynsyow.
[20] Ytho my a brederis a'm bys, hag otta, galsa dhe goll; ha'm
norvys, hag otta, yth esa yn peryll drefenn drog dhevisyow an
re a dhothya ynno. [21] My a welas hemma, ha skant ny yllis
sparya denvyth; mes my a withas ragov ow honan unn grappa
yn-mes a vagas, hag unn plans yn-mes a goeswik vras. [22] Ytho
gas an routh dhe vos dhe goll neb a veu genys yn euver, mes
gas dhe'm grappa bos gwithys, ha'm plans; rag gans lavur bras
my a's gwrug perfydh.

[23] 'Byttegyns y koedh dhis gortos hwath seyth dydh moy. Na
hepkorr boes ynna, [24] mes ke yn park a vleujyow le na veu chi
drehevys ynno, ha deber unnsel bleujyow an park; na wra tastya
kig nag eva gwin, mes bleujyow heb ken, [25] ha gwra pysadow
heb hedhi dhe'n Ughella. Ena my a dheu ha kewsel genes.'

An Peswora Gwelesigeth: an Lagha a Bes

[26] Ytho my eth yn-rag, kepar dell leveris dhymm, bys yn park
gelwys Ardat; ha my a esedhas ena yn mysk an bleujyow, ha
dybri rann a losowys an park, ha'n voes na a veu lowr ragov.

27 Wosa eth dydh, ha my esedhys war an gwels, ow holonn a
veu troblys arta a-berth ynnov, avel kyns.

28 Ena ow ganow a veu igerys, ha my a dhallathas kewsel a-rag
an Ughella: 29 'A Arloedh, ty a dhiskwedhas dha honan dhymm,
dh'aga thasow y'n gwylvos pan dheuthons yn-mes a Ejyp, ha
pan dheuthons bys yn gwylvos na via trettys, ha difrut; ha ty
a leveris dhedha, 30 "Klew vy, ty Ysrael, ha goslow orth ow
geryow, a has Yakob. 31 Rag my a has ow lagha ynnowgh, ha hi
a dheg frut ynnowgh, ha hwi a vydh glorifiys dredhi bys vykken."
32 Rag kyn tegemmeras agan tasow an lagha, ny's siwsons na ny
withsons an ordenansow. Mes nyns eth frut an lagha dhe goll,
ha ny yllis, rag dhiso jy y feu. 33 Mes an re a's degemmeras eth
dhe goll, rag ny withsons an pyth a via hesys ynna. 34 Hag otta,
an usadow yw, pan dhegemmer an dor has, po an mor gorhel,
po neb lester boes po diwes, ha pan vo distruys an pyth a veu
hesys po lonchys po gorrys a-ji, 35 distruys yns; mes an taklow
a veu ynna yw gesys; mes genen ni nyns yw yndella. 36 Rag ni,
degemmeroryon an lagha, a dhe goll dre beghes, hag ynwedh
agan kolonn, an lester a's synsis. 37 Mes nyns a dhe goll an lagha
hy honan, mes hi a bes yn hy glori.'

Gwelesigeth an Venyn Alarek

38 Pan esen ow kewsel an taklow ma y'm kolonn, my a viras
a-dro, ha gweles benyn a-dhyghowbarth, hag otta, yth esa ow
kyni hag owth oela gans lev ughel, grevys meur yn hy enev;
hy dillas o skwardys, hag yth esa lusu war hy fenn, 39 Ena my
a dewlis a-denewen an prederow a lenwi ow brys, ha treylya
dhedhi ha leverel, 40 'Prag yth esos owth oela, ha prag yth osta
grevys y'th enev?'

41 Yn-medh hi dhymm, 'Gas my ow honan, ow arloedh, mayth
oelliv ha keworra dhe'm dolor, rag hwerow meur ov y'm enev,
hag uvelhes yn feur.' 42 Yn-medhav dhedhi, 'Pandr'a hwarva?
Lavar dhymm.' Yn-medh hi dhymm, 43 My dha vaghteth a veu
anvap, heb flogh, kyn feu dhymm gour deg blydhen warn ugens.
44 Pub eur ha pub dydh y'n deg blydhen warn ugens na my a
bysis war an Ughella. 45 Wosa deg blydhen warn ugens Duw a

woslowas dhe'th vaghteth, ha mires war ow uvelder, ha gul vri a'm galar, hag ev a ros dhymm mab. My a gavas lowena veur warnodho, ha'm gour ha'm kentrevogyon ynwedh; ha ni a ros enor bras dhe'n Galloesek. [46] My a'n magas gans meur a rach. [47] Wosa ev dhe devi my a dheuth dhe gavoes gwreg ragdho, ha my a settyas dydh rag an demmedhyans.

10 'Mes pan eth ow mab a-ji dh'y jambour, ev a goedhas yn farow. [2] Ytho ni oll a dhifeudhis agan lugern, hag oll ow hentrevogyon a assayas ow honfortya; ytho my a dewis bys yn gorthugher an nessa dydh. [3] Wosa i dhe worfenna ow honfortya, rag my dhe dewi, my a sevis y'n nos ha fia, ha dos y'n park ma, dell welydh. [4] Ha lemmyn ny vynnav dehweles y'n sita, mes pesya omma, heb naneyl dybri boes nag eva, mes ow kyni heb hedhi bys pan verwiv.'

[5] Ena my a asas ow ombrederow hag a worthybis dhedha yn sorr, ow leverel, [6] 'A ty, moy gokki es benynes oll, a ny welydh agan kynvann, ha'n taklow a hwarva dhyn? [7] Rag Sion, an vamm ahanan ni oll, yw yn tristyns bras, hag uvelhes yn town. [8] Res yw kyni lemmyn, rag yth eson ni oll ow kyni; ha bos trist, rag ni oll yw trist. Nyns osta trist marnas rag unn mab. [9] Govynn orth an nor, hag ev a lever dhis, hi yw neb a dhegoedh kyni, drefenn an niver bras a veu genys ynni. [10] A-dhia'n dalleth tus oll a veu genys anedha, hag erell a vydh ow tos; hag otta, nammnag oll a gerdh bys yn koll, ha routh anedha a dheu dhe dhistruyans. [11] Piw ytho y tegoedh dhodho kyni moy, hi neb a gollas routh mar vras, po ty usi ow kalari rag onan? [12] Mes mar leverydh dhymm, "Nyns yw ow hynvann vy kepar ha kynvann an nor, rag my re gollas frut ow thorr, a dhineythis gans gloesow; [13] mes rag an nor, yth yw war-lergh fordh an nor, an routh a-lemmyn a dhe-ves y'n keth fordh dell dheuth;" [14] ena my a lever dhis, kepar dell dhineythsys gans angoes, yn kettella an nor re dhaskorras y frut a'n dalleth dhodho ev neb a'n gwrug. [15] Lemmyn ytho, gwith dha dristyns dhiso jy dha honan, ha porth yn kolonnek an taklow a dheuth warnas. [16] Rag mar aswonnydh ervirans Duw dhe vos ewn, yn termyn ty a

dhegemmer dha vab, ha ty a vydh enorys yn mysk benynes.
17 Ytho ke a-ji dhe'n sita dhe'th wour.'

Yn-medh hi dhymm, 18 'Ny wrav henna, na nyns av a-ji dhe'n sita, mes my a verow omma.' 19 My a gewsis arta dhedhi, 20 'Na wra henna, mes siw ow husul: rag pygemmys yw eskerens Sion? Ha bydh konfortys drefenn dolor Yerusalem. 21 Rag ty a wel fatell veu agan sentri forsakys, ha'gan alter terrys dhe'n dor, ha'gan tempel distruys; 22 agan telynn re beu uvelhes, agan hymna re dewis, agan lowena re dhiwedhas; golow agan kantolbrenn re beu difeudhys, argh agan kevambos re beu pyllys, agan taklow sans re beu defolys, ha'n hanow a veu gelwys warnan nammna veu disakrys; agan fleghes re wodhevis bismer, agan oferysi re beu leskys, agan Levysi res eth dhe-ves yn kethneth, agan gwyrghesow re beu defolys, ha'gan benynes re beu ravnys; agan tus wiryon re beu degys dhe-ves, ha'gan fleghigyow re beu tewlys mes, agan gwer yowynk res eth yn kethneth ha'gan gwer alloesek re beu gwrys dinerth. 23 Ha'n pyth yw an gwettha oll, sel Sion re gollas hy glori, ha re beu daskorrys yn diwleuv an re a wra agan kasa. 24 Ty ytho shak dhe-ves dha dristyns bras ha gorr dhe denewen dha dholors pals, may kemmerro an Galloesek truedh ahanas arta, ha may rollo an Ughella powes dhis ha dha dhifres a'th lavuryow.'

25 Pan esen ow kewsel gensi, otta, hy fas a splannas yn pur dromm, ha'y fisment a lughesis, ma'm beu own anedhi, ha my a omwovynnas pandr'a ve hemma. 26 Desempis hi a dhellos kri bras leun a own, may kryghyllis an dor drefenn an son. 27 My a viras, hag otta ny veu ena an venyn a welis vy na fella, mes yth esa sita ow pos drehevys, ha tyller bras a omdhiskwedhas dhiworth an selyow. Own a'm beu, ha my a grias gans lev ughel, ha leverel, 28 'Ple'ma an el Uriel neb a dheuth dhymm yn kynsa? Rag ev a veu neb a'm dros bys yn oll an sowdhan bras ma; ow diwedh yw treylys dhe bodredhes, ha'm pysadow dhe geredh.'

Uriel a Styr an Welesigeth

29 Pan esen ow kewsel an geryow ma, otta, y teuth dhymm an el a dheuth dhymm yn kynsa, ha mires orthiv. 30 Yth esen ow

krowedha kepar ha korf marow, ha'm skians re bia kemmerys dhe-ves. Ev a synsis ow leuv dhyghow ha'm konfortya, ha'm settya war ow threys. Yn-medh ev dhymm, [31] 'Pandr'a hwer dhis? Prag yth osta sowdhenys, ha prag yth yw dha skians ha prederow dha golonn sowdhenys?'

[32] Yn-medhav, 'Rag ty a'm forsakyas yn tien. My a wrug war-lergh dha eryow ha mos y'n park, hag otta, my a welas, hag a wel lemmyn, taklow na allav aga derivas.' [33] Yn-medh ev dhymm, 'Sav yn-bann avel gour, ha my a'n styr dhis.' [34] Yn-medhav, 'Kows, ow arloedh, saw na wra ow forsakya, ma na verwiv yn euver. [35] Rag my re welas taklow na wodhvev, ha klewes taklow nag esov orth aga honvedhes. [36] Po yw ow brys toellys, ha'm enev ow koska? [37] Lemmyn ytho, my a'th pys, diskwedh dhymm styr an welesigeth ma.'

Ev a worthybis dhymm, [38] 'Goslow orthiv, ha my a dhysk dhis, ha leverel dhis a-dro dhe'n taklow a ownydh; rag an Ughella re dhiskudhas dhis lies kevrin. [39] Ev re welas dha fordh wiryon, rag ty o trist heb hedhi rag dha bobel, ha ty a gynis yn feur war Sion. [40] Hemma ytho yw styr an welesigeth. An venyn a welsys nammnygen, [41] neb a welsys ow kyni, ha ty a dhallathas hy honfortya, [42] (mes lemmyn ny welydh furv an venyn, mes yth omdhiskwedhas dhis sita ow pos drehevys), [43] ha neb a dherivas dhis a-dro dhe anfeus hy mab: hemm yw an gwir styryans. [44] An venyn a welsys yw Sion, a welydh lemmyn avel sita ow pos drehevys. [45] An reson hi dhe leverel dhis hy bos anvap deg blydhen warn ugens yw, rag y feu tri mil vlydhen pan na veu offrynnow hwath gwrys ynni. [46] Ha wosa tri mil vlydhen Solomon a dhrehevis an sita, hag offrynna offrynnow; henn yw an termyn may tineythis an anvap mab. [47] Pan leveris hi dhis hi dh'y vaga gans rach, hemm yw an termyn may feu Yerusalem annedhys. [48] Pan leveris hi dhis "Ow mab a verwis hag ev ow mos a-berth yn y jambour," hag anfeus dhe dhos warnedhi, henn yw an terroes a veu gwrys dhe Yerusalem. [49] Otta, ty a welas hy hevelep, fatell gynis rag hy vab, ha ty a dhallathas hy honfortya rag an taklow a hwarva. An re ma yw an taklow yw res aga diskudha dhis.

50 ‘Lemmyn an Ughella, ow kweles ty dhe vos trist a’n enev,
hag ow kodhav rygdhi a leun golonn, re dhiskwedhas dhis
splannder hy glori, ha’y semlans teg. 51 Rag an reson ma my a
leveris dhis bos res ty dhe wortos y’n park, tyller le na via chi
drehevys. 52 Rag my a wodhva, an Ughella dhe vos ow talleth
diskwedhes an taklow ma dhis. 53 Ytho my a leveris dhis, res
yw dhis mos y’n park, le na via sel a dhrehevyans vytholl. 54 Rag
ny yll drehevyans vytholl a vab-den pesya yn tyller may fydh
sita an Ughella diskudhys.

55 ‘Ty ytho, na borth own, ha na as dha golonn dhe vos
dyegrys; mes deus a-bervedh ha gwel splannder ha braster an
drehevyans, kemmys dell yll dha dhewlagas y weles. 56 Wosa
henna ty a glew, kemmys dell yll dha dhiwskovarn y glewes.
57 Rag moy gwynnvys os es lies, ha ty re beu gelwys dhe vos
gans an Ughella, dell na veu gelwys marnas boghes tus. 58 Mes
gorta omma bys nos a-vorow, 59 ha’n Ughella a dhiskwedh dhis
gwelesigethow an taklow a vydh ev ow kul dhe’n re yw trigys
y’n nor y’n dydhyow diwettha.’ Ytho my a goskas an nos na ha
ternos, kepar dell leveris dhymm.

Gwelesigeth an Er

11 Y’n nessa nos my a welas hunros, hag otta, er a
dheuth yn-bann dhiworth an mor, may feu dhodho
dewdhek askell bluvennek ha tri fenn 2 My a viras, hag otta ev
a lesas y eskelli dres oll an nor, hag oll gwynsow nev a hwythas
warnodho, ha’n kommol a guntellas a-dro dhodho. 3 My a viras,
hag yn-mes a’y eskelli y tevis eskelli a-dal dhedha, mes y fons
gwrys byghan ha munys. 4 Yth esa y bennow ow powes yn
kosel; an penn y’n kres o brassa es an pennow erell, mes yth
esa ev ynwedh ow powes gansa. 5 My a viras, hag otta yth esa
an er ow nija gans y eskelli, hag ev a reynyas war an nor ha war
an re trigys ynno. 6 My a welas, fatell o pup-tra yn-dann nev
gostydh dhodho, ha ny wre nagonan y gontradia – nagonan a’n
kreaturs war an nor. 7 My a viras, hag otta an er a yskynnas war
y ewines, ow leverel, 8 ‘Na woelyewgh hwi oll y’n keth termyn.

Koskes pubonan yn y dyller, ha goelyewgh an eyl wosa y gila,
9 mes bedhes an pennow gwithys dhe'n diwedh.'

10 My a viras, hag otta nyns esa an lev ow tos dhiworth y
bennow, mes yn-mes a gres y gorf. 11 My a reknas y eskelli
a-dal, hag otta, yth ens i eth. 12 My viras, hag otta, unn askell
a yskynnas a'n barth dhyghow, ha hi a reynyas war oll an nor.
13 Ha pan esa ow reynya, hy diwedh a dheuth, hag yth eth dhe
goll, ha ny veu gwelys hy thyller. Ena an nessa a yskynnas ha
reynya, ha hi a besyas reynya termyn hir. 14 Pan esa ow reynya,
hy diwedh ynwedh a dheuth, hag yth eth dhe goll avel an kynsa.
15 Hag otta, lev a dheuth mes, ow leverel dhe'n askell, 16 'Klew,
ty neb re reynyas war an nor oll an termyn ma. My a dheriv
hemma dhis, kyns ty dhe dhalleth mos dhe goll. 17 War dha
lergh, ny wra nagonan reynya termyn mar hir, na hwath hanter
an termyn.'

18 Ena an tressa askell a omdhrehevis ha synsi rewl avel an
eskelli kyns, ha hi ynwedh eth dhe goll. 19 Hag yndella y feu
gans oll an eskelli erell an eyl wosa hy ben; yth esens ow synsi
rewl hag ena ny vons gwelys arta. 20 My a viras, hag otta y'n
termyn ow siwya yth esa eskelli owth omdhrehevel, i ynwedh
a'n barth dhyghow, dhe synsi rewl. Re anedha a synsi rewl,
mes yth ethons dhe goll desempis; 21 hag yth esa re erell owth
omdhrehevel, mes ny yllens synsi rewl.

22 Wosa an taklow ma, my a viras, hag otta an dewdhek askell
ha diw a'n eskelli byghan res eth dhe goll, 23 ha ny veu travyth
gesys war gorf an er marnas an tri fenn esa ow powes yn kosel,
ha hwegh askell vyghan.

24 My a viras, hag otta diw a'n eskelli byghan a veu diberthys,
hag i a veu gesys yn-dann an penn a-dhyghowbarth, mes peder
anedha a veu gesys yn aga thyller. 25 My a viras, hag otta yth
esa an eskelli byghan ma ow tewlel towl dhe omdhrehevel ha
synsi rewl. 26 My a viras, hag otta onan a veu drehevys yn-bann,
mes desempis yth eth mes a wel; 27 ha nessa ynwedh, ha skaffa
es an kynsa yth eth mes a wel. 28 My a viras, hag otta yth esa
an dhiw a veu gesys ow tewlel towl dhe synsi rewl aga honan.

[29] Pan esens i ow tewlel towl, onan a'n pennow esa ow powes yn
kosel, an penn y'n kres, a dhifunas. Hemma a veu brassa es an
dhew benn arall. [30] My a viras fatell veu an dhew benn kesunys
ganso, [31] hag otta, an penn a dreylyas gans an re esa ganso, ha
dybri an dhiw askell byghan esa ow tewlel towl dhe reynya.
[32] Mes an penn ma a waynyas maystri war oll an nor ha lordya
war an re trigys ynno gans meur kompressans. Y feu dhodho
galloes war an norvys oll, moy es oll an eskelli a veu kyns.

[33] My a viras wosa hemma, hag otta an penn y'n kres eth mes
a wel desempis, kepar ha'n eskelli erell. [34] Mes y feu gesys dew
benn, a reynyas yn kepar maner war an nor ha war an re trigys
ynno. [35] My a viras, hag otta an penn a-dhyghowbarth a dhybris
an penn a-gledhbarth.

Lew a Dhifun yn-mes a'n Goeswik

[36] Ena my a glewas lev ow leverel dhymm, 'Mir a-ragos ha
preder an pyth welydh.' [37] My a viras, hag otta neppyth kepar
ha lew difun hag owth usa yn-mes a'n goeswik. My a glewas
fatell dhellos lev mab-den dhe'n er, ha leverel, [38] 'Klew, ha my
a gews orthis. An Ughella a lever dhis, [39] "A nyns osta jy an
diwettha a'n peswar best a wrugavy aga kreatya dhe reynya
y'm bys, dredha may teffa diwedh ow thermynyow? [40] Ty, an
peswora neb re dheuth, re fethas oll an bestes a dheuth kyns,
ha ty re synsis rewl war an bys gans euth bras, ha war oll an
norvys gans an gwettha kompressans. Hag i[a] a annedhis oll an
norvys termyn mar hir gans toell. [41] Ty re vreusis an norvys,
a-der gans gwirder; [42] rag ty re blagyas an re hwar ha pystiga an
re gosel. Ty re gasas an re a gews an gwir, ha kara gowleverysi;
ty re dhistruis annedhow an re a dheg frut, ha terri dhe'n dor
fosow an re na wrug dregynn dhis. [43] Dha donteth re dheuth
yn-bann bys y'n Ughella, ha'th woeth bys y'n Galloesek. [44] An
Ughella re viras orth y dermynyow, hag otta diwedhys yns, ha
kowlwrys yw y oesow. [45] Rakhenna, ty er, ty a dhe goll, ha'th
eskelli euthyk, ha'th eskelli byghan pur dhrog, dha bennow
spitus, dha ewines pur dhrog, hag oll dha gorf koeg. [46] Ena

a 11:40 *i:* Po amendyans *ty.*

an norvys oll a vydh difresys ha hebaskhes, delivrys dhiworth dha nell, ha may fo dhe'n norvys govenek y'n vreus, hag yn y dregeredh ev neb a'n gwrug."'

12 Pan esa an lew ow kewsel an geryow ma dhe'n er,
my a viras, [2] hag otta an penn a veu gesys galsa mes
a wel. An peder askell a wrussa tremena dhodho, a sevis dhe
reynya, mes aga reyn a veu gwann ha leun a dervans. [3] My a
viras, hag otta yth esens i ynwedh ow mos mes a-wel, hag yth
esa oll korf an er gans tan, ha'n nor a veu dyegrys bras.

Ena my a dhifunas pur benndegys y'm brys hag yn own meur,
ha my a leveris dhe'm spyrys, [4] 'Ty re dhros hemma warnav,
ow hwilas fordhow an Ughella. [5] Yth ov vy hwath skwith y'm
enev ha pur wann y'm spyrys, ha nyns eus ynnov nerth vytholl,
drefenn an own meur a veu dhymm an nos ma. [6] Lemmyn ytho
my a bys an Ughella, may hwrello ow honfortya bys y'n diwedh.'

Styryans an Welesigeth

[7] Yn-medhav, 'A Arloedh galloesek, mar kevis gras y'th
wolok, mars ov kevys gwiryon genes moy es re erell, ha mar
teuth ow pysadow yn-bann yn hwir a-rag dha fas, [8] gwra ow
honfortya, ha diskwedh dhymm, dha was, an styryans ha'n
dielvennans a'n welesigeth euthyk ma, dhe dhri konfort leun
dhe'm enev. [9] Rag ty re'm synsis wordhi may fo diskwedhys
dhymm diwedh an termynyow, ha'n termynyow diwettha.'

Yn-medh ev dhymm, [10] 'Hemm yw styryans an welesigeth ma
a welsys. [11] An er a welsys ow mos yn-bann dhiworth an mor
yw an peswora gwlaskor a veu gwelys yn gwelesigeth Daniel
dha vroder. [12] Mes ny veu styrys dhodho, dell wrav vy po dell
wrugavy y styrya dhis. [13] An dydhyow a dheu pan sev gwlaskor
war an nor, hag y fydh moy euthyk es oll an gwlaskordhow a
veu kyns. [14] Ynni dewdhek myghtern a vydh ow reynya, onan
wosa y gila. [15] An nessa anedha ow talleth reynya a syns an
rewl termyn hirra es nagonan arall a'n dewdhek. [16] Hemm yw
styryans an dewdhek askell a welsys.

[17] 'A-dro dhe'n lev a glewsys ow kewsel dhiworth kres y gorf,
a-der dhiworth y bennow, hemm yw an styryans. [18] Yn kres

termyn y reyn y sord strifow nag yns byghan, hag y fydh an wlaskor yn peryll a goedha. Ny goedh y'n termyn na, mes y fydh ow taskavoes hy hynsa nerth. [19] Ha pan welsys an eth askell vyghan ow klena orth y eskelli, hemm yw an styryans. [20] Eth myghtern a sev ynno, may fydh aga thermynyow anpoesek ha'n blydhynyow skav. [21] Pan vydh kres an termyn ow tos nes, peswar anedha a vydh gwithys bys y'n termyn may fydh diwedh an vyghterneth ow tos nes, mes dew a vydh gwithys bys y'n diwedh.

[22] 'A-dro dhe'n tri fenn a welsys ow powes yn kosel, [23] hemm yw an styryans. Y'n y dhydhyow diwettha an Ughella a drehav tri myghtern, hag i a nowydhha lies tra ynni, hag i a gyv maystri war an nor [24] ha war an re trigys ynno, gans moy kompressans es oll an re a veu kyns. Rakhenna gelwys yns pennow an er, [25] rag i a vydh an re a gowlwra y dhrog weythresow, ha gorfenna y dhiwettha gwriansow. [26] A-dro dhe'n penn bras a welsys ow mos mes a wel, onan a'n vyghternedh a verow yn y weli, mes gans tormentys. [27] A-dro dhe'n dhew a veu gesys, an kledha a's devor. [28] Rag onan anedha a vydh devorys gans kledha an arall yw ganso, mes y'n diwettha dydhyow ev ynwedh a goedh der an kledha.

[29] 'A-dro dhe'n dhiw askell vyghan a welsys ow tremena dhe'n penn usi y'n barth dhyghow, [30] hemm yw an styryans. I yth yw an re a wrug an Ughella aga gwitha bys yn diwedh an er; hemm o an reyn gwann ha leun a dervans [31] dell welsys. An lew a welsys ow tifuna yn-mes a'n goeswik hag owth usa, hag ow kewsel orth an er, ha'y geredhi rag y anewnder, hag a-dro dhe oll y lavarow a glewsys, [32] hemm yw an Untys, neb a wrug an Ughella y witha bys yn diwedh an dydhyow, neb a sev dhiworth agh Davydh, neb a dheu ha kewsel[a] dhedha. Ev a's keredh rag aga gweythresow didhuw, ha rag aga anewnderyow, hag ev a dhisplet a-ragdha aga gweythresow arvedhus. [33] Rag yn kynsa ev a's dre yn few a-rag y vreus, ha'ga heredhi, ena aga

---

a 12:32 *an dydhyow, neb a sev dhiworth agh Davydh, neb a dheu ha kewsel:* Ow siwya an Syriek. Nyns usi an geryow ma y'n Vulgat.

distrui. [34] Mes gans mersi ev a dhelirv remenant ow fobel, an re a veu sawys y'm oryon, hag ev a re dhedha lowena bys pan dheu an diwedh, dydh breus, a gewsis orthis anodho y'n dalleth. [35] Hemm yw an hunros a welsys, ha'n re ma yw y styryans. [36] Ty unnsel yw wordhi dhe dhyski an kevrin ma a'n Ughella. [37] Ytho skrif yn lyver oll an taklow ma a welsys, ha'ga gorra yn tyller kudhys; [38] ha ty a's dysk dhe'n dus fur yn mysk dha bobel, may hwodhes y hyll aga holonn konvedhes ha gwitha an kevrinyow ma. [39] Mes ty worta omma seyth dydh moy, may fo diskwedhys dhis pypynag a vydh orth bodh an Ughella dhe dhiskwedhes dhis.' Ena ev a omdennas dhiworthiv.

An Bobel a Dheu dhe Ezra

[40] Pan welas oll an bobel an seyth dydh dhe vos passys, ha ny dhehwelsen vy y'n sita, i oll a omguntellas war-barth, byghan ha bras, ha leverel dhymm, [41] 'Fatell wrussyn pegha er dha bynn, ha py kamm a wrussyn dhis, ty dh'agan forsakya, hag esedha y'n tyller ma? [42] Rag yn-mes a'n brofoesi oll ty unnsel yw gesys dhyn, kepar ha bagas a grappys, ha kepar ha lugarn yn tyller tewl, ha kepar ha porth rag gorhel gwithys saw dhiworth annawel. [43] A nyns yw lowr an droglammow a wrug agan tochya? [44] Mar kwredh agan forsakya, pygemmys gwell via ragon mar pen ni ynwedh leskys y'n tan a loskas Sion. [45] Rag nyns on ni gwell es an re a verwis ena.' Hag i a oelas gans lev ughel.

Ena my a worthybis dhedha, [46] 'Bydh kolonnek, Ysrael; ha na vydh trist, chi Yakob. [47] Rag an Ughella a berth kov ahanowgh, ha ny wra a'n Galloesek agas ankevi yn agas strif. [48] Rag ny wrugavy agas forsakya, na omdenna dhiworthowgh, mes my re dheuth y'n tyller ma dhe bysi rag ynyalder Sion, ha dhe hwilas tregeredh, drefenn uvelheans agan[a] sentri. [49] Lemmyn ytho kewgh tre pubonan ahanowgh, ha my a dheu dhywgh wosa an dydhyow ma.' [50] Ytho an bobel eth yn-rag dhe'n sita, dell leveris vy dhedha. [51] Mes my a besyas esedha y'n park seyth dydh, dell

---

a 12:48 *agan:* Ow siwya an Syriek.

y'm gorhemmynnis an el; ha ny dhybris marnas bleujyow an gwel; losow o ow boes y'n dydhyow na.

An Gour Dhiworth an Mor

13 Wosa seyth dydh my a hunrosas hunros y'n nos, [2] hag otta yth esa gwyns ow sevel dhiworth an mor hag ankresya oll y donnow. [3] My a viras, hag otta yth esa neppyth haval dhe dhen ow nija war-barth gans kommol nev; ha pan dreylya y fas dhe vires, pup-tra gwelys yn-danno a grena; [4] ha peskweyth mayth e an lev dhiworth y anow, peub a glewo y levow o leskys kepar dell deudh an koer pan dheu nes dhe'n tan.

[5] Wosa hemma, otta yth esa routh tus heb niver owth omguntell war-barth dhiworth an peswar gwyns a nev, dhe fetha an den a dheuth yn-bann dhiworth an mor. [6] My a viras, hag otta, ev a gervyas menydh bras ragdho y honan, ha nija yn-bann warnodho. [7] My a assayas gweles an rannvro po an tyller may fia an menydh kervys anodho, mes ny yllis.

[8] Wosa hemma, otta yth esa peub a omguntellas war-barth er y bynn rag y fetha, ow perthi own, saw yth esens ow lavasos omladh. [9] Pan welas an routh ow tos yn unn herdhya, ny dhrehevis y leuv, na ny synsis kledha, nag arv bresel vytholl; [10] unnweyth ev a dhannvonas yn-mes a'y anow neppyth haval dhe liv a dan, hag yn-mes a'y dhiwweus anall a flamm, ha dhiworth y daves yth esa ow tannvon yn-mes gwrygh avel annawel. Oll an re ma a veu kemmyskys war-barth, an liv a dan, an anall a flamm, ha'n annawel veur, [11] hag i a goedhas war an routh esa owth herdhya, hag ow pareusi dhe omladh, ha'ga leski oll, ha desempis ny veu gwelys travyth a'n routh heb niver marnas lusu ha'n blas a vog. My a viras, ha sowdhenys veuv.

[12] Wosa hemma my a viras an keth den ow tos yn-nans dhiworth an menydh, hag ow kelwel dhodho y honan routh arall, onan hebask. [13] Y teuth dhodho lies den, re anedha lowen ha re anedha trist; re anedha a veu kelmys, hag yth esa re anedha ow tri erell avel offrynnow.

Styryans an Welesigeth

Ena my a dhifunas yn euth bras, ha my a bysis war an Ughella,
ow leverel, [14] ‘A’n dalleth ty re dhiskwedhas an marthusyon ma
dhe’th was, ha’m synsi wordhi may tegemmerres ow fysadow.
[15] Ytho diskwedh dhymm lemmyn pyth yw styryans an hunros
ma ynwedh. [16] Rag dell esov ow prederi y’m brys, go-i an re a
vydh gesys y’n dydhyow na, ha go-i hwath moy an re nag yw
gesys! [17] Rag an re nag yw gesys a vydh trist, [18] rag i a gonvedh
an taklow yw gwithys rag an dydhyow diwettha, mes ny yllons
drehedhes dhedha. [19] Rakhenna go-i an re yw gesys, rag i a
wel peryllow bras hag edhommow pals, dell dhiskwedhas an
hunrosow ma dhis. [20] Byttegyns esya yw godhav an peryll
a dhos y’n taklow ma, ages tremena dhiworth an bys avel
kommolenn heb gweles an pyth a hwer y’n dydhyow diwettha.’

Ev a worthybis dhymm, [21] ‘My a lever dhis styryans an
welesigeth, ha my a iger dhis an taklow a gewssys anedha. [22] Ty
a gewssys a’n re yw gesys, hag a’n re nag yw gesys; hemm yw an
styryans. [23] Ev neb a dhre an peryll y’n termyn na, ev y honan a
with an re a goedh yn peryll, mayth eus dhedha oberow ha fydh
troha’n Ughella. [24] Godhvydh ytho, moy benniges yw an re yw
gesys es an re yw marow.

[25] ‘Hemm yw styryans an welesigeth. Ty a welas gour ow
tos yn-bann yn-mes a golonn an mor; [26] hemm yw ev may
hwrug an Ughella y witha der oesow pals; ev y honan a dhelirv
y greasyon, hag ordena tenkys an re yw gesys. [27] Ty a welas
gwyns ha tan hag annawel ow tos yn-mes a’y anow, [28] ha nyns
esa ow synsi kledha nag arv bresel, mes ev a dhistruis an routh
a dheuth yn unn herdhya dh’y fetha. Hemm yw an styryans:
[29] An dydhyow a dheu pan wra an Ughella delivra an re usi war
an nor, [30] ha sowdhan brys a dheu war an re trigys y’n nor. [31] I
a dewl towl dhe werrya an eyl erbynn y gila, sita erbynn sita,
tyller erbynn tyller, pobel erbynn pobel, ha gwlaskor erbynn
gwlaskor. [32] Pan dheu an taklow ma, ha pan hwer an toknys a
dhiskwedhis vy dhis kyns, ena ow Mab a vydh diskudhys, an
gour a welsys ow tos yn-bann.

[33] ‘Ena pan glew oll an kenedhlow y lev, i oll a as aga thir,
ha’n vresel usi dhedha an eyl erbynn y gila. [34] Ha routh heb
niver a omguntell, dell welsys, ow mynnes dos dh’y fetha.
[35] Mes ev a sev war benn menydh Sion, [36] ha Sion a dheu, apert
dhe beub oll, pareusys ha drehevys, avel an menydh a welsys,
kervys heb gweres diwleuv. [37] Ena ev, ow Mab, a geredh an
kenedhlow kuntellys drefenn aga hammweythresow: hemm yw
haval dhe’n annawel. [38] Hag ev a’s keredh fas orth fas rag aga
drog brederow ha’n tormentys a vydhons ow kodhav: hemm
yw haval dhe’n flammow. Hag ev a’s distru yn es, der an lagha:
hemm yw haval dhe’n tan.

[39] ‘Ty a welas ev dhe guntell dhodho routh arall, hebask.
[40] Hemm yw an naw loeth a veu degys dhe-ves yn kethneth
dhiworth aga thir aga honan yn dydhyow myghtern Hoshea, neb
a wrug Shalmaneser, myghtern Assyria aga dri yn kethneth. Ev
a’s dug dres an avon, hag i a veu degys yn tiredh arall. [41] Mes i
a dewlis tewl ragdha i aga honan, i dhe asa routh an kenedhlow,
ha mos yn-rag bys yn rannvro bell, ma nag esa agh mab-den
trigys bythkweth, [42] may hallens gwitha ordenansow aga lagha
ena, na allsons aga gwitha yn aga rannvro aga honan [43] I a entras
der entransow ynn an avon Ewfrates. [44] Rag y’n termyn na an
Ughella a wrug toknys ragdha, ha stoppya kanolyow an avon
bys pan vedhens tremenys dresti. [45] Der an rannvro na yth esa
vyaj hir a vlydhen ha hanter; hanow an rannvro yw Arzareth.

[46] ‘Wosa henna yth esens trigys ena bys y’n diwettha termyn;
ha lemmyn, hag i ow talleth dos arta, [47] an Ughella a stopp
kanolyow an avon arta, may hyllons tremena dresti. Hemm yw
an reson ty dhe weles an routh omguntellys yn hebask. [48] Mes
an re gesys a’th pobel, kevys a-ji dhe’m oryon sans, a vydh
sawys. [49] Ytho pan dhalleth ev distrui routh an kenedhlow yw
omguntellys, ev a dhifres an bobel yw gesys, [50] hag ena ev a
dhiskwedh dhedha lies marthus bras.’

[51] Yn-medhav, ‘A Arloedh galloesek, styr dhymm prag y
hwelis vy an gour ow tos yn-bann dhiworth kolonn an mor.’ Yn-
medh ev dhymm, [52] ‘Par dell ny yll denvyth hwithra po godhvos

pyth eus yn downder an mor, yndella ynwedh ny yll denvyth war an nor gweles ow Mab na'n re usi ganso marnas yn termyn y dhydh. [53] Hemm yw styryans an hunros a welsys, ha ny veu henna klerhes dhe dhenvyth marnas ty; [54] rag ty re forsakyas dha hynsyow dha honan, hag omri dhe'm hynsyow vy, ha hwithra ow lagha. [55] Ty re ros dha vewnans dhe furneth, ha ty a elwis konvedhes dha vamm. [56] Rakhenna my re dhiskwedhas dhis an taklow ma, avel gober gans an Ughella. Wosa tri dydh moy my a gews taklow erell dhis, ha styrya taklow poesek ha marthys.'

[57] Ena my eth yn-rag ha tremena a-dreus dhe'n park, ow klorifia hag ow kormel an Ughella yn feur drefenn an marthusyon esa orth aga gul a dermyn dhe dermyn, [58] ha rag ev dhe woverna an termynyow ha pypynag a hwer yn y seson. Ha my a wortas ena tri dydh.

An Arloedh a Re Gorhemmynn dhe Ezra

14 Y'n tressa dydh, yth esen owth esedha yn-dann dherwenn, [2] hag otta, lev a dheuth dhiworth bos a-dal dhymm ha leverel, 'Ezra, Ezra!' Yn-medhav 'Ottavy, Arloedh,' ha my a sevis war ow threys. Yn-medh ev dhymm, [3] 'My a omdhiskwedhas y'n bos ha kewsel dhe Moyses, pan esa ow fobel yn kethneth yn Ejyp, [4] ha my a'n dannvonas, ha ledya ow fobel yn-mes a Ejyp; ha my a'n dros yn-bann dhe venydh Sinay, ha'y witha genev lies dydh. [5] My a dherivas dhodho marthusyon pals, ha diskwedhes dhodho kevrinyow an termynyow ha termynyow an diwedh. My a ros gorhemmynn dhodho, ow leverel, [6] Dyllo an geryow ma yn apert, ha kudh an re erell. [7] Ha lemmyn my a lever dhis: [8] Gwith y'th kolonn an toknys a dhiskwedhis ha'n gwelesigethow a welsys, ha'n styryansow a glewsys; [9] rag ty a vydh kemmerys dhe-ves dhiworth tus, hag alemma rag ty a drig gans ow Mab ha gans an re haval dhis, bys yn diwedh an termynyow. [10] Rag an bys re gollas y yowynkneth, hag yma an termynyow ow talleth bos koth. [11] An bys yw rynnys yn dewdhek rann, ha naw rann re dremenas, ha hanter an degves rann. [12] Nyns eus marnas diw ow kortos, war-

barth gans hanter an degves rann. [13] Lemmyn ytho kempenn dha ji, ha keredh dha bobel; konfort an re uvel anedha; ha lemmyn nagh an bewnans legrys. [14] Gorr dhiworthis prederow marwel; tewl dhe-ves dhiworthis an beghyow denel, ha diwisk dhiworthis dha gnas wann; gorr dhe denewen an prederow an moyha beghus dhis, ha fysk dhe fia dhiworth an termynyow ma. [15] Rag drogow gweth es an re a welsys a vydh gwrys. [16] Rag dhe voy an bys a dheu ha bos gwann dre gothni, dhe voy y hwra drogow kressya war y drigoryon. [17] Yth a gwirder pell dhe-ves, ha gowegneth a dheu nes. Rag an er a welsys y'n gwelesigeth a fysk seulabrys dhe dhos.'

An Lagha dhe Vos Skrifys Arta

[18] My a worthybis, 'A wrav vy kewsel a-ragos, Arloedh? [19] Rag yth av dell worhemmynnsys dhymm. My a geredh an bobel yw bew lemmyn; mes piw a warn an re a vydh genys a-wosa? [20] An bys a wrowedh yn tewlder, ha'n re trigys ynno yw heb golow. [21] Rag dha lagha yw leskys, ha ny woer denvyth an taklow re beu gwrys genes, po a vydh gwrys. [22] Ytho mar kevis gras y'th wolok, dannvon an spyrys sans ynnov, ha my a skrif pup-tra a hwarva y'n bys a'n dalleth, a veu skrifys y'th lagha, may hallo tus trovya an hyns, ha may fewo an re a vynn bewa y'n dydhyow diwettha.'

[23] Ev a worthybis dhymm, 'Ke ha kuntell an bobel ha leverel dhedha, na'th hwillons dewgens dydh. [24] Mes ty, darbar dhis lies legh-skrifa, ha kemmer genes Sarea, Selemia, Ethanus hag Asiel, pymp a veu dyskys dhe skrifa uskis. [25] Ena deus omma, ha my a enow lugarn a gonvedhes y'th kolonn, na vydh difeudhys bys pan vo gorfennys an pyth a dhallethsys y skrifa. [26] Ha wosa gorfenna, dyllo rann a'n taklow yn apert, ha dyllo rann yn-dann gel dhe'n tus fur. A-vorow y'n eur ma ty a dhalleth skrifa.'

Diwettha Geryow Ezra dhe'n Bobel

[27] Ena my eth yn-rag, dell worhemmynnis dhymm, ha gelwel oll an bobel war-barth, ha leverel, [28] 'Klew, A Ysrael, an geryow ma. [29] Y'n dalleth agan tasow a veu alyons yn Ejyp, hag i a veu delivrys alena. [30] I a dhegemmeras an lagha a vewnans; mes ny's

gwithsons, ha hwi ynwedh war aga lergh re gammdremenas er hy fynn. [31] An tir a veu res dhywgh avel eretons yn tir Sion, mes hwi ha'gas tasow a wrug sherewneth, ha ny withsowgh an fordhow a worhemmynnis an Ughella dhywgh. [32] Ha rag y vos breusyas ewn, wosa termyn ev a gemmeras dhiworthowgh an pyth a rosa. [33] Ha lemmyn yth esowgh hwi omma, hag yma agas breder yn agas mysk. [34] Rakhenna mar kwithowgh rewl war agas brys ha dyskybla agas kolonn, hwi a vydh gwithys bew, ha wosa mernans hwi a gyv tregeredh. [35] Rag an vreus a dheu wosa mernans, pan vydhyn dasvewys, hag ena henwyn an re ewn a vydh apert, ha gweythresow an debeles a vydh diskudhys. [36] Mes na dhes denvyth dhymm lemmyn, na'm hwilas dew-ugens dydh.'

An Skryptor Skrifys Arta

[37] Ytho my a gemmeras an pymp gour, dell worhemmynnis dhymm, ha ni eth yn-mes dhe'n gwel ha gortos ena. [38] Ha ternos, otta lev a'm gelwis ow leverel, 'Ezra, igor dha anow hag yv an pyth a rov dhis dh'y eva.' [39] Ytho my a igoras ow ganow, hag otta hanaf leun a veu ystynnys dhymm; leun o a neppyth avel dowr, mes y liw o avel liw tan. [40] My a'n kemmeras hag eva, ha kettell evis, ow holonn a dhiveris konvedhes, ha furneth a gressyas y'm bronn, rag yth esa ow spyrys ow perthi kov anodho, [41] ha'm ganow a veu igerys ha ny veu deges na fella.

[42] Mes an Ughella a ros konvedhes dhe'n pymp gour, hag onan wosa y gila i a skrifas an taklow a veu leverys, gans lytherennow na wodhvons. I a esedhas dew-ugens dydh, ow skrifa der an jydh, [43] hag ow dybri bara y'n nos. Mes yth esen vy ow kewsel dydhweyth, ha ny dewis nosweyth. [44] Ytho y'n dew-ugens dydh y feu skrifys peswardhek lyver ha peswar-ugens.

[45] Pan veu an dew-ugens dydh kowlwrys, an Ughella a gewsis, ow leverel, 'Dyllo yn apert an kynsa lyvrow a skrifsys, ha gas keffrys dhe'n re wiw ha'n re anwiw aga lenna; [46] mes gwith an deg ha tri-ugens diwettha dhe vos res dhe'n re fur a'n bobel. [47] Rag ynna i yma gover a gonvedhes, hag avon a skians.' [48] Hag yndella y hwrugavy.

15 Kows yn skovornow ow fobel an geryow a brofoesans
a worrav yn dha anow, yn-medh an Arloedh, [2] ha gul
dhedha bos skrifys war baper; rag yth yns i lel ha gwir. [3] Na
borth own a'n brasow er dha bynn, ha na vydh troblys gans
diskryjyans an re a gews er dha bynn. [4] Rag pubonan na grys a
verow yn y diskryjyans.

[5] Otta, yn-medh an Arloedh, my a dhre drogow war oll
an norvys, kledha ha divoetter ha mernans ha terroes, [6] rag
sherewneth re lesas der oll an nor, ha'ga drogoberow yw
kowlwrys. [7] Rakhenna, yn-medh an Arloedh, [8] ny dawav na
fella a-dro dh'aga sherewneth dhidhuw a wrons, na ny wrav vy
aga godhav yn aga oberow anewn. Goes divlam ha gwiryon a
gri dhymm, hag enevow an re ewn a gri heb hedhi. [9] Yn sur my
a dal dial warnedha, yn-medh an Arloedh, ha my a gemmer
warnav vy begh oll an goes gwiryon. [10] Otta ow fobel yw haval
dhe flokk ledys dhe'n ladhva; ny wrav vy aga gasa dhe driga
pella yn pow Ejyp, [11] mes my a's dre yn-mes gans leuv grev
ha bregh ystynnys, ha my a wysk Ejyp gans pla avel kyns, ha
distrui oll y dir.

[12] Kynes Ejyp ha'y selyow, drefenn an pla a weskel hag a
skorjya a wra Duw y dri warnodho. [13] Kynes an diogyon a
wonedh an dor rag bos aga has ow fyllel ha'ga gwydh ow pos
distruys gans kleves losk ha keser, ha gans annawel euthyk.
[14] Go-i an bys ha'n re trigys ynno! [15] Rag an kledha ha'ga
distruyans a dheu nes, ha kenedhel a sev dhe werrya erbynn
kenedhel, gans kledhedhyow yn aga diwla. [16] Rag y fydh
ankres yn mysk tus; i a hwila fetha an eyl y gila, hag yn aga
nerth ny's teves revrons rag aga myghtern na rag an chyf a'ga
gwer veur. [17] Den a'n jevydh hwans dhe vos yn sita, mes ny yll,
[18] rag bos an sitys yn tervysk drefenn balghder; an chiow a vydh
distruys, ha'n dus ow perthi own. [19] Drefenn tanowder bara ha
galar meur, ny'n jevydh den piteth rag y gentrevek, mes ev a
omsett erbynn aga chiow gans an kledha, ha pylla aga fythow,
drefenn an nown, ha galar meur.

[20] Otta my a elow war-barth oll myghternedh an nor dhe
dreylya dhymm, yn-medh Duw, dhiworth an howldrevel ha'n
dyghow ha'n est ha Lebanon; dhe dreylya ha dhe dhaskorr
an taklow a rosons dhedha. [21] Kepar dell wrons i dhe'm re
dhewisys bys y'n jydh hedhyw, yndella y hwrav vy, hag attyli
yn aga askra. Yndellma y lever an Arloedh Duw: [22] Ny spar ow
leuv dhyghow an beghadoryon ha ny hedh ow kledha dhiworth
an re a skoell goes gwiryon war an dor. [23] Yth a tan yn-mes
a'y sorr, ha devorya selyow an nor, ha peghadoryon avel kala'
leskys. [24] Go-i na withsons ow gorhemmynnow, yn-medh an
Arloedh. [25] Ny wrav vy aga sparya. Ke dhe-ves, hwi vebyon
negedhys! Na dhefolewgh ow sentri. [26] Rag Duw a aswonn an
re a begh er y bynn, ha rakhenna ev a's daskorr dhe'n mernans
ha dhe ladhva. [27] Rag lemmyn plagys re dheuth war an norvys,
ha hwi a worta ynna; ny wra Duw agas delivra, rag hwi re
beghas er y bynn.

Gwelesigeth a Vresel

[28] Otta gwelesigeth euthyk, owth omdhiskwedhes dhiworth
an est! [29] Kenedhlow dragones Arabia a dheu yn-mes yn
charettow pals, hag a-dhia gynsa dydh aga herdh, aga thythyans
a vydh klewys war an nor, may perth own pubonan a's klew.
[30] Ynwedh an Karmonysi a yn-mes a'n goeswik yn sorr bras
avel badhes gwyls, hag i a jun yn batel er aga fynn, ha gans
aga dyns i a wast rann a diredh an Assyrianys. [31] Hag ena
an dragones a dheu ha bos hwath kreffa, ow perthi kov a'ga
genesigeth; ha mar treylyons ha kesunya yn omsettyans gans oll
aga nerth erbynn an Karmonysi, [32] ena an re ma a vydh gorrys
yn deray, ha gwrys taw gansa aga nerth, ha treylya ha fia. [33] Hag
a diredh an Assyrianys eskar ow kontrewaytya a omsett er aga
fynn, ha ladha onan anedha; hag y fydh own ha kren yn aga lu
hag ansurneth yn mysk aga myghternedh.

Breus war Babylon

[34] Otta kommol dhiworth an howldrevel, ha dhiworth an kledh
bys y'n dyghow! Aga semlans yw pur euthyk, leun a sorr hag
annawel. [35] I wysk an eyl erbynn y gila, ha diveri annawel bras

war an dor, war-barth gans aga annawel aga honan; hag y fydh goes dhiworth an kledha bys yn torr margh [36] ha mordhos den ha garr kowrvargh. [37] Hag y fydh own ha kren meur war an nor; an re a wel an sorr na a's tevydh euth, ha kren a sett dalghenn ynna. [38] Ena kommol annawel tewl a vydh drehevys dhiworth an dyghow, ha dhiworth an kledh, ha rann arall dhiworth an howlsedhes. [39] Mes gwynsow dhiworth an howldrevel a vydh kreffa es an kommol a veu drehevys yn sorr, ha'ga distrui; ha'n annawel esa ow tistrui dre wyns an howldrevel a vydh chasys dhe'n dyghow ha'n howlsedhes. [40] Kommol bras ha krev, leun a sorr hag annawel, a yskynn ha distrui oll an nor ha'n re trigys ynno, ha diveri annawel euthyk war bub tyller ughel hag ardhek, [41] tan ha keser ha kledhedhyow nijys ha dowrow pals, may fydh oll an parkow hag oll an goverow lenwys gans lanwes an dowrow na. [42] I a derr dhe'n dor sitys ha fosow, menydhyow ha breow, gwydh an koeswigow ha goera ha greun an prasow. [43] I a dremen war gamm dhe Babylon ha'y howldhistrui. [44] I a dheu bys dhedhi hag omsettya a-dro dhedhi; i a dhever warnedhi an annawel hag oll y sorr; ena an doust ha'n mog a yskynn bys yn nev, hag oll an re usi a-dro dhedhi a's kyn. [45] Ha'n re yw gesys a vydh kethyon dhe'n re a's distru.

Breus war Asia

[46] Ha ty, Asia, kevrennek yn splannder Babylon ha'y glori, [47] go-jy, druan! Rag ty re wrug dha honan haval dhedhi; ty re afinas dha vyrghes rag fornikasyon, dhe blesya dha garoryon ha dhe vostya ynna; i re beu hwansek pup-prys dhe wul fornikasyon genes. [48] Ty a wrug war-lergh an hora hegas yn oll hy gweythresow ha'y dysmygyansow. Rakhenna Duw a lever: [49] My a dhannvon drogow warnas, gwedhowses ha boghosogneth, divoetter ha kledha ha pla dhe dhistrui dha jiow, ow tri defolans ha mernans. [50] Glori dha nerth a vydh desyghys avel bleujenn, pan dhrehav an toemmder a vydh dannvenys warnas. [51] Ty a vydh gwann ha boghosek, plagys ha skorjys gans goliow, ma na yllydh na fella degemmeres dha garoryon grev. [52] A vien vy mar avius er dha bynn, yn-medh an Arloedh, [53] mar ny wrelles ladha ow re dhewisys pup-prys, ow lowenhe

hag ow takya diwleuv, hag ow kewsel a-dro dh'aga mernans, ha ty medhow?

54 Afin semlans dha fas! 55 Yma gober hora y'th varrlenn;
rakhenna ty a dhegemmer attal. 56 Par dell wredh dhe'm re
dhewisys, yn-medh an Arloedh, yndella re wrello Duw dhiso jy,
ha'th taskorra yn drogow. 57 Dha fleghes a verow a nown, ha ty a
goedh der an kledha; dha sitys a vydh dileys, hag oll dha dus usi
y'n gwel igor a goedh der an kledha. 58 An re usi yn menydhyow
a verow rag nown, ow dybri aga hig aga honan, hag owth eva
aga goes aga honan, rag esow a vara ha syghes rag dowr. 59 Ty
a vydh truan dres tus erell, hag arta ty a dhegemmer drogow.
60 Tremenysi ow mos dresti a wysk an sita hegas, ha dilea
neb rann a'th tiredh hag a'th glori, pan dhehwelons dhiworth
Babylonia. 61 Ty a vydh terrys dhe'n dor gansa avel sowl, hag i
a vydh avel tan ragos. 62 I a'th tevor, ty ha'th sitys, dha diredh
ha'th venydhyow; i a lesk oll dha goeswigow ha'th wydh ow
toen frut. 63 I a dheg dha fleghes dhe-ves avel kethwesyon, i a
byll dha rychys ha distrui glori dha fas.

Kuhudhansow Erell

16 Go-jy, Babylon hag Asia! Go-jy, Ejyp ha Syria!
2 Omwrogysewgh gans yskar, ha blew gever, hag
oelewgh rag agas fleghes, ha kynewgh ragdha; rag dha
dhistruyans re dheuth nes. 3 An kledha re beu dannvenys er agas
pynn, ha piw a yll y dreylya dhe-ves? 4 Tan re beu dannvenys
er agas pynn, ha piw a yll y dhifeudhi? 5 Terroesow re beu
dannvenys er agas pynn, ha piw a yll aga chasya dhe-ves? 6 A
yllir chasya dhe-ves lew nownek y'n koes, po difeudhi tan y'n
sowl wosa ev dhe dhalleth leski? 7 A yllir treylya seth wosa hy
bos tennys gans sether krev? 8 An Arloedh Duw a dhannvon
drogow, ha piw a yll aga chasya dhe-ves? 9 Tan a yn-mes a'y
sorr, ha piw eus neb a yll y dhifeudhi? 10 Ev a wra lughesennow
dhe lughesi, piw na berth own? Ev a vydh ow tarenna, ha piw
na'n jevydh euth? 11 An Arloedh a wodros, ha piw na vydh
euthegys glan yn y lok? 12 An dor ha'y selyow a gren, an mor
yw shakys dhiworth y dhownderyow, ha'y donnow ha'ga fuskes

yw troblys a-rag fas an Arloedh ha glori y nerth. 13 Rag krev
yw y leuv dhyghow a bleg an warak, ha lymm yw an sethow a
wra ev aga thenna, ha wosa bos dannvenys dhe benn pella an
norvys ny fyllons dhe dhrehedhes dh'aga amkan. 14 Terroesow
yw dannvenys mes, ha ny dhehwelons arta bys pan dhons dres
oll an norvys. 15 An tan re dhewis, ha ny vydh difeudhys bys
pan gowllesk selyow an norvys. 16 Kepar dell na dhehwel seth
yw tennys gans sether krev, yn kettella ny dhehwel arta an
terroesow yw dannvenys war an norvys. 17 Go-vy, go-vy! Piw
a'm delirv y'n dydhyow na?

Euth y'n Dydhyow Diwettha

18 Dalleth govisyon, ha kynvann meur; dalleth divoetter,
hag y fydh lies ow mos dhe goll; dalleth breselyow, ha'n
potestas a berth own; dalleth drogow, ha tus a gren. Pandr'a
wrons pan dheu an drogow?[a] 19 Divoetter ha pla, govisyon
hag angoes, yw dannvenys avel skorjys rag kessydhyans mab-
den.[b] 20 Mes spit dhe oll an taklow ma ny dreylyons dhiworth
aga hammweythresow, na nevra ny berthons kov a'n skorjys.
21 Boesow a vydh mar isel aga bris may fydh tus ow tybi kres
dhe vos surhes ragdha; ena drogow a wra bleujyowa dres an nor
– kledha, divoetter, ha deray meur. 22 Lies a'n re usi trigys y'n
nor a dhe goll dre dhivoetter; ha'n re gesys gans an divoetter a
verow der an kledha. 23 An re varow a vydh tewlys yn-mes avel
kawgh, ha ny vydh denvyth dh'aga honfortya; rag an nor a vydh
forsakys, ha'n sitys a vydh terrys dhe'n dor. 24 Ny vydh denvyth
gesys dhe wonedha an dor, na dhe worra has ynno. 25 An
gwydh a dheg frut, mes piw a'n kuntell? 26 An grappys a vydh
adhves, mes piw a's trett? 27 Den a yeun dhe weles den arall, po
hwath dhe glewes y lev. 28 Rag deg a vydh gesys yn-mes a sita;
ha dew yn-mes a'n park, an re a omgelas yn kelliow tew hag
yn folsyow an karregi. 29 Kepar hag yn lowarth a olewbrennyer,
teyr po peder olewenn yw gesys war wydhenn; 30 po kepar ha

---

a 16:18 *Pandr'a wrons pan dheu an drogow?* War-lergh an Vulgat, yma an geryow ma yn dalleth gwers 19.

b 16:19 Gwersow 19 bys wers 76 yw niverys 20 bys 77 y'n Vulgat.

pan vydh gwinlann kuntellys, re a'n bagasow yw gesys gans an re a hwila gans rach der an winlann, [31] yn kettella y'n dydhyow na tri po peswar a vydh gesys gans an re a hwila yn aga chiow gans an kledha. [32] An dor a vydh forsakys, ha ny vydh y barkow erys, ha'y fordhow ha'y hynsyow a vydh gordevys gans spedhas, rag ny gerdh deves dredha. [33] Gwyrghesow a gyn, rag nyns eus dhedha gwer bries; aga myrghes a gyn, rag nyns eus dhedha gweres. [34] Aga gwer bries a vydh ledhys yn bresel, ha'ga gwer a dhe goll dre dhivoetter.

Pobel Duw a Ombareus rag an Diwedh

[35] Goslowewgh orth an taklow ma, ha'ga honvedhes, hwi gwesyon an Arloedh. [36] Hemm yw ger an Arloedh; degemmer e, ha na dhiskrysewgh an pyth a wra an Arloedh y leverel. [37] An terroesow a dheu nes, ha nyns yns delatys. [38] Kepar dell wra benyn veghyek, y'n nawves mis pan dheu termyn hy gwelivos nes, kavoes paynys bras a-dro dh'y thorr dew po tri our kyns, mes pan dheu an flogh yn-mes a'n dorr, ny vydh delatys pols vyth, [39] yn kettella ny vydh delatys an terroesow ow tos war an dor, ha'n bys a gyn, ha gloesow a'n dalghenn a bub tu.

[40] Klewewgh ow geryow, ow fobel; ombareusewgh rag batel, hag yn mysk an drogow bedhewgh avel alyons war an nor. [41] Neb a werth, bedhes avello ev neb a fi; ha neb a bren, bedhes avello ev neb a gyll. [42] Neb a genwerth, bedhes avello ev neb na wayn budh; hag ev neb a dhrehav chi, bedhes avel nebonan na vydh trigys ynno. [43] Neb a has, bedhes avello ev neb na vys; neb a skether, bedhes avello ev neb na yll kuntell an grappys. [44] An re a dhemmedh, bedhens avel an re na's tevydh fleghes; ha'n re na dhemmedh, bedhens avel an re yw gwedhow. [45] Yndella an re a lavur, a lavur yn euver. [46] Estrenyon a guntell aga frut, ha pylla aga substans, domhwel aga chiow, ha kemmeres aga mebyon avel kethyon; rag yn kethneth y tineythons aga fleghes. [47] Nyns yw arghans an arghansoryon marnas preydh; dhe voy yth afinons aga sitys, aga chiow, ha'ga horfow aga honan, [48] dhe voy y fydhav serrys orta drefenn aga feghosow, yn-medh an Arloedh. [49] Kepar dell wra benyn pur wordhi ha mas kasa hora,

50 yn kettella y hwra ewnder kasa sherewneth pan omafin, hag
ev a's kuhudh fas orth fas pan dheu an pledyas dhe hwithra pub
peghes war an nor.

Nerth ha Furneth Duw

51 Rakhenna na vydh avelli hi na'y gweythresow. 52 Rag otta,
wosa pols byghan sherewneth a vydh degys dhe-ves dhiworth
an norvys, ha gwirvreus a reyn warnan. 53 Na leveres peghador
na wrug ev pegha; rag Duw a lesk kolennow a dan war benn
neb a lever, 'Ny beghis a-rag Duw ha'y glori.' 54 Otta, Duw
a aswonn oll oberow tus, aga dysmygyansow ha'ga frederow
ha'ga holonnow.

55 Ev a leveris, 'Bedhes an nor,' hag y feu gwrys, ha 'Bedhes
an nev,' hag y feu gwrys. 56 Orth y er an ster a veu fastys yn
aga thylleryow, hag ev a woer niver an ster. 57 Ev a hwither
an islonk ha'y dresoryow; ev re vusuras an mor ha pyth eus
ynno; 58 ev re stroethas an mor yn mysk an dowrow; ha der y
er ev re grogas an nor a-ugh an dowrow. 59 Ev re lesas an nev
avel fyrmament, ha'y fastya a-ugh an dowrow; 60 ev re worras
fentynyow dowrow y'n gwylvos, ha lynnyn war wartha an
menydhyow, dhe dhannvon avonyow dhiworth an ughelderyow
dhe dhowrhe an dor. 61 Ev a wrug mab-den, ha gorra kolonn yn
kres y gorf; ev a worras ynno spyrys ha bewnans ha konvedhes
62 ha'n spyrys a Dhuw Ollgalloesek, neb a wrug pup-tra, hag a
hwither taklow kudhys yn tylleryow kudhys. 63 Yn sur ev a woer
agas dysmygyansow ha'n pyth a brederowgh yn agas kolonnow.

Go-i an re a begh hag a vynn keles aga feghosow! 64 An
Arloedh a hwither gans rach oll aga oberow, hag a wra ges
ahanowgh hwi oll. 65 Hwi a vydh shamys pan dheu agas
peghosow yn-mes a-rag tus, ha'gas drogoberow a sev avel agas
kuhudhoryon y'n jydh na. 66 Pandr'a wrewgh? Po fatell yllowgh
keles agas peghosow a-rag an Arloedh ha'y glori? 67 Otta,
Duw yw an breusyas; perthewgh own anodho. Gesewgh agas
peghosow, hag ankevewgh agas drogoberow, ha na wrewgh aga
hommyttya nevra namoy; yndella Duw a'gas hembronk yn-rag
ha'gas delivra dhiworth pub anken.

Torment Pobel Duw

[68] Rag otta, sorr routh veur a dhew warnowgh, hag i a dhrayl dhe-ves re ahanowgh, hag i a wra dhywgh dybri boes sakrifiys dhe idolys. [69] I a wra ges a'n re a assent dhe dhybri, hag a wra bismer anedha ha'ga dispresya, hag i a's trett yn-dann dreys. [70] Rag yn lies tyller hag yn sitys ogas dhedha y fydh rebellyans bras erbynn an re a berth own a'n Arloedh. [71] I a vydh avel muskogyon, ha ny sparyons denvyth, mes i a byll hag a dhistru an re a bes ow perthi own a'n Arloedh. [72] Rag i a dhistru hag a byll aga substans, ha'ga chasya yn-mes a'ga chiow. [73] Ena y fydh apert, y feu ow re dhewisys prevys, kepar dell yw owr prevys y'n tan.

Ambos a Dhelivrans gans Duw

[74] Goslowewgh, ow re dhewisys, yn-medh an Arloedh; dydhyow anken yw devedhys lemmyn, mes my a'gas delirv dhiworta. [75] Na berthewgh own na dout, rag Duw yw agas kevarwoedher. [76] Hwi neb a with ow gorhemmynnow ha'm ordenansow, yn-medh an Arloedh Duw, na wres agas peghosow agas beghya, na'gas drogoberow agas fetha. [77] Go-i an re yw tegys gans aga feghosow, ha fethys gans aga drogoberow! Yth ons kepar ha park yw tegys gans prysk, ha'y droe'lergh yw gordevys gans spern, ma na yll denvyth tremena dredho; [78] deges yw, ha daskorrys dhe vos konsumys gans tan.

TOBIT

Chaptra 1
Yowynkneth Tobit ha'y Vewnans Mas
Kemmerys avel Keth dhe Nineve
Kolonnekter owth Ynkleudhya an Re Varow
Chaptra 2
Tobit Devedhys Dall
Gwreg Tobit a Dhendil Aga Fygans
Chaptra 3
Pysadow Tobit
Sara Kammguhudhys
Pysadow Sara rag Mernans
Gorthyp dhe Bysadow
Chaptra 4
Tobit a Re Dyskansow dh'y Vab
Arghans Gesys yn Trest gans Gabael
Chaptra 5
An El Rafael
Chaptra 6
Vyaj dhe Rages
Dyskansow Rafael
Chaptra 7
Devedhyans dhe Ji Raguel
Demmedhyans Tobias ha Sara
Chaptra 8
Tobias a Feth an Jevan
Goel Demmedhyans
Chaptra 9
An Arghans Daskevys
Chaptra 10
Preder an Gerens
Tobias ha Sara a Dhalleth an Fordh Dhe-dre
Chaptra 11
Vyaj dhe Dre
Golok Tobit Restorys
Chaptra 12
Gobrow Rafael
Ynnians Rafael
Rafael a Dhisklos Y Honanieth
Chaptra 13
Grasow Tobit dhe Dhuw
Chaptra 14
Kusul Dhiwettha Tobit
Mernans Tobit hag Anna

1 Lyver oberow Tobit mab Tobiel mab Ananiel mab Aduel mab Gabael, a has Asiel ha loeth Naftali,[a] [2] neb a veu kemmerys yn kethneth yn dydhyow Shalmaneser myghtern Assyria, a-dhiworth Thisbe, usi a'n dhyghowbarth dhe Kedesh Naftali yn Galile a-ugh Asher.

Yowynkneth Tobit ha'y Vewnans Mas

[3] My, Tobit, a gerdhi yn fordhow gwirder hag ewnder dydhyow oll ow bewnans, ha my a wrug lies ober alusenek dhe'm breder ha'm kenedhel hag eth genev dhe bow Assyria, dhe Nineve. [4] Lemmyn pan esen vy y'm pow ow honan, yn pow Ysrael, ha my hwath den yowynk, an loeth kowal a Naftali ow ragdas a

a 1:1 An treylyans ma yw selys war codices Alexandrinus ha Vaticanus.

gilfias a'n chi a Yerusalem. Hemm o an tyller re bia dewisys mes a oll loethow Ysrael, le may tela oll an loethow sakrifia ha le may feu sakrys ha fondys tempel trigva an Ughella rag pub henedh bys vykken.

5 Oll an loethow hag a junyas an negedhses a wre sakrifia dhe'n leugh Baal, par dell wre ynwedh chi Naftali ow thas. 6 Mes my e ow honan yn fenowgh dhe Yerusalem rag an goelyow, dell yw ordenys rag Ysrael oll der arghadow bys vykken, ow kemmeres kynsa froeth ha degedhow ow askorr ha'n kynsa knyvyansow; my a re an re ma dhe'n oferysi, mebyon Aron, orth an alter. 7 A'm askorr oll my a re unn degves rann dhe vebyon Levi a venystra yn Yerusalem; an nessa degves my a werthi, ha my a wre mos ha spena an budh pub blydhen yn Yerusalem; 8 an tressa degves my a re dhe'n re may koedha dhedha ow dever, dell worhemmynnis dhymm Debora, mamm ow thas, drefenn ow bos gesys omdhivas gans ow thas. 9 Devedhys dhe wourses, ev a dhemmedhis Anna, esel agan teylu, ha dredhi my a dheuth ha bos tas Tobias.

Kemmerys avel Keth dhe Nineve

10 Lemmyn pan veuv degys dhe-ves yn kethneth dhe Nineve, ow breder oll ha'm neskerens a dhybris boes an Jentilys; 11 mes my ow honan a omwithas rag y dhybri, 12 drefenn my dhe brederi a Dhuw gans leun golonn. 13 Ena an Ughella a ros dhymm faverans ha fisment da a wel dhe Shalmaneser, ha my o y brener a broviansow. 14 Yndella, my a wre mos bys yn Media, hag unnweyth dhe Rages yn Media my a asas deg talent a arghans yn trest gans Gabael, broder Gabrias. 15 Mes pan verwis Shalmaneser, Sennagherib y vab a reynyas yn y le; yn-danno an fordhow o deantell, ma na yllyn mos na fella yn Media.

Kolonnekter owth Ynkleudhya an Re Varow

16 Yn dydhyow Shalmaneser my a wrug lies ober alusenek dhe'm breder. 17 My a re ow bara dhe'n re nownek ha'm dillas dhe'n re noeth; ha mar kwelyn nebonan a'm kenedhel marow ha tewlys a-ves a-dryv fosow Nineve, my a'n ynkleudhya.

18 Ha Sennagherib an myghtern, mar korras dhe'n mernans neb
a dheuth ow fia a-dhiworth Yudi, my a's ynkleudhyas yn-dann
gel. Rag yn y sorr ev a worras lies huni dhe'n mernans. Pan
veu hwilys an korfow gans an myghtern, ny vons diskudhys.
19 Ena onan a dus Nineve eth ha meneges dhe'n myghtern a-dro
dhymm, my dh'aga ynkleudhyas; ytho my a omgudhas. Pan
dhyskis i dhe vos orth ow hwilas rag bos gorrys dhe'n mernans,
my a fias yn own. 20 Ena pup-tra a veu dhymm a veu kemmerys
a-dhiworthiv, ha nyns esa travyth gesys dhymm marnas ow
gwreg Anna ha'm mab Tobias.

21 Mes le es hanter-kans dydh a dremenas kyns dew a vebyon
Sennagherib dh'y ladha, hag i a fias dhe venydhyow Ararat. Ena
Esarhaddon, y vab, a reynyas yn y le; hag ev a settyas Ahikar,
mab ow broder Anael, dres akontow oll y wlaskor ha dres y
venystrans oll. 22 Ahikar a bysis a'm govis, ha my a dhehwelis
dhe Nineve. Lemmyn, Ahikar o hanafor, gwithyas an bysow-
sel, menystrer hag akontydh, neb a wrussa Esarhaddon y ordena
nessa dhodho y honan. Ev o ow noy.

2 Pan dheuth tre ha'm gwreg Anna ha'm mab Tobias
daskorrys dhymm, prys goel Penkost, hag yw goel
sakrys an seyth seythun, kinyow da a veu pareusys dhymm
ha my a esedhas dhe dhybri. 2 Ow kweles palster a voes, y
leveris dhe'm mab, 'Ke ha dri den boghosek pynag a gyffi neb
a breder a'n Arloedh, ha my a'th worta.' 3 Mes ev a dhehwelis
ow leverel, 'A Das, onan a'gan kenedhel re beu tegys ha tewlys
a-berth yn plen an varghas.' 4 Ytho kyns tastya travyth, my a
lammas yn-bann ha kemmeres an korf yn-bann, ha'y worra yn
neb stevell bys yn termyn howlsedhes. 5 Wosa dehweles, my a
omwolghas ha dybri ow boes yn ahwer. 6 Ena, my a borthas kov
a brofoesans Amos, fatell leveris,

'Agas goelyow a vydh treylys dhe gynvann,
hag oll agas kanow dhe oelva.'

Ha my a dhagrewis.

Tobit Devedhys Dall

7 Wosa an howl dhe sedhi, my eth dhe balas bedh hag
ynkleudhyas an korf. 8 Ha'm kentrevogyon a hwarthas orthiv
ow leverel: 'Ny'n jeves ev own na fella a vos gorrys dhe'n
mernans rag gul hemma; ev a boenyas dhe-ves, hag ottava arta
owth ynkleudhya an re varow.' 9 An keth nos my a dhehwelis
a'y ynkleudhyas, ha drefenn ow bos defolys my a goskas ryb
fos an garth, ha'm fas ankudhys. 10 Ny wodhyen bos golvanes
y'n fos, hag i a skomblas glus toemm y'm dewlagas igor, ha
gwynnennow a furvyas war ow dewlagas. Ahikar, byttegyns,
a'm gwithas bys pan eth ev dhe Elymais.

Gwreg Tobit a Dhendil Aga Fygans

11 Ena yth esa ow gwreg Anna ow tendil arghans orth ober
benynes. 12 Hi a wre dannvon an askorr dhe'n berghennogyon.
Unn prysweyth pan besons hy arveth, i a ros dhedhi ynwedh
mynn; 13 ha pan dhehwelis hi dhymm ev a dhallathas bryvya.
Ytho my a leveris dhedhi, 'Ple kevsys an mynn? Ledrys yw, a
nyns yw? Daskorr e dhe'n berghennogyon; rag nyns yw ewn
dybri an pyth yw ledrys.' 14 Ha hi a leveris, 'Res veu dhymm
yn ro yn keworrans dhe'm arveth.' Mes ny grysis dhedhi, ha
leverel dhedhi dh'y dhaskorr dh'y berghennogyon; ha my a
rudhas gans sorr orti. Ena hi a worthybis dhymm, 'Ple'ma dha
alusenow ha dha wriansow gwiryon? Pup-tra yw godhvedhys
a-dro dhis!'

Pysadow Tobit

3 Ena y'm anken my a oelas, ha pysi yn angoes, ow leverel,
2 'Gwiryon os ta, A Arloedh;
oll dha wriansow yw ewn;
oll dha fordhow yw tregeredh ha gwirder,
ha ty a wra gwirvreus hag ewnder bys vykken.
3 Porth kov ahanav
ha mir warnav;

na'm kessydh drefenn ow feghosow
ha'm treuspassow anwodhvedhys,
ha'n re a veu gwrys a-ragos gans ow thasow.

4 Rag i a skonyas a woslowes orth dha worhemmynnow,
ha ty a'gan ros dhe bylla, kethneth, ha mernans;

ty a'gan gwrug avel ensampel a geredh
yn mysk oll an kenedhlow may feun skattrys.

5 Ha lemmyn dha lies barn yw gwir,
orth ow dyghtya war-lergh ow feghosow vy
ha re ow thasow,

drefenn na withsyn dha worhemmynnow
na kerdhes yn gwirder a-ragos.

6 Ha lemmyn dyght vy herwydh dha blesour;
gorhemmynn ow spyrys dhe vos kemmerys yn-bann,
may fydhav livrys ha dos ha bos dor.

Rag gwell yw dhymm merwel ages bewa,
drefenn my dhe glewes fals keredhyow,
ha meur yw an duwon ynnov.

Gorhemmynn may fiv livrys a'm galar
dhe vos dhe'n drigva heb diwedh;
na dreyl dha fas ahanav.'

Sara Kammguhudhys

7 Y'n keth jydh na, y hwarva ynwedh, Sara myrgh Raguel, a Ekbatana yn Media, dhe vos keredhys gans maghtethyon hy thas, 8 drefenn hi dhe vos res dhe seyth gour, ha'n tebel jevan Asmodeyus dhe ladha peub anedha kyns i dhe vos gensi avel gwreg. Yndella an maghtethyon a leveris dhedhi, 'A ny gonvedhydh ty dhe daga dha wer? Ty a' feu seyth anedha seulabrys ha ny' feu prow a nagonan anedha. 9 Prag y'gan skorjydh? Marow mars yns, ke gansa! Gwaytyn na wellyn bythkweth mab na myrgh ahanas!'

Pysadow Sara rag Mernans

[10] Wosa klewes an traow ma, hi o grevys meur, bys yn preder
a omgregi. Mes hi a leveris, 'Unn vyrgh ow thas ov vy; mar
kwrav hemma, y fydh meth dhodho, ha my a dhre y gothni yn
ahwer dhe'n bedh.' [11] Ytho hi a bysis troha'n fenester ha leverel,

'Benniges os ta, A Arloedh ow Duw,
ha benniges yw dha hanow sans hag enorys bys
vykken.
Re'th wormello oll dha oberow bys vykken.

[12] Ha lemmyn, A Arloedh, my re dreylyas ow dewlagas
ha'm fas war-tu ha ty.

[13] Gorhemmynn may fiv livrys a'n bys,
ha ma na glewiv keredh namoy.

[14] Ty a woer, A Arloedh, ow bos glan
a oll peghes gans gour,

[15] ha ny vostis ow hanow
na hanow ow thas yn tir ow hethneth.

Unn vyrgh ow thas ov vy,
ha ny'n jeves flogh dhe vos y her,

na neskar, na mab neskar
may tal dhymm omwitha ragdho avel gwreg.

Seulabrys seyth gour ahanav yw marow.
Prag y res dhymm bewa?

Mes mar nyns yw plegadow dhis kemmeres ow
bewnans,
gorhemmynn may fo revrons diskwedhys dhymm

ha may fo truedh kemmerys ahanav,
ha ma na glewiv keredh namoy.'

Gorthyp dhe Bysadow

[16] Pysadow aga dew a veu klewys a-rag golewder Duw. [17] Ha
Rafael a veu dannvenys dh'aga yaghhe aga dew: dhe bilya an
gwynnennow a-dhiworth dewlagas Tobit; dhe ri Sara myrgh

Raguel yn demmedhyans gans Tobias mab Tobit, ha dhe gelmi Asmodeyus an tebel jevan, rag y koedhas dhe Tobias an gwir dh'y havoes der eretons. Dhe'n keth pols na Tobit a dhehwelis hag entra a-berth yn y ji, ha Sara myrgh Raguel a dhiyskynnas a'y stevell y'n soler.

Tobit a Re Dyskansow dh'y Vab

4 Y'n jydh na Tobit a borthas kov a'n arghans re assa
yn trest gans Gabael yn Rages a Media; [2] hag y leveris
dh'y honan, 'My re wovynnas mernans. Prag na alwav ow mab
Tobias may hylliv styrya dhodho a-dro dhe'n arghans kyns my
dhe verwel?' [3] Ytho ev a'n gelwis ha leverel, 'Ow mab, pan
varwav, ynkleudh vy, ha na wra fyllel gwitha dha vamm. Gwra
hy enora oll dydhyow dha vewnans; gwra an pyth yw plegadow
dhedhi; ha na wra hy duwena. [4] Porth kov, ow mab, hi dhe
weles lies peryll a'th wovis ha ty hwath yn hy thorr. Pan verow,
ynkleudh hi rybov y'n keth bedh.

[5] 'Porth kov a'n Arloedh Duw oll dha dhydhyow, ow mab,
ha nagh pegha ha gul treuspass erbynn y worhemmynnow.
Bew yn ewnhynsek oll dydhyow dha vewnans, ha na gerdh
yn fordhow kammweythres. [6] Rag mar kwredh an pyth yw
gwir, dha fordhow a sewen dre dha oberow. [7] Ro alusenow
a'th pythow dhe'n re a vew yn ewnhynsek, ha na vo dha lagas
avius orth an ro pan y'n gwredh. Na dreyl dha fas a-dhiworth
den boghosek pynag, ha ny vydh fas Duw treylys a-dhiworthis.
[8] Mara'th eus meur a bythow, ro dha alusenow yn kemusur;
mars yns boghes, na gemmer own a ri alusenow herwydh an
myns a'th eus. [9] Yndella ty a guntell tresor da dhis dha honan
erbynn dydh anken. [10] Rag alusen a liver a-dhiworth mernans
hag a'th with rag entra y'n tewlder; [11] ha rag peub a re alusen,
offrynn da yw yn golok an Ughella.

[12] 'Bydh war, ow mab, a bub anvaseth. Kyns oll kemmer
gwreg a-dhiworth diyskynnysi dha dasow; na gemmer benyn
estren, nag usi a loeth dha das. Rag mebyon an brofoesi on
ni, Noy, Abraham, Ysak, ha Yakob, agan tasow a-henys.
Porth kov, ow mab, i oll dhe gemmeres gwragedh mes a'ga

neshevin ha benniges vons yn aga fleghes; ha'ga has a wra herya an tir. [13] Ytho lemmyn, ow mab, kar dha vreder, hag y'th kolonn na wra dibrisya dha vreder ha mebyon ha myrghes dha bobel dre nagha kemmeres gwreg dhis anedha. Rag yn goeth yma distruyans ha deray meur; hag yn sygerneth yma koll ha boghosogneth veur, drefenn bos sygerneth mamm divoetter.

[14] 'Na with dres nos arveth den pynag a oberro ragos, mes pe dhodho distowgh; ha mar servydh Duw ty a dhegemmer pygans. Omwith, ow mab, yn pup-tra a wredh, ha bydh dyskyblys y'th fara oll. [15] Ha'n pyth a gesydh, na'n gwra dhe dhenvyth. Na wra eva gwin bys yn medhwenep, na gasa medhwenep dhe vones genes war dha fordh. [16] Ro rann a'th vara dhe'n den nownek, hag a'th tillas dhe'n re noeth. Ro dha worlanwes oll yn alusen ha na as dha lagas dhe vos avius a'n ro pan y'n gwredh. [17] Gorr dha vara war vedh an re ewnhynsek mes na ro travyth dhe beghadoryon. [18] Hwila kusul a bub den fur mes na dhispres kusul dalvosek vytholl. [19] Bennik an Arloedh Duw pub treveth; govynn orto may fo ewn dha fordhow, ha may sewenno dha hynsyow ha'th towlow oll. Rag ny's teves nagonan a'n kenedhlow konvedhes; mes an Arloedh y honan a re pub tra dha, ha herwydh y vodh ev a uvelha piwpynag a vynno. Ytho lemmyn, ow mab, porth kov a'm gorhemmynnow ha na as i dhe vos gorrys mes a'th vrys.

Arghans Gesys yn Trest gans Gabael

[20] 'Ha lemmyn, ow mab, my a dhiskwedh dhis a-dro dhe'n deg talent a arghans hag a esis gans Gabael mab Gabrias yn Rages a Media. [21] Na borth own, ow mab, drefenn agan bos devedhys boghosek. Ty a'th eus golusogneth veur mar berthydh own a Dhuw hag omwitha rag pub pegh ha gul an pyth yw plegadow yn y wolok.'

An El Rafael

5 Ena Tobias a worthybis dhodho, 'Tas, my a wra pup-tra re worhemmynnsys dhymm; [2] mes fatell allav kavoes an arghans pan na aswonnav an den?' [3] Ena Tobit a ros dhodho an skrifenn ambos, ha leverel dhodho, 'Hwila den dhe vones

genes ha my a be y arveth hedre vewiv; ha ke dhe gavoes an arghans.'

[4] Ytho ev eth dhe hwilas den; hag ev a drovyas Rafael, neb o el, [5] mes Tobias ny'n godhya. Tobias a leveris dhodho, 'A yllydh dos genev dhe Rages a Media? A aswonnydh an tylleryow na?' [6] An el a worthybis dhodho, 'My a genes; an fordh yw aswonnys dhymm, hag yth esen trigys gans agan broder Gabael.' [7] Ena Tobias a leveris dhodho, 'Gorta vy ha my a lever dhe'm tas.' [8] Hag ev a leveris dhodho, 'Ke, ha na wra strechya.'

Ytho ev a entras ha leverel dh'y das, 'My re drovyas nebonan dhe vones genev.' Yn-medh ev, 'Galow ev dhymm, may tyskiv a by loeth yth yw, ha mars yw den fydhyadow dhe vones genes.'

[9] Ytho Tobias a'n gelwis; ev a entras hag i a salusis an eyl y gila. [10] Ena Tobit a leveris dhodho, 'Ow broder, a by loeth hag a by teylu osta? Diskwedh e dhymm.' [11] Mes ev a worthybis, 'A hwilydh loeth ha teylu, po goberwas dhe vones gans dha vab?' Ha Tobit a leveris dhodho, 'My a garsa godhvos, ow broder, dha bobel ha'th hanow.' [12] Ev a worthybis, 'Azarias ov vy, mab an Ananias meur, onan a'th neskerens.' [13] Ena Tobit a leveris dhodho, 'Wolkomm os, ow broder. Na sorr orthiv drefenn y fynnis godhvos dha loeth ha'th teylu. Ty yw neskar dhymm; a linyeth dha ha nobyl. Rag my a aswonni Ananias ha Nathan, mebyon a'n Shemaia meur, pan en war-barth dhe Yerusalem dhe wordhya hag offrynna kynsa-genys agan parys ha degedhow agan askorr. Ny wrussons mos yn stray yn kammwrians agan breder. Ow broder, ty yw devedhys a wreydhenn dha. [14] Mes lavar dhymm, pana arveth a wrav vy pe dhis? Draghma pub dydh, ha spenansow ragos kepar ha'm mab? [15] Ha dres henna, my a wra keworra dhe'th arveth mar tehwellowgh yn yeghes da.' [16] Ytho i a akordyas yndella.

Ena ev a leveris dhe Tobias, 'Gwra ombareusi dhe'n vyaj, ha re sewennowgh.' Ytho y vab a dharbaris taklow dhe'n vyaj. Ha'y das a leveris dhodho, 'Ke gans an den ma; Duw, trigys yn nev, a wra may sewenno agas fordh, ha gwres y el mos genowgh.' Ytho i eth yn-kerdh ha diberth, ha ki an den yowynk esa gansa.

17 Mes Anna, y vamm, a dhallathas oela ha leverel dhe Tobit,
'Prag y tannvensys agan flogh dhe-ves? A nyns yw ev bagel
agan leuv dell a a-ji hag yn-mes a-ragon? 18 Na geworr arghans
dhe arghans, mes re bo ronson rag agan flogh. 19 Rag an pygans
a veu res dhyn gans an Arloedh yw lowr ragon.' 20 Hag yn-
medh Tobit dhedhi, 'Na breder, ow hwoer; ev a wra dehweles
yn yeghes da, ha dha dhewlagas a'n gwel. 21 Rag el da a wra
mos ganso; y vyaj a vydh sewen, hag ev a wra dehweles yn
yeghes da.' Ena hi a astelas hy oelvann.

Vyaj dhe Rages

6 Lemmyn dell ens yn-rag war aga hyns, i a dheuth
gorthugherweyth dhe'n avon Tigris ha kampya ena.
2 Ena an den yowynk a dhiyskynnas dhe omwolghi. Pysk a
lammas a'n avon hag a vynna lenki an den yowynk; 3 ha'n el
a leveris dhodho, 'Kemmer an pysk.' Ytho an den yowynk a
dhalghennas an pysk ha'y dewlel war an tir. 4 Ena an el a leveris
dhodho, 'Trogh an pysk ha kemmer an golonn ha'n avi ha'n
vystel ha'ga gorra dhe-ves gans rach.' 5 Ytho an den yowynk a
wrug dell worhemmynnis an el; hag i a rostyas ha dybri an pysk.
Ha'ga dew i a besyas mos war aga hyns bys pan dheuthons nes
dhe Ekbatana.

6 Ena an den yowynk a wovynnas orth an el, 'Broder Azarias,
pana dhevnydh yw avi ha kolonn ha bystel an pysk?' 7 Ev a
worthybis dhodho, 'A-dro dhe'n golonn ha'n avi, mar kwra
jevan po tebel spyrys trobla nebonan, ty a wra mog a'n re ma
a-rag gour po gwreg, ha ny vydh troblys nevra namoy. 8 Hag
a-dro dhe'n vystel, gwra elia gensi den a'n jeves gwynnennow
yn y dhewlagas hag ev a vydh yaghhes.'

Dyskansow Rafael

9 Pan nesens dhe Rages[a] 10 an el a leveris dhe'n den yowynk,
'Broder, hedhyw ni a wra godriga gans Raguel. Ev yw dha
neskar, hag ev a'n jeves myrgh, henwys Sara. 11 Yma dhis an
gwir dh'y demmedhi ha dh'y erita, rag ty yw hy unn neskar.

---

a 6:9 *Rages:* War-lergh dornskrif arall, *Ekbatana.*

An vowes yw teg ha fur keffrys. [12] Lemmyn goslow orthiv. My
a vynn kewsel gans hy thas, ha kettell dhehwellyn a Rages ni a
wra solempnya an demmedhyans. Rag my a woer na yll Raguel,
herwydh lagha Moyses, hy ri dhe gen gour heb degemmeres
spal mernans, rag dhiso jy moy es dhe nebonan yw an gwir
dhe'n eretons.'

[13] Ena an den yowynk a leveris dhe'n el, 'Broder Azarias, my
re glewas y feu an vowes res dhe seyth gour ha peub a verwis
y'n chambour priosel. [14] Lemmyn, my yw an unn mab a'n jeves
ow thas, hag own a'm beus mar entrav y farwav par dell wrug
an re a-ragov, rag yma jevan yn kerensa gensi, ha ny bystik ev
nagonan marnas an re a nes dhedhi. Ytho yma own dhymm
may ferwiv ha dri bewnans ow thas hag ow mamm dhe'n
bedh yn ahwer a'm govis vy. Ha ny's teves mab arall dh'aga
ynkleudhyas.'

[15] Mes an el a leveris dhodho, 'A ny berthydh kov a'n geryow
gansa may worhemmynnis dhis dha das dhe gemmeres gwreg
dhiworth chi dha das? Lemmyn goslow orthiv, broder, rag hi
a dheu ha bos dha wreg; ha na breder a'n jevan rag an keth
nos ma hi a vydh res dhis yn demmedhyans. [16] Pan entrydh
an chambour priosel, ty a wra kemmeres regydh a ynkys ha
gorra warnedha rann kolonn hag avi an pysk rag gul mog.
[17] Ena an jevan a's blas ha fia dhe'n fo heb dehweles arta nevra
bys vykken. Ha pan dheudh nes dhedhi, sevewgh agas dew,
ha pysi war an Duw tregeredhus, hag ev a wra agas selwel ha
kemmeres truedh ahanowgh. Na gemmer own, rag hi a veu
destnys ragos a-vynitha. Ty a wra hy selwel, ha hi a wra mos
genes, hag y tesevav y' fydh fleghes dredhi.' Pan glewas Tobias
an traow ma, ev a goedhas yn kerensa gensi, ha'y spyrys a veu
kelmys nes dres eghenn dhedhi.

Devedhyans dhe Ji Raguel

7 Pan dhrehedhsons dhe Ekbatana ha dos dhe ji Raguel,
Sara a vetyas gansa ha'ga salusi. I a dhaskorras hy
salusyans, ha hi a's dros a-berth y'n chi. [2] Ena Raguel a leveris
dh'y wreg Edna, 'Ass yw haval an den yowynk dhe'm kenderow

Tobit!' [3] Ha Raguel a wovynnas orta, 'A by le owgh, breder?' I
a worthybis dhodho, 'A vebyon Naftali, an re yw kethyon yn
Nineve.' [4] Ena ev a leveris dhedha, 'A aswonnowgh agan broder
Tobit?' Hag i a leveris, 'Aswonnyn.' [5] Ev a wovynnas, 'Usi ev
yn yeghes da?' I a worthybis, 'Yma ev yn few hag yn yeghes da.'
Ha Tobias a leveris, 'Ow thas yw ev.' [6] Ena Raguel a lemmis
yn-bann hag amma dhodho hag oela. Hag ev a'n bennigas ha
leverel, 'Mab an den nobyl ha mas na!' Pan glewas Tobit dhe
gelli y wolok, trist veu, hag ev a oelas. [7] Y wreg Edna ha'y
vyrgh Sara a oelas ynwedh. I a's degemmeras fest yn kolonnek;
[8] hag i a ladhas hordh a'n flokk ha settya platasow meur a
voes a-dheragdha. [9] Ena Tobias a leveris dhe Rafael, 'Broder
Azarias, kows a'n traow na may kewssys anedha war an vyaj, ha
gas an mater dhe vos ervirys.'

Demmedhyans Tobias ha Sara

[10] Ytho ev a geskomunyas an kynnik dhe Raguel. Ha Raguel
a leveris dhe Tobias, 'Deber hag yv, ha bydh lowenek; rag yth
yw dha wir dhe gemmeres ow flogh. Mes my a styr dhis an
gwirder. [11] My re ros ow myrgh dhe seyth gour, mes pan dheuth
peub anedha dhedhi ev a verwis y'n nos. Mes rag lemmyn bydh
lowenek.' [12] Ha Tobias a leveris, 'Ny dhebrav travyth bys pan
wredh kevambos fyrv genev.' Ytho Raguel a leveris, 'Kemmer
hi distowgh, herwydh an lagha. Ty yw hy neskar ha dhiso ji yw
hi. An Duw tregeredhus a re dhywgh agas dew sewena rag an
gwella.' [13] Ena ev a elwis y vyrgh Sara, hag orth hy hemmeres
er an dhorn ev a's ros dhe Tobias dhe vos y wreg, ow leverel,
'Awotta, kemmer hi herwydh lagha Moyses, ha kemmer hi
genes dhe'th tas.' Hag ev a's bennigas. [14] Ena ev a elwis y wreg
Edna, ha kemmeres rol-skrifa ha skrifa an ambos; hag i a
settyas aga sel dhodho. [15] Ena i a dhallathas dybri.

[16] Ena Raguel a elwis y wreg Edna ha leverel dhedhi, 'Hwoer,
gwra pareusi an stevell arall ha kemmer hi a-berth ynno.' [17] Hi
eth ha pareusi an gweli y'n chambour, dell lavarsa dhedhi,
ha'y ledya ena, hag oela ragdha. Ena hi a syghas hy dagrow
ha leverel dhedhi, [18] 'Bydh kolonnek, ow myrgh; an Arloedh a

nev ha nor re wrontyo lowena dhis yn le dha dhuwon ma. Bydh kolonnek ow myrgh.'

Tobias a Feth an Jevan

8 Wosa i dhe worfenna dybri, i a ledyas Tobias a-ji dhedhi.
[2] Ha dell esa ow mos, ev a borthas kov a eryow Rafael,
hag ev a gemmeras an regydh a ynkys ha gorra warnedha rann
kolonn hag avi an pysk ha gul mog. [3] Ha pan vlasas an jevan
an ethenn, ev a fias dhe'n pella rann a Ejyp, ha'n el a'n kolmas.

[4] Pan veu aga dew deges a-ji war-barth, Tobias a sevis a'n
gweli ha leverel, 'Hwoer, sav, ha pysyn may kemmerro an
Arloedh tregeredh warnan.' [5] Ha Tobias a dhallathas leverel,

'Benniges osta, a Dhuw agan tasow,
ha benniges yw dha hanow sans ha gloryus bys
vykken.
Re'th vennikko an nevow ha'th kreaturs oll.
[6] Ty a wrug Adam ha ri dhodho Eva y wreg
avel gweres ha skoedhyans.
Anedha re dheuth an agh a dhensys.
Ty a leveris, "Nyns yw da bos den y honan;
gwren gul gweres ragdho avello ev."
[7] Ha lemmyn, A Arloedh, nyns yw rag lust
y kemmerav ow hwoer ma,
mes gans lenduri.
Gront may kyffiv tregeredh
ha kothhe war-barth gensi.'

[8] Ha hi a leveris ganso, 'Amen.' [9] Ena i a goedhas yn kosk aga
dew rag an nos.

[10] Mes Raguel a sevis ha mos dhe balas bedh, gans an
preder, 'Martesen ev ynwedh a wra merwel.' [11] Ena Raguel eth
a-berth yn y ji [12] ha leverel dh'y wreg Edna, 'Dannvon onan a'n
maghtethyon dhe weles mars yw bew; ha mar nyns yw, gwren y
ynkleudhyas heb denvyth dhe wodhvos yn y gever.' [13] Ytho an
vaghteth a igoras an daras ha mos a-ji, ha'ga havoes agas dew

yn kosk. [14] Ha hi a dheuth yn-mes ha leverel dhedha y vos yn few. [15] Ena Raguel a vennigas Duw ha leverel,

‘Benniges os ta, a Dhuw, gans pub bennath pur ha sans.
Re’th vennikko dha syns ha dha greaturs oll;
re’th vennikko oll dha eledh
ha dha bobel dhewisys bys vykken.
[16] Benniges osta, drefenn ty dhe wul dhymm bos heudhik.
Ny hwarva dhymm par dell ownen vy;
mes ty re’gan dyghtyas herwydh dha dregeredh meur.
[17] Benniges osta, drefenn ty dhe dhiskwedhes truedh war dhew flogh unn-dhineythys.
Diskwa tregeredh dhedha, a Vester;
ha doro aga bewnans dhe geweras
yn sawder gans lowender ha tregeredh.’

[18] Ena ev a worhemmynnis orth y servysi dhe lenwel an bedh.

Goel Demmedhyans

[19] Ena ev a ros goel demmedhyans ragdha hag a dhuryas peswardhek dydh. [20] Ha kyns bos deu dydhyow an goel, Raguel a leveris dhe Tobias gans ti na goedha dhodho diberth kyns bos gorfennys peswardhek dydh an goel demmedhyans, [21] hag ena y koedha dhodho kemmeres hanter pythow Raguel ha dehweles yn sawder dh’y das, hag y fedha an remenant dhodho ‘Pan varwo ow gwreg ha my.’

An Arghans Daskevys

9 Ena Tobias a elwis Rafael ha leverel dhodho, [2] ‘Broder Azarias, kemmer servyas ha dew gowrvargh genowgh ha kewgh dhe Gabael dhe Rages yn Media ha kavoes dhymm an arghans; ha doroy e dhe’n goel demmedhyans. [3] Rag Raguel re dos ma na dhiberthiv; [4] mes yma ow thas ow nivera an dydhyow, ha mar strechyav hir ev a vydh grevys meur.’ [5] Ytho Rafael a wrug an vyaj ha triga dres nos gans Gabael. Ev a ros

dhodho an akwityans, ha Gabael a dhros an seghyer yn-mes yn-dann sel, ha'ga ri dhodho. [6] Myttinweyth i a sevis a-varr aga dew war-barth ha dos dhe'n goel demmedhyans. Ha Gabael a vennigas Tobias ha'y wreg.[a]

Preder an Gerens

10 Lemmyn yth esa y das Tobit ow nivera pub dydh, ha pan dheuth dydhyow an vyaj dhe benn ha nyns ens devedhys, [2] ev a leveris, 'A yll bos aga bos lettys? Po a yll bos, Gabael dhe verwel ha nyns eus nagonan dhe ri dhodho an arghans?' [3] Hag ev o grevys meur. [4] Ha'y wreg a leveris dhodho, 'An maw re verwis; rag ev re strechyas an termyn.' Ena hi a dhallathas kyni ragdho, ha leverel, [5] 'A nyns ov vy grevys, ow flogh, ma'th hesis dhe vones, ty neb yw golow ow dewlagas?' [6] Mes Tobit a leveris dhedhi, 'Bydh kosel ha hedh dha breder; yma ev yn poynt da?'

Tobias ha Sara a Dhalleth an Fordh Dhe-dre

[7] Ha hi a worthybis dhodho, 'Bydh tawesek ha na'm toell na fella; ow flogh re verwis.' Ha hi e yn-mes pub dydh dhe'n fordh dredhi may tibarthsons; ny dhybri hi travyth dydhweyth, ha der an nosow ny astelas hi kyni rag hy mab Tobias, bys pan dheuth peswardhek dydh an goel demmedhyans dhe benn, may tosa Raguel y koedha dhodho triga ena.

[8] Tobias a leveris dhe Raguel, 'Gwra ow dannvon dhe-ves, rag nyns eus govenek dhe'm tas na dhe'm mamm a'm gweles arta.' [9] Mes y hwegron a leveris dhodho, 'Trig genev, ha my a wra dannvon kannasow, hag i a re dhodho derivadow, fatell yw traow genes.' Tobias a worthybis, 'Na, dannvon vy dhe'm tas.' [10] Ytho Raguel a sevis ha ri dhodho y wreg Sara ha hanter y bythow yn kethyon, chatel hag arghans. [11] Ha wosa ev dh'aga benniga ev a's dannvonas dhe-ves, ow leverel, 'Duw nev a wra dhywgh seweni, ow fleghes, kyns my dhe verwel.' [12] Ynwedh ev

---

a 9:6 *Ha Gabael a vennigas Tobias ha'y wreg:* Amendys warlergh codex Sinaticus. Codices Alexandrinus ha Vaticanus *Ha Tobias a vennigas y wreg.*

a leveris dh'y vyrgh, 'Gwra enora dha hwegron ha'th hweger; i yw lemmyn dha gerens. Gas vy dhe glewes derivas da ahanas.' Hag ev a ammas dhedhi. 13 Hag Edna a leveris dhe Tobias, 'An Arloedh a nev re'gas drollo dhe dre yn saw, broder ker, ha grontya dhymm dhe weles dha fleghes der ow myrgh Sara, may lowenhahiv a-rag an Arloedh. Otta, my a re ow myrgh dhis yn trest; na wra travyth dh'y duwena.'

Vyaj dhe Dre

11 Wosa hemma Tobias eth war y hyns, ow kormel Duw drefenn ev dhe wul sewen y vyaj. Hag ev a vennigas Raguel ha'y wreg Edna. Yndellma ev a besyas mos war y vyaj bys pan dheuthons nes dhe Nineve. 2 Ena Rafael a leveris dhe Tobias, 'A ny wodhes, broder, fatell essys dha das? 3 Gwren poenya yn-rag a-dherag dha wreg ha pareusi an chi. 4 Ha kemmer bystel an pysk y'th leuv.' Ytho i a holyas aga hyns, ha'n ki eth war aga lergh.

5 Lemmyn Anna o esedhys ow mires a-dro rag gweles hy mab war an fordh. 6 Ha hi a'n aswonnis, hag ev ow tos, ha leverel dh'y das, 'Ottomma dha vab ow tos, keffrys ha'n den neb eth ganso!'

Golok Tobit Restorys

7 Rafael a leveris, 'My a woer, Tobias, y hwra dha das igeri y dhewlagas. 8 Res vydh dhis ytho elia y dhewlagas gans an vystel; ha pan loesons ev a's rut hag a wra dhe'n kennennow gwynn koedha a-ves, hag ev a wra dha weles.'

9 Ena Anna a boenyas dhe vetya gansa, ha koedha war gonna hy mab, ha leverel dhodho, 'My re'th welas, ow mab; alemma rag parys ov dhe verwel.' Hag i a dhagrewis aga dew. 10 Tobit a dhallathas mos war-tu ha'n daras, ha trebuchya. Mes y vab a boenyas dhodho 11 ha dalghenna y das, hag ev a skoellyas an vystel war dhewlagas y das, ow leverel, 'Bydh kolonnek, tas.' 12 Ha pan dhallathas y dhewlagas dhe loesa ev a's rutyas, ha'n gwynnennow a veu pilys a gornellow y dhewlagas. 13 Ena ev

a welas y vab ha koedha war y gonna hag ev a dhagrewis ha leverel,

[14] ‘Benniges osta a Dhuw,
ha benniges yw dha hanow bys vykken,
ha benniges yw oll dha eledh sans;
Rag ty a’m skorjyas,
mes ty a gemmeras truedh ahanav;
otta, my a wel ow mab Tobias!’

[15] Ha’y vab eth a-ji yn unn lowenhe, hag ev a dherivas dh’y das an traow meur o hwarvedhys dhodho yn Media.

[16] Ena Tobit eth dhe vetya gans y wohydh dhe yet Nineve, ow lowenhe hag ow kormel Duw. An re a’n gwelas dell eth a’s tevo marth drefenn bos golok dhodho. Ha Tobit a wodhva gras a-ragdha bos Duw truedhek dhodho. [17] Pan dheuth Tobit nes dhe Sara y wohydh, ev a’s bennigas, ow leverel, ‘Wolkomm, myrgh! Benniges yw Duw re’th tros dhyn, ha benniges yw dha das ha’th vamm.’ [18] Yndellma yth esa heudhder yn mysk y vreder oll yn Nineve. [19] Ahikar ha’y noy Nadab a dheuth, ha demmedhyans Tobias a veu solempnys seyth dydh gans lowender meur.

Gobrow Rafael

12 Ena Tobit a elwis y vab Tobias ha leverel dhodho, ‘Ow mab, dyght gobrow an den neb eth genes; hag y tal bos res moy dhodho.’ [2] Ev a worthybis, ‘Tas, ny wrussa ow aperya mar rollen dhodho an hanter a’n pyth a dhres vy tre. [3] Rag ev a’m dros dhis yn saw, ev a yaghhas ow gwreg, ev a gavas an arghans ragov vy, hag ev a’th yaghhas jy ynwedh.’ [4] An den koth a leveris, ‘Ev a’n dendilas.’ [5] Ytho ev a elwis an el ha leverel dhodho, ‘Kemmer an hanter a beub re dresowgh.’

Ynnians Rafael

[6] Ena ev a’s gelwis aga dew yn privedh ha leverel dhedha: ‘Bennigewgh Duw ha ri grasyans dhodho; gwra y meurhe ha godhvos gras dhodho a-rag an re vew oll, drefenn an pyth a

wrug ragowgh. Da yw benniga Duw hag ughelhe y hanow, yn enor ow tisplegya oberow Duw. Na vedhewgh lent dhe rassa dhodho. [7] Da yw kudha kevrin myghtern, mes diskudha yn splann oberow Duw. Gwrewgh dader, ha ny wra drogedh agas kavoes. [8] Pysadow yw da keveylys gans penys hag alusen hag ewnhynseth. Boghes gans ewnhynseth yw gwell ages meur gans drogober. Gwell yw ri alusenow ages kuntell owr. [9] Rag alusen a lyver a vernans, hag y hwra kartha pub pegh dhe-ves. An re a wra gwryth cherita hag ewnhynseth a's tevydh leunder a vewnans; [10] mes an re a begh hag a wra anlaghedh yw eskerens aga bewnans aga honan.

Rafael a Dhisklos Y Honanieth

[11] 'Ny vynnav keles travyth a-dhiworthowgh. My re leveris, "Da yw kudha kevrin myghtern, mes diskudha yn splann oberow Duw." [12] Ha lemmyn, ty ha'th wohydh Sara pan byssowgh, my a dhros kovheans a'gas pysadow a-rag an Sans; ha pan ynkleudhsowgh an re varow, keffrys yth esen genowgh. [13] Pan na hoksys dhe sevel ha gasa dha ginyow rag mos ha maylya an den marow, ny veu kelys ahanav dha ober mas, mes yth esen genes. [14] Lemmyn Duw a'm dannvonas dhe'th yaghhe, ty ha'th wohydh Sara. [15] My yw Rafael, onan a'n seyth el sans a dhre pysadow an syns yn-bann ha mos a-dherag golewder an Sans.'

[16] Aga dew o fest troblys; hag i a goedhas war aga fas, rag own a's teva. [17] Mes ev a leveris dhedha, 'Na vydhowgh ownek; kres re'gas bo! Gormelewgh Duw bys vykken. [18] Rag ny dheuth vy avel favour a'm parth vy, mes dre vodh agan Duw. Ytho gormelewgh ev bys vykken. [19] Oll an dydhyow ma ny wren marnas omdhiskwedhes dhis, ha ny dhybris nag eva, mes hwi a welewgh gwelesigeth. [20] Ha lemmyn gwra godhvos gras dhe Dhuw, rag my a yskynn dhe neb a'm dannvonas. Skrif yn lyver pup-tra re hwarva.' [21] Ena i a sevis; mes ny'n gwelsons namoy. [22] Ytho i a avowas oberow meur ha marthys Duw, ha fatell omdhiskwedhas dhedha el an Arloedh.

Grasow Tobit dhe Dhuw

13 Ena Tobit a skrifas pysadow a heudhder, ha leverel:
[2] ‘Benniges yw Duw a vew bys vykken, ha’y wlaskor,
rag ev a skorj, hag ev a dhiskwedh tregeredh;
ev a hembronk yn-nans dhe ifarn hag ev a dhre
yn-bann,
ha nyns eus denvyth a yll diank a’y leuv.
[3] Gwra y aswonn a-rag an kenedhlow, a vebyon Ysrael,
rag ev re’gan skattras yntredha.
[4] Gwra dh’y veurder bos aswonnys ena,
ha’y ughelhe yn golok pup-tra vew;
drefenn y vos agan Arloedh ha Duw,
ev yw agan Tas bys vykken.
[5] Ev a wra agan skorjya rag agan kammweythresow;
hag arta ev a wra diskwedhes tregeredh,
ha’gan kuntell a’n kenedhlow oll
may fewgh skattrys.
[6] Mar treylyowgh dhodho a leun golonn hag a leun enev,
ow kul an pyth yw gwir a-dheragdho,
ena ev a wra treylya dhywgh
ha ny wra ev kudha y fas ahanowgh.
[7] Mes mirewgh orth an pyth a wra ev gul genowgh;
godhvydhewgh gras dhodho a leun lev.
Gormelewgh an Arloedh a ewnder,
hag ughelhe Myghtern an oesow.
[8] My a woer gras dhodho yn tir ow hethneth,
ha my a dhiskwedh y nerth ha meuredh dhe
genedhel a beghadoryon.
Kildreylyewgh, hwi beghadoryon, ha gwrewgh
ewnder a-dheragdho;
piw a woer mara’s degemmer ha kemmeres
tregeredh warnowgh?

[9] My a ughelha ow Duw;
ow enev a ughelha an Myghtern a nev,
hag a lowenha yn y veuredh.

[10] Kewses tus oll, ha godhvos gras dhodho yn Yerusalem.
A Yerusalem, an sita sans,
ev a'th skorj rag oberow dha vebyon,
mes arta ev a gemmer truedh a vebyon an re wiryon.

[11] Godhvydh gras yn wordhi dhe'n Arloedh,
ha gormel Myghtern an oesow
may fo drehevys y dylda ragos arta gans lowena.

[12] Re lowenhaho ynnos an re yw kethyon,
ha kara ynnos an re yw grevys,
dhe oll an henedhow bys vykken.

[13] Lies kenedhel a dheu a bellder dhe hanow an Arloedh Duw,
ow toen rohow yn agan dorn, rohow rag an Myghtern a nev.
Henedhow a henedhow a re dhis gormel lowenek.

[14] Mollothek yw oll an re a'th kas;
benniges bys vykken vydh oll a'th kar.

[15] Lowenha ha bydh heudhik rag mebyon an re wiryon;
rag i a vydh kuntellys war-barth, hag a wormel Arloedh an re wiryon.

Gwynn aga bys an re a'th kar!
I a lowenha y'th kres.

[16] Gwynn aga bys an re a dhuwenas drefenn dha alarow;
rag i a lowenha warnas ow kweles dha wolewder oll,
hag i a vydh heudhhes bys vykken.

Re wormello ow enev Duw an Myghtern meur.

[17] Rag Yerusalem a vydh drehevys yn saffir ha gwerem,
dha fosow yn meyn drudh,
ha'n touryow ha'n gorthfosow yn owr pur;

Ha stretow Yerusalem a vydh gorhudhys
gans meyn a veryl ha rubi,
ha meyn a owr dhiworth Ofir.
18 Hy bownderyow oll a lever Halleluya!
ha kanmel, ow leverel, “Benniges yw Duw,
re’th ughelhas bys vykken.” ’

Kusul Dhiwettha Tobit

14 Omma Tobit a worfennas y eryow a wormola.
2 Ev a’n jeva etek bloedh ha dew-ugens pan gollas y wolok, ha wosa eth blydhen ev a’s daskavas. Ev a ros alusenow, ha pesya perthi own a’n Arloedh Duw ha’y wormel.

3 Pan veu tevys pur goth, ev a elwis y vab ha’y vebyon-wynn, ha leverel dhodho, ‘Ow mab, kemmer dha vebyon; mir, tevys koth ov vy ha parys ov dhe dhiberth a’n bewnans ma. 4 Ke dhe Media, ow mab, rag my a leun grys an pyth a leveris Yona an profoes a-dro dhe Nineve, may fydh domhwelys. Mes yn Media y fydh kres rag termyn. Agan breder a vydh skattrys y’n norvys a-dhiworth an tir da, ha Yerusalem a vydh ynyal. Chi Duw ynni a vydh leskys ha magor rag termyn. 5 Mes Duw a wra kemmeres truedh anedha arta, ha’ga hyrghes arta a-ji dhe’n tir; hag i a dhrehav an chi, kyn na vydh haval dhe’n kynsa bys pan vydh gorfennys termynyow an oes. Wosa hemma i a dhehwel a dylleryow aga hethneth, hag i a drehav Yerusalem yn splannder. Ha chi Duw a vydh drehevys ena gans drehevyans gloryus rag oll an henedhow bys vykken, poran par dell leveris an brofoesi. 6 Ena oll an Jentilys a wra treylya dhe berthi own a’n Arloedh Duw yn gwiryonedh, hag ynkleudhyas aga idolyow. 7 Oll an Jentilys a wormel an Arloedh ha’y bobel a wra godhvos gras dhe Dhuw, ha’n Arloedh a wra ughelhe y bobel. Ha peub a gar an Arloedh Duw yn gwirder hag ewnder a lowenha, ow tiskwedhes tregeredh dh’agan breder.

8 ‘Ytho lemmyn, ow mab, omdenn dhiworth Nineve, drefenn y hwyrvydh yn sur an pyth a leveris an profoes Yona. 9 Mes gwith an lagha ha’n gorhemmynnow, ha bydh tregeredhus hag

ewnhynsek, may fo da genes. Ynkleudh vy yn ta, ha'th vamm genev. Ha na drig unn nos na fella yn Nineve. [10] Mir, ow mab, orth an pyth a wrug Nadab dhe Ahikar a'n magas, fatell y'n dros a wolow dhe dewlder, ha gans pyth yth attylis dhodho. Mes Ahikar a veu selwys ha Nadab a dhegemmeras attal, ow tiyskynna ev y honan y'n tewlder. Ahikar[a] a ros alusenow ha diank an vaglenn marwel re settyas Nadab ragdho; mes Nadab a goedhas y'n vaglenn ha merwel.

Mernans Tobit hag Anna

[11] 'Ytho lemmyn, ow fleghes, prederewgh a'n pyth a wra alusen ha'n pyth yw delivrys gans ewnder.' Dell leveris hemma ev a verwis yn y weli. Ev a'n jeva kans etek ha dew-ugens bloedh; ha Tobias a'n ynkleudhyas gans enor.

[12] Ha pan verwis Anna ev a's ynkleudhyas gans y das. Ena Tobias eth dhe-ves gans y wreg ha'y vebyon dhe Ekbatana, dhe Raguel y hwegron. [13] Ev a gothhas gans enor, hag ev a ros dh'y hwegron ha'y hweger ynkleudhyansow marthys. Ev a heryas aga substans, ha henna a'y das Tobit. [14] Ev a verwis yn Ekbatana yn Media hag ev kans ha seyth bloedh warn ugens. [15] Mes kyns es merwel ev a glewas a dhistruyans Nineve, re bia kemmerys gans Nebukadnessar hag Ahasuerus. Kyns y vernans ev a lowenhas a-dro dhe Nineve.

---

a 14:10 *Ahikar:* Amendys war-lergh codex Sinaiticus. Codices Alexandrinus ha Vaticanus *Manasse.*

YUDITH

Chaptra 1
Arfaksad a Dhrehav Fosow Ekbatana
Nebukadnessar a Dhyllo Gwarnyans Diwettha
Arfaksad Yw Fethys
Chaptra 2
Eskerdh erbynn an Howlsedhes
Kaskyrgh Holofernes
Chaptra 3
Pysadow rag Kres
Chaptra 4
Yudi Hewoel
Pysadow hag Edrega
Chaptra 5
Konsel erbynn an Ysraelysi
Derivas Aghior
Chaptra 6
Aghior Daskorrys dhe'n Ysraelysi
Chaptra 7
An Kaskyrgh erbynn Bethulia
Ankres an Ysraelysi
Chaptra 8
Gnas Yudith
Yudith ha'n Henavogyon
Chaptra 9
Pysadow Yudith
Chaptra 10
Yudith a Ombareus rag Mos dhe Holofernes
Yudith Kemmerys yn Gwith
Yudith Yw Dres a-rag Holofernes
Chaptra 11
Yudith a Styr Prag y Teuth
Chaptra 12
Yudith avel Gwestores Holofernes
Yudith Gelwys dhe Gevewi Holofernes
Chaptra 13
Yudith a Dhibenn Holofernes
Yudith a Dhehwel dhe Bethulia
Chaptra 14
Kusul Yudith
Mernans Holofernes Diskudhys
Chaptra 15
Lowena an Ysraelysi
An Ysraelysi a Woel an Trygh
Chaptra 16
Grasyans Yudith
Yudith Gerys-da, ha'y Mernans

Arfaksad a Dhrehav Fosow Ekbatana

1 Y'n dewdhegves blydhen a reyn Nebukadnessar, esa
ow rewlya an Assyrianys y'n sita veur Nineve, yth esa
Arfaksad ow rewlya an Medys yn Ekbatana. [2] Arfaksad a
dhrehevis fosow yn kyrghynn Ekbatana gans meyn treghys, tri
hevelin yn les ha hwegh kevelin yn hys. Ev a wrug an fosow
deg kevelin ha tri-ugens yn ughelder ha hanter-kans kevelin yn
les, [3] hag orth hy yetow ev a dhrehevis touryow, kans kevelin
yn ughelder, ha'n selyow tri-ugens kevelin yn les; [4] hag ev a
dhrehevis hy yetow, deg kevelin ha tri-ugens yn ughelder
ha dew-ugens kevelin yn les, may halla y luyow keskerdhes
yn-mes gans nerth ha'y droeslu gwitha aga aray. [5] Yth o y'n
dydhyow na myghtern Nebukadnessar a werryas erbynn

myghtern Arfaksad y'n plen meur usi war an oryon a Ragaw.
6 Yth omguntellas ganso oll an dus trigys y'n vro venydhyek
hag oll an dus trigys ryb an Ewfrates, an Tigris ha'n Hydaspes,
ha war an plen Ariogh myghtern an Elamysi; ha lies kenedhel
a junyas gans an Kaldeanys.

Nebukadnessar a Dhyllo Gwarnyans Diwettha

7 Nebukadnessar, myghtern an Assyrianys, a dhannvonas
galow dhe oll an drigoryon yn Persia ha dhe oll an drigoryon
y'n howlsedhes: trigoryon Kilikia, Damaskus, Lebanon hag
Antilebanon, hag oll an re trigys ryb an arvor; 8 dhe'n kenedhlow
yn Karmel, Gilead, Galile Gwartha ha plen meur Esdraelon;
9 dhe oll yn Samaria ha'y threvow, hag a'n west dhe'n Yordan
bys Yerusalem, Bethani, Kelous, Kadesh hag avon Ejyp,
Tafnas,[a] Rameses ha tir kowal Goshen, 10 bys y'n tu arall dhe
Tanis ha Memfis; hag oll trigoryon Ejyp bys oryon Ethiopia.
11 Byttegyns, oll an trigoryon yn oll an tiryow ma a skonyas
gorhemmynn Nebukadnessar, myghtern a'n Assyrianys, ha
nagha junya ganso rag gwerrya; rag ny's teva own anodho
drefenn nag o ev namoy es unn gour yn aga golok; ytho i a
dannvonas tre y gannasow gwag aga diwla, ha methek.

12 Ena Nebukadnessar a veu serrys yn fras gans an rannvro
kowal ma, hag ev a dos ren y dron ha'y wlaskor may tallfa dial
war diredh kowal Kilikia, Damaskus ha Syria, ha ladha gans an
kledha oll trigoryon pow Moab, ha mebyon Ammon ha Yudi
kowal, ha pubonan yn Ejyp, oll an tiredh ynter an dhew vor.

Arfaksad Yw Fethys

13 Y'n seytegves blydhen, ev a hembronkas y lu erbynn
myghtern Arfaksad; ev a'n fethas yn kas ha domhwel oll lu
Arfaksad gans oll y varghoglu hag oll y jarettow. 14 Yndella ev
a gemmeras y sitys ha dos bys yn Ekbatana, sesya hy thouryow,
pylla hy marghasow ha treylya hy thekter yn meth. 15 Ev a
gemmeras Arfaksad yn menydhyow Ragaw ha'y verya gans y

---

a 1:9 *Tafnas:* Henn yw Tahpanhes yn Ejyp, a'n barth est dhe'n Delta.

wuwow, ha'y gisya oll yn tien bys vykken. [16] Ena ev a dhehwelis dhe Nineve, ev hag oll y lu kemmyskys, routh vras a gasoryon. I a omdhiskwithas ena, ev ha'y lu, ha kevewya hwegh-ugens dydh.

Eskerdh erbynn an Howlsedhes

2 Y'n etegves blydhen, y'n nessa dydh warn ugens a'n kynsa mis, y feu kows yn palys Nebukadnessar myghtern an Assyrianys, a-dro dhe dhial war oll an rannvro, par dell lavarsa ev. [2] Ev a elwis war-barth oll y soedhogyon ha'y ugheloryon ha displetya orta y dowl kevrinek, ha derivas yn leun, yn-mes a'y anow y honan, oll sherewynsi an rannvro. [3] Ena i a erviras dhe dhistrui kemmys na obaysa geryow y anow.

[4] Wosa ev dhe worfenna displetya y dowl, Nebukadnessar myghtern an Assyrianys a elwis Holofernes, pennhembrenkyas y lu, ha'n nessa war y lergh, hag yn-medh dhodho, [5] 'Yndellma y lever an myghtern meur, arloedh an norvys oll: Pan avodydh a'm golok, kemmer genes gwer a's teves omfydhyans yn aga krevder, hwegh ugens mil a droesogyon ha dewdhek mil a varghogyon. [6] Ke yn-mes erbynn oll tir an howlsedhes, rag i a dhisobayas geryow ow ganow. [7] Ergh dhedha pareusi pri ha dowr,[a] rag yth esov ow tos y'm sorr er aga fynn. Kudha a wrav enep kowal an bys gans treys ow luyow, ha'ga delivra dhedha dhe vos pyllys. [8] Aga re ledhys a lenow aga hownansow, ha pub gover hag avon a vydh lenwys a'ga re varow bys may fennons; [9] ha my a's hembronk dhe-ves avel kethyon bys yn pennow an bys. [10] Mes ty, ke a-dheragov ha kemmeres oll aga thir a-barth dhymm. I a omre dhis, ha ty a's syns ragov erbynn dydh aga hessydhyans. [11] Byttegyns, an re a dhisobay, na wres dha lagas aga sparya, mes ty a's delirv dhe ladhva ha ravnans dre dha rannvro gowal. [12] Rag dell vewav, ha re alloes ow ruvaneth, an pyth re leveris a vydh kowlwrys dre'm leuv. [13] Ha ty – kemmer with na dreuspassydh gorhemmynn vyth a'th arloedh, mes gwayt aga howlwul poran dell erghis dhis; ha na wra treynya aga gul.'

---

a 2:7 *pri ha dowr:* Tokyn a omblegyans.

Kaskyrgh Holofernes

14 Ytho, Holofernes a omdennas a bresens y vester ha gelwel
war-barth oll an gaslewydhyon, an bennhembrenkysi ha
soedhogyon an lu Assyriek, 15 ha kuntell gwer dhewisys rag
aray an vatel par dell y'n arghsa y arloedh: hwegh ugens mil
anedha, war-barth gans dewdhek mil wareger, 16 hag ev a's
arayas par dell yw lu meur arayys rag kas. 17 Ev a gemmeras
niver bras dres eghenn a gowrvergh, asenes ha mulyon rag
karyans, ha myns diniver a dheves, oghen ha gever rag sosten;
18 Kekeffrys boes lowr rag pub gour, ha myns kowrek a owr hag
arghans dhiworth an palys ryel.

19 Ena yth ehwias gans y lu kowal rag mos kyns myghtern
Nebukadnessar ha rag kudha enep kowal an norvys bys an
howlsedhes gans aga charettow ha marghogyon ha soudoryon
dhewisys an troeslu. 20 Gansa yth eth routh kemmyskys, avel
hes a lokustes, ha doust an dor, routh na yllys hy rekna.

21 I a geskerdhas tri dydh dhiworth Nineve bys yn plen
Bektileth, ha kampya a-dal Bektileth ogas dhe'n menydh usi
a-gledh dhe Kilikia Wartha. 22 Alena Holofernes a gemmeras
an lu kowal, an troeslu, an marghoglu ha'n charettow, hag
yskynna y'n vro venydhyek. 23 Ev a ravnas Put ha Lud, ha
pylla oll an Rassisysi ha'n Yshmaelysi trigys ryb an difeythtir,
a-dhyghow dhe bow an Keleysi 24 Ena ev a siwyas an Ewfrates
ha passya dre Mesopotamia ha distrui oll an sitys war bennow
an menydhyow ryb an avon Abron,[a] bys y'n mor. 25 Ev a
dhalghennas keffrys tiredh Kilikia, ha ladha pubonan a settyas
er y bynn, ha dos bys yn oryon Yafeth, dhe'n dyghow a-dal
Arabia. 26 Ev a gyrghynnas oll an Midyanysi, ha leski aga
thyldow ha pylla aga horlannow deves. 27 Ena ev eth war-nans
bys yn plen Damaskus yn termyn trevas waneth, ha leski oll
aga farkow ha distrui aga flokkys ha'ga greow ha pylla aga sitys
ha ravna aga thiryow ha ladha oll aga gwer yowynk dre vin an
kledha.

---

a 2:24 *Abron:* Lemmyn Khabur, ragavon a'n Ewfrates; cf. Habor yn 2 Myghternedh 17:6.

[28] Ytho own ha browagh anodho a goedhas war oll an dus trigys y'n arvor, yn Sidon ha Tyr, ha war drigoryon Sur hag Okina, ha war drigoryon Yamnia. An dus trigys yn Azotus hag Askalon a's teva euth bras anodho.

Pysadow rag Kres

3 Ytho i a dhannvonas kannasow rag pysi kres, hag yn-medhons [2] 'Ottani, gwesyon Nebukadnessar, an myghtern meur, ow koedhys dhe'n dor a-dheragos. Gwra genen pypynag a vynni. [3] Ottomma a-dheragos oll agan trevow, oll agan tir, oll agan gwanethegi, ha'n flokkys ha'n greow, hag oll an korlannow gans agan tyldow; gwra gansa pypynag a vynni. [4] Ynwedh agan sitys ha gansa aga thrigoryon yw dha gethyon; deus ha'ga dyghtya dell vo da y'th tewlagas.'

[5] An wer a dheuth dhe Holofernes ha derivas dhodho an geryow ma. [6] Ena ev a dhiyskynnas dhe'n arvor, ev ha'y lu, ha desedha gwithysi ervys y'n dinasow ha kemmeres gwer dhewisys a-dhiworta avel y weresoryon. [7] An re ma ha pubonan y'n pow a-dro a'n wolkommas gans tergh ha donsyow ha tabourigow. [8] Ev a dorras dhe'n dor oll aga sentris[a] ha treghi dhe'n dor aga nevesow, rag y vos charjys dhe dhistrui oll duwow an tir, may hworthyo pub kenedhel unnsel Nebukadnessar, ha may krio warnodho avel duw oll an tavosow ha'n kordhow.

[9] Ena ev a dheuth erbynn Esdraelon, ogas ha Dothan, a-dal drumm meur Yudi; [10] ev a gampyas yntra Geba ha Skythopolis, ha gortos ena mis kowal rag kuntell oll an daffar rag y lu.

Yudi Hewoel

4 An Ysraelysi trigys yn Yudi a glewas a bup-tra gwrys dhe'n kenedhlow gans Holofernes, pennhembrenkyas Nebukadnessar myghtern an Assyrianys, ha fatell byllsa ha distrui oll aga themplow. [2] Ytho i a's teva own pur veur anodho ha fest troblys vons a-barth Yerusalem ha tempel an Arloedh aga Duw. [3] Rag i re dhehwelsa degynsow dhiworth an gethneth, hag oll pobel Yudi o kuntellys war-barth a-nowydh, ha'n lestri,

---

a 3:8 *sentris:* Ow siwya an Syriek. Septuagint *oryon.*

an alter ha'n tempel re bia sakrys wosa aga disakrans. [4] I a dhannvonas dhe bub ranndir a Samaria, ha dhe Kona, Beth-horon, Belmayn ha Yeriko, Koba hag Esora, ha nans Salem. [5] Wosa sesya oll gwarthevyow an menydhyow ughel ha kera an dinasow warnedha, i a greunis sosten yn pareusyans rag bresel, rag i re myssens aga farkow a-gynsow.

[6] Yoakim an arghoferyas, neb esa yn Yerusalem y'n eur na, a skrifas dhe drigoryon Bethulia ha Betomesthaym, usi a-rag Esdraelon a-dal an plen ogas dhe Dothan, [7] owth erghi dhedha sesya an bolghow a led bys y'n vro venydhyek, drefenn y hyllys dresta kavoes fordh bys yn Yudi, hag es o lettya seul a hwilla entra, rag an hyns o ynn, ledan lowr rag dew wour dhe'n moyha.

Pysadow hag Edrega

[8] Ytho, an Ysraelysi a obayas gorhemmynnow Yoakim an arghoferyas ha senedh pobel Ysrael oll, esens yn esedhek yn Yerusalem. [9] Pub gour a Ysrael a grias dhe Dhuw gans diwysykter meur hag omuvelhe gans penys bras. [10] I a omwiskas yn yskar, i ha'ga gwragedh, aga fleghes, aga gwarthek, keffrys ha pub annedhyas estren, pub gonisyas arvethys ha pub keth prenys. [11] Oll an wer a Ysrael ha'n benynes ha'n fleghes trigys yn Yerusalem a goedhas dhe'n dor a-dherag an tempel ha gorra lusu war aga fenn ha displetya aga yskar a-rag an Arloedh, [12] hag i a gyrghynnas an alter gans yskar. I a garmas dhe Dhuw Ysrael yn ter gans unn akord na hepkorro aga fleghes avel preydh, na'ga gwragedh dhe vos ravnys, na trevow aga eretons dhe vos diswrys, na'n sentri dhe vos disakrys may lowenhahons an Jentilys yn spitus.

[13] An Arloedh a glewas aga fysadow ha mires orth aga galarow; rag an bobel a benysas lies dydh dres Yudi oll, keffrys hag yn Yerusalem a-rag sentri an Arloedh Ollgalloesek. [14] Yoakim an arghoferyas hag oll an oferysi neb a sevi a-dherag an Arloedh ha servya an Arloedh, ha'ga diwglun grogysys gans yskar, a offrynnas an offrynnow leskys pub-dydhyek, ha'n ambosow hag offrynnow bolonjedhek an bobel. [15] Gans lusu war aga

thulyfantys, i a grias dhe'n Arloedh gans oll aga nerth dhe vires gans favour war an chi kowal a Ysrael.

Konsel erbynn an Ysraelysi

5 Y feu derivys dhe Holofernes, pennhembrenkyas an lu Assyriek, yth omdharbarsa an Ysraelysi dhe vresel ha degea an bolghow y'n vro venydhyek, kera gwarthav pub bre ughel ha gorra maglennow y'n plenys. [2] Serrys fest o ev. Ev a elwis war-barth oll pennternedh Moab, oll pennhembrenkysi Ammon hag oll gwahalyethow an morrep, [3] hag yn-medh ev dhedha: 'Leverewgh dhymm, hwi vebyon Kanan, py eghenn a bobel yw homma eus trigys y'n vro venydhyek? Py trevow a annedhons? Pana vyns yw aga lu hag yn pyth usi aga galloes ha'ga nerth? Piw yw an myghtern settys warnedha owth hembronk aga lu? [4] Prag y hwrussons ynsi, yn mysk oll eus trigys y'n howldrevel, skonya a dhos dhe vetya genev?'

Derivas Aghior

[5] Yn-medh dhodho Aghior, hembrenkyas oll an Ammonysi, 'Goslowes ow arloedh lemmyn ger dhiworth ganow dha was, ha my a vynn leverel dhis an gwir a-dro dhe'n bobel ma usi trigys y'n vro venydhyek y'th ogas. Ny dheu gow vyth dhiworth ganow dha was. [6] An bobel ma yw sevys a'n Kaldeanys. [7] Unnweyth trigys ens yn Mesopotamia, drefenn na vynnens siwya duwow aga thasow esa yn Kaldea. [8] I re assa fordh aga herens ha gordhya Duw nev, an Duw re dhothyens i dh'y aswonn; rakhenna, herdhys vons dhiworth lok aga duwow. I a fias dhe Mesopotamia, le mayth esens trigys dres hirneth. [9] Ena aga Duw a's erghis a omdenna a'n tyller mayth esens trigys ha mos dhe bow Kanan. I a drevesigas ynno ha seweni, gans owr hag arghans pals ha meur a warthek. [10] Pan dheuth divoetter yn Kanan, i a omdhivroas dhe Ejyp ha triga ena hedre ve boes dhedha. I a dheuth ha bos ena routh veur, mar veur na yllys aga nivera. [11] Rakhenna myghtern Ejyp a dreylyas er aga fynn, ha'ga dyghtya yn fel, ha'ga uvelhe gans lavur yn brykkys, ha'ga gul yn kethwesyon. [12] I a armas dh'aga Duw hag ev a weskis oll pow Ejyp gans plagys na yllys aga yaghhe. An Ejyptianys a's

herdhyas yn-mes a'ga golok. [13] A-dheragdha Duw a syghhas
an Mor Rudh, [14] ha'ga hembronk war an fordh dhe Sinay ha
Kadesh-barnea. I a estewlis oll annedhysi an gwylvos. [15] Ytho
i a drigas yn pow an Amorysi ha distrui der aga nerth oll
trigoryon Heshbon; ha wosa tremena an Yordan, i a gemmeras
oll an vro venydhyek. [16] I a estewlis a-ragdha an Kananysi ha'n
Perizzysi, an Yebusysi ha'n Shekemysi, hag oll an Gergesysi,
ha triga ena dres hirneth.

[17] 'Hedre vens i heb peghadow erbynn aga Duw i a sewenis,
rag yma gansa an Duw neb a gas kammhynseth. [18] Byttegyns,
pan omdennsons dhiworth an hyns re settsa ragdha, fethys glan
vons yn lies kas ha hembrenkys dhe-ves avel kethyon bys yn
pow estren; tempel aga Duw a veu distruys bys y'n leur, ha'ga
sitys kemmerys gans aga eskerens. [19] Mes lemmyn i re dreylyas
arta dh'aga Duw ha dehweles a-dhiworth an tylleryow mayth
ens i skattrys dhedha, ha perghennegi Yerusalem, may ma aga
sentri, ha trevesiga y'n vro venydhyek, rag y vos anannedhys.

[20] 'Ytho lemmyn, a vester hag arloedh, mara's teves an keth
pobel ma neb kammweyth gwrys heb y wodhvos hag i a begh
erbynn aga Duw, ha ni a dhiskudh aga offens, ena ni a yskynn
ha'ga fetha. [21] Byttegyns, mar nyns eus anlaghedh yn aga
henedhel, gwres ow arloedh tremena dresta, rag aga Arloedh
a wra aga gwitha, ha'ga Duw a wra aga difres, ha ni a vydh
gorrys dhe veth a-rag an bys oll.'

[22] Pan worfennas Aghior y areth, oll an bobel esa ow sevel
a-dro dhe'n tylda a dhallathas krodhvolas; soedhogyon
Holofernes hag oll an dus trigys ryb an morrep ha Moab
a leveris y koedh dhodho bos ledhys. [23] 'Ny berthyn own a
vebyon Ysrael,' yn-medhons i; 'Pobel heb nerth na galloes yns
i dhe vreseli. [24] Rakhenna yskynnyn, A arloedh Holofernes, ha
devorys vydhons gans oll dha lu.'

Aghior Daskorrys dhe'n Ysraelysi

6 Pan dhifygyas an habadoellya gwrys gans an wer yn
kyrghynn an konsel, Holofernes, pennhembrenkyas an
lu Assyriek, a leveris dhe Aghior a-rag an bagasow estren oll:[a]
2 'Piw os ta, Aghior, ha hwi, soudoryon arvethys Efraym, dhe
dhargana yn agan mysk par dell wrussys hedhyw ha leverel
dhyn na dal dhyn gwerrya erbynn pobel Ysrael drefenn aga
Duw dh'aga sawya? Piw yw duw saw Nebukadnessar? 3 Ev a
dhannvon y nerth ha'ga distrui yn tien a enep an norvys, ha
ny wra aga Duw aga sawya; ni wesyon an myghtern a's distru
avel unn den. Ny yllons omsettya erbynn nerth agan marghoglu.
4 Ni a wra aga howlleski. Aga menydhyow a vydh medhow
a'ga goes, ha'ga gwelyow a vydh leun a'ga horfow marow. Ny
yll olow aga threys bos gesys a-ragon ni, mes y fydhons leun
dhistruys. Yndellma y lever myghtern Nebukadnessar, arloedh
a'n bys dien. Rag ev re gewsis: ny vydh euver ger vyth anodho.

5 'Mes ty, Aghior, ty woberwas a Ammon, neb re leveris
an geryow ma war dhydh dha gammhynseth, ny wredh nevra
gweles ow fas a'n jydh ma erna dylliv dial war an hil ma a
dheuth yn-mes a Ejyp. 6 Pan dhehwelav, kledhedhyow ow lu
ha guwow[b] ow servysi a wan dha denwennow, ha ty a goedh yn
mysk aga re woliys. 7 Ha lemmyn, ow hethyon a'th taskorr y'n
vro venydhyek ha'th ri yn onan a'n dinasow ryb an bolghow; 8 ny
verwydh, bys pan vydhydh distruys gansa. 9 Mars os fydhyansek
y'th kolonn na vons an tylleryow ma kemmerys, nyns eus
edhomm ty dhe vos digolonnek. My re gewsis ha travyth ny
fyll a'm geryow.' 10 Ena Holofernes a erghis dh'y gethyon, esa
ow sevel rybdho yn y dylda, dalghenna Aghior ha'y gemmeres
dhe Bethulia ha'y ri yn diwla vebyon Ysrael. 11 Ena y gethyon
a'n dalghennas ha'y hembronk yn-mes a'n gaslys dhe'n plen,
hag i a yskynnas a'n plen dhe'n vro venydhyek hag a dheuth
bys y'n fentynyow usi yn-dann Bethulia. 12 Kettell y's gwelas
gwer an sita, i a synsis aga arvow ha poenya yn-mes a'n sita

---

a 6:1 Yn re a'n dornskrifow eus omma *ha dhe oll an Moabysi.*

b 6:6 *guwow:* Ow siwya an Syriek. Greka *pobel.*

bys yn penn an menydh, hag oll an dowlbrennoryon a's pyltyas gans meyn, orth aga lettya rag yskynna. [13] Ytho i a gavas kudhans yn-dann an menydh, hag i a golmas Aghior ha'y asa a'y wrowedh orth troes an menydh, ha dehweles dh'aga arloedh. [14] Ena an Ysraelysi a dhiyskynnas dhiworth aga sita ha'y gavoes. I a'n digolmas ha'y hembronk yn Bethulia, ha'y dhesedha a-rag justisyow aga sita [15] neb o y'n dydhyow na Uzzia mab Mika, a loeth Simeon, ha Kabris mab Gothoniel, ha Karmis mab Melkiel. [16] I a elwis war-barth oll henavogyon an sita; hag ynwedh oll aga gwer yowynk ha'ga benynes a boenyas dhe'n kuntelles. I a worras Aghior yn kres oll aga fobel, hag Uzzia a wovynnas orto pandr'a hwarvia. [17] Ev a worthybis ha derivas dhedha pandr'a hwarvia yn konsel Holofernes, hag oll a'n pyth a leveris a-rag an ledyoryon Assyriek, ha pup-tra a vostyas Holofernes ev dhe wul erbynn chi Ysrael. [18] Ena an bobel a goedhas dhe'n leur ha gordhya Duw, ha garma warnodho, ow leverel:

[19] 'A Arloedh, Duw nev, mir orth aga balghder, kemmer truedh orth uvelheans agan kenedhel, ha mir an jydh ma orth fas a'n re yw sakrys dhis.'

[20] Ena i a gonfortyas Aghior ha'y wormel yn feur. [21] Uzzia a'n hembronkas a'n kuntelles dh'y ji y honan hag ordena gwledh rag an henavogyon. Dres oll an nos na i a elwis war Dhuw Ysrael rag gweres.

An Kaskyrgh erbynn Bethulia

7 Ternos Holofernes a erghis dh'y lu kowal keffrys hag oll an bobel re dheuth ha junya ganso avel keffrysysi, disevel aga hamp ha mos erbynn Bethulia, ha kemmeres an bolghow y'n vro venydhyek ha goestla bel erbynn an Ysraelysi. [2] Oll aga gwer grev eth yn-kerdh an jydh na. Niver aga lu o deg mil droesek hag eth ugens, ha dewdhek mil varghek, war-barth ha'n tren-fardellow ha'n droesogyon esa orth aga dyghtya: routh veur dres eghenn. [3] I a gampyas y'n nans ogas dhe Bethulia, ryb an fenten, hag omystynna yn les troha Dothan bys yn Belbaym, hag yn hys a Bethulia bys Kyamon, usi a-dal Esdraelon.

[4] Pan welas an Ysraelysi aga lu mar vras, fest troblys vons, hag
yn-medhons an eyl dh'y gila, 'Lemmyn i a wra lapya glan enep
an dor kowal; ny wra an menydhyow ughel, na'n kownansow
na'n breow doen an begh anedha.' [5] Wosa kemmeres pub den y
arvow hag enowi faglennow war aga thouryow, i a wortas avel
gwithysi dres oll an nos na.

[6] Ternos Holofernes a ledyas oll y varghoglu yn-mes yn
golok an Ysraelysi esa yn Bethulia. [7] Ev a hwithras an fordhow
dhe'n sita ha visitya an fentynyow a brovias aga dowr. Ev a's
kemmeras ha wosa settya ena parsellow a soudoryon, ev a
dhehwelis dh'y lu.

[8] Ena y teuth dhodho oll pennternedh an Edomysi,
hembrenkysi an Moabysi ha kaptenyon an arvor, hag yn-
medhons, [9] 'Goslowes agan arloedh agan geryow, ma na vo
terroes y'th lu. [10] Ny fydh an bobel ma, an Ysraelysi, yn aga
guwow mes yn ughelder aga menydhyow mayth esons trigys,
rag nyns yw es yskynna bys yn gwarthevyow aga menydhyow.
[11] Rakhenna, A arloedh, na omladh er aga fynn kepar dell
omledhir yn aray batel, ha ny wra koedha unn gour a'th lu.
[12] Remayn y'th kamp ha gwitha genes pub gour a'th soudoryon;
mes gas dha wesyon dhe gavoes maystri war an fenten a dhowr
a fros yn-mes a droes an menydh, [13] rag yth yw dhiworth
homma may tenn tus Bethulia aga dowr. Ytho, syghes a wra
aga distrui hag i a wra daskorr aga sita. Ni ha'gan bobel a vynn
yskynna bys yn gwarthevyow an menydhyow a-ogas ha kampya
ena ha goelyas ma na dhianko gour vytholl a'n sita. [14] I ha'ga
gwragedh ha'ga fleghes, a wra difygya dre dhivoetter, hag y
fydhons skoellys y'n stretow mayth annedhons kyns kledha vyth
dhe dhos er aga fynn. [15] Yndella ty a attal dhedha drogwober,
drefenn i dhe rebellya ha na'th tegemmersons gans kres.'

[16] Pes da o Holofernes hag oll y servysi a'n geryow ma, hag
ev a dhellos arghadow dhe wul dell lavarsens. [17] Ytho an
Ammonysi a avonsyas, hag yndella pymp mil vab Asshur, hag
i a gampyas y'n nans, ha sesya an dowrow, ha fentynyow dowr
an Ysraelysi. [18] An Edomysi ha'n Ammonysi a yskynnas, ha

kampya y'n vro venydhyek a-dal Dothan, ha dannvon re anedha dhe'n dyghow-est, war-tu hag Egrebel, usi ogas dhe Kusi ryb an keynres Moghmur. Remenant an lu assyriek a gampyas y'n plen, ha kudha enep an tir; ha'ga thyldow ha'ga threnow-provia a omlesas yn myns bras; hag yth ens i routh vras dres eghenn.

Ankres an Ysraelysi

[19] An Ysraelysi a grias orth an Arloedh aga Duw, rag aga spyrys a fyllis, drefenn oll aga eskerens re's kyrghynnsa, ha nyns esa fordh-dhiank a-dhiworta. [20] An lu assyriek kowal, aga throeslu, charettow ha marghoglu, a's kyrghynnas peswardhek dydh warn ugens. Oll trigoryon Bethulia a dheuth dhe dhiwedh an lestri dowr; [21] yth esa aga dowrarghow ow tesygha ha ny's teva dowr lowr rag unn jydh dhe derri syghes, rag y vos ewnrynnys. [22] Aga fleghes eth ha bos difredh, ha'n benynes ha'n wer yowynk a glamderas a syghes, ha koedha yn stretow an sita hag yn hynsyow der an yetow; ny's tevo namoy krevder vyth.

[23] Ena oll an bobel, an wer yowynk, an benynes ha'n fleghes, a omguntellas a-dro dhe Uzzia ha rewlysi an sita ha kria gans lev ughel, ha leverel a-rag oll an henavogyon [24] 'Duw re bo breusydh yntra hwi ha ni; rag hwi re'gan shyndyas yn feur drefenn na wrussowgh kres gans an Assyrianys. [25] Rag lemmyn ny'gan beus denvyth dh'agan gweres; Duw re'gan gwerthas yn aga diwla, dh'agan skoellya dhe'n dor a-ragdha dre syghes ha terroes kowal. [26] Rakhenna, galw i lemmyn ha daskorr an sita gowal avel preydh dhe bobel Holofernes ha dh'y ost dien. [27] Y fia gwell agan bos pyllys gansa, rag y fydhyn ni kethyon, mes agan bewnans a vydh sparys ha ny wren ni gweles mernans agan fleghesigow a-rag agan dewlagas, na'gan gwragedh ha'gan fleghes yn eneworres. [28] Ni a elow nev ha nor ha'gan Duw, Arloedh agan tasow, yn test er dha bynn, usi orth agan kessydhya herwydh agan peghosow ha peghosow agan tasow. Na wres e hedhyw an traow ma!'

[29] Ena y feu kynvann meur yn kres an kuntelles oll, ha garma a wrussons yn lev ughel orth an Arloedh Duw. [30] Mes yn-medh Uzzia dhedha, 'Bedhewgh kolonnek, ow breder! Gwren ni

paragh pymp dydh moy; erbynn henna an Arloedh agan Duw
a asver dhyn y versi, rag na'gan eskas glan. [31] Byttegyns, mar
tremen an dydhyow ma ha ny dhegemmeryn gweres vyth, my
a wra an pyth a leverowgh.'

[32] Ev a dhannvonas an bobel yn-kerdh, peub dh'y savla, hag
i a yskynnas war fosow ha touryow aga sita. An benynes ha'n
fleghes ev a dhannvonas tre: hag yth ens yn studh pur isel y'n
sita.

Gnas Yudith

8 Y'n dydhyow na, Yudith a glewas a'n maters ma. Hi
o myrgh Merari mab Oks mab Yosep mab Oziel mab
Elkia mab Ananias mab Gideon mab Rafain mab Ahitub mab
Elias mab Hilkia mab Eliab mab Nathanael mab Salamiel mab
Sarasade mab Ysrael. [2] Hy gour, Manasse, neb o esel a'y loeth
ha'y theylu, re vawrsa yn prys an drevas heydh. [3] Pan esa ev
ow sevel, ow korweles an wesyon esa ow kelmi tyskennow y'n
park, gweskys veu gans trethes an howl ha growedha war y
weli, may ferwis yn Bethulia y sita ev. I a'n ynkleudhyas ytho
gans y dasow y'n park yntra Dothan ha Balamon. [4] Yth esa
Yudith trigys yn hy chi hy honan avel gwedhwes teyr blydhen
ha peswar mis. [5] Hi a dhrehevis tylda rygdhi hy honan war
do hy chi, grogysa hy diwglun gans yskar ha gwiska dillas hy
gwedhowses. [6] Hi a wrug penys oll dydhyow hy gwedhowses,
a-der nos an Sabot ha'n Sabot y honan, an jydh kyns an loer
nowydh ha dydh an loer nowydh, ha goelyow ha dydhyow
lowender chi Ysrael [7] Benyn deg o Yudith, ha dhedhi fas pur
deg. Hi gour Manasse a gemmynnsa dhedhi owr hag arghans,
kethyon ha kethesow, bughes ha parkow, ha hi a dhyghtya an
pythow ma hy honan. [8] Denvyth ny leveri drog-ger er hy fynn,
rag hi a's tevo own bras a Dhuw.

Yudith ha'n Henavogyon

[9] Pan glewas Yudith an tebeleryow kewsys gans an bobel
erbynn aga rewler, drefenn aga bos ow klamdera dre fowt
dowr, ha pan glewas hi pub ger a leveris Uzzia dhedha, ha
fatell ambosas ev dhedha yn-dann do daskorr an sita dhe'n

Assyrianys wosa pymp dydh, [10] hi a dhannvonas hy maghteth, neb a's tevo charj a'y fythow oll, dhe elwel dhedhi Kabris ha Karmis, henavogyon hy sita. [11] I a dheuth dhedhi, hag yn-medh hi dhedha, 'Goslowewgh orthiv, rewlysi an dus trigys yn Bethulia! An pyth re leversowgh hedhyw dhe'n bobel nyns yw ewn; hwi re dos ha disklerya an to ma yntra Duw ha hwi hogen, owth ambosa dhe dhaskorr an sita dh'agan eskerens marnas an Arloedh a dreyl ha gweres dhyn a-ji dhe nebes dydhyow. [12] Piw owgh hwi, neb re brovas Duw an jydh ma, ha settya agas honan yn le Duw yn mysk mebyon tus? [13] Yth esowgh hwi ow previ an Arloedh Ollgalloesek. A ny gonvedhowgh nevra ? [14] Ny yllowgh hwithra downderyow kolonn den, na konvedhes an pyth a breder ev; ytho fatell waytyowgh hwilas Duw, neb a wrug oll an taklow ma, ha dysmygi y brys ev po konvedhes y brederow? Na, ow breder, na serrewgh an Arloedh agan Duw. [15] Rag mar ny vynn ev agan gweres a-ji dhe'n pymp dydh ma, yma dhodho an galloes dh'agan skoedhya py termyn pynag a vynno, po dh'agan distrui yn lok agan eskerens. [16] Na hwilewgh kemmeres porposys an Arloedh agan Duw yn gaja; rag nyns yw Duw haval dhe vab-den, dhe vos gwaynys dre vargenya. [17] Rakhenna, ha ni ow kortos y dhelivrans, gwren ni gelwel warnodho dh'agan gweres. Mar pydh da ganso, ev a glew agan lev.

[18] 'Rag bythkweth yn agan henedh, nag y'n dydhyow ma, re beu loeth po teylu po pobel po sita ahanan a wormel duwow gwrys gans leuv, dell wres y'n dydhyow yw passys – [19] ha henn o an praga bos agan tasow delivrys dhe'n kledha ha dhe byllans, ha rakhenna i a berthis anfeusi meur a-dherag agan eskerens. [20] Mes ny aswonnyn ni duw arall saw ev, ha rakhenna ni a wayt na'gan skornyo ni nag esel vyth a'gan kenedhel. [21] Rag mars on ni kemmerys, oll Yudi a vydh kemmerys, ha'gan sentri a vydh pyllys; hag ev a rekwir attal rag y dhefolans gans agan goes. [22] Ladhva agan breder, kethneth agan tir ha treylyans agan ertach yn ynyalder – oll hemma ev a dhre war agan penn yn mysk an Jentilys, plepynag y fydhyn ni avel kethyon; ha ni a vydh sklander ha skorn yn golok agan perghennogyon. [23] Rag

ny wra agan kethneth ledya dhe favour, mes an Arloedh Duw a's treyl dhe dhisenor.

[24] 'Ha lemmyn, a vreder, bedhen ni ensampel dh'agan breder, rag aga bewnans a greg warnan, ha'n sentri, an tempel ha'n alter a bowes warnan ni. [25] Yn despit dhe bup-tra, grassyn dhe'n Arloedh agan Duw, neb usi orth agan previ dell wrug ev previ agan tasow. [26] Perthewgh kov a'n pyth a wrug ev gans Abraham, ha fatell brovas ev Ysak, ha pandr'a hwarva dhe Yakob yn Mesopotamia syriek, hag ev ow pugelya deves Laban, broder y vamm. [27] Rag ny wrug ev agan previ dre dan, dell y's provas ynsi, rag hwithra aga holonnow, na tyli dial warnan; mes an Arloedh a skorj an re a dheu nes dhodho, rag aga heski.'

[28] Ena yn-medh Uzzia dhedhi, 'Oll an pyth re leversys a dheu a golonn wiryon, ha nyns eus denvyth a allsa sevel erbynn dha eryow. [29] Rag nyns yw hedhyw an kynsa prys may feu dha furneth diskwedhys, mes a-dhia dhalleth dha dhydhyow oll an dus re aswonnis dha gonvedhes, rag bos ewn gnas dha golonn. [30] Mes an bobel a's teves syghes bras, hag i a'gan konstrynas dhe wul an pyth re ambossyn dhedha, ha'gan ynnia dhe wul ti ma na yllyn y derri. [31] Ytho gwra pysi ragon lemmyn, rag benyn gryjyk os, ha'n Arloedh a dhannvon dhyn glaw a lenow agan puthow, ha ny vydhyn klamderek namoy.'

[32] Yn-medh Yudith dhedha, 'Goslowewgh orthiv. Yth esov vy ow tewlel towl dhe wul neppyth a govhir a henedh dhe henedh a'gan kenedhel. [33] Sevewgh orth yet an sita haneth, hag yth av vy yn-mes gans ow maghteth; hag a-ji dhe'n dydhyow a ambossewgh ri an sita dh'aga eskerens, an Arloedh a dhelirv Ysrael der ow leuv vy. [34] Byttegyns, na hwilewgh dysmygi ow thowl, rag ny vynnav y dherivas dhywgh bys pan gowlwrav an pyth a vynnav y wul.'

[35] Uzzia ha'n rewlysi a leveris dhedhi, 'Ke yn kres, ha re ello an Arloedh Duw dheragos rag tyli dial war agan eskerens.' [36] I a dhehwelis ytho a'n tylda ha mos dh'aga savleow.

Pysadow Yudith

9 Ena Yudith a goedhas war hy fas ha gorra lusu war hy fenn, ha diskudha an saghwisk ynni mayth o hy gwiskys. Hag y'n pols may feu ynkys an gorthugher offrynnys yn chi Duw yn Yerusalem, Yudith a armas dhe'n Arloedh gans lev krev hag yn-medh hi,

[2] 'A Arloedh Duw ow thas Simeon, ty a ros kledha yn y leuv rag tyli dial war an estrenyon re dhigolmas grogys gwyrghes rag hy defola, ha diskudha mordhos rag hy shamya, ha defola hy brys rag hy disenora; rag ty re leveris, "Ny vydh yndella" – byttegyns i a'n gwrug. [3] Rakhenna ty a dhelivras aga rewlysi dhe ladhva, ha'n lienyow gweli, disenorys gans an toell re wrussens, dhe vos mostys gans goes; ha ty a weskis dhe'n dor kethyon keffrys ha pennsevigyon, ha pennsevigyon war aga thron hogen. [4] Ty a ros aga gwragedh yn preydh ha'ga myrghes yn kethneth, hag oll aga gwara pyllys dhe vos rynnys yntra dha vebyon veurgerys, neb o diwysyk a-barth dhis ha dyegrys orth defolans aga goes, hag i a elwis warnas rag gweres. A Dhuw, ow Duw, goslow orthiv ynwedh, gwedhwes dell ov.

[5] 'Rag re wrussys an traow ma ha'n traow a hwarva kyns ha'n traow a siwyas. Ty a dhevisyas an traow a-lemmyn, ha'n re usi ow tos. An pyth a dhevissys re hwarva. [6] An traow a ervirsys re omdhiskwedhas, hag yn-medhons, "Otta ni!" Rag yth yw oll dha fordhow pareusys kyns, hag yth yw dha vreus gans ragwodhvos.

[7] 'Otta lemmyn an Assyrianys, moghhes fest yn aga nerth; ughlhes yns i gans aga mergh ha marghogyon, ow postya a grevder aga throeslu, ow trestya yn skoes ha guw, yn gwarak ha towlbrenn. Ny wodhons ty dhe vos an Arloedh neb a skwatt breselyow; an Arloedh yw dha hanow. [8] Towl aga krevder dhe'n dor dre dha alloes, ha torr aga nerth y'th sorr; rag i a vynn defola dha sentri, ha mostya dha dabernakel le may powes dha hanow gloryus, ha gweskel kern dha alter dhe'n dor gans an kledha. [9] Mir orth aga goeth, ha dannvon dha sorr war aga fenn. Ro y'm leuv, gwedhwes dell ov, an nerth dhe wul an

pyth a dhevisyav. [10] Dre doell ow diwweus, gwask dhe'n dor an keth gans an pennsevik ha'n pennsevik gans y was; brew aga balghder dre leuv benyn.

[11] 'Rag ny greg dha nerth war niverow, na dha alloes war an re alloesek. Mes ty yw Duw a'n re isel, gwereser an re arweskys, skoedhyer an re wann, gwithyas a'n re eskesys, selwyas a'n re heb govenek. [12] Goslow, goslow orthiv, A Dhuw a'm tas, Duw a ertach Ysrael, Arloedh nev ha nor, Gwrier an dowrow, Myghtern a'th wrians oll, klew ow fysadow! [13] Gwra dhe'm geryow fekyl dri goli ha brew war an re a dewlis taklow fell erbynn dha gevambos, hag erbynn dha ji sakrys, hag erbynn menydh Sion, hag erbynn chi perghennogeth dha fleghes. [14] Ha gas dha genedhel gowal ha pub loeth dhe wodhvos ha konvedhes dha vos Duw, an Duw a nerth ha galloes oll, ha nag eus nahen neb a with pobel Ysrael saw ty yn unnsel!'

Yudith a Ombareus rag Mos dhe Holofernes

10 Pan hedhsa Yudith garma dhe Dhuw Ysrael, ha gorfenna oll an geryow ma, [2] hi a sevis a'y sav a'n tyller mayth o hi a'y growedh. Hi a elwis hy maghteth ha diyskynna y'n chi may spena pub Sabot ha'y dydhyow goel. [3] Hi a omdhiwiskas a'n saghwisk re wisksa, hag omdhiwiska a'y dillas gwedhwes, badhya hy horf gans dowr, hag ura hy honan gans uras drudh. Hi a gribas hy gols, gwiska tulyfant, hag omwiska yn gwisk hy lowender a wiska pan esa yn few hy gour Manasse. [4] Hi a wiskas sandalys war hy dewdroes, ha gwiska hy ufernelligow, breghelligow, bysowyer, skinennow, ha'y gemmweyth arall oll. Yndella yth omwrug hi pur deg, rag dynya lagasow pub gour oll a's gwella. [5] Hi a ros dh'y maghteth kroghen a win ha kostrel a oyl, ha lenwel sagh a reun rostys, tesennow fygys syghys, ha bara fin; ena hi a vaylyas hy lestri oll ha'ga ri dhedhi dh'aga degi.

[6] Ena i eth yn-mes bys yet an sita Bethulia ha kavoes Uzzia a'y sav ena gans henavogyon an dre, Kabris ha Karmis. [7] Pan y's gwelas treusfurvys yn hy semlans ha gwiskys yn maner dhihaval, marth bras a's teva a'y thekter hag yn-medhons dhedhi,

[8] ‘Duw agan tasow re wrontyo dhis faverans ha kollenwel dha dowlow, rag glori pobel Ysrael hag ughelheans Yerusalem.’ Hi a omblegyas dhe Duw.

[9] Ena yn-medh hi dhedha, ‘Erghewgh may fo igerys ragov yet an dre may hylliv mos yn-mes ha kowlwul an traow re leversowgh dhymm nammnygen.’ Ytho i a erghis an wer yowynk dhe igeri an yet, dell wovynnas hi. [10] Wosa i dhe wul henna, Yudith eth yn-mes, ha’y maghteth gensi. Gwer an dre a viras orti bys pan dhiyskynnsa an menydh ha tremena der an nans, hag ena ny allsons hy gweles na fella.

Yudith Kemmerys yn Gwith

[11] Yth ethons ow mos yn ewn hyns der an nans, ha bagas goelyadoryon Assyriek a vetyas orti [12] ha’y dalghenna. I a wovynnas orti, ‘A by pobel osta, hag a by le osta devedhys, ha ple’th esos ow mos?’ Hi a worthybis ‘Myrgh an Ebrowyon ov vy, mes yth esov ow fia dhiworta, rag aga bos parys dhe vos hepkorrys dhis yn preydh. [13] Yth esov vy war ow fordh dhe weles Holofernes, pennhembrenkyas a’gas lu, rag ri dhodho gwir dherivas; my a vynn diskwedhes dhodho hyns ragdho may hallo mos ha kachya an vro venydhyek oll heb kelli denvyth a’y lu, synsys po ledhys.’

[14] Pan glewis an wer hy geryow, ha merkya hy fas – hi o marthys teg yn aga dewlagas – yn-medhons dhedhi, [15] ‘Ty re selwis dha vewnans dre fistena war-nans rag gweles agan arloedh. Ke distowgh dh’y dylda; nebes ahanan a wra mos genes ha dha dhaskorr dhodho. [16] Pan sevydh a-dheragdho, na borth own y’th kolonn, mes lavar dhodho an pyth re leversys nammnygen, hag ev a wra dha dhyghtya yn ta.’

[17] I a dhewisis kans gour dhiworth a’ga mysk dhe vos gensi hi ha’y maghteth, ha’ga dri dhe dylda Holofernes. [18] Yth esa tervans meur y’n kamp dien, rag bos kyhwedhlys a dylda dhe dylda hy devedhyans. Tus a dheuth ha kuntell a-dro dhedhi, ha hi a’y sav yn-mes a dylda Holofernes, ow kortos bys pan dherivsons dhodho a-dro dhedhi. [19] Marth a’s teva i a’y thekter ha marth a’s teva a’n Ysraelysi a’y govis hi. Yn-medhons an eyl

dh'y gila, 'Piw a yll dispresya an bobel ma, a's teves benynes avel homma yn aga mysk? Nyns yw fur gasa yn few nagonan a'ga gwer, rag mara's gesyn mos yn-kerdh i a allsa toella an bys oll.'

Yudith Yw Dres a-rag Holofernes

[20] Ena gwithysi Holofernes hag oll y servysi a dheuth yn-mes ha'y ledya hi y'n tylda. [21] Yth esa Holofernes a'y wrowedh war y weli yn-dann roes-wibes o gwiys gans purpur hag owr, gwyrveyn ha meyn drudh. [22] Pan dherivsons dhodho anedhi, ev a dheuth dhe dal an tylda, gans lugern arghans degys a-dheragdho. [23] Pan dheuth Yudith yn golok Holofernes ha'y servysi, marth a's teva i oll a dekter hy fas. Hi a goedhas war hy fas hag omblegya dhodho, mes y gethyon a's gorras a'y sav arta.

11 Ena, yn-medh dhedhi Holofernes, 'Bydh kolonnek, A venyn, ha na borth own y'th kolonn, rag ny shyndis vy nagonan a dhewisas servya Nebukadnessar, myghtern a'n norvys oll. [2] Mar ny wrussa dha bobel usi trigys y'n vro venydhyek ow dispresya, ny wrussen vy lemmyn sevel ow guw er aga fynn. I re dhros hemma war aga honan. [3] Mes lemmyn, lavar dhymm an praga ty dhe fia dhe'n fo a-dhiworta ha dos omma dhyn ni. Yn neb kas, ty re dheuth dhe sawder. Bydh kolonnek! Ty a wra bewa haneth hag alemma rag. [4] Denvyth ny wra dha debeldhyghtya, mes peub a wra dha dhyghtya yn ta, kepar dell wrer dhe servysi ow arloedh myghtern Nebukadnessar.'

Yudith a Styr Prag y Teuth

[5] Yudith a worthybis dhodho, 'Degemmer geryow dha gethes, ha gas dha servyades dhe gewsel a-dheragos. Haneth ny lavarav travyth fals dhe'm arloedh. [6] Mar siwydh geryow dha servyades, Duw a gowlwra neppyth dredhos, ha ny wra ow arloedh fyllel kollenwel y borposys. [7] My a'n te re vewnans Nebukadnessar, myghtern a'n bys oll, ha re'n galloes a neb a'th tannvon dhe lewya pub den bew. A'th wovis, nyns yw saw tus a'n serv mes keffrys enyvales an pras ha'n gwarthek hag ydhyn an ayr a wra bewa, drefenn dha alloes, yn-dann Nebukadnessar hag oll y

ji. [8] Rag ni re glewas a'th furneth ha sleyghneth dha spyrys, ha derivys yw dres oll an bys dha vos an gwella oll y'n ruvaneth kowal, an moyha dyskys ha'n moyha marthys yn towlow breselek.

[9] 'Lemmyn, ow tochya areth Aghior y'th konsel, ni re glewis y eryow, rag tus Bethulia a'n sparyas hag ev a leveris dhedha pub tra re lavarsa ev dhis. [10] Rakhenna, A arloedh ha mester, na skon an pyth a leveris ev, mes gwith henna y'th vrys, rag y vos gwir. Yn tevri, ny yll agan kenedhel bos kessydhys, na ny yll an kledha gwarthevya er aga fynn, marnas i a begh erbynn aga Duw.

[11] 'Mes lemmyn, rag ma na vo fethys ow arloedh ha lettys y borpos, ankow a wra aga domhwel, rag peghes re's tremenas, peghes dredho may mons i war an prykk a brovokya aga Duw dhe sorr pan wrons i an pyth yw kamm. [12] A-ban yw spenys aga boes ha nammna gorfennys aga dowr, i re dewlis towl dhe ladha aga gwarthek hag ervira dhe usya pub tra Duw re dhifennas orta, der y laghys, a'y dhybri. [13] I re erviras dhe gonsumya an kynsa frutys a'n greun ha'n degedhow a'n gwin ha'n oyl, re sakersons ha gorra a-denewen rag an oferysi neb a venyster a-wel dhe Dhuw yn Yerusalem – taklow nag yw laghel rag denvyth a'n bobel dh'aga thava gans y dhiwleuv hogen. [14] A-ban re beu an bobel yn Yerusalem ow kul hemma hogen, i re dhannvonas di kannasow rag dri kummyas a'n konsel a henavogyon. [15] An gorthyp pan y's drehettho hag i a wra yndella, y fydhons i delivrys dhis an jydh na rag bos distruys.

[16] 'Ytho hemma pan dhyskis vy, dha gethes, my a fias a-dhiworta. Duw re'm dannvonas rag kowlwul genes traow hag a vydh marth an bys oll, plepynag a glewvo tus anedha. [17] Dha servyades a's teves yn tevri own a Dhuw ha servya Duw a nev nosweyth ha dydhweyth. Ytho, ow arloedh, my a worta genes lemmyn; mes pub nos dha servyades a wra mos yn-mes bys y'n nans ha pysi war Dhuw. Ev a wra derivas dhymm pan wrussons aga feghosow. [18] Ena my a dheu ha derivas dhis, rag may hylli ehwias gans dha lu kowal, ha ny yll nagonan anedha sevel er

dha bynn. [19] Ena my a wra dha hembronk dre Yudi, bys may trehetthi Yerusalem; ena my a wra desedha dha se y'n kres anedhi. Ty a wra aga hembronk kepar ha deves na's teves bugel, ha ny wra ki vyth kemmys ha grommya orthis. Rag hemma re beu derivys dhymm rag ma'm bo ragwodhvos; derivys veu dhymm, ha my a veu dannvenys rag y leverel dhis.'

[20] Hy geryow a blegyas dhe Holofernes ha dhe oll y servysi. Marth a's teves a'y furneth hag yn-medhons, [21] 'Benyn vyth dhiworth unn penn a'n bys dh'y gila ny omdhiskwedh mar deg na kewsel mar fur!' [22] Ena yn-medh dhedhi Holofernes, 'Duw re wrug yn ta, orth dha dhannvon dherag an bobel, rag krevhe agan diwla ha dri terroes war an re a dhispresyas ow arloedh. [23] Ny'th eus saw tekter y'th semlans hepken, mes ynwedh furneth y'th kows. Mar kwredh an pyth re leversys, dha Dhuw a vydh ow Duw, ha ty a drig yn lys myghtern Nebukadnessar ha bos meur dha vri dres an bys oll.'

Yudith avel Gwestores Holofernes

12 Ena, ev a erghis dhedha hy dri bys y'n tyller mayth o settys y lestri a arghans, hag y's erghis dhe restra prys-boes rygdhi gans nebes a'y voes y honan, keffrys ha nebes a'y win y honan dh'y eva. [2] Mes yn-medh Yudith, 'Ny allav vy kemmeres rann anedha, rag y fydh peghes; mes an pyth hag a dhres vy genev a vydh lowr ragov.' [3] Yn-medh Holofernes dhedhi, 'Mar fyll an sosten usi genes, ple hyllyn kavoes moy haval dhodho? Rag nyns eus denvyth a'th pobel omma genen ni.' [4] Yudith a worthybis, 'Dell vew dha enev, ow arloedh, ny wra dha servyades usya oll an sosten re dhres vy genev kyns an Arloedh dhe gowlwul y vodh der ow leuv.'

[5] Ena servysi Holofernes a's ledyas hi y'n tylda, hag ena hi a goskas bys hanter-nos. Pan dheuth ogas goelyas an bora, hi a sevis [6] ha dannvon an messaj ma dhe Holofernes: 'Erghes ow arloedh lemmyn gasa dha servyades dhe vos yn-mes ha pysi.' [7] Ytho Holofernes a erghis dh'y withysi na's lettyens. Hi a wodrigas y'n kamp dres tri dydh. [8] Wosa omvadhya, hi a bysis an Arloedh, Duw Ysrael, a ri sewenyans dh'y fordh rag

drehevyans mebyon y bobel. [9] Ena hi a dhehwelis purhes ha gortos y'n tylda bys pan dhybris hy boes y'n gorthugher.

Yudith Gelwys dhe Gevewi Holofernes

[10] An peswora dydh, Holofernes a wrug gwledh rag y gethyon bersonel, mes ny elwis ev nagonan a'y soedhogyon vytholl. [11] Yn-medh ev dhe Bagoas, an spadhesik neb a'n jevo charj a'y vaterow personel, 'Ke ha perswadya an venyn Ebrow usi yn-dann dha with dhe junya genen ha dhe dhybri hag eva genen. [12] Rag y fydh meth mar kesyn benyn a'n par na dhe omdenna heb hy ardhynya. Mar ny wren ni hy ardhynya, hi a hwerth orthyn.'

[13] Ytho, Bagoas a omdennas dhiworth Holofernes, ha dos dhedhi hag yn-medh, 'Na hokyes an vowes teg ma dhe dhos dhe'm arloedh rag bos enorys a-dheragdho, ha dhe lowenhe owth eva gwin genen, ha dhe dhos ha bos hedhyw kehaval dhe onan a'n myrghes Assyriek neb a serv yn chi Nebukadnessar.' [14] Yudith a worthybis, 'Piw ov vy dhe skonya ow arloedh? Pypynag a blekkyo dhodho, a vynnav y wul distowgh, hag y fydh lowena dhymm bys yn jydh ow ankow.' [15] Ytho, hi a sevis hag omwiska yn oll hy dillas benynek teg. Hy maghteth eth yn-rag ha lesa rygdhi war an leur a-dherag Holofernes an oengennow re dhegemmeras hi dhiworth Bagoas rag hy devnydh pub-dydhyek ha hi ow krowedha warnedha rag dybri.

[16] Ena Yudith a entras ha growedha rag dybri. Kolonn Holofernes a's teves marth anedhi hag ev a grenas gans ewl grev, ha pur hwansek veu dhe wrowedha gensi, rag re wortsa chons dh'y ardhynya dhiworth an kynsa dydh a's gwelas. [17] Ytho, yn-medh Holofernes dhedhi, 'Kemmer diwes ha bydh lowen genen ni!' [18] Yn-medh Yudith, 'Yndella my a wra yn heudh, ow arloedh, rag bos hedhyw an brassa dydh a'm bewnans kowal.' [19] Ena hi a gemmeras an pyth a veu pareusys gans hy maghteth, ha dybri hag eva a-dheragdho. [20] Holofernes o pur lowen a'y govis, hag ev a evas myns bras a win, lower moy es dell evsa bythkweth yn unn jydh a-ban veu genys.

Yudith a Dhibenn Holofernes

13 Pan dheuth nosweyth, y gethyon a omdennas yn skon.
Bagoas a dhegeas an tylda a'n tu a-ves hag eskeas an
servysi a-dhiworth y vester. I eth dhe'n gweli, rag pubonan o
skwith drefenn an wledh dhe besya mar hir. [2] Mes Yudith a veu
gesys yn tylda hy honan oll, gans Holofernes a'y wrowedh war
y weli, rag medhow fest o ev.

[3] Ytho, Yudith re lavarsa dh'y maghteth sevel a'y sav yn-mes
a'n chambour ha gortos hi dhe avodya, par dell wra hi dydhyow
erell; rag hi re lavarsa hi dhe vos yn-mes rag hy fysadow. Re
lavarsa hi an keth tra dhe Bagoas. [4] Pubonan eth yn-mes, ytho,
ha ny veu gesys y'n chambour denvyth, na bras na byghan. Ena
Yudith, ow sevel a'y sav ryb y weli, yn-medh yn hy holonn,
'A Arloedh Duw a bub galloes, mir y'n eur ma orth ober ow
diwleuv rag gormola Yerusalem. [5] Yth yw lemmyn an prys
dhe weres dha ertach ha kompoesa ow thowl dhe dhistrui an
eskerens, re omsevis er agan pynn.'

[6] Hi eth bys peul an gweli ogas dhe benn Holofernes, ha
kemmeres y gledha esa ow kregi ena. [7] Hi a dheuth ogas dh'y
weli, ha dalghenna blew y benn, hag yn-medh hi, 'Ro dhymm
hedhyw nerth, A Arloedh, Duw Ysrael!' [8] Ena hi a weskis y
gonna diwweyth gans oll hy nerth, ha treghi y benn dhiworto.
[9] Wosa henna, hi a rolyas y gorf a'n gweli ha tenna dhe'n leur
an roes-wibes dhiworth an peulyow. Hi eth skon yn-mes ha ri
penn Holofernes dh'y maghteth, [10] neb a'n gorras yn hy sagh-
boes. Ena an dhiw anedha a avodyas war-barth, dell o aga us
rag pysi. I a dremenas der an kamp, mos a-dro dhe'n nans, hag
yskynna an menydh dhe Bethulia, ha dos dh'y yetow.

Yudith a Dhehwel dhe Bethulia

[11] Yudith a armas a bellder dhe'n woelyadoryon orth an yetow,
'Igerewgh, igerewgh an yet! Yma Duw, agan Duw, genen ni, ow
tiskwedhes hwath y nerth yn Ysrael ha'y nerth erbynn agan
eskerens, dell wrug ev hedhyw!'

[12] Gwer hy sita, pan glewsons hy lev, a fistenas bys yet an
dre ha gelwel war-barth henavogyon an sita. [13] I a boenyas

war-barth, bras ha byghan, rag skant ny allsons krysi hi dhe dhehweles. I a igoras an yet ha'ga degemmeres. Ena i a enowis tan rag ri golow, hag omguntell yn aga hyrghynn. [14] Yn-medh hi dhedha yn lev ughel, 'Gormelewgh Duw, gormelewgh e! Gormelewgh Duw, na gildennas y versi dhiworth chi Ysrael, mes distrui agan eskerens der ow leuv an nos ma!'

[15] Ena hi a gemmeras an penn yn-mes a'n sagh ha'y dhiskwedhes, hag yn-medh hi dhedha, 'Ottomma, penn Holofernes, pennhembrenkyas an lu Assyriek, hag ottomma an roes-wibes yn-danni mayth esa ev a'y wrowedh yn y vedhwenep. An Arloedh re'n gweskis dhe'n leur dre leuv benyn. [16] Dell vew an Arloedh, neb re'm difresas yn fordh mayth yth, ow fas vy yth o a'n ardhynyas dh'y dhistruyans, ha na gommyttyas ev pegh vyth genev, dhe'm defola ha shamya.'

[17] Oll an bobel a veu sowdhenys yn feur. I a omblegyas dhe'n leur ha gormel Duw, hag yn-medhons war-barth, 'Benniges osta agan Duw, neb re uvelhas eskerens dha bobel.'

[18] Ena yn-medh Uzzia dhedhi, 'A vyrgh, benniges os gans an Ughella Duw a-ugh pub benyn oll y'n norvys; ha benniges re bo an Arloedh Duw, neb a wrug an nevow ha'n nor, neb re'th kevarwoedhas dhe weskel an penn dhiworth hembrenkyas agan eskerens. [19] Nevra ny dhiberth dha wormola bys vykken dhiworth kolonnow a'n re a govha nerth Duw. [20] Duw re wrontyo hemma dhe vos enor heb hedhi dhis, ha re woppro ev dhis gans bennathow, drefenn ty dhe argelli dha vewnans dha honan prys mayth o uvelhes agan kenedhel, ha ty a dhiallas agan argoll, ow kerdhes y'n hyns ewn a-rag agan Duw.' Hag yn-medh oll an bobel, 'Amen, Amen.'

Kusul Yudith

14 Ena yn-medh Yudith dhedha, 'Goslowewgh orthiv, ow breder. Kemmerewgh an penn ma ha'y gregi war bynakyl agas fos. [2] Kettell dardh an jydh ha'n howl a sev a-ugh an tir, dalghennes kettep onan ahanowgh agas arvow, hag es yn-mes a'n sita pub gour krev y gorf; desedhewgh hembrenkyas dhedha, kepar dell ellewgh war-nans dhe'n plen erbynn savla

an woelyadoryon Assyriek; mes na wrewgh hwi mos warnans. [3] Ena an woelyadoryon a dalghenn aga arvow ha mos y'n kamp ha gul dhe soedhogyon an lu Assyriek difuna. I a fisten yn tylda Holofernes mes ny wrons i y gavoes. Ena skruth a goedh warnedha hag i a fi dhe'n fo a-dheragowgh. [4] Ena hwi ha peub eus trigys a-berth yn oryon Ysrael a wra aga chasya ha'ga hakkya dhe'n dor yn aga olyow. [5] Mes kyns gul oll hemma, drewgh dheragov Aghior an Ammonyas may hallo gweles hag aswonn an den neb a dhispresyas chi Ysrael, neb a'n dannvonas dhyn kepar dell ve dhe'n vernans.'

[6] I a elwis Aghior, ytho, dhiworth chi Uzzia. Pan dheuth ha gweles penn Holofernes yn leuv onan a'n wer yn kuntellyans an bobel, ev a goedhas war y fas yn klamder. [7] Pan y'n drehavsons dh'y sav, ev a goedhas a-rag dewdroes Yudith, hag omblegya dhedhi, hag yn-medh ev, 'Benniges os yn pub tylda Yuda! Yn pub kenedhel, seul a glewo dha hanow a gren. [8] Lemmyn, lavar dhymm pandr'a wrussys dres an dydhyow ma.'

Ena Yudith a dherivas dhodho yn kres an bobel pup-tra re wrussa hi, a-dhia'n jydh mayth avodyas bys y'n prysweyth mayth esa hi ow kewsel orta. [9] Wosa hi dhe worfenna, an bobel a armas yn ughel ha gul tros lowenek yn aga sita. [10] Pan welas Aghior pup-tra re wrussa Duw Ysrael, ev a grysis yn fyrv yn Duw. Ytho, trodreghys veu, ha junya chi Ysrael, bys y'n jydh hedhyw.

Mernans Holofernes Diskudhys

[11] Kettell dardhas an jydh, i a grogas penn Holofernes war an fos. Ena pub gour anedha a gemmeras y arvow, hag i eth yn-mes yn bagasow bys y'n bolghow y'n menydhyow. [12] Pan y's gwelas an Assyrianys, i a dhannvonas ger dh'aga hembrenkysi, hag i eth dhe'n bennhembrenkysi an kaptenyon ha dh'aga soedhogyon erell oll. [13] I a dheuth dhe dylda Holofernes hag yn-medhons dhe'n rennyas charjys gans y negys personel oll, 'Difun agan arloedh, rag an gethyon re dheuth ha bos mar hardh dell dhons i war-nans er agan pynn rag omsettyans, dh'aga hollva dhien.'

14 Bagoas a entras ytho. Ev a gnoukyas orth porth an tylda, ow
tybi ev dhe goska gans Yudith. 15 Byttegyns, pan na worthybis
denvyth, ev a'n igoras hag entra an chambour, hag ev a'n kavas
gorlesys marow war an leur, ha'y benn gyllys dhiworto. 16 Ev
a grias yn lev ughel hag oela, kyni ha garma, ha skwardya y
dhillas. 17 Ena ev eth dhe'n tylda may hwodrigsa Yudith, ha
pan na's kavas, ev a fyskas yn-mes dhe'n bobel ha garma, 18 'An
kethyon re'gan kastyas! Unn venyn Ebrow re dhros bismer
war ji myghtern Nebukadnessar. Otta, yma Holofernes a'y
wrowedh war an leur, ha gyllys y benn!'

19 Hembrenkysi an lu Assyriek pan glewsons hemma, a
skwardyas aga dhillas ha fest troblys ens. Aga kriow ha garmow
a veu pur vras dres oll an kamp.

Lowena an Ysraelysi

15 Pan y'n klewis an wer y'n tyldow, skruthys vons orth
an pyth re hwarvia. 2 Fethys der own ha kren, ny
wortsons i an eyl y gila, mes ow stevya yn-mes i a fias gans unn
akord ow hwilas skapya dre bub hyns a-dreus an plen ha der
an vro venydhyek. 3 An re a gampsa y'n menydhyow a-dro dhe
Bethulia a fias dhe'n fo ynwedh. Ena an Ysraelysi, pubonan hag
o souder, a stevyas yn-mes warnedha. 4 Uzzia a dhannvonas
gwer dhe Betomesthaym, Koba ha Kola, ha dhe bub or a
Ysrael, rag derivas pandr'a hwarvia hag ynnia war bubonan
stevya yn-mes war an eskerens ha'ga distrui. 5 Pan y'n klewis
an Ysraelysi, i a goedhas gans unn akord war an eskerens, ha'ga
threghi dhe'n dor bys yn Koba. An re yn Yerusalem hag yn oll
an vro venydhyek a dheuth ynwedh, rag leverys via dhedha
pandra re hwarvia yn kamp an eskerens. An re yn Gilead hag
yn Galile a omsettyas erbynn aga thenwennow gans ladhva veur,
bys pan dremensons dres Damaskus ha'y oryon. 6 Remenant an
dus trigys yn Bethulia a goedhas war an kamp Assyriek ha'y
bylla, hag i a dheuth ha bos pur rych gans an preydh. 7 Ha'n
Ysraelysi, pan dhehwelsons a'n ladhva, a gemmeras an pyth a
veu gesys; ha'n gwigow ha'n trevow y'n vro venydhyek ha war

an plen a gavas myns bras a'n preydh, drefenn bos myns bras dres eghenn anodho.

An Ysraelysi a Woel an Trygh

[8] Ena an arghoferyas Yoakim ha henavogyon an Ysraelysi esa trigys yn Yerusalem a dheuth dhe vires orth an traow da re wrussa an Arloedh a-barth Ysrael, ha dhe weles Yudith ha'y salusi. [9] Pan vetsons gensi, i oll a's bennigas gans unn akord hag yn-medhons dhedhi, 'Ty yw glori Yerusalem, ty yw an goeth bras a Ysrael, ty yw goeth meur agan kenedhel! [10] Ty re gowlwrug oll hemma dre dha leuv dha honan; ty re wrug les meur dhe Ysrael, ha pes da yw Duw gans an taklow ma. Re'th vennikko an Arloedh Ollgalloesek bys vykken!' Hag oll an bobel a leveris, 'Amen.'

[11] Oll an bobel a byllas an kamp dres deg dydh warn ugens. I a ros dhe Yudith tylda Holofernes hag oll y dhaffar-moes a arghans, y weliow, y vollow hag oll y vebel. Hi a's kemmeras ha karga hy mul, hernessa hy hertow ha bernya an taklow warnedha.

[12] Oll benynes Ysrael a omguntellas dh'y gweles, ha dh'y benniga, ha re anedha a ordenas dons rag hy enora. Hi a gemmeras yn hy diwla gwelynni terghys gans idhyow ha'ga lesranna dhe'n benynes esa gensi; [13] hi ha'n re esa gensi hi a omgurunas gans tergh oliv. Hi eth a-rag oll an bobel yn dons, owth hembronk oll an benynes, hag oll an wer a Ysrael orth aga siwya, ow tegi arvow ha gans tergh war aga fennow ha gans hymnys war aga diwweus.

Grasyans Yudith

16 Yudith a dhallathas an grasyans ma a-rag Ysrael oll, ha'n bobel oll a ganas an gormola ma, ughel aga levow.[a] [2] Hag yn-medh Yudith,

Dallethewgh kan dhe'm Duw gans tabourigow,
kenewgh dhe'm Arloedh gans symbalys.

---

a 16:1 Y'n tekst greka an wers ma yw niverys 15:14, ha 16:2 bys 8 yw niverys 16:1 bys 7.

Kessenewgh dhodho salm a wormola;
ughelhewgh ev, ha gelwewgh war y hanow.
3 Rag an Arloedh yw Duw neb a skwatt breselyow;
ev re settyas y gamp yn mysk y bobel;
ev re'm delivras a dhiwla an re a'm chasyas.
4 Asshur a dheuth yn-nans a venydhyow an gledhbarth;
ev a dheuth gans lu diniver a'y vreselyoryon;
aga myns a stoppyas an keynresyow,
ha'ga marghoglu a gudhas an menydhyow.
5 Ev a vostyas y hwrussa gorleski ow thir,
ha ladha ow gwer yowynk gans an kledha,
ha skwattya ow fleghigyow dhe'n leur,
ha dalghenna ow fleghes avel da pyllys,
ha kemmeres ow gwyrghesow avel preydh.

6 Mes an Arloedh Ollgalloesek re's lestas
dre leuv benyn.
7 Rag ny goedhas aga hampyer dre leuv gwer yowynk,
na'n gweskis dhe'n leur mebyon an Titanes,
na ny wrug kewri hir y weskel;
mes Yudith myrgh Merari
dre dekter hy fas a'n diswrug.

8 Rag hi a dhiwiskas hy dillas gwedhwes
rag eksaltya an re gompressys yn Ysrael.
Hi a uryas hy fas gans melyseth;
hi a golmas hy gols gans snod,
hag omwiska pows a lin rag y doella.

9 Hy sandal a ravshyas y dhewlagas,
hy thekter a husas y vrys,
ha'n kledha a dhistagas y gonna!

10 An Persianys a grenas a'y hardhder,
an Medys a's teva own a'y bedhekter.

[11] Ena ow fobel gompressys a armas gans joy;
ow fobel wann a armas, ha'n eskar a grenas;
i a dhrehevis aga levow, ha gul dhe'n eskar kildenna.
[12] Mebyon kethesow a's gwanas
ha'ga golia avel fleghes fowesigyon;
i a verwis a-rag lu ow Arloedh.

[13] My a gan hymna nowydh dhe'm Duw:
A Arloedh, meur ha gloryus os,
marthys yn nerth, antryghadow.
[14] Servyens tejy, oll dha groaduryon,
rag ty re gewsis, hag i a veu gwrys.
Ty a dhannvonas yn-mes dha Spyrys, hag ev a's formyas;
rag ny yll nagonan settya orth dha lev.
[15] Rag an menydhyow a gren bys yn aga selyow gans an dowrow;
a-rag dha wolok an karregi a deudh avel koer.
Mes dhe'n re a berth own ahanas
ty a dhiskwedh mersi.
[16] Rag pub sakrifis avel sawer plegadow yw tra vyghan,
ha'n blonek oll a offrynn leskys yw tra vyghan fest dhiso jy;
mes seul a berth own a'n Arloedh yw meur bys vykken.

[17] Go-i, an kenedhlow a omsev erbynn ow fobel!
An Arloedh Ollgalloesek a wra aga diella dydh breus;
ev a dhannvon tan ha pryves yn aga hig;
i a oel yn payn bys vykken.

[18] Pan dheuthons dhe Yerusalem, i a wordhyas Duw. Kettell veu purhes an bobel, i a offrynnas aga offrynnow leskys, aga

offrynnow bodhek, ha'ga rohow. [19] Yudith a sakras dhe Dhuw oll daffar Holofernes, a wrussa an bobel y ri dhedhi; ha'n roeswibes re gemmersa a'y jambour rygdhi hy honan, a ros hi avel ro sakrys. [20] Dres tri mis an bobel a besyas goelya yn Yerusalem a-rag an sentri, ha Yudith a wortas gansa.

Yudith Gerys-da, ha'y Mernans

[21] Wosa hemma, pubonan a dhehwelis tre dh'y eretons y honan. Yudith eth dhe Bethulia, ha triga yn hy thiredh hy. Dres remenant hy bewnans, enorys o hi der oll an pow. [22] Lies a'n jeves hwans a'y demmedhi, mes ny omros hi dhe wour vyth, oll dydhyow hy bewnans, wosa hy gour Manasse dhe verwel ha bos ynkleudhys gans y bobel. [23] Hi a dheuth ha bos gerysda moy ha moy, hag a gothhas yn chi hy gour, bys pan veu kans bloedh ha pymp. Hi a livras hy maghteth. Hi a verwis yn Bethulia hag ynkleudhys veu yn mogow hy gour Manasse; [24] ha chi Ysrael a gynis rygdhi seyth dydh. Kyns hi dhe verwel, hi a rannas oll hy fythow dhe oll an re o neshevin dh'y gour Manasse, ha dh'y neshevin hy honan. [25] Bythkweth namoy ny lesas denvyth browagh yn mysk an Ysraelysi dres bewnans Yudith, po termyn hir wosa hy mernans.

ESTER (Greka)

Chaptra 1
Hunros Mordekay
Kevewi Myghtern Ahasuerus
Myghternes Vashti Gordhyllys a'y Soedh
Chaptra 2
Ester Gwrys Myghternes
Mordekay a Dhiskudh Bras
Chaptra 3
Bras Haman dhe Dhistrui an Yedhewon
Lyther Haman yn Hanow an Myghtern
Chaptra 4
Ester a Ervir Ri Gweres dhe'n Yedhewon
Pysadow Mordekay
Pysadow Ester
Chaptra 5
Ester a Omdhiskwedh yn Klos an Myghtern
Kevewi Ester
Haman a Wra Krogbrenn rag Mordekay
Chaptra 6
An Myghtern a Enor Mordekay
Chaptra 7
Krog Haman
Chaptra 8
Arghadow an Myghtern a-barth an Yedhewon
Arghadow a Wul Restorita dhe'n Yedhewon
Chaptra 9
Eskerens an Yedhewon Distruys Dy'goel Purim Fondys
Chaptra 10

Hunros Mordekay

1 1a *a*Y'n nessa blydhen a reyn Ahasuerus Veur, yn kynsa dydh Nisan, Mordekay mab Yair mab Shimei mab Kish, a loeth Benyamin, 1b Yedhow trigys yn Shushan an bennsita, den meur, ow servya yn klos an myghtern, a welas hunros. 1c Yth esa ev onan a'n gethyon degys gans Nebukadnessar myghtern Babylon dhiworth Yerusalem war-barth gans Yekonia myghtern Yudi.

1d Ha hemma a veu y hunros: Otta garmow ha tros, taran ha dorgrys, ha tervans war an norvys: 1e hag otta, diw dhragon veur a omdhiskwedhas, parys aga diw dhe omladh, ha meur aga garm. 1f Hag orth aga garm, yth o kenedhlow oll parys dhe

---

a 1:0 Gorrys yn italek yw an rannow usi y'n tekst masoretek. Yma an rannow romanek y'n Septuagint hepken. Niverow an gwersow y'n rannow ma a siw niveryans gwersow dyllans Rahlfs a'n Septuagint. Ny wra ev devnydh a'n lytherennow j ha v. Yn KJV gwersow 1:1a bys 1:1r yw niverys 11:2 bys 12:6.

vatalyas, mayth omlatthens erbynn an genedhel wiryon. [1g] Hag otta, dydh tewlder ha tewolgow, poesyjyon hag angoes, galar ha tervans meur war an norvys.

[1h] Ha poenvosek o oll an genedhel wiryon ha dhedha own a'ga galarow aga honan, ha parys dhe verwel ens i. Ena, kria war Dhuw a wrussons, [1i] hag orth aga kri, kepar ha pan ve dhiworth fenten vyghan, y teuth avon veur, dowrow pals. [1k] Sevel a wrug an golow ha'n howl, ha'n re uvel a veu ughelhes, hag i a dhevoryas an re enorys. [1l] Lemmyn, pan dhifunas Mordekay, neb a welsa an hunros na ha'n pyth a ervirsa Duw y wul, ev a'n gwitha yn y vrys ha dhodho hwans dres eghenn a'y dhysmygi, bys y'n nos. [1m] Ha Mordekay a bowesas y'n chi ryel gans Bigthan ha Teresh, dew spadhesik an myghtern, o gwithysi an klos. [1n] Hag ev a glewas a'ga heskusulyansow hag a hwilas aga ententys, ha dyski a wrug i dhe vos war boynt settya dalghenn yn myghtern Ahasuerus, hag ev a ros derivas dhe'n myghtern anedha. [1o] Ena an myghtern a apposyas an dhew spadhesik, ha wosa i dh'y avowa, gorrys vons dhe'n mernans. [1p] An myghtern a skrifas an taklow ma avel kovadh, ha Mordekay a skrifas a-dro dhedha. [1q] Ytho an myghtern a erghis dhe Mordekay may serffya y'n chi, ha rakhemma ev a'n gobras gans rohow. [1r] Mes Haman mab Hammedatha an Agagek, meur y enor gans an myghtern, a hwilas pystiga Mordekay ha'y bobel, drefenn dew spadhesik an myghtern.

Kevewi Myghtern Ahasuerus

[1] *Lemmyn yn dydhyow Ahasuerus,*[a] *(hemm yw Ahasuerus esa ow reynya a-dhiworth Eynda bys yn Ethiopia, war seyth rannvro ha hwegh ugens):* [2] *y'n dydhyow na, pan o an myghtern Ahasuerus esedhys war se y wlaskor, esa yn Shushan an bennsita,* [3] *yn tressa blydhen y reyn, ev a wrug kevewi rag y bennsevigyon ha'y wesyon oll; hag yth esa a-ragdho nerth Persia ha Media, ugheloryon ha gwahalyethow an rannvroyow.* [4] *Ev a dhiskwedhas rychys y wlaskor gloryus hag enor y veuredh bryntin lies dydh, kans dydh ha peswar-ugens.*

---

a 1:1 *Ahasuerus:* Henn yw Xerxes I. Greka *Artaxerxes.*

[5] *Pan veu an dydhyow ma kollenwys, an myghtern a wrug kevewi rag oll an bobel a omgevi yn Shushan an bennsita, byghan ha bras, seyth dydh, yn klos lowarth palys an myghtern.* [6] *Yth esa kroglennow a goton wynn ha pann glasrudh, kelmys gans kerdyn a lien fin ha purpur orth kylghyow a arghans ha kolovenyow a varbel. Yth esa growedhvaow a owr hag arghans war leur a veyn gwyrdh,*[a] *marbel, askell ha meyn glaswyrdh.* [7] *Hag y feu res dhedha diwes yn lestri owr (ha'n lestri dihaval an eyl dh'y gila), ha palster a win ryel herwydh helder an myghtern.* [8] *Ha lagha an eva o, na ve denvyth konstrynys; rag yndella yth arghsa an myghtern dhe oll soedhogyon y ji, may hwrella peub herwydh y vodh.* [9] *Keffrys, Vashti an vyghternes a wrug kevewi rag an benynes y'n chi ryel esa dhe'n myghtern Ahasuerus.*

[10] *An seythves dydh, ha kolonn an myghtern heudh gans gwin, erghi a wrug ev dhe Mehuman, Biztha, Harbona, Bigtha, hag Abagtha, Zethar, ha Karkas, an seyth spadhesik a venystra yn golok myghtern Ahasuerus,* [11] *may kyrghens Vashti an vyghternes a-rag an myghtern gans tulyfant ryel, rag diskwedhes hy thekter dhe'n poblow ha dhe'n bennsevigyon; rag y feu hy semlans da dh'y weles.* [12] *Mes skonya a wrug an vyghternes Vashti a dhos orth gorhemmynn an myghtern der an spadhesigyon; hag yndella, pur serrys o an myghtern ha'y gonnar a loskas ynno.*

Myghternes Vashti Gordhyllys a'y Soedh

[13] *Ena an myghtern a hwilas kusul a'n dus fur a aswonni an termynyow (rag yndella yth o maner an myghtern war-tu oll a aswonni lagha ha breus;* [14] *hag yth esa yn y ogas Karshena, Shethar, Admatha, Tarshish, Meres, Marsena, ha Memukan, an seyth pennsevik a Persia ha Media, a weli fas an myghtern, hag o esedhys yn kynsa renk an wlaskor):* [15] *'Herwydh an lagha, pandr'a wren ni dhe'n vyghternes Vashti rag na gollenwis hi an pyth re arghsa an myghtern Ahasuerus dhedhi der an spadhesigyon?'* [16] *Ha Memukan a worthybis a-rag an myghtern ha'n bennsevigyon, 'Ny wrug Vashti an vyghternes kamm dhe'n*

---

a 1:6 *veyn gwyrdh:* Martesen malaghit.

myghtern hepken, mes ynwedh dhe oll an bennsevigyon, ha dhe oll an poblow usi yn oll rannvroyow an myghtern Ahasuerus. [17] *Rag y fydh an gweythres ma a'n vyghternes dyllys bys yn benynes oll, ha gul dh'aga gwer bos fiys yn aga dewlagas pan leverons, "Yth erghis an myghtern Ahasuerus may fe Vashti an vyghternes kyrghys a-dheragdho, mes ny dheuth hi."* [18] *Ha'n keth jydh ma, pennsevigesow Persia ha Media, neb re glewas a fara an vyghternes, a venek hemma erbynn oll pennsevigyon an myghtern. Ytho, y fydh kals a vismer hag a gonnar.* [19] *Mara pleg dhe'n myghtern, des gorhemmynn ryel a-dhiworto, ha bedhes skrifys yn mysk laghys Persia ha Media na yll bos daskelwys, na dheffo Vashti namoy a-dherag myghtern Ahasuerus; ha res an myghtern hy studh ryel dhe nebonan a vo gwell agessi hi.* [20] *Ytho, arghadow an myghtern hag a wra ev, pan vo dyllys dres oll y wlaskor, (rag meur yth yw), oll an gwragedh a re enor dh'aga gwer, ha dhe'n byghan ha dhe'n bras.'*

[21] *An lavar o plegadow dhe'n myghtern ha'n bennsevigyon; ha'n myghtern a wrug war-lergh ger Memukan.* [22] *Ev a dhannvonas lytherow bys yn oll rannvroyow an myghtern, bys yn pub rannvro herwydh skrif an tyller na, ha dhe bub pobel oll herwydh aga yeth, may pe pub gour mester yn y ji y honan.*

Ester Gwrys Myghternes

2 *Wosa an taklow ma, pan o koselhes konnar myghtern Ahasuerus, ev a borthas kov a Vashti ha'n pyth re wrussa hi, ha'n pyth a veu ervirys er hy fynn.* [2] *Ena yn-medh gwesyon an myghtern esa orth y servya, 'Re bo gwyrghesow yowynk ha teg hwilys rag an myghtern;* [3] *ha settyes an myghtern soedhogyon yn oll ranndiryow y wlaskor, may kuntellons war-barth oll an gwyrghesow yowynk ha teg bys yn Shushan an bennsita, dhe ji an benynes, yn gwith Hegay, spadhesik an myghtern, gwithyas an benynes; ha'ga oynmentys bedhens res dhedha;* [4] *ha'n voren a blessyo an myghtern bedhes hi myghternes yn le Vashti.' Hemma a blesyas an myghtern; hag yndella y hwrug ev.*

[5] *Yth esa unn Yedhow yn Shushan an bennsita, Mordekay y hanow, mab Yair mab Shimei mab Kish, Benyaminyas,* [6] *neb re*

bia kemmerys yn kethneth dhiworth Yerusalem war-barth gans Yekonia myghtern Yuda, may hwrug Nebukadnessar myghtern Babylon aga hemmeres yn kethneth. [7] *Ev re vagsa Hadassa, honn yw Ester, myrgh y ewnter, rag nyns esa dhedhi na tas na mamm, hag yth o an voren teg hy furv ha'y semlans; ha pan o hy thas ha'y mamm marow, Mordekay a's kemmeras avel y vyrgh y honan.* [8] *Ytho pan veu gorhemmynn an myghtern ha'y arghadow klewys, ha meur a vorenyon kuntellys war-barth dhe Shushan an bennsita yn gwith Hegay, Ester ynwedh a veu kemmerys yn chi an myghtern yn gwith Hegay, gwithyas an benynes.* [9] *An voren a'n plesyas, ha hi a gavas favour anodho; hag ev a ros dhedhi a verr spas hy oynmentys, gans hy rannow a voes, ha seyth maghteth dhewisys, dhe vos res dhedhi dhiworth chi an myghtern; hag ev a's gorras hi ha'y maghtethyon y'n gwella tyller yn chi an benynes.* [10] *Ny wrussa Ester meneges naneyl hy fobel na'y herens: rag Mordekay re arghsa ma na's menekka hi.* [11] *Ha Mordekay a gerdhi pub dydh a-rag klos chi an benynes, rag godhvos fatell o gans Ester, ha'n pyth a hwarva dhedhi.*

[12] *Lemmyn pan veu devedhys torn pub moren mayth ella bys y'n myghtern Ahasuerus, y feu res dhedhi bos dyghtys herwydh an lagha rag an benynes dewdhek mis, rag yndella yth esa kollenwys dydhyow aga thekheans, hwegh mis gans oyl myrr, ha hwegh mis gans ethennow hweg ha gans oynmentys an benynes.* [13] *Yndella pub moren a dho dhe'n myghtern: pynagoll a vynna y feu res dhedhi rag mos gensi yn-mes a ji an benynes bys yn chi an myghtern.* [14] *Y'n gorthugher yth e hi, ha ternos vyttin dehweles a wre dhe nessa chi an benynes, yn gwith Shaashgaz,*[a] *spadhesik an myghtern, gwithyas an iswragedh. Ny dho hi arta bys y'n myghtern marnas an myghtern a ve hwansek dhedhi ha hi dhe vos gelwys dre hanow.*

[15] *Pan dheuth torn Ester, myrgh Abihayl ewnter Mordekay neb a's kemmersa avel y vyrgh ev, mayth ella bys y'n myghtern, ny wovynnas hi travyth orth Hegay spadhesik an myghtern ha*

---

a 2:14 *Shaashgaz:* Greka *Gai.*

gwithyas an benynes, saw an pyth a brofyas ev. Hag Ester a gavas gras yn golok oll an re a viri warnedhi. 16 *Ytho Ester a veu hembrenkys bys y'n myghtern Ahasuerus yn y ji ryel y'n degves mis, yw an mis Tebeth, yn seythves blydhen y reyn.* 17 *Ha'n myghtern a garas Ester dres oll an benynes, ha hi a gavas gras ha favour a-ragdho moy ages oll an gwyrghesow; ytho ev a settyas an tulyfant ryel war hy fenn, ha'y gul myghternes yn le Vashti.* 18 *Ena an myghtern a wrug kevewi meur rag oll y bennsevigyon ha'y wesyon, an kevewi a Ester; hag ev a wrontyas powes dhiworth tollow dhe'n rannvroyow, hag a brovias rohow gans helder ryel.*

Mordekay a Dhiskudh Bras

19 *Pan veu kuntellys an gwyrghesow an nessa prys, yth esa Mordekay esedhys yn yet an myghtern.*[a] 20 *Na hwath ny venegsa Ester naneyl hy herens na'y fobel dell arghsa Mordekay dhedhi: rag Ester a wre war-lergh gorhemmynn Mordekay par dell wre hi pan o megys ganso.* 21 *Y'n dydhyow na, ha Mordekay esedhys yn yet an myghtern, yth o serrys dew spadhesik an myghtern, Bigthan ha Teresh, gwithysi an treudhow, ha hwilsons settya dalghenn y'n myghtern Ahasuerus.* 22 *Godhvedhys o an dra gans Mordekay, hag ev a'n derivas orth Ester an vyghternes; hag Ester a'n derivas dhe'n myghtern yn hanow Mordekay.* 23 *Pan veu gwrys hwithrans a-dro dhe'n mater, ha kevys veu bos yndella, kregys vons i aga dew war wydhenn: ha skrifys veu yn lyver an kovadhow a-dherag an myghtern.*

Bras Haman dhe Dhistrui an Yedhewon

3 *Wosa an taklow ma, myghtern Ahasuerus a ughelhas Haman mab Hammedatha an Agagyas, ha'y avonsya, ha settya y se dres an bennsevigyon oll esa ganso.* 2 *Hag oll gwesyon an myghtern esa yn yet an myghtern, e war benn-dewlin hag omblegya dhe Haman: rag yndella yth arghsa an myghtern a-dro dhodho. Mes ny wrug Mordekay mos war benn-dewlin*

a 2:19 *Ha pan veu kuntellys an gwyrghesow an nessa prys, yth esa Mordekay esedhys yn yet an myghtern:* War-lergh an Septuagint *Mes yth esa Mordekay ow servya y'n klos.*

nag omblegya dhodho. [3] *Ena gwesyon an myghtern, esa yn yet an myghtern, a leveris dhe Mordekay, 'Prag y kammdremenydh erbynn gorhemmynn an myghtern?'* [4] *Lemmyn pub dydh pan gewsens dhodho, ha ny woslowi ev orta, i a'n derivas dhe Haman, rag gweles mar pe geryow Mordekay godhevys, rag ev a lavarsa dhedha y vos Yedhow.* [5] *Ha pan welas Haman nag e Mordekay war benn-dewlin nag omblegya dhodho, Haman a veu lenwys a sorr.* [6] *Mes ev a skornyas settya dalghenn yn Mordekay y honan heb denvyth arall; rag i a dherivsa dhodho piw o pobel Mordekay. Ytho Haman a hwilas distrui oll an Yedhewon esa yn oll gwlaskor Ahasuerus, pobel Mordekay.*

[7] *Y'n kynsa mis, yw an mis Nisan, y'n dewdhegves blydhen a vyghtern Ahasuerus, tewlel Pur a wrussons, henn yw an prenn, a-dherag Haman dhe dhewis an jydh ha'n mis, ha'n prenn a goedhas war drydhegves dydh*[a] *an dewdhegves mis, yw an mis Adar.* [8] *Ena yn-medh Haman dhe'n myghtern Ahasuerus, 'Yma unn bobel skattrys a-les ha diberthys yn mysk an poblow yn oll rannvroyow dha wlaskor; ha'ga laghys yw dihaval dhe laghys pub pobel arall, ha ny withons laghys an myghtern. Ytho nyns yw ewn an myghtern dh'aga godhav.* [9] *Mara pleg dhe'n myghtern, bedhes skrifys y fydhons distruys: ha my a wra poesa deg mil dalent a arghans yn diwla an re charjys gans an ober, rag y dhri a-berth yn tresorvaow an myghtern.'* [10] *Ytho an myghtern a gemmeras y vysow-sel dhiworth y leuv, ha'y ri dhe Haman mab Hammedatha an Agagyas, eskar an Yedhewon.* [11] *Yn-medh an myghtern dhe Haman, 'An arghans yw res dhis, ha'n bobel ynwedh, rag gul gensi an pyth a vo da y'th wolok.'*

[12] *Ena skrifwesyon an myghtern a veu gelwys y'n kynsa mis, y'n trydhegves dydh, ha skrifys veu poran dell arghsa Haman, dhe wahalyethow an myghtern ha dhe wovernours pub rannvro, ha dhe bennsevigyon pub pobel; dhe bub rannvro herwydh y skrif, ha dhe bub pobel herwydh hy thaves; y feu skrifys yn hanow an myghtern Ahasuerus, ha selys veu gans bysow an*

---

a 3:7 *ha'n prenn a goedhas war drydhegves dydh:* Amendys, ow siwya an Septuagint. *Drydhegves:* Cf 8:12 ha 9:1.

myghtern. [13] *Lytherow a veu dannvenys dre leuv poenyoryon bys yn oll rannvroyow an myghtern, dhe dhistrui, ladha ha diswul oll an Yedhewon, ha yowynk ha hen, fleghes ha benynes, yn unn jydh, y'n trydhegves dydh a'n dewdhegves mis, yw an mis Adar, ha may fe aga fythow pyllys.*

Lyther Haman yn Hanow an Myghtern

[13a] [a]Ottomma dasskrif an lyther:

'An myghtern meur Ahasuerus a skrif an taklow ma dhe bennsevigyon seyth rannvro ha hwegh-ugens dhiworth Eynda bys Ethiopia, ha dhe'n wovernours yw gorrys yn-danna.

[13b] 'Ha my devedhys ha bos rewlyas a-ugh lies kenedhel, ha dhymm mestrynses a-ugh oll an bys, heb bos ughelhes dre volder ow roweth, mes owth omdhegi pup-prys gans kuvder ha klorder, my a erviras settya ow sojets prest yn bewnans a gosoleth, ow kul ow gwlaskor onan a galmynsi hag igor dhe dremenyans hys-ha-hys, hag ow nowydhhe an kres may ma tus oll hwansek dhodho. [13c] Lemmyn, ha my ow kovynn orth ow husulyoryon fatell via hemma kollenwys, Haman, mayth o bryntin y furneth yn agan mysk ha neb a dhiskwedhas bolonjedh da heb hedhi, gans lelder furv, ha kavoes an nessa le a enor y'n wlaskor, [13d] ev a dherivas dhyn bos skattrys dre loethow oll an bys unn bobel ha dhedha atti, a's tevo laghys konter dhe genedhlow oll, ha neb a worra a-denewen heb hedhi gorhemmynnow myghternedh ma na yll kesrewl, ordenys yn wordhi genen, bos avonsys.

[13e] 'Owth aswonn ytho bos unnsel an genedhel ma settys heb worfenn erbynn tus oll, hag ow siwya yn aga bewnans laghys estren ha gans atti owth oberi dregynn erbynn agan negysyow, ma na vo surhes faster an wlaskor:

[13f] 'Yndella, gorhemmynna a wrussyn ni dhe'n re diskwedhys dhywgh dre skrif gans Haman, hag ev charjys gans an materow avel nessa tas dhyn, re bons i oll gans aga gwragedh ha'ga fleghes kowal distruys dre gledha aga eskerens, heb oll truedh

---

a 3:13 Yn KJV gwersow 3:13a bys 3:13g yw niverys 13:1 bys 13:7.

na sparya, y'n peswardhegves dydh a'n dewdhegves mis Adar a'n vlydhen ma: [13g] may fons i, an re spitus seuladhydh keffrys ha lemmyn, yn unn jydh konstrynys dre nerth dhe dhiyskynna dhe ifarn, hag yndella, bys vynnari, gul dh'agan materow bos fastys ha didroblys.'

[14] *Y feu dasskrif a dekst an arghadow dhe vos dyllys yn pub rannvro dhe'n poblow oll, may fens i parys erbynn an jydh na.* [15] *An boenyoryon eth dhe-ves toeth men herwydh gorhemmynn an myghtern, ha dyllys veu an arghadow yn Shushan an bennsita. An myghtern ha Haman a esedhas rag eva; mes penndegys o an sita Shushan.*

Ester a Ervir Ri Gweres dhe'n Yedhewon

4 *Lemmyn pan wodhva Mordekay pup-tra a via gwrys, ev a skwardyas y dhillas ha gwiska yskar ha lusu, ha mos yn-mes dhe gres an sita, ow kria gans garm ughel ha hwerow.* [2] *Mos a wrug bys y'n barth a-rag yet an myghtern, rag na ylli denvyth entra dhe yet an myghtern gwiskys yn yskar.* [3] *Hag yn pub rannvro, py le pynag may teffa gorhemmynn hag arghadow an myghtern, yth esa drem meur yn mysk an Yedhewon, gans penys hag oelva ha kynvann; yth esa lies huni a'ga growedh yn yskar ha lusu.*

[4] *Pan dheuth maghtethyon ha spadhesigyon Ester ha derivas dhedhi, grevys yn town veu an vyghternes; dannvon dillas rag kwetha Mordekay a wrug hi yn le y yskar, mes ny vynna ev aga degemmeres.* [5] *Ena, Ester a elwis war Hatak, onan a spadhesigyon an myghtern, neb a'n apoyntyas dh'y servya, ha hi a erghis dhodho mayth ella dhe Mordekay rag dyski an pyth o hemma ha'n praga anodho.* [6] *Ytho, yth eth Hatak yn-mes dhe Mordekay bys yn plen an sita a-rag yet an myghtern.* [7] *Ha Mordekay a dherivas dhodho oll an pyth re hwarvia dhodho ha'n myns kewar a arghans hag a wrussa Haman ambosa y be yn tresorvaow an myghtern rag distrui an Yedhewon.* [8] *Ynwedh, ev a ros dhodho dasskrif a dekst an arghadow a via res yn Shushan rag aga distrui, ma'n diskwettha ev dhe Ester, ha'y dherivas orti; ha charjya dhedhi mayth ella hi a-ji bys y'n*

myghtern, dhe gonjorya ha dhe wul pysadow orto rag hy fobel:
'Porth kov a dhydhyow dha uvelder, pan feus'ta megys y'm leuv.
Rag Haman, yw nessa dhe'n myghtern, re gewsis er agan pynn,
dh'agan gorra dhe'n mernans; ytho ty gelow war an Arloedh ha
kows orth an myghtern a-barth dhyn, ha'gan selwel dhiworth
an mernans.'[a]

[9] *Ytho Hatak eth ha derivas orth Ester geryow Mordekay.*
[10] *Ena Ester a gewsis orth Hatak, ha ri dhodho messaj rag*
Mordekay, [11] *'Oll gwesyon an myghtern ha pobel rannvroyow*
an myghtern a woer bos unn lagha rag peub, po gour po benyn,
seul a dheffo bys y'n myghtern y'n klos a-bervedh, heb bos
gelwys: gorrys vydh dhe'n mernans, marnas ev mayth ystynno
an myghtern an welenn owrek dhodho may fewo; mes ny veuv
vy gelwys dhe dhos a-ji bys y'n myghtern nans yw deg dydh
warn ugens.' [12] *Hag i a dherivas orth Mordekay geryow Ester.*
[13] *Mordekay a leveris dhedha may taskorrens gorthyp dhe Ester,*
'Na dyb y'th enev ty dhe skapya yn chi an myghtern, moy ages
oll an Yedhewon. [14] *Rag mar tewydh yn tien y'n eur ma, ha*
difresyans ha selwyans a dheu dhe'n Yedhewon dhiworth tyller
arall, ty ha chi dha das a vydh distruys: ha piw a woer na vesta
devedhys dhe'th savla ryel rag termyn a'n par ma?' [15] *Ena Ester*
a leveris dhedha may taskorrens gorthyp dhe Mordekay, [16] *'Ke,*
kuntell oll an Yedhewon usi yn Shushan, ha gwrewgh penys
ragov, ha na wrewgh hwi dybri nag eva tri dydh, nosweyth na
dydhweyth: my ynwedh, ha'm maghtethyon, penys a wren ni
yn kepar maner. Ena mos a-ji bys y'n myghtern a wrav kyn
fo erbynn an lagha: ha mar pydhav distruys, distruys vydhav.'
[17] *Ytho, yth eth Mordekay yn y fordh, ha gul war-lergh pup-tra*
re arghsa Ester dhodho.

Pysadow Mordekay

[17a] [b]Ena Mordekay a bysis war an Arloedh, ow meneges
oberow oll an Arloedh, ha leverel:

---

a 4:8 Gorrys yn romanek yw an geryow kevys y'n tekst greka, a-der italek rag an tekst ebrow.

b 4:17 Yn KJV gwersow 4:17a bys 4:17z yw niverys 13:8 bys 14:19.

17b ‘A Arloedh, Arloedh an myghtern ollgalloesek:
may ma oll an bys yn-dann dha rewl,
ha dha vodh mar pydh sawya Ysrael,
nyns eus nebonan a yll dha gontradia.

17c ‘Rag ty re wrug an nev ha’n nor,
hag oll an marthusyon usi yn-dann an nev;
ha ty yw an Arloedh a bup-tra:
nyns eus denvyth a yll sevel orthis, an Arloedh.

17d ‘Ty a woer pup-tra;
ty a woer, A Arloedh,
na veu drefenn despit na drefenn goeth,
na drefenn neb hwans a wormola,
na vynnis vy omblegya a-rag an Haman goethus.
Rag lowen vien vy, a-barth selwyans Ysrael,
owth amma dhe wodhnow y dhewdroes.

17e ‘Mes hemma, my a’n gwrug
ma na ve gwell gormola mab-den genev vy
a-ugh gormola Duw:
Omblegya my ny wrav a-rag denvyth
saw ty neb os ow Arloedh,
na hwath ny’n gwrav rag goeth.

17f ‘Ha lemmyn, A Arloedh,
Duw ha myghtern, Duw Abraham,
salw dha bobel:
rag yma aga golok warnan ni
ma’gan drollons ni dhe derroes,
hag yma hwans dhedha a dhistrui an ertach
re beu dhiso a-dhia’n dalleth.

17g Na dhispres ty rann dha berghennogeth,
a wrussys hy dasprena yn-mes a bow Ejyp
a-barth dhis dha honan.

17h Klew ow fysadow,
ha bydh tregeredhus war-tu ha'th eretons:
ha treyl agan kyni dhe gevewya,
may fewyn ni, A Arloedh,
ha kana gormola dhe'th hanow;
ha na wra kisya ganow
an re a'th wormel, a Arloedh!'

17i Hag oll Ysrael a armas yn fen rag yth esa aga mernans a-rag aga dewlagas.

Pysadow Ester

17k Ha'n vyghternes Ester ynwedh, kepar pan ve kemmerys gans gloes ankow, a hwilas skovva y'n Arloedh. Ha wosa settya dhe-ves hy gwisk gloryus, hi a wiskas dillasennow angoes ha kyni; hag yn le urasow an moyha bryntin, kudha hy fenn gans lusu ha teyl a wrug, ha hi a uvelhas hy horf yn feur hag a gudhas oll plasow a degynnow hy lowender gans hy gols kolmek. Ha hi a bysis war an Arloedh, Duw Ysrael, ow leverel:

17l 'Ow Arloedh, ty unnsel yw agan Myghtern:
Gweres dhymm ha my yn ahwer,
pan nag eus dhymm gwereser vyth saw ty:
rag yma ow thenkys yn ow dorn.

17m 'Klewes re wrug vy a'm yowynkneth yn-rag,
yn loeth ow theylu, y tewissys jy, A Arloedh,
Ysrael a-dhiworth oll an kenedhlow,
ha'gan tasow a-dhiworth oll aga hendasow
may fens i eretons heb worfenn;
ha ragdha y hwrussys pypynag a ambossys.

17n 'Mes lemmyn ni re beghas a-dheragos,
ha ty re'gan daskorras yn diwleuv agan eskerens,
drefenn ni dhe wordhya aga duwow:
A Arloedh, ty yw gwiryon.

17o ‘Byttegyns dhedha nyns yw lowr agan bos
yn-dann wasonieth hwerow:
i re worras aga diwleuv yn diwleuv aga idolys
rag defendya an dra may hwrussys
gans dha anow jy y ordena,
dhe dhistrui dha eretons,
ha degea ganow an re a’th wormel,
ha difeudhi glori dha ji ha’th alter,
17p dhe igeri ganow an kenedhlow
rag gormola imajys euver
hag enora myghtern marwel bynitha.

17q ‘Na hepkorr, A Arloedh, dha welenn
dhe daklow na’s teves bosva,
ha na hwerthens orth agan koedh;
saw treyl aga thowl warnedha i,
ha gwra ensampel anodho
neb re dhallathas hemma er agan pynn.
17r Porth kov, A Arloedh;
omdhiskwa yn termyn agan galar.

‘Ha dhymmo vy ro bolder,
A Vyghtern an duwow hag Arloedh galloes oll.
17s Ro dhymm kows freth y’m ganow a-rag an lew:
treyl y golonn may fo ynno kas
a’n den a omladh er agan pynn,
may fo diwedh anodho hag a’y geffrysysi ev.

17t ‘Mes delirv ni dre dha leuv,
ha gweres dhymm ha my yn ahwer,
pan nag eus dhymm gwereser vyth saw ty, Arloedh.
17u Godhvos a bup-tra ty a’th eus,
ha ty a woer bos kas genev gormola an re dhrog,
ha kasadow dhymm gweli an re antrodreghys,
ha kettep estren.

[17w] Ty a woer an edhomm a'm beus:
y hasav tokyn ow gre ughel usi war ow fenn
y'n dydhyow mayth omdhiskwedhav.
Kasadow yw genev avel kweth goesva visyek
ha ny's gwiskav ha my yn privedh a'm honan.
[17x] Ha ny dhybris dha vaghteth orth moes Haman,
na hwath ny enoris vy kevewi an myghtern
na eva gwin offrynnow diwes.
[17y] Na hwath nyns esa dhe'th vaghteth
heudhder vyth bys y'n eur ma,
a-dhia'n jydh may feuv vy kyrghys omma,
saw dredhos jy, A Arloedh, Duw Abraham.
[17z] A Dhuw, neb yw galloesek a-ugh oll,
klew orth lev an re heb govenek,
ha delirv ni yn-mes a dhiwdhorn an re dhrog,
ha delirv vy dhiworth ow own vy.'

Ester a Omdhiskwedh yn Klos an Myghtern

5 *Lemmyn y'n tressa dydh,* [a]pan veu gorfennys hy fysi, ha gorrys dhe-ves hy goenyow-gordhya, *Ester a wiskas hy dillas ryel;* [1a] ha dillasys avel myghternes ha wosa hi dhe elwel war an Duw ha'n Selwyas a wel pup-tra, hi a gemmeras gensi diw vaghteth, ow poesa war an eyl avel benyn ydhil, ha'y gila ow toen hy lostenn. [1b] Rudhys o hi dre'y thekter perfydh, ha lowenek hy cher, karadow dell ve, mes yth o tynn hy holonn rag own; *ha sevel a wrug y'n klos pervedhel a balys an myghtern a-dal hel an myghtern. Yth esa an myghtern esedhys war y se ryel y'n hel ryel a-dal porth an palys. Pan welas an myghtern Ester an vyghternes ow sevel y'n klos, hi a gavas gras yn y wolok;* [1c] Ha wosa hi dhe dremena der oll an darasow, hi a sevis a-dherag an myghtern esedhys war y se ryel, hag ev gwiskys yn oll y dhillas a veuredh, kudhys kowal gans owr ha gemmow drudh, browagh dh'y weles. [1d] Ena ow trehevel y fas, rudhys gans glori, ev a viras orti gans sorr fell ha'n vyghternes

---

a 5:1 Yn KJV gwersow 5:1 bys 5:2b yw niverys 15:1 bys 15:16.

a goedhas, omdreylys hy liw ha hi ow klamdera; ha poesa a
wrug war benn an vaghteth esa ow mos a-rygdhi. [1e] Mes Duw a
dreylyas spyrys an myghtern dhe onan a glorder; ha tynn y loes,
ev a lammas dhiworth y se ha'y hemmeres yn y dhiwvregh bys
pan omwellhas hi hag ev a's chershyas gans geryow hebask, ow
leverel dhedhi, [1f] 'Pyth eus genes, Ester? Dha vroder ov vy;
gwellha dha jer: ny wre'ta merwel rag nyns yw an lagha ma
marnas rag tus kemmyn. Deus nes!' [2] *hag ev a ystynnas dhe*
Ester an dernwelenn owrek esa yn y dhorn. Ena Ester a dheuth
nes ha tochya penn an dernwelenn. Ha drehevys an welenn
owrek, ev a's settyas orth hy honna ha'y byrla [2a] Hag yn-medh
hi dhodho, 'Dha weles a wrugavy, a arloedh, avel el Duw, hag
yth esa anken yn ow holonn rag own a'th veuredh; rag ty, a
arloedh, barthusek osta, ha leun a ras yth yw dha fisment.' [2b] Ha
hi ow kewsel, koedha a wrug hi yn unn glamdera. Ena, yth esa
fienasow dhe'n myghtern, ha'y honfortya a wrug oll y wesyon.

Kevewi Ester

[3] *Yn-medh an myghtern dhedhi, 'Pyth eus dhis, a vyghternes*
Ester? Pyth yw dha vynnas? Kyn fo hanter an wlaskor y fydh
res dhis.' [4] *Yn-medh Ester, 'Mar pydh plegadow dhe'n myghtern,*
gwres an myghtern ha Haman dos an jydh ma dhe gevewi re
bareusis vy ragdho.' [5] *Ena yn-medh an myghtern, 'Gwrewgh*
dhe Haman fistena rag gul war-lergh ger Ester.' Ytho an
myghtern ha Haman a dheuth dhe'n kevewi re bareussa Ester.
[6] *Hag yn-medh an myghtern dhe Ester pan esens owth eva gwin,*
'Pyth yw dha bysadow? Grontys vydh dhis. Ha pyth yw dha
worholedh? Kyn fo hanter an wlaskor kollenwys vydh.' [7] *Ester*
a worthybis, hag yn-medh hi, 'Ow fysadow ha'm gorholedh
yw: [8] *Mar kevis vy gras yn golok an myghtern, ha mar pydh*
plegadow dhe'n myghtern grontya ow fysadow, ha kollenwel
ow gorholedh, gwres an myghtern ha Haman dos dhe'n kevewi
a wrav vy y bareusi ragdha, hag a-vorow my a wra herwydh
ger an myghtern.'

Haman a Wra Krogbrenn rag Mordekay

9 *Haman eth yn-mes an jydh na, lowen ha heudhik y golonn.*
Mes Haman pan welas Mordekay yn yet an myghtern ha na sevis
ev na krena a-ragdho, ev a veu leun a gonnar erbynn Mordekay.
10 *Byttegyns, omfronna a wrug Haman, ha dos tre; hag ev a*
dhannvonas ha kyrghes y gowetha ha'y wreg Zeresh. 11 *Ha*
Haman a dherivas orta glori y rychys, ha palster y vebyon, ha'n
taklow oll may hwrussa an myghtern dh'y voghhe ha'y avonsya
a-ugh an bennsevigyon ha gwesyon an myghtern. 12 *Hag yn-*
medh Haman, 'Hwath pella, ny dhros Ester an vyghternes
denvyth a-ji gans an myghtern dhe'n kevewi a bareusis hi
marnas my; hag a-vorow ynwedh my yw gelwys dhedhi gans an
myghtern. 13 *Mes oll hemma ny dal travyth dhymm, peskweyth*
may hwelav Mordekay an Yedhow owth esedha yn yet an
myghtern.' 14 *Ena yn-medh Zeresh y wreg hag oll y gowetha*
dhodho, 'Pareusens gwydhenn hanter-kans kevelin[a] *hy ughelder,*
ha ternos vyttin kows orth an myghtern may fo Mordekay kregys
warnedhi: ena ke a-ji yn heudh gans an myghtern dhe'n kevewi.'
An gusul ma a blesyas Haman, ha pareusi an wydhenn a wrug.

An Myghtern a Enor Mordekay

6 *Y'n nos na, ny allas an myghtern koska, hag ev a erghis*
kyrghes lyver an kovadhow, skrifow an dydhyow, ha
lennys vons a-dherag an myghtern. 2 *Kevys veu skrifys ena y*
terivsa Mordekay a-dro dhe Bigthana ha Teresh, dew spadhesik
an myghtern, a'n re a witha an treudhow, i dhe vrasa moldra
myghtern Ahasuerus. 3 *Yn-medh an myghtern, 'Py enor ha*
reowta re beu gwrys dhe Mordekay rakhemma?' Ena yn-medh
gwesyon an myghtern a venystra dhodho, 'Ny veu travyth gwrys
ragdho.' 4 *Yn-medh an myghtern, 'Piw usi y'n klos?' Lemmyn*
y feu Haman devedhys y'n garth war-ves a ji an myghtern,
rag kewsel dhe'n myghtern a-dro dhe gregi Mordekay war an
wydhenn a bareussa ragdho. 5 *Hag yn-medh dhodho gwesyon*
an myghtern, 'Awotta, yma Haman ow sevel y'n klos.' Hag yn-
medh an myghtern, 'Des ev a-ji.' 6 *Ytho Haman a dheuth a-ji,*

---

a 5:14 *hanter-kans kevelin:* a-dro dhe 25 meter.

hag yn-medh an myghtern dhodho, 'Pyth dhe wul gans an gour a vynn an myghtern y enora?' Hag yn-medh Haman yn y golonn, 'Piw a vynn an myghtern y enora moy avelov vy?' [7] *Yn-medh Haman dhe'n myghtern, 'Rag an gour a vynn an myghtern y enora,* [8] *bedhes kyrghys dillas ryel re wiskas an myghtern, ha'n margh may farghogas an myghtern, mayth eus kurun ryel settys war y benn,* [9] *ha bedhes gorrys an dillas ha'n margh yn leuv onan a'n bennsevigyon an moyha nobyl a'n myghtern, ha re dhillassons an gour a vynn an myghtern y enora, ha'y hembronk war geyn margh dre blen an sita, ha kria a-ragdho, "Yndella y fydh gwrys dhe'n gour a vynn an myghtern y enora."'* [10] *Ena yn-medh an myghtern dhe Haman, 'Gwra fistena, ha kemmeres an dillas ha'n margh, dell leversysta, ha gul yndella dhe Mordekay an Yedhow, usi owth esedha yn yet an myghtern. Na vedhes fowt mann a oll may kewssysta.'* [11] *Ytho Haman a gemmeras an dillas ha'n margh, ha dillasa Mordekay, ha'y hembronk war geyn margh dre blen an sita, hag a grias a-ragdho, 'Yndella y fydh gwrys dhe'n gour a vynn an myghtern y enora!'*

[12] *Ena dehweles a wrug Mordekay dhe yet an myghtern, ha Haman a fistenas tre yn unn gyni, ha kudhys y benn.* [13] *Ha Haman a dherivas orth Zeresh y wreg hag oll y gowetha puptra re hwarvia dhodho. Yn-medh y dus skentel ha Zeresh y wreg dhodho, 'Mordekay, may tallathas dha derroes a-ragdho, yw a has an Yedhewon; ny wre'ta prevaylya er y bynn, mes koedha a wredh a-ragdho yn surredi.'*

[14] *Pan esens i hwath ow kewsel ganso, spadhesigyon an myghtern a dheuth yn unn fyski, dhe dhri Haman bys y'n kevewi a bareusis Ester.*

Krog Haman

7 *Ytho, an myghtern ha Haman a dheuth dhe eva gans Ester an vyghternes.* [2] *Hag yn-medh an myghtern arta dhe Ester, yn nessa dydh an kevewi a win, 'Pyth yw dha bysadow, a vyghternes Ester? Grontys vydh dhis. Ha pyth yw dha worholedh? Kyn fo hanter an wlaskor kollenwys vydh.'*

3 *Ena Ester an vyghternes a worthybis ow leverel, 'Mar kevis vy gras y'th wolok, a vyghtern, ha mar pleg dhe'n myghtern, re bo res dhymm ow bewnans orth ow fysadow, ha'm pobel orth ow gorholedh.* 4 *Rag gwerthys on ni, my ha'm pobel, dhe vos distruys ha ledhys ha dhe verwel. Mes a pen ni gwerthys avel kethyon ha maghtethyon my a wrussa dhe'm taves tewel, a-ban nag yw agan ahwer kehaval dhe'n koll dhe'n myghtern.'*

5 *Ena myghtern Ahasuerus a gewsis ha leverel dhe Ester an vyghternes, 'Piw yw ev, ha ple'ma ev neb a vynnsa lavasos yn y golonn gul yndella?'*

6 *Yn-medh Ester, 'Envi hag eskar! An tebel Haman ma!'*

Ytho, yth esa euth dhe Haman a-dherag an myghtern ha'n vyghternes. 7 *Ena sevel a wrug an myghtern yn y gonnar dhiworth an kevewi a win ha mos bys yn lowarth an palys, ha Haman a wortas rag hwilas y vewnans orth Ester an vyghternes; rag ev a weli bos drog ervirys er y bynn gans an myghtern.*

8 *Hware an myghtern a dhehwelis dhiworth lowarth an palys bys yn hel an kevewi; hag yth esa Haman ow koedha war an gweli-dydh le mayth esa Ester. Ytho yn-medh an myghtern, 'A vynn ev hwath defola an vyghternes, ha hi genev y'm chi ow honan?'*

Kettell asas an ger ganow an myghtern, i a gudhas fas Haman.
9 *Ena yn-medh Harbona, onan a'n spadhesigyon esa a-dherag an myghtern, 'Otta ynwedh, yma an wydhenn, hanter-kans kevelin*[a] *hy ughelder, a wrug Haman hy fareusi rag Mordekay, neb a gewsis rag les an myghtern, ow sevel yn chi Haman.'*

Ha'n myghtern a leveris, 'Krog ev warnedhi.' 10 *Ytho, i a grogas Haman war an wydhenn a bareussa ev rag Mordekay, hag yndella koselhes veu konnar an myghtern.*

Arghadow an Myghtern a-barth an Yedhewon

8 *Y'n jydh na, myghtern Ahasuerus a ros chi Haman, eskar an Yedhewon, dhe Ester an vyghternes. Ha Mordekay a dheuth a-dherag an myghtern; rag Ester a dherivsa fatell veu ev*

a 7:9 *hanter-kans kevelin:* a-dro dhe 25 meter.

neskar dhedhi. [2] *Ena an myghtern a dennas yn-mes y vysow-sel a gemmersa dhiworth Haman ha'y ri dhe Mordekay. Hag Ester a ros dhe Mordekay an charj war ji Haman.*

[3] *Ena Ester a gewsis arta a-dherag an myghtern, ha hi a goedhas a-rag y dreys hag oela, orth y bysi a dreylya dhe-ves droktowl Haman an Agagyas, a dowlsa erbynn an Yedhewon.* [4] *Ena, an myghtern a ystynnas dhe Ester an welenn owrek. Ytho, Ester a omdhrehevis, ha sevel a-dherag an myghtern.* [5] *Yn-medh hi, 'Mar pleg dhe'n myghtern, ha mar kaffen vy gras a-dheragdho, ha mars yw a'n dra ewn a-ragdho, ha my plegadow yn y wolok, bedhes skrifys bos defendys dhe-ves an lytherow devisys gans Haman mab Hammedatha an Agagyas, a skrifas rag distrui an Yedhewon usi yn oll rannvroyow an myghtern:* [6] *rag fatell allav vy perthi gweles an drog a dheu dhe'm pobel? Ha fatell allav vy pesya ha my ow mires war derroes ow herens?'*

[7] *Ena yn-medh myghtern Ahasuerus dhe Ester an vyghternes ha dhe Mordekay an Yedhow, 'Otta, my re ros dhe Ester chi Haman, hag i re'n krogas war an wydhenn, drefenn ev dhe settya dalghenn war an Yedhewon.* [8] *Ha hwi, skrifewgh ynwedh a-dro dhe'n Yedhewon, dell bleg dhywgh, yn hanow an myghtern, ha'y selya gans bysow an myghtern: rag skrif skrifys yn hanow an myghtern, ha selys gans bysow an myghtern, ny yll bos daskelwys.'*

[9] *Ena, gelwys veu skrifwesyon an myghtern y'n eur na, y'n tressa mis, yw an mis Sivan, y'n tressa dydh warn ugens anodho; ha skrifys veu herwydh pup-tra a wrug Mordekay y erghi dhe'n Yedhewon, ha dhe'n wahalyethow, ha governours ha pennsevigyon an rannvroyow esa a-dhiworth Eynda bys yn Ethiopia, seyth rannvro ha hwegh ugens, dhe bub rannvro herwydh hy skrif, ha dhe bub pobel herwydh hy thaves, ha dhe'n Yedhewon herwydh aga skrif ha herwydh aga thaves.* [10] *Ha skrifa a wrug ev yn hanow an myghtern Ahasuerus, ha'y selya gans bysow an myghtern, ha dannvon lytherow a wrug dre leuv kannasow war geyn margh, marghogyon owth ehwias war vergh skav, dineythys gans an kasegi ryel.* [11] *Dre hemma*

an myghtern a ros kummyas dhe'n Yedhewon esa yn pub sita, dhe omguntell war-barth ha gwitha aga bewnans, dhe dhistrui, ladha, ha diswul oll an nerth a bobel hag a rannvro, a vynnas aga assaltya, ha'ga fleghes ha'ga benynes; hag a bylla aga fythow avel preydh, [12] *yn unn jydh, yn oll rannvroyow myghtern Ahasuerus, y'n trydhegves dydh a'n dewdhegves mis, yw an mis Adar.*

Arghadow a Wul Restorita dhe'n Yedhewon

[12a] [a]Yth yw hemma, par dell siw, dasskrif a lyther an arghadow:

[12b] 'An myghtern meur, Ahasuerus, dhe wahalyethow an seyth rannvro ha hwegh-ugens a-dhiworth Eynda bys yn Ethiopia, ha dhe'n re yw lel dhyn ni, salusyans.

[12c] 'Lies huni, dhe voy menowgh yth yns i enorys gans kuvder aga masoberoryon, dhe voy yth yns i goethus. Ny assayons hepken dhe bystiga agan sojets mes kekeffrys i a assay dhe vrasa erbynn aga masoberoryon, rag ny yllons perthi bern aga hevoeth. [12d] Ha ny gemmerons dhe-ves grasyans hepken dhiworth tus, mes ynwedh, dynys gans bostow tus yw estrenyon dhe bup-tra mas, tybi a wrons i dhe dhiank a vreus Duw, neb a gas drogober, ha prest a wel pup-tra. [12e] Ha lieskweyth, meur a'n re neb yw settys yn soedhow renk re beu gwrys yn rann dhe vlamya rag skoellya goes gwiryon, hag i re beu maglennys yn droglammow na yllir aga ewnhe, dre gows teg kowetha re beu charjys gans menystrans materow poblek, [12f] pan dhyn an dus ma, dre gammfydhweyth, an gwir volonjedh da a'ga rewlysi. [12g] Lemmyn, y hyllir gweles hemma, na kemmys dhiworth derivadow kovskrifow kottha, mes dell eus yn agas kyrghynn pan hwithrowgh pana daklow re beu kollenwys yn tebel dre vilta tus ha dhedha soedhow mayth yns anwiw. [12h] Hag y'n termyn a dheu ni a wayt gwitha agan gwlaskor yn kres didroblys rag tus oll, [12i] ow tegemmeres chanjyow, hag ow preusi pup-prys an kasys a dheffo a-rag agan golok gans dyghtyans klorra.

---

a 8:12 Yn KJV gwersow 8:12a bys 8:12x yw niverys 16:1 bys 16:24.

[12k] ‘Rag Haman mab Hammedatha, Makedonek, (yn hwir estren dhe woes an Persianys, ha neb a omsyns a-bell dhiworth agan kuvder), war-lergh ev dhe vos agan gwester, [12l] a’n jevo plesour a’n bolonjedh da eus genen a-barth pub kenedhel, kemmys mayth o ev henwys agan tas prest avel nessa person dhe’n se ryel may hwre pubonan omblegya a-dheragdho. [12m] Mes gorlenwys a woeth, ev a assayas dhe gemmeres dhiworthyn agan mestrynses ha’gan bewnans; [12n] ha gans gweyth fel ha gwius, ev a hwilas orthyn an gollva a Mordekay, agan selwyas ha prest agan masoberer, hag a Ester, kevrennores dhivlam a’n myghternsys, keffrys ha’ga fobel dhien. [12o] Rag ev a brederi y’n fordhow ma y hwrussa agan sowdhanas diwith ha treusperthi mestrynses an Persianys dhe’n Makedonianys.’

[12p] ‘Mes orth agan brys, an Yedhewon neb re beu dampnys dhe gollva gans an adla triflek ma, nyns yns i drogoberoryon, mes y fewons herwydh laghys a’n moyha gwiryon, [12q] ha’ga bos mebyon an Duw bew, an ughella ha’n galloesekka, neb re lewyas an wlaskor ragon ni, keffrys ha rag agan hendasow, yn studh a’n bryntinna.

[12r] ‘Hwi a wra yn ta ow skonya a obaya an lytherow dannvenys gans Haman mab Hammedatha, drefenn ev dhe vos neb re wrug an taklow ma, kregys gans oll y deylu ryb yetys Shushan, rag Duw, an rewler war bup-tra, dhe dyli yn uskis dhodho an gober gwiw. [12s] Ytho, ha hwi ow tyllo yn efan dasskrif an lyther ma yn pub plas, rewgh kummyas dhe’n Yedhewon may tevnytthyons aga gisyow laghel aga honan, ha rewgh krevder dhedha mayth omdhifressons, y’n trydhegves dydh a’n dewdhegves mis Adar, poran y’n jydh na, erbynn an re a omsettyens warnedha yn termyn galar. [12t] Rag yn le kollva an bobel dhewisys, Duw, neb a rewl pup-tra, re wrug an jydh ma heudhder ragdha. [12u] Ha rakhenna hwi a’n gwith yn mysk agas dy’goelyow a govheans avel dydh arbennik pan vo fest da agas cher, hag y’n eur ma hag alemma rag, may fo selwyans ragon ni ha rag an Persianys lel, mes may fo kovadh a gollva rag an re neb a vras er agan pynn.

12x 'Pub sita ha pub pow heb namm na wrello yndella, a vydh distruys gans konnar dre wuw ha tan: ny vydh gwrys difeyth hepken ma na allo tus y dremena mes ynwedh may fo ev kasadow dhe viles ha dhe ydhyn, bys vykken.'

13 *Res veu dasskrif a'n tekst, dhe vos dyllys yn arghadow yn pub rannvro dhe'n poblow oll, ha may fe an Yedhewon parys erbynn an jydh na dhe omdhiella a'ga eskerens.* 14 *An kannasow, marghogyon war vergh skav, askorr ryel, a ehwias yn-mes toeth da, ynniys gans gorhemmynn an myghtern. An arghadow a veu dyllys yn Shushan an bennsita.* 15 *Ena Mordekay eth yn-mes dhiworth golok an myghtern, yn gwisk ryel, glas ha gwynn y liw, ha dhodho kurun vras a owr ha goen a lien fin ha purpur: ha'n sita Shushan a arma hag a lowenhi.* 16 *Dhe'n Yedhewon yth esa golow ha heudhder, ha lowender hag enor,* 17 *hag yn pub rannvro, hag yn pub sita, plepynag y teffa gorhemmynn an myghtern ha'y arghadow, dhe'n Yedhewon yth esa heudhder ha lowender, kevewi ha dydh da. Ha lies huni dhiworth poblow an tir eth ha bos Yedhewon rag own a'n Yedhewon.*

Eskerens an Yedhewon Distruys

9 *Lemmyn y'n dewdhegves mis, yw an mis Adar, y'n trydhegves dydh anodho, pan veu gorhemmynn an myghtern ha'y arghadow dhe vos kollenwys, y'n jydh may hwaytsa eskerens an Yedhewon aga gorra yn-dann rewl, y hwarva an konter, may hwrug an Yedhewon gorra yn-dann rewl an re a's kasa i;* 2 *an Yedhewon a omguntellas war-barth yn aga sitys der oll rannvroyow myghtern Ahasuerus, rag settya dalghenn y'n re a hwilsa aga fystiga: ha ny ylli denvyth sevel orta; rag koedhys veu own anedha war oll an poblow.* 3 *Hag oll pennsevigyon an rannvroyow, ha'n wahalyethow, ha'n wovernours, ha menystoryon an myghtern, a weresas an Yedhewon; rag bos koedhys warnedha own a Mordekay.* 4 *Rag bras yn chi an myghtern o Mordekay, hag yth esa y er-da ow mos der oll an rannvroyow: ha meuredh an gour Mordekay a devi moy ha moy.*

5 *Ha gweskel oll aga eskerens a wrug an Yedhewon dre*
strokosow an kledha, ow ladha hag ow tistrui, hag i a wrug
pynag ve da gansa orth an re a's kasa. 6 *Hag yn Shushan an*
bennsita an Yedhewon a ladhas hag a dhistruis pymp kans den.
7 *Ynwedh i a ladhas Parshandatha, ha Dalfon, hag Aspatha,*
8 *ha Poratha, hag Adalia, hag Aridatha,* 9 *ha Parmashta, hag*
Arisay, hag Ariday, ha Vayzatha, 10 *an deg mab a Haman mab*
Hammedatha, eskar an Yedhewon. Mes war an preydh ny
settsons aga leuv.

11 *Y'n jydh na, niver an re ledhys yn Shushan an bennsita a*
veu derivys dhe'n myghtern. 12 *Hag yn-medh an myghtern dhe*
Ester an vyghternes, 'An Yedhewon re ladhas ha distrui pymp
kans gour yn Shushan an bennsita, ha'n deg mab a Haman;
pandr'a wrussons i ytho yn ken rannvroyow an myghtern!
Pyth ytho yw dha bysadow? Grontys vydh dhis. Pyth yw dha
worholedh pella? Kollenwys vydh.'

13 *Ena yn-medh Ester, 'Mar pleg dhe'n myghtern, bedhes*
grontys dhe'n Yedhewon usi yn Shushan may hwrellons a-vorow
keffrys herwydh arghadow an jydh ma, ha bedhes an deg mab
a Haman kregys war an wydhenn.'

14 *Ytho an myghtern a erghis gul yndella; arghadow a veu*
res yn Shushan, hag i a grogas an deg mab a Haman. 15 *An*
Yedhewon esa yn Shushan a omguntellas war-barth yn
peswardhegves dydh an mis Adar, ha ladha tri hans gour yn
Shushan; mes war an preydh ny settsons aga leuv.

16 *Ha'n Yedhewon erell esa yn rannvroyow an myghtern a*
omguntellas war-barth rag omdhefendya, ha powes i a's teva
dhiworth aga eskerens, ha ladha an re a's kasa, pymthek ha
tri-ugens a vilyow; mes war an preydh ny settsons aga leuv.
17 *Yn trydhegves dydh an mis Adar veu hemma; hag yn y*
beswardhegves dydh i a bowesas ha gul anodho dydh a gevewya
hag a heudhder.

Dy'goel Purim Fondys

18 *Mes an Yedhewon esa yn Shushan a omguntellas war-barth*
yn y drydhegves dydh, hag yn y beswardhegves; hag ena y'n

pymthegves dydh anodho i a bowesas, ha gul anodho dydh a gevewya hag a heudhder.

19 *Rakhenna Yedhewon an godrevi usi trigys y'n trevow heb fosow, a syns peswardhegves dydh an mis Adar avel dydh a heudhder hag a gevewya, ha dydh da, hag a dhannvon rohow a voes an eyl dh'y gila.*

20 *Mordekay a skrifas an taklow ma, ha dannvon lytherow dhe oll an Yedhewon esa yn oll rannvroyow myghtern Ahasuerus, ogas ha pell,* 21 *rag charjya dhedha may synsens peswardhegves dydh an mis Adar, ha'n pymthegves dydh anodho pub blydhen,* 22 *avel an dydhyow may feu dhe'n Yedhewon powes dhiworth aga eskerens, ha'n mis hag a veu treylys ragdha dhiworth ahwer dhe heudhder, ha dhiworth kynvann dhe dhydh da: ma's gwrellens dydhyow a gevewya hag a heudhder, hag a dhannvon rohow a voes an eyl dh'y gila, hag a dhannvon rohow dhe'n voghosogyon.*

23 *Ytho an Yedhewon a omgemmeras gul par dell dhallathsens, ha par dell skrifsa Mordekay dhedha.* 24 *Re wrussa Haman mab Hammedatha an Agagyas, eskar an Yedhewon oll, brasa erbynn an Yedhewon rag aga distrui, ha dhe dewlel Pur, henn yw an prenn, rag aga hisya, ha'ga distrui;* 25 *mes pan veu hi[a] devedhys a-rag an myghtern, ev a erghis dre lytherow may tehwella y dhroktowl a dowlsa erbynn an Yedhewon war y benn y honan, ha bos ev ha'y vebyon kregys war an wydhenn.* 26 *Hemm yw prag yth yw gelwys an dydhyow ma Purim dhiworth an hanow Pur. Yndella, drefenn oll geryow an lyther ma ha drefenn oll a welsens a-dro dhe'n mater ma, ha'n pyth a dhothya bys dhedha,* 27 *an Yedhewon a jarjyas hag omgemmeres a-barth dhedha i aga honan, hag a-barth aga has, hag oll an re a ve junys orta, i dhe woelya heb fyllel an dhew dhydh ma herwydh an skrif anedha, ha herwydh an eur ordenys ragdha, pub blydhen,* 28 *ha'n dydhyow ma dhe vos goelys dre bub henedh, pub teylu,*

---

a 9:25 *hi:* Martesen an styr yw Ester. Po warlergh an Septuagint *ev,* henn yw Haman. Po martesen an styr yw *Pan dheuth an bras dhe glewans an myghtern.*

pub rannvro, ha pub sita; ha na goettha an dydhyow ma a Purim yn mysk an Yedhewon, ha na ve kellys aga hov yn mysk aga has.

29 *Ena Ester an vyghternes, myrgh Abihayl, ha Mordekay an Yedhow, a skrifas gans awtorita leun owth afydhya an nessa lyther ma a-dro dhe Purim.* 30 *Ev a dhannvonas lytherow dhe oll an Yedhewon, dhe'n seyth rannvro ha hwegh ugens a wlaskor Ahasuerus, gans geryow a gres hag a wiryonedh* 31 *rag fastya an dydhyow ma a Purim yn aga thermynyow ordenys, dell y's afydhsa Mordekay an Yedhow, hag Ester an vyghternes, ha dell y's afydhsens ragdha i aga honan ha rag aga has, materow ow tochya aga frysyow penys ha'ga hynvann.* 32 *Ha gorhemmynn Ester a fastyas an materow ma a Purim; ha skrifys veu y'n lyver.*

10 *An myghtern Ahasuerus a settyas trubyt war an tir hag ynysow an mor.* 2 *Oll gweythresow y alloes ha'y nerth, ha'n derivadow kewar a veuredh Mordekay may hwrug an myghtern y avonsya, a nyns yns i skrifys yn lyver kovadhow myghternedh Media ha Persia?* 3 *Rag y feu Mordekay an Yedhow nessa wosa myghtern Ahasuerus, ha bras yn mysk an Yedhewon, ha meurgerys gans y vreder pals; ow hwilas les y bobel, hag ow kewsel kres dhe oll y has.*

3a [a]Ena yn-medh Mordekay, 'Yth yw an taklow ma a Dhuw.
3b Rag perthi kov a wrav a'n hunros a welis a-dro dhe'n materow ma, ha ny fyllis travyth anodho. 3c A-dro dhe'n fenten vyghan hag eth ha bos avon, hag yth esa golow, ha'n howl, ha'n dowrow pals, an avon yw Ester a wrug an myghtern hy demmedhi ha gul anedhi myghternes. 3d An dhiw dhragon, my ha Haman yns. 3e An kenedhlow, an re devedhys war-barth rag distrui hanow an Yedhewon yns i. 3f Ha'm kenedhel vy, honn yw Ysrael, a grias war Dhuw hag a veu sawys. Rag an Arloedh re sawyas y bobel, ha'n Arloedh re'gan delivras dhiworth oll an drogow ma, ha Duw re wrug toknys ha marthusyon bras, na veu gwrys bythkweth yn mysk an kenedhlow. 3g Yndella, y feu dew brenn tewlys ganso, onan rag pobel Duw hag onan rag oll an kenedhlow; 3h ena an eur ha'n seson a dheuth rag an dhew

a 10:3a Yn KJV gwersow 10:3a bys 3k yw niverys 10:1 bys 10:13.

brenn ma dhe vos tewlys, breus Duw war oll an kenedhlow.
[3i] Ytho Duw a borthas kov a'y bobel, hag a dheklaryas y eretons gans favour. [3k] Yndella, y fydh an dydhyow ma dhedha y'n mis Adar, an peswardhegves ha'n pymthegves dydh a'n mis, gans kuntelles, ha lowender, ha heudhder a-dherag Duw, a henedh dhe henedh bynitha yn mysk y bobel Ysrael.'

[3l] [a]Y'n peswora blydhen a reyn *Ptolemi* ha *Kleopatra*, Dositheyus, neb a leveris y vos oferyas ha Levyas, ha Ptolemi y vab, a dhros a-ji[b] an epystyl dyllys omma a-dro dhe Purim, anodho may lavarsons y vos an keth huni, hag y'n treylsa Lysimaghus mab Ptolemi, a vedha yn Yerusalem.

---

a 10:3l Yn KJV an gwers ma yw niverys 11:1.

b 10:3l *a dhros a-ji:* Martesen an styr yw, *a dhros dhe Ejyp.*

FURNETH SOLOMON

Chaptra 1
An Re Wiryon a Gyv Furneth
Chaptra 2
Kammdybyans an Debeles
Chaptra 3
Tenkys an Re Wiryon
Tenkys an Debeles
A-dro dhe Anvabeth
Chaptra 4
Trygh an Re Wiryon
An Vreus Finek
Chaptra 5
Gober an Re Wiryon
Chaptra 6
Y Tegoedh dhe Vyghternedh Hwilas Furneth
Deskrifans Furneth
Chaptra 7
Kerensa Solomon dhe Furneth
Solomon a Bys rag Furneth
Natur Furneth
Chaptra 8
Kerensa Solomon dhe Furneth
Furneth Yw Anhepkorradow dhe Rewlysi
Chaptra 9
Pysadow Solomon rag Furneth
Chaptra 10
Oberow Furneth a-dhia Adam bys Yosep
Chaptra 11
Furneth a Hembronkas Ysrael yn-mes a Ejyp
Furneth a Hembronkas Mebyon Ysrael der an Difeyth
Kessydhyans an Re Dhrog
Duw Yw Galloesek ha Tregeredhus
Chaptra 12
Peghosow an Kananysi
Duw Yw Sovran
Dyskansow Duw rag Ysrael
Kessydhyans an Ejyptianys
Chaptra 13
Follneth Gordhyans Natur
Follneth Gordhyans Idolys
Chaptra 14
Marner ow Pysi war Idol a Brenn
Gwreydh Gordhyans Idolys
Dalleth Gordhyans Idolys
Siwyans Gordhyans Idolys
Chaptra 15
Siwyansow Da a Wordhyans an Gwir Dhuw
Follneth Gordhyans Idolys Pri
Serf y'n Difeyth
Chaptra 16
Hager-awelyow Terroesus a Wysk Ejyp
Mebyon Ysrael a Dhegemmer Manna
Chaptra 17
Euth a Wysk an Ejyptianys y'n Nos
Chaptra 18
Golow a Splann war Vebyon Ysrael
Mernans an Re Gynsa-genys a'n Ejyptianys
Godros a Dhistruyans y'n Difeyth
Chaptra 19
An Mor Rudh
Duw a Gevarwoedh ha Gwitha Y Bobel
Kessydhyans an Ejyptianys
Elvennow a Janjyas rag Mebyon Ysrael

An Re Wiryon a Gyv Furneth

1 Kerewgh ewnder, hwi vreusysi a'n norvys,
prederewgh a'n Arloedh gans kolonn dha,
hag yn sempledh a golonn hwilewgh ev.

[2] Rag ev a vydh kevys gans an re na'n prev,
hag yth omdhiskwedh dhe'n re na berth dout anodho.
[3] Rag prederow kamm a dhiberth dhiworth Duw,
ha'y alloes, pan vydh prevys, a geredh an re foll.
[4] Rag ny enter furneth yn fals enev,
na triga yn korf yw gostydh dhe begh.
[5] Rag spyrys sans ha dyskys a fi falsuri,
ha diberth dhiworth tybyansow foll,
ha perthi meth pan nes kammhynseth.

[6] Furneth yw spyrys kuv dhe vab-den,
mes ny liver den blasfemus dhiworth geryow y dhiwweus;
drefenn bos Duw dustunier aga lonethi,
ha gwir aspier a'ga holonn, ha goslowyas aga thaves.
[7] Rag spyrys an Arloedh re lenwis an norvys,
ha'n spyrys a syns pup-tra war-barth hag a aswonn pub lev.
[8] Rakhenna ny yll denvyth kewsel taklow anwiryon ha bos kudhys,
na ny wra ewnder, pan gessydh, tremena dresto.
[9] Hwithrans a vydh gwrys a-dro dhe gusul an den didhuw,
ha derivas y eryow a dheu dhe'n Arloedh
dh'y geredhi a'y gammweythresow.
[10] Rag skovarn avius a glew pup-tra,
ha son krodhvolow ny vydh kudhys.
[11] Bedhewgh war a grodhvol euver,
ha gwithewgh agas taves dhiworth sklander;
rag ny vydh ger kevrinek heb siwyans,
ha ganow a wowlever a ladh an enev.

[12] Na hwilewgh ankow dre gammwrians agas bewnans,
ha na drewgh warnowgh distruyans der oberow
agas diwla.
[13] Rag ny wrug Duw ankow,
ha ny gemmer plesour yn mernans an re vew.
[14] Rag ev a wrug pup-tra may kaffens aga bosva;
hag ev a vynnas pub eghenn kreatur a'n norvys
dhe vos yaghus,
heb venim a dhistruyans ynna,
ha nyns eus dhe ifarn mestrynses war an norvys.
[15] Rag ewnder yw anvarwel.

[16] Mes an re dhidhuw der aga geryow hag oberow a
elwis ankow dhedha;
ow synsi y vos koweth, i a omwethas
ha gul kevambos ganso,
drefenn aga bos wordhi dhe vos rann a'y
berghennogeth.

2 Rag i a leveris dhedha aga honan, ow resna yn kamm,
'Berr ha trist yw agan bewnans,
ha nyns eus remedi yn diwedh den,
na nyns eus denvyth aswonnys neb a dhehwelis
dhiworth ifarn.
[2] Rag ni a veu genys dre jons,
ha wosa hemma ni a vydh kepar dell na vien
bythkweth;
rag an anall yn agan dewfrik yw avel mog,
ha reson yw avel gwryghonenn yn gwayans agan
kolonn;
[3] ha pan yw difeudhys, an korf a dreyl dhe lusu,
ha'n spyrys a deudh dhe-ves avel ayr medhel.
[4] Agan hanow a vydh ankevys wosa termyn,
ha ny berth denvyth kov a'gan oberow;

agan bewnans a dremen dhe-ves kepar hag olow
kommolenn,
hag a vydh skattrys avel niwl
yw chasys dhe-ves dre dhewynnow an howl
ha fethys gans y doemmder.
5 Rag agan termyn yw avel skeus hag a dremen dhe-ves,
ha nyns eus dehwelyans vyth dhiworth agan
diwedh,
drefenn y vos selys fast ma na dheu denvyth arta.

6 ‘Dewgh, rakhenna, gwren ni tastya gans plesour an
taklow da usi omma,
ha gul devnydh leun a’n gwrians kepar hag yn
yowynkneth.
7 Lenwyn agan honan a win kostek ha melyseth,
ha na as bleujenn vyth a’n gwenton dhe dremena
dreson.
8 Kurunyn agan honan gans bleujennow ros kyns i dhe
wedhra.
9 Na vedhes denvyth ahanan heb y rann yn agan
goelyow balgh;
gesyn toknys a’gan heudhder yn pub tyller,
drefenn bos hemma agan rann, ha’gan kevrenn yw
hemma.
10 Arweskyn an den gwiryon boghosek;
na sparyn an wedhwes,
na gul vri a vlew loes an henavek.
11 Mes bedhes agan nerth lagha ewnder,
rag an pyth yw gwann a brev y honan dhe vos
diles.

12 ‘Kontrewaytyn an den gwiryon,
drefenn ev dhe vos ankombrynsi dhyn

hag ev a omsett orth agan gwriansow;
ev a'gan keredh a beghosow erbynn an lagha,
ha'gan kuhudha a beghosow erbynn agan dyskans.
13 Ev a lever bos dhodho godhvos a Dhuw,
ha gelwel y honan flogh an Arloedh.
14 Ev eth ha bos dhyn keredh a'gan tybyansow;
15 an wel anodho yw begh dhyn,
drefenn nag yw y vewnans kepar ha tus erell,
ha koynt yw y fordhow.
16 Akontys on ni ganso avel bathow fug,
hag ev a omwith dhiworth agan fordhow avel
dhiworth taklow avlan;
ev a lever diwettha penn an re wiryon dhe vos
gwynnvys,
ha bostya bos Duw y das.
17 Gwelyn mars yw y eryow gwir,
ha prevyn pyth a hwer orth penn y vewnans;
18 rag mars yw an den gwiryon mab Duw,
ev a'n gweres, ha'y dhelivra dhiworth leuv y
eskerens.
19 Prevyn ev gans despit ha torment,
may hwodhvyn y jentylys,
ha gul prov a'y berthyans.
20 Dampnyn ev dhe vernans methus,
rag war-lergh an pyth a lever, ev a'n jevydh
difresyas.'

Kammdybyans an Debeles

21 Yndella i a resnas, mes i a veu ledys yn sowdhan,
rag aga sherewynsi a's dallas,
22 ha ny's teva godhvos a gevrinyow Duw,
na govenek kavoes gobrow sansoleth,
na ny dhissernsons an pewas rag enevow divlam;

23 rag Duw a wrug den rag anpodredhes,
ha'y wul yn imaj y vythkwethekter y honan;
24 mes der avi an jowl ankow a entras y'n norvys,
ha'n re yw a'y berghennogeth a gyv prevyans a vernans.

Tenkys an Re Wiryon

3 Mes yma enevow an re wiryon yn leuv Duw;
ny wra torment nevra aga thochya.
2 Yn golok tus dhiboell, yth hevelis i dhe vos marow,
ha'ga thremen a veu akontys anfeusi,
3 ha'ga dibarth dhiworthyn kepar dell ve terroes.
Mes ymons yn kres.
4 Rag mar fons i kessydhys yn golok tus,
hwath aga govenek yw leun a anvarwoleth.
5 Kyn fons nebes keredhys, i a dhegemmer meur a dhader,
rag Duw a's provas ha'ga havoes wordhi anodho y honan.
6 Ev a's provas avel owr yn forn,
hag avel offrynn kowlleskys ev a's degemmeras.
7 Yn termyn aga breus, splanna a wrons,
hag avel gwryghon yn sowl i a boen a-dro.
8 I a vreus kenedhlow ha rewlya poblow,
ha'n Arloedh a reyn warnedha bys vykken.
9 Kemmys a fydh ynno a gonvedh gwirder,
ha'n re yw len a drig ynno yn kerensa,
rag yma gras ha tregeredh dh'y dus dhewisys.

Tenkys an Debeles

10 Mes an re dhidhuw a vydh kessydhys dell dhervynn aga resna,
an re hag a skonyas an re wiryon
ha rebellya erbynn an Arloedh;

11 rag kemmys a dhispres furneth ha dyskans yw truan.
Aga govenek yw koeg, aga lavuryow yw diles,
ha'ga oberow euver.
12 Aga gwragedh yw foll, ha'ga fleghes drog;
13 milliges yw aga agh.

A-dro dhe Anvabeth

Rag gwynnvys yw benyn anvap yw andhefolys,
neb na entras yn unyans peghus;
hi a gyv frut pan hwither Duw enevow.
14 Gwynn y vys ynwedh yw an spadhesik neb na wrug drogober gans y dhiwla,
na devisya droktaklow erbynn Duw;
rag favour arbennik a vydh diskwedhys dhodho rag y lelder,
ha tyller a dhelit meur yn tempel an Arloedh.
15 Rag frut lavuryow da yw gerys-da,
ha ny wra an wreydhenn a gonvedhes fyllel.
16 Mes ny dheu mebyon avoutroryon, dh'aga adhvetter,
ha has unyans anlaghel a verow.
17 Rag kyn fewons hir, hwath i a vydh akontys mann,
ha wortiwedh aga henys a vydh heb enor.
18 Mar ferwons yowynk, ny's tevydh govenek,
na konfort yn jydh breus.
19 Rag euthyk yw diwedh an henedh kammhynsek.

4 Gwell yw anvabeth gans vertu,
rag yn kov a vertu yma anvarwoleth,
drefenn hy bos aswonnys gans Duw ha gans tus.
2 Pan usi hi yn aga lok, tus a wra war hy lergh,
ha pan yw gyllys i a yeun war hy lergh;
ha der an oesow hi a geskerdh, kurunys gans trygh,
tryghores yn kesstrif an pewasow andhefolys.

[3] Mes ny sewen routh an re dhidhuw gans aga askorr pals,
na ny wra nagonan a'ga flansigow direyth kavoes gwreydhenn dhown,
na kavoes dalghenn fast.

[4] Rag kyn teffo skorrennow rag termyn,
ow sevel yn teantell, i a vydh shakys der an gwyns,
ha dre nerth an gwyns i a vydh diwreydhys.

[5] An skorrennow a vydh terrys dhe-ves kyns i dhe vos leun devys,
ha'ga frut a vydh diles,
anadhves rag dybri, da rag mann.

[6] Rag fleghes genys a unyans anlaghel
yw dustunioryon a dhrog erbynn aga herens pan y's hwither Duw.

[7] Mes an den gwiryon, kyn farwo a-varr,
hwath y fydh yn powesva.

[8] Rag nyns yw kothni enorys rag hirder a dermyn,
na musurys dre niver a vlydhynyow;

[9] mes konvedhes yw blew loes rag tus,
ha bewnans divlam yw kothni hir.

[10] Yth esa gour plegadow dhe Dhuw, ha kerys veu ganso,
ha trigys yn mysk peghadoryon ev a veu kemmerys yn-bann.

[11] Ev a veu kechys yn-bann ma na ylli kammdreylya y gonvedhes
ha na ylli gil toella y enev.

[12] Rag an hus a dhrog a dewlha taklow da,
ha desir siansek a gammdreyl an brys sempel.

[13] Yn termyn berr ev a dheuth dhe berfydhder oes leun y vlydhynyow;

14 rag y enev o plegadow dhe'n Arloedh;
rakhenna ev a fistenas dh'y gemmeres dhe-ves
dhiworth an kres a dhroktra.
Hwath an bobel a welas ha ny gonvedhsons,
na kemmeres tra a'n par ma y'n brys,
15 bos gras ha tregeredh Duw gans y dus dhewisys,
hag ev a with war y re sans.

Trygh an Re Wiryon

16 An den wiryon marow a dhampen an re dhidhuw usi
ow pewa,
ha yowynkneth gwrys perfydh yn skon a dhampen
kothni hir an den kammhynsek.
17 Rag i a wel diwedh an den fur,
ha ny gonvedhons an pyth re dhevisyas an
Arloedh ragdho,
ha dhe by entent ev re's gwithas saw.
18 I a wel, ha'y dhispresya,
mes an Arloedh a's skorn, ow hwerthin orta.
Wosa hemma i a dheu ha bos korfow disenorys,
hag outray yn mysk an re varow bys vykken;
19 drefenn ev dh'aga thewlel dilavar dhe'n dor,
ha'ga shakya dhiworth an selyow;
i a vydh difeythys glan,
hag i a vydh yn angoes,
ha'n kov anedha a wra mos dhe goll.

An Vreus Finek

20 I a dheu gans euth pan vydh aga feghosow akontys,
ha'ga drogoberow a's dampen dh'aga fas.

5 Ena an den gwiryon a sav gans fydhyans meur
yn golok an re re'n plagyas,
ha'n re na wrug vri a'y lavuryow.

[2] Pan y'n gwelons, i a vydh shakys gans own euthyk,
hag i a's teves marth orth an selwyans anwaytys.
[3] I a gews an eyl dh'y gila yn edrek,
hag yn angoes an enev i a gyn, ha leverel,
[4] 'Hemm yw an den a synsyn yn ges y'n termyn eus passys
ha'y wul ensampel a geredh. Ass en ni fellyon!
Ni a dybi bos y vewnans muskogneth
ha bos y dhiwedh heb enor.
[5] Prag y feu reknys yn mysk mebyon Duw?
Ha prag usi y rann yn mysk an syns?
[6] Ytho ni a wandras dhiworth an hyns a wiryonedh,
ha ny splannas golow ewnder warnan,
ha ny dhrehevis an howl warnan.
[7] Lenwys veun a hynsyow anlaghedh ha distruyans,
ha ni a vyajyas dre dhifeythtiryow heb fordh,
mes ni re beu heb godhvos a fordh an Arloedh.
[8] Py les o agan balghder dhyn?
Ha py dader a wrug agan rychys balgh dri dhyn?

[9] 'Oll an taklow na re dremenas dhe-ves avel skeus,
kepar ha kannas hag a fisten dreson;
[10] avel gorhel hag a woel dre donnow an dowr,
ha pan yw tremenys ny yllir kavoes ol vyth,
na hyns a'n keyn-lester y'n tonnow;
[11] po avel edhen, pan nij der an ayr,
ny gevir prov a'y thremen;
an ayr skav, gweskys dre strokosow hy eskelli
ha rynnys dre nerth hy nij ow fyski,
yw treusys dre wayans hy eskelli,
hag a-wosa nyns eus tokyn vyth a'y devedhyans
dhe vos kevys ena;

12 po kepar ha pan vo tennys seth orth kostenn,
an ayr, wosa bos rynnys, a dheu war-barth distowgh,
ma na woer denvyth hy hyns.
13 Ytho ni ynwedh, kettell veun genys, a hedhis,
ha nyns esa dhyn tokyn a vertu dhe dhiskwedhes,
mes y feun leun gonsumys yn agan sherewynsi agan honan.'
14 Rag govenek an den didhuw yw avel has askall hwythys a-dro gans an gwyns,
ha kepar hag ewyn chasys dhe-ves gans an hager-awel;
hwythys yw kepar ha mog a-rag an gwyns,
hag ev a dremen kepar ha kovadh gwester neb a wodrik saw unn nos.

Gober an Re Wiryon

15 Mes an re wiryon a bew bys vykken,
hag yma aga gober gans an Arloedh;
ha'n Ughella a wra aga gwitha.
16 Rakhenna i a dhegemmer myghternsys splann,
ha diadem teg dhiworth leuv an Arloedh,
rag gans y leuv dhyghow ev a's kudh,
ha gans y vregh ev a's gwith.
17 Ev a gemmer dhodho y dhiwysykter rag y leun-arvwisk,
hag arva pub kreatur rag dial y eskerens;
18 ev a wisk ewnder avel lurik,
ha gwirvreus avel basnett.
19 Ev a gemmer sansoleth rag skoes antryghadow,
20 ha lymma sorr kales rag kledha,
ha'n norvys a jun ganso dhe omladh erbynn y eskar anfur.

21 Lughesennow a nij kepar ha sethow medrys yn ta,
ha lamma dhiworth an kommol dhe'n gostenn,
kepar dell ve dhiworth gwarak tennys yn ta,
22 ha keserennow leun a sorr a vydh tewlys kepar dell ve
dhiworth towlbrenn;
dowr an mor a gonner er aga fynn,
hag avonyow a's beudh yn fell;
23 gwyns krev a dhrehav er aga fynn,
hag avel hager-awel ev a's hwyth dhe-ves.
Anlaghedh a wra difeythya an bys oll,
ha drog weythresow a dhomhwel tronys
pennsevigyon.

Y Tegoedh dhe Vyghternedh Hwilas Furneth

6 Klewewgh rakhenna, A vyghternedh, ha konvedhewgh;
dyskewgh, A vreusysi pennow an bys.
2 Goslowewgh, hwi a rewl routhow,
ha bostya a lies kenedhel.
3 Rag agas galloes a veu res dhywgh dhiworth an
Arloedh,
ha'gas myghternsys dhiworth an Ughella;
ev a hwither agas oberow, ha hwilas agas towlow.
4 Drefenn na vreusewgh yn ewn avel gwesyon a'y
wlaskor,
na gwitha an lagha,
na kerdhes war-lergh kusul Duw,
5 ev a dheu warnowgh yn euthyk hag yn uskis,
drefenn breus kales dhe goedha war an re yn
tylleryow ughel.
6 Rag an den isella a yll bos gevys yn mersi,
mes an dus alloesek a vydh prevys yn krev.
7 Rag ny sev an Mester a bup-tra yn euth a dhenvyth,
na diskwedhes revrons dhe vraster;

drefenn ev y honan dhe wul byghan ha bras,
ha gwitha pup-tra yn kepar maner.

[8] Mes hwithrans stroeth a dheu war an re alloesek.
[9] Dhywgh hwi rakhenna, A vyghternedh, my a gews,
may hyllowgh dyski furneth ha ma na goetthowgh dhe-ves.

[10] Rag an re a with taklow sans yn sansoleth a vydh sanshes,
ha'n re re dhyskas yndella a gyv defens.

[11] Rakhenna settyewgh agas desir war ow geryow;
yeunewgh war aga lergh, ha hwi a vydh dyskys.

Deskrifans Furneth

[12] Furneth yw splann, ha ny wedher,
hi yw dissernys yn es gans an re a's kar,
ha kevys gans an re a's hwila.

[13] Hi a fisten dhe wul hy honan aswonnys dhe'n re a's desir.

[14] Piwpynag a saffo a-varr dh'y hwilas ny'n jeves lavur skwithus,
rag ev a's kyv owth esedha orth y yetys.

[15] Prederi warnedhi yw konvedhes perfydh,
ha piwpynag a vo hewoel rygdhi a vydh heb preder a verr spys,

[16] drefenn hi dhe vones a-dro ow hwilas an re yw wordhi anedhi,
ha dhiskwedhes hy honan yn grassyes dhedha yn aga hynsyow,
ha dyerbynna orta yn pub tybyans.

[17] An gwir dhalleth anedhi yw an desir rag dyskans,
ha bern rag dyskans yw kerensa anedhi,

[18] ha kerensa anedhi yw gwitha hy laghys,
hag attendya y laghys yw warrant a anvarwoleth,

19 hag anvarwoleth a'gan dre ogas dhe Dhuw;
20 ytho desir rag furneth a dhre dhe vyghterneth.

21 Rakhenna mars yw agas delit yn tronys ha
ternwelennow, A bennsevigyon poblow,
enorewgh furneth, may hyllowgh reynya bys vykken.
22 My a dheriv orthowgh pyth yw furneth ha pyth yw hy
devedhyans,
ha ny gudhav kevrinyow dhiworthowgh,
mes my a helergh hy hyns dhiworth dalleth an gwrians,
ha dri godhvos anedhi dhe wolow,
ha ny dremenav dres an gwiryonedh;
23 na gesvyajyav gans avi fell,
rag ny yll avi kowethya gans furneth.
24 Routh an re fur yw selwyans an bys,
ha myghtern doeth yw faster an werin.
25 Rakhenna degemmerewgh dyskans der ow geryow, ha
hwi a gyv gwayn.

Kerensa Solomon dhe Furneth

7 My ynwedh yw den marwel, kepar ha peub arall,
hag askorr an kynsa genys a veu formys a dhor;
hag yn torr mamm my a veu furvys avel kig,
2 a-ji dhe dermyn deg mis, kowlys yn kig,
dhiworth has gour ha'n plesour a dheu gans kosk.
3 Ha pan veuv dineythys, my a dhallathas anella an ayr
kemmyn,
ha koedha war an dor kepar ha pub den arall;
ha'n kynsa son a leveris o kri, kepar ha peub arall.
4 My a veu megys gans bern yn lystennow.
5 Rag nyns eus myghtern vyth re'n jevo dalleth dihaval
a dhineythyans;
6 nyns eus saw unn fordh a-ji dhe vosva rag peub, hag
unn fordh yn-mes.

7 Rakhenna my a bysis, ha konvedhes a veu res dhymm;
my a elwis war Dhuw, ha spyrys furneth a dheuth dhymm.

8 Gwell o hi genev ages ternwelennow ha tronys,
ha kehevelys gensi rychys o akontys avel mann dhymm;

9 ha ny's hevelebis dhe ven drudh vyth,
drefenn bos oll owr marnas nebes tewes yn hy golok,
hag arghans a vydh akontys avel pri a-rygdhi.

10 My a's karas dres oll yeghes ha tekter,
ha my a's dewisas hy havoes moy es golow dydh,
rag an golow a dheu dhiworti hi nevra ny hedh.

11 Hag oll taklow da a dheuth dhymm war-barth gensi,
hag yn hy diwla rychys diniver.

12 My a lowenhas ynna oll, drefenn furneth dh'aga hembronk;
mes ny wodhvev hy bos aga mamm.

13 My a dhyskas yn onest ha kevrenna yn hel;
ny gudhav hy rychys,

14 rag hi yw tresor dhe dus na fyll nevra;
ha'n re a's kyv a gyv kowethyans gans Duw,
kommendys dhodho gans an rohow a dheu dhiworth dyskans.

Solomon a Bys rag Furneth

15 Re wrontyo Duw dhymm may kewssiv gans breus,
ha kavoes tybyansow wordhi a'n pyth re dhegemmeris;

drefenn ev dhe vos neb a led dhe furneth
ha kewera an re fur.

16 Rag yth eson ni ha'gan geryow yn y leuv,
hag ynwedh oll konvedhes ha sleyghneth yn kreftow.

17 Rag ev yw neb a ros dhymm godhvos sur a-dro dhe'n
pythow eus,
dhe wodhvos fatell veu an bys gwrys ha gweythres
an elvennow;
18 dalleth ha diwedh ha kres an termynyow,
troyllyans an howlsavleow ha chanjyow an
sesonyow,
19 kylghresow an vlydhen ha savleow an ster,
20 natur enyvales ha konnar goedhviles,
nerth spyrysyon ha prederow tus,
eghennow plansow ha vertus gwreydhyow;
21 ha pup-tra kevrinek po apert my a's goer,
22 rag furneth, gweythores pup-tra, a'm dyskas.

Natur Furneth

Rag ynni yma spyrys skentel, sans,
unnik, liesplek, sotel,
gwayadow, kler, andhefolys,
diblans, dibystik, ow kara an pyth yw da, lymm,
23 ny yllir sevel er hy fynn, parys yw dhe wul da, kuv
dhe vab-den,
fyrv, sur, heb fienasow,
ollnerthek, ow korweles pup-tra,
hag ow tewana der oll spyrysyon,
kyn fons skentel, pur, ha'n moyha sotel.
24 Rag furneth yw moy gwayadow ages oll gwayans;
dre reson hy glander hi a dremen ha dewana pup-
tra oll.
25 Hi yw anall galloes Duw,
hag omdhyllans pur dhiworth glori an Ollgalloesek;
rakhenna ny yll travyth defolys kavoes fordh a-ji
dhedhi.

[26] Rag hi yw dewynnyans an golewder bythkwethek,
ha gweder-mires dinamm a oberyans Duw,
hag imaj y dhader.

[27] Kynth yw hi marnas onan, hi a yll gul pup-tra,
hag ow kortos ynni hy honan, hi a nowydhha
pup-tra;

yn pub henedh hi a enter dhe enevow sans
ha'ga gul kowetha Duw, ha profoesi;

[28] rag ny gar Duw nagonan marnas ev usi trigys gans
furneth.

[29] Hi yw tekka ages an howl,
hag a-ugh pub savla a'n ster.
Pan yw kehevelys gans an golow hi yw kevys gwell,

[30] rag wosa hemma y teu nos,
mes erbynn furneth ny wra drog gwarthevya.

8 Hi a omystynn dhiworth unn penn a'n bys dh'y gila yn
nerth,
hag ordena pup-tra yn ta.

Kerensa Solomon dhe Furneth

[2] My a's karas, ha'y hwilas dhiworth ow yowynkneth;
my a vynnas hy gul ow benyn bries,
ha my a goedhas yn kerensa dh'y thekter.

[3] Hi a dhre enor meur dh'y dineythyans nobyl dre reson
hi bos trigys gans Duw,
ha'n Mester a bup-tra oll a's karas.

[4] Kevrin godhvos Duw re beu dyskys dhedhi,
ha hi a dhewis y oberow.

[5] Mars yw rychys pyth dhe vos desirys yn bewnans,
pandr'yw moy rych ages furneth, hag a wra dhe
bup-tra oll oberi?

[6] Ha mar pydh konvedhes effeythus,
piw moy agessi yw gweythor a'n pythow eus?

7 Ha mar kar nebonan ewnder,
hy lavuryow yw vertus;
rag hi a dhysk omrewl ha doethter,
gwirvreus ha kolonnekter;
nyns eus travyth yn bewnans moy dhe les rag tus
ages an re ma.
8 Ha mar yeun nebonan war-lergh prevyans ledan,
hi a woer taklow a-henys, ha resna yn ewn an
taklow a dheu;
hi a woer sotelneth kows ha displegyans lavarow tewl;
hi a ragwel toknys ha marthusyon
ha siwyans an sesonyow ha'n prysyow.

Furneth Yw Anhepkorradow dhe Rewlysi

9 Rakhenna my a erviras hy hemmeres dhymm dhe
driga genev,
ow kodhvos hi dhe ri dhymm kusul dha
ha kennerth yn prederow hag anken.
10 A'y govis hi, my a gyv glori yn mysk an routhow
hag enor yn golok an henavogyon, kynth ov yowynk.
11 My a vydh kevys lymm yn breus,
hag yn golok an re alloesek my a vydh enorys.
12 Pan dawav i a'm gorta,
ha pan gowsav i a woslow orthiv;
mar kowsav pella,
i a worr aga diwla war aga ganow.
13 A'y govis hi my a gyv anvarwoleth,
ha gasa kovadh bythkwethek dhe'n re a dheu war
ow lergh.
14 My a wovern poblow,
ha kenedhlow a vydh sojet dhymm;
15 turans euthyk a berth own pan glewons ahanav;
yn kres an routh my a dhiskwa ow honan abel, ha
kolonnek yn bresel.

16 Pan entrav y'm chi, my a gyv powesva gensi;
rag nyns eus hwerowder vyth yn keskowethyans gensi,
ha nyns eus payn vyth yn bewnans gensi, mes lowena ha joy.
17 Pan dybis vy a-dro dhe'n taklow ma ynnov vi ow honan,
ha'ga ombrederi y'm kolonn
bos anvarwoleth yn keskowethyans gans furneth,
18 hag yn kerensa gensi, delit pur,
hag yn lavuryow hy diwla, rychys na fyll nevra,
hag yn prevyans hy howethyans, konvedhes,
hag yn kowethyans gensi, hanow da:
my eth a-dro ow hwilas fatell yllyn vy hy havoes ragov vi ow honan.
19 Rag my o flogh gans natur roasek,
hag enev da a goedhas dhe'm rann;
20 po moy, drefenn ow bos da, my a dheuth yn korf andhefolys.
21 Mes my a gonvedhas na yllis vy dalghenna furneth marnas Duw dh'y ri dhymm
hag y feu poynt a gonvedhes ynwedh dhe wodhvos ro piw o hi,
ytho my a elwis orth an Arloedh ha pysi,
ha gans oll ow holonn my a leveris:

Pysadow Solomon rag Furneth

9 'A Dhuw a'm tasow hag Arloedh a versi,
neb re wrug pup-tra oll gans dha er,
2 ha dre dha furneth formya mab-den
rag kavoes mestrynses war an kreaturs re wruss'ta,
3 ha rewlya an bys yn sansoleth hag ewnder,
ha ri breus gans enev ewnhynsek:
4 ro dhymm an furneth a esedh ryb dha dron,
ha na skon a ri dhymm tyller yn mysk dha wesyon.

[5] Rag dha was ov vy ha mab dha vaghteth,
den neb yw gwann ha berr y dhydhyow,
gans boghes konvedhes a vreus ha laghow;
[6] rag kyn fo nebonan perfydh yn mysk mebyon tus
hwath mar nyns usi dha furneth ganso, ev a vydh
gwelys avel mann.
[7] Ty re'm dewisas dhe vos myghtern a'th pobel
ha breusyas war dha vebyon ha myrghes.
[8] Ty re erghis dhymm drehevel tempel war dha venydh
sans,
hag alter y'n sita mayth esos trigys,
hevelep dhe'n tabernakel sans a bareussys
dhiworth an dalleth.
[9] Yma furneth genes, hi neb a woer dha oberow
hag a veu y'th lok pan wruss'ta an norvys;
hi a gonvedh an pyth yw plegadow y'th lok
ha'n pyth yw gwir war-lergh dha worhemmynnow.
[10] Dannvon hi yn-rag dhiworth an nevow sans,
ha dhiworth tron dha wolewder dannvon hi,
may hyll hi lavurya genev,
may hylliv godhvos an pyth yw plegadow dhis.
[11] Rag hi a woer ha konvedhes pup-tra oll,
ha hi a wra ow gidya gans doethter y'm
gweythresow
ha'm gwitha yn hy golewder.
[12] Ena ow oberow a vydh kemmeradow,
ha my a vreus dha bobel yn ewn,
ha my a vydh wordhi dhe gavoes tron ow thas.
[13] Rag py den eus a yll godhvos kusul Duw?
Po piw a yll dissernya pyth yw bodh an Arloedh?
[14] Rag tybyansow tus varwel yw ownek,
ha'gan towlow yw deantell;

15 rag korf podradow a boes war an enev,
ha'n tabernakel a bri a boes war an brys prederus.
16 Ny yllyn skant dysmygi a-dro dhe'n taklow usi war an norvys,
ha gans lavur ni a gyv an taklow usi a-dheragon;
mes an taklow usi yn nev piw re's helerghis?
17 Piw re wodhva dha gusul,
marnas ty a re furneth
ha dannvon dha spyrys sans a-wartha?
18 Yndella hynsyow an re usi trigys war an norvys a veu settys ewn,
hag y feu dyskys dhe dus an taklow yw plegadow dhis,
hag i a veu selwys dre furneth.'

Oberow Furneth a-dhia Adam bys Yosep

10 Furneth a withas an tas kynsa-formys a'n bys,
hag ev unnsel kreatys;
hi a'n delivras dhiworth y beghadow,
2 ha ri dhodho nerth dhe rewlya pup-tra oll.
3 Mes pan dhibarthas den anwiryon dhiworti yn y sorr,
ev eth dhe goll drefenn yn konnar ev dhe ladha y vroder.
4 Dre reson henna, pan veu an norvys livys, arta furneth a'n selwis,
ha lewya hyns an den gwiryon dre damm a brenn a dalvosogeth vyghan.

5 Furneth ynwedh, pan via an kenedhlow yn drog akord gorrys yn deray,
hi a aswonnis an den gwiryon ha'y witha divlam a-rag Duw,
ha'y witha krev yn spit dh'y druedh troha y vab.

[6] Pan esa an re dhidhuw ow merwel hi a dhelivras den gwiryon,
neb a fias dhiworth an tan a goedhas war an pymp sita.
[7] Hwath bys y'n jydh hedhyw yma dustuni a'ga drogober:
difeyth ow megi prest,
plansow ow toen frut na adhves nevra,
ha pilar a hoelan ow sevel avel men-kov dhe enev diskryjyk.
[8] Rag drefenn i dhe dremena dres furneth,
ny vons unnsel lettys ma na aswonnsons an taklow da;
mes ynwedh i a asas war aga lergh dhe'n bys men-kov a'ga follneth,
ma na allas aga difygyow nevra bos heb aga merkya.

[9] Mes furneth a dhelivras dhiworth ankenyow an re a's servyas.
[10] Pan fias den gwiryon dhiworth konnar y vroder,
hi a'n gidyas yn hynsyow ewn;
hi a dhiskwedhas dhodho gwlaskor Duw,
ha ri dhodho godhvos a daklow sans;
hi a'n gwrug dhe sewena yn y lavuryow,
hag ynkressya frut y lavur.
[11] Yn krefni an re esa orth y arwaska,
hi a sevis rybdho ha'y wul rych.
[12] Hi a'n defendyas dhiworth y eskerens,
ha'y witha saw dhiworth an re a'n kontrewaytyas;
yn y gesstrif kales hi a ros dhodho an trygh,
may hwodhve bos revrons dhe Dhuw kreffa ages pup-tra oll.

13 Pan veu den gwiryon gwerthys, ny wrug furneth y
forsakya,
mes hi a'n delivras dhiworth pegh.
Hi eth yn-nans ganso a-ji dhe'n pytt,
14 ha pan esa ev yn kadonyow ny'n gasas,
bys pan dhros dhodho an dernwelenn a wlaskor
hag awtorita war an re esa orth y arwaska.
An re a'n kuhudhas hi a dhiskwedhas dhe vos fals,
ha hi a ros dhodho enor bythkwethek.

Furneth a Hembronkas Ysrael yn-mes a Ejyp

15 Pobel sans ha has divlam,
furneth a's delivras dhiworth kenedhel a
arwaskoryon.
16 Hi a entras yn enev gwas an Arloedh,
ha sevel orth myghternedh euthyk gans
marthusyon ha toknys.
17 Hi a ros dhe bobel sans gober aga lavuryow;
ha'ga hembronk yn fordh varthys,
ha dos ha bos goskes dhedha y'n jydh,
ha flamm sterennek y'n nos.
18 Hi a's dros dres an Mor Rudh,
ha'ga hembronk dre dhowrow down;
19 mes hi a veudhis aga eskerens,
ha'ga thewlel yn-bann dhiworth downder an mor.
20 Rakhenna an re wiryon a byllas an re dhidhuw;
i a ganas hymnys dhe'th hanow sans, A Arloedh,
ha gormel gans unn akord dha leuv a's defendyas;
21 rag furneth a igoras ganow an re avlavar,
ha gul dhe daves fleghigyow kewsel yn kler.

Furneth a Hembronkas Mebyon Ysrael der an Difeyth

11 Furneth a wrug dh'aga ober seweni dre leuv profoes sans.

[2] I a vyajyas dre wylvos anannedhys,
ha settya yn-bann aga thyldow yn tylleryow hepfordh.

[3] I a sevis orth aga eskerens ha pellhe aga erbynnoryon.

[4] Pan y's tevo syghes, i a elwis warnas,
ha dowr a veu res dhedha mes a garrek flynt,
ha dhiworth men kales remedi rag aga syghes.

[5] Rag der an keth taklow may feu aga eskerens kessydhys dredha,
i aga honan a gavas dader yn aga edhomm.

[6] Rag yn le fenten a avon prest ow resek,
troblys ha defolys gans goes,

[7] yn keredh rag an ordenans dresto may feu an fleghigyow ledhys,
ty a ros dhedha kals dowr nag o gwaytys,

[8] ow tiskwedhes der aga syghes y'n termyn na fatell gessydhsys aga eskerens.

[9] Rag pan vons prevys, kynth esens ow pos dyskyblys yn tregeredh,
i a wodhva fatell veu an re dhidhuw tormentys pan vons breusys yn sorr.

[10] Rag ty a's provas kepar dell wra tas, orth aga heski yn gwarnyans,
mes an re dhidhuw ty a worthapposyas,
ha'ga dampnya kepar dell wra myghtern kales.

[11] Keffrys an re dhe-ves ha'n re dhe-dre, i a vydh tormentys yn kepar maner,

[12] rag anken dewblek a's kemmeras,
ha kynvann pan borthsons kov a'n taklow tremenys.

13 Rag pan glewsons bos aga hessydhyansow aga honan
dhe les rag an re wiryon, i a welas y vos ober an
Arloedh.
14 An den a via tewlys yn-mes nans yw pell, ha gesys
dhe verwel, neb a dhenaghsons gans skorn,
a dheuth ha bos marth dhedha yn diwedh an
hwarvosow;
an syghes a wodhavsons a veu gweth es an pyth a
wodhevis an re wiryon.

Kessydhyans an Re Dhrog

15 Yn attal a'n resnans foll a'ga anewnder,
hag a's hembronkas yn sowdhan dhe wordhya
kramviles direson ha bestes diles,
ty a dhannvonas warnedha routh a greaturs direson
dh'aga hessydhya,
16 may tyskens, herwydh an taklow may hwra den pegha,
der an keth taklow ma ev dhe vos kessydhys.
17 Rag dha leuv ollnerthek
hag a wrug an bys yn-mes a vater heb furv,
ny fyllis a'n pygans dhe dhannvon warnedha routh
a orses, po lewyon hardh,
18 po bestes ankoth nowydh-gwrys leun a gonnar,
a anell ethenn danek yn-mes,
po hwyja yn-mes pall tew a vog,
po lughesi gwryghon euthyk dhiworth aga lagas;
19 ny allas an drog a wrussons unnsel distrui tus,
mes ynwedh an wel euthyk anedha a allas aga
distrui glan dre skruth.
20 Hwath heb an re ma, tus a allsa koedha gans unn anall,
pan vens helghys gans gwirvreus
ha skattrys der anall dha nerth.
Mes ty re arayas pup-tra oll yn musur ha niver ha
poes.

Duw Yw Galloesek ha Tregeredhus

21 Rag ty a yll diskwedhes dha nerth meur pup-prys,
ha piw a yll sevel orth galloes dha vregh?
22 Rag yth yw oll an bys a-ragos avel mott usi ow treylya an vantol,
avel banna a luth an myttin a goedh war an dor.
23 Mes tregeredhus osta dhe beub, rag ty a yll gul pup-tra oll,
ha ny vynnydh mires orth peghosow tus, may hallons koedha yn edrek.
24 Rag ty a gar pup-tra eus,
ha ny gesydh travyth a'n taklow re wruss'ta,
rag ny wrusses neppyth mara'n kasses.
25 Fatell allsa neppyth pesya, mar ny ve dha vodh?
Po fatell allsa neppyth bos gwithys mar ny veu gelwys yn-rag genes?
26 Ty a spar pup-tra oll, rag ty a's pew, A Arloedh, ty neb a gar enevow.

12 Rag yma dha spyrys anvarwel yn pup-tra.
2 Rakhenna ty a ewnha tamm ha tamm an re a dreuspass,
ha ty a's kovha ha gwarnya a-dro dhe'n taklow may peghons dresta,
may hallons bos rydhhes a'ga sherewynsi ha gorra aga fydh ynnos jy, A Arloedh.

Peghosow an Kananysi

3 An re esa trigys y'th tir sans nans yw pell
4 ty a gasas rag aga oberow kasadow,
aga oberow a bystri, hag urdhyansow ansans.
5 I a ladhas fleghes yn tidruedh,
ha dybri yn aga goelyow kig ha goes denel sakrifiys;
kevrennoryon vons yn kryjyans kevrinek,

[6] ynno may hwrug kerens ladha enevow diweres.
Ytho ty a vynnas aga distrui dre leuv agan tasow,
[7] may halla an tir yw akontys genes an moyha enorys
degemmeres fleghes Duw avel trevesigeth wordhi.
[8] Mes ty a's sparyas, rag nyns ens saw tus,
ha dannvon goghi avel ragresoryon a'th lu
dh'aga distrui tamm ha tamm,
[9] kyn nag es'ta dialloes dhe ri an re dhidhuw a-ji dhe
dhiwla an re wiryon yn batel,
po aga distrui yn unn lamm gans bestes fell, po
gans dha er asper.
[10] Mes orth aga breusi tamm ha tamm ty a ros dhedha
chons a edrek,
kyn nag es'ta heb godhvos aga linyeth dhe vos drog,
ha bos aga sherewynsi genesik ynna,
ha na vedha nevra aga thybyansow treylys.
[11] Rag has milliges dhiworth an dalleth ens.
Ha nyns esa rag own a dhenvyth y's gessys heb
kessydhyans rag aga feghosow.

Duw Yw Sovran

[12] Rag piw a lever, 'Pandr'a wrussys?'
po piw a sev orth dha vreus?
Piw a'th kuhudh rag distruyans kenedhlow a wrussys?
Po piw a dheu a-ragos dhe bledya rag an dus
anwiryon?
[13] Rag naneyl nyns eus duw marnas ty, mayth yw pub
den oll bern dhodho,
may tiskwetthes dhedha na vreussys yn anewn;
[14] na ny yll na myghtern na turant settya y fas er dha
bynn a-dro dhe'n re re gessydhsys.
[15] Ty yw ewn ha ty a rewl pup-tra yn ewn,
ow tybi y vos estren dhe'th halloes
dampnya nebonan na dhervynn bos kessydhys.

16 Rag dha alloes yw dalleth ewnder,
ha'th vyghternsys war beub a wra dhis sparya peub.
17 Pan berth tus dout a berfydhder dha alloes, ty a
dhiskwa dha nerth,
ha ty a geredh tonteth yn mysk an re a'n goer.
18 Kynth osta sovran yn nerth, ty a vreus gans kuvder,
ha gans favour meur ty a'gan govern;
rag ty a yll devnydhya galloes peskweyth may fynni.

Dyskansow Duw rag Ysrael

19 Der oberow a'n par ma ty re dhyskas dhe'th pobel
bos res an re wiryon dhe vos kuv,
ha ty re lenwis dha vebyon gans govenek da,
drefenn ty dhe ri edrek rag peghosow.
20 Rag mar kessydhsys gans rach meur
eskerens dha wesyon ha'n re a dhervynnas an
mernans,
ow ri dhedha termyn ha tyller dhe asa aga
sherewynsi,
21 gans pana stroethter a vreusys jy dha vebyon,
may resys dh'aga thasow tiow ha kevambosow
leun a ambosow da!
22 Ytho pan esos orth agan kessydhya ty a skorj agan
eskerens deg milweyth moy,
may hyllyn ombrederi war dha dhader pan vreusyn,
ha pan on breusys, gwaytyas truedh.

Kessydhyans an Ejyptianys

23 Rakhenna an tus a vewas aga bewnans yn anwiryon,
yn bewnans a follneth,
ty a dormentyas der aga thaklow kasadow aga
honan.

[24] Rag pan ethons pell yn sowdhan war hynsyow kammweyth,
ow tegemmeres avel duwow an bestes o hwath dispresys gans aga eskerens,
i a veu toellys kepar ha fleghigyow foll.

[25] Rakhenna, kepar dell ve dhe fleghes na yll resna,
ty a dhannvonas dha vreus dh'aga gesya.

[26] Mes an re na woslowas orth gwarnyansow keredhyow hwar
a glew breus Duw a dhendilsons.

[27] Rag pan dheuthons ha bos serrys yn aga duwon
orth an taklow na a dybsens bos duwow, ow pos kessydhys dredha,

i a welas hag aswonn avel gwir Dhuw ev neb a skonsons dhe aswonn kyns.
Yndella dampnasyon a'n brassa a dheuth warnedha.

Follneth Gordhyans Natur

13 Rag foll aga gnas o oll tus heb aswonnvos a Dhuw;
ha ny allsons aswonn ev neb usi yn bosva, yn-mes a'n taklow da yw gwelys,

ha ny aswonnsons an Unn usi ow pos, hag i ow prederi a'y oberow;

[2] mes i a dybis po tan po gwyns po ayr skav,
po kylgh an ster, po dowr terfyskus,
po golowys nev dhe vos duwow a rewl an bys.

[3] Mar tybi tus, dre dhelit yn aga thekter, an taklow ma dhe vos duwow,
godhvydhens pygemmys gwell ages an re ma yw aga Arloedh,
rag awtour tekter a's gwrug.

[4] Ha mara's teva marth orth aga galloes hag oberyans,
konvedhens dresta
pygemmys kreffa yw ev neb a's gwrug.

[5] Rag der an braster ha tekter a daklow gwrys,
pan yns kehevelys, y hyllir gweles an Gwrier.
[6] Hwath nyns yw an bobel ma dhe vos kablys marnas nebes,
rag martesen i a yn sowdhan
hag i ow hwilas Duw hag ow tesirya y gavoes.
[7] Rag kyn fewons yn mysk y oberow, hwath i a'n hwila,
ha krysi an pyth a welons, rag teg yw an taklow gwelys.
[8] Mes ynwedh, ny yllir aga gava;
[9] rag mara's teffa an galloes dhe wodhvos kemmys may hallsens hwithra an bys,
fatell wrussens fyllel dhe gavoes yn kynsa an Arloedh a'n taklow ma?

Follneth Gordhyans Idolys

[10] Mes truan yw an re ma gans aga fydh settys yn taklow marow,
a re an hanow 'duwow' dhe oberow diwla tus,
owr hag arghans shapys gans sleyghneth,
ha hevelebow a enyvales,
po men diles, ober leuv goth.
[11] Lemmyn ser prenn a yll treghi dhe'n leur gwydhenn es dh'y handla
ha kemmeres dhe-ves gans sleyghneth oll hy rusk,
hag ena gans kreft plegadow
gul lester dhe les hag a serv edhommow bewnans,
[12] ha leski an temmyn a'y ober yw tewlys dhe-ves
dhe bareusi y voes, ha dybri dh'y walgh.
[13] Mes ev a gemmer tamm yn-mes anedha, nag yw dhe les,
tamm a brenn kamm ha leun a golmow,

ha'y gervya gans rach yn y dermyn rydh,
ha'y shapya gans sleyghneth gwaynys yn sygerneth;
ev a'n furv yn imaj den,
14 po y wul avel neb enyval diles,
ha'y bayntya rudh ha liwa y enep rudh
ha kudha pub namm ynno gans paynt;
15 ena ev a wra neythik gwiw ragdho
ha'y settya yn fos, ha'y fastya ena gans horn.
16 Ev a breder anodho, ma na goettho,
drefenn ev dhe wodhvos na yll gweres y honan,
rag nyns yw marnas imaj hag a'n jeves edhomm a weres.
17 Pan wra pysadow a-dro dh'y bythow ha'y demmedhyans ha'y fleghes,
ny'n jeves meth dhe gewsel dhe'n dra dhivew.
18 Rag yeghes ev a elow dhe neppyth yw gwann;
rag bewnans ev a bys war neppyth yw marow;
rag gweres ev a bys war neppyth heb prevyans;
rag vyaj da ev a bys war neppyth na yll devnydhya y dreys;
19 rag gwaynya arghans hag ober ha sewena gans y dhiwla
ev a bys rag nerth dhiworth neppyth na'n jeves nerth vyth yn y dhiwla.

Marner ow Pysi war Idol a Brenn

14 Arta, den ow pareusi dhe vora ha vyajya dres tonnow garow
a elow war damm a brenn moy hedorr ages an lester a'n deg.
2 Rag yth o desir a wayn a dhevisyas an lester na,
ha furneth o an krefter a'n drehevis;

[3] mes yth yw dha ragbreder, A Das, a lew y hyns,
drefenn ty dhe ri dhodho hyns y'n mor,
ha fordh saw y'n tonnow,

[4] ow tiskwedhes y hyllydh sawya dhiworth pub peryll,
may hyll hwath den heb sleyghneth mora.

[5] Yth yw dha vodh na via oberow dha furneth koeg;
rakhenna tus a worr aga bewnans yn charj dhe'n lyha tamm a brenn,
hag ow tremena der an tonnow war skath-kloes sawys yns.

[6] Rag y'n dalleth ynwedh, pan esa kewri valgh ow mos dhe goll,
govenek an bys a hwilas skovva yn skath-kloes,
ha gidys dre dha leuv i a asas dhe'n bys has henedh nowydh.

[7] Rag benniges yw an prenn may teu gwiryonedh dresto.

[8] Mes idol gwrys gans diwla yw milliges, hag ynwedh ev neb a'n gwrug,
ev, drefenn ev dh'y wul, ha'n pyth podradow drefenn y vos henwys duw.

[9] Rag kasadow dhe Dhuw yw an den didhuw ha'y weythres didhuw, an eyl kepar ha'y gila;

[10] rag an pyth a veu gwrys a vydh kessydhys war-barth gans an gwrier.

Gwreydh Gordhyans Idolys

[11] Ytho y fydh kessydhyans ynwedh war idolys an kenedhlow,
rag kyn fons rann a'n pyth a veu gwrys gans Duw, i a dheuth ha bos tra gasadow,

antylli rag enevow tus
ha maglenn rag treys an re foll.

Dalleth Gordhyans Idolys

12 Rag an tybyans a wruthyl idolys o an dalleth a fornikasyon,
ha dysmygyans anedha o legras bewnans;
13 rag naneyl nyns ens dhiworth an dalleth,
na nevra ny vydhons bys vykken.
14 Rag dre woeth tus i a entras y'n bys,
ha rakhenna diwedh kott re beu devisys ragdha.

15 Rag tas, owth omwetha gans galar orth koll flogh dineythys a-varr,
a wrug imaj a'y flogh re bia distowgh kemmerys dhe-ves;
lemmyn ev a enoras avel duw an pyth o kyns den marow,
ha delivra dh'y goskordh devosow kevrinek hag urdhyansow.
16 Ena an devos didhuw, tevys krev dres termyn, o gwithys avel lagha,
ha der arghadow myghternedh imajys gravys o gordhys.
17 Pan na ylli tus enora myghternedh yn aga lok, drefenn i dhe driga a-bell,
i a dhysmygis aga semlans a-bellder,
hag i a wrug imaj gweladow a'n myghtern a enorens,
may hyllens der aga diwysykter fekla ev o pell dhe-ves kepar dell ve yn aga lok.

18 Ena an kryjyans ma a dheuth ha bos kreffa hwath yn mysk an re na aswonnis an myghtern,
kennerthys gans gorvynn an krefter.
19 Rag ev, martesen ow mynnes plesya y rewler,
a ynnia an hevelep dre sleyghneth dhe gemmeres furv dekka,

20 ha'n routh, tennys dre dekter y ober,
lemmyn a gemmeri avel neppyth dhe vos gordhys
ev neb a veu kyns enorys avel den.
21 Ha hemma a dheuth ha bos maglenn gudhys rag
bewnans mab-den,
rag tus, yn kethneth dhe anfeus po dhe awtorita ryel,
a askrifa dhe daklennow a ven po prenn an hanow
na dalvia bos kevrennys.

Siwyans Gordhyans Idolys

22 Ytho nyns o hemma lowr ragdha, i dhe errya a-dro
dhe wodhvos Duw,
mes kynth esens ow pewa yn strif meur dre reson
diskians,
an drogow bras ma i a elwis kres.
23 Rag mar latthens fleghes yn aga urdhyansow, po
solempnya devosow kevrinek,
po gul goelyow gwyls gans devosow astranj,
24 ny withens pur na fella aga bewnans na aga
demmedhyansow,
mes i a ladh an eyl y gila yn traytus, po grevya an
eyl y gila der avoutri.
25 Pup-tra yma ladhva woesek, ladrynsi ha toell, legras,
trayson, tervans, gowli,
26 ankresyans a dus dha, ankov a jerita,
defolans enevow, kammdreylyans usadow reydhel,
deray yn demmedhyansow, avoutri, ha harlotri
diveth.
27 Rag gordhyans idolys na goedh aga henwel
yw dalleth ha kaws ha diwedh pub drog.
28 Rag an re a's gordh, a vuskeg yn heudhder,
po dargana gowyow, po bewa yn anewn, po
gowlia heb hokyans;

29 drefenn i dhe drestya yn idolys heb bewnans
i a de tiow kamm ha ny waytyons godhevel pystik.
30 Mes y teu warnedha dew gessydhyans ewn:
drefenn i dhe gammdybi a-dro dhe Dhuw ow kul
lel wonis dhe idolys,
hag ynwedh drefenn yn toell i dhe di yn anwiryon
ow tispresya sansoleth.
31 Rag nyns yw nerth an taklow dresta may te tus,
mes an kessydhyans ewn rag an re a begh,
hag a gessydh pup-prys treuspassow an re anewn.

Siwyansow Da a Wordhyans an Gwir Dhuw

15 Mes ty, agan Duw, yw kuv ha gwiryon,
lent ow serri, ow rewlya pup-tra yn tregeredh.
2 Rag mar peghyn, dhiso jy yth eson, ha ni a aswonn
dha alloes;
mes ny beghyn, drefenn ni dhe wodhvos agan bos
reknys dhe vos dhis.
3 Rag aswonnvos ahanas yw ewnder dien,
ha godhvos a'th halloes yw gwreydhenn
anvarwoleth.
4 Rag naneyl ny wrug tebel dhysmygyans tus agan toella,
na lavur difrut an payntyer,
furv payntys gans liwyow divers,
5 a's teves semlans hag a wra fellyon dhe yeuni war hy
lergh,
may hwansons furv dhianall imaj marow.
6 Tus a gar taklow drog, ha na dhervynnons govenek
gwell,
yw an re a's gwra po aga desirya po aga gordhya.

Follneth Gordhyans Idolys Pri

7 Priweythor a does an pri medhel
hag yn lavurus shapya pub lester rag agan servis,

ow kul yn-mes a'n keth pri
an lestri a serv usyansow glan
ha'n re rag usyansow kontrari, an eyl avel y gila;
mes pandr'a vydh devnydh an eyl po y gila
an priweythor y honan a ervir.
[8] Gans lavur diles, ev a furv duw koeg dhiworth an keth pri,
an den ma neb a veu gwrys a bri a verr spys kyns,
ha wosa termyn berr ev a dhehwel dhe'n dor may feu kemmerys dhiworto,
pan dheu an termyn dhe dhaskorr an enev a veu prestys dhodho.
[9] Nyns yw a vern dhodho y vos destnys dhe verwel,
po bos y vewnans berr,
mes ev a gesstriv gans seri owr hag arghans,
hag assaya gul kepar ha gweythoryon brons;
hag ev a syns y teu glori dhodho, rag ev dhe wul gwara fug.
[10] Lusu yw y golonn, y wovenek yw moy distyr ages dor,
ha'y vewnans yw moy disenorys ages pri,
[11] drefenn ev dhe fyllel aswonn neb a'n furvyas
ha'y lenwel a enev bew
hag anella spyrys bew a-ji dhodho.
[12] Mes i a reken agan bewnans dhe vos gwari,
ha bewnans dhe vos dy'goel synsys rag gwayn,
rag yn-medh ev, 'Res yw den dhe gavoes pygans yn py fordh bynag may haller, kyn fo dre vaynys drog.'
[13] Rag an den ma, moy ages oll an re erell, a woer ev dhe begha
pan wra dhiworth devnydh a bri lestri brottel hag imajys gravys.

14 Mes an moyha foll, ha moy truan ages baban,
yw oll an eskerens a arwaskas dha bobel.
15 Rag i a dybis oll idolys an kenedhlow dhe vos duwow,
kyn na's teves naneyl devnydh aga lagasow dhe
weles gansa,
na frigow dhe denna anall,
na skovornow rag klewes,
na bysies diwla dhe handla,
ha diles yw aga threys rag kerdhes.
16 Rag den a's gwrug,
ha nebonan mayth yw y spyrys kevys yn kendon
a's furvyas;
rag ny yll denvyth furvya duw haval dhodho y
honan.
17 Marwel yw ev, ha'n pyth a wra gans diwla dilagha yw
marow;
rag ev yw gwell ages an pythow a wordh,
a-ban ev a'n jeves bewnans, mes i ny vewsons
bythkweth.

Serf y'n Difeyth

18 Ynwedh, i a wordhyas bestes an moyha kasadow,
yw gweth ages oll an re erell pan yns breusys gans
fowt aga skians;
19 ha hwath avel enyvales nyns yns mar deg yn semlans
may fons desirys,
mes i a fyllis kavoes kommendyans Duw ha'y
vennath.

16 Rakhenna i a veu kessydhys dell dhegoedhva dre
greaturs a'n par na,
ha tormentys dre routh a vestes.

[2] Yn le kessydhyans ty a dhiskwedhas kuvder dhe'th
pobel,
ha ty a bareusis rynki dhe dhybri neppyth gans
blas ankoth,
boes ankoth dhe walgha aga ewl;
[3] may kollens, pan dhesirsons boes,
an lyha remenant a ewl boes
dre reson an hager greaturs dannvenys dhedha,
ha may hwrellens dha bobel, wosa i dhe berthi
esow termyn berr,
dybri a'n boes ankoth.
[4] Rag res o esow anwoheladow dhe dhos war an
arwaskoryon na,
ha may fo diskwedhes dhe'th pobel fatell esa aga
eskerens ow pos tormentys.

[5] Rag pan dheuth war dha bobel konnar euthyk
kreaturs gwyls
hag yth esons ow pos distruys dre vrathow serf
kamm,
ny wrug dha sorr pesya bys y'n diwedh;
[6] i a veu troblys pols avel gwarnyans,
hag i a dhegemmeras tokyn a dhelivrans dh'aga
hovhe a worhemmynn dha lagha.

[7] Rag ev neb a dreylyas dhe'n tokyn ny veu sawys der
an pyth a welas,
mes dredhos jy, Selwador peub.
[8] Ha dre hemma ynwedh ty a wrug dh'agan eskerens
aswonn
dha vos Selwador dhiworth pub drog.
[9] Mes an re erell a veu ledhys gans brathow lokustes ha
kelyon,
ha ny veu kevys ragdha eli vyth,
rag i dhervynnas bos kessydhys dre daklow a'n par na.

[10] Mes nyns o dha vebyon fethys hwath dre dhyns serf
gwenonek,
rag dha dregeredh a dheuth dh'aga gweres ha'ga
yaghhe.
[11] I a veu brethys may kovhasens dha eryow,
hag ena i a veu delivrys skon,
ma na goedhsens yn ankov down
ha dos ha bos dialloes dhe aswonn dha guvder.
[12] Rag ny wrug naneyl losow na powltis aga yaghhe,
mes yth o dha er, A Arloedh, hag a yaghha peub.
[13] Rag ty a' fydh galloes war vewnans ha mernans;
ty a led tus yn-nans bys yetys ifarn ha'ga dri
yn-bann arta.
[14] Den yn y dhrogedh a ladh den arall,
mes ny yll dri arta an spyrys diberthys,
na rydhhe an enev prisonys.

Hager-awelyow Terroesus a Wysk Ejyp

[15] Mes nyns yw possybyl diank a'th torn;
[16] rag an re dhidhuw, ow skonya dha aswonn,
a veu skorjys dre nerth dha vregh,
helghys gans glawyow ankoth ha hager-awelyow dibita,
ha konsumys glan gans tan.
[17] Rag, tra a'n moyha marthys, y'n dowr, hag a dhifeudh
pup-tra,
yth esa an tan ow kressya moy ha moy;
rag an bys a omladh rag an re wiryon.
[18] Treweythyow an flamm a veu lettys,
ma na allsa kowlleski an kreaturs a veu dannvenys
erbynn an re dhidhuw;
mes dre wel hemma mayth aswonnsens
aga bos helghys dre vreus Duw;

19 ha termyn arall hwath yn kres dowr, an flammow a
loskas gans nerth moy fers ages tan,
dhe dhifeythya askorr tir an re anwiryon.

Mebyon Ysrael a Dhegemmer Manna

20 Yn le an taklow ma ty a ros dhe'th pobel boes a eledh,
ha heb aga lavur ty a dhannvonas dhedha
dhiworth nev bara parys dhe dhybri,
ow provia pub plesour, hag owth akordya gans an
blas a veu gwell gans kettep onan.

21 Rag dha sosten a dhiskleryas dha hwekter troha'th
fleghes;
ha'n bara, ow servya rag ewl kettep onan a'n
kemmeri, y feu treylys dhe'n pyth o gwell ganso.

22 Ergh ha rew a borthas tan heb teudhi,
mayth aswonnens bos trevasow aga eskerens
difeythys gans an tan hag a dhewis y'n keser
ha lughesi y'n kowasow;

23 mes an tan, rag may halla an re wiryon bos megys,
a ankovas y nerth y honan hogen.

24 Rag kreasyon, orth dha servya jy, neb a'n gwrug,
a striv dhe gessydhya an re anwiryon,
hag a lows y nerth rag les an re a drest ynnos.

25 Rakhenna y'n eur na ynwedh, treylys yn pub furv,
ev a servyas dha helder hag a vag pup-tra,
war-lergh desir an re a bys warnas,

26 may tyska dha fleghes, a gerydh, A Arloedh,
nag yw tevyans trevasow hag a vag mab-den
mes yth yw dha er a sosten an re a drest ynnos.

27 Rag an pyth nag o distruys gans tan,
pan veu toemmhes gans dewynnow berr an howl,
a deudhis skon dhe-ves,

[28] may fia godhvedhys y tegoedh dhyn sevel kyns an
howl dhe bysi warnas,
ha bos res dhyn pysi warnas yn bora an jydh;
[29] rag govenek den nag yw grasek a deudh kepar ha rew
gwav,
ha frosa dhe-ves avel dowr skoellys.

Euth a Wysk an Ejyptianys y'n Nos

17 Meur yw dha vreusow ha kales dhe styrya;
rakhenna enevow nag yw dyskys gallas yn sowdhan.
[2] Rag pan dybis an re dhilagha i dhe synsi an genedhel
sans yn aga galloes,
i aga honan a wrowedhas avel prisnoryon tewlder
hag yn kargharow nos dhidhiwedh,
degys a-ji yn-dann aga tho, divresow dhiworth an
ragbreder bythkwethek.
[3] Rag yn aga feghosow kevrinek i a dybi na yllens bos
gwelys
a-dryv kroglenn dewl a ankov,
mes i a veu skattrys, euthyk aga own,
ha troblys gans tarosvannow.
[4] Hwath ny allas an sorn kudh a's synsis aga gwitha rag
own,
mes trosow euthyk a sonas a-dro dhedha,
ha tarosvannow trist gans fasow tewl a
omdhiskwedhas dhedha.
[5] Ny ylli nerth tan ri golow dhedha,
na ny ylli flammow splann an ster
dri golow dhe'n nos kasadow na.
[6] Nyns esa travyth ow splanna warnedha
marnas tan euthyk hag a dhewis y honan,
hag yn euth bras i a dybi an pythow a welsons
dhe vos gweth ages an welesigeth na ma na yllsons
mires orti.

[7] Kastys aga artow hudel o euver,
ha'ga furneth vostys a veu keredhys gans skorn.
[8] Rag an re a ambosas chasya dhe-ves an browaghow
ha'n troblow a enev klav
o klav aga honan gans own hwarthus.
[9] Rag kyn nag esa travyth euthyk orth aga ownekhe,
hwath, ow perthi euth a'n bestes gwyls a dremena
dresta ha siow serf,
[10] i eth dhe goll ow krena yn euth,
ow skonya a vires orth an ayr hogen, kyn na ylli
bos gohelys yn tyller vyth.

[11] Rag sherewynsi yw pyth ownek, dampnys der y
dhustuni y honan;
reudhys dre gowses, pup-prys ev re gorlewyas an
kaletteryow.
[12] Rag nyns yw own travyth marnas hepkorr an gweres a
dheu dhiworth reson;
[13] ha govenek, fethys der an gwannder ma ynno y honan,
a reken diskians moy ages an kaws hag a dhre an
torment.

[14] Mes der an nos, hag o yn hwir dialloes,
hag a dheuth warnedha dhiworth downderyow ifarn,
i oll a goskas an keth kosk,
[15] ha treweythyow i a veu chasys gans hager darosvannow,
ha treweythyow i a veu palsyes dre drayturi aga
enev aga honan;
rag own desempis hag anwaytys a dheuth warnedha.
[16] Yndella piwpynag a ve ena a goedhas dhe'n dor,
hag a veu deges yn prison nag o gwrys a horn;
[17] rag mar pe tiek po bugel deves
po gonisyas ow lavurya y'n gwylvos,

ev a veu dalghennys, hag a borthas tenkys
anwoheladow;
rag gans unn chayn a dewlder i oll a veu kelmys.
18 Mar teffa gwyns ow hwibana,
po son hweg a ydhyn yn mysk skorrennow ow lesa,
po resyas dowrow ow frosa gans nerth,
19 po son garow karregi ow koedha yn-nans,
po bestes gwyls ow poenya hag ow lamma na yll
bos gweles,
po son bestes an moyha gwyls ow krommya,
po dasson owth aslamma dhiworth kew y'n
menydhyow –
an taklow ma a's palsyas gans euth.
20 Rag an bys oll a veu golowys gans golow splann,
ha mos a-dro dh'y lavur heb lett,
21 ha war an bobel ma aga honan nos poes a veu lesys,
imaj a'n tewlder hag a veu destnys dh'aga
degemmeres;
mes hwath poessa ages tewlder ens i dhedha aga
honan.

Golow a Splann war Vebyon Ysrael

18 Byttegyns yth esa dhe'th pobel sans golow pur vras.
Aga eskerens a glewas aga lev mes ny welsons aga
furv,
ha rekna aga honan lowen drefenn na wodhavsens,
2 ha godhvos gras nag esens ow kul drog dhedha, kyn
fiens dregynnys kyns;
hag i a hwilas aga gevyans drefenn aga bos
eskarek dhedha.
3 Yn le tewlder ty a ros dhedha koloven a dan ow leski
avel gidyer rag vyaj ankoth dha bobel,
ha profya dhedha howl hwar war aga vyaj gloryus.

[4] Rag aga eskerens a dhervynnas may fe golow gwithys
dhiworta ha may fons prisonys yn tewlder,
an re a withsa dha vebyon yn kethneth,
dredha may fia golow anvarwel an lagha res dhe'n
bys.

Mernans an Re Gynsa-genys a'n Ejyptianys

[5] Wosa i dhe evira ladha babanes dha bobel sans,
hag unn flogh re bia gesys a-ves ha sawys,
yn kessydhyans ty a gemmeras dhe-ves routh a'ga
fleghes;
ha ty a's distruis oll war-barth gans liv krev.

[6] An nos na a veu gwrys godhvedhys dhe gyns dh'agan
tasow,
may lowenhahens yn godhvos sur a'n tiow may
trestsons ynna.

[7] Yth esa dha bobel ow kortos delivrans an re wiryon,
mes distruyans aga eskerens.

[8] Rag der an keth fordh may kessydhsys agan eskerens
ty a'gan gelwis dhis ha'gan glorifia.

[9] Rag yn-dann gel fleghes wiryon tus dha a wrug
sakrifisow,
ha gans unn akord i a assentyas dhe'n lagha dhuwel,
may rannens an syns yn kepar maner an keth taklow,
bennathow ha peryllow;
ha seulabrys yth esens ow kana kanow gormel
koth aga thasow.

[10] Mes kri anhwek aga eskerens a dhassonas,
ha'ga hynvann pitethus rag aga fleghes a veu lesys
a-les.

[11] An mester ha'n keth a veu kessydhys gans an keth
vreus,
ha'n den kemmyn ha'n myghtern a wodhevis an
keth koll;

12 hag i oll war-barth, der unn eghenn mernans,
a's tevo korfow diniver.
Nyns o an re vew lowr dh'aga ynkleudhyas,
rag yn unn pols aga agh an moyha enorys re bia
distruys.
13 Rag kyn na vynnsens krysi travyth dre reson aga
husow,
hwath, pan veu aga re gynsa-genys distruys, i a
aswonnis bos dha bobel mab Duw.
14 Rag pan esa pup-tra yn taw kosel,
ha'n nos yn kres hy resegva skav,
15 dha er ollnerthek a lammas dhiworth nev yn-mes a'n
tron ryel,
a-bervedh yn kres an tir a dhistruyans,
kasor asper ow toen kledha lymm dha
worhemmynn gwiryon,
16 hag ev a sevis ha lenwel pup-tra oll gans mernans,
ha tochya nev hag ev ow sevel war an norvys.
17 Ena a-dhesempis tarosvannow yn hunrosow euthyk
a's troblas yn feur,
hag euth anwaytys a dheuth warnedha;
18 hag onan omma hag onan arall ena, tewlys yn-nans
hanter marow,
a dhiskwedhas dhedha prag yth esens ow merwel;
19 rag an hunrosow a's troblas a's darwarnyas a hemma,
ma nag ellens dhe goll heb godhvos prag yth esens
ow kodhevel.

Godros a Dhistruyans y'n Difeyth

20 An prevyans a vernans a dochyas ynwedh an re wiryon,
ha pla a dheuth war an routh y'n difeyth,
mes an sorr ny dhuryas pell.
21 Rag gour divlam a fistenas dhe vos aga mentenour;
ev a dhros yn-rag skoes y venystri,

pysadow hag offrynn ynkys;
ev a sevis orth an sorr ha gorra diwedh dhe'n terroesa,
ow tiskwedhes y vos dha was.

22 Ny fethas ev an sorr gans nerth y gorf,
na gans fors arvow,

mes der y er ev a fethas an kessydhyer,
ow ri dhe'n kov tiow hag ambosow res dh'agan tasow.

23 Rag pan goedhsa seulabrys an re varow an eyl war y gila yn bernyow,
ow sevel yntredha ev a skonyas an sorr,
ha treghi dhe-ves y fordh dhe'n re vew.

24 Rag war y dhillasenn hir yth esa liwys an bys oll,
hag yth esa gravys war an peswar rew a veyn glori an tasow
hag yth esa dha veuredh war an diadem war y benn.

25 Dhe'n re ma an distruyer a omblegyas, hag ev a borthas own anedha;
rag lowr o unnweyth i dhe brevi an sorr.

An Mor Rudh

19 Mes sorr dibita a dheuth war an re dhidhuw bys y'n diwedh,
rag Duw a ragwodhya an pyth a wrussens;

2 fatell vynnsens, kyn hassens dha bobel dhe dhiberth
ha'ga dhannvon dhe-ves yn fysk,
treylya aga howsesyow ha'ga helghya.

3 Rag pan esens hwath ow kyni,
hag ow kul kynvann orth bedhow aga re varow,

i a geworras tybyans foll arall,
ha helghya avel fowesigyon an re a byssens ha konstryna dhe asa.

[4] Rag an denkys a dhendilsons a's tennas yn-rag bys y'n
diwedh ma,
ha gul dhedha ankevi an pyth re hwarvia,
may astiverrens an pyth a fyllis a'ga thormentys,
[5] ha may tremenna dha bobel aga honan fordh varthusek,
mes i aga honan a gaffa mernans ankoth.

Duw a Gevarwoedh ha Gwitha Y Bobel

[6] Y'n dydhyow na kreasyon oll war-lergh y natur y
honan esa ow pos nowydh formys,
ow servya dha worhemmynnow,
may fe dha fleghes gwithys dibystik.
[7] An gommolenn a veu gwelys ow korskeusi an kamp,
ha tir sygh owth omdhiskwedhes yn tyller may
savsa dowr kyns,
fordh heb lett yn-mes a'n mor rudh,
ha plen gwelsek yn-mes a'n tonnow freudhek,
[8] dresto may tremenas avel unn genedhel an re a veu
gwithys dre dha leuv,
wosa mires war dha varthusyon marthys.
[9] Rag i a beuris kepar ha mergh,
ha terlemmel avel eyn,
orth dha wormel jy, A Arloedh, neb re's delivras.
[10] Rag hwath i a berthi kov a hwarvosow aga godrik,
fatell wrug an dor dri gwibes yn-mes yn le enyvales,
hag yn le puskes an avon a hwyjas yn-mes routh
vras a gwilkynyow.
[11] A-wosa i a welas eghenn nowydh a ydhyn,
pan y's ledyas desir dhe wovynn boes dentethyel;
[12] rag, dhe walgha aga desir, rynki a dheuth yn-bann
dhiworth an mor.

Kessydhyans an Ejyptianys

13 Ny dheuth an kessydhyansow war an beghadoryon
heb toknys kyns yn freudh taran,
rag i a wodhevis yn ewn dre reson a'ga drogoberow;
rag i a dhevnydhya kas moy kales troha estrenyon.
14 Tus erell a skonya degemmeres tus na aswonnens a
dho dhedha,
mes an re ma a wrug kethyon a westoryon o aga
masoberoryon.
15 Ha moy, kessydhyans a neb eghenn a dheu war an re na,
a-ban dhegemmersons estrenyon yn eskarek;
16 mes an re ma, wosa i dh'aga degemmeres gans
gwledhow,
i a blagyas gans godhevyansow euthyk
an re a gevrennsa seulabrys an keth reythyow gansa.
17 I a veu gweskys ynwedh gans dellni,
kepar dell veu an re orth daras an den gwiryon,
pan esens kyrghynnys gans tewlder tew
pubonan ow hwilas y dharas y honan.

Elvennow a Janjyas rag Mebyon Ysrael

18 Rag an elvennow a janjyas aga thylleryow an eyl gans
y gila,
kepar dell wra an sonyow war delynn varya gnas
an resyas,
kyn hwyth pub son y don y honan.
Hemma a yll vos gwelys yn kler pan virir orth an
pyth a hwarva.
19 Rag yth esa enyvales an syghtir ow pos treylys dhe re
dhowrek,
hag yth esa an re ow neuvya ow tremena war dir.
20 Tan a withas y nerth y honan hwath yn dowr,
ha dowr a ankovas y alloes dhe dhifeudhi.

[21] Flammow, yn kontrari, a fyllis dhe gonsumya
kig kreaturs podradow a gerdhi yn aga mysk,
ha ny deudhis an boes nevek, hag a deudhis kepar
ha rew.

[22] Rag yn pup-tra, A Arloedh, ty re veurhas ha glorifia
dha bobel;
ha ny fyllsys dh'aga gweres pup-prys hag yn pub
tyller.

EKKLESIASTIKUS

PO FURNETH YESUS MAB SIRAGH

Raglavar gans Mab-wynn an Awtour

Chaptra 1
Gormola Furneth
Own an Arloedh Yw Gwir Furneth

Chaptra 2
Lender dhe Dhuw

Chaptra 3
Dever Fleghes
Uvelder
Alusen rag an Voghosogyon

Chaptra 4
Deverow troha'n Edhommogyon
Gobrow Furneth

Chaptra 5
Gwarnyans a-dro dhe Bedhekter

Chaptra 6
Bennathow Furneth

Chaptra 7
Kusul Dhivers

Chaptra 8
Doethter ha Skians Da

Chaptra 9
Kusul a-dro dhe Venynes
Dewis Kowetha

Chaptra 10
An Peghes a Woeth
Tus Yw Wordhi dhe Gavoes Enor

Chaptra 11
Semlansow a Doell

Chaptra 12

Chaptra 13
Kusul a-dro dhe Gowethyans

Chaptra 14
Devnydhya Rychys gans Doethter

Chaptra 15
Rydhses Bodh Mab-den

Chaptra 16
Kessydhyans Peghadoryon
Furneth Duw Gwelys y'n Kreasyon

Chaptra 17
Dehwelyans dhe Dhuw

Chaptra 18
Meuredh Duw
Kuvder hag Alusenow
Omhwithrans
Omrewl

Chaptra 19
Erbynn Klapp Lows
Gwir Furneth ha Fals Furneth

Chaptra 20
Taw ha Kows
Lavarow Kontrari an Eyl dh'y Gila
Kows Anwiw
Gowleverel

Chaptra 21
Furneth ha Follneth

Chaptra 22
An Den Diek
Fleghes Legrys
Furneth ha Follenep
Kowethyans
Pysadow rag Gweres erbynn Pegha

Chaptra 23
Dyskybleth an Ganow
Taves Plos
Erbynn Avoutri

Chaptra 24
Gormel Furneth
Furneth ha'n Lagha

Chaptra 25
An Re Yw Wordhi dhe Vos Gormelys
Gwragedh
Drogedh Tebel Venyn

Chaptra 26
Gwynnvys an Gour a Wreg Dha
Tebelwreg
Bennath Gwreg Dha
Tri Thra Ankensi

Chaptra 27
Provow yn Bewnans
Gober ha Kessydhyans
Kows Fur ha Foll

Trayta Kevrinyow
Fayntys ha Dial
Dial ha Sorr

Chaptra 28
An Tebel Daves

Chaptra 29
Prestennow hag Attal
Mewghya Kendonow
Tre ha Helder

Chaptra 30
Dyskybleth Fleghes
A-dro dhe Boesow

Chaptra 31
Kudynnow Golusogneth
Kortesi orth Moes
Temprans owth Eva Gwin

Chaptra 32
Fara orth Gwledh
Own an Arloedh

Chaptra 33
Eghennow Dihaval a Dus
Bos Anserghek
Dyghtyans Gwesyon

Chaptra 34
Hunrosow a Doell
Prevyans avel Dyskador
Own an Arloedh
Offrynnow

Chaptra 35
An Lagha ha Sakrifisow
Barn Duw

Chaptra 36
Pysadow rag Pobel Dhuw
Dewisyans Gwreg

Chaptra 37
Fals Kowetha
Kusulyadoryon
Gwir Furneth ha Fals Furneth
Klorder

Chaptra 38
Medhogyon ha Kleves
Kynvann Rag an Re Varow
Kenwerth ha Kreft

Chaptra 39
Ober an Skriba
Hymna Gormel dhe Dhuw

Chaptra 40
Anfeus Den
Ny Sewen Kammhynseth
Lowender Bewnans
Bewnans Beggyer

Chaptra 41
Marwoleth
Tenkys an Re Dhidhuw
Traow Methus

Chaptra 42
Tasow ha Myrgh
Gweythresow Duw yn Natur

Chaptra 43
Splannder an Howl
Splannder an Loer
Golewder an Ster ha'n Gammneves
Revethow Natur

Chaptra 44
Enor dh'agan Hendasow
Enok
Noy
Abraham
Ysak ha Yakob

Chaptra 45
Moyses
Aron
Finehas

Chaptra 46
Yoshua ha Kaleb
An Vreusysi
Samuel

Chaptra 47
Nathan
Davydh
Solomon
Rehoboam ha Yeroboam

Chaptra 48
Elias
Elisha
Hezekia
Ysay

Chaptra 49
Yosia
Profoesi ha Tus Erell
Gwel war dhe Lergh

Chaptra 50
Simon Mab Onias
Bennath
Pennlavar

Chaptra 51
Pysadow Yesus Mab Siragh
Gwersow Ebrow
Bardhonek war Furneth

Raglavar gans Mab-wynn an Awtour

Taklow pals ha bras re beu delivrys dhyn der an lagha ha'n brofoesi ha'n re erell neb a's holyas; rakhenna ni a dal gormel Ysrael rag dyskans ha furneth. Hag a-ban yw res dhe'n re a red kavoes konvedhes, res yw ynwedh dhe'n re a gar dyskans bos heweres orth an re usi trigys yn broyow erell, dre gewsel ha dre skrifa.

Ytho ow thas-gwynn Yesus, wosa kowal omri dhe redyans an lagha ha'n brofoesi ha lyvrow erell agan tasow, ha wosa kavoes meur a skians ynna, ev ynwedh o hembrenkys dhe skrifa neppyth a-dro dhe dhyskans ha furneth, rag may hwrella an re a gar dyski, owth aswonn an taklow ma ynwedh, spedya hwath moy ow pewa herwydh an lagha.

Ynniys owgh hwi, rakhenna, dhe redya an lyver ma gans bodh da ha gans attendyans, ha dhe vos hel pan wryllyn ni, yn spit dhe ober diwysyk yn treylyans, fyllel derivas neppyth yn perfydh. Rag an pyth hag a veu derivys y'n dalleth yn Ebrow, nyns yw dhodho poran an keth styr wosa treylyans yn yeth arall. Nyns yw boghes an dyffrans y'n ober ma yn unnsel, mes hwath y'n Lagha y honan, ha'n Brofoesi, ha'n lyvrow erell, dhiworth an pyth a veu leverys yn aga yeth aga honan.

Pan dheuth vy dhe Ejyp y'n etegves blydhen warn ugens a reyn Ewergetes ha triga ena neb termyn, my a gavas chons a vyns a dhyskans. Res o dhymm porres, dell heveli, spena diwysygneth ha lavur ow treylya an lyver ma. Y'n spys na, my a gollas meur a gosk ha dri meur a skentoleth rag kowlwul ha dyllo an lyver rag an re a drig yn broyow erell, ha neb a vynn pursiwya dyskans, neb yw parys, herwydh aga us, dhe vewa herwydh an lagha.

Gormola Furneth

1 Pub furneth oll a dheu a-dhiworth an Arloedh,
ha ganso yma bys vykken.

2 Tewes an mor, bannaghow an glaw,
ha dydhyow a drank heb worfenn, piw a yll aga nivera?
3 Ughelder nev ha les an norvys,
ha'n islonk ha furneth – piw a yll aga helerghi?
4 Kyns pup-tra y feu furneth kreatys,
ha konvedhes doeth a drank heb worfenn.
5 Ger Duw y'n ughelder yw fenten furneth;
ha'y fordhow yw gorhemmynnow bythkwethek.
6 Gwreydhenn furneth – dhe biw re beu hi diskudhys?
Hy devisys skentel – piw a's goer?
7 Dhe biw re beu godhvos furneth diskwedhys,
ha piw re gonvedhas hy frevyans meur?[a]
8 Yma onan yw fur, ha dhe vos ownys yn feur,
owth esedha war y se.
9 An Arloedh y honan a's kreatyas,
ev a's gwelas ha'y musura,
ha'y diveri war y oberow oll.
10 Dhe oll kig yma kevrenn anedhi, herwydh y ro,
hag ev a's ros yn hel dhe'n re a'n kar.

Own an Arloedh Yw Gwir Furneth

11 Own an Arloedh a dhre enor ha goeth,
ha heudhder ha kurun a lowena.
12 Own an Arloedh a lowenha an golonn,
ha ri joy ha lowena, ha bewnans hir.
13 Neb a berth own a'n Arloedh, da vydh y rann y'n diwedh;
hag yn jydh y vernans ev a vydh benniges.
14 Own an Arloedh yw an dalleth a furneth:
ha war-barth gans an re len hi a veu kreatys y'n dorr.

---

a 1:7 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

15 Hi a settyas hy neyth yn mysk tus, selven bythkwethek,
ha hi a vydh len dha'ga has.
16 Own a'n Arloedh yw lanwes a furneth,
ha hi a's medhow gans hy frut.
17 Hi a lenow aga chi oll gans taklow plegadow,
ha'ga gwithvaow gans hy askorr.
18 Own a'n Arloedh yw kurun furneth,
ow kul dhe gres ha yeghes perfydh bleujyowa.
19 Ev a's gwelas ha'y nivera,
hag ev a dhiveris skentoleth ha godhvos a
gonvedhes avel glaw,
hag ughelhe glori an re a wra hy synsi fast.
20 Own an Arloedh yw an wreydhenn a furneth,
ha'y skorr yw bewnans hir.
21 Own an Arloedh a jas peghosow dhe-ves;
hag y'n tyller mayth usi, ev a dreyl sorr dhe-ves.[a]

22 Ny yll sorr anewn bos justifiys,
rag sorr den a boes an vantol dh'y dhiswrians.
23 Den leun a berthyans a bes kosel bys y'n pols ewn,
hag a-wosa joy a dardh yn-mes dhodho.
24 Ev a gudh y eryow bys y'n pols ewn,
ha gweusyow tus pals a dheriv a-dro dh'y skians da.

25 Y'n tresorvaow a furneth yma lavarow fur,
mes own a Dhuw yw pyth kasadow dhe beghador.
26 Mar hwensydh furneth, gwith an gorhemmynnow,
ha'n Arloedh a's re dhis yn hel.
27 Own an Arloedh yw furneth ha dyskybleth,
hag ev a gyv delit yn lelder hag uvelder.

---

a 1:21 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

28 Na vydh diwostydh dhe own an Arloedh,
na dos nes dhodho gans kolonn dhewblek.
29 Na vydh falswas yn golok tus,
ha goelya dha dhiwweus.
30 Na ughelha dha honan, rag own ty dhe omdhisevel
hag yndella dri disenor warnas dha honan.
An Arloedh a dhiskudh dha gevrinyow
ha'th tewlel dhe'n dor yn kres an kuntelles,
drefenn na dheuthys yn own an Arloedh,
ha dha golonn o leun a doell.

Lender dhe Dhuw

2 Ow flogh, mar teudh nes dhe servya an Arloedh,
pareus dha enev dhe vos temptys.
2 Gwra dhe'th kolonn bos ewn, ha bos fyrv,
ha na vydh fysk yn termyn ahwer.
3 Glen orto ha na gildenn,
may fi ynkressys yn diwedh dha vewnans.
4 Degemmer pypynag a vo dres warnas,
ha godhav gans perthyans pan vi dres dhe uvelder.
5 Rag owr yw prevys y'n tan,
ha tus plegadow y'n forn a uvelheans.
6 Trest ynno, hag ev a'th weres,
gwra dhe'th fordhow bos ewn, ha trest ynno.

7 Hwi neb a berth own a'n Arloedh, gortewgh y versi;
na dreylyewgh dhe denewen, ma na goetthowgh.
8 Hwi neb a berth own a'n Arloedh, trestyewgh ynno,
ha ny fyll agas gober.
9 Hwi neb a berth own a'n Arloedh, gwaytyewgh
pythow da,
ha joy heb worfenn ha mersi.

10 Preder a'n henedhow koth ha gwel:
piw eus neb a drestyas y'n Arloedh ha bos gorrys dhe vismer?
Po piw eus neb a dhuryas yn own anodho ha bos forsakys?
Po piw eus neb a elwis orto ha bos dispresys?
11 Rag an Arloedh yw leun a druedh ha mersi,
ev a av peghosow ha selwel yn termyn trobel.

12 Go-i, kolonnow ownek ha diwleuv ydhil,
ha'n peghador neb a gerdh yn diw fordh!
13 Go-hi, an golonn wann, rag nyns eus trest dhedhi!
Rakhenna ny vydh hi goskeusys.
14 Go-hwi, neb re gollas agas perthyans!
Pandr'a wrewgh pan wra an Arloedh agas kessydhya?

15 An re a berth own a'n Arloedh, ny dhisobayons y eryow,
ha'n re a'n kar a syns y fordhow.
16 An re a berth own a'n Arloedh a hwila gul y vodh,
ha'n re a'n kar a vydh lenwys a'n lagha.
17 An re a berth own a'n Arloedh a dharbar aga holonnow,
hag i a omuvelha a-dheragdho.
18 Gesewgh ni dhe goedha yn diwla an Arloedh,
a-der yn diwla tus;
rag kepar dell yw y veuredh,
yndella ynwedh yw y versi.

Dever Fleghes

3 Goslowewgh orthiv, agas tas, A fleghes,
ha gul yndella, may fydhowgh gwithys yn sawder.
2 Rag an Arloedh re enoras tas a-ugh fleghes,
hag ev re fastyas reyth an vamm a-ugh hy mebyon.

[3] Piwpynag a enorro y das a wra dehwelyans a beghosow,
[4] ha piwpynag a enorro y vamm
yw kepar hag onan a guntell tresor yn y withva.
[5] Piwpynag a enorro y das a'n jevydh joy yn y fleghes y honan,
ha pan bys ev, klewys vydh.
[6] Piwpynag a enorro y das a'n jevydh bewnans hir,
ha piwpynag a obayo an Arloedh a re powes dh'y vamm.
[7] Ev a serv y gerens avel mestrysi.
[8] Enor dha das gans ger ha gwrians,
may teffo warnas bennath dhiworto.
[9] Rag bennath tas a grevha gwreydh[a] an fleghes,
mes molleth mamm a dhiwreydh an plans yowynk.[b]
[10] Na ro glori dhis dha honan dre dhisenora dha das,
rag nyns yw disenor dhe'th tas enor dhiso jy.
[11] Rag y teu glori den der enora y das,
ha mewl yw mar ny wra fleghes enora aga mamm.

[12] A flogh, gweres dha das[c] yn y henys,
ha na wra grev dhodho der y vewnans oll;
[13] hwath mar fyll y vrys, diskwa perthyans;
na wra y dhispresya rag ty dhe vos yn oll dha nerth.
[14] Rag ny vydh ankevys kuvder dhe das,
hag erbynn dha beghosow hemma a vydh rag dha les;
[15] Yn jydh dha alar, hemma a vydh kovhes dhe'th favour;
kepar ha rew yn termyn kewer deg, dha beghosow a deudh dhe-ves.

---

a 3:9 *gwreydh:* Ow siwya an Ebrow. Greka *chiow.*

b 3:9 *an plans yowynk:* Ow siwya an Ebrow. Greka *fondyansow.*

c 3:12 *gweres dha das:* Po war-lergh an tekst ebrow *bydh fyrv owth enora dha das.*

16 Piwpynag a forsakkyo y das yw kepar ha blasfemer,
ha piwpynag a sorro y vamm yw milligys gans an Arloedh.

Uvelder

17 Ow mab, gwra dha oberennow yn klorder;
ena ty a vydh kerys gans tus yw plegadow dhe'n Arloedh.

18 Dhe voy yth osta meur, dhe voy yth yw res dhis omuvelhe;
yndella ty a gyv gras a-dherag an Arloedh.

19 Meur a dus yw ughel ha gerys-da:
mes diskudhys yw kevrinyow dhe'n re glor.

20 Rag meur yw nerth an Arloedh;
gordhys yw ev gans an re uvel.

21 Na hwila an pyth yw re gales ragos,
ha na hwither an pyth yw dres dha alloes.

22 Preder a'n taklow re beu gorhemmynnys dhis,
rag nyns eus edhomm dhis a'n taklow yw kudhys.

23 Na vell gans materyow yw dres dha alloes,
rag materow yw re veur rag konvedhes tus re beu diskwedhys dhis.

24 Rag aga breus skav re hembronkas meur a dus mes a'n fordh,
ha tybyansow kamm re wrug dh'aga howsesyow slynkya.

25 Heb dewlagas, yth osta heb golow;
heb godhvos nyns eus furneth.

26 Kolonn worth a vydh plagys y'n diwedh,
ha piwpynag a garro peryll a verow dredho.

27 Kolonn worth a vydh beghys gans troblys,
ha'n peghador a grug peghes war beghes.

28 Nyns eus yaghheans dhe alar an den goethus,
rag bos plans a dhroktra gwreydhys ynno.
29 Brys an den poellek a breder a barabolenn,
ha skovarn goslowyas yw hwans an den fur.

Alusen rag an Voghosogyon

30 Dowr a dhifeudh tan ow flammya:
hag alusen a wra prenedh rag peghes.
31 Piwpynag a attallo tornow da a breder a-dro dhe'n
termyn a dheu,
ha pan goedh, ev a gyv skoedhyans.

Deverow troha'n Edhommogyon

4 Ow flogh, na gemmer pygans an boghosek a-dhiworto,
ha na wra dhe lagasow edhommek gortos.
2 Na wra grev dhe enev nownek,
ha na sorr gour yn y ahwer.
3 Na geworr moy dhe droblow kolonn serrys,
ha na dhelat dha ro dhe'n edhommek.
4 Na dhenagh pysador yn ahwer,
ha na dreyl dha fas dhiworth an boghosek.
5 Na dreyl dha lagas dhiworth an den edhommek,
ha na ro dhe dhenvyth skila rag dha vollethi;
6 rag mar kwra ev dha mollethi yn hwerowder y enev,
y Greador a glew y bysadow.

7 Gwra dhiso bos kerys y'n kuntelles;
ynklin dha benn dhe dhen meur.
8 Treyl dha skovarn war-tu ha'n boghosek,
ha gorthybi dhodho gansgeryow kres ha gans
klorder.
9 Delirv ev neb yw tebeldhyghtys dhiworth leuv an
tebeldhyghtyer;
ha na vydh gwann dha spyrys ha ty ow ri breus.

10 Bydh avel tas dhe omdhivasow,
hag yn le gour dh'aga mamm;
ena ty a vydh kepar ha mab a'n Ughella,
hag ev a'th kar moy es dell wra dha vamm.

Gobrow Furneth

11 Furneth a ughelha hy mebyon,
ha ri gweres dhe'n re a's hwila.
12 Piwpynag a's karro, ev a gar bewnans,
ha seul a's hwila myttin a-varr a vydh lenwys a joy.
13 Piwpynag a's synso fast a erit glori,
ha'n Arloedh a vennik an tyller mayth enter hi ynno.
14 Seul a's serv, a venyster dhe'n Sans;
an Arloedh a gar an re a wra hy hara.
15 Neb yw gostydh dhedhi a vreus an kenedhlow,
ha neb a wra vri anedhi a drig yn sawder.
16 Mara'n jeves fydhyans ynni, ev a's erit;
ha'y henedh a vydh orth hy fewa.
17 Y'n dalleth hi a gerdh ganso war fordhow gwius,
hi a dhre own ha kilgieth warnodho,
ha hi a'n torment dre hy dyskybleth
bys pan allo hi trestya y enev,
ha hi a'n prev dre hy ordenansow.
18 Ena, hi a dheu poran dhodho arta ha'y lowenhe,
ha diskwedhes hy hevrinyow dhodho.
19 Mars a ev yn sowdhan, hi a'n forsak,
ha'y dhaskorr dh'y derroes.

20 Hwither an prys ewn, ha bydh war a dhrog;
ha na dhro bismer warnas dha honan.
21 Rag yma bismer a dhre peghes,
hag yma bismer yw glori ha gras.

22 Na dhiskwa ragvreus dhe'th pystik dha honan,
na revrons, dhe'th terroes.
23 Na omwith dhiworth kewsel pan vydh edhomm,
ha na gudh dha furneth.
24 Rag furneth yw aswonnys dre lavar,
ha dyskans dre eryow an taves.
25 Nevra na gows erbynn an gwir,
mes gwra vri a dha dhiskians.
26 Na vydh methek a avowa dha beghosow,
ha na hwila striv erbynn fros avon.
27 Na vydh sojet dhe foll,
na diskwedhes ragvreus a-barth rewler.
28 Striv bys yn ankow rag an gwiryonedh,
ha'n Arloedh Duw a omladh ragos.

29 Na vydh dibreder y'th lavar,
na syger na logh y'th wriansow.
30 Na vydh kepar ha lew yn dha ji,
na lordya war dha wesyon.
31 Na vedhes dha leuv ystynnys dhe gemmeres,
mes kildennys orth attyli.

Gwarnyans a-dro dhe Bedhekter

5 Na ro dha vrys war dha rychys,
na leverel, 'Yma lowr dhymm.'
2 Na hol dha vodh na dha nerth,
ow kerdhes herwydh hwansow dha golonn.
3 Na lever, 'Piw a'n jevydh galloes dresov?'
rag yn sur an Arloedh a'th kessydh.
4 Na lever, 'My a beghas, ha pandr'a hwarva dhymm?'
rag an Arloedh yw lent dhe serri.
5 Na vydh mar sur a brenedh
may keworrydh peghes dhe beghes.

6 Na lever, ‘Meur yw y versi,
ev a av dhymm ow feghosow pals,’
rag yma mersi ha sorr ganso,
ha’y sorr a boes war beghadoryon.
7 Na dhelat treylya dhe’n Arloedh,
na hokya a dhydh dhe dhydh;
rag a-dhesempis sorr an Arloedh a yn-mes,
hag y’n termyn a gessydhyans yth edh dhe goll.
8 Na greg war rychys kevys gans droktra,
rag ny wra ev dha weres yn jydh an terroes.

9 Na wynsell gans pub gwyns,
ha na hol pub fordh:
yndella y hwra an peghador dewblek y daves.
10 Bydh fyrv y’th konvedhes,
ha gas dhe’th lavar bos kesson.
11 Bydh snell dhe glewes,
ha bydh avisys kyns gorthybi.
12 Mars eus konvedhes dhis, gorthyp dhe’th kentrevek;
mes mar nyns eus, gorr dha leuv war dha anow.
13 Glori ha disenor a dheu dre gewsel,
ha taves den a wra dhodho koedha.
14 Na vydh gelwys sklandrer,
ha na gontrewayt gans dha daves,
rag bismer a dheu dhe’n lader,
ha dampnasyon sevur dhe’n re dewblek aga thaves.
15 Yn materow meur ha byghan, na bydh heb godhvos.

6 Na dheus ha bos eskar yn le kar;
rag drog hanow a dhre bismer ha mewl;
yndella yth yw gans an peghador dewblek y daves.

2 Na ughelha dha honan dre gusul dha enev,
ma na vo dha enev terrys dhe demmyn kepar ha
gans tarow.

[3] Ty a dhevor dha dhelyow ha distrui dha frut,
ha ty a vydh gesys kepar ha gwydhenn wedhrys.
[4] Drog enev a dhistru neb a'n kyv,
ha gul dhodho bos skorn y eskerens.

[5] Lev hegar a gress kowetha,
ha taves grassyes a gress kortesis.
[6] Bedhens lies an re yw yn kres genes,
mes bedhes dha gusulyoryon onan yn mysk mil.
[7] Pan waynydh kar, gwayn ev dre brov,
ha na drest ynno re skav.
[8] Rag yma kar neb yw yndella herwydh y les y honan,
mes na sev genes yn jydh dha drobel.
[9] Hag yma kar neb a dreyl yn eskar,
ha'th shamya, ow dyllo kedrynn yn poblek.
[10] Hag yma kar neb yw koweth orth an voes,
mes na sev genes yn jydh dha drobel.
[11] Yn sewena, ev a omwra par dhis,
ha bos hardh gans dha wesyon;
[12] mes mars osta uvelhes ev a dreyl er dha bynn,
hag omgudha dhiworthis.
[13] Bydh diberthys dhiworth dha eskerens,
ha bydh war a'th kowetha.

[14] Koweth lel yw skovva grev:
seul re'n kavas, re gavas tresor.
[15] Nyns yw travyth mar dhrudh avel koweth lel,
ha ny yll mantol vyth musura y dhader.
[16] Koweth lel yw eli bewnans,
ha'n re a berth own a'n Arloedh a'n trov.
[17] Neb a berth own a'n Arloedh a gevarwoedh y gerensa yn ewn,
rag kepar dell yw ev, yndella yth yw y gentrevek ynwedh.

Bennathow Furneth

18 Ow mab, a-dhia'th yowynkneth, dewis dyskans,
ha bys pan vydhydh koth ty a gyv furneth.

19 Deus dhedhi kepar hag onan a ar ha hasa,
ha gortos hy threvas dha.

Rag yn hy servis ty a lavur pols byghan,
ha hware ty a dheber hy askorr.

20 Hi a hevel bos pur anhwek dhe'n re heb dyskybleth,
ha ny wra den heb kolonn gortos gensi.

21 Kepar ha men rag previ, hi a boes warnodho yn krev,
ha ny dhelat orth hy thewlel a-dhiworto.

22 Rag furneth yw kepar ha'y hanow,
ha nyns yw hi hewel dhe lies.

23 Goslow, ow flogh, ha degemmer ow ervirans,
ha na skorn ow husul.

24 Gorr dha dreys yn hy hargharow,
ha'th konna yn hy hollar.

25 Gorr dha skoedh yn-danni ha'y doen,
ha na vrogh yn-dann hy hadonyow.

26 Deus dhedhi gans dha enev oll,
ha gwith hy fordhow gans oll dha nerth.

27 Hwither ha hwila, ha hi a vydh aswonnys dhis,
ha pan settydh dalghenn ynni, na wra hy livra.

28 Rag y'n diwedh ty a gyv an powes a re hi,
ha hi a vydh treylys dhe lowena ragos.

29 Ena, hy hargharow a dheu ha bos skovva grev ragos,
ha'y holmow a vydh pows splann.

30 Hy yew yw afinans owrek,
ha'y holmow yw kordenn las.

31 Ty a's gwisk avel dillas gloryus,
ha'y gwiska kepar ha kurun a lowena.

[32] Mar mynnydh, ow flogh, ty a vydh dyskyblys,
ha mar omredh, ty a dheu ha bos doeth.
[33] Mar kerydh goslowes, ty a gyv godhvos,
ha mar plegydh dha skovarn ty a dheu ha bos fur.
[34] Sav yn kuntelles an henavogyon.
Piw yw fur? Glen orto.
[35] Bydh parys dhe woslowes orth pub kows duwek,
ha na as dhe henlavarow fur diank dhiworthis.
[36] Mar kwelydh den poellek, ke dh'y weles a-varr,
gas dhe'th troes esknias y dreudhow.
[37] Preder a ordenansow an Arloedh,
hag ombreder pup-prys a'y worhemmynnow.
Ev a fast dha golonn,
ha'th hwans a furneth a vydh grontys dhis.

Kusul Dhivers

7 Na wra drog, ha nevra ny dheu drog warnas.
[2] Gorta a-ves dhiworth anewnder, hag ev a dreyl dhiworthis.
[3] Ow mab, na has war an fynnglow a anewnder,
poken ny wredh mysi trevas seythplek.

[4] Na hwila dhiworth an Arloedh soedh ughel,
na esedh a enor dhiworth an myghtern.
[5] Na justifi dha honan a-dherag an Arloedh,
na dhiskwedhes dha furneth a-dherag an myghtern.
[6] Na hwila bos breusyas,
rag own dha vos heb galloes a denna dhe-ves anewnder,
rag own dha vos delenwys gans den galloesek,
hag yndella gorra namm war dha ewnder.
[7] Na wra pegh erbynn kemmynieth an bobel,
ha na sham dha honan yn poblek.

8 Na golm peghes dhe beghes diwweyth,
rag ny vydhydh heb kessydhyans rag onan.
9 Na lever, ‘Ev a vir orth ow rohow pals,
ha pan wrav offrynn dhe Dhuw Ughella, ev a’n
kemmer.’
10 Na vydh gwann dha spyrys ha ty ow pysi,
ha na vydh logh ow ri alusenow.
11 Na wra ges a dhen neb yw hwerow y enev,
rag yma Onan neb a iselha hag ughelhe.
12 Na dhevis gow erbynn dha vroder,
ha na wra an keth tra dhe goweth.
13 Skon a leverel gow vyth,
rag ny dheu dader dhiworth gowleverel.
14 Na glapp yn kuntelles an henavogyon,
ha na dhaslavar y’th pysadow.

15 Na gas lavur skwithus,
na gweyth an bargen-tir, hag a veu kreatys gans an
Ughella.
16 Na niver dha honan yn mysk routh an beghadoryon;
porth kov na wra sorr delatya.
17 Uvelha dha spyrys yn feur,
rag kessydhyans a’n re dhidhuw yw tan ha pryves.

18 Na geschanj koweth rag budh,
na ewn broder rag an owr a Ofir.
19 Na fyll dhe gavoes gwreg fur ha da,
rag bri hy gras yw dres owr.
20 Na gammdhyght gwas neb a wra y ober yn lel,
na lavuryas arvethys neb a omri dh’y ober.
21 Kares dha enev gwas poellek,
na skon a ri dhodho y rydhses.

[22] Eus chatel dhis? Gwra aga gwitha;
mars yns i budhadow ragos, gwith i.
[23] Eus fleghes dhis? Ro dhedha dyskybleth,
ha gwra dhedha bos gostydh a-dhia'ga yowynkneth.
[24] Eus myrghes dhis? Bydh prederus a-dro dhe jastita aga horf,
ha na dhiskwa fas re vedhel dhedha.
[25] Ro myrgh yn demmedhyans; ty a vydh ow kowlwul oberenn vras.
Mes ro hi dhe wour a'n jeves konvedhes.
[26] Eus genes gwreg yw plegadow dhis? Na wra hy thewlel yn-mes;
mes na drest dha honan dhe onan neb yw kasadow genes.

[27] Gans oll dha golonn, enor dha das,
ha na ankov an gloesow-dineythi godhevys gans dha vamm.
[28] Porth kov dha vos genys dredha,
ha pandr'a yllydh ri dhedha yw par dh'aga ro dhiso jy?

[29] Gans oll dha enev porth own a'n Arloedh,
hag enor y oferysi.
[30] Gans oll dha nerth kar dha Wrier,
ha na forsak y venystrys.
[31] Porth own a'n Arloedh, hag enor an oferyas,
ha ro dhodho y rann, dell yw gorhemmynnys dhis:
an kynsa frut, an offrynn kammweyth, ro an skoedhow,
an sakrifis a sansheans, ha kynsa frut an taklow sans.

[32] Ystynn dha leuv dhe'n boghosek,
may fo dha vennath kowlwrys.

33 Ro gans gras dhe oll an re vew,
ha na skon gras dhiworth an re varow.
34 Na gildenn dhiworth an re a oel,
mes kyn gans an re a gyn.
35 Na hok ow mos dhe vires den klav,
rag ty a vydh kerys rag gwriansow a'n par na.
36 Yn pup-tra a wredh, porth kov a dha dhiwedh,
hag ena nevra ny beghydh.

Doethter ha Skians Da

8 Na dhebat yn lymm gans den galloesek,
ma na goetthi yn y dhiwla.
2 Na omdhal gans den rych,
rag own bos y bythow moy ages dha bythow jy;
rag owr re dhistruis meur a dus,
ha kammdreylya kolonnow myghternedh.
3 Na dhadhel gans den tavosek,
na bernya keunys war y dan.

4 Na wra ges a dhen drog y vegyans,
ma na vo despitys dha hendasow.
5 Na geredh den neb eus ow treylya dhe-ves dhiworth peghes;
porth kov ni oll dhe vos kablus.[a]
6 Na dhispres den pan yw koth,
rag yma re ahanan ynwedh ow tos ha bos koth.
7 Na lowenha yn mernans den;
porth kov, res yw dhyn ni oll tremena.

8 Na skon kows tus fur,
mes omro dh'aga henlavarow;
rag dhiworta ty a wayn dyskans
ha dyski fatell servir brasyon.

a 8:5 *kablus:* Amendys, ow siwya an Ebrow.

9 Na fyll dhe attendya kows an henavogyon,
rag i a dhyskas dhiworth aga thasow,
ha dhiworta ty a wayn konvedhes
ha dyski fatell worthybir pan vo res.

10 Na worr tan yn regydh peghador,
ma na vo leskys yn flammow aga than.

11 Na sev ha mos dhe-ves dhiworth polat tont,
ma na wrowettho yn kontrewaytyans erbynn dha eryow.

12 Na prest dhe dhen yw kreffa agesos;
mes mar kwredh presta neppyth, bydh avel onan neb re'n kollas.

13 Na re goestel dres dha bygans,
mes mar redh goestel, bydh parys dhe vos an taler.

14 Na dhalleth ken erbynn breusyas,
rag yn revrons dh'y savla i a re an vreus.

15 Na draval yn hyns gans polat diswar,
ma na vo ev beghus dhis;
rag ev a wra herwydh y vodh,
ha der y follneth ty a dhe goll ganso.

16 Na striv gans den tesek
ha na dremen der an gwylvos ganso;
rag nyns yw goes travyth yn y wolok,
hag yn le ma nag eus gweres yn ogas, ev a'th wysk dhe'n dor.

17 Na omgusul gans foll,
rag ny yll ev gwitha kevrin.

18 A-rag estren na wra travyth a dal bos gwithys privedh,
rag ny wodhes pandr'a wra ev disklosya.

19 Na dhiskudh dha golonn dhe bub den oll,
ma na dewlli dha fortun teg dhe-ves.[a]

Kusul a-dro dhe Venynes

9 Na borth avi a wreg dha askra,
ha na dhysk dhedhi drog dhyskans dhe'th pystik dha honan.

2 Na ro dha honan dhe venyn,
may stankyo hi war dha nerth.

3 Na dheus nes dhe venyn lows,
ma na goetthi yn hy antylli.

4 Na vydh yn fenowgh gans kanores,
ma na vi maglennys yn hy hastys.

5 Na lagatt orth gwyrghes,
rag own ty dhe drebuchya ha ty a dal pe pris priosoleth rygdhi.

6 Na ro dha enev dhe horys,
ma na gelli dha eretons;

7 na vir a-dro yn stretys an sita,
ha na wander a-dro yn hy rannow ynyal.

8 Treyl dha dhewlagas dhiworth benyn fethus,
ha na lagatt orth tekter gwreg gour arall;

meur a dus re beu ledys yn sowdhan gans tekter benyn,
ha dredho kerensa a dhew kepar ha tan.

9 Na esedh nevra gans gwreg gour arall,
na gevrenna gensi yn kevewi a win,

ma na dreyllyo dha golonn a-denewen dhedhi,
hag y'th spyrys ty a slynk dhe dhistruyans.

---

a 8:19 *ma na dewlli dha fortun teg dhe-ves:* Ow siwya an Ebrow. Greka *ma na attallo favour dhis.*

Dewis Kowetha

10 Na forsak kar koth,
rag ny yll onan nowydh bos par dhodho.
Kar nowydh yw kepar ha gwin nowydh;
pan vydh adhves ty a'n yv gans plesour.

11 Na borth avi orth sewena peghador,
rag ny wodhes fatell vydh y dhiwedh.
12 Na gemmer delit yn pythow a bles an re dhidhuw;
porth kov na vydhons kevys ankablus bys y'n bedh.

13 Gorta yn pellder dhiworth den ha dhodho galloes dhe ladha,
ha ny vydhydh prederus drefenn own a vernans.
Mes mar teudh nes dhodho, na wra treuspass,
ma na lattro ev dha vewnans.
Godhvydh yth esos ow kerdhes yn mysk antylli,
ha dha vos ow mos a-dro war fosow an sita.

14 Gwella gylli, hwila aswonn dha gentrevogyon,
hag omgusul gans an re fur.
15 Bedhes dha resnans gans tus a gonvedhes,
ha bedhes dha dhadhel a-dro dhe lagha an Ughella.
16 Bedhes gwer wiryon dha gowetha orth kinyow,
ha bedhes dha vost yn own an Arloedh.

17 Oberenn yw gormelys rag sleyghneth an greftoryon,
yndella hembrenkyas pobel yw prevys fur der y eryow.
18 Gour tavosek yw ownys yn y sita,
ha'n den yw diswar yn lavar a vydh kesys.

10 Rewler fur a dhysk y bobel,
ha rewl den a gonvedhes yw ordenys yn ta.

2 Kepar ha rewler an bobel, yndella yw y soedhogyon;
ha kepar ha ledyer an sita, yndella yw oll hy annedhysi.
3 Myghtern heb dyskybleth a dhistru y bobel,
mes sita a dyv dre gonvedhes hy rewlysi.
4 Yma governans an norvys yn diwla an Arloedh,
ha warnodho ev a dhrehav nebonan ‘vas rag an termyn.
5 Yma sewena gour yn diwla an Arloedh,
hag ev a sett y enor war fas skriba an lagha.

An Peghes a Woeth

6 Na vydh serrys orth dha gentrevek rag pub pystik,
ha na wra travyth dre weythresow a donteth.
7 Goeth yw kasadow a-rag an Arloedh hag a-rag tus,
ha kammhynseth yw divlas gans an dhew.
8 Myghternsys a dremen dhiworth kenedhel dhe genedhel
drefenn kammhynseth ha goeth ha kevoeth.[a]
9 Fatell yll den a dhoust ha lusu bos goethus?
Rag hwath yn termyn bewnans y golodhyon a beder.
10 Kleves hir a ankomber an medhek;
myghtern an jydh hedhyw a verow a-vorow.
11 Rag pan wra den merwel
ev a erit kramviles, ha goedhviles, ha pryves.
12 Dalleth goeth den yw omdenna dhiworth an Arloedh;
pan forsak an golonn hy Gwrier.
13 Rag dalleth goeth yw peghes,
ha neb a len orto a dhinew taklow kasadow avel glaw.

---

a 10:8 War-lergh re a’n dornskrifow yma omma *Nyns eus travyth gweth es den a gar mona, rag den a’n par na a ombrof rag gwerth.*

Rakhenna an Arloedh re dhros warnedha galarow
dres eghenn,
ha'ga distrui yn tien.

14 An Arloedh re dewlis dhe'n dor tronys rewlysi,
hag ev re wrug dhe'n re uvel esedha yn aga le.

15 An Arloedh re dennas yn-bann gwreydh an kenedhlow,
hag ev re blansas an re isel yn aga le.

16 An Arloedh re dhomhwelis tiryow an kenedhlow,
hag ev re's distruis bys yn selyow an norvys.

17 Ev re dennas re anedha dhe-ves ha'ga distrui,
hag ev re dhefendyas kov anedha dhiworth an
norvys.

18 Ny veu goeth kreatys rag tus,
na sorr fers rag an re genys a venynes.

Tus Yw Wordhi dhe Gavoes Enor

19 Py agh yw wordhi dhe gavoes enor?
Agh mab-den.

Py agh yw wordhi dhe gavoes enor?
An re a berth own a'n Arloedh.

Py agh yw anwiw dhe gavoes enor?
Agh mab-den.

Py agh yw anwiw dha gavoes enor?
An re a gammdremen erbynn an gorhemmynnow.

20 Yn mysk breder aga hembrenkyas yw wordhi dhe
gavoes enor,
ha'n re a berth own a'n Arloedh yw wordhi dhe
gavoes enor a-dheragdho.

21 Own an Arloedh yw dalleth kemmeradewder;
mes gorthter ha balghder yw dalleth skonyans.[a]

22 An den rych, an den kevoethek ha'n den boghosek –
aga bostyans yw own an Arloedh.

---

a 10:21 Nyns usi an wers ma yn brassa rann an dornskrifow.

23 Nyns yw ewn dispresya den boghosek ha poellek,
na nyns yw gwiw enora gour a beghes.
24 An ughelor, ha'n breusyas, ha'n rewler a vydh enorys,
mes nyns yw onan anedha brassa es den a berth
own a'n Arloedh.
25 Tus rydh a serv gwas fur,
ha ny wra den a gonvedhes krodhvolas.

26 Na wra displetyans a'th furneth pan wredh dha ober,
ha na vost yn termyn may fo esow dhis.
27 Gwell yw an den neb a ober ha dhodho palster a bup-tra,
ages den a gerdh a-dro ow bostya, mes ow fyllel a
vara.

28 Ow mab, gordh dha honan gans klorder,
ha ro dhiso jy enor herwydh dha vri.
29 Piw a justifi an den a begh er y bynn y honan?
Ha piw a enor an den a dhisenor y vewnans y honan?
30 Enorys yw den boghosek rag y wodhvos,
hag enorys yw den rych rag y gevoeth.
31 Den enorys yn boghosogneth – kemmys moy yn
kevoeth!
Ha den disenorys yn kevoeth – kemmys moy yn
boghosogneth!

Semlansow a Doell

11 Furneth den uvel a dhrehav y benn,
ha gul dhodho esedha yn mysk an vrasyon.
2 Na wormel gour rag y fisment da,
ha na gas den rag y semlans.
3 Byghan yw gwenenenn yn mysk kreaturs a nij,
mes hy askorr yw an gwella a daklow hweg.
4 Na vost a-dro dhe wiska dillas teg,
ha na ughelha dha honan y'n jydh mayth os enorys;

rag gweythresow an Arloedh yw barthusek,
ha'y weythresow yw kudhys dhiworth tus.
5 Re beu res dhe lies myghtern esedha war an leur,
mes onan nag o tybys anodho re wiskas diadem.
6 Meur a rewlysi re beu disenorys yn feur,
ha tus vryntin re beu daskorrys yn diwla tus erell.

7 Na arvreus kyns ty dhe hwithra;
yn kynsa preder, hag ena reprev.
8 Na worthyp kyns ty dhe glewes,
ha na wodorr den hag ev ow kewsel.
9 Na dhadhel a-dro dhe vater na'th teur anodho,
ha na esedh gans peghadoryon hag i ow preusi ken.

10 Ow mab, na omgemmer negysyow pals;
mar kwreta aga kressya ny vydhydh divlam.
Mars edh yn-rag ny yllydh passya,
hag ow fia dhe'n fo ny dhienkydh.
11 Yma den a lavur, hag a striv hag a fisten,
mes kemmys moy y esow.
12 Yma den arall yw lent ha dhodho edhomm a weres,
neb a fyll a nerth hag yw pur voghosek,
mes dewlagas an Arloedh a'n hwila dh'y les;
ev a'n drehav yn-mes a'y dyller isel
13 ha drehevel y benn;
ha lies a's teva marth anodho.

14 Taklow da ha drog, bewnans hag ankow,
boghosogneth ha rychys, a dheu dhiworth an Arloedh.
15 Furneth, skians ha konvedhes a'n lagha a dheu dhiworth an Arloedh;
kerensa ha'n fordh a oberow da a dheu dhiworto.

16 Toell ha tewlder a veu kreatys war-barth gans
peghadoryon:
ha drog a gothha gans an re yw balgh anodho.[a]
17 Ro an Arloedh a dhur rag an re yw dhuwek,
ha'y favour a dhre sewena bys vykken.
18 Yma den yw rych der y dhiwysygneth ha'y grefni,
ha hemm yw an gober res dhodho:
19 pan lever ev, 'My re gavas powes,
ha lemmyn my a dheber a'm taklow da!'
ny woer ev pygemmys termyn a dremen
kyns ev dh'aga gasa dhe dus erell, ha merwel.

20 Sav y'th kevambos ha'y attendya,
ha kothha y'th ober.
21 Na borth marth orth gweythresow peghador,
mes trest y'n Arloedh ha bes gans dha hwel,
rag es yw yn golok an Arloedh
gul den boghosek rych, snell ha distowgh.
22 Bennath an Arloedh yw gober an den duwek,
hag yn unn pols byghan Duw a wra dh'y vennath
bleujyowa.
23 Na lavar, 'Pandra eus edhomm dhymm anodho,
ha pana sewena a vydh dhymm yn termyn a dheu?'
24 Na lavar, 'Yma lowr dhymm,
ha pana dra a yll hwarvos dhymm yn termyn a dheu?'
25 Y'n jydh a sewena, ankevys yw droglamm,
hag yn jydh a dhroglamm, nyns yw sewena kovhes.
26 Rag es yw yn golok an Arloedh yn jydh mernans
gobra den herwydh y fara.

---

a 11:16 Nyns eus gwersow 15 ha 16 yn re a dhornskrifow an Septuagint; ymons y'n Ebrow.

27 Anken unn our a wra dhe dhen ankevi delit,
hag yn diwedh bewnans den y fydh y weythresow diskudhys.

28 Na alw denvyth lowen kyns ev dhe verwel;
aswonnys vydh gour der y fleghes.

29 Na dhoro pub den a-berth y'th chi,
rag pals yw antylli an toeller.

30 Kepar ha grugyar-dhynya yn kowell, yndella yw brys den goethus,
ha kepar hag aspier ev a attend dha goedhva;

31 rag ev a gontrewayt, ow treylya dader dhe dhrog,
ha dhe weythresow wordhi ev a re blam.

32 Dhiworth gwryghonenn a dan y teu regydh pals,
ha peghador a gontrewayt rag skoellya goes.

33 Bydh war a sherewa, rag ev a dhevis drog,
ma na rollo ev dhis namm a dhur.

34 Degemmer estren a-berth y'th chi, hag ev a'th tistemper gans trobel,
hag ev a'th estrenha dhiworth dha deylu dha honan.

12 Mar kwredh gweythres da, godhvydh dhe biw y'n gwredh,
ha tus a woer gras dhis rag dha weythresow da.

2 Gwra dader dhe dhen duwek ha ty a vydh attylys –
ha kyn na vo henna ganso ev, yn sur y fydh gans an Ughella.

3 Ny dheu dader vyth dhe'n den a bes yn droktra,
na dhe'n den na re alusenow.

4 Ro dhe'n den duwek, mes na weres an peghador.
5 Gwra dader dhe dhen uvel, mes na ro dhe dhen didhuw;

lest e rag kavoes y vara, ha na'n ro dhodho,
rag own ev dhe'th fetha ganso;

rag ty a gemmer diwweyth kemmys ha'n droktra
avel talas rag oll an dader a wredh dhodho.

6 Rag an Ughella y honan a gas peghadoryon
hag ev a dal dial war dus dhidhuw.

7 Ro dhe'n den da, mes na weres an peghador.

8 Ny vydh kar aswonnys yn sewena,
ha ny vydh eskar kudhys yn droglamm.

9 Hegar yw eskerens gour pan yw sewen,
mes pan eus droglamm warnodho, y tiberth y gar
anodho hogen.

10 Nevra na drest dhe'th eskar,
rag kepar dell wra kober gosseni, yndella yth yw y
dhroktra.

11 Kyn hwrello ev omuvelhe ha mos a-dro plegys dhe'n dor,
kemmer with, ha bydh war anodho.

Bydh dhodho kepar ha nebonan re wrug dhe weder-
mires splanna,
dhe surhe, na vydh gossenek yn tien.

12 Na'n gorr dhe sevel rybos,
ma na'th tomhwello ha kemmeres dha le;

na'n gorr dhe esedha dhe'th leuv dhyghow,
ma na assayo kemmeres dha esedh,

ha wostiwedh ty a aswonn gwiryonedh ow geryow,
ha bos gwenys gans an pyth a leveris vy.

13 Piw a gemmer truedh a soener pan yw brethys gans sarf,
po a nebonan neb a dheu nes dhe woedhviles?

14 Yndella ny wra denvyth kemmeres truedh a dhen a
goweth gans peghador,
ha neb a gemmer rann yn y beghosow.

15 Ev a worta genes pols,
mes mar fyll dha fortun, ny worta genes pella.

16 Eskar a gews yn hweg gans y dhiwweus,
mes yn y golonn ev a dewl towl dhe'th tewlel yn pytt;
eskar a oel gans y dhewlagas,
mes mar kyv ev chons ny'n jevydh nevra lowr a'th woes.
17 Mar teu droglamm warnas, ty a'n gyv ena yn kynsa;
owth omwul dha weres, ev a wra dhe'th seudhel trebuchya.
18 Ev a shak y benn, ha takya y dhiwla,
ha hwystra lower, ha chanjya semlans y fas.

Kusul a-dro dhe Gowethyans

13 Piwpynag a docchyo pyg a vydh defolys,
ha piwpynag a gowetthyo gans den goethus a vydh kepar hag ev.
2 Na dhrehav poes yw dres dha nerth,
na kowethya gans den yw moy galloesek ha moy rych agesos.
Fatell yll pott a bri kowethya gans kalter a horn?
An pott a wysk warnedhi, hag ev y honan a vydh terrys.
3 Den rych a wra droktra, ha keworra bostyans;
den boghosek a wodhev drokoleth, ha res yw dhodho keworra diharesow.
4 Mar kyllydh bos dhe les dhodho, den rych a wra devnydh ahanas,
mes mars eus edhommow dhis, ev a'th forsak.
5 Mars eus pythow dhis, ev a drig genes;
ev a byll pup-tra eus genes, heb grev.
6 Pan eus edhomm dhodho ahanas, ev a'th toell,
ha minhwerthin warnas ha ri dhis govenek;
ev a gews dhis yn teg ha leverel, 'Pyth yw res dhis?'

7 Ev a'th sham der y voes ev,
bys pan y'th wakha diwweyth po teyrgweyth,
ha gordhiwedh ev a wra ges ahanas.
Mara'th wel a-wosa, ev a'th forsak
ha shakya y benn orthis.

8 Kemmer with na vydhydh ledys yn sowdhan,
na iselhes y'th follneth.
9 Pan wra den kevoethek dha elwel, bydh lent ow
korthybi,
hag ev a'th helow moy menowgh.
10 Na dheus re ogas, ma na vi skonys;
ha na sev re bell, ma na vi ankevys.
11 Na hwila kewsel ganso kepar ha'th par,
ha na drest yn y eryow pals;
rag ev a'th prev dre gows hir,
hag ev a'th hwither yn unn vinhwerthin.
12 Fell yw an den na with dha gevrinyow;
ny spar dha bystiga na'th prisonya.
13 Omwith, ha bydh pur war,
rag yth esos ow kerdhes a-dro yn peryll a goedha.
14 Pan glewydh an taklow ma y'th kosk, difun!
Kar an Arloedh der oll dha vewnans,
ha gelwel warnodho rag dha selwyans.[a]

15 Pub kreatur a gar y hevelep,
ha pubonan y gentrevek;
16 Pub kreatur a geskoweth herwydh y eghenn,
ha gour a len orth y hevelep.
17 Pana gowethyans eus yntra bleydh hag oen?
Yndella yth yw yntra peghador ha den duwek.

---

a 13:14 Nyns usi gwers 14 kevys yn brassa rann an dornskrifow.

18 Pana gres eus ynter usvil ha ki?
Ha pana gres yntra den rych ha den boghosek?
19 Asenes y'n gwylvos yw preydh lewyon;
yn kepar maner an voghosogyon yw peurva rag an dus rych.
20 Uvelder yw pyth kasadow dhe'n den goethus;
yn kepar maner den boghosek yw pyth kasadow dhe dhen rych.

21 Pan drebuch den rych, skoedhys yw gans y gowetha;
mes pan goedh den isel, y gowetha a'n herdh dhe-ves.
22 Pan drebuch den rych, yma dhodho lies gwereser;
mar kews geryow anwiw, i a'n askus.
Mar trebuch den uvel, i a'n keredh;
mar kews doethter, ny woslowir orto.
23 Pan gews den rych, peub a dew,
hag i a wormel y eryow dhe'n kommol.
Pan gews an boghosek, i a lever, 'Piw yw hemma?'
Ha mar trebuch, i a'n domhwel hwath moy.
24 Da yw rychys dhe neb yw heb pegh,
ha boghosogneth yw drog yn breus an re dhidhuw.

25 Kolonn den a janj y fisment,
po rag dader po rag droktra.
26 Fisment jolif yw tokyn a golonn lowen,
mes rag devisya parabolennow yma edhomm a breder skwithus.

14 Gwynnvys an gour na slynkyas gans y dhiwweus
ha na veu gwenys gans poen y beghosow.
2 Gwynnvys an den nag yw dampnys gans y golonn y honan,
ha na gollas y wovenek.

Devnydhya Rychys gans Doethter

[3] Ny dhelledh rychys dhe wour pith,
ha dhe dhen kraf, py les yw pythow?

[4] Piwpynag a guntello dre gemmeres dhiworto y honan,
a guntell rag re erell,
ha re erell a vew yn palster war y bythow.

[5] Mars yw den kraf dhodho y honan, dhe biw y fydh ev hel?
Ny gemmer plesour yn y bythow y honan.

[6] Nyns yw denvyth kraffa ages an den yw pith dhodho y honan,
ha hemm yw an kessydhyans rag y grefni.

[7] Mar kwra ev dader, dre wall y'n gwra,
ha gordhiwedh ev a dhiskudh y vilta.

[8] Drog yw an den ha dhodho lagas kraf;
ev a dreyl y fas dhe-ves heb aswonn tus.

[9] Nyns yw lagas den kraf pes da gans y rann,
ha drog anewnder a wra dhe'n enev gwedhra.

[10] Lagas pith a skon bara,
hag yma fowt anodho war y voes.

[11] Ow mab, dyght dha honan yn ta, herwydh dha bygans,
ha ri offrynnow gwiw dhe'n Arloedh.

[12] Porth kov, na dhelat ankow;
ha ny veu diskwedhys dhis ordenans ifarn.

[13] Kyns merwel, gwra dader dhe gar;
ystynn dha leuv, ha ro dhodho kemmys dell ylli.

[14] Na skon dydh lowen dhiso jy dha honan;
ha na gyll dha rann a blesour.

[15] A ny wredh gasa frut dha lavur dhe dhen arall,
ha'n pyth a gevsys gans gonis dhe vos rynnys dre dewlel prenn?

16 Ro, ha kemmer, ha didhan dha enev,
drefenn na yllir gwaytyas plesour yn ifarn.
17 Oll kig a gothha avel dillasenn,
rag bos an ordenans dhiworth henses, ‘Ty a verow
yn sur!’
18 Kepar ha delyow glas war wydhenn dew
may koedh re anedha hag erell a skyll,
yndella yth yw henedhow kig ha goes;
an eyl a verow ha’y gila yw genys.
19 Pub gweyth a boder ha ny vydh namoy,
ha den a’n gwrug a dremen ganso.

20 Gwynnvys an gour a breder a-dro dhe furneth
ha neb a resen gans konvedhes,
21 neb a breder a’y fordhow yn y golonn
hag a aswonn hy hevrinyow.
22 Hol war hy lergh kepar ha helghyas
ha’y hontrewaytya war hy fordhow.
23 Neb a vir dre hy fenestri
hag a woslow orth hy darasow;
24 neb a gamp ogas dh’y chi,
ha takkya y ebil-tylda orth hy fosow;
25 ev a dhrehav y dylda yn hy ogas,
hag a ost yn harber a’n gwella;
26 ev a worr y fleghes yn-dann hy skovva,
hag a gamp yn-dann hy skorrow;
27 ev a vydh goskeusys gensi a-dhiworth an toemmder,
ha triga yn hy glori.

15 Neb a berth own a’n Arloedh a wra hemma,
ha neb a dhalghenn y’n lagha a gyv furneth.
2 Hi a dheu dhe vetya orto kepar ha mamm,
ha kepar ha benyn bries yowynk, yndella hi a’n
dynnergh.

[3] Hi a'n mag gans an bara a gonvedhes,
ha ri dhodho an dowr a furneth dhe eva.
[4] Ev a boes warnedhi ha ny goedh ev,
hag ev a greg warnedhi ha ny vydh ev shamys.
[5] Hi a'n ughelha a-ugh y gentrevogyon,
hag igeri y anow yn kres an kuntelles.
[6] Ev a gyv lowender ha kurun a heudhder,
ha degemmeres hanow heb diwedh.
[7] Ny wra an re dalsogh hy havoes,
ha ny wra peghadoryon hy gweles.
[8] Pell yw hi dhiworth goeth
ha nevra ny breder gowygyon yn hy hever.
[9] Nyns yw gormola gwiw war dhiwweus peghador,
drefenn nag o dannvenys dhiworth an Arloedh.
[10] Rag y telledh bos gormola leverys yn furneth,
ha'n Arloedh a wra dhodho seweni.

Rydhses Bodh Mab-den

[11] Na lever, 'Drefenn an Arloedh yth yth vy yn sowdhan;'
rag ny wra ev an pyth a gas.
[12] Na lever, 'Ev yw neb a'm ledyas yn sowdhan,'
rag nyns eus edhomm dhodho a beghador.
[13] An Arloedh a gas pub tra gasadow,
ha nyns yns kerys gans an re a berth own anodho.
[14] Yth yw ev neb a wrug den y'n dallethvos,
hag ev a'n gasas yn nerth y vodh y honan.
[15] Mar mynnydh, ty a yll gwitha an arghadowyow,
ha gul yn lel an pyth a vynnydh.
[16] Ev re worras a-dheragos tan ha dowr;
ystynn dha leuv dhe gavoes pyneyl a vynnydh.
[17] A-dherag den yw bewnans hag ankow,
ha pyneyl a dhewis ev a vydh res dhodho.

18 Rag meur yw furneth an Arloedh;
galloesek yw ev yn nerth, hag ev a wel pup-tra;
19 yma y lagasow war an re a berth own anodho,
hag ev a aswonn pub gweythres a dhen.
20 Ny worhemmynnis dhe dhenvyth bos didhuw,
na ros kummyas dhe dhenvyth dhe begha.

Kessydhyans Peghadoryon

16 Na hwans meur a fleghes dhiles,
na lowenhe yn mebyon dhidhuw.
2 Mar kressyons, na lowenha ynna,
marnas own an Arloedh a vo ynna.
3 Na drest yn treusvewnans dha fleghes,
ha na fydh yn aga niverow;
rag gwell yw onan es mil,
ha merwel anvap yw gwell es kavoes fleghes
dhidhuw.
4 Rag der unn den a gonvedhes sita a yll bos lenwys a dus,
mes hi a yll bos diboblys dre gordh a dus dhilagha.

5 Ow lagas re welas lies tra a'n par na,
hag ow skovarn re glewas taklow moy poesek es
an re ma.
6 Yn kuntelles a beghadoryon y fydh tan enowys, hag
yn kenedhel dhiwostydh sorr a dhew.
7 Ny wrug dehwelyans rag an gewri goth, neb a
rebellyas yn oll aga nerth.
8 Ny sparyas kentrevogyon Lot
a gasas ev dre reson a'ga balghder.
9 Ny gemmeres piteth a genedhel breusys dhe dhistruyans,
rag an re a veu distruys yn aga feghosow;
10 na rag an hwegh kans mil droesek
a guntellas yn kaletter aga holonn.

[11] Mar ny ve saw unn den kales y gilbenn,
y fia marthys mar pessya ev heb kessydhyans.
Rag yma mersi ha sorr ganso;
galloesek yw ev dhe ava, mes ynwedh ev a dhinew sorr.
[12] Mar veur dell yw y versi, yndella ynwedh yth yw y geredh;
ev a vreus gour herwydh y wriansow.
[13] Ny dhiank peghador gans y breydh,
ha ny vydh lestys perthyans an den duwek.
[14] Ev a wra spas rag pub gwrians a versi;
ha peub a dhegemmer herwydh y wriansow.
[15] An Arloedh a galeshas Faro ma na'n aswonnis,
may fe y wriansow aswonnys yn-dann nev.[a]
[16] Apert dhe wrians oll yw y dregeredh;
hag ev a wrug dibarth ynter y wolow ha'n tewlder gans plemmik.

[17] Na lever, 'My a vydh kudhys dhiworth an Arloedh,
ha piw y'n ughelder a'm kovha?
Yn mysk kemmys tus, ny vydhav aswonnys,
rag pyth yw ow enev y'n gwrians efan?
[18] Otta, an nev ha'n nev a nevow, an islonk ha'n bys,
a gren orth y dhevedhyans.
[19] An menydhyow ha selyow an norvys
a gren ha krysya pan vir ev orta.
[20] Ny yll kolonn prederi a-dro dhe hemma.
Piw a yll konvedhes y fordhow?
[21] Kepar hag annawel na yll denvyth y weles,
yndella yth yw an brassa rann a'y wriansow yn-dann gel.

---

a 16:15 Nyns eus gwersow 15 ha 16 yn brassa rann an dornskrifow

22 Piw a dheriv y weythresow a ewnder?
Piw a's gorta? Rag yma'n kevambos pell dhe-ves.'
23 Hemm yw an pyth a dyb den heb konvedhes;
gour talsogh ha foll a dyb yn foll.

Furneth Duw Gwelys y'n Kreasyon

24 Goslow orthiv, ow mab, ha kyv godhvos,
hag attend ow geryow gans rach.
25 My a brof dhis dyskans orth poes,
ha derivas godhvos yn kewar.

26 Y'n dalleth[a] pan wrug an Arloedh y wriansow,
ha wosa aga gul ervira aga rannow,
27 ev a dhesedhas y oberow yn aray bys vykken,
ha fastya aga elvennow rag oll an henedhow.
Nyns eus naneyl nown na skwithter dhedha
ha ny asons aga lavuryow.
28 Ny herdhyons an eyl erbynn y gila,
ha nevra ny dhisobayons i y er.
29 Wosa hemma an Arloedh a viras orth an norvys,
ha'y lenwel a'y daklow da.
30 Ev a worheras y enep gans pub sort a groadur bew,
ha dhe'n dor i a dhehwel.

17 An Arloedh a greatyas den dhiworth dor,
ha'y dreylya ynno arta.
2 Ev a ros dhedha niver kott a dhydhyow, ha seson,
hag a ros dhedha maystri war bup-tra war an norvys.
3 Ev a's gwiskas gans nerth kepar ha'y nerth y honan,
hag ev a's gwrug yn y imaj y honan.
4 Ev a worras own anedha yn pub kig bew,
ha ri dhedha mestrynses war vestes hag ydhyn.

---

a 16:26 *Y'n dalleth:* Ow siwya an Ebrow. Greka *Y'n vreus.*

[5] I a dhegemmeras devnydh a bymp galloes an Arloedh,
hag ev a rannas dhedha an hweghves, an galloes dhe brederi;
ha'n seythves, yeth, an galloes dhe styrya oberyansow Duw.

[6] Ev a ros dhedha kusul, taves ha lagasow,
skovornow ha kolonn rag prederi.

[7] Ev a's lenwis a wodhvos ha konvedhes,
ha diskwedhes dhedha dader ha droktra.

[8] Ev a worras y lagas war aga holonnow
rag diskwedhes dhedha meuredh y weythresow.

[9] Ev a wrug dhedha bostya bys vykken yn y varthusyon,
rag derivas meuredh y oberow gans konvedhes.

[10] I a wormel y hanow sans,
ha deskrifa meuredh y oberow.

[11] Ev a ros godhvos dhedha,
ha lagha bewnans avel eretons.

[12] Ev a wrug gansa kevambos bys vykken,
ha diskwedhes dhedha y vreusow.

[13] Aga lagasow a welas y veuredh gloryus,
ha'ga skovornow a glewas glori y lev.

[14] Ev a leveris dhedha, 'Bedhewgh war a bub anwiryonedh.'
Hag ev a ros gorhemmynn dhe bubonan anedha a-dro dh'y gentrevek.

[15] Yma aga fordhow a-dheragdho pup-prys,
ha ny vydhons kudhys dhiworth y dhewlagas.

[16] Aga fordhow a-dhia'ga yowynkneth a dreyl war-tu ha droktra;
ny yllons gul ragdha aga honan kolonnow a gig yn le kolonnow a garrek.

17 Pan dhibarthas ev an kenedhlow dres oll an bys,
ev a settyas rewler dhe bub kenedhel,
mes Ysrael yw rann dhe'n Arloedh y honan.
18 Ev a vagas y gynsa genys gans dyskybleth,
hag a ros dhodho golow y gerensa, heb hy gasa byth.
19 Aga oberow oll yw mar gler dhodho avel an howl,
hag yma y dhewlagas pup-prys war aga fordhow.
20 Nyns yw aga anewnderyow kudhys dhiworto,
hag yma oll aga feghosow a-dherag an Arloedh.
21 An Arloedh yw grassyes hag ev a aswonn y wrians y honan;
ny wrug aga skonya na'ga gasa, mes aga sparya.
22 Alusen gour yw kepar ha bysow sel ganso,
hag ev a with kuvder den avel bew an lagas.
23 A-wosa ev a sev yn-bann hag attyli dhedha,
ha tyli dial war aga fennow.
24 Mes dhe'n re a gemmer edrek ev a re fordh dhe dhehweles,
hag ev a gennerth an re may fyllis aga ferthyans.

Dehwelyans dhe Dhuw

25 Omdreyl war-tu ha'n Arloedh ha gasa dha beghosow;
pys a-dheragdho ha lehe dha dreuspassow.
26 Dehwel dhe'n Ughella ha treyl dhiworth anewnder,
rag ev a'th hembronk yn-mes a dewlder bys yn golow yeghes;
ha kas taklow kasadow yn nerthek;
27 Piw a ganmel dhe'n Ughella yn ifarn,
yn le an dus vew a re gras?
28 Dhiworth den marow, grasyans a hedh, dell ve dhiworth nebonan heb bosva;
neb yw bew ha yagh a wormel an Arloedh.
29 Ass yw meur tregeredh an Arloedh,
ha'y evyans dhe'n re a dreyl dhodho!

30 Nyns yw pup-tra possybyl dhe dus,
rag nyns yw mab-den divarow.
31 Pyth yw splanna es an howl? Byttegyns y wolow a yll difygya.
Yndella kig ha goes a dhevis droktra.
32 Ev a vir war luyow nev ughella;
mes doust ha lusu yw mab-den oll.

Meuredh Duw

18 Ev neb a vew bys vynnari a greatyas pup-tra yn kemmyn;
2 nyns eus arall prevys gwiryon marnas an Arloedh,
ha nyns eus arall marnas ev,
3 neb a lew an bys gans palv y leuv,
ha pup-tra yw gostydh dh'y vodh;
rag ev yw myghtern pup-tra oll,
ha der y nerth ev a wra diberth ynter taklow sans hag ansans.
4 Ny ros ev kummyas dhe dhenvyth dhe dherivas y weythresow;
ha piw a yll hwithra y oberow meur?
5 Piw a yll musura nerth y alloes?
Ha piw a yll keworra dhe dherivas y dregeredhow?
6 Ny yllir aga lehe na'ga kressya,
na ny yllir hwithra varthusyon an Arloedh.
7 Den pan worfenn y ober, nyns usi ev marnas ow talleth,
ha pan hedh, ev a vydh penndegys.
8 Pyth yw den, ha rag pyth yw ev dhe les?
Pyth yw y dhader, ha pyth yw y dhrog?
9 Sommenn dydhyow den
yw kans blydhen dhe'n moyha.

10 Kepar ha deverenn a dhowr dhiworth an mor ha
greunenn a dewes,
yndella yth yw boghes vlydhynyow yn jydh a
dermyn heb diwedh.
11 Rakhenna an Arloedh a dhiskwa perthyans dhedha
hag ev a dhiver y dregeredh warnedha.
12 Ev a vir orta, hag aswonn aga thenkys dhe vos drog;
rakhenna ev a wront gevyans dhedha yn palster.
13 Truedh den yw rag y gentrevek,
mes truedh an Arloedh yw rag oll kig.
Ev a's keredh, ha'ga dyskybla, ha'ga dyski,
ha gul dhedha treylya dhe-dre, avel bugel y bara.
14 Truedh a'n jeves rag an re a gemmer y dhyskybleth
hag a fisten dhe witha y vreusow.

Kuvder hag Alusenow

15 Ow mab, na worr namm y'th oberow da,
ha na ro duwon gans dha eryow pan redh neppyth.
16 A ny wra an gluth siwajya an toemmder?
Yndella, ger yw gwell es ro.
17 Yn tevri, a nyns yw ger gwell es ro da?
Y kevir an dhew yn gour grassyes.
18 Heb gras ha diskortes yw foll,
ha ro a dhen avius a wra dhe lagasow omwetha.

Omhwithrans

19 Kyns es ty dhe gewsel, dysk,
ha kyns es ty dhe vos yn klav, gwith dha yeghes.
20 Kyns breus, hwither dha honan,
hag yn termyn visitasyon ty a gyv gevyans.
21 Kyns ty dhe vos yn klav, omuvelha,
ha pan esos war vin pegha, dhiskwedh edrega.

22 Na as travyth dhe'th lesta a gewera ambos a-boynt,
ha na worta bys vernans rag delivrans dhiworto.
23 Kyns ty dhe wul ambos ombareus;
ha na vydh kepar ha den a brev an Arloedh.
24 Perth kov a'y sorr yn dydhyow dha dhiwedh,
hag a dermyn dial pan dreyl ev y fas dhe-ves.
25 Yn termyn palster, kovha an termyn a nown;
y'n dydhyow a gevoeth porth kov a voghosogneth
hag edhomm.
26 Studhyow a janj yntra myttin ha nos,
ha pup-tra a dreyl yn skav a-dherag an Arloedh.
27 Den fur a vydh prederus yn pup-tra oll,
hag yn dydhyow a beghosow ev a vydh war a
gammweythres.
28 Pub den poellek a aswonn furneth,
hag ev a re gormola dhe seul a's kaffo.
29 An re yw skiansek yn lavarow,
i aga honan a dheu ha bos fur,
ha diveri henlavarow kewar.

Omrewl

30 Na hol dha ewlow isel,
mes fronna dha hwansow.
31 Mar kesydh dha enev dhe lowenhe gans hwansow isel,
henna a wra dhis bos skorn dha eskerens.
32 Na lowenha yn bewnans a balster,
ma na vi yn edhomm der y gost.
33 Na dheu ha bos beggyer ow kevewya gans arghans
chevisys,
ha ty heb travyth yn dha yalgh;
rag ena ty a vydh avius a'th vewnans dha honan.[a]

---

a 18:33 *rag ena ty a vydh avius a'th vewnans dha honan:* O siwya an Vulgat. Nyns usi an geryow ma y'n Greka, Ebrow na Syriek.

19 Oberwas medhow ny vydh rych;[a]
neb a dhispres taklow byghan a fyll tamm ha tamm.
2 Gwin ha benynes a led doethyon yn sowdhan,
ha'n den a goweth gans horys yw pur dhiswar.
3 Poder ha pryves a'n erit,
ha'n enev diswar a vydh kibyes dhe-ves.

Erbynn Klapp Lows

4 Neb a drest yn tus erell yw skav y golonn,
ha neb a begh a wra kamm erbynn y enev y honan.
5 Neb a lowenha yn droktra a vydh dampnys,
6 mes neb a gas klappya a'n jeves le a dhroktra.
7 Bythkweth na dhaslever keskows,
ha ny gellydh travyth.
8 Na dheriv hwedhel a-dro dhe gar nag eskar,
ha na'n diskudh, marnas y fia pegh ragos.
9 Rag nebonan a'th klewas ha mires orthis,
ha pan dheu an termyn ev a'th kas.
10 A glewsys klapp? Gas e dhe verwel genes.
Bydh hardh, ny wra ev gul dhis tardha!
11 Den foll a vydh yn angoes gans kyhwedhel
kepar ha benyn ow tineythi flogh.
12 Kepar ha seth yw stag yn mordhos den,
yndella yth yw klapp yn torr an foll.

13 Govynn orth kar; martesen ny'n gwrug,
ha mara'n gwrug, martesen ny'n gwra arta.
14 Govynn orth kentrevek; martesen ny'n leveris,
ha mara'n leveris, martesen ny'n lever arta.
15 Govynn orth kar; rag yn fenowgh sklander yw;
na grys pub klapp a glewydh.

---

a 19:1 *Oberwas medhow ny vydh rych:* War-lergh an Ebrow *Neb a wra hemma ny vydh rych.*

16 Den a yll slynkya heb mynnas.
Piw yw na beghas bythkweth gans y daves?
17 Govynn orth dha gentrevek kyns es ty dh'y wodros;
ha ro spas dhe lagha an Ughella,
heb diskwedhes dha sorr dha honan.
18 Own an Arloedh yw dalleth degemmeryans,
ha furneth a dhendil y gerensa.
19 Godhvos a worhemmynnow an Arloedh yw dyskas bewnans,
ha'n re a wra taklow plegadow dhodho
a dheber frut gwydhenn anvarwoleth.[a]

Gwir Furneth ha Fals Furneth

20 Own an Arloedh yw furneth oll,
hag yn furneth oll yma keweras an lagha,
ha godhvos a'y ollgalloesekter.[b]
21 Pan lever gwas dh'y vester, 'Ny wrav an pyth yw plegadow dhis,'
hwath mara'n gwra a-wosa ev a serr an den a'n meth.[c]
22 Nyns yw godhvos a dhroktra furneth,
ha nyns eus doethter yn kusul peghadoryon.
23 Yma felder, ha henn yw kasadow,
hag yma den diboell, ha dhodho fowt furneth.
24 Gwell yw ev neb a berth own a Dhuw, ha dhodho fowt konvedhes,
es den pur dhoeth a gammdremen erbynn an lagha.
25 Yma felder kewar mes kammhynsek,
hag yma den a gamm kuvder dhe gavoes breus.

---

a 19:19 Nyns usi gwersow 18 ha 19 yn brassa rann an dornskrifow.

b 19:20 *ha godhvos a'y ollgalloesekter:* Nyns usi an geryow ma yn brassa rann an dornskrifow.

c 19:21 Nyns usi an wers ma yn brassa rann an dornskrifow.

26 Yma losel a ombleg dhe'n dor yn galarwisk,
mes y golonn yw leun a doell.
27 Ev a gudh y fas hag omwul na yll klewes;
ha pan na waytir, ev a wra dha vleynya.
28 Ha mar ny yll ev pegha dre fowt nerth,
ev a wra droktra kettell vo chons.
29 Der y semlans yth aswonnir gour,
ha dhe'n kynsa vu yth aswonnir den poellek.
30 Dillas gour, ha'y vaner a hwerthin, ha'y vaner a gerdhes,
a dhiskwa pup-tra anodho.

Taw ha Kows

20 Yma reprev nag yw a-brys;
hag yma den a dew, mes doeth yw.
2 Ass yw repreva gwell es fernewi;
ha neb a avow y fowt a vydh gwithys a goll.
3 Ass yw da diskwedhes edrega pan os keredhys,
rag yndella ty a omwith rag peghes bodhek.[a]
4 Kepar dell yeun spadhesik war-lergh defola gwyrghes
yndella yth yw neb a assay gul breus dre nerth.
5 Yma den a dew mes prevys yw fur,
ha kasadow yw den arall rag ev dhe gewsel re.
6 Yma den a dew rag nyns eus gorthyp dhodho,
ha den arall a dew rag ev dhe wodhvos an prys
gwiw dhe gewsel.
7 Den fur yw tawesek bys y'n prys gwiw,
mes braggyer ha foll a dremen dres an termyn na.
8 Piwpynag a dhevnytthyo re a eryow a vydh kesys,
ha piwpynag a gemmerro dhodho y honan an gwir
dhe gewsel a vydh kesys.

---

a 20:3 Nyns usi an wers ma yn brassa rann dornskrifow an Septuagint, nag y'n Vulgat, mes yma y'n vershyon Latin Koth. Yn dornskrifow an Septuagint a'n gyv yma gorrys dhe dhiwedh gwers 8.

Lavarow Kontrari an Eyl dh'y Gila

9 Gour a yll kavoes prow yn droglamm,
ha happwayn a yll treylya dhe goll.

10 Yma ro na re travyth dhe'n riyas,
hag yma ro a dhre attal dewblek.

11 Yma kollow drefenn glori,
hag yma tus re dhrehevis aga fenn dhiworth studh uvel.

12 Yma neb a yll prena meur a bris byghan,
mes ev a dal seythplek anodho.

13 Den fur a wra dhodho y honan bos kerys da der y eryow,
mes skoellys yw kortesis fellyon.

14 Ny vydh gwayn dhis dre ro dhiworth diboell,
rag ny vydh mar dalvosek dell dyb ev.

15 Ev a re boghes hag arvreusi yn feur,
ev a iger y anow kepar ha herot;

ev a re kendon hedhyw hag a-vorow ev a'n daskelow.
Kesys gans peub yw den a'n par na.

16 Foll a lever, 'Nyns eus kar dhymm,
ha nyns eus gras a'm masoberow;

17 an re a dheber ow bara a gews anhwek.'
Assa vydh lower an re a wra ges anodho, ha pygemmys prys!

Kows Anwiw

18 Gwell yw slynkya war an leur es slynkya gans an taves;
yndella, yn skon y teu terroes an dhrogoberoryon.

19 Den ongrassyes yw kepar ha hwedhel derivys yn treveth anwiw,
usi pup-prys yn ganow an re drog aga megyans.

20 Lavar koth dhiworth ganow foll a vydh skonys,
drefenn na'n deriv yn treveth wiw.

21 Yma den neb yw lettys rag pegha gans boghosogneth,
ha pan bowes ny wra y gowses y drobla.
22 Yma den a yll kelli y vewnans dre veth,
po y gelli drefenn y semlans gokki.
23 Yma den a wra ambos dh'y gar rag meth,
hag y dreylya yn eskar heb ken.

Gowleverel

24 Gow yw hager namm war dhen;
prest yw ev war dhiwweus an re drog aga megyans.
25 Gwell yw lader ages gowek usadow,
mes terroes yw rann aga dew.
26 Gnas gowek a dhri bismer,
hag yma y veth ganso pup-prys.

27 Neb a gews yn fur a wra avonsyans ragdho y honan,
ha den doeth a bles brasyon.
28 Neb a wonedh y dir a ynkress y drevas,
ha piwpynag a blessyo brasyon a wra amendys rag
y gammhynseth.
29 Presens ha rohow a dhall dewlagas an re fur,
kepar ha fronn war y anow i a dreyl keredh dhe-ves.
30 Furneth kudhys ha tresor mes a wel,
pana les eus dhe'n eyl po dh'y gila?
31 Gwell yw an den a gudh y follneth
ages den neb a gudh y furneth.

21 A beghsys, ow mab? Na wra na fella,
mes pys dehwelyans a'th peghosow kyns.
2 Fi a beghes avel dhiworth golok sarf;
rag mar teudh nes dhe beghes, ev a'th vrath.
Y dhyns yw dyns lew,
ow tistrui bewnans tus.

[3] Pub gweythres anlaghel yw avel kledha dewvinyek;
nyns eus yaghheans dhe'n goli a wra.

[4] Skruth ha tonteth a dhifeyth golusogneth;
yndella y fydh chi an den balgh difeythys.
[5] Pysadow a anow an boghosek a dheu bys yn
diwskovarn Duw,
ha'y vreus a dheu yn uskis.
[6] Neb a gar keredh a gerdh yn olow an peghador,
mes neb a berth own a'n Arloedh a goedh yn
edrek yn y golonn.
[7] Neb yw krev yn kows yw aswonnys a bell;
mes pan slynk, den a gonvedhes a woer henna.

[8] Piwpynag a dhrehaffo y ji gans arghans tus erell
yw haval dhe neb a guntell meyn rag karn y vedh.
[9] Kuntelles an debeles yw haval dhe busorn a arrow lin,
ha'ga diwedh yw tan ow flammya.
[10] Fordh an beghadoryon yw levenhes gans meyn,
mes y dhiwedh yw pytt ifarn.

Furneth ha Follneth

[11] Neb a with an lagha yw mester a'y brederow,
ha keweras own an Arloedh yw furneth.
[12] Neb nag yw konnyk ny yll bos dyskys,
mes yma sleyghneth a ynkress hwerowder.
[13] Skentoleth an den fur a ynkress avel liv,
ha'y gusul yw avel fenten a vewnans.
[14] Brys an foll yw avel seth terrys;
ny yll synsi skentoleth.

[15] Mar klew den poellek lavar fur,
ev a'n gormel ha keworra dhodho;

pan y'n klew den a vew yn plesour, ev a hwerth orto
ha'y dewlel a-dryv y geyn.
16 Klapp an foll yw haval dhe vegh war vyaj,
mes gras yw kevys yn kows an poellek.
17 Lavar den doeth a vydh hwilys y'n kuntelles,
hag i a ombreder a-dro dh'y eryow yn aga brys.

18 Avel chi diswrys yw furneth dhe foll,
ha skentoleth an den diskians, yw kows heb styr.
19 Dhe'n den diboell, adhyskans yw sprallow a-dro dh'y
dhewdroes,
hag avel kargharow war y leuv dhyghow.
20 Foll a dhrehav y lev pan hwerth,
mes an den fur a vinhwerth yn kosel.
21 Dhe'n den poellek adhyskans yw haval dhe degenn
owrek,
hag avel breghellik war y vregh dhyghow.

22 Troes an foll a fisten yn chi,
mes den gans prevyans meur a'n jeves meth a wul
henna.
23 Den diboell a aspi yn chi a-dhiworth an daras,
mes gour dyskys a worta yn-mes.
24 Chorlek yw, den dhe woslowes orth daras,
mes den doeth a via duwenys der an disenor.

25 Gweusyow klappyoryon a gews a'n pyth nag yw aga
bern,
mes geryow an re dhoeth yw poesys y'n vantol.
26 Fellyon a gews kyns prederi,
mes an re fur a breder kyns kewsel.
27 Den didhuw pan villik Satnas,
ev a villik y enev y honan.

28 Hwystrer a villik y enev y honan,
hag yw kasadow yn y gentreveth.

An Den Diek

22 Den diek yw haval dhe ven plos gans kawgh,
ha pubonan a hwiban orth y vismer.

2 Den diek yw haval dhe bellenn a deyl;
neb a'n kemmer yn-bann a'n shak yn-mes a'y leuv.

Fleghes Legrys

3 Mewl yw bos tas dhe vab andhyskyblys,
ha dineythyans myrgh yw koll.

4 Myrgh dhoeth a dhre eretons dh'y gour,
mes myrgh dhiveth a dhre anken dh'y thas.

5 Myrgh dont a dhisenor hy thas ha'y gour,
hag yw dispresys gansa aga dew.

6 Keskows mes a-brys yw haval dhe venestrouthi yn termyn kynvann,
mes hwyppys ha dyskybleth yw furneth pup-prys.

7 Mar pew fleghes yn onest ha kavoes pygans,
i a gel iselder aga dineythyans;

8 mes fleghes yw howtyn ha chorlek, dre vismer ha fowt dyskybleth,
a namm bryntinses aga dineythyans.[a]

Furneth ha Follenep

9 Piwpynag a dhysko foll yw haval dhe neb a lus war-barth darnow lestri,
po neb a dhifun koskador a'y hunes down.

10 Piwpynag a lavarro hwedhel dhe foll a'n lever dhe dhen hunyek;
hag y'n diwedh ev a lever, 'Pandra yw?'

---

a 22:8 Nyns yw gwersow 7 hag 8 yn brassa rann an dornskrifow.

[11] Oel rag an den marow, rag golow re fyllis dhodho;
hag oel rag an foll rag ev re eskasas y skians.
Oel le rag an den marow, rag yma ev ow powes;
mes bewnans an foll yw gweth ages mernans.
[12] Kynvann rag an den marow a bes seyth dydh,
mes rag foll ha den didhuw, y pes dydhyow oll y vewnans.

[13] Na ystynn dha gows gans foll
na visitya den talsogh.
Omwith dhiworto ma na' fo ahwer,
ma na vi defolys gans y follneth.
Diberth anodho ha ty a gyv powes,
ha ny vydhydh skwithhes gans y vuskogneth.
[14] Pyth yw poessa ages plomm?
Ha pyth yw y hanow marnas 'Foll'?
[15] Tewes, hoelan, ha tamm a horn
yw esya dhe berthi ages den talsogh.

[16] Keber a brenn kelmys yn fyrv yn drehevyans
ny yll bos lewsys gans dorgrys;
yndellma kolonn ervirys fyrv wosa kusul dhoeth
ny's teves own yn barras.
[17] Kolonn fastys dre breder poellek
yw haval dhe blaster teg war fos leven.
[18] Kloesyow settys war dyller ughel
ny sev fast erbynn an gwyns;
yndellma kolonn ownek gans ervirans den foll
ny sev fast erbynn own pynag.

Kowethyans

[19] Neb a big an lagas a dhre dagrow,
ha neb a big an golonn a's gwra dhe dhiskudha hy omglewans.

20 Neb a dewl men orth ydhyn a's chas dhe-ves,
ha neb a villik koweth a dhistru kowethyans.
21 Mar tennydh kledha erbynn koweth,
na goedh yn desper, rag yma fordh dhe dhehweles.
22 Mar igerydh dha anow erbynn dha goweth,
na vydh prederus, rag akord a yll bos restorys.
Mes milliga, balghder, diskudhans a gevrinyow, po goli traytus –
y'n kasys ma pub koweth a fi dhe'n fo.

23 Dendil fydhyans dha gentrevek yn y voghosogneth,
may lowenhahi ganso yn y sewena.
Sev rybdho yn termyn ahwer
may kevrenni ganso yn y eretons.
24 Ethenn ha mog an fornes a dheu kyns an tan;
yndella y teu arvedhennow kyns krow.
25 Ny'm bydh meth a woskeusi koweth,
ha ny omgudhav a-dhiworto.
26 Mes mar teu dregynn dhymm a'y wovis,
piwpynag a glywvo anodho a vydh war anodho.

Pysadow rag Gweres erbynn Pegha

27 Unnweyth a pe goelyador settys war ow ganow,
ha sel a dhoethter war ow diwweus,
ma na goetthen dredha,
ha ma na'm distrua ow thaves!

23 A Arloedh, Tas ha Mester ow bewnans,
na as vy dh'aga husul,
ha na as vy dhe goedha dredha!
2 Piw a sett hwyppys war ow frederow,
ha dyskybleth furneth war ow brys,

ma na'm sparyons y'm peghosow gwrys dre wall,
na askusya ow[a] feghow?
3 Poken ow hammweythresow a yll lieshe,
ha'm peghosow ynkressya,
ha my a goedh a-rag ow erbynnoryon,
ha'm eskar a lowenha warnav.
4 A Arloedh, Tas ha Duw ow bewnans,
na ro dhymm golok howtyn,
5 ha kemmer a-dhiworthiv drokhwans.
6 Na'm fethes naneyl kowlogneth na lust,
ha na ro vy dhe vrys diveth.

Dyskybleth an Ganow

7 Goslowewgh, ow mebyon, orth dyskybleth an ganow;
ny vydh kechys neb a's gwith.
8 Peghadoryon yw breusys der aga gweusyow;
dredha an milliger ha'n orgelus a drebuch.
9 Na as dha anow dhe vos usys dhe liow;
na leverel yn usadow hanow an Sans;
10 rag dell na vydh heb brewyon
an gwas neb yw prest yn-dann hwithrans,
yndellma neb a volleth prest yn hanow Duw
ny vydh glanhes a begh.
11 Gour a de meur a diow yw leun a anewnder,
ha nyns a an skorja a-dhiworth y ji.
Mar kwra treuspass, y begh a worta ganso,
ha mar ny wra vri anodho, ev a begh yn tewblek;
mar te yn euver, ny vydh ewnhes,
rag y ji a vydh leun a droblow.

---

a 23:2 *ow:* Amendys. Greka *aga.*

Taves Plos

12 Yma fordh a gewsel haval dhe vernans;
na vedhes kevys yn eretons Yakob!
rag traow oll a'n par ma a vydh pell a'n re dhuwek,
ha ny gemmerons rann yn peghosow.
13 Na as dha anow dhe vos usys dhe yeth arow plos,
rag ynni yma kows leun a begh.
14 Porth kov a'th tas ha'th vamm
pan esedhydh yn mysk tus vras,
po ty a ankev dha honan yn aga golok,
hag omdhegi avel foll dre dha usadow;
ena ty a vynn na veus bythkweth genys,
ha ty a volleth dydh dha dhineythyans.
15 Den yw usys dhe dhevnydhya geryow arvedhus
ny vydh nevra dyskyblys oll dydhyow y vewnans.

Erbynn Avoutri

16 Dew eghenn a dus a ynkress peghosow,
ha'n tressa a dhre sorr.
Enev tesek a dhew avel tan
na vydh difeudhys bys pan vo konsumys;
den a wra fornikasyon gans y neskar
ny hedh bys pan y'n kowllesk an tan.
17 Dhe dhe'n a wra fornikasyon pub bara yw hweg;
ny skwithha bys pan verow.
18 Gour a begh erbynn gweli y briosoleth
a lever dhodho y honan, 'Piw a'm gwel?
Yma tewlder a-dro dhymm, an fosow a'm kudh,
ha denvyth ny'm gwel. Pana edhomm eus dhymm
a own?
An Ughella ny berth kov a beghosow.'

19 Ny berth own marnas a dhewlagas tus,
ha ny gonvedh bos dewlagas an Arloedh
deg milweyth splanna es an howl;
i a wel oll fordhow tus,
ha gweles rannow kevrinek.
20 Kyns bos pup-tra gwrys, aswonnys veu dhodho,
hag yndellma y feu wosa aga bos kowlwrys.
21 An den ma a vydh kessydhys yn stretow an sita,
hag yn tyller ma na'n gwayt, ev a vydh dalghennys.

22 Yndellma yth yw gans benyn a as hy gour
hag a re dhodho her dre wour arall.
23 Rag yn kynsa, hi re dhisobayas lagha an Ughella;
nessa, hi re wrug treuspass erbynn hy gour;
ha tressa, dre hy anvaseth reydhel hi re wrug avoutri
ha dineythi fleghes dre wour arall.
24 Hi hy honan a vydh dres a-rag an kuntelles,
hag y fydh kessydhyans war hy fleghes.
25 Ny wra hy fleghes gwreydhya,
ha ny dheg hy skorr frut.
26 Hi a as kov milliges
ha'y disenor ny vydh defendys dhe-ves.
27 An re yw gesys a aswonn
nag eus travyth yw gwell es own an Arloedh,
na travyth hwekka es koela orth gorhemmynnow an Arloedh.
28 Enor meur yw holya Duw,
ha bos degemmerys ganso yw bewnans hir.[a]

a 23:28: Nyns usi an wers ma yn brassa rann an dornskrifow.

Gormel Furneth[a]

24 Furneth a wormel hy honan,
ha kewsel a'y glori yn kres hy fobel.
2 Yn kuntelles an Ughella hi a iger hy ganow
hag yn lok y luyow
hi a gews a'y glori:
3 'My a dheuth yn-mes dhiworth ganow an Ughella,
ha kudha an nor avel niwl.
4 Trigys veuv y'n ughelderyow,
hag yma ow thron yn koloven a gommol.
5 My ow honan a gylghyas an kylgh a nev
ha kerdhes dre dhownderyow an islonk.
6 Yn donnow an mor hag yn oll an dor,
hag yn pub pobel ha pub kenedhel my re'm beu
perghennogeth.
7 Yn mysk oll an re ma my a hwilas powesva;
yn tiredh piw y trigav?

8 'Ena Kreador pup-tra a ros dhymm gorhemmynn,
ha'm Gwrier a dhewisas tyller ow thylda.
Yn-medh ev, "Bedhes dha drigva yn Yakob,
ha'th eretons yn Ysrael."
9 Y'n dallethvos, kyns bos an bys, ev a'm gwrug,
ha rag pub oes ny hedhav bos.
10 Y'n tylda sans my a servyas a-ragdho,
hag yndellma my a veu fastys yn Sion.
11 Keffrys y'n sita garadow ev a ros dhymm powesva,
hag yn Yerusalem yth esa ow mestrynses.
12 My a wreydhyas yn pobel enorys,
yn rann an Arloedh, y eretons.

---

a 24:1 Yma an titel ma y'n tekst greka y honan.

13 ‘My a devis ughel avel sedresenn yn Lebanon
hag avel kypresenn war venydhyow Hermon.
14 My a devis ughel avel palmwydhenn yn En-gedi,
hag avel prysk ros yn Yeriko;
avel olewbrenn teg y’n mes,
ha tevi avel platwydhenn ryb an dowr.
15 Avel kanel hag aspalathus my a ros melyseth,
hag avel myrr a’n gwella my a lesas blas hweg,
avel galbanum hag onygha ha stakte
hag avel ethenn ynkys y’n tabernakel.
16 Avel terebinthenn my a lesas ow skorr,
hag ow skorr yw skorr enor ha gras.
17 Avel an gwinbrenn my a dheg yn-rag sawer hweg,
hag ow bleujennow yw frut enor ha palster.
18 Yth ov an vamm a gerensa deg,
hag a own, hag a wodhvos hag a wovenek sans:
res ov, ytho, drefenn ow bos heb diwedh,
dhe’m fleghes oll yw henwys ragdho.[a]

19 ‘Dewgh dhymm, hwi a’gas beus hwans ahanav,
ha bedhewgh lenwys a’m frut.
20 Rag an kov ahanav yw melyssa ages mel,
hag ow eretons melyssa ages kribenn vel.
21 An re a dheber ahanav a vydh nownek rag moy,
ha’n re a yv ahanav a’s tevydh hwath syghes.
22 Piwpynag a vo gostydh dhymm ny vydh gorrys dhe veth,
ha’n re a ober genev ny begh.’

Furneth ha’n Lagha

23 Oll hemma yw lyver kevambos Duw Ughella,
an lagha a worhemmynnis Moyses dhyn
avel eretons rag kuntellesow Yakob.

---

a 24:18 Nyns usi an wers ma yn brassa rann an dornskrifow.

24 Na fyllewgh bos krev y'n Arloedh;
klyj dhodho ma'th krevha:
rag an Arloedh Ughella unnsel yw Duw,
hag a-der ev nyns eus Selwador arall.[a]
25 Fenna a wra, avel Pishon, gans furneth,
hag avel an Tigris yn termyn an kynsa frut.
26 Ev a's lenow a gonvedhes avel an Ewfrates,
hag avel an Yordan yn dydhyow trevas.
27 Ev a dhiver dyskans avel an Nil,
hag avel Gihon yn dydhyow trevas an gwin.
28 Ny's aswonnis an kynsa den yn leun,
na ny's konvedhas an diwettha.
29 Rag hy frederow yw ynkressys moy ages an mor,
ha'y husul downa es an islonk meur.

30 Ha my, my o avel gover dhiworth avon,
avel kanel dowr ow mos yn lowarth.
31 Yn-medhav, 'My a dhowrha ow lowarth
ha gorlybya ow gweliow bleujyow.'
Hag otta, ow gover a dheuth ha bos avon,
hag ow avon a dheuth ha bos mor.
32 My a wra dhe dhyskans splanna avel an bora,
ha my a'n diskwedh a-bell.
33 My a dhiver arta dyskans avel profoesans,
ha'y asa dhe henedhow a dheu.
34 Gwelewgh na lavuris ragov my ow honan
mes rag keniver a hwila furneth.

An Re Yw Wordhi dhe Vos Gormelys

25 My a gemmer plesour yn tri thra,
ha teg yns yn golok Duw ha densys:

---

a 24:24 Nyns usi an wers ma yn brassa rann an dornskrifow.

akord breder, kowethyans kentrevogyon,
ha gwreg ha gour trigys yn kessenyans.
[2] Kasadow yw genev teyr eghenn a dus,
ha my a gas aga bewedh:
boghosek a vost, golusek a wowlever,
hag avoutrer koth a fyll dhodho skians da.

[3] Mar ny guntellsys travyth y'th yowynkneth,
fatell yllydh kavoes neppyth y'th kothni?
[4] Ass yw teg gwirvreus y'n re loes,
ha henavogyon dhe gavoes kusul dha!
[5] Ass yw teg furneth tus goth,
ha konvedhes ha kusul y'n re enorys!
[6] Prevyans meur yw kurun an henavogyon,
ha'ga bost yw own an Arloedh.

[7] Yma naw tybyans a synsav y'm kolonn dhe vos gwynnvys,
ha'n degves my a lev gans ow thaves:
den a lowenha yn y fleghes;
den a vew dhe weles terroes y eskar.
[8] Gwynnvys an gour usi trigys gans gwreg fur,
hag ev neb na ar gans ojyon hag asen yewys war-barth.[a]
Gwynnvys neb na slynkyas gans y daves,
ha neb na servyas den a dhegre isella agesso.
[9] Gwynnvys neb a gyv skians da,
hag ev neb a gews yn diwskovarn an re a vynn klewes.
[10] Ass yw meur an den a gyv furneth!
Mes nyns eus denvyth a-ugh an den a berth own a'n Arloedh.

---

a 25:8 *hag ev neb na ar gans ojyon hag asen yewys war-barth:* Ow siwya an Ebrow ha'n Syriek. Nyns usi an geryow ma y'n Greka.

[11] Own an Arloedh a worbass pup-tra;
haval dhe biw yw an den a'n perghenn?
[12] Own an Arloedh yw dalleth kerensa orto,
ha fydh yw dalleth glena orto.[a]

Gwragedh

[13] Goli pynag, a-der goli an golonn!
Sherewynsi pynag, a-der sherewynsi benyn.
[14] Galar pynag, a-der galar a'n re a gas!
Dial pynag, a-der dial eskerens!
[15] Nyns eus gwenon gweth ages gwenon sarf,
ha nyns eus sorr gweth ages sorr benyn.

Drogedh Tebel Venyn

[16] Gwell via genev triga gans lew ha dragon
ages triga gans tebel venyn.
[17] Drogedh benyn a dreyl hy semlans,
ha tewlhe hy fas kepar hag ors.
[18] Hy gour yw esedhys[b] yn mysk an gentrevogyon,
ha ny yll omwitha rag hanasa yn hwerow.
[19] Byghan yw pub anewnder kehevelys dhe anewnder benyn;
re goettho tenkys peghador warnedhi!
[20] Par dell yskynn treys henavek tewynn,
yndellma yw gwreg davosek dhe wour kosel.
[21] Na vydh dynys gans tekter benyn,
ha na dhesir benyn rag an pyth eus dhedhi.[c]
[22] Yma sorr ha tonteth ha keredh meur
pan yw gour skoedhys gans gwreg.

---

a 25:12 Nyns usi an wers ma yn brassa rann an dornskrifow.

b 25:18 *yw esedhys:* Ow siwya an Ebrow ha'n Syriek.

c 25:21 *rag an pyth eus dhedhi:* Ow siwya an Ebrow.

23 Iselder spyrys, fas moredhek,
ha kolonn shyndys a dheu a wreg dhrog.
Diwleuv ydhil ha dewlin wann
a dheu a venyn na lowenha hy gour.
24 A venyn y teuth dalleth pegh,
ha dredhi ni oll a verow.
25 Na as dowr dhe dheveri mes,
na gwreg dhrog dhe gewsel yn hardh.
26 Mar ny wra dell leverydh,
diberth hi ahanas dha honan.

Gwynnvys an Gour a Wreg Dha

26 Gwynnvys an gour a wreg dha;
niver y dhydhyow a vydh dewblekhes.
2 Gwreg lel a lowenha hy gour,
hag ev a gollenow y vlydhynyow yn kres.
3 Gwreg dha yw bennath veur;
hi a vydh grontys yn mysk bennathow an re a berth own a'n Arloedh.
4 Po golusek po boghosek, y golonn yw lowen,
ha pup-prys y fas yw lowenek.

Tebelwreg

5 Rag tri thra ow holonn a's teves own,
ha rag an peswora my a'm beus own meur;
sklander y'n sita, kuntelles routh,
ha fals kuhudhans – oll an re ma yw gweth ages mernans.
6 Mes yma anken kolonn hag ahwer pan vo gwreg avius a wreg arall,
ha skorja hy thaves yw kemmyn dhe oll an peswar.

7 Gwreg dhrog yw yew a rut;
hy synsi yw haval dhe dhalghenna skorpyon.

[8] Gwreg vedhow a dhre sorr meur;
ny yll hi kudha hy sham hy honan.
[9] Gwreg avoutrek a yll bos aswonnys
dre hy golok howtyn ha kroghen hy lagas.

[10] Gwith yn stroeth war vyrgh benn-kales,
rag own hi dhe wul drog dhevnydh a'th logheth.
[11] Omwith dhiworth hy lagasenn dont,
ha na gemmer marth mar kwra kamm er dha bynn.
[12] Dell iger tremenyas y anow ha dhodho syghes,
hag eva a dhowr pynag yn y ogas,
yndellma hi a esedh a-rag pub ebil-tylda
hag igeri hy goen dhe'n seth.

Bennath Gwreg Dha

[13] Gwreg rasek a bles hy gour,
ha'y sleyghneth a worr kig war y eskern.
[14] Gwreg dawesek yw ro an Arloedh,
ha nyns eus travyth mar dhrudh avel enev dyskyblys.
[15] Gwreg glor a geworr ras dhe ras,
ha ny yll mantolyow poesa bri hy omrewl.
[16] Avel an howl ow sevel yn ughelderyow an Arloedh,
yndellma yth yw tekter gwreg dha yn dyghtyans
hy chi.
[17] Avel lugarn ow splanna war an kantolbrenn sans,
yndellma yth yw fas teg war gorf adhves.
[18] Avel kolovenyow owrek war selyow a arghans,
yndellma yth yw diwarr deg ha dewufern fyrv.

[19] Ow flogh, gwith yagh flour dha yowynkneth,
ha na ro dha wouroleth dhe estrenyon.[a]

---

a 26:19 Nyns eus gwersow 19 bys 27 yn brassa rann an dornskrifow.

[20] Hwila park feyth a-ji dhe'n plen oll,
ha'y hasa gans dha has dha honan, ow fydhya yn dha dhevedhyans nobyl.

[21] Yndellma dha agh a sewen,
ha gans fydhyans yn aga devedhyans nobyl, i a dheu ha bos meur.

[22] Hora yw synsys avel trew,
ha benyn dhemmedhys yw marowji dh'y garoryon.

[23] Gwreg dhidhuw yw res avel rann dhe wour dilagha,
mes gwreg dhuwek yw res dhe wour a berth own a'n Arloedh.

[24] Benyn dhiveth a omdheg yn tivlas,
mes myrgh glor a vydh onest hwath a-rag hy gour.

[25] Gwreg benn-kales yw synsys avel gast,
mes neb a's teves omglewans a veth a berth own a'n Arloedh.

[26] Benyn a enor hy gour a vydh synsys dhe vos fur gans peub,
mes mara'n disenor yn hy balghder, hi a vydh aswonnys gans peub avel didhuw.
Lowen yw gour gwreg dha;
rag niver y vlydhynyow a vydh dewblekhes.

[27] Gwreg ughel hy lev ha tavosek yw avel hirgorn batel,
ha gour gans gwreg avel henna a spen y vewnans yn bresel.

Tri Thra Ankensi

[28] Yma dew dra a dhuwenha ow holonn,
ha'n tressa a'm gwra serrys;
gour rych[a] hag a dheuth ha bos boghosek,
gwer boellek yw dyghtys gans bismer,

---

a 26:28 *gour rych:* Amendys war-lergh an Syriek. Ebrow *kasor.*

ha den a gildenn a wiryonsys dhe begh –
an Arloedh a'n darbar dhe'n kledha.

29 Skant ny yll marchont omwitha a dhrogober,
na nyns eus gwikor ankablus a begh.

27 Lies re beghas rag budh,[a]
ha neb a hwila bos rych a dreyl dhe-ves y lagas.

2 Dell vydh ebil-tylda gorrys yn fyrv yn fols yntra meyn,
yndellma pegh yw gennys yntra gwertha ha prena.

3 Mar nyns yw den fyrv yn own an Arloedh,
y ji a vydh domhwelys yn skon.

Provow yn Bewnans

4 Pan vydh shakys an rider, an atal a drig;
yndellma y hwra mostedhes den yn y gows.

5 An forn a brev lestri an priweythor;
yndellma yma prov den yn y resna.

6 Hy frut a dhiskudh gonisogeth gwydhenn;
yndellma kows den a dhiskudh prederow y golonn.

7 Na wormel gour kyns ev dhe gewsel,
rag y'n fordh ma tus yw prevys.

Gober ha Kessydhyans

8 Mar holydh ewnder, ty a'n kyv
ha'y wiska avel goen gloryus.

9 Ydhyn a neyth gans aga eghenn aga honan,
yndellma gwirder a dheu dhe dre dhe'n re a'n
gweythres.

10 Lew a gontrewayt preydh;
yndellma pegh a gontrewayt an dhrogoberoryon.

---

a 27:1 *budh:* War-lergh re a'n dornskrifow *budh trufel.*

Kows Fur ha Foll

11 Keskows den duwek yw pup-prys fur,
mes an foll a janj avel an loer.

12 Yn mysk tus talsogh hwila chons dhe omdenna,
mes gorta termyn hir yn mysk tus prederus.

13 Kows fellyon yw divlas,
ha'ga yma aga hwarth yn drokhwans peghus.

14 Aga molleth ha millik a wra an gols dhe sevel serth,
ha'ga hedrynnow a wra dhe re erell stoppya aga skovarn.

15 Strif an re woethus a led dhe skoellya goes,
Ha'ga milliga yw ankensi dhe'n skovarn.

Trayta Kevrinyow

16 Neb a drayt kevrinyow a dhistru fydhyans,
ha ny gyv nevra koweth hegar.

17 Kar dha goweth ha bydh lel dhodho;
mes mar traytydh y gevrinyow, na hol war y lergh.

18 Rag dell dhistru den y eskar,
yndellna ty re dhistruis kowethyans dha gentrevek.

19 Kepar dell as den edhen dhe dhiank yn-mes a'y leuv,
yndellma ty re asas dha gentrevek dhe vos ha ny'n kechydh arta.

20 Na hol war y lergh, rag re bell yw gyllys,
ha dienkys avel ewik a'n antell.

21 Rag goli a yll bos lystennys,
hag yma akord wosa arvedhenn,
mes neb re draytas kevrinyow yw heb govenek.

Fayntys ha Dial

22 Neb a wynk gans an lagas a vras dregynn,
ha'n re a'n aswonn a ombellha dhiworto.

[23] Y'th wolok y anow yw oll hwekter,
hag ev a wra vri a'th heryow;
mes a-wosa ev a dreyl y gows
ha gans dha eryow dha honan ev a wra dhis
trebuchya.
[24] My re gasas lies tra, mes den a'n par na dres pup-tra;
an Arloedh ynwedh a'n kas.
[25] Piwpynag a dowllo men ewn war-vann a'n tewl war y
benn y honan,
ha boemm toellus a iger lies goli.
[26] Piwpynag a ballo pytt a goedh ynno,
ha piwpynag a settyo maglenn a vydh kechys ynni.
[27] Neb a wra drog, henna a rol arta warnodho,
ha ny wodhvydh a-ble teuth.
[28] Den orgelus a skorn hag arvedh tus erell,
mes dial avel lew a'n kontrewayt.
[29] An re a lowenha yn koedh an re wiryon a vydh kechys
yn maglenn,
hag angoes a's kemmer kyns aga mernans.

Dial ha Sorr

[30] Dial ha sorr, an re ma ynwedh yw kasadow,
mes peghador a's kyv aga dew.

28 Neb a dhiell a gyv dial an Arloedh,
hag ev a with akont stroeth a'ga feghosow.
[2] Gav dha gentrevek an kamm re wrug,
ha dha beghosow a vydh gevys pan bysydh.
[3] A wra den perthi sorr erbynn den arall,
ha gwaytyas yaghheans a'n Arloedh?
[4] Mar ny'n jeves nebonan mersi war dhen haval dhodho,
a yll ev pysi gevyans rag y beghosow y honan?
[5] Mar kwith kig denel konnar,
piw a wra dehwelyans rag y beghosow?

6 Porth kov a dhiwedh dha vewnans, ha hepkorr
eskarogeth;
porth kov a legras ha mernans, ha glen orth an
gorhemmynnow.
7 Porth kov a'n gorhemmynnow ha na borth atti erbynn
dha gentrevek;
porth kov a gevambos an Ughella, ha na wra vri a
dhiskians.

8 Omwith rag strif, ha dha beghosow a vydh le;
rag an penn-bros a enow strif.
9 Peghador a woderr kowethyans
ha hasa strif yn mysk an re hebask.
10 Yn kemusur dhe'n keunys y lesk an tan,
hag yn kemusur dhe'n gorthter, yndellma strif a
gress;
yn kemusur dhe nerth den y fydh y sorr,
hag yn kemusur dh'y gevoeth ev a gress y gonnar.
11 Kedrynn fysk a enow tan,
ha strif fysk a skoell goes.

An Tebel Daves

12 Mar hwythydh orth gwryghonenn, leski a wra;
mar trewydh warnedhi, y fydh difeudhys;
mes an dhew a dheu yn-mes a'th hanow.

13 Millik an kyhwedhler ha'n den dewblek y daves,
rag ev a dhistru an kres a lies.
14 Sklander re shakyas lies,
ha'ga skattra a genedhel dhe genedhel;
ev re dhistruis sitys krev,
ha domhwel chiow tus veur.
15 Sklander re worras gwragedh lel a'ga threvow,
ha gul dhedha kelli frut aga lavur.

16 Ny wra an den a woslow orth sklander kavoes powes,
na ny drig yn kres.
17 Strekys hwypp a verk an kig,
mes strekys taves a vrew an eskern.
18 Lies re goedhas gans min an kledha,
mes nyns yns i mar lies dell yw an re a goedhas
drefenn an taves.
19 Gwynnvys an den yw gwithys ragdho,
ha na wodhevis y sorr,
ha na borthas y yew,
ha na veu kelmys gans y gadonyow.
20 Rag y yew yw yew a horn,
ha'y gadonyow yw kadonyow a vrest;
21 y vernans yw tebel vernans,
hag ifarn yw gwell agesso.
22 Ny'n jeves galloes war an re dhuwek;
ny vydhons leskys yn y flamm.
23 An re a eske an Arloedh a goedh yn y alloes;
leski a wra yn aga mysk ha ny vydh difeudhys.
Dannvenys vydh er aga fynn avel lew;
avel lewpard ev a's terr dhe demmyn.
24 Gwayt y keydh dha dir gans spedhas,
kolm dha arghans ha'th owr,
25 poes dha eryow yn mantol,
gwra daras ha barrys rag dha anow.
26 Gwayt na slynki gans dha daves
ma na goetthi a-rag neb a gontrewayt.

Prestennow hag Attal

29 An re dregeredhus a re prestenn dh'aga hentrevogyon;
owth ystynn leuv heweres i a with an
gorhemmynnow.

[2] Ro prestenn dhe'th kentrevek yn termyn y esow;
attal dhe'th kentrevek y'n ewn brys.

[3] Gwith dha ambos ha bydh onest ganso,
ha ty a gyv pup-prys an pyth a vydh edhomm dhis anodho.

[4] Lies a wel prestenn avel happwayn,
ha gul kedrynn dhe'n re a's gweres.

[5] Bys pan dhegemmeras prestenn ev a amm dhe leuv den,
hag iselhe y lev pan gews a bythow y gentrevek;

mes yn prys attal ev a hok,
hag attyli gans ambosow gwag,
ha krodhvolas a-dro dhe'n termyn.

[6] Mar kwra an kresysor gwaska, ny gyv ev skant an hanter,
hag ev a'n gwel avel happwayn.

Mar ny wask, ev re gollas y vona,
ha gul eskar anodho heb edhomm;

ev a'n attal gans mollothow ha keredhyow,
hag yn le golewder ev a'n attal gans disenor.

[7] Lies ytho, a nagh ri prestenn, a-der drefenn pithneth,
mes drefenn own a vos frowsys heb edhomm.

[8] Byttegyns, godhav den eus yn studh uvel,
ha na hok ow tiskwedhes tregeredh dhodho.

[9] Gweres den boghosek drefenn an gorhemmynn,
hag yn y edhomm na'n dannvon dhe-ves gwag.

[10] Gwell yw kelli dha arghans a-barth broder po koweth,
ha na'n gas dhe wosseni yn-dann ven dhe vos kellys.

[11] Gwith dha dresor war-lergh gorhemmynnow an Ughella,
hag y tre dhis budh moy ages owr.

[12] Dege alusen y'th tresorva,
ha hi a'th telirv a bub anfeusi;

[13] gwell ages skoes krev ha guw poes,
hi a ladh ragos erbynn an eskar.

Mewghya Kendonow

14 Gour da yw goestel rag y gentrevek,
mes den neb re gollas sham a vydh falladow ragdho.

15 Na ankov kuvder dha vewghyer,
rag ev re ros y vewnans ragos.

16 Peghador a skoell pythow y vewghyer,
17 ha neb a'n jeves brys heb gras a forsak y dhelivrer.

18 Bos goestel re dhiswrug lies gour hag o sewen,
hag a's tewlis a-dro avel tonnow an mor;

y hworras galloesogyon yn divroedh,
hag i re wandras yn mysk kenedhlow estren.

19 Pan wra peghador neb re gemmeras goestel
siwya gwayn, ev a goedh yn kenyow lagha.

20 Gweres dha gentrevek gwella gylli,
mes gwayt na goetthi dha honan.

Tre ha Helder

21 Edhommow bewnans yw dowr, bara ha dillas,
hag ynwedh chi dhe gudha dha noethedh.

22 Gwell yw bewnans an den boghosek yn-dann goskes y do y honan,
ages gwledh vryntin yn chi den arall.

23 Bydh lowen gans boghes po meur,
ha ny glewydh keredh rag bos gwester.

24 Bewnans truan yw mos a ji dhe ji;
avel gwester ny dal dhis igeri dha anow;

25 ty a vydh an ost ha provia diwes heb kavoes gras,
ha keffrys ty a glew geryow hwerow a'n par ma:

26 'Deus omma, estren, pareus an voes,
ha gas vy dhe dhybri a'n pyth a' fydh.'

27 'Ro spas, ty estren, dhe dhen enorys,
ow broder a dheu dhe driga hag edhomm a'm beus a'n chi.'

28 Kales yw dhe dhen poellek perthi
tavosans a-dro dhe bos gwester, hag a-dro dhe
geredh an okerer.

Dyskybleth Fleghes

30 Ev neb a gar y vab a'n hwypp yn fenowgh,
ma'n jeffo lowena y'n diwedh.

2 Neb a gessydh y vab a'n jevydh lowena anodho,
ha bostya anodho yn mysk aswonnesigyon.

3 Neb a dhysk y vab a wra dh'y eskerens bos avius,
ha lowenhe yn mysk y gowetha.

4 Pan verow an tas ny hevel bos marow,
rag ev dhe asa war y lergh onan haval dhodho,

5 neb orto yn y vewnans ev a viras gans lowena
hag yn eneworres ny veu grevys.

6 Ev re asas war y lergh dialor erbynn y eskerens,
ha nebonan dhe attyli kuvder y gowetha.

7 Piwpynag a dhyghtyo y vab yn re vedhel a gelm y
woliow,
hag orth pub kri y golodhyon a vydh troblys.

8 Margh nag yw dovys a dheu ha bos penn-kales,
ha mab digabester a vydh gorth.

9 Bydh medhel gans flogh hag ev a'th vrowegh;
gwari ganso hag ev a'th keudh.

10 Na hwarth ganso, po ty a' fydh ahwer ganso,
ha wortiwedh ty a dheskern dha dhyns.

11 Na ro dhodho rydhses yn y yowynkneth,
ha na skon aswonn y gammweythresow.

12 Pleg y warr yn y yowynkneth
ha gweskel y asennow pan yw flogh,
poken ev a dheu ha bos penn-kales ha bos diwostydh
dhis,
hag yndellma dri ahwer dhe'th enev.

13 Ytho dyskybel dha vab ha gwra dh'y yew bos poes,[a]
ma na vi sklandrys der y dhivethter.

14 Gwell yw bos boghosek, yagh ha krev
ages rych ha plegys yn korf.
15 Gwell yw yeghes ha krevder ages owr,
ha korf nerthek ages rychys diniver.
16 Nyns eus golusogneth gwell ages yeghes korf,
na heudhder a-ugh lowena kolonn.
17 Gwell yw mernans ages bewnans a anken,
ha powes bys vykken ages kleves bythkwethek.

A-dro dhe Boesow[b]

18 Traow dentethyel dinewys war anow deges
yw haval dhe offrynnow boes gorrys war vedh.
19 Pana les yw offrynn dhe idol?
Rag ny yll na dybri na blasa.
Yndellma yth yw an den yw kessydhys gans an Arloedh;
20 ev a wel gans y dhewlagas ha krodhvolas
dell hanas spadhesik pan vyrl ev gwyrghes.

21 Na omro dhe dhuwon
ha na dorment dha honan a-borpos.
22 Kolonn lowenek yw bewnans den,
ha heudhder gour yw dydhyow hir.
23 Chersh dha enev ha konfort dha golonn,
ha dannvon duwon pell ahanas,
rag duwon re dhistruis lies,
ha nevra ny dheu les anodho.
24 Avi ha sorr a verrha bewnans,
ha preder a dhre kothni kyns y dermyn.

---

a 30:13 *gwra dh'y yew bos poes:* Ow siwya an Ebrow.

b 30:18 Yma an titel ma y'n tekst greka y honan.

25 Den gans kolonn lowenek ha da
a's tevydh les a'n boes a dheber.

Kudynnow Golusogneth

31 Ny yll tus rych koska, ow prederi a'ga pythow;
aga yeghes yw distruys.
2 Ny yll voghosogyon koska, ow prederi a'ga pygans;
kepar ha kleves sevur yw.[a]
3 An den rych a lavur dhe greuni golusogneth,
ha pan bowes lenwys yw gans y daklow denteth.
4 An boghosek a lavur rag gul bewedh tanow,
ha pan bowes ev a dheu ha bos yn esow.

5 Neb a gar owr ny yll bos reknys ewn;
neb a hol mona a vydh hembrenkys yn sowdhan
ganso.
6 Lies re dheuth dhe anfeusi drefenn owr,
ha'ga distruyans re's metyas fas orth fas.
7 Men trebuchya yw dhe'n re yw ravshys ganso,
ha pub foll a vydh kechys ganso.
8 Gwynn y vys an den rych yw kevys divlam,
ha nyns eth war-lergh owr.
9 Piw yw ev, ma'n gelwyn gwynnvys?
Rag ev re wrug marthusyon yn mysk y bobel.
10 Piw re beu prevys ganso ha bos kevys perfydh?
Bedhes ragdho skila rag bostya.
Piw a'n jevo galloes treuspassya mes ny dreuspassyas,
po gul drog ha ny'n gwrug?
11 Y sewenyans a vydh fastys,
ha'n kuntelles a dheriv manylyon y alusenow.

---

a 31:2 Amendys. Gwersow 1 ha 2 yw ankler y'n Greka ha'n Ebrow.

Kortesi orth Moes

12 Pan vydhydh esedhys orth moes hel,
na vydh gargasenn ena,
ha na lavar, ‘Yma boes splann omma!’

13 Porth kov, lagas pith dhe vos neppyth drog.
Pyth re beu kreatys moy pith ages an lagas?
Rakhenna dagrewi a wra pub treveth.

14 Na ystynn dha leuv rag pup-tra a welydh
ha na’s herdh gans dha gentrevek y’n skudell.

15 Barn omglewans dha gentrevek herwydh dha
omglewans dha honan,
ha bydh prederus yn pub mater.

16 Deber an pyth yw gorrys a-ragos avel den,
ha na dhyns yn pith, ma na vi kesys.

17 Bydh an kynsa dhe hedhi dell dhelledh dhe norter da,
ha na vydh gargasenn, ma na vi divlas.

18 Mars os esedhys yn mysk lies,
na ystynn dha leuv yn kynsa oll.

19 Boghes yw lowr rag den dyskyblys yn ta.
Ny anell yn poes hag ev y’n gweli.

20 Hun yaghus a greg war voesa yn temprys;
ev a sev a-varr hag omglewes yagh.

Ankres anhun ha penn-dro
ha koler a vydh dhe’n argasenn.

21 Mar peus konstrynys dhe dhybri re,
sav, gas an moes dhe hwyja ha ty a’ fydh difres.

22 Goslow orthiv, ow mab, ha na wra anvri dhymm,
hag y’n diwedh ty a wodhvydh bos gwir ow geryow.

Yn pup-tra a wredh bydh skentel,
ma na dheffo kleves warnas.

23 Tus a vennik an den yw hel gans boes,
ha len yw aga dustuni dh’y helder.

24 An sita a grodhvol war an dhen yw pith gans boes,
ha'ga dustuni dh'y bithneth yw kewar.

Temprans owth Eva Gwin

25 Na assay previ dha wouroleth der eva gwin,
rag gwin re dhistruis lies.
26 Dell yw horn prevys yn forn ha dowr,
yndellma gwin a brev kolonnow an re woethus
pan strivyons.
27 Gwin yw haval dhe vewnans dhe dus
mars yw evys yn kemusur.
Pyth yw bewnans dhe dhen heb gwin?
Rag y feu gwrys rag gul dhe dus bos lowen.
28 Gwin evys yn temprys hag y'n termyn ewn
a dhre heudhder dhe'n golonn ha lowender dhe'n
enev.
29 Gwin evys re a dhre hwerowder an spyrys,
gans diwostytter ha trebuchya.
30 Medhwynsi a ynkress sorr an foll dh'y bystik y honan,
ow lehe y nerth ha keworra goliow.
31 Na geredh dha gentrevek yn kevewi a win,
na'y dhispresya yn y lowender;
na gows ger a geredh dhodho,
na poesa warnodho dhe attal kendon.

Fara orth Gwledh

32 Mars os gwrys mester an wledh, na ughelha dha
honan;
bydh yn aga mysk avel onan a'ga niver.
Gwith i yn ta yn kynsa hag ena esedh;
2 pan gollenwsys oll dha dheverow, kemmer dha le
may fi heudh war-barth gansa
ha degemmeres torgh rag gwledh restrys mar dha.

3 Kows, ty neb yw kottha, rag yth yw dha wir,
mes gans skentoleth kewar, ha na woderr an menestrouthi.
4 Le may ma kan kenys, na dhever kows;
na dhisplet dha sleyghneth y'n termyn kamm.
5 Sel a rubi settys yn owr
yw keskan a venestrouthi orth gwledh win.
6 Sel a werem settys rych yn owr
yw melodi menestrouthi gans gwin da.

7 Kows, ty neb yw yowynk, mars yw res,
mes namoy es diwweyth, ha marnas y feu govynnys orthis.
8 Bedhes dha gows berr; lavar meur yn boghes geryow;
bydh avel neb a woer hag a yll tewel.
9 Yn mysk brasyon na omwra par dhedha;
ha pan vo ken den ow kewsel, na glapp.

10 A-rag an taran yth a an lughes,
hag yth a favour a-rag an den uvel.
11 Sav a dermyn da ha na vydh an diwettha;
ke yn uskis dhe-dre, ha heb hokya.
12 Ena lowenha, oll dell vynni,
mes na begh drefenn kows goethus.
13 Mes dres oll bennik dha Greador,
neb a'th lenow a'y rohow da.

Own an Arloedh

14 Neb a hwila Duw a dhegemmer y dhyskybleth,
ha'n re a sev a-varr dh'y hwilas a gyv favour.
15 Neb a hwila an lagha a vydh lenwys ganso,
mes an falswas a drebuch orto.
16 An re a berth own a'n Arloedh a gyv gwir vreusow,
hag enowi oberow gwiryon avel golow.

17 Peghador a skon keredh,
ha kavoes ervirans orth bodh y vrys.

18 Ny skon gour poellek profyans prederus;
ny gren den tont ha goethus yn own.
19 Na wra travyth heb ombrederi,
hag unnweyth pan y'n dallethsys, na dreyl dha vrys.
20 Na ge war hyns leun a beryllow,
ha na drebuch war dir meynek.
21 Na vydh re fydhyansek war fordh rag own a ladron,
ha bydh war a'n pyth usi a-dryv dhis.
Na drest yn fordh an debeles,
ha bydh gwarnys a'th hynsyow.
22 Gwith dha enev dha honan yn oll dha fordhow,
rag neb a wra henna a with an worhemmynnow.
23 Gwith dha enev dha honan yn oll dha weythresow,
rag neb a wra henna a with an worhemmynnow.

24 Neb a with an lagha a with y enev y honan,
ha ny vydh shamys neb a drest yn Arloedh.[a]

33 Ny hwer drogedh vyth dhodho ev neb a berth own a'n Arloedh,
mes yn peryll ev a'n delirv arta hag arta.
2 Ny gas gour fur an lagha,
mes an falswas a vydh avel skath yn tewedh.
3 Den fur a fydh y'n lagha;
ha ragdho an lagha a vydh mar drestys avel Urim.[b]

4 Pareus an pyth dhe leverel, may fydhydh klewys;
rester dha dhyskans, hag ena ro dha worthyp.

---

a 32:24 Gwersow 21-24 ow siwya an Ebrow.

b 33:3 *Urim:* Ow siwya an Ebrow.

5 Kolonn an foll yw haval dhe ros kert,
ha'y brederow avel aghel ow rosella.
6 Koweth neb a wra ges yw avel margh
ow kryghias yn-dann bub huni yw esedhys
warnodho.

Eghennow Dihaval a Dus

7 Prag yth yw unn jydh gwell es onan arall,
pan yw golow pub dydh an vlydhen dhiworth an
howl?
8 Dre wodhvos an Arloedh i a veu dissernys,
hag ev a ordenas an sesonyow dihaval ha'n goelyow.
9 Re anedha ev a ughelhas ha'ga sanshe,
ha re ev a wrug dydhyow kemmyn.
10 Mab-den oll a dheuth a'n leur,
hag Adam a veu gwrys a'n dor.
11 Yn leunder y skians an Arloedh a dhissernyas
yntredha
hag ordena aga fordhow divers.
12 Re anedha ev a vennigas ha'ga ughelhe,
re erell ev a sanshas ha'ga dri nes dhodho y honan;
mes nebes ev a vollethis hag iselhe,
ha'ga threylya yn-mes a'ga thylleryow.
13 Avel pri yn leuv an priweythor,
dhe vos molys dell bleg dhodho,
yndellma yth yw tus yn leuv aga Kreador,
dhe ri dhedha dell vynn ev.

14 Da yw an gorthenep dhe dhrog,
ha bewnans an gorthenep dhe vernans;
yndellma an peghador yw an gorthenep dhe'n den
duwek.
15 Ytho mir orth oberow oll an Ughella;
i a dheu yn koplow, an eyl gorthenep dh'y gila.

16 My o an diwettha dhe woelya;
avel den a guntell gesigow war-lergh kuntelloryon an gwinreun;
17 dre vennath an Arloedh my a dheuth yn kynsa,
hag avel kuntellor an gwinreun my a lenwis ow gwinwask.
18 Ombrederewgh ma na lavuris ragov vy ow honan,
mes rag peub usi ow hwilas dyskans.
19 Klewewgh vy, hwi yw meur yn mysk an bobel,
ha hwi hembrenkysi an kuntelles, goslowewgh!

Bos Anserghek

20 Dhe vab po gwreg, dhe vroder po koweth,
na ro galloes warnas dha honan, hedre vewi;
ha na ro dha bythow dhe gen onan,
rag own ty dhe dreylya dha vrys may fydh res dhis y wovynn arta.
21 Hedre vi bew hag anall ynnos,
na as nebonan dhe gemmeres dha le.
22 Rag gwell yw dha fleghes dhe wovynn ahanas
ages ty dhe vires orth leuv dha fleghes.
23 Bydh an gwella yn pup-tra a wredh;
na dhre namm war dha enor.
24 Pan worfennydh dydhyow dha vewnans,
hag yn eneworres, lesrann dha eretons.

Dyghtyans Gwesyon

25 Boes ha gwelenn ha beghyow rag asen;
bara ha dyskybleth rag kethwas.
26 Gwra dhe'th kethwas gweytha ha ty a gyv powes;
mes gas y dhiwleuv diek hag ev a hwila rydhses.
27 Yew ha kabester a gromm an konna,
ha dhe'n drogservyas yma restell ha tormentys.

[28] Gorr ev dhe weytha, ma na vo diek,
[29] rag diekter a dhysk meur dhrog.

[30] Dannvon ev dhe weytha, dell dhegoedh dhodho,
ha mar nyns yw gostydh, gwra poes y gargharow.

Na vydh re gales dhe dhen pynag
ha na wra travyth heb ewnder.

[31] Mars eus dhis servyas, dyght ev kepar ha ty dha honan,
rag ty dh'y brena gans goes.

Mars eus dhis servyas, dyght ev avel broder,
rag edhomm a' fydh anodho dell vydh edhomm
dhis a'th vewnans.

Mara'n tebeldhyght hag ev a wra dha asa ha poenya
dhe-ves,
py fordh a gemmerydh dh'y hwilas?

Hunrosow a Doell

34 Govenegow gour diboell yw euver ha fals,
ha hunrosow a re eskelli dhe fellyon.

[2] Avel den a gach skeus ha holya an gwyns,
yndella yw neb a wra vri a hunrosow.

[3] Nyns yw an pyth a welir yn hunrosow marnas skeusenn,
hevelenep fas yn gweder-mires.

[4] A neppyth avlan pyth a yll bos glanhes?
Hag a neppyth fals pyth a yll bos gwir?

[5] Dewinieth ha koelyow ha hunrosow yw euver,
hag yma fantasis dhe'n golonn, dell eus dhe wreg
yn gwelivesi.

[6] Marnas aga bos dannvenys yn visitasyon an Ughella,
na sett dha golonn warnedha.

[7] Rag hunrosow re doellas lies huni,
ha'n re a worras aga fydhyans ynna re goedhas
dhe-ves.

[8] Heb gowyow a'n par ma an lagha a vydh kollenwys,
ha furneth yw kowlwrys yn ganow lel.

Prevyans avel Dyskador

[9] Gour a dravalyas yn feur a woer lies tra,
ha neb a'n jeves prevyans meur a woer an pyth a
dhiskler.

[10] Den heb prevyans a woer boghes traow,
mes ev neb re vyajyas a gyv skians meur.

[11] Pan esen ow kwandra, my a welas lies tra,
ha my a gonvedh moy es dell allav leverel.

[12] Yn fenowgh my re beu yn peryll a vernans,
mes diank grasow dhe'n prevyansow ma.

Own an Arloedh

[13] Spyrys an dus ownek a vew,
rag yma aga govenek ynno ev neb a's selow.

[14] Ny vydh gohelus neb yw ownek a'n Arloedh,
na ny berth dout, rag ev yw aga govenek.

[15] Gwynn y vys an enev yw ownek a'n Arloedh!
War biw y kreg? Ha piw yw y skoedhyans?

[16] Yma dewlagas an Arloedh war an re a'n kar,
skoes galloesek ha skoedhyans krev,
goskes a'n gwyns toemm ha skeus a'n howl y'n
hanter-dydh,
goelyador erbynn trebuchya ha gweres erbynn
koedha.

[17] Ev a dhrehav an enev ha golowi an lagasow;
ev a re yeghes, bewnans ha bennath.

Offrynnow

[18] Sakrifis gwrys a neppyth degemmerys yn anewn yw
nammys.
Ankemmeradow yw rohow an re gammhynsek.

19 Nyns yw an Ughella pes da gans offrynnow an re dhidhuw,
na nyns yw diserrys gans meur a sakrifisow.
20 Avel den a ladh mab a-dherag y das
yndella yw an den a offrynn sakrifis a bythow an voghosogyon.
21 Bara edhommogyon yw bewnans boghosogyon;
neb a'n kemmer a-dhiworta yw den a woes.
22 Kemmeres pygans kentrevek yw gul moldrans;
Frowsya arvethesik a'y wober yw skoellya goes.

23 Unn den pan dhrehav ha'y gila a dhistru,
pana les a vydh dhedha marnas lavur kales?
24 Unn den pan wormel ha'y gila a volleth,
orth lev piw y woslow an Mester?
25 Unn den mar omwolgh wosa tochya korf marow, hag ena y dochya arta,
pandr'yw an gwayn der y wolghi?
26 Ytho unn den mar kwra penys rag y beghosow,
ha mos ha gul an keth taklow arta,
piw a woslow orth y bysadow?
Ha pandr'a waynyas der omuvelheans?

An Lagha ha Sakrifisow

35 Gwitha an lagha a dal lies offrynn;
gul vri a'n gorhemmynnow a dal sakrifia offrynn kres.[a]
2 Attal kuvder a dal offrynn greun,
ha ri alusen a dal offrynn grasyans.
3 Omwitha rag drogedh yw plegadow dhe'n Arloedh
hag omwitha rag anewnder yw prenedh.

---

a 35:1 Niverow an gwersow y'n chaptra ma a siw niverow Rahlfs *Septuaginta.*

4 Na omdhiskwedh a-rag an Arloedh gwag dha leuv;
gwra oll an sakrifisow ma, herwydh an gorhemmynn.
5 Offrynn den gwiryon a ur an alter,
ha'y odour hweg a sev a-rag an Ughella.
6 Sakrifis gour gwiryon yw kemmeradow
ha ny vydh nevra ankevys.
7 Bydh hel pan wordhydh an Arloedh,
ha na leha kynsa frut dha dhiwleuv.
8 Gans pub ro bedhes lowenek dha fas,
ha sansha dha dhega gans lowender.
9 Ro dhe'n Ughella dell ros ev dhis
ha mar hel dell yllydh.
10 Rag an Arloedh a attal,
hag ev a attal dhis seythplek.

Barn Duw

11 Na brof dhodho falswober, rag ny'n degemmer;
ha na drest yn sakrifisow anewn;
12 rag an Arloedh yw an barner,
ha ganso nyns eus faverans.
13 Ny dhiskwedh faverans erbynn an boghosek
mes ev a glew pysadow an den dregynnys.
14 Ny skon pysadow an omdhivas
na'n wedhwes pan dhiver krodhvol.
15 A ny wra dagrow an wedhwes resek war hy bogh
ha hi ow kria erbynn an den a wra dhedha koedha?
16 Ev neb a serv an Arloedh a vydh degemmerys gans favour,
ha'y bysadow a dhrehedh dhe'n kommol.
17 Pysadow an den uvel a wan an kommol,
ha ny bowes bys pan dhrehedh dh'y amkan;
18 ny hedh bys pan worthyp an Ughella
ha gul gwirvreus dhe'n ewnhynsek, ha gul breus.

19 Rag ny vydh hyll an Arloedh
hag avel gwerryor ny fronn y honan[a]
20 bys pan vrew klunyow an re dhidruedh
ha tyli dial war an kenedhlow;
21 bys pan dhistru routh an re orgelus,
ha terri ternwelenn an re gammhynsek;
22 bys pan attal dhe bub den herwydh y weythresow
hag oberow tus herwydh aga brys;
23 bys pan vreus ken y bobel
ha gul dhedha lowenhe yn y dregeredh.
24 Teg yw tregeredh yn termyn ahwer
avel kommol glaw yn termyn syghor.

Pysadow rag Pobel Dhuw

36 Kemmer truedh ahanan, A Arloedh Duw a beub,
ha mir warnan
ha gorr own ahanas war oll an kenedhlow.[b]
2 Drehav dha leuv erbynn kenedhlow estren
ha gas dhedha gweles dha nerth.
3 Dell veus sanshes ynnon a-ragdha,
yndella bydh meurhes yn aga mysk a-ragon.
4 Ha gas dhedha godhvos, dell wodhven ni,
nag eus Duw marnas ty, A Arloedh.
5 Ro toknys nowydh ha gwra anethow erell;
gwra dha leuv ha bregh dhyghow dhe vos gloryus.
6 Difun dha sorr ha dinew dha gonnar;
kemmer dhe-ves an erbynner ha distru an eskar.
7 Berrha an termyn, porth kov a'n ambos,
ha gas an bobel dhe dherivas dha oberow galloesek.

---

a 35:19 *hag avel gwerryor ny fronn y honan:* Ow siwya an Ebrow.

b 36:1 Niverow an gwersow y'n chaptra ma a siw niverow Rahlfs *Septuaginta.*

[8] Gas an dianker dhe vos leskys yn sorr tanek,
ha re gaffo distruyans an re a bystik dha bobel.
[9] Brew pennow pennsevigyon an eskar,
a lever ‘Nyns eus denvyth marnas ni.’
[10] Kuntell oll loethow Yakob,
ha ri dhedha oll aga eretons kepar hag y’n dalleth.
[11] Kemmer truedh, A Arloedh, war an bobel gelwys
gans dha hanow,
war Ysrael a gemmersys avel dha gynsa genys.
[12] Kemmer pita orth sita dha sentri,
Yerusalem, tyller dha bowesva.
[13] Lanw Sion a solempnyans dha veuredh,
ha dha dempel a’th wolewder.
[14] Ro dustuni dhe’n re a formsys y’n dalleth,
ha kollanw an profoesansow kewsys y’th hanow.
[15] Gober an re a wra dha wortos,
ha gas dha brofoesi dhe vos lel.
[16] Klew, A Arloedh, pysadow dha servysi,
herwydh bennath Aron war dha bobel,
[17] ha peub usi war an nor a wodhvydh
dha vos an Arloedh, Duw an oesow.

Dewisyans Gwreg

[18] An dorr a gemmer boes pynag,
mes an eyl boes yw gwell ages y gila.
[19] Dell vlas an stevnik helgik divers,
yndellma brys poellek a yll dissernya fals eryow.
[20] Brys gorth yw an acheson a anken,
mes den a brevyans a’n attal dhodho.
[21] Benyn a gemmer den pynag avel gour,
mes unn vyrgh yw gwell ages hy ben.
[22] Tekter benyn a jer an fas,
hag a dremen pub hwans denel.

23 Mars yw hy thaves kuv hag uvel,
hy gour yw moy feusik ages gwer erell.
24 Ev neb a gyv gwreg a dhalleth perghennogeth,
gweres gwiw dhodho ha koloven powes.
25 Le ma nag eus ke, an splatt a vydh pyllys,
ha le ma nag eus gwreg, gour a wander yn unn hanasa.
26 Rag piw a fydh yn lader skav
a derlemm a dre dhe dre?
27 Ytho piw a fydh yn den na'n jeves neyth,
neb a wodrik yn le pynag ma'n kemmer an nos?

Fals Kowetha

37 Pub koweth a lever, 'My yw dha goweth ynwedh;'
mes yma koweth nag yw koweth marnas yn hanow.
2 A nyns yw ahwer bys y'n mernans
pan dreyl keskoweth ha kar yn eskar?
3 A blegyans dhe dhrog! A ble rolsys a-ji
dhe gudha an dor sygh a doell?
4 Yma keskoweth a lowenha yn sewena koweth,
mes yn termyn trobel ev a dreyl er y bynn.
5 Yma keskoweth a weres koweth erbynn eskar,
ha kemmeres skoes yn-bann dh'y dhefendya erbynn eskerens.[a]
6 Na ankov koweth yn batel,[b]
ha na wra y ankevi y'th wolusogneth.

Kusulyadoryon

7 Pub kusulyador a wormel an gusul a re,
mes yma neb a re kusul dh'y wayn y honan.

---

a 37:5 Amendys war-lergh an Ebrow.

b 37:6 *yn batel:* Ow siwya an Ebrow.

[8] Bydh war a gusulyador,
ha godhvydh yn kynsa pyth yw y vern,
rag ev a re kusul herwydh y les y honan.

Ev a allsa tewlel an prenn er dha bynn
[9] ha leverel dhis ‘Dha fordh yw da,’
hag ena sevel a-denewen rag gweles an pyth a hwer dhis.

[10] Na omgusul gans den a vir orthis gans gogrys;
kudh dha gusul dhiworth an re a berth avi ahanas.

[11] Na omgusul gans benyn a-dro dh’y hesstrivores
po gans kilgi a-dro dhe vresel,

gans marghador a-dro dhe gesvargenya
po gans prener a-dro dhe wertha,

gans kraf a-dro dhe helder
po gans an den didruedh a-dro dhe guvder,

gans an diek a-dro dhe ober vytholl
po gans arvethesik blydhenyek a-dro dhe worfenna y ober,

gans servyas diek a-dro dhe ober meur –
na wra vri a gusul vyth a rons.

[12] Mes fydh yn kynsa yn gour duwel
a aswonnydh avel onan a with an gorhemmynnow,

ha’y vrys haval dhe’th vrys jy,
ha neb a dhuwenha mar trebuchydh.

[13] Ha gas dhe gusul dha golonn dha honan sevel,
rag nyns eus denvyth moy lel dhis agessi.

[14] Rag brys gour treweythyow a yll avisya
gwell ages seyth goelyador esedhys war dour ughel.

[15] Mes dres oll pys dhe’n Ughella
may kevarwoettho dha fordh yn gwiryonedh.

Gwir Furneth ha Fals Furneth

16 Dadhel yw dalleth pub ober,
ha kusul a dheu a-rag pub gweythres.

17 Yma gwreydhyow dewis y'n brys.
18 Peder furv a denkys a skyll:

da ha drog, bewnans ha mernans;
ha pup-prys yth yw an taves a's rewl.

19 Yma gour neb yw konnyk lowr dhe dhyski lies,
ha hwath bos euver dhodho y honan.

20 Kowser sleygh a yll bos kesys;
ev a vydh gesys heb boes vytholl.

21 Rag ny veu gras res dhodho gans an Arloedh,
drefenn y fyll dhodho pub furneth.

22 Yma den a yll dyghtya y negysyow y honan,
frut y gonvedhes a vydh gormelys.

23 Gour fur a dhysk y bobel y honan
ha frut y gonvedhes yw len.

24 Gour fur a vydh lenwys a vennath,
ha peub a'n gwel a'n gelow gwynn y vys.

25 Dydhyow bewnans gour yw niverys,
mes dydhyow Ysrael yw heb niver.

26 Den fur a erit fydhyans yn mysk y bobel,
ha'y hanow a vew bys vykken.

Klorder

27 Ow mab, prov dha enev y'th vewnans;
ha gwel pyth yw drog ragos, ha na omre dhodho.

28 Rag nyns yw pup-tra da rag pubonan,
ha ny gyv denvyth plesour yn pup-tra.

29 Na vydh hwansek dhe re a voes denteth,
ha na dheber heb lett;

30 rag yn re a voes yma kleves,
ha kowlogneth a dreyl dhe hwyja.

31 Lies re verwis a gowlogneth,
mes seul a omwith anedhi a ystynn y vewnans.

Medhogyon ha Kleves

38 Enor medhek rag y wonisyow,
rag an Arloedh a'n formyas;
2 rag yaghheans a dheu a'n Ughella,
hag ev a dhegemmer gober dhiworth an myghtern.
3 Sleyghneth an medhek a dhrehav y benn,
hag enorys vydh yn golok an vrasyon.
4 An Arloedh a formyas medhegnethow yn-mes a'n dor,
ha ny wra gour doeth aga dispresya.
5 A ny veu dowr gwrys hweg gans prenn
rag may fe godhvedhys y nerth?
6 Ev a ros sleyghneth dhe dus
may fe gormelys yn y oberow marthys.
7 Dredha an medhek a yaghha ha kemmeres poen dhe-ves;
8 an kymyst a wra kemmysk anedha.
Ny vydh oberow Duw nevra gorfennys;
hag anodho kres a les dres enep an nor.

9 Ow mab, y'th wannegredh, na strech,
mes pys dhe'n Arloedh, hag ev a'th yaghha.
10 Omdenn a gammweyth ha gwra dhe'th tiwleuv bos ewn,
ha glanha dha golonn a bub pegh.
11 Doro offrynn hweg y sawer, hag offrynn kovadh a vleus fin,
dinew oyl war dha offrynn, kemmys dell ylli.
12 Ena ro tyller dhe'n medhek, rag an Arloedh a'n formyas;
na'n gas dhe vos ahanas, rag edhomm a'th eus anodho.
13 Termyn a yll dos pan vydh sewena yn aga diwleuv,
14 rag i ynwedh a bys dhe'n Arloedh

may hwrontyo dhedha sewena yn dissernya klevesow[a]
hag yn yaghheans rag gwitha bewnans.

15 Neb a begh a-rag y Wrier,
a omdhiskwedh gorth a-rag medhek.[b]

Kynvann Rag an Re Varow

16 Ow mab, gas dha dhagrow dhe goedha rag den marow,
ha dalleth an alargan kepar hag onan yn poen meur.

Pareus an korf gans solempnita gwiw,
ha na bydh logh y'n ynkleudhyans.

17 Bedhes hwerow dha gynvann ha ter dha oelva;
bedhes dha alar gwiw dell dhervynn,

rag unn jydh, po dew, rag goheles breus;
ena bydh konfortys rag dha anken.

18 Rag galar a yll ledya dhe vernans,
ha kolonn drist a wra dhe nerth koedha.

19 Wosa ynkleudhyans galar a dremen;
bewnans a dristyns yw galar dhe'n golonn.[c]

20 Na ro dha golonn dhe alar;
gorr e dhe-ves, ha porth kov a'th tiwedh.

21 Na ankov, nyns eus dehweles;
ny wredh da dhe'n den marow, ty a bystik dha honan.

22 Porth kov a'y denkys, rag dha denkys dha honan a
vydh yndella;
de dhodho ev,[d] ha hedhyw dhiso jy.

23 Pan vydh an den marow yn powesva, gas y govadh
dhe bowes ynwedh,
ha bydh konfortys ragdho pan vydh diberthys y
spyrys.

---

a 38:14 *dissernya klevesow:* Ow siwya an Ebrow.

b 38:15 *a omdhiskwedh gorth a-rag medhek:* Ow siwya an Ebrow.

c 38:19 Styr an wers ma yw pur ankler.

d 38:22 *dhodho ev:* Ow siwya an Ebrow. Greka *dhymmo vy.*

Kenwerth ha Kreft

[24] Furneth skriba a dheu dre dermyn syger;
ha neb a'n jeves boghes negys a yll mos ha bos fur.

[25] Fatell yll mos ha bos fur neb a syns an arader,
ha neb yw balgh a sheft an bros,

neb a lew an oghen hag yw bysi gans aga gweyth,
ha'y gows a-dro dhe lodhnow?

[26] Ev a re y vrys dhe wul fynnglow,
hag ev yw heb kosk ow ri boes dhe'n lejegow.

[27] Yndella yth yw pub krefter ha pennser
neb a lavur nos ha dydh;

an re a dregh toknys an selyow,
peub yw diwysyk ow kul diverseth veur;

ev a sett y golonn dhe liwa gwir semlans,
ow korfenna y ober gans rach.

[28] Yndella an gov, esedhys ryb an anwan,
ow prederi a-dro dhe'n horn a vynn y weytha;

anall an tan a deudh y gig,
hag ev a striv gans gwres an fornes;

tros an morthol a vodharha y dhiwskovarn,
hag yma y dhewlagas war batron an dra a wra.

Ev a sett y golonn war worfenna y ober,
hag ev a gowlwra y afinans gans rach.

[29] Ynwedh an priweythor esedhys orth y ober
ow treylya an ros gans y dreys;

pup-prys prederys yw a-dro dh'y ober,
owth assaya kowlwul sommenn y lestri.

[30] Ev a furv an pri gans y vregh
ha'y wul gwedhyn gans y dreys;

ev a sett y golonn war worfenna an gwedrans,
diwysyk yw ow korra tan y'n forn.

31 Oll an re ma a fydh yn aga diwleuv,
ha pubonan yw sleygh yn y ober y honan.
32 Hebdha ny yll sita bos annedhys,
ha ny yll tus naneyl triga ena na dos dhedhi.
33 Hwath nyns yns hwilys rag konsel an bobel,
na esedha yn savla ughel y'n kuntelles.
Ny esedhons war vynk an barner
na ny gonvedhons breus lysyow an lagha;
34 ny dhiskwedhons dyskybleth na breus,
ha nyns yns i kevys ow kewsel parabolennow.
Mes i a sosten framweyth an bys,
ha'ga bern yw rag gwrians aga kreft.

Ober an Skriba

39 Ass yw dihaval an den a omre
dhe studhya lagha an Ughella!
Ev a hwila furneth oll an dus koth,
ha ri y dermyn dhe brofoesansow;
2 ev a with lavarow gwer erys-da
ha dewana sotelnethow parabolennow;
3 ev a hwila styryow kudhys an lavarow koth
ha skiansek yw yn tewlder an parabolennow.
4 Ev a serv yn mysk an vrasyon
hag omdhiskwedhes a-rag rewlysi;
ev a draval yn tiryow estren
ha previ an pyth yw da ha drog yn mysk tus.
5 Ev a sett y golonn dhe sevel a-varr
dhe hwilas an Arloedh a'n gwrug,
ha pysi a-rag an Ughella;
ev a iger y anow yn pysadow
ha govynn gevyans rag y beghosow.

6 Mars yw mynnas an Arloedh meur,
ev a vydh lenwys a spyrys konvedhes;
ev y honan a dhiver geryow furneth
ha ri grasow dhe'n Arloedh yn pysadow.
7 An Arloedh a gevarwoedh y gusul ha'y wodhvos,
hag ev a ombreder a-dro dh'y gevrinyow.
8 Ev a dhiskwa dyskybleth y dhyskas,
ha bostya yn lagha kevambos an Arloedh.
9 Lies a wormel y gonvedhes;
nevra ny vydh dileys.
Nyns a y govadh dhe goll,
ha'y hanow a vew a henedh dhe henedh.
10 Kenedhlow a gews a'y furneth,
ha'n kuntelles a dheklar y wormel.
11 Mar kyv oes hir, ev a as hanow brassa ages mil,
ha pan a dh'y bowes, ev a geworr dh'y hanow da.

Hymna Gormel dhe Dhuw

12 My a'm beus moy y'm brys dhe leverel;
my yw leun avel an loer leun.
13 Goslowewgh orthiv, ow mebyon lel, ha bleujyowa
kepar ha rosenn ow tevi ryb gover dowr.
14 Dannvon sawer hweg avel ynkys,
ha bleujyow kepar ha lili.
Skatter an sawer, ha kan hymna gormel;
bennik an Arloedh a'y weythresow oll.
15 Meurhewgh y hanow
ha ri grasow dhodho gans gormel,
gans kanow war agas diwweus, ha gans lyras;
hemm yw an pyth a leverowgh yn grasyans:
16 'Oll oberow an Arloedh yw fest da,
ha'n pyth a worhemmynn a vydh gwrys y'n
termyn ewn.'

17 Ny yll denvyth leverel, ‘Pyth yw hemma?’ po ‘Prag yth yw henna?’ –
rag y’n termyn ewn y fydh gorthyp dhe oll govynnow a’n par ma.

Orth y er an dowrow a sevis yn graghell,
ha’n kreunyow dowr orth ger y anow.

18 Pan worhemmynn, pup-tra a vynno yw kollenwys,
ha denvyth ny yll lettya y selwyans.

19 Yma gweythresow oll kig a-ragdho,
ha travyth ny yll bos kudhys a’y lagasow.

20 A dhalleth an oesow dhe’n diwedh ev a wel,
ha nyns eus travyth re varthusek ragdho.

21 Ny yll denvyth leverel, ‘Pyth yw hemma?’ po ‘Prag yth yw henna?’ –
rag pup-tra re beu gwrys rag y borpos y honan.

22 Y vennath a gudh an tir kepar hag avon,
hag avel liv hi a worlyp an syghtir.

23 An kenedhlow a erit y sorr,
par dell dreyl ev dowrow yr dhe hyli.

24 Dhe’n re lel y fordhow yw ewn,
mes leun a vaglennow dhe’n re dhilagha.

25 A’n dalleth traow da a veu gwrys rag an re dha,
mes rag an beghadoryon droktraow.

26 An edhommow selvenel rag bewnans denel
yw dowr, tan, horn, hoelan,

bleus gwaneth, leth ha mel,
sugen an gwinreun, olew ha dillas.

27 Oll an re ma yw dhe les dhe’n re dhuwel,
mes rag peghadoryon i a dreyl dhe dhrogow.

28 Yma gwynsow a wrug Duw aga kreatya rag dial,
hag yn aga sorr i a skorj yn krev;

dydh breus i a dhiver aga nerth
ha diserri sorr aga Gwrier.
29 Tan ha keser, divoetter ha pla,
oll an re ma re beu gwrys rag dial;
30 dyns enyvales gwyls ha skorpyones ha nadres,
ha'n kledha a gessydh an re dhidhuw gans distruyans.
31 I a lowenha ow kul y worhemmynn,
pup-prys parys dh'y servya war an nor;
ha pan dheu aga thermyn ny vydhons diwostydh
dh'y worhemmynn.

32 Ytho a'n dalleth re beuv sur a hemma oll
ha prederi a'n traow ma ha'ga gasa yn skrif:
33 Oll gweythresow an Arloedh yw da,
hag ev a gollenow pub edhomm yn y dermyn.
34 Ytho ny yll den leverel, 'Hemm yw gweth es henna,'
rag taklow oll yw prevys da yn aga thermyn.
35 Ytho lemmyn kenewgh a leun golonn ha gans ganow,
ha bennigewgh hanow an Arloedh.

Anfeus Den

40 Ober kales a veu kreatys rag pub den,
hag yma yew boes war vebyon Adam,
a-dhia'n jydh may tons yn-mes a dorr aga mamm
bys y'n jydh pan dhehwelons dhe vamm pup-tra.
2 Yma dhedha tybyansow troblys hag own a'n golonn,
ha fienasow prederus a dhydh aga mernans.
3 A'n den esedhys war y dron splann
dhe'n den uvelhes yn doust ha lusu,
4 a'n den a wisk purpur ha kurun
dhe'n den yw gwiskys yn saghlenn,
5 yma sorr hag avi ha poenvos hag ankres,
hag own mernans, ha konnar ha strif.

Hag yn termyn powes war y weli,
y gosk yn nos a janj y vrys.
6 Boghes po travyth yw y bowes;
ev a lavur yn y gosk kepar hag y'n jydh.
Troblys yw gans gwelesigeth y vrys
kepar hag onan re dhienkas a'n gaslann.
7 Pan vo pup-tra saw ev a dhifun,
ha marth ganso bos an own travyth.
8 Dhe bub kreatur, den hag enyval,
mes dhe beghadoryon seythgweyth moy,
9 y teu mernans ha krow ha strif ha kledha,
terroesow ha divoetter ha diswrians ha skorja.
10 Oll an re ma a veu gwrys rag an debeles,
ha ragdha y teuth an liv.
11 Yma pup-tra eus dhiworth an dor ow tehweles dhe'n dor
ha'n pyth usi dhiworth an dowrow a dehwel dhe'n
mor.[a]

Ny Sewen Kammhynseth

12 Pub falswobrans ha kammhynseth a vydh dileys,
mes fydhyans da a dhur bys vykken.
13 Golusogneth an re gammhynsek a vydh desyghys avel
avon,
hag avel taran meur a dremen yn skon wosa kowas
glaw.
14 Den hel a lowenha pan iger y leuv,
yndellma treuspassoryon a fyll yn tien.
15 Ny wra fleghes an re dhidhuw gorra lies skorrenn yn-rag;
gwreydh anyagh yns war garrek serth.

---

a 40:11 *ha'n pyth usi dhiworth an dowrow a dehwel dhe'n mor:* Po war-lergh an Ebrow *ha'n pyth usi a'n ughelder a dhehwel dhe'n ughelder.*

16 An kors ryb pub dowr po glann avon
yw diwreydhys kyns gwels vyth;
17 Kuvder yw avel lowarth a vennathow,
hag alusen a dhur bys vykken.

Lowender Bewnans

18 Bewnans yw hweg rag an den a ober ragdho y honan,
ha rag an arvethesik,
mes gwell es an eyl po y gila yw trovya tresor.
19 Fleghes ha drehevel sita a surha hanow den,
mes gwell es an eyl po y gila yw kavoes furneth.
Gwarthek ha dor plynsys a wra dhe dhen sewena;
mes gwreg dhivlam yw reknys gwell ages an eyl
po y gila.[a]
20 Gwin ha menestrouthi a lowenha an golonn,
mes kerensa furneth yw gwell ages an eyl po y gila.
21 An bib ha'n delynn a wra ton hweg
mes lev plegadow yw gwell ages an eyl po y gila.
22 An lagas a dhesir gras ha tekter,
mes egin glas an ys yw gwell es an eyl po y gila.
23 Da pup-prys yw metya gans koweth po keskoweth,
mes gwreg gans hy gour yw gwell ages an eyl po y
gila.
24 Breder ha gweresoryon yw skoedh yn termyn trobel,
mes alusen a dhelirv gwell ages an eyl po y gila.
25 Owr hag arghans a wra dhe'n troes sevel fyrv,
mes kusul dha yw synsys moy ages an eyl po y gila.
26 Rychys ha nerth a dhrehav an golonn
mes own an Arloedh yw gwell ages an eyl po y gila.
Nyns eus difyk yn own an Arloedh,
ha ganso nyns eus edhomm a hwilas gweres.

---

a 40:19 *mes gwreg dhivlam yw reknys gwell ages an eyl po y gila:* Ow siwya an Ebrow. Nyns usi an geryow ma y'n Greka.

[27] Own an Arloedh yw avel lowarth a vennath,
hag a gudh den gwell ages golewder vytholl.

Bewnans Beggyer

[28] Ow mab, na siw bewnans beggyer;
gwell yw merwel ages beggya.

[29] Pan virir orth moes ken den,
ny yll fordh y vewnans bos synsys bewnans.

Ev a dhefol y spyrys gans boesow ken den,
mes gour poellek ha dyskys yn ta a omwith erbynn henna.

[30] Yn ganow an den diveth beggya yw hweg,
mes yn y dorr tan a lesk.

Marwoleth

41 A vernans, ass yw hwerow an kov ahanas
dhe dhen yw attes yn mysk y bythow,

dhe wour yw rydh a dhistennansow, ha sewen yn pup-tra,
ha hwath bewek lowr dhe lowenhe yn y voes!

[2] A vernans, ass yw teg dha varn
dhe dhen yw edhommek ha'y nerth ow fyllel,

skwithhes gans henys ha prederus a-dro dhe bup-tra;
neb yw gorth, ha re gollas perthyans oll!

[3] Na own breus mernans ragos;
porth kov a'n re res eth a-ragos ha'n re a dheu a-wosa.

[4] Hemm yw breus an Arloedh rag oll kig;
prag y neghydh ytho bodh an Ughella?

Deg blydhen, po kans, po mil,
ny vydh govynnys travyth yn ifarn a-dro dhe hirder bewnans.

Tenkys an Re Dhidhuw

5 Fleghes beghadoryon yw fleghes kasadow,
ha trigys esons yn trigvaow an re dhidhuw.
6 Eretons fleghes beghadoryon a verow,
ha war aga agh y fydh meth ow pesya.
7 Fleghes a vlam tas didhuw
rag i dhe wodhevel meth a'y wovis.
8 Go-hwi, hwi wer dhidhuw,
re eskasas lagha Duw Ughella!
9 Pan owgh hwi dineythys, dineythys owgh dhe volleth;
ha pan verwowgh, molleth yw agas rann.
10 Pypynag a dheu a'n dor a dhehwel dhe'n dor;
yndella yth a an re dhidhuw a-dhiworth molleth
dhe dhistruyans.

11 Tus a gyn rag mernans an korf
mes drokhanow peghadoryon a vydh dileys.
12 Gwra vri a'th hanow, drefenn henna dhe besya war
dha lergh
hirra ages milyow a dresoryow meur a owr.
13 Dydhyow bewnans da yw niverys,
mes hanow da a dhur bys vykken.

14 Ow fleghes, bedhewgh lel dh'agas dyskans ha
bedhewgh attes;
furneth kudhys ha tresor anwelys –
pana les eus ynna aga dew?

Traow Methus

15 Gwell yw an den a gudh y follneth
ages an den a gudh y furneth.
16 Rakhenna gwrewgh vri a'm lavarow;
rag nyns yw da omglewes methus yn pub treveth,
na nyns yw pup-tra kommendys gans peub.

17 Bedhewgh methek a bub anvaseth reydhel a-rag tas
po mamm;
hag a wowegneth a-rag pennsevik po rewler;
18 a alweyth a-rag barner po justis;
hag a dorrva an lagha, a-rag an kuntelles ha'n bobel;
a dreuspass a-rag kespar po koweth;
19 hag a ladrynsi y'n tyller mayth esos trigys.
Bydh methek a derri ambos,
hag a boesa war dha dhewelin yn prys-boes;
a dheskernuster ow tegemmeres po ow ri,
20 hag a skonya aswonn tus a'th salus;
a vires orth benyn yw hora,
21 hag a nagha galow neskar;
a gemmeres dhe-ves rann po ro nebonan,
hag a lagatta orth gwreg ken gour;
22 a vellya gans y servyades,
po mos ogas dh'y gweli;
a eryow divlas, a-rag kowetha –
ha na vydh arvedhus wosa gul ro.
23 Bydh methek a dhasleverel an pyth a glewydh,
hag a dhiskevra kevrinyow.
Ena ty a dhiskwa gwir veth,
ha kavoes favour gans pubonan.

42 Mes a'n traow ma na gemmer meth,
ha na begh dhe blesya re erell:
2 Na gemmer meth a lagha an Ughella ha'y gevambos,
nag a ri barn dhe akwitya an re dhidhuw;
3 a witha akontow gans kespar po kesvyajyoryon;
po a ranna eretons kowetha;
4 a gewerder gans mantolyow ha poesow,
po a gavoes meur po boghes;

5 a vudh ow pargenya gans marghadoryon,
hag a dhyskybla fleghes yn fenowgh,
hag a denna goes dhiworth keyn drog servyas.

6 Le may ma gwreg dhislel, sel yw tra dha;
ha le may ma lies leuv, alhwedh traow.

7 Pan redh neppyth dhe nebonan rag y witha saw, gwayt
y vos komptys ha poesys,
ha pan redh po degemmeres, gwra kovnotenn a
bup-tra yn skrif.

8 Na gemmer meth ow tyski den gokki po foll
po den pur goth yw kablus a anvaseth reydhel.

Yndella ty a vydh dyskys yn hwir,
ha ty a vydh kommendys gans pub den oll.

Tasow ha Myrgh

9 Myrgh yw acheson difunedh kevrinek dh'y thas,
ha preder a-dro dhedhi a gemmer kosk dhe-ves;

pan yw hi yowynk, rag own na dhemmettho,
po wosa bos demmedhys, rag own hy bos ankerys;

10 pan o gwyrgh, rag own hy bos defolys
ha dos ha bos beghyek yn chi hy thas;

ha wosa kavoes gour, rag own hy bos dislel,
po, kynth yw hi demmedhys, rag own hy bos anvap.

11 Gwith yn stroeth war vyrgh worth,
ma na vi skorn dhe'th eskerens,

testenn a geskows y'n sita ha kuntelles an bobel,
ha'th worra dhe veth a-rag lies.[a]

12 Na as hi dhe dhiskwedhes hy thekter a-rag gour vyth,
na dhe esedha ow kyhwedhla yn mysk gwragedh;

13 rag a dhillas y teu goedhan,
hag a wreg sherewynsi gwreg.

---

a 42:11 Yma omma y'n Ebrow an geryow *Gwel nag eus lattis yn hy stevell, na tyller may hyll hi mires orth entrans an chi.*

14 Gwell yw drogedh gour ages benyn a wra dader;
benyn yth yw a dhre meth ha diras.

Gweythresow Duw yn Natur

15 My a berth kov lemmyn a weythresow an Arloedh,
ha disklerya an pyth a welis.
Gans geryow an Arloedh y weythresow a veu gwrys;
hag oll y greasyon a wra y vodh.[a]
16 An howl a vir war-nans war bup-tra gans y wolow,
hag ober an Arloedh yw leun a'y wolewder.
17 Ny alloesegis an Arloedh y syns
dhe dherivas oll y weythresow barthusek,
a fastyas an Arloedh Ollgalloesek
may saffo an ollvys fyrv yn y wolewder.
18 Ev a hwither an islonk ha kolonn den;
ev a gonvedh aga hevrinyow downa.
Rag an Ughella a woer pup-tra a yll bos godhvedhys;
ev a wel toknys an oes.
19 Ev a dhisklos an pyth re beu ha'n pyth a vydh,
hag ev a dhiskudh olow traow kel.
20 Ny dhiank preder vyth a-dhiworto,
ha nyns eus travyth kelys a-dhiworto.
21 Ev re ordenas splannderyow y furneth;
ev a bes an keth, trank heb worfenn ha bys vykken.
Nyns eus travyth a yll bos keworrys po tennys dhe-ves,
ha ny'n jeves edhomm a gusulyador.
22 Ass yw desiradow y weythresow oll,
bys y'n lyha gwryghonenn a yll bos gwelys!
23 Oll an traow ma a vew ha pesya bys vykken;
pup-tra yw gostydh rag pub edhomm.

---

a 42:15 *hag oll y greasyon a wra y vodh:* Nyns usi an geryow ma y'n Greka. Selys yns war an Syriek.

24 Pup-tra a dheu yn koplow, an eyl gorthparth y gila,
ha ny wrug ev travyth yn anperfydh.
25 An eyl a fast vertu y gila.
Piw a yll kavoes lowr ow mires orth y wolewder?

Splannder an Howl

43 Ass yw splann fyrmament kler an ebron,
ass yw gloryus golok an nevow!
2 An howl, pan omdhiskwa, a dhiskler, hag ev ow sevel,
ass yw marthys oberow an Ughella[a].
3 Dhe hanter-dydh ev a sygh an tir,
ha piw a yll perthi y doemmder?
4 Den ow hwytha fornes a ober yn gwres a lesk,
mes teyrgweyth poettha yw an howl a lesk an
menydhyow;
ev a hwyth yn-mes ethennow tanek,
ha'y dhewynnow splann a dhall an lagasow.
5 Meur yw an Arloedh a'n gwrug;
orth y worhemmynn ev a fisten war y hyns.

Splannder an Loer

6 Ev a wrug an loer ynwedh dhe servya y borpos[b]
tokyn bythkwethek ow merkya an prysyow.
7 A'n loer y teu tokyn dydhyow goel,
golow a wannha pan worfenn hy hyns.
8 An mis yw henwys war-lergh an loer;
hi a voghha marthys yn hy threylva,
golowva dhe'n luyow y'n ughelder,
ow splanna yn fyrmament an nevow!

---

a 43:2 *ass yw marthys oberow an Ughella:* Ow siwya an text ebrow.

b 43:6 An linenn ma yw ankler y'n Greka ha'n Ebrow aga dew.

Golewder an Ster ha'n Gammneves

9 Golewder an ster yw tekter nev,
aray ow terlentri yn ughelder an Arloedh.
10 Orth gorhemmynn an Sans i a sev yn aga thylleryow ordenys;
heb difygya yn aga goelyow.
11 Mirewgh orth an gammneves, ha gormel ev neb a's gwrug;
fest teg yw yn hy splannder.
12 Hi a gylgh an ebron gans hy gwarak gloryus;
diwleuv an Ughella re's ystynnas.

Revedhow Natur

13 Orth y worhemmynn ev a wra an ergh dhe fyski
ha dannvon uskis lughes y vreus.
14 Yndellma an gwithvaow yw igerys,
ha'n kommol a nij yn-mes avel ydhyn.
15 Yn y veuredh ev a re dhe'n kommol aga nerth,
ha'n keser yw terrys dhe demmyn.
16 Lev y daran a geredh an nor;[a]
pan omdhiskwa, an menydhyow a gren;
orth y vodh gwyns an dyghow a hwyth,
keffrys ha tewedh an gogledh ha'n korwyns.
17 Ev a skatter an ergh avel ydhyn ow nija,
ow tiyskynna avel lokustes.
18 Marth bras a'n jeves an lagas orth tekter y wynnder,
ha'n brys a'n jeves marth pan goedh.
19 Ev a dhiver rew war an nor avel hoelan,
ha kleghi yey yw furvys avel dreyn minyek.
20 Gwyns oer an gogledh a hwyth
ha yey yw fastys war an dowr;

---

a 43:16 *Lev y daran a geredh an nor:* Ow siwya an Ebrow; nyns usi an geryow ma y'n Greka.

y teu war bub poll dowr
ha'n dowr a'n gwisk avel lurik.

21 Ev a dhevor an menydhyow ha leski an gwylvos,
ha gul dhe'n gwels krina kepar ha gans tan.
22 Niwl yn uskis a yaghha pup-tra;
ha'n gluth a dhiyskynn ha difres wosa an gwres.

23 Der y gusul ev a goselhas an downder
ha plansa ynysow ynno.
24 An re a woel an mor a gews a'y beryllow,
ha marth a'gan beus a'n pyth a glewyn.
25 Rag ynno yma kroaduryon ankoth ha barthusek,
pub eghenn a daklow bew ha morviles.

26 Dredho pub kannas a gyv y fordh,
ha der y er pup-tra yw synsys war-barth.
27 Ni a yll leverel moy mes heb leverel lowr;
bedhes an diwettha ger: 'Ev yw an oll.'
28 Ple hyllyn kavoes an nerth dh'y wormola?
Rag ev yw brassa ages oll y weythresow.
29 Euthyk yw an Arloedh ha fest meur,
ha barthusek yw y alloes.
30 Pan wormelowgh an Arloedh gwra y ughelhe kemmys
dell yllowgh,
rag ev a worbass hwath henna.
Pan y'n ughelhewgh, rewgh oll agas nerth,
ha na vedhewgh skwith, rag ny yllowgh y wormel
lowr.
31 Piw re'n gwelas hag a yll y dheskrifa?
Ha piw a yll y veurhe dell yw?
32 Meur a daklow brassa ages an re ma yw kudhys,
rag ni re welas marnas boghes a'y weythresow.

33 Rag an Arloedh re wrug pup-tra,
ha dhe'n re dhuwek ev re ros furneth.

Enor dh'agan Hendasow

44 Gormelyn lemmyn gwer a vri,
agan tasow yn aga henedhow.
2 An Arloedh a gevrennas dhedha golewder meur,
y veuredh a'n dalleth.
3 Yth esa re a rewlyas yn aga ruvanethow,
gwer aswonnys drefenn aga galloes;
ow ri kusul der aga gonvedhes;
ow kewsel yn profoesansow;
4 hembrenkysi an bobel der aga husulyow
ha der aga honvedhes a hengovyow an bobel;
ow leverel geryow fur a dhyskans.
5 Re a hwilas melodiow,
po displetya gwersow yn skrif;
6 gwer rych ha galloesek,
trigys yn kres yn aga threvow –
7 oll an re ma a veu enorys yn aga henedhow,
hag a veu bost aga dydhyow.
8 Yma re anedha a asas hanow war aga lergh,
may fo derivys aga gormel.
9 Hag yma re erell ma nag eus kov anedha;
i eth dhe goll par dell na viens bew;
i re dheuth ha bos par dell na viens genys,
ha keffrys aga fleghes war aga lergh.
10 Mes an re ma o gwer dregeredhus,
ha ny veu ankevys aga gweythresow gwiryon;
11 aga hanow da re dremenas dh'aga has,
ha'ga eretons dh'aga diyskynnysi.[a]

---

a 44:11 Amendys. Styr an Greka yw ankler.

12 Aga has a sev a-ji dhe'n kevambosow;
aga fleghes i ynwedh, a-barth dhedha.
13 Aga has a dhur bys vykken,
ha ny vydh dileys aga golewder.
14 Aga horfow yw ynkleudhys yn kres,
mes aga hanow a vew henedh wosa henedh.
15 Poblow a dheriv aga furneth,
ha'n kuntelles a dheklar aga gormel.

Enok

16 Enok a blesyas an Arloedh hag a veu kemmerys yn-bann,
patron a edrega dhe bub henedh.

Noy

17 Noy a veu kevys dhe vos perfydh ha gwiryon;
yn termyn sorr ev a veu kemmerys yn keschanj;
ytho remenant a veu gesys war an bys
pan dheuth an liv.
18 Kevambosow bythkwethek a veu gwrys ganso
ma na vo pub kig nevra dileys gans liv.

Abraham

19 Abraham o tas meur a lies kenedhel,
ha ny veu kevys par dhodho yn glori.
20 Ev a withas lagha an Ughella
ha dos yn kevambos ganso;
ev a selyas an kevambos yn y gig,
ha pan veu prevys ev a veu kevys lel.
21 Ytho an Arloedh a fastyas dhodho gans ti
an kenedhlow dhe vos bennigys der y has;
hag ev dh'aga lieshe avel doust an nor,
hag ughelhe y has avel an ster,

ha ri dhedha eretons a vor dhe vor
a'n avon dhe bennow an nor.

Ysak ha Yakob

22 Ev a'n fastyas dhe Ysak ynwedh
a-barth y das Abraham.
Bennath tus oll ha'n kevambos
23 ev a wrug dhe bowes war benn Yakob;
ev a'n aswonnis gans y vennathow,
ha ri dhodho y eretons;
ev a erviras y rannow,
ha'ga lesranna yn mysk an dewdhek loeth.

Moyses

45 Anodho an Arloedh a dhros yn-rag gour tregeredhus
a gavas favour yn golok pub kig,
kerys gans Duw ha tus,
Moyses, mayth o y gov benniges.
2 Ev a'n gwrug par yn golewder dhe'n re sans,
ha'y wul meur, dhe euth y eskerens.
3 Der y eryow ev a wrug dhe doknys fyski;[a]
an Arloedh a'n glorifias yn golok myghternedh.
Ev a ros gorhemmynnow dhodho rag y bobel,
ha diskudha dhodho rann a'y wolewder.
4 Rag y lelder ha'y glorder ev a'n sakras,
orth y dhewis yn-mes a gig oll.
5 Ev a wrug dhodho klewes y lev,
ha'y hembronk a-ji dhe'n tewlder,
ha ri dhodho an gorhemmynnow fas orth fas,
lagha bewnans ha godhvos,
may tysko an kevambos dhe Yakob,
ha'y varnow dhe Ysrael.

---

a 45:3 *fyski:* Ow siwya an Ebrow. Greka *hedhi.*

Aron

6 Ev a ughelhas Aron, gour sans haval dhodho
neb o y vroder a loeth Levi.

7 Ev a wrug kevambos bythkwethek ganso,
ha ri dhodho oferyasedh an bobel.

Ev a'n bennigas gans gwiskas bryntin
ha gorra goen gloryus warnodho.

8 Ev a'n gwiskas yn splannder perfydh
ha'y grevhe gans toknys awtorita,
an lavrek, an pows ow trehedhes bys y'n treys,
ha'n efod.

9 Hag ev a'n kylghyas gans greunavalow,
gans lies klogh owrek oll a-dro

rag dannvon son dell gerdhi,
may fo aga son klewys y'n tempel
avel kov dhe vebyon y bobel;

10 gans gwisk sans, a owr ha glasrudh
ha purpur, gweyth brosyer;

an lurik[a] a varn, gans an toknys a wirder;
11 gans rudhgogh plethys, gweyth krefter;

gans meyn drudh grevys avel selyow,
settys yn owr, gweyth gemmweythor,

dhe govhe yn lytherennow grevys,
herwydh niver loethow Ysrael;

12 gans kurun owrek war y dulyfant
ha grevys, kepar ha sel, gans 'Sansoleth,'

tegenn a enor, gweyth krefter konnyk,
delit dhe'n lagas, afinys yn teg.

13 Kyns y dermyn nyns esa traow teg a'n par ma.
Ny's gwiskas estren bythkweth,

---

a 45:10 *an lurik:* Ow siwya an Ebrow. Greka *an dhargan.*

saw unnsel y vebyon
ha'y dhiyskynnysi heb hedhi.
14 Y sakrifisow a vydh kowlleskys
diwweyth pub dydh heb lett.
15 Moyses a'n sakras,
ha'y ura gans oyl sans;
y feu kevambos bythkwethek ragdho
ha rag y dhiyskynnysi dydhyow oll an nev,
dhe venystra dhe'n Arloedh ha servya avel oferyas
ha benniga y bobel yn y hanow.
16 Ev a'n dewisas yn-mes a oll an re vew
dhe offrynna sakrifis dhe'n Arloedh,
ynkys ha sawer hweg avel kov
dhe wul prenedh rag an bobel.
17 Yn y worhemmynnow ev a ros dhodho
awtorita dhe wul erviransow laghel,
dhe dhyski dhe Yakob an dustuniow
ha golowi Ysrael yn y lagha.
18 Estrenyon a vrasas er y bynn,
ha perthi avi orto y'n gwylvos,
an wer a-dro dhe Dathan hag Abiram
ha kuntelles Koragh, yn sorr ha konnar.
19 An Arloedh a'n gwelas ha displesys o,
hag yn poethter y sorr distruys vons;
ev a wrug marthusyon er aga fynn
dh'aga howlleski yn flamm tanek.
20 Ev a geworras golewder dhe Aron
ha ri dhodho eretons;
ev a gevrennas dhodho an offrynnow sans,
ha pareusi bara an offrynnow yn palster.
21 Rag i a dheber sakrifisow an Arloedh
a ros ev dhodho ha dh'y dhiyskynnysi.

22 Mes yn tir an bobel ny'n jeves eretons,
ha ny'n jeves rann yn mysk an bobel;
rag an Arloedh y honan yw y rann ha'y eretons.

Finehas

23 Finehas mab Eleazar yw an tressa yn golewder
rag bos diwysyk yn own an Arloedh,
hag ev a sevis fast pan dreylyas an bobel dhe-ves,
yn kolonnekter bryntin y enev;
hag ev a wrug prenedh rag Ysrael.

24 Ytho kevambos a gres a veu gwrys ganso,
may fo hembrenkyas an sentri ha'y bobel,
ha ma's teffo hag ev ha'y dhiyskynnysi
dynita an oferyasedh bys vykken.

25 Par dell veu selys kevambos gans Davydh
mab Yesse a loeth Yuda,
ma na dremen eretons an myghtern saw unnsel a vab dhe vab,
yndellma eretons Aron yw rag y dhiyskynnysi.

26 Ha lemmyn bennigewgh an Arloedh, neb yw da,
neb re'gas kurunas gans golewder.[a]
Re wrontyo an Arloedh dhywgh furneth y'n golonn
dhe varna y bobel gans gwirvreus,
ma na vo kellys aga sewena,
ha may pessyo aga golewder der aga henedhow oll.

Yoshua ha Kaleb

46 Yoshua mab Nun o galloesek yn bresel,
ow siwya Moyses y'n soedh brofoesek.
Ev a dheuth ha bos, herwydh styr y hanow,
selwador meur a'n re dhewisys gans Duw,

a 45:26 *Ha lemmyn bennigewgh an Arloedh, neb yw da, neb re'gas kurunas gans golewder:* Yma an geryow ma y'n Ebrow.

dhe dyli dial war an eskerens a sevis er aga fynn,
may rollo dhe Ysrael y eretons.
[2] Ass o gloryus pan dhrehevis y dhiwleuv
hag ystynn y gledha erbynn an sitys!
[3] Piw kyns es ev a sevis mar fast?
Rag ev a woestlas bel an Arloedh.
[4] A nyns o dredho may hedhis an howl
hag unn jydh a dheuth ha bos mar hir ages dew?
[5] Ev a elwis war an Ughella, an Galloesek,
pan waskas eskerens warnodho a bub tu,
ha'n Arloedh meur a worthybis dhodho
gans keser a veur nerth.
[6] Ev a fethas an genedhel na yn batel
ha war an leder ev a dhistruis y erbynnoryon,
may hwodhvo an kenedhlow nerth y arvow,
ev dhe omladh yn golok an Arloedh;
rag ev o holyer lel a'n Galloesek.
[7] Hag yn dydhyow Moyses ev a wrug ober a dregeredh,
ev ha Kaleb mab Yefunne:
i a omsettyas erbynn an kuntelles,
gwitha an bobel rag pegh
ha koselhe aga krodhvol treus.
[8] Hag yn-mes a hwegh kans mil dhen war droes,
ny veu nagonan gesys yn few saw unnsel an dhew
ma,
dhe hembronk an bobel dh'aga eretons,
an tir a dhinwa leth ha mel.
[9] An Arloedh a ros krevder dhe Kaleb,
a besyas bos ganso yn y gothni,
mayth yskynnas y'n vro venydhyek,
ha'y dhiyskynnysi a'n kavas rag eretons,
[10] may hwello fleghes Ysrael oll
fatell yw da holya an Arloedh.

An Vreusysi

11 An vreusysi ynwedh, pubonan gans hanow da,
ma na goedhas aga holonn yn gordhyans idolys
ha na dreylsons dhe-ves dhiworth an Arloedh –
re bo benniges aga hov.
12 Re dhasvewo aga eskern a'n tyller may mons ynkleudhys,
ha re bo aga hanow enorys
bos treusperthys dh'aga vebyon.

Samuel

13 Samuel o kerys gans y Arloedh;
profoes an Arloedh, ev a fondyas myghterneth
hag untya rewlysi war y bobel.
14 Herwydh lagha an Arloedh ev a vreusis an kuntelles,
ha'n Arloedh a woelyas war Yakob.
15 Der y lelder ev a veu prevys bos profoes
ha der y eryow ev a veu aswonnys avel gwelesydh len.
16 Ev a elwis war an Arloedh, an Galloesek,
pan y'n gwaskas y eskerens a bub tu,
hag ev a offrynnas yn sakrifis oen ow tena.
17 Ena an Arloedh a darennas a-dhiworth nev,
ha gul y lev dhe vos klewys gans tros meur;
18 ev a fethas hembrenkysi tus Tyr
hag oll gwahalyethow an Filistysi.
19 Kyns termyn y gosk bythkwethek,
Samuel a dhustunias a-rag an Arloedh ha'y untys:
'Ny gemmeris gwara denvyth
na hwath eskis.'
Ha denvyth ny'n kuhudhas.
20 Hwath wosa ev dhe verwel, ev a brofoesas
ha diskwedhes y vernans dhe'n myghtern,

ha drehevel y lev a'n dor
yn profoesans, dhe dhilea droktra an bobel.

Nathan

47 War y lergh Nathan a sevis
dhe brofoesa yn dydhyow Davydh.

Davydh

2 Dell yw an blonek kemmerys a'n offrynn kowethyans,[a]
yndellma Davydh a veu dewisys a fleghes Ysrael.
3 Ev a waria gans lewyon par dell ens mynnigow,
ha gans orses par dell ens eynigow.
4 A ny ladhas ev kowr yn y yowynkneth,
ha kemmeres dhe-ves disenor an bobel,
pan dhrehevis y leuv gans men y'n towlbrenn
ha gweskel Goliath an boster?
5 Rag ev a elwis war an Arloedh, an Ughella,
neb a ros nerth dh'y leuv dhyghow
dhe weskel kasor galloesek dhe'n leur,
hag ughelhe nerth y bobel.
6 Ytho i a'n enoras rag an degow a vilyow a fethas,
ha'y ganmel rag bennathow an Arloedh,
pan veu res dhodho diadem a wolewder.
7 Rag ev a dhistruis y eskerens a bub tu,
ha dri dhe dravyth y erbynnoryon, an Filistysi;
ev a vrewis aga hevoeth bys y'n jydh hedhyw.
8 Yn oll y oberow ev a ros gras
dhe'n Sans, an Ughella,
gans geryow golewder;
ev a ganas gormel gans oll y golonn, hag ev a
garas y Wrier.

---

a 47:2 *offrynn kowethyans.* Po *offrynn kres.* Ebrow *shalom.*

[9] Ev a worras kanoryon a-rag an alter,
rag gul menestrouthi hweg gans aga lev.
[10] Ev a ros tekter dhe'n goelyow,
ha restra aga thermyn dres an vlydhen,
may hwormelsons hanow sans Duw,
ha'n sentri a dhassonas a'n myttin a-varr.
[11] An Arloedh a dhileas y beghosow
hag ughelhe y alloes bys vykken;
ev a ros dhodho kevambos myghternsys
ha tron gloryus yn Ysrael.

Solomon

[12] War y lergh mab fur a sevis
hag a'y wovis ev o trigys yn sawder:
[13] Solomon a reynyas yn oes a gres,
drefenn Duw dhe wul kosel oll y oryon,
may treheffo chi yn y hanow
ha pareusi sentri dhe sevel bys vykken.
[14] Assa veus fur y'th yowynkneth!
Ty a worliva gans konvedhes kepar hag avon.
[15] Dha dhelanwes a lesas der an nor,
ha ty a'n lenwis gans parabolennow down aga styr.
[16] Dha hanow a hedhas dhe ynysow pell,
ha ty o kerys drefenn dha reyn hebask.
[17] Dha ganow, dha henlavarow, dha barabolennow
ha'n gorthybow a resys o revedh dhe'n kenedhlow.
[18] Yn hanow an Arloedh Duw,
yw gelwys Duw Ysrael,
ty a guntellas owr avel sten
hag arghans avel plomm.
[19] Mes ty a dhros benynes dhe wrowedha rybos
ha dre dha gorf ty a veu dres yn gostytter.

20 Ty a worras namm war dha enor
ha defola linyeth dha deylu,
may tresys sorr war dha fleghes,
ha duwenys ens dre dha follneth,
21 drefenn bos rynnys an sovranedh
ha ruvaneth trehwelek a sevis yn-mes a Efraym.
22 Mes ny as an Arloedh nevra y dregeredh,
na gasa dh'y oberow mos dhe goll;
ny dhile nevra henedh y dhen dewisys,
na distrui has an den a'n kar.
Ytho ev a ros remenant dhe Yakob,
ha dhe Davydh gwreydhenn yn-mes anodho.

Rehoboam ha Yeroboam

23 Solomon a bowesas gans y dasow,
ha gasa war y lergh onan a'y vebyon,
efan yn follneth ha fowt a skians dhodho,
Rehoboam, neb a dreylyas an bobel der y gusul
dhe worthsevel.
Ena Yeroboam mab Nebat a ledyas Ysrael dhe begha
ha settya Efraym war an fordh a beghes.
24 Aga feghosow a ynkressyas moy ha moy,
bys pan vons divres a'ga thir.
25 Rag i a hwilas pub eghenn a dhrogedh,
bys pan dheuth dial warnedha.

Elias

48 Ena Elias a sevis, profoes avel tan,
ha'y er a loskas avel faglenn.
2 Ev a dhros divoetter warnedha,
ha der y dhiwysykter ev a lehas aga niver.
3 Dre er an Arloedh ev a dhegeas an nevow,
hag ynwedh teyrgweyth ev a dhros tan war-nans.

4 Assa veus gloryus, Elias, y'th weythresow marthys!
Piw ganso usi an gwir dhe vostya avelos?
5 Ty a dhrehevis den marow a vernans
ha dhiworth ifarn, der er an Ughella.
6 Ty a dhannvonas myghternedh dhe dhistruyans,
ha gwer a vri, a'ga gweliow kleves.
7 Ty a glewas keredh yn Sinay
ha barnow dial yn Horeb.
8 Ty a untyas myghternedh dhe dyli dial
ha profoesi dhe holya war dha lergh.
9 Ty a veu kemmerys yn-bann gans korwyns a dan,
yn charett gans mergh tanek.
10 Y'n termyn ordenys, yth yw skrifys, ty yw destnys
dhe hebaskhe sorr an Arloedh kyns ev dhe dhyllo
yn konnar,
dhe dreylya kolonn an tas dh'y vab,
ha dhe dhassevel loethow Yakob.
11 Gwynn aga bys an re a'th welas,
hag a goskas y'th kerensa!
Rag ni ynwedh a vew yn sur.

Elisha

12 Pan veu Elias maylys y'n korwyns
Elisha a veu lenwys a'y spyrys.
Ev a wrythyas diwweyth kemmys a doknys,
ha marthusyon gans pub lavar a'y anow[a].
Bythkweth yn y vewnans ny grenas a-rag pennsevik vyth,
na ny ylli denvyth y ownekhe.
13 Nyns esa travyth re gales ragdho,
ha wosa y vernans, y gorf a brofoesas.

---

a 48:12 *Ev a wrythyas diwweyth kemmys a doknys, ha marthusyon gans pub lavar a'y anow:* Nyns usi an geryow ma y'n tekst greka, ymons yn tekst ebrow.

14 Yn y vewnans ev a wrug marthusyon,
hag yn mernans y weythresow o barthusek.

15 Yn despit dhe oll hemma nyns o edregus an bobel,
na ny eskassons aga feghosow,
bys pan vons degys dhe-ves avel preydh a'ga thir,
hag a veu skattrys der oll an nor.
An bobel o gesys boghes aga niver
mes gans rewler a ji Davydh.
16 Re anedha a wrug an pyth o plegadow,
mes re erell a beghas moy ha moy.

Hezekia

17 Hezekia a geras y sita,
ha dri dowr a-ji ynni;
ev a balas der an garrek gans toulys a horn,
ha drehevel dowrarghow.
18 Yn y dermyn Sennagherib a dheuth yn-bann;
ev a dhannvonas an Rabshake hag omdenna;
ev a dhrehevis y dhorn erbynn Sion,
ha bostya meur yn y valghder.
19 Ena aga holonnow ha'ga diwleuv a grenas,
hag yth esens yn angoes, avel gwragedh yn gwelivesi.
20 Mes i a elwis war an Arloedh tregeredhus,
owth ystynn aga diwleuv war-tu hag ev.
An Sans a's klewas distowgh dhiworth nev,
ha'ga livra dre leuv Ysay.
21 Ev a weskis kamp an Assyrianys,
ha'y el a's distruis.
22 Rag Hezekia a wrug an pyth o plegadow dhe'n Arloedh,
hag omwitha krev dhe fordhow y hendas Davydh,
dell veu gorhemmynnys gans an profoes Ysay
neb o meur ha lel yn y welesigethow.

Ysay

23 Yn dydhyow Ysay an howl eth war dhe lergh,
hag ev a ystynnas bewnans an myghtern.

24 Der y spyrys krev ev a welas an pyth a dho,
ha konfortya an gynoryon yn Sion.

25 Ev a dhiskwedhas an pyth a dho bys yn diwedh termyn,
ha'n traow kudhys kyns i dhe hwarvos.

Yosia

49 Hanow Yosia yw avel ynkys kemmyskys
pareusys gans sleyghneth an feryl;
Y govadh yw maga hweg avel an mel dhe bub ganow,
hag avel menestrouthi orth gwledh win.

2 Ev a veu gidys yn ewn yn dasfurvyans an bobel,
ha dilea kasadewder dilagha.

3 Ev a gevarwoedhas y golonn troha'n Arloedh;
yn termyn dilagha ev a fastyas gordhyans Duw.

4 Marnas Davydh ha Hezekia ha Yosia,
i oll a wrug treuspassow bras,
rag i dhe forsakya lagha an Ughella;
myghternedh Yuda a dheuth dhe'n diwedh.

5 Ytho ev a ros aga nerth dhe re erell,
ha'ga golewder dhe genedhel estren,

6 a worras tan yn sita dhewisys an sentri,
ha gul dh'y stretow bos ynyal,
dell dhargansa Yeremia.

7 Rag i re'n tebeldhyghtsa,
neb re bia sanshes avel profoes hwath yn torr y vamm,
dhe dhiwreydhya, dhe dhiswul ha dhe dhistrui,
keffrys ha dhe dhrehevel ha dhe blansa.

Profoesi ha Tus Erell

8 Y feu Ezekiel neb a welas an welesigeth a wolewder,
a dhiskwedhas Duw dhodho a-ugh charett an
jerubim.
9 Rag Duw a venegas ynwedh Job[a]
a withas fast dhe fordhow ewnhynseth
10 Re dhannvonno eskern an Dewdhek Profoes
bewnans nowydh a'n tyller may mons ynkleudhys,
rag i a gonfortyas pobel Yakob
ha'ga delivra gans govenek sur.

11 Fatell wren ni meurhe Zerubbabel?
Ev o avel bysow-sel war an leuv dhyghow,
12 hag yndellma o Yeshua mab Yosedek;
yn aga dydhyow i a dhrehevis an chi
ha byldya tempel sans dhe'n Arloedh,
destnys rag golewder bythkwethek.
13 Kov Nehemia ynwedh a bes;
ev a dhrehevis agan fosow koedhys,
ha settya porthow ha barrow,
ha dastrehevel agan chiow diswrys.

Gwel war dhe Lergh

14 Boghes re beu kreatys war an nor avel Enok,
rag ev a veu kemmerys yn-bann a'n nor.
15 Ha ny veu genys gour vyth avel Yosep;
ha'y eskern a veu gwithys saw.
16 Shem ha Seth a veu enorys yn mysk tus,
mes a-ugh pup-tra vew a greasyon a veu Adam.

---

a 49:9 Ow siwya an Ebrow.

Simon Mab Onias

50 Hembrenkyas y vreder ha goeth y bobel
o an arghoferyas, Simon mab Onias,
neb yn y vewnans a ewnhas an chi,
hag yn y dhydhyow y feu kerys an tempel.[a]
2 Ev a worras an selveyn dhe'n fosow ughel dewblek,
an fosow ughel a-dro dhe oryon an sentri.
3 Yn y dhydhyow dowrargh a veu pelys,
kreun dowr avel an mor yn kompas.
4 Ev a ombrederis fatell sawya y bobel a derroes,
ha kera an sita erbynn gorhe.
5 Ass o gloryus, kyrghynnys gans an bobel,
dell dheuth yn-mes a vayl an sentri!
6 Avel sterenn an myttin yn mysk an kommol,
avel an loer leun y'n dydhyow apoyntys;
7 avel an howl ow splanna war dempel an Ughella,
avel an gammneves ow terlentri yn kommol
splann;
8 avel rosennow yn dydhyow an kynsa frut,
avel alow ryb fenten a dhowr,
avel egin glas war Lebanon yn jydh a'n hav;
9 avel tan hag ynkys yn ynkyslester,
avel lester a owr mortholys
afinys gans pub eghenn a veyn drudh;
10 avel olewbrenn kargys gans frut,
hag avel kypresenn a dyv bys y'n kommol.
11 Pan wiskas an goen gloryus
hag omwiska yn splannder perfydh,
ev eth yn-bann dhe'n alter sans,
ha gul klos an sentri dhe vos gloryus.

---

a 50:1 Ow siwya an Ebrow.

[12] Pan dhegemmeras an rannow a dhiwleuv an oferysi,
hag ev ow sevel ryb oeles an alter
gans garlont a'y vreder a-dro dhodho,
ev o haval dhe sedresenn yowynk yn Lebanon
yn mysk palmwydh oll a-dro.
[13] Oll mebyon Aron yn aga golewder
a synsis offrynn an Arloedh yn aga diwleuv
a-dherag oll kuntelles Ysrael.
[14] Ow korfenna an servis orth an alter,
hag owth araya an offrynn dhe'n Ughella, an
Ollgalloesek,
[15] ev a ystynnas y leuv rag an hanaf
ha diveri offrynn diwes a woes an gwinreun;
ev a'n diveris orth troes an alter,
sawer plegadow dhe'n Ughella, Myghtern pubonan.
[16] Ena mebyon Aron a armas;
i a hwythas aga hirgern a vetol mortholys;
i a sonas tros meur dhe vos klewys
avel kov a-rag an Ughella.
[17] Ena oll an bobel war-barth yn uskis
a goedhas dhe'n dor war aga fas
dhe wordhya aga Arloedh,
an Ollgalloesek, an Duw Ughella.

[18] Ena an ganoryon a'n gormolas gans aga levow,
gans tonyow hweg a velodi ow tasseni.
[19] Ha'n bobel a bysis an Arloedh Ughella
gans pysadow a-rag an Duw tregeredhus,
bys pan veu solempnita an Arloedh gorfennys,
hag i a gowlwrug y servis.
[20] Ena Simon a dhiyskynnas ha drehevel y dhiwleuv
dres oll kuntelles mebyon Ysrael,

dhe ri bennath an Arloedh gans y dhiwweus
ha dhe wordhya y hanow;
21 hag i a omblegyas nessa treveth yn gordhyans,
dhe dhegemmeres bennath an Ughella.

Bennath

22 Ha lemmyn bennigewgh an Duw a bup-tra,
a wra marthusyon meur yn pub le,
hag ynkressya agan dydhyow a-dhia'n dorr,
ha dyghtya genen war-lergh y dregeredh.
23 Re rollo dhyn lowena a'n golonn,
ha re bo kres yn agan dydhyow yn Ysrael,
kepar hag y'n dydhyow a-henys.
24 Re afytthyo dhyn y dregeredh,
ha'gan delivra yn agan dydhyow.

Pennlavar

25 Yma diw genedhel yw kasadow dhe'm enev,
ha'n tressa nyns yw kenedhel:
26 an re yw trigys yn menydh Seir, ha'n Filistysi,
ha'n bobel foll usi trigys yn Shekem.

27 Dyskans yn konvedhes ha godhvos
re skrifis vy y'n lyver ma,
Yesus mab Eleazar mab Siragh a Yerusalem,
neb a dhiveris furneth a'y golonn.
28 Gwynn y vys seul a'n jeves bern gans an traow ma.
Seul a's tresor yn y golonn a vydh fur.
29 Rag mara's gwra, ev a vydh krev lowr rag pup-tra,
rag golow an Arloedh a splann war y hyns.

Pysadow Yesus Mab Siragh

51 My a re gras dhis, A Arloedh ha Myghtern,
ha my a'th wormel, A Dhuw ow Selwyas.

My a re gras dhe'th hanow
2 drefenn dha vos ow difresyas ha'm gwereser
ha ty a dhelivras ow horf a dhistruyans
hag a'n antell a daves a sklander,
hag a dhiwweus a wowlever.
Erbynn ow erbynnoryon ty re beu ow gwereser,
3 ha ty a'm delivras
yn meuredh dha dregeredh ha'th hanow,
dhiworth dyns parys dhe'm devorya,
dhiworth leuv an re esa ow hwilas ow bewnans,
dhiworth an ankenyow pals a berthis,
4 dhiworth tag an tan a bub tu,
ha dhiworth kres an tan na enowis vy,
5 dhiworth downder torr ifarn,
ha dhiworth taves avlan ha geryow gow –
6 sklander taves kammhynsek derivys dhe'n myghtern.
Ow enev a dheuth nes dhe ankow,
hag yth esa ow bewnans ogas dhe ifarn a-woeles.
7 I a'm kyrghynnas a bub tu,
ha nyns esa denvyth dhe'm gweres;
my a hwilas sokor denel,
ha nyns esa travyth.
8 Ena my a borthas kov a'th tregeredh, A Arloedh,
ha'th ober a-henys,
ty dhe selwel an re a'th worta
ha'ga sawya a leuv aga eskerens.
9 Ha my a dhannvonas ow fysadow yn-bann a'n nor,
ha pysi delivrans dhiworth mernans.
10 My a elwis, 'Arloedh, ty yw ow Thas,
na'm forsak yn dydhyow anken,
pan nag eus gweres erbynn an re orgelus.
11 My a wormel dha hanow heb hedhi,
ha kana hymnys grasyans.'

Ow fysadow a veu klewys,
12 rag ty a'm sawyas a dhistruyans
ha'm delivra yn termyn anken.

Rakhenna my a re grasow dhis ha'th wormel,
ha my a vennik hanow an Arloedh.

Gwersow Ebrow[a]

Rewgh grasow dhe'n ARLOEDH, rag ev yw da;
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grasow dhe Dhuw an gormoledhow,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grasow dhe withyas Ysrael,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Ro grasow dhodho neb a formyas pup-tra
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grasow dhe dhasprenyas Ysrael,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grasow dhe neb a guntell an re skattrys a Ysrael,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grasow dhodho neb a dhastrehevis y sita ha'y
sentri,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grasow dhodho neb a wra korn dhe skylla rag
chi Davydh,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grasow dhodho neb re dhewisas mebyon
Sadok dhe vos oferysi,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grasow dhe skoes Abraham
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

Rewgh grasow dhe garrek Ysak,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

---

a 51:12 Nyns usi an gwersow ma y'n Greka.

Rewgh grasow dhe Dhuw galloesek Yakob,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.
Rewgh grasow dhodho neb re dhewisas Sion,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.
Rewgh grasow dhe Vyghtern myghtern an vyghternedh,
rag y dregeredh a dhur bys vykken.
Ev re dhrehevis korn rag y bobel,
gormola dhe oll y syns,
rag fleghes Ysrael, an bobel ogas dhodho. Halleluya.

Bardhonek war Furneth

13 Pan en hwath yowynk, kyns mones war ow thravalyow,
my a hwila furneth yn igor y'm pysadow.
14 A-rag an tempel my a's pysis,
ha my a's hwila bys y'n diwedh.

15 A-dhia'n kynsa bleujenn bys pan adhvesis an gwinreun
ow holonn a lowenhas ynni;
ow throes a gerdhas yn ewnhynseth;
a-dhia'm yowynkneth my a holyas hy olow.

16 My a blegyas ow skovarn nebes ha'y degemmeres,
ha my a gavas dhe'm honan meur dhyskans.
17 My a avonsyas ynni;
dhodho neb a re furneth my a re golewder.

18 Rag my a erviras bewa war-lergh furneth,
ha my o diwysyk rag an da,
ha nevra ny vydhav toellys.
19 Ow enev a strivyas gensi,
hag y'm fara my o stroeth.

My a ystynnas ow diwleuv dhe nev,
ha kyni ow diskians anedhi.

20 My a settyas ow enev dhedhi,
hag yn puredh my a's kavas.

Dredhi my a waynyas konvedhes a'n dalleth;
yndellma ny vydhav nevra eskesys
21 Ow holodhyon o troblys orth hy hwilas;
rakhenna my re waynyas tresor da.
22 An Arloedh a ros dhymm ow thaves yn gober,
ha my a'n gormel ganso.

23 Dewgh nes dhymm, hwi hag yw andhyskys,
ha triga y'n chi a dhyskans.[a]
24 Prag y leverowgh y fyll dhywgh an traow ma,
ha prag y hwovedhowgh kemmys syghes meur?
25 My a igoras ow ganow ha leverel,
Prenewgh hi rag agas honan heb arghans.

26 Gorrewgh agas konna yn-dann an yew,
ha gesewgh agas enev dhe dhegemmeres dyskans;
yn ogas yth yw kavadow.

27 Gwelewgh gans agas lagasow agas honan na lavuris
marnas boghes
ha kavoes dhymm hebaska meur.
28 Klewewgh marnas boghes a'm dyskans,
ha dredhov y kevowgh arghans hag owr.

29 Re lowenhaho agas enev yn tregeredh Duw,
ha nevra re vowgh methek orth y wormel.
30 Gwrewgh agas ober yn termyn da,
hag yn y dermyn y honan ev a re dhywgh agas
gober.

---

a 51:23 *y'n chi a dhyskans:* Y'n tekst ebrow *chi midrash.*

BARUK

Chaptra 1
Baruk ha'n Yedhewon yn Babylon
Lyther dhe Yerusalem
An Dhivresow a Gonfess Aga Feghosow
Chaptra 2
Pysadow rag Delivrans
Dedhewadow Duw
Chaptra 3
Gormola Furneth
Chaptra 4
Kennerth rag Ysrael
Ambos Gweres rag Yerusalem
Chaptra 5
Chaptra 6
LYTHER YEREMIA
Divroedh Hir a Vydh dhe'n Bobel
Follneth Idolys
Follneth Gordhya Idolys

Baruk ha'n Yedhewon yn Babylon

1 An re ma yw geryow an lyver a wrug Baruk mab Neria
mab Maaseya mab Sedekia mab Hasadia mab Hilkia aga
skrifa yn Babylon, [2] y'n pympes blydhen hag yn seythves dydh
an mis, y'n termyn may kemmeras an Kaldeanys Yerusalem
ha'y leski gans tan.

[3] Baruk a lennas geryow an lyver ma yn klewans Yekonia
mab Yoakim, myghtern Yuda, hag yn klewans oll an dus neb
a dheuth dhe glewes an lyver, [4] hag yn klewans an ugheloryon
ha mebyon an myghtern, hag yn klewans an henavogyon hag
oll an dus, byghan ha bras, oll myns esa trigys yn Babylon ryb
an avon Sud.

[5] Ena i a oelas ha penys ha pysi a-dherag an Arloedh; [6] i
a guntellas arghans, herwydh galloes pub den, [7] hag i a'n
dannvonas dhe Yerusalem dhe Yoakim an arghoferyas mab
Hilkia mab Shallum ha dhe oll an oferysi ha dhe oll an dus a
veu kevys ganso yn Yerusalem. [8] Y'n kettermyn, war an degves
dydh a Sivan, Baruk a gemmeras lestri chi an Arloedh re bia
degys dhe-ves a'n tempel dh'aga daskorr dhe bow Yuda, an
lestri a arghans re bia gwrys gans Sedekia mab Yosia myghtern
Yuda, [9] wosa Nebukadnessar myghtern Babylon dhe dhoen dhe-
ves Yekonia ha'n bennsevigyon ha'n gethyon ha'n ugheloryon
ha tus an tir a-dhiworth Yerusalem ha'ga dri dhe Babylon.

Lyther dhe Yerusalem

10 Yn-medhons: Otta, ni re dhannvonas dhywgh arghans,
ytho prenewgh ragowgh offrynnow leskys hag offrynnow pegh
hag ynkys, ha pareusewgh offrynnow greun, ha'ga offrynna
war alter an Arloedh agan Duw; 11 ha pysewgh rag bewnans
Nebukadnessar ha rag bewnans Belshassar y vab, may fo aga
dydhyow war an nor kepar ha dydhyow nev. 12 An Arloedh a
re dhyn nerth, ha golowi agan dewlagas, ha ni a drig yn-dann
skeus Nebukadnessar myghtern Babylon, hag yn-dann skeus
Belshassar y vab, ha ni a's serv rag lies dydh ha kavoes favour
yn aga golok. 13 Pysewgh ragon ni ynwedh dhe'n Arloedh agan
Duw, rag ni re beghas erbynn an Arloedh agan Duw, ha bys
y'n jydh hedhyw konnar an Arloedh ha'y sorr ny dreylyas dhe-
ves ahanan. 14 Ha ty a lenn an lyver ma a dhannvensyn dhis,
dh'y dhyllo yn chi an Arloedh war dhy'goelyow ha dydhyow
apoyntys.

An Dhivresow a Gonfess Aga Feghosow

15 Ha ty a lever: Dhe'n Arloedh agan Duw yma ewnder, mes
ragon ni yma meth a'n fas, kepar hag y'n jydh hedhyw, dhe dus
Yuda, ha dhe annedhysi Yerusalem, 16 ha dh'agan myghternedh,
ha'gan pennsevigyon, ha'gan oferysi, ha'gan profoesi, ha'gan
tasow. 17 Rag ni re beghas a-dherag an Arloedh, 18 ha'y
dhisobaya, ha ny woslowsyn orth lev an Arloedh agan Duw
dhe gerdhes y'n y ordenansow a settyas a-ragon. 19 A-dhia'n
jydh may tros an Arloedh agan tasow yn-mes a bow Ejyp bys
y'n jydh hedhyw, ni re beu diwostydh dhe'n Arloedh agan
Duw, ha ni re beu logh, rag ny glewen ni y lev. 20 Ytho, bys y'n
jydh hedhyw terroesow re serghis dhyn ha'n volleth a wrug an
Arloedh hy ordena dre Moyses y was y'n termyn may tros ev
agan tasow yn-mes a bow Ejyp dhe ri dhyn tir a dhinwa leth ha
mel kepar dell yw y'n jydh hedhyw. 21 Byttegyns ny goslowsyn
orth lev an Arloedh agan Duw herwydh oll geryow an brofoesi
a dhannvonas dhyn. 22 Mes pub ahanan re holyas bodh y golonn
dreus dre servya duwow erell hag ow kul an pyth yw drog yn
golok an Arloedh agan Duw.

2 Ytho, an Arloedh a afydhyas y er a gewsis er agan pynn
hag erbynn agan breusysi a vreusi Ysrael hag erbynn
agan myghternedh hag erbynn agan pennsevigyon hag erbynn
an dus a Ysrael ha Yuda. [2] Yn-dann an nev oll, ny veu gwrys
taklow a'n par ma dell wrug ev yn Yerusalem, herwydh an pyth
yw skrifys yn lagha Moyses, [3] may tyb'sen, an eyl kig y vab
hag y gila kig y vyrgh. [4] Hag ev re's delivras dhe vos gostydh
dhe oll an gwlaskordhow usi a-dro dhyn, ha mewl hag ynyalder
yn mysk oll an poblow yn agan kyrghynn, y'n tylleryow may
hwrug an Arloedh aga skattra. [5] Yndella tewlys dhe'n leur yth
esens a-der drehevys yn-bann, drefenn ni dhe begha erbynn an
Arloedh agan Duw rag ny woslowsyn orth y lev.

[6] Dhe'n Arloedh agan Duw yma ewnder, mes yma meth a'n fas
ragon ni ha'gan tasow kepar dell eus y'n jydh hedhyw. [7] Oll an
drogow ma a wrug an Arloedh godros ragon re dheuth warnan.
[8] Hwath ny bysyn favour an Arloedh, ow treylya dhe-ves, peub
ahanan, a-dhiworth prederow y golonn dhrog. [9] Ha'n Arloedh
a woelyas war an drogow, ha'n Arloedh re's dros warnan, rag
an Arloedh yw gwiryon yn oll y oberow a worhemmynnis dhyn.
[10] Hwath, ny woslowsyn dh'y lev, dhe gerdhes yn ordenansow
an Arloedh a settyas a-ragon.

Pysadow rag Delivrans

[11] Ha lemmyn, A Arloedh, Duw Ysrael, neb a dhros dha
bobel yn-mes a bow Ejyp dre leuv grev ha gans toknys ha
marthusyon ha gans galloes meur ha bregh ystynnys, ha re wrug
dhis hanow kepar dell yw y'n jydh hedhyw, [12] ni re beghas, ni
re beu ongrassyes, ni re wrug kamm, A Arloedh agan Duw,
erbynn oll dha ordenansow. [13] Gas dha sorr dhe dreylya dhe-
ves a-dhiworthyn, rag yth eson gesys, boghes agan niver, yn
mysk an kenedhlow ma'gan skattrsys ynna. [14] Klew, A Arloedh,
agan pysadow ha'gan govynnadow hag a-barth dhis dha honan,
delirv ni, ha gront dhyn favour yn wel an re re'gan hembronkas
bys yn divroedh; [15] rag may hwodhvo an norvys oll, ty dhe vos
an Arloedh agan Duw, rag Ysrael ha'y henedh yw gelwys gans
dha hanow.

16 A Arloedh, mir war-woeles a-dhiworth dha drigva sans ha
preder ahanan. Pleg dha skovarn, A Arloedh, ha klew; 17 igor
dha dhewlagas, A Arloedh, ha mir; rag an re tremenys usi y'n
bedh, may feu aga enev kemmerys a-dhiworth aga horf, ny
askrifons dhe'n Arloedh naneyl wormel nag ewnder, 18 mes
an enev yw grevys yn feur hag a wra mos a-derdro yn unn
warrgromma ha gwann, ha'n lagas ow fyllel ha'n enev nownek,
a askrif dhis gormel hag ewnder, A Arloedh.

19 Rag, nyns yw drefenn oberow gwiryon pynag a'gan tasow
po a'gan myghternedh y tren ni a-dheragos agan pysadow rag
mersi, A Arloedh agan Duw. 20 Rag ty re dhannvonas dha sorr
ha'th konnar warnan, kepar dell gewssys dre dha wesyon an
brofoesi, ow leverel: 21 Yndellma y lever an Arloedh: Plegyowgh
agas diwskoedh dhe servya myghtern Babylon, ha hwi a drig
y'n tir a res dh'agas tasow. 22 Mes, mar ny vynnowgh klewes
lev an Arloedh dhe servya myghtern Babylon, 23 my a wra dhe
hedhi a-dhiworth sitys Yuda hag a-dhiworth an ranndir a-dro
dhe Yerusalem, lev lowender ha lev joy, lev an gour pries ha lev
an venyn bries, ha'n tir oll a vydh ynyalder heb annedhysi ynno.

24 Mes ny obaysyn dha lev, dhe servya myghtern Babylon,
ha ty re gompoesas dha eryow a gewssys dre dha wesyon an
brofoesi, y fedha eskern a'gan myghternedh hag eskern a'gan
tasow dres yn-mes a'ga bedh; 25 hag otta, i re beu tewlys yn-
mes dhe doemmder an jydh, ha dhe rew an nos, hag i a verwis
yn anken meur, dre dhivoetter ha kledha ha pla. 26 Ha'n chi
henwys gans dha hanow, ty re'n gwrug kepar dell yw y'n jydh
hedhyw, drefenn sherewynsi chi Ysrael ha chi Yuda.

Dedhewadow Duw

27 Hwath, ty re'gan dyghtyas, A Arloedh agan Duw, yn oll
dha guvder, hag yn oll dha druedh meur, 28 kepar dell leversys
dre dha was Moyses y'n jydh ma'n gorhemmynnsys dhe
skrifa dha lagha yn lok mebyon Ysrael, ow leverel, 29 'Mar ny
obayowgh ow lev, an routh pur vras ma a vydh, yn hwir, treylys
dhe niver byghan yn mysk an kenedhlow ma's skattrav ynna.
30 Rag my a woer, na'm obayons, rag pobel kales hy hilbenn

yns i. Mes yn tir aga divroedh, i a dheu dh'aga skians, [31] hag i a
woer ow bos an Arloedh aga Duw. My a re dhedha kolonn ha
diwskovarn a woslow; [32] hag i a'm gormel yn tir aga divroedh,
ha perthi kov a'm hanow, [33] ha treylya a-dhiworth aga gorthter
ha'ga drogoberow, rag i a berth kov a fordhow a'ga thasow neb
a beghas a-dherag an Arloedh. [34] My a's dre arta dhe'n tir a des
y ri dh'aga thasow, dhe Abraham ha dhe Ysak ha dhe Yakob,
hag i a'n rewl, ha my a's ynkress ha ny vydhons tanowhes.
[35] My a wra kevambos bys vykken gansa dhe vos aga Duw hag
i a vydh ow fobel ha nevra namoy ny removav ow fobel Ysrael
a-dhiworth an tir a ros vy dhedha.'

3 A Arloedh ollgalloesek, Duw Ysrael, an enev yn angoes
ha'n spyrys moredhek a arm dhis. [2] Klew, A Arloedh,
ha kemmer mersi, rag ni re beghas a-dheragos. [3] Rag ty a esedh
y'th tron bys vykken, ha ni yw diswrys bys vykken. [4] A Arloedh
ollgalloesek, Duw Ysrael, klew lemmyn pysadow an re varow a
Ysrael, ha mebyon an re a beghas a-dheragos, neb na woslowas
orth lev agan Duw, may serghis terroesow dhyn. [5] Na borth kov
a dhrogoberow agan tasow, mes y'n termyn ma, porth kov a'th
halloes ha'th hanow. [6] Rag an Arloedh agan Duw osta, ha ni a'th
wormel, A Arloedh. [7] Rag ty re worras an own ahanas yn agan
kolonn, rag may halwsen war dha hanow, ha ni a'th wormel
yn agan divroedh, rag ni re worras dhe-ves a-dhiworth agan
kolonn oll drogoberow agan tasow neb a beghas a-dheragos.
[8] Otta, yth eson ni hedhyw yn agan divroedh may hwrussys
agan skattra dhe vos keredhys ha milligys ha kessydhys rag oll
drogoberow agan tasow neb a forsakyas an Arloedh agan Duw.

Gormola Furneth

[9] Klew gorhemmynnow bewnans, a Ysrael,
goslowewgh ha dyskewgh konvedhes.
[10] Prag yth yw, a Ysrael, prag yth yw dha vos yn tir dha
eskerens,
ty dhe vos ow kothhe yn pow astranj,
ty dhe vos defolys gans an re tremenys,
[11] ty dhe vos niverys yn mysk an re usi yn ifarn?

12 Ty re forsakys an fenten a furneth.
13 Rag, mar kerdhses yn fordh Duw
ty a via ow triga yn kres bys vykken.
14 Dysk ple'ma doethter,
ple'ma nerth,
ple'ma konvedhes,
rag may hwodhvi, yn kettermyn,
ple'ma hirder a dhydhyow ha bewnans,
ple'ma golow rag an dhewlagas, ha kres.

15 Piw re gavas hy le?
Ha piw re entras hy thresorvaow?
16 Ple'ma pennsevigyon an kenedhlow
ha'n re yw arlydhi dres bestes an norvys;
17 an re a sport gans ydhyn an ayr,
hag a with arghans hag owr ragdha aga honan,
may hwra tus fydhya ynna,
ha nyns eus penn dh'aga hovaytis;
18 an re a dowl towl dhe gavoes arghans, hag yw prederus,
ha nyns eus ol a'ga oberow?
19 Gyllys glan yns, gyllys yn-nans dhe ifarn,
ha re erell re dhrehevis yn aga le.

20 Henedhow nowydh re welas an golow
ha re drigas war an norvys;
mes ny dhys'sons an fordh dhe skians,
21 na konvedhes hy hynsyow
na settya dalghenn ynni.
Aga mebyon re wandras pell dhiworth aga fordh.[a]
22 Ny veu klewys son anedhi yn Kanan,
na ny veu hi gwelys yn Teman;

---

a 3:21 *aga fordh:* Po amendyans war-lergh an Syriek *hy fordh.*

[23] mebyon Hagar neb a hwila konvedhes war an norvys,
marchons Merran ha Teman,
an rakkoryon ha'n re a hwila konvedhes,
ny dhys'sons an fordh dhe furneth,
na ri preder dh'y hynsyow.

[24] A Ysrael, ass yw meur chi Duw!
Hag ass yw efan an tiredh a bew ev!
[25] Meur yw, ha heb or,
ughel yw ha heb musur.
[26] An gewri a veu dineythys ena, neb o gerys-da a henys,
meur yn ughelder, konnyk yn bresel.
[27] Ny's dewisas Duw,
na ri dhedha an fordh dhe skians;
[28] ytho, i a veu distruys drefenn na's teva doethter,
i eth dhe goll der aga foli.

[29] Piw res eth yn-bann yn nev ha'y hemmeres,
ha'y dri yn-nans a-dhiworth an kommol?
[30] Piw res eth a-dreus dhe'n mor ha'y havoes,
hag a's pren a owr pur?
[31] Denvyth ny woer hy fordh
na ny'n jeves bern a-dro dh'y hyns.
[32] Mes ev neb a woer pup-tra oll a's goer,
ev a's kavas der y gonvedhes.
Ev neb a bareusis an norvys rag oll termyn,
a'n lenwis gans kreaturs peswar-troesek;
[33] ev neb a dhannvon yn-rag an golow, ha mos a wra,
ev a'n gelwis, hag ev a'n obayas ow krena;
[34] an ster a derlentris yn aga goelyow ha lowen ens;
ev a's gelwis hag i a leveris 'Ottani!'
I a derlentris gans lowena ragdho ev neb a's gwrussa.
[35] Hemm yw agan Duw,
nagonan arall ny yll bos kehevelys dhodho.

[36] Ev a gavas an fordh dien dhe skians
ha'y ri dhe Yakob y was,
ha dhe Ysrael y veurgerys.

[37] A-wosa hi a omdhiskwedhas war an norvys
ha triga yn mysk mab-den.

4 Hi yw lyver ordenansow Duw,
ha'n lagha hag a dhur bys vykken.

Oll myns a's syns fast a vew,
ha'n re a's gas a verow.

[2] Treyl a Yakob, ha syns dalghenn ynni;
kerdh troha splannder hy golow.

[3] Na ro dha enor dhe dhen arall,
na'n taklow yw dhe'th les dhe genedhel alyon.

[4] A Ysrael, gwynn agan bys,
rag ni a woer an pyth yw plegadow dhe Dhuw.

Kennerth rag Ysrael

[5] Gwellhewgh agas cher, ow fobel,
a govadh Ysrael!

[6] Nyns o rag agas diswrians
y fewgh gwerthys dhe'n kenedhlow,

mes hwi a veu delivrys dhe'th eskerens
rag hwi dhe serri Duw.

[7] Rag hwi a'n sorras ev neb a'gas gwrug,
owth offrynna dhe dhywolow a-der dhe Dhuw.

[8] Hwi a ankovas an Duw bythkwethek, neb a'gas
drehevis,
ha hwi re dhuwenas Yerusalem, neb a'gas magas.

[9] Rag pan welas hi an sorr a dheuth warnowgh
a-dhiworth Duw,
hi a leveris:

Goslowewgh, hwi gentrevogyon Sion,
Duw re dhros tristyns meur warnav;

10 rag my re welas divroedh ow mebyon ha myrghes,
a wrug an Duw a dhur bys vykken dri warnedha.
11 Gans lowena my a's maga,
mes my a's dannvonas dhe-ves gans oelva ha tristyns.
12 Na wres denvyth lowenhe warnav, gwedhwes
ha forsakys gans lies;
gesys dyegrys en vy drefenn peghosow ow fleghes,
drefenn i dhe dreylya dhe-ves a-dhiworth lagha Duw.
13 Ny aswonnsons y ordenansow,
na kerdhes yn fordhow y worhemmynnow,
na trettya yn hynsyow a dhyskybleth yn y ewnder.
14 Des kentrevogyon Sion;
perthewgh kov a gethneth ow mebyon ha myrghes,
a dhros an Bythkwethek warnedha.
15 Rag ev re dhros er aga fynn kenedhel a-bell,
kenedhel diveth, a yeth astranj,
neb na'n jeva revrons rag kothwas,
na truedh rag flogh.
16 I re dhug dhe-ves mebyon veurgerys an wedhwes, ha
gasa an venyn dhigoweth heb myrghes.

17 Mes my, fatell allav agas gweres?
18 Rag ev neb a dhros an terroesow ma warnowgh
a wra agas delivra a-dhiworth dorn agas eskerens.
19 Kewgh ow fleghes, kewgh;
rag my re beu gesys ynyal.
20 My re dhiwiskas an dillas a gres
ha gwiska yskar ow fysadow;
my a arm dhe'n Bythkwethek oll ow dydhyow.

21 Gwellhewgh agas cher, ow fleghes, germewgh dhe
Dhuw,
hag ev a wra agas delivra a-dhiworth galloes ha
dorn agas eskerens.

22 Rag my re worras ow govenek y'n Bythkwethek
dh'agas sawya,
ha lowena a dheuva dhymm
drefenn an tregeredh a dheu dhywgh skon
a-dhiworth agas Selwador bythkwethek.
23 Rag my a'gas dannvonas yn-mes gans tristyns hag oelva,
mes Duw a'gas daskorr dhymm gans joy ha
lowena bys vykken.
24 Rag lemmyn dell re welas kentrevogyon Sion agas
kethneth,
ytho, skon i a wel agas selwyans dhiworth Duw,
an pyth a dheu dhywgh gans glori meur
ha gans splannder a'n Bythkwethek.
25 Ow fleghes, godhevewgh gans perthyans an sorr a
dheuva warnowgh a-dhiworth Duw.
Dha eskar re'th helghyas,
mes skon ty a wel y dhistruyans
ha trettya war aga honna.
26 Ow fleghes vedhel re vyajyas fordhow garow;
i a veu kemmerys dhe-ves kepar ha flokk degys
dhe-ves gans eskerens.

27 Gwellhewgh agas cher, ow fleghes, ha germewgh dhe
Dhuw,
rag hwi a vydh kovhes ganso ev neb a dhros an
taklow ma warnowgh.
28 Rag kepar dell veu yn agas brys mos yn sowdhan
dhiworth Duw,
dehwelewgh gans diwysykter degplek dh'y hwilas.
29 Rag ev neb a dhros an terroesow ma warnowgh
a dhre dhywgh lowena heb diwedh gans agas
selwyans.

Ambos Gweres rag Yerusalem

30 Gwellha dha jer, a Yerusalem,
rag ev neb a'th henwis a'th konfort.

31 Go-i neb a'th plagyas
ha lowenhe orth dha goedh.

32 Go-i an sitys may servya dha fleghes avel kethyon;
go-hi an sita a dhegemmeras dha vebyon.

33 Rag kepar dell lowenhas orth dha goedh,
hag o lowen a'th tistruyans,
yndella y fydh hi duwenys orth hy ynyalder hy honan.

34 Rag my a gemmer dhe-ves hy heudhder yn hy foblans meur,
ha'y thonteth a vydh treylys dhe dhuwon.

35 Rag tan a dheu warnedhi a-dhiworth an Bythkwethek rag lies dydh,
ha rag termyn hir, hi a vydh annedhys gans dywolow.

36 A Yerusalem, mir troha'n est,
ha gwel an lowender usi ow tos dhis a-dhiworth Duw.

37 Otta, yma dha vebyon ow tos, neb a dhannvensys dhe-ves;
ymons ow tos, kuntellys a-dhiworth howldrevel ha howlsedhes,
orth ger an Sans,
ow lowenhe yn glori Duw.

5 Diwisk dillas dha dristyns hag anken, a Yerusalem,
ha gwisk bys vykken tekter an glori a-dhiworth Duw.

2 Gwisk mantell an ewnder a-dhiworth Duw;
gorr war dha benn kurun glori an Bythkwethek.

3 Rag Duw a dhiskwa dha splannder dhe bub bro yn-dann nev.

4 Rag ty a vydh henwys bys vykken gans Duw
‘Kres ewnder, ha glori gordhyans Duw.’

5 Omdhrehav a Yerusalem, ha sav y’n ughelder;
mir troha’n est,
ha gwel dha fleghes kuntellys a-dhiworth howlsedhes
ha howldrevel,
orth ger an Sans,
ow lowenhe, Duw dhe berthi kov anedha.
6 Rag i eth yn-mes ahanas war droes,
hembrenkys dhe-ves gans eskerens;
mes Duw a’s dre dhis,
degys yn glori, kepar ha war dron ryel.
7 Rag Duw re erghis, pub menydh ughel, ha’n breow a
dhur bys vykken dhe vos gwrys isel,
ha’n nansow lenwys yn-bann, dhe wul dor leven,
may kertho Ysrael heb danjer yn glori Duw.
8 An koesow ha pub gwydhenn hweg hy blas
re woskeusis Ysrael orth arghadow Duw.
9 Rag Duw a hembronk Ysrael gans lowena,
yn golow y glori,
gans an mersi hag ewnder a dheu a-dhiworto.[a]

LYTHER YEREMIA[b]

6 Dasskrif a lyther a wrug Yeremia y dhannvon dhe’n re a vedha hembrenkys yn divroedh dhe Babylon gamans myghtern an Babylonianys, dhe dherivas dhedha an messaj par dell via erghys dhodho gans Duw.

---

a 5:9 Y’n Vulgat ha Vershyon Myghtern Jamys Lyther Yeremia a siw omma avel Baruk chaptra 6. Y’n Septuagint yth yw lyver diblans.

b 6:1 Y’n Septuagint an chaptra ma yw lyver diblans. Y’n Vulgat ha Vershyon Myghtern Jamys yth yw chaptra 6 a Lyver Baruk.

Divroedh Hir a Vydh dhe'n Bobel

[2] Rag peghosow re wrussowgh a-dherag Duw, hwi a vydh hembrenkys yn divroedh dhe Babylon gans Nebukadnessar myghtern an Babylonianys. [3] Rakhenna, wosa dos dhe Babylon hwi a drig ena lies blydhen, ha rag termyn hir, bys seyth henedh; ha wosa henna my a'gas dre dhe-ves alena yn kres. [4] Lemmyn yn Babylon hwi a wel duwow gwrys a arghans hag owr ha prenn, usi degys war dhiwskoedh dus hag a wra dhe'n kenedhlow perthi own anedha. [5] Ytho, gwaytyewgh na wryllowgh dos ha bos kammenn kepar ha'n estrenyon, na perthi own anedha, pan welowgh an routh a-dheragdha hag a-dryv dhedha, orth aga gordhya. [6] Mes leverewgh yn agas kolonn, 'Ty yw neb a res dhyn y wordhya.' [7] Rag yma ow el genowgh, hag yma ev ow kwitha war agas enevow.

Follneth Idolys

[8] Rag aga thaves yw levenhes gans an krefter, hag i aga honan yw gorlownys gans owr hag arghans; hwath fals yns ha ny's teves kewsel. [9] Hag ow kemmeres owr, i a wra kurunyow rag pennow aga duwow, kepar dell ve rag mowes neb a gar bos afinys. [10] Treweythyow ynwedh an oferysi a gemmer a-dhiworth aga duwow owr hag arghans, ha'y spena warnedha aga honan. [11] Hag i a re nebes anodho dhe'n horys-tempel; hag i a's gwisk kepar ha tus gans dillasennow, an duwow ma a arghans hag owr ha prenn. [12] Mes, ny yll an duwow ma omsawya aga honan a-dhiworth kesknians ha goedhanes, kyn fons gwiskys yn goenyow purpur. [13] I a lanha aga fas dre reson a bolter an tempel, yw tew warnedha. [14] Onan anedha a syns ternwelenn, par dell ve breusyas rannvro, mes ny yll gorra dhe'n mernans nagonan a wra y offendya. [15] Ev a'n jeves ynwedh yn y leuv dhyghow dagyer ha boel: mes ny yll ev delivra y honan a-dhiworth bresel ha ladron. [16] Ytho gans henna kler yw nag yns duwow: rakhenna na berthewgh own anedha.

[17] Rag kepar dell yw lester den diles pan yw terrys, yndella ynwedh yw gans aga duwow, wosa i dhe vos settys yn-bann y'n tempel. Aga dewlagas yw leun a bolter dre dreys an re a enter

ynno. [18] Kepar dell yw an yetys deges a bub tu war dhen neb re wrug kamm erbynn an myghtern, par dell ve dampnys dhe'n mernans, yn kepar maner an oferysi a fast aga themplow gans darasow, florennow ha barrys, ma na vons pyllys gans ladron. [19] I a enow lugern, moy es dell wrons ragdha aga honan, kyn na yll aga duwow gweles nagonan anedha. [20] Kepar hag onan a gebrow an tempel yns, mes y leverir bos aga holonn kniys gans an pryves a slynk yn-mes a'n dor; ha pan y's debrons, ha'ga dillasennow, ny wrons y attendya. [21] Aga fas re beu duhes gans an mog hag a dheu yn-mes a'n tempel. [22] War aga horf ha penn a esedh eskelli-kroghen, gwennili hag ydhyn, ha'n kathes ynwedh. [23] Dre hemma hwi a woer nag yns duwow: rakhenna na berthewgh own anedha.

[24] Yn despit dhe'n owr a wiskons rag tekter, ny yllons terlentri marnas nebonan a lanha dhe-ves an wossen, rag hwath pan esens ow pos teudhys ny wrens y attendya. [25] An taklow ma yw prenys na fors an kost, mes nyns eus anall ynna. [26] Ymons i degys war dhiwskoedh tus, drefenn na's teves treys, yndellma i a dhiskudh dhe vab-den aga bos koeg. [27] Ha'n re a's serv yw methek, rag mar koedhons dhe'n leur nep-prys, ny yllons sevel arta dredha aga honan; na ny yllons gwaya aga honan mara's settyer a'ga sav; na ny yllons sevel a'ga sav dredha aga honan. Ha mars yns i disevys, ny yllons omsettya kompes. I a worr rohow a-dheragdha kepar dell ve a-dherag an re varow. [28] Aga oferysi a werth an taklow offrynnys dhedha, hag usya an mona ragdha i aga honan. Yn kepar maner aga gwragedh a gyfeyth rann anodho yn hoelan; mes dhe'n voghosogyon ha'n re diweres, ny rons travyth anodho. [29] Benynes yn aga amseryow misyek ha benynes yn gwelivos a yll tochya aga offrynnow. Hwi a woer der an taklow ma nag yns duwow; na berthewgh own anedha.

[30] Rag fatell yllons bos gelwys duwow? Benynes a sett boes a-dherag an duwow a arghans hag owr ha prenn; [31] ha'n oferysi a esedh yn aga thempel, gans aga dillas skwardys, ha blew aga fenn ha barv treghys dhe-ves, ha travyth war aga fenn. [32] I a vedhygel ha garma a-dherag aga duwow kepar dell wra tus orth goel ynkleudhyans rag den marow. [33] Ha'n oferysi ynwedh a

gemmer rann a dhillas aga duwow dhe dhillasa aga gwragedh ha fleghes. [34] Mars usi gwrys dhedha po drog po da, ny yllons y attyli: ny yllons settya myghtern yn-bann na'y worra dhe'n leur. [35] Yn kepar maner, ny yllons ri rychys nag arghans: kyn hwrello den ambos dhedha ha ny'n gwith, ny yllons y hwilas dhiworto. [36] Ny yllons sawya den dhiworth mernans na delivra an den gwann dhiworth an den krev. [37] Ny yllons daswul gwel dhe'n dall, na gweres den neb usi yn ahwer. [38] Ny yllons kemmeres truedh a wedhwes, na gul da dhe omdhivas. [39] Aga duwow a brenn hag usi gorlownys gans owr ha gans arghans, yw haval dhe veyn dhiworth an menydh: ha'n re neb a's gordh a berth meth. [40] Fatell yll den tybi ha leverel aga bos duwow, pan wra an Kaldeanys aga honan aga disenora?

Follneth Gordhya Idolys

[41] Rag pan welons den avlavar na'n jeves kewsel, i a'n dre ha pysi war Bel may kewsso an den, kepar ha pan alla konvedhes. [42] Hwath ny yllons konvedhes hemma aga honan, ha'ga gasa; rag ny's teves skians. [43] Ha'n benynes gans kerdyn yn aga hyrghynn owth esedha y'n skochfordhow, a lesk talgh rag ynkys; mes mar kwrella onan anedha, hembrenkys dhe-ves gans neb tremenyas, growedha ganso, hi a wra ges a'n venyn rybdhi, drefenn nag o hi mar dennvosek avelli hi hy honan, na ny veu hy hordenn terrys. [44] Pypynag yw gwrys ragdha yw fals; ytho fatell yllir tybi po leverel aga bos duwow?

[45] Gwrys gans seri prenn hag owroryon yns; ny yllons bos travyth saw unnsel an pyth a vynn an kreftwas aga bos. [46] Hag i aga honan neb a's gwrug yn sur ny vewons pur hir; rakhenna fatell yll an taklow gwrys gansa bos duwow? [47] Rag i re asas gowyow ha keredhyow rag an re a dheu a-wosa. [48] Rag pan dheu bresel po pla warnedha, an oferysi a omgusul war-barth a-dro dhe'n tyller may hallons kudha aga honan ha'ga duwow gansa. [49] Ytho prag y fyll tus dhe weles nag yns duwow, rag ny yllons sawya aga honan dhiworth bresel na dhiworth pla? [50] Rag pan welir nag yns saw a brenn, ha gorlownys gans arghans hag owr, y fydh konvedhys alemma rag aga bos fals. [51] Hag y fydh

apert dhe oll an kenedhlow ha'n vyghternedh nag yns duwow, mes ober diwla tus, ha nag eus ober Duw ynna. [52] Piw ytho, a yll fyllel dhe wodhvos nag yns duwow?

[53] Rag ny yllons settya myghtern yn-bann y'n tir na ri glaw dhe dus. [54] Ny yllons breusi aga hen aga honan, na delivra den may feu kamm gwrys dhodho; rag ny's teves galloes; i yw kepar ha brini yntra nev ha nor. [55] Pan goedh tan war ji an duwow a brenn, po gorlownys gans owr po gans arghans, aga oferysi a fi dhe'n fo ha skapya; mes an duwow aga honan a vydh kowlleskys kepar ha kebrow. [56] Ny yllons sevel orth myghtern vyth po eskerens. Fatell yllir tybi po leverel aga bos duwow?

[57] Ny yll duwow a brenn, ha gorlownys gans arghans hag owr, skapya dhiworth naneyl ladron na robbyoryon. [58] Aga owr, hag arghans, ha dillas may mons i dillasys ynna, an re neb yw krev a's kemmer ha mones dhe-ves gansa, ha ny yllons gweres aga honan. [59] Rakhenna gwell yw bos myghtern neb a dhiskwa y golonnekter, po lester dhe les yn chi, a serv edhomm y berghenn, ages bos an fals dhuwow ma; gwell hwath bos daras yn chi hag a with saw an taklow usi ynno, ages fals dhuwow a'n par na; gwell ynwedh koloven a brenn yn palys, ages an fals dhuwow ma.

[60] Rag howl, loer, ha ster, ow terlentri ha dannvenys dhe wul aga gonisyow, yw gostydh. [61] Yn kepar maner an lughesenn, pan lughes, yw es dhe weles; hag y'n keth vaner an gwyns a hwyth yn pub bro. [62] Ha pan worhemmynn Duw an kommol dhe vones dres an bys oll, i a wra kepar dell yw erghys dhedha. [63] Ha'n tan dannvenys a-wartha dhe dhistrui breow ha koesow a wra kepar dell yw erghys dhodho. Mes nyns yw an idolys ma haval dhedha naneyl yn semlans na galloes. [64] Rakhenna, ny yll bos naneyl tybys na leverys aga bos duwow, rag ny yllons breusi ken, na gul da dhe dus. [65] Ytho rag hwi dhe wodhvos nag yns duwow, na berthewgh own anedha.

[66] Rag ny yllons mollethi na benniga myghternedh. [67] Ny yllons diskwedhes toknys y'n nevow yn mysk an kenedhlow, na splanna kepar ha'n howl, na ri golow kepar ha'n loer. [68] An

bestes yw gwell agessa; rag i a yll fia yn-dann woskes, ha gweres aga honan. [69] Ytho nyns yw apert dhyn kammenn aga bos duwow; rakhenna na berthewgh own anedha.

[70] Rag kepar ha boekka yn lowarth kukomberyow na with travyth, yndella yw aga duwow a brenn, gorlownys gans owr hag arghans. [71] Y'n keth vaner aga duwow a brenn, gorlownys gans arghans hag owr, yw haval dhe spernenn yn lowarth, mayth esedh pub ydhyn warnedhi; ynwedh haval yw dhe gorf marow tewlys y'n tewlder. [72] Ha hwi a woer nag yns duwow der an purpur ha'n sendal splann ow pedri warnedha; hag i aga honan wortiwedh a vydh dybrys, hag a vydh mewl y'n tir. [73] Gwell rakhenna yw den gwiryon na'n jeves idolys vyth, rag ev a vydh pell a-dhiworth mewl.

KAN AN TRI MAB

Pysadow Azaria y'n Fornes

1 [24] Hag yth esens ow kerdhes a-dro yn kres an flammow, ow
kana hymnys dhe Dhuw hag ow penniga an Arloedh.[a] 2 [25] Hag
ow sevel yn-bann, Azaria a bysis yndellma, hag owth igeri y
anow yn kres an tan, ev a leveris:

3 [26] Benniges osta, A Arloedh, Duw agan tasow ha dhe
vos gormelys:
ha glorifiys yw dha hanow bys vykken.
4 [27] Rag ewn osta yn pup-tra a wrussys dhyn ni;
gwir yw oll dha wriansow, ha kompes yw dha
fordhow,
hag oll dha vreusow yw gwir.
5 [28] Breusow gwiryon re wrussys yn pup-tra oll a dhresys
warnan,
ha war Yerusalem, sita sans agan tasow;
rag yn gwiryonedh ha breus ty re dhros warnan oll
an taklow ma drefenn agan peghosow.
6 [29] Rag ni re beghas ha terri dha lagha, ow treylya dhe-
ves dhiworthis;
yn pup-tra ni re beghas yn feur.
7 [30] Ny woslowsyn orth dha worhemmynnow,
na'ga gwitha, na gul dell worhemmynnsys dhyn,
may pe da ragon ni.
8 [31] Ha pup-tra a dhresys warnan,
ha pup-tra a wrussys dhyn ni,
yn gwirvreus y's gwrussys.

---

a 1:1 Y'n Septuagint an gwersow ma yw niverys Daniel 3:24-90. Treylys dhiworth tekst Theodotion.

9 [32] Ty a'gan ros yn diwleuv eskerens dhilagha,
diskryjygyon pur a-has,
ha dhe vyghtern kammhynsek, an gwettha y'n
norvys oll.

10 [33] Ha lemmyn ny yllyn igeri agan ganow;
re dheuth bismer ha keredh dhe'th wesyon, ha
dhe'n re a'th wordh.

11 [34] A-barth dha hanow, na'gan gas yn tien,
ha na dorr dha gevambos.

12 [35] Na dreyl dha dregeredh dhiworthyn,
a-barth Abraham dha garadow,
hag a-barth Ysak dha was,
hag a-barth Ysrael dha sans:

13 [36] leversys dhedha, owth ambosa
ynkressya aga has kepar ha ster an nev
ha kepar ha'n tewes war an vorlann.

14 [37] Rag ni, A Arloedh, re dheuth ha bos moy distyr es an
kenedhlow oll,
ha dres isel on ni hedhyw yn oll an norvys drefenn
agan peghosow.

15 [38] Y'n termyn ma nyns eus dhyn na penntern, na profoes,
na hembrenkyas,
nag offrynn leskys, na sakrifis, nag oblashyon, nag
ynkys,
na tyller dhe wul offrynn a-dheragos, ha kavoes
tregeredh.

16 [39] Mes gans kolonn keudhesik ha gans spyrys uvel gas ni
dhe vos degemmerys,
kepar dell ve gans offrynnow leskys a hordhes ha
lodhnow,
hag avel deg-milyow a eyn tew;

17 [40] yndella re bo agan sakrifis gwrys a-dheragos hedhyw,
ha gront may hwryllyn dha holya oll yn tien;
rag ny vydh konfondys an re a worr aga threst ynnos.

18 [41] Lemmyn ni a'th hol a leun golonn;
ni a'th own, ha hwilas dha fas.
19 [42] Na wra agan shamya, mes dyght genen herwydh dha garadewder,
ha herwydh dha dregeredh meur.
20 [43] Delirv ni ynwedh herwydh dha wriansow barthusek,
ha ro glori dhe'th hanow, A Arloedh;
21 [44] ha gwra dhedha bos konfondys, oll an re a dhiskwedh droktra dhe'th wesyon,
ha perthens i meth yn oll aga nerth ha galloes,
ha re bo aga nell terrys.
22 [45] Konvedhens ty dhe vos an Arloedh, an unn Duw,
gloryus dres oll an norvys.

Kan an Tri Mab

23 [46] Lemmyn ny hedhi gwesyon an myghtern, neb a's tewlis ynni, toemmhe an fornes gans naftha ha pyg ha garrow lin ha kewydh; 24 [47] ha'n flamm a frosas a-ugh an fornes naw kevelin ha dew-ugens, 25 [48] hag omlesa, ha leski an Kaldeanys a veu kechys a-dro dhe'n fornes. 26 [49] Mes el an Arloedh a dhiyskynnas y'n fornes war-barth gans an re a-dro dhe Azaria, ha fesya flamm an tan a-dhiworth an fornes; 27 [50] ha gul dhe gres an fornes bos kepar dell esa gwyns leyth ow hwibana dredhi. Ny wrug an tan aga thochya mann, na'ga grevya na'ga throbla.

28 [51] Ena, an tri kepar ha gans unn ganow a ganmolas ha glorifia ha benniga Duw y'n fornes, ow leverel,

29 [52] Benniges osta, A Arloedh, Duw agan tasow:
ha dhe vos gormelys hag ughelhes dres oll bys vykken;
30 ha benniges yw dha hanow gloryus ha sans;
ha dhe vos gormelys hag ughelhes dres oll bys vykken.

31 [53] Benniges osta yn dha dempel sans ha gloryus:
ha dhe vos kanmelys ha glorifiys dres oll
bys vykken.

32 [55] Benniges osta neb a hwither an downderyow a-dhiwar
dha se war an jerubim:
ha dhe vos gormelys hag ughelhes dres oll
bys vykken.

33 [54] Benniges osta war se dha vyghternsys:
ha dhe vos kanmelys hag ughelhes dres oll
bys vykken.

34 [56] Benniges osta y'n ebron a nev:
ha dhe vos kanmelys ha glorifiys bys vykken.

35 [57] Bennigewgh an Arloedh, oll hwi oberow an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

36 [59] A hwi nevow, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

37 [58] A hwi eledh an Arloedh, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

38 [60] A hwi dhowrow oll a-ugh an nev, bennigewgh an
Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

39 [61] Bennigewgh an Arloedh, hwi botestas oll:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

40 [62] A hwi howl ha loer, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

41 [63] A hwi ster an nev, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

42 [64] Bennigewgh an Arloedh, A bub kowas ha gluth:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

43 [65] A hwi wynsow oll, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

44 [66] A hwi dan ha toemmder bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

45 [67] A hwi yeynder ha toemmder, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

46 [68] A hwi luthow ha kowasow a ergh, bennigewgh an
Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

47 [71] A hwi nosow ha dydhyow, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

48 [72] A hwi wolow ha tewlder, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

49 A hwi rew ha yeynder, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.[a]

50 A hwi loesrewyow hag ergh, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

---

a 1:49 Nyns eus gwersyow 49 ha 50 yn tekst Theodotion.

51 [73] A hwi lughes ha kommol, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

52 [74] Benniges an norvys an Arloedh:
kanmeles ev hag ughelhes ev dres oll bys vykken.

53 [75] A hwi venydhyow ha breow, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

54 [76] A bup-tra a dyv war an dor, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

55 [77] A hwi fentynyow, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

56 [78] A hwi voryow hag avonyow, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

57 [79] A hwi vorviles, ha pup-tra eus ow kwaya y'n dowrow,
bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

58 [80] A hwi oll ydhyn an ayr, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

59 [81] A hwi vestes ha bughes, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

60 [82] A hwi vebyon dus, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

61 [83] A Ysrael, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

62 [84] A hwi oferysi an Arloedh, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

63 [85] A hwi wesyon an Arloedh, bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

64 [86] A hwi spyrysyon hag enevow a'n re wiryon,
bennigewgh an Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

65 [87] A hwi dus sans hag uvel agas kolonn, bennigewgh an
Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

66 [88] A Hanania, Azaria ha Mishael, bennigewgh an
Arloedh:
kanmelewgh ev hag ughelhewgh ev dres oll
bys vykken.

Rag ev re'gan delivras dhiworth ifarn,
ha'gan sawya dhiworth leuv ankow,
ha'gan delivra dhiworth kres an fornes ha'n flamm
ow leski:
dhiworth kres an tan y hwrug ev agan delivra.

67 [89] Rewgh grasyans dhe'n Arloedh, drefenn ev dhe vos da;
rag y dregeredh a dhur bys vykken.

68 [90] Hwi oll neb a wordh an Arloedh, bennigewgh an Duw
a dhuwow,
kanmelewgh ev ha rewgh grasyans dhodho:
rag y dregeredh a dhur bys vykken.[a]

---

a 1:68 An tekst a bes yn Dan 3:24.

SUSANNA

Dew Henavek Tennys gans Tekter Susanna
An Henavogyon a Assay Dynya Susanna
Dustuni an Henavogyon erbynn Susanna
Daniel a Saw Susanna

Dew Henavek Tennys gans Tekter Susanna

[1] Y feu gour trigys yn Babylon, Yoakim y hanow.[a] [2] Ev a gemmeras gwreg, Susanna hy hanow, myrgh Hilkia; teg dres eghenn o hi, ha hi a berthi own a'n Arloedh. [3] Hy herens o gwiryon, hag i a dhyskas aga myrgh herwydh lagha Moyses. [4] Yoakim o pur wolusek, hag yth esa dhodho lowarth ryb y ji. Yth esa an Yedhewon ow tos dhodho yn fenowgh, rag bos ev an moyha enorys anedha i oll.

[5] An vlydhen na, dew henavek a veu apoyntys avel breusysi. Anedha an Arloedh a lavarsa, 'Droktra a dheuth yn-mes a Babylon, dhiworth henavogyon a veu breusysi, ow koverna an bobel dell dybis.' [6] Yth esa an re ma yn fenowgh yn chi Yoakim, ha myns a's teva ken dhe vos breusys a dho dhedha.

[7] Pan omdennens an dus yn hanter-dydh, y fedha Susanna owth entra yn lowarth hy gour dhe gerdhes a-dro. [8] An dhew henavek a wre hy gweles pub dydh, owth entra dhe gerdhes; hag i a dhallathas hy drokhwansa. [9] I a stummas aga brys aga honan, ha treylya aga dewlagas dhe-ves, ma na virrens orth nev, na perthi kov a wirvreus. [10] Aga dew a veu gwenys gans lust rygdhi, mes ny lavarsons an eyl dh'y gila a'ga ankres, [11] rag methek ens a dhiskwedhes aga drokhwans, i dhe vynnes growedha gensi. [12] I a aspia yn tiwysyk pub dydh rag hy gweles.

[13] Ena yn-medhons an eyl dh'y gila, 'Deun ni tre, rag prys li yw.' Hag ow mos yn-mes, i a dhibarthas an eyl a'y gila. [14] Mes ow treylya arta, i a dheuth war-barth; ha wosa govynn an eyl

---

a 1:1 Y'n Septuagint an chaptra ma a dheu kyns dalleth Lyver Daniel. Y'n Vulgat yth yw niverys chaptra 13 a Lyver Daniel. Nyns usi y'n tekst ebrow. Treylys dhiworth tekst Theodotion.

a'y gila an skila, i a aswonnis aga drokhwans. Ena war-barth i a apoyntyas termyn may hallens hy throvya a'y honan.

An Henavogyon a Assay Dynya Susanna

15 Y hwarva, hag i owth aspia gluw rag dydh gwiw, yth entras hi kepar ha kyns gans diw vaghteth hepken, ha hi a vynnas omwolghi y'n lowarth, rag toemm o an jydh. 16 Ny veu denvyth ena marnas an dhew henavek omgudhys, orth hy aspia. 17 Yn-medh hi dhe'n maghtethyon, 'Drewgh dhymm olew hag unyent, ha degewgh darasow an lowarth, may hallav omwolghi.' 18 I a wrug dell leveris, hag i a dhegeas darasow an lowarth, ha mos yn-mes der an daras-tenewen, dhe dhri an taklow a vynnas; mes ny welsons an henavogyon, rag kudhys vons.

19 Kettell eth an maghtethyon yn-mes, an dhew henavek a sevis ha poenya dhedhi. 20 Yn-medhons, 'Mir, darasow an lowarth yw deges, ha ny yll denvyth agan gweles. Hwansek bras on ni dhis; ytho assent genen ha growedh genen. 21 Mar ny vynnydh, ni a dheg dustuni er dha bynn, bos gour yowynk genes, ha hemm yw an reson ty dhe dhannvon an vaghtethyon yn-mes a-dhiworthis.'

22 Susanna a hanasas yn town ha leverel, 'Maglennys ov a bub tu. Mar kwrav hemma, mernans vydh dhymm. Ha mar ny'n gwrav, ny allav skapya yn-mes a'gas diwleuv. 23 Gwell yw genev na'n gwrav, mes koedha yn agas diwleuv, es pegha yn golok an Arloedh.'

24 Ena Susanna a grias gans lev ughel, ha'n dhew henavek a armas ynwedh er hy fynn, 25 hag onan anedha a boenyas, dhe igeri darasow an lowarth. 26 Pan glewas tus an chi an garma y'n lowarth, i a fyskas a-ji der an daras-tenewen dhe weles pandr'a hwarva dhedhi. 27 Ha pan leveris an henavogyon aga hwedhel, methek bras veu an wesyon, rag bythkweth ny via leverys travyth a'n par na a-dro dhe Susanna.

Dustuni an Henavogyon erbynn Susanna

28 Ternos, pan dheuth an dus war-barth dh'y gour Yoakim, an dhew henavek a dheuth, leun a'ga drokpreder erbynn

Susanna, dh'y gorra dhe'n mernans. [29] Yn-medhons a-rag an dus, 'Dannvenewgh war-lergh Susanna myrgh Hilkia, gwreg Yoakim.' Ytho i a dhannvonas, [30] ha hi a dheuth gans hy herens, hy fleghes ha'y neskerens oll.

[31] Lemmyn Susanna o pur vleudh, ha teg hy semlans. [32] An debeles a erghis hi dhe vos disvaylys, rag maylys o hi, rag may fons lenwys a'y thekter. [33] Mes an re esa gensi, hag oll myns a's gwelas a oelas.

[34] Ena an dhew henavek a sevis yn mysk an dus, ha gorra aga diwleuv war hy fenn. [35] Hi a oelas, hag a viras troha nev, rag hy holonn a drestyas y'n Arloedh. [36] Yn-medh an henavogyon, 'Pan esen ni ow kerdhes y'n lowarth agan honan, hi a entras gans diw vaghteth, ha degea darasow an lowarth, ha dannvon an maghtethyon dhe-ves. [37] Ena gour yowynk, neb o kudhys, a dheuth dhedhi, ha growedha gensi. [38] Yth esen ni yn korn an lowarth, ha pan welsyn an droktra ni a boenyas dhedha. [39] Kyn y's gwelsyn ow krowedha war-barth, ny yllsyn y gachya, rag kreffa veu ageson; hag owth igeri an darasow, ev a lammas yn-mes. [40] Mes ni a synsys an venyn ma, ha govynn, piw o an gour yowynk, [41] mes ny vynnas leverel dhyn. Hemm yw agan dustuni.' Ha'n kuntelles a's krysis, rag i dhe vos henavogyon a'n bobel, ha breusysi; hag i a's dampnyas dhe'n mernans.

[42] Ena Susanna a grias gans lev ughel, ow leverel, 'A Dhuw heb diwedh, neb a aswonn an kevrinyow, neb a woer pup-tra oll kyns y hwarvos: [43] ty a woer i dhe dhoen fals dhustuni er ow fynn. Ha lemmyn my a verow, kyn na wrug vy travyth a'n taklow ma'm kuhudhas an re ma yn spitus.'

[44] Ha'n Arloedh a glewas hy lev. [45] Pan esa hi ow pos hembrenkys dhe-ves dhe vos ledhys, Duw a wrug dhe'n spyrys sans a vaw yowynk, Daniel y hanow, difuna, [46] hag ev a armas gans lev ughel, 'Glan ov vy a woes an venyn ma!'

Daniel a Saw Susanna

[47] Ena oll an dus a dreylyas dhodho, ow leverel, 'Pyth yw an dra ma a leversys?' [48] Mes ev a sevis yn aga mysk ha leverel, 'Owgh hwi mar foll, a vebyon Ysrael? A wrussowgh

dampnya myrgh a Ysrael heb hy eksamnya, ha heb dyski an gwir? [49] Dehwelewgh dhe'n vreuslys, rag an re ma re dhug fals dhustuni er hy fynn.'

[50] Ytho an dus oll a dhehwelis yn fysk. Ha'n henavogyon erell a leveris dhodho, 'Deus, esedh yn agan mysk, ha'y dhisklerya dhyn; rag Duw re ros dhis an stat a henavek.' [51] Yn-medh Daniel dhedha, 'Gwrewgh aga diberth an eyl pell dhiworth y gila may hylliv aga eksamnya.'

[52] Wosa i dh'aga diberth an eyl dhiworth y gila, ev a elwis onan anedha ha leverel dhodho, 'Ty, gyllys koth yn tebelwrians, lemmyn diskwedhys yw dha beghosow a wrussys kyns. [53] Rag ty re wrug drogvreus, ha dampnya an den gwiryon, ha delivra an den kablus dhe wari, kyn lever an Arloedh, "Na wra ladha an den gwiryon hag ewnhynsek." [54] Lemmyn ytho, mara's gwelsys yn hwir, yn-dann by gwydhenn y's gwelsys ow kowethya an eyl gans y gila?' Yn-medh ev, 'Yn-dann wydhenn mastik.' [55] Yn-medh Daniel, 'Yn ewn ty re wowleveris erbynn dha benn dha honan: rag seulabrys el Duw re dhegemmeras breus Duw, hag ev a'th tregh yntra dew.'[a]

[56] Ena, wosa y remova dhe gen tyller, ev a erghis an den arall dhe vos dres. Yn-medh ev dhodho, 'A has a Kanan a-der a Yuda, tekter re'th ardhynyas, ha drokhwans re gammas dha golonn. [57] Yndella re bewgh ow tyghtya myrghes Yuda, hag yn own yth esens ow kowethya genowgh; mes ny berth myrgh a Yuda dha dhroktra. [58] Lemmyn ytho, lavar dhymm, yn-dann by gwydhenn y's kemmersys ow kowethya an eyl gans y gila?' Yn-medh ev, 'Yn-dann dherwenn.' [59] Yn-medh Daniel dhodho, 'Yn ewn ty re wowleveris erbynn dha benn dha honan; rag el Dhuw a worta, ow synsi y gledha, rag dha heskenna[b] yn dew, ma'gas distruo agas dew.'

---

a 1:55 *tregh yntra dew:* Gwari war an geryow Greka *schinos* 'mastik' ha *schizein* 'treghi'.

b 1:59 *heskenna:* Gwari war an geryow Greka *prinos* 'derwenn' ha *prizo* 'heskenna yn dew'.

[60] Ena oll an kuntelles a armas gans lev ughel, ha benniga
Duw, neb a saw an re a drest ynno. [61] Hag i a sevis erbynn an
dhew henavek, rag Daniel a's dampnyas a fals dhustuni yn-mes
aga ganow aga honan. I a wrug dhedha kepar dell vynnsens gul
yn spitus dh'aga hentrevoges, [62] ow kul herwydh lagha Moyses,
hag i a's gorras dhe'n mernans. Ha goes gwiryon a veu sawys
an jydh na.

[63] Hilkia ha'y wreg a wormolas Duw drefenn aga myrgh
Susanna, gans Yoakim hy gour, hag oll an neskerens, rag ny
veu travyth methus kevys ynni. [64] Yndella Daniel a dheuth ha
bos meur y vri yn golok an bobel a-dhia'n jydh na hag yn-rag.

BEL HA'N DHRAGON

Daniel hag Oferysi Bel *Daniel yn Fow an Lewyon*
Daniel a Ladh an Dhragon

Daniel hag Oferysi Bel

1 Wosa myghtern Astyages dhe vos kuntellys dh'y dasow,
Kyrus an Persian a dhegemmeras y vyghterneth.[a] 2 Daniel a
veu keskoweth a'n myghtern, hag enorys dres oll y gowetha.

3 Y feu idol dhe'n Babylonianys henwys Bel, hag y feu spenys
ragdho pub dydh dewdhek bushel a vleus fin, ha dew-ugens
davas, ha hwegh firkin[b] a win. 4 An myghtern a wre y enora, ha
mos pub dydh dh'y wordhya; mes Daniel a wordhya y Dhuw
y honan. 5 Yn-medh an myghtern dhodho, 'Prag na wordhydh
Bel?' Ev a worthybis, 'Rag ny wordhyav idol gwrys gans leuv,
mes an Duw bew, neb a formyas nev ha nor, ha may ma dhodho
mestrynses war oll kig.'

6 Yn-medh an myghtern dhodho, 'A ny dybydh Bel dhe
vos duw bew? A ny welydh kemmys a dheber hag a yv pub
dydh?' 7 Daniel a vinhwarthas ha leverel, 'Na vydh toellys, A
vyghtern; rag nyns yw hemma marnas pri a-ji, ha kober a-ves,
ha bythkweth ny dhybris nag eva travyth.'

8 Ytho serrys veu an myghtern, hag ev a elwis y oferysi ha
leverel dhedha, 'Mar ny leverowgh dhymm piw yw neb a
dheber an vytel ma, hwi a verow; mes mar tiskwedhowgh Bel
dh'aga dybri, Daniel a verow, rag ev re vlasfemyas erbynn Bel.'
9 Yn-medh Daniel dhe'n myghtern, 'Bedhes kepar dell leversys.'
Yth esa deg oferyas ha tri-ugens dhe Bel, heb rekna gwragedh
ha fleghes.

10 An myghtern a dheuth gans Daniel bys yn chi Bel, 11 hag
yn-medh oferysi Bel, 'Otta, yth eson ni ow mos yn-mes,

a 1:1 Y'n Septuagint an chaptra ma a dheu wosa chaptra 12 a Lyver Daniel. Y'n Vulgat yth yw niverys chaptra 14. Nyns usi yn tekst ebrow. Treylys dhiworth tekst Theodotion.

b 1:3 *firkin:* Greka *metretes,* a-dro dhe 40 liter.

mes ty, A vyghtern, sett an boes, ha kemmysk an gwin ha'y dhesedha. Dege an daras, ha'y selya gans dha vysow-sel. Deus ternos, ha mar ny gevydh pup-tra dybrys gans Bel, ni a verow; poken Daniel, neb a wowleveris er agan pynn.' [12] Mes nyns ens i troblys, rag yn-dann an voes i re wrussa entrans kudh, ha dredho i a dheuth a-ji pup-prys dh'aga devorya. [13] Ytho, pan ethons yn-mes, an myghtern a worras an boes a-rag Bel. [14] Ena Daniel a worhemmynnis dh'y servysi may trollens lusu, hag i a's skattras der an tempel oll yn golok an myghtern y honan; hag ow mos yn-mes i a dhegeas an daras, ha'y selya gans bysow-sel an myghtern. [15] Mes an oferysi a dheuth y'n nos, herwydh aga us, gans aga gwragedh ha'ga fleghes, hag i a dhybris hag eva pup-tra.

[16] Ternos an myghtern a sevis a-varr, ha Daniel ganso, [17] hag yn-medh an myghtern, 'Yw an selyow dien, Daniel?' Yn-medh ev, 'Dien, A vyghtern.' [18] Ena kettell veu an darasow igerys, an myghtern a vires orth an voes ha kria gans lev ughel, 'Meur osta a Bel, ha genes nyns eus toell vytholl.' [19] Daniel a hwarthas, ha synsi an myghtern ma na allas mos a-ji, hag yn-medh, 'Mir orth an leur, ha merk, piw dhodho yw an olow treys ma.' [20] Yn-medh an myghtern, 'My a wel an olow treys a wer, a venynes hag a fleghes.' [21] Ena an myghtern o serrys. Ev a dhalghennas an oferysi ha'n benynes ha'ga fleghes, hag i a dhiskwedhas dhodho an darasow kudh dredha may teuthons a-ji, ha konsumya pup-tra esa war an voes. [22] Ytho an myghtern a's gorras dhe'n mernans, hag ev a ros Bel dhe Daniel, neb a'n distruis, ha'y dempel.

Daniel a Ladh an Dhragon

[23] Yth esa ena dragon vras, ha'n Babylonianys a's gordhya. [24] Yn-medh an myghtern dhe Daniel, 'Ny yllydh leverel, nag yw hemma duw bew. Ytho gwra hy gordhya.' [25] Yn-medh Daniel, 'An Arloedh ow Duw y hwordhyav, rag Duw bew yw ev. Mes ty, A vyghtern, ro dhymm kummyas, ha my a ladh an dhragon, heb kledha na lorgh.' [26] Yn-medh an myghtern, 'My a re dhis kummyas.' [27] Ena Daniel a gemmeras pyg ha soev

ha blew ha'ga bryjyon war-barth ha gul pellennow; hag ev a's gorras yn ganow an dhragon. Wosa aga dybri, an dhragon a dardhas igor. Yn-medh ev, 'Ottena an taklow esowgh orth aga gordhya.'

28 Pan glewas an Babylonianys henna, i a's teva sorr bras, hag i a guntellas war-barth erbynn an myghtern, ow leverel, 'An myghtern re dheuth ha bos Yedhow. Ev re dorras Bel dhe'n dor, ha ladha an dhragon, ha gorra an oferysi dhe'n mernans.' 29 Yn-medhons, hag i ow mos dhe'n myghtern, 'Delirv dhyn Daniel, poken ni a'th ladh jy ha'th teylu.' 30 An myghtern a welas i dh'y waska yn ter, ytho konstrynys veu dhe dhelivra Daniel dhedha.

Daniel yn Fow an Lewyon

31 I a dewlis Daniel yn fow an lewyon, hag yth esa ena hwegh dydh. 32 Yth esa seyth lew y'n fow, hag yth esens ow ri dhedha pub dydh dew gorf varow ha diw dhavas. Mes lemmyn ny vons res dhedha, may hallens devorya Daniel.

33 Lemmyn yth esa yn Yudi Habakkuk an profoes. Ev a vrojyas iskell ha brewi bara yn bolla. Yth esa ow mos dhe'n gwel, dh'y ri dhe'n vysoryon. 34 Hag el an Arloedh a leveris dhe Habakkuk, 'Dog an boes usi genes dhe Babylon, dhe Daniel yn fow an lewyon.' 35 Yn-medh Habakkuk, 'Arloedh, bythkweth ny welis Babylon, ha ny wonn an fow.' 36 Ena el an Arloedh a gavas dalghenn yn topp y benn, ha'y dhoen er gols y benn, ha'y worra yn Babylon a-ugh an fow, gans son hwyth y anall.

37 Ena Habakkuk a armas, 'Daniel, Daniel, kemmer an boes a wrug Duw y dhannvon dhis.' 38 Yn-medh Daniel, 'Ty re borthas kov ahanav, A Dhuw, ha ny forsaksys an re a'th kar.' 39 Ena Daniel a sevis ha dybri, hag el Duw a dhaskorras Habakkuk hware dh'y dyller y honan.

40 An myghtern a dheuth y'n seythves dydh dhe gyni Daniel. Ev a dheuth dhe'n fow ha mires ynno, hag otta, yth esa Daniel owth esedha ena. 41 Ena an myghtern a grias gans lev ughel ha leverel, 'Meur osta, Arloedh, Duw Daniel, ha nyns eus arall saw ty.' 42 Ena ev a'n tennas yn-bann, ha tewlel y'n fow an re a assaysens y dhistrui, ha hware devorys vons a-ragdho.

PYSADOW MANASSE

Askrif Gormola *Pysadow rag Gevyans*

Askrif Gormola

1 A Arloedh Ollgalloesek,
Duw agan tasow,
Duw Abraham, Ysak ha Yakob
ha'ga henedh gwiryon;
2 ty neb re wrug nev ha nor
gans aga splannder oll,
3 neb re gargharas an mor dre er dha worhemmynn;
neb re geas an downvor
ha'y selya dre dha hanow euthyk ha gloryus;
4 yma pup-tra ow krena
hag ow tegrena a-dherag dha nerth,
5 rag ny yllir perthi meuredh dha glori,
ha ny yllir sevel orth sorr dha wodros erbynn
peghadoryon;
6 mes mersi dha ambos yw dres musur
ha dres hwithra,
7 rag ty yw an Ughella Arloedh,
a druedh meur, leun a berthyans, leun a versi,
ow tiserri pan wodhev tus anfeus drefenn peghosow.[a]
Ty, A Arloedh, herwydh dha dhader meur,
re ambosas edrek ha gevyans
rag an re a begh er dha bynn,
hag yn dha versi heb fin
ty re apoyntyas edrek dhe beghadoryon
may fons i selwys.
8 Rakhenna ty, A Arloedh, Duw an re wiryon,
ny apoyntsys edrek rag an re wiryon,
rag Abraham, Ysak ha Yakob, na beghas er dha bynn;

---

a 1:7 Nyns eus remenant an wers yn re a dhornskrifow an Septuagint, mes yma y'n Syriek ha'n Vulgat.

mes ty re apoyntyas edrek dhymmo vy, yw peghador.

9 Rag niver an peghosow a wrug vy yw moy ages tewes an mor;
pals yw ow threuspassow, A Arloedh, pals yns,
ha nyns ov vy gwiw dhe vires ha gweles ughelder an nev drefenn routh ow hammwriansow.
10 Plegys yn-nans ov vy gans lies kadon a horn,
ma na allav drehevel ow fenn[a] drefenn ow feghosow,
ha nyns eus dhymm solas;
rag my re brovokyas dha sorr,
ha gul an pyth yw drog a-dheragos,
ow trehevel taklow kasadow, ha moghhe offensys.

Pysadow rag Gevyans

11 Lemmyn ytho my a bleg glin ow holonn,
ow pysi warnas rag kuvder.
12 My re beghas, A Arloedh, my re beghas,
ha my a aswonn ow hammwriansow.
13 My a bys ha'th konjorya,
spar vy, A Arloedh, spar vy.
Na'm distru drefenn ow hammwriansow.
Na vydh serrys orthiv bys vykken, ow kwitha drogow er ow fynn;
na'm dampen vy a-berth yn rannow isella an norvys.
Rag ty, A Arloedh, yw Duw an re a goedh yn edrek,
14 ha dhymmo vy ty a dhiskwa dha dhader;
rag ty a'm selow, anwiw dell ov, herwydh dha versi meur,
15 ha my a'th wormel heb hedhi dres oll dydhyow ow bewnans.
Rag oll lu an nevow a gan dha wormola,
ha dhiso jy yw an glori trank heb worfenn. Amen.

---

a 1:10 *ma na allav drehevel ow fenn:* Ow siwya an Syriek.

KYNSA LYVER AN **MAKKABEYON**

Chaptra 1
Aleksander ha'y Vebyon
Antioghus Epifanes ha Yedhewon Dhilagha
Antioghus yn Ejyp
Antioghus a Gemmer Tresor an Tempel
Sita Davydh Kerys gans Antioghus
Sakrifisow Difennys y'n Tempel

Chaptra 2
Mattathias ha'y Vebyon
Gordhyans an Baganys
Mattathias ow Kudhvreselya
Diwettha Geryow Mattathias

Chaptra 3
Tryghow Yudas
Towl Antioghus
Pareusyans rag Batel

Chaptra 4
An Vatel yn Emmaus
Kynsa Kaskyrgh Lysias
Glanheans ha Sakrans an Tempel

Chaptra 5
Breselyow gans Poblow Erell
Delivrans Yedhewon Galile
Yudas ha Yonathan yn Gilead
An Dehwelyans dhe Yerusalem
Yosep hag Azaria Fethys
Sewena yn Hebron ha Filistia

Chaptra 6
Diwettha Dydhyow Antioghus Epifanes
Omsettyans Nowydh gans Syria
An Vatel yn Beth-zakaria
An Gorhe erbynn an Tempel
Syria a Brof Ambos Kres

Chaptra 7
Eskerdh Bagghides hag Alkimus
Nikanor yn Yudi
Nikanor a Wodros an Tempel
Mernans Nikanor

Chaptra 8
Kanmola a'n Romanyon
Keffrysyans gans Rom

Chaptra 9
Bagghides a Dhehwel dhe Yudi
Diwettha Batel Yudas
Yonathan a Hol Yudas
Kaskyrghow Yonathan
Bagghides a Dhrehav Kerweythyow
Diwedh an Vresel

Chaptra 10
Rebellyans Aleksander Epifanes
Yonathan A ha Bos Arghoferyas
Lyther Demetrius dhe Yonathan
Mernans Demetrius
Kevambos Ptolemi hag Aleksander
Apollonius Yw Fethys gans Yonathan

Chaptra 11
Ptolemi a Enter Syria
Yonathan a Wayn Favour Demetrius
Bras Tryfo
Tryfo a Syns an Maystri
Kaskyrghow Yonathan ha Simon

Chaptra 12
Keffrysyansow gans Rom ha Sparta
Kaskyrghow Erell Yonathan ha Simon
Tryfo a Dhalghenn Yonathan

Chaptra 13
Simon Yw Apoyntys Ledyer
Toell ha Trayturi Tryfo
Bedh Yonathan
Yudi a Wayn Anserghogeth
Gazara Kemmerys gans Simon
Simon a Dhaskyv an Tour yn Yerusalem

Chaptra 14
Demetrius Dalghennys
Kanmola Simon
Keffrysyansow gans Rom ha Sparta
Enors Soedhogel rag Simon

Chaptra 15
Lyther Antioghus
Rom a Skoedh an Yedhewon
Antioghus a Wodros Simon
Trygh war Kendebeyus

Chaptra 16
Moldrans Simon ha'y Vebyon
Yowann a Hol Simon

Aleksander ha'y Vebyon

1 Wosa Aleksander mab Felip an Makedonek, neb a dheuth a bow Kittim, dhe weskel Darius myghtern Persia ha Media, ev a'n siwyas avel myghtern. Ev re dhothya ha bos myghtern pow Grek seulabrys. [2] Ev a omladhas yn lies kas, fetha lies dinas, ha ladha myghternedh an norvys. [3] Ev a dravalyas bys pennow an norvys, ha kemmeres preydh dhiworth lies kenedhel. Pan eth an norvys ha bos kosel a-ragdho, ughelhes o ha goethus o y golonn. [4] Ev a guntellas lu fest krev ha reynya war diryow, kenedhlow ha pennsevigyon, hag i a ros trubyt dhodho.

[5] Wosa hemma gyllys klav o hag ev a wodhva y vos ow merwel. [6] Ytho ev a elwis y soedhogyon an moyha enorys, re biens megys ganso a'y yowynkneth, ha ranna y wlaskor yntredha, hag ev hwath yn few. [7] Ha wosa Aleksander dhe reynya dewdhek blydhen, ev a verwis.

[8] Ena y soedhogyon a dhallathas reynya, peub yn y dyller y honan. [9] I oll a omwiskas gans diadem wosa y vernans, hag yndella y hwrug aga mebyon war aga lergh lies blydhen, hag i a lieshas drogow war an norvys.

Antioghus Epifanes ha Yedhewon Dhilagha

[10] Anedha y teuth gwreydhenn beghus, Antioghus Epifanes,[a] mab myghtern Antioghus; ev re bia goestel yn Rom. Ev a dhallathas reynya y'n kans, seytegves blydhen warn ugens a wlaskor an Grekys.[b]

[11] Y'n dydhyow na tus dhilagha a omdhiskwedhas yn Ysrael ha toella lies, ow leverel, 'Deun ha gwren kevambos gans an Jentilys yn agan kyrghynn, rag a-ban dhiberthsyn dhiworta,

a 1:10 Antioghus IV Epifanes 175–163 kyns Krist.

b 1:10 175 kyns Krist.

deuva lies terroes warnan.' [12] Plegadow o an gusul ma gansa, [13] ha re a'n dus eth dhe'n myghtern, neb a ros kummyas dhedha may holyons ordenansow an Jentilys. [14] Ytho i a dhrehevis gymnasium yn Yerusalem herwydh usadow an Jentilys, [15] ha kudha merkyow aga throdreghyans ha gasa an kevambos sans. I a junyas gans an Jentilys hag a omwerthas dhe wul droktra.

Antioghus yn Ejyp

[16] Pan welas Antioghus y wlaskor dhe vos fastys, ev a erviras dhe dhos ha bos myghtern Ejyp rag may halla reynya war an dhiw wlaskor. [17] Ytho ev a omsettyas orth Ejyp gans lu krev, gans charettow, ha gans olifanses ha marghoglu ha gans lu lestri bras. [18] Ev a werryas orth Ptolemi myghtern Ejyp yn kas, ha Ptolemi a dreylyas ha fia dhe'n fo a-ragdho, ha lies a veu goliys hag a goedhas. [19] Hag i a gemmeras an sitys kerys yn pow Ejyp, hag ev a ravnas pow Ejyp.

Antioghus a Gemmer Tresor an Tempel

[20] Wosa gweskel Ejyp, Antioghus a dhehwelis y'n tressa ha seyth-ugensves blydhen.[a] Ev eth yn-bann erbynn Ysrael hag a dheuth dhe Yerusalem gans lu krev. [21] Ev a entras gans balghder dhe'n sentri ha kemmeres an alter a owr, an kantoler, hag oll y dhaffar. [22] Ev a gemmeras ynwedh an voes rag bara an lok, an hanafow rag an offrynnow diwes, an bollow, an ynkyslestri a owr, an kroglenn, ha'n kurunyow, hag ev a bilyas dhe-ves oll an afinans a owr yn tal an tempel. [23] Ev a gemmeras an arghans ha'n owr ha'n lestri kostek; ev a gemmeras ynwedh an tresoryow kudhys a drovyas. [24] Orth aga hemmeres ev eth dh'y wlaskor y honan.

Ev a wrug lies ladhva,
hag a gewsis gans balghder bras.
[25] Yth esa kynvann meur yn Ysrael yn oll aga thylleryow,
[26] Rewlysi ha henavogyon a hanasas,
maghtethyon ha gwer yowynk eth ha bos gwann,
ha tekter an benynes a veu chanjys.

---

a 1:20 169 kyns Krist.

[27] Pub gour pries a gemmeras an drem yn-bann;
hi neb a esedhas yn hy chambour a gynis.

[28] An tir a grenas rag y drigoryon,
hag oll chi Yakob a veu gwiskys yn meth.

Sita Davydh Kerys gans Antioghus

[29] Diw vlydhen a-wosa an myghtern a dhannvonas dhe sitys Yuda kuntellor a drubyt, hag ev a dheuth dhe Yerusalem gans lu bras. [30] Ev a gewsis dhedha geryow kres yn fals, hag i a grysis dhodho, mes distowgh ev a goedhas war an sita, ha'y gweskel yn kwyls ha distrui meur a bobel yn Ysrael. [31] Ev a ravnas an sita ha'y leski gans tan, hag a dorras dhe'n dor hy chiow ha'y fosow yn hy hyrghynn. [32] I a gemmeras an benynes ha'n fleghes yn kethneth, ha sesya an chatel. [33] Ena i a geras sita Davydh gans fos veur ha krev ha touryow krev, ha hi eth ha bos aga dinas. [34] I a worras ena genedhel beghus, ha gwer dhilagha. An re ma a omgrevhas ynna; [35] i a greunis arvow ha boes, hag ow kuntell preydhyow Yerusalem i a's gwithas ena hag i a dheuth ha bos antell veur.

[36] Rag an tour eth ha bos kontrewaytyans erbynn an sentri,
drog eskar dhe Ysrael heb lett.

[37] Dhe bub tu a'n sentri i a skoellyas goes gwiryon,
hag i a dhefolas an sentri.

[38] Rag own anedha trigoryon Yerusalem a fias dhe'n fo;
hi eth ha bos trigva estrenyon;

hi eth ha bos estrenes dh'y agh,
ha'y fleghes a's forsakyas.

[39] Hy sentri eth ha bos mar ynyal avel difeyth;
hy goelyow a veu treylys dhe gyni,

hy Sabotys dhe vewl,
hy enor dhe vismer.

[40] Hy disenor a veu lieshes yn kemusur gans hy glori kyns;
hy goeth a veu treylys dhe gyni.

Sakrifisow Difennys y'n Tempel

41 Ena an myghtern a skrifas dh'y wlaskor oll may fe peub
oll unn bobel, 42 ha may forsakya pub huni y usadow teythyek.
Oll an kenedhlow a assentyas dhe worhemmynn an myghtern,
43 ha lies yn Ysrael a dhegemmeras y gryjyans; i a sakrifias dhe
idolys hag a dhisakras an Sabot. 44 An myghtern a dhannvonas
lytherow yn leuv kannasow dhe Yerusalem ha dhe sitys Yuda;
ev a erghis dhedha holya usadow o estren dhe'n tir 45 ha difenna
offrynnow leskys ha sakrifisow hag offrynnow diwes a-ji dhe'n
sentri ha disakra Sabotys ha goelyow, 46 ha defolya an sentri
ha'n oferysi, 47 drehevel alteryow ha sentris rag idolyow, ha
sakrifia mogh hag enyvales avlan erell, 48 ha gasa aga mebyon
antrodreghys. Res o dhedha omwul kasadow dre bup-tra avlan
hag ansans, 49 rag mayth ankoffens an lagha ha chanjya oll
an ordenansow. 50 Hag yn-medh ev, 'Neb na vo gostydh dhe
worhemmynn an myghtern a verow.'

51 Yn geryow a'n par ma ev a skrifas dh'y wlaskor oll. Hag
ev a ordenas hwithroryon war oll an bobel hag erghi dhe sitys
Yuda sakrifia, sita ha sita. 52 Lies a'n bobel, peub re asas an
lagha, a junyas gansa, hag i a wrug droktra y'n tir; 53 i a wrug
dhe Ysrael omgudha yn pub skovva a's tevo.

54 Yn pymthegves dydh a Kislev, y'n pymp ha dew-ugensves
blydhen,[a] i a dhrehevis pyth kasadow an difeythter war an alter
a offrynnow leskys. Ynwedh i a dhrehevis alteryow yn sitys
Yuda a-derdro, 55 hag a loskas ynkys orth darasow an chiow hag
y'n stretys. 56 I a dorras dhe demmyn lyvrow an lagha a gavsons
ha'ga leski gans tan. 57 Le mayth o kevys lyver an lagha gans
nebonan, po mars o nebonan lel dhe'n lagha, gorhemmynn an
myghtern a'n dampnyas dhe'n mernans. 58 I a wre freudh erbynn
Ysrael, erbynn an re kevys mis wosa mis y'n sitys. 59 Hag y'n
pympes dydh warn ugens a'n mis i a sakrifia war an alter esa
war alter an offrynn leskys. 60 Herwydh an gorhemmynn i a
ladhas an benynes re wrussa may fedha aga fleghes trodreghys,

---

a 1:54 167 kyns Krist.

61 ha'ga theylu ha'n re re a's trodroghsons; hag i a grogas an
fleghigyow yn kyrghynn konna aga mamm.
62 Mes lies yn Ysrael a omgrevhas hag yth ens ervirys yn aga
holonn na dhybrens boes avlan. 63 I a dhewisas merwel rag na
vons defolys gans boes ha disakra an kevambos sans; hag i a
verwis. 64 Ha sorr pur vras a dheuth war Ysrael.

Mattathias ha'y Vebyon

2 Y'n dydhyow na Mattathias mab Yowann mab Simeon,
oferyas a vebyon Yoarib, a asas Yerusalem ha triga yn
Modein. 2 Ev a'n jeves pymp mab, Yowann henwys Gaddi,
3 Simon henwys Thassi 4 Yudas henwys Makkabeyus, 5 Eleazar
henwys Avaran, 6 ha Yonathan henwys Affus. Ev a welas an
blasfemiow gwrys yn Yuda ha Yerusalem, 7 hag yn-medh ev,

'Go-vy! Prag y feuv genys dhe weles hemma,
diswrians ow fobel, diswrians an sita sans,
ha triga ena pan veu res dhe'n eskerens,
an sentri yn leuv estrenyon?
8 Gyllys yw hy thempel avel gour heb enor,
9 hy lestri fethus re beu degys dhe-ves yn divroedh.
Hy babanes re beu ledhys yn hy stretow,
hy gwer yowynk gans kledha an eskar.
10 Py gwlaskor eus na eritas hy falesyow
na synsis hy freydh?
11 Oll hy afinans re beu kemmerys dhe-ves;
nyns yw hi rydh na fella, gyllys yw hi dhe gethes.
12 Hag otta! Agan tyller sans, agan tekter,
agan glori, re beu difeythys;
an Jentilys re'n disakras.
13 Prag y tegoedh dhyn bewa pella?'

14 Ha Mattathias ha'y vebyon a skwardyas aga dillas, omwiska
yn yskar ha kyni meur.

Gordhyans an Baganys

15 Ena soedhogyon an myghtern esa ow konstryna tus dhe
forsakya aga kryjyans a dheuth dhe sita Modein rag gul dhedha
offrynna sakrifis. 16 Lies a Ysrael a dheuth dhe vetya gansa; ha
Mattathias ha'y vebyon a dheuth ynwedh. 17 Ena soedhogyon
an myghtern a gewsis dhe Mattathias dell siw: 'Ty yw ledyer,
enorys hag a vri y'n sita ma, ha skoedhys gans mebyon ha
breder. 18 Lemmyn ytho bydh an kynsa dhe dhos ha gul an
pyth a worhemmynn an myghtern, dell wrug oll an kenedhlow
ha gwer Yuda ha'n re yw gesys yn Yerusalem. Ena ty ha'th
vebyon a vydh niverys yn mysk kowetha an myghtern, ha ty
ha'th vebyon a vydh enorys gans arghans hag owr ha lies ro.'

19 Mes Mattathias a worthybis ha leverel, gans lev ughel: 'Kynth
yw pub kenedhel hag a vew yn-dann rewl an myghtern gostydh
dhodho, ha re dhewisas may hwrellons y worhemmynnow, ow
kasa pub huni kryjyans y dasow, 20 byttegyns my ha'm mebyon
ha'm breder a vew war-lergh kevambos agan tasow. 21 Bedhes
pell ahanan gasa an lagha ha'n ordenansow. 22 Ny vydhyn
gostydh dhe eryow an myghtern dre dreylya dhe denewen
naneyl dhe'n barth dhyghow na dhe'n barth kledh.'

23 Pan dhiwedhas kewsel an geryow ma, gwer Yedhow a
dheuth yn-rag a-wel oll, rag sakrifia war an alter yn Modein,
herwydh gorhemmynn an myghtern, 24 Pan y'n gwelas
Mattathias, ev a loskas gans diwysykter ha'y dhiwloneth a
grenas. Yn y gonnar gwiryon ev a boenyas ha'y ladha war an
alter. 25 Dhe'n keth termyn ma ev a ladhas soedhek an myghtern
esa orth aga honstryna dhe sakrifia, hag ev a dorras an alter
dhe'n dor. 26 Yndella ev a loskas gans diwysykter a-barth an
lagha, par dell wrug Finehas erbynn Zimri mab Salu.

Mattathias ow Kudhvreselya

27 Ena Mattathias a grias gans lev ughel, 'Myns yw diwysyk
a-barth an lagha hag a skoedh an kevambos, des ev yn-mes
genev!' 28 Ena ev ha'y vebyon a fias dhe'n fo dhe'n menydhyow
hag a asas pup-tra a's tevo y'n sita.

[29] Ena lies esa ow hwilas gwiryonedh ha gwirvreus eth yn-nans
dhe'n gwylvos dhe vewa ena, [30] i, aga mebyon, aga gwragedh,
ha'ga chatel, drefenn drogow dhe vos kales warnedha. [31] Ha
derivys veu dhe soedhogyon an myghtern, ha dhe'n gasoryon
yn Yerusalem, sita Davydh, bos an wer re skonyas gorhemmynn
an myghtern gyllys dhe'n skovvaow y'n gwylvos. [32] Lies a's
chasyas ha tremena dresta; i a gampyas a-dal dhedha hag
ombareusi rag kas er aga fynn dydh Sabot. [33] I a leveris dhedha,
'Lowr a hemma! Dewgh yn-mes ha gwrewgh dell worhemmynn
an myghtern, ha hwi a vew.' [34] Mes i a leveris, 'Ny vynnyn dos
yn-mes na ny wren an pyth a worhemmynn an myghtern, ow
tisakra an Sabot.' [35] Ena an eskar a fyskas dhe settya warnedha.
[36] Mes ny worthybsons dhedha na tewlel men orta na degea
aga skovvaow, [37] rag yn-medhons, 'Merwyn ni oll yn agan
sempledh; nev ha nor a dheg dustuni ragon hwi dh'agan ladha
yn kammhynsek.' [38] Ytho i a settyas warnedha y'n Sabot, hag
i a verwis, gans aga gwragedh, ha'ga fleghes, ha'ga chatel, bys
y'n myns a vil dus.

[39] Pan y'n klewas Mattathias ha'y gowetha, i a gynis yn town
war aga lergh. [40] Ha peub a leveris dh'y gentrevek, 'Mar kwren
par dell wrug agan breder ha nagha gwerrya gans an Jentilys
rag agan bewnans ha'gan ordenansow, i a'gan distru dhiwar an
norvys.' [41] Ytho i a erviras y'n jydh na: 'Gwerryn ni erbynn pub
den hag a dheu dhe settya warnan y'n Sabot; na verwyn dell
vawrsons agan breder yn aga skovvaow.'

[42] Ena bagas a Hasideanys a junyas gansa, kasoryon alloesek
a Ysrael, pub onan anedha a ombrofyas a'y vodh a-barth
an lagha. [43] Hag oll an fowesigyon dhiworth an troblow a
junyas gansa ha keworra dh'aga nerth. [44] I a furvyas lu, hag
a weskis peghadoryon dhe'n dor yn aga sorr, ha tus dhilagha
yn aga honnar; an remenant a fias dhe'n Jentilys rag sawder.
[45] Mattathias ha'y gowetha eth a-derdro ha terri an alteryow;
[46] gans fors i a drodroghas oll an vebyon antrodreghys a
gavsons a-ji dhe oryon Ysrael. [47] I a helghyas war-lergh an dus
valgh, ha'n ober a sewenis yn aga diwla. [48] I a sawyas an lagha

dhiworth diwdhorn an Jentilys ha'n vyghternedh, ha ny asens byskweth may kwaynnya an peghador an maystri.

Diwettha Geryow Mattathias

49 An dydhyow a dheuth nes rag Mattathias dhe verwel, hag
y leveris dh'y vebyon: 'Balghder ha skorn gallas krev lemmyn;
termyn a dhiswrians ha sorr bras yw. 50 Ytho, ow fleghes,
diskwedhewgh diwysykter a-barth an lagha, ha rewgh agas
bewnans a-barth kevambos agan tasow.

51 'Perthewgh kov a weythresow an tasow, a wrens yn aga
henedhow; ha ty a dhegemmer enor meur ha hanow heb diwedh.
52 A ny veu Abraham kevys lel pan veu prevys, ha hemma a
veu reknys dhodho avel ewnder? 53 Yosep yn termyn y ahwer
a withas an gorhemmynn, hag a dheuth ha bos arloedh Ejyp.
54 Finehas agan hendas, drefenn ev dhe vos fest diwysyk, a gavas
an kevambos a oferyasedh heb diwedh. 55 Yoshua, drefenn ev
dhe gowlwul an gorhemmynn, a dheuth ha bos breusyas yn
Ysrael. 56 Kaleb, drefenn ev dhe destifia y'n guntelles, a gavas
eretons y'n tir. 57 Davydh, drefenn ev dhe vos len, a eritas tron
an wlaskor bys vykken. 58 Elias, drefenn y dhiwysykter bras
a-barth an lagha, a veu kemmerys yn-bann dhe nev. 59 Hanania,
Azaria, ha Mishael a grysi hag a veu sawys a'n flamm. 60 Daniel,
drefenn y sempledh, a veu delivrys a anow an lewyon.

61 'Yndella prederewgh, a unn henedh dhe'n nessa, na fyll
a nerth myns a drestyo ynno. 62 Na berthewgh own a eryow
peghador, rag gyllys vydh y splannder dhe gawgh ha pryves.
63 Hedhyw y fydh ughelhes, mes a-vorow ny vydh kevys,
drefenn ev dhe dhehweles dhe'n doust, ha'y dowlow a verow.
64 Ow fleghes, bedhewgh kolonnek hag omgrevhewgh y'n lagha,
rag dredhi hwi a'gas bydh enor.

65 'Otta Simon agas broder; my a woer ev dhe vos gour a
gusul. Goslowewgh orto pup-prys; ev a vydh agas tas. 66 Yudas
Makkabeyus re beu kasor galloesek a'y yowynkneth; ev a ergh
an lu ragowgh ha batalyas orth an poblow. 67 Kuntellewgh
dhywgh kemmys a with an lagha, ha kemmerewgh dial rag an

droktra re beu gwrys dh'agas pobel. [68] Attelewgh dhe'n Jentilys yn leun, ha koelewgh orth gorhemmynnow an lagha.'

[69] Ena ev a's bennigas hag a veu kuntellys dh'y dasow. [70] Ev a verwis y'n hweghves ha seyth-ugensves blydhen,[a] hag a veu ynkleudhys yn bedh y dasow yn Modein. Hag oll Ysrael a gyni war y lergh gans drem bras.

Tryghow Yudas

3 Ena Yudas y vab, henwys Makkabeyus, a sevis yn-bann yn y le. [2] Oll y vreder hag oll re junsa gans y das a'n gweresas; yn lowenek yth esens ow patalyas a-barth Ysrael.

[3] Ev a gressyas glori y bobel.
Avel kowr ev a wiskas y lurik;
ev a omwrogysas gans arvwisk a vresel hag a vatalyas,
ow kwitha an kamp gans y gledha.

[4] Avel lew o yn y weythresow,
avel lewik owth usa war-lergh preydh.

[5] Ev a helghyas an dus dhilagha;
ev a loskas an re esa ow trobla y bobel.

[6] Tus dhilagha a gildennas rag own anodho;
oll oberoryon anlaghedh o konfondys;
ha delivrans a sewenis yn y leuv.

[7] Ev a hwerowhas lies myghtern,
mes ev a lowenhas Yakob gans y weythresow,
ha'y govadh yw benniges bys vykken.

[8] Ev a dremenas dre sitys Yuda;
ev a dhistruis an re dhidhuw yn-mes a'n tir;
ev a dreylyas sorr dhiworth Ysrael.

[9] Gerys-da o bys yn pennow an norvys;
ev a guntellas war-barth an re esa ow merwel.

[10] Apollonius a guntellas war-barth Jentilys ha lu bras a Samaria rag omladh erbynn Ysrael. [11] Pan wodhya Yudas anodho, ev eth yn-mes dh'y vetya, hag ev a'n gweskis ha'y ladha.

---

a 2:70 166 kyns Krist.

Lies a veu goliys hag a goedhas, ha'n re erell a fias dhe'n fo.
[12] Ena i a synsis aga freydhyow, ha Yudas a gemmeras kledha
Apollonius, hag yth esa owth omladh ganso dre remenant y
vewnans.

[13] Pan glewas Seron, kaslewydh lu Syria Yudas dhe guntelles
routh vras, bagas a dus lel hag a wortas ganso ha mos dhe
vatalyas, [14] ev a leveris, 'My a wra may fiv gerys-da, ha kavoes
enor y'n wlaskor. My a vatal erbynn Yudas ha'y gowetha, hag
a skornyas gorhemmynn an myghtern.' [15] Ena ev a dhallathas
kaskyrgh, ha lu krev a dus dhidhuw eth yn-bann ganso rag y
weres, rag tyli dial war an Ysraelysi.

[16] Pan dheuth nes dhe volgh Beth-horon, Yudas eth yn-mes
dhe vetya orto gans bagas byghan. [17] Mes pan welsons an lu
ow tos rag metya orta, yn-medhons dhe Yudas, 'Fatell yllyn
ni, nebes dell on, batalyas orth routh mar veur ha krev? Ha
skwith glan yth on, rag ny dhyb'syn travyth hedhyw.' [18] Yudas
a worthybis, 'Lies a yll bos kyrghynnys yn es gans nebes, rag
yn golok Nev nyns eus dyffrans yntra sawya gans lies po gans
nebes. [19] Ny dheu trygh yn batel dre vraster an lu, mes nerth
a dheu dhiworth Nev. [20] I a dheu er agan pynn yn goeth meur
hag yn anlaghedh rag agan distrui ni ha'gan gwragedh ha'gan
fleghes, ha rag agan ravna, [21] mes yth eson owth omladh a-barth
agan bewnans ha'gan laghys. [22] Ev y honan a's skwatt a-ragon,
ha hwi, na berthewgh own anedha.'

[23] Kettell worfennas kewsel, ev a lemmis warnedha distowgh,
ha Seron ha'y lu a veu skwattys a-ragdho. [24] I a's chasyas war-
nans yn bolgh Beth-horon bys y'n plen; eth kans anedha a
goedhas, ha'n re erell a fias dhe bow an Filistysi. [25] Ena tus a
dhallathas perthi own a Yudas ha'y vreder, hag euth a goedhas
war an Jentilys yn aga hyrghynn. [26] Y er-da a dheuth dhe
dhiwskovarn an myghtern, hag yth esa an Jentilys ow kewsel
a vatelyow Yudas.

Towl Antioghus

[27] Pan glewas myghtern Antioghus an derivadow ma, fest
serrys o; hag ev a dhannvonas ha kuntell oll nerthow y wlaskor,

lu fest krev. [28] Ev a igoras y arghow ha ri gobrow unn vlydhen
dh'y soudoryon hag erghi dhedha bos parys rag pub edhomm.
[29] Ena ev a welas bos gorfennys an arghans yn y dresorva, ha
tollow an tir dhe vos byghan drefenn an strifow ha'n droglamm
dres ganso war an tir dre dhefendya an laghys re bia a-dhia'n
dydhyow a-varra. [30] Prederus o na'n jeffo kemmys arghasow
kepar ha dell y'n jevo kyns rag y gostow ha rag an rohow a ri
yn hel moy es an vyghternedh kyns. [31] Pur benndegys o; hag ev
a erviras mos dhe Persia ha kemmeres trubyt an ranndiryow na
ha kuntell arghasow pals.

[32] Ev a asas Lysias, den a vri a linyeth ryel, war negysyow
an myghtern a'n avon Ewfrates bys yn oryon Ejyp; [33] hag
ynwedh ev a'n apoyntyas dhe witha war Antioghus y vab bys
pan dhehwella. [34] Hag ev a dhelivras dhodho hanter a'y lu war-
barth gans an olifanses, hag a ros dhodho kevarwoedhyans
a-dro dhe oll a vynna ev dhe vos gwrys, hag yn arbennik a-dro
dhe drigoryon Yudi ha Yerusalem. [35] Y tegoedho dhe Lysias
dannvon lu er aga fynn rag aga hisya ha distrui nerth Ysrael
ha remenant Yerusalem, ha dilea an kov anedha a'n tyller. [36] Y
tegoedho dhodho ynwedh trevesiga estrenyon yn aga ranndir
oll, ha lesranna aga thir. [37] Ena an myghtern a gyrghas an hanter
gesys a'y gasoryon hag eth a Antiogh y bennsita y'n seythves
ha seyth-ugensves blydhen.[a] Ev a dreusis an avon Ewfrates hag
yth eth der an ughella rannvroyow.

Pareusyans rag Batel

[38] Lysias a dhewisas Ptolemi mab Dorymenes, ha Nikanor
ha Gorgias, tus nerthek yn mysk kowetha an myghtern, [39] hag
a dhannvonas gansa dew-ugens mil a'n troeslu ha seyth mil
a'n marghoglu rag mones yn pow Yuda ha'y dhistrui, par dell
arghsa an myghtern. [40] Ytho i eth dhe-ves gans aga lu oll, ha
pan ens devedhys i a gampyas yn kyrghynn Emmaus y'n plen.
[41] Pan glewas gwikoryon an ranndir pyth o leverys anedha, i a
dhros shour a arghans hag owr, ha kargharow, hag yth ethons

---

a 3:37 165 kyns Krist.

dhe'n gamp rag kavoes an Ysraelysi avel kethyon. Ha soudoryon dhiworth Syria ha pow an Filistysi a junyas gansa.

42 Lemmyn Yudas ha'y vreder a welas drogow dhe ynkressya
ha'n soudoryon dhe gampya yn aga oryon. I a wodhya
ynwedh an pyth re bia gorhemmynnys gans an myghtern rag
kowldhistruyans an bobel. 43 Mes yn-medhons an eyl dh'y gila,
'Ewnyn ni diswrians agan pobel, hag omladh a-barth agan pobel
ha'n sentri.' 44 An gemmynieth a veu kuntellys war-barth dhe
ombareusi rag batel, ha dhe bysi tregeredh ha truedh.

45 Anannedhys o Yerusalem avel gwylvos;
nyns e onan vytholl a'y fleghes naneyl dhe-ves nag
a-ji,
trettys yn-dann droes o an sentri,
hag yth esa mebyon an estrenyon y'n tour;
annedh o rag an Jentilys.
Joy o kemmerys dhiworth Yakob;
An bib ha'n lyra a fyllis.

46 Ytho i a omguntellas ha mos dhe Mispa, a-dal Yerusalem,
drefenn bos dhe Ysrael seulabrys tyller rag pysi yn Mispa. 47 I a
benysas y'n jydh na, hag a wiskas saghlenn hag a skattras lusu
war aga fenn, hag a skwardyas aga dillas. 48 Hag i a igoras lyver
an lagha rag govynn kevarwoedhyans, par dell o us an Jentilys
govynn orth imajys aga duwow. 49 Dres henna i a dhros dillas
oferyasedh ha'n kynsa froeth ha'n degedhow, hag i a dhros an
Nazirysi re worfennsa aga dydhyow; 50 hag i a grias yn ughel
dhe Nev ow leverel,

'Pandr'a wren gans an re ma?
Ple hwren ni aga doen?
51 Trettys yw dha sentri dhe'n dor ha disakrys,
ha'th oferysi a gyn yn uvelder
52 Hag otta, an Jentilys yw omguntellys er agan pynn
rag agan distrui;
ty a woer an pyth a dewlons orthyn.

[53] Fatell yllyn ni sevel orta,
mar ny'gan gweresydh?'

[54] Ena i a sonas an hirgern ha garma gans garm ughel. [55] Wosa hemma Yudas a apoyntyas ledyoryon an bobel, soedhogyon war vilyow ha kansow ha hanter kansow ha degow. [56] Hag y leveris dhe'n re esa ow trehevel chiow, po a veu ambosys dhe dhemmedhi, po yth esens ow plansa gwinlannow, po yth ens ownek, may tehwellens peub dh'y dre, herwydh an lagha. [57] Ena an lu a gerdhas dhe-ves ha kampya a'n dhyghowbarth dhe Emmaus.

[58] Ena Yudas a leveris, 'Omwrogysewgh ha bedhewgh hardh. Bedhewgh parys myttin a-varr rag batalyas orth an Jentilys re omguntellas er agan pynn rag agan distrui ni ha'gan sentri. [59] Gwell yw dhyn merwel yn batel ages gweles anfeus agan kenedhel ha'gan sentri. [60] Mes dell vo y vodh yn nev, yndella y hwra ev.'

An Vatel yn Emmaus

4 Gorgias a ledyas pymp mil wour ha mil varghek dhewisys, ha'n lu ma eth yn-mes y'n nos [2] dhe goedha war gamp an Yedhewon ha'ga gweskel distowgh. Gwer dhiworth an tour o y gevarwoedhoryon. [3] Mes Yudas a glewas anodho, hag ev ha'y gasoryon eth yn-mes rag gweskel lu an myghtern yn Emmaus, [4] ha'n soudoryon hwath yn-mes a'n gamp. [5] Gorgias a entras a-ji dhe gamp Yudas y'n nos, mes ny gavas nagonan ena, ytho ev a's hwilas y'n breow, rag y leveris, 'Yma an re ma ow fia dhiworthyn.'

[6] Orth tardh an jydh Yudas a omdhiskwedhas y'n plen gans tri mil wour, mes ny's tevo arvwisk na kledhedhyow dell y's tevo hwans anedha. [7] I a welas kamp an Jentilys, krev ha kerys, gans marghoglu yn kylgh a-dro dhedhi; ha'n wer ma o dyskys yn bresel. [8] Mes Yudas a leveris dhe'n wer esa ganso, 'Na berthewgh own a'ga myns, ha na skruthewgh pan omsettyons. [9] Perthewgh kov fatell veu agan tasow sawys y'n Mor Rudh, pan y's helghyas Faro ha'y lu. [10] Ha lemmyn kriyn dhe Nev rag may hwodhvyn mara'gan faver ha perthi kov a'y gevambos

gans agan tasow ha brewi an lu ma a-ragon hedhyw. [11] Ena an Jentilys oll a wodhvydh bos onan hag a dhaspren ha sawya Ysrael.'

[12] An estrenyon a dhrehevis aga dewlagas war-vann hag a's gwelas dell esons ow tos er aga fynn. [13] Ytho i eth yn-mes a'n kamp dhe vatalyas. Ena an gasoryon gans Yudas a sonas aga hirgern, [14] hag entra y'n gas gansa. An Jentilys a veu brewys hag a fias dhe'n plen, [15] hag oll an re esa a-dhelergh a goedhas der an kledha. I a's chasyas bys yn Gazara, ha bys yn plenys Idumea, hag Azotus ha Yamnia; hag a-dro dhe dri mil anedha a goedhas. [16] Ena Yudas ha'y gasoryon a dhehwelis dhiworth aga chasya. [17] Ena y leveris dhe'n bobel, 'Na vedhewgh kraf war-lergh preydh, rag yma batel a-ragon; [18] yma Gorgias ha'y lu ogas dhyn y'n breow. Mes sevewgh lemmyn orth agan eskerens hag omledhewgh orta; hag a-wosa synsewgh an preydh yn kolonnek.'

[19] Pan esa Yudas hwath ow tiwedha y areth, bagas a omdhiskwedhas ow tos yn-mes a'n breow rag aspia. [20] I a welas aga lu dhe vos fesys, ha'n Yedhewon dhe vos ow leski an kamp, rag an mog a veu gwelys a dhiskwedhas an pyth re hwarvia. [21] Pan aswonnsons hemma, fest ownek ens, ha pan welsons ynwedh lu Yudas yn aray y'n plen rag batalyas, [22] i oll a fias dhe'n fo yn tir an Filistysi. [23] Ena Yudas a dhehwelis rag ravna an kamp, hag i a gemmeras meur a owr hag a arghans, hag a gweth liwek yn glas hag yn purpur morek ha rychys meur [24] Pan esens ow tehweles i a gana hymnys, ha benniga Nev, 'Rag ev yw da, rag y dregeredh a dhur bys vykken.' [25] Yndella Ysrael a'n jevo delivrans meur y'n jydh na.

Kynsa Kaskyrgh Lysias

[26] Re a'n estrenyon a dhienkas eth ha derivas dhe Lysias oll re hwarva. [27] Pan y'n klewas penndegys o ha digennerthys, rag ny hwarvia dhe Ysrael par dell dowlsa, na nyns o gyllys traow dell re worhemmynnsa an myghtern dhodho.

[28] Y'n nessa blydhen ev a guntellas tri-ugens mil a wer dhewisys a'n troeslu, ha pymp mil a'n marghoglu rag aga fetha.

[29] I a dheuth bys yn Idumea ha kampya yn Beth-sur, ha Yudas
a's dyerbynnas gans deg mil wour.

[30] Pan welas bos an lu krev, ev a bysis ow leverel, 'Benniges
osta, A Selwador Ysrael, neb a skwattyas omsettyans an kasor
nerthek dre leuv dha was Davydh, hag a ros lu an Filistysi
yn diwdhorn Yonathan mab Sowl, hag yn diwdhorn deger y
arvow. [31] Ytho dege an lu ma a-ji dre leuv dha bobel Ysrael, ha
bedhens methek a'ga hasoryon ha'ga marghoglu [32] Gwra aga
lenwel a gilgieth, gwra dhe volder aga nerth teudhi; krenens
yn aga diswrians. [33] Gwra aga gweskel dhe'n dor gans kledha
an re a'th kar; ha re'th wormelens oll hag a aswonn dha hanow
gans hymnys.'

[34] Ena an dhew du a omsettyas, ha pymp mil wour a lu Lysias
a goedhas; i a goedhas hag i owth omladh. [35] Pan welas Lysias
fethans y gasoryon ha kolonnekter lu Yudas, ha fatell ens parys
po dhe vewa po dhe verwel, ev eth dhe Antiogh hag arveth
soudoryon arvethesik rag omsettya yn Yudi arta gans lu hwath
brassa.

Glanheans ha Sakrans an Tempel

[36] Ena Yudas ha'y vreder a leveris, 'Otta, skwattys yw agan
eskerens! Deun yn-bann dhe lanhe an sentri ha'y sakra.' [37] Ytho
an lu kowal a omguntellas ha mos yn-bann dhe venydh Sion. [38] I
a welas an sentri ynyal, an alter defolys, ha'n yetow leskys. Y'n
klosyow i a welas plansow tevys kepar hag yn prysk, po kepar
ha war onan a'n menydhyow. I a welas ynwedh chambouryow
an oferysi diswrys. [39] Ena i a y skwardyas aga dillas ha kyni
gans drem meur, hag i a skattras lusu warnedha aga honan. [40] I
a goedhas gans aga fas war an dor. I a sonas an tokyn war an
hirgern, hag a grias dhe Nev.

[41] Ena Yudas a erghis dhe wer omladh erbynn an re y'n tour
bys pan ve an sentri glanhes. [42] Ev a dhewisas oferysi dhinamm,
lel dhe'n lagha, [43] hag i a lanhas an sentri hag a worras dhe-ves
an veyn defolys bys yn tyller avlan. [44] I a omgusulyas pandr'a
dhe wul gans alter an offrynnow leskys, re beu defolys, [45] hag
i a dybis may fedha an gwella towl hy distrui, ma na dhrolla

mewl warnedha, rag an Jentilys re'n defolsa. Ytho i a dennas an
alter dhe'n dor, [46] ha gorra an veyn dhe denewen yn tyller gwiw
war vre an tempel bys pan dheffa profoes dhe ervira a-dro
dhedha [47] Ena i a gemmeras meyn anhakkys, war-lergh an
lagha, ha drehevel alter nowydh haval dhe'n kynsa. [48] Ynwedh i
a dhrehevis an sentri arta ha pervedh an tempel, hag i a sakras
an klosyow. [49] I a wrug lestri sans nowydh, hag a dhug an
kantoler, an alter a ynkys ha'n voes y'n tempel. [50] Ena i a loskas
ynkys war an alter, hag enowi an lugern war an kantoler, dhe
ri golow y'n tempel. [51] I a worras an bara war an voes ha kregi
an kroglennow yn-bann. Yndella i a worfennas oll an ober a
omgemmersens.

[52] Myttin a-varr y'n pympes dydh warn ugens a'n nawves mis,
yw an mis Kislev, y'n kans, ethves blydhen ha dew-ugens,[a] [53] i
a sevis hag offrynna sakrifis herwydh an lagha, war an alter
nowydh a wrussens. [54] Poran yn pennbloedh an jydh ma'n
defolsa an Jentilys, y feu sakrys gans kanow ha telynnow ha
lyras ha symbalys. [55] Oll an bobel a goedhas war aga fas ha
gordhya ha benniga Nev, neb re wrug dhedha seweni. [56] I a
woelyas sakrans an alter eth dydh hag offrynna offrynnow
leskys gans lowender; i a offrynnas offrynn kowethyans[b] ha
grasyans. [57] I a afinas tal an tempel gans kurunyow owrek ha
boklers byghan; i a dhaswrug an yetow ha'n chambouryow rag
an oferysi, hag i a wrug darasow ragdha. [58] Yth esa lowender
meur yn mysk an bobel, ha gorrys dhe-ves o mewl an Jentilys.

[59] Ena Yudas ha'y vreder ha'n kuntelles oll a Ysrael a erviras
may fe dydhyow sakrans an alter goellys yn pub blydhen, dhe'n
keth seson na, gans lowender ha joy, eth dydh, ow talleth
a-dhia'n pympes dydh warn ugens a'n mis Kislev.

[60] Y'n termyn na i a geras menydh Sion gans fosow ughel ha
touryow krev a-derdro rag na dheffa an Jentilys ha'ga threttya
dhe'n dor dell wrussens kyns. [61] Hag ev a worras soudoryon

---

a 4:52 164 kyns Krist.

b 4:56 *offrynn kowethyans.* Po *offrynn kres.* Ebrow *shalom.*

ena rag hy gwitha. Ynwedh ev a geras Beth-sur, rag hy gwitha, ma's teffa an bobel dinas a-dal Idumea.

Breselyow gans Poblow Erell

5 Pan glewas an Jentilys oll a-derdro, an alter dhe vos drehevys ha'n sentri dhe vos sakrys par dell vedha kyns, fest serrys vons, [2] hag i a erviras diswul agh Yakob esa trigys yn aga mysk. Ytho i a dhallathas ladha ha distrui yn mysk an bobel. [3] Mes Yudas a werryas orth mebyon Esaw yn Idumea, yn Akrabattene, drefenn i dhe gontrewaytya Ysrael. Ev a's gweskis gans strekys poes ha'ga uvelhe ha'ga ravna. [4] Ev a borthas kov ynwedh a sherewneth mebyon Bean, neb o antell ha maglenn dhe'n bobel, orth aga hontrewaytya war an fordhow meur. [5] Deges vons ganso yn aga thouryow, hag ev a gampyas er aga fynn; ev a dos aga leun dhistrui, hag ev a loskas gans tan aga thouryow hag oll an re esa ynna. [6] Ena ev a dreusis rag omsettya erbynn an Ammonysi, le may kavas bagas krev, ha tus pals ha Timothi aga ledyer. [7] Ev a vatalyas fest yn fenowgh orta ha brewys ens a-ragdho; hag ev a's gweskis dhe'n dor. [8] Ev a gemmeras ynwedh Yazer ha'y threvow; ena ev a dhehwelis dhe Yudi.

Delivrans Yedhewon Galile

[9] An Jentilys yn Gilead a omguntellas erbynn an Ysraelysi esa yn aga thir, rag aga distrui. Mes i a fias dhe dhinas Dathema, [10] hag a dhannvonas dhe Yudas ha'y vreder lyther, ow leverel, 'An Jentilys usi yn agan kyrghynn re omguntellas er agan pynn rag agan distrui. [11] Ymons owth ombareusi may teffons ha kemmeres an dinas may fisyn dhodho hag yma Timothi ow ledya aga lu. [12] Ytho dewgh dh'agan delivra dhiworth aga diwleuv, rag lies ahanan re goedhas, [13] ha'gan breder oll hag a veu yn ranndir Tobias re beu ledhys; an eskerens re gemmeras aga gwragedh ha'ga fleghes ha'ga gwara, hag i re dhistruis a-dro dhe vil wour ena.'

[14] Yth esens ow lenna an lyther pan dheuth kannasow erell dhiworth Galile, skwardys aga dillas, a dheuth dhiworth Galile, hag i a dherivas dell siw: [15] 'Tus dhiworth Ptolemais, Tyr, Sidon

hag oll Galile an Jentilys re omguntellas rag agan kowlladha’
16 Pan glewas Yudas ha’n bobel an geryow ma, kuntelles bras a
veu gelwys war-barth may fe ervirys pandr’a wrens a-barth aga
breder esa yn ahwer ha hag yn-dann omsettyans gans eskerens.
17 Yudas a leveris dhe Simon y vroder, ‘Dewis gwer ragos ha
ke ha delirv dha vreder yn Galile; my ha’m broder Yonathan a
dhe Gilead.’ 18 Mes ev a asas Yosep mab Zekaria, hag Azaria,
ledyer an bobel, gans remenant a’n lu yn Yudi rag hy gwitha,
19 hag y ros dhedha an gorhemmynn ma, ‘Kemmerewgh charj
war an bobel ma, mes na vatelewgh gans an Jentilys bys pan
dhehwellyn.’ 20 Tri mil wour a veu rynnys dhe Simon mayth
ellen dhe Alile, hag eth mil wour dhe Yudas rag Gilead.

21 Ytho Simon eth dhe Alile, hag ev a vatalyas lieskweyth
erbynn an Jentilys, ha’n Jentilys a veu brewys a-ragdho. 22 Ev
a’s helghyas bys yet Ptolemais, ha kemmys ha tri mil wour a’n
Jentilys a goedhas, hag ev a gemmeras aga freydh. 23 Ena ev a
gemmeras Yedhewon Galile hag Arbatta, gans aga gwragedh
ha’ga fleghes, hag oll a bewens, hag y’s ledyas dhe Yudi gans
lowender meur.

Yudas ha Yonathan yn Gilead

24 Yudas Makkabeyus ha Yonathan y vroder a dreusis an
Yordan ha kerdhes tri dydh y’n gwylvos. 25 I a dhyerbynnas tus
a Nabatea neb a’s metyas yn kres, hag i a dherivas dhedha oll
re hwarva dh’aga breder yn Gilead. 26 ‘Lies anedha re beu deges
yn Bosra ha Bezer, yn Alema ha Kaspo, Maked ha Karnaym’ –
oll an sitys ma o kerys ha bras – 27 ‘ha re anedha re beu deges
a-bervedh yn sitys erell a Gilead; yma an estren owth ombareusi
mayth omsettyo war an dinasow a-vorow ha sesya ha distrui oll
an dus ma a-ji dhe unn jydh.’

28 Yudas ha’y lu a dreylyas war-dhelergh fest yn skav war
fordh an gwylvos dhe Bosra; ev a gemmeras an sita hag a
ladhas pub gorreydh gans min an kledha; ena ev a synsis oll
aga freydh ha’y leski hi gans tan. 29 Ev eth alena yn nos, hag
yth ethons yn-rag bys dinas Dathema. 30 Myttin a-varr, i viras
yn-bann, hag otta tus dhiniver ow toen skeulyow ha jynnow-

esedhva rag kemmeres an dinas, hag omsettya erbynn an dus ynni. [31] Pan welas Yudas an gas dhe vos dallethys ha kri an sita dhe sevel dhe nev gans hirgern ha garmow ughel, [32] yn-medh ev dhe wer an lu, 'Omledhewgh y'n jydh ma a-barth agas breder.' [33] Ena av a dheuth a-dryv dhedha yn tri bagas, hag i a hwythas aga hirgern ha kria yn ughel yn pysadow. [34] Pan aswonnis lu Timothi y vos Makkabeyus, i a fias dhe'n fo a-ragdho, hag ev a's gweskis gans strekys poes. Kemmys hag eth mil anedha a goedhas an jydh na.

[35] Alena ev a dreylyas a-denewen dhe Maafa[a] hag ev a omladhas er hy fynn ha'y hemmeres; ev a ladhas pub gorreydh ynni, hag ev a gemmeres hy freydh, ha'y leski gans tan. [36] Alena ev a geskerdhas yn-rag ha kemmeres Kasfo, Maked ha Bosor, ha'n sitys erell a Gilead.

[37] Wosa an traow ma Timothi a guntellas lu arall hag a gampyas a-dal Rafon, a'n tu arall dhe'n keynres. [38] Yudas a dhannvonas tus rag aspia an kamp, hag i a dherivas dhodho, 'Oll an Jentilys yn agan kyrghynn re omguntellas dhodho; ost pur vras yw. [39] Ynwedh i re wobrenas Arabyon rag aga gweres, hag ymons ow kampya a'n tu arall dhe'n keynres, parys dhe dhos ha dhe vatalyas orthis.' Ytho Yudas eth dh'aga dyerbynna.

[40] Pan esa Yudas ha'y lu ow tos nes dhe'n keynres a dhowr, Timothi a leveris dhe soedhogyon y lu, 'Mar treus ev dhyn yn kynsa, ny yllyn sevel orto, rag ev yn sur a wra agan fetha. [41] Mes mar omdhiskwedh ownek ha kampya a'n tu arall dhe'n avon, ni a dreus dhodho ha'y fetha.' [42] Pan dheuth Yudas nes dhe'n keynres a dhowr, ev a settyas soedhogyon an lu ryb an keynres hag a worhemmynnis dhedha, 'Gwaytyewgh na gampyo denvyth, mes gwrewgh dhedha oll entra dhe'n gas.' [43] Ena ev a dreusis orto yn kynsa, ha'n lu dien a'n holyas; an Jentilys a dorras aga aray a-ragdho; hag i oll a dewlis aga arvow dhe-ves hag a fias dhe'n sentri yn Karnaym. [44] Ev a gemmeras an sita hag a loskas an sentri gans tan war-barth gans peub esa

---

a 5:35 *Maafa:* Po war-lergh dornskrifow erell *Masfa* po *Alema.*

a-bervedh ynna. Yndella Karnaym a veu fethys; ny's tevo sevel a-rag Yudas na fella.

An Dehwelyans dhe Yerusalem

45 Ena Yudas a guntellas oll an Ysraelysi esa yn Gilead, an re vyghan ha'n re vras, gans aga gwragedh ha'ga fleghes ha'ga daffar, bagas pur vras, rag mayth ellens dhe bow Yuda. 46 I a dheuth dhe Efron, sita fest bras ha krev war an fordh, ha ny allsons mos a-dro dhedhi naneyl a-dhyghow nag a-gledh; res o dhedha mos dredhi. 47 Mes tus an sita a's lettyas na entrons hag a stoppyas an yetow gans meyn.

48 Yudas a dhannvonas dhedha gans geryow kres, 'Gesewgh ni dhe dremena der agas tir ha dhe hedhes dh'agan tir ni. Ny wra nagonan drog dhywgh; lemen ni a dremen war droes.' Mes i a naghas igeri dhodho. 49 Ena Yudas a worhemmynnis may fo gwarnyans dhe'n lu may kampya peub y'n tyller mayth esa. 50 Ytho gwer an lu a gampyas, hag ev a werryas erbynn an sita der oll an jydh ha der oll an nos, ha'n sita a veu delivrys yn y dhiwleuv. 51 Ev a dhistruis pub gorreydh gans min an kledha, ha diwreydhya an sita ha kemmeres preydh anedhi. Ena ev a dremenas der an sita war gorfow an re ledhys.

52 I a dreusis an Yordan dhe'n plen bras a-dal Beth-shan, 53 ha Yudas a besyas ow kennertha an dreynyoryon hag ow kolonna an dus der oll an fordh bys pan hedhas dhe bow Yuda. 54 Ytho i eth yn-bann dhe venydh Sion gans lowender ha joy, hag i a offrynnas offrynnow leskys, rag i dhe dhehweles yn saw; ny goedhsa onan vytholl anedha.

Yosep hag Azaria Fethys

55 Ytho pan esa Yudas ha Yonathan yn Gilead, ha Simon y vroder yn Galile a-rag Ptolemais, 56 Yosep mab Zakaria, hag Azaria, routers an lu, a glewas a'ga gweythresow hardh hag a'n vresel vrav re werrsens. 57 Ytho y lavarsons, 'Gwren ni hanow ragon ni agan honan ynwedh; deun ha gwerrya erbynn an Jentilys yn agan kyrghynn.' 58 Ytho i a dhellos gorhemmynnow dhe wer an lu esa gansa, hag i a geskerdhas erbynn Yamnia. 59 Gorgias ha'y wer a dheuth yn-mes rag gwerrya er aga fynn

yn kas. [60] Ena Yosep hag Azaria a veu fesys hag a veu chasys bys oryon Yudi; kemmys ha dew vil a bobel Ysrael a goedhas y'n jydh na. [61] Yndella an bobel a borthas fethans meur, rag, ow tybi may hwrellens gweythres brav, ny woslowsons orth Yudas ha'y vreder. [62] Mes nyns ens rann a deylu an keth wer na, dredha may feu res delivrans dhe Ysrael.

[63] An gour Yudas ha'y vreder a veu enorys yn fen yn oll Ysrael hag yn mysk oll an Jentilys, plepynag mayth o klewys aga hanow. [64] Tus a omguntellas dhedha hag a's gormolas.

Sewena yn Hebron ha Filistia

[65] Ena Yudas ha'y vreder eth yn-mes hag a omladhas erbynn mebyon Esaw y'n tir a'n dhyghowbarth. Ev a weskis Hebron ha'y threvow hag a dennas dhe'n dor hy herweythyow hag a loskas hy thouryow a-derdro. [66] Ena ev a geskerdhas dhe-ves rag mos yn pow an Filistysi, hag a dremenas dre Marisa. [67] Y'n jydh na re a'n oferysi hag a's teves hwans dhe wul gweythres brav, a goedhas yn bresel, rag yth ethons dhe'n vatel yn anfur. [68] Mes Yudas a dreylyas a-denewen dhe Azotus yn pow an Filistysi; ev a dennas dhe'n dor aga alteryow ha leski gans tan an imajys gravys a'ga duwow; ev a byllas an sitys hag ena ev a dhehwelis dhe bow Yuda.

Diwettha Dydhyow Antioghus Epifanes

6 Yth esa myghtern Antioghus ow mos der an ughella ranndiryow pan glewas bos Elymais yn Persia sita a vri drefenn hy rychys yn arghans hag owr. [2] Hy thempel o fest rych, hag ynno boklers owrek, lurigow, hag arvow gesys ena gans Aleksander mab Felip, myghtern Makedonia, an kynsa a reynyas war an Grekys. [3] Ytho ev a dheuth hag a assayas kemmeres an sita ha'y ravna, mes ny'n jevo y wul, drefenn bos y dowl godhvedhys dhe dus an sita [4] hag i a sevis orto yn batel. Yndella ev a fias alena yn galar meur rag dehweles dhe Babylon.

[5] Ena nebonan a dheuth dhodho yn Persia hag a dherivas bos fethys an luyow re alsa dhe bow Yuda, [6] ha Lysias dhe vos di yn kynsa gans lu krev, mes ev dhe dreylya ha fia dhe'n fo a-rag

an Yedhewon; ha'n Yedhewon dhe vones ha bos krev gans an arvow, proviansow ha preydhyow pals re gemmersens dhiworth an luyow re droghsons dhe'n dor; [7] hag i dhe denna dhe'n dor an dra gasadow re dhrehavsa war an alter yn Yerusalem, hag i dhe dhrehevel fosow ughel a-dro dhe'n sentri par dell vedha kyns, hag ynwedh kera Beth-sur, y sita ev.

[8] Pan glewas an myghtern an nowodhow ma sowdhenys veu ha kryghyllys fest. Ev eth dh'y weli ha gyllys klav o gans ahwer, drefenn na hwarvia traow ragdho dell dowlsa. [9] Y feu ena lies dydh, rag ahwer down a'n synsi heb lett, hag ev a dybis y vos ow merwel. [10] Ytho ev a elwis y gowetha hag yn-medh ev dhedha, 'Kosk re dhibarthas a'm dewlagas ha trogh yw ow holonn gans prederow. [11] My a leveris dhymmo vy ow honan, "Pana ahwer ov vy devedhys dhodho! Hag yn pana liv meur ov vy beudhys! Rag hegar en ha meurgerys y'm galloes." [12] Mes lemmyn my a berth kov a oll an drogoberow a wrug yn Yerusalem. My a gemmeras oll an lestri a arghans hag a owr esa ena; ha heb ken my a dhannvonas dhe dhistrui trigoryon Yuda. [13] My a woer y vos drefenn hemma yth yw devedhys warnav an drogow ma; hag otta, yth esov ow merwel a ahwer down yn bro astranj.' [14] Ena ev a elwis war Felip, onan a'y gowetha ha'y wrug rewler war oll y wlaskor. [15] Ev a ros dhodho an diadem ha'y bows ha'n bysow-sel, gans awtorita dhe dhyski Antioghus y vab ha'y vaga rag may fe myghtern. [16] An myghtern a verwis ena y'n kans, naw ha dew-ugensves blydhen.[a] [17] Pan glewas Lysias bos an myghtern marow, ev a worras Antioghus mab an myghtern war an se dhe reynya. Lysias re'n magsa a-dhia y vabses; hag ev a'n henwis Ewpator.

Omsettyans Nowydh gans Syria

[18] Yn kettermyn an re y'n tour a besyas stroetha an Ysraelysi yn kyrghynn an sentri. Yth esens owth assaya gul drogow yn pub fordh, ha skoedhya an Jentilys. [19] Ytho Yudas a erviras aga distrui, hag ev a guntellas oll an bobel dhe worheas er aga fynn. [20] I a omguntellas hag omsettya a-dro dhe'n tour y'n kans

a 6:16 163 kyns Krist.

ha deg ha dew-ugensves blydhen,[a] hag ev a dhrehevis tylleryow
rag tenna ha jynnow-gorheas. 21 Mes re anedha a dhienkas
a'n gorhe, ha re a'n Ysraelysi dhidhuw a junyas gansa. 22 I eth
dhe'n myghtern ha leverel, 'Pes termyn y fyllydh gul gwirvreus
ha diella agan breder? 23 Lowen vedhen ow servya dha das, ow
kerdhes war-lergh y eryow hag owth holya y worhemmynnow.
24 Rag hemma mebyon agan bobel a omsettyas orth an tour hag
i eth ha bos eskarek dhyn; dres hemma, i re ladhas kemmys
ahanas re gachsons, hag i re byllas agan pythow. 25 Ha nyns yw
er agan pynn yn unnsel i dhe ystynn aga diwleuv, mes ynwedh
erbynn oll an tiryow war aga oryon. 26 Hag otta, i re gampyas
hedhyw a-dro dhe'n tour yn Yerusalem rag y gemmeres; i re
geras keffrys an sentri ha Beth-sur; 27 ha marnas ty dh'aga lettya,
i a wra traow hwath brassa ha ny yllydh aga lesta.'

28 An myghtern a'n jevo sorr meur pan glewas hemma. Ev a
guntellas oll y gowetha, kaslewydhyon y lu, ha'n re yn awtorita.
29 Arvethesigyon a dheuth dhodho a wlaskordhow erell hag
a ynysow an moryow. 30 Niver y luyow o kans mil a droeslu,
ugens mil a varghoglu ha dewdhek olifans warn ugens, prevys
yn bresel. 31 I a dheuth der Idumea hag a gampyas erbynn
Beth-sur, ha batalyas lies dydh ha gul jynnow-gorheas; mes an
Yedhewon eth yn-mes hag a loskas an re ma gans tan, hag a
vatalyas yn fen.

An Vatel yn Beth-zakaria

32 Ena Yudas a geskerdhas dhiworth an tour hag a gampyas
yn Beth-zakaria, a-dal kamp an myghtern. 33 Myttin a-varr an
myghtern a sevis, ha wosa keskerdh uskis gans y lu war an
fordh dhe Beth-zakaria, y lu a veu settys yn aray rag an vatel,
hag i a hwythas an hirgern. 34 I a dhiskwedhas dhe'n olifanses
sugen grappys ha morennow dh'aga fareusi rag an vatel.
35 Hag i a rannas an bestes yn mysk an bagasow a gasoryon;
ryb pub best i a worras mil wour, ervys gans kaspowsyow ha
gans basnettow a vrons war aga fenn; ha pymp kans marghek
dewisys a veu apoyntys dhe bub best. 36 I a sevis yn aga thyller

a 6:20 162 kyns Krist.

dhe gyns plepynag mayth esa an best; plepynag mayth ella ev, i eth ganso, ha nevra ny'n gasens. [37] War an olifanses yth esa touryow a brenn, krev ha gorherys; grogysys ens war bub best gans herness arbennik, ha war bubonan yth esa peswar gour ervys owth omladh alena, hag ynwedh y lewyer eyndek. [38] Remenant an marghoglu a veu gorrys a bub tu war dhew denewen an lu dhe arvedh an eskar, hag i aga honan gwithys gans an bagasow a gasoryon. [39] Pan wre an howl splanna war an skoesow a owr hag a vrons, an breow o enowys gansa hag a derlentri avel faglennow ow flammya.

[40] Rann a lu an myghtern o lesys war an breow ughel hag yth esa re anedha war an plen, hag i eth yn-rag yn sawder hag yn aray da. [41] Kemmys a glewo an tros hag a veu gwrys gans keskerdhes an routh ha gans son aga arvow ow kweskel war-barth, a grena, rag an lu o fest bras. [42] Mes Yudas ha'y lu a dheuth nes dhe'n vatel, ha hwegh kans gour a lu an myghtern a goedhas. [43] Eleazar, henwys Avaran, a welas bos onan a'n bestes darbarys gans arvwisk ryel. Ughella o ages oll an bestes erell, hag ev a dhesevas an myghtern dhe vos warnodho. [44] Ytho ev a ros y vewnans rag may sawya y bobel, ha may kaffa ragdho y honan hanow heb fin. [45] Ev a boenyas ynter an bagasow a gasoryon rag mayth hettha dhodho; ev a ladhas tus dhe'n dyghow ha dhe'n kledh, hag i a dhibarthas a-ragdho dhe'n dhew du. [46] Ev eth yn-dann an olifans, ha'y wana alena hag a'n ladhas, mes an olifans a goedhas dhe'n leur warnodho hag ena ev a verwis. [47] Pan welas an Yedhewon an nerth ryel hag omsettyans tynn an luyow, i a gildennas.

An Gorhe erbynn an Tempel

[48] Re a lu an myghtern eth yn-bann dhe Yerusalem er aga fynn, ha'n myghtern a gampyas yn Yudi ha war venydh Sion. [49] Ev a wrug kres gans tus Beth-sur, hag i a asas an sita, drefenn na's tevo sosten ena dredho may saffens orth gorhe, drefenn y vos blydhen a Sabot dhe'n tir. [50] Ytho an myghtern a gemmeras Beth-sur hag ev a worras gwithysi rag hy synsi. [51] Ena ev a gampyas a-rag an sentri lies dydh. Ev a dhrehevis tylleryow rag

tenna ha jynnow-esedhva, ha jynnow-hurlya rag tewlel tan ha meyn, jynnow rag tewlel sethow ha jynnow-hurlya. [52] Ha gans hemma an Yedhewon a wrug jynnow bresel erbynn aga jynnow i, hag i a vatalyas lies dydh. [53] Mes ny's tevo boes y'n lestri, rag y feu an seythves blydhen; an re a gavas sawder yn Yudi dhiworth an Jentilys re dhyb'sa remenant an provians re bia gesys. [54] Nyns o marnas nebes gwer gesys y'n sentri, drefenn divoetter dhe wul maystri warnedha, hag i re beu skattrys, peub dh'y dyller y honan.

Syria a Brof Ambos Kres

[55] Ena Lysias a glewas bos Felip, neb re bia apoyntys gans myghtern Antioghus, hag ev hwath yn few, rag may fakka y vab dhe vos myghtern, [56] re dhehwelsa a Persia hag a Media gans an gasoryon o gyllys gans an myghtern hag yth esa ev owth assaya dalghenna maystri war an rewl. [57] Ytho distowgh ev a worhemmynnis omdenna, hag yn-medh ev dhe'n myghtern, dhe soedhogyon an lu ha dhe'n wer, 'Dydh ha dydh yth en ha bos gwanna, agan boes yw skant, an tyller mayth omledhyn er y bynn yw krev, ha negys an wlaskor yw stroeth warnan. [58] Lemmyn gwren akordya gans an dus ma, ha gul kres gansa ha gans oll aga henedhel, [59] hag assentya ma's bewons herwydh aga laghys dell wrens kyns, rag yth o drefenn aga laghys a dhiswrussyn ni, i dhe serri ha dhe wul oll an traow ma.'

[60] An areth ma a blesyas an myghtern ha'n routers hag ev a dhannvonas dhe'n Yedhewon profyans a gres hag i a'n degemmeras. [61] Ytho an myghtern ha'n gaslewydhyon a ros dhedha aga thi. War an ambosow ma an Yedhewon a asas an dinas. [62] Mes pan entras an myghtern menydh Sion hag a welas fatell o an dinas mar grev, ev a dorras an ti re wrussa hag a worhemmynnis may fo terrys an fos yn-nans oll a-derdro. [63] Ena yth eth yn unn fyski hag a dhehwelis dhe Antiogh. Ev a gavas Felip ow kwarthevya war an sita, mes ev a vatalyas orto hag a gemmeras an sita dre nerth.

Eskerdh Bagghides hag Alkimus

7 Y'n kans unnek ha dew-ugensves blydhen[a] Demetrius
mab Selewkus eth yn-mes dhiworth Rom, ha goelya
gans nebes gwer dhe sita ryb an mor hag ena ev a dhallathas
reynya. [2] Ha pan esa owth entra dhe balys ryel y dasow, an lu a
dhalghennas Antioghus ha Lysias dh'aga dri dhodho. [3] Mes pan
veu an gweythres aswonnys dhodho yn-medh ev, 'Na gesewgh
my dhe weles aga fasow!' [4] Ytho an lu a's ladhas, ha Demetrius
a esedhas war dron y wlaskor.

[5] Ena y teuth dhodho oll an wer dhilagha ha didhuw a
Ysrael; ledys vons gans Alkimus, a'n jevo hwans dhe vos ha
bos arghoferyas. [6] I a dhug dhe'n myghtern an kuhudhans
ma: 'Yudas ha'y vreder re ladhas oll a'gas kowetha, ha re'gan
herdhyas yn-mes a'gan tir. [7] Ytho dannvon gour may trestydh
ynno; es ev ha gweles oll an diswrians a dhros Yudas warnan
ha war dir an myghtern, ha gwres ev aga hessydhya i hag oll an
re a's gweres'

[8] Yndella an myghtern a dhewisas Bagghides, onan a gowetha
an myghtern, governour an ranndir Dres-an-Avon, gour meur
y'n wlaskor, ha lel dhe'n myghtern. [9] Ev a'n dannvonas, ha ganso
an Alkimus, didhuw dell o, neb a'n gwrug arghoferyas; hag
ev a worhemmynnis dhodho may tallfa dial war an Ysraelysi.
[10] Ytho i a geskerdhas dhe-ves hag a dheuth gans lu bras dhe
bow Yuda; hag ev a dhannvonas kannasow dhe Yudas ha'y
vreder gans geryow kres, yn fals. [11] Mes ny goelsons orth aga
geryow, rag i a welas i dhe dhos gans lu bras.

[12] Ena bagas a skribys a omdhiskwedhas a-rag Alkimus ha
Bagghides rag pysi ma's teffa gwirvreus. [13] An Hasideanys o
an kynsa yn mysk an Ysraelysi ow pysi kres dhiworta, [14] rag
i a leveris, 'Oferyas a linyeth Aron re dheuva gans an lu, ha
ny wra dregynn dhyn.' [15] Hag Alkimus a gewsis geryow kres
dhedha hag ev a dos dhedha an ti ma, 'Ny hwilyn drog dhywgh
hwi na dh'agas gowetha.' [16] Yndella i a drestyas ynno, mes ev a

---

a 7:1 161 kyns Krist.

dhalghennas tri-ugens anedha hag a's ladhas a-ji dhe unn jydh, herwydh an ger a veu skrifys,

17 'Kig ha goes agas syns
i a skoellyas oll a-dro dhe Yerusalem,
ha nyns esa nagonan dh'aga ynkleudhyas.'

18 Ena own hag euth anedha a goedhas war oll an bobel, rag y lavarsons, 'Nyns eus na gwiryonedh na gwirvreus ynna, rag i re naghas an akord ha'n ti a dosons.'

19 Ena Bagghides eth dhiworth Yerusalem hag a gampyas yn Beth-zayth. Ev a dhannvonas ha settya dalghenn yn lies a'n wer re gilfias dhodho, ha re a'n bobel, ha'ga ladha hag a's tewlis yn puth bras. 20 Ev a settyas Alkimus war an tir ha gasa ganso soudoryon rag y weres; ena Bagghides a dhehwelis dhe'n myghtern.

21 Alkimus a strivyas mayth ella ha bos an arghoferyas, 22 hag oll re esa ow trobla aga fobel a junyas ganso. I a's tevo maystri war bow Yuda hag a wrug damaj meur yn Ysrael. 23 Yudas a welas oll an drog re wrussa Alkimus ha'n re esa ganso yn mysk an Ysraelysi, moy o ages dell wrussa an Jentilys. 24 Ytho ev eth der oll rannow Yudi a-derdro, ha tyli dial war an dus re gilfias, ha'ga lettya nag ellens y'n mes bys y'n pow. 25 Pan welas Alkimus bos Yudas ha'n re esa ganso gyllys ha bos krev, ha pan wodhya na ylli ev sevel er aga fynn, ev a dhehwelis dhe'n myghtern hag a dhug kuhudhans a dhrog daklow er aga fynn.

Nikanor yn Yudi

26 Ena an myghtern a dhannvonas Nikanor, onan a'y bennsevigyon enorys, neb a gasa ha hatya Ysrael, ha gorhemmynna dhodho distrui an bobel. 27 Nikanor a dheuth dhe Yerusalem gans lu bras hag a dhannvonas dhe Yudas ha'y vreder an messaj ma a gres, yn fals. 28 'Bynner re bo omladh yntra my ha ty; yth av gans nebes gwer dhe'th weles, ganow orth ganow yn kres.'

29 Ytho ev a dheuth dhe Yudas hag i a salusyas yn eyl y gila yn kres. Mes an eskerens o parys dhe gibya Yudas. 30 Godhvedhys

veu dhe Yudas y tothya Nikanor dhodho gans fals vynnas, hag
own bras a berthi anodho, ha ny vynna metya orto arta. [31] Pan
wodhva Nikanor y dowl dhe vos diskwedhys, yth eth yn-mes
rag metya erbynn Yudas yn batel ogas dhe Kafar-salama.
[32] A-dro dhe bymp kans gour a lu Nikanor a goedhas, ha'n
remenant a fias dhe sita Davydh.

Nikanor a Wodros an Tempel

[33] Wosa an darvosow ma Nikanor eth yn-bann dhe venydh
Sion. Re a'n oferysi a dheuth yn-mes a'n sentri, hag ynwedh
nebes a henavogyon an bobel dh'y salusi yn kres ha rag
diskwedhes dhodho an offrynn leskys esa ow pos offrynnys rag
an myghtern, [34] Mes ev a wrug ges anedha ha hwerthin orta
ha'ga defola, ow postya, [35] hag yn sorr ev a dos ti, 'Marnas
Yudas ha'y lu dhe vos delivrys yn ow diwleuv a-dhistowgh, my
a lesk an chi ma pan dhehwelav yn kres.' Hag yth eth yn-mes
yn sorr meur. [36] Ena an oferysi a entras ha sevel a-rag an alter
hag a-rag an tempel hag i a oelas hag a leveris,

[37] 'Ty a dhewisas may fe an chi ma gelwys gans dha
hanow,
ha may fe ev chi a bysi hag a aspysadow rag dha
bobel.

[38] Tal dial war an den ma ha war y lu,
ha koedhens gans an kledha;

porth kov a'ga blasfemiow,
ha na as i dhe vewa na fella.'

Mernans Nikanor

[39] Ytho Nikanor eth yn-mes a Yerusalem hag a gampyas yn
Beth-horon, ha lu Syria a junyas ganso. [40] Yudas a gampyas
yn Adasa gans tri mil wour. Ena Yudas a bysis hag a leveris,
[41] 'Pan gewsis kannasow an myghtern[a] blasfemi, dha el eth yn-
rag hag a weskis dhe'n dor pymp ha naw-ugens a vilyow a'y
soudoryon. [42] Ytho skwatt an lu ma ynwedh a-ragon y'n jydh

---

a 7:41 *an myghtern:* Henn yw Sennagherib, 2My 18:17–19:35.

ma, ha dyskes an re erell Nikanor dhe gewsel yn trog erbynn dha sentri, ha breus ev herwydh y dhroktra ma.'

43 An luyow a vetyas yn batel yn trydhegves dydh an mis Adar. Lu Nikanor a veu skwardys hag ev y honan a veu an kynsa ow koedha y'n vatel. 44 Pan welas lu Nikanor ev dhe goedha, i a dewlis aga arvow dhe'n dor ha fia. 45 An Yedhewon a's chasyas bys Gazara, pellder kerdh unn jydh a Adasa, ow hwytha aga hirgern avel galow dhe vatel. 46 Tus a dheuth yn-mes a oll an trevow a Yudi a-derdro, hag i a omsettyas erbynn aga thenwennow, ha'ga herdhya war-tu ha'ga holyoryon, hag i oll a goedhas gans an kledha; ny veu onan vytholl gesys. 47 Ena an Yedhewon a gemmeras an arvow ha'n preydh; i a dhibennas Nikanor ha treghi an leuv dyghow dhiworto re ystynnsa mar valgh, ha'ga dri ha'ga displetya a-dal Yerusalem. 48 An bobel a lowenhas gans lowender meur hag a woelyas an jydh na avel dydh a heudhder bras. 49 Hag i a erviras may fe an jydh na solempnys pub blydhen y'n trydhegves dydh a Adar. 50 Ytho pow Yuda a'n jevo powes nebes dydhyow.

Kanmola a'n Romanyon

8 Yudas a glewas a vri an Romanyon, i dhe vos fest krev, hag i dhe favera kemmys a wrug kevambos gansa, i dhe ambosa kowethyans dhe'n re a dheuth dhedha, 2 hag i dhe vos fest krev. Tus a gewsis dhodho a'ga breselyow, hag a'ga gwrythyow yth esens orth aga gul yn mysk an Galianys ha fatell y's fethsens ha'ga gorra yn-dann drubyt, 3 ha pandr'a wrussens yn pow Spayn rag may kaffens maystri war an owregi ha'n arghansegi ena, 4 ha fatell gavsens maystri war oll an ranndir der aga thowlow ha perthyans, kyn fe an tyller fest pell anedha; hag ynwedh war an vyghternedh hag a dheuth er aga fynn dhiworth pennow an norvys, bys ma's brewsons ha'ga gweskel gans strokosow bras; an remenant a dela an trubyt pub blydhen.

5 Felip ha Perseus myghtern Kittim,[a] ha'n re erell a sevis er aga fynn, i a's brewis yn batel hag a's fethas. 6 Ynwedh i

a 8:5 *Kittim:* An styr omma yw Makedonia.

a fethas Antioghus Veur, myghtern Asia, neb eth yn-mes rag batalyas orta gans kans olifans hag ugens, ha gans marghoglu ha charettow ha lu fest bras. Ev a veu brewys gansa; [7] i a'n kemmeras bew hag a worhemmynnis may tallfa ev, ha'n re a vedha ow reynya war y lergh ynwedh, trubyt poes, ha may rollens goestlow ha mayth hepkorrens re a'ga gwella ranndiryow, [8] bro Eynda ha Media ha Lydia. An re ma a gavsons dhiworto ha'ga ri dhe Ewmenes an myghtern. [9] An Grekys a dewlis towl a dhos rag aga distrui, [10] mes hemma eth ha bos godhvedhys dhedha hag i a dhannvonas pennhembrenkyas er aga fynn, ha batalyas orta. Lies anedha a veu goliys hag a goedhas, ha'n Romanyon a gemmeras aga gwragedh ha'ga fleghes avel kethyon; i a's pyllas, ha fetha aga thir, ha tenna dhe'n dor aga dinasow, hag a's gwrug kethyon bys y'n jydh ma. [11] Remenant an gwlaskordhow ha'n ynysow, kemmys a savsens orta bythkweth, i a dhistruis ha kemmeres yn kethneth; [12] mes gans aga howetha ha gans an re a fydhyas ynna i a withas kowethyans.

I a fethas myghternedh ogas ha pell, ha kemmys a glewas a'ga bri a borthas own anedha. [13] Myns a vynnons gweres ha gul myghternedh y hwrons myghternedh, ha myns a vynnons i a worr yn-mes aga thronys; hag yndella i re dheuth ha bos pur nerthek. [14] Byttegyns yn despit dhe hemma oll, ny wiskas nagonan anedha diadem nag omwiska yn purpur avel tokyn a woeth, [15] mes i re dhrehevis ragdha aga honan chi senedh, ha pub dydh tri hans hag ugens a senedhoryon a omgusul prest a-dro dhe'n bobel rag aga governa yn ta. [16] Pub blydhen i a drest yn unn den dh'aga rewlya ha dhe routya oll aga thir; i oll a woslow orth an unn den ma, ha nyns eus atti nag avi vytholl yn aga mysk.

Keffrysyans gans Rom

[17] Yndella Yudas a dhewisas Ewpolemus mab Yowann mab Akkos, ha Yason mab Eleazar, hag a's dannvonas dhe Rom rag gul kowethyans ha keffrysyans, [18] ha rag omdhelivra dhiworth an yew, rag i a welas bos gwlaskor an Grekys ow kul Ysrael kethyon yn tien. [19] I eth dhe Rom, vyaj pur bell, hag i eth a-ji dhe

ji an senedh ha leverel, [20] ‘Yudas henwys Makkabeyus ynwedh,
ha’y vreder ha pobel an Yedhewon re’gan dannvonas dhywgh
rag gul keffrysyans ha kres genowgh, rag may fen omrolys avel
agas keffrysysi ha kowetha.’ [21] An gusul a veu plegadow gansa;
[22] ha hemm yw dasskrif an lyther a skrifsons war leghennow a
vrons hag a dhannvonsons dhe Yerusalem may fe gansa avel
kovadh a gres ha keffrysyans.

[23] ‘Bedhes sewena gans an Romanyon ha gans kenedhel an
Yedhewon yn mor hag yn tir bys vykken, ha bedhes kledha
hag eskar pell dhiworta. [24] Mar teu bresel yn kynsa dhe Rom
po dhe onan pynag a’ga heffrysysi yn aga mestrynses oll, [25] ena
kenedhel an Yedhewon a wra oberi avel aga heffrysysi a leun
golonn, dell dhiskwettho an prysweyth dhedha. [26] Ha dhe’n
eskerens a vresel, ny rons na provia naneyl greun nag arvow,
naneyl arghans na gorholyon, dell re erviras Rom, ha res vydh
dhedha gwitha aga ambosow, heb degemmeres pewasow
vytholl yn attal. [27] Yn keth vaner, mar teu bresel yn kynsa dhe
wlaskor an Yedhewon, an Romanyon a wra oberi yn lowen
avel aga heffrysysi, dell dhiskwettho an prysweyth dhedha,
[28] Ha dhe’n eskerens ny rons na provia naneyl greun nag arvow,
naneyl arghans na gorholyon, dell re erviras Rom, ha res vydh
dhedha gwitha aga ambosow, heb degemmeres pewasow
vytholl yn attal. [29] War-lergh an ambosow ma an Romanyon a
wra kevambos gans pobel an Yedhewon. [30] Wosa an ambosow
ma dhe vos gwrys, mar mynn an dhew vagas ervira keworra
neppyth po y dhefendya dhe-ves, i a’n gwra war-lergh aga
husul aga honan, ha pub keworrans po defendyans dhe-ves a
vydh laghel.

[31] ‘Hag a-dro dhe’n dhrokoleth usi myghtern Demetrius orth
hy gul orta, ni re skrifas dhodho dell siw, “Prag y hwrussys jy
dha yew poes war agan kowetha ha keffrysysi an Yedhewon?
[32] Ytho mar pysons gweres arta er dha bynn, ni a dhefend aga
gwiryow hag a vatal orthis yn mor hag yn tir.”’

Bagghides a Dhehwel dhe Yudi

9 Demetrius, pan glewas Nikanor ha'y lu dhe goedha yn batel, a dhannvonas Bagghides hag Alkimus yn pow Yuda an nessa prys, ha gansa askell dhyghow an lu. [2] I a gerdhas war an fordh a led dhe Gilgal hag i a gampyas erbynn Mesoloth yn Arbela, hag i a's kemmeras ha ladha tus pals [3] Y'n kynsa mis y'n kans ha dew ha dew-ugensves blydhen[a] i a gampyas erbynn Yerusalem; [4] hag alena i a geskerdhas dhe Berea gans ugens mil a'n droeslu ha dew vil a'n marghoglu.

[5] Lemmyn yth esa Yudas ow kampya yn Elasa, ha ganso yth esa tri mil wour dewisys. [6] Pan welsons myns bras an lu, own meur a's tevo, ha lies anedha a slynkyas dhe-ves a'n kamp, bys pan nag esa gesys moy es eth kans gour.

[7] Pan welas Yudas y lu dhe slynkya dhe-ves, hag yth esa an vatel orth y waska, ev a veu brewys yn spyrys, rag ny'n jevo spas rag ma's kuntella. [8] Gyllys digolonnek o, mes y leveris dhe'n remenant, 'Sevyn ha deun erbynn agan eskerens. Martesen y hyllyn batalyas orta.' [9] I a assayas y gusulya na'n gwrella, ow leverel, 'Nyns on ni abel; sawyn agan bewnans agan honan lemmyn, ha dehwelyn a-wosa gans agan breder ha batalyas orta; re nebes yth on.' [10] Mes Yudas a leveris, 'Pell re bo dhiworthyn gul yndella, ow fia anedha. Mars yw devedhys agan termyn, merwyn brav a-barth agan breder heb gasa acheson vytholl may fo kuhudhans erbynn agan enor.'

Diwettha Batel Yudas

[11] Ena lu Bagghides a geskerdhas a'n kamp hag a sevis yn aray erbynn an eskar. An marghoglu a veu rynnys yntra dew bara, ha'n dowlbrennoryon ha'n sethoryon eth a-rag an lu, par dell wrug oll an bennkasoryon. [12] Yth esa Bagghides war an askell dhyghow. Gans an marghoglu war an dhew denewen, an troeslu eth yn-rag ha'n hirgern ow seni; ha'n dus esa gans Yudas a sonas aga hirgern ynwedh. [13] An dor a grysyas gans tros an luyow, ha'n vatel a gonneri a vyttin bys gorthugher.

---

a 9:3 160 kyns Krist.

[14] Yudas a welas bos Bagghides ha nerth y lu a'n tu dyghow;
ena oll an dus kolonnek eth ganso, [15] hag i a vrewis an askell
dhyghow, hag ev a's chasyas bys venydh Azotus. [16] Pan welas
an re esa war an askell gledh bos an askell dhyghow brewys, i
a dreylyas hag a holyas yn ogas war-lergh Yudas ha'n re ganso.
[17] An vatel o gyllys tynn, ha lies a'n eyl tu ha'y gila a veu goliys
hag a goedhas. [18] Yudas ynwedh a goedhas, ha'n remenant a
fias dhe'n fo.

[19] Ena Yonathan ha Simon a gemmeras Yudas aga broder
ha'y ynkleudhyas yn bedh aga thasow yn Modein, [20] hag i a
oelas ragdho. Hag oll Ysrael a gynyas meur ragdho, orth y alari
lies dydh, hag i a leveris,

[21] 'Ass yw koedhys an galloesek,
selwador Ysrael!'

[22] Gweythresow erell Yudas ha'y vreselyow ha'n oberow brav
a wrug ev, ha'y vrastereth, ny vons skrifys, mes pur lies ens.

Yonathan a Hol Yudas

[23] Wosa mernans Yudas an re dhilagha a dheuth yn-mes yn
pub rann a Ysrael, hag oll an oberoryon a gammhynseth a sevis
yn-bann. [24] Y'n dydhyow na divoetter pur vras a hwarva, ha
pobel an vro a gilfias dhe'n eskerens. [25] Bagghides a dhewisas
an re dhidhuw hag a's gwrug rewlysi war an pow. [26] I a hwilas
ha helghya kowetha Yudas, ha'ga dri dhe Bagghides hag ev
a dylis dial warnedha, hag a wrug ges anedha. [27] Ena yth esa
ahwer meur yn Ysrael, a'n sort na via godhvedhys a-dhia'n
termyn mayth astelas an brofoesi omdhiskwedhes yn aga mysk.

[28] Ena oll kowetha Yudas a omguntellas ha leverel dhe
Yonathan, [29] 'A-dhia vernans dha vroder Yudas ny veu nagonan
a'y bar rag mos erbynn agan eskerens ha Bagghides, ha rag
dyghtya gans an re agan kenedhel a'gan kas. [30] Ytho lemmyn ni
re'th tewisas dhe gavoes y tyller avel agan rewler ha ledyer, rag
batalyas ragon ni.' [31] Ha Yonathan a assentyas dhe vos ledyer
hag ev a gavas tyller Yudas y vroder.

Kaskyrghow Yonathan

[32] Pan wodhva Bagghides bos henna an kas, ev a hwilas y
ladha. [33] Mes Yonathan ha Simon, y vroder, hag oll esa gansa
a glewas yn y gever, hag y fisons dhe wylvos Tekoa ha kampya
orth dowr poll Asfar. [34] Bagghides a dhiskudhas hemma y'n
Sabot, hag ev hag oll y lu a dreusis an Yordan.

[35] Ha Yonathan a dhannvonas y vroder avel ledyer an routh
hag y pysis tus Nabatea, an re o y gowetha, may rollens
kummyas dhe witha gansa an myns bras a fardellow o dhedha.
[36] Mes an Yambrysi a dheuth yn-mes a Medeba hag a gibyas
Yowann ha pup-tra esa ganso hag omdenna gansa.

[37] Wosa an traow ma i a dherivas dhe Yonathan ha dhe Simon
y vroder, 'Yma an Yambrysi ow solempnya demmedhyans bras,
hag yth esons ow tri an venyn bries, myrgh onan a'n ugheloryon
veur a Kanan, dhiworth Nadabath gans hembrenkysi pals.'
[38] Ow perthi kov a woes Yowann aga broder, i eth yn-bann
hag omgudha yn-dann gudhans an menydh. [39] I a dhrehevis aga
dewlagas ha mires, ha gweles keskerdh tervansus gans meur
a fardellow, ha'n gour pries a dheuth yn-mes gans y gowetha
ha'y vreder rag metya orta gans tabouryow ha menestrouthi
ha gans arvow pals. [40] Ena i a boenyas warnedha dhiworth an
kontrewaytyans ha dalleth aga ladha. Lies a veu goliys hag a
goedhas, ha'n remenant a fias dhe'n menydh; hag i a gemmeras
aga gwara oll. [41] Yndellma an demmedhyans a veu treylys dhe
alar, ha son an menestrouthi dhe gynvann. [42] Ha pan dalviens
dial yn tien a woes aga broder, i a dhehwelis dhe geunegi an
Yordan.

[43] Pan glewas Bagghides a henna, ev a dheuth gans bagas bras
krev yn jydh an Sabot dhe lannow an Yordan. [44] Ha Yonathan
a leveris dhe'n re esa ganso, 'Sevyn lemmyn hag omledhyn rag
agan bewnans, rag y'n jydh hedhyw nyns yw traow dell vedhens
de ha dygynsete. [45] Rag otta, yma an vatel a-ragon, hag a-dryv
dhyn yma dowr an Yordan, gans keunegi ha prysk dhe'n dhew
denewen; nyns eus tyller dhe dreylya. [46] Germewgh lemmyn
dhe Nev may fowgh delivrys dhiworth diwla agan eskerens.'

47 Ytho an vatel a dhallathas ha Yonathan a ystynnas y leuv
dhe weskel Bagghides, mes ev a dhienkas dhiworto ha mos
dhe'n delergh 48 Ena Yonathan ha'n re esa ganso a lammas y'n
Yordan ha neuvya dhe'n lann arall, ha ny dreusis an eskerens
an Yordan war aga lergh. 49 Hag a-dro dhe vil a wer Bagghides
a goedhas an jydh na.

Bagghides a Dhrehav Kerweythyow

50 Ena Bagghides a dhehwelis dhe Yerusalem hag a dhrehevis
sitys kerys yn Yudi: an kerweythyow yn Yeriko, Emmaus,
Beth-horon, Bethel, Timnath-farathon, ha Tefon, gans fosow
ughel ha yetow ha barrys. 51 Ev a worras ynwedh kasoryon
ynna rag arvedh Ysrael.

52 Ev a geras ynwedh an sita Beth-sur, ha Gazara, ha'n tour,
hag ynna ev a worras kasoryon ha gwithvaow a voes. 53 Hag
ev a gemmeras mebyon ledyoryon an pow avel goestlow hag
a's gorras yn-dann with y'n tour yn Yerusalem. 54 Y'n kans ha
trydhek ha dew-ugensves blydhen,[a] y'n nessa mis, Alkimus
a worhemmynnis may fe fos klos a-bervedh an sentri terrys
dhe'n dor. Yndella ev a dorras dhe'n leur ober an brofoesi.
55 Mes ny wrug marnas dalleth hy therri dhe'n dor, rag y'n
prys na Alkimus a veu gweskys, ha'y ober a veu lettys, rag
tegys veu y anow ha palsyes veu bys na ylli na fella leverel
ger na gorhemmynn a-dro dhe'n chi. 56 Hag Alkimus a verwis
y'n termyn na yn payn meur. 57 Pan wodhva Bagghides bos
Alkimus marow ev a dhehwelis dhe'n myghtern ha pow Yuda
a's tevo powes diw vlydhen.

Diwedh an Vresel

58 Ena oll an re dhilagha a wrug towl hag a leveris, 'Otta!
Yma Yonathan ha'y dus ow pewa yn kosel hag yn fydhyans.
Ytho dren ni Bagghides arta, hag ev a's dalghenn oll anedha
a-ji dhe unn nos.' 59 Hag yth ethons hag omgusulya ganso. 60 Ev
a dhallathas dos gans lu krev, hag a dhannvonas lytherow yn-
dann gel dhe oll y geffrysysi yn Yudi, orth aga gorhemmynn

---

a 9:54 159 kyns Krist.

may talghennens Yonathan ha'n re ganso, mes ny allsons y wul drefenn aga thowl a deuth ha bos godhvedhys. [61] Ha gwer Yonathan[a] a dhalghennas a-dro dhe hanter kans gour a'n pow o ledyoryon y'n trayturi, hag i a's ladhas.

[62] Ena Yonathan ha'n re ganso, ha Simon, a omdennas dhe Beth-basi y'n gwylvos; ev a dhastrehevis an rannow anedhi re bia terrys yn-nans, hag i a's keras. [63] Pan glewas Bagghides hemma, ev a guntellas oll y lu hag a dhannvonas gorhemmynnow dhe dus Yudi. [64] Ena ev a dheuth ha kampya erbynn Beth-basi; ev a vatalyas orti lies dydh hag ev a wrug lies jynn-esedhva.

[65] Mes Yonathan a asas Simon y vroder y'n sita, hag ev eth yn-mes dhe'n pow, gans niver byghan a wer. [66] Ev a elwis war[b] Omdomera ha'y vreder ha mebyon Fasiron yn aga thyldow dh'y junya. [67] Ena ev a dhallathas gweskel hag yth eth y'n vatel gans y gasoryon; ha Simon ha'n re ganso eth yn-mes a'n sita hag a worras tan y'n jynnow-esedhva. [68] I a vatalyas orth Bagghides, hag ev a veu brewys gansa. I a'n gwaskas yn fen, rag y dowl ha'y eskerdh re bia euver. [69] Ytho sorr meur a'n jevo orth an wer dhilagha re'n kusulsa may teffa y'n vro, hag ev a ladhas lies anedha. Ena ev a erviras mos dh'y bow y honan.

[70] Pan glewas Yonathan hemma, ev a dhannvonas kannasow dhe Bagghides[c] rag gul kres ganso ha dhe gavoes delivrans an gethyon. [71] Ev a assentyas hag a wrug par dell leveris; hag ev a dos dhe Yonathan na hwilla y aperya hedre vewa. [72] Ev a dhaskorras dhodho an gethyon re gemmersa kyns a bow Yuda; ena ev a dreylyas hag eth dh'y bow y honan, ha ny dheuth na fella yn aga thir. [73] Yndella an kledha a hedhis dhiworth Ysrael. Yonathan a drigas yn Mikmash. Hag ev a dhallathas breusi an bobel, hag ev a dhistruis an re dhidhuw yn-mes a Ysrael.

---

a 9:61 *gwer Yonathan:* Greka *i.*

b 9:66 *elwis war:* Amendys. Greka *weskis.*

c 9:70 *dhe Bagghides:* Greka *dhodho.*

Rebellyans Aleksander Epifanes

10 Y'n kans ha tri-ugensves blydhen[a] Aleksander Epifanes, mab Antioghus a diras hag a gemmeras Ptolemais. I a'n wolkommas, hag ev a dhallathas reynya ynni.
2 Pan glewas Demetrius an myghtern hemma, ev a guntellas lu fest bras hag a geskerdhas er y bynn yn batel. 3 Demetrius a dhannvonas lyther dhe Yonathan yn geryow a gres rag y enora,
4 rag y leveris dhodho y honan, 'Oberyn yn kynsa rag may hwryllyn kres ganso kyns ev dhe wul kres gans Aleksander er agan pynn, 5 rag ev a berth kov a oll an drogoberow a wrussyn orto hag orth y vreder hag orth y genedhel.'

6 Ytho Demetrius a ros dhodho awtorita rag gelwel soudoryon, rag aga arva, ha mos ha bos y geffrysyas, hag ev a worhemmynnis may fe an woestlow esa a-ji dhe'n tour delivrys dhodho.

7 Ena Yonathan a dheuth dhe Yerusalem hag a lennas an lyther yn klewans oll an bobel ha gans an dus y'n tour. 8 Own meur a's tevo pan glewsons an myghtern dhe ri dhodho awtorita rag gelwel soudoryon. 9 Mes an dus y'n tour a dhelivras an woestlow dhe Yonathan, hag ev a's daskorras dh'aga herens.

10 Yth esa Yonathan trigys yn Yerusalem hag ev a dhallathas dastrehevel ha nowydhhe an sita. 11 Ev a leveris dhe'n re esa ow kul an ober, drehevel an fosow ha kylghya menydh Sion gans meyn pedrekhes rag kerweyth gwell; hag y hwrussons yndella.

12 Ena an estrenyon esa a-ji dhe'n dinasow drehevys gans Bagghides a fias dhe'n fo; 13 peub a asas y dyller ha dehweles dh'y bow y honan. 14 Marnas yn Beth-sur re a wortas hag a assa an lagha ha'n gorhemmynnow, rag y feu tyller harbereth ragdha.

15 Ytho pan glewas myghtern Aleksander oll an ambosow dannvenys gans Demetrius dhe Yonathan, ha tus a dherivas dhodho a'n batelyow ha'n gweythresow kolonnek gwrys gans Yonathan ha'y vreder, hag a'n ahweryow re borthsens, 16 yn-

---

a 10:1 152 kyns Krist.

medh ev, ‘Ple kevyn gour haval dhodho? Lemmyn ytho ni a’n gwra agan koweth ha’gan keffrysyas.’ [17] Hag ev a skrifas lyther ha’y dhannvon dhodho, y’n geryow a hol:

Yonathan A ha Bos Arghoferyas

[18] ‘Myghtern Aleksander dh’y vroder Yonathan, salusyans. [19] Ni re glewas y’th kever, ty dhe vos kasor galloesek ha gwiw dhe vos agan koweth. [20] Ytho lemmyn ni re’th apoyntyas dhe vos arghoferyas dha genedhel; y fydhydh henwys koweth a’n myghtern. Hag y tegoedh dhis kemmeres agan tu ha gwitha kowethyans genen.’ Hag ev a dhannvonas dhodho pows purpur ha kurun a owr.

[21] Ytho Yonathan a omwiskas y’n dillas sans y’n seythves mis a’n kans ha tri-ugensves blydhen,[a] yn goel an skovvaow, hag ev a guntellas kasoryon hag a dharbaris arvow pals. [22] Pan glewas Demetrius hemma, ev a gemmeras duwon hag yn-medh ev, [23] ‘Pyth yw hemma re wrussyn? Gyllys yw Aleksander a-ragon ni ow kul kowethyans gans an Yedhewon rag y omgrevhe. [24] My ynwedh a skrif dhedha geryow a gennerth hag ambosa dhedha enor ha rohow rag ma’m bo aga gweres.’ [25] Ytho ev a dhannvonas lyther dhodho war-lergh an geryow ma:

Lyther Demetrius dhe Yonathan

‘Myghtern Demetrius dhe genedhel an Yedhewon. Salusyans. [26] A-ban withsowgh agas kevambos genen, ha pesya yn agan kowethyans, heb kilfia dh’agan eskerens, ni re glewas anodho ha re lowenhas. [27] Ha lemmyn gwrewgh pesya yn lenduri genen, ha ni a attal dhis gans da drefenn an pyth a wredh ragon. [28] Ni a wront dhis lies frankedh hag a re dhis rohow.

[29] ‘Ha lemmyn my a’gas liver hwi, ha my a rydhha oll an Yedhewon a dyli trubyt ha toll hoelan ha tollow an gurun; [30] hag a-dhia’n jydh hedhyw hag yn-rag my a’gas rydhha a’n tressa rann a’n ys ha hanter froeth an gwydh a dhegoedh my dh’y degemmeres. Ny’s kuntellav a bow Yuda nag a’n tri ranndir keworrys dhedhi dhiworth Samaria ha Galile, a’n jydh ma

a 10:21 152 kyns Krist.

ha bys vykken. [31] Yerusalem yw sans, ytho hy degedhow ha'y gobrow a vydh heb toll. [32] My a hepkorr ynwedh ow maystri war an tour yn Yerusalem hag y'n rov dhe'n arghoferyas, rag may hworro ynno gwer dewisys ganso rag y witha. [33] Ha pubonan a'n Yedhewon re beu kemmerys avel keth dhiworth pow Yuda yn ranndir pynag a'm gwlaskor, my a'n delirv heb ronson; ha defendyes oll an soedhogyon an tollow war aga chatel ynwedh.

[34] 'Oll an goelyow ha'n Sabotys ha'n loeryow nowydh ha'n dydhyow apoyntys ha'n trydydh kyns goel ha'n trydydh wosa goel – bedhens dydhyow a rydhheans dhiworth tollow hag a dhelivrans rag an Yedhewon usi a-ji dhe'm gwlaskor. [35] Ny'n jevydh nebonan awtorita rag kavoes travyth dhiworta nag annia onan vytholl anedha a-dro dhe dra vytholl.

[36] 'Bedhes Yedhewon omrolys yn luyow an myghtern bys y'n myns a dheg mil wour warn ugens, ha bedhes an keth mentons res dhedha a dhegoedh dhe oll luyow an myghtern. [37] Bedhes re anedha gorrys yn dinasow bras an myghtern ha bedhes re anedha gorrys yn soedhow trestys y'n wlaskor. Bedhes aga soedhogyon ha'ga ledyoryon anedha aga honan, ha bewens herwydh aga laghys aga honan, par dell worhemmynnis an myghtern y'n pow Yuda.

[38] 'Ha'n tri ranndir re beu keworrys dhe Yudi dhiworth pow Samaria, bedhens junys orth Yudi bys may fons aswonnys dhe vos yn-dann unn rewler hag i dhe obaya an arghoferyas a-der re erell. [39] Ptolemais ha'n tir yn y ogas my re's ros yn ro dhe'n sentri yn Yerusalem, rag tyli kostow an sentri a goedh aga thyli. [40] My ow honan a re pymthek mil shekel a arghans pub blydhen yn-mes a wobrow an myghtern a dylleryow gwiw. [41] Hag oll an talasow a-dhelergh na veu pes gans an soedhogyon dell wrens y'n kynsa blydhynyow, i a re alemma rag kostow an tempel. [42] Dres henna, an pymp mil shekel a arghans kemmerys gans ow soedhogyon a wobrow blydhenyek an tempel, hemma ynwedh yw remittys, drefenn y vos dhe'n oferysi hag a serv ena. [43] Ha piw pynag a hwila harbereth yn Yerusalem, po yn onan a'y glosow, drefenn ev dhe vos yn kendon dhe'n myghtern,

po kendon pynag arall, bedhes kwit a henna ha daskavoes oll y byth yn ow ruvaneth.

44 ‘Bedhes an kost a dhastrehevyans ha nowydhheans an sentri
pes a akontow an myghtern. 45 Ha bedhes an kost a dhastrehevel
fosow Yerusalem ha’n kerweyth a-dro dhedhi, ha’n kost a
dhastrehevel an fosow yn Yudi pes ynwedh dhiworth akontow
an myghtern.’

Mernans Demetrius

46 Pan glewas Yonathan ha’n bobel an geryow ma, ny’s
kryssons na’ga degemmeres, drefenn i dhe berthi kov an drogow
meur re wrussa Demetrius yn Ysrael ha fatell y’s arwasksa.
47 Gwell o gansa Aleksander, drefenn ev dhe vos an kynsa ow
kewsel geryow a gres dhedha, hag i a besyas avel y geffrysysi
oll y dhydhyow. 48 Aleksander an myghtern a guntellas lu bras
hag a gampyas a-dal Demetrius. 49 An dhew vyghtern a vetyas
yn batel, ha lu Demetrius a fias dhe’n fo hag Aleksander a’n
holyas hag a’s fethas. 50 Ev a vatalyas yn krev bys pan sedhas
an howl, ha Demetrius a goedhas y’n jydh na.

Kevambos Ptolemi hag Aleksander

51 Ena Aleksander a dhannvonas kannasow dhe Ptolemi
myghtern Ejyp gans an messaj a hol: 52 ‘A-ban dhehwelis
dhe’m ruvaneth hag esedha war dron ow thasow, ha fondya ow
governans, ha brewi Demetrius, ha kavoes maystri war agan
bro, 53 my eth er y bynn yn batel ha kekeffrys ev ha’y lu a veu
brewys genen, ha ni re gavas agan esedhva war dron y ruvaneth
– 54 lemmyn ytho fastyn ni kowethyans an eyl gans y gila; ro
dhymmo lemmyn dha vyrgh avel gwreg, hag yth av ha bos dha
dheuv, ha my a re rohow dhis ha dhedhi hi herwydh dha savla.’

55 Ptolemi a worthybis ha leverel, ‘Gwynnvys an jydh may
tehwelsys dhe wlaskor dha dasow hag esedha war dron aga
ruvaneth. 56 Lemmyn my a wra ragos par dell skrifsys; mes met
genev yn Ptolemais rag may hwellyn an eyl y gila, hag yth av
ha bos dha hwegron dell re leversys.’

57 Ytho Ptolemi a dheuth yn-mes a Ejyp, ev ha Kleopatra
y vyrgh, hag a dheuth dhe Ptolemais y'n kans, dew ha tri-
ugensves blydhen.[a] 58 Aleksander an myghtern a'n metyas, ha
Ptolemi a ros dhodho Kleopatra y vyrgh yn demmedhyans hag
a solempnyas hy demmedhyans yn Ptolemais gans ryelder bras,
par dell wra myghternedh. 59 Ena Aleksander an myghtern a
skrifas dhe Yonathan may teffa ha metya ganso. 60 Ytho yth eth
dhe Ptolemais gans meuredh ha metya an dhew vyghtern; ev a
ros dhedha arghans hag owr, ha dh'aga howetha ev a ros rohow
pals, hag ev a'n jevo favour gansa. 61 Bagas a wer, bilens a
Ysrael, a omguntellas er y bynn, gwer dhilagha, rag y guhudha,
mes ny wrug an myghtern fors anedha. 62 An myghtern a
worhemmynnis may fe diwiskys Yonathan a'y dhillas ha
wiskys yn purpur, hag yndella i a wrug. 63 Ena an myghtern a
wrug dhodho esedha rybdho; hag y leveris dh'y soedhogyon,
'Ewgh yn-mes ganso bys yn kres an sita ha dyllewgh na goedh
dhe nebonan y guhudha a-dro dhe dra bynag ha na'n annies
nebonan rag acheson pynag.' 64 Pan welas y guhudhoryon an
enor a veu res dhodho herwydh an gwarnyans, ha'y weles
gwiskys yn purpur, i a fias oll dhe'n fo. 65 Yndella an myghtern
a'n enoras ha'y skrifa yn mysk y gynsa kowetha, hag a'n gwrug
pennhembrenkyas ha governour an ranndir. 66 Ha Yonathan a
dhehwelis dhe Yerusalem yn kres hag yn lowena.

Apollonius Yw Fethys gans Yonathan

67 Y'n kans, pymp ha tri-ugensves blydhen,[b] Demetrius mab
Demetrius a dheuth a Kreta dhe vro y dasow. 68 Pan glewas
Aleksander hemma, duwon meur a'n jevo hag ev a dhehwelis
dhe Antiogh. 69 Demetrius a ordenas Apollonius governour
Kelesyria, hag ev a guntellas lu bras hag a gampyas erbynn
Yamnia. Ena ev a dhannvonas an messaj a hol dhe Yonathan
an arghoferyas:

70 'Ty yn unnsel a sevis er agan pynn, ha my re beu dres yn
ges ha disenor ha ty yw an skila. Prag yth omgemmerydh

a 10:57 150 kyns Krist.

b 10:67 147 kyns Krist.

awtorita warnan y'n vro venydhyek? [71] Mara'th eus trest y'th lu, diyskynn dhe'n plen rag dos er agan pynn, ha kesstrivyn an eyl erbynn y gila ena, rag yma genev nerth an sitys. [72] Govynn ha dysk piw ov ha piw yw an re erell usi orth ow gweres. Tus a lever dhis na yllydh sevel a-ragon, rag dha dasow a veu fesys diwweyth yn aga bro aga honan. [73] Ha lemmyn ny yllydh sevel orth ow marghoglu ha lu a'n par ma y'n plen, ma nag eus na men na bilienn na tyller vytholl dhodho may hyllir fia.'

[74] Pan glewas Yonathan geryow Apollonius, movyes veu y brys. Ev a dhewisas deg mil wour hag ev eth dhiworth Yerusalem, ha Simon y vroder a'n junyas rag y weres. [75] Ev a gampyas erbynn Yoppa, mes tus an sita a dhegeas hy yetow, rag yth esa dhe Apollonius savla-goelyadoryon yn Yoppa. [76] Ytho i omsettyas orti, ha tus an sita a borthas own hag i a igoras an yetow ha Yonathan a gavas maystri war Yoppa.

[77] Pan glewas Apollonius hemma, ev a guntellas tri mil a'n marghoglu ha lu bras, hag ev a geskerdhas dhe Azotus par dell ve ev ow mos pella. Y'n keth termyn ma yth eth yn-rag y'n plen, rag ev a'n jevo para bras a'n marghoglu, hag y fydhya ynno. [78] Yonathan a'n siwyas bys Azotus, ha'n luyow a vatalyas. [79] Apollonius re assa mil a'n marghoglu yn-dann gel a-dryv dhedha. [80] Yonathan a gonvedhas bos kontrewaytyans a-dryv dhodho, rag i a wrug kylgh oll a-dro dhodho hag a dewli sethow orta a'n bora dhe'n dohajydh. [81] Mes y gasoryon a sevi fast, dell arghsa Yonathan, ha mergh an eskerens dheuth ha bos skwith.

[82] Ena Simon a ledyas y lu yn-rag hag a vatalyas orth bagas an eskar (rag an marghoglu o heb nerth); fethys vons ganso hag i a fias dhe'n fo, [83] An marghoglu a veu skoellys a-les y'n plen. I a fias dhe Azotus hag a hwilas skovva yn tempel Beth-dagon, aga idol. [84] Mes Yonathan a loskas Azotus ha'n trevow yn hy hyrghynn ha'ga ravna; ha tempel Dagon ha'n re re fisa ynno ev a loskas gans tan. [85] Myns an re a goedhas der an kledha, ha'n re leskys hag i yn few, a dheuth dhe eth mil wour. [86] Ena Yonathan eth alena hag a gampyas erbynn Askalon, ha tus an sita a dheuth yn-mes rag y vetya gans meuredh bras.

87 Yonathan ha'n re esa ganso a dhehwelis dhe Yerusalem
gans preydh meur.
88 Pan glewas Aleksander an myghtern a'n taklow ma, ev a
enoras Yonathan hwath moy, 89 hag ev a dhannvonas dhodho
brocha a owr, par dell yw an us y ri dhe gerens myghternedh.
Ev a ros dhodho ynwedh Ekron ha'n tir yn hy hyrghynn avel
eretons.

Ptolemi a Enter Syria

11 Myghtern Ejyp a guntellas lu bras, diniver avel tewes
an morrep, ha lies gorhel; hag ev a assayas kavoes
maystri war ruvaneth Aleksander dre doell ha'y heworra dh'y
ruvaneth y honan. 2 Ev eth yn-mes dhe Syria gans geryow a
gres, ha tus an sitys a igoras aga yetow dhodho hag i eth dhe
vetya ganso, rag Aleksander an myghtern re's arghsa ma's
mettyens ganso, rag yth o Ptolemi hwegron Aleksander. 3 Pan
entras Ptolemi an sitys, ev a settyas bagas a soudoryon yn pub
sita.
4 Pan dheuth nes dhe Azotus i a dhiskwedhas dhodho tempel
Dagon kowlleskys, hag Azotus ha'y mestrevow diswrys, ha'n
korfow skoellys a-les, ha korfow goleskys leskys gans Yonathan
y'n vresel, rag i re's gorrsa yn bernyow ryb y hyns. 5 I a dherivas
dhe'n myghtern ynwedh an pyth re wrussa Yonathan, rag
tewlel an blam warnodho, mes an myghtern a dewi. 6 Yonathan
a vetyas gans an myghtern yn Yoppa gans meuredh, hag i a
salusis an eyl y gila hag a spenas an nos ena. 7 Ha Yonathan eth
gans an myghtern bys y'n avon henwys Elewtherus; ena ev a
dhehwelis dhe Yerusalem.
8 Myghtern Ptolemi a gavas maystri war sitys an morrep bys
yn Selewkia ryb an mor, hag ev a besyas tewlel drogow erbynn
Aleksander. 9 Ev a dhannvonas kannasow dhe Demetrius an
myghtern, ow leverel, 'Deus, gwren kevambos an eyl gans y gila,
hag y rov dhis yn demmedhyans ow myrgh hag a veu gwreg
Aleksander, ha ty a reyn war ruvaneth dha das. 10 Rag lemmyn
edrek a'm beus a ri ow myrgh, rag ev re hwilas ow ladha.' 11 Ev
a gablas Aleksander yndella, drefenn ev dhe hwansa war-

lergh y ruvaneth. [12] Ytho ev a gemmeras y vyrgh anodho ha'y ri dhe Demetrius. Estrenhes o ev dhiworth Aleksander, ha'ga eskarogeth o apert.

[13] Ena Ptolemi a entras Antiogh hag ev a worras diw gurun war y benn, kurunyow Ejyp hag Asia. [14] Yth esa Aleksander an myghtern yn Kilikia y'n termyn na, drefenn bos tus an ranndir na ow rebellya. [15] Aleksander a glewas hemma hag ev a dheuth er y bynn yn batel. Ptolemi a ledyas y lu yn-mes ha'y vetya gans leuv krev ha'y fesya [16] Aleksander a fias dhe Arabia rag kavoes difresyans, ha Ptolemi a dryghis. [17] Ha Zabdiel an Arab a dhibennas Aleksander hag a dhannvonas an penn dhe Ptolemi. [18] Mes myghtern Ptolemi a verwis tri dydh a-wosa, ha'n gasoryon yn y dhinasow a veu ledhys gans tus an dinasow. [19] Ytho yth eth Demetrius ha bos myghtern y'n kans, seyth ha tri-ugensves blydhen.[a]

Yonathan a Wayn Favour Demetrius

[20] Y'n dydhyow na Yonathan a ledyas tus Yudi yn-mes rag omsettya orth an tour yn Yerusalem, hag ev a dhrehevis lies jynn-esedhva er hy fynn [21] Mes tus dhilagha a gasa aga henedhel eth dhe'n myghtern ha derivas dhodho Yonathan dhe omsettya a-dro dhe'n tour. [22] Pan glewas hemma ev a sorras ha kettell y'n klewas yth eth yn-mes hag y teuth dhe Ptolemais; hag ev a skrifas dhe Yonathan na pessya owth omsettya, mes ma'n mettya rag omgusulyans yn Ptolemais skonna galla.

[23] Pan glewas Yonathan hemma ev a erghis pesya an omsettyans; hag ev a dhewisas re a henavogyon Ysrael ha re a'n oferysi. Owth omworra yn peryll, [24] ev eth dhe'n myghtern yn Ptolemais, ow kemmeres arghans hag owr ha dillas ha lies ro arall. Hag ev a gavas y favour. [25] Kyn pesyas nebes tus dhilagha a'n genedhel gul krodhvol warnodho, [26] an myghtern a dhyghtyas ganso par dell re dhyghtsa ganso y ragresegydhyon; ev a'n ughelhas a-rag oll y gowetha. [27] Ev a'n fastyas avel arghoferyas hag yn kemmys enor ha dell y'n jevia kyns, ha'n

---

a 11:19 145 kyns Krist.

gwrug may fe aswonnys avel onan a'y gowetha. [28] Ena Yonathan a bysis an myghtern may hwrella Yudi keffrys ha'n tri ranndir a Samaria rydh a'n trubyt, hag ev a ambosas dhodho tri hans talent. [29] An myghtern a assentyas, hag a skrifas lyther dhe Yonathan a-dro dhe oll an traow ma dell siw:

[30] 'Myghtern Demetrius dhe Yonathan y vroder ha dhe genedhel an Yedhewon, salusyans. [31] Henn yw dasskrif a'n lyther a skrifsyn y'th kever dhe Lasthenes agan kar, ha ni re'n skrifas dhiso ynwedh, rag may hylli godhvos an pyth usi ynno. [32] "Myghtern Demetrius dhe Lasthenes y das, salusyans. [33] Dhe genedhel an Yedhewon, yw agan kowetha hag a gollenow aga deverow dhyn, dhedha ni re erviras may hwryllyn da, drefenn an bolonjedh da re dhiskwedhons dhyn. [34] Ni re fastyas dhedha pow Yudi ha'n tri ranndir Afairema ha Lydda ha Rathamin, yw treusworrys lemmyn dhe Yudi dhiworth Samaria, war-barth gans oll an tiryow kevogas, rag les oll an re a sakrifis yn Yerusalem, yn le an tollow ryel a gavas an myghtern anedha pub blydhen, a drevas an tir hag a froeth an gwydh. [35] Hag alemma rag an talasow erell a dal bos res dhyn a'n degedhow, ha'n tollow a dal bos res dhyn, ha'n pyttow-hoelan, ha tollow an gurun a dal bos res dhyn – ni a's rydhha dhiworth oll an re ma. [36] Ha ny vydh travyth a'n re ma defendys a'n termyn ma bys vykken. [37] Ytho lemmyn gwayt may hwrylli dasskrif a hemma, ha bedhes res dhe Yonathan ha bedhes gorrys yn tyller hewel war an menydh sans." '

Bras Tryfo

[38] Pan welas Demetrius an myghtern bos an tir kosel a-ragdho ha nag esa enebieth orto, ev a wordhellos oll y soudoryon, pubonan dh'y dyller y honan, marnas an soudoryon estren re gavsa dhiworth ynysow an Jentilys. Ytho oll an soudoryon re servsa y dasow a'n kasas. [39] Neb unn Tryfo re bia skoedhyer Aleksander kyns; ev a wodhya bos oll an gasoryon ow krodhvolas war Demetrius. Rag hemma ev eth dhe Imalkue an Arab, esa ow maga Antioghus, mab yowynk Aleksander, [40] hag ev a ynnias warnodho yn fen may taskorra Antioghus dhodho

rag mayth ella ha bos myghtern yn le y das. Dres henna ev a dherivas dhe Imalkue an pyth re wrussa Demetrius hag a-dro dhe'n kas a's tevo soudoryon Demetrius orto; hag ev a besyas ena lies dydh.

41 Lemmyn Yonathan a dhannvonas dhe Demetrius an myghtern may kemmerra yn-mes soudoryon an tour dhiworth Yerusalem, ha soudoryon y'n dinasow krev, rag i dhe besya batalyas orth Ysrael. 42 Ytho Demetrius a dhannvonas an messaj ma dhe Yonathan, 'Ny vydh an traow ma yn unnsel a wrav ragos ha'th kenedhel, mes y rov enor meur warnas ha'th kenedhel, mar kavav an termyn gwiw. 43 Ytho da a wredh mar tannvenydh gwer a'm gweres, rag oll ow soudoryon re rebellyas.' 44 Ytho Yonathan a dhannvonas dhodho tri mil wour krev dhodho dhe Antiogh, ha pan dheuthons dhe'n myghtern, an myghtern a lowenhas a'ga devedhyans.

45 Ena tus an sita a omguntellas yn kres an sita, bys y'n niver a hwegh ugens mil, ha hwans a's tevo a ladha an myghtern. 46 Mes an myghtern a fias y'n palys. Ena tus an sita a gemmeras stretys meur an sita hag a dhallathas omladh. 47 Ytho an myghtern a elwis an Yedhewon dh'y weres, hag i oll a dheuth dhodho hag ena i a omlesas der an sita; hag i a ladhas y'n jydh na a-dro dhe gans mil. 48 I a worras tan y'n sita ha sesya preydh meur y'n jydh na, hag i a sawyas an myghtern. 49 Pan welas tus an sita an Yedhewon dhe gavoes maystri war an sita par dell vynnens, aga hardhder a fyllis hag i a grias dhe'n myghtern ow pysi, 50 'Gront dhyn kres, ha gwra mayth hettho an Yedhewon aga omsettyans er agan pynn hag erbynn agan sita.' 51 Hag i a dewlis aga arvow dhe'n leur hag a wrug kres. Ytho an Yedhewon a waynyas glori yn golok an myghtern hag oll an bobel yn y ruvaneth hag i a dhehwelis dhe Yerusalem gans meur a breydh.

52 Ytho Demetrius a esedhas war dron y ruvaneth, ha'n tir o kosel a-ragdho. 53 Mes Demetrius a naghas y ambos a-dro dhe oll re lavarsa; ev eth ha bos estren dhe Yonathan ha ny attylis an favours re beu gwrys ragdho mes ev a'n gwaskas fest yn tynn.

Tryfo a Syns an Maystri

54 Wosa hemma Tryfo a dhehwelis, ha ganso an maw yowynk,
Antioghus, neb a dhallathas reynya hag a omwiskas an gurun.
55 Oll an soudoryon hag a wrug Demetrius aga thewlel dhe-ves
a omguntellas a-dro dhodho hag i a vatalyas orth Demetrius,
hag ev a fias dhe'n fo hag ev a veu fethys. 56 Tyfo a gachyas an
olifanses ha kavoes maystri war Antiogh. 57 Ena an Antioghus
yowynk a skrifas dhe Yonathan ow leverel, 'My a'th fast avel
arghoferyas ha'th settya war an peswar ranndir, hag y'th hwrav
onan a gowetha an myghtern.' 58 Hag ev a dhannvonas dhodho
lestri a owr ha daffar moes, ha grontya dhodho an gwir dhe eva
a hanafow a owr ha dhe omwiska yn purpur ha dhe wiska bokyl
a owr. 59 Ev a apoyntyas Simon y vroder governour dhiworth
Skeul Tyr bys yn oryon Ejyp.

Kaskyrghow Yonathan ha Simon

60 Ena Yonathan eth yn-rag hag a vyajyas dres an avon hag
yn mysk an sitys, hag oll lu Syria a omguntellas dhodho avel
keffrysysi. Pan dheuth dhe Askalon, tus an sita a'n degemmeras
gans enor meur. 61 Alena ev a dhibarthas dhe Gaza mes tus an
sita a'n degeas yn-mes. Ytho ev a omsettyas a-dro dhedhi ha
leski hy mestrevow gans tan, ha'ga ravna. 62 Ena pobel Gaza a
bledyas gans Yonathan hag ev a ros dhedha ambosow a gres,
ha kemmeres mebyon aga rewlysi avel goestlow ha'ga dannvon
dhe Yerusalem. Hag ev a dremenas der an pow bys Damaskus.

63 Yonathan a glewas soedhogyon Demetrius dhe dhos dhe
Kadesh yn Galile gans lu bras ow mynnes y remova a'y soedh.
64 Ev eth rag metya gansa, mes ev a asas y vroder Simon yn
Yudi. 65 Simon a gampyas a-rag Beth-sur hag a omsettyas er hy
fynn lies dydh ha'y stroetha. 66 Ena i a'n pysis may hwrontyo
ambosow a gres, hag ev a'n gwrug. Ev a's removas alena, hag
a gemmeras an sita hag a settyas bagas a soudoryon warnedhi.

67 Yonathan ha'y lu a gampyas ryb dowrow Gennesaret.
Myttin a-varr i a geskerdhas dhe blen Hasor, 68 hag otta, lu an
estrenyon a'n metyas y'n plen; i re settyas kontrewaytyans er y
bynn y'n menydhyow, mes i aga honan a'n metyas fas orth fas.

69 Ena an dus esa y'n kontrewaytyans a dheuth a'ga thylleryow
hag a junyas y'n vatel. 70 Oll an dus esa gans Yonathan a fias
dhe'n fo; nyns esa nebonan vytholl gesys marnas Mattathias
mab Absalom ha Yudas mab Kalfi, ledyoryon soudoryon an lu.
71 Yonathan a skwardyas y dhillas ha gorra doust war y benn,
hag a bysis. 72 Ena ev a dreylyas arta dhedha rag batalyas hag a's
fethas, hag i a fias dhe'n fo. 73 Pan welas hemma y soudoryon
esa ow fia, i a dhehwelis dhodho ha junya ganso ow helghya bys
Kadesh, bys kamp an eskar, hag ena i a gampyas. 74 A-dro dhe
dri mil wour a'n Jentilys a goedhas y'n jydh na. Ha Yonathan a
dhehwelis dhe Yerusalem.

Keffrysyansow gans Rom ha Sparta

12 Ytho pan wodhya Yonathan an termyn dhe vos da
ragdho, ev a dhewisas gwer ha'ga dannvon dhe Rom
dhe fastya ha nowydhhe an kowethyans gansa. 2 Ynwedh ev a
dhannvonas lytherow gans an keth negys dhe'n Spartanys ha
dhe dylleryow erell. 3 Ytho i eth dhe Rom hag a entras yn chi
an senedh ha leverel, 'Yonathan an arghoferyas ha'n genedhel
Yedhowek re'gan dannvonas dhe nowydhhe an kowethyans
ha'n keffrysyans avel kyns.' 4 Ha'n Romanyon a ros lytherow
dhedha dhe'n dus yn pub le, orth aga fysi dh'aga dannvon yn
saw war aga hyns dhe bow Yuda.

5 Hemm yw dasskrif an lyther a skrifas Yonathan dhe'n
Spartanys: 6 'Yonathan an arghoferyas, senedh an genedhel, an
oferysi, ha'n re erell a bobel an Yedhewon dh'aga breder an
Spartanys, salusyans. 7 Seulabrys y'n termyn tremenys lyther a
veu dannvenys dhe Onias an arghoferyas dhiworth Arias, hag
o myghtern yn agas mysk, ow leverel hwi dhe vos agan breder,
par dell dhiskwa an dasskrif usi a-woeles. 8 Onias a wolkommas
an gannas gans enor, hag a dhegemmeras an lyther, esa ynno
derivas kler a geffrysyans hag a gowethyans. 9 Ytho kyn na'gan
beus edhomm a'n traow ma, pan y'gan beus avel kennerth an
lyvrow sans usi yn agan diwleuv, 10 ni re omgemmeras may
tannvennyn rag nowydhhe agan brederedh ha kowethyans, ma
na ven ni gyllys estrenyon dhywgh, rag termyn hir re dremenas

a-ban dhannvensowgh agas lyther dhyn. [11] Rakhenna ni a berth kov ahanowgh pup-prys, keffrys yn agan goelyow hag yn dydhyow gwiw erell, ow perthi kov ahanowgh y'n sakrifisow a offrynnyn hag yn agan pysadow, dell yw gwiw hag ewn perthi kov a vrederedh. [12] Ha ni a lowenha yn agas glori. [13] Mes ni agan honan, lies galar ha lies bresel re'gan kylghyas; an vyghternedh yn agan kyrghynn re vatalyas orthyn. [14] Ny vynnsyn agas trobla, na'gan keffrysysi ha kowetha erell gans an breselyow ma, [15] rag ni a'gan beus an gweres a dheu a Nev rag agan gweres; ha ni re beu delivrys a'gan eskerens ha'gan eskerens a veu iselhes. [16] Ytho ni re dhewisas Numenius mab Antioghus hag Antipater mab Yason, ha ni re's dannvonas dhe Rom rag nowydhhe agan kynsa kowethyans ha keffrysyans gansa. [17] Ni re's erghis mos dhywgh hwi ynwedh ha'gas salusi ha ri dhywgh an lyther ahanan a-dro dhe nowydhheans agan brederedh. [18] Ha lemmyn ni a'gas pys dannvon dhyn gorthyp dhe hemma.'

[19] Hemm yw dasskrif a'n lyther a dhannvonsons dhe Onias. [20] 'Arius, myghtern Sparta, dhe Onias an arghoferyas, salusyans. [21] Kevys re beu yn skrif a-dro dhe'n Spartanys ha'n Yedhewon i dhe vos breder, hag i dhe vos a deylu Abraham. [22] Ha hemma godhvedhys genen lemmyn, skrifewgh dhyn ni a'gas pys, a-dro dh'agas sewena. [23] Dh'agan parth ni, ni a skrif dhywgh agas chatel ha'gas pythow dhe vos dhyn, ha'gan re ni dhe vos dhywgh. Ytho ni a ergh dh'agan kannasow derivas dhywgh yndella.'

Kaskyrghow Erell Yonathan ha Simon

[24] Yonathan a glewas kaslewydhyon Demetrius dhe dhehweles gans lu brassa ages kyns, rag batalyas orto. [25] Ytho ev a geskerdhas dhiworth Yerusalem hag a's metyas yn bro Hamath, rag na rolla dhedha chons vytholl dredho mayth omsettya yn y vro y honan. [26] Ev a dhannvonas aspioryon dh'aga hamp, hag i a dhehwelis hag a dherivas dhodho an eskerens dhe vos arayys rag may hallens koedha war an Yedhewon y'n nos. [27] Ytho pan sedhas an howl, Yonathan a worhemmynnis dh'y dus bos hewoel ha may kaffens aga arvow rybdha, rag may fens parys der an nos rag batel; hag ev a worras savleow-goelyadoryon yn

kyrghynn an kamp. 28 Pan glewas an eskerens bos Yonathan
ha'y wer parys dhe'n vatel, own a's tevo hag i a borthas euth yn
aga holonn, ytho i a enowis tanyow yn aga hamp ha kildenna.[a]
29 Mes ny'n godhya Yonathan ha'y dus kyns myttin, rag i a
welas an tanyow ow leski. 30 Ena Yonathan a's helghyas, mes
ny dremenas dresta, drefenn i dhe dreusi an avon Elewtherus.
31 Ytho Yonathan a dreylyas a-denewen erbynn an Arabyon yw
henwys Zabadeanys, hag ev a's gweskis ha'ga ravna. 32 Ena ev
a dhisevis an kamp hag yth eth dhe Damaskus, ha keskerdhes
der oll an pow.

33 Simon eth yn-mes ynwedh ha keskerdhes der an tir bys
Askalon ha'n dinasow a-ogas. Ev a dreylyas a-denewen dhe
Yoppa hag ev a's kemmeras distowgh, 34 rag ev re glewsa i
dhe vos parys dhe ri an dinas dhe dus Demetrius. Hag ev a
worras bagas a soudoryon ena rag y witha. 35 Pan dhehwelis
Yonathan ev a guntellas henavogyon an bobel hag y tewlis towl
gansa may trehaffens dinasow yn Yudi, 36 may trehaffens fosow
hwath ughella, ha may trehaffens fos ughel ynter an tour ha'n
sita rag hy diberth rag ma na alla soudoryon an tour na prena
na gwertha. 37 Ytho i a omguntellas dhe dhastrehevel an sita;
rann an fos war an keynres a'n est re goedhsa, hag ev a ewnheas
an rann o henwys Kafenatha. 38 Simon a dhastrehevis Adida y'n
Shefela; ev a'n keras hag a worras yetow gans barrys.

Tryfo a Dhalghenn Yonathan

39 Tryfo a hwilas bos myghtern Asia ha gwiska an gurun,
hag ystynn y leuv erbynn Antioghus an myghtern. 40 Own a'n
jevo na rolla Yonathan kummyas dhodho a wul yndella, mes
martesen batalyas orto, ytho ev a besyas assaya y dhalghenna
ha'y ladha, hag ev a geskerdhas yn-mes ha dos dhe Beth-shan.
41 Yonathan eth yn-mes rag metya orto gans dew-ugens mil
gasor flour, hag y teuth dhe Beth-shan. 42 Pan welas Tryfo y
tothya gans lu bras, own a'n jevo a ystynn y leuv er y bynn.
43 Ytho ev a'n degemmeras gans enor hag a'n kommendyas dhe
oll y gowetha ha'y soudoryon may fons gostydh dhodho par

a 12:28 *ha kildenna:* Nyns usi an geryow ma yn re a'n dornskrifow.

dell viens dhodho y honan. [44] Ena yn-medh ev dhe Yonathan, ‘Prag y skwithsys oll an bobel ma, pan nag eson ow kwerrya? [45] Dannvon i dhe-ves dh’aga thre ha dewis ragos nebes tus dhe wortas genes, ha deus genev dhe Ptolemais. My a’s daskorr dhis keffrys ha’n dinasow erell ha remenant an soudoryon hag oll an soedhogyon, ha my a dreyl ha mos tre. Rag hemma yw an reson ow bos omma.’

[46] Yonathan a drestyas ynno hag y hwrug dell leveris; ev a dhannvonas y soudoryon dhe-ves hag i a dhehwelis dhe bow Yuda. [47] Ev a withas ganso y honan tri mil wour hag anedha ev a asas dew vil yn Galile ha mil eth ganso. [48] Mes pan entras Yonathan yn Ptolemais, tus Ptolemais a dhegeas an yetow ha’y dhalghenna, hag oll an re re entersa ganso a ladhsons gans an kledha.

[49] Tryfo a dhannvonas troeslu ha marghoglu bys yn Galile hag y’n plen bras rag diswul oll tus Yonathan. [50] I a gonvedhas bos Yonathan dalghennys ha gyllys dhe goll war-barth ha’y dus; mes i a gennerthas an eyl y gila, hag i a geskerdhi yn aray stroeth, parys rag batel. [51] Pan wodhya an re esa orth aga siwya i dhe omladh rag aga bewnans, i a gildennas. [52] Ytho i oll dheuth dhe bow Yuda yn saw, hag i a gynis a-barth Yonathan ha’y gowetha hag i a borthas own bras; hag oll Ysrael a gynis yn town. [53] An Jentilys yn aga hyrghynn a hwilas aga diswul, rag yn-medhons, ‘Ny’s teves naneyl ledyer na gwereser. Lemmyn ytho gwerryn orta ha defendyn pub kovadh anedha dhiworth mab-den.’

Simon Yw Apoyntys Ledyer

13 Simon a glewas Tryfo dhe guntelles lu bras rag omsettya yn pow Yuda ha’y dhistrui, [2] hag ev a welas bos an bobel ow krena gans own. Ytho ev eth yn-bann dhe Yerusalem ha kuntell an bobel war-barth. [3] Ev a’s kennerthas, ow leverel, ‘Hwi agas honan a woer an traow meur re wrussyn, my ha’m breder ha chi ow thas rag an laghys ha rag an sentri; hwi a woer ynwedh an breselyow ha’n kaletteryow re welsyn. [4] Drefenn hemma, oll ow breder re verwis a-barth Ysrael, ha nyns eus gesys marnas my ow honan. [5] Ha lemmyn pell re bo

dhiworthiv sparya ow bewnans yn prys pynag a ahwer, rag nyns ov gwell ages ow breder. [6] Mes my a dal dial a-barth ow henedhel ha'n sentri ha'gas gwragedh ha fleghes, rag oll an kenedhlow re omguntellas war-barth yn aga eskarogeth rag agan diswul.'

[7] Spyrys an bobel a veu enowys arta pan glewsons an geryow ma, [8] hag i a worthybis gans lev ughel, 'Ty yw agan ledyer yn le Yudas ha'th vroder Yonathan. [9] Omladh yn agan batelyow, ha pypynag a leverydh dhyn, ni a'n gwra.' [10] Ytho ev a guntellas oll an gasoryon ha fyski dhe gowlwul fosow Yerusalem, hag ev a's keras a bub tu. [11] Ev a dhannvonas Yonathan mab Absalom dhe Yoppa, ha ganso lu bras; ev a fesyas hy thrigoryon hag a besyas ena.

Toell ha Trayturi Tryfo

[12] Ena Tryfo a asas Ptolemais gans lu bras rag omsettya yn pow Yuda, hag yth esa Yonathan ganso yn-dann with. [13] Simon a gampyas yn Adida a-dal an plen. [14] Tryfo a glewas Simon dhe sevel yn le y vroder, ha'y vos porposys dhe vatalyas ganso, ytho ev a dhannvonas kannasow dhodho, ha leverel, [15] 'Yth yw rag an arghans a dela dha vroder dhe'n arghow, a-dro dhe'n soedhow a gevi, y hwrussyn y synsi. [16] Dannvon ytho lemmyn kans talent a arghans ha dew a'y vebyon avel goestlow, rag na wrella rebellya er agan pynn pan vo delivrys, ha ni a'n delirv.' [17] Simon a wodhya i dhe gewsel yn unn doella, mes ev a dhannvonas dhe gavoes an arghans ha'n vebyon, rag na wrella eskarogeth veur yn mysk an bobel, neb a alsa leverel, [18] 'Yonathan a verwis rag ny vynnas Simon dannvon an arghans ha'n vebyon.' [19] Ytho ev a dhannvonas an vebyon ha'n kans talent mes Tryfo a dorras y ambos ha ny dhelivras Yonathan.

[20] Wosa hemma Tryfo a dheuth rag omsettya y'n vro ha'y dhiswul, hag ev eth a-dro war an fordh dhe Adora. Mes Simon ha'y lu a besyas keskerdhes a-dal dhodho dhe bub le mayth e ev. [21] Lemmyn an dus y'n tour a besyas dannvon kannasow dhe Tryfo, owth ynnia warnodho dos dhedha war fordh an gwylvos, ha dannvon boes. [22] Ytho Tryfo a bareusis oll y varghoglu rag

mos, mes y'n nos na yth esa ergh meur, ha ny allsons mos drefenn an ergh. Ytho ev a omdennas ha mos bys yn Gilead.
[23] Pan dheuth nes dhe Baskama, ev a ladhas Yonathan, hag ev a veu ynkleudhys ena, [24] Ena Tryfo a dreylyas hag a dhehwelis dh'y bow y honan.

Bedh Yonathan

[25] Simon a dhannvonas, ha kemmeres eskern y vroder Yonathan, ha'y ynkleudhyas yn Modein, sita y dasow. [26] Oll Ysrael a oelas war y lergh gans drem meur ha kyni ragdho lies dydh. [27] Simon a dhrehevis men-kov war vedh y das ha'y vreder, hag ev a'n gwrug ughel rag may haller y weles, gans men leven yn-rag hag a-dryv. [28] Ev a dhrehevis ynwedh seyth pyramyd, an eyl a-dal y gila, rag y das ha'y vamm ha'y beswar broder.
[29] Rag an pyramydys ev a formyas savla fethus, ow trehevel oll a-derdro kolovenyow bras, ha war an kolovenyow ev a worras arvwisk avel kovadh bys vykken, ha ryb an a arvwisk y feu gorholyon kervys rag may fens gwelys gans oll an re a woel y'n mor. [30] Hemm yw an bedh a dhrehevis ev yn Modein; ev a bes bys y'n jydh hedhyw.

Yudi a Wayn Anserghogeth

[31] Tryfo a dhyghtyas an myghtern yowynk Antioghus gans trayturi; ev a'n ladhas, [32] hag yth eth ha bos myghtern yn y le, owth omwiska gans kurun Asia; hag ev a dhros anfeusi bras war an tir. [33] Mes Simon a dhastrehevis dinasow Yudi hag a wrug fosow oll a-derdro gans touryow ughel ha fosow bras ha yetow ha barrys; hag ev a worras boes a-ji dhe'n dinasow. [34] Simon a dhewisas gwer ha'ga dannvon dhe Demetrius an myghtern gans pysadow may rolla difresyans a drubyt dhe'n tir, rag ny wrug Tryfo travyth marnas pylla. [35] Demetrius an myghtern a dhannvonas dhodho gorthyp faveradow, hag a skrifas lyther dhodho dell siw: [36] 'Myghtern Demetrius dhe Simon an arghoferyas ha koweth myghternedh, ha dhe henavogyon ha kenedhel an Yedhewon, salusyans. [37] Ni re dhegemmeras an gurun a owr ha'n skorrenn a balm a dhannvensowgh, ha parys on dhe wul kres kemmyn genowgh ha dhe skrifa dh'agan

soedhogyon rag may rollens difresyans a'n trubyt. [38] Oll an grontys re resyn dhywgh a bes, ha bedhes agas maystri. [39] Ni a av peghosow pynag gwrys dre wall ha peghosow pynag gwrys kyns lemmyn, ha ni a dhefend dhe-ves toll an gurun a dylowgh; ha ny vydh kuntellys na fella toll arall pynag re beu kuntellys yn Yerusalem. [40] Ha mars eus re ahanowgh a vydh gwiw dhe omrolya yn mysk an re a-dro dhyn, bedhes yndella omrolys, ha bedhes kres yntredhon.' [41] Y'n kans ha deg ha tri-ugensves blydhen[a] yew an Jentilys a veu kemmerys dhe-ves dhiworth Ysrael, [42] ha'n bobel a dhallathas skrifa yn aga skrifennow hag yn aga hevambosow: 'Yn kynsa blydhen Simon an arghoferyas meur, ha kaslewydh ha ledyer an Yedhewon.'

Gazara Kemmerys gans Simon

[43] Y'n dydhyow na Simon a gampyas erbynn Gazara ha'y hylghya gans kasoryon. Ev a wrug jynn-gorheas; ev a'n dros dhe'n sita hag a weskis unn tour ha'y gemmeres. [44] An dus a-ji dhe'n jynn-gorheas a lammas y'n sita, hag yth esa tervans meur y'n sita. [45] An dus esa y'n sita gans an gwragedh ha'n fleghes, eth yn-bann war an fos skwardys aga dillas, hag i a grias gans lev ughel, ow pysi Simon a wul kres gansa; [46] yn-medhons, 'Na'gan dyght herwydh agan drog weythresow, mes herwydh dha versi.' [47] Yndella Simon a akordyas gansa hag astel omladh gansa. Mes ev a's tewlis yn-mes a'n sita hag a lanhas an chiow, ynna mayth esa an idolys, hag ena ev a entras ynni gans hymnys ha gans gormel. [48] Ev a dhefendyas yn-mes oll an avlander, hag a worras ynni oll an re hag a veu gostydh dhe'n lagha. Ev a grevhas ynwedh hy herweythyow hag ynni ev a dhrehevis chi ragdho y honan.

Simon a Dhaskyv an Tour yn Yerusalem

[49] An re esa y'n tour yn Yerusalem a veu lettys rag mos dheves ha rag mos a-ji dhe brena ha dhe wertha y'n vro. Ytho fest nownek ens, ha lies anedha a verwis drefenn divoetter. [50] Ena i a grias war Simon may hwrella kres gansa, hag ev a'n gwrug.

---

a 13:41 142 kyns Krist.

Ena ev a's tewlis alena hag a lanhas an tour a'n defolans. 51 Y'n
tressa dydh warn ugens a'n nessa mis, y'n kans hag unnek ha
tri-ugensves blydhen,[a] an Yedhewon a entras ynno gans gormel
ha palmys, ha gans lyras, ha gans symbalys, ha gans telynnow,
ha gans hymnys ha gans kanow, drefenn bos eskar meur brewys
ha tewlys yn-mes a Ysrael. 52 Simon a ordenas an jydh ma
dhe vos solempnys yn pub blydhen gans lowena. Ev a grevhas
kerweythyow menydh an tempel ryb an tour, hag yth esa ev y
honan ha'y wer trigys ena. 53 Simon a welas bos y vab Yowann
tevys dhe oes, ytho ev a'n gwrug hembrenkyas an luyow oll;
hag yth esa trigys yn Gazara.

Demetrius Dalghennys

14 Y'n kans, dewdhek ha tri-ugensves blydhen[b]
Demetrius an myghtern a guntellas y gasoryon hag
a geskerdhas bys yn Media rag kavoes gweres, rag may halla
ev gwerrya erbynn Tryfo. 2 Pan glewas Arsakes myghtern
Persia ha Media, Demetrius dhe dhos a-ji dh'y oryon, ev a
dhannvonas onan a'y gaslewydhyon dh'y dhalghenna yn few.
3 An kaslewydh eth hag a fethas lu Demetrius, ha'y dhalghenna,
hag y'n dros dhe Arsakes, neb a'n gorras yn-dann with.

Kanmola Simon

4 An tir a'n jeva powes oll dydhyow Simon.
Ev a hwithras dader y genedhel;
y rewl a veu plegadow dhedha,
dell veu ynwedh an enor diskwedhys dhodho oll y
dhydhyow.
5 Rag kuruna oll y enor ev a gemmeras Yoppa avel porth
hag a igoras fordh dhe ynysow an mor.
6 Ev a gressyas oryon y genedhel,
Hag a gavas maystri kowal war an pow.

---

a 13:51 141 kyns Krist.

b 14:1 140 kyns Krist.

[7] Ev a guntellas kethyon bals;
ev a reynyas war Gazara ha war Beth-sur ha war an tour,
hag ev a removas an avlander dhiworto,
ha nyns esa nagonan dhe sevel er y bynn.
[8] I a wonedhi aga thir yn kres;
an dor a ri y drevas,
ha gwydh an plenys a ri aga froeth.
[9] Henavogyon a esedha y'n stretys;
i a gewsi war-barth a-dro dhe daklow da,
ha'n yonkoryon a omwiskas yn dillas breselek fethus.
[10] Ev a brovias boes dhe'n trevow
hag a ros dhedha maynys defens,
ha'n bri anodho a lesas dhe bennow an norvys.
[11] Ev a fastyas kres y'n tir,
hag Ysrael a lowenhas gans lowender meur.
[12] Peub a esedhas yn-dann y winbrenn y honan ha'y figbrenn y honan,
ha nyns esa nagonan dh'aga ownekhe.
[13] Nyns esa nagonan gesys y'n pow dhe werrya er aga fynn,
ha'n vyghternedh a veu brewys y'n dydhyow na.
[14] Ev a grevhas oll an re uvel a'y bobel;
ev a hwilas an lagha,
hag a dhefendyas dhe-ves an re dhilagha ha'n re dhrog.
[15] Ev a wrug an sentri gloryus,
hag ev a geworras dhe lestri an sentri.

Keffrysyansow gans Rom ha Sparta

[16] Klewys veu yn Rom ha maga pell avel Sparta, Yonathan dhe verwel ha trist yn fen yth ens. [17] Pan glewsons bos y vroder gyllys arghoferyas yn y le, hag ev dhe vos ow reynya war an tir ha war an trevow ynno, [18] i a skrifas dhodho war leghennow a vrons rag nowydhhe ganso an kowethyans ha'n keffrysyans re fastsens gans y vreder Yudas ha Yonathan; [19] ha'n re ma a veu lennys a-rag an kuntelles yn Yerusalem.

[20] Hemm yw dasskrif a'n lyther a dhannvonas an Spartanys:

'Rewlysi ha sita an Spartanys dhe'n arghoferyas Simon ha dhe'n henavogyon ha'n oferysi ha dhe re erell a bobel an Yedhewon, agan breder, salusyans. [21] An kannasow a veu dannvenys dh'agan pobel re dherivas dhyn a-dro dh'agas glori hag enor, ha ni a lowenhas yn aga devedhyans. [22] Ni re skrifas an pyth a lavarsons yn kovnotyansow an kuntelles poblek, dell siw, "Numenius mab Antioghus hag Antipater mab Yason, kannasow an Yedhewon re dheuth dhyn rag nowydhhe aga howethyans genen. [23] Plegadow re beu gans an bobel degemmeres an wer ma gans enor ha gorra dasskrif aga geryow y'n kovskrifennow poblek rag ma's teffo pobel an Spartanys rekord anedha. Hag i re dhannvonas dasskrif a hemma dhe Simon an arghoferyas." '

[24] Wosa hemma Simon a dhannvonas Numenius dhe Rom gans skoes bras a owr, ha'y boester mil vina,[a] rag fastya an kevambos gans an Romanyon.

Enors Soedhogel rag Simon

[25] Pan glewas an bobel an traow ma yn-medhons, 'Fatell yllyn ni aswonn grasow dhe Simon ha dh'y vebyon? [26] Rag ev ha'y vreder ha chi y das re sevis krev, hag i re fesyas eskerens Ysrael, ha fastya rydhses an genedhel.' [27] Ytho i a'n gravyas war leghennow a vrons ha'y worra war golovenyow war venydh Sion.

Hemm yw dasskrif a'n pyth a skrifsons, 'Y'n etegves dydh a Elul, y'n kans dewdhek ha tri-ugensves blydhen,[b] yw tressa blydhen Simon, an arghoferyas meur yn Asaramel, [28] y'n kuntelles bras a oferysi ha pobel ha rewlysi an genedhel, ha henavogyon an vro, an pyth a hol a veu dyllys dhyn:

[29] 'Drefenn breselyow dhe hwarvos yn fenowgh y'n tir, Simon mab Mattathias, oferyas a vebyon Yoarib, ha'y vreder, a omros yn beryll hag a sevis erbynn eskerens aga henedhel rag may fe aga sentri ha'n lagha gwithys saw; hag i a dhug glori meur dh'aga

---

a 14:24 An mina a veu poes, a-dro dhe 0.57 Kg.

b 14:27 140 kyns Krist.

henedhel. [30] Yonathan a guntellas aga henedhel war-barth, hag yth eth ha bos aga arghoferyas, hag a veu kuntellys dh'y bobel. [31] Pan erviras aga eskerens omsettya yn aga bro hag ystynn aga leuv war aga sentri, [32] ena Simon a sevis hag a werryas a-barth y genedhel. Ev a spenas sommow bras a'y arghans y honan; ev a arvas gwer lu y genedhel hag a dylis gobrow dhedha. [33] Ev a geras trevow Yudi ha Beth-sur war oryon Yudi, may fia arvow an eskerens gwithys ynni kyns, hag ev a worras ena bagas a soudoryon yedhowek. [34] Ynwedh ev a geras Yoppa, usi ryb an mor, ha Gazara usi war oryon Azotus, mayth esa an eskerens trigys kyns. Ev a worras Yedhewon ena hag a brovias pup-tra a dela y gavoes rag aga dastrehevyans.

[35] 'An bobel a welas lelder Simon ha'n glori re erviras y waynya a-barth y genedhel, hag y'n gwrussons aga ledyer hag arghoferyas, drefenn ev dhe wul oll an traow ma ha rag an ewnder ha'n lelduri re withsa orth y wlaskor. Ev a hwila yn pub fordh mayth ughelhaho y bobel. [36] Yn y dhydhyow pup-tra a sewenis yn y dhiwla, bys may feu an Jentilys fesys dhiworth aga bro, hag ynwedh an re esa yn sita Davydh yn Yerusalem, ha re dhrehavsa tour ragdha aga honan mayth ens anodho ow tefola oll kyrghynn an sentri, ow kul damaj meur dh'y lander. [37] Ev a worras Yedhewon ynni ha'y hera rag sawder an pow ha'n sita, hag ev a dhrehevis fosow Yerusalem ughella.

[38] 'Drefenn an traow ma, myghtern Demetrius a'n fastyas avel an arghoferyas, [39] hag a'n gwrug onan a'y gowetha, hag a ros dhodho enorys ughel. [40] Rag ev re glewsa an Yedhewon dhe vos gelwys kowetha, keffrysysi ha breder gans an Romanyon, ha'n Romanyon dhe gemmeres kannasow Simon gans enor.

[41] 'An Yedhewon ha'ga oferysi re erviras may fo Simon aga ledyer ha'ga arghoferyas bys vykken, bys pan saffo profoes len, [42] ha may fo aga haslewydh ha ma'n jeffo charj a'n sentri hag apoyntya soedhogyon war oll y oberennow ha war an tir ha war an arvow ha war an dinasow ha ma'n jeffo maystri war an sentri, [43] ha may fo oll gostydh dhodho ha may fo pub kevambos y'n

vro skrifys yn y hanow, ha may fo gwiskys yn purpur ha gwiska owr.

44 ‘Ny vydh kummyas naneyl dhe’n bobel na dhe’n oferysi dhe nagha onan vytholl a’n taklow ma, po dhe leverel erbynn an pyth a lever ev, po dhe elwel kuntelles y’n vro heb y gummyas, po dhe vos gwiskys yn purpur po dhe wiska bokyl a owr. 45 Piwpynag a wrello konter dhe’n taklow ma po a skonnyo neppyth anedha a vydh gwiw dhe vos kessydhys.’

46 Da o gans oll an bobel grontya dhe Simon an gwir dhe omdhoen herwydh an geryow ma. 47 Ytho Simon a assentyas ha da o ganso bos arghoferyas, ha kaslewydh hag ethnargh an Yedhewon ha’n oferysi, ha may fo gwithyas dhedha i oll. 48 Hag i a worhemmynnis may fo an skrifenn ma gravys war leghennow a vrons, ha gorrys yn tyller hewel, a-ji dhe oryon an sentri, 49 ha may hworrer dasskrifow anedha y’n dresorva, rag ma’s teffa i Simon ha’y vebyon.

Lyther Antioghus

15 Antioghus, mab myghtern Demetrius, a dhannvonas lyther dhiworth ynysow an mor dhe Simon, oferyas hag ethnargh an Yedhewon, ha dhe oll an genedhel; 2 y synsas o dell siw: ‘Myghtern Antioghus dhe Simon arghoferyas hag ethnargh ha dhe genedhel an Yedhewon, salusyans. 3 Rag nebes bilens dhe gavoes maystri war wlaskor agan tasow, my a vynn lemmyn ma’m bo titel y’n wlaskor, rag ma’s daswrilliv par dell vedha, ha my re guntellas bagas bras a arvethesigyon ha darbari gorholyon-bresel. 4 My a vynn tira y’n pow rag mayth ylliv erbynn an re re dhiswrug agan pow ha gwastya lies sita y’m ruvaneth. 5 Lemmyn ytho my a fast dhis oll an difresyansow toll re ros dhis an vyghternedh kyns, ha livrans a bub talas ma’th liversons i anedha. 6 My a wront dhis kummyas dhe wruthyl dha vathow dha honan avel mona rag dha wlaskor, 7 ha my a wront rydhses dhe Yerusalem ha’n sentri. Oll an arvow re dharbarsys ha’n dinasow re dhrehevsys hag a’th eus a vydh dhiso jy. 8 Pub kendon a dylydh dhe’n dresorva ryel a vydh defendys ragos alemma rag ha bys vykken. 9 Pan y’gan bo arta

maystri war agan ruvaneth, ni a'th enor yn feur, ha'th kenedhel ha'n tempel, rag may fo agas glori apert yn oll an norvys.'

10 Y'n kans peswardhek ha tri-ugensves blydhen[a] Antioghus eth yn-mes hag a omsettyas yn tir y dasow. Oll an soudoryon a dheuth dhodho bys ma nag esa marnas nebes gans Tryfo. 11 Antioghus a'n helghyas, ha Tryfo a dheuth yn y fo dhe Dor, usi ryb an mor, 12 rag y hwodhya drogow dhe dhos warnodho, ha'y soudoryon dh'y asa. 13 Yndella Antioghus a gampyas erbynn Dor, hag yth esa ganso hwegh ugens mil a gasoryon hag eth mil varghoglu. 14 Ev a gylghyas an dre, ha'n gorholyon a vatalyas a'n mor; ev a stroethas an dre dhiworth an tir ha'n mor; ha ny asas dhe nebonan naneyl mos anedhi nag entra ynni.

Rom a Skoedh an Yedhewon

15 Numenius ha'n re ganso a dheuth dhiworth Rom, gans lytherow dhe'n vyghternedh ha'n broyow, ynna may feu skrifys dell siw: 16 'Lukius, konsul an Romanyon dhe'n myghtern Ptolemi, salusyansow. 17 Deuva kannasow an Yedhewon avel agan kowetha ha'gan keffrysysi rag nowydhhe agan kowethyans koth ha'gan keffrysyans. Dannvenys viens gans an arghoferyas Simon ha gans an bobel yedhowek 18 ha re dhugons gansa skoes owrek ha'y boester mil vina. 19 Ytho ni re erviras may skriffyn dhe'n vyghternedh ha dhe'n broyow na hwillons gul drog dhedha na batalyas orta nag orth aga sitys nag orth aga bro, ynwedh na wrellons keffrysyans gans an re a vatel er aga fynn. 20 Ha da yth hevelis dhyn degemmeres an skoes anedha. 21 Ytho mar kwrug nebes bilens fia dhis dhiworth aga thir, daskorr i dhe'n arghoferyas Simon, rag ma's kessytthyo herwydh aga lagha.'

22 An konsul a skrifas an keth tra dhe Demetrius an myghtern ha dhe Attalus ha dhe Ariarathes ha dhe Arsakes, 23 ha dhe oll an tiryow, ha dhe Sampsames, ha dhe'n Spartanys, ha dhe Delos, ha dhe Myndos, ha dhe Sikyon, ha dhe Karia, ha dhe Samos, ha dhe Pamfylia, ha dhe Lykia, ha dhe Halikarnassus,

---

a 15:10 138 kyns Krist.

ha dhe Rhodes, ha dhe Faselis, ha dhe Kos, ha dhe Side, ha dhe Aradus ha dhe Gortyna ha dhe Knidus ha dhe Kyprus ha dhe Kyrene. [24] I a dhannvonas ynwedh dasskrif an traow ma dhe Simon.

Antioghus a Wodros Simon

[25] Antioghus an myghtern a gyrghynnas Dor dhe'n nessa prys, ow tewlel y soudoryon orti heb lett; ev a wrug jynnow-gorheas, ha degea Tryfo a-bervedh ynni hag a'n lettyas nag ella yn-mes nag entra ynni. [26] Simon a dhannvonas dhe Antioghus dew vil a gasoryon flour rag batalyas ragdho, hag arghans hag owr ha kals a dhaffar breselek. [27] Mes ev a naghas aga degemmeres hag a dhiswrug oll an kevambosow re wrussa gans Simon, hag yth eth ha bos estrenhes dhiworto. [28] Ev a dhannvonas dhodho Athenobius, onan a'y gowetha, rag omgusulya ganso, ow leverel dhodho, 'Ty a'th eus maystri war Yoppa ha war Gazara ha war an tour yn Yerusalem; sitys yth yns a'm ruvaneth vy. [29] Ty re wastyas aga thir, ty re wrug damaj meur y'n pow, ha ty re gemmeras lies le yn ow ruvaneth. [30] Lemmyn, daskorr an sitys re gemmersys hag arghans an trubyt a'n tylleryow re fethsys usi a-ves dhe oryon Yudi, [31] poken tal dhymmo vy pymp kans talent a arghans rag an diswrians gwrys genes, ha pymp kans talent moy rag trubyt an sitys. Poken ni dheu ha gwerrya er dha bynn.'

[32] Ytho Athenobius, koweth an myghtern, a dheuth dhe Yerusalem, ha pan welas splannder Simon, ha'n bord gans hy flatyow a owr hag a arghans, ha'y veuredh bras, marth a'n jevo. Pan dherivas dhodho messaj an myghtern, [33] Simon a worthybis dhodho, 'Ny gemmersyn tir estren na sesya pyth estren, saw unnsel eretons agan tasow, re bia kemmerys yn anewn gans agan eskerens. [34] Ha lemmyn ha genen ni an chons, ni a syns yn fyrv eretons agan tasow. [35] Ha dha worholedh a-dro dhe Yoppa ha Gazara, i re bia ow kul damaj bras yn mysk an bobel ha dh'agan tir, ha ragdha y ren dhis kans talent.'

Ny worthybis Athenobius dhodho ger vyth, [36] mes ev a dhehwelis yn konnar dhe'n myghtern hag a dherivas dhodho an

geryow ma, hag ynwedh splannder Simon hag oll re welsa. Ha fest serrys o an myghtern.

Trygh war Kendebeyus

[37] Tryfo eth a-bervedh yn worhel hag y fias dhe Orthosia. [38] Ena an myghtern a apoyntyas Kendebeyus kaslewydh an vorva, hag a ros dhodho soudoryon a droeslu hag a varghoglu. [39] Ev a erghis dhodho kampya erbynn Yudi, ha may trehaffa Kedron ha kera hy yetys, ha gwerrya erbynn hy fobel; mes an myghtern a helghyas Tryfo [40] Ytho Kendebeyus a dheuth dhe Yamnia hag a dhallathas arvedh hy fobel hag omsettya yn Yudi ha kemmeres an bobel avel kethyon ha'ga ladha. [41] Ev a dhrehevis Kedron hag a worras marghogyon ha kasoryon ena, rag mayth ellens yn-mes ha patrolya fordhow Yudi, par dell arghsa an myghtern dhodho.

16 Yowann eth yn-bann a Gazara, hag ev a dherivas dh'y das Simon an pyth re wrug Kendebeyus. [2] Simon a elwis y dhew vab kottha Yudas ha Yowann, hag a leveris dhedha: 'Ow breder ha my ha chi ow thas re vatalyas breselyow Ysrael a-dhia'gan yowynkneth bys y'n jydh hedhyw, ha traow re sewenis yn agan diwleuv, ow sawya Ysrael lieskweyth. [3] Mes lemmyn gyllys koth ov, mes hwi dre versi Nev yw tevys dhe oes. Kemmerewgh ow le ha le ow broder, ha kewgh yn-mes hag omledhewgh a-barth agan kenedhel, ha bedhes an gweres hag a dheu a Nev genowgh.'

[4] Ytho Yowann a dhewisas yn-mes a'n pow ugens mil gasor ha marghoglu, hag i a geskerdhas erbynn Kendebeyus. I a spenas an nos yn Modein. [5] Myttin a-varr i a sevis hag a geskerdhas bys y'n plen, le mayth esa lu bras ow tos er aga fynn, troeslu ha marghoglu; hag yth esa keynres yntredha. [6] Ena ev ha'y lu a sevis yn aray er aga fynn. Ev a welas bos dhe'n soudoryon own a dreusi an keynres, ytho ev a dreusis yn kynsa, ha pan wrug an wer y weles, i a dreusis war y lergh. [7] Ena ev a rannas an lu hag a worras an marghoglu yn kres an troeslu, rag marghoglu an eskerens o pur lies. [8] I a sonas an hirgern, ha Kendebeyus ha'y lu a veu fesys; lies anedha a goedhas goliys ha'n remenant a

fias bys y'n dinas. [9] Y'n termyn na Yudas broder Yowann a veu goliys, mes Yowann a's helghyas bys pan dheuth Kendebeyus dhe Kedron, re bia drehevys ganso. [10] I a fias ynwedh y'n touryow esa yn prasow Azotus, ha Yowann a's loskas gans tan, hag a-dro dhe dhew vil anedha a goedhas. Ena ev a dhehwelis dhe Yudi yn saw.

Moldrans Simon ha'y Vebyon

[11] Lemmyn Ptolemi mab Abubus re bia apoyntys governour war blen Yeriko; ev a'n jevo gwithva vras a arghans hag a owr, [12] rag ev o deuv an arghoferyas. [13] Y golonn a veu ughelhes; ev a vynnas kavoes maystri war an pow, hag y hwrug towlow traytus erbynn Simon ha'y vebyon, rag ma's diswrella. [14] Lemmyn yth esa Simon ow kul tro hwithrans a drevow an pow hag ow tyghtya aga edhommow, hag yth eth yn-nans dhe Yeriko gans y vebyon Mattathias ha Yudas, y'n kans seytek ha tri-ugensves blydhen,[a] y'n unnegves mis, hemm yw an mis Shebat. [15] Mab Abubus a's degemmeras yn fals y'n dinas byghan yw gelwys Dok, re dhrehevis ev; ev a ros dhedha gwledh vras, hag a gudhas gwer ena. [16] Pan o Simon ha'y vebyon medhow, Ptolemi ha'y dus a sevis ha kemmeres aga arvow; i a stevyas war Simon yn hel an wledh ha'y ladha war-barth gans y dhew vab ha re a'y wesyon. [17] Ytho ev a wrug ober a drayturi meur hag a attylis drog rag da.

Yowann a Hol Simon

[18] Ena Ptolemi a skrifas derivas a-dro dhe'n traow ma ha'y dhannvon dhe'n myghtern, orth y bysi may tannvonna kasoryon dhodho rag y weres, ha may taskorra dhodho an pow ha'n sitys. [19] Ev a dhannvonas kasoryon erell dhe Gazara rag diswul Yowann; ev a dhannvonas lytherow dhe'n gaptenyon, owth ynnia warnedha junya ganso, rag may rolla dhedha arghans hag owr ha rohow. [20] Hag ev a dhannvonas erell rag kemmeres Yerusalem ha menydh an tempel. [21] Mes nebonan a boenyas kyns ha derivas dhe Yowann yn Gazara y das ha'y vreder dhe verwel, hag 'Ev re dhannvonas tus dhe'th ladha jy ynwedh.'

---

a 16:14 134 kyns Krist.

[22] Pan glewas hemma fest dyegrys o; ev a settyas dalghenn y'n
wer re dhothya rag y dhiswul, ha'ga ladha; rag ev a wodhya
i dhe hwilas y dhiswul. [23] Remenant gweythresow Yowann,
y vreselyow ha'n oberow brav a wrug ev, ha drehevyans an
fos a wrug ev, ha'y wriansow, [24] skrifys yns yn kovadhow y
arghoferyasedh, a-dhia'n termyn may feu gyllys arghoferyas
wosa y das.

NESSA LYVER AN **MAKKABEYON**

Chaptra 1
Lyther dhe'n Yedhewon yn Ejyp
Lyther dhe Aristobulus
Tan a Lesk Sakrifis Nehemia

Chaptra 2
Yeremia a Gudh an Tabernakel, an Argh ha'n Alter
Raglavar an Awtour

Chaptra 3
Devedhyans Heliodorus dhe Yerusalem
An Arloedh a With Y Dempel
Onias a Bys rag Heliodorus
Kedreylyans Heliodorus

Chaptra 4
Simon a Guhudh Onias
Yason an Arghoferyas, a Dhre Devosow Grek
Yerusalem yn-dann Dhelanwes Syria
Menelaus a Dheu ha Bos Arghoferyas
Moldrans Onias
Andronikus Yw Kessydhys
Lysimaghus Yw Ledhys

Chaptra 5
Yason a Assay Daswaynya Yerusalem
Pyllans an Tempel

Chaptra 6
An Yedhewon yn-dann Arwask
Kessydhyans rag Dyskybla an Yedhewon
Mertherynsi Eleazar

Chaptra 7
Mertherynsi an Seyth Broder

Chaptra 8
Rebellyans Yudas Makkabeyus
Darbar dhe Vresel
Yudas a Feth Nikanor
Yudas a Feth Timothi ha Bagghides

Chaptra 9
Diwettha Kaskyrgh Antioghus
Antioghus a Wra Ambos dhe Dhuw
Lyther Antioghus dhe'n Yedhewon

Chaptra 10
Glanheans an Tempel
Antioghus Ewpator
Kaskyrgh yn Idumea
Yudas a Feth Timothi

Chaptra 11
Yudas a Feth Lysias
Lysias a Wra Kres gans an Yedhewon

Chaptra 12
Hwarvosow yn Yoppa ha Yamnia
Budhogolethow Yudas yn Gilead
Yudas a Feth Lu Timothi
Budhogolethow Erell Yudas
Yudas a Feth Gorgias
Pysadow rag an Re Ledhys yn Batel

Chaptra 13
Menelaus Yw Gorrys dhe'n Mernans
Batel Ogas dhe Sita Modein
Antioghus a Wra Kevambos gans an Yedhewon

Chaptra 14
Alkimus a Gews erbynn Yudas
Nikanor a Wra Kres gans Yudas
Nikanor a Dreyl erbynn Yudas
Mernans Razis

Chaptra 15
Balghder Nikanor
Yudas a Gennerth Y Dus
Fethans ha Mernans Nikanor
Pennlavar

Lyther dhe'n Yedhewon yn Ejyp

1 An Yedhewon yn Yerusalem ha'n re yn pow Yudi, dhe'n vreder, an Yedhewon yn Ejyp, salusyans ha kres da.

2 Re wrello Duw da dhywgh ha re govhaho y gevambos gans
Abraham hag Ysak ha Yakob, y wesyon lel. 3 Re rollo kolonn
dhywgh oll dh'y wordhya ha gul y vodh gans kolonn grev ha
spyrys bolonjedhek. 4 Re igorro agas kolonnow yn y lagha ha'y
worhemmynnow, ha re dhrollo kres. 5 Re glewvo agas pysadow
ha bos unnverhes dhywgh, ha na'gas eskasso yn termyn anken.
6 Ha lemmyn yth eson ow pysi ragowgh omma.

7 Yn reyn Demetrius, y'n vlydhen kans naw ha tri-ugens,[a]
ni an Yedhewon a skrifas dhywgh y'n ahwer hag y'n barras a
dheuth warnan y'n blydhynyow na wosa Yason ha'y gowetha
dhe dreylya war-dhelergh dhiworth an tir sans ha'n ruvaneth
8 ha leski an porth ha skoellya goes gwiryon. Ni a bysis war
an Arloedh ha ni a veu klewys, ha ni a offrynnas sakrifis hag
offrynn greun, ha ni a wolowis an lugern hag araya an torthow.
9 Ha lemmyn gwaytyewgh gwitha goel an skovvaow. Skrifys
y'n mis Kislev, y'n vlydhen kans peswar ha peswar-ugens.[b]

Lyther dhe Aristobulus

10 Tus Yerusalem ha Yudi, ha'n senedh ha Yudas, dhe
Aristobulus, dyskador myghtern Ptolemi, a deylu an oferysi
untys, ha dhe'n Yedhewon yn Ejyp, salusyans ha yeghes da.

11 Wosa bos delivrys gans Duw a beryllow meur ni a rass
dhodho yn feur, avel tus arayys erbynn myghtern, 12 rag ev a
fesyas an re a omladhas erbynn an sita sans. 13 Pan dheuth an
hembrenkyas dhe Persia gans lu a heveli antryghadow, i a veu
treghys dhe demmyn yn tempel Nanea dre doell devnydhys
gans oferysi Nanea. 14 Dre ragskeus bos ow mynnes hy
demmedhi, Antioghus a dheuth dhe'n tyller ha'y gowetha
ganso, dhe gemmeres moyha rann y dresor yn argovrow.
15 Wosa oferysi tempel Nanea dhe settya yn-mes an tresoryow,
Antioghus a dheuth gans boghes tus a-ji dhe oryon an sentri;
kettell dheuth a-ji i a dhegeas an tempel. 16 Owth igeri daras
kelys y'n nen, i a dewlis meyn ha gweskel an hembrenkyas. I a

---

a 1:7 143 kyns Krist.

b 1:9 124 kyns Krist.

droghas dhe-ves aga eseli ha'ga fennow ha'ga thewlel dhe'n dus a-ves. [17] Benniges yn pub fordh re bo agan Duw re dhug barn war an re dhidhuw.

Tan a Lesk Sakrifis Nehemia

[18] Rag ni dhe vos ow solempnya purheans an tempel y'n pympes dydh warn ugens a vis Kislev, ni a grysis bos res agas gwarnya, rag may solempnyowgh hwi ynwedh goel an skovvaow, kepar dell solempnyowgh goel an tan a veu res dhyn pan offrynnas Nehemia sakrifisow, neb a dhrehevis an tempel ha'n alter.

[19] Rag pan veu ledys agan tasow yn keth dhe Persia, oferysi sansel a'n termyn na a gemmeras rann a dan an alter ha'y gudha yn kevrinek yn kow dowrargh sygh, le ma'n gwithsons yn sawder yn tyller anaswonnys dhe dus oll. [20] Mes wosa lies blydhen dhe dremena, pan o plegadow dhe Dhuw, Nehemia, wosa bos dannvenys gans myghtern Persia, a dhannvonas diyskynnysi an oferysi re gudhsa an tan dh'y dhaskavoes. Ha pan dherivsons dhyn na gavsons tan marnas lin tew, ev a worhemmynnis ma'n tennens yn-mes ha'y dhri. [21] Pan veu pareusys an taklow rag an sakrifisow, Nehemia a worhemmynnis dhe'n oferysi skoellya an lin war an prenn ha war an taklow gorrys warnodho. [22] Pan veu hemma gwrys, ha termyn re dremensa, ha pan splannas an howl hag o kudhys kyns gans kommol, tan meur a dhewis, may feu marth dhe beub. [23] An oferysi a wrug pysadow, i hag oll esa ena, ha'n sakrifis ow leski, Yonathan a ledyas, ha'n re erell a worthybis, par dell wrug Nehemia. [24] An pysadow o herwydh an vaner ma:

'A Arloedh, Arloedh Duw, Kreador pup-tra, ty yw ownek ha nerthek hag ewn ha tregeredhus, ty unnsel yw an myghtern ha kuv, [25] ty unnsel yw hel, ty unnsel yw ewnhynsek hag ollgalloesek ha bythkwethek. Ty a selow Ysrael a bub drog; ty a dhewisas an tasow ha'ga sakra. [26] Kemmer an sakrifis ma a-barth dha bobel Ysrael ha gwith dha rann ha'y sakra. [27] Kuntell war-barth agan pobel skattrys, rydhha an re yw kethyon yn mysk an Jentilys, mir war an re yw deneghys ha dispresys, ha

godhvydhes an Jentilys dha vos agan Duw. [28] Kessydh an re a
arwask hag yw tont gans balghder. [29] Plans dha bobel y'th tyller
sans, dell ambosas Moyses.'

[30] Ena an oferysi a ganas an hymnys. [31] Wosa bos kowlleskys
taklow an sakrifis, Nehemia a worhemmynnis may fe diverys
war veyn meur an lin o gesys. [32] Pan veu hemma gwrys,
flamm a dhewis; mes pan dhastewynnas golow a-dhiworth
an alter, difeudhys veu. [33] Pan dheuth an mater ma dhe vos
godhvedhys, ha derivys veu dhe vyghtern an Persianys, an lin
dhe omdhiskwedhas y'n tyller may kudhas an oferysi dhivres
an tan, ganso may losksa Nehemia ha'y geskowetha taklow an
sakrifis, [34] an myghtern a hwithras an mater, ha keas an tyller
ha'y wul tyller sans. [35] An myghtern a dhegemmeras gobrow
meur dhiworth an tyller ma, hag ev a's rannas gans an dus
faverys ganso. [36] Nehemia ha'y geskowetha a henwis hemma
'nefthar' hag a styr purheans, mes gans an moyha rann a dus yth
yw gelwys naftha.

Yeremia a Gudh an Tabernakel, an Argh ha'n Alter

2 Y'n kovadhow y kevir an profoes Yeremia dhe
worhemmynna dhe'n re esa ow pos divres kemmeres
rann a'n tan, dell veu kampoellys; [2] ha'n profoes wosa ri dhedha
an lagha, a dhyskas an re esa ow pos divres ma na ankoffens
ordenansow an Arloedh, ha na vens ledys yn sowdhan yn aga
brys ow kweles delowyow owr hag arghans ha'ga afinans. [3] Ha
gans geryow kehaval erell ev a ynnias warnedha, na dhibartha
an lagha dhiworth aga holonnow.

[4] Ynwedh y'n keth kovadh yth erghis an profoes, wosa
degemmeres dargan, an tabernakel ha'n argh dhe holya ganso,
hag ev eth yn-mes dhe'n menydh may hwrussa Moyses mos
ha gweles eretons Duw. [5] Yeremia a dheuth ha kavoes annedh
yn fow, hag ev a dhros di an tabernakel ha'n argh hag alter an
ynkys; ena ev a geas an entrans. [6] Re anedha hag a dhothya
ganso a dhehwelis rag merkya an hyns, mes ny yllens y drovya.
[7] Pan dheuth Yeremia dhe wodhvos hemma, ev a's keredhis,
ow leverel: 'An tyller ma a worta anaswonnys bys pan guntell

Duw y bobel war-barth ha diskwedhes y dregeredh. [8] Ena an Arloedh a dhiskudh an taklow ma, ha golewder an Arloedh ha'n gommolenn a omdhiskwedh, par dell veu gwelys yn termyn Moyses, ha dell wovynnas Solomon may fo an tyller sakrys yn arbennik.'

[9] Disklerys veu ynwedh, Solomon yn y furneth dhe offrynna sakrifis rag sakrans ha kowlwrians an tempel. [10] Par dell bysis Moyses dhe'n Arloedh, ha tan a dhiyskynnsa a nev ha kowlleski an sakrifisow, yndella ynwedh Solomon a bysis, ha'n tan a dhiyskynnas ha kowlleski an offrynnow leskys. [11] Ha Moyses a leveris, 'Ny veu an offrynn pegh dybrys, rag kowlleskys veu.' [12] Yndella Solomon ynwedh a solempnyas an eth dydh.

[13] An keth taklow ma yw derivys yn kovadhow ha kovyow Nehemia. Par dell fondyas lyverva ha kuntell lyvrow a-dro dhe'n vyghternedh ha'n brofoesi, ha skrifow Davydh, ha lytherow an vyghternedh a-dro dhe rohow sakrys, [14] y'n keth vaner ma Yudas ynwedh a guntellas oll an lyvrow re bia kellys drefenn an vresel re dhothya warnan, hag ymons yn agan perghennogeth. [15] Ytho mars eus edhomm dhywgh anedha, dannvenewgh tus dh'aga hyrghes ragowgh.

[16] Ytho, a-ban on parys dhe solempnya an purheans, ni a skrif dhywgh. Da via ytho mar kwitthewgh an dydhyow ma. [17] Duw yth yw neb re sawyas oll y bobel ha daskorr an eretons dhyn ni oll, ha'n myghternsys ha'n oferyasedh ha'n sakrans, [18] dell ambosas der y lagha. Govenek a'gan beus Duw dhe dhiskwedhes tregeredh warnan skon ha'gan kuntell a bub tyller yn-dann nev dhe'n tyller sans, rag ev a'gan livras a dhrogow meur ha purhe an tyller.

Raglavar an Awtour

[19] Hwedhel Yudas Makkabeyus ha'y vreder, ha purheans an tempel meur, ha sakrans an alter, [20] ha'n breselyow erbynn Antioghus Epifanes ha'y vab Ewpator, [21] ha'n gwelesigethow a dheuth a nev dhe'n re a omladhas yn hardh rag yedhowieth, kynth o byghan aga niver, neb a gemmeras an tir oll ha helghya an routhow barbarus, [22] ha daswaynya perghennogeth a'n

tempel, gerys-da dres oll an bys, ha livra an sita, hag asver an laghow esa yn peryll a vos dileys, ha'n Arloedh gans kuvder meur ow tos ha bos grassyes dhedha – [23] oll an taklow ma, settys yn-mes gans Yason a Kyrene yn pymp lyver, ni a assay berrhe yn unn lyver. [24] Rag my a welas an liv a rivow ynna ha'n kaletter dhe'n re a vynn mires yn derivadow istorek, drefenn myns meur an devnydh. [25] Ni re assayas plesya an re a vynn redya, dh'y wul es dhe'n re a vynn kevenna, ha bos dhe les dhe bub redyer. [26] An lavur a verrhe re omgemmersyn, nyns yw mater skav, mes onan a hwys ha koll kosk, [27] par dell nag yw es dhe neb a bareus gwledh ha hwilas prow re erell. Byttegyns rag surhe grasyans a lies ni a omgemmer an lavur yn lowen, [28] ow kasa dhe'n awtour y honan charj a'n manylyon poran, ha lavurya dhe holya elvennow an berrheans. [29] Rag dell vydh res dhe'n pennser gul vri a'n drehevyans oll, ny vydh res dhe neb a omgemmer y bayntyans ha'y afinans prederi marnas a'n pyth yw gwiw rag y dekheans; yndellma dhe'm breus vy yw an kas genen ni. [30] Yth yw dever an kynsa awtour sevel war an dor, dadhla taklow a bub tenewen, hag omdrobla gans an manylyon, [31] mes neb a dhaswra an derivas a dal bos gesys dhe strivya rag berrheans ha goheles dyghtyans hir. [32] Omma ytho ni a dhalleth agan derivas, heb keworra namoy dhe'n pyth re beu leverys; rag y fia foll hirhe an raglavar ha treghi berr an istori y honan.

Devedhyans Heliodorus dhe Yerusalem

3 Pan o an sita sans annedhys yn kres perfydh, ha'n laghow gwithys fest yn ta, drefenn sansoleth an arghoferyas Onias ha'y gas a dhrog, [2] an vyghternedh aga honan a enoras an tyller hag afina an tempel gans rohow a'n gwella; [3] hwath bys may porthas Selewkus myghtern Asia a'y dalasow y honan oll an kostow rag servis an sakrifisow.

[4] Mes unn Simon, a loeth Benyamin, neb re bia apoyntys kapten an tempel, a dhadhlas gans an arghoferyas a-dro dhe venystrans marghas an sita. [5] A-ban na ylli gwarthevya war Onias, ev eth dhe Apollonius mab Tarsus, neb o governour Kelesyria ha Fenikia y'n termyn na, [6] ha derivas dhodho bos an

dresorva yn Yerusalem leun a sommow mona diniver, ma na yllys bos reknys myns an arghasow, ha nag ens ow tesedha gans akont an sakrifisow; mes y hyllys aga doen yn-dann awtorita an myghtern. 7 Pan vetyas Apollonius gans an myghtern, ev a dhiskudhas dhodho an pyth a glewsa a-dro dhe'n arghans. An myghtern a dhewisas Heliodorus y bennvenyster, ha'y dhannvon gans gorhemmynnow dhe dhri dhodho an arghans ragleverys. 8 Heliodorus eth yn-kerdh distowgh war y vyaj gans an ragskeus a wul tro hwithrans a'n sitys a Kelesyria ha Fenikia, mes yn gwiryonedh dhe gowlwul towl an myghtern.

9 Pan dheuth dhe Yerusalem, ha wosa bos wolkommys yn kuv gans arghoferyas an sita, ev a gewsis a-dro dhe'n disklosyans re bia gwrys, ha derivas prag y tothya, ha govynn mars o an traow ma gwir. 10 An arghoferyas a leveris dhodho bos nebes arghasow gorrys a-denewen rag gwedhwesow hag omdhivasow, 11 hag ynwedh pythow Hyrkanus mab Tobias, gour a reowta meur. Ny veu an mater par dell lavarsa Simon didhuw; an sommenn gowal o peswar kans talent a arghans, ha dew kans talent a owr. 12 Hag yn-medh ev nag o possybyl mann dregynn dhe vos gwrys dhe'n dus re goelsa yn sansoleth an tyller, hag yn harbereth antorradow an tempel, enorys der an bys oll.

13 Mes Heliodorus, drefenn gorhemmynnow an myghtern dhodho, a leveris bos res dri an arghans yn neb kas yn tresorva an myghtern. 14 Ytho ev a apoyntyas dydh ha mos a-ji dhe gevarwoedha hwithrans an arghasow ma. Y feu ahwer nag o byghan der an sita oll.

15 An oferysi a goedhas dhe'n dor a-rag an alter yn aga dillas oferyasek ha gelwel war-tu ha nev, war ev neb re wrug lagha a-dro dhe daklow gorrys yn arghow, ma's gwittho saw rag an re a's gorras ena. 16 Seul a welas semlans an arghoferyas o trogh y golonn, rag y fas ha treylyans y liw a dhiskwedhas angoes y enev. 17 Rag euth ha kren an korf re dhothya war an gour, hag apert o an dolor a'n jevo yn y golonn dhe'n re a viras orto. 18 Ynwedh tus a fistenas yn-mes a'ga chiow yn routhow rag gul pysadow kemmyn drefenn bos an tyller sans dhe vos dres yn

disenor. [19] Benynes, grogysys gans yskar yn-dann aga bronnow
lomm, a dheuth y'n stretow yn routhow. Re a'n benynes
yowynk gwithys a-ji a boenyas dhe'n darasow, ha re anedha
dhe'n tohow, ha re erell a gykis yn-mes a'n fenestri. [20] Hag
owth ystynn aga diwleuv tu ha nev, peub a wrug aspysadow.
[21] Truedhek o gweles an routh a bub eghenn koedhys dhe'n dor,
ha gweles own an arghoferyas yn y angoes meur.

An Arloedh a With Y Dempel

[22] Pan esens ow kelwel war an Arloedh Ollgalloesek rag
gwitha saw ha sur an arghasow rag an re a's gorras ena,
[23] Heliodorus a besyas gul an pyth re bia ervirys. [24] Mes pan
dheuth dhe'n dresorva gans y withysi, poran y'n termyn na
Rewler an spyrysyon ha pub galloes a wrug diskwedhyans
meur may feu sowdhenys gans nerth Duw oll an re re bia hardh
lowr dhe dhos ganso, hag i a glamderas gans euth. [25] Rag yth
omdhiskwedhas dhedha margh, splann y herness, ha marghek
grysel y wedh war y geyn; ev a fyskas yn konneryek erbynn
Heliodorus ha gweskel orto gans y garnow a-rag. Marghek
an welesigeth o wiskys yn leun-arvwisk a owr. [26] Dew wour
yowynk a omdhiskwedhas dhodho ynwedh, marthys krev, a
dekter gloryus, ha gwiskys yn splann. I a sevi a bub tenewen
anodho ha'y gastiga heb lett, ow ri lies skwatt warnodho.
[27] Heliodorus a goedhas a-dhesempis dhe'n leur ha tewlder
down a dheuth warnodho. I a'n kemmeras yn-bann, ha'y worra
war ravath, [28] ha'y dhoen dhe-ves – an den ma re entersa
nammnygen an dresorva ragleverys gans koskordh meur ha'y
withysi oll mes lemmyn heb galloes omweres. I a aswonnis yn
kler sovraneth Duw.

Onias a Bys rag Heliodorus

[29] Ev a wrowedhas ena dilavar, drefenn an gwrians duwel ha
heb govenek vytholl a dhelivrans. [30] Yth esen ow kormel an
Arloedh rag an ober barthusek a wrug yn y dyller sans y honan.
Ha'n tempel, o lenwys a own hag ankres termyn berr kyns,
a veu lenwys gans heudh ha lowender, drefenn an Arloedh
Ollgalloesek lemmyn dhe omdhiskwedhes.

31 Hag yn skon re a gowetha Heliodorus a bysis Onias dhe
elwel war an Ughella may hwrontya bewnans dhe'n gour a'y
wrowedh orth y dhiwettha anall. 32 Ytho an arghoferyas, ow
perthi own an myghtern dhe gammdybi bos trayson gwrys dhe
Heliodorus gans an Yedhewon, a offrynnas sakrifis rag yeghes
an gour. 33 Pan esa an arghoferyas ow kul dehwelyans, an keth
dew wour yowynk a omdhiskwedhas arta dhe Heliodorus
gwiskys y'n keth dillas, hag i a sevis ha leverel, 'Bydh synsys
meur dhe Onias an arghoferyas, a-ban wrontyas an Arloedh
dhis dha vewnans a'y wovis. 34 Ha ty, neb re beu kastigys gans
nev, gwayt derivas dhe beub nerth meuredhek Duw.' Wosa
leverel hemma i eth mes a wel.

Kedreylyans Heliodorus

35 Ena Heliodorus a offrynnas sakrifis dhe'n Arloedh ha gul
ambosow meur dhe Selwyas y vewnans, ha wosa leverel farwell
dhe Onias, ev a geskerdhas gans y soudoryon dhe'n myghtern.
36 Ev a dhustunias dhe beub a-dro dhe wriansow an Duw
ughella, hag a welas gans y lagas y honan. 37 Pan wovynnas
an myghtern orth Heliodorus py par den a vedha gwiw dhe
dhannvon war negys arall dhe Yerusalem, ev a worthybis,
38 'Mara'th eus eskar po braser erbynn dha wovernans, dannvon
ev ena, rag ty a'n daskemmer kastigys yn leun, mar tienk gans
y vewnans; rag y'n tyller na, heb dout, yma neb nerth arbennik
a Dhuw. 39 Rag ev neb a'n jeves y drigva yn nev a woel war
an tyller na y honan, ha dri gweres dhodho, hag ev a wysk ha
distrui an re a dheu dh'y bystiga.' 40 Hemm o siwyans hwedhel
Heliodorus ha gwithyans an dresorva.

Simon a Guhudh Onias

4 An Simon ragleverys, neb re rossa derivadow a-dro
dhe'n arghans erbynn y wlas y honan, a sklandras Onias,
ow leverel ev dhe vos ev neb re ynnisa war Heliodorus ha
bos gwir gaws an drogow. 2 Ev a vedhas henwel avel braser
erbynn an governans an gour o masoberer a'n sita, difresyas
y geswlasoryon, ha diwysyk rag an laghow. 3 An kas a dheuth
ha bos mar vras may feu gwrys moldransow gans onan a

holyoryon len Simon, [4] Onias a welas peryll a'n kenkians ma,
ha bos Apollonius mab Menestheyus, governour Kelesyria ha
Fenikia, ow kluwhe atti Simon. [5] Ytho ev eth dhe'n myghtern,
heb kuhudha y geswlasoryon mes ow mires orth les oll an
bobel, ha poblek ha privedh. [6] Rag ev a welas na dheffa dhe
studh hebask arta negysyow an stat heb ragbreder an myghtern,
ha na hettha Simon y follenep.

Yason an Arghoferyas, a Dhre Devosow Grek

[7] Pan verwis Selewkus, hag Antioghus, gelwys Epifanes, a
gemmeras an vyghterneth, Yason broder Onias a gavas an
arghoferyasedh dre legras, [8] owth ambosa dhe'n myghtern
yn petishyon tri hans ha tri-ugens talent a arghans ha peswar-
ugens talent a fenten arall. [9] Dres hemma ev a ambosas pe
kans ha hanter-kans moy mar pe res kummyas dhe fondya yn-
dann y awtorita gymnasium rag adhyskans gwer yowynk, ha
dhe govskrifa tus Yerusalem avel Antioghysi. [10] Pan assentyas
an myghtern ha Yason a dheuth yn y soedh, ev a dreylyas y
geswlasoryon dhe fordh a vewnans grek.

[11] Ev a worras a-denewen an gwiryow ryel rag Yedhewon,
grontys dre Yowann tas Ewpolemus, neb eth avel lyskannas
rag selya kowethyans ha keffrysyans gans an Romanyon. Ev a
dhistruis an fordhow laghel a vewnans ha kommendya devosow
nowydh konter dhe'n lagha. [12] Toeth da ev a fastyas gymnasium
poran orth troes tour an sita, hag ev dhynyas bryntinna an wer
yowynk gwiska an petasus.[a] [13] Hellenieth a dheuth dhe'n pella
prykk dre gressyans fordhow estren, drefenn drogedh outrayus
Yason didhuw, na veu gwir arghoferyas vytholl, [14] ma na veu an
oferysi na fella lel dh'aga servis orth an alter. Ow tispresya an
sentri ha logh a-dro dhe'n sakrifisow, i a fistenas dhe gemmeres
rann yn gweythresow anlaghel an palaestra wosa klewes an
sinell rag tewlel an diskus, [15] heb gul vri a'n enors settys gans
aga thasow mes ow synsi enorys grek gwella oll. [16] Drefenn
hemma anfeusi poes a dheuth warnedha, ha'n re a garens hag a

a 4:12 *petasus:* Hatt arbennik an athletys grek, tokyn aga bos eseli palaestra, skol rag omdowl.

vynnens gul war aga lergh yn tien a dheuth ha bos aga eskerens ha'ga hessydhya. [17] Nyns yw tra skav kammdremena erbynn lagha Duw – dell vydh klerhes gans hwarvosow a-wosa.

Yerusalem yn-dann Dhelanwes Syria

[18] Pan esa an gwariow pympblydhenyek ow pos synsys yn Tyr yn lok an myghtern, [19] an Yason vil a dhannvonas kannasow, dewisys avel burjysi Antiogh dhiworth Yerusalem, dhe dhoen tri hans draghma arghans rag sakrifis dhe Herkules. Hwath degoryon an arghans a grysi nag o gwiw y dhevnydhya rag sakrifis, mes gwell via y spena rag porpos arall. [20] Ytho kyn fynnas an dannvoner an arghans ma dhe vos devnydhys rag sakrifis dhe Herkules, der ervirans an dhegoryon y feu devnydhys rag drehevel gorholyon roevel teyr-res.

[21] Pan veu Apollonius mab Menestheyus dannvenys dhe Ejyp rag kurunans Filometor avel myghtern, Antioghus a dhyskas Filometor dhe vos ha bos eskarek dh'y les. Ytho ev a ombareusis rag y sawder y honan, ha mos dhe Yoppa, hag ena ev a besyas dhe Yerusalem. [22] Ev a veu wolkommys gans ryelder meur gans Yason ha'n sita, ha degemmerys a-ji gans faglennow ha garmow. Ena ev a geskerdhas gans y lu bys yn Fenikia.

Menelaus a Dheu ha Bos Arghoferyas

[23] Teyr blydhen a-wosa Yason a dhannvonas Menelaus broder an Simon ragleverys dhe dhoen mona dhe'n myghtern ha dhe gollenwel erviransow war negysyow a res. [24] Mes ev, pan veu dres yn lok an myghtern, a'n gormolas gans semlans a awtorita, ha kavoes an arghoferyasedh ragdho y honan, ow profya tri hans talent a arghans moy es Yason. [25] Wosa degemmeres gorhemmynn an myghtern ev a dhehwelis heb dri teythi gwiw dhe'n arghoferyasedh, mes ganso temper poeth a durant fell ha konnar goedhvil gwyls. [26] Ytho Yason, wosa diswul y vroder y honan, a veu diswrys gans gour arall, hag ev a veu fesys avel fowesik bys yn pow Ammon. [27] Kyn pesyas Menelaus yn y soedh, ny beas bythkweyth an arghans ambosys dhe'n myghtern. [28] Pan besyas Sostratus, kapten an tour, govynn talas

– rag kuntell an doll o y dhever – an dhew a veu gelwys a-rag an myghtern drefenn an dra ma. [29] Menelaus a asas Lysimaghus y vroder y honan avel isarghoferyas, ha Sostratus a asas Krates, kapten soudoryon Kyprus.

Moldrans Onias

[30] Y'n tor' ma, tus Tarsus ha Mallus a rebellyas, drefenn bos res aga sitys dhe Antioghis, iswreg an myghtern. [31] Ytho an myghtern eth yn unn fyski dhe dhiserri an ahwer, ow kasa yn y le Andronikus, onan a'n soedhogyon ughel. [32] Mes Menelaus, ow tybi bos ganso chons gwiw, a ladras re a lestri owr an tempel ha'ga ri dhe Andronikus; lestri erell, dell hwarva, ev re werthsa dhe Tyr ha sitys kevogas. [33] Pan dhyskas Onias yn leun an taklow ma, ev a omdennas dhe dyller a harbereth yn Dafne, ogas dhe Antiogh, ha'y guhudha. [34] Rakhenna Menelaus, ow kemmeres Andronikus dhe denewen, a ynnias warnodho ladha Onias. Andronikus a dheuth dhe Onias, ha porposys dhe wul toell, ev a dhos tiow ow ri dhodho y leuv dhyghow; hag yn spit dh'y wogrys ev a'n dynyas dhe dhos yn-mes a'n harbereth; ena, heb gul vri a wirvreus, ev a'n ladhas dison.

Andronikus Yw Kessydhys

[35] Rakhenna nyns o duwenys ha displesys an Yedhewon hepken, mes ynwedh lies a genedhlow erell, drefenn moldrans anewn an gour. [36] Pan dhehwelis an myghtern a-dhiworth ranndir Kilikia, Yedhewon an sita a elwis warnodho a-dro dhe voldrans anresnadow Onias, ha'n Grekys ynwedh o kevrennek gansa yn aga has a'n hager-ober. [37] Ytho Antioghus o duwenys yn y golonn ha lenwys a druedh, hag a oelas drefenn temprans ha fara da an den marow. [38] Y gonnar a dhewis, ha distowgh ev a dhestryppyas goen purpur Andronikus, ha terri y dhillas a-dhiwarno; ena ev a'n hembronkas a-dro dhe oll an sita dhe'n keth tyller may hwrug an outray erbynn Onias, hag ena ev a ladhas an moldrer. Yndellma an Arloedh a attylis dhodho gans an kessydhyans a dhendilas.

Lysimaghus Yw Ledhys

39 Pan via gwrys lies disakrans y'n sita gans Lysimaghus,
skoedhys gans Menelaus, ha pan veu lesys an derivas a-dro,
an bobel a omguntellas erbynn Lysimaghus, drefenn bos meur
a'n lestri a owr ledrys seulabrys. 40 Rag bos routhow an werin
amovys lemmyn ha lenwys a sorr, Lysimaghus a ervys a-dro
dhe dri mil dhen ha lonchya omsettyans anewn, hembrenkys
gans neb unn Awranus, den avonsys yn y vlydhynyow, ha nag
o le avonsys yn follenep. 41 Mes pan welas an Yedhewon bos
Lysimaghus owth omsettya er aga fynn, re anedha a gemmeras
meyn, re a gemmeras fustow a brenn, ha re erell dornasow lusu,
ha'ga thewlel oll war-barth yn hwyls orth Lysimaghus ha'y dus.
42 Yndellma i a bystigas meur anedha, ha ladha re, ha fesya oll
an remenant; lader an tempel y honan i a ladhas ogas dhe'n
dresorva.

43 Kuhudhansow a veu dres erbynn Menelaus a-dro dhe'n
hwarvos ma. 44 Pan dheuth an myghtern dhe Tyr, tri den
dannvenys gans an senedh a bledyas an ken a-ragdho. 45 Mes
Menelaus, fethys dell o lemmyn, a ambosas falswober meur
dhe Ptolemi mab Dorymenes dhe dhynya an myghtern. 46 Ytho
Ptolemi, ow kemmeres an myghtern a-denewen yn portal,
par dell o rag ayr yagh, a wrug dhe'n myghtern treylya y vrys.
47 Menelaus, kaws an ahwer oll, ev a livras a bub charj er y
bynn, mes ev a dhannvonas dhe'n mernans an wer anfeusik
neb a via rydhhes andhampnys mar pledsens hwath a-rag
Skythysi. 48 Ha'n re re gewssa rag an sita ha'n bobel ha'n lestri
sans a wodhevis hware kessydhyans anewn. 49 Ytho hwath an
Tyrysi, ow tiskwedhes aga has a'n drogober, a brovias ragdha
ynkleudhyans splann. 50 Mes Menelaus, drefenn krefni an re yn
galloes, a besyas bos yn y soedh, owth ynkressya yn atti, wosa
dos ha bos an arghvraser erbynn y geswlasoryon.

Yason a Assay Daswaynya Yerusalem

5 A-dro dhe'n termyn ma Antioghus a bareusis y nessa
kaskyrgh erbynn Ejyp. 2 Hag y hwarva, rag ogas ha dew-
ugens dydh, yth omdhiskwedhas war oll an sita, marghogyon

yn dillas a vrosweyth owr ow poenya der an ayr, yn luyow leun ervys gans guwow ha gans kledhedhyow tennys, [3] ha luyow marghogyon arayys yn aga rewyow, owth omladh ha gorthomladh an eyl erbynn y gila, palster a wuwow, ow tenna kledhedhyow, ow tewlel sethow, dewynn tegynnow owr, hag arvwisk a bub eghenn. [4] Ytho pubonan a bysis an welesigeth dhe vos koel dha.

[5] Pan veu kyhwedhlys bos marow Antioghus, Yason a gemmeras na le es mil wour ha gul omsettyans war an sita. Pan veu fesys an soudoryon war an fos ha'n sita wortiwedh ogas daskemmerys, Menelaus a fias arta a-ji dhe'n tour. [6] Mes Yason a besyas ladha y geswlasoryon y honan yn tibita, heb aswonn bos sewena orth kost an neshevin an brassa falladow; ev a dhesevas an vudhogoleth dhe vos gwaynys war y eskerens a-der war y geswlasoryon. [7] Ny wrug ev, byttegyns, gwaynya maystri a'n governans; y'n diwedh ny'n jeva marnas diras a'y dhroktowl, hag ev a fias arta dhe bow an Ammonysi. [8] Wor'tiwedh ev a'n jeva diwedh galarek. Kuhudhys a-rag Aretas rewler an Arabyon, ow fia a sita dhe sita, helghys gans pub den oll, kesys avel negedhys erbynn an laghow, ha kasadow avel eskar dh'y vro ha dh'y geswlasoryon, ev a veu fesys bys yn Ejyp. [9] Ena ev neb a fesyas lies a'ga thir aga honan yn divroedh a verwis yn tir estren, wosa mos yn-bann bys yn pow an Lakedemonysi ha govenek dhodho kavoes gweres drefenn aga bos neshevin. [10] Ev neb re dowlsa lies yn-mes dhe wrowedha heb bedh ny'n jeva nagonan dhe gyni ragdho; ny'n jeva ynkleudhyans a eghenn vyth na tyller yn bedh y dasow.

[11] Pan dheuth dhe'n myghtern nowodhow a'n pyth a hwarva, ev a dybis bos Yudi ow rebellya. Ytho konneryek y vrys, ev a asas Ejyp ha kemmeres an sita dre nerth arvow. [12] Ev a worhemmynnis dh'y soudoryon treghi dhe'n dor pubonan a vetsons, ha ladha an re a dhienkas dh'aga chiow. [13] Ena yth esa ladhva a yowynk ha hen, distruyans mebyon, benynes ha fleghes, ha difeudhans mowesi yowynk ha babanes. [14] A-ji dhe dri dydh peswar-ugens mil a veu distruys, dew-ugens mil yn

omladh, ha dhe'n lyha kemmys gwerthys yn kethneth dell via ledhys.

Pyllans an Tempel

15 Ny veu na hwath lowen, mes Antioghus a vedhas entra y'n
sansa tempel y'n bys, gidys gans Menelaus neb re bia traytour
dhe'n laghow ha dh'y vro. 16 Ev a gemmeras an lestri sans gans
y dhiwleuv dhefolys, ha ri dhe-ves gans diwleuv ansans an
rohow sakrys gwrys gans myghternedh erell rag moghhe glori
hag enor an tyller. 17 Antioghus o goethus yn y spyrys, ha ny
brederis bos serrys an Arloedh rag pols drefenn peghosow an
re esa trigys y'n sita, ha bos hemma an skila na wre vri a'n tyller
sans. 18 Mes mar ny hwarva aga bos omvyskys yn lies pegh, an
den ma a vedha kastigys ha treylys a'y wrians diswar kettell
dheuth yn-rag, kepar dell veu Heliodorus, a veu dannvenys
gans Selewkus dhe hwithra an dresorva. 19 Mes ny dhewisas
an Arloedh an genedhel a-barth an tyller sans, mes an tyller
a-barth an genedhel. 20 Ytho an tyller y honan a gevrennas y'n
anfeus a goedhas war an genedhel, hag a-wosa ev a gemmeras
rann yn y feus da; ha'n pyth o eskesys yn sorr an Ughella a
veu daskorrys arta yn oll y wolewder pan veu unnverhes an
Arloedh meur

21 Ytho Antioghus a dhug etek kans talent a-dhiworth an
tempel, ha fyski bys yn Antiogh, ow tybi yn y valghder y
hylli goelya war an tir ha kerdhes war an mor, drefenn y vrys
howtyn. 22 Ev a asas governours dhe arwaska an bobel: yn
Yerusalem, Felip, genesik a Fryjia, hag yn gnas moy barbarus
es an den a'n apoyntyas; 23 hag yn Gerizim, Andronikus; ha
keffrys Menelaus, gweth ages an re erell, neb a lordyas war y
geswlasoryon. Yn y atti war-tu an Yedhewon, 24 Antioghus a
dhannvonas Apollonius, kapten an Mysianys, gans lu a dhew
warn ugens a vilyow, ha gorhemmynn dhodho ladha pub gour
tevys dhe oes ha gwertha an benynes ha'n vebyon avel kethyon.
25 Pan dheuth an gour ma yn Yerusalem, ev a omwrug bos den
a gres ha gortos bys yn jydh sans an Sabot; ena ow kavoes
nag esa an Yedhewon owth oberi, ev a erghis dh'y soudoryon

kemmeres aga arvow yn-bann ha keskerdhes. [26] Ev a worras dhe'n kledha pubonan a dheuth yn-mes dh'aga gweles; ena ev a fyskas y'n sita gans y vreselysi ervys ha ladha niverow meur a dus.

[27] Mes Yudas Makkabeyus, gans naw arall po a-dro, a dhienkas dhe'n gwylvos, ha triga y'n menydhyow avel an enyvales gwyls gans y gowetha; i a besyas bewa orth losow hepken, rag omwitha dhiworth defolans.

An Yedhewon yn-dann Arwask

6 Ny veu pell wosa hemma, y tannvonas an myghtern den koth a Athenys[a] dhe gonstryna an Yedhewon mayth eskassens laghow aga thasow ha na fella bewa war-lergh laghow Duw. [2] Ynwedh ev a dheuth dhe dhefola an tempel yn Yerusalem ha dh'y henwel tempel Zeus Olympius, ha dhe henwel an sentri yn Gerizim tempel Zeus Koweth Estrenyon, kepar dell wre an bobel esa trigys y'n tyller na.

[3] Asper hag ankensi fest o dallethvos an drogedh. [4] Rag an tempel o lenwys a harlotri ha kevewiow gwyls gans an Jentilys. I a drufla gans horys ha growedh gans benynes a-ji dhe oryon an sentri, ha dres hemma dri a-ji pythow anwiw rag sakrifis. [5] An alter o kudhys gans offrynnow kasadow hag o difennys gans an laghow. [6] Ny ylli den gwitha an Sabot, na solempnya goelyow y dasow, na hwath avowa y vos Yedhow.

[7] Yn solempnyans misyek penn-bloedh an myghtern, i a veu kemmerys yn-dann gonstrynans hwerow dhe dhybri a'n sakrifisow; ha pan vedha solempnys goel Dionysus kompellys vons gwiska tergh idhyow ha mos yn keskerdh dhe enora Dionysus. [8] Orth profyans tus Ptolemais arghadow a veu dyllys dhe sitys grek kevogas mayth holyens an keth gisyow ha gul dhedha dybri a'n sakrifisow, [9] ha may hworrens dhe'n mernans an re na dhewisas treylya dhe vanerow grek. Y hyllys gweles ytho, an anken o devedhys warnedha. [10] Rag ensampel, diw

---

a 6:1 *den koth a Athenys:* po *den a Athenys henwys Geron,* po *senedher a Athenys.*

venyn a veu dres dhe'n vreuslys drefenn trodreghi aga fleghes. I a gerdhas gansa a-dro dhe'n sita, aga babanes kregys orth aga bronnow, hag ena aga deghesi yn-nans a-dhiworth an fos. [11] Re erell omguntellys y'n fowys yn ogas, rag merkya an seythves dydh yn kevrinek, a veu traytys dhe Felip hag a veu leskys war-barth, drefenn aga sansoleth dh'aga gwitha a omdhefendya, herwydh aga revrons dhe'n jydh a'n moyha sans.

Kessydhyans rag Dyskybla an Yedhewon

[12] Lemmyn my a bys an re a red an lyver ma, ma na vons digolonnek drefenn an terroesow ma, mes aswonn bos an kessydhyansow ma reknys a-der dhe dhistrui agan kenedhel mes dh'y dyskybla. [13] Yn hwir yth yw tokyn a guvder meur ma nag yw gesys an re ansans aga honan termyn hir, mes aga hessydhyans a dheu warnedha a-dhihwans. [14] Rag gans kenedhlow erell an Arloedh a worta gans perthyans dh'aga hessydhya bys pan dhrehedhons dhe leunder aga feghosow; mes ny dhyght genen ni y'n fordh ma, [15] rag na dallo dial warnan a-wosa, pan dhrehedhas agan peghosow dh'aga ughboynt. [16] Yndellma ny dhaskemmer nevra y dregeredh a-dhiworthyn. Kyn y'gan dyskybel gans terroesow, ny eskas y bobel y honan. [17] Bedhes an pyth re leversyn kovadh; res yw pesya gans an hwedhel war verr lavarow.

Mertherynsi Eleazar

[18] Yth esa Eleazar, onan a'n skribys a'n brassa bri, gour lemmyn avonsys yn y vlydhynyow, ha bryntin y semlans, ow pos konstrynys dhe igeri y anow dhe dhybri kig mogh. [19] Mes ev, ow tewis mernans gans enor dres bewnans gans defolans, a drewas an kig yn-mes ha mos dhe'n rastell a'y vodh, [20] dell goedh dhe beub a's teves an kolonnekter dhe nagha taklow nag yw ewn aga blasa, yn despit dhe gerensa enesik dhe sawya aga bewnans.

[21] An re charjys gans an sakrifis anlaghel na a gemmeras an den a-denewen drefenn aga aswonnvos hir anodho, hag ynnia warnodho yn privedh dri kig a'y brovians y honan, laghel dhodho y usya, hag omwul y vos ow tybri kig an boes sakrifisek

re bia erghys gans an myghtern, [22] may fo sawys yndella a'n mernans, ha bos dyghtys yn kuv drefenn y gowethyans hir gansa. [23] Mes ow kul ervirans ughel dell o gwiw dh'y vlydhynyow ha reowta y henys ha'n vlew loes re dhothya dhedha gans bri ha'y fara bryntin hwath a-dhia flogholeth, ha dres henna herwydh lagha sans res gans Duw, ev a worthybis dison orth aga leverel dh'y dhannvon distowgh dhe'n bedh.

[24] 'Nyns yw gwiw fugyans a'n par ma yn agan bloedh ni,' ynmedh ev, 'rag lies a'n bobel yowynk dhe dybi bos Eleazar yn y dhegves blydhen ha peswar-ugens gyllys dhe gryjyans estren, [25] ha der ow fugyans, rag bewa pols berr pella, i a via ledys yn sowdhan dredhov, ha my ow tefola ha disenora ow hothni. [26] Rag hwath y'n termyn ma mar kohelav kessydhyans denel, hwath mar pewiv po mar merwiv, ny dhiankav a dhiwleuv an Arloedh. [27] Ytho dre hepkorr ow bewnans yn hardh lemmyn, my a omdhiskwedh gwiw dhe'm kothni [28] ha kemmynna dhe'n bobel yowynk ensampel nobyl dhe verwel gans mernans da bolonjedhek ha nobyl rag an laghow enorys ha sans.'

Wosa leverel hemma ev eth dison dhe'n rastell. [29] An re re dhiskwedhsa bodh da dhodho termyn berr kyns a dreylyas lemmyn dhe dhrogvrys, drefenn an geryow kewsys ganso o muskogneth pur dell dybsons. [30] Pan o ogas dhe verwel yn-dann an strokosow, ev a hanasas yn ughel ha leverel: 'Hewel yw dhe'n Arloedh yn y skentoleth sans, kyn fen livrys a'n mernans, y porthav duwon euthyk yn-dann an kastik ma, mes y'm enev yn lowen my a wodhev an taklow ma, drefenn y'm beus own anodho.'

[31] Ytho yndellma ev a verwis, ow kasa yn y vernans ensampel a golonnekter, ha kovadh a vertu, na dhe'n re yowynk yn unnik mes dh'y genedhel oll.

Mertherynsi an Seyth Broder

7 Y hwarva ynwedh bos dalghennys seyth broder ha'ga mamm hag i konstrynys gans an myghtern, yn-dann dorment gans hwyppys ha kroenow, dhe vlasa kig mogh anlaghel. [2] Mes onan anedha, neb a gewsis ragdha, a leveris,

‘Pandr’a vynnydh govynn po dyski ahanan? Rag parys on dhe verwel kyns treuspassya erbynn laghow agan tasow.’

[3] An myghtern a goedhas yn konnar, ha gorhemmynna may fe poethys padellow ha kowdarns. [4] An re ma a veu poethys distowgh, hag ev a worhemmynnis may fe treghys yn-mes taves an leveryas ha may pillyens kroghen y benn ha treghi yn-mes y dhiwleuv ha’y dreys yn golok y vreder erell ha’y vamm. [5] Pan o diweres yn tien, an myghtern a worhemmynnis may fo kemmerys dhe’n tan yn few, ha friys yn padell. Mog dhiworth an badell a omlesas yn ledan, mes an vreder ha’ga mamm a gennerthas an eyl y gila dhe verwel yn nobyl, ow leverel, [6] ‘Yma an Arloedh Duw ow mires orthyn hag yn gwiryonedh y’n jeves truedh warnan, dell dheklaryas Moyses yn y gan a dhustunias erbynn an bobel dh’aga fasow, pan leveris, “Hag ev a’n jevydh truedh war y wesyon.” ’

[7] Wosa an kynsa broder dhe verwel y’n fordh ma, i a dhug yn-rag an nessa rag gul ges anodho. I a skwardyas an groghen a’y benn gans an gols, ha govynn orto, ‘A vynnydh dybri, po bos dha gorf kessydhys lith wosa lith?’ [8] Ev a worthybis yn y vammyeth, ‘Na vynnav.’ Ytho ev, yn y dro, a wodhevis an keth tormentys par dell wrug an kynsa. [9] Hag orth y dhiwettha anall, ev a leveris, ‘Ty ganjon milliges, ty a’gan dannvon a’n bewnans a-lemmyn, mes Myghtern an ollvys a wra agan drehevel dhe nowydhheans bythkwethek a vewnans, drefenn ni dhe verwel rag y laghow.’

[10] Wosa hemma, an tressa o ges aga gwari. Pan veu gorhemmynnys, ev a ystynnas y daves distowgh ha profya yn-rag y dhiwleuv yn kolonnek, [11] ha leverel yn nobyl, ‘Gans Nev my a gavas an re ma, ha rag y laghow my a’s dispres, hag a-dhiworto govenek a’m beus aga daskavoes.’ [12] An myghtern y honan ha’n re esa ganso o sowdhenys orth spyrys an den yowynk ma, rag ny wrug fors vytholl a’y wodhevyansow.

[13] Wosa ev ynwedh dhe verwel, i a gammdhyghtyas ha tormentya an peswora y’n keth fordh. [14] Pan dheuth yn ogas dh’y vernans, ev a leveris, ‘Gwell yw bos gorrys dhe’n mernans

gans tus, ages hepkorr an govenek Duw dhe'm drehevel arta. Mes ragos jy ny vydh dasserghyans dhe vewnans.'

[15] Ena i a dhug yn-rag an pympes ha'y debeldhyghtya. [16] Mes ev a viras orth an myghtern, ha leverel, 'Drefenn bos genes awtorita yn mysk mab-den, kynth os marwel, ty a wra an pyth a vynni. Mes na dyb Duw dhe eskasa agan kenedhel. [17] Gorta pols, ha gweles fatell wra y alloes meur dha dormentya ty ha dha dhiyskynnysi.'

[18] War y lergh i a dhug yn-rag an hweghves. Pan o ogas dhe'n mernans, ev a leveris, 'Na omdoell yn euver. Rag ni a wodhev an taklow ma a'gan govis ni, wosa pegha erbynn agan Duw agan honan. Rakhenna an taklow revedh ma re hwarva. [19] Mes na dyb nag ylli bos ankessydhys wosa assaya omladh erbynn Duw!'

[20] An vamm o fest marthys ha gwiw dhe gov enorys. Kyn hwelas hy seyth mab ledhys a-ji dhe unn jydh, hi a'n dug gans kolonn dha drefenn hy govenek y'n Arloedh. [21] Hi a gennerthas pubonan anedha yn aga mammyeth. Lenwys a brys nobyl, hi a grevhas hy resnans benel gans kolonnekter gorow, ha leverel dhedha, [22] 'Ny wonn fatell dheuthewgh y'm torr. Nyns o my a ros dhywgh bewnans hag anall, ha nyns o my a arayas an elvennow yn pub onan ahanowgh. [23] Ytho Kreador an bys, neb a dhevisyas genesigeth mab-den ha diskudha dallethvos puptra, a wra yn y dregeredh daskorr bewnans hag anall dhywgh arta, a-ban dhispresowgh agas honan a-barth y laghow.'

[24] Antioghus a dybis y vos despitys, ha doutya a son hy lev hy dh'y geredhi. Ha'n yowynka broder hwath yn few, ny elwis Antioghus warnodho yn geryow hepken, mes ynwedh ev a ambosas gans tiow gul dhodho bos gour kevoethek ha gwynn y vys mar treylya a fordhow y dasow, hag ynwedh ev dh'y gemmeres avel y goweth ha'y worra yn charj a soedhow poesek. [25] A-ban na vynna an gour yowynk goslowes orto vytholl, an myghtern a elwis war an vamm hag ynnia warnedhi kusulya an yowynk dhe omsawya. [26] Wosa ev dhe ynnia warnedhi gans lies ger, hi a omgemmeras perswadya hy mab. [27] Mes, owth omblegya nes dhodho, hi a gewsis yn aga mammyeth

y'n fordh ma, ow skornya an turant fell: 'Ow mab, kemmer truedh warnav. My a'th tug naw mis y'm torr, ha ri bronn dhis teyr blydhen, ha'th vaga ha'th tri dhe'n oes ma, ha'th witha. [28] My a'th pys, ow mab, a vires orth an nev ha'n nor ha gweles pup-tra eus ynna, hag aswonn na's gwrug Duw a daklow esa ow pos. Hag y'n keth fordh ma mab-den ynwedh a dheuth yn bosva. [29] Na borth own a'n tormentor ma, mes bydh wordhi a'th vreder. Degemmer dha vernans ma'th tegemmerriv arta yn tregeredh Duw gans dha vreder.'

[30] Ha hi hwath ow kewsel, an den yowynk a leveris, 'Rag pyth yth esowgh ow kortos? Ny vydhav gostydh dhe worhemmynn an myghtern, mes my a vydh gostydh dhe worhemmynn an lagha a veu res dh'agan tasow gans Moyses. [31] Mes ty, neb re dhevisyas pub eghenn a dhrog erbynn an Ebrowyon, yn sur ny dhienkydh a dhiwleuv Duw. [32] Rag ni a wodhev drefenn agan peghosow. [33] Ha mars yw serrys agan Arloedh bew pols berr, dh'agan keredhi ha dyskybla, ev a vydh unnver arta gans y wesyon y honan. [34] Mes ty, kanjon ansans, ha'n moyha defolys a vab-den oll, na vydh drehevys yn euver ha hwythys gans govenek ansertan, pan dhrehevydh dha leuv erbynn fleghes nev. [35] Ny dhienksys na hwath breus an Duw ollgalloesek, hag a wel pup-tra. [36] Rag agan breder, wosa godhevel payn termyn berr, re eritas bewnans bythkwethek yn-dann gevambos Duw; mes ty, dre vreus Duw, a dhegemmer kessydhyans ewn drefenn dha valghder. [37] My, kepar ha'm breder, a dhaskorr korf ha bewnans rag laghow agan tasow, ow kelwel war Dhuw dhe dhiskwedhes tregeredh yn skon dh'agan kenedhel ha dre hwyppys ha skorjys gul dhis avowa ev unnsel dhe vos Duw, [38] ha dredhov vy ha'm breder dhe dhri dhe dhiwedh sorr an Ollgalloesek re goedhas yn ewn war agan kenedhel oll.'

[39] Ena an myghtern a goedhas yn konnar, ha'y dhyghtya gweth ages an re erell, ow perthi an skorn yn hwerow. [40] Ytho ev a verwis andhefolys, ow korra oll y fydhyans y'n Arloedh.

[41] Diwettha oll, an vamm a verwis wosa hy mebyon.

42 Bedhes hemma lowr, ytho, a-dro dhe dhybri kolodhyon
sakrifisow hag a-dro dhe'n tormentys an moyha fell.

Rebellyans Yudas Makkabeyus

8 Y'n keth termyn Yudas, henwys ynwedh Makkabeyus,
ha'y gowetha a entras an trevow yn kevrinek ha gelwel
war-barth aga neshevin hag omrolya an re a bessa len yn
yedhowieth. 2 I a elwis war an Arloedh dhe vires war an bobel
o arweskys gans peub; ha kemmeres pita orth an tempel re
bia defolys gans tus dhidhuw; 3 dhe gemmeres truedh a'n sita
esa ow pos distruys ha parys dhe vos levnys dhe'n dor; dhe
woslowes orth an goes esa ow karma dhodho; 4 dhe berthi kov
a ladhva dhilagha an babanes ankablus ha'n blasfemiow gwrys
erbynn y hanow; ha diskwedhes y gas a dhrogedh.

5 Kettell gavas Makkabeyus y bagas a-dro dhodho, ny ylli
an Jentilys sevel orto, rag sorr an Arloedh re dreylsa dhe
dregeredh. 6 Ow tos heb gwarnyans, ev a worra tan yn sitys ha
trevow. Ev a dhalghennas an tylleryow lesus, ow korra dhe'n fo
moy es boghes a'n eskerens. 7 Ev a gavas an nosow an moyha
lesus rag omsettyansow a'n par ma. Ha kows a'y wouroleth a
omlesas yn pub le.

8 Pan welas Felip bos an gour ow kwaynya dor tamm ha
tamm, hag owth avonsya moy ha moy gans y sewena, ev a
skrifas dhe Ptolemi, governour Kelesyria ha Fenikia, dhe dhos
ha gweres governans an myghtern. 9 Ena Ptolemi a dhewisas
dison Nikanor mab Patroklus, onan a gowetha arbennik an
myghtern, ha'y dhannvon gans na le es ugens mil Jentil a bub
kenedhel, dhe dhifeudhi oll kenedhel an Yedhewon. Hag ev
a junyas ganso Gorgias, kaslewydh ha gour gans prevyans
a vateryow breselek. 10 Nikanor a erviras kowlwul rag an
myghtern an trubyt a dela bos res dhe'n Romanyon, dew vil
dalent, dre wertha an Yedhewon yn kethneth. 11 Ytho ev a
dhannvonas ger distowgh dhe sitys an arvor, orth aga gelwel
dhe brena kethyon yedhowek hag owth ambosa ma's teffo deg
korf ha peswar-ugens rag unn talent, heb gwaytyas breus an
Ollgalloesek esa skon ow tos warnodho.

Darbar dhe Vresel

12 Ger a dheuth dhe Yudas a-dro dhe dhevedhyans Nikanor;
ha pan gewsis dh'y gowetha a dhevedhyans an lu, 13 an re o
ownek hag a gammfydhyas gwirvreus Duw a fias ha diank. 14 Re
erell a werthas pup-tra esa gesys dhedha, hag y'n keth prys i a
bysis an Arloedh dhe sawya an re re bia gwerthys gans Nikanor
ansans hwath kyns hwarvos an vatel; 15 mar ny ve a'ga govis aga
honan, ena a-barth an kevambosow gwrys gans aga thasow, ha
drefenn ev dh'aga gelwel der y hanow sans ha gloryus. 16 Mes
Makkabeyus a guntellas y luyow war-barth, bys yn hwegh mil
aga niver, hag ynnia warnedha ma na vens ownekhes gans an
eskerens ha ma na ownnens routh veur an Jentilys esa ow tos yn
treus er aga fynn, mes dhe omladh yn kolonnek, 17 ow kwitha
a-rag aga lagas an outray anlaghel gwrys gans an Jentilys erbynn
an tyller sans, ha tebeldhyghtyans an sita skornys, hag ynwedh
domhwel aga bewnans hengovek. 18 'Rag i a drest yn arvow ha
hardhder,' yn-medh ev, 'mes ni a drest yn Duw Ollgalloesek,
neb a yll gweskel dhe'n dor gans unn sin a'y benn an re usi ow
tos er agan pynn, ha hwath, mars yw res, an bys oll.'

19 Dres henna, ev a dherivas dhedha a'n prysyow pan dheuth
gweres dh'aga hendasow, ha fatell veu kans ha peswar-ugens
mil distruys yn termyn Sennagherib, 20 ha termyn an vatel
erbynn an Galatianys a hwarva yn Babylon, pan omladhas eth
mil Yedhow ryb peswar mil Makedonian; mes pan veu gweskys
an Makedonianys, an eth mil, der an gweres a dheuth a'n nev,
a dhistruys kans hag ugens mil a'n Galatianys ha degemmeres
preydh meur.

Yudas a Feth Nikanor

21 Gans an geryow ma ev a's lenwis a golonnekter ha gul
dhedha bos parys dhe verwel rag aga laghow ha'ga gwlas;
ena ev a rannas y lu yn peder rann. 22 Ev a apoyntyas y vreder
ynwedh, Simon ha Yosep ha Yonathan, peub dhe ledya rann,
ow ri dhe beub pymthek kans a wer. 23 Ev a apoyntyas Eleazar
ynwedh dhe lenna a'n lyver sans, hag a ros an tokyn-goelyas,

‘Gweres Duw;’ ena, owth hembronk an kynsa rann y honan, ev a junyas batel gans Nikanor.

[24] Dre weres an Ollgalloesek, i a ladhas moy es naw mil a’n eskerens ha golia hag evredhi brassa rann lu Nikanor, ha’ga gorra oll dhe’n fo. [25] I a gemmeras arghans an re re dhothya dh’aga frena avel kethyon. Wosa aga chasya pellder lowr, res o dhedha dehweles drefenn bos diwedhes an our. [26] An jydh kyns an Sabot yth o, ha rakhenna ny bessons aga chasya. [27] Pan guntellsens arvow an eskar ha’ga destryppya a’ga freydh, i a withas an Sabot, ow ri gormel meur ha grasow dhe’n Arloedh, re’s sawsa rag an jydh na ha’y ri dhedha avel dalleth tregeredh. [28] Wosa an Sabot i a ros rann a’n preydh dhe’n re a via tormentys ha dhe’n gwedhwesow ha’n omdhivasow; hag i a lesrannas an remenant yntredha aga honan ha’ga fleghes. [29] Wosa gul hemma, i a wrug aspysadow kemmyn ha hwilas may fe an Arloedh tregeredhus unnverhes yn tien gans y wesyon.

Yudas a Feth Timothi ha Bagghides

[30] Owth omladh erbynn tus Timothi ha Bagghides, i a ladhas moy es ugens mil anedha ha settya dalghenn yn re a’n dinasow ughel, hag i a rannas myns pur vras a breydh ow ri dhe’n re a veu tormentys ha dhe’n omdhivasow ha’n gwedhwesow hag ynwedh dhe’n re goth, kevrennow kehaval dh’aga hevrennow aga honan. [31] I a guntellas arvow an eskar, ha’ga gwitha oll gans rach yn tylleryow lesus; hag i a dhug remenant an preydh dhe Yerusalem. [32] I a ladhas kaslewydh lu Timothi, gour fest ansans, hag onan re droblsa an Yedhewon yn feur. [33] Pan esens ow koelya an vudhogoleth yn sita aga thasow, i a loskas an re re worrsa tan y’n porthow sans, Kallisthenes ha re erell, re fisa a-ji dhe unn chi byghan; ytho an re ma a dhegemmeras gober gwiw rag aga ansansoleth.

[34] An teyrgweyth milliges Nikanor, re dhrosa an mil varghador dhe brena an Yedhewon, [35] wosa bos uvelhes dre weres Duw gans erbynnoryon a dybis aga bos a’n lyha bri, a dhiwiskas y dhillas splann ha holya y hyns yn unnik avel keth fowesik a-dreus an pow bys pan dheuth dhe Antiogh, wosa

seweni dre vras yn distruyans y lu y honan. [36] Ytho ev neb re omgemmersa fastya trubyt rag an Romanyon dre gethneth tus Yerusalem a dheklaryas bos Mentenour dhe'n Yedhewon, ha rakhenna an Yedhewon o anwoliadow, drefenn i dhe holya an laghow ordenys ganso.

Diwettha Kaskyrgh Antioghus

9 A-dro dhe'n termyn na, dell hwarva, Antioghus re gildennsa yn disenor a bow Persia. [2] Ev re dhothya a-ji dhe sita henwys Persepolis hag assaya pylla an templow ha gul maystri war an sita. Ytho an bobel a fistenas dhe omdhefendya gans arvow, hag Antioghus ha'y lu a veu fethys, may feu Antioghus gorrys dhe'n fo gans an annedhysi ha kila gans meth. [3] Pan esa ogas dhe Ekbatana nowodhow a dheuth dhodho a'n pyth a hwarva dhe Nikanor ha luyow Timothi. [4] Kwoffys gans konnar, ev a dybi diella war an Yedhewon an pystik gwrys gans an re a'n gorras dhe'n fo; ytho ev a worhemmynnis dh'y jaretter lewya heb hedhi bys pan worfenna an vyaj. Mes barn nev a'n siwyas! Rag yn y valghder ev a leveris, 'Pan dhov di my a wra Yerusalem ynkleudhva gemmyn dhe'n Yedhewon.'

[5] Mes an Arloedh neb a wel pup-tra, Duw Ysrael, a'n gweskis gans pla anwelys, na yllys y yaghhe. Kettell astelas y gows gloes a'n kemmeras y'n kolodhyon heb difresyans dhodho, ha gans torment gluw pervedhel; [6] ha pur ewn o henna, rag ev dhe dormentya kolodhyon tus erell gans lies torment ankoth. [7] Byttegyns ny astelas y donteth kammenn vyth, mes hwath moy lenwys veu a valghder, owth anella tan yn y sorr erbynn an Yedhewon, hag ow ri arghadow dhe lewya hwath uskissa. Hag yndella y hwarva ev dhe goedha yn-mes a'y jaret dell esa ow fyski yn-rag, hag a feu an koedh mar gales may paynyas pub esel a'y gorf. [8] Ytho ev, neb a grysi termyn berr kyns yn y valghder a-ugh studh mab-den ev dhe alloes gorhemmynna dhe donnow an mor, hag a dybi ev dhe alloes poesa an menydhyow ughel yn mantol, a veu tewlys dhe'n dor ha degys yn gravath, ow kul galloes Duw hewel dhe beub. [9] Hag yndellma pryves a hesyas war gorf an gour ansans, hag ev hwath yn few yn angoes

ha gloes y gig a bedras, ha drefenn an fler oll an lu a dhivlasas
orth y besogeth. [10] Drefenn an fler anporthadow ny ylli denvyth
doen an gour re gryssa termyn berr kyns y hylli tochya ster an
nev. [11] Ena ytho, terrys y spyrys, ev a dhallathas gasa y valghder
ha dos dh'y skians yn-dann skorja Duw, rag y vos tormentys
gans payn pub pols. [12] Ha pan na allas perthi y fler y honan, ev
a leveris an geryow ma, 'Ewn yw bos gostydh dhe Dhuw; ny dal
dhe dhensys marwel tybi y vos par dhe Dhuw.'

Antioghus a Wra Ambos dhe Dhuw

[13] Ena an gwas kasadow a wrug ambos orth an Arloedh, neb
na vynnas kemmeres truedh warnodho na fella, ow leverel,
[14] ev dhe livra an sita sans may fia ow fistena dhedhi dh'y levna
dhe'n leur ha gul ynkleudhva gemmyn; [15] ha'n Yedhewon, na
vreusi gwiw dhe vos ynkleudhys, mes dhe vos tewlys yn-mes
gans aga fleghes rag an goedhviles ha'n ydhyn dh'aga dybri, ev
a's gwre oll par dhe vurjysi Athenys; [16] ha'n sentri sans a byllsa
seulabrys, ev a vedha orth hy afina gans offrynnow a'n tekka; ha
daskorra oll an lestri sans, gans lies moy; ha provia an kostow
rag an sakrifisow a'y arghasow y honan; [17] ha keffrys ha hemma
ev a vedha ow tos ha bos Yedhow y honan, ha mos dhe bub
tyller annedhys dhe dheklarya galloes an Arloedh. [18] Mes pan
na lehas y wodhevyansow yn fordh vytholl, rag barn Duw re
dhothya yn ewn warnodho, ev a hepkorras pub govenek ragdho
ev y honan ha skrifa dhe'n Yedhewon an lyther a siw, yn furv
aspysadow, war-lergh an vaner ma.

Lyther Antioghus dhe'n Yedhewon

[19] 'Dh'y vurjysi wiw Yedhowek, Antioghus aga myghtern
ha kaslewydh a dhannvon gorhemmynnadow kolonnek ha
bolonjedh da rag aga yeghes ha sewena. [20] Re bo hwi ha'gas
fleghes yn poynt da, ha'gas negysyow par dell vynnowgh. Dell
usi ow govenek yn nev, [21] my a berth kov gans hegaredh a'gas
enor dhymm ha'gas bodh da. Pan dhehwelis a ranndir Persia,
my a wodhevis kleves ankensi, ha barna bos edhomm prederi
orth sawder kemmyn pubonan. [22] Nyns ov digolonnek y'm
yeghes, rag govenek bras a'm beus diank a'm kleves, [23] mes

owth ombrederi ow thas ynwedh, pan esa owth hembronk lu y'n tiryow ughel dhe apoyntya her, [24] ma na ve troblys tus an wlaskor, mar hwarva neppyth anwaytys po mar teuth nowodhow anfeusik, rag i dhe wodhvos dhe biw y fedha gesys an governans. [25] Keffrys my a gonvedh fatell wra an bennsevigyon y'n ordiryow ha kentrevogyon ow gwlaskor pesya hwilas chonsyow ha gortos dhe weles pandr'a hwer. Ytho my re apoyntyas ow mab Antioghus dhe vos myghtern, neb a fydhis ynno ha'y gommendya dhe'n brassa rann ahanowgh pan fyskas dhe'n rannvroyow ughella; ha my re skrifas dhodho an pyth yw skrifys omma. [26] My a ynni warnowgh ytho ha'gas pysi perthi kov a'n difresow re wrug vy dhywgh yn kemmyn, hag onan hag onan, ha may pessyo pub den lel dhymmo vy ha dhe'm mab. [27] Rag my yw sur ev dhe holya ow brys ha'gas dyghtya gans temprans ha kuvder.'

[28] Ytho an moldrer ha blasfemer, wosa godhevel duwon a'n moyha tynn, par dell dhyghtsa re erell, a dheuth dhe dhiwedh y vewnans dre denkys truedhek, yn mysk an menydhyow yn tir estren. [29] Ha Felip, onan a'y lyswesyon, a dhug y gorf dhe dre; ena, ow perthi own a vab Antioghus, ev a gildennas dhe Ptolemi Filometor yn Ejyp.

Glanheans an Tempel

10 Lemmyn Makkabeyus ha'y holyoryon, an Arloedh orth aga hembronk, a dhaskavas an tempel ha'n sita; [2] i a dennas dhe'n dor an alteryow re bia drehevys y'n varghasva gans an estrenyon. [3] Wosa glanhe an sentri, i a wrug alter nowydh; ena ow kweskel gwrygh a'n kellester, i a offrynnas sakrifisow wosa bolgh a dhiw vlydhen, hag i a offrynnas ynkys hag enowi lugern ha settya bara an lok. [4] Wosa gul hemma, i a goedhas dhe'n leur ha pysi an Arloedh ma na dheffens arta yn anfeus a'n par ma, mes may fiens dyskyblys ganso gans kuvder mar pegghens arta er y bynn, a-der bos delivrys dhe genedhlow kablus ha barbarus. [5] Dell hwarva y'n keth jydh may fia defolys an sentri gans an estrenyon, an sentri a veu glanhes arta, henn yw y'n pympes dydh warn ugens a'n keth mis, henn

yw Kislev. [6] I a'n solempnyas eth dydh gans heudhder, kepar hag yn goel an skovvaow, ow kevenna fatell esens ow kwandra nans yw prys byghan, yn goel an skovvaow, y'n menydhyow ha mogowyow avel goedhviles. [7] Ytho, ow toen gwelynni terghys gans idhyow ha skorr teg ha delyow palmwydh ynwedh, i a ganas hymnys dhodho neb a ros sewena dhedha ow klanhe y dyller sans y honan. [8] I a ordenas der ordenans kemmyn, fastys dre raglev, an genedhel Yedhowek oll dhe woelya an dydhyow ma pub blydhen.

[9] Yndellma ytho y feu diwedh Antioghus, gelwys Epifanes.

Antioghus Ewpator

[10] Lemmyn ni a dheriv an pyth a hwarva yn-dann Antioghus Ewpator, neb o mab an den didhuw na, ha ri berrskrif a benn-terroesow an breselyow. [11] An den ma, pan eritas an ruvaneth, a ordenas neb unn Lysias dhe vos gwalader an governans ha dhe vos penn-governour a Kelesyria ha Fenikia. [12] Ptolemi, henwys Makron, a ledyas ow tiskwedhes gwirvreus dhe'n Yedhewon drefenn an kammhynseth re bia gwrys dhedha, hag assaya mentena kres gansa. [13] Yn siwyans a henna, ev a veu kuhudhys a-rag Ewpator gans kowetha an myghtern. Ev a glewo ev y honan dhe vos gelwys traytour orth pub torn drefenn ev dhe asa Kyprus, a via fydhys dhodho gans Filometer, ha kila dhe Antioghus Epifanes. Rag ny allas na fella mentena an reowta dervynnys gans y soedh,[a] ev a gemmeras gwenon ha diwedha y vewnans.

Kaskyrgh yn Idumea

[14] Gorgias, pan dheuth ha bos governour an ranndir, a ventenas lu a soudoryon arvethys, hag orth pub torn ev a besyas gwerrya erbynn an Yedhewon. [15] Dres hemma, an Idumeanys, neb a gavas maystri war geryow lesus, a arvedha an Yedhewon; i a dhegemmeras an dhivresow a-dhiworth Yerusalem, hag assaya pesya an vresel. [16] Mes Makkabeyus ha'y luyow, wosa aspysadow solem, ha pysi war Dhuw omladh war aga thu, a fistenas dhe geryow an Idumeanys. [17] Orth aga assaltya gans

---

a 10:13 Styr an Greka yw ankler.

meur a gris, i a waynyas perghennogeth a'n tylleryow, ha fesya oll an re esa owth omladh war an fosow, ha ladha an re a dheuth er aga fynn, ow ladha na le ages ugens mil.

[18] Pan fias naw mil dhe'n lyha dhe dhew dour fest krev darbarys dhe sevel orth gorhe, [19] Makkabeyus a asas Simon ha Yosep, keffrys ha Zakkeyus ha'y dus, lu niverus lowr rag gorheas er aga fynn; hag ev y honan a dhibarthas dhe'n tylleryow le mayth o brassa edhomm anodho. [20] Mes an re gans Simon ow hwansa arghans, a veu falswobrys gans re a'n dus y'n touryow, ha wosa degemmeres seyth mil dhraghma i a asas nebes anedha dhe dhiank. [21] Pan dheuth ger a'n pyth re hwarvia dhe Makkabeyus, ev a guntellas ledyoryon an bobel, ha kuhudha an wer ma a wertha aga neshevin rag arghans ow livra aga eskerens dhe omladh er aga fynn. [22] Ena ev a ladhas an wer ma re dreylyas dhe drayson, hag a gemmeras dihwans an dhew dour. [23] Wosa sewena gans y arvow yn pup-tra a omgemmeras, ev a dhistruis moy ages ugens mil y'n dhew ger.

Yudas a Feth Timothi

[24] Lemmyn Timothi, re bia fethys gans an Yedhewon kyns, a guntellas routh veur a soudoryon arvethys ha marghoglu na veu byghan y niver a-dhiworth Asia. Ev a dheuth yn-rag, ow mynnas kemmeres Yudi dre nell arvow. [25] Dell dheuth an eskar nes, Makkabeyus ha'y dus a skoellyas pri war aga fennow ha grogysa aga diwglun gans yskar, yn pysadow dhe Dhuw. [26] Ow koedha war radhow an alter, i a bysis dhiworto bos grassyes dhedha ha bos eskar dh'aga eskerens hag erbynner dh'aga erbynnoryon, dell dhiskler an lagha. [27] Hag ow sevel dhiworth aga fysadow i a gemmeras aga arvow yn-bann hag avonsya neb pellder a'n sita; ha pan dheuthons ogas dhe'n eskerens i a hedhis. [28] Poran dell esa an bora ow tardha, an dhew lu a junyas yn batel, an eyl gans ambos sewena ha budhogoleth, drefenn aga vertu mes keffrys drefenn aga fydhyans y'n Arloedh, ha'y gila a wrug dhe gonnar bos aga hembrenkyas y'n vatel.

[29] Pan dheuth ha bos fers an vatel, yth omdhiskwedhas dhe'n eskerens a-dhiworth nev pymp den splann war vergh gans

fronnow a owr, hag yth esens owth hembronk an Yedhewon.
30 I a wrug kylgh a-dro dhe Makkabeyus ha'y gudha a bub tu
gans aga leun-arvow aga honan, ha'y witha rag bos pystigys. I
a dennas sethow ha tardhow taran war aga eskerens, may fons
tewlys yn deray, penndegys ha dallhes, ha treghys dhe demmyn.
31 Ugens mil ha pymp kans a veu ledhys, ha hwegh mil varghek.

32 Timothi y honan a fias dhe dhinas pur grev gelwys Gazara,
le mayth esa y vroder Kereas an kaslewydh. 33 Ena Makkabeyus
ha'y dus o lowen, hag i a worheas erbynn an dinas peswar dydh.
34 An re esa a-ji, ow fydhya yn krevder an tyller, a vlasfemias
yn euthyk, ha leva geryow treus. 35 Mes orth bora an pympes
dydh, ugens den yowynk a lu Makkabeyus, enowys gans sorr
drefenn an blasfemiow, a omsettyas yn hardh war an fos ha
gans konnar gwyls i a ladhas pubonan a vetsons. 36 Pan esa an
dhefendyoryon distennys, re erell a yskynnas an fosow ha gorra
tan y'n touryow; i a enowis tanyow ha leski an vlasfemoryon
yn few. Re erell a dorras an yetow yn igor ha gasa remenant
an lu dhe entra, hag i a gemmeras an sita. 37 I a ladhas Timothi
esa owth omgudha yn dowrargh, ha'y vroder Kereas, hag
Apollofanes. 38 Wosa kowlwul an taklow ma, gans hymnys ha
grasyans i a vennigas an Arloedh a dhiskwedh kuvder meur
dhe Ysrael ha ri dhedha an vudhogoleth.

Yudas a Feth Lysias

11 Termyn berr wosa hemma, Lysias, gwithyas ha
neskar an myghtern, gwalader an governans, ow pos
serrys orth an pyth re hwarvia, 2 a guntellas a-dro dhe beswar-
ugens troeslu hag oll y varghogyon ha dos erbynn an Yedhewon.
Ev a vynna gul dhe'n sita bos tre dhe'n Grekys, 3 ha tolli trubyt
war an tempel par dell wre war dylleryow sans an kenedhlow
erell, ha dhe brofya an arghoferyasedh dhe vos gwerthys pub
blydhen. 4 Ny wrug vri bynag a alloes Duw mes ughelhes veu
gans y dhegow a vilyow a droeslu, ha'y beswar-ugens olifans.
5 Ytho ev a dheuth bys yn Yudi ha dos nes dhe Beth-sur, hag
o tyller kerys a-dro dhe bymp stadion a-dhiworth Yerusalem,
hag ev a worheas kales er hy fynn.

[6] Pan gonvedhas Makkabeyus ha'y dus Lysias dhe worheas erbynn an keryow, i hag oll an bobel, gans kynvannow ha dagrow, a bysis war an Arloedh a dhannvon el da dhe sawya Ysrael. [7] Makkabeyus y honan o an kynsa a gemmeras arvow yn-bann, hag ev a ynnias war an re erell argelli aga bewnans war-barth ganso dhe weres aga neshevin. Ena i a fistenas war-barth yn tiwysyk. [8] Hag ena, pan esens hwath ogas dhe Yerusalem, marghek a omdhiskwedhas orth aga ledya, gwiskys yn gwynn hag ow swaysya arvow a owr. [9] Hag oll war-barth i a wormolas an Duw tregeredhus, ha krevhes vons yn aga holonn, parys dhe omsettya na war dus hepken mes war an gwylsa bestes po fosow a horn. [10] I a geskerdhas yn-rag yn aray batel, gansa aga gwereser nevek, rag an Arloedh a dhiskwedhas tregeredh dhedha. [11] I a omdheghesas avel lewyon erbynn an eskerens, ha ladha unnek mil anedha ha hwetek kans marghek, ha gorra oll an re erell dh'aga fo. [12] An brassa rann anedha a dhienkas destryppys ha goliys, ha Lysias y honan a fias yn meth ha diank.

Lysias a Wra Kres gans an Yedhewon

[13] Dell nag o den heb poell, ev a ombrederi a-dro dhe'n fethans re hwarvia dhodho, hag aswonn bos an Ebrowyon antryghadow drefenn an Arloedh galloesek dhe omladh war aga thu. Ytho ev a dhannvonas dhedha [14] ha'ga ferswadya dhe wul akord a-dro dhe bup-tra war ambosow ewn, owth ambosa ev dhe berswadya an myghtern, orth y gonstryna dhe vos aga howetha. [15] Makkabeyus, ow kul vri a'n les kemmyn, a akordyas gans pup-tra a ynnias Lysias. Rag an myghtern a wrontyas pub gorholedh a-barth an Yedhewon a dhelivras Makkabeyus dhe Lysias yn skrif.

[16] An lyther skrifys dhe'n Yedhewon gans Lysias o dell siw:

'Lysias dhe bobel an Yedhewon, salusyans. [17] Yowann hag Absalom, a veu dannvenys genowgh, re dhelivras agas gorthyp skrifys hag i re wovynnas a-dro dhe'n materyow kampoellys ynno. [18] My re dherivas dhe'n myghtern pup-tra o res bos dres a-ragdho, ha'n taklow erell usi y'm awtorita vy unnver ov gansa. [19] Mar mynnowgh mentena agas bodh da war-tu ha'n governans,

my ow honan a assay alemma dhe avonsya agas sewena. [20] Hag
a-dro dhe vateryow a'n par ma ha'ga manylyon, my re erghis
an dus ma ha'm kannasow omgusulya genowgh. [21] Farwell. An
peswora warn ugens a vis Dioskorus, y'n vlydhen kans eth ha
dew-ugens.'[a]

[22] Lyther an myghtern o yndellma:

'Myghtern Antioghus dh'y vroder Lysias, salusyans. [23] Rag
agan tas lemmyn dhe vos gyllys dhe'n duwow, agan hwans
yw bos an re usi yn agan gwlaskor gesys yn kres owth
attendya dh'aga negys aga honan. [24] Ni re glewas na vynn
an Yedhewon chanjya dhe usadow grek, dell vynnas agan
tas, mes bos gwell gansa aga maner a vewnans aga honan
hag i a wovynn bos gesys dhedha aga usadow aga honan.
[25] Yndellma, a-ban dhewisyn bos an genedhel ma rydh a
ankresyans, agan ervirans yw bos daskorrys dhedha aga
thempel hag i dhe vewa herwydh usadow aga hendasow. [26] Da
vydh ytho ty dhe dhannvon ger dhedha ha ri dhedha ambosow
kowethyans may hwodhvons agan breus ha may fons da aga
cher ha pesya yn lowen ow kul aga negysyow aga honan.'

[27] Lyther an myghtern dhe'n genedhel o yndellma:

'Myghtern Antioghus dhe senedh an Yedhewon ha dhe'n
Yedhewon erell, salusyans. [28] Mars owgh yagh, yth yw dell
hwensyn. Yth on ni ynwedh yn yeghes da. [29] Menelaus re
dherivas dhyn bos hwans dhywgh dehweles dhe dre ha siwya
agas negys agas honan. [30] Ytho an re yw gyllys dhe dre kyns
an degves warn ugens a vis Ksanthikus a's tevydh agan ambos
a gowethyans gans kummyas leun [31] rag an Yedhewon dhe
dhevnydhya aga boes ha'ga laghow aga honan, poran kepar
ha kyns, na ny vydh nagonan anedha troblys yn fordh bynag
drefenn an pyth a ve gwrys yn diskians. [32] Ha my re dhannvonas
Menelaus ynwedh dh'agas kennertha. [33] Farwell. An pymthegves
a vis Ksanthikus, y'n vlydhen kans, eth ha dew-ugens.'[b]

---

a 11:21 164 kyns Krist.

b 11:33 164 kyns Krist.

[34] An Romanyon a dhannvonas lyther dhedha ynwedh, gans an geryow ma:

'Kwintus Memmius ha Titus Manius, kannasow an Romanyon, dhe bobel an Yedhewon, salusyans. [35] A-dro dhe'n pyth re wrontyas dhywgh Lysias, neskar an myghtern, ni ynwedh a assent. [36] Mes a-dro dhe'n taklow a ervirys aga hampoella dhe'n myghtern, kettell ombredersowgh anedha, dannvenewgh nebonan a-boynt, may hwryllyn profyansow delledhek ragowgh. Rag yth esen ow mos lemmyn dhe Antiogh. [37] Ytho fistenewgh ha dannvon kannasow ma'gan bydh agas breus. [38] Farwell. An pymthegves a vis Ksanthikus y'n vlydhen kans, eth ha dew-ugens.'

Hwarvosow yn Yoppa ha Yamnia

12 Pan veu gwrys an kevambos ma, Lysias a dhehwelis dhe'n myghtern, ha'n Yedhewon a omros aga honan dh'aga ammeth.

[2] Mes re an wovernours yn tylleryow divers, Timothi hag Apollonius mab Genneyus, keffrys ha Hieronymus ha Demofon, hag ynwedh Nikanor governour Kyprus, ny's gassons dhe vewa kosel hag yn kres. [3] Ha tus a Yoppa a wrug gwrians ansans: i a elwis an Yedhewon esa trigys yn aga mysk dhe vos, gans aga gwragedh ha fleghes, war skathow re bareussens par dell nag esa drogvrys orth an Yedhewon; [4] hemma a veu gwrys dre ragalev poblek an sita. Pan akseptsons, drefenn bos hwans dhedha bewa yn kres ha heb gogrysi travyth, tus Yoppa a's kemmeras yn-mes war an mor ha'ga beudhi, dhe'n lyha dew kans. [5] Pan glewas Yudas a'n fellder gwrys dh'y geswlasoryon, ev a worhemmynnis dh'y wer, [6] hag ow kelwel war Dhuw, an barner ewnhynsek, ev a omsettyas war voldroryon y neshevin. Ev a worras tan dhe'n porth nosweyth, leski an skathow ha gorladha an re a hwilsa skovva ena. [7] Ena drefenn bos deges yetow an sita, ev a gildennas, ow mynnes dehweles ha diwreydhya kemmynieth kowal Yoppa. [8] Mes pan glewas bos hwans dhe bobel Yamnia y'n keth fordh distrui an Yedhewon esa trigys yn aga mysk, [9] ev a omsettyas war bobel Yamnia

yn nos ynwedh ha gorra tan y'n porth ha'n lu lestri, may feu gwelys golow an flammow yn Yerusalem, dew kans stadion ha dew-ugens alena.

Budhogolethow Yudas yn Gilead

10 Pan vons gyllys alena moy es mildir, war aga heskerdh erbynn Timothi, pymp mil Arab dhe'n lyha gans pymp kans marghek a omsettyas warnedha. 11 Wosa batel gales, Yudas ha'y gowetha, gans gweres Duw, o budhek. An nomadyon fethys a bysis Yudas a ri y leuv dhyghow dhedha, owth ambosa ri dhodho chatel ha'ga gweres y bobel yn fordhow erell. 12 Yudas, owth aswonn i dhe vos dhe les yn lies fordh, a wrontyas dhedha kres; ha wosa degemmeres y ambosow i a dhehwelis dh'aga thyldow.

13 Ev a omsettyas arta war neb unn sita o kerys yn krev gans kerweyth ha fosow, hag annedhys gans poblow a genedhlow divers. Hy hanow o Kaspin. 14 An re esa a-ji, ow fydhya yn krevder an fosow hag yn provians aga boesow, a faras fest yn tiskortes dhe Yudas ha'y dus, ow karma orta ha'ga kabla ha leverel geryow ansans. 15 Mes Yudas ha'y dus, ow kelwel war Sovran meur an bys, neb a dhomhwelis Yeriko yn dydhyow Yoshua heb hor'bennow na jynnow-bresel, a fyskas yn konneryek war an fosow. 16 I a gemmeras an sita dre vodh Duw, ha ladha niverow heb rekna, mayth heveli lynn kevogas, kwarter mildir hy les, ow fenna gans goes.

Yudas a Feth Lu Timothi

17 Wosa omdenna seyth kans stadion ha hanter-kans alena, i a dheuth dhe Karaks, dhe'n Yedhewon yw gelwys Toubianys. 18 Ny gavsons Timothi y'n ranndir na, rag ev re dhibarthsa alena kyns henna heb kowlwul travyth, kyn hassa yn unn tyller bagas a soudoryon pur grev. 19 Dositheyus ha Sosipater, neb o kaptenyon yn-dann Makkabeyus, eth yn-rag ha distrui an re a via gesys gans Timothi y'n dinas, moy es deg mil wour. 20 Mes Makkabeyus a arayas y lu yn parsellow, ha settya gwer war an parsellow, ha fyski war-lergh Timothi, neb a'n jevo kans hag ugens mil droesek ha dew vil, pymp kans a varghogyon.

[21] Pan dhyskas Timothi bos Yudas ow tos nes, ev a dhannvonas an benynes ha'n fardellow dhe dyller gelwys Karnaym; rag an tyller na o kales dhe worheas er y bynn ha kales hedhas dhodho drefenn kulder an fordhow di. [22] Mes pan omdhiskwedhas kynsa parsell Yudas, euth hag own a dheuth war an eskar orth an omdhiskwedhyans dhedha anodho Ev neb a wel puptra. Yn aga fo i a fistenas sket yn pub tu, may fons goliys yn fenowgh gans aga gwer aga honan ha gwenys gans pigow agas kledhedhyow aga honan. [23] Yudas a jassyas war aga lergh war gamm, ow korra an beghadoryon dhe'n kledha, ha distrui bys yn deg mil warn ugens anedha.

[24] Timothi y honan a goedhas yn leuv tus Dositheyus ha Sosipater. Gans gil meur ev a's pysis dh'y asa mos dhe wari, drefenn bos ganso avel prisnoryon kerens a'n brassa rann anedha, ha'n vreder a nebes, ma na vedha diskwedhes dhedha mersi. [25] Ha pan afydhsa gans lies ger y ambos solem dh'aga restorya heb pystik, i a'n gasas dhe vos, rag sawya aga neshevin.

Budhogolethow Erell Yudas

[26] Ena Yudas eth yn-mes erbynn Karnaym ha tempel Atargatis, ha ladha pymp mil warn ugens a dus. [27] Wosa aga gorra yn deray ha'ga distrui, ev a geskerdhas ynwedh erbynn Efron, sita gerys le mayth esa trigys Lysias gans routh veur a bobel a bub kenedhlogeth. Gwer yowynk krev a sevis a-rag an fosow ha'ga defendya war gamm; hag yth esa ena proviansow meur a jynnow-bresel ha deghesennow. [28] Mes an Yedhewon a elwis war an Sovran neb a vrew galloes y eskerens gans y nerth, hag i a gemmeras an sita yn aga leuv, ha ladha pymp mil warn ugens anedha esa a-ji.

[29] Alena i a fyskas dhe Skythopolis usi hwegh kans stadion a Yerusalem. [30] Mes pan dhustunias an Yedhewon trigys ena pobel Skythopolis dhe dhiskwedhes bolonjedh da dhedha ha'ga dyghtya yn kuv yn termyn aga anfeus, [31] i a rassas dhedha owth ynnia warnedha bos kowethek dh'aga henedhel y'n termyn a dho ynwedh. Ena i eth dhe Yerusalem rag bos goel an seythunyow ow tos nes.

Yudas a Feth Gorgias

[32] Wosa an goel gelwys Penkost, i a fyskas erbynn Gorgias,
governour Idumea, [33] neb a dheuth yn-mes gans tri mil droesek
ha peswar mil varghek. [34] Hag y hwarva yn aga omladh war-
barth nebes an Yedhewon a goedhas. [35] Mes neb unn Dositheyus,
onan a wer Bakenor, esa ow marghogeth hag o gour krev, a
gachyas Gorgias hag ow talghenna y vantell yth esa orth y
dhraylya dhe-ves dre nerth y vregh, ow mynnes kemmeres an
gour milliges yn few, pan dheuth onan a varghogyon Thrakia
warnodho ha treghi y vregh yn-mes; ytho Gorgias a dhienkas
ha fia dhe Marisa.

[36] Drefenn bos Esdris ha'y dus owth omladh termyn
hir ha gyllys skwith, Yudas a elwis war an Arloedh dhe
omdhiskwedhes avel aga heffrysyas ha'ga hembrenkyas yn
batel. [37] Ena yn y vammyeth ev a dhrehevis garm an vatel, gans
hymnys; ena ev a omdheghesas erbynn tus Gorgias heb i dh'y
arwodhvos, ha'ga gorra dhe'n fo.

Pysadow rag an Re Ledhys yn Batel

[38] Ena Yudas a guntellas y lu ha mos dhe sita Adullam. Yth
esa an seythves dydh ow nesa, hag i a omlanhas herwydh an
usadow, ha gwitha an Sabot ena.

[39] Ternos, dell via res, Yudas ha'y dus eth dhe gemmeres
korfow an re a goedhsa ha'ga dri dhe wrowedha gans aga
neshevin yn bedhow aga thasow. [40] Ena yn-dann grys peub
a'n re varow i a gavas soenellow sakrys a idolyow Yamnia, yw
difennys gans an lagha an Yedhewon dh'aga gwiska. Ha kler o
dhe bubonan bos hemma an skila may koedhas an wer. [41] Ytho
i oll a vennigas fordhow an Arloedh, an Breusyas gwiryon, a
dhisklos an taklow yw kudhys; [42] hag i a dreylyas dhe bysadow,
ow pysi may fe leun dhileys an pegh re bia gwrys. Yudas nobyl
a ynnias war an bobel omwitha rydh a begh, rag i re welsa gans
aga lagasow aga honan an pyth a hwarvia yn siwyans pegh an re
a goedhsa. [43] Ynwedh ev a guntellas mona dhiworth oll y wer,
sommenn a dhew vil dhraghma arghans, ha'y dhannvon dhe
Yerusalem dhe brovia offrynn pegh. Hag ow kul hemma ev a

oberas yn pur dha hag yn enorys, ow kul vri a'n dasserghyans.
44 Rag mar ny wayttya an re a goedhsa sevel arta, y fia euver ha
foll dhe bysi rag an re varow. 45 Mes mars esa ow mires orth
an gober splann yw parys rag an re a gosk yn sansoleth, yth o
preder sansel ha grassyes. Rakhenna ev a wrug dehwelyans rag
an re varow, may fens livrys a'ga fegh.

Menelaus Yw Gorrys dhe'n Mernans

13 Y'n vlydhen kans naw ha dew-ugens,[a] ger a dheuth
dhe Yudas ha'y dus bos Antioghus Ewpator ow tos
gans lu meur erbynn Yudi, 2 ha ganso Lysias, y withyas ha
gwalader an governans. Hwath pella, yth esa dhedha lu grek a
gans ha deg mil droesek, pymp mil ha tri hans marghek, dew
olifans warn ugens ha tri hans charett ervys gans fylghyer.

3 Menelaus a junyas gansa ynwedh ha gans falsuri pur ev a
ynnias war Antioghus mos yn-rag, kammenn drefenn yeghes
y wlas, mes drefenn ev dhe brederi y fedha fastys yn y soedh.
4 Mes Myghtern an vyghternedh a dhifunas sorr Antioghus
erbynn an bilen ma; ha pan dhiskwedhas Lysias dhodho bos
an gour ma dhe gabla rag oll an poenvos, ev a worhemmynnis
dhodho y gemmeres dhe Berea ha'y worra dhe'n mernans der
an vaner usadow y'n tyller na. 5 Rag yma tour ena, hanter-kans
kevelin yn ughelder, leun a lusu, hag a'n jeves amal oll a-dro hag
a bub tu a dhiyskynn yn serth dhe'n lusu. 6 Ena i oll a herdh dhe
dhistruyans nebonan yw kablus a dhisakrans po galweythyow
erell. 7 Gans tenkys a'n par ma y hwarva may ferwis Menelaus
dilagha, hwath heb ynkleudhyans y'n dor. 8 Ha hemm o ewn yn
tien; drefenn ev dhe wul lies pegh erbynn an alter mayth yw sans
y dan ha'y lusu, ev a dhegemmeras y vernans y honan yn lusu.

Batel Ogas dhe Sita Modein

9 Yth esa an myghtern ow tos gans balghder barbarus dhe
dhiskwedhes dhe'n Yedhewon taklow gweth yn feur es dell via
gwrys yn termyn y das. 10 Mes pan glewas Yudas hemma, ev
a worhemmynnis dhe'n bobel gelwel war an Arloedh dydh ha

---

a 13:1 163 kyns Krist.

nos, lemmyn moy es yn termyn vyth arall, may hweresso an re
esa war verr spys dhe gelli aga lagha ha'ga gwlas ha'ga thempel
sans, [11] ha na assa an bobel, re dhallathsa diskwitha rag tekken,
koedha yn leuv an kenedhlow kablus. [12] Ytho pan wrussons oll
hemma war-barth ha pysi an Arloedh tregeredhus gans oelva ha
penys ha growedha gans aga fas war an dor tri dydh heb hedhi,
Yudas a ynnias warnedha ha gorhemmynna dhedha sevel parys.

[13] Wosa omgusulya yn privedh gans an henavogyon, ev a
erviras kerdhes yn-mes ha previ an mater gans gweres Duw
kyns lu an myghtern dhe entra Yudi ha bos perghennek an sita.
[14] Ytho, ow kommyttya an ervirans dhe Greador an bys hag
owth ynnia war y luyow omladh yn hardh dhe'n mernans rag
laghys an tempel, an sita, ha les an gemmynieth, ev a gampyas
ogas dhe Modein. [15] Ev a ros dh'y dus an tokyn-goelyas
'Budhogoleth Duw,' hag ow tewis lu a'n wer yowynk hartha, ev
a omsettyas war dylda an myghtern yn nos ha ladha y'n kamp
a-dro dhe dhew vil wour. Ev a wanas an penn-olifans ha'y
lewyer. [16] Wostiwedh i a lenwis an kamp gans euth ha tervans
ha kildenna yn trygh. [17] Hemma a hwarva poran orth dydh-
tardh, drefenn gweres an Arloedh dhe vos skoes dhodho.

Antioghus a Wra Kevambos gans an Yedhewon

[18] An myghtern, wosa blasa bedhekter an Yedhewon, a
assayas towl dhe hwithra aga savleow. [19] Ev eth erbynn Beth-
sur, kastell krev a'n Yedhewon: mes ev a veu treylys dhe-ves;
ev a omsettyas arta, hag a veu fethys. [20] Yudas a dhannvonas
dhe'n re esa a-ji pypynag o res. [21] Mes Rhodokus, souder a
renkow an Yedhewon, a ros derivadow kevrinek dhe'n eskar;
ev a veu helghys, kechys ha gorrys yn prison. [22] An myghtern
a negysyas an eyl weyth gans an bobel yn Beth-sur; ev a ros
ha degemmeres ambosow, kildenna, omsettya erbynn Yudas
ha'y dus hag a veu fethys. [23] Ev a glewas Felip, neb a via gesys
avel gwalader an governans, dhe rebellya yn Antiogh; reudhys
o, hag ev a elwis an Yedhewon, plegya dh'aga gorholedhow,
ha gul ti dhe enora oll aga gwiryow. Ev a wrug akord gansa
hag offrynna sakrifis, enora an sentri ha diskwedhes helder

dhe'n tyller sans. [24] Ev a dhegemmeras Makkabeyus yn hegar. Ena ev a apoyntyas Hegemonides avel governour an ranndir a Ptolemais bys Gerar, [25] ha mos dhe Ptolemais y honan. Tus Ptolemais o serrys gans an kevambos; yn hwir mar gonneryek ens may fynnens dilea y ambosow. [26] Lysias eth dhe'n arethva, ow kul an gwella defens a ylli. Ev a's perswadyas, aga hoselhe, ha gwaynya aga bolonjedh da, ha dehweles dhe Antiogh. Yndellma y happyas omsettyans ha kildennans an myghtern.

Alkimus a Gews erbynn Yudas

14 Teyr blydhen a-wosa, ger a dheuth dhe Yudas ha'y dus, Demetrius mab Selewkus dhe woelya bys yn porth Tripolis gans lu krev ha lu lestri, [2] ha kemmeres an pow, ha ladha Antioghus ha'y withyas Lysias.

[3] Lemmyn neb unn Alkimus, re bia arghoferyas seulabrys mes re omdhefolas a'y vodh y honan yn termyn an dibarth, a aswonnis nag esa fordh dhodho bos saw po dhe dhos arta dhe'n alter sans, [4] hag ev eth dhe vyghtern Demetrius y'n vlydhen kans hag unnek ha dew-ugens,[a] ow ri dhodho kurun owr ha palmwydhenn, hag ynwedh nebes an skorr oliv usys y'n tempel. Y'n jydh na ny gewsis a-dro dh'y dowlow. [5] Mes ev a gavas chons dhe vos pella gans y dowl foll pan veu gelwys gans Demetrius dhe guntelles an konsel le may feu govynnys orto a-dro dhe omdhalgh ha mynnasow an Yedhewon. Ev a worthybis:

[6] 'Yma re a'n Yedhewon gelwys Hasideanys, ha'ga hapten Yudas Makkabeyus, usi ow pesya breseli ha rebellya, ha ny asons an wlaskor bos yn kres. [7] Ytho my re worras a-denewen enor ow hendasow – my a styr an arghoferyasedh – ha dos lemmyn omma, [8] yn kynsa drefenn bos gwir breder genev rag bernyow an myghtern, ha nessa bos bern dhymm ynwedh rag ow heswlasoryon. Rag dre follneth an re a gampoellis yma agan kenedhel dhien yn anfeus nag yw byghan. [9] Drefenn ty dhe aswonn, a vyghtern, manylyon an mater ma, preder a'gan pow ha'gan kenedhel gweskys a bub tu, gans an kuvder grassyes

---

a 14:4 161 kyns Krist.

a dhiskwedhydh dhe beub. [10] Rag hedre vewo Yudas, ny yll
an governans kavoes kres.' [11] Wosa ev dhe leverel hemma,
remenant a gowetha an myghtern, neb o eskarek dhe Yudas, a
faglas Demetrius uskis hwath moy. [12] Distowgh ev a dhewisis
Nikanor, re bia mester an olifanses, orth y apoyntya avel
governour Yudi, ha'y dhannvon yn-rag [13] gans gorhemmynn
dhe ladha Yudas ha skattra an dus esa ganso, ha dhe wul
Alkimus arghoferyas an tempel meur. [14] An Jentilys der oll
Yudi, re fisa a-rag Yudas, a hesyas dhe junya gans Nikanor,
ow tybi anfeus ha terroesow an Yedhewon dhe styrya sewena
dhedha aga honan.

Nikanor a Wra Kres gans Yudas

[15] Pan glewas an Yedhewon a dhevedhyans Nikanor hag a
guntelles an Jentilys, i a skoellyas pri war aga fennow ha pysi
dhodho Ev neb a fastyas y bobel y honan bys vykken hag a
venten y ertach y honan pup-prys der omdhiskwedhyans. [16] Orth
gorhemmynn an hembrenkyas, i eth yn-rag alena distowgh ha
metya gansa yn batel y'n dre Adasa.[a] [17] Simon, broder Yudas,
a dhyerbynnsa lu Nikanor, ha sowdhenys veu; nos veu, ha ny
wrussa an eskar son.[b]

[18] Byttegyns pan glewas Nikanor a golonnekter Yudas ha'y
dus ha'ga bravder yn batel rag aga bro, ny vedhas ervira an
mater dre skoellya goes. [19] Ytho ev a dhannvonas Posidonius,
Theodotus, ha Mattathias dhe wul kres. [20] Wosa i dhe hwithra
an kynnigow yn leun, an hembrenkyas a's derivas dhe'n bobel,
ha dell heveli y fons a'n keth brys, hag i a assentyas dhe'n
kevambos. [21] I a apoyntyas dydh dhe omvetya yn priva. Charett
a dheuth yn-rag a'n dhew lu; esedhow a enor a veu gorrys yn
aga le; [22] Yudas a worras gwer ervys parys yn tylleryow lesus
dhe lesta trayson tromm a barth an eskerens; ytho i a synsis an
omgusulyans yn kres.

---

a 14:16 *Adasa:* Amendys. Greka *Dessaou.*

b 14:17 Amendys. Styr an Greka yw ankler.

[23] Yth esa Nikanor ow kortos yn Yerusalem ha ny wrug dregynn, mes ev a dhannvonas dhe-ves routhow an dus re omguntellsa. [24] Ev a withas Yudas prest yn y wolok; ev a gavsa sergh dhe'n gour a'y golonn. [25] Ev a ynnias warnodho demmedhi ha dineythi fleghes; ytho Yudas a dhemmedhis, ha bewa yn kosel, ha previ bewnans kemmyn.

Nikanor a Dreyl erbynn Yudas

[26] Mes pan welas Alkimus an bodh da yntredha, ev a gemmeras an kevambos re bia gwrys ha mos dhe Demetrius. Ev a leveris dhodho bos Nikanor dislel dhe'n governans, rag ev dhe apoyntya an braser na erbynn an wlaskor, Yudas, dh'y siwya avel koweth an myghtern. [27] An myghtern a sorras, ha provokys gans kuhudhansow fals an den legrys na, ev a skrifas dhe Nikanor ow leverel y vos drok-pes gans an kevambos hag ow korhemmynna dhodho dannvon Makkabeyus dhe Antiogh avel prisner heb lettya.

[28] Pan dheuth an messaj ma dhe Nikanor, ev o troblys ha keudhys bos res dhodho dilea aga akordyans, kyn na wrussa an gour kamm. [29] Drefenn na yllys enebi an myghtern, ev a viri orth chons dhe gowlwul hemma dre serneth. [30] Mes Makkabeyus, ow kweles bos Nikanor moy stroeth yn y dhyghtyans ganso hag orth y vetya moy ankortes dell via y us, a erviras na dheuth an stroethter ma a'n gwella skilys. Ytho ev a guntellas niver da a'y wer hag omgudha dhiworth Nikanor. [31] Pan aswonnis Nikanor y vos lettys dre dowl an gour, ev eth dhe'n tempel meur ha sans pan esa an oferysi owth offrynna aga sakrifisow usadow, ha gorhemmynna orta delivra dhodho an gour. [32] Pan dosons ti na aswonnens le mayth esa an den a hwilens, [33] ev a ystynnas y leuv dhyghow war-tu ha'n sentri, ha ti yndellma: 'Mar ny dhelivrowgh dhymm Yudas avel prisner, my a denn dhe'n leur an sentri ma a Dhuw, ha my a derr an alter dhe'n dor, ha drehevel omma tempel splann dhe Dionysus.'

[34] Wosa leverel an geryow ma, ev eth dhe-ves. Ena an oferysi a ystynnas aga diwleuv war-tu ha nev ha gelwel warnodho neb usi pup-prys ow tefendya agan kenedhel, y'n geryow ma:

35 ‘A Arloedh a bup-tra, kyn na’ fydh edhomm a dravyth, ty re
beu pes da y fo tempel dha annedhva yn agan mysk; 36 Ytho
lemmyn, A Arloedh sans a bub sansoleth, gwith andhefolys an
chi ma bys vykken re beu purhes a-gynsow.’

Mernans Razis

37 Neb unn Razis, onan a’n henavogyon a Yerusalem, a veu
kuhudhys dhe Nikanor avel gour a gara y geswlasoryon hag a
vri pur dha, ha rag y vodh da ev a veu gelwys tas an Yedhewon.
38 Yn prysyow kyns pan nag esa myska gans an Jentilys, ev re
bia kuhudhys a Yedhowieth, hag ev re beryllsa fest yn tiwysyk
korf ha bewnans rag yedhowieth. 39 Nikanor, ow mynnes
diskwedhes an kasadewder a’n jevo rag an Yedhewon, a
dhannvonas moy es pymp kans souder dh’y dhalghenna; 40 rag
ev a dybi y trolla terroes warnedha orth aga dalghenna. 41 Pan
esa an soudoryon ogas dhe sesya an tour ha terri yn freudh
porth an klos, i a worhemmynnis bos degys tan ha’n darasow
leskys. Ha kyrghynnys a bub tu, Razis a goedhas war y gledha
y honan, 42 ow pos gwell ganso merwel yn nobyl ages koedha
yn diwleuv peghadoryon ha godhevel outrayow anwiw dh’y
enesigeth nobyl. 43 Mes yn toemmder an omladh ny weskis yn
ewn, ha’n routh ow fyski a-ji der an porthow. Ev a boenyas yn
kolonnek war-vann war an fos, hag omdewlel yn hardh yn-nans
bys y’n routh. 44 Mes dell gildennsons yn uskis, spas a igoras
hag ev a goedhas yn kres an spas gwag. 45 Hwath yn few hag
enowys dre gonnar, ev a sevis, ha’y woes a frosas yn-rag ha
kynth o sevur y woliow ev a boenyas der an routh; hag ow sevel
war garrek serth, 46 lemmyn heb goes vytholl, ev a skwardyas y
golodhyon yn-mes ha’ga thewlel orth an routh, ow kelwel war
an Arloedh a vewnans hag a spyrys aga daskorr dhodho arta.
Homm o maner y vernans.

Balghder Nikanor

15 Pan glewas Nikanor bos Yudas ha’y luyow yn
ranndir Samaria, ev a dewlis towlow dhe omsettya
er aga fynn gans oll sawder y’n jydh a bowes. 2 Pan leveris an
Yedhewon, neb o konstrynys dh’y holya, ‘Na’gan distru mar fell

ha barbarus, mes diskwedh revrons dhe'n jydh may hwrug ev,
neb a wel pup-tra, y enora ha sanshe a-ugh dydhyow erell,' [3] an
kanjon teyrgweyth milliges a wovynnas mars esa Sovran yn
nev re worhemmynnsa gwitha an Sabot. [4] Pan lavarsons, 'An
Arloedh bew y honan yth yw, an Sovran yn nev, a worhemmynnis
dhyn may hwitthen an seythves dydh,' [5] ev a worthybis, 'Mes
my yw sovran ynwedh, war an nor, ha my a worhemmynn
dhywgh may kemmerowgh arvow ha kowlwul negys an
myghtern.' Byttegyns, ny sewenis ow kowlwul y dowl kasadow.

Yudas a Gennerth Y Dus

[6] Ytho Nikanor yn y vostyans pur ha balghder re ervirsa sevel
men-kov poblek a vudhogoleth war Yudas ha'y luyow. [7] Mes ny
astelas Makkabeyus trestya gans pub fydhyans ev dhe gavoes
gweres gans an Arloedh. [8] Ev a ynnias war y dus ma na ve own
dhedha a omsettyans an Jentilys, mes gwitha yn aga brys an
prysyow kyns pan dhothya dhedha gweres a'n nev, hag ytho
gwaytyas an trygh a vedha res dhedha gans an Ollgalloesek.
[9] Orth aga hennertha dhiworth an lagha ha'n brofoesi, hag orth
aga hovhe a'n batelyow re waynsens, ev a's gwrug moy diwysyk.
[10] Ha wosa movya aga spyrys, ev a dhellos y worhemmynnow,
dhe'n keth termyn ow tiskwedhes falsuri an Jentilys ha torrow
aga thiow. [11] Ev a arvas peub anedha, a-der gans fydhyans yn
skoesow ha guwow mes orth aga hennertha gans geryow brav,
hag ev a's cheryas oll ow

[12] An pyth a welas o hemma: Onias, re bia arghoferyas, gour
da ha nobyl, klor y fordh ha hweg y gnas, onan a gewsi yn hwiw
ha dyskys a'y flogholeth yn pup-tra yw bryntin, esa ow pysi
ystynnys y dhiwleuv rag oll kemmynieth an Yedhewon. [13] Ena
y'n keth vaner onan arall a omdhiskwedhas notys der y wols
loes ha'y dhinita, hag a veuredh marthys hag awtorita. [14] Hag
Onias a gewsis, ow leverel, 'Hemm yw den a gar y vreder hag
a bys yn feur rag an bobel ha'n sita sans – Yeremia, profoes
Duw.' [15] Yeremia a ystynnas y leuv dhyghow ha ri dhe Yudas
kledha owrek, ha dell y'n ros ev a gewsis dhodho yndellma:

16 ‘Kemmer an kledha sans ma, ro a Dhuw, ganso may tistruydh
dha eskerens.’

17 Kennerthys gans geryow Yudas, mar nobyl ha gans an
galloes dh’aga biga dhe vravder hag ow kul dhe golonnekter
difuna, hag ow ri bravder gourel dhe vebyon, i a erviras na
wrellens kaskyrgh mes omsettya yn hardh, hag ervira an mater
der omladh leuv orth leuv gans pub kolonnekter, drefenn bos an
sita ha’n sentri ha’n tempel yn peryll. 18 Aga bern rag gwragedh
ha fleghes, breder ha neskerens o le poes warnedha; aga brassa
ha kynsa own o rag an sentri sakrys. 19 Ny veu byttele ankres
an dus deges y’n sita, rag prederus vons a-dro dhe siwyans batel
y’n pow igor.

Fethans ha Mernans Nikanor

20 Pan esa peub ow mires yn-rag orth an vreus a dheffa, ha’n
eskar devedhys yn ogas seulabrys ha’ga lu parys rag batel, an
olifanses yn aga savla ewn ha’n varghogyon yn aga thyller war
an eskelli, 21 Makkabeyus, ow kweles an luyow a-ragdho ha
provians divers an arvow ha gnas wyls an olifanses, a ystynnas
y dhiwleuv war-tu ha nev ha gelwel war an Arloedh a wra
anethow; rag ev a wodhya nag yw der arvow mes par dell ervir
an Arloedh may hwront ev an vudhogoleth dhe’n re a’s dendil.
22 Ev a elwis warnodho gans an geryow ma: ‘Ty, A Arloedh, a
dhannvonas dha el yn termyn Hezekia myghtern Yudi, hag ev
a ladhas pymp ha naw-ugens a vilyow yn kamp Sennagherib.
23 Ytho lemmyn, A Rewler an nevow, dannvon el da rag
lesa own hag euth a-ragon. 24 Gans nerth dha vregh bedhens
gweskys an vlasfemoryon ma re dheuth erbynn dha bobel sans.’
Gans an geryow ma ev a hedhis.

25 Nikanor ha’y dus a dheuth yn-rag gans hirgern ha garmow
batel, 26 mes Yudas ha’y dus a dheuth erbynn an eskar yn
batel gans galow war Dhuw ha pysadow. 27 Owth omladh gans
aga diwleuv hag ow pysi war Dhuw yn aga holonn, i a ladhas
pymthek warn ugens a vilyow dhe’n lyha, ha cherys vons der
omdhiskwedhyans Duw.

[28] Pan veu gorfennys an vatel, ow tehweles yn lowender, i
a dhyskas bos Nikanor growedhys marow yn y leun-arvwisk.
[29] Ena yth esa garmow ha tervans, hag i a vennigas an
Arloedh Ollgalloesek yn aga mammyeth. [30] Hag ena an gour
neb o prest yn korf hag enev penn-defendyer y bobel, hag a
besyas yn kerensa war-tu ha'y geswlasoryon oll y vewnans, a
worhemmynnis dhedha treghi penn ha bregh Nikanor dhe-ves
ha'ga doen dhe Yerusalem. [31] Pan dheuth di ha wosa gelwel
war-barth y geswlasoryon ha settya an oferysi a-rag an alter, ev
a dhannvonas war-lergh an re esa y'n tour. [32] Ev a dhiskwedhas
dhedha penn Nikanor vil ha bregh an den ansans na, re bia
ystynnys yn braslavarow erbynn tempel sans an Ollgalloesek.
[33] Ev a droghas yn-mes taves Nikanor ansans ha leverel ev
dh'y ri tamm ha tamm dhe'n ydhyn ha kregi gobrow y follneth
a-dal an sentri. [34] Ytho peub, ow mires dhe nev, a vennigas an
Arloedh re omdhiskwedhsa, ow leverel, 'Benniges yw ev neb
a withas y dyller y honan andhefolys!' [35] Yudas a grogas penn
Nikanor dhiworth an tour, tokyn kler ha hewel dhe bubonan a
weres an Arloedh. [36] Hag i oll a ordenas der arghadow kemmyn
nevra dhe asa an jydh ma dhe vos heb solempnyans, mes dhe
solempnya trydhegves dydh an dewdhegves mis – yw gelwys
Adar y'n yeth Aramaek – unn jydh kyns Goel Mordekay.

[37] Yndellma ytho y feu tenkys Nikanor, hag a'n termyn na an
sita re beu yn perghennogeth an Ebrowyon. Hag omma my a
worfenn an lyver.

Pennlavar

[38] Mars yw gorrys war-barth yn ta hag yn kewar, henn yw an
pyth a dhesiris vy ow honan; mars yw gwrys yn trog hag yn
kresek, henn o an gwella a yllis y wul. [39] Rag dell yw anhweg
eva gwin y honan, po hwath dowr y honan, gwin kemmyskys
gans dowr a wra blas hweg ha denteythyel; yndella ynwedh gis-
skrifa yn ober lyennek a heudhha diwskovarn an re a lenn an
ober. Hag ottomma y fydh an diwedh.

AN TESTAMENT NOWYDH

AN AWEYL WAR-LERGH
MATTHEW

Chaptra 1
Aghskrif Yesu Krist
Dineythyans Yesu Krist

Chaptra 2
Devedhyans an Dus Fur
An Tegh dhe Ejyp
Ladhva an Fleghes Wiryon
An Dehwelyans yn-mes a Ejyp

Chaptra 3
Pregoth Yowann Besydhyer
Besydh Yesu

Chaptra 4
Temptyans Yesu
Dalleth an Pregoth yn Galile
Galow Peswar Pyskador
Menystra dhe Routh Veur

Chaptra 5
An Pregoth war an Menydh
An Gwynnvysow
Hoelan ha Golow
Dyskas a-dro dhe'n Lagha
Dyskas a-dro dhe Sorr; Breus hag Akord
Dyskas a-dro dhe Avoutri
Dyskas a-dro dhe Dhidhemmedhyans
Dyskas a-dro dhe Liow
Dyskas a-dro dhe Dhial
Kerensa dhe Eskerens

Chaptra 6
Dyskas a-dro dhe Alusen
Dyskas a-dro dhe Bysadow
Dyskas a-dro dhe Omdhivoesa
Tresor yn Nev
Golow an Korf
Duw ha Mammon
Fienasow ha Preder

Chaptra 7
Breusi Tus Erell
Govynn, Hwila, Knouk
An Porth Kul
Gwydhenn Godhvedhys dre Hy Frut
Bythkweth ny'gas Aswonnis
An Re a Woslow ha'n Re a Ober

Chaptra 8
Glanhe Den Klavorek
Yaghheans Kethwas Penn-kangour
Yaghheans Lies Den
Holyoryon Yesu
Yesu a Goselha Annawel
Yaghheans an Gadarenys Tormentys gans Dywolow

Chaptra 9
Yaghheans Den Palsyes
Galow Matthew
An Govynn a-dro dhe Omdhivoesa
Myrgh an Rewler, ha'n Venyn a Dochyas Dillas Yesu
Yaghheans Dew Dhen Dhall
Yaghheans Den Avlavar
Truedh Yesu

Chaptra 10
Henwyn an Dewdhek Abostol
Dannvon an Dewdhek
Torment a Dheu
Neb Yw Res Perthi Own Anodho
Aswonn Krist a-dherag Tus
Kledha, a-der Kres
Gobrow

Chaptra 11
Kannasow dhiworth Yowann Besydhyer
Go-i an Sitys na Goedhas yn Edrek
Dewgh dhymmo Vy ha Powes

Chaptra 12
Terri Pennow-ys y'n Sabot
An Den Gwedhrys Y Leuv
An Gwas Dewisys
Yesu ha Belzebul
Gwydhenn ha'y Frut
Hwila Tokyn
Dehweles an Spyrys Avlan
Mamm ha Breder Yesu

Chaptra 13
Parabolenn an Gonador
Porpos an Parabolennow
Styr Parabolenn an Gonador

Parabolenn an Ivra yn mysk an Ys
Parabolennow Has Kedhow ha Goell
Entent Parabolennow
Styryans Parabolenn an Ivra
Teyr Farabolenn
Tresoryow Nowydh ha Koth
Yesu Neghys yn Nazareth

Chaptra 14
Mernans Yowann Besydhyer
Maga an Pymp Mil
Kerdhes war an Dowr
Yaghheans an Glevyon yn Gennesaret

Chaptra 15
Hengov an Henavogyon
Fydh an Venyn Gananek
Yaghheans Lies Den
Maga an Peswar Mil

Chaptra 16
Hwilas Tokyn
Goell an Fariseow ha'n Sadukeow
Peder a Avow Yesu dhe Vos an Krist
Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Chaptra 17
Treusfigurans Krist
Yaghheans Mab Troblys gans Dyowl
Yesu a Dhargan Arta Y Vernans ha'y Dhasserghyans
Tyli Trubyt an Tempel

Chaptra 18
An Moyha y'n Wlaskor
Temptyans dhe Begh
Parabolenn an Dhavas Kellys
Broder Neb a Wra Kammweyth
Parabolenn an Gwas na Wrug Gava

Chaptra 19
Dyskas a-dro dhe Dhidhemmedhyans
Yesu a Vennik an Fleghesigow
An Den Rych

Chaptra 20
An Wonisysi y'n Winlann
An Tressa Gweyth Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans
Govenek Jamys ha Yowann
Dew Dhen Dhall

Chaptra 21
Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh
Glanhe an Tempel
Molleth an Figbrenn
Govynn a-dro dhe Awtorita Yesu
Parabolenn an Dhew Vab
Parabolenn an Winlann ha'n Diogyon

Chaptra 22
Parabolenn an Kevewi Bras
Ri Trubyt dhe Sesar
Govynn a-dro dhe'n Dasserghyans
An Gorhemmynn Meur
Govynn a-dro dhe Vab Davydh

Chaptra 23
Kuhudhans an Skribys ha'n Fariseow
Kynvann war Yerusalem

Chaptra 24
Diswrians an Tempel Dargenys
Dalleth Galarow
An Anken Meur
Devedhyans Mab an Den
Parabolenn an Figbrenn
Ny Wodhor an Jydh na'n Eur
An Kethwas Lel po Dislel

Chaptra 25
Parabolenn an Deg Gwyrghes
Parabolenn an Talentys
Breus an Kenedhlow

Chaptra 26
An Bras dhe Ladha Yesu
An Untyans yn Bethani
Yudas owth Offra dhe Drayta Yesu
An Pask gans an Dhyskyblon
Soper an Arloedh
Nagh Peder Dargenys
An Pysadow yn Gethsemane
Yesu Traytys ha Dalghennys
Yesu a-rag an Sanhedrin
Peder a Nagh Yesu

Chaptra 27
Yesu Dres a-rag Pilat
Mernans Yudas
Yesu Apposys gans Pilat
Yesu Dampnys dhe'n Mernans
An Soudoryon a Skorn Yesu
Krowsyans Yesu
Mernans Yesu
Ynkleudhyans Yesu
An Withysi orth an Bedh

Chaptra 28
Dasserghyans Yesu
Derivas an Withysi
Gorhemmynn dhe'n Dhyskyblon

Aghskrif Yesu Krist

Luk 3:23-38

1 Lyver linyeth Yesu Krist mab Davydh mab Abraham.
[2] Abraham a dhineythis Ysak, hag Ysak a dhineythis
Yakob, ha Yakob a dhineythis Yuda ha'y vreder ev. [3] Yuda
a dhineythis Peres ha Zera a Thamar, ha Peres a dhineythis
Hesron, ha Hesron a dhineythis Aram. [4] Aram a dhineythis
Amminadab, hag Amminadab a dhineythis Nahshon, ha
Nahshon a dhineythis Salmon. [5] Salmon a dhineythis Boaz
a Rahab, ha Boaz a dhineythis Obed[a] a Ruth, hag Obed a
dhineythis Yesse; [6] ha Yesse a dhineythis Davydh an myghtern.
Davydh a dhineythis Solomon a wreg Urri, [7] ha Solomon a
dhineythis Roboam, ha Roboam a dhineythis Abia, hag Abia a
dhineythis Asaf.[b] [8] Asaf a dhineythis Yehoshafat, ha Yehoshafat
a dhineythis Yoram, ha Yoram a dhineythis Uzzia. [9] Uzzia
a dhineythis Yoatham, ha Yoatham a dhineythis Ahaz, hag
Ahaz a dhineythis Hezekia. [10] Hezekia a dhineythis Manasse,
ha Manasse a dhineythis Amos,[c] hag Amos a dhineythis Yosia,
[11] ha Yosia a dhineythis Yekonia ha'y vreder ev yn prys aga
divroans dhe Babylon.

[12] Wosa an divroans dhe Babylon, Yekonia a dhineythis
Shealtiel, ha Shealtiel a dhineythis Zerubbabel. [13] Zerubbabel
a dhineythis Abiud, hag Abiud a dhineythis Elyakim, hag
Elyakim a dhineythis Azor. [14] Azor a dhineythis Sadok, ha
Sadok a dhineythis Akim, hag Akim a dhineythis Eliud.
[15] Eliud a dhineythis Eleazar, hag Eleazar a dhineythis Matthan,
ha Matthan a dhineythis Yakob. [16] Yakob a dhineythis Yosep
gour Maria, may feu gensi dineythys Yesu, yw gelwys Krist.

[17] Ytho oll an henedhow a Abraham bys Davydh o peswardhek
henedh: a Davydh bys an divroans dhe Babylon o peswardhek

---

a 1:5 *Obed:* Greka *Yobed.*

b 1:7 *Asaf:* War-lergh re a'n dornskrifow *Asa.*

c 1:10 *Amos:* War-lergh re a'n dornskrifow *Amon* po *Ammon.*

henedh, hag a'n divroans dhe Babylon bys Krist o peswardhek henedh.

Dineythyans Yesu Krist

Luk 2:1-7

[18] Dineythyans Yesu Krist o yndellma. Pan via y vamm Maria ambosys dhe Yosep, kyns i dhe dhos war-barth, yth omgavas owth omdhoen der an Spyrys Sans. [19] Ha Yosep hy gour, a-ban o den ewnhynsek, ha ny vynni gul bismer dhedhi, a erviras hy gorra a-denewen yn-dann gel. [20] Hag ev owth ombrederi a-dro dhe'n taklow ma, awotta, el an Arloedh a omdhiskwedhas dhodho dre hunros, ow leverel, 'Yosep mab Davydh, na borth own a gemmeres Maria yn gwreg dhis; rag an pyth usi omdhegys ynni yw der an Spyrys Sans. [21] Hi a dhineyth mab, ha ty a'n henow Yesu; rag ev a saw y bobel dhiworth aga feghosow.' [22] Oll henna yw hwarvedhys may fo kollenwys an dra kewsys gans an Arloedh der an profoes, ow leverel,

> [23] 'Awotta, an wyrghes a wra omdhoen ha dineythi mab
> hag i a'n henow Emmanuel,'

yw dhe styrya, Genen ni Duw. [24] Yosep, pan dhifunas a'y gosk, a wrug par dell worhemmynnsa dhodho el an Arloedh hag a gemmeras y wreg dhodho ev, [25] ha ny's aswonnis bys pan dhineythis hi mab;[a] hag ev a'n henwis Yesu.

Devedhyans an Dus Fur

2 Pan veu Yesu genys yn Bethlehem Yudi yn dydhyow an myghtern Herod, awotta, tus fur a dheuth dhiworth an howldrevel dhe Yerusalem, [2] ow leverel, 'Ple'ma ev yw genys Myghtern an Yedhewon? Rag ni a welas y sterenn y'n howldrevel[b] hag yth on ni devedhys dh'y wordhya.' [3] Pan wrug myghtern Herod klewes hemma, ev a veu troblys, hag oll Yerusalem ganso, [4] ha wosa kuntell oll an bennoferysi ha skribys an bobel war-barth, ev a wovynnas orta ple fe Krist

---

a 1:25 *bys pan dhineythis hi mab:* War-lergh re a'n dornskrifow *bys pan dhineythis hi hy mab kynsa-genys.*

b 2:2 *y'n howldrevel:* po *owth yskynna*

genys. [5] I a'n gorthybis, 'Yn Bethlehem Yudi; rag yndellma y feu skrifys gans an profoes:

[6] "Ha ty, Bethlehem, pow Yuda,
nyns os mann an lyha yn mysk gwelhevin Yuda,
rag yn-mes ahanas y teu hembrenkyas
neb a wra bugelya ow fobel Ysrael."'

[7] Ena Herod, wosa gelwel an dus fur yn privedh, a wovynnas orta an termyn poran mayth omdhiskwedhas an sterenn. [8] Hag ev a's dannvonas dhe Bethlehem, ha leverel, 'Ewgh ha hwithrewgh yn kewar derivadow a-dro dhe'n flogh; ha pan y'n kevsowgh, dannvenewgh derivadow dhymm, mayth ylliv vy ynwedh dh'y wordhya.' [9] Wosa klewes an myghtern yth ethons yn-kerdh, hag awotta'n sterenn a welsons y'n howldrevel ow mos a-dheragdha bys pan dheuth ha sevel a-ugh an tyller mayth esa an flogh. [10] Pan welsons an sterenn, i a lowenhas gans joy meur dres eghenn. [11] Devedhys y'n chi, i a welas an flogh gans Maria y vamm, hag i a omblegyas dhe'n dor ha'y wordhya; hag owth igeri aga thresoryow, i a brofyas rohow dhodho, owr ha frankynkys ha myrr. [12] Ena, gwarnyes dre hunros na wrellens dehweles dhe Herod, i a omdennas dh'aga fow war fordh arall.

An Tegh dhe Ejyp

[13] Wosa i dhe vos gyllys yn-kerdh, otta, el an Arloedh a omdhiskwedhas dhe Yosep dre hunros, ow leverel, 'Sav yn-bann ha kemmer an flogh ha'y vamm ha fi dhe Ejyp ha bydh ena erna leverriv dhis; rag Herod a vynn hwilas an flogh rag y dhistrui.' [14] Ena ev a sevis yn-bann ha kemmeres an flogh ha'y vamm yn nos ha mos dhe Ejyp, [15] hag yth esa ev ena bys vernans Herod, rag may fe kollenwys an dra kewsys gans an Arloedh der an profoes, ow leverel, 'Yn-mes a Ejyp my re elwis ow mab.'

Ladhva an Fleghes Wiryon

[16] Ena Herod, ow kweles ges dhe vos gwrys anodho gans an dus fur, o meur serrys hag a dhannvonas ha ladha oll an fleghes esa yn Bethlehem hag yn oll an pow a-dro, a dhew vloedh ha

le ages henna, herwydh an termyn a dhys'sa gans an dus fur.
17 Y'n eur na y feu kollenwys an dra kewsys gans Yeremia an
profoes, ow leverel,

18 'Lev a veu klewys yn Rama,
oelva ha galarow tynn,
Raghel owth oela rag hy fleghes
ha ny vynna bos konfortys, drefenn nag esons na
fella.'[a]

An Dehwelyans yn-mes a Ejyp

19 Wosa Herod dhe verwel, awotta, el a'n Arloedh a
omdhiskwedhas dhe Yosep dre hunros yn Ejyp, 20 ow leverel,
'Sav yn-bann, ha kemmer an flogh ha'y vamm ha ke dhe bow
Ysrael; rag marow yw an re a hwila bewnans an flogh.' 21 Hag ev
a sevis ha kemmeres an flogh ha'y vamm hag a dheuth dhe bow
Ysrael. 22 Mes pan glewas bos Arghelaus ow reynya yn Yudi yn
le y das Herod, own a'n jevo a vones dhi; ha wosa bos gwarnys
dre hunros ev a omdennas dhe rannvro Galile, 23 hag ev eth dhe
driga yn sita gelwys Nazareth; may fe kollenwys an dra kewsys
gans an profoes, 'Ev a vydh henwys Nazaren.'

Pregoth Yowann Besydhyer

Mark 1:1-8; Luk 3:1-9, 15-17; Yow 1:19-28

3 Y'n dydhyow na, Yowann Besydhyer a dheuth ow
pregoth yn gwylvos Yudi 2 ha leverel, 'Koedhewgh yn
edrek; rag gwlaskor nev re dheuth nes.' 3 Rag an den ma yw
neb a veu menegys der Ysay an profoes, ow leverel,

'Lev onan ow kria y'n gwylvos:
Pareusewgh fordh an Arloedh,
gwrewgh kompes y hynsyow ev.'

4 Dhe Yowann yth esa gwisk gwrys a vlew kowrvargh gans
grogys a groghen a-dro dh'y dhiwglun, ha'y voes o lokustes
ha mel gwyls. 5 Y'n prys na, yth esa ow mos yn-mes dhodho
Yerusalem hag oll Yudi ha'n pow a-dro dhe'n Yordan, 6 hag
yth esens i ow pos besydhys ganso y'n Yordan, ow yes aga

a 2:18 Yer 31:15.

feghosow. [7] Hag ev, ow kweles meur a Fariseow ha Sadukeow
ow tos dh'y vesydh, a leveris dhedha, 'Hwi askorr nadres! Piw
re'gas gwarnyas dhe fia dhiworth an sorr a dheu? [8] Degewgh
ytho frut gwiw rag edrega, [9] ha na dybewgh leverel dh'agas
honan, "Yma dhyn Abraham yn tas." Rag my a lever dhywgh
y hyll Duw drehevel fleghes dhe Abraham yn-mes a'n veyn ma.
[10] Lemmyn yma an voel gorrys war wreydhenn an gwydh; pub
gwydhenn ytho na dheg frut da a vydh treghys dhe'n dor ha
tewlys gans tan. [11] My a'gas besydh gans dowr dhe edrega, mes
ev neb a dheu war ow lergh yw moy galloesek agesov vy ha'y
eskisyow nyns o'ma gwiw dh'aga doen. Ev a'gas besydh gans
an Spyrys Sans ha tan. [12] Yn y leuv yma an gwynsell, hag ev a
lanha yn tien y leur-drushya ha kuntell y waneth dhe'n skiber,
mes an us ev a'n lesk gans tan andhifeudhadow.'

Besydh Yesu

Mark 1:9-11; Luk 3:21-22

[13] Ena Yesu a dheuth a Alile dhe Yowann troha'n Yordan
rag bos besydhys ganso. [14] Mes Yowann a'n lettyas, ow leverel,
'Dhymmo yma edhomm a vos besydhys genes jy: ha ty, osta
jy devedhys dhymmo vy?' [15] Mes Yesu a worthybis ow leverel
dhodho, 'Gas henna dhe vos lemmyn, rag yndellma y tegoedh
dhyn kollenwel pub ewnder.' Ena ev a assentyas ganso. [16] Ha
Yesu besydhys, dihwans y sevis yn-bann a'n dowr; hag otta, an
nevow a veu igerys dhodho, hag ev a welas Spyrys Duw ow
tiyskynna avel kolomm hag ow tos warnodho; [17] hag awotta lev
yn-mes a'n nevow ow leverel, 'Hemm yw ow Mab karadow,
mayth usi ynno ow delit.'

Temptyans Yesu

Mark 1:12-13; Luk 4:1-13

4 Ena Yesu a veu hembrenkys yn-bann dhe'n gwylvos
gans an Spyrys dhe vos temptys gans an jowl. [2] Ha pan
omdhivoessa dew-ugens dydh ha dew-ugens nos, a-wosa ev
a borthas nown. [3] Ha'n tempter a dheuth dhodho ha leverel,
'Mars osta Mab Duw, lavar dhe'n veyn ma bos gwrys bara.'
[4] Mes ev a worthybis ow leverel, 'Skrifys yw,

"Mab-den ny wra bewa unnsel orth bara,
saw orth pub ger a dheu yn-mes a anow Duw."'

5 Ena an jowl a'n kemmeras dhe'n sita sans hag a'n settyas
war bynakyl an tempel, 6 hag yn-medh ev dhodho, 'Mars osta
Mab Duw, omdowl dha honan yn-nans, rag skrifys yw,

"Ev a worhemmynn dh'y eledh a-dro dhis,
hag yn aga diwla i a'th teg yn-bann
ma na weski dha droes erbynn men."'

7 Yesu a leveris dhodho, 'Arta skrifys yw, "Ny wredh temptya
an Arloedh dha Dhuw."'

8 Arta an jowl a'n kemmeras dhe venydh pur ughel ha
diskwedhes dhodho oll gwlaskordhow an bys ha'ga splannder,
9 ha leverel dhodho, 'Oll an re ma my a vynn ri dhis mar
koedhydh dhe'n dor ha'm gordhya.' 10 Ena yn-medh Yesu
dhodho, 'Ke dhe-ves, Satnas; rag skrifys yw,

"Ty a wra gordhya an Arloedh dha Dhuw
hag ev yn unnsel ty a wra servya."'

11 Ena an jowl a'n gasas hag otta, eledh a dheuth dh'y servya.

Dalleth an Pregoth yn Galile

Mark 1:14-15; Luk 4:14-15

12 Pan glewas bos Yowann dalghennys, ev a omdennas dhe
Alile. 13 Ha wosa gasa Nazareth ev eth dhe driga yn Kapernaum
ryb an mor yn oryon Zebulun ha Naftali, 14 may fe kollenwys
an dra kewsys dre Ysay an profoes, ow leverel,

15 'Pow Zebulun ha pow Naftali,
fordh an mor a'n tu arall dhe'n Yordan,
Galile an Jentilys:

16 an bobel esedhys yn tewolgow
re welas golow bras,

ha war an re esedhys yn tir ha skeus ankow
yma golow drehevys yn-bann.'

17 Alena rag, Yesu a dhallathas pregoth ha leverel, 'Koedhewgh
yn edrek, rag gwlaskor nev re nesas.'

Galow Peswar Pyskador

Mark 1:16-20; Luk 5:1-11

[18] Hag ev ow kerdhes ryb mor Galile, y hwelas dew vroder, Simon, gelwys Peder hag Androw y vroder, ow tewlel roes y'n mor; rag pyskadoryon ens i. [19] Ev a leveris dhedha, 'Dewgh war ow lergh, ha my a'gas gwra pyskadoryon a dus.' [20] A-dhesempis i a asas an roesow hag a'n siwyas [21] Hag ev ow mones yn-rag alena, y hwelas dew vroder arall, Jamys mab Zebede ha Yowann y vroder, y'ga skath gans Zebede aga thas owth ewnhe aga roesow; hag ev a's gelwis. [22] Hag a-dhesempis i a asas an skath ha'ga thas hag a'n siwyas.

Menystra dhe Routh Veur

Luk 6:17-19

[23] Ena yth e a-dro dres oll Galile ow tyski yn aga synagys ha pregoth aweyl an wlaskor, ha sawya pub kleves ha pub dises yn mysk an bobel. [24] An derivas anodho a omlesas dres oll Syria, hag i a dhros dhodho oll an dus plagys gans lies eghenn a glevesow ha tormentys, ha'n re dalghennys gans dywolow, ha'n loerogyon ha'n balsyon, hag ev a's sawyas. [25] Ha routhow bras a'n siwyas, dhiworth Galile ha Dekapolis ha Yerusalem ha Yudi, ha dhiworth an tu arall dhe'n Yordan.

An Pregoth war an Menydh

5 Pan welas an routhow, ev a yskynnas dhe'n menydh, ha wosa ev dhe esedha, y dhyskyblon a dheuth dhodho; [2] hag ev a igoras y anow ha'ga dyski, ow leverel,

An Gwynnvysow

Luk 6:20-23

[3] 'Gwynnvys an re yw boghosek yn spyrys, rag dhedha i yw gwlaskor nev.

[4] 'Gwynnvys an re usi ow kalari, rag i a vydh konfortys.

[5] 'Gwynnvys an re yw klor, rag i a erit an norvys.

[6] 'Gwynnvys an re a berth nown ha syghes ow yeuni war-lergh ewnder, rag i a vydh lenwys.

[7] 'Gwynnvys an re yw tregeredhus, rag i a gyv tregeredh.

[8] ‘Gwynnvys an re pur aga holonn, rag i a wel Duw.

[9] ‘Gwynnvys an wrioryon kres, rag i a vydh gelwys fleghes Duw.

[10] ‘Gwynnvys an re helghys drefenn ewnder, rag dhedha i yw gwlaskor nev.

[11] ‘Gwynnvys owgh pan y’gas despityons ha’gas helghya ha leverel pub eghenn a gabel er agas pynn a-barth dhymmo vy. [12] Lowenhewgh ha bedhewgh pur heudhik, rag meur yw agas gober y’n nevow, rag yndella y hwrussons helghya an brofoesi neb a veu kyns agas prys hwi.

Hoelan ha Golow

Mark 4:21, 9:50; Luk 8:16-17, 11:33-36, 14:34-35

[13] ‘Hwi yw hoelan an bys; mes mar kollas an hoelan y vlas, py ganso y fydh ev sellys? Nyns yw dhe-les na fella dhe dravyth marnas dhe vos tewlys dhe-ves ha trettys gans tus.

[14] ‘Hwi yw golow an bys. Ny yll bos kudhys sita a vo settys war venydh; [15] na ny enowir lugarn ha’y worra yn-dann vushel, mes war an kantolbrenn, hag ev a splannha kemmys a vo y’n chi. [16] Yndella re splanno agas golow a-rag tus may hwellons agas oberow da ha gordhya agas Tas usi y’n nevow.

Dyskas a-dro dhe’n Lagha

[17] ‘Na dybewgh my dhe vos devedhys rag diswul an lagha na’n brofoesi; ny dheuth vy dhe dhiswul mes dhe gollenwel. [18] Rag yn hwir my a lever dhywgh, bys pan dremenno nev ha nor, ny dremen unn dyjyn na unn sin dhiworth an lagha erna vo kowlwrys pup-tra oll. [19] Rakhenna, piwpynag a dorro onan a’n gorhemmynnow lyha ma ha dyski dhe dus gul yndella, ev a vydh gelwys an lyha yn gwlaskor nev, mes piwpynag a’s gwrello ha’ga dyski, an keth den na a vydh gelwys meur yn gwlaskor nev. [20] Rag my a lever dhywgh, marnas agas ewnder a vo moy ages henna a’n skribys ha’n Fariseow, ny wordremenno yn gwlaskor nev.

Dyskas a-dro dhe Sorr; Breus hag Akord

25-26: **Luk 12:57-59**

21 'Hwi re glewas bos leverys dhe dus an termyn koth, Ny
wredh ladha; ha piwpynag a lattho y fydh yn peryll a vreusyans.
22 Mes my a lever dhywgh, Piwpynag a sorro orth y vroder
heb ken[a] a vydh yn peryll a vreusyans, ha piwpynag a lavarro
dh'y vroder, "Raka,"[b] dhe vos yn peryll a'n Sanhedrin; mes
piwpynag a lavarro, "Ty foll" a vydh yn peryll a'n ifarn[c] a dan.
23 Ytho, mars esos ow profya dha ro dhe'n alter, hag ena ty a
berth kov bos gans dha vroder, neppyth er dha bynn, 24 gas
ena dha ro a-dherag an alter, ha ke yn-kerdh; kyns oll, bydh
unnverhes gans dha vroder hag ena deus dhe offrynna dha ro.
25 Bydh akordys gans dha eskar toeth da ha ty ow kerdhes war
an fordh war-barth ganso, rag own dha eskar dhe'th taskorr
dhe'n breusydh ha'n breusydh dha dhaskorr dhe'n gwithyas ha
ty dhe vos tewlys yn prison. 26 Yn hwir y lavarav dhis, ny wre'ta
dos yn-mes alena bys may tylli an ferdhynn[d] diwettha.

Dyskas a-dro dhe Avoutri

27 'Hwi re glewas bos leverys, "Ny wredh avoutri." 28 Mes my
a lever dhywgh, Neb a vir orth benyn gans drokhwans re wrug
avoutri seulabrys gensi yn y golonn. 29 Dha lagas dyghow mar
kwra dha sklandra, tenn e mes ha towl e dhiworthis; rag y fydh
dhe les dhis onan a'th eseli dhe vos dhe goll, ha na vo tewlys oll
dha gorf yn ifarn. 30 Mar kwra dha leuv dhyghow dha sklandra,
trogh hi dhe-ves ha towl hi dhiworthis, rag y fydh dhe les dhiso
onan a'th eseli dhe vos dhe goll, ha na vo tewlys oll dha gorf
yn ifarn.[e]

---

a 5:22 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *heb ken.*

b 5:22 *Raka:* Po *Penn-koeg* (Aramaek).

c 5:22, 29, 30 *ifarn:* Greka *Gehenna.*

d 5:26 *ferdhynn:* Greka *kodrantes.*

e 5:30 *ha na vo tewlys oll dha gorf yn ifarn:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha nag ello dha gorf dhe ifarn.*

Dyskas a-dro dhe Dhidhemmedhyans

Mat 19:9; Mark 10:11-12; Luk 16:18

31 ‘Ynwedh y feu leverys, “Neb a worro dhe-ves y wreg,
gwres ev ri dhedhi skrifen didhemmedhyans.” 32 Mes my a
lever dhywgh, Piwpynag a worro dhe-ves y wreg marnas kaws
dijastita, ev a’s gwra avoutres; ha neb a dhemmettho benyn
dhidhemmedhys, ev a wra avoutri.

Dyskas a-dro dhe Liow

33 ‘Arta, hwi re glewas bos leverys dhe dus an termyn koth,
“Ny wredh terri dha di, mes ty a dal kewera tiow gwrys dhe’n
Arloedh.” 34 Mes my a lever dhywgh, Na wrewgh tiow mann:
naneyl re’n nev, rag tron-sedha Duw ywa, 35 na re’n dor, rag
skavell y dreys yw ev, na re Yerusalem, rag sita an Myghtern
meur yw hi, 36 naneyl na wra ti re’th penn, rag ny yll’ta gul dhe
unn vlewenn bos naneyl gwynn na du. 37 Mes bedhes agas lavar,
Yw, yw, Nag yw, nag yw; ha pup-tra oll eus pella es henna, a’n
tebel el[a] ywa.

Dyskas a-dro dhe Dhial

Luk 6:29-30

38 ‘Hwi re glewas bos leverys, “Lagas rag lagas ha dans rag
dans.” 39 Mes my a lever dhywgh, Na sevewgh erbynn neb yw
drog, saw piwpynag a’th wesko war dha vogh dhyghow, treyl
dhodho hy ben ynwedh; 40 ha mar mynn nebonan dha siwya
dre lagha ha doen dha bows dhiworthis, ro dhodho dha vantell
ynwedh; 41 ha neb a’th konstrynno dhe lavurya unn mildir, ke
ganso dew. 42 Ro dhe neb a wovynno orthis, ha na wra omdenna
dhiworth an den a vynnsa chevisya ahanas.

Kerensa dhe Eskerens

Luk 6:27-28, 32-36

43 ‘Hwi re glewas bos leverys, “Ty a wra kara dha gentrevek
ha kasa dha eskar.” 44 Mes my a lever dhywgh, Kerewgh agas
eskerens ha pysewgh rag an re a wra agas helghya, 45 may
hallowgh hwi bos mebyon agas Tas usi y’n nevow, rag ev a wra

---

a 5:37 *a’n tebel el:* Po *a’n drog.*

dh'y howl drehevel keffrys war an re dhrog ha'n re dha, hag a dhannvon an glaw war an re ewnhynsek ha'n re gammhynsek. 46 Rag mar kerewgh an re usi orth agas kara hwi, pana wober a'gas bydh? A ny wra ynwedh an dolloryon an keth tra? 47 Ha mar ny salusewgh marnas agas breder, pandra moy a wrewgh hwi es dell wra tus erell? A ny wra ynwedh an Jentilys[a] an keth tra? 48 Rakhenna, bedhewgh hwi perfydh kepar dell yw agas Tas nevek perfydh.

Dyskas a-dro dhe Alusen

6 'Gwaytyewgh na wryllowgh agas oberow da a-rag tus rag bos gwelys gansa; poken ny'gas bydh gober vyth dhiworth agas Tas usi y'n nevow.

2 'Rakhenna ty pan rylli alusen, na hwyth korn a-dheragos kepar dell wra an fekloryon a-bervedh y'n synagys hag y'n stretys, may hallons kavoes gordhyans dhiworth tus. Yn hwir y lavarav dhywgh, i re's teva aga gober. 3 Mes ty pan rylli dha alusen, na as dha leuv gledh dhe wodhvos pandr'a wra dha leuv dhyghow, 4 rag may fo dha alusen yn-dann gel; ha'th Tas neb a wel yn-dann gel a attal dhis.[b]

Dyskas a-dro dhe Bysadow

Luk 11:2-4

5 'Ha ty pan byssi, na vydh[c] avel an fekloryon, rag i a gar pysi ow sevel a-bervedh y'n synagys ha war gernow an stretys, may hallons bos gwelys gans tus; yn hwir y lavarav dhywgh, i re's teva aga gober. 6 Mes ty pan byssi, ke a-ji dhe'th chambour ha wosa degea dha dharas, gwra pysi dhe'th Tas usi yn-dann gel, ha'th Tas a wel yn-dann gel a attal dhis.[d]

7 'Ha hwi pan byssowgh, na glappyewgh gans geryow euver avel an baganys, rag i a dyb i dhe vos klewys der aga geryow

---

a 5:47 *an Jentilys:* War-lergh re a'n dornskrifow *an dolloryon.*

b 6:4 *a attal dhis:* War-lergh re a'n dornskrifow *a attal dhis yn apert.*

c 6:5 *Ha ty pan byssi, na vydh:* War-lergh re a'n dornskrifow *Ha hwi pan byssowgh, na vedhewgh.*

d 6:6 *a attal dhis:* War-lergh re a'n dornskrifow *a attal dhis yn apert.*

pals. [8] Na vedhewgh ytho avella i, rag agas Tas a woer pandr'a fyll dhywgh kyns es hwi dhe wovynn orto.

[9] 'Yn kettellma ytho, gwrewgh pysi:

Agan Tas ni usi y'n nevow,
sanshes re bo dha hanow;
[10] re dheffo dha wlaskor;
dha vodh re bo gwrys,
yn nor kepar hag yn nev.
[11] Ro dhyn ni hedhyw agan bara pub-dydhyek;
[12] ha gav dhyn agan kendonow
kepar dell evyn ni ynwedh dh'agan kendonoryon.
[13] Ha na wra agan dri yn temptasyon,
mes delirv ni dhiworth drog.[a]

[14] Rag mara kwrewgh gava dhe dus aga hammwriansow, agas Tas nevek a wra gava dhy'hwi ynwedh; [15] mes mar ny wrewgh gava dhe dus aga hammwriansow,[b] na byth moy ny wra agas Tas gava dhywgh agas kammwriansow hwi.

Dyskas a-dro dhe Omdhivoesa

[16] 'Ha pan omdhivoessowgh, na vedhewgh avel an fekloryon, trist aga semlans, rag i a dhifas aga bejeth may hallons bos gwelys gans tus, i dhe wul penys; yn hwir y lavarav dhywgh, i re's teva aga gober. [17] Mes ty pan wrylli penys, gwra ura dha benn ha golgh dha fas, [18] ma na vo apert dhe dus ty dhe wul penys, saw dhe'th Tas, usi yn-dann gel; ha'th Tas neb a wel yn-dann gel a attal dhis.[c]

---

a 6:13 *drog:* Po *an tebel el.* War-lergh re a'n dornskrifow yma omma an geryow *Rag dhiso jy yw an wlaskor, ha'n galloes, ha'n gordhyans, bys vykken ha bynnari. Amen.*

b 6:15 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *aga hammwriansow.*

c 6:18 *a attal dhis:* War-lergh re a'n dornskrifow *a attal dhis yn apert.*

Tresor yn Nev

Luk 12:33-34

19 ‘Na guntellewgh dhywgh agas honan tresoryow war an nor,
le may ma goedhan ha gossen ow tiswul ha may hwra ladron
terri a-bervedh ha ladra. 20 Mes kuntellewgh dhywgh tresoryow
yn nev, le na wra goedhan na gossen diswul, na ladron terri
a-bervedh ha ladra; 21 rag le may ma agas tresor,[a] ena y fydh
agas kolonn[b] ynwedh.

Golow an Korf

Luk 11:34-36

22 ‘Lugarn an korf yw an lagas. Rakhenna mars yw yagh dha
lagas, oll dha gorf a vydh leun a wolow; 23 mes dha lagas mars
yw anyagh, oll dha gorf a vydh leun a dewlder. Rakhenna mars
yw an golow usi ynnos tewolgow, ass yw meur an tewolgow na!

Duw ha Mammon

Luk 16:13

24 ‘Ny yll denvyth servya dew vester; rag poken ev a gas an
eyl ha kara y gila, po lel yw dhe’n eyl hag ev a dhispres y gila.
Ny yllowgh servya ha Duw ha mammon.

Fienasow ha Preder

Luk 12:22-34

25 ‘Rakhenna my a lever dhywgh, na wrewgh mos yn prederow
a-dro dh’agas bewnans pandr’a dhebrowgh na pandr’a evowgh,
na byth moy a-dro dh’agas korf pandr’a wiskowgh. A nyns yw
bewnans moy ages boes, ha’n korf ages dillas? 26 Mirewgh orth
ydhyn an ayr: ny wrons i gonis has, na mysi, na kuntell travyth
yn skiberyow, hwath agas Tas nevek a’s mag. A nyns owgh hwi
moy agas pris agessa i? 27 Ha piw ahanowgh hag ev ow prederi
a yll keworra pols vyth dhe dhydhyow y vewnans?[c] 28 Ha prag
yth owgh hwi prederus a-dro dhe dhillas? Merkewgh lili an

---

a 6:21 *agas tresor:* War-lergh re a’n dornskrifow *dha dresor.*

b 6:21 *agas kolonn:* War-lergh re a’n dornskrifow *dha golonn.*

c 6:27 *a yll keworra pols vyth dhe dhydhyow y vewnans?* Po *a yll moghhe y hys a unn kevelin?*

gwel, fatell wrons i tevi; ny lavuryons ha ny nedhons; [29] mes yn-
medhav dhywgh, nyns o Solomon yn oll y splannder gwiskys
kepar hag onan a'n re ma. [30] Ytho mar kweth Duw yndella
gwels an gwelyow, yw bew hedhyw ha tewlys yn forn a-vorow,
a ny wra ev meur dhe voy agas kwetha hwi, A hwi a voghes
fydh? [31] Ytho na vedhewgh gyllys yn prederow, ow leverel,
"Pandr'a dhybryn," po "Pandr'a evyn," po "Py ganso y fydhyn
gwiskys?" [32] Rag oll an taklow ma, an kenedhlow a's hwila;
ha'gas Tas nevek a woer bos edhomm dhywgh a oll an taklow
ma. [33] Mes kyns oll, hwilewgh gwlaskor Duw ha'y ewnder, hag
oll an taklow ma a vydh res dhywgh maga ta. [34] Na vedhewgh
ytho prederus a'n vorow, rag an vorow a breder anedhi hy
honan; lowr dhe'n jydh yw y dhrog ev y honan.

Breusi Tus Erell

Luk 6:37-38, 41-42

7 'Na wrewgh breusi ma na vewgh hwi breusys; [2] rag
gans an vreus may hwrewgh hwi breusi dredhi, hwi a
vydh breusys, ha gans an musur may fusurowgh hwi ganso, y
fydh musurys dhywgh hwi. [3] Ha prag y hwre'ta mires orth an
skommen usi yn lagas dha vroder, mes ny verkydh an geber
usi yn dha lagas dha honan? [4] Po fatell yll'ta jy leverel dhe'th
vroder, "Gas vy dhe denna an mott yn-mes a'th lagas," hag
awotta'n geber y'th lagas dha honan? [5] Ty fekler! Kyns oll towl
an geber yn-mes dhiworth dha lagas tejy hag ena y hwelydh
diblans rag tewlel an mott yn-mes a lagas dha vroder. [6] Na
rewgh dhe'n keun an pyth yw sans, ha na dewlewgh agas perlys
a-rag mogh, rag own i dh'aga threttya yn-dann dreys ha treylya
dh'agas skwardya hwi.

Govynn, Hwila, Knouk

Luk 11:9-13

[7] 'Govynnewgh hag y fydh res dhywgh, hwilewgh ha hwi a
gyv, knoukyewgh hag y fydh igerys dhywgh; [8] rag peub neb
a wovynn a dhegemmer, ha neb a hwila a gyv, ha dhe neb
a gnouk y fydh igerys. [9] Po py den eus ahanowgh, orto mar
kovynn y vab bara, a re dhodho men? [10] Po mar kovynn ev pysk,

a re dhodho sarf? [11] Hwi, ytho, ow pos drog, mar kodhowgh
ri rohow da dh'agas fleghes, pygemmys moy y re agas Tas y'n
nevow dhe'n re a wovynn orto! [12] Kekemmys ytho a vynnowgh
orth tus gul ragowgh hwi, henna gwrewgh ragdha i; rag hemm
yw an lagha ha'n brofoesi.

An Porth Kul

Luk 13:24

[13] 'Ewgh a-bervedh der an porth kul; rag ledan yw an porth
hag efan yw an fordh a led dhe dhiswrians ha lies yw an re a
wra entra dredhi; [14] mes kul yw an porth hag ynn yw an fordh
a led dhe vewnans, ha boghes yw an re a's kyv.

Gwydhenn Godhvedhys dre Hy Frut

Luk 6:43-44

[15] 'Bedhewgh war a fals profoesi, neb a dheu dhywgh yn
gwisk deves, mes a-bervedh yth yns i bleydhi ow ravna. [16] Hwi
a wra aga aswonn der aga frut. A guntellir grappys dhiworth
spern po figys dhiworth askall? [17] Yn kettella pub gwydhenn
dha a dheg frut da, mes gwydhenn bodrek a dheg drog frut.
[18] Ny yll gwydhenn dha doen drog frut, na byth moy ny yll
gwydhenn bodrek doen frut da. [19] Pub gwydhenn na dheg frut
da a vydh treghys dhe'n dor ha tewlys yn tan. [20] Herwydh aga
frut ytho hwi a's aswonn.

Bythkweth ny'gas Aswonnis

Luk 13:25-27

[21] 'Nyns a a-bervedh yn gwlaskor nev pubonan a lever
dhymm, "Arloedh, Arloedh," mes ev neb a wra bodh ow
Thas usi y'n nevow. [22] Lies huni a lever dhymm y'n jydh na,
"Arloedh, Arloedh, a ny wrussyn profoesa yn dha hanow jy,
hag yn dha hanow tewlel yn-mes dywolow, hag yn dha hanow
gul meur a oberow galloesek?" [23] Hag ena my a dheklar dhedha,
"Bythkweth ny'gas aswonnis; diberthewgh dhiworthiv, hwi
oberoryon an anlaghedh!"

An Re a Woslow ha'n Re a Ober

Luk 6:47-49

[24] 'Pubonan ytho a woslow ow geryow ma hag a's gwra, a vydh hevelebys dhe wour fur neb a dhrehevis y ji war an garrek; [25] ha'n glaw a goedhas ha'n livow a dheuth ha'n gwynsow a hwythas ha deghesi war an chi na, mes ev ny goedhas, rag y vos selys war garrek. [26] Ha pubonan a woslow ow geryow ma mes heb aga gul a vydh hevelebys dhe wour foll neb a dhrehevis y ji war dewes; [27] ha'n glaw a goedhas hag y teuth an livow, ha'n gwynsow a hwythas ha deghesi war an chi na, hag ev a goedhas, ha meur o an terroes anodho.'

[28] Ha pan worfennas Yesu an lavarow ma, an bobel a's tevo marth a'y dhyskas; [29] rag yth esa ev orth aga dyski kepar hag onan a'n jevo galloes ha na kammenn vyth avel aga skribys.

Glanhe Den Klavorek

Mark 1:40-45; Luk 5:12-16

8 Wosa ev dhe dhiyskynna a'n menydh, routhow meur a'n siwyas. [2] Hag awotta den klavorek ow tos nes a omblegyas a-dheragdho ha leverel, 'Arloedh, mar mynnydh, ty a yll ow glanhe.' [3] Yesu[a] owth ystynn y leuv a'n tochyas ha leverel, 'Mynnav, bydh glan;' ha dihwans y lovryjyon a veu glanhes. [4] Yn-medh Yesu dhodho, 'Gorwith na leverri ger dhe dhenvyth, mes ke hag omdhiskwa dha honan dhe'n oferyas ha doro dha ro a ordenas Moyses, avel dustuni dhedha.'

Yaghheans Kethwas Penn-kangour

Luk 7:1-10; Yow 4:43-54

[5] Pan eth ev a-bervedh yn Kapernaum, y teuth dhodho penn-kangour, orth y bysi, [6] ha leverel, 'Arloedh, yma ow gwas vy a'y wrowedh palsyes y'n chi, ow kodhevel yn tynn.' [7] Yn-medh ev dhodho, 'Yth av dh'y yaghhe.' [8] Ha'n penn-kangour a worthybis ow leverel, 'Arloedh, nyns ov vy gwiw ty dhe dhos yn-dann ow tho, lemmyn ty na wra saw unnsel leverel an ger ha'm gwas a vydh yaghhes. [9] Rag my ynwedh yw den yn-dann awtorita,

---

a 8:3 *Yesu:* War-lergh re a'n dornskrifow *Ev.*

ha soudoryon a'm beus yn-dannov, ha my a lever dhe onan, "Ke," ha mos a wra, ha dhe arall, "Deus," ha dos a wra, ha dhe'm kethwas, "Gwra hemma," hag ev a'n gwra.' [10] Yesu pan glewas henna, marth a'n jeva, hag yn-medh ev dhe'n re a'n siwya, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, ny gevis vy kemmys fydh, na hwath yn Ysrael. [11] Ha my a lever y teu meur a dus dhiworth an howldrevel ha'n howlsedhes hag esedha orth moes gans Abraham hag Ysak ha Yakob yn gwlaskor nev, [12] mes mebyon an wlaskor a vydh tewlys yn-mes dhe'n tewlder pella; ena y fydh oelva ha skrinva dyns.' [13] Hag yn-medh Yesu dhe'n penn-kangour, 'Ke; ha kepar dell gryssys bedhes gwrys dhis.' Ha'y was a veu yaghhes y'n keth eur na.

Yaghheans Lies Den

Mark 1:29-34; Luk 4:38-41

[14] Ha Yesu ow tos dhe ji Peder, a welas y hweger ev a'y growedh grevys gans fevyr; [15] ev a dochyas hy leuv, ha'n fevyr a's gasas; ena hi a sevis yn-bann ha'y servya ev. [16] Pan o devedhys an gorthugher i a dhug dhodho lies sagh dyowl; hag ev a dewlis yn-mes an spyrysyon gans ger ha sawya oll an glevyon, [17] may fe kollenwys an dra kewsys der Ysay an profoes ow leverel, 'Ev y honan a gemmeras agan gwannegredh hag a borthas agan klevesow.'

Holyoryon Yesu

Luk 9:57-62

[18] Pan welas Yesu routh[a] a-dro dhodho, ev a worhemmynnis dhe omdenna dhe'n lann arall. [19] Hag unn skriba a dheuth ha leverel dhodho, 'A Dhyskador, my a wra dha holya py le pynag yth ylli.' [20] Yn-medh Yesu dhodho, 'Dhe'n lewern yma tell, ha neythow dhe ydhyn an ayr, mes dhe Vab an den nyns eus le may hyll powes y benn ynno.' [21] Onan arall a'y dhyskyblon a leveris dhodho, 'Arloedh, gas vy kyns oll dhe vos dhe ynkleudhyas ow thas.' [22] Mes Yesu a leveris dhodho, 'Ty gwra ow holya, ha gas dhe'n re varow ynkleudhyas aga thus varow aga honan.'

---

a 8:18 *routh:* War-lergh re a'n dornskrifow *routhow bras.*

Yesu a Goselha Annawel

Mark 4:35-41; Luk 8:22-25

23 Ena ev a yskynnas y'n skath ha'y dhyskyblon a'n siwyas.
24 Hag awotta, annawel veur a sevis, may feu kudhys an skath
gans tonnow, mes yth esa ev ow koska. 25 Ha'y dhyskyblon[a]
a dheuth, hag a wrug dhodho difuna, ow leverel, 'Arloedh,
salw ni, y ferwyn!' 26 Yn-medh ev dhedha, 'Prag yth owgh hwi
mar ownek, hwi a voghes fydh?' Ena ev a sevis ha keredhi
an gwynsow ha'n mor, hag y feu kalmynsi meur. 27 Marth a
gemmeras an dus, hag yn-medhons, 'Py par den yw hemma,
mayth yw gostyth dhodho keffrys an mor ha'n gwynsow?'

Yaghheans an Gadarenys Tormentys gans Dywolow

Mark 5:1-20; Luk 8:26-39

28 Pan ova devedhys dhe'n lann arall, dhe Bow an Gadarenys,[b]
y teuth er y bynn dew sagh dyowl, ow tos yn-mes a'n bedhow,
gwyls dres eghenn, ma na ylli nebonan tremena war an fordh na.
29 Hag otta, i a armas ow leverel, 'Pandr'a vynnydh tejy genen ni,
A Vab Duw? Osta devedhys omma rag agan tormentya kyns an
termyn?' 30 Mes neb pellder dhiworta yth esa flokk veur a vogh
ow peuri. 31 Ha'n dhywolow a'n pysis ow leverel, 'Mara kwredh
agan tewlel yn-mes, dannvon ni a-bervedh yn flokk an mogh.'
32 Yn-medh ev dhedha, 'Ewgh ytho.' Hag ow tos yn-mes, yth
ethons a-bervedh y'n mogh; oll an flokk a boenyas gwyls yn-
nans dres an lann serth bys y'n mor, ha merwel y'n dowrow.
33 An vugeledh a fias dhe'n fo ha mos dhe'n sita ha derivas pup-
tra, keffrys ha'n pyth o hwarvedhys dhe'n seghyer dyowl. 34 Hag
otta, oll an sita a dheuth yn-mes rag dyerbynna Yesu; ha pan
y'n gwelsons, i a'n pysis a omdenna yn-mes a'ga oryon.

---

a 8:25 *Ha'y dhyskyblon:* War-lergh re a'n dornskrifow *Hag i.*

b 8:28 *Gadarenys:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gergasenys* po *Gerasenys.*

Yaghheans Den Palsyes

Mark 2:1-12; Luk 5:17-26

9 Wosa ev dhe vones a-bervedh yn skath, ev a dremenas
dres an mor ha dos dh'y sita y honan.[a] [2] Hag ena i a
dhug dhodho den palsyes a'y wrowedh war ravath. Yesu pan
welas aga fydh a leveris dhe'n palsi, 'Gwellha dha jer, ow flogh;
gevys yw dha beghosow.' [3] Gans henna, re an skribys a gewsis
yntredha aga honan, 'Yma an den ma ow plasfemya.' [4] Ha Yesu,
owth aswonn aga frederow, a leveris, 'Prag y prederowgh drog
yn agas kolonn? [5] Rag pyneyl yw esya: leverel, "Gevys yw dha
beghosow," po leverel, "Sav yn-bann ha kerdh"? [6] Mes rag may
hwodhvowgh bos galloes gans Mab an den war an norvys dhe
ava peghosow,' (ena ev a leveris dhe'n palsi), 'Sav yn-bann,
drehav dha ravath ha ke dhe'th tre.' [7] Wosa ev dhe sevel, ev eth
dh'y dre. [8] An routhow pan y'n gwelsons a's teva own[b] hag a
wordhyas Duw neb re wrussa grontya kemmys galloes dhe dus.

Galow Matthew

Mark 2:13-17; Luk 5:27-32

[9] Ha Yesu ow tremena alena a welas den o esedhys orth
an dollva, Matthew henwys, ha dhodho y leveris, 'Gwra ow
holya.' Hag ev a sevis yn-bann hag a'n holyas. [10] Pan veu Yesu
esedhys orth an voes y'n chi, meur a dolloryon ha peghadoryon
a dheuth a-ji hag yth ens esedhys gans Yesu ha'y dhyskyblon.
[11] An Fariseow, pan y'n gwelsons, a leveris dh'y dhyskyblon,
'Prag y teber agas Dyskador gans tolloryon ha peghadoryon?'
[12] Pan y'n klewas, ev a worthybis, 'Nyns eus edhomm a vedhek
dhe dus yagh, saw dhe glevyon. [13] Lemen ewgh ha dyskewgh
styr an lavar ma, Ny vynnav sakrifis, mes tregeredh; rag nyns
o'ma devedhys dhe elwel an re wiryon mes peghadoryon.'

---

a 9:1 *y sita y honan:* Honn yw Kapernaum.

b 9:8 *own:* War-lergh re a'n dornskrifow *marth.*

An Govynn a-dro dhe Omdhivoesa

Mark 2:18-22; Luk 5:33-39

[14] Ena y teuth dhodho dyskyblon Yowann ha leverel, ‘Prag
y hwren ni ha’n Fariseow yn fenowgh omdhivoesa, mes dha
dhyskyblon jy ny’n gwra?’ [15] Yesu a leveris dhedha, ‘A yll
kowetha an gour pries kyni hedre vo an gour pries gansa? Mes
an dydhyow a dheu pan vydh an gour pries kemmerys dhiworta,
hag y’n eur na i a omdhivoes. [16] Denvyth ny worr klout a bann
nowydh war dhillasenn goth; poken hy klout a denn dhiworth
an dhillasenn ha’n skward yw gwethhes. [17] Keffrys ny worrons
gwin nowydh yn gwingreghyn koth; poken an kreghyn a vydh
terrys ha’n gwin a vydh skoellys ha’n kreghyn distruys; mes i
a worr gwin nowydh yn kreghyn nowydh, ha’n dhew a vydh
gwithys.’

Myrgh an Rewler, ha’n Venyn a Dochyas Dillas Yesu

Mark 5:21-43; Luk 8:40-56

[18] Pan esa ev ow kewsel an taklow ma dhedha, unn rewler a
dheuth hag omblegya a-dheragdho ow leverel, ‘Ow myrgh re
verwis nammnygen; mes deus ha gorra dha leuv warnedhi, ha
hi a wra bewa.’ [19] Yesu a sevis ha mos war y lergh, hag ynwedh
y dhyskyblon. [20] Hag otta, benyn neb a wodhevi dewdhek
blydhen dhiworth liv goes a dheuth a-dryv dhodho ha tochya
pilenn y vantell; [21] rag hi a leveri dhedhi hy honan, ‘Mara
kallav unnweyth tochya y vantell, y fydhav sawys.’ [22] Mes Yesu
a dreylyas, hag orth hy gweles, yn-medh ev, ‘Gwellha dha jer,
ow myrgh; dha fydh re’th sawyas.’ Ha’n venyn a veu sawys a’n
eur na. [23] Pan veu Yesu devedhys dhe ji an rewler ha gweles an
biboryon, ha’n routh ow kul tros, [24] ev a leveris, ‘Omdennewgh;
rag nyns yw an vowes marow mes ow koska yma hi.’ Hag i a
wrug ges anodho. [25] Wosa an routh dhe vos gorrys dhe-ves, ev
eth a-ji ha synsi hy leuv ha’n vowes a sevis yn-bann. [26] Ha’n
nowodhow a hemma a omlesas dres oll an pow na.

Yaghheans Dew Dhen Dhall

[27] Pan esa Yesu owth omdenna alena, dew dhen dhall a’n
siwyas ow karma ha leverel, ‘Kemmer truedh ahanan, ty vab

Davydh.' [28] Wosa ev dhe vones a-bervedh y'n chi, an dhellyon
a dheuth dhodho, ha Yesu a wovynnas orta, 'A grysowgh hwi
y hallav gul hemma?' I a worthybis, 'Krysyn, Arloedh.' [29] Ena
ev a dochyas aga dewlagas ow leverel, 'Herwydh agas fydh,
bedhes gwrys dhywgh.' [30] Ha'ga dewlagas a veu igerys. Yesu
a's gwarnyas yn straght ow leverel, 'Gwaytyewgh na wodhvo
denvyth.' [31] Mes pan ethons yn-kerdh, i a'n kyhwedhlas dres
oll an pow na.

Yaghheans Den Avlavar

[32] Wosa i dhe omdenna, y feu degys dhodho den avlavar
dalghennys gans dyowl. [33] Pan veu an jowl tewlys yn-mes,
an avlavar a gewsis. Ha'n routhow a's teva marth ha leverel,
'Bythkweth ny veu gwelys tra a'n par ma yn Ysrael.' [34] Mes an
Fariseow a leveris, 'Dre bryns an dhywolow ymava ow tewlel
yn-mes an dhywolow.'

Truedh Yesu

[35] Ytho yth e Yesu a-dro yn oll an sitys hag y'n trevow, ow
tyski yn aga synagys ha pregoth aweyl an wlaskor ha yaghhe
pub kleves, ha pub dises. [36] Hag ev, ow mires orth an routhow,
a gemmeras truedh anedha, drefenn aga bos troblys ha tewlys
dhe skoell kepar ha deves heb bugel. [37] Ena yn-medh ev dh'y
dhyskyblon, 'Meur yw an drevas, mes tanow yw an wonisysi;
[38] pysewgh ytho Arloedh an drevas may tannvonno gonisysi bys
yn y drevas.'

Henwyn an Dewdhek Abostol

1: **Mark 6:7, Luk 9:1;** *1-4:* **Mark 3:13-19, Luk 6:12-16**

10 Ena ev a elwis y dhewdhek abostol hag a ros dhedha
galloes war spyrysyon avlan rag aga thewlel yn-mes
ha yaghhe pub eghenn a gleves ha dises. [2] Ottomma henwyn
an dewdhek abostol: kynsa, Simon, neb yw gelwys Peder, hag
Androw y vroder, Jamys mab Zebede ha Yowann y vroder,
[3] Felip ha Bertyl, Tommas ha Matthew an toller, Jamys
mab Alfeyus, ha Thaddeyus, [4] Simon an Kananyas ha Yudas
Skaryoth, neb a'n traytas.

Dannvon an Dewdhek

Mark 6:7-13; Luk 9:1-6

5 An dewdhek ma Yesu a's dannvonas yn-mes ow ri charj
dhedha ha leverel, 'Na wrewgh mos dhe-ves yn fordh an
Jentilys na dhe sita vydh a'n Samaritanys; 6 mes kyns oll
ewgh dhe dheves kellys chi Ysrael. 7 Ha hwi war agas hyns,
pregewthewgh ow leverel, "Gwlaskor nev re dheuth nes."
8 Yaghhewgh an glevyon, drehevewgh an re varow, glanhewgh
an glavorogyon, tewlewgh yn-mes an dhywolow; heb kost y
tegemmersowgh, rewgh heb kost. 9 Na hwilewgh kavoes nag
owr nag arghans na brest yn agas grogysyow, 10 na skryp rag an
hyns, na diw bows nag eskisyow na lorgh vytholl; rag an oberwas
a dhervynn y voes. 11 Hag yn py sita bynag po tre yth entrowgh
ynni, hwilewgh godhvos piw yw gwiw ena; hag ena trigewgh
bys pan yllowgh yn-kerdh. 12 Ha hwi ow mos a-bervedh yn chi,
salusewgh ev; 13 ha mars yw gwiw an chi, gwres agas kres dos
warnodho, mes mar nyns yw gwiw, dehweles agas kres dhywgh
hwi. 14 Ha piwpynag na'gas degemmerro po na woslowo agas
geryow, pan yllowgh yn-mes a'n chi po a'n sita na, shakyewgh
an doust dhiworth agas treys. 15 Yn hwir y lavarav dhywgh, esya
vydh hi dhe bow Sodom ha Gomorra yn jydh breus ages dhe'n
sita na.

Torment a Dheu

16: **Luk 10:3;** *17-22:* **Mat 24:9-14, Mark 13:9-13, Luk 21:12-19;**
19-20: **Luk 12:11-12;** *26-33:* **Luk 12:2-9;** *34-36:* **Luk 12:51-53;**
37-38: **Luk 14:26-27**

16 'Awotta, my a'gas dannvon yn-mes avel deves yn mysk
bleydhi; rakhenna bedhewgh fur avel serf ha gwiryon avel
kelemmi. 17 Mes omwithewgh rag tus; rag i a'gas daskorr dhe
gonselyow ha'gas skorjya yn aga synagys; 18 ha hwi a vydh dres
a-rag governours ha myghternedh a'm govis vy yn dustuni
dhedha ha dhe'n Jentilys. 19 Mes pan wrons agas daskorr na
vedhewgh prederus fatell po pandr'a leverowgh; rag y fydh
res dhywgh y'n eur na an dra y koedh dhywgh y leverel; 20 rag
nyns yw hwi a gews mes Spyrys agas Tas neb a gews ynnowgh.
21 Broder a dhaskorr broder dhe'n mernans ha'n tas y flogh, ha

fleghes a sev erbynn kerens ha gul dhedha bos ledhys. [22] Ha hwi a vydh kesys gans pub den oll a-barth ow hanow, mes neb a dhur bys y'n diwedh, ev a vydh selwys. [23] Pan y'gas helghyons y'n sita ma, fiewgh dhe onan arall; rag yn hwir y lavarav dhywgh, ny worfennowgh tremena dre sitys Ysrael kyns bos devedhys Mab an den.

[24] 'Nyns yw dyskybel a-ugh y dhyskador na kethwas a-ugh y arloedh. [25] Lowr yw dhe'n dyskybel y vos avel y dhyskador, ha'n kethwas avel y arloedh. Mar kalwsons mester an chi Belzebul, pygemmys moy y vayni ev?

Neb Yw Res Perthi Own Anodho

Luk 12:2-7

[26] 'Rakhenna na berthewgh own anedha; rag nyns eus travyth kudhys na vo diskudhys, po kelys na vo aswonnys. [27] An dra a dherivav dhywgh y'n tewlder henna leverewgh y'n golow, ha'n dra a glewowgh hwystrys y'n skovarn gwrewgh y arma war bennow an chiow. [28] Ha na berthewgh own a'n re a ladh an korf, mes na yll ladha an enev; mes kyns oll, perthewgh own a neb a yll diswul ha'n enev ha'n korf yn ifarn.[a] [29] A nyns yw dew olvan gwerthys a vath a gober?[b] Mes nyns eus nagonan anedha a goedh dhe'n leur heb agas Tas. [30] Ha hwi – pub blewenn a'gas penn yw niverys. [31] Na berthewgh own ytho; hwi a dal moy ages lies golvan.

Aswonn Krist a-dherag Tus

Luk 12:8-9

[32] 'Piwpynag ytho a'm avowo a-rag tus, an keth den na my a'n avow a-rag ow Thas eus y'n nevow; [33] ha piwpynag a'm naggho a-rag tus, my ynwedh a'n nagh ev a-rag ow Thas usi y'n nevow.

---

a 10:28 *ifarn:* Greka *Gehenna.*

b 10:29 *vath a gober:* Greka *assarion.* 16 anedha yw *denarius,* wayjys oberwas rag unn jydh.

Kledha, a-der Kres

Luk 12:51-53, 14:26-27

34 ‘Na dybewgh ow bos vy devedhys rag dannvon kres war an
norvys; nyns ov devedhys rag dannvon kres saw kledha. 35 Rag
yth ov devedhys

rag settya den erbynn y das,
ha myrgh erbynn hy mamm,
ha gohydh erbynn hy hweger,

36 hag eskerens den a vydh eseli y vayni y honan.

37 Neb a gar tas po mamm moy agesov vy nyns yw gwiw
dhymm, ha neb a gar mab po myrgh moy agesov vy nyns yw
gwiw dhymm; 38 ha’n den na gemmer y grows ha’m holya nyns
yw gwiw dhymm. 39 Neb a hwila kavoes y vewnans, ev a’n kyll,
ha piwpynag a gollo y vewnans a’m govis vy, a’n kyv.

Gobrow

Mark 9:41

40 ‘Neb a’gas degemmer hwi, a’m degemmer vy, ha piwpynag
a’m degemmerro vy a dhegemmer neb a’m dannvonas.
41 Piwpynag a dhegemmerro profoes yn hanow profoes a gyv
gober profoes; ha neb a dhegemmer den gwiryon yn hanow
den gwiryon a gyv gober den gwiryon. 42 Ha piwpynag a rollo
unnweyth hanafas a dhowr yeyn dhe eva dhe onan a’n re vyghan
ma, yn hanow dyskybel, yn hwir y lavarav dhywgh, kammenn
ny gyll ev y wober.’

Kannasow dhiworth Yowann Besydhyer

Luk 7:18-35, 16:16

11 Pan worfennas Yesu y worhemmynnow dh’y
dhewdhek dyskybel, ev a dremenas alena dhe dhyski
ha dhe bregoth yn aga sitys. 2 Ha pan glewas Yowann yn prison
a oberow Krist, ev a dhannvonas dew a’y dhyskyblon[a] 3 dhe
wovynn orto, ‘Yw ty an den a dal dos po ken onan a waytyn?’
4 Yesu a worthybis ha leverel dhedha, ‘Ewgh dhe dherivas

---

a 11:2 *a dhannvonas dew a’y dhyskyblon:* War-lergh re a’n dornskrifow *a dhannvonas der y dhyskyblon.*

dhe Yowann an taklow a glewowgh hag a welowgh; [5] dellyon
a wel arta hag evredhyon a gerdh; klavorogyon yw glanhes,
bodharyon a glew, tus varow yw drehevys, dhe voghosogyon
an aweyl yw pregewthys; [6] ha gwynnvys an den na vo sklandrys
ynnov vy.' [7] Pan ens i yn-kerdh, Yesu a dhallathas kewsel
orth an routhow a-dro dhe Yowann, 'Pandra ethewgh yn-mes
dhe'n gwylvos dh'y weles? Korsenn kryghyllys gans an gwyns?
[8] Mes pandra ethewgh yn-mes dh'y weles? Den gwiskys yn
dillas medhel? Otta, tus gwiskys yn dillas medhel, yn chiow
myghternedh ymons. [9] Mes pandra ethewgh yn-mes dhe weles?
Profoes? Yn surredi, yn-medhav dhywgh, ha moy ages profoes.
[10] Hemm yw neb may feu skrifys anodho,

"Awotta, my a dhannvon ow hannas a-rag dha fas,
neb a dharbar dha fordh a-dheragos."

[11] Yn hwir y lavarav dhywgh: yn mysk an re genys a venynes
ny sevis nagonan brassa ages Yowann Besydhyer; byttegyns
an lyha yn gwlaskor nev yw brassa agesso ev. [12] Mes dhiworth
dydhyow Yowann Besydhyer bys lemmyn, yma gwlaskor nev
ow kodhevel garowder, ha tus a nell a's kemmer gans garowder.
[13] Rag oll an brofoesi ha'n lagha a wrug profoesa bys yn termyn
Yowann; [14] ha mar mynnowgh degemmeres hemma, ev yw
Elias neb a dal dos. [15] Neb a'n jeves diwskovarn rag klewes, ev
klewes.

[16] 'Dhe bana dra y hwrav vy hevelebi an henedh ma? Haval
yw dhe fleghes esedhys yn marghasvaow, ow karma an eyl dh'y
gila [17] ha leverel,

"Ni a bibas dhywgh ha ny wrussowgh donsya,
ni a ganas galargan[a] ha ny wrussowgh oela."

[18] Rag Yowann a dheuth heb dybri nag eva, hag yn-medhons,
"Ev a'n jeves dyowl." [19] Mab an den a dheuth ow tybri hag
owth eva hag yn-medhons i, "Otta gargasenn ha penn-medhow,

---

a 11:17 *ni a ganas galargan:* War-lergh re a'n dornskrifow *ni a ganas dhywgh galargan.*

koweth tolloryon ha peghadoryon." Mes furneth yw prevys ewn gans hy oberow.'[a]

Go-i an Sitys na Goedhas yn Edrek

Luk 10:13-15

[20] Ena ev a dhallathas keredhi an sitys may feu gwrys ynna i an brassa rann a'y oberow galloesek drefenn na goedhsons yn edrek: [21] 'Go-jy Korasin! Go-jy Bethsaida! Rag mar pe gwrys yn Tyr ha Sidon an oberow galloesek a veu gwrys yn agas mysk, seuladhydh i a goedhsa yn edrek, yn yskar ha lusu. [22] Mes yn-medhav dhywgh, y fydh moy perthadow rag Tyr ha Sidon dydh breus es dell vydh ragowgh hwi. [23] Ha ty, Kapernaum,

a vydhydh ughelhes bys yn nev?
Ty a vydh iselhes bys yn ifarn.[b]

Rag mar pe gwrys yn Sodom an oberow galloesek a veu gwrys ynnos jy, hi a wrussa durya bys y'n jydh hedhyw. [24] Byttegyns, y lavarav dhywgh, y fydh moy perthadow rag tir Sodom dydh breus es dell vydh ragos jy.'

Dewgh dhymmo Vy ha Powes

Luk 10:21-22

[25] Y'n prys na Yesu a worthybis ow leverel, 'My a'th wormel, A Das, Arloedh nev ha nor, drefenn ty dhe gudha an taklow ma dhiworth an re fur ha skiansek ha'ga diskudha dhe fleghesigow; [26] yn surredi, A Das, rag yndella re beu dha vodh. [27] Pup-tra oll a veu treusworrys dhymm gans ow Thas, ha denvyth ny aswonn an Mab saw an Tas, na ny aswonn denvyth an Tas saw an Mab ha neb may fynno an Mab y dhiskwedhes dhodho. [28] Dewgh dhymmo vy oll hwi yw skwithys ha beghys poes, ha my a re powes dhywgh. [29] Kemmerewgh ow yew warnowgh ha dyskewgh genev, rag klor yth ov hag uvel y'm kolonn, ha hwi a gyv powes dh'agas enev. [30] Rag es yw ow yew ha skav yw ow begh.'

---

a 11:19 *gans hy oberow:* War-lergh re a'n dornskrifow *gans y fleghes.*

b 11:23 *ifarn:* Greka *hades.*

Terri Pennow-ys y'n Sabot

Mark 2:23-28; Luk 6:1-5

12 Y'n prys na, Yesu a dremenas der an ysegi y'n Sabot;
y dhyskyblon a's teva nown, hag a dhallathas terri
pennow an ys ha dybri. [2] An Fariseow, pan welsons, a leveris
dhodho, 'Awotta dha dhyskyblon ow kul an dra nag yw lafyl
y wul y'n Sabot.' [3] Mes ev a leveris dhedha, 'A ny redsowgh
pandr'a wrug Davydh hag ev ow perthi nown, ev ha'n re esa
ganso, [4] fatell entras yn chi Duw ha dybri torthow an ragworrans
nag o lafyl dhodho na dhe'n re esa ganso aga dybri, marnas
dhe'n oferysi yn unnsel? [5] Po a ny redsowgh y'n lagha bos
an Sabot terrys gans an oferysi y'n tempel ha'ga bos divlam?
[6] Mes my a lever dhywgh bos omma neppyth yw brassa ages
an tempel. [7] Ha mar kodhvewgh styr an lavar ma, "Ny vynnav
sakrifis, mes tregeredh, ny wrussewgh ri breus erbynn an re
dhivlam." [8] Rag Mab an den yw Arloedh an Sabot.'

An Den Gwedhrys Y Leuv

Mark 3:1-6; Luk 6:6-11

[9] Wosa ev dhe dremena alena, ev a dheuth dh'aga synaga.
[10] Hag awotta den, gwedhrys y leuv. I a wovynnas orto, ow
leverel, 'Yw lafyl yaghhe y'n Sabot?' rag may hallens y guhudha.
[11] Mes ev a leveris dhedha, 'Py den ahanowgh eus, hag unn
dhavas ganso, mar koedh hi yn poll y'n Sabot, na sett dalghenn
ynni ha'y drehevel alena? [12] Ytho, pygemmys moy a vri yw den
ages davas! Rakhenna, lafyl yw gul ober da y'n Sabot.' [13] Ena
yn-medh ev dhe'n den, 'Ystynn dha leuv.' Hag ev a's ystynnas
ha hi a veu restorys, yagh avel hy ben. [14] Ha'n Fariseow owth
omdenna a omgusulyas er y bynn fatell allens y dhistrui.

An Gwas Dewisys

[15] Mes Yesu, ow merkya hemma, a omdennas alena; ha
routhow bras a'n siwyas, hag ev a's yaghhas pubonan oll, [16] ow
korhemmynna dhedha na wrellens gul dhodho bos aswonnys
yn apert, [17] may fe kollenwys an dra menegys gans Ysay an
profoes, ow leverel,

18 ‘Awotta ow gwas a dhewisis,
ow haradow mayth omlowenha ow enev ynno;
my a worr ow spyrys warnodho
hag ev a dheriv breus dhe’n Jentilys.
19 Ny wra strivya na garma,
na ny glew denvyth y lev y’n stretys.
20 Korsenn vrewys ny’s terr
na bubenn ow megi ny’s difeudh,
erna dhokko ev ewnder dhe vudhogoleth,
21 hag yn y hanow ev an Jentilys a’s tevydh govenek.’

Yesu ha Belzebul

Mark 3:20-30; Luk 11:14-23, 12:10

22 Ena y feu dres dhodho sagh dyowl, dall hag avlavar, hag
ev a’n sawyas par may hylli an avlavar[a] kewsel ha gweles.
23 Marth bras a’n jevo oll an routhow, hag yn-medhons, ‘A
allsa hemma martesen bos mab Davydh?’ 24 Mes an Fariseow
pan y’n klewsons a leveris, ‘Ny dewl an den ma an dhywolow
yn-mes saw dre Belzebul, pryns an dhywolow.’ 25 Mes ev owth
aswonn aga frederow a leveris, ‘Pub gwlaskor rynnys er hy fynn
hy honan yw gwrys difeyth, ha pub sita po chi rynnys er y
bynn y honan ny sev. 26 Ha Satnas mara tewl ev Satnas yn-
mes, rynnys yw erbynn y honan; ytho fatell yll y wlaskor sevel?
27 Ha mar towlav vy dywolow yn-mes dre Belzebul, dre biw y’s
tewl agas mebyon? Rakhenna y fydhons i agas breusysi. 28 Mes
mars yw dre Spyrys Duw y towlav vy dywolow yn-mes, ena
gwlaskor Duw yw devedhys warnowgh. 29 Po fatell yll nebonan
mos a-bervedh yn chi den krev, ha pylla y byth, mar ny wra
ev kyns oll kelmi an den krev hag ena pylla y ji? 30 Neb nag
yw genev, er ow fynn yma, ha neb na guntell genev, skoellya y
hwra. 31 Rakhenna, yn-medhav dhywgh: pub pegh ha blasfemi
a vydh gevys dhe dus, mes blasfemi erbynn an Spyrys Sans
ny vydh gevys. 32 Ha piwpynag a gewsso ger erbynn Mab an

---

a 12:22 *an avlavar:* War-lergh re a’n dornskrifow *an dall ha’n avlavar.*

den, dhodho y fydh gevys; mes piwpynag a gowsso erbynn an Spyrys Sans ny vydh gevys dhodho naneyl y'n oes ma nag y'n oes a dheu.

Gwydhenn ha'y Frut

Luk 6:43-45

[33] 'Poken gwrewgh an wydhenn dhe vos da ha'y frut da, po gwrewgh an wydhenn dhe vos podredhek ha'y frut podredhek, rag dre hy frut yth yw an wydhenn aswonnys. [34] Hwi askorr nadres, fatell yllowgh leverel taklow da ha hwi ow pos drog? Rag yn-mes a lanwes an golonn y lever an ganow. [35] An den da a dhre taklow da yn-mes a'y dresor da, ha'n drog dhen a dhre droktaklow yn-mes a'y dhroktresor. [36] Hag yn-medhav dhywgh, pub lavar dibreder a gews tus, i a attal akont anodho dydh breus, [37] rag herwydh dha lavarow y fydhydh akwitys ha herwydh dha lavarow y fydhydh dampnys.'

Hwila Tokyn

Mat 16:1-4; Mark 8:11-12; Luk 11:29-30

[38] Ena y hworthybis dhodho re a'n skribys ha'n Fariseow ow leverel, 'A Dhyskador, ni a vynn gweles tokyn dhiworthis.' [39] Mes ev a worthybis dhedha, 'Henedh drog hag avoutrek a hwila tokyn, ha ny vydh tokyn res dhodho saw tokyn Yona an profoes. [40] Rag kepar dell esa Yona yn torr an morvil tri dydh ha teyr nos, yndella y fydh Mab an den yn kolonn an nor tri dydh ha teyr nos. [41] Gwer Nineve a sev yn-bann y'n vreus gans an henedh ma ha'y dhampnya; rag i a goedhas yn edrek orth pregoth Yona, hag ottomma neppyth moy ages Yona. [42] Myghternes an dhyghowbarth a sev y'n vreus gans an henedh ma ha'y dhampnya, rag hi a dheuth dhiworth pennow an bys dhe glewes furneth Solomon, hag ottomma neppyth yw moy ages Solomon.

Dehweles an Spyrys Avlan

Luk 11:24-26

[43] 'Peskweyth mayth ello spyrys avlan yn-mes a dhen, ev a dremen dre dylleryow sygh ow hwilas powesva ha ny's kyv. [44] Ena yn-medh ev, "My a dhehwel dhe'm chi may teuth vy yn-

mes anodho;" ha pan yw devedhys, ev a'n kyv gwag ha skubys
ha tekhes. 45 Ena yth a ha dri ganso seyth spyrys arall gweth
agesso y honan, hag i ow mones a-bervedh, a drig ena; ha
diwedh an den na yw gweth ages y dhalleth. Yndella ynwedh y
fydh hi dhe'n henedh drog ma.'

Mamm ha Breder Yesu

Mark 3:31-35; Luk 8:19-21

46 Hag ev ow kewsel orth an routhow, otta, yth esa y vamm
ha'y vreder ow sevel a-ves hag ow hwilas kewsel orto. 47 Ytho
nebonan a leveris dhodho, 'Ottomma dha vamm ha'th vreder
ow sevel a-ves ha hwilas kewsel orthis.'[a] 48 Mes ev a worthybis
ha leverel dhe'n den a dherivas henna dhodho, 'Piw yw ow
mamm ha piw yw ow breder?' 49 Hag owth ystynn i leuv war-
tu ha'y dhyskyblon yn-medh ev, 'Ottomma ow mamm ha'm
breder, 50 rag seul a wrello bodh ow Thas eus y'n nevow, yth yw
ev ow broder ha'm hwoer ha'm mamm.'

Parabolenn an Gonador

Mark 4:1-9; Luk 8:4-8, 10:23-24

13 Y'n jydh na, Yesu eth yn-mes a'n chi hag esedha
ryb an mor; 2 ha routhow bras a omguntellas
dhodho; ytho ev eth a-bervedh yn skath hag esedha, hag oll
an routh a sevis war an treth. 3 Ev a dherivas dhedha lies tra
dre barabolennow, ow leverel, 'Yth eth yn-mes gonador dhe
wonedha has. 4 Hag ev ow konis, rann a'n has a goedhas ryb an
fordh, ha'n ydhyn a dheuth ha'y devorya. 5 Rann arall a goedhas
war an veynek, le nag esa meur a dhor, hag a-dhihwans yth
eginas drefenn nag esa dhedhi downder dor; 6 ha pan o an howl
drehevys, y feu goleskys; ha rag nag esa gwreydhenn dhedhi, y
feu desyghys. 7 Rann arall a goedhas yn mysk spern ha'n spern
a devis ha'y thaga. 8 Mes rann arall a goedhas war dir da hag
a dhug trevas, rann kansplek, rann tri-ugensplek ha rann deg
warn ugens. 9 Neb a'n jeves diwskovarn,[b] ev klewes.'

a 12:47 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

b 13:9 *diwskovarn:* War-lergh re a'n dornskrifow *diwskovarn rag klewes.*

Porpos an Parabolennow

Mark 4:10-12; Luk 8:9-10

10 Ena y teuth dhodho an dhyskyblon ha leverel dhodho,
‘Prag y kewsydh orta dre barabolennow?’ 11 Ev a worthybis ha
leverel dhedha, ‘Dhy’hwi yth yw grontys aswonn kevrinyow
gwlaskor nev, mes dhedha i nyns yw grontys. 12 Rag neb a
bewvo, dhodho ev y fydh res, hag ev a’n jevydh lanwes; mes
neb na bewvo, y fydh kemmerys a-dhiworto ynwedh an pyth
a bew. 13 Rakhenna dre barabolennow y kowsav dhedha, rag
“i a vir mes ny welons, hag i a woslow mes ny glewons na
konvedhes.” 14 Hag a-dro dhedha yma kollenwys profoesans
Ysay neb a lever,

“Ow klewes y klewowgh, mes ny gonvedhowgh,
hag ow mires y firowgh, mes ny aswonnowgh,

15 rag kolonn an bobel ma a veu gwrys talsogh
ha poes yw klewans aga diwskovarn
ha’ga lagasow re dhegesons,
ma na wellons gans aga lagasow,
na klewes gans aga skovornow

na konvedhes gans aga holonn ha treylya,
hag ytho my a wra aga sawya.”

16 Mes gwynnvys agas lagasow hwi rag y hwelons, ha’gas
skovornow hwi rag y klewons. 17 Rag yn hwir y lavarav dhywgh,
lies profoes ha den gwiryon re beu hwansek dhe weles an taklow
a welowgh hwi, mes ny welsons, ha dhe glewes an taklow a
glewowgh hwi, mes ny glewsons.

Styr Parabolenn an Gonador

Mark 4:13-20; Luk 8:11-15

18 ‘Klewewgh ytho parabolenn an gonador: 19 Pan glew
nebonan ger an wlaskor heb y gonvedhes, an tebel el a dheu
ha doen dhe-ves an dra yw hesys yn y golonn; hemm yw an
dra hesys ryb an fordh. 20 Mes an dra hesys war an veynek, ev
yw neb a glew an ger ha dihwans a’n degemmer gans lowena.
21 Byttegyns nyns eus ganso gwreydhenn ynno y honan hag ev
ny bes saw pols byghan, ha pan dheffo trobel po helghyans

drefenn an ger, y hwrer dhodho koedha dhe-ves a-dhesempis.
22 Ha'n dra hesys yn mysk spern, ev yw neb a glew an ger, mes
fienasow an bys ha dynyans rychys a dag an ger hag y teu ha bos
difroeth. 23 Mes an dra hesys yn tir da, ev yw neb a glew an ger
ha'y gonvedhes hag ev a dheg frut, re anedha ow ri kansplek, re
tri-ugensplek ha re deg warn ugensplek.'

Parabolenn an Ivra yn mysk an Ys

24 Ev a worras parabolenn arall a-ragdha, ow leverel,
'Gwlaskor nev yw hevelebys dhe dhen a wonedhas has da yn y
wel. 25 Mes pan esa tus ow koska y teuth y eskar ha gonis ivra
yn mysk an ys da hag ena mos yn-kerdh. 26 Mes pan eginas an
skyll ha doen greun, ena yth omdhiskwedhas an ivra ynwedh.
27 Kethwesyon an tiek a dheuth ha leverel dhodho, "Syrra, a
ny wruss'ta jy gonis has da y'th wel? Ytho a-ble kavas ivra?"
28 Yn-medh ev dhedha, "Eskar re wrug henna." Yn-medh an
gethwesyon dhodho, "A vynn'ta jy mayth yllyn ha'ga huntell?"
29 Mes yn-medh ev, "Na vynnav, rag own ha hwi ow kuntell
an ivra, hwi a dhiwreydh an ys gansa. 30 Gesewgh an dhew
dhe devi war-barth bys y'n drevas, hag yn prys an drevas my a
lever dhe'n vysoryon, Kyns oll kuntellewgh war-barth an ivra
ha'y gelmi yn manalow rag y leski, mes kuntellewgh an ys y'm
skiber." '

Parabolennow Has Kedhow ha Goell

Mark 4:30-32; Luk 13:18-21

31 Ev a worras parabolenn arall a-ragdha, ow leverel,
'Gwlaskor nev yw haval dhe hasenn kedhow a wrug den hy
hemmeres ha'y gorra yn y bark. 32 Hi yw an byghanna a oll an
hasennow, mes pan vo tevys, an brassa yw hi yn mysk oll an
losow ha hi a dheu ha bos gwydhenn may teu ydhyn an ayr ha
triga yn hy skorrennow.'

33 Parabolenn arall y leveris dhedha: 'Gwlaskor nev yw haval
dhe woell, a gemmeras benyn ha'y gemmyska yn tri musur[a] a
vleus bys pan wrug dhe oll an toes sevel.'

---

a 13:33 *musur:* Greka *saton*

Entent Parabolennow

Mark 4:33-34

34 Yesu a leveris oll an taklow ma dhe'n routhow dre
barabolennow, ha heb parabolennow ny leveri dhedha travyth,
35 may fe kollenwys an dra kewsys gans an profoes ow leverel,

'My a iger ow ganow yn parabolennow,
my a dheriv taklow a veu kelys a-dhia fondyans
an bys.'

Styryans Parabolenn an Ivra

36 Ev a dhannvonas an routhow yn kerdh, ha mos y'n chi.
Ha'y dhyskyblon a dheuth dhodho ha leverel, 'Displeg dhyn
parabolenn ivra an gwel.' 37 Hag ev a worthybis, ow leverel,
'Neb a wonedh an has da yw Mab an den. 38 An gwel yw an bys,
ha'n has da yw mebyon an wlaskor; mes an ivra yw mebyon an
tebel el, 39 ha'n eskar neb a's gonedhas yw an jowl. An drevas
yw diwedh an oes, ha'n vysoryon yw eledh. 40 Ytho kepar
dell yw an ivra kuntellys ha leskys yn tan, yndella y fydh yn
diwedh an oes. 41 Mab an den a vynn dyllo y eledh hag i a
guntell yn-mes a'y wlaskor pub acheson a drebuchya, ha'n re a
wra anlaghedh, 42 hag a's tewl yn fornes tan; ena y fydh oelva
ha skrinva dyns. 43 Ena y splann an re wiryon avel an howl yn
gwlaskor aga Thas. Neb a'n jeves diwskovarn,[a] ev klewes.

Teyr Farabolenn

44 'Arta,[b] haval yw gwlaskor nev dhe dresor kelys yn gwel, ha
den pan y'n kavas, a'n kudhas, hag yn y lowender, yth eth dhe
wertha oll y byth ha prena an gwel na.

45 'Arta, gwlaskor nev yw haval dhe varghador eus ow hwilas
perlys teg; 46 ha pan gavas perl a bris meur, yth eth ha gwertha
oll a'n jeva hag a'n prenas.

---

a 13:43 *diwskovarn:* War-lergh re a'n dornskrifow *diwskovarn rag klewes.*

b 13:44 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *arta.*

47 ‘Arta, haval yw gwlaskor nev dhe roes tewlys y’n mor hag
a guntellas pub eghenn a bysk.[a] 48 Honna pan o hi leun, i a’s
tennas dhe’n treth, ha wosa esedha, i a guntellas an re da yn
lestri, mes i a dewlis yn-mes an re podrek. 49 Yndella y fydh yn
diwedh an oes; an eledh a yn-rag ha ranna an re dhrog dhiworth
an re wiryon, 50 hag a’s tewl yn fornes tan; ena y fydh oelva ha
skrinva dyns.’

Tresoryow Nowydh ha Koth

51 Yn-medh Yesu dhedha,[b] ‘A wrussowgh hwi konvedhes oll
an lavarow ma?’ Yn-medhons dhodho, ‘Gwrussyn, Arloedh.’[c]
52 Yn-medh ev dhedha, ‘Pub skriba, ytho, a veu dyskys rag
gwlaskor an nevow yw haval dhe vester an chi neb a denn yn-
mes a’y withva taklow nowydh ha taklow koth.’

Yesu Neghys yn Nazareth

Mark 6:1-6; Luk 4:16-30

53 Yesu, pan worfennsa an parabolennow ma, a omdennas
alena. 54 Ha wosa ev dhe dhos dh’y vro y honan, ev a’s dyskas
yn aga synaga, par mayth esa marth dhedha, hag yn-medhons,
‘A-ble kavas hemma an furneth ma ha’n oberow barthusek
ma? 55 A nyns yw hemma mab an ser prenn? A nyns yw y
vamm henwys Maria, ha’y vreder Jamys ha Yosep[d] ha Simon
ha Yudas? 56 Ha’y hwerydh, a nyns esons i oll omma yn agan
mysk? A ble ytho y kavas ev oll an taklow ma?’ 57 Ha sklandrys
ens i anodho. Mes Yesu a leveris dhedha, ‘Nyns yw profoes
heb enor saw yn y vro y honan hag yn y ji y honan.’ 58 Ha ny
wrug ev meur a oberow galloesek ena drefenn aga diskryjyans.

---

a 13:47 Y’n Greka nyns usi omma an geryow *a bysk.*

b 13:51 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *Yn-medh Yesu dhedha.*

c 13:51 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an ger *Arloedh.*

d 13:55 *Yosep:* War-lergh re a’n dornskrifow *Yoses.*

Mernans Yowann Besydhyer

Mark 6:14-29; Luk 9:7-9

14 Y'n prys na, Herod an tetrargh a glewas derivas
a-dro dhe er-da Yesu, [2] hag ev a leveris dh'y wesyon,
'Hemm yw Yowann Besydhyer; drehevys yw a'n re varow ha
rakhenna yma oberow barthusek owth oberi ynno ev.' [3] Rag
Herod re dhalghennsa Yowann ha'y gelmi ha'y worra yn prison
drefenn Herodias, gwreg y vroder Felip; [4] rag Yowann a leveris
dhodho, 'Nyns yw lafyl ty dh'y havoes.' [5] Ha pan vynnas y ladha,
ev a borthas own a'n routh, rag i dh'y synsi avel profoes. [6] Mes
pan dheuth penn-bloedh Herod, myrgh Herodias a dhonsyas
a-dheragdha ha plesya Herod; [7] mayth ambosas dre li dhe ri
dhedhi pypynag a vynna hi govynn. [8] Mes hi, ynniys gans hy
mamm, a leveris, 'Ro dhymm omma penn Yowann Besydhyer
war dallyour.' [9] Ha grevys o an myghtern, mes drefenn an li,
ha'n re esedhys ganso orth an voes, ev a erghis may fe res
dhedhi, [10] hag ev a dhannvonas dhe dhibenna Yowann y'n
prison. [11] Ha'y benn a veu degys war dallyour hag a veu res
dhe'n vowes ha hi a'n dug dh'y mamm. [12] Ha'y dhyskyblon a
dheuth ha doen y gorf ha'y ynkleudhyas, ha dos dhe ri derivas
dhe Yesu.

Maga an Pymp Mil

Mark 6:30-44; Luk 9:10-17; Yow 6:1-14

[13] Yesu, pan y'n klewas, a omdennas alena yn skath dhe dyller
difeyth, yn priva. An routhow a glewas henna hag a'n siwyas
a-droes dhiworth an sitys. [14] Gyllys di, ev a welas routh veur,
hag ev a veu movyes gans truedh ragdha, hag ev a yaghhas aga
klevyon. [15] Devedhys an gorthugher, y dhyskyblon a dheuth
dhodho ha leverel, 'An tyller ma yw difeyth ha seulabrys
diwedhes yw an eur; dannvon an routhow dhe-ves, mayth
ellons dhe'n trevow dhe brena boes ragdha aga honan.' [16] Mes
yn-medh Yesu dhedha, 'Ny's teves edhomm a vos yn-kerdh;
hwi rewgh dhedha dhe dhybri.' [17] Yn-medhons dhodho, 'Nyns
eus dhyn omma saw pymp torth ha dew bysk.' [18] Yn-medh
ev, 'Gwrewgh aga dri dhymm omma.' [19] Ena yth erghis dhe'n
routhow esedha war an glaswels, hag ow kemmeres an pymp

torth ha'n dhew bysk, ev a viras yn-bann dhe nev, benniga ha terri, ha ri an torthow dhe'n dhyskyblon, ha'n dhyskyblon a's ros dhe'n routhow. [20] Ha pub huni a dhybris ha lenwys vons, hag i a guntellas an brewyon a veu gesys, dewdhek kanstellas leun. [21] An re a dhybris o neb pymp mil wour, heb rekna benynes ha fleghes.

Kerdhes war an Dowr

Mark 6:45-52; Yow 6:15-21

[22] A-dhesempis, Yesu a wrug dh'y dhyskyblon mos a-bervedh y'n skath ha mos a-ragdho dhe'n tu arall, hag ev ow tannvon an routhow yn-kerdh. [23] Wosa dannvon an routhow dhe-ves, ev eth yn-bann dhe'n menydh rag pysi yn priva. Ha pan o devedhys an gorthugher, yth esa ev ena, y honan. [24] Yth esa an skath yn kres an mor,[a] tewlys yn harow gans an tonnow, rag an gwyns o er y bynn. [25] Yn peswora goel an nos, ev a dheuth dhedha ow kerdhes war an mor. [26] Ha'n dhyskyblon, pan y'n gwelsons ow kerdhes war an mor, broweghys vons, hag yn-medhons, 'Tarosvann yw,' hag i a armas rag own. [27] Mes a-dhesempis Yesu a gewsis dhedha, 'Gwellhewgh agas cher, my yw; na berthewgh own.' [28] Ha Peder a worthybis dhodho ow leverel, 'Arloedh, mars yw ty, gwra erghi dhymm a dhos dhiso war an dowrow.' [29] Ev a leveris, 'Deus!' Ha Peder a dhiyskynnas a'n skath ha kerdhes war an dowrow ha dos troha Yesu. [30] Mes pan welas an gwyns dhe vos krev, own a'n kemmeras, hag ow talleth sedhi, ev a armas ow leverel, 'Arloedh, saw vy!' [31] A-dhesempis Yesu a ystynnas y leuv ha'y dhalghenna, ha leverel dhodho, 'A ty a voghes fydh, prag y hwrussys doutya?' [32] Pan yskynnsons a-bervedh y'n skath an gwyns a hedhis. [33] An re esa y'n skath a'n gordhyas,[b] ow leverel, 'Yn hwir ty yw Mab Duw.'

---

a 14:24 *yn kres an mor:* War-lergh re a'n dornskrifow *lies erowhys dhiworth an tir.*

b 14:33 *a'n gordhyas:* War-lergh re a'n dornskrifow *a dheuth ha'y wordhya.*

Yaghheans an Glevyon yn Gennesaret

Mark 6:53-56

34 Ytho pan ens i tremenys, i a dheuth dhe'n tir yn Gennesaret.
35 Ha gwer an tyller na, pan y'n aswonnsons, a dhannvonas
derivas dhe oll an pow a-dro ha doen dhodho oll an glevyon,
36 ha'y bysi may tocchyens unnsel gwremm y vantell; ha seul
a's tochyas a veu sawys.

Hengov an Henavogyon

Mark 7:1-23

15 Ena Fariseow ha skribys a Yerusalem a dheuth dhe
Yesu ow leverel, 2 'Prag y hwra dha dhyskyblon
kammdremena erbynn hengov an henavogyon? Rag ny
wolghons aga diwla pan dhebrons bara.'[a] 3 Ev a worthybis ow
leverel dhedha, 'Ha hwi ynwedh, prag y hwrewgh kammdremena
erbynn gorhemmynn Duw der agas hengov hwi? 4 Rag Duw a
leveris, "Enor dha das ha'th vamm," ha "Neb a villikko y das
po y vamm, bedhes gorrys dhe'n mernans." 5 Mes hwi a lever,
Piwpynag a lavarro dh'y das po dh'y vamm, "Pypynag a gaffes
dhiworthiv yw ro sakrys," 6 nyns yw ev synsys dhe enora y das
na'y vamm;[b] ha hwi a dhile ger Duw der agas hengov. 7 Hwi
falswesyon, yn ta y profoesas Ysay ahanowgh, ow leverel,

8 "An bobel ma a'm enor gans aga diwweus,
mes pell yw aga holonn dhiworthiv;
9 hag yn euver i a'm gordh,
ow tyski avel dyskas gorhemmynnow tus." '

10 Ha wosa ev dhe elwel an routh dhodho, yn-medh ev
dhedha, 'Klewewgh ha konvedhewgh; 11 Nyns yw an dra hag
a wra mos a-bervedh y'n ganow a dhefol den, mes an dra hag
a dheu yn-mes a'y anow – henna a wra defola den.' 12 Ena an
dhyskyblon a dheuth ha leverel dhodho, 'A wodhesta bos an
Fariseow sklandrys ow klewes an lavar na?' 13 Ev a worthybis

---

a 15:2 *bara:* Po *boes.*

b 15:6 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *na'y vamm.*

ow leverel, ‘Pub losowenn na wrug ow Thas nevek hy flansa a vydh diwreydhys. 14 Gesewgh i dhe vos; hembrenkysi dhall yns i a dus dhall.[a] Mar kwra den dall hembronk den dall, i aga dew a goedh yn kleudh.’ 15 Peder a worthybis, ow leverel dhodho, ‘Styr dhyn an barabolenn ma.’ 16 Ev a leveris, ‘Owgh hwi hwath heb konvedhes, hwi ynwedh? 17 A ny gonvedhowgh bos puptra a enter a-bervedh y’n ganow ow tremena dhe’n golodhyon, hag ena yw tewlys yn-mes y’n kawghti? 18 Mes an taklow a dheu yn-mes a’n ganow a dheu dhiworth an golonn, ha henna a wra defola den. 19 Rag dhiworth an golonn y teu drokprederow: denladh, avoutri, dijastita, ladrans, fals dhustuni ha blasfemi. 20 An re ma a wra defola den; mes dybri gans diwla anwolghys ny wra defola den.’

Fydh an Venyn Gananek

Mark 7:24-30

21 Yesu, ow mones alena, a omdennas dhe rannvro Tyr ha Sidon. 22 Hag awotta, benyn gananek a dheuth a’n oryon na ow karma ha leverel, ‘Arloedh, mab Davydh, kemmer truedh ahanav; ow myrgh re beu dalghennys yn trog gans dyowl.’ 23 Mes ev ny’s gorthybis ger vyth. Ha’y dhyskyblon a dheuth dhodho orth y bysi ha leverel, ‘Gwra hy dannvon yn-kerdh, rag yma hi ow karma war agan lergh.’ 24 Mes ev a worthybis, ow leverel, ‘Ny veuv vy dannvenys saw dhe dheves kellys chi Ysrael.’ 25 Mes hi a dheuth ha plegya dhe’n dor a-dheragdho, ow leverel, ‘Arloedh, gweres vy.’ 26 Mes ev a worthybis, ow leverel, ‘Nyns yw gwiw kemmeres bara an fleghes ha’y dewlel dhe’n keun.’ 27 Yn-medh hi, ‘Yn surredi, Arloedh, rag ynwedh an keun a dheber an brewyon koedhys dhiworth moes aga mestrysi.’ 28 Ena Yesu a worthybis ow leverel dhedha, ‘A venyn, meur yw dha fydh; bedhes dhis kepar dell vynnydh.’ Ha’y myrgh a veu yaghhes a’n keth eur na.

---

a 15:14 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *a dus dhall.*

Yaghheans Lies Den

29 Pan dremenas alena, Yesu a dheuth ryb mor Galile, ha wosa
yskynna an menydh ev a esedhas ena. 30 Hag y teuth dhodho
routhow bras ha gansa tus evredhek, dall, mans, avlavar ha lies
huni arall, hag i a's gorras dhe'n leur orth y dreys ev, hag ev
a's yaghhas. 31 Ytho an routh a's teva marth pan welsons an re
avlavar ow kewsel, an dus vans yn yagh, ha'n evredhyon ow
kerdhes ha'n dhellyon ow kweles; hag i a wormolas Duw Ysrael.

Maga an Peswar Mil

Mark 8:1-10

32 Ena Yesu a elwis dhodho y dhyskyblon ha leverel, 'Yma
truedh dhymm a'n routh, rag i dhe vos genev nans yw tri dydh
ha nyns eus gansa travyth dhe dhybri; ny vynnav aga dannvon
yn-kerdh heb dybri, ma na glamderrons war an fordh.' 33 An
dhyskyblon a leveris dhodho, 'A-ble kevyn bara lowr y'n
gwylvos may hyllyn maga routh mar vras?' 34 Yesu a leveris
dhedha, 'Py lies torth eus genowgh?' Yn-medhons, 'Seyth, ha
nebes puskes byghan.' 35 Ytho ev a erghis dhe'n routh esedha
war an dor, 36 ha wosa ev dhe gemmeres an seyth torth ha'n
puskes, ev a ros gras ha'ga therri, ha'ga ri dhe'n dhyskyblon,
ha'n dhyskyblon a's ros dhe'n routhow. 37 Peub a dhybris hag
a veu lenwys, hag i a guntellas remenant an brewyon, seyth
kanstellas leun. 38 An re a dhybris o peswar mil wour, heb
rekna benynes ha fleghes. 39 Ena ev a dhannvonas an routhow
yn-kerdh, ha mones a-bervedh y'n skath ha mos yn oryon
Magadan.[a]

---

a 15:39 *Magadan:* War-lergh re a'n dornskrifow *Magedan,* Po *Magdala.*

Hwilas Tokyn

Mat 12:38-42; Mark 8:11-13; Luk 12:54-56

16 An Fariseow ha'n Sadukeow a dheuth dhodho, ha
rag y brevi i a wovynnas orto may tiskwettha dhedha
tokyn a nev. [2] Ev a worthybis dhedha ow leverel,[a] 'Pan vo an
gorthugher devedhys, hwi a lever, "Teg vydh an gewer, rag rudh
yw an ebron;" [3] hag y'n myttin, "Hager-awel y fydh hi hedhyw
rag an ebron yw rudh ha tewl." Hwi a woer dissernya enep
an ebron, mes a ny yllowgh dissernya toknys an termynyow?
[4] Henedh drog hag avoutrek a hwila tokyn, mes ny vydh tokyn
res dhodho saw tokyn Yona.' Hag ev a's gasas ha mos yn-kerdh.

Goell an Fariseow ha'n Sadukeow

Mark 8:14-21

[5] An dhyskyblon, ow mos dhe'n tu arall, an ankovsa dri bara.
[6] Yesu a leveris dhedha, 'Omwithewgh ha bedhewgh war a
woell an Fariseow ha'n Sadukeow.' [7] Hag i a resnas yntredha
aga honan ha leverel, 'Hemm yw drefenn na dhresen bara.'
[8] Ow merkya henna, Yesu a leveris, 'A hwi a voghes fydh, prag
y resnowgh hwi yntredhowgh a nag eus genowgh bara? [9] A ny
gonvedhowgh hwath, na perthi kov a'n pymp torth rag an pymp
mil ha pygemmys kanstellas a gemmersowgh yn-bann? [10] Nag
a'n seyth torth rag an peswar mil ha pygemmys kowellow a
gemmersowgh yn-bann? [11] Fatell yw na gonvedhowgh na
gewsis vy dhywgh a-dro dhe vara? Mes bedhewgh war a woell
an Fariseow ha'n Sadukeow.' [12] Ena i a gonvedhas na leveris ev
dhedha bos war a woell bara, mes a dhyskas an Fariseow ha'n
Sadukeow.

Peder a Avow Yesu dhe Vos an Krist

Mark 8:27-30; Luk 9:18-21

[13] Pan dheuth Yesu dhe rannvro Sesarea Filippi, ev a wovynnas
orth y dhyskyblon ow leverel, 'Piw y lever tus, Mab an den dhe

---

a 16:2 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow dhiworth *Pan vo* bys yn diwedh gwers 3.

vos?'[a] 14 Yn-medhons, 'Re anedha, Yowann Besydhyer, re erell
Elias, hag erell Yeremia, po onan a'n brofoesi.' 15 Yn-medh ev
dhedha, 'Mes piw y leverowgh hwi ow bos evy?' 16 Ha Simon
Peder a worthybis ha leverel, 'Ty yw an Krist, Mab an Duw
bew.' 17 Ha Yesu a worthybis ha leverel dhodho, 'Gwynnvys
osta, Simon mab Yona, rag kig ha goes ny dhiskudhas henna
dhis, mes ow Thas usi y'n nevow. 18 My a lever dhis, ty yw
Peder, ha war an garrek ma y trehavav ow eglos, ha porthow
ifarn ny wra gwarthevya er hy bynn. 19 Ha my a re dhis
alhwedhow gwlaskor nev, ha pypynag oll a gelmi war an nor a
vydh kelmys y'n nevow, ha pypynag oll a dhigelmi war an nor a
vydh digelmys y'n nevow.' 20 Ena ev a erghis dhe'n dhyskyblon
na wrellens derivas dhe dhenvyth ev dhe vos an Krist.[b]

Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Mark 8:31–9:1; Luk 9:22-27

21 Alena rag, Yesu a dhallathas diskwedhes dh'y dhyskyblon
y fia res dhodho mones dhe Yerusalem ha godhevel lies tra
dhiworth an henavogyon ha'n bennoferysi ha'n skribys, ha
bos ledhys, ha bos drehevys y'n tressa dydh. 22 Ena Peder a'n
kemmeras dhe denewen ha dalleth y geredhi ow leverel, 'Bynner
re bo, Arloedh! Yn pur wir ny hwyrvydh henna dhis!' 23 Mes ev
a dreylyas ha leverel dhe Peder, 'Ke a-dryv dhymm, Satnas; ty
a wra ow sklandra, rag ny brederydh an taklow a Dhuw, mes
an taklow a dus.' 24 Ena Yesu a leveris dh'y dhyskyblon, 'Mar
mynn nebonan dos war ow lergh, gwres ev nagha y honan ha
kemmeres y grows yn-bann hag ow holya. 25 Rag piwpynag a
vynno sawya y vewnans, ev a'n kyll, ha piwpynag a gollo y
vewnans a-barth dhymm, ev a'n kyv. 26 Rag py les a vydh dhe
dhen mar kwra ev gwaynya oll an bys mes ev a gyll y enev y
honan? Po pandr'a wra den y ri yn attal rag y enev? 27 Rag
Mab an den a vynn dos yn golewder y Das gans y eledh, hag

---

a 16:13 *Piw y lever tus, Mab an den dhe vos?* War-lergh re a'n dornskrifow *Piw a lever tus my, Mab an den, dhe vos?*

b 16:20 *an Krist:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yesu an Krist.*

ena attyli a wra ev dhe bubonan herwydh y ober.[a] 28 Yn hwir y
lavarav dhywgh, yma re ow sevel omma na wra tastya mernans
kyns i dhe weles Mab an den ow tos yn y wlaskor.'

Treusfigurans Krist

Mark 9:2-13; Luk 9:28-36

17 Ha wosa hwegh dydh Yesu a gemmeras Peder ha
Jamys ha Yowann y vroder ha'ga hembronk yn-
bann yn menydh ughel, aga honan. 2 Hag ev a veu treusfigurys
a-ragdha, ha'y fas a derlentris avel an howl, ha'y dhillas o
mar wynn avel an golow. 3 Hag awotta, yth omdhiskwedhas
dhedha Moyses hag Elias ow keskewsel ganso. 4 Ena Peder
a worthybis ha leverel dhe Yesu, 'Arloedh, da yw ni dhe vos
omma; mar mynnydh, my[b] a dhrehav omma teyr skovva, onan
dhiso jy, onan dhe Moyses hag onan dhe Elias.' 5 Hag ev ow
kewsel, awotta, kommolenn wolow a dewlis skeus warnedha,
hag awotta lev yn-mes a'n gommolenn ow leverel, 'Hemm
yw ow Mab karadow, mayth usi ynno ow delit; klewewgh ev.'
6 Ha'n dhyskyblon pan y'n klewsons a goedhas war aga fas hag
own meur a's kemmeras. 7 Ha Yesu a dheuth hag a's tochyas
ha leverel, 'Sevewgh yn-bann ha na berthewgh own.' 8 Ha pan
dhrehevsons aga dewlagas, ny welsons denvyth, saw Yesu yn
unnsel. 9 Ha pan esens ow tiyskynna dhiworth an menydh,
Yesu a erghis dhedha ow leverel, 'Na dherivewgh an welesigeth
dhe dhenvyth bys pan vo Mab an den drehevys dhiworth an re
varow.' 10 Ha'y dhyskyblon a wovynnas orto ow leverel, 'Prag
ytho y lever an skribys bos res dhe Elias dos kynsa?' 11 Ev a
worthybis ha leverel, 'Elias dhe wir a wra dos kynsa ha restorya
pup-tra; 12 mes my a lever dhywgh, Elias yw devedhys seulabrys
ha'n dus ny wrug y aswonn mes y hwrussons orto kepar dell
vynnens. Y'n keth vaner na y hwra Mab an den godhevel
dredha.' 13 Ena an dhyskyblon a gonvedhas ev dhe gewsel orta
a-dro dhe Yowann Besydhyer.

---

a 16:27 *y ober:* War-lergh re a'n dornskrifow *y oberow.*

b 17:4 *my:* War-lergh re a'n dornskrifow *ni.*

Yaghheans Mab Troblys gans Dyowl

Mark 9:14-29; Luk 9:37-43

14 Ha pan ens i devedhys dhe'n routh, y teuth dhodho unn
den, neb a goedhas war benn-dewlin a-dheragdho 15 ha leverel,
'Arloedh, kemmer truedh a'm mab, rag ev yw loerek hag ev a
wodhev yn tynn; rag menowgh ev a goedh yn tan ha menowgh
yn dowr. 16 Ha my a'n dros ev dhe'th tyskyblon ha ny allsons y
yaghhe.' 17 Ha Yesu a worthybis ha leverel, 'A henedh diskryjyk
ha kammhynsek, pes termyn y fydhav genowgh? Pes termyn y
res dhymm agas perthi? Dro ev omma dhymmo.' 18 Ha Yesu
a'n keredhis, ha'n jowl eth yn-mes anodho, ha'n flogh a veu
yaghhes a-dhia'n keth eur na. 19 Ena an dhyskyblon a dheuth
dhe Yesu yn priva ha leverel, 'Prag na yllsyn ni y dewlel yn-
mes?' 20 Yn-medh Yesu dhedha, 'Drefenn agas boghes fydh;[a]
rag yn hwir y lavarav dhywgh, mars eus genowgh fydh kemmys
ha hasenn kedhow, hwi a lever dhe'n menydh ma, "Ty bydh
removys alemma yn-hons," ha removys vydh; ha travyth ny
vydh dres agas galloes. 21 Mes an eghenn ma nyns yw tewlys
yn-mes saw dre bysadow ha penys.'[b]

Yesu a Dhargan Arta Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Mark 9:30-32; Luk 9:43-45

22 Ha pan ens i omguntellys war-barth yn Galile, Yesu a
leveris dhedha, 'Mab an den a vydh delivrys yntra diwla tus,
23 hag i a'n ladh, hag y'n tressa dydh ev a vydh drehevys.' Hag
yth ens i trist dres musur.

Tyli Trubyt an Tempel

24 Pan vons i devedhys dhe Kapernaum, kuntelloryon
an didraghmon[c] a dheuth dhe Peder ha leverel, 'A ny wra
agas Dyskador tyli an trubyt?' 25 Yn-medh ev, 'Gwra.' Hag

---

a 17:20 *agas boghes fydh:* War-lergh re a'n dornskrifow *agas diskryjyans.*

b 17:21 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

c 17:24 *didraghmon:* Bath a dhew draghma, yw kost trubyt an tempel.

ev eth a-bervedh y'n chi, mes kyns ev dhe gewsel, Yesu a leveris, 'Fatell hevel dhiso Simon? Piw dhiworto y kemmer myghternedh an bys tollow po trubyt, dhiworth aga mebyon aga honan po dhiworth estrenyon?' [26] Hag ev ow korthybi,[a] 'Dhiworth estrenyon,' Yesu a leveris dhodho, 'Kwit ytho yw an fleghes. [27] Mes, ma na wryllyn aga sklandra, ty gwra mos dhe'n mor ha tewl higenn ha kemmer an kynsa pysk a dheu yn-bann. Wosa ty dhe igeri y anow y kevydh stater.[b] Kemmer henna ha ro dhedha ragov vy ha ragos jy.'

An Moyha y'n Wlaskor

Mark 9:33-37; Luk 9:46-48

18 Y'n eur na an dhyskyblon a dheuth dhe Yesu ha leverel, 'Piw yw an moyha yn gwlaskor nev?' [2] Ha wosa ev dhe elwel flogh dhodho, ev a'n gorras yn aga mysk, [3] hag yn-medh ev, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, marnas hwi a dreyl, ha dos ha bos avel fleghes, nyns ewgh kammenn vyth a-bervedh yn gwlaskor nev. [4] Rakhenna piwpynag a omuvelhaho avel an flogh ma, ev yw an moyha yn gwlaskor nev, [5] ha piwpynag a dhegemmerro unn flogh a'n par ma y'm hanow vy, ev a'm degemmer vy.

Temptyans dhe Begh

Mark 9:42-48; Luk 17:1-2

[6] 'Mes piwpynag a wrello dhe onan a'n re vyghan ma trebuchya, neb a grys ynnov, gwell via dhodho mar pe kregys men-melin meur a-dro dh'y gonna ha'y vos beudhys yn downder an mor. [7] Go-ev an bys drefenn sklanderyow; rag res yw sklanderyow dhe dhos, mes go-ev an den may teu an sklander dredho! [8] Mar kwra dha leuv po dha droes dhis trebuchya, trogh ev ha tewl ev dhiworthis; gwell yw dhis mos a-bervedh yn bewnans mans po evredhek ages ty dhe vos tewlys yn tan nevra a bys ha'th tiwleuv po dha dhewdroes genes. [9] Ha mar kwra dha lagas dhis

---

a 17:26 *Hag ev ow korthybi:* Yn re a'n dornskrifow *Peder a leveris dhodho.*

b 17:27 *stater:* Henn yw bath a beswar draghma. Kost trubyt an tempel o dew dhidraghmon.

trebuchya, tenn e mes ha towl e dhiworthis; gwell yw dhis mos unnlagasek a-bervedh yn bewnans ages bos tewlys yn tan ifarn,[a] ha'th tewlagas genes.

Parabolenn an Dhavas Kellys

Luk 15:3-7

[10] 'Gwaytyewgh na wryllowgh dispresya onan a'n re vyghan ma; rag yn-medhav dhywgh bos aga eledh y'n nevow pup-prys ow mires war fas ow Thas eus y'n nevow. [11] Rag Mab an den a dheuth dhe selwel an dra yw kellys.[b] [12] Pandr'a dybowgh hwi? Mar pydh gans den kans davas hag onan anedha gyllys yn stray a ny as ev an nownsek ha peswar-ugens war an menydhyow ha mos dhe hwilas an dhavas yw gyllys dhe stray? [13] Ha mar hwyrvydh ev dh'y havoes, yn hwir y lavarav dhywgh, ev a'n jevydh moy a lowena warnedhi ages war an nownsek ha peswar-ugens nag ethons dhe stray. [14] Yn kettellma nyns yw bodh agas[c] Tas y'n nevow bos onan a'n re vyghan ma kellys.

Broder Neb a Wra Kammweyth

Luk 17:3

[15] 'Mar kwrella dha vroder kamm er dha bynn, ke dhe dhiskwedhes dhodho y gammweyth yntredhowgh agas dew yn priva. Mar koslow orthis, ty re waynyas dha vroder; [16] mes mar ny goslow, kemmer genes onan po dew arall may fo pub lavar destys dre anow dew po tri dustunier; [17] ha mara skon ev dhedha, deriv an dra dhe'n eglos; ha mara skon ev hwath dhe'n eglos, ev bedhes dhiso avel pagan po toller.

[18] 'Yn hwir y lavarav dhywgh, pypynag oll a gelmowgh war an nor a vydh kelmys yn nev, ha pypynag a dhigelmowgh war an nor a vydh digelmys yn nev. [19] Arta yn hwir y lavarav dhywgh, mar pydh dew ahanowgh unnverhes war an nor a-dro dhe neppyth oll a wovynnons, henna a vydh grontys dhedha gans

---

a 18:9 *yn tan ifarn:* Greka *y'n Gehenna a dan.*

b 18:11 Nyns usi gwers 11 yn re a'n dornskrifow.

c 18:14 *agas:* War-lergh re a'n dornskrifow *agan.*

ow Thas eus y'n nevow. [20] Rag le may ma dew po tri kuntellys war-barth y'm hanow vy, ena yth esov yn aga mysk.'

Parabolenn an Gwas na Wrug Gava

Luk 17:3-4

[21] Ena Peder a dheuth ha leverel dhodho, 'Arloedh, peskweyth y hwra ow broder pegha er ow fynn, ha my a av dhodho? Bys yn seyth gweyth?' [22] Yn-medh Yesu dhodho, 'Ny lavarav dhis bys yn seyth gweyth, mes bys yn deg ha tri ugenskweyth seythgweyth. [23] Rakhenna gwlaskor nev a vydh hevelebys dhe vyghtern a vynnas rekna y akont gans y gethwesyon. [24] Ha pan dhallathas rekna, y feu dres dhodho kendoner a dheg mil dalent.[a] [25] Hemma pan na'n jeva pygans dhe attyli, y vester a worhemmynnis may fe gwerthys keffrys ha'y wreg ha'y fleghes ha pup-tra oll a'n jeva ha'n gendon dhe vos attylys. [26] An kethwas ytho a goedhas dhe'n dor a-ragdho, hag a bysis, "Gwra ow ferthi, ha my a attal dhis pup-tra." [27] Ha mester an kethwas na a gemmeras truedh anodho ha gava dhodho y gendon. [28] Ha'n kethwas na ow mos alena a gavas onan a'y geswesyon neb o yn kendon dhodho a gans denarius,[b] hag ev a'n dalghennas orth y daga ha leverel, "Attal dha gendon." [29] Y geswas ytho a goedhas orth y dreys[c] ha pysi warnodho, "Gwra ow perthi, ha my a attal dhis." [30] Ev ny vynna, mes ev eth dh'y dewlel yn prison bys pan wre pe an gendon. [31] Pan welas y geswesyon ytho an taklow a veu gwrys, i a's teva keudh bras, hag yth ethons ha derivas dh'aga mester pup-tra re bia gwrys. [32] Ena y vester a'n gelwis ha leverel dhodho, "Ty gethwas drog, my a avas dhis oll an gendon na, rag ty dhe bysi warnav. [33] A ny dalvia dhis ynwedh kemmeres truedh a'th keswas kepar dell gemmeris vy truedh ahanas jy?" [34] Ha'y vester o serrys hag a'n daskorras dhe'n dormentorys bys pan wrella attyli dhodho

---

a 18:24 *dalent,* dhiworth *talent:* Greka *talanton,* henn yw 6,000 *dhenarius.*

b 18:28 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

c 18:29 Yn re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *orth y dreys.*

oll an gendon. 35 Yn kettellma ynwedh y hwra ow Thas a nev
dhywgh hwi mar ny wrewgh gava kettep onan dh'y vroder a
leun golonn.'

Dyskas a-dro dhe Dhidhemmedhyans

Mat 5:32, Mark 10:1-12; Luk 16:18

19 Pan worfennas Yesu an lavarow ma, ev a omdennas a
Alile ha dos yn oryon Yudi a'n tu arall dhe'n Yordan.
2 Routhow bras a'n siwyas hag ev a's yaghhas ena.

3 Y teuth dhodho Fariseow orth y brevi, hag yn-medhons,
'Yw lafyl rag den, ev dhe dhidhemmedhi y wreg rag neb skila
vytholl?' 4 Hag ev a worthybis ow leverel, 'A ny wrussowgh
redya, neb a's formyas y'n dalleth "dh'aga gul gorreydh ha
benynreydh"? 5 ha leverel, "Rakhenna y hwra den gasa y das
ha'y vamm ha glena orth y wreg ha'n dhew a dheu ha bos unn
kig"? 6 Ytho nyns yns i na fella dew mes unn kig. Rakhenna an
dra a wrug Duw y junya war-barth, den na wres y ranna.' 7 Yn-
medhons dhodho, 'Ytho prag y hworhemmynnis Moyses dhe
ri lyther didhemmedhyans ha'y dannvon dhe-ves?' 8 Yn-medh
ev dhedha, 'Moyses a wrug agas gasa dhe dhidhemmedhi agas
gwragedh drefenn kaletter agas kolonn, mes ny veu yndella a'n
dalleth. 9 Ha my a lever dhywgh, piwpynag oll a dhidhemmettho
y wreg marnas drefenn dijastita hag ena demmedhi benyn arall,
an den na a wra avoutri.'[a] 10 Y dhyskyblon a leveris dhodho,
'Mars yw an kas yndella dhe dhen gans y wreg, gwell yw na
dhemmettho.' 11 Mes yn-medh ev dhedha, 'Ny yll pubonan
degemmeres an lavar na, saw an re may fo grontys dhedha.
12 Rag yma spadhesigyon a veu genys yndella a-dhia dorr aga
mamm, hag yma spadhesigyon a veu spadhys gans tus, hag
yma spadhesigyon a spadhsons aga honan a-barth gwlaskor nev.
Neb a yll degemmeres hemma, gwres ev y dhegemmeres.'

---

a 19:9 *marnas drefenn dijastita hag ena demmedhi benyn arall, an den na a wra avoutri:* War-lergh re a'n dornskrifow *marnas drefenn dijastita a wra dhedhi bos avoutres.* Hag yn dornskrifow erell dhe dhiwedh an wers yma *ha neb a dhemmettho an venyn dhidhemmedhys a wra avoutri.*

Yesu a Vennik an Fleghesigow

Mark 10:13-16; Luk 18:15-17

13 Ena y feu dres dhodho fleghesigow rag ev dhe worra y
dhiwla warnedha ha pysi; mes an dhyskyblon a geredhis an
dus. 14 Mes Yesu a leveris, 'Gesewgh an fleghesigow dhe dhos
dhymmo ha na wrewgh aga lettya, rag dhe re a'n par ma yw
gwlaskor nev.' 15 Ha wosa ev dhe worra y dhiwla warnedha yth
omdennas alena.

An Den Rych

Mark 10:17-31; Luk 18:18-30

16 Hag awotta, nebonan a dheuth ha leverel dhodho,
'A Dhyskador, pan dra 'vas a wrav vy rag kavoes bewnans heb
diwedh?' 17 Yn-medh ev dhodho, 'Prag y hwovynnydh orthiv
a-dro dhe'n dra yw mas? Onan yma neb yw mas.[a] Mar mynnydh
mos a-bervedh y'n bewnans na, gwith an gorhemmynnow.'
18 Yn-medh ev dhodho, 'Py re?' Yesu a leveris 'Ny wredh
ladha, Ny wredh avoutri, Ny wredh ladra, Ny wredh doen
kammdhustuni, 19 Gwra enora dha das ha'th vamm, ha Kar
dha gentrevek avelos ty dha honan.' 20 An den yowynk a leveris,
'Oll an re ma my re withas, pandra hwath a fyll dhymm?' 21 Yn-
medh Yesu dhodho, 'Mar mynnydh bos perfydh, ke ha gwerth
an taklow eus dhis, ha ri dhe'n voghosogyon, ha ty a gyv tresor
y'n nevow; ha deus dhe'm holya.' 22 Henna pan glewas an den
yowynk yth eth trist dhe-ves; rag yth esa dhodho meur a byth
an bys. 23 Ena Yesu a leveris dh'y dhyskyblon, 'Yn hwir y
lavarav dhywgh, kales vydh dhe dhen rych mones a-bervedh
yn gwlaskor nev. 24 My a lever dhywgh arta, esya yw kowrvargh
dhe dremena dre graw naswydh ages dell yll den rych mones
a-bervedh yn gwlaskor Duw.' 25 Pan glewas an dhyskyblon
henna, pur sowdhenys ens i, hag yn-medhons, 'Piw ytho a yll
bos selwys?' 26 Yesu a viras orta ha leverel, 'Hemm yw dres
galloes den mes gans Duw pup-tra a yll bos gwrys.' 27 Ena

---

a 19:17 *Prag y hwovynnydh orthiv a-dro dhe'n dra yw mas? Onan yma neb yw mas:* War-lergh re a'n dornskrifow *Prag y'm gelwydh mas? Nyns eus mas marnas onan, Duw.*

Peder a worthybis ha leverel dhodho, ‘Otta, ni re asas puptra oll ha’th holya; pandr’a vydh ragon ni ytho?’ [28] Yn-medh Yesu dhedha, ‘Yn hwir y lavarav dhywgh, hwi neb a wrug ow holya, pan esettho Mab an den war dron y wolewder y’n genesigeth nowydh, hwi ynwedh a esedh war dhewdhek tron, ow preusi dewdhek loeth Ysrael. [29] Ha pubonan neb re asas chiow po breder po hwerydh po tas po mamm[a] po fleghes po tiryow a-barth ow hanow vy, ev a dhegemmer kansplek, hag ev a erit bewnans heb diwedh. [30] Mes lies huni yw kynsa a vydh diwettha, ha’n re dhiwettha kynsa.

An Wonisysi y’n Winlann

20 ‘Haval yw gwlaskor nev dhe berghennek tir neb eth yn-mes a-varr myttin rag arveth oberwesyon rag y winlann. [2] Ha wosa ev dhe vos unnverhes gans an oberwesyon rag unn denarius[b] orth an jydh, ev a’s dannvonas yn y winlann. [3] Hag ow mos yn-mes a-dro dhe’n tressa eur, ev a welas re erell esa ow sevel diweyth y’n marghasla, [4] hag yn-medh ev dhedha, “Ewgh hwi ynwedh y’n winlann ha pypynag oll a vo ewn my a’n re dhywgh hwi.” [5] Hag yth ethons. Arta ev eth yn-mes a-dro dhe’n hweghves ha’n nawves eur, hag a wrug y’n keth vaner na. [6] Ha pan eth yn-mes a-dro dhe’n unnegves eur, ev a gavas re erell ow sevel diweyth[c] hag ev a leveris dhedha, “Prag y hwrussowgh sevel omma oll an jydh diweyth?” [7] Yn-medhons dhodho, “Drefenn na wrug denvyth agan arveth.” Yn-medh ev dhedha, “Ewgh hwi ynwedh y’n winlann.” [8] Ha devedhys an gorthugher, arloedh an winlann a leveris dh’y vayli, “Galw an oberwesyon ha ro dhedha aga gober, ow talleth gans an re dhiwettha hag ena mos dhe’n re gynsa.” [9] Pan dheuth an re a dhallathsa dhe’n unnegves eur, i a gavas pubonan denarius. [10] Ha’n re gynsa pan dheuthons a dybis y kaffens moy, hag i

---

a 19:29 *po tas po mamm:* War-lergh re a’n dornskrifow *po tas po mamm po gwreg.*

b 20:2 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh, dell yw usys.

c 20:6 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an ger *diweyth.*

ynwedh a gavas pubonan denarius. [11] Ha wosa i dh'y gemmeres,
i a grodhvolas war an perghennek [12] ow leverel, "An re dhiwettha
ma a wonedhas unn our ha ty a's gwrug kehaval dhyn ni neb re
borthas begh an jydh ha'n toemmder." [13] Mes ev a worthybis
dhe onan anedha ha leverel, "Koweth, ny wrav kamm dhis. A
ny veusta unnverhes genev rag denarius? [14] Kemmer an pyth
eus dhis, ha ke. My a vynn ri dhe'n diwettha ma avel dhiso jy.
[15] A ny'm beus kummyas dhe wul kepar dell vynnav gans ow
fyth ow honan? Po yw dha lagas jy drog drefenn my dhe vos
hel?" [16] Yndellna an re dhiwettha a vydh kynsa, ha'n re gynsa
diwettha.'

An Tressa Gweyth Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Mark 10:32-34; Luk 18:31-34

[17] Pan esa Yesu ow mos yn-bann dhe Yerusalem, ev a
gemmeras an dewdhek a'n eyl tu, ha war an fordh ev a leveris
dhedha, [18] 'Otta, ni a yn-bann dhe Yerusalem, ha Mab an den
a vydh daskorrys dhe'n bennoferysi ha dhe'n skribys, hag i a
wra y dhampnya dhe'n mernans, [19] ha'y dhaskorr dhe'n Jentilys
dhe vos skornys ha skorjys ha krowsys, hag y'n tressa dydh ev
a wra dasserghi.'

Govenek Jamys ha Yowann

Mark 10:35-45

[20] Ena y teuth dhodho mamm mebyon Zebede gans hy
mebyon ha plegya dhe'n dor a-ragdho, ow hwilas neppyth
dhiworto. [21] Yn-medh ev dhedhi, 'Pandr'a vynnydh?' Yn-medh
hi dhodho, 'Gront mayth esettho ow dew vab evy, an eyl a'th
parth dhyghow ha'y gila a'th parth kledh y'th wlaskor.' [22] Yesu
a worthybis ha leverel, 'Ny wodhowgh pandr'a wovynnowgh. A
yllowgh hwi eva a'n hanaf a wrav vy eva anodho?'[a] Yn-medhons
dhodho, 'Gyllyn.' [23] Yn-medh ev dhedha, 'Hwi a wra eva a'm
hanaf, mes esedha a'm parth dhyghow ha'm parth kledh, nyns

---

a 20:22 *a wrav vy eva anodho?* War-lergh re a'n dornskrifow *a wrav vy eva anodho, ha bos besydhys gans an besydh mayth ov vy besydhys ganso.*

eus dhymmo y ri, mes yma dhe seul a vo darbarys dhedha gans
ow Thas.' [24] Henna pan glewsons an deg, serrys ens i orth an
dhew vroder. [25] Mes Yesu a's gelwis hag yn-medh ev, 'Hwi a
woer bos rewlysi an kenedhlow ow lordya warnedha, ha'n re
vras ow kul maystri warnedha. [26] Yndella ny vydh[a] hi yn agas
mysk hwi; mes piwpynag a vynno bos meur yn agas mysk, ev
bedhes agas servont, [27] ha piwpynag a vynno bos kynsa, ev a
vydh[b] agas kethwas, [28] kepar dell na dheuth Mab an den dhe
vos servys mes dhe servya, ha dhe ri y vewnans avel daspren
rag lies.'

Dew Dhen Dhall

Mark 10:46-52; Luk 18:35-43

[29] Pan esens ow mos yn-mes a Yeriko, routh veur a'n siwyas.
[30] Hag awotta, dew dhen dhall a'ga esedh ryb an fordh, pan
glewsons bos Yesu ow tremena, a armas, ow leverel, 'Arloedh,
kemmer truedh ahanan, ty Vab Davydh.' [31] Ha'n routh a's
koskas may hwrellens tewel, mes i a armas dhe voy ow leverel,
'Arloedh, kemmer truedh ahanan, ty Vab Davydh.' [32] Ena Yesu
a sevis hag a elwis dhedha ha leverel, 'Pandr'a vynnowgh orthiv
dhe wul dhywgh?' [33] Yn-medhons dhodho, 'Arloedh, agan
dewlagas dhe vos igerys.' [34] Yesu a gemmeras tregeredh hag
a dochyas aga dewlagas, hag a-dhesempis i a dhaskavas aga
gweles hag a'n holyas.

Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh

Mark 11:1-11; Luk 19:28-38; Yow 12:12-19

21 Pan dheuthons ogas dhe Yerusalem ha dos
dhe Bethfage dhe'n menydh Oliv, ena Yesu a
dhannvonas dew dhyskybel [2] ow leverel dhedha, 'Ewgh y'n
dre a-dal dhywgh, hag a-dhesempis, hwi a gyv asen kelmys
hag ebel gensi; gwrewgh aga digelmi ha'ga dri dhymmo. [3] Ha
mar lever nebonan neppyth dhywgh hwi, hwi a lever, "Yma

---

a 20:26 *ny vydh:* War-lergh re a'n dornskrifow *nyns yw.*

b 20:27 *ev a vydh:* War-lergh re a'n dornskrifow *ev bedhes.*

edhomm dhe'n Arloedh anedha;" hag ev a's dannvon dison.'[a]
4 Hemma a hwarva may fe kollenwys an dra kewsys gans an
profoes ow leverel,

5 'Lavar dhe vyrgh Sion,
Awotta dha vyghtern a dheu dhiso
klor hag esedhys war asen
ha war ebel, mab skrublenn.'[b]

6 An dhyskyblon eth ha gul kepar dell worhemmynnsa Yesu
dhedha, 7 ha dri an asen ha'n ebel ha gorra warnedha aga
mantelli hag ev a esedhas warnedha. 8 Ha routh pur veur a lesas
aga mantelli war an fordh, ha re erell a droghas skorrennow
dhiworth an gwydh ha'ga lesa war an fordh. 9 Ha'n routhow esa
ow mos a-ragdho, ha'n re a'n siwya a armas ow leverel,

'Hosanna dhe Vab Davydh,
Benniges yw ev, neb a dheu yn hanow an Arloedh,
Hosanna y'n ughelder!'

10 Hag ev ow tos a-bervedh yn Yerusalem, oll an sita a veu
movyes hag a wovynnas, 'Piw yw hemma?' 11 Ha'n routhow a
worthybis, 'Hemm yw an profoes Yesu, a Nazareth yn Galile.'

Glanhe an Tempel

Mark 11:15-19; Luk 19:45-48; Yow 2:13-22

12 Ena Yesu a entras y'n tempel,[c] hag a dewlis yn-mes oll an
re esa ow kwertha hag ow prena y'n tempel; ev a dhomhwelis
moesow an geschanjyoryon arghans hag esedhow an re esa
ow kwertha kelemmi, 13 hag yn-medh ev dhedha, 'Skrifys
yw, "Ow chi vy a vydh gelwys chi pysadow," mes hwi a'n
gwra fow ladron.' 14 Y teuth dhodho tus dhall hag evredhek
y'n tempel hag ev a's yaghhas. 15 Ha'n bennoferysi ha'n skribys,
pan welsons an marthusyon a wrug ev, ha'n fleghes ow karma
y'n tempel ow leverel, 'Hosanna dhe vab Davydh,' yth ens i

---

a 21:3 *hag ev a's dannvon dison:* Po *hag ev a's dastannvon dison.*

b 21:5 *mab skrublenn:* Po *mab asen.*

c 21:12 *y'n tempel:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn tempel Duw.*

serrys, [16] hag yn-medhons dhodho, ‘A glewydh pandr’a lever an re ma?’ Mes Yesu a leveris dhedha, ‘Klewav. A ny wrussowgh bythkweth redya hemma, “Yn-mes a anow fleghesigow ha’n re ow tena ty re ordenas gormola”?’

[17] Hag orth aga hasa, ev eth yn-mes a’n sita dhe Bethani, hag ena ev a bassyas an nos.

Molleth an Figbrenn

Mark 11:12-14, 20-24

[18] A-varr myttin, pan esa ow tehweles dhe’n sita, yth esa nown dhodho. [19] Ow kweles unn figbrenn ryb an fordh, ev a dheuth dhodho, mes ny gavas travyth warnodho saw unnsel delyow, hag yn-medh ev dhodho, ‘Na dhes frut dhiworthis na fella bys vykken!’ Ha dihwans an figbrenn a wedhras. [20] Marth o gans an dhyskyblon pan welsons henna hag yn-medhons, ‘Fatell yw, an figbrenn dhe wedhra mar uskis?’ [21] Yesu a worthybis ha leverel dhedha, ‘Yn hwir y lavarav dhywgh, mar pydh genowgh fydh ha ny dhoutyowgh, ny wrewgh yn unnsel an dra gwrys dhe’n figbrenn, mes ynwedh mar leverewgh dhe’n menydh ma, “Ty bydh drehevys ha tewlys y’n mor,” henna a hwyrvydh; [22] ha pypynag oll a wovynnowgh yn pysadow ha hwi ow krysi, hwi a’n kyv.’

Govynn a-dro dhe Awtorita Yesu

Mark 11:27-33; Luk 20:1-8

[23] Pan o devedhys y’n tempel, an bennoferysi ha henavogyon an bobel a dheuth dhodho, hag ev ow tyski, hag yn-medhons, ‘Py awtorita dredho y hwre’ta an taklow ma? Ha piw a ros dhis an awtorita ma?’ [24] Yesu a worthybis ow leverel dhedha, ‘Ha my ynwedh a vynn govynn orthowgh hwi unn dra, ha mar kwrewgh gorthybi dhymm, my a lever dhywgh py awtorita dredho y hwrav an taklow ma. [25] Besydh Yowann, a-ble feu? A nev po a dus?’ Ena yth esens ow resna yntredha aga honan ow leverel, ‘Mar leveryn, “A nev,” ena ev a lever dhyn, “Prag ytho na gryssowgh dhodho?” [26] Ha mar leveryn, “A dus,” own a’gan beus a’n routh, rag pubonan a syns Yowann dhe vos profoes.’ [27] Ytho i a worthybis dhe Yesu ow leverel, ‘Ny wodhon.’ Hag

yn-medh ev y honan dhedha, 'Na byth moy ny wrav vy leverel dhywgh py awtorita dredho y hwrav an taklow ma.'

Parabolenn an Dhew Vab

28 'Lemmyn pyth yw agas breus? Yth esa dhe dhen dew vab. Hag ev a dheuth dhe'n kynsa, ha leverel, "Ow mab, ke dhe wonis hedhyw y'n winlann."[a] 29 Mes ev a worthybis ha leverel, "Ny vynnav;" mes a-wosa, edrek a'n jeva hag ev eth. 30 Ena ev a dheuth dhe'n nessa ha kewsel y'n keth vaner. Mes ev a leveris, "Yth av, syrra," mes nyns eth. 31 Pyneyl a'n dhew a wrug bodh y das?' Yn-medhons, 'An kynsa.' Yesu a leveris dhedha, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, bos an dolloryon ha'n horys ow mones a-bervedh yn gwlaskor Duw a-dheragowgh. 32 Rag Yowann a dheuth dhywgh yn fordh ewnder ha ny wrussowgh krysi dhodho, mes an dolloryon ha'n horys a grysis dhodho; mes hwi hwath ow kweles henna ny'gas teva edrek a-wosa, na krysi dhodho.

Parabolenn an Winlann ha'n Diogyon

Mark 12:1-12; Luk 20:9-19

33 'Klewewgh parabolenn arall. Yth esa unn den, perghennek tir, neb a blansas gwinlann ha gorra ke a-dro dhedhi ha palas gwinwask ynni, ha drehevel tour, ha'y settya dhe diogyon, hag ena vyajya yn-kerdh. 34 Ha pan esa prys an drevas ow nesa, ev a dhannvonas y gethwesyon dhe'n diogyon rag kavoes y drevas. 35 Mes an diogyon a dhalghennas y gethwesyon ha kronkya onan, ha ladha onan, ha labydha onan arall. 36 Arta ev a dhannvonas kethwesyon erell, moy aga niver ages an re gynsa, hag i a's dyghtyas y'n keth vaner na. 37 Wor'tiwedh ev a dhannvonas dhedha y vab y honan, ow leverel, "Y hwrons vri a'm mab." 38 Mes an diogyon, pan welsons an mab a leveris an eyl dh'y gila, "Hemm yw an her; dewgh, gwren ni y ladha ha sesya y ertach!" 39 Ha wosa settya dalghenn ynno, i a'n tewlis yn-mes a'n winlann ha'y ladha. 40 Ytho pan dheu arloedh an winlann, pandr'a wra dhe'n diogyon na?' 41 Yn-medhons dhodho, 'Ev a dhistru an debeles na yn tebel, ha settya an winlann dhe diogyon

a 21:28 *y'n winlann:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn ow gwinlann.*

erell, neb a vynn ri dhodho an drevas yn hy frys.' 42 Yn-medh
Yesu dhedha, 'A ny redsowgh bythkweth y'n skryptors,

"An men hag a veu skonys gans an dhrehevyoryon,
henn yw gwrys pennmen an korn;
gans an Arloedh y feu hemma gwrys,
ha marthys yw yn agan dewlagas?"

43 Rakhenna, my a lever dhywgh, gwlaskor Duw a vydh
kemmerys a-dhiworthowgh ha res dhe genedhel a dheg hy
threvas. 44 Ha neb a goedh war an men ma a vydh terrys dhe
demmyn, mes neb may koettho an men warnodho, ev a vydh
skwattys dhe dhoust.'[a]

45 An bennoferysi ha'n Fariseow, pan glewsons y
barabolennow, a wodhva ev dhe gewsel a-dro dhedha i; 46 hag
i a hwilas y dhalghenna, mes yth esa own dhedha a'n routhow,
rag i a'n synsis avel profoes.

Parabolenn an Kevewi Bras

Luk 14:15-24

22 Yesu a worthybis, ow kewsel dhedha arta dre
barabolennow, ow leverel, 2 'Gwlaskor nev yw
hevelebys dhe unn myghtern a wrug goel demmedhyans dh'y
vab. 3 Hag ev a dhannvonas y gethwesyon dhe dhri an dus
gelwys dhe'n demmedhyans, mes i ny vynnens dos. 4 Arta ev
a dhannvonas kethwesyon erell, ow leverel, "Derivewgh dhe'n
dus elwys, Awotta, my re bareusis ow hevewi, ledhys yw ow
oghen ha'm lodhnow peskys; pup-tra oll yw parys; dewgh dhe'n
demmedhyans." 5 Mes i a skonyas a wul henna ha mones yn-
kerdh y hwrussons, onan dh'y bras, hag arall dh'y negys. 6 Ha'n
re erell a dhalghennas y gethwesyon hag a's tebeldhyghtyas
ha'ga ladha. 7 An myghtern a sorras hag a dhannvonas y luyow
dhe dhiswul an dhenledhysi na hag a loskas aga sita. 8 Ena yn-
medh ev dh'y gethwesyon, "An demmedhyans yw parys, mes
nyns o gwiw an dus elwys. 9 Kewgh ytho dhe'n fordhow-meur
ha myns a dhyerbynnowgh, gelwewgh i dhe'n demmedhyans."

---

a 21:44 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

10 Hag yth eth an gethwesyon na yn-mes dhe'n fordhow ha
kuntell oll an dus a wrussons aga dyerbynna, an re dhrog ha da
kekeffrys; ha hel an demmedhyans a veu lenwys a westoryon.
11 'Ha'n myghtern, pan dheuth a-ji dhe vires orth an westoryon,
a verkyas unn den ena nag esa warnodho gwisk demmedhyans,
12 hag yn-medh ev dhodho, "Koweth, fatell dheuthys omma
heb gwisk demmedhyans?" Ha tewel a wrug an den. 13 Ena yn-
medh an myghtern dhe'n servysi, "Kelmewgh y dhewdroes ha'y
dhiwla ha tewlewgh ev y'n tewolgow pella. Ena y fydh oelva ha
skrinva dyns" 14 Rag lies yw gelwys, mes boghes yw an re yw
dewisys.'

Ri Trubyt dhe Sesar

Mark 12:13-17; Luk 20:20-26

15 Ena an Fariseow a omdennas ha kemmeres kusul fatell
wrellens y vaglenna yn y gows. 16 Hag i a dhannvonas dhodho
aga dyskyblon gans an Herodyanys, ow leverel, 'A Dhyskador,
ni a woer dha vos gwir, ow tyski fordh Duw yn gwiryonedh,
ha ny'th teur mann a dhenvyth rag ny virydh orth semlans
tus. 17 Lavar dhyn ytho pyth yw dha vreus: yw lafyl ri
trubyt dhe Sesar, po nag yw?' 18 Mes Yesu, ow kodhvos aga
droktra, a leveris, 'Prag y'm prevowgh vy, hwi fekloryon?
19 Diskwedhewgh dhymm mona an trubyt.' Hag i a dhros
dhodho denarius.[a] 20 Hag ev a leveris dhedha, 'Dhe biw yw an
imaj ma ha'n pennskrifa?' 21 Yn-medhons dhodho, 'Sesar.' Ena
yn-medh ev dhedha, 'Attelewgh ytho dhe Sesar an taklow yw
dhe Sesar, ha dhe Dhuw an taklow yw dhe Dhuw.' 22 Henna
pan y'n klewsons marth a's teva, hag i a'n gasas ha mos dhe-ves.

Govynn a-dro dhe'n Dasserghyans

Mark 12:18-27; Luk 20:27-40

23 Y'n keth jydh na, y teuth dhodho Sadukeow neb a lever
nag eus dasserghyans, hag i a wovynnas orto 24 ow leverel,
'A Dhyskador, Moyses a leveris, Mar merow neb den heb
bos dhodho fleghes, y hwra y vroder demmedhi y wreg ev

---

a 22:19 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

ha maga askorr dh'y vroder. [25] Yth esa yn agan mysk seyth
broder; ha'n kynsa, wosa demmedhi, a verwis heb gasa askorr,
hag a asas y wreg dh'y vroder. [26] Y'n keth vaner an nessa, ha'n
tressa bys y'n seythves. [27] Yn tiwettha oll, an venyn a verwis.
[28] Y'n dasserghyans ytho piw a'n seyth a vydh hi an wreg
dhodho, rag i oll a's teva hi?' [29] Yesu a worthybis ha leverel
dhedha, 'Kammdybi a wrewgh, drefenn na wodhowgh naneyl
an skryptors na galloes Duw. [30] Rag y'n dasserghyans ny
dhemmedhons, ha nyns yns i res yn demmedhyans, mes yth
yns i avel eledh Duw[a] yn nev. [31] Hag a-dro dhe dhasserghyans
an re varow, a ny redsowgh an dra derivys dhywgh gans Duw,
ow leverel, [32] "My yw Duw Abraham ha Duw Ysak ha Duw
Yakob"? Nyns yw ev Duw an re varow saw a'n re vew.' [33] Ha
pan glewas an routhow henna, marth a's teva a'y dhyskas.

An Gorhemmynn Meur

Mark 12:28-34; Luk 10:25-28

[34] An Fariseow wosa klewes ev dhe wul dhe'n Sadukeow
tewel, a omguntellas war-barth, [35] hag onan anedha, styryer an
lagha, a wovynnas orto, orth y brevi, [36] 'A Dhyskador, pandra
yw an brassa gorhemmynn y'n lagha?' [37] Yn-medh ev dhodho,
'"Ty a wra kara an Arloedh dha Dhuw gans oll dha golonn
ha gans oll dha enev ha gans oll dha vrys." [38] Hemm yw an
brassa ha'n kynsa gorhemmynn. [39] Ha'n nessa yw haval dhodho,
"Ty a wra kara dha gentrevek kepar dell omgerydh dha honan."
[40] War a'n dhew worhemmynn ma yma ow kregi oll an lagha
ha'n brofoesi.'

Govynn a-dro dhe Vab Davydh

Mark 12:35-37; Luk 20:41-44

[41] Pan veu an Fariseow omguntellys war-barth, Yesu a
wovynnas orta [42] ow leverel, 'Pandr'a dybowgh hwi a-dro dhe'n
Krist? Piw dhodho yw ev mab?' Yn-medhons dhodho, 'Dhe
Davydh.' [43] Yn-medh ev dhedha, 'Fatell ytho y hwra Davydh
y'n Spyrys y elwel Arloedh, ow leverel,

---

a 22:30 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *Duw.*

44 “An Arloedh a leveris dhe’m Arloedh,
‘Ty esedh a’n barth dhyghow dhymm
erna worriv dha eskerens yn-dann dha dreys’ ”?[a]
45 Ytho Davydh mara’n gelow “Arloedh,” fatell yw ev y vab?’
46 Ha ny ylli denvyth leverel ger dhodho yn gorthyp, na ny vedhas denvyth a-dhia’n jydh na govynn orto namoy.

Kuhudhans an Skribys ha’n Fariseow

Mark 12:38-40; Luk 11:37-52, 20:45-47

23 Ena Yesu a gewsis dhe’n routhow ha dh’y dhyskyblon
2 ow leverel, ‘An skribys ha’n Fariseow re esedhas
war esedh Moyses. 3 Rakhenna gwrewgh ha gwithewgh oll an
taklow a leverons dhywgh,[b] saw herwydh aga gweythresow
na wrewgh: rag i a gews mes ny wrons. 4 I a gelm beghyow
poes ha kales dhe berthi[c] ha’ga gorra war dhiwskoedh tus, mes
i aga honan ny vynnons aga remova gans aga bys. 5 Oll aga
oberow i a wra rag bos gwelys gans tus; rag i a ledanha aga
fylakteriow ha hirhe pilennow aga gwisk.[d] 6 I a gar an leow a vri
yn kevewiow ha’n penn-esedhow y’n synagys, 7 ha salusyansow
y’n marghasow, ha bos gelwys Rabbi[e] gans tus. 8 Mes hwi, na
bedhewgh gelwys Rabbi; rag onan yw agas dyskador[f] hag oll
hwi yw breder. 9 Ha hwi na wrewgh gelwel denvyth y’n nor agas
tas, rag onan yw agas Tas nevek. 10 Ha na vedhewgh gelwys
dyskadoryon, rag onan yw agas dyskador, an Krist. 11 An

---

a 22:44 *erna worriv dha eskerens yn-dann dha dreys:* War-lergh re a’n dornskrifow *erna wrylliv dha eskerens dha skavell-droes.*

b 23:3 *a leverons dhywgh:* War-lergh re a’n dornskrifow *a leverons dhywgh dhe witha.*

c 23:4 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha kales dhe berthi.*

d 23:5 *ha hirhe pilennow aga gwisk:* War-lergh re a’n dornskrifow *ha hirhe an pilennow.*

e 23:7 *Rabbi:* War-lergh re a’n dornskrifow *Rabbi, Rabbi.*

f 23:8 *agas dyskador:* War-lergh re a’n dornskrifow *agas dyskador, an Krist.*

moyha ahanowgh a vydh agas servont. [12] Neb a omughelha a vydh uvelhes, ha neb a omuvelha a vydh ughelhes.

[13] ‘Go-hwi, skribys ha Fariseow, fekloryon, rag hwi a dhege gwlaskor nev erbynn tus; rag nyns ewgh agas honan a-bervedh ynni na ny esowgh dhe vones a-bervedh an re a vynn entra.

[14] ‘Go-hwi, skribys ha Fariseow, fekloryon, rag hwi a lenk chiow gwedhwesow, hag yn fayntys hwi a wrewgh pysadow hir; rakhenna y kevowgh breus dhe voy tynn.[a] [15] Go-hwi, skribys ha Fariseow, fekloryon, rag hwi a dremen dres mor ha tir dhe gavoes unn dyskybel nowydh, ha pan y’n kevir, hwi a’n gwra mab ifarn[b] dewblek gweth agesowgh hwi agas honan.

[16] ‘Go-hwi, kevarwoedhoryon dhall neb a lever, “Seul a wrello ti re’n tempel, ny amont mann, mes seul a wrello ti re owr an tempel, ev yw kelmys.” [17] Tus foll ha dall, pyneyl ytho yw an moyha, an owr po an tempel a sanshas an owr? [18] Ha, “Seul a wrello ti re’n alter, ny amont mann, mes seul a wrello ti re’n offrynn eus warnedhi, ev yw kelmys.” [19] Tus dhall, pyneyl ytho yw an moyha, an offrynn po an alter a sanshas an offrynn? [20] Rag neb a wra ti re’n alter, a de re’n alter ha re bup-tra eus warnedhi; [21] ha neb a de re’n tempel, a de re’n tempel ha re neb a drig ynno, [22] ha neb a de re’n nev, a de re dron Duw ha re neb yw esedhys warnodho.

[23] ‘Go-hwi, skribys ha Fariseow, fekloryon, rag hwi a wra degevi menta ha fenogel gew ha kumin ha gasa dhe goll taklow poessa an lagha, ewnder ha tregeredh ha lenduri; an re ma y koedhsa dhywgh aga gul heb dispresya an re na. [24] Kevarwoedhoryon dhall, usi ow kroedra gwibesenn ha lenki kowrvargh!

[25] ‘Go-hwi, skribys ha Fariseow, fekloryon, rag hwi a lanha tu a-ves an hanaf ha’n skudell, mes an tu a-bervedh yw leun a grefni ha fowt omrewl. [26] Ty Farise dall, kyns oll glanha tu a-bervedh an hanaf may fo glan an tu a-ves anodho.

---

a 23:14 Nyns usi an wers ma yn re a’n dornskrifow.

b 23:15 *ifarn:* Greka *Gehenna.*

27 ‘Go-hwi, skribys ha Fariseow, fekloryon, rag hwi yw
haval dhe vedhow yw gwynnhes gans lim, teg aga semlans
war-ves, mes war-ji yth yns leun a eskern tus varow hag a bub
plosedhes. 28 Yndellma ynwedh hwi yw gwiryon agas semlans
war-ves a-wel dhe dus, mes war-ji yth owgh leun a falsuri ha
fara dilagha.

29 ‘Go-hwi, skribys ha Fariseow, fekloryon, rag hwi a
dhrehav bedhow an brofoesi ha tekhe meyn kov an re wiryon,
30 ha leverel, “A kwrellen ni bewa yn dydhyow agan tasow,
ny vien kevrennek gansa ow skoellya goes an brofoesi.” 31 Y
tustuniowgh er agas pynn, hwi dhe vos mebyon an re a ladhas
an brofoesi. 32 Kollenwewgh ytho musur agas tasow. 33 Hwi
serf! Hwi askorr nadres! Fatell yllowgh diank dhiworth breus
ifarn?[a] 34 Rakhenna, otta, my a dhannvon dhywgh profoesi ha
tus fur ha skribys; re anedha hwi a’s ladh ha’ga krowsya, ha
skorjya re anedha a wrewgh yn agas synagys ha’ga helghya a
sita dhe sita; 35 may teffo warnowgh an goes gwiryon oll a veu
skoellys war an bys, a-dhiworth goes Abel an gwiryon bys yn
goes Zakaria mab Baraghia, neb a ledhsowgh ynter an tempel
ha’n alter. 36 Yn hwir y lavarav dhywgh, oll an taklow ma a
dheu war an henedh ma.

Kynvann war Yerusalem

Luk 13:34-35

37 ‘Yerusalem, Yerusalem neb a ladh an brofoesi ha labydha
an re yw dannvenys dhis![b] Peskweyth y yeunis vy kuntell dha
fleghes war-barth, kepar dell guntell yar hy yerigow yn-dann
hy eskelli, mes hwi ny vynnsowgh. 38 Awotta, agas chi yw gesys
dhywgh hwi, ynyal. 39 Rag my a lever dhywgh, na’m gwelowgh
alemma rag, bys pan leverowgh, “Benniges yw neb a dheu yn
hanow an Arloedh.” ’

---

a 23:33 *ifarn:* Greka *Gehenna.*

b 23:37 *dhis:* Greka *dhedhi.*

Diswrians an Tempel Dargenys

Mark 13:1-2; Luk 21:5-6

24 Ena Yesu eth yn-mes a'n tempel, hag yth esa ow mos
yn-rag, pan dheuth y dhyskyblon dhe dhiskwedhes
dhodho drehevyansow an tempel. [2] Ev a worthybis ha leverel
dhedha, 'A ny welowgh hwi oll hemma? Yn hwir y lavarav
dhywgh, ny vydh gesys omma men war ven na vydh terrys
dhe'n dor.'

Dalleth Galarow

Mark 13:3-13; Luk 21:7-19

[3] Pan ova esedhys war an menydh Oliv, y dhyskyblon a dheuth
dhodho yn priva ha leverel, 'Lavar dhyn, p'eur hwyrvydh oll
an taklow ma ha py tokyn vydh a'th tevedhyans ha diwedh an
oes?' [4] Yesu a worthybis ha leverel dhedha, 'Bedhewgh war na
wrello denvyth agas toella; [5] rag lies a dheu y'm hanow vy ha
leverel, "My yw an Krist," hag i a wra toella lies. [6] Hware hwi a
glewvydh a vreselyow ha derivasow a vreselyow; gwaytyewgh
na berthewgh own, rag res yw henna dhe hwarvos, mes ny
vydh hwath an diwedh. [7] Rag kenedhel a sev erbynn kenedhel,
ha gwlaskor erbynn gwlaskor, hag y hwyrvydh divoetter ha
dorgrysyow[a] yn divers tylleryow. [8] Mes dalleth gloesow yw
henna oll.

[9] 'Ena i a'gas delirv dhe dorment ha'gas ladha ha hwi a vydh
kesys gans oll an kenedhlow, a-barth ow hanow vy. [10] Hag ena
lies huni a wra koedha dhe-ves ha trayta ha kasa an eyl y gila.
[11] Lies profoes fals a sev, ha toella lies; [12] ha rag bos tebelwrians
ow moghhe, kerensa lies huni a wra yeynhe. [13] Mes neb a dhur
bys yn diwedh, ev a vydh selwys. [14] Ha'n aweyl ma a'n wlaskor a
vydh pregewthys yn oll an bys yn dustuni dhe oll an kenedhlow,
hag ena y teu an diwedh.

---

a 24:7 *divoetter ha dorgrysyow:* War-lergh re a'n dornskrifow *divoetter ha plaow ha dorgrysyow.*

An Anken Meur

Mark 13:14-23; Luk 17:22-24, 21:20-24

15 ‘Pan welowgh ytho pyth kasadow an difeythter, menegys
gans Daniel an profoes, ow sevel y’n tyller sans (gwres an
redyer konvedhes), 16 ena fies dhe’n menydhyow an re a drig yn
Yudi; 17 neb usi war do an chi na wres diyskynna rag kyrghes
neppyth yn-mes a’y ji; 18 ha neb eus y’n gwel na wres dehweles
arta rag kyrghes y vantell. 19 Ha go-i an re gans flogh y’n dorr,
ha neb a re an vronn y’n dydhyow na. 20 Pysewgh na vo agas fo
yn gwav po y’n Sabot. 21 Rag y’n prys na y fydh anken meur, a’n
par na hwarva a-dhia dhalleth an norvys bys y’n jydh hedhyw,
na nevra ny vydh. 22 Ha mar ny gotthaho an dydhyow na, ny
via kig vyth selwys; mes rag an re dhewisys, an dydhyow na a
vydh kotthes. 23 Ena mar lever nebonan dhywgh, “Ottomma an
Krist,” po “Ottena ev,” na’n krysewgh. 24 Rag fals Kristow ha
fals profoesi a sev ow kul toknys bras ha marthusyon, rag toella,
mara kyllir, an re dhewisys. 25 Otta, my re’gas gwarnyas a-rag
dorn. 26 Mar leverons dhywgh ytho, “Ottava y’n gwylvos,” nag
ewgh dhe-ves; po “Ottava y’n chambouryow a-bervedh,” na
grysewgh henna. 27 Rag kepar dell dheu an lughesenn yn-mes
a’n howldrevel ha golowi bys y’n howlsedhes, yndella y fydh
devedhyans Mab an den. 28 Py le pynag a vo an korf marow,
ena yth omguntell an eryon.

Devedhyans Mab an Den

Mark 13:24-27; Luk 21:25-28

29 ‘A-dhihwans war-lergh galar an dydhyow na

an howl a vydh tewlhes,
ha’n loer ny re hy golow,

an ster a goedh war-nans a’n nev,
ha nerthow an nevow a vydh kryghyllys.

30 Hag ena yth omdhiskwa tokyn Mab an den yn nev, hag ena
pub loeth a’n bys a wra kyni, hag i a wel “Mab an den ow tos
war gommol an nev” gans galloes ha golewder meur; 31 hag ev
a dhannvon y eledh gans son bras a hirgorn, hag i a guntell war-

barth y bobel dhewisys, yn-mes a'n peswar gwyns dhiworth a'n eyl penn a'n nevow dh'y gila.

Parabolenn an Figbrenn

Mark 13:28-31; Luk 21:29-33

[32] 'Dyskewgh parabolenn dhiworth an figbrenn; kettell vo y skorrenn medhel, ha gorra del yn-mes, hwi a woer bos yn ogas an hav; [33] yndella hwi ynwedh, pan welowgh oll an taklow ma, hwi a woer ev dhe vos ogas, orth an darasow. [34] Yn hwir y lavarav dhywgh, ny dremen an henedh ma erna vo oll an taklow ma gwrys. [35] Nev ha nor a dremen dhe-ves, mes ow geryow vy, yn surredi ny dremenons dhe-ves.

Ny Wodhor an Jydh na'n Eur

Mark 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36

[36] 'Mes a-dro dhe'n jydh na ha'n eur, ny woer denvyth, naneyl eledh an nevow, na'n Mab,[a] saw unnsel an Tas. [37] Rag kepar dell vedha hi yn dydhyow Noy, yndella y fydh devedhyans Mab an den. [38] Rag kepar dell esens, y'n dydhyow na kyns an liv, ow tybri hag owth eva, ow temmedhi hag ow ri yn demmedhyans, bys y'n jydh mayth eth Noy a-ji dhe'n argh, [39] ha ny wodhyens travyth bys pan dheuth an liv hag a's skubas dhe-ves yn kettep penn: yn kettella y fydh devedhyans Mab an den. [40] Ena y fydh dewdhen y'n gwel, an eyl a vydh kemmerys ha'y gila gesys; [41] diw venyn ow melyas orth an velin, an eyl a vydh kemmerys ha gesys hy ben. [42] Gwrewgh goelyas ytho rag ny wodhowgh py dydh y teu agas Arloedh. [43] Mes godhvydhewgh hemma: mar kodhve mester an chi yn py goel y to an lader, y fia ow koelyas ha ny wrussa gasa y ji dhe vos terrys. [44] Rakhenna, bedhewgh hwi ynwedh parys, rag ny dhesevowgh an eur may teu Mab an den.

---

a 24:36 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *na'n Mab.*

An Kethwas Lel po Dislel

Luk 12:41-48

45 ‘Piw ytho yw an kethwas lel ha fur may ros an mester
dhodho charj a’y deylu rag ri dhedha aga boes yn prys ewn?
46 Gwynnvys an kethwas na, a wra y arloedh y gavoes ow kul
yndella pan dheffo. 47 Yn hwir y lavarav dhywgh, ev a re dhodho
an charj a oll y byth. 48 Mes mar lavar an kethwas drog na yn y
golonn, “Delatya a wra ow mester,” 49 hag ena dalleth gweskel
y geswesyon, ha dybri hag eva gans an pennow-medhow, 50 dos
a wra mester an kethwas na yn jydh na wayt, hag yn eur na
woer. 51 Ev a wra y gwartrona[a] hag ordena dhodho le gans an
fekloryon. Ena y fydh oelva ha skrinva dyns.

Parabolenn an Deg Gwyrghes

25 ‘Ena y fydh gwlaskor nev hevelebys dhe dheg
gwyrghes neb a gemmeras aga lugern ha mos yn-mes
dhe dhyerbynna an gour pries. 2 Pymp anedha o foll ha pymp
o fur. 3 An re foll a gemmeras aga lugern heb kemmeres oyl
gansa; 4 mes an re fur a gemmeras oyl yn lestri gans aga lugern.
5 Hag an gour pries ow tarya, i oll a hunas ha koska. 6 Mes yn
hanter nos yth esa garm, “Ottomma an gour pries, ewgh dhe-
ves dh’y dhyerbynna.” 7 Ena oll an gwyrghesow na a dhifunas
ha takla aga lugern. 8 Ha’n re foll a leveris dhe’n re fur, “Rewgh
dhyn rann a’gas oyl, rag agan lugern yw difeudhys.” 9 Mes an re
fur a worthybis ha leverel, “Na ren, rag own na vydh oyl lowr
dhyn ni ha dhywgh hwi; yn le henna, ewgh dhe’n werthoryon
ha prenewgh ragowgh hwi agas honan.” 10 Pan ethons ytho dhe
brena, an gour pries a dheuth, ha’n gwyrghesow neb o parys
eth ganso dhe’n demmedhyans ha’n daras a veu deges. 11 Wosa
henna, an gwyrghesow erell a dheuth ha leverel, “Arloedh,
arloedh, igor dhyn ni.” 12 Mes ev a worthybis ha leverel, “Yn
hwir y lavarav dhywgh, ny wrav vy agas aswonn.” 13 Goelyewgh

---

a 24:51 *y gwartrona:* Greka *y dreghi yntra dew.*

ytho, rag ny wodhowgh naneyl an jydh na'n eur may teu Mab an den.[a]

Parabolenn an Talentys

Luk 19:11-27

14 'Rag yth yw avel den ow vyajya yn-kerdh, neb a elwis y
gethwesyon ha ri dhedha an charj a'y bythow, 15 hag a ros dhe
onan pymp talent,[b] ha dhe arall dew, ha dhe arall unn talent,
dhe bubonan herwydh y alloes, ha dison yth eth yn-kerdh.
16 Hag ev neb a gavas an pymp talent eth ha kenwertha gansa
hag a wrug prow a bymp moy. 17 Yn kettella y hwrug ev neb a
gavas an dhew dalent prow a dhew moy. 18 Mes ev neb a gavas
an unn talent eth ha palas toll y'n dor ha kudha mona y vester.
19 Wosa hirneth, mester an gethwesyon na a dheuth dhe rekna
gansa. 20 Hag ev neb a gavsa an pymp talent a dheuth yn-rag,
hag a dhros pymp talent moy, ow leverel, "A Vester, pymp
talent ty a ros dhymmo; ottomma pymp moy a wrugavy yn
prow dhedha." 21 Yn-medh y vester dhodho, "Gwrys yn ta, ty
gethwas da ha lel, war nebes ty re beu lel, my a re dhis charj a
lies tra. Ke dhejy a-bervedh yn lowena dha vester." 22 Hag ev
neb a gavsa an dhew dalent a dheuth yn-rag, hag yn-medh ev,
"A Vester, ty a ros dhymm dew dalent; ottomma dew dalent
moy a wrugavy yn prow dhedha." 23 Yn-medh y vester dhodho,
"Gwrys yn ta, ty gethwas da ha lel, war nebes ty re beu lel, my
a re dhis charj a lies tra. Ke dhejy a-bervedh yn lowena dha
vester." 24 Mes pan dheuth yn-rag ev neb a gavsa an unn talent,
yn-medh ev, "A Vester, my a wodhya ty dhe vos den kales,
ow mysi le ma na wruss'ta gonis has ha kuntell le na wruss'ta
tewlel has, 25 hag own a'm kemmeras ha mones a wrugavy dhe
gudha dha dalent y'n gweres. Ottomma an pyth eus dhiso."
26 Y vester a worthybis ow leverel dhodho, "Ty gethwas drog
ha diek, a wodhesta my dhe vysi le ma na wrussen gonis has,
ha dhe guntell le na wrussen tewlel has? 27 Y koedhvia dhis

---

a 25:13 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *may teu Mab an den.*

b 25:15 *talent:* Greka *talanton.*

ytho gorra ow mona gans an arghansoryon hag yndella pan
dhehwellen y kavsen ow fyth arta, gans oker. [28] Rakhenna
kemmerewgh a-dhiworto an talent ha'y ri dhe neb a'n jeves
an deg talent. [29] Rag dhe beub a bewvo, y fydh res, hag ev a'n
jevydh lanwes; mes neb na bewvo mann, dhiworto ev y fydh
kemmerys ynwedh an pyth a bew. [30] Ha tewlewgh an kethwas
euver y'n tewlder pella; ena y fydh oelva ha skrinva dyns."

Breus an Kenedhlow

[31] 'Mab an den pan dheu yn y wolewder, hag oll an eledh ganso,
ena yth esedh war dron y wolewder. [32] Hag oll an kenedhlow a
vydh kuntellys a-dheragdho, hag ev a's rann an eyl dhiworth hy
ben kepar dell rann an bugel an deves dhiworth an gever; [33] ev
a worr an deves a'y barth dhyghow ha'n gever a'n barth kledh.
[34] Ena y hwra an Myghtern leverel dhe'n re a'y barth dhyghow,
"Dewgh, hwi vennigys gans ow Thas, eritewgh an wlaskor yw
pareusys dhywgh dhiworth gwrians an bys. [35] Rag nown a'm
beu ha hwi a ros dhymm dhe dhybri, syghes a'm beu ha hwi
a ros dhymm dhe eva, estren en vy, ha hwi a'm degemmeras,
[36] noeth ha hwi a'm dillesas, klav ha hwi a dheuth dhe'm gweles,
yn prison hag y teuthewgh dhymm." [37] Ena y hwra an re wiryon
gorthybi dhodho ow leverel, "Arloedh, p'eur y'th welsyn
nownek ha ri boes dhis, po ow kodhevel syghes ha ri dhis dhe
eva? [38] Ha p'eur y'th welsyn estren ha'th tegemmeres, po noeth
ha'th tillasa? [39] P'eur y'th welsyn klav po yn prison ha ni a
dheuth dhis?" [40] Hag y hwra an Myghtern gorthybi ow leverel
dhedha, "Yn hwir y lavarav dhywgh, par dell y'n gwrussowgh
dhe onan a'n lyha a'm breder ma, dhymmo vy y'n gwrussowgh."

[41] 'Ena y hwra ev leverel ynwedh dhe'n re a'n barth kledh,
"Kewgh a-dhiworthiv, hwi dus villiges, dhe'n tan heb diwedh
yw darbarys dhe'n jowl ha'y eledh. [42] Rag nown a'm beu
ha ny resowgh dhymm dhe dhybri, syghes a'm beu ha ny
resowgh dhymm dhe eva, [43] estren en vy ha ny wrussowgh ow
tegemmeres, noeth ha ny wrussowgh ow dillasa, klav hag yn
prison ha ny dheuthewgh dhe'm gweles." [44] Ena y hwra i ynwedh
gorthybi ow leverel, "Arloedh, p'eur y'th welsyn ow kodhevel

nown po syghes; po estren po noeth po klav po prisonys ha ni
heb dha servya?" 45 Ena ev a wra aga gorthybi ow leverel, "Yn
hwir y lavarav dhywgh, par dell na'n gwrussowgh dhe onan a'n
re lyha ma, dhymmo vy ny'n gwrussowgh." 46 Hag yth a an re
ma yn-kerdh dhe gessydhyans heb diwedh, mes an re wiryon
dhe vewnans heb diwedh.'

An Bras dhe Ladha Yesu

Mark 14:1-2; Luk 22:1-2; Yow 11:45-53

26 Yesu, wosa gorfenna oll an lavarow ma, a leveris
dh'y dhyskyblon, 2 'Hwi a woer bos an Pask wosa
dew dhydh, ha Mab an den a vydh daskorrys dhe vos krowsys.'
3 Ena an bennoferysi ha henavogyon an bobel a omguntellas
war-barth yn palys an arghoferyas, Kayfas henwys, 4 hag
omgusulya fatell wrellens dalghenna Yesu dre doell ha'y ladha.
5 Mes yth esens ow leverel, 'A-der y'n goel, ma na hwarvo
freudh yn mysk an bobel.'

An Untyans yn Bethani

Mark 14:3-9; Yow 12:1-8

6 Pan esa Yesu yn Bethani yn chi Simon an klavorek, 7 unn
venyn a dheuth dhodho ha gensi lester alabaster a eli meur y
bris, neb a wrug y dhinewi war y benn, hag ev a'y wrowedh
dhe dhybri. 8 Pan welas an dhyskyblon henna, serrys ens i, ow
leverel, 'Prag y feu an koll ma? 9 An eli ma a allsa bos gwerthys
a gals a vona ha res dhe'n voghosogyon.' 10 Yesu a gonvedhas
henna, hag yn-medh ev, 'Prag y hwrewgh hwi trobla an venyn?
Rag hi re wrug ober da dhymmo. 11 Hwi a gyv an voghosogyon
pub eur genowgh, mes my ny'm kevowgh pup-prys. 12 Rag
pan dhiveris hi an eli ma war ow horf, hi a'n gwrug rag ow
ynkleudhyans. 13 Yn hwir y lavarav dhywgh, py le pynag may fo
pregewthys an aweyl ma yn oll an bys, y fydh derivys ynwedh
an pyth re wrug hi, yn kovadh anedhi.'

Yudas owth Offra dhe Drayta Yesu

Mark 14:10-11; Luk 22:3-6

14 Ena yth eth onan a'n dewdhek, henwys Yudas Skaryoth,
dhe'n bennoferysi 15 ha leverel, 'Pandr'a vynnowgh y ri dhymm

mara'n daskorrav dhywgh?' Hag y hwrussons pe dhodho deg
bath warn ugens a arghans, [16] hag alena rag yth esa ow hwilas
prys gwiw rag y dhaskorr.

An Pask gans an Dhyskyblon

Mark 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Yow 13:21-30

[17] Hag yn kynsa dydh an bara heb goell, an dhyskyblon a
dheuth dhe Yesu ha leverel, 'Ple fynnydh ni dhe bareusi may
hyllydh dybri an Pask?' [18] Hag yn-medh ev, 'Ewgh y'n sita
dhe neb den ha leverewgh dhodho: "An Dyskador a lever:
Ow thermyn vy yw ogas; my a syns an Pask y'th chi gans ow
dyskyblon."' [19] Ha'n dhyskyblon a wrug kepar dell erghis Yesu
dhedha ha pareusi an Pask.

[20] Devedhys an gorthugher, ev a esedhas orth an voes gans an
dewdhek.[a] [21] Hag i ow tybri, yn-medh ev, 'Yn hwir y lavarav
dhywgh, onan ahanowgh a wra ow thrayta.' [22] Hag i pur drist
a dhallathas leverel dhodho an eyl wosa y gila, 'Nyns yw my,
Arloedh, ywa?' [23] Mes ev a worthybis ha leverel, 'Neb a drogh y
leuv y'n keth tallyour genev vy, henna a wra ow thrayta. [24] Yma
Mab an den ow mos kepar dell yw skrifys anodho, mes go-ev
an den na may ma Mab an den traytys ganso; da via dhodho,
byth na ve genys an den na.' [25] Yudas, neb a'n traytas, a leveris
dhodho, 'Sur nyns yw my, A Rabbi?' Ev a worthybis, 'Ty re'n
leveris.'

Soper an Arloedh

Mark 14:22-26; Luk 22:15-20

[26] Ha pan esens ow tybri, Yesu a gemmeras bara hag a'n
bennigas hag a'n torras ha'y ri dhe'n dhyskyblon, ow leverel,
'Kemmerewgh, dybrewgh, hemm yw ow horf.' [27] Ena ev a
gemmeras an[b] hanaf, ha wosa ri grasow, ev a'n ros dhedha ow
leverel, 'Evewgh oll hwi a hemma, [28] rag hemm yw ow goes

---

a 26:20 *gans an dewdhek:* War-lergh re a'n dornskrifow *gans an dewdhek dyskybel.*

b 26:27 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *an.*

a'n kevambos nowydh[a] yw diverys rag lies dhe dhehwelyans peghosow. [29] My a lever dhywgh, ny evav namoy alemma rag a'n frut ma a'n gwinbrenn bys y'n jydh na ma'n evav genowgh nowydh yn gwlaskor ow Thas.'

[30] Ha wosa i dhe gana hymna, yth ethons dhe'n menydh Oliv.

Nagh Peder Dargenys

Mark 14:27-31; Luk 22:31-34; Yow 13:36-38

[31] Ena yn-medh Yesu dhedha, 'Oll hwi a vydh sklandrys ahanav[b] vy y'n nos ma, rag skrifys yw,

"My a wra gweskel an bugel
ha deves an flokk a vydh skattrys."

[32] Mes wosa my dhe vos drehevys, yth av a-dheragowgh dhe Alile.' [33] Peder a worthybis ha leverel dhodho, 'Mara pydh kettep onan sklandrys ahanas, byth ny vydhav vy sklandrys.' [34] Yn-medh Yesu dhodho, 'Yn hwir y lavarav dhis, y'n nos ma kyns es an kulyek dhe gana, ty a wra ow nagha teyrgweyth.' [35] Yn-medh Peder dhodho, 'Kyn fe res my dhe verwel genes, ny wrav vy dha nagha.' Yndella ynwedh y leveris oll an dhyskyblon.

An Pysadow yn Gethsemane

Mark 14:32-47; Luk 22:39-46

[36] Ena y teuth Yesu gansa dhe le henwys Gethsemane, hag yn-medh ev dhe'n dhyskyblon, 'Esedhewgh omma, ha my ow mos yn-hons dhe bysi.' [37] Ev a gemmeras ganso Peder ha dew vab Zebede hag a dhallathas bos trist reudhys hag yn ahwer. [38] Ena yn-medh ev dhedha, 'Leun a dristyns yw ow enev bys yn ankow; gortewgh omma ha goelyewgh genev.' [39] Hag ow mones nebes yn-rag, ev a goedhas war y fas ha pysi ow leverel, 'Ow Thas, mara kyll henna bos, tremenes an hanaf ma dhiworthiv; byttegyns bynner re bo hemma kepar dell vynniv mes kepar dell vynnydh jy.' [40] Hag ev a dheuth dh'y dhyskyblon ha'ga havoes ow koska, hag yn-medh ev dhe Peder, 'Ytho, a ny yllsowgh hwi goelya unn our genev? [41] Goelyewgh ha pysewgh

---

a 26:28 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *nowydh.*

b 26:31 *sklandrys ahanav:* Po *gwrys dhe drebuchya a'm govis vy.*

ma na entrowgh yn temptasyon; bodhek yn hwir yw an spyrys,
mes gwann yw an kig.' [42] Arta an nessa gweyth ev a omdennas
ha pysi, ow leverel, 'Ow Thas, mar ny yll hemma[a] tremena heb
my dh'y eva, dha vodh re bo gwrys.' [43] Ha pan dheuth arta, ev
a's kavas ow koska, rag poes o aga dewlagas. [44] Hag ev a's gasas
hag omdenna arta, ha pysi an tressa gweyth ow leverel an keth
lavarow arta. [45] Ena y teuth dhe'n dhyskyblon hag yn-medh
ev dhedha, 'Pesyewgh ow koska lemmyn, ha powesewgh;[b]
otta, ogas yw an eur mayth yw daskorrys Mab an den yntra
diwla peghadoryon. [46] Sevewgh, deun ahanan. Ottomma an den
devedhys neb a wra ow thrayta.'

Yesu Traytys ha Dalghennys

Mark 14:43-50; Luk 22:47-53; Yow 18:3-12

[47] Hag ev hwath ow kewsel, otta, Yudas, onan a'n dewdhek a
dheuth, ha ganso routh veur ow toen kledhedhyow ha fustow,
dhiworth an bennoferysi ha henavogyon an bobel. [48] Ev neb
a'n traytas a ros dhedha tokyn ow leverel, 'Neb may rov amm
dhodho, henna yw ev, settyewgh dalghenn ynno.' [49] Hag
a-dhesempis ev eth dhe Yesu ha leverel, 'Lowena dhis, A
Rabbi!' hag amma dhodho. [50] Yn-medh Yesu dhodho, 'Koweth,
prag y teuthys?'[c] Ena y teuthons yn-rag ha gorra aga diwla war
Yesu ha'y dhalghenna. [51] Hag otta, onan a'n re esa gans Yesu,
owth ystynn y leuv a dennas y gledha hag a weskis kethwas
an arghoferyas, ow treghi dhe-ves y skovarn. [52] Ena Yesu a
leveris dhodho, 'Gorr dha gledha yn y le arta, rag oll an re a
gemmer an kledha, der an kledha y ferwons. [53] Po a dybydh
jy na allav pysi ow Thas, hag ev a dhannvon dhymm lemmyn
moy ages dewdhek lyjyon a eledh? [54] Fatell allsa an skryptors
bos kollenwys ytho, y tal hwarvos yndella?' [55] Y'n eur na, Yesu
a leveris dhe'n routhow, 'A dheuthewgh hwi yn-mes gans
kledhedhyow ha fustow dhe'm dalghenna kepar dell ve erbynn

---

a 26:42 *hemma:* War-lergh re a'n dornskrifow *an hanaf ma.*

b 26:45 *Pesyewgh ow koska lemmyn, ha powesewgh:* Po *Esowgh hwi hwath ow koska hag ow powes?*

c 26:50 *prag y teuthys?* Po *Gwra an pyth may teuthys ragdho.*

lader? Yth en esedhys[a] y'n tempel pub dydh ow tyski ha ny
wrussowgh ow dalghenna. [56] Mes oll hemma yw hwarvedhys
may fo kollenwys skrifow an brofoesi.' Ena oll an dhyskyblon
a'n gasas ha fia dhe'n fo.

Yesu a-rag an Sanhedrin

Mark 14:53-65; Luk 22:54, 63-65, 66-71; Yow 18:13-14, 19-24

[57] An re a dhalghennas Yesu a'n dug dhe Kayfas an
arghoferyas yn tyller may feu kuntellys war-barth an skribys
ha'n henavogyon. [58] Ha Peder a'n siwyas a-bell bys yn klos
an arghoferyas, ha wosa mones a-bervedh ynno, ev a esedhas
gans an withysi rag gweles an sewyans. [59] Ha'n bennoferysi
hag oll an Sanhedrin a hwila fals dhustuni erbynn Yesu rag
y worra dhe'n mernans, [60] mes ny'n kavsons, kyn teuth yn-
rag lies fals dhustunier. Wor'tiwedh y teuth dew dhen [61] neb
a leveris, 'An den ma a leveris, "My a yll distrui tempel Duw
ha'y dhastrehevel kyns penn trydydh."' [62] Ena an arghoferyas a
sevis yn-bann ha leverel dhodho, 'A ny worthybydh? Pyth yw
an dustuni a dheg an re ma er dha bynn?' [63] Mes Yesu a dewis.
Hag yn-medh an arghoferyas dhodho, 'My a wra dha gonjorya
re'n Duw bew dhe leverel dhyn mars osta an Krist, Mab Duw.'

[64] Yesu a leveris dhodho, 'Ty re'n leveris; mes hwath yn-
medhav dhywgh,

> Wosa hemma, hwi a wel Mab an den
> esedhys a'n barth dhyghow dhe'n galloes
> hag ow tos war gommol an nev.'

[65] Ena an arghoferyas a skwardyas y dhillas ow leverel, 'Ev re
wrug blasfemi; py edhomm eus dhyn a voy a dhustunioryon?
Otta, hwi re glewas an blasfemi. [66] Pandr'a dybowgh?' I a
worthybis ow leverel, 'Gwiw yw dhe verwel.' [67] Ena i a drewas
yn y fas ha'y weskel; ha re anedha orth y stiwenna [68] a leveris,
'Ty Krist, gwra profoesa piw a'th weskis.'

---

a 26:55 *esedhys:* War-lergh re a'n dornskrifow *esedhys genowgh.*

Peder a Nagh Yesu

Mark 14:66-72; Luk 22:56-62; Yow 18:15-18, 25-27

69 Lemmyn Peder o esedhys dhe-ves y'n klos; hag unn
vaghteth a dheuth dhodho ha leverel, 'Ty ynwedh, yth eses gans
Yesu a Alile.' 70 Mes ev a'n naghas a-dherag peub ow leverel,
'Ny wonn pandr'a leverydh.' 71 Ha wosa ev dhe vones yn-mes
dhe'n porth, maghteth arall a'n gwelas hag a leveris dhe'n re esa
ena, 'Yth esa hemma ynwedh[a] gans Yesu a Nazareth.' 72 Arta
ev a'n naghas gans ti, 'Ny aswonnav an den.' 73 Pols byghan
wosa henna, an re ow sevel ena a dheuth ha leverel dhe Peder,
'Dhe wir ty ynwedh yw onan anedha, rag dha rannyeth a wra
dha dhiskudha.' 74 Ena y tallathas mollethi ha lia, 'Ny aswonnav
an den.' Hag a-dhesempis an kulyek a ganas. 75 Ena Peder a
borthas kov a eryow Yesu, kewsys dhodho, 'Kyns es an kulyek
dhe gana, ty a'm nagh teyrgweyth.' Hag ev eth dhe-ves hag a
oelas yn hwerow.

Yesu Dres a-rag Pilat

Mark 15:1; Luk 23:1-2; Yow 18:28-32

27 Ternos vyttin, oll an bennoferysi ha henavogyon an
bobel a wrug omgusulyans erbynn Yesu rag y worra
dhe'n mernans; 2 ha wosa i dh'y gelmi, i a'n dug yn-kerdh ha'y
dhaskorr dhe Pilat an governour.

Mernans Yudas

3 Ena Yudas neb a'n traytas, pan welas ev dhe vos dampnys, a
goedhas yn edrek hag a dhros an deg bath warn ugens a arghans
arta dhe'n bennoferysi ha'n henavogyon, 4 ow leverel, 'My re
beghas a-ban draytis goes ankablus.' Yn-medhons i, 'Pandr'yw
henna dhyn ni? Ty dha honan preder anodho.' 5 Ha wosa tewlel
an mona y'n tempel, ev a omdennas ha mones hag omgregi.
6 An bennoferysi a gemmeras an mona ha leverel, 'Nyns yw
lafyl y worra yn tresorva an tempel, rag y vos pris goes.' 7 Ha
wosa omgusulya, i a brenas ganso gwel an priweythor avel
ynkleudhva rag estrenyon. 8 Rakhenna an gwel na yw henwys

a 26:71 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *ynwedh*

Gwel an Goes bys y'n jydh hedhyw. [9] Ena y feu kollenwys an dra
kewsys dre Yeremia an profoes, ow leverel, Hag i a gemmeras
an deg bath warn ugens a arghans, pris an den talvesys, neb a
veu talvesys gans mebyon Ysrael,[a] [10] hag i a's ros rag gwel an
priweythor, dell ordenas an Arloedh dhymm.

Yesu Apposys gans Pilat

Mark 15:2-5; Luk 23:3-5; Yow 18:33-38

[11] Ha Yesu a sevis a-rag an governour; ha'n governour a
wovynnas orto, ow leverel, 'Osta myghtern an Yedhewon?'
Yn-medh Yesu, 'Ty a'n lever.' [12] Ha pan ova kuhudhys gans
an bennoferysi ha'n henavogyon, ny worthybis travyth. [13] Ena
yn-medh Pilat dhodho, 'A ny glewydh py lies tra y tustunions
er dha bynn?' [14] Hag ev ny worthybis dhodho unn ger vytholl,
mayth o marth meur dhe'n governour.

Yesu Dampnys dhe'n Mernans

Mark 15:6-15; Luk 23:13-25; Yow 18:39–19:16

[15] Hag yth o dhe'n governour us y'n goel dhe dhelivra unn
prisner dhe'n routh, piwpynag a vynnens. [16] Hag y'n eur na,
yth esa dhedha prisner drog-gerys gelwys Barabbas.[b] [17] Ytho
pan ens i kuntellys war-barth, Pilat a leveris dhedha, 'Pyneyl
a vynnowgh may hwrylliv y dhelivra dhywgh, Barabbas, po
Yesu yw henwys Krist?' [18] Rag ev a wodhya i dh'y dhaskorr der
atti. [19] Hag ev esedhys yn barr an vreus, y wreg a dhannvonas
dhodho, ow leverel, 'Ty na wra mellya gans an den gwiryon
na, rag my a wodhevis lower hedhyw yn hunros a'y wovis ev.'
[20] Mes an bennoferysi ha'n henavogyon a dhynyas an routhow
dhe wovynn Barabbas dhe vos delivrys, ha distrui Yesu. [21] Ena
y hworthybis an governour ha leverel dhedha, 'Pyneyl a'n dhew
y fynnowgh orthiv delivra dhywgh?' Yn-medhons, 'Barabbas.'
[22] Yn-medh Pilat dhedha, 'Pandr'a wrav vy orth Yesu yw
gelwys Krist?' I oll a leveris, 'Bedhes krowsys!' [23] Yn-medh ev,

---

a 27:9 *gans mebyon Ysrael:* Po *gans re a vebyon Ysrael.*

b 27:16 *Barabbas:* War-lergh niver byghan a dhornskrifow *Yesu Barabbas.* Ynwedh yn 27:17.

'Pana dhrog ytho a wruga?' Mes i a armas dhe voy ow leverel, 'Bedhes krowsys!'

24 Ha Pilat, pan welas na ylli gwaynya travyth, mes yth esa freudh ow talleth, a gemmeras dowr ha golghi y dhiwla a-rag an routh ow leverel, 'Ankablus ov vy a woes an den ma.[a] Hwi agas honan prederewgh anodho.' 25 Ha'n bobel oll a worthybis ow leverel, 'Re bo y woes warnan ni ha war agan fleghes.' 26 Ena ev a dhelivras Barabbas dhedha, mes Yesu ev a skorjyas ha'y ri dhe vos krowsys.

An Soudoryon a Skorn Yesu

Mark 15:16-20; Yow 19:2-3

27 Ena soudoryon an governour a worras Yesu dhe'n pretorium[b] hag a guntellas oll an bagas a soudoryon[c] a-dro dhodho. 28 Wosa y dhestryppya, i a worras mantell gogh a-dro dhodho, 29 ha pletha kurun a spern ha'y gorra war y benn ha korsenn yn y leuv dhyghow; hag ow koedha war benn-dewlin a-dheragdho, i a wrug ges anodho ow leverel, 'Hayl, Myghtern an Yedhewon!' 30 I a drewas warnodho ha kemmeres an gorsenn hag yth esens orth y weskel war y benn. 31 Wosa gul ges anodho, i a dhi'skas an vantell ha'y wiska gans y dhillas y honan, ha'y dhoen yn-kerdh dhe vos krowsys.

Krowsyans Yesu

Mark 15:21-32; Luk 23:26-43; Yow 19:17-27

32 Ow mos yn-mes, i a gavas den a Kyrene, henwys Simon; i a wrug y gonstryna dhe dhoen y grows. 33 Pan ens devedhys dhe dyller henwys Golgotha (henn yw Tyller Krogen), 34 i a ros dhodho dhe eva gwin kemmyskys gans bystel; mes wosa ev dh'y dastya, ny vynnas y eva. 35 Ha pan y'n krowssons i a

---

a 27:24 *an den na:* War-lergh re a'n dornskrifow *an den gwiryon na*

b 27:27 *dhe'n pretorium:* Po *dhe lys an governour.*

c 27:27 *oll an bagas a soudoryon:* Po *oll an kohort.*

rannas y dhillas ow tewlel prenn.[a] 36 Ena i a esedhas, ha'y witha
ena. 37 Hag a-ugh y benn, i a worras skrif an kuhudhans er y
bynn, 'Hemm yw Yesu, Myghtern an Yedhewon.'

38 Ena y feu krowsys ganso dew lader, an eyl a'y barth
dhyghow, ha'y gila a'y barth kledh. 39 An dremenysi a wrug
bismer dhodho, ow shakya aga fenn, 40 ha leverel, 'A ty, neb
a dhistru an tempel ha'y dhrehevel kyns penn trydydh, omsaw
dha honan mars os Mab Duw, ha diyskynn a'n grows.' 41 Yn
kepar maner an bennoferysi gans an skribys ha'n henavogyon
ow kul ges a leveris, 42 'Tus erell ev a's sawyas, ev y honan ny
yll omsawya; Myghtern Ysrael ywa, diyskynnes lemmyn a'n
grows ha ni a grys dhodho; 43 ev a fydhyas yn Duw, re'n deliffro
lemmyn mara'n mynn; rag ev a leveris, "My yw Mab Duw."'
44 Yn kepar maner ynwedh, yth esa an ladron neb o krowsys
ganso orth y dhespitya.

Mernans Yesu

Mark 15:33-41; Luk 23:44-49; Yow 19:28-30

45 Dhiworth an hweghves eur yth esa tewolgow war oll an
nor bys y'n nawves eur. 46 Hag a-dro dhe'n nawves eur, Yesu
a armas ughel y lev ow leverel, 'Eli, Eli, lema sabaghthani?'
henn yw: 'Ow Duw, Ow Duw, prag y'm forsaksys?' 47 Re an
dus a sevi ena, pan y'n klewsons a leveris, 'Yma an den ma ow
karma war Elias.' 48 Ha dihwans, onan anedha a boenyas dhe
gavoes spong, hag a'n lenwis a aysel, ha'y worra war welenn
ha'y ri dhodho dhe eva. 49 Mes an re erell a leveris, 'Gesewgh
ni dhe weles mar teu Elias rag y sawya.' 50 Ena Yesu a armas
arta ughel y lev hag a dhaskorras an enev. 51 Hag otta, vayl
an tempel a veu skwardys yntra diw rann, a'n penn a-wartha
bys y'n goeles. Y feu dorgrys ha'n karregi a veu felsys. 52 An
bedhow a veu igerys ha meur a gorfow a'n syns koedhys yn
kosk a veu drehevys; 53 hag i a dheuth yn-mes a'n bedhow wosa
y dhasserghyans, ha mos y'n sita sans hag omdhiskwedhes dhe

---

a 27:35 Yn niver byghan a dhornskrifow yma omma *may fe kollenwys an dra kewsys gans an profoes, I a rannas ow dillas yntredha, ha war ow gwisk i a dewlis prenn.*

lies huni. [54] Ha'n penn-kangour ha'n re esa ganso ow kwitha Yesu, pan welsons an dorgrys hag oll a hwarva, a borthas own meur, ow leverel, 'Yn tevri hemma o Mab Duw.' [55] Yth esa ena ynwedh lies benyn ow mires a-bell, neb a holyas Yesu dhiworth Galile, orth y servya. [56] Yn aga mysk yth esa Maria Magdalena, ha Maria mamm Jamys ha Yoses,[a] ha mamm mebyon Zebede.

Ynkleudhyans Yesu

Mark 15:42-47; Luk 23:50-56; Yow 19:38-42

[57] Devedhys an gorthugher, den rych a Arimathea, henwys Yosep, a dheuth, neb y honan ynwedh o dyskybel dhe Yesu. [58] Ev eth dhe Pilat ha govynn orto korf Yesu. Ena Pilat a erghis may fe res dhodho. [59] Ha wosa ev dhe gemmeres an korf, Yosep a'n maylyas yn lien glan [60] hag a'n gorras yn y vedh nowydh a wrussa y dreghi y'n garrek. Wosa ev dhe rolya men bras a-dreus dhe dharas an bedh, yth eth yn-kerdh. [61] Hag yth esa ena Maria Magdalena ha'n Varia arall, esedhys a-dal an bedh.

An Withysi orth an Bedh

[62] Ternos, an jydh wosa Darbar an Goel, an bennoferysi ha'n Fariseow a omguntellas war-barth ha mos dhe Pilat, [63] ow leverel, 'Arloedh, yma kov dhyn an toeller na, pan o hwath yn few, dhe gewsel, "Wosa trydydh y hwrav dasserghi." [64] Argh, ytho, may fo an bedh diogelys bys y'n tressa dydh rag na dheffo y dhyskyblon yn nos[b] ha'y ladra ha leverel dhe'n bobel, "Drehevys veu dhiworth an re varow;" hag yndella an toell diwettha a vydh gweth ages an kynsa.' [65] Yn-medh Pilat dhedha, 'Yma gwithysi genowgh; kewgh, ha'y dhiogeli dell wodhowgh.' [66] Hag yth ethons ha diogeli an bedh, ow selya an men ha gorra gwithysi warnodho.

---

a 27:56 *Yoses:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yosep.*

b 27:64 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *yn nos.*

Dasserghyans Yesu

Mark 16:1-8; Luk 24:1-12; Yow 20:1-10

28 Wosa an Sabot, ha hi boragweyth y'n kynsa dydh
a'n seythun, Maria Magdalena ha'n Varia arall
a dheuth dhe vires orth an bedh, [2] hag otta, yth esa dorgrys
meur; rag el an Arloedh, diyskynnys a nev, a dheuth, hag ev
a rolyas dhe-ves an men hag esedha warnodho. [3] Y semlans o
avel lughes, ha'y wisk gwynn avel an ergh. [4] Ha'n withysi, rag
own anodho, a grenas ha gyllys ens avel tus varow. [5] Mes an
el a worthybis, ha leverel dhe'n benynes, 'Na berthewgh own,
rag my a woer hwi dhe hwilas Yesu neb a veu krowsys. [6] Nyns
usi omma, rag drehevys yw dell leveris ev; dewgh, gwelewgh
an tyller mayth esa[a] ow krowedha. [7] Ha kewgh dihwans dhe
leverel dh'y dhyskyblon, "Drehevys a'n re varow, hag otta, yma
ev ow mones a-dheragowgh dhe Alile, ena hwi a wra y weles."
Otta, my re'n derivas dhywgh.' [8] Hag i a omdennas yn uskis
dhiworth an bedh gans own ha lowena veur, ha poenya dhe
ri derivadow dh'y dhyskyblon. [9] Hag awotta Yesu a wrug aga
dyerbynna ow leverel, 'Lowena dhywgh.' Ha pan dheuthons
dhodho, i a dhalghennas y dreys hag omblegya dhe'n dor
a-dheragdho. [10] Ena yn-medh Yesu dhedha, 'Na berthewgh
own; kewgh, leverewgh dhe'm breder mos yn-kerdh dhe Alile,
hag ena i a'm gwel.'

Derivas an Withysi

[11] Hag i ow mos yn-rag, otta, re a'n withysi eth dhe'n sita ha
derivas dhe'n bennoferysi pup-tra oll a hwarva. [12] Wosa i dhe
omguntell war-barth gans an henavogyon hag omgusulya, i a ros
meur a vona dhe'n soudoryon [13] hag yn-medhons, 'Leverewgh,
"Y dhyskyblon a dheuth y'n nos ha'y ladra ha ni ow koska."
[14] Ha mara teffa an derivadow ma dhe glew an governour, ni
a'n perswad, ha'gas gwitha divern.' [15] I a gemmeras an mona
ha gul kepar dell veu dyskys dhedha. Ha'n hwedhel ma yw
kyhwedhlys yn mysk an Yedhewon bys y'n jydh hedhyw.

---

a 28:6 *mayth esa:* War-lergh re a'n dornskrifow *mayth esa an Arloedh.*

Gorhemmynn dhe'n Dhyskyblon

Mark 16:14-18; Luk 24:36-49; Yow 20:19-23

16 An unnek dyskybel eth dhe Alile, dhe'n menydh a wrug
Yesu y apoyntya dhedha. 17 Ha pan y'n gwelsons, i a'n gordhyas,
mes re a dhoutyas.[a] 18 Ha Yesu a dheuth, ha kewsel dhedha, ow
leverel, 'Pub galloes yn nev ha war an nor re beu res dhymm.
19 Ewgh ytho ha gwra dhe oll an kenedhlow bos dyskyblon,
orth aga besydhya yn hanow an Tas, ha'n Mab, ha'n Spyrys
Sans, 20 ha'ga dyski dhe witha pup-tra oll a worhemmynnis vy
dhywgh; hag awotta, yth esov genowgh pup-prys bys worfenn
bys.'[b]

a 28:17 *mes re a dhoutyas:* Po *mes i a dhoutyas.*

b 28:20 War-lergh re a'n dornskrifow yma omma an ger *Amen.*

AN AWEYL WAR-LERGH
MARK

Chaptra 1
Pregoth Yowann Besydhyer
Besydh Yesu
Temptyans Yesu
Yesu ow Pregoth yn Galile
Galow an Kynsa Dyskyblon
An Den hag ynno Spyrys Avlan
Yaghheans Lies Den
Kerdh Pregoth
Glanhe Klavorek

Chaptra 2
Yaghheans Den Palsyes
Galow Levi
An Govynn a-dro dhe Benys
Terri Pennow-ys y'n Sabot

Chaptra 3
An Den gans Leuv Wedhrys
Routh ryb an Mor
Dewis an Dewdhek
Yesu ha Belzebul
Mamm ha Breder Yesu

Chaptra 4
Parabolenn an Gonador
Porpos an Parabolennow
Styr Parabolenn an Gonador
Lugarn yn-dann Vushel
Parabolenn an Has owth Egina
Parabolenn Has Kedhow
Dyski dre Barabolennow
Yesu a Goselha Annawel

Chaptra 5
Yaghheans an Den a Gadara
Tormentys gans Dywolow
Myrgh an Rewler, ha'n Venyn a
Dochyas Dillas Yesu

Chaptra 6
Yesu Neghys yn Nazareth
Kannas ha Dannvonadow an
Dhyskyblon
Mernans Yowann Besydhyer
Maga an Pymp Mil
Kerdhes war an Dowr
Yaghheans an Glevyon yn
Gennesaret

Chaptra 7
Hengov an Henavogyon
Fydh an Venyn a Syrofenikia
Yaghheans Den Bodhar hag Avlavar

Chaptra 8
Maga an Peswar Mil
An Fariseow a Hwila Tokyn
Goell an Fariseow ha Herod
Yaghheans Den Dall yn Bethsaida
Peder a Avow Yesu dhe Vos an Krist
Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y
Dhasserghyans

Chaptra 9
Treusfigurans Krist
Yaghheans Mab gans Spyrys Avlan
Yesu a Dhargan Arta Y Vernans
ha'y Dhasserghyans
Piw Yw an Brassa?
Neb na Vo Er Agan Pynn, ragon Ni
yth Yw
Temptyans dhe Begh

Chaptra 10
Dyskas a-dro dhe Dhidhemmedhyans
Yesu a Vennik an Fleghesigow
An Den Rych
An Tressa Gweyth Yesu a Dhargan
Y Vernans ha'y Dhasserghyans
Govenek Jamys ha Yowann
Yaghheans Bartimeyus Dall

Chaptra 11
Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn
Trygh
Molleth an Figbrenn
Glanhe an Tempel
Dyskas an Figbrenn Gwedhrys
Govynn a-dro dhe Awtorita Yesu

Chaptra 12
Parabolenn an Winlann ha'n Diogyon
Ri Trubyt dhe Sesar
Govynn a-dro dhe'n Dasserghyans
An Gorhemmynn Meur
Govynn a-dro dhe Vab Davydh
Kuhudhans an Skribys
Offrynn an Wedhwes

Chaptra 13
Yesu a Dhargan Diswrians an Tempel
Dalleth Galarow
An Galar Meur
Devedhyans Mab an Den
Parabolenn an Figbrenn
Ny Wodhor an Jydh na'n Eur
Chaptra 14
An Bras dhe Ladha Yesu
An Untyans yn Bethani
Yudas owth Offra dhe Drayta Yesu
An Pask gans an Dhyskyblon
Soper an Arloedh
Nagh Peder Dargenys
An Pysadow yn Gethsemane
Yesu Traytys ha Dalghennys
An Den Yowynk Neb a Fias
Yesu a-rag an Sanhedrin
Peder a Nagh Yesu
Chaptra 15
Yesu a-rag Pilat
Yesu Dampnys dhe'n Mernans
An Soudoryon a Skorn Yesu
Krowsyans Yesu
Mernans Yesu
Ynkleudhyans Yesu
Chaptra 16
Dasserghyans Yesu
An Omdhiskwedhyans dhe Varia Magdalena
An Kerdh dhe'n Pow
Gorhemmynn dhe'n Dhyskyblon
Assenshyon Yesu dhe Nev

Pregoth Yowann Besydhyer

Mat 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Yow 1:19-28

1 Dalleth aweyl Yesu Krist, Mab Duw. [2] Kepar dell yw
skrifys yn Ysay an profoes,

'Awotta, my a dhannvon ow hannas a-rag dha fas,
neb a dharbar dha fordh;[a]

[3] lev onan ow kria y'n gwylvos:
Pareusewgh fordh an Arloedh, gwrewgh kompes y
hynsyow ev.'

[4] Y teuth Yowann ow pesydhya y'n gwylvos, hag ow pregoth[b]
besydh a edrek yn dehwelyans peghosow. [5] Yth e yn-mes bys
dhodho oll an pow a Yudi, hag oll tus Yerusalem, hag yth
ens i besydhys ganso y'n avon Yordan, ow yes aga feghosow.
[6] Yowann o gwiskys yn blew kowrvargh, ha gans grogys a
groghen a-dro dh'y dhiwglun; ev a wre dybri lokustes ha mel
gwyls. [7] Hag yth esa ow pregoth, ow leverel, 'Y teu war ow

---

a 1:2 *dha fordh:* War-lergh re a'n dornskrifow *dha fordh a-dheragos.*

b 1:4 *Yth esa Yowann ow pesydhya y'n gwylvos, hag ow pregoth:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yowann Besydhyer a omdhiskwedhas y'n gwylvos ow pregoth.*

lergh onan yw moy galloesek agesov vy, ha ma nag o'ma gwiw,
owth omblegya, dhe dhigelmi kroen y eskisyow. [8] My re'gas
besydhyas gans dowr; mes ev a wra agas besydhya gans an
Spyrys Sans.'

Besydh Yesu

Mat 3:13-17; Luk 3:21-22

[9] Y hwarva y'n dydhyow na, y teuth Yesu a Nazareth yn Galile,
hag ev a veu besydhys y'n Yordan gans Yowann. [10] Kettell
dheuth yn-bann yn-mes a'n dowr, ev a welas an nevow terrys
igor, ha'n Spyrys kepar ha kolomm ow tiyskynna warnodho;
[11] ha lev a dheuth a'n nevow, 'Ty yw ow Mab karadow; ynnos
my a omlowenha.'

Temptyans Yesu

Mat 4:1-11; Luk 4:1-13

[12] A-dhesempis an Spyrys a'n helghyas yn-mes bys y'n
gwylvos. [13] Yth esa y'n gwylvos dew-ugens dydh temptys gans
Satnas, hag yth esa gans an bestes gwyls, ha'n eledh a venystra
dhodho.

Yesu ow Pregoth yn Galile

Mat 4:12-17; Luk 4:14-15

[14] Wosa Yowann dhe vos dalghennys, Yesu a dheuth dhe
Alile, ow pregoth aweyl Duw,[a] [15] ow leverel, 'Kollenwys yw
an prysweyth, ha gwlaskor Duw re dheuth nes; koedhewgh yn
edrek, ha krysewgh y'n aweyl.'

Galow an Kynsa Dyskyblon

Mat 4:18-22; Luk 5:1-11

[16] Ow kerdhes ryb mor Galile, ev a welas Simon hag Androw
broder Simon ow tewlel roes y'n mor; rag pyskadoryon ens
i. [17] Yn-medh Yesu dhedha, 'Dewgh war ow lergh, ha my a
wra dhywgh bos pyskadoryon a dus.' [18] Distowgh i a asas aga
roesow, hag a'n holyas ev. [19] Ow mos pols alena, ev a welas
Jamys mab Zebede ha Yowann y vroder, hag i keffrys y'n skath

---

a 1:14 *aweyl Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *aweyl gwlaskor Duw.*

owth ewnhe an roesow, [20] a-dhesempis ev a's gelwis; hag ow kasa aga thas Zebede y'ga skath gans an wesyon wobrys, mos a wrussons war y lergh.

An Den hag ynno Spyrys Avlan

Luk 4:31-37

[21] Hag yth ethons yn Kapernaum; ha distowgh y'n Sabot ev eth a-bervedh y'n synaga, ha dyski. [22] Yth esa marth dhedha a'y dhyskas; rag ev a wre aga dyski avel den ow toen awtorita ha ny'n gwre avel an skribys. [23] Distowgh yth esa yn aga synaga den hag ynno spyrys avlan; hag ev a armas, [24] 'Pandr'a vynnydh tejy genen ni, Yesu a Nazareth? Osta devedhys rag agan diswul ni? My a'th aswonn piw os, an Sans a Dhuw.' [25] Yesu a'n koskas, ow leverel, 'Taw, ha deus yn-mes anodho.' [26] Wosa an spyrys avlan dh'y gryghylli yn krev ha garma ughel y lev, ev a dheuth yn-mes anodho. [27] Yth ens i sowdhenys glan yn kettep penn, may hwrussons govynn an eyl orth y gila ow leverel, 'Pandr'yw hemma? Dyskas nowydh gans awtorita! Ev a worhemmynn ynwedh dhe'n spyrysyon avlan, hag i a'n obay.' [28] Hag a-dhesempis yth eth derivas anodho dres oll an pow yn-kerghyn.

Yaghheans Lies Den

Mat 8:14-17; Luk 4:38-41

[29] Hware, wosa i dhe dhos yn-mes a'n synaga, yth ethons a-bervedh yn chi Simon hag Androw, gans Jamys ha Yowann. [30] Mes hweger Simon a wrowedhi grevys gans fevyr, ha hware i a gewsis orto anedhi. [31] Ev a dheuth ha'y hemmeres er an leuv, ha'y drehevel; ha'n fevyr a's gasas.

[32] Ha devedhys an gorthugher, wosa an howl dhe sedhi, i a dhros bys dhodho oll an glevyon, ha'n re dalghennys gans dywolow; [33] hag oll an sita o kuntellys orth an daras. [34] Ev a yaghhas lies o klav a glevesow a bub eghenn, hag a dewlis mes lies dyowl; ha ny asas an dhywolow dhe gewsel, drefenn i dh'y aswonn ev.

Kerdh Pregoth

Luk 4:42-44

35 Myttin a-varr, hag ev ow sevel fest pell kyns hy bos dydh,
ev eth yn-mes hag omdenna bys yn tyller difeyth, hag ena yth
esa ow pysi. 36 Simon ha'n re esa ganso a'n helghyas, 37 ha wosa
i dh'y gavoes, yn-medhons dhodho, 'Yma peub orth dha hwilas.'
38 Ev a leveris dhedha, 'Gwren ni mos yn ken le, y'n trevow
nessa, may hylliv pregoth ena ynwedh; rag dhe henna yth o'ma
devedhys mes.' 39 Ev a dheuth ow pregoth yn aga synagys dres
oll Galile, ow tewlel yn-mes an dhywolow.

Glanhe Klavorek

Mat 8:1-4; Luk 5:12-16

40 Y teuth unn klavorek dhodho, orth y bysi war benn-dewlin,
ha leverel dhodho, 'Mar mynnydh, ty a yll ow glanhe.' 41 Hag ev,
reverthys a dregereth, a ystynnas y leuv, ha'y dochya, ha leverel
dhodho, 'Mynnav; bydh glanhes.' 42 Hware an lovryjyon eth yn-
mes anodho, hag y feu glanhes. 43 Ev a'n gwarnyas yn straght,
ha'y dhannvon dhe-ves dison 44 ow leverel dhodho, 'Gwayt na
leverri travyth orth denvyth, mes ke war dha hyns, omdhiskwa
dha honan dhe'n oferyas, hag offrynn rag dha lanheans an
taklow a worhemmynnis Moyses, yn dustuni dhedha.' 45 Mes
ev eth yn-mes ha dalleth kewsel anodho yn feur ha dyllo an
dra a-les, ma na ylli ev entra dhe'n sita namoy a-wel dhe dus,
mes yth esa a-ves yn tylleryow difeyth; hag i a dheuth dhodho
a bub tu.

Yaghheans Den Palsyes

Mat 9:1-8; Luk 5:17-26

2 Arta ev a entras dhe Kapernaum wosa nebes dydhyow;
ha klewys veu, ev dhe vos y'n chi. 2 Hware[a] lies a
omguntellas war-barth, ma nag esa na fella le ragdha, na hwath
a-dro dhe'n daras; hag yth esa ow pregoth dhedha an ger. 3 Y
teuthons ow tri dhodho unn palsi, degys gans peswar den. 4 Pan
na yllens dos nes dhodho drefenn an routh, i a dhistias an to
mayth esa; ha wosa i dhe derri dredho, i a dhellos dhe'n leur an

a 2:2 War-lergh re a'n dornskrifow, nyns usi omma an ger *hware.*

gravath may hwrowedhi an palsi. [5] Yesu pan welas aga fydh, a
leveris dhe'n palsi, 'Mab, gevys yw dha beghosow.' [6] Mes yth
esa re a'n skribys esedhys ena, hag owth omwovynn yn aga
holonn, [7] 'Prag y kews an den ma yndella? Blasfemi a wra; piw
a yll gava peghosow saw unnsel Duw?' [8] A-dhesempis Yesu
pan aswonnis yn y spyrys aga bos ow resna yndella yntredha
aga honan, a leveris dhedha, 'Prag yth omwovynnowgh hwi an
taklow ma yn agas kolonn? [9] Pyneyl yw esya, leverel dhe'n palsi
"Gevys yw dha beghosow," po leverel, "Sav, ha kemmer dha
ravath yn-bann ha kerdh"? [10] Mes may hyllowgh godhvos bos
dhe Vab an den galloes dhe ava peghosow war an bys' (ev a
lever dhe'n palsi) [11] 'my a lever dhis, sav, ha kemmer dha ravath
yn-bann, ha ke dhe'th chi.' [12] Ev a sevis, hag ow kemmeres
an ravath yn-bann a-dhesempis, ev eth yn-mes dherag a wel
dhedha, mayth esa marth dhedha i oll, ow kordhya Duw, ha
leverel, 'Bythkweth ny welsyn travyth a'n par ma.'

Galow Levi

Mat 9:9-13; Luk 5:27-32

[13] Ev eth yn-mes arta ryb an mor; hag oll an routh a dheuth
dhodho, hag ev a's dyskas. [14] Ow tremena, ev a welas Levi mab
Alfeyus esedhys orth an dollva, hag yn-medh ev dhodho, 'Hol
vy.' Yn unn sevel yn-bann ev a'n holyas.

[15] Pan o gorwedhys orth an voes yn y ji, lies toller ha peghador
ynwedh o gorwedhys war-barth gans Yesu ha'y dhyskyblon; rag
yth esa kals anedha, hag i a'n holya.[a] [16] Pan welas Skribys an
Fariseow[b] ev dhe dhybri gans peghadoryon ha tolloryon, yn-
medhons dh'y dhyskyblon, 'Prag ymava ow tybri hag eva gans
tolloryon ha peghadoryon?' [17] Ha Yesu, pan glewas henna, a
leveris dhedha, 'Dhe'n re yw yagh nyns eus edhomm a vedhek,
mes dhe'n re yw klav; nyns o'ma devedhys rag gelwel an re
wiryon, mes peghadoryon.'

---

a 2:15 *i a'n holya:* War-lergh re a'n dornskrifow *i a'n holyas.*

b 2:16 *Skribys an Fariseow:* War-lergh re a'n dornskrifow *an skribys neb o Fariseow.*

An Govynn a-dro dhe Benys

Mat 9:14-17; Luk 5:33-39

18 Yth esa dyskyblon Yowann ha'n Fariseow ow kul penys heb
dybri; hag y teuthons ha leverel dhodho, 'Prag y hwra dyskyblon
Yowann ha dyskyblon an Fariseow penys, ha'th tyskyblon jy ny
wrons penys?' 19 Yesu a leveris dhedha, 'A ny yll kowetha an
gour pries gul penys, hedre vo an gour pries gansa? Hedre vo
an gour pries gansa, ny yllons gul penys. 20 Mes an dydhyow a
dheu may fydh an gour pries kemmerys a-dhiworta, hag ena i
a wra penys y'n jydh na.

21 'Ny wra denvyth gwrias darn a bann nowydh[a] war wisk
koth; poken an darn a denn a-dhiworto, an nowydh a-dhiworth
an koth, ha'n skward a vydh gweth. 22 Ha ny wra denvyth gorra
gwin nowydh yn gwingreghyn koth; poken an gwin nowydh a
derr an kreghyn, ha'n gwin ha'n kreghyn a vydh diswrys; mes
gwin nowydh a dal bos gorrys yn kreghyn nowydh.'

Terri Pennow-ys y'n Sabot

Mat 12:1-8; Luk 6:1-5

23 Y hwarva, dell dremenas ev der an ysegi y'n Sabot, y
tallathas y dhyskyblon gul troe'lergh,[b] ow terri an pennow-ys.
24 Ha'n Fariseow a leveris dhodho, 'Mir, prag y hwrons i an
pyth nag yw lafyl y'n Sabot?' 25 Hag ev a leveris dhedha, 'A
ny wrussowgh redya bythkweth pandr'a wrug Davydh, pan esa
dhodho edhomm, hag yth esa nown dhodho ev ha dhe'n re
esa ganso, 26 fatell eth yn chi Duw yn dydhyow Abiathar an
arghoferyas ha dybri torthow an ragworrans nag yw lafyl aga
dybri saw gans an oferysi, hag a wrug aga ri ynwedh dhe'n
dus esa ganso?' 27 Hag ev a leveris dhedha, 'An Sabot a veu
gwrys rag den, a-der den rag an Sabot; 28 ytho Mab an den yw
Arloedh ynwedh a'n Sabot.'

---

a 2:21 *nowydh:* Greka *antroghys.*

b 2:23 *gul troe'lergh:* Po *mos yn-rag.*

An Den gans Leuv Wedhrys

Mat 12:9-14; Luk 6:6-11

3 Ev a entras arta dhe'n synaga; hag yth esa den ena,
gwedhrys y leuv, [2] hag i a aspia gluw orto, mar kwrella
y yaghhe y'n Sabot, may hallens y guhudha. [3] Ev a leveris
dhe'n den gwedhrys y leuv, 'Sav y'n kres.' [4] Hag yn-medh ev
dhedha, 'Pyneyl yw lafyl, po gul da y'n Sabot, po gul drog,
sawya bewnans po ladha?' Mes i a dewi. [5] Ha wosa ev dhe vires
a-dro orta gans sorr, hag ev grevys drefenn kaletter aga holonn,
yn-medh ev dhe'n den, 'Ystynn dha leuv.' Ev a's ystynnas,
ha'y leuv a veu restorys. [6] An Fariseow eth yn-mes, ha dison
i a omgusulyas gans an Herodianys er y bynn, fatell allens y
dhistrui.

Routh ryb an Mor

[7] Ena Yesu a omdennas gans y dhyskyblon war-tu ha'n mor,
ha routh veur a Alile a'n holyas, hag a Yudi; [8] hag a Yerusalem,
hag a Idumea, hag a'n pow a'n tu aral dhe'n Yordan, ha'n
pow a-dro dhe Tyr ha Sidon, wosa i dhe glewes pup-tra a
veu gwrys ganso, routh veur a dheuth dhodho. [9] Ev a leveris
dh'y dhyskyblon, may fe skath vyghan parys ragdho drefenn
an routh, ma na wrellens y waska; [10] rag ev a wrussa sawya
lies, mayth esa kemmys a's teva plagys ow kwaska warnodho
rag y dochya. [11] Ha'n spyrysyon avlan, pan y'n gweli, a goedha
dhe'n dor a-dheragdho yn unn arma, ow leverel, 'Ty yw Mab
Duw.' [12] Mes ev a erghis dhedha yn straght ma na wrellens y
dhiskudha.

Dewis an Dewdhek

Mat 10:1-4; Luk 6:12-16

[13] Ena ev eth yn-bann y'n menydh, hag a elwis dhodho an
re a vynnas ev; hag i a dheuth dhodho. [14] Hag ev a apoyntyas
dewdhek, neb a henwis abesteli,[a] may fens ganso, ha may
halla ev aga dannvon yn-mes rag pregoth, [15] ha may fe dhedha

---

a 3:14 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *neb a henwis abesteli.*

galloes a yaghhe klevesow ha tewlel mes dywolow:[a] 16 dhe Simon[b] ev a ros an hanow Peder; 17 dhe Jamys mab Zebede, ha Yowann broder Jamys ev a ros an hanow Boanerges, henn yw, Mebyon Taran; 18 hag Androw ha Felip, ha Bertyl, ha Matthew, ha Tommas ha Jamys mab Alfeyus, ha Thaddeyus, ha Simon an Kananyas; 19 ha Yudas Skaryoth neb a wrug ynwedh y drayta.

Yesu ha Belzebul

Mat 12:22-32; Luk 11:14-23, 12:10

20 Ev eth a-bervedh yn chi, hag yth esa an routh owth omguntell arta, ma na yllens kemmys ha dybri bara. 21 Pan glewas y gerens henna, i eth yn-mes rag settya dalghenn ynno; rag i a leveri, ‘Varyes yw.’ 22 Ha’n skribys neb a dheuth yn-nans a Yerusalem a leveri, ‘Yma ganso Belzebul, ha dre bryns an dhywolow ymava ow tewlel yn-mes dywolow.’ 23 Ytho ev a’s gelwis dhodho ha kewsel orta dre barabolennow, ‘Fatell yll Satnas tewlel Satnas yn-mes? 24 Mar pydh gwlaskor rynnys er hy fynn hy honan, an wlaskor na ny yll sevel; 25 mar pydh chi rynnys er y bynn y honan, an chi na ny yll sevel; 26 ha Satnas mar kwrug ev sevel er y bynn y honan ha bos rynnys, ny yll ev sevel, mes yma dhodho diwedh. 27 Mes ny yll denvyth entra dhe ji den krev, ha pylla y byth, marnas ev a golmo kyns oll an den krev; hag ena ev a byll y ji.

28 ‘Yn hwir y lavarav dhywgh, oll aga feghosow a vydh gevys dhe vebyon tus, ha’n blasfemiow kemmys a wrellons; 29 mes neb a wrello blasfemi erbynn an Spyrys Sans ny’n jevydh gevyans bynitha, mes yw kablus a beghes dibenn’[a] 30 – drefenn i dhe leverel, ‘Yma spyrys avlan dhodho.’

---

a 3:15 *galloes a yaghhe klevesow ha tewlel mes dywolow:* War-lergh re a’n dornskrifow *galloes a dewlel mes dywolow.*

b 3:16 *dhe Simon:* War-lergh re a’n dornskrifow *hag ev a apoyntyas an dewdhek. Dhe Simon.*

a 3:29 *mes yw kablus a beghes dibenn:* War-lergh re a’n dornskrifow *mes gwiw yw dhe vos dampnys bynitha.*

Mamm ha Breder Yesu

Mat 12:46-50; Luk 8:19-21

31 Y vamm ha'y vreder a dheuth, hag ow sevel a-ves i a
dhannvonas dhodho, orth y elwel. 32 Ha routh o esedhys a-dro
dhodho, hag yn-medhons dhodho, 'Mir, yma dha vamm ha'th
vreder[a] a-ves orth dha hwilas.' 33 Ev a's gorthybis ow leverel,
'Piw yw ow mamm ha'm breder?' 34 Hag ow miras a-dro orth an
re o esedhys yn y gyrghynn, yn-medh ev, 'Ottomma ow mamm
ha'm breder! 35 Rag neb a wrello bodh Duw, an keth henna yw
ow broder, ha'm hwoer, ha'm mamm.'

Parabolenn an Gonador

Mat 13:1-9; Luk 8:4-8

4 Hag ev a dhallathas dyski arta ryb an mor. Yth o kuntellys
a-dro dhodho routh veur, ytho ev eth a-bervedh yn skath,
hag esedha ynno war an mor: yth esa oll an routh war an tir ryb
an mor. 2 Yth esa ow tyski dhedha lies tra dre barabolennow,
ha leverel dhedha yn y dhyskas, 3 'Goslowewgh! Yth eth yn-
mes gonador rag gonis has. 4 Ha pan esa ow konis, rann a'n
has a goedhas ryb an fordh, ha'n ydhyn a dheuth ha'y devorya.
5 Rann arall a goedhas war an veynek, ma nag esa meur a dhor,
hag a-dhesempis hi a eginas, drefenn nag esa dhedhi downder
dor; 6 mes pan dhrehevis an howl, goleskys veu, ha drefenn nag
esa dhedhi gwreydh, y feu desyghys. 7 Rann arall a goedhas yn
mysk spern, ha'n spern a devis ha'y thaga, ha ny dhug trevas.
8 Ha rann arall a goedhas yn dor da, hag a dhug trevas esa ow
tevi hag ow kressya, hag a dhug, rann deg warn ugens, rann
tri-ugens, ha rann kansplek.' 9 Hag yn-medh ev, 'Neb a'n jeva
diwskovarn rag klewes, ev klewes.'

Porpos an Parabolennow

Mat 13:10-17; Luk 8:9-10

10 Pan esa y honan, an re esa a-dro dhodho gans an dewdhek
a wovynnas orto a-dro dhe'n parabolennow. 11 Ev a leveris

---

a 3:32 *ha'th vreder:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha'th vreder ha'th hwerydh.*

dhedha, ‘Dhywgh hwi yma grontys kevrin gwlaskor Duw, mes dhe’n re a-ves, pup-tra a dheu dre barabolennow,

12 “rag ow mires, may firons mes heb gweles,
hag ow klewes, may klewons mes heb konvedhes,
rag own i dhe dreylya, ha may fo gevys dhedha.” ’

Styr Parabolenn an Gonador

Mat 13:18-23; Luk 8:11-15

13 Yn-medh ev dhedha, ‘A ny gonvedhowgh hwi an barabolenn ma? Ytho fatell yllowgh konvedhes parabolennow vytholl? 14 An gonador a has an ger. 15 An re ma yw an re usi ryb an fordh, le mayth yw hesys an ger; ha wosa i dh’y glewes, Satnas a dheu a-dhesempis, ha kemmeres dhe-ves an ger a veu hesys ynna.[a] 16 An re erell keffrys yw an re a veu hesys war an veynek, ha wosa i dhe glewes an ger, i a’n degemmer a-dhistowgh gans lowena; 17 hag i ny’s teves gwreydhenn ynna i aga honan, mes ny wrons pesya mes pols byghan; ena, pan dheffo trobel po helghyans rag an ger, i a drebuch a-dhesempis. 18 Re erell yma, a veu hesys yn mysk spern; yth yns i an re a glew an ger, 19 ha fienasow an bys ma, dynyans rychys, ha hwans a daklow erell ow tos a-ji, a dag an ger, ha ny dheg frut. 20 Mes an re na yw an re a veu hesys yn tir da, neb a glew an ger hag a’n degemmer, hag a dheg frut, re deg warn ugens, re tri-ugens, ha re kansplek.’

Lugarn yn-dann Vushel

Mat 5:15-16; Luk 8:16-18, 11:33

21 Ev a leveris dhedha, ‘Yw lugarn dres may haller y worra yn-dann vushel, po yn-dann weli? A nyns yw rag y settya war an kantolbrenn? 22 Rag nyns yw travyth kelys marnas rag may fo diskwedhys, na nyns yw travyth kudhys, marnas rag may teffo bys yn golow. 23 Den mara’n jeves diwskovarn rag klewes, ev klewes.’

24 Hag yn-medh ev dhedha, ‘Bedhewgh war a’n pyth a glewowgh. Gans an musur a vusurowgh, y fydh musurys

---

a 4:15 *ynna:* War-lergh re a’n dornskrifow *yn aga holonn.*

dhywgh hwi: ha dhywgh hwi[a] moy a vydh res. 25 Rag neb
a bewvo, dhodho ev y fydh res; ha neb na bewvo, y fydh
kemmerys a-dhiworto ynwedh an pyth a bew.'

Parabolenn an Has owth Egina

26 Hag ev a leveris, 'Yndella yth yw gwlaskor Duw: kepar ha
pan ve den ow tewlel has y'n dor, 27 ha koska ha sevel nos ha
dydh, ha'n has a wra egina ha tevi, ny woer ev fatell y'n gwra.
28 Rag an dor a dheg trevas anodho y honan, kynsa an welsenn,
ena an penn-ys, wosa henna an ys leun y'n penn. 29 Mes pan vo
parys an drevas, a-dhesempis ev a worr an gromman ynni, rag
bos devedhys an ysasver.'

Parabolenn Has Kedhow

Mat 13:31-32; Luk 13:18-20

30 Ev a leveris 'Dhe bana dra a wren ni hevelebi gwlaskor
Duw, po py barabolenn dredhi y hyllyn hy deskrifa? 31 Yth yw
kepar ha hasenn kedhow, ha hi pan vo hesys yn dor, byghanna
yw ages oll an hasennow usi y'n dor; 32 ha wosa hy bos hesys,
hi a dyv yn-bann, ha hi a dheu ha bos brassa ages oll an losow,
hag a dheg skorrennow meur, may hallo ydhyn an nevow neythi
yn-dann an goskes anedhi.'

Dyski dre Barabolennow

Mat 13:34-35

33 Dre lies parabolenn a'n par na yth esa ow terivas an ger
dhedha, kepar dell esa dhedha galloes a'y glewes; 34 heb
parabolenn ny gewsi orta, mes yn priva ev a styrya pup-tra dh'y
dhyskyblon.

Yesu a Goselha Annawel

Mat 8:23-27; Luk 8:22-25

35 An keth jydh na, ha'n gorthugher devedhys, ev a leveris
dhedha, 'Gwren ni tremena dhe'n tu arall.' 36 Ytho i a asas an
routh, ha'y gemmeres ev, kepar dell esa, y'n skath, hag yth
esa skathow erell ganso. 37 Annawel veur a wyns a sevis, ha'n

---

a 4:24 *ha dhywgh hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha dhywgh hwi neb a woslow.*

tonnow a weskis y'n skath may feu an skath lemmyn ow pos lenwys. 38 Yth esa ev yn delergh an skath, ow koska war bluvek. I a wrug dhodho difuna, ha leverel dhodho, 'Dyskador, a ny'th teur mann, ha ni ow mos dhe goll?' 39 Ev a sevis, ha keredhi an gwyns; ev a leveris dhe'n mor 'Taw, spavennha!' Ha'n gwyns a hedhis, hag yth esa kalmynsi meur. 40 Ev a leveris dhedha, 'Prag yth owgh hwi mar ownek? Fatell yw nag eus dhywgh fydh?'[a] 41 Mes own bras dres eghenn a's teva, hag yn-medhons an eyl dh'y gila, 'Py par den yw hemma, mayth yw gostydh dhodho keffrys an gwyns ha'n mor?'

Yaghheans an Den a Gadara Tormentys gans Dywolow

Mat 8:28-34; Luk 8:26-39

5 I a dheuth bys yn tu arall an mor, yn bro an Gadarenys.[b]
2 Kettell dhiyskynnas ev a'n skath, y teuth yn-mes a'n bedhow orth y dhyerbynna unn den gans spyrys avlan, 3 neb a'n jevo y drigva yn mysk an bedhow; ha ny ylli denvyth y gelmi na fella, na hwath gans chayn, 4 drefenn ev dhe vos kelmys yn fenowgh gans kargharow ha chaynys. An chaynys re bia terrys a-les ganso, ha'n kargharow terrys dhe demmyn, ha ny ylli denvyth y dempra. 5 Prest nos ha dydh yth esa y'n bedhow, hag y'n menydhyow, ow karma hag owth omdreghi y honan gans meyn. 6 Mes pan welas ev Yesu a-bell, ev a boenyas hag omblegya a-dheragdho. 7 Ev a armas gans lev ughel ha leverel, 'Pandr'a vynnydh tejy genev vy, Yesu, ty Vab an Duw Ughella? My a'th konjor a-barth Duw, na wrylli ow thormentya.' 8 Rag ev re bia ow leverel dhodho, 'Deus yn-mes a'n den, ty spyrys avlan!' 9 Ev a wovynnas orto 'Pyth yw dha hanow?' Yn-medh ev dhodho, 'Ow hanow yw Lyjyon, rag lies on ni.' 10 Hag ev a'n pysi meur na's dannvonna yn-kerdh yn-mes a'n pow.

---

a 4:40 *Prag yth owgh hwi mar ownek? Fatell yw nag eus dhywgh fydh?* War-lergh re a'n dornskrifow *Prag yth owgh hwi ownek? A nyns eus genowgh hwath fydh?*

b 5:1 *Gadarenys:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gerasenys,* po *Gergesenys.*

[11] Mes yth esa ena troha'n menydh, flokk bras a vogh ow peuri. [12] Oll an dhywolow a'n pysis,[a] 'Dannvon ni a-bervedh y'n mogh, may hyllyn entra dhedha.' [13] Ev a ros dhedha kummyas, ha'n spyrysyon avlan eth yn-mes, hag entra dhe'n mogh, ha'n flokk, neb dew vil, a boenyas gwyls yn-nans dres an lann serth bys y'n mor hag y fons beudhys y'n mor.

[14] An re a's bugelya a fias dhe'n fo ha derivas an dra y'n sita hag y'n pow; hag i a dheuth rag gweles an pyth o hwarvedhys. [15] Pan dheuthons dhe Yesu ha gweles an den o sagh dyowl, ha dhodho an lyjyon, esedhys ena, gwiskys, ha yagh y vrys, yth esa own dhedha. [16] An re a'n gwelas a dherivas dhedha fatell hwarva dhe'n sagh dyowl, hag ynwedh a-dro dhe'n mogh. [17] Ena i a dhallathas y bysi mayth ella yn-mes a'ga oryon. [18] Pan o devedhys a-bervedh y'n skath, an den re bia dalghennys gans dyowl a'n pysis may halla bos ganso. [19] Mes ny'n gasas, mes ev a leveris dhodho, 'Ke dhe-dre dhe'th kerens, ha derivas dhedha pygemmys re wrug an Arloedh ragos, rag ev dhe gemmeres truedh ahanas.' [20] Hag ev eth yn-kerdh ha dalleth derivas y'n Dekapolis pygemmys re wrussa Yesu ragdho; ha peub a'n jeva marth.

Myrgh an Rewler, ha'n Venyn a Dochyas Dillas Yesu

Mat 9:18-26; Luk 8:40-56

[21] Yesu pan veu tremenys arta y'n skath bys y'n tu arall, routh veur a omguntellas orto, hag yth esa ev ryb an mor. [22] Ena y teuth onan a rewlysi an synaga, Yairus henwys; ha pan y'n gwelas, ev a goedhas orth y dreys, [23] hag a'n pysis yn fen, ow leverel, 'Yma ow myrgh vyghan yn eneworres; my a'th pys a dhos ha gorra dha dhiwla warnedhi, may fo sawys, ha bewa.'

[24] Ytho ev eth dhe-ves ganso. Routh veur a'n holyas, ha'y waska. [25] Yth esa ena unn venyn, neb re bia klav gans liv goes nans o dewdhek blydhen, [26] hag a wodhavsa lies tra gans lies medhek, ha spena oll hy fyth, heb bos difresys kammenn, saw yn le henna gyllys gweth o hi. [27] Pan glewas a Yesu, hi a dheuth

a 5:12 *Hag oll an dhywolow a'n pysis:* War-lergh re a'n dornskrifow *Hag i a'n pysis.*

a-dryv y'n routh ha tochya y vantell. [28] Rag hi a leveris, 'Mar ny allen tochya saw y vantell, kyn na ve ma's y vantell, sawys vydhav.' [29] A-dhesempis fenten hy goes a veu desyghys; ha hi a wodhva yn hy horf hy bos yaghhes a'n plag. [30] Ha Yesu, ow kodhvos a-dhesempis ynno y honan galloes dhe vos gyllys yn-mes anodho, a dreylyas y'n routh ha leverel, 'Piw a dochyas ow dillas?' [31] Y dhyskyblon a leveris dhodho 'Ty a wel an routh orth dha waska, ha leverel, "Piw a wrug ow thochya?" ' [32] Hag ev a viras a-dro rag gweles neb re wrussa hemma. [33] Mes an venyn, gans own hag ow krena, ow kodhvos pandr'a veu dhedhi gwrys, a dheuth ha koedha dhe'n dor a-ragdho, ha derivas dhodho an gwiryonedh oll. [34] Yn-medh ev dhedhi, 'Myrgh, dha fydh re'th sawyas; ke yn kres, ha bydh yagh a'th plag.'

[35] Hag ev hwath ow kewsel, y teuth yn-mes a ji rewler an synaga re a leveris 'Dha vyrgh yw marow; prag yth ankombrydh an Dyskador pella?' [36] Mes Yesu, kettell glewas an ger o kewsys, a leveris dhe rewler an synaga, 'Na borth own, unnweyth krys.' [37] Ha ny asas dhe dhenvyth y holya, saw unnsel Peder ha Jamys ha Yowann broder Jamys. [38] I a dheuth dhe ji rewler an synaga, hag ev a welas deray, ha tus owth oela hag ow kyni yn feur.[39] Pan o devedhys a-ji, ev a leveris dhedha, 'Prag yth esowgh hwi ow kul freudh hag owth oela? Nyns yw an flogh marow, mes ow koska yma.' [40] Hag i a'n skornyas. Mes wosa ev dh'aga gorra yn-mes yn kettep penn, ev a gemmeras ganso tas an flogh, ha'y mamm, ha'n re esa ganso, ha mos a-ji dhe'n tyller mayth esa an flogh a'y growedh.[a] [41] Ow kemmeres an flogh er an leuv, ev a leveris dhedhi, 'Talitha kumi,' dhe styrya yw, 'Moren, y lavarav dhis, sav!' [42] A-dhesempis an voren a sevis yn-bann, ha kerdhes; rag dewdhek bloedh o hi. Ha sowdhenys ens i gans marth bras. [43] Ev a erghis dhedha yn straght ma na dal denvyth godhvos a hemma; hag ev a worhemmynnis may fe res dhedhi dhe dhybri.

---

a 5:40 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *a'y growedh.*

Yesu Neghys yn Nazareth

Mat 13:53-58; Luk 4:16-30

6 Ev eth yn-mes alena, ha dos yn y vro y honan; ha'y
dhyskyblon a'n siwyas. [2] Pan o devedhys an Sabot, ev a
dhallathas dyski y'n synaga, ha lies, orth y glewes, a's teva marth,
hag yn-medhons, 'A-ble teuth dhodho an taklow ma? Ha pyth
yw an furneth re beu res dhodho, ha'n oberow galloesek ma
gwrys gans y dhiwla? [3] A nyns yw hemma an ser prenn, mab
Maria, broder Jamys ha Yoses ha Yudas ha Simon, hag a nyns
usi y hwerydh omma genen?' Ha sklandrys ens i anodho. [4] Yn-
medh Yesu dhedha, 'Nyns yw profoes heb enor, saw yn y vro
y honan, hag yn mysk y gerens y honan, hag yn y ji y honan.'
[5] Ha ny ylli gul ena ober galloesek vytholl, marnas ev a worras
y dhiwla war nebes klevyon ha'ga sawya. [6] Ha marth o ganso
drefenn aga diskryjyans.

Kannas ha Dannvonadow an Dhyskyblon

Mat 10:1, 5-14; Luk 9:1-6

Hag yth e a-dro y'n trevow, ow tyski. [7] Ena ev a elwis dhodho
an dewdhek, hag a dhallathas aga dannvon yn-mes, dew ha
dew; hag ev a ros dhedha galloes war spyrysyon avlan, [8] ha
gorhemmynna dhedha, ma na gemmerrens travyth war an hyns,
saw unnsel lorgh; na bara, na skryp, na mona yn aga grogys,
[9] mes bos arghenys gans sandalys; na gwiska diw bows. [10] Yn-
medh ev dhedha, 'Py le pynag yth yllowgh a-bervedh yn unn
chi, ena trigewgh bys pan omdennowgh alena. [11] Ha py tyller
pynag na vynno agas degemmeres, na'gas klewes, pan yllowgh
alena, shakyewgh dhe-ves an doust a-dhann agas treys yn
dustuni er aga fynn.'[a] [12] Ytho yth ethons yn-kerdh ha pregoth,
may koettha tus yn edrek. [13] I a dewlis yn-mes lies dyowl, hag
untya gans olew lies o klav, ha'ga sawya.

---

a 6:11 War-lergh re a'n dornskrifow yma omma an geryow *Yn hwir y lavarav dhywgh, y fydh esya dhe Sodom ha Gomorra dydh breus es dell vydh dhe'n sita na.*

Mernans Yowann Besydhyer

Mat 14:1-12; Luk 9:7-9

14 Lemmyn myghtern Herod a glewas anodho, rag y hanow
o aswonnys a-les, hag i a leveri,[a] 'Yowann Besydhyer yw sevys
a'n re varow, ha dre henna yma an oberow galloesek owth oberi
ynno ev.' 15 Re erell a leveri, 'Ev yw Elias;' mes re erell a leveri,
'Profoes yw, avel onan a'n brofoesi.' 16 Mes Herod pan glewas
a leveris, 'Yowann yw, neb a wrugavy y dhibenna; dasserghys
yw a'n re varow.'[b]

17 Rag Herod y honan a dhannvonsa dhe dhalghenna yn
Yowann ha'y gelmi yn prison a-barth Herodias, gwreg y vroder
Felip, rag ev a's demmedhsa; 18 rag yth esa Yowann ow leverel
dhe Herod, 'Nyns yw lafyl ty dhe gemmeres gwreg dha vroder.'
19 Rakhenna Herodias a borthas avi er y bynn, hag a vynna y
ladha, mes ny ylli; 20 rag Herod a'n jeva own a Yowann, ow
kodhvos y vos gour ewn ha sans, hag ev a'n gwitha saw; ha
pan y'n klewas yth o ankresys bras,[c] mes ev a'n goslowi yn
lowen. 21 Pan o devedhys dydh gwiw, Herod a wrug gwledh
yn y benn-bloedh dh'y dus vras, dh'y benn-kaptenyon ha dhe
welhevin Galile; 22 ha pan dheuth a-ji myrgh an Herodias na[d]
ha donsya, hi a blesyas Herod ha'n re esedhys ganso. Yn-medh
an myghtern dhe'n voren, 'Govynn orthiv pypynag a vynni ha
my a'n gront dhis.' 23 Ev a'n tos dhedhi, 'Pypynag oll a wovynni
orthiv my a'n gront dhis, bys yn hanter ow gwlaskor.' 24 Hi eth
yn-mes ha leverel dh'y mamm, 'Pandr'a wrav orto govynn?'
Ha hi a leveris, 'Penn Yowann Besydhyer.' 25 A-dhesempis hi
a dheuth a-bervedh toeth da dhe'n myghtern ha govynn, ow

---

a 6:14 *hag i a leveri:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag yn-medh ev.*

b 6:16 *'Yowann yw, neb a wrugavy y dhibenna; dasserghys yw a'n re varow.':* War-lergh re a'n dornskrifow *'Yowann, neb a dhibennis, ev re beu dasserghys.'*

c 6:20 *yth o ankresys bras:* War-lergh re a'n dornskrifow *ev a wre lies tra.*

d 6:22 *myrgh an Herodias na:* War-lergh re a'n dornskrifow *y vyrgh ev a Herodias.*

leverel, ‘My a vynn ty dhe ri dhymm dison war dallyour penn Yowann Besydhyer.’ [26] Ha grevys fest o an myghtern; byttegyns drefenn y di, ha rag an re o esedhys ganso, ny vynna hy skonya. [27] A-dhesempis an myghtern a dhannvonas korfwithyas, hag a worhemmynnis may fe dres y benn: henna eth ha’y dhibenna y’n prison; [28] ev a dhros y benn war dallyour, ha’y ri dhe’n voren ha’n voren a’n ros dh’y mamm. [29] Ena y dhyskyblon, pan glewsons henna, a dheuth ha kemmeres y gorf, ha’y worra yn bedh.

Maga an Pymp Mil

Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Yow 6:1-14

[30] An abesteli a omguntellas a-dro dhe Yesu hag a dherivas dhodho pup-tra a wrussens gul ha dyski. [31] Yn-medh ev dhedha, ‘Dewgh hwi agas honan yn priva bys yn tyller difeyth ha powes pols.’ Rag yth esa lies ow tos hag ow mos, hag i ny’s tevo spas rag dybri. [32] Ytho i a omdennas y’n skath bys yn tyller difeyth, yn priva. [33] Mes lies a’s gwelas owth omdenna, ha’s aswonnis, hag i a boenyas a-droes di dhiworth pub sita, ha dos ena a-ragdha. [34] Pan dheuth yn-mes, ev a welas routh veur, ha truedh a’n jeva anedha, rag yth ens avel deves heb bugel; hag ev a dhallathas dyski dhedha lies tra. [35] Lemmyn pan o an eur seulabrys diwedhes, y dhyskyblon a dheuth dhodho ha leverel, ‘Hemm yw tyller difeyth, ha lemmyn diwedhes yw an eur; [36] gwra aga gasa dhe vos, mayth ellons y’n pow hag y’n trevow a-dro, ha prena dhedha aga honan neppyth dhe dhybri.’ [37] Mes ev a worthybis ha leverel dhedha, ‘Rewgh hwi dhedha may tepprons.’ Hag yn-medhons dhodho, ‘A wren ni mos dhe brena bara a dhew kans denarius,[a] ha ri dhedha dhe dhybri?’ [38] Mes yn-medh ev dhedha, ‘Py lies torth eus genowgh? Ewgh dhe weles.’ Ha pan wodhvons, i a leveris ‘Pymp, ha dew bysk.’ [39] Ev a worhemmynnis may hwrellens gul dhedha esedha oll yn bagasow war an gwyrwels. [40] I a esedhas yn renkow, yn kansow hag yn hanter-kansow. [41] Wosa ev dhe gemmeres an pymp torth ha’n dhew bysk, ev a viras yn-bann dhe nev, benniga, terri

---

a 6:37 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

an torthow, ha'ga ri dh'y dhyskyblon dhe worra a-ragdha, ha'n dhew bysk ev a's rannas yntredha oll. 42 I a dhybris yn kettep penn, ha lenwys vons. 43 Hag i a gemmeras yn-bann dewdhek kanstellas leun a'n brewyon hag a'n puskes. 44 Yth o an re a dhybris an torthow pymp mil wour.

Kerdhes war an Dowr

Mat 14:22-33; Yow 6:15-21

45 Hware ev a wrug dh'y dhyskyblon mos a-bervedh y'n skath ha mos dhe'n tu arall bys yn Bethsaida, hag ev ow tannvon an routh dhe-ves. 46 Wosa ev dhe asa farwell dhedha, ev a omdennas dhe'n menydh rag pysi.

47 Devedhys an gorthugher, yth esa an skath yn kres an mor, hag ev y honan war an tir. 48 Hag ev a's gwelas hag i ow kwynnel yn-dann roevya, rag bos an gwyns er aga fynn; hag a-dro dhe beswora goel an nos, ev a dheuth dhedha ow kerdhes war an mor hag a vynnsa tremena dresta. 49 Mes pan y'n gwelsons ow kerdhes war an mor, i a dybis y vos tarosvann, hag i a armas; 50 rag i a'n gwelas yn kettep onan hag euth esa dhedha. Mes hware ev a gewsis gansa ha leverel dhedha, 'Gwellhewgh agas cher, my yw; na berthewgh own.' 51 Ena ev eth bys dhedha a-bervedh y'n skath; ha'n gwyns a hedhis. Marth bras dres musur a's teva yntredha, ha sowdhenys ens i;[a] 52 rag ny wrussons konvedhes a-dro dhe'n torthow, mes[b] aga holonn o kaleshes.

Yaghheans an Glevyon yn Gennesaret

Mat 14:34-36

53 Wosa tremena dhe'n tu arall, i a dheuth dhe'n tir yn Gennesaret, ha festya. 54 Pan esens ow tos yn-mes a'n skath, a-dhesempis an dus a'n aswonnis. 55 I a boenyas a-derdro yn oll an pow na, ha dalleth doen an glevyon a-dro yn gravathow py le pynag y klewsons y vos ev. 56 Ha plepynag yth entra ev, yn trevow, po yn sitys, po yn gwelyow, i a worras an glevyon

---

a 6:51 War-lergh re a'n dornskrifow, nyns usi omma an geryow *ha sowdhenys ens i.*

b 6:52 *mes:* War-lergh re a'n dornskrifow *rag.*

y'n marghasow, ha'y bysi may tocchyens kyn fe ma's pilenn y vantell; ha kekemmys a's tochyas a veu sawys.

Hengov an Henavogyon

Mat 15:1-20

7 Y teuth war-barth dhodho an Fariseow, ha re a'n skribys,
devedhys a Yerusalem, [2] hag i a welas re a'y dhyskyblon
ow tybri bara, defolys aga diwla, henn yw, heb aga golghi [3] – rag
an Fariseow hag oll an Yedhewon, marnas i a wolgh aga diwla
gans rach, ny dhebrons, ow kwitha hengov an henavogyon; [4] ha
pan dheffons a'n varghasla, marnas i a omwolgh, ny dhebrons;
ha lies tra arall yma, re dhegemmersons ha gwitha: golghi
hanafow ha pychers ha lestri a vrest ha gweliow.[a] [5] An Fariseow
ha'n skribys a wovynnas orto, 'Prag na wra dha dhyskyblon
kerdhes war-lergh hengov an henavogyon, mes dybri bara,
defolys aga diwla?' [6] Mes ev a worthybis dhedha, 'Yn ta y
profoesas Ysay ahanowgh hwi, an falswesyon, dell yw skrifys:

"An bobel ma a'm enor gans aga diwweus,
mes pell yw aga holonn a-dhiworthiv;
[7] yn euver i a'm gordh,
ow tyski avel dyskas gorhemmynnow tus."

[8] Ha hwi, ow korra dhe denewen gorhemmynn Duw, a
with hengov tus.'[b]

[9] Ev a leveris dhedha, 'Yn ta y hwrewgh nagha gorhemmynn
Duw, may hyllowgh gwitha agas hengov agas honan! [10] Rag
Moyses a leveris, "Enor dha das ha'th vamm;" ha, "Neb a
villikko y das po y vamm, bedhes gorrys dhe'n mernans." [11] Mes
hwi a lever, mar lever den dh'y das po dh'y vamm, "Korban
(henn yw, ro sakrys) yw pypynag a gaffes dhiworthiv," [12] ena
ny'n gesowgh dhe wruthyl tra vytholl rag y das na'y vamm,

---

a 7:4 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha gweliow.*

b 7:8 War-lergh re a'n dornskrifow yma omma *kepar ha golghi pychers ha hanafow; ha lies tra arall a'n par na hwi a wra.*

13 ha hwi a dhispres ger Duw der agas hengov re resowgh; ha
hwi a wra lies tra a'n par na.'

14 Ha wosa ev dhe elwel an routh dhodho arta, yn-medh ev
dhedha, 'Goslowewgh orthiv yn kettep penn, ha konvedhewgh.
15 Nyns eus tra a'n tu a-ves dhe dhen, owth entra dhodho, a yll
y dhefola, mes yth yw an taklow a dheu yn-mes anodho hag a
wra defola an den. 16 Seul a'n jeffo diwskovarn rag klewes, ev
klewes.'[a]

17 Pan dheuth a-bervedh y'n chi a-dhiworth an routh, y
dhyskyblon a wovynnas orto a-dro dhe'n barabolenn. 18 Hag
yn-medh ev dhedha, 'Owgh hwi yndella heb konvedhes, hwi
ynwedh? A ny gonvedhowgh, na yll defola den travyth a
enter dhodho a'n tu a-ves, 19 rag ny enter dh'y golonn, mes
dh'y golodhyon, ha mos yn-mes y'n kawghti?' Yndella ev a
dheklaryas oll an boesow dhe vos glan. 20 Hag yn-medh ev, 'An
pyth a dheu yn-mes a'n den, henna a wra defola an den. 21 Rag
a'n tu a-bervedh, yn-mes a golonn tus, y teu drokprederow:
fornikasyon, ladrans, denladh, 22 avoutri, krefni, sherewynsi,
fallas, harlotri, tebel-lagas, blasfemi, balghder, follneth; 23 oll
an drogow ma a dheu a'n tu a-bervedh, hag a dhefol an den.'

Fydh an Venyn a Syrofenikia

Mat 15:21-28

24 Ev a sevis a'n tyller na ha mos yn oryon Tyr ha Sidon,[b]
hag entra dhe ji, ha ny vynnsa bos godhvedhys henna gans
denvyth oll; mes ny ylli pesya kudhys; 25 rag dison unn venyn,
ma's teva hy myrgh vyghan spyrys avlan, a glewas son anodho,
hag a dheuth ha koedha orth y dreys. 26 An venyn o Grek,
Syrofenikek hy henedhel; ha hi a'n pysis may hwrella tewlel
yn-mes an jowl a'y myrgh. 27 Mes ev a leveris dhedhi, 'Gas an
fleghes dhe vos lenwys kynsa, rag nyns yw da kemmeres bara
an fleghes, ha'y dewlel dhe'n keun.' 28 Hi a worthybis ha leverel

---

a 7:16 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

b 7:24 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha Sidon.*

dhodho, 'Yn surredi,[a] Arloedh; hwath an keun yn-dann an voes
a dheber brewyon an fleghes.' [29] Hag ev a leveris dhedhi, 'Rag
an lavar ma ke war dha hyns; gallas an jowl yn-mes a'th vyrgh.'
[30] Ha hi pan o devedhys dh'y chi, a gavas hy myrgh a'y growedh
war an gweli, ha'n jowl gyllys mes.[b]

Yaghheans Den Bodhar hag Avlavar

[31] Mos a wrug arta dhiworth oryon Tyr, ha dos dre Sidon dhe
vor Galile, bys yn oryon Dekapolis. [32] I a dhros dhodho onan
o bodhar hag avlavar;[c] hag i a'n pysis a worra y leuv warnodho.
[33] Ev a'n kemmeras a-denewen yn-mes a'n routh, hag a worras
y vysies yn y dhiwskovarn, hag a drewas, ha tochya y daves;
[34] ow mires war-vann troha nev, ev a hanasas, ha leverel dhodho,
'Effatha,' henn yw, 'Bydh igerys.' [35] Ha dihwans y dhiwskovarn
a veu igerys, ha kolm y daves a veu digelmys, hag ev a gewsis
yn ewn. [36] Ev a erghis dhedha na lavarrens dhe dhenvyth; mes
seul voy yth esa owth erghi dhedha dhe voy hwath i a'n dylli.
[37] Marth dres eghenn o dhedha, hag yn-medhons, 'Ev re wrug
pup-tra yn fas; ev a wra dhe'n re vodhar klewes, ha dhe'n re
avlavar kewsel.'

Maga an Peswar Mil

Mat 15:32-39

8 Y'n dydhyow na, pan esa routh vras arta heb travyth
dhe dhybri, ev a elwis y dhyskyblon dhodho, ha leverel
dhedha, [2] 'Truedh a'm beus a'n routh, drefenn i dhe vos genev
nans yw tri dydh, ha nyns eus gansa travyth dhe dhybri; [3] ha
mara's dannvonav dhe-ves heb boes dh'aga chiow, i a glamder
ryb an fordh, rag y teuth re anedha a bellder.' [4] Ha'y dhyskyblon
a'n gorthybis, 'A-ble haller kavoes bara lowr ragdha omma y'n

---

a 7:28 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *Yn surredi.*

b 7:30 *a gavas hy myrgh a'y growedh war an gweli, ha'n jowl gyllys mes:* War-lergh re a'n dornskrifow *a gavas yth o gyllys an jowl, ha'n vyrgh a'y growedh war an gweli.*

c 7:32 *avlavar:* Greka *heb an galloes a gewsel yn ewn.*

gwylvos?' [5] Ev a wovynnas orta, 'Py lies torth eus genowgh?' hag yn-medhons, 'Seyth.' [6] Ev a erghis dhe'n routh esedha war an dor; hag ow kemmeres an seyth torth, ev a ros gras, ha'ga therri ha'ga ri dh'y dhyskyblon dhe settya a-ragdha; hag i a's settyas a-rag an routh. [7] Hag yth esa gansa nebes puskes byghan; ha wosa aga[a] benniga, ev a erghis i ynwedh dhe vos settys a-ragdha. [8] Ytho i a dhybris, ha lenwys vons; hag a'n brewyon o gesys i a gemmeras yn-bann seyth kanstellas. [9] An re a dhybris o[b] a-dro dhe beswar mil. Ena ev a's dannvonas yn-kerdh. [10] Hware ev eth a-bervedh y'n skath gans y dhyskyblon, ha dos dhe rannvro Dalmanutha.

An Fariseow a Hwila Tokyn

Mat 12:38-42, 16:1-4; Luk 11:29-30

[11] An Fariseow a dheuth yn-mes, ha dalleth disputya orto, ow kovynn orto neb tokyn a nev, rag y brevi. [12] Owth hanasa down yn y spyrys, yn-medh ev, 'Prag y hwila an henedh ma tokyn? Yn hwir y lavarav dhywgh, ny vydh res tokyn dhe'n henedh ma.' [13] Hag ev a's gasas, hag ow mos a-bervedh y'n skath arta, ev a omdennas dhe'n tu arall.

Goell an Fariseow ha Herod

Mat 16:5-12

[14] I a wrussa ankevi dri bara, ha nyns esa gansa y'n skath saw unn dorth. [15] Ev a erghis dhedha, 'Omwithewgh, bedhewgh war a woell an Fariseow hag a woell Herod.' [16] Hag i a dhadhlas yntredha aga honan, ow leverel, 'Hemm yw drefenn nag eus genen bara.'[c] [17] Ow kodhvos henna, yn-medh ev dhedha, 'Prag y hwrewgh hwi dadhla, rag nag eus genowgh bara? A ny wrewgh hwi gweles hwath, na konvedhes? Eus dhywgh kolonn galeshes?' [18] Eus dhywgh dewlagas, ha ny welowgh?

a 8:7 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *aga.*

b 8:9 *Ha'n re a dhybris o:* War-lergh re a'n dornskrifow *Hag yth ens i.*

c 8:16 *yntredha aga honan, ow leverel, 'Hemm yw drefenn nag eus genen bara.'* War-lergh re a'n dornskrifow *yntredha, rag na veu gansa bara.*

Ha dhywgh diwskovarn, ha ny glewowgh? Hag a ny wrewgh perthi kov? [19] Pan derris an seyth torth rag an pymp mil, py lies kowel leun a vrewyon a gemmersowgh yn-bann?' Yn-medhons dhodho, 'Dewdhek.' [20] 'Ha'n seyth rag an peswar mil, py lies kanstellas leun a vrewyon a gemmersowgh yn-bann?' Yn-medhons, 'Seyth.' [21] Ev a leveris dhedha, 'Hwath ny wrewgh hwi konvedhes?'

Yaghheans Den Dall yn Bethsaida

[22] Ena i a dheuth dhe Bethsaida; hag i a dhros dhodho den dall, ha'y bysi ma'n tocchya. [23] Ev a gemmeras an den dall er an leuv, ha'y hembronk mes a'n dre; wosa ev dhe drewa war y dhewlagas, ha gorra y dhiwla warnodho, ev a wovynnas orto, 'A welydh tra?' [24] Ev a viras war-vann ha leverel, 'My a wel tus, avel gwydh, ow kerdhes.' [25] Ena ev a worras y dhiwla arta war y dhewlagas. Ev a welas yn kler, restorys veu, hag ev a welas pup-tra yn tiblans. [26] Ev a'n dannvonas yn-kerdh dh'y ji, ow leverel, 'Na wra mos hwath a-bervedh y'n dre, ha na wra y dherivas dhe dhenvyth y'n dre.'[a]

Peder a Avow Yesu dhe Vos an Krist

Mat 16:13-20; Luk 9:18-21

[27] Yesu eth yn-mes, ha'y dhyskyblon, yn trevow Sesarea Filippi: ha war an fordh ev a wovynnas orth y dhyskyblon, ow leverel dhedha, 'Piw y lever tus, my dhe vos?' [28] I a worthybis, 'Yowann Besydhyer, ha re erell Elias, mes re erell, onan a'n brofoesi.' [29] Hag ev a wovynnas orta, 'Mes piw y leverowgh hwi, my dhe vos?' Peder a worthybis ha leverel dhodho, 'Ty yw an Krist.' [30] Hag ev a erghis dhedha na gowssens anodho orth denvyth.

Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Mat 16:21-28; Luk 9:22-27

[31] Ena ev a dhallathas aga dyski, bos res dhe Vab an den godhevel lies tra, ha bos deneghys gans an henavogyon ha

---

a 8:26 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha na wra y dherivas dhe dhenvyth y'n dre.*

gans an bennoferysi ha'n skribys, ha bos ledhys, ha wosa trydydh dasserghi. 32 Ev a gewsi an lavar na apert. Ha Peder a'n kemmeras dhe denewen, ha dalleth y geredhi. 33 Mes ow treylya ha mires war y dhyskyblon, ev a geredhis Peder, ow leverel, 'Ke a-dryv dhymm, Satnas; rag ny brederydh an taklow a Dhuw, mes an taklow a dus.'

34 Wosa gelwel an routh dhodho gans y dhyskyblon, ev a leveris dhedha, 'Neb a vynno holya war ow lergh, gwres ev omnagha y honan, ha kemmeres yn-bann y grows, ha'm holya vy. 35 Rag piwpynag a vynno sawya y vewnans, a'n kyll; mes piwpynag a gollo y vewnans a-barth dhymmo vy ha'n aweyl, ev a wra y sawya. 36 Pana les a vydh dhe dhen, mar kwra ev gwaynya oll an bys, ha kelli y enev? 37 Rag pandr'a wra den y ri yn attal rag y enev? 38 Piwpynag, ytho, a'n jeffo meth ahanav vy ha'm lavarow y'n henedh ma, leun a avoutri ha pegh, anodho ev ynwedh Mab an den a'n jevydh meth pan dheffo yn glori y Das gans an eledh sans.'

Treusfigurans Krist

Mat 17:1-13; Luk 9:28-36

9 Ev a leveris dhedha, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, bos rann an re usi ow sevel omma, na vydhons ow tastya mernans, kyns i dhe weles gwlaskor Duw devedhys gans nerth.'

2 Wosa hwegh dydh, Yesu a gemmeras ganso Peder, ha Jamys ha Yowann, ha'ga hembronk yn-bann yn menydh ughel, yn priva, aga honan; hag y feu treusfigurys a-ragdha. 3 Y dhillas a dhewynnyas yn pur wynn, yn fordh ma na ylli troghyer vyth war an nor aga hanna. 4 Hag yth omdhiskwedhas dhedha Elias gans Moyses, hag yth esens ow keskewsel gans Yesu. 5 Peder a worthybis ha leverel dhe Yesu, 'A Rabbi, da yw ni dhe vos omma; gwren ni gul teyr skovva, onan dhiso jy, hag onan dhe Moyses, hag onan dhe Elias.' 6 Rag ny wodhva pandra dhe leverel, rag own bras a's teva. 7 Hag y teuth kommolenn ha tewlel skeus warnedha; ha lev a dheuth yn-mes a'n gommolenn, 'Hemm yw ow Mab karadow: klewewgh ev.' 8 A-dhesempis,

wosa i dhe vires a-derdro, ny welsons denvyth namoy, saw unnsel Yesu gansa.

9 Pan esens ow tos yn-nans a'n menydh, ev a erghis dhedha
ma na wrellens derivas dhe dhenvyth an taklow a welsens, bys
pan ve Mab an den dasserghys a'n re varow. 10 I a withas an lavar
dhedha aga honan, ow tisputya pandra ve styr dasserghyans a'n
re varow. 11 Hag i a wovynnas orto ow leverel, 'Prag y lever an
skribys bos res dhe Elias dos kynsa?' 12 Mes ev a leveris dhedha,
'Elias dhe wir a dheu kynsa ha restorya pub tra; fatell ytho yw
skrifys a Vab an den ev dhe wodhevel lies tra ha bos dispresys?
13 Mes my a lever dhywgh, bos Elias dhe wir devedhys, hag i
re wrug dhodho pypynag oll a vynnens, kepar dell yw skrifys
anodho.'

Yaghheans Mab gans Spyrys Avlan

Mat 17:14-20; Luk 9:37-43

14 Pan dheuthons dhe'n dhyskyblon, i a welas[a] routh veur yn
aga hyrghynn, ha skribys ow tisputya orta. 15 A-dhesempis oll
an routh, pan y'n gwelsons, o sowdhenys meur, ha poenya a
wrussons bys dhodho ha'y salusi. 16 Ev a wovynnas orta, 'Pandr'a
dhisputyowgh hwi orta?' 17 Nebonan a'n routh a worthybis
dhodho, 'A Dhyskador, my re dhros dhis ow mab, hag ynno
spyrys avlavar, 18 plepynag y talghenn ynno, ev a'n deghes
dhe'n dor, hag ev a ewyn, ha deskerni gans y dhyns ha dos ha
bos diwedhyn; my a leveris dhe'th tyskyblon ma'n towllens yn-
mes, ha ny allsons.' 19 Mes ev a worthybis dhedha ha leverel, 'A
henedh diskryjyk, pes termyn y fydhav vy genowgh? Pes termyn
y hwrav agas perthi? Drewgh e dhymm.' 20 I a'n dros dhodho.
Pan y'n gwelas, a-dhesempis an spyrys a ros dhodho shora hag
ev a goedhas dhe'n dor, ha rolya a-dro, owth ewyni. 21 Ev a
wovynnas orth y das, 'Pes termyn yth yw a-ban dheuth hemma
dhodho?' Ev a leveris, 'A-dhia y flogholeth; 22 ha lieskweyth
ev re'n tewlis hag yn tan hag yn dowrow rag y dhistrui; mes ty,
mar kyllydh gul neppyth, kemmer truedh ahanan, ha gweres

---

a 9:14 *Pan dheuthons dhe'n dhyskyblon, i a welas:* War-lergh re a'n dornskrifow *Pan dheuth dhe'n dhyskyblon, ev a welas.*

dhyn ni.' [23] Yesu a leveris dhodho, 'Mar kyllydh? Pup-tra yw possybyl[a] dhe neb a grysso.' [24] Hag a-dhesempis tas an flogh a grias gans dagrow[b] ha leverel, 'Arloedh, my a grys: ty gweres ow diskryjyans.' [25] Mes pan welas Yesu routh dhe boenya war-barth, ev a rebukyas an spyrys avlan, ow leverel dhodho, 'Ty spyrys avlavar ha bodhar, my a ergh dhis, deus yn-mes anodho, ha na wra mos ynno namoy.' [26] An spyrys a grias, a ros dhodho lies shora, hag a dheuth yn-mes; y feu avel onan marow, may hwrug lies leverel, 'Marow ywa.' [27] Mes Yesu a'n kemmeras er an leuv ha'y dhrehevel, hag ev a sevis yn-bann. [28] Pan ova devedhys y'n chi, y dhyskyblon a wovynnas orto yn priva 'Prag na yllsyn ni y dewlel yn-mes?' [29] Hag ev a leveris dhedha, 'Kammenn na yll an eghenn ma dos yn-mes marnas dre bysi ha penys.'[c]

Yesu a Dhargan Arta Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Mat 17:22-23; Luk 9:43-45

[30] I eth alena ha tremena dre Alile; hag ev ny vynna denvyth dhe wodhvos henna. [31] Rag ev a dhyski y dhyskyblon ha leverel dhedha, 'Mab an den a vydh daskorrys yntra diwla tus, hag y hwrons y ladha, ha wosa bos ledhys, ev a dhassergh wosa trydydh.'[d] [32] Mes ny gonvedhens an lavar, hag own a's teva a wovynn orto.

---

a 9:23 *Mar kyllydh? Pup-tra yw possybyl:* War-lergh re a'n dornskrifow *Mar kyllydh krysi, pup-tra yw possybyl.*

b 9:24 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *gans dagrow.*

c 9:29 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha penys.*

d 9:31 *wosa trydydh:* War-lergh re a'n dornskrifow *y'n tressa dydh.*

Piw Yw an Brassa?

Mat 18:1-5; Luk 9:46-48

33 Ev a dheuth[a] dhe Kapernaum; ha pan esa y'n chi ev a
wovynnas orta, 'Pyth esewgh orth y dhisputya war an fordh?'
34 Mes i a dewis; rag war an fordh i re bia ow tisputya yntredha
piw a vedha moyha. 35 Ev a esedhas ha gelwel an dewdhek ha
leverel dhedha, 'Mara mynn neb den bos kynsa, ev a vydh an
diwettha oll, ha servont dhe bub den oll.' 36 Hag ev a gemmeras
flogh ha'y settya yn aga mysk, ha wosa y gemmeres ev yn y
dhiwvregh, ev a leveris dhedha, 37 'Piwpynag a dhegemmerro
onan a'n fleghes a'n par ma yn ow hanow vy, a'm degemmer
vy, ha piwpynag a'm degemmerro, ny'm degemmer vy, saw ev
neb a'm dannvonas.'

Neb na Vo Er Agan Pynn, ragon Ni yth Yw

Mat 10:42; Luk 9:49-50

38 Yowann a leveris dhodho, 'A Dhyskador, ni a welas
nebonan ow tewlel yn-mes dywolow y'th hanow jy; ha ni a'n
lettyas drefenn na wre agan holya.' 39 Mes Yesu a leveris, 'Na'n
lettyewgh ev; rag nyns eus denvyth a wra marthusyon yn ow
hanow vy hag a yll a verr spys kewsel drog ahanav. 40 Rag neb
na vo er agan pynn ni, ragon ni[b] yth yw. 41 Rag piwpynag a rollo
dhywgh hanafas a dhowr dhe eva y'm hanow vy, drefenn agas
bos dhe Grist,[c] yn hwir y lavarav dhywgh, kammenn na gyll y
wober.

Temptyans dhe Begh

Mat 5:13, 18:6-9; Luk 14:34-35, 17:1-2

42 'Ha piwpynag a wrello dhe onan a'n re vyghan ma trebuchya,
neb a grys ynnov vy, gwell via dhodho mar pe kregys men-
melin meur a-dro dh'y gonna, ha'y vos tewlys y'n mor. 43 Ha'th

a 9:33 *ev a dheuth:* War-lergh re a'n dornskrifow *i a dheuth.*

b 9:40 *er agan pynn ni, ragon ni:* War-lergh re a'n dornskrifow *er agas pynn hwi, ragowgh hwi.*

c 9:41 *hanafas a dhowr dhe eva y'm hanow vy, drefenn agas bos dhe Grist:* War-lergh re a'n dornskrifow *hanafas a dhowr dhe eva rag hwi dhe vos yn hanow Krist.*

leuv mar kwra dhis trebuchya, trogh hi dhe-ves; gwell yw dhis
entra mans dhe vewnans, ages mos yn ifarn[a] ha genes diw leuv,
y'n tan nevra na vydh difeudhys, 44 le na verow aga fryv i, ha ny
vydh an tan difeudhys.[b] 45 Ha'th troes mar kwra dhis trebuchya,
trogh ev dhe-ves; gwell yw dhis entra dhe vewnans evredhek,
ages bos tewlys yn ifarn, ha genes dew droes, y'n tan nevra
na vydh difeudhys,[c] 46 le na verow aga fryv i, ha'n tan ny vydh
difeudhys.[d] 47 Ha'th lagas mar kwra dha sklandra, tenn ev yn-
mes; gwell yw dhis entra dhe wlaskor Duw unnlagasek, ages
bos tewlys yn tan ifarn[e] ha genes dew lagas, 48 le na verow aga
fryv, ha'n tan ny vydh difeudhys.

49 'Rag pub den a vydh sellys gans tan, ha pub sakrifis a vydh
sellys gans hoelan.[f] 50 Hoelan yw da; mes mar teu an hoelan ha
bos heb blas, gans pandra y fydh ev sawrys? Bedhes genowgh
hoelan ynnowgh agas honan, ha bedhes genowgh kres, an eyl
gans y gila.'

Dyskas a-dro dhe Dhidhemmedhyans

Mat 5:32, 19:1-12; Luk 16:18

10 Ev a sevis alena ha dos bys yn oryon Yudi ha dres
an Yordan; ha routhow a dheuth war-barth dhodho
arta, ha kepar dell o y us, ev a's dyski arta. 2 Fariseow a
dheuth ha govynn orto, orth y brevi, mars o lafyl, gour dhe
dhidhemmedhi y wreg. 3 Ev a worthybis ha leverel dhedha,
'Pandr'a worhemmynnis dhywgh Moyses?' 4 Yn-medhons,
'Moyses a ros kummyas dhe skrifa skrifedh a dhidemmedhyans
ha'y gorra hi dhe-ves.' 5 Mes Yesu a leveris dhedha, 'Rag

---

a 9:43 *ifarn:* Greka *Gehenna.*

b 9:44 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

c 9:45 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *y'n tan nevra na vydh difeudhys.*

d 9:46 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

e 9:47 *yn tan ifarn:* Greka *y'n Gehenna a dan.*

f 9:49 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha pub sakrifis a vydh sellys gans hoelan.*

kaletter agas kolonn ev a skrifas dhywgh an gorhemmynn ma.
6 Mes dhiworth dalleth an kreasyon "Duw a's gwrug gorreydh
ha benynreydh." 7 "Rakhenna y hwra den gasa y das ha'y vamm,
ha glena orth y wreg,[a] 8 ha'n dhew a dheu ha bos unn kig;" ma
nag yns namoy dew, saw unn kig. 9 An pyth a junyas Duw, ytho,
den na wres y ranna.'

10 Hag arta y'n chi, y dhyskyblon a wovynnas orto[b] a-dro dhe
hemma. 11 Yn-medh ev dhedha, 'Neb a dhidhemmettho y wreg,
hag a dhemmettho onan arall, a wra avoutri er hy fynn. 12 Ha
gwreg pan dhidhemmettho hy gour ha demedhi onan arall, hi
a wra avoutri.'

Yesu a Vennik an Fleghesigow

Mat 19:13-15; Luk 18:15-17

13 I a dhegi dhodho fleghesigow, may hwrella aga thochya;
ha'n dhyskyblon a geredhis an re a's dug.[c] 14 Mes pan welas
Yesu henna, ev a veu serrys, hag a leveris dhedha, 'Gesewgh
an fleghesigow dhe dhos dhymmo vy, ha na wrewgh aga lettya,
rag dhe re a'n par ma yw gwlaskor Duw. 15 Yn hwir y lavarav
dhywgh, piwpynag na dhegemmerro gwlaskor Duw avel
fleghik, ev ny enter dhedhi mann.' 16 Hag ev a's kemmeras yn y
dhiwvregh, ha gorra y dhiwla warnedha, ha'ga benniga.

An Den Rych

Mat 19:16-30; Luk 18:18-30

17 Pan esa ev ow mos yn-kerdh war an fordh, nebonan a
boenyas dhodho ha koedha war benn-dewlin a-ragdho, ha
govynn orto, 'A Dhyskador mas, pandr'a wrav may hylliv erita
bewnans heb diwedh?' 18 Yesu a leveris dhodho, 'Prag y'm
gelwydh mas? Mas nyns yw denvyth saw unnsel Duw. 19 Ty a

---

a 10:7 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha glena orth y wreg.*

b 10:10 *Hag arta y'n chi, y dhyskyblon a wovynnas orto:* Po *Hag y'n chi, y dhyskyblon a wovynnas orto arta.*

c 10:13 *a geredhis an re a's dug:* War-lergh re a'n dornskrifow *a's keredhis.*

woer an gorhemmynnow, “Na wra avoutri, Na wra ladha,[a] Na wra ladra, Na wra doen fals dhustuni, Na wra toella, Enor dha das ha’th vamm.”’ 20 Yn-medh ev dhodho, ‘A Dhyskador, my re withas oll an re ma a-dhia’m yowynkneth.’ 21 Mes Yesu, ow mires poran warnodho, a’n karas, hag a leveris dhodho, ‘Unn dra a fyll dhis: ke yn-rag, gwerth pup-tra eus dhis, ha ro dhe’n voghosogyon, ha ty a’ fydh tresor yn nev; ha deus, hol vy.’[b] 22 Mes keudh a’n jeva orth an lavar na hag yth eth galarek dheves, rag yth esa dhodho meur a byth an bys.

23 Ow mires a-derdro, Yesu a leveris dh’y dhyskyblon, ‘Assa vydh kales dhe’n re a’s tevo rychys entra dhe wlaskor Duw!’ 24 Marth o gans y dhyskyblon a’y lavarow. Mes Yesu a worthybis arta ha leverel dhedha, ‘A fleghes, ass yw kales dhe’n re a drest yn rychys[c] entra dhe wlaskor Duw! 25 Esya yw, kowrvargh dhe dremena dre graw naswydh, es dell yw dhe dhen rych entra dhe wlaskor Duw.’ 26 Marth a’s teva dhe voy, ow leverel an eyl dh’y gila, ‘Piw, ytho, a yll bos selwys?’ 27 Yesu a viras orta ha leverel, ‘Henn yw dres galloes tus, mes gans Duw ken yw; gans Duw pub tra a yll bos gwrys.’

28 Peder a dhallathas leverel dhodho, ‘Otta, ni re wrug gasa pup-tra, ha’th holya jy.’ 29 Yn-medh Yesu, ‘Yn hwir y lavarav dhywgh, nyns eus denvyth, neb re asas chi, po breder, po hwerydh, po mamm, po tas, po gwreg,[d] po fleghes, po tiryow a-barth dhymmo vy hag a-barth dhe’n aweyl, 30 na’n jevydh kanskemmys lemmyn y’n termyn ma: chiow, ha breder, ha hwerydh, ha mammow, ha fleghes, ha tiryow, gans persekutyansow; hag y’n oes a dheu, bewnans heb diwedh. 31 Mes lies yw kynsa a vydh diwettha; ha diwettha, kynsa.’

---

a 10:19 *Na wra avoutri, Na wra ladha:* War-lergh re a’n dornskrifow *Na wra ladha, Na wra avoutri.*

b 10:21 *hol vy:* War-lergh re a’n dornskrifow *kemmer yn-bann an grows, ha hol vy.*

c 10:24 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *dhe’n re a drest yn rychys.*

d 10:29 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma *po gwreg.*

An Tressa Gweyth Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Mat 20:17-19; Luk 18:31-34

32 Hag yth esens war an fordh ow mos yn-bann dhe
Yerusalem; yth esa Yesu ow mos a-dheragdha, ha marth o
gansa; own a's teva an re esa owth holya. Hag ev a gemmeras
an dewdhek arta a-denewen, hag a dhallathas derivas dhedha
pana daklow a vedha ow hwarvos dhodho: 33 'Otta, mos a wren
yn-bann dhe Yerusalem, ha Mab an den a vydh daskorrys
dhe'n bennoferysi ha dhe'n skribys; i a wra y dhampnya dhe'n
mernans, ha'y dhaskorr dhe'n Jentilys; 34 hag i a wra y skornya,
ha trewa warnodho, ha'y skorjya, ha'y ladha; ha wosa trydydh
ev a dhassergh.'

Govenek Jamys ha Yowann

Mat 20:20-28

35 Jamys ha Yowann, mebyon Zebede, a dheuth dhodho ow
leverel dhodho, 'A Dhyskador, ni a vynn may hwrylli ragon
pypynag a wovynnyn ni.' 36 Yn-medh ev dhedha, 'Pandr'a
vynnowgh my dhe wul ragowgh?' 37 I a leveris dhodho, 'Gront
dhyn may hyllyn esedha, an eyl a'n barth dhyghow dhis, ha'y
gila a'n barth kledh, yn dha wolewder.' 38 Mes Yesu a leveris
dhedha, 'Ny wodhowgh pandr'a wovynnowgh. A yllowgh hwi
eva a'n hanaf a evav vy? Po bos besydhys gans an besydh
mayth o'ma besydhys?' 39 I a leveris dhodho, 'Gyllyn.' Hag yn-
medh Yesu dhedha, 'Hwi a wra eva a'n hanaf a evav vy, ha gans
an besydh mayth o'ma besydhys hwi a vydh besydhys, 40 mes
esedha a'n barth dhyghow dhymm hag a'n barth kledh, henna
nyns yw dhymm dhe ri; mes y fydh res dhe'n re mayth yw
dhedha darbarys.'

41 Ha'n deg, pan glewsons, a dhallathas bos serrys orth Jamys
ha Yowann. 42 Mes Yesu a's gelwis dhodho hag a leveris dhedha,
'Hwi a woer, an re yw aswonnys avel rewlysi an Jentilys a wra
lordya warnedha; ha'ga brasyon a's teves galloes warnedha.
43 Mes yndella ny vydh yntredhowgh hwi; mes ahanowgh neb
a vynno bos meur a vydh agas servont, 44 hag ahanowgh neb

a vynno bos kynsa, ev a vydh kethwas dhe bub den oll; [45] rag
Mab an den ny dheuth may halla bos servys, mes rag servya, ha
dhe ri y vewnans yn daspren rag lies.'

Yaghheans Bartimeyus Dall

Mat 20:29-34; Luk 18:35-43

[46] I a dheuth dhe Yeriko. Ha pan esa ev ow mos yn-mes
a Yeriko gans y dhyskyblon ha routh veur, Bartimeyus mab
Timeyus, beggyer dall, o esedhys ryb an fordh.[a] [47] Pan glewas
bos henna Yesu a Nazareth, ev a dhallathas garma ha leverel,
'Yesu, Mab Davydh, kemmer truedh ahanav.' [48] Ha lies a'n
koskas, may tawa; mes ev a armas hwath dhe greffa, 'Mab
Davydh, kemmer truedh ahanav.' [49] Yesu a sevis ha leverel,
'Gelwewgh ev,' hag i a elwis an den dall, ow leverel dhodho,
'Gwellha dha jer, sav yn-bann; ymava orth dha elwel.' [50] Hag
ev, ow tewlel y vantell dhiwarnodho, a lammas yn-bann hag
a dheuth dhe Yesu. [51] Yesu a worthybis dhodho ha leverel,
'Pandr'a vynnydh orthiv y wul dhis?' An dall a worthybis
dhodho, 'Ow Rabbi, may hwellen vy arta.' [52] Yesu a leveris
dhodho, 'Ke yn-rag; dha fydh re'th sawyas.' A-dhesempis ev a
gavas y weles, hag a'n holyas y'n hyns.

Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh

Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Yow 12:12-19

11 Pan dheuthons ogas dhe Yerusalem, bys yn Bethfage
ha Bethani, dhe'n menydh Oliv, ev a dhannvonas
dew a'y dhyskyblon [2] ha leverel dhedha, 'Ewgh y'n kastell usi
a-ragowgh, hag ow mos ynno, a-dhesempis hwi a gyv ebel
yn kelmys, warnodho bythkweth na wrug denvyth esedha;
gwrewgh y dhigelmi, ha'y gyrghes. [3] Ha mar lever dhywgh neb
den, "Prag y hwrewgh hwi hemma?" leverewgh, "Yma dhe'n
Arloedh edhomm anodho, ha hware ev a'n dannvon tre."' [4] I
eth yn-kerdh ha kavoes ebel yn kelmys ogas dhe dharas a-ves
y'n stret; hag i a'n digolmas. [5] Re a'n dus esa ow sevel ena a

---

a 10:46 *Bartimeyus mab Timeyus, beggyer dall, o esedhys ryb an fordh:* War-lergh re a'n dornskrifow *mab Timeyus, Bartimeyus dall, o esedhys ryb an fordh ow peggya.*

leveris dhedha, ‘Pandr’a wrewgh hwi, ha hwi ow tigelmi an ebel?’ [6] I a gewsis orta kepar dell lavarsa Yesu, hag i a asas dhedha mos. [7] Ytho i a dhros an ebel dhe Yesu, ha tewlel aga mantelli warnodho; hag ev a esedhas warnodho. [8] Lies a lesas aga mantelli war an fordh; hag erell a lesas skorrennow delyek a dorrsens y’n gwelyow.[a] [9] Ha’n re esa ow mos a-rag, ha’n re esa ow siwya, a armas,

‘Hosanna!
Benniges yw, neb a dheu yn hanow an Arloedh!
[10] Benniges yw gwlaskor agan tas Davydh, hag a dheu.
Hosanna y’n ughelder!’

[11] Hag ev a dheuth dhe Yerusalem, dhe’n tempel; ha wosa ev dhe vires a-derdro war bup-tra, ha’n eur lemmyn diwedhes, ev eth yn-mes dhe Bethani gans an dewdhek.

Molleth an Figbrenn

Mat 21:18-19

[12] Ternos, pan esens ow tos a Bethani, yth esa nown dhodho. [13] Ow kweles figbrenn a-bell ha dhodho del, ev a dheuth dhe weles mar kaffa neppyth warnodho, ha pan dheuth dhodho, ny gavas travyth saw del; rag nyns esa termyn figys. [14] Yesu a worthybis ha leverel dhodho, ‘Denvyth byth na dhybres frut ahanas alemma rag, bys vykken.’ Ha’y dhyskyblon a glewas.

Glanhe an Tempel

Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Yow 2:13-22

[15] I a dheuth dhe Yerusalem. Devedhys a-ji dhe’n tempel, ev a dhallathas tewlel yn-mes an re esa ow kwertha hag ow prena y’n tempel, hag ev a dhomhwelis moesow an arghansoryon, hag esedhow an re esa ow kwertha kelemmi; [16] ha ny vynna godhav denvyth dhe dhoen tra[b] vytholl der an tempel. [17] Hag yth esa ev ow tyski, hag ow leverel dhedha, ‘A nyns yw skrifys,

---

a 11:8 *hag erell a lesas skorrennow delyek a dorrsens y’n gwelyow:* War-lergh re a’n dornskrifow *hag erell ow terri skorrennow delyek a’n gwelyow, a’s lesas y’n fordh.*

b 11:16 *tra:* Po *daffar,* po *lester,* po *gwara.*

"Ow chi a vydh gelwys chi pysadow
rag oll an kenedhlow"?

Mes hwi re'n gwrug fow ladron.' [18] An bennoferysi ha'n skribys a glewas, hag i a hwila fatell allens y dhistrui; rag i a's teva own anodho drefenn bos marth gans oll an routh a'y dhyskas. [19] Pan o devedhys gorthugher, ev[a] eth yn-mes a'n sita.

Dyskas an Figbrenn Gwedhrys

Mat 21:20-22

[20] Myttin a-varr, hag i ow tremena, i a welas an figbrenn desyghys dhiworth an gwreydhyow. [21] Ha Peder, ow perthi kov, a leveris dhodho, 'A Rabbi, awotta'n figbrenn a wrussys y villiga yw desyghys.' [22] Yesu a worthybis ha leverel dhedha, 'Bedhes genowgh fydh yn Duw. [23] Yn hwir y lavarav dhywgh, piwpynag a lavarro dhe'n menydh ma, "Ty bydh kemmerys yn-bann, ha bydh tewlys y'n mor," ha na dhouttyo yn y golonn, mes a grysso y hwyrvydh an pyth a gews, ev a'n kyv. [24] Rakhenna my a lever dhywgh, pypynag a hwilowgh pan bysowgh, krysewgh y dhegemmeres,[b] ha hwi a'n kyv.

[25] 'Ha peskweyth may seffowgh dhe bysi, gevewgh hwi, mara'gas beus travyth erbynn nebonan, rag may haffo agas Tas usi y'n nevow dhywgh hwi agas kammweythresow. [26] Mes hwi mar ny wrewgh hwi gava, agas Tas usi y'n nevow ny wra gava agas kammweythresow hwi.'[c]

Govynn a-dro dhe Awtorita Yesu

Mat 21:23-27; Luk 20:1-8

[27] I a dheuth arta dhe Yerusalem; ha pan esa ev ow kerdhes y'n tempel, an bennoferysi ha'n skribys ha'n henavogyon a dheuth dhodho, [28] ha leverel dhodho, 'Py awtorita dredho y hwre'ta an taklow ma, po piw a ros dhis an awtorita ma dh'aga gul?' [29] Yesu a leveris dhedha, 'My a wovynn orthowgh unn dra;

---

a 11:19 *ev:* War-lergh re a'n dornskrifow *i.*

b 11:24 *krysewgh y dhegemmeres:* War-lergh re a'n dornskrifow *krysewgh y'n degemmersowgh.*

c 11:26 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

gorthybewgh hwi dhymm, ha my a lever dhywgh py awtorita
dredho y hwrav an taklow ma. 30 Besydh Yowann, ova a nev,
po a dus? Gorthybewgh dhymmo.' 31 Hag i a resnas yntredha,
ow leverel, 'Mar leveryn "A nev," ev a lever, "Ytho prag na
wrussowgh y grysi?" 32 Mes mar kwren ni leverel, "A dus,"
pandra ytho?'[a] Own a's teva a'n routh; rag pub den a synsi
Yowann dhe vos profoes yn tevri. 33 Ytho i a worthybis ha
leverel dhe Yesu, 'Ny wodhon.' Ha Yesu a leveris dhedha, 'Na
byth moy ny lavarav vy dhywgh py awtorita dredho y hwrav vy
an taklow ma.'

Parabolenn an Winlann ha'n Diogyon

Mat 21:33-46; Luk 20:9-19

12 Ev a dhallathas kewsel orta dre barabolennow: 'Unn
den a blansas gwinlann, gorra ke a-dro dhedhi, palas
pytt dhe'n winwask, drehevel tour, hy gobrena dhe diogyon,
hag ena vyajya yn-kerdh. 2 Yn termyn gwiw ev a dhannvonas
kethwas dhe'n diogyon, may tegemmerra a-dhiworth an
diogyon rann a drevas an winlann. 3 Mes i a'n dalghennas, ha'y
gronkya, ha'y dhannvon dhe-ves gwag y dhiwla. 4 Arta ev a
dhannvonas dhedha kethwas arall; hag i a'n kronkyas[b] war an
penn, ha'y dhespitya. 5 Ev a dhannvonas onan arall; ha henna i
a'n ladhas; ha lower arall, ow kronkya re hag ow ladha re. 6 Yth
esa dhodho hwath unn mab karadow; ev a'n dannvonas dhedha
wortiwedh, ow leverel, "Gul vri a'm mab i a wra." 7 Mes an
diogyon na a leveris an eyl dh'y gila, "Hemm yw an her; deun,
ledhyn ev, ha'n ertach a vydh dhyn ni." 8 Hag i a'n kemmeras
ha'y ladha, ha'y dewlel yn-mes a'n winlann. 9 Ytho pandr'a wra
arloedh an winlann? Dos a wra ha distrui an diogyon, ha ri an
winlann dhe re erell. 10 A ny redsowgh hwi an skryptor ma:

"An men hag a veu skonys gans an weythoryon,
henn yw gwrys pennmen an korn;

---

a 11:32 Nyns usi an geryow *Pandra ytho?* y'n Greka.

b 12:4 *hag i a'n kronkyas:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag i a'n labydhas ha'y gronkya.*

[11] gans an Arloedh y feu hemma gwrys,
ha marthys yw yn agan dewlagas”?’

[12] Hag i a hwila settya dalghenn ynno, mes own a’s teva a’n
routh, rag i a wodhva ev dhe gewsel an barabolenn er aga fynn
i, hag i a’n gasas, ha mos dhe-ves.

Ri Trubyt dhe Sesar

Mat 22:15-22; Luk 20:20-26

[13] I a dhannvonas dhodho re a’n Fariseow ha’n Herodianys,
may hallens y vaglenna yn y gows. [14] Pan dheuthons yn-
medhons dhodho, ‘A Dhyskador, ni a woer ty dhe vos gwir,
ha ny’th teur mann a dhenvyth; rag ny virydh orth fas tus,
mes ty a dhysk fordh Duw yn gwiryonedh. Yw lafyl ri trubyt
dhe Sesar, po nag yw? A ren ni po na ren?’ [15] Mes ev, owth
aswonn aga falsuri, a leveris dhedha, ‘Prag y’m prevowgh vy?
Drewgh dhymm denarius,[a] may hallav hy gweles.’ [16] Ytho i a’s
dros, hag yn-medh ev dhedha, ‘Dhe biw yw an imaj ma ha’n
pennskrifa?’ Yn-medhons dhodho, ‘Sesar.’ [17] Yesu a leveris
dhedha, ‘Attelewgh dhe Sesar an taklow yw dhe Sesar ha dhe
Dhuw an taklow yw dhe Dhuw.’ Ha marth a’s tevo anodho.

Govynn a-dro dhe’n Dasserghyans

Mat 22:23-33; Luk 20:27-40

[18] Y teuth dhodho Sadukeow, neb a lever nag eus dasserghyans,
hag yth esens ow kovynn orto, ow leverel, [19] ‘A Dhyskador,
Moyses a skrifas ragon, Mar merow broder neb den, ha gasa
gwreg a-dhelergh, heb gasa flogh, y vroder a dal kemmeres
an wreg, ha maga askorr dh’y vroder. [20] Yth esa seyth broder;
ha’n kynsa a gemmeras gwreg, ha pan verwis, ny asas askorr.
[21] Ha’n nessa a’s kemmeras, hag y ferwis heb gasa askorr; ha’n
tressa kekeffrys; [22] ha’n seyth, ny assons askorr. Yn tiwettha
oll, an wreg a verwis y’n keth vaner. [23] Y’n dasserghyans, pan

---

a 12:15 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

sevons,[a] dhe biw anedha a vydh hi gwreg? Rag an seyth a's kemmeras yn gwreg.'

[24] Yn-medh Yesu dhedha, 'A nyns yw drefenn na wodhowgh naneyl an skryptors, na galloes Duw, y kammdybowgh hwi yn hemma? [25] Rag i pan dhasserghons a'n re varow, ny dhemmedhons na ny vydhons demmedhys, mes yth yns i avel eledh y'n nevow. [26] Hag a-dro dhe'n re varow, i dhe vos drehevys, a ny redsowgh yn lyver Moyses, a-dro dhe'n spernenn, fatell gewsis Duw dhodho, ow leverel, My yw Duw Abraham, ha Duw Ysak, ha Duw Yakob? [27] Nyns yw ev Duw an re varow, saw a'n re vew; hwi a gammdyp yn feur!'

An Gorhemmynn Meur

Mat 22:34-40; Luk 10:25-28

[28] Onan a'n skribys a dheuth yn-rag, ha wosa goslowes orta ow tisputya war-barth, hag ow kweles ev dhe worthybi dhedha yn ta, ev a wovynnas orto, 'Py yw an kynsa gorhemmynn oll?' [29] Yesu a worthybis, 'An kynsa yw, "Klew, A Ysrael; an Arloedh agan Duw yw unn Arloedh; [30] ha ty a wra kara an Arloedh dha Dhuw gans oll dha golonn, gans oll dha enev, gans oll dha vrys, ha gans oll dha nerth." Hemm yw an kynsa gorhemmynn.[b] [31] An nessa yw hemma,[c] "Ty a wra kara dha gentrevek kepar dell omgerydh dha honan." Nyns eus gorhemmynn arall brassa es an re ma.' [32] An skriba a leveris dhodho, 'Yn ta, A Dhyskador, ty re gewsis an gwiryonedh, "Onan yma, ha nyns eus arall marnas ev," [33] hag: "y gara gans oll an golonn, ha gans oll an skians, ha gans oll an enev,[d] ha gans oll an nerth," ha "kara y gentrevek kepar hag ev y honan," hemm yw moy ages

a 12:23 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *pan sevons.*

b 12:30 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *Hemm yw an kynsa gorhemmynn.*

c 12:31 *An nessa yw hemma:* War-lergh re a'n dornskrifow *An nessa yw avello.*

d 12:33 Nyns usi yn re a'n dornskrifow an geryow *ha gans oll an enev.*

oll an offrynnow kowlleskys ha'n sakrifisow.' [34] Ha Yesu, ow kweles ev dhe worthybi yn fur, a leveris dhodho, 'Nyns osta pell a-dhiworth gwlaskor Duw.' Ha ny lavasa denvyth govynn travyth orto na fella.

Govynn a-dro dhe Vab Davydh

Mat 22:41-46; Luk 20:41-44

[35] Yesu a worthybis ha leverel, hag ev ow tyski y'n tempel, 'Fatell yw, y lever an skribys Krist dhe vos mab Davydh? [36] Davydh y honan a gewsis der an Spyrys Sans,

"An Arloedh a leveris dhe'm Arloedh,
'Ty esedh a'n barth dhyghow dhymm,
erna worriv dha eskerens yn-dann dha dreys.' "[a]

[37] Yma Davydh y honan orth y elwel Arloedh; ha fatell, ytho, ymava mab dhodho?' Ha'n routh veur a woslowi orto yn lowen.

Kuhudhans an Skribys

Mat 23:1-36; Luk 11:37-52, 20:45-47

[38] Ev a leveri yn y dhyskas, 'Bedhewgh war a'n skribys, neb a gar kerdhes a-dro yn gwiskas hir, hag a gar salusyansow y'n marghasow, [39] ha penn-esedhow y'n synagys, ha leow a vri y'n kevewiow, [40] neb a lenk chiow an gwedhwesow, hag a wra pysadow hir yn fayntys; an re ma a's tevydh dhe voy dampnyans.'

Offrynn an Wedhwes

Luk 21:1-4

[41] Ev a esedhas a-dal an arghow, hag a weli fatell esa an routh ow tewlel mona y'n arghow. Ha lies den rych a dewli meur. [42] Hag unn wedhwes voghosek a dheuth, ha hi a dewlis ynni dew vita,[b] henn yw ferdhynn.[c] [43] Ev a elwis dhodho y dhyskyblon ha leverel dhedha, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, y

---

a 12:36 *erna worriv dha eskerens yn-dann dha dreys:* War-lergh re a'n dornskrifow *erna wrylliv dha eskerens dha skavell dreys.*

b 12:42 *vita,* dhiworth *mita:* Greka *lepton.*

c 12:42 *ferdhynn:* Greka *kodrantes.* 64 anedha yw *denarius,* wayjys oberwas rag unn jydh.

hwrug an wedhwes voghosek ma tewlel moy ages oll an re erell
esa ow tewlel y'n arghow. 44 Rag i oll a wrug tewlel ynni a'ga
lanwes, mes hi a'y edhomm a wrug tewlel myns a's teva, oll hy
fygans.'

Yesu a Dhargan Diswrians an Tempel

Mat 24:1-2; Luk 21:5-6

13 Hag ev ow mos yn-mes a'n tempel, onan a'y
dhyskyblon a leveris dhodho, 'Mir, A Dhyskador,
pana veyn ha pana dhrehevyansow!' 2 Yesu a leveris dhodho,
'A wel'ta jy an drehevyansow meur ma? Ny vydh gesys omma
men war ven na vydh terrys dhe'n dor.'

Dalleth Galarow

Mat 24:3-14; Luk 21:7-19

3 Pan ova esedhys war an menydh Oliv a-dal an tempel, Peder
ha Jamys ha Yowann hag Androw a wovynnas orto yn priva,
4 'Lavar dhyn, p'eur fydh an taklow ma? Ha pandr'a vydh an
tokyn pan vo oll an taklow ma degynsywek dhe vos kowlwrys?'
5 Ha Yesu a dhallathas leverel dhedha, 'Gwaytyewgh na'gas
toello denvyth. 6 Lies a dheu yn ow hanow, ow leverel, "My
yw ev," hag a wra toella lies. 7 Mes pan glewowgh a vreselyow
ha son a vreselyow, na gemmerewgh own; henna a res, mes an
diwedh ny vydh hwath. 8 Rag kenedhel a sev erbynn kenedhel
ha gwlaskor erbynn gwlaskor; y fydh dorgrysyow yn lower le, y
fydh divoetter;[a] dalleth gloesow yw an re ma.

9 'Mes bedhewgh war ragowgh agas honan; rag i a wra agas
daskorr dhe gonselyow, hag y'n synagys hwi a vydh kronkys,
ha hwi a vydh settys a-rag governours ha myghternedh a-barth
dhymmo vy, yn dustuni er aga fynn. 10 Ha kyns oll, res yw an
aweyl dhe vos pregewthys dhe oll an kenedhlow. 11 Mes pan
wrellons agas hembronk ha'gas daskorr, na brederewgh kyns
a bandr'a gewsewgh, mes pypynag a vo res dhywgh y'n eur na,
henna leverewgh; rag nyns yw hwi a gews, mes an Spyrys Sans.
12 Ha broder a dhaskorr y vroder dhe'n mernans ha tas y flogh,

---

a 13:8 *divoetter:* War-lergh re a'n dornskrifow *divoetter ha deray.*

ha fleghes a sev erbynn kerens, ha gul dhedha bos ledhys; [13] hag
y fydhowgh kesys gans pub den oll a-barth ow hanow vy. Mes
neb a dhur bys y'n diwedh, ev a vydh selwys.

An Galar Meur

Mat 24:15-28; Luk 21:20-24

[14] 'Mes pan welowgh pyth kasadow an ynyalder ow sevel le
na dhegoedh dhodho (gwres an redyer konvedhes), ena fies
dhe'n menydhyow an re usi yn Yudi; [15] ha neb a vo war do
an chi, na dhiyskynnes, nag entra rag kyrghes neppyth yn-mes
a'y ji; [16] ha neb a vo y'n gwel, na dhehweles arta rag kyrghes y
vantell. [17] Go-i an re gans flogh y'n dorr, ha neb a re an vronn
y'n dydhyow na! [18] Ha pysewgh na hwarvo y'n gwav; [19] rag y'n
dydhyow na y fydh anken dell na veu a dhalleth an kreasyon a
wrug Duw y wruthyl, bys lemmyn, na nevra ny vydh. [20] Ha'n
Arloedh mar ny gotthaha an dydhyow, ny via sawys kig vyth;
mes a-barth an re dhewisys, neb a dhewisas ev, ev a gotthas an
dydhyow. [21] Hag ena mar lever dhywgh den vyth, "Ottomma an
Krist" po "Mir, ottava!," na wrewgh krysi. [22] Rag fals Kristow
ha fals profoesi a sev, hag a dhiskwa toknys ha marthusyon, rag
toella, mara kyllir, an re dhewisys. [23] Mes bedhewgh war; my
re dharganas dhywgh pup-tra.

Devedhyans Mab an Den

Mat 24:29-31; Luk 21:25-28

[24] 'Mes y'n dydhyow na, wosa an galar na,
an howl a vydh tewlhes,
ha'n loer ny re hy golow,

[25] ha'n ster a vydh ow koedha a'n nevow,
ha'n nerthow usi y'n nevow a vydh kryghyllys.

[26] Hag ena i a wel Mab an den ow tos y'n kommol gans meur
alloes ha golewder. [27] Hag ena ev a dhannvon an eledh ha
kuntell war-barth an re dhewisys[a] dhiworth an peswar gwyns,
dhiworth penn pella an norvys bys yn penn pella an nevow.

---

a 13:27 *an re dhewisys:* War-lergh re a'n dornskrifow *y re dhewisys*

Parabolenn an Figbrenn

Mat 24:32-35; Luk 21:29-33

28 ‘Dyskewgh an barabolenn dhiworth an figbrenn; y skorrenn
kettell vo bleudh ha gorra del yn-mes, hwi a woer bos yn ogas
an hav. 29 Yndella hwi ynwedh, pan welowgh an taklow ma ow
hwarvos, hwi a woer ev dhe vos ogas, orth an darasow. 30 Yn
hwir y lavarav dhywgh, an henedh ma ny wra tremena erna vo
oll an taklow ma gwrys. 31 Nev ha nor a dremen dhe-ves, mes
ow geryow vy, ny dremenons dhe-ves.

Ny Wodhor an Jydh na’n Eur

Mat 24:36-44

32 ‘Mes a-dro dhe’n jydh na ha’n eur, ny woer denvyth, naneyl
an eledh yn nev, na’n Mab, marnas an Tas. 33 Bedhewgh war,
goelyewgh ha pysewgh;[a] rag ny wodhowgh p’eur fydh an
termyn. 34 Yth yw kepar ha den ow mos yn hyns, neb a asas
y ji, hag a ros awtorita dh’y gethwesyon, dhe bubonan y hwel,
hag a erghis dhe’n porther goelyas. 35 Goelyewgh ytho; rag
ny wodhowgh p’eur to mester an chi, po y’n gorthugher, po
hanter-nos, po kulyek-kenys, po myttin, 36 rag own ev dhe dhos
yn tromm ha’gas kavoes hwi ow koska. 37 Ha’n pyth a lavarav
dhy’hwi, my a’n lever dhe bub den oll: goelyewgh.’

An Bras dhe Ladha Yesu

Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Yow 11:45-53

14 Wosa dew dhydh yth esa an Pask ha goel an bara
heb goell. Ha’n bennoferysi ha’n skribys a hwila
fatell allsens y gemmeres dre doell ha’y ladha; 2 rag yth esens
ow leverel, ‘A-der y’n goel, ma na vo freudh yn mysk an bobel.’

An Untyans yn Bethani

Mat 26:6-13; Yow 12:1-8

3 Pan esa yn Bethani yn chi Simon an klavorek, hag ev esedhys
dhe dhybri, y teuth benyn a’s teva lester alabaster a eli nard pur,
meur y bris; ha hi a dorras an lester ha’y dhinewi war y benn.

---

a 13:33 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha pysewgh.*

[4] Hag yth esa re ow krodhvolas yntredha, ‘Prag y feu gwrys
a’n eli an skoell ma? [5] Rag an eli ma a allsa bos gwerthys a dri
hans denarius[a] ha moy ha bos res dhe’n voghosogyon.’ Hag i a’s
koskas yn asper. [6] Mes Yesu a leveris ‘Gesewgh dhedhi kres;
prag y’s troblowgh hi? Hi re wrug warnav ober da. [7] Rag hwi a
gyv an voghosogyon pub eur genowgh, ha pan vynnowgh, hwi
a yll gul da dhedha, mes ny’m kevowgh vy pup-prys. [8] Hi re
wrug kemmys a ylli; hi re dheuth kyns an termyn rag untya ow
horf rag ynkleudhyans. [9] Hag yn hwir y lavarav dhywgh, py le
pynag may fo pregewthys an aweyl yn oll an bys, an pyth re
wrug hi a vydh derivys yn kovadh anedhi.’

Yudas owth Offra dhe Drayta Yesu

Mat 26:14-16; Luk 22:3-6

[10] Ena Yudas Skaryoth, onan a’n dewdhek, eth dhe’n
bennoferysi, rag y drayta dhedha. [11] I pan glewsons, lowen ens
i hag i a ambosas ri mona dhodho. Hag yth esa ow hwilas fordh
dh’y drayta, yn prys gwiw.

An Pask gans an Dhyskyblon

Mat 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Yow 13:21-30

[12] Y’n kynsa dydh a vara heb goell, pan sakrifiens an Pask,
yn-medh y dhyskyblon dhodho, ‘Ple fynnydh ni dhe vos dhe
bareusi may typpri an Pask?’ [13] Ytho ev a dhannvonas dew
a’y dhyskyblon, ha leverel dhedha, ‘Ewgh a-ji dhe’n sita hag
ena den a’gas dyerbynn, ow toen pycher dowr; holyewgh ev,
[14] hag y’n tyller mayth ello, leverewgh dhe vester an chi, “An
Dyskador a wovynn, Ple’ma ow gwestva le may hallav dybri an
Pask gans ow dyskyblon?” [15] Hag ev a dhiskwa dhywgh stevell
veur y’n soler, taklys ha parys; hag ena darbarewgh dhyn.’ [16] An
dhyskyblon eth yn-kerdh ha dos a-ji dhe’n sita ha kavoes pup-
tra kepar dell lavarsa dhedha, hag i a bareusis an Pask.

[17] Gorthugher devedhys, ev a dheuth gans an dewdhek. [18] Ha
pan ens esedhys hag ow tybri, yn-medh Yesu, ‘Yn hwir y lavarav
dhywgh, onan ahanowgh a wra ow thrayta, neb yw genev ow

---

a 14:5 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

tybri.' [19] I a dhallathas bos reudhys ha leverel dhodho onan hag onan, 'A nyns ov vy?'[a] [20] Mes yn-medh ev dhedha, 'Onan a'n dewdhek, usi ow troghya y leuv y'n keth tallyour genev. [21] Rag Mab an den a dremen, anodho dell yw skrifys, mes go-ev an den na ganso may ma Mab an den traytys; da via dhodho, byth na ve genys an den na.'

Soper an Arloedh

Mat 26:26-30; Luk 22:15-20

[22] Pan esens ow tybri, ev a gemmeras bara, ha wosa benniga, ev a dorras ha ri dhedha ha leverel, 'Kemmerewgh, hemm yw ow horf vy.' [23] Ena ev a gemmeras an hanaf, ha wosa ri grasow, ev a ros dhedha, hag i oll a evas anodho. [24] Ev a leveris dhedha, 'Hemm yw ow goes a'n kevambos nowydh[b] yw diverys rag lies. [25] Yn hwir y lavarav dhywgh, ny wrav vy eva namoy a frut an gwinbrenn bys y'n jydh na ma'n evav nowydh yn gwlaskor Duw.'

Nagh Peder Dargenys

Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Yow 13:26-38

[26] Wosa i dhe gana hymna, yth ethons dhe'n menydh Oliv. [27] Yesu a leveris dhedha, 'Hwi oll a vydh sklandrys ahanav[c] y'n nos ma,[d] rag yma skrifys "My a wra gweskel an bugel

ha'n deves a vydh skattrys."

[28] Mes wosa my dhe vos drehevys, yth av a-ragowgh dhe Alile.' [29] Mes Peder a leveris dhodho, 'Kyn fons i oll sklandrys, hwath my ny vydhav.' [30] Ha Yesu a leveris dhodho, 'Yn hwir y lavarav dhis, hedhyw, y'n nos haneth, kyns es kulyek dhe gana diwweyth, ty a'm nagh teyrgweyth.' [31] Mes ev a leveris

---

a 14:19 *A nyns ov vy?* War-lergh re a'n dornskrifow *hag onan arall (a leveris), 'A nyns ov vy?'*

b 14:24 Nyns usi an ger *nowydh* yn re a'n dornskrifow.

c 14:27 *sklandrys ahanav:* War-lergh re a'n dornskrifow *gwrys dhe drebuchya.*

d 14:27 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *y'n nos ma.*

dhe greffa, ‘Kyn fe res my dhe verwel genes, ny wrav vy dha nagha.’ Hag yndella ynwedh yth esens i oll ow kewsel.

An Pysadow yn Gethsemane

Mat 26:36-46; Luk 22:39-46

[32] I a dheuth bys yn tyller henwys Gethsemane, hag ev a leveris dh’y dhyskyblon ‘Esedhewgh omma, hedre vi’ma ow pysi.’ [33] Ev a gemmeras ganso Peder ha Jamys ha Yowann hag a dhallathas bos pur worankombrys ha grevys, [34] hag yn-medh ev dhedha, ‘Yma ow enev grevys fest bys yn ankow; gortewgh omma ha goelyewgh.’ [35] Ena ev eth nebes war-rag hag a goedhas war an dor ha pysi, mar kalla bos yndella may tremenna an eur a-dhiworto; [36] hag ev a leveris, ‘Abba, Tas, possybyl yth yw dhis pup-tra; kemmer dhe-ves an hanaf ma dhiworthiv; mes na vo gwrys ow bodh evy, saw dha vodh tejy.’ [37] Hag ev a dheuth hag a’s kavas ow koska hag yn-medh ev dhe Peder, ‘Simon, koska a wredh? A ny yllsysta goelyas unn our? [38] Goelyewgh ha pysewgh, ma na entrowgh yn temptasyon; parys fest yw an spyrys, mes an kig yw gwann.’ [39] Hag arta ev eth war-rag ha pysi, ow leverel an keth lavar. [40] Pan dhehwelis, ev a’s kavas arta ow koska, rag poes fest o aga dewlagas, ha ny wodhyens pandra dhe worthybi dhodho. [41] Ev a dheuth an tressa gweyth hag yn-medh ev dhedha, ‘Koskewgh lemmyn ha powesewgh; lowr yw, devedhys yw an eur: otta, yma Mab an den daskorrys yntra diwla peghadoryon. [42] Sevewgh yn-bann, deun ahanan; otta, a-ogas yma neb a’m trayt.’

Yesu Traytys ha Dalghennys

Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Yow 18:3-12

[43] A-dhesempis, hag ev hwath ow kewsel, y teuth Yudas, onan a’n dewdhek, ha ganso routh gans kledhedhyow ha fustow, a-dhiworth an bennoferysi ha’n skribys ha’n henavogyon. [44] Neb a’n traytas re rossa dhedha tokyn, ow leverel, ‘Piwpynag a wrylliv amma dhodho, henn yw ev; synsewgh ev fast, ha degewgh ev dhe-ves gans rach.’ [45] Pan o devedhys, ev eth bys dhodho a-dhesempis ha leverel, ‘A Rabbi!’[a] hag a ammas

a 14:45 *‘A Rabbi!’* War-lergh re a’n dornskrifow *‘Rabbi, Rabbi!’*

dhodho. [46] Ena i a worras aga diwla warnodho, ha'y synsi. [47] Mes onan a'n dus a sevi ena a dennas y gledha hag a weskis kethwas an arghoferyas hag a droghas a-dhiworto y skovarn. [48] Yesu a worthybis ha leverel dhedha, 'A dheuthewgh hwi yn-mes kepar dell ve erbynn lader, gans kledhedhyow ha fustow rag ow dalghenna? [49] Pub dydh yth esen genowgh y'n tempel ow tyski, ha ny wrussowgh ow synsi; mes res yw dhe'n skryptors bos kollenwys.' [50] Hag i a'n forsakyas kettep onan, hag a fias dhe'n fo.

An Den Yowynk Neb a Fias

[51] Yth esa unn den yowynk orth y siwya, ow kwiska kweth lien maylys a-dro dh'y gorf noeth; hag i[a] a'n dalghennas; [52] mes ev a asas an gweth lien, hag a fias noeth dhiworta.

Yesu a-rag an Sanhedrin

Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-65, 66-71; Yow 18:13-14, 19-24

[53] I a hembronkas Yesu dhe-ves bys y'n arghoferyas; hag oll an bennoferysi ha'n henavogyon ha'n skribys a omguntellas.[b] [54] Peder a'n siwyas a-bell bys yn klos an arghoferyas, hag yth o esedhys gans an withysi, owth omdoemma orth an tan. [55] An bennoferysi hag oll an Sanhedrin a hwilas dustuni erbynn Yesu rag y ladha, ha ny'n kavsons. [56] Rag lies a dhug fals dhustuni er y bynn, mes nyns o aga dustuni unnver. [57] Ow sevel yn-bann, re a dhug fals dhustuni er y bynn, ow leverel, [58] 'Ni a'n klewas ow leverel, "My a wra diswul an tempel ma re beu gwrys gans diwla ha kyns penn trydydh my a dhrehav onan arall, gwrys heb diwla." ' [59] Mes yndella na hwath nyns o unnver aga dustuni. [60] Ena an arghoferyas a sevis yn-bann yn aga mysk, hag a wovynnas orth Yesu ow leverel, 'A ny worthybydh travyth? Pandra yw an dustuni a dheg an re ma er dha bynn?' [61] Mes ev a dewis, ha ny worthybis travyth. Arta an arghoferyas a

---

a 14:51 *i:* War-lergh re a'n dornskrifow *an dus yowynk.*

b 14:53 *a omguntellas:* War-lergh re a'n dornskrifow *a omguntellas ganso.*

wovynnas orto ha leverel dhodho, ‘Osta jy an Krist, Mab an Benniges?’ 62 Yesu a leveris, ‘My ywa,

“ha hwi a wel Mab an den
esedhys a’n barth dhyghow dhe’n Galloes,
hag ow tos gans kommol an nev.”’

63 Ena an Arghoferyas a skwardyas y bowsyow hag a leveris, ‘Pyth yw an edhomm dhyn a voy a dhustunioryon? 64 Hwi re glewas an blasfemi. Pandr’a brederowgh hwi?’ Ha peub oll a’n dampnyas, bos ow tervynn an mernans. 65 Re a dhallathas trewa warnodho; ha kudha y fas i a wrug, ha’y gronkya, ha leverel dhodho, ‘Gwra profoesa,’ ha’n withysi a’n kemmeras, gans hwattys.

Peder a Nagh Yesu

Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Yow 18:15-18, 25-27

66 Pan esa Peder a-woeles y’n klos, onan a vaghtethyon an arghoferyas a dheuth, 67 ha pan welas hi Peder owth omdoemma, hi a viras orto ha leverel, ‘Ha ty ynwedh, yth eses gans an den a Nazareth, Yesu.’ 68 Mes ev a naghas, ow leverel, ‘Ny wonn na ny gonvedhav pandr’a leverydh.’ Ev eth yn-mes dhe’n porth,[a] ha kulyek a ganas.[b] 69 Ha’n vaghteth, orth y weles, a dhallathas leverel arta dhe’n re esa ow sevel ena, ‘Hemm yw onan anedha.’ 70 Mes ev a naghas arta. Nebes wosa henna, an re esa ow sevel ena a leveris arta dhe Peder, ‘Dhe wir, ty yw onan anedha, rag ty yw den a Alile.’ 71 Mes ev a dhallathas milliga ha ti, ‘Ny aswonnav an den ma a gewsowgh anodho.’ 72 A-dhesempis kulyek a ganas an nessa gweyth. Ha Peder a borthas kov a’n ger a leveris Yesu dhodho, ‘Kyns es an kulyek dhe gana diwweyth, ty a’m nagh teyrgweyth.’ Peder a dardhas ow kyni.

---

a 14:68 *dhe’n porth:* Po *dhe’n klos a-rag.*

b 14:68 *ha kulyek a ganas:* War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow ma.

Yesu a-rag Pilat

Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Yow 18:28-38

15 A-dhesempis y'n myttin an bennoferysi a wrug omgusulyans gans an henavogyon ha'n skribys hag oll an Sanhedrin; hag i a golmas Yesu, ha'y dhoen yn-kerdh ha'y dhaskorr dhe Pilat. 2 Pilat a wovynnas orto, 'Osta Myghtern an Yedhewon?' Hag ev a worthybis ha leverel dhodho, 'Ty a'n lever.' 3 An bennoferysi a'n kuhudhas a lies tra.[a] 4 Ha Pilat a wovynnas orto arta, ow leverel, 'A ny worthybydh travyth? Mir py lies tra a guhudhons er dha bynn.' 5 Mes Yesu hwath ny worthybis travyth, mayth o marth dhe Pilat.

Yesu Dampnys dhe'n Mernans

Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Yow 18:39–19:16

6 Lemmyn, y'n goel, ev a wre delivra dhedha unn prisner, piwpynag a vynnens i. 7 Yth esa onan, Barabbas henwys, o prisonys gans an omsevysi neb re wrussa denladh y'n rebellyans. 8 Ha'n routh ow karma[b] a dhallathas govynn orto gul kepar dell wre dhedha a'y us. 9 Mes Pilat a's gorthybis ow leverel, 'A vynnowgh orthiv delivra dhywgh myghtern an Yedhewon?' 10 Rag ev a wodhya y hwrug an bennoferysi y ri dhodho der atti. 11 Mes an bennoferysi a vovyas an routh, may hwrella ev yn le henna delivra dhedha Barabbas. 12 Pilat a worthybis ha leverel dhedha arta, 'Pandr'a vynnowgh, ytho, my dhe wul dhe neb a henwowgh myghtern an Yedhewon?' 13 Arta i a armas, 'Krowsy e!' 14 Ena Pilat a leveris dhedha, 'Ytho, pana dhrog re wrug ev?' Mes i a armas hwath dhe voy, 'Krowsy e!' 15 Ytho Pilat, ha hwans dhodho a blesya an routh, a dhelivras Barabbas dhedha; hag a ros Yesu, wosa y skorjya, dhe vos krowsys.

---

a 15:3 *lies tra:* War-lergh re a'n dornskrifow *lies tra, mes ny worthybis travyth.*

b 15:8 *ow karma:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow tos yn-bann.*

An Soudoryon a Skorn Yesu

Mat 27:27-31; Yow 19:2-3

16 An soudoryon a'n hembronkas yn-kerdh a-bervedh y'n
palys, henn yw an pretorium, hag i a elwis war-barth oll an
bagas a soudoryon.[a] 17 I a'n gwiskas gans purpur ha pletha
kurun a spern, hag a's gorras warnodho. 18 I a dhallathas y
salusi, 'Hayl, Myghtern an Yedhewon!' 19 Hag yth esens orth y
weskel war an penn gans korsenn ha trewa warnodho; hag ow
mos dhe benn-dewlin yth esens orth y wordhya. 20 Wosa i dh'y
skornya, i a dhi'skas an purpur dhiworto ha'y wiska yn y dhillas
y honan. Ena i a'n dug yn-mes rag y growsya.

Krowsyans Yesu

Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Yow 19:17-27

21 I a gonstrynas unn Simon a Kyrene esa ow tremena, ow
tos dhiworth an pow, tas Aleksander ha Rufus, may tekka
y grows. 22 I a'n dros bys y'n tyller Golgotha, dhe styrya yw,
Tyller Krogen. 23 I a ros dhodho dhe eva gwin kemmyskys gans
myrr; mes ny'n kemmeras. 24 Hag i a'n krowsyas, ha ranna y
dhillas, ow tewlel prenn warnedha, pandr'a gemmerra pubonan.

25 Yth o an tressa eur, pan y'n krowssons. 26 Pennskrifa y
guhudhans o skrifys a-ughto, 'Myghtern an Yedhewon.' 27 Ganso
i a growsyas dew lader, an eyl a'n barth dhyghow dhodho, ha'y
gila a'n barth kledh. 28 Ha'n skryptor a veu kollenwys a lever,
'Hag ev a veu reknys yn mysk drogoberoryon.'[b] 29 An dremenysi
a'n kablas, ow shakya aga fenn, hag ow leverel, 'Aha! Ty, neb a
dhistru an tempel hag a'n drehav kyns penn trydydh, 30 omsaw
dha honan ha diyskynn dhiworth an grows!' 31 Kekeffrys an
bennoferysi ynwedh, gans an skribys, a'n skornyas yntredha
aga honan ha leverel, 'Ev a sawyas re erell; ny yll y omsawya
y honan; 32 Krist Myghtern Ysrael, diyskynnes lemmyn a'n
grows, may hyllyn gweles ha krysi.' Hag yth esa an re a veu
krowsys ganso orth y dhespitya.

---

a 15:16 *oll an bagas a soudoryon:* Po *oll an kohort.*

b 15:28 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

Mernans Yesu

Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Yow 19:28-30

33 Pan dheuth an hweghves eur, yth esa tewolgow dres oll an
tir bys y'n nawves eur. 34 Hag y'n nawves eur Yesu a grias gans
lev ughel, 'Eloi, Eloi, lema sabaghthani?' dhe styrya yw, 'Ow
Duw, ow Duw, prag y'm forsaksys?' 35 Re ow sevel ena pan y'n
klewsons a leveris, 'Otta, yma ow kelwel Elias.' 36 Ena nebonan
a boenyas dhe lenwel spong a aysel, ha'y worra war gorsenn,
ha'y ri dhodho dhe eva, ow leverel, 'Gesewgh ni gweles mar
teu Elias dh'y dhoen yn-nans!' 37 Ha Yesu a grias gans lev ughel
hag anella y spyrys yn-mes. 38 Vayl an tempel a veu skwardys
yntra diw rann a'n penn dhe'n goeles. 39 Ha pan welas an penn-
kangour, esa ow sevel a-dal dhodho, ev dhe gria yndella hag
anella y spyrys yn-mes,[a] ev a leveris, 'Yn gwiryonedh, an den
ma o Mab Duw.'

40 Yth esa ynwedh benynes ow mires a-bell, hag yntredha
Maria Magdalena, ha Maria mamm Jamys an byghan hag a
Yoses, ha Salome, 41 neb a wre y holya ha'y servya[b] pan esa yn
Galile, ha lies benyn arall neb a dheuth yn-bann dhe Yerusalem
ganso.

Ynkleudhyans Yesu

Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Yow 19:38-42

42 Ha gorthugher lemmyn devedhys, rag y vos an darbar,
henn yw, an jydh kyns an Sabot, 43 y teuth Yosep a Arimathea,
konseler bryntin, neb ynwedh esa ow kortos gwlaskor Duw,
hag ev eth hardh a-ji bys yn Pilat hag a wovynnas korf Yesu.
44 Marth o gans Pilat ev dhe vos marow seulabrys, ha wosa
gelwel an penn-kangour dhodho, ev a wovynnas orto mars o
pol'ta marow, 45 ha pan y'n klewas dhiworth an penn-kangour,
ev a wrontyas an korf marow dhe Yosep. 46 Ev a brenas lien

---

a 15:39 *esa ow sevel a-dal dhodho, ev dhe gria yndella hag anella y spyrys yn-mes:* War-lergh re a'n dornskrifow *a-dal dhodho, ev dhe anella y spyrys yn-mes.*

b 15:41 Yn niver byghan a dhornskrifow nyns usi omma an geryow *ha'y servya.*

hag a'n dug yn-nans, ha'y vaylya y'n lien hag a'n gorras ev yn
bedh o treghys yn-mes a'n garrek; hag a rolyas men orth daras
an bedh. 47 Hag yth esa Maria Magdalena ha Maria mamm
Yoses ow mires, ple feuva gorrys.

Dasserghyans Yesu

Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Yow 20:1-10

16 An Sabot pan o tremenys, Maria Magdalena ha
Maria mamm Jamys, ha Salome a brenas spisys
mayth ellens dh'y ura. 2 Ha myttin pur a-varr, y'n kynsa dydh
a'n seythun, y teuthons dhe'n bedh, ha'n howl ow trehevel.
3 I a leveri an eyl dh'y ben, 'Piw a vynn rolya an men ragon
dhe-ves a dharas an bedh?' 4 Pan virsons yn-bann, i a welas
an men dhe vos rolys dhe-ves; rag yth o pur vras. 5 Ha pan
dheuthons a-berth y'n bedh i a welas den yowynk esedhys a'n
barth dhyghow gwiskys yn pows wynn; hag own a's teva. 6 Mes
ev a leveris dhedha, 'Na berthewgh own; hwi a hwila Yesu a
Nazareth neb a veu krowsys; drehevys yw, nyns usi omma;
awotta'n tyller ma'n gorrsons. 7 Mes ewgh yn-rag, leverewgh
dh'y dhyskyblon ha dhe Peder, "Yth a ev a-ragowgh dhe Alile;
ena hwi a'n gwelvydh, dell leveris ev dhywgh."' 8 Hag i eth yn-
mes hag a fias dhiworth an bedh; rag yth esons ow krena, ha
marth a's teva; ha ny lavarsons tra dhe dhenvyth, rag i a's teva
own.[a]

An Omdhiskwedhyans dhe Varia Magdalena

Yow 20:11-18

9 Pan o ev dasserghys a-varr y'n kynsa dydh a'n seythun, yth
omdhiskwedhas yn kynsa dhe Varia Magdalena, may hwrussa
tewlel seyth dyowl yn-mes anedhi. 10 Hi eth dhe dherivas dhe'n

---

a 16:8 Nyns usi an gwersow 9-20 yn re a'n dornskrifow. Hag yn niver byghan a dhornskrifow erell yma an geryow a siw (yn le 16:9-20; po yn dornskrifow erell wosa gwers 8 ha siwys gans 9-20): *I a dherivas a verr spas dhe Peder ha dhe'n re esa ganso pup-tra a via gorhemmynnys dhedha. Wosa henna Yesu y honan a dhannvonas yn-mes dredha i, dhiworth an howldrevel bys y'n howlsedhes, an pregoth sans hag anvarwel a selwyans nevra a bes. Amen.*

re neb re bia ganso ev, hag i ow kyni hag owth oela. [11] Hag i pan glewsons y vos yn few, ha dhe vos gwelys gensi, ny vynnsons krysi.

An Kerdh dhe'n Pow

Luk 24:13-35

[12] Wosa henna omdhiskwedhes a wrug yn ken furv dhe dhew anedha, pan esens ow kerdhes, hag i ow mos dhe'n pow; [13] hag yth ethons ha derivas dhe'n re erell; na byth moy i ny gryssons dhedha.

Gorhemmynn dhe'n Dhyskyblon

Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Yow 20:19-23

[14] Wosa henna ev a omdhiskwedhas dhe'n unnek hag i esedhys dhe dhybri, hag a's keredhis a'ga diskryjyans ha kaletter aga holonn, drefenn na wrussons krysi dhe'n re a'n gwelsa, hag ev dasserghys. [15] Hag ev a leveris dhedha, 'Ewgh hwi yn oll an bys, ha pregewthewgh an aweyl dhe bub kreatur. [16] Neb a grysso hag a vo besydhys a vydh selwys, mes neb na vynno krysi a vydh dampnys. [17] Ha'n toknys ma a wra holya an gryjygyon: yn ow hanow vy i a dewl yn-mes dywolow; dre davosow nowydh y hwrons kewsel; [18] hag i a gemmer serf yn-bann yn aga diwla, ha mar evons gwenon marwel, ny wra henna aga fystiga; i a worr diwla war an glevyon hag y fydhons yagh.'

Assenshyon Yesu dhe Nev

Luk 24:50-53; Obe 1:9-11

[19] Ytho an Arloedh Yesu, wosa ev dhe gewsel orta, a veu degemmerys yn-bann dhe nev, hag a esedhas a'n barth dhyghow dhe Dhuw. [20] Hag yth ethons yn-mes ha pregoth yn pub le, ha'n Arloedh ow kesoberi gansa hag ow fastya an ger der an toknys a wre holya. Amen.[a]

---

a 16:20 Nyns usi an ger *Amen* yn re a'n dornskrifow.

AN AWEYL WAR-LERGH
LUK

Chaptra 1
Raglavar
Dineythyans Yowann Besydhyer Dargenys
Dineythyans Yesu Dargenys
Maria A dhe Weles Elisabeth
Kan Maria, Magnificat
Dineythyans Yowann Besydhyer
Profoesans Zakaria

Chaptra 2
Dineythyans Yesu
An Vugeledh ha'n Eledh
Yesu Presentys y'n Tempel
An Dehwelyans dhe Nazareth
An Flogh Yesu y'n Tempel

Chaptra 3
Pregoth Yowann Besydhyer
Besydh Yesu
Aghskrif Yesu

Chaptra 4
Temptyans Yesu
Dalleth an Menystri yn Galile
Yesu Skonys yn Nazareth
An Den hag ynno Spyrys Avlan
Yaghheans Lies Den

Chaptra 5
Galow an Kynsa Dyskyblon
Glanhe Klavorek
Yaghheans Den Palsyes
Galow Levi
An Govynn a-dro dhe Omdhivoesa

Chaptra 6
Terri Pennow-ys y'n Sabot
An Den Gwedhrys Y Leuv
Dewis an Dewdhek
Routhow Meur yn Galile
Bennathow ha Guwow
Kerensa dhe Eskerens
Breusi Tus Erell
Gwydhenn ha'y Frut
An Dhew Sel

Chaptra 7
Yaghheans Kethwas Penn-kangour
Drehevel Mab an Wedhwes yn Nayn
Kannasow dhiworth Yowann Besydhyer
Peghadores Yw Gevys

Chaptra 8
Benynes owth Holya Yesu
Parabolenn an Gonador
Porpos an Parabolennow
Styr Parabolenn an Gonador
Lugarn yn-dann Lester
Mamm ha Breder Yesu
Yesu a Goselha Annawel
Yaghheans an Den a Gadara Tormentys gans Dywolow
Myrgh an Rewler, ha'n Venyn a Dochyas Dillas Yesu

Chaptra 9
Dannvon an Dewdhek
Fienasow Herod
Maga an Pymp Mil
Peder a Avow Yesu dhe Vos an Krist
Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans
Treusfigurans Krist
Yaghheans Maw Troblys gans Spyrys Avlan
Yesu a Dhargan Y Vernans Arta
Piw Yw an Moyha?
Neb na Vo Er Agan Pynn, Ragon Ni yth Yw
Tre yn Samaria a Skon Wolkomma Yesu
Holyoryon Yesu

Chaptra 10
Kannasedh an Dewdhek ha Tri-ugens
Go-i an Sitys na Goedhas yn Edrek
Gober an Dhyskyblon
Heudhder Yesu
An Samaritan Da
Yesu A dhe Martha ha Maria

Chaptra 11
Dyskas a-dro dhe Bysadow
Yesu ha Belzebul

Dehweles an Spyrys Avlan
Gwir Wynnvys
Hwilas Tokyn
Golow an Korf
Kuhudhans an Fariseow ha'n Laghysi

Chaptra 12
Gwarnyans erbynn Falsuri
Piw Yw Res Perthi Own Anodho
Aswonn Krist a-dherag Tus
Parabolenn an Foll Rych
Fienasow ha Preder
Kethwesyon Hewoel
Yesu, Acheson Rannans
Dissernya an Termyn
Breus hag Akord

Chaptra 13
Koedhewgh yn Edrek po Kewgh dhe Goll
Parabolenn an Figbrenn
Yaghhe Evredhes y'n Sabot
Parabolenn Has Kedhow ha Goell
An Porth Kul
Kynvann war Yerusalem

Chaptra 14
Yaghhe Den dhodho Edema
Dyskans dhe Westoryon ha dhe Ost
Parabolenn an Kevewi Bras
An Kost a Vos Dyskybel
Hoelan heb Blas

Chaptra 15
Parabolenn an Dhavas Kellys
Parabolenn an Bath Kellys
Parabolenn an Mab Kellys

Chaptra 16
Parabolenn an Rennyas Dislel
An Lagha ha Gwlaskor Duw
An Den Rych ha Lazarus

Chaptra 17
Lavarow a-dro dhe Beghes, Fydh ha Dever
Glanhe Deg Klavorek
Devedhyans an Wlaskor

Chaptra 18
Parabolenn an Wedhwes ha'n Justis
Parabolenn an Farise ha'n Toller
Yesu a Vennik an Fleghesigow
An Rewler Rych
An Tressa Gweyth Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans
Yaghhe Beggyer Dall ogas dhe Yeriko

Chaptra 19
Yesu ha Zakkeyus
Parabolenn an Deg Peuns
Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh
Glanhe an Tempel

Chaptra 20
Govynn a-dro dhe Awtorita Yesu
Parabolenn an Winlann ha'n Diogyon
Ri Trubyt dhe Sesar
Govynn a-dro dhe'n Dasserghyans
Govynn a-dro dhe Vab Davydh
Kuhudhans an Skribys

Chaptra 21
Offrynn an Wedhwes
Yesu a Dhargan Diswrians an Tempel
Toknys ha Helghyans
Diswrians Yerusalem Dargenys
Devedhyans Mab an Den
Parabolenn an Figbrenn
Ynnians dhe Woelyas

Chaptra 22
Yudas owth Offra dhe Drayta Yesu
Pareusi an Pask
Soper an Arloedh
Yesu a Dhargan y Fydh Traytys
An Dhadhel a-dro dhe Veuredh
Nagh Peder Dargenys
Pors, Skryp ha Kledha
An Pysadow war an Menydh Oliv
Yesu Traytys ha Dalghennys
Peder a Nagh Yesu
Skornya Yesu ha'y Gronkya
Yesu a-rag an Sanhedrin

Chaptra 23
Yesu Dres a-rag Pilat
Yesu a-rag Herod
Yesu Dampnys dhe'n Mernans
Krowsyans Yesu
Mernans Yesu
Ynkleudhyans Yesu

Chaptra 24
Dasserghyans Yesu
An Kerdh dhe Emmaus
An Omdhiskwedhyans dhe'n Dhyskyblon
Assenshyon Yesu

Raglavar

1 Lies huni re omgemmeras araya derivadow yn kempenn
a-dro dhe'n taklow kowlwrys yn agan mysk, [2] kepar dell
vons delivrys dhyn ni gans an re o dustunioryon ha menystrys
a'n ger dhiworth an dalleth; [3] ytho, yth hevelis dhymmo vy
ynwedh, wosa hwithra pup-tra yn kompes dhiworth an dalleth,
bos 'vas skrifa dhis yn kempenn, A Theofilus gorwiw, [4] mayth
aswonni surneth an dyskas a veu res dhis.

Dineythyans Yowann Besydhyer Dargenys

[5] Yth esa yn dydhyow Herod myghtern Yudi, oferyas,
Zakaria y hanow, a asrann Abia, hag y feu dhodho gwreg, onan
a vyrghes Aron, ha'y hanow Elisabeth. [6] Gwiryon ens i aga dew
a-wel dhe Dhuw, ow kerdhes divlam yn oll gorhemmynnow
hag ordenansow an Arloedh. [7] Nyns esa dhedha flogh, rag
bos Elisabeth anvap, ha'n dhew anedha o gyllys pell yn aga
dydhyow.

[8] Y hwarva, pan esa ow menystra avel oferyas yn torn y
asrann a-dherag Duw, [9] war-lergh us an oferyasedh, ev dhe vos
dewisys dre dewlel prenn dhe leski ynkys, ow mos yn sentri
an Arloedh. [10] Yth esa oll routh an bobel ow pysi a-ves yn our
offrynn an ynkys. [11] El an Arloedh a omdhiskwedhas dhodho,
ow sevel a'n barth dhyghow dhe alter an ynkys. [12] Ha troblys
veu Zakaria orth y weles, hag own a goedhas warnodho. [13] An
el a leveris dhodho, 'Na borth own, Zakaria, rag klewys re
beu dha bysadow. Dha wreg Elisabeth a dhineyth mab dhis,
ha ty a'n henow Yowann. [14] Lowena ha heudhder a vydh dhis,
ha lies huni a lowenha yn y enesigeth. [15] Rag ev a vydh meur
a-dherag an Arloedh, ha gwin ha gwires ny wra ev dhe eva
mann, ha lenwys vydh ev a'n Spyrys Sans, ha henna dhiworth
brys y vamm. [16] Ev a dreyl lies huni a vebyon Ysrael dhe'n
Arloedh aga Duw. [17] Mos a wra ev a-dheragdho y'n spyrys ha'n
nerth a Elias dhe dreylya kolonnow tasow dhe fleghes, ha tus
dhiwostyth dhe furneth tus ewnhynsek, dhe dharbari dhe'n
Arloedh pobel bareusys.' [18] Zakaria a leveris dhe'n el, 'Fatell
wonn vy hemma? – rag gour koth ov vy, ha'm gwreg gyllys pell

yn hy dydhyow.' [19] An el a worthybis dhodho, 'Gabriel ov vy, neb a sev a-rag Duw, ha dannvenys veuv dhe gewsel orthis, ha dhe dhri dhis an nowodhow da a hemma. [20] Hag otta, avlavar vydhydh, heb galloes kewsel bys y'n jydh may hwrer an taklow ma, drefenn na gryssys dhe'm geryow, a vydh kowlwrys yn aga thermyn.'

[21] Yth esa an dus ow kortos Zakaria, ha marth a's tevo, ev dhe dhelatya mar bell y'n tempel. [22] Ha pan dheuth yn-mes, ny ylli kewsel orta, hag i a wodhva ev dhe weles gwelesigeth y'n tempel. Yth esa ow kul sinys orta, ha pesya avlavar. [23] Ena pan veu dydhyow y wonis dhe benn, ev a omdennas dh'y ji.

[24] Wosa an dydhyow na, y wreg Elisabeth a gonsevyas, ha hi a omgudha pymp mis, ow leverel, [25] 'Yndella re'm dyghtyas an Arloedh y'n dydhyow may hwrug vri ahanav, dhe gemmeres dhe-ves ow bismer yn mysk tus.'

Dineythyans Yesu Dargenys

[26] Y'n hweghves mis an el Gabriel a veu dannvenys gans Duw dhe sita yn Galile henwys Nazareth, [27] dhe wyrghes ambosys dhe wour henwys Yosep, a ji Davydh; ha Maria o hanow an wyrghes. [28] Ha'n el a dheuth a-bervedh dhedhi ha leverel, 'Hayl, leun a ras, an Arloedh genes. Bennigys os yn mysk benynes.'[a] [29] Mes sowdhenys yn feur veu hi gans y lavar, ha hi a ombrederi py par salusyans a vedha hemma. [30] An el a leveris dhedhi, 'Na borth own, Maria, rag ty re gavas gras gans Duw. [31] Hag otta, ty a gonsev y'th vrys ha dineythi mab, ha ty a'n henow Yesu. [32] Meur vydh ev, hag ev a vydh gelwys Mab an Ughella; ha'n Arloedh Duw a re dhodho tron y das Davydh. [33] Reynya a wra war ji Yakob bynitha; ha dh'y vyghternsys ny vydh diwedh.' [34] Maria a leveris dhe'n el, 'Fatell vydh hemma, a-ban na aswonnav gour?' [35] Ha'n el a worthybis dhedhi, 'An Spyrys Sans a dheu warnas, ha nerth an Ughella a'th worskeus;

---

a 1:28 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *bennigys os yn mysk benynes.*

rakhenna an flogh neb a vydh genys[a] a vydh gelwys Mab Duw.
36 Hag otta, Elisabeth dha geniterow, hi ynwedh, re gonsevyas
mab yn hy hothni, ha hemm yw an hweghves mis gensi, neb
a veu gelwys anvap; 37 rag gans Duw ny vydh travyth dres y
alloes.' 38 Ha Maria a leveris, 'Awotta maghteth an Arloedh;
re bo dhymm war-lergh dha er.' Ha'n el a omdennas dhiworti.

Maria A dhe Weles Elisabeth

39 Y'n dydhyow na Maria a sevis ha mos yn unn fyski dhe'n
vro venydhyek, dhe sita a Yuda, 40 ha hi eth yn chi Zakaria ha
salusi Elisabeth. 41 Ha pan glewas Elisabeth salusyans Maria,
an flogh a lammas yn hy brys; hag Elisabeth a veu lenwys a'n
Spyrys Sans, 42 ha hi a armas ughel hy lev, 'Bennigys osta yn
mysk benynes, ha bennigys yw frut dha vrys. 43 Ha prag yth
yw hemma grontys dhymm, mamm ow Arloedh dhe dhos
dhymmo vy? 44 Rag otta, pan dheuth lev dha salusyans dhe'm
diwskovarn, an flogh a lammas y'm brys gans lowender. 45 Ha
gwynnvys hi neb a grysis y fedha kollenwys an taklow a veu
leverys dhedhi dhiworth an Arloedh.'

Kan Maria, Magnificat

46 Ha Maria a leveris,

'Ow enev a veurha an Arloedh,
47 ha'm spyrys re lowenhas yn Duw ow Selwyas,
48 rag ev re viras war studh ivel y vaghteth.
Rag otta, alemma rag oll an henedhow a'm gelow
gwynnvys;
49 rag ev neb yw galloesek re wrug oberow meur ragov,
ha sans yw y hanow ev,
50 hag yma y dregeredh a unn henedh dhe'n nessa
dhe'n re a berth own anodho.
51 Ev re dhiskwedhas nerth der y vregh,
ev re skattras an re woethus yn preder aga holonn.

---

a 1:35 *genys:* War-lergh niver byghan a dhornskrifow *genys dhiworthis.*

[52] Ev re dewlis tus alloesek[a] dhe'n dor dhiworth aga
seow,
ha re dhrehevis an re uvel.
[53] Ev re lenwis an re nownek a bythow da,
ha'n dus rych ev re dhannvonas dhe-ves gwag.
[54] Ev re weresas Ysrael y was,
ow perthi kov a'y dregeredh,
[55] par dell ambosas dh'agan tasow,
Abraham ha'y has bys vykken.'

[56] Ha Maria a wortas gensi a-dro dhe dri mis, ha hi a dhehwelis dh'y chi hy honan.

Dineythyans Yowann Besydhyer

[57] Lemmyn an termyn a veu kowlwrys rag Elisabeth dhe dhineythi, ha hi a dhineythis mab. [58] Hy hentrevogyon ha'y neskerens a glewas an Arloedh dhe dhiskwedhes tregeredh veur dhedhi, hag i a lowenhi gensi.

[59] Y'n ethves dydh i a dheuth dhe drodreghi an flogh hag i a'n henwis Zakaria war-lergh hanow y das. [60] Mes y vamm a worthybis, 'Na wrewgh, mes henwys vydh ev Yowann.' [61] I a leveris dhedhi, 'Nyns eus denvyth a'th neskerens henwys gans an hanow ma.' [62] Ena i a wre sinys dh'y das, pandr'a vynna y vos henwys. [63] Ev a wovynnas leghenn-skrifa, ha skrifa, 'Yowann yw y hanow ev.' Hag i oll a's teva marth. [64] Desempis igerys veu y anow, ha'y daves, hag ev a gewsi, ow kormel Duw. [65] Own a dheuth war oll aga hentrevogyon; hag yth esa oll an taklow ma derivys a-les yn oll an vro venydhyek a Yudi, [66] ha seul a's klewas a's gorras yn aga holonn, ow leverel, 'Ytho, pandr'a vydh an flogh ma?' Rag yth esa leuv an Arloedh ganso.

Profoesans Zakaria

[67] Ena y das Zakaria a veu lenwys a'n Spyrys Sans, hag ev a brofoesas, ow leverel,

---

a 1:52 *tus alloesek:* Po *rewlysi.*

68 ‘Benniges re bo an Arloedh, Duw Ysrael;
rag ev re vysytyas y bobel ha’ga dasprena,
69 ha drehevel korn a selwyans ragon
yn chi Davydh y was;
70 kepar dell gewsis a-henys dre anow y brofoesi sans,
71 selwyans dhiworth agan eskerens, ha dhiworth
dorn oll an re a’gan kas;
72 dhe wul tregeredh dh’agan tasow,
ha dhe berthi kov a’y gevambos sans,
73 an ti a dos orth Abraham agan tas:
ev dhe wrontya dhyn ni 74 ma’n serfyn ev heb own,
livrys mes a dhorn agan eskerens[a] 75 yn sansoleth
hag ewnder
a-dheragdho oll dydhyow agan bewnans.
76 Ha ty, flogh, a vydh gelwys profoes an Ughella,
rag ty a gerdh a-rag fas an Arloedh, dhe bareusi y
fordhow,
77 dhe ri skians a selwyans dh’y bobel
yn gevyans aga feghosow,
78 dre golonn dregeredhus agan Duw,
may teu dh’agan visitya an tardh-dydh a’n ughelder,
79 dhe ri golow dhe’n re esedhys yn tewlder hag yn skeus
ankow,
ha dhe hembronk agan treys yn fordh kres.’

80 Ha’n flogh a devi, hag omgrevhe yn spyrys; hag yth esa y’n difeythtiryow bys yn jydh y omdhiskwedhyans dhe Ysrael.

---

a 1:74 *mes a dhorn agan eskerens:* War-lergh re a’n dornskrifow *mes a dhorn eskerens.*

Dineythyans Yesu

Mat 1:18-25

2 Y hwarva y'n dydhyow na, y feu ordenans dyllys
dhiworth Sesar Awgustus, oll an bys dhe vos kovskrifys.
[2] An kovskrif ma, an kynsa, a hwarva pan veu Kwirinius
governour Syria. [3] Yth esa pub huni ow mos dhe vos niverys,
peub dh'y sita y honan. [4] Ha Yosep ynwedh eth yn-bann
dhiworth Galile, yn-mes a'n sita Nazareth, dhe Yudi, dhe sita
Davydh, Bethlehem y hanow, rag ev dhe vos a ji hag a linyeth
Davydh, [5] dhe vos kovskrifys war-barth gans Maria, ambosys
dhodho yn demmedhyans, ha hi gans flogh. [6] Pan esens ena,
kowlwrys veu an dydhyow rag hi dhe dhineythi, [7] ha hi a
dhineythis hy mab kynsa-genys, ha'y vaylya yn lystennow, ha'y
worra a'y wrowedh yn presep, rag nag esa le ragdha y'n ostel.[a]

An Vugeledh ha'n Eledh

[8] Lemmyn yth esa bugeledh y'n pow na, trigys y'n goenyow,
ow koelyas dre nos dhe witha aga flokk. [9] Ena, el an Arloedh
a sevis a-dheragdha, ha golewder an Arloedh a splannas a-dro
dhedha, hag own bras a's teva. [10] Ha'n el a leveris dhedha, 'Na
berthewgh own, rag otta, my a dhre dhywgh nowodhow da a
lowena veur hag a vydh rag oll an bobel, [11] bos genys ragowgh
hedhyw Selwyas, neb yw Krist an Arloedh, yn sita Davydh.
[12] Ha hemm yw an tokyn dhywgh: hwi a gyv baban maylys
yn lystennow hag a'y wrowedh yn presep.' [13] Ha distowgh yth
esa gans an el routh veur a'n lu nevek ow kormel Duw, hag ow
leverel,

[14] 'Gordhyans y'n ughelder dhe Dhuw
hag y'n bys kres dhe dus y volonjedh da.'[b]

[15] Ena, wosa an eledh dhe dhiberth dhiworta bys yn nev, yth
esa an vugeledh ow leverel an eyl dh'y gila, 'Deun ni lemmyn
dhe Bethlehem ha gweles an dra ma yw hwarvedhys, a wrug an

---

a 2:7 *y'n ostel:* Po *y'n westva.*

b 2:14 *hag y'n bys kres dhe dus y volonjedh da:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag y'n bys kres, bolonjedh da dhe dus.*

Arloedh y dhiskwedhes dhyn.' [16] Hag i a dheuth yn unn fyski
ha kavoes Maria ha Yosep, ha'n baban a'y wrowedh y'n presep.
[17] Pan y'n gwelsons, i a dherivas an dra a veu leverys dhedha
a-dro dhe'n flogh ma. [18] Ha myns a'n klewas a's teva marth
a'n taklow derivys dhedha gans an vugeledh. [19] Mes Maria a
witha oll an taklow ma, owth ombrederi yn hy holonn. [20] An
vugeledh a dhehwelis, ow kordhya hag ow kormel Duw, a bup-
tra a glewsens ha gweles, kepar dell veu leverys dhedha.

[21] Pan esa eth dydh kowlwrys rag y drodreghi, ev a veu
henwys Yesu, an hanow res gans an el kyns ev dhe vos konsevys
y'n brys.

Yesu Presentys y'n Tempel

[22] Pan veu kowlwrys dydhyow aga[a] glanheans herwydh lagha
Moyses, i a'n dros yn-bann dhe Yerusalem rag y brofya dhe'n
Arloedh, [23] (dell yw skrifys yn lagha an Arloedh, 'Pub gorow
a iger an brys a vydh gelwys sans dhe'n Arloedh'), [24] ha dhe
offrynna sakrifis war-lergh an pyth yw leverys yn lagha an
Arloedh, 'Kopel a durennow po diw golommenn yowynk.'

[25] Hag otta, yth esa den yn Yerusalem, Simeon y hanow, ha'n
den ma o ewnhynsek ha len, ow kortos konfort Ysrael, hag yth
esa an Spyrys Sans warnodho. [26] Ha re bia diskwedhys dhodho
gans an Spyrys Sans na weli ankow kyns ev dhe weles an Krist
a'n Arloedh. [27] Ev a dheuth der an Spyrys y'n tempel; ha'n
gerens pan dhrosons an flogh Yesu a-ji rag gul ragdho war-
lergh usadow an lagha, [28] ev a'n kemmeras yn y dhiwvregh, ha
benniga Duw ha leverel,

[29] 'Lemmyn, ty a as dha was dhe dhiberth, A Arloedh,
herwydh dha er yn kres;
[30] rag ow dewlagas re welas dha selwyans,
[31] a bareussys a-dherag an poblow oll,
[32] golow rag diskwedhyans dhe'n Jentilys,
ha glori dhe'th pobel Ysrael.'

---

a 2:22 *aga:* War-lergh unn dornskrif *hy.*

33 Y das ha'y vamm a's tevo marth a'n lavarow o kewsys yn y
gever. 34 Ha Simeon a's bennigas ha leverel dhe Varia y vamm,
'Otta, an flogh ma yw settys rag koedha ha sevel lies yn Ysrael,
ha rag tokyn a vydh gorthenebys 35 – ha kledha a wan dha enev
jy ynwedh – may fo diskwedhys prederow lies kolonn.'

36 Hag yth esa profoeses, Anna, myrgh Fanuel, a loeth Asher.
Hi o gyllys pell yn dydhyow pals, ha re vewsa gans gour seyth
blydhen a-dhia hy gwyrghsys, 37 ha hi gwedhwes bys peswar
bloedh ha peswar-ugens, neb na dhiberthi dhiworth an tempel,
ow servya gans omdhivoesa ha pysadow dydh ha nos. 38 Ha hi a
dheuth nes y'n pols na ha grassa dhe Dhuw, ha kewsel anodho
dhe beub a worta daspren Yerusalem.[a]

An Dehwelyans dhe Nazareth

39 Wosa kowlwul pup-tra herwydh lagha an Arloedh, i a
dhehwelis dhe Alile, dh'aga sita aga honan Nazareth. 40 Ha'n
flogh a devi brassa ha kreffa, lenwys a furneth, hag yth esa gras
Duw warnodho.

An Flogh Yesu y'n Tempel

41 Lemmyn y gerens e dhe Yerusalem pub blydhen dhe woel
an Pask. 42 Ha pan veu ev dewdhek bloedh, i eth yn-bann war-
lergh usadow an goel; 43 ha wosa kowlwul an dydhyow, hag i ow
tehweles, an flogh Yesu a wortas yn Yerusalem, ha ny'n godhya
y gerens. 44 Ow tybi y vos y'n kowethyans, wosa mos pellder
unn jydh i a'n hwila yn mysk an neskerens ha'n gothmans,
45 ha pan na'n kavsons, i a dhehwelis dhe Yerusalem, orth y
hwilas. 46 Ena wosa tri dydh, i a'n kavas y'n tempel, esedhys
yn mysk an dhyskadoryon, ow koslowes orta hag ow kovynn
orta; 47 hag yth esa marth gans peub a'n klewo, a'y gonvedhes
ha'y worthybow. 48 Pan y'n gwelsons, sowdhenys vons i, ha'y
vamm a leveris dhodho, 'Flogh, prag y'gan dyghtsys yndella?
Otta, dha das ha my re beu orth dha hwilas yn ahwer.' 49 Ev
a leveris dhedha, 'Prag y'm hwilewgh? A ny wodhvewgh bos

---

a 2:38 *Yerusalem:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn Yerusalem,* po *Ysrael*

res my dhe vos yn chi ow Thas?' [50] Mes ny gonvedhsons an pyth a leveris dhedha. [51] Ena ev eth yn-nans gansa ha dos dhe Nazareth, hag ev o gostyth dhedha. Ha'y vamm a witha oll an lavarow ma yn hy holonn.

[52] Ha Yesu a devi yn furneth ha blydhynyow,[a] hag yn gras gans Duw ha tus.

Pregoth Yowann Besydhyer

Mat 3:1-12; Mark 1:1-8; Yow 1:19-28

3 Y'n pymthegves blydhen a reyn Tiberius Sesar, pan veu Pontius Pilat governour Yudi, ha Herod tetrargh Galile, ha'y vroder Felip tetrargh Iturea ha rannvro Traghonitis, ha Lysanias tetrargh Abilene, [2] yn termyn arghoferasyedh Annas ha Kayfas, ger Duw a dheuth dhe Yowann mab Zakaria y'n gwylvos. [3] Ev a dheuth yn oll an pow a-dro dhe'n Yordan, ow pregoth besydh edrek yn dehwelyans peghosow, [4] kepar dell yw skrifys yn lyver geryow Ysay an profoes,

'Lev onan ow kria y'n gwylvos,
"Pareusewgh fordh an Arloedh,
gwrewgh kompes y hynsyow ev.
[5] Pub nans a vydh lenwys
ha pub menydh ha bre a vydh levenhes,
an tylleryow kamm a vydh ewnhes
ha'n hynsyow garow a vydh gwastas;
[6] hag oll kig a wel selwyans Duw."'

[7] Ytho ev a leveri dhe'n routhow a dheuth mes dhe vos besydhys ganso, 'Askorr nadres! Piw a'gas gwarnyas dhe fia dhiworth an sorr a dheu? [8] Ytho, degewgh frut gwiw rag edrek ha na dhallethewgh leverel, "Ni a'gan beus Abraham dh'agan tas." Rag my a lever dhywgh, Duw dhe alloes drehevel fleghes dhe Abraham dhiworth an veyn ma. [9] Lemmyn ynwedh yma an voel gorrys orth gwreydhenn an gwydh; ytho pub gwydhenn na dheg frut da yw treghys dhe'n dor ha tewlys yn tan.'

---

a 2:52 *blydhynyow:* Po *braster.*

10 Ha'n routhow a wovynni orto, 'Ytho pandr'a goedh dhyn ni
dhe wul?' 11 Ev a worthybis ow leverel dhedha, 'Neb a'n jeffo
dew bows, kevrennes gans neb na'n jeves nagonan, ha neb a'n
jeffo boes, gwres y'n keth vaner.' 12 Ynwedh tolloryon a dheuth
dhe vos besydhys ha leverel dhodho, 'A Dhyskador, pandr'a
wren?' 13 Ev a leveris dhedha, 'Na guntellewgh moy es dell yw
ordenys dhywgh.' 14 Soudoryon ynwedh a wovynni orto ow
leverel, 'Ha ni, pandr'a wren ni?' Hag ev a leveris dhedha, 'Na
ledrewgh dre wodros dhiworth denvyth, ha na guhudhewgh yn
fals, ha bedhewgh kontentys gans agas gober.'

15 Rag bos dhe'n dus gwaytyans meur, hag i oll owth
omwovynn yn aga holonn a-dro dhe Yowann, mar pe ev an
Krist, 16 Yowann a worthybis, ow leverel dhedha i oll, 'My dhe
wir a'gas besydh gans dowr; mes nebonan yw kreffa agesov vy
a dheu, ma nag ov vy gwiw dhe dhigelmi kroen y eskisyow.
Ev a'gas besydh y'n Spyrys Sans ha tan. 17 Yma y wynsell yn
y dhorn, hag ev a burj y leur-drushya, ha kuntell an ys yn y
skiber, mes an kulyn ev a lesk gans tan andhifeudhadow.'

18 Ynwedh gans lies ynnians arall ev a bregowtha dhe'n bobel.
19 Mes Herod an tetrargh, keredhys ganso a-dro dhe Herodias,
gwreg y vroder Felip, ha rag oll an drogoberow a wrug Herod,
20 a geworras hemma ynwedh dhe bup-tra arall, hag a geas
Yowann yn prison.

Besydh Yesu

Mat 3:13-17; Mark 1:9-11

21 Ytho wosa oll an bobel dhe vos besydhys, ha wosa Yesu
ynwedh dhe vos besydhys, hag ev ow pysi, an nev a veu igerys,
22 ha'n Spyrys Sans a dheuth yn-nans warnodho yn furv gorfek,
kepar ha kolomm, ha lev a dheuth a nev, 'Ty yw ow Mab
karadow; ynnos yma ow delit.'

Aghskrif Yesu

Mat 1:1-17

23 Yesu o neb deg bloedh warn ugens pan dhallathas y
venystrans, hag ev mab (dell o tybys) dhe Yosep, mab Heli,
24 mab Matthat, mab Levi, mab Melki, mab Yannay, mab

Yosep, [25] mab Mattathias, mab Amos, mab Nahum, mab Esli,
mab Naggay, [26] mab Maath, mab Mattathias, mab Semein,
mab Yosegh, mab Yoda, [27] mab Yoanan, mab Rhesa, mab
Zerubbabel, mab Shealtiel, mab Neri, [28] mab Melki, mab
Addi, mab Kosam, mab Elmadam, mab Er, [29] mab Yoshua,
mab Eliezer, mab Yorim, mab Matthat, mab Levi, [30] mab
Simeon, mab Yuda, mab Yosep, mab Yonam, mab Elyakim,
[31] mab Melea, mab Menna, mab Mattatha, mab Nathan, mab
Davydh, [32] mab Yesse, mab Obed, mab Boaz, mab Salmon,[a]
mab Nahshon, [33] mab Amminadab, mab Admin, mab Arni,[b]
mab Hesron, mab Peres, mab Yuda, [34] mab Yakob, mab Ysak,
mab Abraham, mab Teragh, mab Nahor, [35] mab Serug, mab
Rew,[c] mab Peleg, mab Eber, mab Shela, [36] mab Kaynan, mab
Arfaksad, mab Shem, mab Noy, mab Lamek, [37] mab Methusela,
mab Enok, mab Yared, mab Mahalalel, mab Kaynan, [38] mab
Enosh, mab Seth, mab Adam, mab Duw.

Temptyans Yesu

Mat 4:1-11; Mark 1:12-13

4 Yesu, leun a'n Spyrys Sans, a dhehwelis dhiworth
an Yordan hag y feu hembrenkys gans an Spyrys y'n
gwylvos [2] dew-ugens dydh, temptys gans an jowl. Ha ny dhybris
travyth y'n dydhyow na, ha wosa i dhe worfenna, nown a'n jeva.
[3] An jowl a leveris dhodho, 'Mars osta Mab Duw, argh dhe'n
men ma bos bara.' [4] Ha Yesu a worthybis dhodho, 'Skrifys yw,
"Mab-den ny wra bewa unnsel orth bara." '[d]

[5] Ena ev a'n hembronkas yn-bann ha diskwedhes dhodho
oll gwlaskordhow an bys yn unn pols, [6] ha'n jowl a leveris

a 3:32 *Salmon:* War-lergh re a'n dornskrifow *Sala.*

b 3:33 *mab Amminadab, mab Admin, mab Arni:* War-lergh re an dornskrifow *mab Amminadab mab Arni;* po *mab Amminadab mab Aram mab Yoram;* po *mab Amminadab mab Aram mab Admi mab Arni;* po *Adam mab Admin mab Arni.*

c 3:35 *Rew:* Po *Ragaw.*

d 4:4 *orth bara:* War-lergh re a'n dornskrifow *orth bara, mes orth pub ger a Dhuw.*

dhodho, ‘My a re dhis oll an awtorita ma ha’ga splannder, rag y feu kemmynnys dhymm, ha my a’n re dhe biwpynag a vynnav; 7 ytho mar kwre’ta ow gordhya, oll an re ma a vydh dhis.’ 8 Ha Yesu a worthybis ow leverel dhodho, ‘Skrifys yw, Ty a wra gordhya an Arloedh dha Dhuw hag ev yn unnsel ty a wra servya.’

9 Ena ev a’n hembronkas dhe Yerusalem ha’y worra war bynakyl an tempel ha leverel dhodho, ‘Mars osta Mab Duw, towl dha honan alemma war-woeles; 10 rag skrifys yw, “Ev a worhemmynn dh’y eledh y’th kever may hwrellens i dha witha,” 11 hag arta, “Yn aga diwleuv i a’th teg, ma na dheghessi dha droes erbynn men.” ’ 12 Ha Yesu a worthybis ha leverel dhodho, ‘Leverys yw, “Ny goedh dhis temptya an Arloedh dha Dhuw.” ’ 13 Ha wosa gorfenna pub temptasyon, an jowl a omdennas dhiworto, ow kortos termyn gwiw.

Dalleth an Menystri yn Galile

Mat 4:12-17; Mark 1:14-15

14 Ena Yesu a dhehwelis yn nerth an Spyrys dhe Alile, ha derivas anodho eth yn-mes der oll an rannvro a-derdro. 15 Hag ev a dhyski yn aga synagys, enorys gans pub den oll.

Yesu Skonys yn Nazareth

Mat 13:53-58; Mark 6:1-6

16 Ena ev a dheuth dhe Nazareth, may fia megys, hag ev eth war-lergh y usadow y’n synaga yn jydh Sabot, ha sevel dhe lenna. 17 Y feu res dhodho lyver an profoes Ysay, ha wosa dirolya an lyver ev a gavas an tyller mayth o skrifys,

18 ‘Yma Spyrys an Arloedh warnav vy,
rag ev re’m untyas dhe dhri nowodhow da dhe’n voghosogyon;

ev re'm dannvonas dhe bregoth livreson[a] dhe'n gethyon,
ha restorita gweles dhe'n dhellyon,
dhe dhannvon dhe-ves yn rydh an re arweskys,
19 dhe bregoth blydhen gemmeradow an Arloedh.'

20 Ena ev a rolyas an lyver, ha'y dhaskorr dhe'n servont, hag esedha; hag yth esa dewlagas peub y'n synaga stag warnodho. 21 Ev a dhallathas leverel dhedha, 'Hedhyw an skryptor ma yw kollenwys yn agas diwskovarn.' 22 Hag yth esens i oll ow tustunia a-dro dhodho, ha marth a's tevo a'n geryow a ras a dheuth a'y anow, hag yn-medhons, 'A nyns yw hemma mab Yosep?' 23 Ev a leveris dhedha, 'Sur, hwi a lever dhymm an lavar ma, "Medhek, omyaghha dha honan! Gwra omma y'th vro dha honan an taklow gwrys yn Kapernaum, dell glewsyn."' 24 Mes ev a leveris, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, nyns eus profoes vydh kemmeradow yn y vro y honan. 25 Mes dhe wir my a lever dhywgh, yth esa lies gwedhwes yn dydhyow Elias yn Ysrael, pan veu an nev kes teyr blydhen ha hwegh mis, may feu divoetter meur war oll an tir. 26 Mes ny veu Elias danvenys dhe nagonan anedha i, mes dhe Sarepta yn Sidon, dhe venyn o gwedhwes. 27 Yth esa lies klavorek yn Ysrael yn termyn Elisha an profoes, mes ny veu nagonan anedha gwrys yagh marnas Naaman an Syriek.' 28 Hag oll an dus y'n synaga a veu lenwys a sorr, ow klewes an taklow ma, 29 hag i a sevis yn-bann ha'y jasya yn-mes a'n sita, ha'y worra bys yn tal an vre may feu aga sita drehevys, rag ma'n deghessens yn-nans. 30 Mes ev, ow tremena der aga mysk, eth yn-kerdh.

An Den hag ynno Spyrys Avlan

Mark 1:21-28

31 Ena ev a dhiyskynnas dhe Kapernaum, sita yn Galile, hag yth esa orth aga dyski y'n Sabot;[b] 32 ha marth a's teva a'y

---

a 4:18 *ev re'm dannvonas dhe bregoth livreson:* War-lergh re a'n dornskrifow *ev re'm dannvonas dhe yaghhe an re trogh aga holonn, dhe bregoth livreson.*

b 4:31 *y'n Sabot:* Po *y'n Sabotys.*

dhyskas, rag bos y gows gans awtorita. 33 Yth esa y'n synaga
den ha dhodho spyrys a dhyowl avlan, hag ev a grias ughel y lev,
34 'Ha! Pandr'a vynnydh tejy genen ni, Yesu a Nazareth? Osta
devedhys rag agan diswul ni? My a'th aswonn, piw os, an Sans
a Dhuw.' 35 Mes Yesu a'n keredhis ow leverel, 'Taw, ha deus
yn-mes anodho!' Wosa an jowl dh'y dewlel dhe'n dor yn aga
mysk, ev eth yn-mes anodho, heb y bystiga vytholl. 36 Ha marth
a's tevo i oll, hag yn-medhons an eyl dh'y gila, 'Pyth yw an ger
ma? Rag gans awtorita ha galloes ev a ergh dhe'n spyrysyon
avlan, hag i a dheu yn-mes.' 37 Hag yth esa son anodho ow lesa
dres pub tyller y'n pow a-dro.

Yaghheans Lies Den

Mat 8:14-17; Mark 1:29-34, 35-39

38 Ena ev a sevis ha gasa an synaga, ha dos yn chi Simon.
Hweger Simon o grevys gans fevyr meur, hag i a wovynnas
orto a-dro dhedhi. 39 Ytho, ev a sevis a-ughti ha keski an fevyr
hag ev a's gasas; ha hware hi a sevis ha'ga servya.

40 Lemmyn pan veu an howl ow sedhi, oll myns a'n jeva tus
klav gans divers klevesow a's dros dhodho; hag ev a worras y
dhiwleuv war bubonan anedha ha'ga yaghhe. 41 Ha dywolow
ynwedh a dho yn-mes a lies, ow kria ha leverel, 'Ty yw Mab
Duw.'[a] Mes ev a's keredhis, ha ny asas dhedha kewsel, rag yth
aswonnsons ev dhe vos an Krist.

42 Pan veu dydh devedhys, ev eth dhe-ves hag omdenna dhe
dyller ynyal; ha'n routhow a'n hwila hag a dheuth dhodho, ha'y
lesta ma na dhibartha dhiworta. 43 Mes ev a leveris dhedha, 'Res
yw dhymm pregoth gwlaskor Duw dhe'n sitys erell, drefenn
rakhenna y feuv dannvenys.' 44 Hag yth esa ow pregoth yn
synagys Yudi.[b]

---

a 4:41 *Ty yw Mab Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *Ty yw an Krist, Mab Duw.*

b 4:44 *Yudi:* War-lergh re a'n dornskrifow *Galile.*

Galow an Kynsa Dyskyblon

Mat 4:18-22; Mark 1:16-20

5 Y hwarva, pan esa an routh ow kwaska warnodho dhe
glewes ger Duw, yth esa a'y sav ryb Lynn Gennesaret,
2 hag ev a welas diw skath ow sevel ryb an lynn; mes an
byskadoryon galsa yn-mes anedha hag yth esons ow kolghi
an roesow. 3 Ev eth a-bervedh yn onan a'n skathow, esa dhe
Simon, ha govynn orto pellhe nebes dhiworth an lann. Ena ev
a esedhas, ha dyski an routhow a-dhiworth an skath. 4 Ha pan
astelas kewsel, yn-medh ev dhe Simon, 'Mora y'n downvor, ha
tewlewgh agas roesow rag kachyans.' 5 Simon a worthybis ow
leverel, 'A Vester, ni re lavuryas dres oll an nos heb kavoes
travyth; mes herwydh dha lavar my a dewl an roesow.' 6 Wosa
gul henna, i a geas niver meur a bysk, mayth esa aga rosow ow
terri. 7 Ena i a wrug sinys dh'aga heskowetha y'n skath arall
a dhos dhe weres dhedha; ytho i a dheuth ha lenwel an dhiw
skath, mayth esens ow sedhi. 8 Simon Peder, pan y'n gwelas, a
goedhas orth dewlin Yesu ow leverel, 'Diberth dhiworthiv, rag
gour peghus ov, A Arloedh.' 9 Rag marth a'n jeva, ev ha peub
esa ganso, a'n myns a bysk a gavsons, 10 ha keffrys Jamys ha
Yowann, mebyon Zebede, neb o keskowetha dhe Simon. Yesu
a leveris dhe Simon, 'Na borth own; alemma rag ty a vydh ow
kachya tus.' 11 Hag ow tri aga skathow dhe'n tir i a asas pup-tra
ha'y holya.

Glanhe Klavorek

Mat 8:1-4; Mark 1:40-45

12 Y hwarva, pan esa yn onan a'n trevow, awotta gour leun a
lovryjyon. Ow kweles Yesu, ev a goedhas war y fas ha'y bysi
ow leverel, 'Arloedh, mar mynnydh ty a yll ow glanhe.' 13 Hag
owth ystynn y leuv, ev a'n tochyas ow leverel, 'My a vynn,
bydh glanhes.' A-dhesempis an lovryjyon a'n gasas. 14 Ev a
worhemmynnis dhodho, na lavarra dhe dhenvyth; 'Mes ke dhe
omdhiskwedhes dha honan dhe'n oferyas, ha gwra offrynn rag
dha lanheans kepar dell worhemmynnis Moyses, yn dustuni
dhedha.' 15 Mes y lesa an derivas anodho byth moy, ha routhow

bras a dho war-barth rag y glewes, ha may fens yaghhes[a] dhiworth aga klevesow. [16] Mes ev a vedha owth omdenna dhe dylleryow ynyal, ha pysi.

Yaghheans Den Palsyes

Mat 9:1-8; Mark 2:1-12

[17] Y hwarva yn onan a'n dydhyow na, hag ev ow tyski, yth esa Fariseow ha dyskadoryon an lagha a'ga esedh ena, devedhys a bub tre a Alile, hag a Yudi, hag a Yerusalem; hag yth esa galloes an Arloedh ganso dhe yaghhe.[b] [18] Hag awotta, gwer ow toen den war ravath, neb o palsyes, hag i a hwila y dhri a-ji ha'y worra a-ragdho. [19] Ha rag na gavsons fordh dh'y dhri a-ji drefenn an routh, i a yskynnas dhe benn an chi ha'y iselhe der an prileghennow gans an gravath y'n kres a-dherag Yesu. [20] Hag ow kweles aga fydh ev a leveris, 'Den, dha beghosow yw gevys dhis.' [21] Ha'n skribys ha'n Fariseow a dhallathas omwovynn, ow leverel, 'Piw yw hemma, ow kewsel blasfemiow? Piw a yll gava peghosow saw unnsel Duw?' [22] Mes Yesu, owth aswonn aga frederow, a worthybis ha leverel dhedha, 'Pandr'a omwovynnowgh yn agas kolonn? [23] Pyneyl yw esya, leverel "Bedhes dha beghosow gevys," po leverel "Sav ha kerdh"? [24] Mes may hwodhvowgh bos galloes dhe Vab an den war an nor dhe ava peghosow' (ev a leveris dhe'n palsi) 'my a lever dhis, sav, drehav dha ravath ha ke dhe'th tre.' [25] Ha hware ev a sevis a-ragdha, ha drehevel an dra re bia ow krowedha warnodho, ha mos dh'y dre, ow kormel Duw. [26] Ha pubonan a's teva agha, ow kormel Duw ha lenwys a own vons i, ow leverel, 'Ni re welas marthusyon hedhyw.'

Galow Levi

Mat 9:9-13; Mark 2:13-17

[27] Wosa hemma ev eth yn-kerdh ha gweles toller, Levi y hanow, esedhys orth an dollva, hag ev a leveris dhodho, 'Hol vy.' [28] Hag ev a asas pup-tra, hag a sevis yn-bann ha'y holya.

---

a 5:15 *yaghhes:* War-lergh re a'n dornskrifow *yaghhes ganso.*

b 5:17 *yth esa galloes an Arloedh ganso dhe yaghhe:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag yth esa galloes an Arloedh dh'aga yaghhe.*

29 Ena Levi a wrug kevewi bras ragdho yn y ji, hag yth esa
routh veur a dolloryon hag erell esedhys orth an voes gansa.
30 Ha'n Fariseow ha'ga skribys a grodhvola war y dhyskyblon
ow leverel, 'Prag y tebrowgh hag eva gans tolloryon ha
peghadoryon?' 31 Yesu a worthybis ow leverel dhedha, 'Nyns
eus edhomm a vedhek dhe dus yagh, saw dhe glevyon; 32 ny
dheuvev dhe elwel re wiryon saw peghadoryon dhe edrek.'

An Govynn a-dro dhe Omdhivoesa

Mat 9:14-17; Mark 2:18-22

33 I a leveris dhodho, 'Dyskyblon Yowann menowgh a
omdhivoes, ow kul pysadow, ha keffrys dyskyblon an Fariseow,
mes dha dhyskyblon jy a dheber hag eva.' 34 Yesu a leveris
dhedha, 'A yllowgh gul dhe gowetha an gour pries omdhivoesa
ha'n gour pries hwath gansa? 35 An dydhyow a dheu, pan vydh
an gour pries kemmerys dhiworta, hag ena i a omdhivoes y'n
dydhyow na.' 36 Hag ynwedh ev a leveris parabolenn dhedha:
'Denvyth ny skward klout dhiworth pows nowydh ha'y wrias
war bows koth, poken ev a skward an bows nowydh, ha ny
akord klout an bows nowydh gans an bows koth. 37 Ha ny worr
denvyth gwin nowydh yn gwingreghyn koth; poken an gwin
nowydh a derr an kreghyn hag a vydh skoellys, ha'n kreghyn
a vydh distruys; 38 mes res yw gorra gwin nowydh yn kreghyn
nowydh.[a] 39 Ha ny vynn denvyth a yv gwin koth eva gwin
nowydh; rag hware[b] ev a lever, "Gwell[c] yw an gwin koth."'

---

a 5:38 *gwin nowydh:* War-lergh re a'n dornskrifow yma omma an geryow *gwin nowydh, ha'n dhew a vydh gwithys.*

b 5:39 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *hware.*

c 5:39 *Gwell:* War-lergh re a'n dornskrifow *Da.*

Terri Pennow-ys y'n Sabot

Mat 12:1-8; Mark 2:23-28

6 Hag y hwarva, dell esa ev ow kerdhes der an ysegi
y'n Sabot,[a] y dhyskyblon a derri an pennow-ys ha'ga
dybri, orth aga rutya yn aga diwleuv. [2] Mes re a'n Fariseow
a leveris, 'Prag y hwrewgh an pyth nag yw lafyl y'n Sabot?'
[3] Yesu a worthybis dhedha ow leverel, 'A ny redsowgh hemma
bythkweth, pandr'a wrug Davydh hag ev ow perthi nown, ev
ha'n re esa ganso, [4] fatell eth yn chi Duw ha kemmeres torthow
an ragworrans ha'ga dybri, ha'ga ri dhe'n re esa ganso, nag yw
lafyl dhe dhenvyth aga dybri marnas unnsel dhe'n oferysi?'
[5] Hag yn-medh ev dhedha, 'Mab an den yw Arloedh ynwedh
a'n Sabot.'

An Den Gwedhrys Y Leuv

Mat 12:9-14; Mark 3:1-6

[6] Ena yn Sabot arall, ev eth y'n synaga ha dyski. Hag yth esa
den ena, gwedhrys y leuv dhyghow. [7] An skribys ha'n Fariseow
a aspia gluw orto, mar mynna yaghhe y'n Sabot, rag may
hallens kavoes kuhudhans er y bynn. [8] Mes ev, owth aswonn
aga frederow, a leveris dhe'n gour gwedhrys y leuv, 'Sav, ha
deus y'n kres.' Hag ev a sevis yn-bann, ha gortos a'y sav. [9] Yesu
a leveris dhedha, 'My a wovynn orthowgh, pyneyl yw lafyl y'n
Sabot, gul da po gul drog, sawya bewnans po distrui?' [10] Hag
ow mires a-dro orta i oll, ev a leveris dhodho, 'Ystynn dha leuv.'
Ev a'n gwrug, ha'y leuv a veu restorys.[b] [11] Mes i a veu lenwys
a gonnar, ha dalleth omgusulya an eyl gans y gila pandr'a
wrellens orth Yesu.

Dewis an Dewdhek

Mat 10:1-4; Mark 3:13-19

[12] Y'n dydhyow na, ev eth yn-kerdh dhe'n menydh dhe bysi,
hag ev a spenas an nos yn pysadow dhe Dhuw. [13] Devedhys

---

a 6:1 *y'n Sabot:* War-lergh re a'n dornskrifow *y'n nessa Sabot wosa an kynsa.*

b 6:10 *a veu restorys:* War-lergh re a'n dornskrifow *a veu restorys, yagh avel hy ben.*

an jydh, ev a elwis y dhyskyblon dhodho, ha dewis dewdhek dhiworta, orth aga henwel abesteli: [14] Simon, neb a henwis ynwedh Peder, hag Androw y vroder, Jamys ha Yowann, Felip, Bertyl, [15] Matthew, Tommas, Jamys mab Alfeyus, Simon gelwys Zelotes, [16] Yudas mab Jamys, ha Yudas Skaryoth neb a dheuth ha bos traytour.

Routhow Meur yn Galile

Mat 4:23-25

[17] Ev a dheuth yn-nans gansa, ha sevel yn tyller kompes, gans routh veur a'y dhyskyblon, ha niver meur a'n bobel dhiworth Yudi oll ha Yerusalem ha morrep Tyr ha Sidon, [18] neb a dheuth dh'y glewes ha bos yaghhes a'ga klevesow; an re plagyes gans spyrysyon avlan o sawys, [19] ha'n routh oll a hwila y dochya, rag nerth a dho yn-mes anodho, hag ev a yaghhi pubonan.

Bennathow ha Guwow

Mat 5:1-12

[20] Ev a dhrehevis y dhewlagas trohag y dhyskyblon ha leverel,

'Gwynnvys an re yw boghosek,
rag dhywgh hwi yw gwlaskor Duw.

[21] Gwynnvys an re a berth nown lemmyn,
rag hwi a vydh lenwys.
Gwynnvys neb a oel lemmyn,
rag hwi a hwerth.

[22] 'Gwynnvys owgh pan wra tus agas kasa, ha pan wrons agas keas mes ha despitya ha milliga avel drogoberyon, a-barth Mab an den; [23] lowenhewgh y'n jydh na, ha lemmewgh gans heudhder, rag otta, meur yw agas gober yn nev; rag y'n keth vaner y hwre aga thasow dhe'n brofoesi.

[24] Mes go-hwi an re rych,
rag hwi re dhegemmeras agas konfort.

[25] Go-hwi, yw lenwys lemmyn,
rag hwi a berth nown.

Go-hwi a hwerth lemmyn,
rag hwi a gyn hag oela.

[26] ‘Go-hwi pan gews tus oll da a-dro dhywgh, rag y’n keth vaner y hwre aga thasow dhe’n fals profoesi.

Kerensa dhe Eskerens

Mat 5:38-48

[27] ‘Mes my a lever dhy’hwi neb a glew, kerewgh agas eskerens, gwrewgh da dhe’n re a’gas kas, [28] bennigewgh an re a’gas millik, pysewgh rag an re a’gas despit. [29] Dhe neb a’th wysk war an eyl bogh, ro dhodho hy ben ynwedh; ha neb a denn yn-mes dha vantell, na skon a ri dhodho dha bows ynwedh. [30] Ro dhe bubonan a wovynn orthis, ha dhiworth neb a gemmer dha bythow na hwila aga bos daskorrys. [31] Ha herwydh an pyth a vynnowgh tus dhe wul orthowgh hwi, gwrewgh hwi ynwedh[a] y’n keth vaner orta i.

[32] ‘Mar kerowgh an re usi orth agas kara hwi, pyth yw an les dhywgh? Rag an beghadoryon ynwedh a gar an re a wra aga hara i. [33] Ha mar kwrewgh da orth an re a wra da orthowgh hwi, pyth yw an les dhywgh? An beghadoryon ynwedh a wra an keth tra. [34] Ha mar prestewgh dhe’n re may hwaytyowgh bos attylys gansa, pyth yw an les dhywgh? Peghadoryon ynwedh a brest may tegemmerrons an keth attal. [35] Mes hwi kerewgh agas eskerens ha gul da ha ri kendon heb gwaytyas attal vytholl, ha meur vydh agas gober, ha hwi a vydh mebyon an Ughella; rag kuv yw ev orth an re ongrassyes ha’n re dhrog. [36] Bedhewgh truedhek, kepar dell yw agas Tas ynwedh truedhek.

Breusi Tus Erell

Mat 7:1-5

[37] ‘Na vreusewgh, ha ny vydhowgh breusys; na dhampnyewgh, ha ny vydhowgh dampnys; gevewgh hag y fydh gevys dhywgh. [38] Rewgh, hag y fydh res dhywgh. Musur da, gweskys yn-nans, shakys war-barth, gorlenwys, a worrons yn agas askra; rag gans an musur may fusurowgh y fydh musurys arta dhywgh.’

---

a 6:31 *hwi ynwedh* War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow ma.

39 Hag ev a leveris parabolenn dhedha: ‘A yll den dall
hembronk den dall? A ny goedh aga dew yn kleudh? 40 Nyns
eus dyskybel a-ugh an dyskador; mes peub yw leun-dhyskys
a vydh kepar ha’y dhyskador. 41 Prag y firydh orth an mott yn
lagas dha vroder, mes ny verkydh an geber usi y’th lagas dha
honan? 42 Po fatell yllydh leverel dhe’th vroder, “Broder, gas vy
dhe gemmeres an mott yn-mes a’th lagas,” mes ty dha honan
ny welydh an geber usi y’th lagas jy? Ty falswas! Kyns oll,
kemmer an geber yn-mes a’th lagas jy, hag ena ty a wel diblans
dhe gemmeres yn-mes an mott usi yn lagas dha vroder.

Gwydhenn ha’y Frut

Mat 7:17-20, 12:34-35

43 ‘Rag gwydhenn dha ny dheg drog frut, na hwath ny dheg
gwydhenn bodredhek frut da. 44 Rag pub gwydhenn yw
aswonnys dre hy frut hy honan; rag ny guntellons figys dhiworth
spern, na ny derrons grappys dhiworth spedhasenn. 45 An densa
a dhre dader yn-mes a dresor da y golonn, ha’n drogoberer
a dhre drog yn-mes a’n drog,[a] rag y anow a gews yn-mes a
lanwes an golonn.

An Dhew Sel

Mat 7:24-27

46 ‘Prag y’m gelwewgh “Arloedh, Arloedh” ha ny wrewgh an
pyth a lavarav? 47 Pubonan neb a dheu dhymmo vy hag a glew
ow geryow, my a dhiskwa dhywgh py par den yw ev. 48 Ev
yw haval dhe dhen ow trehevel chi, neb a balas yn town ha
gorra selyow war an garrek; ha pan dheuth liv, an avon a weskis
erbynn an chi na, ha ny yllis y gryghylli, rag y vos selys war an
garrek.[b] 49 Mes neb a glew ha ny wra travyth yw haval dhe dhen
a dhrehevis chi war dhor heb sel, ha’n avon a weskis er y bynn,
ha distowgh ev a goedhas, ha meur veu terroes an chi na.’

---

a 6:45 *yn-mes a’n drog:* War-lergh re a’n dornskrifow *yn-mes a dhroktresor y golonn.*

b 6:48 *rag y vos selys war an garrek:* War-lergh re a’n dornskrifow *rag y vos drehevys yn ta.*

Yaghheans Kethwas Penn-kangour

Mat 8:5-13; Yow 4:43-54

7 Wosa gorfenna oll y lavarow yn klewans an bobel, ev
eth yn Kapernaum. [2] Hag yth esa kethwas dhe benn-
kangour, drudh dhodho, neb o klav hag yn eneworres. [3] Ytho
pan glewas a Yesu, ev a dhannvonas dhodho henavogyon a'n
Yedhewon ow pysi orto a dhos ha sawya y gethwas. [4] Wosa dos
dhe Yesu i a elwi warnodho yn ter, ow leverel, 'Ev yw wordhi
may hwredh hemma ragdho, [5] rag ev a gar agan kenedhel hag
ev a dhrehevis ragon an synaga.' [6] Ytho Yesu eth gansa. Mes
pan nag esa nep-pell dhiworth an chi, an penn-kangour a
dhannvonas dhodho kowetha, ow leverel dhodho, 'Arloedh, na
borth ahwer, rag nyns ov vy gwiw ty dhe dhos yn-dann ow tho;
[7] rakhenna ny omsynsis gwiw dhe dhos dhis, mes lavar an ger,
ha'm gwas a vydh sawys.[a] [8] Rag my ynwedh yw den yn-dann
awtorita, ha dhymm soudoryon yn-dannov, ha my a lever dhe
hemma, "Ke," ha mos a wra, ha dhe dhen arall, "Deus," ha dos
a wra, ha dhe'm kethwas, "Gwra hemma," hag ev a'n gwra.'
[9] Ha Yesu pan glewas hemma, marth a'n jeva anodho, hag ow
treylya dhe'n routh a'n siwya yn-medh ev, 'My a lever dhywgh,
ny gevis vy kemmys fydh, na hwath yn Ysrael.' [10] Ha'n re a veu
dannvenys a dhehwelis dhe'n chi ha kavoes an kethwas yagh
neb re bia klav.[b]

Drehevel Mab an Wedhwes yn Nayn

[11] Nebes a-wosa, ev eth yn sita henwys Nayn, hag yth esa y
dhyskyblon[c] ha routh veur ow mos ganso. [12] Pan dheuth nes
dhe yet an sita, awotta den re varwsa neb esa orth y dhoen yn-
mes, an unn vab a'y vamm, ha hi gwedhwes, hag yth esa routh
veur a'n sita gensi. [13] Ha pan y's gwelas, an Arloedh a'n jeva

---

a 7:7 *ha'm gwas a vydh sawys:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha bedhes ow gwas sawys.*

b 7:10 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *neb re bia klav.*

c 7:11 *yth esa y dhyskyblon:* War-lergh re a'n dornskrifow *yth esa ev ha lies a'y dhyskyblon.*

truedh anedhi, hag a leveris dhedhi, ‘Na oel.’ [14] Ev a dheuth
yn-rag ha tochya an eler, ha’n dhegoryon a hedhis; hag ev a
leveris, ‘Den yowynk, my a lever dhis, sav yn-bann!’ [15] Ha’n
marow a sevis dh’y esedh ha dalleth kewsel; hag ev a’n ros dh’y
vamm. [16] Own a’s kemmeras oll, hag yth esens ow kormel Duw,
ow leverel, ‘Profoes meur re sevis yn agan mysk,’ ha ‘Duw re
vysytyas y bobel.’ [17] Ha’n lavar ma yn y gever eth yn-mes dres
oll Yudi hag oll an pow a-dro.

Kannasow dhiworth Yowann Besydhyer

Mat 11:2-19

[18] Dyskyblon Yowann a dherivas dhodho a-dro dhe oll an
taklow ma. Ytho Yowann a elwis dhodho dew a’y dhyskyblon
[19] ha’ga dannvon dhe’n Arloedh ow leverel, ‘Yw ty an den a dal
dos, po ken onan a wortyn?’ [20] Wosa an wer dhe dhos dhodho,
i a leveris, ‘Yowann Besydhyer re’gan dannvonas dhis, ow
leverel, “Yw ty an den a dal dos, po ken arall a wortyn?” ’ [21] Y’n
eur na poran, ev re wrussa sawya lies den a glevesow ha plagys
ha tebel spyrysyon, ha dhe lies dall ev re rosa golok. [22] Hag ev a
worthybis ha leverel dhedha, ‘Kewgh dhe dherivas dhe Yowann
an taklow a welsowgh hag a glewsowgh: dellyon a wel arta,
evredhyon a gerdh, klavorogyon yw glanhes ha’n vodharogyon
a glew, an re varow yw drehevys, dhe’n voghosogyon an aweyl
yw pregewthys; [23] ha gwynnvys neb na vo sklandrys ahanav.’

[24] Wosa kannasow Yowann dhe omdenna, ev a dhallathas
kewsel a-dro dhe Yowann dhe’n routhow, ‘Pandra ethewgh
dhe-ves dhe’n gwylvos dh’y weles? Korsenn kryghyllys gans
an gwyns? [25] Mes pandra ethewgh dhe-ves dh’y weles? Den
gwiskys yn dillas medhel? Otta, tus gwiskys yn dillas splann
hag ow pewa yn hworlanwesek, ymons yn chiow myghternedh.
[26] Mes pandra ethewgh dhe-ves dh’y weles? Profoes? Yn
surredi, my a lever dhywgh, ha moy ages profoes. [27] Hemm yw
neb may feu skrifys anodho,

“Awotta, my a dhannvon ow hannas a-rag dha fas,
neb a dharbar dha fordh a-dheragos.”

[28] Rag my a lever dhywgh, yn mysk an re genys a venynes
nyns eus nagonan brassa ages Yowann Besydhyer;[a] mes neb yw
lyha yn gwlaskor Duw yw brassa agesso ev.' [29] Hag oll an dus,
hag ynwedh an dolloryon, pan glewsons hemma, a aswonnis
ewnder Duw, hag i besydhys gans besydh Yowann. [30] Mes an
Fariseow ha'n laghysi a skonyas towl Duw ragdha, hag i heb
bos besydhys ganso.

[31] 'Rag dhe bana dra y hwrav vy hevelebi tus an henedh ma,
ha dhe bana dra yns i haval? [32] Haval yns i dhe fleghes a'ga
esedh y'n varghasva ow kelwel an eyl dh'y gila ha leverel,

"Ni a bibas dhywgh ha ny wrussowgh donsya,
ni a ganas galargan[b] ha ny wrussowgh oela."

[33] Rag Yowann Besydhyer a dheuth heb dybri bara nag eva
gwin, ha hwi a lever, "Yma dyowl ganso." [34] Mab an den a
dheuth ow tybri hag owth eva, ha hwi a lever, "Gargasenn ha
penn-medhow yw, koweth tolloryon ha peghadoryon." [35] Mes
furneth yw prevys ewn gans oll hy fleghes.'

Peghadores Yw Gevys

[36] Onan a'n Fariseow a wovynnas orto dybri ganso, ytho ev
eth yn chi an Farise, hag esedha dhe dhybri. [37] Hag otta, yth
esa unn venyn neb esa y'n sita, peghadores. Ha pan wodhva
ev dhe vos esedhys yn chi an Farise, hi a dhros fiol alabaster a
unyent; [38] hi a sevis a-dryv dhodho ryb y dreys, owth oela, ha
dalleth glybya y dreys gans hy dagrow ha'ga sygha gans hy gols;
ha hi a amma dh'y dreys ha'ga ura gans an unyent. [39] Ytho an
Farise neb a'n galwsa, pan y'n gwelas, ev a omgewsis ow leverel,
'Mar pe hemma profoes, ev a wodhvia piw ha py par benyn
yw hi neb a wra y dochya, rag peghadores yw hi.' [40] Ha Yesu
a worthybis ha leverel dhodho, 'Simon, yma dhymm neppyth
dhe leverel dhis.' Yn-medh ev, 'A Dhyskador, lavar.' [41] 'Yth esa
dhe unn kresysor dew gendoner; yth esa dhe'n eyl kendon a

---

a 7:28 *Yowann Besydhyer:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yowann.*

b 7:32 *ni a ganas galargan:* War-lergh re a'n dornskrifow *ni a ganas dhywgh galargan.*

bymp kans denarius,[a] ha dh'y gila hanter-kans. 42 Pan na yllens
pe, ev a avas dh'aga dew. Ytho pyneyl anedha a'n kar moy?'
43 Simon a worthybis ow leverel, 'Dell dybav, ev may havas ev
moy dhodho.' Yn-medh ev dhodho, 'Ewn re vreussys.' 44 Ena
ev a dreylyas dhe'n venyn ha leverel dhe Simon, 'A welydh an
venyn ma? My a dheuth y'th chi; ny resys dhymm dowr dhe'm
treys, mes hi re beu ow klybya ow threys gans hy dagrow ha'ga
sygha gans hy gols. 45 Ny resys dhymm bay, mes a-ban dheuth
vy a-ji ny hedhi hi amma dhe'm treys. 46 Ny wrussys ura ow
fenn gans oyl, mes hi a uras ow threys gans unyent. 47 Rakhenna
y lavarav dhis, yma gevys dhedhi hy feghosow pals, rag hi dhe
gara meur; mes ev may feu boghes gevys dhodho, boghes ev a
gar.' 48 Ena ev a leveris dhedhi, 'Yma gevys dhis dha beghosow.'
49 An re o esedhys ganso a dhallathas leverel an eyl dh'y gila,
'Piw yw hemma neb a av ynwedh peghosow?' 50 Hag ev a leveris
dhe'n venyn, 'Dha fydh re'th sawyas; ke yn kres.'

Benynes owth Holya Yesu

8 Wosa henna, yth esa ow tremena dre sitys ha trevow ow
pregoth ha derivas an nowodhow da a wlaskor Duw; ha'n
dewdhek esa ganso, 2 ha benynes, neb re bia yaghhes a debel
spyrysyon ha klevesow: Maria henwys Magdalena, may teuth
yn-mes anedhi seyth dyowl, 3 ha Yoanna gwreg Kusa, rennyas
Herod, ha Susanna, ha lies arall, neb a venystra dhedha[b] yn-
mes a'ga fythow.

Parabolenn an Gonador

Mat 13:1-9; Mark 4:1-9

4 Wosa routh veur dhe omguntell, ha tus dhiworth lies sita
dhe dhos dhodho, ev a gewsis dre barabolenn: 5 'Gonador
eth yn-mes dhe wonedha y has; ha pan hasas, rann a'n has a
goedhas ryb an fordh hag a veu stenkys yn-dann dreys, hag
ydhyn an ayr a's devoryas. 6 Rann arall a goedhas war veynek;
ha pan devis, y feu desyghys rag fowt glybor. 7 Rann arall a

---

a 7:41 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

b 8:3 *dhedha:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhodho.*

goedhas yn mysk spern, ha'n spern a devis war-barth gensi ha'y thaga. [8] Ha rann arall a goedhas yn dor mas, ha pan devis, hi a dhug trevas, kansplek.' Hag ow leverel hemma, ev a grias, 'Neb a'n jeves diwskovarn rag klewes, ev klewes.'

Porpos an Parabolennow

Mat 13:10-17; Mark 4:10-12

[9] Y dhyskyblon a wovynni orto pandr'a ve styr an barabolenn ma. [10] Hag ev a leveris, 'Dhy'hwi yw grontys aswonn kevrinyow gwlaskor Duw, mes dhe'n re erell dre barabolennow,

rag ow kweles, ny welons,
hag ow klewes, ny glewons.

Styr Parabolenn an Gonador

Mat 13:18-23; Mark 4:13-20

[11] 'Hemm yw an barabolenn: an has yw ger Duw. [12] An re ryb an fordh yw neb a glew, ena an jowl a dheu ha kemmeres an ger dhiworth aga holonn rag own i dhe grysi ha bos selwys. [13] An re war an veynek yw neb pan glewons a dhegemmer an ger gans lowena, mes nyns eus dhedha gwreydhenn; i a grys pols byghan, hag yn termyn temptasyon i a gildenn. [14] An dra a goedhas y'n spern, yth yw an re a glewas, ha pan vons yn-rag tegys yns gans an fienasow ha'n rychys ha'n plesours a vewnans, ha ny dhegons frut adhves. [15] Mes an dra y'n tir da, yth yns i an re a glew an ger gans kolonn vas ha da ha'y witha, ha doen frut gans perthyans.

Lugarn yn-dann Lester

Mat 5:15-16; Mark 4:21-25; Luk 11:33

[16] 'Denvyth wosa enowi lugarn ny'n kudh yn-dann lester, po y worra yn-dann weli, mes ev a'n gorr war wolowbrenn, rag may hallo an dus a dheu a-ji gweles an golow. [17] Rag nyns eus tra yn-dann gel na vydh diskudhys, na tra gevrinek na vydh godhvedhys ha dos dhe'n golow. [18] Merkyewgh ytho fatell glewowgh: rag neb a bewvo, dhodho ev y fydh res; ha neb na bewvo mann, y fydh kemmerys a-dhiworto ynwedh an pyth a dybir ev dhe bewa.'

Mamm ha Breder Yesu

Mat 12:46-50; Mark 3:31-35

19 Ena y teuth dhodho y vamm ha'y vreder, ha ny yllens dos
nes dhodho drefenn an routh. 20 Ha leverys veu dhodho, 'Dha
vamm ha'th vreder a worta a-ves ow mynnes dha weles.' 21 Mes
ev a worthybis ha leverel dhedha, 'Ow mamm ha'm breder yw
an re a glew ger Duw ha'y wul.'

Yesu a Goselha Annawel

Mat 8:23-27; Mark 4:35-41

22 Y hwarva unn jydh, yth yskynnas yn skath, ha'n dhyskyblon
ganso, hag yn-medh ev dhedha, 'Gwren tremena dhe'n tu arall
a'n lynn;' hag i a woelyas dhe-ves. 23 Hag i ow koelya, ev eth yn
kosk. Hag annawel a goedhas war an lynn; yth esa aga skath ow
pos livys, ha peryllys vons. 24 I a dheuth dhe wul dhodho difuna,
ow leverel, 'Mester, mester, y ferwyn!' Ena ev a dhifunas ha
keski an gwyns ha garowder an dowr; hedhi a wrussons hag yth
esa kalmynsi. 25 Ev a leveris dhedha, 'Ple'ma agas fydh?' Own
a's tevo, hag ena marth, hag i a leveris an eyl dh'y gila, 'Piw
ytho yw hemma, ow korhemmynna ynwedh dhe'n gwynsow ha
dhe'n dowr, ha gostydh yns dhodho?'

Yaghheans an Den a Gadara Tormentys gans Dywolow

Mat 8:28-34; Mark 5:1-20

26 I a woelyas bys yn bro an Gadarenys,[a] usi a-dal Galile.
27 Ena pan eth yn-mes dhe'n tir, y tyerbynnas dhodho gour a'n
sita, ha dhodho dywolow seuladhydh, ha ny wiska dillas,[b] na
triga yn chi, saw y'n bedhow. 28 Pan welas Yesu, ev a armas, ha
koedha a-ragdho, ha leverel ughel y lev, 'Pandr'a vynnydh tejy
genev vy, Yesu, Mab Duw Ughella? My a'th pys, na wra ow
thormentya.' 29 Rag ev a arghsa dhe'n spyrys avlan dos yn-mes
a'n den. Rag lieskweyth an spyrys a'n dalghennsa, ha gwithys
vedha, kelmys gans chaynys ha kargharow; mes ev a derri

a 8:26 *Gadarenys:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gerasenys.*

b 8:27 *ha dhodho dywolow seuladhydh, ha ny wiska dillas:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha dhodho dywolow; ha seuladhydh ny wisksa dillas.*

an kolmow, ha helghys vedha gans an jowl bys yn tylleryow difeyth. [30] Ena Yesu a worthybis dhodho, 'Pyth yw dha hanow?' Ev a leveris, 'Lyjyon;' rag lies dyowl re dhothya ynno. [31] Hag i a'n pysis, na wrella erghi dhedha mos y'n islonk.

[32] Mes yth esa flokk meur a vogh ow peuri ena y'n menydh; hag i a'n pysi a asa dhedha mos ynna; ytho ev a ros kummyas dhedha. [33] Ena an dhywolow a dheuth yn-mes a'n den ha mos y'n mogh, ha'n flokk a boenyas yn-nans dres an lann serth bys y'n lynn, ha beudhi.

[34] Ha'n vugeledh, pan welsons an pyth a hwarvia, a fias dhe'n fo ha'y dherivas y'n sita hag y'n pow. [35] Ena i eth yn-mes dhe weles an pyth a hwarvia, hag i a dheuth dhe Yesu, ha kavoes an den may teuth an dhywolow yn-mes anodho esedhys orth treys Yesu; dillasys ha yagh y vrys; hag own a's teva. [36] An re neb a welsa fatell veu sawys an den dalghennys gans dyowl a'n derivas dhedha. [37] Hag oll an routh a bow an Gadarenys[a] a wre y bysi a'ga gasa, rag dalghennys vons i gans own meur; ytho ev eth yn skath ha dehweles. [38] Mes an gour may teuth anodho an dhywolow a'n pysi may fe ganso; mes ev a'n dannvonas dhe-ves, ow leverel, [39] 'Dehwel dhe'th chi ha derivas pygemmys a wrug Duw ragos.' Hag ev eth dhe-ves ha pregoth dres oll an sita pygemmys a wrug Yesu ragdho.

Myrgh an Rewler, ha'n Venyn a Dochyas Dillas Yesu

Mat 9:18-26; Mark 5:21-43

[40] Wosa Yesu dhe dhehweles, an routh a'n dynnerghis; rag yth esa pubonan orth y wortos. [41] Hag otta, y teuth gour henwys Yairus, neb o rewler a'n synaga, hag ev a goedhas orth treys Yesu, ha'y bysi a dhos yn y ji, [42] rag yth esa dhodho unn vyrgh genys, a-dro dhe dhewdhek bloedh, ha hi yn eneworres.

Hag ev ow mos, yth esa an routh orth y waska. [43] Hag unn venyn neb o klav nans o dewdhek blydhen gans liv goes, neb a

---

a 8:37 *Gadarenys:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gerasenys.*

spensa oll hy fygans war vedhogyon,[a] heb galloes bos yaghhes
gans denvyth, 44 a dheuth a-dryv dhodho ha tochya kribell y
vantell; hag a-dhesempis liv hy goes a hedhis. 45 Ha Yesu a
leveris, 'Piw a'm tochyas?' Pan wrug pubonan y nagha, Peder[b]
a leveris, 'A Vester, an routhow a'th keas a-derdro orth dha
waska, ha ty a wovynn, "Piw a'm tochyas?"'[c] 46 Mes Yesu a
leveris, 'Nebonan re'm tochyas, rag my a woer galloes dhe vos
gyllys ahanav.' 47 Ha'n venyn, pan welas hi dhe vos diskudhys,
a dheuth yn unn grena, ha wosa koedha a-dheragdho, hi a
dherivas a-rag oll an dus prag y hwrug hi y dochya, ha fatell via
hi yaghhes a-dhesempis. 48 Ev a leveris dhedhi, 'Myrgh, dha
fydh re'th sawyas; ke yn kres.'

49 Hag ev hwath ow kewsel, y teuth nebonan dhiworth chi
rewler an synaga, ow leverel, 'Dha vyrgh re verwis; na wra
ankombra an Dyskador namoy.' 50 Mes Yesu, pan glewas
hemma, a worthybis dhodho, 'Na borth own, unnweyth
krys, ha hi a vydh sawys.' 51 Pan dheuth y'n chi, ny asas dhe
dhenvyth mos a-ji ganso, saw Peder ha Yowann ha Jamys, ha
tas an flogh ha'n vamm. 52 I oll a oela ha kyni war hy lergh.
Mes ev a leveris, 'Na oelewgh, rag ny verwis hi, mes hi a gosk.'
53 Mes i a'n skornya, ow kodhvos hi dhe vos marow. 54 Hag ev
a dhannvonas peub yn-mes, ha'y synsi[d] er hy leuv, ha gelwel,
'A flogh, sav yn-bann.' 55 Ha'y spyrys a dhehwelis, ha hi a sevis
a-dhistowgh; hag ev a erghis neppyth dhe vos res dhedhi dhe
dhybri. 56 Marth a's teva hy herens; mes ev a worhemmynnis
dhedha na dheriffens dhe dhenvyth an pyth a hwarva.

---

a 8:43 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *neb a spensa oll hy fygans war vedhogyon.*

b 8:45 *Peder:* War-lergh re a'n dornskrifow *Peder ha'n re esa ganso.*

c 8:45 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha ty a wovynn, Piw a'm tochyas!*

d 8:54 *Hag ev a dhannvonas peub yn-mes, ha'y synsi:* War-lergh re a'n dornskrifow *Hag ev a's synsis.*

Dannvon an Dewdhek

Mat 10:5-14; Mark 6:7-13

9 Ena ev a elwis an dewdhek war-barth, hag a ros dhedha
galloes hag awtorita war oll an dhywolow, ha dhe
yaghhe klevesow, [2] hag ev a's dannvonas yn-mes dhe bregoth
gwlaskor Duw, ha dhe yaghhe an glevyon. [3] Ev a leveris
dhedha, 'Na gemmerewgh travyth rag an fordh, na lorgh, na
skryp, na bara, na mona na diw bows dhe bubonan. [4] Ha py chi
pynag a dhyffowgh ynno, trigewgh ena bys pan omdennewgh
alena. [5] Ha seul na wra agas dynnerghi, pan yllowgh yn-mes a'n
sita na, shakyewgh an doust a-dhann agas treys yn dustuni er
aga fynn.' [6] Ytho i eth dhe-ves ha tremena der an trevow, ow
pregoth an aweyl hag ow yaghhe yn pub tyller.

Fienasow Herod

Mat 14:1-12; Mark 6:14-29

[7] Lemmyn Herod an tetrargh a glewas a bup-tra a hwarva,
ha penndegys o, rag re a leveri Yowann re bia drehevys a'n re
varow, [8] ha re erell, Elias dhe omdhiskwedhes, ha re erell, onan
a'n brofoesi a-henys dhe dhasserghi. [9] Hag yn-medh Herod,
'Yowann a dhibennis; mes piw yw hemma, neb a glewav taklow
a'n par ma yn y gever?' Hag ev a hwila y weles.

Maga an Pymp Mil

Mat 14:13-21; Mark 6:30-44; Yow 6:1-14

[10] An abesteli, wosa i dhe dhehweles, a dherivas dhodho pup-
tra re wrussens. Hag ev a's kemmeras hag omdenna yn priva
dhe sita henwys Bethsaida.[a] [11] Mes an routhow, pan glewsons,
a'n siwyas; hag ev orth aga dynnerghi a gewsis orta a wlaskor
Duw, hag ev a yaghhas seul a'n jeva edhomm a yaghheans.

[12] An jydh a dhallathas dos dhe benn, ha'n dewdhek a dheuth
ha leverel dhodho, 'Dannvon an routh dhe-ves, rag mayth
ellens y'n trevow ha'n pow a-dro ha kavoes ostyans ha neppyth
dhe dhybri, rag yth eson ni omma yn tyller difeyth.' [13] Mes ev a

---

a 9:10 *dhe sita henwys Bethsaida:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe dyller ynyal ryb sita henwys Bethsaida.*

leveris dhedha, ‘Rewgh hwi dhedha dhe dhybri.’ Yn-medhons i, ‘Nyns eus dhyn moy es pymp torth ha dew bysk, marnas ni a dhe brena boes rag oll an dus ma.’ 14 Rag yth ens i neb pymp mil wour. Yn-medh ev dh’y dhyskyblon, ‘Gwrewgh dhedha esedha yn bagasow a neb hanter kans pubonan.’ 15 Hag yndella y hwrussons, ha gul pubonan dhe esedha. 16 Hag ow kemmeres an pymp torth ha’n dhew bysk, ev a viras yn-bann dhe nev ha’ga benniga, ha’ga therri, hag ev a’s ros dh’y dhyskyblon rag aga settya a-rag an routh. 17 Pubonan a dhybris hag a veu lenwys; hag a’n brewyon gesys dhedha, dewdhek kanstellas a veu kuntellys.

Peder a Avow Yesu dhe Vos an Krist

Mat 16:13-19; Mark 8:27-29

18 Lemmyn y hwarva, pan esa ev ow pysi y honan, y teuth y dhyskyblon war-barth ganso, hag ev a wovynni orta, ow leverel, ‘Piw y lever an routhow ow bos evy?’ 19 I a worthybis ow leverel, ‘Yowann Besydhyer, re erell Elias, mes re erell, “Onan a’n brofoesi a-henys re dhassorghas.”’ 20 Ev a leveris dhedha, ‘Mes hwi, piw y leverowgh my dhe vos?’ Peder a worthybis ha leverel, ‘An Krist a Dhuw.’

Yesu a Dhargan Y Vernans ha’y Dhasserghyans

Mat 16:20-28; Mark 8:30–9:1

21 Mes ev a’s erghis straght na lavarrons hemma dhe dhenvyth, 22 ow leverel bos res dhe Vab an den godhav lies tra ha bos neghys gans an henavogyon ha’n bennoferysi ha’n skribys ha bos ledhys ha bos drehevys y’n tressa dydh.

23 Hag yn-medh ev dhedha i oll, ‘Mar mynn nebonan dos war ow lergh, gwres omnagha, ha kemmeres yn-bann y grows pub dydh, ha’m holya vy. 24 Rag piwpynag a vynno gwitha y vewnans a’n kyll; mes piwpynag a gollo y vewnans a-barth dhymmo vy, ev a’n gwith. 25 Rag pana les a vydh dhe dhen, pan wrello gwaynya oll an bys, hag ev y honan ow pos diswrys po kellys? 26 Piwpynag ytho a’n jeffo meth ahanav vy ha’m lavarow, Mab an den a’n jevydh meth anodho pan dheffo yn y wolewder ev ha golewder an Tas ha’n eledh sans. 27 Mes yn

hwir y lavarav dhywgh, yma rann a'n re ow sevel omma na dastyons ankow erna wellons gwlaskor Duw.'

Treusfigurans Krist

Mat 17:1-8; Mark 9:2-8

28 Y hwarva a-dro dhe eth dydh wosa an geryow ma, ev a
gemmeras Peder ha Yowann ha Jamys ganso ha mos yn-bann
y'n menydh rag pysi. 29 Hag ev ow pysi, semlans y fas a janjyas
ha'y dhillas a veu kann, ow lentri. 30 Hag otta, dew wour a gewsi
ganso; yth ens i Moyses hag Elias, 31 neb a omdhiskwedhas yn
golewder, ha kewsel a'y dhibarth[a] a vedha orth hy hollenwel
yn Yerusalem. 32 Mes Peder ha'n re ganso o poes gans kosk; ha
pan ens i difun, i a welas y wolewder ha'n dhew wour ow sevel
ganso. 33 Ha pan esens ow tiberth dhiworto Peder a leveris
dhe Yesu, 'A Vester, da yw ni dhe vos omma; gwren drehevel
teyr skovva, onan ragos jy hag onan rag Moyses hag onan rag
Elias,' heb godhvos pandra esa ow leverel. 34 Hag ev ow leverel
hemma kommolenn a dheuth ha gorskeusi warnedha; hag i a
borthas own pan ethons y'n gommolenn. 35 Ha lev a dheuth yn-
mes a'n gommolenn ow leverel, 'Hemm yw ow Mab dewisys,[b]
klewewgh ev.' 36 Wosa an lev dhe gewsel, Yesu a veu kevys y
honan. Ha tewel a wrussons ha ny dherivsons orth denvyth y'n
dydhyow na an taklow a welsens.

Yaghheans Maw Troblys gans Spyrys Avlan

Mat 17:14-18; Mark 9:14-27

37 Ternos, pan dheuthons yn-nans a'n menydh, routh veur
a'n dyerbynnas. 38 Hag otta gour a'n routh a grias ha leverel, 'a
Dhyskador, my a'th pys, mir orth ow mab, rag ow unn flogh yw
ev, 39 hag otta, spyrys a'n kemmer ha desempis ev a skrij; hag
ev a'n tewl gans shorys, owth ewyni, ha skant ny'n gas, orth y
vrewi. 40 My a bysis dha dhyskyblon a'y dewlel yn-mes, ha ny
allsons.' 41 Yesu a worthybis ha leverel, 'A henedh diskryjyk
ha kammhynsek, pes termyn y fydhav genowgh ha'gas perthi?

---

a 9:31 *dhibarth:* Po *eksodus.*

b 9:35 *dewisys:* War-lergh re a'n dornskrifow *karadow.*

Doro dha vab omma.' [42] Hag ev hwath ow tos, an jowl a'n torras ha'y dewlel dhe'n dor yn shora; ha Yesu a goskas an spyrys avlan ha yaghhe an maw ha'y dhaskorr dh'y das. [43] Ha marth a's tevo peub a veuredh Duw.

Yesu a Dhargan Y Vernans Arta

Mat 17:22-23; Mark 9:30-32

Hag i hwath gans marth a bup-tra a wre, ev a leveris dh'y dhyskyblon, [44] 'Gorrewgh an geryow ma yn agas diwskovarn; rag Mab an den a vydh delivrys yn diwleuv tus.' [45] Mes ny gonvedhens an lavar ma, ha kudhys o dhiworta, ma na wodhyens gweles y styr; hag own a's tevo a wovynn orto a-dro dhe'n lavar ma.

Piw Yw an Moyha?

Mat 18:1-5; Mark 9:33-37

[46] Ena dadhel a sordyas yntredha, piw anedha a via an moyha. [47] Mes Yesu, ow kodhvos[a] preder aga holonn, a gemmeras flogh ha'y worra rybdho [48] ha leverel dhedha, 'Neb a dhegemmerro an flogh ma yn ow hanow vy a'm degemmer vy; ha neb a'm degemmerro vy, a'n degemmer ev neb a'm dannvonas; rag neb yw an byghanna yntredhowgh, meur yw ev.'

Neb na Vo Er Agan Pynn, Ragon Ni yth Yw

Mark 9:38-40

[49] Yowann a worthybis ha leverel, 'A Vester, ni a welas nebonan ow tewlel yn-mes dywolow y'th hanow jy, ha ni a'n lettyas, rag ny wra ev holya genen ni.' [50] Mes Yesu a leveris dhodho, 'Na wra y lettya; rag neb na vo er agas pynn, ragowgh hwi yth yw.'

Tre yn Samaria a Skon Wolkomma Yesu

[51] Y hwarva, ha'n termyn ow tos pan vedha kemmerys yn-bann, ev a settyas y fas dhe vos dhe Yerusalem. [52] Hag ev a dhannvonas kannasow a-dheragdho, neb eth hag entra yn tre a'n Samaritanys, rag pareusi ragdho, [53] mes ny wrens y dhynnerghi, rag y fas dhe vos settys troha Yerusalem. [54] Ha pan y'n gwelas

---

a 9:47 *ow kodhvos:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow kweles.*

y dhyskyblon Jamys ha Yowann, yn-medhons, ‘Arloedh, a vynnydh ni dhe erghi may teffo tan yn-nans dhiworth nev ha’ga distrui?’[a] [55] Mes ev a dreylyas ha’ga heredhi.[b] [56] Hag i eth yn-rag dhe dre arall.

Holyoryon Yesu

Mat 8:19-22

[57] Hag i ow mos war an fordh, nebonan a leveris dhodho, ‘My a’th hol py le pynag yth ylli.’ [58] Yn-medh Yesu dhodho, ‘Dhe’n lewern yma tell, ha neythow dhe ydhyn an ayr, mes dhe Vab an den nyns eus tyller vyth may hworro y benn.’ [59] Ev a leveris dhe nebonan arall, ‘Gwra ow holya.’ Mes ev a leveris, ‘Arloedh, gas vy kyns oll dhe vos dhe ynkleudhyas ow thas.’ [60] Ev a leveris dhodho, ‘Gas dhe’n re varow ynkleudhyas aga thus varow aga honan; mes ty, ke dhe bregoth gwlaskor Duw.’ [61] Hag yn-medh den arall, ‘My a vynn dha holya, Arloedh, mes kyns oll gas vy dhe leverel farwell dhe’n dus y’m chi.’ [62] Yn-medh Yesu dhodho, ‘Nyns yw gwiw dhe wlaskor Duw an den neb a worro y leuv war an arader, ha mires war-dhelergh.’

Kannasedh an Dewdhek ha Tri-ugens

2: **Mat 9:37-38**

10 Wosa hemma, an Arloedh a apoyntyas dewdhek ha tri-ugens[c] arall ha’ga dannvon dew ha dew a-dheragdho dhe bub sita ha tyller may fynna ev mos. [2] Yn-medh ev dhedha, ‘An drevas yw meur, mes an oberwesyon yw boghes; ytho pysewgh Arloedh an drevas may tannvonno gonisysi bys yn y drevas. [3] Ewgh; awotta, my a’gas dannvon yn-mes avel eyn yn mysk bleydhi. [4] Na degewgh pors, na skryp, nag

---

a 9:54 *distrui:* War-lergh re a’n dornskrifow *distrui kepar dell wrug Elias.*

b 9:55 War-lergh re a’n dornskrifow *[55] Mes ev a dreylyas ha’ga heredhi ha leverel, ‘Ny wodhowgh a by par spyrys yth owgh. [56] Rag ny dheuth Mab an den rag distrui enevow tus, marnas selwel.’ Hag i eth yn-rag dhe dre arall.*

c 10:1 *dewdhek ha tri-ugens:* War-lergh re a’n dornskrifow *deg ha tri-ugens.*

eskisyow, ha na salusewgh denvyth war an fordh. [5] Hag yn py chi pynag yth ellowgh, leverewgh kyns oll, “Kres dhe’n chi ma.” [6] Ha mars eus mab a gres ena, agas kres a bowes warnodho; mes mar nyns eus, ev a dhehwel dhywgh. [7] Gortewgh y’n keth chi na ow tybri hag owth eva pypynag a rollons, rag gwiw dhe’n oberwas yw y wober. Na wrewgh sommys a unn chi dhe ji arall. [8] Ha dhe by sita pynag yth ellowgh, hag i a’gas dynnergh, dybrewgh an pyth yw gorrys a-ragowgh; [9] ha yaghhewgh an glevyon ynni ha leverel dhedha, “Gwlaskor Duw re dheuth nes dhywgh.” [10] Mes dhe by sita pynag yth ellowgh ha ny’gas dynnerghons, ewgh mes yn hy stretys ha leverel, [11] “Hwath an doust a’gas sita hag a len orthyn, ni a’n shak dhe-ves er agas pynn; saw godhvydhewgh hemma, gwlaskor Duw re dheuth nes dhywgh.” [12] My a lever dhywgh, moy perthadow a vydh rag Sodom y’n jydh na es dell vydh rag an sita na.

Go-i an Sitys na Goedhas yn Edrek

Mat 11:20-24

[13] ‘Go-jy Korasin! Go-jy Bethsaida! – rag mar pe gwrys yn Tyr ha Sidon an oberow galloesek a veu gwrys yn agas mysk, seuladhydh i a goedhsa yn edrek, esedhys yn yskar ha lusu. [14] Mes moy perthadow vydh rag Tyr ha Sidon y’n vreus es dell vydh ragowgh hwi. [15] Ha ty, Kapernaum,

a vydhydh ughelhes bys yn nev?
Ty a vydh iselhes bys yn ifarn!

[16] ‘Neb a’gas klew a’m klew vy, ha neb a’gas denagh a’m denagh vy; ha neb a’m denagh vy a’n denagh ev neb a’m dannvonas vy.’

Gober an Dhyskyblon

[17] An dewdhek ha tri-ugens[a] a dhehwelis gans lowena, ow leverel, ‘Arloedh, ynwedh an dhywolow yw gorrys yn-dannon y’th hanow jy!’ [18] Hag ev a leveris dhedha, ‘My a weli Satnas avel lughesenn ow koedha dhiworth nev. [19] Awotta, my re ros

---

a 10:17 *dewdhek ha tri-ugens:* War-lergh re a’n dornskrifow *deg ha tri-ugens.*

dhywgh awtorita dhe drettya war serf ha skorpyons, ha war oll galloes an eskar, ha ny wra travyth agas pystiga mann. [20] Byttegyns na lowenhewgh yn henna, an spyrysyon dhe vos gorrys yn-dannowgh, mes lowenhewgh rag agas henwyn dhe vos skrifys y'n nevow.'

Heudhder Yesu

Mat 11:25-27, 13:16-17

[21] Y'n eur na, ev a lowenhas y'n Spyrys Sans[a] ha leverel, 'My a'th wormel, A Das, Arloedh nev ha nor, drefenn ty dhe gudha an taklow ma dhiworth an re fur ha skiansek, ha'ga diskudha dhe fleghesigow; yn hwir, A Das, rag yndella re beu plegadow dhis. [22] Pup-tra re beu[b] kemmynnys dhymm gans ow Thas, ha denvyth ny aswonn piw yw an Mab marnas an Tas, ha piw yw an Tas marnas an Mab, hag ev neb may fynn an Mab y dhiskwedhes dhodho.'

[23] Ena ev a dreylyas troha'n dhyskyblon ha leverel yn priva, 'Gwynnvys an dhewlagas a wel an taklow a welowgh hwi; [24] rag my a lever dhywgh, profoesi ha myghternedh bals a veu hwansek dhe weles an taklow a welowgh hwi ha ny welsons, ha klewes an taklow a glewowgh hwi ha ny glewsons.'

An Samaritan Da

Mat 22:34-39; Mark 12:28-31

[25] Hag awotta, neb laghyas a sevis yn-bann ha'y brevi ow leverel, 'A Dhyskador, pandr'a wrav rag erita bewnans heb diwedh?' [26] Ev a leveris dhodho, 'Pyth yw skrifys y'n lagha? Fatell y'n redydh?' [27] Hag ev a worthybis ha leverel, 'Ty a wra kara an Arloedh dha Dhuw gans oll dha golonn ha gans oll dha enev ha gans oll dha nerth ha gans oll dha vrys; ha'th kentrevek avelos ty dha honan.' [28] Hag ev a leveris dhodho, 'Ewn y hworthybsys; hemma gwra, ha ty a vew.'

---

a 10:21 *y'n Spyrys Sans:* War-lergh re a'n dornskrifow *y'n spyrys.*

b 10:22 *Pup-tra re beu:* War-lergh re a'n dornskrifow *Hag ow treylya trohag y dhyskyblon ev a leveris, Pup-tra re beu.*

[29] Mes ev, ow mynnes justifia y honan, a leveris dhe Yesu,
'Ha piw yw ow hentrevek?' [30] Yesu a worthybis ow leverel, 'Yth
esa unn den ow mos yn-nans dhiworth Yerusalem dhe Yeriko
hag ev a goedhas yn mysk ladron, hag i a'n destryppyas ha'y
weskel, ha mos dhe-ves, orth y asa hanter marow. [31] Lemmyn
dre geslamm yth esa neb oferyas ow mos yn-nans y'n fordh na,
ha pan y'n gwelas, ev a dremenas a'n eyl tenewen. [32] Hag y'n
keth vaner, Levyas a dheuth dhe'n tyller, ha pan y'n gwelas, ev
a dremenas a'n eyl tenewen. [33] Mes unn Samaritan, ow vyajya,
a dheuth nes dhodho ha'y weles, ha kemmeres truedh anodho,
[34] ha mos dhodho ha lystenna y woliow, ow tiveri warnedha
oyl ha gwin. Ena ev a'n settyas war y asen y honan, ha'y worra
dhe hostleri ha'y witha. [35] Ha ternos ev a gemmeras yn-mes
dew dhenarius[a] ha'ga ri dhe'n ost ha leverel, "Gwra y witha, ha
pypynag moy a vynni dhe spena my a attal dhis pan dhehwelav."
[36] Piw ytho a'n tri, dell dybydh, o kentrevek dhe neb a goedhas
yn mysk an ladron?' [37] Ev a leveris, 'Neb a gemmeras truedh
anodho.' Ha Yesu a leveris dhodho, 'Ke, ha ty gwra y'n keth
vaner.'

Yesu A dhe Martha ha Maria

[38] Hag i ow mos yn-rag, ev eth yn unn dre; hag unn venyn
henwys Martha a'n dynerghis yn hy chi. [39] Yth esa dhedhi
hwoer henwys Maria, ha hi o esedhys orth treys an Arloedh
ow koslowes orth y eryow. [40] Mes Martha o troblys drefenn an
gonis pals; ytho hi a dheuth dhodho ha leverel, 'Arloedh, a ny
vern dhis ow hwoer dhe'm gasa ow honan ow servya? Lavar
dhedhi ytho ma'm gweresso.' [41] Mes an Arloedh[b] a worthybis
ha leverel dhedhi, 'Martha, Martha, prederus osta ha troblys
a-dro dhe lies tra; [42] mes yma edhomm a unn dra: ha Maria re
dhewisas an rann dha, na vydh kemmerys dhiworti.'

---

a 10:35 *dhenarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

b 10:41 *Mes an Arloedh:* War-lergh re a'n dornskrifow *Mes Yesu.*

Dyskas a-dro dhe Bysadow

Mat 6:9-15, 7:7-11

11 Y hwarva ev dhe vos ow pysi yn neb tyller, ha
pan hedhis, onan a'y dhyskyblon a leveris dhodho,
'Arloedh, dysk dhyn pysi, kepar dell dhyskas Yowann y
dhyskyblon ev.' [2] Hag ev a leveris dhedha, 'Pan wrewgh pysi,
leverewgh,

A Das, sanshes re bo dha hanow;
re dheffo dha wlaskor;
[3] ro dhyn ni hedhyw agan bara pub-dydhyek;
[4] ha gav dhyn agan peghosow,
rag ni ynwedh a av dhe beub yw kendoner dhyn ni;
ha na'gan led yn temptasyon.'[a]

[5] Hag ev a leveris dhedha, 'Piw ahanowgh a'n jevydh koweth
ha mos dhodho yn hanter-nos ha leverel dhodho, "Koweth, prest
dhymm teyr thorth-vara; [6] rag ow howeth re dheuth dhymm a
vyaj ha nyns eus genev travyth dhe settya a-ragdho." [7] Hag ow
korthybi a'n tu a-bervedh yn-medh ev, "Na wra ow throbla; an
daras yw deges, hag yma ow fleghes genev y'n gweli; ny allav
sevel dhe ri dhis." [8] My a lever dhywgh, kyn na vynn sevel ha ri
dhodho drefenn y vos y goweth, drefenn y donteth ev a sev ha
ri dhodho pup-tra a'n jevydh edhomm anodho.

[9] 'Ha my a lever dhywgh, govynnewgh hag y fydh res dhywgh,
hwilewgh ha hwi a gyv, knoukyewgh hag y fydh igerys dhywgh;
[10] rag peub hag a wovynn a dhegemmer, ha neb a hwila a gyv,
ha dhe neb a gnouk y fydh igerys. [11] Py den ahanowgh, orto
mar kovynn y vab pysk, a re dhodho sarf yn le an pysk?[b] [12] Po
mar kovynn oy, a re dhodho skorpyon? [13] Hwi ytho, ow pos

---

a 11:4 *yn temptasyon:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn temptasyon, mes delirv ni dhiworth an tebel el.*

b 11:11 War-lergh re a'n dornskrifow *Py den ahanowgh, orto mar kovynn y vab bara, a re dhodho men? Po mar kovynn pysk, a re dhodho sarf yn le an pysk?*

drog, mar kodhowgh ri rohow da dh'agas fleghes, pygemmys moy y re an Tas a nev an Spyrys Sans dhe seul a wovynn orto!'

Yesu ha Belzebul

Mat 12:22-30; Mark 3:20-27

14 Yth esa ev ow tewlel yn-mes dyowl neb o avlavar; ha pan
dheuth an jowl yn-mes, an den avlavar a gewsis, ha marth a's
teva an routhow. 15 Mes re anedha a leveris, 'Dre Belzebul
pryns an dhywolow y tewl ev an dhywolow yn-mes.' 16 Re erell
a'n previ ha govynn orto tokyn dhiworth nev. 17 Mes ev, ow
kodhvos aga frederow, a leveris dhedha, 'Pub ruvaneth rynnys
er hy fynn hy honan yw difeythys; ha chi a goedh erbynn chi.[a]
18 Mars yw Satnas ynwedh rynnys er y bynn y honan, fatell yll
y ruvaneth sevel? – rag hwi a lever my dhe dewlel dywolow yn-
mes dre Belzebul. 19 Ha mar towlav vy an dhywolow yn-mes
dre Belzebul, dre biw y's tewl agas mebyon hwi? Rakhenna
i a vydh agas breusysi. 20 Mes mars yw dre vys Duw y towlav
dywolow yn-mes, ytho gwlaskor Duw yw devedhys warnowgh.
21 Pan with den krev ervys y balys y honan, yma y bythow
yn kres; 22 mes pan dheffo warnodho den kreffa agesso, ev a
gemmer dhiworto y leun-arvwisk may trestyas ynno, ha ranna
y breydh. 23 Neb na vo genev, er ow fynn yma; ha neb na guntell
genev, skoellya a wra.

Dehweles an Spyrys Avlan

Mat 12:43-45

24 'Pan dheu spyrys avlan yn-mes a dhen, ev a dremen dre
dylleryow sygh ow hwilas powesva ha ny's kyv. Ena yn-medh
ev, "My a dhehwel dhe'm chi may teuth vy yn-mes anodho."
25 Ha pan yw devedhys, ev a'n kyv skubys hag arayys. 26 Ena
yth a ha dri seyth spyrys arall gweth agesso y honan, hag i ow
mones a-bervedh a drig ena; ha diwedh an den na yw gweth
ages y dhalleth.'

---

a 11:17 *ha chi a goedh erbynn chi:* Po *ha chi rynnys erbynn y honan a goedh.*

Gwir Wynnvys

[27] Y hwarva, hag ev ow leverel hemma, unn venyn y'n routh
dhe dhrehevel hy lev ha leverel dhodho, 'Gwynnvys an dorr
a'th tug ha'n dhiwvronn a'th vagas!' [28] Mes ev a leveris, 'Kyns,
gwynnvys an re a glew ger Duw ha'y witha.'

Hwilas Tokyn

Mat 12:38-42; Mark 8:12

[29] Ha'n routhow owth ynkressya, ev a dhallathas kewsel, 'An
henedh ma yw drog henedh; ev a hwila tokyn, ha ny vydh
tokyn res dhodho marnas tokyn Yona. [30] Rag kepar dell veu
Yona tokyn dhe dus Nineve, yndella y fydh Mab an den dhe'n
henedh ma. [31] Myghternes an dhyghowbarth a sev y'n vreus
gans gwer an henedh ma ha'ga dampnya; rag hi a dheuth
dhiworth pennow an nor dhe glewes furneth Solomon, hag
ottomma neppyth moy es Solomon. [32] Gwer Nineve a sev y'n
vreus gans an henedh ma ha'y dhampnya; rag i a goedhas yn
edrek drefenn pregoth Yona, hag ottomma neppyth moy es
Yona.

Golow an Korf

Mat 5:15, 6:22-23; Luk 8:16-17

[33] 'Ny wra denvyth, wosa enowi lugarn, y worra yn dorgell
po yn-dann vushel, mes war wolowbrenn, may hwrello an dus
a dheu a-ji gweles an golow. [34] Dha lagas yw lugarn an korf.
Pan vo dha lagas yagh, dha gorf oll ynwedh yw golow; mes pan
vo anyagh, dha gorf ynwedh yw tewl. [35] Gwayt ytho na vo an
golow usi ynnos tewlder. [36] Ytho mars yw oll dha gorf leun a
wolow, heb bos rann anodho yn tewlder, y fydh leun a wolow
kepar ha pan wra lugarn dha wolowi gans y splannder.'

Kuhudhans an Fariseow ha'n Laghysi

Mat 23:1-36; Mark 12:38-40; Luk 20:45-47

[37] Hag ev hwath ow kewsel, unn Farise a'n gelwis dhe dhybri
ganso; hag ev eth hag esedha orth an voes. [38] Ha'n Farise pan
y'n gwelas, marth a'n jeva na omwolghsa kynsa, kyns dybri.
[39] Mes yn-medh an Arloedh dhodho, 'Lemmyn hwi Fariseow a
wolgh an tu a-ves a'n hanaf ha'n skudell, mes war-ji yth owgh

leun a grefni ha droktra. [40] Hwi fellyon, a ny wrug gwrier an tu
a-ves gul an tu a-ji ynwedh? [41] Mes rewgh alusen a'n pyth usi
war-ji, hag otta pup-tra a vydh glan dhywgh.

[42] 'Mes go-hwi Fariseow! Rag hwi a dhegev menta ha ruta ha
losow oll, heb attendya gwirvreus ha kerensa Duw; y tal dhywgh
gul an re ma, heb dispresya an re na. [43] Go-hwi Fariseow, rag
hwi a gar an penn-esedhow y'n synagys ha salusyansow y'n
marghasow. [44] Go-hwi, rag yth owgh hwi kepar ha bedhow nag
yns merkys, ha'n dus a gerdh warnedha heb godhvos.'

[45] Onan a'n laghysi a worthybis ha leverel dhodho,
'A Dhyskador, pan leverydh henna ty a'gan keredh ni maga
ta.' [46] Yn-medh ev, 'Ha go-hwi ynwedh, hwi laghysi, rag hwi
a vegh tus gans beghyow re boes dhe dhoen, ha hwi agas
honan ny dochyowgh an beghyow gans onan vyth a'th vysies.
[47] Go-hwi, rag hwi a dhrehav meyn-kov an brofoesi, mes agas
tasow a's ladhas. [48] Ytho hwi yw dustunioryon, owth assentya
dhe wriansow agas tasow; rag i a wrug aga ladha ha hwi a
dhrehav aga meyn-kov. [49] Rakhenna ynwedh furneth Duw a
leveris, "My a dhannvon dhedha profoesi hag abesteli, hag i a
ladh ha helghya re anedha," [50] rag may fo govynnys dhiworth
an henedh ma goes skoellys oll an brofoesi a-dhia dhalleth an
bys, [51] a-dhia woes Abel bys goes Zakaria neb a veu ledhys
ynter an alter ha'n sentri; yn hwir y lavarav dhywgh, govynnys
vydh a-dhiworth an henedh ma. [52] Go-hwi, laghysi, rag hwi re
gemmeras dhe-ves an alhwedh a wodhvos; ny wrussowgh hwi
entra, ha'n re a vynna entra hwi re lettyas.'

[53] Hag ev ow mos alena, an skribys ha'n Fariseow a dhallathas
bos pur eskarek ha'y apposya glew a-dro dhe lies tra, [54] orth y
gontrewaytya, rag kachya neppyth a'y anow.

Gwarnyans erbynn Falsuri

12 Y'n keth termyn, pan veu lies mil a'n routh kuntellys
war-barth, may stankyens an eyl y gila, ev a
dhallathas leverel dh'y dhyskyblon yn kynsa, 'Omwithewgh a
woell an Fariseow, yw falsuri. [2] Rag nyns eus travyth kudhys
na vydh diskudhys, po kel na vydh aswonnys. [3] Rakhenna,

pypynag a glappsowgh y'n tewlder a vydh klewys y'n golow, ha pypynag a hwystersowgh y'n chambouryow a vydh gwarnys war an tohow.

Piw Yw Res Perthi Own Anodho

Mat 10:28-31

4 'My a lever dhywgh, ow howetha, na berthewgh own a'n re a ladh an korf ha wosa henna ny yllons gul travyth moy. 5 My a'n diskwa dhywgh, piw a berthowgh own anodho: perthewgh own a neb a yll, wosa ladha, tewlel yn ifarn.[a] Yn surredi, yn-medhav dhywgh, perthewgh own anodho ev. 6 A ny werthir pymp golvan a dhew vath a gober?[b] Ha nyns yw nagonan anedha ankevys a-rag Duw. 7 Mes ynwedh blewennow agas penn yw oll niverys. Na berthewgh own; hwi a dal moy ages lies golvan.

Aswonn Krist a-dherag Tus

Mat 10:19-20, 10:32-33, 12:31-32; Mark 3:28-30

8 'Ha my a lever dhywgh, piwpynag a wrello ow avowa a-rag tus, Mab an den ynwedh a wra y aswonn a-rag eledh Duw. 9 Mes neb a'm nagh a-rag tus a vydh neghys a-rag eledh Duw. 10 Seul a lavarro ger erbynn Mab an den, y fydh gevys dhodho; mes neb a gabel erbynn an Spyrys Sans, ny vydh gevys dhodho. 11 Ha pan y'gas drons a-rag synagys ha rewlysi ha tus awtorita, na vedhewgh prederus fatell bledyowgh agas ken, na pandr'a leverowgh; 12 rag an Spyrys Sans a dhysk dhywgh y'n eur na pandr'a goedh dhywgh y leverel.'

Parabolenn an Foll Rych

13 Nebonan y'n routh a leveris dhodho, 'A Dhyskador, lavar dhe'm broder may ranno genev vy an kemmynnro.' 14 Mes ev a worthybis dhodho, 'A dhen, piw a'm settyas avel breusydh po mayner warnowgh?' 15 Hag yn-medh ev dhedha, 'Bedhewgh war, hag omwithewgh a bithneth oll, rag kyn fo palster dhe dhen, ny dheu y vewnans a'y bythow.' 16 Ena ev a gewsis parabolenn

---

a 12:5 *ifarn:* Greka *Gehenna.*

b 12:6 *vath a gober:* Greka *assarion.* 16 anedha yw *denarius,* wayjys oberwas rag unn jydh.

dhedha, ow leverel, ‘An tir dhe unn den rych a dhug trevas dha. 17 Ev a omwovynni, “Pandr’a wrav, rag ny’m beus le rag kuntell ow threvas war-barth?” 18 Hag yn-medh ev, “Hemma a wrav; my a denn dhe’n dor ow skiberyow ha drehevel brassa, ha kuntell ena oll an greun ha’m pythow, 19 ha my a lever dhe’m enev, Ty enev, yma dhis pythow lower gorrys yn gwith rag lies blydhen; gwra powes, dybri, eva, ha bos lowen.” 20 Mes Duw a leveris dhodho, “Ty foll, haneth y’n nos dha enev a vydh rekwirys dhiworthis; ha’n pythow a bareussys, piw dhodho y fydhons?” 21 Yndella y fydh dhe neb a guntell tresor dhodho y honan, mes nyns yw rych a-rag Duw.’

Fienasow ha Preder

Mat 6:19-21, 6:25-34

22 Ev a leveris dh’y dhyskyblon, ‘Rakhenna yn-medhav dhywgh, na wrewgh mos yn prederow a-dro dh’agas bewnans pandr’a dhebrowgh, na byth moy, a-dro dh’agas korf pandr’a wiskowgh. 23 Rag bewnans yw moy ages boes, ha’n korf yw moy ages dillas. 24 Mirewgh orth an brini bras: rag ny wonedhons has na ny vysons; nyns eus dhedha na gwithva na skiber, mes Duw a’s mag. Pygemmys moy a bris owgh hwi ages an ydhyn! 25 Ha piw ahanowgh, hag ev gyllys yn prederow, a yll keworra pols vyth dhe dhydhyow y vewnans?[a] 26 Ytho mar ny yllowgh gul an taklow byghanna, prag y prederowgh a-dro dhe’n re erell? 27 Mirewgh orth an lili, fatell devons; ny wrons lavurya na ny nedhons. Mes my a lever dhywgh, nag o Solomon yn oll y wolowder gwiskys kepar hag onan a’n re ma. 28 Ytho Duw, mar kweth yndella an gwels y’n gwel, yw bew hedhyw ha tewlys y’n forn a-vorow, pygemmys moy y hwra ev agas kwetha hwi, A hwi a voghes fydh? 29 Ha hwi, na hwilewgh pandr’a dhebrowgh na pandr’a evowgh, ha na vedhewgh gyllys yn prederow. 30 Rag oll kenedhlow an bys a hwila an taklow ma, ha’gas Tas a woer bos edhomm dhywgh anedha. 31 Mes hwilewgh gwlaskor Duw, hag y fydh res dhywgh oll an taklow ma.

---

a 12:25 *a yll keworra pols vyth dhe dhydhyow y vewnans:* Po *a yll keworra kevelin dh’y ughelder.*

32 ‘Na berthewgh own, A flokk byghan, rag delit agas Tas yw,
ev dhe ri dhywgh an wlaskor. 33 Gwerthewgh agas pythow ha
rewgh alusen. Gwrewgh porsys dhywgh agas honan na vydhons
koth, tresor y’n nevow na fyll nevra, le na dheu lader dhodho na
ny wra goedhan y dhistrui. 34 Rag le may ma agas tresor, ena
ynwedh y fydh agas kolonn.

Kethwesyon Hewoel

Mat 24:45-51

35 ‘Bedhes agas diwglun grogysys, ha’gas lugern gans golow;
36 ha hwi agas honan kepar ha tus ow kortos aga mester pan
dhehwel dhiworth demmedhyans, mayth igorrons dhodho
dison kettell dheffo ha knoukya. 37 Gwynnvys an gethwesyon
na, neb a wra an mester aga havoes difun pan dheu; yn hwir
y lavarav dhywgh, ev a gelm y wrogys, ha’ga desedha orth an
voes, ha mos yn-rag dh’aga servya. 38 Ha mar teffa y’n nessa
po y’n tressa goel ha’ga havoes yndella, gwynn aga bys an
gethwesyon na.

39 ‘Mes godhvydhewgh hemma, mar kodhve mester an chi
py eur teffa an lader, ny wrussa gasa[a] y ji dhe vos terrys ynno.
40 Hwi ynwedh, bedhewgh parys, rag Mab an den a dheu yn eur
ma na’n gwaytyowgh.’

41 Peder a leveris, ‘Arloedh, a gewsydh an barabolenn ma
ragon ni po rag pub den oll?’ 42 Ha’n Arloedh a worthybis, ‘Piw
ytho yw an rennyas lel ha doeth neb a re an mester dhodho
charj a’y servysi dhe ri dhedha aga ewnrannow y’n termyn
ewn? 43 Gwynnvys an kethwas na, neb a wra y vester y gavoes
ow kul yndella pan dheu. 44 Dhe wir y lavarav dhywgh, ev a re
dhodho charj war oll y bythow. 45 Mes mar lever an kethwas
na yn y golonn, “Delatya a wra ow mester y dhevedhyans,” ha
dalleth gweskel an wesyon ha’n maghtethyon, ow tybri hag eva
hag omvedhwi, 46 ena mester an kethwas na a dheu yn jydh ma

---

a 12:39 *ny wrussa gasa:* War-lergh re a’n dornskrifow *ev a woelsa ha ny wrussa gasa.*

na wayt hag yn eur ma na woer, ha'y gessydhya yn tynn,[a] hag ordena dhodho le gans an dus dhislen. 47 Ha'n kethwas na neb a wodhva bodh y vester, mes ny ombareusis ha ny wrug herwydh y vodh, a vydh gweskys gans strokosow pals. 48 Mes ev neb, heb y aswonn, a wra taklow ow tendil strokosow, a vydh boghes gweskys. Dhe neb may feu res meur, dhiworto y fydh hwilys meur; ha dhe neb may feu meur fydhys dhodho, hwath moy a vydh govynnys anodho.

Yesu, Acheson Rannans

Mat 10:34-36

49 'My re dheuth dhe worra tan y'n bys, hag ass ov vy hwansek
ev dhe vos seulabrys enowys! 50 Yma besydh dhymm dhe vos
besydhys ganso, hag ass ov vy stroethys bys pan vo kowlwrys!
51 A dybowgh y hwrugavy dos rag ri kres y'n bys? Na wrug,
yn-medhav dhywgh, mes rag rannans. 52 Alemma rag, y fydh
pymp omrynnys yn unn chi, tri erbynn dew ha dew erbynn tri;
53 tas a vydh rynnys erbynn mab ha mab erbynn tas, mamm
erbynn myrgh ha myrgh erbynn mamm, hweger erbynn hy
gohydh ha gohydh erbynn hweger.'

Dissernya an Termyn

Mat 16:2-3

54 Ev a leveris ynwedh dhe'n routhow, 'Pan welowgh
kommolenn ow sevel y'n howlsedhes, hwi a lever dison kowas
dhe dhegynsiwa, hag yndella y fydh; 55 ha pan welowgh gwyns
an dyghow dhe hwytha, hwi a lever y fydh toemmder, ha henna
a hwer. 56 Hwi fekloryon, hwi a woer dissernya enep an nor
ha'n nev, ytho fatell na wodhowgh dissernya an termyn ma?

Breus hag Akord

Mat 5:25-26

57 'Prag na vreusowgh ragowgh hwi agas honan an pyth yw
ewn? 58 Pan edh a-rag an justis gans dha erbynner, striv bos
akordys ganso war an fordh, poken ev a'th tre a-rag an breusydh,
ha'n breusydh a wra dha dhelivra dhe'n gwithyas, ha'n gwithyas

---

a 12:46 *gessydhya yn tynn:* Greka *dreghi yntra dew.*

a wra dha dewlel yn prison. 59 Yn-medhav dhywgh, ny wredh
mos alena erna attylli jy an diwettha bath.'[a]

Koedhewgh yn Edrek po Kewgh dhe Goll

13 Y'n prys na yth esa tus ena a dherivas dhodho a-dro
dhe dus Galile may kemmyskas Pilat aga goes gans
aga sakrifisow. 2 Ev a worthybis ha leverel dhedha, 'A dybowgh
tus Galile na dhe vos gweth peghadoryon es oll tus Galile erell,
drefenn i dhe wodhav an taklow na? 3 Nyns ens i mann, yn-
medhav dhywgh, mes mar ny goedhowgh yn edrek, hwi oll
a dhe goll y'n keth vaner. 4 Po an etek den na may koedhas
warnedha an tour yn Siloam ha'ga ladha – a dybowgh i dhe vos
kablus dres oll an dus erell trigys yn Yerusalem? 5 Nyns ens i
mann, yn-medhav dhywgh, mes mar ny goedhowgh yn edrek
hwi oll a dhe goll y'n keth vaner.'

Parabolenn an Figbrenn

6 Ena ev a dherivas dhedha an barabolenn ma: 'Yth esa
dhe nebonan figbrenn plynsys yn y winlann, hag ev eth dhe
hwilas frut warnodho mes ny'n kavas. 7 Hag ev a leveris dhe'n
lowarther, "Otta, nans yw teyr blydhen y tov ow hwilas frut war
an figbrenn ma ha ny'n kavav. Ytho gwra y dreghi dhe'n dor;
prag y hwra ev an dor dhe vos gwastys?" 8 Mes ev a worthybis
ha leverel dhodho, "Arloedh, gas e an vlydhen ma ynwedh, ha
my a bal a-dro dhodho ha gorra teyl; 9 ha mar tokko frut y'n
termyn a dheu, da; mes mar ny dheg, tregh e dhe'n dor." '

Yaghhe Evredhes y'n Sabot

10 Yth esa ow tyski yn onan a'n synagys y'n Sabot. 11 Hag
awotta benyn neb a's tevia spyrys a wannegredh etek blydhen,
ha plegys yn dew o hi, ha ny ylli kammenn sevel a'y sav.
12 Yesu, pan y's gwelas, a elwis ha leverel dhedhi, 'Benyn, livrys
os a'th wannegredh.' 13 Hag ev a worras y dhiwleuv warnedhi;
ha hware hi a sevis a'y sav ha gordhya Duw. 14 Mes rewler an
synaga, serrys rag Yesu dhe yaghhe yn jydh Sabot, a worthybis,

---

a 12:59 *bath:* Greka *lepton.* 128 anedha yw *denarius,* wayjys oberwas rag unn jydh.

ha leverel dhe'n routh, 'Yma hwegh dydh may tal oberi; dewgh ytho ynna ha bos yaghhes, a-der y'n Sabot.' [15] An Arloedh a worthybis dhodho ha leverel, 'Fekloryon, a ny wra pubonan ahanowgh y'n Sabot digelmi y ojyon po y asen a'n presep ha'y hembronk dhe-ves rag gul dhodho eva? [16] A ny dalvia dhe'n venyn ma, myrgh dhe Abraham, kelmys gans Satnas nans yw etek blydhen, bos livrys dhiworth an kolm ma yn jydh Sabot?' [17] Hag ev ow leverel an taklow ma, oll y erbynnoryon a berthi meth, ha'n routh oll a lowenhi drefenn an oberow gloryus gwrys ganso.

Parabolenn Has Kedhow ha Goell

Mat 13:31-33; Mark 4:30-32

[18] Ena yn-medh ev, 'Haval dhe bana dra yw gwlaskor Duw, ha dhe bana dra y hwrav vy hy heveli? [19] Haval yw dhe hasenn kedhow a wrug nebonan hy hemmeres ha'y hasa yn y lowarth, ha hi a devis, ha dos ha bos gwydhenn veur,[a] hag yth esa ydhyn an ayr trigys yn hy skorrennow.'

[20] Hag arta y leveris, 'Dhe bana dra y hwrav vy hevelebi gwlaskor Duw? [21] Haval yw dhe woell a wrug benyn y gemmeres ha'y gemmyska yn tri musur[b] a vleus bys pan vo oll an toes sevys.'

An Porth Kul

Mat 7:13-14, 21-23

[22] Ev a dremena dre sitys ha trevow, ow tyski, hag ow lavurya troha Yerusalem. [23] Nebonan a leveris dhodho, 'Arloedh, yw boghes an re selwys?' Hag ev a worthybis dhedha, [24] 'Strivyewgh dhe vos a-bervedh der an porth kul, rag lies, yn-medhav dhywgh, a hwila mos a-ji ha ny yllons. [25] Wosa mester an chi dhe sevel hag alhwedha an daras, ena hwi a dhalleth sevel an tu a-ves ow knoukya war an daras ow leverel, "Arloedh, igor dhyn," hag ev a worthyp dhywgh ow leverel, "Ny'gas aswonnav, a-ble

---

a 13:19 *veur:* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger ma.

b 13:21 *musur:* Greka *saton.*

owgh.” [26] Ena hwi a dhalleth leverel, “Ni a dhybris a-ragos hag
eva, ha ty a dhyskas yn agan stretys.” [27] Hag ev a lever dhywgh,
“Ny’gas aswonnav, a-ble owgh; diberthewgh dhiworthiv, hwi
dhrogoberoryon oll!” [28] Ena y fydh oela ha skrinva dyns pan
welowgh Abraham hag Ysak ha Yakob hag oll an brofoesi yn
gwlaskor Duw, mes hwi tewlys yn-mes. [29] Hag i a dheu a’n
howldrevel ha’n howlsedhes hag a’n kledh hag a’n dyghow hag
esedha orth moes yn gwlaskor Duw. [30] Hag otta, yma re neb yw
diwettha a vydh kynsa, hag yma re yw kynsa a vydh diwettha.’

Kynvann war Yerusalem

Mat 23:37-39

[31] Y’n eur na, re a’n Fariseow a dheuth, ow leverel dhodho, ‘Ke
dhe-ves, ha voyd alemma, rag Herod a vynn dha ladha.’ [32] Hag
ev a leveris dhedha, ‘Kewgh dhe leverel dhe’n lowarn na, “Otta,
my a dewl dywolow mes ha yaghhe tus hedhyw hag a-vorow,
hag y’n tressa dydh my a gowlwra ow ober. [33] Byttegyns res
yw dhymm pesya y’n hyns hedhyw hag a-vorow ha’n jydh a
siw; rag ny yll bos, profoes dhe verwel marnas yn Yerusalem.”
[34] Yerusalem, Yerusalem, neb a ladh an brofoesi ha labydha
an re yw dannvenys dhis, peskweyth y yeunis vy kuntell dha
fleghes war-barth kepar dell guntell yar hy yerigow yn-dann hy
eskelli, ha ny vynnsowgh! [35] Otta, agas chi yw gesys dhywgh,
forsakys.[a] Ha my a lever dhywgh, ny’m gwelowgh vy bys pan
leverowgh, “Benniges yw neb a dheu yn hanow an Arloedh.”’

Yaghhe Den dhodho Edema

14 Ena ev eth yn chi onan a’n benn-fariseow y’n Sabot
rag dybri bara, hag yth esons orth y aspia gluw.
[2] Hag otta, a-ragdho yth esa den grevys gans edema. [3] Yesu, ow
korthybi, a gewsis dhe’n laghysi ha dhe’n Fariseow, ow leverel,
‘Yw lafyl yaghhe y’n Sabot, po a nyns yw?’ [4] Mes i a dewis.
Ytho ev a’n kemmeras, ha’y yaghhe, ha’y dhannvon dhe-ves.
[5] Hag ev a leveris dhedha, ‘Py den eus ahanowgh, mar koedh

---

a 13:35 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an ger
forsakys.

mab[a] po ojyon yn puth, na wra y denna yn-mes hware yn jydh Sabot?' [6] Ha ny wodhvons gorthybi erbynn henna.

Dyskans dhe Westoryon ha dhe Ost

[7] Lemmyn ev a gewsis parabolenn dhe'n westoryon re bia gelwys, pan verkyas fatell dhewisens an leow a vri, ha leverel dhedha, [8] 'Pan vi gelwys gans nebonan dhe dhemmedhyans, na esedh y'n leow a vri, rag own den moy enorys agesos dhe vos gelwys ganso, [9] ha neb a'gas gelwis agas dew a lever dhis, "Doro an tyller dhe'n den ma," hag ena ty a gans ankombrynsi dhe gemmeres an tyller isella. [10] Mes pan vi gelwys, ke dhe esedha y'n tyller isella, rag may lavarro dhis neb a'th elwis, "Koweth, gwra mos yn-bann dhe dyller ughella;" ena y fydh dhis bri a-rag oll an dus yw esedhys genes. [11] Rag peub neb a omughelha a vydh dres isel, ha neb a omiselha a vydh ughelhes.'

[12] Ena yn-medh ev dhe'n den a wrussa y elwel, 'Pan rylli li po soper, na wra gelwel dha gowetha na'th vreder na'th neskerens na'th kentrevogyon rych, rag own i dhe'th elwel arta, hag y fydh dhis attal. [13] Mes pan wredh kevewi, galw an voghosogyon, an evredhyon, an gloppogyon, an dhellyon; [14] ha gwynnvys ty a vydh, rag ny yllons ri attal dhis; rag attal a vydh res dhis yn dasserghyans an re wiryon.'

Parabolenn an Kevewi Bras

Mat 22:1-10

[15] Onan a'n dus esedhys ganso, pan glewas henna, a leveris dhodho, 'Gwynnvys neb a dheppro bara yn gwlaskor Duw.' [16] Ev a leveris dhodho, 'Unn den a wrug kevewi bras, hag ev a elwis lies dhodho. [17] Ha dhe eur an kevewi, ev a dhannvonas y gethwas dhe leverel dhe'n re a via gelwys, "Dewgh, rag puptra yw parys." [18] Mes i oll a dhallathas omaskusya, onan hag onan. Yn-medh an kynsa dhodho, "My re brenas bargen-tir ha res yw my dhe vos dhe-ves dh'y weles; my a'th pys, gwra ow synsi askusys." [19] Hag yn-medh den arall, "My re brenas pymp yew oghen hag yth av dh'aga frevi; my a'th pys, gwra ow

---

a 14:5 *mab:* War-lergh re a'n dornskrifow *asen.*

synsi askusys." [20] Hag yn-medh den arall, "My re dhemmedhis benyn, ha rakhenna ny allav dos." [21] An kethwas a dheuth dhe dherivas henna orth y vester. Ena mester an chi a sorras, hag yn-medh ev dh'y was, "Ke dhe-ves skon dhe'n stretys ha dhe'n skochfordhow y'n sita ha doro omma an voghosogyon, ha'n evredhyon, ha'n dhellyon ha'n gloppogyon." [22] Ha'n gwas a leveris, "Mester, re beu gwrys dell erghsys, hag yma hwath spas." [23] Ena yn-medh an mester dhe'n kethwas, "Ke dhe-ves bys y'n fordhow ha'n keow ha'ga honstryna dhe dhos a-ji, rag may fo ow chi lenwys. [24] Rag my a lever dhywgh, ny wra nagonan a'n wer na a veu gelwys tastya ow hevewi."'

An Kost a Vos Dyskybel

Mat 10:37-38

[25] Mes yth esa routhow bras ow mos ganso, hag ev a dreylyas ha leverel dhedha, [26] 'Mar teu nebonan dhymm heb kasa y das ha'y vamm ha'y fleghes ha'y vreder ha'y hwerydh, ha hogen y vewnans y honan, ny yll bos ow dyskybel. [27] Ha denvyth neb na dhokko y grows y honan ha dos war ow lergh, ny yll bos ow dyskybel. [28] Rag piw ahanowgh, ow mynnes drehevel tour, ny wra esedha kyns oll ha rekna an kost, rag gweles mars eus ganso lowr dh'y gowlwul? [29] Ken, wosa ev dhe worra an sel ha bos heb an galloes dhe worfenna, peub a'n gwel a dhalleth gul ges anodho, [30] ow leverel, "An den ma a dhallathas drehevel, mes ny allas gorfenna." [31] Po py myghtern, ow mos dhe omladh yn kas erbynn myghtern arall, ny wra esedha kyns oll hag omgusulya mar kyll ev gans deg mil mos erbynn neb a dheu er y bynn gans ugens mil? [32] Poken, hag ev hwath pell, ev a dhannvon kannasedh ow hwilas ambosow kres. [33] Yndella ytho, peub ahanowgh neb na hepkorro oll y bythow ny yll bos ow dyskybel.

Hoelan heb Blas

Mat 5:13; Mark 9:50

[34] 'Hoelan yw da; mes mar kollas an hoelan y vlas, gans pandra y fydh ev sawrys? [35] Nyns yw 'vas naneyl dhe'n dor na

dhe'n deylek; i a'n tewl dhe-ves. Neb a'n jevo diwskovarn dhe glewes, ev klewes.'

Parabolenn an Dhavas Kellys

Mat 18:12-14

15 Yth esa oll an dolloryon ha'n beghadoryon ow tos
nes dhodho rag goslowes orto. [2] Mes an Fariseow
ha'n skribys a grodhvola, ow leverel, 'An den ma a dhegemmer
peghadoryon hag a dheber gansa.'

[3] Ytho ev a gewsis dhedha an barabolenn ma, ow leverel,
[4] 'Py den eus ahanowgh, ha dhodho kans davas, ow kelli onan
anedha, na as an nownsek ha peswar-ugens y'n gwylvos ha mos
war-lergh an dhavas kellys erna's kaffo? [5] Ha pan y's kyv, ev
a's gorr war y dhiwskoedh gans lowena, [6] ha wosa dos tre ev a
elow y gowetha ha'y gentrevogyon war-barth ha leverel dhedha,
"Omlowenhewgh genev, rag my re gavas ow davas o kellys."
[7] My a lever dhywgh, yndella y fydh lowena yn nev rag unn
peghador ha dhodho edrek, moy es dell vydh rag nownsek den
gwiryon ha peswar-ugens nag eus dhedha edhomm a edrega.

Parabolenn an Bath Kellys

[8] 'Po py benyn eus, ha gensi deg draghma, mar kyll onan
anedha, na enow lugarn ha skuba an chi, ha hwilas dour
erna'n kaffo? [9] Ha pan y'n kyv, hi a elow hy howethesow ha'y
hentrevogyon war-barth ow leverel, "Omlowenhewgh genev,
rag my re gavas an draghma a gellis vy." [10] Yndella, yn-medhav
dhywgh, y fydh lowena a-rag eledh Duw rag unn peghador ha
dhodho edrek.'

Parabolenn an Mab Kellys

[11] Ena ev a leveris, 'Yth esa den ha dhodho dew vab, [12] ha'n
yowynka anedha a leveris dh'y das, "Tas, ro dhymm an rann
a'n pythow a goedh dhymm." Hag ev a rannas yntredha an
pygans. [13] Nebes dydhyow a-wosa, an mab yowynka a guntellas
pup-tra war-barth ha mos yn hyns bys yn bro bell, hag ena ev
a skoellyas y substans, ow pewa lows. [14] Pan wrussa spena pup-
tra, divoetter bras a sevis y'n vro na, hag ev a dhallathas bos

yn esow. [15] Ytho ev eth ha junya y honan rag arveth gans onan
a'n vurjysi a'n vro na, hag ev a'n dannvonas dh'y welyow dhe
beski an mogh, [16] hag ewl a'n jevo a dhybri y walgh a'n plisk-
karob[a] a wre an mogh aga dybri, mes denvyth ny's ros dhodho.
[17] Ow tos arta dh'y skians, ev a leveris, "Py lies goberwas a'm
tas a's teves aga gwalgh a vara, mes my a verow omma gans
nown! [18] My a sav yn-bann ha mos dhe'm tas ha leverel dhodho,
'A Das, my re beghas erbynn nev hag a-dheragos; [19] nyns ov vy
gwiw na fella dhe vos gelwys dha vab; gwra ow dyghtya kepar
hag onan a'th woberwesyon.'" [20] Ytho ev a sevis yn-bann ha
mos dh'y das. Hag ev hwath y'n pellder, y das a'n gwelas, ha
piteth a'n jeva, hag ev a boenyas hag a goedhas war y gonna
hag amma dhodho. [21] Y vab a leveris dhodho, "A Das, my re
beghas erbynn nev hag a-dheragos; nyns ov gwiw na fella dhe
vos gelwys dha vab." [22] Mes y das a erghis dh'y gethwesyon,
"Drewgh uskis an gwella pows ha'y gorra warnodho, ha rewgh
bysow war y leuv hag eskisyow war y dreys. [23] Ha drewgh an
leugh peskys ha'y ladha, ha gwren ni dybri ha bos lowen, [24] rag
ow mab ma o marow ha re vewas arta; kellys o, ha trovys yw."
Hag i a dhallathas kevewya.

[25] 'Mes yth esa y vab kottha y'n gwel, ha pan dhehwelis, ow
tos nes dhe'n chi, ev a glewas menestrouthi ha karoli, [26] hag ev
a elwis onan a'n wesyon ha govynn pyth o henna. [27] An gwas a
leveris dhodho, "Dha vroder re dheuth, ha'th tas re ladhas an
leugh peskys, rag ev dh'y dhegemmeres yagh ha saw." [28] Mes
ev a sorras, ha skonyas a vos a-ji; ytho y das a dheuth yn-mes
ha'y bysi. [29] Mes ev a worthybis dh'y das ha leverel, "Mir, py
lies blydhen y hwrugavy dha servya, ha ny derris dha arghadow
bythkweth; ha bythkweth ny resys dhymm kemmys ha mynnik
rag may kevewyen gans ow howetha. [30] Mes pan dheuth dha
vab ma, neb re gollonkas dha bygans gans horys, ty a ladhas
ragdho an leugh peskys." [31] Hag ev a leveris dhodho, "Ow mab,
yth esos genev pub eur oll, hag oll ow fythow yw dhis. [32] Mes

---

a 15:16 *dhybri y walgh a'n plisk-karob:* War-lergh re a'n dornskrifow *lenwel y dorr gans an plisk-karob.*

lemmyn res yw ni dhe gevewya ha bos heudhik; rag dha vroder
ma a veu marow ha re vewas arta; kellys o, ha trovys yw.” ’

Parabolenn an Rennyas Dislel

Mat 6:24

16 Ev a leveris ynwedh dhe’n dhyskyblon, ‘Yth esa
dhe dhen rych rennyas, neb a veu kuhudhys orto a
skoellya y bythow. 2 Hag ev a’n gelwis ha leverel dhodho, “Pyth
yw hemma a glewav a-dro dhis? Ro akont a’th charj, rag ny
yllydh bos rennyas namoy.” 3 Ena an rennyas a leveris dhodho
y honan, “Pandr’a wrav, ha’m mester ow kemmeres dhiworthiv
ow soedh avel rennyas? Ny’m beus an galloes dhe balas, meth
a’m beus a veggya. 4 My a woer pandr’a wrav pan viv gordhyllys
a’m soedh, rag ma’m degemmerrons yn aga chiow.” 5 Ytho ev a
elwis dhodho kendonoryon y vester onan hag onan, ha leverel
dhe’n kynsa, “A bygemmys osta yn kendon dhe’m mester?”
6 Yn-medh ev, “Kans musur[a] a olew.” Hag ev a leveris dhodho,
“Tann dha reken, esedh dison ha skrif hanter-kans.” 7 Ena dhe
arall y leveris, “A bygemmys osta yn kendon?” Yn-medh ev,
“Kans musur[b] ys.” Yn-medh ev dhodho, “Tann dha reken ha
skrif peswar-ugens.” 8 Ha’n mester a gommendyas an rennyas
dislel, rag ev dhe wul yn fur. Rag mebyon an bys ma yw moy
doeth a-dro dh’aga hevoesogyon es dell yw mebyon an golow.
9 Ha my a lever dhywgh, gwrewgh kowetha dhywgh agas honan
a’n mammon a anwiryonedh, rag may fowgh degemmerys, pan
fyll ev, bys yn annedhow heb diwedh.

10 ‘Neb yw lel yn tra pur vyghan yw lel ynwedh yn tra veur, ha
neb yw dislel yn tra pur vyghan yw dislel ynwedh yn tra veur.
11 Ytho mar ny vewgh lel y’n mammon anewn, piw a re gwir
rychys yn agas charj? 12 Ha mar nyns owgh hwi lel yn pythow
den arall, piw a vynn ri dhywgh dha bythow dha honan? 13 Ny
yll servont servya dew vester; rag poken ev a gas an eyl ha kara
y gila, po ev a omre dhe’n eyl ha dispresya y gila. Ny yllowgh
servya Duw ha mammon.’

---

a 16:6 *musur:* Greka *batos.*

b 16:7 *musur:* Greka *koros.*

An Lagha ha Gwlaskor Duw

Mat 5:32, 11:12-13, 19:9, Mark 10:11-12

14 An Fariseow, karoryon mona, a glewo oll an taklow ma
ha'y skornya. 15 Hag ev a leveris dhedha, 'Hwi yw an re a justifi
aga honan a-wel tus, mes Duw a aswonn agas kolonn; rag an
dra eksaltys yn mysk tus yw pyth kasadow a-wel Duw.

16 'Yth esa an lagha ha'n brofoesi bys dhe Yowann: alena rag,
gwlaskor Duw yw pregewthys, ha peub a omherdh ynni dre
nerth. 17 Esya yw, nev ha nor dhe dremena dhe-ves, es dell
goettho dhe-ves unn banna a'n lagha.

18 'Piwpynag a worro y wreg dhe-ves ha demmedhi arall a
wra avoutri, ha neb a dhemmedh benyn gorrys dhe-ves gans hy
gour a wra avoutri.

An Den Rych ha Lazarus

19 'Yth esa den rych, neb a omwiska yn purpur ha sendal,
ow kevewya yn splann pub dydh oll. 20 Hag yth esa unn den
boghosek, Lazarus y hanow, neb re bia gorrys dhe worwedha
orth y yet, podrek, 21 hag ev hwansek dhe dhybri y walgh a'n
brewyon a goedha[a] a voes an den rych. Pella, an keun ynwedh
ow tos ha lapya y woliow. 22 Ena an den boghosek a verwis hag
a veu degys dhe-ves gans an eledh bys yn askra Abraham. An
den rych ynwedh a verwis hag a veu ynkleudhys; 23 hag yn ifarn,[b]
hag ev yn tormentys, ev a dhrehevis y dhewlagas, ha gweles
Abraham y'n pellder, ha Lazarus yn y askra. 24 Hag ev a elwis ha
leverel, "A Das Abraham, kemmer truedh ahanav ha dannvon
Lazarus rag may trogghyo bleyn y vys yn dowr ha yeynhe ow
thaves, rag tormentys ov y'n flamm ma." 25 Mes Abraham a
leveris, "Flogh, porth kov ty dhe dhegemmeres dha bythow da
y'th vewnans, ha Lazarus y'n keth vaner an droktaklow; mes
lemmyn konfortys yw ev, mes ty yw tormentys. 26 Ha moy es
hemma oll, yma settys islonk meur yntra ni ha hwi, rag na allo

---

a 16:21 *a'n brewyon a goedha:* War-lergh re a'n dornskrifow *a'n taklow a goedha.*

b 16:23 *ifarn:* Greka *Hades.*

tremena a-dreus alemma dhywgh hwi neb a vynno, na treusi
alena dhyn ni." [27] Mes ev a leveris, "Ytho my a'th pys, A Das,
y dhannvon dhe ji ow thas, [28] rag yma dhymm pymp broder,
dh'aga gwarnya, ma na dheffons i ynwedh bys y'n tyller ma
a dorment." [29] Abraham a leveris, "Yma dhedha Moyses ha'n
brofoesi; gwrens i goslowes orta i." [30] Ev a leveris, "Na yllir, A
das Abraham, mes mar teu dhedha nebonan dhiworth an re
varow, i a wra koedha yn edrek." [31] Ev a leveris dhodho, "Mar
ny woslowons orth Moyses ha'n brofoesi, namoy ny vydhons
darboellys mar sev nebonan dhiworth an re varow." '

Lavarow a-dro dhe Beghes, Fydh ha Dever

Mat 18:6-7, 15-17, 21-22; Mark 9:42

17 Ev a leveris dh'y dhyskyblon, 'Ny yll bos na dheffo
sklanderyow, mes go-ev an den may tons dredho.
[2] Gwell via ragdho men-melin dhe vos gorrys a-dro dh'y gonna
hag ev dhe vos tewlys y'n mor, kyns ev dhe wul onan a'n re
vyghan ma dhe drebuchya. [3] Bedhewgh war! Mar pegh dha
vroder, gwra y geredhi; ha mar koedh yn edrek, gav dhodho;
[4] ha mar pegh ev seythgweyth yn unn jydh er dha bynn ha
treylya dhis seythgweyth ow leverel "Edrek a'm beus," ty a wra
gava dhodho.'

[5] An abesteli a leveris dhe'n Arloedh, 'Gwra kressya agan
fydh.' [6] An Arloedh a leveris, 'Mara'gas be fydh avel has
kedhow, hwi a lavarsewgh dhe'n sykaminwydhenn ma, "Bydh
ty diwreydhys ha plynsys y'n mor," ha gostyth dhis y fia.

[7] 'Piw ahanowgh, ha dhodho kethwas owth aras po ow pugelya,
pan dheu ev a-ji dhiworth an gwel a lever dhodho, "Deus
omma hware, hag esedh orth an voes"? [8] A ny lever dhodho,
"Pareus neppyth dhymm rag kinyow, omwisk, ha'm serv erna
worfenniv dybri hag eva; ha wosa henna gwra ty dybri hag
eva"? [9] A wra ev grassa dhe'n kethwas na a wul an pyth a veu
erghys dhodho?[a] [10] Yndella hwi ynwedh, pan wrussowgh pup-

---

a 17:9 *dhodho?* War-lergh re a'n dornskrifow *dhodho? Ny'n sopposyav.*

tra a veu erghys dhywgh, leverewgh, “Kethwesyon anwiw on ni, ny wrussyn namoy es agan dever.”’

Glanhe Deg Klavorek

[11] Hag ev ow mos troha Yerusalem, ev a dremenas der an pow yntra Samaria ha Galile. [12] Pan entras yn unn dre, deg gour klavorek a dheuth er y bynn, ow sevel a-bell, [13] hag i a dhrehevis aga lev ow leverel, ‘Yesu, Mester, kemmer truedh ahanan!’ [14] Ha pan y’s gwelas ev a leveris dhedha, ‘Kewgh, omdhiskwedhewgh agas honan dhe’n oferysi.’ Hag i ow mos yn-kerdh, glanhes vons. [15] Mes onan anedha, ow kweles ev dhe vos sawys, a dhehwelis, ow ri glori dhe Dhuw, ughel y lev; [16] hag ev a goedhas war y fas orth treys Yesu ha grassa dhodho. Samaritan o ev. [17] Mes Yesu a worthybis ow leverel, ‘A ny veu deg glanhes? Ple’ma’n naw? [18] A ny veu kevys marnas an alyon ma ow tehweles dhe ri glori dhe Dhuw?’ [19] Hag yn-medh ev dhodho, ‘Sav yn-bann, ha ke; dha fydh re’th sawyas.’

Devedhyans an Wlaskor

Mat 24:23-28, 37-41

[20] Pan veu govynnys orto gans an Fariseow p’eur teffa gwlaskor Duw, ev a worthybis dhedha ow leverel, ‘Ny dheu gwlaskor Duw yn fordh a yllir y hwithra; [21] ha ny leverons, “Ottomma hi,” po “Ottena hi.” Rag otta, yma gwlaskor Duw yn agas mysk.’[a]

[22] Ena yn-medh ev dh’y dhyskyblon, ‘An dydhyow a dheu pan yeunowgh gweles onan a dhydhyow Mab an den, mes ny’n gwelowgh. [23] Hag i a lever dhywgh, “Ottena ev,” po “Ottomma ev;” na gewgh yn-kerdh, na poenya war aga lergh. [24] Rag kepar dell wra an lughesenn lughesi, ow kolowi a’n eyl tu yn-dann nev bys dh’y gila, yn kettella y fydh Mab an den yn y jydh ev. [25] Mes kyns oll, res yw ev dhe wodhav lies tra ha bos deneghys gans an henedh ma. [26] Ha kepar dell veu yn dydhyow Noy, yn kettella y fydh ynwedh yn dydhyow Mab an den; [27] yth esens ow tybri hag eva, demmedhi ha ri yn demmedhyans, bys y’n

---

a 17:21 *yn agas mysk:* Po *a-bervedh ynnowgh.*

jydh mayth eth Noy a-bervedh y'n argh, ha'n liv a dheuth ha'ga distrui yn kettep penn. [28] Y'n keth vaner, kepar dell veu yn dydhyow Lot, yth esens ow tybri, eva, prena, gwertha, plansa, drehevel; [29] y'n jydh mayth eth Lot yn-mes a Sodom, tan ha loskven a goedhas avel glaw dhiworth nev ha'ga distrui yn kettep penn. [30] Yn kettella y fydh y'n jydh may fydh diskudhys Mab an den. [31] Y'n jydh na, neb eus war an to ha'y bythow y'n chi, na wres ev mos yn-nans rag aga hemmeres; ha neb eus y'n gwel keffrys, na dreylyes war-dhelergh. [32] Perthewgh kov a wreg Lot. [33] Piwpynag a hwillo gwitha y vewnans a'n kyll, mes piwpynag a'n kollo a wra y witha. [34] My a lever dhywgh, an nos na y fydh dewdhen yn unn gweli: an eyl a vydh kemmerys, y gila a vydh gesys. [35] Y fydh diw venyn ow melyas bleus war-barth: an eyl a vydh kemmerys, hy ben a vydh gesys. [36] Dew dhen a vydh y'n gwel: an eyl a vydh kemmerys, y gila a vydh gesys.'[a] [37] Hag i a worthybis dhodho ow leverel, 'Ple, Arloedh?' Ev a leveris dhedha, 'Le may fo an korf, ena ynwedh yth omguntell an eryon.'

Parabolenn an Wedhwes ha'n Justis

18 Ev a dherivas parabolenn dhedha, bos res dhedha pysi pup-prys, heb bos digolonnek, [2] ow leverel, 'Yth esa justis yn unn sita neb na'n jeva naneyl own a Dhuw, na revrons orth denvyth. [3] Yth esa gwedhwes y'n sita na neb a wre dos dhodho ha leverel, "Ro dhymm gwirvreus erbynn ow erbynner." [4] Ev a skonyas pol'ta, mes wortiwedh yn-medh ev ynno y honan, "Hwath kyn na'm beus own a Dhuw na revrons orth denvyth, [5] rag bos an wedhwes ma orth ow ankombra, my a re dhedhi gwirvreus, ma na dheffo hi wortiwedh haboksusi ow fas." '[b] [6] Yn-medh an Arloedh, 'Goslowewgh dhe'n pyth a lever an justis kammhynsek. [7] A ny wra Duw gwirvreus rag y dus dhewisys a gri warnodho dydh ha nos; a vydh ev lent ow kweres dhedha? [8] Lavarav dhywgh, ev dhe wul gwirvreus

---

a 17:36 *Nyns usi gwers 36 yn re a'n dornskrifow.*

b 18:5 *ha boksusi ow fas:* Po *ha'm arvedh.*

ragdha hware. Mes pan dheu Mab an den, a gyv ev fydh war an nor?'

Parabolenn an Farise ha'n Toller

9 Ev a dherivas an barabolenn ma dhe dus neb a drestya
ynna i aga honan, i dhe vos ewnhynsek, ha dispresya tus erell:
10 'Dew dhen a yskynnas dhe'n tempel rag pysi, an eyl Farise
ha'y gila toller. 11 An Farise a sevis ha pysi yndella warnodho
y honan: "Duw, my a woer gras dhis nag ov vy avel tus erell,
ladron, tus gammhynsek, avoutroryon, nag ynwedh avel an
toller ma. 12 My a omdivoes diwweyth y'n seythun, my a re
dega a bup-tra a dhendilav." 13 Mes an toller a sevis a-bell ha ny
vynni na hwath drehevel y dhewlagas dhe nev, mes ev a weskis
y vronn ha leverel, "Duw, kemmer truedh ahanav, peghador."
14 My a lever dhywgh, an den ma a dhehwelis tre justifiys, a-der
an den arall; rag peub a omughelha a vydh iselhes, mes neb a
omiselha a vydh ughelhes.'

Yesu a Vennik an Fleghesigow

Mat 19:13-15; Mark 10:13-16

15 Hag i a dhri dhodho ynwedh fleghesigow may hwrella aga
thochya; mes pan welas an dhyskyblon henna i a geredhis an
dus. 16 Mes Yesu a elwis an fleghesigow dhodho ha leverel,
'Gesewgh an fleghesigow dhe dhos dhymm ha na wrewgh aga
lettya, rag dhe re a'n par ma yw gwlaskor Duw. 17 Yn hwir y
lavarav dhywgh, piwpynag na dhegemmerro gwlaskor Duw
avel fleghik, ev ny enter dhedhi mann.'

An Rewler Rych

Mat 19:16-30; Mark 10:17-31

18 Unn rewler a wovynnas orto, 'A Dhyskador mas, pandr'a
wrav rag erita bewnans heb diwedh?' 19 Yesu a worthybis
dhodho, 'Prag y'm gelwydh mas? Nyns eus nagonan mas saw
unnsel Duw. 20 Ty a woer an gorhemmynnow: "Na wra avoutri,
Ny wredh ladha, Ny wredh ladra, Ny wredh doen kamm
dustuni, Enor dha das ha'th vamm."' 21 Yn-medh ev, 'My re
withas oll an re ma a-dhia'm yowynkneth.' 22 Pan glewas Yesu
henna, yn-medh ev dhodho, 'Hwath unn dra a fyll dhis: gwerth

pup-tra eus dhis ha'y ranna dhe'n voghosogyon, ha ty a' fydh tresor y'n nevow, ha deus, hol vy.' [23] Mes pan glewas hemma ev a dheuth ha bos pur drist, rag fest rych o ev. [24] Yesu a viras orth an den neb o devedhys ha bos trist, ha leverel, 'Ass yw kales dhe neb a's teves rychys entra dhe wlaskor Duw! [25] Rag esya yw kowrvargh dhe dremena dre graw naswydh es dell yw dhe dhen rych entra dhe wlaskor Duw.'

[26] Yn-medh an re a'n glewas, 'Piw ytho a yll bos selwys?' [27] Yn-medh ev, 'Taklow yw analladow dhe dus yw galladow dhe Dhuw.'

[28] Yn-medh Peder, 'Otta, ni re asas pup-tra ha'th holya.' [29] Yn-medh ev dhedha, 'Yn hwir y lavarav dhywgh, nyns eus denvyth neb re asas chi po gwreg po breder po kerens po fleghes a-barth gwlaskor Duw [30] neb na dhegemmer arta lieskweyth moy y'n termyn ma ha bewnans heb diwedh y'n oes a dheu.'

An Tressa Gweyth Yesu a Dhargan Y Vernans ha'y Dhasserghyans

Mat 20:17-19; Mark 10:32-34

[31] Ena ev a gemmeras an dewdhek a'n eyl tu ha leverel dhedha, 'Otta, ni a yn-bann dhe Yerusalem, ha pup-tra skrifys gans an brofoesi a-dro dhe Vab an den a vydh kowlwrys. [32] Rag ev a vydh daskorrys dhe'n Jentilys, hag a vydh skornys ha despitys ha trewa a wrons warnodho; [33] ha wosa y skorjya i a'n ladh; ha'n tressa dydh ev a dhassergh.' [34] Mes ny gonvedhsons travyth a hemma, ha'n lavar ma a veu kudhys ragdha, ha ny wodhyens styr an pyth a leveris.

Yaghhe Beggyer Dall ogas dhe Yeriko

Mat 20:29-34; Mark 10:46-52

[35] Y hwarva, pan esa ow tos nes dhe Yeriko, yth esa unn den dall esedhys ryb an fordh ow peggya; [36] ev a glewas routh ow tremena hag a wovynni pandr'a ve hemma. [37] I a leveris dhodho, 'Yma Yesu a Nazareth ow tremena dreson.' [38] Hag ev a armas, 'Yesu, Mab Davydh, kemmer truedh ahanav!' [39] An dus neb a gerdhi a-rag a'n koskas may tawa, mes ev a armas dhe voy, 'Mab Davydh, kemmer truedh ahanav!' [40] Ena Yesu

a sevis hag erghi may fe dres dhodho; ha pan dheuth nes, ev
a wovynnas orto, [41] ‘Pandr’a vynnydh orthiv dhe wul?’ Ev a
leveris, ‘Arloedh, may hwelliv arta.’ [42] Ha Yesu a leveris
dhodho, ‘Gwel ty arta: dha fydh re’th sawyas.’ [43] Ha dison ev
a allas gweles, hag a’n holyas, ow ri glori dhe Dhuw. Ha pan
welsons hemma, an bobel oll a wormolas Duw.

Yesu ha Zakkeyus

19 Hag ev a entras dhe Yeriko, ow tremena dredhi. [2] Hag
awotta gour, Zakkayus y hanow, neb o penn-toller,
ha den rych; [3] yth esa ow hwilas gweles piw o Yesu, mes ny ylli
drefenn an routh, rag den byghan o ev. [4] Ytho ev a boenyas yn-
rag hag yskynna yn sykomorwydhenn rag y weles, rag ev dhe
dremena an fordh na kyns nep-pell. [5] Pan dheuth dhe’n tyller,
Yesu a viras war-vann ha leverel dhodho, ‘Zakkayus, deus yn-
nans uskis, rag hedhyw y tal dhymm godriga y’th chi.’ [6] Ev a
fistenas ha dos yn-nans, ha’y dhynnerghi gans lowena. [7] An dus
oll, pan welsons hemma, a grodhvola ow leverel, ‘Ev res eth
dhe godriga gans gour yw peghador.’ [8] Mes Zakkayus a sevis
ha leverel dhe’n Arloedh, ‘Otta, hanter ow fythow, Arloedh, my
a re dhe’n voghosogyon, ha mar kwrugavy kemmeres neppyth
a nebonan dre frows, my a’n daskorr pedergweyth.’ [9] Hag yn-
medh Yesu dhodho, ‘Hedhyw selwyans re dheuva dhe’n chi ma,
rag an den ma ynwedh yw mab dhe Abraham. [10] Rag Mab an
den a dheuth dhe hwilas ha dhe selwel an pyth yw kellys.’

Parabolenn an Deg Peuns

Mat 25:14-30

[11] Hag i ow koslowes hemma, ev a dherivas parabolenn moy,
rag ev dhe vos ogas dhe Yerusalem hag i a dybi gwlaskor
Duw dhe omdhiskwedhes ena a-dhistowgh. [12] Ytho yn-medh
ev, ‘Unn ughelor eth dhe wlas bell, rag may tegemmerro an
myghternsys dhodho y honan, hag ena dehweles. [13] Ev a elwis
deg a’y gethwesyon ha ri dhedha deg mina[a] ha leverel dhedha,
“Kenwerthewgh gansa bys pan dhov.” [14] Mes y sojets a wre

a 19:13 *mina:* An mina o musur a boes, a-dro dhe 0.57 Kg, po bath kehaval dhe 60 shekel.

y gasa hag i a dhannvonas kannasow war y lergh ow leverel,
"Ny vynnyn an den ma dhe vos myghtern warnan." [15] Mes pan
dhehwelis wosa degemmeres an myghternsys, ev a erghis an
gethwesyon na may rosa ev an mona dhedha, dhe vos gelwys
dhodho, dhe dhyski pandr'a veu prow aga henwerth.[a] [16] An
kynsa a dheuth yn-rag ha leverel, "Arloedh, dha vina re wrug
prow a dheg mina." [17] Yn-medh ev dhodho, "Yn ta re wruss'ta,
ow hethwas da! Rag ty dhe vos lel y'n mater pur vyghan ma,
kemmer awtorita a-ugh deg trev." [18] Ena an nessa a dheuth ha
leverel, "Dha vina, Arloedh, re wrug pymp mina." [19] Yn-medh
ev dhodho ynwedh, "Ha ty, bydh a-ugh pymp trev." [20] Ena
an arall a dheuth ha leverel, "Arloedh, otta dha vina; my a'n
gwitha saw maylys yn lien, [21] rag own a'm bo ahanas, ty dhe vos
den kales, ow kemmeres yn-bann an pyth na wrussys y worra
yn-nans, hag ow mysi an pyth na wrussys y hasa." [22] Yn-medh
ev dhodho, "Dhiworth dha anow dha honan my a'th vreus, ty
gethwas drog! Ty a wodhves ow bos den kales, ow kemmeres
yn-bann an pyth na wrugavy y worra yn-nans, hag ow mysi
an pyth na wrugavy y hasa? [23] Prag na worrsys ow mona y'n
arghantti? Ena, ha my devedhys, my a'n kavsa gans prow."
[24] Ha dhe'n dus ow sevel ena yn-medh ev, "Kemmer dhiworto
an mina ha'y ri dhe neb a'n jeves deg." [25] Mes yn-medhons
dhodho, "Arloedh, yma dhodho deg peuns seulabrys!" [26] "My
a lever dhywgh, dhe beub a bewvo, y fydh res; mes dhiworto ev
neb na bewvo mann, y fydh kemmerys ynwedh an pyth a bew.
[27] Mes ow eskerens na, neb na vynnsons my dhe vos myghtern
warnedha: gwrewgh aga dri omma ha'ga ladha a-dheragov."'

Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh

Mat 21:1-11; Mark 11:1-11; Yow 12:12-19

[28] Wosa leverel hemma, ev eth yn-rag, ow mos yn-bann dhe
Yerusalem.

[29] Pan dheuth nes dhe Bethfage ha Bethani, dhe'n vre henwys
an menydh Oliv, ev a dhannvonas dew a'y dhyskyblon [30] ow

---

a 19:15 *dhe dhyski pandr'a veu prow aga henwerth:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe dhyski pandra re bia gwaynys gans peub.*

leverel, ‘Kewgh dhe’n dre a-dal dhywgh, hag ow mos ynni
hwi a gyv ebel asen stegys, ma na wrug denvyth bythkweth
esedha warnodho. Gwrewgh y dhigelmi ha’y dhri omma.
31 Ha mar kovynn nebonan orthowgh “Prag y’n digelmowgh?”
gorthybewgh yndella, “Yma dhe’n Arloedh edhomm anodho.”’
32 An re a veu dannvenys eth yn-kerdh, ha’y havoes poran dell
lavarsa dhedha. 33 Hag i ow tigelmi an ebel, y berghennogyon
a leveris dhedha, ‘Prag y tigelmowgh an ebel?’ 34 I a worthybis,
‘Yma dhe’n Arloedh edhomm anodho.’ 35 Ytho i a’n dros
dhe Yesu, ow tewlel aga mantelli war an ebel, ha gorra Yesu
warnodho. 36 Hag ev ow mos yn-rag, yth esens ow lesa aga
mantelli war an fordh; 37 ha pan dheuth nes dhe’n fordh war-
nans a’n menydh Oliv, oll routh y dhyskyblon a dhallathas
gormel Duw yn lowen ughel aga lev, rag oll an oberow galloesek
a welsens, 38 ow leverel,

‘Benniges yw an Myghtern
a dheu yn hanow an Arloedh.
Kres yn nev
ha gordhyans y’n ughelder.’

39 Ha re a’n Fariseow y’n routh a leveris dhodho, ‘A Dhyskador,
keredh dha dhyskyblon.’ 40 Ev a worthybis, ow leverel, ‘My a
lever dhywgh, mar tewons an re ma, an veyn a wra leva!’

41 Ha pan dheuth nes, ow kweles an sita, ev a oelas warnedhi,
42 ow leverel, ‘Mar kodhves, ty ynwedh, y’n jydh ma[a] an taklow
a led dhe gres![b] – mes lemmyn kudhys yns a’th tewlagas.
43 Rag an dydhyow a dheu warnas, pan dhrehav dha eskerens
tommenn er dha bynn hag i a omsett a-dro dhis ha’th stroetha a
bub tu; 44 i a’th terr dhe’n dor, ha’th fleghes ynnos, ha ny asons
men war ven ynnos, rag ny aswonnsys termyn dha visitasyon.’

---

a 19:42 *y’n jydh ma:* War-lergh re a’n dornskrifow *ynwedh yn dha jydh jy.*

b 19:42 *dhe gres:* War-lergh re a’n dornskrifow *dhe’th kres.*

Glanhe an Tempel

Mat 21:12-17; Mark 11:15-19; Yow 2:13-22

45 Hag ow mos y'n tempel, ev a dhallathas tewlel yn-mes an
re esa ow kwertha;[a] 46 ow leverel dhedha, 'Skrifys yw, "Ow chi
a vydh chi a bysadow,"

mes hwi re'n gwrug fow a ladron.'

47 Ha pub dydh yth esa ow tyski y'n tempel. An bennoferysi
ha'n skribys ha pennow an bobel a hwila y dhistrui, 48 mes ny
gavsons fordh dhe wul travyth, rag pub den oll a gregi war y
eryow, ow koslowes.

Govynn a-dro dhe Awtorita Yesu

Mat 21:23-27; Mark 11:27-33

20 Y hwarva yn onan a'n dydhyow na, pan esa ev
ow tyski an bobel y'n tempel hag ow pregoth an
nowodhow da, y teuth yn-rag an bennoferysi ha'n skribys, war-
barth gans an henavogyon, 2 ha leverel dhodho, 'Lavar dhyn, py
awtorita dredho y hwredh an taklow ma, po piw a ros dhis an
awtorita ma?' 3 Ev a worthybis ha leverel dhedha, 'My ynwedh
a wovynn neppyth orthowgh; lavar dhymm, 4 besydh Yowann,
esa dhiworth nev po dhiworth tus?' 5 I a resnas an eyl gans y
gila, ow leverel, 'Mar leveryn "A nev," ev a lever, "Ytho prag
na gryssowgh dhodho?" 6 Mes mar leveryn "Dhiworth tus," an
bobel oll a wra agan labydha, rag i a syns Yowann dhe vos
profoes.' 7 Ytho i a worthybis, na wodhvons a-ble feu. 8 Hag
yn-medh Yesu dhedha, 'Na byth moy ny lavarav dhywgh py
awtorita dredho y hwrav an taklow ma.'

Parabolenn an Winlann ha'n Diogyon

Mat 21:33-46; Mark 12:1-12

9 Ev a dhallathas derivas an barabolenn ma dhe'n bobel: 'Unn
den a blansas gwinlann ha'y gobrena dhe diogyon, hag ena
vyajya yn-kerdh, termyn hir. 10 Hag yn seson an drevas,[b] ev a

---

a 19:45 *an re esa ow kwertha:* War-lergh re a'n dornskrifow *an re a wertha ynno ha'n re a varghasa.*

b 20:10 *an drevas:* Nyns yw an geryow ma y'n Greka.

dhannvonas kethwas dhe'n diogyon, rag may rollens dhodho neppyth a frut an winlann; mes an diogyon a'n kronkyas ha'y dhannvon yn-kerdh, gwag y dhiwla. [11] Ytho arta ev a dhannvonas kethwas arall, mes i a wrug y gronkya ev ynwedh, ha'y dhespitya, ha'y dhannvon dhe-ves, gwag y dhiwla. [12] Ena ev a dhannvonas arta, an tressa, mes ev ynwedh i a vrewis, ha'y dewlel yn-mes. [13] Yn-medh arloedh an winlann, "Pandr'a wrav? My a dhannvon ow mab kerys, martesen i a wra vri anodho." [14] Mes an diogyon, pan y'n gwelsons, a omgusulya an eyl gans y gila, ow leverel, "Hemm yw an her. Gwren ni y ladha, may teffo an ertach dhyn ni." [15] Ytho i a'n tewlis yn-mes a'n winlann ha'y ladha. Pandra ytho a wra arloedh an winlann orta? [16] Ev a dheu ha distrui an diogyon na, ha ri an winlann dhe erell.' Pan glewsons hemma i a leveris, 'Bynner re bo!' [17] Mes ev a viras orta ha leverel, 'Pandra ytho a styr an skryptor ma

"An men hag a veu skonys gans an weythoryon,
henn yw gwrys pennmen an korn"?

[18] Peub neb a goettho war an ven na a vydh terrys dhe demmyn, mes ev may koettho warnodho a vydh skwattys dhe dhoust.' [19] Ha'n skribys ha'n bennoferysi a hwilas settya dalghenn ynno y'n eur na, mes own a's teva a'n bobel, rag i a wodhva ev dhe gewsel an barabolenn ma er aga fynn i.

Ri Trubyt dhe Sesar

Mat 22:15-22; Mark 12:13-17

[20] Ytho i a viras orto gluw, ha dannvon aspioryon neb a omwrug gwiryon, dh'y vagla yn y lavarow, rag ma'n daskorrons dhe awtorita ha galloes an governour. [21] I a wovynnas orto ha leverel, 'A Dhyskador, ni a woer ty dhe gewsel ha dhe dhyski yn ewn, ha ny wre'ta plegya dhe fas denvyth, marnas dyski fordh Duw yn lenduri. [22] Yw lafyl ni dhe ri trubyt dhe Sesar, po nag yw?' [23] Owth aswonn aga felder, yn-medh ev dhedha,[a] [24] 'Diskwedhewgh dhymm denarius.[b] Piw a bew an imaj ha'n

a 20:23 *yn-medh ev dhedha:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn-medh ev dhedha, Prag y hwrewgh ow frevi?*

b 20:24 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

pennskrifa usi warnedhi?' Yn-medhons i, 'Sesar.' [25] Yn-medh ev dhedha, 'Attelewgh ytho dhe Sesar an taklow usi dhe Sesar, ha dhe Dhuw an taklow usi dhe Dhuw.' [26] Ha ny yllons y vagla yn y lavarow a-rag an bobel; marth a's teva a'y worthyp, ha tewel a wrussons.

Govynn a-dro dhe'n Dasserghyans

Mat 22:23-33; Mark 12:18-27

[27] Ha re a'n Sadukeow a dheuth dhodho, neb a nagh bos dasserghyans, hag a wovynnas orto [28] ow leverel, 'A Dhyskador, Moyses a skrifas ragon, "Mar merow broder neb den ha dhodho gwreg, mes ev heb flogh, y vroder a dal kemmeres an wreg ha maga askorr dh'y vroder." [29] Yth esa ytho seyth broder, ha'n kynsa a gemmeras gwreg hag a verwis heb flogh. [30] Ha'n nessa[a] [31] ha'n tressa a's kemmeras, hag yn kettella y ferwis an seyth heb gasa fleghes. [32] Yn tiwettha oll[b] an wreg ynwedh a verwis. [33] Ytho y'n dasserghyans, piw anedha y fydh hi y wreg dhodho, rag an seyth a's teva yn gwreg?'

[34] Yn-medh Yesu dhedha, 'Fleghes an oes ma a dhemmedh hag yw res yn demmedhyans; [35] mes an re yw akontys gwiw dhe dhrehedhes dhe'n oes na ha dhe'n dasserghyans dhiworth an re varow, ny dhemmedhons na nyns yns i res yn demmedhyans; [36] na hwath ny yllons merwel na fella, rag yth yns i avel eledh, hag yth yns i fleghes a Dhuw, rag i dhe vos fleghes a'n dasserghyans. [37] Moyses y honan a dhiskwedhas, y'n derivas a-dro dhe'n bos, an re varow dhe vos drehevys, pan gews ev a'n Arloedh avel Duw Abraham, ha Duw Ysak, ha Duw Yakob. [38] Ha nyns yw ev Duw a'n re varow mes a'n re vew, rag dhodho ev peub oll yw yn few.' [39] Re a'n skribys a worthybis, 'A Dhyskador, ty re gewsis yn ta.' [40] Rag ny lavasens govynn travyth orto na fella.

---

a 20:30 *Ha'n nessa:* War-lergh re a'n dornskrifow *Ha'n nessa a gemmeras an wreg hag ev a verwis anvap.*

b 20:32 *Yn tiwettha oll:* War-lergh re a'n dornskrifow *Wor'tiwedh.*

Govynn a-dro dhe Vab Davydh

Mat 22:41-46; Mark 12:35-37

41 Hag yn-medh ev dhedha, ‘Fatell yllons leverel an Krist dhe
vos Mab Davydh? 42 Rag Davydh y honan a lever yn lyver an
Salmow,

“An Arloedh a leveris dhe’m Arloedh,

‘Ty esedh orth ow leuv dhyghow,
43 erna wrylliv dha eskerens dha skavell-droes.’ ”

44 Ytho mar kwra Davydh y elwel “Arloedh,” fatell yll ev bos
y vab?’

Kuhudhans an Skribys

Mat 23:1-36; Mark 12:38-40; Luk 11:37-54

45 Ena, hag oll an bobel ow koslowes, yn-medh ev dh’y
dhyskyblon, 46 ‘Bedhewgh war a’n skribys, neb a vynn kerdhes
a-dro yn gwiskas hir, hag a gar salusyansow y’n marghasow, ha
penn-esedhow y’n synagys ha leow a vri yn kevewiow, 47 neb
a gollenk chiow an gwedhwesow, hag a wra pysadow hir yn
fayntys; an re ma a’s tevydh dhe voy dampnasyon.’

Offrynn an Wedhwes

Mark 12:41-44

21 Ow mires yn-bann ev a welas an dus rych esa ow
tewlel aga rohow y’n arghow. 2 Hag ev a welas unn
wedhwes voghosek ow tewlel dew vita[a] ynna. 3 Yn-medh ev,
‘Yn hwir y lavarav dhywgh, an wedhwes edhommek ma a
dewlis y’n arghow moy agessa i oll; 4 rag oll an re ma a dewlis
yn offrynnow Duw[b] dhiworth aga lanwes, mes hi dhiworth hy
edhomm a dewlis oll an pygans a’s tevo.’

---

a 21:2 *vita,* dhiworth *mita:* Greka *lepton.* 128 anedha yw *denarius,* wayjys oberwas rag unn jydh.

b 21:4 *yn offrynnow Duw:* War-lergh re a’n dornskrifow *y’n offrynnow.*

Yesu a Dhargan Diswrians an Tempel

Mat 24:1-2; Mark 13:1-2

5 Pan esa tus ow kewsel a-dro dhe'n tempel, fatell veu afinys
gans meyn drudh ha rohow sakrys, yn-medh ev, 6 'An taklow a
welowgh – dydhyow a dheu pan na vydh gesys men war ven, na
vydh tewlys dhe'n dor.'

Toknys ha Helghyans

Mat 10:17-22, 24:3-14; Mark 13:3-13

7 I a wovynnas orto, 'A Dhyskador, p'eur fydh hemma
ytho, ha pandr'a vydh an tokyn may fydh an taklow ma ow
tegynsiwa?' 8 Yn-medh ev, 'Gwaytyewgh ma na vowgh toellys;
rag lies a dheu y'm hanow vy ow leverel, "My yw," hag "An
termyn re nesas." Na holyewgh war aga lergh. 9 Pan glewowgh a
vreselyow ha deray, na gemmerewgh own; rag res yw an taklow
ma dhe hwarvos kyns oll. Mes ny vydh an diwedh a-dhesempis.'
10 Ena yn-medh ev dhedha, 'Kenedhel a sev erbynn kenedhel
ha gwlaskor erbynn gwlaskor, 11 y fydh dorgrysyow meur, ha
divoetter ha plagys yn lies le, hag y fydh hwarvosow euthyk ha
toknys meur dhiworth nev.

12 'Mes kyns hemma oll dhe hwarvos, i a dewl aga diwla
warnowgh ha'gas persekutya; i a'gas daskorr dhe'n synagys
ha dhe brisonyow, hembrenkys dhe-ves a-rag myghternedh
ha governours a-barth ow hanow vy. 13 Hemma a vydh chons
dhywgh rag doen dustuni. 14 Ervirewgh ytho yn agas kolonn, na
bareusowgh agas klem yn kynsa, 15 rag my a re dhywgh ganow
ha furneth ma na yll oll agas erbynnoryon sevel er agas pynn
na'gas kontradia. 16 Hwi a vydh traytys ynwedh gans kerens, ha
breder, ha neskerens, ha kowetha, ha rann ahanowgh i a worr
dhe'n mernans. 17 Ha hwi a vydh kesys gans pub den oll rag ow
hanow vy. 18 Mes ny vydh blewenn a'gas penn distruys. 19 Der
agas perthyans hwi a wayn agas enev.

Diswrians Yerusalem Dargenys

Mat 24:15-21; Mark 13:14-19

20 'Mes pan welowgh Yerusalem settys a-dro gans luyow,
ena hwi a woer hi dhe vos difeythys yn skon. 21 Ena fies dhe'n

menydhyow myns a vo yn Yudi; ha dienkes myns a vo ynni, ha
na entres ynni myns a vo y'n pow, [22] rag hemm yw dydhyow a
gessydhyans, pan vydh kowlwrys pup-tra a veu skrifys. [23] Go-i
an re yw gans flogh y'n dorr, ha neb a re an vronn y'n dydhyow
na! Rag anken meur a vydh war an nor, ha sorr war an bobel
ma; [24] i a goedh dre vin an kledha hag a vydh kemmerys yn keth
dhe oll an kenedhlow, ha Yerusalem a vydh trettys yn-dann
dreys an Jentilys, bys pan vo termynyow an Jentilys kowlwrys.

Devedhyans Mab an Den

Mat 24:29-31; Mark 13:24-27

[25] 'Hag y fydh toknys y'n howl ha'n loer ha'n ster, ha war an
nor angoes dhe'n kenedhlow, fienasow drefenn tarenna an mor
ha'n tonnow. [26] Tus a glamder rag dout, ha ragown a'n taklow a
hwyrvydh war an nor; rag nerthow an nevow a vydh kryghyllys.
[27] Hag ena i a wel Mab an den ow tos yn kommolenn gans nerth
ha golewder meur. [28] Mes pan dhalleth an taklow ma, sevewgh
yn-bann ha drehevewgh agas penn, rag agas daspren yw ogas.'

Parabolenn an Figbrenn

Mat 24:32-35; Mark 13:28-31

[29] Hag ev a dherivas parabolenn dhedha: 'Mirewgh orth an
figbrenn, ha'n gwydh oll; [30] kettell dhelyons, hwi agas honan
a wel hag a woer hav dhe vos ogas lemmyn. [31] Yndella hwi
ynwedh; pan welowgh an taklow ma gwrys, hwi a woer gwlaskor
Duw dhe vos ogas. [32] Yn hwir y lavarav dhywgh, ny dremen an
henedh ma dhe-ves, erna vo oll an taklow ma gwrys. [33] Nev
ha nor a dremen dhe-ves, mes ow geryow vy, ny dremenons
dhe-ves.

Ynnians dhe Woelyas

[34] 'Bedhewgh war, ma na vo agas kolonn nevra beghys gans
diwessa, na medhwynsi na fienasow bewnans, ha na wrello an
jydh dos warnowgh yn tromm [35] avel maglenn; rag ev a dheu
war bubonan eus trigys war enep oll an nor. [36] Bedhewgh hewoel
pup-prys, ow pysi may fo dhywgh nerth dhe fia dhiworth pup-
tra eus ow tegynsiwa, ha dhe sevel a-rag Mab an den.'

37 Dydhweyth yth esa ev y'n tempel ow tyski, ha nosweyth ev
a wre mos yn-mes ha godriga y'n vre henwys an menydh Oliv.
38 Hag oll an bobel a dho dhodho y'n tempel myttin a-varr, dhe
woslowes orto.

Yudas owth Offra dhe Drayta Yesu

Mat 26:1-5, 14-16; Mark 14:1-2, 10-11; Yow 11:45-53

22 Lemmyn goel an bara heb goell, henwys Pask, esa
ow tos nes. 2 Hag yth esa an bennoferysi ha'n skribys
ow hwilas fatell allens y dhistrui, rag own a's tevo a'n bobel.

3 Ena Satnas a entras yn Yudas, henwys Skaryoth, onan a niver
an dewdhek; 4 hag ev eth hag omgusulya gans an bennoferysi
ha gwithysi an tempel fatell y'n daskorra dhedha. 5 Ha lowen
ens i, hag i a omgemmeras ri dhodho mona. 6 Ev a assentyas,
hag yth esa ow hwilas prys gwiw dh'y dhaskorr dhedha, heb
bos routh ena.

Pareusi an Pask

Mat 26:17-19; Mark 14:12-16

7 Ena y teuth dydh an bara heb goell, pan o res sakrifia an
Pask; 8 hag ev a dhannvonas Peder ha Yowann yn-kerdh ow
leverel, 'Kewgh dhe bareusi dhyn an Pask, rag ma'n dyppryn.'
9 Yn-medhons dhodho, 'Ple fynnydh ni dhe bareusi?' 10 Yn-
medh ev dhedha, 'Otta, pan ewgh a-ji dhe'n sita, den a'gas
dyerbynn ow toen pycher a dhowr; gwra y siwya bys y'n chi
mayth ello, 11 ha leverewgh dhe vester an chi, "An Dyskador
a lever dhywgh, 'Ple'ma'n westva, le may typpriv an Pask gans
ow dyskyblon?' " 12 Hag ev a dhiskwa dhywgh stevell veur y'n
soler, taklys: pareusewgh ena.' 13 I eth yn-kerdh ha kavoes pup-
tra poran dell lavarsa dhedha, hag i a bareusis an Pask.

Soper an Arloedh

Mat 26:26-30; Mark 14:22-26

14 Pan dheuth an eur, ev a esedhas orth an voes, ha'y abesteli
ganso. 15 Hag ev a leveris dhedha, 'My re yeunis yn hwansek
dybri an Pask ma genowgh, kyns my dhe wodhav; 16 rag my

a lever dhywgh, ny wrav y dhybri arta[a] erna vo kollenwys yn
gwlaskor Duw.' [17] Ena ev a gemmeras hanaf, hag a rassas, ha
leverel, 'Kemmerewgh hemma ha'y ranna yntredhowgh; [18] rag
yn-medhav dhywgh, ny evav alemma rag a frut an gwinbrenn
erna dheffo gwlaskor Duw.' [19] Ena ev a gemmeras bara, hag a
rassas ha'y derri ha'y ri dhedha, ow leverel, 'Hemm yw ow horf
yw res a-barth dhywgh; gwrewgh hemma yn kovadh ahanav
vy.' [20] Hag yn keth vaner an hanaf wosa i dhe dhybri, ow leverel,
'An hanaf ma yw an kevambos nowydh y'm goes vy, yw diverys
a-barth dhywgh.

Yesu a Dhargan y Fydh Traytys

Mat 26:21-25, Mark 14:18-21, Yow 13:21-30

[21] Mes mirewgh, yma leuv an den a'm trayt genev orth an
voes. [22] Rag devri Mab an den a yn-rag dell veu ordenys, mes
go-ev an den na, dredho mayth yw traytys.' [23] Hag i a dhallathas
dadhla an eyl gans y gila piw anedha a vynna gul hemma.

An Dhadhel a-dro dhe Veuredh

[24] Dadhel ynwedh a sordyas yntredha, piw anedha a vedha
moyha. [25] Yn-medh ev dhedha, 'Y hwra myghternedh an
kenedhlow lordya warnedha; ha'n re a's teves awtorita warnedha
yw henwys masoberoryon. [26] Mes hwi ny vydhowgh yndella;
mes bedhes an brassa yntredhowgh kepar ha'n yowynka, ha'n
gwalader kepar ha neb a serv. [27] Rag piw yw moyha, ev neb
a esedh orth an voes po ev neb a serv? A nyns yw, ev neb a
esedh orth an voes? Mes yth esov vy yn agas mysk kepar ha
neb a serv.

[28] 'Hwi yw neb a besyas bos genev y'm prevyansow; [29] ha
my a apoynt dhywgh gwlaskor, kepar dell y's apoyntyas ow
Thas dhymmo vy, [30] may typprowgh hag eva orth ow moes y'm
gwlaskor, hag esedha war dronyow, ow preusi dewdhek loeth
Ysrael.'

---

a 22:16 *dhybri arta:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhybri.*

Nagh Peder Dargenys

Mat 26:31-35; Mark 14:27-31; Yow 13:36-38

31 Yn-medh an Arloedh, ‘Simon, Simon, otta Satnas re hwilas
agas kroedra kepar hag ys, 32 mes my re bysis ma na fyllo dha
fydh; ha wosa ty dhe dreylya arta, fasta jy dha vreder.’ 33 Mes
yn-medh ev dhodho, ‘Arloedh, parys ov dhe vos genes dhe
brison hag ynwedh dhe’n mernans.’ 34 Yn-medh ev, ‘My a lever
dhis, Peder, ny wra an kulyek kana hedhyw, kyns ty dhe nagha
teyrgweyth y’m aswonnydh.’

Pors, Skryp ha Kledha

35 Hag ev a leveris dhedha, ‘Pan y’gas dannvenis heb pors na
skryp nag eskisyow, a fyllis dhywgh travyth?’ Yn-medhons i,
‘Travyth.’ 36 Yn-medh ev dhedha, ‘Mes lemmyn, neb a’n jeves
pors, gwres y gemmeres, hag y’n keth vaner skryp, ha neb na’n
jeves, gwerthes ev y vantell ha prena kledha. 37 Rag my a lever
dhywgh, res yw an skryptor ma dhe vos kollenwys ynnov vy,
“Ev a veu reknys yn mysk drogoberoryon;” hag yn hwir an pyth
yw skrifys ahanav a dheu dhe geweras.’ 38 Hag yn-medhons i,
‘Arloedh, awotta dew gledha omma.’ Mes yn-medh ev, ‘Lowr
yw.’

An Pysadow war an Menydh Oliv

Mat 26:36-46; Mark 14:32-42

39 Ena ow mos yn-mes, ev eth war-lergh y usadow dhe’n
menydh Oliv, ha’y dhyskyblon ynwedh a’n holyas. 40 Pan
dheuth dhe’n tyller yn-medh ev dhedha, ‘Pysewgh ma na
entrowgh yn temptasyon.’ 41 Hag ev a omdennas dhiworta
a-dro dhe hys towl-men, hag ow mos war benn-dewlin ev a
bysi, 42 ow leverel, ‘A Das, mar mynnydh, dog an hanaf ma
dhiworthiv; saw na vedhes gwrys ow bodh evy, mes dha vodh
tejy.’ 43 Hag el dhiworth nev a omdhiskwedhas dhodho, orth y
grevhe. 44 Ha devedhys yn angoes, ev a bysi moy diwysyk; ha’y
hwys a dheuth ha bos kepar ha bannaghow a woes ow troppya
war an dor.[a] 45 Pan sevis dhiworth an pysadow, ev a dheuth

---

a 22:44 Nyns eus gwersow 43-44 yn re a’n dornskrifow.

dhe'n dhyskyblon ha'ga havoes ow koska drefenn galar, 46 hag
yn-medh ev dhedha, 'Prag y koskowgh? Sevewgh yn-bann ha
pysewgh, ma na entrowgh yn temptasyon.'

Yesu Traytys ha Dalghennys

Mat 26:47-56; Mark 14:43-50; Yow 18:3-11

47 Hag ev hwath ow kewsel, awotta routh, hag yth esa ow
mos a-ragdha an den henwys Yudas, onan a'n dewdhek; hag
ev a dheuth nes dhe Yesu dhe amma dhodho. 48 Hag yn-medh
Yesu dhodho, 'Yudas, yw gans amm y traytydh Mab an den?'
49 Pan welas an re a-dro dhodho an pyth esa ow hwarvos, yn-
medhons, 'Arloedh, a wren ni gweskel gans kledha?' 50 Hag
onan anedha a weskis kethwas an arghoferyas ha treghi dhe-
ves y skovarn dhyghow. 51 Mes Yesu a worthybis, 'Namoy a
henna!' hag ev a dochyas an skovarn ha'y sawya. 52 Yn-medh
Yesu dhe'n bennoferysi ha gwithysi an tempel ha'n henavogyon
neb a dheuth er y bynn, 'A dheuthewgh yn-mes kepar dell ve
erbynn lader, gans kledhedhyow ha fustow? 53 Pub dydh yth
esen vy genowgh y'n tempel, ha ny settsowgh dalghenn ynnov;
mes homm yw agas eur, ha nerth an tewlder.'

Peder a Nagh Yesu

Mat 26:57-58, 69-75; Mark 14:53-54, 66-72; Yow 18:12-14, 15-18, 25-27

54 Wosa dalghenna ynno, i a'n hembronkas ha'y dhri yn chi
an arghoferyas; hag yth esa Peder ow siwya a-bell. 55 I a enowis
tan yn kres an klos hag esedha war-barth, ha Peder o esedhys
yn aga mysk. 56 Mes unn vaghteth a'n gwelas esedhys y'n golow
ha mires gluw orto ha leverel, 'Yth esa hemma ynwedh ganso.'
57 Mes ev a'n naghas ow leverel, 'Benyn, ny'n aswonnav vy.'
58 Ha nebes a-wosa, nebonan arall a'n gwelas ha leverel, 'Ty
ynwedh yw onan anedha.' Yn-medh Peder, 'Ty dhen, nyns ov
vy.' 59 Hag a-dro dhe unn our a-wosa, nebonan arall a deras ow
leverel, 'Dhe wir, hemma ynwedh esa ganso, rag yma ev a Alile
maga ta.' 60 Mes yn-medh Peder, 'Ty dhen, ny wonn pandr'a
gewsydh.' Ha hware, hag ev hwath ow kewsel, an kulyek a
ganas. 61 Ha'n Arloedh a dreylyas ha mires orth Peder, ha Peder
a borthas kov a lavar an Arloedh, fatell leveris dhodho, 'Kyns

an kulyek dhe gana hedhyw, ty a'm nagh teyrgweyth.' 62 Hag ev
eth[a] yn-mes hag oela yn tynn.

Skornya Yesu ha'y Gronkya

Mat 26:67-68; Mark 14:65

63 An wer esa orth y witha a'n skornya orth y gronkya, 64 hag
i a gudhas y dhewlagas ha govynn orto ow leverel, 'Gwra
profoesa! Piw yw neb a'th weskis?' 65 Hag i a'n bismeras ow
leverel lies tra arall er y bynn.

Yesu a-rag an Sanhedrin

Mat 26:59-66; Mark 14:55-64; Yow 18:19-24

66 Pan dheuth an jydh, konsel henavogyon an bobel a
omguntellas, pennoferysi ha skribys, hag i a'n dros a-rag aga
honsel 67 ow leverel, 'Mars osta an Krist, lavar dhyn.' Mes yn-
medh ev dhedha, 'Mar lavarav dhywgh, ny wrewgh krysi; 68 ha
mar kovynnav, ny wrewgh gorthybi.[b] 69 Mes alemma rag, Mab
an den a vydh esedhys a'n barth dhyghow dhe alloes Duw.'
70 Hag i oll a leveris, 'Osta ytho Mab Duw?' Yn-medh ev dhedha,
'Hwi a lever, ow bos evy.' 71 Yn-medhons i, 'Pana edhomm eus
dhyn a dhustuni? Ni re'n klewas a'y anow y honan.'

Yesu Dres a-rag Pilat

Mat 27:1-2, 11-14; Mark 15:1-5; Yow 18:28-38

23 Ena an routh oll a sevis hag a'n dug a-rag Pilat. 2 I
a dhallathas y guhudha, ow leverel, 'Ni a gavas an
den ma ow kammledya agan kenedhel, hag ow tifenn trubyt
dhe vos res dhe Sesar, hag ow leverel ev y honan dhe vos Krist,
myghtern.' 3 Ha Pilat a wovynnas orto, 'Ty yw myghtern an
Yedhewon?' Ev a leveris dhodho, ow korthybi, 'Ty a'n lever.'
4 Ena yn-medh Pilat dhe'n bennoferysi ha'n routhow, 'Ny
gavav travyth kablus y'n den ma.' 5 Mes i a ynnias dhe greffa
ow leverel, 'Movya an bobel a wra ev, ow tyski dres oll Yudi,
ow talleth dhiworth Galile bys omma.'

---

a 22:62 *Hag ev eth:* War-lergh re a'n dornskrifow *Ha Peder eth.*

b 22:68 *ny wrewgh gorthybi:* War-lergh re a'n dornskrifow *ny wrewgh gorthybi dhymm na'm livra.*

Yesu a-rag Herod

6 Pan glewas Pilat henna, ev a wovynnas, mar pe an den a
Alile, 7 ha wosa dyski ev dhe vos dhiworth arloetteth Herod
ev a'n dannvonas dhe Herod, neb esa y honan ynwedh yn
Yerusalem y'n dydhyow na. 8 Pan welas Herod Yesu, pur lowen
o, rag seuladhydh ev a vynna y weles, rag ev re glewsa anodho,
ha govenek a'n jevo gweles neb tokyn gwrys ganso. 9 Ytho ev
a wovynnas orto lies tra, mes ny worthybis ev travyth dhodho.
10 Ha'n bennoferysi ha'n skribys a sevi ena orth y guhudha
yn fen. 11 Ena Herod, gans y gorfwithysi, a'n despityas ha'y
skornya, ha wosa y gwetha yn dillas splann ev a'n dannvonas
arta dhe Pilat. 12 Ha Herod ha Pilat a dheuth ha bos kowetha
y'n jydh na, an eyl gans y gila; rag kyns, i re bia eskerens.

Yesu Dampnys dhe'n Mernans

Mat 27:15-26; Mark 15:6-15; Yow 18:39–19:16

13 Ena Pilat a elwis war-barth an bennoferysi ha'n rewlysi
ha'n bobel 14 ha leverel dhedha, 'Hwi a dhros dhymm an den
ma avel nebonan a gammled an bobel, ha mirewgh, my re'n
apposyas yn agas golok, ha ny gavav fowt y'n den ma a-dro
dhe'n kuhudhansow a dhresowgh er y bynn; 15 na ny gavas
Herod na hwath, rag ev a'n dastannvonas dhyn;[a] ha mirewgh,
ny wrug ev travyth a dhervynn an mernans. 16 Rakhenna my a
wra y skorjya hag ena y dhelivra.' 17 Rag res o dhodho delivra
unn den dhedha y'n goel.[b]

18 Mes i a armas oll war-barth ow leverel, 'Dhe-ves ganso!
Delirv dhyn ni Barabbas.' 19 (Ev re bia tewlys yn prison drefenn
neb rebellyans gwrys y'n sita, ha drefenn denladh.) 20 Ytho
Pilat a gewsis dhedha arta, ow mynnes delivra Yesu; 21 mes
yth esens ow karma, 'Krowsy e, krowsy e!' 22 An tressa gweyth
ev a leveris dhedha, 'Pana dhrog a wrug an den ma? Ny gavav
ynno ken dhe'n mernans; ytho my a wra y skorjya hag ena y
dhelivra.' 23 Mes i a ynnias gans garmow ughel, ow kovynn may

a 23:15 *rag ev a'n dastannvonas dhyn:* War-lergh re a'n dornskrifow *rag my a'gas dannvonas dhodho.*

b 23:17 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

pe krowsys, ha'ga garmow[a] a brevaylyas. [24] Ha Pilat a vreusis,
aga mynnas dhe vos grontys. [25] Ytho ev a dhelivras an den a
vynnens, neb re bia tewlys yn prison drefenn rebellyans ha
denladh, hag ev a ros Yesu dh'aga mynnas.

Krowsyans Yesu

Mat 27:32-44; Mark 15:21-32; Yow 19:17-27

[26] Hag i orth y dhoen dhe-ves, i a dhalghennas unn Simon,
den a Kyrene, devedhys a'n pow; ha gorra an grows warnodho,
dh'y doen war-lergh Yesu. [27] Routh veur a'n bobel a'n siwya,
hag a venynes owth omweskel hag ow kyni ragdho. [28] Mes
Yesu a dreylyas dhedha ha leverel, 'Myrghes Yerusalem, na
oelewgh warnav vy; mes oelewgh warnowgh agas honan
ha rag agas fleghes, [29] rag otta, an dydhyow a dheu pan
leverons, "Gwynnvys an re anvap, ha'n torrow bythkweth na
dhineythis, ha'n bronnow na vagas." [30] Ena i a dhalleth leverel
dhe'n menydhyow, "Koedhewgh warnan ni!" ha dhe'n breow,
"Kudhewgh ni!" [31] Rag mar kwrens hemma y'n prenn gwyrdh,
pandr'a vydh gwrys y'n prenn sygh?'

[32] Dew arall, drogoberoryon, o hembrenkys war-barth ganso
dhe vos gorrys dhe'n mernans. [33] Pan dheuthons dhe'n tyller
henwys An Grogen, i a growsyas Yesu ena, ha'n dhrogoberoryon,
an eyl a-dhyghow ha'y gila a-gledh. [34] Ha Yesu a leveris, 'A Das,
gav dhedha, rag ny wodhons pandr'a wrons.'[b] Hag i a rannas
y dhillas ow tewlel prenn. [35] An bobel a sevis ena ow mires;
an rewlysi ynwedh a'n skornya, ow leverel, 'Ev a sawyas erell,
omsawys ev y honan mars yw an Krist a Dhuw, an Dewisys.'
[36] Ha'n soudoryon ynwedh a wrug ges anodho, ow tos ha
profya dhodho aysel, [37] hag ow leverel, 'Mars osta myghtern

---

a 23:23 *ha'ga garmow:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha'ga garmow i ha'n arghoferysi.*

b 23:34 *Ha Yesu a leveris, 'A Das, gav dhedha, rag ny wodhons pandr'a wrons.':* Nyns usi an geryow ma yn re a'n dornskrifow.

an Yedhewon, omsaw dha honan.' [38] Hag yth esa pennskrifa a-ughto,[a] 'Hemm yw Myghtern an Yedhewon.'

[39] Onan a'n dhrogoberoryon kregys ena a'n despityas ow leverel, 'A nyns osta an Krist? Omsaw dha honan ha saw ni ynwedh!' [40] Mes an arall a worthybis, hag a'n keredhis ow leverel, 'A ny'th eus own a Dhuw, ha ty yn-dann an keth vreus? [41] Ha ni yn tevri gwirvreusys, rag ni re gavas agan gober gwiw rag an taklow a wrussyn; mes hemma ny wrug travyth kamm.' [42] Hag yn-medh ev, 'Yesu, porth kov ahanav pan dheudh y'th wlaskor.' [43] Yn-medh ev dhodho, 'Yn hwir y lavarav dhis, hedhyw y fydhydh genev yn Paradhis.'

Mernans Yesu

Mat 27:45-56; Mark 15:33-41; Yow 19:28-30

[44] Lemmyn y feu a-dro dhe'n hweghves eur, hag yth esa tewlder dres oll an tir bys y'n nawves eur. [45] An howl a dhifygyas, ha vayl an tempel a veu skwardys y'n kres. [46] Ha Yesu a grias ughel y lev ha leverel, 'A Das, y'th tiwleuv y kemmynnav vy ow spyrys.' Hag ow leverel hemma, ev a anellas y spyrys yn-mes. [47] Mes an penn-kangour pan welas pup-tra a hwarva a ros glori dhe Dhuw ow leverel, 'Yn hwir, den gwiryon o hemma.' [48] Hag oll an routhow omguntellys dhe vires orth hemma, pan welsons an taklow a hwarva, a dhehwelis tre, ow kweskel aga bronn; [49] mes oll y geskowetha, ha'n benynes a wrussa y holya dhiworth Galile, a sevi a-bell ha gweles an hwarvosow ma.

Ynkleudhyans Yesu

Mat 27:57-61; Mark 15:42-47; Yow 19:38-42

[50] Hag otta, yth esa gour henwys Yosep, esel a'n konsel, gour da ha gwiryon; [51] ny wrussa assentya dh'aga thowl na dh'aga gweythres. Yth esa a Arimathea, sita a'n Yedhewon, neb esa ow kortos gwlaskor Duw. [52] Ev eth dhe Pilat, ha govynn korf Yesu. [53] Ena ev a'n dug yn-nans, ha'y vaylya yn lien, ha'y worra yn bedh treghys y'n garrek ma na via denvyth bythkweth

---

a 23:38 *pennskrifa a-ughto:* War-lergh re a'n dornskrifow *pennskrifa a-ughto skrifys yn lytherennow Greka, ha Latin hag Ebrow.*

ynkleudhys ynno. 54 Yth o dydh an darbar, hag yth esa an Sabot
ow talleth. 55 An benynes neb re dhothya dhiworth Galile ganso
a siwyas, hag a welas an bedh ha fatell veu y gorf gorrys ynno,
56 hag i a dhehwelis ha pareusi spisys hag unyentys.

I a bowesas y'n Sabot herwydh an gorhemmynn.

Dasserghyans Yesu

Mat 28:1-10; Mark 16:1-8; Yow 20:1-10

24 Yn kynsa dydh an seythun, bora a-varr, i a dheuth
dhe'n bedh, ow toen an spisys a bareussens. 2 Hag
i a gavas an men rolys dhe-ves dhiworth an bedh; 3 mes pan
ethons ynno, ny gavsons korf an Arloedh Yesu. 4 Hag i hwath
sowdhenys a-dro dhe henna, otta, dew wour a sevis rybdha
yn dillas dewynnek. 5 Own a's teva, hag i a blegyas aga fasow
dhe'n dor. Hag i a leveris dhedha, 'Prag y hwilowgh den bew
yn mysk an re varow? 6 Nyns usi ev omma, mes drehevys yw
ev. Perthewgh kov fatell gewsis dhywgh hag ev hwath yn Galile,
7 ow leverel, bos res Mab an den dhe vos delivrys yn diwleuv
peghadoryon ha dhe vos krowsys, ha dasserghi y'n tressa dydh.'
8 Hag i a borthas kov a'y eryow. 9 I a dhehwelis dhiworth an
bedh hag a dherivas oll an taklow ma dhe'n unnek, ha dhe oll
an re erell. 10 Yth ens i Maria Magdalena, ha Yoanna, ha Maria
mamm Jamys, ha'n benynes erell gansa. I a dherivas hemma
dhe'n abesteli, 11 ha'ga geryow a heveli dhedha bos flows, ha ny
gryssons dhedha. 12 Mes Peder a sevis yn-bann ha poenya dhe'n
bedh, hag ev a ynklinyas ha gweles an lystennow ow krowedha[a]
a'ga honan; ena ev a dhehwelis tre, ha dhodho marth a'n pyth
a hwarvia.[b]

An Kerdh dhe Emmaus

Mark 16:12-13

13 Hag otta, yth esa dew anedha ow mos y'n keth jydh na dhe
dre tri-ugens erowhys dhiworth Yerusalem, Emmaus y hanow,

---

a 24:12 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma *ow krowedha.*

b 24:12 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an gwers na.

14 hag yth esens ow kewsel an eyl gans y gila a-dro dhe bup-tra
a hwarvia. 15 Hag y hwarva, pan esens ow keskewsel hag ow
tadhla, Yesu y honan a dheuth nes ha kerdhes gansa, 16 mes aga
dewlagas o lettys, ma na allens y aswonn. 17 Yn-medh ev dhedha,
'Pandra yw an keskowsow ma usi genowgh an eyl gans y gila, ha
hwi ow kerdhes? Hag i a sevis ena, moredhek.'[a] 18 Onan anedha,
henwys Kleopas, a worthybis ow leverel dhodho, 'Osta jy an
unn godriger yn Yerusalem neb na woer pandr'a hwarva ynni
y'n dydhyow ma?' 19 Hag yn-medh ev dhedha, 'Pandra?' Yn-
medhons dhodho, 'A-dro dhe Yesu a Nazareth, neb o profoes
galloesek yn gweythres hag yn ger a-rag Duw hag oll an bobel,
20 ha fatell wrug agan pennoferysi ha'gan rewlysi y dhelivra dhe
vos dampnys dhe'n mernans, hag i a'n krowssons. 21 Mes ni
a'gan bo govenek ev dhe vos neb a vedha ow tasprena Ysrael.
Byttegyns gans henna oll, an tressa dydh yw lemmyn a-ban
hwarva hemma. 22 Mes ynwedh nebes benynes a'gan bagas a
wrug dhyn kemmeres marth, neb a veu orth an bedh myttin
a-varr, 23 ha pan na allsons kavoes y gorf, i a dheuth ha derivas
i dhe weles gwelesigeth a eledh, neb a leveris ev dhe vos bew.
24 Ha re a'gan kowetha eth dhe'n bedh ha'y gavoes poran dell
lavarsa an benynes, mes ev y honan ny welsons.' 25 Hag yn-
medh ev dhedha, 'A hwi dalsogh ha lent an golonn dhe grysi
yn pup-tra a gewsis an brofoesi! 26 A nyns o res an Krist dhe
wodhav an taklow ma hag entra yn y wolewder?' 27 Hag ow
talleth gans Moyses hag oll an brofoesi, ev a styryas dhedha
pup-tra esa a-dro dhodho y honan yn oll an skryptors.

28 Pan dheuthons nes dhe'n dre mayth esens ow mos, ev
a wrug kepar dell ve ow mos pella. 29 Mes i a ynnias yn ter
warnodho ow leverel, 'Trig genen, rag nammnag yw gorthugher,
hag yma'n jydh lemmyn ow sedhi.' Ytho ev eth a-ji dhe driga
gansa. 30 Hag y hwarva, pan o ev esedhys gansa orth an voes,
y kemmeras bara, ha benniga, ha terri, ha ri dhedha. 31 Aga
dewlagas a veu igerys, hag i a'n aswonnis; hag ev eth yn-mes

---

a 24:17 *ow kerdhes? Hag i a sevis ena, moredhek.* War-lergh re a'n dornskrifow *ow kerdhes, moredhek agas semlans?*

a'ga gwel. [32] Ena yn-medhons an eyl dh'y gila, 'A nyns esa agan kolonn ow leski ynnon hag ev ow kewsel genen y'n fordh hag owth igeri an skryptors dhyn?' [33] Ytho i a sevis y'n keth eur na ha dehweles dhe Yerusalem, ha kavoes an unnek ha'n re esa gansa omguntellys war-barth, [34] ow leverel, 'Yn hwir, an Arloedh yw drehevys hag ev re omdhiskwedhas dhe Simon!' [35] Hag i aga honan a dherivas pandr'a hwarva war an fordh, ha fatell veu ev aswonnys dhedha yn terri an bara.

An Omdhiskwedhyans dhe'n Dhyskyblon

Mat 28:16-20; Mark 16:14-18; Yow 20:19-23

[36] Hag i hwath ow terivas hemma, ev a sevis yn aga mysk ha leverel dhedha, 'Kres dhywgh hwi.' [37] Mes amovys ens ha dyegrys, hag i a dybi i dhe weles spyrys. [38] Yn-medh ev dhedha, 'Prag yth owgh hwi troblys, ha prag y sev prederow yn agas kolonn? [39] Mirewgh orth ow diwleuv ha'm treys, my yw, ow honan. Gwrewgh ow thochya ha gweles, rag spyrys ny'n jeves kig hag eskern, dell welowgh bos dhymmo vy.' [40] Hag ow leverel hemma ev a dhiskwedhas dhedha y dhiwleuv ha'y dreys. [41] Hag i hwath diskryjyk dre lowena ha marth, yn-medh ev dhedha, 'Eus genowgh omma neppyth dhe dhybri?' [42] I a ros dhodho tamm a bysk broylys;[a] [43] hag orth y gemmeres ev a'n dybris a-ragdha.

[44] Ena yn-medh ev dhedha, 'An re ma yw ow geryow a gewsis orthowgh ha my hwath genowgh, bos res pup-tra skrifys a-dro dhymm yn lagha Moyses hag y'n brofoesi hag y'n salmow dhe vos kollenwys.' [45] Ena ev a igeris aga brys dhe gonvedhes an skryptors. [46] Hag yn-medh ev dhedha, 'Yndella yw skrifys, Krist dhe wodhav, ha dhe sevel dhiworth an re varow y'n tressa dydh; [47] hag edrega, ha dehwelyans peghosow,[b] dhe vos pregewthys yn y hanow ev dhe oll an kenedhlow, ow talleth dhiworth Yerusalem. [48] Hwi yw dustunioryon a'n taklow ma.

---

a 24:42 *a bysk broylys:* War-lergh re a'n dornskrifow *a bysk broylys hag a gribenn vel.*

b 24:47 *edrega, ha dehwelyans peghosow:* War-lergh re a'n dornskrifow *edrega rag dehwelyans peghosow.*

49 Hag otta, my a dhannvon dedhewadow ow Thas warnowgh;
mes hwi, gortewgh y'n sita bys pan vowgh gwiskys gans galloes
dhiworth an ughelder.'

Assenshyon Yesu

Mark 16:19-20; Obe 1:9-11

50 Ena ev a's hembronkas yn-mes bys yn Bethani, hag ow
trehevel y dhiwleuv ev a's bennigas. 51 Ha pan esa orth aga
benniga, ev a dhibarthas dhiworta hag y feu degys yn-bann
dhe'n nev. 52 Hag i a'n gordhyas, hag ena dehweles dhe
Yerusalem gans lowena veur; 53 hag yth ethons prest y'n tempel
ow kordhya hag[a] ow penniga Duw.[b]

---

a 24:53 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi an geryow *ow kordhya hag.*

b 24:53 Yn re a'n dornskrifow yma *Amen.*

AN AWEYL WAR-LERGH
YOWANN

Chaptra 1
An Ger Gwrys Kig
Dustuni Yowann Besydhyer
Oen Duw
An Kynsa Dyskyblon
Galow Felip ha Nathanael

Chaptra 2
An Demmedhyans yn Kana
Glanhe an Tempel
Yesu yn Yerusalem rag an Pask

Chaptra 3
Yesu ha Nikodemus
Yesu ha Yowann Besydhyer
Neb a Dheu dhiworth Nev

Chaptra 4
Yesu ha'n Venyn a Samaria
Yaghhe Mab an Soedhek Ryel

Chaptra 5
An Yaghheans yn Poll Bethesda
Awtorita an Mab
Dustunioryon a-barth Yesu

Chaptra 6
Maga an Pymp Mil
Kerdhes war an Mor
Yesu, Bara Bewnans
An Geryow a Bewnans heb Diwedh

Chaptra 7
Diskryjyans Breder Yesu
Yesu orth Goel an Skovvaow

Chaptra 8
An Venyn Kemmerys ow Kul Avoutri
Yesu, Golow an Bys
Ple'th Av, ny Yllowgh Dos
An Gwir a Wra Agas Rydhhe
Agas Tas an Jowl
Kyns Abraham dhe Vos, My Yw

Chaptra 9
Yaghhe Den Genys Dall
An Fariseow a Hwither an Yaghheans
Dellni Spyrysel

Chaptra 10
Parabolenn an Gorlann
Yesu an Bugel Da
Yesu Skonys gans an Yedhewon

Chaptra 11
Mernans Lazarus
Yesu, an Dasserghyans ha'n Bewnans
Yesu a Oel
Lazarus Dres dhe Vewnans
An Bras dhe Ladha Yesu

Chaptra 12
An Untyans yn Bethani
An Bras erbynn Lazarus
Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh
Grekys a Hwila Yesu
Yesu a Dhargan Y Vernans
Diskryjyans an Yedhewon

Chaptra 13
Golghi Treys an Dhyskyblon
Yesu a Dhargan y Fydh Traytys
An Gorhemmynn Nowydh
Nagh Peder Dargenys

Chaptra 14
Yesu an Fordh dhe'n Tas
Dedhewadow an Spyrys

Chaptra 15
Yesu an Gwir Winbrenn

Chaptra 16
Ober an Spyrys
Tristyns a Dreyl dhe Lowena
My re Fethas an Bys

Chaptra 17
Pysadow Yesu

Chaptra 18
Yesu Traytys ha Dalghennys
Yesu a-rag an Arghoferyas
Peder a Nagh Yesu
Yesu Apposys gans an Arghoferyas
Peder a Nagh Yesu Arta
Yesu a-rag Pilat
Yesu Dampnys dhe'n Mernans

Chaptra 19
Krowsyans Yesu
Mernans Yesu
Tenewen Yesu Gwenys gans Guw
Ynkleudhyans Yesu
Chaptra 20
Dasserghyans Yesu
An Omdhiskwedhyans dhe Varia Magdalena
Omdhiskwedhyans Yesu dhe'n Dhyskyblon
Yesu ha Tommas
Porpos an Lyver
Chaptra 21
Omdhiskwedhyans Yesu dhe Seyth Dyskybel
Yesu ha Peder
Yesu ha'n Dyskybel Karadow

An Ger Gwrys Kig

1 Y'n dalleth yth esa an Ger, hag yth esa an Ger gans Duw, ha'n Ger o Duw. [2] Yth esa ev y'n dalleth gans Duw. [3] Pup-tra a veu gwrys ganso, ha hebdho ny veu gwrys travyth a veu gwrys. [4] Ynno yth esa bewnans, ha'n bewnans o golow mab-den; [5] ha'n golow a splann y'n tewlder, ha ny wrug an tewlder y fetha. [6] Yth esa den, dannvenys dhiworth Duw, Yowann y hanow. [7] Ev a dheuth rag dustuni, dhe dhoen dustuni a'n golow, rag may kryssa pub den oll dredho ev. [8] Nyns o ev an golow na, mes ev a dheuth dhe dhoen dustuni a'n golow. [9] Yth esa an gwir wolow, hag a wolow pub den, ow tos y'n bys.

[10] Yth esa ev y'n bys, ha'n bys a veu gwrys ganso, ha ny'n aswonnis an bys. [11] Ev a dheuth dh'y byth y honan, ha ny'n degemmeras y dus y honan. [12] Mes kemmys a'n degemmeras, dhedha y ros ev galloes dhe vos fleghes Duw, dhe'n re a grys yn y hanow ev, [13] an re na veu genys a woes, nag a vynnas kig, nag a vynnas gour, mes a Dhuw.

[14] Ha'n Ger a veu gwrys kig hag a drigas yn agan mysk, ha ni a welas y wolewder, golewder avel dhe'n unn Vab dineythys a'n Tas, leun a ras hag a wirder. [15] Yowann a dhug dustuni anodho hag a grias, ow leverel, 'Hemm o neb a leveris vy anodho, Neb a dheu war ow lergh re dheuth ha bos a-dheragov, rag yth esa ev kyns es dell esen vy.' [16] Rag a'y leunder ni oll re dhegemmeras, ha gras war ras; [17] rag an lagha a veu res dre Moyses; gras ha gwirder a dheuth dre Yesu Krist. [18] Denvyth ny welas Duw

bythkweth; an unn Vab dineythys, neb usi yn askra an Tas, ev re'n diskudhas.[a]

Dustuni Yowann Besydhyer

Mat 3:1-12; Mark 1:2-8; Luk 3:15-17

19 Ha hemm yw dustuni Yowann, pan dhannvonas an
Yedhewon oferysi ha Levysi dhodho dhiworth Yerusalem,
dhe wovynn orto, 'Piw osta?' 20 Hag ev a gonfessyas, ha ny
naghas; mes ev a gonfessyas, 'Nyns ov vy an Krist.' 21 Hag i
a wovynnas orto, 'Piw ytho? Osta Elias?' Yn-medh ev, 'Nag
ov vy.' 'Osta an profoes?' Hag ev a worthybis, 'Nag ov.' 22 Ena
yn-medhons dhodho, 'Piw osta, may hyllyn ri gorthyp dhe'n
re a'gan dannvonas? Pandr'a leverydh a-dro dhis dha honan?'
23 Yn-medh ev,

> 'My yw lev onan ow kria y'n gwylvos,
> "Gwra hyns an Arloedh kompes,"

dell leveris Ysay an profoes.'

24 An re dannvenys a veu dhiworth an Fariseow.[b] 25 Hag i
a wovynnas orto ha leverel dhodho, 'Prag ytho y pesydhydh
mar nyns osta an Krist, nag Elias, na'n profoes?' 26 Yowann a
worthybis dhedha ow leverel, 'My a vesydh gans dowr: mes yn
agas mysk y sev nebonan na aswonnowgh; 27 ev yw neb a dheu
war ow lergh, ma nag ov vy gwiw dhe dhigelmi kroen y eskis.'
28 An taklow ma a hwarva yn Bethani[c] a'n tu arall dhe'n Yordan,
mayth esa Yowann ow pesydhya.

Oen Duw

29 Ternos ev a welas Yesu ow tos dhodho hag yn-medh
ev, 'Awotta Oen Duw neb a gemmer dhe-ves peghadow an

---

a 1:18 *an unn Vab dineythys, neb usi yn askra an Tas, ev re'n diskudhas:* War-lergh re a'n dornskrifow *an unn-dhineythys, Duw, neb usi yn askra an Tas, ev re'n diskudhas.*

b 1:24 *An re dannvenys a veu dhiworth an Fariseow:* Po *Hag y feu dannvenys re dhiworth an Fariseow.*

c 1:28 *Bethani:* War-lergh re a'n dornskrifow *Bethabara, po Betharaba.*

bys. 30 Hemm yw neb a leveris anodho, “War ow lergh y teu
gour neb re dheuth ha bos a-dheragov, rag yth esa a-ragov.”
31 Ha ny’n aswonnis vy; mes rakhenna yth ov vy devedhys, ow
pesydhya yn dowr: rag may fo ev diskwedhys dhe Ysrael.’ 32 Ha
Yowann a dhustunias ow leverel, ‘My a welas an Spyrys ow
tos yn-nans dhiworth nev kepar ha kolomm, hag ev a wortas
warnodho. 33 Ha ny wrugavy y aswonn, mes neb a’m dannvonas
dhe vesydhya yn dowr, ev a leveris dhymm, “Neb may hwelydh
an Spyrys ow tos yn-nans warnodho hag ow kortos warnodho,
hemm yw neb a vesydh gans an Spyrys Sans.” 34 Ha my a welas
hag a dhustunias hemma dhe vos Mab Duw.’

An Kynsa Dyskyblon

35 Ternos, Yowann a sevis arta, ha dew a’y dhyskyblon. 36 Hag
ow mires orth Yesu ow kerdhes yn-medh ev, ‘Awotta Oen
Duw!’ 37 Ha’n dhew dhyskybel a’n klewas ow kewsel, hag i a
holyas Yesu. 38 Ha Yesu a dreylyas ha’ga gweles owth holya,
ha leverel dhedha, ‘Pandr’a hwilowgh?’ Yn-medhons dhodho,
‘Rabbi (henn yw dhe styrya, Dyskador), ple’th esos trigys?’
39 Yn-medh ev dhedha, ‘Dewgh, ha gwelowgh.’ Ytho i a dheuth
ha gweles le mayth esa trigys, hag a wodrigas ganso an jydh
na; rag y feu a-dro dhe’n degves eur. 40 Androw broder Simon
Peder a veu onan a’n dhew neb a glewas Yowann ha neb a
wrug y holya. 41 Ev a gavas y vroder y honan Simon yn kynsa
hag yn-medh ev dhodho, ‘Ni re gavas an Messia,’ (yw treylys,
Krist). 42 Ev a’n dros dhe Yesu. Yesu a viras orto ha leverel, ‘Ty
yw Simon mab Yowann.[a] Ty a vydh henwys Kefas’ (yw treylys,
Karrek).[b]

Galow Felip ha Nathanael

43 Ternos ev a vynnas mos dhe Alile, hag ev a gavas Felip.
Ha Yesu a leveris dhodho, ‘Hol vy.’ 44 Ha Felip o dhiworth
Bethsaida, sita Androw ha Peder. 45 Felip a gavas Nathanael
ha leverel dhodho, ‘Ni re’n kavas neb a skrifas Moyses hag

---

a 1:42 *Yowann:* War-lergh re a’n dornskrifow *Yona.*

b 1:42 *Karrek:* Po *Peder.*

ynwedh an brofoesi anodho y'n lagha, Yesu mab Yosep, a Nazareth.' [46] Hag yn-medh Nathanael dhodho, 'A yll travyth da dos mes a Nazareth?' Yn-medh Felip dhodho, 'Deus ha gwel.' [47] Yesu a welas Nathanael ow tos dhodho hag yn-medh ev anodho, 'Awotta Ysraelyas yn hwir, ma nag eus ynno gil!' [48] Yn-medh Nathanael dhodho, 'Fatell y'm aswonnydh?' Yesu a worthybis dhodho, 'Kyns Felip dhe'th helwel, my a'th welas yn-dann an figbrenn.' [49] Nathanael a worthybis dhodho, 'Rabbi, ty yw Mab Duw, ty yw Myghtern Ysrael.' [50] Yesu a worthybis ha leverel dhodho, 'Drefenn my dhe leverel dhis, "My a'th welas yn-dann an figbrenn," a wredh krysi? Ty a wel taklow brassa es henna.' [51] Hag yn-medh ev dhodho, 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, hwi a wel nev igerys, hag eledh Duw owth yskynna ha diyskynna war Vab an den.'

An Demmedhyans yn Kana

2 Y'n tressa dydh, yth esa demmedhyans yn Kana a Alile, hag yth esa mamm Yesu ena; [2] ha Yesu ha'y dhyskyblon a veu gelwys dhe'n demmedhyans. [3] Ha pan fyllis an gwin, mamm Yesu a leveris dhodho, 'Nyns eus gwin gansa.' [4] Yn-medh Yesu dhedhi, 'Pandr'yw henna dhymmo vy ha dhiso jy, a venyn? Nyns yw ow eur hwath devedhys.' [5] Yn-medh y vamm dhe'n servysi, 'Gwrewgh pypynag a lavarro dhywgh.' [6] Hag yth esa ena hwegh seth-dowr gwrys a ven rag glanheansow an Yedhewon, ow synsi pubonan dew po tri firkin.[a] [7] Yn-medh Yesu dhedha, 'Lenwewgh an sethow a dhowr.' Hag i a's lenwis bys y'n topp. [8] Hag yn-medh ev dhedha, 'Tennewgh yn-mes lemmyn ha'y dhoen dhe rewler an kevewi.' Hag i a'n dug. [9] Ha pan dastyas rewler an kevewi an dowr o devedhys ha bos gwin (ha ny wrussa godhvos a-ble feu, mes an servysi a dennas an dowr a wrussa godhvos), rewler an kevewi a elwis an gour pries, [10] ha leverel dhodho, 'Pub den a worr an gwin da yn kynsa, ha wosa i dhe vedhwi, an gweth; mes ty re withas an gwin da bys lemmyn.' [11] Yesu a wrug henna, dalleth y doknys, yn Kana

a 2:6 *firkin:* Greka *metretes,* musur linyel, a-dro dhe 40 liter.

a Alile, ha diskwedhes y wolewder; ha'y dhyskyblon a grysis ynno.

12 Wosa hemma, ev eth yn-nans dhe Kapernaum, ev ha'y vamm ha'y vreder ha'y dhyskyblon; ha ny wortsons ena saw nebes dydhyow.

Glanhe an Tempel

Mat 21:12-13; Mark 11:15-17; Luk 19:45-46

13 Hag ogas o Pask an Yedhewon, ha Yesu eth yn-bann dhe Yerusalem, 14 hag ev a gavas y'n tempel tus ow kwertha oghen ha deves ha kelemmi, ha'n arghansoryon, esedhys. 15 Hag ow kul skorja a gerdyn ev a's tewlis oll mes a'n tempel, ha'n deves ha'n oghen, hag ev a skoellyas bathow an arghansoryon, ha domhwel an moesow, 16 ha leverel dhe neb a wertha an kelemmi, 'Kemmerewgh an taklow ma alemma; na wrewgh chi ow Thas yn marghatti.' 17 Ha'y dhyskyblon a borthas kov bos skrifys, 'Avi a-barth dha ji a'm devor.' 18 Ytho an Yedhewon a worthybis ha leverel dhodho, 'Py tokyn a yll'ta y dhiskwedhes dhyn, rag ty dhe wul hemma?' 19 Yesu a worthybis ha leverel dhedha, 'Diswrewgh an tempel ma, ha kyns penn trydydh my a'n drehav.' 20 Ena yn-medh an Yedhewon, 'Hwegh blydhen ha dew-ugens yth esa an tempel ma ow pos drehevys, ha ty a'n drehav kyns penn trydydh?' 21 Mes ev a gewsi a dempel y gorf ev. 22 Ytho pan veu drehevys dhiworth an re varow, y dhyskyblon a borthas kov ev dhe leverel hemma, hag i a grysis an skryptor, ha'n ger a gewsis Yesu.

Yesu yn Yerusalem rag an Pask

23 Ytho pan esa ev yn Yerusalem y'n Pask, y'n goel, lies a grysis yn y hanow ev, pan welsons an toknys a wrug. 24 Mes ny omdrestyas Yesu y honan dhedha, rag ev a aswonni peub, 25 ha nyns esa edhomm dhodho denvyth dhe dhustunia a-dro dhe dhen; rag ev a aswonni pandra esa yn den.

Yesu ha Nikodemus

3 Yth esa den a'n Fariseow, Nikodemus y hanow, rewler
a'n Yedhewon; [2] ev a dheuth dhodho yn nos ha leverel
dhodho, 'Rabbi, ni a woer ty dhe vos dyskador devedhys
dhiworth Duw; rag ny yll denvyth gul an toknys ma a wredh tejy
marnas Duw a vo ganso.' [3] Yesu a worthybis ha leverel dhodho,
'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhis, marnas den a vo genys arta,[a]
ny yll gweles gwlaskor Duw.' [4] Yn-medh Nikodemus dhodho,
'Fatell yll den bos genys, hag ev den koth? A yll ev entra nessa
prys yn torr y vamm ha bos genys?' [5] Yesu a worthybis, 'Yn
hwir, yn hwir y lavarav dhis, marnas den a vo genys a dhowr
hag a Spyrys, ny yll ev entra yn gwlaskor Duw. [6] An pyth yw
genys a'n kig yw kig, ha'n pyth yw genys a'n Spyrys yw spyrys.
[7] Na vedhes marth dhis my dhe leverel dhis, "Res yw hwi dhe
vos genys arta."[b] [8] An gwyns a hwyth le may fynno ha ty a glew
y son, mes ny wodhes a-ble teu na ple'th a; yndella yw peub
neb yw genys dhiworth an Spyrys.' [9] Nikodemus a worthybis
ha leverel dhodho, 'Fatell yll hemma bos?' [10] Yesu a worthybis
ha leverel dhodho, 'Osta dyskador dhe Ysrael ha ny wodhes an
taklow ma?

[11] 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhis, ni a gews an pyth a wodhon,
ha ni a dheg dustuni a'n pyth a welsyn; ha ny dhegemmerowgh
agan dustuni. [12] Mar terivis dhywgh taklow a'n bys ha ny
grysowgh, fatell grysowgh mar terivav dhywgh taklow a nev?
[13] Ha ny yskynnas denvyth bys yn nev marnas ev neb a dheuth
yn-nans, Mab an den.[c] [14] Ha kepar dell dhrehevis Moyses an
sarf y'n gwylvos, yndella res yw Mab an den dhe vos drehevys,
[15] may fo bewnans heb diwedh dhe beub a grys ynno.'[d]

---

a 3:3 *arta:* Po *a-wartha.*

b 3:7 *arta:* Po *a-wartha.*

c 3:13 *Mab an den:* War-lergh re a'n dornskrifow *Mab an den neb usi yn nev.*

d 3:15 War-lergh re a'n dornskrifow *ma nag ello dhe goll neb a grys ynno ev, mes may fo dhodho bewnans heb diwedh.*

16 ‘Rag kemmys y karas Duw an bys, may ros ev y unn Vab
dineythys, rag nag ella dhe goll neb a grys ynno ev, mes may fe
dhodho bewnans heb diwedh.
17 ‘Rag ny dhannvonas Duw y Vab a-bervedh y’n bys rag breusi
an bys, mes may fe an bys selwys dredho. 18 Nyns yw breusys
neb a grys ynno ev; mes neb na grys yw breusys seulabrys,
rag ny grysis yn hanow an unn Vab dineythys a Dhuw. 19 Ha
hemm yw an vreus: golow re dheuth y’n bys, ha’n dus a garas
an tewlder moy es an golow, rag bos drog aga oberow. 20 Rag
seul a wra drog a gas an golow, ha ny dheu dhe’n golow, ma na
vo diskudhys y oberow. 21 Mes neb a wra gwirder a dheu dhe’n
golow, may fo diskwedhys y oberow, i dhe vos gwrys yn Duw.’

Yesu ha Yowann Besydhyer

22 Wosa henna, Yesu ha’y dhyskyblon a dheuth dhe bow Yudi,
hag ena ev a wortas gansa, ow pesydhya. 23 Hag yth esa Yowann
ynwedh ow pesydhya yn Aynon ogas dhe Salim, rag bos meur a
dhowr ena; hag yth esa tus ow tos hag ow pos besydhys. 24 Rag
ny via Yowann hwath tewlys yn prison.
25 Ena dadhel a sordyas yntra re a dhyskyblon Yowann hag
unn Yedhow a-dro dhe lanheans. 26 Hag i a dheuth dhe Yowann
ha leverel dhodho, ‘Rabbi, ev neb a veu genes a’n tu arall dhe’n
Yordan, a neb ty re dhug dustuni, otta, yma ev ow pesydhya,
hag yma pub den oll ow tos dhodho.’ 27 Yowann a worthybis ha
leverel, ‘Ny yll den degemmeres travyth, marnas henna a vo res
dhodho dhiworth an nevow. 28 Hwi agas honan a dheg dustuni
ahanav, my dhe leverel nag ov vy an Krist, mes dannvenys ov
a-dheragdho. 29 Ev neb a gyv an briesvyrgh yw an gour pries;
mes koweth an gour pries neb a sev ha goslowes orto a lowenha
yn feur drefenn lev an gour pries. Ytho an lowena ma usi
dhymmo vy yw kollenwys. 30 Res yw ev dhe ynkressya, mes
my dhe lehe.’

Neb a Dheu dhiworth Nev

31 Ev neb a dheu a wartha yw dres pup-tra; ev neb yw a’n
nor yw a’n nor hag ev a gews a’n nor. Ev neb a dheu a nev

yw dres pup-tra. [32] An pyth re welas ha re glewas, ev a dheg dustuni anodho, ha denvyth ny dhegemmer y dhustuni. [33] Neb a dhegemmer y dhustuni re worras y sel war hemma: Duw dhe vos lel. [34] Rag ev neb re wrug Duw y dhannvon a gews geryow Duw, rag nyns yw orth musur a re ev an Spyrys. [35] An Tas a gar an Mab hag ev re ros pup-tra yn y dhorn. [36] Ev neb a grys y'n Mab a'n jeves bewnans heb diwedh, ha neb na grys y'n Mab ny welvydh bewnans; mes sorr Duw a drig warnodho.

Yesu ha'n Venyn a Samaria

4 Rakhenna pan wodhva Yesu y klewsa an Fariseow Yesu dhe wul ha dhe vesydhya moy dyskyblon es dell wrug Yowann [2] (kyn na wrug Yesu y honan besydhya, mes y dhyskyblon), [3] ev a asas Yudi ha mos arta dhe Alile. [4] Ha res o dhodho tremena dre Samaria. [5] Ytho ev a dheuth dhe sita a Samaria henwys Syghar, ogas dhe'n splatt a ros Yakob dh'y vab Yosep. [6] Ena yth esa fenten Yakob. Yesu ytho, skwith drefenn an vyajya, o esedhys ryb an fenten. A-dro dhe'n hweghves eur o hi.

[7] Benyn a Samaria a dheuth rag tenna dowr. Yn-medh Yesu dhedhi, 'Ro dhymm dhe eva.' [8] (Rag galsa y dhyskyblon y'n sita dhe brena boes.) [9] Ena yn-medh an venyn a Samaria, 'Fatell wredh jy, ha ty Yedhow, pysi dowr ahanav vy, ha my benyn a Samaria?' Rag ny geskowethyons Yedhewon gans Samaritanys. [10] Yesu a worthybis ha leverel dhedhi, 'Mar kodhves ro Duw, ha piw yw neb a lever dhis, "Ro dhymm dhe eva," ty a wrusses y bysi, hag ev a rossa dhis dowr bew.' [11] Yn-medh an venyn dhodho, 'Syrra, nyns eus genes na hwath kelorn, ha'n puth yw down; ytho a-ble kevydh an dowr bew na? [12] Osta brassa ages agan tas Yakob, neb a ros dhyn an puth, hag ev y honan a evas dhiworto, ha'y vebyon, ha'y flokkys?' [13] Yesu a worthybis ha leverel dhedhi, 'Peub a yv a'n dowr ma a'n jevydh syghes arta; [14] mes piwpynag a effo a'n dowr a rov vy dhodho ny'n jevydh syghes bynitha; mes an dowr a rov dhodho a vydh ynno fenten a dhowr ow frosa bys yn bewnans heb diwedh.' [15] Yn-medh

an venyn dhodho, ‘Syrra, ro dhymm an dowr ma, rag na’m bo syghes, ha ma na dhyffiv omma dhe denna.’

16 Yn-medh ev dhedhi, ‘Ke, galw dha wour ha deus omma.’
17 An venyn a worthybis ha leverel dhodho, ‘Nyns eus dhymm gour.’ Yn-medh Yesu dhedhi, ‘Yn ewn ty a lever, “Nyns eus dhymm gour;” 18 rag re beu dhis pymp gour, ha neb usi dhis lemmyn nyns yw dha wour; ty a gewsis an gwir.’ 19 Yn-medh an venyn dhodho, ‘Syrra, my a wel ty dhe vos profoes. 20 Agan tasow re wordhyas y’n menydh ma; ha hwi a lever, bos yn Yerusalem an tyller may tegoedh gordhya.’ 21 Yesu a leveris dhedhi, ‘Krys dhymm, benyn, an eur a dheu pan na wordhyowgh an Tas nag y’n menydh ma nag yn Yerusalem. 22 Hwi a wordh an pyth na wodhowgh; ni a wordh an pyth a wodhon, rag yma selwyans dhiworth an Yedhewon. 23 Mes an eur a dheu, ha lemmyn yth yw, pan wra an wordhyoryon wir gordhya an Tas yn spyrys hag yn gwiryonedh; rag an Tas a hwila tus a’n par na dh’y wordhya. 24 Duw yw Spyrys, ha res yw dh’y wordhyoryon y wordhya yn spyrys hag yn gwiryonedh.’ 25 Yn-medh an venyn dhodho, ‘My a woer Messia, henwys Krist, dhe dhos; pan dheu, ev a dheriv dhyn pup-tra.’ 26 Yn-medh Yesu dhedhi, ‘My, neb a gews dhis, yw ev.’

27 Gans henna y dhyskyblon a dheuth ha marth a’s teva ev dhe gewsel gans benyn; byttegyns denvyth ny leveris, ‘Pandr’a hwilydh?’ po ‘Prag y kewsydh gensi?’ 28 Ytho an venyn a asas hy seth-dowr hag eth bys y’n sita, hag yn-medh hi dhe’n dus, 29 ‘Dewgh, gwelewgh den neb a leveris dhymm pup-tra re wrugavy; a nyns yw hemma an Krist?’ 30 I eth yn-mes a’n sita, hag yth esens ow tos dhodho. 31 Y’n keth termyn y dhyskyblon a’n pysis, ‘A Rabbi, gwra dybri.’ 32 Mes yn-medh ev dhedha, ‘Yma dhymm boes ma na wodhowgh hwi anodho.’ 33 Ytho y dhyskyblon a leveris an eyl dh’y gila, ‘A wrug nebonan dri dhodho neppyth dhe dhybri?’ 34 Yn-medh Yesu dhedha, ‘Ow boes vy yw, my dhe wul bolonjedh neb a’m dannvonas ha dhe gowlwul y ober ev. 35 A ny leverowgh, “Yma hwath peswar mis, hag ena y teu an drevas”? Otta, my a lever dhywgh, drehevewgh agas dewlagas yn-bann, ha mirewgh orth an gwelyow, i dhe vos

gwynn lemmyn rag an drevas. [36] An myser a gyv y arveth, hag
a guntell frut rag bewnans heb diwedh, rag may lowenhaho
war-barth an haser ha'n myser. [37] Rag yndella gwir yw an lavar,
"Unn den yw an gonador, ha den arall yw an myser." [38] My a'gas
dannvonas mes dhe vysi an pyth na wrussowgh lavurya ragdho;
re erell a lavuryas ha hwi re dheuth yn aga lavur.'

[39] Ha lies a Samaritanys an sita na a grysis ynno drefenn ger
an venyn, a dhestas, 'Ev a leveris dhymm pup-tra re wrugavy.'
[40] Ytho pan dheuth an Samaritanys dhodho, i a'n pysis a wortos
gansa; hag ev a wortas ena dew dhydh. [41] Ha lies moy a grysis
drefenn y eryow, [42] hag yn-medhons dhe'n venyn, 'Ny grysyn
na fella drefenn dha lavar jy, mes ni agan honan re glewas ha
godhvos hemma dhe vos yn hwir Selwador an bys.'

Yaghhe Mab an Soedhek Ryel

Mat 8:5-13; Luk 7:1-10

[43] Dew dhydh a-wosa, ev eth alena bys yn Galile. [44] Rag
Yesu y honan a dhestas, nag eus dhe brofoes enor yn y vro y
honan. [45] Ytho pan dheuth yn Galile, tus Galile a'n wolkommas,
drefenn i dhe weles pup-tra a wrug yn Yerusalem y'n goel, rag
gylsens i ynwedh dhe'n goel.

[46] Ytho Yesu a dheuth arta bys yn Kana a Alile, le may hwrug
an dowr yn gwin. Hag yth esa yn Kapernaum neb soedhek ryel,
mayth o klav y vab. [47] Pan glewas ev Yesu dhe vos devedhys
yn Galile dhiworth Yudi, ev eth dhodho ha'y bysi a dhos yn-
nans ha yaghhe y vab, rag ev a veu yn eneworres. [48] Ytho yn-
medh Yesu dhodho, 'Marnas hwi a wel toknys ha marthusyon,
ny grysowgh.' [49] An soedhek ryel a leveris dhodho, 'Syrra, deus
yn-nans kyns ow flogh dhe verwel.' [50] Yn-medh Yesu dhodho,
'Ke yn-rag, dha vab a vew.' An den a grysis an ger a gewsis
Yesu dhodho, hag yth eth dhe-ves. [51] Hag ev ow mos yn-nans,
y gethwesyon a dheuth er y bynn ha leverel dhodho, y vab dhe
vos bew. [52] Ytho ev a wovynnas orta an eur mayth omwellhas.
Yn-medhons dhodho, 'De, dhe'n seythves eur an fevyr a'n
gasas.' [53] Ytho an tas a wodhva y feu y'n keth eur na pan leveris
Yesu dhodho, 'Dha vab a vew.' Hag ev hag oll y vayni a grysis.

54 Lemmyn hemma a veu an nessa tokyn a wrug Yesu pan
dheuth dhe Alile dhiworth Yudi.

An Yaghheans yn Poll Bethesda

5 Wosa hemma yth esa goel dhe'n Yedhewon, ha Yesu
eth yn-bann dhe Yerusalem.

2 Yma yn Yerusalem poll ryb Porth an Deves, henwys yn
Ebrow Bethzatha,[a] ha dhodho pymp portal. 3 Ynna yth esa ow
krowedha myns meur a glevyon, dall, evredhek ha palsyes, ow
kortos gwayans an dowr.[b] 4 Rag el an Arloedh e yn-nans y'n
poll herwydh an seson ha trobla an dowr; ha'n kynsa den ow
mos ynno wosa gwayans an dowr a veu yaghhes a by kleves
pynag esa dhodho.[c] 5 Hag yth esa ena unn den ha dhodho
kleves etek blydhen warn ugens. 6 Yesu pan y'n gwelas ow
krowedha, hag ow kodhvos ev dhe vos hirneth yndella, a leveris
dhodho, 'A vynnydh bos yaghhes?' 7 An den klav a worthybis
dhodho, 'Arloedh, nyns eus genev denvyth a'm gorro y'n poll
pan vo troblys an dowr; mes, ha my ow tos, den arall a yn-nans
a-dheragov.' 8 Yn-medh Yesu dhodho, 'Sav, kemmer dha weli
yn-bann, ha kerdh.' 9 Ha desempis an den a veu yagh, hag a
gemmeras y weli yn-bann ha kerdhes.

Ha'n jydh na o Sabot. 10 Ytho an Yedhewon a leveris dhe'n
den a veu yaghhes, 'An Sabot yw, ha nyns yw lafyl dhis ty
dhe dhoen dha weli.' 11 Ev a worthybis dhedha, 'Ev neb a'm
yaghhas, an keth henna a leveris dhymm, "Kemmer dha weli
yn-bann, ha kerdh."' 12 I a wovynnas orto, 'Piw yw an den a
leveris dhis, "Gwra y gemmeres yn-bann, ha kerdh"?' 13 Mes
ny wodhva an den a veu yaghhes piw o, rag Yesu re omdennsa,
drefenn bos routh y'n tyller na. 14 Wosa hemma, Yesu a'n kavas
y'n tempel, hag a leveris dhodho, 'Otta, ty yw yaghhes; na wra

---

a 5:2 *Bethzatha:* War-lergh re a'n dornskrifow *Bethesda, Bethsaida, Belzetha.*

b 5:3 *ow kortos gwayans an dowr:* Nyns eus an geryow ma yn re a'n dornskrifow

c 5:4 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

begha namoy, ma na hwarvo dhis neppyth gweth.' [15] An den eth dhe-ves, ha derivas dhe'n Yedhewon, Yesu dhe vos neb a wrussa y yaghhe. [16] Ha rakhenna an Yedhewon a helghyas Yesu, rag ev dhe wul hemma y'n Sabot. [17] Mes Yesu a worthybis dhedha, 'Ow Thas a ober bys lemmyn, ha my ynwedh a ober.' [18] Rakhenna ytho an Yedhewon a hwila dhe voy y ladha, ny veu henna yn unnsel rag ev dhe derri an Sabot, mes ynwedh rag ev dhe elwel Duw y Das, orth y omwul par dhe Dhuw.

Awtorita an Mab

[19] Ena Yesu a worthybis ha leverel dhedha, 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, ny yll an Mab gul travyth y honan, marnas an pyth a wel ev an Tas dhe wul; rag pypynag a wra ev, an Mab ynwedh a'n gwra. [20] Rag an Tas a gar an Mab hag a dhiskwa dhodho pup-tra a wra ev y honan; hag ev a dhiskwa dhodho oberow moy es an re ma, rag may kemmerrowgh marth. [21] Rag kepar dell wra an Tas drehevel an re varow ha ri dhedha bewnans, yndella ynwedh an Mab a re bewnans dhe biwpynag a vynno. [22] Rag ny vreus an Tas denvyth, mes ev re ros breus oll dhe'n Mab, [23] may hwrello peub enora an Mab, kepar dell enorons an Tas. Neb na enor an Mab ny enor an Tas neb a'n dannvonas. [24] Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, ev neb a glew ow ger hag a grys yn neb a'm dannvonas, yma dhodho bewnans heb diwedh, ha ny dheu dhe'n vreus, mes re dremenas a vernans dhe vewnans.

[25] 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, an eur a dheu, ha lemmyn yth yw, pan glew an re varow lev Mab Duw, ha neb a glew, bewa a wrons. [26] Rag kepar dell eus dhe'n Tas bewnans ynno y honan, yndella ynwedh ev re wrontyas dhe'n Mab kavoes bewnans ynno y honan. [27] Hag ev a ros dhodho galloes dhe vreusi, rag ev dhe vos Mab an den. [28] Na gemmerewgh marth a hemma, rag an eur a dheu pan glewvydh y lev peub eus y'n bedhow, [29] hag i a dheu yn-mes; an re a wrug da bys yn dasserghyans bewnans, an re a wrug drog bys yn dasserghyans dampnasyon.

30 ‘Ny allav vy ow honan gul travyth; kepar dell glewav y hwrav
vy breusi, ha’m breus yw ewn, rag ny hwilav ow bolonjedh ow
honan, mes bolonjedh ev[a] neb a’m dannvonas.

Dustunioryon a-barth Yesu

31 ‘Mar tustuniav ahanav ow honan, nyns yw ow dustuni
gwir. 32 Yma nebonan arall neb a dheg dustuni ahanav, ha
my a woer an dustuni a wra ev y dhoen ahanav dhe vos gwir.
33 Hwi a dhannvonas dhe Yowann, hag ev a dhug dustuni a’n
gwiryonedh. 34 Mes ny dhegemmerav an dustuni dhiworth
den, mes my a lever hemma rag may fowgh hwi selwys. 35 Ev
a veu lugarn ow leski hag ow splanna, ha hwi a vynnas bos pur
lowen pols yn y wolow. 36 Mes yma dhymm dustuni brassa es
dell esa dhe Yowann; rag an oberow a ros dhymm an Tas dhe
gowlwul, an oberow na a wrav, i a dheg dustuni ahanav, an Tas
dhe’m dannvon. 37 Ha’n Tas neb a’m dannvonas, ev y honan
re dhustunias ahanav. Ny glewsowgh hwi y lev bythkweth, na
gweles y furv. 38 Ha nyns eus dhywgh y er trigys ynnowgh, rag
ny grysowgh ynno ev neb a wrug y dhannvon.

39 ‘Hwi a hwila an skryptors, rag ynna y tybowgh hwi dhe
gavoes bewnans heb diwedh. Hag i aga honan yw an re a dheg
dustuni ahanav; 40 mes ny vynnowgh dos dhymmo vy rag may
fo bewnans dhywgh. 41 Ny dhegemmerav enor dhiworth tus,
42 mes my a’gas aswonn, nag usi kerensa Duw ynnowgh agas
honan. 43 My re dheuth yn hanow ow Thas, ha ny wrewgh ow
degemmeres: mes mar teu nebonan arall yn y hanow y honan,
henna a dhegemmerowgh. 44 Fatell yllowgh hwi krysi, neb a
dhegemmer enor an eyl dhiworth y gila, mes ny hwilowgh
an enor na dheu marnas a Dhuw? 45 Na dybewgh my dh’agas
kuhudha a-rag an Tas; Moyses yth yw neb a wra agas kuhudha,
ev neb re drestsowgh ynno. 46 Rag mar kwrellewgh krysi yn
Moyses, hwi a gryssa ynnov vy; rag ev a skrifas ahanav. 47 Mes
mar ny grysowgh y skrifow ev, fatell grysowgh ow geryow vy?’

---

a 5:30 *bolonjedh ev:* War-lergh re a’n dornskrifow *bolonjedh an Tas.*

Maga an Pymp Mil

Mat 14:13-21; Mark 6:30-44; Luk 9:10-17

6 Wosa hemma, Yesu eth dhe'n tu arall a vor Galile
(henn yw, Tiberias). [2] Ha routh veur a'n siwyas, rag
yth esons ow kweles an toknys a wre war an glevyon. [3] Ha
Yesu eth yn-bann y'n menydh, hag ena ev a esedhas gans y
dhyskyblon. [4] Hag yth esa an Pask, goel an Yedhewon, ow tos
nes. [5] Ytho pan dhrehevis Yesu y dhewlagas, ha gweles routh
veur devedhys dhodho, yn-medh ev dhe Felip, 'A-ble hwren ni
prena bara, rag may teppro an dus ma?' [6] Ev a leveris hemma
dh'y brevi; rag ev y honan a wodhva pandr'a vynna y wul.
[7] Felip a worthybis dhodho, 'Ny via bara a dhew kans denarius[a]
lowr ragdha, rag may kemmerro pubonan temmik.' [8] Onan a'y
dhyskyblon, Androw broder Simon Peder, a leveris dhodho,
[9] 'Yma maw omma, ha dhodho pymp torth-vara heydh ha dew
bysk vyghan; mes pyth yw henna rag kemmys tus?' [10] Yn-medh
Yesu, 'Gwrewgh dhe'n wer esedha.' Lemmyn yth esa meur a
wels y'n tyller. Ytho an wer a esedhas, a-dro dhe bymp mil aga
niver. [11] Ytho Yesu a gemmeras an torthow ha wosa ri grasow ev
a ros dhe'n re esedhys,[b] hag y'n keth vaner a'n puskes, kemmys
dell vynnsons. [12] Pan vons lenwys, ev a leveris dh'y dhyskyblon,
'Kuntellewgh an brewyon yw gesys, rag na vo kellys travyth.'
[13] Ytho i a's kuntellas, ha lenwel dewdhek kanstellas a vrewyon
a'n pymp torth heydh, ha re bia moy es lowr dhe'n re a dhybris.
[14] Ena an dus, pan welsens an tokyn a wrug Yesu, a leveris,
'Hemma dhe wir yw an profoes a dal dos y'n bys.'

[15] Ytho pan wodhva Yesu i dhe dhos dh'y dhalghenna gans
nerth rag y wul myghtern, ev eth dhe-ves arta y'n menydh, y
honan.

---

a 6:7 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

b 6:11 *dhe'n re esedhys:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe'n dhyskyblon, ha'n dhyskyblon dhe'n re esedhys.*

Kerdhes war an Mor

Mat 14:22-27; Mark 6:45-52

16 Ha devedhys an gorthugher, y dhyskyblon eth yn-nans
dhe'n mor, 17 hag entra a-bervedh yn skath, ha mos dres an
mor, troha Kapernaum. Seulabrys tewl o hi, ha ny veu Yesu
hwath devedhys dhedha. 18 Ha'n mor a dhrehevis drefenn
gwyns meur esa ow hwytha. 19 Ytho pan wrussens roevya neb
pymp erowhys warn ugens, i a welas Yesu ow kerdhes war an
mor, hag ow tos nes dhe'n skath; hag own a's teva. 20 Mes yn-
medh ev dhedha, 'My yw; na berthewgh own.' 21 Ena i a vynnas
y gemmeres a-bervedh y'n skath, ha hware an skath a dheuth
dhe'n lann mayth esens ow mos.

Yesu, Bara Bewnans

22 Ternos, an routh ow kortos a'n tu arall dhe'n mor a welas na
via skath arall ena saw onan, ha na wrussa Yesu mos a-bervedh
y'n skath dh'y dhyskyblon, saw unnsel y dhyskyblon a wrussa
mos dhe-ves. 23 Mes gorholyon erell a dheuth dhiworth Tiberias,
ogas dhe'n tyller may tyb'sens an bara, wosa an Arloedh dhe
ri grasow. 24 Ytho pan welas an routh nag esa Yesu ena, na'y
dhyskyblon, i ynwedh eth a-bervedh yn gorholyon ha dos dhe
Kapernaum, ow hwilas Yesu.

25 Ha pan y'n kavsons a'n tu arall dhe'n mor, yn-medhons
dhodho, 'Rabbi, p'eur hwrussys dos omma?' 26 Yesu a worthybis
dhedha ha leverel, 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, ny'm
hwilowgh drefenn hwi dhe weles toknys, mes drefenn hwi dhe
dhybri a'n torthow ha bos lenwys. 27 Na lavuryewgh rag boes
a wra pedri, mes rag boes a dhur bys yn bewnans heb diwedh,
hag a wra Mab an den y ri dhywgh; rag warnodho Duw an Tas
re settyas y sel.' 28 Ytho yn-medhons dhodho, 'Pandr'a wren rag
kowlwul oberow Duw?' 29 Yesu a worthybis ha leverel dhedha,
'Hemm yw ober Duw, hwi dhe grysi ynno ev neb a wrug y
dhannvon.' 30 Rakhenna yn-medhons dhodho, 'Py tokyn a
wredh ytho, rag may hwellyn ha krysi ynnos? Pandr'a wredh
y oberi? 31 Agan tasow a dhybri manna y'n gwylvos, dell yw
skrifys: "Ev a ros dhedha bara a nev dhe dhybri." ' 32 Ytho Yesu

a leveris dhedha, ‘Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, nyns o Moyses neb a ros dhywgh an bara a nev, mes ow Thas yth yw neb a re dhywgh an gwir vara a nev. 33 Rag bara Duw yw ev neb a dheu yn-nans dhiworth nev hag a re bewnans dhe’n bys.’ 34 Ytho i a leveris dhodho, ‘Arloedh, ro dhyn an bara ma bynitha.’

35 Yesu a leveris dhedha, ‘My yw an bara a vewnans; neb a dheu dhymmo vy ny’n jevydh nown bynitha, ha neb a grys ynnov vy ny’n jevydh syghes nevra. 36 Mes my a leveris dhywgh, hwi re’m gwelas, ha ny grysowgh. 37 Pup-tra a re an Tas dhymm a dheu dhymm, ha piwpynag a dheffo dhymm, ny wrav vy nevra y dewlel mes. 38 Rag nyns ov vy devedhys yn-nans dhiworth nev dhe wul ow bolonjedh ow honan, marnas bolonjedh neb a’m dannvonas. 39 Ha hemm yw bolonjedh neb a’m dannvonas, ma na wrylliv kelli travyth a bup-tra re ros ev dhymm, mes y dhrehevel yn-bann dydh fin. 40 Rag hemm yw bolonjedh ow Thas: pubonan a wel an Mab ha krysi ynno a gyv bewnans heb diwedh, ha my a’n drehav dydh fin.’

41 Rakhenna an Yedhewon a grodhvolas warnodho, rag ev dhe leverel, ‘My yw an bara a dheuth yn-nans dhiworth nev,’ 42 hag yn-medhons, ‘A nyns yw hemma Yesu mab Yosep neb a aswonnyn y das ha’y vamm? Fatell lever ytho, “Devedhys ov vy yn-nans dhiworth nev”?’ 43 Yesu a worthybis ha leverel dhedha, ‘Na grodhvolewgh yntredhowgh. 44 Ny yll denvyth dos dhymmo vy marnas an Tas neb a’m dannvonas a’n tenn; ha my a’n drehav dydh fin. 45 Skrifys yw y’n brofoesi, “Hag i oll a vydh dyskys gans Duw.” Seul a woslow orth an Tas ha dyski anodho, a dheu dhymmo vy. 46 Nyns yw, nebonan dhe weles an Tas; marnas ev neb usi dhiworth Duw, ev re welas an Tas. 47 Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, neb a grys[a] a’n jeves bewnans heb diwedh. 48 My yw an bara a vewnans. 49 Agan tasow a dhybri manna y’n gwylvos, hag i a verwis. 50 Hemm yw an bara a dheu yn-nans dhiworth nev, rag may teppro den anodho, ha na varwo. 51 My yw an bara bew a dheuth yn-nans dhiworth nev; mar teber den

a 6:47 *neb a grys:* War-lergh re a’n dornskrifow *neb a grys ynnov vy.*

a'n bara ma, ev a vew bynitha; ha'n bara a rov yw ow hig, rag bewnans an bys.'

52 Rakhenna an Yedhewon a gedrynnas an eyl gans y gila,
ow leverel, 'Fatell yll hemma ri dhyn kig[a] dhe dhybri?' 53 Ytho
Yesu a leveris dhedha, 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh,
marnas hwi a dheber kig Mab an den, hag eva y woes, ny'gas
beus bewnans ynnowgh agas honan. 54 Piwpynag a dheppro ow
hig hag eva ow goes a'n jeves bewnans heb diwedh, ha my a'n
drehav dydh fin. 55 Rag ow hig yw boes yn hwir, ha'm goes
yw diwes yn hwir.[b] 56 Piwpynag a dheppro ow hig hag eva ow
goes a drig ynnov vy, ha my ynno ev. 57 Dell y'm dannvonas
an Tas bew, ha my a vew der an Tas, yndella neb a'm deber,
henna a'n jevydh bewnans dredhov vy. 58 Hemm yw an bara a
dheuth yn-nans dhiworth nev. Nyns yw kepar ha pan dhybri an
tasow,[c] hag i a verwis; neb a dheber an bara ma a vew bynitha.'
59 Ev a gewsis an taklow ma y'n synaga, hag ev ow tyski yn
Kapernaum.

An Geryow a Vewnans heb Diwedh

60 Rakhenna, lies a'y dhyskyblon pan glewsons hemma a
leveris, 'Kales yw an lavar ma; piw a yll y glewes?' 61 Yesu, ow
konvedhes y dhyskyblon dhe grodhvolas a-dro dhe hemma a
leveris dhedha, 'A wra hemma agas sklandra? 62 Pandra ytho
mar kwelowgh Mab an den owth yskynna dhe'n tyller mayth
esa kyns? 63 An Spyrys yth yw neb a re vewnans; nyns eus prow
vyth y'n kig. An geryow a gowsav dhywgh, yth yns i spyrys,
ha bewnans. 64 Mes yma re yntredhowgh neb na grysons.' Rag
Yesu a wodhva a'n dalleth piw ens i neb na gryssons, ha piw
o neb a wrussa y drayta. 65 Hag yn-medh ev, 'Rakhenna my a
leveris dhywgh, na yll denvyth dos dhymmo vy marnas hemm
yw grontys dhodho gans ow Thas.'

---

a 6:52 *kig:* War-lergh re a'n dornskrifow *y gig.*

b 6:55 War-lergh re a'n dornskrifow *Rag ow hig yw gwir voes, ha'm goes yw gwir dhiwes.*

c 6:58 *kepar ha pan dhybri an tasow:* War-lergh re a'n dornskrifow *kepar ha pan dhybri an tasow an manna.*

66 Alena rag lies a'y dhyskyblon eth war-dhelergh, ha ny
gerdhens ganso namoy. 67 Ena Yesu a leveris dhe'n dewdhek,
'Hwi ynwedh, a vynnowgh hwi mos yn-kerdh?' 68 Simon Peder
a worthybis dhodho, 'Arloedh, piw y hwren ni mos dhodho?
Yma dhis an geryow a vewnans heb diwedh. 69 Ha ni a grys, hag
a woer ty dhe vos an Sans a Dhuw.'[a] 70 Yesu a worthybis dhedha,
'A ny wrugavy agas dewis, agas dewdhek? Hag onan ahanowgh
yw dyowl.' 71 Ev a gewsi a Yudas mab Simon Skaryoth; rag ev,
onan a'n dewdhek, a vedha orth y drayta.

Diskryjyans Breder Yesu

7 Wosa hemma, yth esa Yesu ow kerdhes yn Galile; rag
ny vynna kerdhes yn Yudi, rag an Yedhewon a hwila y
ladha. 2 Mes ogas veu goel an Yedhewon, an skovvaow; 3 ytho y
vreder a leveris dhodho, 'Voyd alemma, ha ke yn Yudi, rag may
hwello dha dhyskyblon, i ynwedh, an oberow a wredh. 4 Rag ny
ober denvyth yn-dann gel neb a hwila bos aswonnys apert. Mar
kwredh an taklow ma, diskwa dha honan dhe'n bys.' 5 Rag ny
grysi ynno y vreder hogen. 6 Ytho Yesu a leveris dhedha, 'Nyns
yw devedhys ow eur vy na hwath; mes agas eur hwi yw parys
pup-prys. 7 Ny yll an bys agas kasa, mes ev a'm kas, rag my a
dheg dustuni anodho, y wriansow dhe vos drog. 8 Kewgh hwi
yn-bann dhe'n goel; my ny av yn-bann[b] dhe'n goel ma; rag nyns
yw kowlwrys ow eur na hwath.' 9 Wosa leverel an taklow ma,[c]
ev a wortas yn Galile.

Yesu orth Goel an Skovvaow

10 Mes wosa y vreder dhe vos yn-bann dhe'n goel, ena ev
ynwedh eth yn-bann; ny'n gwrug yn apert, mes kepar dell via
yn-dann gel. 11 Ytho an Yedhewon a'n hwilas y'n goel hag a

---

a 6:69 *ty dhe vos an Sans a Dhuw:* War-lergh re a'n dornskrifow *ty dhe vos an Krist, Mab an Duw bew.*

b 7:8 *ny av yn-bann:* War-lergh re a'n dornskrifow *ny av yn-bann na hwath.*

c 7:9 *an taklow ma:* War-lergh re a'n dornskrifow *an taklow ma dhedha.*

leveris, ‘Ple’ma’n den na?’ [12] Hag yth esa krodhvol meur y’n
routh yn y gever; rag re a leveri, ‘Dremas yw,’ mes re erell a
leveri, ‘Nag yw, mes ev a doell an routh.’ [13] Byttegyns ny gewsi
denvyth yn apert yn y gever, rag own a’n Yedhewon.

[14] Lemmyn yn kres an goel, Yesu eth yn-bann dhe’n tempel
hag yth esa ow tyski. [15] Marth a’s teva an Yedhewon, ow leverel,
‘Fatell yll ev bos lettrys, pan na studhyas bythkweth?’ [16] Ytho
Yesu a worthybis dhedha ha leverel, ‘Nyns yw ow dyskas
dhymm ow honan, mes dhe neb a’m dannvonas. [17] Mar mynn
nebonan gul y volonjedh, ev a woer a-dro dhe’n dyskas, pyneyl
y vos a Dhuw, po my dhe gewsel a’m awtorita ow honan.[a]
[18] Neb a gews a’y awtorita y honan[b] a hwila y enor y honan;
mes neb a hwila an enor anodho ev neb a’n dannvonas, hemma
yw gwir, ha nyns eus ynno anwiryonedh.

[19] ‘A ny ros Moyses an lagha dhywgh? Mes denvyth
ahanowgh ny with an lagha. Prag y hwilowgh ow ladha?’ [20] An
routh a worthybis, ‘Yma dyowl dhis; piw a hwila dha ladha?’
[21] Yesu a worthybis ha leverel dhedha, ‘Unn ober re wrugavy,
ha hwi oll a’gas beus marth. [22] Rakhenna Moyses a ros dhywgh
an trodreghyans (nyns yw, henna dhe vos dhiworth Moyses,
mes dhiworth an tasow); ha hwi a drodregh den y’n Sabot.
[23] Mar tegemmer den trodreghyans y’n Sabot rag na vo lagha
Moyses terrys, owgh hwi serrys orthiv rag my dhe yaghhe den
yn tien y’n Sabot? [24] Na vreusewgh herwydh an semlans, mes
breusewgh gans breus gwiryon.’

[25] Ena re a dus Yerusalem a leveris, ‘A nyns yw hemma ev
neb a hwilons y ladha? [26] Hag otta, ev a gews yn apert, ha ny
leverons dhodho travyth. A aswonnis an rewlysi hemma dhe
vos yn hwir an Krist? [27] Mes ni a aswonn an den ma, a by le’ma;
ha pan dheu an Krist, ny woer denvyth a by le’ma.’ [28] Ytho
Yesu a grias y’n tempel, hag ev ow tyski, hag a leveris, ‘Hwi

---

a 7:17 *a’m awtorita ow honan:* Greka *ahanav ow honan.*

b 7:18 *a’y awtorita y honan:* Greka *anodho y honan.*

a'm aswonn, ha hwi a woer a-ble ov[a]. Ha nyns ov vy devedhys
ahanav ow honan, mes gwir yw ev neb a'm dannvonas, neb na
aswonnowgh. [29] My a'n aswonn, rag yth esov vy dhiworto, hag
ev a'm dannvonas.' [30] Rakhenna i a hwilas y dhalghenna, mes
ny settyas denvyth dorn ynno, rag nyns o devedhys y eur ev.
[31] Ha lies a'n routh a grysis ynno ha leverel, 'Pan dheu an Krist,
a wra ev toknys moy es dell wra an den ma?'

[32] An Fariseow a glewas an routh ow krodhvolas yndella
a-dro dhodho, ha'n bennoferysi ha'n Fariseow a dhannvonas
gwesyon dh'y dhalghenna. [33] Ytho Yesu a leveris, 'Pols byghan
yth esov vy hwath genowgh, hag ena yth av dhe neb a'm
dannvonas. [34] Hwi a'm hwila ha ny'm kevowgh; ha le mayth
esov vy, dhi ny yllowgh hwi dos.' [35] Ena an Yedhewon a leveris
an eyl dh'y gila, 'Ple'th a an den ma, ma na yllyn y gavoes? A
vynn ev mos dhe'n re skattrys yn mysk an Grekys, ha dyski
dhe'n Grekys? [36] Pyth yw an lavar a gewsis an den ma, "Hwi
a'm hwila ha ny'm kevowgh," ha "Le mayth esov vy, dhi ny
yllowgh hwi dos"?'

[37] Y'n jydh diwettha, dydh meur an goel, Yesu a sevis ha kria,
ow leverel, 'Den mara'n jeves syghes, des ev dhymmo vy, hag
eva. [38] Neb a grys ynnov vy, dell lever an skryptor, "Yn-mes
a'y dorr, resek a wra avonyow a dhowr bew."' [39] Ev a gewsis
hemma a-dro dhe'n Spyrys, a vedha degemmerys gans an re a
grys[b] ynno ev; rag ny via an Spyrys[c] res na hwath, drefenn na veu
Yesu glorifiys na hwath. [40] Re yn mysk an routh pan glewsons
an geryow ma a leveri, 'Hemm yw yn hwir an profoes.' [41] Re
erell a leveri, 'Hemm yw an Krist;' mes re a leveri, 'A dheu
Krist a Alile? [42] A ny lever an skryptor, Krist dhe dhos a has
Davydh, hag a Bethlehem, an dre mayth esa Davydh?' [43] Ytho
yth esa fols y'n routh a-dro dhodho. [44] Ha re anedha a vynna y
dhalghenna, mes denvyth ny settyas diwla warnodho.

---

a 7:28 *a-ble ov:* Gwel MC144.

b 7:39 *a grys:* War-lergh re a'n dornskrifow *a gryssa.*

c 7:39 *an Spyrys:* War-lergh re a'n dornskrifow *an Spyrys Sans.*

45 Ytho an wesyon a dheuth dhe'n bennoferysi ha'n Fariseow;
hag i a leveris dhedha, 'Prag na wrussowgh y dhri?'
46 An wesyon a worthybis, 'Ny wrug denvyth bythkweth
kewsel yndella, dell wra an den ma.'[a] 47 Ytho an Fariseow a
worthybis dhedha, 'Owgh hwi ynwedh toellys? 48 A wrug
denvyth a'n rewlysi krysi ynno, po a'n Fariseow? 49 Mes an
routh ma, neb na woer an lagha, yw milliges.' 50 Yn-medh
Nikodemus dhedha (ev neb a dheuth dhodho kyns,[b] hag ev
onan anedha), 51 'A wra agan lagha breusi den heb goslowes
orto kyns, ha godhvos pandr'a wra?' 52 I a worthybis ha leverel
dhodho, 'Osta jy ynwedh a Alile? Hwila ha gwel, na sev profoes
dhiworth Galile.' 53 Ha pubonan eth dh'y ji y honan.

An Venyn Kemmerys ow Kul Avoutri

8 Mes Yesu eth dhe'n menydh Oliv. 2 Ha myttin a-varr ev
a dheuth arta dhe'n tempel, hag oll an bobel a dheuth
dhodho; hag ev a esedhas ha dyski dhedha. 3 Ha'n skribys ha'n
Fariseow a dhros dhodho benyn kemmerys ow kul avoutri, ha'y
gorra y'n kres. 4 Yn-medhons dhodho, 'A Dhyskador, an venyn
ma a veu kemmerys ow kul avoutri, y'n gweythres y honan.
5 Y'n lagha, Moyses a erghis dhyn labydha benynes a'n par na;
mes pandr'a leverydh jy?' 6 I a gewsis hemma dh'y brevi, rag
may fe dhedha neb kuhudhans er y bynn. Mes Yesu a blegyas
war-nans, ha skrifa y'n dor gans y vys. 7 Mes pan besyons
ow kovynn orto, ev a sevis yn-bann ha leverel dhedha, 'Neb
ahanowgh a vo heb pegh, bedhes ev an kynsa dhe dewlel men
orti.' 8 Hag arta ow plegya dhe'n dor, ev a skrifas y'n dor. 9 Mes
an re a'n klewas omdennas onan hag onan, ow talleth gans
an henavogyon, ha nyns o gesys saw ev, ha'n venyn a-ragdho.
10 Pan sevis, Yesu a leveris dhedhi, 'Benyn, ple'mons i? A ny'th
kuhudhas denvyth?' 11 Hi a leveris, 'Denvyth, Arloedh.' Ha

---

a 7:46 *dell wra an den ma:* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow ma.

b 7:50 *neb a dheuth dhodho kyns:* War-lergh re a'n dornskrifow *neb a dheuth yn nos dhodho.*

Yesu a leveris, ‘Na ny wrav vy dha guhudha. Ke, hag alemma
rag na wra pegha namoy.’[a]

Yesu, Golow an Bys

12 Ytho Yesu a gewsis dhedha arta, ow leverel, ‘My yw golow
an bys; neb a’m hol, ny gerdh yn tewlder, mes ev a’n jevydh an
golow a vewnans.’ 13 Rakhenna yn-medh an Fariseow dhodho,
‘Doen dustuni a wredh ahanas dha honan; nyns yw dha dhustuni
gwir.’ 14 Yesu a worthybis ha leverel dhedha, ‘Kyn tustuniav
ahanav ow honan, ow dustuni yw gwir, rag my a woer a-ble
teuth vy, ha ple’th av. Mes ny wodhowgh hwi a-ble esov ow
tos na ple’th av. 15 Hwi a vreus war-lergh an kig; ny vreusav
vy denvyth. 16 Ha mar preusav vy, ow breus yw gwir; rag ny’n
gwrav ow honan, mes my ha’n Tas neb a’m dannvonas a’n gwra.
17 Hag yn agas lagha skrifys yw, dustuni dew dhen dhe vos gwir.
18 My yw, neb a dheg dustuni ahanav ow honan, ha’n Tas neb
a’m dannvonas a dheg dustuni ahanav.’ 19 Ytho yn-medhons
dhodho, ‘Ple’ma dha Das?’ Yesu a worthybis, ‘Ny aswonnowgh
na my na’m Tas; mar kwrellewgh ow aswonn vy, hwi a wrussa
aswonn ow Thas ynwedh.’ 20 Ev a gewsis an geryow ma y’n
arghow, hag ev ow tyski y’n tempel; ha ny wrug denvyth y
dhalghenna, rag ny veu hwath devedhys y eur.

Ple’th Av, ny Yllowgh Dos

21 Yesu a leveris dhedha arta, ‘My a dhe-ves, ha hwi a
vydh orth ow hwilas, ha hwi a verow yn agas pegh. Ple’th
av, ny yllowgh dos.’ 22 Ena yn-medh an Yedhewon, ‘A wra
ev omladha y honan? rag ev a leveris, “Ple’th av, ny yllowgh
dos.”’ 23 Hag yn-medh ev dhedha, ‘Hwi yw dhiworth a-woeles,
my yw a-wartha. Hwi yw a’n bys ma, nyns ov vy a’n bys ma.
24 Ytho my a leveris dhywgh, hwi dhe verwel yn agas peghosow.
Rag mar ny grysowgh my dhe vos ev, hwi a verow yn agas
peghosow.’ 25 Ena i a leveris dhodho, ‘Piw osta?’ Yn-medh
Yesu dhedha, ‘An pyth re leveris dhywgh a’n dalleth. 26 Yma
dhymm lies tra dhe leverel ha dhe vreusi a-dro dhywgh; mes

---

a 8:11 Nyns usi an gwersow 7:53–8:11 y’n dornskrifow a-varra.

neb a'm dannvonas yw gwir; ha'n pyth a glewis dhiworto, henna
my a lever dhe'n bys.' [27] Ny gonvedhsons ev dhe gewsel orta a'n
Tas. [28] Ena Yesu a leveris dhedha, 'Pan dhrehevowgh Mab an
den, ena hwi a aswonn my dhe vos ev, ha na wrav vy travyth
ahanav ow honan; saw kepar dell dhyskas dhymm ow Thas,
henna a gowsav. [29] Yma genev vy ev neb a'm dannvonas. Ny'm
gasas ow honan, rag pup-prys my a wra an pyth yw plegadow
dhodho.' [30] Hag ev ow kewsel hemma, lies a grysis ynno.

An Gwir a Wra Agas Rydhhe

[31] Ena Yesu a leveris dhe'n Yedhewon a grysis ynno, 'Mar
pesyowgh y'm ger, yth owgh hwi yn hwir ow dyskyblon, [32] ha
hwi a woer an gwir, ha'n gwir a wra agas rydhhe.' [33] I a worthybis
dhodho, 'Has Abraham on ni, ha nyns en ni bythkweth kethyon
dhe dhenvyth. Fatell leverydh, "Hwi a vydh rydhhes"?'

[34] Yesu a worthybis dhedha, 'Yn hwir, yn hwir y lavarav
dhywgh, pubonan a wra pegh yw keth dhe begh. [35] Ny drig an
kethwas y'n chi bynitha; an mab a drig bynitha. [36] Ytho mar
kwra an Mab agas rydhhe, rydh yn tevri a vydhowgh. [37] My a
woer hwi dhe vos has Abraham; mes hwi a hwila ow ladha, rag
ow ger ny'n jeves tyller ynnowgh. [38] My a gews an pyth re welis
vy gans ow Thas vy;[a] ha hwi a wra an pyth re welsowgh gans
agas tas hwi.'[b]

Agas Tas an Jowl

[39] I a worthybis ha leverel dhodho, 'Abraham yw agan tas.'
Yn-medh Yesu dhedha, 'Mar pewgh fleghes Abraham, hwi a
wrussa oberow Abraham. [40] Mes lemmyn hwi a hwila ow ladha,
den neb a dherivas dhywgh an gwir, hag a glewis vy a Dhuw.
Ny wrug Abraham henna. [41] Hwi a wra oberow agas tas.' Ena i
a leveris dhodho, 'Nyns on ni dineythys dre fornikasyon. Yma
dhyn unn Tas, Duw.' [42] Yn-medh Yesu dhedha, 'Mar pe Duw

---

a 8:38 *ow Thas vy:* War-lergh re a'n dornskrifow *an Tas.*

b 8:38 *ha hwi a wra an pyth re welsowgh gans agas tas hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *hwi ytho gwrewgh an pyth re glewsowgh dhiworth an Tas.*

agas Tas, hwi a wrussa ow hara; rag my a dheuth dhiworth Duw, hag omma yth esov. Nyns ov vy devedhys ahanav ow honan, mes ev a'm dannvonas. [43] Prag na gonvedhowgh ow lavar? Rag na wodhowgh hwi klewes ow ger. [44] Hwi yw dhiworth agas tas an jowl, ha hwi a vynn gul hwansow agas tas. Ev a veu denledhyas a'n dalleth ha ny sevis y'n gwir, rag nyns eus gwiryonedh ynno. Pan lever gow, ev a lever a'y gnas y honan, rag gowleveryas yw ev, ha tas gowyow. [45] Mes rag my dhe leverel an gwir, ny wrewgh ow krysi. [46] Piw ahanowgh a'm kuhudh a begh? Ha mar lavarav an gwir, prag na wrewgh ow krysi? [47] Ev neb yw a Dhuw a glew geryow Duw; rakhenna, hwi ny glewowgh, drefenn nag owgh hwi a Dhuw.'

Kyns Abraham dhe Vos, My Yw

[48] Ytho an Yedhewon a worthybis, ha leverel dhodho, 'A ny leveryn yn ta, ty dhe vos Samaritan, ha dyowl dhe vos dhis?' [49] Yesu a worthybis, 'Nyns eus dhymm dyowl, mes my a enor ow Thas, ha hwi a'm disenor. [50] Ha ny hwilav ow glori ow honan; yma neb a'n hwila, ha neb a vreus. [51] Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, piwpynag a wittho ow ger, ny welvydh mernans bynitha.' [52] Ena yn-medh an Yedhewon dhodho, 'Lemmyn ni a woer bos dyowl genes. Abraham a verwis, ha'n brofoesi, ha ty a lever, "Piwpynag a wittho ow ger, ny wra ev tastya mernans bynitha." [53] Osta brassa es agan tas Abraham, neb a verwis? Ha'n brofoesi a verwis. Piw yth omwredh ty dhe vos?' [54] Yesu a worthybis, 'Mar kwrav vy ri glori dhymmo vy ow honan, ny dal ow glori travyth; mes ow Thas yw neb a wra ow glorifia, neb a leverowgh anodho, "Ev yw agan Duw." [55] Hwi ny'n aswonnowgh, mes my a'n aswonn; ha mar lavarren, "Ny'n aswonnav," my a via gowleveryas, avelowgh hwi. Mes my a'n aswonn, ha my a with y er. [56] Abraham agas tas a lowenhas dhe weles ow dydh; ev a'n gwelas, ha lowen veu.' [57] Ena yn-medh an Yedhewon dhodho, 'Nyns osta hwath hanter-kans bloedh, ha ty a welas Abraham?' [58] Yn-medh Yesu dhedha, 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, kyns Abraham dhe vos, yth

esov vy.' [59] Ena i a gemmeras meyn dhe dewlel orto; mes Yesu
a omgudhas ha gasa an tempel.[a]

Yaghhe Den Genys Dall

9 Hag ev ow tremena, ev a welas den dall a'y enesigeth.
[2] Ha'y dhyskyblon a wovynnas orto ow leverel, 'A Rabbi,
piw a beghas, an den ma, po y gerens, may feu genys dall?'
[3] Yesu a worthybis, 'Ny beghas naneyl an den ma na'y gerens,
mes may fe diskwedhys ynno oberow Duw. [4] Ni[b] a res gul an
oberow anodho ev neb a'm dannvonas hedre vo dydh; nos
a dheu pan na yll denvyth oberi. [5] Hedre viv y'n bys, golow
an bys ov vy.' [6] Wosa leverel hemma, ev a drewas war an dor
ha gul pri gans an trew, hag ura an pri war y dhewlagas[c] [7] ha
leverel dhodho, 'Ke, omwolgh yn poll Siloam' (hemm yw
dhe styrya, Dannvenys). Ytho ev eth hag omwolghi, hag ev a
dhehwelis ow kweles. [8] Y gentrevogyon ha'n re a'n gwelsa kyns
ow peggya[d] a leveris, 'A nyns yw hemma an den o esedhys ow
peggya?' [9] Re a leveris, 'Hemm yw ev,' mes re erell a leveris,
'Haval[e] yw dhodho;' mes ev y honan a leveris, 'My yw.' [10] Ena i
a leveris dhodho, 'Ytho fatell veu dha dhewlagas igerys?' [11] Ev
a worthybis, 'An den[f] henwys Yesu a wrug pri, hag ura ow
dewlagas, ha leverel dhymm, "Ke dhe Siloam[g] hag omwolgh;"
ha my eth hag omwolghi, ha gweles arta.' [12] Hag i a leveris
dhodho, 'Ple'ma ev?' Yn-medh ev, 'Ny wonn.'

---

a 8:59 *an tempel:* War-lergh re a'n dornskrifow *tempel, ow mos der aga mysk, hag yndella y tremenas.*

b 9:4 *Ni:* War-lergh re a'n dornskrifow *My.*

c 9:6 *war y dhewlagas:* War-lergh re a'n dornskrifow *war dhewlagas an den dall.*

d 9:8 *ow peggya:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow pos dall.*

e 9:9 *Haval:* War-lergh re a'n dornskrifow *Nag yw, mes haval.*

f 9:11 *An den:* War-lergh re a'n dornskrifow *Den.*

g 9:11 *Siloam:* War-lergh re a'n dornskrifow *an poll Siloam.*

An Fariseow a Hwither an Yaghheans

13 I a dhros dhe'n Fariseow an den neb o dall kyns. 14 Mes dydh
Sabot o pan wrug Yesu an pri hag igeri y dhewlagas. 15 Ytho
an Fariseow a wovynnas orto arta ynwedh fatell dhaskavas y
wolok. Ev a leveris dhedha, 'Ev a worras pri war ow dewlagas,
ha my a omwolghas, ha my a wel.' 16 Ytho re a'n Fariseow a
leveris, 'Nyns yw an den ma a Dhuw, rag ny with an Sabot.'
Yn-medh re erell, 'Fatell yll den yw peghador gul toknys a'n par
ma?' Hag yth esa fols yntredha. 17 Arta y lavarsons dhe'n den
dall, 'Pandr'a leverydh dha honan anodho, rag ev dhe igeri dha
dhewlagas?' Yn-medh ev, 'Profoes yw.'

18 Mes ny grysis an Yedhewon a-dro dhodho, y fia dall ha
daskavoes y wolok, bys pan alwsons kerens an den a dhaskavas
y wolok. 19 Hag i a wovynnas orta ow leverel, 'Yw hemma agas
mab, neb dell leverowgh a veu genys dall? Fatell yll ev ytho
gweles lemmyn?' 20 Y gerens a worthybis dhedha ha leverel,
'Ni a woer hemma dhe vos agan mab, hag ev dhe vos genys
dall; 21 mes ny wodhon fatell wel lemmyn, na piw a igoras y
dhewlagas; govynnewgh orto, tevesik yw; ev a yll kewsel
anodho y honan.' 22 Y gerens a leveris hemma rag bos own
dhedha a'n Yedhewon; rag an Yedhewon a wrussa ervira war-
barth seulabrys, piwpynag a gonfessa ev dhe vos Krist dhe vos
emskemunys a'n synaga. 23 Rakhenna y gerens a leveris, 'Ev yw
tevesik, govynnewgh orto ev.'

24 Ena i a elwis nessa gweyth an den o dall ha leverel dhodho,
'Ro dhe Dhuw an gordhyans; ni a woer an den ma dhe vos
peghador.' 25 Ev a worthybis, 'Mars yw peghador ny wonn;
unn dra a wonn: dall en, lemmyn my a wel.' 26 Ytho i a leveris
dhodho arta, 'Pandr'a wrug dhis? Fatell igoras dha dhewlagas?'
27 Ev a worthybis dhedha, 'My re gewsis dhywgh seulabrys, ha
ny woslewsowgh; prag y fynnowgh klewes arta? A vynnowgh
hwi ynwedh bos y dhyskyblon?' 28 I a'n skornyas ha leverel, 'Ty
yw y dhyskybel, mes ni yw dyskyblon a Moyses. 29 Ni a woer,
Duw dhe gewsel dhe Moyses, mes an den ma, ny wodhon
a-ble teuth.' 30 An den a worthybis ha leverel dhedha, 'Yma tra

varthys yn hemma, na wodhowgh a by le'ma; mes ev a igoras
ow dewlagas. [31] Ni a woer na glew Duw peghadoryon, mes
mars yw den gordhyer a Dhuw, hag ow kul y volonjedh, ev a
wra y glewes. [32] A dhalleth an bys, ny veu klewys denvyth dhe
igeri dewlagas den neb a veu genys dall. [33] Mar ny ve an den
ma a Dhuw, ny allsa gul travyth.' [34] I a worthybis ha leverel
dhodho, 'Ty a veu genys oll yn tien yn peghosow, ha ty a vynn
dyski dhyn?' Hag i a'n tewlis yn-mes.

Dellni Spyrysel

[35] Yesu a glewas i dh'y dewlel yn-mes, ha pan y'n kavas, yn-
medh ev, 'A grysydh yn Mab an den?' [36] Ev a worthybis ha
leverel, 'Ha piw yw ev, Arloedh, may kryssiv ynno?' [37] Yn-
medh Yesu dhodho, 'Ty re'n gwelas, hag ev yw neb a gews
genes.' [38] Yn-medh ev, 'Arloedh, my a grys.' Hag ev a'n
gordhyas. [39] Ha Yesu a leveris, 'Dhe vreus yth ov vy devedhys
y'n bys ma, rag may hwello kemmys na yll gweles, ha may fo
dall kemmys a yll gweles.' [40] Ha re a'n Fariseow neb esa ganso a
glewas hemma, ha leverel dhodho, 'On ni ynwedh dall?' [41] Yesu
a leveris dhedha, 'Mar pewgh dall, ny via dhywgh pegh; mes
lemmyn hwi a lever, "Ni a wel," ytho agas pegh a bes.'

Parabolenn an Gorlann

10 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, neb na dheu
a-ji dhe gorlann an deves der an daras mes neb a
yskynn war neb fordh arall, henn yw lader ha robbyer. [2] Mes
neb a dheu a-ji der an daras yw bugel an deves. [3] Dhodho an
porther a iger, ha'n deves a glew y lev, hag ev a elow y dheves
y honan orth hanow ha'ga ledya yn-mes. [4] Ha pan worr ev y
dheves y honan yn-mes, ev a gerdh a-dheragdha, ha'n deves
a'n siw, rag i dhe aswonn y lev. [5] Ny vynnons siwya estren, mes
fia a wrons dhiworto, rag ny aswonnons lev estrenyon.' [6] Yesu a
gewsis dhedha an barabolenn ma, mes ny gonvedhsons an pyth
a leveri dhedha.

Yesu an Bugel Da

7 Ena Yesu a leveris arta,[a] 'Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh,
my yw daras an deves. 8 An re oll a dheuth kyns yw ladron ha
robbyoryon, mes ny wrug an deves goslowes orta. 9 My yw an
daras; piwpynag a dheffo a-ji dredhov vy, ev a vydh selwys, ha
dos a-ji ha mos yn-mes a wra, ha kavoes peurva. 10 Ny dheu
lader saw dhe ladra, ha ladha, ha distrui; my yw devedhys rag
may fo dhedha bewnans, ha may fo dhedha palster anodho.

11 'My yw an bugel da. An bugel da a dhaskorr y vewnans
rag y dheves. 12 Mes an goberwas, neb nag yw an bugel, ha
ma nag yw an deves dhodho y honan, ev a wel an bleydh ow
tos hag ev a as an deves ha fia, ha'n bleydh a wra aga hachya
ha'ga skattra. 13 Henn yw rag ev dhe vos goberwas,[b] ha ny vern
dhodho travyth a-dro dhe'n deves. 14 My yw an bugel da, ha my
a aswonn ow deves ow honan, ha'm re ow honan a'm aswonn
vy.[c] 15 Kepar dell wra an Tas ow aswonn, my ynwedh a aswonn
an Tas, ha my a dhaskorr ow bewnans rag an deves. 16 Hag yma
dhymm deves erell, nag yns a'n gorlann ma; res yw dhymm
aga dri ynwedh, hag i a glew ow lev; hag y fydh unn flokk,
unn bugel. 17 Rag hemma, an Tas a'm kar, rag my a dhaskorr
ow bewnans, rag may hwrylliv y gemmeres arta. 18 Denvyth ny
wra y gemmeres dhiworthiv, mes my a'n daskorr a'm bodh ow
honan. Yma dhymm galloes dh'y dhaskorr, hag yma dhymm
galloes dh'y gemmeres arta; my re dhegemmeras an arghadow
ma dhiworth ow Thas.'

19 Ena yth esa fols arta yn mysk an Yedhewon drefenn an
geryow ma. 20 Lies a leveris, 'Yma dyowl dhodho, ha varyes
yw; prag y hwoslewowgh orto?' 21 Yn-medh re erell, 'Nyns yw
an re ma an geryow a dhen ha dhodho dyowl. A yll dyowl igeri
dewlagas an dhellyon?'

---

a 10:7 *arta:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhedha arta.*

b 10:13 *Henn yw rag ev dhe vos goberwas:* War-lergh re a'n dornskrifow *Mes fia a wra an goberwas, rag ev dhe vos goberwas.*

c 10:14 *ha'm re ow honan a'm aswonn vy:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag aswonnys ov gans ow re ow honan.*

Yesu Skonys gans an Yedhewon

22 Ena y feu goel an Sakrans yn Yerusalem; gwav o hi. 23 Hag
yth esa Yesu ow kerdhes y'n tempel, yn portal Solomon. 24 Ena
an Yedhewon a dheuth a-dro dhodho ha leverel dhodho, 'Pes
termyn y'gan synsydh yn fienasow? Mars osta an Krist, lavar
dhyn yn apert.' 25 Yesu a worthybis dhedha, 'My a leveris
dhywgh, ha ny wrussowgh hwi krysi. An oberow a wrav yn
hanow ow Thas, i a dheg dustuni ahanav; 26 mes ny grysowgh
hwi, rag nyns owgh hwi a'm deves vy.[a] 27 Ow deves a glew ow
lev, ha my a's aswonn, hag i a'm siw. 28 Ha my a re dhedha
bewnans heb diwedh, ha ny wrons i mos dhe goll bynitha, ha
denvyth ny wra aga hemmeres yn-mes a'm dorn. 29 Brassa ages
pup-tra yw ow Thas, neb a's ros dhymm, ha ny yll denvyth aga
hemmeres yn-mes a leuv an Tas.[b] 30 My ha'm Tas yw onan.'

31 Ytho an Yedhewon a gemmeras meyn yn-bann arta, rag
may hwrellens y labydha. 32 Yesu a worthybis dhedha, 'My re
dhiskwedhas dhywgh lies ober da dhiworth an Tas; rag py ober
anedha y fynnowgh ow labydha?' 33 An Yedhewon a worthybis
dhodho, 'Ny wren dha labydha rag ober da, mes rag blasfemi,
ha rag ty, ow pos den, dhe omwul Duw.' 34 Yesu a worthybis
dhedha, 'A nyns yw skrifys yn agas lagha, My a leveris, Hwi
yw duwow? 35 Mar kwrug ev aga henwel duwow may teuth ger
Duw dhedha (ha ny yll an skryptor bos terrys), 36 a yllowgh
leverel anodho ev neb a wrug an Tas y sakra ha'y dhannvon
y'n bys, "Ty a lever blasfemi," rag my dhe leverel, "Mab Duw
ov vy"? 37 Mar ny wrav oberow ow Thas, na grysewgh ynnov.
38 Mes mar kwrav, kyn na wrewgh krysi dhymm, krysewgh an
oberow, rag may hwryllowgh godhvos ha krysi an Tas dhe vos
ynnov vy, ha my y'n Tas.' 39 Ytho i a hwilas arta y dhalghenna,
mes ev a skapyas a'ga dorn.

40 Hag ev eth dhe-ves arta dhe'n tu arall dhe'n Yordan, dhe'n
tyller mayth esa Yowann ow pesydhya y'n dalleth, hag a wortas

---

a 10:26 *a'm deves vy:* War-lergh re a'n dornskrifow *a'm deves vy, dell leveris dhywgh.*

b 10:29 *an Tas:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow Thas vy.*

ena. 41 Ha lies a dheuth dhodho, hag i a leveris, ‘Ny wrug Yowann tokyn vyth, mes pup-tra a leveris Yowann a-dro dhe’n den ma o gwir.’ 42 Ha lies a grysis ynno y’n tyller na.

Mernans Lazarus

11 Yth esa den neb o klav, Lazarus a Bethani, tre Maria ha’y hwoer Martha. 2 Maria o hi neb a uras an Arloedh gans unyent, ha sygha y dreys gans hy gols; ha’y broder Lazarus o klav. 3 Ytho an hwerydh a dhannvonas dhodho ow leverel, ‘Arloedh, otta, ev neb a gerydh yw klav.’ 4 Pan glewas Yesu henna, yn-medh ev, ‘Nyns yw an kleves ma bys yn mernans, mes rag gordhyans Duw, may fo Mab Duw glorifiys dredho.’ 5 Lemmyn Yesu a gara Martha ha’y hwoer, ha Lazarus. 6 Ytho pan glewas ev dhe vos klav, ev a wortas wosa henna dew dhydh y’n tyller mayth esa.

7 Ena a’y wosa yn-medh ev dh’y dhyskyblon, ‘Gwren ni mos arta dhe Yudi.’ 8 Yn-medh an dhyskyblon dhodho, ‘A Rabbi, an Yedhewon a hwilas dha labydha nammnygen; a vynnydh mos di arta?’ 9 Yesu a worthybis, ‘A nyns eus dewdhek our y’n jydh? Piwpynag a gertho dydhweyth, ny drebuch ev, rag ev a wel golow an bys ma. 10 Mes piwpynag a gertho yn nos, ev a drebuch, rag nyns eus golow ynno.’ 11 Hemma a leveris, hag ena yn-medh ev dhedha, ‘Agan koweth Lazarus a gosk; mes yth av rag gul dhodho difuna.’ 12 Yn-medh an dhyskyblon dhodho, ‘Arloedh, mar kosk ev, ev a vydh saw.’ 13 Mes Yesu re bia ow kewsel a’y vernans, mes i a dybis ev dhe gewsel a gosk rag powes. 14 Ena yn-medh Yesu dhedha yn kler, ‘Lazarus re verwis. 15 Ha lowen ov vy a-barth dhywgh, nag esen vy ena, rag may kryssowgh. Mes gwren ni mos dhodho.’ 16 Ena yn-medh Tommas, henwys Didymus, dh’y gestyskyblon, ‘Gwren ni mos ynwedh, rag may ferwyn ganso.’

Yesu, an Dasserghyans ha’n Bewnans

17 Ytho pan dheuth Yesu, ev a’n kavas, growedhys y’n bedh nans o peswar dydh. 18 Bethani o ogas dhe Yerusalem, neb pymthek erowhys dhiworti. 19 Ha lies a’n Yedhewon a dheuth dhe Martha ha dhe Varia dh’aga honfortya a-dro dh’aga broder.

20 Ytho pan glewas Martha Yesu dhe dhos, hi eth dh'y vetya;
mes Maria o esedhys y'n chi. 21 Ena Martha a leveris dhe Yesu,
'Arloedh, mar pes omma, ny wrussa ow broder merwel. 22 Mes
lemmyn ynwedh my a woer, pypynag a wovynni a Dhuw, Duw
a'n re dhis.' 23 Yn-medh Yesu dhedhi, 'Dha vroder a dhassergh.'
24 Yn-medh Martha dhodho, 'My a woer, ev dhe sevel arta y'n
dasserghyans, dydh fin.' 25 Yn-medh Yesu dhedhi, 'My yw an
dasserghyans ha'n bewnans; neb a grys ynnov vy, hwath kyn
farwo, ev a vew; 26 ha pubonan neb a vew hag a grys ynnov vy,
ny verow bynitha. A grysydh hemma?' 27 Yn-medh hi dhodho,
'Arloedh, my a grys[a] ty dhe vos an Krist, Mab Duw, neb a dal
dos y'n bys.'

Yesu a Oel

28 Ha wosa leverel hemma, hi eth ha gelwel Maria hy hwoer
yn priva, ow leverel, 'An Dyskador yw devedhys, hag ev a'th
elow.' 29 Kettell glewas hi hemma, hi a sevis uskis ha mos
dhodho. 30 Ny veu Yesu devedhys y'n dre na hwath, mes yth
esa y'n tyller may hwrug Martha y vetya. 31 Ena an Yedhewon
esa gensi y'n chi hag orth hy honfortya, ow kweles Maria dhe
sevel uskis ha mos yn-mes, a wrug hy siwya, ow tybi[b] hi dhe
vos dhe'n bedh dhe oela ena. 32 Ena pan dheuth Maria dhe'n
tyller mayth esa Yesu, ha'y weles, hi a goedhas orth y dreys, ow
leverel dhodho, 'Arloedh, mar pes omma, ny wrussa ow broder
merwel.' 33 Yesu ytho, pan y's gwelas owth oela, ha'n Yedhewon
a dheuth gensi ynwedh owth oela, ev a veu movyes y'n spyrys,
ha troblys; 34 hag yn-medh ev, 'Ple hwrussowgh y worra?' Yn-
medhons dhodho, 'Arloedh, deus dhe weles.' 35 Yesu a oelas.
36 Ytho an Yedhewon a leveris, 'Awotta, assa wrug ev y gara!'
37 Mes re anedha a leveris, 'A ny allsa an den ma, neb a igoras
dewlagas an den dall, gul neppyth ma na wrella an den ma
merwel?'

---

a 11:27 *my a grys:* Greka *my re grysis.*

b 11:31 *ow tybi:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow leverel.*

Lazarus Dres dhe Vewnans

38 Yesu ytho, movyes arta ynno y honan, a dheuth dhe'n bedh.
Fow ova, hag yth esa men ow krowedha a-dreus dhodho. 39 Yesu
a leveris, 'Kemmerewgh an men dhe-ves.' Martha, hwoer an
den marow, a leveris dhodho, 'Arloedh, y fydh flerys lemmyn,
rag an peswora dydh yw.' 40 Yn-medh Yesu dhedhi, 'A ny
leveris dhis, mar krysses, ty a welsa golewder Duw?' 41 Ytho i a
gemmeras an men[a] dhe-ves. Ha Yesu a dhrehevis y dhewlagas
ha leverel, 'A Das, my a woer gras dhis ty dhe'm klewes. 42 Ha
my a wodhva, ty dhe'm klewes pup-prys, mes drefenn an routh
a sev a-dro my a'n leveris, rag may kryssens ty dhe'm dannvon.'
43 Ha wosa kewsel yndella, ev a grias gans lev ughel, 'Lazarus,
deus mes!' 44 Ha'n den marow a dheuth yn-mes, kelmys y dreys
ha'y dhiwleuv gans lystennow, ha'y fas maylys gans lien. Yn-
medh Yesu dhedha, 'Gwrewgh y dhigelmi, ha gesewgh ev dhe
vos dhe-ves.'

An Bras dhe Ladha Yesu

Mat 26:1-5; Mark 14:1-2; Luk 22:1-2

45 Ytho lies a'n Yedhewon neb a wrussa dos dhe Varia ha
gweles an pyth a wrug ev, a grysis ynno. 46 Mes re anedha eth
dhe'n Fariseow, ha derivas dhedha an pyth a wrussa Yesu.
47 Ena an bennoferysi ha'n Fariseow a guntellas an konsel ha
leverel, 'Pandr'a wren ni? Rag an den ma a wra lies tokyn.
48 Mara'n gesyn yndella, pub den oll a vydh ow krysi ynno, ha'n
Romanyon a dheu ha kemmeres dhe-ves agan tyller ha'gan
kenedhel.' 49 Mes onan anedha, Kayfas, neb o arghoferyas
an vlydhen na, a leveris dhedha, 'Ny wodhowgh hwi travyth,
50 na ny reknowgh bos 'vas dhywgh,[b] unn den dhe verwel rag
an bobel, ma nag ello oll an genedhel dhe goll.' 51 Ny leveris
hemma anodho y honan, mes, rag ev dhe vos arghoferyas an
vlydhen na, ev a brofoesas Yesu dhe verwel a-barth an genedhel,
52 ha ny via unnsel rag an genedhel, mes rag kuntell war-barth

---

a 11:41 *an men:* War-lergh re a'n dornskrifow *an men mayth esa an den marow ow krowedha.*

b 11:50 *dhywgh:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhyn.*

yn onan fleghes Duw neb a veu skattrys. 53 Ytho a'n jydh na i a
dewlis towl dh'y ladha.

54 Rakhenna ny wre Yesu kerdhes namoy yn apert yn mysk
an Yedhewon, mes ev eth alena dhe'n vro ogas dhe'n gwylvos,
dhe sita henwys Efraym, hag ena ev a wortas gans y dhyskyblon.

55 Ha Pask an Yedhewon o ogas, ha lies eth yn-bann dhiworth
an pow kyns an Pask, dhe omlanhe. 56 Yth esens ow hwilas
Yesu, hag ow sevel y'n tempel i a leveri an eyl dh'y gila, 'Pandr'a
brederowgh – na dheu ev dhe'n goel?' 57 Mes an bennoferysi
ha'n Fariseow a rossa gorhemmynn, piwpynag a wodhve ple'th
esa, may rolla derivas, rag may talghennens ynno.

An Untyans yn Bethani

Mat 26:6-13; Mark 14:3-9

12 Ena, hwegh dydh kyns an Pask, Yesu a dheuth
dhe Bethani le mayth esa Lazarus neb a wrug ev y
dhrehevel dhiworth an re varow.[a] 2 Ytho i a wrug kevewi dhodho
ena, hag yth esa Maria ow servya, ha Lazarus a veu onan a'n re
esedhys orth an voes ganso. 3 Ena Maria a gemmeras peuns[b] a
unyent, nard pur, meur y bris, hag untya treys Yesu, ha sygha
y dreys gans hy gols; ha'n chi a veu lenwys a ethenn an unyent.
4 Hag yn-medh Yudas Skaryoth, onan a'y dhyskyblon, neb a
vedha orth y drayta, 5 'Prag na veu an unyent ma gwerthys a
dri hans denarius,[c] ha'n mona res dhe'n voghosogyon?' 6 Ny
leveris hemma rag bos dhodho bern a-barth an voghosogyon,
mes rag ev dhe vos lader, hag ev a witha an pors, ha ladra an
pyth o gorrys ynno. 7 Ytho Yesu a leveris, 'Gwra hy gasa yn
kres; hi re'n gwithas[d] rag dydh ow ynkleudhyans. 8 Rag hwi a

---

a 12:1 *Lazarus neb a wrug ev y dhrehevel dhiworth an re varow:* War-lergh re a'n dornskrifow *Lazarus neb a via marow.*

b 12:3 *peuns:* Greka *litra.*

c 12:5 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

d 12:7 *hi re'n gwithas:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gwres hi y witha.*

gyv an voghosogyon pub eur genowgh, mes my ny'm kevowgh pup-prys.'

An Bras erbynn Lazarus

9 Ytho routh veur a'n Yedhewon a glewas ev dhe vos ena,
ha ny dheuthons unnsel rag Yesu, mes ynwedh may hwellens
Lazarus, neb a wrug ev y dhrehevel dhiworth an re varow.
10 Mes an bennoferysi a dewlis towl dhe ladha Lazarus ynwedh,
11 rag dredho ev y feu lies a'n Yedhewon ow treylya dhe-ves hag
ow krysi yn Yesu.

Devedhyans Yesu dhe Yerusalem yn Trygh

Mat 21:1-11; Mark 11:1-11; Luk 19:28-40

12 Ternos an routh veur neb o devedhys dhe'n goel, pan
glewsons Yesu dhe dhos dhe Yerusalem, 13 a gemmeras
skorrennow palm ha mos yn-mes dh'y vetya, hag i a grias,

'Hosanna!
Benniges yw neb a dheu yn hanow an Arloedh!
Myghtern Ysrael!'

14 Ha Yesu a gavas asen yowynk, hag ev a esedhas warnodho,
dell yw skrifys,

15 'Na gemmer own, myrgh Sion;
otta, dha vyghtern a dheu,
esedhys war ebel asen.'

16 Ny gonvedhas y dhyskyblon hemma wostalleth, mes pan
veu Yesu glorifiys, ena i a borthas kov hemma dhe vos skrifys
a-dro dhodho, hag i dhe wul hemma ragdho. 17 Ytho an routh
neb esa ganso pan elwis ev Lazarus dhiworth an bedh, ha'y
dhrehevel dhiworth an re varow, a dhug dustuni. 18 Rakhenna
an routh eth dh'y vetya, rag i a glewsa ev dhe wul an tokyn ma.
19 Ytho an Fariseow a leveris an eyl dh'y gila, 'Hwi a wel, nag
eus prow vyth dhywgh. Otta, an bys yw gyllys war y lergh.'

Grekys a Hwila Yesu

20 Yth esa Grekys yn mysk an re esa ow tos yn-bann dhe
wordhya y'n goel. 21 Ytho an re ma a dheuth dhe Felip, neb o

a Bethsaida yn Galile, ha govynn orto ow leverel, ‘Syrra, ni a vynn gweles Yesu.’ [22] Felip a dheuth ha leverel dhe Androw, hag arta Androw ha Felip a leveris dhe Yesu. [23] Yesu a worthybis dhedha ow leverel, ‘Devedhys yw an eur may fo Mab an den glorifiys. [24] Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, marnas hasenn a ys a goedh dhe’n dor ha merwel, hi a bes hy honan; mes mar merow, hi a dheg meur a frut. [25] Neb a gar y vewnans a wra y gelli, ha neb a gas y vewnans y’n bys ma a’n gwith bys yn bewnans heb diwedh. [26] Piwpynag a’m serfyo, gwres ev ow siwya; hag y’n tyller mayth esov, ena ynwedh y fydh ow servont. Piwpynag a’m serfyo, an Tas a wra y enora.

Yesu a Dhargan Y Vernans

[27] ‘Lemmyn ow enev yw troblys; ha pandr’a lavarav? “A Das, gwra ow selwel dhiworth an eur ma”? Mes rakhemma y teuth vy bys y’n eur ma. [28] A Das, gwra glorifia dha hanow.’ Ena lev a dheuth dhiworth nev, ‘My a’n glorifias, ha my a’n glorifi arta.’ [29] An routh neb a sevi ena a’n klewas, ha leverel hi dhe wul taran; re erell a leveris, ‘El re gewsis dhodho.’ [30] Yesu a worthybis ha leverel, ‘Ny dheuth an lev a’m govis vy mes ragowgh hwi. [31] Lemmyn yth yw breus an bys ma, lemmyn y fydh pryns an bys ma tewlys yn-mes. [32] Ha my, pan viv drehevys a’n norvys, a denn tus oll dhymmo vy.’ [33] Ev a leveris hemma, ow styrya py par mernans a vedha ow merwel dredho. [34] Ytho an routh a worthybis dhodho, ‘Ni re glewas y’n lagha, Krist dhe besya bynitha; ha fatell leverowgh y tal Mab an den dhe vos drehevys? Piw yw an “Mab an den” ma?’ [35] Ena Yesu a leveris dhedha, ‘Hwath pols byghan yma an golow genowgh. Kerdhewgh hedre vo genowgh an golow, ma na wrello tewlder agas dalghenna. Neb a gerdh y’n tewlder ny woer ple’th a. [36] Hedre vo genowgh an golow, trestyewgh y’n golow, rag may fowgh mebyon an golow.’ Yesu a gewsis hemma, hag ev eth dhe-ves hag omgudha ragdha.

Diskryjyans an Yedhewon

[37] Kyn hwrussa kemmys toknys a-ragdha, hwath ny gryssons ynno, [38] may fe kollenwys an lavar a gewsis Ysay an profoes,

‘Arloedh, piw re grysis agan pregoth,
ha piw re beu bregh an Arloedh diskwedhys
dhodho?’

39 Rakhenna ny allsons krysi, rag arta Ysay a leveris,

40 ‘Ev re dhallhas aga dewlagas,
hag ev re galeshas aga holonn,
rag na hwrellons gweles gans aga dewlagas,
na konvedhes gans aga holonn, na bos treylys,
may hwrylliv aga sawya.’

41 Ysay a leveris hemma rag ev dhe weles[a] y wolewder, hag ev
a gewsis anodho ev. 42 Byttegyns lies hwath a’n rewlysi a grysis
ynno, mes drefenn an Fariseow ny wrussons y gonfessya, ma
na vens emskemunys a’n synaga; 43 rag i a garas gormel tus moy
es gormel Duw.

44 Yesu a grias ha leverel, ‘Neb a grys ynnov vy, ny grys ynnov
vy mes ynno ev neb a’m dannvonas, 45 hag ev neb a’m gwel vy
a’n gwel ev neb a’m dannvonas. 46 Devedhys ov y’n bys kepar
ha golow, rag na wrello piwpynag a grysso ynnov vy triga yn
tewlder. 47 Ha piwpynag a glywvo ow geryow heb aga gwitha,[b]
ny wrav vy y vreusi, rag nyns ov vy devedhys dhe vreusi an bys
mes dhe selwel an bys. 48 Ev neb a’m nagh, ha na dhegemmer
ow geryow, yma dhodho nebonan a wra y vreusi; an ger a
gewsis vy, henna a wra y vreusi dydh fin. 49 Rag ny gewsis vy
ahanav ow honan, mes an Tas a’m dannvonas, ev a ros dhymm
gorhemmynn, pandra dhe leverel ha pandra dhe gewsel. 50 Ha
my a woer y worhemmynn dhe vos bewnans heb diwedh. Pup-
tra a gowsav ytho, kepar dell leveris an Tas dhymm, yndella y
kowsav.’

---

a 12:41 *rag ev dhe weles:* War-lergh re a’n dornskrifow *pan welas ev.*

b 12:47 *heb aga gwitha:* War-lergh re a’n dornskrifow *heb krysi.*

Golghi Treys an Dhyskyblon

13 Mes kyns goel an Pask, pan wodhva Yesu y eur dhe
vos devedhys rag tremena a'n bys ma dhe'n Tas, ow
kara y dus y honan, ev a's karas bys y'n diwedh. [2] Pan esens
ow tybri soper, wosa an jowl dhe worra yn kolonn Yudas mab
Simon Skaryoth dh'y drayta, [3] ow kodhvos an Tas dhe ri pup-
tra oll ynter y dhiwleuv, hag ev dhe dhos dhiworth Duw ha
dehweles dhe Dhuw, [4] ev a sevis a'n soper ha gorra dhe denewen
y dhillas, ha kemmeres towell hag omwrogysa. [5] Ena ev a
dhiveris dowr yn bason, ha dalleth golghi treys an dhyskyblon,
ha'ga sygha gans an towell ganso mayth o grogysys. [6] Ytho ev
a dheuth dhe Simon Peder, neb a leveris dhodho, 'Arloedh, a
wolghydh tejy ow threys vy?' [7] Yesu a worthybis, 'Ty ny wodhes
lemmyn pandr'a wrama, mes ty a wodhvydh a-wosa.' [8] Yn-
medh Peder dhodho, 'Nevra ny wolghydh ow threys evy' Yesu
a worthybis dhodho, 'Mar ny wrav vy dha wolghi, nyns eus dhis
rann genev vy.' [9] Yn-medh Simon Peder dhodho, 'Arloedh, na
wra golghi ow threys hepken, mes ynwedh ow diwleuv ha'm
penn!' [10] Yn-medh Yesu dhodho, 'Neb yw golghys, nyns eus
dhodho edhomm a wolghi marnas an treys, mes ev yw glan
yn tien; ha hwi yw glan, mes nyns owgh hwi oll.' [11] Rag ev a
wodhva neb a vedha orth y drayta, rakhenna y leveris, 'Nyns
owgh hwi oll glan.'

[12] Ytho wosa golghi aga threys ha kemmeres y dhillas
hag esedha arta, ev a leveris dhedha, 'A wodhowgh pandr'a
wrugavy dhywgh? [13] Hwi a'm gelow Dyskador hag Arloedh, ha
hwi a gews yn ta, rag yndella yth ov. [14] Ytho mar kwrugavy,
agas Dyskador ha'gas Arloedh, golghi agas treys, peub
ahanowgh ynwedh a dal golghi treys y gila. [15] Rag my re ros
dhywgh ensampel, may hwryllowgh hwi kepar dell wrugavy
dhywgh. [16] Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, nyns yw an
kethwas brassa es y vester, na nyns yw an gannas brassa es
neb a'n dannvonas. [17] Mar konvedhowgh an taklow ma, gwynn
agas bys mara's gwrewgh. [18] Ny gowsav ahanowgh hwi oll; my
a woer piw a dhewisis; mes hemm yw rag may fo an skryptor

kollenwys, “Ev neb a dhybris bara genev[a] re dhrehevis y wewenn er ow fynn.” [19] Lemmyn my a lever dhywgh kyns y hwarvos, rag may kryssowgh pan hwarva, my dh’y vos. [20] Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, neb a dhegemmer piwpynag a dhannvenniv a wra ow degemmeres vy, ha neb a’m degemmer vy a dhegemmer neb a’m dannvonas.’

Yesu a Dhargan y Fydh Traytys

Mat 26:20-25; Mark 14:17-21; Luk 22:21-23

[21] Wosa leverel hemma, Yesu o troblys y’n spyrys, hag ev a dhustunias ha leverel, ‘Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, onan ahanowgh a wra ow thrayta.’ [22] An dhyskyblon a viras an eyl orth y gila, owth ombrederi piw esa ow kewsel anodho. [23] Onan a’n dhyskyblon, ev neb a wre Yesu y gara, esa ow krowedha orth moes ryb askra Yesu; [24] ytho Simon Peder a wrug sin dhodho dhe wovynn a biw y kewsis. [25] Ytho ev a boesas war-dhelergh orth bronn Yesu ha leverel dhodho,[b] ‘Arloedh, piw yw?’ [26] Yesu a worthybis, ‘Ev yw, dhe neb y rov soubenn wosa my dh’y throghya.’ Ytho ev a droghyas an soubenn ha’y ri dhe Yudas mab Simon Skaryoth. [27] Ha wosa an soubenn Satnas a entras ynno. Ytho Yesu a leveris dhodho, ‘An pyth a wredh, gwra yn skon.’ [28] Mes denvyth a’n re growedhys ena ny gonvedhas prag y kewsis dhodho. [29] Rag re a dybis, drefenn Yudas dhe witha an pors, Yesu dhe leverel dhodho, ‘Pren an taklow usi edhomm dhyn anedha rag an goel;’ po may rolla neppyth dhe’n voghosogyon. [30] Ytho wosa kemmeres an soubenn, ev eth yn-mes dison. Ha nos o hi.

An Gorhemmynn Nowydh

[31] Ytho pan o gyllys yn-mes, Yesu a leveris, ‘Lemmyn glorifiys yw Mab an den, ha Duw yw glorifiys ynno. [32] Mars yw Duw glorifiys ynno, Duw ynwedh a’n glorifi ynno y honan,

---

a 13:18 *Ev neb a dhybris bara genev:* War-lergh re a’n dornskrifow *Ev neb a dhybris ow bara.*

b 13:25 *Ytho ev a boesas war-dhelergh orth bronn Yesu ha leverel dhodho:* War-lergh re a’n dornskrifow *Ytho ev neb esa a’y wrowedh orth bronn Yesu a leveris dhodho.*

hag a'n glorifi a-dhistowgh. [33] A fleghes vyghan, hwath termyn
berr yth esov genowgh. Hwi a'm hwila, ha dell leveris vy dhe'n
Yedhewon, "Le mayth av ny yllowgh dos," lemmyn my a'n
lever dhywgh hwi. [34] Gorhemmynn nowydh a rov dhywgh, hwi
dhe gara an eyl y gila; dell wrugavy agas kara, hwi ynwedh dhe
gara an eyl y gila. [35] Dre hemma pub den oll a woer hwi dhe vos
dyskyblon dhymm, mars eus dhywgh kerensa an eyl orth y gila.'

Nagh Peder Dargenys

Mat 26:31-35; Mark 14:27-31; Luk 22:31-34

[36] Simon Peder a leveris dhodho, 'Arloedh, ple'th edh?' Yesu
a worthybis dhodho, 'Le mayth av ny yllydh lemmyn ow siwya,
mes a-wosa ty a wra ow siwya.' [37] Yn-medh Peder dhodho,
'Arloedh, prag na allav vy dha siwya lemmyn? My a dhaskorr
ow bewnans ragos.' [38] Yesu a worthybis, 'Ty a dhaskorr dha
vewnans a'm govis? Yn hwir, yn hwir y lavarav dhis, ny wra an
kulyek kana kyns ty dhe'm nagha teyrgweyth.

Yesu an Fordh dhe'n Tas

14 'Na vedhes troblys agas kolonn; hwi a grys yn Duw,
krysewgh ynwedh ynnov vy. [2] Yn chi ow Thas yma
lies trigva. Mar ny ve, a wrussen vy leverel dhywgh my dhe
vos dhe bareusi tyller ragowgh?[a] [3] Ha mar kwrav vy mos ha
pareusi tyller ragowgh, my a dhehwel arta ha'gas kemmeres
dhymm ow honan, may fowgh hwi ynwedh y'n tyller mayth
esov vy. [4] Ha dhe'n tyller mayth av, hwi a woer an fordh.'[b]
[5] Tommas a leveris dhodho, 'Arloedh, ny wodhon ple'th edh;
fatell yllyn godhvos an fordh?' [6] Yn-medh Yesu dhodho, 'My
yw an fordh, ha'n gwir, ha'n bewnans. Ny dheu denvyth dhe'n
Tas saw dredhov vy. [7] Mar kwrussewgh ow aswonn vy, hwi a

---

a 14:2 *a wrussen vy leverel dhywgh my dhe vos dhe bareusi tyller ragowgh:* War-lergh re a'n dornskrifow *my a wrussa leverel dhywgh; yth av dhe bareusi tyller ragowgh.*

b 14:4 *Ha dhe'n tyller mayth av, hwi a woer an fordh:* War-lergh re a'n dornskrifow *Ha hwi a woer ple'th av, ha hwi a woer an fordh.*

wrussa aswonn ow Thas vy ynwedh.[a] Hag alemma rag hwi a'n aswonn, ha hwi re'n gwelas.'

8 Felip a leveris dhodho, 'Arloedh, diskwa dhyn an Tas, ha lowr vydh dhyn.' 9 Yn-medh Yesu dhodho, 'Esen vy genowgh termyn mar hir, ha ny'm aswonnsys, Felip? Neb re'm gwelas vy re welas an Tas; ha fatell leverydh, "Diskwa dhyn an Tas"? 10 A ny grysydh my dhe vos y'n Tas, ha'n Tas dhe vos ynnov vy? An geryow a gowsav dhywgh, ny's kowsav ahanav vy ow honan, mes an Tas neb a drig ynnov a wra y oberow.[b] 11 Krysewgh dhymm, my dhe vos y'n Tas ha'n Tas ynnov vy; poken krysewgh drefenn an oberow aga honan. 12 Yn hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, ev neb a grys ynnov vy, ev ynwedh a wra an oberow a wrav vy, hag oberow brassa agessa a wra, rag yth esov vy ow mos dhe'n Tas. 13 Ha pypynag a wovynnowgh y'm hanow vy, henna a wrav, may fo glorifiys an Tas y'n Mab. 14 Mar kovynnowgh tra y'm hanow vy, my a'n gwra.

Dedhewadow an Spyrys

15 'Mara'm kerowgh, hwi a with[c] ow gorhemmynnow. 16 Ha my a vynn govynn orth an Tas, hag ev a re dhywgh konforter arall, may hwrello gortos genowgh rag nevra, 17 an Spyrys a wiryonedh, neb na yll an bys y dhegemmeres, rag ny'n gwel na ny'n aswonn. Mes hwi a'n aswonn, rag ev a drig genowgh hag ev a vydh ynnowgh.

18 'Ny'gas gasav omdhivas; dos a wrav dhywgh. 19 Hwath pols byghan ha'n bys ny'm gwel namoy; mes hwi a'm gwel, rag my a vew, ha hwi ynwedh a vew. 20 Y'n jydh na hwi a wodhvydh my dhe vos y'm Tas, ha hwi ynnov vy, ha my ynnowgh hwi. 21 Neb a'n jeves ow gorhemmynnow ha'ga gwitha, ev yw neb

---

a 14:7 *Mar kwrussewgh ow aswonn vy, hwi a wrussa aswonn ow Thas vy ynwedh:* War-lergh re a'n dornskrifow *Mar kwrewgh ow aswonn vy, hwi a aswonn ow Thas vy ynwedh.*

b 14:10 *ynnov a wra y oberow:* War-lergh re a'n dornskrifow *ynnov, ev a wra an oberow.*

c 14:15 *hwi a with:* War-lergh re a'n dornskrifow *gwithewgh.*

a'm kar; ha neb a'm kar a vydh kerys gans ow Thas, ha my a'n karvydh, ha diskwedhes ow honan dhodho.' [22] Yn-medh Yudas dhodho (nag o Skaryoth), 'Arloedh, fatell yw, ty dhe vynnes omdhiskwedhes dha honan dhyn ni, a-der dhe'n bys?' [23] Yesu a worthybis ha leverel dhodho, 'Piwpynag a'm karro a with ow geryow, ha'm Tas a'n karvydh, ha ni a dheu dhodho ha gul agan trigva ynno. [24] Ev neb na'm kar ny with ow geryow; ha'n ger a glewowgh nyns yw ahanav vy, mes a'n Tas neb a'm dannvonas.

[25] 'My re gewsis hemma dhywgh, ha my hwath genowgh. [26] Mes an Konforter, an Spyrys Sans neb a wra an Tas y dhannvon y'm hanow vy, ev a dhysk dhywgh pup-tra ha'gas kovha a bup-tra a leveris dhywgh. [27] Kres a asav dhywgh, ow kres a rov dhywgh; ny rov dhywgh kepar dell re an bys. Na vedhes dha golonn troblys, ha na berthes own. [28] Hwi re glewas my dhe leverel dhywgh, yth av dhe-ves, ha my a dhehwel dhywgh. Mara'm karrewgh, lowenhe a wrussewgh, my dhe vos dhe'n Tas, rag ow Thas yw brassa agesov vy. [29] Ha lemmyn my re'n leveris dhywgh kyns ev dhe hwarvos, rag may kryssowgh pan hwer. [30] Ny wrav vy kewsel meur genowgh na fella, rag pryns an bys a dheu; ha ny'n jeves galloes warnav. [31] Mes rag may hwodhvo an bys my dhe gara an Tas, ha kepar dell worhemmynnis dhymm an Tas, yndella y hwrav. Sevewgh, deun ni alemma.

Yesu an Gwir Winbrenn

15 'My yw an gwir winbrenn ha'm Tas yw an tiek. [2] Pub skorrenn ynnov ha na dheg frut, ev a's kemmer dhe-ves, ha pubonan hag a dheg frut, ev a's skether, may tokko frut moy. [3] Hwi yw glan seulabrys, drefenn an ger a gewsis dhywgh. [4] Trigewgh ynnov vy, ha my ynnowgh hwi. Dell na yll an skorrenn doen frut hy honan marnas hi a drig y'n gwinbrenn, yndella ny yllowgh hwi, marnas hwi a drig ynnov vy. [5] My yw an gwinbrenn, hwi an skorrennow. Neb a drig ynnov vy ha my ynno ev, ev a dheg meur a frut, rag hebov vy, ny yllowgh gul travyth. [6] Piwpynag na drikko ynnov yw tewlys dhe-ves kepar ha skorrenn, hag a wedher; tus a wra aga huntell, ha'ga thewlel

y'n tan, ha leskys yns. 7 Mar trigowgh ynnov, ha'm geryow mar
trigons ynnowgh, govynnewgh pypynag a vynnowgh, ha gwrys
vydh ragowgh. 8 Yn hemma glorifiys yw ow Thas, hwi dhe
dhoen meur a frut ha dhe vos[a] dyskyblon dhymm. 9 Dell wrug
an Tas ow hara, my ynwedh a wrug agas kara; trigewgh y'm
kerensa. 10 Mar kwithowgh ow gorhemmynnow, trigewgh y'm
kerensa, kepar dell withis vy gorhemmynnow ow Thas ha triga
yn y gerensa ev. 11 My re gewsis an taklow ma dhywgh may fo
ow lowena ynnowgh, ha may fo agas lowena kollenwys.

12 'Hemm yw ow gorhemmynn, may kyrrowgh an eyl y gila
dell wrugavy agas kara hwi. 13 Brassa kerensa es hemma nyns
eus dhe dhenvyth, den dhe dhaskorr y vewnans rag y gowetha.
14 Hwi yw ow howetha mar kwrewgh pypynag a worhemmynnav
dhywgh. 15 Ny wrav agas henwel gwesyon na fella, rag ny woer
an gwas pandr'a wra y vester; mes my re'gas henwis kowetha,
rag pup-tra a wrug vy klewes a'w Thas my a wrug y dheklarya
dhy'hwi. 16 Ny wrussowgh hwi ow dewis vy, mes my re'gas
dewisas hwi, ha'gas apoyntya mayth yllowgh ha doen frut,
ha may hwrello agas frut durya; may rollo ow Thas dhywgh
pypynag a wovynnowgh dhiworto y'm hanow vy. 17 Hemma a
worhemmynnav dhywgh, hwi dhe gara an eyl y gila.

18 'Mar kwra an bys agas kasa, hwi a woer ev dhe'm kasa vy
kyns es agas kasa hwi. 19 Mar pewgh a'n bys, an bys a garsa y
dus y honan; mes rag nyns owgh a'n bys, mes my re'gas dewisas
dhiworth an bys, rakhenna an bys a'gas kas. 20 Perthewgh kov
a'n ger a gewsis dhywgh: Nyns yw an kethwas brassa es y vester.
Mar kwrussons ow helghya vy, i a'gas helgh hwi ynwedh; mar
kwrussons gwitha ow ger vy, ynwedh i a with agas ger hwi.
21 Mes oll an taklow ma a wrons dhywgh a-barth ow hanow, rag
ny'n aswonnons neb a'm dannvonas. 22 Mar ny wrellen vy dos
ha kewsel orta, ny's tevia pegh; mes lemmyn nyns eus dhedha
askus, dre reson aga fegh. 23 Ev neb a'm kas a gas ow Thas
ynwedh. 24 Mar ny wrellen vy yn aga mysk an oberow na wrug

---

a 15:8 *ha dhe vos:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag yndella hwi a vydh.*

denvyth arall, ny viens kablus a begh; mes lemmyn i re welas ha'm kasa vy ha'm Tas. 25 Mes hemm yw, rag may fo kollenwys an ger skrifys yn aga lagha, "I re'm kasas heb acheson."

26 'Mes pan dheu an Konforter neb a dhannvonav dhywgh dhiworth an Tas, an Spyrys a wiryonedh neb a dheu yn-mes dhiworth an Tas, ev a dheg dustuni ahanav. 27 Ha hwi ynwedh a dheg dustuni, rag hwi re beu genev a'n dalleth.

16 'My re leveris dhywgh an taklow ma, rag na wryllowgh trebuchya. 2 I a wra agas emskemuna a'n synaga; mes an eur a dheu pan dyb peub a wra agas ladha, ev dhe brofya gordhyans dhe Dhuw. 3 Ha hemma a wrons rag ny aswonnsons naneyl an Tas na my. 4 Mes my re leveris an taklow ma dhywgh, rag may perthowgh kov, pan dheu aga eur, my dhe gewsel orthowgh anedha.

Ober an Spyrys

'Ny leveris vy an taklow ma a'n dalleth, drefenn ow bos genowgh. 5 Mes lemmyn yth av dhe neb a'm dannvonas, ha ny wovynn orthiv denvyth ahanowgh, "Ple'th edh?" 6 Mes rag my dhe leverel hemma dhywgh, tristyns re lenwis agas kolonn. 7 Mes my a lever dhywgh an gwiryonedh, gwell dhywgh yw, my dhe vos yn-kerdh. Rag mar nyns av yn-kerdh, ny dheu an Konforter dhywgh; mes mars av, my a'n dannvon dhywgh. 8 Ha pan dheu ev, ev a guhudh an bys a-dro dhe begh, hag a-dro dhe ewnder, hag a-dro dhe vreus. 9 A-dro dhe begh, rag ny grysons ynnov; 10 a-dro dhe ewnder, rag my dhe vos dhe'n Tas, ha ny'm gwelowgh na fella; 11 hag a-dro dhe vreus, rag pryns an bys ma yw breusys.

12 'Yma dhymm hwath lies tra dhe leverel dhywgh, mes ny yllowgh aga ferthi lemmyn. 13 Mes pan dheu ev, an Spyrys a wiryonedh, ev a'gas hembronk yn gwiryonedh oll; rag ny gews a'y awtorita y honan, mes ev a gews an pyth a glew, hag ev a dheriv dhywgh an taklow a dheu. 14 Ev a wra ow glorifia, rag ev a gemmer dhiworth an pyth yw dhymm ha'y dherivas dhywgh. 15 Pup-tra a'n jeves an Tas yw dhymm; rakhenna y leveris vy, y

hwra ev kemmeres dhiworth an pyth yw dhymm ha'y dherivas dhywgh.

Tristyns a Dreyl dhe Lowena

16 'Unn pols byghan ha ny'm gwelowgh na fella, hag arta unn
pols byghan ha hwi a'm gwel.'[a] 17 Re a'y dhyskyblon ytho a
leveris an eyl dh'y gila, 'Pyth yw hemma a lever ev dhyn, "Unn
pols byghan ny'm gwelowgh, hag arta unn pols byghan ha hwi
a'm gwel," ha, "Rag yth av dhe'm Tas"?' 18 Ytho yn-medhons
i, 'Pyth yw hemma a gews ev anodho, "Unn pols byghan:"
ny gonvedhyn pandr'a lever.' 19 Yesu a wodhva i dhe vynnas
govynn orto, hag yn-medh ev dhedha, 'Hwi a omgusul an
eyl gans y gila, rag my dhe leverel, unn pols byghan ha ny'm
gwelowgh, hag arta unn pols byghan ha hwi a'm gwel. 20 Yn
hwir, yn hwir y lavarav dhywgh, hwi dhe oela ha dhe gyni, mes
an bys a lowenha. Mes hwi a vydh trist, mes agas tristyns a
dreyl dhe lowena. 21 Benyn pan vo hi yn lavur a's teves tristyns,
rag bos devedhys hy eur; mes pan yw genys an flogh gensi,
ny berth hi kov a'n payn na fella, drefenn an lowena, bos den
genys y'n bys. 22 Hag ytho, hwi a'gas beus tristyns lemmyn; mes
my a'gas gwel arta, ha'gas kolonn a lowenha, ha'gas lowena ny
wra denvyth hy hemmeres dhiworthowgh. 23 Hag y'n jydh na
ny wrewgh govynn orthiv travyth. Yn hwir, yn hwir y lavarav
dhywgh, pypynag a wovynnowgh a'n Tas y'm hanow vy, ev a'n
re dhywgh. 24 Bys lemmyn ny wovynnsowgh travyth y'm hanow
vy; govynnewgh ha hwi a dhegemmer, rag may fo agas lowena
kollenwys.

My re Fethas an Bys

25 'My re leveris an taklow ma yn parabolennow; termyn a
dheu pan na gowsav dhywgh yn parabolennow na fella mes
y terivav dhywgh apert a-dro dhe'n Tas. 26 Y'n jydh na hwi a
wovynn y'm hanow vy ha ny wrav leverel dhywgh my dhe bysi
an Tas ragowgh; 27 rag an Tas y honan a'gas kar, rag hwi re'm

---

a 16:16 *hwi a'm gwel:* War-lergh re a'n dornskrifow *hwi a'm gwel, rag yth av dhe'n Tas.*

karas vy, ha hwi re grysis my dhe dhos dhiworth Duw. [28] My a
dheuth dhiworth an Tas, ha devedhys ov y'n bys; arta my a as
an bys, ha mos dhe'n Tas.'

[29] Yn-medh y dhyskyblon dhodho, 'Otta, lemmyn ty a gews
apert, ha ny leverydh parabolenn mann. [30] Lemmyn ni a
woer ty dhe wodhvos pup-tra, ha nyns eus edhomm dhis may
hwrello denvyth govynn orthis; rakhemma ni a grys ty dhe
vos devedhys dhiworth Duw.' [31] Yesu a worthybis dhedha, 'A
grysowgh lemmyn? [32] Otta, termyn a dheu, ha re dheuth, pan
vydhowgh skattrys, peub dh'y dre, ha'm gasa ow honan; mes
nyns ov vy ow honan, rag bos an Tas genev. [33] My re leveris
hemma dhywgh, rag ma'gas bo kres ynnov. Y'n bys hwi a'gas
bydh govisyon; mes bedhewgh a gonfort da! My re fethas an
bys.'

Pysadow Yesu

17 Wosa kewsel an taklow ma, Yesu a dhrehevis y
dhewlagas dhe nev ha leverel, 'Tas, re dheuth an eur;
ro glori dhe'th Vab, rag may hwrello dha Vab ri glori dhiso
jy, [2] kepar dell resys dhodho galloes dres oll kig, may rollo
bewnans heb diwedh dhe vyns re resys dhodho. [3] Ha hemm yw
bewnans heb diwedh: ma'th aswonnons ty, an unn gwir Dhuw,
ha Yesu Krist neb re dhannvensys. [4] My re'th glorifiis war an
norvys, ow kowlwul an ober a resys dhymm dhe wul. [5] Ha
lemmyn gwra ow glorifia, A Das, y'th wolok dha honan, gans
an glori a'm beu genes kyns bos an bys.

[6] 'My re dhiskwedhas dha hanow dhe'n dus a resys dhymm
yn-mes a'n bys. Dhiso jy yth ens, ha ty a's ros dhymm, hag i
re withas dha er. [7] Lemmyn i a woer, pup-tra re resys dhymm
dhe vos ahanas jy. [8] Rag my re ros dhedha an geryow a resys
dhymm, hag i a's degemmeras hag a gonvedhas yn gwirder my
dhe dhos ahanas, hag i a grysis ty dhe'm dannvon. [9] Ragdha i
y pysav, ny bysav rag an bys mes rag an re a resys dhymm, rag
dhiso jy yth yns, [10] ha dhiso jy yw pup-tra a'm beus, ha glorifiys
ov ynna i. [11] Ha lemmyn nyns esov vy y'n bys namoy, mes an
re ma ymons y'n bys, ha my a dheu dhis. A Das sans, gwra

aga gwitha y'th hanow jy hag a resys dhymm, may fons i onan
kepar dell on nyni. 12 Pan esen gansa,[a] my a's synsis y'th hanow
jy hag a resys dhymm, ha my a's gwithas, ha ny veu denvyth
anedha kellys, marnas an mab a dhiswrians, may fe kollenwys
an skryptor. 13 Mes lemmyn y tov dhis, ha'n taklow ma a
gowsav y'n bys, rag ma's teffo ow lowender kowlwrys ynna aga
honan. 14 My a ros dhedha dha er, ha'n bys a's kasas, rag nyns
esons i a'n bys, kepar dell nag esov vy a'n bys. 15 Ny wovynnav
ty dh'aga hemmeres yn-mes a'n bys, mes ty dh'aga gwitha rag
an tebel el. 16 Nyns yns i a'n bys, kepar dell nag ov vy a'n bys.
17 Gwra aga sakra y'n gwirder; dha er yw gwirder. 18 Kepar
dell wrussys ow dannvon vy y'n bys, yndella my ynwedh re's
dannvonas i y'n bys. 19 Hag a-barth dhedha i omsakra a wrav
ow honan, rag may fons i ynwedh sakrys y'n gwirder.

20 'Ny wrav vy pysi rag an re ma yn unnsel, mes rag an re a
grys ynnov der aga ger, 21 rag may fons i oll onan, kepar ha ty,
A Das, ynnov vy ha my ynnos jy, rag may fons i ynwedh onan
ynnon ni,[b] may krysso an bys ty dhe'm dannvon. 22 Ha'n glori
a resys dhymm, my re'n ros dhedha i, may fons i onan kepar
dell on ni onan, 23 my ynna i, ha ty ynnov vy, may fons i gwrys
perfydh yn onan, may hwodhvo an bys ty dhe'm dannvon, ha'ga
hara i kepar dell wrussys ow hara vy. 24 A Das, my a vynn an re
a resys dhymm i ynwedh dhe vos genev vy le mayth esov, rag
may hwellons ow glori a resys dhymm, rag ty a'm karas kyns
gwrians an bys.

25 'A Das gwiryon, ny wra an bys dha aswonn, mes my a'th
aswonn, ha'n re ma a woer ty dhe'm aswonn. 26 My a dherivas
dhedha dha hanow, ha my a wra y dherivas, may fo ynna i an
gerensa dredhi may hwrussys ow hara vy, ha my ynna i.'

---

a 17:12 *gansa:* War-lergh re a'n dornskrifow *gansa y'n bys.*

b 17:21 *ynwedh onan ynnon ni:* War-lergh re a'n dornskrifow *ynwedh ynnon ni.*

Yesu Traytys ha Dalghennys

Mat 26:47-56; Mark 14:43-50; Luk 22:47-53

18 Wosa leverel an taklow ma, Yesu eth dhe-ves gans
y dhyskyblon dres an keynres Kedron, le mayth esa
lowarth, hag ev ha'y dhyskyblon a entras ynno. [2] Ha Yudas,
neb a'n traytas, a aswonnis an tyller, rag Yesu a wre omguntell
ena yn fenowgh gans y dhyskyblon. [3] Yudas ytho, wosa kavoes
bagas a soudoryon ha soedhogyon dhiworth an bennoferysi
ha'n Fariseow, a dheuth di gans lugern ha faglennow hag arvow.
[4] Rakhenna Yesu, ow kodhvos pup-tra a vedha ow hwarvos
dhodho, eth yn-rag ha leverel dhedha, 'Piw a hwilowgh?' [5] I a
worthybis dhodho, 'Yesu a Nazareth.' Yn-medh Yesu dhedha,
'My yw.' Ha Yudas ynwedh, neb a'n traytas, a sevi gansa. [6] Kettell
leveris Yesu dhedha, 'My yw,' i eth war-dhelergh ha koedha
dhe'n dor. [7] Ytho arta ev a wovynnas orta, 'Piw a hwilowgh?'
Hag yn-medhons, 'Yesu a Nazareth.' [8] Yesu a worthybis, 'My re
leveris dhywgh ow bos ev; ytho mara'm hwilowgh, gas an re ma
dhe vos yn-kerdh;' [9] may fe kollenwys an lavar a leveris ev, 'A'n
re a resys dhymm, ny gellis vy nagonan.' [10] Ena Simon Peder,
ha ganso kledha, a'n tennas ha gweskel kethwas an arghoferyas
ha treghi dhe-ves y skovarn dhyghow. Malkus o hanow an gwas.
[11] Ena yn-medh Yesu dhe Peder, 'Gorr an kledha y'n woen. An
hanaf a ros dhymm an Tas, a ny wrav vy y eva?'

Yesu a-rag an Arghoferyas

Mat 26:57-58; Mark 14:53-54; Luk 22:54

[12] Ena bagas an soudoryon ha'n kapten ha soedhogyon
an Yedhewon a dhalghennas Yesu ha'y gelmi. [13] Hag i a'n
hembronkas dhe-ves yn kynsa dhe Annas, neb o hwegron
Kayfas, neb o arghoferyas an vlydhen na. [14] Kayfas yth o neb
a gusulsa an Yedhewon bos gwell unn den dhe verwel rag an
bobel.

Peder a Nagh Yesu

Mat 26:69-70; Mark 14:66-68; Luk 22:55-57

[15] Ha Simon Peder a siwyas Yesu, ha dyskybel arall. An
dyskybel na o aswonnys dhe'n arghoferyas, hag ev eth gans

Yesu a-bervedh yn klos an arghoferyas. [16] Mes Peder a wortas
orth an daras a-ves. Ena an dyskybel arall neb o aswonnys
dhe'n arghoferyas eth yn-mes, ha kewsel orth an borthores, ha
dri Peder a-bervedh. [17] Ena yn-medh an vaghteth a witha an
daras dhe Peder, 'A nyns osta jy ynwedh onan a dhyskyblon
an den ma?' Yn-medh ev, 'Nyns ov.' [18] Ha'n gethwesyon ha'n
soedhogyon, neb re wrussa tan glowbrenn, a sevi ena, rag yeyn
o, hag omdoemma. Hag yth esa Peder ow sevel gansa, hag
owth omdoemma.

Yesu Apposys gans an Arghoferyas

Mat 26:59-66; Mark 14:55-64; Luk 22:66-71

[19] Ena an arghoferyas a wovynnas orth Yesu a-dro dh'y
dhyskyblon, hag a-dro dh'y dhyskas. [20] Yesu a worthybis dhodho,
'My re gewsis yn apert dhe'n bys. Pup-prys my re dhyskas y'n
synaga hag y'n tempel, le mayth omguntell an Yedhewon pup-
prys, hag yn-dann gel ny leveris travyth [21] Prag y hwovynnydh
orthiv? Govynn orth an re a glewas pandr'a leveris dhedha.
Otta, i a woer pandr'a leveris.' [22] Wosa ev dhe leverel hemma,
onan a'n soedhogyon neb a sevi ena a ros hwatt dhe Yesu, ow
leverel, 'Yw yndella y hworthybis dhe'n arghoferyas?' [23] Yesu
a worthybis dhodho, 'Mar kwrug vy kewsel drog, dog dustuni
a-dro dhe'n drog, mes mar lavarav yn ta, prag y'm gweskydh?'
[24] Ena Annas a'n dannvonas kelmys dhe Kayfas an arghoferyas.

Peder a Nagh Yesu Arta

Mat 26:71-75; Mark 14:69-72; Luk 22:58-62

[25] Hag yth esa Simon Peder ow sevel hag owth omdoemma.
Ytho i a leveris dhodho, 'A nyns osta jy ynwedh onan a'y
dhyskyblon?' Ev a'n naghas, ha leverel, 'Nyns ov.' [26] Onan a
gethwesyon an arghoferyas, neshevin anodho ev neb a droghas
Peder y skovarn dhe-ves, a leveris, 'A ny wrugavy dha weles y'n
lowarth ganso?' [27] Ena Peder a naghas arta, hag a-dhesempis an
kulyek a ganas.

Yesu a-rag Pilat

Mat 27:1-2, 11-14; Mark 15:1-5; Luk 23:1-5

28 Ena i a hembronkas Yesu dhiworth Kayfas bys y'n
pretorium. Myttin a-varr o hi. Nyns ethons i aga honan
a-bervedh y'n pretorium, ma na vens i defolys, mes may
hallens dybri an Pask. 29 Ena Pilat eth yn-mes dhedha ha
leverel, 'Pana guhudhans a dhrowgh erbynn an den ma?' 30 I a
worthybis ha leverel, 'Mar ny ve ev drogoberer,[a] ny wrussyn ni
y dhaskorr dhis.' 31 Ytho Pilat a leveris dhedha, 'Kemmerewgh
e agas honan, ha'y vreusi herwydh agas lagha.' Yn-medhons an
Yedhewon dhodho, 'Nyns yw lafyl dhyn, ni dhe worra denvyth
dhe'n mernans;' 32 may fe kollenwys an ger kewsys gans Yesu,
ow styrya py par mernans a vedha ow merwel dredho.

33 Ena Pilat eth arta a-bervedh y'n lys, ha gelwel Yesu ha leverel
dhodho, 'Osta myghtern an Yedhewon?' 34 Yesu a worthybis,
'A leverydh hemma a'th vodh dha honan, po a wrug tus erell
y leverel ahanav?' 35 Pilat a worthybis, 'Ov vy Yedhow? Dha
genedhel dha honan ha'n arghoferyas a'th taskorras dhymm.
Pandr'a wrussys?' 36 Yesu a worthybis, 'Ow gwlaskor nyns
yw a'n bys ma. Mar pe ow gwlaskor a'n bys ma, ow servysi a
wrussa omladh, rag na ven vy delivrys dhe'n Yedhewon; mes
lemmyn nyns usi ow gwlaskor alemma.' 37 Ena yn-medh Pilat
dhodho, 'Osta myghtern ytho?' Yesu a worthybis, 'Ty a lever,
ow bos myghtern. Rakhenna y feuv vy genys, ha rakhenna y
teuth vy y'n bys, may hallen dustunia a'n gwiryonedh. Peub neb
yw a'n gwiryonedh a glew ow lev.' 38 Yn-medh Pilat dhodho,
'Pyth yw gwiryonedh?'

Yesu Dampnys dhe'n Mernans

Mat 27:15-26, 27-31; Mark 15:6-15, 16-20; Luk 23:13-25

Hag ow leverel hemma, ev eth yn-mes arta dhe'n Yedhewon
ha leverel dhedha, 'Ny welav ken vyth er y bynn. 39 Mes
yma dhywgh us, my dhe dhelivra unn den dhywgh y'n Pask.
A vynnowgh ytho my dhe dhelivra dhywgh myghtern an

---

a 18:30 *Mar ny ve ev drogoberer:* War-lergh re a'n dornskrifow *mar nyns esa ev ow kul drog.*

Yedhewon?' [40] Ena i a armas arta, ow leverel, 'Na wra delivra an den ma, mes Barabbas.' Lemmyn Barabbas o lader.

19 Ena Pilat a gemmeras Yesu, ha'y skorjya. [2] Ha'n soudoryon a blethas kurun a spern ha'y gorra war y benn, hag i a'n kwethas gans mantell a burpur, [3] hag yth esens ow tos dhodho ha leverel, 'Hayl, myghtern an Yedhewon!' hag ow ri dhodho hwattys. [4] Ha Pilat eth yn-mes arta ha leverel dhedha, 'Otta, my a'n dro yn-mes dhywgh, rag may hwodhvowgh na welav ken vytholl er y bynn.' [5] Ytho Yesu a dheuth yn-mes, ow kwiska an gurun a spern ha'n vantell a burpur, hag yn-medh ev dhedha, 'Awott an den!' [6] Ytho pan y'n gwelas an bennoferysi ha'n soedhogyon, i a armas, 'Krowsy e, krowsy e!' Yn-medh Pilat dhedha, 'Kemmerewgh e agas honan ha'y growsya; rag ny welav ken er y bynn.' [7] An Yedhewon a worthybis dhodho, 'Yma dhyn lagha, ha herwydh an lagha na y tal dhodho merwel, rag ev a omwrug Mab Duw.'

[8] Ytho pan glewas Pilat an lavar ma, ev a borthas own dhe voy, [9] hag ev eth a-bervedh y'n lys arta, ha leverel dhe Yesu, 'A-ble osta?' Mes ny ros Yesu gorthyp dhodho. [10] Ytho yn-medh Pilat dhodho, 'A ny gewsydh dhymm? A ny wodhes bos dhymm galloes dhe'th telivra, ha bos dhymm galloes dhe'th krowsya?' [11] Yesu a worthybis, 'Ny via dhis maystri warnav mar ny ve res dhis a wartha; rakhenna yma dhe neb a'm daskorras dhis an brassa pegh.' [12] Alena rag, Pilat a hwila y livra; mes an Yedhewon a armas, ow leverel, 'Mar livrydh an den ma, nyns osta koweth Sesar.'

[13] Pilat ytho pan glewas an geryow ma a dhros Yesu yn-mes, hag esedha war an barr yn tyller henwys an Leur a Leghven, hag yn Ebrow Gabbatha. [14] Ha dydh darbar an Pask o, a-dro dhe'n hweghves eur. Hag yn-medh ev dhe'n Yedhewon, 'Awotta agas myghtern!' [15] Ytho i a armas, 'Kemmer e dhe-ves, kemmer e; krowsy e!' Yn-medh Pilat dhedha, 'A wrav vy krowsya agas myghtern?' An bennoferysi a worthybis, 'Nyns eus dhyn myghtern marnas Sesar.' [16] Ena ev a'n delivras dhedha dhe vos krowsys.

Krowsyans Yesu

Mat 27:32-44; Mark 15:21-32; Luk 23:26-43

Ytho i a gemmeras Yesu, [17] hag ev eth yn-rag ow toen y grows
y honan bys yn tyller henwys Tyller Krogen, hag yn Ebrow,
Golgotha; [18] i a'n krowsyas ena ha ganso dew arall, onan a
bub tu, ha Yesu y'n kres. [19] Ha Pilat a skrifas titel, ha'y worra
war an grows; ha skrifys veu: Yesu a Nazareth, Myghtern an
Yedhewon. [20] Lies a'n Yedhewon a redyas an titel ma, rag bos
an tyller may feu Yesu krowsys ogas dhe'n sita; ha skrifys
veu yn Ebrow, Greka ha Latin.[a] [21] Ytho yn-medh pennoferysi
an Yedhewon dhe Pilat, 'Na skrif "Myghtern an Yedhewon,"
mes ev dhe leverel "My yw myghtern an Yedhewon."' [22] Pilat
a worthybis, 'An pyth a skrifis, my re'n skrifas.' [23] Ena an
soudoryon, pan wrussens krowsya Yesu, a gemmeras y dhillas
ha gul peder rann, dhe bub souder rann, hag ynwedh an bows.
Mes an bows o heb gwri, gwiys a'n gwartha yn unn darn. [24] Yn-
medhons ytho an eyl dh'y gila, 'Na wren hy skwardya, mes
gwren ni tewlel prenn rygdhi, piw y fydh dhodho;' may fe
kollenwys an skryptor a lever,

'I a rannas ow dillas yntredha,
ha war ow gwisk i a dewlis prenn.'

Ytho an soudoryon a wrug an taklow ma.

[25] Ogas dhe grows Yesu yth esa ow sevel y vamm ha hwoer
y vamm, Maria gwreg Klopas, ha Maria Magdalena. [26] Ytho
pan welas Yesu y vamm ha'n dyskybel a gara ow sevel yn ogas,
yn-medh ev dh'y vamm, 'Benyn, awotta dha vab.' [27] Ena yn-
medh ev dhe'n dyskybel, 'Awotta dha vamm.' Hag alena rag an
dyskybel a's kemmeras yn y dre y honan.

Mernans Yesu

Mat 27:45-56; Mark 15:33-41; Luk 23:44-49

[28] Wosa hemma, Yesu, ow kodhvos pup-tra lemmyn dhe
vos kowlwrys, may fe kollenwys an skryptor, a leveris, 'Yma

---

a 19:20 *Ebrow, Greka ha Latin:* War-lergh re a'n dornskrifow *Ebrow, Latin ha Greka.*

syghes dhymm.' [29] Yth esa lester re beu gorrys ena, leun a aysel; ytho i a worras spong leun a'n aysel war hyssop[a] ha'y brofya dh'y anow. [30] Ytho pan wrussa Yesu kemmeres an aysel, ev a leveris, 'Kowlwrys yw.' Hag ow poesa y benn war-rag, ev a dhaskorras an enev.

Tenewen Yesu Gwenys gans Guw

[31] Ytho rag y vos dydh an darbar, rag na worta an korfow war an grows y'n Sabot (rag bos dydh an Sabot na dy'goel ughel), an Yedhewon a bysis Pilat may fe terrys aga diwarr ha may fens degys dhe-ves. [32] Ytho an soudoryon a dheuth ha terri diwarr an kynsa, hag a'n arall a veu krowsys ganso. [33] Mes pan dheuthons dhe Yesu ha gweles y vos marow seulabrys, ny dorrsons y dhiwarr. [34] Mes onan a'n soudoryon a wanas y denewen gans guw, ha desempis y teuth yn-mes goes ha dowr. [35] Hag ev neb a'n gwelas re dhug dustuni, ha'y dhustuni yw gwir; ev a woer ev dhe gewsel gwiryonedh, rag may kryssowgh hwi. [36] Ha'n taklow ma a hwarva may fe kollenwys an skryptor, 'Ny vydh askorn anodho terrys.' [37] Hag arta skryptor arall a lever, 'I a vir warnodho neb a wansons.'

Ynkleudhyans Yesu

Mat 27:57-61; Mark 15:42-47; Luk 23:50-56

[38] Wosa hemma, Yosep a Arimathea, onan a dhyskyblon Yesu, mes yn priva rag own a'n Yedhewon, a bysis Pilat may kemmerra korf Yesu. Ha Pilat a ros kummyas. Ytho ev a dheuth ha kemmeres y gorf. [39] Nikodemus ynwedh a dheuth, ev neb a dheuth dhodho wostalleth yn nos, ow tri kemmysk a vyrr hag aloes, a-dro dhe gans peuns.[b] [40] Ytho i a gemmeras korf Yesu ha'y vaylya yn lystennow lien war-lergh us an Yedhewon rag ynkleudhyans. [41] Lemmyn y'n tyller may feu Yesu krowsys yth esa lowarth, hag y'n lowarth yth esa bedh nowydh, na via

---

a 19:29 *i a worras spong leun a'n aysel war hyssop:* War-lergh re a'n dornskrifow *i a lenwis spong gans aysel, ha'y worra war hyssop.*

b 19:39 *peuns:* Greka *litra.*

denvyth bythkweth gorrys ynno. 42 Ytho, drefenn dydh darbar
an Yedhewon, ha rag bos an bedh ogas, i a worras Yesu ena.

Dasserghyans Yesu

Mat 28:1-10; Mark 16:1-8; Luk 24:1-12

20 Y'n kynsa dydh a'n seythun, Maria Magdalena a
dheuth dhe'n bedh a-varr myttin, pan o hwath tewl,
ha hi a welas an men kemmerys dhiworth an bedh. 2 Ytho hi
eth yn unn boenya dhe Simon Peder ha dhe'n dyskybel arall a
wre Yesu y gara, hag yn-medh hi dhedha, 'I re gemmeras an
Arloedh yn-mes a'n bedh, ha ny wodhon ple'n gorrsons.' 3 Ytho
Peder eth yn-mes, ha'n dyskybel arall, ow mos dhe'n bedh.
4 Ytho i a boenyas aga dew war-barth; ha'n dyskybel arall a
boenyas yn-rag skaffa es Peder, hag ev a dheuth yn kynsa dhe'n
bedh. 5 Ev a ynklinyas ha gweles an lystennow ow krowedha
ena, byttegyns nyns eth ev a-bervedh. 6 Ena Peder a dheuth,
orth y siwya, hag eth a-bervedh y'n bedh, hag ev a welas an
lystennow ow krowedha, 7 ha'n gweth, re bia a-dro dh'y benn;
nyns esa ow krowedha gans an lystennow, mes maylys war-
barth yn tyller arall. 8 Ena an dyskybel arall ynwedh, neb a
dhothya yn kynsa dhe'n bedh, eth a-bervedh, hag ev a welas,
hag a grysis. 9 Rag ny gonvedhsens na hwath an skryptor, y
koedhva dhodho dasserghi dhiworth an re varow. 10 Ena an
dhyskyblon eth dhe-ves arta dh'aga threvow aga honan.

An Omdhiskwedhyans dhe Varia Magdalena

Mark 16:9-11

11 Mes Maria a sevi a-ves dhe'n bedh, owth oela. Ha hi owth
oela, hi a ynklinyas dhe vires y'n bedh, 12 ha gweles dew el
gwiskys yn gwynn, esedhys onan dhe'n penn hag onan dhe'n
treys, le may fia korf Yesu ow krowedha. 13 Hag i a leveris
dhedha, 'A venyn, prag yth oelydh?' Yn-medh hi dhedha, 'I
re gemmeras ow Arloedh dhe-ves, ha ny wonn ple'n gorrsons.'
14 Ha wosa leverel hemma, hi a dreylyas war-dhelergh ha gweles
Yesu ow sevel; mes ny wodhya y vos Yesu. 15 Yn-medh Yesu
dhedhi, 'A venyn, prag yth oelydh? Piw a hwilydh?' Hi, ow
tybi y vos an lowarther, a leveris dhodho, 'Syrra, mar kwrussys

y dhoen dhe-ves, lavar dhymm le ma'n gorrsys, ha my a'n kemmer.' [16] Yn-medh Yesu dhedha, 'Maria!' Hi a dreylyas ha leverel dhodho yn Ebrow, 'Rabboni,' (henna a styr, Ow dyskador). [17] Yn-medh Yesu dhedhi, 'Na wra ow thochya, rag nyns ov vy yskynnys na hwath dhe'n Tas; mes ke dhe'm breder ha lavar dhedha, "My a yskynn dhe'm Tas vy ha dh'agas Tas hwi, dhe'm Duw vy ha dh'agas Duw hwi."' [18] Maria Magdalena eth ha derivas dhe'n dhyskyblon hi dhe weles an Arloedh, hag ev dhe gewsel an taklow ma dhedhi.

Omdhiskwedhyans Yesu dhe'n Dhyskyblon

Mat 28:16-20; Mark 16:14-18; Luk 24:36-49

[19] Ena yn gorthugher an keth jydh ma, an kynsa dydh a'n seythun, ha'n darasow deges le mayth esa an dhyskyblon[a] rag own a'n Yedhewon, Yesu a dheuth ha sevel yn aga mysk, ha leverel dhedha, 'Kres dhywgh.' [20] Ha wosa leverel hemma, ev a dhiskwedhas dhedha y dhiwleuv ha'y denewen. Ytho an dhyskyblon a lowenhas, ow kweles an Arloedh. [21] Ena yn-medh Yesu dhedha arta, 'Kres dhywgh. Kepar dell wrug ow Thas ow dannvon vy, yndella my a's dannvon hwi.' [22] Ha wosa leverel hemma, ev a anellas warnedha ha leverel dhedha, 'Degemmerewgh an Spyrys Sans. [23] Dhe biwpynag y hwryllowgh gava aga feghosow, gevys yns dhedha, ha dhe biwpynag y's gwithowgh, gwithys yns.'

Yesu ha Tommas

[24] Mes Tommas, onan a'n dewdhek, henwys Didymus, nyns esa gansa pan dheuth Yesu. [25] Ytho an dhyskyblon erell a leveris dhodho, 'Ni re welas an Arloedh.' Mes yn-medh ev dhedha, 'Marnas my a wel yn y dhiwleuv merk an kentrow, ha dri ow bys yn merk an kentrow ha dri ow leuv yn y denewen, ny wrav vy krysi.'

[26] Ha dhe benn eth dydh, yth esa y dhyskyblon a-bervedh arta, ha Tommas gansa. Yesu a dheuth, ha'n darasow deges,

---

a 20:19 *an dhyskyblon:* War-lergh re a'n dornskrifow *an dhyskyblon kuntellys.*

ha sevel y'n kres ha leverel, 'Kres dhywgh.' [27] Ena yn-medh ev dhe Tommas, 'Doro dha vys omma ha gwel ow diwleuv; ha doro dha leuv ha'y gorra y'm tenewen, ha na vydh diskryjyk, mes kryjyk.' [28] Tommas a worthybis, ha leverel dhodho, 'Ow Arloedh, ha'm Duw!' [29] Yn-medh Yesu dhodho, 'Rag ty dhe'm gweles ty re gryssys; gwynnvys kemmys na'm gwelas, mes i a grys.'

Porpos an Lyver

[30] Yesu a wrug lies tokyn arall yn golok y dhyskyblon, nag yw skrifys y'n lyver ma. [31] Mes an re ma yw skrifys rag may kryssowgh Yesu dhe vos an Krist, Mab Duw, hag ow krysi may fo dhywgh bewnans yn y hanow ev.

Omdhiskwedhyans Yesu dhe Seyth Dyskybel

21 Wosa hemma, Yesu a omdhiskwedhas y honan arta orth mor Tiberias; hag yndella yth omdhiskwedhas. [2] Yth esa ena war-barth Simon Peder, ha Tommas henwys Didymus, ha Nathanael a Kana yn Galile, ha mebyon Zebede, ha dew arall a'y dhyskyblon. [3] Simon Peder a leveris dhedha, 'My a dhe byskessa.' Yn-medhons i dhodho, 'Ni ynwedh a dheu genes.' I eth yn-mes ha mos dihwans y'n skath; hag y'n nos na ny gavsons travyth. [4] Mes devedhys an bora, Yesu a veu sevys war an lann, byttegyns ny gonvedhsens an dhyskyblon y vos Yesu. [5] Ena yn-medh Yesu dhedha, 'Fleghes, a nyns eus genowgh boes?' I a worthybis dhodho, 'Nag eus.' [6] Yn-medh ev dhedha, 'Tewlewgh an roes dhe du dyghow an skath ha hwi a gyv.' Ytho i a dewlis, ha lemmyn ny allsons hy thenna drefenn myns an puskes. [7] Ytho an dyskybel na a wre Yesu y gara a leveris dhe Peder, 'An Arloedh yw.' Simon Peder ytho, pan glewas y vos an Arloedh, a wrogysas y bows a-dro dhodho, rag noeth o, ha lamma y'n mor. [8] Ha'n dhyskyblon erell a dheuth y'n skath vyghan, (rag nyns esens pell a'n tir, mes a-dro dhe dhew kans kevelin), ow tenna an roes gans an puskes.

[9] Kettell dirsons dhe'n lann, i a welas ena tan glowbrenn, ha pysk warnodho, ha bara. [10] Yn-medh Yesu dhedha, 'Drewgh re a'n puskes a gevsowgh nammnygen.' [11] Simon Peder eth

yn-bann ha tenna dhe'n lann an roes leun a buskes bras, kans, trydhek ha dew-ugens. Ha kynth esa kemmys, ny veu terrys an roes. [12] Yn-medh Yesu dhedha, 'Dewgh, dybrewgh.' Mes ny vedhas denvyth a'n dhyskyblon govynn orto, 'Piw os?' rag i a wodhya y vos an Arloedh. [13] Yesu a dheuth ha kemmeres an bara ha'y ri dhedha, hag y'n keth vaner an pysk. [14] Hemm o lemmyn an tressa gweyth yth omdhiskwedhas Yesu dhe'n dhyskyblon, wosa ev dhe bos drehevys a'n re varow.

Yesu ha Peder

[15] Ytho wosa i dhe dhybri, yn-medh Yesu dhe Simon Peder, 'Simon mab Yowann,[a] esos jy orth ow hara vy moy es an re ma?' Yn-medh ev dhodho, 'Ya, Arloedh, ty a woer my dhe'th kara.' Yn-medh ev dhodho, 'Gwith war ow eyn.' [16] Yn-medh ev dhodho arta, nessa gweyth, 'Simon mab Yowann, esos jy orth ow hara vy?' Yn-medh ev dhodho, 'Ya, Arloedh, ty a woer my dhe'th kara.' Yn-medh ev dhodho, 'Gwra bugelya ow deves.' [17] Y'n tressa treveth yn-medh ev dhodho, 'Simon mab Yowann, esos jy orth ow hara vy?' Peder a gemmeras duwon, rag ev dhe leverel dhodho y'n tressa treveth, 'Esos jy orth ow hara vy?' Yn-medh ev dhodho, 'Arloedh, ty a woer pup-tra, ty a woer my dhe'th kara.' Yn-medh ev dhodho, 'Mag ow deves. [18] Yn hwir, yn hwir y lavarav dhis, pan es yowynk omwrogysa a wres ha kerdhes plepynag y fynnes; mes pan vydhydh koth, ty a ystynn dha dhiwleuv, ha den arall a wra dha wrogysa ha dha dhoen dhe dyller na vynnydh.' [19] Hemma a leveris, ow sygnyfia gans py par mernans y hwre ev glorifia Duw. Ha wosa leverel hemma, yn-medh ev dhodho, 'Gwra ow siwya.'

Yesu ha'n Dyskybel Karadow

[20] Peder a dreylyas, ha gweles an dyskybel a wre Yesu y gara ow siwya, neb re boessa war-dhelergh orth y vronn y'n soper ha leverel, 'Arloedh, piw a wra dha drayta?' [21] Ena pan wrug Peder y weles, yn-medh ev dhe Yesu, 'Arloedh, pandra a-dro dhe hemma?' [22] Yn-medh Yesu dhodho, 'Mar mynnav ev dhe

---

a 21:15 *Yowann:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yona.*

wortos bys pan dhov, pyth yw henna dhis? Ty gwra ow siwya.’
23 Ytho an lavar ma a lesas yn mysk an vreder, na vedha an
dyskybel na ow merwel. Mes ny leveris Yesu dhodho na vedha
ow merwel, mes ‘Mar mynnav ev dhe wortos bys pan dhov,
pyth yw henna dhis?’

24 Hemm yw an dyskybel a dheg dustuni a’n taklow ma, ha
neb re’s skrifas; ha ni a woer y dhustuni dhe vos gwir. 25 Hag
yma ynwedh lies tra arall a wrug Yesu. Mar pe pubonan
anedha skrifys, ny dybav an bys dhe alloes synsi an lyvrow a
via skrifys.[a]

a 21:25 War-lergh re a’n dornskrifow yma omma *Amen.*

OBEROW
AN ABESTELI

Chaptra 1
Dedhewadow an Spyrys Sans
Assenshyon Yesu
Matthias Dewisys yn le Yudas

Chaptra 2
Devones an Spyrys Sans
Areth Peder
An Dus Kynsa Neb a Veu Treylys

Chaptra 3
Peder a Yaghha Beggyer Evredhek
Peder a Gews yn Portal Solomon

Chaptra 4
Peder ha Yowann a-rag an Konsel
An Gryjygyon a Bys Kolonnekter

Chaptra 5
Ananias ha Saffira
An Abesteli a Yaghha Meur a Dus
An Abesteli Yw Helghys

Chaptra 6
Seyth Dewisys rag Servya
Stefan Yw Dalghennys

Chaptra 7
Areth Stefan orth an Konsel
Labydha Stefan

Chaptra 8
Sowl a Helgh an Eglos
Felip a Bregoth yn Samaria
Felip ha'n Spadhesik a Ethiopia

Chaptra 9
Treylyans Sowl
Sowl a Bregoth yn Damaskus
Sowl a Dhienk dhiworth an Yedhewon
Sowl yn Yerusalem
Yaghheans Ayneas
Peder yn Lydda ha Yoppa

Chaptra 10
Peder ha Kornelius
Jentilys a Glew an Nowodhow Da
Jentilys a Dhegemmer an Spyrys Sans

Chaptra 11
Gwelesigeth Peder
An Eglos yn Antiogh

Chaptra 12
Jamys Ledhys ha Peder Gorrys yn Prison
Peder Livrys mes a'n Prison
Mernans Herod

Chaptra 13
Barnabas ha Sowl Apoyntys
An Abesteli a Bregoth yn Kyprus
Powl ha Barnabas yn Antiogh a Pisidia

Chaptra 14
Powl ha Barnabas yn Ikonium
Powl ha Barnabas yn Lystra ha Derbe
An Dehwelyans dhe Antiogh yn Syria

Chaptra 15
An Konsel yn Yerusalem
Lyther an Konsel dhe'n Jentilys Kryjyk
Powl ha Barnabas a Dhiberth

Chaptra 16
Timothi a Jun gans Powl ha Silas
Gwelesigeth Powl a'n Gour a Makedonia
Treylyans Lydia
Powl ha Silas yn Prison

Chaptra 17
An Deray yn Thessalonika
Powl ha Silas yn Berea
Powl yn Athenys

Chaptra 18
Powl yn Korinth
Dehwelyans Powl dhe Antiogh
Apollos yn Efesus

Chaptra 19
Powl yn Efesus
Mebyon Skeva
An Tervans yn Efesus

Chaptra 20
Powl A dhe Makedonia ha Pow Grek
Farwell Powl gans Troas
An Vyaj dhiworth Troas dhe Miletus
Powl a Gews orth an Henavogyon yn Efesus
Chaptra 21
Vyaj Powl dhe Yerusalem
Powl A dhe Yerusalem dhe Weles Jamys
Powl Dalghennys y'n Tempel
Powl a Bled Y Gen
Chaptra 22
Powl a Gews a'y Dreylyans
Powl Dannvenys dhe'n Jentilys
Powl ha'n Tribun Romanek
Powl a-rag an Konsel
Chaptra 23
Powl a-rag Feliks yn Sesarea
An Bras dhe Ladha Powl
Powl Dannvenys dhe Feliks an Governour
Chaptra 24
Powl a-rag Feliks yn Sesarea
Defens Powl a-rag Feliks
Chaptra 25
Powl a Elow orth an Emperour
Festus a Omgusul gans Myghtern Agrippa
Powl Dres a-rag Agrippa
Chaptra 26
Defens Powl a-rag Agrippa
Powl a Gews a'y Dreylyans
Powl a Gews a'y Bregoth
Powl a Elow orth Agrippa dhe Grysi
Chaptra 27
Powl a Woel troha Rom
An Annawel Mor
Gwrekk an Gorhel
Chaptra 28
Powl y'n Ynys Melita
Powl a Dheu dhe Rom
Powl ha'n Ledyoryon Yedhowek yn Rom
Powl a Bregoth yn Rom

Dedhewadow an Spyrys Sans

1 Y'n kynsa lyver, O Theofilus, my a skrifas a-dro
dhe'n taklow oll hag a dhallathas Yesu ha gul ha dyski
2 bys y'n jydh may feu kemmerys yn-bann, wosa ev dhe ri
gorhemmynnow der an Spyrys Sans dhe'n abesteli neb re
dhewissa; 3 dhedha ynwedh ev a omdhiskwedhas yn few dre
lies prov wosa ev dhe wodhevel, dres dew-ugens dydh owth
omdhiskwedhes dhedha hag ow kewsel a-dro dhe wlaskor
Duw; 4 hag owth omguntell gansa,[a] ev a erghis dhedha ma na
dhibarthens a Yerusalem, mes gortos dedhewadow an Tas, 'hag
a glewsowgh ahanav,' yn-medh ev; 5 'Rag Yowann a vesydhyas
gans dowr, mes kyns lies dydh besydhys vydhowgh gans an
Spyrys Sans.'

---

a 1:4 *hag owth omguntell gansa:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag orth aga huntell war-barth.*

Assenshyon Yesu

Mark 16:19-20; Luk 24:50-53

6 Ytho, hag i kuntellys war-barth, i a wovynnas orto, ow
leverel, ‘Arloedh, a wre’ta y’n tor’ ma daskorr an wlaskor dhe
Ysrael?’ 7 Ev a leveris dhedha, ‘Nyns yw dhywgh hwi godhvos
na prysyow na sesonyow re settyas an Tas der y awtorita y
honan. 8 Mes hwi a dhegemmer nerth pan dheu an Spyrys
Sans warnowgh, ha dustunioryon vydhowgh dhymm, hag yn
Yerusalem hag yn oll Yudi ha Samaria ha bys penn pella an
norvys.’ 9 Ha pan lavarsa hemma, hag i ow mires, ev a veu
kemmerys yn-bann ha kommolenn a’n degemmeras mes a’ga
golok. 10 Ha pan esens ow mires stark troha nev, hag ev ow
mos, otta dew wour a sevis rybdha, gwynn aga dillas, 11 neb a
leveris, ‘Gwer Galile, prag y sevowgh hwi ow mires troha nev?
An Yesu ma, neb re beu kemmerys yn-bann dhiworthowgh yn
nev, a dheu y’n keth maner ma’n gwelsowgh ow mos yn nev.’

Matthias Dewisys yn le Yudas

12 Ena i a dhehwelis dhe Yerusalem dhiworth an menydh
henwys Oliv, usi ogas dhe Yerusalem, pellder kerdh an Sabot.
13 Ha pan entersens, i eth yn-bann dhe stevell an soler mayth
esens i trigys, Peder ha Yowann ha Jamys hag Androw, Felip
ha Tommas, Bertyl ha Matthew, Jamys mab Alfeyus ha Simon
Zelotes ha Yudas mab Jamys. 14 Oll an re ma gans unn akord a
omri dhe bysadow, gans an benynes ha Maria mamm Yesu ha
gans y vreder.

15 Hag y’n dydhyow na Peder a sevis yn-bann yn mysk an
vreder – niver an routh kuntellys war-barth o a-dro dhe
hwegh-ugens – ha leverel, 16 ‘Breder, res o an skryptor dhe vos
kollenwys, a dharganas an Spyrys Sans dre anow Davydh a-dro
dhe Yudas, neb a dheuth ha bos gidyer dhe’n re a dhalghennas
Yesu, 17 rag niverys o yn agan mysk, hag ev a gavas gevrenn
y’n menystrans ma. 18 Lemmyn hemma a brenas park gans an
gober a gammweyth, hag ow koedha sket, y dorr ev a veu felsys
a-les yn y gres, hag oll y golodhyon a frosas yn-mes; 19 hag y
teuth ha bos godhvedhys oll dhe drigoryon Yerusalem, may feu

henwys an park na yn aga yeth aga honan Hakeldama, henn yw,
Park Goes. [20] Rag skrifys yw yn Lyver an Salmow,

"Bedhes y annedh ynyal,
na vedhes denvyth dhe driga ynno;"

ha

"Kemmeres ken onan y soedh."

[21] Rakhenna y telledh, a'n wer ow kowethya genen dres oll
an termyn mayth e an Arloedh Yesu a-ji hag yn-mes yn agan
mysk [22] ow talleth dhiworth besydh Yowann bys y'n jydh may
feu kemmerys yn-bann dhiworthyn, onan a'n re ma dhe dhos
ha bos dustunier genen ni a'y dhasserghyans.' [23] Hag i a settyas
yn-rag dew, Yosep henwys Barsabbas, les-henwys Yustus, ha
Matthias. [24] I a bysis ha leverel, 'Ty, Arloedh, neb a aswonn
kolonnow tus oll, diskwa pyneyl re dhewissys [25] dhe gemmeres
an tyller[a] y'n menystrans ma hag y'n abostolieth ma, may
koedhas Yudas rag mos dh'y le y honan.' [26] Hag i a dewlis
prenn ragdha, ha'n prenn a goedhas war Matthias, ha reknys o
yn mysk an unnek abostol.

Devones an Spyrys Sans

2 Pan dhothya dy' Fenkost, yth esens i oll war-barth y'n
keth tyller, [2] hag a-dhesempis y teuth mes a nev tros
kepar ha gwyns nerthek ha hwyflyn, hag ev a lenwis oll an chi
mayth ens esedhys, [3] ha tavosow kepar ha tan a omdhiskwedhas
dhedha, lesrynnys hag ow powes war bub huni anedha, [4] hag i
oll a veu lenwys a'n Spyrys Sans ha dalleth kewsel yn yethow
erell, dell ros an Spyrys dhedha galloes dhe gewsel.

[5] Lemmyn yth esa trigys yn Yerusalem Yedhewon, gwer
gryjyk a bub kenedhel yn-dann nev; [6] ha pan hwarva an tros
ma, an routh a dheuth war-barth, ha penndegys ens drefenn
pub huni dh'aga klewes ow kewsel yn y yeth y honan. [7] Ha
sowdhenys vons, ha marth a's teva, hag i a leveris, 'Otta, a nyns
yw oll an re ma neb usi ow kewsel tus a Alile? [8] Ha fatell glew
pub huni ahanan yn y yeth teythyek y honan? [9] Tus a Parthia

---

a 1:25 *an tyller:* War-lergh re a'n dornskrifow *an rann.*

ha Medys hag Elamitys, ha trigoryon a Mesopotamia, Yudi ha
Kappadokia, Pontus hag Asia, 10 Fryjia ha Pamfylia, Ejyp ha
rannvroyow Libya ryb Kyrene, ha godrigoryon a Rom, 11 ha
Yedhewon ha proselytys, tus a Kreta hag Arabyon, ni a's klew
ow kewsel yn agan yethow a oberow meur Duw.' 12 Ha marth
o gansa i oll, ha sowdhenys ens, ow leverel an eyl dh'y gila,
'Pyth yw an styr a hemma?' 13 Mes re erell, ow kul ges, a leveris,
'Lenwys a win nowydh yns.'

Areth Peder

14 Mes ow sevel gans an unnek, Peder a dhrehevis y lev hag
arethya orta, 'Gwer Yudi ha myns eus trigys yn Yerusalem,
bedhes hemma godhvedhys dhywgh, ha goslowewgh orth ow
lavarow. 15 Rag nyns yw an re ma medhow, dell dybowgh, rag
tressa eur an jydh yw, 16 mes hemm yw an pyth a veu kewsys
der an profoes Yoel,

17 "Hag y fydh y'n dydhyow diwettha, yn-medh Duw,
my a dhinwa a'm Spyrys war gig oll,
ha'gas mebyon ha'gas myrghes a wra profoesa
ha'gas gwer yowynk a wra gweles gwelesigethow
ha'gas gwer goth a wra hunrosa hunrosow;
18 war ow hethyon ha'm kethesow my a dhinwa a'm
Spyrys
y'n dydhyow na,
ha profoesa a wrons i.
19 Ha my a dhiskwedh marthusyon yn nev a-vann,
ha toknys y'n norvys a-woeles,
goes ha tan hag ethenn mog.
20 An howl a vydh treylys dhe dewlder ha'n loer dhe
woes
kyns dos dydh meur ha splann an Arloedh;
21 hag ena myns a gri war hanow an Arloedh a vydh
selwys."

22 ‘Gwer Ysrael, klewewgh an geryow ma: Yesu a Nazareth,
gour kommendys dhywgh gans Duw, gans oberow galloesek ha
marthusyon ha toknys hag a wrug Duw dredho yn agas mysk,
dell wodhowgh hwi agas honan, 23 an keth hemma, daskorrys
herwydh towl fyrv ha ragwodhvos Duw, hwi a’n kemmeras,
dre dhiwla tus a-ves dhe’n lagha, ha’y ladha, orth y fastya y’n
grows, 24 Duw a’n drehevis, ow lowsya gloesow ankow, rag ny
yllys ev dhe vos synsys ganso. 25 Rag yn-medh Davydh anodho,

“My a welas an Arloedh prest a-dheragov,
drefenn y vos ev a’m parth dhyghow ny vydhav
kryghyllys.
26 Rakhenna heudhik o ow holonn hag ow thaves a
lowenhas;
keffrys ow hig a wra triga yn govenek;
27 rag ny vynnydh gasa ow enev yn ifarn
na ri dha Sans dhe weles podredhes.
28 Ty re dhiskwedhas dhymm an fordhow a vewnans;
ty a’m lenow a heudhder gans dha wolok.”

29 ‘Breder, gans fydhyans y hallav kewsel orthowgh a-dro dhe
Davydh an ugheldas, ev dhe verwel ha bos ynkleudhys, hag
yma y vedh genen ni bys y’n jydh hedhyw. 30 Rakhenna, ow pos
profoes hag ow kodhvos y tos Duw dhodho y hwre ev settya
frut y dhiwglun war y se, 31 ev a ragwelas ha kewsel a-dro dhe
dhasserghyans Krist,

“Ny veu gesys yn ifarn,
ha ny wrug y gig gweles podredhes.”

32 Duw a dhrehevis an Yesu ma, ha dhe henna ni oll yw
dustunioryon; 33 rakhenna, ughelhes dhe’n barth dhyghow
dhe Dhuw, pan dhegemmersa dhiworth an Tas dedhewadow
an Spyrys Sans, ev a dhinewis hemma hag a welowgh hag a
glewowgh. 34 Rag ny yskynnas Davydh dhe’n nevow, mes yn-
medh ev y honan,

“An Arloedh a leveris dhe’m Arloedh vy,
‘Esedh a’m parth dhyghow
35 erna worriv dha eskerens avel skavell-droes rag dha dreys.’ ”

36 Rakhenna, godhvydhes oll chi Ysrael diogel, Duw re’n gwrug hag Arloedh ha Krist, an keth Yesu ma a growssowgh hwi.’

An Dus Kynsa Neb a Veu Treylys

37 Pan glewsons hemma, gwenys vons y’n golonn, hag i a leveris dhe Peder ha dhe’n abesteli erell, ‘Breder, pandr’a wren ni?’ 38 Hag yn-medh Peder dhedha, ‘Kemmerewgh edrek, ha bedhes besydhys kettep penn ahanowgh yn hanow Yesu Krist rag gevyans agas peghosow, ha hwi a wra degemmeres ro an Spyrys Sans. 39 Rag yma’n dedhewadow dhywgh hwi ha dh’agas fleghes ha dhe’n re usi pell, myns a alwo an Arloedh agan Duw dhodho.’ 40 Ha gans meur a eryow erell ev a dhug dustuni ha’ga ynnia, ow leverel, ‘Bedhewgh selwys a’n henedh gorth ma.’ 41 Ytho, an re a wolkommas y er a veu besydhys, hag y’n jydh na y feu keworrys a-dro dhe dri mil a enevow; 42 hag yth esens ow pesya yn dyskas an abesteli hag y’n kowethyans, yn terri an bara hag yn pysadow.

43 Hag own a dheuth dhe bub enev; ha meur a varthusyon ha toknys a hwarva der an abesteli. 44 Yth esa oll an gryjygyon war-barth, ha pup-tra a’s tevo yn kemmyn; 45 hag i a wertha aga fythow ha’ga gwara, hag i a’s ranna dhe beub oll, dell esa edhomm dhe nebonan. 46 Ha pub dydh oll ow pesya yn tiwysyk ha keskolonn y’n tempel, hag ow terri bara yn aga chiow, i a gevrenna boes, heudh ha sempel aga holonnow, 47 ow kormel Duw hag ow kavoes bodh da an bobel oll. Ha pub dydh an Arloedh a geworra dh’aga somm an re o selwys.

Peder a Yaghha Beggyer Evredhek

3 Lemmyn yth esa Peder ha Yowann ow mos yn-bann dhe’n tempel dhe’n eur a bysadow, an nawves eur. 2 Hag yth esa neb unn gour degys, evredhek a-dhia vrys y vamm, neb

a worrens pub dydh ryb porth an tempel henwys Fethus, dhe
wovynn alusen dhiworth an re esa owth entra y'n tempel. [3] Ow
kweles Peder ha Yowann parys dhe entra y'n tempel ev a bysis
kavoes alusen. [4] Peder, ow hwithra warnodho gans Yowann
a leveris, 'Mir orthyn.' [5] Hag ev a viras orta gans rach, ow
kwaytya degemmeres neppyth dhiworta. [6] Mes yn-medh Peder,
'Ny'm beus nag arghans nag owr; mes an pyth a'm beus, henna
a rov dhis: yn hanow Yesu Krist a Nazareth, sav, ha kerdh.'[a]
[7] Hag orth y dhalghenna er an leuv dhyghow ev a'n drehevis;
hag a-dhistowgh y dhewdroes hag y dhewufern a veu gwrys
krev, [8] hag ow lamma yn-bann ev a sevis ha kerdhes hag entra
gansa y'n tempel, ow kerdhes ha lamma ha gormel Duw. [9] An
dus oll a'n gwelas ev ow kerdhes hag ow kormel Duw; [10] hag i
a'n aswonnis avel an den o esedhys ryb Porth Fethus an tempel
rag alusen, ha lenwys vons a varth ha sowdhan drefenn an pyth
a hwarvia dhodho.

Peder a Gews yn Portal Solomon

[11] Hag ev ow synsi Peder ha Yowann, an dus oll, meur aga
marth, a boenyas war-barth dhedha dhe'n golovenva henwys
Portal Solomon. [12] Pan welas Peder henna, ev a gewsis orth an
bobel, 'Gwer Ysrael, prag yma marth dhywgh a hemma, po
prag y hwithrowgh warnan kepar ha pan y'n gwrussyn kerdhes
der agan nerth po agan sansoleth agan honan? [13] Duw Abraham,
Ysak ha Yakob,[b] Duw agan tasow, a ros golewder dh'y was[c]
Yesu, neb a dhaskorrsowgh ha nagha dherag Pilat pan ervirys
o y livra. [14] Mes hwi a naghas an Sans ha Gwiryon, ha govynn
moldrer dhe vos grontys dhywgh, [15] ha hwi a ladhas an Awtour
a vewnans, neb a veu drehevys gans Duw dhiworth an re varow;
dhe henna dustunioryon on ni. [16] Ha'y hanow, dre fydh yn y
hanow, a wrug krev an gour ma neb a welowgh hag aswonn,

---

a 3:6 *sav, ha kerdh:* War-lergh re a'n dornskrifow *kerdh.*

b 3:13 *Duw Abraham, Ysak ha Yakob:* War-lergh re a'n dornskrifow *Duw Abraham ha Duw Ysak ha Duw Yakob.*

c 3:13 *was:* Po *flogh.*

ha'n fydh dredho ev a ros dhodho an yeghes ma a-dheragowgh hwi oll.

17 'Ha lemmyn, breder, my a woer hwi dhe oberi dre dhiskians,
kepar dell wrug agas rewlysi ynwedh, 18 mes yndella Duw a
gollenwis an taklow a dharganas ev dre anow an brofoesi oll,
y Grist dhe wodhevel. 19 Rakhenna kemmerewgh edrek, ha
treylyewgh may fo defendys dhe-ves agas peghosow, 20 may
teffo dhiworth golok an Arloedh prysyow a dhifresyans ha
may tannvonno ev an Krist ragordenys ragowgh, henn yw Yesu.
21 Y telledh nev dh'y gemmeres bys yn prysyow daskorrans
pup-tra oll, dell gewsis Duw dre anow y brofoesi sans nans
yw pell. 22 Yn tevri, Moyses a leveris, "An Arloedh agas Duw
a dhrehav ragowgh profoes dhiworth agas breder, avelov vy;
hwi a wra goslowes orto yn pup-tra a lavarro dhywgh. 23 Hag
y hwer, pub enev na wrello goslowes orth an profoes na dhe
vos distruys yn tien mes a'n bobel." 24 Hag oll an brofoesi neb
re gewsis, dhiworth Samuel ha'n re neb a dheuth war y lergh,
i ynwedh a dharganas an dydhyow ma. 25 Hwi yw mebyon
an brofoesi ha'n kevambos a wrug Duw gans agan tasow, ow
leverel dhe Abraham, "Y'th has pub teylu a'n norvys a vydh
benniges." 26 Ragowgh hwi yn kynsa, Duw a dhrehevis y was[a],
ha'y dhannvon rag agas benniga orth agas treylya dhe-ves, yn
kettep penn, dhiworth agas drogoberow.'

Peder ha Yowann a-rag an Konsel

4 Hag i ow kewsel orth an dus, an oferysi ha kapten an
tempel ha'n Sadukeow a dheuth bys dhedha, 2 meur
anes, drefenn i dhe dhyski an dus ha pregoth yn Yesu an
dasserghyans dhiworth an re varow. 3 I a's dalghennas ha'ga
gorra yn gwith bys an vorow; rag nans o hi gorthugher. 4 Mes
meur a'n re neb a glewas an ger a grysis, ha niver an wer a
dheuth ha bos a-dro dhe bymp mil.

5 Lemmyn ternos y hwarva bos kuntellys yn Yerusalem
aga rewlysi ha'ga henavogyon ha'ga skribys, 6 hag Annas an

---

a 3:26 *was:* Po *flogh.*

arghoferyas ha Kayfas ha Yowann hag Aleksander ha kemmys
o a deylu an arghoferyas, [7] ha pan y's gorrsens yn aga mysk, i
a wovynnas, 'Dre by galloes po yn py hanow y hwrussowgh
hwi hemma?' [8] Ena Peder, lenwys a'n Spyrys Sans, a leveris
dhedha, 'Rewlysi a'n bobel ha henavogyon, [9] mars on ni
apposys hedhyw a-dro dhe ober da gwrys dhe dhen anyagh,
fatell veu yaghhes an den, [10] bedhes godhvedhys dhywgh hwi
oll ha dhe'n bobel oll a Ysrael: y feu yn hanow Yesu Krist a
Nazareth, neb a growssowgh, neb a wrug Duw y dhrehevel
dhiworth an re varow, y'n hanow ma yma an den ma ow sevel
yn yagh a-dheragowgh. [11] Hemm yw

"an men a veu skonys genowgh hwi, an weythoryon,
re dheuth ha bos pennmen an korn."

[12] Ha nyns eus selwyans yn denvyth arall, rag nyns eus ken
hanow yn-dann nev res yn mysk tus may tegoedh dhyn bos
selwys.'

[13] Pan welsons kolonnekter Peder ha Yowann, ha konvedhes
aga bos tus dhidhysk ha leg, yth esa marth dhedha, hag i a
aswonnis y fiens gans Yesu, [14] ha drefenn i dhe weles an den re
bia yaghhes ow sevel gansa, ny allsons i leverel travyth erbynn
henna. [15] Ytho, pan arghsens dhedha dhe vos yn-mes a'n konsel,
i a omgusulyas an eyl gans y gila, [16] ow leverel, 'Pandr'a yllyn
ni dhe wul gans an dus ma? Rag apert yw oll dhe drigoryon
Yerusalem bos tokyn marthys gwrys dredha, ha ny yllyn ni hy
nagha, [17] mes ma na vo derivys a-les dhe voy orth an bobel,
gwren aga godros na lavarrons na fella y'n hanow ma dhe
dhenvyth.' [18] Hag i a's gelwis hag a erghis dhedha na gowssons
na dyski mann yn hanow Yesu. [19] Mes Peder ha Yowann
a worthybis ha leverel dhedha, 'Mars yw ewn dherag Duw
goslowes orthowgh hwi yn le orth Duw, hwi breusewgh; [20] rag
ny yllyn ni omwitha rag kewsel a-dro dhe'n taklow re welsyn ha
klewes.' [21] Ha pan y's godrossens pella, i a's livras; ny gavsons
fordh vyth dh'aga hessydhya, drefenn an bobel; rag yth esa i oll
ow ri gordhyans dhe Dhuw a-dro dhe'n pyth a hwarvia; [22] rag

an den a hwarvia dhodho an tokyn ma a yaghheans o moy es dew-ugens bloedh.

An Gryjygyon a Bys Kolonnekter

[23] Pan vons livrys, i eth dh'aga thus aga honan hag i a dherivas pup-tra a lavarsa an bennoferysi ha'n henavogyon dhedha. [24] Ha pan y'n klewsons, i a dhrehevis aga lev oll war-barth dhe Dhuw ha leverel, 'Arloedh, neb a wrug nev ha nor, ha'n mor ha pup-tra ynna, [25] neb a leveris gans an Spyrys Sans dre anow agan tas Davydh dha was,[a]

"Prag y feu an Jentilys konneryek,
hag y tevisyas an poblow taklow euver?
[26] Myghternedh an norvys a dheuth,
ha'n rewlysi a omguntellas war-barth
erbynn an Arloedh hag erbynn y Untys ev."

[27] Rag yn hwir y'n sita ma[b] Herod ha Pontius Pilat gans Jentilys ha poblow Ysrael a omguntellas erbynn dha was[c] sans Yesu, neb a wrussys y untya, [28] rag gul an pyth a ragdhestnas dha leuv ha'th towl may fe gwrys. [29] Ha lemmyn, Arloedh, mir orth aga godrosow ha gront dhe'th wesyon kewsel dha er gans pub kolonnekter, [30] ha ty owth ystynn dha leuv rag yaghhe, may fo gwrys toknys ha marthusyon dre hanow dha was[d] sans Yesu.' [31] Hag i ow pysi, an tyller mayth ens i kuntellys a veu kryghyllys, hag i oll a veu lenwys a'n Spyrys Sans, hag i a gewsis ger Duw gans kolonnekter.

[32] Lemmyn routh an re a grysi o unnverhes yn kolonn hag enev, ha denvyth ny leveris bos an pythow a berghennas dhodho ev y honan, mes pup-tra o kemmyn dhedha. [33] Ha gans

---

a 4:25 *neb a leveris gans an Spyrys Sans dre anow agan tas Davydh dha was:* War-lergh re a'n dornskrifow *neb a leveris dre anow Davydh dha was.*

b 4:27 *y'n sita ma:* War-lergh re a'n dornskrifow, nyns usi omma an geryow ma.

c 4:27 *was:* Po *flogh.*

d 4:30 *was:* Po *flogh.*

nerth meur an abesteli a dhegi aga dustuni a dhasserghyans an Arloedh Yesu, hag yth esa gras meur warnedha i oll. 34 Rag nyns o nagonan edhommek yn aga mysk; rag kemmys o perghennogyon tiryow po chiow a's gwertha, ha dri pris an taklow gwerthys 35 ha'y worra orth treys an abesteli; ha rynnys veu dhe gettep onan herwydh y edhomm. 36 Ha Yosep, henwys gans an abesteli Barnabas (treylys, henn yw 'mab konfort') Levyas, genesik a Kyprus, 37 neb a'n jeva park, a'n gwerthas hag ev a dhros an pris ha'y worra orth treys an abesteli.

Ananias ha Saffira

5 Mes unn gour, Ananias y hanow, ha'y wreg Saffira a werthas park, 2 ha'y wreg ow kodhvos, ev a withas dhodho y honan rann a'n pris, ha dri an remenant, ha'y gorra orth treys an abesteli. 3 Mes yn-medh Peder, 'Ananias, prag y lenwis Satnas dha golonn, rag leverel gow dhe'n Spyrys Sans ha kemmeres dhis dha honan rann a bris an tir? 4 Hag ev heb y wertha, a ny veu dhiso jy, ha wosa y vos gwerthys, a ny veu an mona dhiso jy? Prag y tewlsys an ober ma y'th kolonn? Ny leversys gow dhe dus, mes dhe Dhuw.' 5 Pan glewas Ananias an geryow ma, ev a goedhas dhe'n leur, hag ev a verwis; hag own meur a dheuth war beub a glewas anedhi. 6 An wer yowynk a sevis ha'y vaylya, ha'y dhoen yn-mes ha'y ynkleudhyas.

7 Hag y feu spas a-dro dhe dri our, ha'y wreg a dheuth a-ji, heb godhvos an pyth a hwarvia. 8 Peder a leveris dhedhi, 'Lavar dhymm mar kwerthsowgh an tir a'n sommenn ma?' Ha hi a leveris, 'Gwerthsyn, a'n sommenn na.' 9 Yn-medh Peder dhedhi, 'Prag y fewgh unnver dhe demptya Spyrys an Arloedh? Otta, treys an re neb re ynkleudhyas dha wour ymons orth an daras, hag i a wra dha dhoen jy yn-mes.' 10 A-dhesempis hi a goedhas orth y dreys ha merwel. Pan dheuth an wer yowynk a-ji, i a's kavas marow, hag i a's dug yn-mes ha'y ynkleudhyas ryb hy gour. 11 Hag own meur a dheuth war oll an eglos ha war oll an re a glewas a'n taklow ma.

An Abesteli a Yaghha Meur a Dus

12 Lemmyn dre dhiwla an abesteli meur a doknys ha
marthusyon a hwarva yn mysk an bobel; hag yth esens oll war-
barth yn Portal Solomon; 13 ha ny vedhas nagonan a'n re erell
junya gansa, mes an bobel a's synsis yn enor meur. 14 Ha moy
a gryjygyon a veu keworrys dhe'n Arloedh, niverow bras hag a
wer hag a venynes. 15 Keffrys i a dhros yn-mes an glevyon y'n
stretow, ha'ga gorra war weliow ha strelyow, may koettha skeus
Peder dhe'n lyha war rann anedha hag ev ow passya. 16 Hag
ynwedh routh vras a'n sitys a-dro dhe Yerusalem a omguntellas,
ow toen klevyon ha'n re o plagys gans tebel spyrysyon, hag i oll
a veu yaghhes.

An Abesteli Yw Helghys

17 Ena y sevis an arghoferyas ha myns esa ganso, henn yw
parti an Sadukeow, lenwys a avi, 18 hag i a dhalghennas an
abesteli ha'ga gorra y'n prison kemmyn. 19 Mes nosweyth el an
Arloedh a igoras darasow an prison, ha'ga hembronk yn-mes,
ha leverel, 20 'Kewgh, sevewgh y'n tempel ha kewsewgh dhe'n
bobel oll an geryow a'n bewnans ma.' 21 Pan glewsons hemma,
i a entras y'n tempel a-dro dhe vora, ha dyski.

Lemmyn y teuth an arghoferyas ha'n re esa ganso, hag i a
elwis an konsel hag oll an senedh a vebyon Ysrael, hag i a
dhannvonas dhe'n prison may fens dres. 22 Mes pan dheuth
an soedhogyon, ny's kavsons y'n prison; ytho i a dhehwelis
ha derivas, 23 ow leverel, 'Ni a gavas an prison deges fast yn
tien, ha'n withysi ow sevel orth an darasow, mes pan igersyn ny
gevsyn denvyth a-ji.' 24 Lemmyn pan glewas kapten an tempel
ha'n bennoferysi an geryow ma, penndegys meur ens i, owth
omwovynn pandr'a vedha siwyans hemma. 25 Ha nebonan a
dheuth ha derivas dhedha, 'Otta, yma'n wer a worrsowgh y'n
prison ow sevel y'n tempel, hag ow tyski an bobel.' 26 Ena an
kapten ha ganso an withysi eth hag i a's dros heb nell, rag own
a's teva a'n bobel, na vens labydhys.

27 I a's dros ha'ga gorra a-dherag an konsel; ha'n arghoferyas
a wovynnas orta, 28 ow leverel, 'Ni a erghis dhywgh yn stroeth

ma na dhyskewgh y'n hanow ma, mes[a] otta, hwi re lenwis Yerusalem a'gas dyskas, hag ervirys owgh dhe dhri warnan ni goes an gour ma.' [29] Mes Peder ha'n abesteli a worthybis ha leverel, 'Y koedh dhyn obaya dhe Dhuw, a-der dhe dus. [30] Duw agan tasow a dhrehevis Yesu, neb a ladhsons orth y gregi yn gwydhenn; [31] Duw a ughelhas an gour ma dh'y barth dhyghow avel Rewler ha Selwyas, rag ri edrek dhe Ysrael ha dehwelyans peghosow. [32] Ha dustunioryon on ni dhe'n taklow ma, keffrys an Spyrys Sans res gans Duw dhe'n re a obay dhodho.'

[33] Ha pan glewsons hemma, i a veu serrys meur, ha mynnes aga ladha. [34] Mes unn Farise y'n konsel henwys Gamaliel, dyskador a'n lagha hag enorys gans oll an bobel, a sevis yn-bann, hag erghi may fe an wer gorrys yn-mes termyn berr, [35] hag yn-medh ev dhedha, 'Gwer Ysrael, kemmerewgh with a'gas honan a-dro dhe'n pyth a vynnowgh dhe wul gans an dus ma. [36] Rag nans yw neb termyn Thewdas a sevis, ow leverel y vos nebonan, ha dhodho niver a wer a junyas, a-dro dhe beswar kans anedha; ev a veu ledhys, ha kemmys a obaya dhodho a veu skoellys a-les ha ny dheuthons dhe dravyth. [37] Wosa hemma Yudas a Alile a sevis yn dydhyow an niveryans, ha dynya rann a'n bobel war y lergh; hag ev ynwedh a verwis, ha kemmys a obaya dhodho a veu skoellys a-les. [38] Ytho, lemmyn my a lever dhywgh, sevewgh a-ves dhiworth an dus ma ha gesewgh i; rag mars yw a dhensys an towl ma po an ober ma, distruys vydh, [39] mes mars yw a Dhuw, ny yllowgh hwi aga distrui, na vowgh kevys yn tevri bos ow sevel erbynn Duw.'

Ytho i a obayas dhodho, [40] ha pan alwsens an abesteli, i a's kronkyas hag erghi dhedha na gowssens yn hanow Yesu, ha'ga livra. [41] Rakhenna, i eth yn-mes dhiworth an konsel ow lowenhe, drefenn aga bos reknys gwiw dhe berthi disenor a-barth an hanow. [42] Ha pub dydh y'n tempel hag y'n chiow ny hedhsons dyski ha pregoth Yesu, an Krist.

---

a 5:28 *Ni a erghis dhywgh yn stroeth ma na dhyskewgh y'n hanow ma, mes:* War-lergh re a'n dornskrifow *A ny wrussyn erghi dhywgh yn stroeth ma na dhyskewgh y'n hanow ma? Mes.*

Seyth Dewisys rag Servya

6 Lemmyn y'n dydhyow ma, ha niver an dhyskyblon ow kressya, yth esa krodhvol gans an Hellenistyon war an Ebrowyon, drefenn bos aga gwedhwesow gesys a-denewen y'n lesrannans pub dydh oll. [2] Ha'n dewdhek a elwis war-barth kowethyans an dhyskyblon, ha leverel, 'Ny dhelledh ni dhe asa ger Duw rag servya orth moesow. [3] Rakhenna, breder, hwilewgh yn agas mysk seyth gour gerys-da, leun a'n Spyrys hag a furneth, neb a wren ni apoyntya dhe'n charj ma; [4] mes ni a wra omri dhe bysadow hag yn menystrans an ger.' [5] Ha'n lavar a blesyas an gemmynieth oll, hag i a dhewisas Stefan, gour leun a fydh hag a'n Spyrys Sans, ha Felip ha Proghorus ha Nikanor ha Timon ha Parmenas ha Nikolas, proselyt a Antiogh. [6] I a settyas an re ma a-dherag an abesteli, hag i a bysis ha gorra aga diwla warnedha.

[7] Ha ger Duw a devis, ha niver an dhyskyblon yn Yerusalem a veu kressys meur, hag yth esa routh vras a'n oferysi ow tos ha bos gostydh dhe'n fydh.

Stefan Yw Dalghennys

[8] Ha Stefan, leun a ras hag a nell, a wrug marthusyon meur ha toknys yn mysk an bobel. [9] Mes rann a'n re esa dhe synaga an Rydhyon, dell o henwys, tus a Kyrene, hag Aleksandria, ha tus dhiworth Kilikia hag Asia, a sevis hag argya orth Stefan, [10] mes ny allsons sevel erbynn an furneth ha'n Spyrys mayth esa ow kewsel. [11] Ena i a vovyas gwer yn-dann gel dhe leverel, 'Ni re'n klewas ow kewsel geryow blasfemus erbynn Moyses ha Duw.' [12] Hag i a ynnias war an bobel ha'n henavogyon ha'n skribys, hag i a dheuth dhodho ha'y dhalghenna ha'y ledya dhe'n konsel, [13] hag i a dhros fals dhustunioryon, neb a leveris, 'Ny hedh an den ma kewsel geryow erbynn an tyller sans ma ha'n lagha. [14] Rag ni re'n klewas ow leverel y hwra an Yesu ma a Nazareth distrui an tyller ma ha chanjya an usyow a ros Moyses dhyn.' [15] Hag ow hwithra orto, oll an re esa owth esedha y'n konsel a welas bos y fas kepar ha fas el.

Areth Stefan orth an Konsel

7 Ha'n arghoferyas a wovynnas, 'Yw gwir an taklow ma?'
[2] Hag yn-medh ev:

'Breder ha Tasow, goslowewgh. An Duw a wolewder a omdhiskwedhas dhe Abraham hag ev yn Mesopotamia, kyns ev dhe driga yn Haran, [3] hag a leveris dhodho, "Ke yn-rag mes a'th tir hag a'th neshevin, ha deus y'n tir a dhiskwedhav dhis." [4] Ena ev eth mes a bow an Kaldeanys ha triga yn Haran. Hag alena, wosa y das dhe verwel, Duw a'n tennas yn-mes y'n tir ma mayth esowgh hwi trigys lemmyn. [5] Hwath ny ros dhodho eretons ynno, na kyn fe troesla, mes ev a dhedhewis y ri rag perghennogeth dhodho ev ha dh'y henedh war y lergh, kyn nag esa flogh dhodho. [6] Ha Duw a gewsis yndella, y fedha y henedh alyons yn tir tus erell; hag i a's gwre kethyon ha'ga thebeldhyghtya dres peswar kans blydhen; [7] "Ha my a wra breusi an genedhel a servyons," yn-medh Duw, "ha wosa an taklow ma i a wra dos yn-mes, hag i a wra ow gordhya y'n tyller ma." [8] Hag ev a ros dhodho kevambos a drodreghi; hag Abraham a dhineythis Ysak, ha'y drodreghi dhe'n ethves dydh, hag Ysak a dheuth ha bos tas Yakob, ha Yakob a dheuth ha bos tas an dewdhek ugheldas.

[9] 'Ha'n ugheldasow, lenwys a avi, a werthas Yosep yn Ejyp; mes yth esa Duw ganso, [10] hag ev a'n sawyas mes a'y boenvos oll, ha ri dhodho favour ha furneth dherag Faro myghtern Ejyp, neb a'n ordenas governour dres Ejyp ha dres y goskordh oll. [11] Lemmyn y teuth divoetter dres oll Ejyp ha Kanan, ha poenvotter meur, ha ny ylli agan tasow kavoes boes. [12] Mes pan glewas Yakob bos ys yn Ejyp, ev a dhannvonas yn-rag agan tasow an kynsa gweyth; [13] ha'n nessa gweyth Yosep a veu aswonnys gans y vreder, ha Faro a wodhya a-dro dhe deylu Yosep. [14] Ena Yosep a dhannvonas ha gelwel Yakob y das ha'y neshevin oll, pymthek enev ha tri-ugens. [15] Ytho Yakob eth yn-nans dhe Ejyp, hag ev ha'gan tasow a verwis, [16] hag a veu degys dhe Shekem ha gorrys y'n bedh a brenas Abraham a bris arghans dhiworth mebyon Hamor yn Shekem.

17 ‘Pan nesas termyn an dedhewadow a ros Duw dhe
Abraham, an bobel a devis hag a veu lieshes yn Ejyp, 18 bys
pan sevis ken myghtern dres Ejyp, na aswonnis Yosep. 19 Ev
a dhyghtyas agan agh yn fel, hag arwaska agan tasow, ow kul
dhedha gorra aga fleghesigow yn-mes ma na vens gwithys yn
few. 20 Y’n termyn ma y feu Moyses genys, ha teg o a-wel dhe
Dhuw. Ev a veu megys tri mis yn chi y das, 21 ha pan veu gorrys
yn-mes, myrgh Faro a’n kemmeras yn-bann ha’y veythrin avel
hy mab hy honan. 22 Ha Moyses a veu dyskys yn oll skentoleth
an Ejyptianys, ha nerthek o yn y eryow ha’y oberow.

23 ‘Mes pan o dew-ugens bloedh, y teuth yn y golonn mos dhe
weles y vreder, mebyon Ysrael. 24 Pan welas onan anedha ow
pos kammdhyghtys, ev a dheuth dh’y weres, hag ow kweskel
an gour ejyptek, ev a dhiallas an gour a veu kammdhyghtys.
25 Lemmyn ev a dybis y vreder dhe gonvedhes Duw dhe ri
selwyans dhedha der y leuv; mes ny gonvedhsons. 26 Ha ternos
ev a omdhiskwedhas dhedha, hag i owth omladh, hag ev a
assayas aga unnverhe yn kres, ow leverel, “Gwer, breder owgh
hwi; prag y kammdhyghtyowgh an eyl y gila?” 27 Mes an gour
esa ow kammdhyghtya y gentrevek a’n herdhyas dhe-ves, ow
leverel, “Piw a’th ordenas dhe vos rewler ha breusyas dreson?
28 A vynn’ta ow ladha vy par dell ledhsys an gour ejyptek de?”
29 Ytho orth an ger ma Moyses a fias, ha mos ha bos alyon yn
pow Midyan, may tineythis dew vab dhodho.

30 ‘Lemmyn pan o tremenys dew-ugens blydhen, el a
omdhiskwedhas dhodho yn gwylvos menydh Sinay yn flamm
bos ow tewi. 31 Moyses pan y’n gwelas, marth a’n jeva a’n wel;
hag ev ow nesa rag mires, y teuth lev an Arloedh: 32 “Duw
dha dasow ov vy, Duw Abraham hag Ysak ha Yakob.” Mes
Moyses a grenas, ha ny vedhas mires. 33 Hag yn-medh an
Arloedh dhodho, “Lows dha sandalys a’th treys; rag an tyller
may sevydh yw dor sans. 34 My re welas arwask ow fobel yn
Ejyp, ha my re’s klewas ow kyni, ha my re dheuth yn-nans rag
aga sawya; lemmyn, deus, dha dhannvon dhe Ejyp a wrav.”

35 ‘An Moyses ma, neb a naghsons, ow leverel, “Piw a’th
ordenas bos rewler ha breusyas?” Duw a’n dannvonas dhe
vos ha rewler ha selwyas dre leuv an el neb a omdhiskwedhas
dhodho y’n bos. 36 An gour ma a’s hembronkas yn-mes, ow kul
marthusyon ha toknys yn pow Ejyp, hag orth an Mor Rudh, hag
y’n gwylvos dres dew-ugens blydhen. 37 Hemm yw an Moyses
a leveris dhe vebyon Ysrael, “Duw a dhrehav ragowgh profoes
dhiworth agas breder, dell y’m drehevis vy.” 38 Hemm yw neb
esa y’n kuntelles y’n gwylvos gans an el a leveris dhodho yn
menydh Sinay, ha gans agan tasow; hag ev a dhegemmeras
lavarow bew dhe ri dhyn, 39 dhe neb ny vynnas agan tasow bos
gostydh, mes i a’n herdhyas dhe-ves ha treylya dhe Ejyp yn
aga holonnow, 40 ow leverel dhe Aron, “Gwra formya ragon ni
duwow neb a wra mos a-dheragon; ha’n Moyses ma neb a’gan
hembronkas yn-rag mes a bow Ejyp, ny wodhon an pyth re
hwarva dhodho.” 41 Hag y’n dydhyow na i a formyas leugh hag
offrynna sakrifis dhe’n idol ha lowenhe yn oberow aga diwla.
42 Mes Duw a dreylyas ha’ga daskorr dhe wordhya lu nev, par
dell yw skrifys yn lyver an brofoesi:

“A dhresowgh hwi dhymm offrynnow ledhys ha
sakrifisow
dew-ugens blydhen y’n gwylvos, A ji Ysrael?
43 Hwi a gemmeras yn-bann tylda Molok
ha sterenn agas duw Refan,
an imajys hag a formsowgh rag aga gordhya;
ha my a wra agas divroa dhe’n tu arall dhe Babylon.”

44 ‘Yth esa dh’agan tasow tylda an dustuni y’n gwylvos dell
erghis ev neb a leveris dhe Moyses, may fe gwrys war-lergh an
patron re welsa. 45 Pan y’n degemmersens, agan tasow a’n dros
gans Yoshua pan fessons an kenedhlow hag a dewlis Duw yn-
mes a-dherag agan tasow, bys yn dydhyow Davydh, 46 a gavas
favour gans Duw, ha govynn kummyas dhe gavoes trigva rag
chi Yakob.[a] 47 Mes y feu Solomon neb a dhrehevis chi ragdho.

a 7:46 *rag chi Yakob:* War-lergh re a’n dornskrifow *rag Duw Yakob.*

48 Mes ny drig an Ughella yn annedhow gwrys gans diwla; dell
lever an profoes,
49 “Nev yw ow se,
ha’n norvys skavell-droes ow threys;
py par chi a wrewgh hwi y dhrehevel ragov, yn-medh
an Arloedh,
po pyth yw tyller ow fowesva?
50 A ny wrug ow leuv oll an taklow ma?”

51 ‘A hwi kales agas kilbenn, hag antrodreghys yn agas kolonn hag yn agas diwskovarn, pup-prys y sevowgh erbynn an Spyrys Sans, kepar dell wre agas tasow, yndella hwi ynwedh a wra. 52 Py re a’n brofoesi ny veu helghys gans agas tasow? Hag i a ladhas an re a dharganas an Den Gwiryon dhe dhos, hag anodho ev hwi lemmyn res eth ha bos traytours ha moldroryon, 53 hwi neb a dhegemmeras an lagha dell veu res gans eledh, ha neb na’n gwithas.’

Labydha Stefan

54 Lemmyn pan glewsons an taklow ma, konneryek vons yn aga holonnow, hag i a dheskornas orto. 55 Mes leun a’n Spyrys Sans, hag ow mires stark yn nev, ev a welas golewder Duw ha Yesu ow sevel dhe’n barth dhyghow dhe Dhuw; 56 hag ev a leveris, ‘Otta, my a wel an nevow igerys, ha Mab an den ow sevel dhe’n barth dhyghow dhe Dhuw.’ 57 Mes i a skrijas, ughel aga lev, ha stoppya aga diwskovarn, ha fyski war-barth bys dhodho. 58 Ena i a’n tewlis mes a’n sita ha’y labydha; ha’n dhustunioryon a worras aga dillas orth treys gour yowynk henwys Sowl. 59 Hag i ow labydha Stefan, ev a elwis war Dhuw, ow leverel, ‘Arloedh Yesu, degemmer ow spyrys,’ 60 hag ow mos war benn-dewlin ev a grias, ughel y lev, ‘Arloedh, na syns an pegh ma er aga fynn.’ Pan lavarsa hemma, ev a goedhas yn kosk.

Sowl a Helgh an Eglos

8 Hag yth esa Sowl owth assentya dh'y ladhva. Hag y'n jydh na yth esa helghyans meur erbynn an eglos yn Yerusalem, hag i oll a veu skattrys dres an powyow a Yudi ha Samaria, marnas an abesteli. [2] Gwer gryjyk a ynkleudhyas Stefan ha gul dresto oelva veur. [3] Mes yth esa Sowl ow ravna an eglos; hag owth entra yn chi wosa chi, ev a dhraylya dhe-ves ha gwer ha benynes ha'ga gorra yn prison.

Felip a Bregoth yn Samaria

[4] Lemmyn an re a veu skattrys eth a-derdro, ow pregoth an ger. [5] Mes Felip eth yn-nans dhe'n sita a Samaria[a] ha pregoth dhedha an Krist, [6] ha gans unn akord an routhow a goelas orth an pyth a veu leverys gans Felip pan y'n klewsons ha gweles an toknys esa orth aga gul. [7] Rag lies spyrys avlan a dheuth yn-mes a'n dus a's tevo, ow kria ughel aga lev; ha lies o palsyes po evredhek a veu yaghhes; [8] hag yth esa meur a lowena y'n sita na.

[9] Lemmyn yth esa unn gour henwys Simon neb a wre pystria seuladhydh y'n sita, ha gorra marth yn bobel Samaria, ow leverel y vos nebonan meur y vri; [10] i oll, byghan ha bras, a goela orto, ow leverel, 'An gour ma yw nerth Duw, henwys Meur.' [11] Hag i a goela orto drefenn ev dhe worra marth ynna der y bystri dres termyn hir. [12] Mes pan gryssons i dhe Felip hag ev ow pregoth a-dro dhe wlaskor Duw ha hanow Yesu Krist, besydhys vons, ha gwer ha benynes. [13] Hag ynwedh Simon y honan a grysis, ha wosa y vos besydhys ev a junyas gans Felip; hag ow kweles toknys ha marthusyon meur gwrys, marth a'n jeva.

[14] Ha'n abesteli yn Yerusalem, pan glewsons Samaria dhe dhegemmeres ger Duw, a dhannvonas dhedha Peder ha Yowann, [15] neb eth yn-nans dhe bysi ragdha, may tegemmerrens an Spyrys Sans; [16] hwath ny goedhsa war dhenvyth anedha, mes besydhys viens unnsel yn hanow an Arloedh Yesu. [17] Ena i a worras aga diwla warnedha, hag i a dhegemmeras an Spyrys

---

a 8:5 *dhe'n sita a Samaria:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe sita a Samaria.*

Sans. [18] Lemmyn Simon, pan welas y feu res an Spyrys dre
worra diwla an abesteli, a brofyas dhedha mona, ow leverel,
[19] ‘Rewgh dhymm ynwedh an awtorita ma, may tegemmerro
ev an Spyrys Sans piwpynag a worriv ow diwla warnodho.’
[20] Mes yn-medh Peder dhodho, ‘Dhe goll re ylli ha genes dha
arghans, drefenn ty dhe dybi y hyllydh kavoes ro Duw dre vona.
[21] Ny’th eus na rann na le y’n mater ma, rag nyns yw dha golonn
ewn dherag Duw. [22] Kemmer edrek, ytho, a’n sherewynsi usi
dhis, ha pys war an Arloedh may fo gevys dhis, mar kyll bos,
mynnas dha golonn. [23] Rag, dell welav, yn bystel a hwerowder
hag yn kolm a gammhynseth yth esos.’ [24] Ha Simon a worthybis,
‘Pysewgh ragov war an Arloedh, ma na dheffo warnav nagonan
a’n taklow re leversys.’

[25] Ena wosa doen dustuni ha kewsel ger an Arloedh, i a
dhehwelis dhe Yerusalem, ow pregoth an aweyl yn lies tre a’n
Samaritanys.

Felip ha’n Spadhesik a Ethiopia

[26] Mes el an Arloedh a gewsis orth Felip, ow leverel, ‘Sav
yn-bann ha ke troha’n dyghow y’n fordh ow mos war-nans
dhiworth Yerusalem dhe Gaza.’ Hemm yw difeythtir. [27] Ytho
ev a sevis ha mos. Hag otta, gour a Ethiopia, spadhesik, lyswas
Kandake, myghternes tus Ethiopia, dhe neb esa charj dres hy
thresor oll, re dhothya dhe Yerusalem rag gordhya, [28] hag yth
esa ow tehweles, esedhys yn y jarett, hag ow redya an profoes
Ysay. [29] Hag yn-medh an Spyrys dhe Felip, ‘Ke, gwra nesa
ha junya gans an charett ma.’ [30] Ha Felip a boenyas dhodho,
ha’y glewes ow redya Ysay an Profoes, hag yn-medh ev, ‘A
gonvedhydhta, ytho, an pyth a redydh?’ [31] Hag yn-medh ev, ‘Yn
tevri, fatell allav vy, marnas nebonan a’m gittyo?’ Hag ev a
bysis Felip mayth yskynno dhe esedha ganso. [32] Lemmyn rann
an skryptor esa orth hy redya o homma,

> ‘Kepar ha davas ev a veu ledys dhe ladhva
> ha kepar dell yw avlavar oen a-rag an knyvyer,
> yndella ny iger ev y anow.

[33] Yn y sham gwirvreus a veu kemmerys dhiworto;
piw a wra derivas y henedh?
Rag y vewnans yw kemmerys dhe-ves dhiworth
an norvys.'

[34] Yn-medh an spadhesik dhe Felip, 'My a wovynn orthis, piw y lever an profoes hemma a-dro dhodho? A-dro dhodho y honan, po a-dro dhe dhen arall?' [35] Ena Felip a igoras y anow, hag ow talleth dhiworth an skryptor ma, ev a bregowthas Yesu dhodho.

[36] Hag i ow mos der an fordh, i a dheuth dhe dhowr, hag yn-medh an spadhesik, 'Otta dowr; pandra'm lett rag bos besydhys?' [37] Hag yn-medh Felip, 'Mar krysydh gans oll dha golonn, gwiw yw.' Hag ev a worthybis, 'My a grys bos Yesu Krist Mab Duw.'[a] [38] Ena ev a worhemmynnis mayth hettha an charett, hag i eth yn-nans y'n dowr aga dew, ha Felip ha'n spadhesik, hag ev a'n besydhyas. [39] Ha pan dheuthons yn-bann mes a'n dowr, Spyrys an Arloedh a gachyas Felip dhe-ves; ny'n gwelas an spadhesik na fella, hag ev eth y'n fordh yn unn lowenhe. [40] Mes Felip a veu kevys yn Azotus, hag ow mos dres an pow[b] ev a bregowthas an aweyl y'n sitys oll bys pan dheuth dhe Sesarea.

Treylyans Sowl

9 Mes Sowl, hwath owth anella godrosow ha denladh erbynn dyskyblon an Arloedh, eth dhe'n arghoferyas, [2] ha pysi dhiworto lytherow dhe'n synagys yn Damaskus may trolla yn kelmys dhe Yerusalem myns a dus an Fordh a gaffa, ha gwer ha benynes. [3] Lemmyn, hag ev ow mos, y hwarva pan esa ow tos nes dhe Damaskus, a-dhesempis golow mes a nev a splannas a-dro dhodho, [4] hag ev a goedhas dhe'n dor, ha klewes lev ow leverel dhodho, 'Sowl, Sowl, prag y'm helghydh vy?' [5] Yn-medh ev, 'Piw osta, Arloedh?' Hag ev a leveris, 'My yw Yesu, neb a helghydh. [6] Mes sav yn-bann, ke a-ji dhe'n sita, ha leverys vydh dhis an pyth a dhelledh ty dhe wul.' [7] Lemmyn

a 8:37 Nyns usi an wers ma y'n dornskrifow a-varra.

b 8:40 *mos dres an pow:* Greka *ow tremena*

an wer esa ow vyajya ganso a sevis avlavar, ow klewes an son, mes heb gweles denvyth. [8] Sowl a sevis dhiworth an dor ha pan veu igerys y dhewlagas, ny welas travyth; hag orth y ledya er an leuv, i a'n dros yn Damaskus. [9] Ha tri dydh ny ylli gweles, ha ny dhybris nag eva.

[10] Lemmyn yth esa yn Damaskus unn dyskybel henwys Ananias, ha'n Arloedh a leveris dhodho yn hunros, 'Ananias.' Hag yn-medh ev, 'Ottavy, Arloedh.' [11] Ha'n Arloedh a leveris dhodho, 'Sav yn-bann, ke dhe'n stret henwys Digamm, hag yn chi Yudas hwila den Tarsus, henwys Sowl, rag otta, yma ev ow pysi, [12] hag ev re welas yn hunros gour henwys Ananias ow tos a-ji hag ow korra y dhiwla warnodho, may hwello arta.' [13] Hag Ananias a worthybis, 'Arloedh, my re glewas dhiworth lies a-dro dhe'n gour ma, pygemmys drog re wrug ev dhe'th syns yn Yerusalem; [14] hag omma ev a'n jeves awtorita dhiworth an bennoferysi dhe gelmi myns a grio war dha hanow.' [15] Mes an Arloedh a leveris dhodho, 'Ty ke, drefenn bos hemma ow mayn dewisys rag doen ow hanow a-dherag an Jentilys ha myghternedh ha mebyon Ysrael; [16] rag my a wra diskwedhes dhodho pygemmys y telledh ev dhe wodhav a-barth ow hanow.' [17] Hag Ananias eth dhe-ves hag entra y'n chi, hag ow korra y dhiwla warnodho ev a leveris, 'Broder Sowl, an Arloedh re'm dannvonas, Yesu neb a omdhiskwedhas dhis y'n fordh may teuthys, may hwylli arta, ha bos lenwys a'n Spyrys Sans.' [18] Hag a-dhistowgh neppyth kepar ha skans a goedhas dhe-ves dhiworth y dhewlagas, hag ev a welas arta. Ena ev a sevis yn-bann hag a veu besydhys, [19] hag ow kemmeres boes ev a veu krevhes.

Sowl a Bregoth yn Damaskus

Yth esa gans an dhyskyblon yn Damaskus niver a dhydhyow [20] hag a-dhistowgh ev a bregowthas Yesu y'n synagys, y vos Mab Duw. [21] Pubonan oll neb a'n klewas a's tevo marth, hag yn-medhons i, 'A nyns yw hemma an gour re dhistruis an re na yn Yerusalem neb a gri war an hanow ma? Ha deuva omma rakhemma, ma's dokko i yn kelmys a-dherag an bennoferysi.'

22 Mes Sowl a veu lenwys moy ha moy a nerth, hag ev a worras
yn deray an Yedhewon esa trigys yn Damaskus, ow previ bos
hemma an Krist.

Sowl a Dhienk dhiworth an Yedhewon

23 Pan o tremenys lies dydh an Yedhewon a vrasas war-
barth rag y ladha; 24 mes aga bras a dheuth ha bos godhvedhys
dhe Sowl. I a aspias gluw orth an porthow, ha dydhweyth ha
nosweyth, ma'n distruens; 25 mes an dhyskyblon a'n kemmeras
nosweyth, ha'y worra yn-nans dres an fos yn kanstell.

Sowl yn Yerusalem

26 Pan dhothya yn Yerusalem, ev a assayas junya gans an
dhyskyblon; mes yth esa dhedha i oll own anodho rag ny
gryssons y vos dyskybel. 27 Mes Barnabas a'n kemmeras, ha'y
dhri dhe'n abesteli ha derivas dhedha fatell welsa an Arloedh
y'n fordh, neb a gowssa orto, ha fatell arethsa yn hardh yn
Damaskus yn hanow Yesu. 28 Ytho ev eth a-ji hag yn-mes
gansa yn Yerusalem, owth arethya yn hardh yn hanow an
Arloedh, 29 hag ev a gewsis ha disputya orth an Hellenistyon;
mes i a assayas y ladha. 30 Mes pan wodhva an vreder, i a'n dros
yn-nans dhe Sesarea ha'y dhannvon yn-rag dhe Tarsus.

31 Ytho, yth esa kres dhe'n eglos dres oll Yudi ha Galile ha
Samaria, ha drehevys veu; ow kerdhes yn own an Arloedh hag
yn konfort an Spyrys Sans, hi a balshas.

Yaghheans Ayneas

32 Lemmyn, dell hwarva, Peder, hag ev ow mos a-dro yn pub
le, a dheuth ynwedh dhe'n syns trigys yn Lydda. 33 Ena ev a
gavas unn den henwys Ayneas, neb re bia a'y wowedh war
weli eth blydhen, rag palsyes ova. 34 Yn-medh Peder dhodho,
'Ayneas, Yesu Krist a'th yaghha; sav yn-bann ha kempenn
dha weli.' Hag a-dhistowgh ev a sevis yn-bann. 35 Ha pubonan
trigys yn Lydda ha Sharon a'n gwelas, ha treylya dhe'n Arloedh.

Peder yn Lydda ha Yoppa

[36] Lemmyn yn Yoppa yth esa unn dhyskybles henwys Tabitha, henn yw dhe styrya Dorkas;[a] an venyn ma o leun a oberow da hag a rians alusenow. [37] Ha dell hwarva y'n dydhyow na klav o hi, ha hi a verwis; ha wosa hy golghi i a's gorras a'y growedh yn soler. [38] Lemmyn rag bos Lydda ogas dhe Yoppa, an dhyskyblon a glewas bos Peder ena ha dannvon dew wour dhodho, ow pysi, 'Heb strechya, deus dhyn ni.' [39] Ytho Peder a sevis yn-bann ha mos gansa; pan dhothya, i a'n ledyas yn-bann dhe'n stevell wartha, ha'n gwedhwesow oll a sevis rybdho, owth oela hag ow tiskwedhes krysyow ha dillas re wrussa Dorkas ha hi gansa. [40] Mes Peder a's gorras i oll yn-mes, ha mos war benn-dewlin ha pysi; ena ow treylya dhe'n korf ev a leveris, 'Tabitha, sav yn-bann.' Ha hi a igoras hy dewlagas, ha pan welas hi Peder hi a esedhas yn-bann. [41] Hag ev a ros dhedhi y leuv ha'y drehevel; hag ow kelwel an syns ha'n gwedhwesow, ev a's diskwedhas yn few. [42] Hag y teuth ha bos godhvedhys dres oll Yoppa, ha lies a grysis y'n Arloedh. [43] Hag y hwarva ev dhe wortos yn Yoppa lies dydh gans unn Simon, dyghtyer kreghyn.

Peder ha Kornelius

10 Lemmyn yth esa unn gour yn Sesarea henwys Kornelius, penn-kangour an kohort Italek, dell o henwys, [2] gour kryjyk, neb a'n jeva own a Dhuw gans y vayni oll, ow ri alusenow yn hel dhe'n bobel ha prest ow pysi war Dhuw. [3] A-dro dhe nawves eur an jydh ev a welas diblans yn hunros el Duw ow mos dhodho hag ow leverel dhodho, 'Kornelius.' [4] Ev a viras stark orto, ha kemmerys gans own ev a leveris, 'Pandra, ytho, Arloedh?' Hag ev a leveris dhodho, 'Dha bysadow ha'th alusenow re yskynnas avel kovadh dherag Duw. [5] Lemmyn dannvon gwer dhe Yoppa, rag gelwel unn Simon henwys Peder; [6] ymava owth ostya gans Simon, dyghtyer kreghyn, neb a'n jeves chi ryb an mor.' [7] Pan alsa dhe-ves an el neb a gewsis orto, ev a elwis dew a wesyon an mayni ha souder

---

a 9:36 *Dorkas:* Po *Gavrewik.*

kryjyk a'n re a'n servya prest, [8] ha pan igorsa pup-tra dhedha, ev a's dannvonas dhe Yoppa.

[9] Ternos, hag i ow vyajya hag ow nesa dhe'n sita, Peder a yskynnas dhe'n to rag pysi, a-dro dhe'n hweghves eur. [10] Ev a dheuth ha bos nownek ha mynnes dybri; hag i ow tarbari, transyek a dheuth warnodho, [11] hag ev a welas an nev igerys, ha lester kepar ha lien bras ow tiyskynna, ow pos iselhes er peswar korn dhe'n dor, [12] hag ynno pub enyval peswar-troesek ha pub kramvil a'n nor ha pub edhen a'n ayr. [13] Ha lev a dheuth dhodho, 'Sav yn-bann, Peder; ladh ha deber.' [14] Mes yn-medh Peder, 'Kamm na yll bos, Arloedh, drefenn na dhybris vy bythkweth travyth kemmyn nag avlan.' [15] Ha'n lev a dheuth dhodho arta, nessa gweyth, 'An taklow re lanhas Duw, na's galw avlan.' [16] Hemma a hwarva teyrgweyth, hag a-dhistowgh an lester a veu kemmerys yn-bann dhe nev.

[17] Lemmyn, ha Peder penndegys a-dro dhe styr an welesigeth a welsa, otta, an wer re bia dannvenys gans Kornelius a wovynnas ple'th esa chi Simon, hag a dheuth dhe'n porth, [18] ha gelwel rag govynn mars esa Simon henwys Peder owth ostya ena. [19] Ha Peder owth ombrederi a-dro dhe'n welesigeth, an Spyrys a leveris, 'Otta, yma gwer orth dha hwilas; [20] sav yn-bann, ha diyskynn, ha ke gansa, heb dout vyth, rag my re's dannvonas i.' [21] Ha Peder a dhiyskynnas ha leverel dhe'n wer, 'Otta, my yw neb a hwilowgh; pyth yw skila agas bos omma?' [22] I a leveris, 'Kornelius, penn-kangour, gour ewnhynsek neb a berth own a Dhuw ha neb yw gerys-da gans oll an genedhel yedhowek, dhodho y feu erghys gans el sans may halwa dh'y ji ev ha goslowes orth an pyth a vynnydh y leverel.' [23] Ytho ev a's gelwis a-ji ha dhe vos y westoryon.

Ha ternos ev a sevis yn-bann ha mos dhe-ves gansa, ha niver a'n vreder a Yoppa eth ganso. [24] Ternos ev a entras yn Sesarea. Yth esa Kornelius orth aga gortos hag ev re alwsa war-barth y gerens ha'y gowetha nessa. [25] Lemmyn y hwarva pan entras Peder, Kornelius a vetyas orto ha koedha orth y dreys, ha'y wordhya. [26] Mes Peder a'n drehevis, ow leverel, 'Sav yn-bann,

rag my yw den ynwedh.' [27] Hag ev ow kewsel orto, ev eth a-ji
ha kavoes lies kuntellys war-barth, [28] ha leverel dhedha, 'Dell
gonvedhowgh, erbynn lagha yw rag Yedhow kowethya gans
estren po dos nes dhodho; mes Duw re dhiskudhas dhymm
na dhegoedh dhymm gelwel denvyth kemmyn nag avlan;
[29] rakhenna dhe wir pan veuv gelwys my a dheuth heb hokya.
My a wovynn, ytho, prag y tannvensowgh hwi war ow lergh?'

[30] Hag yn-medh Kornelius, 'Nans yw peswar dydh, dhe'n
keth eur ma, dhe'n nawves eur yth esen ow pysi y'm chi, hag
otta, gour a sevis a-dheragov, splann y dhillas, [31] ha leverel,
"Kornelius, dha bysadow re beu klewys ha'th alusenow re beu
kovhes dherag Duw. [32] Dannvon, ytho, dhe Yoppa ha dannvon
war-lergh Simon henwys Peder; ymava owth ostya yn chi Simon,
dyghtyer kreghyn, ryb an mor." [33] Rakhenna my a dhannvonas
hware war dha lergh hag a'th kuvder devedhys osta. Lemmyn
kuntellys on ni oll dherag Duw rag goslowes orth an taklow oll
re beu erghys dhis gans an Arloedh.'

Jentilys a Glew an Nowodhow Da

[34] Ha Peder a igoras y anow ha leverel, 'Yn hwir, my a gonvedh
na syns Duw denvyth a-ugh y gila, [35] mes yn pub kenedhel neb
a'n jeves own anodho ha gul ewnder yw plegadow dhodho.
[36] Hwi a woer an ger a dhannvonas ev dhe vebyon Ysrael, ow
pregoth kres dre Yesu Krist neb yw Arloedh peub oll. [37] Hwi
a woer an pyth a hwarva dres Yudi oll, ow talleth a Alile wosa
an besydh a bregowthas Yowann, [38] fatell untyas Duw Yesu a
Nazareth gans an Spyrys Sans ha nerth; neb eth a-dhedro ow
kul dader hag ow yaghhe peub o arweskys gans an jowl, drefenn
bos Duw ganso. [39] Ha dustunioryon on ni dhe bup-tra a wrug
ev, hag yn pow an Yedhewon hag yn Yerusalem; i a'n ladhas,
orth y gregi yn gwydhenn. [40] Duw a dhrehevis hemma an tressa
dydh, ha gul dhodho bos diskwedhys, [41] a-der dhe'n bobel oll,
mes dhyn ni, dewisys kyns gans Duw dhe vos dustunioryon,
neb a dhybris ganso hag a evas ganso wosa ev dhe dhasserghi
dhiworth an re varow; [42] hag ev a erghis dhyn pregoth dhe'n
bobel ha doen dustuni ev dhe vos neb re beu ordenys gans Duw

avel breusyas a'n re vew ha'n re varow. [43] Dhe hemma, oll an brofoesi a dhustuni, kemmys a grysso ynno dhe dhegemmeres dehwelyans peghosow der y hanow.'

Jentilys a Dhegemmer an Spyrys Sans

[44] Ha Peder hwath ow kewsel an geryow ma, an Spyrys Sans a goedhas war bub huni esa ow koslowes orth an areth. [45] Ha'n gryjygyon a'n trodreghyans neb re dhothya gans Peder a veu sowdhenys, drefenn bos ro an Spyrys Sans dinewys war an Jentilys ynwedh; [46] rag i a's klewas ow kewsel yn tavosow hag ow meurhe Duw. Ena Peder a worthybis, [47] 'A yll nebonan difenn dowr dhe'n re ma na vons besydhys, neb re dhegemmeras an Spyrys Sans kepar ha ni ynwedh?' [48] Hag ev a erghis may fens i besydhys yn hanow Yesu Krist. Ena i a'n pysis a wortos niver a dhydhyow.

Gwelesigeth Peder

11 Lemmyn an abesteli ha'n vreder esa yn Yudi a glewas an Jentilys ynwedh dhe dhegemmeres ger Duw. [2] Ha pan eth Peder yn-bann dhe Yerusalem, an re a'n trodreghyans a dhisputyas orto, [3] ow leverel, 'Ty eth a-ji gans gwer antrodreghys ha dybri gansa.' [4] Ytho Peder a dhallathas hag igeri dhedha yn kempenn, ow leverel, [5] 'Yn sita Yoppa yth esen vy ow pysi, hag yn transyek my a welas gwelesigeth, lester ow tiyskynna kepar ha lien bras ow pos iselhes er peswar korn mes a nev, hag ev a dheuth ogas dhymm. [6] Ow mires stark ynno my a welas enyvales peswar-troesek an nor, ha'n goedhviles ha'n kramviles hag ydhyn an ayr. [7] Hag ynwedh my a glewas lev ow leverel dhymm, "Sav yn-bann, Peder, ladh ha deber." [8] Mes yn-medhav, "Kamm na yll bos, Arloedh, drefenn na entras bythkweth y'm ganow travyth kemmyn nag avlan." [9] Ha nessa gweyth an lev a worthybis mes a nev, "An taklow re lanhas Duw, na's galw kemmyn." [10] Hemma a hwarva teyrgweyth, ha pup-tra a veu tennys yn-bann arta dhe nev. [11] Hag otta, hware, tri gour a sevis a-rag an chi mayth esen vy, dannvenys dhymm dhiworth Sesarea. [12] Ha'n Spyrys a leveris dhymm mos gansa heb hokya. An hwegh broder ma a dheuth genev ynwedh, ha ni

a entras yn chi an gour. 13 Ev a dherivas dhyn fatell welas an el
ow sevel yn y ji hag ow leverel, “Dannvon dhe Yoppa ha galw
Simon henwys Peder, 14 neb a gews dhis geryow may fo ty ha’th
vayni oll selwys.” 15 Ha my ow talleth kewsel, an Spyrys Sans
a goedhas warnedha kepar dell wrug warnan ni y’n dalleth.
16 Ha my a borthas kov a er an Arloedh, pan leveris, “Yn tevri
Yowann a vesydhyas gans dowr, mes besydhys vydhowgh hwi
y’n Spyrys Sans.” 17 Rakhenna mar ros Duw dhedha an keth
ro kepar dell ros dhyn ni pan gryssyn y’n Arloedh Yesu Krist,
piw en vy may hallen lettya Duw?’ 18 Pan glewsons an taklow
ma, i a dewis ha gordhya Duw, ow leverel, ‘Ytho dhe’n Jentilys
ynwedh Duw re ros edrek a led dhe vewnans.’

An Eglos yn Antiogh

19 Lemmyn an re a veu skattrys der an anken a hwarva a-dro
dhe Stefan a vyajyas bys yn Fenikia ha Kyprus hag Antiogh,
heb kewsel an ger marnas unnsel dhe Yedhewon. 20 Mes rann
anedha o gwer Kyprus ha Kyrene neb a dheuth dhe Antiogh ha
kewsel orth an Hellenistyon ynwedh, ow pregoth an Arloedh
Yesu. 21 Hag yth esa leuv an Arloedh gansa, ha niver meur a
grysis ha treylya dhe’n Arloedh. 22 Nowodhow a henna a dheuth
dhe skovornow an eglos yn Yerusalem, hag i a dhannvonas
Barnabas dhe Antiogh. 23 Pan dheuth ha gweles gras Duw ev
a lowenhas, hag ev a ynnias war bubonan anedha bos lel dhe’n
Arloedh, furv aga holonn, 24 rag gour da o, leun a’n Spyrys Sans
hag a fydh. Ha niver meur a dus a veu keworrys dhe’n Arloedh.
25 Ytho Barnabas eth dhe Tarsus rag hwilas Sowl, 26 ha pan
y’n kavas ev a’n dros dhe Antiogh. Dell hwarva ynwedh i a
omguntellas gans an eglos dres blydhen dhien, ha dyski niver
meur a dus. Hag yn Antiogh yn kynsa an dhyskyblon a veu
henwys Kristonyon.

27 Y’n dydhyow ma profoesi a dheuth yn-nans dhiworth
Yerusalem dhe Antiogh; 28 hag onan anedha henwys Agabus
a sevis yn-bann, ha dargana der an Spyrys y fedha divoetter
meur dres oll an norvys; hemma a hwarva yn termyn Klawdius.
29 Rakhenna an dhyskyblon a erviras, pub huni herwydh y

bygans, dannvon sokor dhe'n vreder trigys yn Yudi. 30 Hag yndella i a'n gwrug, ow tannvon dhe'n henavogyon dre leuv Barnabas ha Sowl.

Jamys Ledhys ha Peder Gorrys yn Prison

12 Lemmyn y'n termyn na Herod an myghtern a dewlis diwla war rann a'n re a'n eglos rag aga thebeldhyghtya. 2 Ev a ladhas Jamys broder Yowann gans kledha; 3 ha pan welas bos henna plegadow dhe'n Yedhewon, ev eth yn-rag dhe dhalghenna Peder ynwedh; yth esa hemma yn dydhyow an bara heb goell. 4 Wosa y dhalghenna, ev a'n gorras yn prison, orth y ri dhe beswar para a soudoryon rag y witha, ow mynnes y dhri a-dherag an bobel wosa an Pask. 5 Rakhenna Peder a veu gwithys yn prison; mes pysadow diwysyk a'y wovis a veu gwrys gans an eglos dhe Dhuw.

Peder Livrys mes a'n Prison

6 Pan o Herod parys dh'y dhri yn-rag, y'n nos na yth esa Peder ow koska yntra dew souder, kelmys gans dew jayn, hag yth esa gwithysi dherag an daras ow kwitha an prison. 7 Hag otta, el an Arloedh a sevis ogas dhodho, ha golow a splannas y'n vagh; hag ow kweskel tenewen Peder ev a'n drehevis yn-bann, ow leverel, 'Sav yn-bann, fisten.' Ha'n chaynys a goedhas dhiworth y dhiwla. 8 Ena an el a leveris dhodho, 'Omgweth, ha gwisk dha sandalys.' Hag ev a wrug henna. Hag ev a erghis dhodho, 'Towl dha vantell y'th kyrghynn ha hol vy.' 9 Ytho ev eth yn-mes ha'y holya; ny wodhva bos gwir an pyth esa ow hwarvos der an el, mes ev a dybis ev dhe weles gwelesigeth. 10 Wosa tremena an kynsa gwithyas ha'n nessa, i a dheuth dhe'n yet a horn hag a ledyas dhe'n sita; hi a igoras hy honan dhedha, hag ow mos yn-mes i eth yn-rag der unn stret ynn, hag a-dhesempis an el a dhibarthas dhiworto. 11 Ena Peder a dheuth dh'y ewn rewl ha leverel, 'Lemmyn my a woer yn hwir y tannvonas Duw y el ha'm livra mes a leuv Herod ha mes a oll gwaytyans an bobel yedhowek.'

12 Hag ev ow konvedhes hemma, ev a dheuth dhe ji Maria, mamm Yowann henwys Mark mayth esa lies kuntellys war-

barth, hag ow pysi. [13] Ha pan gnoukyas ev orth daras an porth, maghteth henwys Rhoda a dheuth rag gorthybi. [14] Owth aswonn lev Peder, yn joy ny igoras hi an porth, mes hi a boenyas a-ji ha leverel bos Peder ow sevel a-rag an porth. [15] Mes yn-medhons i dhedhi, 'Mes a'th rewl osta.' Mes yth esa hi ow synsi yn ter bos henna gwir. Ytho yn-medhons i, 'Y el yw.' [16] Mes Peder a besyas knoukya; ha pan igorsens, i a'n gwelas ha marth bras a's teva. [17] Ev a wrug sin dhedha gans y leuv may tawens, ha derivas dhedha fatell wrug an Arloedh y hembronk mes a'n prison, ha leverel, 'Derivewgh an taklow ma dhe Jamys ha dhe'n vreder.' Ena ev a omdennas ha mos dhe gen tyller.

[18] Ha pan dheuth an jydh, yth esa ankres na veu byghan yn mysk an soudoryon, a-dro dhe'n pyth a hwarvia dhe Peder. [19] Ha pan y'n hwilas Herod heb y gavoes, ev a hwithras an withysi ha gorhemmynna may fens gorrys dhe'n mernans; hag ev eth yn-nans dhiworth Yudi dhe Sesarea ha gortos ena.

Mernans Herod

[20] Lemmyn ev o fest serrys orth Tus Tyr ha Sidon; ha gans unn akord i a dheuth dhodho, ha wosa i dhe dhendil skoedhyans Blastus, chambourlen an myghtern, i a bysis kres, drefenn bos aga fow sostenys dhiworth gwlas an myghtern. [21] Hag yn jydh ordenys, Herod taklys yn y dhillas ryel a esedhas yn y vreusva hag arethya dhedha; [22] ha'n routh a armas, 'Lev duw, a-der den.' [23] Hware el an Arloedh a'n gweskis, drefenn na ros ev an gordhyans dhe Dhuw, ha devorys gans pryves ev a verwis.

[24] Mes ger Duw a devi ha kressya. [25] Ha Barnabas ha Sowl a dhehwelis dhe Yerusalem,[a] wosa kowlwul aga negys, ow tri gansa Yowann henwys Mark.

Barnabas ha Sowl Apoyntys

13 Lemmyn y'n eglos yn Antiogh yth esa profoesi ha dyskadoryon, Barnabas, Simeon henwys Niger, Lukius a Kyrene ha Manaen koweth Herod an tetrargh a'y

---

a 12:25 *a dhehwelis dhe Yerusalem:* Greka *a dhehwelis a Yerusalem dhe Antiogh.*

flogholeth, ha Sowl. [2] Hag i ow kordhya an Arloedh hag ow penys, an Spyrys Sans a leveris, 'Diberthewgh ragov Barnabas ha Sowl rag an gonis ma's gelwis vy.' [3] Ytho pan benyssens ha pysi i a worras aga diwla warnedha ha'ga dannvon yn-kerdh.

An Abesteli a Bregoth yn Kyprus

[4] Rakhenna, dannvenys yn-mes gans an Spyrys Sans, i eth ynnans dhe Selewsia, hag alena i a woelyas dhe Kyprus. [5] Ha pan dheuthons bys yn Salamis i a bregowthas ger Duw yn synagys an Yedhewon; hag yth esa Yowann gansa rag aga gweres. [6] Wosa mos der an ynys oll bys Pafos, i a gavas unn gour, pystrier, fals profoes yedhowek, henwys Bar Yesus, [7] neb esa gans an prokonsul Sergius Pawlus, gour a boell. An gour ma a elwis Barnabas ha Sowl ha hwilas klewes ger Duw; [8] mes an pystrier Elymas (rag yndella treylys yw y hanow) a sevis er aga fynn, ow hwilas treylya an prokonsul dhiworth an fydh. [9] Mes Sowl (neb o Powl ynwedh), lenwys a'n Spyrys Sans, ow mires stark orto a leveris, [10] 'A, lenwys a bub toell hag a bub frows, mab an jowl, eskar pub ewnder, a ny vynn'ta hedhi, kamma fordhow ewn an Arloedh? [11] Ha lemmyn, otta, yma leuv an Arloedh warnas, ha dall vydhydh heb gweles an howl rag termyn.' Ha hware niwl ha tewlder a goedhas warnodho hag ev eth a-dro yn-dann hwilas tus dh'y ledya er an leuv. [12] Ena an prokonsul, ow kweles an pyth a hwarva, a grysis, rag marth bras a'n jeva a dhyskas an Arloedh.

Powl ha Barnabas yn Antiogh a Pisidia

[13] Lemmyn Powl ha'y gowetha a voras dhiworth Pafos ha dos dhe Perga yn Pamfylia; ha Yowann a dhibarthas dhiworta ha dehweles dhe Yerusalem. [14] Mes i eth yn-rag dhiworth Perga ha dos dhe Antiogh a Pisidia; ha dydh Sabot i eth y'n synaga hag esedha. [15] Wosa redyans an lagha ha'n brofoesi, routers an synaga a dhannvonas dhedha, ow leverel, 'Breder, mars eus dhywgh neb ger a gennerth rag an bobel, leverewgh e.' [16] Ytho Powl a sevis yn-bann, hag ow kul sin gans y leuv ev a leveris:

'Hwi wer a Ysrael, ha'n re neb a berth own a Dhuw, goslowewgh. [17] Duw an bobel ma a Ysrael a dhewisas agan

tasow ha meurhe an bobel dres aga godrik yn pow Ejyp; ha'y
vregh drehevys, ev a's hembronkas mes anedhi, [18] ha dres
neb dew-ugens blydhen ev a's porthas y'n difeythtir, [19] ha pan
dhistrusa seyth kenedhel yn pow Kanan ev a ros dhedha aga
fow avel eretons [20] neb peswar kans blydhen ha hanter-kans.
Ha wosa an taklow ma ev a ros dhedha breusysi bys yn termyn
Samuel an profoes. [21] Ena i a bysis myghtern, ha Duw a ros
dhedha Sowl mab Kish, gour a'n loeth Benyamin, dew-ugens
blydhen. [22] Ha wosa y remova, ev a dhrehevis Davydh dhe
vos aga myghtern; anodho ev a leveris, ow tustunia, "My re
gavas bos Davydh mab Yesse gour war-lergh ow holonn, neb
a vynn gul oll ow bodh." [23] Dhiworth henedh an gour ma Duw
re dhros dhe Ysrael, herwydh y ambos, Selwyas Yesu. [24] Kyns
y dhevones Yowann re bregowthsa besydh a edrek dhe'n bobel
oll a Ysrael. [25] Mes pan esa Yowann ow kowlwul y resegva,
ev a leveris, "Pandr'a dybowgh my dhe vos? Nyns ov vy ev;
mes otta, onan a dheu war ow lergh ma nag ov vy gwiw dhe
dhigelmi sandalys y dreys."

[26] 'Breder, mebyon agh Abraham, ha'n re yn agas mysk
a berth own a Dhuw, dhyn ni ger an selwyans ma re beu
dannvenys. [27] Rag an re trigys yn Yerusalem ha'ga rewlysi,
drefenn na'n aswonnsons, na konvedhes lavarow an brofoesi
yw redys pub Sabot, orth y vreusi re's kollenwis. [28] Kyn
na gavsons skila dh'y ladha, i a wovynnas orth Pilat may fe
distruys. [29] Ha pan gowlwrussens pup-tra re bia skrifys yn
y gever, i a'n kemmeras yn-nans dhiworth an wydhenn ha'y
worra yn bedh. [30] Mes Duw a'n drehevis dhiworth an re varow;
[31] ha lies dydh ev a omdhiskwedhas dhe'n re neb a dhothya yn-
bann ganso dhiworth Galile dhe Yerusalem, neb yw lemmyn
y dhustunioryon dhe'n bobel. [32] Ha ni a bregoth dhywgh an
ambos a dheuth dhe'n tasow, [33] an ambos ma re gollenwis Duw
dhyn ni, aga fleghes, ow trehevel Yesu; keffrys dell yw skrifys
y'n nessa salm:

"Ow mab yth osta,
Hedhyw my re'th tineythis."

[34] Ha dell y'n drehevis dhiworth an re varow, heb dehweles
namoy dhe bodredhes, hemma ev re leveris,

"My a re dhis an taklow sur ha sans ambosys dhe
Davydh."

[35] Rakhenna ynwedh yn salm arall ev a lever,

"Ny vynnydh ri dha Sans dhe weles podredhes."

[36] Rag Davydh, wosa ev dhe servya bodh Duw yn y henedh
y honan, a goskas hag a veu gorrys gans y dasow hag a welas
podredhes. [37] Mes ev neb a wrug Duw y dhrehevel ny welas
podredhes. [38] Rakhenna bedhes godhvedhys dhywgh, breder,
der an den ma bos gevyans peghosow pregewthys dhywgh,
[39] ha dredho ev pubonan a grys yw akwitys dhiworth pup-tra
oll ma na yllewgh bos akwitys dhiworto dre lagha Moyses.
[40] Rakhenna kemmerewgh with na dheffo warnowgh an pyth
yw leverys y'n brofoesi:

[41] "Mirewgh, hwi neb a wra ges,
kemmerewgh marth, ha kewgh dhe goll,
rag yn agas dydhyow my a wra ober,
ober kammenn na grysowgh mara'n deriv
nebonan dhywgh." '

[42] Hag i ow mos yn-mes, an bobel a's pysis may fe an geryow
ma kewsys orta an nessa Sabot. [43] Ha wosa an kuntelles dhe
dhiberth, meur a'n Yedhewon hag a'n broselytys neb a wordhya
y'n synaga a holyas Powl ha Barnabas, neb a gewsis orta ha'ga
ynnia may pessyens yn gras Duw.

[44] An nessa Sabot ogas oll an sita o kuntellys rag goslowes orth
ger an Arloedh. [45] Mes pan welsons an routhow, an Yedhewon
a veu lenwys a avi, hag i a gontradias, ow kewsel blasfemi
erbynn an pyth a veu leverys gans Powl. [46] Hag ow kewsel yn
hardh, Powl ha Barnabas a leveris, 'Res o bos ger Duw kewsys
dhywgh hwi yn kynsa; mes a-ban y'n skonyowgh hag omvreusi
agas honan anwiw a vewnans heb diwedh, otta, ni a dreyl dhe'n
Jentilys. [47] Rag yndella an Arloedh re'gan gorhemmynnis:

“My re’th ordenas avel golow dhe’n Jentilys,
rag dri selwyans bys yn penn pella an norvys.”’

48 Ha pan glewas an Jentilys hemma, i a lowenhas hag enora
ger an Arloedh, ha myns o ragordenys dhe vewnans heb
diwedh a grysis, 49 hag yth esa ger an Arloedh ow lesa der oll
an pow. 50 Mes an Yedhewon a ynnias war an benynes a vri
neb a wordhya Duw ha gwelhevin an sita, ha dalleth helghyans
erbynn Powl ha Barnabas, ha’ga thewlel mes a’ga ranndir.
51 Mes i a shakyas an doust dhiworth aga threys er aga fynn, ha
dos dhe Ikonium. 52 Ha’n dhyskyblon a veu lenwys a lowena
hag a’n Spyrys Sans.

Powl ha Barnabas yn Ikonium

14 Lemmyn dell hwarva yn Ikonium, i a entras war-
barth yn synaga an Yedhewon ha kewsel yn maner
may krysis routh veur, ha Yedhewon ha Grekys. 2 Mes an
Yedhewon neb o diskryjygyon a ynnias war an Jentilys, ow
treylya aga brys erbynn an vreder. 3 Rakhenna hirneth i a
wortas, ow kewsel yn hardh rag an Arloedh neb a dhustunias
dhe er y ras, ow kul dhe doknys ha marthusyon hwarvos der
aga diwla. 4 Mes rynnys o pobel an sita hag yth esa rann anedha
gans an Yedhewon, mes re erell gans an abesteli. 5 Ha pan veu
gwrys assay hag a’n Jentilys hag a’n Yedhewon gans aga routers
dh’aga thebeldhyghtya ha dh’aga labydha, 6 i a glewas anodho
ha diank dhe Lystra ha Derbe, sitys a Lykaonia, ha dhe’n pow
a-dro, 7 hag y’n tylleryow na i a bregowthas an aweyl.

Powl ha Barnabas yn Lystra ha Derbe

8 Lemmyn yn Lystra yth esa unn gour dialloes y dhewdroes,
evredhek dhiworth torr y vamm, na gerdhsa bythkweth. 9 An
den ma a woslowas orth Powl ow kewsel; ha Powl, ow hwithra
warnodho hag ow kweles y’n jeva fydh may fe yaghhes, 10 a
leveris, ughel y lev, ‘Sav yn-bann war dha dreys.’ Hag ev a
lammas yn-bann ha kerdhes. 11 Ha pan welas an routhow
an pyth a wrussa Powl, i a dhrehevis aga lev, ow leverel yn
Lykaonek, ‘An duwow re dhiyskynnas dhyn yn hevelep denel,’
12 ha Barnabas i a henwis Zeus, ha Powl Hermes, drefenn y vos

an penn-arethor. [13] Hag oferyas Zeus, dhe neb esa y dempel a-rag an sita, a dhros terewi ha garlontow dhe'n porthow ha mynnes sakrifia gans an routhow. [14] Mes an abesteli Barnabas ha Powl a glewas, hag ow skwardya aga dillas i a fyskas yn-mes yn mysk an routh, ow karma, [15] 'A wer, prag y hwrewgh hwi an taklow ma? Ni ynwedh yw gwer, a'n keth gnas avelowgh, ha ni a bregoth rag agas treylya dhiworth an taklow koeg ma dhe Dhuw bew, neb a wrug an nev ha'n nor ha'n mor ha pup-tra eus ynna. [16] Y'n henedhow tremenys ev a asas an kenedhlow oll dhe vos yn aga fordhow aga honan; [17] byttegyns ny asas y honan heb dustuni, rag dader ev a wra, ow ri dhywgh glaw a nev ha prysyow ow toen frut, ow lenwel agan kolonnow a voes hag a heudhder.' [18] Hag ow leverel an taklow ma, skant y lettsons an routhow a sakrifia dhedha.

[19] Mes Yedhewon dhiworth Antiogh hag Ikonium a dheuth di, ha wosa dendil skoedhyans an routhow i a labydhas Powl ha'y dhraylya mes a'n sita, ow tybi ev dhe vos marow. [20] Byttegyns, ha'n dhyskyblon owth omguntell a-dro dhodho, ev a sevis yn-bann hag entra y'n sita. Ha ternos ev eth yn-rag gans Barnabas dhe Derbe.

An Dehwelyans dhe Antiogh yn Syria

[21] Ha pan bregowthsens an aweyl dhe'n sita na ha gul meur a dhyskyblon, i a dhehwelis dhe Lystra ha dhe Ikonium ha dhe Antiogh, [22] ow surhe spyrys an dhyskyblon ha'ga ynnia pesya y'n fydh, ha leverel y tegoedh dhyn dre lies galar entra yn gwlaskor Duw. [23] Ha pan ordensens ragdha henavogyon yn pub eglos, gans pysadow ha penys i a's kommendyas dhe'n Arloedh yn neb a gryssens.

[24] Ena i a bassyas dre Pisidia ha dos dhe Pamfylia, [25] ha pan gowssens an ger yn Perga i a dheuth yn-nans dhe Attalia [26] hag alena i a woelyas dhe Antiogh, may fiens kommendys dhe ras Duw rag an ober re gowlwrussens. [27] Ha pan ens i devedhys i a guntellas war-barth an eglos ha derivas an taklow re wrussa Duw dredha, ha fatell igorsa daras a fydh dhe'n Jentilys. [28] Hag i a wortas pol'ta gans an dhyskyblon.

An Konsel yn Yerusalem

15 Mes niver a wer a dheuth yn-nans dhiworth Yudi
ha dyski dhe'n vreder, 'Marnas hwi a vo trodreghys
war-lergh usadow Moyses, ny yllowgh bos selwys.' [2] Ha pan
esa dhe Powl ha Barnabas meur a gedrynn ha dadhel gansa,
i a dhewisas Powl ha Barnabas ha re erell anedha dhe dhos
yn-bann dhe'n abesteli ha'n henavogyon yn Yerusalem a-dro
dhe'n govynn ma. [3] Rakhenna, hag i dannvenys yn-rag gans
an eglos, i a bassyas dre Fenikia ha Samaria, ow terivas yn
kewar treylyans an Jentilys, hag i a ros heudhder meur dhe'n
vreder oll. [4] Pan dheuthons yn Yerusalem, wolkommys vons
gans an eglos ha'n abesteli ha'n henavogyon, hag i a dherivas
an taklow re wrussa Duw dredha. [5] Mes re a sekt an Fariseow,
neb re gryssa, a sevis yn-rag, ow leverel, 'Y telledh ni dh'aga
throdreghi hag erghi dhedha gwitha lagha Moyses.'

[6] Omguntellys o an abesteli ha'n henavogyon rag hwithra an
mater ma. [7] Wosa meur a dhadhelva, Peder a sevis yn-bann ha
leverel dhedha, 'Breder, dell gonvedhowgh, nans yw pell Duw a
wrug dewis yn agas mysk, may klewva an Jentilys ger an aweyl
der ow ganow vy, ha krysi. [8] Duw, neb a aswonn kolonnow, a
dhustunias ow ri dhedha an Spyrys Sans, dell wrug ev dhyn ni
ynwedh, [9] hag ow glanhe aga holonnow dre fydh ny wrug ev
dyffrans yntra ni hag i. [10] Lemmyn, ytho, prag y prevowgh hwi
Duw, ow korra war gonna an dhyskyblon yew na allas na'gan
tasow na ni hy ferthi? [11] Mes dre ras an Arloedh Yesu ni a grys
agan bos selwys y'n keth vaner ha'n re na ynwedh.'

[12] Oll an routh a dewis, ha klewes Barnabas ha Powl ow
terivas pana doknys ha marthusyon a wrug Duw yn mysk an
Jentilys dredha. [13] Wosa i dhe synsi taw, Jamys a worthybis, ow
leverel, 'Breder, goslowewgh orthiv. [14] Simon re dherivas fatell
dheuth Duw dhe'n Jentilys y'n kynsa, rag kemmeres dhiworta
pobel rag y hanow ev. [15] Hag orth hemma yth akord geryow an
brofoesi, par dell yw skrifys,

16 “Wosa an taklow ma, my a dhehwel
ha dastrehevel tylda Davydh re goedhas,
ha my a dhastrehav y vagoryow ha’y dhaswul,
17 may hwillo oll an dus erell an Arloedh,
an Jentilys oll may feu gelwys ow hanow warnedha,
yn-medh an Arloedh re wrug an taklow ma
18 godhvedhys a-dhia dermyn pell.”

19 Rakhenna ervirys ov na wryllyn ni trobla an Jentilys usi ow treylya dhe Dhuw, 20 mes may skriffyn dhedha i dhe goheles defolansow idolys, ha dijastita, ha kig tegys, ha goes. 21 Rag Moyses a-dhia henedhow koth a’n jeves an re neb a’n pregoth yn pub sita, ha lennys yw y’n synagys pub Sabot.’

Lyther an Konsel dhe’n Jentilys Kryjyk

22 Ena yth hevelis da dhe’n abesteli ha dhe’n henavogyon, gans oll an eglos, dannvon dhe Antiogh gans Powl ha Barnabas gwer dhewisys anedha, Yudas henwys Barsabbas ha Silas, hembrenkysi yn mysk an vreder, 23 ha gansa an skrif ma: ‘An abesteli ha’n henavogyon, agas breder, dhe’n vreder a’n Jentilys dres Antiogh ha Syria ha Kilikia, salusyans. 24 A-ban glewsyn tus dhe dhos yn-mes ahanan dh’agas trobla gans geryow hag a ankresyas agas brys, heb agan awtorita, 25 yth hevelis da dhyn, ha ni unnver, dannvon gwer dhewisys dhywgh gans Barnabas ha Powl, meurgerys genen ni, 26 tus re dhaskorras aga bewnans a-barth agan Arloedh Yesu Krist. 27 Rakhenna ni re dhannvonas Yudas ha Silas neb a afydh an keth taklow war anow. 28 Rag yth hevelis da dhe’n Spyrys Sans ha dhyn ni na ve gorrys warnowgh begh moy ages an taklow ma a res, 29 goheles boes sakrifiys dhe idolys, ha goes, ha taklow tegys, ha dijastita; ha hwi owth omwitha orth an re ma, hwi a wra yn ta. Farwell.’

30 Ytho i a veu dannvenys dhe-ves, hag i eth yn-nans dhe Antiogh, ha wosa gelwel an routh war-barth, i a ros an lyther. 31 Wosa i lenna, i a lowenhas drefenn an kennerth. 32 Yudas ha Silas, o aga honan profoesi, a gennerthas an vreder gans lies ger,

ha'ga grevhe. [33] Wosa i dhe wortos neb spys, dannvenys vons
dhe-ves yn kres gans an vreder dhe'n re neb a's dannvonsens.
[34] Mes yth hevelis da dhe Silas, ev dhe wortos ena. Nyns eth
marnas Yudas dhe Yerusalem.[a] [35] Mes Powl ha Barnabas a
wortas yn Antiogh, ow tyski hag ow pregoth ger an Arloedh,
gans meur a re erell ynwedh.

Powl ha Barnabas a Dhiberth

[36] Lemmyn wosa niver a dhydhyow Powl a leveris dhe
Barnabas, 'Dehwelyn ha mos dhe weles an vreder dres pub sita
may pregewthsyn ger an Arloedh, rag gweles fatell yw gansa.'
[37] Ha Barnabas a vynnas kemmeres gansa Yowann henwys
Mark ynwedh; [38] mes Powl a brederis na via 'vas y gemmeres
gansa, rag ev dhe omdenna dhiworta yn Pamfylia ha rag nag
eth gansa dhe'n gonis. [39] Hag yth esa strivyans hwerow, may
tibarthsons an eyl dhiworth y gila, ha Barnabas a gemmeras
Mark ha goelya dhe-ves dhe Kyprus. [40] Mes Powl a dhewisas
Silas ha mos yn-rag, kommendys dhe ras an Arloedh gans
an vreder, [41] hag ev eth dre Syria ha Kilikia, ow krevhe an
eglosyow.

Timothi a Jun gans Powl ha Silas

16 Hag ynwedh ev a dheuth yn-nans dhe Derbe ha dhe
Lystra. Hag otta, yth esa ena unn dyskybel henwys
Timothi, mab Yedhowes kryjyk mes y das o Grek. [2] Ev o gerys-
da gans an vreder yn Lystra hag Ikonium. [3] Powl a vynnas orto
mos yn-rag ganso, hag ev a'n kemmeras ha'y drodreghi drefenn
an Yedhewon esa y'n tylleryow na; rag i oll a wodhva bos y das
Grek. [4] Lemmyn, hag i ow mos der an sitys, i a dherivas dhedha
an erviransow ordenys gans an abesteli ha'n henavogyon yn
Yerusalem, ma's obayens. [5] Ytho an eglosyow a veu krevhes y'n
fydh ha kressya yn aga niver pub dydh.

Gwelesigeth Powl a'n Gour a Makedonia

[6] Hag i eth dre rannvro Fryjia ha Galatia, lettys gans an
Spyrys Sans rag kewsel an ger yn Asia. [7] Mes pan dhothyens

a 15:34 Nyns usi an wers ma y'n dornskrifow a-varra.

bys yn Mysia, i a assayas mos yn Bithynia, ha Spyrys Yesu
ny ros dhedha kummyas; [8] rakhenna, ow tremena dre Mysia,
i a dheuth dhe Troas. [9] Ha gwelesigeth a omdhiskwedhas dhe
Powl y'n nos: yth esa gour a Makedonia ow sevel, hag ev a'n
pysis ow leverel, 'Deus a-dreus bys yn Makedonia, ha gweres
ni.' [10] Ytho, pan welsa ev an welesigeth, hware ni a ombareusis
rag mos yn-rag dhe Makedonia, ha ni sertan Duw dh'agan
gelwel rag pregoth an aweyl dhedha.

Treylyans Lydia

[11] Hag ow mora dhiworth Troas, ni a woelyas yn resegva
gewar dhe Samothrake, ha ternos dhe Neapolis, [12] hag alena dhe
Filippi, hag yw pennsita y'n rann na a Makedonia, trevesigeth
romanek[a]. Ha ni a wodrigas y'n sita ma niver a dhydhyow.
[13] Y'n Sabot ni eth yn-mes a'n porth ryb avon, le mayth esa,
dell dybsyn, tyller a bysadow, hag owth esedha ni a gewsis orth
an benynes o kuntellys. [14] Hag yth esa unn venyn henwys Lydia,
marchont yn purpur, a'n sita Thyatira neb o gordhyores Duw,
ow koslowes; ha'n Arloedh a igoras hy golonn dhe attendya an
taklow kewsys gans Powl. [15] Ha pan veu besydhys ha gensi hy
mayni, hi a'gan pysis, ow leverel, 'Mar synsowgh hwi ow bos
lel dhe'n Arloedh, dewgh dhe ostya y'm chi;' ha hi a ynnias
warnan.

Powl ha Silas yn Prison

[16] Ha dell hwarva, ha ni ow mos dhe'n tyller a bysadow, unn
vaghteth ha gensi spyrys a dhewinieth a dheuth er agan pynn,
neb a dhri meur a wayn dh'y mestrysi ow targana fortunyow.
[17] Hag owth holya Powl ha ni, hi a grias, ow leverel, 'An dus
ma yw gwesyon Duw an ughella, neb a bregoth dhywgh fordh
selwyans.' [18] Hi a wre hemma lies dydh. Mes Powl eth ha bos
anniys meur, hag ow treylya ev a leveris dhe'n spyrys, 'My a'th
ergh yn hanow Yesu Krist dos yn-mes anedhi.' Hag ev a dheuth
yn-mes y'n keth eur na.

---

a 16:12 *trevesigeth romanek:* Greka *kolonia*

19 Ha'y mestrysi, ow kweles bos gyllys govenek aga gwayn, a
dhalghennas Powl ha Silas ha'ga thenna dhe blen an varghas
a-rag an rewlysi, 20 hag orth aga dri dhe'n justisyow, i a
leveris, 'Yma'n dus ma, yw Yedhewon, ow trobla agan sita,
21 hag i a bregoth devosow nag yw lafyl ragon ni Romanyon,
na dhe dhegemmeres na dhe wul.' 22 Ha'n routh a sevis gansa
er aga fynn, ha'n justisyow ow tenna dhiworta aga dillas a
worhemmynnis may fens kastigys, 23 ha wosa gorra warnedha
meur a strokosow i a's tewlis yn prison, owth erghi dhe'n jayler
ma's gwittha gans rach. 24 Pan dhegemmeras arghadow a'n par
na, ev a's tewlis y'n downa prison ha karghara aga threys y'n
stokkys.

25 Hag a-dro dhe hanter-nos yth esa Powl ha Silas ow pysi
hag ow kormel Duw dre hymnys, hag yth esa an brisnoryon ow
koslowes orta; 26 hag a-dhesempis yth esa dorgrys meur, may
feu kryghyllys selyow an prison; hag a-dhistowgh an darasow
oll a veu igerys, ha kolmow pub huni a veu lowsys. 27 Pan
dhifunas an jayler ha gweles bos igerys darasow an prison, ev
a dennas yn-mes y gledha, ha parys o dhe omladha, ow tybi
y tianksa an brisnoryon. 28 Mes Powl a elwis, ughel y lev, ow
leverel, 'Na wra drog vyth dhiso jy dha honan, rag yth eson
ni oll omma.' 29 Hag ow kovynn golowys, ev a fyskas a-ji ow
krena ha koedha a-rag Powl ha Silas, 30 hag orth aga hembronk
yn-mes ev a leveris, 'Syrrys, pandr'a goedh dhymm dhe wul
may fiv selwys?' 31 Hag yn-medhons i, 'Krys y'n Arloedh
Yesu, ha ty ha'th vayni a vydh selwys.' 32 Hag i a gewsis ger an
Arloedh dhodho ev ha dh'y vayni oll. 33 Y'n keth eur a'n nos ev
a's kemmeras ha golghi aga goliow, hag ev hag oll y deylu a
veu besydhys heb hokya. 34 Ev a's dros yn-bann dh'y ji ha gorra
boes a-dheragdha, hag ev hag oll y vayni a lowenhas y tothya
ev ha bos kryjyk yn Duw.

35 Pan dheuth an jydh, an justisyow a dhannvonas an
soedhogyon, ow leverel, 'Delivrewgh an dus na.' 36 Ha'n
jayler a dherivas an geryow ma dhe Powl, 'An justisyow re
dhannvonas may fowgh hwi delivrys. Lemmyn, ytho, dewgh
yn-mes ha kewgh yn kres.' 37 Mes yn-medh Powl dhedha, 'I

re'gan kastigas a-rag an bobel, heb agan bos dampnys, ha ni burjysi romanek, i a'gan tewlis yn prison. Ha lemmyn i a wra agan pellhe yn-dann gel? Ny wrons, devri, mes dens aga honan dh'agan dri yn-mes.' 38 An soedhogyon a dherivas an geryow ma dhe'n justisyow. Hag own a's teva pan glewsons aga bos burjysi romanek, 39 hag i a dheuth ha dihares dhedha, hag i a's dros yn-mes ha'ga fysi a vos mes a'n sita. 40 Ha wosa mos dhiworth an prison, i eth dhe ji Lydia, hag ow kweles an vreder i a's kennerthas, ha mos mes a'n sita.

An Deray yn Thessalonika

17 Hag ow tremena der Amfipolis hag Apollonia, i a dheuth dhe Thessalonika mayth esa synaga a'n Yedhewon. 2 Ha herwydh usadow Powl, ev a entras ena, ha tri dydh Sabot ev a dhadhlas gansa dhiworth an skryptors, 3 owth igeri hag ow tiskwedhes dhedha bos res dhe'n Krist godhav ha dastrehevel dhiworth an re varow, ow leverel, 'Hemm o an Krist, Yesu neb a bregowthav dhywgh.' 4 Ha re anedha a veu treylys, hag i a junyas gans Powl ha Silas, keffrys ha routh vras a'n Grekys kryjyk ha meur a venynes a roweth. 5 Mes an Yedhewon eth ha bos leun a avi hag ow tri gansa drogwesyon a'n losels yn plen an varghas, i a guntellas routh ha gul deray y'n sita, hag ow fyski dhe ji Yason i a's hwilas rag aga dri a-rag kuntelles an bobel; 6 mes pan na's kavas i a dennas Yason ha re a'n vreder dhe soedhogyon an sita, ow kria, 'An dus ma neb re dreylyas an nor war y benn re dheuth omma ynwedh, 7 ha Yason re's degemmeras; hag oll an re ma a far erbynn arghadowyow Sesar, ow leverel bos ken myghtern, Yesu.' 8 An routh ha'n soedhogyon a veu troblys pan glewsons an taklow ma, 9 ha wosa kemmeres mewgh dhiworth Yason ha'n re erell, i a's livras.

Powl ha Silas yn Berea

10 Hag a-dhistowgh, yn termyn nos, an vreder a dhannvonas yn-rag ha Powl ha Silas dhe Berea. Pan dheuthons di, i eth yn synaga an Yedhewon; 11 ha'n dus ma o gwell yn aga gnas ages an re na yn Thessalonika, rag i a dhegemmeras an ger gans

mall meur, ow hwithra an skryptors pub dydh, dhe weles mar
pe gwir an taklow ma. 12 Rakhenna meur anedha a grysis, ha
niver da a'n benynes Grek hag a'n wer. 13 Mes pan wodhva an
Yedhewon a Thessalonika bos ger Duw pregewthys gans Powl
yn Berea ynwedh, i a dheuth di ynwedh ow kryghylli hag ow
korra an routhow yn deray. 14 Ytho, an vreder a dhannvonas
Powl dhe-ves, rag mos dhe'n mor; mes Silas ha Timothi
a wortas ena. 15 Ha'n re esa ow ledya Powl a'n dros bys yn
Athenys, ha wosa degemmeres arghadow dhe Silas ha Timothi
may teffens dhodho skonna gyllens, i eth dhe-ves.

Powl yn Athenys

16 Hag yn Athenys, ha Powl orth aga gortos, grevys veu y
spyrys ynno pan welas an sita leun a idolys. 17 Rakhenna ev a
dhadhlas y'n synaga gans an Yedhewon ha gans an wordhyoryon,
ha pub dydh yn plen an varghas gans an re esa ena par happ.
18 Mes re a'n filosoforyon Epikurek ha Stoik a geskewsi
ganso, ha re a leveris, 'Pandr'a vynn an klappyer diskians ma
dhe leverel?' Hag yn-medh re erell, 'Dell hevel, pregowther
a dhywolow astranj yw ev;' rag ev dhe bregoth Yesu ha'n
dasserghyans. 19 Hag orth y synsi i a'n ledyas dhe'n Areopagus,
ow leverel, 'A yllyn ni godhvos pyth yw an dyskas nowydh ma
hag a dherivydh? 20 Rag ty a dhre dh'agan diwskovarn taklow
marthys koynt; rakhenna ervirys on ni godhvos styr an taklow
ma.' 21 Lemmyn oll tus Athenys ha'n estrenyon trigys ena ny's
tevo termyn marnas dhe leverel po klewes neppyth nowydh.

22 Hag ow sevel yn kres an Areopagus, yn-medh Powl,
'Gwer a Athenys, my a wel fatell owgh hwi fest kryjyk yn pub
fordh. 23 Rag, ha my ow tremena hag ow hwithra taklow agas
gordhyans, my a gavas ynwedh alter mayth o skrifys "Dhe dhuw
anwodhvos." Ytho, an pyth a wordhyowgh yn tiskians, hemma
my a iger dhywgh. 24 An Duw neb a formyas an bys ha pup-tra
ynno, neb yw Arloedh nev ha nor, ny drig yn templow gwrys
gans diwla den, 25 na nyns yw servys gans diwla den kepar ha
pan ve dhodho edhomm a neppyth, rag ev a re bewnans hag
anall ha pup-tra dhe bub den oll; 26 hag ev a wrug a unn den pub

kenedhel a dus mayth annetthens enep kowal an nor, hag ev a
apoyntyas aga oesow destnys hag oryon aga annedhow, [27] may
hwillens Duw, martesen orth y hwila yn-dann dava ha'y gavoes,
kyn nag yw ev pell dhiworth pub huni ahanan. [28] Rag "Ynno ev
ni a vew ha gwaya ha kavoes agan bosva." Par dell leveris re
a'gas berdh,

"Rag ni ynwedh yw y askorr."

[29] A-ban on ni askorr Duw, ny goedh dhyn tybi bos an Duwsys
kepar hag owr po arghans po men, imaj gwrys dre sleyghneth
ha dysmygyans denel. [30] Ytho, ny wrug Duw vri a'n oesow a
dhiskians, ha lemmyn ev a worhemmynn dhe boblow oll yn
pub le may kemmerrons edrek, [31] drefenn ev dhe settya dydh
may hwra breusi an bys yn ewnder, dre wour neb re apoyntyas,
ow profya mewgh dhe oll, orth y dhrehevel dhiworth an re
varow.'

[32] Pan glewsons a dhasserghyans an re varow, re a skornyas,
mes re erell a leveris, 'Ni a vynn goslowes orthis arta a-dro
dhe hemma.' [33] Gans henna, Powl a omdennas dhiworta. [34] Mes
niver a wer a junyas ganso ha krysi, yn aga mysk Dionysius an
Areopagit, ha benyn henwys Damaris, ha gansa re erell.

Powl yn Korinth

18 Wosa an taklow ma ev a asas Athenys ha dos dhe
Korinth. [2] Ev a gavas unn Yedhow henwys Akwila,
genesik a Pontus, neb re dhothya degynsow a Itali gans
Priskilla y wreg, drefenn Klawdius dhe worhemmynna dhe'n
Yedhewon oll mayth omdennens dhiworth Rom. Hag ev a
dheuth dhedha, [3] ha drefenn y vos a'n keth kreft ev a drigas
gansa, hag yth esa owth oberi; rag gwrioryon a dyldow ens i
a'ga kreft. [4] Ha pub Sabot ev a dhadhla y'n synaga, hag ev a
assaya treylya ha Yedhewon ha Grekys. [5] Ha pan dheuth Silas
ha Timothi yn-nans a Makedonia, Powl a omri moy ha moy
dhe'n ger[a], ow toen dustuni dhe'n Yedhewon bos Yesu an Krist.

---

a 18:5 *a omri moy ha moy dhe'n ger:* War-lergh re a'n
dornskrifow *a veu konstrynys y'n spyrys.*

[6] Mes pan sevsons er y bynn ha kewsel blasfemi, ev a shakyas y dhillas ha leverel dhedha, ‘Re bo agas goes war agas penn agas honan; glan ov vy. Alemma rag, mos dhe’n Jentilys a wrav.’ [7] Hag ev a omdennas alena ha mos dhe ji gour henwys Titius Yustus, gordhyer Duw, mayth esa y ji ryb tenewen an synaga. [8] Lemmyn Krispus, rewler an synaga, ha ganso oll y vayni, a grysis y’n Arloedh, ha meur a dus Korinth, pan glewsons, a grysis hag a veu besydhys. [9] Hag y’n nos, an Arloedh a leveris dhe Powl yn gwelesigeth, ‘Na borth own, mes kows ha na daw, [10] rag yth esov vy genes, ha denvyth ny wra omsettya er dha bynn rag dha bystiga, drefenn bos dhymm meur a dus y’n sita ma.’ [11] Hag yth esa trigys ena blydhen ha hwegh mis, ow tyski ger Duw yn aga mysk.

[12] Mes pan o Gallio prokonsul Aghaia, an Yedhewon, unys aga brys, a omsettyas erbynn Powl ha’y dhri dhe’n barr, [13] ow leverel, ‘An gour ma a ynni tus gordhya Duw yn fordhow erbynn an lagha.’ [14] Ha Powl owth igeri y anow rag kewsel, yn-medh Gallio dhe’n Yedhewon, ‘Mar pe kas a dhrogober po hager vileni, A Yedhewon, herwydh reson my a dhegemmersa agas krodhvol; [15] mes rag bos hemma mater a wovynnow a-dro dhe eryow ha henwyn ha’gas lagha agas honan, ev dyghtyewgh agas honan; ny vynnav vy bos breusyas a’n taklow ma.’ [16] Hag ev a’s chasyas dhe-ves a’n barr. [17] Ena i oll, ow talghenna Sosthenes, rewler an synaga, a’n gweskis a-rag an barr; mes ny wrug Gallio vri orth nagonan a’n taklow ma.

Dehwelyans Powl dhe Antiogh

[18] Wosa gortos lies dydh moy, Powl a leveris farwell gans an vreder ha goelya dhe-ves dhe Syria, ha ganso Priskilla hag Akwila, wosa ev dhe dreghi y wols yn Kenkrea; rag y feu dhodho ambos. [19] I a dheuth bys yn Efesus hag ev a’s gasas ena, mes ev eth yn synaga ha dadhla gans an Yedhewon. [20] Ha pan y’n pysis a wortos pella, ny assentyas, [21] mes ow kasa farwell ev a leveris, ‘Dos dhywgh arta a wrav, mar mynn Duw;’ hag ev a woelyas dhiworth Efesus.

22 Pan dhothya dhe Sesarea, ev eth yn-bann ha salusi an eglos,
hag ena ev eth yn-nans dhe Antiogh, 23 ha pan spensa termyn
ena, ev eth yn-rag a le dhe le dre bow Galatia hag ena dre
Fryjia, ow krevhe an dhyskyblon oll.

Apollos yn Efesus

24 Hag y teuth dhe Efesus unn Yedhow henwys Apollos,
genesik a Aleksandria, gour freth ha skentel y'n skryptors.
25 Ev re bia dyskys yn fordh an Arloedh, ha gwresek y spyrys
ev a gewsi ha dyski yn kewar an taklow a-dro dhe Yesu, kyn
hwodhva unnsel besydh Yowann; 26 hag ev a dhallathas kewsel
yn hardh y'n synaga; ha pan y'n klewas Priskilla hag Akwila, i
a'n kemmeras ha styrya moy kewar dhodho fordh Duw. 27 Ha
pan vynnas ev mos yn Aghaia, an vreder a'n kennerthas hag i
a skrifas dhe'n dhyskyblon may hwrellens y wolkomma; hag ev
devedhys, ev a weresas meur an re a wrussa krysi dre ras, 28 rag
gans nerth ev a argyas orth an Yedhewon a-rag an bobel, ow
kul prov der an skryptors bos Yesu an Krist.

Powl yn Efesus

19 Lemmyn dell hwarva, hag Apollos yn Korinth, Powl
a dremenas der an ranndiryow ughella ha dos dhe
Efesus, may kavas dyskyblon, 2 hag ev a leveris dhedha, 'A
gemmersowgh hwi an Spyrys Sans pan gryssowgh?' Hag yn-
medhons i dhodho, 'Hwath ny glewsyn ni mars eus Spyrys Sans.'
3 Hag yn-medh ev, 'Yn py besydh, ytho, a vewgh hwi besydhys?'
I a leveris, 'Yn besydh Yowann.' 4 Ha Powl a leveris, 'Yowann a
besydhyas gans an besydh a edrek, ow leverel dhe'n bobel may
kryssens ynno ev neb esa ow tos war y lergh, henn yw, yn Yesu.'
5 Pan glewsons hemma, i a veu besydhys yn hanow an Arloedh
Yesu. 6 Ha Powl ow korra y dhiwla warnedha, an Spyrys Sans
a dheuth warnedha, hag i a dhallathas kewsel yn tavosow ha
profoesa. 7 Yth esa anedha a-dro dhe dhewdhek gour yn somm.

8 Ev a entras y'n synaga ha dres tri mis ev a gewsi yn hardh, ow
tadhla hag owth assaya aga dri dhe gryjyans a-dro dhe wlaskor
Duw. 9 Mes drefenn bos re anedha penn-kales ha diskryjyk, ow
kewsel drog a-dro dhe'n Fordh a-rag an routh, ev a omdennas

dhiworta hag ow kemmeres an dhyskyblon ganso, yth esa ow tadhla pub dydh yn skol Tyrannus. [10] Hemma eth yn-rag dres diw vlydhen, may klewas oll trigoryon Asia ger an Arloedh, ha Yedhewon ha Grekys.

Mebyon Skeva

[11] Ha Duw a wrug oberow marthys dres eghenn dre dhiwla Powl, [12] may hwarva, pan veu dres dhe'n glevyon lienyow-dorn po apronyow ha re bia orth y groghen, aga klevesow a's gasas hag yth eth an drog spyrysyon yn-mes anedha. [13] Mes re a'n hudoryon yedhowek gwandrek a assayas gelwel war hanow an Arloedh dres an re na hag ynna drog spyrysyon, ow leverel, 'My a'th charj dre Yesu neb yw pregewthys gans Powl.' [14] Yth esa dhe unn Skeva, Yedhow hag arghoferyas, seyth mab esa ow kul hemma, [15] ha'n drog spyrys a worthybis ha leverel dhedha, 'Yesu devri a aswonnav, ha Powl a gonvedhav, mes piw owgh hwyhwi?' [16] Ha'n den hag ynno an drog spyrys a lammas warnedha, ow kul maystri warnedha ha'ga fetha, may fisons yn-mes a'n chi na, noeth ha goliys. [17] Ha hemma a dheuth ha bos godhvedhys dhe vyns o trigys yn Efesus, ha Yedhewon ha Grekys, hag own a goedhas warnedha oll, ha hanow an Arloedh Yesu a veu meurhes. [18] Ha meur a'n re neb a grysis a dheuth ha yes ha derivas aga oberow. [19] Ha niver da a'n re neb a wre pystri a guntellas aga lyvrow ha'ga leski a-rag an bobel oll; hag i a reknas an pris anedha, hag yth o hanter-kans mil vath a arghans. [20] Y'n for' ma ger an Arloedh a gressyas meur hag a veu nerthek.

An Tervans yn Efesus

[21] Pan veu kollenwys an taklow ma, ervirys o Powl yn y spyrys mos dhe Yerusalem, ow tremena dre Makedonia hag Aghaia, hag ev a leveris, 'Wosa mos di, y koedh dhymm gweles Rom ynwedh.' [22] Ha wosa dannvon dew a'y venysters, Timothi hag Erastus, yn Makedonia, ev a wortas pols yn Asia.

[23] Lemmyn yth esa a-dro dhe'n termyn na meur a dros a-dro dhe'n Fordh. [24] Rag unn gour henwys Demetrius, gweythor arghans, a wre templow Artemis a arghans, hag ev a dhre

gwayn da dhe'n greftoryon. [25] Ev a guntellas an re ma, ha gansa
an weythoryon yn ober a'n par na, hag yn-medh ev, 'Gwer, hwi
a gonvedh ni dhe gavoes agan pygans dhiworth an ober ma,
[26] ha lemmyn, dell welowgh ha klewes, hag yn Efesus keffrys
hag yn oll Asia ogasti, an Powl ma re dreylyas ha dynya routh
veur, ow leverel a-dro dhe dhuwow gwrys gans diwla, nag yns
duwow mann. [27] Lemmyn yma peryll agan kreft dhe gelli y
hanow da, mes ynwedh y fydh tempel an dhuwes veur Artemis
akontys heb bri, mes moy es henna, y fydh hy braster lehes,
neb yw gordhys gans oll Asia ha'n bys.'

[28] Pan glewsons hemma, ha lenwys a gonnar, i a skrijas, 'Meur
yw Artemis an Efesianys.' [29] Ha'n sita a veu lenwys a dheray,
hag yn keskolonn i a fyskas y'n wariva, ow talghenna Gayus
hag Aristarghus, tus a Makedonia, kowetha vyaj Powl. [30] Powl
a vynnas entra yn kuntelles an bobel, mes ny ros an dhyskyblon
kummyas dhodho. [31] Re a'n Asiarghow, neb o y gowetha, a
dhannvonas dhodho, orth y ynnia na vettha y honan mos y'n
wariva. [32] Re a arma unn dra, re a arma neppyth arall, rag yth
esa an kuntelles yn deray, ha ny wodhya an rann vrassa anedha
prag yth omguntellsens. [33] Re a'n routh a ros gorhemmynnow
dhe Aleksander, neb re bia herdhys yn-rag gans an Yedhewon;
hag Aleksander, ow kwevya y leuv, a vynnas styrya an dra
dhe'n kuntelles. [34] Mes pan gonvedhsons y vos Yedhow, i a
skrijas, unys aga lev, dres moy es dew our, 'Meur yw Artemis
an Efesianys.' [35] Ha wosa koselhe an routh, skrifennyas an sita
a leveris, 'Gwer Efesus, piw eus na woer bos sita an Efesianys
gwithyas tempel an Artemis veur ha'y imaj a goedhas dhiworth
nev? [36] Drefenn bos an taklow ma heb aga nagha, res yw dhywgh
bos kosel heb gul travyth diswar. [37] Hwi re dhros an wer ma
nag yns ladron a demplys na ny wrussons blasfemi orth agan[a]
duwes. [38] Rakhenna, mars eus dhe Demetrius ha'n greftoryon
ganso krodhvol war nebonan, igerys yw an breuslysyow, hag
yma prokonsuls: drens kuhudhans an eyl erbynn y gila. [39] Mar
hwilowgh neppyth moy, ervirys vydh y'n kuntelles lafyl. [40] Rag

---

a 19:37 *agan:* War-lergh re a'n dornskrifow *agas.*

yn tevri, yth eson ni yn peryll a guhudhans drefenn an tervans gwrys hedhyw, heb skila hag a yllyn ni ri rag an kuntellyans direwl ma.' [41] Pan lavarsa hemma, ev a dhannvonas dhe-ves an kuntelles.[a]

Powl A dhe Makedonia ha Pow Grek

20 Pan hedhis an freudh, Powl a elwis war-barth an dhyskyblon ha'ga hennertha, ha wosa gasa kummyas anedha ev eth yn-rag dhe Makedonia. [2] Hag ev ow mos der an ranndiryow, ev a's kennerthas gans lies ger, hag ev a dheuth yn Pow Grek, [3] may spenas tri mis. Hag ev parys dhe woelya dhe Syria, bras a veu gwrys er y bynn gans an Yedhewon, hag ev a erviras dehweles dre Makedonia. [4] Hag yth eth ganso Sopater mab Pyrrhus a Berea, Aristarghus ha Sekundus a Thessalonika, Gayus a Derbe, Timothi, ha Tyghikus ha Trofimus a Asia. [5] An re ma eth yn-rag ha'gan gortos yn Troas; [6] ha ni a woelyas dhiworth Filippi wosa dydhyow an bara heb goell, ha kyns penn pymp dydh ni a dheuth dhedha yn Troas, may hwortsyn seyth dydh.

Farwell Powl gans Troas

[7] Y'n kynsa dydh a'n seythun, pan omguntellsyn rag terri bara, yth esa Powl ow kewsel orta; drefenn y vos ervirys mos dhe-ves ternos, ev a besyas kewsel bys yn hanter-nos. [8] Lemmyn yth esa lies lugarn yn stevell y'n soler mayth en ni kuntellys. [9] Hag unn gour yowynk henwys Ewtyghus, esa owth esedha y'n fenester, eth ha bos fethys dre gosk down ha Powl ow kewsel pella. Fethys dre gosk, ev a goedhas yn-nans dhiworth an tressa leur hag ev a veu kemmerys yn-bann yn farow. [10] Mes Powl eth yn-nans hag omblegya dresto, hag orth y wrynya ev a leveris, 'Na vedhewgh yn ankres, rag yma y vewnans ynno.' [11] Ena Powl a yskynnas ha wosa terri an bara ha dybri, ev a besyas keskewsel bys yn bora; ena ev eth yn-mes. [12] Hag i a dhros dhe-ves an gour yowynk yn few, ha konfortys meur ens i.

---

a 19:41 War-lergh an Vulgat gwers 41 yw rann a wers 40.

An Vyaj dhiworth Troas dhe Miletus

13 Ni eth yn-rag dhe'n gorhel ha goelya dhe Assos, mayth esa
war agan towl dri Powl y'n gorhel, rag yndella ev re ordensa,
ervirys mos di war droes. 14 Lemmyn pan vetsyn orto yn Assos,
ni a'n dros y'n gorhel ha dos dhe Mitylene. 15 Ha ternos ow
koelya alena ni a dheuth a-dal Kios, ha'n jydh ow siwya ni a
dremenas ogas dhe Samos, ha ternos ni a dheuth dhe Miletus.
16 Rag Powl re ervirsa goelya dres Efesus, ma na spenna termyn
yn Asia; rag yth esa ow fistena, mar kalla bos yn Yerusalem
erbynn dy' Fenkost.

Powl a Gews orth an Henavogyon yn Efesus

17 Dhiworth Miletus ev a dhannvonas dhe Efesus, ow kelwel
henavogyon an eglos. 18 Ha pan dheuthons dhodho, ev a leveris
dhedha:

'Hwi a woer, dhiworth an kynsa dydh may teuth vy yn
Asia, fatell o genev pup-prys ha my genowgh, 19 ow servya an
Arloedh gans pub uvelder ha dagrow, ha prevyansow a goedhas
warnav dre vrasow an Yedhewon, 20 ha my heb hokya ow
terivas pup-tra o dhe les dhywgh, hag orth agas dyski a-rag tus
hag y'n chiow, 21 hag ow tustunia keffrys dhe Yedhewon ha dhe
Grekys a-dro dhe edrek a-rag Duw ha fydh yn agan Arloedh
Yesu. 22 Lemmyn otta, kelmys gans an Spyrys, yth esov vy ow
mos dhe Yerusalem, heb godhvos an pyth a wra dos er ow fynn
ena, 23 marnas an Spyrys Sans a dheg dustuni dhymm yn pub
sita, ow leverel bos kolmow ha galarow orth ow gortos. 24 Mes
ny akontyav ow bewnans a vri vyth dhymmo vy, unnweyth a
kallen kowlwul ow resegva, ha'n menystrans a dhegemmeris
dhiworth an Arloedh Yesu, rag doen dustuni dhe'n aweyl a ras
Duw.

25 'Ha lemmyn otta, my a woer na vydh nagonan ahanowgh ow
kweles ow fas na fella, mayth yth vy a-derdro yntredhowgh ow
pregoth an wlaskor.[a] 26 Rakhenna my a dheg dustuni dhywgh
y'n jydh hedhyw ow bos glan a woes tus oll; 27 rag ny omwithis

---

a 20:25 *an wlaskor:* War-lergh re a'n dornskrifow *wlaskor Duw.*

vy rag derivas dhywgh oll an gusul a Dhuw. [28] Kemmerewgh with a'gas honan hag a'n para oll ma'gas gorras an Spyrys Sans avel gorwoelysi rag bugelya eglos Duw[a], a waynyas der y woes y honan. [29] My a woer y teu wosa ow mones dhe-ves bleydhi gwyls, heb sparya an para, [30] hag yn-mes a'gas mysk agas honan gwer a sev ow kewsel taklow gorth rag tenna dhe-ves an dhyskyblon war aga lergh. [31] Rakhenna bedhewgh war, ow perthi kov na astelas vy keski pub huni dres teyr blydhen nos ha dydh, gans dagrow. [32] Ha lemmyn my a'gas kommend dhe Dhuw ha dhe er y ras, a yll drehevel ha ri an eretons yn mysk oll an re sanshes. [33] Ny hwensis vy arghans nag owr na dillas denvyth; [34] hwi agas honan a woer an dhiwla ma dhe venystra dhe'm edhommow vy hag edhommow an re esa genev. [35] Yn pup-tra my a dhiskwedhas dhywgh, y telledh, ow lavurya yndella, sokra an re wann ha perthi kov a eryow an Arloedh Yesu, dell leveris ev, "Moy gwynnvys yw ri ages degemmeres."'

[36] Ha pan lavarsa an taklow ma, ow mos war benn-dewlin gansa oll, ev a bysis. [37] Hag yth esa meur a oelva gans oll, hag ow koedha war gonna Powl i a ammas dhodho, [38] duwenhes a'n moyha drefenn an pyth a lavarsa, na welens y fas arta. Hag i a'n hembronkas dhe'n gorhel.

Vyaj Powl dhe Yerusalem

21 Lemmyn dell hwarva, ha ni omdennys dhiworta, ni a woelyas, ow siwya resegva gewar dhe Kos, ha ternos dhe Rhodos hag alena dhe Patara. [2] Pan gavsen gorhel parys dhe vos dres an mor dhe Fenikia, ni eth a-bervedh ha goelya. [3] Hag owth aspia Kyprus hag orth y asa a'n barth kledh, ni a woelyas dhe Syria ha dos yn-nans dhe Tyr drefenn bos res dhe'n gorhel diskarga ena. [4] Hag ow kavoes an dhyskyblon ni a wortas ena seyth dydh. Der an Spyrys i a leveris dhe Powl nag ella yn-bann dhe Yerusalem. [5] Mes, ha'gan dydhyow ena diwedhys, ni eth alena ha pesya yn agan vyaj, i oll gans aga gwragedh ha'ga fleghes orth agan hembronk yn-mes a'n sita. Ena ni eth war benn-dewlin y'n treth ha pysi [6] ha gasa

a 20:28 *eglos Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *eglos an Arloedh.*

farwell an eyl gans y gila ha mos a-bervedh y'n gorhel, hag i a dhehwelis tre.

7 Pan gowlwrussen an vyaj dhiworth Tyr, ni a dheuth dhe
Ptolemais, may salussyn an vreder ha gortos gansa unn jydh.
8 Ha ternos ni eth yn-rag ha dos dhe Sesarea, ha ni eth yn chi
Felip an aweyler, onan a'n seyth, ha triga ganso. 9 Lemmyn
yth esa dhe'n gour ma peder myrgh, gwyrghesow neb a
brofoesa. 10 Ha wosa ni dhe driga ena lies dydh, unn profoes
henwys Agabus a dheuth yn-nans dhiworth Yudi, 11 hag ev a
dheuth dhyn, hag ow kemmeres grogys Powl ev a omgolmas
er an dreys ha'n dhiwla ha leverel, 'Yndellma y lever an Spyrys
Sans, "Y'n for' ma an Yedhewon yn Yerusalem a wra kelmi
an gour a bew an grogys ma, hag i a wra y dhelivra yn leuv an
Jentilys."' 12 Ha pan glewsyn an taklow ma, ha ni ha trigoryon
an tyller na a'n pysis nag ella yn-bann dhe Yerusalem. 13 Ena
Powl a worthybis, 'Pandr'a wrewgh hwi, owth oela ha treghi
ow holonn? Rag parys ov vy dhe vos kelmys keffrys ha merwel
yn Yerusalem a-barth hanow an Arloedh.' 14 Ha pan na yllsyn y
lesta, ni a dewis wosa leverel, 'Re bo gwrys bodh an Arloedh.'

15 Wosa an dydhyow ma, ni a ombareusis ha mos yn-bann
dhe Yerusalem. 16 Ha re a'n dhyskyblon a Sesarea eth genen
ynwedh, orth agan hembronk dhe ji Mnason, den a Kyprus,
dyskybel dhiworth an dalleth, may trikken ganso.

Powl A dhe Yerusalem dhe Weles Jamys

17 Ha ni yn Yerusalem, an vreder a'gan degemmeras yn
lowen. 18 Ha ternos Powl a entras genen dhe Jamys, hag oll
an henavogyon a dheuth. 19 Wosa aga salusi ev a dherivas
onan hag onan an taklow re wrussa Duw yn mysk an Jentilys
der y venystrans ev. 20 Pan glewsons, i a wordhyas Duw, ha
leverel dhodho, 'Ty a wel, broder, fatell eus lies mil yn mysk
an Yedhewon neb re grysis, hag i oll yw diwysyk rag an lagha;
21 hag a-dro dhis y feu derivys dhedha ty dhe dhyski oll an
Yedhewon trigys yn mysk an Jentilys nagh a Moyses, ow leverel
dhedha ma na drodrogghens an fleghes na kerdhes herwydh an
devosow. 22 Ytho, pyth eus dhe wul? Yn neb kas i a wra klewes

dha vos devedhys. 23 Rakhenna, ty gwra an pyth a leveryn dhis.
Yma dhyn peswar gour re wrug ambos; 24 kemmer an re ma,
ha bydh purhes gansa ha pe may hallons treghi aga gols, ha
pubonan a wra godhvos nag eus travyth y'n pyth re beu derivys
y'th kever, mes ty dha honan dhe vewa ow kwitha an lagha.
25 Hag a-dro dhe'n Jentilys neb re grysis, ni re skrifas lyther,
ow ri agan ervirans y koedh dhedha omwitha rag an pyth re
beu sakrifiys dhe idolys ha rag goes ha rag an pyth re beu tegys
ha rag dijastita.' 26 Ena Powl a gemmeras an wer, ha ternos
pan re bia purhes, ev hag i war-barth, ev eth y'n tempel, dhe
ri avisyans pan vedha an dydhyow a lanheans kowlwrys, ha'n
offrynn gwrys a-barth pub huni anedha.

Powl Dalghennys y'n Tempel

27 Lemmyn, pan veu ogas kowlwrys an seyth dydh, an
Yedhewon dhiworth Asia, orth y weles y'n tempel, a worras
yn deray oll an routh, ha'y dhalghenna, 28 ow karma, 'Gwer
Ysrael, gweresewgh! Hemm yw an den usi ow tyski dhe
bubonan yn pub le erbynn an bobel ha'n lagha ha'n tyller ma,
ha moy es henna, ev re dhros Grekys y'n tempel hag ev re
dhisakras an tyller sans ma.' 29 Rag i re welsa kyns Trofimus,
den a Efesus, y'n sita ganso, hag i a dybis y hwrussa Powl y
dhri y'n tempel. 30 Hag oll an sita a veu movyes, ha'n bobel a
fyskas war-barth, hag ow settya dalghenn yn Powl i a'n tennas
yn-mes a'n tempel, hag a-dhistowgh an darasow a veu deges.
31 Hag i owth assaya y ladha, derivadow a dheuth dhe dribun
an kohort bos oll Yerusalem yn deray; 32 hware ev a gemmeras
soudoryon ha pennow-kangour ha poenya yn-nans dhedha;
hag ow kweles an tribun ha'n soudoryon i a astelas gweskel
Powl. 33 Ena ow tos nes, an tribun a settyas dalghenn ynno ha
gorhemmynna may fe kelmys gans dew jayn, ha govynn piw
o, ha pyth re wrussa. 34 Re y'n routh a armas unn dra, ha re
neppyth ken, ha rag na allas dysmygi travyth sertan drefenn an
tervans, ev a worhemmynnis may fe hembrenkys y'n kastell.
35 Hag ev devedhys y'n gradhow, res o dhodho bos degys gans

an soudoryon drefenn nerth an routh; [36] rag an routh a dus a siwya ow karma, 'Dhe-ves ganso!'

Powl a Bled Y Gen

[37] Hag ev ow pos hembrenkys y'n kastell, yn-medh Powl dhe'n tribun, 'Eus kummyas dhymm dhe leverel neppyth dhis?' Hag yn-medh ev, 'A wodhesta kewsel Greka? [38] Ytho, a nyns osta an Ejyptyan neb a wrug rebellyans a-gynsow ha ledya yn-mes y'n gwylvos an peswar mil wer a'n Sikariow?'[a] [39] Ha Powl a leveris, 'Yedhow a Tarsus yn Kilikia ov vy, burjes a sita nag yw isel, ha my a'th pys, gas vy dhe gewsel orth an bobel.' [40] Pan rosa kummyas, Powl ow sevel y'n gradhow a wrug sin dhe'n bobel gans y leuv. Pan esa taw meur, ev a arethyas dhedha yn Ebrow, ow leverel:

22 'Breder ha tasow, goslowewgh orth ow defens a wrav lemmyn dhywgh.'

[2] Pan glewsons ev dhe gewsel orta yn Ebrow, i eth ha bos hwath kosella. Ena ev a leveris:

[3] 'Yedhow ov vy, genys yn Tarsus yn Kilikia, mes meythrys y'n sita ma, dyskys orth treys Gamaliel, straght herwydh lagha agan tasow, diwysyk rag Duw kepar ha hwi oll hedhyw. [4] My a helghyas an Fordh ma bys y'n mernans, ow kelmi ha gwer ha benynes hag orth aga gorra yn prison, [5] dell yll an arghoferyas hag oll konsel an henavogyon dustunia a-dro dhymm. Dhiworta my a dhegemmeras ynwedh lytherow dhe'n vreder yn Damaskus, ha mos di rag kelmi an re esa ena ha'ga dri omma dhe Yerusalem, may fens kessydhys.

Powl a Gews a'y Dreylyans

[6] 'Lemmyn dell hwarva, ha my y'm hyns ow tos nes dhe Damaskus a-dro dhe hanter-dydh, a-dhesempis mes a nev golow meur a splannas y'm kyrghynn, [7] ha my a goedhas dhe'n dor, ha klewes lev ow leverel dhymm, "Sowl, Sowl, prag y'm persekutydh?" [8] Ha my a worthybis, "Piw osta, Arloedh?" Hag yn-medh ev dhymm, "Yesu a Nazareth ov vy, neb a bersekutydh."

---

a 21:38 *Sikariow:* Po *Assassinyow.*

9 Lemmyn an re esa genev a welas devri an golow, mes ny
glewsons an lev anodho ev neb esa ow kewsel orthiv. 10 Hag
yn-medhav, “Pandr’a goedh dhymm y wul, Arloedh?” Ha’n
Arloedh a leveris dhymm, “Sav yn-bann, ke yn Damaskus, hag
ena y fydh leverys dhis a-dro dhe oll an taklow re beu ordenys
dhis dhe wul.” 11 A-ban na yllis vy gweles drefenn splannder
an golow na, my eth yn Damaskus, ledys er an leuv gans an re
esa genev.

12 ‘Hag unn Ananias neb o gour kryjyk herwydh an lagha
ha gerys-da gans oll an Yedhewon esa trigys ena, 13 a dheuth
dhymm, hag ow sevel rybov ev a leveris dhymm, “Broder
Sowl, mir war-vann.” Hag y’n eur na my a viras war-vann orto.
14 Hag yn-medh ev, “Duw agan tasow re’th tewisas seulabrys
rag aswonn y vodh ha gweles an Gwiryon ha klewes lev yn-mes
a’y anow, 15 rag ty a vydh dustunier ragdho, dhe dus oll, a-dro
dhe’n taklow re welsys ha klewes. 16 Lemmyn, prag y hokydh?
Sav yn-bann, bydh besydhys ha golgh dhe-ves dha beghosow,
ow kelwel war y hanow.”

Powl Dannvenys dhe’n Jentilys

17 ‘Dell hwarva, wosa my dhe dhehweles dhe Yerusalem
ha pan esen ow pysi y’n tempel, my a goedhas yn transyek,
18 ha my a’n gwelas ow leverel dhymm, “Fisten, ha ke yn-mes
a Yerusalem yn skon, drefenn na wrons i degemmeres dha
dhustuni a-dro dhymm.” 19 Hag yn-medhav, “Arloedh, i a woer
ow bos ow prisonya hag ow kweskel yn pub synaga an re a
grysis ynnos. 20 Ha pan veu skoellys goes dha dhustunier Stefan,
yth esen evy ow sevel yn ogas owth assentya hag ow kwitha
dillas an re esa orth y ladha.” 21 Ena ev a leveris dhymm, “Ke,
rag my a wra dha dhannvon a-bell dhe’n Jentilys.” ’

Powl ha’n Tribun Romanek

22 Bys y’n ger ma i a woslowas orto, mes ena i a dhrehevis
aga levow, ow leverel, ‘Dhe-ves gans den a’n par ma a’n nor;
ny dhelledh ev dhe vewa.’ 23 Hag i ow karma hag ow tewlel
aga mantelli dhe-ves hag ow tewlel doust y’n ayr, 24 an tribun a
worhemmynnis may fe hembrenkys y’n kastell, hag ev a erghis

may fe apposys dre skorjya, rag dysmygi yn tien an reson i dhe garma orto y'n for' ma. 25 Mes pan y'n tennsens a-hys rag an skorjys, Powl a leveris dhe'n penn-kangour esa ow sevel yn ogas, 'Yw lafyl ragos dhe skorjya burjes romanek nag yw dampnys?' 26 Pan glewas henna an penn-kangour eth dhe'n tribun ha leverel, 'Pandr'a vynnydh dhe wul? Rag an gour ma yw burjes romanek.' 27 An tribun a dheuth dhe Powl ha leverel dhodho, 'Lavar dhymm, osta burjes romanek?' Hag yn-medh ev, 'Ov.' 28 An tribun a worthybis, 'My a gavas an sitysanses a bris meur.' Ytho Powl a leveris, 'Mes yn tevri, genys veuv yndella.' 29 Rakhenna an re neb o parys dh'y apposya a omdennas anodho a-dhistowgh; hag ynwedh an tribun a'n jeva own pan wodhva y vos Roman hag y'n kolmsa.

Powl a-rag an Konsel

30 Ternos, ow mynnes godhvos yn sertan prag yth o Powl kuhudhys gans an Yedhewon, ev a'n livras hag ev a worhemmynnis dhe'n bennoferysi hag oll an konsel dos war-barth, ha pan dhrosa Powl yn-nans ev a'n gorras a-ragdha.

Powl a-rag Feliks yn Sesarea

23 Powl, ow mires gluw orth an konsel, a leveris, 'Breder, bys y'n jydh ma my re vewas gans kowses da a-rag Duw.' 2 Ha'n arghoferyas Ananias a erghis dhe'n re esa ow sevel yn y ogas gweskel yn ganow Powl. 3 Ena Powl a leveris dhodho, 'Duw a wra dha weskel tejy, ty fos wynnhes; a esedhydh jy orth ow preusi herwydh an lagha, hag erbynn an lagha ty a worhemmynn may fiv gweskys?' 4 An re esa ow sevel yn ogas a leveris, 'A dhespitydh jy an arghoferyas a Dhuw?' 5 Hag yn-medh Powl, Ny wodhvev, breder, y vos arghoferyas; rag skrifys yw 'Ny wrewgh kewsel drog a-dro dhe rewler a'gas pobel.'

6 Ena Powl, ow kodhvos bos re Sadukeow ha re erell Fariseow, a grias y'n konsel, 'Breder, Farise ov vy, mab Fariseow; yth esov vy ow pos breusys a-dro dhe wovenek dasserghyans an re varow.' 7 Pan leveris hemma, yth esa strif ynter an Fariseow ha'n Sadukeow, ha rynnys veu an kuntelles. 8 Rag Sadukeow a

lever nag eus dasserghyans nag el na spyrys, mes Fariseow a's aswonn oll. [9] Hag yth esa garma bras, ha re a'n skribys yn bagas an Fariseow a sevis yn-bann ha kenkia yn krev, 'Ny gevyn ni travyth kamm y'n den ma. Fatla mar kwrella spyrys po el kewsel orto.' [10] Ha pan sevis strif bras, an tribun, ow perthi own y fedha Powl skwardys a-les gansa, a worhemmynnis dhe'n soudoryon dos yn-nans ha'y denna yn-mes a'ga mysk ha'y dhri y'n kastell.

[11] An nessa nos, an Arloedh a dheuth dhodho ha leverel, 'Gwellha dha jer, rag dell dhuges dustuni dhe'n taklow a-dro dhymm yn Yerusalem, yndella y telledh ty dhe dhoen dustuni yn Rom ynwedh.'

An Bras dhe Ladha Powl

[12] Pan dheuth an jydh an Yedhewon a wrug bras yn-dann li a vollethi, na wrens dybri nag eva kyns i dhe ladha Powl. [13] Yth esa moy es dew-ugens a wrug an bras ma; [14] i eth dhe'n bennoferysi ha'n henavogyon ha leverel, 'Ni re omgolmas yn-dann li a vollethi na dhyppryn boes bys pan lytthyn Powl. [15] Lemmyn ytho hwi war-barth gans an konsel, pysewgh an tribun a'y dhri yn-nans dhywgh, kepar ha pan esowgh ow mynnes eksamnya y gen yn leunna; ha ni agan honan yw parys dh'y ladha kyns ev dhe nesa.'

[16] Pan glewas mab hwoer Powl a-dro dhe'n bras ma, ev a dheuth hag entra y'n kastell ha'y dherivas dhe Powl. [17] Ha Powl a elwis dhe onan a'n bennow-kangour, ha leverel, 'Gid an gour yowynk ma dhe'n tribun, rag ev a'n jeves neppyth dhe dherivas dhodho.' [18] Rakhenna ev a'n kemmeras ha'y ledya dhe'n tribun ha leverel, 'An prisner Powl a elwis dhymm ha govynn orthiv dri dhis an gour yowynk ma; ev a'n jeves neppyth dhe dherivas dhis.' [19] An tribun, orth y gemmeras er an leuv a-denewen yn privedh, a wovynnas, 'Pyth eus dhis dhe dherivas dhymm?' [20] Hag yn-medh ev, 'Unnverhes yw an Yedhewon dhe wovynn orthis dhe dhri Powl yn-nans dhe'n konsel a-vorow war skeus i dhe ervira diskudha yn leunna neppyth a-dro dhodho. [21] Ty ytho, na vydh toellys gansa; rag moy es dew-ugens gour anedha

a vynn y gontrewaytya, neb re omgolmas yn-dann li na wrellens dybri nag eva bys pan y'n latthens, ha lemmyn parys yns i, ow kortos dha ervirans.' [22] Rakhenna an tribun a dhannvonas dheves an gour yowynk, orth y erghi, 'Na lavar dhe dhenvyth ty dhe dherivas dhymm an taklow ma.'

Powl Dannvenys dhe Feliks an Governour

[23] Ena ow kelwel dew a'n bennow-kangour, ev a leveris, 'Darbarewgh dew kans souder, gans deg marghek ha tri-ugens, ha dew kans guwwas, mayth ellons bys yn Sesarea yn tressa eur an nos, [24] ha proviewgh enyvales rag Powl dhe varghogeth, ma'n drollons yn saw dhe Feliks an governour.' [25] Ev a skrifas lyther, war-lergh an patron ma:

[26] 'Klawdius Lykias dhe'n moyha bryntin governour Feliks, salusyans. [27] An gour ma re beu dalghennys gans an Yedhewon hag yth esens i ow pareusi y ladha, mes pan dhyskis y vos Roman, my a dheuth gans soudoryon ha'y selwel. [28] Hag ow mynnes godhvos an acheson ma'n kuhudhens, my a'n dros yn-nans dh'aga honsel. [29] My a gavas y vos kuhudhys a-dro dhe wovynnow a'ga lagha, mes na veu kuhudhys a dravyth a dhervynnas na'n mernans na prisonyans. [30] Ha pan veu derivys dhymm bos bras erbynn an gour, a-dhistowgh my a'n dannvonas dhis, ha gorhemmynna dhe'n guhudhoryon leverel a-ragos pandr'eus gansa er y bynn.'

[31] Rakhenna an soudoryon, herwydh aga arghadowyow, a gemmeras Powl ha'y dhri dres an nos dhe Antipatris. [32] Ha ternos i a asas an varghogyon dhe vones yn-rag ganso, hag i a dhehwelis dhe'n kastell. [33] Pan entersons yn Sesarea i a ros an lyther dhe'n governour hag ynwedh dri Powl a-ragdho. [34] Hag ow redya an lyther ev a wovynnas py rannvro y teuth anodho, ha pan dhyskas y vos a Kilikia [35] ev a leveris, 'My a wra goslowes orthis pan dheu dha guhudhoryon ynwedh.' Ena ev a worhemmynnis may fe synsys yn pretorium Herod.

Powl a-rag Feliks yn Sesarea

24 Wosa pymp dydh an arghoferyas Ananias a dheuth
yn-nans ha ganso niver a henavogyon hag unn
Tertullus, den a'n lagha, hag i a dhug dustuni dhe'n governour
erbynn Powl. [2] Wosa Powl dhe vos gelwys, Tertullus a
dhallathas y guhudha, ow leverel,

'A-ban gevyn ni, dredhos, meur a gres, hag a-ban veu lies
gwellheans gwrys rag an bobel ma dre dha ragbreder, [3] yn pup-
tra hag yn pub tyller ni a wolkomm hemma, bryntinna Feliks,
down agan grasow. [4] Mes heb dha lettya na fella, my a'th pys
y'th perthyans a woslowes a verr dermyn orthyn. [5] Ni re gavas
bos an gour ma pla, ow kul strif yn mysk oll an Yedhewon
dres an nor, penn-ledyer sekt an Nazarenys. [6] Hag ev a assayas
disakra an tempel, ytho ni a settyas dalghenn ynno, ha ni a
vynnas y vreusi herwydh agan lagha. [7] Byttegyns an tribun
Lysias a dheuth ha gans fors meur ev a'n kemmeras mes a'gan
diwla, [8] ow korhemmynna dh'y guhudhoryon dos a-ragos.[a]
Orth y apposya, ty dha honan a yll diskudha yn tien a-dro dhe
oll an taklow ma ma'n kuhudhyn.'

[9] Ha'n Yedhewon ynwedh a gemmeras rann y'n kuhudhans,
ow testa bos an taklow ma gwir.

Defens Powl a-rag Feliks

[10] Pan wrug an governour sin dhodho dhe gewsel, Powl a
worthybis,

'Ow konvedhes dha vos dres lies blydhen breusyas war an
bobel ma, yn lowen my a wra ow defens a-dro dhe'n taklow
a-dro dhymm. [11] Dell yllydh diskudha, nyns yw moy ages
dewdhek dydh a-ban yth vy yn-bann rag gordhya yn Yerusalem.
[12] Ny'm kavsons ow tadhla gans denvyth y'n tempel nag ow
kul dhe routh omguntell, po y'n synagys po dres an sita, [13] na

---

a 24:8 *ha ni a vynnas y vreusi herwydh agan lagha. Byttegyns an tribun Lysias a dheuth ha gans fors meur ev a'n kemmeras mes a'gan diwla, ow korhemmynna dh'y guhudhoryon dos a-ragos:* nyns usi an geryow ma yn re a'n dornskrifow.

ny yllons i gul prov dhis a-dro dhe'n taklow ma'm kuhudhons
lemmyn. [14] Mes hemma my a gonfess dhis, my dhe wordhya
Duw agan tasow, herwydh an Fordh a elwons i sekt, ow krysi
pup-tra yw herwydh an lagha ha'n taklow skrifys y'n brofoesi.
[15] Yma dhymm govenek yn Duw, a waytyons i aga honan
ynwedh, y fydh dasserghyans hag a'n re ewnhynsek hag a'n
re gammhynsek. [16] Rakhenna my ow honan a striv prest dhe
synsi kowses divlam a-rag Duw ha tus oll. [17] Lemmyn wosa
lies blydhen my a dheuth rag dri alusenow dhe'm pobel ha rag
gul offrynnow. [18] Ha my ow kul hemma, i a'm kavas y'n tempel
wosa ow glanheans, naneyl gans routh na gans deray, [19] gans
Yedhewon dhiworth Asia, hag y koedh dhedha i bos omma
a-ragos rag ow huhudha, mars eus dhedha neppyth er ow fynn.
[20] Po an re ma, leverens aga honan py drogober a gavsons ha
my ow sevel a-rag an konsel, [21] marnas y feu an unn lavar ma
a griis vy, ow sevel yn aga mysk, "Yth esov vy ow pos breusys
a-ragowgh hedhyw a-dro dhe dhasserghyans a'n re varow."'

[22] Feliks, neb a'n jeva konvedhes da a-dro dhe'n Fordh, a
astelas an kuntelles, ow leverel, 'Pan dheu Lysias an tribun yn-
nans, my a wra ervira agas mater.' [23] Ev a worhemmynnis dhe'n
penn-kangour may fe synsys yn-dann with ha may fe grontys
dhodho neb rydhses, ha ma na fe lettys mann re a'y gowetha a
venystra dhodho.

[24] Wosa niver a dhydhyow pan dheuth Feliks ha ganso y
wreg Drusilla o Yedhowes, ev a dhannvonas war-lergh Powl,
ha goslowes orto a-dro dhe'n fydh yn Krist Yesu. [25] Hag ev
ow kul areth a-dro dhe ewnder hag omrewl ha'n vreus ow tos,
Feliks eth ha bos ownek, ha gorthybi, 'Y'n tor' ma, ty ke; mes
my a wra dannvon war dha lergh pan eus dhymm spas.' [26] Y'n
kettermyn ev a waytya y fe mona res dhodho gans Powl; ytho
ev a dhannvona war y lergh yn fenowgh dhe geskewsel ganso.

[27] Ha wosa diw vlydhen dhe bassya, Feliks a veu holys gans
Porkius Festus; hag ow mynnes diskwedhes favour dhe'n
Yedhewon, ev a asas Powl yn prison.

Powl a Elow orth an Emperour

25 Tri dydh wosa y dhevedhyans y'n ranndir, Festus
eth yn-bann dhe Yerusalem dhiworth Sesarea, [2] ha'n
bennoferysi ha ledyoryon an Yedhewon a ros dherivas dhodho
erbynn Powl ha pysi, [3] ow kovynn favour dhiworto, ma'n galwa
dhe Yerusalem, rag yth esens ow mynnes kontrewaytya rag y
ladha y'n hyns. [4] Gans henna Festus a worthybis y fedha Powl
synsys yn Sesarea, hag yth ervira ev y honan mos di a verr
spys. [5] 'Ytho,' yn-medh ev, 'An re na yn agas mysk ha dhedha
awtorita, ens yn-nans genev, ha mars eus neppyth kamm y'n
gour, kuhudhens ev.'

[6] Wosa ev dhe wortos yn aga mysk namoy es eth po deg
dydh, ev eth yn-nans dhe Sesarea; ha ternos ev a esedhas y'n
barr ha gorhemmynna may fe Powl dres. [7] Pan dheuth ev, an
Yedhewon re dhothya yn-nans dhiworth Yerusalem a sevis
a-dro dhodho ha dri orto lies kuhudhans poes, na allsons previ.
[8] Ena Powl a wrug y dhefens: 'Kammenn na beghis vy erbynn
lagha an Yedhewon nag erbynn an tempel nag erbynn Sesar.'
[9] Mes Festus, ow mynnes diskwedhes favour dhe'n Yedhewon,
a worthybis dhe Powl, ow leverel, 'A vynn'ta mos yn-bann dhe
Yerusalem dhe vos breusys ena a-ragov a-dro dhe'n taklow
ma?' [10] Mes yn-medh Powl, 'Yth esov vy ow sevel a-rag barr
Sesar, may telledh ow bos breusys. Ny wrug vy drokoleth vyth
dhe'n Yedhewon, dell wodhesta fest yn ta. [11] Rakhenna mar
kammwrav ha mar kwrug vy neppyth ow tervynn an mernans,
ny skonyav a verwel; mes mar nyns eus travyth y'n taklow
ma'm kuhudh an re ma, denvyth ny yll ow daskorr dhedha.
Orth Sesar y halwav.' [12] Ena Festus, wosa ev dhe omgusulya
gans y gonsel, a worthybis, 'Ty re elwis orth Sesar; a-rag Sesar
ty a wra mos.'

Festus a Omgusul gans Myghtern Agrippa

[13] Ha pan o passys niver a dhydhyow, myghtern Agrippa
ha Bernike a dheuth dhe Sesarea rag salusi Festus. [14] Ha
drefenn i dhe wortos ena lies dydh, Festus a worras a-dherag
an myghtern an maters a-dro dhe Powl, ow leverel, 'Yma

unn gour, gesys prisner gans Feliks, [15] hag a-dro dhodho an bennoferysi ha henavogyon an Yedhewon a leveris dhymm ha my yn Yerusalem, ha govynn orthiv breus er y bynn. [16] My a worthybis dhedha nag yw usadow Romanek daskorr denvyth kyns an den kuhudhys dhe vetya orth y guhudhysi fas orth fas, ha dhe gavoes spas dhe wul defens a-dro dhe'n kuhudhans. [17] Rakhenna, pan dheuthons war-barth omma, ny gellis vy termyn, mes ternos, esedhys y'n barr, my a worhemmynnis may fe dres an gour. [18] Pan sevis yn-bann an guhudhysi, ny'n kuhudhsons gans drogober vyth a dheseven vy, [19] mes fowt akordyans a's teva ganso a-dro dh'aga kryjyans aga honan hag a-dro dhe unn Yesu re varwsa, mes Powl a dhestas y vos bew. [20] Drefenn ow bos ankombrys orth an dhadhel a-dro dhe'n taklow ma, my a wovynnas mar vynnas ev mos dhe Yerusalem dhe vos breusys ena a-dro dhe'n taklow ma. [21] Mes pan bysis Powl dhe vos synsys yn-dann with rag ervirans an Emperour, my a worhemmynnis may fe synsys bys pan allav y dhannvon dhe Sesar.' [22] Hag Agrippa a leveris dhe Festus, 'My ow honan a garsa klewes an den.' Yn-medh ev, 'A-vorow y hwre'ta y glewes.'

Powl Dres a-rag Agrippa

[23] Rakhenna ternos Agrippa ha Bernike a dheuth, meur aga ryelder, ha pan entersens y'n vreuslys, gans an tribunyon ha gwelhevin an sita, Festus a worhemmynnis ha Powl a veu dres. [24] Ha Festus a leveris, 'Myghtern Agrippa, hag oll an wer eus omma genen ni, hwi a wel an den ma, hag a-dro dhodho oll an gemmynieth yedhowek a'm pysis, hag y'n Yerusalem hag omma, ow kria na dhelledh ev dhe vewa na fella. [25] Byttegyns, my a gonvedhas na wrug ev travyth ow tervynn an mernans, mes pan elwis ev y honan orth an Emperour, my a erviras y dhannvon. [26] Mes nyns eus dhymm travyth sertan dhe skrifa dhe'm arloedh yn y gever; rakhenna my re'n dros a-ragowgh, dres oll a-ragos tejy, myghtern Agrippa, may kyffiv neppyth dhe skrifa wosa y vos apposys. [27] Rag, dell hevel dhymm, erbynn

reson yw dannvon prisner heb diskwedhes an kuhudhansow er y bynn.'

Defens Powl a-rag Agrippa

26 Yn-medh Agrippa dhe Powl, 'Kummyas yw res dhis a gewsel a-barth dhis dha honan.' Ena Powl a ystynnas y leuv ha gul y dhefens:

[2] 'A-dro dhe'n taklow oll mayth ov vy kuhudhys gans an Yedhewon, myghtern Agrippa, my a breder bos gwynn ow bys ow kul ow defens a-ragos hedhyw, [3] dres oll drefenn bos meur dha skians yn pub usadow ha disputyans a'n Yedhewon. Rakhenna my a'th pys a woslowes orthiv gans perthyans.

[4] 'Ytho, oll an Yedhewon a woer gis ow bewnans a-dhia'm yowynkneth, bewnans spenys dhiworth an dalleth yn mysk ow henedhel hag yn Yerusalem. [5] I re'm aswonnis termyn hir, mar mynnons desta, my dhe vewa avel Farise, herwydh an sekt an moyha straght yn agan kryjyans. [6] Ha lemmyn my a sev ow pos breusys, drefenn ow govenek y'n dedhewadow gwrys gans Duw dh'agan tasow [7] may hwayt agan dewdhek loeth dos dhodho, ow kordhya yn tiwysyk nos ha dydh. A-dro dhe'n govenek ma yth ov kuhudhys gans an Yedhewon, A vyghtern. [8] Prag yth yw breusys genowgh avel pyth na yllir y grysi, Duw dhe dhrehevel an re varow?

[9] 'Yn hwir, kyns my ow honan o sur y koedhva dhymm gul lies tra erbynn hanow Yesu a Nazareth. [10] Hag yn tevri my a wrug hemma yn Yerusalem; ha pan dhegemmersen awtorita dhiworth an bennoferysi my a geas yn prison meur a'n syns, ha pan vons dampnys dhe'n mernans my a dewlis ow raglev er aga fynn, [11] owth assaya aga ynnia dhe wul blasfemi; ha my a's kessydhyas yn fenowgh dres oll an synagys, hag y'm sorr konneryek er aga fynn my a's helghyas bys yn sitys estren.

Powl a Gews a'y Dreylyans

[12] 'Hag ow kul hemma, yth esen vy ow vyajya dhe Damaskus gans awtorita ha kummyas an bennoferysi; [13] a-dro dhe hanterdydh y'n hyns, A vyghtern, my a welas golow dhiworth nev,

splanna ages an howl, ow kolowi a-dro dhymm hag a-dro dhe'n
re esa ow vyajya genev. [14] Pan goedhsen ni oll dhe'n dor, my a
glewas lev ow leverel dhymm yn Ebrow, "Sowl, Sowl, prag y'm
helghydh? Kales yw ragos potya orth an garthowyow." [15] Hag
yn-medhav, "Piw osta, Arloedh?" Hag yn-medh an Arloedh,
"Yesu ov vy, neb a helghydh. [16] Mes sav yn-bann, ha sav war
dha dreys; rag my re omdhiskwedhas dhis rag an entent ma,
dha ordena gwas ha dustunier hag a'n taklow a welsys hag a'n
taklow may hwrav omdhiskwedhes dhis ynna, [17] orth dha livra
dhiworth dha bobel ha dhiworth an Jentilys, dhe neb my a'th
tannvon, [18] rag igeri aga dewlagas, may treyllyons dhiworth
tewlder dhe wolow, ha dhiworth awtorita Satnas dhe Dhuw,
may tegemmerrons gevyans a beghosow, ha kevrenn yn mysk
an re sanshes dre fydh ynnov vy."

Powl a Gews a'y Bregoth

[19] 'Rakhenna, myghtern Agrippa, nyns en vy diwostydh dhe'n
welesigeth nevek, [20] mes my a dherivas yn kynsa dhe'n re na yn
Damaskus hag ena yn Yerusalem ha dres oll an pow a Yudi, y
koedh dhedha kemmeres edrek ha treylya dhe Dhuw, ow kul
oberow dhe edrek. [21] Drefenn an taklow ma, an Yedhewon a
settyas dalghenn ynnov y'n tempel hag assaya ow ladha. [22] Bys
y'n jydh ma my re gavas sokor dhiworth Duw, ha rakhenna
my a sev ow tustunia orth byghan ha bras, heb leverel travyth
marnas an taklow a leveris ha'n brofoesi ha Moyses y hwrens
hwarvos, [23] y koedh dhe Grist godhav, may fe an kynsa, der y
dhasserghyans dhiworth an re varow, dhe dherivas golow ha
dh'agan pobel ha dhe'n Jentilys.'

Powl a Elow orth Agrippa dhe Grysi

[24] Hag ev ow kul y dhefens y'n for' ma, Festus a leveris, ughel
y lev, 'Mes a'th rewl osta, Powl; yma meur a lyenn orth dha
dreylya gorboellek.' [25] Mes yn-medh Powl, 'Nyns ov vy mes
a'm rewl, bryntinna Festus, mes my a gews geryow a wiryonedh
ha skians da. [26] Rag an myghtern a gonvedh a-dro dhe'n taklow
ma, hag orto ev my a gews, hardh ow lavarow, rag sur ov vy
nag yw nagonan a'n taklow ma kudhys dhiworto, rag ny veu

hemma gwrys yn kornell. [27] Myghtern Agrippa, a grysydh jy
an brofoesi? My a woer ty dhe grysi.' [28] Hag yn-medh Agrippa
dhe Powl, 'Hwath spys berr, ty a wra ow dynya dhe vos ha bos
Kristyon.' [29] Hag yn-medh Powl, 'Spys po berr po hir, my a bys
Duw, ty hag ynwedh keniver a'm klew hedhyw mayth ellons ha
bos kepar ha my, marnas an chaynys ma.'

[30] Ena an myghtern a sevis yn-bann, hag ynwedh an
governour ha Bernike ha'n re esedhys gansa, [31] ha pan esens
owth omdenna, i a leveris an eyl orth y gila, 'Nyns usi an den
ma ow kul travyth ow tervynn an mernans po chaynys.' [32] Hag
yn-medh Agrippa dhe Festus, 'An den ma a allsa bos livrys,
mar ny alwa orth Sesar.'

Powl a Woel troha Rom

27 Pan veu ervirys ni dhe woelya dhe Itali i a dhaskorras
Powl ha prisnoryon erell dhe benn-kangour a'n
kohort awgustanek, henwys Yulius. [2] Ow mos a-bervedh yn
gorhel a Adramyttium o parys dhe woelya dhe'n porthow ryb an
arvor a Asia, ni a voras, ha genen Aristarghus, den Makedonek
a Thessalonika. [3] Ha ternos ni a diras dhe Sidon, ha Yulius, ow
tyghtya Powl yn kuv, a ros dhodho kummyas dhe vones dh'y
gowetha may kaffa sokor. [4] Ow mora alena ni a woelyas yn-
dann goskes a Kyprus drefenn bos an gwynsow er agan pynn,
[5] hag ow koelya dres an mor usi ryb Kilikia ha Pamfylia ni a
dheuth yn-nans dhe Myra yn Lykia. [6] Hag ena an penn-kangour
a gavas gorhel a Aleksandria ow koelya dhe Itali, ha'gan gorra
a-bervedh ynno. [7] Ni a woelyas yn lent niver a dhydhyow ha
dos gans kaletter ryb Knidus, hag a-ban na'gan gasas an gwyns,
ni a woelyas yn-dann goskes a Kreta ryb Salmone, [8] hag ow
koelya rybdho gans kaletter ni a dheuth dhe unn tyller henwys
Skovvaow Teg, ogas dhe'n sita Lasea.

[9] Ha pan dremensa meur a dermyn, ha drefenn bos an vyaj
peryllus lemmyn, rag nans o an Penys[a] passys seulabrys, Powl
a's kusulyas, [10] ow leverel dhedha, 'Gwer, my a wel y fydh

a 27:9 *An Penys:* Henn yw Dydh an Prenedh, Yom ha-Kippurim,
y'n kynyav.

an vyaj gans peryll ha koll meur dhe'n karg ha dhe'n gorhel, keffrys dh'agan bewnans.' [11] Mes an penn-kangour a wrug vri moy orth an lewyader ha mester an gorhel ages orth an pyth a leveris Powl. [12] Drefenn nag o an porth 'vas rag spena an gwav ena, an rann vrassa anedha a erviras mora alena, ow kwaytya dos dhe Feniks war neb kor rag spena an gwav; porth a Kreta o, a-dal an soth-west ha'n north-west.

An Annawel Mor

[13] Ha pan hwythas yn hweg gwyns a'n soth, i a dybis y hallens kowlwul aga thowl; rakhenna ow trehevel ankor i a woelyas ryb an arvor a Kreta. [14] Mes kyns nep-pell gwyns hwyflyn henwys Ewrakylon[a] a weskis dhiworth an ynys, [15] ha'n gorhel a veu kemmerys ha ny yllys y dreylya erbynn an gwyns, ha ni a omros dhe vos degys yn-rag. [16] Hag ow resek yn-dann skoes ynysik henwys Klawda,[b] skant ny yllsyn ni kavoes skath an gorhel yn-dann agan galloes. [17] Wosa hy hemmeres a-bervedh, i a wrug devnydh a lovonow rag kelmi an gorhel a-derdro, hag ow perthi own i dhe resek war drethennow Syrtis, i a worras yn-nans an ankor-tenna hag yndella i a veu degys. [18] Mes drefenn agan bos tewlys a-dro yn fell gans an annawel, ternos i a dewlis an karg mes a'n gorhel [19] ha'n tressa dydh gans aga diwla aga honan i a dewlis[c] daffar an gorhel yn-mes. [20] Pan na omdhiskwedhas na howl na ster lies dydh, hag yth esa hager-awel a-has ow kweskel, pub govenek y fedhen ni sawys a veu kellys.

[21] A-ban viens i heb boes[d] termyn hir, Powl a sevis yn aga mysk ha leverel, 'Gwer, y koedhvia dhywgh siwya ow husul na wrellewgh goelya dhiworth Kreta, ha goheles an arnow ma ha'n koll ma. [22] Lemmyn my a'gas kusul a wellhe agas cher,

a 27:14 *Ewrakylon:* Henn yw gwyns an north-est. War-lergh re a'n dornskrifow *Ewroklydon*

b 27:16 *Klawda* War-lergh re a'n dornskrifow *Kawda.*

c 27:19 *gans aga diwla aga honan i a dewlis:* War-lergh re a'n dornskrifow *gans agan diwla agan honan ni a dewlis.*

d 27:21 *A-ban viens i heb boes:* Po *A-ban na's teva lies anedha hwans dhe dhybri.*

rag ny vydh koll a'gas bewnans, saw unnsel a'n gorhel. [23] Rag nyhewer y sevis rybov el a'n Duw neb a'm piw hag ynwedh neb a servyav, [24] ow leverel, "Na borth own, Powl, res yw dhis sevel a-rag Sesar, hag otta, Duw re ros dhis oll an re ma usi ow koelya genes." [25] Rakhenna, gwellhewgh agas cher, A wer; rag my a grys Duw, y fydh kepar dell veu leverys dhymm. [26] Mes res vydh dhyn resek war-dir war neb ynys.'

[27] Lemmyn pan dheuth an peswardhegves nos ha ni ow pos degys a-dhedro yn mor Adria, a-dro dhe hanter-nos an marners a dybis i dhe dhos nes dhe dir. [28] Pan dowlsons an plemmik i a gavas ugens gourhys; wosa mos yn-rag nebes pella i a dewlis arta ha kavoes pymthek gourhys. [29] Ow perthi own yth ellen war-dir yn arvor meynek, i a dewlis peswar ankor yn-mes a'n aros ha pysi may teffa an bora. [30] Ha pan assayas an marners diank dhiworth an gorhel i a worras an skath yn-nans y'n mor, ow tolos i dhe ervira tewlel ankoryow yn-mes a'n flour-rag, [31] Powl a leveris dhe'n penn-kangour ha dhe'n soudoryon, 'Marnas an re ma a worta y'n gorhel ny yllowgh hwi bos sawys.' [32] Ena an soudoryon a droghas lovonow an skath ha'y gasa dhe goedha dhe-ves.

[33] Pan esa bora ow talleth, Powl a's pysis i oll a gemmeres boes, ow leverel, 'Hedhyw nans yw an peswardhegves dydh mayth esowgh ow kortos, ow pesya heb boes; ny dhyb'sowgh travyth. [34] Rakhenna my a'gas pys a gemmeres boes, drefenn bos hemma rag agas sawyans, rag blewenn a'n penn a dhenvyth ahanowgh ny vydh kellys.' [35] Pan lavarsa an taklow ma, ev a gemmeras bara, a ros grasow dhe Dhuw a-ragdha oll, a'n torras hag a dhallathas dybri. [36] Ena i oll a dheuth ha bos da aga cher, hag i a gemmeras boes. [37] Oll war-barth yth en ni dew kans hwetek ha tri-ugens y'n gorhel. [38] Wosa bos lenwys a voes, i a skavhas an gorhel, ow tewlel an gwaneth yn-mes y'n mor.

Gwrekk an Gorhel

[39] Pan dheuth an jydh, ny aswonnsons an tir, mes i a aspias unn pleg-mor ha dhodho treth mayth ervirsons gorra an gorhel, mar kallens. [40] Pan droghsens dhe-ves an ankoryow, i a's gasas

y'n mor; y'n keth termyn i a lowsyas lovonow an lewyow, halya
an goel a-rag dhe'n gwyns ha mos yn-rag dhe'n treth. 41 Mes
kechys vons gans dew fros an eyl ow resek erbynn y gila, hag i
a worras an gorhel war-dir. An penn a-rag eth ha bos stag, ha
ny yllys y vovya, mes an delergh a veu terrys dhe demmyn dre
nerth an tonnow. 42 Lemmyn yth o towl an soudoryon ladha
an prisnoryon ma na dhianka denvyth anedha ow neuvya;
43 mes an penn-kangour, ow mynnes sawya Powl, a wrug aga
difenn na gowlwrellens aga thowl, ha gorhemmynna dhe'n re a
wodhva neuvya lamma yn-mes a'n gorhel kynsa ha mos dhe'n
tir, 44 ha dhe'n re erell siwya, re anedha war blenkys ha re war
rannow an gorhel. Hag yndella, dell hwarva, i oll a veu dres yn
saw dhe'n tir.

Powl y'n Ynys Melita

28 Wosa agan bos sawys, ena ni a dhiskudhas bos
an ynys henwys Melita[a]. 2 Ha'n deythyogyon a
dhiskwedhas dhyn kuvder dres eghenn; rag i a wrug tansys
ha'gan wolkomma ni oll drefenn an glaw dhe dhalleth koedha
ha yeyn o. 3 Pan wrug Powl kuntell breghas a geunys ha'y
worra y'n tan, sarf a dheuth yn-mes drefenn an toemmder hag
omdakkya orth y leuv. 4 Ha pan welas an deythyogyon an sarf
ow kregi a'y leuv, i a leveris an eyl dh'y gila, 'Yn tevri, an den
ma yw moldrer re beu sawys dhiworth an mor, mes ny wrug
Ewnder y asa yn few.' 5 Ena ev a shakyas an kreatur y'n tan
heb godhav drog vyth; 6 mes i a waytyas y hwre hwythfi po
a-dhesempis koedha marow. Mes wosa i dhe wortos hag aspia
termyn hir, ha gweles na'n darva travyth koynt, i a dreylyas aga
howses ha leverel y vos duw.

7 Lemmyn a-dro dhe'n le na yth esa tiryow dhe bennsoedhek
an ynys henwys Publius; ev a wrug agan wolkomma ha ri
dhyn gwest yn hel tri dydh. 8 Dell hwarva, yth esa tas Publius
a'y wrowedh ow kodhav terthennow ha'n skit. Powl a entras
dhodho ha pysi, ow korra y dhiwla warnodho, ha'y sawya.
9 Wosa hemma, an re erell y'n ynys ha gansa klevesow a dheuth

a 28:1 *Melita:* A-lemmyn Malta.

ynwedh ha bos sawys. [10] I a'gan enoras yn lies fordh, ha pan en
ni parys dhe woelya i a worras a-bervedh an taklow mayth esa
edhomm dhyn.

Powl a Dheu dhe Rom

[11] Wosa tri mis ni a voras yn gorhel a Aleksandria, re spensa
an gwav y'n ynys, merkys gans sin an Evellyon[a]. [12] Ni a diras
yn Syrakus, may hwortsyn tri dydh. [13] Alena, ow koelya a-dro
ni a dheuth dhe Rhegium. Wosa unn jydh, gwyns a'n soth a
sevis ha'n nessa dydh ni a dheuth dhe Puteoli [14] may kevsyn
breder, ha ni a veu gelwys gortos gansa seyth dydh. Hag y'n
for' ma ni a dheuth dhe Rom. [15] An vreder neb a glewsa a-dro
dhyn a dheuth alena bys yn Marghas Appius ha Tri Thavern
rag metya orthyn. Orth aga gweles, Powl a rassas dhe Dhuw ha
kemmeres kolonn.

[16] Ha pan dheuthen yn Rom, Powl a veu gesys dhe driga y
honan, gans an souder esa orth y witha.

Powl ha'n Ledyoryon Yedhowek yn Rom

[17] Dell hwarva, wosa tri dydh, ev a elwis war-barth ledyoryon
an Yedhewon; ha pan omguntellsens ev a leveris dhedha, 'Breder,
kyn na wrussen vy travyth erbynn an bobel na hengovyow an
tasow, daskorrys veuv yn Yerusalem, prisner dhe'n Romanyon.
[18] Pan wrussens ow apposya i a vynnas ow delivra, drefenn na
gavsons ynnov travyth ow tervynn an mernans. [19] Pan gewsis
an Yedhewon erbynn hemma, res o dhymm porres gelwel
orth Sesar, kyn na'm beu kuhudhans vyth dhe wul erbynn ow
fobel. [20] Rag an acheson ma, ytho, my re'gas gelwis, rag agas
gweles ha kewsel orthowgh, drefenn a-barth govenek Ysrael
yw, ow bos kelmys gans an chayn ma.' [21] Hag i a leveris dhodho,
'Ny dhegemmersyn lytherow a Yudi a-dro dhis, na ny dheuth
omma denvyth a'n vreder ha derivas po kewsel drog vyth y'th
kever. [22] Mes ni a garsa klewes genes an pyth a brederydh; rag
yn hwir, a-dro dhe'n sekt ma ni a woer y kewsir yn pub le er y
bynn.'

---

a 28:11 *Evellyon:* Henn yw Kastor ha Polluks.

Powl a Bregoth yn Rom

23 I a settyas dydh ganso, hag i a dheuth yn y ji, meur aga
niver. A vyttin bys yn gorthugher ev a styryas dhedha, ow toen
dustuni a-dro dhe wlaskor Duw, hag owth assaya gul dhedha
krysi a-dro dhe Yesu, dhiworth lagha Moyses keffrys dhiworth
an brofoesi. 24 Re anedha eth ha bos treylys yn aga howses der
an taklow leverys, mes re erell ny gryssons. 25 Hag ow tisputya
an eyl orth y gila, i a dhallathas omdenna, heb bos yn akord an
eyl gans y gila, wosa Powl dhe leverel unn ger diwettha, 'Yn
ewn y kewsis an Spyrys Sans der an profoes Ysay orth agas
tasow, ow leverel,

26 "Ke dhe'n bobel ma dhe leverel:

Hwi a wra klewes heb konvedhes kammenn,
ha hwi a wra mires heb gweles kammenn.

27 Rag kolonn an bobel ma res eth ha bos talsogh,
ha ny glewons gans aga diwskovarn,
hag i re dhegeas aga dewlagas;

ma na wrellens gweles nevra gans aga lagasow,
na klewes gans aga skovornow,
na konvedhes gans aga holonn,

ha treylya, may hwrylliv vy aga sawya."

28 Rakhenna bedhes godhvedhys dhywgh bos an selwyans
ma a Dhuw dannvenys dhe'n Jentilys, hag i a wra goslowes.'
29 Wosa ev dhe leverel hemma an Yedhewon eth dhe-ves, ow
tadhla yn feur an eyl gans y gila.

30 Yth esa ev trigys ena diw vlydhen dhien yn y ji-wobrenys y
honan, hag ev a wolkomma kekemmys a dheffa dhodho, 31 ow
pregoth gwlaskor Duw hag ow tyski an taklow a-dro dhe'n
Arloedh Yesu Krist, gans pub hardhder ha heb lett.

LYTHER POWL DHE'N **ROMANYON**

Chaptra 1
Salusyans
Powl a Vynn Mos dhe Rom
Galloes an Aweyl
Kammweyth Mab-den
Chaptra 2
Gwirvreus a Dhuw
An Yedhewon ha'n Lagha
Chaptra 3
Nyns Yw Nagonan Vyth Gwiryon
Ewnder dre Fydh
Chaptra 4
Patron Abraham
An Ambos Kowlwrys dre Fydh
Chaptra 5
Agan Selwyans yn Yesu Krist
Adam ha Krist
Chaptra 6
Marow dhe Begh mes Byw yn Krist
Kethyon dhe Wiryonedh
Chaptra 7
Ensampel Kemmerys dhiworth Demmedhyans
Kudynn an Pegh Usi War-ji
Chaptra 8
Bewnans y'n Spyrys
An Golewder hag a Vydh
Kerensa Duw
Chaptra 9
Dewis Ysrael gans Duw
Konnar Duw ha'y Dregeredh
Ysrael ha'n Aweyl
Chaptra 10
Selwyans rag Oll
Chaptra 11
Remenant Ysrael
Selwyans an Kenedhlow
Dassevel Ysrael
Chaptra 12
An Bewnans Nowydh yn Krist
Rewlys an Bewnans Kryjyk
Chaptra 13
Gostytter dhe Rewlysi
Kerensa an Vreder
Nesa Dydh Krist
Chaptra 14
Na Vreus Dha Vroder
Na Wra dhe'th Vroder Trebuchya
Chaptra 15
Ples Re Erell, a-der Dha Blesya Dha Honan
An Aweyl rag Yedhewon ha'n Kenedhlow War-barth
An Charj dhe Powl avel Aweyler
Towl Powl dhe Vos dhe Rom
Chaptra 16
Gorhemmynnow Personel
Gormola Duw

Salusyans

1 Powl, gwas a Yesu Krist, gelwys dhe vos abostol, diberthys dhe aweyl Duw [2] a ragambosas der y brofoesi
yn skryptors sans, [3] a-dro dh'y Vab devedhys a has Davydh war-
lergh an kig [4] hag a veu henwys Mab Duw yn nerth war-lergh
Spyrys sansoleth dre dhasserghyans an re varow, Yesu Krist
agan Arloedh; [5] may kemmersyn gras hag abostolieth dredho

rag dri gostytter fydh yn mysk oll an kenedhlow a-barth y hanow ev, [6] yn aga mysk dell esowgh hwi ynwedh, gelwys dhe vos dhe Yesu Krist:

[7] Dhe'n re oll usi yn Rom, kerys gans Duw, gelwys dhe vos syns:

Gras dhywgh hwi ha kres a Dhuw agan Tas ha'n Arloedh Yesu Krist.

Powl a Vynn Mos dhe Rom

[8] Kyns oll, yth aswonnav gras dhe'm Duw dre Yesu Krist ahanowgh hwi oll, drefenn agas fydh dhe vos dyllys y'n norvys oll. [9] Rag Duw yw ow dustunier, mayth esov orth y servya gans ow spyrys yn aweyl y Vab, fatell y'gas kampoellav heb hedhi, [10] pup-prys y'm pysadow ow pysi may sewenav ow tos dhywgh wostiwedh war neb kor dre vodh Duw. [11] Rag my a yeun agas gweles rag may rynniv dhywgh neb ro spyrysel dh'agas krevhe, [12] hemm yw, rag may fyn ni kennerthys an eyl gans fydh y gila, keffrys agas fydh hwi hag ow fydh vy. [13] Ny vynnav, breder, hwi dhe vos heb godhvos bos ow bodh yn fenowgh dos dhywgh (mes bys y'n eur ma my re beu lettys), rag may kyffiv nebes trevas yntredhowgh keffrys hag ynter an kenedhlow erell. [14] Dhe Grekys keffrys ha dhe varbares, dhe'n re fur keffrys ha re foll yth ov kendoner: [15] ytho mall a'm beus oll dhe'm galloes a bregoth dhywgh ynwedh an re usi yn Rom.

Galloes an Aweyl

[16] Rag ny'm beus meth a'n aweyl: galloes Duw dhe selwel yw hi dhe geniver a grys, dhe'n Yedhow yn kynsa ha dhe'n Grek keffrys. [17] Rag ewnder Duw yw diskwedhys ynni a fydh dhe fydh dell re beu skrifys, 'An den gwiryon a vew dre fydh.'

Kammweyth Mab-den

[18] Rag diskwedhys yw sorr Duw dhiworth nev erbynn oll ansansoleth ha kammhynseth a dus a lett an gwirder yn kammhynseth. [19] Rag an dra a yll bos aswonnys a-dro dhe Dhuw yw apert dhedha, rag Duw re'n diskwedhas dhedha. [20] Rag y gnas anweladow a-dhia greasyon an bys, hemm yw y alloes heb

finweth ha'y dhuwsys, re beu gwelys yn tiblans der an taklow gwrys. Ytho heb askus yns; [21] rag kynth aswonnens Duw ny'n gormolens na ny aswonnens grasow dhodho avel Duw, mes euver y teuthons ha bos yn aga thybyansow ha tewlhes veu aga holonn dalsogh. [22] Owth omwul fur, gyllys foll ens, [23] ha treylya golewder Duw na verow yn hevelep imaj densys a beder hag ydhyn hag enyvales peswar-troesek ha pryves.

[24] Yndella Duw a's gasas yn drokhwansow aga holonn, dhe blosedhes, dhe dhisenora aga horf yntredha, [25] neb a dreylyas gwirder Duw yn gow hag a wordhya ha servya an kreatur yn le an Gwrier, yw benniges bys vykken. Amen.

[26] Rakhenna Duw a's gasa dhe dhrokhwansow disenorys. Aga benynes a geschanjyas an gis naturel gans gis dinatur, [27] ha'n wer ynwedh ow kasa an gis naturel gans benynes a loskas yn aga yeunadow an eyl war-lergh y gila, gwer ow fara divlas gans gwer hag ow kemmeres ynna aga honan an pewas gwiw yn attal dh'aga hammwrians.

[28] Ha drefenn nag o da gansa aswonnvos Duw, Duw a's gasas dhe dhrog vrys ha dhe fara divlas. [29] Gorlenwys ens a bub kammhynseth, droktra, krefni, atti.[a] Leun a avi, moldra, strif, toell, spit, hwystroryon yns, [30] sklandroryon, kasoryon Duw, tus ow tespitya, tus arvedhus, tus valgh, bostoryon, towloryon droktra, diwostydh dhe gerens, [31] tus anfur, dislen, dibita, didruedh. [32] Kyn hwodhons ordenans Duw may tegoedh an mernans dhe'n re a wra taklow a'n par ma, ny's gwrons yn unnsel mes plegadow gansa yw an re a's gwra.

Gwirvreus a Dhuw

2 Ytho ny'th eus askus, A dhen, piwpynag a vi, ow preusi den arall; rag pan vreusydh den arall y preusydh er dha bynn dha honan rag ty, an breusyas, a wra an keth taklow dha honan. [2] Ni a woer breus Duw dhe goedha yn hwir war an re a wra taklow a'n par na. [3] A dybydh, A dhen, y skeusydh a vreus

---

a 1:29 *a bub kammhynseth, droktra, krefni, atti:* War-lergh re a'n dornskrifow *a bub kammhynseth, dijastita, droktra, krefni, atti.*

Duw pan vreusydh an re a wra taklow a'n par na ha ty dha honan orth aga gul? [4] Po dispresya a wredh jy rychys y guvder ha'y wodhevyans ha'y berthyans? A ny wodhes jy kuvder Duw dhe'th hembronk dhe edrek? [5] Mes dre dha golonn gales hag anedrek yth esos ow kreuni konnar ragos dha honan y'n jydh a gonnar may fo diskwedhys ynno breus gwiryon Duw. [6] Rag yth attal dhe bub den herwydh y oberow: [7] dhe'n re a hwila, dre berthyans ow kul da, gordhyans hag enor hag anvarwoleth, y fynn ev ri bewnans heb diwedh. [8] Mes rag an re neb der avi yw diwostydh dhe'n gwiryonedh, mes dhe'n droktra gostydh y fydh konnar ha sorr bras. [9] Galar hag ahwer a'n jevydh pub enev den a wra drog, an Yedhow yn kynsa ha'n Grek ynwedh, [10] mes gordhyans hag enor ha kres rag pub huni a wra da, an Yedhow yn kynsa ha'n Grek ynwedh. [11] Rag nyns eus faverans gans Duw.

[12] Pub huni re beghas yn-mes a'n lagha a verow yn-mes a'n lagha, ha pub huni re beghas yn-dann an lagha a vydh breusys yn-dann an lagha. [13] Rag nyns yw goslowysi an lagha hag yw justifiys a-rag Duw, mes gwrioryon an lagha hag a vydh prevys ewn. [14] An kenedhlow na's teves an lagha, pan wrons dre natur an pyth yw erghys gans an lagha, lagha yns i dhedha aga honan, kyn na's teves an lagha. [15] I a dhiskwa bos skrifys war aga holonn an pyth yw erghys gans an lagha, ha'ga howses ynwedh a dheg dustuni ha'ga thybyans a's kuhudh a-bervedh ynna po martesen a's askus [16] y'n jydh may freus Duw, war-lergh ow aweyl, kevrinyow tus dre Yesu Krist.

An Yedhewon ha'n Lagha

[17] Mes mara'th henwir Yedhow ha fydhya a wredh y'n lagha ha bostya yn Duw [18] ha godhvos y vodh ha synsi bos plegadow an pyth yw gwell drefenn ty dhe vos dyskys y'n lagha, [19] ha mars os sur ty dhe vos hembrenkyas dhe'n dhellyon, golow dhe'n re usi y'n tewlder, [20] kesker dhe'n fellyon, dyskador fleghes, ow kavoes y'n lagha an leun studh a wodhvos hag a wiryonedh – [21] ty ytho hag a dhysk ken re, a ny vynnydh omdhyski? Ha ty ow pregoth erbynn ladra, a ledrydh? [22] Ty hag a lever na wreller

avoutri, a wredh jy avoutri? Ty hag a gas imajys, a ledrydh templow? 23 Ty hag a vost y'n lagha, a wredh jy disenor dhe Dhuw dre derri an lagha? 24 Rag dell yw skrifys, 'Hanow Duw yw disenorys yn mysk an kenedhlow dredhos.'

25 An trodreghyans yw dhe les yn tiogel mars os gostydh dhe'n lagha; mes mar terrydh an lagha, dha drodreghyans yw gyllys dhe antrodreghyans. 26 Ytho, mar syns den yw heb trodreghyans ordenansow an lagha, a ny vydh y antrodreghyans reknys avel trodreghyans? 27 Ytho an den na'n jeves an trodreghyans yn y gorf mes a syns an lagha a'th kuhudh, ty hag a'th eus skrif an lagha ha'n trodreghyans mes a derr an lagha.

28 Rag nyns yw ev gwir Yedhow neb yw onan war-ves, na nyns yw gwir drodreghyans neppyth war-ves hag y'n kig. 29 Mes ev yw gwir Yedhow neb yw onan war-ji, ha trodreghyans yw a'n golonn, yn spyrys heb bos yn lytherenn, ma nag yw y wormola dhiworth tus mes dhiworth Duw.

3 Ytho py les eus dhe'n Yedhow? Pyth yw dader an trodreghyans? 2 Meur war bub fordh. Wostalleth an Yedhewon a's teves gwitha lavarow Duw. 3 Pandra, mars o nebes anedha dislel? A dhomhwel aga dislelder lelder Duw? 4 Kammenn vyth! Bedhes Duw gwir kyn fo pub den fals, dell yw skrifys,

'Rag may fi prevys ewn y'th heryow
ha tryghi pan vi breusys.'

5 Mes mar tiskwa agan droktra ewnder Duw, pandr'a wren leverel? Duw dhe vos anewn pan y'gan kessydh yn sorr? (Avel den y kowsav.) 6 Kammenn vyth! Poken fatell allsa Duw breusi an bys? 7 Mes mar palsha gwirder Duw dh'y wolewder der ow falsuri, prag yth esov hwath ow pos kuhudhys avel peghador? 8 Ha prag na wrer drog rag may teffo da? – dell y'gan kuhudh nebes ni dhe leverel yn unn sklandra. Aga dampnya yw teg.

Nyns Yw Nagonan Vyth Gwiryon

9 Pandra ytho? On ni an Yedhewon byth dhe well? Nag
on kammenn; rag my re guhudhas bos pub den, keffrys an
Yedhewon ha'n Grekys, yn-dann alloes pegh, 10 dell yw skrifys,

'Nyns yw onan vyth gwiryon, na, nagonan vyth;
11 ny gonvedh denvyth,
ny hwila denvyth Duw.
12 Peub re dreylyas dhe denewen,
war-barth galsons i kamm;
ny wra da, nagonan vyth.
13 Aga bryansenn yw bedh igor.
I a doell gans aga thaves.
Yma venim serf yn-dann aga diwweus.
14 Leun yw aga ganow a vollothow ha hwerowder.
15 Skav yw aga threys dhe skoellya goes,
16 yn aga hynsyow yma terroes ha galar,
17 ha'n hyns a gres ny aswonnsons.
18 Nyns eus own a Dhuw a-rag aga dewlagas.'

19 Lemmyn ni a woer, pypynag a lavarro an lagha kewsys yw
dhe'n re usi yn-dann an lagha, rag may fo pub ganow deges,
ha rag may fo an bys oll yn-dann vreus Duw. 20 Rag ny vydh
denvyth justifiys der oberow an lagha, a-ban dheu aswonnvos
pegh der an lagha.

Ewnder dre Fydh

21 Mes lemmyn ewnder Duw re beu diskwedhys a-der an
lagha, kyn hwrug an lagha ha'n brofoesi doen dustuni anodho,
22 ewnder Duw dre fydh yn Yesu Krist rag oll hag a grys.[a] Rag
nyns eus dibarth; 23 rag oll re beghas, hag i a fyll a hedhes dhe
wordhyans Duw, 24 justifiys yns gans y ras yn ro, der an daspren

---

a 3:22 *Yesu Krist rag oll hag a grys:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yesu Krist rag oll, ha war oll hag a grys.*

usi yn Krist Yesu, [25] neb a worras Duw yn-rag avel tregeredhva[a]
dre fydh yn y woes, dhe dhiskwedhes y ewnder, ow kasa heb
kessydhyans an peghosow re bia gwrys kyns; [26] henn o dhe
brevi y'n eur ma ev y honan dhe vos gwiryon hag ev dhe justifia
neb a'n jeves fydh yn Yesu.

[27] Ytho ple'ma agan bostya? Eskes yw. Drefenn py lagha?
Lagha an oberow? Na, drefenn lagha fydh. [28] Rag[b] ni a syns
den dhe vos justifiys dre fydh a-der der oberow an lagha. [29] Po
unnsel dhe'n Yedhewon yw ev Duw? A nyns yw ev Duw an
kenedhlow ynwedh? Yw, a'n kenedhlow ynwedh, [30] drefenn
Duw dhe vos onan; hag ev a justifi an re a's teves trodreghyans
war sel aga fydh ha'n re antrodreghys der aga fydh. [31] A
dhomhwelyn an lagha gans fydh? Kammenn vyth! Yn konter,
ni a venten an lagha.

Patron Abraham

4 Pandr'a leveryn ytho y hwrug Abraham y gavoes, agan
hendas war-lergh an kig? [2] Rag mar peu Abraham
justifiys der oberow, ev a'n jeves bostya, marnas a-rag Duw.
[3] Rag pandr'a lever an skryptor? 'Abraham a fydhyas yn Duw
ha homm o akontys dhodho avel ewnder.' [4] Lemmyn dhe neb
a lavur nyns yw an gober reknys avel ro mes avel kendon. [5] Ha
dhe neb na lavur mes neb a drest ynno ev neb a justifi an den
ongrassyes, y reknir y fydh avel ewnder. [6] Yndella Davydh a
gews a vennesikter an den neb yw reknys ewn gans Duw heb
oberow:

> [7] 'Gwynnvys an re gevys dhedha aga hammweythyow
> ha kudhys aga feghosow;
>
> [8] gwynnvys an gour ma na reken an Arloedh y begh er
> y bynn.'

[9] Yw an vennath ma war an re drodreghys, po war an re na's
teves an trodreghyans ynwedh? Ni a lever, 'Fydh Abraham a

---

a 3:25 *tregeredhva:* Gorher argh an kevambos, may feu goes skattrys rag prenedh. Gwel Ebrowyon 9:5.

b 3:28 *Rag:* War-lergh re a'n dornskrifow *Rakhenna.*

veu akontys avel ewnder.' [10] Fatell veu reknys ytho? A veu ev
trodreghys po na? Ny veu trodreghys hwath, mes antrodreghys.
[11] Ev a'n jeva an tokyn a drodreghyans a-wosa, sel a'n ewnder
a'n jevo seulabrys dre fydh hag ev hwath antrodreghys; may
fo gwrys tas peub eus ow krysi kyn fo antrodreghys; may fo
ewnder akontys dhedha i ynwedh. [12] Hag yndella ev yw tas an
re trodreghys, an re nag yns unnsel trodreghys, mes ynwedh
ymons ow kerdhes yn olow fydh agan tas ni Abraham kyns ev
dhe vos trodreghys.

An Ambos Kowlwrys dre Fydh

[13] Rag ny dheuth der an lagha an ambos dhe Abraham ha'y
henedh y fedha ev her an bys mes der ewnder an fydh. [14] Rag
mara pydh an re a hol an lagha heryon, fydh yw gwag ha'n
ambos re beu distruys. [15] Rag an lagha a wra konnar, mes le nag
eus lagha nyns eus torrva-lagha.

[16] Ytho an ambos a dheu dhiworth fydh, may fo dre ras ha
may fo surhes dhe oll y dhiyskynnysi – na vo unnsel dhe'n
re a hol an lagha mes ynwedh dhe'n re usi a fydh Abraham,
neb yw tas dhyn ni oll. [17] Dell yw skrifys, 'My re'th wrug tas
kenedhlow pals' – a-rag an Duw may fydhyas ynno, neb a re
bewnans dhe'n re varow hag a elow dhe vosva an taklow na's
teves bosva. [18] Neb a grysi yn govenek dres govenek y to ha
bos 'an tas dhe genedhlow pals,' dell via leverys, 'Yndella y
fydh dha henedh.' [19] Ha nyns esa ow kwannhe yn fydh pan
brederi y farwsa y gorf y honan[a] drefenn ev dhe vos a-dro dhe
gans bloedh, po pan brederi y farwsa torr Sara. [20] Ny'n gwre
diskryjyans vyth mayth hokya a-dro dhe ambos Duw, mes y
feu krevhes y'n fydh ow kormel Duw, [21] hag ow pos sur y hylli
Duw gul an pyth re ambossa. [22] Dredhi ynwedh 'Rakhenna y
feu akontys dhodho avel ewnder.' [23] Mes ny veu an geryow, 'y
feu akontys dhodho' skrifys unnsel ragdho ev, [24] mes ragon
ni ynwedh. Akontys vydh dhyn ni hag a fydh ynno ev neb a
dhrehevis Yesu agan Arloedh dhiworth an re varow, [25] neb a

a 4:19 *y gorf y honan:* War-lergh re a'n dornskrifow *y gorf y honan seulabrys.*

veu res dhe'n mernans drefenn agan drogoberow ha drehevys rag may fen ni kevys ewn.

Agan Selwyans yn Yesu Krist

5 Rag a-ban on justifiys dre fydh, kres a'gan beus gans
Duw der agan Arloedh Yesu Krist [2] ma'gan beus dredho
entra dre fydh[a] dhe'n gras may sevyn ynno ha ni a vost yn agan
govenek may kevrennyn golewder Duw. [3] Dres henna, ni a bost
yn agan galarow, ow kodhvos galar dhe dhri perthyans, [4] ha
perthyans a dhre prevyans, ha prevyans a dhre govenek, [5] ha ny
fyll govenek dhyn, rag kerensa Duw dhe vos dinewys yn agan
kolonn der an Spyrys Sans re beu res dhyn.

[6] Ha ni hwath heb gweres, dhe'n ewn dermyn y ferwis Krist
rag an re ongrassyes. [7] Praga, skant ny vynnir merwel rag den
gwiryon – kyn fedhir martesen merwel rag densa. [8] Mes Duw
a dhiskwa y gerensa dhyn drefenn Krist dhe verwel ragon ha
ni hwath peghadoryon. [9] Ytho a-ban on justifiys gans y woes,
dhe voy y fydhyn selwys dredho a gonnar Duw. [10] Rag mars
en unnverhes gans Duw, ha ni hwath eskerens, dre vernans y
Vab, kemmys moy, wosa ni dhe vos unnverhes y fydhyn selwys
gans y vewnans. [11] Yndella ha nahen, mes ni a vost yn Duw der
agan Arloedh[b] Yesu Krist, may kevsyn dredho lemmyn agan
unnverheans.

Adam ha Krist

[12] Ytho dell dheuth pegh a-bervedh y'n bys der unn den ha
mernans dre begh, hag yndella mernans a lesas dhe dus oll
drefenn dus oll dhe begha – [13] yth esa pegh a-bervedh y'n bys
kyns an lagha dhe vos, mes nyns yw reknys avel pegh pan nag
eus lagha. [14] Byttegyns mernans a reynyas a-dhia Adam bys yn
termyn Moyses, ha war an re ynwedh nag o aga feghosow haval

---

a 5:2 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *dre fydh.*

b 5:11 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *agan Arloedh.*

dhe dreuspass Adam, neb yw figur anodho ev neb a vedha ow tos.

15 Mes nyns yw an ro rydh haval dhe'n kammweythres. Rag
mar merwis lies dre dreuspass unn den, kemmys moy re balshas
gras Duw ha'n ro rydh yn gras an unn den Yesu Krist rag lies.
16 Ha nyns yw an ro rydh haval dhe siwyans pegh an unn den
na. Rag an vreus owth holya unn pegh a dhug dampnya, mes an
ro rydh owth holya lies pegh a dheg ewnheans. 17 Mar reynya
mernans dre gammwrians unn den der an unn den na, kemmys
moy y hwra reynya yn bewnans an re hag a gemmer palster a'n
ras ha'n ro rydh a ewnder der an unn den Yesu Krist.

18 Ytho dell dhug drogober unn den dampnasyon tus oll, yndella
ober gwiryon unn den a dheg ewnheans ha bewnans rag tus oll.
19 Ytho dell veu lies gwrys peghadoryon dre dhiwostytter unn
den, yndella dre wostytter unn den lies a vydh gwrys gwiryon.
20 Mes an lagha a dheuth, rag palshe an kammweythres; mes
y'n tyller may palshi pegh, gras a balshi dhe voy, 21 rag may
kwrella gras reynya par dell reynya pegh yn mernans, der
ewnder dhe vewnans heb diwedh dre Yesu Krist agan Arloedh.

Marow dhe Begh mes Bew yn Krist

6 Pandr'a wren y leverel ytho? Yw dhyn pesya yn pegh
rag may palshaho gras? 2 Kammenn vyth! Fatell yllyn ni
neb a verwis dhe begh bewa hwath ynno? 3 Po a ny wodhowgh
hwi peub ahanan ni neb re beu besydhys yn Yesu Krist dhe
vos besydhys yn y vernans? 4 Ytho ynkleudhys ganso yth en
dre vesydhya yn mernans, rag may hyllyn kerdhes ganso yn
nowydhses a vewnans, par dell veu Krist drehevys a'n re varow
dre wolewder an Tas.

5 Rag mar peun ni plynsys war-barth ganso yn semlans y
vernans, yn kettella y fydhyn ni yn y dhasserghyans. 6 Ni a woer
y feu agan den koth krowsys ganso rag may fe an korf a begh
distruys, ha rag na serfyn pegh na fella. 7 Rag neb re verwis
yw livrys dhiworth pegh. 8 Mes mars on marow gans Krist, ni
a grys y fewyn ganso. 9 Rag y hwodhon na verow Krist arta
wosa y vos drehevys a'n re varow; ny'n jeves mernans maystri

warnodho na fella. [10] Dell verwis, y ferwis ev unnweyth dhe
begh, mes dell vew, y few ev dhe Dhuw. [11] Ytho y tegoedh
dhywgh hwi omsynsi marow dhe begh mes ow pewa dhe Dhuw
yn Krist Yesu.

[12] Ytho na reynyes pegh yn agas korf marwel bys may
fydhowgh gostydh dh'y dhrokhwansow.[a] [13] Ha na rewgh agas
eseli dhe begh avel arvow anewnder, mes omrewgh dhe Dhuw
avel tus dhastrehevys a vernans dhe vewnans ha'gas eseli dhe
Dhuw avel arvow ewnder. [14] Rag ny'n jevydh pegh maystri
warnowgh, a-ban nag esowgh yn-dann lagha mes yn-dann ras.

Kethyon dhe Wiryonedh

[15] Pandra ytho? A wren ni pegha drefenn nag eson yn-dann
lagha mes yn-dann ras? Kammenn vyth! [16] A ny wodhowgh
hwi mar omrowgh dhe nebonan avel kethyon wostydh, hwi
dhe vos kethyon poran dhe'n den na mayth owgh gostydh
dhodho – po dhe begh, hag a hembronk dhe'n mernans, po
dhe wostytter hag a hembronk dhe ewnheans? [17] Mes dhe
Dhuw re bo grasow, rag hwi, a vedha kethyon dhe begh, yw
devedhys ha bos gostydh a leun golonn dhe'n patron a dhyskas
may fewgh delivrys dhodho, [18] ha wosa bos delivrys dhiworth
pegh devedhys owgh ha bos kethyon dhe ewnder. [19] Avel den
y kowsav, drefenn gwannder agas kig. Rag par dell resewgh
agas eseli avel kethyon dhe avlander ha dhe anlaghedh bys
yn anlaghedh hwath moy, yndella gwrewgh ri agas eseli avel
kethyon dhe ewnder rag sansheans.

[20] Pan ewgh kethyon dhe begh, delivrys ewgh dhiworth
ewnder. [21] Mes pana frut a'gas bo a'n taklow ma'gas beus meth
anedha lemmyn? Diwedh an re na yw mernans. [22] Mes wosa
hwi dhe vos delivrys dhiworth mernans ha devedhys ha bos
kethyon dhe Dhuw, an pewas a'gas beus yw sansheans, ha'y fin
yw bewnans heb diwedh. [23] Rag gobrow pegh yw mernans, mes
ro Duw yw bewnans heb diwedh yn Krist Yesu agan Arloedh.

---

a 6:12 *gostydh dh'y dhrokhwansow:* War-lergh re a'n dornskrifow *gostydh dhodho yn y dhrokhwansow.*

Ensampel Kemmerys dhiworth Demmedhyans

7 A ny wodhowgh, a vreder – rag yth esov ow kewsel dhe re a woer an lagha – bos dhe'n lagha maystri war dhen unnsel hedre vo bew? [2] Yndella an wreg re beu kelmys dre lagha dhe'n gour hag ev yn few; mes mar merow hy gour rydh yw hi dhiworth lagha an gour. [3] Yndella gelwys avoutres y fydh hi mar pew hi gans gour arall ha'y gour hwath yn few. Mes mar merow hy gour rydh yw hi dhiworth an lagha ha mar temmedh gans den arall nyns yw hi avoutres.

[4] Y'n keth fordh, ow breder, ledhys re bewgh dhe'n lagha dre gorf Krist rag may fowgh dhe onan arall, dhodho ev neb re beu drehevys a'n re varow rag may tykkyn frut rag Duw. [5] Ha ni hwath ow pewa y'n kig, agan drokhwansow a begh drehevys gans an lagha, a oberi yn agan eseli dhe dhoen frut rag mernans. [6] Mes lemmyn yth on digelmys dhiworth an lagha, marow dhe'n pyth a'gan synsi, bys may serfyn yn fordh nowydh an Spyrys, a-der yn fordh goth an skrif.

Kudynn an Pegh Usi War-ji

[7] Pandr'a wren y leverel ytho? An lagha dhe vos pegh? Bynner re bo! Mes na ve an lagha, ny wodhvien pegh. Ny wodhvien hwans mar ny lavarra an lagha, 'Na wra hwansa.' [8] Mes pegh ow kavoes prys y'n gorhemmynn, a wre ynnov vy drokhwans a bub eghenn, rag a-der an lagha marow yw pegh. [9] Ow pewa yth esen a-der an lagha, mes pan dheuth an gorhemmynn, dasserghi a wrug pegh, [10] hag y ferwis vy; an keth gorhemmynn o bewnans dhymm a dheuth ha bos mernans dhymmo vy. [11] Rag pegh, ow kavoes spas y'n gorhemmynn a'm toellas ha dredho y'm ladhas. [12] Rag an lagha yw sans, ha'n gorhemmynn yw ha sans ha teg ha da.

[13] Ytho a dheuth an da ha bos mernans dhymm? Bynner re bo! Pegh o hag ynnov owth oberi der an pyth yw da, rag may fe pegh diskwedhys avel pegh, ha der an gorhemmynn may teffa peghus dres eghenn.

[14] Rag ni a woer an lagha dhe vos a'n spyrys; mes a'n kig ov, gwerthys yn keth dhe begh. [15] Rag an pyth a wrav ny'n

konvedhav; rag an pyth na vynnav y wul henna a wrav, mes an pyth a gasav hemma a wrav. 16 Mes mar kwrav an pyth na vynnav y wul, unnver ov an lagha dhe vos da. 17 Ytho nyns yw my a'n gwra na fella mes an pegh hag a drig ynnov. 18 Rag y hwonn na drig ynnov travyth da, henn yw y'm kig. Yma parys genev an mynnas, mes kowlwul an da – ny allav. 19 Rag ny wrav an pyth a vynnav y wul, mes an drog na vynnav y wul henna a wrav. 20 Mes mar kwrav an pyth na vynnav y wul, nyns yw na fella my a'n gwra, mes pegh hag a drig ynnov.

21 Ytho y kavav avel lagha bos genev droktra pan vynnav gul da. 22 Rag y lowenhav yn lagha Duw y'm kowses usi ynnov ow honan, 23 mes y hwelav y'm eseli ken lagha ow kwerrya orth lagha ow brys hag orth ow gul prisner dhe lagha pegh hag a drig y'm eseli. 24 Truan dell ov! Piw a'm delirv dhiworth korf an mernans ma? 25 Grasow[a] dhe Dhuw dre Yesu Krist agan Arloedh!

Yndella genev vy ow honan y servyav lagha Duw gans ow brys, mes gans ow hig y servyav lagha pegh.

Bewnans y'n Spyrys

8 Lemmyn nyns eus dampnya rag an re usi yn Krist Yesu. 2 Rag lagha Spyrys bewnans yn Krist Yesu re'th tigolmas[b] dhiworth lagha pegh ha mernans. 3 Rag an pyth a veu an lagha dialloes dh'y wul, rag hy bos gwann der an kig, Duw y honan re wrug, ow tannvon y Vab y honan yn hevelep kig a begh, dhe vos offrynn pegh, hag yndella ev a dhampnyas pegh y'n kig, 4 rag may fo ordenans an lagha kowlwrys ynnon ni, eus ow kerdhes a-der war-lergh an kig mes war-lergh an Spyrys. 5 Rag an re a vew war-lergh an kig a wra fors a daklow an kig, mes an re a vew war-lergh an Spyrys a wra fors a daklow an Spyrys. 6 Rag brys an kig yw mernans, mes brys an Spyrys yw bewnans ha kres. 7 Yndella an brys a wra fors a'n kig, yw eskarogeth erbynn Duw; nyns yw gostydh dhe lagha Duw, yn

---

a 7:25 *Grasow:* War-lergh re a'n dornskrifow *My a woer gras.*

b 8:2 *re'th tigolmas:* War-lergh re a'n dornskrifow *re'm digolmas.*

hwir ny yll bos yndella, [8] ha'n re usi y'n kig ny yllons plesya Duw.

[9] Mes nyns esowgh y'n kig, y'n Spyrys yth esowgh, mars usi Spyrys Duw trigys ynnowgh yn hwir. Neb na'n jeves Spyrys Krist nyns yw ev dhodho. [10] Mes mars usi Krist ynnowgh, kynth yw marow agas korf drefenn pegh, yn few yw agas spyrys drefenn ewnder. [11] Mars usi trigys ynnowgh y Spyrys ev, neb a dhrehevis Yesu a vernans, ev neb a dhrehevis Yesu a vernans a re bewnans dh'agas korf marwel ynwedh der y Spyrys usi trigys ynnowgh.

[12] Yndella, hwi vreder, kendonoryon on, nyns yw dhe'n kig, dhe vewa war-lergh an kig – [13] rag mar pewowgh war-lergh an kig, merwel a wrewgh; mes mar korrowgh der an Spyrys gweythresow an korf, bewa a wrewgh. [14] Rag myns a hembrenkir gans Spyrys Duw mebyon Duw yth yns. [15] Ny gemmersowgh spyrys a gethneth ow ledya arta dhe own, mes hwi a gemmeras spyrys adoptyans avel mebyon dredho may kriyn 'Abba! Tas!' [16] An Spyrys y honan a dheg dustuni gans agan spyrys ni, ni dhe vos fleghes Duw, [17] ha mars on ni fleghes, ytho heryon, heryon a Dhuw ha kes-heryon a Grist, mar kodhevyn ganso rag may fyn ni ynwedh kevrennek a'y wolewder.

An Golewder hag a Vydh

[18] My a dyb na dal galarow an termyn ma bos kehaval dhe'n golewder usi ow tos dhe vos diskwedhys dhyn. [19] Rag an kreasyon a wayt gans mall an diskwedhyans a vebyon Duw. [20] Rag yth esa an kreasyon yn-dann vaystri euveredh, nyns o a'y vodh mes der y vodh ev neb a'n fethas yn govenek; [21] drefenn an kreasyon y honan dhe vos rydhhes dhiworth kethneth podredhes dhe rydhses golewder fleghes Duw. [22] Ni a woer an kreasyon oll dhe vos ow kyni hag ow suffra paynys kepar hag yn gwelivos bys lemmyn; [23] mes moy es henna, ni agan honan ynwedh, a'gan beus kynsa frut an Spyrys, ni agan honan a gyn ynnon agan honan dell wortyn gans mall adoptyans avel mebyon, daspren agan korf. [24] Rag y'n govenek may feun selwys, mes govenek gwelys nyns yw govenek, rag piw a wayt

an pyth a wel? [25] Mes mar kwaytir an pyth na welir, gans mall y'n gwaytir.

[26] Ynwedh an Spyrys a'gan gweres yn agan gwannder, rag ny wodhon fatell byssyn dell dhegoedh, mes an Spyrys y honan a bys ragon[a] gans kyni dres leverel. [27] Hag ev neb usi ow hwithra kolonnow a woer an pyth usi yn brys an Spyrys, rag ev dhe bysi a-barth an syns herwydh bodh Duw.

[28] Ni a woer pup-tra dhe oberi war-barth rag dader rag an re a gar Duw, an re yw gelwys herwydh y borpos. [29] Rag an re a ragaswonnis, ev a's ragdhestnas ynwedh dhe vos kesfurvys yn imaj y Vab, rag may fo ev an kynsa-genys yn mysk breder pals. [30] Ha'n re a ragdhestnas, ev a's gelwis ynwedh; ha'n re a elwis, ev a's justifias ynwedh; ha'n re a justifias, ev a's glorifias ynwedh.

Kerensa Duw

[31] Pandr'a leveryn dhe'n taklow ma ytho? Mars usi Duw a-barth dhyn, piw eus er agan pynn? [32] Neb na sparyas y Vab y honan mes y'n ros ragon ni oll, a ny vynn ev ri dhyn pup-tra ganso? [33] Piw a guhudh an re dewisys gans Duw? Duw yw hag a akwit. [34] Piw a guhudh? Yesu[b] Krist yw, neb a verwis, yn hwir, hag a veu drehevys a'n mernans, hag usi a'n dhyghowbarth dhe Dhuw, hag a bys ragon. [35] Piw a'gan diberth dhiworth kerensa Krist? A wra galar, po anken, po helghya, po esow, po noethedh, po peryll, po kledha? [36] Dell yw skrifys,

'A'th wovis jy yth on ny ledhys oll an jydh;
reknys on ni avel deves dhe'n ladhva.'

[37] Mes yn oll an taklow ma moy es tryghoryon on dredho ev neb a'gan kara. [38] Rag surhes ov, nag ankow, na bewnans, nag eledh, na prynsipatys, na taklow eus lemmyn, na taklow

---

a 8:26 *ragon:* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger ma.

b 8:34 *Yesu:* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger ma.

a dheu, na nerthow,[a] 39 nag ughelder, na downder, na tra arall
y'n kreasyon oll, ny yll agan diberth dhiworth kerensa Duw yn
Krist Yesu agan Arloedh.

Dewis Ysrael gans Duw

9 Yth esov ow kewsel an gwirder yn Krist, ny wowlavarav;
ow howses a dheg dustuni y'n Spyrys Sans, 2 bos dhymm
galar meur hag anken heb hedhi y'm kolonn. 3 Rag y'm bia
bodh my ow honan dhe vos milliges ha diberthys dhiworth
Krist rag ow breder, ow herens a-barth an kig. 4 Ysraelysi yns
ha dhedha yw an adoptyans avel mebyon, an golewder, an
kevambosow, ri an lagha, an servis[b] ha'n ambosow, 5 dhedha
yth yw an ugheldasow hag a'ga eghenn, war-lergh an kig, yw
Krist usi a-ugh oll, Duw benniges bys vykken. Amen.

6 Mes nyns yw par dell fallsa ger Duw. Rag nyns yns dhe
Ysrael oll hag yw sevys a Ysrael. 7 Ha nyns yns oll mebyon
Abraham drefenn i dhe vos y henedh; mes 'Der Ysak yth
henwir dha henedh.' 8 Homma a styr nag yw mebyon an kig
neb yw mebyon Duw, mes mebyon an ambos a reknir avel
henedh. 9 Rag hemm yw an pyth a leveris an ambos, 'A-dro
dhe'n termyn ma y tehwelav hag y fydh mab dhe Sara.' 10 Ha
ny veu yndella yn unnsel, mes ynwedh pan omdhegsa Rebeka
gans unn gour, agan hendas, Ysak, 11 kyn na vons hwath genys
na ny wrussens naneyl da na drog, (rag may pessyo towl
Duw herwydh dewisyans, a-der der oberow mes der y alow),
12 dhedhi y leveris, 'An kottha a wra servya an yowynka.' 13 Dell
yw skrifys,

'Yakob a geris
mes Esaw a gesis.'

14 Pandr'a leveryn ytho? Eus kammhynseth gans Duw?
Bynner re bo! 15 Rag ev a lever dhe Moyses,

---

a 8:38 *na taklow eus lemmyn, na taklow a dheu, na nerthow:*
War-lergh re a'n dornskrifow *na nerthow, na taklow eus lemmyn, na taklow a dheu.*

b 9:4 *servis:* Henn yw servis an tempel.

‘My a gemmer mersi warnodho ev may kemmerav
mersi warnodho,
ha my a gemmer pita anodho ev neb may
kemmerav pita anodho.’

16 Ytho nyns yw drefenn bodh den na drefenn lavur den mes
drefenn tregeredh Duw. 17 Rag an skryptor a lever dhe Faro,
‘My re’th sevis rag an keth tra ma may tiskwetthiv dhis ow
galloes ynnos ha may fo dyllys ow hanow vy y’n norvys oll.’
18 Ytho ev a gemmer mersi war geniver a blekkyo dhodho hag
ev a galesha kolonn keniver a blekkyo dhodho.

Konnar Duw ha’y Dregeredh

19 Ty a lever dhymm ytho, ‘Prag y krodhvol ev? Rag piw a
yll sevel erbynn y vodh?’ 20 Mes piw os jy, den, dhe worthybi
dhe Dhuw? A lever an dra formys dh’y formyer, ‘Prag y’m
gwrussys yndella?’ 21 A nyns eus dhe’n gweythor-pri maystri
war an pri dhe wruthyl a’n keth tamm an eyl lester rag enor ha’y
gila rag disenor? 22 Mes pandra mar kwrug Duw, gans bodh a
dhiskwedhes y gonnar ha dyllo y alloes, perthi gans perthyans
meur an lestri a gonnar gwrys gwiw rag distrui, 23 ha henna may
fo godhvedhys rychys y wolewder rag an lestri a dregeredh hag
a ragbareusis ev rag golewder, 24 bys dhyn ni neb re elwis, na
veu unnsel a’n Yedhewon, mes ynwedh a’n kenedhlow? 25 Dell
lever ev ynwedh yn Hosea,

‘An re nag o ow fobel my a’s henow ow fobel,
ha hi nag o kerys, my a’s henow ow haradow.’

26 ‘Hag y’n keth le may feu leverys dhedha, “Nyns owgh
ow fobel,”
ena i a vydh henwys mebyon an Duw bew.’

27 Hag Ysay a gri yn ughel a-dro dhe Ysrael, ‘Mara pydh niver
mebyon Ysrael avel tewes an mor, an remenant a vydh selwys;
28 rag an Arloedh a gowlwra y vreus war an norvys, heb hokya.’
29 Ha dell dharganas Ysay,

‘Na assa Arloedh an luyow has,
y tothyen ha bos avel Sodom
ha gwrys vien haval dhe Gomorra.’

Ysrael ha’n Aweyl

30 Pandr’a leveryn ytho? An kenedhlow na siwyens ewnder re
gavas ewnder dre fydh; 31 mes Ysrael ow siwya lagha a ewnder
ny dhrehedhas dhe’n lagha. 32 Praga? Drefenn na’n siwya dre
fydh mes der oberow.[a] I re drebuchyas orth an men a drebuchya,
33 dell yw skrifys,

‘Ottavy ow korra yn Sion men trebuchya, ha karrek a
offens
ha neb a grysso ynno, ny berth ev meth.’

10 A vreder, yeunes ow holonn ha’m pysadow dhe
Dhuw yw rag selwyans dhedha.[b] 2 My a dheg
dustuni ragdha, i dhe vos diwysyk war-lergh Duw mes nyns
yw herwydh godhvos. 3 Rag heb godhvos a ewnder Duw, hag
ow hwilas sevel aga ewnder aga honan, nyns ens gostydh dhe
ewnder Duw. 4 Rag Krist yw penn an lagha rag ewnder dhe
beub a grys.

Selwyans rag Oll

5 Rag Moyses a skrif a-dro dhe ewnder an lagha, ‘An den a
wra an taklow ma a vew dredha.’ 6 Mes an ewnder usi a fydh
a lever yndella: ‘Na lavar y’th kolonn, “Piw a yskynn yn nev?” ’
(hemm yw dhe dhri Krist yn-nans) 7 ‘po “Piw a dhiyskynn y’n
islonk?” ’ (hemm yw dhe dhri Krist yn-bann a vernans). 8 Mes
pandr’a lever ev?

‘Yma an ger yn ogas dhis,
yn dha anow hag y’th kolonn’

henn yw, an ger a fydh a bregewthyn. 9 Rag mar konfessydh
yn dha anow Yesu dhe vos Arloedh ha krysi y’th kolonn y
hwrug Duw y dhrehevel a’n mernans, y fydhydh selwys. 10 Rag

---

a 9:32 *oberow:* War-lergh re a’n dornskrifow *oberow an lagha.*

b 10:1 *dhedha:* War-lergh re a’n dornskrifow *dhe Ysrael.*

gans kolonn y krysir dhe ewnder ha gans ganow y konfessir dhe selwyans. [11] Rag an skryptor a lever, 'Ny'n jevydh meth neb a grysso ynno.' [12] Rag nyns eus dihevelepter ynter an Yedhow ha'n Grek, an keth Arloedh yw dhe oll, a re y rychys dhe oll a elow warnodho. [13] Rag, 'Neb a elwo war hanow an Arloedh a vydh selwys.'

[14] Fatell yll tus gelwel war nebonan ma na gryssons ynno? Ha fatell yllir krysi dhe nebonan ma na glewas anodho; ha fatell yllir klewes heb pregowther? [15] Ha fatell yllir pregoth mar nyns or dannvenys? Dell yw skrifys, 'Ass yns i teg treys an re ow tyllo nowodhow da!'[a] [16] Mes nyns o pubonan gostydh dhe'n aweyl; rag Ysay a lever, 'A Arloedh, piw a grysis agan derivas?' [17] Ytho fydh a dheuth a glewes, ha'n klewes dre eryow Krist.[b]

[18] Mes my a lever, A wrussons i klewes? Gwrussons yn hwir! Rag

> 'Dhe'n bys oll yth eth aga lev,
> ha'ga geryow dhe bennow an norvys.'

[19] Mes y lavarav, A ny gonvedhas Ysrael? Wostalleth Moyses a lever,

> 'My a wra dhis perthi avi orth an re nag yns kenedhel,
> hag orth an re yw kenedhel dalsogh y hwrav dhis serri.'

[20] Mes Ysay yw hardh hag a lever,

> 'Kevys veuv gans an re nag esens orth ow hwilas,
> diskwedhys veuv dhe'n re nag esens ow kovynn war ow lergh.'

[21] Mes dhe Ysrael ev a lever, 'Oll an jydh yth ystynnen ow diwleuv dhe bobel dhiwostydh ha gorth.'

---

a 10:15 *an re ow tyllo nowodhow da:* War-lergh re a'n dornskrifow *an re ow tyllo kres, (hag) ow tyllo nowodhow da.*

b 10:17 *dre eryow Krist:* War-lergh re a'n dornskrifow *dre eryow Duw.*

Remenant Ysrael

11 Ytho y lavarav, a dewlis Duw y bobel dhe-ves?
Bynner re bo! Rag my yw Ysraelyas dhiworth has
Abraham, a eghenn Benyamin. [2] Ny dewlis Duw y bobel dhe-
ves neb a ragaswonnis ev. Po a ny wodhowgh hwi pandr'a
lever an skryptor a-dro dhe Elias, fatell bys ev Duw erbynn
Ysrael? [3] 'A Arloedh, dha brofoesi a ladhsons, dha alteryow
re dhistrusons ha my a veu gesys ow honan hag i a hwila ow
bewnans.' [4] Mes pandr'a lever dhodho an gorthyp duwel? 'My
re withas dhymmo vy ow honan seyth mil wour na blegsons
aga glin a-rag Baal.' [5] Ytho yndella y'n eur ma yma remenant
herwydh dewis a ras. [6] Ha mars yw a ras, nyns yw na fella a
oberow, po ny via gras na fella gras.[a]

[7] Pandra ytho? Ysrael a fyllis a gavoes an pyth a hwila. An re
dhewisys a'n kavas ha'n re erell a veu kaleshes, [8] dell yw skrifys,

'Duw a ros dhedha spyrys a dalsoghter,
dewlagas heb gweles,
ha diwskovarn heb klewes,
bys y'n jydh hedhyw.'

[9] Ha Davydh a lever,

'Bedhes aga moes maglenn ha roes
hag antell hag attal dhedha;
[10] bedhes tewlhes aga dewlagas bys ma na's teves gweles
ha'ga heyn pup-prys ow plegya.'

Selwyans an Kenedhlow

[11] My a lever ytho, A drebuchsons i rag may koetthens?
Bynner re bo! Mes der aga threuspass deuva selwyans dhe'n
kenedhlow, bys ma'n jeves Ysrael avi. [12] Mes mars yw aga
threuspass rychys rag an bys, ha mars yw aga difyk devedhys
ha bos rychys rag an kenedhlow, kemmys moy aga leunder!

---

a 11:6 *na fella a oberow, po ny via gras na fella gras:* War-lergh re a'n dornskrifow *na fella gras. Mes mars yw a oberow, ena nyns yw na fella gras, poken an ober nyns yw ober na fella.*

13 Mes dhywgh hwi y lavarav, A genedhlow, seul gemmys
ytho dell ov abostol dhe'n kenedhlow, y feurhav ow gonis
14 rag may hwrylliv dhe'n re yw a'm kig evy perthi avi, hag
yndella selwel rann anedha. 15 Rag mars yw aga thewlel dhe-
ves unnverheans an bys, pyth yw aga degemmeres marnas
bewnans a vernans? 16 Ha mars yw an kynsa frut sans, yndella
ynwedh yw an toes gwrys anedhi; ha mars yw an wreydhenn
sans, yndella yw an skorrennow.

17 Mes mar pe rann a'n skorrennow terrys dhe-ves ha ty,
olewenn woedh, ympys yn aga le dhe gevrenna yn gwreydhenn
ha sugen an olewenn,[a] 18 na vost war an skorrennow, mes mar
postydh, an wreydhenn a'th teg ha ny dhegedh an wreydhenn.
19 Ty a lever ytho: 'Terrys dhe-ves veu skorrennow rag may fen
vy ympys a-ji.' 20 Gwir yw! Drefenn diskryjyans y fons i terrys,
ha ty dre gryjyans a sev. Na gemmer goeth, mes porth own!
21 Rag mar ny sparyas Duw an skorrennow naturel, ny'th spar[b]
tejy. 22 Gwel ytho kuvder ha sevureth Duw; sevureth a'n eyl
tu orth an re re goedhas hag a'y gila kuvder Duw orthis, mar
pesydh yn y guvder, poken y fydhydh treghys dhe-ves ynwedh.
23 Ha'n re na ynwedh, mar ny besyons yn aga diskryjyans, a
vydh ympys a-ji, rag Duw a yll aga dasympya a-ji. 24 Ty mar
peus treghys dhiwar olewenn yw dre natur goedh, hag ympys
(ha hemma erbynn natur) yn olewenn vegys, a gemmys moy y
fydh an skorrennow naturel dasympys a'ga olewenn aga honan.

Dassevel Ysrael

25 Rag ny vynnav hwi dhe vos heb godhvos, a vreder, a'n
kevrin ma, ma na vewgh ynnowgh hwi agas honan fur: kalesenn
dhe vos devedhys yn rann war Ysrael, bys pan dheffo a-ji an
myns kowal a'n kenedhlow, 26 hag yndella oll Ysrael a vydh
selwys, dell re beu skrifys,

---

a 11:17 *yn gwreydhenn ha sugen an olewenn:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn gwreydhenn sugnus an olewenn.*

b 11:21 *ny'th spar:* War-lergh re a'n dornskrifow *martesen ny'th spar.*

‘Y teu an Delivrer yn-mes a Sion,
ev a dreyl ansansoleth dhe-ves dhiworth Yakob;
27 ha hemma a vydh ow hevambos gansa
pan dhegav aga feghosow dhiworta.’

28 Ow tochya an aweyl, eskerens yns dhe Dhuw, a’th wovis; mes ow tochya dewisyans, kerys yns a-barth an tasow. 29 Rag antreylyadow yw rohow ha galow Duw. 30 Rag dell ewgh hwi kyns diwostydh dhe Dhuw mes lemmyn re gevsowgh tregeredh der aga diwostytter, 31 yndella i ynwedh re beu diwostydh lemmyn rag may kaffons tregeredh der an dregeredh re gevsowgh. 32 Rag Duw re dhegeas oll yn diwostytter rag may tiskwettho tregeredh dhe beub.

33 O, downder rychys Duw ha’y furneth ha’y wodhvos! Ass yw y vreus dres konvedhes, ha dres hwithra y fordhow!

34 ‘Rag piw a wodhya brys an Arloedh,
po piw a dheuth ha bos y gusulyer?
35 Po piw re ros ro dhodho kyns,
may fe attylys dhodho?’

36 Rag anodho ha dredho ha dhodho yma pup-tra. Dhodho re bo gordhyans bys vykken!

An Bewnans Nowydh yn Krist

12 My a’gas pys, a vreder, dre druedh Duw, may proffyowgh agas korf avel sakrifis bew, sans, plegadow dhe Dhuw, hag yth yw agas gwir wonis spyrysel; 2 ha na vedhewgh keskonformys orth an oes ma, mes bedhewgh dasformys dre nowydhheans an brys, rag may preffowgh pandra yw bodh Duw, hag yw da ha plegadow ha perfydh.

3 Rag y lavarav der an ras res dhymm dhe beub usi yn agas mysk na’n jeffo tybyansow ughel dres an pyth y tegoedh y dybi, mes may typpo gans brys sevur, herwydh an myns a fydh a rannas Duw dhodho. 4 Rag dell y’gan beus yn unn korf lies esel, mes heb bos dhe’n eseli oll an keth gweythres, 5 yndella ni, pals dell on, unn korf on yn Krist ha pub huni eseli an eyl a’y

gila. [6] Ha dhyn ni rohow herwydh an gras re beu res dhyn, hag
i dihaval: neb a brofoes, re brofoesso herwydh myns an fydh;
[7] neb a serv, re serfyo; neb a dhysk, re dhysko; [8] neb a gennerth,
re eksortyo neb a gevrenn, re gevrenno yn sempledh; neb a
hembronk, re hembronko yn tiwysyk; neb a dhiskwa tregeredh,
re bo gans lowena.

Rewlys an Bewnans Kryjyk

[9] Gwres kerensa bos gwiryon; kesewgh an drog, glenewgh
orth an da; [10] ow kara an eyl y gila, yn keskerensa, ow kesstrivya
an eyl gans y gila ow tiskwedhes enor; [11] yn diwysykter heb
sygerneth, yn spyrys owth enowi, ow servya an Arloedh, [12] yn
govenek ow lowenhe, yn galar ow tiskwedhes perthyans, ow
pesya yn tiwysyk yn pysadow, [13] ow provia rag edhommow an
syns, ow siwya helder.

[14] Bennigewgh an re a'gas helgh, bennigewgh ha na
vollethewgh. [15] Lowenhewgh gans an re a lowenha, oelewgh
gans an re a oel; [16] bedhewgh yn akord an eyl gans y gila;
heb gul vri a'n taklow ughel, mes dhe'n re uvel ow plegya;[a]
na vedhewgh goethus. [17] Na attelewgh drog dhe dhenvyth orth
drog; prederewgh a daklow da a-rag tus oll; [18] Mar kyllir, myns
may hyllowgh, ow hwilas kres gans tus oll. [19] Na omdhialewgh,
hwi garadowyon, mes rewgh le dhe gonnar Duw; rag skrifys
yw, 'Dial yw dhymm, my a attal,' yn-medh an Arloedh. [20] Mes
pella, 'Mars eus nown dhe'th eskar, mag e; mars eus syghes
dhodho, ro diwes dhodho; rag ow kul hemma ty a worr bern a
golennow bew war y benn.' [21] Na vedhewgh fethys gans an drog,
mes fethewgh an drog gans an da.

Gostytter dhe Rewlysi

13 Bedhes pub enev gostydh dhe'n ughella routers. Rag
nyns eus galloes marnas a Dhuw, ha'n re a gevir re
beu ordenys gans Duw. [2] Ytho neb a sev erbynn an galloes re
sevis erbynn an pyth a ordenas Duw, ha'n re re sevis a's tevydh
breus. [3] Rag nyns yw an routers own dhe'n ober da mes dhe'n

---

a 12:16 *dhe'n re uvel ow plegya:* Po *omrewgh dhe oberow uvel.*

drogober. A vynnses jy bos heb own a'n galloes? Gwra an da, ha ty a' fydh gormola ganso. [4] Rag gwas Duw yw ev rag dha dhader. Mar kwredh drog, porth own, rag ny dheg ev an kledha yn euver. Gwas Duw yw ev, dialor rag konnar war an drogoberer. [5] Ytho res yw bos gostydh, nyns yw unnsel drefenn konnar mes drefenn kowses ynwedh. [6] Rag an keth skila y telydh trubyt, rag an routers yw gwesyon Duw prest owth omri poran dhe'n keth tra ma. [7] Tal dhedha i oll an pyth a dhelledh y dyli, trubyt dhe'n re a dal dhedha y dyli, toll dhe'n re a dal dhedha y dyli, agha dhe'n re a dal dhedha agha, enor dhe'n re a dal dhedha enor.

Kerensa an Vreder

[8] Na vydh kendoner marnas yn kerensa an eyl dh'y gila; rag neb a gar y gentrevek, henna re gowlwrug an lagha. [9] An gorhemmynnow, 'Na wra avoutri, Na wra ladha, Na wra ladra, Na wra hwansa,' ha py gorhemmynn arall pynag a vo, yw synsys y'n lavar, 'Gwra kara dha gentrevek par dell omgerydh.' [10] Ny wra kerensa drog dhe gentrevek, ytho kerensa yw kowlwrians an lagha.

Nesa Dydh Krist

[11] Gans henna ow kodhvos an termyn, an eur yw hwi[a] dhe dhifuna a gosk. Rag yma selwyans nes dhyn lemmyn es dell o pan gryssyn ni wostalleth. [12] Gyllys pell yw an nos ha devedhys nes yw an jydh. Tewlyn dhe-ves ytho oberow an tewlder ha gwiskyn arvow an golow. [13] Omdhegyn yn onest dell wren y'n jydhweyth, heb bos yn kevewiow gwyls na medhwynsi, heb bos yn dijastita na drokhwansow direwl, heb bos yn kedrynna na perthi avi. [14] Mes gwisk an Arloedh Yesu Krist, ha na dharbar dhe'n kig, rag y lustys.

Na Vreus Dha Vroder

14 Ha neb yw gwann y'n fydh, degemmerewgh e heb dadhla a-dro dhe dybyansow. [2] Onan a grys y hyll dybri pup-tra, mes an den gwann ny dheber saw unnsel

---

a 13:11 *hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *ni.*

losow; [3] na wres neb a dheber skornya ev neb na dheber, ha
na wres neb na dheber breusi ev neb a dheber, rag Duw re'n
degemmeras. [4] Piw os jy hag a vreus servont den arall? A-rag y
vester y honan y sev po y koedh. Ha skoedhys vydh, rag Duw[a]
a yll gul dhodho sevel.

[5] Unn den a syns unn jydh gwell ages dydh arall, ha den arall
a syns pub dydh par. Bedhes peub sur yn y vrys y honan. [6] Neb
a syns dy'goel, dhe'n Arloedh y'n syns, ha neb a dheber, dhe'n
Arloedh y teber rag yth aswonn gras dhe'n Arloedh; ha neb na
dheber, ny dheber ev dhe'n Arloedh hag ev a aswonn gras dhe
Dhuw.

[7] Ny vew nagonan ahanan dhodho y honan ha ny verow
nagonan dhodho y honan. [8] Mar pewyn, dhe'n Arloedh y
pewyn ha mar merwyn, dhe'n Arloedh y ferwyn; ytho bewa
po merwel mar kwren, dhe'n Arloedh yth on. [9] Rakhenna Krist
a verwis ha dasvewa,[b] rag may fe Arloedh an re varow ha'n re
vew.

[10] Prag y freusydh dha vroder, po prag y skornydh dha vroder?
Rag ni oll a wra sevel a-rag barr Duw.[c] [11] Rag skrifys yw,

'Dell vewav, yn-medh an Arloedh, pub glin a wra
plegya dhymmo vy
ha pub taves a wormel Dhuw.'

[12] Ytho peub ahanan a re akont dhe Dhuw yn y gever y honan.

Na Wra dhe'th Vroder Trebuchya

[13] Ytho na vreusyn an eyl ahanan y gila mes breusyn yn kynsa
na worryn men trebuchya po maglenn yn fordh an broder.
[14] My a woer ha gwrys sur ov gans an Arloedh Yesu, nag yw
travyth kemmyn dredho y honan, mes gans an den a dyb y vos
kemmyn, kemmyn yw. [15] Mes mara'n jevydh dha vroder offens
der an pyth a dhybrydh, ny gerdhydh na fella yn kerensa. Na

a 14:4 *Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *an Arloedh.*

b 14:9 *a verwis ha dasvewa:* War-lergh re a'n dornskrifow *a verwis ha dasserghi ha dasvewa.*

c 14:10 *Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *Krist.*

as dha voes dhe dhistrui nebonan may ferwis Krist a'y wovis.
16 Ytho na as may fo agas da dampnys. 17 Rag nyns yw gwlaskor
Duw dybri nag eva mes ewnder ha kres ha lowender y'n Spyrys
Sans; 18 neb a serv Krist yndella yw plegadow gans Duw ha
kevys da gans tus. 19 Holyn ytho taklow a gres ha'n taklow may
trehav dredha an eyl y gila. 20 Na dhistru a-barth boes ober
Duw. Pup-tra yw glan yn tevri mes kamm yw nebonan dhe
wul may trebucchyo re erell der an pyth a dheber ev. 21 Ewn
yw bos heb dybri kig po eva gwin po bos heb gul travyth hag
a wra may trebucchyo dha vroder.[a] 22 An fydh a'th eus,[b] gwith
hi ragos dha honan a-rag Duw; gwynnvys neb na omvreus y'n
pyth yw da ganso. 23 Mes neb a'n jeves dout, dampnys yw ev
mar teber, rag ny'n gwra a fydh; rag oll na dheu a fydh yw
pegh.

Ples Re Erell, a-der Dha Blesya Dha Honan

15 Y tegoedh dhyn ni neb yw krev perthi difygyow an re
wann, heb omblesya. 2 Plegyn ni, peub ahanan, dh'y
gentrevek rag da, rag y dhrehevel. 3 Rag ny omblesya Krist; rag
dell yw skrifys, 'Kabel an re a'th kabla a goedhas warnav.' 4 Rag
pypynag a veu skrifys kyns a veu skrifys rag agan dyski, rag
may hwrellen der agan perthyans ha dre gonfort an skryptors,
kavoes govenek. 5 Re rollo dhywgh an Duw a berthyans hag
a gonfort may fewewgh yntredhowgh y'n keth kessenyans
herwydh Krist Yesu, 6 rag may hwormollowgh war-barth gans
unn ganow Duw ha Tas agan Arloedh Yesu Krist.

An Aweyl rag Yedhewon ha'n Kenedhlow War-barth

7 Kemmerewgh ytho an eyl y gila, par dell re'gas kemmeras
Krist rag glori Duw. 8 Rag y lavarav dhywgh y teuth Krist ha
bos menyster dhe'n re drodreghys rag gwirder Duw, rag surhe

---

a 14:21 *dha vroder:* War-lergh re a'n dornskrifow *dha vroder, na bos offendys, na bos gwannhes.*

b 14:22 *An fydh a'th eus:* War-lergh re a'n dornskrifow *Fydh a'th eus?*

an ambosow a veu res dhe'n tasow, [9] ha rag may hwormolla an
kenedhlow Duw rag y dregeredh. Dell yw skrifys,

'Rakhenna my a vynn dha wormel yn mysk an
kenedhlow
ha kana dhe'th hanow jy;'

[10] hag arta ev a lever,

'Lowenhewgh, A genedhlow oll, gans y bobel!'

[11] hag arta,

'Gormelewgh an Arloedh, an kenedhlow oll,
hag a'n gormeles an poblow oll!'

[12] Hag arta Ysay a lever,

'Gwreydhenn Yesse a dheu,
neb a sev dhe rewlya an kenedhlow,
ynno an kenedhlow a's tevydh govenek.'

[13] Re'gas lanwo an Duw a wovenek a bub lowender hag a
gres yn krysi, rag may palshahowgh yn govenek dre alloes an
Spyrys Sans.

An Charj dhe Powl avel Aweyler

[14] Ha surhes ov ow honan, ow breder, yn agas kever, hwi
ynwedh dhe vos leun a dhader, lenwys a bub godhvos, had
abel dhe ri kusul an eyl dh'y gila.[a] [15] Ha my a skrifas dhywgh
moy hardh, yn rann dhe dhri dh'agas kov, der an ras a veu
res dhymm gans Duw, [16] rag may fiv vy menyster Yesu Krist
dhe'n kenedhlow, avel oferyas dhe aweyl Yesu Krist rag may
fo offrynn an kenedhlow kemmeradow, sanshes gans an Spyrys.
[17] Bostya a'm beus yn Yesu Krist rag an gonis rag Duw. [18] Rag
ny vynnav bedha kewsel a-dro dhe dravyth a-der an pyth a
wrug Krist ynnov dhe wul an kenedhlow gostydh, dre er ha
der ober, [19] dre alloes toknys ha marthusyon, dre alloes Spyrys
Duw, bys may hyllyn kowlwul pregoth aweyl Yesu Krist
dhiworth Yerusalem hag yn kylgh bys yn Illyrikum, [20] yndella
fest ow strivya pregoth an aweyl, y'n tylleryow ma na veu

a 15:14 *dhe ri kusul an eyl dh'y gila:* Po *dhe geski an eyl y gila.*

henwys Krist kyns, rag na dhreheffen war sel onan arall, [21] mes
dell yw skrifys,

‘An re ma na veu pregewthys dhedha a wel,
ha’n re na glewsons a wra konvedhes.’

Towl Powl dhe Vos dhe Rom

[22] Yndella fest yn fenowgh lettys veuv na dheuth vy dhywgh.
[23] Mes lemmyn nyns eus tyller dhymm y’n ranndiryow ma, ha
hwans re’m beu a dhos dhywgh nans yw nebes blydhynyow,
[24] pan wrylliv vyajya dhe Spayn. Rag govenek a’m beus,
pan dremenav dresowgh, a’gas gweles ha genowgh dhe vos
dannvenys war ow fordh, wosa my dhe vos lenwys ahanowgh yn
rann. [25] Mes lemmyn my a dhe Yerusalem ow menystra dhe’n
syns. [26] Rag da o gans Makedonia hag Aghaia provia nebes
rag an voghosogyon yn mysk an syns yn Yerusalem. [27] Rag
da o gansa ha kendonoryon dhedha yns, rag mar kevrenna an
kenedhlow gansa yn aga thaklow spyrysel, y tegoedh dhedha
ynwedh yn taklow a’n kig menystra dhedha. [28] War-lergh
gorfenna hemma ytho ha war-lergh selya dhedha an frut ma,
yth av dredhowgh dhe Spayn; [29] ha my a woer, pan dhyffiv, y
hwrav dos dhywgh yn leunder bennath Krist.[a]

[30] My a’gas pys, a vreder, der agan Arloedh Yesu Krist, ha
dre gerensa an Spyrys may striffyowgh genev yn agas pysadow
dhe Dhuw a’m govis, [31] rag may fiv delivrys a’n dhiskryjygyon
yn Yudi ha may fo ow gonis rag Yerusalem degemmeradow
dhe’n syns, [32] rag may tyffiv dhywgh yn lowender dre vodh
Duw ha powes genowgh. [33] Ha’n Duw a gres re bo genowgh
hwi oll. Amen.

Gorhemmynnow Personel

16 My a gommend dhywgh agan hwoer, Febe, servyades
a’n eglos yn Kenkrea, [2] rag ma’s degemmerrewgh y’n
Arloedh, dell dhelledh dhe’n syns, ha sevel rygdhi yn pypynag

---

a 15:29 *bennath Krist:* War-lergh re a’n dornskrifow *bennath aweyl Krist.*

a's teffo edhomm anodho, rag hi re beu gwithyades dhe lies ha dhymmo vy ynwedh.

[3] Salusewgh Priska hag Akwila, ow hesoberoryon yn Krist Yesu, [4] neb a-barth ow bewnans a beryllyas aga honna aga honan mayth aswonnyn gras dhedha, my ow honan, mes ynwedh oll eglosyow an kenedhlow; [5] salusewgh ynwedh an eglos yn aga chi. Salusewgh ow Epaynetus karadow hag a veu an kynsa frut yn Asia rag Krist. [6] Salusewgh Maria neb re lavuryas meur ragowgh. [7] Salusewgh Andronikus ha Yunia, ow herens ha'm kesprisnoryon, hag yw tus a vri yn mysk an abesteli, hag yn tevri re beu yn Krist a-ragov. [8] Salusewgh Ampliatus, ow haradow y'n Arloedh. [9] Salusewgh Urbanus agan kesoberer yn Krist ha Staghys ow haradow. [10] Salusewgh Apelles, neb yw kommendys yn Krist. Salusewgh eseli teylu Aristobulus. [11] Salusewgh Herodion, ow har. Salusewgh an re usi y'n Arloedh a ji Narkissus. [12] Salusewgh Tryfena ha Tryfosa an re ow lavurya y'n Arloedh. Salusewgh Persis an garadow, neb a lavurya meur y'n Arloedh. [13] Salusewgh Rufus yw dewisys y'n Arloedh ha'y vamm ev ha'm mamm vy ynwedh. [14] Salusewgh Asynkritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas ha'n vreder usi gansa. [15] Salusewgh Filologus, Yulia, Nereyus ha'y hwoer, hag Olympas hag oll an syns usi gansa. [16] Salusewgh an eyl y gila gans amm sans. Oll eglosyow Krist a'gas salus.

[17] My a'gas pys, breder, omwithewgh orth an re a wra folsyow hag offensys a-der an dyskas a dhys'sowgh, ha treylyewgh a-dhiworta. [18] Rag tus a'n par na, ny servyons agan Arloedh Krist mes aga thorr aga honan, ha dre gows teg ha dre gows ow flattra, y toellons kolonn an re wiryon. [19] Rag agas gostytter yw aswonnys gans tus oll, bys may lowenhav warnowgh; my a vynn orthowgh bos fur dhe'n da ha gwiryon dhe'n drog. [20] Ena an Duw a gres a vrew Satnas yn-dann agas treys hware. Gras agan Arloedh Yesu Krist re bo genowgh.

[21] Timothi ow hesoberer a'gas salus, ha Lukius ha Yason ha Sosipater, ow herens.

[22] My, Tertius, skrifer an lyther ma a'gas salus y'n Arloedh.

[23] Gayus, ost dhymmo vy ha dhe'n eglos oll, a'gas salus.
Erastus, alhwedhor an sita, ha'gan broder Kwartus, a'gas salus.
[24] Gras agan Arloedh Yesu Krist re bo genowgh hwi oll. Amen.[a]

Gormola Duw

[25] Lemmyn dhodho ev neb a yll agas krevhe herwydh ow
aweyl ha pregoth Yesu Krist, herwydh diskwedhyans an kevrin
a vedha gwithys taw der an oesow [26] mes lemmyn yw diskudhys
ha, der an skrifow profoesek, war-lergh gorhemmynn an Duw
heb diwedh, rag gostytter a fydh, yw dyllys dhe'n gwlaskordhow
oll: [27] re bo dhe'n unn Duw fur golewder bys vykken dre Yesu
Krist: Amen.

a 16:24 Nyns usi an wers ma yn re a'n dornskrifow.

KYNSA LYTHER POWL DHE'N KORINTHIANYS

Chaptra 1
Salusyans ha Grasyans
Folsyow y'n Eglos
Krist, an Galloes ha'n Furneth a Dhuw
Chaptra 2
Pregoth Krist Krowsys
Diskwedhyans Spyrys Duw
Chaptra 3
Kesoberoryon rag Duw
Chaptra 4
Menystrans an Abesteli
Chaptra 5
Breus erbynn Dijastita
Chaptra 6
Mos a-rag Breusysi Dhiskryjyk
Gordhyewgh Duw yn Agas Korf
Chaptra 7
Kudynnow a-dro dhe Dhemmedhyans
An Bewnans Ordenys gans an Arloedh
An Re Andhemmedhys ha'n Gwedhwesow
Chaptra 8
Taklow Offrynnys dhe Idolys
Chaptra 9
Taklow Offrynnys dhe Idolys
Chaptra 10
Gwarnyans erbynn Gordhyans Idolys
Gwra Pup-tra dhe Wordhyans Duw
Chaptra 11
Kudhlenna an Penn yn Gordhyans
Fara Anwiw orth Soper an Arloedh
Fondyans Soper an Arloedh
Kevrenna Anwiw yn Soper an Arloedh
Chaptra 12
Rohow Spyrysel
Unn Korf gans Lies Esel
Chaptra 13
Kerensa
Chaptra 14
Tavosow ha Profoesansow
Pup-tra dhe Vos Gwrys yn Fordh Gempenn
Chaptra 15
Dasserghyans Krist
Dasserghyans an Re Varow
Korf an Dasserghyans
Chaptra 16
Kuntell an Rohow rag an Syns
Towlow rag Vyajya

Salusyans ha Grasyans

1 Powl, gelwys dre volonjedh Duw dhe vos abostol a Grist Yesu, ha'gan broder Sosthenes,

[2] Dhe eglos Duw usi yn Korinth, dhe'n re sanshes yn Krist Yesu, gelwys may fens i syns, gans oll an re na, yn pub tyller, a gri war hanow agan Arloedh Yesu Krist, Arloedh keffrys dhedha i ha dhyn ni: [3] Gras dhywgh hwi ha kres dhiworth Duw agan Tas ha'n Arloedh Yesu Krist.

[4] Dhe Dhuw y grassav pup-prys ragowgh, drefenn bos gras
Duw res dhywgh yn Krist Yesu, [5] rag yn pub fordh hwi re beu
gwrys kevoethek ynno ev, yn kows ha skentoleth a bub eghenn
– [6] kepar dell veu dustuni Krist krevhes ynnowgh – [7] ma na
fyllowgh hwi a ro spyrysel vyth, ha hwi ow kwaytya gans mall
diskwedhyans agan Arloedh Yesu Krist. [8] Ynwedh ev a wra
agas krevhe bys y'n diwedh, may fowgh hwi divlam yn jydh
agan Arloedh Yesu Krist. [9] Lel yw Duw; ganso ev hwi a veu
gelwys a-bervedh yn kowethyans y Vab ev, Yesu Krist agan
Arloedh.

Folsyow y'n Eglos

[10] My a'gas pys, breder, dre hanow agan Arloedh Yesu
Krist, may leverrowgh an keth tra, na vo folsyow vyth yn agas
mysk, mes may fowgh hwi kesunys y'n keth brys hag y'n keth
kowses. [11] Rag y feu derivys dhymm gans tus Kloe, bos strifow
yntredhowgh, ow breder. [12] An pyth a vynnav dhe styrya yw
hemma: pub huni ahanowgh a lever 'Dhe Powl yth ov evy,' po
'Dhe Apollos yth ov evy,' po 'Dhe Kefas yth ov evy,' po 'Dhe
Grist yth ov evy.' [13] Yw Krist rynnys? A veu Powl krowsys
ragowgh? Po a vewgh hwi besydhys yn hanow Powl? [14] Dhe
Dhuw y hwonn gras na vesydhis nagonan ahanowgh marnas
Krispus ha Gayus, [15] ma na alla denvyth leverel y fewgh
besydhys y'm hanow vy. [16] (Mayni Stefanas a vesydhis ynwedh;
dres henna, ny wonn mar pesydhis ken onan vyth.) [17] Rag Krist
ny'm dannvonas rag besydhya mes rag aweyla, – ha henna heb
skentoleth freth, ma na vo krows Krist gwakhes a'y nerth.

Krist, an Galloes ha'n Furneth a Dhuw

[18] Rag an ger a-dro dhe'n grows yw follneth dhe'n re usi ow
mos dhe goll, mes dhyn nyni usi ow pos selwys, nerth Duw yth
ywa. [19] Rag skrifys yw,

'My a wra distrui skentoleth an dus skentel,
ha skians an dus fur my a wra y lettya.'

[20] Ple'ma'n den fur? Ple'ma'n den konnyk y'n lagha? Ple'ma'n
dadhlor a'n oes ma? A ny wrug Duw dhe skentoleth an bys bos

foll? [21] Rag yn skentoleth Duw, a-ban na wrug an bys aswonn
Duw dre skentoleth, Duw a veu plesys, dre follneth an pyth
a veu pregewthys, dhe selwel an re a grys. [22] Rag Yedhewon
a wovynn toknys ha Grekys a hwila skentoleth, [23] mes ni a
bregoth Krist krowsys, sklander dhe Yedhewon ha follneth dhe
Jentilys, [24] mes dhe'n re neb yw selwys, keffrys Yedhewon ha
Grekys, Krist nerth Duw ha skentoleth Duw. [25] Rag follneth
Duw yw moy skentel ages skentoleth mab-den, ha gwannder
Duw yw kreffa ages krevder mab-den.

[26] Prederewgh a'gas galow agas honan, breder: nyns o nameur
ahanowgh skentel war-lergh savonow mab-den, nyns o nameur
galloesek, nyns o nameur genys a'n goes ughel, [27] mes Duw a
dhewisas an traow yw foll y'n bys rag tyli moethow war an
dus skentel; Duw a dhewisas an traow yw gwann y'n bys rag
gul bismer dhe'n re grev; [28] Duw a dhewisas an traow isel ha
dispresys y'n bys, an re nag yw travyth, may tefentya taklow hag
yw neppyth, [29] ma na vostya denvyth dherag Duw. [30] Anodho
ev yth esowgh hwi yn Krist Yesu, neb a dheuth ha bos ragon
ni skentoleth dhiworth Duw, hag ewnder ha sansheans ha
daspren. [31] Rakhenna, dell yw skrifys, 'Neb a vostyo, bostyes
y'n Arloedh.'

Pregoth Krist Krowsys

2 Pan dheuth vy dhywgh, breder, ny dheuth ow terivas
dustuni[a] Duw nag yn geryow ughel nag yn skentoleth
ughel. [2] Rag my a erviras na wodhyen travyth yn agas mysk
marnas Yesu Krist hag ev krowsys. [3] Hag yth esen vy genowgh
yn gwannder hag yn own ha meur a grena; [4] hag ow hows ha'm
negys ny veu res dre dennvos geryow a skentoleth,[b] mes yn
diskwedhyans a'n Spyrys hag a nerth, [5] agas fydh ma na vo yn
skentoleth mab-den mes yn nerth Duw.

---

a 2:1 *dustuni:* War-lergh re a'n dornskrifow *kevrin.*

b 2:4 *skentoleth:* War-lergh re a'n dornskrifow *skentoleth mab-den.*

Diskwedhyans Spyrys Duw

6 Hwath yn mysk an re adhves ni a gews skentoleth, kyn nag
yw skentoleth a'n oes ma po a rewlysi a'n oes ma, neb a dremen
dhe-ves. 7 Mes ni a gews furneth Duw, kevrinek ha kudh, a
ragdhestnas Duw kyns an oesow rag agan glori. 8 Nagonan a
rewlysi an oes ma ny gonvedhas hemma; rag mar konvetthens,
ny growssens an Arloedh a wormola. 9 Mes, dell yw skrifys,

'An pyth na welas lagas bythkweth ha na glewas
skovarn
ha na dheuth yn kolonn mab-den,
an pyth re beu darbarys gans Duw dhe'n re a'n kar' –

10 Duw re dhiskwedhas hemma dhyn ni der an Spyrys;
rag an Spyrys a hwither pup-tra, ynwedh downderyow Duw.
11 Rag py den a woer an pyth yw a dhensys yn hwir marnas
spyrys a dhensys usi ynno? Yn kettella, ytho, denvyth ny
gonvedh an pyth yw dhe Dhuw marnas Spyrys Duw. 12 Ha
ny dhegemmersyn spyrys an bys mes an Spyrys usi dhiworth
Duw, may konvetthyn an taklow res yn hel dhyn ni gans Duw.
13 A-dro dhe'n re ma, ytho, ni a gews yn lavarow nag yw dyskys
dre skentoleth mab-den, mes dyskys gans an Spyrys, ow styrya
traow spyrysel dhe'n re yw spyrysel.

14 Den anspyrysel ny dhegemmer traow an Spyrys, rag dhodho
follneth yth yns i, ha ny yll ev aga honvedhes, drefenn aga bos
aswonnys dre spyrys. 15 An den spyrysel a vreus pup-tra mes ev
y honan nyns yw gorrys yn-dann vreus denvyth: 16 'Rag piw re
gonvedhas brys an Arloedh may hwrello y gevarwoedha?'

Mes ni a'gan beus brys Krist.

Kesoberoryon rag Duw

3 Ha my, breder, ny yllis vy kewsel orthowgh hwi kepar
ha pan vewgh tus spyrysel, mes avel tus a'n kig, avel
fleghesigow yn Krist. 2 Leth my a ros dhywgh; ny res vy boes,
rag nag ewgh hwi parys ragdho. Yn hwir, hwath nyns owgh
parys, 3 rag hwath a'n kig yth owgh. Rag a-ban eus avi ha
kedrynn yn agas mysk, a nyns owgh hwi a'n kig, hag a nyns

esowgh hwi owth omdhegi kepar ha tus kemmyn? [4] Yndella nebonan pan lever ‘Dhe Powl yth ov evy,’ ha den arall ‘Dhe Apollos yth ov evy,’ a nyns owgh hwi marnas denel?

[5] Ytho, pyth yw Apollos? Pyth yw Powl? Gwesyon dredha may kryssowgh par dell ros an Arloedh dhe gettep onan. [6] My a blansas, Apollos a dhowras, mes Duw a wrug dhe devi. [7] Rakhenna naneyl neb a blans na neb a dhowr ny vern, saw unnsel Duw neb a wra dhe devi. [8] Neb a blans ha neb a dhowr yw parow, ha kettep onan a wra degemmeres y wober herwydh y wonis y honan. [9] Rag ni yw kesoberoryon Duw; hwi yw park gonedhys Duw, drehevyans Duw.

[10] Herwydh gras Duw res dhymm, avel pennser sleygh my a worras sel, hag yma nebonan arall ow trehevel warnedhi. Mes y koedh dhe gettep onan bos war fatell dhrehav ev warnedhi, [11] rag denvyth ny yll gorra sel marnas an sel re beu gorrys, hag yw Yesu Krist. [12] Mar trehav nebonan, ytho, war an sel gans owr, arghans, meyn drudh, prenn, goera, kala, [13] ober kettep penn a wra dos ha bos apert, rag an jydh a wra y dhiskwedhes, rag y fydh diskwedhys gans tan, ha’n tan a wra previ py par ober re beu gwrys gans kettep penn. [14] Mar tur an ober a veu drehevys gans nebonan, ev a dhegemmer y bewas. [15] Mars yw leskys ober nebonan, ev a wra perthi koll, mes ev y honan a vydh selwys, byttegyns par dell vo gans tan.

[16] A ny wodhowgh hwi agas bos tempel Duw ha bos Spyrys Duw trigys ynnowgh? [17] Mar tistru nebonan tempel Duw, Duw a dhistru an den na; rag sans yw tempel Duw, ha’n tempel na yth owgh hwi.

[18] Na omdoelles denvyth; nebonan ahanowgh mar tesev y vos skentel y’n oes ma, des ha bos foll, may teffo ha bos skentel. [19] Rag skentoleth an bys ma yw follneth gans Duw. Rag skrifys yw,

‘Ev a vagel an dus skentel yn aga felder,’

[20] hag arta,

‘An Arloedh a woer prederow an dus skentel,
i dhe vos euver.’

21 Ytho, nagonan na vostyes a-dro dhe dus. Pup-tra yw
dhywgh hwi: 22 kyn fo Powl po Apollos po Kefas po an bys
po bewnans po ankow po taklow y’n dydhyow ma po traow a
dheu – oll an re ma yw dhywgh hwi, 23 ha hwi yw dhe Grist, ha
Krist yw dhe Dhuw.

Menystrans an Abesteli

4 Yndella y koedh dhe dus agan akontya avel gwesyon
Krist ha rennysi kevrinyow Duw. 2 Dres henna, hwilys
yw yn rennysi, aga bos prevys lel. 3 Byttegyns ny’m deur mann
ow bos breusys genowgh hwi po gans breuslys vytholl a vab-
den; ha my ynwedh, ny ombreusav, 4 rag ny wonn travyth er ow
fynn ow honan, mes nyns ov vy akwitys dre henna. An Arloedh
yw, neb a’m breus. 5 Na vreusewgh travyth, ytho, kyns an ewn-
dermyn may teffo an Arloedh, neb a wra golowi traow kudhys
y’n tewlder keffrys diskwedhes kusulyow an golonn; hag y’n eur
na kettep onan a wra kavoes y wormola dhiworth Duw.

6 My re gewsis an taklow ma, breder, a-dro dhymmo vy hag
a-dro dhe Apollos rag agas les, dredhon may tyskowgh styr
an lavar ‘Travyth dres an pyth yw skrifys,’ ma na vowgh hwi
omhwythys a-barth an eyl erbynn y gila. 7 Rag piw a wel dha
vos arbennik? Ha pandra a’th eus na dhegemmersys? Ha mara’n
degemmersys, prag y fostydh, kepar ha pan na dhegemmersys?

8 Y’n eur ma lenwys owgh hwi! Y’n eur ma deuvewgh ha
bos rych! A-der ni, hwi re dheuth ha bos myghternedh! Hag
unnweyth a pewgh hwi myghternedh yn hwir, may kesreynnyen
ni genowgh! 9 Dell dybav, Duw re’gan diskwedhas, an abesteli,
avel an re dhiwettha, dampnys dhe’n mernans, drefenn ni
dhe dhos ha bos ges dhe’n bys, keffrys dhe eledh ha dhe dus.
10 Fellyon rag Krist yth on ni, mes skentel yn Krist yth owgh
hwi; gwann yth on ni, mes krev yth owgh hwi; yn enor yth
owgh hwi synsys, mes disenorys yth on ni. 11 Bys y’n eur ma
ha nown ha syghes ni a’m beus, ha noeth on ni, ha skorjys, ha
diannedh, 12 ha ni a lavur ow konis gans agan diwleuv agan

honan; tebeldhyghtys, ni a vennik; helghys, ni a wodhev: [13] sklandrys, ni a gews yn kuv; ni re dheuth ha bos atal an bys, skubyon a bup-tra, bys y'n jydh ma.

[14] Ny skrifav dhywgh an traow ma rag gul dhywgh bos methek, mes rag agas keski avel ow fleghes veurgerys. [15] Rag kyn fo dhywgh deg mil a dhyskadoryon yn Krist, nyns eus dhywgh nameur a dasow; yn tevri my a dheuth ha bos agas tas yn Krist der an aweyl. [16] Rakhenna my a'gas pys a wul war ow lergh. [17] Hemm yw an pur skila my dhe dhannvon dhywgh Timothi, neb yw ow flogh meurgerys ha lel y'n Arloedh, ha neb a wra dri dh'agas kov ow fordhow yn Krist Yesu, kepar dell dhyskav yn pub tyller, yn pub eglos. [18] Lemmyn, re ahanowgh deuva ha bos goethus, kepar ha pan na ven ow tos dhywgh. [19] Byttegyns my a wra dos dhywgh yn skon, mar mynn an Arloedh, ha diskudha an galloes, a-der an kows, a'n dus woethus ma; [20] rag nyns yw gwlaskor Duw yn kows mes yn galloes. [21] Pandr'a vynnowgh? A wrav vy dos dhywgh ha genev gwelenn, poken gans kerensa hag yn spyrys a glorder?

Breus erbynn Dijastita

5 Yn tevri, derivys yw bos fornikasyon yn agas mysk, fornikasyon nag yw kevys y bar yn mysk jentilys; henn yw, yma gour ow kesvewa gans gwreg y das. [2] Ha goethus yth owgh hwi. A ny goedhvia dhywgh oela, ha tewlel yn-mes a-dhiworthowgh ev neb re wrug an drogober ma?

[3] Kyn nag esov vy yn agas lok y'n korf, hwath yth esov vy genowgh y'n spyrys, ha kepar ha pan ven ena, my re'n breusis neb a wrug an dra ma. [4] Ha hwi, pan vowgh kuntellys war-barth yn hanow an Arloedh Yesu, ha genowgh hwi ow spyrys gans nerth agan Arloedh Yesu, [5] res yw dhywgh daskorr an gour ma dhe Satnas rag terroes an kig may fo selwys y spyrys yn jydh an Arloedh.

[6] Agas bostyans nyns yw da. A ny wodhowgh hwi y hwra tamm goell dhe oll a'n toes sevel? [7] Kerthewgh dhe-ves an goell koth may fowgh hwi bagasik nowydh a does, dell owgh hwi heb

goell yn hwir. Rag Krist agan Pask re beu offrynnys.[a] 8 Goelyn,
ytho, na'n gwren naneyl gans goell koth na gans goell a spit hag
a dhrog, mes gans bara heb goell, a lelder hag a wiryonedh.

9 Y'm epystyl my a skrifas dhywgh na goedh dhywgh
kowethya gans tus dhijast, 10 – kammenn nag yw ow styr an re
dhijast y'n bys ma, po tus pith ha ladron wyls, po gordhyoryon
idolys, rag y'n kas na res via dhywgh mos mes a'n bys. 11 Mes
lemmyn my re skrifas dhywgh na gowetthyowgh gans nagonan,
hag ev gelwys broder, yw den dijast, po den pith, po gordhyer
idolys, po sklandrer, po medhow, po lader gwyls; byth na
dhybrewgh gans den a'n par na. 12 Pyth eus dhymmo vy dhe
wul, ow preusi an re usi a-ves? A ny vreusowgh hwi an re usi
a-bervedh? 13 Duw a vreus an re a-ves. 'Tewlewgh an tebelwas
yn-mes ahanowgh agas honan.'

Mos a-rag Breusysi Dhiskryjyk

6 Pan eus dhe nebonan ahanowgh grevons erbynn den arall,
a vedh ev bos breusys a-rag tus kammhynsek, kyns es
a-rag an syns? 2 A ny wodhowgh hwi y hwra an syns breusi an
bys? Ha mars yw an bys dhe vos breusys genowgh hwi, owgh
hwi anwiw dhe vreusi maters byghan? 3 A ny wodhowgh hwi
y hwren ni breusi eledh? Pygemmys moy traow an bewnans
ma! 4 Rakhenna mars eus dhywgh devri traow an bys dhe vos
breusys, a wrewgh hwi aga dri a-rag an re yw dispresys y'n
eglos? 5 Hemma a lavarav rag gorra meth ynnowgh! A nyns
eus yn agas mysk unn den skentel lowr neb a yll breusi ynter
an vreder? 6 Mes broder yw breusys erbynn broder, ha hemma
dherag diskryjygyon!

7 Lemmyn yn tevri, ha hwi ow mos dhe lagha, an eyl erbynn
y gila, fethys owgh hwi yn tien. Prag nag yw gwell genowgh
godhevel drokoleth? Prag nag yw gwell genowgh bos toellys?
8 Mes hwi agas honan a wra drokoleth ha toell, ha hemma
erbynn agas breder hwi.

---

a 5:7 *offrynnys:* War-lergh re a'n dornskrifow *offrynnys ragon.*

[9] A ny wodhowgh hwi na wra drogoberoryon erita gwlaskor
Duw? Na vedhewgh toellys! Na tus dhijast, na gordhyoryon
idolys, nag avoutroryon, na'n re vedhel, na kethreydhelogyon,
[10] na ladron, na tus pith, na medhewon, na sklandroryon, na'n
re graf, ny wrons i erita gwlaskor Duw. [11] Hag yndella y fedha
re ahanowgh hwi; mes golghys vewgh, sanshes vewgh, akwitys
vewgh yn hanow an Arloedh Yesu Krist ha gans Spyrys agan
Duw.

Gordhyewgh Duw yn Agas Korf

[12] 'Lafyl yw pup-tra dhymm,' mes nyns yw pup-tra hag yw
dhe les. 'Lafyl yw pup-tra dhymm,' mes ny vynnav bos dres yn-
dann vaystri travyth. [13] 'Boes rag an benn-gasenn, ha'n benn-
gasenn rag boes,' ha Duw a dhistru ha'n eyl ha'y gila. Nyns
yw an korf rag fornikasyon mes rag an Arloedh, ha'n Arloedh
rag an korf. [14] Ha Duw a dhrehevis an Arloedh, hag ynwedh
ev a wra agan drehevel ni der y alloes. [15] A ny wodhowgh
bos agas korfow eseli Krist? Ytho, a wrav vy kemmeres eseli
Krist ha gul dhedha bos eseli hora? Bynner re hwarvo! [16] A ny
wodhowgh, neb a gesun gans hora dhe dhos ha bos gensi unn
korf? Rag dell yw skrifys, 'An dhew a wra dos ha bos unn kig.'
[17] Mes neb yw kesunys dhe'n Arloedh a dheu ha bos ganso unn
spyrys. [18] Gohelewgh fornikasyon. Py pegh arall pynag a wrello
den, yn-mes a'n korf yma; mes neb yw dijast a begh erbynn
y gorf y honan. [19] A ny wodhowgh hwi bos agas korf tempel
an Spyrys Sans a-bervedh ynnowgh, hag a'gas beus dhiworth
Duw? Ny berghennowgh agas honan; [20] rag prenys a bris vewgh.
Gordhyewgh Duw, ytho, yn agas korf.

Kudynnow a-dro dhe Dhemmedhyans

7 Lemmyn a-dro dhe'n traow may skrifsowgh: 'Da yw dhe
wour na docchyo benyn.' [2] Mes drefenn fornikasyon y
koedh dhe bub gour kavoes y wreg y honan, ha pub benyn hy
gour hy honan. [3] Y koedh dhe'n gour ri dh'y wreg hy gwiryow
priosel, keffrys an wreg dh'y gour. [4] Rag an wreg ny rewl hy
horf hy honan, mes hy gour a'n rewl; y'n keth vaner an gour
ny rewl y gorf y honan, mes an wreg a'n rewl. [5] Na skonyewgh

an eyl orth y gila, marnas, martesen, der akordyans rag termyn, mayth omryllowgh hwi dhe bysadow; mes ena dewgh war-barth arta ma na'gas dynnyo Satnas der agas fowt omrewl. [6] Hemma my a lever avel kummyas, a-der gorhemmynn. [7] Hwans a'm beus pub den oll dhe vos avelov vy ow honan; mes yma gans peub y ro arbennik y honan dhiworth Duw; an eyl a'n jeves hemma, y gila henna.

[8] My a lever dhe'n re dhibries ha dhe'n gwedhwesow bos da dhedha gortos avelov vy. [9] Mes mar ny yllons i omrewlya, gwrens demmedhi; gwell yw demmedhi ages dewi dre hwans.

[10] Dhe'n re bries my a worhemmynn (nyns yw my, mes an Arloedh), ma na goedhvo dhe'n wreg diberth dhiworth hy gour, [11] mes mar kwra diberth, gortes dibries poken bedhes unnverhes gans hy gour; ha ny goedh dhe'n gour didhemmedhi y wreg.

[12] Dhe'n re erell y lavarav evy (nyns yw an Arloedh): broder mara'n jeves gwreg dhiskryjyk ha hy owth assentya triga ganso, ny goedh dhodho diberth dhiworti; [13] ha benyn mara's teves gour diskryjyk hag ev owth assentya triga gensi, ny goedh dhedhi diberth dhiworto. [14] Rag an gour diskryjyk re beu sakrys der an wreg, ha'n wreg dhiskryjyk re beu sakrys der an gour. Poken, avlan via agas fleghes, mes lemmyn sans yns i. [15] Mes mar omdhiberth an diskryjyk, bedhes diberthys; yn kas a'n par na nyns yw kelmys na'n broder na'n hwoer. Rag yn kres Duw re'gas gelwis. [16] A wreg, fatell wodhesta mar kwredh selwel dha wour? A wour, fatell wodhesta mar kwredh selwel dha wreg?

An Bewnans Ordenys gans an Arloedh

[17] Byttegyns, kerdhes pubonan kepar dell ordenas dhodho an Arloedh, par dell elwis Duw pubonan. Hemma my a worhemmynn y'n eglosyow oll. [18] O trodreghys nebonan pan veu gelwys? Na hwiles defendya dhe-ves merkyow trodreghyans. A veu gelwys nebonan antrodreghys? Na bedhes trodreghys. [19] Trodreghyans nyns yw travyth, hag antrodreghyans nyns yw

travyth; mes gwitha arghadowyow an Arloedh yw dres pup-tra.
20 Gortes pub huni y'n studh may feu gelwys.

21 A veusta keth pan veus gelwys? Ny vern; mes mar kyllydh
dos ha bos livrys, gwell yw gul yndella. 22 Rag neb a veu gelwys
y'n Arloedh, hag ev keth, den livrys an Arloedh yth yw; keffrys
neb o den livrys pan veu gelwys, keth Krist yth yw. 23 Prenys a
bris vewgh; na dhewgh ha bos kethyon tus. 24 Ytho, breder, yn
py studh pynag y feu pub huni gelwys, gortes yndella gans Duw.

An Re Andhemmedhys ha'n Gwedhwesow

25 Lemmyn a-dro dhe wyrghesow, nyns eus dhymm
gorhemmynn a'n Arloedh, mes ow brys a rov avel onan neb
yw lel, dre dregeredh an Arloedh. 26 Dell dybav, drefenn an
poenvotter y'n jydh hedhyw, da yw dhe dhen gortos dell ywa.
27 Kelmys dhe wreg osta? Na hwila livreson. Livrys dhiworth
gwreg osta? Na hwila gwreg. 28 Mes mar temmedhydh, ny
beghydh, ha gwyrghes mar temmedh, ny begh. Byttegyns an re
a dhemmedh a's teves poenvos y'n kig, ha'gas gwitha rakhenna
a vynnsen. 29 Ow styr yw hemma, breder: devedhys ha bos pur
verr yw an termyn; alemma rag, an re neb a's teves gwragedh,
bedhens kepar ha pan vens i hebdha, 30 ha'n re a gyn kepar ha
pan na vens ow kyni, ha'n re neb a lowenha kepar ha pan na
vens ow lowenhe, ha'n re neb a bren kepar ha pan vens i heb
pythow, 31 ha'n re neb a wra devnydh a'n bys kepar ha pan na
wrens i leun dhevnydh anodho. Rag yma furv an bys ma ow
tremena dhe-ves.

32 My a vynn orthowgh bos heb fienasow. An gour dibries
yw prederus a-dro dhe negys an Arloedh, fatell blekkyo dhe'n
Arloedh; 33 mes an gour pries yw prederus a-dro dhe negys
an bys, fatell blekkyo dh'y wreg, 34 ha rynnys yw y vrys. Ha'n
venyn dhibries po an wyrghes yw prederus[a] a-dro dhe negys
an Arloedh, fatell vo sans hag y'n korf hag yn spyrys; mes an
venyn bries yw prederus a-dro dhe negys an bys, fatell blekkyo

a 7:34 *ha rynnys yw y vrys. Ha'n venyn dhibries po an wyrghes yw prederus:* War-lergh re a'n dornskrifow *Hag yma dihevelepter ynter an wreg ha'n wyrghes. An myrgh dhibries yw prederus.*

dh'y gour. 35 My a lever hemma rag agas les agas honan, heb gorra fronn vydh warnowgh, mes rag onester ha rag may hwonetthowgh an Arloedh heb lett.

36 Mar tyb nebonan y vos owth omdhegi heb onester dh'y wyrghes, mars yw hi dres hy yowynkneth,[a] ha mar tegoedh, gwres a vynno: nyns yw peghes, i demmedhens. 37 Mes mars yw nebonan ha'y brys ow sevel yn fast, heb bos yn-dann dravyth a res, neb a rewl y vodh y honan, ha neb yw ervirys ev dh'y gwitha gwyrghes,[b] ev a wra yn ta. 38 Ytho, neb a dhemmedh y wyrghes a wra yn ta, ha neb na dhemmedh a wra gwell.[c]

39 Kelmys dh'y gour yw an wreg hedre vo ev bew; mes mar kosk ev, livrys yw hi dhe dhemmedhi neb a vynno hi, mar kwra hi henna y'n Arloedh. 40 Mes dhe'm brys vy moy gwynn hy bys yw mar korta kepar dell yw hi; ha my a dyb y'm beus ynwedh spyrys Duw.

Taklow Offrynnys dhe Idolys

8 Lemmyn a-dro dhe offrynnow dhe idolys, dell wodhon, 'ni oll a'gan beus godhvos.' Godhvos a dheg hwythfians, mes kerensa a dhrehav. 2 Nebonan mar tyb ev dhe wodhvos neptra, ny woer na hwath kepar dell goedh dhodho godhvos; 3 mes nebonan mar kar Duw, aswonnys ganso yth ywa.

4 Rakhenna, a-dro dhe dhybri offrynnow dhe idolys, ni a woer 'idol y'n bys ma dhe vos travyth,' ha 'nag eus Duw vyth saw onan.' 5 Rag kynth eus duwow, dell yns gelwys, po yn nev po yn nor – dell yn hwir yma meur a dhuwow ha meur a arlydhi – 6 hwath ragon nyni yma unn Duw, an Tas, dhiworth neb yw

---

a 7:36 *mars yw hi dres hy yowynkneth:* Po *mars yw ev krev y hwansow.*

b 7:37 *yw ervirys ev dh'y gwitha gwyrghes:* Greka *yw ervirys dhe witha y wyrghes.*

c 7:38 *neb a dhemmedh y wyrghes a wra yn ta, ha neb na dhemmedh a wra gwell:* Po *neb a re y wyrghes yn demmedhyans a wra yn ta, ha neb na re yn demmedhyans a wra gwell.*

pup-tra, ha rag neb yth on ni, hag unn Arloedh, Yesu Krist, dre neb yw pup-tra ha dre neb yth on ni.

[7] Byttegyns, nyns yw peub a'n jeves an godhvos ma, mes re, drefenn aga howethyans kyns-lemmyn gans idolys, a dheber an boes avel boes offrynnys dhe idol, ha'ga howses, ow pos gwann, defolys yw. [8] Boes ny wra agan kommendya dhe Dhuw; nyns on ni gweth mar ny dhybryn na gwell mar tybryn. [9] Mes kemmerewgh with, dha livreson ma na dheffo ha bos war neb kor ken a drebuchya dhe'n re wann. [10] Rag nebonan mara'th wel, ty dhen a wodhvos, owth esedha orth moes yn tempel idol, a ny vydh ev dynys, gwann y gowses, dhe dhybri offrynnow dhe idolys? [11] Ytho, dre dha wodhvos, distruys yw an den gwann, an broder may ferwis Krist ragdho. [12] Yndellma, ow pegha erbynn an vreder hag ow shyndya aga howses pan yw gwann, ty a begh erbynn Krist. [13] Rakhenna, boes mar lett ow broder, nevra ny wrav vy dybri kig rag dout my dhe wul dhodho trebuchya.

Taklow Offrynnys dhe Idolys

9 A nyns ov vy livrys? A nyns ov vy abostol? A ny wrug vy gweles Yesu agan Arloedh? A nyns owgh hwi ow obereth y'n Arloedh? [2] Mar nyns ov abostol dhe re erell, devri dhywgh hwyhwi yth ov; rag yth owgh hwi sel ow abostolieth y'n Arloedh.

[3] Hemm yw ow klem dhe'n re a vynnsa ow apposya. [4] A nyns eus dhyn gwir a dhybri hag a eva? [5] A nyns eus dhyn gwir a gemmeres genen gwreg gryjyk, kepar dell wra an abesteli erell ha breder an Arloedh ha Kefas? [6] Po a nyns yw marnas Barnabas ha my heb gwir a omwitha rag gonis? [7] Py souder a serv yn y gost y honan? Piw a blans gwinlann heb dybri rann a'y frut? Po py bugel deves a with para heb kavoes rann a'n leth?

[8] A lavarav an traow ma herwydh awtorita mab-den? A ny lever an lagha an keth traow? [9] Rag yn lagha Moyses skrifys yw, 'Na wra kelmi ojyon hag ev ow trushya.' Yw oghen mayth yw Duw prederus a-dro dhedha? [10] A ny gews ev yn tevri a-barth dhyn ni? Skrifys veu a-barth dhyn ni, a-ban goedh

dhe'n aradror aras gans govenek ha dhe'n drushyer drushya gans govenek, a gavoes rann a'n drevas. [11] Mar konedhsyn ni has a daklow spyrysel yntredhowgh, yw tra veur mar mysyn agas dader a'n bys ma? [12] Mar kevrenn re erell an gwir ma warnowgh, a ny wren ni hwath dhe voy?

Byttegyns, ny wrussyn devnydh a'n gwir ma, mes ni a berth pup-tra kyns es gorra lett yn fordh aweyl Krist. [13] A ny wodhowgh hwi an re arvethys y'n tempel dhe gavoes aga boes dhiworth an tempel, ha'n re ow servya orth an alter dhe gevrenna an pyth re beu offrynnys? [14] Y'n keth vaner, an Arloedh a worhemmynnis y koedh dhe'n re neb a bregoth an aweyl kavoes aga fygans der an aweyl.

[15] Mes ny wrug vy devnydh a dravyth a'n gwiryow ma, na ny skrifis vy rag gwaynya traow a'n par na. Merwel a vynnsen kyns es dell gemmerro nebonan dhiworthiv ow skila dhe vostya! [16] Rag mar pregowthav an aweyl, ny'm beus skila dhe vostya, rag dever yw gorrys warnav: go-vy mar ny bregowthav an aweyl! [17] Rag mar kwrav hemma a'm bodh ow honan, gober a'm beus; mes mara'n gwrav a'm anvodh, charj re beu res dhymm. [18] Pyth, ytho, yw ow gober? Hemma: ha my ow pregoth, my a yll gul dhe'n aweyl bos heb kost vyth, ha my heb gul devnydh kowal a'm gwir y'n aweyl.

[19] Rag kynth ov kwit a dus oll, my a omwrug keth dhe bubonan, may hwaynnyen tus voy. [20] Dhe'n Yedhewon my eth ha bos avel Yedhow, may hwaynnyen Yedhewon; dhe'n re yn-dann an lagha, my eth ha bos avel onan yn-dann lagha – kyn nag esov evy yn-dann an lagha – may hwaynnyen an re yn-dann an lagha. [21] Dhe'n re a-ves dhe'n lagha my eth ha bos avel onan a-ves dhe'n lagha – kyn nag esov evy a-ves dhe lagha Duw, mes yn-dann lagha Krist – may hwaynnyen an re a-ves dhe'n lagha. [22] Dhe'n re wann my eth ha bos gwann, may hwaynnyen an re wann. My res eth ha bos pup-tra dhe dus oll may salwen awos eghenn rann anedha. [23] My a wra pup-tra a-barth an aweyl may kevrenniv y vennathow.

24 A ny wodhowgh hwi bos an resoryon oll yn resegva ow
kesstrivya, mes ny dhendil an gober marnas onan? Y'n for' ma
gwrewgh ma'n kyffowgh. 25 Pub striver y'n gwariow a omrewl
yn traow oll. I a'n gwra rag kavoes kurun a wedher, mes ni rag
kavoes onan na wedher nevra. 26 Ytho, ny resav heb towl, ny
voksusav avel onan ow kweskel ayr; 27 mes my a gronk ow horf
ha'y wul gostydh, ma na viv evy, wosa pregoth dhe re erell,
gelwys anwiw.

Gwarnyans erbynn Gordhyans Idolys

10 Ny vynnav, breder, hwi dhe vos heb godhvos bos
agan tasow oll yn-dann an gommolenn, hag i oll
a dremenas der an mor, 2 hag oll a veu besydhys yn Moyses,
y'n gommolenn hag y'n mor, 3 hag oll a dhybris an keth boes
spyrysel, 4 hag oll a evas an keth diwes spyrysel; rag i a evas a'n
garrek spyrysel a'ga siwyas, ha'n garrek o Krist. 5 Byttegyns,
gans an brassa rann anedha Duw nyns o pes da; rag domhwelys
vons y'n difeyth.

6 Gwarnyansow dhyn ni yw an traow ma, ma na vo dhyn
hwans a dhrog, par dell esa dhedha i. 7 Na vewgh gordhyoryon
idolys, kepar ha rann anedha, dell yw skrifys, 'An bobel a
wrug esedha rag dybri hag eva ha sevel rag gwari.' 8 Ny goedh
dhyn omri dhe fornikasyon, par dell wrug rann anedha, hag
yn unn jydh y ferwis tri mil warn ugens. 9 Ny goedh dhyn
previ Krist[a] par dell wrug rann anedha, hag a vons distruys
gans serf; 10 ha na grodhvolewgh par dell wrug rann anedha,
hag y fons ledhys gans an distruyer. 11 Lemmyn an traow ma a
hwarva yn ensampel dhedha i, mes skrifys vons rag agan keski
ni, may teuva keweras an oesow warnan. 12 Rakhenna, neb eus
ow tybi y sev ev, kemmeres with ma na goettho. 13 Ny dheuva
warnowgh temptasyon vyth nag yw kemmyn dhe vab-den. Lel
yw Duw, ha ny wra ev agas gasa dhe vos temptys dres agas
nerth, mes keffrys ha'n temptasyon ri fordh a dhiank a wra ev,
rag may hyllowgh y berthi.

---

a 10:9 *Krist:* War-lergh re a'n dornskrifow *an Arloedh.*

14 Rakhenna, ow haradowyon, fiewgh dhiworth gordhyans
idolys. 15 My a gews orthowgh, tus fur dell owgh; gwrewgh
hwyhwi breusi an pyth a lavarav. 16 An hanaf a vennath hag
a vennigyn, a nyns yw kevrenna yn goes Krist? An bara hag
a derryn, a nyns yw kevrenna yn korf Krist? 17 A-ban eus
unn dorth-vara, ni neb yw lies unn korf yw, drefenn ni dhe
gevrenna an keth bara. 18 Mirewgh orth usadow Ysrael: a
nyns yw an re a dheber an sakrifisow kevrennoryon a'n alter?
19 Pandra, ytho, a lavarav? Bos offrynn dhe idol neppyth, po
bos idol neppyth? 20 Na, mes an pyth a sakrifions,[a] i a'n sakrifi
dhe dhywolow, kammenn dhe Dhuw; ny vynnav orthowgh dos
ha bos kevrennoryon gans dywolow. 21 Ny yllowgh hwi eva
hanaf an Arloedh ha hanaf dywolow; ny yllowgh hwi kevrenna
a voes an Arloedh hag a voes dywolow. 22 A wren ni gul dhe'n
Arloedh perthi avi? On ni kreffa agesso ev?

Gwra Pup-tra dhe Wordhyans Duw

23 'Lafyl yw pup-tra,' mes nyns yw pup-tra dhe les; 'lafyl yw
pup-tra,' mes ny wra pup-tra drehevel. 24 Na hwiles denvyth
y dhader y honan, mes dader den arall. 25 Dybrewgh pypynag
yw gwerthys y'n varghas-kig heb hwithra travyth drefenn
kowses; 26 rag 'dhe'n Arloedh yw an nor, ha pup-tra eus ynno.'
27 Onan a'n dhiskryjygyon mara'gas gelow dhe gevewi, ha mar
mynnowgh mos, dybrewgh pup-tra yw settys a-ragowgh heb
hwithra travyth drefenn kowses. 28 Mes mar lever nebonan
dhywgh, 'Hemma re beu offrynnys yn sakrifis,' na'n dybrewgh,
ow kul vri orth neb a leveris dhywgh ha drefenn kowses, 29 y
gowses ev, a-der agas kowses hwi. Prag y koedh ow rydhses vy
bos breusys gans kowses den arall? 30 Mar kemmerav dre ras,
prag yth ov vy kablys rag an pyth a rassav.

31 Ytho, po dybri po eva a wrewgh, po pypynag a wrewgh,
pup-tra dhe wordhyans Duw gwrewgh. 32 Na wrewgh offens
vyth dhe Yedhewon, na dhe Grekys, na dhe eglos Duw, 33 par

---

a 10:20 *a sakrifions:* War-lergh re a'n dornskrifow *a sakrifi an Jentilys.*

dell blegyav evy dhe dus oll yn pup-tra a wrav, heb hwilas ow les ow honan, mes an les a lies, may fons selwys.

Kudhlenna an Penn yn Gordhyans

11 Gwrewgh war ow lergh, par dell wrav vy war-lergh Krist. [2] My a'gas kommend drefenn hwi dhe berthi kov ahanav yn pup-tra, ha dhe synsi yn fast an hengovyow par dell y's res dhywgh. [3] Mes my a vynn orthowgh godhvos bos Krist penn pub gour ha bos an gour penn benyn ha bos Duw penn Krist. [4] Pub gour ow pysi po ow profoesa ha'y benn kudhlennys a dhisenor y benn, [5] mes pub benyn ow pysi po ow profoesa ha'y fenn heb kudhlenn a dhisenor hy fenn, kepar ha pan ve hi bloghhes yth yw. [6] Rag benyn mar nyns yw kudhlennys, bedhes knyvys; mes mars yw divlas dhe venyn bos knyvys po bloghhes, bedhes kudhlennys. [7] Rag ny goedh dhe wour kudhlenna y benn, rag ev dhe vos imaj ha golewder Duw; mes benyn yw golewder gour. [8] Rag gour nyns yw a venyn, mes benyn a wour; [9] yn tevri, gour ny veu gwrys rag benyn, mes benyn rag gour. [10] Rakhenna, y koedh dhe venyn gorra tokyn hy awtorita war hy fenn, a-barth an eledh. [11] Byttegyns y'n Arloedh naneyl benyn ny sev heb gour, na gour heb benyn; [12] rag benyn dell yw dhiworth gour, yndella yw gour dre venyn; mes pup-tra dhiworth Duw yw. [13] Breusewgh yntredhowgh agas honan: a dhelledh dhe venyn heb kudhlenn pysi dhe Dhuw? [14] Natur hy honan, a ny dhysk dhywgh bos disenor dhe wour ha ganso gols hir, [15] mes bos golewder dhe venyn ha gensi gols hir? – drefenn bos res dhedhi an gols hir rag kudhlenn. [16] Mars yw bodh nebonan dhe vos kavyllek, nyns eus usadow a'n par na dhyn ni na dhe eglosyow Duw.

Fara Anwiw orth Soper an Arloedh

[17] Mes y'n gorhemmynnow a siw ny'gas kommendyav, drefenn na omguntellowgh rag an gwell mes rag an gweth. [18] Kynsa, pan omguntellowgh yn eglos, my a glew bos folsyow yntredhowgh hag yn rann my a'n krys. [19] Rag y telledh bos eresys yntredhowgh may fons aswonnys an re yntredhowgh yw gwiryon. [20] Pan omguntellowgh war-barth, nyns yw dhe dhybri

soper an Arloedh; [21] rag, dhe brys boes, pub huni a gemmer
y goen heb gortos, ha rakhenna an eyl a'n jeves nown, y gila
yw medhow. [22] Dar! A nyns eus dhywgh chiow may hyllowgh
dybri hag eva? Po a dhispresyowgh eglos Duw ha shamya an
re na's teves travyth? Pandr'a allav vy dhe leverel dhywgh? A
wrav vy agas kommendya? Y'n kas ma, ny'gas kommendyav.

Fondyans Soper an Arloedh

[23] Rag my a dhegemmeras dhiworth an Arloedh an pyth a
res vy ynwedh dhywgh hwi: an Arloedh Yesu, y'n nos may feu
traytys, a gemmeras bara, [24] ha wosa ri gras, ev a'n torras ha
leverel, 'Hemm[a] yw ow horf hag yw ragowgh;[b] gwrewgh hemma
yn kovadh ahanav vy.' [25] Keffrys y'n keth vaner an hanaf, wosa
soper, ow leverel, 'An hanaf ma yw an kevambos nowydh y'm
goes vy; gwrewgh hemma, peskweyth ma'n yffowgh, yn kovadh
ahanav vy.' [26] Rag peskweyth may typprowgh an bara ma hag
eva an hanaf, mernans an Arloedh a dherivowgh erna dheffo.

Kevrenna Anwiw yn Soper an Arloedh

[27] Rakhenna, piwpynag a dheppro an bara po a effo hanaf
an Arloedh yn fordh anwiw, kablus vydh a gorf hag a woes
an Arloedh. [28] Mes preves den y honan, hag ena dybres a'n
bara hag eves a'n hanaf; [29] rag piwpynag a dheppro hag eva heb
aswonn an korf,[c] a dheber hag eva breus warnodho y honan.
[30] Henn yw prag yth yw rann ahanowgh gwann ha klav hag
y koskas rann. [31] Mes mar preussen ni agan honan yn hwir,
ny vien ni breusys; [32] mes pan on ni breusys gans an Arloedh,
keskys on ma na vyn ni dampnys war-barth ha'n bys.

[33] Ytho, ow breder, pan omguntellowgh rag dybri, gortewgh
an eyl y gila. [34] Mars eus nown dhe nebonan, dybres yn chi, ma

---

a 11:24 *Hemm:* War-lergh re a'n dornskrifow *Tannewgh, dybrewgh, hemm.*

b 11:24 *hag yw ragowgh:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag yw terrys ragowgh.*

c 11:29 *hag eva heb aswonn an korf:* War-lergh re a'n dornskrifow *hag eva yn anwiw heb aswonn korf an Arloedh.*

na omguntellowgh dhe vreus. A-dro dhe'n traow erell, my a's orden pan dhov.

Rohow Spyrysel

12 Lemmyn, a-dro dhe daklow spyrysel, breder, ny vynnav orthowgh bos heb godhvos. [2] Dell wodhowgh, pan ewgh hwi paganys, dynys vewgh, ledys yn stray dhe idolys avlavar, yn py fordh pynag y fewgh ledys. [3] Rakhenna my a afydh dhywgh na lever denvyth 'Milliges[a] re bo Yesu' hag ev ow kewsel dre Spyrys Duw, keffrys na yll denvyth leverel 'Yesu yw an Arloedh' marnas der an Spyrys Sans.

[4] Lemmyn rohow a lies eghenn yma, mes an keth Spyrys; [5] ha soedhow a lies eghenn yma, mes an keth Arloedh; [6] hag oberyansow a lies eghenn yma, mes an keth Duw yw a ober pup-tra yn tus oll. [7] Mes dhe bub huni yw res diskwedhyans an Spyrys rag an les kemmyn. [8] Rag dhe onan yw res der an Spyrys lavar a skentoleth, dhe onan arall lavar a wodhvos herwydh an keth Spyrys, [9] dhe onan arall fydh der an keth Spyrys, ha dhe onan arall rohow a yaghheans der an keth[b] Spyrys, [10] dhe onan arall galloes dhe oberi merklys, dhe onan arall profoesans, dhe onan arall godhvos dhe dhissernya yntra spyrysyon, dhe onan arall divers tavosow, ha dhe onan arall styr tavosow; [11] hag oberys yw oll an traow ma gans an unn ha'n keth Spyrys, neb a re, dell vynn ev, dhe gettep penn y rann y honan.

Unn Korf gans Lies Esel

[12] Rag kepar dell yw an korf onan, ha ganso lies esel, (mes eseli an korf, kynth yns lies, yw unn korf), yndella ynwedh yw Krist. [13] Rag der unn Spyrys ni oll a veu besydhys yn unn korf, Yedhewon po Grekys, kethyon po tus rydh, ha dhyn ni oll y feu gwrys dhe eva yn unn Spyrys.

[14] Rag devri, an korf nyns yw a unn esel, mes a lies. [15] Mar lavarra an troes, 'Drefenn nag ov leuv, nyns ov rann a'n korf,' ny via byttele rann a'n korf. [16] Ha mar lavarra an skovarn,

---

a 12:39 *Milliges:* Greka *Anathema.*

b 12:9 *keth:* War-lergh re a'n dornskrifow *unn.*

‘Drefenn nag ov lagas, nyns ov rann a’n korf,’ ny via byttele
rann a’n korf. [17] Mar pe oll an korf lagas, ple fia an skovarn?
Mar pe oll an korf klewes, ple fia tastya? [18] Ytho, lemmyn
Duw a worras an eseli, kettep onan, y’n korf par dell vynnas.
[19] Mar pe i oll unn esel, ple fia an korf? [20] Lemmyn lies esel
yma, mes unn korf. [21] An lagas ny yll leverel dhe’n leuv, ‘Nyns
eus dhymm edhomm ahanas,’ na’n penn dhe’n treys, ‘Nyns eus
dhymm edhomm ahanowgh;’ [22] mes moy es henna, rannow an
korf hag a hevel bos gwanna yw anhepkorradow, [23] ha rannow
an korf hag yw le enorys, dell dybyn, yn kyrghynn an re ma ni
a sett enor brassa, ha’gan rannow anonest yw dyghtys gans bern
brassa, [24] ma nag eus edhomm anodho dh’agan rannow onest.
Mes Duw re gesunyas an korf y’n for’ ma, ow ri enor brassa
dhe’n rann may fyll enor dhedhi, [25] ma na vo fols vyth y’n korf,
mes may kemmerro an eseli an keth bern an eyl a’y gila. [26] Mar
kodhev unn esel, an eseli oll a wodhev ganso; mars yw enorys
unn esel, an eseli oll a lowenha war-barth.

[27] Lemmyn, hwi yw korf Krist, hag eseli anodho kettep penn.
[28] Ha Duw re ordenas y’n eglos, kynsa abesteli, nessa profoesi,
tressa dyskadoryon, ena galloes dhe oberi merklys, ena
rohow a yaghheans, a ri sokor, a venystra, a dhivers tavosow.
[29] Yw peub oll abesteli? Yw peub oll profoesi? Yw peub oll
dyskadoryon? A ober peub oll merklys? [30] Yw dhe beub oll
galloes dhe yaghhe? A gews peub oll yn tavosow? A yll peub
oll ri styryow? [31] Mes yeunewgh yn ter an rohow ughella. Ha
my a wra diskwedhes dhywgh fordh hwath bryntinna.

Kerensa

13 Mar lavarren yn tavosow a dus hag a eledh, ha
my heb kerensa, brest ughel y son po symbal ow
tynkyal y fien. [2] Ha mar pe dhymm galloes dhe brofoesa, ha
mar konvetthen pub kevrin ha pub oll godhvos, ha mar pe
dhymm fydh gowal may hallen tenna dhe-ves menydhyow, ha
my heb kerensa, ny vien travyth. [3] Ha mar rannen ow fythow

oll, ha mar rollen ow horf dh'y leski,[a] ha my heb kerensa, ny via kammenn dhe'm les.

[4] Pell ow perthi yma kerensa; kuv yw kerensa, ny berth avi; kerensa ny vost, nyns yw goethus, [5] ny omdheg heb onester, ny hwila hy les hy honan, nyns yw es hy serri, ny wra vri a dhrokoleth, [6] ny's teves heudhder yn kammwrians, mes heudhhes yw y'n gwiryonedh. [7] Hi a berth pup-tra, a grys pup-tra, a wayt pup-tra, a wodhev pup-tra.

[8] Kerensa ny fyll nevra; mes mars eus profoesansow, i a wra gorfenna; po tavosow, i a wra difygya; po godhvos, ev a wra gorfenna. [9] Rag yn rann ni a woer hag yn rann ni a brofoes; [10] mes pan dheu an pyth yw perfydh, gorfenna a wra an pyth usi yn rann. [11] Pan en vy flogh, my a leveri avel flogh, my a dybi avel flogh, my a resna avel flogh; pan dheuth ha bos gour, my a worras dhe-ves traow a flogholeth. [12] Rag lemmyn, ni a wel yn gweder, yn tewl, mes ena fas orth fas; lemmyn my a woer yn rann, mes ena my a wra aswonn yn tien, kepar dell ov vy aswonnys yn tien. [13] Ytho, lemmyn y pes fydh, govenek ha kerensa, aga thri; mes an brassa a'n re ma yw kerensa.

Tavosow ha Profoesansow

14 Siwyewgh kerensa, mes yeunewgh yn ter an rohow spyrysel, yn arbennik may profoessowgh. [2] Rag ev neb usi ow kewsel yn taves ny gews orth tus, mes orth Duw; rag ny'n konvedh denvyth, mes ev a gews kevrinyow y'n Spyrys; [3] mes neb eus ow profoesa a gews orth tus rag aga drehevyans, aga hennerth ha'ga honfort. [4] Neb usi ow kewsel yn taves a dhrehav y honan; mes neb usi ow profoesa a dhrehav an eglos. [5] My a vynn orthowgh hwi oll kewsel yn tavosow, mes moy es henna, profoesa; neb a brofoes yw brassa ages neb a gews yn tavosow, marnas nebonan a styr, may fo an eglos drehevys.

[6] Lemmyn, breder, mar tov vy dhywgh ow kewsel yn tavosow, fatell vydhav dhe les dhywgh marnas my a gews orthowgh yn diskwedhyans, po yn godhvos, po yn profoesans, po yn dyskas?

---

a 13:3 *dh'y leski:* War-lergh re a'n dornskrifow *may fostyen.*

[7] Ha taklow heb bewnans ow seni, po pib po telynn, mar ny
wrons sonyow diblans, fatell wodhor an pyth yw pibys po an
pyth yw telynnys? [8] Rag hirgorn mar tyllo son nag yw diblans,
piw a wra ombareusi rag an gas? [9] Y'n keth vaner ma, marnas
yn taves hwi a re lavar diblans, fatell wodhor an pyth yw
leverys? Rag ow kewsel y'n ayr y fydhowgh. [10] Heb mar, lies
yeth dhihaval yma y'n bys, ha nagonan heb styr: [11] byttegyns
mar ny wonn styr an yeth, barbarus dhe'n kowser vydhav, ha'n
kowser barbarus vydh dhymmo vy. [12] Yndella hwi ynwedh;
a-ban owgh hwi ter rag rohow an Spyrys, hwilewgh may fo
dhywgh pals anedha, rag drehevyans an eglos.

[13] Rakhenna, y koedh dhe neb a gews yn taves pysi rag galloes
dhe styrya. [14] Rag mar pysav yn taves, ow spyrys a bys, mes
ow brys nyns yw heb frut. [15] Pandr'a wrav vy, ytho? Pysi gans
an spyrys my a wra, ha pysi gans an brys ynwedh; kana gans
an spyrys my a wra, ha kana gans an brys ynwedh. [16] Poken
mar pennigydh y'n spyrys, fatell yll nebonan usi ynter an re
heb dyskans leverel 'Amen' dhe'th grasyans, pan na woer an
pyth a leverydh? [17] Rag yth esos ow kodhvos gras yn ta lowr,
mes nyns yw an den arall drehevys. [18] Dhe Dhuw y hwonn gras
my dhe gewsel yn tavosow moy agesowgh hwi oll; [19] byttegyns,
y'n eglos gwell via genev leverel pymp ger gans ow brys, may
tysken re erell, ages deg mil er yn taves.

[20] Breder, na vedhewgh fleghes yn agas tybyans, mes
bedhewgh babanes yn droktra, hag yn tybyans bedhewgh
adhves. [21] Y'n lagha skrifys yw,

> 'Dre boblow a davosow ankoth
> ha dre weusyow estrenyon
>
> kewsel a wrav orth an bobel ma,
> ha na hwath ny wrons i goslowes orthiv,'

yn-medh an Arloedh. [22] Yndella tavosow nyns yw tokyn rag
kryjygyon mes rag diskryjygyon, ha nyns yw profoesans rag
diskryjygyon mes rag kryjygyon. [23] Rakhenna, ha'n eglos kowal
kuntellys war-barth ha peub oll ow kewsel yn tavosow, mar
teu a-ji re heb dyskans, po diskryjygyon, a ny wrons i leverel

agas bos gorboellek? [24] Mes mars usi peub oll ow profoesa, hag
y teu a-ji diskryjyk po den heb dyskans, keredhys yw gans
peub, ha breusys gans peub, [25] kevrinyow y golonn diskudhys
yw; rakhenna, koedhys dhe'n dor, gordhya Duw a wra ev hag
avowa bos Duw yntredhowgh yn tevri.

Pup-tra dhe Vos Gwrys yn Fordh Gempenn

[26] Ytho, pandr'a wrewgh hwi, ow breder? Pan omguntellowgh,
pub huni a'n jeves hymna, po dyskans, po diskwedhyans, po
taves, po styryans. Pup-tra bedhes gwrys rag drehevyans.
[27] Mar kews tus yn taves, ny res bos saw dew, po tri dhe'n
moyha, ha peub war y dorn, hag onan styryes; [28] mes mar nyns
eus denvyth dhe styrya, tewes pub huni y'n eglos, ha kewses
orto y honan hag orth Duw. [29] Dew po tri frofoes kewsens;
ha'n re erell, breusens; [30] mes mars yw neppyth diskwedhys
dhe nebonan usi owth esedha ena, tewes an kynsa. [31] Rag hwi
oll a yll profoesa, onan hag onan, may fo pubonan dyskys ha
pubonan kennerthys; [32] ha spyrysyon profoesi yw rewlys gans
profoesi. [33] Rag Duw nyns yw Duw a dheray mes a gres. Kepar
hag yn oll eglosyow an syns, [34] y koedh dhe'n benynes tewel
y'n eglosyow: rag ny's teves kummyas a gewsel, mes bedhens
gostydh, par dell lever ynwedh an lagha. [35] Mars yw neppyth
hag a vynnons y wodhvos, govynnens orth aga gwer yn chi;
rag divlas yw dhe venyn kewsel y'n eglos. [36] A wrug ger Duw
dalleth genowgh hwi, po a ny dheuth saw dhywgh hwi?

[37] Mar tyb nebonan y vos profoes, po spyrysel, y koedh dhodho
avowa bos an pyth a skrifav dhywgh arghadow an Arloedh.
[38] Mar ny aswonn hemma, na vedhes ev aswonnys. [39] Ytho, ow
breder, bedhewgh ter dhe brofoesa, ha na dhifennewgh kewsel
yn tavosow; [40] mes pup-tra bedhes gwrys dell dhelledh hag yn
fordh gempenn.

Dasserghyans Krist

15 Lemmyn my a dhre dh'agas kov, breder, an aweyl
hag a bregewthis dhywgh, hag a dhegemmersowgh,
keffrys may sevowgh ynni, [2] keffrys mayth owgh selwys dredhi,

mar synsowgh yn fast an ger a bregewthis dhywgh, marnas yn euver y kryssowgh.

[3] Rag my a ystynnas dhywgh yn kynsa an pyth a dhegemmeris vy ynwedh, Krist dhe verwel rag agan peghosow herwydh an skryptors, [4] ha bos ynkleudhys, ha dasserghys dhe'n tressa dydh, herwydh an skryptors; [5] hag yth omdhiskwedhas dhe Kefas, ena dhe'n dewdhek. [6] Wosa henna ev a omdhiskwedhas dhe voy es pymp kans broder oll war-barth, mayth yw an moyha rann anedha hwath yn few, kyn koskas re. [7] Wosa henna ev a omdhiskwedhas dhe Jamys, ena dhe'n abesteli oll. [8] Gordhiwedh, avel dhe onan genys kyns y dermyn, ev a omdhiskwedhas dhymmo vy ynwedh. [9] Rag an lyha a'n abesteli yth ov, anwiw dhe vos gelwys abostol, drefenn my dhe helghya eglos Duw; [10] mes dre ras Duw yth ov vy an pyth hag yth ov, ha nyns o euver y ras orthiv. Yn kontrari, my a lavuryas yn kreffa agessa oll, kyn nag o my, mes gras Duw usi genev. [11] Byttegyns, po my po i, yndella ni a bregoth hag yndella hwi a grysis.

Dasserghyans an Re Varow

[12] Lemmyn, mars yw Krist pregewthys avel onan re beu drehevys dhiworth an re varow, fatell yll rann ahanowgh leverel nag eus dasserghyans a'n re varow? [13] Mes mar nyns eus dasserghyans a'n re varow, ena Krist ny veu drehevys; [14] ha mar ny veu Krist drehevys, euver yw agan pregoth, hag euver yw agas fydh. [15] Keffrys kevys on ni fals dhustunioryon a Dhuw, rag ni dhe dhustunia a Dhuw ev dhe dhrehevel Krist, neb na wrug ev y dhrehevel mars yw gwir nag yw drehevys an re varow. [16] Rag mar nyns yw drehevys an re varow, na hwath ny veu Krist drehevys; [17] ha mar ny veu drehevys Krist, euver yw agas fydh, hag yth esowgh hwi hwath yn agas peghosow. [18] Keffrys an re neb re goskas yn Krist, dhe goll galsons. [19] Mar ny'gan beus govenek yn Krist saw y'n bewnans ma, moy truedhek on ni ages tus oll.

[20] Mes Krist yn hwir re beu drehevys dhiworth an re varow, kynsa frut an re a goskas. [21] Rag dell dheuth ankow der unn den, der unn den ynwedh y teuth dasserghyans an re varow. [22] Rag

dell verow oll yn Adam, yndella ynwedh yn Krist oll a vydh gwrys yn few. [23] Mes peub yn y dorn y honan: Krist an kynsa frut: wosa henna, orth y dhevones, an re yw dhe Grist. [24] Ena y teu an diwedh, pan dhaskorr ev an wlaskor dhe Dhuw an Tas, wosa distrui pub prynsipata ha pub potestas ha pub maystri. [25] Rag res yw dhodho reynya bys pan worro oll y eskerens yn-dann y dreys. [26] An eskar diwettha dhe vos distruys yw ankow; [27] rag ‘ev re worras pup-tra yn-dann y dreys.’ Mes pan leverir ‘pup-tra dhe vos gorrys yn-danno,’ diblans, nag yw reknys yn hemma ev neb re worras pup-tra yn-danno. [28] Pan yw pup-tra gorrys yn-danno, ena an Mab y honan a vydh gostydh dhe neb re worras pup-tra yn-danno, may fo Duw oll yn oll.

[29] Poken pyth a wrons i neb yw besydhys a-barth an re varow? Mar nyns yw drehevys mann an re varow, prag yth yns i besydhys a-barth dhedha?

[30] Ha prag yth eson ni ow peryllya pub eur? [31] Pub dydh y farwav – my a’n avow, breder, der ow bostyans a-dro dhywgh hag a’m beus yn Krist Yesu agan Arloedh. [32] Mar omledhis vy orth goedhviles yn Efesus rag skilys nag o saw a dhensys,[a] py les yw dhymm? Mar nyns yw drehevys an re varow,

‘Gwren dybri hag eva,
rag a-vorow y ferwyn.’

[33] Na vedhewgh toellys:

‘Drok-keskowethyans a shynd norter da.’

[34] Dewgh dhe skians sad hag ewn, ha na beghewgh namoy. Rag tus yma, na aswonnons Duw; hemma my a lever dh’agas meth.

Korf an Dasserghyans

[35] Mes nebonan a wra govynn, ‘Fatell yw an re varow drehevys? Gans py par korf y tons i?’ [36] Ty wokki! An pyth a hesydh ny wra bewa marnas ev a verow; [37] ha’n pyth a hesydh nyns yw an korf a vydh wosa hemma, mes greunenn noeth, martesen a waneth po a neb ys arall; [38] mes Duw a re dhodho

a 15:32 *a dhensys:* Po *war-lergh gis mab-den*

korf dell dhewisas, ha dhe bub sort a has y gorf y honan. [39] Rag
nyns yw kehaval kig oll, mes unn sort rag tus yma, onan arall
rag bestes, onan arall rag ydhyn hag onan arall rag puskes.
[40] Yma korfow a nev ha korfow a nor; mes golewder an korf a
nev yw unn dra, ha golewder an korf a nor yw tra arall. [41] Yma
unn golewder a'n howl, ha golewder arall a'n loer, ha golewder
arall a'n ster; rag an eyl sterenn yw dihaval dhe sterenn arall yn
golewder.

[42] Yndella yw dasserghyans an re varow. An pyth yw hesys
yn podredhes, dastrehevys yw yn anpodredhes. [43] Yn disenor
yth yw hesys, yn golewder yth yw dastrehevys; yn gwannder
yth yw hesys, yn nerth yth yw dastrehevys; [44] korf a'n bys ma
yth yw hesys, korf spyrysel yth yw drehevys. Mars eus korf a'n
bys ma, korf spyrysel yma ynwedh. [45] Yndella skrifys yw, 'An
kynsa den Adam a dheuth ha bos enev bew;' an Adam diwettha
a dheuth ha bos spyrys a re bewnans. [46] Mes nyns yw an korf
spyrysel hag yw an kynsa, mes korf a'n bys ma, ha wosa henna
an korf spyrysel. [47] A'n dor yth o an kynsa den, den a dhoust; a
nev yth yw an nessa den. [48] Par dell o an den a dhoust, yndella
yw an re neb yw a dhoust; ha par dell yw an den a nev, yndella
yw an re neb yw a nev. [49] Par dell dhugon ni hevelep an den a
dhoust, ni a wra doen ynwedh hevelep an den a nev.

[50] Hemma my a lever, breder: kig ha goes ny yllons erita
gwlaskor Duw, na podredhes ny erit anpodredhes. [51] Otta, my
a lever kevrin dhywgh. Ny wren ni oll koska, mes ni oll a vydh
chanjys, [52] yn pols, war blynch lagas, orth an hirgorn diwettha.
Rag an hirgorn a wra seni, ha'n re varow a vydh drehevys
heb podredhes bynitha, ha chanjys vydhyn ni. [53] Rag res yw
dhe'n korf ma a beder gwiska anpodredhes, ha dhe'n korf
marwel gwiska anvarwoleth. [54] Ha pan wra an dra bodradow
ma omwiska yn anpodredhes, ha'n dra varwel ma omwiska yn
anvarwoleth, ena y hwyrvydh an ger yw skrifys,

'Ankow yw kollenkys yn trygh.'

[55] 'A ankow, ple'ma dha drygh?
A ankow, ple'ma dha vros?'

[56] Bros ankow yw peghadow, ha nerth peghadow yw an lagha;
[57] Mes re bo grasow dhe Dhuw, neb a re dhyn an trygh der agan Arloedh Yesu Krist.

[58] Rakhenna, ow breder meurgerys, bedhewgh len, fyrv, pup-prys ow palshe yn gonis an Arloedh, ow kodhvos nag yw euver agas lavur y'n Arloedh.

Kuntell an Rohow rag an Syns

16 Lemmyn a-dro dhe guntell an rohow rag an syns: par dell erghis vy dhe'n eglosyow a Galatia, yndella gwrewgh hwi ynwedh. [2] Dhe gynsa dydh pub seythun, pub huni ahanowgh gorres neppyth a-denewen ha'y witha, dell sewenno, ma na vo edhomm a guntell pan dhyffiv. [3] Ha pan dhyffiv, my a wra dannvon piwpynag a gommentyowgh, ha gansa lytherow, may tokkons agas ro dhe Yerusalem, [4] ha mar tesedh dhymm mos ynwedh, i a wra mos genev.

Towlow rag Vyajya

[5] My a wra dos dh'agas gweles wosa tremena dre Makedonia, rag tremena a wrav dre Makedonia, [6] ha martesen my a wra triga genowgh po devri spena an gwav, ma'm dannvennowgh y'm hyns plepynag yth ylliv. [7] Rag ny vynnav agas gweles pan nag esov marnas ow tremena; my a wayt spena hirneth genowgh, mar re an Arloedh kummyas. [8] Mes my a wra gortos yn Efesus bys yn Penkost, [9] rag daras efan hag effeythus yw igerys dhymm rag gonis meur y les, hag yma meur a dus usi ow sevel er agan pynn.

[10] Mar teu Timothi, gwaytyewgh ma'n gwryllowgh bos heb own yntredhowgh, rag ow kul gonis an Arloedh ymava, kepar ha my. [11] Ytho, na'n dispresys denvyth. Dannvenewgh ev yn y hyns yn kres, may teffo dhymm; rag my a'n gorta gans an vreder.

[12] A-dro dh'agan broder Apollos, meur my a ynnias warnodho may teffa dhywgh gans an vreder, mes nyns o y vodh mann dhe dhos lemmyn. Ev a wra dos pan vo dhodho spas.

13 Bedhewgh hewoel, sevewgh fast y'n fydh, bedhewgh hardh,
bedhewgh krev. 14 Pup-tra hag a wrewgh, bedhes gwrys yn
kerensa.

15 Tra arall a vynnav, breder: hwi a woer bos mayni Stefanas
an kynsa frut yn Aghaia, hag i re omros dhe wonis dhe'n syns;
16 my a'gas ynni may fowgh gostydh dhe dus a'n par na, ha dhe
bub kesoberer ha lavuryer. 17 Heudhhes ov orth devedhyans
Stefanas ha Fortunatus hag Aghaikus, rag i a astiveras dhymm
a-ban nag esowgh hwi omma. 18 Rag i a dhiskwithas ow spyrys
vy ha'gas spyrys hwi keffrys. Ytho, aswonnewgh tus a'n par na.

19 An eglosyow a Asia a'gas salus. Akwila ha Priska, ha gansa
an eglos yn aga chi, a'gas salus yn kolonnek y'n Arloedh. 20 An
vreder oll a'gas salus. Salusewgh an eyl y gila gans bay sans.

21 An salusyans yw gans ow leuv ow honan, Powl. 22 Neb na
gar an Arloedh, bedhes milliges. Re dheffo agan Arloedh![a]
23 Gras agan Arloedh Yesu re bo genowgh. 24 Ow herensa re bo
genowgh hwi oll yn Krist Yesu. Amen.[b]

a 16:22 *Re dheffo agan Arloedh:* Aramaek *maranatha.*

b 16:24 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger *Amen.*

NESSA LYTHER POWL DHE'N KORINTHIANYS

Chaptra 1
Salusyans ha Grasyans
Grasyans Powl wosa Galar
Devedhyans Powl Yw Delatys
Chaptra 2
Gevyans rag an Kammwrier
Fienasow Powl ha'y Heudhder
Chaptra 3
Menystrys a'n Kevambos Nowydh
Chaptra 4
Tresor yn Lestri a Bri
Bewa dre Fydh
Chaptra 5
An Menystrans a Unnverheans
Chaptra 6
Tempel an Duw Bew
Chaptra 7
Joy Powl orth Edrek an Eglos
Chaptra 8
Helder
Titus ha'y Geskowetha
Chaptra 9
An Ro rag an Syns
Chaptra 10
Powl a Worthyp dhe Grodhvolyow
Chaptra 11
Powl ha'n Fals Abesteli
Godhevyans Powl avel Abostol
Chaptra 12
Gwelesigethow ha Diskwedhyansow
Bern Powl a-barth an Eglos yn Korinth
Chaptra 13
Gwarnyans ha Salusyansow

Salusyans ha Grasyans

1 Powl, abostol Krist Yesu dre vodh Duw, ha Timothi agan broder,

Dhe eglos Duw usi yn Korinth, gans oll an syns dres Aghaia oll:

[2] Gras dhywgh ha kres dhiworth Duw agan Tas ha'n Arloedh Yesu Krist.

Grasyans Powl wosa Galar

[3] Benniges re bo Duw ha Tas agan Arloedh Yesu Krist, Tas a druedhow ha Duw a gonfort oll, [4] neb a'gan konfort yn oll agan poenvos, may hyllyn ni konfortya an re usi yn pub poenvos, der an konfort mayth on ni agan honan konfortys gans Duw. [5] Rag kepar dell balsha godhevyans Krist genen ni, yndella dre Grist agan konfort ynwedh a balsha. [6] Lemmyn mar perthyn ni

galarow, a-barth agas konfort ha'gas selwyans yth yw; po mars on ni konfortys, a-barth agas konfort yth yw, hag a ober pan berthewgh hwi an keth galarow hag a wodhevyn ni ynwedh.
7 Ha fyrv yw agan govenek ragowgh, a-ban wodhon ni hemma:
par dell owgh hwi kevrennoryon a'n galarow, yndella ynwedh
hwi a gevrenn a'n konfort.

8 Rag ny vynnyn hwi dhe vos heb godhvos, breder, a-dro
dh'agan galar pan esen ni yn Asia; beghys dres eghenn en ni,
dres nerth, mayth esa dhyn desper a vewnans y honan; 9 yn
hwir, ni a omglewsyn warnan breus an mernans, ma na fytthyen
ynnon agan honan, mes yn Duw neb a dhrehav an re varow.
10 Ev re'gan delivras dhiworth mernans mar vras, hag ev a wra
agan delivra; warnodho ni re worras agan govenek ev dh'agan
delivra arta, 11 ha hwi ynwedh orth agan gweres dre bysadow
ragon, may hwodhvo lies den gras a-barth dhyn a'n ro grassyes
res dhyn dre bysadow lies den.

Devedhyans Powl Yw Delatys

12 Lemmyn, hemm yw agan bost, dustuni agan kowses, ni
dhe omdhegi y'n bys yn sempledh[a] ha gwiryonsys Duw, heb
skentoleth an kig mes dre ras Duw, ha dres oll orthowgh hwi.
13 Rag ny skrifyn dhywgh travyth a-der an pyth a redyowgh ha
konvedhes ynwedh, ha govenek a'm beus hwi dhe gonvedhes
yn tien, 14 dell y'gan konvedhsowgh yn rann seulabrys, rag yn
jydh agan Arloedh Yesu, agas bost hwi on ni, kepar dell owgh
hwi agan bost ni.

15 A-ban en vy sur a hemma, ervirys en dhe vos dhywgh
wostalleth, ma'gas be favour diwweyth; 16 my a vynnas dos
dhywgh, ena tremena dhe Makedonia, ha dhiworth Makedonia
dehweles dhywgh ha bos dannvenys yn-rag genowgh dhe Yudi.
17 Rakhenna, pan vynnis gul hemma, en vy hedro? Pan ervirav
traow, a oberav vy war-lergh an kig, may leverriv yn kettermyn
'Ya, ya' ha 'Na, na'? 18 Mes, dell yw Duw lel, nyns yw agan ger
dhywgh 'Ya ha Na.' 19 Rag Mab Duw, Krist Yesu, neb a veu

---

a 1:12 *sempledh:* War-lergh re a'n dornskrifow *sansoleth.*

pregewthys genen yn aga mysk, genev vy, ha gans Silvanus ha Timothi, nyns o ev ‘Ya ha Na,’ mes ynno ev pup-prys yth yw ‘Ya.’ [20] Rag ynno ev pub ambos Duw yw ‘Ya;’ rakhenna, dredho ev yth yw ni dhe leverel ‘Amen’ dhe wolewder Duw. [21] Mes Duw yth yw neb a’gan gwra fyrv genowgh yn Krist, ha neb re’gan untyas, [22] neb re’gan selyas ha ri dhyn mewgh an Spyrys yn agan kolonnow.

[23] Lemmyn my a elow war Duw yn test war ow enev: rag agas sparya yth o na dhehwelis dhe Korinth, [24] Nyns yw ni dhe routya agas fydh, mes kesoberoryon on ni genowgh rag agas joy: rag y’n fydh y sevowgh fyrv.

2 Ytho, my a erviras hemma: na dhen vy dhywgh arta yn keudh. [2] Rag mara’gas keudhav, piw eus neb a’m heudhha, marnas ev yw keudhys genev vy? [3] My a skrifas poran kepar dell wrug, ma na’m be keudh, pan dheffen vy, dhiworth an re may tegoedh dhedha ow heudhhe, rag yma fydhyans dhymm ynnowgh, ow joy dhe vos agas joy hwi oll. [4] My a skrifas dhywgh a alar meur ha fienasow kolonn ha gans meur a dhagrow; ny wrug vy henna may fewgh hwi keudhys, mes mayth aswonnewgh an gerensa pur vras hag a’m beus ragowgh.

Gevyans rag an Kammwrier

[5] Mes, mar keudhis nebonan, ny’m keudhis evy, mes yn rann (ny vynnav meurhe an dra) ev re’gas keudhis hwi oll. [6] An kessydhyans ma gans an rann vrassa a’n dus yw lowr rag den a’n par na; [7] ytho lemmyn, yn le henna y tegoedh dhywgh gava dhodho ha’y gonfortya, ma na ve den a’n par na fethys dre alar re vras; [8] rakhenna my a’gas pys a afia agas kerensa dhodho; [9] rag hemm yw an acheson may skrifis vy: rag previ agas gnas, ha godhvos mars owgh hwi gostydh yn pup-tra. [10] Lemmyn, dhe neb a evowgh neppyth, my ynwedh a’n gwra; rag mar kwrugavy gava neppyth, my ynwedh re’n gavas ragowgh hwi yn golok Krist, [11] ma na wrella Satnas agan treylya dh’y les y honan; rag nyns on ni heb godhvos a-dro dh’y dowlow.

Fienasow Powl ha'y Heudhder

12 Pan dheuth vy dhe Troas rag aweyl Krist, daras a veu
igerys dhymm gans an Arloedh; 13 mes ny'm beu powes a'm
spyrys pan na gevis Titus ow broder, ytho my a leveris farwell
dhedha ha mos yn-rag dhe Makedonia.

14 Mes dhe Dhuw re bo grasow, neb a'gan hembronk pup-
prys yn trygh[a] yn Krist, ow lesa dredhon yn pub le odour an
godhvos anodho; 15 drefenn agan bos odour hweg Krist dhe
Dhuw yn mysk an re ow pos selwys hag yn mysk an re usi ow
mos dhe goll, 16 dhe'n re ma odour a vernans dhe'n mernans, ha
dhe'n re na odour a vewnans dhe vewnans. Piw yw da lowr rag
an traow ma? 17 Rag nyns on ni gwikoryon a er Duw, kepar ha
lies; mes dell ve a lenduri, yn hwir dell ve dhiworth Duw, ha
dherag Duw, ni a gews yn Krist.

Menystrys a'n Kevambos Nowydh

3 A dhallethyn ni omgommendya arta? Poken eus dhyn
edhomm, dell eus dhe re, a lytherow a gommendyans
dhywgh po dhiworthowgh? 2 Hwi yw agan lyther, skrifys yn
agan kolonnow, aswonnys ha redys gans oll, 3 ha diskwedhys
owgh hwi dhe vos lyther Krist, der agan menystrans; nyns
owgh hwi skrifys der ynk, mes gans Spyrys an Duw bew, a-der
yn leghyon a ven mes yn leghyon hag yw kolonnow a gig.

4 Dre Grist yma dhyn fydhyans a'n par na orth Duw. 5 Nyns
on ni gwiw dhyn agan honan dhe rekna travyth a'gan honan,
mes agan gwiwder yw a Dhuw, 6 neb a'gan gwrug gwiw dhe vos
menystrys a gevambos nowydh, a-der a lytherenn mes a spyrys;
rag an lytherenn a ladh, mes an spyrys a vewha.

7 Lemmyn mar teuth an menystrans a ankow yn golewder,
grevys yn leghyon a ven, ma na allas mebyon Ysrael hwithra
war fas Moyses drefenn golewder y fas, ow tremena dhe-ves
dell esa, 8 pygemmys moy yn golewder a dheu menystrans
an Spyrys? 9 Rag mars esa golewder y'n menystrans a
dhampnasyon, pyseul dhe voy y hwra an menystrans a ewnder

---

a 2:14 *yn trygh:* Po *yn y geskerdh trygh.*

palshe yn golewder. [10] Yn hwir, an pyth a'n jeva golewder kyns ny'n jeves golewder lemmyn y'n mater ma drefenn an golewder splanna agesso. [11] Rag mar teuth dre wolewder an pyth esa ow tremena dhe-ves, pyseul dhe voy yn golewder yma'n pyth a dhur.

[12] Ytho, a-ban eus dhyn govenek a'n par na, ni a ober gans hardhder meur; [13] nyns on ni kepar ha Moyses, neb a worra kudhlenn war y fas, ma na hwitthra mebyon Ysrael war dhiwedh an pyth esa ow tremena dhe-ves. [14] Mes kaleshes o aga howsesyow. Rag bys y'n jydh hedhyw an keth kudhlenn a worta war an redyans a'n kevambos koth; nyns yw kemmerys dhe-ves, drefenn nag yw defendys dhe-ves saw unnsel yn Krist. [15] Mes bys hedhyw, pan yw Moyses redys, kudhlenn a wrowedh war aga holonnow; [16] mes den pan dreyl dhe'n Arloedh, an gudhlenn yw kemmerys dhe-ves. [17] Lemmyn an Arloedh yw an Spyrys; ha plepynag usi Spyrys an Arloedh, ena rydhses yma. [18] Mes, heb kudhlenn war agan fas, hag ow kweles golewder an Arloedh kepar hag yn gweder-mires, yth eson ni oll ow pos chanjys bys y'n keth imaj, dhiworth golewder dhe wolewder kepar ha dhiworth an Arloedh, an Spyrys.

Tresor yn Lestri a Bri

4 Rakhenna, a-ban eus dhyn an menystrans ma, kepar dell gevsyn tregeredh, ny dheun ha bos digolonnek, [2] mes ni re hepkorras traow kevrinek ha divlas; ny wren ni gul devnydh a felder, na gul kamm ger Duw, mes dre dhiskwedhyans a'n gwiryonedh ni a omgommend dhe gowses pub huni dherag Duw. [3] Mes yn hwir mars yw kudhys agan aweyl, kudhys yw rag an re usi ow mos dhe goll. [4] An duw a'n oes ma re dhallas brysyow an dhiskryjygyon ma na welsons i golow aweyl golewder Krist, neb yw imaj Duw. [5] Rag nyns yw pregoth agan honan a wren ni, mes Krist Yesu avel Arloedh, ha ni agan honan avel agas kethyon, a-barth Yesu. [6] Rag Duw, neb a leveris 'Yn-mes a dewlder y hwra golow splanna,' re splannas yn agan kolonnow dhe ri golow godhvos golewder Duw yn fas Krist.

[7] Ha ni a'gan beus an tresor ma yn lestri a bri, rag may fo an nerth dres eghenn dhiworth Duw, a-der ni; [8] yn-dann alar

yn pub maner, nyns on ni yn ahwer; penndegys, nyns eson
ni yn desper; [9] arweskys, nyns on ni forsakys; gweskys dhe'n
leur, nyns on ni distruys; [10] prest ow toen a-dro yn agan korf
mernans Krist, may fo diskwedhys ynwedh bewnans Yesu yn
agan korf. [11] Rag, ha ni yn few, prest yth on ni delivrys dhe'n
mernans a-barth Yesu, may fo diskwedhys ynwedh bewnans
Yesu yn agan kig marwel. [12] Ytho, ankow a ober ynnon ni, mes
bewnans a ober ynnowgh hwi.

[13] Ha kepar ha pan usi dhyn an keth spyrys a fydh, herwydh
an pyth yw skrifys, 'My a grysis, rakhenna my a gewsis,' ni
ynwedh a grys ha rakhenna ni a gews, [14] ow kodhvos hemma:
ev neb a dhrehevis an Arloedh Yesu a wra agan drehevel ni
ynwedh gans Yesu, hag ev a wra agan dri a-ragdho, genowgh
hwi. [15] Rag pup-tra yw a-barth dhywgh hwi, may hwrello an
gras, res yn hel dhe voy ha dhe voy a dus, gul grasyans dhe
balshe, dhe wormola Duw.

Bewa dre Fydh

[16] Rakhenna ny dheun ha bos digolonnek; kyn hwannha agan
gnas usi a-ves, hwath yma agan gnas usi a-ji nowydhhes pub
dydh oll. [17] Rag yma agan galar ydhil na dhur marnas dres pols
ow kwaynya ragon ni poes a wolewder a dhur bynitha, dres
musur oll, [18] drefenn na wren ni vri a'n pyth yw gwelys, mes a'n
pyth nag yw gwelys; rag an pyth yw gwelys ny dhur mann, mes
an pyth nag yw gwelys a dhur bynitha.

5 Rag ni a woer hemma: mars yw distruys agan chi y'n
bys, an tylda ma, yma dhyn drehevyans a Dhuw, chi
nag yw gwrys gans leuv, a dhur bynitha y'n nevow. [2] Yn hwir,
ni a gyn y'n tylda ma, ow yeuni gwiska agan trigva nevek a-dro
dhyn; [3] rag ena, ha ni gwiskys,[a] ny vydhyn kevys noeth. [4] Yn
tevri, ha ni hwath y'n tylda ma, ni a gyn ha beghys on, drefenn
na vynnyn ni diwiska mes gwiska hwath moy, may fo an pyth
yw marwel kollenkys gans bewnans. [5] Lemmyn, ev neb re'gan

---

a 5:3 *ha ni gwiskys:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha ni destryppys.*

gwrug rag an pur dra ma yw Duw, re ros dhyn mewgh an Spyrys.

[6] Prest leun a fydhyans on ni, ytho; ha ni a woer, ha ni yn chi y'n korf, agan bos a-dre dhiworth an Arloedh, [7] rag ni a gerdh dre fydh, a-der dre wolok. [8] Fydhyans a'gan beus, ytho, ha gwell via genen mos a'n korf, ha dos dhe-dre dhe'n Arloedh. [9] Rakhenna, mars eson ni po yn tre po a-dre, mall yw genen ni bos plegadow dhodho. [10] Rag y telledh ni oll dhe omdhiskwedhes a-rag barr Krist, may tegemmerro kettep penn an pyth a goedh dhodho herwydh an traow gwrys, hag ev y'n korf, po da po drog.

An Menystrans a Unnverheans

[11] Ytho, ha ni ow kodhvos own an Arloedh, ni a berswad tus dhe grysi, hag aswonnys yn ta on ni gans Duw; hag yma govenek dhymm agan bos aswonnys yn agas kowses hwi ynwedh. [12] Nyns eson ni owth omgommendya dhywgh arta, mes ow ri dhywgh spas dhe vostya a-dro dhyn, may hyllowgh gorthybi dhe'n re neb a vost y'n pyth yw gwelys, a-der an pyth usi y'n golonn. [13] Rag mars on ni mes a'gan rewl, a-barth Duw yth yw; mars yw yagh agan brys, ragowgh hwi yth yw. [14] Rag kerensa Krist a'gan stroeth, drefenn agan kryjyans dhe vos ha bos fyrv y ferwis onan a-barth oll, rakhenna oll re verwis; [15] hag ev a verwis a-barth oll, ma na vewa an re vew dhedha aga honan na fella, mes dhodho ev neb a verwis hag a veu dastrehevys a-barth dhedha.

[16] Ytho, alemma rag, ny aswonnyn ni denvyth yn maner dhenel; yn tevri, mar aswonnsyn ni Krist yn maner dhenel, lemmyn ny'n aswonnyn yndella na fella. [17] Ytho, mars eus nebonan yn Krist, kreasyon nowydh yw; tremenys dhe-ves yw an traow koth: otta, deuvons ha bos nowydh. [18] Ha pup-tra yw dhiworth Duw, neb re'gan unnverhas dhodho y honan dre Grist, ha neb re ros dhyn ni an menystrans a unnverheans; [19] henn yw, yth esa Duw yn Krist, owth unnverhe an bys dhodho y honan, heb rekna aga drogoberow er aga fynn, hag ev re worras yn agan charj an geryow a unnverheans. [20] Rakhenna, a-barth

Krist kannasow on ni, kepar dell vo Duw ow pledya dredhon. Ni a'gas pys, a-barth Krist, bedhewgh unnverhes gans Duw. 21 A-barth dhyn ni ev a wrug dhodho, neb na wodhva pegh, bos pegh, may teffen ni ha bos ewnder Duw ynno ev.

6 Ha ni ow kesoberi, ni a'gas pys ma na dhegemmerrowgh gras Duw yn euver; 2 rag ev a lever,

'Yn termyn plegadow my a'th klewas
hag yn jydh a selwyans my a'th weresas.'

Otta, lemmyn yth yw termyn fest plegadow, otta, lemmyn yth yw dydh a selwyans; 3 nyns eson ni ow ri skila vyth a drebuchya, na vo kablys an menystrans 4 mes yn pub fordh ni a omgommend avel menystrys Duw, yn meur a wodhevyans, yn galar, yn kaletteryow, yn ahwer, 5 yn kastigow, yn prisonyow, yn derays, yn lavuryansow, yn nosow digosk, yn nown, 6 yn glander, yn godhvos, yn perthyans, yn kuvder, y'n Spyrys Sans, yn kerensa wiryon, 7 yn gwiryonsys a gows, yn nerth Duw, der arvow a ewnder y'n dhorn dhyghow hag y'n dhorn gledh, 8 dre wolewder ha disenor, dre gabel ha ger-da; akontys bos avel toelloryon, mes tus wiryon, 9 avel anaswonnys, mes aswonnys yn ta, avel tus ow merwel mes otta, ni a vew; avel tus kessydhys mes nyns on ni ledhys; 10 keudhys, hwath prest ow lowenhe; boghosek, hwath ow kul dhe lies bos rych; heb travyth, hwath ni a bew pup-tra.

11 Agan ganow re beu igerys yn rydh dhywgh, tus Korinth, ha ledanhes yw agan kolonnow; 12 nyns owgh hwi stroethys genen ni, mes stroethys owgh hwi gans agas kolonn agas honan; 13 yn attal – my a gews kepar ha dhe fleghes – ledanhewgh agas kolonnow ynwedh.

Tempel an Duw Bew

14 Na vedhewgh kamm-gesyewys gans diskryjygyon; rag py kevrenn eus dhe ewnder gans anlaghedh, po py kowethyans eus dhe wolow gans tewlder? 15 Ha py kessenyans eus dhe Grist gans Beliar, po py rann eus dhe gryjyk gans diskryjyk? 16 Ha py akord eus dhe dempel Duw gans idolys? Rag ni yw tempel an Duw bew, dell leveris Duw,

‘My a wra triga yn aga mysk,
ha my a wra kerdhes yn aga mysk;
aga Duw vydhav vy,
hag ow fobel vydhons i.
17 Rakhenna dewgh yn-mes a-dhiworta,
ha bedhewgh diberthys, yn-medh an Arloedh,
ha na dochyewgh travyth avlan,
ha my a wra agas degemmeres,
18 ha tas vydhav dhywgh
ha mebyon ha myrghes vydhowgh hwi dhymm,
yn-medh an Arloedh Ollgalloesek.’

7 Rakhenna a-ban eus dhyn an ambosow ma, karadowyon, gwren glanhe agan honan dhiworth pub defolans a gig hag a spyrys, ow kul dhe sansoleth bos perfydh y’n own a Dhuw.

Joy Powl orth Edrek an Eglos

2 Gwrewgh spas ragon yn agas kolonnow; ny gammwrussyn erbynn denvyth, ny bystigsyn denvyth gans mona[a], ny doellsyn denvyth. 3 Ny lavarav hemma rag agas dampnya; seulabrys my re leveris agas bos yn agan kolonnow, dhe verwel war-barth ha dhe vewa war-barth. 4 Hardhder meur a’m beus orthowgh hwi; meur yw ow bostyans ynnowgh. My re beu lenwys a gonfort; yn oll agan galar ow joy a balsha.

5 Yn tevri, pan dheuthen ni yn Makedonia nyns esa dh’agan korf powes vyth, mes galar a berthsyn ni yn pub fordh; strifow a-ves ahanan, own a-ji dhyn. 6 Mes Duw, neb a gonfort an re uvel, a’gan konfortyas dre dhevedhyans Titus; 7 ha nyns o unnsel der y dhevedhyans, mes ynwedh der an konfort may feu ev konfortys a-dro dhywgh; ev a dherivas dhyn a-dro dh’agas hwans freth, agas kynvann, agas gwres a-barth dhymm, may lowenhis vy dhe voy. 8 Rag mara’gas keudhis vy der ow lyther, ny’m beus edrek; kynth y’m bo edrek yn tevri, rag my a wel ow lyther dh’agas keudhi, mes unnsel a verr spas. 9 Lemmyn my a

a 7:2 *ny bystigsyn denvyth gans mona:* Po *ny legrysyn denvyth.*

lowenha; ny'n gwrav drefenn agas bos keudhys, mes drefenn agas bos keudhys dhe edrek; rag duwek o agas keudh, ma na vewgh hwi pystigys kammenn genen. [10] Rag keudh duwek a ober edrek heb govisyon, bys yn selwyans; mes keudh a'n bys a ober mernans. [11] Otta lemmyn, an keudh duwek ma, dredho pana frethter a veu oberys ynnowgh, pana omaskusyans, pana sorrvann, pana own, pana hwans ter, pana dhiwysygneth, pana gessydhyans. Yn pup-tra hwi re ombrovas ankablus y'n mater ma. [12] Ytho, kyn skrifis vy dhywgh, nyns o drefenn an den a wrussa kamm, na drefenn an den a wodhavsa an kamm, mes may fe diskwedhys dhywgh dherag Duw agas diwysygneth a'gan govis. [13] Dre hemma ni re beu konfortys.

Mes moy es agan konfort, ni a lowenhas hwath moy drefenn joy Titus, hag a veu disyghys y spyrys genowgh hwi oll; [14] rag mar postis vy dhodho a-dro dhywgh, ny'm beu meth, mes par dell o gwir an traow oll a leversyn dhywgh, keffrys agan bostyans dhe Titus re beu prevys gwir. [15] Hag ystynnys dhywgh dhe voy yw y golonn hag ev ow perthi kov agas bos gostydh, hwi oll, pan y'n degemmersowgh gans own ha krena. [16] My a lowenha y'm beus fydhyans leun ynnowgh.

Helder

8 Lemmyn ni a vynn orthowgh godhvos, breder, a-dro dhe ras Duw re beu res dhe'n eglosyow a Makedonia. [2] Yn prov sevurra a alar, leunder aga joy ha'ga boghosogneth dhown a balshas yn rychedh a'ga sempledh hel, [3] dell dhustuniav, herwydh aga fygans ha dres aga fygans, a'ga bodh aga honan [4] ow kovynn yn ter an gras dhe gevrenna y'n menystrans dhe'n syns; [5] ha nyns o hemma dell waytsen, mes yn kynsa yth omrosons dhe'n Arloedh, hag ena dhyn ni, dre vodh Duw. [6] Ytho ni a bysis Titus, a-ban dhallathsa seulabrys, a gowlwul an ober ma a ras yn agas mysk. [7] Mes, yn pup-tra dell balshowgh, yn fydh hag yn kows hag yn godhvos hag yn pub diwysygneth hag yn agas kerensa dhyn ni, gwaytyewgh may palshahowgh y'n gras ma ynwedh.

[8] Ny lavarav hemma avel arghadow, mes yth esov vy ow previ gwiryonsys agas kerensa dre dhiwysygneth re erell. [9] Rag hwi a aswonn gras agan Arloedh Yesu Krist, y vos ev gyllys boghosek a-barth dhywgh, kynth o rych, mayth ewgh hwi ha bos rych der y voghosogneth. [10] Hag y'n mater ma kusul a rov vy: rag y telledh hemma dhywgh, neb a dhallathas y wul mes ynwedh mynnes y wul, nans yw blydhen; [11] lemmyn ynwedh kowlwul an ober, ena kepar dell yw freth agas mynnas, yn kettella bedhes kowlwrys herwydh agas pygans. [12] Rag mars usi an frethter ena seulabrys, kemmeradow yw herwydh pygans den, a-der herwydh an pyth nag eus ganso. [13] Ny vynnav vy may fo difresyans dhe re erell ha hwi yn esow,[a] mes may fo ranna ewn [14] y'n tor' ma, agas palster hwi ow provia rag aga esow i, ha may provio aga lanwes i rag agas esow hwi, yndella may fo ranna ewn; [15] dell yw skrifys,

'Neb a'n jeva meur ny'n jeva re,
ha neb a'n jeva boghes ny'n jeva fowt.'

Titus ha'y Geskowetha

[16] Lemmyn grasow re bo dhe Dhuw, neb re worras yn kolonn Titus an keth frethter a-barth dhywgh hwi, [17] drefenn ev dhe dhegemmeres agan pysadow, hag ow pos hwath diwysykka ev eth yn-rag dhywgh hwi a'y vodh y honan. [18] Ha ni a dhannvonas ganso an broder neb yw gormelys yn mysk an eglosyow oll a'y wonis y'n aweyl, [19] ha moy es henna, dewisys veu gans an eglosyow dhe vyajya genen ni ha ni ow menystra an gras ma dhe ri gordhyans dhe'n Arloedh y honan ha dhe dhiskwedhes agan frethter. [20] Ni a vynn omwitha na'gan kapplo a-dro dhe'n ro hel ma hag yw menystrys genen ni; [21] rag ervirys on ni dhe wul an pyth yw ewn dherag an Arloedh, keffrys dherag tus. [22] Ha ni a dhannvonas gansa agan broder neb a brevsyn yn fenowgh bos diwysyk yn lies mater, ha neb yw lemmyn hwath diwysykka drefenn y fydhyans meur ynnowgh. [23] A-dro dhe Titus, ev yw ow howethyas ha'm kesoberer ragowgh; a-dro dh'agan breder,

---

a 8:13 Re a'n treylyansow a dhalleth gwers 14 omma.

i yw abesteli eglosyow, golewder Krist. [24] Rakhenna, yn apert dherag an eglosyow, diskwedhewgh prov a'gas kerensa keffrys a'gan bostyans dhedha a-dro dhywgh.

An Ro rag an Syns

9 Nyns eus dhymm edhomm a skrifa a-dro dhe'n menystrans dhe'n syns, [2] rag my a woer agas frethter may fostyav dhe dus Makedonia a-dro dhywgh, ow leverel dhedha bos Aghaia parys nans yw blydhen; ha'gas diwysygneth re gentrynnas an rann vrassa anedha. [3] Ha my a dhannvonas an vreder ma na ve gwrys koeg agan bostyans a-dro dhywgh y'n mater ma, mes may fewgh hwi parys, dell leveris vy; [4] poken mar teu tus Makedonia genev vy ha kavoes nag owgh hwi parys, ni a'gan bia meth y'n omgemmeryans ma – heb kampoella travyth a-dro dh'agas meth agas honan. [5] Rakhenna, dell dybis vy, res o pysi an vreder a vos yn-rag dhywgh dhe ordena a-brys an ro hel dedhewys genowgh; y'n fordh ma parys vydh avel ro hel, ha ny vydh avel neppyth kemmerys dre nerth.

[6] Attendyewgh hemma: piwpynag a hasso boghes, ev a wra mysi boghes ynwedh; ha piwpynag a hasso yn pals, ev a wra mysi yn pals ynwedh. [7] Res yw dhe bub huni ri an pyth a erviras yn y golonn, heb anvodh po heb bos ynniys: rag Duw a gar riyas lowenek. [8] Ha Duw a yll gul dhe ras oll palshe dhywgh, ha rakhenna, prest ow kavoes pup-tra lowr, hwi a balsha yn pub ober da. [9] Dell yw skrifys,

'Ev re rannas, ev re ros dhe'n voghosogyon,
ha'y wiryonedh a dhur bys vykken.'

[10] Lemmyn ev, neb a brovi has dhe'n gonador, a wra provia bara rag boes ha palshe agas has ha kressya trevas agas ewnder; [11] gwrys vydhowgh rych, yn oll sempledh, ha'n siwyans a henna a vydh grasyans dhe Dhuw dredhon ni, [12] drefenn bos menystrans an gonis ma ow provia rag edhommow an syns, keffrys palshe gans meur a rasow dhe Dhuw; [13] yn prov an menystrans ma hwi a wordh Duw dre wostytter agas avowans a aweyl Krist, ha der agas helder ow kevrenna gansa ha gans tus oll, [14] hag i ow pysi ragowgh hwi hag ow yeuni war agas lergh

drefenn an gras dres musur re ros Duw dhywgh hwi. [15] Grasow re bo dhe Dhuw a'y ro na yllir y dheskrifa.

Powl a Worthyp dhe Grodhvolyow

10 My ow honan, Powl, a'gas pys dre glorder ha jentilys Krist, my neb yw uvel pan esov fas orth fas yn agas mysk mes hardh dhywgh pan esov dhe-ves ahanowgh: [2] lemmyn my a'gas pys, ha my yn agas mysk, na vo edhomm dhymm bos hardh, gans an fydhyans dredho may prederav bedha bos hardh erbynn an re a breder ni dhe gerdhes war-lergh an kig. [3] Rag ni a gerdh y'n kig mes ny werryn war-lergh an kig, [4] rag arvow agan gwerryans nyns yns a'n kig mes yma dhedha nerth Duw dhe dhomhwel kastylli, ow tomhwel dadhlow [5] ha pub tra woethus hag a sett orth godhvos Duw, hag ow talghenna yn keth pub tybyans rag gul dhodho bos gostydh dhe Grist, [6] ha parys on ni dhe gessydhya pub diwostytter pan vo kowlwrys agas gostytter.

[7] Hwi a vir orth traow herwydh aga semlans. Mar trest nebonan y vos dhe Grist, perthes kov a hemma: kepar dell yw ev dhe Grist, yndella ynwedh yth on ni. [8] Rag kyn fostiv nebes re a-dro dh'agan awtorita hag a ros an Arloedh dhyn rag agas drehevyans, a-der agas terri dhe'n leur, ny'm bydh meth anodho. [9] Ny vynnav heveli bos ow hwilas agas ownekhe der ow lytherow. [10] Y leverir gans nebonan, 'Yn tevri, poesek ha krev yw y lytherow, mes yn agan mysk gwann yw y gorf, ha'y gows y hyllir y dhispresya.' [11] Konvedhes hemma onan a'n par na: an pyth on ni yn ger der agan lytherow, ha ni dhe-ves ahanowgh, yndella ynwedh y fydhyn yn agan ober ha ni yn agas mysk.

[12] Rag ny vedhyn klassa po keheveli agan honan dhe rann a'n re neb a omgommend aga honan, mes pan vusurons aga honan an eyl orth y gila, ha keheveli aga honan an eyl dh'y gila, ny gonvedhons. [13] Byttegyns ny wren ni bostya dres musur, mes herwydh musur an rewl re rannas Duw dhyn, dhe dhrehedhes ynwedh bys dhywgh hwi. [14] Rag nyns esen ni dres agan oryon ow trehedhes dhywgh, rag ynwedh bys dhywgh hwi ni a dheuth

yn aweyl Krist, [15] heb bostya dres musur yn lavur re erell, mes govenek a'gan beus, dell wra agas fydh tevi, agan gwrians dhe gressya yn feur, herwydh an rewl res dhyn, [16] may pregewtthyn an aweyl y'n powyow yn-hons dhywgh, heb bostya a-dro dhe ober gwrys seulabrys yn ranndir nebonan arall, [17] mes 'Neb a vostyo, bostyes y'n Arloedh;' [18] rag nyns yw ev neb a omgommend y honan neb yw degemmerys, mes ev neb yw kommendys gans an Arloedh.

Powl ha'n Fals Abesteli

11 Unnweyth a'm godhaffewgh nebes y'm follneth! Mes yn tevri yth esowgh orth ow kodhevel. [2] Avi a'm beus ragowgh, gans avi Duw, drefenn my dh'agas dedhewi dhe unn gour, rag agas profya avel gwyrghes pur dhe Grist, [3] Mes yma own dhymm, par dell doellas an sarf Eva der y felder, yma own dhymm bos agas brysyow dynys yn neb fordh dhiworth an sempledh ha'n lenduri usi yn Krist. [4] Rag yn tevri mar teu nebonan dhe bregoth Yesu arall neb na bregewthsyn ni, po mar tegemmerowgh ken spyrys ages an spyrys a dhegemmersowgh, po ken aweyl ages an aweyl a ressevsowgh, fest yn ta y'n godhevowgh. [5] Byttegyns, my a dyb nag ov kammenn vyth gweth ages an abesteli worughel ma. [6] Mes mars ov vy yn hwir heb sleyghneth owth arethya, nyns ov vy yndella yn godhvos, hag yn pub fordh ni re wrug henna fest apert dhywgh.

[7] A beghis vy owth omuvelhe may fewgh hwi ughelhes drefenn my dhe bregoth aweyl Duw heb kost dhywgh? [8] Eglosyow erell a ledris vy ow kemmeres gobrow rag menystra dhywgh, [9] ha pan esen vy yn agas mysk, ha my edhommek, nyns en vy begh dhe dhenvyth; rag an vreder a dheuth dhiworth Makedonia a brovias an taklow a fylli dhymm, hag yn pub fordh my a omwitha ma na ven vy begh dhywgh, hag yndella my a wra pesya. [10] Ynnov vy yma gwiryonedh Krist, ma na vydh lettys ow bostyans yn powyow Aghaia. [11] Praga? Drefenn na'gas karav? Gwrav, dell woer Duw.

[12] Ha'n pyth a wrav, henna my a wra pesya y wul, may tregghiv an grond a-dhann an re a hwila chons dhe vos aswonnys agan

parow y'n taklow a vostyons anedha. [13] Tus a'n par na yw fals abesteli, gonisogyon ow toella, neb a dreusfurv aga honan dhe abesteli Krist. [14] Nyns yw marth: rag Satnas y honan a dreusfurv y honan dhe el a wolow. [15] Nyns yw ankoth, ytho, mar kwra y venysters treusfurvya aga honan dhe venysters a ewnder: may fydh aga diwedh herwydh aga oberow.

Godhevyans Powl avel Abostol

[16] My a lever arta, na dybes denvyth ow bos foll; mes mar kwrewgh hwi, degemmerewgh vy poran kepar ha foll, may hwrylliv nebes bostya. [17] An pyth a gowsav, ny gowsav herwydh an Arloedh, mes yn fydhyans a vostya, kepar hag yn follneth. [18] A-ban vost lies war-lergh an kig, my ynwedh a wra bostya. [19] Rag yn lowen, ow pos fur, hwi a wodhav fellyon; [20] rag y'n godhevowgh, nebonan mara'gas gwra kethyon, nebonan mara'gas preydh, nebonan mar kwra maystri warnowgh dh'y les y honan, nebonan mar omdhrehav, nebonan mara'gas gwysk y'n fas. [21] Dhe'm meth, my a lever agan bos re wann.

Mes yn pypynag nebonan a vettho (yn follneth y kowsav), my a vedh ynwedh. [22] Ebrowyon yns i? My ynwedh. Ysraelysi yns i? My ynwedh. Has Abraham yns i? My ynwedh. [23] Menystoryon Krist yns i? (My a gews kepar hag onan mes a'y rewl) onan gwell ov vy: my re lavuryas kalessa meur, my re beu prisonys moy menowgh, my re beu kastigys moy a-has,[a] my re beu ogas dhe'n mernans lieskweyth. [24] Pymp gweyth my a gavas dhiworth an Yedhewon an dew-ugens lash marnas onan. [25] Teyrgweyth kronkys veuv gans gwelynni, unnweyth labydhys veuv, teyrgweyth my a borthas gwrekk gorhel. My re beu y'n mor unn nos hag unn jydh; [26] ow vyajya lieskweyth, yn peryll a avonyow, yn peryll a ladron, yn peryll a'm tus ow honan, yn peryll a Jentilys, yn peryll yn sita, yn peryll yn difeyth, yn peryll y'n mor, yn peryll a fals vreder, [27] yn lavur ha gweyth kales, yn meur a nosow heb kosk, yn nown ha syghes,

---

a 11:23 *my re beu prisonys moy menowgh, my re beu kastigys moy a-has:* War-lergh re a'n dornskrifow *my re beu kastigys moy a-has, my re beu prisonys moy menowgh.*

yn divoetteryow menowgh, yn yeynder ha noethedh. 28 Heb
kewsel a daklow erell, an bern a'n eglosyow oll a boes warnav
pub dydh. 29 Piw yw gwann, ha nyns ov evy gwann? Piw yw
gwrys dhe drebuchya, ha ny dhewav vy?

30 Mar telledh my dhe vostya, my a vost a'n traow a dhiskwa
ow gwannder. 31 Duw ha Tas an Arloedh Yesu, re bo ev
benniges trank heb worfenn, a woer nag esov vy ow leverel
gowyow. 32 Yn Damaskus an ethnargh yn-dann vyghtern Aretas
a worras gwithysi yn sita tus Damaskus rag ow dalghenna, 33 ha
dyllys dhe'n leur veuv yn kanstell dre fenester y'n fos ha diank
dhiworth y dhiwla.

Gwelesigethow ha Diskwedhyansow

12 Y telledh my dhe vostya; nyns yw dhe les, byttegyns
my a wra dos dhe welesigethow ha diskwedhyansow
a'n Arloedh. 2 My a aswonn den yn Krist neb, nans yw
peswardhek blydhen, a veu kemmerys yn-bann dhe'n tressa
nev – mars esa y'n korf ny wonn, po mes a'n korf ny wonn,
Duw a woer, – 3 ha my a woer an den ma – mars esa y'n korf po
a-ves dhe'n korf ny wonn, Duw a woer, – 4 dhe vos kemmerys
yn-bann yn paradhis, ha klewes lavarow[a] na yll denvyth aga
leverel. 5 A-barth den a'n par na my a wra bostya, mes a-barth
dhymm ow honan ny wrav bostya, marnas y'm gwannderyow.
6 Mes mar mynnav bostya, ny vydhav foll, rag kewsel an
gwiryonedh a wrav; mes my a omwith, ma na dyppo denvyth
gwell ahanav ages an pyth a wel ev ynnov po klewes ahanav,
7 ha dre gnas fest dibarow an diskwedhyansow. Rakhenna, ma
na dheffen ha bos re woethus, y feu res dhymm dreynenn y'n
kig, el Satnas, ma'm kronkya ma na ven re woethus. 8 A-dro
dhe hemma, teyrgweyth y pysis war an Arloedh, rag mayth
ella dhiworthiv. 9 Mes ev a leveris dhymm: 'Ow gras yw lowr
ragos; rag yn gwannder yth yw ow nerth[b] gwrys perfydh.' Ytho,
fest yn lowen y hwrav vy bostya y'm gwannder, may trikko
warnav nerth Krist. 10 Rakhenna pes da ov vy, yn gwannder, yn

a 12:4 *lavarow:* Po *traow.*

b 12:9 *yth yw ow nerth:* War-lergh re a'n dornskrifow *yth yw nerth.*

despityansow, yn edhommow, yn helghyans ha kaletteryow rag Krist; rag gwann pan ov vy, ena galloesek ov.

Bern Powl a-barth an Eglos yn Korinth

11 Deuvev ha bos foll; hwi re'm konstrynas. Y telledh ow
bos kommendys genowgh hwi, rag ny fyll dhymm travyth a'n
abesteli worughel, kyn na viv evy travyth. 12 Yn hwir, toknys
abostol a veu oberys yn agas mysk gans perthyans meur, dre
doknys ha dre varthusyon ha der oberow galloesek. 13 Rag yn
py maner yth ewgh hwi a le bri ages an eglosyow erell, marnas
nag en vy ow honan begh warnowgh? Gevewgh dhymm an
dhrokoleth ma!

14 Otta, parys ov vy dhe dhos dhywgh an tressa gweyth, ha
ny vydhav vy begh warnowgh; rag ny hwilav agas pythow, mes
hwi. Rag ny dhegoedh dhe'n fleghes kuntell tresor a-barth aga
herens, mes an gerens a-barth aga fleghes. 15 Ytho, fest yn lowen
y hwrav vy spena ha bos spenys a-barth agas enevow. Mara'gas
karav dhe voy, a vydhav vy kerys dhe le? 16 Pur ewn yw, ytho,
na veuv vy begh warnowgh; mes, ha my ow pos sotel, gans gil
my a'gas dynyas. 17 A wrug vy kavoes prow dhiworthowgh dre
nebonan a'n re a dhannvenis dhywgh? 18 My a bysis Titus a vos,
ha my a dhannvonas ganso an broder. A wrug Titus kavoes
prow dhiworthowgh? A ny gerdhsyn ni y'n keth spyrys? hag
y'n keth olow?

19 Seulabrys y tybowgh ni dhe omaskusya dhywgh. A-rag
Duw ni a gews yn Krist; mes pup-tra, karadowyon, yw a-barth
agas drehevyans. 20 Own a'm beus a gavoes, pan dhov, nag
owgh hwi par dell vynnav vy, hag ow bos vy kevys genowgh
par dell na vynnowgh hwi. Own a'm beus a strivyans, avi,
sorr, kedrynnansow, sklanderyow, drokhwystrennow, goeth,
derays; 21 own a'm beus, pan dhov arta, ow Duw dhe'm uvelhe
a-ragowgh, ha my dhe alari a-dro dhe lies a'n re neb re beghas
kyns, heb kavoes edrek a'n plosedhes, nag a fornikasyon na
drokhwans re wrussons.

Gwarnyans ha Salusyansow

13 Homm yw an tressa gweyth may tov dhywgh; ‘Res yw pub mater dhe vos skoedhys dre anow dew po tri dustunier.’ [2] My a leveris dhe’n re neb re beghsa kyns ha dhe oll an re erell, ha lemmyn y lavarav, ha my dhe-ves ahanowgh, dell wrug pan esen vy yn agas mysk an nessa gweyth: mar tov arta, ny sparyav, [3] a-ban hwilowgh hwi prov a Grist ow kewsel ynnov. Nyns yw ev gwann genowgh, mes galloesek yw yn agas mysk. [4] Rag krowsys veu dre wannder,[a] mes ev a vew dre nerth Duw. Yn tevri, gwann on ni ynno ev, mes ragowgh hwi ni a wra bewa ganso dre nerth Duw.

[5] Omhwithrewgh mars esowgh hwi y’n fydh, prevewgh agas honan; a ny wodhowgh hwi bos Yesu Krist ynnowgh – marnas hwi a fyll an prov? [6] Govenek a’m beus hwi dhe wodhvos na fyllyn ni an prov. [7] Lemmyn ni a bys Duw na wryllowgh drog vyth; nyns yw henna may fo gwelys agan bos sewen y’n prov, mes may hwryllowgh hwi an pyth yw da, kyn havallo ni dhe fyllel. [8] Rag ny yllyn ni gul travyth erbynn an gwiryonedh, saw unnsel a-barth an gwiryonedh. [9] Rag ni a lowenha pan on ni gwann, ha hwi krev; keffrys ni a bys hemma: agas keweras. [10] Rakhenna my a skrif an traow ma, ha my dhe-ves ahanowgh, ma na dhyghtiv yn asper herwydh an awtorita a veu res dhymm gans an Arloedh rag drehevyans, a-der rag diswrians.

[11] Gordhiwedh, breder, lowenhewgh; gwrewgh agas honan perfydh, kennerthewgh an eyl y gila, bedhewgh unnverhes, bedhewgh yn kres; ha’n Duw a gerensa hag a gres a vydh genowgh. [12] Salusewgh an eyl y gila gans bay sans. [13] An syns oll a’gas salus.

Gras agan Arloedh Yesu Krist ha kerensa Duw ha kowethyans an Spyrys Sans re bo genowgh hwi oll.[b]

---

a 13:4 *Rag krowsys veu dre wannder:* War-lergh re a’n dornskrifow *Rag kyn feu krowsys dre wannder.*

b 13:13 War-lergh re a dhyllansow a’n tekst greka ha niver a dreylyansow, an geryow ma yw reknys avel gwers 14.

LYTHER POWL DHE'N GALATIANYS

Chaptra 1
Salusyans
Nyns Eus Marnas Unn Aweyl
Fatell Veu Powl Gwrys Abostol
Chaptra 2
Powl ha'n Abesteli Erell
Powl a Geredh Peder yn Antiogh
Yedhewon ha Jentilys Ewnhes dre Fydh
Chaptra 3
Lagha po Fydh
An Lagha ha'n Ambos
Porpos an Lagha
Chaptra 4
Powl a Reprev Tus Galatia
Ensampel Hagar ha Sara
Chaptra 5
Gwithewgh Agas Rydhses An Spyrys ha'n Kig
Chaptra 6
Degewgh Beghyow Keskristonyon
Gwarnyans Diwettha

Salusyans

1 Powl, abostol na dhiworth tus, na der unn den, mes dre Yesu Krist ha Duw an Tas neb a'n drehevis dhiworth an re varow, [2] hag oll an vreder usi genev,

Dhe eglosyow Galatia:

[3] Gras dhywgh ha kres dhiworth Duw agan Tas ha'n Arloedh Yesu Krist, [4] a omros y honan rag agan peghosow rag ma'gan deliffra mes a'n bys, drog dell yw y'n eur ma, herwydh bodh agan Duw ha Tas, [5] ha dhodho re bo gordhyans bys vykken ha bynnari. Amen.

Nyns Eus Marnas Unn Aweyl

[6] Marth a'm beus drefenn hwi dhe gildenna mar uskis a-dhiworto ev neb a'gas gelwis yn gras Krist war-tu ha ken aweyl, [7] – mes nyns eus aweyl arall, marnas yma tus neb a wra agas ankombra hag ow mynnes dihevelebi aweyl Krist; [8] mes mar pydh pregewthys dhywgh genen ni po gans el dhiworth nev neb aweyl kontrari dhe'n pyth a bregewthsyn ni, re bo milliges. [9] Kepar dell leversyn kyns, arta y'n eur ma y lavarav, mar pregoth neb den dhywgh ow kontradia an pyth a

dhegemmersowgh, re bo milliges. [10] Esov vy ytho owth assaya
y'n eur ma perswadya tus po Duw? Po a hwilav plesya tus? Mar
pen vy hwath ow plesya tus ny vien kethwas Krist.

Fatell Veu Powl Gwrys Abostol

[11] Rag my a vynn hwi dhe wodhvos, an aweyl pregewthys
genev – nyns yw hi war-lergh mab-den [12] rag ny's degemmeris
dhiworth denvyth na ny's dyskis marnas dre dhiskwedhyans
Yesu Krist.

[13] Rag re glewsowgh a'm fara seulabrys yn yedhowieth pan
helghyn vy eglos Duw dres eghenn ha'y dhistrui, [14] hag avonsya
pella yn yedhowieth ages lies kevoes genev a'm kenedhel
vy ha bos tynn dres eghenn rag hengovyow ow hendasow.
[15] Byttegyns pan vynnas Duw, neb a'm dibarthas a-dhia vrys
ow mamm ha'm gelwel der y ras, [16] diskwedhes y Vab ynnov,
ma'n pregowtthen yn mysk an Jentilys, a-dhesempis ny wrug
vy omgusulya gans kig na goes, [17] na ny wrug vy yskynna bys yn
Yerusalem dhe'n re o abesteli kyns es dell veuv vy abostol, mes
yth yth dhe-ves dhe Arabia ha dehweles arta dhe Damaskus.

[18] Ena wosa teyr blydhen yth yskynnis bys yn Yerusalem dhe
omgusulya gans Kefas, ha triga ganso pymthek dydh, [19] mes
ny welis abesteli erell vyth marnas Jamys broder an Arloedh.
[20] Y'n taklow a skrifav dhywgh, otta, Duw yn test, nyns ov vy
gowek. [21] Ena my a dheuth dhe ranndiryow Syria ha Kilikia.
[22] Mes nyns o ow fas aswonnys dhe eglosyow Yudi esa yn Krist;
[23] nyns esens ow klewes, marnas 'Ev neb a'gan helghi seulabrys
yma lemmyn ow pregoth an fydh a wre hy distrui seulabrys;'
[24] hag i a wordhyas Duw ynnov.

Powl ha'n Abesteli Erell

2 Ena wosa peswardhek blydhen yth yskynnis arta
dhe Yerusalem gans Barnabas, ow kemmeres Titus
genev ynwedh; [2] my a yskynnas dre dhiskwedhyans ha gorra
a-dheragdha an aweyl a bregowthav yn mysk an Jentilys, yn
priva dhe dus a vri, ma na vien ow poenya po na wrussen
poenya war neb kor yn euver. [3] Byttegyns Titus devri, esa genev,

hag ev Grek, ny veu ev konstrynys na hwath a vos trodreghys;
[4] mes rag bos breder fekyl dres a-ji yn-dann gel, skolkyoryon
a slynkyas a-ji rag aspia orth agan rydhses a'gan beus yn Krist
Yesu, ma'gan drollens bys yn kethneth; [5] ny omblegsyn ni toch
vyth dhedha yn gostytter, may halla gwiryonedh an aweyl
pesya ragowgh. [6] Mes a-dhiworth an re a dybys bos neppyth,
– py sort pynag yns ny vern dhymm; nyns usi Duw ow favera
tremmynn denvyth – an dus enorys na, ny geworrsons travyth
dhymmo vy, [7] mes y'n kontrari parth hag i ow konvedhes bos
an aweyl a antrodreghyans kemmynnys dhymm kepar dell veu
an aweyl a drodreghyans dhe Peder, [8] rag neb a wrug y ober yn
Peder rag abostolieth an trodreghyans a wrug y ober ynwedh
ynnov vy rag an Jentilys, [9] hag ow konvedhes an gras re beu
res dhymm, Jamys ha Kefas ha Yowann, hag i an kolovenyow
dell dybys, a ros an dhorn dhyghow a gowethyans dhymm ha
dhe Barnabas, mayth ellen ni dhe'n Jentilys, hag i aga honan
dhe'n dus trodreghys; [10] marnas i a vynnas orthyn perthi kov
a'n voghosogyon, an keth tra may feu hwans dhymm dh'y wul.

Powl a Geredh Peder yn Antiogh

[11] Mes pan dheuth Kefas dhe Antiogh, my a sevis er y bynn
orth y anow, rag y vos dhe vlamya. [12] Rag kyns neb tus dhe
dhos dhiworth Jamys, ev a dhybri gans an Jentilys; mes pan
dheuthons i, ev a omdennas ha diberth ow perthi own a dus an
trodreghyans. [13] Ha'n Yedhewon erell a junyas ganso y'n falsuri
ma, may feu Barnabas ynwedh ledys yn stray gansa der aga
falsuri. [14] Mes pan gonvedhis vy na gerdhens i yn ewnhynsek
herwydh gwiryonedh an aweyl, my a leveris dhe Kefas
a-dheragdha yn kettep penn, 'Mar pewydh jy, ha ty Yedhow,
yn maner an Jentilys ha ny vewydh yn maner an Yedhewon
prag y konstrynydh jy an Jentilys a vewa kepar dell vens i
Yedhewon?'

Yedhewon ha Jentilys Ewnhes dre Fydh

[15] Ni yw Yedhewon dre enesigeth ha nyns on ni peghadoryon
a'n Jentilys, [16] ow konvedhes nag yw denvyth ewnhes der
oberow a'n lagha mes dre fydh yn Krist Yesu, ha nyni a grysis

yn Krist Yesu, may fen ni justifiys dre fydh yn Krist hag a-der der oberow a'n lagha; rag ny vydh kig vytholl justifiys der oberow a'n lagha. 17 Mes mars on ni, neb a hwila bos justifiys yn Krist, agan honan kevys dhe vos peghadoryon, yw Krist ytho menyster a begh? Bynner re bo! 18 Rag mar tastrehavav an taklow a dhistruis vy, my a dhiskwa my ow honan dhe vos treuspasser. 19 Rag der an lagha my a verwis dhe'n lagha, may fewen vy dhe Dhuw. Krowsys veuv gans Krist; 20 bew ov, mes na fella my ow honan, mes Krist a vew ynnov; an bewnans a'm beus y'n eur ma y'n kig my a vew yn fydh Mab Duw neb a'm karas hag omri y honan ragov. 21 Ny wrav vy dilea gras Duw; rag mar pe ewnder der an lagha ytho Krist a verwis yn euver.

Lagha po Fydh

3 A hwi dus Galatia, dus foll! Piw re'gas husas,[a] may feu diskwedhys dherag agas lagasow Yesu Krist dhe vos krowsys? 2 Hemma unnsel a vynnav dyski genowgh: A dhegemmersowgh hwi an Spyrys der oberow an lagha po dre grysi an pyth a glewsowgh?[b] 3 Owgh hwi mar foll? Hwi a dhallathas gans an Spyrys: esowgh owth assaya diwedha lemmyn gans an kig? 4 A wodhevsowgh kemmys yn euver – a pe yn euver devri? 5 Ev neb a dharbar ytho an Spyrys dhywgh hag oberi gans galloes ynnowgh, a wra ev y wul der oberow an lagha po dre fydhya y'n pyth a glewsowgh?[c] 6 Kepar dell 'fydhyas Abraham yn Duw hag akontys veu hemma dhodho avel ewnder,' 7 godhvydhewgh ytho an re ma, an dus mayth eus dhedha fydh, dhe vos mebyon Abraham. 8 Skryptor, ow ragweles Duw dhe justifia an Jentilys dre fydh, a dharganas an aweyl dhe Abraham: 'An Jentilys oll a vydh benniges ynnos,'

---

a 3:1 *husas:* War-lergh re a'n dornskrifow *husas, ma nag owgh gostydh dhe'n gwir.*

b 3:2 *po dre grysi an pyth a glewsowgh:* Greka *po dre glewans a fydh.*

c 3:5 *po dre fydhya y'n pyth a glewsowgh:* Greka *po dre glewans a fydh.*

[9] ytho an re a fydh yw benniges war-barth gans Abraham, an
den a fydh.

[10] Rag myns a fydh yn oberow an lagha yn-dann volleth;
rag skrifys yw, 'Milliges yw pubonan na bes yn oll an
gorhemmynnow skrifys yn lyver an lagha, orth aga gul.' [11] Apert
yw nag yw denvyth justifiys der an lagha a-wel dhe Dhuw, rag
'An den gwiryon a vew dre fydh.' [12] Nyns yw an lagha selys war
fydh, mes, 'Neb a wrello an oberow a vew ynna.' [13] Krist a'gan
dasprenas dhiworth molleth an lagha hag ev gwrys molleth
ragon, rag skrifys yw, 'Milliges vydh peub yw kregys war
brenn,' [14] may teffo bennath Abraham dhe'n Jentilys yn Krist
Yesu, may kemmerryn ni ambos an Spyrys dre fydh.

An Lagha ha'n Ambos

[15] A vreder, my a gews herwydh ensampel den a'n bys ma.
Kemmynnskrif neb den, pan vo fastys, ny'n defend denvyth, na
ny worr denvyth gorhemmynnow erell ynno. [16] Y feu leverys an
ambosow dhe Abraham 'Ha dh'y hasenn.' Ny leverir 'Ha dhe'n
hasennow,' kepar dell ve a-dro dhe lies, mes a-dro dhe onan,
'Ha dhe'th hasenn,' hag yw Krist. [17] Mes my a lever hemma:
kevambos fastys kyns gans Duw, nyns yw defendys gans an
lagha a dheuth peswar kans blydhen ha deg warn ugens a-wosa,
may fo an ambos diswrys. [18] Rag mars yw an eretons devedhys
a'n lagha nyns usi ev a'n ambos namoy; Duw a'y ras a'n ros dhe
Abraham dre gevambos.

[19] Prag ytho an lagha? Keworrys veu[a] drefenn drogoberow,
erna dheffo an hasenn may feu gwrys dhedhi an ambos, ordenys
der eledh, yn leuv mayn. [20] Nyns yw mayn neppyth unnsel rag
unn parti, mes Duw yw onan.

Porpos an Lagha

[21] Ytho yw an lagha erbynn ambosow Duw? Bynner re
bo! Rag mar pe lagha res a allsa bewhe, ewnder a via devri
dhiworth lagha; [22] mes an Skryptor re dhegeas pup-tra yn-dann

---

a 3:19 *Keworrys veu:* Henn yw, keworrys dhe'n ambos.

begh may fo an ambos dre fydh yn Yesu Krist res dhe'n re a grys.[a]

23 Kyns bos fydh devedhys, yth eson ni gwithys yn-dann lagha,
prisonys bys pan ve an fydh diskudhys wortiwedh, 24 ytho an
lagha o agan mester orth agan dri war-tu ha Krist, rag may fen
ni justifiys dre fydh; 25 ha fydh devedhys, nyns on ni yn-dann
vester namoy. 26 Rag yth owgh hwi oll mebyon Duw dre fydh
yn Krist Yesu, 27 rag myns ahanowgh a veu besydhys yn Krist a
wiskas Krist. 28 Ny yllir bos namoy Yedhow na Grek, na keth
na den rydh, na gorow na benow, rag yth owgh hwi oll onan yn
Krist Yesu, 29 ha mars owgh hwi dhe Grist, ytho yth owgh hwi
has Abraham, heryon herwydh ambos.

4 My a lever, nag yw an her, hag ev hwath flogh, dihaval
dhe gethwas, kynth yw ev mester a bup-tra, 2 mes yma
ev yn-dann withysi ha governours bys pan dheffo an termyn
settys gans an tas. 3 Yndella ni ynwedh, pan en ni fleghes, o
synsys yn kethneth gans elvennow an bys ma; 4 mes pan dheuth
keweras an oes, Duw a dhellos y Vab, genys a venyn, genys
yn-dann lagha, 5 rag dasprena an re esa yn-dann lagha, may fen
ni degemmerys avel mebyon. 6 Drefenn agas bos mebyon, Duw
a dhellos Spyrys y Vab bys yn agan kolonn, ow kria 'Abba, a
Das.' 7 Ytho nyns osta keth na fella mes mab; ha mars osta mab
ytho ynwedh her dre Dhuw.[b]

Powl a Reprev Tus Galatia

8 Byttegyns y'n eur na pan na aswonnsowgh hwi Duw, yth
ewgh kethyon dhe'n re nag yw duwow dre natur; 9 mes y'n
eur ma owth aswonn Duw, mes moy yn tevri aswonnys gans
Duw, fatell esowgh ow treylya arta war-tu ha'n elvennow
gwann hag ydhil, may fynnowgh bos arta kethyon dhedha avel
kyns? 10 Dy'goelyow a solempnyowgh hwi dour, ha misyow ha

---

a 3:22 *may fo an ambos dre fydh yn Yesu Krist res dhe'n re a grys:* Po *may fo an ambos res, dre fydh Yesu Krist, dhe'n re a grys.*

b 4:7 *dre Dhuw:* War-lergh re a'n dornskrifow *dre Grist.*

termynyow ha blydhynyow. [11] Yma own dhymm ragowgh, my
dhe lavurya war neb kor yn euver ragowgh.

[12] Dewgh ha bos kepar dell ov vy, my a'gas pys, a vreder,
ha my a'n keth par ha hwi. Ny wrussowgh hwi kamm vyth
dhymm; [13] mes hwi a woer, dre gleves a'n kig y pregewthis
dhywgh y'n dalleth, [14] hag yn despit dhe'n prevyans a veu
dhywgh y'm kig, ny wrussowgh hwi dispresya na fia, mes
hwi a'm degemmeras kepar hag el a Dhuw, kepar ha Krist
Yesu. [15] Ple'ma agas bennesikter ytho? Rag desta a wrav, y
hwrussewgh terri mes agas dewlagas, mar kallewgh, ha'ga ri
dhymm. [16] Ytho a dheuth vy ha bos agas eskar rag my dhe
leverel an gwirder dhywgh? [17] Diwysyk yns i ragowgh, drog
aga bodh, ha mynnes orthowgh bos kes mes, rag may fowgh
hwi diwysyk a-barth dhedha i. [18] Da yw bos diwysyk pup-prys
pan vo an acheson onan da, heb bos unnsel yndella pan esov vy
yn agas mysk. [19] Ow fleghesigow, mayth esov arta yn gloesow
genesigeth ragowgh bys pan vo Krist formys ynnowgh, [20] my a
vynna bos yn agas mysk y'n eur ma ha chanjya ow lev, rag dout
a'm beus ahanowgh.

Ensampel Hagar ha Sara

[21] Leverewgh dhymm, hwi a vynn bos yn-dann lagha, a
ny glewowgh an lagha? [22] Rag skrifys yw bos dew vab dhe
Abraham, an eyl a gethes ha'y gila a venyn rydh. [23] Mes mab an
gethes a veu genys war-lergh an kig, ha'n mab a venyn rydh der
ambos. [24] An re ma yw leverys avel allegori; rag an re ma yw
dew gevambos, honna dhiworth menydh Sinay, ow tineythi rag
kethneth, yw Hagar. [25] Hagar yw menydh Sinay yn Arabia hag
a styr Yerusalem, kepar dell yw y'n eur ma, rag kethes yw hi
keffrys ha'y fleghes. [26] Mes an Yerusalem usi a-vann yw frank,
neb yw agan mamm. [27] Rag skrifys yw,

> 'Lowenha, ty anvap, neb na dhineyth,
> tardh yn garmow a lowena, ty na lavur yn
> genesigeth,
> rag yma lies flogh dhe'n venyn forsakys,
> moy es hy ben neb a's teves gour.'

28 Hwi, a vreder, yw fleghes a'n ambos kepar hag Ysak.
29 Mes kepar dell wrug y'n eur na neb a veu genys war-lergh an
kig helghya neb a veu genys war-lergh an Spyrys, yth or yndella
hwath y'n eur ma. 30 Mes pandr'a lever an skryptor? Pellha an
gethes ha'y mab, rag ny vydh mab an gethes her war-barth gans
mab an venyn rydh. 31 Rakhenna, a vreder, nyns on ni fleghes
a'n gethes mes a'n venyn rydh.

Gwithewgh Agas Rydhses

5 Rag rydhses[a] y hwrug Krist agan delivra; rakhenna
sevewgh fast, na vedhewgh maglennys arta yn-dann yew
a gethneth.

2 Ottavy, Powl, ow leverel dhywgh, mar pydhowgh hwi
trodreghys ny vydh Krist travyth dh'agas les. 3 Desta a wrav
dhe bub den a dhegemmer trodreghyans y fydh kendoner dhe
synsi oll an lagha. 4 Hwi yw diberthys dhiworth Krist, hwi
neb yw justifiys der an lagha, koedhys dhiworth gras. 5 Rag
ni, der an Spyrys, a wayt gans mall an govenek a ewnder, dre
fydh. 6 Rag yn Krist Yesu ny wrer fors a drodreghyans nag a
antrodreghyans, mes a fydh owth oberi dre gerensa.

7 Yth esewgh hwi ow poenya yn ta; piw a'gas lettyas a obaya
dhe'n gwiryonedh? 8 Ny dheuth an tennvos dhiworth neb a'gas
gelow. 9 Temmik a woell a wra dhe oll an toes sevel. 10 Fydhyans
a'm beus yn agas kever y'n Arloedh, na vydh dhywgh tybyans
nahen, mes neb a'gas ankomber a wra godhevel an dial
piwpynag a vo. 11 Mes my, a vreder, mar pregowthav vy hwath
an trodreghyans, prag yth ov vy helghys hwath? Offens an
grows re beu defendys ytho. 12 My a vynnsa, yth omspattha aga
honan an re a'gas ankomber.

13 Rag hwi a veu gelwys dhe rydhses, a vreder, saw na wrewgh
dhe'n rydhses ri spas dhe'n kig, mes dre gerensa bedhewgh
servysi an eyl dh'y gila. 14 Rag oll an lagha yw kollenwys yn
unn lavar: 'Kar dha gentrevek kepar dell omgerydh dha honan.'

---

a 5:1 *Rag rydhses:* Po *Gans rydhses.*

15 Mar kwrewgh bratha ha lenki an eyl y gila bedhewgh war ma
na vowgh konsumys an eyl gans y gila.

An Spyrys ha'n Kig

16 Y lavarav, kerdhewgh war-lergh an Spyrys, saw na wrewgh
kollenwel lust an kig. 17 Rag an kig a wra hwansa kontrari dhe'n
Spyrys, ha'n Spyrys kontrari dhe'n kig, rag an re ma yw kontrari
an eyl dh'y gila, ma na wryllowgh gul an pyth a vynnowgh.
18 Saw mars owgh hwi ledys der an Spyrys, ena nyns esowgh
hwi yn-dann an lagha. 19 Oberow an kig yw apert; an re ma
yw fornikasyon, mostedhes, fara direwl,[a] 20 gordhyans idolys,
pystri, kas, strif, envi, sorr, strif, fowt akord, eresys, 21 avi,
medhwenep, kevewiow gwyls, ha traow a'n par na. Anedha my
a lever dhywgh lemmyn, kepar dell wrugavy leverel kyns, oll
an re a wrello taklow a'n par ma ny wrons erita gwlaskor Duw.

22 Mes frut an Spyrys yw kerensa, lowena, kres, perthyans,
kuvder, dader, lenduri, 23 jentylys, omrewl; nyns eus lagha vyth
erbynn traow a'n par na. 24 Seul eus dhe Grist Yesu re growsyas
an kig, keffrys ha'n yeunesow ha'n hwansow. 25 Mar pewyn
der an Spyrys, kerdhyn ynwedh der an Spyrys. 26 Na vedhen
goethus, ow serri an eyl y gila, ow perthi avi an eyl a'y gila.

Degewgh Beghyow Keskristonyon

6 A vreder, mar pe nebonan kechys yn kammweythres,
hwi, usi a'n Spyrys, restoryewgh den a'n par na yn spyrys
a jentylys. Mir orthis dha honan, ma na vi temptys ynwedh.
2 Degewgh agas beghyow an eyl a-barth y gila, hag yndella hwi
a gollenow lagha Krist. 3 Rag mar tyb neb den y vos neppyth
pan nag yw ev travyth, ev a omdoell. 4 Mes preves pubonan y
ober y honan, hag ena y'n jevydh skila rag bostyans ynno ev y
honan, a-der yn den arall; 5 rag pubonan a dheg y vegh y honan.

6 Neb yw katekumenus y'n ger, kevrennes gans an dyskador
yn pup-tra yw da.

---

a 5:19 *fornikasyon, mostedhes, fara direwl:* War-lergh re a'n
dornskrifow *avoutri, fornikasyon, mostedhes, fara direwl.*

7 Na vedhewgh toellys: ny vydh Duw skornys. Rag pypynag
a wra den y hasa, an keth henna a wra ev y vysi; 8 rag neb
a wra hasa dh'y gig y honan, dhiworth an kig ev a wra mysi
podredhes; mes neb a wra hasa dhe'n Spyrys, dhiworth an
Spyrys y hwra ev mysi bewnans heb diwedh. 9 Yn masobereth
na vedhen digolonnek; rag y'n prys ewn y hwren ni mysi mar
ny glamderyn. 10 Ytho, hedre vo spas dhyn, gwren ni da dhe
bubonan, ha kyns oll dhedha i usi a'n teylu a fydh.

Gwarnyans Diwettha

11 Mirewgh ass yw bras an lytherennow may skrifis vy dhywgh
gans ow dorn ow honan. 12 An re a vynn gul omdhiskwedhyans
teg y'n kig a'gas konstryn dhe vos trodreghys, unnsel ma na vons
i helghys rag krows Krist. 13 Rag ny wra an re yw trodreghys
obaya dhe'n lagha aga honan, mes i a vynn orthowgh bos
trodreghys may hallons bostya yn agas kig. 14 Bynner re bo
bostyans dhymmo vy, saw yn krows agan Arloedh Yesu Krist,
ha dredhi an bys ma krowsys dhymm ha my dhe'n bys. 15 Rag
ny amont mann naneyl trodreghyans nag antrodreghyans, saw
unnsel kreasyon nowydh. 16 Ha kemmys a gerdh war-lergh an
rewl ma, re bo kres warnedha ha tregeredh, ha war Ysrael Duw.

17 Alemma rag, bynner re wrello denvyth ri troblow dhymm;
rag my a deg merkyow Yesu war ow horf.

18 Re bo gras agan Arloedh Yesu Krist gans agas spyrys, a
vreder. Amen.

LYTHER POWL DHE'N **EFESIANYS**

Chaptra 1
Salusyans
Bennathow Spyrysel yn Krist
Pysadow Powl
Chaptra 2
Dhiworth Mernans dhe Vewnans
Onan yn Krist
Chaptra 3
Menystrans Powl dhe'n Jentilys
Godhvos Kerensa Krist
Chaptra 4
Unnsys an Korf
An Bewnans Koth ha Nowydh
Rewlys rag an Bewnans Nowydh
Chaptra 5
Kerdhewgh avel Fleghes Golow
Gwragedh ha Gwer
Chaptra 6
Fleghes ha Kerens
Kethyon ha Mestrysi
An Vatel erbynn Drog
Dynnargh Diwettha

Salusyans

1 Powl, abostol Krist Yesu dre volonjedh Duw,
Dhe'n syns usi yn Efesus[a] yw lel yn Krist Yesu:

[2] Gras dhywgh hwi ha kres dhiworth Duw agan Tas ha'n Arloedh Yesu Krist.

Bennathow Spyrysel yn Krist

[3] Benniges re bo Duw ha Tas agan Arloedh Yesu Krist, neb re'gan bennigas gans pub bennath spyrysel y'n tylleryow nevek yn Krist, [4] dell y'gan dewisas ynno kyns gwrians an bys, may fen ni sans ha divlam a-dheragdho yn kerensa, [5] orth agan ragdhestna dhe vos degemmerys avel mebyon dhodho ev, dre Yesu Krist, orth bodh y vrys, [6] dhe wormel splannder y ras a wrontyas dhyn y'n Karadow; [7] yn neb y'gan beus daspren der y woes, gevyans peghosow, war-lergh rychys y ras [8] a ros dhyn yn hel, yn oll furneth ha konvedhes, [9] ow ri dhyn godhvos kevrin y volonjedh, war-lergh y vodh a dhispletyas ynno [10] avel towl rag

---

a 1:1 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *usi yn Efesus.*

keweras an termynyow, dhe guntell pup-tra war-barth yn Krist,
an taklow yn nev, ha'n re y'n nor, ynno ev; [11] ni ynwedh a veu
dewisys, ragdhestnys war-lergh y borpos ev neb a gowlwra pup-
tra orth bodh y vrys, [12] may fewen ni rag gormel y splannder,
ni neb o an kynsa a'n jevo govenek yn Krist; [13] yn neb hwi
ynwedh, ow klewes an ger a wiryonedh, aweyl agas selwyans,
yn neb hwi ynwedh ow krysi, a veu selys gans an Spyrys Sans
ambosys, [14] neb yw ragdal agan eretons bys pan vo dasprenys
an perghennogeth, dhe wormel y splannder.

Pysadow Powl

[15] Rakhenna, my ynwedh, ow klewes a'gas fydh y'n Arloedh
Yesu, ha'n gerensa war-tu ha'n syns oll, [16] ny asav grassa
ragowgh, orth agas kampoella y'm pysadow, [17] may rollo an
Duw a'gan Arloedh Yesu Krist, an Tas a wolewder, spyrys
furneth ha diskwedhyans y'n aswonnvos anodho, [18] golowys
dewlagas agas kolonn, may hwodhvewgh pyth yw govenek y
alow, pyth yw rychys splannder y eretons y'n syns, [19] ha pyth
yw an braster dres eghenn a'y alloes troha ni neb a grys war-
lergh oberyans krevder y nerth [20] a wrug ev yn Krist, orth y
dhrehevel a'n re varow, ha'y worra dhe esedha a-dhyghow
dhodho y'n tylleryow nevek, [21] pell a-ugh pub prynsipata ha
potestas ha dominasyon ha pub hanow yw henwys, hag y'n oes
ma hag y'n oesow a dheu; [22] hag ev re worras pup-tra yn-dann
y dreys hag a'n ros dhe vos penn war bup-tra dhe'n eglos, [23] yw
y gorf, an leunder anodho ev neb a lenow oll yn oll.

Dhiworth Mernans dhe Vewnans

2 Ha hwi a veu marow yn agas drogoberow ha'gas
peghosow [2] may kerdhsowgh ynna war-lergh gis an bys
ma, war-lergh penntern galloes an ayr, an spyrys a ober lemmyn
yn mebyon diwostytter; [3] hag yn aga mysk, ni oll ynwedh a wre
omdhegi kyns yn yeunadow agan kig, ow kul hwansow an kig
ha'n prederow, hag yth en ni dre natur fleghes sorr kepar ha'n re
erell ynwedh. [4] Mes Duw, rych yn tregeredh, drefenn y gerensa
meur ma'gan karas, [5] hwath pan en ni marow yn drogoberow,
a wrug dhyn bewa war-barth gans Krist (hwi re beu selwys

dre ras), [6] hag a wrug dhyn dasserghi hag esedha ganso y'n
tylleryow nevek yn Krist Yesu, [7] may tiskwettha y'n oesow ow
tos, rychys dres eghenn y ras yn kuvder troha ni yn Krist Yesu.
[8] Rag gans gras hwi re beu selwys dre fydh; ha nyns yw hemma
ahanowgh hwi, ro Duw yw ev. [9] Nyns yw a wriansow, ma na
vostyo denvyth. [10] Rag y wrians ev on ni, kreatys yn Krist Yesu
dhe oberow da a ragbareusis Duw, may hyllyn ni kerdhes ynna.

Onan yn Krist

[11] Rakhenna, perthewgh kov agas bos Jentilys kyns y'n
kig, gelwys 'an Antrodreghyans' gans an re yw gelwys 'an
Trodreghyans,' gwrys y'n kig gans dorn, [12] agas bos y'n eur
na heb Krist, estrenhes dhiworth kemmynieth Ysrael, hag
estrenyon dhe gevambosow an dedhewadow, heb govenek, ha
heb Duw y'n bys. [13] Mes lemmyn yn Krist Yesu hwi, neb a
vedhewgh pell yn termyn eus passyes, eth ha bos ogas, dre woes
Krist. [14] Rag ev yw agan kres, neb a wrug an dhew onan, wosa
terri paros an rannans, an kas yntredhon, der y gig, [15] ow tiswul
an lagha a arghadow ha rewlys, may hwrella a'n dhew unn den
nowydh ynno ev, ow kul kres, [16] ha may hwrella dhe'n dhew
bos unnverhes yn unn korf dhe Dhuw der an grows, dredhi[a]
ow ladha an eskarogeth. [17] Hag ev a dheuth dhe bregoth kres
dhywgh hwi neb o pell, ha kres dhe neb o ogas, [18] rag bos fordh
genen agan dew, dredho ev, der unn Spyrys, dhe'n Tas. [19] Ytho
nyns owgh hwi namoy estrenyon hag alyons, mes kesburjysi
gans an syns, hag eseli teylu Duw, [20] drehevys war sel an
abesteli ha'n brofoesi, Krist Yesu y honan ow pos an pennmen.
[21] Ynno ev oll an drehevyans junys war-barth, a dyv dhe vos
tempel sans y'n Arloedh; [22] ynno ev hwi ynwedh yw drehevys
war-barth dhe vos trigva Duw y'n Spyrys.

Menystrans Powl dhe'n Jentilys

3 Rag hemma, my, Powl, prisner Krist Yesu ragowgh hwi,
an Jentilys – [2] mar klewsowgh a'n charj dhe venystra
gras Duw a veu res dhymmo ragowgh, [3] fatell veu notys dhymm

---

a 2:16 *dredhi:* Po *ynno ev.*

an mysteri dre dhiskwedhyans, kepar dell skrifis dhywgh kyns
war verr lavarow. [4] Ow redya hemma, hwi a woer konvedhes
ow skians yn mysteri Krist, [5] na veu notys dhe vebyon den
yn henedhow erell, kepar dell yw diskwedhys lemmyn dh'y
abesteli sans, ha'y brofoesi y'n Spyrys, [6] an Jentilys dhe vos
kes-heryon ha keskorf, ha kevrennoryon a'n ambos yn Krist
Yesu der an aweyl.

[7] Ha my eth ha bos gwas war-lergh ro an ras a Dhuw, res
dhymm war-lergh oberyans y alloes. [8] Dhymmo vy, yw le ages
an lyha a'n syns oll, y feu res an ras ma dhe bregoth dhe'n
Jentilys an rychys a Grist yw dres hwithra, [9] ha golowi dhe
bub den[a] towl an mysteri kudhys dres an oesow yn Duw neb
a wrug pup-tra, [10] may fe deklarys lemmyn dhe'n prynsipatys
ha'n potestatys y'n tylleryow nevek, der an eglos, furneth Duw,
meur hy diverseth, [11] war-lergh towl an oesow a wrug ev yn
Krist Yesu agan Arloedh, [12] yn neb y'gan beus kolonnekter ha
fordh dhodho yn trest dre fydh ynno. [13] Rag hemma, my a'gas
pys na gemmerrowgh digolonn y'm galarow ragowgh hwi; agas
glori yns i.

Godhvos Kerensa Krist

[14] Ytho, my a bleg an dhewlin a-dherag an Tas,[b] [15] mayth yw
henwys warnodho pub teylu yn nev ha nor, [16] may rollo dhywgh
hwi, war-lergh rychys y splannder, dhe vos krevhes gans galloes
der y Spyrys y'n den pervedhel, [17] may trikko Krist, dre fydh,
yn agas kolonn, gwreydhys ha selys yn kerensa, [18] ma'gas bo
nerth dhe gonvedhes gans oll an syns, pyth yw an les ha'n hys
ha'n ughelder ha'n downder, [19] ha dhe aswonn kerensa Krist a
dremen dres aswonnvos, may fewgh lenwys a oll leunder Duw.

[20] Lemmyn, dhe neb a yll gul dres pup-tra yn pals dres
eghenn moy es dell bysyn na brederyn, war-lergh an galloes a

---

a 3:9 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *dhe bub den.*

b 3:14 *a-dherag an Tas:* War-lergh re a'n dornskrifow *a-dherag Tas agan Arloedh Yesu Krist.*

ober ynnon ni, [21] dhodho ev re bo gordhyans y'n eglos hag yn
Krist Yesu dres oll henedhow, trank heb worfenn. Amen.

Unnsys an Korf

4 My ytho, prisner y'n Arloedh, a'gas pys a gerdhes gwiw
dhe'n galow may fewgh hwi gelwys, [2] gans pub uvelder
ha klorder gans perthyans, ow kodhav an eyl y gila yn kerensa,
[3] hwansek dhe witha unnsys an Spyrys y'n golmenn a gres.
[4] Yma unn korf hag unn Spyrys, kepar dell vewgh gelwys yn
unn govenek a'gas galow; [5] unn Arloedh, unn fydh, unn besydh,
[6] unn Duw ha Tas a bub den oll, neb usi a-ugh pub den oll, ha
dre bub den oll hag yn pub den oll.[a]

[7] Dhe bubonan ahanan, gras a veu res war-lergh musur ro
Krist. [8] Ytho leverys veu,

'Wosa yskynna yn ughelder, ev a hembronkas
prisnoryon,
hag a ros rohow dhe dus.'

[9] An lavar 'yskynna' – pyth yw hemma, mar nyns yw, ev dhe
dhiyskynna[b] ynwedh dhe'n isella rannow a'n norvys? [10] Neb
a dhiyskynnas yw ynwedh neb a yskynnas pell a-ugh oll an
nevow may lanwa pup-tra. [11] Hag ev a ros re dhe vos abesteli, re
profoesi, re aweylers, re bugeledh ha dyskadoryon, [12] rag darbari
an syns dhe hwel menystrans, dhe dhrehevyans korf Krist,
[13] erna dhyffyn ni oll dhe unnsys an fydh hag aswonnvos Mab
Duw, yn gour perfydh, dhe'n musur a'n adhvetter a'n leunder
a Grist, [14] ma na ven namoy fleghes, tewlys gans mordonnow
ha degys a-dro gans pub gwyns a dhyskas, dre sotelneth tus,
yn sleyghneth bys y'n felder a doell. [15] Mes ow kewsel an gwir
yn kerensa, res yw dhyn tevi ynno ev yn pup-tra, neb yw an
penn, Krist, [16] dhiworth neb, an korf dien, junys ha synsys war-
barth dre bub giowenn ow skoedhya war-lergh oberyans 'vas
pub rann, a wra dhe'n korf tevi, rag y dhrehevyans yn kerensa.

---

a 4:6 *yn pub den oll:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn peub ahanan.*

b 4:9 *dhiyskynna:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhiyskynna kyns.*

An Bewnans Koth ha Nowydh

17 Hemma a lavarav ha dustunia y'n Arloedh, na wrellowgh
kerdhes namoy kepar dell gerdh an Jentilys yn euveredh aga
brys; 18 tewlhes yn aga brys, alyons dhiworth bewnans Duw
dre fowt skians eus ynna i rag kaletter aga holonnow 19 heb
omglewans vyth, i a omros dhe avlander, ow kul mostedhes
a bub eghenn gans krefni. 20 Mes hwi ny dhys'sowgh Krist
yndellma! 21 – mara'n klewsowgh[a] yn tevri, ha bos dyskys ynno,
par dell usi an gwiryonedh yn Yesu, 22 may hworrewgh mes
ahanowgh an den koth, agas bewedh kyns, yw shyndys dre fals
hwansow, 23 ha dhe vos nowydhhes yn spyrys agas brys, 24 ha
dhe wiska an den nowydh yw gwrys war-lergh Duw yn ewnder
ha sansoleth a dheu dhiworth an gwir.

Rewlys rag an Bewnans Nowydh

25 Rakhenna, gorrewgh dhe-ves gowegneth, ha 'kewsel
pubonan an gwir gans agas hynsa,' rag agan bos eseli an eyl
a'y gila. 26 'Bedhewgh serrys ha na wrewgh pegha.' Na wres
an howl sedhi war agas sorr, 27 ha na rewgh tyller dhe'n jowl.
28 Neb a lader, na ladres namoy, mes gwres ev lavurya, owth
oberi an dra dha gans y dhiwla y honan, may kaffo neppyth dhe
ranna gans neb a'n jeffo edhomm. 29 Na dhes drog-ger vyth yn-
mes a'gas ganow, saw pypynag a vo da rag an drehevyans yw
res, may rollo gras dhe neb a'n klewvo. 30 Ha na wrewgh grevya
Spyrys Sans Duw, yn neb hwi a veu selys rag dydh daspren.
31 Bedhes pub hwerowder ha sorr ha konnar ha garma serrys ha
sklander gorrys mes ahanowgh, gans pub drog. 32 Ha bedhewgh
kuv an eyl dh'y gila, truedhek, parys dhe ava an eyl dh'y gila
kepar dell avas Duw yn Krist dhywgh hwi[b] ynwedh.

5 Ytho, gwrewgh Duw agas patron, kepar ha fleghes
karadow, 2 ha kerdhewgh yn kerensa, kepar dell wrug
Krist agas kara hag omri y honan ragon ni yn offrynn ha sakrifis
dhe Dhuw, sawer plegadow.

---

a 4:21 *mara'n klewsowgh:* Po *mar klewsowgh anodho.*

b 4:32 *dhywgh hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhyn ni.*

Kerdhewgh avel Fleghes Golow

3 Mes fornikasyon ha pub plosedhes po krefni, na vedhens
henwys yn agas mysk, kepar dell dhelledh dhe syns. 4 Na vedhes
fara plos na kows gokki na ges, nag yw gwiw, mes grasyans yn
aga le. 5 Godhvydhewgh hemma: denvyth ow kul fornikasyon,
na den plos, na den kraf, henn yw gordhyer idolys, ny'n jeves
eretons yn gwlaskor Krist ha Duw.

6 Na wres denvyth agas toella dre lavarow gwag; rag drefenn
an taklow ma y teu sorr Duw war vebyon diwostytter. 7 Ytho,
na vedhewgh kevrennogyon gansa; 8 rag kyns yth ewgh hwi
tewlder, mes lemmyn golow y'n Arloedh. Kepar ha fleghes
golow gwrewgh hwi kerdhes 9 (rag yma frut an golow[a] yn oll
dader hag ewnder ha gwirder), 10 ow previ an pyth yw plegadow
gans an Arloedh. 11 Ha na gemmerewgh rann gans gwriansow
difrut an tewlder; gwell yw aga heredhi. 12 Rag meth yw poran
kewsel a'n taklow yw gwrys gansa yn-dann gel. 13 Mes pup-
tra diskudhys der an golow yw apert, 14 rag pup-tra a veu
diskwedhys yw golow. Rakhenna, leverys yw,

'Sav, ty neb a gosk,
ha sav yn-bann mes a'n re varow,
ha Krist a re dhis golow.'

15 Gwaytyewgh dour ytho fatell gerdhowgh[b], avel tus fur,
a-der anfur, 16 ow kul devnydh a'n termyn, rag bos an dydhyow
drog. 17 Rakhenna, na vedhewgh gokki, mes konvedhewgh
pyth yw bolonjedh an Arloedh. 18 Ha na vedhewgh medhow
dre win, mayth eus fowt rewl, mes bedhewgh lenwys a'n Spyrys,
19 ow kewsel an eyl orth y gila yn salmow ha hymnys ha kanow
spyrysel, ow kana hag ow kul melodi yn agas kolonn dhe'n
Arloedh; 20 prest ow krassa pup-tra yn hanow agan Arloedh
Yesu Krist dhe Dhuw an Tas.

---

a 5:9 *an golow:* War-lergh re a'n dornskrifow *an Spyrys.*

b 5:15 *Gwaytyewgh dour ytho fatell gerdhowgh:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gwaytyewgh ytho fatell gerdhowgh dour.*

Gwragedh ha Gwer

21 Bedhewgh gostydh an eyl dh'y gila yn own Krist.

22 Gwragedh, bedhewgh gostydh dh'agas gwer agas honan
kepar ha pan ve dhe'n Arloedh. 23 Rag an gour yw penn an
venyn kepar dell yw Krist penn an eglos, ev y honan Selwador
an korf. 24 Mes kepar dell yw an eglos gostydh dhe Grist,
yndella ynwedh an gwragedh yw gostydh dh'aga gwer yn pup-
tra.

25 Gwer, kerewgh agas gwragedh kepar dell garas Krist an
eglos hag omri y honan rygdhi, 26 ma's gwrella sans, orth hy
glanhe dre wolghas an dowr der an ger, 27 may proffya an eglos
dhodho ev y honan, splann, heb brith na krygh, na travyth a'n par
na, saw may fe hi sans ha dinamm. 28 Y'n keth vaner, y koedh
dhe wer kara aga gwragedh, kepar ha'ga horf aga honan. Neb
a gar y wreg a gar y honan. 29 Rag ny wrug denvyth bythkweth
kasa y gig y honan, mes ev a'n mag ha'y jershya kepar dell wra
Krist ynwedh maga ha chershya an eglos; 30 rag yth on ni eseli
a'y gorf.[a] 31 'Rag hemma, den a wra gasa y das ha'y vamm hag
a vydh junys dh'y wreg, ha'ga dew a vydh unn kig.' 32 Meur yw
an mysteri ma, mes my a gews a Grist ha'n eglos. 33 Byttegyns,
hwi ynwedh, pubonan, kares ev y wreg kepar ha'y honan, ha'n
wreg, kemmeres hi own a'y gour.

Fleghes ha Kerens

6 Fleghes, bedhewgh gostydh dh'agas kerens y'n Arloedh
rag bos hemma gwiw. 2 'Gwra enora dha das ha'th
vamm,' hag yw an kynsa arghadow gans ambos, 3 'may fo da
genes ha may fewi termyn hir war an nor.'

4 Ha tasow, na wrewgh serri agas fleghes mes megewgh i yn
dyskybleth ha dyskans an Arloedh.

Kethyon ha Mestrysi

5 Kethwesyon, bedhewgh gostydh dh'agas mestrysi war-lergh
an kig gans own ha krena yn lelder a'n golonn kepar ha dhe

a 5:30 *a'y gorf:* War-lergh re a'n dornskrifow *a'y gorf, a'y gig hag a'y eskern.*

Grist. [6] Na wrewgh hemma may fewgh gwelys, ow plegya
dhe dus, mes avel gwesyon Krist, ow kul bodh Duw dhiworth
an enev, [7] ow servya gans bolonjedh da kepar dell ve dhe'n
Arloedh, a-der dhe dus: [8] ow kodhvos pub den, py dader pynag
a wrello, hag ev keth po rydh, dhe dhegemmeres hemma
dhiworth an Arloedh.

[9] Ha'n vestrysi, gwrewgh hwi an keth tra dhedha heb godros,
ow kodhvos bos an Arloedh anedha i hag ahanowgh hwi yn nev,
ha nyns eus faverans ganso.

An Vatel erbynn Drog

[10] Wor'tiwedh, bedhewgh krev y'n Arloedh, hag y'n nerth a'y
alloes. [11] Gwiskewgh leun-arvwisk Duw may hallowgh settya
orth towlow an jowl, [12] rag nyns yw agan kas erbynn goes ha
kig, mes erbynn prynsipatys, erbynn potestatys, erbynn rewlysi
an bys tewl ma, erbynn luyow spyrysel a dhroktra y'n tylleryow
nevek. [13] Rakhenna, kemmerewgh leun-arvwisk Duw may
hallowgh sevel y'n drog dhydh, ha wosa gul pup-tra, sevel
hwath. [14] Sevewgh, ytho, ha'gas diwglun grogysys gans gwirder,
hag ow kwiska an lurik a ewnder, [15] hag owth arghena an treys
gans ombareusyans a dheu dhiworth an aweyl a gres.[a] [16] Dres oll,
kemmerewgh yn-bann an skoes a fydh may hyllowgh difeudhi
pub seth ow flammya a'n tebel el, [17] ha kemmerewgh an basnett
a selwyans ha kledha an Spyrys, yw lavar Duw.

[18] Dre bub pysadow ha govenek, pysewgh pub eur oll y'n
Spyrys; ha dhe'n porpos na, bedhewgh hewoel gans pub
diwysykter ha pysadow rag oll an syns, [19] ha ragov vy, may fo
kows res dhymm, ha my owth igeri ow ganow, dhe dhyllo yn
hardh mysteri an aweyl. [20] Rygdhi kannas yn chaynys ov vy,
may hylliv hy derivas yn hardh dell goedh dhymm kewsel.

Dynnargh Diwettha

[21] Lemmyn, may hwodhvowgh hwi ynwedh fatell yw genev,
ha pandr'a wrav, pup-tra a wra derivas orthowgh Tyghikus,

---

a 6:15 *ombareusyans a dheu dhiworth an aweyl a gres:* Po *ombareusyans dhe bregoth an aweyl a gres.*

an broder karadow ha menyster len y'n Arloedh, [22] neb re dhannvenis dhywgh rag an keth tra ma, may hwodhvowgh a-dro dhyn, ha may kennertho agas kolonn.

[23] Kres dhe'n vreder ha kerensa gans fydh dhiworth Duw an Tas ha'n Arloedh Yesu Krist. [24] Re bo gras gans pubonan a gar agan Arloedh Yesu Krist gans kerensa anvarwel.

LYTHER POWL DHE'N **FILIPPIANYS**

Chaptra 1
Salusyans
Gras ha Pysadow
Dhymmo Vy, Bewa Yw Krist
Chaptra 2
Uvelder Krist
Oberi rag Selwyans
Timothi hag Epafroditus
Chaptra 3
Na Drestyewgh y'n Kig
Strivya troha'n Peul-diwedh
Chaptra 4
Kusul ha Kennerth
Aswonnvos a Ro Tus Filippi
Salusyans Diwettha

Salusyans

1 Powl ha Timothi, gwesyon Krist Yesu,

Dhe oll an syns yn Krist Yesu usi yn Filippi gans an epskobow ha'n dhyagonyon:

[2] Gras dhywgh hwi ha kres dhiworth Duw agan Tas ha'n Arloedh Yesu Krist.

Gras ha Pysadow

[3] Grassav dhe'm Duw yn pub kov ahanowgh [4] prest ow pysi ragowgh hwi oll gans lowena yn oll ow fysadow, [5] yn agas kowethyans y'n aweyl dhiworth an kynsa dydh bys y'n eur ma, [6] ow trestya dhe'n keth tra ma: neb re dhallathas gwrians da ynnowgh dh'y gowlwul bys yn jydh Yesu Krist; [7] dell yw gwiw ragov dhe brederi ahanowgh hwi oll, rag ottahwi genev y'n golonn; rag hwi oll yw kevrennoryon genev a ras, hag y'm kolmow hag yn mentons ha kompoesans a'n aweyl. [8] Rag Duw yw ow thest fatell yeunav ragowgh hwi oll yn kolodhyon Krist Yesu. [9] Ha hemma my a bys, may hwrello agas kerensa palshe moy ha moy yn godhvos ha pub konvedhes, [10] rag dissernya an taklow yw an gwella, may fewgh lel ha divlam bys yn jydh Krist, [11] lenwys a frut ewnder dre Yesu Krist dhe wordhyans ha gormola Duw.

Dhymmo Vy, Bewa Yw Krist

12 A vreder, my a vynn hwi dhe wodhvos, an taklow re hwarva
dhymm dhe dreylya yn hwir dhe avonsyans an aweyl, 13 may
teuth ha bos apert yn oll an pretorium ha dhe bub den arall,
ow holmow dhe vos yn Krist, 14 ha'n brassa rann a'n vreder,
kolonnekhes y'n Arloedh der ow holmow, yw moy hardh dhe
gewsel an ger[a] heb own.

15 Dhe wir, re a bregoth Krist der envi ha strif, mes re
ynwedh dre volonjedh da; 16 an re ma dre gerensa, ow kodhvos
my dhe vos gorrys omma rag mentons an aweyl, 17 an re na
bregoth Krist dre gesstrif, heb lelder, ow mynnes ynkressya ow
godhevyans y'm kolmow. 18 Pandra, ytho? Yn despit dhe henna,
Krist yw pregewthys yn pub fordh, po yn falsuri po yn gwir,
hag yn henna y lowenhav. Mes my a vynn lowenhe ynwedh,
19 rag my a woer siwyans hemma dhe vos ow selwyans der agas
pysadow, ha gweres res gans Spyrys Yesu Krist, 20 war-lergh
ow gwaytyans ha'm govenek na vydhav shamys yn travyth,
mes y fydh Krist meurhes gans bolder leun avel pup-prys, hag
y'n eur ma ynwedh y'm korf, po dre vewnans po dre vernans.
21 Rag dhymmo vy bewa yw Krist ha merwel yw gwayn. 22 Mes
bewa y'n kig, hemm yw frut ow ober, ha ny wonn pandr'a
vynnav dewis. 23 Yth esov vy yn kaletter ynter an dhew, ow pos
hwansek dhe vos dhe-ves ha bos gans Krist, rag henn yw meur
gwell; 24 mes moy res yw ragowgh hwi my dhe wortos y'n kig.
25 Sur ov vy a-dro dhe hemma, ha my a woer my dhe wortos ha
pesya genowgh rag agas avonsyans ha lowena y'n fydh, 26 rag
may palshaho agas bostyans yn Krist Yesu ynnov, rag my dhe
dhos dhywgh arta.

27 Saw bedhes agas bewedh gwiw dhe'n aweyl a Grist, mar
tov dh'agas gweles po gortos a-ves, may klewviv ahanowgh,
hwi dhe sevel yn unn spyrys gans unn enev, ow strivya war-
barth rag fydh an aweyl, 28 heb bos ownekhes yn travyth gans
agas eskerens. Hemm yw prov a dhiswrians dhedha i, mes
a'gas selwyans hwi, ha hemma dhiworth Duw. 29 Rag y feu res

---

a 1:14 *an ger:* War-lergh re a'n dornskrifow *ger Duw.*

dhywgh a-barth Krist, ha krysi dhodho hag ynwedh godhevel
ragdho, [30] hag yma genowgh an keth strif a welsowgh ynnov, ha
lemmyn a glewowgh bos ynnov.

Uvelder Krist

2 Ytho, mars eus konfort yn Krist, mars eus solas kerensa,
mars eus kowethyans a'n Spyrys, mars eus piteth ha
truedh, [2] gwrewgh lenwel ow lowena, ow prederi an keth tra
gans an keth kerensa yn unn spyrys, unn tybyans, [3] heb gul
travyth dre gesstrif na dre woeth, mes yn uvelder, ow synsi
pub den arall dhe vos gwell agesowgh agas honan, [4] heb
mires orth agas les agas honan mes orth les tus erell kekeffrys.
[5] Kemmerewgh yn agas mysk an tybyans ma esa ynwedh yn
Krist Yesu;

[6] kyn feu yn furv Duw,
ny dybis bos par dhe Dhuw avel neppyth dhe sesya,

[7] mes yth omwakhas y honan,
ha kemmeres furv gwas,
devedhys yn hevelep tus;

ha kevys yn furv den
[8] ev a omuvelhas
ha dos ha bos gostydh bys yn ankow,
mernans yn krows.

[9] Rag hemma, Duw a'n ughelhas yn feur
ha ri dhodho an hanow[a]
yw dres pub hanow,

[10] yn hanow Yesu
may plekkya pub glin, an re yn nev, an re war an
nor, ha'n re yn-dann an nor,

[11] ha mayth avowa pub taves
bos Yesu Krist Arloedh,
dhe wordhyans Duw an Tas.

---

a 2:9 *an hanow:* War-lergh re a'n dornskrifow *hanow.*

Oberi rag Selwyans

12 Ytho, ow howetha garadow, kepar dell vewgh pup-prys
gostydh pan esen genowgh hwi, oberewgh agas selwyans agas
honan gans own ha kren hwath moy lemmyn pan esov dhe-ves.
13 Rag Duw yw neb a ober ynnowgh, ha dhe vynnes ha dhe
oberi orth bodh y vrys.

14 Gwrewgh pup-tra heb krodhvolas na disputya, 15 may
fewgh divlam ha heb drog, fleghes heb namm a Dhuw, yn mysk
kenedhel gamm ha treus, ha hwi a splann yn aga mysk kepar ha
golowys y'n bys, 16 ow synsi fast an ger a vewnans, may hylliv
bostya yn jydh Krist na wrug vy poenya yn euver na lavurya yn
euver. 17 Mes dhe wir, mars ov skoellys avel offrynn diwes war
agas sakrifis ha'n gonis a'gas fydh, my a lowenha ha keslowenhe
genowgh hwi oll; 18 hag y'n keth vaner, hwi ynwedh a lowenha
ha keslowenhe genev.

Timothi hag Epafroditus

19 Mes my a wayt y'n Arloedh Yesu dannvon Timothi
dhywgh hwi kyns nep-pell, may fiv vy konfortys, my ynwedh,
ow kodhvos nowodhow ahanowgh. 20 Rag nyns eus genev
denvyth a'n keth brys, a vydh prederus yn hwir yn agas kever.
21 Rag pubonan anedha a hwila aga les aga honan; ny hwilons i
les Krist Yesu. 22 Mes y gnas ev hwi a's aswonn; ev dhe wonis
genev y'n aweyl kepar ha mab gans tas. 23 An keth hemma,
ytho, my a wayt y dhannvon dhywgh kettell welliv fatell vydh
taklow genev, 24 mes my a drest y'n Arloedh my dhe dhos ow
honan kyns nep-pell.

25 Mes my a dybis bos res dannvon dhywgh Epafroditus, ow
broder, kesoberer ha kessouder ha'gas kannas, ha menyster a'm
edhomm, 26 a-ban yeuni ev war agas lergh pubonan, ha troblys
veu rag hwi dhe glewes y vos klav. 27 Dhe wir, klav ova bys yn
ankow. Mes Duw a dhiskwedhas tregeredh dhodho, ha nyns
esa dhodho ev yn unnsel mes dhymmo vy ynwedh, na gaffen
keudh war geudh. 28 Ytho, dhe frettha my re'n dannvonas, may
lowenhahowgh orth y weles arta, ha may fiv vy dhe le troblys.
29 Rakhenna degemmerewgh ev y'n Arloedh gans lowena oll,

ha gwrewgh enora tus a'n par na, [30] rag der ober Krist, ev a dheuth bys yn ankow, ow peryllya y vewnans dhe gollenwel an gweres na yllewgh ri dhymm.

Na Drestyewgh y'n Kig

3 Wor'tiwedh, ow breder, gwrewgh lowenhe y'n Arloedh. Dhymmo vy nyns yw dihedh skrifa an keth taklow dhywgh, mes dhywgh hwi sawder yw.

[2] Bedhewgh war a'n keun, bedhewgh war a'n dhrogoberoryon, bedhewgh war a'n fals tregh, [3] Rag yth on ni an gwir[a] drodreghyans, neb a wra gordhya dre Spyrys Duw ha bostya yn Krist Yesu, heb trestya y'n kig – [4] kyn fo dhymmo vy ow honan ynwedh reson dhe drestya y'n kig. Mars eus den arall a drest y'n kig, my a drest dhe voy: [5] trodreghys an ethves dydh, a'n genedhel a Ysrael, a loeth Benyamin, Ebrow a Ebrowyon, Farise war-lergh an lagha, [6] a-dro dhe dhiwysykter, ow persekutya an eglos; a-dro dhe ewnder y'n lagha, divlam.

[7] Mes an taklow ma hag o gwayn dhymm, an re ma my re's synsis koll rag Krist. [8] Moy es henna, my a syns bos pup-tra koll rag an pris dres eghenn a aswonnvos Krist Yesu ow Arloedh, rag neb my a gollas pup-tra, ha my a syns y vos skoellyon may kyffiv Krist, [9] ha may fiv kevys ynno, heb kavoes ow ewnder vy a dheu a'n lagha mes an ewnder a dheu dre fydh yn Krist, an ewnder a dheu a Dhuw, selys war fydh; [10] rag y aswonnvos ev ha galloes y dhasserghyans, ha kevrenn yn y alarow, kesformys yn y vernans, [11] war neb kor may hylliv attaynya dasserghyans dhiworth an re varow.[b]

Strivya troha'n Peul-diwedh

[12] Nyns yw my dhe waynya seulabrys, po my dhe vos gwrys perfydh, mes my a striv, mar kallav synsi kepar dell veuv synsys ynwedh gans Krist Yesu. [13] A vreder, ny amontyav my dhe synsi an gober ow honan. Mes unn dra a wrav: yth ankovav

---

a 3:3 *gwir:* Nyns usi y'n Greka an ger ma.

b 3:11 *dasserghyans dhiworth an re varow:* War-lergh re a'n dornskrifow *an dasserghyans usi dhiworth an re varow.*

an taklow usi war ow lergh, hag yth ystynnav troha'n taklow usi a-dheragov, [14] my a striv troha'n peul-diwedh rag gober an galow yn-bann a Dhuw yn Krist Yesu. [15] An re ahanan ytho yw gwrys perfydh, prederyn hemma; ha mar prederowgh ken, hemma ynwedh Duw a dhiskwedh dhywgh. [16] Byttegyns gwren ni kerdhes y'n keth savon a attaynsyn seulabrys.

[17] Gwrewgh war ow lergh, a vreder, ha notyewgh an re a gerdh yndella, kepar dell on ni ensampel dhywgh. [18] Rag lies den a gerdh, a neb my a leveris dhywgh yn fenowgh, hag y lavarav lemmyn owth oela, aga bos eskerens a'n grows a Grist. [19] Aga diwedh yw diswrians, aga duw yw an dorr, hag yma aga glori yn aga meth, gorrys aga brys war daklow an dor. [20] Rag yma agan sita y'n nevow, ha ni a wayt gans mall Selwador dhiworti, an Arloedh Yesu Krist, [21] neb a wra treylya agan korf uvel dhe gorf kehaval dhe'n korf a'y splannder, der oberyans y alloes dhe worra pup-tra yn-danno ev.

Kusul ha Kennerth

4 Ytho, ow breder garadow, ha my hirethek war agas lergh, ow lowena ha'm kurun, sevewgh fast yndella y'n Arloedh, a garadowyon. [2] My a bys Ewodyas ha my a bys Syntyke a vos a'n keth brys y'n Arloedh. [3] Dhe wir, my a'th pys ynwedh, a yew-was len, may hweressi an benynes a lavuryas genev y'n aweyl, gans Klemens ynwedh ha'm kesoberoryon erell, neb usi aga henwyn y'n lyver a vewnans.

[4] Lowenhewgh pup-prys y'n Arloedh; arta y lavarav, lowenhewgh. [5] Agas klorder bedhes aswonnys dhe bub den oll. Ogas yw an Arloedh. [6] Na vedhewgh prederus a dravyth mes yn pup-tra, dre bysadow ha govynnadow gans grasyans, bedhes an taklow a wovynnsowgh godhvedhys dhe Dhuw. [7] Ha kres Duw a dremen pub konvedhes a wra gwitha agas kolonn ha'gas brys yn Krist Yesu.

[8] Wor'tiwedh, a vreder, pypynag a vo gwir, pypynag a vo onest, pypynag a vo gwiryon, pypynag a vo glan, pypynag a vo plegadow, pypynag a vo gerys-da, mars eus vertu, mars eus gordhyans, prederewgh a'n taklow ma. [9] Ha'n taklow

a dhys'sowgh ha degemmeres ha klewes ha gweles ynnov, gwrewgh an re ma; ha'n Duw a gres a vydh genowgh.

Aswonnvos a Ro Tus Filippi

10 Mes my a lowenhas yn feur y'n Arloedh, rag hwi dhe wul dh'agas preder a-dro dhymm dasvleujyowa – hwi a wre prederi yn hwir, mes nyns esa spas dhywgh. 11 Nyns yw, my dhe gewsel a-dro dhe edhomm, rag my re dhyskas bos kontentys, pypynag a vo ow studh. 12 My a woer an fordh dhe vos uvelhes, ha my a woer an fordh dhe balshe; pup-prys hag yn pup-tra my re dhyskas bos lenwys ha bos nownek, ha palshe ha bos yn esow. 13 My a yll gul pup-tra dredho ev neb a re dhymm nerth.[a] 14 Byttegyns, hwi a wrug yn ta, ow kevrenna y'm anken.

15 Godhvydhewgh hwi ynwedh, a dus Filippi, yn dalleth an aweyl, pan yth yn-mes a Makedonia, na gevrennas genev eglos vyth y'n mater a ri ha degemmeres, marnas hwi yn unnsel. 16 Rag yn hwir, hwi a dhannvonas dhe'm edhomm unnweyth ha diwweyth yn Thessalonika. 17 Nyns yw my dhe hwilas an ro; mes my a hwila an frut owth ynkressya dh'agas reken. 18 Pup-tra a'm beus hag y palshav; lenwys ov vy ow tegemmeres taklow dhiworthowgh der Epafroditus, sawer plegadow, sakrifis kemmeradow ha plegadow dhe Dhuw. 19 Ha'm Duw a lenow oll agas edhomm herwydh y rychys yn splannder yn Krist Yesu. 20 Lemmyn dh'agan Duw ha'gan Tas re bo gordhyans trank heb worfenn. Amen.

Salusyans Diwettha

21 Salusewgh pub sans yn Krist Yesu. An vreder usi genev a's dynnergh. 22 An syns oll a'gas dynnergh, dres oll an re usi yn mayni Sesar.

23 Gras an Arloedh Yesu Krist re bo gans agas spyrys.[b]

---

a 4:13 *dredho ev neb a re dhymm nerth:* War-lergh re a'n dornskrifow *dre Krist neb a re dhymm nerth.*

b 4:23 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

LYTHER POWL DHE'N **KOLOSSIANYS**

Chaptra 1
Salusyans
Grasyans Powl dhe Dhuw
Gnas hag Ober Krist
Lavur Powl rag an Eglos
Chaptra 2
Leunder Bewnans Krist
An Bewnans Nowydh yn Krist
Chaptra 3
Rewlys rag Teyluyow
Chaptra 4
Pella Dyskans
Dynnarghow Diwettha

Salusyans

1 Powl, abostol Krist Yesu dre vodh Duw, ha Timothi agan broder,

[2] Dhe'n syns ha dhe'n vreder lel yn Krist yn Kolosse:

Gras dhywgh hwi ha kres dhiworth Duw agan Tas.[a]

Grasyans Powl dhe Dhuw

[3] Ni a ras dhe Dhuw, Tas[b] agan Arloedh Yesu Krist, pup-prys ow pysi ragowgh. [4] Ni re glewas a'gas fydh yn Krist Yesu hag a'n kerensa usi genowgh troha'n syns oll, [5] drefenn an govenek yw gwithys ragowgh y'n nevow, a glewsowgh kyns yn ger an gwir, an aweyl, [6] a dheuth dhywgh hwi, kepar hag yn oll an bys hi a dheg frut ha tevi, kepar dell dyv ynnowgh hwi ynwedh, dhiworth an jydh may klewsowgh ha godhvos gras Duw yn gwirder; [7] kepar dell dhys'sowgh gans Epafras agan keswas karadow, yw menyster lel a Grist ragowgh hwi, [8] hag ev re dhiskwedhas dhyn dha gerensa y'n Spyrys.

---

a 1:2 *agan Tas:* War-lergh re a'n dornskrifow *agan Tas ha'n Arloedh Yesu Krist.*

b 1:3 *dhe Dhuw, Tas:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe Dhuw ha Tas.*

Gnas hag Ober Krist

9 Rakhenna ni ynwedh, dhiworth an jydh may klewsyn, ny
hedhyn pysi ha govynn ragowgh, may fewgh lenwys a wodhvos
a'y vodh yn pub furneth ha konvedhes spyrysel, 10 dhe gerdhes
gwiw dhe'n Arloedh, ow plegya yn tien, ow toen frut yn pub
ober da hag ow tevi yn aswonnvos Duw, 11 nerthys gans pub
galloes war-lergh krevder y splannder dhe bub perthyans ha
godhevyans; gans lowena 12 ow krassa dhe'n Tas re'gas[a] gwrug
gwiw dhe gavoes rann yn eretons an syns y'n golow. 13 Ev a
wrug agan delivra yn-mes a alloes an tewlder ha'gan gorra
yn gwlaskor[b] y Vab karadow, 14 yn neb y'gan beus daspren,
gevyans peghosow.

15 Imaj yw ev a'n Duw diwel, an kynsa-genys a greasyon oll;
16 rag ynno ev y feu pup-tra gwrys y'n nevow ha war an nor,
hewel ha diwel, tronys, dominasyons, prynsipatys po potestatys;
pup-tra a veu gwrys dredho ev ha ragdho ev. 17 Hag yma ev
a-dherag pup-tra, ha pup-tra a syns war-barth ynno ev. 18 Hag
ev yw penn an korf, an eglos, neb yw an dalleth, an kynsa-
genys dhiworth an re varow, rag may fo ev an kynsa yn pup-tra.
19 Rag ynno pub leunder a Dhuw a veu plesys dhe driga, 20 ha
dredho dhe unnverhe pup-tra dhodho, po taklow war an nor po
taklow y'n nevow, ow kul kres dre woes y grows.

21 Ha hwi, ytho, re beu alyons kyns, hag eskerens y'n brys,
dre dhrog wriansow; 22 mes lemmyn ev re wrug unnverheans
y'n korf a'y gig der y vernans, dh'agas profya sans, dinamm
ha divlam a-dheragdho, 23 mar kwrewgh pesya krev y'n fydh,
grondys ha fyrv, heb bos removys dhiworth govenek an aweyl
a glewsowgh, pregewthys yn oll kreasyon yn-dann nev, ha my
Powl, eth ha bos menyster anedhi.

Lavur Powl rag an Eglos

24 Lemmyn my a lowenha y'm galarow ragowgh, ha my
a gowlwra an taklow a fyll dhe baynys Krist y'm kig rag

---

a 1:12 *re'gas:* War-lergh re a'n dornskrifow *re'gan.*

b 1:13 *gorra yn gwlaskor:* Greka *treusperthi dhe wlaskor.*

y gorf, yw an eglos. [25] My eth ha bos menyster anedhi war-
lergh charj Duw res dhymmo ragowgh hwi, dhe gollenwel ger
Duw, [26] an mysteri kudhys dhiworth an oesow ha'n henedhow,
mes diskwedhys lemmyn dh'y syns, [27] dhe neb Duw a vynnas
diskudha pyth yw rychys splannder an mysteri ma yn mysk an
Jentilys, yw Krist ynnowgh hwi, govenek an splannder. [28] Ni
a'n deriv, ow keski pub den ha dyski pub den yn pub furneth,
may kwrellyn profya pub den perfydh yn Krist. [29] Rag hemma,
my a lavur, ow strivya gans y oberyans owth oberi ynnov gans
nerth.

2 My a vynn hwi dhe wodhvos pygemmys yw an strivyans
usi genev ragowgh hwi, ha rag an re usi yn Laodikea,
ha peub na welas ow fas vy y'n kig, [2] may fons kennerthys yn
aga holonn, ow pos junys war-barth yn kerensa hag y'n rychys
oll a'n surheans leun a gonvedhes, rag aswonnvos a'n mysteri
a Dhuw, a Grist;[a] [3] yn neb yma kudhys pub tresor a furneth
ha godhvos. [4] Hemma a lavarav, ma na'gas toello denvyth
gans fekyl lavarow. [5] Rag mar nyns esov vy omma y'n korf,
byttegyns y'n spyrys yth esov genowgh, ow lowenhe ha gweles
aray da ha krevder agas fydh yn Krist.

Leunder Bewnans Krist

[6] Rakhenna, dell dhegemmersowgh Krist Yesu an Arloedh,
gwrewgh kerdhes ynno, [7] gwreydhys ha drehevys ynno, ha
kennerthys y'n fydh dell dhys'sowgh, ow palshe yn grasyans.[b]

[8] Bedhewgh war na wrello denvyth agas kemmeres yn keth
dre filosofi ha toell gwag, war-lergh hengov mab-den, war-lergh
elvennow an bys, a-der war-lergh Krist; [9] rag ynno ev y trig pub
leunder a'n Duwsys, yn korfek. [10] Ha hwi re beu kollenwys ynno
neb yw penn pub prynsipata ha potestas. [11] Ynno ev ynwedh y
fewgh trodreghys gans trodreghyans na veu gwrys gans leuv,

---

a 2:2 *a Dhuw, a Grist:* War-lergh re a'n dornskrifow *a Dhuw ha'n Tas ha Krist.*

b 2:7 *ow palshe yn grasyans:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow palshe ynni yn grasyans.*

ow ti'ska korf an kig yn trodreghyans Krist. [12] Ynkleudhys
vewgh ganso yn besydh may fewgh drehevys ynwedh ganso der
oberyans Duw, neb a'n drehevis dhiworth an re varow. [13] Ha
hwi neb a veu marow yn kammweythresow ha heb trodreghyans
a'gas kig, ev a wrug dhywgh bewa war-barth ganso, ow kava
dhyn[a] an kammweythresow oll, [14] ow tefendya an akont-skrif
esa er agan pynn, gans y ordenansow, hag ev a'n kemmeras
dhe-ves, orth y gentra orth an grows; [15] ev a dhestryppyas an
prynsipatys ha'n potestatys, ha'ga gul ensampel yn apert, orth
aga hembronk yn keskerdh trygh dredhi hi.[b]

[16] Ytho, na wres denvyth agas breusi a-dro dhe dhybri nag
eva, nag y'n mater a dy'goel na loer nowydh na Sabot, [17] hag
yw skeus a daklow a dheu, mes an substans[c] yw a Grist. [18] Na
wres denvyth kemmeres dhiworthowgh agas gober, ow kovynn
uvelder ha gordhyans eledh, ow teskrifa an manylyon a daklow
na welas,[d] omhwythys yn euver dre vrys y gig, [19] heb synsi an
penn, a neb an korf oll, skoedhys ha junys war-barth der an
giow ha'n skennys, a dyv gans tevyans Duw.

An Bewnans Nowydh yn Krist

[20] Mar kwrussowgh merwel gans Krist dhiworth elvennow
an bys, prag yth owgh hwi gostydh dhe rewlys, kepar ha pan
vewgh ow pewa y'n bys? [21] 'Na wra handla, na wra tastya, na
wra tochya.' [22] An re ma yw taklow oll a wra pedri pan yns
i usys; yth yns i war-lergh gorhemmynnow ha dyskansow
mab-den. [23] An taklow ma dhe wir y's teves semlans furneth,
gans gordhyans omgemmerys der an bolonjedh, hag uvelder,
ha dyghtyans kales a'n korf, heb talvosogeth mann erbynn
hwansow an korf.

---

a 2:13 *ow kava dhyn:* War-lergh re a'n dornskrifow *ow kava dhywgh.*

b 2:15 *dredhi hi:* Po *dredho ev.*

c 2:17 *substans:* Greka *korf.*

d 2:18 *a daklow na welas:* War-lergh re a'n dornskrifow *a daklow a welas.*

3 Ytho mar pewgh drehevys gans Krist, hwilewgh an
taklow usi war-vann, le mayth usi Krist owth esedha a
dhyghow dhe Dhuw. [2] Gwrewgh vri a'n taklow war-vann, a-der
a'n taklow war an nor. [3] Rag hwi re verwis, ha'gas bewnans
yw kudhys gans Krist yn Duw. [4] Pan vo diskwedhys Krist,
agas[a] bewnans, ena hwi ynwedh a vydh diskwedhys ganso yn
splannder.

[5] Ytho, gorrewgh dhe'n mernans an pyth ynnowgh usi a'n nor,
fornikasyon, plosedhes, hwans dres eghenn, drog yeunes, ha
krefni, yw gordhyans idolys, [6] drefenn a'n re ma y teu sorr Duw
war an vebyon a dhiwostytter.[b] [7] Ynna hwi ynwedh a gerdhi kyns,
pan wrewgh bewa y'n taklow ma. [8] Mes lemmyn gorrewgh dhe-
ves hwi ynwedh pup-tra: sorr, konnar, atti, blasfemi, kows plos
yn-mes a'gas ganow. [9] Na wrewgh gowleverel an eyl dh'y gila,
wosa diwiska an den koth gans y wriansow ev, [10] ha wosa gwiska
an den nowydh, daswrys yn godhvos war-lergh an imaj a neb
a'n gwrug. [11] Omma nyns eus Grek na Yedhow, trodreghyans
nag antrodreghyans, den barbarus, Skythyas, kethwas, den
rydh; mes Krist yw pup-tra, hag yn pup-tra yma ev.

[12] Ytho, avel tus dhewisys gans Duw, sans ha karadow,
gwiskewgh truedh, kuvder, uvelder, klorder, perthyans, [13] ow
kodhav an eyl y gila, hag ow kava an eyl dh'y gila, mars eus
krodhvol war nebonan. Kepar dell avas an Arloedh[c] dhywgh,
gwrewgh hwi yndella, ynwedh. [14] Ha dres oll an taklow ma,
gwiskewgh kerensa, yw an golmenn a berfydhder. [15] Ha gwres
kres Krist[d] rewlya yn agas kolonn, an kres mayth owgh hwi
gelwys dhodho yn unn korf; ha godhvydhewgh gras. [16] Triges
ger Krist ynnowgh yn rych, ow tyski ha keski an eyl y gila yn
pub furneth, ow kana salmow, hymnys ha kanow spyrysel gans

---

a 3:4 *agas:* War-lergh re a'n dornskrifow *agan.*

b 3:6 *war an vebyon a dhiwostytter:* Nyns usi an geryow ma yn re a'n dornskrifow.

c 3:13 *an Arloedh:* War-lergh re a'n dornskrifow *Krist.*

d 3:15 *kres Krist:* War-lergh re a'n dornskrifow *kres Duw.*

gras yn agas kolonn dhe Dhuw.[a] 17 Ha pup-tra oll a wrewgh
yn ger po yn gwrians, gwrewgh pup-tra yn hanow an Arloedh
Yesu, ow krassa dhe Dhuw an Tas[b] dredho ev.

Rewlys rag Teyluyow

18 A wragedh, bedhewgh gostydh dh'agas gour, dell yw gwiw
y'n Arloedh. 19 A wer, kerewgh agas gwreg, ha na vedhewgh
hwerow orti.

20 A fleghes, obayewgh dh'agas kerens yn pup-tra, rag hemm
yw plegadow dhe'n Arloedh, 21 A dasow, na brovokyewgh
agas fleghes, na vons i digolonnek. 22 A gethwesyon, obayewgh
dh'agas arlydhi war-lergh an kig yn pup-tra, a-der gans gonis
yw gwelys rag plegya dhe vab-den, mes gans glander kolonn,
ow perthi own a'n Arloedh. 23 Pypynag a wrewgh, gwrewgh
y oberi a'n enev, kepar dell ve dhe'n Arloedh, a-der dhe vab-
den, 24 ow kodhvos hwi dhe dhegemmeres gober an eretons
dhiworth an Arloedh. Hwi a serv[c] an Arloedh Krist. 25 Rag neb
a wra kamm a wra degemmeres kessydhyans an pyth a wrug ev
kamm, ha nyns eus faverans.

Pella Dyskans

4 A vestrysi, rewgh dh'agas kethwesyon an dyghtyans yw
ewn hag ekwal, rag hwi a woer bos Mester genowgh
hwi ynwedh yn nev.

2 Gwrewgh pesya yn pysadow, ow koelyas ynno gans grasyans;
3 pysewgh y'n keth termyn ragon ni ynwedh, mayth igorro Duw
dhyn daras rag an ger dhe gewsel mysteri Krist, mayth esov yn
kolmow ragdho, 4 ma'n diskwetthiv, dell goedh dhymm kewsel.

5 Yn furneth kerdhewgh troha'n re usi a-ves, ow kul devnydh
a'n termyn. 6 Bedhes agas lavar pup-prys grassyes, sawrys
gans hoelan, dhe wodhvos fatell goedh dhywgh gorthybi dhe
bubonan.

---

a 3:16 *dhe Dhuw:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe'n Arloedh.*

b 3:17 *dhe Dhuw an Tas:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe Dhuw ha'n Tas.*

c 3:24 *Hwi a serv:* Po *Servyewgh.*

Dynnarghow Diwettha

7 Y hwra Tyghikus, an broder karadow ha menyster lel ha
keswas y'n Arloedh, derivas dhywgh a-dro dhymm, 8 neb re
dhannvenis dhywgh rag an keth tra ma, may hwodhvowgh
a-dro dhyn, ha may kennertho agas kolonn, 9 gans Onesimus
an broder lel ha karadow yw onan ahanowgh. I a wra derivas
dhywgh a bup-tra omma.

10 Aristarghus, ow hesprisner a'gas dynnergh, ha Mark,
kenderow Barnabas: hwi re dhegemmeras arghadowyow
a-dro dhodho; mar teu ev dhywgh, salusewgh ev; 11 ha Yesu,
henwys Yustus; nyns eus marnas an re ma a'n trodreghyans
yw ow hesoberoryon rag gwlaskor Duw, hag i re beu konfort
dhymmo. 12 Epafras a'gas dynnergh, onan ahanowgh, kethwas
Krist Yesu, ow strivya pup-prys ragowgh yn y bysadow, may
seffowgh perfydh ha surhes yn tien y'n bolonjedh oll a Dhuw.
13 Rag my a dheg dustuni anodho, bos meur a lavur dhodho
ragowgh ha'n re usi yn Laodikea ha'n re yn Hierapolis. 14 Luk,
an medhek karadow ha Demas a'gas dynnergh. 15 Salusewgh an
vreder yn Laodikea, ha Nymfas ha'n eglos yn y ji.[a] 16 Ha pan
vo redys an lyther ma a-dheragowgh, gwrewgh may fo redys
ynwedh yn eglos tus Laodikea, ha hwi ynwedh redyewgh an
lyther dhiworth Laodikea. 17 Ha leverewgh dhe Arghippus, 'Mir
dhe'th oberenn a dhegemmersys y'n Arloedh, ma's kollenwi hi.'

18 An dynnargh dre'm dorn ow honan, Powl. Perthewgh kov
a'm kolmow. Gras genowgh hwi.[b]

---

a 4:15 *Nymfas ha'n eglos yn y ji:* War-lergh re a'n dornskrifow *Nymfa ha'n eglos yn hy chi; po Nymfas ha'n eglos yn aga chi.*

b 4:18 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

KYNSA LYTHER POWL DHE'N THESSALONIANYS

Chaptra 1
Salusyans
Fydh hag Ensampel Tus Thessalonika
Chaptra 2
Gonis Powl yn Thessalonika
Hwans Powl dhe Dhasweles an Eglos
Chaptra 3
Chaptra 4
Bewnans Plegadow dhe Dhuw
Devedhyans an Arloedh
Chaptra 5
Arghadowyow Diwettha ha Salusyans

Salusyans

1 Powl, Silvanus ha Timothi,

Dhe eglos tus Thessalonika yn Duw an Tas ha'n Arloedh Yesu Krist: Gras dhywgh hwi ha kres.[a]

Fydh hag Ensampel Tus Thessalonika

2 Ni a ras dhe Dhuw pup-prys ragowgh hwi oll, orth agas
meneges yn agan pysadow, heb hedhi, 3 ow perthi kov a'gas
ober a fydh ha'gas lavur a gerensa ha'gas perthyans a wovenek
yn agan Arloedh Yesu Krist a-dherag Duw agan Tas,[b] 4 ow
kodhvos, a vreder meurgerys gans Duw, agas bos dewisys;
5 rag ny dheuth agan aweyl dhywgh hwi yn lavar yn unnsel,
mes ynwedh yn nerth hag y'n Spyrys Sans, ha gans meur a
surheans, dell wodhowgh py par tus en ni yn agas mysk, rag
agas les. 6 Ha hwi a dheuth ha bos holyoryon a'gan ensampel
ni, hag a'n Arloedh, ow tegemmeres an ger yn galar bras gans
lowena an Spyrys Sans, 7 mayth ethewgh ha bos ensampel dhe'n
gryjygyon oll yn Makedonia hag Aghaia. 8 Rag ger an Arloedh
ny wrug seni dhiworthowgh nyns yw unnsel yn Makedonia hag
yn Aghaia, mes yn pub le agas fydh yn Duw re beu dyllys a-les,

---

a 1:1 *ha kres:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha kres dhiworth Duw agan Tas ha'n Arloedh Yesu Krist.*

b 1:3 *a-dherag Duw agan Tas:* Greka *a-dherag agan Duw ha Tas.*

ma nag yw res dhyn ni leverel travyth. [9] An dus na, aga honan,
a wra vri a-dro dhyn py par wolkomm a gemmersyn genowgh,
ha fatell dreylsowgh dhe Dhuw dhiworth idolys dhe wonis an
Duw bew ha gwir, [10] ha dhe wortos y Vab dhiworth an nevow
a dhrehevis dhiworth an re varow, Yesu, neb a'gan delivras
dhiworth an sorr ow tos.

Gonis Powl yn Thessalonika

2 Hwi a woer, a vreder, nag o agan devedhyans dhywgh
yn euver, [2] mes wosa godhevel kyns ha bos arvedhys,
dell wodhowgh, yn Filippi, yth en ni kolonnek yn agan Duw
dhe gewsel orthowgh aweyl Duw, gans strivyans meur. [3] Rag ny
dheuth agan galow a gammdybyans na plosedhes, nag yn toell,
[4] mes, ha ni kommendys gans Duw may fo gorrys an aweyl yn
charj dhyn ni, yndella y kewsyn: ny wren kewsel dhe blegya
dhe vab-den, mes dhe Dhuw a brev agan kolonnow. [5] Rag ny
wrussyn bythkweth devnydh a eryow fekyl, dell wodhowgh, na
kudhlenn krefni, Duw yn test. [6] Ny wrussyn hwilas gordhyans
dhiworth mab-den, na dhiworthowgh hwi na dhiworth tus erell,
[7] kyn hyllyn poesa warnowgh avel abesteli Krist. Mes klor[a] en
ni yn agas mysk kepar ha mammeth ow chershya hy fleghes.
[8] Ytho, ha ni hirethek war agas lergh, pes da en ni ow profya
dhywgh aweyl Duw hag ynwedh agan enevow ni rag hwi dhe
vos ha bos meurgerys genen. [9] Rag hwi a berth kov, a vreder,
a'gan lavur ha'gan hwel. Owth oberi dydh ha nos ma na worren
begh warnowgh, ni a bregowthas dhywgh aweyl Duw. [10] Hwi
yw testow, ha Duw ynwedh, fatell en ni sans ha gwiryon ha
divlam dhywgh hwi neb a grys. [11] Hwi a woer fatell wrussyn ni
agas dyghtya, pubonan ahanowgh, kepar dell wra tas y fleghes
ev, [12] orth agas ynnia ha'gas kennertha, ha'gas konjorya may
hwrellewgh kerdhes gwiw dhe Dhuw usi orth agas gelwel dh'y
wlaskor ha'y splannder.

[13] Ha rakhemma ni ynwedh a ras dhe Dhuw heb hedhi, pan
dhegemmersowgh ger Duw a glewsowgh ahanan, na wrussowgh
y dhegemmeres avel ger mab-den, mes avel ger Duw, dell yw

a 2:7 *klor:* War-lergh re a'n dornskrifow *fleghigow.*

yn hwir, a wra oberi ynwedh ynnowgh hwi neb a grys. [14] Rag hwi, a vreder, re holyas ensampel eglosyow Duw usi yn Yudi yn Krist Yesu, rag hwi ynwedh a wodhev an keth taklow ma dhiworth agas pobel agas honan dell wrussons godhav gans an Yedhewon, [15] a wrug ladha an Arloedh Yesu Krist ha'n brofoesi,[a] ha'gan helghya yn-mes heb plegya dhe Dhuw, hag owth arvedh pub den oll, [16] orth agan lettya a gewsel orth an Jentilys may fens i selwys, may hwrellens kollenwel aga feghosow pup-prys. Mes an sorr a dheuth warnedha wortiwedh.

Hwans Powl dhe Dhasweles an Eglos

[17] Mes, ha ni diberthys[b] dhiworthowgh, a vreder, unn pols byghan, y'n korf a-der y'n kolonn, dhe voy yth esa hwans dhyn dhe weles agas fas, meur agan yeunadow. [18] Rakhenna, ni a vynna dos dhywgh hwi, my Powl unnweyth ha diwweyth, ha Satnas a'gan lettyas. [19] Rag pyth yw agan govenek po agan lowena po kurun agan bost – a nyns yw hwi, a-rag agan Arloedh Yesu Krist, orth y dhevedhyans? [20] Rag hwi yw agan splannder ha'gan lowena.

3 Ytho, pan na yllyn perthi na fella, pes da en ni dhe vos gesys agan honan yn Athenys, [2] ha ni a dhannvonas Timothi, agan broder ha kesoberer Duw yn aweyl Krist,[c] rag agas fastya ha'gas kennertha yn agas fydh, [3] ma na vo denvyth troblys y'n galarow ma, rag hwi a woer bos hemma agan rann, [4] rag ni a leveris dhywgh kyns, hwath pan esen ni genowgh hwi, y fedhen gweskys, kepar dell hwarva yn hwir, dell wodhowgh. [5] Rakhenna pan na wrugavy perthi na fella, my a dhannvonas dhe wodhvos agas fydh, rag own a'n tempter dh'agas previ yn neb maner ha'gan lavur dhe bos euver.

---

a 2:15 *ha'n brofoesi:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha'ga frofoesi aga honan.*

b 2:17 *diberthys:* Po *omdhivesys.*

c 3:2 *agan broder ha kesoberer Duw yn aweyl Krist:* War-lergh dornskrifow erell *agan broder ha menyster Duw ha'gan kesoberer yn aweyl Krist.*

6 Mes Timothi re dheuth nammnygen dhyn ni dhiworthowgh,
ha derivas dhyn nowodhow da a'gas fydh ha'gas kerensa, ha
hwi dhe berthi kov da ahanan pup-prys, ha hwi hwansek
dh'agan gweles, kepar dell on ni dh'agas gweles hwi; 7 rakhenna
kennerthys en ni, a vreder, a-dro dhywgh, yn agan galar ha'gan
anken oll der agas fydh. 8 Rag ni a vew lemmyn mar sevowgh
hwi y'n Arloedh. 9 Py gras ytho a yllyn ni daskorr dhe Dhuw
ahanowgh hwi oll, hag a'n lowena may lowenhyn ragowgh
a-dherag agan Duw, 10 ow pysi yn tiwysyk dydh ha nos a weles
agas fas ha kollenwel an pyth a fyll yn agas fydh?

11 Lemmyn agan Duw ha Tas y honan, ha'gan Arloedh Yesu
re'gan gittyo yn agan fordh dhywgh hwi, 12 ha'n Arloedh re
wrello dhywgh ynkressya ha palshe yn kerensa an eyl dh'y gila,
ha dhe bub den kepar dell wren ni ynwedh dhywgh hwi, 13 dhe
fastya agas kolonn divlam yn sansoleth a-dherag agan Duw ha
Tas orth devedhyans agan Arloedh Yesu Krist gans y syns oll.[a]

Bewnans Plegadow dhe Dhuw

4 Wor'tiwedh ytho, a vreder, ni a'gas pys ha keski y'n
Arloedh Yesu, kepar dell dhegemmersowgh dhiworthyn
ni fatell goedh dhywgh kerdhes ha plegya dhe Dhuw, kepar
dell gerdhowgh dhe wir,[b] may palshahowgh dhe voy. 2 Rag hwi
a woer an gorhemmynnow a resen dhywgh der an Arloedh
Yesu. 3 Rag hemm yw bodh Duw, agas sansheans, hwi dhe
omwitha rag fornikasyon, 4 dhe wodhvos pubonan ahanowgh
fatell wittho y gorf y honan[c] yn sansoleth hag enor, 5 heb
passhyon drokhwans kepar ha'n Jentilys na aswonn Duw; 6 heb
treuspassya na gul kamm dh'y vroder na'y doella y'n dra ma,
rag bos an Arloedh dialor yn oll an taklow ma, kepar dell
leversyn dhywgh kyns ha desta. 7 Rag ny'gan gelwis Duw dhe

---

a 3:13 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

b 4:1 *kepar dell gerdhowgh dhe wir:* War-lergh re a'n dornskrifow *nyns usi omma an geryow ma.*

c 4:4 *fatell wittho y gorf y honan:* Po *fatell gaffo y wreg y honan.*

vostedhes, mes yn sansoleth. [8] Rakhenna, neb a skon, ny wra skonya mab-den mes Duw a re y Spyrys Sans dhywgh ynwedh.

[9] A-dro dhe gerensa a'n vreder, ny'gas beus edhomm my dhe skrifa dhywgh, rag hwi re beu dyskys gans Duw dhe gara an eyl y gila, [10] ha dhe wir, hwi a wra hemma rag an vreder oll der oll Makedonia. Mes ni a'gas pys, a vreder, may palshahowgh dhe voy, [11] ha strivya yn freth dhe vos kosel, ha gul agas taklow hwi, hag oberi gans agas diwla hwi, kepar dell worhemmynnsyn dhywgh, [12] may kerthowgh gans onester a-rag an re a-ves, ha ma na vo edhomm dhywgh a dravyth.[a]

Devedhyans an Arloedh

[13] Ny vynnyn hwi dhe vos heb godhvos, a vreder, a-dro dhe'n re a gosk, ma na vewgh grevys kepar ha'n re erell heb govenek. [14] Rag mar krysyn Yesu dhe verwel ha dasserghi, yndella ynwedh, dre Yesu, Duw a dhre ganso an re re goskas. [15] Hemma a leveryn dhywgh dre er an Arloedh: ni, neb a vew ha neb yw gesys bys yn devedhyans an Arloedh, ny wren mos mann kyns an re re goskas. [16] Rag an Arloedh y honan gans kri gorhemmynn, gans lev arghel, ha gans hirgorn Duw, a dhiyskynn dhiworth nev, ha'n re varow yn Krist a sev yn kynsa. [17] Ena ni, neb yw yn few, neb yw gesys, a vydh kemmerys war-barth gansa yn kommol dhe vetya an Arloedh y'n ayr; hag yndella pup-prys y fydhyn gans an Arloedh. [18] Ytho, kennerthewgh an eyl y gila gans an geryow ma.

5 Mes nyns yw res skrifa dhywgh a vreder, a-dro dhe'n termynyow ha'n sesonyow; [2] rag hwi agas honan a woer yn kewar dydh an Arloedh dhe vos kepar ha lader yn nos. [3] Tus pan leverons, 'Yma kres ha diogeledh,' ena diswrians tromm a dheu warnedha kepar ha gloes dineythyans dhe venyn gans flogh, ha ny wrons diank mann. [4] Mes nyns esowgh hwi, a vreder, yn tewlder, may hwrello an jydh agas kavoes kepar ha lader. [5] Rag hwi oll yw mebyon golow ha mebyon an jydh. Nyns on ni a'n nos nag a'n tewlder. [6] Ytho, na goskyn kepar

a 4:12 *ha ma na vo edhomm dhywgh a dravyth:* Po *ha ma na vo edhomm dhywgh a weres denvyth.*

ha'n re erell, mes gwren goelyas ha bedhen divedhow. [7] Rag an re a gosk, yn nos y koskons, ha'n re a yv, yn nos yth yns medhow. [8] Mes, ha ni mebyon an jydh, bedhen divedhow, ow kwiska lurik fydh ha kerensa, hag avel basnett, govenek selwyans. [9] Rag ny wrug Duw agan destna dhe sorr mes dhe gavoes selwyans der agan Arloedh Yesu Krist, [10] neb a verwis ragon, may fewen war-barth ganso, ha ni difun po yn kosk. [11] Rakhenna, kennerthewgh an eyl y gila, ha drehevel an eyl y gila, dell wrewgh yn hwir.

Arghadowyow Diwettha ha Salusyans

[12] Lemmyn, ni a'gas pys a vreder, a aswonn an re a lavur yn agas mysk ha neb a'gas hembronk y'n Arloedh ha'gas keski, [13] ha'ga synsi yn ughel dres eghenn yn kerensa drefenn aga gonis. Bedhewgh yn kres an eyl gans y gila. [14] Ha ni a'gas pys, a vreder, a geski an re yw diek, a hebaskhe an re yw digolonnek, a skoedhya an re yw gwann, hir agas godhevyans troha pub den oll. [15] Gwaytyewgh na attallo denvyth drog rag drog, mes pup-prys siwyewgh an pyth yw da, an eyl rag y gila, ha rag pub den oll. [16] Lowenhewgh pup-prys. [17] Gwrewgh pysi heb hedhi. [18] Yn pup-tra, rewgh grasyans, rag hemm yw bolonjedh Duw ragowgh yn Krist Yesu. [19] Na wrewgh difeudhi an Spyrys. [20] Na wrewgh dispresya profoesans. [21] Prevewgh pup-tra, synsewgh an pyth yw da. [22] Omwithewgh rag drog a bub eghenn.

[23] Ha'n Dew a gres y honan re'gas sakkro yn tien; ha'gas spyrys ha'gas enev ha'gas korf kowal re bo gwithys divlam orth devedhyans agan Arloedh Yesu Krist. [24] Lel yw neb a'gas gelow, hag ynwedh ev a wra y gollenwel.

[25] A vreder, gwrewgh pysi ragon.

[26] Salusewgh an vreder oll gans bay sans. [27] My a'gas charj may fo an lyther ma redys dhe'n vreder oll.[a]

---

a 5:27 *dhe'n vreder oll:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe oll an vreder sans.*

28 Gras agan Arloedh Yesu Krist re bo genowgh hwi.[a]

a 5:28 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

NESSA LYTHER POWL DHE'N THESSALONIANYS

Chaptra 1
Salusyans
An Vreus yn Devedhyans Krist
Chaptra 2
An Den Dilagha
Dewisys rag Selwyans
Chaptra 3
Gwrewgh Pysi Ragon
Gwarnyans erbynn Diegi Bennath

Salusyans

1 Powl, Silvanus ha Timothi,

Dhe eglos tus Thessalonika yn Duw agan Tas ha'n Arloedh Yesu Krist:

[2] Gras dhywgh hwi ha kres dhiworth Duw agan Tas ha'n Arloedh Yesu Krist.

[3] Y koedh dhyn grassa dhe Dhuw pup-prys yn agas kever, a vreder, dell yw gwiw, rag agas fydh a wra tevi yn fras ha'gas kerensa pubonan dh'y gila a wra palshe, [4] may hwren ni bostya ahanowgh yn eglosyow Duw, a'gas perthyans ha'gas fydh yn oll an helghyans ha'n galar a wodhevowgh.

An Vreus yn Devedhyans Krist

[5] Tokyn diblans yw a vreus gwiryon Duw, may hyllowgh bos degemmerys gwiw dhe wlaskor Duw, mayth esowgh ow kodhevel ragdho. [6] Rag gwiryon yw dhe Dhuw dhe attyli galar dhe'n re a wra agas duwenhe, [7] ha ri powes genen ni dhywgh hwi yw duwenhes, orth diskwedhyans an Arloedh Yesu dhiworth nev gans y eledh nerthek, [8] yn tan ow flammya, ow kul dial war an re na aswonn Duw ha'n re nag yw gostydh dhe aweyl agan Arloedh Yesu. [9] I a wra godhevel kessydhyans diswrians heb worfenn dhiworth fas an Arloedh ha dhiworth splannder y nerth, [10] pan dheffo y'n jydh na dhe vos glorifiys yn y syns ha ri marth dhe oll an re a grys, rag bos krysys agan dustuni

dhywgh hwi. [11] Rakhenna ynwedh ni a bys ragowgh pup-prys,
may hwrello agan Duw agas gul gwiw dhe'n galow, hag yn
nerth kollenwel pub hwans a dhader hag ober fydh, [12] may fo
gordhys hanow agan Arloedh Yesu ynnowgh hwi, ha hwi ynno
ev, war-lergh gras agan Duw ha'n Arloedh Yesu Krist.

An Den Dilagha

2 Ni a'gas pys a vreder, a-dro dhe dhevedhyans agan
Arloedh Yesu Krist ha'gan kuntellyans war-barth
dhodho, [2] na vewgh kryghyllys skav yn-mes a'gas brys nag
amovys dre spyrys, na dre lavar, na dre lyther kepar ha pan ve
dhiworthyn ni, ow terivas bos devedhys dydh an Arloedh. [3] Na
wres denvyth agas toella yn fordh vytholl; rag ny yll an jydh
na dos[a] mar ny dheu an nagh kyns oll, ha'n den dilagha[b] yw
diskwedhys, mab an diswrians, [4] neb a omsett hag omdhrehevel
a-ugh pup-tra yw henwys Duw, po yw gordhys, mayth esedh[c]
yn tempel Duw, ow teklarya ev y honan dhe vos Duw. [5] A ny
berthowgh kov my dhe dherivas dhywgh an taklow ma, ha my
hwath genowgh hwi? [6] Ha hwi a woer pyth yw an fronn lemmyn,
may fo diskwedhys yn y dermyn. [7] Rag kevrin an fara dilagha
a ober seulabrys. Mes ny wra an fronn lettya marnas poran y'n
eur ma, bys mayth ello dhe-ves. [8] Hag ena an den dilagha a vydh
diskudhys, neb a wra an Arloedh Yesu[d] y dhistrui gans anall
y anow, ha'y dhiswul dre diskwedhyans y dhevedhyans, [9] ha'y
dhevedhyans a vydh herwydh oberyans Satnas, gans oll galloes
ha toknys ha marthusyon fals, [10] ha gans pub toell a anewnder
troha'n re usi ow mos dhe goll, rag ny dhegemmersons kerensa
an gwir, may fens selwys. [11] Ha rakhenna Duw a dhannvon
dhedha kammdybyans krev, may kryssons an gow, [12] may fo
breusys pub den oll na wrug krysi an gwir, mes a gavas plesour
yn kammhynseth.

---

a 2:3 Nyns usi y'n Greka an geryow *ny yll an jydh na dos.*

b 2:3 *ha'n den dilagha:* War-lergh re a'n dornskrifow *den a beghes.*

c 2:4 *esedh:* War-lergh re a'n dornskrifow esedh *avel Duw.*

d 2:8 *Yesu:* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an ger ma.

Dewisys rag Selwyans

13 Mes y koedh dhyn grassa dhe Dhuw pup-prys yn agas
kever, a vreder meurgerys gans an Arloedh, rag Duw a'gas
dewisas y'n dalleth[a] rag selwyans dre sansheans an spyrys ha
kryjyans y'n gwir. 14 Dhe hemma ev a'gas gelwis ynwedh der
agan aweyl dhe gavoes splannder agan Arloedh Yesu Krist.
15 Ytho, a vreder, sevewgh fast ha synsewgh an hengovyow a
dhys'sowgh genen dre lavar po dre lyther.

16 Ha'gan Arloedh Yesu Krist y honan, ha Duw agan Tas, a
wrug agan kara ha ri dhyn konfort heb worfenn ha govenek da
dre ras, 17 re gennertho ha krevhe agas kolonn yn pub gwrians
da ha pub ger da.

Gwrewgh Pysi Ragon

3 Wor'tiwedh, a vreder, gwrewgh pysi ragon may hwrello
ger an Arloedh spedya ha bos enorys kepar dell wrug
vy ynwedh yn agas mysk, 2 may fen ni delivrys dhiworth tus
treus ha drog; rag nyns eus fydh gans pub den oll. 3 Mes lel
yw an Arloedh a wra agas nertha ha'gas gwitha rag an tebel
el.[b] 4 Hag yma fydhyans genen y'n Arloedh yn agas kever, hag
yma fydhyans genen y'n Arloedh yn agas kever, hwi dhe vos
ow kul, lemmyn hag y'n termyn a dheu, an taklow a wren ni
gorhemmynna, 5 Re wrello an Arloedh gidya agas kolonn dhe
gerensa Duw ha dhe berthyans Krist.

Gwarnyans erbynn Diegi

6 Ni a ergh dhywgh a vreder, yn hanow agan Arloedh Yesu
Krist mayth omdennowgh dhiworth pub broder a gerdh yn
tiek[c] heb siwya an hengov a dhegemmersons dhiworthyn ni.
7 Rag hwi agas honan a woer fatell dhegoedh gul war agan
lergh; rag nyns en ni diek[d] yn agas mysk, 8 ha ny wren ni dybri
bara dhiworth denvyth heb pe, mes gans hwel ha lavur dydh

a 2:13 *y'n dalleth:* War-lergh re a'n dornskrifow *avel an kynsa frut.*

b 3:3 *rag an tebel el:* Po *rag drog.*

c 3:6 *yn tiek:* Po *yn tirewl.*

d 3:7 *diek:* Po *direwl.*

ha nos, owth oberi na worren begh war dhenvyth ahanowgh.
9 Nyns on ni heb galloes, mes may ryllyn ni ensampel dhywgh
may hallowgh gul war agan lergh. 10 Rag pan esen ni genowgh
ynwedh, ni a worhemmynnis dhywgh: den mar ny vynn oberi,
na wres ev dybri naneyl. 11 Ni a glew, re ahanowgh dhe vos
ow kerdhes a-dro yn tiek,[a] heb oberi mann mes mellyoryon
yns. 12 Ni a ergh dhe dus a'n par na ha'ga heski yn hanow an
Arloedh Yesu Krist mayth oberrons yn kosel ha dybri aga bara
aga honan. 13 Ha hwi, a vreder, na wrewgh kelli kolonn ow kul
dader.

14 Ha mars eus den na vo gostydh dh'agan ger der an lyther,
merkyewgh an den ma, na wrewgh kowethya ganso may fo
meth gorrys ynno. 15 Mes na wrewgh y synsi avel eskar, mes y
geski avel broder.

Bennath

16 Ha'n Arloedh a gres y honan roy dhywgh kres pup-prys yn
pub maner[b]. Re bo an Arloedh genowgh hwi oll.

17 An dynnargh der ow dorn vy, Powl. Hemm yw an tokyn yn
pub lyther; yndella y skrifav. 18 Gras agan Arloedh Yesu Krist
re bo genowgh hwi oll.[c]

---

a 3:11 *yn tiek:* Po *yn tirewl.*

b 3:16 *yn pub maner:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn pub plas.*

c 3:18 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

KYNSA LYTHER POWL DHE TIMOTHI

Chaptra 1
Salusyans
Gwarnyans erbynn Fals Dhyskas
Grasyans a Dregeredh
Chaptra 2
Dyskas a-dro dhe Bysadow
Chaptra 3
An Pyth Yw Gwiw yn Epskop
An Pyth Yw Gwiw yn Dyagon
Kevrin Agan Kryjyans
Chaptra 4
Gwarnyans erbynn Fals Dhyskadoryon
Menyster Da a Grist Yesu
Chaptra 5
Dever troha Re Erell
Chaptra 6
Fals Dhyskas ha Gwir Rychys
An Strivyans Da a Fydh

Salusyans

1 Powl, abostol Krist Yesu war-lergh arghadow Duw agan Selwador, ha Krist Yesu agan govenek,

[2] Dhe Timothi, ow gwir flogh y'n fydh:

Gras, tregeredh ha kres dhiworth Duw an Tas ha Krist Yesu agan Arloedh.

Gwarnyans erbynn Fals Dhyskas

[3] Dell y'th pysis ha my ow mos dhe Makedonia, gwra gortos yn Efesus mayth erghi dhe sertan re na rollons ken dyskas, [4] ha na wrellons vri a hwedhlow hag aghskrifow heb worfenn, ow skila disput moy es dyskans duwel, yw dre fydh. [5] Mes towl an arghadow yw kerensa yn-mes a golonn lan ha kowses da ha fydh heb gil. [6] Yma tus ow mos yn sowdhan dhiworth an taklow ma, re dreylyas dhe gows euver, [7] hwansek dhe vos dyskadoryon a'n lagha heb konvedhes pandr'a leverons na'n taklow hag a gewsons mar hardh a-dro dhedha.

[8] Ni a woer bos an lagha da, mar mynn den gul devnydh anodho yn lafyl, [9] ow konvedhes hemma: nyns yw an lagha gwrys rag den gwiryon, mes rag tus dhilagha ha diwostydh, an re yw didhuw ha peghadoryon, ansans hag ongrassyes, an re a ladh tas ha mamm, ha denledhysi, [10] an re a wra fornikasyon

gans horys po gwer, an re a lader tus, gowygyon ha gowlioryon, ha pypynag arall yw erbynn dyskas yagh [11] war-lergh aweyl splannder an Duw benniges, a veu res y'm charj.

Grasyans a Dregeredh

[12] My a ras dhe neb a re galloes dhymm, Krist Yesu agan Arloedh, rag ev a synsis ow bos lel, ha'm gorra yn y wonis, [13] kyn hwren vy blasfemya kyns, ha helghya, hag arvedh. Mes my a gavas tregeredh, rag my a wrug hemma heb godhvos, yn diskryjyans. [14] Ha gras agan Arloedh a wrug palshe gans fydh, ha'n kerensa usi yn Krist Yesu. [15] Len yw an ger ha gwiw dhe bub kemmeryans, Krist Yesu dhe dhos a-bervedh y'n bys dhe selwel peghadoryon; ha'n kynsa anedha ov vy. [16] Mes rakhenna my a gavas tregeredh, may tiskwettho kyns Yesu Krist pub godhevyans ynnov vy rag ensampel dhe'n re a dheu dhe grysi ynno rag bewnans heb diwedh. [17] Dhe Vyghtern an oesow, anvarwel, diwel, an unn Duw, re bo enor ha gordhyans trank heb worfenn. Amen.

[18] An arghadow ma a rov dhis, Timothi ow flogh, war-lergh an geryow a brofoesans kewsys kyns a-dro dhis, may hwrylli omladh dredha an omladh da, [19] ow synsi fydh ha kowses da. Yma tus, ow skonya hemma, re wrug gorhel terrys a'ga fydh; [20] yn aga mysk yma Hymeneyus hag Aleksander, neb a dhaskorris dhe Satnas, may tyskons na vlasfemyons.

Dyskas a-dro dhe Bysadow

2 Ytho, my a bys kyns oll, may fo gwrys govynnadow, pysadow, aspysadow ha grasyans rag tus oll, [2] rag myghternedh ha tus oll ughel aga roweth, may hwryllyn ledya bewnans kosel ha hebask, yn pub revrons hag onester. [3] Da yw henna, ha plegadow dhe Dhuw agan Selwador, [4] neb a vynn tus oll dhe vos selwys ha dhe dhos dhe aswonnvos an gwir. [5] Rag yma unn Duw hag unn mayn yntra Duw ha mab-den, an den Krist Yesu, [6] neb a omros yn daspren rag pub den oll, an dustuni degys y'n termyn gwiw. [7] Rakhenna my a veu ordenys

herot hag abostol (an gwir a gowsav,[a] nyns esov ow gowleverel), dyskador an Jentilys yn fydh ha gwiryonedh.

[8] Ytho, my a vynn may hwrello pysi an wer yn pub le, ow trehevel diwla sans heb sorr na disputyans. [9] Y'n keth vaner y koedh dhe venynes omwiska yn maner wiw, gans onester ha doethter, heb pletha aga gols gans owr na perlys, ha heb dillas meur y gost, [10] mes gans gwriansow da, dell yw gwiw rag benynes ow professya revrons dhe Dhuw. [11] Dyskes benyn yn taw, gans pub uvelder. [12] Ny asav dhe venyn may hwrello dyski na kemmeres awtorita war wour, mes bedhes hi tawesek. [13] Rag Adam a veu formys kyns oll, ena Eva, [14] ha ny veu Adam toellys, mes an venyn a veu toellys ha hi a gammdremenas. [15] Mes hi a vydh selwys dre dhineythi fleghes mar kwra hi gortos yn fydh ha kerensa ha sansoleth gans doethter.

An Pyth Yw Gwiw yn Epskop

3 Sur yw an lavar: Neb a vynn kavoes soedh epskop, a hwila obereth da. [2] Y koedh dhe epskop bos divlam, gour unn wreg, sad, doeth, onest, hel dhe westoryon, dyskador da, [3] heb eva re nag omdhal, mes klor, ha digavyllek, heb kara mona; [4] rewler da a'y vayni ev, ow kwitha y fleghes ev gostydh ha gwiw yn tien aga fara. [5] Den mar ny woer rewlya y vayni ev, fatell wra gwitha eglos Duw? [6] Na vedhes ev dyskybel nowydh na goettho yn breus an jowl dre woeth. [7] Res yw ynwedh dhodho kavoes dustuni da dhiworth an re usi a-ves, ma na goettho yn disenor ha maglenn an jowl.

An Pyth Yw Gwiw yn Dyagon

[8] Yn kepar maner, res yw dhe dhyagonyon bos sad, heb taves dewblek na hwansek dhe eva re a win na kraf rag gwayn diveth, [9] ow synsi mysteri an fydh, glan aga howses. [10] Ha bedhens i prevys kynsa, ha mar pydhons divlam, gwrens i gonis avel dyagonyon. [11] Yn kepar maner, y koedh dh'aga gwragedh bos sad; na vedhens hwedhloresow, mes klor ha lel yn pup-tra. [12] Bedhes dyagonyon gwer unn wreg ha rewlysi dha aga fleghes

---

a 2:7 *a gowsav:* War-lergh re a'n dornskrifow *a gowsav yn Krist.*

ha'ga mayni i. [13] Rag an re a wonis yn ta avel dyagonyon a gyv roweth da ragdha i ha kolonnekter meur y'n fydh yn Krist Yesu.

Kevrin Agan Kryjyans

[14] An taklow ma a skrifav dhis ow kwaytya dos dhiso kyns nep-pell. [15] Mes mar strechyav, ty a wra godhvos fatell yw res omdhegi yn mayni Duw, yw eglos an Duw bew, an pilar ha'n grond a wiryonedh. [16] Res yw avowa, meur, dhe wir, yw an kevrin a sansoleth:

Diskwedhys veu[a] y'n kig,
prevys ewn y'n Spyrys,
gwelys gans eledh,

pregewthys ynter an Jentilys,
krysys y'n bys,
kemmerys yn-bann yn splannder.

Gwarnyans erbynn Fals Dhyskadoryon

4 An Spyrys a lever yn tiblans re dhe asa an fydh yn termynyow diwettha ha gul vri a fals spyrysyon ha dyskasow dywolow; [2] yn falsuri gowleverysi, leskys aga howses gans horn. [3] I a dhifenn demmedhyans hag a worhemmynn omwitha rag boes a veu gwrys gans Duw dhe ranna gans grasyans yntra kryjygyon, ha'n re re wodhva an gwir [4] Rag da yw pub kreatur a Dhuw, ha nyns yw res gorra travyth dhe-ves, mars yw degemmerys gans grasyans, [5] drefenn y vos sakrys dre er Duw ha pysadow.

Menyster Da a Grist Yesu

[6] Mar profydh an taklow ma dhe'n vreder, gwas da dhe Grist Yesu vydhydh, megys gans geryow an fydh ha'n dyskas da re siwsys. [7] Mes skon hwedhlow didhuw ha hwedhlow gwraghes, ha lavur troha sansoleth; [8] rag lavur an korf yw nebes dhe les, mes sansoleth yw dhe les rag pup-tra, gans ambos bewnans y'n termyn ma hag yn termyn a dheu. [9] Lel yw an ger ha gwiw

---

a 3:16 *Diskwedhys veu:* War-lergh re a'n dornskrifow *Duw a veu diskwedhys.*

dhe gemmeryans leun. [10] Dhe hemma ni a lavur ha strivya,[a] rag yma agan govenek y'n Duw bew, neb yw an Selwador a bub den, hag a gryjygyon dres oll.

[11] Gwra erghi ha dyski an taklow ma. [12] Na dhispresys denvyth dha yowynkneth, mes deus ha bos patron dhe'n gryjygyon yn lavar, yn bewedh, yn kerensa, yn fydh, yn glander. [13] Erna dhyffiv, omri dhe lenna skryptor, dhe gennerth, ha dhe dhyski. [14] Na wra dispresya an ro usi ynnos a veu res dhiso dre brofoesans gans gorra diwla an henavogyon warnas. [15] Gwra oberi gans an taklow ma; bydh diwysyk y'n taklow ma may fo dha avonsyans diblans dhe bub den. [16] Bydh war a-dro dhiso jy dha honan, hag a-dro dhe'th tyskas; gwra pesya ynna i, rag, ow kul yndella, ty a wra omselwel, ha selwel ynwedh dha woslowysi.

Dever troha Re Erell

5 Na wra keredhi den kottha mes gwra y gennertha kepar ha tas, ha tus yowynka kepar ha breder, [2] benynes kottha avel mammow, benynes yowynka avel hwerydh gans pub glander.

[3] Gwra enora gwedhwesow yw gwedhwesow yn hwir. [4] Mes mars eus fleghes po fleghes-wynn dhe neb gwedhwes, dyskens i kyns oll gul aga dever kryjyk dh'aga theylu i hag attyli dh'aga thas ha'ga mamm, rag plegadow a-dherag Duw yw hemma. [5] Neb yw gwedhwes wir, neb re beu gesys hy honan, re settyas hy govenek war Dhuw, ow pesya yn govynnadow ha pysadow dydh ha nos. [6] Mes neb a vew yn plesour yw marow kyn fo hi hwath yn few. [7] Ha gwra gorhemmynna an taklow ma, may fons i divlam. [8] Mes den mar ny dharbar dh'y gerens ev, ha dres oll dh'y deylu ev, ev re naghas an fydh ha gweth es diskryjyk yw ev.

[9] Omrolys bedhes gwedhwes mar nyns yw le es tri-ugens bloedh, ha re beu gwreg unn gour, [10] gans dustuni a'y gwriansow

---

a 4:10 *lavur ha strivya:* War-lergh re a'n dornskrifow *lavur ha perthi mewl.*

da, mar magas fleghes, mar ros hi ostyans dhe estrenyon, mar kolghas treys an syns, mar kweresas an re yn anken, mar omros dhe bub gwrians da. [11] Mes skon gwedhwesow yowynka; rag pan wra aga hwansow aga thenna dhiworth Krist, demmedhi a vynnons, [12] ha breusys yns i rag i dhe asa aga hynsa ambos. [13] Dhe'n keth prys ynwedh y tyskons bos diek, ow kerdhes a jy dhe jy. Nyns yns i diek yn unnsel mes ynwedh hwedhloresow ha mellyoresow, ow leverel taklow nag yw gwiw aga leverel. [14] Ytho, my a vynn an re yowynka dhe dhemmedhi, dineythi fleghes, ha bos mestres chi, na vo ken dhe eskar dh'agan kabla. [15] Seulabrys, re re dreylyas a-denewen war-lergh Satnas. [16] Mars eus neb benyn gryjyk gans gwedhwesow yn hy theylu, gwres hi aga gweres, na vo begh war an eglos, may hallo gweres gwir wedhwesow.

[17] Bedhes tybys gwiw ri enor dewblek dhe'n henavogyon a rewl yn ta, dres oll an re a lavur yn ger hag yn dyski. [18] Rag yn-medh an skryptor, 'Ny wredh kelmi min ojyon ow trushya,' hag, 'An oberwas a dhervynn y wober.' [19] Na wra degemmeres kuhudhans erbynn henavek marnas war lavar dew po tri dustunier. [20] An re a begh, gwra aga heredhi a-dherag pub den oll may portho an re erell own. [21] My a'th charj a-dherag Duw ha Krist Yesu ha'n eledh dewisys may synsi an taklow ma heb ragvreus, heb gul travyth dre faverans. [22] Na worr diwla yn uskis war dhenvyth, ha na gemmer rann yn peghadow tus erell. Gwra omwitha dha honan glan.

[23] Na wra eva dowr namoy, mes gwra devnydh a nebes win rag dha las ha'th klevesow menowgh.

[24] Fest diblans yw peghosow rann an dus, ow mos a-dheragdha dhe vreus, mes peghosow re erell a siw war aga lergh. [25] Y'n keth vaner, fest diblans yw gwriansow da, ha hwath an re nag yw yndella ny yllons bos kudhys.

6 Gwres pub den usi yn-dann yew avel kethwas synsi y vester gwiw dhe bub enor, na vo despitys hanow Duw ha'y dhyskas. [2] Ha'n re gans mestrysi a grys, na wrens i aga dispresya drefenn aga bos breder, mes y koedh dhedha gonis

gwell, avel kethwesyon, rag kryjygyon ha karadow yw an re a wra devnydh a brow an gonis.

Fals Dhyskas ha Gwir Rychys

Dysk an taklow ma ha'ga ynnia. [3] Piwpynag a dhysko ken, ha na assent dhe lavarow yagh agan Arloedh Yesu Krist ha'n dyskas yw yn akord gans sansoleth, [4] yw goethus, heb konvedhes travyth, mes yma dhodho hwans anyagh dhe dhadhlow ha dhe dhisputyansow a-dro dhe eryow. Dhiworth an taklow ma y teu avi, strivyans, kabel, gogrysyow drog, [5] ha'n dadhlow heb worfenn a dus legrys aga brys, ha'n gwir kemmerys dhiworta i, a dyb sansoleth dhe vos mayn rag kavoes gwayn arghansek.[a] [6] Mes gwayn meur yw sansoleth war-barth gans bos kontentys. [7] Rag ny dhresen travyth dhe'n bys ma, ha ny[b] yllyn doen travyth yn-mes. [8] Mes mars eus genen boes ha dillas, kontentys vydhyn gans an re ma. [9] An re a vynn bos rych a goedh yn temptasyon ha maglenn ha lies tebel-ewl gokki ha drog a wra dhe dus beudhi yn terroes ha diswrians. [10] Rag fenten pub drog yw kerensa mona ha der an hwans ma nebes tus res eth yn sowdhan dhiworth an fydh ha gwana aga honan gans lies galar.

An Strivyans Da a Fydh

[11] Mes ty, a dhen Duw, fi dhiworth an taklow ma ha ke war-lergh ewnder, sansoleth, fydh, kerensa, perthyans, klorder. [12] Striv strivyans da an fydh; gwra synsi an bewnans heb diwedh may feus gelwys dhodho ha may hwrussys professyans da anodho a-dherag lies test. [13] My a worhemmynn dhis a-dherag Duw a re bewnans dhe bup-tra ha'n Arloedh Yesu Krist a dhustunias gans professyans da a-dherag Pontius Pilat, [14] may hwitthi an gorhemmynn heb namm, heb keredh, bys yn omdhiskwedhyans agan Arloedh Yesu Krist. [15] Hemma, y'n termyn ewn, a wra ev diskwedhes, an unn Pennsevik benniges, Myghtern myghternedh, hag Arloedh arlydhi, [16] neb yn unnsel

---

a 6:5 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Omdenn dhiworth tus a'n par ma.*

b 6:7 *ha ny:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha kler yw na.*

yw anvarwel, neb a drig yn golow na yllir dos nes dhodho; neb na wrug denvyth y weles na ny yll denvyth y weles. Dhodho ev re bo enor ha galloes bys vykken. Amen.

17 Gorhemmynn dhe'n dus yw rych y'n bys ma na vons i goethus na trestya yn rychys nag yw sur, mes yn Duw,[a] a brof dhyn pup-tra yn rych dhe wul devnydh 'vas anodho. 18 Lavar dhedha may hwrons dader, may fons rych yn gwriansow da, may fons hel, parys dhe ranna, 19 ow kuntell tresor ragdha aga honan avel sel da erbynn an termyn a dheu, may hallons synsi an gwir vewnans.[b]

20 A Timothi, gwra gwitha an dra re beu res y'th charj, ow treylya dhiworth lavarow gwag hag ansans, ha tybyansow an eyl kontrari dh'y gila, yw henwys 'Godhvos' yn fals; 21 ow professya hemma, nebes tus re sowdhanas dhiworth an fydh.

Gras genowgh hwi.[c]

---

a 6:17 *mes yn Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *mes y'n Duw bew.*

b 6:19 *an gwir vewnans:* War-lergh re a'n dornskrifow *bewnans heb diwedh.*

c 6:21 *Gras genowgh hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gras genes ji. Amen.*

NESSA LYTHER POWL DHE TIMOTHI

Chaptra 1
Salusyans
Lelduri dhe'n Aweyl
Chaptra 2
Souder Da a Grist Yesu
Gweythor Kommendys
Chaptra 3
Gnas Tus y'n Dydhyow Diwettha
Arghadowyow Diwettha dhe Timothi
Chaptra 4
Arghadowyow Personel
Salusyans Diwettha

Salusyans

1 Powl, abostol Krist Yesu dre vynnas Duw war-lergh
ambos bewnans yn Krist Yesu,

[2] Dhe Timothi flogh karadow:

Gras, tregeredh, kres dhiworth Duw an Tas ha Krist Yesu
agan Arloedh.

Lelduri dhe'n Aweyl

[3] Gras a wonn dhe Dhuw a wordhyav dell wrug ow thasow,
divlam ow howses, ow perthi kov ahanas heb hedhi y'm pysadow
dydh ha nos, [4] hwansek dhe'th weles, hag ow perthi kov a dha
dhagrow, may fiv lenwys a lowena, [5] ow perthi kov a'th fydh
heb toell na gil a re beu kyns y'th vamm-wynn Lois hag y'th
vamm Ewnike hag a drig ynnos jy, sur ov vy. [6] Rakhenna, y
kovhav dhis may hwytthi flamm ro Duw, usi ynnos dre worra
ow diwla. [7] Rag ny ros Duw dhyn spyrys ownek mes spyrys a
alloes, a gerensa hag a omrewl.

[8] Ytho, na gemmer meth a dhustuni agan Arloedh, nag
ahanav vy, y brisner, mes bydh kevrenner yn godhevyans
rag an aweyl war-lergh galloes Duw, [9] a wrug agan selwel ha
gelwel gans galow sans, a-der herwydh agan gwriansow agan
honan, mes war-lergh y dowl ha'y ras ev a veu res dhyn yn Krist
Yesu kyns termyn heb worfenn, [10] mes diskwedhys lemmyn
der omdhiskwedhyans agan Selwador Krist Yesu a wrug

diswul ankow ha dri dhe wolow bewnans hag anvarwoleth der
an aweyl, 11 rygdhi may feuv vy gwrys herot hag abostol ha
dyskador.[a] 12 Rakhenna y hwodhavav an taklow ma; mes ny
borthav meth, rag my a woer neb re grysis ynno ha sur ov vy ev
dhe alloes gwitha an pyth re beu gorrys y'm charj, bys y'n jydh
na. 13 Gwith an patron a lavarow yagh a glewsys dhiworthiv y'n
fydh ha'n kerensa esa yn Krist Yesu. 14 Gwith an charj teg der
an Spyrys Sans a drig ynnon.

15 Ty a woer an re oll yn Asia dhe dreylya dhiworthiv, Fygelus
ha Hermojenes yn aga mysk. 16 Re dhiskwettho an Arloedh
tregeredh dhe deylu Onesiforus rag ev a'm cheryas yn fenowgh
ha ny borthas meth a'm kargharow, 17 mes pan dheuth dhe
Rom ev a'm hwilas yn tiwysyk ha'm kavoes. 18 Re wrontyo an
Arloedh dhodho may kaffo tregeredh dhiworth an Arloedh y'n
jydh na. Ty a woer yn ta an gonis a wrug yn Efesus.

Souder Da a Grist Yesu

2 Ty, ow flogh, bydh nerthek gans y'n gras usi yn Krist
Yesu; 2 ha'n taklow a glewsys dhiworthiv dre lies test,
gwra aga gorra yn charj dhe dus lel a vydh gwiw dhe dhyski tus
erell ynwedh. 3 Gwra godhevel drog, avel souder da dhe Grist
Yesu. 4 Souder ny wra omvagla gans negys bewnans kemmyn,
may hallo plegya dhe neb re wrug y worra war rol y soudoryon.
5 Ha den mar mynn kesstrivya, nyns yw kurunys mar ny gesstriv
war-lergh an rewlys. 6 Dhe'n tiek ow lavurya y koedh dhodho
kavoes an kynsa rann a'n drevas. 7 Preder a'n pyth a lavarav; rag
an Arloedh a re dhis konvedhes yn pup-tra.

8 Porth kov a Yesu Krist drehevys dhiworth an re varow, a
has Davydh, war-lergh ow aweyl, 9 may hwodhavav drog
rygdhi, bys may fiv yn kolmow kepar ha drogoberer; mes nyns
yw lavar Duw kelmys. 10 Rakhenna, pup-tra a borthav rag an
re yw dewisys, may kaffons i ynwedh an selwyans usi yn Krist
Yesu, gans splannder heb worfenn. 11 Lel yw an ger:

---

a 1:11 *ha dyskador:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha dyskador dhe'n Jentilys.*

Mar merwsyn ganso, ni a wra bewa ganso ynwedh.
12 Mar kwren ni durya, kesreynya ynwedh ganso a wren;
mar skonyn, ev ynwedh a wra agan skonya ni.
13 Mar ny grysyn, ev a worta lel,
rag ny yll ev omskonya y honan.

Gweythor Kommendys

14 Gwra aga hovhe a'n taklow ma, ha'ga charjya a-dherag Duw[a] na omlatthons a-dro dhe eryow. Nyns yw dhe les, ha ny wra marnas diswul an woslowysi. 15 Bydh freth dhe omdhiskwedhes kemmeradow dhe Dhuw, gonisyas heb meth, ow styrya yn ewn an ger a wiryonedh, 16 Mes skon lavarow gwag hag ansans, rag yma tus a'n par na ow mos yn-rag moy ha moy dhe ansansoleth, 17 ha'ga ger a wra lesa kepar ha kanker. Yn aga mysk yma Hymeneyus ha Filetus; 18 i re swarvyas dhiworth an gwiryonedh, ow leverel bos an dasserghyans diwedhys seulabrys, hag yth esons ow tomhwel fydh rann a'n bobel. 19 Byttegyns selven fyrv Duw a sev, ha warnodho an skrif ma: 'An Arloedh a aswonn an re usi dhodho,' ha, 'Pubonan a henow hanow an Arloedh, treylys ev dhiworth kammhynseth.'

20 Yn chi bras nyns eus lestri unnsel yn owr hag arghans, mes yn prenn ha pri ynwedh, an re na rag enor ha'n re ma rag disenor. 21 Ytho, mar kwra nebonan purjya y honan dhiworth an taklow ma, lester rag enor vydh, sakrys, servabyl dhe'n mester, parys rag pub ober da. 22 Gwra goheles ytho an drokhwansow a yowynkneth, mes siw ewnder, fydh, kerensa, kres gans an re a elow war an Arloedh yn-mes a golonn lan. 23 Mes skon govynnadow gokki ha diskians, ow kodhvos i dhe dhineythi kedrynna. 24 Ny goedh dhe was an Arloedh kedrynna, mes bos kuv orth pub den, yn dyskador da, meur y berthyans, 25 yn klorder ow tyski an re a sev er y bynn. Y hyll bos, Duw dhe ri edrek dhedha rag godhvos an gwir, 26 ha rag may tehwellons

---

a 2:14 *a-dherag Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *a-dherag an Arloedh.*

dhe dhivedhowder yn-mes a vaglenn an jowl, maglennys ganso dhe wul y vodh.

Gnas Tus y'n Dydhyow Diwettha

3 Ha godhvydh hemma, y'n diwettha dydhyow y teu termynyow kales, [2] rag tus a vydh omgaroryon, karoryon mona, goethus, ughel aga fenn, ow tespitya tus erell, diwostydh orth kerens, heb godhvos gras, ansans, [3] dinatur, avleythys, kammguhudhoryon, direwl, gwyls, ow kasa dader, [4] traytours, dibreder, omhwythys, karoryon plesour moy es karoryon Duw, [5] gans semlans sansoleth mes ow nagha y alloes. Treyl dhiworth an re ma. [6] Rag yn mysk an re ma, yma an re a dheu a-bervedh yn chiow yn unn slynkya ha kemmeres benynes foll yw beghys gans peghadow ha hembrenkys dre hwansow a lies eghenn, [7] ow tyski pup-prys, heb galloes kavoes bythkweth godhvos a'n gwir. [8] Kepar dell settyas Yannes ha Yambres orth Moyses, y'n keth vaner an re ma a sett orth an gwir, shyndys aga brys, anwiw a-dro dhe'n fydh. [9] Mes nyns ons i yn-rag na fella, rag aga follneth a vydh diblans orth pub den, kepar dell o follneth an dhew na.

Arghadowyow Diwettha dhe Timothi

[10] Mes ty re siwyas yn tiwysyk ow dyskas, ow fara, ow thowl, ow fydh, ow hirwodhevyans, ow herensa, ow ferthyans, [11] ow helghyans, ow galarow a goedhas warnav yn Antiogh, yn Ikonium, yn Lystra, an helghyans a berthis; ha'n Arloedh re wrug ow delivra yn-mes anedha oll. [12] Dhe wir, pub den a vynno bewa bewnans sansel yn Krist Yesu a vydh helghys. [13] Mes tus dhrog ha faytours a wra mos yn-rag gweth ha gweth ow toella, hag ow pos toellys. [14] Mes ty, gwra pesya y'n taklow re wrussys dyski ha krysi yn fast, ow kodhvos gans neb y hwruss'ta aga dyski, [15] ha ty dhe wodhvos a-ban es flogh an skrifow sans, a yll dha wul fur bys yn selwyans dre fydh yn Krist Yesu. [16] Pub skryptor yw ynspirys gans Duw. Dhe les yw rag dyski, rag keski, rag ewnans ha rag dyskans yn ewnder, [17] may fo den Duw gwiw ha parys yn leun rag pub ober da.

4 A-dherag Duw ha Krist Yesu neb a wra breusi an re
yw bew ha'n re yw marow, my a re charj dhis, ha der
y omdhiskwedhyans ha'y wlaskor: [2] pregoth an ger; bydh ter,
da po drog kyn fo an seson; gwra keredhi, keski hag ynnia
gans pub hirwodhevyans ha dyskas. [3] Rag an termyn a dheu
ma na berthons dyskas yagh, mes war-lergh aga hwansow,
kuntell dyskadoryon ragdha aga honan a wrons i, ow kosa aga
diwskovarn, [4] hag i a dreyl aga diwskovarn dhe-ves dhiworth an
gwir hag i a dreyl war-tu ha hwedhlow. [5] Mes ty bydh sad yn
pup-tra, godhav drog, gwra ober aweyler, kollanw dha venystri.

[6] Rag yth esov vy ow pos diverys seulabrys avel offrynn diwes,
ha devedhys yw termyn ow dibarth. [7] My re strivyas an strivyans
da ha kowlwul an resegva. My re withas an fydh. [8] Alemma
rag, ragov vy parys yw an kurun a ewnder a re an Arloedh, an
breusydh ewn, dhymmo vy y'n jydh na, ha nyns yw ragov vy yn
unnsel, mes rag pubonan re garas y omdhiskwedhyans.

Arghadowyow Personel

[9] Gwra assaya dhe dhos dhymmo yn skon; [10] rag Demas a'm
gasas, ow kara an bys ma, ha mos dhe Thessalonika, Kreskens
dhe Galatia, Titus dhe Dalmatia. [11] Yma Luk yn unnsel genev.
Kemmer Mark ha doroy ev genes, rag ev yw dhe les dhymmo
rag gonis. [12] Tyghikus re dhannvenis dhe Efesus. [13] An klok a
esis yn Troas gans Karpus, doro ev pan dhyffi, ha'n rol-skrifow,
ha dres oll an parcheminennow. [14] Aleksander an gweythor
kober a wrug meur dhrog dhymmo; an Arloedh a re dhodho
war-lergh y wriansow. [15] Ty ynwedh bydh war anodho, rag ev a
sevis yn feur erbynn agan lavarow.

[16] Pan wrugavy defens yn kynsa, nyns esa denvyth ow sevel
rybov, mes pub den a'm gasas; na vedhes gorrys dh'aga reken.
[17] Mes an Arloedh a sevis rybov ha ri nerth dhymmo, may fe
an pregoth kowlwrys dredhov ha ma'n klewva oll an Jentilys.
Ha sawys veuv yn-mes a anow an lew. [18] An Arloedh a wra
ow delivra dhiworth pub drogober hag ow sawya rag y wlaskor
nevek. Dhodho ev re bo gordhyans trank heb worfenn. Amen.

Salusyans Diwettha

19 Salus Priska hag Akwila ha teylu Onesiforus. 20 Erastus a
wortas yn Korinth mes my a asas Trofimus klav yn Miletus.
21 Gwra assaya dhe dhos kyns gwav. Ewbulus ha Pudens ha
Linus ha Klawdia ha'n vreder oll a'th tynnergh.

22 An Arloedh[a] re bo gans dha spyrys. Gras genowgh hwi.[b]

a 4:22 *An Arloedh:* War-lergh re a'n dornskrifow *An Arloedh Yesu Krist.*

b 4:22 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

LYTHER POWL DHE TITUS

Chaptra 1
Salusyans
Ober Titus yn Kreta

Chaptra 2
Dyski Dyskas Yagh

Chaptra 3
Gwitha Oberow Da

Salusyans

1 Powl, gwas Duw hag abostol Yesu Krist, war-lergh fydh
an re yw dewisys gans Duw hag aswonnvos an gwir yw
yn akord gans sansoleth, 2 yn govenek bewnans heb worfenn
a ambosas Duw, neb na wowlever, kyns termyn heb worfenn.
3 Ev a dhiskwedhas y er y'n termyn gwiw dre bregoth a veu
gorrys y'm charj war-lergh gorhemmynn Duw agan Selwador,

4 Dhe Titus, ow gwir flogh war-lergh an fydh yw rynnys
genen:

Gras ha kres[a] dhiworth Duw an Tas ha Krist Yesu agan
Selwador.

Ober Titus yn Kreta

5 Rakhenna my a'th hasas yn Kreta mayth ordennes an taklow
erell hag apoyntya henavogyon[b] yn pub tre, dell erghis vy dhis,
6 nebonan heb defowt, gour unn wreg gans fleghes a grys, heb
kuhudhans a vewnans avlan na direwl. 7 Rag y koedh dhe'n
epskop bos divlam, avel rennyas Duw, heb gorthter, na sorr
skav, nag yw omres dhe win, nag yw striver na kraf, 8 mes hel,
karer dader, doeth, ewnhynsek, sans, omrewlys, 9 ow synsi an
ger len war-lergh an dyskas may hallo ha keski der an dyskas
yagh ha konkludya an re a gews er y bynn.

---

a 1:4 *Gras ha kres:* War-lergh re a'n dornskrifow *Gras, tregeredh ha kres.*

b 1:5 *henavogyon:* Greka *presbyteryon.*

10 Rag yma lies den heb rewl a gews yn euver hag yn hwowek,
dres oll tus an trodreghyans. 11 Res yw gul tewel dhedha, neb a
dhomhwel teyluyow dien ow tyski dhedha taklow na dhegoedh
rag krefni plos. 12 Yn-medh onan anedha i, onan aga frofoesi
i, 'Tus Kreta yw pup-prys gowleverysi, drog vestes, kowlogyon
dhiek.' 13 Gwir yw an dustuni ma. Rakhenna, gwra aga heredhi
yn tynn may fons i yagh y'n fydh, 14 heb gul vri a hwedhlow
yedhowek na gorhemmynnow tus a skon an gwir. 15 Pup-tra
yw glan dhe'n re yw glan, mes dhe'n re yw legrys ha diskryjyk,
nyns yw travyth glan, mes legrys yw ha'ga brys ha'ga howses.
16 I a lever i dhe aswonn Duw, mes yn aga gwriansow i a'n nagh.
Kasadow ha diwostydh yns i hag anwiw rag pub gwrians da.

Dyski Dyskas Yagh

2 Mes ty, lavar an pyth a dhelledh dhe dhyskas yagh,
2 tus koth dhe vos divedhow, sad, fur, yagh yn fydh, yn
kerensa, hag yn perthyans.

3 Y'n keth vaner lavar dhe'n benynes koth mayth omdhokkons
dell dhegoedh dhe sansoleth heb sklandra, heb bos kethesow
dhe veur a win, mes dyskadoresow a'n pyth yw da, 4 may
tyskons an benynes yowynk dhe gara aga gour ha'ga fleghes,
5 dhe vos fur, chast, bysi y'n chi, gostydh orth aga gour i, ma na
vo ger Duw despitys.

6 Y'n keth vaner gwra keski an wer yowynka may fons fur.
7 Yn pup-tra omdhiskwa yn patron gwriansow da, glander y'th
tyskas, sevureth, 8 kows yagh, divlam may fo eskar shamys heb
kavoes travyth drog dhe leverel a-dro dhyn.

9 Gwra keski kethwesyon may fons gostydh dh'aga mestrysi
yn pup-tra, dhe blegya yn ta heb dadhel, 10 heb ladra, mes ow
tiskwedhes pub lelder da, mayth afinnons dyskas Duw agan
Selwador yn pup-tra.

11 Rag gras Duw re omdhiskwedhas, ow tri selwyans dhe bub
den oll 12 orth agan dyski may hwryllyn hepkorr ansansoleth
ha drokhwansow an bys, ha bewa gans doethter, gwiryon
ha sans y'n oes ma, 13 ow kortos an govenek gwynnvys ha'n
omdhiskwedhyans a'n splannder a'n Duw meur ha'gan

Selwador Krist Yesu, [14] neb a omros ragon ni may hwrella agan
dasprena dhiworth pub ober dilagha ha glanhe ragdho pobel
dh'y berghennogeth y honan, diwysyk yn gwriansow da.

[15] Gwra derivas an taklow ma, hag ynnia ha keredhi gans pub
awtorita. Na wres denvyth dha dhispresya.

Gwitha Oberow Da

3 Kovha i may fons gostydh dhe rewlysi ha galloesow,
dhe obaya, dhe vos parys rag pub ober da, [2] heb leverel
drog a dhenvyth, heb kedrynna, klor, hag ow tiskwedhes pub
uvelder dhe dus oll. [3] Rag ni ynwedh o foll, diwostydh, toellys,
kethwesyon dhe drokhwansow ha plesours divers, ow pewa
yn atti hag avi, kasadow, hag ow kasa an eyl y gila. [4] Mes
pan omdhiskwedhas kuvder ha kerensa Duw agan Selwador,
[5] ny'gan selwis ev dre wriansow a wrussyn ni yn ewnder,
mes war-lergh y dregeredh ev dre wolghi daskenesigeth ha
nowydhheans an Spyrys Sans [6] a dhiveris warnan yn rych dre
Yesu Krist agan Selwador, [7] may teffyn ha bos heryon war-
lergh govenek bewnans heb worfenn, justifiys gans y ras. [8] Lel
yw an ger.

My a vynn ty dhe ynnia an taklow ma, may prederro an re re
wrug krysi yn Duw a-dro dhe omri dhe oberow da. An taklow
ma yw da ha dhe les dhe vab-den. [9] Mes skon hwithransow
gokki, aghskrifow, strifow hag omladhow a-dro dhe'n lagha,
rag heb les hag euver yns i. [10] Den a wra folsyow,[a] wosa kynsa
ha nessa gwarnyans, skon ev, [11] ow kodhvos den a'n par na dhe
vos treylys yn kamm, ha peghador; omdhampnys yw.

[12] Pan dhannvonniv Artemas po Tyghikus dhis, gwra assaya
dhe dhos dhymm yn Nikopolis rag ena re erviris spena an
gwav. [13] Zenas, an laghyas, hag Apollos, dannvon i yn hast war
aga fordh ma na fallo travyth dhedha. [14] Ha dyskens agan tus
ynwedh omri dhe oberow da rag kollenwel edhommow a res,
ma na vons i heb frut vyth.

---

a 3:10 *Den a wra folsyow:* Po *Den neb yw eretik.*

15 Oll an re usi genev a'th tynnergh. Dynnargh an re a'gan kar
y'n fydh.

Gras re bo genowgh hwi oll.[a]

a 3:15 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

LYTHER POWL DHE **FILEMON**

Salusyans
Grasyans ha Pysadow

Salusyans

1 Powl, prisner a Grist Yesu ha Timothi agan broder,

Dhe Filemon, agan karadow ha'gan kesoberer, [2] ha dhe Affia agan hwoer,[a] ha dhe Arghippus agan kessouder, ha dhe'n eglos y'th chi:

[3] Gras dhywgh ha kres dhiworth Duw agan Tas ha dhiworth an Arloedh Yesu Krist.

Grasyans ha Pysadow

[4] Prest yth aswonnav gras dhe'm Duw, pan borthav kov ahanas y'm pysadow, [5] ow klewes a'th kerensa hag a'n fydh a'th eus y'n Arloedh Yesu hag orth an syns oll, [6] ha my a bys[b] may fo kowethyans dha fydh mayn nerthek der aswonnvos oll an dader a'gan[c] beus yn Krist. [7] Rag my a gavas meur a lowena ha konfort y'th kerensa, drefenn kolodhyon an syns dhe vos kennerthys dredhos, a vroder.

[8] Rakhenna, kyn fo dhymm bolder lowr yn Krist dhe worhemmynna dhis an pyth a dhegoedh, [9] byttegyns rag kerensa gwell yw genev dha gonjorya, kepar dell ov vy, Powl, den koth ha lemmyn ynwedh prisner a Grist Yesu; [10] ha my a'th pys rag ow mab, neb a dhineythis y'm kolmow, Onesimus, [11] hag o seulabrys diles dhis mes lemmyn devri dhe les dhiso jy keffrys ha dhymmo vy. [12] My re wrug y dhastannvon dhis, – an den ma, neb yw ow holodhyon ow honan. [13] My a garsa

a 1:2 *agan hwoer:* War-lergh re a'n dornskrifow *an garadow.*

b 1:6 *ha my a bys:* Nyns usi an geryow ma y'n tekst Greka.

c 1:6 *a'gan:* War-lergh re a'n dornskrifow *a'gas.*

y witha genev rag menystra dhymm, y'th le, yn kolmow an aweyl, [14] mes ny vynnis gul travyth heb dha gummyas, ma na ve dha dhader konstrynys, mes a'th vodh. [15] Martesen rakhenna y feu ev diberthys dhiworthis berr dermyn ma'n degemmerri bys vykken, [16] dhe vos na fella keth mes moy es keth, broder karadow, kyns oll dhymmo vy, mes pygemmys moy dhiso jy y'n kig keffrys hag y'n Arloedh.

[17] Rakhenna, mar akontydh ow bos koweth, degemmer e kepar ha dell ve ev my ow honan. [18] Mar kwrug ev kamm vyth er dha bynn po mars usi yn kendon dhis, gorr an kost dhymmo vy. [19] My, Powl, re skrifas gans ow dorn ow honan, my a wra attyli – heb leverel dhis ty dhe vos dha honan yn kendon dhymmo vy! [20] Ya, ow broder, re biv tylys genes y'n Arloedh. Hebaskha ow holodhyon yn Krist! [21] Rag ow bos sur ty dhe vos gostydh, my re skrifas dhis ow kodhvos y hwredh moy es dell lavarav.

[22] Y'n keth termyn pareus gwestva ragov, rag my a wayt ow bos grontys dhywgh, der agas pysadow.

[23] Epafras, ow hesprisner yn Krist Yesu a wra dha salusi, [24] kepar dell wra Mark, Aristarghus, Demas ha Luk, ow hesoberoryon.

[25] Gras an Arloedh[a] Yesu Krist re bo gans agas spyrys.[b]

---

a 1:25 *an Arloedh:* War-lergh re a'n dornskrifow *agan Arloedh.*

b 1:25 War-lergh re a'n dornskrifow yma dhe dhiwedh an wers *Amen.*

AN LYTHER DHE'N **EBROWYON**

Chaptra 1
Duw re Gewsis der Y Vab
An Mab Ughella ages an Eledh
Chaptra 2
An Selwyans Meur
Pennsevik Selwyans
Chaptra 3
Yesu Ughella ages Moyses
Powesva dhe Bobel Duw
Chaptra 4
Yesu an Arghoferyas Meur
Chaptra 5
Gwarnyans erbynn Koedha dhe Denewen
Chaptra 6
Ambos Duw
Chaptra 7
Ordyr Melkisedek
Chaptra 8
Arghoferyas Kevambos Nowydh ha Gwell
Chaptra 9
Sentri an Nor ha Sentri Nev
Pegh Dileys der Sakrifis Krist
Chaptra 10
Keskyans ha Gwarnyans
Chaptra 11
Fydh
Chaptra 12
Dyskybleth an Arloedh
Gwarnyans erbynn Nagha Gras Duw
Chaptra 13
Gonis Kemmeradow dhe Dhuw
Bennath ha Charj Diwettha

Duw re Gewsis der Y Vab

1 Yn lies fordh hag yn lies gis, Duw a gewsis y'n kothenep
dh'agan tasow der an brofoesi; [2] mes y'n dydhyow
diwettha ma ev re gewsis dhyn dre Vab, neb a wrug y ordena
an her a bup-tra, dredho ynwedh may hwrug an oesow, [3] neb
yw dewynnyans golewder Duw ha gwir imaj y substans, ow
mentena traow oll der an ger a'y nerth. Pan wrussa[a] glanheans
peghosow, ev a esedhas orth leuv dhyghow an Meuredh y'n
tylleryow ughel, [4] ow tos ha bos kemmys gwell ages an eledh,
par dell yw an hanow a eritas bryntinna agessa i.

An Mab Ughella ages an Eledh

[5] Rag dhe by el y leveris Duw bythkweth,

'Ty yw ow Mab;
hedhyw my re'th tineythis'?

a 1:3 *wrussa:* War-lergh re a'n dornskrifow *wrussa dredho y honan.*

Po arta,

‘My a vydh Tas dhodho,
hag ev a vydh dhymm Mab’?

6 Hag arta, pan dhre ev y’n bys an kynsa-genys, y lever,

‘Eledh Duw oll, gordhyens ev.’

7 Hag a-dro dhe’n eledh y lever,

‘Neb a wra y eledh spyrysyon,
ha’y venysters flammow tan.’

8 Mes a-dro dhe’n Mab y lever,

‘Dha dron, a Dhuw, yw bys vykken ha bynnari;
gwelenn wiryon yw gwelenn dha wlaskor.
9 Ty re garas ewnder ha kasa anlaghedh;
yndella Duw, dha Dhuw, re’th untyas
gans oyl lowender dres dha geskowetha.’

10 Ha,

‘Ty, Arloedh, y’n dalleth, a fondyas an nor,
ha’n nevow yw ober dha dhiwleuv;
11 i a dhe goll, mes ty a bes;
i oll a gothha avel dillasenn;
12 avel mantell ty a wra aga rolya war-barth,
hag avel dillasenn i a vydh chanjys.
Mes ty yw an keth,
ha dha vlydhynyow ny wrons fyllel.’

13 Mes dhe by onan a’n eledh y leveris bythkweth,

‘Esedh orth ow leuv dhyghow
erna wrylliv a’th eskerens skavell rag dha dreys’?

14 A nyns yns i oll spyrysyon menystra dannvenys rag gonis, a-barth an re a wra erita selwyans?

An Selwyans Meur

2 Rakhenna y tegoedh dhyn koela dhe voy orth an traow yw klewys, ma nag ellen gans an liv. 2 Rag mars o fyrv an ger kewsys gans an eledh, ha mar tegemmeri pub kammweyth

po diwostytter attal ewn, [3] fatell wren ni diank mar ny wren vri
a selwyans mar veur? Derivys veu yn kynsa der an Arloedh, ha
dustuniys dhyn gans an re a'n klewas, [4] ha Duw a dhustunias
ynwedh dre doknys ha dre varthusyon ha dre wriansow nerthek
a bub eghenn ha dre rohow an Spyrys Sans rynnys herwydh y
vodh y honan.

Pennsevik Selwyans

[5] Rag ny veu yn-dann eledh y hworras Duw an bys dhe dhos,
hag anodho dell gewsyn. [6] Destys yw yn neb le,

'Pyth yw den may perthydh kov anodho,
po mab den ma'n gwithydh?

[7] Ty a'n gwrug rag termyn nebes isella ages an eledh,
ty re'n kurunas gans golewder hag enor,

[8] ow korra pup-tra yn gostytter yn-dann y dreys.'

Rag, dre worra pup-tra yn gostytter dhodho, ny asas travyth
diwostydh dhodho. Rag lemmyn, ny welyn hwath pup-tra dhe
vos gostydh dhodho. [9] Mes ni a wel Yesu, neb a veu gwrys
nebes isella ages an eledh, lemmyn kurunys gans golewder hag
enor dre wodhevel mernans, may tastya mernans rag pub huni,
dre ras Duw.

[10] Rag yth o gwiw ev, mayth usi pup-tra yn few ragdho ha
dredho, ow tri lies mab dhe glori, dhe wul awtour aga selwyans
perfydh dre wodhevel. [11] Rag ev neb a sansha, ha'n re yw
sanshes, yw oll a'n unn devedhyans. Henn yw prag na'n jeves
meth dh'aga gelwel breder, [12] ow leverel,

'My a dheriv dha hanow dhe'm breder,
yn mysk an kuntelles my a'th wormel.'

[13] Hag arta,

'My a vynn gorra ow fydhyans ynno.'

Hag arta,

'Ottavy ha'n fleghes re ros dhymm Duw.'

[14] Ytho, a-ban gemmeras an fleghes rann yn kig ha goes, ev y
honan a gevrennas a'n keth traow, may tistrua, dre vernans, neb

a'n jeves galloes mernans, henn yw, an jowl, [15] ha delivra an re oll neb a berthi kethneth, der own a vernans, der aga bewnans oll. [16] Rag yn tevri nyns yw y breder a-dro dhe'n eledh, mes a-dro dhe has Abraham. [17] Ytho, y tegoedhva dhodho bos haval dh'y vreder yn pub tremmynn, mayth ella ha bos arghoferyas tregeredhus ha lel yn gonis Duw, dhe wul dehwelyans rag peghosow an bobel. [18] Rag drefenn ev y honan dhe wodhevel ha bos temptys, ev a yll gweres dhe'n re a vydh temptys.

Yesu Ughella ages Moyses

3 Ytho, breder sans, kevrennoryon y'n galwans nevek, prederewgh a Yesu, abostol hag arghoferyas agan professyans; [2] neb o len dhe neb a'n ordenas, kepar dell o Moyses len yn oll[a] chi Duw. [3] Mes Yesu re beu akontys gwiw dhe gemmys moy a glori ages Moyses, par dell yw neb a dhrehevis chi moy enorys ages an chi y honan. [4] Rag pub chi yw drehevys gans nebonan, mes neb a dhrehevis pup-tra yw Duw. [5] Lemmyn Moyses o len yn oll chi Duw avel gwas, dhe desta dhe'n traow a vedha kewsys a-wosa, [6] mes Krist o len avel Mab dres chi Duw. Ha ni yw y ji mar synsyn agan fydhyans ha goeth yn agan govenek, fyrv dhe'n diwedh.[b]

Powesva dhe Bobel Duw

[7] Ytho, dell lever an Spyrys Sans,

'Hedhyw, mar klewowgh y lev,

[8] na galeshewgh agas kolonn avel y'n rebellyans,
war dhydh an prevyans y'n gwylvos,

[9] le ma'm gorras agas tasow dhe'n prov,
ha gweles ow oberow dres dewgens blydhen.

---

a 3:2 *oll:* War-lergh niver byghan a dhornskrifow nyns usi omma an ger ma.

b 3:6 *fyrv dhe'n diwedh:* War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow ma.

[10] Yndella, serrys en gans an henedh ma,
hag y leveris, “Pup-prys yth ons yn stray yn aga holonn;
ny aswonnsons ow fordhow vy.”
[11] Dell wrugavy ti y’m sorr,
“Ny wrons entra y’m powesva.”’

[12] Kemmerewgh with, breder, ma na vo yn denvyth ahanowgh tebelgolonn ankryjyk, ow treylya dhiworth an Duw bew. [13] Mes ynniewgh an eyl y gila pub dydh, hedre vo gelwys ‘Hedhyw,’ ma na vowgh kaleshes dre doell peghosow. [14] Rag ni a gevrenn yn Krist pan synsyn agan kynsa fydhyans fyrv dhe’n diwedh. [15] Dell veu leverys,

‘Hedhyw mar klewowgh y lev,
na galeshewgh agas kolonn avel y’n rebellyans.’

[16] Piw ens a glewsons mes heb rebellya na hwath? A nyns ens oll an re a asas Ejyp yn-dann Moyses? [17] Ha piw gansa y feu serrys dew-ugens blydhen? A nyns o gans an re a beghas, ha’ga horfow koedhys y’n gwylvos? [18] Ha piw dhodho y hwrug ev ti na dheffens yn y bowesva, marnas dhe’n re o diwostydh? [19] Ytho, ni a wel na allsons entra drefenn diskryjyans.

4 Ytho, ha’n ambos hwath gesys dhe entra dh’y bowesva, perthyn own na vo nagonan ahanowgh breusys a fyllel dh’y attaynya. [2] Rag devri an nowodhow da a dheuth dhyn ni par dell wrug dhedha i ynwedh; mes an negys a glewsons, ny veu dh’aga les, drefenn na vons kesunys yn fydh gans an re a glewas.[a] [3] Rag ni, re gryssyn, a dheu a-ji dhe’n bowesva, dell leveris,

‘Dell wrugavy ti y’m sorr,
“Ny wrons entra y’m powesva,”’

kyn feu gorfennys y oberow a-dhia wrians an bys. [4] Rag ev re gewsis yndellma yn neb le a-dro dhe’n seythves dydh, ‘Ha Duw a bowesas y’n seythves dydh a’y oberow oll.’ [5] Hag arta y’n tyller

---

a 4:2 *drefenn na vons kesunys yn fydh gans an re a glewas:* War-lergh re a’n dornskrifow *drefenn na gavas fydh y’n re a glewas.*

ma, y leveris, Nevra ny dhons a-ji dhe'm powesva. [6] A-ban yw
gesys ytho rag re dhe entra ynni, ha'n re a dhegemmeras an
nowodhow da seulabrys a fyllis entra drefenn diwostytter, [7] arta
ev a sett neb unn jydh, 'Hedhyw,' ow leverel dre Davydh wosa
termyn mar hir y'n geryow devynnys kyns,

'Hedhyw, pan glewowgh y lev,
na galeshewgh agas kolonn.'

[8] Rag mar rolla Yoshua powes dhedha, ny gowssa Duw a-wosa
a gen dydh. [9] Ytho yma powes an Sabot gesys hwath rag pobel
Duw; [10] rag piwpynag a dheffo a-ji dhe bowesva Duw, henna a
hedh a'y oberow, dell wrug Duw a'y oberow ev. [11] Bedhes mall
genen ytho a entra y'n bowesva na, ma na goettho nagonan dre
dhiwostytter a'n keth par.

[12] Rag ger Duw yw effeythus ha lymma ages pub kledha
dewvinyek, ow kwana erna ranno enev ha spyrys, mellow ha
mer, hag a yll breusi tybyansow ha mynnas an golonn. [13] Hag
a-ragdho ev, nyns yw kudhys kreatur vyth, mes oll yw noeth
hag igor dh'y dhewlagas ev, may tal dhyn gul akont dhodho.

Yesu an Arghoferyas Meur

[14] Ytho, a-ban y'gan beus arghoferyas meur re dremenas der
an nevow, Yesu, Mab Duw, synsyn fast agan professyans. [15] Rag
ny'gan beus arghoferyas na yll keskodhevel gans agan gwannder,
mes onan neb re beu temptys avelon yn pub tremmynn, heb
pegha hogen. [16] Nesyn ytho gans fydhyans dhe'n tron a ras, may
tegemmerryn tregeredh ha kavoes gras dhe weres yn termyn
edhomm.

5 Rag pub arghoferyas dewisys yn mysk tus yw ordenys
dhe weythres a-barth tus yn servis Duw, dhe brofya
rohow ha sakrifisow rag peghosow. [2] Ev a yll dyghtya yn hwar
an re yw heb godhvos ha kellys yn aga fordh, drefenn y vos y
honan settys a-dro gans gwannder. [3] Ha rakhemma, y tegoedh
dhodho offrynna sakrifis rag peghosow ragdho ev y honan
keffrys ha'n bobel. [4] Ha ny omgemmer denvyth an enor ragdho
y honan, marnas ev a veu gelwys gans Duw, par dell veu Aron.

5 Ytho ynwedh, ny wrug Krist omughelhe dhe vos gwrys
arghoferyas, mes y feu res dhodho ganso ev neb a leveris
dhodho,

‘Ty yw ow Mab,
hedhyw my re’th tineythis;’

6 par dell lever ynwedh yn ken le,

‘Ty yw oferyas bys vykken,
war-lergh ordyr Melkisedek.’

7 Yn dydhyow y gig, Yesu a brofyas pysadow ha govynnadow,
gans kriow ughel ha dagrow, dhe neb a ylli y dhelivra dhiworth
mernans hag ev a veu klewys drefenn y own a Dhuw. 8 Kynth
o Mab, ev a dhyskas gostytter der an pyth a wodhevis; 9 ha
wosa bos gwrys perfydh, y teuth ha bos fenten a selwyans bys
vykken dhe beub yw gostydh dhodho, 10 wosa bos henwys gans
Duw arghoferyas war-lergh ordyr Melkisedek.

Gwarnyans erbynn Koedha dhe Denewen

11 A-dro dhe hemma, ni a’gan beus meur dhe leverel yw kales
dhe styrya, rag hwi dhe vos lent agas diwskovarn. 12 Rag kyn
talvia dhywgh bos dyskadoryon erbynn an termyn ma, edhomm
a’gas beus nebonan dhe dhyski dhywgh an kynsa elvennow a
lavarow Duw. Edhomm a’gas beus a leth, yn le boes kales;
13 rag pubonan neb a gevrenn a leth yw heb prevyans y’n ger
a ewnder, rag ev yw fleghik. 14 Mes boes kales yw rag an
devesigyon, rag an re a’s teves kowses dyskys dre usadow dhe
dhissernya yntra da ha dhrog.

6 Yndellma, gesyn dyskasow elvennek Krist ha mos yn-
rag dhe berfydhder, heb gorra a-nowydh an selven a
dreylya yn edrega dhiworth oberow marow hag a fydh war-
tu ha Duw, 2 gans dyskans a-dro dhe vesydhyansow, gorrans
diwleuv, dasserghyans an re varow, ha breus bys vykken. 3 Hag
yndella ni a wra, mar mynn Duw. 4 Rag ny yllir daskorr arta
dhe edrek an re re beu unnweyth enowys, re dastyas an ro
nevek ha re dheuth ha bos kevrennoryon a’n Spyrys Sans, 5 ha
re dastyas dader ger Duw ha gwriansow nerthek a’n oes dhe

dhos, [6] hag ena y koedhsons a-denewen, rag i a grows Mab Duw arta ragdha i aga honan ha gul bismer dhodho. [7] Rag tir re evas an glaw a goedh menowgh warnodho, hag a dhre yn-rag losow dhe les dhe'n re ragdha y feu gonedhys, a dhegemmer bennath Duw. [8] Mes mar tre yn-rag spern hag askall yth yw heb les hag ogas milliges; ha leski vydh y dhiwedh.

[9] Kyn kewsyn yndellma, yn agas kas hwi, karadowyon, surhes on a daklow gwell a dheu gans selwyans. [10] Rag nyns yw Duw kammhynsek owth ankevi agas ober ha'n gerensa a dhiskwedhsowgh a'y wovis ev ow servya an syns, ha dell wrewgh hwath lemmyn. [11] Mes hwans a'gan beus hwi dhe dhiskwedhes, pub huni, an keth mall dhe dhrehedhes dhe leun surneth a wovenek bys y'n diwedh, [12] ma na vowgh syger mes holyoryon an re a erit, dre fydh ha perthyans, an ambosow.

Ambos Duw

[13] Rag pan wrug Duw ambosa dhe Abraham, a-ban na'n jevo denvyth brassa dredho may hylli ti, ev a dos dredho y honan, [14] ow leverel, 'Yn tevri my a'th vennik ha'th palshe.' [15] Hag yndellma wosa perthi hirneth, ev a dhegemmeras an ambos. [16] Rag tus a de der onan moyha agessa i aga honan, hag yn aga hedrynnow oll, ti res yn afydhyans yw diwedh pub dadhel. [17] Ytho, pan vynnas Duw diskwedhes dhe glerra dhe eryon an ambos gnas antreylyadow y dowl, ev a'n fastyas gans ti [18] may fen kennerthys yn krev, pan fiyn rag skovva, dhe dhalghenna an govenek gorrys a-ragon, dre reson dew dra na yll Duw gowleverel ynna. [19] Hemma y'gan beus avel ankor an enev, sur ha fast, govenek a enter an barth a-bervedh, a-ji dhe'n vayl, [20] le mayth eth Yesu avel ragreser ragon ni, wosa dos ha bos arghoferyas bys vykken war-lergh ordyr Melkisedek.

Ordyr Melkisedek

7 Rag an 'Melkisedek ma, myghtern Salem, oferyas Duw an Ughella, a dheuth erbynn Abraham ow tehweles a-dhiworth ladhva an vyghternedh, ha'y venniga;' [2] ha dhodho Abraham a gevrennas 'degves rann a bup-tra.' Ev yw kynsa, dre dreylyans y hanow, 'myghtern ewnder,' hag ena ynwedh,

myghtern Salem, henn yw ‘myghtern kres.’ [3] Ev yw heb tas na
mamm nag aghskrif ha ny’n jeves na dallethvos dydhyow na
diwedh bewnans, mes, haval dhe Vab Duw, ev a bes yn oferyas
bys vykken.

[4] Mir ha meur yw! Abraham an ugheldas ynwedh a ros
dhodho dega a’n preydh. [5] Ha’n vebyon na a Levi, neb a
dhegemmer an soedh a oferyas, a’s teves gorhemmynn an lagha
dhe gemmeres dega a’n bobel, henn yw a’ga breder, kynth yw
an re ma ynwedh a dhiwglun Abraham. [6] Mes an den ma, na
veu sevys a’ga linyeth, a dhegemmeras dega a Abraham, ha’y
venniga ev, neb a’n jevo an ambosow. [7] Ha heb kontradia, neb
yw le yw bennigys gans neb yw gwell. [8] Y’n eyl kas dega yw
degemmerys gans tus varwel; y’n kas arall, gans onan, a neb
yw destys anodho ev dhe vos yn few. [9] Yn ken lavarow, Levi y
honan, neb a dhegemmer degow, a dyli degow dhe Abraham,
[10] rag hwath yth esa yn diwglun y das pan dheuth Melkisedek
er y bynn.

[11] Ytho, mar teuth perfydhder der oferyasedh leviek (rag
yn-danno an bobel a dhegemmeras dega an lagha), ena
pana edhomm eus a gen oferyas dhe sevel war-lergh ordyr
Melkisedek, a-der war-lergh ordyr Aron? [12] Rag pan vo chanj
yn oferyasedh, yma res a janj y’n lagha ynwedh. [13] Rag neb
anodho y kewsir an traow ma, a dheuth a gen loeth, ha ny
servyas nagonan anodho orth an alter. [14] Rag pur gler yw y
sevis agan Arloedh a Yuda hag a’n loeth na ny leveris Moyses
travyth a-dro dhe oferysi. [15] Ha klerra hwath yw pan saffo ken
oferyas yn hevelep Melkisedek [16] neb na dheuth ha bos oferyas
herwydh edhomm an lagha a-dro dhe’n kig, mes dre nerth
bewnans andhistruyadow. [17] Rag dustuniys yw,

‘Ty yw oferyas bys vykken,
war-lergh ordyr Melkisedek.’

[18] A’n eyl dorn, gorhemmynn koth yw settys a-denewen rag y
vos gwann ha heb les [19] (rag ny wrug an lagha travyth perfydh);
a’y gila, govenek gwell yw dres, dredho may teun nes dhe
Dhuw.

20 Ha nyns o heb ti. Re erell a dheuth ha bos oferysi heb ti,
21 mes neb a veu gwrys oferyas gans ti – Duw a leveris dhodho,

‘An Arloedh re dos
ha ny vynn treylya y vrys,
“Ty yw oferyas bys vykken.” ’[a]

22 Hemma a wra Yesu an mewghyer a gevambos gwell. 23 An oferysi kyns o lies aga niver, drefenn aga bos lettys dre vernans a besya yn aga oferyasedh; 24 mes ev a syns y soedh bys vykken, rag ev dhe besya bys vykken. 25 Yndellma, ev a yll selwel, rag oll termyn, an re a nes dhe Dhuw dredho, rag ev a vew prest dhe bysi ragdha.

26 Rag gwiw o bos dhyn arghoferyas a’n par na, sans, divlam, andhefolys, diberthys a’n beghadoryon, ughelhes a-ugh an nevow. 27 Ny’n jevo edhomm, avel an arghoferysi na, a offrynna sakrifis pub-dydh, kynsa rag y beghosow ev hag ena rag peghosow an bobel; ev a wrug hemma unnweyth pan omoffrynnas y honan. 28 Rag an lagha a orden tus yn aga gwannder avel arghoferysi, mes ger an ti, hag a dheuth diwettha ages an lagha, a apoynt Mab re beu gwrys perfydh bys vykken.

Arghoferyas Kevambos Nowydh ha Gwell

8 Lemmyn war verr lavarow, an pyth a leveryn yw hemma: ni a’gan beus arghoferyas, onan neb a esedhas orth leuv dhyghow tron Meuredh an nevow, 2 menyster y’n sentri ha’n gwir dabernakel, nag yw drehevys gans den mes gans an Arloedh. 3 Rag pub oferyas yw ordenys dhe offrynna rohow ha sakrifisow; yndellma yth yw res bos gans an oferyas ma neppyth dhe offrynna. 4 Ytho, mar pe war an nor, ny via oferyas vyth, a-ban eus oferysi a offrynn rohow herwydh an lagha. 5 I a serv yn ensampel ha skeus a’n sentri nevek; rag pan o Moyses parys dhe dhrehevel an tabernakel, gwarnys veu gans Duw, ow leverel, ‘Gwith may hwrylli pup-tra herwydh an patron a veu diskwedhys dhis war an menydh.’ 6 Mes lemmyn,

---

a 7:21 *bys vykken:* War-lergh re a’n dornskrifow *bys vykken war-lergh ordyr Melkisedek.*

Krist re gavas menystrans hag yw hwath bryntinna ages an
onan koth a-ban yw ev an mayn a gevambos gwell, selys war
ambosow gwell. [7] Rag mar pe an kynsa kevambos na dinamm,
ny via tyller rag an nessa.

[8] Rag ev a gyv fowt ynna pan lever,

‘An dydhyow a dheu, yn-medh an Arloedh,
may hwrav kevambos nowydh gans chi Ysrael
ha gans chi Yuda;

[9] dihaval dhe’n kevambos a wrug gans aga thasow
y’n jydh ma’s kemmeris er an dhorn ha’ga
hembronk yn-mes a bow Ejyp;

rag ny drigsons y’m kevambos
hag yndella ny wrug vri anedha, yn-medh an
Arloedh.

[10] Hemm yw an kevambos hag a wrav gans chi Ysrael
wosa an dydhyow na, yn-medh an Arloedh;

my a worr ow laghow yn aga brys,
ha’ga skrifa war aga holonn,

ha my a vydh aga Duw,
hag i a vydh ow fobel.

[11] Ha ny wrons i dyski pub huni y gentrevek
po pub huni y vroder, ow leverel, “Aswonn an
Arloedh,”

rag pubonan a wra ow aswonn,
a’n lyha anedha dhe’n moyha.

[12] Rag my a vydh tregeredhus a’ga drogoberow,
ha ny wrav perthi kov namoy a’ga feghosow.’

[13] Ow kewsel a gevambos nowydh, ev re dheklaryas an kynsa
dhe vos koth. Ha’n pyth yw deklarys koth ha gyllys koth yw
ogas dhe vones dhe goll.

Sentri an Nor ha Sentri Nev

9 Lemmyn, hwath an kynsa kevambos a'n jevo ordenansow
rag gordhyans ha sentri y'n bys. [2] Rag tabernakel a veu
pareusys, an onan war-ves, hag ynno an kantoler ha'n voes ha
ragworrys torthow an wolok – hemm yw henwys an Sentri;
[3] hag a-dryv an nessa kroglenn[a] y sev tabernakel – hemm yw
henwys Sans a'n Sansow – [4] a'n jevo ynno an alter owrek a
ynkys hag argh an kevambos kudhys pub tenewen gans owr,
hag ynni seth owrek a synsi an manna, ha gwelenn Aron hag a
eginas, ha leghennow an kevambos; [5] a-ughto yth esa cherubim
an golewder ow korskeusi an dregeredhva. A'n traow ma nyns
eus lemmyn kewsel yn funys.

[6] An darbarow ma gwrys yndellma, yth a an oferysi pup-
prys y'n kynsa tabernakel rag gul aga gwasonieth; [7] mes a-ji
dhe'n nessa, nyns a marnas an arghoferyas, hag ev marnas
unnweyth y'n vlydhen, ha nyns a heb kemmeres goes hag
a offrynn ragdho y honan ha rag peghosow an bobel gwrys
dre wall. [8] Yndellma an Spyrys Sans a dhiskwa nag yw igerys
hwath fordh dhe'n sentri, hedre vo an kynsa tabernakel hwath
ow sevel [9] (hag yw parabolenn rag an oes a-lemmyn). Herwydh
hemma, rohow ha sakrifisow yw offrynnys na yllons perfydhhe
kowses an gordhyer, [10] marnas dyghtya boes ha diwes hag
omwolghans liesek, ordenansow an kig, gorrys warnedha bys
termyn dasfurvyans.

[11] Mes pan omdhiskwedhas Krist avel arghoferyas an traow
mas dhe dhos,[b] ena der an tabernakel moyha ha perfyttha (na
veu gwrys gans leuv, henn yw nag yw a'n kreasyon ma) [12] ev
a entras, unnweyth rag oll, dhe'n tyller sans le na gemmeras
goes gever na leughi, mes y woes y honan, yndellma ow kavoes
daspren bys vykken. [13] Rag mar kyll goes gever ha terewi, ha
lusu lejek skoellys war dus dhefolys, sanshe dhe lanheans an
kig, [14] pygemmys moy y hwra goes Krist, neb a omoffrynnas

a 9:3 *an nessa kroglenn:* Henn yw an kroglenn ynter an klos ha'n tabernakel.

b 9:11 *dhe dhos:* War-lergh re a'n dornskrifow *a dheu.*

heb namm dhe Dhuw der an Spyrys nevra a dhur, golghi agas[a] kowses dhiworth oberow marow dhe servya an Duw bew.

15 Yndella ev yw mayn an kevambos nowydh, may hwrello an re yw gelwys degemmeres an eretons ambosys bys vykken, a-ban mernans dhe hwarvos rag aga daspren a'n peghadow yn-dann an kynsa kevambos. 16 Rag pan vo kemmynnskrif, mernans an kemmynner a dal bos prevys. 17 Rag kemmynnskrif ny dhalleth kyns mernans, rag nevra ny'n jeves fors hedre vo bew neb a'n gwrug. 18 Yndella, hwath ny veu an kynsa kevambos gwrys heb goes. 19 Rag pan veu leverys gans Moyses pub gorhemmynn a'n lagha dhe'n bobel oll, ev a gemmeras goes leughi ha gever, gans dowr ha gwlan kogh ha hyssop, ha skoellya goes ha war an lyver y honan ha war an bobel oll, 20 ow leverel, 'Ottomma goes an kevambos a worhemmynnis Duw dhywgh.' 21 Ha war an tabernakel ha'n lestri oll devnydhys yn gordhyans ev a skoellyas goes keffrys. 22 Yn hwir, herwydh an lagha ogas pub tra yw glanhes gans goes, ha heb skoellya goes ny vydh dehwelyans peghosow.

Pegh Dileys der Sakrifis Krist

23 Ytho y feu res, a'n unn tu, bos glanhes toknys an traow nevek y'n gis ma, mes an traow nevek aga honan gans sakrifisow gwell ages an re ma. 24 Rag nyns yw a-ji dhe sentri gwrys gans leuv, tokyn an gwir sentri, mayth entras Krist, mes a-ji dhe nev y honan, lemmyn dhe omdhiskwedhes ragon a-rag fas Duw. 25 Ha nyns o dhe omoffrynna menowgh, par dell enter an arghoferyas a-ji dhe'n Tyller Sans pub blydhen gans goes dhiworth re erell; 26 rag ena y tegoedhvia dhodho godhevel menowgh a-dhia wrians an bys. Mes lemmyn ev re omdhiskwedhas unnweyth, dhe dhiwedh an oesow, ha dilea peghosow der omsakrifia. 27 Ha poran dell yw ordenys dhe dus merwel unnweyth, ha wosa henna breus, 28 yndellma Krist, wosa bos offrynnys unnweyth dhe berthi peghosow lies huni, a wra omdhiskwedhes rag nessa gweyth, na vydh rag dilea pegh, mes rag selwyans dhe'n re a wra y waytyas gans mall.

---

a 9:14 *agas:* War-lergh re a'n dornskrifow *agan.*

10 Rag an lagha, na'n jeves marnas skeus a'n traow
mas dhe dhos a-der an purra imaj a'n traow ma,
ny yll[a] nevra, der an keth sakrifisow yw offrynnys blydhen
wosa blydhen heb lett, perfydhhe an re a dheu nes. [2] Poken a
ny wrussens hedhi a vos offrynnys? Mar pe glanhes an re ow
kormel unnweyth rag oll, ny's tevia aswonnvos pegh. [3] Mes y'n
sakrifisow ma yma arta kov pegh pub blydhen. [4] Rag ny yll
goes terewi na gever dilea peghosow. [5] Hemm yw prag, pan
dheuth Krist dhe'n bys, ev a leveris,

'A sakrifis hag offrynn, ny' feu hwans,
mes korf re bareussys ragov;

[6] yn offrynnow leskys hag offrynnow pegh
ny' feu plesour.

[7] Ena y leveris vy,
"Otta, deuvev, may hwrylliv dha vodh, a Dhuw,"
dell yw skrifys ahanav yn rol an lyver.'

[8] Pan leveris yndellma, 'Ny' feu na hwans na plesour yn
sakrifisow hag offrynnow hag offrynnow leskys hag offrynnow
pegh' (an re ma yw offrynnys herwydh an lagha), [9] ena y
keworras, 'Otta, deuvev may hwrylliv dha vodh.' Ev a dhile
an kynsa rag sevel an nessa. [10] Ha der an bodh na, ni re beu
sanshes, der offrynn korf Yesu Krist unnweyth rag oll. [11] Ha pub
oferyas a sev pub-dydh ow menystra, owth offrynna menowgh
an keth sakrifisow na yllons nevra dilea peghosow. [12] Mes pan
offrynnsa Krist unn sakrifis rag peghosow bys vykken, 'ev a
esedhas orth leuv dhyghow Duw,' [13] ow kortos ena 'erna vo
gorrys y eskerens avel skavell yn-dann y dreys.' [14] Rag der unn
offrynn ev re berfydhhas bys vykken an re yw sanshes. [15] Ha'n
Spyrys Sans a dheg dustuni dhyn: rag wosa leverel,

[16] 'Hemm yw an kevambos a wrav gansa
wosa an dydhyow na, yn-medh an Arloedh;
my a worr ow laghow yn aga holonn,
ha'ga skrifa yn aga brys,'

---

a 10:1 *ny yll:* War-lergh re a'n dornskrifow *ny yllons.*

17 ena ev a geworr,[a]

‘A’ga feghosow ha’ga oberow dilagha ny borthav kov namoy.’

18 Le mayth eus gevyans a’n re ma, ny vydh edhomm na fella a offrynn rag peghosow.

Keskyans ha Gwarnyans

19 Ytho, breder, a-ban y’gan beus fydhyans dhe entra dhe’n sentri dre woes Yesu, 20 der an fordh vew nowydh a igoras ev der an vayl, henn yw der y gig, 21 hag a-ban y’gan beus oferyas meur war ji Duw, 22 nesyn gans kolonn wir yn surneth leun a fydh, agan kolonn purhes glan a debelgowses ha’gan korf golghys gans dowr pur. 23 Synsyn fast dhe brofessyans agan govenek fyrv, rag lel yw ev neb a ambosas; 24 hag ombrederyn fatell ynniyn an eyl y gila dhe gerensa hag oberow mas, 25 heb forsakya agan kuntellyans agan honan, dell yw an usadow gans rann, mes kennertha an eyl y gila, ha seul voy dell welowgh an Jydh ow nesa.

26 Rag mar peghyn a’gan bodh wosa degemmeres aswonnvos leun a’n gwiryonedh, nyns eus gesys namoy sakrifis rag peghosow, 27 mes neb gwaytyans ownek a vreus, ha konnar an tan a wra lenki an eskerens. 28 Neb re dhenaghas lagha Moyses a verow heb truedh ‘war dhustuni dew po tri dustunier.’ 29 Pygemmys gweth an kessydhyans, tybi a wrewgh, a vydh breusys gwiw dhe neb a stank war Vab Duw ha synsi dhe vos avlan goes an kevambos dredho may feu sanshes, hag arvedh an Spyrys a ras? 30 Rag ni a’n aswonn neb a leveris, ‘Dhymmo vy yw an dial; my a attal.’ Hag arta, ‘An Arloedh a wra breusi y bobel.’ 31 Tra euthyk yw koedha yntra diwleuv an Duw bew.

32 Mes perthewgh kov a’n dydhyow kyns wosa hwi dhe vos enowys, hwi a wodhevi strif kales a boenow, 33 treweythyow ow kodhevel tebel dhyghtyans ha galar a-wel tus, treweythyow ow pos kevrennoryon a’n re dyghtys yndella. 34 Rag yn hwir hwi a

---

a 10:17 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ena y keworr.*

geskodhevis gans an brisnoryon,[a] ha hwi a wodhevis yn lowen ravnans agas pythow, a-ban wodhyewgh bos genowgh[b] pythow gwell hag a bes. 35 Na dewlewgh dhe-ves ytho agas fydhyans, hag a'n jeves pewas meur. 36 Rag hwi a'gas beus edhomm a berthyans, may hwryllowgh bodh Duw ha kavoes an pyth yw ambosys. 37 Rag

'hwath unn pols pur vyghan
ha neb a vydh ow tos a dheu, ha ny wra strechya;
38 mes ow den gwiryon a wra bewa dre fydh,
ha mar kildenn, ny gemmer ow enev plesour ynno.'

39 Mes nyns on ni a'n re a gildenn ha mos dhe goll, mes a'n re a's teves fydh ha gwitha aga enev.

Fydh

11 Lemmyn fydh yw fydhyans y'n traow gwaytys, prov a daklow na welir. 2 Rag dredho y kavas an henavogyon dustuni da. 3 Dre fydh y konvedhyn bos an bys gwrys dre er Duw, may feu gwrys an pyth a welir dhiworth an pyth anwelys.

4 Dre fydh yth offrynnas Abel dhe Dhuw sakrifis gwell ages sakrifis Kayn, dredho may kavas dustuni y vos ewnhynsek, Duw ow tustunia dh'y rohow; ha dredho, kyn fo marow, ev a gews hwath. 5 Dre fydh Enok a veu ravshys na wella mernans: ha 'ny veu kevys, rag Duw dh'y gemmeres.' Rag kyns bos kemmerys, dustuniys veu 'ev dhe vos plegadow dhe Dhuw.' 6 Ha heb fydh ny yllir y blesya. Rag y tegoedh dhe neb a dheffo nes dhe Dhuw krysi y vos bew hag ev dhe wobra an re a'n hwila yn tiwysyk. 7 Dre fydh Noy wosa bos gwarnys gans Duw a-dro dhe daklow na veu gwelys hwath, hag ev ownek, a dhrehevis argh rag sawya y vayni; dre hemma ev a dhampnyas an bys ha dos ha bos her an ewnder a dheu dre fydh.

---

a 10:34 *gans an brisnoryon:* War-lergh re a'n dornskrifow *gans ow frisnoryon*

b 10:34 War-lergh re a'n dornskrifow yma omma an geryow *y'n nevow.*

8 Dre fydh Abraham o gostydh pan veu gelwys dhe vos dhe
dyller may tegemmerra eretons; ev eth yn-rag heb konvedhes
ple'th esa ow mos. 9 Dre fydh ev a dheuth dhe driga yn tir an
ambosow, avel estren, trigys yn tyldow gans Ysak ha Yakob,
kes-heryon a'n keth ambos. 10 Rag y hwaytya an sita hag a's tevo
selveyn, ha'n pennser ha'n byldyer anedhi yw Duw. 11 Dre fydh
Sara[a] hy honan a dhegemmeras galloes dhe omdhoen hwath
pan o hi dres an oes, a-ban brederi hi, ev dhe vos lel neb a
ambossa. 12 Hag yndellma dhiworth unn den, hag ev kepar hag
onan marow, y feu genys diyskynnysi avel ster an nev orth niver,
ha diniver avel tewes an morrep. 13 Dre fydh y ferwis oll an re
ma, heb degemmeres an ambosow; mes i a's gwelas ha'ga salusi
a-bell, ow konfessya aga bos estrenyon ha godrigoryon war an
nor. 14 Rag an re a gews yndellma a dhiskwa yn kler aga bos ow
hwilas mammvro. 15 Mar pens ow prederi a'n vro may tothyens
anedhi, termyn a's tevia rag dehweles. 16 Mes lemmyn bro well
a hwansons, henn yw, onan nevek. Ytho, Duw ny'n jeves meth
bos gelwys aga Duw, rag ev re dharbaris dhedha sita. 17 Dre
fydh Abraham, pan veu prevys, a offrynnas Ysak hag ev neb
re dhegemmersa an ambosow o parys dhe offrynna y unn vab
dineythys, 18 anodho dell veu leverys, 'Der Ysak y fydh henwys
dha has.' 19 Ev a grysi y hylli Duw drehevel tus a'n re varow;
ytho, yn figur, ev a wrug y dhaskemmeres. 20 Dre fydh y pysis
Ysak bennathow dhe dhos war Yakob hag Esaw. 21 Dre fydh
Yakob, ow merwel, a vennigas pub huni a vebyon Yosep 'owth
omblegya yn gordhyans war benn y lorgh.' 22 Dre fydh Yosep,
ow merwel, a borthas kov a-dro dhe dhibarth fleghes Ysrael
hag a ros arghadow a-dro dh'y eskern.

23 Dre fydh Moyses, pan veu genys, a veu kudhys tri mis gans
y gerens, drefenn i dhe weles bos teg an flogh; ha ny's tevo
own rag gorhemmynn an myghtern. 24 Dre fydh Moyses, pan
devis bras, a skonyas bos gelwys mab myrgh Faro, 25 ow tewis,
yn le hemma, kevrenna tebel dhyghtyans pobel Duw kyns es
lowenhe pols yn plesour peghosow. 26 Ev a dybi godhevel tebel

---

a 11:11 *Sara:* War-lergh re a'n dornskrifow *Sara wownagh.*

dhyghtyans rag an Krist kevoeth moy ages tresoryow Ejyp, rag
y fira yn-rag orth an gober. 27 Dre fydh ev a asas Ejyp, heb
perthi own a sorr an myghtern; rag y parghas, kepar dell ve
ow kweles neb yw diwel. 28 Dre fydh ev a bareusis an Pask ha
skoellya an goes, ma na's tocchya distruyer an re gynsa-genys.

29 Dre fydh y treussons an Mor Rudh avel dre dhor sygh; mes
tus Ejyp, pan hwilsons gul yndellma, y fons lenkys. 30 Dre fydh
y koedhas fosow Yeriko wosa i dhe gerdhes a-dro dhedha seyth
dydh. 31 Dre fydh ny veu ledhys Rahab an hora war-barth gans
an re dhiwostydh, rag hi dhe dhegemmeres an aspioryon yn
kres.

32 Ha pandr'a lavarav moy? Rag termyn a fallsa dhymm dhe
dherivas a-dro dhe Gideon, Barak, Samson, Yeftha, a-dro
dhe Davydh ha Samuel ha'n brofoesi, 33 neb dre fydh a fethas
ruvanethow, breusi yn ewnder, degemmeres an ambosow,
degea ganow lewyon, 34 difeudhi nerth tanyow, skeusi rag
min an kledha, gwaynya krevder yn-mes a wannder, dos ha
bos galloesek yn kas, gorra luyow estren dhe'n fo. 35 Benynes
a dhegemmeras aga re varow dre dhasserghyans. Re a veu
tormentys, ow nagha godhvos livreson may tassorghens dhe
vewnans gwell. 36 Re erell a wodhevis skorn ha skorjya, ha
hwath kadonyow ha prisonyans. 37 Labydhys vons, heskennys
vons yn dew, ledhys vons dre gledha; i a gerdhi yn kreghyn
deves ha gever, edhommek, duwenhes, tebeldhyghtys 38 –
anedha nyns o gwiw an bys – ow kwandra yn gwylvosow ha
menydhyow, hag yn mogowyow ha savnow an dor.

39 Hag oll an re ma, dustuniys der aga fydh, ny dhegemmersons
an pyth a veu ambosys, 40 drefenn Duw dhe ragweles tenkys
gwell ragon, na vedhens gwrys perfydh hebon ni.

Dyskybleth an Arloedh

12 Ytho, ni ynwedh, a-ban eus kommolenn mar veur
a dhustunioryon a-dro dhyn, tewlyn a-denewen
pub ankombrans ha pegh hag a len mar ogas, ha dre bargh,
resyn an resegva yw settys a-dheragon, 2 ow mires war-tu ha
Yesu, awtour ha perfydhder agan fydh, rag an lowender settys

a-ragdho ev neb a borthas an grows, ow tispresya an meth, ha neb re esedhas orth leuv dhyghow tron Duw.

[3] Prederewgh anodho neb a borthas kemmys kedrynn a beghadoryon er y bynn, ma na vowgh skwith na digolonnek. [4] Yn agas strif erbynn pegh, ny omledhsowgh na hwath bys yn skoellya goes. [5] Hag a ankevsowgh an ger a gonfort a gews orthowgh avel mebyon?

‘Ow Mab, na wra dispresya dyskybleth an Arloedh,
na bos digolonnek pan vi keskys ganso.
[6] Rag an Arloedh a gesk neb yw kerys ganso,
ha skorjya peub a dhegemmer avel mab.’

[7] Duryewgh yn-dann an dhyskybleth. Yma Duw orth agas dyghtya avel mebyon. Rag py mab yma na’n keredh y das? [8] Mars owgh heb dyskybleth may kevrennsowgh oll ynno, nyns owgh mebyon mes bastardyon. [9] Pella, ni a’gan bo tasow war-lergh an kig dh’agan keredhi ha ni a wre vri anedha. A ny vydhyn hwath moy gostydh dhe Das an spyrysyon, ha bewa? [10] Rag i a’gan kessydhyas rag nebes dydhyow herwydh aga bodh, mes ev a’gan kessydh dh’agan les may kevrennyn yn y sansoleth. [11] Rag a-lemmyn pub dyskybleth a hevel ken a dhuwon, a-der ken a lowena; wortiwedh y teg frut a gres hag a ewnder dhe’n re yw dyskys ganso.

[12] Ytho krevhewgh an dhiwdhorn ydhil ha’gas dewlin dhifreth, [13] ha gwrewgh hynsyow kompes dh’agas treys, ma na vo treylys dhe-ves an pyth yw evredhek, mes kynsa bos yaghhes.

Gwarnyans erbynn Nagha Gras Duw

[14] Hwilewgh kres gans an dus oll ha’n sansoleth, ma na wra denvyth gweles an Arloedh hebdhi. [15] Gwaytyewgh ma na fallo nagonan a gavoes gras Duw; ma na eginno gwreydhenn hwerowder ha gul kedrynn, dredhi may teffo lies ha bos defolys; [16] ma na vo nagonan plosek nag ansans avel Esaw a werthas y wir-genesik rag unn prys boes. [17] Rag hwi a woer pan vynna erita an bennath, neghys veu a-wosa, rag ny gavas spas a edrega kyn y’n hwilas gans dagrow.

18 Rag ny nessowgh dhe neppyth a yll bos tochys,[a] tan ow tewi,
ha tewlder, ha tewlwolow, ha korwyns, 19 ha son an hirgorn, ha
lev geryow a wra dhe'n gleworyon pysi na vo kewsys dhedha
pella geryow. 20 Rag ny borthsons an gorhemmynn a veu res,
'Hwath enyval mar toch an menydh y fydh labydhys.' 21 Yn hwir,
mar euthyk o an wolok may leveris Moyses, 'Krena a wrav
der own.' 22 Mes hwi re dheuth dhe venydh Sion ha sita an
Duw bew, Yerusalem an nevek, ha dhe eledh dres niver yn
kuntelles solem, 23 ha dhe eglos an re gynsa-genys omrolys yn
nev, ha dhe Dhuw, an breusydh a bup-tra, ha dhe spyrysyon tus
ewnhynsek gwrys perfydh, 24 ha dhe Yesu, mayn an kevambos
nowydh, ha dhe'n goes skoellys a gews tra well ages goes Abel.

25 Gwaytyewgh na'n nagghewgh neb a gews. Rag mar ny
wrussons an re na dhiank pan naghsons neb a's gwarnyas war
an nor, hwath dhe le y hwren ni diank anodho neb a'gan gwarn
a nev. 26 Ena y lev a wrug dhe'n dor krena; mes lemmyn ev re
ambosas, ow leverel, 'Unnweyth moy ny wrav unnsel an nor
dhe dhegrena mes an nev ynwedh.' 27 An lavar ma, 'Unnweyth
moy,' a dhiskwa treuskorrans an pythow yw kryghyllys, henn
yw an pythow re beu gwrys, may pessyo an pythow na yll bos
kryghyllys. 28 Ytho godhvydhyn gras a dhegemmeres ruvaneth
na yll degrena, ha rakhenna profyn dhe Dhuw gordhyans
plegadow yn revrons hag agha; 29 rag agan Duw yw tan a
gowllesk.

Gonis Kemmeradow dhe Dhuw

13 Pesyes kerensa dhe breder. 2 Na ankevewgh
wolkomma estrenyon, rag yndellma nebes re
wolkommas eledh heb y wodhvos. 3 Perthewgh kov a'n
brisnoryon par dell vewgh prisonys war-barth gansa; ha'n re yw
kammdhyghtys, a-ban esowgh hwi ynwedh y'n korf. 4 Bedhes
priosoleth synsys yn enor gans peub, ha bedhes andhefolys
gweli an demmedhyans; rag Duw a vreus an re dhijast ha'n
avoutroryon. 5 Bedhes agas bewnans rydh a gerensa arghans, ha

a 12:18 *dhe neppyth a yll bos tochys:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe venydh a yll bos tochys.*

bedhewgh kontentys gans an pyth a'gas beus; rag ev re leveris,
'Nevra ny wrav dha fyllel na dha forsakya.' [6] Ytho, ni a lever yn
kolonnek,

'An Arloedh yw ow gwereser,
ny'm bydh own;
pandr'a yll den gul dhymm?'

[7] Perthewgh kov a'gas hembrenkysi, an re a gewsis ger an
Arloedh dhywgh; prederewgh a siwyans aga bewedh ha gul
war-lergh aga fydh. [8] Yesu Krist yw an keth de ha hedhyw ha
bys vykken. [9] Na vedhewgh kemmerys a-denewen gans divers
dhyskasow ankoth; rag da yw may fo krevhes an golonn dre ras,
yn le dre boesow na veu dhe les dhe'n re a wra devnydh anedha.
[10] Ni a'gan beus alter ma na's teves an re a serv an tabernakel an
gwir dhe dhybri anodho. [11] Rag korfow an enyvales na, ha'ga
goes kyrghys a-ji dhe'n sentri gans an arghoferyas yn sakrifis
rag peghosow, yw leskys yn-mes a'n kamp. [12] Yndellma, Yesu
a wodhevis yn-mes a'n yet rag sanshe tus der y woes. [13] Ytho
deun yn-rag dhodho yn-mes a'n kamp ha doen y vismer ev
ganso. [14] Rag omma ny'gan beus sita a dhur, mes y hwilyn
an sita dhe dhos. [15] Dredho ytho, offrynnyn heb lett sakrifis
a wordhyans dhe Dhuw, henn yw frut diwweus a wormel y
hanow. [16] Na ankevewgh gul oberow mas na kevrenna an pyth
eus genowgh; sakrifisow a'n par ma yw plegadow dhe Dhuw.

[17] Bedhewgh gostydh dh'agas hembrenkysi hag uvel dhedha;
rag ymons i ow kwitha war agas enev, avel tus a goedh ri akont;
gesewgh i dhe wul hemma yn lowen, heb kyni yn tristans, rag
ny via henna dh'agas les.

[18] Pysewgh a'gan govis ni, rag sur on ni bos kowses da dhyn,
ow mynnes omdhegi yn enor yn pup-tra. [19] My a'gas pys a wul
hemma yn tiwysyk may fiv daskorrys dhywgh dhe skonna.

Bennath ha Charj Diwettha

[20] Lemmyn, an Duw a gres neb a dhros arta dhiworth an
re varow agan Arloedh Yesu Krist, bugel meur an deves, dre
woes an kevambos a dhur bys vykken, [21] re'gas provio gans pub

tra vas[a] may hwryllowgh y vodh, ow kul ynnon[b] an pyth yw plegadow yn y wolok dre Yesu Krist; dhe neb bedhes gordhyans bys vykken ha bynnari.[c] Amen.

[22] Ha my a'gas pys, breder, a wul vri a'm ger a gennerth, rag my dhe skrifa war verr lavarow. [23] Godhvydhewgh bos livrys agan broder Timothi, gans neb my a'gas gwel, mar teu yn skon. [24] Salusewgh agas hembrenkysi ha'n syns oll. An re a Itali a'gas salus. [25] Bedhes gras genowgh hwi oll. Amen.[d]

---

a 13:21 *pub tra vas:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn pub ober mas.*

b 13:21 *ynnon:* War-lergh re a'n dornskrifow *ynnowgh.*

c 13:21 War-lergh re a'n dornskrifow nyns usi omma an geryow *ha bynnari.*

d 13:25 War-lergh re a'n dornskrifow nyns eus omma *Amen.*

LYTHER
JAMYS

Chaptra 1
Salusyans
Fydh ha Furneth
Boghosogneth ha Rychys
Prevyans ha Temptyans
Klewes ha Gul an Ger
Chaptra 2
Gwarnyans erbynn Faverans
Fydh ha Gwriansow
Chaptra 3
An Taves
Chaptra 4
Kerensa a'n Bys
Breusi Breder
Gwarnyans erbynn Bostya
Chaptra 5
Gwarnyans dhe'n Dus Rych
Perthyans ha Pysadow

Salusyans

1 Jamys, gwas Duw ha'n Arloedh Yesu Krist, dhe'n dewdhek loeth yw skattrys: Lowena dhywgh!

Fydh ha Furneth

[2] Tybewgh pup-tra dhe vos lowena, ow breder, pan goedhowgh yn provow divers, [3] ow kodhvos an prevyans a'gas fydh dhe wul perthyans. [4] Ha gwres perthyans kowlwul y ober may fewgh perfydh ha dien, heb bos dhywgh fowt travyth.

[5] Mes mar fyll furneth dhe nebonan ahanowgh, govynnes ev orth Duw a re dhe bub den yn hel, heb keredhi, hag y fydh res dhodho. [6] Mes govynnes yn fydh heb doutya, rag neb a dhout yw kepar ha mordonn yw helghys ha tewlys der an gwyns. [7] Na dybes an den ma ev dhe dhegemmeres travyth dhiworth an Arloedh. [8] Gour dewblek y vrys yw brottel yn oll y fordhow.

Boghosogneth ha Rychys

[9] Mes gwres bostya an broder uvel yn y ughelder, [10] ha'n den rych yn y uvelder, rag ev a dremen kepar ha bleujenn wyls. [11] Rag an howl a sev gans an trethes ha gul dhe'n gwels gwedhra, ha'n vleujenn anodho a goedh, ha tekter y semlans yw diswrys. Y'n keth fordh an den rych a wedher yn mysk y wriansow.

Prevyans ha Temptyans

12 Gwynnvys an gour a bes yn-dann brevyans rag, wosa bos
prevys, ev a dhegemmer an gurun a vewnans a ambosas Duw
dhe'n re a'n kar. 13 Na leveres denvyth a vo prevys, 'Gans Duw
prevys ov vy;' rag ny yll Duw bos prevys gans drog, ha ny brev ev
y honan denvyth. 14 Mes prevys yw pub den yw tennys ha dynys
der y dhrokhwansow ev. 15 Ena tebel-ewl, wosa omdhoen, a
dhineyth peghadow, ha peghadow kowlwrys a dhineyth ankow.
16 Na vedhewgh toellys, ow breder veurgerys.

17 Pub ro da ha pub ro perfydh a dhiyskynn dhiworth a-wartha,
ow tos yn-nans dhiworth an Tas a wolowys ha nyns eus chanj na
skeus treylyans ganso. 18 Gans y vynnas ev, ev a'gan dineythis
dre er a wiryonedh, may fen ni avel an kynsa frut a'y greaturs.

Klewes ha Gul an Ger

19 Godhvydhewgh hemma, ow breder veurgerys. Bedhes pub
den skav dhe glewes, lent dhe gewsel, lent dhe serri. 20 Rag ny
wra sorr gour avonsya ewnder Duw. 21 Ytho, gorrewgh dhe-ves
pub plosedhes ha drog dres eghenn, ha degemmerewgh yn uvel
an ger plynsys ynnowgh, a yll selwel agas enev.

22 Bedhewgh gwrioryon a'n ger, heb bos goslowysi yn unnsel,
owth omdoella. 23 Rag den mars yw goslowyas a'n ger heb bos
gwrier, ev yw kepar ha gour a wel y fas genesik yn gweder.
24 Ev a wel y honan ha mos dhe-ves hag ankevi a-dhesempis
py par den yw. 25 Mes neb a vir y'n lagha berfydh a rydhses ha
pesya ynno, heb bos goslowyas a ankev, mes gwrier an ober,
gwynnvys vydh an den ma y'n pyth a wra. 26 Mars eus neb den
a breder y vos kryjyk, heb fronna y daves, mes ow toella y
golonn ev, koeg yw kryjyans an den ma. 27 Kryjyans glan hag
andhefolys a-dherag Duw an Tas yw hemma: mos dhe vires
orth omdhivasow ha gwedhwesow yn aga anken, hag omwitha
dinamm dhiworth an bys.

Gwarnyans erbynn Faverans

2 Ow breder, na synsewgh fydh agan Arloedh gloryus Yesu
Krist, gans faverans dhe neb den. [2] Mar teu gour owrek
y vysies ha splann y dhillas a-bervedh yn agas kuntelles, ha mar
teu ynwedh den boghosek, plos y dhillas, [3] ha hwi a vir orth
neb a wisk an dillas splann ha leverel, 'Esedh omma yn tyller
da,' ha leverel dhe'n den boghosek, 'Sav ena,' po 'Esedh[a] orth
ow skavell-droes,' [4] a ny wrussowgh dissernya yntredhowgh ha
mos ha bos breusydhyon drog agas prederow? [5] Goslowewgh,
ow breder veurgerys. A ny dhewisas Duw an voghosogyon y'n
bys dhe vos rych yn fydh ha heryon a'n wlaskor a ambosas
dhe'n re a'n kar? [6] Mes hwi a dhisenoras an boghosek. A ny'gas
begh an dus rych? A ny'gas tennons a-dherag lysyow breus? [7] A
ny vlasfemyons i an hanow da a veu gelwys warnowgh?

[8] Mar kollenwowgh yn hwir an lagha ryel war-lergh an
skryptor, Ty a wra kara dha hynsa kepar dell gerydh dha honan,
yn ta y hwrewgh hwi. [9] Mes mar plegyowgh dhe dremmynn neb
den, pegh a wrewgh, ha dampnys owgh hwi gans an lagha avel
peghadoryon. [10] Rag neb a with an lagha yn tien mes a drebuch
yn unn dra, yn tien gyllys kablus yw ev. [11] Rag neb a leveris
'Na wra avoutri,' a leveris ynwedh, 'Na wra denladh.' Mar ny
wre'ta avoutri mes denladh a wre'ta, devedhys osta peghador
erbynn an lagha. [12] Yndella leverewgh hag yndella gwrewgh,
kepar ha tus a vons breusys dre lagha rydhses. [13] Rag an vreus a
vydh heb tregeredh dhe neb na dhiskwa tregeredh. Tregeredh
a drygh war vreus.

Fydh ha Gwriansow

[14] Pyth yw an les, ow breder, mar lever den bos fydh ganso,
mes nyns eus gwriansow? A yll fydh y selwel? [15] Broder po
hwoer mars yns i noeth ha heb boes pub dydh, [16] ha mar lever
nebonan ahanowgh dhedha, 'Kewgh yn kres, bedhewgh toemm
ha lenwys,' mes ny rowgh dhedha an taklow yw res dhe'n korf,

---

a 2:3 *Esedh:* War-lergh re a'n dornskrifow *Esedh omma.*

pyth yw an les? [17] Yndella ynwedh, fydh hy honan, mar nyns eus gwriansow gensi, marow yw.

[18] Mes nebonan a lever, 'Yma fydh genes jy, ha gwriansow genev vy.' Diskwa dhymm dha fydh jy heb gwriansow, ha my a vynn diskwedhes dhis ow fydh vy der ow gwriansow. [19] Ty a grys bos Duw onan. Yn ta y hwre'ta. An dhywolow ynwedh a grys, ha krena. [20] A vynn'ta godhvos, a dhen koeg, bos euver[a] fydh heb gwriansow? [21] A ny veu agan tas Abraham justifiys dre wriansow, hag ev owth offrynna y vab Ysak war an alter? [22] Ty a wel bos fydh ow kesoberi gans y wriansow ha bos fydh kowlwrys dre wriansow. [23] Ha kollenwys veu an skryptor ow leverel, 'Abraham a fydhyas yn Duw hag akontys veu hemma dhodho avel ewnder,' hag y'n gelwys, 'Koweth Duw.' [24] Ty a wel den dhe vos justifiys dre wriansow, a-der dre fydh yn unnsel. [25] Hag y'n keth vaner, a ny veu Rahab an hora justifiys dre wriansow ha hi ow wolkomma an kannasow ha'ga dannvon alena dre fordh arall? [26] Rag kepar dell yw an korf marow heb spyrys, yndella ynwedh, marow yw fydh heb gwriansow.

An Taves

3 Na vedhewgh meur ahanowgh dyskadoryon, ow breder. Hwi a woer ni, an dhyskadoryon dhe dhegemmeres breus poessa. [2] Pubonan ahanan a gammwra yn lies tra. Den mar ny gammwra yn y lavar, gour perfydh yw hemma, hag ev a yll fronna an korf dien ynwedh. [3] Mar korryn[b] fronn yn ganow margh may fo ev gostydh dhyn ni, y gorf dien ynwedh a lewyn ni. [4] Mirewgh orth an gorholyon ynwedh. Mar vras kyn fons i ha herdhys gans gwynsow krev, lewys yns i gans lew pur vyghan ple fo ervirys gans an lewyader. [5] Yndella an taves ynwedh yw esel byghan hag a vost taklow bras.

Otta, ass yw byghan an tan, hag ass yw bras an koes a vydh leskys ganso! [6] Ha tan yw an taves, norvys kammhynseth. Settys yw an taves yn mysk agan eseli, ow mostya an korf dien

---

a 2:20 *euver:* War-lergh re a'n dornskrifow *marow.*

b 3:3 *Mar korryn:* War-lergh re a'n dornskrifow *Otta, ni a worr.*

hag ynflammya an ros a vewnans, ow kavoes y dan dhiworth
ifarn. [7] Pub eghenn a vest hag edhen, a bryv ha bestes morek
yw dovhes ha re beu dovhes gans mab-den, [8] mes an taves ny
yll denvyth y dhovhe. Droktra direwl yw, leun a wenon marwel.
[9] Ganso ev, ni a vennik an Arloedh ha Tas,[a] ha ganso ev ni a
volleth mab-den yw gwrys war-lergh hevelep Duw. [10] Yn-mes
a'n keth ganow y teu ha bennath ha molleth. Nyns yw gwiw, ow
breder, an taklow ma dhe hwarvos yndella. [11] A dhyllo fenten
dowr yr ha hwerow yn-mes a'n keth toll? [12] A yll figbrenn, ow
breder, ri greun olew, po gwinbrenn ri figys? Ynwedh ny yll
fenten hoelan ri dowr yr.[b] [13] Piw yntredhowgh yw fur ha skentel?
Der y gonversashyon da, diskwedhes ev y wriansow yn uvelder
furneth. [14] Mes mars eus avi hwerow ha strivyans genowgh yn
agas kolonn, na wrewgh bostya, na gowleverel erbynn an gwir.
[15] Nyns yw hemma furneth a dhiyskynn a-wartha, mes a'n bys,
anspyrysel, dyowlek yw. [16] Le may ma avi ha strivyans yma
deray ha pub drogober. [17] Mes an furneth a-wartha yw kyns
oll glan, ena ow kara kres, klor, es y berswadya, leun a versi ha
frut da, heb faverans, heb falsuri. [18] Ha frut ewnder yw hesys yn
kres rag an re a wra kres.

Kerensa a'n Bys

4 A-ble teu breselyow ha kasow yntredhowgh? A ny
dhons i yn-mes a'gas hwansow usi owth omladh yn agas
eseli? [2] Yma hwans genowgh ha ny'gas beus. Hwi a ladh ha
perthi avi heb galloes kavoes. Hwi a omladh ha breseli. Ny'gas
beus rag na wovynnowgh. [3] Hwi a wovynn heb degemmeres,
rag hwi a gammwovynn, may hyllowgh spena, ow siwya agas
hwansow. [4] A avoutresow![c] A ny wodhowgh hwi kerensa an
bys dhe vos eskarogeth erbynn Duw? Piwpynag a vynno bos

---

a 3:9 *an Arloedh ha Tas:* War-lergh re a'n dornskrifow *Duw ha'n Tas.*

b 3:12 *Ynwedh ny yll fenten hoelan ri dowr yr:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yndella ny yll fenten vyth gul dowr hoelan hag yr.*

c 4:4 *A avoutresow!* War-lergh re a'n dornskrifow *A avoutroryon hag avoutresow!*

koweth an bys a omwra eskar Duw. [5] Po a dybowgh an skryptor
dhe leverel yn euver, 'Trohag avi y yeun an spyrys a wrug ev
dhe driga ynnowgh.' [6] Mes brassa gras y re ev; rakhenna y lever,

'Duw a sev erbynn tus woethus,
mes dhe dus uvel ev a re ras.'

[7] Ytho, bedhewgh gostydh dhe Dhuw; mes sevewgh erbynn
an jowl, hag ev a wra fia dhiworthowgh. [8] Dewgh nes dhe
Dhuw, hag ev a dheu nes dhywgh hwi. Glanhewgh agas diwla,
a beghadoryon, ha purhewgh agas kolonn, a dus dewblek
agas brys. [9] Gwrewgh galari, ha kyni hag oela. Bedhes agas
hwarth treylys dhe gynvann, ha'gas lowena dhe dristyns.
[10] Omuvelhewgh a-dherag an Arloedh, hag ev a wra agas
ughelhe.

Breusi Breder

[11] Na wrewgh kewsel an eyl erbynn y gila, a vreder. Neb a
gews erbynn broder po a vreus y vroder a gews erbynn an lagha
hag a vreus an lagha; ha mar preusewgh an lagha, nyns osta
gwrier an lagha mes breusydh. [12] Onan yw riyas an lagha ha
breusydh, neb a yll selwel ha diswul. Piw osta jy, a vreus dha
gentrevek?

Gwarnyans erbynn Bostya

[13] Dewgh lemmyn, an re a lever, 'Hedhyw po a-vorow ni a
vynn mos a-ji dhe'n dre ma ha spena blydhen ena ha kenwertha,
ha gul prow.' [14] Mes ny wodhowgh fatell vydh agas bewnans
a-vorow. Ethenn owgh hwi owth omdhiskwedhes[a] rag berr
dermyn hag ena ow mos mes a wel. [15] Yn le henna, y koedh
dhywgh leverel, 'Mar mynn an Arloedh, ni a vew, ha gul
hemma po henna.' [16] Mes lemmyn hwi a vost yn agas goeth.
Oll bostya a'n par na yw drog. [17] Ytho neb a woer an pyth yw
da dhe wul hag ev ny'n gwra, dhodho ev pegh yw.

---

a 4:14 *Ethenn owgh hwi owth omdhiskwedhes:* War-lergh re a'n dornskrifow *Ethenn yw, owth omdhiskwedhes.*

Gwarnyans dhe'n Dus Rych

5 Dewgh lemmyn, a dus rych, gwrewgh oela ha kyni war
agas galarow ow tos warnowgh. [2] Pedrys yw agas pythow
ha dybrys gans goedhanes yw agas dillas. [3] Agas owr ha'gas
arghans re gesknias, ha'ga hesknians a vydh dustuni er agas
pynn ha dybri agas kig kepar ha tan. Hwi re guntellas tresor
rag an dydhyow diwettha. [4] Otta, gobrow an wonisysi a vysas
agas gwelyow hag a wrussowgh gwitha dhiworta yn fals, ymons
ow karma; ha garmow an vysoryon re dhrehedhas diwskovarn
Arloedh an luyow. [5] Hwi re vewas yn es hag yn plesour war
an dor; hwi re vagas agas kolonn yn jydh ladhva. [6] Hwi re
dhampnyas ha ladha an den gwiryon; ny sev ev orthowgh.

Perthyans ha Pysadow

[7] Ytho, perthewgh, a vreder bys yn devedhyans an Arloedh.
Otta, an tiek a worta frut drudh an dor, meur y berthyans
yn y gever, erna dhegemmerro an glaw a-varr ha'n glaw
diwedhes. [8] Perthewgh hwi ynwedh. Fastyewgh agas kolonn,
rag devedhyans an Arloedh re dheuth nes. [9] Na wrewgh
krodhvolas, a vreder, an eyl war y gila, ma na vewgh breusys.
Otta, an breusydh a sev a-dherag an darasow. [10] Kemmerewgh,
a vreder, yn ensampel a wodhevyans ha perthyans, an brofoesi
a gewsis yn hanow an Arloedh. [11] Otta, ni a's gelow gwynnvys,
an re a dhuryas; duryans Job re wrussowgh klewes anodho, ha
porpos an Arloedh a welsowgh, bos an Arloedh pur druedhek
ha pitethus.

[12] Mes dres oll, ow breder, na liewgh na re'n nev, na re'n dor
na gans li vydh arall, mes bedhes agas 'Ya' ya, ha'gas 'Na' na,
ma na goetthowgh yn-dann vreus.

[13] Eus nebonan ahanowgh grevys? Gwres ev pysi. Eus nebonan
lowenek? Kanes ev salm. [14] Eus nebonan klav yn agas mysk?
Gelwes ev henavogyon an eglos ha gwrens i pysi warnodho ha'y
untya gans oyl yn hanow an Arloedh. [15] Ha pysadow fydh a wra
sawya an klav, ha'n Arloedh a vynn y dhrehevel. Ha mar kwrug

ev peghosow, y fydh henna[a] gevys dhodho. 16 Ytho, yesewgh
agas peghosow an eyl dh'y gila, ha pysewgh an eyl rag y gila,
may fewgh yaghhes. Pur nerthek yw an pysadow effeythus a
dhen gwiryon. 17 Elias o den kehaval y gnas dhyn ni hag ev a
bysis yn pysadow na wrella glaw, ha glaw ny wrug war an dor
teyr blydhen ha hwegh mis. 18 Hag arta ev a bysis, ha'n nev a
ros glaw, ha'n dor a dhug y frut.

19 Ow breder, mar kwander nebonan ahanowgh dhiworth an
gwir ha nebonan a'n dre arta dhodho, 20 godhvydhes ev:[b] neb
a dreyl peghador a'y gammfordh a selow y enev a ankow, ha
kudha peghosow pals.

a 5:15 *y fydh henna:* War-lergh re a'n dornskrifow *i a vydh.*

b 5:20 *godhvydhes ev:* War-lergh re a'n dornskrifow *godhvydhewgh.*

KYNSA LYTHER
PEDER

Chaptra 1
Govenek Bew
Galow dhe Vewnans Sans
Chaptra 2
An Men Bew ha'n Genedhel Sans
Bewewgh avel Servysi Duw
Ensampel a Wodhevyans Krist
Chaptra 3
Gwragedh ha Gwer
Godhevyans a-barth Ewnder
Chaptra 4
Rennysi Dha a Ras Duw
Chaptra 5
Ow Pugelya Flokk Duw
Dynnargh Diwettha

1 Peder, abostol Yesu Krist dhe'n bobel dhewisys, godrigoryon skattrys yn Pontus, Galatia, Kappadokia, Asia, ha Bithynia, [2] dewisys war-lergh ragwodhvos Duw an Tas, yn sansheans an Spyrys, dhe wostytter ha skoellyans goes Yesu Krist: Gras ha kres re bo palshes dhywgh hwi.

Govenek Bew

[3] Benniges re bo Duw ha Tas agan Arloedh Yesu Krist, neb a'gan dastineythis, war-lergh y dregeredh vras, dhe wovenek bew dre dhasserghyans Yesu Krist a'n re varow, [4] dhe ertach heb pedri, andhefolys, ha heb gwedhra, yw gwithys yn nev ragowgh hwi [5] neb yw gwithys dre alloes Duw dre fydh dhe selwyans parys dhe vos diskwedhys y'n termyn diwettha. [6] Hag ynno hwi a lowenha, kyn fo res tristhe berr dermyn yn prevyansow pals, [7] rag may fo kevys prov agas fydh, moy y bris es owr a yll pedri kyn fo prevys gans tan, dhe wormola ha gordhyans hag enor orth diskwedhyans Yesu Krist, [8] neb a gerowgh heb y weles, ha heb y weles hwath mes ow krysi ynno, hwi a lowenha ynno gans joy dres lavar ha gloryus, [9] ow tegemmeres siwyans agas fydh: selwyans enevow.

[10] An brofoesi, neb a brofoesa a-dro dhe'n gras a vedha dhywgh hwi, a hwilas ha hwithra a-dro dhe'n selwyans ma, [11] ow hwithra pyth po py termyn a dhiskwedhas Spyrys Krist

ynna, pan ragdhustunias tormentys Krist ha'n splannder a wre y siwya. [12] Diskwedhys veu dhedha nag esons i ow konis aga honan, mes yth esons orth agas gonis hwi y'n taklow re beu derivys dhywgh gans an re a bregowthas an nowodhow da dhywgh der an Spyrys Sans, dannvenys dhiworth nev, taklow ha hwans yma dhe eledh mires warnedha.

Galow dhe Vewnans Sans

[13] Ytho, grogysewgh diwglun agas brys, bedhewgh divedhow, ha settyewgh agas govenek yn tien war an gras a vydh dres dhywgh orth diskwedhyans Yesu Krist. [14] Kepar ha fleghes wostydh, na wrewgh war-lergh hwansow an termyn a'gas fowt a skians, [15] mes kepar dell yw sans neb a'gas gelwis, bedhewgh hwi sans ynwedh yn agas fara oll; [16] rag skrifys yw, 'Sans vydhowgh hwi,[a] rag my yw sans.'

[17] Ha mar kelwowgh warnodho avel Tas, ev neb a vreus heb plegyans war-lergh gwrians pub den, gwrewgh spena termyn agas godrik yn own. [18] Hwi a woer na vewgh dasprenys gans taklow a yll pedri, arghans nag owr, dhiworth agas bewedh euver a veu eritys dhiworth agas tasow, [19] mes gans goes drudh Krist kepar hag oen heb defowt ha heb namm. [20] Ragaswonnys ova kyns selyans an bys, mes diskwedhys y'n termynyow diwettha ragowgh hwi, [21] neb a grys dredho yn Duw a wrug y dhrehevel dhiworth an re varow ha ri splannder dhodho, mayth usi agas fydh ha'gas govenek yn Duw.

[22] Wosa glanhe agas enev der wostytter dhe'n gwir,[b] dhe gerensa broder heb fayntys, kerewgh an eyl y gila yn tiwysyk, yn-mes a golonn lan. [23] Ny vewgh hwi dastineythys dre has a yll pedri, mes dre has na yll pedri dre er Duw, ow pewa hag ow pesya. [24] Rag,

---

a 1:16 *Sans vydhowgh hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *Bedhewgh sans.*

b 1:22 *dhe'n gwir:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe'n gwir der an Spyrys.*

‘Oll kig yw kepar ha gwels,
hag oll y splannder kepar ha bleujenn an gwels.
An gwels a wedher,
ha’n vleujenn a goedh dhe-ves,
25 mes lavar an Arloedh a dhur bys vykken.’

Ha hemm yw an lavar a veu pregewthys dhywgh hwi y’n aweyl.

An Men Bew ha’n Genedhel Sans

2 Ytho, gorrewgh dhe-ves pub drog ha pub toell ha falsuri hag avi ha pub kabel. 2 Kepar ha fleghes nowydh genys, hwansewgh leth spyrysel pur may teffowgh dhe selwyans[a] dredho, 3 mar kwrussowgh tastya bos an Arloedh kuv.

4 Dewgh dhodho, men bew skonys gans mab-den mes dewisys gans Duw ha drudh. 5 Ha hwi ynwedh, kepar ha meyn bew, omdhrehevewgh hwi dhe vos chi spyrysel, oferyasedh sans, dhe offrynna sakrifisow spyrysel kemmeradow dhe Dhuw dre Yesu Krist. 6 Rag skrifys yw y’n Skryptor,

‘Otta, my a worr yn Sion men,
pennmen dewisys, drudh,
ha neb a grys ynno ny’n jevydh meth.’

7 Ytho an enor ma yw dhywgh hwi neb a grys; mes dhe’n re na grys,

‘An men a skonyas an weythoryon
res eth ha bos penn an korn,’

8 ha,

‘Men a wra dhe dhen trebuchya,
ha karrek a offens.’

I a goedh rag nyns yns i gostydh dhe’n ger. Henna a veu aga thenkys.

9 Mes hwi yw agh dhewisys, oferyasedh ryel, kenedhel sans, pobel arbennik dhodho, may hyllowgh deklarya an gwriansow

a 2:2 War-lergh re a’n dornskrifow nyns usi omma *dhe selwyans.*

marthys a neb a'gas gelwys yn-mes a dewlder a-bervedh yn y wolow marthys.

10 Ny vewgh hwi pobel seulabrys,
mes lemmyn pobel Duw owgh hwi.
Ny dhegemmersowgh piteth,
mes lemmyn piteth re dhegemmersowgh.

Bewewgh avel Servysi Duw

11 Karadowyon, my a'gas pys avel alyons ha divresow mayth omwithewgh rag hwansow an kig a wra gwerrya erbynn an enev. 12 Bedhes da agas bewedh yn mysk an Jentilys; ena kyn kewsons er agas pynn avel drogoberoryon, y hyllons gordhya Duw yn jydh y dhevedhyans,[a] pan welons agas gwriansow da.

13 Bedhewgh gostydh a-barth an Arloedh dhe bub awtorita fondys gans mab-den, po dhe vyghtern avel penn-router 14 po dhe rewlysi yw dannvenys ganso dhe gessydhya drogoberoryon, mes dhe wormel masoberoryon. 15 Rag yndella yw bodh Duw, may hyllowgh hwi, ow kul da, konkludya fowt skians tus wokki. 16 Bedhewgh rydh mes heb gul devnydh a rydhses avel klok droktra, mes kepar ha gwesyon Duw. 17 Gwrewgh enora pub den oll, kara an brederedh, Duw, enora an emperour.

Ensampel a Wodhevyans Krist

18 Kethwesyon, bedhewgh gostydh yn pub own dh'agas mestrysi, dhe'n re da ha meur aga godhevyans, mes dhe'n re dhignas ynwedh. 19 Rag hemm yw grassyes: den dhe berthi galarow ha godhevyans gans kamm, yn omwodhvos a Dhuw. 20 Rag pandr'a dal mar perthowgh pan owgh hwi gweskys wosa gul kamm? Mes mar kwrewgh yn ta ha perthi godhevyans, gras gans Duw yw hemma. 21 Rag dhe hemma y fewgh hwi gelwys, rag Krist ynwedh a wodhevis ragowgh hwi[b] dhe wir, ow kasa dhywgh ensampel, may siwyewgh olow y dreys.

---

a 2:12 *dhevedhyans:* Greka *yn jydh (an) visitasyon.*

b 2:21 *ragowgh hwi:* War-lergh re a'n dornskrifow *ragon ni.*

22 ‘Ny wrug peghadow,
ha ny veu toell kevys war y anow.’

23 Pan veu drokhenwys, ny dhrokhenwis yn attal. Pan wodhevis, ny vraggyas, mes yth omgommyttyas dhe neb a vreus yn hwiryon. 24 Ev y honan a borthas agan peghosow y’n prenn, may hwryllyn ni, marow dhe beghosow, bewa dhe ewnder. Gans y woliow sawys vewgh hwi. 25 Rag yth esewgh ow mos yn sowdhan kepar ha deves,[a] mes lemmyn treylys owgh hwi dhe’n bugel ha’n epskop[b] a’gas enev.

Gwragedh ha Gwer

3 Y’n keth vaner, a wragedh, bedhewgh gostydh dh’agas gwer; ena, kyn fo re anedha nag yw gostydh dhe’n ger, i a yll bos gwaynys heb ger dre bewedh aga gwragedh, 2 hag i ow kweles agas bewedh glan hag ownek. 3 Na vedhes agas afinans war-tu a-ves, ow pletha an vlew na gorra tegennow owr a-dro dhywgh na gwiska dillas splann, 4 mes bedhes gnas[c] kudhys an golonn, gans afinans na yll pedri a spyrys kosel ha klor, yw meur y bris a-dherag Duw. 5 Rag yndella, seulabrys, an benynes sans, neb a’s tevo govenek yn Duw, a wrug omafina, gostydh dh’aga gwer aga honan, 6 kepar dell obayas Sara dhe Abraham orth y gelwel ‘Arloedh.’ Hwi yw hy fleghes pan wrewgh da, ha pan na berthowgh own a euth vytholl. 7 Y’n keth vaner an wer, gwrewgh kesvewa gansa yn konvedhes, ow tiskwedhes enor dhe’n wreg avel dhe’n gwanna lester, kepar ha dhe heryon genowgh ynwedh a’n ras a vewnans, ma na vo lettys agas pysadow.

---

a 2:25 *Rag yth esewgh ow mos yn sowdhan kepar ha deves:* War-lergh re a’n dornskrifow *Rag yth ewgh hwi kepar ha deves gyllys yn sowdhan.*

b 2:25 *epskop:* Po *gwithyas.*

c 3:4 *gnas:* Greka *den.*

Godhevyans a-barth Ewnder

8 Wor'tiwedh, bedhewgh hwi oll a'n keth brys, ow keskodhevel,
ow kara an vreder, truedhek, uvel,[a] 9 heb attyli drog rag drog
na despit rag despit, mes yn le henna bennath, rag dhe henna y
fewgh hwi gelwys, may hwrellewgh erita bennath.

10 'Neb a vynn kara bewnans
ha gweles dydhyow da,
fronnes ev y daves a dhrog
ha'y dhiwweus a gewsel toell.
11 Treylyes ev dhiworth drog ha gul dader,
hwiles ev kres ha'y siwya;
12 rag bos dewlagas an Arloedh war an re wiryon,
hag igor yw y dhiwskovarn dh'aga fysadow,
mes fas an Arloedh yw settys erbynn an re a wra
drog.'

13 Ha piw a wra agas aperya mars ewgh ha bos diwysyk rag
dader? 14 Mes mar kodhevowgh ynwedh rag ewnder, gwynn
agas bys. Na berthewgh own rag euth anedha, ha na vedhewgh
troblys, 15 mes sanshewgh an Arloedh Krist[b] yn agas kolonn.
Bedhewgh parys pup-prys dhe wul defens dhe bub den a
wovynn orthowgh a-dro dhe'n govenek usi ynnowgh, 16 mes
gans klorder hag own, ow kwitha kowses da, may fons i shamys
neb a gabel agas bewedh da yn Krist, pan gewsons er agas pynn.
17 Rag gwell yw godhevel ow kul dader, mar mynn bodh Duw,
es drog. 18 Rag Krist a wodhevis[c] unnweyth rag peghosow, den
gwiryon rag tus kammhynsek, ma'gas[d] drollo dhe Dhuw, ledhys
y'n kig mes bewhes y'n spyrys; 19 hag ynno ev eth dhe bregoth
dhe'n spyrysyon yn prison 20 a veu diwostydh kyns, pan esa

---

a 3:8 *uvel:* War-lergh re a'n dornskrifow *kuv.*

b 3:15 *an Arloedh Krist:* War-lergh re a'n dornskrifow *an Arloedh Duw.*

c 3:18 *a wodhevis:* War-lergh re a'n dornskrifow *a verwis.*

d 3:18 *ma'gas:* War-lergh re a'n dornskrifow *ma'gan.*

hirwodhevyans Duw ow kortos yn dydhyow Noy, ha'n argh ow
pos pareusys, may feu sawys niver byghan, henn yw eth enev,
dre dhowr. [21] Hemm yw tokyn a'gan saw lemmyn, henn yw
besydh. Nyns yw gorra dhe-ves mostedhes an kig mes gorthyp
kowses da dhe Dhuw dre dhasserghyans Yesu Krist, [22] usi a
dhyghow dhe Dhuw, gyllys yn nev, gans eledh ha potestatys ha
nerthow gwrys gostydh dhodho ev.

Rennysi Dha a Ras Duw

4 Ytho, a-ban wrug Krist godhevel[a] y'n kig, omarvewgh
hwi ynwedh gans an keth brys, rag neb re wodhevis
y'n kig re asas peghadow, [2] ytho ny vew namoy yn hwansow
mab-den dres an termyn yw gesys y'n kig, mes orth bodh Duw.
[3] Rag lowr yw an termyn usi tremenys dhe wul war-lergh towl
an Jentilys ow pesya yn leshyans, drokhwansow, medhwenep,
kevewiow gwyls, eva re ha gordhyans idolys yw erbynn lagha.
[4] Marth a's teves na resowgh hwi gansa i dhe'n keth liv a wrians
direwl, hag i a'gas kabel; [5] mes i a re akont dhe neb yw parys
dhe vreusi an re vew ha'n re varow. [6] Rakhenna y feu an aweyl
pregewthys hwath dhe'n re varow, may fewens yn spyrys war-
lergh Duw, kyn fens i breusys avel mab-den y'n kig war-lergh
mab-den.

[7] Gorfenn pup-tra re dheuth nes; ytho bedhewgh doeth ha sad
orth pysadow. [8] Kyns oll, kevewgh kerensa yntredhowgh heb
hedhi,[b] rag kerensa a gudh peghosow pals. [9] Bedhewgh hel dhe
westoryon, an eyl dh'y gila, heb krodhvol. [10] Dell dhegemmeras
pubonan ahanowgh ro, gwrewgh devnydh anodho an eyl rag
y gila kepar ha rennysi dha a'n gras divers a Dhuw. [11] Den
mar kews, kewses ev lavarow Duw; den mar konis, gonedhes
gans nerth yw res gans Duw, may fo Duw gordhys yn pup-tra
dre Yesu Krist, dhe neb re bo gordhyans ha nerth, trank heb
worfenn. Amen.

---

a 4:1 *godhevel:* War-lergh re a'n dornskrifow *godhevel ragon.*

b 4:8 *heb hedhi:* Po *yn tiwysyk.*

12 Karadowyon, na vedhewgh sowdhenys a'n prevyans gans tan
usi genowgh rag agas previ, kepar ha pan ve neppyth ankoth ow
koedha warnowgh. 13 Mes, ha hwi ow kevrenna godhevyansow
Krist, lowenhewgh, may lowenhahowgh ynwedh yn heudhik
orth diskwedhyans y splannder. 14 Mars owgh hwi despitys yn
hanow Krist, gwynn agas bys rag an Spyrys a splannder hag
a Dhuw a wra powes warnowgh.[a] 15 Mes na wres denvyth
ahanowgh godhevel avel denledhyas, na lader, na drogoberer,
na mellyer yn negys tus erell. 16 Mes mar kodhev avel Kristyon,
na berthes meth, mes gwres ev gordhya Duw y'n hanow ma.[b]
17 Rag devedhys yw an termyn dhe dhalleth an vreus orth
teylu Duw, ha mar talleth orthyn ni, pandr'a vydh gorfenn an
re nag yw gostydh dhe aweyl Duw? 18 Ha mar skantlowr yw
selwys an den gwiryon, ple hwra an den didhuw ha'n peghador
omdhiskwedhes? 19 Ytho, an re a wodhev war-lergh bodh Duw,
gwrens i kemmynna aga enev dhe Greador lel, ow kul dader.

Ow Pugelya Flokk Duw

5 Ytho, my a bys an re yw henavogyon yn agas mysk, ha
my henavek ynwedh genowgh, ha test godhevyansow
Krist, ha kevrenner y'n splannder a vydh diskwedhys,
2 bugelyewgh flokk Duw usi yn agas mysk, ow korweles heb
konstryna mes bolonjedhek, war-lergh bodh Duw;[c] heb hwansa
gwayn plos, mes yn tiwysyk; 3 heb lordya war an re a withowgh,
mes yn ensamplys dhe'n flokk, 4 ha pan omdhiskwa an penn-
bugel, hwi a wra degemmeres an gurun a splannder na wedher.
5 Y'n keth vaner, hwi, a dus yowynk, bedhewgh gostydh dhe'n
henavogyon, ha pubonan gwiskewgh uvelder an eyl dh'y gila,
rag

'Duw a sett orth tus woethus,
mes dhe dus uvel, y re ev gras.'

a 4:14 War-lergh re a'n dornskrifow yma keworrys omma *A-barth dhedha i blasfemys yw; a-barth dhywgh hwi glorifiys yw.*

b 4:16 *y'n hanow ma:* War-lergh re a'n dornskrifow *y'n mater ma.*

c 5:2 *war-lergh bodh Duw:* Nyns usi an geryow ma yn re a'n dornskrifow.

[6] Omuvelhewgh ytho yn-dann leuv alloesek Duw, rag ma'gas ughelhaho y'n termyn gwiw, [7] ow tewlel oll agas fienasow warnodho, rag hwi yw bern dhodho ev. [8] Bedhewgh sad, bedhewgh hewoel. Agas eskar an jowl, kepar ha lew owth usa, a gerdh a-dro, ow hwilas nebonan dhe dhevorya. [9] Sevewgh orto, fyrv y'n fydh, ow kodhvos an keth godhevyans dhe hwarvos dh'agas breder usi y'n bys. [10] Lemmyn, Duw pub ras, neb a'gas gelwis dh'y splannder heb diwedh yn Krist Yesu, wosa hwi dhe wodhevel pols, a wra y honan agas gul perfydh, fastya, krevhe ha selya. [11] Dhodho ev an galloes[a] trank heb worfenn. Amen.

Dynnargh Diwettha

[12] Dre Silvanus, broder lel, my a dyb, re skrifis vy dhywgh war nebes lavarow, ow keski ha dustunia bos hemma gwir ras Duw; sevewgh fyrv ynno. [13] An eglos yn Babylon, dewisys war-barth genowgh hwi, ha Mark ow mab a'gas dynnergh. [14] Salusewgh an eyl y gila gans bay kerensa.

Kres dhywgh hwi oll usi yn Krist.[b]

---

a 5:11 *an galloes:* War-lergh re a'n dornskrifow *an gordhyans ha'n galloes.*

b 5:14 *yn Krist:* War-lergh re a'n dornskrifow *yn Krist Yesu. Amen*

NESSA LYTHER
PEDER

Chaptra 1
Salusyans
Galow an Kristyon ha'y Dhewisyans
Golewder Krist ha'n Ger a Brofoesans

Chaptra 2
Fals Profoesi ha Dyskadoryon

Chaptra 3
Ambos Devedhyans Krist

Salusyans

1 Simon[a] Peder, gwas hag abostol Yesu Krist,

Dhe'n re re gavas fydh drudh kehaval dh'agan fydh ni,
yn ewnder agan Duw ha'gan Selwyas Yesu Krist:

[2] Gras dhywgh hwi ha kres re bo palshes yn aswonnvos Duw
ha'gan Arloedh Yesu.

Galow an Kristyon ha'y Dhewisyans

[3] Galloes Duw re ros dhyn pup-tra kevrennys gans bewnans
ha sansoleth, der aswonnvos a neb a'gan gelwis dh'y splannder
ev ha'y vertu. [4] Dredha ev re ros dhyn ambosow drudh ha pur
vras, may hyllowgh dredha kevrenna yn natur Duw, wosa diank
dhiworth an plosedhes usi y'n bys dre dhrog hwansow. [5] Ha rag
an keth tra ma, strivewgh gwella gyllowgh dhe worra yn agas
fydh vertu, hag yn vertu godhvos, [6] hag yn godhvos omrewl,
hag yn omrewl perthyans, hag yn perthyans sansoleth, [7] hag yn
sansoleth kuvder dhe vreder, hag yn kuvder dhe vreder kerensa.
[8] Mars usi an taklow ma ynnowgh hag ow palshe, i a'gas gwith
rag bos euver na heb frut yn aswonnvos agan Arloedh Yesu
Krist. [9] Rag mar nyns usi an re ma gans nebonan, dall yw ha
berr y wolok, heb perthi kov y feu glanhes a'y beghosow koth.
[10] Rakhenna, a vreder, bedhewgh dhe voy diwysyk dhe fastya
agas galow ha'gas dewis; rag mar kwrewgh an taklow ma, ny
wrewgh trebuchya bynitha. [11] Rag yndella, y fydh grontys
dhywgh hwi yn rych dhe entra dhe wlaskor heb diwedh agan
Arloedh ha'gan Selwyas Yesu Krist.

---

a 1:1 *Simon:* War-lergh re a'n dornskrifow *Simeon.*

12 Rakhenna, my a vynn pup-prys dri an taklow ma dh'agas
kov, kyn hwrewgh aga godhvos, ha synsowgh yn krev an gwir
usi genowgh. 13 My a dyb y vos gwiw, hedre viv y'n tylda ma,
gul dhywgh difuna, orth agas kovhe, 14 ow kodhvos my dhe
worra dhe-ves yn skon ow thylda dell dhiskwedhas dhymm dhe
wir agan Arloedh Yesu Krist, 15 Ha my a striv gwella gylliv
dhe surhe hwi dhe berthi kov pup-prys a'n taklow ma wosa ow
thremenyans.

Golewder Krist ha'n Ger a Brofoesans

16 Ny siwsen hwedhlow gwrys yn konnyk ha ni ow terivas
dhywgh galloes ha devedhyans agan Arloedh Yesu Krist,
mes ni re welas y vraster gans agan dewlagas ni. 17 Rag ev a
dhegemmeras enor ha splannder dhiworth Duw an Tas, pan
veu dres dhodho lev a'n par ma gans an splannder bryntin,
'Hemm yw ow Mab karadow, mayth usi ynno ow delit.' 18 Ha ni
agan honan a glewas an lev ma degys dhiworth nev, ha ni ganso
ev war an menydh sans.

19 Ha ni a'gan beus an ger profoesek moy sur. Hwi a wra
yn ta ow kul vri anodho, kepar ha lugarn ow kolowi yn tyller
tewl erna dartho an jydh hag erna dhrehaffo Borlowenn yn
agas kolonnow. 20 Godhvydhewgh hemma kyns oll, nag yw
profoesans vyth a'n skryptor mater a styryans priva. 21 Rag ny
dheuth profoesans bythkweth dre volonjedh mab-den, mes tus
movyes gans an Spyrys Sans a gewsis a-dhiworth Duw.

Fals Profoesi ha Dyskadoryon

2 Mes yth esa fals profoesi yn mysk an bobel kepar dell
vydh fals dhyskadoryon yn agas mysk ynwedh, a vynn
dri tebelgryjyansow fell, ow nagha hwath an Mester a wrug
aga frena, hag ow tri diswrians uskis warnedha i. 2 Ha lies a
wra siwya aga fara direwl, ha drefenn an re ma y fydh fordh an
gwiryonedh blasfemys. 3 Ha dre grefni gans fals lavarow hwi a
vydh gwrys marchondis gansa. Ragdha i seulabrys nyns yw lent
an vreus, ha ny gosk an diswrians.

[4] Rag mar ny sparyas Duw eledh re wrussa pegha, mes aga
dannvon yn-nans dhe dewlder Tartarus, dhe vos gwithys bys
y'n vreus; [5] ha mar ny sparyas an bys koth, mes y hwithas Noy,
herot ewnder, gans seyth den arall, hag ev ow tannvon an liv war
an norvys a dus dhidhuw; [6] ha mar tampnyas sitys Sodom ha
Gomorra dhe dhiswrians, orth aga leski dhe lusu yn ensampel
dhe dus a vynno bewa ongrassyes; [7] ha mar sawyas Lot gwiryon,
grevys gans an bewedh plos a'n re dhrog, [8] (rag dydh wosa dydh
an den gwiryon ma, trigys yn aga mysk, a dormentyas y enev
gwiryon gans aga gwriansow dilagha a welas ha klewes): [9] ena
an Arloedh a woer delivra tus dhuwek yn-mes a brevyans, mes
gwitha tus kammhynsek yn-dann gessydhyans bys dydh breus,
[10] ha dres oll an re ow mos war-lergh an kig yn drokhwans plos
hag ow tispresya awtorita.

Bold ha goethus, ny berthons own a vlasfemya eledh splann
an nev, [11] mes eledh, spit dh'aga nerth ha'ga galloes brassa,
ny dhrons breus a vlasfemi er aga fynn a-dherag an Arloedh.
[12] Mes an re ma, kepar ha bestes heb reson dineythys war-
lergh natur dhe vos kechys ha distruys, ow plasfemya a-dro
dhe daklow na wodhons, a vydh distruys y'n keth vaner, [13] ow
kodhevel drog avel gober droktra. I a dyb plesour dhe vos hweg
dydhweyth bos hegar. Nammow ha brith yns i ow lowenhe yn
aga thoell hag i ow kevewi genowgh hwi. [14] Lenwys yw aga
dewlagas a hwans dhe neb avoutres, ow hwilas pegha heb hedhi.
I a dhyn enevow gwann, dyskys aga holonn yn krefni, fleghes
emskemunys! [15] Ow kasa an fordh ewn, i a sowdhanas, ow
siwya fordh Balaam mab Beor[a] a garas gober droktra, [16] mes
ev a gavas keredh y dhrogober y honan: asen avlavar ow kewsel
gans lev den a lettyas muskokter an profoes.

[17] An re ma yw fentynyow heb dowr, ha niwlow herdhys
yn-rag dre hager-awel; ha tewolgow tewlder re beu gwithys
ragdha i. [18] Rag ow kewsel gans bostyans euver, i a dhyn gans
drokhwansow direwl an kig an re na dhiank skant dhiworth an
dus a vew yn maner bodrek. [19] I a ambos rydhses dhedha, kyn

---

a 2:15 *Beor:* Greka *Bosor.*

fons i aga honan kethwesyon diswrians, rag den mars yw fethys
gans nebonan, dhodho ev kethwas gyllys yw. [20] Rag wosa diank
mostedhes an bys der aswonnvos an Arloedh ha Selwyas Yesu
Krist, mars yns i maglennys arta ynna ha fethys, gweth gallas
an studh diwettha anedha es an kynsa. [21] Gwell via dhedha
na wodhviens an fordh a ewnder, es treylya, wosa godhvos,
dhiworth an arghadow sans a veu res dhedha. [22] An gwir lavar
re goedhas warnedha,

‘An ki a dreyl arta dh’y hwyjans y honan,’

hag

‘An vanow, wosa omwolghi, a dreyl dhe omrolya yn
leys.’

Ambos Devedhyans Krist

3 Hemm yw an nessa lyther, lemmyn, a skrifav dhywgh,
karadowyon, hag y’n dhew anedha my a dhifun agas
brys lel yn unn govhe, [2] dhe remembra an lavarow a veu kewsys
kyns gans an brofoesi sans, hag a worhemmynn agas Arloedh
ha Selwyas der agas abesteli. [3] Godhvydhewgh hemma kyns
oll: y’n dydhyow diwettha y hwra dos gesyoryon ow kul ges,
ow kerdhes war-lergh aga drokhwansow i, [4] hag ow leverel,
‘Ple’ma ambos y dhevedhyans? Rag a-dhiworth an jydh may
koedhas yn kosk an tasow, pup-tra a bys yndella dhiworth
dalleth kreasyon.’ [5] Rag i a ankev a borpos bos an nevow ow
pos nans yw pell, ha nor dhe vos synsys war-barth dre dhowr
ha gans dowr dre lavar Duw; [6] dredha an bys a’n termyn na a
veu beudhys gans dowr ha distruys. [7] Mes an nevow ha’n nor a’n
termyn ma re beu gwithys der an keth ger rag tan, synsys bys
dydh breus, ha diswrians an re dhidhuw.

[8] Mes na vedhes an unn dra ma kudhys dhiworthowgh,
karadowyon: unn jydh gans an Arloedh yw kepar ha mil
vlydhen, ha mil vlydhen kepar hag unn jydh. [9] Nyns yw syger
an Arloedh a-dro dh’y ambos, dell syns nebes tus sygerneth
dhe vos, mes yma ganso hirwodhevyans yn agas kever, heb
mynnes denvyth dhe vos diswrys, mes pub den dhe dhos dhe

edrek. [10] Mes dydh an Arloedh a dheu kepar ha lader,[a] hag ynno an nevow a wra tremena gans tros ughel hwyflyn, ha'n elvennow ow leski a vydh teudhys, ha'n norvys ha'n gwriansow usi ynno a vydh diskudhys.[b]

[11] Ha'n taklow ma oll diswrys yndella, py par tus y koedh dhywgh hwi bos yn bewedh sans ha duwek, [12] ow kortos ha spedya devedhyans dydh Duw, dredho may fydh nevow diswrys gans tan, ha'n elvennow ow leski a wra teudhi? [13] Mes ni a wra gortos nev nowydh ha nor nowydh war-lergh y ambos, may trig ewnder ynna.

[14] Ytho, karadowyon, a-ban esowgh ow kortos an taklow ma, bedhewgh diwysyk, dhe vos kevys ganso dinamm ha divlam, yn kres. [15] Ha synsewgh hirwodhevyans agan Arloedh dhe vos selwyans, kepar dell skrifas dhywgh agan broder karadow Powl, war-lergh an furneth a veu res dhodho, [16] kepar dell skrif ynwedh yn oll y lytherow, ow kewsel ynna a-dro dhe'n taklow ma. Ynna yma taklow yw kales dhe gonvedhes, may ma an re dhidhysk ha'n re heb faster orth aga stumma, ha'n skryptors erell ynwedh, dh'aga diswrians aga honan. [17] Ytho hwi, karadowyon, ow kodhvos kyns, bedhewgh war na vowgh dres yn tebelgryjyans an re dhilagha, na koedha dhiworth agas faster hwi. [18] Mes tevewgh yn gras ha godhvos agan Arloedh ha Selwyas Yesu Krist. Dhodho ev re bo gordhyans hag y'n eur ma, ha bys y'n jydh heb worfenn. Amen.

---

a 3:10 *lader:* War-lergh re a'n dornskrifow *lader y'n nos.*

b 3:10 *diskudhys:* War-lergh re a'n dornskrifow *leskys,* po *distruys.*

KYNSA LYTHER
YOWANN

Chaptra 1
An Ger a Vewnans
Duw Yw Golewder
Chaptra 2
Krist Agan Pledyas
An Gorhemmynn Nowydh
An Antekrist
Fleghes Duw
Chaptra 3
Kerewgh an Eyl Y Gila
Omfydhyans a-rag Duw
Chaptra 4
Spyrys Duw ha Spyrys an Antekrist
Duw Yw Kerensa
Chaptra 5
Fydh a Feth an Bys
An Dustuni a-dro dhe'n Mab
Godhvos an Bewnans heb Diwedh

An Ger a Vewnans

1 An pyth a veu a-dhia'n dalleth hag a wrussyn y glewes, a wrussyn y gweles gans agan dewlagas ha mires warnodho ha tochya gans agan diwleuv, a-dro dhe'n Ger a vewnans – [2] rag an bewnans a veu diskwedhys ha ni re'n gwelas ha dustunia ha leverel dhywgh, an bewnans heb diwedh esa gans an Tas hag a veu diskwedhys dhyn – [3] an pyth re welsyn ha re glewsyn a dherivyn orthowgh ynwedh, rag ma'gas bo kowethyans genen: hag yn hwir yma agan kowethyans ni gans an Tas ha gans y Vab, Yesu Krist. [4] Ha'n re ma a skrifyn dhywgh[a] rag may fo agan[b] lowender leun.

Duw Yw Golewder

[5] Hemm yw an messaj re glewsyn ganso, hag a dherivyn dhywgh, Duw dhe vos golewder ha nag eus ynno tewlder vytholl. [6] Mar leveryn bos dhyn kowethyans ganso, hag y kerdhyn yn tewlder, gowleverel a wren, ha ny wren an pyth yw gwir. [7] Mes mar kerdhyn y'n golewder dell usi ev y'n golewder, ni a'gan beus kowethyans an eyl gans y gila, ha goes Yesu Krist a'gan golgh a bub peghes. [8] Mar leveryn na'gan bos peghes, yth

---

a 1:4 *skrifyn dhywgh:* War-lergh re a'n dornskrifow *skrifyn.*

b 1:4 *agan:* War-lergh re a'n dornskrifow *agas.*

omdoellyn, ha nyns usi an gwirder ynnon. [9] Mar aswonnyn
agan peghosow, lel yw ev hag ewnhynsek, hag ev a av dhyn
agan peghosow, ha'gan glanha a bub kammhynseth. [10] Mar
leveryn na beghsyn, ni a'n gwra gowek, ha nyns usi y er ynnon.

Krist Agan Pledyas

2 Ow fleghigyow, an re ma a skrifav dhywgh, rag na
begghowgh. Ha mar pegh denvyth, yma dhyn pledyas
gans an Tas, Yesu Krist, an gwiryon. [2] Hag ev yw dehwelyans
rag agan peghosow: ha nyns yw unnsel rag agan peghosow ni,
mes ynwedh rag peghosow an bys oll. [3] Ha dredhi y hyllyn
bos sur y'n aswonnyn, mar kwithyn y worhemmynnow. [4] Neb
a lever, 'My a'n aswonn,' mes ny with y worhemmynnow,
gowleveryas yth yw ev, ha nyns usi an gwirder ynno. [5] Mes
piwpynag a synso y er, ynno yth yw kerensa Duw perfydhhes:
dredhi y hwodhon, ni dhe vos ynno. [6] Neb a lever ev dhe driga
ynno, y tegoedh dhodho ynwedh kerdhes par dell gerdhi ev.

An Gorhemmynn Nowydh

[7] Hwi garadowyon, ny skrifav dhywgh gorhemmynn
nowydh, mes gorhemmynn koth a'gas bo a-dhia'n dalleth.
An gorhemmynn koth yw an ger re glewsowgh. [8] Arta,
gorhemmynnow nowydh a skrifav dhywgh, an pyth yw gwir
ynno ev hag ynnowgh hwi: rag tremenys yw an tewlder ha'n
gwir wolow lemmyn a splann. [9] Neb a lever y vos y'n golewder,
hag a gas y vroder, yma ev y'n tewlder bys omma. [10] Neb a gar
y vroder a drig y'n golewder ha nyns eus ynno ken a drebuchya.
[11] Mes neb a gas y vroder yma ev yn tewlder, hag a gerdh
yn tewlder, ha ny wonn ev ple'th a, rag tewlder dhe dhalla y
dhewlagas.

[12] My a skrif dhywgh hwi, fleghigyow,
drefenn bos gevys dhywgh agas peghosow a-barth
y hanow ev.

[13] My a skrif dhywgh hwi, tasow,
drefenn hwi dh'y aswonn neb usi a-dhia'n dalleth.

My a skrif dhywgh, gwer yowynk,
drefenn hwi dhe fetha an tebel el. My a skrif
dhywgh hwi, fleghigyow, drefenn hwi dhe
aswonn an Tas.

14 My re skrifas dhywgh, tasow,
drefenn hwi dhe aswonn neb usi a-dhia'n dalleth.

My re skrifas dhywgh, gwer yowynk,
drefenn hwi dhe vos krev ha ger Duw dhe driga
ynnowgh ha hwi dhe fetha an tebel el.

15 Na gerewgh an bys, na'n traow usi y'n bys. Mar kar nebonan
an bys, nyns usi ynno kerensa Duw. 16 Rag pup-tra eus y'n bys,
lust an kig ha lust an lagasow ha goeth bewnans, nyns esons a'n
Tas mes a'n bys. 17 Ha'n bys a dremen, ha'y lust: mes neb a wra
bodh Duw a vew bys vykken.

An Antekrist

18 A fleghigyow, yth yw an diwettha eur: ha dell re glewsowgh
y teu Antekrist, y'n eur ma yma ynwedh lies Antekrist; dredhi y
hwodhon hy bos an diwettha eur. 19 I eth yn-mes a-dhiworthyn,
mes ahanan nyns esens; rag mar pens i ahanan, y pessens
genen; mes i eth yn-mes, rag may fo diskwedhys nag esens i oll
dhiworthyn ni. 20 Mes hwi a'gas beus untyans gans an Sans, ha
hwi a woer pup-tra.[a] 21 Ny skrifis dhywgh drefenn na wodhowgh
an gwirder, mes drefenn hwi dh'y wodhvos, ha godhvos nag
eus gow a-dhiworth an gwir. 22 Piw yw an gowleveryas marnas
neb a nagh Yesu dhe vos an Krist? Hemm yw an Antekrist neb
a nagh an Tas ha'n Mab. 23 Pub huni neb a nagh an Mab, na
byth moy ny'n jeves an Tas; neb a aswonn an Mab a'n jeves an
Tas ynwedh. 24 Triges ynnowgh, an pyth re glewsowgh a-dhia'n
dalleth. Mar trig ynnowgh an pyth re glewsowgh a-dhia'n
dalleth, hwi ynwedh a wra triga y'n Mab hag y'n Tas. 25 Ha
hemm yw an ambos re ambosas dhyn,[b] bewnans heb diwedh.

a 2:20 *hwi a woer pup-tra:* War-lergh re a'n dornskrifow *hwi oll a woer.*

b 2:25 *dhyn:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhywgh.*

[26] An re ma re skrifis dhywgh a-dro dhe'n re a vynnsa agas toella. [27] Mes an untyans re gevsowgh ganso a drig ynnowgh ha ny'gas beus edhomm a dhyskans gans denvyth: mes par dell wra an keth untyans ma agas dyski a-dro dhe bup-tra, ha'n untyans yw gwir, ha nyns yw gow, trigewgh ynno, dell re'gas dyskas.

Fleghes Duw

[28] Ha lemmyn, fleghigyow, trigewgh ynno rag ma'gan bo fydhyans ynno pan omdhiskwettho, ha ma na'gan bo meth a-ragdho orth y dhevedhyans. [29] Mar kodhowgh y vos ewn, y hwodhowgh pubonan a wra ewnder dhe vos dineythys anodho.

3 Otta, py par kerensa re ros an Tas dhyn, bys ma'gan henwir fleghes Duw. Ytho ny'gan aswonn an bys drefenn na'n aswonni ev. [2] Hwi garadowyon, lemmyn yth on fleghes Duw, ha ny welir hwath pandr'a vydhyn: mes ni a woer y fydhyn haval dhodho pan omdhiskwettho; rag ni a wra y weles dell yw ev. [3] Ha pub den a'n jeves an govenek ma ynno a omlanha, poran dell yw ev glan.

[4] Piwpynag a beggho a dremen dres an lagha: rag peghadow yw fara anlaghel. [5] Ha hwi a woer y feu diskwedhys rag doen agan peghosow dhe-ves; hag ynno nyns eus peghes. [6] Ny begh neb a drig ynno: neb a begh, ny'n gwelas na'n aswonnis. [7] Fleghigow, na esewgh denvyth dh'agas toella; neb a wra ewnder yw ewn, par dell yw ev ewn. [8] Neb a begh, a'n jowl yma; rag an jowl a begh a-dhia'n dalleth. Dhe'n porpos ma y feu diskwedhys Mab Duw, rag may tistrua oberow an jowl. [9] Neb yw dineythys a Dhuw, ny begh ev; rag y has a bes ynno: ha ny yll ev pegha, drefenn y vos dineythys a Dhuw. [10] Yn homma yth yw diskwedhys fleghes Duw, ha fleghes an jowl: neb na wra ewnder, nyns usi ev a Dhuw, na'n den na gar y vroder.

Kerewgh an Eyl Y Gila

[11] Rag hemm yw an messaj re glewsowgh a-dhia'n dalleth, may karren an eyl y gila. [12] Nyns yw avel Kayn, esa a'n tebel el, hag a voldras y vroder. Ha prag y'n moldras? Drefenn bos

y oberow y honan drog, ha bos re y vroder da. [13] Na vedhewgh sowdhenys, A vreder, mara'gas kas an bys. [14] Ni a woer ni dhe dremena a'n mernans dhe'n bewnans, drefenn ni dhe gara an vreder. Neb na gar y vroder, a drig yn mernans. [15] Neb a gas y vroder, moldrer yw: hag y hwodhowgh na'n jeves moldrer vyth bewnans heb diwedh ow triga ynno. [16] Dredhi ni a wel kerensa, drefenn ev dhe hepkorr y vewnans ragon: ha ni a dal hepkorr agan bewnans rag an brederedh. [17] Mes neb a'n jeves pyth an bys ma, hag a wel bos dh'y vroder edhomm hag a dhege y golonn orto, fatell drig ynno kerensa Duw?

Omfydhyans a-rag Duw

[18] A fleghigyow, na geryn yn ger nag yn taves, mes yn ober hag yn gwirder. [19] Ha dredhi y hwodhon ni dhe vos a'n gwir, ha ni a hebaskha agan kolonn a-dheragdho. [20] Rag mara'gan kuhudh agan kolonn ni, Duw yw brassa ages agan kolonn, hag a woer pup-tra. [21] Hwi garadowyon, mar ny'gan kuhudh agan kolonn, ytho ni agan beus fydhyans a-rag Duw. [22] Ha ni a'gan beus ganso pypynag a bysyn, drefenn ni dhe witha y worhemmynnow ha ni dhe wul an pyth yw plegadow a-ragdho.

[23] Ha hemm yw y worhemmynn, may kryssyn yn hanow y Vab Yesu Krist, ha may kyrryn an eyl y gila, dell ros gorhemmynn dhyn. [24] Ha'n re a with y worhemmynnow, a drig ynno, hag ynna ev a drig. Ha dredhi y hwodhon y trig ev ynnon, der an spyrys re ros dhyn.

Spyrys Duw ha Spyrys an Antekrist

4 Hwi garadowyon, na grysewgh dhe bub spyrys, mes prevewgh an spyrysyon, mars esons i a Dhuw: rag gallas fals profoesi bals yn-mes dhe'n bys. [2] Dredhi yth aswonnowgh Spyrys Duw: pub spyrys a avow Yesu Krist dhe vos devedhys y'n kig, yma ev a Dhuw. [3] Ha pub spyrys na gonfess Yesu Krist dhe vos y'n kig, nyns usi ev a Dhuw: ha hemm yw an keth spyrys a Antekrist, may klewsowgh anodho y to; ha bys omma yma ev y'n bys. [4] A Dhuw yth esowgh hwi, A fleghigyow, ha hwi re's fethas: drefenn bos ynnowgh neb yw brassa ages neb usi y'n bys. [5] A'n bys ymons, yndella y kewsons a'n bys, ha'n

bys a's klew. [6] A Dhuw yth eson: neb a aswonn Duw a'gan klew; neb nag usi a Dhuw, ev ny'gan klew ni. Yndella yth aswonnyn an spyrys a wirder, ha'n spyrys a gammdybyans.

Duw Yw Kerensa

[7] Hwi garadowyon, keryn an eyl y gila: rag yma kerensa a Dhuw; ha pubonan a gar yw genys a Dhuw, hag a aswonn Duw. [8] Neb na gar ny aswonn ev Duw; rag Duw yw kerensa. [9] Dre hemma y feu diskwedhys kerensa Duw orthyn, drefenn Duw dhe dhannvon y unn Vab dineythys y'n bys, rag may fewen dredho. [10] Yn hemma yw kerensa, nyns yw ni dhe gara Duw, mes ev dhe dhannvon y Vab dhe vos an dehwelyans rag agan peghosow. [11] Hwi garadowyon, kemmys mara'gan kara Duw, ni a dal kara an eyl y gila. [12] Bythkweth ny welas denvyth Duw. Mar keryn an eyl y gila, Duw a drig ynnon, ha'y gerensa yw perfydhhes ynnon.

[13] Dredhi y hwodhon ni dhe driga ynno, hag ynnon ni ev dhe driga, drefenn ev dhe ri dhyn a'y Spyrys. [14] Ha ni re welas ha ni a deg dustuni, y hwrug an Tas dannvon an Mab dhe vos Selwador an bys. [15] Piwpynag a gonfessyo Yesu dhe vos Mab Duw, Duw a drig ynno, hag ev a drig yn Duw. [16] Ha ni re aswonnis, ha krysi an gerensa a'n jeves Duw orthyn. Duw yw kerensa; ha neb a drig yn kerensa a drig yn Duw, ha Duw a drig ynno ev. [17] Dre hemma yth yw agan kerensa perfydhhes, rag ma'gan bo fydhyans dydh breus; rag dell yw ev, yndella yth on y'n bys ma. [18] Nyns eus own vyth yn kerensa; mes kerensa berfydh a dewl own yn-mes; rag own a'n jeves torment. Neb a'n jeves own, nyns yw ev perfydhhes yn kerensa. [19] Ni a gar drefenn ev dh'agan kara kynsa. [20] Mar lever nebonan, 'My a gar Duw,' ha kasa y vroder, gowleveryas yw: rag neb na gar y vroder a welas ev, ny woer ev kara Duw na welas ev. [21] Ha'n gorhemmynn ma a'gan beus ganso: Neb a gar Duw, kares y vroder ynwedh.

Fydh a Feth an Bys

5 Pub huni a grys Yesu dhe vos an Krist yw genys a Dhuw;
ha pub huni a gar an dineythor a gar ynwedh an flogh
dineythys ganso. [2] Dre hemma y hwodhon y keryn fleghes Duw,
pan geryn Duw ha gwitha y worhemmynnow. [3] Rag hemm yw
kerensa Duw, may hwitthyn ni y worhemmynnow: ha nyns yw
y worhemmynnow ankensi. [4] Rag piwpynag a vo genys a Dhuw
a feth an bys. Ha hemm yw an budhogoleth a fethas an bys:
agan fydh. [5] Piw yw ev a feth an bys saw neb a grys Yesu dhe
vos Mab Duw?

An Dustuni a-dro dhe'n Mab

[6] Hemm yw neb a dheuth dre dhowr ha dre woes, Yesu Krist;
ha nyns o unnsel dre dhowr, mes dre dhowr ha dre woes. Ha'n
Spyrys yw an dustunier, rag an Spyrys yw gwirder. [7] Rag yma
tri a dheg dustuni:[a] [8] an Spyrys, an dowr, ha'n goes: ha'n tri ma
yw unnver.[b] [9] Mar kevyn an dustuni a dus, dustuni Duw yw
brassa: rag hemm yw dustuni Duw a dustunias a-dro dh'y Vab.
[10] Neb a grys yn Mab Duw a'n jeves an dustuni ynno y honan.
Neb na grys yn Duw, re'n gwrug gowleveryas; rag na grysis an
dustuni re ros a-dro dh'y Vab. [11] Ha hemm yw an dustuni, Duw
dhe ri dhyn bewnans heb diwedh, ha bos an bewnans ma yn y
Vab. [12] Neb a'n jeves an Mab a'n jeves bewnans; neb na'n jeves
Mab Duw, ny'n jeves ev bewnans.

Godhvos an Bewnans heb Diwedh

[13] My re skrifas an re ma dhywgh a grys yn hanow Mab Duw,
rag may hwodhvowgh bos dhywgh bewnans heb diwedh. [14] Ha
hemm yw an fydhyans a'gan beus ynno: mar pysyn neppyth
dhiworto herwydh y vodh, ev dh'agan klewes. [15] Ha mar
kodhon ev dh'agan klewes yn pypynag a byssyn, ni a woer

---

a 5:7 *Rag yma tri a dheg dustuni:* War-lergh re a'n dornskrifow *Rag yma tri a dheg dustuni yn nev, an Tas, an Ger ha'n Spyrys Sans, ha'n tri ma yw onan.*

b 5:8 War-lergh re a'n dornskrifow *hag yma tri a dheg dustuni y'n nor: an Spyrys, an dowr ha'n goes, ha'n tri ma yw unnver.*

ni dhe gavoes an pyth a wovynnsyn orto. [16] Den mar kwel y vroder ow pegha peghes nag eus bys yn mernans, ev a wra pysi, ha Duw a re dhodho bewnans rag an re na beghons bys yn mernans. Yma peghes yw peghes bys yn mernans; ny lavarav y tylir pysi rakhenna. [17] Oll kammwrians yw peghes, mes yma peghes nag yw bys yn mernans.

[18] Ni a woer na begh piwpynag a vo genys a Dhuw, mes Neb a veu genys a Dhuw a'n gwith, ha na'n toch an tebel el. [19] Ni a woer ni dhe vos a Dhuw, ha bos oll an bys yn nerth an tebel el. [20] Ha ni a woer re dheuth Mab Duw ha re ros dhyn konvedhes, dhe aswonn neb yw gwiryon; hag yth eson ynno ev yw gwiryon, yn y Vab Yesu Krist. Hemm yw an gwir Dhuw ha bewnans heb diwedh.

[21] A fleghigyow, omwithewgh rag idolys.

NESSA LYTHER
YOWANN

Salusyans
Gwirder ha Kerensa

Diwettha Salusyans

Salusyans

1 An henavek,[a] dhe'n arloedhes dhewisys ha'y fleghes,
a garav y'n gwirder: mes nyns yw my ow honan, mes
ynwedh oll an re a woer an gwirder, [2] a-barth an gwirder hag a
drig ynnon hag a vydh genen bys vykken.

[3] Gras, tregeredh, ha kres a vydh genen a Dhuw an Tas, hag
a Yesu Krist, Mab an Tas yn gwirder ha kerensa.

Gwirder ha Kerensa

[4] My a lowenhas meur drefenn my dhe gavoes re a'th fleghes
ow kerdhes yn gwirder, dell re gevsyn gorhemmynn gans an Tas.
[5] Ha lemmyn my a'th pys, A arloedhes, nyns yw par dell ven ow
skrifa gorhemmynn nowydh dhis, mes an gorhemmynn a'gan
beu a-dhia'n dalleth, may keryn an eyl y gila. [6] Ha hemma yw
kerensa, ni dhe gerdhes war-lergh y worhemmynnow. Hemm
yw an gorhemmynn: may kerthowgh ynno, dell re glewsowgh
a-dhia'n dalleth.

[7] Rag toelloryon bals re entras y'n bys, na gonfessyons Yesu
Krist dhe vos devedhys y'n kig. Hemm yw an toeller ha'n
Antekrist. [8] Mirewgh orthowgh agas honan, na gellowgh[b] an
traow re wrussyn[c] mes degemmeres leun bewas. [9] Piwpynag
ello re bell yn-rag, heb triga yn dyskas Krist, nyns eus dhodho
Duw. Neb a drig y'n dyskas, yma dhodho keffrys an Tas ha'n
Mab. [10] Mar teu nebonan dhywgh heb dri an dyskas ma, na'n

---

a 1:1 *henavek:* Greka *presbyter.*

b 1:8 *na gellowgh:* War-lergh re a'n dornskrifow *na gellyn.*

c 1:8 *wrussyn:* War-lergh re a'n dornskrifow *wrussowgh.*

degemmerewgh yn agas chi na'n salusewgh. [11] Rag neb a'n salus, ev a gevrenn yn y dhrogobereth.

Diwettha Salusyans

[12] Yma genev lies tra dhe skrifa dhis, mes ny via da genev skrifa gans paper hag ynk: mes y trestyav my dhe dhos dhis, ha kewsel fas orth fas, rag may fo agan lowender leun.

[13] Fleghes dha hwoer dhewisys a'th salus.

TRESSA LYTHER
YOWANN

Salusyans *Diwettha Salusyans*
Diotrefes ha Demetrius

Salusyans

1 An henavek,[a] dhe Gayus karadow a garav y'n gwirder.
[2] A garadow, y fynnav may sewenni yn pup-tra ha may
fi yn yeghes da; dell sewen dha enev. [3] Rag my a lowenhas yn
fen pan dheuth re a'n vreder ha dustunia dhe'n gwirder ynnos,
dell wredh holya an gwirder. [4] Ny allav kavoes lowender brassa
es hemma, my dhe wodhvos y kerdh ow fleghes y'n gwirder.

[5] A garadow, tra lel a wredh pan wonedhydh rag an vreder,
kyn fons estrenyon, [6] an re re dhustunias dhe'th kerensa a-rag
an eglos; ty a wra da orth aga dannvon yn-rag dell dhelledh dhe
wonis Duw. [7] Rag i res eth war aga fordh a-barth an Hanow,
ha ny dhegemmersons travyth a'n Jentilys, [8] Ytho ni a dal
skoedhya re a'n par na, rag may fyn kesoberoryon y'n gwirder.

Diotrefes ha Demetrius

[9] My re skrifas neppyth dhe'n eglos; mes Diotrefes, hag a gar
bos an kynsa, ev ny'gan degemmeras. [10] Ytho mar tov, my a
berth kov a'n pyth usi ev ow kul, ow trogleverel er agan pynn
gans geryow gwag. Heb bos pes da gans henna, ev y honan a
skon wolkomma an vreder, hag a dhifenn an re a'n jeves hwans
dh'aga wolkomma hag ev a's tewl yn-mes a'n eglos.

[11] A garadow, na wra war-lergh an drog mes gwra war-lergh
an da. Neb a wra da yma ev a Dhuw; neb a wra an drog ev ny
welas Duw. [12] Demetrius a'n jeves dustuni gans pubonan ha
gans an gwirder y honan; ni a dheg dustuni dhodho ynwedh, ha
ty a woer agan dustuni dhe vos gwir.

---

a 1:1 *henavek:* Greka *presbyter.*

Diwettha Salusyans

[13] My a'm beu meur dhe skrifa dhis, mes ny via da genev
skrifa gans pluvenn hag ynk. [14] My a wayt y'th welliv yn skon,
ha ni a gews fas orth fas.

[15] Kres re bo dhis. An gowetha a'th salus. Salus an gowetha,
orth aga hanow.

LYTHER
YUD

Salusyans
Breus erbynn Fals Dhyskadoryon
Gwarnyans ha Keskyans Bennath

Salusyans

1 Yud, gwas Yesu Krist, broder Jamys,

Dhe'n re yw gelwys, karadow[a] yn Duw an Tas ha gwithys rag Yesu Krist:

[2] Tregeredh re bo palshes dhywgh, ha kres ha kerensa.

Breus erbynn Fals Dhyskadoryon

[3] Hwi garadowyon, ha genev mall dres eghenn a skrifa dhywgh a-dro dh'agan selwyans[b] kemmyn, res o dhymm skrifa dhywgh ow pysi may striffyewgh a-barth an fydh re beu unnweyth kemmynnys dhe'n syns. [4] Rag entra yn unn slynkya yn-dann gel re wrug sertan re a veu seuladhydh apoyntys dhe'n dampnasyon ma, tus dhidhuw a dreyl gras agan Duw bys yn drokhwans ha nagha agan unn mester hag Arloedh, Yesu Krist.

[5] My a vynn dri dh'agas kov, hwi neb a woer pup-tra seulabrys,[c] y hwrug an Arloedh,[d] a dhelivras y bobel yn-mes a bow Ejyp, distrui an dhiskryjygyon a-wosa; [6] ha'n eledh na withas aga offis aga honan mes a asas aga thrigva aga honan re beu gwithys ganso yn chaynys heb diwedh yn tewlder bys yn breus an jydh meur; [7] kepar ha Sodom ha Gomorra ha'n sitys yn aga hyrghynn, a veu omres dhe'n keth dijastita hag ow mos

---

a 1:1 *karadow:* War-lergh re a'n dornskrifow *sanshes.*

b 1:3 *dh'agan selwyans:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe'n selwyans.*

c 1:5 *hwi neb a woer pup-tra seulabrys:* Greka *hwi neb re wodhva unnweyth.*

d 1:5 *an Arloedh:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yesu.*

war-lergh kig astranj, settys rag bysna yn aga hessydhyans gans tan heb diwedh.

[8] Byttegyns yndellma an re ma a wra defola an korf yn aga hunrosow, ha nagha awtorita, ha sklandra an re wynn. [9] Pan argyas an arghel Mighal yn-dann strivya gans an jowl a-dro dhe gorf Moyses, ny vedhas ev ri breus a vlasfemi er y bynn, mes leverel, 'Re'th kerettho an Arloedh,' [10] mes an re ma a wra anvri dhe bypynag na gonvedhons; ha'n taklow a gonvedhons dre gnas kepar dell wra bestes heb reson, distruys vydhons i gansa. [11] Go-i rag kerdhes war fordh Kayn hag omri aga honan rag gober dhe gammweyth Balaam, hag yn rebellyans Koragh mos dhe goll. [12] An re ma yw kudhys, kepar dell vens i morgribow, yn agas prysyow-boes a gerensa, hag a wra kevewya heb own kepar ha bugeledh owth omvaga: kommolennow heb dowr, degys hwymm-hwamm gans an awelyow, gwydhennow yn kynyav helergh heb frut vyth, diwweyth marow, diwreydhys; [13] mordonnow gwyls owth ewyni gans aga bismer aga honan, sterennow ow kwandra may feu dhedha gwithys an tewlder bys vykken.

[14] A-dro dhe'n re ma y'n seythves henedh a Adam y profoesas Enok pan leveris, 'Otta, an Arloedh a dheuth gans y dheg-vilyow a syns, [15] rag kollenwel breus war bub den oll ha keredhi pub enev a-dro dh'aga gwriansow a ansansoleth a wrussons hag a oll an geryow kales a wrug peghadoryon dhidhuw kewsel er y bynn.' [16] An re ma yw grolyogyon grodhek, omres dh'aga flesours aga honan, ha'ga ganow yw leun a vostyans, ow favera tus rag gwayn.

Gwarnyans ha Keskyans

[17] Hwi garadowyon, perthewgh kov a dharganow abesteli agan Arloedh Yesu Krist, [18] pan lavarsons i dhywgh, 'Y'n termyn diwettha y fydh gesyoryon ow kerdhes war-lergh aga hwansow ansans aga honan.' [19] An re ma yth yw, neb a wra folsyow, tus a'n bys ma heb bos dhedha an Spyrys. [20] Mes hwi garadowyon, owth omdhrehevel agas honan der agas fydh sansella, ow pysi y'n Spyrys Sans, [21] omwithewgh yn kerensa Duw, ow kwaytya

tregeredh agan Arloedh Yesu Krist bys yn bewnans heb diwedh.
[22] Bedhewgh truedhek dhe'n re a dhout; [23] sawyewgh re erell
orth aga hibya yn-mes a'n tan; kemmerewgh truedh a re erell
yn own, ha kesewgh ynwedh an dhillasenn hy honan re beu
mostys gans an kig.

Bennath

[24] Lemmyn dhe neb a yll agas gwitha rag koedha ha'gas gorra
heb namm a-rag y wolewder gans heudhder, [25] dhe'n unn Duw[a]
agan Selwyas, dre Yesu Krist agan Arloedh, dhodho re bo
gordhyans, meuredh, mestrynses, ha galloes kyns pub oes ha
lemmyn ha bys vynnari. Amen.

a 1:25 *dhe'n unn Duw:* War-lergh re a'n dornskrifow *dhe'n unn Duw fur.*

DISKWEDHYANS
YOWANN

Chaptra 1
Raglavar ha Salusyans
Gwelesigeth a Grist
Chaptra 2
An Messaj dhe Efesus
An Messaj dhe Smyrna
An Messaj dhe Pergamum
An Messaj dhe Thyatira
Chaptra 3
An Messaj dhe Sardis
An Messaj dhe Filadelfia
An Messaj dhe Laodikea
Chaptra 4
An Gordhyans yn Nev
Chaptra 5
An Rol-skrifa ha'n Oen
Chaptra 6
An Selyow
Chaptra 7
An 144,000 a Ysrael Selys
Chaptra 8
An Seythves Sel ha'n Ynkyslester Owrek
An Hirgern
Chaptra 9
Chaptra 10
An El ha'n Rol-skrifa Vyghan
Chaptra 11
An Dhew Dest
An Seythves Hirgorn
Chaptra 12
An Venyn ha'n Dhragon
Chaptra 13
An Dhew Vest
Chaptra 14
Kan an 144,000
Negysyow an Tri El
Trevas an Norvys
Chaptra 15
An Eledh gans an Plaow Diwettha
Chaptra 16
Fiolyow Sorr Duw
Chaptra 17
An Hora Veur ha'n Best
Chaptra 18
Koedh Babylon
Chaptra 19
Goel Demmedhyans an Oen
An Marghek war an Margh Gwynn
Chaptra 20
An Mil Vlydhen
Chaptra 21
An Yerusalem Nowydh
Chaptra 22
Devedhyans Krist

Raglavar ha Salusyans

1 Diskwedhyans Yesu Krist, a ros Duw dhodho rag diskwedhes dh'y wesyon an taklow a goedh hwarvos yn skon; ow tannvon derivadow der y el dh'y was Yowann, [2] a dheg dustuni a ger Duw hag a dhustuni Yesu Krist – pup-tra a welas.

[3] Gwynnvys neb a red, ha'n re a glew geryow an profoesans ha gwitha an taklow skrifys ynno: rag an termyn yw ogas.

[4] Yowann dhe'n seyth eglos yn Asia:

Gras dhywgh hwi ha kres dhiworth neb yw, hag o, hag a dheu ha dhiworth an seyth spyrys usi a-dherag y dron, [5] ha dhiworth Yesu Krist, an test len, an kynsa dineythys a'n re varow, ha rewler myghternedh an norvys.

Dhe neb a'gan kar ha'gan delivras mes a'gan peghosow der y woes, [6] ha'gan gul gwlaskor, oferysi dhe Dhuw y Das; dhodho ev re bo gordhyans ha galloes trank heb worfenn. Amen.

[7] Awotta, ev a dheu gans an kommol;
ha pub lagas a wra y weles,
ha'n re ynwedh a'n gwanas;
hag oll kenedhlow an norvys a wra kyni warnodho.
Ya, Amen.

[8] 'My yw an Alfa ha'n Omega,' yn-medh an Arloedh Duw, neb yw, ha neb o, ha neb a dheu, an Ollgalloesek.

Gwelesigeth a Grist

[9] My Yowann, agas broder, ha'gas kevrenner yn anken hag y'n wlaskor, hag yn perthyans yn Yesu, esa y'n ynys gelwys Patmos, rag ger Duw ha dustuni Yesu. [10] Yth esen y'n Spyrys yn jydh an Arloedh, ha klewes a-dryv dhymm lev bras, kepar ha hirgorn, [11] ow leverel, 'An pyth a welydh skrif yn rol-skrifa, ha dannvon dhe'n seyth eglos, dhe Efesus, ha dhe Smyrna, ha dhe Pergamum, ha dhe Thyatira ha dhe Sardis, ha dhe Filadelfia, ha dhe Laodikea.'

[12] Ha my a dreylyas dhe weles an lev esa ow kewsel genev ha wosa treylya, my a welas seyth kantoler owrek, [13] hag yn mysk an kantolbrennyer onan kepar ha Mab den, gwiskys yn pows ow trehedhes bys y'n treys, ha grogysys a-dro dhe'n dhiwvronn gans grogys owrek. [14] Y benn ha'y vlew o gwynn avel gwlan gwynn, gwynn avel an ergh, ha'y dhewlagas kepar ha tan ow flammya; [15] ha'y dreys o kepar ha brest fin purhes kepar hag yn fornes, ha'y lev kepar ha son lies dowr. [16] Ha ganso yn y dhorn dhyghow yth esa seyth sterenn, ha kledha lymm dewvinyek ow tos yn-mes a'y anow, ha'y fas kepar ha'n howl ow splanna yn y nerth.

17 Ha pan y'n gwelis, my a goedhas orth y dreys kepar ha
pan ven marow. Hag ev a worras y dhorn dhyghow warnav,
ow leverel, 'Na borth own. My yw an kynsa ha'n diwettha,
18 ha neb a vew; hag yth eth ha bos marow; hag otta, bew ov
vy trank heb worfenn, hag y'm beus alhwedhow ankow hag
ifarn. 19 Ytho skrif an pyth a welsys, ha'n pyth yw, ha'n pyth
a hwyrvydh wosa an taklow ma. 20 Mysteri an seyth sterenn
a welsys a dhyghow dhymm, ha'n seyth kantoler owrek: an
seyth sterenn yw eledh an seyth eglos: ha'n seyth kantoler yw
an seyth eglos.

An Messaj dhe Efesus

2 'Dhe el an eglos yn Efesus skrif: Neb a syns an seyth
sterenn yn y dhorn dhyghow ha kerdhes yn mysk an
seyth kantoler owrek a lever an taklow ma:

2 'My a aswonn dha wriansow ha'th lavur ha'th perthyans,
ha fatell na yllydh godhav tus dhrog, ha ty re brovas an re a
lever aga bos abesteli heb bos yndellma, ha kavoes aga bos
gowygyon. 3 Yma genes perthyans; ty a wodhevis a-barth ow
hanow, ha nyns osta skwithys. 4 Byttegyns yma genev neppyth
er dha bynn: ty re asas dha gerensa, kepar dell vedha wostalleth.
5 Kovha, ytho, le may koedhsys anodho, ha kemmer edrek
ha gwra an oberow dell wrussys kyns; poken dos dhiso yn
skon a vynnav, ha gorra dha gantolbrenn mes a'y le, mar ny
gemmerydh edrek. 6 Mes an dra ma yma genes, ty dhe gasa
gwriansow an Nikolaitanys a gasav vy ynwedh. 7 Neb a'n jeffo
skovarn, klewes ev an pyth a lever an Spyrys dhe'n eglosyow.
Dhodho ev a fettho, my a re dhe dhybri a'n wydhenn a vewnans
usi yn mysk paradhis Duw.

An Messaj dhe Smyrna

8 'Ha dhe el an eglos yn Smyrna skrif: An taklow ma a lever
an kynsa ha'n diwettha, a veu marow, ha devedhys yw dhe
vewnans:

9 ‘My a aswonn dha wriansow ha’th halar[a] ha’th voghosogneth
(mes rych osta) ha my a aswonn blasfemi an re a lever aga
bos Yedhewon, heb bos yndella, mes synaga Satnas yns i. 10 Na
borth own a nagonan a’n taklow na a wredh godhav. Otta, an
jowl a wra tewlel re ahanowgh yn prison may fewgh prevys, ha
galar a’gas bydh deg dydh. Bydh len bys yn ankow, ha kurun
bewnans dhiso a rov. 11 Neb a’n jeffo skovarn, klewes ev an
pyth a lever an Spyrys dhe’n eglosyow. Seul a fettho ny vydh
pystigys der an nessa mernans.

An Messaj dhe Pergamum

12 ‘Ha dhe el an eglos yn Pergamum skrif: An taklow ma a
lever ev ha ganso an kledha lymm dewvinyek:

13 ‘My a aswonn le mayth esos trigys,[b] le mayth usi tron
Satnas, ha ty a syns ow hanow yn fast ha ny wrussys nagha
ow fydh hwath y’n dydhyow na may feu ledhys Antipas ow
merther len yn agas mysk, le may trig Satnas. 14 Mes yma genev
nebes taklow er dha bynn, rag yma genes ena an re a syns
dyskas Balaam a dhyskas dhe Balak gorra maglenn a-dherag
mebyon Ysrael dhe dhybri taklow offrynnys dhe idolys ha gul
fornikasyon. 15 Yndella ty ynwedh a’th eus re a syns dyskas an
Nikolaitanys.[c] 16 Kemmer edrek; poken dos dhiso yn skon a
vynnav hag omladh er aga fynn gans kledha ow ganow. 17 Seul
a’n jeffo skovarn, klewes ev an pyth a lever an Spyrys dhe’n
eglosyow. Dhe neb a fettho y rov a’n manna kudhys dhe dhybri,
ha ganso ev men gwynn a rov hag y’n men hanow nowydh
skrifys, na aswonn denvyth marnas ev a’n degemmer.

---

a 2:9 *My a aswonn dha wriansow ha’th halar:* War-lergh re a’n dornskrifow *My a aswonn dha alar ha’th wriansow.*

b 2:13 *My a aswonn le mayth esos trigys:* War-lergh re a’n dornskrifow *My a aswonn dha wriansow ha le mayth esos trigys.*

c 2:15 *an Nikolaitanys:* War-lergh re a’n dornskrifow *an Nikolaitanys, an pyth a gasav.*

An Messaj dhe Thyatira

[18] ‘Ha dhe el an eglos yn Thyatira skrif: An taklow ma a lever
Mab Duw a’n jeves dewlagas kepar ha flamm a dan, ha treys
kepar ha brest fin:

[19] ‘My a aswonn dha wriansow ha’th kerensa ha’th fydh
ha’th wasonieth ha’th perthyans; ha’th wriansow wortiwedh
yw moy es dha wriansow wor’talleth. [20] Byttegyns, yma genev
hemma er dha bynn: ty dhe asa an venyn na Yezebel a elow
hy honan profoeses dhe dhyski ha dynya ow gwesyon dhe wul
fornikasyon ha dybri taklow offrynnys dhe idolys. [21] Ha spas a
res vy dhedhi dhe gemmeres edrek, mes ny vynn hi kemmeres
edrek a’y fornikasyon. [22] Otta, my a’s tewl yn gweli, ha’n re na a
wra avoutri gensi yn galar meur, mar ny gemmerons edrek a’ga
gwriansow. [23] Ha my a ladh hy fleghes yn farow; ha’n eglosyow
oll a wra godhvos ow bos neb a hwila an lonethi ha’n kolonnow:
hag y rov dhywgh hwi pubonan war-lergh agas gwriansow.
[24] Mes dhywgh hwi y lavarav, ha dhe’n re erell yn Thyatira,
dhe vyns na’n jeffo an dyskas ma, na wodhva, dell leverons,
downderyow Satnas: ny worrav warnowgh begh arall. [25] Mes
an pyth usi genowgh seulabrys synsewgh ev fast erna dhyffiv.
[26] Ha dhe neb a fettho ha gwitha ow gwriansow bys y’n diwedh,

my a re galloes war an kenedhlow,
[27] dh’aga rewlya gans gwelenn horn,
kepar ha lestri pri, y fydhons i terrys dhe demmyn,

[28] kepar dell dhegemmeris vy dhiworth ow Thas; my ynwedh
a re dhodho an Vorlowenn. [29] Neb a’n jeves skovarn, klewes ev
an pyth a lever an Spyrys dhe’n eglosyow.

An Messaj dhe Sardis

3 ‘Ha dhe el an eglos yn Sardis skrif: An taklow ma a
lever neb a’n jeves an seyth Spyrys a Dhuw, ha’n seyth
sterenn:

‘My a aswonn dha wriansow. Yma hanow genes ty dhe vewa,
mes marow osta. [2] Bydh difun, ha krevha an taklow yw gesys,
yw parys dhe verwel, rag ny gevis dha wriansow kowlwrys

a-dherag ow Duw. [3] Kovha, ytho, fatell re wrussys degemmeres
ha goslowes; ha syns fast, ha kemmer edrek. Mar ny vynn'ta
difuna, dos a wrav kepar ha lader, ha ny wre'ta godhvos py eur
tyffiv er dha bynn. [4] Byttegyns yma genes nebes henwyn yn
Sardis na wrug mostya aga dillas; hag i a wra kerdhes genev,
gwynn aga dillas, rag gwiw yns i. [5] Neb a fettho a vydh gwiskys
yndella yn dillas gwynn, ha ny wrav defendya y hanow yn-mes
a'n lyver a vewnans, mes yth aswonnav y hanow a-dherag ow
Thas hag a-dherag y eledh. [6] Neb a'n jeves skovarn, klewes ev
an pyth a lever an Spyrys dhe'n eglosyow.

An Messaj dhe Filadelfia

[7] 'Ha dhe el an eglos yn Filadelfia skrif:

An taklow ma a lever neb yw sans, neb yw gwir,
neb a'n jeves alhwedh Davydh,
neb a iger, ha denvyth ny dhege,
ha degea ha denvyth ny iger:

[8] 'My a aswonn dha wriansow. Otta, my re worras daras
igerys a-dheragos, ha denvyth ny yll y dhegea; rag bos krevder
byghan genes, ha re withsys ow ger, ha ny neghsys ow hanow.
[9] Otta, y hwrav gul dhedha a'n synaga a Satnas a lever aga bos
Yedhewon, ha nyns yns, mes i a wowlever – otta, y hwrav gul
dhedha dos dhe omblegya a-dherag dha dreys, ha godhvos my
dhe'th kara. [10] Rag ty dhe witha ger ow ferthyans, my a vynn
dha witha rag eur an prevyans a wra dos war oll an bys, dhe
brevi an re a drig war an norvys. [11] My a dheu yn skon; syns
yn fast an pyth usi genes ma na gemmerro denvyth dha gurun.
[12] Neb a fettho, my a'n gwra koloven yn tempel ow Duw, ha
ny wra ev mos yn-mes anodho namoy, ha hanow ow Duw a
skrifav warnodho, ha hanow sita ow Duw, Yerusalem nowydh,
ow tiyskynna yn-mes a'n nev dhiworth ow Duw, ha'm hanow
nowydh ynwedh. [13] Neb a'n jeffo skovarn, klewes ev an pyth a
lever an Spyrys dhe'n eglosyow.

An Messaj dhe Laodikea

14 ‘Ha dhe el a’n eglos yn Laodikea skrif: An taklow ma a
lever an Amen, an test len ha gwir, dalleth kreasyon Duw:

15 ‘My a aswonn dha wriansow, nag osta na yeyn na toemm:
my a vynnsa may fes yeyn po toemm. 16 Ytho, drefenn dha
vos mygyl, na yeyn na toemm, dha drewa yn-mes a’m ganow
a wrav. 17 Rag ty a lever, “Rych ov vy, ha my re sewenis, ha
nyns eus edhomm vyth dhymmo vy;” ha ny wodhesta dha vos
truedhek, ha pitethus, ha boghosek, ha dall ha noeth. 18 My
a’th kusul a brena owr prevys y’n tan dhiworthiv may fi rych,
ha dillas gwynn may fi gwiskys ha na omdhiskwettho an meth
a’th noethedh, ha prena eli rag ura dha dhewlagas may hylli
gweles. 19 Myns a garav, a geredhav ha keski. Bydh diwysyk,
ytho, ha kemmer edrek. 20 Otta, yth esov ow sevel orth an daras
ha knoukya: den mar klew ow lev hag igeri an daras, my a dheu
a-ji ganso, ha sopya ganso, hag ev genev vy. 21 Neb a fettho, my
a wront dhodho esedha genev war ow thron, kepar dell fethis vy
ynwedh, hag esedha gans ow Thas war y dron. 22 Neb a’n jeves
skovarn, klewes ev an pyth a lever an Spyrys dhe’n eglosyow.’

An Gordhyans yn Nev

4 Wosa hemma my a viras, hag otta daras igerys yn nev,
ha’n kynsa lev a glewis kepar ha hirgorn ow kewsel genev,
ow leverel, ‘Deus yn-bann omma, ha my a vynn diskwedhes
dhis an taklow a res hwarvos wosa hemma.’ 2 Hag a-dhesempis,
yth esen y’n spyrys, hag otta, tron esa gorrys yn nev, hag onan
owth esedha war an tron. 3 Hag ev neb o esedhys war an tron a
heveli kepar ha men yalp ha sardius, hag yth esa kammneves
a-dro dhe’n tron kepar ha gwerem, 4 Hag a-dro dhe’n tron yth
esa peswar tron warn ugens; ha war an tronys y hwelis peswar
henavek warn ugens owth esedha, gwiskys yn dillas gwynn,
ha war aga fenn kurun owrek. 5 Hag yn-mes a’n tron y teuth
lughesennow ha sonyow ha taranow yn-rag, hag yth esa seyth
faglenn tan, yw seyth Spyrys Duw, ow leski a-dherag an tron;
6 hag a-dherag an tron yma mor gwedrek, haval dhe wrys.

Hag yn mysk an tron, hag a-dro dhe'n tron peswar kreatur
bew leun a lagasow a-rag hag a-dhelergh. 7 Ha'n kynsa kreatur
bew yw kepar ha lew, ha'n nessa kreatur bew kepar ha leugh,
ha'n tressa kreatur bew gans fas den, ha'n peswora kreatur bew
kepar hag er ow nija. 8 Ha'n peswar kreatur bew, pubonan gans
hwegh askell, yw leun a lagasow a-derdro hag a-ji, ha nyns eus
powes dhedha dydh ha nos hag i ow leverel,

'Sans, Sans, Sans,
Arloedh Duw an Ollgalloesek,
neb o, neb yw, ha neb a dheu.'

9 Ha pan wra an kreaturs bew ri gordhyans hag enor ha
grasow dhe neb yw esedhys war an tron, neb a vew trank heb
worfenn, 10 an peswar henavek warn ugens a wra koedha dhe'n
dor a-dherag neb yw esedhys war an tron, hag omblegya dhe
neb a vew trank heb worfenn, ha tewlel aga hurunyow a-dherag
an tron, ow leverel,

11 'Gwiw osta, agan Arloedh ha'gan Duw
dhe dhegemmeres gordhyans hag enor ha galloes,
rag ty a wrug pup-tra
ha dre dha vodh yth esens i,[a] hag y fons i gwrys.'

An Rol-skrifa ha'n Oen

5 Ha my a welas y'n dhorn dhyghow a neb o esedhys war
an tron, rol-skrifa, skrifys warnedhi a-ji ha war an keyn,
selys gans seyth sel. 2 Ha my welas el nerthek ow karma, ughel
y lev, 'Piw yw gwiw dhe igeri an rol ha terri hy selyow?' 3 Ha
denvyth yn nev, nag y'n nor nag yn-dann an nor ny ylli igeri an
rol, na mires orti hi. 4 Ha my a oelas yn feur rag na veu denvyth
kevys gwiw dhe igeri ha redya an rol, na mires orti hi. 5 Hag
onan a'n henavogyon a leveris dhymm, 'Na wra oela. Otta, lew
loeth Yuda, Gwreydhenn Davydh, re fethas dhe igeri an rol
ha'y seyth sel.'

6 Ha my a welas yn mysk an tron ha'n peswar kreatur bew,
hag yn mysk an henavogyon, y sevi Oen kepar ha pan ve

a 4:11 *yth esens i:* War-lergh re a'n dornskrifow *yth esons i.*

ledhys, gans seyth korn ha seyth lagas, yw seyth Spyrys Duw dannvenys yn-rag yn oll an norvys. [7] Hag ev a dheuth ha kemmeres an rol yn-mes a'n dhorn dhyghow a neb o esedhys war an tron. [8] Ha pan gemmeras an rol, an peswar kreatur bew, ha'n peswar henavek warn ugens a goedhas dhe'n dor a-dherag an Oen, pubonan gans telynn ha fiolyow owrek leun a ynkys, yw pysadow an syns. [9] Ha kan nowydh a ganons i, ow leverel,

'Gwiw osta dhe gemmeres an rol,
hag igeri an selyow,
rag ty a veu ledhys ha re dhasprensys tus dhe Dhuw
gans dha woes yn-mes a bub loeth, ha yeth, ha
pobel, ha kenedhel;
[10] ha ty a's gwrug gwlaskor hag oferysi dh'agan Duw,
hag i a wra reynya war an norvys.'

[11] Ha my a viras, ha klewes lev lies el a-dro dhe'n tron, ha'n kreaturs bew ha'n henavogyon; ha'n niver anedha o deg milweyth deg mil, ha milyow a vilyow, [12] ow leverel, ughel aga lev,

'Gwiw yw an Oen a veu ledhys
dhe dhegemmeres galloes, ha rychys, ha furneth, ha
nerth,
hag enor, ha gordhyans, ha bennath.'

[13] Ha pub kreatur yn nev, ha war an nor, hag yn-dann an nor, hag y'n mor, ha pup-tra oll ynna i, a glewis vy ow leverel,

'Dhe neb yw esedhys war an tron, ha dhe'n Oen,
re bo bennath, hag enor, ha gordhyans ha galloes
trank heb worfenn.'

[14] Hag yn-medh an peswar kreatur bew, 'Amen.' Ha'n peswar henavek warn ugens a goedhas dhe'n dor ha gordhya.

An Selyow

6 Ha my a welas pan igoras an Oen onan a'n seyth sel, ha my a glewas onan a'n peswar kreatur bew ow leverel, kepar dell veu gans son taran, 'Deus!' [2] Ha my a welas, hag otta, margh gwynn, ha gwarak gans neb o esedhys warnodho, ha kurun a veu res dhodho, hag ev eth dhe-ves ow fetha ha dhe fetha.

[3] Ha pan igoras an nessa sel, my a glewas an nessa kreatur bew ow leverel, 'Deus.' [4] Ha margh arall eth yn-mes, onan rudh, ha grontys veu dhe neb o esedhys warnodho kemmeres kres yn-mes a'n norvys, may latthens i an eyl y gila, ha kledha meur a veu res dhodho.

[5] Ha pan igoras an tressa sel, my a glewas an tressa kreatur bew ow leverel, 'Deus.' Ha my a welas hag otta, margh du, ha neb o esedhys warnodho ow synsi mantol yn y dhorn. [6] Ha my a glewas kepar dell ve lev yn mysk an peswar kreatur bew ow leverel, 'Kwart a waneth rag diner ha tri hwart a varlys rag denarius,[a] ha na wra pystiga an olew ha'n gwin.'

[7] Ha pan igoras an peswora sel my a glewas lev an peswora kreatur bew ow leverel, 'Deus.' [8] Ha my a welas, hag otta, margh glas; ha hanow neb o esedhys warnodho o Ankow, hag ifarn a siwyas ganso. Ha galloes a veu res dhedha war beswora rann an norvys dhe ladha gans kledha, ha gans divoetter, gans mernans ha gans bestes an norvys.

[9] Ha pan igoras an pympes sel, my a welas yn-dann an alter enevow an re o ledhys rag ger Duw ha rag an dustuni esa gansa i: [10] Hag i a armas, ughel aga lev, ow leverel, 'Pygemmys prys, A Arloedh sans ha gwir, na vreusydh na diella agan goes war an re a drig war an norvys?' [11] Ha pows wynn a veu res dhe bubonan anedha, hag y feu leverys dhedha i dhe bowes a dermyn berr moy, bys may fe kowlwrys ynwedh niver aga heswesyon ha'ga breder a vedha ledhys kepar dell vons i ledhys kekeffrys.

---

a 6:6 *denarius:* Greka *denarion,* wayjys oberwas rag unn jydh.

12 Ha my a welas pan igoras an hweghves sel, ha dorgrys bras
a hwarva ha'n howl a dhuhas kepar ha saghlenn blew ha'n loer
leun eth kepar ha goes. 13 Ha ster an nev a goedhas bys y'n
dor, kepar dell dewl figbrenn y figys kriv pan yw shakys gans
gwyns bras. 14 Ha'n nev eth dhe-ves kepar ha rol-skrifa ow
pos rolys war-barth, ha pub menydh hag ynys a veu removys
yn-mes a'y le. 15 Ha myghternedh an norvys ha'n dus vras, ha
hembrenkysi luyow, ha'n dus rych, ha'n dus krev, ha pub den
keth ha den rydh a omgudhas yn mogowyow hag yn karregi
an menydhyow. 16 Hag i a leveris dhe'n menydhyow ha dhe'n
karregi, 'Koedhewgh warnan ha kudhewgh ni dhiworth an fas
a neb yw esedhys war an tron, ha dhiworth sorr an Oen,' 17 rag
devedhys yw dydh meur aga sorr, ha piw a yll sevel?

An 144,000 a Ysrael Selys

7 Ha wosa hemma, my a welas peswar el ow sevel war
an peswar korn a'n norvys, ow synsi peswar gwyns an
norvys ma na hwyttha gwyns war an dor na war an mor, na war
wydhenn vyth. 2 Ha my a welas ken el ow tos yn-bann dhiworth
an howldrevel ha sel an Duw bew ganso, hag ev a armas, ughel
y lev, dhe'n peswar el may feu grontys dhedha pystiga an dor
ha'n mor, 3 ow leverel, 'Na wrewgh pystiga an dor, na'n mor,
na'n gwydh erna sellyn gwesyon agan Duw war aga thal.'

4 Ha my a glewas an niver anedha a veu selys, kans peder ha
dew-ugens mil a bub loeth a vebyon Ysrael.

5 A loeth Yuda y feu selys dewdhek mil.
A loeth Rewben y feu selys dewdhek mil.
A loeth Gad y feu selys dewdhek mil.
6 A loeth Asher y feu selys dewdhek mil.
A loeth Naftali y feu selys dewdhek mil.
A loeth Manasse y feu selys dewdhek mil.
7 A loeth Simeon y feu selys dewdhek mil.
A loeth Levi y feu selys dewdhek mil.
A loeth Yssakar y feu selys dewdhek mil.
8 A loeth Zebulun y feu selys dewdhek mil.
A loeth Yosep y feu selys dewdhek mil.
A loeth Benyamin y feu selys dewdhek mil.

9 Wosa hemma, my a welas, hag otta, routh veur, na ylli denvyth hy nivera, a bub kenedhel ha loeth ha pobel ha taves; i a sevi a-dherag an tron hag a-dherag an Oen, gwiskys yn powsyow gwynn, ha palmys yn aga diwla; 10 hag i a armas, ughel aga lev, ow leverel, 'Selwyans dh'agan Duw yw esedhys war an tron, ha dhe'n Oen.' 11 Hag oll an eledh a sevis a-dro dhe'n tron, hag a-dro dhe'n henavogyon ha'n peswar kreatur bew, hag i a goedhas a-dherag an tron war aga fasow ha gordhya Duw, 12 ow leverel,

'Amen. Bennath, ha gordhyans, ha furneth,
ha grasyans, hag enor,
ha nerth, ha galloes
re bo dh'agan Duw trank heb worfenn. Amen.'

13 Hag onan a'n henavogyon a worthybis, ow leverel dhymm 'Piw yw an re ma yw gwiskys yn powsyow gwynn hag a-ble teuthons?' 14 Ha my a leveris dhodho, 'Ow arloedh, ty a woer.' Hag yn-medh ev dhymm, 'An re ma yw neb a dheuth yn-mes a anken meur, ha re wolghas aga fowsyow ha'ga gwynnhe yn goes an Oen.

15 Rakhenna, ymons i a-dherag tron Duw,
hag i a'n gordh dydh ha nos yn y dempel;
ev neb yw esedhys war an tron a worr y dylda warnedha.

16 Ny's tevydh nown namoy, na syghes.
Ha'n howl ny wra koedha warnedha, na toemmder vyth.
17 Rag an Oen usi yn kres an tron a wra aga maga
ha'ga hembronk bys yn fentynyow dowrow bewnans,
ha Duw a wra sygha pub dagrenn a'ga dewlagas.'

An Seythves Sel ha'n Ynkyslester Owrek

8 Ha pan igoras an seythves sel, y feu taw yn nev dres ogas ha hanter our. 2 Ha my a welas an seyth el usi ow sevel a-dherag Duw, ha seyth hirgorn a veu res dhedha.

3 Ha ken el a dheuth ha sevel orth an alter, hag ynkyslester owrek ganso, ha meur a ynkys a veu res dhodho ma'n proffya gans pysadow an syns oll war an alter owrek esa a-dherag an tron. 4 Ha mog an ynkys gans pysadow an syns a yskynnas yn-bann yn-mes a leuv an el a-dherag Duw. 5 Ha'n el a gemmeras an ynkyslester, ha'y lenwel a dan an alter ha'y dewlel dhe'n dor, hag y feu taranow ha sonyow ha lughes ha dorgrys.

An Hirgern

6 Ha'n seyth el ha gansa an seyth hirgorn a ombareusis dh'aga hwytha.

7 Ha'n kynsa a hwythas hag y siwyas keser ha tan kemmyskys gans goes hag a veu tewlys dhe'n dor, ha'n tressa rann a'n norvys a veu leskys, ha'n tressa rann a'n gwydh a veu leskys hag oll an gwyrwels a veu leskys.

8 Ha'n nessa el a hwythas, hag y feu tewlys y'n mor kepar ha pan ve menydh meur ow leski gans tan; ha'n tressa rann a'n mor eth ha bos goes; 9 ha'n tressa rann a'n kreaturs esa y'n mor, ha bewnans gansa, a verwis, ha'n tressa rann a'n gorholyon a veu distruys.

10 Ha'n tressa el a hwythas, ha sterenn vras a goedhas a'n nev ow leski kepar ha faglenn, ha hi a goedhas war an tressa rann a'n avonyow, ha war an fentynyow a dhowrow. 11 Ha hanow an sterenn yw fuelenn, ha'n tressa rann a'n dowrow eth ha bos

fuelenn, ha lies den a verwis drefenn an dowrow, rag aga bos gwrys hwerow.

12 Ha'n peswora el a hwythas hag y feu an tressa rann a'n howl
gweskys, ha'n tressa rann a'n loer ha'n tressa rann a'n ster, may
feu an tressa rann anedha tewlhes ha ny omdhiskwedhas an
jydh rag an tressa rann anodho, ha'n nos kekeffrys.

13 Ha my a welas ha klewes er ow nija yn kres an nev, ow
leverel, ughel y lev, 'Tru, tru, tru, dhe drigoryon an norvys
dhiworth sonyow erell a hirgorn an tri el neb a vydh ow hwytha.'

9 Ha'n pympes el a hwythas, ha my a welas sterenn
koedhys dhiworth an nev bys y'n nor: hag alhwedh shafta
an pytt diwoeles a veu res dhodho. 2 Hag ev a igoras shafta an
pytt diwoeles ha mog a yskynnas yn-mes a'n shafta kepar ha
mog fornes vras ha'n howl ha'n ayr a veu tewlhes dre vog an
shafta. 3 Ha lokustes a dheuth yn-mes a'n mog dhe'n dor ha
galloes a veu res dhedha kepar dell eus galloes dhe skorpyons
an dor. 4 Hag y feu erghys dhedha na bystikkens gwels an dor,
na travyth gwer, na gwydhenn vyth, marnas an dus na yn unnsel
na's teffo sel Duw war aga thal. 5 Hag y feu grontys dhedha na's
latthens, mes may fens tormentys dre bymp mis ha'ga fayn o
kepar ha payn skorpyon pan big den. 6 Hag y'n dydhyow na, tus
a wra hwilas ankow, ha ny'n kevons, ha merwel a vynnons, ha
mernans a vynn fia dhiworta i.

7 Ha semlans an lokustes o kepar ha mergh parys dhe gas,
hag yth esa semlans kurunyow owrek war aga fennow, ha'ga
fas o haval dhe fas den, 8 Hag yth esa gols dhedha kepar ha gols
benyn, ha dyns kepar ha dyns lew. 9 Ha lurigow esa dhedha
kepar ha lurigow a horn, ha son aga eskelli o kepar ha son lies
charett gans mergh ow resek dhe gas. 10 Ha lost yma dhedha
kepar ha skorpyons, ha bros; hag yn aga lost yma galloes a
bystiga tus dre bymp mis. 11 Yma myghtern a-ughta i, yw el
an pytt diwoeles, yn Ebrow Abaddon y hanow, hag yn Greka
Apollyon.

12 Unn tru re dremenas; otta, y teu dew dru wosa henna.

13 Ha'n hweghves el a hwythas, ha my a glewas unn lev
dhiworth an peswar korn a'n alter owrek a-dherag Duw, 14 ow
leverel dhe'n hweghves el ha ganso an hirgorn, 'Lows an peswar
el yw kelmys war an avon veur Ewfrates.' 15 Hag y feu lowsys
an peswar el re bia gwithys yn parys dhe'n eur ha'n jydh ha'n
mis ha'n vlydhen, may latthens an tressa rann a vab-den. 16 Ha'n
niver a'n lu a varghogyon o dew kans milvil, ha my a glewas an
niver anedha. 17 Hag yndella my a welas an vergh y'n welesigeth,
ha'n re owth esedha warnedha gans lurik liw tan, hyakinth, ha
loskven, ha penn an vergh o kepar ha penn lewyon, ha tan ha
mog ha loskven a dheu yn-mes a'ga ganow. 18 Der an tri fla ma
y feu ledhys an tressa rann a vab-den der an tan ha'n mog ha'n
loskven ow tos yn-mes a'ga ganow. 19 Rag yma galloes an vergh
yn aga ganow ha'ga lost, rag yth o aga lost kepar ha sarf, hag y's
teves penn may hwrons i pystiga.

20 Ha'n re erell a vab-den na veu ledhys gans an plaow ma,
ny gemmeras edrek hwath a wriansow aga diwla, dhe omwitha
dhiworth gormel dywolow hag idolys owrek, hag arghansek,
hag a vrest hag a brenn na yllons gweles na klewes na kerdhes.
21 Ha ny gemmersons edrek a'ga ladhvaow na a'ga fystri, na
a'ga fornikasyon, na a'ga ladrans.

An El ha'n Rol-skrifa Vyghan

10 Ha my a welas ken el nerthek ow tos yn-nans dhiworth
nev, ow kwiska kommolenn, ha kammneves war y
benn, ha'y fas kepar ha'n howl, ha'y dreys kepar ha kolovenyow
a dan. 2 Hag yn y dhorn y'n jevo rol-skrifa vyghan igerys, hag
ev a worras y droes dyghow war an mor, ha'y droes kledh war
an dor. 3 Hag ev a armas ughel y lev kepar dell wra lew usa,
ha pan armas, an seyth taran a gewsis gans aga lev. 4 Ha pan
gewssa an seyth taran, my a vynnas skrifa: ha my a glewas
lev a nev ow leverel dhymm, 'Gwra selya yn-bann an taklow a
leveris an seyth taran, ha na wra aga skrifa.' 5 Ha'n el a welis ow
sevel war an mor ha war an dor a dhrehevis y dhorn dhyghow
dhe nev, 6 ha lia re neb a vew trank heb worfenn, a wrug gul
an nev, ha'n taklow usi ynno, ha'n dor ha'n taklow usi ynno,

ha'n mor ha'n taklow usi ynno, 'Na vedha lett namoy; [7] mes yn dydhyow lev an seythves el, pan ombareus dhe hwytha an hirgorn, kevrin Duw a vydh kowlwrys kepar dell dherivas ev dh'y wesyon an brofoesi.'

[8] Ha'n lev a glewis a nev a gewsis genev arta, ow leverel, 'Ke ha kemmer an rol-skrifa yw igerys yn dorn an el usi ow sevel war an mor ha war an dor.' [9] Ha my eth dhe'n el ow leverel dhodho may rolla dhymmo an rol-skrifa vyghan. Hag ev a leveris dhymm, 'Kemmer hi ha'y dybri, ha hi a vydh hwerow y'th torr, mes y'th hanow hweg kepar ha mel a vydh.' [10] Ha my a gemmeras an rol-skrifa vyghan yn-mes a leuv an el ha'y dybri, hag y'm ganow hweg kepar ha mel o hi, ha pan y's dybris, ow thorr eth ha bos hwerow.

[11] Hag i a leveris dhymm, 'Y koedh dhis profoesa arta a-dro dhe lies pobel ha kenedhel, ha taves, ha myghtern.'

An Dhew Dest

11 Hag y feu res dhymm korsenn kepar ha gwelenn, ow leverel, 'Sav yn-bann ha musur tempel Duw, ha'n alter, ha'n re a wordh ynno. [2] Mes gwra goheles an klos usi a-ves dhe'n tempel, ha na wra y vusura rag y vos res dhe'n Jentilys; hag i a wra trettya an sita sans dew vis ha dew-ugens. [3] Ha my a rov galloes dhe'm dew dest hag i a wra profoesa mil dhydh dew kans ha tri-ugens, ow kwiska yskar.'

[4] An re ma yw an dhew olewbrenn ha'n dhew gantolbrenn ow sevel a-dherag Arloedh an nor. [5] Ha mar mynn nebonan aga fystiga, tan a dheu yn-mes a'ga ganow ha diswul aga eskerens, ha den mar mynn aga fystiga, res yw dhodho bos ledhys yndellma. [6] Gans an re ma, yma galloes dhe dhegea an ebron, ma na goettho glaw yn dydhyow aga frofoesans, hag yma gansa galloes war dhowrow dh'aga threylya dhe woes, ha gweskel an dor gans pub pla mar venowgh dell vynnons.

[7] Ha pan worfennons aga dustuni, an best a yskynn a'n pytt diwoeles a wra gwerrya er aga fynn ha'ga fetha ha'ga ladha. [8] Ha'ga horfow a wra growedha yn plen an sita vras yw gelwys yn spyrysel Sodom hag Ejyp, may feu aga Arloedh krowsys

ynwedh. [9] Ha'n re a'n poblow ha'n loethow, ha'n tavosow, ha'n kenedhlow a wra gweles aga horfow tri dydh ha hanter, ha ny wrons gasa aga horfow dhe vos gorrys yn bedh. [10] Ha'n re a drig war an nor a wra lowenhe warnedha, ha heudhhe, ha dannvon rohow an eyl dh'y gila, rag an dhew brofoes ma a dormentyas an re usi trigys war an nor.

[11] Ha wosa tri dydh ha hanter, spyrys bewnans a Dhuw eth a-bervedh ynna hag i a sevis war aga threys hag own bras a goedhas war an re a's gwelas. [12] Hag i a glewas lev bras dhiworth nev ow leverel dhedha, 'Dewgh yn-bann omma.' Hag i a yskynnas dhe nev yn kommolenn; ha'ga eskerens a's gwelas. [13] Hag y'n keth eur y feu dorgrys bras ha'n degves rann a'n sita a goedhas, hag y'n dorgrys seyth mil dhen a veu ledhys, ha'n re erell a veu dyegrys ha ri gordhyans dhe Dhuw nev a wrussons i.

[14] Ha'n nessa guw yw tremenys; otta, an tressa guw a dheu yn skon.

An Seythves Hirgorn

[15] Ha'n seythves el a hwythas an hirgorn, hag yth esa levow bras yn nev ow leverel,

'Gwlaskor an bys ma res eth ha bos gwlaskor agan
Arloedh
ha'y Grist,
hag ev a reyn trank heb worfenn.'

[16] Ha'n peswar henavek warn ugens o esedhys war aga thronys, a goedhas war aga fas ha gordhya Duw, [17] ow leverel,

'Ni a ras dhis, A Arloedh Duw Ollgalloesek,
neb os ha neb es,
rag ty a gemmeras dha alloes bras ha reynya.
[18] Ha'n kenedhlow o serrys,
ha'th sorr yw devedhys,
ha'n termyn dhe vreusi an re varow,

ha dhe ri gober dhe'th wesyon an brofoesi
ha dhe'n syns ha dhe'n re a berth own a'th hanow,
dhe'n re vyghan ha'n re veur
ha dhe dhiswul an re a dhiswra an dor.'

19 Ha tempel Duw yn nev a veu igerys hag argh y gevambos a
veu gwelys yn y dempel hag y feu lughesennow ha sonyow ha
taranow ha dorgrys, ha keser meur.

An Venyn ha'n Dhragon

12 Ha tokyn bras a veu gwelys yn nev; benyn gwiskys
gans an howl, ha'n loer yn-dann hy threys, ha kurun
a dhewdhek sterenn war hy fenn; 2 ha hi gans flogh y'n dorr, a
armas yn gloesow, ow lavurya dhe dhineythi. 3 Ha ken tokyn
a veu gwelys yn nev, hag otta, dragon rudh meur gans seyth
penn ha deg korn ha seyth diadem war hy fennow. 4 Ha'y lost
a skubas an tressa rann a'n ster a nev ha'ga thewlel dhe'n dor
ha'n dhragon a sevis a-dherag an venyn a vedha ow tineythi,
may teppra hy flogh kettell wrella hi y dhineythi. 5 Ha hi a
dhineythis mab gorreydh a vedha ow pugelya pub kenedhel
gans gwelenn horn: ha'y flogh a veu ravshys dhe Dhuw, ha
dh'y dron. 6 Ha'n venyn a fias dhe'n gwylvos, le may ma dhedhi
tyller parys gans Duw, ma's makkens hi ena mil dew kans ha
tri-ugens a dhydhyow.

7 Hag yth esa kas yn nev. Mighal ha'y eledh a omladhas
erbynn an dhragon; ha'n dhragon a omladhas ha'y eledh hi, 8 ha
ny fethsons i; ha ny veu aga thyller kevys namoy yn nev. 9 Ha'n
dhragon veur a veu tewlys yn-nans, an sarf goth neb yw gelwys
an Jowl, ha Satnas, neb a doell oll an bys: ev a veu tewlys yn-
nans bys y'n dor, ha'y eledh a veu tewlys yn-nans ganso.

10 Ha my a glewas lev ughel yn nev ow leverel,

'Lemmyn selwyans, ha nerth,
ha gwlaskor agan Duw yw devedhys,
ha galloes y Grist:
rag bos kuhudhor agan breder tewlys yn-nans,
neb a's kuhudhas dydh ha nos a-dherag agan Duw.

[11] Hag i a'n fethas dre woes an Oen
ha dre er aga dustuni,
ha ny garsons aga bewnans bys yn ankow.
[12] Ytho, lowenhewgh, a nevow,
ha hwi a drig ynna.
Tru dhe'n dor ha dhe'n mor,
rag an Jowl re dhiyskynnas dhywgh hwi,
ha sorr bras ganso,
rag ev a woer bos termyn berr ganso ev.'

[13] Ha pan welas an dhragon hy bos tewlys bys y'n dor, hi a helghyas an venyn a dhineythis an flogh gorreydh. [14] Ha dhe'n venyn y feu res diwaskell an er bras may halla nija a-bervedh y'n gwylvos, bys yn hy thyller mayth yw megys ena termyn ha termynyow ha hanter termyn, dhiworth fas an sarf. [15] Ha'n sarf a dewlis dowr yn-mes a'y anow kepar hag avon war-lergh an venyn may hwrella dhedhi bos degys dhe-ves gans an avon. [16] Ha'n dor a weresas an venyn ha'n dor a igoras y anow ha lenki an avon a dewlis an dhragon yn-mes a'y ganow. [17] Ha'n dhragon a sorras orth an venyn, hag yth eth dhe werrya gans remenant hy has neb a with gorhemmynnow Duw, ha dustuni Yesu yma gansa i. [18] Ha hi[a] a sevis war dreth an mor.[b]

An Dhew Vest

13 Ha my a welas best ow trehevel yn-mes a'n mor, ha ganso deg korn ha seyth penn ha deg diadem war y gern, ha hanow blasfemi war y bennow. [2] Ha'n best a welis o kepar ha lewpard, ha'y bawyow kepar ha pawyow ors, ha'y vin kepar ha min lew, ha'n dhragon a ros dhodho hy nerth, ha'y thron, ha galloes meur. [3] Ha my a welas onan a'y bennow kepar ha pan ve goliys bys yn ankow, ha sawys veu y woli marwel, hag y feu marth gans oll an bys ow siwya war-lergh an best.

---

a 12:18 *hi:* War-lergh re a'n dornskrifow *my*

b 12:18 Yn re a dhyllansow an tekst greka yma an geryow ma gorrys yn dhalleth 13:1.

[4] Hag i a wordhyas an dhragon rag hi dhe ri galloes dhe'n best:
hag i a wordhyas an best, ow leverel, 'Piw yw kepar ha'n best,
ha piw a yll gwerrya ganso?'

[5] Ha ganow a veu res dhodho, ow leverel taklow meur ha
blasfemiow; ha galloes a veu res dhodho dhe weytha dew vis
ha dew-ugens. [6] Hag ev a igoras y anow yn blasfemiow erbynn
Duw dhe vlasfemya y hanow ha'y dabernakel, ha'n re a drig
yn nev. [7] Hag y feu res dhodho dhe werrya gans an syns, ha'ga
fetha: ha galloes a veu res dhodho war bub loeth ha pobel
ha taves ha kenedhel. [8] Hag oll trigoryon an norvys a wra y
wordhya, nag yw skrifys aga henwyn yn lyver bewnans an Oen
a veu ledhys, a-ban veu an norvys dallethys.

[9] Den mara'n jeves skovarn, klewes ev.

[10] Neb a ello yn kethneth,
yn kethneth yth a:
neb a vo ledhys gans kledha,
gans kledha y fydh ledhys.

Ottomma perthyans ha fydh an syns.

[11] Ha my a welas ken best owth yskynna yn-mes a'n dor; hag
yth esa dhodho dew gorn kepar hag oen, hag yth esa ow kewsel
kepar ha dragon. [12] Hag ev a ober gans oll an galloes a'n kynsa
best a-dheragdho, hag ev a wra dhe'n dor ha dhe'n re a drig ynno
gordhya an kynsa best hag a veu sawys y woli marwel. [13] Hag ev
a wra toknys bras may hwra dhe dan diyskynna dhiworth nev
dhe'n dor a-dherag tus. [14] Hag ev a doell an drigoryon war an
bys der an toknys a veu res dhodho dhe wul a-dherag an best;
ow leverel dhe'n re a drig war an bys may hwrellens imaj dhe'n
best a veu goliys der an kledha hag a vewa. [15] Hag y feu grontys
dhodho dhe ri bewnans dhe imaj an best may kowssa imaj an
best, ha may hwrella, kemmys na vynnens gordhya imaj an best
dhe vos ledhys. [16] Hag ev a wra dhe bub den, byghan ha bras,
ha rych ha boghosek, ha rydh ha keth, degemmeres merk war
an dhorn dhyghow, po war an tal, [17] ha ma na alla denvyth na
prena na gwertha, marnas neb a'n jevo an merk, hanow an best,
po niver y hanow. [18] Ottomma skentoleth. Neb a'n jevo skians

niveres ev niver an best, drefenn y vos niver den; ha'y niver yw hwegh kans hwegh ha tri-ugens.

Kan an 144,000

14 Ha my a welas, hag otta, an Oen ow sevel war an menydh Sion, ha ganso kans peswar ha dew-ugens mil, gans y hanow ev ha hanow y Das skrifys war aga thal. [2] Ha my a glewas son dhiworth nev kepar ha son lies dowr, ha son taran vras, ha'n son a glewis o kepar ha telynnyoryon ow telynnya gans aga thelynnow. [3] Hag i a ganas kan nowydh a-dherag an tron hag a-dherag an peswar kreatur bew ha'n henavogyon, ha denvyth ny ylli dyski an gan marnas an kans peswar ha dew-ugens mil re beu prenys dhiworth an norvys. [4] An re ma yw neb na veu mostys gans benynes, rag aga bos chast. An re ma yw neb a hol an Oen py le pynag yth ello. An re ma a veu prenys dhiworth mab-den, kynsa frut dhe Dhuw ha dhe'n Oen. [5] Hag yn aga ganow nyns o gow kevys. Dinamm yns i.

Negysyow an Tri El

[6] Ha my a welas ken el ow nija yn kres nev gans an aweyl heb hedhi dhe bregoth dhe neb a drig war an norvys, ha dhe bub kenedhel ha loeth ha taves ha pobel, [7] ow leverel, ughel y lev, 'Porth own a Dhuw, ha ro glori dhodho, rag bos eur y vreus devedhys, ha gwra gormel neb a wrug nev ha nor ha'n mor ha'n fentynyow a dhowrow.'

[8] Ha ken el, an nessa anedha, a holyas, ow leverel, 'Koedha, koedha a wrug Babylon vras, hag a wrug dhe oll kenedhlow eva a'n gwin a sorr hy fornikasyon.'

[9] Ha ken el, an tressa anedha, a'ga holyas, ow leverel, ughel y lev, 'Den mar kordh an best ha'y imaj, ha degemmeres y verk war y dal po war y dhorn, [10] ev ynwedh a wra eva a'n gwin a'n sorr a Dhuw, dinewys heb gwannhe y'n hanaf a'y sorr, hag ev a vydh tormentys gans tan ha loskven a-dherag an eledh sans hag a-dherag an Oen. [11] Ha mog aga thorment a wra yskynna trank

heb worfenn ha nyns eus powes dydh ha nos dhe neb a wordh an best ha'y imaj ha pypynag a dhegemmerro merk y hanow.'

12 Ottomma perthyans an syns, neb a with gorhemmynnow Duw, ha fydh Yesu.

13 Ha my a glewas lev dhiworth nev ow leverel, 'Skrif: Gwynnvys an re varow a verow y'n Arloedh alemma rag.' 'Ya,' yn-medh an Spyrys, 'may hallons i powes a'ga lavur, rag yma aga oberow orth aga siwya.'

Trevas an Norvys

14 Ha my a welas, hag otta, kommolenn wynn, ha war an gommolenn nebonan owth esedha kepar ha Mab den gans kurun owrek war y benn ha kromman lymm yn y dhorn. 15 Ha ken el a dheuth yn-mes a'n tempel ow karma, ughel y lev, dhe neb o esedhys war an gommolenn, 'Gwra gorra dha gromman ha mysi, rag bos devedhys an eur dhe vysi rag bos adhves trevas an dor.' 16 Ha neb o esedhys war an gommolenn a swaysyas y gromman war an dor, ha mysys veu an dor.

17 Ha ken el a dheuth yn-mes a'n tempel usi yn nev, ha ganso kromman lymm ynwedh. 18 Ha ken el a dheuth yn-mes a'n alter, ha ganso charj a'n tan, hag ev a gewsis ughel y lev, dhe neb a'n jevo an gromman lymm, ow leverel, 'Gorr dha gromman lymm ha kuntell trevas gwinwydhenn an dor, rag bos adhves hy grappys.' 19 Ha'n el a swaysyas y gromman dhe'n dor, ha kuntell trevas gwinwydhenn an dor ha'y thewlel y'n winwask vras a'n sorr a Dhuw. 20 Ha'n winwask a veu trettys a-ves dhe'n sita, ha goes a dheuth yn-mes a'n winwask, mar ughel avel fronnow an vergh, rag mil erowhys ha hwegh kans.

An Eledh gans an Plaow Diwettha

15 Ha my a welas tokyn arall yn nev, bras ha marthys, seyth el gans an seyth pla diwettha, rag bos sorr Duw kowlwrys ynna i.

2 Ha my a welas kepar ha pan ve mor gwedrek kemmyskys gans tan: ha'n re a wrussa fetha an best ha'y imaj, ha niver y

hanow, ow sevel war an mor gwedrek, ha gansa telynnow Duw.
3 Hag i a gan kan Moyses gwas Duw, ha kan an Oen, ow leverel,

‘Bras ha marthys yw dha wriansow,
A Arloedh Duw Ollgalloesek;
ewn ha gwir yw dha fordhow,
A Vyghtern an kenedhlow.[a]
4 Piw ny berth own ahanas, A Arloedh,
ha gordhya dha hanow?
Rag ty yn unnsel yw sans,
rag pub kenedhel a dheu
dhe wordhya a-dheragos;
rag dha oberow gwiryon re beu diskwedhys.’

5 Ha wosa henna, my a welas, hag otta, tempel tylda an dustuni yn nev a veu igerys, 6 ha’n seyth el, gans an seyth pla, a dheuth yn-mes a’n tempel, ow kwiska lien glan ha splann, ha grogysys gans grogys owrek a-dro dh’aga diwvronn. 7 Hag onan a’n peswar kreatur bew a ros dhe’n seyth el seyth fiol owrek lenwys a’n sorr a Dhuw, neb a vew trank heb worfenn.
8 Ha’n tempel a veu lenwys a vog a’n golewder a Dhuw ha’y alloes, ha denvyth ny ylli mos a-bervedh y’n tempel bys pan veu kowlwrys seyth pla an seyth el.

Fiolyow Sorr Duw

16 Ha my a glewas lev ughel yn-mes a’n tempel ow leverel dhe’n seyth el, ‘Kewgh dhe skoellya an fiolyow a’n sorr a Dhuw war an dor.’

2 Ha’n kynsa eth dhe skoellya y fiol war an dor; ha podredhes drog ha tynn a dheuth war an dus gans merk an best, ha war neb a wordhya y imaj.

3 Ha’n nessa a skoellyas y fiol war an mor; hag yth eth kepar ha goes den marow ha pup-tra bew usi y’n mor a verwis.

---

a 15:3 *an kenedhlow:* War-lergh re a’n dornskrifow *an oesow.*

[4] Ha'n tressa a skoellyas y fiol war an avonyow ha fentynyow
an dowrow, ha goes ethons i ha bos. [5] Ha my a glewas el an
dowrow ow leverel, 'Gwiryon osta jy, ty sans, neb yw, ha neb
o, rag ty dhe vreusi an taklow ma. [6] Rag i a skoellyas goes an
syns ha'n brofoesi, ha ty re ros dhedha goes dhe eva. Gwiw
yns i a henna!' [7] Ha my a glewas an alter ow leverel, 'Dhe wir,
A Arloedh Duw Ollgalloesek, gwir hag ewn yw dha vreusow.'

[8] Ha'n peswora a skoellyas y fiol war an howl, hag y feu gesys
dhodho leski tus gans tan. [9] Ha tus a veu leskys dre doemmder
bras, hag i a vlasfemyas hanow Duw neb a'n jeves galloes
war an plaow ma, ha ny gemmersons edrek dhe ri gordhyans
dhodho.

[10] Ha'n pympes a skoellyas y fiol war dron an best; ha'y
wlaskor a veu tewlhes ha tus a gnias aga thaves dre bayn. [11] Hag
i a vlasfemyas Duw nev drefenn aga faynys ha'ga podredhes, ha
ny gemmersons edrek a'ga gwriansow.

[12] Ha'n hweghves a skoellyas y fiol war an avon vras Ewfrates;
ha'y dowr a veu syghys may halla bos pareusys fordh an
vyghternedh dhiworth an howldrevel. [13] Ha my a welas tri
spyrys avlan kepar ha kwilkynyow ow tos yn-mes dhiworth
ganow an dhragon, ha dhiworth ganow an best, ha dhiworth
ganow an fals profoes. [14] Rag yth yns i spyrysyon dywolow ow
kul toknys hag a yn-rag dhe vyghternedh oll an bys rag aga
huntell war-barth dhe gas an jydh bras na a Dhuw Ollgalloesek.
[15] ('Otta, my a dheu kepar ha lader. Gwynnvys neb a woel ha
gwitha y dhillas na gertho noeth, ha na wello tus y noethedh.')
[16] Hag ev a's kuntellas war-barth dhe dyller henwys yn Ebrow,
Armageddon.

[17] Ha'n seythves a skoellyas y fiol war an ayr, ha lev ughel a
dheuth yn-mes a'n tempel dhiworth an tron ow leverel, 'Gwrys
yw!' [18] Hag yth esa lughesennow ha sonyow ha taranow hag yth
esa dorgrys bras a sort na hwarva a-ban veu tus war an nor, mar
vras veu an dorgrys. [19] Ha'n sita vras a veu rynnys yn teyr rann,
ha'n sitys a'n kenedhlow a goedhas: ha Babylon vras a veu
kovhes a-dherag Duw, dhe ri dhedhi hanaf an gwin a gonnar

y sorr. 20 Ha pub ynys a fias, ha ny veu kevys an menydhyow.
21 Ha keserennow mar vras avel kanspoes a goedhas a'n nev war
dus, ha tus a vlasfemyas Duw drefenn pla an keser, rag bos y
bla meur dres eghenn.

An Hora Veur ha'n Best

17 Hag onan a'n seyth el gans an seyth fiol a dheuth
dhe gewsel orthiv, ow leverel, 'Deus, my a vynn
diskwedhes dhis breus an hora veur yw esedhys war lies dowr,
2 ha gensi myghternedh an norvys re wrug fornikasyon, ha
trigoryon an nor re omvedhwis dre win hy fornikasyon.' 3 Hag
ev a'm dug a-bervedh yn difeyth y'n spyrys, ha my a welas
benyn esedhys war best rudh, leun a henwyn blasfemus, gans
seyth penn ha deg korn. 4 Ha'n venyn o gwiskys yn purpur ha
pann kogh, ha kudhys gans owr ha men drudh ha perlys, gans
hanaf owrek yn hy dorn, leun a'n taklow kasadow hag avlan
a'y fornikasyon. 5 Ha war hy thal o skrifys hanow, yw mysteri,
'Babylon vras, mamm oll horys ha taklow kasadow an nor.' 6 Ha
my a welas an venyn, medhow der woes an syns ha dre woes
mertheryon Yesu.

Ha marth meur dres eghenn a veu genev pan y's gwelis. 7 Hag
yn-medh an el dhymm, 'Prag y feu marth genes? My a vynn
leverel dhis mysteri an venyn ha'n best a's deg, ha ganso an
seyth penn ha'n deg korn. 8 An best a welsys a veu, ha nyns yw;
hag ev a vydh owth yskynna yn-mes a'n pytt diwoeles, ha mos a
wra dhe dhiswrians. Hag y fydh marth dhe drigoryon an norvys,
na veu skrifys aga hanow y'n lyver a vewnans dhiworth gwrians
an bys, pan welons an best, rag yth o, ha nyns yw, hag y fydh.

9 'Ottomma styryans rag an re fur. An seyth penn yw seyth
menydh le may ma an venyn esedhys. 10 Seyth myghtern yns i
keffrys: pymp a goedhas, onan yw, ha'n arall ny dheuth hwath,
ha pan dheffo, y koedh dhodho gortos berr dermyn. 11 Ha'n
best hag a veu, ha nyns yw, ev ynwedh yw an ethves, hag yw
avel onan a'n seyth; hag yth a dhe dhiswrians. 12 Ha'n deg korn
a welsys yw deg myghtern na dhegemmeras gwlaskor bys
lemmyn mes i a dhegemmer galloes avel myghternedh rag unn

our gans an best. 13 An re ma a's teves unn brys hag i a re
aga nerth ha'ga galloes dhe'n best. 14 An re ma a wra gwerrya
erbynn an Oen, ha'n Oen a wra aga thryghi: drefenn y vos
Arloedh arlydhi, ha Myghtern myghternedh, ha'n re usi ganso
yw gelwys, ha dewisys, ha len.'

15 Hag yn-medh ev dhymm, 'An dowrow a welsys le may
ma an hora esedhys yw poblow ha routhow, ha kenedhlow ha
tavosow. 16 Ha'n deg korn a welsys ha'n best: an re ma a wra
kasa an hora ha'y gul gwastys ha noeth hag a wra dybri hy
hig ha'y leski gans tan. 17 Rag Duw re worras yn aga holonn
kollenwel bodh y vrys, ha bos unnverhes, ha ri aga gwlaskor
dhe'n best erna vo kowlwrys geryow Duw. 18 Ha'n venyn a
welsys yw an sita vras, a's teves galloes war vyghternedh an
norvys.'

Koedh Babylon

18 Wosa an taklow ma my a welas ken el ow tiyskynna
dhiworth nev, meur y alloes, ha'n nor a veu golowys
gans y splannder. 2 Hag ev a armas, nerthek y lev, ow leverel,

'Koedhys, koedhys yw Babylon vras,
ha devedhys yw trigva dywolow ha menowghva
pub spyrys avlan,
ha menowghva pub edhen avlan,
ha menowghva pub best avlan ha kasadow.[a]
3 Rag pub kenedhel re evas
a'n gwin[b] a ewl hy fornikasyon
ha myghternedh an norvys re wrug fornikasyon gensi,
ha gwikoryon an norvys yw devedhys ha bos rych
dre alloes hy fythow dres musur.'

4 Ha my a glewas ken lev dhiworth nev, ow leverel,

---

a 18:2 *ha menowghva pub edhen avlan, ha menowghva pub best avlan ha kasadow:* War-lergh re a'n dornskrifow *ha menowghva pub edhen avlan ha kasadow.*

b 18:3 *re evas a'n gwin:* War-lergh re a'n dornskrifow *re goedhas drefenn an gwin.*

‘Dewgh yn-mes anedhi, ow fobel,
ma na vewgh kevrennogyon a’y feghosow,
ha ma na dhegemmerrowgh a’y flaow.
5 Rag hy feghosow re beu gorrys yn bern bys yn nev,
ha Duw re borthas kov a’y drogoberow.
6 Rewgh dhedhi arta kepar dell ros hi ynwedh,
ha rewgh dhedhi dewblek a’y gwriansow: y’n
hanaf may kemmyskas hi, gwrewgh kemmyska
dewblek.
7 Kepar dell wrug hi omwordhya ha bewa yn rychys,
yndellma rewgh dhedhi payn hag ahwer,
rag hi a leveris yn hy holonn,
“My yw esedhys myghternes,
ha nyns ov vy gwedhwes,
ha ny welav ahwer.”
8 Rakhenna, yn unn jydh y teu hy flaow,
ankow, hag ahwer, ha divoetter,
ha gans tan hi a vydh leskys,
rag bos krev an Arloedh Duw neb a’s breus.’

9 Ha myghternedh an norvys neb re wrug fornikasyon ha triga gensi gans pythow dres musur, a vynn oela ha kyni rygdhi pan welons an mog a’y leski. 10 I a sev a-bell der own a’y fayn, ow leverel, ‘Tru, tru, an sita vras, Babylon, an sita grev! Rag yn unn our re dheuth dha vreus.’

11 Ha gwikoryon an norvys a vynn oela ha kyni rygdhi: rag ny bren denvyth aga gwara namoy: 12 gwara a owr, hag arghans, ha men meur y bris, ha perlys, ha sendal, ha purpur, hag owrlin, ha pann kogh, ha prenn kitron a bub eghenn, ha pub lester a dhans olifans, ha pub lester a brenn meur y bris, ha brons, ha horn, ha marbel, 13 ha kanel, ha spisa, hag ethow hag eli, ha frankynkys, ha gwin, hag olew, ha bleus fin, ha gwaneth, ha bestes, ha deves, ha mergh, ha kertys, ha kethwesyon, hag enevow tus.

14 ‘Ha frut ewn dha enev
yw tremenys dhiworthis,
ha pup-tra rych ha splann yw tremenys dhiworthis, ha
ny’s kevons[a] namoy.’

15 An wikoryon a’n taklow ma, neb a dheuth ha bos rych dredhi, a vynn sevel a-bell der own hy fayn, owth oela hag ow kyni, 16 ow leverel,

‘Tru, tru, an sita vras,
gwiskys yn sendal, ha purpur ha pann kogh,
ha kudhys gans owr ha men meur y bris, ha
perlys!
17 Rag yn unn our re beu diswrys rychys mar vras.’

Ha pub lewyader, ha pub den ow koelya war an mor, ha marners, ha kemmys a dhendil aga bewnans war an mor, a sevis a-bell, 18 hag a armas pan welsons mog hy leski, ow leverel,

‘Py sita yw kepar ha’n sita vras?’

19 Hag i a dewlis doust war aga fenn, hag a armas, owth oela, hag ow kyni, ow leverel,

‘Tru, tru, an sita vras,
may feu seul a’n jevo lestri y’n mor
gwrys rych dre hy hevoeth!
rag yn unn our hi re beu gwrys difeyth.’

20 Lowenhewgh warnedhi, a nev, ha hwi syns, hag abesteli, ha profoesi, rag Duw re ros dhywgh gwirvreus er hy fynn.

21 Hag unn el galloesek a gemmeras men kepar ha men-melin bras, ha’y dewlel y’n mor, ow leverel,

‘Yndella, gans garowder, Babylon an sita vras
a vydh tewlys war-nans,
ha ny vydh kevys namoy.
22 Ha son telynnyoryon, ha mynstrals, ha piboryon, ha
trompours
ny vydh klewys ynnos namoy,

a 18:14 *ha ny’s kevons:* War-lergh re a’n dornskrifow *ha ny’s kevydh.*

ha krefter vyth ynnos pypynag a vo y greft,
ny vydh kevys ynnos namoy,
ha son melin
ny vydh klewys ynnos namoy;
23 ha golow kantol
ny splann ynnos namoy;
ha lev an gour pries ha'n venyn bries
ny vydh klewys ynnos namoy,
rag dha wikoryon a veu tus meur aga bri y'n norvys,
rag oll kenedhlow a veu toellys gans dha bystri.
24 Hag ynni hi y feu kevys goes profoesi ha syns,
hag oll an re a veu ledhys war an nor.'

19 Wosa an taklow ma, my a glewas kepar ha pan ve lev bras lies den yn nev ow leverel,
'Alleluya;
selwyans, ha gordhyans, ha galloes dh'agan Duw:
2 rag gwir hag ewn yw y vreusow;
rag ev re vreusis an hora vras
a legris an nor gans hy fornikasyon,
hag ev re dhiallas goes y wesyon warnedhi.'

3 Hag arta i a leveris,
'Alleluya;
ha'y mog a yskynn trank heb worfenn.'

4 Ha'n peswar henavek warn ugens ha'n peswar kreatur bew a goedhas ha gordhya Duw owth esedha war an tron, ow leverel, 'Amen, Alleluya!'

Goel Demmedhyans an Oen

5 Ha lev a dheuth yn-mes a'n tron, ow leverel,
'Gormelewgh agan Duw,
oll y wesyon

ha'n re a'n own,
byghan ha bras.'

6 Ha my a glewas kepar ha pan ve lev routh veur, ha son lies
dowr, ha lev taran veur ow leverel,

'Alleluya;
rag an Arloedh agan[a] Duw,
an Ollgalloesek, a reyn.
7 Gwren lowenhe ha heudhhe,
ha ri gordhyans dhodho;
rag dydh demmedhyans an Oen re dheuva,
ha'y wreg re ombareusis.
8 Ha res veu dhedhi hi bos gwiskys
yn sendal, splann ha pur' –

rag an sendal yw oberow gwiryon an syns.

9 Hag ev a leveris dhymm, 'Skrif: Gwynn aga bys an re gelwys
dhe woel demmedhyans an Oen.' Hag ev a leveris dhymm, 'An
re ma yw gwir lavarow Duw.' 10 Ha my a goedhas orth y dreys
rag y wordhya. Hag ev a leveris dhymm, 'Na wra henna. My
yw dha geskethwas, ha keskethwas dha vreder a's teves dustuni
Yesu. Gwra gordhya Duw, rag dustuni Yesu yw an spyrys a
brofoesans.'

An Marghek war an Margh Gwynn

11 Ha my a welas nev igerys, hag otta, margh gwynn hag
ev neb o esedhys warnodho o henwys Len ha Gwir, hag yn
ewnder ev a vreus ha gwerrya. 12 Ha'y dhewlagas o kepar
ha tan ow flammya, ha war y benn yth esa lies diadem; ha
hanow skrifys a'n jevo na wodhya denvyth marnas ev y honan.
13 Ha gwiskys o yn mantell troghys yn goes: ha gelwys yw y
hanow, 'Ger Duw.' 14 Ha'n luyow esa yn nev a'n siwyas war
vergh gwynn, gwiskys yn sendal, gwynn ha glan. 15 Ha kledha
lymm a yn-mes a'y anow, may hwasko an kenedhlow ganso,

a 19:6 *agan:* War-lergh re a'n dornskrifow, nyns usi omma an ger ma.

hag ev a wra aga rewlya[a] gans gwelenn horn, hag ev a drett gwinwask konnar sorr Duw Ollgalloesek. 16 Ha war y vantell ha war y vordhos, hanow yw skrifys: Myghtern myghternedh, hag Arloedh arlydhi.

17 Ha my a welas unn el ow sevel y'n howl; hag ev a armas, ughel y lev, ow leverel dhe oll an ydhyn ow nija yn kres nev, 'Dewgh, omguntellewgh war-barth dhe'n goen vras a Dhuw, 18 may tepprowgh kig myghternedh, ha kig pennhembrenkysi-luyow, ha kig tus nerthek, ha kig mergh ha'ga marghogyon, ha kig pub den ha rydh ha keth, ha byghan ha bras.' 19 Ha my a welas an best ha myghternedh an norvys ha'ga luyow kuntellys war-barth dhe werrya erbynn neb o esedhys war an margh hag erbynn y lu. 20 Ha'n best a veu kemmerys, ha ganso an fals profoes a wrug sinys a-dheragdho, may toellas neb re dhegemmersa merk an best ha neb a wordhya y imaj. An dhew ma a veu tewlys, bew, yn lynn tan ow leski gans loskven. 21 Ha'n re erell a veu ledhys gans an kledha a dheuth dhiworth an ganow a neb esa owth esedha war an margh, an kledha a dheuth dhiworth y anow; hag oll an ydhyn a veu lenwys a'ga hig.

An Mil Vlydhen

20 Ha my a welas el ow tiyskynna dhiworth nev, gans alhwedh an pytt diwoeles ha chayn bras yn y dhorn. 2 Hag ev a settyas dalghenn y'n dhragon, an sarf goth na, yw an Jowl ha Satnas, hag a's kolmas mil vlydhen; 3 hag ev a's tewlys y'n pytt diwoeles hag a'n degeas, hag a worras sel warnodho, na doella an kenedhlow namoy bys pan vo an mil vlydhen kowlwrys. A-wosa y koedh dhodho bos delivrys berr dermyn.

4 Ha my a welas tronys, hag yth esa owth esedha warnedha an re a veu grontys breus dhedha; ha my a welas an enevow a neb re bia dibennys rag dustuni Yesu, ha rag ger Duw, na wrussa gordhya an best, na'y imaj, ha na wrussa degemmeres an merk war aga thal na'ga diwla, hag i a vewas ha reynya gans

---

a 19:15 *rewlya:* Greka *bugelya*

Krist mil vlydhen. [5] Mes remenant an re varow ny dhasvewsons
bys pan veu gorfennys an mil vlydhen. Hemm yw an kynsa
dasserghyans. [6] Gwynnvys ha sans yw neb a'n jeves rann y'n
kynsa dasserghyans: an nessa mernans ny'n jeves galloes vydh
warnedha, mes i a vydh oferysi Duw ha Krist, hag a wra reynya
mil vlydhen ganso.

[7] Ha pan vo an mil vlydhen gorfennys, Satnas a vydh delivrys
yn-mes a'y brison. [8] Hag ev a wra mos yn-mes dhe doella
an kenedhlow usi yn peswar sorn an norvys, Gog ha Magog,
rag aga huntell war-barth dhe'n gas; ha'ga niver yw kepar ha
tewes an mor. [9] Hag i a yskynnas war efander an nor hag a
omsettyas a-dro dhe gaslys an syns, ha'n sita veurgerys; ha tan a
dhiyskynnas[a] yn-mes a nev ha'ga devorya. [10] Ha'n jowl neb a's
toellas a veu tewlys yn lynn tan ha loskven, le may ma an best
ha'n fals profoes, hag ev a vydh tormentys dydh ha nos, trank
heb worfenn.

[11] Ha my a welas tron gwynn meur, ha neb esa owth esedha
warnodho, ha nor ha nev a fias dhiworth y fas, ha nyns o tyller
kevys ragdha. [12] Ha my a welas an re varow, bras ha byghan,
ow sevel a-dherag an tron; ha rolyow-skrifa a veu igerys; ha
ken rol a veu igerys, yw an lyver a vewnans: ha'n re varow a
veu breusys der an pyth o skrifys y'n rolyow, war-lergh aga
gwriansow. [13] Ha'n mor a dhaskorras an re varow esa ynno hag
ankow hag ifarn a dhaskorras an re varow esa ynna, hag y fons i
breusys, pubonan war-lergh y wriansow. [14] Hag ankow hag ifarn
a veu tewlys y'n lynn a dan. Hemm yw an nessa mernans, an
lynn a dan. [15] Ha seul na veu kevys skrifys y'n lyver a vewnans
a veu tewlys y'n lynn a dan.

21 Ha my a welas nev nowydh ha nor nowydh: rag an
kynsa nev ha'n kynsa nor re dremensa dhe-ves, ha
nyns esa mor namoy. [2] Ha my a welas an sita sans, Yerusalem
nowydh, ow tiyskynna yn-mes a nev dhiworth Duw, parys

---

a 20:9 *a dhiyskynnas:* War-lergh re a'n dornskrifow *a dhiyskynnas a Dhuw.*

kepar ha benyn bries afinys rag hy gour. 3 Ha my a glewas lev
bras yn-mes a'n tron ow leverel,

'Otta, yma tabernakel Duw gans mab-den,
hag ev a drig gansa,
hag i a vydh y bobel,
ha Duw y honan a vydh gansa.[a]
4 Hag ev a sygh pub dagrenn dhiworth aga dewlagas,
ha ny vydh ankow namoy,
na ny vydh keudh, nag oela, nag anken namoy,
rag bos an kynsa taklow tremenys.'

5 Ha neb esa owth esedha war an tron a leveris, 'Otta, nowydh
a wrav pup-tra oll.' Hag ev a leveris dhymm, 'Skrif, rag len ha
gwir yw an geryow ma.' 6 Hag ev a leveris dhymm, 'Gwrys yw.
Alfa hag Omega ov vy, an dalleth ha'n diwedh. My a re dhe neb
a'n jeves syghes a fenten an dowr a vewnans heb kost. 7 Neb
a feth a wra erita an taklow ma; ha my a vydh y Dhuw, hag
ev a vydh ow mab. 8 Mes an ownogyon, ha'n dhiskryjygyon,
ha'n re gasadow, ha denledhysi, ha'n re a wra fornikasyon, ha
pystrioryon ha gordhyoryon idolys, ha pub gowleveryas a's
teves aga rann y'n lynn a lesk gans tan ha loskven, hag yw an
nessa mernans.'

An Yerusalem Nowydh

9 Hag onan a'n seyth el neb a's tevo an seyth fiol lenwys a'n
seyth pla diwettha a dheuth dhymm ha kewsel orthiv ow leverel,
'Deus, ha my a vynn diskwedhes dhis an venyn bries, gwreg an
Oen.' 10 Hag ev a'm dug dhe-ves y'n spyrys dhe venydh bras
hag ughel, ha diskwedhes dhymm an sita sans, Yerusalem, ow
tiyskynna yn-mes a nev dhiworth Duw, 11 ha gensi golewder
Duw, ha'y golow kepar ha men a'n moyha drudh, kepar ha men
yalp, mar lan avel gwrys. 12 Ha gensi yth esa fos vras hag ughel,
ha dewdhek yet, hag orth an yetys dewdhek el, ha henwyn
skrifys warnedha, yw a'n dewdhek loeth a vebyon Ysrael.
13 Orth an howldrevel yma teyr yet, orth an kledh teyr yet, orth

a 21:3 *a vydh gansa:* War-lergh re a'n dornskrifow *a vydh gansa, ha bos aga Duw.*

an dyghow teyr yet, hag orth an howlsedhes teyr yet. [14] Ha fos an sita a's tevo dewdhek sel, hag ynna henwyn dewdhek abostol an Oen.

[15] Ha neb a gewsis genev a'n jevo korsenn owrek dhe vusura an sita, ha'y yetys, ha'y fos. [16] Ha'n sita a wrowedh pedrek ha'y hys yw kemmys ha'y les; hag ev a vusuras an sita gans an gorsenn, dewdhek mil erowhys. Hy hys ha'y les ha'y ughelder yw kehaval. [17] Hag ev a vusuras hy fos, peswar kevelin ha seyth ugens, musur mab-den, henn yw a'n el. [18] Ha'y fos o drehevys yn yalp: ha'n sita o owr glan, kepar ha gweder glan. [19] Selyow fos an sita o tekhes gans meyn drudh a bub eghenn. An kynsa sel o yalp, an nessa saffir; an tressa kalsedon, an peswora gwerem, [20] an pympes sardonyks, an hweghves sardius, an seythves krysolithus, an ethves beryl, an nawves topaz, an degves krysopras, an unnegves hyakinth, an dewdhegves amethyst. [21] Ha'n dewdhek yet o dewdhek perl, pub yet o gwrys dhiworth unn perl, ha plen an sita o owr glan, kepar ha pan ve gweder boll.

[22] Ha tempel ny welis ynni, rag bos an Arloedh Duw Ollgalloesek ha'n Oen hy thempel. [23] Ha dhe'n sita nyns esa edhomm a'n howl nag a'n loer dhe splanna ynni, rag splannder Duw a's golowi, ha'n Oen yw hy lugarn. [24] Ha'n kenedhlow a wra kerdhes yn hy golow, ha myghternedh an norvys a wra dri aga gordhyans ha'ga enor a-bervedh ynni hi. [25] Ha'y yetys ny vydh deges mann der an jydh, rag ny vydh nos ena. [26] Hag i a wra dri gordhyans hag enor an kenedhlow ynni hi. [27] Ha ny wra entra ynni travyth y'n bys a vo avlan, na neb a wra tra gasadow, po gowleverel, marnas seul yw skrifys yn lyver bewnans an Oen.

22 Hag ev a dhiskwedhas dhymm avon a dhowr bewnans, kler avel gwrys, ow tos yn-mes a dron Duw hag a'n Oen. [2] Yn kres hy stret, hag orth pub tu a'n avon, yma gwydhenn bewnans, ow toen dewdhek trevas a frut, ow ri hy frut pub mis, hag yma del an wydhenn rag yaghheans an kenedhlow. [3] Ha ny vydh kevys travyth milliges namoy, mes

tron Duw ha'n Oen a vydh ynni; ha'y wesyon a wra y wordhya:
4 hag i a wel y fas: ha'y hanow a vydh war aga thal. 5 Ha ny vydh
nos namoy; ha nyns eus edhomm a wolow lugarn po golow
howl; drefenn an Arloedh Duw dhe wolowi warnedha: hag i a
wra reynya trank heb worfenn.

Devedhyans Krist

6 Hag ev a leveris dhymm, 'An lavarow ma yw len ha gwir;
ha'n Arloedh Duw a'n enevow a'n brofoesi a dhannvonas y el
dhe dhiskwedhes dh'y wesyon an taklow a goedh hwarvos yn
skon. 7 Otta, my a dheu yn skon: gwynnvys neb a with lavarow
profoesans an rol-skrifa ma.'

8 Ha my, Yowann, yw neb a glewas ha gweles an taklow ma.
Ha pan glewis ha gweles, my a goedhas dhe wordhya a-dherag
treys an el a dhiskwedhas dhymm an taklow ma. 9 Hag ev a
leveris dhymm, 'Na wra henna: dha geskethwas ov vy, hag a'th
vreder an brofoesi, hag a neb a with lavarow an rol-skrifa ma:
gwra gordhya Duw.'

10 Hag ev a leveris dhymm, 'Na wra selya yn-bann lavarow
profoesans an rol ma: rag ogas yw an termyn. 11 Neb yw
kammhynsek, kammhynsek bedhes hwath: ha neb yw plos,
plos bedhes hwath: ha neb yw ewn, ewn bedhes hwath: ha neb
yw sans, sans bedhes hwath.'

12 'Otta, my a dheu yn skon, hag yma ow gober genev, dhe ri
dhe beub kepar dell yw y ober. 13 Alfa hag Omega ov vy, an
kynsa ha'n diwettha, an dalleth ha'n diwedh.'

14 Gwynn aga bys neb a wolgh aga dillas may fo dhedha gwir
dhe'n wydhenn a vewnans, ha mayth ellens a-ji dhe'n sita der
an yetys. 15 A-ves yma an keun, ha'n bystrioryon, ha'n re a wra
fornikasyon ha denladh, ha'n re a wordh idolys, ha pubonan a
gar ha gul falsuri.

16 'My, Yesu, re dhannvonas ow el dhe dhustunia dhywgh
an taklow ma rag an eglosyow. My yw gwreydhenn hag agh
Davydh, an Vorlowenn splann.' 17 Hag yn-medh an Spyrys ha'n
venyn bries, 'Deus,' ha leveres neb a glewvo, 'Deus,' ha des neb

a'n jeffo syghes; neb a vynno, kemmeres ev a'n dowr a vewnans heb kost.

18 My a dhest dhe seul a glewvo lavarow profoesans an rol-skrifa ma: Den mar keworr travyth dhedha, Duw a geworr dhodho an plaow yw skrifys y'n rol ma; 19 ha den mar kemmer dhe-ves travyth dhiworth lavarow rol an profoesans ma, Duw a gemmer y rann dhiworth an wydhenn a vewnans hag yn-mes a'n sita sans yw deskrifys y'n rol ma.

20 Neb a dheg dustuni a'n taklow ma, a lever, 'Dhe wir, my a dheu yn skon.' Amen, deus, Arloedh Yesu.

21 Gras an Arloedh Yesu[a] re bo gans pub den oll.[b]

a 22:21 *Yesu:* War-lergh re a'n dornskrifow *Yesu Krist.*

b 22:21 *gans pub den oll:* War-lergh re a'n dornskrifow *gans oll an syns. Amen,* po *genowgh hwi oll. Amen.*

Berrheansow

Jen	Jenesis
Eks	Eksodus
Lev	Levitikus
Niv	Niverow
Dew	Dewteronomi
Yos	Yoshua
Brs	Breusysi
Rut	Ruth
1Sa	1 Samuel
2Sa	2 Samuel
1My	1 Myghternedh
2My	2 Myghternedh
1Kr	1 Kroniklys
2Kr	2 Kroniklys
Ezr	Erza
Neh	Nehemiah
Est	Ester
Job	Job
Sal	Salmow
Lko	Lavarow Koth
Ekk	Ekklesiastes
Kan	An Gan a Ganow
Ysa	Ysay
Yer	Yeremia
Kyn	Kynvannow
Ezk	Ezekiel
Dan	Daniel
Hos	Hosea
Yoe	Yoel
Amo	Amos
Oba	Obadia
Yon	Yona
Mik	Mika
Nah	Nahum
Hab	Habakkuk
Sef	Sefania
Hag	Haggay
Zek	Zekaria
Mal	Malaki
1Es	1 Esdras
2Es	2 Esdras
Tob	Tobit
Ydt	Yudith
EsG	Ester (Greka)
Fur	Furneth
Sir	Siragh
Bar	Baruk
Ktm	Kan an Tri Mab
Sus	Susanna
Bel	Bel ha'n Dhragon
Pma	Pysadow Manasse
1Ma	1 Makkabeyon
2Ma	2 Makkabeyon
Mat	Matthew
Mar	Mark
Luk	Luk
Yow	Yowann
Obe	Oberow
Rom	Romanyon
1Ko	1 Korinthianys
2Ko	2 Korinthianys
Gal	Galatianys
Efe	Efesianys
Flp	Filippianys
Kol	Kolossianys
1Th	1 Thessalonianys
2Th	2 Thessalonianys
1Ti	1 Timothi
2Ti	2 Timothi
Tit	Titus
Flm	Filemon
Ebr	Ebrowyon
Jam	Jamys
1Pe	1 Peder
2Pe	2 Peder
1Yo	1 Yowann
2Yo	2 Yowann
3Yo	3 Yowann
Yud	Yud
Dsk	Diskwedhyans

Profoesi ha Myghternedh

kansblydhen KK: **10-9 | 9-8 | 8 | 7 | 7-6 | 6 | 5-4 | 3-2 | 2-1 | 1 | 1 KK-1 BA**

Profoesi	Myghternedh Ruvanys Unys Ysrael
Eli 12-11ves kansblydhen ***1Sa***	**Sowl** c. 1021-1000 ***1Sa, 1Kr***
Samuel 11ves kansblydhen ***1Sa, Sir***	**Ish-baal (Ish-bosheth)** c. 1000 ***2Sa***
Davydh c. 1030-962 ***1Sa, 2Sa, 1My 1Kr, Sir***	**Davydh** c. 1000-962 ***2Sa, 1My 1Kr, Sir***
Gad 11-10ves kansblydhen ***1Sa, 2Sa, 1Kr***	**Abigayl** 11-10ves kansblydhen ***1Sa, 2Sa***
Nathan 10ves kansblydhen ***2Sa, 1My 1Kr, 2Kr, Sir***	**Solomon** c. 990-931 ***2Sa, 1My 1Kr, 2Kr, Sir***
	Solomon c. 962-931 ***1My, 2Kr Sir***

bys 10ves | Profoesi ha Myghternedh: 10ves - 9ves kansblydhen KK | 9ves-8ves

Profoesi		Myghternedh Yuda	Myghternedh Ysrael
Iddo 10ves kansblydhen ***2Kr***	**Ahiya** 10ves kansblydhen ***1My***	**Rehoboam** 931-913 ***1My, 2Kr Sir***	**Yeroboam** 930-909 ***1My, 2Kr Sir***
Shemaia 10ves kansblydhen ***1My, 2Kr***	**Azaria** 10-9ves kansblydhen ***2Kr***	**Abiyam (Abia)** 913-911 ***1My, 2Kr***	**Nadab** 909-908 ***1My***
Hanani 10-9ves kansblydhen ***1My, 2Kr***		**Asa** 911-870 ***1My, 2Kr***	**Baasha** 908-885 ***1My, 2Kr***
Yehu 9ves kansblydhen ***1My, 2Kr***			**Ela** 885 ***1My***
Elias c. 900-849 ***1My, 2My, 2Kr Mal, Sir, Mat Mar, Luk***			**Zimri** 884 ***1My***
Mikaya 9ves kansblydhen ***1My, 2Kr***			**Omri** 884-871 ***1My***
Elisha 9ves kansblydhen ***1My, 2My Sir***		**Yehoshafat** 870-848 ***1My, 2Kr***	**Ahab** 871-852 ***1My, 2Kr***

10ves-9ves	Profoesi ha Myghternedh: 9ves - 8ves kansblydhen KK	8ves

Profoesi	Myghternedh Yuda	Myghternedh Ysrael	Myghternedh Assyria
Yahaziel 9ves kansblydhen ***2Kr***	**Yehoram (Yoram)** 848-841 ***2My, 2Kr***	**Ahazia** 852-851 ***1My, 2My 2Kr***	
Eliezer 9ves kansblydhen ***2Kr***	**Ahazia** 841 ***2My, 2Kr***	**Yoram (Yehoram)** 851-841 ***2My, 2Kr***	
	Athalia 841-835 ***2My, 2Kr***	**Yehu** 841-814 ***2My, 2Kr Hos***	**Shamshi-Adad V** 824-811
	Yoash 835-796 ***2My, 2Kr***	**Yehoahaz** 813-798 ***2My, 2Kr***	**Adad-nirari III** 811-783
Yona c. 800-750 ***2My, Yon, Tob Mat, Luk***	**Amasia** 796-767 ***2My, 2Kr***	**Yehoash** 798-782 ***2My***	**Shalmaneser IV** 783-773
Amos 8ves kansblydhen ***Amo***	**Uzzia (Azaria)** 767-740 ***2My, 2Kr Ysa, Hos***	**Yeroboam II** 782-745 ***2My, Hos***	**Ashur-Dan III** 773-755
Amos tas Ysay 8ves kansblydhen ***2My, 2Kr, Ysa***		**Zekaria** 745 ***2My***	**Ashur-nirari V** 755-745

Profoesi	Myghternedh Yuda	Myghternedh Ysrael	Myghternedh Assyria
		Shallum 745 *2My*	
		Menahem 745-736 *2My*	**Tiglath Pileser III (Pul)** 745-727 *2My, 2Kr*
Oded 8ves kansblydhen *2Kr*	**Yotham** 740-732 *2My, 2Kr* *Ysa, Hos, Mik*	**Pekahia** 736-735 *2My*	
Ysay 8-7ves kbl *2My, 2Kr, Ysa, Sir Mat, Mar, Luk Yow, Obe, Rom*		**Pekagh** 735-732 *2My, 2Kr*	
Mika 739-699 *Yer, Mik, Mat*	**Ahaz** 732-716 *2My, 2Kr* *Ysa, Hos, Mik*	**Hoshea** 732-722 *2My*	**Shalmaneser V** 727-722 *2My, Tob*
Hosea 738-720 *Hos, Rom*		**Koedh Samaria dhe'n Assyrianys** 722 *2My*	
	Hezekia 716-687 *2My, 2Kr, Ysa Hos, Mik, Sir*		**Sargon II** 722-705 *2My, Ysa*

Profoesi ha Myghternedh: 7ves kansblydhen KK

8ves | 7ves-6ves

Profoesi	Myghternedh Yuda	Myghternedh Assyria	Myghternedh Kaldea (Babylon)	Emperours Persia
		Sennagherib 705-681 *2My, 2Kr Ysa, Tob, Sir 1Ma, 2Ma*		
	Manasse 687-642 *2My, 2Kr, Yer*	**Esarhaddon** 681-669 *2My, Ezr, Ysa 1Es, Tob*		
Hulda 7ves kansblydhen *2My, 2Kr*	**Amon** 642-640 *2My, 2Kr*	**Ashurbanipal** 669-631 *Ezr*		
Yeremia c. 650-570 *2Kr, Ezr, Yer Dan, 1Es, Sir Bar, 2Ma, Mat*	**Yosia** 640-609 *2My, 2Kr, Yer Sef, 1Es, Sir*	**Ashur-etil-ilani** 631-627		**Kyrus I** 640-580
Sefania 7ves kansblydhen *Sef*		**Sin-shar-ishkun** 627-612	**Nabopolassar** 625-605	
Nahum 7ves kansblydhen *Nah*		**Koedh Nineve dhe Babylon** 612 *Nah, Tob*		
Uria 7-6ves kansblydhen *Yer*	**Yehoahaz (Shallum)** 609 *2My, 2Kr, Yer*			

7ves Profoesi ha Myghternedh: 7ves - 6ves kansblydhen KK 6ves

Profoesi		Myghternedh Yuda	Myghternedh Kaldea (Babylon)	Emperours Persia
Habakkuk 7-6ves kansblydhen ***Hab***		**Yehoyakim** 608-597 ***2My, 2Kr, Yer Dan, 1Es***	**Nebukadnessar II** 605-562 ***2My, 2Kr, Ezr, Neh Est, Yer, Ezk, Dan 1Es, EsG, Bar***	
Mahseya 7-6ves kansblydhen ***Yer***	**Neria** 7-6ves kansblydhen ***Yer***	**Yehoyaghin** 597 ***1Es***		
Baruk 7-6ves kansblydhen ***Yer, Bar***	**Seraya** 7-6ves kansblydhen ***Yer***	**Sedekia** 597-587 ***2My, 2Kr, Yer 1Es, Bar***		
Ezekiel c. 622-570 ***Ezk, Sir***	**Daniel** 6ves kansblydhen ***Dan, Sus, Bel***			
		Koedh Yerusalem dhe Vabylon 587 ***2My, 2Kr Yer, 1Es***		
		An Divroedh dhe Babylon 586 ***2My, 2Kr, Yer, Dan, 1Es, Bar***		
			Amel-marduk (Evil-merodak) 562-560 ***2My, Yer***	**Kambyses I** 580-559

7ves-6ves | Profoesi ha Myghternedh: 6ves kansblydhen KK | 5es-4a

Profoesi	Governour Yuda	Myghternedh Kaldea (Babylon)	Emperours Persek
		Neriglissar 560-556	**Kyrus II Veur** 559-530 ***2Kr, Ezr, Ysa Dan, 1Es, Bel***
		Labashi-marduk 556	
		Nabonidus ***(lesruw: Belshassar)*** 556-539 ***Dan***	
		Koedh Babylon dhe Persia 539 ***2Kr***	
	An Dehwelyans 538 ***2Kr, Ezr, 1Es***		
Haggay 6ves kansblydhen ***Ezr, Hag, 1Es***	**Zerubbabel** c. 538 - 520 ***Ezr, Neh, Hag Zek, 1Es, Sir***		**Kambyses II** 530-522
Zekaria 6ves kansblydhen ***Ezr, Zek, 1Es***			**Bardiya (Smerdis)** 522

6ves Profoesi ha Myghternedh: 5es - 4a kansblydhen KK 3a-2a

Profoesi		Emperours Persek		Emperours Hellenek
Obadia ? 5es kansblydhen ***Oba***	**Malaki** 5es kansblydhen ***Mal***	**Darius I Veur** 522-486 ***Ezr, Neh, Dan, Hag, Zak, 1Es***	**Kserkses I Veur** 486-465 ***Ezr, Est, EsG***	
Ester 5es kansblydhen ***Est, EsG***	**Mordekay** 5es kansblydhen ***Est, EsG***	**Artakserkses I** 465-424 ***Ezr, Neh, 1Es***	**Kserkses II** 424	
		Sogdianus 424-423	**Darius II** 423-404	
Yoel ? c. 400 ***Yoe***		**Artakserkses II** 404-358	**Artakserkses III** 358-338	
		Artakserkses IV 338-336	**Darius III** 336-330 ***1Ma***	
		Emperoureth Persek fethys gans Aleksander 330 ***1Ma***		**Aleksander III Veur** 336-323 ***1Ma***
				Aleksander IV c. 323-311
				Emperoureth Hellenek rynnys 323-321 ***1Ma***

5es-4a | Profoesi ha Myghternedh: 3a - 2a kansblydhen KK | 2a-1a

Lewydhyon Yudea	Myghternedh Ejyp Ptolemiek	Emperours Selewsek	
	Ptolemi I Soter c. 323-282	**Selewkus I Nicator** 311-280	**Antioghus I Soter** 280-261
	Ptolemi II Filadelphus 282-246	**Ptolemi III Ewergetes** 246-221	**Antioghus II Theos** 261-246	**Selewkus II Callinicus** 246-225
	Ptolemi IV Filopator 221-203 *(3Ma)*	**Ptolemi V Epifanes** 203-180	**Selewkus III Ceraunus** 225-223	**Antioghus III Veur** 223-187 *1Ma*
Rebellyans an oferyas Mattathias, mab-wynn Simon an Hasmonean, erbynn Antioghus IV Epifanes 167 *1Ma, 2Ma*	**Ptolemi VI Filometor & Kleopatra II** 180-145 *EsG? 1Ma, 2Ma*	**Selewkus IV Filopator** 187-175 *2Ma*	**Antioghus IV Epifanes** 175-163 *Dan? 1Ma, 2Ma*
Yudas Makkabaeus mab Mattathias kaslewydh 166-160 *1Ma, 2Ma*		**Antioghus V Ewpator** 163-161 *1Ma, 2Ma*	
Yonathan Affus mab Mattathias, kaslewydh hag arghoferyas 160-142 *1Ma, 2Ma*	**Ptolemi VII** 145?	**Demetrius I Soter** 161-150 *1Ma, 2Ma*	**Aleksander I Balas (Epifanes)** 150-145 *1Ma*
		Bresel sivil y'n Emperoureth Selewsek 145-64	

3a-2a **Profoesi ha Myghternedh: 2a - 1a kansblydhen KK** 1aKK

Lewydhyon Yudea	Myghternedh Ejyp Ptolemiek	Emperours Syria Selewsek		
Simon Thassi mab Mattathias, kaslewydh hag arghoferyas 142-135 *1Ma, 2Ma*	**Ptolemi VIII & Kleopatra II & III** 145-116 *1Ma*	**Antioghus VI Epifanes Dionysus** 145-142 *1Ma*	**Demetrius II Nikator** 145-138 *1Ma, 2Ma*	**Diodotus Tryfon (Tryfo)** 142-138 *1Ma*
Yowann Hyrcanus I mab Simon Thassi, kynsa an Hasmoneanys, myghtern hag arghoferyas 134-104 *1Ma*		**Antioghus VII Sidetes** 138-129 *1Ma*	**Aleksander II Sabinas** 129-123	**Demetrius II Nikator** 129-126
	Ptolemi IX Soter 116-107	**Selewkus V Filometor** 126-125	**Kleopatra Thea** 126-121	**Antioghus VIII Grypus** 129-96
Aristobulus I myghtern hag arghoferyas	**Ptolemi X & Kleopatra Berenike** 107-88	**Antioghus IX Kysikenus** 114-96	**Selewkus VI Epifanes** 129-96	**Antioghus X Ewsebes** c. 95-92
Aleksander Yanneyus ethnargh tetrargheth Yudea c. 103-76	**Ptolemi IX Soter** 88-81	**Antioghus XI Epifanes** 95-92	**Demetrius III Ewkaerus** 95-87	**Filip I Filadelfus** c. 95-84
	Kleopatra Berenike 81-80	**Antioghus XII Dionysus** 87-84	**Selewkus VII Kybiosaktes** 83-69	

2ª-1ª Profoesi ha Myghternedh: 1a kansblydhen KK 1ª KK-1ª BA

Lewydhyon Yudea		Myghternedh Ejyp Ptolemiek		Emperours Selewsek
Salome Aleksandra myghternes 76-67	**Hyrkanus II** myghtern hag arghoferyas 67-66	**Ptolemi XI Aleksander** 80		**Antioghus XIII Asiatikus** 69-64
Aristobulus II myghtern 66-63		**Ptolemi XII Awletes** 80-58	**Kleopatra V** 79-69	**Filip II Filoromeyus** 65-64
Yudea fethys gans Rom 63				**Emperoureth Selewsek fethys gans Rom** 64
Hyrkanus II arghoferyas 63-47	**Hyrkanus II** arghoferyas hag ethnargh 47-40	**Berenike IV** 58-55	**Ptolemi XII Awletes** 55-51	
Aristobulus II ethnargh c. 47-40	**Antigonus Mattathias** myghtern hag arghoferyas 40-37	**Ptolemi XIII** 51-47	**Kleopatra VII** 51-30	
	Herod Veur kynsa an Herodianys, tetrargh c. 41-37	**Ejyp Ptolemiek fethys gans Rom** 30		

1ª KK **Profoesi ha Myghternedh: 1a kansblydhen KK - 1a kansblydhen BA**

Profoesi	Lewydhyon Yudea	Tetrargh Galile ha Perea	Emperours Romanek
Zakaria 1a kbl KK - 1a kbl BA ***Luk***	**Herod Veur** **myghtern** c. 37 KK-1 BA ***Mat, Luk***		
Anna 1a kbl KK - 1a kbl BA ***Luk***	**Herod Arghelaus** **ethnargh Samaria, Yudea hag Idumea** c. 1 BA -6 ***Mat***	**Herod Antipas** 1 BA -39 ***Mat, Mar Luk, Obe***	**Sesar Awgustus** 27 KK-14 BA ***Luk***
Yowann Besydhyer 1a kbl KK - 1a kbl BA ***Mat, Mar, Luk Yow, Obe***	**Rannvro Yudea yn-dann Procurator** a-dhia 6		**Sesar Tiberius** 14-37 ***Mat, Mar, Luk, Yow***
			Sesar Gaius Kaligula 37-41
			Sesar Klawdius 41-54 ***Obe***
			Sesar Nero 54-68 ***Obe***

KK: Kyns Krist *(ynwedh KOK: Kyns Oes Kemmyn)*
BA: Blydhen Agan Arloedh *(ynwedh OK: Oes Kemmyn)*

Rol an Profoesi a dhiskwedh an pymthek profoes ha dew-ugens aswonnys gans an Talmud, ha Daniel, Zakaria, Anna ha Yowann Besydher.

Ansertan yw lies dydhyas.

Poesow, Musuryow ha Mona

Poes

kampoellans	*hanow*	*treuslytherans*	*Kernewek*	=	*≈ metrek*
Lev 27:25	גרה	gerah	gera	1/20 shekel	0.6 g
Eks 38:26	בקע	beqa‘	beka	1/2 shekel	5.5 g
1Sa 13:21	פים	pym	pim	2/3 shekel	7.6g
Jen 24:22	שקל	sheqel	shekel	20 gera	11.5 g
1My 10:17	מנה, ליטרא	minah, litra	mina	60 shekel	0.6 kg
2Sa 12:30	ככר	kikkar	talent	60 mina, 360 shekel	34 kg
Yow 12:3	λιτρα	litra	peuns		0.75 kg
Dsk 16:21	ταλαντον	talanton	talent	60 peuns	50 kg

Mona

kampoellans	*hanow*	*treuslytherans*	*Kernewek*	=	*poes*	*skav*
Jen 23:15	שקל–כסו	sheqel-kesef	shekel arghans		11 g	6g*
Ezr 2:69	דרכמון	darikmon	darik **	20 shekel arghans		
Ezr 2:69	מנה–כסו	maneh-kesef	mina arghans	50 shekel arghans	571g	286g
Eks 38:27	ככר–כסו	kikkar-kesef	talent arghans	60 mina arghans	34 kg	17 kg
Brs 8:26	שקל–זהב	sheqel-zahav	shekel owr		11 g	6g
1My 10:17	מנה–זהב	maneh-zahav	mina owr	50 shekel owr	571g	286g
2Sa 12:30	ככר–זהב	kikkar-zahav	talent owr	60 mina owr	34 kg	17 kg

kampoellans	*Romanek*	*Grek*	*treuslytherans*	*Kernewek*	=	*alkan*
Mar 12:42		λεπτον	lepton	mita, bath		kober
Mar 12:42	quadrans	κοδραντης	kodrantēs	ferdhynn, bath	2 vita	kober
Mat 10:29	as	ασσαριον	assarion	bath a gober	4 kodrantēs	kober
Mat 18:28	denarius	δηναριον	dēnarion	dinerenn, diner	16 assarion	arghans
Luk 15:8		δραχμη	drachme	draghma	≈ denarius***	arghans
Mat 17:24		διδραχμον	didrachmon	didraghmon hanter-shekel	2 dhraghma	arghans
Mat 17:27		στατηρ	statēr	stater, shekel	4 draghma	arghans
Luk 19:13	mina	μνα	mna	mina	100 diner	arghans
Mat 18:24	talentum	ταλαντον	talanton	talent	60 peuns (1800 peuns	arghans owr)

* shekel an sentri yw an shekel arghans skav
** bath persek
*** wayjys oberwas rag unn jydh

Dalghedh (musur sygh)

kampoellans	*hanow*	*treuslytherans*	*Kernewek*	=	≈ *metrek*
Ezk 40:10	לג	log	log	1/4 kab, 1/8 omer	300 ml
2My 6:25	קב	qav	kav	4 log, 1/2 omer	1.2 liter
Eks 16:16	עמר	ʻōmer	omer	2 gab	2.2 liter
Jen 18:6	סאה	se'ah	sea	1/3 sea	7.3 liter
Eks 16:36	איפה	efah	efa	3 sea, 10 omer	22 liter
	לתך	lethek	lethek	5 efa, 50 omer	110 liter
1My 4:22, Lev 27:16	כור, חמר	kor, chomer	kor, homer	2 lethek, 100 omer	220 liter
Mar 7:4	ξεστες	xestes	seth	1/2 kwart	0.5 liter
Dsk 6:6	χοινιξ	choinix	kwart	1/10 bushel	1 liter
Mat 5:15	μοδιος	modios	bushel		10 liter
Mat 13:33	σατον	saton	musur	1.5 bushel	15 liter
Luk 16:7	κορος	koros	musur		220 liter

Dalghedh (musur glyb / musur linyel)

kampoellans	*hanow*	*treuslytherans*	*Kernewek*	=	≈ *metrek*
Lev 14:10	לג	log	log	1/4 kab	300 ml
	קב	qav	kav	4 log	1.2 liter
Eks 29:40	הין	hin	hin	12 log	3.6 liter
1My 7:26, Ezk 45:10	בת, איפה	bat, efah	bath, efa	6 hin	22 liter
Ezk 45:11, Ezk 45:14	חמר, כור	chomer, kor	homer, kor	10 bath	220 liter
Luk 16:6	βατος	batos	musur		21.5 liter
Yow 2:6	μετρητης	metrētēs	firkin		39.4 liter

Hirder

kampoellans	*hanow*	*treuslytherans*	*Kernewek*	=	≈ *metrek*
	אצבע	etsbaʻ	bys	1/4 palv	2 cm
Eks 25:25	טפח	tefach	dornva	4 bys	8 cm
Eks 28:16	זרת	zereth	dornva	3 (thefach)	25 cm
Jen 6:15	אמה	amah	kevelin	2 (zereth)	50 cm
	מיל	mil	mildir	2000 gevelin	1 km
	פרסה	parsah	parsa	4 mildir	4 km
Mat 6:27	πηχθς	pēchus	kevelin		50 cm
Obe 27:28	ὀργυια	orguia	gourhys		1.85 m
Mat 14:24	σταδιον	stadion	erowhys	100 gourhys	185 m
Mat 5:41	μιλιον	milion	mildir (romanek)	c.8 erowhys	1.5 km

Ansertan yw oll an niverans.

Termyn, Goelyow ha Sakrifisow

Nos (Testament Nowydh)

Mar 13:35	1a goel (3 our)	gorthugher	howlsedhes - 2100
Mar 13:35	2a goel (3 our)	hanter-nos	2100-2400
Mar 13:35	3a goel (3 our)	kulyek-kenys	2400-0300
Mar 13:35	4a goel (3 our)	bora, myttin	0300 - howldrevel

Dydh (Testament Nowydh)

Mat 16:3	3a eur	myttin	0900
Obe 22:6	6ves eur	hanter-dydh	1200
	9ves eur	dohajydh	1500

Misyow

1	ניסן	Νισαν	Nisan (Abib)	7	תשרי	Τισρει	Tishri
2	אייר	Ιγιαρ	Iyyar	8	חשון	Χεσβαν	Heshvan
3	סיון	Σιβαν	Sivan	9	כסלו	Κισλεφ	Kislev
4	תמוז	Ταμμουζ	Tammuz	10	טבת	Τεβετ	Tebet
5	אב	Ἀβ	Ab	11	שבט	Σεβατ	Shebat
6	אלול	Ἐλουλ	Elul	12	אדר	Αδαρ	Adar

Goelyow

Pask	14ves Nisan
Goel an Bara heb Goell	15ves Nisan, ow talleth orth howlsedhes an 14ves
Dy'goel an Seythunyow, po Penkost	6ves Sivan
Dy'goel an Hirgern	1a Tishri
Dy'goel an Dehwelyans	10ves Tishri
Goel an Skovvaow	15ves Tishri

Sakrifisow

Offrynn dre dan: kig, po treweythyow greun po bara, leskys avel offrynn dhe Dhuw, avel boes spyrysel.

Offrynn greun: Yn Jenesis an offrynn ma a ylli bos kig po froeth an dor (Jen 4:2-3), mes yn Levitikus greun hepken, rostys po kriv, po kemmyskys gans oyl ha frankynkys. An offrynn greun a veu gwrys ogas ha pup-prys war-barth gans onan a'n sakrifisow a vestes.

Offrynn gwevys: an skoedh dhyghow a veu gwevys a-rag an alter gans an oferyas.

Offrynn kammweyth: eghenn arbennik a offrynn pegh, rag peghosow a yll bos talvesys gans mona, ytho i a yll bos attylys. Hordh, war-barth gans attal.

Offrynn kowethyans (po *offrynn kres):* sakrifis a gowethyans, ha kres gans Duw. Chatel, deves po gever. An sakrifis a veu dybrys a-wosa gans an dus yn kevewi lowen. Eghennow arbennik anodho a veu:

Offrynnow grasyans
Offrynnow bolonjedhek
Offrynnow ambosel
Offrynn drehevys: rann a offrynn diberthys dhiworth remenant an sakrifis, ha drehevys.

Offrynn leskys: sakrifis gordhyans ha pysadow, an moyha solem a'n offrynnow oll. Best po edhen leskys war an alter. An groghen a veu res dhe'n oferyas. An offryn kowlleskys yw furv a-varra a'n offrynn leskys.

Offrynn pegh: sakrifis prenedh. An goes a veu skoellys a-rag an sentri ha war gern alter an ynkys, hag a-dro dhe alter an offrynn leskys. An kig a veu sans, na vo tochys gans an dus, dybrys gans oferyas hepken.

Offrynn diwes: gwin, po treweythyow oyl po dowr. Herwydh usadow gwrys war-barth gans an offrynnow leskys, po an offrynn kres.

Mappow ha Desinyow

Krommen Feyth yn Termyn Jenesis

Kanan yn Termyn Jenesis

An Eksodus

Gorwolok an Tir Sans yn Termyn Yoshua, an Vreusysi ha Ruth

Ruvaneth Unys Ysrael c. 1047 - 930 Kyns Krist

An Tir Sans yn Termyn an Dhiw Vyghterneth ha'n Brofoesi Verra

Eskerens Yuda hag Ysrael

Kaldea yn Termyn Nebughadnessar (604-562 Kyns Krist)

An Emperourethow Selewsek ha Ptolemiek yn Termyn Antioghus Epifanes (175-163)

An Rebellyans Makkabeyek 167–141 KK (Lyvrow Makkabees)

An Tir Sans yn Termyn an Testament Nowydh

Mor Kres hag Est Kres yn Termyn an Testament Nowydh

Kynsa Vyaj Powl 46-48 BA (Obe 13:4 - 14:28)

Nessa Vyaj Powl 49-52 BA (Obe 15:39 - 18:22)

Tressa Vyaj Powl 53-57 BA (Obe 18:23 - 21:17)

Vyaj Powl dhe Rom 59-60 BA (Obe 27:1 - 28:16)

Diskwedhyans Yowann: An Seyth Eglos

Desin an Tabernakel (Eks 25-27; 35-38; 40)

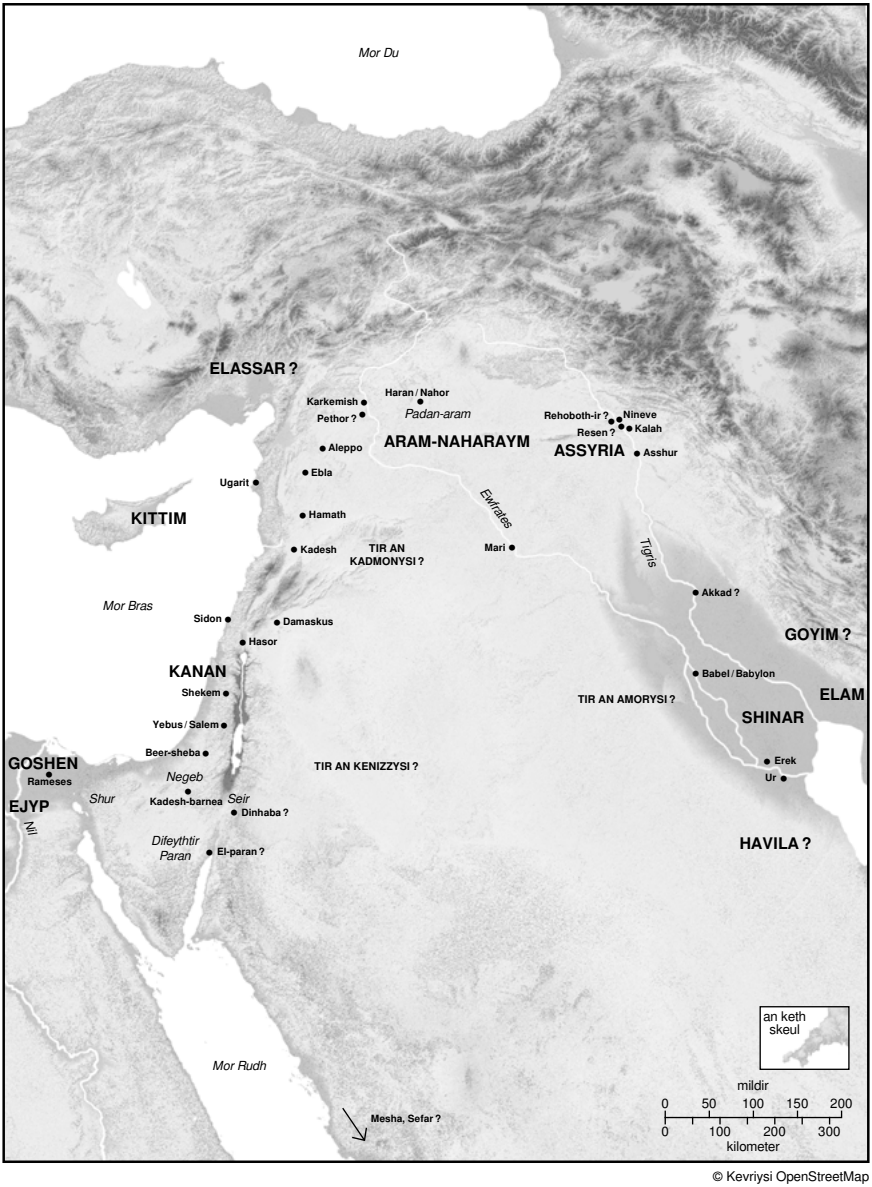
An Nessa Tempel: Gwelesigeth Ezekiel a'n Tempel (Ezk 41:1 - 47:5)

Fosow Yerusalem yn Termyn Nehemia

Yerusalem yn Termyn an Testament Nowydh

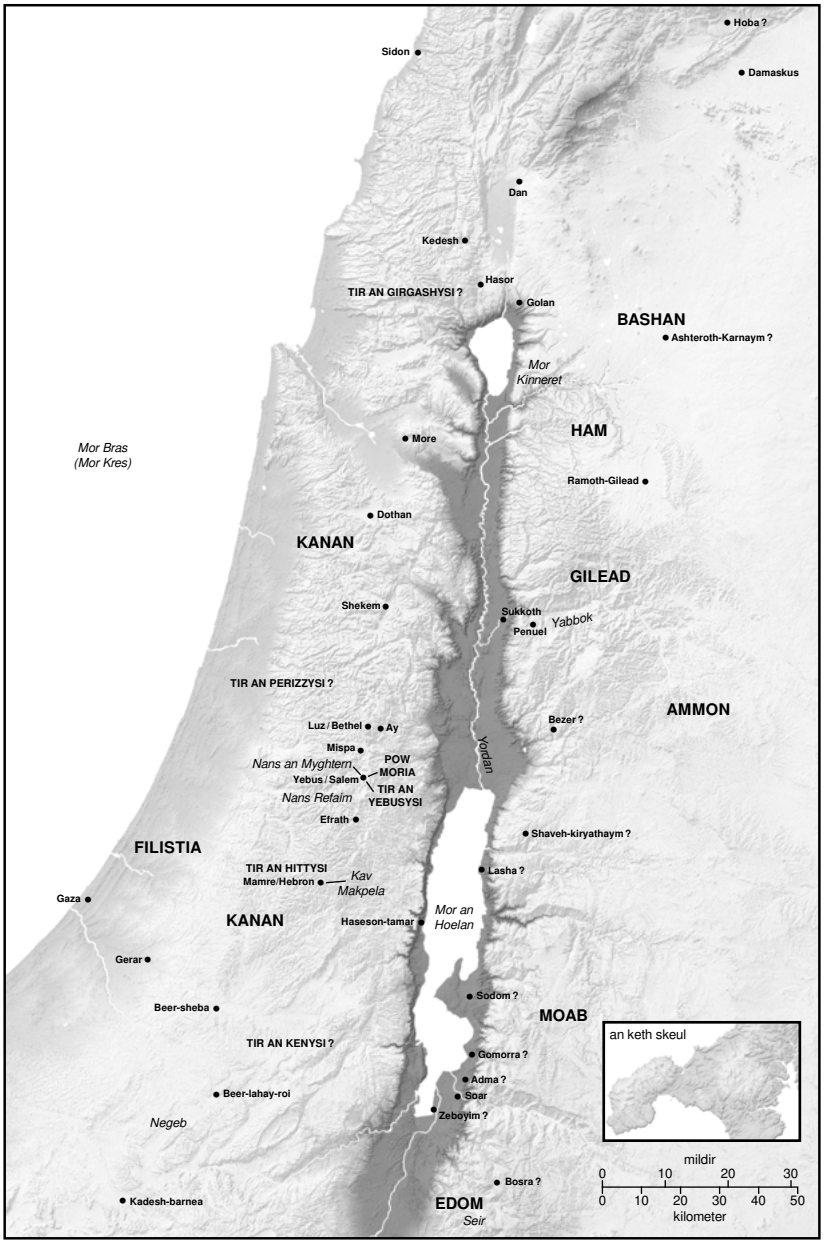
Diskwedhys yw hanow gans merk govynn pan eus tamm a gesakordyans a'y tyller. Gesys yw pan eus re a ansurneth anodho, po pan assa an mappa re gales dhe redya.

Krommen Feyth yn Termyn Jenesis

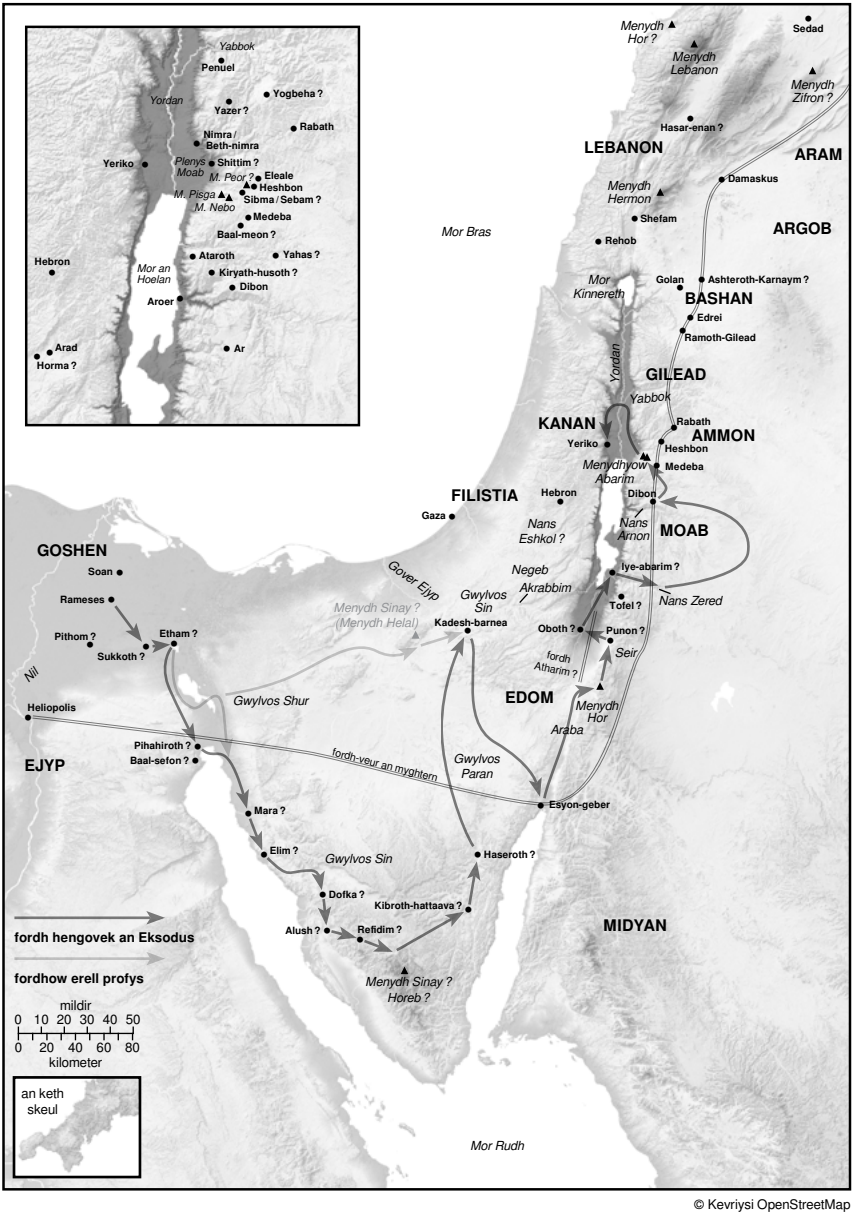
© Kevriysi OpenStreetMap

Kanan yn Termyn Jenesis

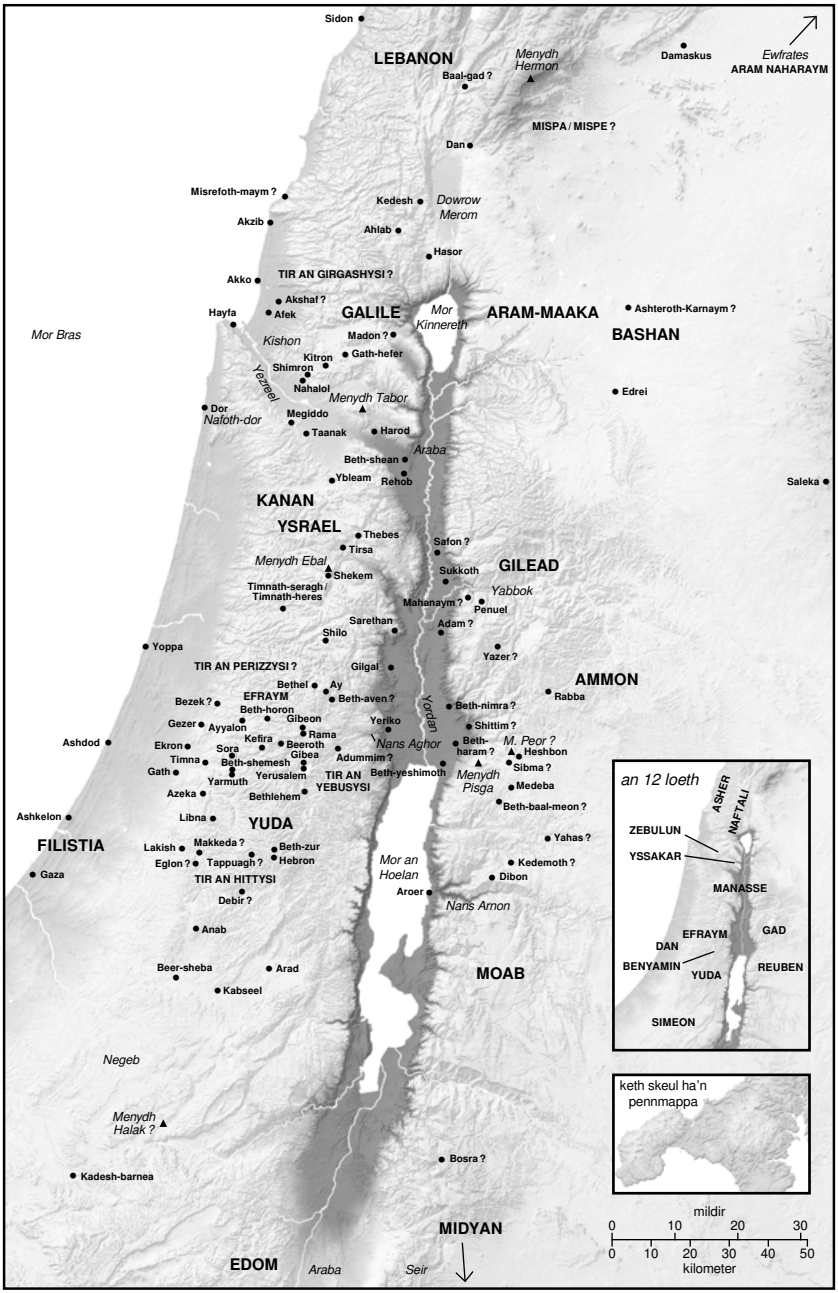
© Kevriysi OpenStreetMap

An Eksodus

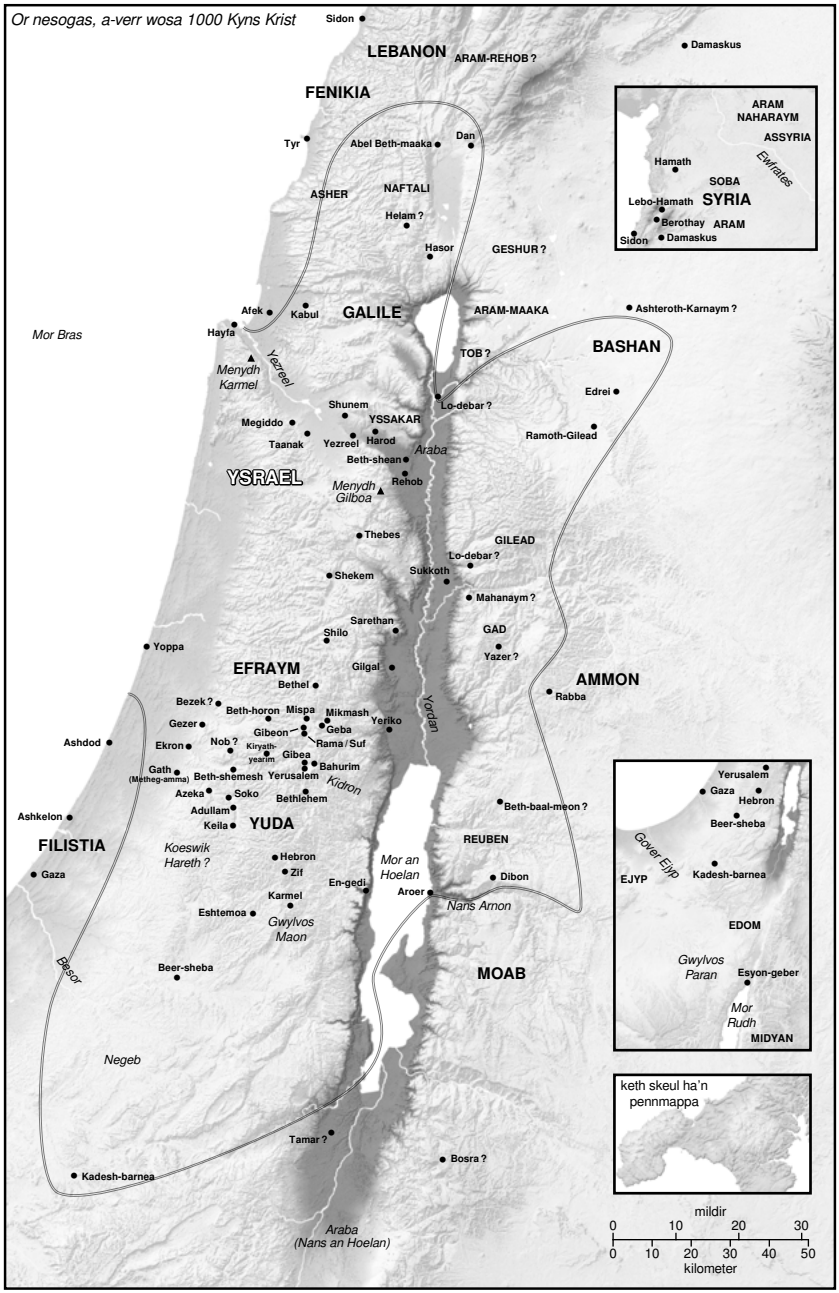
© Kevriysi OpenStreetMap

Gorwolok an Tir Sans yn Termyn Yoshua, an Vreusysi ha Ruth

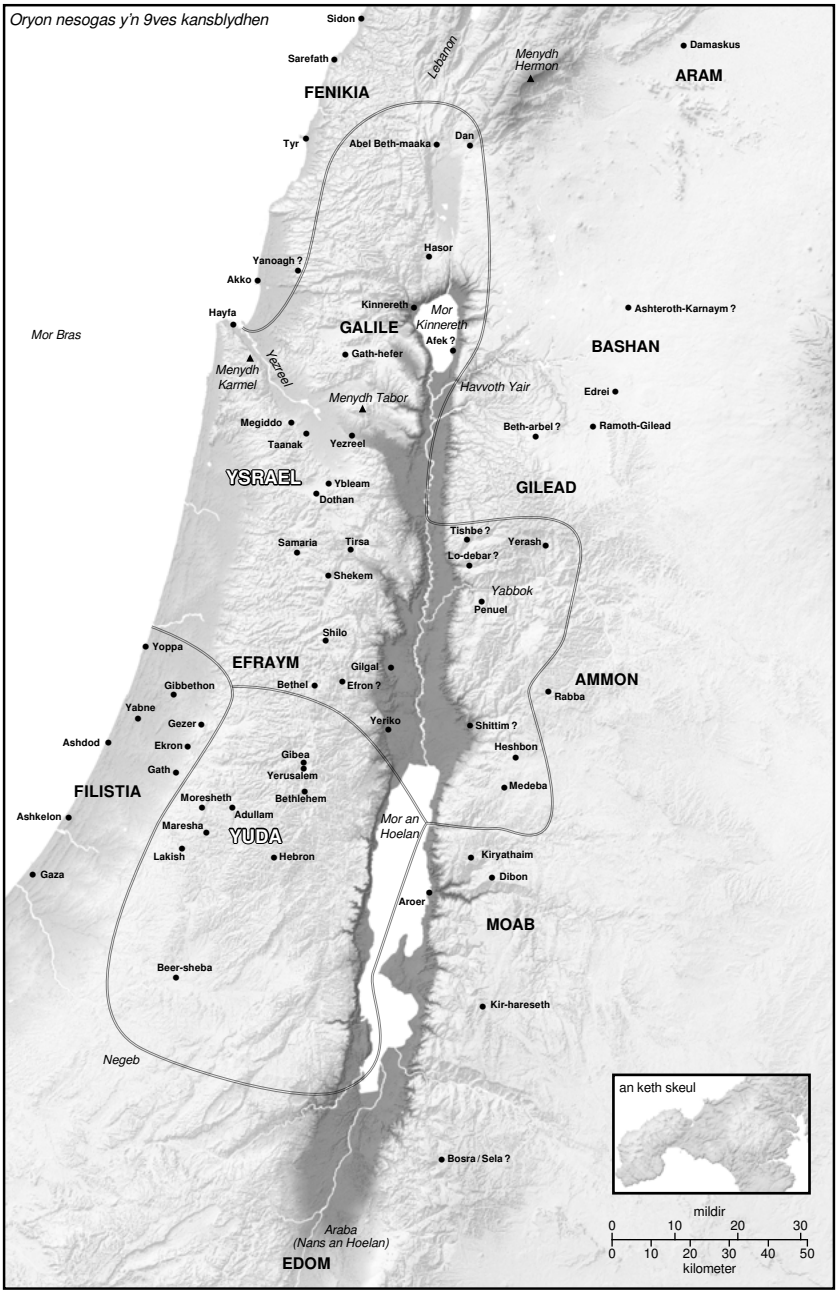
© Kevriysi OpenStreetMap

Ruvaneth Unys Ysrael c. 1047 - 930 Kyns Krist

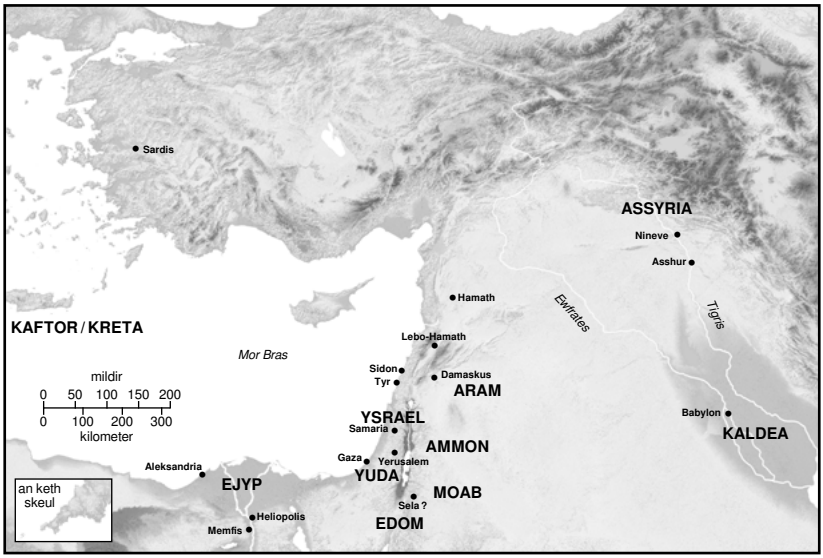
© Kevriysi OpenStreetMap

An Tir Sans yn Termyn an Dhiw Vyghterneth ha'n Brofoesi Verra

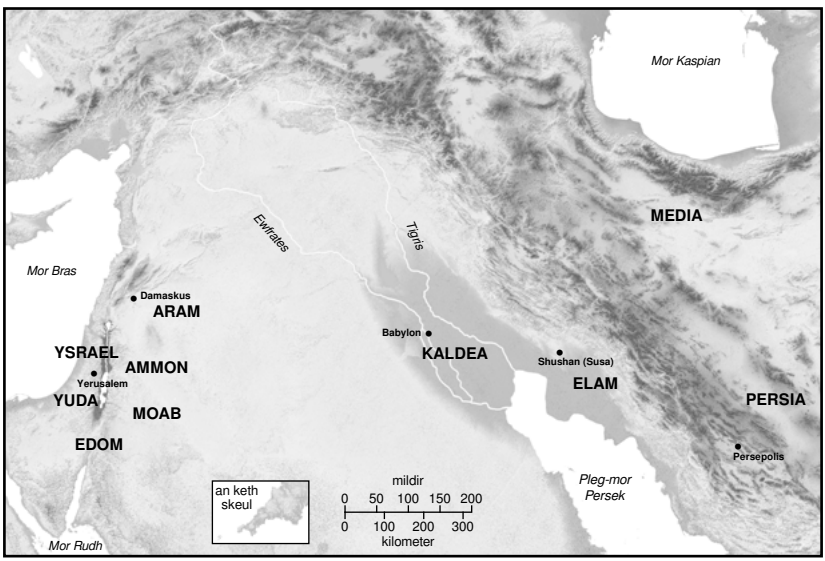
© Kevriysi OpenStreetMap

Eskerens Yuda hag Ysrael

© Kevriysi OpenStreetMap

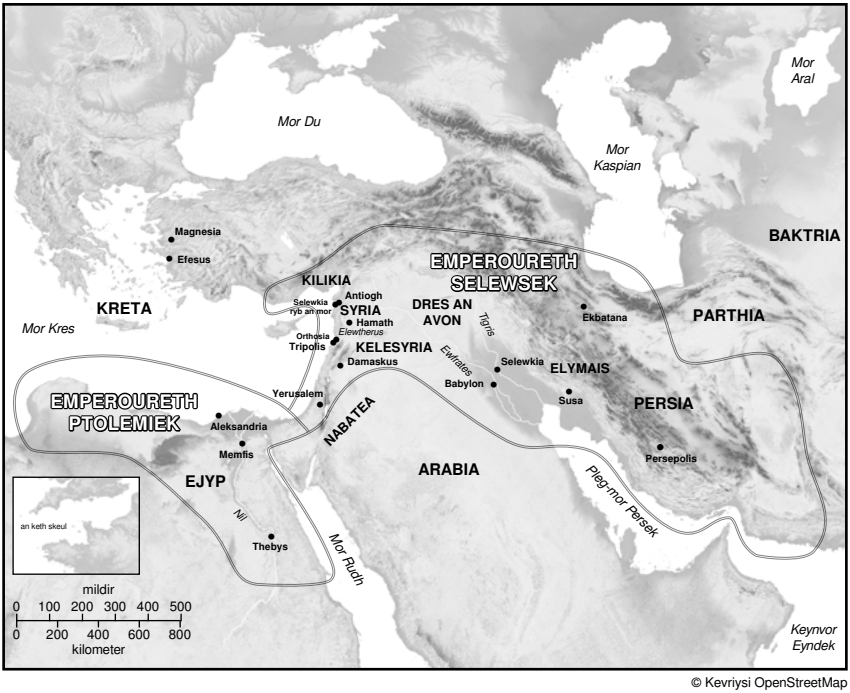
Kaldea yn Termyn Nebughadnessar (604-562 Kyns Krist)

© Kevriysi OpenStreetMap

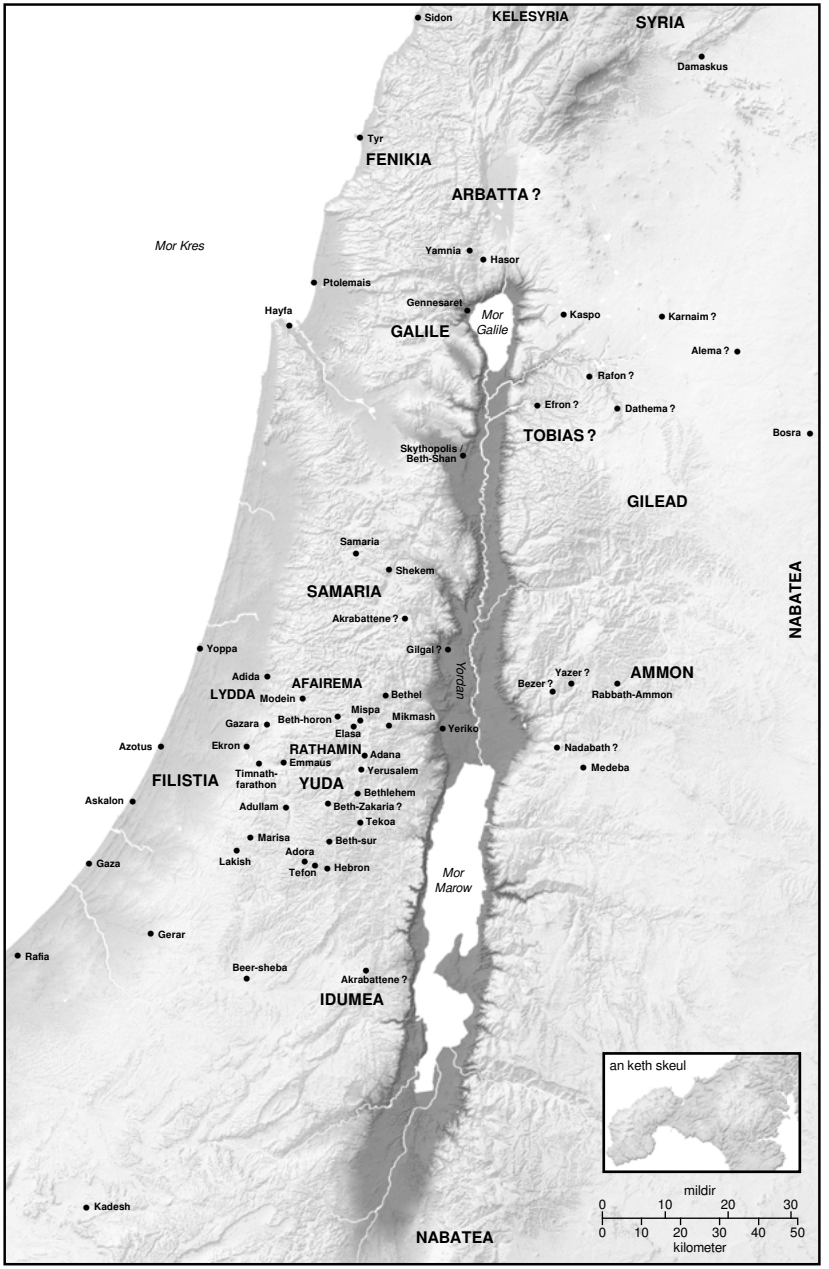
An Emperourethow Selewsek ha Ptolemiek

yn Termyn Antioghus Epifanes (175-163)

© Kevriysi OpenStreetMap

An Rebellyans Makkabeyek, 167–141 KK (Lyvrow Makkabees)

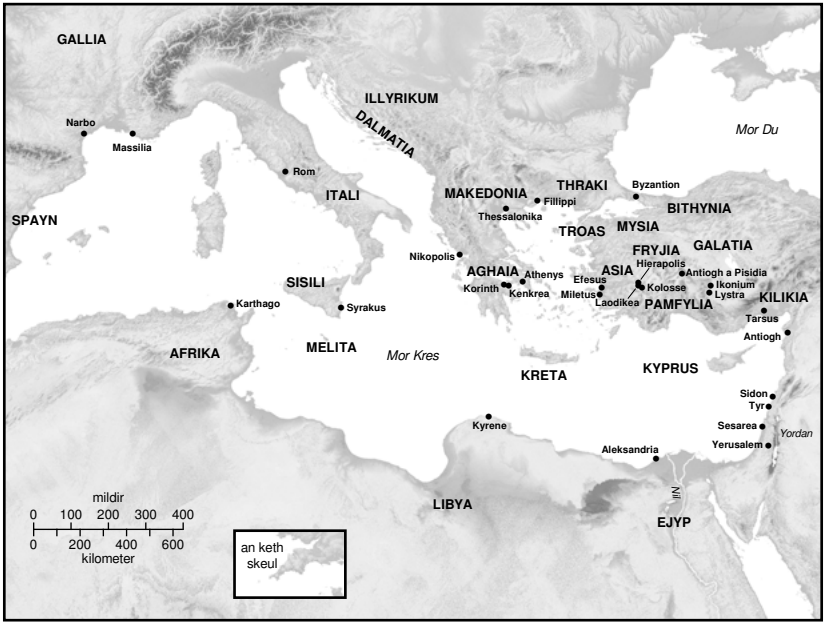
© Kevriysi OpenStreetMap

An Tir Sans yn Termyn an Testament Nowydh

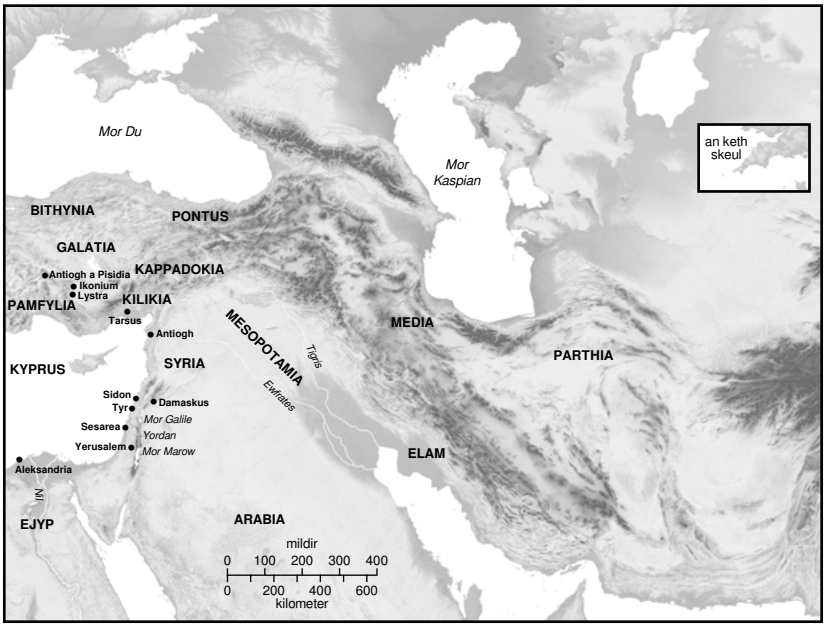

© Kevriysi OpenStreetMap

Mor Kres hag Est Kres yn Termyn an Testament Nowydh

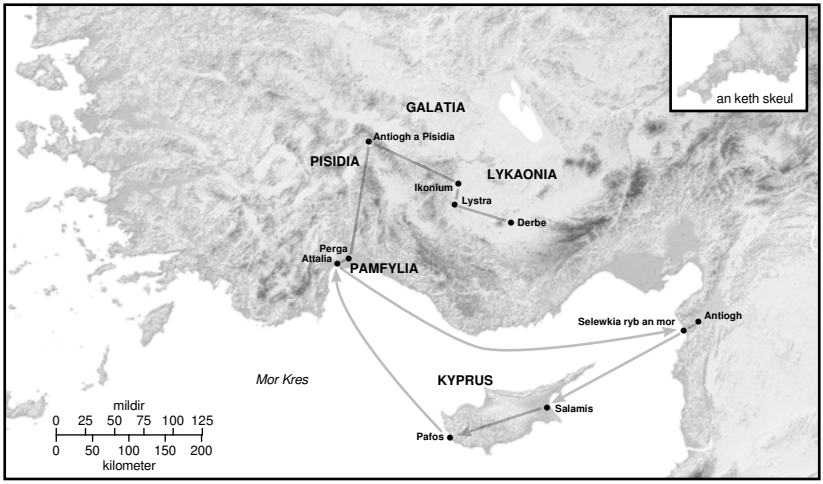

© Kevriysi OpenStreetMap

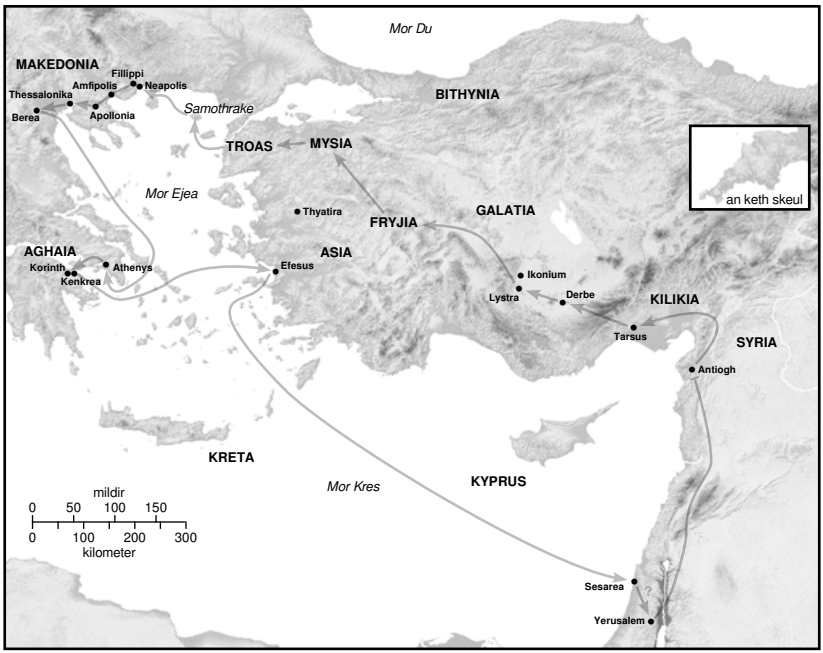
© Kevriysi OpenStreetMap

Kynsa Vyaj Powl 46-48 BA (Obe 13:4 - 14:28)

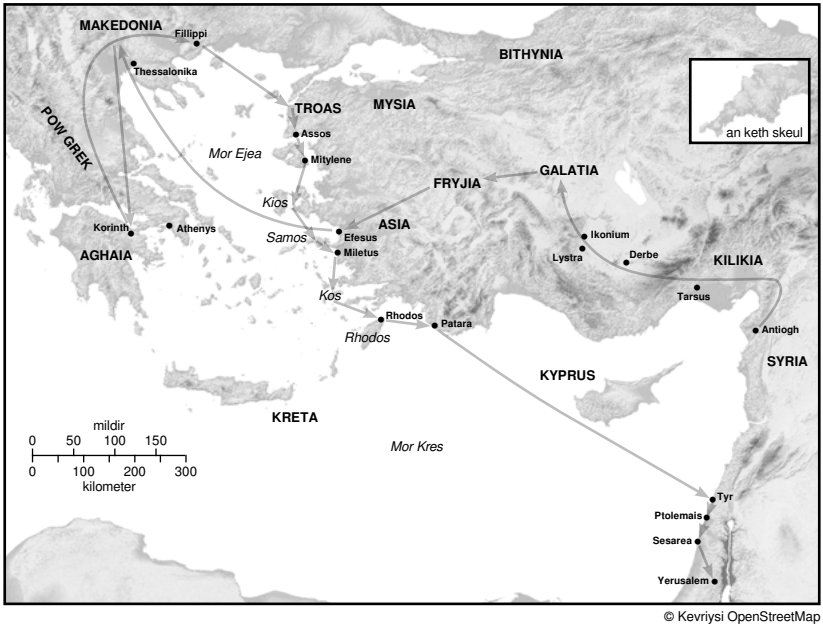
© Kevriysi OpenStreetMap

Nessa Vyaj Powl 49-52 BA (Obe 15:39 - 18:22)

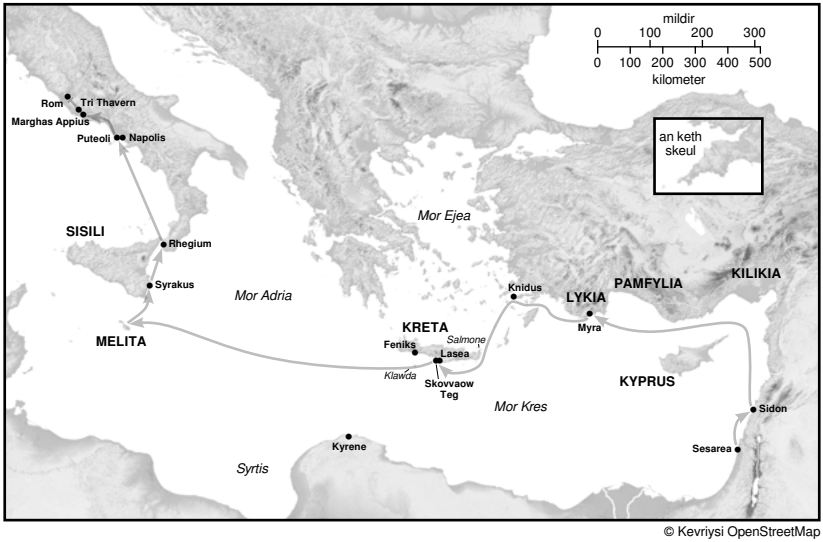
© Kevriysi OpenStreetMap

Tressa Vyaj Powl 53-57 BA (Obe 18:23 - 21:17)

© Kevriysi OpenStreetMap

Vyaj Powl dhe Rom 59-60 BA (Obe 27:1 - 28:16)

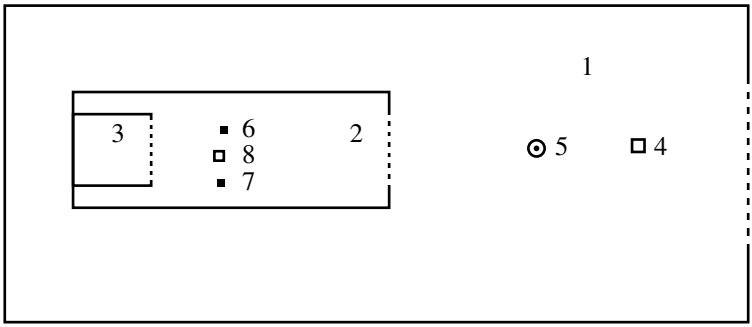
© Kevriysi OpenStreetMap

Diskwedhyans Yowan: An Seyth Eglos

© Kevriysi OpenStreetMap

Desin an Tabernakel (Eks 25-27; 35-38; 40)

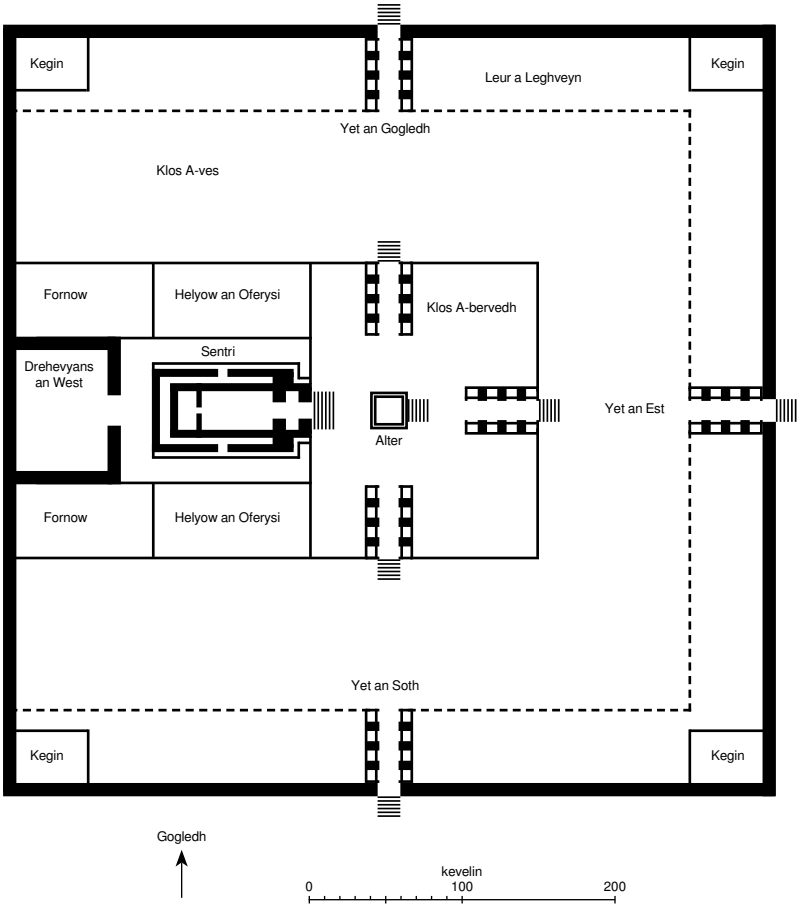
Y'n **Klos** (1), 150 x 75 kevelin, yth esa Alter an Offrynnow Leskys (4), ha'n Wolghell a vrons (5). An Klos o igor dhe'n ebron.

Y'n **Tyller Sans** (2), 15 x 30 kevelin, yth esa Moes an Bara (6), an Kantoler (7), hag Alter an Ynkys (8).

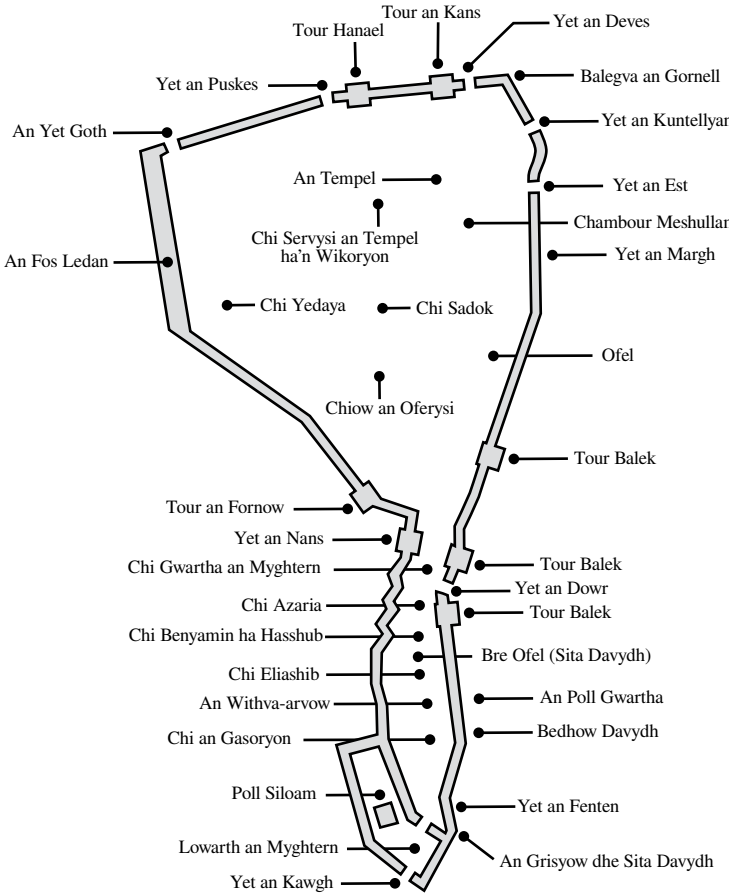
Y'n **Tyller an Moyha Sans** (3), 15 x 15 kevelin, yth esa Argh an Dustuni (po Argh an Kevambos), hag ynni an dhiw leghenn a ven, an seth owrek hag ynno an Manna, ha Gwelenn Aron (Ebrowyon 9:4). War benn an Argh yth esa an Dregeredhva.

Yth esa vayl kregys a-rag an Tyller an Moyha Sans, ma na allas denvyth marnas an Arghoferyas entra dredho, ha henna unnweyth y'n vlydhen. Yth esa ynwedh kroglennow kregys a-rag an Tyller Sans (Eksodus 26:36), hag orth porth an Klos (Eksodus 27:16).

Gwelesigeth Ezekiel a'n Tempel (Ezk 40-48)

Fosow Yerusalem yn Termyn Nehemia

Yerusalem yn Termyn an Testament Nowydh

